Fr. Angelus
de
Clavasio

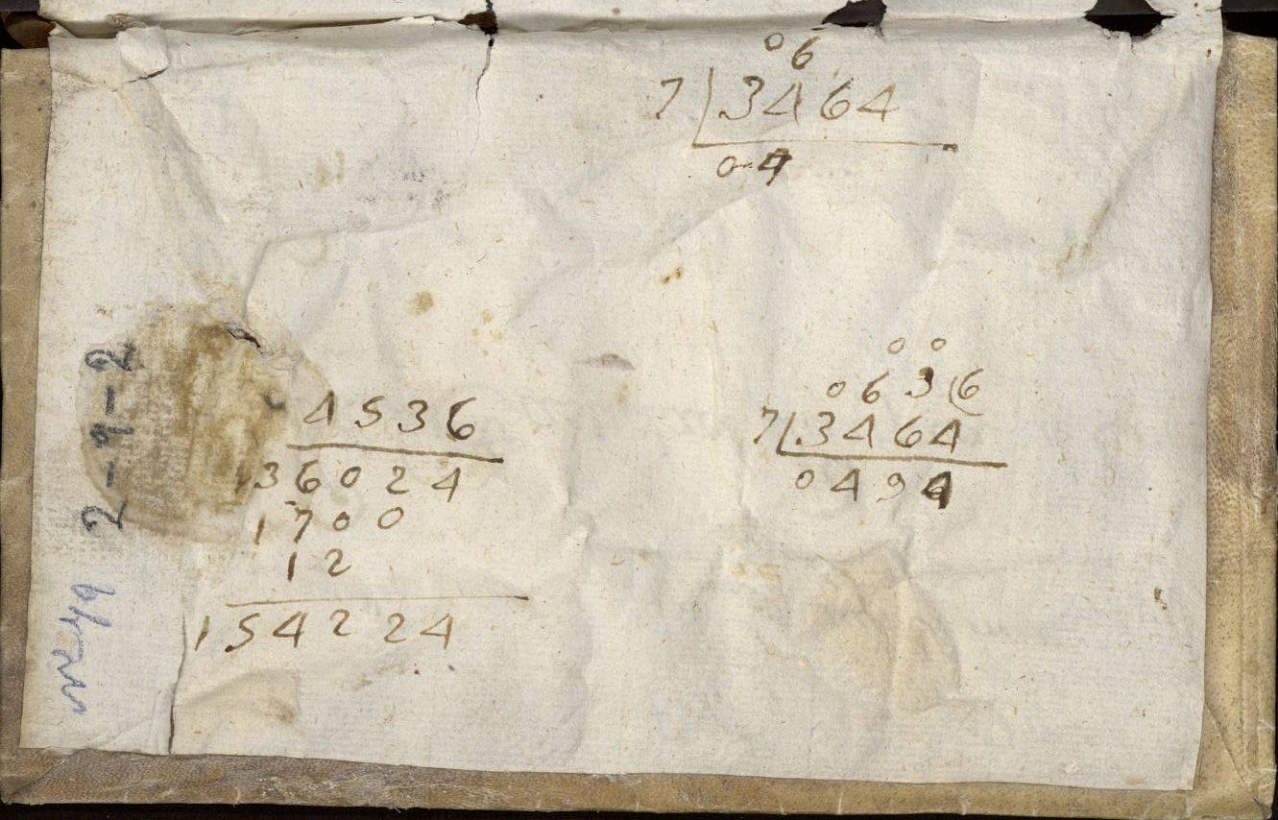
Summa
Angelica
de
Casibus Conscientiæ
per

(ordinis minorum)

I
00079

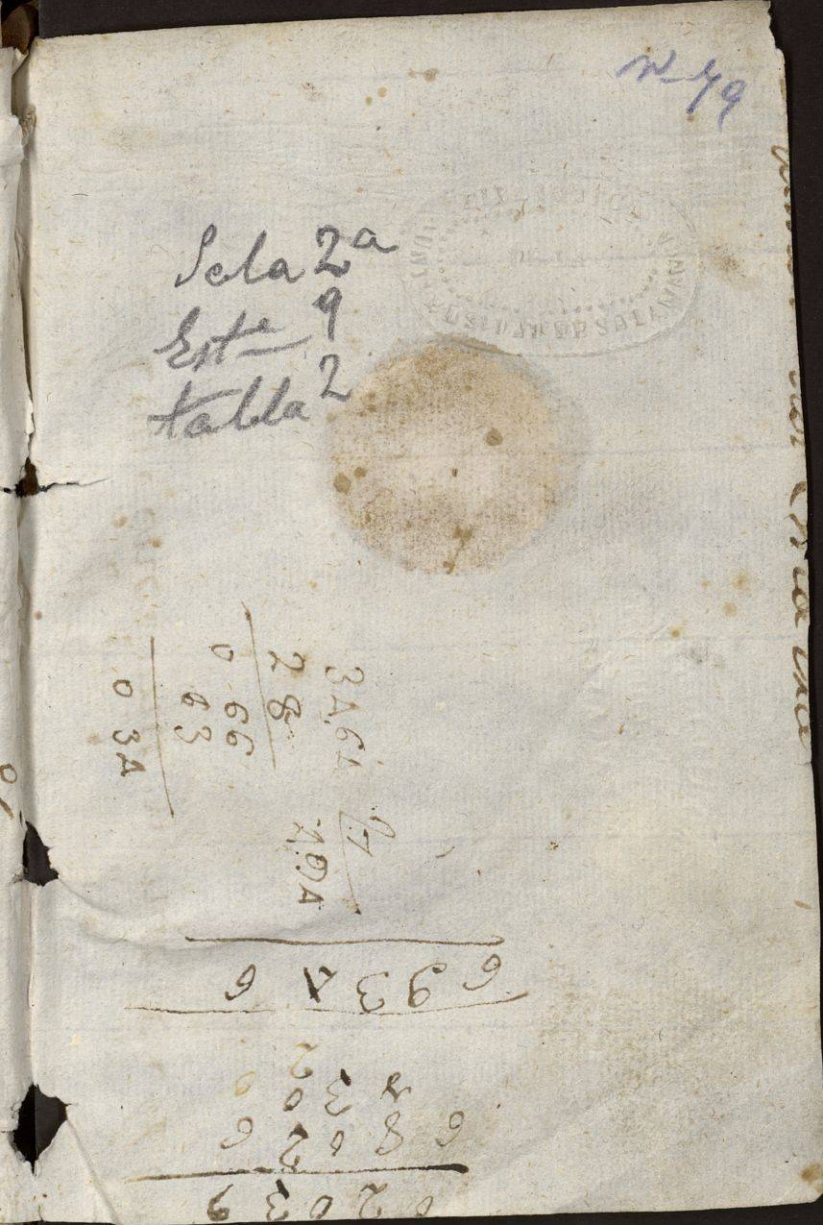
2ª - 9 - 2

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. Caj. Núm.

N 49

Sala 2ª
Este 9
tabla 2

Santo

Muy Señor mio y amigo ⁊ M[illegible]

61873869

42000 1

Epistola. F. Hieronimi tornielilectoris. Ad. R.p. F. Angelum de clauasio pfatis opo-
ris auctorem in qua ozat eius Reuerentiam vt ipm opus imprimi faciat ppter talem
& tantam dicti operis excellentiam & vtilitatem.

Pluribus retroactis tpibus: Reuerēde ac mi cozdialissime pater. ad lecturam
cōfratrib⁹ audiētibus mi tromō hinc inde displąz & p diuersa libroz volumina. qn po
tius p varias doctrinaz facultates vagāte: enucleatā tradere. ad qō pagen: gbus vigi-
lijs. gbusne oporteat curis insudare: reuerētia ma plen⁹ edocta dilucide pspicit. Non
n. talis lectura vnica ptēat sciētia vnico nec studio Iz magnis voluminib⁹ pclusō sb
fistat. Exigit nāqz va iuris ciuil fūdamēta In gb⁹ pene Sctuū tota decisio. terminatur
qō gdē ius: qm p sūmoz tura pōtificū in multis rectificat pficit: ac supplet: pcipue incē
turis: pbēdis: & alijs ecclasticis' Et si dē sacri pōtifici iuris ignorātiā talis casuū penit⁹
abhozret doctrina. Uerū cū in pdictis. qnāqz pp cōmunē pacē oculus mateiātē aliqua
luer obscurēt: glumie sacre theologie illustrari quā maxie Iz necesse si modica ipi⁹ ca
suū studij partē. sibi sacre pagine lucidi doctores: iure merito vēdicarūt. Jtē si experien
tia teste phlo. facit artē: in ipis casuū doctrina: magistrā pene cūcta limitātē fateri nō
in cassum cōpellimur. Eū igitur vitā breuē. artē vero longā altus hypocrates affirmet.
Et in vnāqz arte tāta ducamur cecitat] caligine: vt teste mercurio trimegisto. maxia
pars eoruū q' scim⁹ sit nimia eoruū q ignoram⁹. qs nisi instans penit⁹ capitis dicere aude
bit: hominē ad talis studij apicē nisi diuina puentū peculiari virtute posse deuenire.
Ut tāquā alter Justinianus opus desperatū quasi per mediū trāsiens profundū i vna
reducat cōsonācia. Forsitan aliqs dicet vera fateoq scribis: nisi talis tātusqz labor ac
difficultas a sūmistis tractatoribus exilio data fuisset: Qui oēs in vnū facultates colli-
gētes sa ficulos casuū cōtexuerūt. ad quē egohec admitteré si dictos vt asseris tractato
res ipsis in facultatibus pene noscerē ephebos nō dicam balbutites: neqz perfectos. Ex
his nāqz alij pictores: de alienis codicibus: ñ libroz: sed quedam potius exēplaria cō
ponētes: alij more balbutientiū q audierint & viderint tari gestiunt. Quos tamē pia ex-
cusat intentio: ne tāquā serui inutiles ex talētis gequam in principis erarīi non inferen
tes: repulsam patiantur pariter & penā verum si eos interim reddit innocios. mihi tis
alysqz in hmusemodi palestra militantibus labores nō auferāt: sed incertiores sumus
atqz dubū eramus. Tenuit ergo me continuuz desiderium: sedulaqz anxietas: vt sator
ille rerum eternus increata veritas: ac lucis eterne candor: irradians: qui solus res pe-
netrat desperatas ad optatum finem deducit iuxta. l. i. ad fin., pume collumne .C. de
veteri iure enu. qui omnium auctor: est scientiarum. ff. de iust. et iur. vi. di. Qui omnium
est gratiarum elargitor. c. reuertimini. xvi. q. i. a quo insuper est omne datum optimum
Jac. 1. c. in scripturis. viij. q. i. Qui totius insuper est boni operis fundamentum. c.
cum paulus. i. q. i. Dominem pduceret in lucē talibus in signiti gratijs: ac virtutibus:
Luius medio & salubri doctrina: lectoribus ipsis tantus querituandi labor: Uarioscz
volutandi Codices admeremur. Et discipulis: confessoribus quoqz pcipue fratri-
bus nostris: quibus in diuinis: & alijs nostri ordinis laboribus occupatis: paulisper
otij suppeditare noscitur: clara innotesceret veritas. Dum igitur plurib⁹ iam an-
nis elapsis talibus esluarem desiderijs communēqz omnium vtilitatem flagitans: &
exhanellāti corde gemebunda pene suspira ad indeficientem diuine largitatis dulcedi
nem inuterem'. Apparuit. occulis meis quasi caligantibus Liber iuuule a Reueren
tia tua compositus quem clara luce conspitiens: & diligentius peruoluens: dum pla-
cere cepit vltra progrediens nec tota quidem non vltum preterij. Et sepius admirans
in tractatibus singulis plenitudinem perfirtctam. In decisionibus vtriusqz iuris vero

fundamenta. In fundamētis allegationes fidas pariter ꝛ abundantes. Theologorū veritates lucide enucleatas: auctoris quoq; qđ paternitas tua a tacentia aliena me p veritate dicere patiat fingenti pene diuinū: vt merito re ꝛ nole Angelus dicaris. Experientiam quoq; tāto ipe probatissimā: vt pote qui talitac tanto tēpore. annos fere viceni digne ac laudabiliter: talem ac tantam fratrū oium cismontanoꝝ familiam direxeris verbo pariter ꝛ exemplo: necnō in pluribus sedis apostolice arduis pclis: ambasq; causis: solicitudine: ac ingenij tui subtilissimo apice ad optatum finem deductis. ista inq; omnia consentiens. ꝛ letus mente pensitans pregaudio exilies clamani. Ecce qđ concupiui iam video qđ quesiui tāteneo. Margaritam diuinis flagitatam suspiriis posideo. cōuocani amicos pariter ꝛ familiares ad tam pingues nuptias salubriq; doctrinam dicēs. Venite o pfes lectores possidete summulam Angelicis manibus vobis paratam p quam onus eē maximum ab imbecillis extat scapulis vestris ablatum. Nō amplius per varios vobis codices vagari libeat: quicquid alibi difficiliter queritur ꝛ inuolutum: hic faciliter ꝛ enucleatum inuenitur. venite omnes vtriusq; iuris veri professores ꝛ docti. Vobis enīz liber est fidissima est clauis. q̄ vere aperiuntur intellectus latacq; datur plura inuentendi copia: vt quasi repertorium declinum videatur. Venite ꝛ vos pariter confessores: atq; discipuli: q tam diu sarcina librorū pregrauati insuper ꝛ glosis varijs defessi pondus eycite: hoc solo libro depascamini. Hic totum versetur ingenium omniscq; solicitudo atq; doctrina. Si boni eritis angelici: pariter ꝛ optimi confessores hic enim contractus plenissime habentur vsure lucidissime interrogatorū enucleatum Matrimonia predicta honestate simul ac veritate. Restitutiones amplissime censure quoq; pfectissime. Quid plura. Quid desit non video: nisi forsitan ex transcriptorum tarditate paucis innotescat. Sed ꝛ hec diuina abstulit bonitas dum nobis artem miro inuentam studio impressorum in lucem pduxit. Reliquū igitur est Reuerende paterne Reuerentia tua existimet hoc sibi dūtaxat cōdonatum: quin potius cum sit perne bonitati cōnaturalis sit cōicatio id ipm tanq̄ celeste munus largitue cōcādum sibi psuadeat volo. Supplices igitur nos oēs. Et ego vice oīum pedibus Reuerētie tue humiliter pstrati deprecamur: vt tale ꝛ tm p incuriam nō depereat opus. veꝛ citissime supradicte artis impressoribus pertis tradat quo sitis eē maxima esuriesq; eē plurū pclue nostra reuocetur. Hoc enim deo ad honorē magnus primis ad salutem. Paternitati quoq; T. ad maximū cedit meritū. Et si qđ abfit prefata Reuerētia tua his agitata stimulis vel recalcitraret aut saltē tarditer incederet nō dubito magnū eius capiti iudiciū imminere. Noli igit g fuisti semper pius ac dulcis nobis ꝛ Reuerēte tue hac i re esse crudelis. Qđ ne fiat ēt atq; etiam supplices deprecamur. Valeat in dño pfata tua paternitas quā dñs pro omnium salute conseruare dignetur. Amen.

¶ Responsio Venerandi patris fris Angeli ad fratrē hieronimū suprascripti

Angelicam summam pro vtilitate cōfessorum ꝛ eorum qui cupiunt laudabiliter viuere nuper a me diuina optulante gra cō pilatam mihi Hieronime frater suades vt arti impressionum tribuaz: Tarditusculo quoq; ꝛ pigritanti asino minaꝝ dulcia figis calcaria. Quā exquo vltra meā opinionē tot laudib⁹ extollis magro Jacobino de sancto germano in prefata arte pitissimo vt tuis votis morigeram impmenda transmitto vale in domino ꝛ ora pro me.

In nomine domini nostri iesu christi. Amē. Incipit plogus in summa angelica de casibus conscientie per fratrem Angelum de clauasio ordinis minorum vicarium generalem cismontanorū fratrū obseruantie oplata: cui premittitur primo prologus deinde subnectitur tabula contentorum in ipsa declaratiua. Incipit prologus.

Angelici spiritus ꝛ ſi diuine contemplationi ſemper intendant. Ex caritate in qua oēs homines complectuntur diuina pietate ſic diſponente ſalutem noſtram procurare ſolicite nō deſiſtunt. Nos defenſando ab iniminicis ſolicitando ad bonum: ꝛ dirigendo in viam ſalutis. hoc quippe ipſa dei bonitas nobis inſinuare voluit in ſcala Jacob oſtenſa. Geneſis. xxviij. c. in qua Angelos deſcendētes ꝛ aſcendentes vidit vt ſic intelligeremus quanto feruore deuotionis teneamur beatos angelos proſequi. Quod ego frater Angelus de clauaſio ordinis minorum minimus attendens vt nomen meum ſit cōſequēs rei ſicut debet vt inſti. de dona. §. eſt ꝛ aliud ꝛ l. decernimus. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. l. i. C. de offi. preſe. vr. Et per ſanctorum angelorum imitationem peruenire emercar ad eorum contemplationem: aiarū ſalutem procurādo quo nihil deo eſt carius. viij. q. i. ſciendum. Conſpiciens etiam multitudinem ſimularuꝫ de caſibus conſcientialibus non bene ſatisfacere pauperibus confeſſoribus ꝛ ſimplicibus propter prolixitatem aliquarum ꝛ aliarum minutam breuitatem. multorum cōfratrum meorum caritatiua requiſitione compulſus: attendens etiam q̄ diuiſiones gratiarum ſunt ꝛ donoꝫ ꝛ vnicuiq; datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatē. i. ad cor. xij. c. Decreui hanc ſūmam cōpendioſam ordinare dei adiutorio inuocato ſm illud. l. i. in prin. C. de ve. iu. enu. Quam ꝛ Angelicam nominabo in qua mediocritate ſeruata iuxta illud inſti. de re. diui. §. cum quis ꝛ in auc. de conſuli. §. igitur ꝛ poſt quicq; eam perlegerit inuenies quicquid in alijs ſūmulis continetur quod pertineat ad confeſſores. preſertim in ſūma dicta piſanela ac eius ſupplemento cuius caſus conſcientiales hic omnes inſertī. licet aliq̄ſi per alia verba aut alio ordine. Et vltra p̄dicta reperiet in. c. quod incipit. Interrogationes que cunq; pertinent ad confeſſorem vel confiteri volentem circa que cunq; peccata mortalia cognoſcenda: dirigetur etiam ad multa conſilia dāda ac ad inuentiendum doctores ꝛ iura vbi de talibus diffuſe tractatur. Ita q̄ hec angelica ſūma erit vtilis non ſolum confeſſoribus verum etiam ſcolaribus vtriuſq; iuris ꝛ alijs q̄buſcunq; ſm deum ꝛ rectam ciuilitatem viuere cupientibus. Cuius ordinem infraſcripta tabula demonſtrabit. Rogo ergo vos lectores vt hanc vltimam ꝛ Angelicam ſūmam ex caritate ſuſcipiatis qua vobis offertur. Nec faciliter ad huiuſmodi operis iudicia p̄cedatis q̄ſi quidem quod diuine ſūmiq; vigilijs ac ſudoribus digeſtum eſt non leuiter vnico perſcrutatur intuitu. Et quāuis in ea nihil ſit dictum quod non arbitratus fuerim conuenire iuſticie ꝛ veritati preſertim in foro cōſcientie cui ſatisfaciendum magis censiui ꝗ ad foruꝫ contentioſum. ppea nō ſuum ſecutus aliq̄ſi cōmunē opinionē doctorum p̄ſertim canoniſtaꝝ ꝛ legiſtaꝝ q: cōſentiali ꝛ theologice veritati non mihi viſa fuit conuenire. Tū iudicio ſancte Matris eccleſie ꝛ cuiuſlibet melius ſapientis corrigendam ſubmitto vt ſit ad laudem domini noſtri ieſu xpi. ꝛ eius Glorioſiſſime Matris Marie. ac ſeraphici patris mei Franciſci in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Explicit plogus Incipit tabula declaratoria ordinis. ꝛ cōtentorum in predicta ſūma

¶ Et q̄ hec Angelica ſūma principaliter edita eſt p̄ ſimplicibus confeſſoribus non habentibus peritiam vniuerſalem iuris: ideo hanc tabulam ei ꝓpono que tria demōſtrabit. Primo ordinē libriq̄ ſic diſtinguitur vꝫ per lras alphabeti. ꝛ q̄libet lra per capitula diuerſa: quodlibet vero capitulum ſuos hz paragrafos: exceptis quattuor capitulis que ſtatim nō ſubdiuidūtur p. §. ſed aliter. Nam capitulū excōicatio. v. ꝛ. vij. ſubdiuiditur p̄ caſus ꝛ caſus in. §. ſubſiſtunt. Item capitulum matrimonij. iij. diſtinguitur p̄ impedimēta: ꝛ q̄libet impedimētū p̄ gradus hz. §. Item capitulum reſtitutio. i. vbi ponuntur qui ſunt ad reſtitutionē obnoxij: q̄ cū ſint varij ꝛ q̄pluresꝫ ꝛ potius pateāt oculis p̄ alphabeti litteras deſcribuntur. ꝛ iuxta ſubſiſtentem materiam littere. §. continēt. Quorum capitulorum principia ſunt que ſubſequuntur.

Abbas char. .l.
Abbatissa 1
Abortum 2
Abrogatio 2
Absens 2
Absolutio 2
Acceptio 5
Accidia 6
Actiones 6
Acolti 6
Actus 6
Accusatio 7
Aduratio 8
Administratio 8
Admonitio 8
Adoptio 8
Adoratio 9
Adulatio 10
Adulterium 10
Aduocatus 11
Affinitas 12
Agnati 12
Alchimia 12
Alea 13
Alienatio 13
Alimenta 15
Altare 15
Alternatiua 16
Ambitio 16
Amicitia 16
Amor sui 16
Amor seculi 16
Angaria 16
Appellatio 16
Apostasia 17
Aqua benedicta 18
Arbiter 18
Archidiaconus 19
Archiepis 20
Archipresbyter 20
Argumentatio 20
Arra 20
Arrogatio 21
Aro 21
Asinus 21
Astrologia 21
Astucia 21 Auaritia 21
Audatia 22
Augere 22
Augurium 22
Austeritas 22
Balistario ri ars char. 22
Balneum 22
Bannum 22
Baptismus 23
Bellum 27
Benedictio 29
Benefacere 30
Beneficium 30
Bigamia 33
Bissextus 34
Blassemia 34
Caella 35
Calx 35
Calumniator 35
Canonica portio 35
Canonizatio 35
Cantus 37
Capitulum 38
Character 38
Carcer 38, Caritas 39
Castitas 39
Castratus 39
Casus epi 40
Casus fortuitus 40
Catheciſmus 41
Causa 41
Cautio 42
Cecitas mentis 42
Cedere bonis 42
Celare 42
Censure 42
Census 42
Certum 42
Cessatio 43
Cessio 43
Cimiterium 44
Circumstantia 44
Citatio 44
Citarista 44
Cinctag 44
Ciuis 45
Clamor 45
Cladestinum 45
Clauco 46
Clausula 46
Clericus 46
Coactio 54
Coadiutor 54
Cogitatio 54
Cognatio 54
Collegium 54
Colluſio 55
Colonus 55
Comenda 55
Commissio 55
Comodatum 55
Compaternitas 56
Compensatio 56
Compositio 56
Compromissum 57
Communicare 57
Commutare 57
Consensum 57
Concilium 57
Concubinatus 57
Concussionis crimen 57
Condemnatus 58
Conditio 58
Conductor 58
Confessio delicti 58
Confessio sacralis 59
Confirmatio priuilegii 72
Confirmatio sacri 73
Confirmatio pape 74
Confraternitas 74
Coniuratio 74
Consanguinitas 74
Conscientia 74
Consecratio eporum 75
Consecratio ecclesiarum 75
Consecratio altaris 76
Consecratio cimiterij 76
Consecratio paramentorum 76
Consecratio pginum 76
Consentire 76
Conseruator 77
Consilium 78
Conspiratio 79
Consteliatio 79
Constitutio 79
Consuetudo 79
Contemptus 81
Contemptio 81

Cõtinuum 81
Cõtractus 81
Cõtritio 82
Cõtumatia 82
Cõtumelia 82
Cõtrea 83
Correctio platonis 83
Correctio fraterna 84
Corporalia 84
Corpora sanctorũ 84
Corpore vicians 84
Corpus xpi 85
Crapula 85
Credere 85
Credulitas 85
Crescere 85
Crimen 85
Crisma 86
Culpa 86
Cura animarum 86
Cupiditas 86
Curialitas 86
Curiositas 86
Custos 87

Damnatus char. 87
Damnificatus 87
Debitũ cõiugale 87
Decanus 89
Decima 89
Defensio 90
Degradatio 92
Delectatio 92
Delegatus 92
Dementia 93
Demoniacus 93
Denunciatio 93
Depositum 94
Derisio 95
Desperatio 95
Detractio 96
Diaconus 97
Dialetica 97
Dies festus 97
Diffamatio 97
Diffidatus 97
Dignitas 97
Dilapidator 98
Diligere 98
Diligentia 98
Diocesis 98
Discere 98
Disciplina 98
Discordia 98
Discretio 98
Dispensatio 98
Disputare 101
Diuinatio 101
Diuortium 101
Diuturnitas 101
Doctor 101
Dolus 101
Domesticus 102
Domicilium 102
Dominica dies 102
Dominium 103
Dominus 103
Donatio 103
Dos 109
Dubium 112
Duellũ 112

Ebrietas char. 112
Ecclesia 112
Electio 112
Elemosyna 116
Emancipatio 117
Emphiteosis 117
Emptio 120
Emunitas 123
Enormis 123
Episcopus 123
Errare 124
Erubescere 125
Etas 125
Etnagatio 125
Euangelium 125
Eucharistia 125
Eunuchus 131
Exactio 132
Exaltatio 132
Examinatio 132
Excepta 132
Exceptio 132
Excõicatio 132
Excusatio 153
Executor 154
Exemptus 156
Exemplum 157
Exequie 157
Exeredatio 157
Exorbitantia 157
Exorcista 157
Exorcismus 158
Expense 158
Experientia 158
Expositio 158
Expositus 159
Expressio 159
Extensio 159
Extimatio 159
Extrema vnctio 159

Fabule char. 159
Facilitas 159
Facultas 159
Factum 159
Falcidia. 159
Falsarius. 159
Fama 161
Familia. 161
Familiaris. 162
Familiaritas 162
Factum 162
Fauere 162
Fautor. 162
Femina 162
Fenus 162
Ferie 162
Feudum 165
Fictio 158
Fideicõmissum 168
Fideiussor 168
Fides 168 Filius 170
Finis 172 Fiscus 172
Flagella 172
Fletus 172
Fomes 172
Forma 172
Fornicatio 172
Fortitudo 172
Fons 173
Fraus 173
Frigiditas 173
Fructus 173
Fugere 173
Funus 174

Furiosus 174
Furtum 174

Generalia

clausula char. 177
Bladius 177
Bloria 177
Bratia 177
Bradus 177
Buerra 177
Bula 177

Habitus

Bebetudo 178
Bedificans 178
Beredítas 178
Bere 180
Beremita 182
Bereticus 182
Bermofroditus 185
Bironia 185
Bistrio 185
Bomagium 185
Bomicidium 185
Bomo 190
Bonestas 190
Bonor 190
Boia canonica 191
Bozor future vite 193
hospitale 193
hospitalis 193
hostiarius 193
hostis 193
humilitas 193

Janctantia

char 193
Jconomus 194
Jdulia 194
Jeiunium 194
Jgnorantia 166
Jllegitimus 197
Jmagines sanctorum 197
Jmmisericordia 198
Jmmunditia 198
Jmmunitas 198
Jmpedimentum 203
Jmperium merum 203
Jmpossibile 203
Jmpubes 203
Jncantatio 203
Jncarceratio 203
Jncendiarius 203
Jncertor restitutio 203
Jncestus 203
Jnconsideratio 204
Jnconstantia 204
Jnditium 204
Jndignatio 204
Jndulgentia 204
Jnepta leticia 207
Jnfamia 207
Jnfidelitas 208
Jnfirmus famulus 209
Jngratitudo 209
Jniuria 209
Jniustitia 210
Jn obedientia 210
Jnquietudo 211
Jnquisitio 211
Jnquisitor hereticorū 212
Jnsignia 213
Jnscriptio 213
Jnstitutio 213
Jntentio 213
Jnterdictum 215
Jnteresse 221
Jnterpretatio 221
Jnterrogatiões i pfde 221
Jntestatus 233
Jntimitas 233
Jntrusus 233
Jnuenta 235
inuestitura 234
inuidia 234
ypocrisis 234
ypotheca 234
ira 234
irregularitas 235
irrisio 239
ironia 239
istrio 239
iudeus 239
iudex 241
iudicare 242
iudicium 244
iuramentum 245
iurisditio 254
ius. 354
iuspatronatus. 254
iustitia 256
iustificatio imperij 256
char.

Laycus

Latria. 256
Latro 256
Laudemium 256
Lectoris offiū 257
Legatum 257
Legatus 264
Legitimatio filiorū 264
Legitima portio. 265
Legitimus filius 267
Leno 267
Leprosus 267
Ler. 267
Libellarius Jctus 271
Libellus famosus 271
Liber 271
Libertus 271
Litigiosa res 272
Litigiosus 272
Loca 272
Locatio. 272
Lucrum 275
Ludus 275
Luxuria 277

Magister char.

277
Maloritas 278
Maledictio 278
Maleficium 278
Malitia 279
Mandatum 279
Manifestum 279
Manumisso 280
Mathematici 280
Matrimoni 280
Medicus 297
Membrum 298
Mendatium 298
Mensa 299
Mensuras 299
Mercatio 299
Meretrix 299
Meritum 299
Metus 299
Milites 301
Mimi 301
Mirabilis per na 301

Missa 301
Misericordia 306
Moderamen 306
Modestia 306
Molities 306
Monachus 306
Monasterium 307
Monialis 307
Moneta 308
Mora 308
Mors 308
Mulier 309
Multiloquium 309
Munus 309
Murmuratio 309
Mutilatio 309
Mutus 309
Mutuum 309

Naufragiū char. 309
Nauta 310
Necessitas 310
Negligentia 310
Negocium 311
Neophitus 311
Nigromantia 311
Nominatis 311
Notarius 311
Notorium 311
Novale 312
Nouitius 312
Nuptie 314
Nūciatio noui op⁹ 314

Obediētia char. 315
Oblatio 316
Obligati 316
Obses 317
Obstinatio 317
Occasio 317
Occultum 317
Odium 317
Officium 317
Oleum sanctum 317
Opinio 317
Oratio 318
Oratorium 321
Ordo 322
Ornatu

Occiositas 327

Pactum char. 327
Palia 329
Palium 329
Papa 329
Parafrena 330
Parentis appel. 330
Paricida 330
Parochia 330
Partis appel. 330
Pacientia 330
Patria 330
Patriarcha 331
Patronus 331
Peccatum 331
Peculium 331
Pecunia 335
Pedagium 335
Pena 336
Penitentia 339
Perculio 341
Peregrinus 341
Periculus 341
Perjurium 341
Permissio 342
Permutatio 342
Perplexitas 343
Pertinax 343
Perseuerantia 343
Persona miserabilis 343
Personat⁹ 343
Pietas 343
Pignus 343
Pigritia 345
Pirrata 345
Placere 345
Policitatio 345
Pollutio 345
Portio canonica 345
Possessor bo. fi. 345
Postulatio 345
Posthumus 346
Prebenda. 346
Precarium 346
Precaria 346
Preceptum 347
Predicare 349
Preces 350

Precedentia 350
Preciosum 350
Precipitatio 350
Predia vrbana 350
Predo 350
Prefatio 350
Prelatus 350
Prescriptio 350
Presumptio 356
Primas 357
Primitia 357
princeps 357
priuilegius 357
probatio 358
procurator 358
proditio 358
prodigalitas 358
professio 358
promissio 359
proprietas 359
prosoneta 359
protestatio 359
prouincia 359
prudentia 359
pubes. 359
publicum 359
pudicus 359
puditicia 359
punitio 359
purgatio 359
purgatorium 360
purificatio post ptū 360
pusillanimitas 360

Quadragesima char. 360
Quarta trebellia. 360
Questuary. 360
Questus 360

Rancor char. 360
Ratio 360
Ratiocinia 360
Raptor 360
Rapina. 361
Ratihabitio 361
Reconciliatio eccle 361
Recompensatio 361
Recusari 364

Regularis 361
Religiosus. 361
Religiosus loc⁹ 369
Reliquie 369
Remissio 369
Remittere 369
Renunciatio 369
Repræsalia. 370
Residere 371
Rescriptum 371
Res 371
Restitutio 371
Resuscitatus 383
Revelare 383
Reuerentia 383
Rigor 383
Risus 383
Rixa 383
Rogationū dies 384

Sacerdos char. 384

Sacramẽtum 384
Sacrilegiū 385
Sacrista 385
Sagittarius 385
Salarium 385
Sanctus 385
Saracenus 385
Satisfactio 385
Scandalus 386
Scientia 387
Scisma 387
Scriptura 388
Scurilitas 388
Secretum 388
Sedilio 388
Sensualitas 388
Sententia 388
Sepultura 389
Seruitus 392
Sigillum 392
Simonia 393
Simplicitas 399
Simulatio 400
Sobrietas 400
Societas 400
Sodomia 404
Solicitudo 404
Solutio 404
Sors 406
Spectacula 408
Sponsalia 408
Statutum 410
Stipulatio 412
Stola 412
Studium 412
Stulticia 412
Stultus 412
Suppium 413
Suasio 413
Subaratio 413
Subdelegare 413
Subditus 413
Subdiaconus 413
Subornatio 413
Subsanatio 413
Substitutio 413
Subtilitas 416
Successio 416
Successor 416
Suffragia 419
Superbia 416
Suppletio 417
Suspensio 418
Suspitio 421
Susurratio 421

Tabelio 421

Taciturnitas 422
Talia 422
Tantum 423
Temperantia 423
Temere 423
Temeritas 423
Tempus 423
Tergiuersator 423
Temptare 423
Testamentum 423
Testes 427
Thesaurus 429
Timor 429
Tollerantia 429
Tonsura 429
Tornearnentum 429
Torpor 429
Tortura 429
Translatio 430
Transitus 430
Treuga 430
Tributum 430
Tribulatio 430
Tristitia 430
Turpe lucrū 430
Tumor 430
Turella 430

Vanagloria char. 431

Vasa sacra 431
Vasallus 431
Vectigal. 431
Vellario virginum 432
Venatio 432
Venditio 432
Veneficium 432
Veniale peccatū 432
Verberatio 432
Vestis 432
Vicarius 432
Vidua 432
Vilicus 433
Vendicatio 433
Violentia 433
Virginitas 433
Virtus 433
Vis 433
Visitatio 433
Vitiatus corpore 434
Vltium 434
Vnanimiter 434
Vniuersitas 434
Vnctio extrema 434
Voluntas 434
Votum 435
Vsucapio 441
Vsura 441
Vsus clausum 455
Vsus 455
Vsusfructus 455
Vxor 457

Ypocrisis char. 458

Ypoteca 458
Yronia 458
Ystrio 458

Zelus char 458

Secundo pñs tabula noīa doctorum sacre theologie ⁊ vtriusq; iuris q̄ sūt contēpor in pñsata sūma: auriga ⁊ fidelissimi duces ⁊ducabit ⁊ in allegādo eorū abbreuiatiōes q̄ sunt infrascripta ordine alphabeti ordiata ñ p̄z eor ārigitate vel excellētia ānotata. vz

¶ In sacra scriptura seu theologia

Albertus magnus ordis predicatorus
Alexander. ſ. de ales ordinis minorum
alexāder lōbardus de alexādria or. mi.
ambrosius doctor ecclesie sanctus
anselmus cātuariēsis archiepūs sanctⁿ
augustinus doctor ecclesie sanctus
aureolus. ſ. Petrⁿ aureolus. or. mi.

¶ In iure canonico vel ciuili

abbas alanus
albicus de rosate albertus Papiēsis.
alexander de imola
alexander neno vicentinus.
andreas barbatius siculus
angelus. ſ. de perusio.
angelus areatinus. seu de arretio
antonius de butrio.
archidiaconus
a30

¶ Sumiste

aluarus ordinis minorum
archiepūs Florētinus ordinis p̄dicatorus
astensis ordinis minorum
augustinus de anchona.

¶ In sacra scriptura seu theolo.

Beda
Bernardus sanctus
Bonauentura ordinis minorum sanctⁿ

¶ In iure canonico vel ciuili

Baldus. ſ. de Perusio
Bartolus videlicet de saxo ferato
Bernardus glosator decretalium
Bertholomeus brixiensis.
Bertholomeus cepola veronensis
Bonagratia
Butrigarius. ſ. Jacobⁿ butrigarij

¶ Sumiste

Bernardinus de senis ordis minorum sctūs
Bertrandus cardinalis ordis minorum

¶ In sacra scriptura seu theolo.

Lassianus
Lipolanus martyr

¶ In iure canonico seu ciuili

Calderinus q fuit Joānes calderini
Cardinalis. ſ. Franciscus de zabarellis
Cynus Collectarius
Cōpostelanus cui nomen Bernardus
Clarus ordinis minor sūmista

¶ In sacra scriptura seu theologia

Damasenus
Dionysius
Dynus vtriusq; iuris doctor
Dominicus de sancto georgio canōista

¶ Sūmiste

Directorium iuris qui fuit Petrus callelle ordinis minorum

¶ In sacra scriptura seu theo.

Egidius ordinis heremitarum
Frā. is Fracticus de mayronis ordis mi.
Fracticus de ampulis ordinis minorum

¶ In iure canonico vel ciuili

Federicus de senis
Florianus
Franciscus vercellensis
Franciscus de ráponibus
Fracticus de albertarijs
Franciscus tigni de pisis
Franciscus de aretio seu aretinus
Fulgosius. ſ. Ráphael fulgosius

¶ In sacra scriptura seu theo.

Bilbertus
Brego. ſ. sctūs gregorius doctor ecclie
Bulielmus de mara ordinis minorum

¶ In iure canonico vel ciuili

Babriel de osseletis mutinensis
Barsias
Baspar de calderinis
Beminianus. ſ. Bōicus de sctō geminia
Birardus de senis
Bofredus
Bratianus cōpilato decreti
Buido de suzaria
Buido epūs cōcordiensis
Bulielmus de cuneo.
Bulielmus nason
Bulielmus de monte landuno q scripsit sup clementinas ⁊ alkatur sic laudantur
Bulielmus duranti qui fecit speculum

¶ Sūmiste

Birardus obdonis ordinis minorum
Bregorⁿ de arimino Bualdensis
Bualterius epūs pictauiēsis ordinis mi.

¶ In sacra scriptura seu theolo.
Henricus de gandino
Hieronimus doctor ecclie sanctus
Hugo de sancto victore.
¶ In iure canonico vel ciuili
Henrychus boych.
Hermanus magnus legista
Hostiensis lumen iuris canonici
Hugo q fecit multas glosas sup decretū
Hugo ecclensis
Hugolinus de la fontana glosator iuris ciuilis
¶ In sacra scriptura seu theologia.
Johannes scot ordinis minorum q alle gatur sic scotus
Joānes de noto ordinis minorū siculus
Joannes de neapoli ordinis p̄dicatorum
Joannes de ripolis
¶ In iure canonico vel ciuili
Jacob⁹ butrigari⁹ q allegat butrigari⁹
Jacobus lotharius.
Jacobus de belusio
Jacobus de rauena
Jacobus de arena
Innocētius papa splendor canonistarū
Jonanes theotonicus glosator decreti
Joannes fauentinus.
Joannes de faucona
Joannes de deo hispanus
Joannes monachus cardinalis
Joannes andree irradiator iuris cano.
Joannes de anania
Joānes plagiarius de sena
Joānes de montemerlo
Joannes de sancto gregorio bononiēsis
Joannes calderinus q allegat calderin⁹
Joannes de lignano.
Joannes de imola q allegatur imola.
Joannes de platea bononiensis
Joānes antoni⁹ de scō georgio nūc epūs alexandrinus mediolanensis.
¶ Summiste
Jacobus de laude ordinis minorū
Jānes saxonia ordinis minorum
Joannes de anchona
Joannes ordinis predicatorum qui fecit sūmaz cōfessorū
¶ In sacra theologia
Landulphus ordinis minorum.
¶ In iure canonico vel ciuili
Lappus de castliōe abbas
Laurentius de pinu
Laudun⁹ vide.s. guilelm⁹ de monte &c.
Laurentius de redulphis florentinus.
Lodouicus de roma.
Lucas de grasijs.
Magr̄ sniarū.i. Petrus lombardus p̄n ceps theologorum
¶ In iure canonico vel ciuili.
Martinus silimani
Marsilius
Matheus romanus
Matheus de matheolis
Niccolaus de lira ordis minor totius bi-blie subtilissimus expositor
¶ In iure canonico vel ciuili
Nicholaus de matarelis
Nicholaus de neapoli
Odoardus
Odofredus
Oldradus de ponte legista.
Oldradus de laude canonista qui fecit multa p̄filia
¶ In theologia
Petrus.i. de tarātasio ordis p̄dicatorum
Petrus de aureolus ordinis minorū
Petrus de palude ordinis p̄dicatorū
¶ In iure canonico vel ciuili
Panormita. nichola⁹ abbas siculus ep̄s panormitanus
Paulus de castro
Paulus de liazarijs
Petrus.i. de bella pertica
Petrus helie
Petrus de stagno
Petrus de ancharano
Pileus
Philipus
Philipus de perusio
Placentinus
Petrus cāuel.i. directorium vt.s.
¶ In sacra scriptura & theologia
Rabanus
Ricardus.i. de mediavilla ordis minor
Ricardus anglicus ordinis minor vn⁹ ex ātiquor expositorib⁹ regule nostre
Ricardus de sancto victore
¶ In iure canonico vel ciuili

Raynerius de forlimio
Raphael fulgosius
Rizardus malumbra
Rofredus beneuentanus

¶ Summiste.

Raymondus ordinis ꝑdicatorum
Rodonensis guielmus nomie glosator
raymondi ordinis predicatorum
Rogerius
Scot⁹.i. Joānes scot⁹ ordinis minorum

¶ In iure canonico vel ciuili

Salicetus
Stephanus prouincialis
Signorolus de homedeis

¶ Summiste

Speculator.ſ.guielmus durandi
Sūma ꝓfeſſor ordinis predicatorum

¶ In theologia

Thomas ō agno ordis ꝑdicator⁹ ſcūs
Tancredus doctor iuris canonici

¶ In theologia

Ugo de caſtronouo ordinis minorum
Ubaldus de perufio
Ubertus de bobio
Uincentius
Ulldericus
yſidorus ſanctus
ymola.i. Joannes de ymola
zenzelinus doctor iuris canonici

Tertio hec tabula ꝓ ſimplicibus de clarat modum allegādi tam theologos quā iura canonica z ciuilia ac aliās abbreuiatiões. doctores. n. theologi allegant vel i q̄libetis: vl̄ ſupra in gūtrū ſentētiaꝝ. ſic v3 Bona.i.i.vel.2.vl̄ 3.aut.4.ſubaudi ſupra magiſtꝝ ſentētiarū poſtea pōit di.z pⁿ pōit articulo.i.vl̄ 2.aut.3.zc. deide ſubiūgitur.q.i.vl̄.2.zc. Aliqñ addit ꝑime vel ſcde partis ſubintellige eiuſdē diſtinctionis.aliqñ allegāt ſic v3.Bona.in.i.vel.2.zc. ſuper litterā. ſ.ꝑdicti magiſtri ſententiaꝝ. ſunt duo luminoſi doctores q aliter allegāt v3 a le, z ſcūs Tho. Nam q; fecerūt ſūmā ſup magiſtrū ſniarū quaꝝ vna h3 quattuor partes.ſ.illa Aler. altera tñ tres q; videtur.z.2. pars. amboꝝ diuidit in duas ꝑtes. Ideo allegant ſic. ſi eſt in ꝑima parte vel.3.aut.4. Aler. i ꝑima vl̄.3.aut.4. ſ. parte ſumme ꝑdicte tractatu de potētia dei vl̄ ō ſupbia. z huiuſmodi. q.i. vel.2. zc. Tho. ꝓ allegat ſimiliter in ꝑima vl̄ 3.ſ.ꝑte.q.tali articulo tali. Cū ꝓ id q̄ allegat eſt i.2.ꝑte ſūme ipſoꝝ. allegat ſic in ꝑima ſe vel in ſa ſe.ſ.in ꝑma ꝑte ſe partis ꝑdicte ſūme vel in ſcda parte ꝑdicte ſcde partis principalis ſūme. Iura ꝓ canonica allegantur diuerſimode. Nam decretum q; h3 tres ꝑtes principales. z ſcda pars h3 aliā partē ſubdiſtinctam. Ideo ſi allegat q̄ eſt in ꝑima ꝑte quotat ꝑ diſt. z.c. vel. ſ. ſolūmō. z h3 cem tū vnā diſtinctionē ſi ꝓ allegat q̄ ē in ſa parte principali: ſic quotat ꝑima vel ſa aut tertia zc. vſq; ad trigintaſex. z ſubaudi cauſa: q; h3 trigintaſex cauſas poſt ſubinfert. q.i. vel.2. zc. q; q̄libet cā h3 ſua ſas. q. poſtea. c. z. ſ. Si aūt q̄ allegat ē in ſa ꝑte ſubdiſtincta ſic quotat de ꝑnia di. i. vel.2. vſq; ad.7. q; h3.7. diſtinctiones ille tractatus de ꝑnia q̄ ponit.33. cā ſub q.3. eiuſdē cauſe poſtea addit. c. vl̄. ſ. tertie ꝓ ptis ꝓtenta allegant ſic de ſe. di. i. vel.2. vſq; ad. ſ. q; tñ quiq; di. h3 cum ſuis. c. z. ſ. decretales aūt allegant ꝑ rubricas ſuas zc. z. ſ. Silr ſext⁹ liber z clementine ḡbus rubricis addit li. 6. vel in cle. vt appareat nō ee in decretalibus q̄ allegat. ſed in altero iſtoꝝ. Aduerte ēt q; ſi ſemp quotat. c. z tūc id q̄ ſequit i me diate ad rubricā eſt ꝓncipiū capituli ſiſr qñ eſt in cle. loco. c. ponit clementina ꝑma vel ſa aut ꝓncipiū ꝓſime capituli z ſic allegatur v3. cle. ſi gratioſe de reſcriptis z huiuſmōi. Ius ꝓ ciuile allegat cōter per. i. z. ſ. ſub ſuis rubricis z ſi eſt i codice ꝑponit rubice. C. cleuatū. Si eſt in digeſtis ꝑponitur duo. ff. Si ꝓ eſt in libro inſtitutionū ꝑponitur ſic inſti. q̄ ſolū poſt rubricas. ſ. h3 ſi leges. Fallūt ab hac rēgula tres libri. Primus eſt codex in quo q; ſunt multe aurentice. qñ talis aurētica allegat q̄tur ſic aut. v3 ad hec. C. ō vſuris vel aut]. caſſa. C. ō ſa. cā. cc. Naz talis aut]. eſt poſita ſub tali ſtica z ſic incipit vt ſequitur ad iſtud autem. Alius liber ē liber auctenticoꝝ qui allegat ſic in aut]. ſub rubrica ſua z. ſ. ſolū aliqñ ponit col

lationē p̄ma vel ba vsq; ad nouē. q̄ hꝫ collationes nouem.
Tertius liber est liber de vsibus feudoꝝ qui allegatur per Rubricas suas. v.c.c. ꝯ vnum tamen notabis q̄ hꝫ aliq̄n. c. vel. l. p̄eponantur Rubricis vel postponantur nihil est summitte vero allegantur aliqui per titulos aliqui per ſricas quidam per libros ⁊ huiusmodi. Et aduerte q̄ quando allegatur hostien. vel Bof. sine ſrica communiter tale dictum est in sua summa sub titulo de tali materia. Et ne p̄opter abbreuiationes multas quis erret in fine huius summe ponaꝫ omnes Rubricas tam turis canonici quā ciuilis ex quibus poterit intelligere earum abbreuiationes Similiter hic inferam aliquas abbreuiatiōes quibus sepius vtor in hac summa.
Aut. qñ ponitur sub ſrica Lodicis dicitur auctentica qñ non ponitur in codice dicitur autentico quod quidem est liber autēticoꝝ ⁊ sequit ad eū ſrica sua.
C. si est eleuatū dicit Lodice si non é eleuatum dicitur capitulo
Cle. i. clementina
Conco. i. cōcordat vl cū concordantijs
d. i. dicto vel dicta vel dictis.
Di. i. distinctione
Eo. i. eodē titulo vel capīo ⁊ huiusmodi
Ea. i. eadem di. vel cā vel. q.
Fi. i. finalt vel in fine.
Glo. i. gloſa
Li. i. libro.
No. i. notat vel notatur vel notata
Obi. obstat'
Opi. i. opinio
Oppo. i. opponitur
q. i. queſtione
Re. i. respondeo vel respondet
Ru. i. rubrica.
ti. i. titulo
tex. i. textus
v. i. vbo vel verſiculo
Eya ergo patres ⁊ fratres p̄perate ⁊ curite ⁊ vt peritiaꝫ casuum consicent talibꝫ positis habere hanc angelicam sūmaꝫ perlegite quam si more mundorum ant malium ruminabitis in casibus coscientie non errabitis.

Explicit tabula.

ℂ Incipit summa Angelica Reuerendi patris fratris Angeli ordinis minorum de obseruantia.

Abbas debet

esse presbyter. c.i. de eta. & qualita. & etatis xxv. annoꝝ. vt. j. etas.

1 ℂ Abbas a quo dz eligi. ſz. a monasterio cui prefici dz. xviij. q. j. c. abbatem.

2 ℂ De cuius monasterio dz eligi. ſz. q de ppio nisi qñ idoneꝰ ꝑsona nō haberet: qz tunc de alio monasterio eligi pōt. xviij. q. j. c. q̄z sit.

3 ℂ A quo dz confirmari: vide. j. confirmatio. ꝟ. iij.

4 ℂ A quo dz bñdici. ſz. q ab epo diocesano: ꝑ quam bñdictōem itelligitur ei dari cura monasterij. ſm Inno. i. c. i. de sup. ne. prela. Nec anteq̄ sit benedictus dz exercere q̄ ptinent ad eiꝰ offiū ſm glo. in. d. c. i. Qd limito ſm laudu. in cle. attendētes. de sta. mo. qñ est consuetudo in monasterio q bñdicatur alias nō. & sic intelligo. d. c. i.

5 ℂ Sed qd si epꝰ recuſet eū bñdicere. ſz. q si tertio regiꝰ cum humilitate & deuotōe vt ꝛgruit recuſauerit eū bñ dicere: tunc pōt & monachos suos bñ dicere: & alia que ad eius offiū ptinēt exercere: vt in. d. c. i.

6 ℂ Quo die dz bñdici. ſz. q solūmō in diebus in ḡbus ordines minoꝝ pñt ꝛferri ſm cōem opi. doc. vt no. glo. in d. cle. attendentes. & Pa. in. c. cum sis. de consue. eccle. vel alt.

7 ℂ Utr̄ possit aliq̄d exigi ꝓ tali benedictōe. ſz. q non allr erit symonia. ter. est in. c. ficut. ei. iij. de symo.

8 ℂ Utr̄ vnus abbas possit ꝓesse duobus monasterijs seu duabus ecclijs cum ala. hñtib⁹. ſz. q non sine dispēsatōe pape: nisi vnū monasterium aut eccla depēdeat ex alia: vel adinuicem sint annexa. vt in. c. vl. in fi. de re. do.

9 ℂ Utr̄ abbas possit solēniter ꝓpio benedictōem dare. ſz. q in ecclis que ei pleno iure ptinent pōt post missaꝝ. vespoꝝ & matutinaꝝ officia. Alibi aūt publice ac per vias non pōt: nisi ex spāli pūlegio ei ꝓcedatur. vt in. c. abbates de pūlle. lib. vi.

10 ℂ Utr̄ possit bñdicere paramenta. & q̄ vide. j. benedictio. ꝟ. i. & ij.

11 ℂ Utr̄ possit ordines cōferre. vide. j. ordo. ij. in pzin.

12 ℂ Utr̄ abbas possit absoluē suos monachos. ſz. q sic ab oibus peccatis et censuris: nisi spāliter altera a iure reseruētur. Et lz Pa. in. c. mōaci. de sen. ex. teneat q non pōt absoluere nisi ab excōicatōe ꝓ intectione manuū in personam ecclasticam. Tu tñ tene q pōt. vt. j. absolutio. i. ꝟ. ij.

13 ℂ Utr̄ possit phibere suo monacho: ne ꝓfiteatur epo vel eius penitētiario ſz. ſm Ja. de lau. in sum. q non. Qd limito nisi sit exemptus: vel aliud habeat per pūlegium a papa.

14 ℂ Utr̄ abbas possit dispēsare cū monachis sup irregularitate. ſz. q sic sup irregularitate quā ꝙtraxerūt recipiēdo ordines in excōicatiōe. facti tamē memoria: vel iuris peritia nō hūtes. Et hoc qñ graue & notabile factū nō fuit sine hāc irregularitatē incurrerūt asi ingressum religionis sine post ſm cōiter doc. in. c. cum illoꝝ. de sen. excō. In aliis aūt irregularitatib⁹ nō pōt de iure cōi: vt notant. Host. & Pa. in d. c. cū illoꝝ. facit regula. Que a iure cōi. de reg. iur. li. vi. nisi vbi ius expresse ei concedat.

15 ℂ Utr̄ possit dispensare cum monacis in votis factis ante ingressum religionis. ſz. q sic vt no. glo. in. c. nolunt xxxij. q. v. De votis in religiōe factis vide. j. votuz. ij. ꝟ. iij.

16 ℂ Utrum possit dispēsare cum monacis i regla. vide. j. dispēsatio. ꝟ. viij

17 ℂ Utr̄ possit ꝓcedere monacis vsuz alicuiꝰ re. vel eiꝰ administrationē. ſz. ſm Inno. in. c. fi. q cle. vel vo. q pōt

concedere certos reditus monacho vnde viuat. ℣ dicit Jo. an. in regula: ñ est obligatorius. de reg. iu. li. vj. valere statutu3 monasterij vt pro indumẽtis ℣ alijs necessarijs q̃libz monachoz recipiat certũ gd. ꝫ vt possit dispensare ad libitũ ℣ disponere non põt sitr ne possit ei auferri qñ suo supiori placuerit nõ põt accedere: etiã cum lnia pape c. cum ad monasterium de sta. mo.

18 ℂ Utr3 possit expellere monachos suos. ℟. ℣ nõ ẽ3 Pa. in. d. c. cũ ad monasteriu3. p. c. fi. de regul. q̃ vult vt suos rectos regrat ℣ cogat eos ad suũ redire monasteriũ si põt eos tenẽ absq3 graui scandalo vel saltem puideat eis de alio loco religioso eiusdez ordinis vbi ad agendaz pniam deputentur ℣ necessaria eis ministrentur.

19 ℂ Utr3 possit lniare ad aliam religionem. vide. j. religiosus. §. xxxiij.

20 ℂ Quid de bonis illius monaci qué abbas de facto expulit. vide. j. monasterium. §. vj.

21 ℂ Utriz possit dare lniam monacho stãdi separate in aliã cella. ℟. ℣ sic: dũmodo ex iusta cã ℣ itra sepcta monasteriu ꝫ non ex. vt in. c. vl. xx. q. iij.

22 ℂ Utr3 possit corrigere monachos suos. ℟. ℣ sic. nec tenetur in hoc requirere consiliũm sui capituli ẽm Pa. in. c. ioannes. de regula.

23 ℂ Ad q̃ obligatur abbas. ℟. ℣, vltra alios monachos obligat ad curaz aiarum sibi subiectaz: ℣ monasterij ac rerũ ipsius ℣ magna negligentia est peccatum mortale. vt. j. negligentia. §. j.

24 ℂ Utr3 liget suo statuto ẽt cuz quentu facto. ℟. ꝫ Pa. in. d. c. cũ ad monasteriu3. ℣ nõ. ℣ dicit Jo. an. in. d. regula. Non est obligatorius ℣ ẽt si iurasset ꝙare ꝫ renocatio ꝫ sit purus. Et q̃ ꝑ ℣ ꝫ instituerit põez cum quentu: aut aliũ officiales põt renocare: ℣ abbas monacho suo in aliquo non põt obligaru sicut nec dñs seruo. l. interpositas in fi. C. de transac.

25 ℂ Utr3 teneat ire ad sinoduz. ℟. ℣ sic si ꝫ pplm: vel capellas hñtes pplz ẽt si ipse sit exẽptus dummõ capelle seu pplis non sit exemptus. alis non. c. q̃ super his. de ma. ℣ obe. ℣ q̃ ibi no.

ℂ Utr3 possit priozatibus ecclijs ad 26 ministratiõibus aut ꝙbuslibet aliis bñficijs nouas pensiones iponere: aut veteres augere aut ad mẽsam suã ꝑdicta applicare. ℟. ℣ nõ nec ꝙlibet alius ꝑlatus regularis de. vnica de sup. ne. ꝑ.

ℂ Utr3 possit pñtare clicos i ecclijs 27 in ꝙbus ꝫ ius ꝑonatus. ℟. ℣ nõ sine cõsensũ capli. c. ea noscit. de his q̃ fi. a ꝑla. nisi ex approbata cõsuetudine vel puilegio aliud habeatur vt ibi.

Abatissa debz eligi a monasterio in q̃ ꝑficiẽda ẽ in q̃ electiõe nlla dz admitti nisi cõpleuerit. xij. annũ. ℣ sit ꝓfessa tacite vel exꝑsse. ℣ eligẽda dz cõpleuisse. xxx. annuz ℣ eẽ professa exꝑsse ordiné regulare3. Jdẽ dic de ꝓuisa ꝙquaz monasteriũ regiũ. cuius electio si due ptes quetus ad eaz accedunt qñ ꝓ scrutiniuz ꝓcediũ. nulla exceptione aut appellatiõe admissa est ꝑfirmãda. Si ño nulla ad duas ptes accessit. tũc nõ obstante publicatiõe scrutinij ℣ electione pñt alie accedere ad eaz q̃ hz maiorem ptem totius capituli q̃ si ad duas ptes accedit. nõ obstãte q̃cuq3 ꝑfirmetur. ℣ q vocantur ad eas dirigẽdas in hmõi electiõibus nisi se abstineant ab his ꝓ q̃ discordia pt exoriri vel exorta nutriri sunt excõicati ipso fcõ. Et hec locũ hñt nedu3 in monasterijs religionis approbate. verũetiaz in mulierib9 q̃ ẽm grundaz ꝓuinciaz ꝙsuetudines nec ꝓprijs renunciãt. nec ꝓfessionez faciunt regulare ꝫ viuunt vt in ecclijs secularibus canonici regulares. hec no. in. c. indẽnitatibus. de elec. lib. vj. de q̃ habes. j. excõicatio. vij. casu. xvj.

ℂ A quo debet confirmari: vide. j. cõfirmatio. §. iij.

ℂ Utr3 debeat hñdici. ℟. ℣ sic vbi est ꝙsuetudo ℣ si nõ faciat se hñdici itra annũ a sua ꝑfirmatione cõputandus

vbi est ꝓsuetudo. q̄ bñdicatur nisi cā rōnabilis subsit cadit ipso facto a iure suo cle. attendentes. de sta. mo.

3 ¶ Utr̄ possit quocunq; die bñdici. ꝛ. ꝑm glo. in. d. cle. attendentes. q̄ sic.

4 ¶ Utr̄ abbatissa possit ecclias ꝓferre ⁊ beneficia ⁊ instituere clicos in eccle ꝑis sui monastery. ꝛ. glo. in. c. dilecta. de mato. ⁊ obe. q̄ sic de ꝙsensu sui capituli post suā confirmationem.

5 ¶ Utr̄ possit abbatissa excōicare ab officio suspēdere vel interdicere. ꝛ. q̄ nō ꝑm glo. in. d. c. dilecta: q̄ hec ptinēt ad claues. c. tāta. de excel. pla. Pōt tñ a bñficio ⁊ ab officio monachas ⁊ clicos suspendere ⁊ phibere ne celebrēt in eius ecclijs. ſ; tñ talis suspensio nō est p̄prie suspensio ꝑm Pa. in. d. ca. dilecta. q̄ si celebrarent non essent irregulares clici celebrantes.

6 ¶ Utr̄ possit pdicare: moniales bñdicere cōfessiones audire ⁊ hmōi. ꝛ. q̄ nō pōt aliqd facere q̄ ptineat ad aliquē ordines. vt ꝑ in. c. noua. de pe. ⁊ ré. Pōt tñ in matutinis euāgeliū legere. vñ ēt diaconisse appellant. xxvij. q. j. diaconissam. Et etiam moniales seu subditas monere ⁊ exhortari.

7 ¶ Utr̄ abbatissa volēs log cū aliq̄ debeat cē associata. ꝛ. q̄ sic saltē p̄ vetulaz monachā. xvij. q. ij. diffinim⁹. ⁊. c. i decia ead. q. ꝛ. q̄ due vl̄ tres dñe cē.

8 ¶ Quō abbatissa pōt exire ꝓ homagio faciendo. hēs. j. monialis. ꝙ. ij.

Borsum pcurans homicida ē. ⁊ g fericitatis venena pcurat. ⁊ peccat mortalr. c. aliqñ. ⁊. c. ſe. xxxij. q. vj. Et si aliāns erat fetus ꝺz puniri capite q̄ verus homicida. Si vo inanimatus erat si nobile hoc facit pte bonoꝝ amissa relegat. Si vo ignobile dānat in metallū ff. de pe. l. si qs aliqd. ꝙ. q abortionis.

Brogatio legū vel cōstitutionū fit tribus de cāis. ¶ Pria pp ꝙsuetudines. Scias. xxxj. di. aſi triennuz instituta. de testa. ꝙ. ij. ¶ Secūda pp dispāre successiones tpoꝝ. xxxiij. di. c. fraternitatis tue: vbi tex. ꝺ defectus nīi tpis. gbō nō solum merita ſ; corpa ipsa defecerūt districtiōis illius nō patiē manere cēsuraz. ¶ Tertia pp emergētia mala lxij. di. ꝙ. vez. in fi. vbi exēplū de serpēte eneo quē moyses bona fecit intentione. Exec. bona intētione distruxit.

Bsens cā reipub. vt ambasiatores ⁊ hmōi multa habent ꝓuilegia.

¶ Sed nūquid illi q̄ data opa ⁊ affectate ēt cā reipublice sūt absites gaudeant illis ꝓuilegijs. ꝛ. q̄ nō. vt. l. ⁊ q̄ data. ff. ex q. cau. ma. ⁊. l pe. C. quō et q̄n̄ iudex. ⁊. l. vniuersi. C. de legationibus ꝑm vnā lec. Et aduerte q̄ ille qui in officio modici valoris abñs est cā reipublice p̄sumitur affectate ⁊ data opa abesse. tex. est singularis in. l. spadonē. ꝙ. fi. ff. de excu. tu. Segē hoc Lodo. de ro. in no. ⁊ facit ꝺ clicos abñtes qui vt ampliores obtineant dignitates stant cū cardinalibus. Et ambasiatores tenentur restituere expensas communitati q̄n̄ stāt plusq̄ expediat dolose vl̄ voluntate sua. vt in. d. l. ⁊ q̄ data.

Bsolutio ꝺmo ab excōicatione vtrum possit ꝑpendi a non sacerdote. ꝛ. ꝑm Donal. titu. excōicatio q̄ duplex est ipsius absolutio. ¶ Una que ptinet ad forū pniale. Et hec solū a sacerdotibus pōt ꝑpendi. vt in. c. canonica de sen. excō. Et sic intelligo Inno. in. c. quanto. de ꝛsue. ¶ Alia est q̄ ptinet mere ad forū ꝓtentiosum. Et hmōi absolutio pōt cōmitti diacono ⁊ inferioribus clicis. Et de hac itellige glo. in. ca pastoralis de offi. ordi. que vult vt ēt laicus absoluat. de quo dic vt. j. absolutio iij. ꝙ. xvij. Ita tñ q̄ absolutus a talibus oportet postea absolutus ꝛ. a sacerdote de pdicta absolutione rōne mortalis peccati pp quod fuit excōicatus. Rō ꝺz innoc. in. d. c. quanto. ⁊ in. c. fi. de excel. pzela. q̄ pertinet ad ptātez clauiuz q̄ solus sacerdo

tibus date sūt. xx. di. §. i. xcvi. di. §. illud aūt. t. c. bñ. t de peni. t re. nona.

1 ¶ Utr oi sacerdos possit absolue ab excōicatione minoꝛi a iure quā qs incurrit participando locutiōe t huiusmodi. ff. q nō. sed solum ꝓpius epūs vel curatus: vel habens iniam ab eis vel a papa. ar. c. nup. §. in secunda. de sen. ex. vbi ēt archiepūs in puincia: sed ex suam diocesim declaratur non licere intellige nisi dū visitat: vt in. c. ppe tuo de censi. li. vi. q multominus alijs ꝓcoꝛ. inno. t hosti. in. d. c. nup.

2 ¶ Utrū ꝓpius epūs vel curat⁹ possit absolue ab oi excōicatione maioꝛi lata a iure. ff. fm Inno. in. d. c. nuper q tā a minoꝛi q̄s a maioꝛi pōt absolue, ꝓpius epūs vel ꝓpius sacerdos ni si in casibus in qbus ꝓdit⁹ canonis sibi absolutionē refuauit vel alteri t cui ipso ꝓcoꝛ. ho. ibidez vbi est quasi tex. expressius. Et hāc opi. tenēt theologi. vt in dir. lib. iij. ti. iiij. inter quos est scūs Bona. in. iiij. dis. xvij. q. vl. t scūs Tho. eadē di. ar. vl. q. i. silr sūmiste: vt Adonal. ti. excōicatio. t sūma cōse. tim. lxxiij. li. lxxv. li. iij. t Jo. de saxonia in sua sūma ti. absolutio. contrariū tz Pa. in. c. monaci. t. c. mulieres de sentē. excō. t glo. in. c. si epūs de pe. t remiss. quā sequit Be. ibidem t etiam glo. videt in cle. attendētes de sta. regu. t in cle. vnica. de cōsang. t affi. t Fed. ofi. xiij. Ego consulo q sacerdos ꝓpius eā opionē sequat que sibi videt in illo casu magis expedire saluti ipsius penitentis: vel cōtati fidelitū: q̄ vtrāq; pōt tenere. Et ꝓma de subtilitate iuris mihi videtur verior. Et intellige nisi epūs sibi absolutionē a tali excōicatione reseruasset spāliter: q̄ tūc ꝓpius sacerdos non posset absolue: vt latius dicam. j.

3 ¶ Casus aduerte ēt q̄ epūs solis ꝓceditur absolutio ab excōicatōe ꝓ violenta iniectōe manuum in psonas ecclesiasticam. vt in. d. c. mulieres. c. ea nō scit. t. c. quenit. qñ iniuria est leuis: vl qñ excōicatus adūe non pōt papam. Et sic inferioꝛ non absolnit ab ea nisi cui spāliter ꝓcedit⁹: vt abbati: t huiusmodi: de quo. j. excōicatio. v. casu. i. §. xxxvij. cum sequen.

¶ Utr idē sit dicēdum de excōicatōe statutoꝛ. puincialium ꝓcilioꝛ. aut sino dalū: seu q̄ facit⁹ legati in suis legatōibus. ff. dir. vbi. s. q guil. dicit q sic. Et est vez sicut vult Pa. in. c. graue de ꝑben. in gl. Et logtur ipse de epo: q̄ tz q ptinet ad epz absolutio. Et addit ēt si incurratur in aliena diocesi a subdito suo: t ēt si statutum eēt ꝓfirmatum p papam fm io. an. in. c. ex frequentibus de insti. t ibi Pa. p rōem: q̄ ex q̄ ꝓdtoꝛes non sibi nec alijs reseruarunt vi dentur alijs ꝓcessisse. Sed silr aūt intelligit ēt de, ꝓpijs sacerdotibus ex q̄ excipit religiosos qbus est, ꝓhibitum a tali bus sūis, puincialib⁹ aut sinodalibus absolue. cle. religiosi. de puile. t sic tene fm q dixi in ꝓcce. q. 4

¶ Utr idem sit dicēdum de sispēsione aut int⁹dicto q imponit⁹ a iure: aut p statuta, puincialia sinodalia vel legatoꝛ. ff. gl. in. d. c. graue q fic. ex q̄ ꝓdtoꝛes canonis non reseruauit. facit gl. in c. si qs. el ꝓmo. xvi. q. vij. gl. ti in clem. de here. limita. vez qñ sūspensio nō hz tps determinatum q̄ quando hz tempus determinatum nullus inferioꝛ absolue pōt. t eam sequitur car. ibi t Pa. in. c. tam lris de testi. de quo dic vt. j. sūspēsio. iij. §. i. sed q̄ sunt in iure refuata pape. vide. j. excōicatio. v. q̄ ālt epō vide excōicatio. vi. t a quibus alij psit absolue. excōicatio. vij. 5

¶ Utr in arti. mortis ꝓstitutus possit absolui ab excōicatione vel impedit⁹: t quis potest absolue. vide. j. absolutio. iij. §. xvi. t. xvij. 6

¶ Quis absolnat exemptum ab excōicatōe. vide. j. exemptus. §. vi. 7

¶ Utr ille q incurrit excōnem in vna dioceſi ibi hūs domicilū: postea trāsfert se ad aliam diocesim possit absolui a ꝓfata excōne ab epo vel curato 8

illius diocesis ad quam se trāstulit. ℣. Fm R̄i. in. iiij. di. xvij. ar. ix. q. v. q̄ sic: si excōicatio ē a iure: vel p statuta quo rūcunq; z non sit refnata p ꝺditorem ar. d. c. nuper. qō non distinguit an sit ℨcta in diocesi vel alibi. secus si ēet ab hoie: vel si ꝺditor canonis sibi reseruasset: q; tunc non posset. Nec idez tz io. an. z Pa. in. d. c. ex freq̄ntibus. quo ad episcopos.

Absolutio. Scdo ab excōe q̄ est ab hoie seu iudice a q̄ pōt impēdi. ℣. q̄ regulr ab illo pōt q eā tulit: q; regulr q pōt solue re pōt z ligare: z ē ℨnio. xxiij. q. i. si petrus. z. xxi. di. inferior. ff. de re iudi. l. q condemnare. z. ff. de regu. iur. l. nemo la ꝑma. de pe. di. i. ℞bum. Fallit regula hec in. vi. casibus. Primus in delegato pape q inobedietem sue ſnie pōt excōicare: sed post annum a sua ſnia diffinitiua non pōt absolnere: vt de of. de leg. c. grenti: z ibi dicit inno. q̄ z si excōicat delegatus pape ante diffinitiuā ſniam sp vsq; ad diffinitiuaz ſniam: z ēt post vsq; ad annū absoluere poterit q; ppetuata est iurisditio sua: vt in. c. gratum. z. c. iz eo. ti. q; ea q̄ ad ius rescribuntur debent eē ppetua. C. de di. re. l. falso z hoc idem tz gl. in. d. c. que renti. ¶ Secundus in eo q̄ posti excōicauit incidit ipse in maiorē excōez. xxiij. q. i. andiuimus: de hoc vide. j. excōicatio vlti. Secus si in minorem q; posset de sen. exc. duob⁹. de cle. excō. mi. si celebrat. ¶ Tertius in incendiario. vi. de. j. excōica. v. casu. v. ¶ Quartus in ſnia lata ab inferiore: sed confirmata ex certa scia p papam. Nō intelligę de ſnia que est ab hoie ℣. Jo. an. in. c. ex freq̄ntibus. de instit. Nō q; oia nſa facimus gbus auctoritatem impꝛtimur. c. si aplice. de ꝓben. li. vi. C. deve re iu. enu. l. i. ℣. oia. Secus si sine certa scia aut causę cognitōe ꝓfirmat: vel si ſnia esset p statutuz: q; q̄umcunq; cō firmatum poterit inferior absoluere: ni si papa in confirmatione sibi vel alij reseruasset sicut de alijs que sunt a iure vt supra dictū est in p̄cedenti. c. ℣. iij. Quintus de illo qui excōicauit z tū nō est sacerdos: q iz possit absoluere de absolutione que ptinet ad fo; ꝓtestatiosum: nō tū de illa que ptinet ad fo; penitentiale. De quo dic vt. s. absol'o ꝑmo. ¶ Sext⁹ est in illo cui papa mā dat vt aliquē excōicet sine aliq̄ causę cognitione: q; talis est merus executor z ideo absoluere nō poterit. ar. c. sup q̄ntū. z. c. fi. de offi. dele. sec⁹ si mādasset causę cognitionē: q; tūc posset absoluere. ar. c. ℞bum de pe. di. i. hoc no. to. z archi. xxi. di. iferior. z host. z ber. in. c. i. cuz inferior. de maio. z obe.

¶ Sed qd si papa mandat simplr vt ſniam excōis in aliquē ferat. ℣. ino. in d. c. fi. q̄ nō dz eā ferre nisi cum causę cognitōe z monitōe ꝑmissa. ij. q. i. nemo. z. c. sacro. de sen. excō. z facit glo. in. d. c. fi. Addit tū q̄ si cōstat papā cognouisse de cā q̄ tūc ad ei⁹ mādatum sine alia cognitione dz ferre ſniam. i. de q̄ re. ff. de iudi. z silr dicendū est de ſnia quā alij pōt p aliū ferre. ho. tū et io. an. z pa. i. d. c. fi. tenēt q̄ p tale mādatū. simplr factū nō cōcedit accessorie iurisditio: cuius Pa. dicit q̄ opinio vin. q dicit q̄ dat iurisditio cum papa mādat aliq̄s spūale extra curiā puta vt excōicet: ē valde equa. ego⁹ credo q̄ z si tū sit eq̄: tū sit verior: ꝓia. z iō ad intētionē pape sit recurrēdū que p verba mādati pōt deprehēdi. Et si cum causę cognitione mādet: vtputa q; dicit. Intelleximus q̄ talis ꝛc. quare mādam⁹ veritate cognita vt excōices ꝛc. tūc absoluere poterit. secus si dicat: q; certificati sum⁹ q̄ talis ꝛc. Ideo mandamus quatenus excōices ꝛc. tūc a tali non poterit absoluere.

¶ Vtruz archiepūs possit absoluere a ſnia excōis epi sui suffraganei: aut alioz inferioz q cuius sint de sua ꝓuincia: nō tū sunt de sua diocesi. ℣. q̄ nō c. romana. z. c. venerabilibus de sen. ex. li. vi. nisi qñ hoc habet consuetudo

vel qñ ad eũ appellatũ est. de quo dic vt in dictis. c. & in. c. ad reprimendaz. de offi. or. & c. per tuas. de sen. ex.

3 ¶ Utr epꝰ possit absoluere excõicatum a suo inferiore: puta archidiacono & hmõi. ff. fin ino. in. c. cũ ab ecclesiar de offi. or. q sic. ét non ꝓmissa satisfactione: q: ordinarius est totꝰ diocesis. vt in. c. i. de offi. or. C. de iurisdi. om. iũ. l. fi. Itẽ q: tales officiales dicũtur vicarij epi de offi. archi. c. i. lxxx. di. nõ debere. Vale facit tñ epꝰ: q: in risditionẽ non seruat suis subditis. de excess. pla. c. ij. & de offi. or. c. quãto. Nõ intellige vez nisi ex consuetudine hẽrẽt vt non possint ab epo absolui: q: tunc nõ posset de offi. arc. c. dilecto. Et hec opi. inno. est cõis doc. quis alij ꝓtradicant: vt no. pa. in. d. c. cũ ab ecclesiar. & hanc teneas.

4 ¶ Quid si epus cõmittit alicui vices suas. An talis valeat absoluere supra dictos in. §. ꝑcedenti sicut epꝰ pot. ff. de iur. ii. ti. v. q nõ: nisi hoc expresse ꝑcedat ar. de pe. & re. si epꝰ li. vj. de ꝑcu. q ad agendũ li. vj. ét si diceret cõmitto vobis vices meas ét in his q spãle mandatũ exigũt: q: in tali mãdato maiora & grauiora nõ veniũt quã in cõmissione sunt expssa. cle. non pot. de ꝑcur. q: istud est maius qꝫ absoluere simpliciter: q: fit cuz inturia inferioris.

5 ¶ Utr epus ex tritoriũ suũ possit excõicatos a se vel a suis inferioribus absoluere. ff. q nõ: in his q regrunt cãe cognitionẽ: q: vt dicit ino. in. c. nouit de offi. le. de cã cognoscẽ non pot nisi sedens ꝓ tribunali. ar. ij. q. iij. abolitio. ff hoc in aliena dioceſi nõ pot facere ff. q. q. c. epm. & aliis plibus. c. eiusdez q. & hoc vez nisi hẽat iniam epi dioceſani: vt in eisdez. c. dꝰ fallit hoc in epo expulso q petit inia qꝫuis nõ obtẽta ab epo in cuius dioceſi é pt sedere ꝓ tribunali & exercẽ iurisdictiones supra suos sbditos dũmõ non trahat eos vltra duos dietas a fine iue dioceſis q nõ fuerunt expulsores seu fautores aut ꝓsiliatores cle. vnica. de so. cõpe. In his at q nõ regrunt cãe cognitionẽ pot. q: q sunt volũtarie iurisditiõis pñt vbiqz exerceri. ar. l. oẽs ꝓcõsules. ff. de offi. pcõ. & le. Legatus at a latẽ. an possit dic vt in. c. nouit. & c. ex cõicatus de offi. le q: nõ me extẽdo cũ hodie mlta hẽant a pa. gbꝰ credit qñ nlli sit ꝓiudiciũ: vt. ſ. legat. §. 4. & 5.

¶ Utr mortuo vel amoto excõicato 6
re capꝫm succesſor: aut ille ad quem eius ptinet iurisditio possit absoluere qs ꝓdecesſor: potuisset. ff. q sic. tex. est in. c. si epꝰ el. ij. xj. q. iij. & in. c. vnico de mato. & obe. li. vj.

¶ Utr ꝓtipãs in crie crimiõso sit 7
absoluendus ab excõicatore illius cui ꝓtipãdo incurrit mato: ẽ excõicatio nem. ff. q sic. c. nup. de sen. excõ. de q dic vt. j. excõicatio. viij. §. j.

¶ Absoluere q pot ex officio in certis 8
casibus illos q pp violentã manuum iniectionẽ in psonã ecclesiasticã excõicati sunt: pt alius ꝓmittere absolutionẽ si viderit expedire. c. fi. de offi. or. Idẽ dic de quocũch q ex offõ ordinarie ptãtis pot absoluẽ. silr dic de illo cui é ꝓmiſsum a papa rõne dignitatis. secus si rõne persone: vt in. d. c. fi. no. glo.

Absolutio Tertio q ad modus absoluendi ab excõicatione. Dic q nõ dz esse additional alr nõ valeret. c. actus & re. iu. li. vj. ergo fiat absoluta.

¶ Utr teneat gs ꝑuare certas formã 1
in absoluẽdo. ff. q sic. ſ. v. ¶ Primuz q faciat illũ iurare q parebit mandatis ipsi⁹ absoluẽtis. c. ex tenore. de sen. ex. Limitat hoc Hug. in cribus horẽdis nõ in lenibus: & placet. ¶ Scdm q ãteqꝫ absoluat sufficiẽtez ꝑstet emẽdam lesis iurꝫ ꝓprias facultates. c. porro. & c. parrochianos de sen. excõ. de q dic vt. j. §. ix. & xx. ¶ Tertiuz vt absoluat cũ psal. & orone dñica & aliis cõsuetis. ſ. absolutiõe ꝓsueta. vt in. c. a nobis el. j. de sen. excõ. ¶ Quartũ q ꝑcipiat eiꝰ vnqꝫ faciat ꝛ illũ canones:

ꝫ quez faciẽdo incurrit excõez. d. c. ex
tenore. Intellige nisi i casibus ꝓcessis
a iure: q; nemini bñficiũ iuris ẽ aufe
rendũ. vt in auc. de nup. §. ſꝫ hoc qđ
c. ff. de re iud. l. iiij. §. ſi qs. Sđenatus.
Et ita q̃ pcessit clicũ iniungendũ est
ne vnq; clicus ꝓcurat nisi de mãda
to plati: vl cã defensionis z hmõi. Cõ
suetudo ẽt hz vt ꝑbeat q̃ fuanda ẽ in
masculi ſꝫ nõ in seminis nec in multũ
iuuenibus ꝑsertiz in nudo. ¶ Quinũ
q; vtat ꝑdo absolutorio. vel relaxato
rio. vñ cõiter obſuat iste modus. ꝓdo
dicat aliquẽ psal. vel ofonẽ dñicã. se
cũdo dicat. Saluũ fac fuũ tuũ de⁹ zc.
℣. Bñe exaudi ofonez meã. ℟. Et cla
meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscũ. ℟.
Et cũ spũ tuo. oſo. Deus cui ꝓpriũ est
miseri ip z pcere: suscipe depcationez
nſaz: z hũc famulũ tuũ quẽ excõis ca
thena ꝑstrigit misatio tue pietat' ab
soluat p xpm dn̄m. amẽ. Deide di
cat. Ego te absoluo a vinculo excõis
quaz incurristi pp tale scñs: z restituo
te sacris ecclie. In noie patris zc.

2 ¶ Utz absolutio teneat si nõ fuer ꝑ
fata forma: vñ q; non: q; forma reſcri
pti exacta diligẽtia ſuanda est ita vt
nec ordo ꝓpsteret. c. cuz dilecta. de re
scrip. z alys in glo. allegatis ibidem.
Sz ego dico distinguẽdo q; si absolo
sit ab hoie alicui cõmissa sub tali fo
ma nõ valet nisi forma fuer. facit. c. fi.
z qđ ibi no. de ꝑben. z. c. pnẽdẽtias. i.
§. ó offi. del. Rõ q; qñ omittit forma
data ab hoie nulla ꝓcerit iurisdictio: z
ꝓpea non valet actus deficiente ptãe
Si vo absolutio cõpetat alicui de iu
re vel simplr ꝓmittat z qđ ẽ quis nõ
sit ſuata forma ꝑfata dũmõ vtat aliq̃
bdo absolutionis vel relaxationis vt
ſ. dictũ est. Rõ q; in absolutione ab ex
cõicatione sicut z in excõicatione nul
la est forma ſbalis a iure: vt no. in. c. j.
de sen. ex. li. vj. z in. c. j. de iud. facit. ij.
q. iij. c. j. Ita z Oſ. vt no. Panor. in
c. fin. de resti. spol. z idẽ z Inno. in. d.
c. cũ dilecta. z sic ꝑz qñ absolutio solo
verbo facta z sic intellige ſm dcam
distinctionẽ Jo. z archi. in. c. com
perimus. xxiij. q. iij. Inn. z Do. in. c. cũ
desideres de sen. excõ. q tenent q; abso
lutio ab excõicatione solo ꝑbo cã z:
ꝙ peccat q ea non seruat q̃ ꝑdixi nisi
ex rõnabili cã omittat. Sili' absolutio
ab excõicatione: sine iusta sine iniusta
z quo ad eccliam militantez. c. cois de
reg. iur. q: iura sunt ꝓpitoria ad ab
soluendum eꝫ ad ligandum. c. ponde
ret l. di. z no. in. d. c. cuz desideres. z. c.
ex litteris de ꝓbatio.

¶ Utz papa salutante: vel ad osculuz 3
recipiente excõicatum absoluat ab ex
cõicatione. ℟. q; non nisi sic faciendo
itendat absoluere. clemẽ. si ſumus põ
tifex. de sen. excõ. z nisi exꝑimat non
dz reputari absolutus ſm Inno. in. c.
cum olim essemus. de ꝓsumꝑ.

¶ An eps vel alius inferior a papa pos 4
sit absoluere excõicatuz recipiendo eũ
ad osculum vel salutando. ℟. Inno. in
d. c. cum olim essemus q; non: ꝙ ops
q; vtatur aliquo ꝑbo denotante abso
lutionem. ꝓcedat glo. in. d. c. cũ desi
deres in. §. fi. z est cõis opi. doc. in. d. c.
cuz desideres. z in. d. cle. si summus. z
ideo dicat: ego absoluo te a tali excõi
catione z restituo te sacramentis eccle
sie. In nomine patris zc.

¶ Utz absis ꝑ lras possit absolui. ℟. 5
Ri. in. iiij. di. xviij. ar. x. q. ij. q; sic. tex. ẽ
in. c. q̃to. ij. q. v. z ibi glo. z in. c. de ma
nifesta. ij. q. j. Sz qñ erit absolutus qñ
recepit lras nisi aliud ꝓstet de mente.

¶ Utz absis possit absolui ꝑ ꝓcu 6
ratorẽ. ℟. Jo. an. in. c. q ad agendum.
de ꝓcur. li. vj. z archi. in. c. eos qui. de
sen. excõ. li. vj. z spe. ti. de ꝓcur. tenent
q; sic. Sed ego credo verũ ſm Inno.
in. d. c. cuz desideres qñ subest iusta cã
alias non. vt satis ꝑz in. d. c. cum desi
deres. de senten. excom.

¶ Utz inuitus possit absolui ab excõ 7
municatione. ℟. q; fuerunt multe opi.
tam theologoꝝ. in. iiij. di. xviij. z ca
nonistaꝝ. iij. c. ab excõicato. de reſcri.

t.c.significasti,de eo q dixit i vr.quã pol.p adul.t in.c.i.de sen.ex.li.vi. sed placet mihi opi.que dicit q põt ex cã rõabili que est qñ videt q excõicatio non pdest excõicato t nocet cõitati,p pter participatõem.t hoc no. Pa. in c.aplice.de excep.qui dicit q vbi imminet vtilitas ecclastica ex absolutõe seu impeditur ordinatio ecclie si nõ absoluitur:tunc est absoluendus ét inuitus. facit.c.veniens.el.ij.de testi. Si tũ absoluit sine cã:etiam tz absolutio: q: sicut in ptãte prelati fuit excõicare ét intitũ.sic t reuocare: par.n.tus ẽ ligãdi t soluẽdi.de pe.di.i.verbum.

8 ¶ Utrum excõicatus possit aliũz absoluere.vide excõicatio vlti.Ş.xix.

9 ¶ Utruz excõicatus q se offert ad iustitiã debeat absolui.ſz.q sic si cõpetens cautio de parẽdo iuri pstetur nõ obstante ꝺdictione vel appellatiõe ad tuer sarũ de ap.c.qua fronte. Fallit hoc in casu qñ excõicatus dicit excõicationis suam esse nullam:tũ petit absolui ad cautelam:ga tũc si aduersarius dicat euz excõicatũ pro manifesta offensa:t probet infra terminũ octo dierũ tũc non põt absolui nisi pus sufficiẽtẽ pstet emẽdã:vt in.c.solet.de sen.exc.li.vi.facẽ.c.odoardus.de so.t qõ ibi no.

10 ¶ Utruz ligatus plibus excõicationibus teneatur oẽs causas exprimere.ſz. Pa.in.c.cuz pro cã.de sen.exc. ¶ Aut quelibet cã de per se sufficiebat ad excõmunicationẽ. Exempluz de eo q facit rapinã cuz effractione ecclie q est excõicatus statuto epi t cãonis.statuto,pter rapinã. Al canone,pter effractionem:t sic quelibet videt pncipaliter considerata:t sic non tenet absolutio oibus nõ expſſis:ga supio: non intendebat absoluere nisi pro cã expſſa.arg.opti.in.c.officij,eo.ti.t in.c.ex parte de offi.ord.nisi petisset generaliter absolutionem ab oibus excõicationibus t gñaliter fuisz ꝓcessa ga tz fieri non debeat nisi spãliter exprimat tũ facta tz. Si pro fuit excõicatus soluz vna excõicatione:sed propter plures causas:tunc dicendum q aut vna causa per se sufficit:t tunc si expſſit causam sufficiẽtẽ:tenet absolutio.ar.c.sup litteris.de relcrip. ¶ Aut oẽs de per se non sufficiũt:tz sik tunc fic:t tũc nõ tenet absolutio nisi oibus expressis.

¶ Utruz ligatus a plibus iudicibus 11 dẽat ab oibus absolui.ſz.q sic:t sem per debet vitari donec ab oibus sit absolutus. ¶ Aut vni oẽs cõmittant absolutionẽ. Ita no.doc.in.d.c officus. nisi sit superior iudicum fm Ricar.in iij.di.xviij.

¶ Utz absolutio obtẽta ex falsa causa'12 valeat.ſz.fm Inn.i.c.ex parte.de of. ordi. q non.ij.q.iij.c.ij. Ratio qa tal non intendit absoluere.sa.gl.in.c.qõ sup his de fi.instru.t.d.c.cũ p causa.

¶ Utrũ dubitans de excõicatione de 13 beat petere absolutionẽ.ſz.si habet comoditatẽ absolnẽtis t nullus sibi iminet preiudicium debet: qa in dubijs tutior pars est eligenda.c.inuenis.de spõ. Si ſo nõ hz comoditatẽ talẽ:tũc aut hec dubitatio puenit ex pbabili cã:t sic petere tenetur. ¶ Aut proue nit ex leui:t sic debet deponere dubiũ nec tenetur petere.ar.in.c. inquisitioni de sen.ex.q si non potest deponere dubium:tunc debet petere absolutionem ratione iam dicta.

¶ Utz mortuus q signa pritõis oſi 14 dit sit absoluendus.ſz.q sic.c.a nobis el secundo.de sen.ex. t non nisi ab eo qui de iure poterat vel de eius mandato.vt in.d.c. sed nunqd exhumabitur corpus.ſz.q non:si est sepultum in ecclia alis sic.t sepelietur in ecclia. Et de ista materia vide in.d.c.a nobis el secundo per doc.

¶ Quando teneantur heredes vide 15 j.heres.Ş.iij.

¶ Qõ absoluẽs ille q legitimo tenẽt 16 impedimẽto ne possit adire eum q de iure poterat eum absoluere vt papaz: epm t huiusmodi.ſz.q ꝺz ei tm iungi q cessante tali impedimẽto ẽpz:imuz

cõmode poterit adibit eum qui illum poterat absoluere offerendo se eius parere mãdatis. Intellige nisi impedimẽtus sit ppetuus fm Inn. in. c. q̃uis de sen. ex. q̃ si nõ fecerit. vtq̃ in eandẽ re incidet excõicationẽ. Silr & illi q absoluti fuerũt a sede aplica vel legatis qñ mandat eis vt aliqbus se pñtent & passis iniurias satisfaciant. c. eos q. de sen. ex. lib. vj. Et io. an. ibidẽ. vt recitat Pa. in. c. porro. de sen. ex. extẽdit hoc ad quecũq; q absolut cũ onere pñtandi se: vel satisfaciendi alicui q̃ reincidit si non facit q̃primus modo poterit: ꝛ nõ credo vez fm io. mo. vñ dñs de rota pp dictũ io. mo. dicũt q absolutus ab auditore si se non repsentat nõ est excõicatus ꝛ excõicandus.

17 ¶ Sed ex ꝛ dubitat qs pt absoluere excõicatum detentũ tali impedimento q̃ si est in piculo mortis qlibet sacerdos põt ꝛ inno. in. c. a nobis. el. vj. & c. sacris. de sen. excõ. & pa. in. d. ca. a nobis ꝛ q̃ & ẽt laicus põt absoluere talem ab excõicatione: & ẽ glo. ibidẽ. & in. c. pastoralis. in. §. pterea. de offi. ordi. Et iura q̃ vident ꝛia dicit intelligenda de pctis nõ de excõicatione. Et ꝛ vez si ẽpi vel. pp̃ri sacerdotis. aut alterius pñtia hñ nõ possit. Si ꝛo detineat aliquo legitimo impedimẽto alio a piculo mortis ẽps est regrendus. vt no. ino. & segtur pa. in. c. de cetero. de sen. excõ. & si ad eum mittere non põt fm ino. in. c. j. de sen. ex. sacerdos. pp̃rius absolvet. & hec locuꝫ hñt tam in excõicatione iuris q̃ hois. d. c. eos.

18 ¶ Quid ãt sit impedimentum legitimus. vide. j. excõicatio. v. casu primo. §. 50. & quis sit in periculo mortis. vide. j. mors. §. vj.

19 ¶ Utr absolutio p vim vel metũ extorta valeat. q̃. non. vide. j. excõicatio. vij. casu. xviij. De absolutiõe a peccatis. vide. j. cõfessio. v. in pñn. & j. interrogationes. in fi.

20 ¶ Sed nũquid excõicatus pp dãnũ dꝫ prius satisfacere anteq̃ absoluatur

q̃. q̃ sic. si põt. Si ꝛo non põt dꝫ pr̃stare idoneã cautionem q̃ satisfaciet cũ ad pinguiorẽ veniet fortunaꝫ vt in c. ex pte. el pmo de ꝛb. sig. & d. c. odoardus: alr peccat q absoluit. Sunt & casus in qbus non valet absolutio ani satisfactionem. de quibus. j. excõicatio. vij. casu vltimo. §. ij.

¶ Utr talis q non põt satisfacere teneat cedere bonis anteq̃ absoluatur q̃. q̃ de rigore iuris sic si aduersarius exigit. vt no. in. d. c. odoardus. In conscientia dico q̃ non ꝛ sufficit restituat fm q̃ tenẽt. dic vt. j. restõ. iij. p totuꝫ. 21

¶ Cui applicabit satisfactio pecunia p iniectione in ecclias̃ticũ. q̃. q̃ si fuit in religiosum applicabit monasterio ar. xij. q. j. nõ dicatis & ꝺ statu mo. cũ ad monasteriuꝫ. j. rũso. si ꝛo fuit in clericũ. ipsi clerico applicabit. nisi fuisset in iniuriã ecclesie propulsatus. qz tunc etiaꝫ ecclesia agere poterit p̃o iniuria. insti. de iniu. §. si cõi suo & sic etiam ecclesie satisfiet. 22

Exceptio

psonaꝝ fm alex. sicꝫ scribe tractatu de acceptione psonaꝝ est in iustitia q̃ persona psone pferrur in cõferẽdo ei aliqd qꝺ ex debito iustitie alteri est pferendũ rõne alicuius ꝙditionis transitorie nõ ꝙgruentis ad ipam res existis circa psonam: puta diuitiarum ptãtis: terrene: vel cognatiõis carnalis & nõ ob meritũ eius ad ipsaꝫ rẽ & sic pꝫ vt sit acceptio persone q̃ opꝫ.

¶ Primo illud qꝺ pferẽ sit ex debito pferẽdum q̃ si non eẽt ex debito non posset esse acceptio psonaꝝ: qz tali dr̃an non ꝛ mihi facere quod volo. s. de meo q̃ non teneor dare alicui. ¶ Secundo oꝫ q̃ nõ attendat ad meritũ & ꝙuenientiaꝫ illius cui dat ꝙuenientes rei que dat sed solum ad alia non cõgruentia ad ipsam rem: puta parentelam potentiam: diuitias & hmõi.

¶ Utr sit apud deũ. q̃. q̃ nõ. arg. xxxij. q. iiij. sic sancti. de ꝙse. di. iiij. nec quẽ q̃ de iudi. nouit de ꝙben. venerabil. 8

vbi dr̃ non generis nobilitas: sz ꝓbitas viteq; honestas gratũ deo facit̃.

2 ¶ Utr̃ dẽat esse apud hoies. ff. q. nõ xlix. di. c. vlti. lxiij. di. sacrorum. ij. q. v. si quis presbyter. xj. q. iij. summopere. t. d. c. venerabilis.

3 ¶ In gbus phibẽt acceptio psonarũ ff. q. in. viij. ¶ Primo in pnie impõne. xxvj. q. vj. sacerdos. ¶ Scõo i sententie diffõe. iij. q. ix. necesse. ¶ Tertio in his que sunt fidei. xxix. q. ij. §. i. ¶ Quarto in hospitũ receptione. xlij. di. gescamus. ¶ Quinto in elemosynaz largitõe. xvj. q. i. si cupis. ¶ Sexto in iudicys. ꝺ reg. iu. in iudicys. li. vj. ¶ Septimo in pmotione dignitatuz. d. c. venerabili. t. xl. di. non loca. t c. milti. ¶ Octauo i exhibitõe honoꝝ.

4 ¶ Utr̃ pmouere aliquẽ ad dignitatem pp ꝓsanguinitatẽ sit acceptio psonaz. ff. m alex. vbi. s. q. sunt bñficia tpalia t spualia. In collatione bñficiꝝ tpalis: cui nõ est annexũ spuale lz illud ꝓferre intuitu ꝓsanguinitatis si bonus est: qz ꝓsanguinitas est bñ ꝺdictio faciens ad negociũ circa dispensationes pmonioꝝ. Si vo est annexũ spuali: puta qz sunt res ecclie vel que pauꝑibus sunt dispensanda: silr lz ei ꝓferre: non ex rõne ꝓsanguinitatis pn cipali: sz scdaria: vt non egeat: sz non ita vt luxurier̃. Si vo est spuale bñficium: nõ est attendẽda rõ ꝓsanguinitatis vel carnis: qz spualia non dãtur iure sanguinis sz diuino munere: sz attendi ꝺz rõ spual' que. s. est vt deꝰ iusticiori t meliori nõ simplr sz ad illud regimẽ. vt in c. lz. viij. q. i. Quod si cõditiones sint pares pt ex illis ꝺditionibus moneri ad dandũ cõsanguineo: dummõ non sit scandalũ ex respectu ꝓsanguinitatis: qz pp scandalum multa dimittenda sunt: g̃ est acceptio psonaz in pmotionibus ad dignitates t officia qñ beneficiũ spuale dat̃r pp ꝓsanguinitatez pncipal'r. facit. c. moyses. viij. q. i. vel qñ non dat̃ meliori ad illꝰ regimen. vt in. d. c. lz qz tal' iniuste liter agit negociuz bñi nõ meliorãs eũ põt: vel qñ qcũq; officiũ dat̃ idigno ꝓcoꝝ. tho. in quol. t scda scde. q. lxiij.

¶ Utr̃ cuz ꝺditiones sint inẽles ex cedentes t excesse: puta l'atus: sz ignobilis: alter nobilis: sz illitteratus sit acceptio psonaz si preponat̃ nobilis. ff. alex. vbi. s. q. lz litteratura simplr sit pferenda nobilitati: vt in. c. venerabil'. de pben. qz ẽ necessaria in regie ecclie tñ in casu pt pferri nobilitas vt arceãtur lupi p potentiã: t in casu vt sint diuersa mẽbra in corpe ecclie gbus pax eius ꝓseruet t sic nobiles pnt ꝓmouer̃i: dũmõ moz honestas eis suffrageť.

¶ Utruz si ꝓferat minus bonus vir meliori bono sit acceptio psonaz. ff. alex. vbi. s. q. aliud ẽ in maiori dignitate: aliud est in minoribus bñficijs. Aliud cũ eligitur de gremio illius ecclesie. Aliud cũ postulatur de alterius gremio. Cum g electio est facienda ad maiores dignitates regitur scõm cõscientiaz vt eligat vtilioꝝ regimini: dũmõ sit bonus. qz scõm albertum magnuz peccat moꝛtal'r g promouet malum cũus pt multuz profuturus q: g sibi nequa est: alteri non poterit ee bonus: t g sibi non parcit: multominus alijs parcet. ff. de his g aũ sen. l. fi. nec excusat fm cum paucitas ministroꝝ ecclie. In minori vo beneficio sufficit q bonus sit. Si vero fiat postulatio: requiritur vt fm conscientiam suam eligat vtiliorem t meliorem.

¶ Utr̃ paup possit ꝓponi diuiti in iudicio. ff. Alex. vbi. s. q. non: sed egtas ꝺz tuari: t illud ecclĩastici. xiij. c. In iudicãdo esto mificoꝝ pupillis. t Esa. i. Subuenite oppꝛesso: iudicate pupillo: t silr̃ intelligunt vt iudex meatur miserabiles psonas ab oppꝛssione potentũ. Et si timoꝛe vel amoꝛe defecerit psone necessarie ad instructionẽ suaz causaz: iudex ꝺz ei subuenire. In vitate aũ finie nulli parti parcere.

¶ Utr̃ exhibito honoꝛis q̃ sit prelato malo inducat acceptionẽ psonarũ

ſ. qui. ſ. ibidem q̄ prelatus ſpūalis ſiue tpalis oz honorari ratione ptātis a deo accepte. Luz quis āt honorat peccatorem amore indebito a quo deberet corrigi: tunc peccatum est.

¶ Utz exhibitio honoris pp diuitias sit acceptio ꝑsonaꝝ. ſ. Alex. vbi. ſ. q̄ si tm̄ habeē respectus ad diuitias: vt tanto melioz quāto ditioz videat: peccatuz est. Silr si de exhibitione honoris ecclīastici hoc intelligitur. Si vo hoc fiat pro vitatione scandali: ita tm̄ q̄ paup non ptemnatur vel diues in pctō non foueatur: non erit pctm̄.

¶ Utz acceptio ꝑsonarum sit pctm̄ mortale. ſ. Augu. de anco. li. de ptāte pape q̄ pctm̄ mortale tollit nob xp̄m q est vita nr̄a ad collo. iij. c. xp̄s āt tribus modis in nobis est. s. p iustitie eg tates p doctrine ꝓfitatē: p vite scitatez. Jo. xiij. Ego sū via. s. iustitie vitas. s. doctrine: z vita. s. exēpli. Qñ āt acceptio ꝑsonaꝝ repugnat iustitie: puta nō reddens iustitiā cui debemus: vel faciens ꝫ amore amicitie pecunie et hmōi: sic est mortale. ¶ Qñ vo repugnat doctrine: puta deteriando vel declarando ex cōplacentia ꝫ scaz doctrinam. sic est mortale. Qñ vo repugnat vite puta cum ꝑtur malus bono: in dignus digno pp cōsanguinitatem z hmōi: non ꝫgruentia ad ipsaz rē que dat: sic est mortale. Adde ēt q̄ est mortale: qñ melioz ad dignitatez eccīastica cam nō ꝓferēt saltez in maioribus dignitatibus: vt p3 p ea que not. j. Electio. §. xxj. iuncto q̄ dico. ē. hic. §. vj.

Accidia p3 Ric. de scō vic. est torpoz mentis bona inchoare negligentis: vel ſm Bañ. est tristitia aggrauās meytem: vt nihil boni ei agere libeat. Et hec est diffinitio essentialis ſm Alle. se cūda scē tractatu de accidia: alie sunt p effectus: z differt ab inuidia. p3 Alle. ibidem: q: inuidia est de alieno bono. Accidia vero de ꝓprio.

¶ Utz accidia sit ꝫ aliquod ꝑceptuz vecalogi. ſz. Alexā. vbi. ē. q̄ est ſpāliter z explicite ꝫ illud eccle. xxxviij. Ne dederis in tristitiā coz tuum: ſz repelle eā a te. z. xx. Tristitiā longe expelle a te. multos. n. occidit z non est utilitas in illa. Implicite vo est ꝫ illud. Memēto vt die sabbati scifices exo. xx. In accidia est tristitia de spūali bono z laborioso cuz amore getis carnal'. In illo vo ꝑcepto est amor scē getis que cū gaudio est in bono spūali lz sit laboriosum. Uñ lz precipiat ibi abstinere ab opere ꝑtis in quo est labor: nō tm̄ ꝓhibet bonū spūale: vt orare ꝑdicare z hmōi que sunt bona spūalia lz laboriosa. Et ex istis p3 q̄ de sua rōne accidia est mortale pctm̄. vñ. ij. ad corin. vij. Tristitia huius seculi mortem opatur. Et vt aduertere possis qñ accidia h3 propriam rōnem z est mortale pctm̄: attende q̄ aut talis tristitia boni ꝓfitit in omissione necessarioz ad salutē: z sic est mortalis aut in omissione coz q̄ non sunt necessaria: z sic est venale pctm̄. Aut deducit ad aliquod mortale: vt puta desperationē: z sic est mortale pctm̄. Et ex hoc p3 quid dicēdum de eo q attediatus abhoſatur diuina z spūalia. q: nisi sint necessaria ad salutem z ea dimittat: vel deliberate disponat dimittere non peccat mortaliter. Silr de eo qui pp alicui⁹ mortem disponit non beneſacere z de necessarijs q̄ peccat mortaliʒ. Jdē de eo qui pp hoc nollet esse creatus a deo: vel vellet esse irrōnale aial: q: ē mortale si deliberate. Jdez sīr de illo q pp tristitiam incurrit graue infirmitatē: aut notabile corporis nocumentū: q: mortale est si ꝓtest se iuuare z hmōi. Et ſm predicta intellige tho. secunda secunde. q. xxxv.

¶ Utz accidia sit grauissimum pctō 2
rum. ſz. ſm Alex. vbi. ſ. q̄ est loqui de accidia multipliciter vno mō ſm qđ terminatur z cōsumatur in l. desperationem. z sic est grauissimuz pctōrum rattone desperationis adiuncte in qua

terminatur. Aut logimur de accidia ratione ociositatis sibi adiuncte. Et hec ociositas ē occasio multoꝝ malorꝝ qz asa nisi in bonis occupetur in malis de fluit: z sic ē magnū malus. Uerūtamē ratione generis peccati non est maximum peccatorum: qz maius est infidelitas superbia z huiusmodi.

3 ¶ Que sunt filie accidie. ff. fm Ś. eg. xxxj. moꝝ. qꝫ sunt ser. Prima desperatio. Sc̄a a pusillanimitas respectu pfectionꝝ. Tertia ociositas. Quarta torpor seu pigritia circa p̄cepta. Quinta est vagatio mētis illicita. Sexta malitia qꝫ detestatur bona spūalia: de qbus dicetur in loco suo de qualibet.

Ctiones a iure ciuili or tū hñt fm ino. de ꝓsti. c. q̄ in ecclia. Et de spālibus gñalibus z vltibus q̄les sint z q̄liter formenē vide Inno. de offi. or. q̄querēte. de li. obla. c. y. de cū pos. z p̄ pte. cū eccha de sepul. certificari: q: p̄tinent ad forum contentiosum.

1 ¶ Que dicant actiōes bonefidei habet insti. de ac. in. ℌ. actionū. z in gl. c. cū venerabil. vbi excep. Et sunt. xv. exvē dito. exempto locatio: z ꝺductio negotioꝝ gestio: mādat: depositi: p socio: tutele: cōmodati: pigno: aticia familie herciscūde: cōdictio: ꝓscriptis verbis q̄ de extimato pp omi: permutatio: z hereditatis petitio: nec dr bonefidei qz solum in his sit seruanda bona fides: sed qz in his magis exuberat iudicis officium q̄ in alijs.

2 ¶ Que dicunt strictiuris. ff. ter. insti. vbi. ś. qꝫ sunt alie ab his: vt actio ex mutuo z arbitrij z his silia. Et dicuntur stricti iuris: qz nō venit i eis nisi qđ stricte exigit actionis nā. z de ipsis vide glo. in. d. c. cum venerabilis.

3 ¶ Que dicunt actiones psonales. ff. Frā. vercel. vt refert Be. in. c. dispēdia de rescrip. li. vj. qꝫ sunt q̄ psonas tenēt obligatas ex ꝑte: vt mutuo locatione etc. vel q̄si ex ꝑte: vt negotioꝝ gestio: tutela z hmōi. Aut maleficio vt furti: dā ni infecti etc. vel ex maleficio: vt in dice male iudicante ex ignorantia z ꝓficiente de cenaculo qđ nocuit. vt insti. de obli. z in rubricis sequentibus.

¶ Que sunt actiōes reales. ff. Be. vbi ś. qꝫ sunt q̄ sequunt rē z nō psonā: nec p eas dr psona obligata: vt rei vēdicatio: publiciana: z siles fm io. de imo.

¶ Utr in actionibus psonalibus curat p̄scriptio 30 ecclīam z alios. vide j. ꝓscriptio. ℌ. xxxiij.

¶ Actio est inanis creditoris quaz excludit inopia debitoris. c. olim nobis de re. spo. ff. de dolo. l. nā is. z q nihil hz eius periculo nihil est. ff. de fur. l. ita q̄ fullo. ℌ. j. z extra de vsur. cum tu.

Coliti grece: ceroferarij latine. xxj. d. c. clericos in fi. vñ eius officiū est ꝓparare luminaria z ipsa portare coram minist̄ris altaris. xxv. di. plectis. xxxiij. di. ℌ. deseruientes.

Comodatio vid. j. cōmodatū.

Ctus regrit tria regulr: vt ē c. magne de voto. z ar. ij. q. j. aliud. ¶ Primū qđ liceat fm egtatē. Equitas ꝓ est iustitia dulcore misericordie tēperata hz Lyptia. ¶ Scōm qđ decet fm honestatē z ē diuersum a vbo lz: qz multa licent q̄ non decēt. ¶ Tertiū qđ expediat hz vtilitatem. vñ filie sine ꝓsensu ꝓfis 30here matrimonium lz. vt in. c. sufficiat xxvij. q. j. lz non decet. vt in. c. j. de desponsa. ipu. nec ēt expedit: cum mulieres sepe laborent 30 ꝓpria commoda. l. si pater. in fi. C. de spon.

¶ Quō cognoscet si actus est validus ff. pa. in. c. cum olim de cle. ꝓhib. q̄ recurrendā est ꝓmo ad ꝓsuetudinē loci vbi gs oriundus fuit: vel vbi actus est gestus. z nō ad ꝓsuetudinez loci alterius: vel vbi actus ē applicandus. Exēplūz natus de pfe sacerdote ecclie oriētalis q̄ hñt fm eoꝝ ritū. est legitimus vbiqz: z ideo pōt eligi in ecclia occidentali ꝓ30 plato. facit in ar. ad hoc. d. j. C.

de decu. ꝛ no. ꝓ bar. in l. oēs ppli. ff. de iusti. ꝛ in. ꝛ. l. cūctos ppl̄os. C. de sum. trini. ꝛ facit ad. q. vtr testiū factum se nis cuz tribus testibus ſm eoz statuta valeat quo ad bona alibi existentia.

2 ¶ Itē actus gestus ab hñte duplicem ptātez: sp in dubio p̄sumitur gestus ꝑ eā ptātez ꝑ quā act⁹ tollerari possit vt valeat. vt no. pa. in. c. nisi essent de pbē. facit. c. qđ sicut de elec. vbi p̄sumit actus factus respectu maioris potestatis ab eo qui duplicem potestatez habet facit. l. iij. ff. de mili. te.

3 ¶ Actus legitimus est ille q obuenit vl firmat a lege. ff. de ꝟb. sig. l. lege ob uenire: vt est emācipatio: acceptilatio: aditio hr̄ditatis: ꝛcio mr̄imonij: tutoris datio: ꝛ hmōi q non sunt actus ꝛ. ctuū. ſm ꝙ ordinē minoz é regere: ꝓdicare: ꝓfessiones audire: legē: vsitare diffinire: eligē: elīgi: accusare: testificari: ꝛ ad ordines ꝓmouerī: q oēs ītelligunt soluz noie actuū lītmoz: ꝛ ñ alij.

Cusatio est aliquē in libello reū de crimine deferre ad vindictam ſm a30. in ſūma in ſtica. C. de accu. Circa quam ḡrenda sunt infrascripta.

1 ¶ Utr accusationem debeat p̄cedere monitio. ff. qđ nō de necessitate ar. c. ij. ꝛ. c. gliter ꝛ qñ. el. ij. de accu. ꝛ in gl. ij. q. vlti. §. j. Ratio q̄ fit solū ad penam imponendā. vt in glo. in. c. lz. de simo.

2 ¶ Utr aligs teneat accusare. ff. secūm glo. in. c. quap: opter. ij. q. vij. qđ nemo. facit textus. in. l. vnica. C. vt nemo inuitus. ꝛ c. ſi primates. v. q. ij. ꝛ glo. in. c. lz. in fi. de accusatio. Bar. in. l. in cū. ff. de accusa dicit vez nisi in homicidio: qm̄ heredes tenent accusare. arg. l. p̄tor. §. j. ff. de inūr. als pderent hereditatez. vt. l. j. ff. de his q. vt indi. lz ītuz vl tenere gl. in. l. ſi gs homicidij. C. de accu. ꝛ ibi Ly. bal. ſalv. ꝛ ang. ꝛ raph. in. d. l. in cū. ſ. q non tenent accusare. ꝛ ītra q̄ vident ītia non loquuntur de accusatione ꝓpter lz de denunciatiõe de q̄ dicam in tit. ſeq: ꝛ in quo differt ab accusatione imo vl qđ accusare sit ꝛ. Preceptū diuinuz dū dicit: Dimitte nobis debita nr̄a. glo. est in. l. fur. ti. §. pactus. ff. de his qui no. infa. de quo dic vt. j. §. iij.

¶ Quis pōt accusare. ff. aut crimē est 3
punitum aut publicū. Si punitū: regulariter non admittit nisi cuius ītereset vt vl velle glo. in. l. ij. ff. de pēna. deli. qđ limita: nisi sit tale delictū p̄uatū ex q̄ pena pecuniaria applicanda fisco debeat ponī: q: tunc glibet de pplo admittit ad accusandū ꝓ illa pena. Ita vult gl. singularis dy. ꝛ bar. ī ſtica. ff. de po. ac. lz bal. teneat ꝛ. in. l. adueſus C. de fur. ſi ꝛo est crimē publicū glibz admittit q non phibetur spāliter lege vel statuto aut ꝓsuetudine ꝛ q ꝓhibeant hēs. ij. q. vij. ꝛ. iij. cā. q. iij. c. v. ꝓ totū. ꝛ de accu. in multis. c. ꝛ in. l. q accusare. cuz pluribus legibus se. ff. de accu. sic sunt infames minores pauperes: ꝛ multi quos omitto: q: nō pūnet ad nos. ꝛ hoc vez nisi in duobus casibus. ¶ Primus qñ suaz vel suoꝝ iniuriā p̄sequit. vt no. in. l. ſi. ff. de pēna. delic. ꝛ in. l. ſi. ff. de iniu. facit glo. in. l. cū emancipati filij. §. emancipat⁹ ff. de colla. bonoꝝ. ¶ Secūs qñ delictū nō est ꝑticulare ꝛ. ꝑsonam: puta statuto cauet: vt q blasfemauerit vel iuerit de nocte puniat in. x. tūc glibet ad accusandū talem admittit. vt no. bar. ꝛ lo. de imo. in. l. j. ff. de pub. iud. ꝛ bar. ī l. lex cornelia. §. ſi qs libelliū. ff. de iniur. Regrunt tū multas limitatiões ꝛ distinctiões ḡs dimitto q: ad nos nō pūnet. vide. ij. q. j. phibent. vbi de B. Licus tū ad vindictā publicā accusare nō dz: et ſi pena sanguinis nō venit ponēda. facit. c. sicut sacerdotes. ij. q. vij. q: hmōi odiosis nō dz se ī miscere ſm pa. in. c. cū. p. de accu. lz ſi ꝓsequtur iniuriā suam pōt̄ et ſi venit ponēda pena sanguinis ꝑ pa. vbi. §. dūmō dicat qđ nō intēdit accusare: vt pēa ponat. tex. ē clar⁹ i. c. ꝓlat⁹ de homi. li. vj.

¶ Qua intentione dz qs accusare vt 4

fit fine peccato accusatio. ff. q. ppt bonum cõe. s. vt ceteri gete viuant. xxiij. q. v. non frustra. vel, ppter suum interesse Alis tale erit petñ qualis inordinatio intentõis. s. mortale. si ex odio: veniale si aliqua passio fragilitatis immisceat arg. c. accusasti. de accu. t. y. q. vij. si q sunt. t. d. c. qualr t qñ non tñ tenetur ad aliquam restõem, ppter hoc sed solum ad pniam de peccato.

5 ¶ Quis modus sit seruandus in accusatõe. vide. ij. q. viij. per totum.

6 ¶ Utr pactum seu iuramẽtum de nõ accusando valeat. ff. fz gl. in. c. quẽad modum. de iureiuran. q non tz de crimine ppetrando. ff. de pac. l. si vnus. § pacta. t. §. seq. t peccat mortalr si hoc iurat. vt p3. j. iuramẽtum. iij. §. vij. De peccato vo cõmisso valet. d. §. pacta. t in ter. d. c. quemadmodum. ibi non solum septies. Si tñ pecuniam recipet: turpiter accipit: t restituere tenet de bono ꝓsilio. Ratio: q; ppter caritatem proximi ex compassiõe dz moueri credẽs q se emendabit: t non, ppter pecuniã. Multo fortius deberet restituere si recepisset pro non accusando de peccato ppetrando: vel pro accusando calũnioso. e. i. q. i. iubemus.

7 ¶ Utr qs possit desistere ab accusatione incepta. ff. si videt eum quem accusauit innocentem tenet oĩnõ q̃ potest desistere. ij. q. iij. si quem. aut p abolitionem. Si vo non cognoscit innocẽtem eum esse: potest desistere si vult quo ad ꝓsciam ex charitate: sed non ex pmio: vt no. gl. in. c. i. de collu. sed quo ad ĩm punitatẽ fori ꝓtẽtiosi nõ põt nisi i certis casibus. de qbus vide bar. in. l. qsi tum. ff. ad turpil. t pa. in. c. lz de acc.

8 ¶ Quot modis accusatio redditur vitiosa. ff. q tribus modis fm gratianũ ij. q. iij. in. §. notandũ. t. l. i. ff. de aboli. s. ¶ Primo, calũniando: t tunc est qñ falsum crimen imponit: t talis tenetur de oi dãno dato. pximo. c. vl. de calũ. t peccat mortalr. xxij. q. ij. c. j. ¶ Secundo tergiuersando: t tunc est tergiuersatio: qñ in totum a lite recedit sine licentia iudicis. Hoc itellige quo ad ꝓsciaz si ex aliquo malo fine facit: q; si ex cõpassione, primi quo ad ꝓsciam licet: lz q̃ ad fori potentiosum punit in qnq; libris auri. l. iij. ff. de preuari. ¶ Tertio preuaricando: t tunc est qñ colludit cum reo falsas probationes t varias simulando: t talis punitur arbitrio iudicis. vt. l. i. t. ij. ff. de preua. Sed in cõscientia credo non peccet: nisi talis falsitate vel mẽdacio vtatur t hmõi pro habitis: vl ex aliquo malo fine. de istis habes i. l. i. ff. de abo. t in. l. i. ff. ad tur. ¶ Utrum post peractam pniam de peccato possit quis sine peccato accusare talem. ff. fm Innoc. in. c. de his. de accu. q̃ sic. t tenet glo. fili. ibidem. Ratio est quia per pniam satisfit deo. sed per punitionem que imponitur in iudicio satisfit reipublice vt ceteri timeant t quietius viuant. facit. C. de apostal. l. hi qui cum suis concor.

¶ Utrus semel accusatus possit de eo idem itez accusari. ff. q non. c. de his. de accu. quia delictum vnius hominis sepius queri nõ debet. ff. nau. ca. stab. l. lz. §. vlti. xxxv. q. ix. veniam. Fallit in duobus casibus. ¶ Primus si secundus accusator doceat primum prevaricasse. ff. de prevarica. l. iij. ¶ Secũdus si suum dolorem prosequens ignoret accusationem ab alio institutam. l. fi. ff. de accus. vide in glo. d. c. de his. ¶ Utrum accusatus possit fine peccato aliquid dare accusatori vt desistat ab accusatione. ff. Jmn. in. c. crimina. de collu. q̃ quedam est causa criminalis: t in hac ante inchoatam accusationem per gratiam desistere põt: vt. ff. de qui no. ifa. l. furti. §. pactus. t. ff. ad turpil. l. mulier. t. l. qui situm. post non licet nisi vt habetur. C. de abo. l. ij. t iij. t. v. q. i. quidã. t transigere aliquo dato vel retento in crimine publico non licet. t si fiat transactio nulla est: t accusatus habetur pro confesso. C. de trãsigere. ff. de prevari. l. in oibus. Vbi au

tem est tale crimen qđ irrogat penam sanguinis: licet vnicuiq; sanguinez suum redimere qualitercūq; .ff. de bon. eorum. l. i. vel penam detrusionis perpetue ſm Pa. in. c. i. de collu. q; licet tunc nisi in adulterio. d. l. transigere. In aliis autez vbi pena sanguinis nō irrogatur transigere non licet nisi in crimine falsi: vt in. d. l. transigere. In crimine vero pūnato transigere licet ſm glo. in. d. l. transigere. ⁊ not. q; ſm canones oē crimen dicitur publicum ⁊ ideo transigere non licet. vt de collu. per totū. quia ecclesia pro nullo crimine imponit penaz sanguinis. c. sententiam sanguinis. ne cle. vel mo. Excepto vbi imponenda est pena detrusionis perpetue: vt dictum est. Et que dicantur crimina publica de. iure ciuili habes. j. crimen. §. vij.

12 ¶ Utrum accusatus teneatur respondere veritatem. dic vt. j. confessio delicti in princi.

13 ¶ Utrum liceat accusato calumnioſe se defendere. ſz. q; nō: etiam si iniuſte accuſaretur: q; hoc esset genus vindicte que sine peccato fieri non pōt: immo post ſtramentū de calumnia recepium esset periurus. Quādo etiā iuſte accuſatur: defendendo se ſm iuris ordinem semper dz pro posse accuſatorem excuſare: nec peccat se defendendo ſm ordinez iuris: ēt ſi accuſator remaneret infamatus ſm scotum in. iiij. di. xv. q; non tenetur se prodere. vnde potest quaſcūq; exceptiones cōpetentes pponere ⁊ appellare. ⁊ alia iuridica facere: non tñ mendaciuz dicere: q; peccaret mortaliter ſm sco. vbi. §. appellare aūt cā moze afferende ne ꝓtra eum iuſta ſnia detur non licet: q; calūnia est. cōcordat tho. ſcōa scōe. q. lxix. ar. ij. ⁊ ricar. in. iiij. di. xv. ar. v. q. iij.

4 ¶ Utruz accuſator teneat ſe inſcribē ad penā talionis. vide. j. inſcriptio. §. i.

5 ¶ Qđ quid tendit accuſatio. ſz. Pa. in. c. ſuper his. de accu. q; tendit ad depoſitionez ab officio ⁊ beneficio. Et ſi crimen ſit enormē ad perpetuum carcerē. vt in. c. tue. de pe. ⁊ hoc de iure canonico: ſed de iure ciuili tendit vt puniatur debita pena. Denunciatio vero tendit ad correctionem: nō ad puniendum peccatuz pena condigna ſ vt deſiſtat a peccato. ⁊ hoc pcedit tā in denunciatione euāgelica quā canonica: tam iudiciali quā extraiudiciali.

Diuratio creaturarū qđ

est. ſz. ricar. in iij. di. xxxvij. ar. iij. q. ij. est per inuocationem diuini nominis vel alterius rei ſacre obſecrando vel imperādo inclinare eas ſm ſe: vel in comparatione ad eas ad aliquid agendum vel patiendum.

¶ Utrum adiuratio hoīs ſit licita rſi. 1
qui. §. ibidez. q; aut adiurans intendit eos inclinare ad bonū aut ad malum culpe. ¶ Primo mō aut adiurat obſecrando. ⁊ ſic nō accipit nomen dei in vanū. Sic. n. adiurauit apls ad ro. xij. obſecro vos per miſericordiam dei vt exhibeatis corpora vra ⁊c. ¶ Aut adiurat imperando: ⁊ tūc ſubdistingue. ¶ Aut adiurat eum qui ſibi tenet obedire: ⁊ ſic licet. ¶ Aut adiurat eum in quem nulla habet poteſtatē: ⁊ ſic aſſumit nomē dei in vanū: q; vſurpat poteſtatē in aliū quā non hz ꝯtū in ſe est ⁊ peccat mortaliter. Si aūt adiurās intēdit inclinare illū quē adiurat ad malā culpe: ſic nomen dei in vanū aſſumit.

¶ Utrum adiuratio demonū ſit licita 2
ſz. qui. §. ibidez. Aut adiurat ꝓperando aut obſecrando. ¶ Primo mō: aut vt ipſum doceant vel obſequātur aliqđ faciant: ⁊ ſic illicitū est: q; ptinet ad quā dā familiaritatē vel ſocietatē: licitū tñ est aliqñ. §. cū aliquot ſcti viri ex ſpāli inſtinctu ſpūſſancti. vel reuelatione diuina vtuntur miniſterio demonū ad aliquos effectus. ¶ Aut eos adiurat vt a ſe ⁊ a primis expellat. ⁊ hoc licet q; ſunt aduerſarij nri obſtinati. ⁊ ſic intelligit illud marci vltimo. In noīe meo demonia eicient ⁊c. adiurare aūt eos

obsecrando sp illicitū est: q̄ sic quoddam signum familiaritatis importat.
3 ¶ Utr̄ aduratio creaturæ trōnabilitū liceat. ℟. ric. vbi. s. q. aut aduranť ℔ se et absolute. et q sic eas adurat nomen dei assumit in vanū: q̄ nō intelligunt aduratione illaꝫ. ¶ Aut aduratur in relatōe ad alitū. et hoc dupl'. aut in relatione ad deū: vt cuꝫ aliq̄ sci ad infidelitū quersiones et infirmoꝫ in fide ꝓfirmationes inuocāt nomē ꝺñi: ad ℔ vt eius virtute ipse creature trōnabiles aduirate. Aliquo motu moueātur q̄ nō est p eaꝫ virtutes nālem: et sic lz. Aut aduranť in relatiōe ad diabolum ad ℔ vt diabolus ab eis repellatur ne eis vtat: vt instrō ad noceñ. et sic aduranť ab exorcistis eccle. et sic ēt licet.
4 ¶ Utr̄ aduratio illicita sit peccatuꝫ mortale. ℟. vt colligo ex ꝓbis prefati Ri. vbi. s. q̄ sic ex se. q̄ sic est directe ℨ scōm preceptum. non assumes nomen dei in vanum. exo. xx.

Bministratio

legitima et libera est q̄ns q̄s pōt in iudicio agere et queniri: et ēt ex iudiciuꝫ de aliq̄ re disponere. facit. c. ex lr̄is de pba. et ibi in no allegat. l. ij. in ℣. ij. C. de iura. cal.
1 ¶ Utr̄ administrator teneať de mala administratiōe satisfacere. ℟. ℨ inno. in. c. ex p̄tiuꝫ. de pig. q̄ sic. et ille cuiꝰ est administrator ℔ actione negociorum gestoꝝ ℨ cuꝫ q̄ male administrauit ff. de neg. ge. l. ij. ℣. vlti. xvj. q. vj. si q̄ de reb⁹. et. c. si q̄s ālibet ꝺdītione. Uñ ad uerte q̄ teneť administrator ℔ glo. in l. cū oñdimus. ff. de fideiuss. tu. de dolo vt ibi et lata culpa. vt. l. curatoris. C. de neg. ges. et ēt leui. vt. l. quicqd. C. arbi. tu. De dolo solū teneť ꝑm glo. in. l. iij. ff. de neg. ges. q̄ñ mea affectiōe ductus. solū administrauit et lata culpa q̄ eqparať dolo. vt. l. q̄ nerua. ff. depo. de leui ꝺo teneť vt cōiter vt in. d. l. q cqd. Aliq̄n ēt de leuissima vt q̄n diligētissimus erat gestumus. l. si pupilli. ℣. videmus. ff. de neg. ge. Aliq̄n de casu vt in casibus. v. positis. in. l. si negocia. ff. de neg. ge. ¶ Primus si accessit aio deꝑdandi. Secꝺs si noua negocia et insolita fecit. ¶ Tertius si culpa precessit. Quartus si fuit in mora. ¶ Quintus si casum recepit. No. ēt q̄ administratus nō soluꝫ ℔ actione ℨ administratorem: ℔ ēt ℨ heredes et itelligit ino. vbi. s. q̄n ꝺlo vel lata culpa aliquid gessit q̄ ℔ ꝺes tenent. Si vero ex leui culpa nō tenent ℔ ꝺes nisi in casibus titꝫ. quoꝝ tres ponunt in. l. j. C. de ℔. tu. ¶ Primus si lis fuerat inchoata ℨ tutorem. ¶ Secꝺs si aliq̄d ad eos puenit de rebus administrati. ¶ Tertius si de bonis administrati alys ex gr̄a pcessit. q. ff. ꝺ fur. l. si pignore ꝺ̄ spēs lucri ē ex alieno largiri: et būficio sibi debitorez acgrere. ¶ Quartus ponit in glo. ꝺ. l. cum oñdimus. s. si non explicet inchoata p defunctū: q̄ tenetur de leui etiam. l. quicquid. C. arbi. tut.
¶ Utr̄ sciēter ꝓmittēs administratio 2
né indigno teneať ipse de mala administratiōe. ℟. q̄ sic ℨm ino. in. c. ex rōe de eta. et q̄li. allegat. ff. ad munici. l. lucius. ℣. imperator. ff. de ma. q̄ē. l. j. in pūn. p totum. et peccat mortaliter.
¶ Quis dicat ℔ administrationem ℨ
in ecclīasticis. vide. j. legatū. j. ℣. xvj.

Bmonitio

an ꝺeat fieri ante denūciatiōe. ℟. q̄ sic. est glo. in. c. ℭliter et q̄ñ. el. ij. de accu. et no. glo. in. c. licet hely. de simo. vide de hoc. j. denūciatio. in pūn. et. ℣. ij. et x.
¶ Utr̄ añ admonitōz ꝓsituaē i mora 1
q̄ é obligat⁹ ad aliq̄d ꝺādū vel faciēñ. sine. deteriatiōe tpis vide. j. mora. ℣. j.

Boptio

est legitimus act⁹ p quez q̄ filius nō est ꝑ filio ℔ pene nām i mūtās. insti. de adop. in glo. ꝺmidit aut vt ℔ in. l. j. et. ij. ff. de adop. q: vna ꝺ̄ arrogatio q: rogat. l. interrogat q̄s an velit istuꝫ ℔e pfem et p̄ istuꝫ in filiuꝫ.
¶ Alia stat in noie gīali: et supponit hic pro specialic in hoc noie creditor

ff.si cer.pe.l.j.c.ij.§.mutui.

1 ¶ Utz adoptio z arrogatio in cibus
2uenıat.ff.c.p sic:nisi in aligbus spāl-
bus q̄ sunt.v. ¶ Primus q2 adoptio
fit cuiuslibet magr̄atus ꝑtentis au
ctoritate duz tñ aꝑs eū plena sit actio
s.merū z mixtuz iperiū.C.de adop.l.j.
Arrogatio aūt tñ fit auctoritate princi
pis insti.e.in pn. ¶ Scōm in arroga
tione regrīt veritusqꝫ ꝓbuz expssium in
adoptiōe nō. Usi ifans nō ꝑt arroga-
rīqꝫ adoptari sic.ff.de adop.l.y.c.l.in
adoptionibus hec ꝓbat. ¶ Tertiū q
arrogatio statiz arrogatū z res suas z
liberos q erāt in sua ptāte subicit ptā-
ti arrogatoris.ff.ꝺ adop.l.y.§.vl.ꝺ ado
ptio ꝓo non nisi in casu q̄n.s.dat auo
mr̄no:vel si post emācipationē gemuit
filiū z auo pr̄no dederit.isti.de ado.§.
si ꝓo arrogat ꝑ q est sui iuris.adopta
tur ꝓo exūs i aliena ptāte. ¶ Quartū
q arrogator teneꝫ satisdare de restituē
dis illis bonis psonis ad qs eēnt ven
tura si arrogat⁹ pmā fisset in statu suo
ff.de adop.l.nec ei.§.fi. ¶ Quintū q
si arrogator emācipauerit eū vl exhꝛ-
dauerit sine cā teneꝫ ei relinqre q̄rtaz
ptem suoz bonoz eoz.s.q hītū⁹ fuis-
set ab itestato:fm glo.i.l.si arrogator.
ff.e.q̄ rta non est augmtata p auc.de
tri.z se.fm bar.ibi isti.de adop.§.cuz
aūt ipubes adoptiuo ꝓo nihil teneꝫ de
necessitate relinqre.C.e.l.j.c.y. Si tñ
moriaꝫ adoptator sine testō succedit i
bonis eius.l pe.C.de adop. post medi
um nisi sit legitime emancipatus.

2 ¶ Utz arrogatus in filiū filij sui acq
rat q̄rtaz ptē bonoz siē arrogatus fim
plr.ff.c.a30.in fi.insti. de ado. q si pr̄
adoptat aliquez loco nepotis si filius
ꝓsentit moztuo suo pr̄e hic arrogat⁹ in
ptātez filij cui arrogat⁹ fuit trāsit: nec
agnoscit auo suus hr̄s. Si aūt filius nō
ꝓsenserit moztuo pr̄e non reincidit in
ptātez:siz agnoscet auo suus heres: vel
tāqꝫ nepos:siz filiū nō adoptauerit vl
tāqꝫ eū quē vī su⁹ aīus voluisse eē sibi
hr̄dez.idē dic de adoptato i nepotē.vl
deiceps qs ꝑt fieri vt isti. ꝺ adop.§.siz
excepto q si trāsit i ptāte pr̄is adoptā
tis.z qs dixi de masculo dic de femis.

¶ Utz fiat adoptio si qs dicat coraz 3
mlris accipio te i meuz filiū.inde pa.
in.c.vnico de cog.le.q nō.l nō nudis
C.de pba.nisi fuer forma de q̄.s.l.q si
at auctoritate magr̄atus vel principis
qs est de suba adoptionis z ꝓbum in
arrogatione vt dictum est in pn.

¶ Quis possit adoptari.ff.c.p qz taz 4
masculus qz femia.ff.de ado.l. ado
ptio dūmō sit pis.l. neqꝫ abis.ff. eo.
nec p procuratorē fieri ꝑt.l post mortez
§.neqꝫ.ff.e. Rōnem huius hēs p bar.
in.l.gallus.§.fo:strā.ff.de lib. z po.

¶ Utz qs possit adoptare i ffez vl so §
rozē.ff.c.p si vt l.nec apꝺ C.ꝺ hr̄.isti.z
ibi ang.tra q nec ēt i pfez q: ꝺ nām.

¶ Quis āt ñ ꝑt adoptare.ff.c.p castra 6
ti z ꝺsir castrati q sic nati sunt vt nū
q̄ gīare possint siz spadones sic z ꝺsir
bi qbus abscisus ē cū spata vel cultello
tē nec semie nisi ex rescripto pncipis
in solatio filiorz amissoz. Item q nō p
cedit p.xvij.ānos eum quē vult ado
ptare vel arrogare hec hītur Jnstit.ꝺ
adop. Jtē q si hz.lx.ānos:nō ꝑt arro
gare siz adoptare possit nisi iusta cā in
terueniēte.l.si pr̄.§.vlt.ff.de adop. Et
iusta cā ē mo:bus aut pinctio psone
als ꝺz intēdere gīatiōi vt in.ꝺ.§.vlt.

¶ Utz impediat matrimoniū vide.j.7
matrimoniū.iij.c.vij.impedimento.

Boratio

que idē ē q ve-
neratio:vtruz re
grat actū corꝑalē.ff.c.p sic di
cit.n.daīn.iij.li.q q ꝺditi sum⁹ ex du
plici suba.s.intellectuali z sensibili ita
deo duplicē adorationē debemus.s.in
aia q̄ ꝓsistit in iferiori motu aīe z cor-
ꝑalez q̄ ꝓsistit in exterior motu corꝑ
oris.z q:in oīb⁹ actibus latrie: illud
qꝺ ē exterius refert ad illud qꝺ ē inte
rius sic ad pncipalius:iō exterior ado
ratio fit ꝓp interiorē.vt.s.ꝓp signa hu
militatis q corꝑaliter exhibemus excitē
affectus nr̄ q pcedit p sensibilia ad in

telligibilia. Vñ genuflexiones signãt nostram infirmitatem respectu dei: ꝛ prosternimus nos quasi nihil nos esse ex nobis profitentes.

1 ¶ Utr adoratio regrat locũ deteriatum. ℟. q nõ pncipali q̃si sit de necessitate eius. ſz bñ regrit fm ꝺecentiaz: sicut ꝛ alia signa corporalia. fm illud io. ij. domus mea domus ofonis vocabitur. ꝛ iõ io. iiij. Venit hora in q̃ veri adoratores adorabũt in ſpũ q est pncipalis actus adoratiõis: vt dcm est. Locus tñ regritur: nõ pp eũs q adoratur: ſz pp adorãtes. ¶ Primo pp loci ꝟiderationez: ex q̃ ſpalem deuotionẽ ꝺci punt adorãtes: vt exaudiant vt pz. iij. ℟. viij. ¶ Scõo pp sacra misteria et alia scitatis signa q̃ ibi ꝓtinent. ¶ Tertia pp ꝺcursum multoz adorantiũ: ex quo ofo fit magis exaudibilis: fm illũ math. xviij. vbi duo vel tres ꝛc.

2 ¶ Utr tres ꝓsone in deo adorent vna adoratione. ℟. q sic: q sicut in eis est vna essentia: subſtãtia ꝛ excellentia: ita vnus honoꝛ ꝛ reuerentia eis debetur ꝛ per ꝟñs vna adoratio.

3 ¶ Utr aliq̃ creatura sit adorãda ℟. q sic pp quãdam dei excellentiã q̃ deo debet reuerentia quã quedã creature pticipãt: non fm eq̃litatem: ſz vt dixi fm quãdaz pticipationẽ. ꝛ ideo alia veneratione veneramur: deũ qꝺ ꝓtinet ad latriã. Alia veneratõe veneramur creaturas q̃sdam excellentes: qꝺ ꝓtinet ad duliã ppea cum ea q̃ externus agunt̃ sint signa interioris reuerẽtie: q̃daz exteriora ad reuerentiã ꝓtinentia exhibẽtur excellẽtibus creaturis inter q̃ maxime est adoratio. Sed aliqꝺ est qꝺ soli deo debet qꝺ est sacrificiũ. Hoc elicitur ex aug. x. de ciuitate dei fm g̃ reuerentiã excellenti creature debitã nathã adorauit dauit. iij. Re. j. fm ℟o excellẽtiaz q̃ deo debet. Ad ardochẽus noluit adorare Atmã timẽs ne dei honorem trãsiret ad hoiem: vt ꝺ hester. xiij.

4 ¶ Utrũz humanitas xpi sit adoranda cultu latrie. ℟. q hñ ꝺo respectũ ad humanitatem xpi in se sic non eẽt adoranda latria cũ sit creatura: ſz solũ illa que dulia dignioꝛ est ſz glo. sup illud psal. Adorate scabellũz pedũ eius. Habendo tñ respectũ ad ꝟbum cũ quo é vnita hypostatice: sic debetur ei latria: qz vna adoratione adorat suppositum ꝛ nã ita q̃ nã adoratur per suppositum. Christus aũt est nomen ꝓsone in duabus naturis. Nec ex ricar. in. iij. di. ix.

¶ Utr imago christi sit adoranda latria. ℟. q ꝟ ꝺerando eã ꝓut est q̃dam res sic nullus honoꝛ ei debet: sicut nec alicui lapiꝺi vel ligno. Sed ꝟ ꝺerãdo ꝓout imago xpi: tunc qz ides motus q est in imagine é in imaginato. iõ vn⁹ honoꝛ debet imagini ꝛ imaginato ꝛ ppea cum xps latria adoret: sic ꝛ eius imago: qz vt dicit dam. iij. li c. viij. honoꝛ imaginis ꝓuenit ad prothopitũ. i. imaginatũ. de hoc est tex. in. c. venerabiles de ꝟse. di. iij. nec ob. illõ exo. xxvi. Nõ facies tibi imaginẽ ꝛc. qz illud ꝓhibitũ fuit ꝓ eo tpe quo deus naturã humanam non assumpserat: qz tunc figurari nõ poterat. sectus in humanitate assumpta: ppea imagines sunt libri simplicitũ ad eoꝛ instructionez recte a scis imitẽte. vt in. c. platuz de ꝟse. di. iij.

¶ Utr crux xpi sit adoranda latria. ℟. q honoꝛ sine reuerẽtia non debet nisi rõnabili creature. Insensibili ꝓ non debetur nisi rõne nãe rõnabilis. ꝛ hoc dupliciter. ¶ Primo in quantuz repñtat creaturaz rõnalem. ¶ Scõo inquãtum ei ꝓtingitur quocũq; modo. 6

¶ Primo mõ solent hoies venerari imagines regis. ¶ Scõo mõ eius vestem. Utrũq; aũt venerantur hoies ea ꝺez venerationẽ q̃ ꝛ regez. Si g̃ gratur de cruce q̃ xps fuit crucifixus an sit adoranda: ꝺico q ꝟtroq; mõ est veneranda. ¶ Primo qz repñtat figuram xpi extẽsi in ea. ¶ Scõo ex ꝓtactu eius ad xpi mẽbra: ꝛ ex hoc qz eius sanguine ẽ ꝓfusa. Vñ ꝟtroq; mõ adoratur adoratione eaꝺe cum xpo. s. latrie. Et iõ crucem allogmur ꝛ ꝺepcamur q̃si ipsum

xpm. Si ꝓo loquimur de cruce xpi in alia mā. ſ. lapidis: ligni ⁊ hmōi ſic veneramur tm̄ ea3 vt xpi imaginē quaz veneramur adoratione latrie: vt dictū eſt. Ellig tū vt tho. tenēt in. iij. q. xxv. q. crux. xpi. in q̄ pependit non adoraī ea dez adoratione. ſ. latrie cum ꝓbo cum non ptineat ad pſonam eius q̄ſi pars eius: ſz rōne iperdulie in q̄ eſt q̄daz res xpi: rōne cuius veſtis filij ⁊ alia q̄ ad humanitatē eius referunt ipdulia adorant. ſz ſcūs Bona. in. iij. dij. ix. dic q̄ illa crux vt eſt res q̄dam nō dz adorari latria nec dulia. ſz adoratione cuiuſdam honoris ⁊ reuerētie tanq̄ inſtrm̄ nr̄e ſalutis. ſicut ēt reuerem̄ Sacr̄a. Ꝓo eo q̄ ſunt Inſtr̄a noſtre ſalutis: ⁊ quelibet hāz poteſt teneri.

7 ¶ Utz mr̄ xpi ſit adorāda latria. ℟. q̄ non cuz ſit pura creatura: q2 tū eſt mr̄ dei q̄ eſt excellentiſſimū. ita q̄ ex cellentiꝰ pure creature q̄enire nō pt. Ideo ſibi non tm̄ q̄enit honoꝛ dulie: ſed ēt iperdulie: que dicitur dulia maioꝛ ſm glo. iere. iiij. c.

8 ¶ Utz ſcōꝝ relige ſint aliq̄ mō venerande. ℟. q̄ ſic vt vult aug. i. de ci. dei q̄ſi aligs afficīt ad aliq̄d ea q̄ ſibi de eo relinquunt: poſt moꝛtē veneraī nō tm̄ coꝛpus ⁊ eiꝰ ptes ſz ēt aliq̄ exteriora. vt veſtes ⁊ hmōi. Manifeſtū eſt ât q̄ ſcōs dei venerari debemus inquantuz ſunt mēbꝛa xpi: filij ⁊ amici ⁊ iterceſſoꝛes nr̄i. Et iō religas ſcōꝝ q̄leſcūq̄ in eoꝝ memoꝛia honoꝛe ꝙgruo venerari debemus. Uñ ⁊ xps eas honoꝛat in eoꝝ p̄ntia miracula faciendo.

9 ¶ Quid autem ſit latria. vide. j. latria ⁊ idulia in. c. ſiqs.

10 ¶ Utz aligs poſſit adoꝛare aduerſarium ſine pctō. ℟. q̄ non ēt ſi xps foꝛe credaī niſi interius vel exterius ꝙditio exp̄imaī actualr: q2 ipa nouitas rei in ſolite ꝓſideratione ⁊ attentionez actualem regrit: ſicut dr̄ de beata virgine q̄ cogitabat qualis eēt talis ſalutatio. In adoratione ꝓo hoſtie ſufficit hanc conditionem habere habituāliter. ſ. ſi conſecratio debita eſt facta ꝓ eo q̄ hoſtie conſecratio eſt conſuneta.

Dulatio q̄d eſt. ℟. ſm alā. ſcōā ſcōe tractatu de adulatione eſt pctū exbmone vane laudis alicui exhibito intentione complacendi. Laudare. n. aliquez de quo nō eſt laudandus: vel plus q̄ eſt laudādus: vel nō eo fine quo fieri dz pctū ē. ⁊ de hac. xxv. di. §. alſ. vj. q. j. ſunt plīmi. xlvj. dij. ſunt nōnulli. ⁊ xj. q. iij. nemo pt̄o. um.

¶ Utz adulatio ſit pctū moꝛtale. ℟. 1
ſm alex. vbi. ſ. q̄ triplex eſt genus adulationis. ¶ Primuz q̄ dicit malū bomuz fouendo pctōrem in pctīs. ⁊ hoc ē moꝛtale. Quod intellige ſi maluz tale eſſet moꝛtale ſm glo. in. d. c. ſunt plīmi p. c. ſunt nōnulli. ⁊ c. clericus g. lxvj. di. ſecus ſi illud malū q̄ laudat eſſet veniale. q2 tūc adulatio eſſet veniale pctm̄. xxv. di. §. alias. ¶ Secūz genus adulationis eſt q̄ fit intentione nulli nocendi. ſz vt alicui ꝓ ſit vel cōplaceat: vel aliā vtilitatē ꝙſequatur. ⁊ laudat in illis q̄ non ſunt pctā. ⁊ iſtud eſt veniale. ſi vero ſit intentione nocēdi alteri. ſz alteri ꝓſit eſt moꝛtale. vſ. n. facere libidine moꝛtali. ¶ Tertiū genus ē circa ea que nō ſunt pctā: ⁊ nec ꝓdeſt nec obeſt. ſz tm̄ ꝓemptū dei gr̄iat pp aſſiduitatē. ⁊ eſt moꝛtale. ſ. vel in eo cui adulaī. puta q2 p adulationez moꝛtalr peccat in ſuꝑbia vel alio mō. vel in eo q̄ adulaī. vtputa q2 nō timeret deū ꝰ of ſendere ⁊ etiā dat cām alteri peccandi moꝛtalr ex adulatione. laudare aūt aliq̄d nō mēdacit ad finē bonū viciū nō ē. nec adulatio. ꝓcoꝛ. tho. ſa. ſe. q. cxv.

¶ Utz ipetrans buſiciū p adulationē 2
teneat reſignare. ℟. Alē. vbi. ſ. q̄ dz reduci ad minus ab obſequ. Uñ ſi non ſeruiret ei in alio: niſi in hoc quod ſibi adularet. credo q̄ idigne recipet. ⁊ reſignare tenetur. ſicut ille q̄ ſeruit in turpi officio. Turpe aūt officiuz dr̄ cui eſt annexum pctm̄. hec Alle. Sz tu de hoc dic latius. j. ſimonia. v. §. iij.

§ ¶ Utz dare adulatoribus sit pctñ. ℟. q tale pctñ ē dare ℔tis ē adulatio pp quā dat si veniale veniale. si mortale mortale. vt p3. lxxxvj. d. c. dōare. & duo bus. c. ſe. & sic ītellige tho. ſcōa ſcde. q. clxviij. dare tñ adulatori: nō pp adulationē: ſz pp pietatē ad ſuſtentationem nāe nō est pctñ. vt i dictis. c. no. idez dic de dātibus hiſtrionib⁹. vt i dcis. c.

4 ¶ Licis adulatio phibeāt. & si exercēt adulatōz de ḡ dādi ſſ. xlvj. di. c. clicus.

5 ¶ Adulatio sit ḡtuo: mōis ℈z ale. vbi ſ. Prio laudādo bonū qđ ñ hñt ſcdo augēdo bonū qđ hñt pluſq̄ sint. Tertio laudādo malū qđ hñt dicēdo bonū. Quarto minuēdo malū ipm. ſ. dicēdo non tā graue pctñ. Pzmi duo modi sunt venialia pctā niſi īmiſceat ptēptus dei vel i eo q laudat: vl i eo q laudāt. tertio ℈ ḡt⁹ mōus ē pctñ mortale: si malū sit mōtale. ſa. d. ℌ. aſ. i. gl.

Bulterium est alicui tho ri violatio.

vñ dr adulteriuz ℔ ad alienū thoz accessio. xxxvj. q. j. ℌ. cuz ergo. & aliq̄ ē ſimplex. ſ. qñ ſolū alter ē ſolutus. qñq̄ duplex. i. qñ ābo ſt ligati.

1 ¶ Quot modis cōmittī. ℟. ℈m alex. ſcōa ſcde tractatu de adulterio. q pzo pē ē ſolū qñ qs accedit ad alienā vxo rē. Scdo ēt qñ ligat⁹ peccat cū ſoluta. Tertio ℈m ḡndā iuris itērpatiōz ē qñ qs ita ardēter amat vxorē q ēt si ñ cēt vxor pcubē vellet cū ea vl ē ℈rio vxoriz. sic ītellige. c. ouigo. xxxvj. q. iij

2 ¶ Utz sit maximū mortaliuz pctōz. ℟. q. ſ. ibidē q nō quo ad deum: ſed est grauius icestus vel ℨ nām: ſz quo ad penam sit grauiſſimum.

3 ¶ Que ē pena tā viri ℔ vxoris adulterātis. ℟. j. gl. īn. c. tue. de. pcur. q mulieri oſz erat pena capit⁹. vt. C. ℨ adul. l. caſtitati. hodie ℨo ꝑus ꝓberata retrudit in monaſterio. C. de adult. aut. ſed hodie. est & alia pena: q ℈m pa. īn. c. plerūq̄. de dote post di. re. mlier pdit doteſ: & vir donationem pp nuptias ſi mōmoniū ſeparet ꝑ ſniam iudicis ec cłiaſtici. aſs nō ℈m ſo. an. pa. tñ ibidē tz q ſi ē notoꝛiuz adulteriū: q tūc cū possit ꝓpria auctoritate vir expellere vxorē: & ℈rio lucrat⁹ q si petet obſtabit ei exceptio adulterij: pdet ēt muli er donationē pp nuptias quaz ex pacto aut ſtatuto debebat lucrari ſoluto mōmonio. bona ℨo parafrenalia nō pdit ℈m doc. q i penis ℨba debēt reſtringi regula odia. de reg. iu. li. vj. Quānis gl. īn. d. c. plerūq̄ teneat q p dat. é & ttia pēa: q amittit ius petēdi debitū. ℨ q dicā. j. ℨbitū. ℌ. vij. ſi tñ re cōciliant recupat oia. vt i. d. c. plerūq̄

¶ Utz mulier adultera teneat reue- 4
lare filiū quē de adulterio ſuſcepit: & quō teneāt ſatisfacere. ℟. cuius diuerſi diuerſimode ℌ dixerit ego credo opi. pa. īn. c. officij de pe. & re. inſtiſſima q dicit sic: aut nullū īminet piculum. & ℌiſi⁹ ſibi credeāt: vel ꝑt ꝓbare: & sic teneāt reuellare: aut nō pōt ꝓbare: nec ſibi credeāt: & sic non teneāt q: induceret ſibi ſcandalū ſine aliq̄ vtilitate. ar. j. q. vij. plerūq̄ boni. Aut īminet peri culū ſibi vel alteri & sic nō teneāt q: in reuellādo īminet piculum aſſar: in nō reuellādo ſoluz piculū reꝛ. & ītē duo mala minus ē eligendū. xiij. di. c. nerui. Satiſſaciat ḡ de ſuo q̄tum ꝑt dāni ficatis. ſic sunt q nutriūt puerꝛ. vl ꝑtinantur hꝛditate pp ipm & doleat non posse plene ſatiſſacere & ſi ipſa nō ꝑt ſatiſſacere teneāt adulter: ſi scit vel ꝓbabiliꝛ credit q sit et⁹ filius ſi mō hoc facē pōt ſine ſcādalo. ar. c. ſi. de īiurials nō. Nec ob. regula q ſcādalizauerit. de reg. iu. vbi dr vtilius. n. ſcādaluz nasci ꝑmittitur ℔ veritas deseratur: q: īntelligitur in iudice & teſte: non in denunciatione ℈m eundem pa.

¶ Utz filꝰ q est i poſſeſſione filiatio- 5
nis teneat credere mſi dicenti ēi esse ſpuriū vel ſuppoſitū. ℟. Pa. īn. c. pertuas. de. pba. q nō. & tenēt doc. in. l. ſi liū. ff. de his q sunt ſui vel alt. tu. & l. ſi vicinis. C. ō mp. & ibi dicūt ſatuū ſuiſſe illū q regno renūciauit ꝑ dictum

matris.z dicit pa.ibi ẽt hoc ꝓcedere si ambo parẽtes negarẽt eum filiũ. vt ꝓbat in.c.trãsmisse.in fi.tuncta gl. in ꝓbo indutus.g fil.sint le.z tex.cũ glo. in.l.j.ff.de car.edic.z.l.si posthumus.ff.de li.z posthu. z ꝛ vex nisi ꝓbent tpe ꝓceptionis nõ ꝓcubuisse fil: vel pp absentiã: vel pp infirmitatem. imo plus dico ẽt si ꝓbaret q adultera bat cuꝫ quodã alio tpe ꝓceptiõis dũmõ vir eius hitaret cũ ea:censebit ni hilominus talis filꝰ legitimus. vt in l.miles.§.defuncto.ff.de adult. Nõ q in dubio debemꝰ fauore filiorꝫ fic interptari.vt no.pa.in.c.itelleximus.de adulte.z facit.d.l.si vicinis.z.l. q sp ff.de in ius vo.

6 ¶ Utꝛ aũt dictus filius post cõpletã ꝑscriptionẽ debeat sibi facere ꝙsciam de successione in bona si ꝓbet vel sibi ꝓstet nõ fuisse legitime ꝓceptũ.ꝛ. q nõ vt patebit ex his q̃ notant in ti. de ꝑscriptis.§.xlvij. Secus aũ cõple taꝫ ꝑscriptionẽ: q si credit se ex scrupulosa ꝙscia existimat vex matrẽ dicẽ: z se eẽ illegitimũ sic teneꝫ abstinere a bonis pris putatiui: nisi eẽt talis ꝙditionis q alio mõ nõ posset viuere: q sic necessitatẽ vite posset capere: maxime nõ exhibus alijs ꝗbus deberẽt in tãta necessitate: z ꝓponere satisfacẽ: si ad pinguiorẽ ꝓueniret fortunã. vex ẽ q de ꝙsumptis bona fide durãte non tenẽt ꝛm host.z rodo.z tũc ꝓstituit in possessione filiatiõis.z incipit ꝑscribẽ q̃ inceptus est noiari seu reputari ꝑ filio legitimo.vt no.in.d.c.p tuas.

7 ¶ Utꝛ adulteriũ ꝙmittatur sine dolo ꝛ.q nõ vt pꝫ in.l.si ex lege.ff.d adul. vbi errãtes in iure excusant a pena in cestus z adulterij.facit.c.lucretiã: alꝫ est sub.c.ꝓposito.xxxij.q.v. Et ꝛ intelige ꝛm glo.in.d.c.nõ quo ad culpaz: q peccat mortal'r quicꝫ eum cõmittit ex metu siue ex ignorãtia vel errore iuris. Secus in ignorãtia facti q̃ excusat a culpa puta q credidit virum q erat adulter.sil'r q̃ omittit ex coactiõe ab

solutꝰ: duꝫ tñ in alo nõ ꝙsentiat: sed q ad penã distingue ꝫ pa.i.c.z si necesse sit de do. post di.re. q aut logmur de pena cozpali: vel pena ꝙditionis ꝑ prie subeꝫ: vt dotis seu donationis ꝓp nuptias.z sic excusat error: ẽt iuris. vt l.si adulteriũ.ff.de adul.z ar.in auc.in cestas nuptias.C.de ince.z inuti.nup. z ꝛ io.an.z cõiter doc.in.d.c. z si necesse teneãt ꝛrium.l.q error iuris nõ excusat a pena tñ bar.in.l.q §.C.de in cestis est cũ pa.q non est in dolo g errat.vide.j.dolus.§.j.z.vj.aut logmur de pena ꝙditiõis lucri: z sic error non excusat nisi sit iustꝰ.vt i.l.ne passiꝫ.C. de iur.z fac.igno. silr excusat a dolo metus ẽt ꝙditiõalis.vt i.d.c.ꝓposito.

¶ Quõ dr notoriũ adulteriuꝫ.ꝛ.pa. 8
in.c.intellexim us.de adul. publice.dr adulterata q̃ stat i domo cũ publico ꝓcubinario:z.quinciẽ notorie de adulterio q̃ hz eã in mensa:in domo: z in lecto:vt in.c.fi.z in.c.tua.de coha.cle. z mu.vñ in.l.furẽ.ff.de fur.z in.l.capite qnto.ff.de adul.no.q adulteriũ dr notoriuꝫ quãdo vir z mulier deꝓhenduñt in latebris se osculãtes z hmõi actibus ꝓpings adulterio.facit.l.si qs nõ dicaꝫ rapere.C.de epis.z cle.itẽ q̃ passim admittit viros cã adulteriu vt in.l.palã.in ꝓin.ff.de ri.nup.z quod no.in.c.cum in diocesi.de vsuris.

¶ Utꝛ spurij possint ẽstitui hr̃des. et 9
quõ succedũt.vide.j.fili⁹.§.j.iij.z.iiij.

Buocatus

dr ille q̃ in dicto apud eũ q iurisdictioni ꝑest desideriũ sunꝫ vel amici exponit: vel alterius de fiderio ꝓdicit.l. sciendũ.§.j.z ibi per doc.z.l.paulus.la ꝓma z ibi bar.ff.de legatio.z iõ ꝙsulens in camera nõ ꝓprie dr aduocatus. Ita q ꝓhibitus ad uocare nõ censeꝫ ꝓhibitus in camera ꝙsulere vel allegatiões in ꝙscriptis facere ꝛm pa.in ꝛtica.de postul. z ꝛ bart. in.l.j.ff.de va.z eẽ or.co.z dꝫ eẽ iurisperitus z studuisse ꝑ qnquenniũ saltẽ z iuramento doctoꝛ ꝓbatus.l.nemi

ni.C.de ad.di.iudi.z no. bar.in.d.l.i.

1 ¶ Sz q sunt q repellunt ab aduocan do.ff.q multi de qbus.iij.q.vij. infames.z est hmoi. Nō cuiq dat q postu let:imo negat.additus pene:Pupus puer actor arene luminibus carens mulier mulierbria passiua.z multi alij repelli pnt quos omitto solummō dicā de his qui sine pcto aduocare nō possunt:q sunt in triplici dria.s.heretici z ceteri excōicati.scdi clici.tertij religiosi de qbus latius prosequemur.

2 ¶ Heretici z infideles z excōicati pp suspitionē hereſis nullo mō pnt aduocare.l.nemo.C.d posthu.z.l.nemo la.ij.C.de epi.au.de pe.di.l.nemo. vl in fo.de here.excōicamus.el primo.

3 ¶ Excōicati ēt repellunt.ij.q.iij.excōicatos.de excep.c.exceptionē.z oēs su pradictos z quēlibet ipsor admittēs iudex graniter peccat.vt ps in.d.c.nemo vel in foro.z in.d.c.excōicatos.

4 ¶ Utr epi z alij supiores possint aduocare pro aliis.ff.q nō cōzs ecclia stico vel ciuili iudice.vt.ij.q.i.te qdez lxxviij.di.prelatus.z.c.eps.xiij.q.v. deniq.xxi.q.ij.per totum.

5 ¶ Utr sacerdotes possint postulare. ff.q non pnt neq cozam ecclesiastico vel ciuili iudice nisi in ūtuo: casibus vt in.c.fi.de postu.ex ne cle.vel mo.sacerdotibus.xv.q.ij.c.vnico in gl.xiij. q.v.deniq. Primus casus est pro se. Secds pro ecclia sua. Tertius pro psonis sibi ptictis.z hoc intellige qñ nō pnt hre alium:vel non ita bonū. Persone aūt pmecte sunt in isto casu vsq ad quartū gradus.C.de epi.z cle.auc. licentiā.z.C. de aduo.di.in l. petitionez.¶ Quartus casus ē pro mirabilibus psonis:intellige mirabiles personas oēs illas q per se.pp alias cās non pnt ministrare vel ecclesiastico auxilio indigētes.lxxxvj.di.c.fi.i fi.z.lxxxvj. di.defensionis.C.qñ impa.inter pu.z vidu.p totū. In criminali pro coram seculari iudice nullo modo possunt. vt j.dicam.§.vij.

¶ Utr diaconi vel subdiaconi bñficiati vel nō bñficiati possint aduocare.ff.q cōza seculari iudice nō pnt.c.i. de postu.nisi pro cā sua vel eccle sue z vel miserabiliū psonar:ps spe.ti.de aduo.allegat.d.c.i.in q glo.dicit ēt q p miserabilibus psonis ls allegat.d.ca.fi. Et sic ps p in oi casu pnt in quo z sacerdotes in foro seculari pnt. Coram aūt ecclesiastico pnt sm ino.in.d.c.i. bñficiati tñ nihil qrent pro salario: sed oblata spōte recipe pnt.xv.q.j.c. vni cor:ls gl.dicit q nō puat q: nemo militat stipēdijs suis.c.cū ex officio ō pserī.

¶ Utr in minoribus ordinib⁹ ostituti possint aduocare.ff.q si sunt bñficiati nō pnt nisi cōza ecclesiastico iudice. c.i.de postu.limita hoc sm pa.z host. qñ hnt sufficiēs bñficium ad cor sustētationē:q si nō hnt pnt p aduocatione acgrere sibi: ēt si sunt diaconi vel subdiaconi. Si aūt nō sunt bñficiati: pnt taz cōza ecclesiastico quaz ēt seculari in cā ciuili. In cā aūt criminali nullo mō pnt cōza seculari iudice ne cle. vel mo.c.sniaz.xxiij.q.viij.his a gb⁹. li.di.aliquātos. Quidam tñ dicūt eos posse pro reis postulare z appellare:z appellationē p seq.arg.xxiij.q.v.c.i.z c.eos:ls tuti⁹ est in totū abstinere.d.c. sniam.z no.d.glo.in.d.c.aliquantos. ¶ Utr religiosus possit postulare.ff.q nō nisi cū vtilitas monasterij ex posceret abbe iperāte.c.ex pte.de postul. Et extēdit ēt ad canonicos regulares ibidē ps.Et tbi dicit pa.q opz pdicta duo fieri currāt:als nullo mō ēt cōzs ecclesiastico iudice esse aduocatus vel procurator pōt. Si pro pdicta duo currant pt ēt coram iudice seculari.ar.in c.i.z.c.fi.e.ti.intellige in cā ciuili tñ.

¶ Utr pp lucrus applicandū monasterio abbate imperante possit monachus eē aduocatus vel procurator.ff.q in no.in.c.cū.J.C. Ad de sen.z re.iud. q ēt pro laico pōt esse aduocat⁹ z procurator monachus pp vtilitatez monasterij:z ita dr q.d. lapus fmaut. Sz sūq

6

7

8

9

q̄ non possit tz io.an. Ego ät dico cuz pa.in.d.c.ex prefore magis honestū z equū vt abstineat ar.c.nō magno: ne cle.vel mo.z.xvj.q.i.alia est cā. Aduer te tñ q̄ clerici vel monaci soluz phibē tur vt dicti postulare qñ indifferenter exercē volūt talia officia ſm ino.in.c. vnico.de ob.ad rō. Secus si volūt soluz assumē in vna cā.z hoc ſegtur ar. chi.in.c.quenit.lxxxvj.di.z placz z vr equz tz colle.in.c.dilecti.de arbi.tene at q̄ nec ét in vna cā z forte verius.

10 ¶ Utz aduocatus teneāt gratis pro ipotente aduocare.ff.pa.i.c.i.de offi. iudi. No. distingnit sic aut é potés ad soluendū z sic est ya opi. Bof. q̄ dicit q̄ nō teneē: sed iudex dz sibi ptituere salariū ſm facundiā z p.o mō litis z qñetudinis pñe. vt in.l.i.§.in honora rijs.ff.de va.z extraor.cog. Aut é ipo tens: z tūc teneē gratis aduocare lege diuina hoc pcipiente. Dath.xxij. Di liges p̄ximū tuū sicut teipm: z credo q̄ peccat mortal' qñ scit talem ipotentem incurrere notabile dānum ex defectu aduocati: ſi regstus eum non admuat gratis. Secus si leue dānum q: tunc esset veniale. Et sīlr iudex pec cat mortal' vel venial' sicut aduocat⁹ ſi sciens talez ipotentē nō puidet sibi de aduocato: pcipiendo alicui ipsoz: q̄ gratis aduocet p̄o tali ipotente. Et ſi ei nolunt obedire pōt z dz eis inter dicere officiū aduocationis.l.puiden duz.C.de postu.ar.l.moris est.ff.de pe nis z in.l.i.ff.de offi.pfec.vr.z in.d.c. i. Et etiā cauere ne potentioz offendat aliam partē.vt no.bar.in.l.illicitas.§. ne potentiores.ff.de of.pref.

11 ¶ Utz aduocare possit qs ℈ eum a q̄ recepit bñficia sine vicio ingratitudi nis.ff.q̄ nō. vt p̄z in.c.ſi.de postu. im mo posset donatio reuocari. ar.d.c.ſi. tūcto.c.ſi.de dona.ſz aduerte q̄ bñficiū datuz p mercede laboz z fruitioz nō est gratuituz bñficiuz facit.l.acgli⁹ regulus.ff.de dona.vbi donatio facta magro rōne discipline nō est mera do natio z tō reuocari nō posset rōne in gratitudinis: ſz sollummō qñ donatio seu bñficium est gratuitū. Fallit ſ qñ p̄o se vel p̄o p̄fe vel matre ipotente: aut p̄o alia misabili psona aduocat: vt colligit ex spec.in ti.de aduo.q: tūc potest sine vicio ingratitudinis.

¶ Utz aduocatus teneat ad restōem 12
ſi p imprudentiaz: aut negligentiā ſuā amisit cām clientulo.ff.No. vt recitat spec.in ti.de aduo.q̄ tenēt.arg.l.ideż iuris.ff.ad.l.acq. Et breuiter teneē ſm eundē Nost. qualicūq; eius vicio pdā tur.ar.l. ſi ſo ideo ℈ emptorem.ff. de euic. Secus si ex ēqtate cāe vel defectu pbationuz: q: tunc vicīū est mē non artificis.ff.ad.l.acgl.l.ſi ſunus ſunz.§. ſi calicem.de quanta aūt vel quali negligentia vel imperitia teneatur: vide j.culpa.§.v.z vi.multo magis teneatur ſi dolo suo clientulus amisit cām.ff.de iud.l.ſi filiusſa.ſo.di.ſepe.

¶ Utz aduocatus ſciēter, defendens iz cām iniuſtaz teneatur ad restōnez.ff. q̄ vltra mortale pctm quod ꝓmisit te netur ꝑz Abonal.ti.restitutio ad oē q̄ amisit ille ℈ quem patrocinia p̄estā bat siue p malicias: siue ꝓpertinacias vel falsitatem: z ēt clientulo: ſi eū dece pit dans ei intelligere eum hre causaz iuſtam: q: aliter non litigasset.ar.C.de admi.tu.l.non est ignotum.

¶ Quid ſi ignorabat iniuſtam cām 14
ff.q̄ ſi hec ignorantia p̄ouenit ex cul pa ſua: vtputa q: non est peritus in iu re: aut q: non inquisiuit a clientulo vt debuit, debita merita cause: credo q̄ ſi militer teneat ad restitutionez: non ſo lum illi ℈ quez aduocauit ver ēt clien tulo ſuo ſi aliter non litigasset ſm mo duz culpe z regulas: de qbus.j.culpa §.v. Si ſo p̄efata ignorantia p̄ouenit ex ēqtate negocij: vel falsa iſormatione vel mala clientuli excuſat. Tenetur tñ eam dimittere postq̄z cognoscit iniuſtitiaz cāe.l.rem nō nouā.§.patro ni.C.de iudi. Et ſalariuz receptū restituere teneē ſcom Abonal.aduocatus.

Quod credo necessarium qñ ex culpa sua p:ouenit talis ignoratia: alis non credo nisi de consilio. & sic tz hosti. his concordat tho. sa. 2e. q. lxxj.

15 ¶ Utr aduocatus possit petẽ salariũ ff. q cã nũdum incepta põt petere put vult nisi in casu vbi alius bonus nõ inueniret. ar. cor q no. in. l. j. C. de epis. au. Causa vo incepta vl finita vel qñ alius bonus nõ inueniret nõ põt petere nisi moderatũ attenta qlitate cãe: labo:is & qsuetudine regionis. & idonei tate aduocati: vt colligit. iij. q. vij. §. arcent in ter. & in glo. Aduerte hic q aduocato & pcuratori nõ lz facere pactũ de quota litis: neq; ẽt de certa qlitate vel re cũ hac addone si vincat: qz est eadez rõ: sicut & de pmissione quote litis: q ideo phibita est: ne p fas & nefas intẽdat ad victoriã cãe: vt possit qleq; p:omissum. Sed qñ simplr pmittitur aliqd certum: siue qlitas: siue res p:o mercede: siue vincat: siue pdat. Et ẽt si vltra hoc pmittit aliqd noie palmarij: qd est modicũ qd nõ magnum: sic valet pactũ: qz cessat rõ predicte phibitionis in isto casu. Et lz lẽ 2cor. doc. & glo. in. l. sumptus. ff. de pac. & l. j. in pbo & si noie palmarij. ff. de va. & ex or. cog. & l. si hi qui. C. ẽ postu. & l. litẽ C. de pcura. & l. salariũ. ff. man. q multum intricate & varie loquunt. Itez no. q aduocatus & pcurator non põt accipe salariũ qd excedat centũz aureos in vna cã. l. j. §. in honorarijs. ff. de va. & ex or. cog. & in gl. j. d. l. salarium. Itez nõ pũt pdicte aliqne 3ctum facẽ cã incepta & nundũ finita cuz cliẽtulo C. ẽ post. l. q§s & xij. q. vij. §. itẽ si qs.

16 ¶ Utr salariat de publico possit aliquid petere ab aliquo pticulr. ff. pa. in. c. j. de postu. fm ino. q non ab aliquo litigante: sic nec põt salariat medicus ab aliquo 2stituto in infirmitate: lz a non litigãtibus vel sanis licite recipiũt: q salaria sunt 2stituta talib solũ p:o litigantibus & infirmis pbatur in. l. ante pe. C. de p:ofe. & me. li. x.

¶ Utr possit qs aduocare p:o vtra pte. ff. spe. i ti. de aduoca. q sic ar. xlv. dis. disciplina qñ in fi. & ibi glo. ex de postu. p:e. bone memorie el primo qñ in pn. Qd vez credo in casu dubio: alis non: q qdũ cã est dubia pt aduocatus p:ocinari sine pcio fm Rod.

¶ Utr aduocatus possit vti decepti one ꝫ eum qui hz iniustam causaz. dic vt. j. bellum. §. xix.

Finitas qd sit: & quomõ impediat mrimoniũ. vid. j. mr timoniũ. iij. impedimto. xv.

Gnati sunt q per virilis sexus plonas cognatione ꝓiuncti sunt. Nã in agnatis cognati intelliguntur vt genus in spẽ: vnde fratres ex eodem pre. filius fratris: nepos & hmõi agnati sunt. Alt q per femini sexus cognationẽ iungũtur nõ agnati: sed nãli ratione cognati sunt sicut filij sororis vel amite ff. de le. tu. l. sunt autem.

Lchimia Utrũ liceat. ff. Oldr. in consiljs suis tz q sic: dummõ non faciant p artem magicã vel p aliam legibus odiosam. vt dicit. l. vnica. C. de thesau. q tales methalarij sunt q labore p:opio & sibi & reipublice cõmoda comperant. C. de metha. l. j. Et iura pp publicam vtilitatẽ que ex eoz officio vt resultare sauent eis: nã pũt inuito dño ingredi fundum ad metallũz ꝑgrendũ l. iij. & l. quosdã. & ibi no. C. de methal. quod alis non lz. d. l. vnica & ff. de acgrendo re. do. l. iij. Ratio est: q; vt dr in libro de p:opietate rez in. c. de alchimia: Oia metalla p:ocedunt ex eodez principio. s. vt sulphure & argento viuo. Sed ex ꝑtute elementoz que hñt mato: ẽ influentiam in vno loco ꝯ in alio: in vna minería sit stagnũ: in alia argentũ. Cum ꝯ ars imitetur nãm. ff. de adop. l. adoptio. Non igit est pctm si per virtutẽ que est in elementis: aut herbis alchymiste de stagno volunt facere argentũ: q cũ sit ex eodem p:in-

cipio: ꝛ in hñtibus symbolum facilio fit. transitus insti. gbus mo. tol. ob. ℌ. i. Cum multe ꝓtates sint ĩsite herb ꝛ lapidibus. xvi. q. v. nec mitꝫ. circa mediũ Sed his non obstantibus credo ꝙ sit illicita ex multis respectibus. tñ ꝑmo. qꝛ nullus inuenit ꝙ hẽat veram huiusmodi artem ℓ dicatur de multis: ℓ falsum ex experientia: tum qꝛ videmus ꝙ cõiter ipsam facientes multa ꝓsumũt: ꝛ a cõiter accũtibus est standũ. vnde de ipsis dr ad thuñ. iij. ꝛ. d. c. nec mitꝫ Semp adiscẽtes ꝛ nũq ad ꝓtat scias ꝓuenientes expientias multas faciũt: ꝛ nunq ad pfectum attingũt: tps vitaq ꝙsumunt: nec id qd opantur hꝫ ꝓtatez cum auro: vel argẽto: sed solũ appentiam: iõ sp sunt ꝑdemnandi alchymiste Et ℓ euidẽt ꝓbatur: qꝛ nemo in publico eam vult facere vt appareat ꝙ male agunt qꝛ odiunt lucem. Et si aliqñ aliqd veri faciunt aut fit cum dãno cõpatis expensis vel ex aliqua deceptione imponẽdo aurꝫ vez. vel aliqua diabolica fallacia que vt eos attendere faciat hmõi modi facit eis vez aurꝫ ex apposĩone auri veri occulte aliqñ. Cum ꝑ fit tale exercitium ꝓ vtilitatem publicam vt ps ex ꝙsumptõe rez: ꝛ qꝛ vt cõiter fiunt ex his monetam falsaz: iõ simpliciter sunt ꝑdẽnandi eã facientes.

Lea. vide. j. Ludus. ℌ. iij. cum seqntib⁹.

Lienatio quid dicitur. ℟. qꝛ ꝓprie ꝛ stricte est ois actus ꝑ quem transfertur dñium. Dicit ter C. de fun. do. l. i. Et ꝑm gl. in c. nulli liceat. de re. ec. non ali. ꝛ eam sequitur doc. ibidẽ. Z argissime ãt aliẽatio dr datio i ẽphi theosim ꝛ locatio ad lõgum tps. vt volunt ia. de bella ꝑ. in aut. de non alien. ℌ. qꝛ vero et qñ sola possessio in aliuz transferr. vt no. ĩno. de re. ec. nõ alie. c. epi. ꝛ alber. in auc. hoc ius porrectũ. C. de sa. san. ec. sed ℓ vr tex. in. d. c. nulli ℓ: vbi dicit. Alienationis aũt verbum continet conditionẽ. s. vendere sub cõ

ditione. Alij hñt ꝙductionẽ ad longũ tps donationem: venditiones ꝑmutationẽ: ẽmphiteosim ac ꝓpetuz ℈ctuz hec tex. ℓ ꝓbum ꝙnet denotat ꝓpriã naturã vocabuli vt dicit bar. in l. affinitates ad ꝙs incipit. l. cui eoz ff. de postu. ℌ. Item ꝓponit⁹ vbi dicit se dãnasse glo. in. l gallus. ℌ. institutiõs. ff. de li. ꝛ po. Et sic cõsulisse ꝛ vbi statuto caueꝫ ꝙ tutela soluz veniat mĩi ꝛ ante ꝙ ẽt. ꝓpie venit. paulꝫ. ꝛ nõe nurus venit. ꝑnurus. ꝛ nõe filij venit nepos ꝛ ꝑnepos nisi addat aliqd qꝫ faciat determiatiõe ad certã pſonã ita litat bar. in d. ℌ. institutes ꝛ no. idẽ in l. libeoz ff. de ꝛb. sig. Pa. in. d. c. nulli licet. dicit qꝛ i mã fauorabili: ꝛ larga. vt in. d. c. nulli ẽ vez ℓ in mã odiosa nõ venit nisi qꝫ dixi ℈ctus ꝑ quẽ trãsferr dñiuz ꝑpea i rebus eccie alienãdis accipit alienatio. vt i. d. c. nulli ℓ gl. ibiđ.

¶ Alienatio defratre ad sororem non est ℓ Donal. eo. ti. allegat. C. de fidei commiss. l. voluntas. 1

¶ Que regrunt in alienatione rei ecclesiastice. ℟. Pa. i. c. cũ aplica de his q fi. a. pla. q. v. ¶ Primo tractatus. s. an expediat vel nõ. ¶ Secdo cõsensus capli. ¶ Tertio qꝛ fiat ꝓ vtilitate ecclesie. ¶ Quarto auctoritas supioris. ¶ Quinto subscriptio ꝛ hoc ponit in c tua de his que fi. a ꝓcla ꝛ in. c j eo. ti. ꝛ. c. nulli de re. ec. non. alie. 2

¶ Utz subscriptio regraꝫ necessario. ℟. Pa. i. c j. de his q fi. a pla. q. vno. dat vnã rlam ꝙ nunq regraꝫ subscriptio nisi in casib⁹ a iure erpssis. rõ qꝛ rlr in ql̃ubet dispõe sufficit ꝓsensus nec regrit scriptura l. pactũ. C. de pa vide gl. in. c j de cẽ. li. vj. Et iõ venditiõem ꝑmutatoz ꝛ donatoz ꝓtius facẽ non ꝑt nisi de ꝓsensu capli ꝛ subscriptione canonicoz. Albz. in. d. aut. ℓ ius ℈ ꝙ subscriptio in alienatõe rei ecclesiastice rlr non est necessaria nisi in tribus casibus ꝓdictis. s. venditione: ꝑmutatione: ꝛ donatiõe. vt i. d. c. tua. ꝛ in casib⁹ no. p archi. i. c. fine exceptiõe. xij. q. ij. 3

4 ¶ Que sunt cãe legitime alienatiõis rex ecclesiastice. ff. Pa. in. d. c. nulli liceat q̃ sunt q̃ttuor: ¶ Prima necessitas si debita vrgent: z ecclia nõ potest satisfacere de fructibus. ¶ Scda vtilitas. s. vt hẽat ré melioré: z ista ponuntur in aũt. hoc ius. C. de sa. san. ec. z. x. q. ij. c. lꝫ ius. ¶ Tertia pietas. xij. q. v. auꝫ. z. c. sctõꝫ. ¶ Quarta incõmoditas: vt q̃ res é magꝭ dãnosa q̃ vtil' ecclieyt i. c. ternal'. xij. q. v. z ibi plẽ. i gl.

5 ¶ Utrũ ois alienatio rei ecclesiastice sit. prohibita sine pbata solẽnitate vel aliqua de pdictis cãis. ff. Ds doc. i. d. c. nulli liceat q̃ nõ: sꝫ imobiliũ. Et nõie un mobiliũ rez cõphendunt ea q̃ fruãdo fuari pñt: facit. l. tutor: es la. y. C. de ad mu. tu. z. c. tua. de his q̃ fi. a pla. Sed alb. i. in. d. aut. hoc ius tz q̃ mobilia q̃ ettam seruari pñt alienari possunt sine pdicta solẽnitate. vt ones ꝛc. nisi sint ad diuinum cultum deputate: q̃ tutic seruabitur aut. preterea. C. de sa. san ec. s. vt non vendãtur nisi p: o ne cessitate z vtilitate: z placet.

6 ¶ Utrũ pecunia sit de his q̃ fruando seruari pñt. ff. Pa. in. d. c. nulli liceat q̃ nõ. q̃ retẽta nihil opatur. lxxxvij. di. ciciens. z no. in. l cũ plures in fi. ff. de admi. tu. vbi tutor ds pecuniã pupilli ponere in emptione pdioꝝ. Ds vez credo nisi i duob' casib'. ¶ Primus qñ pecunia ecclie eẽt deputata ad emẽda bona imobilia: q̃ tũc indicãt bonũ imobile: nec posset mutari. tex. est singularis. z ibi bal. z lodo. de ro. in. l. iij. §. qd ergo. ff. de ꝛ. iudi tu. z vti. actione. z p hoc tenuit alb. q. xxxiij. in fa pte statutoꝝ: q̃ qñ statuto cauetur q̃ mulier lucret dimidiã partẽ bonoꝝ imobiliũ mariti decedẽtis sine liberis q̃ lucrabit ptẽ pecunie deputate ad bona imobilia emẽda: q̃ ilã pecunia iudicabit vt imobilis. Sꝫ bal. est ꝛius i. l. cetera. §. fi. ff de le. i. z allegat intrabilẽ rex. in. l cuꝫ in fundo §. si fundus. ff. de iure do. et illũ credo vez q̃ ad dictũ statutũ: q̃ iura addicta p alb. ff. de hẽ. isti. l. ex fcõ. §. cetez la. y. loquunt in actu fauorabili vltime volũtati. Stilr. z cle ne romãt: de clec. loquũt in fauoré eccle. Et cũ pfatũ statutũ sit ꝛ cõem dispõez iuris q̃ illa ura ad hoc nõ debẽt allegari. Stilr. l. z si nõ sunt. ff. de aur. z ar le. §. qd ergo. ponit casiꝫ vbi argẽtũ ceptũ fabricari pẽtur p: o scõ: z nõ p infecto fauoré vltime volũtatis. ¶ Scdo casiꝫ é qñ pecunia eẽt in magna qualitate facit c. licet hely. de simo. vbi accusat' plat' q̃ male expẽdit nõ modicã pecuniã: ergo nõ pot ea vti sicut fructib'. secus si esset modica qualitas. Et sic limito dictuꝫ pa. z ita intelligas in. d. c. nulli.

¶ Quid est illud q̃ seruãdo fuari põt ff. Ds ang. in. §. q̃ paꝫ. in auc. de nup. q̃ dr oẽ illud q̃ nõ co. rumpit' triennio. z est gl. singularis in. l. vnica. C. si aduer. vsu. Doc limito qñ tale q̃ fuar põt ꝓducere fructuꝫ sic seruatiũ: al's nõ argu. l. j. §. sunt q̃stuꝫ. ff. ad treb. Et ita intellige glo. in. d. §. sunt q̃stuꝫ z facit tex. in. l. aristo. §. fi. cũ. l. se. ff. de iur. deli. z sic q̃ vsu ꝓsumunt nõ sunt de illis q̃ seruando seruari pñt. fallit in pecunia vt dictum est: q̃ est casus spãlis. 7

¶ Utr̃ iura actiões z noia debitoꝝ 8
censeant imobilia vel imobilia ff. pa. in. d. c. nulli q̃ non ꝓprie: q̃ mobile z imobile claudit' aliq̃ terio. vt. l. mouentium. ff. de ver. sig. Et tõ cuꝫ sint qd in corpore sunt in tertia spẽ vt ꝛ. in. l. a diuo pio. §. in vẽditione. ff. de re iudi. Ideo ꝓsuluit Oldr. q̃ si ꝓnceps relinquit bona mobilia distribuẽda nõ vẽniunt pene nudum exacte. Unuꝫ tñ notabis q̃ si qs volens ꝓuehẽdere totũ pr̃imonium suũ facit soluꝫ mẽtionem de mobilibus z imobilibus tunc iura: actiões: z noia debitoꝝ sunt imobilia: si adherent imobilibus. Si ꝓo adherent mobilibus: sunt mobilia. Et idez de annuis reditibus. Et sic limita cle. exiui. §. cũ annui reditus: de ver. sig. facit gl. in. c. ij. de re. ec. nõ alie. l. vj. Alienari tñ non pñt sine debita solẽnitate

ꝛ cã: q; ꝑuando seruari ꝑt. ꝙuis Bꝛ. vt no. Ellbi. in. d. anc. hoc ius. ꝙsuluerit posse alienari: qꝫ posset teneri post factum: vebet ante ex magna causa.

9 ¶ Utꝛ mobilia ꝓciosa ecclie censeantur imobilia ꝛ. q; sic vt colligitur ex. l. lex q̃ tuto: ex. C. de admi. tut. ꝛ ex glo. i c. epꝰ q mancipiũ. xvj. q. vj. sil' unctis. Idẽ tꝛ pa. in. d. c. tua. de his q̃ fi. a ꝓla.

10 ¶ Utꝛ ꝓfata forma regratur in oi alienatione rex imobilium ecclia. ꝛ. Pan. vt refert Be. in. c. j. de re. ec. non ali. li. vj. ꝙsi in fi. q; tractatus non regꝛitur nisi in ecclijs cathedralibus non ty ecclijs inferiozibus: sed sufficit ꝙsen sus ꝙsuꝓozis. Sed ego credo vex dcñ. Pan. qñ ecclie inferiozes non ht̃ capitulꝫ: als non ar. cle. j. de re. ec. non ali. Causa aũt legitima. s. vt necessitas vel vtilitas ꝙ regꝛitur. vt in. d. cle. j. Et ly nõ dicat nisi de necessitate vel vtilitate ẽt põt fieri ꝓpietate. Rõ: q; vbicũq; statutum vel ꝙstitutio loqtur in mãturis: ꝛ aliquos casus excipit: non p ly firmat regulã in nõ enumeratis ꝫ ius cõe antiquius: gnimno in casibus nõ exceptis ꝙpleꝛ a iure cõi facit. ca. ad audientiã cũ ibi notatis de cle. nõ resi. facit gl. ꝛ Bar. in. l. fini. ff. de vsuca. vbi no. volunt q; si vnã ius ponit regulaꝫ ꝛ excipit aliquos casus cũ dictione ta xatiua: q; nihilominus excipiunt alij casus q̃ reperiuntur a iure excepti in alia ꝑte iuris facit. c. qñ freqñter iuncta gl. j. rñso. vt li. nõ ꝓte. facit glo. in. l. j. C. de ꝙdi. inde. que vꝛ velle q; excepto vno casu a regula videnꝫ excipi oes silꝫ. Satis est. n. vnum ponitus exẽpli gꝛa ar. l. nõ ꝑt. de legi. c. translato de ꝙsti tu. Et qꝫ dꝛ q; exceptio firmat regulã in nõ exceptis. vt in. c. dñs. xxxij. q. vij. ꝛ in. c. qñ de con. lep. vbi dicit dñs. nõ ly dimittere vꝛo: excepta cã formi cationis: dꝛ intelligi q; firmat regulaꝫ in casibus nõ silibus. ꝛ nõ specifice exceptis facit. l. j. ff. q; vi aut clam. c cuꝫ dilecta de ꝙsti. vti. Distingue tñ q; si ca sus ꝙsilis nõ excipiunt specifice alibi. tunc in mã fauoꝛabili extendit ꝛ pia ꝓ idẽptitaꝫ rõnis vt sentit gl. in. l. illud C. de ss. san. ec. Secus in mã restringibili. vt no. in. l. j. C. de pa. q fi. di. videqꝫ no. in. c. iter alia de ẽmu. ec. ꝛ. d. ca. cum dilecta. ꝛ. d. c. quoniam quod no. quia facit ad multa.

¶ Quid si epꝰ nõ hꝫ capꝫ. q; ecclia 11
ẽ destructa ꝓp guerras ꝛ hmõi. ꝛ. pa. in. c j. de his q̃ fi. a ꝓla. dñt doc. q; loco canonicoꝝ aduocet aliqꝫ clicos hone stos. arg. xv. distin. si forte. ꝛ. l. vbi absunt. ff. de tu. ꝛ cu. dan. bonus tex. xvij. q. iij. nullus res. Et hoc est vtile seruare ẽt in alienatione ecclie inferiozis.

¶ Utꝛ necessitate occurrẽte q̃ nõ pa- 12
tẽt vt hẽatur recursus ad ꝙsuꝓozẽ: licite possit fieri alienatio sine eiusdẽ ꝙsuꝓozis ĩia: vide. j. Juramentũ. iij. §. j.

¶ Quis dicat ꝙperiozes: vt ꝓ ĩia ad 13
ipm recurrat in cã alienat' onis rei ecclastice. ꝛ. q; i nõ exẽptis ẽ epꝰ ꝓpius Jn exẽptis ẽ ꝓlatus ipsoꝝ sub qbus sẽt vt abbates in ecclijs sibi ꝙiectis ꝛ ministri mioꝝ q̃ ad monasteria scẽ Clare: ꝛ ꝓuinciales ꝓdicatoꝝ q̃ ad sua monasteria. Jta elicit ex no. in. d. c cle. j. ꝛ p Lar. in. c. statuimus de transac.

¶ Utꝛ recipiẽs rẽ ecclie sine obstꝛa- 14
tione soleñitatis teneaꝫ eam restituere ꝛ. q; sic ꝛm Mo. ti. de alie. ẽt cũ fructibus: nec ꝑt repetere ꝑcius ab ecclia. xij q. ij. nõ liceat. x. q. vj. Bius in autentico de nõ alie. §. j. Limita ly q; q; nõ repetit ꝑcius ab ecclia nisi querẽtis ꝛ. isti in vtilitatem ecclie. ar. c. j. de deposito. Do ꝛ alia limitationem ꝛm. d. ꝛm. q; qsi cã ltia fuit alienatiõis: ly nõ sit fuata forma nõ teneꝫ in ꝓcia q; soleñitates adimplẽte sunt ad euitãdũ deceptiones. Et tõ qsi deceptio nõ subest ꝛ sunt cã ltia alienãdi nõ teneꝫ restituẽ in cõscia qꝫ bñ no. recitat Pa. in. c. q; plerieꝫ de ẽmuni. eccle. ꝛ est equissimum.

¶ Utꝛ ꝓlatus ecclie possit renũciare 15
exceptiõi ꝓpetẽti ecclie: aut transigere eũdẽter in dãnum ecclie. ꝛ. Pa. in. c. j. de depo. q; nõ ly Jnno. ibidẽ nisi ex

ſpāli ꝓceſſione pape.facit.l.p̄ſes.C.de
trāſac.⁊.l.ꝓtra iuris ciuilis regulas. ff.
de pac. Ex q̄ inferꝫ q̄ nō pōt cedere iuri
⁊ cauſe aut trāſigere niſi ſit cā cuidens
⁊ debita ſolēnitas ſi actio ſit ad rē im-
mobilem iuꝝ no.in.c.nulli liceat de re.
ec.nō al.Si ꝯo ſit ad rē mobilē:ſic po
teſt.vt no.gl in.d.aut.hoc ius.Et ſ̄ eſt
verius.p.l.cū hi.ſ.ſi cū lis.ff. de tranſ.
⁊.l.non ſolū.C.de p.mi.q̄uis aliq; tene
ant indiſtincte q̄ trāſigere pōt:vt not.
alb.ri.in.d.aut.hoc ius.

16 ¶ Utꝛ p̄latus ſolus poſſit repudiare
legatū ſine ſolēnitate p̄ſata.ſꝛ.vt colli-
go ex ꝑſi.ij.pau.de ca.q̄ non ſed dona
tōem ſic:⁊ dicit,pbari ⁊ bene ex.l.ma-
gis puto.ſ.fundū.ff.de re.eoꝝ que ſub
tu.Rō diuerſitatis eſt q:in donatione
non acgrit donatario niſi voleti ⁊ nō
ignoranti ſ̄ in legato ſufficit ſcīa teſta
toris ſolius:acgrit.n ignoranti ſ̄ reuo
cabil'r.l.cuꝫ pꝑ.ſ.ſurdo.ff.de le.ij.⁊.d.
ſ.fundum. ḡ legatum eſt q̄ſitum ipſo
facto.Et ſic intellige no.p doc.in c.vt
ſup de re.ec.non al.⁊ in.c.tua.de his q̄
fi.a p̄la.Et mihi placet: q̄uis ſede.ꝑſi.
vti.ꝑ.ſi luerit q̄ ēt legatum pōt repu-
diare.Et cū in fede.eſt inno.in.c.ij.de
do.bar.in.l.ubertus nullam.C.de ſac.
ſan ec.vbi bene diſtinguit ⁊ Pa.l.c.i.
de do.⁊ ꝓtu.vbi late ponit ſ̄ eos non
ſeq̄r niſi qñ qō legat eēt ō his q̄ aliena
ri ſine ſolēnitate p̄ſit ante ſcīm:ſed poſt
ſcīm ſic ſi cā legitima ſubeēt.Et idē dic
in q̄cunq; ꝓhibito alienari ſine aliqua
ſolēnitate vel ꝓſenſu alterius.

17 ¶ Utꝛ iconomus ecclie cui cōmiſſa ē
in aliquo caſu alienatio poſſit illam ſa
cere ꝓſanguinei ſui⁹ ſꝛ.Pa.i.c vt ſup
de re.eccle.nō alie.legiſte tenent p au
tēticam ḡbuſcunq; modis.C.de ſacro
ſan ec.poſitam ⁊.q.ij.q̄ nō nec alius
adminiſtrato: cuiuſcūq; ꝓditionis ſit.
Sed Pa dicit nō eſſe ꝑ̄um in p̄lato:
ſed vſ̄ i iconomo ⁊ alijs.Ego tñ credo
q̄ in ꝑſcia ſi ex cā legitima facit excu
ſetur. ⁊ valeat talis alienatio arg c.j.
de coha.cle.⁊ nu.in tex.⁊ in glo.

¶ Quid dē ꝓpetuꝫ.ſꝛ.gl.⁊.q.ij. hoc 18
ius. ¶ Dꝛio q̄ durat vſq; ad.xxx.an
nos.inſti.de perpe.⁊ tēpo.ac. ¶ Se
cundo q̄ durat ēdū viuit cui ꝓcedit
ff.p ſocio.l.j.⁊.c.ꝑcarie.⁊.q.ij. ¶ Ter
tio q̄ durat ēdū penſio ſoluatur. in
ſti.de loca.ſ.adeo. ¶ Quarto q̄ du
rat vſq; ad tertiaꝫ gñionem.vt in aut.
de non alienan.ſ.emphiteoſim.Et ſic
oīs talis ꝑcius ꝓhibetur ſine ſolēni
tate:⁊ in cauſis de ḡbus.ſ.dēm eſt.

¶ Utꝛ tre inculte date ad culturā cū 19
ꝓmiſſione dandi eas in emphiteo-
ſim poſſint dari poſt culturam ipſaꝝ.
ſꝛ.pa.in.c.ad aures de reb.ec.nō alie.
q̄ ſic extūr pātibus ſiue eoꝝ heredibus
alijs nō:niſi ſeruata debita ſolēnitate
q: nō ſint amplius terre ſiluestres.

¶ Utꝛ ſede vacante poſſint alienari 20
bona eccle.ſꝛ.pa.in.c.j.ne ſede va.q̄
aut ſunt bona que fuando ſeruari nō
p̄ſit:tunc in eccl'ia epāli iconomus ſi-
ue cap'lm ſine alia lnia poterit. Sicut
dicimus in tutoꝛe.l.lex que tutoꝛes.C.
de admi.tu.⁊.l.tutoꝛ q̄ repertoriuꝫ.ff.
eo.Si ꝯo bona ſeruari p̄ſit:tunc in ec
cleſia epāli non poterunt alienari ſine
lnia pape ſoluꝫ ar.d.c.j.⁊ in.c.j.de re.
eccle.non ali.li.vj.In eccl'ia ꝯo infe-
riori:tunc ſi magna vꝛget neceſſitas:⁊
eccl'ia diu eſt vacatura:nec pōt como-
de expectari creatio p̄lati: tunc in iſtis
duobus caſibus dicit inno.q̄ dabitur
curato: bonis.⁊ p illum fiet alienatio
nec p;ius poterit fieri ēt per archiep'm
anteq̄ ſit datus adminiſtrato: ecclie va
canti vt in.d.c.j.lib.vj.facit.l.ij.ff. de
cu.bo.dan.⁊ q̄ no.in cle.ij.de re ec.
non alie.⁊ ꝓcꝛ.Ant.⁊ Bu.Stil' non
valet alienatio facta a ſciſmaticis vel
intruſis.de ſciſ.c.j.xij.q.j. alienatiōes
Et tenetur q eam recipit reſtituere nō
ſolum rem:ſed ēt fructus ꝓceptos ⁊ q̄
percipi potuerunt a iuſto poſſeſſoꝛe.c.
grauis de reſti.ſpo.Et eſt excōicatus q̄
innititur talibus alienationibus.vt.j.
excōicatio.vij caſu ix.

¶ Utꝛ p̄latus hñs bona diſtincta a 21

bonis capti possit illa cõcedere alicui ad vitam ipsius plati sine capti p̃sensu ꝛ alia solẽnitate. ff. pa. in. c. ꝙtineba tur de his que fi. a p̃zela. q. Fe. consili. 15 q. sic. vide doc. in ca. veniens. de transl. ꝛ maxime cã pietatis p̃ tex. iuncta gl. xvj. q. j. possessiones vide archi. in. c. j. de re. ec. non al. li. vj.

22 ¶ Utr̃ in alienatione rei minoris re quiratur alia solẽnitas. ff. inno. in. c. j. de re. ec. nõ ali. li. vj. q. sic. cãe cognitio: ꝛ decretum: ꝛ cã legitima. C. de p. mi. l. minor. ꝛ. l. si minores. ꝛ. ff. de re. eo. qui sunt sub tu. l. magis puto. §. nõ passim. ꝛ. §. si es. Et hoc vez et in mobilibus p̃ciosis ꝼm eundem ibidez: al's h3 otra possidentem rei vendicationem ꝫ tutorem aut curatorẽ p̃sonalem actionem tutele: vel negociorꝫ gestorum. d. §. si es. ꝛ. §. se. C. de p. mi l. ꝛ si p̃ses. Et dicit ibidez ymo. q. decretum est sñia: ꝛ nõ imponi sine cãe cognitione ꝛ ideo in scriptis est dandũ C. de sen. ex peri. re. l. ij. ff. de re. eo. qui sunt sub tu. l. j. ꝛ. d. §. si es. ꝛ. d. l. minorum. Sepe tñ in iure decretum vocatur auctoritas. l. j. C. de mi. ꝛ. l. j. C. quã do decre. opus non est.

23 ¶ De alienatiõe possionis date sub ꝙditõe ne alieneꝫ. vti. j. dõatio. §. xlvij

24 ¶ Utr̃ valeat alienatio fcã p eum q cõmisit capitale crimen: et ad piã cãz. ff. inno. in. c. q. pp de elec. q. alienatio tz: dummõ fiat añ sñiam. l. post ꝫcuz ff. de dona. ꝛ. l. si qs post hac. C. de bo. dã. que p̃cipit q. bona illius q. capita le cõmisit crimen publicent: intelligẽda est post sñiam inuenta: vel ex suspitiõe pene alienata vt. ff. de do. cã mor. l. si aliqs fallit in crie lese maiestatis: vt in gl. d. l. post ꝫcuz silr ꝛ hereb. vt in. c. cum scõm. de here. lib. vj. q: sunt in ꝙmissum a die cõmissi cris vide. j. hꝛticus. idẽ dic in ꝑcuꝫ crie p qs ipo scõ bona ipm ppetrãtis eẽnt ꝙfiscata.

25 ¶ Utr̃ alienatio in fraudez creditorꝫ vel pfonorꝫ valeat. ff. ino. vbi. §. q. nõ q: venit revocãda. vt. ff. de his que in fraꝛu. cre. p totum. ymo plus ꝙ̃ non fit fcã in fraudẽ: si tñ frans est in ipso facto revocatur. l. oẽs. §. luctus. ff. c. tl.

¶ Utr̃ alienatio rei litigiose valeat. 26 vide. j. cessio. in p̃in.

¶ Utr̃ alienatio fundi dotalis: vl re 27 rum donatarum p̃opter nuptias valeat vide. j. dos. §. xj. ꝛ. xij.

¶ Qui phibeantur alienare. vide. j. 28 donatio. §. iiij. cum sequentibus.

¶ De alienatiõe bonorꝫ mobiliũ que 29 fuãdo fuari nõ pñt fcã p ecclẽiasticas pſonas. vide. j. clicus. xiij. p totum.

Limenta

Alimento / rum appellatione vestimẽta ꝛ calciamẽta intelliguntur in legatis. vt. ff. de ali. ꝛ ci. le. l. legatis. Idẽ dico si legatus ẽ victus vt. ff. de ꝟb. sig. l. ꝟbo victus. secus si cibaria sunt relicta. vt. ff. de ali. ꝛ ci. le. l. antepe. Item noie alimentorꝫ veniũt medicine ꝼm dy. ang. ꝛ imol. in. l. si cuꝫ dotẽ. §. si mariꝫ. ff. so. ma. p. l. ꝟbo victus cũ se. vbi est casus. ff. de ꝟb. sig. ꝛ p̃batur in. l. legatis ff. de ali. ꝛ ci. le. ꝛ bal. in. l. in rebus. ff. 2mo. Alius dixerit ꝫriuz in. d. §. si maritus. p copulaz que ponit inter duer sa. vt no. glo. in ꝛtica. ff. de iur. ꝛ fa. ig. Hoc nõ est vez q: ibi ponit inter genus ꝛ spẽm. vt in silr notat glo. in. l. j. C. de ser. ꝛ aqua. ꝫ appellatione cibariorꝫ non veniũt medicine ꝼm ang. in d. §. si maritus. silr noie alimonie veniunt necessaria vite ꝼm pa. in. c. cum scõm. de ꝑben. ꝛ p̃s ex. ca. nõ liceat. de ꝑben. in. ſ. lfe. E. nomen vite necessaria ꝙportat vestes: cibos medicinas ꝛ hmõi: sicut dicimus de alimẽtis legatis in. d. l. legatis. ꝛ ibi tenz bar. q. ille cui debenꝫ alimẽta dz hre expensas p studio necessario sine quo viuere non posset ꝼm ꝙdecentiã pſone puta grammaticam ꝛ hmõi. secus de expẽsis in studijs in gbus dr̃ militare: sine quibus bene põt viuere honeste ꝼm condecentiam sue pſone. Idez no. in. l. de bonis. §. non solum. ff. de car. edi.

1 ¶ Quis teneꝫ ad aliēnta ꝓstanda. ℞. ſm ao. in ſum. C. de alen. li. & mo. in ti. aliméta. Qō ꝓmo parétes liberos & liberi parentes alere tenentur: & oia onera inuicem ſufferre. vt p̄z. C. e. p to tuz. non tñ de ere. alieno. vt. ff. e. ti. l. ſi qs. §. parens. No. tñ q̄ noie p̄ris hic veniunt aſcẽdentes ex linea paterna: & mr̄is noie ex linea mr̄na. Eſt tñ dña q̄ mr̄ non tenetur niſi p̄r: vel aſcendẽtes ex eius linea deſierint vel ſint egẽtes. vt. l. ſi qs. §. vtꝝ. & l. non quemadmoduꝫ. ff. e. ti. fallit hoc ẽt q̄n filij p̄nt ſibi ſufficere in alimentis. vel ex bōis ſuis vel ex artificio. limita p̄z bar. niſi ſit nobil' cui non deceat talez artẽ exercere. & idẽ puto in liberis circa parentes ſuos. ff. e. l. ſi qs. §. ſi filius. nec dr ſtinguo an ſit emancipatus: vel ne an ſit legitimus vel ne q̄ de iure canonico taz p̄r quam mr̄ teneꝫ alere ſpurios. vt no. in o. in. c. ij. de regula. & pa. in c. cuꝫ hñet de eo q̄ dn. quā po. p adul. Fallit ẽt vt j. filius. §. xxj. ¶ Sedo vir vxorem & vxor virꝫ: ſi vir ſit inops & vxor locupler. C. vñ vir & vxor. aut. p̄terea. ff. ſo. ma. l. ſi cum doteꝫ. ff. ad ſil. l. j. ff. de in. do. l. mutuo. Et ſ̄ vez niſi vir vel vxor ecclia in culpa q̄mínus erhi beret debita obſeqa alteri. ar. le. iul. §. offerri. ff. de ac. emp. cū ſilibus. ¶ Tertio frater fratrẽ ſi egeat ſm gl. in. l pa rentum. C. de alen. li. & d. l. ſi qs a libe ris. & eam approbat ſal. p. in. d. l. parẽtum dicẽs eſſe rõnabile: q̄ ſi tenentur alere fratreꝫ nālem tñ: vt in aut. ſ̄. C. de nā. li. multo magis nālem & legitimum. ar. ff. de admi. tu. l. tutor. ſm dignitates. §. in ſoluẽdis. ¶ Quarto ſeruus a dño. ff. de admi. tu. l. cuꝫ ꝑles. §. pe. Aliogn fiet q̄ ẽſt in. l. ij. C. de his q̄ ſunt ſui vel ali. in. & in. l. vnica. §. ſ̄ ſciunt. C. de iur. li. to. ¶ Quito ſocer nuꝰ ſiaꝫ. d. l. ſi qs. ¶ Sexto tutor matrem pupilli & ſororeꝫ ſi egent. & d. §. in ſoluẽdis & no. q̄ aliméta debẽt ꝓ ſtari ſ̄z ꝓportiõnez regionis arbitrio boni viri & ſm facultatẽ debẽtis & dignitatẽ legatarij. ſ̄z bar. & trac. de duobus fr̄ib⁹. facit. l. aluñta. ff. de ali. & cib. leg. & l. cū hi. §. in ꝑſona. ff. de trãſac.

Altare duplex eſt. aliud ſtabile q̄ gdẽm eccleſia conſecrata non põt ꝓfrui niſi q̄ eps̄ ꝓpriꝰ conſecrauerit ve conſecrari p̄miſit. ſ. ab alio epo. lxvij. di. c. cuius & de conſe. di. j. c. nullus. el. ij. Aliud aũt dr viaticũ. ſ. in via portãdus vel portabile ſm io. an. in. c. q̄ñ. de p̄bend. li. vj. & no. q̄ iſtud altare portatile. aliq̄ñ fit ex tabula & lapide: ita q̄ lapis ẽ ſigillum: & ſepulchr̄ eſt in ligno aliq̄ñ vo fit ex lapide ſoluꝫ. ita q̄ in ipſo lapide eſt ſepulchr̄. aliq̄ñ cuꝫ ligno & lapidẽ ita tñ q̄ in lapide eſt ſepulchr̄ & ſigillum & pontẽ ligneuꝫ ꝓ augenda eius latitudine aliq̄ñ fit in lapide ſolo ſine ſepulchro & religs. Et iſtis ſ̄ttuor modis ſolummõ poteſt fieri. & dr eſſe latum q̄ ſup eo poſſit ſtare hoſtia & calix. ar. c. ꝓcedimus. de conſe. di. j.

¶ Utr̄ dẽat cẽ conſecratũ ab epo tã ſtabile q̃ viaticum. ℞. q̄ ſic. d. c. nullos. & d. c. concedimus. & ca. quod in dubijs de conſecra. eccle. vñ al. 1

¶ Quõ execrat altare. ℞. ſm pa. in. c. ꝓpoſuiſti de cõſe. ec. vel al. q̄ duobus modis. ¶ Primo q̄ñ meſa altaris eſt mota. i. q̄ñ tabula ſuperior de loco ad 2
cõpaginat amouẽt ſm ino. in ſ̄tica p̄dicti ti. & ho. in. c. j. e. ti. & hoc vez̄ in altari ſtabili: & ſ̄ in ipſa meſa ſit forma conſecratiõis tñ ſi remoueat meſa a ſtructura execrat altare: q̄ conſecratio intelligit̄ p̄ncipal'r in ꝓtectiõe lapidis ſuperioris & ſtructure inferioris. ſecus ſi totuꝫ trãſferet cuꝫ ſibi coherẽtibus. ſecus in portatili q̄ nõ execrat niſi amoueat illud puꝫ ſigillum q̄ñs ꝓtinẽs conſecrationez q̄ñ ſciñ eſt ita q̄ in lapide ſit ſepulchr̄. Sed q̄ñ lapis eſt ꝓ ſigillo in ligno: tũc ſm io. an. in. c. ligneis. e. ti. amoto lapide a ligno eſt execratũ. Q̄ñ vo eſt factũ tertio mõ: tunc ſi lapis amoueat 3
a ligno abb. & io. an. in. d. c. ligneis tenent q̄ non execrat: q̄ conſecratio eſt in

ipso lapide pa. ibidē dubitat q; cū recipiat formaz ab ipso ligno ⁊ lapide: puta q; lapis ē ita pnus ꝙ non sufficit ad formā altaris viatici: sublato ligno est vez dicē ꝙ altare patit enormē lesionē. Tu dicas vez esse qū lapis ē ita pnus ꝙ non pt ptinere calicez cuz hostia eo mō q; dz sup ipm poni ad celebrādum als ba ēt opi. abb. ⁊ toā. an.

¶ Scdo mō erecrat qū enormiter est fractū. d. c. ligneis. ⁊ ibi dicit pa. ꝙ vbi cūqz ptingat enormis fractura in altari erecrat. q; vr pdere formam secus si fractura nō sit enormis. Isto solū mō erecrat altare portatile. ḡrto mō dictū ⁊ nō aliis modis ⁊ no. eundē pa. i gl. in. d. c. j. ꝙ enormit frangit ⁊ erecrat altare stabile si aliqs de lapidibus tangētibus ipsis ꝓsecratiōē vel sigillum est amotus. ⁊ no. qū sit ꝓsecratio altaris sit vnus foramē pnus in mēsa lapidea altaris vel aī altare: vel in latere dextro. ⁊ post ꝓsecratiōez claudit lapide paruo ⁊ dr ille lapis sigillus: q; denotat illud ꝓsecratum: ⁊ ibi ponunt reliquie ⁊ nomen epi ꝓsecrātis: ⁊ sancti ad cuius honorem consecratur.

3 ¶ An āt possit poni corpus xpi consecratū pro religa. ino. cuz ꝙ illo assistentiuz. ff. ꝙ nō. ferē tñ ꝙ leo papa dedit ptem corporal: ⁊ corpis xpi in ꝓsecratione cuiusdā eccle. hec pa. in. d. c. pro posuisti. ⁊z aste. lib. vj. ti. xxxix. ꝙ altare portatile pt ꝓsecrari sine reliquijs allegat. c. 9cedimus. de ꝓse. dis. j. Et ista q; videnē ꝛria dicit ꝙ loquunt in altari stabili. Et q; ñ sint necessarie sac ꝛrica in missalibus antiqs q; dicit ꝙ si relige nō fuerint omittatur illa ptcula illius oōnis que dr post ꝓfessionem. s. Oramus te dñe per merita sanctoz tuorū quorum reliquie hic sunt ⁊c.

4 ¶ Utruz erecrata eccla erecret altare ff. pa. in. d. c. pposuisti. q; nō q; eccla pt destrui ab; hoc ꝙ destruat altare Sec⁹ si polluat q; tūc ēt pollui altare ⁊ indiget reconciliatiōe. hoc ītelligē de stabili altari: nō ō viatico seu portatili.

¶ Utrū pla altaria possint eadez die 5 in eade eccla ꝓsecrari. ff. ꝙ sic: sicut ⁊ plures epi eodem die consecrari. c. cuz fil. de conse. ec. vel al.

¶ Utz altare in ecclia ꝓsecrata possit 6 dirui sine lnia epi: vr ꝙ nō. ar. c. placuit. de ꝓse. di. j. secus in nō ꝓsecrata: ar. a ꝛrio ibm glo. in. c. ḡuis. palle. Idē dic de erectione ꝙ ⁊ de diruitione.

¶ Utz sacerdos possit ꝓsecrare altare 7 ff. ꝙ nō. xxvj. q. vj. ministrare.

¶ Utz i altari in q epūs celebrauit pos 8 sit pbyter eos die celebrare. ff. ꝙ nō. de ꝓse. di. j. c. fi. nisi de lnia epi: aut ne cessitate cuz epūs non pōt pficere. vj. q. j. nihil hec glo. in. d. c. fi.

Lternativa

penalis ibm bar. in. l. q cūqz. C. de ser. fu. si ꝓba dirigunt iudici: tūc optio ē iudicis: puta cū die puniat vl ꝓdēnetur. Si ꝓbo dirigunt reo: puta soluat mille vel exhibeat me dietatē ⁊ hmōi: tunc optio datur reo. Si vero ꝓba non dirigunt nec iudici nec reo: puta dicit statutū sit pena pedis ⁊ hmōi: tunc in penis co; palibus electio ē iudicis. l. j. ff. expillatores. ff. de effrac. Jn pecuniarijs ꝓbo erit rei. ar. l. plerūqz. ff. de in. do. ⁊ sibi distictio fit in legatis p dr de reg. iu. li. vj. ⁊ doc. in l. lucio. ff. de le. ij. Si ꝓbo legatuz simplr fit alternative nō magis referēdo ꝓba ad heredes cōs ad legatariū. tunc electio est legatarij: vt puta lego ticio fundum vel vsufructuz vendicabit ticius quod voluerit. vt in. d. l. lucio.

¶ Utz qū quis teneat ad alteruz duoz 1 sub alternatiōe possit dare qbūcūqz vo luerit. ff. glo. in. c. inter ceteras. de rescrip. ꝙ sic ifti. de heredi. instit. ff. pe. C. de ꝓdi. in deb. l. pe. ⁊. d. l. plerūqz. ff. de le. ij. l. si tia extra de ꝓben. referēte. contra instit. de leg. ff. si gñal. Solut gl. pdicta vera pma tura: nisi eligens fuerit in mora. ff. de op. le. l. mācipioz. ff. de leg. l. statuliberz. ff. j. ff. de solu. l. stichuz pmo. ff. ff. de pecu. hered. l. ite. ff. idez recte ait. Uñ talis si loco ⁊ tpe debito

offerat alteꝛ cui tenebat᷑ ꝛ noluit recipere libat᷑ debitoꝛ. Uñ si ꝓcret vel alio mõ alienaret: nõ ꝑp hoc teneret ad alteꝛ ex q̃ solus creditoꝛ ẽ in culpa ꝑ ira ꝓmo allegata. Sz si nlls sit i culpa debens duo alternatiue: puta sticium aut pamphilum: si perijt periculũ ꝓmi ad venditoꝛem: periculuꝫ secundi ad emptoꝛes pertinet. l. datio. §. si emptoꝛ. ff. de act. emp. ꝛ ven.

Ambitio ſm ale. ſecunda ſcõe tractatu de auaritia. q. vij. eſt appetitus potentie. Potentia autẽ poteſt appeti ꝓut per illam acquiritur honoꝛificentia: ꝛ ſic reducitur ad ſuperbiam vel ꝓout eſt apparens ſufficiẽtia vel habundantia: ꝛ ſic reducitur ad concupiſcentiam oculoꝝ. Unde auguſti. ꝓmo ꝯfe. auaricia poſſidere vult multa: ꝛ tu dñe poſſides oia. Potẽtia vero dicitur in poſſeſſione oĩum. vnde glo. ſuper illud. Cognoui q̃ dñs meus es q̃ bonoꝝ meoꝝ non eges ait. Quã̄ umlibet auaruꝫ ſimul ſufficit tibi deus: ꝛ enim auaritia terrã querit poſſidere totam. adde celum: adde qđ plus eſt: qui fecit celum ꝛ terram. ꝛ ſo Aug. in li. de vera religione. Ambitio ſeculi ſuperbos facit ꝛcupiſcentia curioſos. ꝛ in li. ꝯfe. Juſſiſti vt ꝛtineam a concupiſcentia carnis ꝛcupiſcentia oculoꝝ ꝛ ambitione ſeculi.

¶ Utrum ambitio ſit pecñ mortale ꝛ. q. nõ ſp: ſed ꝓmo rõne finis: ꝛ eſt tunc q̃ in tali appetitu ꝓſtituit finez ſ. q: paratus eſſet qcũq; mortale cõmittere ꝓ ꝯſequẽdo potentiã vel honoꝛificentiã: vel ſecundo rõne rei que appetitur: vtputa q: appetiuit vel plã biñicia eccleſiaſtica ar. c. q: in tiñ. de prebẽ. niſi in caſu licito. de quo dic vt j. clericus. iij. §. ij. vel aliqđ biñicium vel offiñ ſeculare vel eccleſiaſticũ ſcies ſe indignũ rõne criminis vel ignoꝛãtie ꝛ hmõi: q: tũc eſt mortale. Ratio: q: vult qđ lex ꝓhibet. Sed dico cum appetit beneficiũ aut dignitatem que hꝫ curam aiaꝝ principaliter ꝑp honoꝛem vl̃ mortale rõne predicta. facit in ar. c. ſtatuimus. lxi. di. ꝛ. c. licet. vij. q. i. ꝛ optime. c. miramur. lxi. diſ. ꝛ hoc intelligo ſi ſit deliberatio voluntatis: alꝫ veniale petñ communiter eſt.

Amor ſui eſt q̃ſi quis nimis diligit ſeipm. querendo delectatiões coꝛporis nimis ꝛ quietẽ carnis: ꝛ ꝓcedit ex luxuria que eſt petñ mortale ſolum ſi ꝑp eũ nõ ſplet ꝓcepta vel facit cõtra. Aliter cõiter eſt veniale: q tñ amoꝛ ſui eſt ille qui aliq̃ ꝓducit vſq; ad cõtemptum dei. vt dicit augu. ꝛ ab iſto ꝓcedit ꝓudentia carnis de q̃. j. prudẽtia.

Amicitia. vide. j. diligere. per totum. ꝛ. j. placere.

Amor ſeculi eſt filia luxurie. de quo vide j. diligere. §. iij.

Angaria eſt opus ꝑſonale ꝛ munus mere ꝑſonale munus aũt mere perſonale dr̃ qđ põt laboꝛe coꝛporali expleri ſine detrimẽto reꝝ. vt in. l. munera. ff. de mu. ꝛ ho. perangaria vero in quibuſcũq; ꝓfiſtit. vt vult glo. in. l. neminẽ. C. de ſacroſan. ec. ꝛ bene q: dictio per auget. vt. l. vrbana. §. ꝓuocare. ff. de verbo. ſi. ꝛ no. in. c. ſi conſtiterit. de ac. ꝛ ſic eſt munus mixtum: ſicut angaria mere perſonale eſt.

Appellatio ẽ a minoꝛe ad maioꝛem iudicẽ ꝓuocatio ſm canones. ij. q. vi. omnis oppreſſus. ꝛ c. ſequenti. ꝛ c. placuit.

¶ Qñ eſt appellandũz. ℟. q̃ infra. x. dies a die late ſñie. vt. C. de ap. aut. ho die vero. fallit in abſñte ex. ꝓbabili: vel notoꝛia cã: quia talis infra x. dies a tẽpoꝛe quo ſciuit ſñiam lata põt appellare vt. C. quõ ꝛ qñ iudex. l. ab eo. ff. qñ appel. ſit. l. i. §. fi. ꝛ hoc vꝛ niſi ſit cõtumax vere in nõ cõparẽdo vel veniẽdo ad iudiciuꝫ: q: tunc nõ auditur ni-

si veniat iudice sedente adhuc p:o tribunali.l.diuus.ff.de in integ.resti.secus si fuisset contumax restituendo:q: pōt appellare.l.creditor.ff. de ap.

2 ¶ Utrum appellatio interposita post excōem vel interdictum: vel suspensionem ab offō:vel ab ingressu ecclie tollat ipsaz censuraz effectum.℟.q non tex.est in.c.is cui. de sen.ex. lib.vi. ⁊ ls vez qñ tales censure absolute sunt inflicte. Nō q: secum trahunt executōem c.pastoralis de ap.secus esset si sub ꝯdi tōe forent posite:vtputa si nō solueris hinc ad mensem excōico te vel suspendo:vel si non feceris hoc vel illud: ga tunc si aīa ꝯditōis euentū appellauerit legitime bene suspendit.vt in.c.preterea el.vi.de appel.

3 ¶ Quid si dicat.Excōico te si appellaueris.℟.inno.in.d.c.preterea q appellō suspēdit effectum.sed dubium erit si dicit excōico te si disposueris ad appellādum.⁊ tunc dico q in casu in q talis p̄latus non pōt p̄hibere appellatiōem non erit excōicatus:alīs sic.

4 ¶ Utr excōicatus post triam appellatiōem sit euitandus ℟.q non.vt no.in c.licet de sen.ex.li.vi.⁊.c.pastoralis de ap. Uerūtn si excōicatus noiatim spāliter ⁊ expresse infra tps a iure vel a iudice ō terminatū appellōem non fuerit,prosecutus vt debuit:eo elapso potest publice excōicatus denūciari ⁊ tūc erit euitādus tā in iudicio q̄z extra ab actibus litis remouendus.d.c licet.⁊ ds reputari p:o excō.cato post talē denūciatiōez donec sīalr fuerit declaratū appellōem ante excōem fuisse interpositam.

5 ¶ Sed vtr talis post denūciatiōem excōnis ⁊ diffinitiōem appellōis celebrans aut ingerens se diuinis efficiat irregularis.℟.arch.in.d.c.licet.⁊ segtur ibidem Ho.q non q: ex q̄ appllo ista sint aīa excōem posita ipsam excōem suspēdit:⁊ ls post desertōem appellōis denū cietur excōicatus:non tū excōicatur:nec vere est excōicatus:vt ibi ps.

6 ¶ Utr a qualibet sīa vel grauamine possit appellari.℟.q sic; si est hois de iure canonico:de iure ciuili non ab interlocutoria nisi qñ index in criali vel ciuili negocio qōem p̄ interlocutus est ꝯ.l.aīa sniam.ff.de ap.recī. facit gl.in.l.aīa sme tps.C.q̄rū ap.nō re.Rursūt non appellat ab interlocutoria. vt in.l.y.C.de epi.au.nō q: grauamē qđ p eam infert pōt repari p appellōem a diffinitiua.sed qñ non,posset reparari ceret.Quidam tñ tenent q: et ab interlocutoria pōt appellari sp.vt.l.ait p:o §.qd tñ.ff.de inoffi. sed p̄mū verius.

¶ Utr qs possit appellare a declarato- 7
re pene legis:vr q non q: a pena legis nō pōt appellari.l.si qua pena.ff.ō ꝯ.sig.⁊ in.c.q: nos.⁊ ibi gl.de ap. sed tu dic q: a declaratoe pōt.gl.est singularis in.c.cupientes.§.q si p.xx.dies.ō elec.li.vi.q no.

¶ Utr qs possit appellare a denūcia- 8
tione aut declaratoe excōicationis:seu alterius cēsure.℟.pa.i.c.quemt.de ap. q: sic.q: hec nō est sīa iuris a q̄ non ls appellare.c.q: de ap.ls iudicis declarātis que est hois. facit ad hoc gl.no. in.c.cupientes.de cle.li.vi.⁊ hoc vez ni si sit notorius excessus:q: notorius criminosus nō audit appellans.facit qđ no.inno.in.c.ex pte.el pmo.de ver.sig. qui dicit q: in notorijs nō regitur p̄ prie sme. ls fit q̄dam iuris executio.⁊ tex.in.c.q̄n.de si p:eby. Quod limita vez qñ excessus est ita notorius q: nulla tergiuersatione potest celari.

¶ Quis pōt appellare.℟.alle cuius in- 9
teresse:alīs p aliū facta nō valet.l.i.ff.de ap.nō re.⁊.c.ex ore.de his q̄ fi. a ma. par.cap.nisi qñ procurator p eo qui detinetur ad supplicū.vt.l.nō tñ.ff.de ap.

¶ Utr religiosus possit appellare.℟. 10
q: nō a correctione suoz p̄latoz si fiat ꝑm statuta ordis vel regule.c.ad nras.⁊.c.reprehensibilis ō ap.⁊.c.cū spāle.e.ti.

¶ Utrū appellatio extrauidicialis sit 11
annulet post facta sicut iudicialis. ℟. ꝑm ino.in.c.ex parte el.i.de ver.sig.q: sic facit.c.ad audientiaz.de ap. in hoc

mi est dfa p̄m eundē inno. in. c. i. de his q̄ fi. a ma. pte. capi. q̄ iudex q̄ procedit in forma iudicij dz audire legitimas exceptiones: z nisi audiat iuste appellatur ab eo. Sed secus est in eo q̄ non vt iudex sed vt p̄uata psona pficit facti suū. q̄ iste in forma iudicij non procedit nec procedere pōt. z tō non ditet gn pficiat facium sup q̄ appellat. nec reuocabit nisi petatur p̄tas cāe. nec iputabit ei si nō audit p̄ditōem vel appellatōem aduersarij nisi pbet p̄tatem cāe appellōis. vt de elec. c. cum dilecti. z melius. c. cū inter canonicos. iuncto qđ no. in. c. inter posita in gl. in v. sed ēt de ap. z sic colige q̄ appō exīudicialis dz fieri ex cā pbata a iure vel ciuili vel psuetudinario vel canonico. ¶ Secūdo q̄ tenent gesta ēt post appellōem ipsam: nisi appbata p̄tate cāe. ¶ Tertio no. q̄ eoip so appbat p̄tas cāe q̄ nō pbat p̄tū. ¶ Quarto q̄ sīia ercōis non tz post appōnem ex causis ltis interpositam. ēt si non pbatur p̄tas. Qđ quartum ē spāle in ercōe z p̄ supradcā. Et ē rō: q̄ numq̄ dz qs ercōicari nisi cā pbet. vj. q. i. nemo. de hoc vide ino. in. c. dilectis filijs de ap. q̄ in hoc pcordat.

12 ¶ Vbi z a q̄ est appellandū. ℟. q̄ a iudice q̄ pnūciauit z vbi ius reddi p̄uenit. Nā regulr q̄ ad cās agēdas ptinēt in eo loco ofī fieri z agitari. ff. de inf. ac. l. voluit. §. q̄ ait z cor̄a iudice q̄ sententiā tulit. si ei sit copia nō p vicos vl oztos. ff. q̄ si fit ap. l. i. §. dtes. Et si vlt iudex recipe appellōem punitur. l. iudicibus. z. l. q̄n. C. eo.

13 ¶ Ad quē est appellandū. ℟. ad supiorem z gradatim. ff. e. l. ipatores. z. C. e. l. ad dictos. Si vo. a delegato appellatur ad delegantē. C. e. l. pcipimus. §. eoniz. Si ā a delegato delegati seruet forma posita. C. q. p sua iurisdi. l. vnica in fi. et in gl ibidē. Et ppea dat cautelam. Ra. sūl. in. l. eo casu. C. de ap. q̄ eps vel alio ordinarius deleget cām q̄ si appellat a sīia: denolnet ad ipm q̄ iterz deleget cām appellō. q̄ pōt delegari. vt. l. cum post sniam. C. de ap. not. glo. z ang. i. l. eos in pn. C. e. ti. Et si iterz appellet ad eum reuertet. z cū non liceat appellare tertio loco nō exhibit de eius officio. ¶ Qualr est fienda. ℟. si in ptinēti fit sufficit viua voce sine scriptis. C. eo. l. litigatoribus. Si fit incontinenti. tunc dz pozrigere libellū appellatoriū. j. x. dies. C. e. aut. hodie aūt q̄ libellus dz ptinere nomen appellātis z eiº aduersariorum z nomen iudicis a q̄ z ad quē appellat. Nec not. l. i. §. fi. ff. e. forma sic ego Titius dico sniam nullaz quā tulistis dñe iudex. b. §. me odemnādo me sempzonio in. x. libras psoluendas. z si aliq̄ est ego sentiēs me grauatū ad talē iudicē appello in scriptis petēs apl̄os ꝛc.

¶ Utz appellare liceat. ℟. q̄ sic q̄n fit 15 ex ofidentia iuste cāe: vel ad declinādū indebitū grauamen iudicis. q̄ l̄s fit auctoritate iuris: z qđ fit iuris auctoritate non dz calūniā. z q̄ liceat appellare ex cāis expressis hr̄ in. c. pastoralis de ap. si vo appellet qs cā afferende moze: et aio aggrauādi aduersariū sic si pt fieri sine pcō mortali si ē in notabile detrimētū. pzio z teneret ad strōez q̄. q. vi. c. gcūq̄. cōcoz. Tho. scda scde. q. lxij.

¶ No. q̄ timēs iniuriā inferri sibi ab 16 aliq̄ iudice z accipiēs iter eundi ad pn cipem pcipiat illi ne sibi iniuriam inferat p hoc vr positus sub ptectōe pncipis vt sic illud pceptū cum arreptōe itineris hēat vim cuiusdā appellatōis exīudicialis facit q̄ no. bar. in. l. de pupillo. ff. de no. op. nū. z ino. z io. an. i. c. vt debitus de ap. facit c. dilecti. el. i. z. c. ad audiētiam de ap. vbi p̄s q̄ arreptio itineris ad supiorē p̄stituit eū sub ei. ptectōe. z sic punit inferēs tali iniuriā dum ius pētit z eū sub cui. ptectōe se posuit. vt no. pa. in. c. in cāis de elec.

Postasia p̄m alex. fa fe tractatu d apostasia est temeraria fides obie ecclesiastice vel religionis recessus. Et sic collige triplicē apostasiam. vt ēt no. gl. in. c. i. de apo. In pma fuit. iulia

nus apostata. vt in.c. iulianus. ff. q. iij. ℭ quinq; recedit a fide. u. q. vij. nō pōt Et isti sm hoſt. in. d. c. i. sunt vere heretici. ℭ in ipſis hſt locum oia iura ō hereticis. ex quo pz q ipſo facto sunt excōicati. c. excōicamus de heret. el. i. ℭ ita tz inno. in. d. c i. nec testm facere pñs. vt. j. testm. §. i. In secūda sunt oēs xpiani qui nolunt obedire suis prelatis ecclasticis. viij. q. i. sciēdum. sed aduerte q aut iste inobediens ideo non obedit pape. seu canonibus. q non credit q hēant ptātes ꝓ dendi canones ℭ iste dz puniri vt hereticus. xix. di. nulli sas est. ℭ ibi dicit hu. q est excōicatus ℭ hereticus ℭ scismaticus. c. l; de elec. c. excōicamus de here. c. i. de scis. ℭ pa. i cle. i. de eta. ℭ ḡli. dicit q est infamis. ℭ no. gl. vi. q i. infames. ℭ gl. in. d. c. generali de elec. li. vi. ℭ ibi gemi. aut tō non obedit: non q nō credat eum hre prātem sed q potēnt ℭ talis grauī dz puniri. d. c. nulli fas est. Si vo non vult obedire ex q̄dā ꝓcupiscētia q̄ ipm tz. tūc mitius puniit de q̄uide. j. inobia in pnc. in tij. sunt large oēs qui perdunt deum p pcm mortale intra illō. xxxviij. di. c. fi. ℭ Ece. Ecce ego mitto te ad gētes apostatrices ꝛc. Prope so in ista tertia spē sunt apostate illi q recedunt ab ordine suo. siue sumpte religiōis. vt in. d. c. i. ℭ l. di. c. vi. de q̄bus loqtur aug. xlvij. di. c. quantūlibet dicens. Nimiq̄ pelores q̄ q in monasterijs desecerunt. Pro cui⁹ declaratōe q̄renda sunt alia dubia.

1 ℭ Utz clericus in sacris q dimittit solum hītum sit apostata. §. pa. in. c. tue de apo q sic. ar. c. i. de voto. li vi. secus si eēt in minoribus sm inno. in. d. c tue lz alij ꝛ̄ium teneant. ℭ q sint apostate tales existes in minoribus. sed mihi placet opi. inno q non ꝓ rationem quam facit pa. in. d. c tue. quia in cle. fi. de vi. ℭ hone. cler. non punitur solum ex desertione habitus: nisi dimittant ℭ tonsuram: ℭ p omnia incedant vt laici: ℭ hoc verum nisi tales existentes in minoribus habeant beneficium: q si tenent beneficium ℭ dimittunt habitum sunt apostate. d. c. fi. l. di. ℭ q̄ ibi no.

ℭ Utrum peccent clerici apostatantes 2
§. alexan. vbi supza: q sic in ꝑma vice quia faciunt ꝓtra illud quod diterunt. Bñs pars hereditatis mee ꝛc. non tamen postea si sunt in minoribus tantū nec credo etiaz q tales peccent mortaliter taliter apostatādo ꝓ. c. vlt. de vit. ℭ ho. cle. ℭ p. c. ioannes de cleri conti. ℭ quod not. glo. in. d. c. tue: nisi retinerent beneficium si quod habebāt: quia nullum votum fecerunt: nec cōtra aliquod preceptum faciunt. ℭ propterea dicit a lecan. vbi supza: q non efficiuntur infames si solum erant in minoribus: sed alij apostate sic. ij. q. iij. si quis a vero ij. q. iij. si aūt. Ri. tamen in. iij. di. xxiij. tenet q etiā habens primā tonsuram nō potest eam deserere sine peccato mortali. qō limitat verum nasō: verum nisi causa rōnalis eū moueat ad dimittendum sed quādo soluz ex sola libidine laicādi deserit: tūc peccat mortaliter. sed q nō peccet mortaliter videtur verius per ura palle. Alij aute qui sunt in sacris: semp sunt in pcō mortali: ℭ sunt cohercendi vt redeāt ad assumendum habitū ℭ tonsurā. vt in. d. c. tue. quō aūt si vroze accepit dispensatur cuz eo. vide. j. bigamia. §. viij. ℭ ix.

ℭ Utrum in minoribus ordinib⁹ exi- 3
stentes possint renūciare clericatui. §. pa. in. d. c. tue. q nō verbo. vt in. c. si diligenti. de fo. cōpe. sed facto sic: exercēdo actum omnino ꝛ̄ium clericatui. vt no. in. c i. de apostat. vel quādo monitus nō vult resipiscere. ℭ idem in alijs casibus a iure expressis de quo dic vt infra excōmunicatio. v. casu primo. §. xvij. cum se.

ℭ Utrum religiosus recedens incon- 4
sulto prelato suo: ℭ nō sufficiens se alteri⁹ obedientie sit apostata propzie. §. sm Innoc. in. c. fi. de renuncia. ℭ in capitulo intelleximus. de eta. ℭ quali. q sic quantūcunq; retineat habitum ℭ tonsuram: quia oportet ingredia-

tur monasteriū si vult euitare apostasiam de quo no.in.c.ex parte. de tē po.or.z in.c.ioānes.de regu.

5 ¶ Utrū religiosus intrās monasteriū magis latū sit apostata ꝛ.g'o. in.c.fi. de apo.z in.c.ex parte de tempo.or.q non proprie.an autez large sit apostata.vide.j.religio.§ xxxiij.

6 ¶ Utr recipiens ordinē sacrū in apostasia ꝓprie hēat ipsius ordinis executionem sine dispensatione.ꝛ. Pa. in c.fi.de apo.q si fi erat religiosus apostata q̄ncūq; peniteat z solus papa dispensat cuz eo.secus si minorem tm̄ suscepisset.q: eps posset dispēsare.hoc intelligo si nō sit religiosus exemptus q: sup exēptū nulla hz eps auctoritatē vt p3.j.exēptus.§.vi. fallit hoc si in tali apostasia dimisisset habitū.z sic susc episset postmodū ordines: q: cuz esset excōicatus.c. vt periculosa. ne cle.vel mo.li.vi.solus papa poterit dispensare: vel melius dic q hēabebit locuz qđ dicitur in.c.cum illozū in fi.de sen.ex. de quo vide.ē.abbas.§. xiij.

7 ¶ De clericis vel monacis ꝺhentibus mīmonīū.vide j.bigamia.per totuz.

8 ¶ Utrum religiosus apostata sit regrēdus.vide.ē.abbas.§.xvij.z de eius bonis vide.j.monasteriuz.§. vi.

9 ¶ Utrū christianus qui pp timorem mortis facit aliquē actuz infidelitatis exterius: puta reuerentiā idolo: hz interius teneat fidem peccet mortaliter ꝛ. q sic.hz ꝓprie non sit apostata nec ex cōmunicatus facit pro hoc.c. sicut sanctius.xxxij.q.iij.z quod ibi no.

10 ¶ Utrum liceat christiano sine apostasia portare habitum infidelium.vide.j.infidelitas.§.ix.

Qua bñdicta aliqñ fit ad reconciliationem ecclesie polute sanguine vel semine. z hec bñdicitur ab epo solū cuz vino z cinere.vt in.c. aqua.z in.c.pro posuisti.ō ꝺse.ec.vl al aliqñ fit ad aspergendū hoies vel domus.z remouēdā iterlitatē rep humanaꝫ.z ad multiplicationez ceteroz bonoꝝ.z ad defensionē hoium aduersus insidias atq; versutias diaboli.z ad deleda pcta venialia z hec bñdicitur a sacerdotibus cū sale.vt in.c.aqua.de ꝺse.di.iij. nec credo q; diaconi possint hanc bñdicere ar.d.c.aquā.z in.c.plectis.§.ad ꝑbyterez.xcv.di. ꝺ ꝙ bñdicere dona dei ē officiū ꝑbyteroz non diaconi: z mādatur oibus sacerdotibus vt eā faciāt in.d.c.aquā.z ꝓinetudo interpretatur. vt omni die dominico benedicatur.

¶ Utrū aq̄ nō sacrata addita sacrate efficiat sacra ꝛ. ꝑm regulā gl.in.c.qđ in dubijs.de ꝺse.ec.vl al.q sic q: dicit q; sacrū tanq̄ digniꝰ trahit ad se non sacrū.xiij.q.ij.nō extimem⁹.z aliqs cō co: qđ itellige vez ꝑm pa.in.d.c.qđ i dubijs in liquoribus.z in his q̄ mixtione ꝓfundunt: nec facio casum an sit maio: gutas aq̄ non bñdicte q̄ bñdicte rōne ꝓdicta.fallit hoc in sacro sanguinis christi: q: liquo: additus non miscetur sanguini cū sit ibi sanguis.inuenis: sz solus cōmiscetur accidētibus illis: z ꝓpterea nō efficit sanguis christi.vt no.in.c.cuz marthe.de cele. miss.

¶ Utrū aqua bñdicta sit cā remissio nis pctoꝝ venialiū sicut cetera sacra. ꝛ. ꝑm pe.in iij.di.xj. q nō q: non est sacrū: sed remissio que sit per ipsam fit per modū meriti non sacri. Et qua enim bñdicta datur ad remouendus ꝓhibens remissionem z disponendum ad deuotionē z dolorem pctoꝝ.

Rbiter est ꝑm Inn.in.c. quitanallis de iureiurā.ille qui eligitur vt iudex s.vt ꝓcedat seruato in sbalibus ordine iudicij.ff.de arb.l.i.z.l.qualem. Arbitrator est ꝑm eundem ibidem qui eligitur vt aliquid existimet vel quid sibi videatur de aliqua re dicat sine. ordine iudiciario vel ea arbitretur.in fi.de emp.§.ꝑcū.ff.de verbo.obli.l.si quis arbitratu.ff.de le.iij.l. fideicommissa.§.sic fideicōmissum. Jn multis differt arbitrator ab arbitro. de qbus

no.doc.z pa.i.d.c.qntanall.q̃ omitto.

1 ¶ Utrum arbiter permittens transire tp̃us teneatur partibus.ff. q̃ sic. facit tex.in.l.i.§.sciendū in p̃.pdesse. iuncto §.precedenti.ff.de.ma.que.facit qđ no. in.l.fi.C.de ẽmen.emp.z in.l.iij.§.taz z si nemine.m.ff.de arbi.z in.l.ij.ff.p socio.gl.in.sti.de obli. q̃ ex quasi delic. nal.in pncī.z in aut.decernimus.C.de arb.z in.l.si qs in p̃scribendo.in fi.C. de pac.qđ limitoveruz qñ ex dolo vel lata culpa hoc facit:als non nisi se obtulisset q3 tūc teneretur ēt de leui. Adhuc magis tenet ad restōem si inuītam dedit sñiam ex dolo vel lata culpa.z ēt leui qñ se obtulit.

2 ¶ Utz arbitrator possit die feriata p̃cedere in cā z sniare.ff.pa.in.c.q̃situs de feriis.q̃ sic: q3 est amicabilis cōpositor: z pacis mediator: facit.c.i.ō feriis in fi.ꝛcor.spec.z ino.in.d.c.qntanallis Sed tñ peccat dicit pa. ibidē si ex suo arbitramēto solum hī respēus ad cōplemētum ẽctus.secus si pncipaliter intenderet pacē vel aliquē p̃um actū.vt in.d.c.i.z sic itellige bar.in.l.si de meis.§.fi.ff.de arb.q dicit q̃ pōt pcedere ēt die dñica.z sequitur pa in.c.cum dilectus de arbi.

3 ¶ Utz fela possit esse arbitratrix.ff.q̃ sic:nō tñ arbitrix:q: hēt pcedere iudiciali:qđ est offiū virile.vt pbaī in.c.dilecti.de arbi.z in.l.fi.C.de arbi. nisi sit fela q̃ ex dignitate hēt iurisdictiōem.vt regina.vide in.d.c.dilecti. in gl.

4 ¶ Utz monachus possit esse arbitrator.ff.q̃ sic:q3 est offiū pietatis reducere discordantes ad ꝛcordiā.ar.c.iunctū ij.q.iij.ff.p so.l.si societatem la.j.i aut. vt iud.di.fi fi.lxxxvi.di puenit.z q̃ possit eē tz pau.in.cle.ij.de reseri.regrit tñ lniam abbatis z idem ibi io.de ligna. Et rō est q3 non hz necz velle nz nolle xij.q.i.non dicatis.oldr.tñ tenuit q̃ ēt sine lnia abbat. Et credo vez si abbas scit z non ẽdicit:q3 vī ẽsentire. Et segtur.car.in.d.cle.ij.

5 ¶ Utz monachus possit esse arbiter. ff.q̃ nō:nisi de lnia abbatis z vtilitate monasterij.ar.c.ij.de test.li.vi. vbi nō pōt eē testamenti executor: sine lnia superioris z vtilitate monasterij 3 sit actu fauorabilis:q̃ nec arbitriū in se assūme re.d.c. non dicatis.hoc tz bal. in.l.si q̃ ex ꝑsensu.C.de epis.au.

¶ Utz arbitrator possit p̃ bono pacis 6
sine petō de iure alterius capere z dare alteri.ff.pa.in.d.c.qntanal.q̃ sic allegat.l.sed z si in seruū.§.si qs.z.l. si de meis.§.recepisse.ff.de arb.z inno.tex. est iuncta gl.in.c.nisi eēnt.de p̃eb.facit ca.his q̃.z ibi pa.in.c.fi.de transac.de ma.z ob.ff.p socio.l.societatē la.ij.§. arbitroz.z nō solum i casu dubio: sed ēt in casu scito:ex q̃ facit.p bono pacis bal.tz q̃ non pōt z furtum cōmittit.de vsi.seu.Et credo vez dicat qñ facit sine cā.secus.p bono pacis:q3 multū luceratur q̃ a lite recedit.ar.coz q̃ no.i fi. l.lucius.ff.ad treb.z nisi nimis enormiter lederet partem facit quod no.idem pa.in.c.fi.de transac.

¶ Utz arbiter.p recōpensatōe alicuius 7
spūalis possit iudicare dandum tpale ff.pa.in.c.fi.de re.p̃mu.q̃ nō q3 cū arbitrium videat̃ qdam ẽctus vt in aut. vt dicte.iud.§.i. vñ quēadmōm p viā ẽctus non pōt dari aliqd tpale p spūali sine symonia. Sic nec p viam arbitrij vt hic.

¶ Utz in ecclīasticis possit cōpromitti in clicum z laicū.ff.q̃ sic.c.p tuas. de arb.non vt in iudicibus:q3 laicus ē olo incapax huius iurisdictōis vt i.c.de cernimus de iud.z iurisditio.ꝓeteret cuilz insolidum z indiuisibiliter. vt not. gl.in.c.prudentiam.de offi.dele. z sic mitturā faceret hītabilez.l.pedius.ff.ō arb.z qđ no.in.c.cum sup.de of. dele. z sic qđ esset non pōt.d.l.pedius. tz tñ gl.in.c.qtingit.de arb. q̃ ēt de spūalibus pōt compromitti in clicum z laicum auctoritate supioris. 8

¶ Utz de rebus tpalibus elici possint 9
compromittere in arbitros laycos ff. fm inno.in.c.contingit de arbi.q̃ sic.

facit.c.dilecti. de arbi.

10 ¶ Utrū cuz quis iurauit stare sniē arbitratoz possit sine periurio petere reductionē ipsius arbitramēti ad arbitriū boni viri cū tale arbitramentū est iniquū. ℟. pa. in. d.c. gntauallis multas opi. recitat: sed in ꝑscia colligo ex eius dictis sic. Aut deceptio interuenit ex ꝓposito. z tūc respectu cuiuscūqz lesionis pōt peti reductio non obstante quocūqz pacto. Rō q: sicut exp̄sse nō pōt renūciari dolus futurus. l. si vnus §. illō nil. ff. de pac. ita nec tacite sub generalitate verborū. z hoc cōiter sequūtur doc. z dr dolus ex ꝓposito qñ scienter per fraudē: grām seu odium aggrauat partē alteram. Aut deceptio interuenit re ipsa z sine dolo arbitratoris. z tūc si lesio est modica non pōt peti reductio. vt in. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arb. et si renūciatio nō iterueniat: vt ꝑz in. c. nisi essent. de ꝓbend. aut lesit non modice. z cōis opi. est vt possit reduci. Sz hoc credo vez si nō interuenit renūciatio. Si ño interuenit renūciatio. s. vt possit dare vni z lenare alteri. q: renūciatio aligd opatur ar. c. si papa de ꝓui. li. vi. z. c. i. his de ꝓui. z in. l. si qñ. C. de inoffi. te. Ideo tūc poterit rōne maxime z enormis lesionis z nō magne: q: ista maxima lesio in dubio vr excepta. ar. l. oēs. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. z qꝛ possit reduci facit. l. si gs cū aliter. ff. de ꝛ. ob. q: satis est q: non fecit sicut bonus vir facere debuisset. l. si libertus. ff. de ope. li. z ex quo maxima lesio non fuit exp̄ssa nō dz trahi vltra intētionē agētis. Ita sentit bald. in. l. pe. C. de arbi. z d. ant. in. d. c. gntauallis. z magna qualitas dr respectu personaz vel cāe ſm bal. all. l. cū filius. §. heres meus. ff. de le. ij. vide bonā glo. in. c. si de re iud. li. vi. Quid si fuisset dictū vt possit alte z basse in totū vel in ptem de iure venius dare alteri. Et sic credo nō possit si dolus nō interuenit nisi additū fuisset illi potestati verbū restrictiuū. s. alte z basse put sibi videbit vel placebit: q: hec verba important arbitriū boni viri. l. thays. §. fozoze sua. ff. de fideicom. li. i. ff. de lē. ij. z. l. quisquis. ff. de leg. iij. in ꝓin. vide. j. iudicare. §. iij z. v.

¶ Quo debēt nūciare arbitri sniaz 11
℟. q: in plurali dicēdo. Nos arbitri p nūciamus ꝛc. Excepto in electiōe q̄ dz fieri in singulari vice oīum de re in. c. cū ab vno li. vi. z pluribus oibus. arbitris ſm pa. in. c. sane. de arbi. Uerū tñ dicit bar. in. l. duo ex trib⁹. ff. de re iud. q: si tertius fuit ꝓs in disceptatōe sup meritis cē: z dixit gegd voluit z monitus ab alijs duobus nō vult esse ꝓs nec allegat cām ltimam abūtie q: tunc pōt duo procedere sine ipo tertio. Et quo pōt mutare sniaz vel corrigere. vide. j. iudex. §. xxv.

¶ Lōpromissum est in duos arbitra- 12
toxes z nō ꝓcordant: nūqd pōt cōpelli eligere tertiū: aut iudex pōssit ipse eligere. ℟. recitat pa. i. d. c. gntauat. bal. in c. i. de iurisdi. i ma. fcā dicere q̄ ida sapientes ꝓsuluisse q̄ nō: z placet. sec⁹ de arb. q: cōpelluntur eligere. c. ij. cū spāli. ō ap. z. l. itē si vn⁹. §. si i duos. ff. de arb.

¶ Arbitrio boni viri qñ dr debere re- 13
ling vel stari intelligit de iudice ordinario loci no. gl. in. c. statutū. de rescrip. li. vi. z segtur Be. in. d. c. statutū. spe. in ti. de arbi. §. i. ℣. si. sed gs. vbi dicit q: bonus vir cuius arbitrio dz stari dicit iudex loci. l. ꝓtinus. §. cum ita. ff. de ver. obli. ꝓcor. lap. abbas.

Archidiaconus multa pt de iure. Sed q: ſm ino. in. c. i. de offi. archi. ꝓstōes z ꝓsuetudines p diuersa loca ꝓualent in officijs. de ꝓsue. cum olim. de excess. pla. c. ad hec ipsis stabit z tō in officio suo facient ſm q: ꝓsuetudo ꝓscripta siue ecclie hz. Ubi aūt non est talis ꝓsuetudo vel statutū haberent locum capla totius istius tituli ſm eundem inno. Et sic post cōm est vicarius in oibus: z hz curam in clericis tam i vr be q̄ in prochijs hītes. z ipsos dz de

tertio in tertium annū si eps non pōt
visitare. vt in.d c.i.z i.d.c.ad hoc. Z e
bet auscultare enāgeliū z epkam z ꝓia
z nullus ea in ecclia cantet nisi pius ab
eo auscultatus z de eius iussu: z cerose
rarios ordinare. vt in.c.ij.eo.ti. teneūr
si aligd ex sua negligentia vel alterius
fraude deperyt de rebus ecclie: nisi ꝓ
posse puideat. vt in.c.ij.e. Z3 examina
re clicos q sunt ad sacros ordines, pmo
uendi.c.ad hoc.z.c.ad nrm. Zibbates
z abbatissas ponit in sede sua. vt i.d.c.
vt nr3.q oia capla fuit i.d.ti 8 of.arch.

1 ¶ Utz peccet archidiaconus nō dēdo
epo dicenti. Scio hūc eē diguū. Scio
q̄um humana fragilitas permittit. ꝝ.
pm inno.in.c.vnico.de scru.inordi. sa.
q si talis ordinandus psentatur a ꝓbis
pōt sana ꝯscia nō dere: dūmodo nō sci
at aligd mali de eo.ar.de pūmp.dudū
q si scit aligd mali de eo quod ē secre
tum: 03 obtinere a ꝑlato vt eo absente
faciat ordinatōem. Et si non pōt vel si
ne scandalo: tunc ēt poteſt sana ꝯsciadi
cere: q2 non dicit nisi vt minister: nō vt
ipse: z ecclia que nihil scit de occultis
p eum logtur: nec 03 omittēdo talia di
cere: indirecte publicare crimen fratris
secretum. Si ꝓ esset publicuz tale cri
men: tunc peccaret mortalr talia di
cendo. xxj.q.ij. pnūm si mō crimen ē
petiñ mortale: tale qđ scit. sec9 si eēt ve
niale. vt. xxv.di.ꝯ. criminis.

Rchiepiscopus po

teſt i tota sua puincia exercere
iurisdītionē tollēdo ꝓtiā ꝯsuetudinē
z fulmināndo sniam excōis in seruan
tes eam pm ino. z segtur pa. in.c.ex fre
quētib9. 8 isti. z sentit gl. i sum. ix.q.ij

1 ¶ Item pōt in sua dioceſi existēs rōe
notorietatis delicti delinqntes suffra
ganeoz suoz sua snia afficere. z licet
tex. in.c.romana. in ꝯ. notoria. de cēſi.
li. vi loquatur dū visitat: tñ. doc. cōiter
extēdunt in. d.c. ex frequētib9. ēt dum
non visitat rōne notorietatis delicti.

2 ¶ Utrū archieps poſſit absoluere sub
ditos suffraganeoz suoz. ꝛ. Be. in. c.
ppetuo. de cēſi. li. vi. q non pōt ligare
vel solvere: nisi dū visitat: vt ex. hic in
nuit: nec ēt a minoꝛi excōne absoluere
vt in. c. nup. ꝯ. in scda ꝓ. de sent. ex. z
hoc verū nisi p appellationē cā ad eū
devoluta sit: vel in casib9 sibi spāliter a
iure pmissis. de qb9 habes in. c. pasto
ralis. de offi. oꝛ. in gl. z in. c. venerabili
bus. de sen. ex. li. vi. z in. d. c. perpetuo.

¶ Utrum poſſit añ se crucē poſtari fa 3
cere ꝛ. q trāſiens per puinciā suā pt
z būdicere ppō z in pōtificalib9: z si
ne pōtificalibus celebrare: z celebrari
facere tam in locis exēptis quā nō exē
ptis. Et etiā eps in sua dioceſi pōt si
militer hec. Tñ debēt fieri sine violen
tia z grauamie exēptoꝛ. cle. archiepo.
de priui. multa alia q̄ ad foꝛ ꝯscie pti
nent tāgentia statū archiepoꝛ. vide ꝯ.
ꝓlatus per totū. z eps per totum.

Rchipresbyter ecclie cathe

dralis dz hēre curā quō 'aliꝯ sa
cerdos diuina officia celebrent debito
mō: z in abītia epi pōt fontes bñdicere
re: alys sacerdotib9 pniam iniungere
c.ij. de offi. archipres. Ista alio noie dī
cunt decani. vt i.c.ad ħ de offi. archi.

¶ Utrū valeat absoluere oēs de epā 1
tu. ꝛ. q sic oēs qui ad ipm p pnia re
cipienda recurrūt: q2 est parrochialis
sacerdos oiuz de epatu. c. officium. eo.
ti. in tex. z in glo. z. l. di. in capite.

¶ Utrum idē poſſit archipſbyter ru 2
ralis. ꝛ. q nō nisi inquātū eps ei dat
auctoritatē: plebibus enim solūmodo
ꝓeest z nihil dz facere sine relatione
epi aut ꝯ eius decreta. c. fi. eo. tit.

Rgumētatio a mioꝛi ad ma

ius valet affirmative. c. si in lai
cis. xxxviij. dis. a maioꝛi ad minus va
let negative. xxxj. q. v. si paulus. Et de
hoc. j. c. cum in cunctis. de clec. in glo.
cum suis concoꝛ.

¶ Al toto ad partem valet affirmati 1
ue, xiij. q. v. penale est.

2 ¶ Al pte ad totum valet negatiue.xxxij q.iiij. meretrices.

3 ¶ Alb ethiologia noīs.xvi.q.i.placuit el.j.z.ij.sed nō valet nisi negatiue z in noie appellatiuo: q: ppria noia imponūtur ad placitū. vt no.bar.i phemio inf: o: ciati sup ẜrica. Limito ēt ꝓm pa.in.c.i.de iud. vez qñ nomen sumit ex cēntiali nā sua: vt mutuum testm̄: q: ꝫ vez est. Testm̄ est mentis testatio.l.i. ff.de test.vbi ꝯ non ē testō mentis nec testm̄.sīl' mutuū est qđ de meo fit tuum.l.q.ff.si cer.pet.vbi ꝯ de meo non fit tuum nō est mutuū.secus qñ ꝑ ponit nomen ex eo qđ deberet ineſſe in noīa to. Vñ imperator dr̄ augustus q: augere dz rempublicā.si non auget tñ ipator est: vt no.in phemio.ff.veteris. Papa pontifex dr̄: q: dz ē pons p excēplarita tem vite. Sed si nō facit tñ pontifex ē. vt in.c.i.de ꝓsti.li.vi. Sic igr intellige insti.de ture.in ꝑn.ff.de ꝛ. sig.l.bonor: z.l.malum.C.de defen.ci.l.defensores la.q.insti.de don̄.ꝯ.est z ali°.C. de seruis.l.a nullo.C.de of.pfecto.vi.l.i.vbi tex. Sciatis pfecto ex ipso noie qđ pte fecto debeatur annone. Ex qbus pz q argumēnum pōt sumi ab inꝛpretatōe noīs. Et sic limita ꝑm bal. de vasallo milite q arma bellica deposuit illud.p uerbū. Si noie puneris nec rem hꝛe mereris esse vez: si nomen sigt̄ ſBam vel ſlitatem necessariā ineſſe alicui sub iecto.vi.ff.de fideicō.li.l.lucius z.ff.de pac.l.tale pactū.ꝯ.si.secus si sigt̄ solaz simplicez demonstratōem.ff.de re.du. l.si cognatis. Et ex hꝰ pz esse vez q scolares scolas intrantes non attendētes nec studentes non gaudēt ꝑuilegio scolariū. vt tz io.de lig.in phemio cle. adducit. no.p gl.in.l.vna.C.de feud.li.vi. ro.z vſ tex.in l.si qs.C.de dome.pte. z idem si inhoneste viuunt.C.de curi. z sta.l.agētes. alīs icipit p id tps. Sīl' est vez q illi q sunt de collegio alicuꝰ artis: sed artē illam nō exercēt nō gaudent ꝑuilegio illius artis. vt no.bar.in l.sp.ff.de iu.īmu.p ullum tex. in.ꝯ.negociatores.xvi.q.i.gñalr. z hec faciūt tam ꝫ scolares z artifices q̄ eoꝝ rectores q gratiant litigantes cum eis rōne ꝑuilegiorꝫ. z tō si hoc est manifestum credo q teneātur ad restōem rectores oīuꝫ in qbus plus sunt gratiati. z sīl' scolares si tales sunt: q non gaudeant q̄is non sit manifestū. Jn noie aūt p ꝓprio sepe fit.ar.lz noīa validū: z tō homines q̄runt bona noīa.z dicebat vxor io.an. q si venderētur deberent emi p magno bono: ppter ea io.an.extollit nomen ꝓpriū in phemio cle. Sīl' accursius in.l.facta.ꝯ.si in banda.ff.ad treb. interꝑtando nomē suū. Et hoc euenit q: ex hominib noie sepe suspicāt hoies siniſtrū: putātes a p̄sano euētu ipositū p ꝫ vide tex.cū gl.in.d.ꝯ.si in banda.

4 ¶ Alb auctoritate.xxxij.q.i.dixit.

5 ¶ Alb opposit| l' Jnjus.viij.q.i.sciēdū

6 ¶ Al sīl.ij.q.i.multi in glo.

7 ¶ Alb exēplis gētiliū. de ꝯ. sig.so:us. de ꝓse.di.i.c.i.vide bal.in l.quēticula. C.de epīſ.z cle. qūo multis alijs mōis valet: sed omitto ꝓpter b:euitatē.

Arra non ꝓtia.ꝫ pignora dicuntur. ¶ Arraꝝ donatō est ar.emptionis vel venditōis. aut al tertius ẜctus: qui tñ ẜctus valeret sine eis.l.qđ sepe.in ꝑn.ff.de ẜhen.emp.z pōt qs ab emptōe z venditōe discēdere post ipsaꝝ datōem nisi sint date nomine arre z ꝓ pte solutōis: q: cum ps ꝑcij sit soluta res nō est integra. C.qsi li ab emp.di.l.vnica. Utꝝ tñ ille p quē stat ne ẜctus ꝓficiat: qñ solū sunt date ꝓ arris: ipsas pdit q dedit: z q recepit restituet in duplū. sīl'.de emp.z vē.ꝯ. in his z idez dic de pignore: q dūmodo nō sit datum extimatū noie ꝓtis solutōis.C.de rei ven l.ꝑcij.

1

¶ Utꝝ possint interuenire i matrimonio: z quō faciunt matrimoniū. vide. j sponsalia.ꝯ.xij.cum seq.

2

Arrogantia est q̄dam filia ſupbie q̄ quis m ultum se existimans ceteros qs infra se videt despicit: z qbus nō consti

lendo loqui: sed vix dominādo digna
tur c.1.xl di.

1 ¶ Arrogantes dicūtur qui garrulitatē
auctoritatē putātes humiliter nesciunt
inferre qđ docent. dist.xlvi.§.i.z.c.i.z
di.xl'x.c.hinc z enim. circa medium.

2 ¶ Arrogantia rusticoꝝ nihil imprudentius. d.§. i.

3 ¶ Utrū sit mortale pctū. ℟. q sic. qñ
ex tali superbia vel cōtentione fit que sit
mortalis. z ppterea vide. j. superbia. et
2temptio. alꝫ cōiter pctū venīale erit.
vide. s. ado-

Rrogatio. ptio.

Rs balistariorum. vtrū lice
at. ℟. q nō. immo phi-
betur sub pena excōicationis in
ter christianos. vt in. c. vnico. de sagit-
tarijs. Quod est verū sm gl. ibidem z
doc. in bello iniusto. secus in iusto: qz
data iustitia licitū est q buscūq armis
uti z pugnare: immo aduersarius de-
cipere per seductionem: parando insi-
dias. vt in. c. dominus. xxiij. q. ij.

1 ¶ Utrum artifices qui inter se quenī
unt q alios nō instruāt aut q nō ven
dant nisi certo mō: z hmōi peccēt. ℟.
sm Inno. in. c. significāte. de ap. q sic
si fraudulenter faciunt. Secus si ex pri
legio vel consuetudine. z. C. de mo-
no. l. vna. intelligit quādo fraudulēter
faciūt. vel dicit q locū hz de pōnis z
rebus: nō de loco vel mō. vel dic q si
faciant ex aliqua cā licita q hz. Secus si
ex auaritia: vel in damnum rei publi-
ce. Et sic intellige. d. l. vnicam.

2 ¶ Utrū artifices faciētes que per seꝝ
alio admixto nō pñt esse vtilia. de qui
bus dicit. l. qđ sepe. §. venent mali. ff.
de ẑhen. cmp. q flagitiose rei nec em
ptio: nec mādatum. nec societas vale-
re potest peccent mortaliter. ℟. q sic.
immo omnia mala eis imputabūtur
ex ipsis venētia. c. fi. de inīu. z dā. da.
Et hoc videtur tenere Inno. in. c. i. ne
cle. vl' mo. qui dicit q in his nullo mo
do hz negociari. Sed si posset esse vtile
cum aliquo admixto. vtputa pro seris
occidendis: vel si sint forte gladij vel
colores. quia pñt esse vtilia ad aliqua
si ad defensionem. vel ad colo: añ. ho
minē vel mulierem in cāu licito. z pro
bona causa licita est in his negociatio
sm eūdem Inno. vbi. s. Et hoc credo
verū qñ existimat. vel pōt existimare
pbabiliter q talis emens: vel cui talia
dat: vel facit velit eis vti ad bonū. Alli
as tale erit peccatū talia facere: vel vē
dere aut donare quale peccatum est ta
li re vti. Et ex hoc patet quid dicendū
de artificibus qui faciunt taxillos: car
tas: pompas: curiositates. z hmōi. quę
vt frequentius sint mortale pecca
tum illis qui ipsis vtuntur. q: non pñt
absolui nisi a tali arte abstineant.

¶ Ars sine exercitiū corporale extrīn 3
secum vtrum sit licitum. ℟. q sic. si hec
concurrant. ¶ Primū rectaintentio:
nam cuius finis bonus est. i. intentio
ipsum quoq bonum est in his que de
se nō sunt mala. Finis ergo vltimus q
debet hēri est deus. 1. cor. x. Dia quę-
cunq facitis: aut in verbo: aut in ope
re. Finis proximus dr esse aliquod
rōnale: vt subuētio proximi: vel sue ne
cessitatis ad eph. iiij. Operetur manī
bus suis vt habeat vñ tribuat necessitatē
patienti. Qui ergo laborat laboret vt
corpus exerceat ne occio torpescat: vl'
vt lucrum acquirat quo se z suos gu
bernare possit vel vt alijs subueniatvn
de viuere possint virtuose. z sic ad glo
riam gueniant. Si aūt alia intentione
quis facit artem aliquam tale est pec-
catum: qualis est intētio prava quā hz
¶ Secūdum q opus ipm nō sit pro-
hibitū a deo vel ab ecclesia: vl' a legi
bus. sicut est ars vsure z oia q nō sunt
nisi ad pctū. vel malum proximorum.
¶ Tertium q fiat modo debito z cū
debitis circūstantijs. s. tempore debito
non festiuo. de quo dic. vt. j. Ferie per-
totus. Itē sine fraude vel dolo: piurijs
mēdacijs: z hmōi. quia tale pctū erit
ars: quale mala circūstātia cū qua fit.
¶ Quartum. q fiat ab eo qui non est

prohibitus. Nã quedã sunt que cũcis prohibent. vt. j. Clicus. ix. per totum.

Scisinus fm Archi. in. c. pro humani de homici. li. vj. dr ascindo scidis qz scindunt alias a corpore. Isti ppie sunt fm q subsunt dño alicuius: z pro pecunia occidũt hoies ad alicuius instantiã fm predictũ Archi. alij volunt qz sint qdam infideles liberi q pro pecunia faciliter q̃unt interficere hoies non curantes si ipsi interficiantur. ſz qz sint sub dño alicuius vel non fideles vel infideles dumm̃o pro pecunia eis data hoies interficiũt nõ refert fm io. ubi. z segĩ Be. i. d. c. p humani.

1 ¶ Que pena pcurantiũ mortes alicuius p tales. ff. qcunqz pnceps. z quantumcũqz magnus prelatus seu quevis alia psona ecclastica vel secularis quẽ piaz xpianoz p predictos occidi fecerit vel mandauerit: quis moris non sit secuta aut eos receptauerit vel occultauerit aut defensauerit excõis z depõnis a dignitate: honore: ordine officio bñficio incurrit ipso facto. Et ẽt cum sint bonis mũdanis oibus disidatus a toto xpiano pplo perpetuo. Nec requirit alia sñia postq̃ pbabilibus cõstiterit argumentis istud scelus cõmisisse. hec in. d. c. pro humani.

2 ¶ Utr tales diffidati possint interfici impune. ff. ang. de peru. qſi. xiij. z segun Be. in. d. c. p humani. qr sic nedũ per iudicẽ: ſz z quẽcũqz patuz: qr idem est bannire: z diffidare qd statuere z pcipere vt impune possit occidi vt no. C. de accu. l. reos. qd in conscientia liceret qñ fieret zelo iustitie: alias non.

3 ¶ Utr clicus talr diffidat' sit spoliatus oi priuilegio clicali. ff. Be. in. d. c. p hñani qr sic z sñ alia de g̃datõe pt occidi vl pberari sine excõe vl alia pẽa.

4 ¶ Utr bona pdictoz sit capiẽtiũ. ff. qr sic si sũt bõa mũdana. Aduerte tñ hic fm archi. ibidẽ qr regrit pus sñia iudicis declarãtis ipm assasinũ vl fautorẽ talĩ anteq̃ liceat p tales pcedere in psonis vel bonis. z ad tex. d. c. p humani rñdet nõ regrit aliã sñiam. ſ. q̃ det sniam occidendi z hmõi: qr sufficit sit declaratus assisinus. vl fautor: Quod no. qr facit ad multa.

Strologia nihil refert ad salutẽ: ſz potius mittit in errorẽ. z ideo a quolibz fideli ẽ postponẽda. xxxvj. di. §. sed p̃. xxvj. q. vj. illud. circa fi. z. c. sed z illud.

Stutia ppie fm tho. Ba fe. q. lv. est cuz qs ad p̃ñdum aliqđ finez bonũ vel malum vãt non veris medijs: ſz silatio z apparẽtibus: qđ qdez est p̃ rõnez z p̃ prudentiã z pctñ. Aliqñ tñ dr prudẽtia pp similitudinem: sed iproprie vt pro uer. primo: vt dr parmilis astutia.

¶ Astutia large est quedaz appens fictio seu silatio. z pt dupl'r fieri. ¶ Primo ad bonũ alterius: z ad sila malũ iniuste z sic nõ est pctñ: vt p̃z. xxij. q. vj. in. c. vtilẽ. vbi ponit quõ xps z david z alij vsi sint silatione z scẽt. z gl. dicit ibidẽ qr dolus p̃ hoste bonus est xxij. q. vj. dñs z. xliij. di. i mãdatis. ff. vbi cap. z postli. re. l. nihil itereſt. z. xiij q. v. dicit. Qđ vez credo: dũmõ mendaciũ non dicat. z hostis sit nob p̃ iustitiaz hostis. ¶ Scdo mõ astutia seu silatio sit ad fallendũ proximũ. z sic sp est pctñ. xxvij. dis. qđ interrogasti. xij. q. i. certe. Et aliqñ est veniale pctñ: aliqñ mortale fm nocumẽtum qđ infert primo: vl intẽdit inferre ex ea vtputa de re nõbili: sic ẽ mortale. ar. c. i. xxij. q. vj. z ſ ẽt si fieret pp bonũ alteri? qr nulli faciẽda est iniuria pro alterius bono. d. c. primum. z de hac habes. j. prudentia. §. iiij.

Yaritia fm Tuliũ est inordinatus amor hñdi. z dr inordinatus duz qs supra modũ mensure querit vel retinet diuitias. Naz bona exteriora hois p̃sistere debent in qdam mensura. ſ. vt querat hre diuitias put sunt necessarie ad vi

tã vel suã ꝺditionẽ.z sic auaritia ſp eſt peccatum ꝑm Tho.ꝑa 2e.q.cxviij.ꝑo cuius declaratiõe eſt notãꝺuꝫ vt elicio ex dictis alex.z Tho.vbi.ſ. ꝙ auaritia ꝙſiſtit in trib⁹.ſ.appetẽdo:i agrẽdo:z in retinẽdo iozdinate res tpales.

1 ¶ Utrũ autẽ ſit pcñ mortale auaritia que ꝙſiſtit in appetẽdo.ꝛ. ꝙ ſic trib⁹ modis:primo appetẽdo aliena illicite volũtate deliberata:ita ꝙ ꝓcederet in opus ſi eẽt facultas.z iſto mõ eſt mortale pcñm:qꝛ ꝝ illud ꝓceptum exo.xx. Nõ ocupiſces rem ꝓximi tui. Poſſet tñ eſſe veniale pcñm ꝓp modicitatem rei appetite:ſicut ꝺr̃ de furto.j.furtum ℈.xxxiij. ¶ Scõo ẽ mortale pcñm cũ appetit: deliberate illicita q̃ ſine pctõ mortali teneri nõ ꝓſit: puta bñficium eccliaſticuꝫ cũ ſit indignus. ¶ Tertio poſſet eẽ mortale pcñm qñ appetit ſuꝑ flua appetitu ſuffocante totaliꝛ mentẽ a debita cura ſui z neceſſaria ꝙſidera tione diuinoꝝ.vt ꝑz in.c. idolatria xxvij.q.i.z facit.c.cuꝫ oĩs auaritia.i. q.i. Supfluo igit̃ amoze deſiderare diuitias:dũmodo ſit ſra deũ: vtputa q: nec illicito mõ nec illicita velletinec ꝓpter hoc dimittit neceſſaria ad ſalutez cõiter eſt peccatum veniale.

2 ¶ Utꝛ auaritia in acgrendo ſit mortal.ꝛ. ꝙ ſic duob⁹ modis. ¶ Primo ſi acgrit ꝓ illicitũ ℈tuꝫ diuina vel hu mana lege ꝙhibitũ.puta ꝓ vſurã:rapi nã:falſiuꝫ ℈tũ z hmõi. ¶ Scõo ſi acq rit ꝓ opa q̃ ſunt ꝑcã mortalia:q̃uis ẽt nihil acgreret vt aduleterari z filia. ſi ℈o talia opa q̃uis illicita:nõ ẽẽnt pec catuꝫ mortale:tũc auaritia nõ eẽt mor tal:vtputa cũ aliqs cõponit ꝙba ioco ſa ad lucrũ:ſalua tñ honeſtate:ſed eſſet venitale pcñm: ſicut illud ꝓ quod q̃rit.

3 ¶ Utꝛ auaritia in retinẽdo ſit morta le pcñm.ꝛ. ꝙ ſic tripliꝛ. ¶ Primo cuꝫ retinet ſcienter ea q̃ reſtituere teneẽ z ꝓt c.ſepe contingit.de reſti.ſpo.z totiens quotiẽs ꝓt reſtituere z diſponit nõ re ſtituere.ar.ꝺ.c.ſepe. ¶ Scõo cuꝫ reti net ea q̃ ſunt vltra ſuaꝫ neceſſitatem z

ſue familie videns aliquẽ in extrema neceſſitate: qꝛ teneẽ ei de tali ſuꝑfluo ſubuenire de ꝓcepto.vt ꝺicit Ri.i.iuj. diſt.xv.ꝺe quo vide.j. elemoſina.℣.i. ¶ Tertio cuꝫ retinet ſuꝑfluę rõne ꝙde cẽtie ſui ſtatus: qꝛ de ipſis teneẽ facere elemoſinas: ẽt non exiẽtibus in extrema neceſſitate ꝑm Ri.vbi.ſ. z ꝺ intel ligo cuꝫ retinet amoze inoꝛdinato. ſe cus ſi teneret vt loco z tpe diſpẽſaret: qꝛ nõ teneẽ ſiẽ talia ſuꝑflua ꝺare. In alijs aũt caſibus cõiter eſt veniale.

¶ Que ſunt ei⁹ filie.ꝛ. ꝙ miſe.ipſa ẽ 4 q̃ fecit meum z tuũ ℈ tuis nãle qꝺ oĩa cõia fecerat.viij.ꝺi.℣.ꝺiffert.xlvij.ꝺi.ſi cut.xij.q.i.ꝺilectiſſimis.z.c.ꝺuo. Ipſa in terrenis facit ſortes in celeſtibus ꝺe biles.xlvij.ꝺi.oẽs hnius ſeculi. Ipa ex cecat rõnem z gratius facit viꝺere au rũ q̃s ſolem.ꝺ.c.ſicut.z.xxxvij.ꝺi.non ne. Ipa facit ꝺolatrare z fornicari.xx viij.q.i.ꝺolatriã.z.i.q.i.cũ oĩs auaritia. Itẽ facit aꝺulari regiḃ⁹ vt captent alienas hꝛꝺitates.ꝺ.c. nõne. Ipſa fur tuꝫ:rapinã:vſurã:fraꝺẽ:falſitates:in iuſtitiã:ſimoniã:acceptionẽ ꝑſonaruꝫ ꝑꝺitionẽ:turpe lucrũ:iniſticoꝛꝺiã z in getuꝺines parit:ꝺe q̃bus viꝺe in titul̃ ſuis. Et breuit ipſa ẽ oĩum maloꝝ raꝺix.xlvij.ꝺi.bonoꝝ auctoꝛi.z.xxiij.ꝺi. hĩs ℣. Ipſa maloꝛe reuerentiã exhibet auro q̃s ꝺeo.xlvij.ꝺi.ſicut. Ipſa excecat mentẽ.ꝺe elec.quoꝛũꝺaꝫ.li.vj.z in c.ꝺr̃ auaritie cecitas.

Udacia

vtꝛ ſit pcñm.ꝛ. ꝙ ſic ſm ꝙ ꝺiẽ exceſſiuꝫ paſſionis q̃ ꝓprie ꝺr̃ audacia ꝺe q̃ ecc.viij.cũ audace ne eas.z oppo nit̃ fortitudi q̃ ẽ ℈ tioꝛes z audacias.

Ugere

an ꝙhibeatur qui eſt ꝙhibitus acq rere.ꝛ. Be.in.c.cuꝫ ex eo.ꝺe ex ceſ.ꝓrela.li.vj.ꝙ nõ qꝛ ꝓhibitus ac quirere nouũ ius in re non ꝺr̃ venire ℈ ꝓhibitionem:li augmentet ꝓnitẽ num qꝺ habebat ante ꝓhibitionez: vt eſt caſus.in.c.ſi.ij.ꝛ.ꝺe conceſ.ꝓre ben.li.vj.vide.j.loca.℣.ij.

Augurium qđ sit in consideratione auium ad sciam futuroꝝ ẽ ex tradĩõe malox ãgelox xxvi.q.vj.q. fine.

¶ Utrũ hãc artẽ exercere sit licitũ. ℟. qđ vanitas est ⁊ superstitio. xxvi.q.vj.c.illud ĩmo ẽ idolatrie cultꝰ augurij superstitionibus iplicari. xxvi.q.vj. ℈ illud. ⁊ sic ꝑ qđ est pctm̃ mortale. ⁊ cõfirmat hoc: qz in.c. augurijs. xxvi.q.vi. dr qđ augurijs seruiens est ab ecclesia sepandus. ℈ de hoc latius vide. j. sortilegiũ.

Austeritas indiscreta in vigilijs ⁊ orationibus repħẽditur. de ꝑse. di. v. nõ mediocriter. ⁊ posset esse mortale pctm̃: vz, qñ notabiliter lederet vitã ꝓpriã ⁊ sciẽter: vel ex tali indiscretione que ꝓueniret ex lata culpa. vt ꝑ ex d.c. non mediocriter: quod demõstrat eos committere rapinam.

¶ Austeritas in ĩperãdo est qñ non cũ tranquitate corrigit: ℈ aspere, sub dictos inflectere festinat. xlvi. di. hoc ħẽt.

¶ Austerus nõ dr esse dispẽsato: vbi deus est benignus. xxvi.q.vij. alligant in fi. Adelius est per mansuetudinem pctõres ab erroꝛe eruere q̃ per austeritatem in foueam perditionis ꝓpellere. xlvi. di. necedum. qz austeritas ĩmoderata nec correctionẽ inducit: nec salutem. xlv. di. cum beatus. Et sic ꝑ qđ nec multa austeritate exulcerandi sunt subditi nec̃ nimia benignitate dissoluendi. xlv. di. disciplina.

Austariorum ars quõ prohibetur. vide. s. ars. in ꝓin.

Auneum. vtrum sit ĩtrandũ die dñica. ℟. ꝓ voluntate aut ĩuria omnĩ tpe prohibet: ꝓ necessitate aũt licet: vt ex tex. in. c. peruenit. de ꝑse. di. iij.

¶ Utrum liceat clericis vel religiosis balnea ĩtrare. ℟. qđ sic causa necessitatis vt ꝑ ex tex. xxiij. q.i. ois qui.

¶ Utrum liceat balneum ĩtrare cũ mulieribus. ℟. qđ nõ. vt est tex. in. c. nõ oportet. lxxxi. dist. ĩmmo vt dicit glo. ibidem. Si vir ingreditur balneũ cũ muliere extranea: donatiõe ꝓpter nuptias priuatur ⁊ mulier dote: si cũ viro alieno habuerit balneum. vt. C. de repu. l. vlt. §. inter culpas. ĩmo ifamis est qui tenet mulieres custodiẽtes balneatox vestes. vt. l. athletas. ff. de his qui no. ĩnfa. §. ait ꝓtox.

¶ Utrum liceat balneum ĩtrare cum iudeo. ℟. qđ non vlli christiano. ⁊ licitum est dr deponi: laicus excõicari q cũ iudeo balneat. xxviij. q.i. nullus.

Annum. Qualit̃ puniat̃ bãniens eꝑm. vide. j. excõicatio. v. casu. xiij.

¶ Utrũ ĩiuste bãniens aliquẽ teneat ad restõnem de amissis rõe talis bãnitionis. ℟. qđ vltra pctm̃ mortale quod incurrit tenẽt ad restõnem ꝑm Inno. ĩn. c. fi. de his que vi me. cã fi. ff. quod me. cã. l. si cũ exceptione. §. pedius. qz bãnitio eꝝ fuit amissionis occasio. d. l. si cũ. §. in hac actione. Nec ob. ff. e. l. metum la. iij. in ꝓin. vbi sentientes armatos cõtra se venire ⁊ fugiẽs si occupatus fuit fundus quem fugiẽdo dimisit nõ tenẽtur armati: qz loquitur quãdo metus fuit vanus: qz forte ꝛtra eũ non ibant: sed si ꝓmissent ire contra eum ⁊ hmõi bene tenerẽtur de' omni damno qđ intraret sibi cõtigisse eox occasione. ar. dicta. l. t. d. c. fi. ℟. ij. q. i. ĩ ꝓmis. De bãnis que debent fieri in matrimonio. vide. j. Clandestinum in ꝓn. de bãnitione que est, diffidatio. vide. j. diffidatio.

¶ Utrũ bãnitus amittat que sunt iuris ciuilis. ℟. ꝑm bar. aut est bannitus taliter qđ põt ipune offendi. Et si ẽ bãnitus ĩperij pdit. Si ꝓ est bãnitus alicuius ciuitatis vel regni: sic nõ pdit ea que sunt iuris ciuilis ciuiũ romãox ℈ ea q̃ sunt ꝓpria illi⁹ ciuitatis vl regni. hoc no. bar. ĩn. l. amissione. ff. de ca. di. Et addit qđ ad hoc vt sit talis bãnitus duo requirũtur. ¶ Primum qđ sit inobediẽs ⁊ aufugerit ab ĩperio cui sub

est ꝛ sit exbannitus. ¶ Secundū q̄ in hostiū numero se ꝓferat: ꝛ hꝫ eus ꝓo hoste. Si aūt quis esset bánitus: nō tñ haberetur vt hostis. nec posset offendi impune ex forma statuti: tūc talis non perdit nisi ea que sunt ciuitatis. Et sic pꝫ quō pōt facere testū vel succedere: q2 pmus nō pt. ſ. bánitus ipeꝛj. alius bánitus ciuitatis pt: ꝛ multo fortiꝰ bánitus qui nō pt offendi: ſz ſecūdus pt fm ius cōe. secus in successione ꝫ statuta ciuitatis. Et sic pꝫ q̄ bannitus ex debito ex quo venit bona publicāda nō equiparat deportato qui nō succedit nec ex testō nec ab intestato. l. i. C. de here. instit. q2 talis succedit ꝛ pt acq̄rere de nouo si remanet liber. ꝛ hoc ſz dispōnē iuris cōis: ſz nō vigoꝛe statutoꝛ ciuitatis vel terre: de q̄ ē bánitus.

¶ Sed qd valet ei cū non posit in dicta cúitate vel terra agere. ſ. q̄ potest cedere alteri iura sua recepto precio. ꝛ non obstabit cessionario bannitio. sic no. bar. in. l. certa forma. C. de iure fis.

Aptismus

ꝓmo quottuplex est. ſ. triplex: vt dicit aug. li. iij. de vnico baptiſmo. ꝛ de ꝯse. dis. iij. c. baptiſmi vicem. ſ. fluminis de hoc Jo. iij. venit Jesus in terrā iudeę ꝛ baptizabat ꝛ iste ꝓpꝛie dr baptiſmus. alij aūt me thaforice: q2 vterq̄ instar baptiſmi hꝫ purificare: ꝛ p ꝯsequens vicē eius implere. ¶ Secūs ē baptiſmus sanguinis. Jo. xv. Baptiſmo hoc habeo baptizari. ꝛ iste est baptiſmus potiſſimus. de ꝯse. di. iij. cathecuminus. ¶ Tertius ē baptiſmus fluminis siue ſpiritusſancti. de quo act. ij. Vos āt baptizabimini ſpiritu ſancto. Et iste est ꝓpositum ſuſcipiendi baptiſmū mō debito ſi dabitur facultas: vñ istud non cōgruit niſi adultis hñtibus vſuꝫ rōnis. d. c. baptiſmi vicem. Iste baptiſmus non equipollet ꝓmo: q2 non remittit tota pena debita peccatis: sicut in ꝓmo: ſz plus ꝛ minus fm ſuā deuotionē. Item p istū non imꝓimit caracter. Item ꝓficiatur iste ecclīastica ſepultura: sicut ꝛ cathecuminis: q̄uis ꝓo eis oret ecclia. Item in isto regitur ꝛtio vt saluetur: ſz non in ꝓmo ꝫ solum attritio. ¶ Secūdus ꝓo baptiſmus excedit ꝓmum quo ad ꝓmium accītale: q̄ est aureola ꝛ ét essentiale ꝫ ꝯse. de pal. in. iij. q2 plus de gr̄a cōferit: sicut est ibi maius opus ſz non ipꝛimitur caracter ꝓpꝛium sicut ꝓ ꝓmus. Et iste ſcōs est cōis adultis ꝛ paruulis q2 ſi paruuli interficiantur ꝓo xpo: puta in detestatione fidei xpi quā tenent parentes eius sunt martyres fm theologos: ꝛ fm ꝯse. de pal. in iij. ét si essent in ventre: ꝛ in despectū xpi mater ꝓcussa abortū faceret vel interficeretur. Sed q2 hic intēdo tractare de baptiſmo fluminis. ideo videndū est. qd sit baptiſmus fluminis. ſ. baptiſmus est exterioꝛ hoīs ablutio cū certa forma ꝛboꝝ fm magꝛm sēntē. in. iij. dis. iij. in quo scōm inno. in rubꝛica de baptiſmo sunt tria sicut in ſacro altaris. ¶ Unum q̄ est tñ res ſacri. ſ. gratie infusio: ꝛ pcti remiſſio. ¶ Scōm quod est tñ ſacrm. ſ. aqua abluens: ꝛ ablutio paſſio: intelligo cū debita forma ꝛboꝝ: aliter non. i. q. i. detrahe. ¶ Tertium q̄ est ſacrm ꝛ res. ſ. caracter. Elqua ḡ verbo dñi sanctificata ꝓpꝛie est ſacramentū sicut ſpecies panis ꝛ caracter secundario sicut verum coꝛpus chriſti.

¶ Utꝛ sit de necessitate. ſ. fm bona. in. iij. sen. dis. iij. ꝛ Ricar. ibidem q̄ post tps passionis xpi: ex quo euangelium est publicatū. quilibet ē ſanctificatus in vtero debitoꝛ esse cepit ipsius baptiſmi: ex quo ad eū institutio pueniꝛt. Unde aduerte q̄ niſi aliquo dictorum baptiſmoꝝ quis ſuppleat vicem baptiſmi fluminis bánabitur niſi eo sucrit baptizatus. ſz adultus ét punietur pena ſensus ex tali omissione quia peccat mortaliter non ſuſcipiendo. ex quo ad eum peruenit institutio ſz paruulus carēs vſu rationis solummodo punietur pena damni. Sz aduerte q̄

non potest suppleri baptismus fluminis aliquo nō qñ habet oportunitas ipsum capiendi si non capitur.

Baptismus

¶ Utr ego sit de substantia. ℟. Inno. in d.c.i.cuz glo.q̄ non. & ita est in.c. retulerunt de consecra. distin.iiij. quod est baptismus licet omittatur ego. Et Ri.in.iiij.di.iij ar.vj.q.iij.cōcordat q̄ non est de substantia. Ego.

2 ¶ Quid si dimittatur te. ℟. Inno. in d.c.i.q̄ nihil fit. Esset tñ baptismus si p̄o isto p̄onomine te: poneretur nomen proprij illius quem baptizat sm Pe.aureolū.in.iij.sen.di.iij.q.vj. peccaret tamen grauiter si sic faceret.

3 ¶ Quid si diceret: Ego te lizio in no mine patris & filij. ℟. Pe.aureol. vbi s.q̄ non esset baptismus: qz oportet ex primat verbum denotans ablutionez sicut baptizo. i. abluo te: non lizio te & huiusmodi: quia nihil faceret.

4 ¶ Quid si vnus baptizans diceret: Nos te baptizamus. ℟. scūs Bona. in iij. dist. v. q̄ esset baptismus: qz cōiter dicimus nos. Et hoc vez nisi intenderet alium sensum inducere: qz tunc nō esset baptismus. vnde tz Sco. in. iij. di. vj. q̄ si plures baptizando diceret: nos baptizamus &c. q̄ nō esset baptismus: qz non repzesentant christuz qui est vnus: sed Bo. intendit dicere q̄ est baptismus qñ p̄o nos intendit dicere Ego sicut faciunt domini.

5 ¶ Quid si qs diceret i plāli: Ego vos baptizo. ℟. Pe. au. vbi s.q̄ solus dz baptizari & in singulari. Et faciens ẓ rinz grauiter peccat nisi necessitas subesset qz tunc liceret vt fecerunt apli.

6 ¶ Quid si omittatur in. ℟. Gualdensis q̄ non est baptismus.

7 ¶ Utr possit dicere. In noibus pris & filij &c. ℟. Pe. au. vbi s. q̄ nō: tz in singulari. i. in noie patris &c. qz idem est ac si diceret. In virtute sancte trinitatis. i. patris & filij &c.

¶ Quid si dicat: ego te baptizo i noie xpi. ℟. q. s. q̄ nō eet baptizatus: tz dispensatum fuerit aplis ad gliam nois xpi. Glo. tñ in. c. a quodā. d. p̄se. di. iiij. tz q̄ fit baptizatus per dictum. c. Ego credo indubio itez baptizandum sm modum. vt. j. baptismus. iiij. §. r.

¶ Utr sit baptizatus si dicat: In no mine trinitatis. ℟. q̄ nō. sm glo. in. d. c. a quodam facit. c. multi ibidem.

¶ Quid si dicat. In noie genitoris & genitj &c. ℟. q. s. & cōiter theologi q̄ nihil fit. qz ista nō. a patris & filij. magis nominant ypostases q̄ genitor & genitus. Bof. & Jo. tenent q̄ sit baptizatus. sed primum verius. & ideo in dubio est baptizandus iterum.

¶ Quid si non dicatur copulatiua. & ℟. Inno. i. d.c.i.q̄ valeret si poneret. loco et⁹ q̄ qz nulla est dōia iter ḥas copulatiuas & q̄ alias non valeret.

¶ Sed q̄o vtr sit de necessitate q̄ p̄ feratur in latino. ℟. Aureolus vbi. s. q̄ sic a latino q̄ scit lras ab eo vero q̄ latinus est: sed litteras nescit pferant in vulgari a greco in greco simone. Et tz grecus si proferat in latino & latinus in greco: aut in vulgari: sit baptismus. tamen peccat tu autem dic q̄ dz proferre in ea lingua in qua melius potest proferre vel litterali vel vulgari.

¶ Utr regratur ꝓximatio in platiõe tz dicte formē. ℟. Alu. vbi. s. q̄ sic. nō interponendo hist̄oriā. Et credo q̄ si no tabilis eēt discontinuatio: nihil fieret. secus in modica discontinuatione: puta tussis vel silentij & huiusmodi que intentionem non discontinuent.

¶ Utr possit fieri transpō in dictis ℣ bis ℟. Alu. vbi. s. q̄ nō & peccat graviter transponendo tz baptizatus sit: nisi transpositio mutet sensum vt dicē do. Ego te pris & filij baptizo in noie spūs sancti: vel nisi intendat inducere

errorem: quia non baptizaret.

15 ¶ Quid si pferant corrupte prefata ba. ꝛ. an. vbi. s. q si fit ex ipotentia non est pctm. Ex loco est pctm graue. tm baptismus est. Ex mala vero intentione est pctm grauissimum ⁊ nō erit baptizatus. q fit baptizatus in duob⁹ primis casibus. p3 in. d. c. retulerūt. de cōse. di. iij. vbi ille dicebat. Ego te baptizo in noīe patrīa ⁊ filia ⁊ spū sancta. Ratio fm glo. ibidē q error sillabe non nocet. vt. ff. de ma. te. l. q habebat fuus. maxime in fine dictiōis. Secus eēt in pncipio vel medio. Vñ tene q qñ aliq diminutio. vel corruptio in terueniat in forma prefate prolationis: nō ex malitia q si modo statim credēdum est q deus suppleat. ⁊ tal' sc pelle dus est in cimiterio. Si vero super veniret reiterandū est sub conditione: ni si in casu qñ certum est q non mutat aliqd de essentia prefate forme. sicut ē error sillabe solum maxime in fi.

16 ¶ Utr fit necessaria expressio vocal. ſ. sanctus bo. in. iij. dist. iij. ar. i. q. v. q sic. vñ sine verbo vocali nullius est efficatie. facit. c. detrahe. i. q. i.

17 ¶ Utr fit necesse q pferantur cuz fide. ſ. scūs bo. vbi. s. ar. v. q. v. q non q baptismus nō est sacm singularis persone. Ideo fides persone nihil prodest nec obest. ſz est sacm ecclie xpi. vñ quicqd fit de fide cordis psone baptizātis iudicādus ē ex expssione oris.

18 ¶ Utr grecus q dicit baptizetur. pi noīe pris ⁊ filij ⁊ spūs sancti rite baptizet. ſz cōis opi. theologoꝝ. i. iij. dist. iij. est q sic. q in forma baptismi regitur primo de necessitate vnū ptinens ad sanctificationē elemēti qđ est immo catio trinitatis. Aliud ptinens ad determinationē intētionis ministri. ſ. expssio actus baptizandi. ⁊ circa istud cōcurrunt duo. ſ. expssio ipsius actus ⁊ psone in quā transit actus. Et ista sunt de necessitate baptismi. ſz modus exprimendi est ex institutione ecclie. Et iō peccaret mortal' latin⁹ sic baptizās ſz non grecus Securius credo q itez baptizet pp dubiū q: aliq ꝺicunt.

¶ Utr aliqd addēs ad pdictam for- 19
mam baptizet. vt si dico. Ego Petrus sacerdos baptizo te in noīe pris ⁊ filij ⁊ spūs sancti amē: ⁊ sancti Jo. baptiste ⁊c. ſz. Jmmo in. c. i. de bap. q si tale additū intendat eē de substa forme ita q non valeret q̄si volens nouū ritum adducē non esset baptizatus. Si ēt crederet non esse de substa forme sed ex simplicitate aut ex deuotiōe aut ēt ex malitia. ēt si diceret: in noīe diaboli aut hereticoꝝ. ego te baptizo in nomine pris ⁊ filij ⁊ spūs sancti amen: dūmodo hoc nō credat esse de forma ⁊ baptizare intendat: erit baptizatus: aut dūmodo tal' additio nō distrahat intellectū forme: seu corūpat. vtputa si dicatur: In noīe pris maioris: filij minoris ⁊c. fm bo. in. iij. di. iij. ar. ij. q. iij. prime pris: q: nō eēt baptizatus.

Aptissimus

iij. q ad māg que est debita mā baptismi. ſz. au. vbi. s. q est aq simplex nālis potens abluere. Ex quo p3 primo q i nullo alio liquore potest fieri baptismus nisi in aqua extra de bap. c. non vt apponeres.

¶ Secundo requiritur q pura. vnde 1
nec in brodio vel in aqua mixta butiro vel pinguedine potest fieri baptismus: qñ. ſ. permixtus soluit spēz aque sicut si parum aque multum vinū miscetur: alias potest.

¶ Sed nūquid salsedo impediat. ſz. 2
qui. s. q non. q: nō auferit spēm aque immo ponitur in spera aque. Ziquave ro reliquata sale non vſ mā debita ni si per euaporationem ⁊ exalationē reduceretur ad dulcedinem.

¶ Sed nūquid quelibet admixtio aq 3
facta impediat. ſz. Ri. in iij. di. iij. ar. iij. q. iij. q aque mixtio pt dupl' fieri.

¶ Uno mō vere ⁊ ꝓprie qñ ex mixti bilibus ꝓstituit aliqđ vnū peri essentias. ⁊ sic impedit: q: nō est aq in actu. ſz in potētia. ¶ Alio mō impꝛopꝛie scōz

quandã apparentiaꝫ ꝑm quã miscenẽ illa quoꝝ minime partes ꝑm sensum sunt iuxta se inuicẽ posite: z actualiter alterate saluis eoꝝ ẽntijs que dr̃ pro pte ꝓiusio: z sic nõ ipedit quin possit fieri baptismus: qz manet spes aque. Et ideo ꝗuis aqua maris sit alterata pp admixtionẽ grossoꝝ vapoꝝ terrestriũ adustoꝝ que pmixtio ꝑm philosophuꝫ.ij. methauroꝝ est cã salsedinis maris: z aqua lacuũ pp sui colionem p cineres: z alie aque pp ea; trãsitum p venas ſ̃ul phureas: nõ qz in eis manet salua spes aque põt fieri baptismus. Dic ꝙ ad cognoscendũ aquaꝫ debitam sacro ministri attendi dz. ¶ Primo oritur. z sic salina: vrina: aqua rosea z hmõi nõ sunt mã debita. ¶ Secundo ad spẽm aque. s. vt sit liquida. z tertio vt sapor alicuius liquoris alterius non tollat ꝓtinus. nã alij sapores rez non liquidaꝝ non imitant spẽm aque si manet liquida: ꝫ bene sapores rez liquidaꝝ: vtputa vini z hmõi. vñ qñ plus dz de sapore vini z hmõi dr̃ aque non potest de ea baptizari.

4 ¶ Tertio requirit̃ qꝫ possit lauare: qz aã in linteo vel in lana non est apta lauare nisi exprimatur extra. Similr nec glaties: vel nix: vel grando nisi dissoluatur nec lutum.

5 ¶ Quarto qꝫ sit mãlis non artificial. Et ideo aqua rosea: vel ardens nõ valet: silr nec aqua supernatans cruori q̃ dr̃ fleuma: nec aqua quam faciunt alchimiste. Et aqua tñ que exiuit de latere xpi fuisset mã debita qz ꝑa aqua fuit.

6 ¶ Utr̃ vrina possit esse mã debita. ſ. ri. vbi. ſ. qꝫ non nec cerusia debito modo coacta. nec salina. quia in eis non manet salua species aque.

7 ¶ Utr̃ in aqua palludosa posset fieri ſ. Ri. vbi. ſ. qꝫ sic. qz ibi est spes aque Intellige nisi esset ita condensa sicut est aqua in glatie.

Aptismus

tij. q. ad modum qꝫ modus est tenendus in baptizãdo ſ. de. Am. qꝫ primo dz ablui ab eo q baptizat. non tricam: vel tingi vel submergi. Et quo dz qꝫ ꝓuciens puerꝫ in puteũ non hns timẽ nõ baptizat.

¶ Quid de illo q deponit in cantharo 1
per cordã cuꝫ non ꝑt manu ad aquaꝫ attingere intingẽs eũ z extrahens. ſ. ri. vbi. ſ. di. tij. q. vl. qꝫ sic ẽ baptizat⁹.

¶ Secõ dz i mergi vt appareat mo- 2
tus cum xpo. Utr̃ aũ totum corpus sit abluendũ. ſ. Ri. vbi. ſ. qꝫ principaliter caput: seu facies. qz in ea vigent sensus. postea pectus qꝫ est sedes cordis. Teneatr̃ tñ cõus qꝫ ẽ ꝗlibet cõtingat est baptizat⁹. z qꝫ sufficit aspho ꝗuncuꝫ modica i casu necessitatis.

¶ Tertio dz talis ĩmersio ee trina vbi 3
est ꝓsecutudo. alis non: qz non est de necessitate sacri sed sufficit vna. de cõse. distinctione. tiij. de trina.

¶ Utr̃ regratur simultas in ꝓlatione 4
ꝑbonũ z ablutionis. ſ. Laudul. in. tij dist. vj. q. ij qꝫ sic ꝗa regratur in actibus humanis. s. ꝗuꝫ ꝑt non punctual ẽ esse vix posset vñ ꝑm Sco. z Ri. in tij. distin. tij. sufficit qꝫ ꝓlatio verborum incipiatur anteq̃ ablutio terminetur vel econuerso.

¶ Utr̃ regratur qꝫ aqua q̃ gs bapti- 5
zat sit sctificata a ꝑsbytero ꝓmo ꝓ oronez. ſ. ꝑm scm̃ Bo. in. tij. di. tij. qꝫ nõ de necessitate sed de ꝑgruo. Ita tñ qꝫ nisi necessitas hoc requireret. peccaret mortaliꝫ sacerdos baptizans in aqua non sctificata eo modo quo dictuꝫ est scilicet per oratiõnem sacerdotis.

¶ Quid si omittant alie solẽnitates. 6
ſ. doc. in. c. i. de bap. debent ꝛ̃ supplerꝛ̃: ꝫ non sint necessarie. Et aduerte qꝫ baptismus dz fieri cum chrismate illius anni. aliter puniũr sacerdos si contra fecerit nisi in necessitate. de ꝑse. di. tij. c. si qs de alio. De quo. j. oleum.

¶ Utr̃ adultus baptizãdus possit cõ 7
stituere ꝓcuratoꝛ̃ ad rñdendũ ꝓ eo. vt sit parum ꝺ̃. ſ. qꝫ non. tex. est in c. cũ ꝓ parumꝺ̃. de conse. di. tij.

¶ Quid faciendũ de eo q dubitatur 8

nō fuisse baptizatus. Respondeo q̄ si dubium est iuris, vtputa q̄ doctores diuersa opinantur: vel si dubium ē facti probabile. vtputa q̄ inuenitur puer protectus. nec apparet q̄ fuerit baptizatus tunc baptizandus est isto modo. Si tu nō es baptizatus: ego te baptizo. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. amen. Ex alto autem dubito non debet quis rebaptizari.

9 ¶ Quādo dz ꝙs baptizari. ℟. q̄ aut sunt paruuli. Et sic dico q̄ statim: tuz pp periculū mortis: de cōse. di. iiij. venerabil. tum etiā q̄ demones non tñ psūt super eos ꝑ Bto. c. vlt. celestis yerarchie. Unde non excuso a pcō illos qui tñ differunt paruulos baptismū Nec credo euadant pctū mortale illi qui tales pueros baptizant in domo: non seruata debita solēnitate q̄n nulla subest necessitas: sed solum faciunt pp expectationem compatruz: aut pp maiorē pompam postea fiendā. Et ꝛ postea deferant ad ecclīam ⁊ suppleāt omissas solēnitates. non tñ suscipiētes efficiuntur patrini. q̄ nō tenent ad baptismum: et si iterum baptizarent: cū semel sint vere baptizati. Si ꝓ sunt adulti sic si non imminet periculū mortis. per. viij. mēses cathecizati inter cathecuminos debent teneri. ⁊ instrui in fide: vel tpe arbitrario. Et sic intellige c. iudei cum sequen. de ꝓsecra. distin. iiij. Si ꝓ imminet periculū mortis: statim sunt baptizandi fide eis exposita de ꝓsecra. dist. iiij. ne q̄ abſit. Et tps ꝓ priuz taliuz adultorum q̄ non sunt in periculo mortis est pasca ⁊ pentheco-stes. de ꝓse. distm. iiij. c. de cathecuminis. ⁊ dicto. c. venerabilis.

Aptismus v. quo ad ministruz. Quis est minister baptismi. ℟. Guerlus vbi supra distin. v. q. i. q̄ est viator quilibet vnus psonaꝝ distinctus: potens ꝓtingere ⁊ verba ꝓferre intendēs. in habitu facere q̄ facit ecclia. vl de q̄ ꝓsumit q̄ intēdat. Et sex dicit.

¶ Primo q̄ sit viator. q̄ nec angelus. vel sanctus est minister baptismi si tñ baptizaret nō esset rebaptizandus. q̄ crederetur q̄ deus dispensauerit: omni modo esset certus q̄ esset angelus: vel sanctus paradisi.

¶ Secundo dicit quilibet. s. tam fidelis quam infidelis: hereticus. excōicatus ⁊ hmōi. sine vir sive mulier vel latinus bonus. vel malus. tñ non dz baptizare nisi sacerdos. ⁊ qui non sit pcī sius nisi i casu necessitatis de ꝓsecra. distin. iiij. c. in necessitate cum multis. c. xxx. q. iij. super quibus. Aliter peccaret mortaliter. ar. c. i. de cle. non or. Aduerte q̄ nec presente presbytero clericus simplex. nec psente clerico laicus nec presente viro mulier dz baptizare. de consecra. di. iiij. c. mulier. ⁊ c. romanus. ⁊ xxx. q. iij. c. super quibus. Unde non sacerdos baptizans sine necessitate efficitur irregularis. c. i. de cleri. non ordi. mini. Jn necessitate vero solū potest quilibet: sed tenetur baptizare aliter peccaret mortaliter. ar. c. gcūq. de ꝓsecra. dist. iiij. Et ideo bonus esset q̄ quilibet addisceret formaz baptismi. 1

¶ Tertio dicit vnus: q̄ nō plures. vñ si plures dicerent: Nos baptizamus. non vere baptizarent. Ri. vero in. iiij. di. iij. dicit q̄ ꝛ baptismus. Sed primum rutilus. vt. s. dictum est. Si vero quilibet eorum diceret: Ego te baptizo ꝛc. tunc bene esset baptismus. 2

¶ Quarto dicit psonaliter distinctus quia nullus seipsum potest baptizare. debitum de baptismo. 3

¶ Quinto dicit potens cōtingere. Ex quo ꝓz q̄ in vtero nullus pōt baptizari. q̄ natiuitas sēda presupponit primā de q̄ dic vt. j. baptism. vj. §. i. ij. ⁊ iij. 4

¶ Utz non habens manus possit baptizare. ℟. Aureo. vbi. s. q̄ non. 5

¶ Sexto dicit potens verba proferre q̄ mutus non potest baptizare. vnde q̄s non habens manus diceret verba: ⁊ mutus habens manus abluerent non esset baptizatus. Pe. de pal. ꝛ q̄ 6

esset baptizatus. Sed primum verius vt.s.baptismus.ij.§.iij.

7 ¶ Septimo subiungit q intendat: vt saltem appareat q intendat baptizare non lauare tm: vnde fm ino.in.c.i. de baptismo.nō est necesse quo ad effectus baptismi q sciat qd sit baptismus.s.q insumdat gra: vl q sit sacrm nec et oz q credat hoc ipsum: imo si Jrium credit t reputat truffam t deceptionem baptismus tm hz effectū sinz non regnitur tm q baptizans sciat qd sit ecclia: nec q gerat in mente facere qđ facit ecclia: imo si Jrius gereret in mente.i.nō facere q facit ecclia: sz tm facit: qz forma seruat nihilominus baptizat dummō baptizare intēdat. Vñ si qs in necessitate vadat ad infideles t dicat ei: Baptiza me docēdo ei formam. Si ille baptizat eū fm intentionem petentis intēdens facere qđ alij baptizantes faciunt. esset baptismus. Secus si intenderet solū lauare. Z andul tm in.iiij.di.v.q.y. dicit q si non intendit facere qđ facit ecclia qđ non est baptismus. Sz opi.inno. mihi placet: quis ista sit magis tuta: qz sicut seriosius t amens qz nihil intēdere possunt non baptizant. sic vt q intentio baptizandi requirat saltem. Et hz pōt dici intendere quod intendit ecclesia. Et sic intellexit laudul.

8 ¶ Utz regnatur intētio actualis in baptizante. Rz. Z andul. in.iiij. di. vj. q iij. q nō de necessitate: nec sufficit habitualis precise: qz hz possit exire in actū tm nunqz exit. Virtualiter autē sp est necessaria. Dicitur aūt virtualis qñ qs habuit actualem intentionē mudam ministrandi sacrm: t ex illa motus est ad ministrandū posito q actualiter non cogitet cū ministrat. virtualiter tm manet intentio prima. t hec est q mouet: quia voluntas per sinz imperium mouet potentias inferiores ad actus suos vt pedem ad ambulandū t hmōi. Cū ergo voluntas intēdit aliquid exequi mouet potentias ad inferiores ad exequendum. Et hz cessat actualiter intentio voluntatis manet tm executio potētie actualis exemplū cuz in me sit actus huius intentionis eundi ad ecclesiam impero pedes moueri: t hz i medio motus cessat intentio actualis: manet tm motio pedis. Dicit ēt Ri. q si baptizans nō sit diligens in applicando intentionez suam fm q decet ad ip um actū: non excusatur a peccato.

¶ Utz qs debeat potius baptizari a 9
malo sacerdote q̄z a bono laico. Rz. Z andul. vbi.s. distin. v. q. y. q. sic. q: bonitas ministroz nō tm spectat ad sacrm q̄z auctoritas intellige qñ est paratus baptizare: alias non vt.j.§.i ij.

¶ Utz sacerdos exis in mortali pec 10
cet mortaliter baptizando. Rz. fm Ri. in.iiij.di.v.q. sic: nisi pteratur de peccato: vel nisi baptizetur in articulo necessitatis: q: tunc non peccat. Z imito hoc vez qñ de peccato non aduertit: neq̄z q contritionem debeat habere.

¶ Utz nō sacerdos baptizans in aq̄ 11
sanctificata pferat sacrm. Rz. Ri. in. iij di. v. ar. vlti. q. i. q. sic. sed peccat mortaliter nisi in necessitate quando alias habere non potest.

¶ Utz baptismus sit recipiendus ab 12
heretico vel excōicato: pcisō: suspenso: t hmōi. Rz. inno. in. ca. fraternitati. de cle. excō. mi. q non nisi in necessitate. Et voluntarie suscipiens sine necessitate ab hretico: aut a quocūqz ab ecclia precluso: aut suspēso a iure vel ab hoie non recipit gram. i. q. i. multe. t. c. se. q: sacit Jo institutionē ecclie: t sic peccat mortaliter. In necessitate autem hz xxxvj. di. §. vez. Si vero nō sit pclusus ab ecclia quis sit in mortali posset q̄z recipere: dūmodo eū non inducat ad ministrandum: ēt si alium posset habere. concor. Ri. vbi. s.

¶ Utz credens baptizare masculum 13
t baptizat feminā vere pferat sacrm. Rz. fm Dosti. q si simpliciter baptizat est baptizata. Silr si intendit baptizare pſonam cuiuscūqz sexus sit. Sed si

solum intenderet baptizare masculus tantum. sic non confert sacramentum & non esset baptizata.

Aptismus vj. quo ad eū qui baptizandus est.

1 ¶ Utr̄ in vtero matris tot aliter exīs nec ex aliquo apparens ab extra sit baptizandus. ℟. q̄ non. c. qui in maternis de consecra. di. iiij.

2 ¶ Utr̄ mater sit apienda. ℟. q̄ nō si ē viua q̄ nō sunt facienda mala vt eueniant bona. Secus si iaz est mortua.

3 ¶ Sed nūquid si apparet aliqd extra poterit baptizari. ℟. aureolus vbi. s. q̄ sic si est pars principalis. Si ꝓ appareat pes vel manus: tz ipse q̄ nō Landul. i. iiij. di. iiij. q. i. tz q̄ si pes vel manus appareat q̄ dz baptizari. tñ natꝰ postea dz iterū baptizari isto mō. Si tu non es baptizatus ego te baptizo. In noīe pr̄is &c. Bñs Lar. in cle. fidei de sum. tri. tz q̄ os totus sit natus: nisi necessitas imineat. q̄ in tali necessitate id qđ apparet dz baptizari pp occultam opationez spūssancti. i. q. i. multa circa. medius. gl. in. c. fi ad matris. de ꝑse. di. iiij. tz q̄ non potest baptizari p c. qui in maternis. ea. di. Ratio q̄ qui non est pfecte natus non pt dici hō. l. quod certatum est. C. de postu. he. isti. vbi opz sit totus natus vt dicat̄ quis posthumus. Alij dicunt q̄ si caput apparet dz baptizari. l. cū in diuersis. ff. de re. & sumpsit. facit. c. si baptizata de ꝑse. di. iiij. multipler est alia opi. doc. in hoc. sed tu tene opi. Landul. que est securior & valde pia. quam tenet tho. & Ricar. in. iiij.

4 ¶ Quid si nascat̄ cū pelle scōina potest ne baptizari. ℟. aureo. vbi. s. q̄ sic.

5 ¶ Utr̄ monstrum sit baptizandum: & quō. ℟. fm Landul. in. iiij. dist. vj. q. ij q̄ si perpendat̄ duas hȝ aīas: vtputa duo hȝ capita: quattuor pedes: duas spinas in dorso & hmōi tunc baptizet̄ glibet per se: & intingat̄ in loco glibet ꝑ se. Si vero dubitat̄ an sint due aie: vtputa q̄ hȝ quattuor manus & vnuꝫ caput vel duas spinas i dorso: tūc credo q̄ debeat baptizari ꝓncipalis absolute: & alius postea sub ꝯditione. s. si tu nō es baptizat̄: ego te baptizo &c. nec baptizet intētione vaga: sed determinando se ad vnum alias nihil faceret fm henri. in quolibet.

¶ Utr̄ regrat̄ cōsensus baptizati ℟. aureo di. iiij. q. i. iiij. sen. q̄ nō in puero. Jn adulto ꝓ sic. verus vel interpretatiuus vnde vi: vel reclamās si baptizetur nec recipit ꝓmum effectū: ne secundū baptismi. Sed de hīte consensum interpretatiuum est dubiū: sicut q̄ minas vel penas ꝓsentiret. & lz gdam dixerint non suscipere caracterem baptismi. Alij scientes q̄ voluntas coacta: voluntas est tenent fm scm̄ bo. in iiij. di. iiij. ar. ij. q. i. q̄ suscipit: nisi intēderet non suscipere sacm: sed solū illudere & tales penas euadere q̄: tunc non susciperet. silr Landul. in. iiij. dist. iiij. q. i. tenet q̄ qui dissentit i corde necessario est rebaptizandus. 6

¶ Utr̄ in adultis regritur intentio vt recipiant baptismuꝫ. ℟. Ricar. in. iiij. di. vj. ar. ij. q. iij. q̄ sic: vel in actu: vel habitu. Jn actu in illo q̄ prius hūit intentione non recipiēdi: q̄ necesse ē vt habeat in actu ꝙriam. s. recipiēdi als non expelleret ꝙriam. & sic non reciperet sacm: silr qñ aliquis admonet̄ vt actu consentiat: regritur ꝓsensus actualis: aliter nō ꝓsentiret nec actu nec habitu quia habitu dispositus dicit̄ homo quando si actualiter & deliberate recogitaret de illa re actualiter consentiret in illam: alias sufficit habitualis: sicut si quis cathecuminum nuduz baptizaret actu non cogitantem de suscꝑtione baptismi: vel furiosum: siue amentem qui ante amentiam habuit intentionem recipiendi vel nunc̄ habuit contrariam. 7

¶ Utr̄ regrat̄ fides in adultis. ℟. fm tho. i. iiij. di. vj. q̄ nō q̄ ad caracterē sū scipiendū: tz bene q̄ ad hñdam gfam 8

9 ¶ Utꝛ regratur rectitudo intẽtionis ꝛ.q. nõ ad suscepticõé caracteris. vñ q recipit baptismum pp questuꝫ sicut iudei sepe faciunt: verum baptismum recipiunt: ꝫ non fructum baptismi.

10 ¶ Utꝛ amentes ⁊ dormiẽtes possint baptizari. ꝛ.q. si ante hũerunt ꝓsensum ⁊ necessitas imineat pñt baptizari. vt in. d. c. maiores. in fi. Si ꝓ o ante amentiã vel dormitionem ꝯdixerunt pñumitur q ꝓpositꝰ duret. Et tũ nõ suscipiũt: nec caracterez nec baptismũ vt ibidez. Si ꝓ o non dissenserunt. ꝫ aureolus vbi. s. q. suscipiũt caracterẽ. Hoc verꝫ sm ricar. vbi. s. dũmodo ali qñ ꝓsenserint de adultis loquendus q hũerunt vsum rõnis. secus in illis qui numq̃ vsum rõnis habuerunt: qz suscipiunt caracterem.

11 ¶ Utꝛ pueri iudeoꝝ sint baptizandi ꝛ.q. in hoc fuerunt opi. diuersi: quidam dicẽtibus q non inuitis parentibus. Sꝫ ego dico cũ Sco. ⁊ Landul. in. iij. di. iij. q. ẽt inuitis parentibus sunt baptizandi: nõ qdem p primatas pꝛonas: ꝫ p principes aut eoꝝ dños ⁊ educandi religiose ⁊ caute ne occidantur a parẽtibus: ⁊ pro hoc facit quod no. oldra. in consi. suis. vbi ꝫ q iudei sunt serui facti p passionẽ xpi. exꝰ de iudeis. c. ⁊ si iudeos. ⁊ fuit mandatũ exꝛ cutioni p Constantinũ. vt no. host. in c. ꝓsulunt. de iudeis. ⁊ hoc dicit archi. xiv. di. q sincera. hoc idẽ ꝫ tho. in epistola ad ducisam lothoringie. Nam cũ sint serui principis q est eoꝝ dños põt eos vendere. ar. C. si ser. expoꝛ. vene. l. i. ⁊. ij. ⁊ p istaꝫ rõnez ꝫ archi. in. c. fraternitatez. liij. di. q põt eis auferre bona eoꝝ cum nõ hẽant ea nisi vt peculiuꝫ allegat. c. iudei el. ij. de iudeis vbi statutũ q si quertantur nõ auferantur eis bona. q si non quertuntur pñt eis auferri a ꝛrio sensu. melius facit. c. sicut iudei. c. ti. vbi. phibẽt q sine iudicio terrene ptãtis nullus eis auferat bona vel offendat q ex cã legitima possent. Ꝓ etereꝛ sustinentur ex pietate ⁊ gꝛa. vt dꝛ in. c. ⁊ si iudeos. de iudeis q non dꝛ trahi ad necessitatez. ff. de offi. procon. l. solent. in fi. ⁊ ex hoc posset sustineri opinio. aure. qui cum landul. ⁊ Sco. ꝓcordat q inuitis parentibꝰ pñt baptizari p dños ⁊ bene facerent.

¶ Utrum iudei adulti: aut alij adulti 12 sint cõpellendi ad baptismuꝫ. ꝛ.q. de iudeis ꝫ Sco. vbi. s. q fic per dños eorum pro quo facit tex. in. c. maiores de bap. vbi cõmendat ille tex. qui coegit infideles baptizari. Sed ꝫ est tex. i. c. sicut iudei. de iudeis. c. xlv. di. de iudeis q prohibet compulsionẽ. Sed ego dico veram opi. Sco. intelligendo de cõpulsione indirecta hoc est. Ita sunt angariandi ⁊ in fruitutez redigendi q eis eueniat voluntas cõuertendi. sicut exponit Greg. sup illud compellit intrare. facit. c. vlti. xxiij. q. iiij. cum glo. ⁊. q. vj. c. iam pro. sed de compulsione directa non ꝫ q deus voluntarium vult militẽ. d. c. de iudeis. similr idem dico de alijs infidelibus.

¶ Utꝛ liceat emere aquam vel labo- 13 rem ab eo qui non vult aliter baptizare. vide. j. simonia. ij. ℣. xij.

¶ Quid si nõ vult baptizare nisi cõ 14 mittat offerens aliquod moztale: puta adulterium. ꝛ. landul. vbi. s. q si ipse non potest baptizare. puta q mancus vel mutus nullo modo assentiat: qz fides offerẽtis ⁊ operatio ⁊ deuotio baptismum flaminis impetrabit: q credendus est q in talibus necessitatibus diuina pietas supplet.

¶ Utꝛ regratur contritio de pctis sa 15 ctis ante baptismuꝫ a baptizando. ꝛ. sm Alex. de hal. in secda sedẽ q sic de necessitate de oibus mortalibus q recoꝛdatur ẽt de venialibus in genere ⁊ forte de venialibus maioꝛibus q recoꝛdatur particulariter. aliter nõ suscipit gꝛam baptismalem. s. gꝛaz ⁊ remissionem pctoꝝ: ꝫ bene suscipit effectuꝫ baptismi qui est res ⁊ sacrm. i. caracterez. de conse. di. iiij. c. ostenditur. Sco. tñ in. iiij. di. iiij. clarius exp: mẽdo di-

est q̄ ꝫ non doleat de veniali q̄ non tollitur effectus gr̄e baptismalis: ꝫ tñ complementum: q̄ non delet illud veniale de quo non dolet ⁊ sic dicit ficte simplr: vel ſm quid. ficte simplr accedit ad baptismum ille qui ꝫ in se mor tale pctm: de quo non vult penitere: ꝫ tñ recedente fictione: hoc est aduenien te contritione hebit effectum baptismi s. remissionem pct̄oꝝ vt in. d.c. oñdit in fi. Et hoc intellige quo ad penam pct̄oꝝ precedentium baptismum. ꝫ nō quo ad penam seq̄ntium baptismum. Et ideo pnia est ei iniungenda de peccatis post baptismū ſm sctm̄ Bo. in. iiij. di. iij. ar. ij. q. ij. Ficte ſm quid accedit q̄ nō dolet de veniali: ⁊ iste nō ꝫ complementum. Et aduerte q̄ hic non accipio ctritionem p̄o dolore in formato a gr̄a: ꝫ p̄o doloꝛe qui exclu dit actualiter obicē mortal̄ peccati in actu. tenetur etiam talis postea confiteri peccata ante baptismum commiſ sa. vt patet. j. conſe. ij. §. ij.

Aptismus vij. quo ad effectum. querit vtꝛ per ip̄m auferantur oia peccata. ℟. q̄ sic. ca. regenerante. ⁊. c. fine pnia. de cōſe. di. iiij. Nō q̄ baptismus est ad regiſandum institutis. Vñ ibi transit hō de pt̄ate tenebꝛarum in ado ptionē filiorꝝ dei. ⁊ ibi maxime aperi tur largitas miſericordie dei in p̄mo aduētu. ⁊ hoc est quod Pau. dicit ad thi. ij. per lauacrum regenerationis⁹ ⁊ renouationis spiritusſancti quem effu dit in nos habunde.

1 ¶ Utꝛ p baptismū tollatur oīs pena ℟. q̄ sic pena q̄ retardat ⁊ excludit a vita eterna. de conſe. di. iiij. fine pnia. hoc est pena quam q̄s deberet exſoluere: aut in hac vita vel in alia p̄ peccatis commiſſis anteq̄ vitaꝫ eternam intraret: alias aūt penas non tollit.

2 ¶ Utꝛ baptismus tollat concupiſcentiam. ℟. q̄ inquantū ꝫ rōnem culpe extinguit per baptismū: ꝫ in quantuꝫ ꝫ rationem vitij siue pene non tollit vt non sit nisi speciali dono dei ⁊ miraculo fiat sed vt non obſit bene fit ex infusione gratie que ibi fit ex qua ſuperari potest. de conſe. di. iiij. c. ij.

¶ Utꝛ p baptismuꝫ tollatur irregula 3
ritas. ℟. illa q̄ prouenit ex defectu sacri non tollitur. vñ bigamus ante baptiſmuꝫ vel post non p̄t p̄mouer: sitꝫ corrupta vel añ vel post non p̄t velari. ⁊ de his habet. xxvj. di. acutus. Si p̄o p̄uenīat ex pct̄o sic tollitur ſm cōiter doc. irregularitas homicidij: ꝫ si homicidium fit sine pct̄o: vt in iudice ⁊ hmōi. sic ſm aliquos irregularitas nō tollit. vt no. xxvj. di. c. deinde. ſed ſm ſco. in. iiij. di. xxxij. irregularitas cuiuſ cūq̄ homicidij tollitur q̄literc̄q̄ sit cōmiſſum. hoc ſequr gl. l. di. c. ſi quis viduā. ⁊. lj. §. ecce. ⁊ hec est verior opi. Alia āt irregularitas q̄ prouenit ex defectu natalium non tollitur.

¶ Utꝛ tollat infamiā. ℟. q̄ sic ꝫ glo. 4
in. d.c. fine pnia. Nō q̄ p baptiſmum tollūntur pct̄a: ⁊ ea q̄ ſequunt̄ ex peccatis ſub rōne qua sunt pct̄a. ⁊ ideo cū infamia conſequat̄ pct̄m: ⁊ ſub ratione peccati: ideo tollitur.

¶ Utꝛ p baptiſmuꝫ p̄ferant̄ hoi gr̄a 5
⁊ virtutes ℟. q̄ sic ſm glo. in. d.c. ij.

¶ Utꝛ effectus baptiſmi eq̄liter p̄ra- 6
t oibus. ℟. ſm ſcm̄ bona. in. iiij. di. iiij. ar. i. q. iij p̄me ptis. q̄ triplex ē effectus baptiſmi. ¶ Primus caracteris ip̄reſſio. ¶ Scūs gr̄e infuſio. ¶ Tertius innocentie reſtitutio. Quantuꝫ ad p̄mum ⁊ tertiū eq̄liter oēs ſuſcipiunt ſi nō ficte accedunt. ꝫ quantū ad ſcūm nō: q̄ gr̄a ꝫ duplicem actuꝫ. ſ. delere pct̄m: ⁊ sic magis delet in eo q̄ magis cōmiſit: q̄ delet oēz culpā. Scūs act⁹ est habilitare ad bonū: ⁊ in ꝫ maiorē efficatiā ꝫ in eo q̄ se magis diſponit. In pmilis āt equalis ē efficatia cōiter.

¶ Utꝛ puer cū defertur ad baptiſmū 7
ſi occidatur ſalu̇et. ℟. q̄ ſi occidit ne baptizari possit in odiū baptiſmi seu x̄pi sic pie credo ſaluet. ſi vero occidat ex alio reſpectu: ſic dāabitur.

8 ¶ Quid si puer moreret qñ baptizas dixit ego te baptizo in noie patris. an tecꝫ cõpleat. ℟. ric. in. iij. dist. uj. ar. j. q. uj. pie credendũ est q̃ de⁹ suppleat Unde ⁊ in cimiterio dz sepeliri. similr si sacerdos ipediret ne totum cõpleret eet baptizãd⁹ sic: si nõ es baptizat⁹ ⁊c.

9 ¶ Utruꝫ baptism⁹ sit reiterandus. ℟. q̃ nõ. imo tam ministrãs quã suscipiens scienter vltimo supplicio plectunt l. ij. C. ne sa. bap. ite. ⁊ sunt irregulares vt. j. irregularitas. primo. §. xxiij.

10 ¶ Utrũ ignorans si facit se baptizari sine ꝺditiõe sit irregularis si postea inuenit q̃ fuerat baptizat⁹. ℟. q̃ irregularis est. ℟ sc. di. iij. qui bis. sm cõm intellectum. Potest tamen eps dispensare in necessitate magna.

11 ¶ Utrum non baptizatus credens se baptizatum saluetur. ℟. sic. de presby. nõ bap. c. apostolicam.

12 ¶ Utrũ suscipiat caracterẽ ordinꝫ si ordinet. ℟. q̃ nõ. de pñ. nõ bap. c. i. ⁊. c. veniens. si celebrat tñ ignorãs creditur q̃ ꝺficiat virtute ecclesie. sm tho. Doc idẽ dz tho i. iij. di. xxiij. ⁊ albꝰ. ⁊ summa. pte. li. iij. ti. xxij. q. viij. ⁊ placet: q⁹ virt⁹ spũsancti vegetãs eccliaz suã supplet potestãt i tali ne ecclia decipiatur.

Aptismus. viij. quoad eus qui tenet

Queritur qs põt tenere ad baptismum. ℟. q̃ non põt tenere abbas: monachus: vel religiosus. de conse. di. iij. non dz el primo. xvi. q. i. placuit el ij. tñ si tenent sint compatres.

1 ¶ Utrum pater vel mater. ℟. q̃ non si sint in matrimonio. intelligẽ. xxx. q. i. ad limina. alꝫ contrahent cognatiõẽ spiritualem: ⁊ etiam baptizando nisi in necessitate baptizarent.

2 ¶ Utrum nõ baptizatus possit tenere ad baptismũ. ℟. q̃ nõ. de pñ. di. iij. c. in baptismate. licet baptizare possit: q⁹ baptizans est de necessitate sacramẽti nõ suscipiens seu tenens ad baptismũ ⁊ si tenet nõ erit cõpater: sed bñ baptizans. cuꝫ sit vere pater spũalis. vide. j. matrimoniũ. iij. ipedimento. vij. §. x.

3 ¶ Quot debent tenere ad baptismuꝫ. ℟. q̃ vnus tñ. de cõse. di. iij. c. in catheciśmo. ⁊. c. nõ plures. sed tamen de consuetudine non seruatur.

4 ¶ Qld quid tenẽtur leuãtes de baptismo. ℟. q̃ tenẽtur admonere quos tenuerũt: vt castitatẽ custodiãt: iustitiam diligant ⁊ charitatẽ teneãt: ⁊ ante oia symbolum ⁊ oratiõẽ dñicam debẽt docere: vt in. c. vos añ omnia. de cõse. di. iij. ⁊ mgr. in. iij. di. vi. c. pe. dicit q̃ exigit a patrino diligẽs cura circa euꝫ p:o quo rñdet. Nõ limita verũ scõm Tho. qñ parẽtes notabiliter negligũt.

Ellum quidem dupl᷑ dicitur. s. ppꝛie ⁊ ipꝛopꝛie. Ppꝛie aũt bellum est illud qđ auctoritate pncipis suꝑiorem nõ recognoscẽtis indicit vt est imperator: ⁊ papa ꝯ Nosti. xxij. q. i. c. i. ff. de capti. l. hostes. ⁊. ff. de ver. sig. l. hostes. Et in isto bello capti efficiũtur serui ⁊ bona efficiuntur capientiũ: ⁊ sequitur tertium ius. s. postliminij. de quo in. l. postliminiũ. ⁊. l. si quid bello. ⁊. l. hostes. ff. de capti. ⁊ hoc vez si bellum fit iustum. Debent tñ bona capta assignare capitaneo: vt distribuat vnicuiq; ꝯ merita: sm bar. in. d. l. si quid bello: lz a pncipio efficiatur capiẽtiũ. Et hoc vez credo qđ dicit bar. nisi ꝑsuetudo haberet q̃ vnusqsq; sibi retineret qđ cepit q: tũc nõ tenetur assignare q: illud intelligitur actum qđ est ꝑsuetum l. q̃ si nolit. §. qui assidua. ff. ꝺ edi. edi. Dodie ẽt ex consuetudine inter christi anos nõ seruantur iura captiuitatis ⁊ postliminij quo ad seruitutẽ cui standum est: vt. l. postliminij. ff. de capti. ⁊ no. bar. in. d. l. hostes. ff. e. Quid autez sit postliminiũ. ℟. q̃ est ius amisse rei recipiende ab extraneo in statũ pristinum restituẽde: moribus legibusq; cõstitutum dicit tex. in. d. l. postliminij. Unde quo ad res bñ est seruandus: vt ille qui aliqua perdidit in isto bello quo ad eum iniegre restituatur. Et iõ

non currit prescriptio contra eum ꝑm glo. in c. prima accusatione. xvi. q. iij. Arma tñ de rigore non restituuntur. l. ij. ff. de captiuis. sed ꝑm conscientiam sunt etiam restituenda.

1 ¶ An autē hec locū habeant in bello indicto ab his qui de facto superiorez nō recognoscunt: vt est rex francie: hīs panie: z hmōi. ꝛ. ꝑm inno. in. c. olim el primo. de restitu. spo. z Bar. in. d. l. hostes. ff. de captiuis. z posliminio re uersis: q sic: q: hīt iura principis.

2 ¶ Bellum aūt impropie est illud qđ nō est indictum ꝑ principem sed per inferiores qui recognoscūt superiorē. z de hoc Pa. de ureurā c. sicut el. iij.

3 ¶ Utrum belluz in dubio sit presumēdum iustum. ꝛ. Pa. in. d. c. sicut q in bello indicto a principe summo: in dubio ꝓsumitur iustum z legitimā cām esse in ꝓncipe. iuxta notata per legistas in. l. ꝓscriptiōe: z. l. fi. C. si ꝛ iuis vel vti. pu. z per canonistas in. c. que in ecclesiarum. de ꝛsti. ꝛ in bello indicto a recognoscente superiorem: in dubio ꝓsumitur iniustum z sic intelige hosti. z tex. d. c. sicut facit. l. vnica. C. de gla. z. c. i. de pur. ca. cum suis concor.

4 ¶ Quid regitur vt sit iustum. ꝛ. pa. vbi. ꝛ. q in bello ꝑticeps sub sit legitima z naturalis causa: puta q: cōtumaces z rebelles sunt imperio vl ecclesie. Adde. ij. vt non fiat anio vindicandi: sed puniendi delinquentes. In bello aūt scđo modo dicto quinqz requirūtur ꝑm glo. xxiij. q. ij. in summa s. persona vt non sit ecclesiasticus: cui nō ls sanguinē effundere. xxiij. q. viij. clerici: nisi necessitate ienitabili. Possunt tñ ꝑm Tho. scđa scđe. q. xl. inducere alios ad iustū bellum: z eis assistere: vt pugnātibus subueniāt exhortationibus: absolutionibus: z alijs spiritualibus. Non tñ debent ostarl vt interficiant vel mutilent. sed vt fidē ecclesiasticā: vel patriam liberēt. Et licet aliqui interficiātur: nō tñ eis imputabitur: z multo magis prelati hoc pñt. immo peccarēt si nō facerent. xxiij. q. v. de occidēdis. de homici. postulasti. z. c. tua nos. xxiij. q. iij. Maximianus xxiij. q. i. i summa. z. c. militare. de clerc. c. iij. de restitu. spo. c. olim el. i. in no. tamen in. c. qđ in dubijs de penis limitat predictam exhortationem non posse fieri qñ sunt in possessionibus. sed ante sic. z mihi placet. z est securius.

¶ Secūdo causa legitima vt ꝓ defensione sua vel suoz aut paternarum legū. xxiij. q. viij. si nulla. ¶ Tertio res s. ꝓ repetitione rez z hmōi. d. c. oliz.

¶ Quarto animus vt nō exodio ls vt habeat debitū z hmōi. xxiij. q. i. quid culpatur. z. c. militare. ¶ Quinto auctoritas ꝛpioris. d. c. quid culpatur z l. vnica. C. vt ar. vsus inscio princ. li. xi. Potest ēt fieri auctoritate epi. ꝑm ho. in sum. ꝓcipue qñ pugnatur ꝓ fide vel ꝓtra eum qui ꝓ peccato mortali excōicatus nō vult parere.

¶ Utrū si aliqđ predictoz deficiat teneat ad restōem tam dānoz datoū ꝙ etiam raptoz bonoz. ꝛ. Do. eo. ti. q sic si deficit. scōm vel tertiū. Si tñ res subsit q. s. ꝓ eo rebus repetēdis facium sit. nō tenetur qui monit bellum restituere qđ ibi cepit. dummodo non excedat quod hēre debebat. Et hoc vere ū in foro pniali. vbi hz locuz ligdi ad non ligdū cōpēsatio. Sicut si quis ꝙ sibi teatur per furtū accepisse. r. non cogetur restituere ls dz hēre alia. r. ab eodē. Si vero dānificauit plus aduersariuz: nō credo excusatum: nisi cōcurrat simul auctoritas: nisi in cāu qñ vtz vi repellere ls. s tenetur cōpēsare dāna data cū eo qđ dz habere. z si plus hēret restituat c. qui habetis. z in. c. se. xiij. q. v. z i. d. l. hostes. ff. ō capti. z hz qđ dico i. ff. se.

¶ Utrū istis inferioribꝰ a ꝓncipe liceat facere belluz. ꝛ. Pa. in. d. c. sicut q aut his qui facit bellū hēt iurisdictōez sup his quibus guerrā facit. z illi sunt ꝙmaces z rebelles. z sic pōt statuere z concedere q liceat vnicuiqz res eoz tuadē: z suas facere. z liberos homi-

nes rebellis capre & detinere quouscz dño repũtare potuerint.c.a nobis.cl.i. de sen.excõ. Si aũt nulla iurisditionẽ super eos hñt nõ pñt sine auctoritate principis:nisi essent inimici. q; tunc pñt se & sua defendere cũ moderamine in culpate tutele.& hoiem potere & etiaz occidere.vt latꝰ dicã.j.de ensio. Nõ põt tñ aduersariũm cape & hec inuadendo res aduersarij suas facere. Qd intellige nisi in recõpensationem dãnoz suoz & in satisfactionẽ expensaz laboz & opez etiam ipm adiuuantiũ. di.i.ius gentili.xxiij.q.vij. si de rebus: vel nisi in territorio suo eos delinquẽtes inueniret tũc qñ talis suptiorem nõ hz coram quo sua repetere possit: res suas ppria auctate repetẽ posset & recupare.l iudei.& l.nullus.C.ũ iudeis

7 ¶ Utrũz subditi teneantur ire ad bellum iustum dño mandante.R. Pa.in d.c.sicut el.inj.q; subditoz qdam sunt vasalli ppzie.vt sunt qui tenent feudum ab eo. Quidã vasalli impoprie: vt sunt subditi rõne originis vel domicilij nihil tñ ab eo detinent:& tales ppie nõ sunt vasalli lz ibi hẽant possessiones nec teneni dño prestare fidelitatem. Quidã sunt milites veri.vt qui iurãt que ponit.gl.in l.pe.ff.ex q.can. ma.que sunt.j.de iles. Quidã nõ veri milites:sed tñ respectu honoris q ista nõ promittunt.sed viuũt vt alij cines. vt per Ly.in l.i.C. de in.& fac.igno. Istis premissis distinguo.aut dñs vult alios ꝓbito voluntatis inuadere nõ fauoze reipublice.& nõ tenentur eũz se qui etiam.vasalli ppzie.ar.d.c.de forma.xxij.q.v. nisi aliud habeat ꝓfitendo:vel pactum. Aut dñs inuadit.& time si timor est subitaneus & impromisus oẽs apti ad pugnã seu custodiaz tenentur fauoze reipublice. Nã clerici hoc casu tenẽtur ad custodiam.c. puenit.& quod ibi notat.de immu.ec. Facit.c. omni timoze.xxiij.q.viij. Aut nõ est talis timor.& tũc vasalli ppzie dicti tenentur. per.d.c. de forma & milites veri.per.d.l.pe. Alij vero non sunt cõpellendi oũmodo dñs sufficiat de per se ex redditibus quos habet a loco. Nã propter hoc honorant dñm in redditibus:gabellis & huiusmodi vt necessitatis tempoze eos defendat.ar.xxij.q.v. principes.& c.regũ. si vero non sufficit per se time tenentur omnes pro salute domini.vt patet ex.c.si nulla.& d.c.omittit moze.xxiij.q.viij.

¶ Utrũ subditi sequentes dñm in in- 8
iusto bello excusentur.R. Pa.in.d.c.sicut q; inno.dicit q; non si scienter hoc faciunt:nec excusantur ex timoze amittendi feudum:vel alia bona.xxij.q.v. ita ne.si vero dubitant & inquisierunt quantum potuerunt peritiones:& semper dubij remãserunt excusantur propter bonum obedientie.c.quid culpatur.xxiij.q.i.aliter non arguit.c.cum inhibitio.de clan.despon.non tamen excusantur amici & cognati & alij.q voluntarie adiuuant talem in dubio.immo si erat iniustum de omni dãno dato tenentur ad restitutionem.

¶ Utrum subditus qui in dubio bel- 9
lando multa acquisiuit:teneatur ea restituere:cognito q; bellum erat iniustũ R.q; sic omnia que habet.& credo q; etiam consumpta:quia nunqz habuit bonam fidem:ex quo semper dubius permansit. Et de hoc vide.j.ꝑscriptio. ij.& scõm illam distinctionem dic.

¶ Utz oẽs existentes in bello iniusto 10
teneãtur insolidum.R. scõs. Do.ti.re. i.q; sic de omni damno qõ sine auxilio ꝓsilio fauoze datum est:qz aliter datũ non fuisset.arg.xvij.q. iij.oẽs.& j.q. i.notũ.in fi. si vero ꝓbabiliter credit q; ꝓpter suum auxiliũ:ꝓsilium:vel fauorem non plus fecerint qz alias facturi erãt:nõ tenentur nisi de his que ipse habuit:vel dãnum dedit:vel aligs de familia sua directe & occasionaliter.arg. de sen.& re iudi.c.i.de eta.& qũ.oz.c.illam.& de hoc vide etiã.j.furtum.§.xvi.

¶ Sed queritur quid tenetur restitu- 11
ere faciens bellum iniustum.R. Do.

vbi.ſ.q teneť de oībus dāńis que ipe vel ſui intulerunt aduerſario vel eius hoibus tenetur ét proprijs hoibus, de dāmnis datis ab aduerſarijs.

12 ¶ Utr hńs iuſtum bellum teneat in aliquo de dāno aduerſarij.ff.mo.vbi ſ.q non teneť de illis dāńis que bona fide intulit:a gbus comode abſtinere nō poterat ꝑm ꝓuentudinez pugne. Si qua tñ alio craſſandi z malitioſe intulit cū alś poſſet abſtinere z ſibi ꝓſulere tunc teneť ꝓpenſare cum dāno ſibi dato z ſi excedunt teneť eis ſatiſfacē.

13 ¶ Utr hńs iuſtum bellū teneatur de dāno dato ſubditis aduerſarij.ff.g.ſ. q nō.immo licite bona capit.non ſolum aduerſarij:ſz ét fautoz z ſubdito ruz ſuoz donec ſibi fit ſatiſfactū. ſ3 di ti tñ aduerſarij q deum timentes nolunt dño ſuo in bello illicito ꝓpendere auxiliū vel ꝓſilium nullatenus ſunt ſpoliādine pena excedat auctores.ar. de his q fi.a ma.par.ca. ſtatuit.z.i.q. iij.c.i. Imo ꝑm Ricar. in.iij.di.xv.q ſcienter talibus innocentibus inferunt dānum teneť ad reſtitutionē. Verus credo niſi dńs eoz directe vel indirecte ex ꝓſonis vel rebus eoz iuuaretur. Multo magis tenetur ad reſtōnem q dāńificat non ſubditos aduerſarij innocentes ſcienter: vt ſunt eccliaſtici z hmōi. Secus ât eſſet ſi a caſu dānifica ret ſ3 non intendes nec obligatus inte dere vtputa q bellās ꝺ aduerſarium non valens eū impugnare incēdit ciuitatem.z ſic cōburuntur eccle z bona ipſius z alioz innocentū nam tūc non teneńt z ſic ꝓz q eccle incaſtellate ꝓt incendi z bona ibi repoſita ex gbus ſuſtētabant ꝺ hoſtes in iuſto bello ꝓt capi. non incaſtellate ꝙo a ꝓpoſito nec res eccle ſunt auferende et ꝓrz facientes tenent ad reſtōnem.

14 ¶ Utr dńi qui hūerunt bellum ad inuicem ꝓt cōponere ſil de dāńis.ff. Bona.ti.reſti.q ille q habuit iuſtū bellū non ꝓt componere ipſeudiciū hoium ſuoz quin ipſe teneatur eis de dāńis que paſſi ſunt:niſi z ipſi fuerint in culpa. Doc vez in foro ꝓſcientie: ſi ad tales culpā non venerunt ex eius ꝑ ſuaſione alś non facturi. Ille aūt q hz iuſtum bellū ꝺz procurare ꝓo viribꝫ vt ſatiſfiat ſuis hoibus . Et ſi non ꝓt z ipſi hoīnes ꝺicunt compōni ꝺz Bona.non ꝓt de dāńis q paſſi ſunt in incendijs z rapinis componere. ſacit in.ar.l.i.z.l.tranſactionis placituz. z.l.preſes.C.de tranſac.z.c.ſi.de ma.z obe. Sed ego credo q in oībus ꝓt. ar.eoz que notantur in.l.ſi.C.ſi ꝺ ius vel vti.pu.z in.c.que in eccliarum de ꝓſti.vbi ꝺz q ex rōnabili cā ꝓt princeps tollere rem vnius z dare alteri.z non ꝓt eſſe maior rō ꝺ fauor publicus carere bello. Et ſil poterunt q habent iura ꝑtialia. Uñ Oſt.ſz q qñ duo milites hūerunt iniuſtum bellum inuicē pace inter eos facta z dāna remiſſa q hec remiſſio extenditur ad oēs vtrūſq partes:ſz nō ꝓſentiant qñ par aliter hñ non poſſet.allegat.l.quentio nium.ff.de pac. Lōcordat Pa.in.c.in nra.de iniurijs. Aduerte hic ſcōm cūdem Pa.vbi.ſ. q noſe dāni proprie z ſtricte venit diminutio ꝑmonij q alium facta.l.iij.ff.de dāno inſec. Et ſi non veniunt expenſe facte ꝑ pria voluntate:ét coacta noſe dāni. Quod nota. ꝓo ſtatutis z ſilibus odioſis. Item ſi mita q ꝑdicta remiſſio nō valet quo ad dāna data eccliis z eccliaſticis ꝓſonis:niſi prelati ipſarum conſentiant.

¶ Utr dñs teneatur mandatario de dāńis que in bello eſt paſſus.ff.ſcōm Pa.in.d.c.ſicut q ſic niſi cā pietatis humanitatis vel parentele bellum fecerit vel niſi ex debito teneretur vel ni ſi aliquid recipere ꝙenerint ꝓo mercede. Et vide de hoc.j.mandatuz.ꝺ.v. Et hoc intelligo de dannis que verisi militer potuit mandans ꝓuidere.

¶ Utr occupata per principes chri 16 ſtianos qui hodie inter ſe bella gerentes ꝓpria temeritate quod vnus gente poſſedit ab antiquo alius violenter

de nouo accipit sint restituenda ꝛc. d. anto. in. c. quod super his de voto ſcꝛ Poſſit. quod non videt quomodo in ſte teneant nec qualiter confeſſores eo rum peccata ꝗꝝ notoria palpitent. nec qualiter ab eiſde elemoſynas aut poſ ſeſſiones accipiant: aut eos abſoluant Unde caueant: aut ne caternatim ad inferos vadant ꝛ altos ſecuꝛ trahant nec credit ꝙ in italia ꝓſcribi talia poſ ſint. c. fi. de ꝓſcrip. Et ideo reſtituere tenetur.

17 ¶ Utruꝛ clericus in bello iuſto cum domino ſuo vadens qui lucratur ali quã de bonis aduerſariorum teneat ea reſtituere. ꝛc. Modo. ti. reſti. ꝙ ſi ea rapuit: peccauit capiendo. ꝛ reſtituere tenetur eis a ꝙbus abſtulit quia illam rem capiendo non potuit facere ſuaꝛ. quia ſicut dominus nõ potuit ei dare auctoꝛitate belladi. ſic nec rapiendi. Poſſet nĩ retinere ſi guerra durante dñs vt illam teneat conſenſit. Si vero nõ ipſe rapuit. ſed ſibi ab his ꝙbus li cuit rapere data fuit. tũc nõ reſtituere tenet. Quod verũ credo ꝙſi ex conſue tudine quilibet ꝙ rapuit ſibi retinet. alias ſecus. q2 de iure quilibet tenetur capitaneo aſſignare: vt illa diſtribuat. vt. l. ſiquid bello. ꝛ ibi Bar. ff. õ capti. ergo ſine eius auctoꝛitate tenere nõ po terit. facit. c. dicat. xxiii. q. v. niſi vt dixi conſuetudo ſit in contrarium.

18 ¶ Utꝛ liceat omi tpe bellare. ꝛc. ꝙ in bello iuſto non lꝫ bellare in quadrage ſima: nec in diebus feſtiuis niſi neceſ ſitas vigeat inuitabilis. textus eſt cuꝫ glo. in. c. ſi nulla. xxiij. q. viij. Item nec tempore treughe. ca. i. de treu. ꝛ pace. Quod intelligẽ in pugnatoꝛibus non in defenſoꝛe. vt notat predicta glo.

19 ¶ Utruꝛ in bello iuſto liceat vti decꝛ ptione dolo: vel inſidijs ad vincendũ inimicos. ꝛc. ꝙ ſic dũmodo mendaci um non dicant vel fidem ꝓmiſſam nõ frangant. facit. c. vtilem ſimulatio nem. xxij. q. ij. c. dñs. ꝛ. q. vij. in ſum ma. xiij. q. v. dixit. vide glo. in. c. cupiẽ tes in ver. malignantium de elec. li. vj.

¶ Utꝛ locans arma. equos ꝛ hmõi eunti ad bellum repetat ſi ammittant in bello. ꝛc. Jnn. in. c. ſicut. el. iij. de in reſtituendo. ꝙ non. q2 ſic ea conduxit ff. loca. l. item queritur. §. ſi quis ſeꝛ uum facit. l. videamus. §. fi. ff. eo.

¶ Utꝛ comodans poſſit ſimiliter re 21 petere. ꝛc. Jnno. vbi. ã. ꝙ non q2 non exceſſit fines cõtractus. ff. como. l. ſi vt certo. §. ſed interdum.

¶ Utꝛ tenente aliquo rem meaꝫ licꝫ 22 at mihi violẽter auferre. ꝛc. Pa. in. d. c. ſicut aut incõtinenti recuperare vult ꝛ lꝫ q2 vim vi repellere licꝫ. de quo. j. Defenſio. Aut non ſtatim. ꝛ ſic ꝺꝫ per iudicẽ eam recuperare ſi põt ꝙ ſi non põt. ſic in defectũ iudicis põt dñs reꝫ ſuam ẽt violenter ſi aliter non põt fa cere recuperare. ar. l. nullus. C. de inde. in glo. ꝛ. l. aut pretoꝛ. ff. de his que in fraud. cre. §. ſi debitoꝛem. notat. Jnno. in. c. olim el. i. de reſti. ſpo. ꝛ Alle. ric. ꝛ Sco. in. iij. di. xv. ꝙ ſi aliter nõ poſ ſum rem meam hẽre. lꝫ furto eam tolle re. de quo dic. vt. j. Furtum. §. lx. Non tñ lꝫ per mendacium. q2 non lꝫ menti ri ꝓ alterius vita. xxij. q. v. ne qs. Et ſic limita gl. in. c. cupiẽtes de ele. li. vj.

Enedictio

ſup ppls que dam eſt ſolẽ nis que fit cum illa ſolẽnitate. Adiutoꝛium nr̃m ꝛc. Et hanc ſolum epi poſſunt facere in tota ſua dioceſi. ꝛ archiepi in tota ꝓuincia cum viſi tant. ꝛ legati in ter̃minis ſue legatiõis ꝛ abbates quibus ex ꝓuilegio cõceſ ſuꝫ eſt. vt notatur. xxvj. q. vj. miniſtra re de conſe. di. i. cum ad celebꝛandas. de excel. ꝓela. accedentibus. de ꝓuil. abbates li. vj. Alia ſimplex. Et hec fit a ſacerdotibus in miſſa abſente epõ. aut de mandato eius cum pñs eſt. xxj. di. deniq. xcv. di. ecce. ego dico.

¶ Utꝛ benedictio calicis paramento 1 ruꝫ ꝛ hmõi ꝓ miſſis celebꝛãdis poſ ſit fieri a ſacerdote. ꝛc. doc. in cle. atten dentes. de ſta. re. tenent ꝙ non q2 ſunt

potius ordinis epalis. z hoc idē in. d. c. abbates. Sed iudicio meo nullo iure eoz dictū pobatur. Et credo q ímo possint bñdicere paraméta tali rō ne motus presbyter pōt omnia facere q̄ sunt ordinis: nisi sint ordinis epalis: vel spāliter ei interdicta. c. q̄is. xcviij. di. z. d. c. ecce. z. xliij. di. legimus ſ bñ dictio paramentoz cum non sit ordinis epalis pz q: cōpetit abbatibus ex ꝙsuetudine vt tenent doc. in. d. c. abbates. z. d cle. attendentes quod fieri nō posset si esset ordinis epalis. ar. eoꝝ que notant in. c. pe. de ꝙse. ec. vl al. nec est ēt. eis prohibitū. pz q: in. d. c. q̄is prohibet ꝙsecratio sacerdotū diaconorum z subdiaconoz. ꝙsecratio ꝑginū ꝙsecratio ecclie vel altaris: crisma ꝙficere crismate frontes baptizatorum signare: publice penitentē reconciliari. z in. capi. ministrare. xxvj. q. vj. addit q: non bñdicat publice plebē in ecclesia. Quod intellige vt dixi. ē. z in. c. cō sulto de ꝙse. di. i. q: nec corporalia dz ꝙsecrare. q̄ vestimenta potest q: in. c. vestimenta. z in. c. vasa de conse. di. i. nihil. dicit de episcopo. Quare credo omnia que pertinent ad celebrationez missarum que non fiunt cuz sacra vnctione: vt est calix z patena. z nō sunt eis specialiter inhibita sicut sunt corporalia que ab epo debent esse benedicta. vt in. d. c. cōsul. z alia hmōi pos sunt benedicere. ar. d. c. quātis. z. c. ecce. nisi eps esset presens quia non liceret. ar. c. deniq. xxj. di.

2 ¶ Utz abbates possint similiter benedicere. Be. in. d. ca. abbates tz q: sic oia in quibus fit verbalis solum benedictio: z q̄ faciunt ad opus suarū ecclesiaruz. alis non. Sed ego dubito de benedictione corporaliū que tz sit verbalis. solum tñ videtur episcopis reseruata. d. c. consulto nisi dicamus derogatum per ꝟriam consuetudinem cū sit potius episcopis reseruata ratione dignitatis q̄ ordinis. Et ideo abbates possent ex consuetudine. ar. d. c. accedē tibus. Idem dic de benedictione calicis de quo. j. calix. §. i.

¶ Utz vestis debeat iterum benedici quando repeciatur. ꝟ. q: non. nisi quā do fit. talis repeciatio q: sine ipsa cum dicta veste nō posset celebrari. puta tunus manice. z huiusmodi. quia cum amittat formam debet iterum benedici. ar. eoꝝ que notantur in. c. i. de conse. eccle. vel al. Secus dico si de stola fi at manipulus. Vel de manipulo stola quia non videtur alia forma: nisi q: vnum est breuius altero. que quidem breuitas non mutat formam. 3

¶ Utz sponsa que non est virgo debeat benedici. ꝟ. q: non. xxxij. di. seria tim. ímmo benedicens secundas nuptias ab officio z bñficio suispēsus dz mitti ad papam. c. i. de secun. nup. 4

¶ Utz diaconus possit bñdicere mēsam. ꝟ. q: non: presente presbytero ni si esset diaconus cardinalis. sed absente presbytero potest ſm notata in. c. le gitimus. xciij. di. 5

¶ Utruz recipere pecuniam p benedictione nubentium sit simonia. ꝟ. q: sic tex. est in. c. cuz in ecclie. de simo. 6

¶ Utz mulier possit benedicere. ꝟ. q: non. nisi vt potest quilibet bonꝰ christianus. c. noua. de penitē. z remiſ. q: que sunt ordinis non cadunt in mulierem. d. c. noua. 7

¶ Utruz benedictio mense z aque sit certi ordinis. ꝟ. ſm Inno. in. c. i. de excel prela. li. vj. q: benedictio aque sic. Et ideo esset irregularis: excommunicatus. vel suspensus ipsam benedicendo. secus de benedictione mense que non est ordinis. 8

¶ Utz libri ecclesiastici sint benedicendi. ꝟ. ſm glo. in. c. i. de pig. q: non. 9

Enefacere ex timore z non ex animo non reputatur benefacere: sed pro non facere. xxxij. q. v. ad fidez xxxij. q. v. sicut enim. de consecra. dist. v. quicquid. lxxxvj. distin. non satis. de regu. iu. qui ex timore.

Beneficium est quedã beneficiola actio gandiũ tribuẽs: capienti in li. feu. c.i. ex qui. cau. feu. amit. ⁊ Pa. in c. vnico. de como. ⁊ in. c. ad audientiã. de prescrip. hec diffinitio cõprehendit quodcũq; q dr beneficium. Sed hic de ecclesiastico solum dicendum est.

1 ¶ Quoplex est bñficium ecclesiasticũ ſz. q aliud. est religiosum: aliud seculare. Religiosum aliud simplex vt canonicatus regularis. Aliud duplex vt abbatia: prioratus. vel aliud hñs iurisdictiones. Seculare vero. Aliud summus vt papatus. Aliud maius vt epatus. Aliud mediocre seu duplex vt dignitas vel psonatus: vel aliud hñs curaz aiarum. Aliud minus seu simpler. vt canonia capellania aduocatoria ⁊ huiusmodi. Aliud non hñs administrationem. ⁊ isto mõ dr large bñficium: Et est qñ quis hz bñficium non in titulum: vt sunt capellani ad nutum amouibiles: hz qñ hz in titulũ aliquod bñficium: cui est assignata dos quantũcunq; sit simpler dr hñs beneficiũ cuz administratione. vñ Be. in. c. presenti. de offi. ordi. lib. vj.

2 ¶ Utrũ prebenda sit quid spũale. ſz. Pa. in. c. dilecto. de preben. q si ẽ annexa iuri canonie partim est spũale, ⁊ partiz tpale. Si vo non est annexa canonie vputa qz in eccla non sunt pbende distincte hz oia cõta. ⁊ per capitulum assignatur illi vnum predictũ in prebenda: ⁊ alteri aliud. vel quid sit: Vel et si sunt distincte. tñ non sunt canonicatibus annexe. q: non est ibi numerus canonicorum: tunc est mere tẽporale. ⁊ potest. concedi etiaz laico ad ipsius sustentationem.

3 ¶ Utrũ altaria que dantur in titulũ p petuum dicant bñficia. ſz. secũ gl in clemẽ. i. de deci. ⁊ segtur Be. in c. i. de ofite lib. vj. q sic ⁊ appellatione officij altaria pdicta intelliguntr. facit. c. vj. de pcel. pben. Secus si nõ dantur in titulum qz bñficium non dicunt proprie.

4 ¶ A quo dz dari bñficium ecclesiasticũ ſz. q regulariter p ordinarium nisi ex speciali statuto vel consuetudine ad alium pertineat. Ut. j. dicam.

5 ¶ Utrũ capln sede vacante possit conferre. ſz. qõ nõ illa bñficia que ad epi collationem ptinent. Sed bñ põt conferre illa que ad epm ⁊ ipm capln cõmuniter ptinent. Silr alia bñficia pt oferre qñ eps est suspensus a collatione bñficiorũ ẽt si eps hñet interesse in tali collatione tãq; prelatus. Et idẽ potest eps qñ capln esset excõicatus. seu maior pars maiori excõicatione vl suspensus. c. si ad epm ne se. va. li. vj. Si vero ptinet ad epm collatio cum ofilio capli: vel assensu non posset capln intromittere nisi suspẽsus esset in mora petende relaxationis. Si vo capln vel alius de cõsuetudine vel statuto deberet cõferre de consilio epi: defuncto epo: vel in remotis agẽte. ita q in bre ui eius pñtia nõ possit hñi. nõ ppea dz differri collatio. vt in. d. c. si ad epm.

6 ¶ Quid de beneficijs vacantibus in curia. ſz. q oia beneficia: dignitates ⁊ psonatus vacantes in curia romana non pñt conferri nisi p papam. Silr beneficia: dignitates vel psonatus curialium vel accedentium: seu redeuntium. de curia si decedunt in locis vicinis curie ad duas dietas legales: que faciunt. xx. miliaria pro die. l. i. ff. figs cau. Et notat glo. in. c. presenti de preben. li. vj. Uñ si distarent p. xij. miliare non includerentur. ff. de ẽb. si. l. iij. limita nisi predicti moderẽtur in loco proprio domicilij: vel proprie domus. qz tunc non reseruãtur pape: nisi esset talis curialis qui hz hñet ibi proprium domicilium tñ ibi morabatur solum pp curiam: qz tunc reseruatur. Silr reseruatur qñ est curialis qui moritur in loco vñ recedit curia vel in itinere dũ curiam sequeretur quantũcunq; vbi decedit sit remotus ab ipsa curia. Verum est q post mensem si non fuerint collata beneficia predictor: conferre

pñt illi ad quos ptinet eoꝝ collatio p
scip sos tñ: vel ipsis agentibus in re
motis p suos vicarios generales: qui
bus id commissum fuerit in eoꝝ dio
cesibus erūtēta. nisi essent parrochia
les ecclie: z vacarent sede aplica vacā
te vel si anteq̄ papa ea conferret mo
tus est. hec notantur in.c.li.el primo
c.statutum.c. presenti. z.c. si aplica de
pben.lib.vj. Elduerte ēt circa hec ad
regulas cācellarie z reservationes q̄ue
faciunt cōiter pontifices in sua creatio
ne. q: non semper se habent vno modo. Ideo non pono hic.

7 ¶ Quid de presentatis a patronis sede vacante. ℟. q̄ capitulum potest eos admittere z instituere in beneficijs. li ad episcopum si viueret pertinuisset. c. z si capitulum. de instu. li. vj.

8 ¶ Quid si eps conferat beneficiū absenti. ℟. q̄ li non fiat suum donec consentiat. tñ eps non poterit alteri pferre donec ille recuset: nec valet collatio si conferat nisi eps assignasset terium cōpetentem z consentiendi infra qō non consentit. si tñ post terium utq̄ cōsentit anteq̄ alteri esset collatus valeret. c. si tibi absenti. de pben. li. vj.

9 ¶ Utr eps vel alius cui mandabatur de beneficio prouideri pauperi clerico teneatur iterum prouidere si ille clericus aliud est consecutus. ℟. q̄ non. c. si pauper. de pben. li. vj.

10 ¶ Utr eps teneatur ordinatis p ipm prouidere de beneficio. ℟. q̄ sic. si est in sacris ordinatus. c. cum secundum de pben. Idem dic qñ commisit q̄ ordinetur per alium. c. si eps de pben. lib. vj. Et hoc verum nisi habeat suaz vel paternam hereditatez vnde possit sustentari. ꝑm glo. in. d. c. si eps.

11 ¶ Utrum promittens alicui prouidere de beneficio ecclesiastico non vacā te: vel qualitercūq̄ promittat cum potuerit teneatur. ℟. q̄ non q: talis promissio est nulla. c. detestanda. de concess. pben. lib. vj.

12 ¶ Utr recipiens beneficium ecclesiasticum de manu laici cadat in aliquaz penam. ℟. Inn. in. c. quisquis. de elec. q̄ sic q: est intelligibile ipso iure de iu. patro. preterea tamē episcopus posset cum eo dispensare. ꝑm eundem. ar. ca. nuper. de senten. exco.

¶ Utr quis possit renunciare suo be 13
neficio vt alij prouideatur. ℟. Pa. in c. dilecto de pben. q̄ sic. dūmodo in actu renunciationis nō deducat in pactum. sed ipsam renunciationē faciat pure z libere. alias esset simoniacum. vt vult glo. in. d. c. dilecto. z gl. in. c. ex parte el primo. de offi. dele. Si tamen in alio gereret vt alteri concederetur: non esset simonia: dummodo pactum non faciat li peccet vt est clara. glo. in c. ordinationes. i. q. i.

¶ Cui potest dari bñficium eccliastī 14
cum. ℟. q̄ solis clericis non ligatis z hñtibus etatem debitaz. z q̄ sit etas debita. Vide. infra Etas. z quis ordo requiratur. vide. j. clericus. vij. ℣.

¶ Utr clericus coniugatus possit ha 15
bere beneficia ecclīastica. ℟. Pa. in. c. sane de cle. conju. q̄ nō. Sed nec etiaz administrationes ecclīasticas. Et per hoc puto q̄ nō possit esse vicarius epī q̄ tenēt doc. i. c. vno. eo. ti. li. vj. z in. c. Joannes. Item Pa. eo. ti. li. q̄ nec ēt potest dispensari cum eis vt habeant bñficium simplex li alij ꝑium teneāt z pōt saluari dictus eoꝝ. vt valeat dispensatio si fiat a papa. z Pa. intelligat nōvalere si fiat ab īferiore papē.

¶ Utr filius sacerdotis possit obtine 16
re beneficium in ecclia patris. ℟. q̄ sic si alias est legitimus. c. ad hec de fi. ꝑsby. dūmodo non ad illas dignitates vel prebendas quas immediate pater eius habuit pmonuerit. c. constitutus de fi. pres. Et noie filiozum in hoc veniunt ēt nepotes de iure in hereditate succedentes. vt sunt p rectā lineaz descendētes nepotes ar. insti. de here. quali. z di. ℣. sui ꝑm Do. z Ber. in. ca. ad extirpandas de fi. pres. Secus i collateralibus in quibus successio locum

non hꝫ.ar.de offi.dele.c.expte. Item ſm Jo.nepos poteſt poni imediate in eccliꝫ cꝫ annus eius habuit pſe eius viuente: ſi patre mortuo non pōt. qz ceſſat rō in primo caſu ſucceſſionis.ſi non in ſcdo. Itez aduerte qꝫ ſi pater habuit pſonatum imediate non poterit filius in eadem eccliꝫ.hꝫe vicariā. vt in.ca.michael de fi.preſ.vel ſrio.ſi pater habuit vicariam ppetuaz filius immediate non poterit hꝫe perſonatū vt in.c.conſtitutus.de fi.preſ.

17 ¶ Quis pōt diſpenſare cum illegitimis vt obtineant beneficium eccleſaſti cuiꝫ.ꝛ.qꝫ eps in beneficio ſimplici cui non iminet cura aiarum vt in.c.is qui de fi.preſ.li.vj. Nec diſtinguo ſm glo. ibidem an.ſit ſpurius adulterinus.vel naturalis licet quo ad ſucceſſiones diſtinguantur ⁊ in difficultate diſpēſan di. Jn aliis autem ſolus papa.

18 ¶ Sed nūquid poterit eps diſpenſare cum talibus in pſonatu vel dignitate ſine cura.ꝛ.glo in.d.c.is g.qꝫ nō hꝫ ſolus papa. Et eā ſequunt coiter doc. ⁊ ſi efficeretur religioſus.

19 ¶ Utz eps poſſit cum predictis diſpēſare in canonicatu eccleſie cathedralis.ꝛ. ſm Archi.in.d.c.is qui.qz ſic ex quo non inuenitur prohibitum. Et cū eo concordat Be.in.d.c.is qui.hꝫ Jo. monac. ⁊ alij teneant qꝫ non poteſt. Quod non placet.

20 ¶ Utz eps cum predictis poſſit diſpenſare in rectoria.ꝛ.qꝫ ſic in omi beneficio dūmodo non cadat in nomen dignitatis vel pſonatus. vel hēat curam aiarum. Et hoc tenet hꝫ gdam teneant ſrium.vt no.Be.in.d.c.is qui. Et rō potiſſima eſt qz ptās diſpenſandi ꝓceſſa allicui: cuius effectus non in ipm hꝫ in alium deriuat dꝫ late interp tari.vt no.io.an.in.c.fi.de ꝓb.fig. Et ſe.Joā de imola.⁊ Be.in.d.c.is g. Et maxime qñ interptatio fit ꝑ ipſum cōcedentem.tuꝫ.no.de priuil.c.qz circa. Et tō iura que videntur ſria intellige ⁊ limita qꝫ loquunt in diſpēſatione alicui ꝓceſſa: cuius effectus in ipſe deriuat q̄ ſtricte interptanda eſt. Qō nota.

¶ Quid ſi bñficium ſimplex hēat cu 21
ram aiaꝝ annexaz.nunqd eps poterit diſpenſare cū predictis.ꝛ. ſcom Archi.in.d.c.is g qꝫ ſic.qz talis non dicit hꝫe curaz aiarum.vt probat tex.in.c. ſup eo.de preben.li.vj. Nam vt ibi pꝫ pōt quis hꝫe prebendā ⁊ dignitatem: cui annexa ē parrochialis eccliꝫ.⁊ tñ non poſſet quis hꝫe ſil dignitatem ⁊ eccliam curatam.c.de multa.de pben. Lapus abbas limitat hoc verum qñ eccliꝫ curata hꝫ vicariū alūm ab iſto. alis non.alij doc.indiſtincte tenent qꝫ nullo mō eps poteſt diſpenſare. vide Be.in.d.c.is g mihi placet prima opi. cum predicta limitatione vñ lapi.

¶ Pone qꝫ in eccliꝫ eſt ſtatutuz iura 22
tum ⁊ p papam approbatū qꝫ nullus illegitimus ibi promoueatur an eps poſſit diſpenſare.ꝛ.Jo.mo.⁊ ſegtur Be. in.d.c.is g qꝫ nō.ex quo tale ſtatutuz eſt iuratū vel confirmatum. Secus eſſet ſi ſolū eſſet ſtatutuz non iuratū vel cō firmatuz.qz tunc poſſet eps diſpēſare ꝑ.ppzium ſtatutū.iuxta no.de elec.c.hꝫ canon.li.vj. Limita ꝓdicta oia qꝫ eps pōt diſpenſare cuiꝫ illegitimo in beneficio ſimplici: verum niſi aliud impedimentum canonicuꝫ obſtet q̄ illegitimitas ⁊ ſuper que eps non poſſit diſpenſare.vt in.d.c.is qui.

¶ Utz diſpenſatus vt promoueat ad 23
ordines ſacros p papam.p hoc videtur talis illegitimus diſpenſatus vt poſſit obtinere beneficium cuiꝫ cura.ꝛ.qꝫ non.qz diſpenſatio nō trahitur ad cō ſecutiua eius ſup quo diſpenſatur qñ diſpenſatio impzmit effectum validā ſuper actu in quo diſpēſatur abſq; eo qꝫ extendatur ad illud conſecutiuum ſm Be.in.d.c.is qui.

¶ Utz prefatus illegitimus diſpēſa 24
tus vt poſſit obtinere bñficium eccliaſticuz poſſit poſt primuꝫ poſtea aliud obtinere ſtute diſpenſationis.ꝛ. Be. in.d.c.is g.qꝫ paulus hic diſtinguit qꝫ

aut dispensatio fuit facta sup certo bñficio. & tunc si fuit in culpa vt illud nō hñet. sic aliud nō poterat hñe. Si vo non fuit in culpa: vel dispēsatio super in certo beneficio fuit. sic poterit post primū aliud habere. Et placet mihi ł Be. ibi videatur tenere opi. d. Lapi q aliter distinguit. Sed mihi nō placet. Vide eum ibi si placet.

25 ¶ Utz prefatus dispensatus vt possit hñe bñficiū curatū possit p hoc obtinere dignitatē. ff. Be. in c. fi. de fi. pf. q nō. q: ista ponunt vt diuersa in. d. c. fi. & vno pcesso nō venient aliud. Uñ in dispēsatione nō pcedit argumentum a maiori. nec a fili. vt ibi no. Be.

26 ¶ Utz illegitimus vł irregularis dispēsatus in ordine & bñficio atq; primotus possit postea ipetrare dispensationes sup pfalitate nō facta mētione de defectu illegitimitatis vł irregularitatis. ff. ł Be. i. d. c. fi. q nō ter. ē in. d. c. fi.

27 ¶ Utz eps possit dispensare cū p dictis illegitimis. vt possint plā bñficia simplicia retinē sil. ff. Be. vbi. q nō sacri. c. cū primo. ff. de pben. li. vj. vbi q cōceditur alicui vt possit beneficium alteri conferre. intelligitur de vno & non de pluribus.

28 ¶ Utz eps possit dispensare cum illegitimis vt hēant simpler bñficium seu pbendam in ecclīs suoz patz qui sunt sacerdotes. ff. q nō ipsis viuenti bus. c. cū decorez. de fi. pf. Multo minus in canonicatu. c. cū ad abolendā. de fi. pby. Sed ipsis mortuis. sic dñō non dispensēt sup bñficio seu pbenda quā eius pf tenebat imediate. secus si mediate. Nofre. tū ł q numō canonicatum in eadem ecclia poterit hñe ex dispensatione epi. Sed ꝑium credo verius. vt notatur in dictis. c.

29 ¶ Pone papa dispensauit cū illegitimo. vt possit promoueri ad bñficiū ēt hñs nūquid p istam dispensationem poterit promoueri ad bñficium cui presentiendus est p electionem eligēdus. ff. ł Be. in. d. c. is q. q sic. qñ qñ vicīū tollitur ex toto. vt in casu predicto pōt eligi. vt in. c. cuz Ulto mensis. de elec. ēt si esset dubium an verba dispensationis tollant ex toto vicium. Et ł tenē. ł alij dicant q non potest eligi.

¶ Infra q tps ł bñficium vacans 30 pcedi. ff. q i cathedrali & regulari ecclesia vacante plato infra tres mēses eligere tenentē. c. ne pro defectu. de elenisi ēent priuilegiati vt minores. Ellia ät beneficia ecclīastica infra sex menses. c. nulla. de pceb. pben. Ellias collatio: seu prouisio deuoluit ad eum qui primo preesse dignoscitur nisi in casu in quo pulsio ptinet ad capl'm deuoluit ad epm & eōrio. & post ad metropolitanuz & post ad papā. Hoc est vez nisi legitimo ipedimento ēent impediti. Et incipit currere dictuz tps a die scientie: nō vacationis. c. q: diuersitatem. de con. pre. Et intelligitur legitimū impedimentum peregrinatio vł suspensio ēt ex culpa nisi cēt in mora petende absolutionis. d. c. q: diuersitatem. Et si bñficia ptinerent ad regulares exemptos. episcopi prouidebunt non obstante exemptione. cle. q: regulares. de sup. ne. prela.

¶ Utz prefatuz tps hēat locuz in ha 31 bente instituere pñatuz p prouiz. ff. dñi de rota tenent q nō. q: d. c. nulla non extendit ad eum q hz instituere: sed ad eum qui hz conferre.

¶ Utz liceat alicui sibi procurare bñ 32 ficium. ff. Tho. & ray. q bñficium cū cura animarum non hz. q: idonee non pt administrare sine gra seu caritate quā nullus se hñe scire pōt. Secus esset de aliis beneficijs. q: possunt procurari. aug. de ancho. li. de ptāte pape hz gliā liter non posse sine pcō. Quod verius credo qñ principaliter procurat vt habeat bñficium secus qñ principaliter procuraret vt posset prodesse.

¶ Utz occupās bñficiuz vnētis scie 33 ter facies se istitui sit ifamis. ff. pa. i. c. i. de pceb. p. q sic. iij. q. ij. audiuim⁹. & solus papa dispēsat cū eo: fic cū illo q

vinente vxore aliam accepit. vt in. c. fi. de eo q̄ duxit in vx. quam pol. per adul. ex quo concludit pa. ibidem q̄ ꝫ cum vacaret fecerit se institui vel sibi conferri a papa non habita mentione de occupatione postea non vsz: et est subrepticia: q; nō sic faciliter obtinuisset facit. c. postulasti. de reseri. Sil' dic̄ de eis qui de facto occupant vel per brachium, seculare se in vacantibus beneficijs intrudunt si non fiunt mentionem in impetratione de tali occupatione: q; oē id ex quo non ita faciliter obtineretur tacitā inductis surreptionem. p. d. c. postulasti. cum silibus.

34 ¶ Quot bñficia pōt quis hr̄e. &. fm Pa. in. c. conquerente. de cle. non resi. q̄ hūs beneficium quantūcunq; simplex qđ per se sufficit ad vitam beneficiati non potest aliud tenere sine pcō mortali. fm glo. in. ca. dudum el. j. de elec. qđ limitat idem Pa. si pp se solū hz. secus ꝓ si collata sibi essent nō rone sui. sed pp vtilitatem beneficiorum. vt q; est hō industriosus z bone ꝓscie vt no. in. c. cū iam dudum de preben.

35 ¶ Utr hūs plura q̄ vnus sufficit ex cuisetur p dispensationem. &. glo. predicta q̄ sic. sed Pa. i. d. c. dudum. dic̄ q̄ hz ꝓ: indubitato q̄ nō sit tutus quo ad ecclīam triumphantem: et dispensatus p papam q̄ dispensatus est pp se z ad suam vtilitatem: q; in hoc casu non solum alteratur iuris positiui dispō: ꝫ et xpi patrimoniū inuste dispergitur. cuz ꝫ papa non possit sine cā alienare bona eccle sine gravi pcō: vt dicit archi. xij. q. vj. non liceat pape. ꝫ multominus potest dare lrās alteri ipm dispergendi. vt in. c. nuper de resti. do. post di. z sic quincitur rō inno. in. c. cum ad monasteriū. de statu mona. q; hic non solū violatur ius positiuum: ꝫ potius diuinum. Hoc idem tz host. in. d. c. dudum qđ segtur Jo. an. dicit et Tho. in. ix. quol. q. v. q̄ habere plures prebendas absolute ꝓsiderā dum est qđ de se inordinatum vtpote q; quis non pōt in diuersis ecclīs deseruire qbus q̄si ꝓ: stipendio preben de sint ordinate vt ministrantibus in eis dentur. Est et diminutio diuini cultus: vnde vnus loco plium constituī. Est et inequalitas vñ vnus hz multa bñficia: z alius non pōt hr̄e vnū. Continet z aliq̄s defraudationem voluntatuz testatoꝝ q; vt certus numerus deseruientium deputaret talia emolerūt. z multa alia. z nisi aliq̄ circumstantia supueniat quo remoueat totalr̄ inordinationem eius nūq; erit sine pcō. sicut nec homicidiuz pōt fieri et cū dispensatione nisi hēat circūstantiam q̄ remoueat eius inordinationē: Adduc te tñ fm Goffre. q̄ est triplex circūstātia que pōt removere talem inordinationem ita q̄ dispensatio sit lrīa z tutus dispensatus. ¶ Prima necessitas puta q; plures non inueniuntur idonei. ¶ Scda vtilitas ecclīarum z eoꝝ qbus pſunt. ¶ Tertia ꝓrogativa meritoꝝ. Nec valet ꝓsuetudo hz pa. in. d. c. dudum. z iura sine glo. q̄ dicunt valere intellige ꝓ: necessitate vel vtilitate bñficioꝝ vel ꝓrogativa meritorū puta q; plus valet absens q̄ alius ꝓsens: vel ꝓ: potentia retinendi plura bñficia simplicia: ꝫ non vt fructus lucrifaciat sibi ad vtilitatem ꝓpriam: vel ad augendū patrimonium: vel vt lautius vivat: vel vt facilius ad ep̄atū: vel maiorem dignitatē possit ascendere: q; cū tali intentione et vnum bñficium hr̄e de se est inordinatū: q; est ꝺ oēm rōnem. vt in. c. rō nulla cum ibi notatis. de pbē. z ꝺ offiū pietatis. xvj. q. i. c. fi. vide et de h. j. clicus. ij. q. iij.

36 ¶ Utr hūs bñficium cum cura si recipiat fm cum cura ipso iure sit prima tus ꝑmo. &. q̄ sic statim adepta pacifica possessione. c. de multa de pben. vl q̄si per eum stetit quominus hr̄et. c. ꝫ el. y. de preben. li. vj. Et nisi primū resignet in manu ordinarij vel cui competit ipso iure ē ꝓprius et sedo. z inhabilis ad quodcūq; beneficium z et

ordines sacros. & ad papā ptinet dispē
satio per extraua. Jo.xxij. que incipit
Execrabilis. Et ideo nō poterit absol-
uere subditos rōne primi bñficij Fal
lit hoc in.vij.casibus. ¶ Primus qñ
secundū annectitur primo.c. super eo.
de prēben lib.vj. ¶ Secundus casus
qñ expendit de bonis propriis in vti
litatem primi beneficij: & ipsum reti
net donec sit sibi satisfactum fm Jn-
de bu.p.c.quicūq;.xj.q.iij. Et sufficit
q talis expensa fit vtiliter cepta: lz po
stea a casu sit totum perditum: fz Jo.
an.in.c.ex parte.de ꝓstitu. puta q do
mum factaz ignis postea combussit.
¶ Tertius casus qñ acceptat caloze ira
cundie scōm Jo.de li.t.d. Anto. & fa
cit glo.in.c.ex.lris de diuo. ḡ vult q
ꝓfessio ex tracūdia facta nō pīudicet.
¶ Quartus casus qñ acceptat ad tē
pus puta donec aliter fuerit beneficio
prouisum fm Pe. de ancha.in.c.i.de
ꝓsue.li.vj. Quintus casus qñ commu
tauit vnum bñficium in aliud habēs
alia bñficia curata: dummō possessio
nem ipsius bñficij in qb commutauit
non fuerit nactus tex.est in cle. si plu
res de prēben. Sextus casus qñ p dis
pensationem. vt in.d.c.duduz. Septi
mus casus in ēpatu qui nō vacat per
scōm glo. in.d.c. de nulla. & simol. in
cle.gratie de reseri. Jdem dic de quo
cūq; alio beneficio ecclesiastico q gs
non potest cum alio tenere nisi dispen
setur cum eo. & quis possit dispensare
J.dicam. §.xxxviij.

37 ¶ Utz habens bñficium in commē
da teneatur seruare ecclesiam in statu
suo.&.Pa.in.c.de monachis de prē
ben. q sic. nec potest aliquid de statu
ecclesie minuere sed de superfluo po
test sibi prouidere alias non.

38 ¶ Quis potest dispensare vt gs ha
beat plura beneficia: legitima cā inter
neniente.&.q in pluribus simplicib⁹
vel in vno curato. & alio simplici pōt
ēps dispensare vt in diuersis ecclesijs
habeat. sed in vna ecclia potest si sunt
simplicia. fz glo.in.c.litteras vrās. de
ꝓcef. prē. Jo.an. dicit vez si sunt disor
mia. vñ dicit q pōt dispensare. vt gs
hēat dignitatem & canonicatum in ea
dem ecclia facit.c.i. cum glo.de ꝓsue.
li.vj. Federi. ꝓsi.cxv.fz q pōt dispen
sare ēps vt quis hēat canonicatum &
altare seu bñficium alicuius capelle. in
eadem ecclia. Et hoc segtur Pa.in.d.
c.litteras. Jn duobus at consonibus
non pōt. puta vt quis hēat duos cano
nicatus in eadem ecclia. Et dicit Pa.
vbi.s. q hoc sequntur cōtra doc. Et
ideo duo altaria in eadem ecclia non
pñt in titulū hñi ex dispensatione ēpi
fm Bul. de monte lau. Et vñ seq Be.
vbi.s. & placet q altaria que dant in
titulum ppetuum dñr beneficia fz gl.
in cle.i.de deci. Et segtur Be.in.c.i.de
ꝓsue.li.vj. Altaria ꝓo que non dantur
in titulum bene pñt hñi ex dispensatio
ne ēpi. Jn psonatibus ꝓo: vel dignita
tibus: vel administrationibus: aut offi
cijs ppetuis quocūq; nōie censeantur
non pōt nisi solus Papa dispensare.
vt in.d.c.i.fin. in eadez ecclesia. vel in di
uersis. vt in.c.de multa. de prēben. licz
tex. videatur solum de eadem ecclesia
prohibere. Sed doc. in dictis. c. dicunt
et locum hñe in diuersis. s. ecclesijs. p
c. q2 nōnulli. de cle. non resi. quod no.
licet Jnno. dicat contrarium. in.d.ca.
de multa. s. q ēps potest dispensare in
pluribus ecclesijs dūmodo curam ani
marum non habeant.

¶ Quid fiendū de fructibus bñficio 39
rum vide. j. clericus. iij. & xiij. p totu.

¶ Utz fructus bñficij vacantis sint 40
seruandi successori. Rñ. q sic vel in vtili
tatem ecclie expendendi. alias ffacien
tes si sunt capitula: cōuentus. collegia
vel singulares psone in cathedralibus
ecclesijs & regularibus: vel collegiatis
sunt suspensi ipso facto ab officio & be
neficio. donec plene restituerint. quic
quid perceperint non obstantibus pri
uilegijs: vel ꝓsuetudinibus vel statutis
et iuramēto vel sedis aplice auctoritate

firmatis.c.q; sepe.de elec.li.vj.

41 ¶ Quid de plātis g bona eccliarum dignitatū p̄ioratuum ⁊ p̄sonatuuꝫ va cantiuꝫ sibi subiectaꝫ vel que ptinent ad eoꝝ custodiam occupant.ſz.q; nisi spāli p̄uilegio: vel g̃suetudine .p̄scripta: vel alia rōnabili cā hoc faciāt epi ⁊ superiores sunt suspensi ab ingressu eccle.⁊ alij ab officijs ⁊ bñficijs donec satisfecerint. Idē dic de alijs personis eccliasticis ad quoꝝuꝫ collationem p̄sentationes seu custodiā ptinent dignitates: p̄sonatus p̄ioratus vel eccle vacantes.vt in.c.p̄sti.de offi.ordi.lib.vj. Et hec p̄hibitio loquitur de bonis aliaꝫ eccliarum ab his de gbus.s.i.§. precedenti.⁊ in.d.c.q; sepe.

42 ¶ Utꝫ fructꝰ bñficioꝝ possint locari.vide.s. Alienatio in p̄n.⁊ §.xvij.

43 ¶ Quid de distributionibus quotidianis vide.j.clericus.xiij.§.iij.

44 ¶ Quid de iniuste possidentibus bñficia eccliasticia.ſz.q; resignare tenent in manu illius g̃ pōt accipe resignationem vel si eēt in articulo mortis alicui alteri recipiēti eaꝫ noīe illius cui ē facienda p̄sentatio.Et ēt tenēt fructus p̄ceptos restituere.de renū.c.post transitionem.§.rursus.Et dicit archi. q; si aliq; minus canonice obtinet bñficiū s.simoniace: vel p̄ fraudem: aut surreptionē aliquā inippetitū non p̄scribit c.postulasti de cle.ex.mi. Uerū est qđ dicit Do.q; vite necessaria stricte potest retinere de consilio confessoris: ita q; solum non egeat ⁊ alios fructus in eccle vtilitatem cōuertat.q; restituere tenet̄ur.c.dilecto de p̄ben.alr non pōt absolui nisi obtineat dispēsationez ab eo g̃ pōt nec in foro aīe tenēt ei subditi obedire: vel soluere aliqd qñ scit p̄ro certo nec pōt eosdē subditos absolvere: vel ligare: de quo tñ dic ⁊ limita: vt.j. Confessio quarto.§.xij.

45 ¶ Utꝫ filius p̄uēt bñficio eccliastico pp crimen lese maiestatis cōmissum a p̄re.ſz.gl.in.c.satis puerilis.lvj. di.q; nō.item dicit nec pp crimen lese maiestatis diuine.vtputa. q; hēticus. Uel scismaticus.c.gcūq; ō hſ.li.vj.de scisma.c.vnico.li.vj.vbi lz p̄hibeātur admitti ad bñficia eccliastica talū filij.tñ nō dſ q; habitis p̄uent. q; no.

Igamia est triplex ſz gl. e.ti.c.i.¶ Prima dſ vera.¶ Scda filitudinaria.¶ Tertia interp̄etatiua.

¶ Quot modis ☞hitur bigamia vera 1
ſz.ſm Ri.in.iij.di.xxvij.ar.iij.q.i.⁊ glo.vbi.s.vno mō qñ habuit plures legitimas vxores.xxvj.di.acutius.⁊.c. se. Intellige si ambas cognouit. alias secus.ar.in.c.debitum de biga.

¶ Quot modis ☞hitur bigamia inter 2
p̄etatiua.ſz.ſm glo.in.d.c.i.q; duob⁹ modis.¶ Primus qñ ☞xit cum corrupta.xxxij.di. maritum.⁊.c.a nobis eo.ti. Intellige si cognouit eam alias non.d.c.debitum.¶ Secundus quando reddit debitum vxori adultere.xxxiij.di.c.si cuius.⁊.c.se.etiam si ad p̄ceptum ecclesie redderet ſm communionem opinionem.⁊ etiam si ignorabat eam adulteram ſm Pa.in.c.si vir de adul.allegat de biga.c.ij.

¶ Sed nūquid accipiens virginē quā 3
non cognouit:⁊ ea mortua.accipit secundā virginem quā cognoscit: vel ē ☞rio primam cognouit.sed non secundam efficitur bigamus.ſz.Ado.ti.eodem q; nō. Silr si ducit mulierem virginē ab aliquo desponsatam sed non cognitaꝫ p̄mortuo sponso non est bigamus.di. xxxij.c.si.⁊.d.c.debitum.

¶ Quid si credebat virginem tempo 4
re consumationis matrimonij. ⁊ post cognouit corruptam.ſz.q; bigamus ē xxxiij.distin.c.Si cuius cum.c. seqn. nec excusat error: vel ignorantia secundum Hosti.

¶ Utꝫ deflorans virginem ⁊ postea 5
accipiens eam vxorē sit bigamus.ſz. glo.⁊ Pa.in.c.sane.de cle.cōiu.q; nō. Et lz Ado.vbi.s.dicat quod celebrior opi.teneat ☞rium.ego credo verior em opi.q; non sit bigamus q; lz auc. quō

opo.epi.§.i.velit q̄ vxorem habuerit virginem tñ si attendamus ad veritatem que opi.preferenda est.c.nuper a nobis de biga.viij.di. Veritate. lxxxj. di.quicūq;.z qui filij sint.le. per tuas. C.plus vale. quod agi.i.ij. z.iij.non diuisit carnez suam.Nec ob.q̄ opinio preferatur veritati.de sponsa. iuuenis ij.q.vj.§.tria.ff.de offi.pretо.l.barbarius.C.de testa.l.i.xxij.q.v.hoies.ff.ad macedo.l.iij.z in.d.c.nuper a nob. qz respondet inno.in.d.c.nuper q̄ casualia sunt.Prefertur.n.aliq̄ opinio veritati fauore ẽcclesie z odio decipiētium.vt.d.l.iij.ff.ad mace.vel fauore pupillis.c.cuz inter.qui filij sint le.aut testamentoz dicta.l.i.vel aliqua cōis opinio prefertur veritati.dicta.l.barbarius.z in.d.c.nuper a nobis.vbi factum attendit qō non excedit casum suum.

6 ¶ Quid si vnam vxorem habuit z cognouit ante baptismum z aliam post ℞.q̄ bigamus est.xxvij.q.vlt.c.oportet.z.c.acutius.licet io contrarium dixerit z male.

7 ¶ Quot modis ẽcclesie fit bigamia simplicitudinaria.℞. q̄.iij.modis. ¶ Primus cum quis ẽcclesie cum deo per votum solenne. postea contrahit matrimonium de facto.xxvij.q.i.quotquo z de bigamis.ca.a nobis.¶ Secundus q̄ diuersis temporibus habuit plures vxores vnam de iure alteram de facto z cognouit ambas.d.c.nuper. ¶ Tertius si simul duas habuit vxores vnaz de iure alteram de facto vel ambas de facto z cognouit ambas.d.ca. nuper.

1 ¶ Quartus modus si existēs in sacris contrahit.vt in.d.c.nuper.

8 ¶ Sed quis dispensare potest cuz bigamis vere.℞.q̄ quidam dixerunt q̄ nemo potest. tu dic cum Rt.vbi ē.q̄ papa solus potest.xxxiij.dist.lector in gio.vbi incuso di pensant cum panormitano archiepiscopo qui simplicitus.Alius inferior non potest etiaz in minoribus.no l.c.vnico de biga.li.vj.

: Idem de bigamis interpretatur. qz sic in ipsis est defectus sacri.sicut in bigamis vere sm glo.in.d.c.i.de biga.

¶ Nunquid in bigamis similitudinaria 9
possit episcopus dispensare.Respō deo secundum Pa.in ca. de diacono. z ca.seq.qui cle.vel vo.q̄ si clericus in sacris contraxit cuz corrupta solus papa dispensabit dicto.cap.nuper.Si vero clericus de iure contraxit cum vna puta anteq̄ esset in sacris z de facto cū altera.scilicet post ordinationez.z ambas cognouit. solus papa poterit dispensare. dicto cap.nuper.Et similiter in non clericis qui isto modo bigami am contraxerint. Quidam voluerunt restringere hoc verum si sciens impedimentum accepit de facto eam. Secus si ignorabat. tamen communiter tenetur q̄ siue sciens siue ignorans de impedimento secundam acceperit et cognouit. quia tex. ad animum cum opere secuto attendit.quia sic in ipsis est defectus sacramenti sicut in bigamis vere sm glo.in dicto cap. primo. z in dicto cap.nuper.sm Be.in cap. vnico de biga.lib.vj.Si vero existens in sacris:quāuis contraxerit cum virgine:nec aliam habuerit vxorem ante in laicali habitu vel i minoribus potest episcopus dispensare.vt ministret tex.est in.c.diuersis.de cle. coniuga. z in cap.primo.qui cle.vel vo.cum glo. ibidem z etiam vt promoueatur ad vteriora.c.sane de cle.coniu. Et ad di cium cap.nuper quod videtur cōtra: dicit q̄ intelligit de eo qui ante sacros ordines aliam habuit.z post in sacris aliam accepit.Ad.c.vero.ij.qui cle.vel vo.dicit q̄ loquitur in illo quem non penitet vere:vel est suspitio de recidiuo q̄ tunc nisi ingrediatur religionez non potest.Similiter quando imminet scandalum.vt in.d.c.no.

¶ Utrum bigamus bigamia vera ꝑz 10
primum modum sit promotus priuilegio clericali.℞.q̄ non sed solum illi q̄ sunt in minoribus ordinibus ꝑz q̄ sunt in sacris bñ gaudēt ꝑz Be.in.c.vnico

de biga. Nō. ſm eū. q: ille q eſt i mino
ribus taliter ꝺhendo pōt viuere ⁊ ꝺz
vt laicus. Ille vero q eſt in ſacris non
pōt redire ad ſeculū. vt no. de apoſta.
c. tue in glo. ſi. ſm io. de ſanto. Et iō lz
ſit p̄natus habilitate. ordinū non tñ
p̄uilegio clicali. Silr religioſus reli
gionis approbate gaudet. ita q̄ tales
ꝓcurens eſſet excōicatus. q: lz iſte ter.
ꝓuet eū p̄uilegio clicali non tñ p̄ui
legio monachali vl religionis. Et ter.
in. d. c. vnico reſtringit vt loquatur de
exſtitibus in minoribus ordinibus. ⁊ ſi
de monachis. vel exſtibus in ſacris. ⁊
hec ꝓba eſt opi. quaz ſequunt. Archi.
glo. in. c. quisqs. lxxxiij. di. Buſi. gar.
io. mo. ⁊ io. cal. lz Bonagra. in. c. ꝺ bi
ga. e. ti. teneat q̄ ſacerdos qui ꝺxit. cū
vidua: vel duo mrimonia ſucceſſiue ⁊
poſtea cōmiſit homicidiuz poterit pu
niri p̄ iudices ſeculare p. d. c. vnicum.

II ¶ Utz bigamus int̄pretatiue ſitr ſit
p̄natus oi p̄uilegio. ſicut bigamus
vere. ff. Be. vbi. ſ. q̄ ſic. Idē tz glo. in
d. c. vnico: Nec ob. qꝺ in ſe. ꝺicaz ꝺe
caſu ꝓo ad caſum fictū. q: in iſto iter
pretatiuo idē eſt quo ad oēm modum
ſicut in ꝓo q: ſic eſt in eis defect⁹ ſacri
ſicut in veris bigamis. vt no. glo. in. c.
i. de biga. ⁊ p̄z in. c. debitum eo. ti. vbi
dixit. q̄ diuiſit carnem ſuam. facit etiā
d. c. quiſquis. lxxxiij. di.

12 ¶ Utz ſilitudinarie bigamus ſit p̄na
tus ſitr p̄uilegio clicali. ff. Be. vbi. ſ.
q̄ nō niſi quo ad exequtionem ordi
num. Et ex lz inſert idē Be. q̄ ꝓſtitu
tio penalis nō extenꝺit ꝺe caſu ꝓo ad
caſum fictū. gñ caſus fictus non fingi
tur idē eſſe q̄ ad oēm effectum qué lz
caſus verus ſicut eſt in ꝓpoſito. vt p̄z
in. c. nup. a nobis ꝺe biga. Intellige ḡ
ter. ꝺ. c. vnici. ꝺe bigamo ꝓo ⁊ interp
tatiuo. ⁊ q̄ non eſt in ſacris vel religio
ſus q̄ eſt nudatus oi p̄uilegio clicali
⁊ aſtrictus ſeculari foro. ⁊ ei ſub excōi
cationis pena p̄cipit̄ vt nō deferat ton
ſurā: vel hituz clicalem. ꝺ. c. vnico. ⁊ ſi
portat peccat mortaliꝝ. vt. j. lex. ff. iij.

Jſextus

ꝺ⁹ q: p̄ duos ꝺi
es ſtamus ſup ſe
xtuz cal. martij. ⁊ no. q̄ vigilia
ſcti Mathie ſp ꝺz eſſe ꝺie imediate p̄
cedenti feſto eiuſꝺē niſi veniret feſtuz
ꝺie lune. q: tūc fieret ꝺie ſabbati. Et p̄z
cōſuetuꝺinem romane eccle tpe biſe
xtus. ſa ꝺie fit feſtum ſancti Mathie
hec notant in. c. q̄ſiuit ꝺe ꝓbo. ſignifi.

¶ Utz ſiſpēſus p annū poſſit celebra 1
re tpe biſextus vltia ꝺie ánu biſextilis.
ff. glo. in. ꝺ. c. q̄ſiuit q̄ ſic. Sicut liber
tas p̄miſſa ſuienti p annum acgrit ſi
ſeruit. cccl xv. ꝺiebus. ff. ꝺe ſtatu libe. l.
cum heres. §. ſticbus ſi heredi meo.

Laſſemia

importare vꝫ
quādam ꝺero
gationez excellentis bonitatis
alicuius ⁊ ꝑcipue ꝺiuine. Quicūq; ḡ
negat aliqꝺ ꝺe ꝺeo qꝺ ſibi ꝓuenit: vel
aſſerit aliqꝺ ꝺe eo qꝺ ei non ꝓuenit. ꝺi
uine ꝺerogat bonitati. q deus eſt ipſa
bonitatis eſſentia ſm Dio. ꝺe ꝺi. no.
Quod gꝺez ꝓtingere pōt vel ſm ītel
lectum tñ: vel ſm intellectū ⁊ affectū.
Et vtroq; mō hmōi ꝺrogatio ſi ſit tñ
in corde eſt blaſſemia cordis. Si vero
in ore eſt blaſſemia oris que blaſſemia
oris opponit̄ ꝓfeſſioni fidei ⁊ caritati
diuine. Et ſic ex genere ſuo eſt pctū
mortale ſp niſi qs aliqñ ex ſurreptio
ne in ꝑba blaſſemie p̄rorūperet. ita q̄
hoc qꝺ diceret nō aduerteret. q: tunc
ſolū venialiter peccaret nec hꝛet. p̄pte
rōnem blaſphemie hec ex. Alex. ſcba
ſcbe. tit. ꝺe blaſphemia. ⁊ Tho. ſecun
da ſecunde. q. xiij. ar. i.

¶ Quod ſint ſpecies blaſſemie. ff. ſm 1
Almb. ſunt ꝺue. Prima eſt cū ꝺeo at
tribuit̄ qꝺ ei nō cōuenit: Secūda cuz
ab eo remouetur qꝺ ei ꝓuenit. addetur
tia: ſm Tho. vbi. ſ. cū creature attri
buit̄ qꝺ cōuenit creatori ſoli. Sed p̄o
p̄te loquēdo nō ſunt ꝺiuerſe ſpēs: qa
negatio ⁊ affirmatio nō ꝺiuerſificant
habitus ſpē. q: per eaꝺē ſciam inote
ſcit falſitas affirmationū ⁊ negationū

¶ Utrū peccatuz blaſſemie ſit remiſ 2

sibile.ff. q si blasfemia sit ex coactiõe vel deceptiõe vel infirmitate sic habet cãm annexã ꝓuocatiuã diuine miseri-cordie ad remissiones. Et sic intellige illud Math.xij. Omne peccatum ⁊ blasfemia.s.ex infirmitate:vel coactio ne remittit. Si autẽ blasfemiã conco mittat certa malitia:tũc dicit irremissi bilis.nõ q nõ possit remitti. sed quia nõ hz secũcãm motiuã ad remissionẽ ⁊ sic intellige illud Math.xij.ꝑus aũt blasfemie.s.illate ex certa malitia non remittetur.i.vix siue difficiliter remit titur.q nõ habet excusationẽ.

3 ¶ Blasfemia vero scõz põr redundat in deum.dum vel illis attribuit quod Deus sua gfa declarauit nolle in eis eẽ:vl remouẽt qõ declarauit i eis eẽ ⁊ eodẽ mõ est penũ sicut blasfemia.dei.

4 ¶ Utz blasfemãs possit absolui a ꝓio ꝓio sacerdote.ff. Pa.in.c.statuimus. de male.q nõ publice blasfemãs. sed eps.facit glo.in.c.ij.de pe.⁊ re.lib.vj. Secus si occulte.q sm No.tunc non ptinet ad epm. Ego ño intelligo q est casus epi qñ blasfemia ẽ publica non simplr.sed qñ pp publicitatem deferẽ ad epm. Unde dicit Hof. ⁊ No.q. q dicuñ in.d.c.statuimus.de pena tpali vel pecuniaria intelliguñ sedente in dice ꝓo tribunali.⁹In iudicio aũt ale ꝑb yter.discretus moliendo rigorẽ dis pensare poterit rigorem ex cã circa pe nam spualem suptiorem.xxvj.q.vij.pe nitentibus.hec ho.

5 ¶ Sz qñ dz publica.ff. Pa.⁊ No.i d.c.statuim⁹ q publica.dz qñ ẽ notoria iuris puta quict⁹ vel ꝓfessus i iudicio. vel notoria facti puta.q publice plu ribus astantibus blasfemiã intulit.fa cit.c.fi.de cohꝑ.cle.⁊ mu. Et breuiter qñ ꝓbari põt ⁊ ad epm deferri dz publica.ar.l.palã.ff.de ꝑb.si.

6 ¶ Quid si caloze iracũdie.vl ebrietat qo blasfemat.ff. Pa.i.d.ca. statuim⁹. doc.cõiter recitant dictuz abbatis dicẽ tis q lz peccet grauiter tñ non puniet pena.d.c.statuimus q nescit quodam mõ quid faciat.sicut nec ꝓfessio fic facta ꝓiudicat:vt no.glo.in.c.ex litteris. de diuoz. Et placet Pa.in eb.io.ar.l. oẽ delictuz.ℌ.q se vulnerauit.ff. de re. milit. Sz in accesso caloze ire dicit fo te non ꝓcedere.nisi caloz esset ex iusta cã ꝓuocatus.ar.l.si.adulteriũ.ℌ.im peratores.ff.de adul.secus qñ ex iniu sta cã:puta q in ludo amisit.ar.c.ine briauerunt.xv.q.i.sed ego dico q tam ex ebrietate qz ex ira blasfemans nõ ex cusatur a mortali si aduertit qõ dicit ⁊ significationẽ verboz vt pz ex dictis quo ño ad penam.d.c.statuimus credo oio excusari ꝑp verbuz in eo posi tuz.s.ꝑumpserit relaxare. Sz quo ad alias penã extraordinarias bñ attendẽ dum est an fuerit in culpa ebrietatis. vel ire vt maioz imponat. ⁊ si nõ fuit in culpa minoz detur.

¶ Que est pena ꝑsati.c.statuimus.ff. 7
q.vij.dñicis stet ꝓfozibus ecclie dũ aguntur missaz solẽnia. ⁊ vltimo die sine pallio. ⁊ calciamentis. ⁊ ligatus corrigia in collo. Item in.vij. sexus se ruje ꝓfataz dñicarum ieiunet in pa ne ⁊ aqua ⁊ nõ intret eccliam. Item q in quolibet ꝓfatoz dierum tres si po terit.vel duos aut saltem vnũ pauperem reficiat.⁊ si non põt in aliam penã cõ mutet. Item si est dines,xl.solidos sol uat.vel.xxx.vel.xx.vel saltem.v.vsualis monete.quam pniam si noluerit face re interdicatur ei ingressus ecclie ⁊ in obitu careat ecclĩastica sepultura.

Abella Uide.j. pedagiuz ⁊ Talia q ꝓ eo dem accipiuntur.vel quasi.

Alix non dz esse de cre.aut auricalco. aut cupꝛo: nec de ligno.nec de vitro nec ꝑ cristallo.vl lapide.de ꝓse.d.i.vasa.⁊ c.se.sed dz esse de auro vl argento.aut stagno.c.calix.de conse.di.i.

¶ Quis ꝑt ꝓsecrare calicẽ ⁊ patenaz. 1
Lar.in Lle.attendentes. de sta.re. vl sentire q eps ⁊ ẽt abbates qui vtuñ insignijs pontificalibus qñ hñt ex cõ

suetudine. q3 ista sunt potius dignitatis q̃ ordinis. S3 Ber. in. c. abbates. ō punle. li. vj. dicit q3 hic gl. sit p ipis abbatibus. tñ debent abstinere pp vnctionem que fit in eius consecratione c. vnico. de sacra vnctione.

2 ¶ Quō execratur. ℟. fm pe. de pal. q3 consecratio calicis fit in superficie. Et ideo si calix argenteus ꝓsecratus de aureꝰ indiget reconsecratione. Secus credo si deauratio cadit pp vsuꝫ q3 nō recōsecrabit. nec est sile in calice deaurato sicut in piete ecclie. qui decrostatus indiget recōsecratione. vt in g'o. c. ecclesijs. de ꝓse. di. i. sz in pditione auri qō ista subtiliter ponit non vr sit ita consecratio in superficie ipsius qn remaneat in argento. z ita fuat ꝓsuetudo. Silr si amittat formā suam execrat. ar. c. i. de ꝓse. ec. vel al. z q3 destructa forma iam nō est calix z si reparat erit nouus calix. z ideo ꝓsecrandus. Secus si formā mō amisit. q̃uis aliqualiꝫ lesus fuerit.

Alumniatoꝫ gs dicat. vtō. s. Alcusatio. ℣. vtu.

Ambium Vide. j. vsura. primo. §. li.

Anonica portio dr̃ q3 est a canonibus ap probata z debita iure decretoruꝫ. x. q. i. de his. z. c. decernim⁹. z. xvj. q. i. ꝓstitutū. z in Cle. dudū de sepul.

1 ¶ Quotupler est canonica portio. ℟. q3 dupler. vna q̃ debeꝫ eꝑo ab oibus ecclijs totius dioceſis. de q̃ hēs. x. q. i. i c. de hīs. z. c. se. in glo. z de testa. c. officij. z. c. se. cuꝫ ꝓcordātijs in glo. Alia q̃ debeꝫ ecclie pochiali. de q̃ habetur. de sepul. p totum in decre. z vi. Cle.

2 ¶ Quota est canonica portio eꝑalis ℟. fm glo. in. c. requisitiue de testa. é tertia vel quarta fm consuetudinem.

3 ¶ Quota est canonica portio parrochialis. ℟. q3 iura sunt diuersa. z ideo erit quarta q3 in illa oia iura 'ꝓcordāt. lz quedā dicant mediam. q̃dam tertiā ff. de arb. i. diem. §. si plures. z de arb. c. si. et tribus. li. vj. nam in dubijs segmur qō minimuꝫ est. ff. de le. ij. l. si ita relictuꝫ in fi. ff. de re. iur. l. sp. ita no. Alr chi. in. c. cum qs de sepul. li. vj. z inno. in. d. c. registi. z Ber. in. ca. certificari. de sepul. z hoc vez. nisi consuetudo el set dandi medietatem. vel tertiam. q3 tunc ista esset debita. vt in. d. c. certificari. Et sic intellige iura que videntur dicere q3 est tertia vel medietas.

¶ Utruꝫ consuetudo valeat qua nihil 4
dat eꝑo vl parrochiali ecclie. ℟. No. in sum. titu. de sepul. lz q3 non. Silr. z Bof. cū sit irrōnabilis capi. fi. de ꝓscr. z ℣ iura de sepul. c. i. dūs pe. de perusio in tractatu. de canonica portione'. Et Inno. in. d. c. registi. tenent q3 consuetudo valet. dummō sit ꝑscripta spacio annoꝝ. xl. facit c. de ℟ta. de ꝑscrip. z quot notat io. in. d. c. certificari.

¶ Utꝫ prescriptione ét sicut ꝓsuetudi 5
ne possit in totum tolli. ℟. fm No. vbi ō. z. d. pe. q3 sic. sed requirit titulus vel cursus tpis cuius ℣rij memoria nō ext stat. z ita logtur. c. i de prescrip. lib. vj. Ratio q3 ius cōe est p̃o ecclesia parrochiali vel eꝑo. Et ideo vbicuqꝫ' presumptio est contra possidentem oportet q3 titulum alleget z probet p quem talis presumptio tollatur.

¶ Utꝫ per pactum possit renunciari 6
dicta quarta ℟. fm archi. in. c. pactū. de pac. li. vj. q3 qñ dānificatur 'ecclesia non valet pactum. Secus vbi non dānificaret q3 valeret sine auctozitate superioris factū. l. nō eo min⁹. C. de. pcu.

¶ Al qbus debetur ℟ta eꝑalis. ℟. fm 7
No. in sum. ti. de sepul. q3 debeꝫ z pōt peti ab oibus ecclesijs. j. ꝓpriaꝫ dioceſim constitutis. vt. xvj. q. i. constitutā sine sint Capelle monachoꝝ vel aliozꝝ religiosoꝝ. vel monasteria. Uel alia pia loca sine sint conuentualia. vel que tuis alia in ciuitate vel extra. vt de officoꝝ. conquerente. de testa. officij. z. c. registi. etiam si sint exempta. nisi in pꝛiuilegio fiat specialis mentio de preiudicio eꝑalis quarte de dec. dudum. §.

vlti.ff.ne quid in loco pu.l.i.§.meritò pa. vero in.d.c.officij ts ꝓtium.ſ.q ſo luꝫ debeatur ab eccleſijs epo ſubiectis non ab exemptis ſeu ſubiectis immediate pape.ꝛ dicit q ſic cõiter tenetur pe.ẽo in pſato tractatu limitat pa.verum dicere qñ legans eccle exẽpte nõ eſt ſubditus epi.vel exemptus ſilr alꝫ debeatur. Sed verior vr opi.pa. quia iſta ꝗta datur epis rõne ſolliciturdinis quam debent habere in eccleſijs ſibi ſubiectis.vt patet in.d.c.conquerente non reſpectu legantium.

8 ¶ Sed nũquid exempti tenentur ſoluere ꝗtam canonicaꝫ pape.&. abbas in.c.requiſiſti.de teſta.q ſic. Et ſequit d.pe.vbi.ſ. Legatus tñ de latere pete re nõ poterit.q nõ eſt dioceſanus exẽ ptoꝛ de pul.c.auctoritate.li.vj.in glo.

9 ¶ De qbus debetur quarta canonica epalis.&. q de oĩbus legatis factis q buſcũqꝫ eccleſijs vel pijs locis.ſm q dixi.in.§.precedenti.ꝛ ẽt quarta decimaꝫ.ꝛ quarta eoꝝ que venũt occaſio ne funeris vt in.c.requiſiſti. de teſta.ꝛ ibi pa.Fallit hoc in.vij.caſibus ſm.d. pe.vbi.ſ. ¶ Primus qñ relinquit aliquid ꝓ ornamentis eccleſie ſeu veſti bus vꝫ cum legat ꝑbendam ꝓ planeta, vel aliud ornamentũ ꝓ altari.vt no. doc.in.c.fi.de teſta. Ex quo ſequit q ſi legatur aliqd vt fiat corona vel pictura vel maieſtas vel calix vel hmõi nõ debetur quarta.qꝫ iſta eſt fabrica ad honoꝛem dei.d.c.fi.ꝛ.l.i.C.ne.ſi. ſal. Iſte imagines ꝛ cruces appellãt ſignum dei.l. titia.§.ſeia.ff. de an.ar. cꝫ.lc.ꝛ Inno.in.c.cum ad ſedẽ.de reſti.ſpo.dicit q cruces ꝛ calices ſunt oꝛnamentum eccle. ¶ Secundus qñ legatur ꝓ pſatis ornamentis redimẽdis ornandis ſeu reparandis. vt dicit Inno.in.d.c.fi. Idem dic cuꝫ legatur ꝑ libris neceſſarijs diuino officio. Si militer qñ legat ꝓ monumento fiendo qꝫ religionis intereſt monumenta conſtrui vel exornari.l.i.§.interdictuꝫ ff.de moꝛt.inſe. ¶ Tertius qñ legatur ꝓ fabrica eccle reparatione indigẽte.ꝛ portio ꝓ fabꝛica non habet. vel ſi habetur non ſufficit. Si vero eccla non indiget fabrica. ſoluetur ꝗta ſm Do.reliquum ꝑabitur ꝓ tpe neceſſario ad fabꝛicam. ¶ Quartus qñ legatur ꝓ luminaribus olei ꝓ lampade vel cerei ꝛ hmõi. ¶ Quintus qñ legat ꝓ anniuerſario celebrando animatiꝫ.c.cũ creatura de ce.mni. ¶ Sextus qñ legatur ꝓ.vij.xxx.ꝛ hmõi ſ̃z Doſt.in.d.c.fina. ¶ Septimus qñ relinguntur ad perpetuꝫ cultum diuinuꝫ puta q feſtũ vnius ſancti fiat annuatim vel dicatur officium in vna capella q in hmõi ꝓſiſtit cultus diuinus.c. fi.de reſcri.li.vj. ¶ Octauus fallit ſm Pa.in.d.c. requiſiſti in oblationibus qbus non debetur quarta vt olim. ¶ Nonus fallit ſm eundẽ in donatione in vita de qua ẽt non debetur.c. de his de ſepul.ꝛ.c.i.de ſta.monacho.

¶ Utꝛ debeatur quarta epo de relictis factis hoſpitali.&. Pa.in.d.c. offi cij q ſic ſi eſt religioſum puta auctoꝛitate epi conſtructum ẽt ſcõm to.an. ſi relictum fuiſſet factum pauperibus talis hoſpitalis qꝫ preſumitur habuiſſe reſpectum ad locũ non ad pſonaꝫ. Secus ſi relictuꝫ eſſet pauperibus ſimplr qꝫ non deberetur.l.nulli.ꝛ.l.i. ſi quis ad declinandum.C.de epiſco.ꝛ cle.ſi vero hoſpitale non eſt religioſum ts diuerſa ſit opi.tñ tene cum Pa.ibidẽ q ſi hoſpitale eſt edificatum auctoritate iã defuncti ſic epꝰ habebit quartã qꝫ epꝰ habebit curam vt dꝰ in aut.de ec.ti.§. ſi quis qꝫ non poteſt amplius redire ad ꝓphana. Si vero edificatoꝛ vult ſic non debetur quarta ꝛ relictum vr factum pauperibus cũ talis locus non ſit capax qꝫ edificatoꝛ poteſt eum deſtruere.ca.inter dilectos de dona.ꝛ ibi Innoc. Et ex dictis patet q de relictis iſtis fraternitatibus non debetur.iiij. vt tenet Pe.qui.ſ. Limita tñ pfatũ dictum Jo.an.de pauperibus ſimplr veruꝫ.ſ.quãdo legatur in genere pau.

peribus ꝫ bal. Ita q̄ inter ꝑsonas dī stribuaī ⁊ non inter loca vtputa q: te stato: iubet cuilibet paupi dari tunicā vel certam ꝗtatem pecunie q: legat vt singularibus ꝑsonis ⁊ sic nō debeāt ꝗrta epō.c.ex pte el.iij.de ꝓb.ſi.aī.legā do pauperibus in gñe vī legare hospitali q̄ ē in ciuitate vbi testato: hz do miciliū casus est in.d.l.ſi qs ad declinandā.ℸ.vbi aūt ⁊ iō.deberēt ꝗrta ℨ Jo.an.⁊ eum seqntes ⁊ sic vez credo q̄ est tale hospitale q̄ paupes cōiter ibi mittunt Secus in hospitalib⁹ vbi pauci pascunt. Et sic itelligo io.an.

11 ¶ Utz debeat ꝗrta epō de legato sctō alicui vt singulari ꝑsone.ℸ.d.pe.vbi ſ.q̄ non sicut q̄ legatur clerico non hñti administratione vel ꝓlationez. seu alicui canonico.vt in.d.ca.'regsiti ℸ.ſi.vel cum legaī lepꝛosis mozātibus in tali loco seu domo.vel cū legaī he remitis aut ⁊stis fratribus q mozantur in aliquo loco vel aligbus mulieribus ꝓ dote vel viduis pegrinis ⁊ hmōi. in gbus cessaī.d.c.ex parte.el.iij. vide qō no.inno.in.c.relatum de sepul.

12 ¶ Utz debeatur ꝗrta epalis de lega tis ꝓ male ablatis.ℸ.d.pe.vbi.ſ.q̄ non q: sūt debita non legata. siue re stitutio sit certa. siue incerta.

13 ¶ Utz debeatur q̄ ſubditus legat ec clesie eī diocesim ꝓstitute.ℸ.q̄ non. ita ꝫ Abbas in.d.c.requisisti.⁊ Jnn. in.d.c.officy.⁊ Jo.in.d.c. certificari. Et ita ꝓsuluit Jo.de mōtemerlo. Nec intelligo nisi ꝓsuetudo vī ꝑscriptio ali ud hēat.c.cū inter de ꝓb.sig.el.ij.

14 ¶ De gbus debetur canonica parro chialis.ℸ.q̄ de oibus que veniunt rō ne funeris.⁊ de oibus legatis factis ec clesie apud quam elegit sepulturaz.de sepul.per totum.⁊ in cle. vnicuz.eo.ti. Fallit hoc in.xiij. casibus secundū.d. Pe.vbi.ſ.¶ Primus q̄ ꝑ consuetu dinem vel ꝑscriptionē nihil soluit ſm q̄ dictum est. ¶ Secus q̄ ꝑ ꝓuilegium pape eximitur a ꝓstatione.de re lig.do.c.ꝓstitutus. de testa.c. officij in ſi.de sepul.in nſa hmōi sunt hodie fra tres minores ⁊ ꝑdicatores ꝑ ꝓuilegiū. ¶ Tertius q̄ legatur ad vsus ꝓuile giatos.de gbus in.c.ſi.de testa.q̄ sunt vij. casus ꝓmi.de gbus non debetur ꝗrta episcopalis.de quibus.ſ.in.ℸ.ix. ¶ Quartus q̄ ecclie donatur dona tione inter viuos vt in.d.c.de his.ℸ.ſi vero. ¶ Quintus q̄ post electionem sepulture in aliquo monasterio sanus existens illud intrat.⁊ in eo ꝓfitetur anteq̄ moriaī. Et idē dico ſi intrauit cū ꝓposito absolute mutandi vitaz: q: desinit esse parrochianus alterius ec clesie.ar.c.bñficium.de regu.li.vj. Si ꝙ non fecit ꝓfessionem nec hūit ab solute ꝓpositum vitā mutandi debeāt ꝗrta.ꝑm archi.in.c.cum qs.de sepult. li.vj.⁊ vī verius ſm Be.ibidē: lz alij dicant ℨ: q: religiosus censetur ℨhere domicilium in monasterio facta ꝑsi one tacite vel expꝛesse: non aſi.vt dic archi.⁊ io.in.c.statutum de rescrip.li. vj. Et idem vī dicendum de lepꝛoso q̄ intrauit domū lepꝛosoꝝ q̄ non debet ſm Bu.secus de illo qui recipit in cō fratrem q̄ tñ retinet bona sua 'quo ad ꝓprietatē.q: debetur ꝗrta.c. cum et plantare.de ꝓmi.q: non transit in re ligionē. Secus ſi solum sibi retinuisset vſumfructū suoꝝ bonoum: q: gaude ret ꝓuilegio religionis.ca.vt ꝓuilegia.de ꝓmi. ¶ Sextus q̄ quis legat ecclie in qua non sibi elegit sepulturā: nec sepelitur ibidē ſm gloſam ordina riam in.c.i.de sepul.⁊ idē inno.in.ca. y.de sepul.⁊ archi.in.c.ij.eo.ti.li.vj.lz in.c.placuit.xiij.q.ij.tenuisset q̄ debe retur. hoc idē ꝓbat io.an.in.c.i.⁊.c. certificari.de sepul.in glo.⁊ in cle.vn dum.ℸ.vez.vbi repꝛobat opi. No.te nētis ℨriuz in.d.c.ij.⁊ est opi.ꝑa: alia Post.repꝛobata ſm.d. Aln.in.d.c.cer tificari.nā talia ꝑbent eē ſubiecta q̄ lia ꝑdicata.xxxij.q.vij.aplis. ¶ Se ptimo fallit q̄ de facto sepelit: vtpu ta q: erat ibi interdicta ecclia vel cui tas.sunt tñ de facto ⁊ ℨ voluntatez ſra

trum sepultus ibi eoꝝ ecclia ꝛ multa oblata. Nā ꝺm Fe.ꝺi.cxix. ꝛ legē Be. in.ꝺ.c.i.ꝺe sepul.li.vj.non debeꝫ ḡrta. Rō qꝛ talis tpe interdicti non ꝑt eligē sepulturā apud mendicantes.vt no.in no.ꝺe ꝓuile.c.vt ꝓtuilegia.ꝛ.c.cum ꝛ plantare.ꝛ ꝺe pe.ꝛ re.qꝫ in te.ḡuis liceat ipsis recipere mortuaria vt orent ꝑ defunctis ſi cum ꝓnia deceſſerūt.xj. q.iij.quicūq; intra.facit qꝫ no.ino.in c.tanta ꝺe excel.ꝓla. Itez qꝛ ḡrta debetur rōe iniurie facte ecclie parrochiali ꝺ.c.certificari,ḡ nulla iniuriaꝫ ei facit: ex q̄ ibi non poterat sepeliri.imo plus dicit idē Federi.qꝺ ſi mēdicantes ſpō te eiꝫ tali tpe sepelīunt nō debeꝫ ḡrta. ſed tenent tanq̄ violatores interdicti. cle.i.ꝺe sepul.ꝛ in.c.ſi canonici. ꝺe of. ordi.li.vj tunc.n.ſolū debetur ḡrta qñ ſepeliunt in caſu a iure ꝓceſſo.ſecus ſi. ſepelīunt in caſu a iure ꝓhibito vt i.c. ex ꝑte el ꝓximo,ꝛ.c. cum libeꝛ.ꝛ in.c. iñ nr̄a in fi.ꝺe sepul.ꝛ ibi dicit ino.qꝺ qñ ꝺe facto non ꝺe iure ſepeliē debent coꝛpus ꝛ oblationes q̄ rōne sepulture facte ſunt.ſz non legata facta non rōe ſepulture vel occaſione ipſius.ꝛ ita ꝓz qꝺ ſi ꝺe facto ſepelitur ꝺ voluntate illi⁹ cuius eſt ecclia:qꝺ nō teneī ad ḡrtā ali quam:ſz teneī ꝛ coꝛpus ꝛ oia q̄ rōe ſe pulture habuit reſtituereſz non ḡrtam ꝺe legatis factis nō rōne ſepulture vel eius occaſione. Silr non debeī ꝺe his q̄ amici ꝺe bonis ipſoꝝ tunc offerunt. ¶ Octauo fallit qñ ecclia parrochial erat interdicta ex culpa ſua ꝛ non parrochiani.tunc ecclia non hēbit ḡrtaz: ſine parrochianus ſepeliaī alibi ex electione ſua ſine nō:vt qꝛ alibi eſt ſepulchꝛa ſuoꝝ maioꝝ ꝺm Pet.ꝛ no.Be. in.c.i.ꝺe sepul.li.vj. ¶ Nono: qñ reuocat electionē quaꝫ fecit legando.ꝛ alibi eligit ſepulturā ꝛ ſepelitur:qꝛ paria ſunt non eligere ꝛ electā mutare.ff.ꝺe adi.le.l.i.ꝛ.ij. Sꝛ ꝓmo caſu nō debeī. vt.ſ.ꝺictū eſt.ḡ nec in ſcḋo. Ita conſulnit Fede.ꝺi.x.Be.in.ꝺ.c.i.vbi teneī qꝺ reuocata electione ſepulture.reuocetur ꝛ legatum:ꝛ ꝺabitur illi ecclie vbi elegit ſepeliri:qꝛ ſubꝛogatus ꝺꝫ intelligi ſubꝛogatus cū oibus q̄litatibus one re ꝛ honoꝛe.l.i.ſ. hec actio.ff.ſi qs te li.eſſe iuſ.fue.ꝛ ideo onus ēt emolumē ti cōmutatur ꝛ eꝫ.l. alūne.ſ.ſcia.ff. ꝺe adi.le.Et dicit veꝝ niſi aliter cōſtet ꝺe volūtate legāntis. ¶ Decimo:qñ ꝫ elegerit:tñ non ſepelitur ex facto heredū: vel ex facto ꝓtingenti circa ꝓſonaꝫ ꝺefuncti.puta qꝛ moꝛitur nimis longe:vl heredes nolunt ad eccliam electam ꝺeferri:qꝛ ꝑba ſunt intelligenda cū effectu.l.i.ff.qꝺ quiſq; tūr.ꝛ.l.ea quidem C.ſi man.ita fue.alie.ter eſt in.c. relatum.ꝺe cle.non reſi. ḡ ceſſabit canoni ca:ex q̄ ibi non ſepelitur. Ita tꝫ Fede. vbi.ſ.ꝛ.ꝺ.Pe.vbi.ſ.Be. tñ in.ꝺ.ca.i. vꝫ ſentire qꝺ iſto caſu ecclia nō ꝓuaī legatis factis ḡra ſepulture:vt no.in.c. in nr̄a.ꝺe sepul.ꝛ ideo forte nec ſua ḡrta ecclia parrochialis. ¶ Undecimo cū legatur ꝓ:o incertis male ablatis ꝫ ꝺ.pe.vbi.ſ. ¶ Duodecimo qñ legatuꝫ eſt ecclie parrochiali tñ quantum eſt quarta pars legatoruꝫ factoꝝum ecclie electe ꝺm No.in.ꝺ.ca officij.ꝛ.ꝺ.Pe. vbi.ſ. Alij volunt qꝺ non cōputabit:ſz ſoluet ḡrtam ecclie electeiac ſi nihil ec clēſie parrochiali eſſet legatum: ſicut Bof.Ray.in ſumma.Jo.in.ꝺ.ca. offi cij.Fe.ꝺi.iij.Jo.ꝺe ligna.in.ꝺ.cle.du dum.Tu ꝑo tene qꝺ ſi conſuetudo eēt qꝺ teneretur tñ legare ecclie parrochia li:tunc vera ſit ſectida opi.vt non com putetur.Si ꝑo dicta conſuetudo non eſt:ſic cōputabitur.ꝛ ſi minus eſt ſupplebitur:ſicut filius facit in l.ſi qñ.C.ſi inofficio.te.Nō:vt plus eſt legatū ei quā ſua quarta non ꝺefalcabit. ¶ Terciodecimo qñ tpe teſtamenti ꝛ legati non elegit ſepeliri: ſz poſtea tpe moꝛtis elegit ſepulturam.facit.c.relatuꝫ.ꝺe ſepul.in y.gl.Ber.in.ꝺ.c.ꝺe his ꝺicit ſe ꝺubitare:ſz ego credo nō teneri niſi fiat i fraudem. ¶ Decimoquarto qñ parrochianus non ꝓtuit audire ꝺiuina: nec ꝓcipere eccleſiaſtica ſacra iñ ſua parro-

chiali eccłia pp vacationem longo tpe
z alibi elegit sepulturaz ẽm bal.in suo
tractatu De hoc nõ q; q̃ leganꝫ p;o la-
bore:cessante eo cessat z legatus.l.scio
in fi.ff.de ẽmu.le. Cum q̃ quarta deꝫ p
administratiõe sacꝶ z celebratione.
vt p; in.d.cle.dudũ.§.vez tbi cũ mer
cedis exhibitio.p;.q; non debeꝫ q; ces
sante cã finali cessat effectus.de q̃ in.c.
cũ cessante.de appel. No.ꝶo z Jo. in
c.relatũ.de sepul.z Pe.vbi.ꝑ. tenẽt q;
ĩmo debeꝫ q; vicius ꝓlati nõ d; noce-
re eccłie. Sz ego teneo cuz bal. z dico
q; vicius ꝓlati nocet eccłie in acqrẽdis
vt no.pa.in.c.vt sup.de re.ec.non ali.
15 ¶ Utr; ꝺ legato facto rectori eccłie in
qua elegit sepulturã p;o missis dicen-
dis p rectoꝛe debeat.xiij. parrochialis
ꝛ.q; sic.q; etiã debetur q̃rta eꝑalis. vt
in.c.cum inter vos de ver.sig.
16 ¶ Utr; de donatione causa mortis de
beatur.ꝛ.q; sic.quia accedit magis le
gato q̃ contractui.l.fi.C.de dona. cau
sa mor.eccłe.dudum.de sepul.
17 ¶ Cui debeꝫ canonica portio.ꝛ.eꝑal
debeꝫ epo dioc̃esis.parrochial ꝺo de-
tur eccłie.vbi audit diuina z pcipit ec
clesiastica sacꝶa.tex.est in.c.cum gs.de
sepul.lib.vj.vel d; pcipere de iure.Si
ꝺo trãstulit domiciliũ alicubi z mozit
anteq̃ nouũ domicilium acqsierit:tũc
debent eccłie parrochiali in q̃ mozitur
ẽm archi.in.c.i.de sepul.lib.vj. Nug.
Ray.Bof. z Utin.i.c. nos de sepul. q;
volunt q; tbi d; sepeliri si nõ eligisset.
Sz tenendo opi.ino.in.d.c. nos insti-
tuta.de sepul.q; d; sepeliri in eccłia ca
thedrali:ipsi debebit. Si ꝺo hz domi
cilia in diuersis prochijs vt fuit reges:
tunc ẽ equũ q; diuidat.ꝛz nõ credo ne
cessarium:sz dabit eccłie in q̃ mozitur:
lz No.z Jnno.dicant diuidendam.
18 ¶ Quid si audit diuina in vna. i alia
ꝺo recipit sacꝶa.ꝛ.Jnno.z Joã.in.c.
de hijs.de sepul. Archi.in.d.c.cum gs.
quod fiet diuisio portionis.c.i.z.c. re-
latum.de sepul.limito si vtraq; habet
cimiterium z curam:alias non.ar.c. si
eccłesia.de consecra.eccle.vel al;
¶ Quid de istis receptis in ẽctibus 19
retentis bonis suis.ꝛ.No.z Bof.q; si
cut non eximuntur a iurisditione epi:
ita debetur quarta de legatis p ipsos.
de quo dic vt.s.§.xiij.
¶ Quõ extrahẽtur iste quarte.ꝛ.ho. 20
in sum.de sepul.q; extrahentur ꝓmo q̃r-
ta eꝑalis:q; antiqoz z dignioꝛ:demus
parrochialis si venit extrahenda. Si
vero ꝓius fuisset quarta parrochialis
extracta:sic eꝑs habebit q̃rtam quarte
parrochialis:z quartam de reliquis.

Anonicus dz facere que ad canõice of-
ficium spectant. z si puer est p
alium.vt de eta.z quali.c.ij.ff.de decu
rio.l.spurij.§.minores.

¶ Utr; possit esse laicus.ꝛ.ẽm Utin.q; 1
non põt tñ laicus ex iusta cã hẽre ꝑben
dam.extra de consti.c.cum.Ab.ferra-
riensis.z tbi Pa.hoc tenet.
¶ In quo sunt interrogandi. vide.j. 2
Interrogationes.

Anonizatio sanctoꝛ se-
cundũ Jn-
no.in.c.audiuimus.de reli.z ve. san.ẽ
canonice z rit; statuere q; aliqs hono
retur p;o scõ. puta q; fiat offin p;o eo
solẽne sicut p;o aliis scis q; sunt etiã dẽ
ꝺitionis: vt si confessoꝛ fiat officium
confessoꝛ:si martyr martyrum.
¶ Que regrunt in canonizatione.ꝛ. 1
inno.vbi.s.q; rit; probationes de fide
z excellentia vite:z miraculis eius. ex
tra de testi.venerabili fratri nostro.
¶ Utr; oco sit simdẽda ad nõ scm̃.ꝛ. 2
ino.vbi.s.ad aliquem vir; q; credit bo
nus z p se intercedat ad deũ: q; deus
fidez illoꝛ attendens ẽt si ille nõ esset
bonus pces eoꝝ acceptaret.ar.xxxij.di.
§.vez.xv.q.vl.c.fi.non tñ lz de eo face
re officium solẽne vel pces solẽnes.
¶ Utrum alius q̃s papa possit canoni 3
zare.ꝛ.inno.ibidem q; non.

Antus in eccłia inuentus
est ad,puocandam
cõpunctionem in animos au-

ditorum.xxj.di.cleros ante fi.de conse. di.v.non mediocriter.

1 ¶ Utr cãtus theatrales sint cantandi in eccliã.ꝛ.q non.nec in modũ tragediaꝫ ꝫ cantandũ est cuz cordis deuotione.xcij.dist.cantãtes.ꝛ.d.c.non'mediocrit.ꝛ.xxxviij.di.sedulo.xij.q.i.q.

Apitulum

põt sede vacã te absoluẽ ab excõe tam iuris q̃ hois a qua eps absoluere potuisset:nisi a sede apostolica specialiter sit ei interdictum.c. vnico.de ma.ꝛ obe.li.vj.

1 ¶ Utr possit dispensare in casibus in ꝗbus permittitur epõ dispensatio.ꝛ. Fed.ꝑsi.xxix.q sic.ꝛ no.Pa.in.c.cum olim.de ma.ꝛ obe.

2 ¶ Utr possit dare confessionem seu absoluere in casibus episcopo reseruatis ꝛ.Pa.vbi.s̃.q sic.

3 ¶ Utr ptãs capituli ꝑsistat in maiori parte.ꝛ.Ado.eo ti.q in maiori ꝛ sanioꝛi.Ita q̃ totus capl'm dr̃ facere qđ maioꝛ ꝛ sanioꝛ pars facit.c.cuz in cunctis de his q̃ fi.a ma.par.ca.Fallit hoc in tribus casibus.¶ Primus. qñ aliquid est ꝓhibus cõe non vt collegiatis ꝫ vt singulis.q; tunc nõ valet qđ fit.a maioꝛi parte:sed oꝛ cõsentiant singuli ff.de serui.ru.p.l.per fundum.de ꝓsti. c.cum oẽs in glo.¶ Scõus qñ maioꝛ pars capli delinquit ꝛ propterea é priuata ptã.e sua.vt in.c.bone. memorie. el primo.ꝛ.c. cum nobis.de elec. cum si.ꝛ.c.gratum.de postu.pze.q; tunc tota ptãs. capituli residet in maioꝛi pte que non deliquit.no.Pa.in.c.i.de his que fi.a ma.par.ca. ¶ Tertius in electione romani põtificis.vbi oꝛ q̃ due partes consentiant.c.ꝫ de elec.

4 ¶ Sed que dr̃ maioꝛ pars capituli ꝛ sanioꝛ.ꝛ.Ado.q illa que nititur maioꝛi rationi ꝛ pietati.ix.di. sane quippe. ꝓsumitur tñ. semper ꝓ maioꝛi parte ꝛ illi statur nisi contrarium ꝓbet.lxj.di.nullus.ꝛ.d.c.i.de ele.duduz el primo.Multa tangunt doc.de ptãs capituli.in.d.c.cum olim que pertinent confessoribus.vide ibi.

Aracter

quid est.ꝛ. sanctus bon.in.iiij. di.vj.q.i.ꝓme partis ꝼm cõs opi.est quedam spãlis qualitas aie. Unde non est passio vel potentia.aie. immo est habitus in prima spẽ qualitatis accipiendo cõiter habitum:prout comprehendit oẽm qualitatem aiam disponentem siue facile mobilem.siue perfectam.siue imperfectam .Unde dr̃ habitus q; est ppetuus. ꝛ q; non pficit.ꝫ ad vlteriorem pfectionem dispnit.l.ad gram potest dici dispositio.

¶ Ad quid datur.ꝛ.scũs Bon.vbi.s̃. q.vj.q ad quattuoꝛ.¶ Primo ad signifi candum.¶ Scõo ad disponendum. ¶ Tertio ad assimilandum.¶ Quarto ad distinguendũ. Nã cum sit signũ sacrale signat gram gratum facientez nec solum signat:sed disponit ad eam q; vsus sacroꝝ non est tñ in significando.ꝫ ẽt in disponendo. ꝛ q; disponit ad gram hz aliquam similitudinẽ cum gra que est similitudo dei. Ideo ali quo mõ cũ signatur deo.ꝛ q; oẽs cõ figurat deo.ꝛ sic vni assimilat gregez dñi inter se.ꝛ sic distinguit ab his qui non sunt de grege dñi.vel ẽt q; distinctionem facit in eo de grege ꝼm alias ꝛ aliam rationem assimilandi. 1

¶ Utrum imprimatur in oibus sacris ꝛ.sanctus Bona.vbi.s̃.q.iiij.q nõ nisi tñ in tribus sacris.¶ Primo.in baptismo in quo fides gignitur. ꝛ distinguitur ppls infidelis a fideli. ¶ Secũdo in cõfirmatione in qua fides roboratur ꝛ hõ vt pugil a pugnandum vngitur ꝛ ab infirmis discernitur.¶ Tertio in ordine in quo virtus multimoda'datur ꝛ homo vt sanctus ad ministerium templi a laico separatur. 2

¶ Utr sit indelebilis.ꝛ.sanctus bon. vbi.s̃.q.v. q sic Ratio est parte cause voluntarie:scilicet dei imprimentis ꝛ ex parte subiecti non est principaliter in affectiua: que maxime vertibilis est: sed in tota imagine ꝛ princi- 3

paliter in cognita. q3 imago pncipalr consistit in cognitiua. vt dr in li. de spiritu z aia: tum ex pte finis q3 non dat ad actū alicuius vtutis vel scientie. hz ad actum distinguendi.

Arcer Utr gs possit se incidi facere in arcto carcere ad pniam peragendam. ff. pa. in. c. veniens de regula. q sic ex illo. c. z. c. qui vere. xvj. q. i.

1 ¶ Utr licet incarcerare aliquem. ff. q sic bm ordinē iustitie. s. aut in, penā aut in cautelaz. Et hoc ptinet ad eum q vniuersaliter hz de actibus z cuius vita disponere. alius nō pt nisi ad horam ne aliqs pctiū faciat: vel vt iudici repūtet bm Tho. ba fe. q. lxv.

2 ¶ Utr cedens bonis possit incarcerari pro debito. ff. q non. Nā vt tz Pa. in. c. lator. de pig. non pt quis ēt p pactum se obligare carceri pro debito renūciando bñficio cessionis bonorum q: est ꝯ bonos mores. Idē tz By. per ꝯ. elegāter in. l. alia cā. ff. sol. ma. z Ricar. allegat glo. in auc. imo. C. de act. z ob. Et putat vez bar. in. d. ꝯ. elegāter. nisi in duobus casibus. ¶ Primus si alienauit oia sua bona in fraudez creditoz casus est in. l. fi. ff. q in frau. cre. qđ tz By. in. ꝯ. si qs in fraudē. insti. de ac. ¶ Secūs si debitor tpe ꝯ xit sciebat se non soluēdo esse. vt. ff. de in. do. l. pe. Nam in istis duobus casibus non dabit sibi bñficium cessionis bonorum. Et placet mihi ista opi. q3 equa. z seqn da in pscia. hz alij ꝯrium teneant q. s. possit incarcerari simplr. Adde ēt q teneri facere aliquem in carcere pro debito: aliqñ est ꝯ preceptū caritatis pmi. vtpnta. qñ in nulla culpa est de cā no proximi. z nō hēat vnde satisfaciat ipse nec speratur q3 aliqs pro eo fit. satisfacturus. secus si fuit in culpa: q3 tūc ad penā posset detineri: qđ bñ nota.

3 ¶ Utr incarcerans aliquē iniuste teneat. ff. q3 siue sit iudex siue non: tenet de oi dāno ei dato ad restitutionē: z ēt de iniuria sibi satisfacere. ar. c. penale. cum ibi notatis. xiij. q. v. Et quicūq3 pnatus aliquē incarcerauerit: ēt pro manifesto crimine: capite punit de iure ciuili. vt. C. de coarta. l. oēs. li. xij. cōmittit. n. crimen lese maiestatis: z vltimo supplicio punitur quisqs hz carcerē ad detinendum aliquem: vt. C. de pnac. l. vnica. Uez intelligit glo. s. publice accusatum. Secus si ad detinendū propinquos seruos ne fugiant.

¶ Utr ille q iurauit redire ad carcerē 4
teneat. ff. pa. in. c. si vo de iure iurā. q sic ēt si sit sibi periculū mortis dummō carcer nō sit iniuriosus. de q dicit glo. in cle. pastoral. in verbo p violentā. de re iudi. q non tenetur tunc redire.

¶ Utr Ꝛcus gesti p incarceratuz va- 5
leant. ff. pa. in. c. accedens. de procu. q detentus in carcere publico z iuste si ē dānatus pena capitali non valent q: ē effectus seruus pene z bona sua veniunt ad succedentes ab intestato: nisi in crimine lese maiestatis. vt in auc. bona dānatorum. C. de bo. dā. vnde ēt non pōt disponere ad plas cās bm Jo. an. in. c. ij. de vsur. li. vj. Si non est sic dānatus valent: vt no. in. l. q in carcerez. ff. qđ me. cā. etiaz cum eo q eū fecit detinere: vt dicit bar. ibidem. Aliut detinetur in carcere iniurioso. Et sic cuz illo q eum tz non valent: hz debēt rescindi actione qđ metus cā. d. l. qui in carcerem. Luz alio āt valent nisi ad ꝯ detineatur. iuxta no. i. c. dños. de secū. nup. De capto ab hostibus i bello nihil dico: q3 hodie vt dixi. s. Bellū. non efficitur suus de psuetudine: z tō valent ꝯctus p eum facti. hz secus sit de iure. vt in. l. eius q in pn. ff. de testa. z in. l. duus. ff. de iu. fisci. z no. bm eundez pa. vbi. s. q non dr liberatus a carcere q custoditur. z ideo opz sit in loco tuto. vt no. bar. in. d. l. q in carcerem ꝯ practicā illoz q educunt aliquē de carcere z custoditur ibi per familiam.

¶ No. q iudex dz visitare carceratos 6
z facere q habeant necessaria: vt. C. de epis. audi. l. iij. z pōt liberare eū quem

videt ad nullius instantiā vel fine delicto aut causa debita detentum ex mero officio. vt no. barto. in. l. fi. quis vxori. §. si fugitiuum. ff. de fur.

Caritas est fm Aug. rectissima ai affectio q̄ diligitur deus pp se & primus pp deum. Et idem in. iij. sen. di. xxvij.

1 ¶ Utz teneamur ex caritate diligē deū ex toto corde tota aīa & tota mente sic dr. Ma. xxij. ℟. S. Bo. in. vj. di. xxvij. q. vlt. q̄ non p exclusionē affectus exnei. s. q̄ nihil sit in amore nr̄o nisi de nec in cogitatiōe. nec in mēte. q: ipole ē sic iplere in hac vita. ſz p exclusionez affectus ꝑu sic tenemur. ℔ est q̄ nihil diligamus supra deū vel cōtr ipsi deo.

2 ¶ Qui sunt diligēdi ex caritate. ℟. fm sanctū Bo. in. iij. di. xxviij. ar. 1. q. 1. & ij. q̄ summū bonū vel cui sūmum bonuz ē natū vniri vl vnitur p cognitōz & amorez. ℔ ät bonum vnīc vel ꝓticipatur ab aliqbus in actu: vt in bt̄is. Al q̄busdā in hitu. vt in iustis viatoribus. Al qbusdā in potētia soluz vt in malis viatoribus. Jn qbusdā nullo mō reducibil' est ad actū vt in dānatis & creaturis irrōnabilibus. ¶ Primi sūt maxime ex caritate diligēdi. ¶ Scōi minus q̄ primi. ¶ Tertī minus q̄ scōi. ¶ Quarti nullomō sūt diligēdi ex caritate. q̄nus amore quez ſcludit vel impat caritas in q̄uz dei creature pōt diligi non ita q̄ caritas ferat directe ad ipsos ſz ad deū cuius sunt creature.

3 ¶ Utz sit aliqs ordo caritatis de pcepto. ℟. S. Bona. vbi. s. q. vlt. q̄ sic fm aug. de doc. xp̄iana. ¶ Et p:io sup. eia diligēdus est deus. ſo q̄ nos sum⁹ tertio q̄ in⁹. nos est. s. primus. q̄to q̄ in fra nos est. s. corpus. ꝓnum & corpus p:ori. de pe. d. ij. caritas est.

4 ¶ Utz ꝑatus ordo attendaī penes affectū. & effectuz. ℟. scūs bo. vbi. s. distī. vij. ii. q. vj. q̄ attendit̄ penes vtrūq: ſz sciēduz q̄ affectus accipit aliqñ. p motu. Et sic est q̄dz rōalis eligētia. est ät iste affectus aliqñ a caritate elicit⁹. s. q̄

gs optat alteri sūmuz bonū & q̄uz. ad ist̄ affectuz dz esse ordo q: magis mihi q̄ ꝑsi & magis ꝑsi q̄ alij debeo optare vitā eternaz. Aliqñ affect⁹ é a caritate iperatus. vt é ille q̄ gs optat alteri aliqd̄ bonuz tpale qd̄ est ordinatū ad ꝓfuationē nāe & sic ſz diuersas ꝙditiones ordo ꝑt predict⁹ posterari. affectus ät qñ accipit non p motu ſz p passione. idē est q̄ q̄daz mulcedus cōplacentia. & isto mō minime respicit & caritatis ordie q potius respicit sensuales ex periētiā q̄ rōnis eligentiā sicut pz q̄ plus delectat gs cum videt amicuz q̄ de pse absolute. q̄uis plus diligat pfez cuius signum est q: plus faceret p patre. Effectus aūt est tripler. ¶ Primus respicit salutez aie. & hūc respicit ordo caritatis ꝓncipal'r. q: primo debeo ꝑcurare salutē meaz q̄ primi & ꝑus ꝑsis q̄ exnei. ¶ Secūs respicit sbstētationē vite. & tūc respicit minus ꝓncipal'r. q: fm diuersas ꝙditiōes & oportunitates dz hō magis & minus esse bñficus in collatōe alicuius tpalis. ¶ Tertius est in collatione bñficij eccliastici. & tunc minime respicit. q: in talius collatione dignitas meriti soli est attendenda. & paz vel nihil ꝓpingtas sanguinis.

¶ Utz homo teneat ex caritate subire 5
mortē p:o xp̄o. ℟. ſz. S. B. vbi. s. q. ij. Aut adest necessitas vel deserēdi iustiā vel amittēdi vitā. & sic glz tenet magis mori dilecto deo. q̄ eo offenso viuere. Et ſz dico si dat optio vel q̄ iustitia deseraī. vel q̄ vita pdat. Addo q̄ cuz gs videt q̄ ꝑ mortez suā pōt fides suari vel iustitia. & ꝑsecutio nō est ꝑsonalis ſz vlis. tunc tenet̄ de pcepto sustinere mortē. vñ ꝑlatus tenet̄ se morti ex ponere qñ videt q̄ ex fuga sua sequet dispendiū in fide vel iniustitia i eccliā & silr̄ glz sicut fecit Tho. cāurien sis. aut adest solū oportūitas manifestādi diaz gliam & edificādi eccliaz. Et isto mō ē supererogationis: nō necitatis ad quā pfectiōez nō oēs tenent. Si ät hō daret se morti ꝓ xp̄o: eo q̄ vitā suaz

habet exosam. mortalissime peccaret.
6 ¶ Utr hō exīs in caritate teneat ad pfectiones. ℟. fm scīm Bo. vbi. s. q. iij. q. v. modis obligatur gs ad aliquid.
¶ Primo pp diuinū mandatū. t sic. nō magis obligat ꝯ alij nisi ex eō. qz maior ē gram hz. ¶ Secdo obligat pter votū emissūz. t sic solū q fecit teneī non q nō fecit. ¶ Tertio pp susceptuz offm. t sic qlibet tenet ad illā pfectiones q regit necessario ad illud officiū sic in plato regimē subditorum.
¶ Quarto pp vitādum scandalū. vñ tūc tenet ad opa exēploz qñ aliter scādaluz segret. ¶ Quinto pp ꝛscie iudicium qđ dictat de necessitate fienduz.
7 ¶ Utr caritas sel habita possit amitti in via. ℟. fz cōiter doc. i. iij. di. xxvij. q. sic t aliter tenere esset erroneum. qz caritas non tollit vertibilitatem arbitrij. i. Loz. x. tu qui stas vide ne cadas.
8 ¶ Quō amittit. ℟. p pctm mortale solum p qđ volūtas auertit a deo. vnde Aug. sup ge. li. viij. dicit q hō deo pñte sibi illuminat p caritatez. absīte vo ptinue tenebraī. a q non locoz iternalis fz voluntatis auersione discreditur.
9 ¶ Quō recuperatur. ℟. q p pniaz q tollit auersionē illam. Vñ augu. li. v. ꝯfe. Pnia est ḡdam res optima t pfecta oēs defectus reuocans ad pfectum.
10 ¶ Utr gs possit scire certitudinaliter in hac vita se hꝫ caritatē. ℟. q nō eccli. ix. nemo scit vtr. odio vel amoze sit dignus. Et rō vna est pp caritatis t dilectionis acqsite sibitudinez. vt dicit ber. de amoze. Alia pp diuinā dispensationem p quā deus claudit oculos fuoz suoz ne extollant. Alig tñ dicunt q ꝫ est vez loqndo de caritate finali p oītpe t absolute fz accipiendo pro caritate aliquo mō non pōt hō scire certitudine fidei se caritatez hꝫe puta cū adultus bñ dispositus baptizat: vel gs suscipit sacrm penitentie sine obice pctī mortalis in voluntate inherentis.
11 ¶ Utr opera bona facta eꝫ caritatem valeāt. ℟. q non q ad ꝑmium vite eternel vel q ad diminutiones pene debite pctis directe. fz bñ valēt indirecte. de q dicā. j. pnia. ℌ. xiij. t satisfactio. ℌ. vj.
¶ Utr bona facta in caritate t p pec 12
catum mortale mortificata reuiuiscant per veram penitentiam. ℟. q sic fz cōmuniter theo. in. iij. di. xxiij.

Altitas ēt inuenit in mīi montali cōiugio. tex. notabilis est in. c. nicena. t. c. aliter xxxj. di. t ar. in. c. vt clicoz. de vi. t hone. cle. t glo. in. c. qđ a te. de cle. conīu.
¶ Utr mulier q mozuo viro cuz alio 1
ꝫhit amittat legatū sibi factū sub ista ꝯditiōe: si caste vixerit. ℟. bar. in. l. mulier. ℌ. cum ꝓponeret. ff. ad treb. q nō. nisi aliud senserit testator: vl hēat vsuz loqndi: qz ꝓba dubia debēt in ꝫctu intelligi fm cōem opi. facit qđ no. idem Bar. in. l. labeo. ff. de sup. le. t in. l. oēs ppli. ff. de instit. t in. c. ino. in. c. olim. de ꝓb. sig. t glo. in. c. nonnulli. de rescriptis: cōis vsus loqndi ꝓferēt ꝓpriē significationi ꝓbozum in quacūq; mā. Idē bar. in. l. v. q incipit. Si aliter. C. de secun. nup. q lucretur tz t facit ille tex. cum auc. sua. Idē tz Pa. in. d. c. vt clicoz. t addit q caute addat si caste vixerit t in viduitate. Vide ꝓ bñ qđ legit in. l. vnica. C. si secū. nup. limitat Eng. i auc. quō opoz. epi. ℌ. hec de deo vez si nubat tñ semel. p tex. i. l. boues ℌ. fz simone. ff. de ꝓb. sig. p qđ tex. dicē q si gs reliquit sua bona p maritandis mulieribus indistincte q itelliget solum de mulieribus ꝑma vel scōa vice ꝫbentibus: nō de tertio nubētibus. Sili dicit tdē ang. idē q si ꝓdicta verba caste vixerit ꝑcruntā a lege sic lucratur legatū. Et tranſeūdo ad scōa vota: q: oēs nuptie sūt honeste. fz si ꝓferant a marito filio vel eius hēde: q ledūtur p trāsitū ad scōa vota sic ꝑdet. si āt ꝓferant ab alijs puta a ꝓsanguineis vxoris aut exneis: sic nō ꝑdet p scōa vota fz bñ tranſeundo ad tertia connubia.

Altratus vtr possit ordi nari. vi. j. co

poze vicliatus. §. prime.

Asus epis reseruati q sūt. §. q de casibus a iure re
seruatis modica est cōtrouersia
inter doc. Lōuter. n. doc. se remittūt ad
glo. iñ. c. si epūs. de penitē. z remiss. li. vj
q̄ ponit sex casus. ¶ Primus é de ex
cōicatione maioꝛi. z hoc intellige de il
la quam ꝑdito canonis sibi vel alteri
refuauit: q: allegat c. nup de sen. excō.
z ideo dic vt. s. absolutio. i. §. ij. ¶ Se
cundus de blasfemāte publice deū vel
sanctos. Hoc vez. silr qñ denunciatur
epō z pōt ꝓuinci q2 allegat. c. ij. de ma
le. qō quidem logit de foꝛo cōtentio
so: vt ꝓz intuenti g̃ vñ q̄ si non denun
ciatur epō nec ꝓ eum aliqs, procedit:
q̄ in foꝛo aie possit a ꝓpꝛio sacerdo
te absolui cum pena non debeat excē
dere casum suū. vt. s. dixi blasfemia. §.
iij. ¶ Tertius de sortilegijs allegat. c.
ij. de sortile. sed nihil facit: q: si faceret
potius esset casus reseruatus patriarce
q̄ epō: q: patriarce cōmittitur illius sa
cerdotis absolutio z dispensatio: z tō
non vñ reseruatus. ¶ Quartus cōmu
tatio voto2. seu dispensatio. z ꝺ veꝛus
est q̄ ptinet ꝺm cōiozem opi. ad epos
c. i. de voto. ¶ Quintus é restō incer
toꝛ. allegat. c. cum sit. de indeis. ſz non
facit. vt. j. restō. ij. §. xiij. nisi in mani
festis vsurarijs. vt dicetur. j. vsura. ij. §.
viij. ¶ Sextus est ẓctus mr̃imonij ꝓ
interdictū ecclie allegat. c. i. z. c. vlt. de
ma. ꝓ. inter. ecc. ꝓ. Et est vez qñ epūs p̃
ciperet alicui ne ꝓheret pp aliquas rō
nabilem cām. z talis ꝓtēneret: q: tunc
ad epm̃ esset mittendus pp honoꝛ.
ar. c. graue. de prebē. ¶ Septimus clā
destinum mr̃imonium ẓctum. de clā.
despon. c. cum inhibitio. ſz nihil dicit
de hoc. c. illud. Do. tñ. ti. de pnia ponit
primum sedm z quartum: z post po
nit pꝛo quarto sedm eum de solēni pe
nitentia. allegat. ſo. di. c. miroꝛ. z. c. in
capite. Sed hoc tm̃ pro notorio ponī
ꝺz. vt ꝓz xxvj. q. vj. c. vlt. in tex. z in gl.
Ubi g̃ talis pnia a prelatis cōiter non
ponitur pro talibus: non video qn ꝺ
feriꝛ possit absoluere. ¶ Quintus ſm
Do. est dispensatio irregularitatis in
clico. z concedendus est. ¶ Sextus de
incendiarijs ante denūciationē. Et sa
tis facit ad hoc. c. pessimā. xxij. q. viij.
in ꝓbo si quis ät archiepūs vel epūs. Et
intellige de incendiarijs q̄ dolo hoc se
cerint: vel fieri fecerint auxilio vel cō
silio aut mandato vt ibidem. ¶ Septi
mus si audiuit epūs confessionē alicuꝰ
z eū noluit absoluere ab aliquo pctō:
q: tunc inferiꝛ nō ꝺs se intromittere
xxj. dis. inferiꝛ. Do. in sum. ti. de pnia
ponit solum q̄ttuoꝛ de predictis. Dic. u
ris lib. i. ti. xv. ponit. vij. de p̄dictis. Bñ
dictus. x. in extrauaganti reuocata per
Bonifacium in cle. duduꝝ de sepul. po
nit quattuoꝛ de predictis. Et sic ꝓz qđ
tenendū de casibus de iure reseruatis:
q: in veritate non sunt nisi. v. vt patet
sed de casibus ꝓpꝛietatem reserua
tis est magna diuersitas inter doc. qui
busdā ponentibus plures qbusdā pau
cioꝛes. Glo. in. d. c. si epūs sic dicit. So
let epūs reseruari pnia oīum publicoꝝ
enoꝛmium criminū op pꝛecipientes filio
rus ex ꝓposito vel casu cuiuslibet ho
micidij falsi testimonij vel instri. pu
rij. Incestus: corruptiones monialiū
coeuntes cum patre z filia. Sed certe
non potest dari certa determinatio. q:
vnaquęq; diocesis hz̃ consuetudinem
suam. nec est vna consuetudo genera
lis in oībus diocesibus quo ad hec. im
mo aliq̄ epi vno anno reseruant sibi
plus aliq̄ minus sicut eis vꝛ. Unde te
ne ſm Spe. in repertoꝛio in rꝛa super
qbus sit penitens ad epm̃ remittēdus
q̄ pꝛopꝛius sacerdos pōt absoluere ab
oībus que spāliter a iure nō sunt reser
nata epūs vel alijs vel q̄ non sunt ipsis
sacerdotib⁹ directe vel ꝓ aliquā ꝓhibi
tā iterdicta. arg. c. at si cleꝝ. de iudi. t. c. nu
per in fi. de sen. ex. z in. c. inter coꝛpo
ralia. de transla. p̄rela. q: talis hz̃ ordi
nariam iurisditionem super populum
sibi commissum a iure. de pe. di. vj. c.

placuit. de pe. & remiss. c. ois. Sz aduer
te fm eundē Spec. q eps directe: vel
aliqua ꝓtia seu cōsuetudine pōt inter
dicere dictis sacerdotibus aliquos ca
sus ne absoluāt. ¶ Primo si talis sacer
dos cōmisit crimē ꝓpter qđ meretur
tali ptāte pmari. ¶ Scđo quādo ad
vtilitatē cōitatis expedit: alias nec pōt
obligare sacerdotes parrochiales qui
absoluant. facit. c. de ecclesiasticis pri
uilegijs. xxv. q. ij. c. pmilegia el pmo &
el. ij. ibidē. no. etiā q ēpus talis sacer
dos hēat auctoritatē absoluēdi ab ali
quo casu q nō dz absoluere si videt ex
pedire saluti anime ꝓtētis fz remitte
re ad supiores qz vt dicit apls. ij. cor.
xiij. Ptātes dedit deus in edificationē
nō in destructionē. Silr licet eps sibi
pro cōi vtilitate reseruasset aliquē ca
suz: & sacerdos videret in aliquo singu
lari nō expedire saluti eius. mō obesse
si remitteret q pōt absoluere iux. no.
q Pa. in. c. quod dilectio. de cōsan. &
affi. & in. c. at si clici. de iudi. Et sic col
lige q sacerdos prochialis de iure pt
absoluere ab oi excōe scōm q dixi. s.
Absolutio primo & ab oibus peccatis
excepto crimine icendiarioz & ꝓhētis
z interdictū ecclie matrimoniū. & ab
eo a quo eps noluit eū absoluere post
ꝙ audiuit eū in ꝓsessione. & qñ publica
pnia est ꝓponēda: nisi eps ꝓpter eius
delictū: vel ꝓpter vtilitatē aiarū ei in
terdixerit aliquoz alioz absolutiones
peccatoz. Dispensare aūt vel irregula
ritate. aut votis vel alijs qbuscūq nō
pōt nisi spāliter ei pcedatur. Tenet ēt
Ven. in primo quoli. q. xxv. q prelati
pñt sibi reseruare nonos casus vltra il
los q de iure eis reseruant nisi ex cā le
gitima. Et hoc vez quo ad sacerdotes
q habent curā animarū. Quo vero ad
alios bñ possūt tot quot volūt. excepto
quo ad minores & predicatores de qui
bus dic vt. j. confessio. iij. §. xxviij.

Casus fortuitus est repēte rei euentus qui ꝓuideri nec resisti pōt vt colligitur in. l. in rebus comodatis in pzin. ff. como. vt moz seruoz sine culpa hostiū icur sus piratarū vel naufragiū. Incendiū: fuga seruoz q custodiri nō solēt. vt ibi ponitur. Ubi no. q vbi diligētissimus ꝓuidisset nō est casus fortuit⁹. veluti si domū quā ruituram diligentissimus ꝓuidisset: nō ruidisti. & ꝓterea equū in ea dimisisti q pijt ex ruina. Secus si ex tremotu: aut subito ipetu ventorū ¶ Utrū furtum sit casus fortuitus. §. 1
pa. in. c. vnico de como. q glo. iuris ci
utilis videntur ẓre sed ipse dicit q si
per violentiā subtrahitur est fortuitus
nisi fueris in culpa trāseundo p loca
piculosa. ar. l. nō est verisimile in pzin
cī. ff. qđ me. cā. Si aūt clādestine. & tūc
si ab ea persona a qua diligentissimus
precauisset. puta a vili famulo. non est
casus fortuitus. alias sic. facit qđ not.
in. l. que fortuitis. C. de pig. ac.
¶ Utrū gs teneat de casu fortuito. §. 2
tex. in. d. c. vnico q sic in tribus casib⁹.
¶ Primus qñ culpa ꝓcessit. puta co
modaui tibi equū vt tres mediolanū
z̄ uisti placentiā z icidisti in latrones
iputabitur tibi. vt hic & in. l. si vt certo
§. sed iterdū. ff. como. ¶ Secūdus qñ
ꝓcessit mora. puta nō reddidisti qñ de
buisti. & fortuito pdidisti. tibi imputa
bitur. vt in. d. c. vnico & in. c. bona fi
des depositi. Hoc vez in ꝓscia. nisi eo
dez mō fuisset pitura apud dñm qz
tūc nō teneē nisi de eo in quo eū dāni
ficauit per nōfactā restōnē rei tpe de
bito. ar. c. fi. de iniurijs. Sz qñ dubiuz
est an fuisset pitura vide. j. mora. §. vl.
¶ Tertius qñ pactū intercessit vt tene
reē de fortuito. vt in. d. c. vnico & bona
fides. limita nisi adueniat culpa et⁹ cui
pmisit. ga sic nō tenerentur. l. cuz pro
ponas. C. de nau. fe. & l. qui officij. §.
fi. ff. de contrahen. emp.
¶ Sed quid si gñaliter renūciauit & 3
nullus casus fuit expressus. puta dicen
do. q volebat teneri de oi cāu fortui
to. an teneat. §. qz varia sit opi. vt re
fert Bal. in. l. i. C. como. ego dico tñ fz

Joā.an.in.d.c.vnico q̄ nō tenetur facit.l.ſ̄ z ſi.in.§.q̄ſitum.ff. ſi quis cau. Quod vez eſt infallanter in ꝺſcia niſi in cāibus in gbus ſpāliter fuiſſet renūciaturus ſi fuiſſent expſſi.ar.c.fi. de offi.vi.li.vi.z no.accurſius in.d.§.q̄ſitū z bñ q: ꝺ eū qui legē dicere potuit aptius eſt interptatio faciēda de reg. iur. li.vi.z in.l.quicḡd.ff.de ver.ob. dicit. Quicḡd aſtringende obligationis cā dictum eſt:id niſi palam verbis exp:imatur omiſſum intelligendum eſt.

4 ¶ Sed qā ſi aliqui caſus fuerūt enumerati ſpāliter.z poſtea ſecuta fuit renūciatio generalis.ſ̄z.ſm Bar.in.d.§. queſitū q̄ illā generalē renūciatiōez nō venūt caſus maiozes exp̄ſſis. ſ̄z ſolum ꝺſimiles exp̄ſſis. Q̄d gdē vez eſt gnāliter in oib⁹ odioſis: ſicut hic. ſec⁹ eēt in fauozabilib⁹ vt no.in cle.nō pōt de.pen.z inno.in.c.ſedes. de reſcrip.

5 ¶ Sed qd ſi renūciationi gnāli interuenit iuramentū.ſ̄. io.an.vbi.§.q̄ nō obligat. Rō.ſm ip̄s eſt q: iuramentuz nō obligat vltra ꝺſensum iurātis facit c.ventes el.i.z qō ibi no.inno.de iure iurādo.z hoc credo vez in caſib⁹ p:o quibus ſpecialiter nō iurāſſet. Secus in gbus ſpāliter ſi fuiſſent exp:eſſi cōſenſiſſet.p:o quibus facit.c.tua nos cū ibi notatis de ſpon. ℔ ſecōdat bal.vbi §. Ratio quia iuramētū habet vim cauſus exp:eſſi.l.cum pater.§.ſi quis matrem.ff. de lega.ij.

6 ¶ Utrū extimatio faciat venire caſuz fo:tuitū.ſ̄z.ſm Jo. an.in.d.c. vnico et Bar.in.l.ſi vt certo.§.nūc videndū.ff. como.z.l.i.eo.ti.q̄ſi ſumus in ℣ctu.cuius nāe nō repugnat q̄ ꝺnium trāſierat.tūc extimatio facit emptionē.vt.l. plerūq;.ff.de iure.do.z.l. quotiens.C. eodem. Et ſic extimatio facit periculū oē z comodū recipientis.l. neceſſario in p̄n.ff.de peri.z co.rei vē.z.d.l.quotiens.z plerūq; ēt deterioratiōis. vt.l. ſi extimatis cū.l.ſe.ff.ſo.ma.exēplū cū mulier dedit viro rē extimatā. vt i.d. l.plerūq;.vel cū gō extimatā rē tradit. ita q̄ extimatio reddat nō res. vt i.d. §.nūc videndū. Si aūt ſumus in ℣ctu de cuius natura eſt vt ſolū p:o pte ꝺnium trāſferat.z p:o pte non.ſicut eſt in ſocietate.ſic periculū ptis ſolū ſi extimatio ſit trāſit in accipiētē.vt.l.cū duob⁹ §.dāna.ff.p:o ſocio. Si aūt ſumus in ℣ctu cui⁹ nature repugnat ꝺnij trāſlatio vt in locato.z hmōi ſic extiatio nō facit emptionē:nec trāſire periculum caſus magis q̄ teneat ex nā ℣ct⁹. Nec ob.q̄ bar.vbi.§.vult vt aligd opetur. z ſic ſi tenebat lata ſolum teneat de leui:ſi de leui.tūc de leuiſſima.ſi de leuiſſima:tūc de cāu.q: hoc nō teneo ſicut nec Pa.in.d.c.vnico. Sed dico operatur extimatio tūc ſolū vt, ſciat ꝑcuz ſi deterioraret vel pderetur ex vicio receptētis.z ſic releuatur ꝺns ab honere probandi vez ꝑciū rei. Si aūt res extimata daret cū pacto q̄ aut res vel extimatio redderetur ſic facit transire periculum emptionis: ſed non deteriorationis.vt.d.l. plerūq; in fi.

Athecismus

gd eſt. ſ̄z. q̄ ē ille ex ozcismus qui fit ante ianuā ecclesie ſup baptizando. Uſi dicitur cathecismus a cathecizo.i.inſtruo vel doceo. Ideo cathecismus inſtructio vel doctrina dicitur de hoc in.c.per cathecismum.de co.ſpi.li.vi.z in.c.ante baptiſmum de conſe.di.iij.

¶ Utrū ℣batur aliq̄ cognatio ſpūalis 1
in tenētibus in cathecismo ſicut in baptiſmo.ſ̄z.q̄ ſic q̄ impedit matrimoniū ℣bendum ſed nō dirimit. ℣ctū vt in.d.c.per cathecismum.

¶ Ad quid tenetur qui ſz in cathecis- 2
mū. Sic vt.§.baptiſmus.viij. in fi.

¶ Ad quid valet cathecismus.ſ̄z.ſm 3
Theo in.iij.di.vi.q̄ minuit ꝓtē de monis:ne tantū poſſit ſ̄ compoze z aīa vide.j.ozcismus q:idem eſt.

Alusa

ꝺſ,multiplr aliq̄ cā pia.vide.j.legatū.vj. in p̄n:cā ciuil' cuius finis eſt comodū ptis:ſeu aliquoz ſine alterius punc

tione. Jn hac tractatur de pecuniis et
possessionum negociis z huiusmodi.
vt i. xxij. q. vj. sup prudentia tua. Cā cri
minalis cuius est finis punitio peccati
vel vindicta publica. vt in. c. at si clerici
z in. c. cum nō ab hoste. de iudi. z. d. c.
sup prudentiaz z. xvj. q. i. frater noster.
circa medium. Cā mixta ē que participat
de vtroq; de pcu. c. tua. Et lz gl. videa
tur varie ponendo pecuniariā penam
aliqñ p; o ciuili aliquādo p; o crimina
li. vt in. l. pretor. in prin. ff. de sepul. vio
la. z in. l. vnica. C. qñ ci. ac. crimi. pre.
Tñ pcorda. q; qñ pecuniaria pena ap
plicatur fisco. cr'alis est sicut tenet Jn
no. in. c. qualiter. z qñ el. ij. de accusati.
z est gl. z Bart. in. d. l. pretor. §. i. quia
sic intenditur vindicta publica per pe
nam pecuniariam: sicut per penam
corporis. Si vero applicatur fisco p; o
interesse fisci: ciuilis est vt in. l. i. C. de
his qui vt indig. Nec obstat. c. per tuas de simonia. z quod ibi notat Pa.
in rubrica de iudi. q; illud. c. loquitur
de ammonitione a prelatione. que est
ciuilis: quia facit ad bonū subditorum
habere bonū prelatū. Et tali nō impo
nitur pena: debita delicto: sed nō pmit
titur exercere q; d ei nō cōuenit scilicet
prelationē ad quā est indignus. Item
nō dicunt doc. q; precise est agere ciui
liter qñ pena applicatur pti: sed etiaz
alio mō. sicut in. d. c. ptuas. Doc sequi
tur gl. z bar. z Ang. i. l. ij. ff. de se. vio.
z Bar. in. l. fi. in qōne. Quero quomo
do cognoscantur. ff. de pri. delic. Item
glo. Albi. z Saly. in. l. i. C. de se. viol.
z glo. in. l. aut dānum in prin. ff. de pe.
z cōio: est opinio de hoc no. d. Anto.
in Rubrica de iudi.

1 ¶ Nomine cāe intelligitur de cā ppīn
qua nō remota. vide gl. in. c. de cetero.
de homi. Et no. q; cā remota dicit' oc
casio. facit lex. q; domū in fine. ff. loca.
Uñ faciens turrim: est occasio homi
cidij illius qui ascēdit z se pcipitauit
Ipsa vero est cā ppīnqua. Qñ aūt q;
teneat p; o causa remota no. glo. in. c.
sicut nobis de testi. que distinguit. Aut
dabat operam rei licite. z si adhibuit
diligentiā debitaz. nō tenet. xxij. q. v.
de occidētis. Si vō nō adhibuit tene
tur. ff. distin. sepe. ff. ad. l. aq. qui occi
dit. §. pe. Si aūt dabat opam rei illici
te. imputantur ei semp oia que inde se
quuntur. ff. distin. c. quātum dixit de
uitur. c. fi. ff. ad. l. acquil. Item Della. in prin. §. item z cum eo.

¶ Causa ecclesie nō dī cā p; opria re- 2
ctoris. vnde in cā ecclie sue pōt esse in
dex. q. vij. c. si q; s erga eū in glo. sa
cit. c. fi. de postu. vbi ponit aut diuersa
p se vl p ecclesia. Et hoc verū dūmō
alius nō stituat q; agat nomine ecclesie
vt in. c. in sup de testi. Similiter pōt e testis in cā ecclesie qñ alius est stitus qui agat nomine ecclesie. d. c. insup
Sed no. q; licet canonicus possit esse
testis p; canonico suo nō extraneum
q; nō dicit' domesticus eius sed eccle
tantum frm Hugo. vt in glo. d. c. super
prudentiā. xiij. q. ij. nō tamen pōt esse
iudex p; eo cōtra extraneū: q; minor
causa repellit aliquē a iudicio q; a testi
mo. de offi. dele. c. cū. R. canonicus.

¶ Cām propriam palā est eaz esse cu 3
ius emolumētū vl dānū ad aliquē sic
noscitur. c. biduū. §. palā. ij. q. vi.

¶ Cā cōis vtriusq; ē vt. ff. de ri. nup. 4
l. illud. Et ideo testis nō pōt esse in re
cōi sibi cū aliis nisi indirecte. vt legatarius q; potest esse testis in causa testa
mēti in quo sibi ē aliq; relictū. Insti.
de testa. §. legatarius sed causa vniuer
sitatis nō vr singularis ppīne. vt i. c. q
manumittit'. xij. q. ij. c. ibi vide doc. in
d. §. legatarius cū limitationibus suis.

¶ Causa alia ipulsiua que occasionē 5
remotā prestat sicut Lalfurnia q; ipor
tune postulando causam dedit vt mu
lier non possit postulare. vt in. l. i. §. se
xū. ff. de postu. Et ista cessante nō ces
sat effectus. alia finaliter ista regula dis
positionem. c. cū cessante causa de ap.
l. generaliter. C. de epi. z de. z ibi Bal.
multa dicit de hac materia. c. generali

ter.vi.q.i. Dec cognoscitur ex.v. Primo quando illud quod exprimitur in viam cause respicit vtilitatem tam alterius q̄z etiam ꝑtium .l.ticio centum in ꝓn.ff.de condi.z demon.puta do no tibi centū.vt inde faciasꝫ fieri capellam in tali ecclesia que illa indiget z huiusmodi. Si vero respiceret solum vtilitatem illius qui debet implere z nō sit pia:sic ꝓcluditur causa impulsiua.d.l.ticio.§.sed si filio. Unde si lego tibi.x. vt caligas emas nihilominus tenet legatū.licz nō emas Sitr si vt fundū. Sed si vt emas fundum alteri minus industrioso nō valet nisi caueat.vt ibi. Secundo cognoscit qñ exprimitur pius actus in viā cāe.l.si qs pro redemptione.C.de donatio.z.l. si ego in ꝓn.ff.de in.do.z vult Bart.in.l.ij. §.fi.ff.de dona,vputa dono tibi centum vt facias hospitale: nā hospitale q̄ fiat erit cā finalis. Tertio cognoscit qñ in gerendo actū exprimit ab hoie cā vbicūcz lex regrit de necessitate eā ad validitatē actus q: tunc itelligit finalis vt actus sustineat.l.sed si mora §.fi.cū.l.se.ff.de do.inter vi.z vx. vbi dicitur q̄ dōatio facta vxori ad restaurationē editi igne ꝓbustarū valet vsqz ad ea: reparatiōez.z nō i plus. Quarto vbicūcz nō pōt esse alia rō illa censetur cā finalis.l.q̄is.vbi glo.C.de fideicōmiss.Uñ q legat iter ad fontē .vt legare z haustū.ff. de ser.ru. prę.l.ūez fi. Quinto vbicūcz lex exprimit cām cēsēt finalis gl.e notabilis in.l.cū tale §.legato cāz sallaz.ff.de cōdi.z demō. quā ad hoc ponderat ang.in.l. sciēdū ff.de edi.edic.z Barto.in.d.§. fi. cuius sunt ista dicta.

6 ¶ Est z alia cā q̄ ē cātiua alicuius esse ctus sed nō sufficiēter z efficacit.z talis nō tenet ad restōnē dāni dati ꝓio lz peccauerit. Est z alia que ē cāusa z inductiua alicuius effectus sufficiēter z efficaciter q̄ sine ea nō sequeretur.z talis tenet ad restitutionē vltra peccatum cōmissum. Et de ista logtur .c.fi. de iniurijs. Qō no.q: facit ad multa.

Cautio simpliciter dicta regulariter intelligit nuda promissio vt.l. sancimus C.de ꝓ.fig. Fallit in cautione expressa a.l.ꝓtoria vt.ff.de ꝓto.sti.l.ꝓtore.la prima. Et sic intellige gl.in.c.ꝓia igit de ꝓse.di.iij. Itē sm gl.in.l.pe.in fi.ff. de pe.he.qñ est ꝑsona suspecta.vt.l.si fide iussor.§.fi.ff.q sa.co.q: tūc dz cauere cū fideiussoria. Sz cū addit idonea vl sufficiēs:intelligit de pignoraticia vel fideiussoria.vt.ff.ō fideicōmiss.li.l.ergo q̄dū.§.addici. ita Uide glo. in.c. ad nā.el primo de iureiuran.z in.c.vltio de pig.z in.c.ex publico.de cōuer.2iu. Si vero dr cautio mediocris.tūc vēit obligatio omniū bonoz ter.ē singularis in.l.filio in fi.ff.vt le.noie caue. Si vero dr cautio cōpetēs intelligit arbitrio iudicis sm aliquos: vel secundus alios fideiussoria vel pignoraticia. vt in glo.l.si debitori.ff.de iudi. Notat tñ Bal.in.l.vniuersa.C.de pci.ipera.of. q̄ qñ statuto cauet q̄ caueat idonee: qñ cōpromissum petitur intelligitur arbitrio iudicis z in.l.oēs.C.de epi.z cle.dicit tenetur qs dare fideiussores: z nō pōt: tūc tenet obligare oia bona sua melioꝛi mō quo pōt. Si ꝓ bona dicat.satisdet vl satisfaciat. fideiussoria itelligit.vt in d.l.g satis.cog.z sm gl.in.id.l.pe.

Decitas mentis secundum Tho.scta secūde q.xv.ar.i.ꝓuenit duplicit Primo ex hoc q̄ auertit se spontanee a cō sideratiōe ꝑmi ꝓncipij intelligibilis secundū illud psal. Noluit intelligere vt bene ageret. Ellio mō p occupationez mentis circa alia que magis diligit q̄s dictū ꝓncipiū sm illud psal. Sup cecidit ignis.s.cōcupiscentie.z non vidērunt solē. Et sic patet q̄ est peccatum. z a Bre.xxxi.mora.ponit filia luxurie.

¶ Sed vtrum sit mortale.&.q̄ sic qñ sic non vult intelligere necessaria ad salutem.xxxviij.di.c.qui ea.silr quādo ita occupatur i temporalibus q̄ omit

tit necessariam vacationem quaz deo
tenetur exhibere. vt in diebus festiuis
in quibus dz Ri.i.iij. di.xxxvij.ar.iij.q.
iiij.i alibi hoza teneť deo vacare mẽte:
vł hmõi.sec⁹si omittit q nõ sunt neces
saria ad salutẽ qz tãc est pcñ veniale.

Edere bonis debet qui solvere nõ valet credi
toribꝰ suis. Et valebit ei ad tria
primũ ne incarceretur.l.i.C.qui po.ce.
po.de quo vide.s. Carcer.§.ij. ꝑm ne
excõicetur.z si.erat excõicatus dz ab
solui recepta idonea cautione de solvẽ
do debito si ad pinguiorem fortunam
venerit.de solu.c.odoardus. Tertium
q nõ ꝓdẽnetur nisi in quantuz facere
potest habita ratione ne egeat:nec eniz
fraudãdus est alimẽtis quottidiáis.ff.
de re.iudi.l.siũt q in id q facẽ pñt.z.ff.
g.bo.ce.posl.is q z.l.g bõis z.l.si vbi
tores. Nec ob.c.pervenit.de fideiuſ.qz
ibi nõ cesserat bonis. Limita tñ tertiũ
qñ nõ ꝓuenitur rõne delicti.qui si cõ
ueniretur rõne delicti nõ haberetur re
spectus ne egeret etiã in clerico.vt no.
Pa.in.c.oli nobis.de.resti.spo. Quõ
vero sit vide.j.solutio.§.xxiij.

Elare pctñ alicuius ꝓpter
pecuniã vel gratiaz.aut
ꝓsanguinitatẽ. simonia est. vt i
c.nemo de simo.vbi glo.z Inno.dicit
q rõ est qz quilibet teneť alteri⁹ pctñ
ad pniam indicare.xxiij.q.iij.tam sa
cerdotes. Secus aũt in indicatione fu
ris.vel serui fugitiui vt capiat qz licite
merces accipit.ff.de offo ꝓfecti vbis.
l.solent.z.ff.de cõdi.ob.tur.cãm.l.iij.
§.vlt. Nec ꝓprie dicit.Inno.q est simo
nia vbi ex gra quis nõ indicat.sed dz
punirí sicut simoniacus. Itu dic ꝑm gl.
i.l.iij.§.si tibi.ff. de condi. ob tur. ca.
q ille q nõ tenetur per officiũ vel actio
nẽ vel indicẽ.revelare sine licite acci
pit aliquid vt indicet sed accipere vt
nõ indicet turpiter accipit. qz contra
publicã vtilitatez: que est maleficia pu
niri.vt.ff. de fideiuſ.l.fi.qs a reo.§ pe.
Et sic patet q rõne naturali nõ teneť
quis indicare.qz tunc nõ liceret accipe
re ꝓ indicãdo.vt.ff.de ꝛdi.ob tur.cau.
l.i.in fi.z.l.ij.primo.R. Quod tñ licet
vt in.d.§.si.tibi qñ limito vez de in
dicatiõe q fit ꝑlato vt puniat.sec⁹de il
la q fit alicui vt ꝓficeat qz teneretur.

Ensura ecclesiastica quid
comꝓhẽdat. R.
q interdictum suspensatio
nem z excommunicationem.de verb.
signi.c.querenti.

Ensus est quedam pensio
que de prouẽtibus
solvitur.i. q.iij. quesitum: vel
potest dici census: quicquid annuatim
solvitur in quãtitate vel summa.ff. de
censi.l.etatem.

¶ Census nouos imponere ecclesijs: 1
aut veteres augere prohibetur omnibus
episcopis z ꝑlatis in.c. prohibe
mus de censi. etiam si eripuerunt eos
de manu laici.vt in.c.ecclesijs. eodem
ti. Dicit tamen Pa.in.d.cap. prohibe
mus.q hoc verum est ad vtilitatẽ eo
rum propriam.vt in cle.ij.de re.ec. nõ
ali. Secus esset ad vtilitatẽ alterius ec
clesie.rationabili cã subsistente z ꝑ
lato iurisdictionem habente episcopa
lem z in ecclesia pleno iure sibi subie
cta.qz tunc potest.vt no. Inno.in.d.c.
prohibemus.z facit.c.preterea.eo.ti.

¶ Quis potest imponere censum.R. 2
q quicũq; hz ius in re tali.vt insti. de
vsufru.§. fine testamento.

¶ Quod argumentum prestat census 3
solutio.R. q aliqñ subiectionez. de cen
si.c.ois anima. Aliqñ prestitam liber
tatem vel perceptam protectionem.vt
in.c.percepimus.de ꝓmiſ.

Ertum dicitur id de quo
propꝛio.nomine:
vel indubitata circũlocutione
constat.vt in glo.de ꝓmiſ.c.cũ z plan
tare. Insti.de exhereda.li.§. nomina
ti. vbi dicitur q qui vnum filium solũ
habet nominatiz exheredat siue dicat.
ticium filium meum exheredo. siue fi
lium meum exheredo.

Essatio a diuinis officijs alia generalis. ꝛ hec equiparatur interdicto. ita ꝙ posita generali cessatiõe ab eo qui potest vel de iure vel de cõsuetudine in loco aliquo. si gs ibi celebrat est irregularis. ꝛ religiosus talẽ cessationẽ nõ seruans est excõicatus ipso fcõ si matrix ecclesia seruat. Et sic intellige cle. i. ꝫ sen. ex. ꝛ inno. in. c. nõ ẽ nobis de spõ. Cessatio vero spãlis est illa que solum in aliqua ecclia ponit. Et hec non cõparatur interdicta. Vñ celebrans in eadem ecclesia non efficitur irregularis nec religiosus excõicatus si nõ seruat. Huius talis ecclesia esset matrix. Et sic intellige glo. ij. c. si canonici de offi. ordi. li. vi. ꝛ inno. i. c. dilectis filijs ꝺ ap.

1 ¶ Que est pena imponẽtis generalez vel spãlem cessationem indebite. ff. ꝙ illi qui imponũt tenent restituere oẽs fructus quos interim ab ecclia ꝓceperunt. In qua cessatũ est ẽt si talis ecclesia sua erat. ꝛ ipsi ecclesie. Itẽ tenẽtur de omni dãno quod alij incurrerũt ꝓpter talem cessationẽ. d. c. si canonici. ꝛ ibi Ho. dicit ꝙ ꝫ. d. c. loquitur de capitulo canonicorũ tñ idẽ erit in alijs ꝙ ipsam cessationem imponunt.

2 ¶ Que est pena illius qui dat causam cessationi. ff. tenetur ad omne iteresse quod canonici. aut alij incurrerunt. ꝛ ad aliquam aliam satisfactionem extimandã arbitrio superioris in recompensationem cessationis facte in ecclesia. d. c. si canonici.

3 ¶ Que requiruntur ad hoc vt cessatio debeat seruari. ff. fm Jo. an. in. c. quãuis de offi. ordi. li. vi. ꝙ. r. ¶ Primo ꝙ hi qui cessant habeant ex ꝓsuetudine. vel alio iure. Secõ ꝙ ꝓuocẽtur absentes ad ꝛtandũ de cessatione. ¶ Tertio ꝙ tractẽt diligẽter. ¶ Quarto ꝙ de cessando deliberẽt. ¶ Quito ꝙ sit manifesta offensa: vel iniuria. Et fm Inno. ꝛ Hosti. ꝺz esse notoria. ꝙ si nõ esset nulla ꝓsuetudo. ꝓdesset: q: eẽt ecclesijs onerosa de ꝓsue. c. i. ꝛ. c. cuꝫ venerabilis q: ille cõtra quẽ cessatur nõ ꝺz ꝓuinci ꝓbandis: sed apertis ꝛ notoꝛjs: maxime in cultu diuino tollẽdo C. de actio. ꝛ obli. l. negantes. ¶ Sexto ꝙ sit causa rõnabilis. ¶ Septimo ꝙ ante cessationem instrumẽto publico vel patentibus litteris auctentico Sigillo munitis causaꝫ cessationis exprimant. ¶ Octauo ꝙ illud instrumentum vel litteras tradant ei contra quẽ cessant. ¶ Nono ꝙ requirant illuꝫ vt emendet competenter iniuriam ꝓpter quam cessare volunt: ꝙ si nõ fecerit tunc locum hꝫ cessatio. ¶ Decimo ꝙ post cessationeꝫ vtraq; pars ꝛter debet accrimpere ad sedem apostolicaꝫ infra mensem ꝑ se vel per ꝓcuratores sufficienter instructos. ꝛ ꝓtinuatis diebus quã cito poterũt se sedi aplice repetent vt discutiat qd ſtip hoc sit agẽdũ hijs nõ seruatis nõ seruat cessatio. Sikr si ꝓs q̃ posuit cessationẽ eã nõ seruauerit ab alijs nõ fuet silr hoc not. Jo. mo. ꝛ Bal. in. c. si canonici. de offi. ordi. li. vj. quo. c. reprobatur ꝓsuetudo illoꝝ qui. i aggrauatiõe cessationis imagines crucis vel alioꝝ sanctorũ ꝓsternunt. vtricis supponunt vel lapidibus ꝛ hmõi. ꝛ q talia faciũt grauiter sunt puniendi vt ibidem.

Essio actionũ an valeat. ff. Pa. in. c. fi. de ali. iumẽ. cã fac. colligẽdo dcã. doc. distiguendo sic. Cuꝫ q̃rit an valeat cessio actionuꝫ dic aut fuit facta in vltia voluntate. ꝛ tenet vt no. in. l. nomen. ff. de le. iij. Sic tamen ꝙ si actio erat in iudiciũ deducta per defunctum nõ ꝺz agere legatarius. sed heres oẽm talem vtilitatem quam ꝓsequetur heres debet legatario restituere: Et si nihil consequitur. nihil restituet: q: videt testaꝛ legãdo actionẽ legasse euentum illius iudicij. Et ob hoc ne fiat collusio per heredem põt legatarius si vult assistere heredi in iudicio. vt in anc. nũc si heredi. C. õ liti. Si ꝙ actio nõ erat deducta in iudiciuꝫ poterit legatarius

post cessionē agere vt ibi. Sed cuius sumptibus .ff.glo.in aut.nūc si heres q̄ si erat litigiosa cū legabat.tunc sumptu heredis.l.cum seruis.ff.de le.i. Si vero facta est litigiosa viuo vl̄ mortuo testatore tūc sumptu legatarij.vt.ff. de le.i.l.seruus. Ieqatus.nisi heres fuerit in mora.ar.ff.ō le.i.l.cū res. Aut cessio fit inter viuos.ꝛ distingue quia aut fit potentiori ratione officij seu dignitatis p̄cipue ꝛ nō valet ꝛ cedens debet p̄dere oē ius q̄ habebat. Et iste est p prius casus.l.ij.C.ne.li.po. Et hoc verum,sm spe.in ti.de.cessione actionuꝫ post Uin. q̄n fit potētiori malitiose:cā opp:imēdi aduersariuꝫ secus si fieret bona fide.ar.l.qui stipendia.C. de p:o cur.ꝛ placet Pa. Si ꝑo cessio fit potētiori nō rōne officij vel dignitatis: ſz rōne nobilitatis:vel q: ditio: vel alio respectu:tūc si fuit facta cessio rōne iudicij mutādi p̄t excludi cessionarius per exceptionē.vt.l.pe.ꝛ q̄ ibi no.ff. de al.iu.mu.cā fa.nō p̄dit tñ actionez cedēs:sed punitur sm vnaz opinionē:q: nō p̄t amplius cedere istā actionē alteri:nec p̄t in ea p̄stituere p̄curatorē: sed tenetur ipse p̄sequi:vt vī inuere.d.l. pe.gl.tñ in.d.l.pe. dicit q̄ in isto casu videt trāstulisse magis rem ꝙz litez ꝛ sic cessionarius habebit rē si euincat: ꝛ cedens expēsas litis facit in dānum suū.secus si nō fuit facta ratione, iudicij mutādi.q: tenet vt patet ex notatis in gl.in.l.i.C.ne.lic.po. Aut cessio q̄ fit inter viuos:ꝛ q̄ nō fit potentiori est dubitata.ꝛ dī dubitata eo ipso q̄ est in litigiū deducta: q: dubius euictus litis:ꝛ sic nō p̄t regulariter alteri cedi.ꝛ cedēs icidit in viciuz litigiosi.vñ dz pūniri.vt habet in.l.fi.C.de liti.ꝛ p glo. in.c.ecclia el p̄mo ne li.pen.fallit in casibus ibi numeratis. No.hic q̄ in casibus in ḡbus p̄t fieri cessio: q̄ p̄secutio actionis fiet a cedēte:nō a cessionario sm inno in quadā gl.in.dic.fi. allegat in ar.l.q̄z̄.ff.de aq̄ plu.arcen. Aut actio nō ē dubitata tūc regulariter p̄t cedi titulo donationis:vēditionis vel alio titulo legitimo. vt p̄bat.C. de he.vel ac.ven.l.nois venditio.ꝛ in.l.p diuersas.C.man. Pretendit tñ simulatus ōcus ex sex.C Primo ex modicitate precij:ꝛ extimat̄ ista actio fm dubiū.expēsas:labores ꝛ hmōdi ſz Pa. ibidē. C Secūdo q̄n in cessiōe nō exp̄imitur titulus: vt q̄n dicit cedo actionē ꝛc.nec dī p q̄ cā vt p̄batur in.d.l. p diuersas.ꝛ tenēt cōiter doc. C Tertio q̄n cessio fuit p:o parte vēdita:ꝛ p parte donata.vt.d.l.p diuersas: Nō q: la cessio est odiosa secus i alijs q: valet. Et isto casu admittitur cessionarius vsq; ad quātitatē quā exbursauit. In alia p̄dit actio vt. in.d.l.per diuersas. C Quarto q̄n cessio pure vēdit:tñ p̄cium nō soluit nisi p pte.ꝛ de reliq̄ p̄sitet se recepisse. C Quinto q̄n dicit se donare ppē benemerita.q̄ nō sunt. Fallit in casibus p̄tis in.d.l.p diuersas. vbi nō p̄sumitur sī ratio.vt puta si iter coheredes est facta cessio:vī cū ē facta insolutū: vel p:o munimie rei sue:vt cū domus tua.minat̄ ruinā domui mee: ego emēs emi oē ius tue. Itē si fit iter legatarios ꝛ fideicōmissarios: vel q̄n heres cessit actionē legatario. Sīr in societate.ſ.q̄n socij sibi cedūt actionē. C Utrum clericus possit emere cessionem.ꝛ pa.in.d.c.fi.q̄ nō:q: vili⁹ emere ꝛ carius vēdere nō licet ei:ſz posset tñ donari eccle vel cāco bonafide ꝛ tenet nec credo illicitū sm pa.ibidē. C Sed quer̄t q̄n dī res litigiosa.ꝛ litigiosa res ē de cuius dñio causa mouet iter petitorē ꝛ possessorē iudiciaria quēlibet.vl̄ precibꝰ p̄ncipi oblatis ꝛ iudici sīmatis:ac p eū tñuno reo cognitis. Ita dī i anc litigiosa res.C.de liti.ſz bar.in.l.i C.de liti.distīguit.q̄ aut agit actiōe reali:ꝛ tūc si p̄dit ꝙ dñio vel quasi.puta q: dī rē suā esse: vel de eius dñio vl̄ q̄si.sic res efficit litigiosa p̄ simplicem quēlibet vt in.d.anc.litigiosa. Si vero non p̄tenditur de dñio sed de alio iure principaliter: puta hy

pothecaria ꝛ hmõi: sic non efficitur litigiosa. Aut agitur actione personali ꝛ sic nunq̃ efficitur litigiosa. Aut agit actione mixta: ꝛ sic si est vtis efficitur litigiosa p solam ꝓtonerisam. Si vo est particularis: sic efficitur litigiosa p litis ꝓtestationem. Concordat inno. in c. cũ. Ab. ferrariensis. de consti. ex hoc patet q̃ qñ res non est litigiosa potest alienari absq̃ vicio litigiosi: alias non sine pena litigiosi.

3 ¶ Que est pena litigiosi. ℟. vt no. in l. fi. C. de liti. q̃ g scienter ex aliquo contractu rẽ litigiosam acceperit restituere tenet rem ꝛ precio eius p̃uabit ꝛ fisco applicabit. Si vo ignorans rem litigiosam emerit: vel ex alio ℈cto acceperit: tunc ℈ctus non tꝫ: sed ꝺẽnatur vendens restituere precium ꝛ vltra tertiam partẽ. Et si p donationem sit facta alienatio extimabit: ꝛ idem fiet de precio quo est extimata: vt dictum est de ℈cto emptionis vel alio ℈cto exceptis casibus donationis ante nuptias vel transactionum: aut diuisionis rez hereditariaꝝ facte vel p legati: vel per fideicõmissi cãm de quibus in. d. l. fi. ꝛ in. d. gl. d. c. ecclia el primo. ꝛ. ij. q. i. q̃ res. in litigio in quibus potest fieri alienatio sine vitio litigiosi.

4 ¶ Utz res litigiosa possit alienari ab aliis inter quos nulla lis est de ea. ℟. ang. in auc. de litigio. q̃ sic.

Imiterium grece dicitur a cinis grece q̃ est dulcis statio animarum vel potius corpoꝝ: quia ibi cinis mortuorum detinetur vel a tis q̃ est ante: quia ante ecclesias fieri solet. hec Be. in. c. vnico. de cõse. ec. vel alta. li. vj. de immunitate cimiterij: vide. j. Immunitas. ꝛ de eius ℈secratione ꝛ pollutione. vide. j. consecratio. iiij. per totum.

Ircunstantia dicitur qõ circunstat actum quasi extrinsecus extra actus substantiam considerati. Hoc autem vno modo est ex parte cause. ꝛ sic vel finalis: ꝛ sic considerabimus cur fecerit: siue respectu agentis principalis: ꝛ sic quis fecerit. Aliquando respectu instrumenti: ꝛ sic quo instrumento: vel quibus auxilij fecerit. Aliquando circunstatur ex parte mensure. ꝛ sic considerabimus vbi vel in quo loco: aut quando fecerit aliquando ꝛ tertio ex parte ipsius actus considerabimus modum agendi. puta fortiter vel lente: si sepe vel semel solum siue considerabimus obiectum: siue materiam actus. puta vtrum patrem percussit vel extraneum: siue effectum quem agendo inducit: puta vtrum percutiendo vel vulnerauerit vel occiderit: que omnia continentur in his versibus. Quis quid vbi: quibus auxilys: cur: quomõ quando ꝛ quotiens. Ita tamen q̃ in quid includatur non solum effectus: sed ẽt obiectũ vt intelligat: ꝛ qõ: ꝛ circa qõ.

¶ Utz circunstantia mutet speciẽ pec- 1
cati. ℟. q̃ circunstantia tripliciter se habet ad actum peccati. Aliquando enim circunstantia adueniens actui indifferenter se habet quantum ad rationem ꝛ tunc non dat speciem peccato: neq̃ aggranat. Nihil enim ad rationem pertinet vtrum ille qui percutitur tali vel tali veste induatur. Aliquãdo vero differentiam aliquam habet per comparationem ad rationem importans aliquid repugnans rationi primo ꝛ p se: ꝛ tunc dat speciem peccato: sicut accipere ꝛ alienum. Si autem primo ꝛ p se non importat aliquid repugnãs rationi: sed per comparationem ad id qõ primo ꝛ p se rationi repugnat aliquam repugnantiam habet ad rationem. Sicut accipere aliquid in magna quantitate: nihil repugnans rationi dicit: sed accipere alienũ in quantitate dicit maiorem repugnantiam ad rationẽ. Unde illa circunstantia aggranat. Uel sic sim philosophum. v. ethi. q̃ peccatum recipit speciem ex intentione peccantis. Unde ille qui mechatur vt furetur magis est fur. q̃ mechus.

2 ¶ Utz circūstantia aggrauet pctm̃ in infinitū.ꝛ.q̃ q̃ circūstantia nō ꝓstituit spēm nouā.tunc nō aggrauat pec catuz in infinitū.vt veniale posit fieri mortale:q; pctm̃ veniale ⁊ mortale nō sunt eiusde spēi:sed q̃ circūstantia cō stituit nouam spēm pt ꝓstituere pctm̃ mortale:⁊ ita aggrauare in infinitum sicut si quis dicat verbum ociosuz: vt prouocet aliquem ad luxuriam.

3 ¶ Utz circūstantia psone aggrauet in infinitū.ꝛ.q̃ nō nisi soluz dupliciter. ¶ Primo q̃ pp ꝓditionez sui status est aligd ei de necessitate:puta religio so non accipe vxorē. ¶ Scdo rōne scā dali q̃ ēt est ꝺ̄ preceptum p̃bere ruinā proximo:alr non pōt.vt.ꝛ.p supradi cta.hec ola ex fran.in.vj.sen.

Jtatio

ꝺ̄z fieri trib⁹ edictis: vel vno peremptorio: quod ꝓtinere ꝺ̄z tantum tp̃s quantum tria edicta nisi necessitas vrgeat. de di la.c.i.vbi de hoc in glo.

1 ¶ Utz q̃ iura exigūt trinaz monitio nē sufficiat vna vide.j.clicus.ix.ꝺ.iiij.

2 ¶ Utz corpozalr impeditus teneatur p alium comparere.ꝛ.pa.in.c.in noie ꝺñi de testi.q; nō ⁊ actus gestus eo ab sente est pinde:ac si nō fuisset citatus.

3 ¶ Utz sñia lata ꝺ̄ non citatum valeat ꝛ.Lar.in cle.pastozalis.in.§.deniqz. de re iudi.q; si nullo mō fuit citatus ē nulla ipso iure.de maio.⁊ obe.c.inter quattuoz.Pa.ñ dicit in.c.causaz que de rescrip.⁊ in.c.cuz sit de appel.q; in facto notorio cum certum sit absenti nullam competere defensionez potest fieri sententia contra absentem non ci tatum:excepta sententia excōicationis c.sacro de senten.excom.

4 ¶ Sed qd si citatus sit non legitime. ꝛ.Lar.vbi.§.vl q; debeat hr̃i ipso nō facta c.bone el.ij.de elec.

5 ¶ Utz qs possit denūciari excōicatus nō citatus.ꝛ.pa.in.c.peruenit.de ap. q; non vbi excessiis nō fit notorius fa cit.c.cum scōm.de hereti.li.vj.

6 ¶ Utz prelati religioz possint subditos ab officijs deponere:suspendere ⁊ hmōi:ipsis nō citatis.ꝛ. q; sic si ita hz eoz consuetudo:aut constitutiones sm quas ꝺ̄z procedere ⁊ no.in.c.cum speciali.⁊.c.q; nos de appel.⁊ in.c.cū medicinalis.de sen.excom.li.vj.⁊ dicit glo.in.d.c.cum speciali quaz sequitur pa.ibidez q; dispositio.c.sacro.de sen. excom.non est necessario seruanda in religiosis cōtra suas obseruantias spe ciales.Et ibi dicit pa. hoc procedere: vbi regula vel constitutio religiosoz dat certum modum excommunican di religiosum:vt satis sit seruare eam. Et hoc idem tz Fede.in consi.v.

¶ Utz citatio aliq̃ sit nulla.i.nō va leat.ꝛ.gl.in.c.si eps.ij.q.ij.q; sic.viij. casibus. ¶ Primus q; i angusta tpa. ¶ Secundus q; nō exp.imitur causa citationis. ¶ Tertius q; nimis matu rat peremptorium. ¶ Quartus ratio ne temporis. ¶ Quintus ratione loci. ¶ Sextus rōne iudicis. ¶ Septimus q; rescriptum apostolicum non inseri tur in ea. ¶ Octauus q̃ sit spoliato. de quibus vide ibi. Tutius tam est vt semper citatus cōpareat allegaturus priuilegium: vel appellaturus si eum grauauerit.nisi quando constat eū nō esse iudicem sium.vt in.d.glo.⁊ in.c. veniens de accusa.in glo.

Jtaristis

qui varijs vtun tur iusti⁹ licite ꝑ aliquid dari: ⁊ talia audire vel talibus vti:q̃ sit ad laudez dei:vel ob aliā iustam cām: puta recreatiōis: q; debilis est vel infirmus ⁊ hmōi. de ꝓse.di.iij.peruenit. Ad voluptatem aꝺ vel luxuriam talibus vti vel aligd da re est pctm̃ mortale.xcij.di.in scīa not. hec glo.in.c.donare.lxxxvj.di.

Juitas

vel vniuersitas nō ꝺ̄ aligd facere ni si id sit collegialiter deliberatū ēt si maio⁹ ps illud faciat. Ita dicit gl. notabilr in.l.sic.ff.qs cuiusq; vniuer. segtur Bar.in.l.aut facta.ff.de pe.facit qs no.in.l.felicis.de pe.li.vj.⁊ gl.in.l.

alīud. §. referk. ff. de reg. iu. ¶rentes qñ vniuersitas delinquit. cōis opi. tz fm pa. in. c. ij. de postul. pze. z Jo. an. in. d. c. felicis q̄ est qñ pnus aliquid fuit de liberatum in vniuersitate ipsa: pulsata campana z alijs regūitis ad ꝯgregationem: vñ si oēs huius ciuitatis facerent delictum non diceret factum ab vniuersitate sed p singulos vniuersitatis. ēt si facerent pulsare campanam. z leuarent vexillū. naz istud est potius factuz singulor. facit qđ no. in. c. cū oēs. de ǽsti. Pa. in. c. dilectus. el. ij. ō simo.

1 ¶ Utz destructa ciuitate destruantur oia ꝓuilegia eius. ¶. ino. in. c. ij. de no. op. nūcq̄ si eccliа: vel ciuitas: vel alia loca. siue sacra siue ꝓphana auctorita te supiozis ꝓp delictuz eoz destruant: de cetero nō dz vocari clicus illius ecclie vel municeps illius ciuitatis: z ille locus ꝓuilegium pdit. vt de ǽse. di. i. placuit. xvj. q. vij. z ibi dicim⁹. ar. ff. qñ di. le. vsufru. ce. l. i. Si ãt ab hostib⁹ destruat: aut p tiranniđē vel z vt rehedi ficetur retinet oia ꝓuilegia facit. vij. q. i. pastoral. z. xix. q. iij. q̄ sēl z idez vꝛ si auctozitate supiozis transferat ad aliū locuz: vel alij vniat: vt no. in. c. i. ne se. va. ō reli. do. c. q: monasteriū z idē intelligit in ciuitate z alijs locis ꝓphanis. ar. ff. de ǽhen. emp. l. ede sacra.

2 ¶ Utz ciuitatis appellatione aliud q̄ qđ est infra menia veniat. ¶. fz pa. in c. Rodulfus. de rescrip. q̄ non in mā odiosa seu stricta: nisi qñ dispō concepta noīe ciuitatis esset inutilis: vel posset fieri fraus: tunc ꝓtinent suburbia z ꝓtinentia edificia. Et sic intellige ioan. an. in. c. si ciuitas de sen. ex. li. vj. sed in mā larga seu indifferēti noīe ciuitatis venit ciuitas cū suo territorio. vt ē ter. i. l. vnica. §. z vbē. ff. de offi. pfec. vrb. Silr in mā larga noīe ciuiū: veniunt ēt illi de comitatu z de toto territorio vt in. l. q ex vico. ff. ad muni. z in. l. nō dubito. ff. de capti. z. l. q cōtinentibus ff. de ver. sig. z p Bar. in. l. i. ff. ad mūi. vide bonā glo. in. c. i. de vsur. li. vj. Sz in mā stricta secus: lz ꝛium videatur tenere bar. in. d. l. i. z. l. mille passus. ff. de vb. sig. z. l. nam qđ liquide. §. si ita legēt. ff. de pe. le. q̄ volunt q̄ mille passus a muro cōprehendant intellige qñ subiecta mā ita requirit in speciali.

¶ Utz natus in aliqua ciuitate ex pa 3
rentibus qui ibi non habent domicilium sit ciuis. ¶. q̄ non fm barto. in. l. filios. C. de mu. z oriz. licet in. l. filij. ff. ad munici. licet dubitatiue loquatur. Pa. vbi. §. tenet q̄ non.

¶ Utz ciuitas cēseatur iure minoris 4
¶. ino. in. c. i. de resti. in integ. q̄ sic. Est tñ dīa inter minorem ecclesiam rem publicam z ciuitatē in integruz restōne: lz dicat q̄ respublica iungat vice minoris. C. q. ex cau. ma. l. pen. z. C. de iure re. pu. l. rēpublicā. C. de sa. sanct. ecc. l. fi. q: pupillo z ēt minori nō currit hodie vsucapio aut ꝓscriptio. x. vel xx. annoz in rebus q̄ quando seruari pñt: siue sint mobiles siue īmobiles. C. de admi. tu. l. ex. q̄ tutores in fi. Ideo sup eis nō est necessaria restitutio i integrum: lz ante tps huius legis curreret ꝯ minorem non ꝯ pupillum. ff. de acqui. re. do. l. bone fidei empto. §. i. Sed ꝯ eccliam z rempub. z ciuitatez currit vsucapio z ꝓscriptio z alie tpales z ꝓpetue prescriptiones. lz datur ei restitutio sicut minori: q: ꝓdicti fingūtur esse in vltima infātia minoris etatis. Prescriptio aūt. xxx. vel. xl. annoz certum est q̄ currit ꝯ oēs predictos. lz datur eis restitutio ex vbis gīa alibus edicti que sunt. Si qđ cum minore gestum erit ꝛc. Pupillus ãt ab his ꝓscriptionibus fruatur illesus C. de ꝓscrip. xxx. annoz. l. sicut. Quod ãt ciuitati detur restitutio in integrum non placet. Inno. vbi. §. arg. l. nihil interest. ff. ad maced. sed barto in. l. respublica. C. ex quib. ca. ma. post Ja. butri. tz q̄ sic sal tem ex clausula gīa ali: q̄ ex quo regit per administratores hz iustam causaz petendi restitutionem. Doc etiaz tenet Bal. ibi z est verior opi. lz glo. in. d. l.

teneat contrarium. facit p̄o hoc. l. sed & hi qui. ff. ō pub. vbi cūitas dr resp. Sequitur hoc io. an. in addi. ad spec. ti. de in inte. rest. vbi post multas opi. residet in opi. Odof. q tz q nō solū ciuitas sed etiā castrū & villa pñt petere restōem in integrū: cū ibi sint multe persone vidue & pupilli. & lz bar. post but. in. d. l. respublica. nō admittat nisi in villa & castro populoso. Bal. tñ & ia. de are. tenent ēt in villa nō populosa ex quo regit per alios & ibi sint minores & mulieres. & hāc opi. Pa. in. c. i. de resti. in integ. dicit equitē. & facit qđ no. in. l. republicā. C. de iure reipublice. & in. d. l. ſ & hi. vbi dicitur q qđ libet municipiū dicit respublica.

Juis vtrū efficiat in locovbi consequit qs dignitatē ff. bar. in. l. i. ff. ad munici. q sic facit. l. municeps. §. miles. ff. e. & quod notant doc. in. c. qz in tñ de pbē. vbi concludūt q clericus sortit domicilium vbi est beneficiatus si residere in eo tenetur: als nō: sicut hi quibus dispensatum est super pluralitate beneficiorz.

1 ¶ Utrū dices volo te habere p̄o ciue efficiat ciuē si hz auctoritatē. ff. q sic. vñ statutū qđ dicit q talis habeat p̄o ciue efficit ciuē. arg. optimum in. c. ex parte. de despon. & qđ no. Bart. in. l. si maritus. ff. de adul. & in. l. si is qui p̄o empto: e. ff. de vsuca. Rō ſm pa. in. d. c. ex parte. qz vbi actus dependet a mera voluntate loquētis: paria sunt dicere q vult talem hēre p̄o vxore vel ciue: sicut dicē te duco in vxorē vel facio ciuē. Et sic si statutū dicit q scholares tanq̄ ciues debēt tractari: er hoc creati sunt ciues rōne p̄dicta. Et ī dicto tāq̄ ponit veritatē nō silitudinē. Et lz vez qñ ꝺba & mā subiecta patiuntur.

Lamor est filia ire qua qs clamat ꝺ aliquem cōfuse & inordinate: aut furiose loquit. & ſm se est veniale petū per accidens posset esse mortale rōe scandali nā illud p̄uidet vel debuit p̄uidere & nō curat desistere a clamore tali.

Landestinum matrimoniū qđ dicat. ff. glo. in. c. cū inhibitio de clan. despon. q tribus modis. ¶ P̄imo cū nō habētur testes. vt in c. qđ nobis. e. ti. ¶ Secūdo cū non sit cū solēnitate illa: de qua i. c. aliter. xxx. q. v. & est vt desponsēt a parentib⁹ vel quibus cura cōpetit mulieris dotetur suo tpe. & a sacerdote bñ dicat. ¶ Tertio qñ nō pmittis bannis a p̄sbytero publice cū termino: vt qui voluerit p̄ponere impedimentū si est cōpareat. vt in. d. c. cū inhibitio. Tu tñ dic vt colligit ex dictis io. an. in addi. ad spec. ti. de clā. despon. & Oldr. ꝑsi. cclvi. tinno. & pa. in. d. c. cū inhibitio. q quotiēsc̄q⁹ quis ꝫhit ſm ꝓsuetudinē patrie siue coram amicis vel vicinis & sufficientib⁹ testibus q non ꝫhit clādestine. facit. l. si vicinis. C. de nup. & de ꝓb. di. i. ecclesia. el. i. dr ecclesia. i. catholicoz collectio ergo in facie ecclesie ꝫhit.

¶ Quid si ꝫhit solū cozā duobus te- 1
stibus. ff. q si ex rōnabili cā facit: puta qz timet aliqđ impedimentū inintervel est senex & verecūdatur & hmōi excusatur: q̄uis cōsuetudo sit vt fiant banna vel alia solēnia. ar. eoz que no tantur in. d. c. cū inhibitio per pa. dū modo tpe debito postea publicet nisi eps ercōicaret ꝫhentes sine bānis per statuta sua sinodalia: qr sic esset ercōicatus als nō peccat. Consilo q. hoc faciat de licētia epi ſm Hug. xxx. q. v. in p̄in. Sed ꝫhere solus cū sola morale petū vf. ar. d. c. cū inhibitio: qz mā valde pōderosa rōne cuius ponderositatis vf. p̄ceptiua. ter. est cū gl. in. c. rogo. xi. q. iij. facit gl. i. c. nrates. xxx. q. v.

¶ Utrum ꝫhentes publice cozā testi- 2
bus: lz sine bannis: cū tū ꝓsuetudo sit q. banna fiāt qui postea inueniuntur in gradu ꝓhibito ignoāter ꝫrisse ambo vel alter eoz. ꝓcreent filios legitimos. ff. gl. in. d. c. cū inhibitio tenet q non. lz inno. & pa. q sic: qz ūti clande-

stine non ꝟreiuntur ꝙ in facie ecclesie nose ꝓhibente ꝟrūt. Et est verum si attendamus ad tex. d. c. secus tamen si ambo scirent impedimentū vt ibidem. Et no. ꝙ in cōtractu matrimony semper deberet interuenire ꝓsentia aut scientia ꝓpria sacerdotis vt in. d. c. aliter. ⁊ in. d. c. cum inhibitio. ⁊ sacerdos qui scit impedimentum ⁊ non ꝓhibet matrimoniū contrahendum ex cōtemptu: vel religiosus seu regularis qui ꝓsumpserit interesse clandestino matrimonio cōtrahendo per triennū suspendendi sunt ab officio. vt in. d. c. cum inhibitio.

3 ¶ Utrū spōsalia sīr sint ꝓhibita clandestine ꝟhi. ff. Jo. an. ⁊ post eum alij in. d. c. cum ihibitio ꝙ sic. sicut ⁊ matrimonium l. oratio. ff. de spon.

Claues ecclesie secundum

Ri. in. iij. di. xviij. ar. i. q. iij. sunt aliqua ꝓās supra naturalē ꝟacultatē: que est, ꝓncipium aliquoꝝ actuū supernaturaliū.

1 ¶ Quot sunt iste claues ff. q. ꝯ. ibidē ꝙ sunt due quātum ad effectū ⁊ relationē vna tm in radice. Claues enim ecclesie sunt potestas iudicandi in foro animarum que potestas ex duobus integratur. s. ex potestate discernēdi in cause examinatione ⁊ potestate diffiniēdi i cause determinatiōe. ¶ Pria dr clauis scie vñ clauis scie nō ē habitus scie nec actus sciēdi: ꝯius claues ecclesie nō dz recipere nisi habens habitū scie, sufficientes ad excussionē ptis. ¶ Secunda dicitur claus potentie. cuius actus est determinare causaz ligando vel soluendo. ⁊ ista dr ꝓncipalio: q. ꝓma ordinatur ad istaz. potestas autem ligandi vel soluēdi in foro causarum non est ꝓpꝛie clauis. ⁊ ꝯis ꝓfate claues distinguantur penes actus: tamē in radice sunt vna. nō tantū interesse sed cum potestate sacramentum confitendi: quia iste tres potestates fundantur in caractere sacerdotali. Et ideo omnibus ⁊ solis sacerdotibus note legis date sunt. Sco. tamen in. iiij. di. xix. q. vnica tenet cōtrariū. s. ꝙ non sit vna in radice cuz potestate confitendi. de quo vide. j. Ordo. i. §. vij. ⁊. xvj.

¶ Quomodo dr sacerdos aperire ⁊ ligare. ff. Ric. vbi. §. q. vj. ꝙ tripliciter. 2

¶ Primo iudicando. s. cum examinata hois cōscientia iudicat ei celuz clausum vel apertum. ¶ Secundo aperit relaxando aliquam partem pene pecato debitā. ⁊ claudit: penitentem aliqua pena sensus ligando: quā explere cum oportet vel hic vel in purgatorio anteq̄ ingrediatur celum. ¶ Tertio claudit ⁊ aperit excōmunicando: ⁊ ab excōmunicatione absoluendo: sed hec respicit foꝝm contentiosum potius q̄ penitentie. ¶ Addo quartum de non contrito contritum faciendo ex vi absolutionis. vt j. confessio. vj. §. i.

¶ Utrū quilibet sacerdos possit vsuz 3
clauū exercere. ff. Ri. in. iij. di. xix. ar. i. q. vj. ꝙ actio nō tiī regrit potentiam a qua fit: sed subiectū debitum in quo recipiat. Materia autē debita, sunt ꝑsone quas habens claues habet iurisdictionem. Et ideo non omnis sacerdos habet iurisditionē super quēlibet nisi ꝑm ordinationē vicarij christi. Et ꝓpterea nō omnis sacerdos potest exercere vsum clauiū: sed solū ꝑm euz modum quem ecclesia statuit. Ob hoc q dam ꝓmantur vsu potestatis sicut excōicati ⁊ heretici. Quidam materia sicut illi qui non habent populum.

¶ Utrū liceat sacerdoti vti clauibus 4
ꝓ sua voluntate. ff., Ri. in. iij. di. xviij ar. i. q. iij. ꝙ nō: quia sicut minister ⁊ instrumentū nō habet efficatiā in agēdo nisi ꝑm ꝙ mouet a ꝓncipali agēte. sic sacerdos cuz operet ꝑ istas claues instrumentaliter: si vtē istis clauibus ꝑm ꝓpriū arbitriū dimittes rectitudinem motionis diuine peccat.

¶ Utr sacerdos per potestatē clauiū 5
dimittat culpam peccati. ff. Ri. vbi. §. ar. ij. q. i. ꝙ ꝯius non possit absoluere

do remittere culpam effectiue: quia sic est solius dei. vt dicit mgr in littera: nī ministerialiter ꝛ instr̄aliter illi qui per attritionē remouit obstaculuꝫ gr̄e spūs sancti dispositiue remittit maculā peti inquātū suo ministerio assistit virtus diuina que petrī remittit. hec ille.

6 ¶ Utrū sacerdos per ptātem clauium possit remittere penaz peti. ff. Ri. vbi ō.q.ij.q. sic aliquā partem pene tpalis petrō debite. non tñ illius quaz sibi imponit: ꝫ etiā illius que in purgatorio est inplenda: ꝛ plus vel minus fm q penitens est bñ dispositus ꝛ de hoc habes. j. indulgentia. §. v.

7 ¶ Quando date sunt claues btō petro. ff. qñ ecclesie fuit sibi data. xxiij. q.i. qōcūq. ꝛ de pe. di. i. quez penitet. Et ligant oīa super terram si nō errāt ij.q.iij. cepisti. ꝛ. d.c. quem penitet.

8 ¶ Claues horroz qui dedit: vt dedit se oīa que in eis sunt. de fi. instru. c. ij. fm inno. ꝛ eis datis videtur data possessio omnium que sub illis sunt. extra de ꝓbe. c. ex litteris in fi.

Clausula generalis sequēs itelligitur ꝫ species ꝓcedentes exp̄ssas de capel. mo. dilectus filius fm innoc. facit cle. non pōt. de pcura. in. c. sedes de rescri. in. l. fi. §. cū dulcia. ff. de vi. tri. ꝛ oleo le. vide. ō. casus. §. iij. ꝛ iiij.

Clericus primo qs dicatur ff. Pa. i ſtica. de vi. ꝛ ho. cle. q largo sumpto vocabulo appellatione clericoz veniunt omnes qui hñt ordines in quacūq; dignitate sint aut ordine: ēt in prima tōsura. c. cū ꝓtingat de eta. ꝛ qua ex quo sunt ad dei seruitium electi. vnde oēs qui nō sunt laici dicūtur clerici. xij. q. i. duo sunt genera. facit. xxi. di. cleros. in pein. de ꝓben. cum fm. ꝛ in ſtica p̄dicta tūcto nigro p̄uilegiuꝫ ergo tributū clericis concedit omnib⁹ etiaz in dignitate: qz si eps est: clericus est. ꝛ ēt religiosus qui etiā noīe clericoz in fauoꝛabilib⁹ comp:ehenditur. liij. di. §. hac āt auctoritate. ꝛ qō flo. in. c. ij. de sup. negli. prela li. vi. Sed in mā odiosa ꝛ in stricta significatione. appellatione clericoz nō comp:ehenditur epi. nec alij existentes in dignitate: nec etiā canonici ecclesiaz cathedraliū: nec canonici: seu religiosi. facit. c. ꝫ periculo sum. de sen. ex. lib. vi. ꝛ. c. fideī seruoꝛē. de hereti. li. vi. c. statutū de elec. li. vi. ꝛ glo. in cle. i. de sup. ne. p:e. Rō quia in eis est qualitas sup alios que nō reperitur in simplicib⁹ clericis. faciunt ad hoc dicta Jo. an. in. d.c. statutū. qui in quit q noīe ecclesiaz parrochialiū nō veniūt ecclesie parrochiales collegiate in materia stricta: qz hñt qualitatez collegij sup:a casum: ꝫ in materia nō odiosa sic. facit similiter qō not. idem pa. in. c. i. de institu. qui dicit q in materia fauoꝛabili nomīe ecclesie veniūt monasteria: sec⁹ instricta materia. qō no. qz facit ad multa.

¶ Utrum appellatione monasteriorū veniant ecclesie seculares: vel appellatione monachoz veniant clerici seculares. ff. pa. in. d. c. i. de institu. q nō: sive materia sit larga siue stricta. xvi. q. i. placuit facit qō no. Bart. in. l. i. ff. ad munici. qui dicit q noīe ciuiū veniūt ꝓtadini. l. qui ꝛ vico. ff. ad muni. ꝛ nō econtrario. facit c. rodulfus. ꝛ. c. significante ꝛ quod ibi no. de rescrip.

2 ¶ Utrū appellatione ppli veniant clerici. ff. pa. i. c. i. de vi. ꝛ ho. cle. q in materia odiosa nō: nec a ꝫtio. facit. c. si finia. de senten. excom. li. vi. cum glo. Et sic limitat tex. Justi. de in. na. gen. ꝛ ci. in. §. plebiscitū. qui dicit q appellatione populi vniuersi ciues significantur cōmeratis etiam patricijs ꝛ senatoribus. vt intelligatur de his qui sunt ciuisdez professionis. secus in alijs vt probat dictus tex. in. c. si finia cum sua glo. Jn materia aūt p̄uilegiatiua pōt dici q comp:ehendant. facit. c. dilecti cum sua materia. de fo. compe. q no. Bar. in. d. l. i. ꝛ qō notatur in. d. c. rodulfus. ꝛ qō no. ioā. an. in. c. ioānes

de cle.coniu.qui dicit q̄ statutū excō-
municās certo casu laicos nō compre
hendit clericos etiaz pniugatos. Et hoc
sequit Pa.in.c.i.de preben.prefata in
tellige sm q̄ dico.j lex.§.vi.

3 ¶ Utrū dispensatio cuz illegitimo vt
possit effici clericus debeat intelligi vt
possit ꝓmoueri ad minores soluz glo.
in.c.litteras.de fi.presti.z q̄ sic cum sit
materia odiosa z Pa.i.c.si quis cū de
coha.cle.z mu.dicit q̄ pmissio in ge-
nere mediocritatē respicit.l.vl.C.co.ti
le.§.i.z.ff.de leg.i.l.legato generaliter
cū aliis ꝑcor.in glo.d.c.lras. Ex quo
ꝑcludit cū prędictis q̄ solū ad mino-
res poterit ꝓmoueri: q̄ ordines mino
res sunt medij inter primā tonsuram
z sacros ordines. Itē dicit Ber. Bos.
z Io. q̄ dispensat cum aliquo vt ad
bñficia ecclesiastica ꝓmoueat q̄ solū
intelligit de bñficijs que nō sunt ꝓ-
lationes aut dignitates.predicta tñ li-
mita sm q̄ dicā.j.dispensatio.§.ix.

Clericus ij. Quid debz ha
bere. ℟. multa z
sunt virtutes.vt.xl.di.per totuz.
z quecūq; alia que qlibet bonus chri
stianus debet habere: sed spāliter aliq̄
que ipsi debēt habere inferamus: que
quidem sunt nouez in summa.

1 ¶ Primo debet esse litteratus. ꝓ hoc
xxxvij.di.xxxvij.z.xxxviij. per totum.
z.xvi.q.i.fic vive.

2 ¶ Utrum oino illitteratus sit ordinā-
dus.℟.inno.in.c.cū in cūctis.de elec.
q̄ nō paz tñ sciētes si spes est q̄ pos-
sint ꝓficere ꝓmoueri possint: als nō
nisi sint monachi qui magis indigent
ꝓtemplatiōe q̄z scia z facit qđ legitur
xvi.q.i.legi.vbi dicit Io.sufficit ꝓmona
cho si sit bonus: licz sit illitteratus.

3 ¶ Sed que scia est necessaria.℟.inno.
vbi.§.q̄ est regrenda sm dignitatem
locū z ordinem ad quē assumit z in.c.
ecclesia vestra.de electi. Si.n. assumi-
tur ad epatum: debet here sciam noui
z veteris testamenti cū sit iudex ani-
maz z iuris: cuz ius dicere debeat.j.
q.i.de ꝑsona. Presbytero autē sufficit
q̄ sciat canones cōmunes penitentia-
les z.de ꝙbus.xxxviij.dist. que ipsis.
Cantor debet scire cantū: z sic de om
nibus ordinib⁹ qđ satis colligitur ex
his que cis dātur in ordinem.xxiij.di.
per totū. z ex potestate officio qđ ha-
bent exercere. Be sūia vero confesso-
rum vide.j.confessio.iiij.§.iij.

¶ Utrum peccet qui suscipit aliquaz 4
dignitatem vel aliud officiū ad qđ non
habet sufficientē sciam ℟.inno vbi.§.
q̄ sic.xxxviij.di.oēs.xviij.q.ij. si quis
abbas de eta. z quali.c.fi. Sed aduer
te q̄ est quedam scia eminēs que sub-
tiles qōnes diffinire nouit: z in ꝓm
ptu risiones habet. Mediocris scien
tia est que scit aliquo modo examina-
re negocia ꝙuis ad omnia nesciat rñ
dere. z in libris veritatē eoz que scire
debet scit querere: vel saltē circa ea du
bitare z ꝑsulere peritiores: etiam si in
ꝓmptu omnia non habet sufficiens
tñ sciētia est que sufficit ad faciendum
que sibi imminent ex offō quod habet:
hāc qui nō habet credo q̄ peccet mor
taliter acceptādo officiū arg.d.c.fi. Et si
militer qui ei scienter dat tale officium
nisi ex causa dispensaretur. q: impedi-
tur scie supplet perfectio caritatis. de
renū.c.nisi cū pridem.§.ꝓo defectu.

Clericus iij. debet esse hos
pitalis. xxiij. di.
per totum nō cupidus seu ava
rus.xlvij.di.per totum.

¶ Utrū clericus ꝑbendatus teneatur 1
facere quattuor partes de reditibus ec
clesie z oblationib⁹ fideliter. s. ꝑo pau
peribus: ipsi sacerdoti z clericis z fa-
brice sicut volūt antiqua iura. vt in.c.
quattuor z.c.cognouimus. z.c. se.xij.
q.i.℟.ꝙ q colligo ex pa.in.c.i. de ec.
edi. q̄ quo ad quartā epi. z quartā fa-
brice standū est ꝙsuetudini. que qdem
valet in ꝑtis iuribus derogare: nisi qñ
fabrica remaneret derelicta: q: tūc es-
set irrationabilis z nō valeret: z sic te
neretur dare quartā. ar.d.c. cognoui-

mus. ꝛ in. d. c. i. Et hoc itellige quãdo redditus supsunt ꝺ eractis necessarijs Quo aũt ad ꝯtã debitã paupibus nõ valet aliq̃ ꝓsumendo in ꝫtũ gn teneat. Ego plus dico q nõ solũ quartã partem ſz ꝛ oia q̃ supsunt eoꝝ necessitatibus tenet paupibus errogare si fabrica nõ egeat reparatione. vel nisi vellet quertere talia ad ampliandũ cultum ꝺet in tali ecclesia. Nulla extrema necessitate in aliquo occurrente. Nam in istis duobus casibus licite desistit ab errogatione in pauperes alias nõ sine mortali peccato. ar. eoꝝ q̃ no. in. c. dudũ el. ij. de elec. ꝛ i. c. cũ secũdũ. de. p̃ben. facit. c. clericus. g ꝛ. c. duo ꝛ. c. vl. xy. q. i. ꝛ. x. q. ij. ep̃s. Nã eis dr̃. xy. q ij. aut hꝫ ecclesia. ꝛc. Tho. i quol. ꝛ secunda ſcde. q. clxxxv. dicit. q̃ si. ista bona sunt distincta ꝛ aliqd sibi retinet quod debet fabrice vel pauperibus vl̃ ministris peccat mortaliter: ꝛ tenet ad restitutionẽ. si ꝙ nõ sunt distincta eius fidei ꝯmittunt. ꝛ si i modico deficiat aũ nõ obuiet bõe fidei erit veniale peccm. in nõbili ꝙ excessu erit peccm mortale.

2 ¶ Utrũ hꝰ. bona patrimõialia licite possit ecclesiasticũ bñficiuꝫ suscipe. ꝛc. ſm Ri. in ꝙuo. ij. q. xx. q̃ si bõa patrimonialia sufficiũt ad necessitatẽ nature solũ põt ecclesiasticũ bñficiũ recipere in tantũ inquãtuꝫ exigit necessitas status ꝛ psone. Si ꝙ tñ hꝫ in patrimonio quãtũ requirit necessitas statꝰ nature ꝛ psone in tantũ q̃ multa ẽt posset pauperibus errogare si vltra hoc accipit ecclesiasticũ bñficiũ nõ ĩtendens ecclesie deseruire sed vt amicos possit ditare ꝛ magis honorari ꝛ delicatꝰ viuere peccat mortaliter. facit. c. clericos. i. q. ij. ꝛ. c. ſc̃imo in. d. c. clericos dicit Jo. q̃ etiã seruiẽdo ecclesie si bona ecclie ꝓsumat. ꝛ ex cupiditate sũ primo nitũ reseruat q̃ mortaliter peccat facit ter. in c. Qñ in fi. xvi. q. i. ꝓ ista opinalias, seruiẽdo. ecclesie: ꝫ viuere ecclesiã ꝛ ꝓseruare patrimoniũ suis heredibus ſm. ano. in. c. episcopus de p̃ben.

Si ꝙ recipit vt bñ dispenset sic non peccat ſm Ri. vbi. ſ. dũmõ sit idoneꝰ.

¶ Utꝛ plat⁹ possit satisfacere ꝓ obito personali de fructibus ecclesie. ꝛc. dñs Ant. in. c. olim nobis de resti. spo. q̃ sic facit. c. quenit. de fideiuſ. Archi. in. c. statutũ. de rescrip. li. vi. tenet ꝫtũ pa. in. d. c. olim limitat archi. dicẽs reꝛũ in debito ꝛcto ꝓ delicto vel ꝓ patrimonio suo. ꝛ sic ẽua. ꝛ de hoc vide infra ĩmunitas. ꝕ. li. cũ duob⁹. ꝕ. ſc. ¶ Utrũ clericus ꝑbendatus quertẽs reddituꝫ bñficij in vsus inhonestos teneatur restituere. ꝛc. pa. in. d. c. cũ ſcõꝫ de ꝑben. q̃ sic ecclesie si habet de pprio vel aliũde. xij. q. iij. c. i. ꝛ. ij. q̃ de altari dꝫ viuere nõ luxuriari. ꝛ accipitur luxuria ꝓ oi luxu. seu illicita cõcupiscẽtia. xliij. di. in prĩc. ꝛ math. in cle. qñ. de vi. ꝛ honeſ. cle. dicit q̃ talis ꝛctat rem inuito dño. q̃ quicqd hñt clerici sunt bona pauperꝫ. xij. q. ij. aut ꝛ. xv. q. i. c. fi. Et quãtum sit eoꝝ pcm mortale pꝫ in. d. ꝛ si illi. xij. q. ij. Et tõ recipiẽtes ẽt tenentur ad restõnẽ nisi in casu ꝓcesso. xiij. q. vi. si res. Et hoc vꝫ quo ad foꝝ ꝑscie nec sufficit q̃ restituant de fructibus bñficij ſm Do. nisi ẽten⁹ subtraherẽt sibi necessaria.

Clericus xiij. dꝫ esse habitu honestus. xli. di. per totũ ꝛ in. c. clerici officia de vi. ꝛ ho. cle. vbi dicitur q̃ coronam ꝛ tonsurã habeant ꝓgruentẽ indumenta clausa desup deferãt nimia brevitate vel longitudine nõ notãda pannis viridibus ꝛ rubeis nõ vtant̃ non subtularibus ꝓlixis ꝛ frenis sellis pectoralibus deauratis aut aliã supflua tem hñtes fibulas nec cozigias aureũ vel argentũ ornatũ hñtes. nec annulos nisi gbus cõpetit ex officio. Quod q̃ dẽ capitulũ q̃ nõ loqtur in oibus ꝑceptis ſm ino. ibidẽ hꝫ pe. dicat q̃ sic. multi dic melius ſm Pa. ibidẽ q̃ aliqua sunt de p̃cepto aliq̃ nõ ꝓpterea itera dubia ad ea q̃ ꝺ necessitate sũt sciẽda.

¶ Utrum clericus teneat deferre tõsu

rā.ff.q si est in minoribus z nō hz beneficiū nō teneť ar.c. Joannes de cle. pin. z in.c. vnico eo.ti.li.vi.z gl. in.c. fi. 50. di. Si ꝙ est in sacris vl̄ bñficiatus teneť de ꝑcepto facit. d.c. ioānes z qđ ibi no. z i.c. vnico de biga. li.vi. et limita dictū Pa. in.c. si gs devi. z ho. cle. vbi. dic. idistincte q peccat mortaliť

2 ¶ Qualis habitus phibeť clericis. ff. ter. in cle. qm̄ de vi. z ho. cle. q vestis vergata vel partita. i. diuersi coloris epitogium seu tobarduz fodratuz vsq; ad oram. z ita breue q vestis inferi or videat notabiliter. repitogiū seu tobardū est vestis superior z taliť portātes quicūq; sunt clerici etiā hñtes primā tonsurā solū peccant mortaliter si tales in minoribus ꝓstituti hñt bñficiū aut si nō hñt ꝓfatas vestes portant cū tonsura clericali alś non z q peccent mortaliť ꝓbat Stephan⁹ pp. verbū sanctimus. allegat. xxiij. di. §. i. z. l. q. vn. si gs oēm. z hoc vez nisi cā rōnabilis: subsit. vt in. d.c. z qñ publice. Secus si in domo. Et dicit publice portare dum multitudini hoc ꝓ sicut dicit publicus aleator vel vsurar⁹ vel maledicus. de excel. pla. inter. de male. c. ij. z de exce. exceptionē. xxxiij. di. vi dua. In domo vero dr̄ fieri secrete: q; domus rē secretā iportat nō publicaz. vi. q. i. ex merito z nō solū peccat mortaliter vez etiā si est bñficiatus est suspensus. per sex męses a ꝑceptione fructuū beneficioz suoz. Si nō est bñficiatus: z est in sacris circa sacerdotiuz per idē tps est inhabilis ad bñficium obtinendū. idem de alijs clericis tależ vestē z tonsuram simul publice deferentib⁹. Sacerdotes ꝙ vel religiosi ac hñtes dignitatē ꝑsonaz seu bñficium cui cura aiaz imminet per ānū sunt suspensi a perceptione fructuū suoz beneficioz si hñt bñficia. si nō habent per idem tps sunt inhabiles ad obtinendū bñficium. Et istis. s. sacerdotibus vel religiosis: aut dignitatem seu beneficiū cum cura habentib⁹ ꝓhibeť non solū ꝑdicta vestis sed etiam insula: seu pileū lineuz in capite publice portare. Sub eisdē penis z ꝑcepto ꝑcipiť q; habētes administrationes infra mensem. ꝑdictū epitogiū dent pauperib⁹: Religiosi vero qui nō habent administrationē infra mēsem suis superioribꝰ assignent in pios vsus quertendū. Et ly insula sit vestis pomposa ad collā persorata circūquaq; ta mē hic accipiť ꝓ bireto qđ ponitur sub capucio ad euitandū sudoꝛem fm Matth. in. d. cle. li tū portare de nocte vel latenter sub caputio. fm ze. z lau.

¶ Quid si epitogiū seu tobardom sit 3
breue solū: ly non fodratū an sit locus pene ꝓfate. Matth. tenet q; sic. zen. q; nō. Ego dico q; quo ad penā dicit verum zen. sed quo ad culpam ligantur per idētitatem rōnis. ar. ff. de adul. l. si postulauerit. §: rō facit. xxiij. di. c. nō licet el secūdo. vbi vult canon q; vestē talarē habeant clerici. z clarius. xxi. q. iij. c. nullus: cū tribus capitulis se.

¶ Utrū clericus vtēs viridib⁹ aut ru- 4
beis vestib⁹ peccet mortaliť. ff. fm ino. in. d.c. clerici officia. q; nō. tū male facit q; in. c. clerici. xxiij. di. dicit. q; vestimenta z calciamēta que religionē nō decent: eis nō licent. Sed Pa. ibidem tenet q; peccet mortaliť per. d. cle. qm̄ que sub ꝑcepto ampliat etiā ad caligas ꝑcipiés ne caligis scachatis: viridibus aut rubeis vtanť publice. Lar. vero in. d. c. qm̄. tenet q; caliga rubea vel viridis non ꝓhibetur nisi sit scachata. Et q; non valet argumentū q; omnes vestes licent clericis cuiuscūq; coloris: nisi sint expresse ꝓhibite. Sed contra ipsum Lar. est expressius tex. in c. nullus. xxi. q. iij. vbi dicitur solis vtatur vestibus que conceſſe sunt clericis ergo nisi sint conceſſe intelligūtur ꝓhibite. patet etiam in. c. epi. z duobus ca. se. ea causa z. q. Et ideo tene q; est mortale. ar. dictorum. c. xxi. q. iij. idez dic de quacūq; veste irreligiosa respectu forme. purpurea vel cindata veste

non est eis phibitus vti fm glo.in.§. i.xxj.q.iij.nec ēt p:ciosa ūmodo sit fm consuetudinem eoꝝ inter quos vi unt ne vilescant.ar.c.epi.lxxx.di.

§ ℂ Utꝛ clericus nutriens comam vel barbā peccet mortaliꝛ.ꝛ.q; sic. q2 pōt excōicari.c.si gs de vi.ꝛ ho. cler.xxiij. di.c.si gs. Et hoc qñ facit sine rōnabili cā: secm glo.in.d.c.si gs ex rōnabili causa:lz facit.c.penul.co.ti.

Clericus

v.dz seruare castitatem. vt in.c. vt clericorum de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ nō solum vereīed etiaz apparenter.ppea non debet cohabitare cuz mulieribus de coha.cle.ꝛ mu.per to.

¶ ℂ Utꝛ clicus in minoꝛibus possit ꝺ here sine pctō mortali.ꝛ.q; sic si non hz bñficiuz. Si vero hz peccat mortaliter retinendo bñficium. Faciunt ad hec q̄ notantur in glo.c.fi.50.di.ꝛ qđ no.in.c.tue.de apostā.ꝛ in.c.ioannes. de cle.ꝑm.q2 cum bñficium pdat ipo iure postq̄ ꝺrit.vt hz glo.ꝛ doc.in.c.i. de cle.ꝑm.ꝛ ēt si anteq̄ vxoꝛ agnoscatur intraret monasterium non pp hoc recuperaret nisi ei de nouo cōcederet. q2 ius semel extinctum nō reuiuiscit:lz cesset cā extinctionis.vij.q.i. q̄ periculosum.de ꝑse.di.iij.queris.ꝛ cōiter tenent doc.silr ēt si matrimonium non tenuit: puta q2 erat consanguinea vel affinis p:iuatur:nihilominus ipso facto fm Pa.in.d.c.i. ꝙus alij teneant ꝺtra. Ideo retinendo bñficiuz inique facit ꝛ cum pctō mortali cum nullo iure ipsum habeat.sed sit intrusus.

: ℂ Utꝛ clericus peccet mortaliter cohabitando cuz mulieribus.ꝛ.q; sic si habitat cum quacūq̄.de qua possit ēe rationabilis suspitio ēt si sit consanguinea siue affinis.facit.ca.i.de cohabi.cleri.ꝛ multi.ꝛ.c.interdixit.xxxij.di stin. Multomagis peccat mortaliter si tales masculos hz de quibus rationabiliter possit suspicari argumentum a minoꝛ: Cum alīs de quibus nulla pt esse suspicio licite cohabitat: siue ꝑsanguinee sint siue non. De concubinarijs.vide.j. Concubinatus.§.ij.

ℂ Sed que sunt de ꝙbus suspicio nō oritur.ꝛ.mater soꝛ:ꝛ amita.i. soꝛ: pris:ꝛ matertera.i. soꝛ: mris.xxxij. di.interdixit.lxxxj.di.cum oibus.q: fedus nāle non pmittit aliqd sentiri crimnis cuz istis suspicari.c.a nobis. de coha.cler.ꝛ mu.ꝛ.c.cū i ūmētute. de pr̄sum.ꝛ idem dic de filia ꝛ ḥmōi. Silr de multum antiquis. vt in.c.feminas lxxxj.dist.ꝛ in.d.c. interdixit in fi. Et idem dico cū oibus ꝙbus ante ordinatiōē sine suspitione poterat cohabitare:vt vxoꝛes fratrum ꝛ de familia: ꝛ ḥmōi. vt in.c.cum oibus.lxxxj.di.

ℂ Utrum accessus ad domos ḡrum cuīq; mulieꝛ suspectaꝛ sit clericis pphibitus.ꝛ.q; sic.sicut ꝛ cohabitatio. lxxxj.di clericus.cum duobus.ca.seq.

ℂ Utꝛ frequentatio monasteriorum monialium clericis pphibeatur.ꝛ.q; sic.nisi ex manifesta.ꝛ rōnabili cā. vt in.c.monasteria.de vi.ꝛ ho.cle. Et vi dicit glo.frequentare est vltra vnaz vicem ire.xxv.q.j.ita nos.

Clericus

vj.dz laudes debitas exoluere. xcj.di.clericus vicium.ꝛ.c.fi.ꝛ xcij.di.c.fi. Quō autem teneatur ꝛ qui ad officium dicendū.vide.j. hora canonica.per totum.

Clericus

vij.dz in suis beneficijs residentiā debitam exhibere.c.q: non nulli.de cle.non resi.

ℂ Utꝛ clericus possit deseruire p alīm in suo beneficio potens ipse p se seruire.ꝛ.pa.in.d.c.q: nonnulli.q; non de iure.tex. est in.l.nullus qui nexu.C.de decu.siue bñficium sit simplex:siue curatum:ꝛ de ꝙsuetudine sic in beneficijs simplicibus. In beneficijs aūt curatis non valet ꝙsuetudo nisi esset rōnabilis:vt puta q2 bñficiuz tenue ꝛ huiusmodi:q; tunc valeret ꝙsuetudo. facit.c.ij.de elec.li.vj. Ego aūt idē teneo ēt in beneficio simplici q̄ nisi consue-

tudo sit ex legitima ꝛ rõnabili cã non valet: q; esset dãnosa ecclesie. Sil'r non valet dispẽsatio nisi fiat ex rõnabili cã q; est dissipatio non dispensatio. facit qđ no. inno. in. c. ex tue de cle. non resi. Et hoc pp multa mala que ecclesiis veniunt ꝛ pauperibus xpi ex nõ residẽtia: q; tales deseruientes cuꝫ vix possint viuere querunt que sua sint non xpi ꝛ tales principales comedunt q̃ vel in reparationem ecclesie vel pauperibus dare deberent. Et iõ dic ꝑm tex. c. q; non nulli de cle. non re. q; debet residere in propria persona. ꝛ curam illius per se exercere ꝑm ordinez suum intellige. vt extra de si. pꝛeſ. c. ꝓposuit Uld. tamen tenet q; in cõscientia si putdet sibi sim pensis q; ecclesia decenter ꝛ populus bene regitur: ꝛ ipse honeste viuit ꝛ bonũ exemplum subditis ꝑbet: ꝛ aliqñ ꝑ se exercet officiũ ꝛ vide quõ constituti officiãtur q; excusãt a pcõ. Sz ego nõ credo nisi qñ ꝑ necessaria cã vel vtili stat absens. l. de pollicitationibus. ff. & polli. ꝛ l. si absente. ff. de lega.

2 ¶ In quibus casibus absens habetur pro residente. ff. q; in tribus. ¶ Primus si est in seruitio pape de cle. non re. c. cum dilectus. ¶ Secundus si est i seruitio episcopi sui de cle. non re. ad audientiam. ꝛ. c. de cetero. Sed hec non credo vera in his qui cum papa ꝛ episcopo morantur: non ꝓp eoꝝ seruitia exhibenda: sed ꝓpter ambitiones vt obtineant beneficia. ¶ Tertius ꝓpter eandem licitam ꝑm modũ. & quo in se. ꝙ. dicitur. In istis casibus absens habetur pro ꝓsente in omnibus: nisi que ad quotidianas distributiones q̃ non solent talibus dari.

3 ¶ Utrum aliquando possit se absentare a bñficio clericus. ff. q; nõ: nisi duo cõcurrant sil' videlicet cã honesta ꝛ rõnabilis ꝛ licentia sui ꝓlati vt in. c. re latuꝫ de cle. nõ re. dicit tñ inno. in. ca. ex tue. e. ti. q; posset ex ꝙsuetudine induci. vt sine lnia ex cã rõnabili se absentet. Pa. aũt in. d. c. relatum. dicit q; si necessitas occurreret q̃ non pateret dilationem vt posset adire ꝓlatuꝫ ꝑ licentia: tunc sine licentia posset. l. i. in pꝛinci. ff. de exerci. ac. ꝛ. l. tuto: q; repto risi. in ꝑn. ff. de admini. tu. Quod dcm ꝑm Jo. an. in. d. c. relatũ. limito qñ in breui est reuersus. ar. l. iij. ff. de diuor.

¶ Utꝝ clericus teneat restituere fru- 4
ctus quos in absentia pcepit ex beneficio suo. ff. q; si subest legitima cã non tenet: sed si legitima cã non subest credo q; teneat restituere: q; fructus bñficioꝝ danẽ in stipendijs. vt dixi. ff. i. Sed aduerte q; qñ clicus tenet restituere in quocũq; casu intelligitur si hz alia bona q̃ non sint de ecclia. Si vo nihil hz nisi de ecclia. tunc credo non teneat. Nam cũ sint de ecclia restituere non hz. Et credo ẽt q; non debeat si bi subtrahere necessaria vite ne recipi at ab ecclesia pro faciendo tali restitutione. ar. eoꝝ q̃ no. in. c. cum sup. de cã pos. ꝛ pꝛopꝛie. vbi notat Jo. de ligna. q; nudus ẽt possessor ecclesiastici beneficij non tenet de ꝙsumptis sicut alij nudi possessores. Quod limitat Pa. ibidem qñ consumpsit de bono mõ sicut dz facere alius clicus. Peccat tñ mortaliꝫ recipiendo tales fructus tanq̃ ex beneficio suo. vt ꝑ in. c. q; nonnulli. de cle. non re. Secus si reciperet tanq̃ alius pauper ex necessitate: q; nõ credo peccaret mortaliꝫ: nec; venialiter in recipiendo: ꝛ bene non residendo ꝑm qõ tenetur: vel in tenendo bñficiuꝫ inuiste.

¶ Utꝝ recipiens ecclesiaꝫ parrochia- 5
les non intendens pꝛomoueri infra annum ad sacerdotiuꝫ: sed vt habeat fructus vnius anni teneatur ad restitutionem. ff. q; sic: nisi mutata voluntate ꝑ motus fuerit. vt in. c. commissa tibi de cle. li. vj. Et si non restituet tenetur ille qui scienter talem eam dedit vt ibidem. Et peccauerunt mortaliter iste dando indigno ille acceptando indigne. arg. eoꝝ que notãtur in. c. nihil. de elec. vacabit tamẽ dicta ecclesia parrochialis si non est collegiata ipso iure statim

post annum si promotus in sacerdotē non fuerit.c.ls de elec.li.vj. Et incipit annus a pacifica possessione: vel qñ p eum stetit qn hñt intellige nisi legitimo impedimento sit ipeditus ordinari:nec poterit ea vice iterato ei cōferri d.c.cōmissa. Non vacat tñ dicta ecclia statim qñ venit ad talem ꝯditionē. q amplius illo anno promoueri non ꝑt ls soluz elapso anno. vt in.d.c.cōmissa Silr non vacat ecclia curata collegialis:ls non promoueat infra annum.c. statutū. de elec.li.vj. Sed ꝑt priuari. vt idē. potest ti eps insistenti studio dispensare q non teneat infra annū pro moueri nisi ad subdiaconatū ad quez si non fuerit promotus priuatus erit. Ad sacerdotiuz vo vsq; ad septēnium. ita q elapso septēnio infra annum efficiatur sacerdos. Alioquin incurrit dictaz penam.c.cum ex eo.de elec.li.vj. interim prouideatur ecclesie de vicario.

6 ¶ Utz clicus q recipit bñficiuz nō vt ibi fiñat. ls donec hñt possit pinguius peccet. ℟. pa. in.c. relatū. de cle. nō resi. q sic: q nō iuste est promotus hūs talē actum: non tñ tenetur resignare: ls sufficit penitere de iniqua voluntate.

7 ¶ Utz clericus infirmus licite debeat hñe fructus p̄bende vel distributiones quottidianas. ℟. pa. in.c. ad audientiā eo. doc. dicunt z bñ q si infirmitas est que impediat eū residere vel interesse diuinis: sic sine dubio dz hñe. Si vero infirmitas non ꝑstat cām non residentie vel absentie diuinis. puta q alis nō interesset vel nō resideret non dz hñe: q casus superueniens recipit interpretationem sm statum precedentez. vt in c. maiores quasi in fi. de bap.

8 ¶ Utz clerici q personaliꝫ non interssint officijs possint percipere distributiones quottidianas. ℟. q nō exceptis illis quos infirmitas seu iusta z rōnabilis corporis necessitas. aut euidēs ec clesie vtilitas interesse non pmittit. z si recipiunt tenent ad restitutionez. vt in c. vnico de cle. non resi. li. vj. nec valet

9 qsuetudo aut statutum in ꝓtrium: nec remissio aliorum canonicorum qñ eis non accrescunt alias sic vt ibi no.

¶ Utz ille qui nō residet possit priuari bñficio. ℟. fz inno. in.c. ex tue. de cle. non re. q si est absens ex cā probabili z necessaria vel probabili tñ puta siu dioz vel cum epo z hmōi tunc nō potest priuari nisi citetur primo vbicūq; fuerit. limitat tñ q qñ hñt certuz tps ad redeundum ex qualitate negocij vel als: z non veniret. ex tunc alteri licite dareī: nec est necessaria citatio: nec expectatio sex mensium de qbus in.d.c. ex tue. z. vij. q. i. ꝓsentium. Alij dicunt q regritur citatio ad domuz z expectatio sex mensiuz: z mihi magis placet. Non. n. debuit ei obesse q bonū intitū habuit absentie. Teneī tñ talis sp notificare ecclie vbi moratur cuz ex cā rōnabili possit sp reuocari pro necessitate ecclie: quod si non fecerit latitare p̄sumitur. Si vo absens est non ex cā legitima: si ls est certum pōt priuari: als dz citari: z post sex menses dari alteri z no. q hūs officiuz in ecclia sp dz apparere: nec ad euz est mittenda citatio post expectatione sex mensium. qz edictum emissus est fm iuno. ibidē. Et tō poterit eius bñficium alteri assignari.

¶ Utz clericus possit peregrinari. ℟. inno. in.d.c. vnico. de peregri. q non sine auctoritate superioris. de ꝓse. dist. v. non opz nec ēt eps. de voto. c. magne. Ex cā tñ prosequende appellationis siue pro euitanda oppressione pōt ire ad papam vel ad aliū sup̄iorez inuito epo vel prelato suo. q. vj. q. vj. ois oppressus. z tribus. c. se. Idē no. gl. in c. vt debitus de ap. Credo tñ q sp dz ad minus de honestate petere liniaz ar. c. ls de regul. Sine necessaria ēt cā: sed pro aliq̄ vtilitate tñ non ls ad papam accedere sine auctoritate sui prelati vel pape. in anc. de epis. z cle. ℌ. interdicimus: nec dz admitti in aliena dioceſi ad celebrā dum nisi habeat liniam sui epi. vt no. Pa. in. c. fraternitati de cle. non resi.

Clericus viij. debet esse sine crimine. xxv. di. p totum. Et crimen hic accipio p omni peccato mortali: licet stricte accipiatur pro peccato quod accusatione & depositione est dignum. §. nō autem in ſi. xxv. distin.

1 ¶ Utrū clericus ſp peccet mortaliter exercendo suū officium in mortali. ſz. ſm Tho. in. iij. dist. xxxiij. q. ſic quādoq; talis exhibet ſe in aliquo vt ministet ecclesie: & totiēs quotiens huiusmodi actum exerceat. Unde qñ tangit res sacras quasi sine vtens officio mortaliter peccat facit. c. fi. de tempo. ord. facit. c. quottidie de conse. di. ij. & c. de hoīe. de cele. miſ. Secus ſi exequeretur in aliquo casu: in quo etiam laicis exequi liceret: sicut baptizare in articulo necessitatis: ſm quod dixi. s. baptiſmus. v. §. xj. vl'i colligeret corpus christi projectum in terra.

2 ¶ Utr abstinendum a clericis in crimine facientibus quo ad diuina & recipione sacrorum. ſz. ſm pa. in. c. vestra de coha. cle. & mu. distinguendum: aut sunt precise a canone vel a iudice. Si a canone. tunc subdistinguo: aut factū est occultum. Et sic sentiunt doct. hic q; a sacris necessarijs non sit abstinendum: sed voluntarijs sic. Ego credo & a necessarijs debz abstinere qñ ab alio posset hērenſi qñ ipſe paratus est dare: q; qñ ipſe nō est paratus dare: ſi ab alio possium hēre: non debeo eum inducere ad ministrandum sacra etiam necessaria. Si vero paratus est ministrare possum & voluntaria ab eo recipere sicut dicimus de vſurario. j. vſura. ij §. ij. & sic intellige. c. ſitſin. & c. placuit vj. q. ij. cum tibi notatis. Aut factuz est notoriuz & sic nullo modo lz recipe alia sacra a talibus excepto baptiſmo. ō quo dic vt. s. baptiſmus. v. §. i. & xj. aut sunt pēise a iudice. Et sic nullo modo licz recipere sacramenta ab eis vel audire diuina: q; nullo modo possunt dici tolleranti: ex quo per sententiā sunt condēnati. vt in. d. c. vestra. & ix. q. i. c. i. & ij. & no. inno. in. c. qualiter & qñ el ij. de accu. Si vero precisio non sit facta nez ab hoīe nez a canone. tenēt doc. in. d. c. vestra q; non pecco ſi non abſtineo a ſacramentis ēt voluntarijs q; non sunt ſuſpenſi quo ad nos. c. fi. de coha. cle. & mu. Ego verum credo qñ parati sunt dare alias non niſi in ſacramentis neceſſarijs. vt dixi: q; cuz peccent mortaliter ſacra adminiſtrando. c. fi. de tempo. or. non debeo eos inducere ſine neceſſitate. In neceſſarijs autez ſacramentis qñ ab alio non poſſum ea habere licet: q; ego facio ad qđ teneo: licet ille non: & ideo ſibi imputatur. facit glo. in. c. nō est de ſpon. Nec ob. glo. in. §. verum. xxxj. diſt. q; loquitur quando poſſum habere aliū. Non tamen debet esse aliquis nimis ſcrupuloſus: quia poteſt preſumere q; ſaltem habeat attritionem quando ea adminiſtrat. Dodie tamen contra iura predicta quo ad peſos a canone vel a iudice est facta diſpenſatio per concilium Conſtantienſe cōfirmata per Baſilien ſe. de quo infra excommunicatio. viij. §. iij. Et ideo eam ſerua.

¶ Quis dicatur tolleratus ab eccleſia. ſz. Pa. vbi. s. q; ille qui non fuit cō 3
dēnatus nec confeſſus. nec habet operis euidentiam.

¶ Utr omne peccatum notorium in 4
ducat precisionem ſeu ſuſpenſionem a canone ne exerceat officium ſuum. ſz. ſm. d. Ant. in. d. c. vestra sic. Nec ob. d. c. quod loquitur ſolum de fornicatiōe ex quo Pa. ibidem est contra dictum d. Anto. ſed ego teneo veriſſimum dictum do. Anto. quia conſtitutio penalis etiam quo ad penam extenditur ad caſum ſimilem ex idēntate rationis ſi ratio in ea cōſtitutione est expreſſa. vt in. l. bis ſolis C. de reuo. do. Ad ſ tex. optimus in. l. ij. in. §. quid ſi curatores & §. quid ſi deceſſerint. ff. ad tertul. & l. palam in. §. ſenatus. ff. de ri. nup. Nec poteſt dici q; ſit interpretatio extēſiua

q; ē potius intensiua seu intellectiua. q; lex non est aliud q̄ ipsa rō legis. vt probat in.l.non dubium.C.de legi. Et q̄ lex penal' extendat si in ea est scripta rō nālis vel ciuilis. ꝫ bal. post bar. ⁊ est bonus tex.in.c.i.in.§.porro.in ti. que sunt prima cā amitt.bñ. Et cum.d. t.vña.q rōnes notoꝛietatis pcti concludat notoꝛium ꝓcubinatus suspensiuꝫ. ḡ idē erit in oi mortali pctō notoꝛio. vide quod dicam.j.lex.§.vi.⁊ pena.§.v.

¶ Utꝛ clericus teneatur restituere fructus quos pcepit de beneficio existens in pctō mortali.ſz. q; si pctm̄ est notoꝛium. ego habeo pro indubitato q; tenetur restituere q; cuꝫ sit suspensus. vt dictū est in ꝓcedēti.§. perinde est ac si non resideret q; nullū ⁊ inutile. Idē est.c.inter coꝛporalia de transla.ꝓela. Sicut non rite ⁊ nō fieri pariꝫ iudicatur in.c.veniens de ꝓsby. non bap. Facit q̄ notat Bar.in.l.i.ff.quod cuiuscuꝫ vniuer. vbi p illuꝫ tex. ꝛcludit q; ꝓcuratoꝛ q; non fecit fidē de mandato perinde est ac si non cōparuisset ⁊ dñs tanq̄ contumax dꝫ puniri. Nam non excipere ⁊ excipere iꝫ non ꝓbare idē est.c.cum sup.de ꝛcel.ꝓben.⁊ non eē ⁊ esse ⁊ nō apparere pariꝫ sūt quo ad iuris effectum.l. duo sunt ticij ff.de testa.tu. Et ideo tenet sicut.§.dixi de nō residente. Clericus.vij.§.iiij. Be occulto ꝛo pctō̄e credo q; non teneꝫ q̄is tutius esset restituere. q; ⁊ si inuti liter seruiat quo ad se non tamen quo ad alios aut quo ad ecclesiam.

Clericus

viij.dꝫ a gbusdaꝫ actibus secularibus eē remotus. c.ſi.devi.⁊ hoc.le.ne cle.vel mo.per totum. Et q; sint isti actus per dubia inferam.

¶ Utꝛ clericus possit negociari.ſz. q; nō negocia secularia c.i.ne cle.vl' mo. ⁊ c.ſi.de vi.⁊ ho.cle. Sed no.ſm Pa. in Rubꝛica ne cle.vel mo. q; negociuꝫ seculare dꝫ duplex. ¶ Primo large vt cōprehendat quicḡd prouenit ex carnali ꝛcupiscentia nō subiecta freno rōnis ⁊ hoc inuit tex.in.d.c.in ꝓn.vñ dꝫ negociuꝫ seculare. q; per illud viuitur oio seculariter. ſ. ſm seculum ⁊ carneꝫ ⁊ non ſm deū ⁊ spiritum. Et iꝫ ꝓhibetur ēt laicis. magis tñ clericis. vt in d.c.i. ¶ Secundo negociū seculare dꝫ magis stricte vt comprehendat negocium pertinens ad rēpublicam mundanam ⁊ seculares hoies. Quod quidem iꝫ sit permissum laicis tñ clericis nō licet. Unde in.l.placet.C.de episco. ⁊ cle. dicit tex. q; clerici nihil cōe hēnt cum publicis actibus: vel ad curiam p tinentibus cuius coꝛpoꝛi non sunt annexi. p quem tex. pꝫ q; clerici nullū dꝫ ficium pñt hre in republica. vt probat in.d.c.i.in fi. facit.c.reprehensibile. xxiij. q.viij. nec sunt de vniuersitate seculari vt no. inno. in.c. dilecta de ex. ꝓela. Et sic concludo q; clerici non debent attendere. nec hre curam de mundanis: nisi quatenus sunt necessaria ad sustentationes coꝛporis. ar.i.q.iij. si quis obiecerit vel in casu pietatis vt.j. Tutella. §.i.⁊.ſ.aduocatus. §.v. cum seq. ¶ Utꝛ clericus possit p artificiuꝫ que ⁊ rere sibi necessaria ad victuꝫ. ſz. ſꝫ pa. in.c.clerici officia de vi.⁊ ho.cle. q; sic ex honesto artificio. facit.ca.i. de cele. miſ.⁊.xci.di.p totum. Et hoc vez ſm glo.xci.di.in ſumma: dūmodo pp hoc non se subtrahat a diuinis officijs nec ob.d.c.i.ne cle.vel mo.⁊ lxxxviij.di. p totuꝫ. vbi ꝓhibet oīs negociatio clericis. q; vt dicit glo.in.c.canonū. xiij. q.iij. emere cartā ꝓ libꝛo conscribēdo vel coꝛeum ꝓ sutulari faciendo. ⁊ hmōi: vt sic lucretur aliquid ꝓ victu non est negociatio iꝫ artificiuꝫ. ⁊ ideo non ꝓhibetur clicis. ⁊ in iuribus ꝓallegatis. vbi ꝓhibetur negociatio itel ligitur qñ clici aliquid emunt vt inmutatū carius vendāt. q; hec est ꝓprie negociatio. vt ibidē pꝫ. ⁊.lxxxviij. di. c.iciens. Secus si ꝓeter propositum bladum q; emerunt supereſſet vendēret carius ⁊ hmōi q; liceret scꝫ hoſt.

¶ Que pena clerici negociatoris. ſz.

q vltra mortale petiñ si tertio monit⁹ non destiterit pdit pniuleginz clericale. vt in.c.fi.de vi.z ho.cle. Et q̃q̃ doc. sint vary.in opi.ego saluo meliori iudicio sic intelligo.vt clericus in minoribus siue sit ꝓiugatus siue non q non peccat mortaliʳ negociando. dūmodo tale negociū non sit phibitum ēt laicis.sz si non est cōiugatus ꝑt cōpelli p pniationē pniuleginz clericalis nō gdē illius si qs suadente.xvj.q.iij.sz pniuleginz q̃ non pñt vexari exactionibꝫ in pſona vel in bonis ꝓpriis.vt.l.y.C.de epi.z cle. Coniugati ꝓo nō. q; pdunt ipso facto p ꝛctum mrimonij. vt in.c. vno.de cle.ꝯiu.li.vj.z in.c.ioānes. eo. ti. Alij ꝓo q sunt in sacris aut religiosi peccāt mortaliʳ.c.fm.ne cle.vel mo. Et siʳ pñt cōpelli pniatiōe pniuleginz clicalis.sicut dixi de existētibus in minoribus. Et q non pdant taz isti q̃ ꝑfati in minoribus ēt post trinam monitionem pniuleginz illius canonis si qs suadente vt non sit excōicatus quisqs eos pcutit:nec ēt foꝛi.vt possint ꝓo crimi nibus:aut excessibus puniri seu ꝑdēnari criminaliʳ vel ciuiliter p iudicē secularē.ꝑs hoc.q; clici ꝓiugati.quos opz negocijs secularibus intēdere:vt in.d. c.ioānes.his gaudēt si habitū z tonsu rā portāt.g̃ multo foꝛtius isti nō ꝓiuga ti. Et credo istud sit securius in ꝓscia.

4 ¶ Utz regratur triña monitio:aut sufficiat vna gñalis vt pdant pniuleginz de quo.ē.ſr. Pa.l.c.fi.de vita z honesta. cleri.q opz sit trina q; nō sufficit vna peremptoria vbicūq; agit de pena incurrenda z ius exigit triną monitionez vl trinaz citationē hoc volunt glo.notabilis in cle.i.de vita z honesta cle. z io. an.in.c.ex tne de cle.nō resi. Nec obstat q vbi a iure regitur triplex citatio sufficit vna peremptoria q̃ hz vij trine citationis.vt in.l.tres denūciationes.C. quō z qñ iu.vide glo.in.c.cōsulunt de. offi.dele.z pa.in.c.in nōe dñi de testi. q; Ih vez in citatione.q; ius ita vult.secus in monitione nec sufficit trina monitio sz opz sit specificata non gñalis. Et ꝓo Ih facit tex.in.d.ca.fi.in ꝑ. si tales.z.d.clem̃.i.in ver.noiatim z q no tatur in.c.statutum.de sen.ex.li.vj.valeret tñ si fieret per viam statuti q; statutum hz vim legis.z prelatus pōt statuēdo angere penā iuris z infligere pe nam sine monitione ꝑbali.alias regrit monitio.vt in.c.ij.de consti.li.vj.

¶ Sed p quem dz fieri hec monitio. 5
ſr.pa.in.c.ꝯingit el.y.de sen.ex.q nō p iudicem secularem: sed opz fiat per epm:aut eum qui hz iurisdictionē epalem super eum z pm glo.in.ca.si clericos de sentē.exco.lib.vi.non refert. an habeat eam ex pniuilegio. vel consuetudine:vel a iure.

¶ Utz clerici teneantur restituere qc- 6
quid lucrati sunt p negociationem eis prohibitam.ſr. Dat. in cle.i.de vi.z ho.cle.q in foꝛo aie tenentur pauperibus dare.xiiij.q.v.qui habetis.ego credo q sit bonum consilium:sed de necessitate non.xiiij.q.v. non sane in.ꝑ. tanāz sua. Et hoc videtur sequi zen.et Lar.in.d.clem̃.i.De quo dic.vt.j.Restitutio.i.in ver.turpiter.

¶ Utz clerici possint exercere offiñ ta 7
bernariorum:aut macellarioꝝ.ē.q nō immo si pſonaliter publice exercent.z iij.moniti noiatim a suis prelatis non destiterit clerici ꝓiugati pdunt pniuleginm clericale oē.etiaz istud si qs suadente.xvij.q.iij.non ꝓiugati aūt solū pdunt in rebus si deferunt habitus clericalem.sz si non deferunt. sz incedunt oio vt laici amittunt ēt in pſonis.verum est q si prefatus offiñ dimittunt: reassumunt tam ꝓiugati q̃s non ꝓiugati. Intellige q ꝓiugati reassumunt nō ista sicut non coniugati. sed illud in q̃ gaudent.vt in.c.vnico.de cle.coniu.li. vj. Et iste est verus intellectus littere:licet alij aliter intellexerint. Nec hoc cle. i.de vi.z ho.cle.immo ꝓhibent thabernam intrare.xliij.di. non oportet intellige nisi in itinere causa necessitatis.vt in.c.clerici.ca.dist.

8 ¶ Utr clerici possint exercere officia a ꝑfatis vilioza. vt aptare pelles ⁊ huiusmodi. ff. q ñ ꝓ idẽtitatez rõis ꝺm Pau. in. d. cle. i. Rõ q: in his statꝰ cũ calis ꝺehonestat. ar. l. athletas. ff. ad ꝓz. ff. de his q no. insa. nõ tñ incurrent penã statutaz ꝑ exercẽtes offiũ tabernarioꝝ. Credenduz tñ est eos peccare mortaliꝫ si sunt in sacris vt religiosi talia publice exercentes secus si occulte ꝓ artificio ad sustentationem vite.

9 ¶ Utr clicus possit exercere offiũ tabellionatus. ff. ꝺm ho. in. c. sicut. ne cle. vel mo. q clicus cõstitutus tabellio a laico non ꝓt si est in sacris posteã est si ibi interdictuz ⁊t in cãis ecclasticis. ff. Anno. in. d. c. sicut. Tñ si anteã sibi interdictuz facit instrm tz. sed posteã est si ibi interdictũ non. Si ꝓ est ꝓstitutus a papa. vel ab epo q ad diocesim suaz poterit in cãis eccliasticis cũ et nõ debeat ꝓp ordines sacros: aut bñficiũ ecclasticũ offiũ interdici. ar. de deci. c. tua. el. ij. ⁊ de iudi. decernimus. ꝺ arbi. ꝓtingit. Si ꝓ sunt in minoribus pñt exercẽ ⁊t si sunt bñficiati. ar. d. c. sicut a ꝑrio sensu. lz sit honestius abstinere.

10 ¶ Utr liceat clicis ioculatoꝛis officiũ facere. ff. q non publice ⁊ tales sunt q faciunt spectaculũ ꝓpꝛy coꝛpis facit l. ij. ff. ff. de his q no. insa. Et si lz faciunt: ꝓ annũ ipso iure ꝑdunt oẽ ꝓuilegiũ clericale. Dic no. q archi. quem sequꝰ Be. in. ca. vnico de vi. ⁊ ho. cle. li. vj. dicit q clericus in sacris ⁊ ẽt monachus ꝑdt ꝓuilegiũ canonis si quis suadente. xvij. q. iij. Et vꝫ verius quia Jo. mo. teneat ꝑrium ⁊ dicat q solum existentes in minoribus ꝑdunt. Sicꝫ ẽt perdunt si minoꝛi tpe post trinam monitionez non ꝺesistant. c. vnico. de vi. ⁊ ho. cle. li. vj. in occulto tñ vel cã infirmitatis vl alterius honeste rei: cã toci aliqd facere non reꝓbatur ꝺm gl. in. d. c. vnico. ⁊ facit quod no. Jo. de cictaristis ⁊ his qui varijs vtũtur instrumentis. lxxxvj. di. ꝺonare. in glo.

11 ¶ Utr clicus possit esse ꝓcurator secularium ꝓsonaꝝ. ff. Pa. in. c. ij. ne cleri. vel mona. q ꝓcurator gẽralis in cã ec clesiastica bñ posset. ⁊ coram iudice ec clesiastico. Sz in causis secularibus in iudicio vel extra non põt esse. posset tñ esse in aliqua causa particulari.

¶ Et sumarie dic. q clicus non põt in placitis secularib⁹ ꝺisceptare: exceptis cãis. de gbus. ff. aduocatus. ff. v. vj. ⁊ vij. Nec ꝓcurato: nisi vt ꝺixi. nec eõ ꝺucto: reꝛ secularuz nisi cã necessitatis victus: q: tũc posset ꝓducere vines vel domũ vt aliqd vñ viueret lucrareꝫ nec canes vel aues seq. vt in. c. i. ne cle. vel mo. nec ꝓcurationes villaꝝ: aut iurisditiones seculares sub aliqbus ꝓncipibus ⁊ secularibus viris exercẽ vt iustitiarius eoꝝ fiat. vt in. c. lz nec eo. tit. nec sniam sanguinis si est in sacris ordre nec sacerdos offiũ vicecomitis: aut ꝓpositi secularis hꝫ e. c clericis eo. ti. nec sniam sanguinis ꝺictare: aut interesse vbi vindicta sanguinis exerceꝰ. nec ꝓpositus baliuaꝝ. ⁊ hmõi viris sanguinũ. nec villam cirngie artem q adustione vel incisione indigeat. nec ꝑpendere bñdictionem aque feruenti. seu ferro candẽti ad purgationẽ. vt in c. sniam. eo. ti. Et oẽs talia. vel aliquod hoꝝ exercentes. si tertio a suis ꝓlatis moniti nõ ꝺesistũt ꝑdunt ꝓuilegium clicale. vt notant doc. in. d. c. lz nec. Itẽ ꝓsbyteris decanis. archidiaconis. plebanis. ꝓpositis cãtoꝛibus ⁊ alys clicis ꝓsonatum hñtibus ꝓcipitur sub excõicationis late sententie pena. ne leges aut ꝓhificam audiant. vt in. c. fi. eo dem ti. De quo casu ꝺic. vt. j. Excõmunicatio. vij. casu. vij.

Clericus

1. ꝺz esse nõ vindicatiuus. lz patiens. vñ ꝓcipitur eis ne arma portent nisi ad ꝺefensionẽ. vñ clici qui relicto habitu clericali arma portant si tertio moniti nõ ꝺeponunt ꝑdunt ꝓuilegiũ clericale. de sen. excõ. c. in audientia.

¶ Quid si misceat se clic⁹ tirãnidi vl crudelitatibus. ff. q si qs ꝛtẽpto habi

tti eccliali guerraz vel seditionē mouet vel atrociter delingt publice aut in factum armoz se imiscet. ipso facto sine monitione perdit p̄uilegiū canonis. si qs suadente. xvij. q. iij. vt in. c. ppendimus de semen. ex. de aposta. in. c. i. in p̄in. P̄uilegium autem sori nō amittit nisi post monitionem Facit. c. si iudex de sen. ex. lib. vj.

2 ℂ Utz clicus miles effectus pdat p̄uilegiū clericoz. ff. Inn. in. c. i. de apostatis. q̄ si facit actuz oio clicatui ꝛrū vtputa exercet seua. vadit ad bellū, statim pdit. q̄ eligens ꝛriam viā excludi tur ipso facto a p̄ma. xxxj. q. i. cuz renunciat. Si vero non exercet seua nec aliū actum ꝛrium clicatui. lꝫ vinit honeste vt clicus ét si duxit vxoꝛez virginem. ꝛ sic non pdit. Pa. tñ dubitat in c. vt ꝓsultationi de cler. ꝑiuga. in eo milite q̄ iurauit illa de qbus in gl. l. pe. ff. ex qui. ca. ma. q̄ iste actus vī oio ꝛrius clericatui qui pugnare non dz etiaz cum infidelibus. ca. ex multa. de voto. Sed p̄mum equius.

3 ℂ Utrum clericus occidens vel mutilans inuasoꝛem suum perdat p̄uilegium clericale. ff. Pa. in. c. clerici arma. de vi. ꝛ ho. cle. q̄ non.

4 ℂ Utz p̄o defensione p̄oximi liceat ei sumere arma. ff. Pa. vbi. ꝑ. q̄ si hz iurisdictionem in loco sic lꝫ p̄o defensione suoꝛuz mouere arma non tñ ipse in p̄opria persona. c. dilecto. de sentē. ex. li. vj. Si vero iurisdictionem non hz aut sine clerico ꝓ pulsari potest ꝛ sic non dz arma sumere. c. ex multa de voto. Idem. xxiij. q. viij. reprehensibile. ꝛ vij. q. i. scisciteris ꝛ quod ibi no. Si ât non potest aliter ꝓpulsari tunc lꝫ agressoꝛem capere. verberare ꝛ etiā occidere si aliter non potest p̄oximū defendere. xxiij. q. iij. maximianus. ꝛ. c. si quis cum duobus. c. sequentibus. irregularitatem tamen incurrit sine peccato predicta Cle. si furiosus. Et ꝺ hoc vide. j. defensio. ꝛ quo ad irregularitatem homicidium. iij.

Clericus

xi. dz esse sobrius vt in. c. a crapula. de vi. ꝛ ho. cle. vbi p̄cipitur eis vt vinuz sibi temperent ꝛ a vino se temperent. Et q̄uis alig teneant ibidē q̄ peccet mortaliꝛ si bibat vinuz sine aqua. tñ cōiter doc. non tenent sed sufficit bibere temperate. vnde tex. dicit q̄ dz esse cōtentus trina potatione in c. quando quod palea est. xliij. di.

ℂ Utz liceat eis cogere alios ad bibē dum. ff. q̄ non. Intellige vltra necessitatem neq; fabulas inanes cantare vel turpia loca. pilla vel viso vī laritas de mōnuz añ se ferre ꝓsentiāt q̄ lꝫ é diabolicū. ꝛ sacris canonibus ꝓhibitū vt dic tex. c. nullus ꝑsbyteroꝝ. di. xliij. 1

ℂ Utz liceat clericis facere ꝓuinia. ff. q̄ sic si ex caritate dūmodo absit̄eāt a superflitate detractione ꝛ irrisione aliozꝝ: vt in. c. ꝓuinia. xliij. di. in ꝓncipio ꝛ in fine mēse laudes deo reddanē ꝛ aligd legant de scā scriptura. vt in. c. q̄si. ꝛ in. c. ꝓo reuerentia. ca. dist. alias non licet. vt in. c. non liceat ea. di. 2

ℂ Utz debeat bñdicere mēsaz anteq̄ comedat. ff. q̄ sic. ꝛ post sumptū cibū reddere gras. xliij. di c. non liceat. 3

ℂ Utz debeat comedere ante tertiaz. ff. q̄ non. vt in. d. c. non liceat. 4

ℂ Que debēt esse in eoꝝ conuinio. ff. 5

ℂ P̄imo lectio diuinaꝝ scripturarū.

ℂ Secundo quod nulli detrahatur.

ℂ Tertio q̄ inanes secularū negociorum fabule nō recitent ꝛ multo minꝰ aliud turpe. ℂ Quarto q̄ solū ꝓ sustētatione cibus sumat. habent̄ ista in. c. ꝓuinia. ꝛ. c. nullus ꝑsbyteroꝝ. ꝛ. c. ꝓ reuerentia. ꝛ. c. non liceat. xliij. di.

ℂ Utz peccēt mortaliter si ꝛ aliquod prefatorum faciunt. ff. q̄ non sed venialiter nisi quando turpia vel laruas demonum ante se fieri consentiunt q̄ talia sunt eis ꝓhibita vt in. d. c. nullus ꝑsbyteroꝝ. Et ideo videtur esse mortale. ꝛ licet. d. c. nullus ꝑsbyteroꝝ loquat̄ solū de ꝑsbyteris. tñ. c. ꝑsbyteri. xxxiij. di. extendit ad oēs ex 6

stentes in sacris. Qui ꝛc non sunt in sacris non credo mortaliꝝ peccent: nisi ꝓ ut ét seculares in hmõi peccarent.

Lericus xij. dz esse alienus ab his q̃ irregularitatẽ inducunt de q̃ vide. j. irregularitas pmo. q sunt q non pñt pmo ueri. ꝛ qbus ꝓtutibus debeant refulgere. hẽs. xl. di. p totum. Naz debent esse exẽplus oibus laicis. viij. q. i. q̃lis. vbi dr veheméter ecclia xp̃i destruit hoc. s. meliores eé laicos q̃s clericos. facit. vj. q. i. ꝯ. verum hac auctoritate.

Lericus xiij. quo ad bona ipsorum ꝛ eorũ dispositionem.

1 ¶ Utr clicus possit testari de reb⁹ ecclie mobilibus. ꝛ. Inn. in. c. cũ in officijs. de testa. q nõ. vt ibi. ꝛ. c. ad hec. ꝛ c. relatũ el. ij. xij. q. iij. c. i. ꝛ no. q oia di cunt bona ecclie q̃ intuitu ecclie vel de facultatibus ecclie acqsiuit. vt in. c. i. de testa. in tex. ꝛ in glo. verũtñ glo. in. ca. pñti. de offi. or. li. vj. post Hostiẽ. tz q clici nõ hñtes administrationem: ꝛ di cunt non hẽ administrationẽ q̃ nõ hñt bñficium cui sit assignata dos ſm Se. in. d. c. pñti. hz simplr bñficiati vt sunt canonici ꝛ similes quibus id qꝺ hñt obuenit sibi rõe pſone non q habeant pbendã in ecclia distinctã: q sic hñrent administrationẽ. pñt disponere ꝛ testari de fructibus pceptis vsq ad diẽ mortis. de ꝓsuetudine ꝛ ét si pſuetudo eét possent testari de redditibus pcipiẽdis anno seq̃nti post mortẽ suaz vt refert pa. in. d. c. cũ in officijs. Sed ego credo licẽ q̃ disponit i pios vsus vel i casib⁹ de qbus in seq̃nti. ꝯ. alia cõ suetudo ẽ irrõnabilis. ar. c. fi. xvj. q. i.

2 ¶ Utr clicus possit de reb⁹ p̃dictis donare aut alio mõ disponere. ꝛ. pa. vbi ꝯ. q nõ nisi in ũltimo casibus. ¶ Dicimus q̃ tantũdez expẽdit de suo i vtilitatẽ ecclie. c. fi qꝺ. xij. q. iij. ꝛ. q. v. si eps qz in hꝺ casu posset ét testari. Immo si nõ testaret heres posset petere. facit. c. de multa. ꝛ qꝺ ibi notaꝝ. de pben. ꝛ. l. q̃ oia. in fi. ff. de pac. ꝛ glo. ibi. l. si non sortẽ. ꝯ. si centũ. ff. de qdi. ide. ¶ Secũdus q̃ hoc hz consuetudo ſm No. ꝛ Lau. in. d. c. si eps. hz Pa. hꝺ intelligit de rebus mobilib⁹ ꝛ modicis. Et ego addo q̃ disponit pie ꝛ rõabiliꝝ alias nõ. ¶ Tertius q̃ donat intuitu eleme syne quã clicus ét in egritudine pt facere. vt in. c. ad hec. ꝛ. c. relatuz. el. ij. de testa. ¶ Quartus casus q̃ vult remunerare fuitia honesta. tã a ꝓsanguineis q̃s ab extẽis recepta. d. c. relatuz. ꝯ. hz. ¶ Addo gntuz q̃ dat religiosis locis. d. c. relatũ. Et no. practicaz ſm pa. vbi. s. q si clicus vult aliquo respectu istoꝝ q̃ttuoꝝ vltimoruz dare faciat ipse dũ vivit ꝛ nõ relinq̃t: q non valet. d. c. ad hec. ꝛ no. q gcũq accipit alio mõ de rebus ecclasticis teneẽ ad restitutionez. facit qꝺ no. ino. i. d. c. ad hec. ꝛ qꝺ no. in. c. cũ ſm de pben. sed melius qꝺ no. pa. i. c. vt vnusq̃sq. de pec. cle. vide qꝺ dico. j. Immunitas. ꝯ. hꝺ. ꝛ se.

¶ Utr clici possint de distributionib⁹ quottidianis disponere. ꝛ. q sic. si nõ hñt administrationem in ecclia qz dãtur ꝓ stipendio personali. vt in. c. vnico. de cle. non re. li. vj.

¶ Quid de donatiõe inter vivos. ꝛ. q valet. q ꝓsumit donatum intuitu amicitie. vel spe. future remunerationis ſm glo. in. c. requisiti. de test.

¶ Sed qd de bonis acqsitis intuitu dignitatis clericalis. vtputa ꝓ missis dicendis. ꝛ. pe. vt refert Ly. in auc. licentiã. C. de epis. ꝛ cle. q potest testari. Et placet No. in. c. qz nos. de testa. ꝛ Jno. ibidẽ q dicunt q si clicus rõne officij aliꝰ acquisiuit. puta qz fuit capellanus alicuius ꝓncipis q multa ei donauit q põt de talibus donatis ad libitum disponere. limitat pa. hoc in. d. c. cũ in officijs q̃ ad missas vez nisi dicisset ꝓ missis dicẽdis tanꝫs parrochiali sacerdoti: q sic nõ posset disponere. multo magis pt disponere de bonis acqsitis intuitu pſone. puta ex successione cognatoꝝ vel donatione ami

eorum seu industria clericoꝝ. vtputa doctrina seu artificio pōt disponere. vt in. d. c. q: nos. ꝛ qō ibi not. Pet. tū vt retert Ly. vbi. s. limitat hoc vez in clericis inferioribus: nō aūt in epo. Et ad dit Bal. ibidē. etiā si esset ℓ ardinalis. Idē ō plat ⁊ regnlariū eccliaꝝ. ꝛ ē ter. in. d. aūt. q solū pcedit qꝝ pdicti epi ꝛ p lati regularū eccliarū possint disponere ad libitū de acgsitis aſi epatum vel plationē ꝛ de acgsitis in epatu vel platiōe pcognationē vsqꝫ ad quartū gradū. de religs vero q̄litercunqꝫ acgsitis nō pōt disponere. c. ſz acgrit eccle. Ḋcīl tū opi. alr tz. vt. j. Zegarū. pmo. ℣. xvi. ſz ego limito. in istis i qb⁹ pōt facere: qō vult vez. cē in. v. casibus. ¶ Primus qñ ipse esset obligatus restituere eccle. vtputa. q: dolo vel culpa nō lenī tū ſz Jnno. i. d. c. cū in officys dāni ficauit eccliaꝝ: ſz qꝝ teneat de leni culpa ēt ē ter. apt⁹. C. arbi. tu. l. qcgd. facit. ff. de admi. tu. l. ſi res. Sicut n. vt no. Jn no. i. c. ea q̄ ō offi. archi. ille q accipit p cūū. p ꝺpositō seruā. ſo teneꝫ ō leui cul pa. sic ꝛ q dignitatē hz cui hoc officū est anexū. ſ. obſeruādi bona eccle teneꝫ. cuz plus sit hēre dignitatez. Nec ob. l. noia. C. arbi. tu. vbi si noia ꝺbitoꝝ minus idonea sit q̄ tpe tutele erāt bona. ſi teneꝫ tutor nisi fuerit i lata culpa. ff. de admi. tu. l. tutor: q reptoriū. ℣. cōpetit. vbi tutor emēs ꝑdia min⁹ idonea. nō teneꝫ nisi de lata culpa. q: sunt cāuſ ſpāles. ſz regulare ē vt teneat ō leui culpa. ꝛ sic tz Ber. ꝛ No. i. c. ea q̄ ō offi. archi. ¶ Secūdus si ō bōis ipsius eccle alicui fecit gratiā ſz ino. vbi. s. allegat i. cū oſdim⁹. ff. ō fideiuſ. tu. ꝛ. C eo. l. ij. ⁊ vltia. ¶ Tert⁹ cāus si passus est ꝓp negligētiā suā rē eccle ꝑscribi ſz Pa. in. c. er ꝑsitū. de pig. allegat. c. placuit cī ij. xvi. q. iij. ¶ Quartus ē si reddit⁹ in vsus i honestos quertit. xij. q. iij. c. i. ¶ Quintus i casib⁹ de ꝺbus. s. dixi. Clericus. in. q teneꝫ ad restitutionē q: in istis casibus ꝑmo teneāt satisfacere ecclie anteq̄ aliud ꝺisponat. de hoc etiā vide Jmmunitas. ℣. iij.

¶ Utr acgsitū ꝓ sacerdotē i initiūgēdo 6
pniaꝝ parrochiāls debeat ēe ecclie. ℟. Jnno. in. c. cuz iter de ℣. ſi. ℣ sic. Et iō disponere ad libitū nō potest.

¶ Utr prelatus inducēs testatorē ad 7
sibi reliquēdū qō ecclie relīquet teneatur illud restituere ꝛ an possit dispone re. ℟. Pa. in. c. ij. de pe. cle. q qdam dicūt q nō pōt disponere ſz tūc restituere p. l. qcgd C. ar. tu. Sz Ly. formādo hāc. q. i tutoꝝ dicit q si blādo sermone ipſs inducat ad sibi relinquendū q nō tenetur. ar. in l. ſi. ff. ſi qs alt. te. vbi. pacet q talis nō cōmittit delictū. Si vo dolo seu fraude eū induxit. teneāt eccle ad ītereſſe. Sz q teneat ecclie sum pliciter ter. ē cū gl. i. c. qcūqꝫ. xij. q. iiij. vbi pz q platus teneāt ad ītereſſe ecclie qñ ei potuit q̄rere ꝛ neglexit ad instar tutoris. vt in. d. l. qcgd ꝛ in. l. pilloꝝ. C. de admi. tu. Nec enī pz vtilitatē suā pferre vtilitati ecclie. sicut nec tutoꝝ vtilitatē suā vtilitati pupilli l. tutoꝝ sm dignitatē ℣. l. ff. de admi. tu. l. ſi vt certo. ℣. comodatum. ff. como. ff. depo. l. quod nerua. in fi. ꝛ. vij. q. i. ꝓsentiū. ꝛ. c. placuit. Pa. vbi. s. tz. ꝛ legē opi. Ly. Sz ego credo vez i tutoꝛe. qz de eo pōt dici qꝝ suā psonā pōt ꝑferre cuicūqꝫ. ar. c. petitio. de tureu. ꝛ de pe. di. ij. caritas sed in prelato teneo glo. cum tex. in predicto. c. quicunqꝫ.

¶ Cui restituet q indebite aliqd ab ec 8
clesiasticis recepit. ℟. Rodo. ꝛ Ray. q auctoritate iudicis penitēciāl fiet restitutio ecclesie cui ablatū ē si pauper est ecclia. vl si ē habūdās fiet pauplb⁹ q i digēt. idē ho. ar. xvij. q. iij. ſi. gl. i ar tio

¶ Utr clericus q rē ecclesie meliora- 9
uit ex sua industria possit de sua melio ratiōe disponere. ℟. q nō. facit. c. ingrendum. ꝛ. c. ſi qs. de pe. cle. Nō. q: ad hoc teneāt ſi de eius fructibus vnit p dicta in. q. prece. Sec⁹ si ō pīncīo vl de suo meliorasset vt. s. dictū est. ℣. ij.

¶ Utrū relictū clico i dubio ꝑsumat 10
intuitu ecclie datū. ℟. q si administra

none nō hz nō ꝑsumēt. secus si ad mi-
nistratione hz. Tñ ad obiecturas est re
currendū vt in.c.regressi de testa. z qđ
notat Inno in.c.cū in officijs eo.ti. vi
de.j.legatū.i.h.xvj.xvij.z.xviij.

11 ¶ Utr clicus possit de bonis ecclesie
dotare sozozē vel alere pentes. ſz. Pa.
in.c.puenit de arbi. q sic sozozē. vl alia
ꝙsanguinea si indiget de reddit⁹ ec-
clesie. ꝓbat p.c.i.de co.cle. z mu. z per
gl.cū tex.in.c.oio ꝙsitemur.xxxj.di. vbi
glo. dicit q clicus hñs vxozē: vl filios
ꝑt eos pascē de reddit⁹ ecclie. ꝑ mul
to magis dotare. cū cā dotis sit fauora-
bilio: ꝑ cā alimentoꝝ. vt no. C y. facit.
qđ no.i.l.cuz in pces. h. pe. ff. de admi.
m. z i.l. nō oi. C. eo. ti. in glo. Et ꝫ intel
lige si indigēt. vt i gl. ꝑsati. c. oio. z nō
ad pompaz vl aliū statuz. ar. eo. q no.
xij. di. in ꝑn. q: sic tā dātes ꝑ recipien-
tes tenent ad restōez. xvj. q. vij. puenit.
z no. Hath. z Lar. i cle. ij. de vi. z ho.
cli. limita tñ q ad accipientes vt teneant
ad restōnez. vez qñ clicus ē nō solven
do. alꝫ nō qñ accipit de reb⁹ q alienari
ꝑsit ad libitū clicoꝝ. sic sunt fructus. z
hmōi ꝑm Vlde. z placet hz alij indistin
cte velint q teneant. Qđ esset tutius.

12 ¶ Utr peculiū qđ est adventicium in lai
co sit ꝑ q castrēse in clico. ſz. pa. in. c. q:
nos. de testa. z in.c. ꝙstitutus. de restī. i
inte. q sic. Et ꝛō hz sit filiusfa. tñ vsusfru
ctus nō acqrit ꝑri. Doctenuit Do. in
d.c.q: nos z casus ē in auc. ꝙsbyteros
C. de epis. z cle. vbi dic. q res ad dñiz
clicoꝝ veniētes sint eis ad vilitudinem
castrensium vt testari possint.

13 ¶ Quis succedet clerico decedenti ab
itestato. ſz. q i bonis ecclie ecclia. i bo
nis ꝓ suis de qbus pōt ad libitū dis-
ponere. succedent ꝙsanguinei si hz. xij.
q. iij. geuncꝫ. z. q. vltima. c. vltimo in
auc. de ec. ti. h. si qs ep̄s. q si non hz ta
les qui de iure veniūt ab intestato. suc-
cedet ecclesia. c. i. de suc. ab inte.

14 ¶ Utr clicus ordinat⁹ ad titulū ꝑ-
monii sit tacite vel exꝑsse possit de dic-
to ꝑrimonio ad libituz disponē. ſz. q
sic ꝑm Be. in.c. si eps de ꝓbē. li. vj. nisi
exꝑsse sit actū q trāsierit in rē eccliasti
cam ꝑm io. de li. z io. an. ibidē. In du-
bio ꝓ cū nesciāt an bona fuerit eccle
vel psone ꝑsumēdū z ꝑ eccliā sitū cō
stat eū hūisse aliqua. ſz dubitat an sint
ista. vl ulla ꝑsumāt ꝑ posse ssore z alius
ꝓbabit. ar. xij. q. iiij. c. i. z. q. v. c. i. in fi.
Si nullus sit i possione. z i dubio stat
fiet distributō eccl. ꝫ suc. ab ite. c. ij. i gl.

Lericus xiij. quo ad coz ꝓuilegia.

¶ Quero q sunt ꝓuilegia clico
rum. ſz. pa. in. c. eps de ꝓben. q: oia ꝓu-
legia militū q ꝛgrunt clicis hñt de q
bus ꝓuileguis militū dr in gl. l. pe. ff. ex
q. cau. ma. Rō q: sūt ꝓ milites illi im
peratozis. ſz isti dei. facit. c. i. cū glo. de
cle. egro. tex. cū glo. in. c. xꝑianis. ij. q. i.
z sīr glo. in. c. militare. xxiij. q. i. z tex.
cū glo. i. q. iij. salnator. circa medīū. Et
merito dixi q quentūt clicis. q: ignoꝛ
tia iuris nō iputat militi cū hēat vaca
re armis. l. i. z qđ ibi no. C. de iu. z fac.
igno. ſz nō sic. in clicis cū hēant scie in
tēdere ꝑz q dixi. ſ. Clicus. ij. h. iij. z sic
de ceteris. vñ ꝑ debito quenīri nō ꝑsit
vltra q facē ꝑsit. nec tenent cedere bo
nis. l. miles. ff. de re iudi. nisi sit ex deli
cto contractum: vt. ſ. Cedere bonis.
¶ Itē Bertrādus enumerat. xiij. q re
citat car. in cle. i. de vi. z ho. cle. ¶ Pri
mū q nō quenīunt coꝝ iudice secula
ri. de fo. cōpe. c. si diligēti. ¶ Secūm q
ꝓberans ē excōicatus. xvj. q. iij. si qs
suadente. ¶ Tertiū q non tenent ꝓ
stare munera seu onera psonalia vel
realia. de ꝛmu. ec. c. non minus vide. j.
Immunitas. h. xxxij. cū sequentibus.
¶ Quartuz q: ꝑsit vendicare rē ecclē
sam ecclie ante traditionē. l. fi. C. de fa
san. ec. z. c. ex lris de ꝓue. ¶ Quintū
q: gaudent eodē ꝓuilegio familie eo
rum. ij. q. i. clicum. el ꝓmo. xxxij. di. eos.
z vtrobiqz in glo. Intellige q ad soz.
vt in dictis glo. ꝑz. ¶ Sextū q: facien
tes statuta ꝓ clericos sunt excōicati. de
ꝛmu. ec. eos g. li. vj. ¶ Septimū q so

sum clici pñt obtinere bñficiu ecclasticu. de trāsac. ex l'is. ¶ Octauus q̄ p lras ꝑ laicum ipetratas cū clausula generali nō pñt gueniri vt in glo. c. sedes de'rescrip. ¶ Nonū q̄ nō tenent dare sportulas de vi. z ho. cle. cuz ab omni. ¶ Decimū q̄ acgsita ēt sub ptāte pñs disponunt. vt volūt aūt. ꝑ byteros. C. de epi. z cle. ¶ Undecimuz q̄ p10 rebus suis recupandis agere pñt sine ꝑsensu patris. no. archi. in. c. fi. de iudi. lib. vj. ¶ Duodecimū q̄ p10 necessitate non pñt distrahi a pfe. fz. l. ij. C. de pa. q. fi. di. ¶ Tertiūdecimum q̄ suus sciente dño clicatus liberaī a pntute dñica z ptāte. liij. di. si suus. ¶ Quartumdecimuz q̄ pñt facere collegiuz. ar. c. fi. de re. do. vbi solū noua religio pḥibetur. qō laicis nō lz nisi vt dicaz. j. collegiuz z ꝺ multis aliis pnlegus. j. imunitas.

3 ¶ Utz clicus gaudeat? supradictis pñt legus gaudeat. fz. q̄ nō lz si ꝛit cū virgine z deferr tonsurā z vestes clicales. solū gaudet in duob?. ¶ Prio pnlegio canonis. si qs sriadēte. xvij. q. iij. ¶ Scḋo p10 aliq̄ crimine nō pt trahi ad iudiciū seculare: nec inder secularis pretextu cuiuscūq̄ excessus potest euz punire pecunialiter vel psonaliter. c. vnico. de cle. conin. lib. vj.

4 ¶ Utz clicus possit vti statutis z consuetudinibus laicoz ad suū cōmoduz fz. pa. in. c. fi. de vi. z hone. cle. z facit tex. in ar. q̄ sic facit ēt tex. in. c. ad nraz de pba. ēttamē eos non ligant in eoruz piudiciuz. vide glo. in. c. i. ne se. va. z qꝺ dico. j. statutum. ꝟ. vij.

Actio alia absoluta q̄ qs totalr cogit ad ali quid faciēduz corpalr ꝑ ei? voluntatē fiē ille q ligat z hmōi de q̄ in. c. pḟbyteros. ſo. di. z quis aliq̄ faciat ex tali coactione ꝑ deū nō peccat. vt p3 in. d. c. z no. glo. in. c. ad ei?. v. di. facit. c. qꝺ latēter. z qꝺ ibi no. de reg. iur. Qꝺ itel lige vez nisi aio consentiat post. Est z alia coactio q̄ ꝺr ꝙditionali: q̄ qs cogit vt vnū de duob? eligat de q̄ in. c. lecto

res. xxxij. di. z i gl. ꝓdicta z hec non excusat in pctis. c. sacris. de his q̄ vi metusue cā fi. de qua dic vt. j. metus. ꝟ. vi.

¶ Utz coactus suscipiat baptismū vl ordinē. fz. glo. in. c. eps. lxxiij. dis. z in no. in. c. fraternitatis. de heret. q̄ si coactio fuit absoluta: nō. sed in coactione conditionali suscipit caracterem q̄uis non grām. vt. ō. baptismus. vj. ꝟ. vi. 1

¶ Utz seruitia facta deo p coactionez ei placeant. fz. q̄ non xxiij. q. v. ad fidē z. xx. q. v. ꝓsens vtilia tñ sunt facienti. sed non ad salutem nisi dispositiue. 2

¶ Utz mrimonium teneat p coactionem ꝺcm. fz. p absolutam certuz est q̄ non: lz p conditionalem tz nisi interuenisset metus q̄ posset cadere in constantē de quo dic vt. j. metus. z matrimoniū. iij. impedimento. xj. 3

Adiutor

dari non pōt episcopo: z aliis supioribus prelatis siue inia pape nisi in duobus casibus. ¶ Primus q̄n eps vel alius supior prelatus est grauat? senio. aut valitudine coꝑoali ita grauatus q̄ ppetuo suuz offiū negt exercere. tunc de ꝓsilio z assensu capituli sni vel maioris ptis vnū vel duos assumere pōt coadiutores. ¶ Scḋs q̄n prefati prelati eēnt amētes: ita q̄ velint vl nolint nesciāt exprmere: tūc capl'm vl due ptes vnuz vel duos coadiutores eis dare pñt. vt in. c. vnico. de cle. eg. li. vj.

¶ Quibus dari ꝺz coadiutor. fz. fz in no. in. c. nisi cū pridē. de renū. q̄ ꝺz dari cuicūq̄ prelato q̄ non pt suum offiū exercere. vij. q. i. quasi per totum. 1

¶ Utrū dilapidanti bona ecclesie sit dandus. fz. Inno. in ca. venerabili. de offi. dele. q̄ sic. 2

¶ Quid pt coadiutor: fz. hz liberam z legitimā administrationez: excepto q̄ nihil pōt alienare. vt p3 in. d. c. vnico: nec ꝺz aliq̄ de bonis eccle cui ē adiutor: sumere nisi supplus moderatos. vt ibidem. vide ad hoc. c. scripsit. vij. q. i. 3

¶ Sed nūqd epi z alij prelati supiores possint sibi facere cōmissarū i adiuto- 4

riū. ff. q. fic. vt no. doc. in. c. vnico. Et differt iste a coadiutore. q. non hz misi eam auctoritatem quam sibi volūt dare secus in coadiutore.

5 ¶ Qñ expirat offiū coadiutoris. ff. q. morte illius cui datus est coadiutor. vt no. doc. in. c. grādi. ō sup. ne. pla. li. vj.

Ogitatio nō mereť pena ab hoie cū suis terminis vt tenta de pe. di. i. §. cogitationis in ter. z in glo.

1 ¶ Utz cogitatio deliberata in malum mortale: sit peccatum mortale. ff. q. sic xlix. di. c. hinc z enim. §. ponderosius. etiam si opus non sequatur.

2 ¶ Utrūz cogitatio mo: osa sit mortale pctū. ff. q. sensus i delectatiōe alicuⁱ actus g ex genere suo sit pctū mortale est mortale pctū sm scm Bo. in. vj. di. xxiij. z Ri. ibidē. z Alē. 3a pe. in tracta. de pctō veniali. z in lō cōiter cōcordāt doc. Delectari āt cuz ꝓsensu solum de cogitatiōe. q. lz puenit ex delinatiōe affectus in ipaz cogitationē q̄ gdē sm se nō est mortale pctū lz q̄uz veniale vt cū qs inutilr cogitat de ea q̄z nulluz. vt cū qs vtilr cogitat puta q. vult ꝑdicare vel disputare. tō ꝓsensus in talem delectationē non erit mortale sm Tho. i. 4. q. lxxiij. ar. vij. lz solum qñ delectat de fornicatiōe cogitata. z consentit in talē delectationē sm ꝑfatum Tho. vbi. s. Si ꝙo cogitatiōi mo: ose nō adest ꝓsensus in delectationē cogitatiōis act⁹, ꝓhibiti tūc sm. S. Bo. vbi s. distinguēduz ē q. aut iminet piculū casus in pctū mortale. z tunc si aduertit piculū qđ sibi iminet. z nō repellit. lz patiť in hmōi cogitatiōibus occupari. tūc sm magros peccat mortalr. Si ꝙo nō aduertit piculū delectatiōis nec repellit. nō peccat mortalr. Et hoc magis mihi placet: z ē tutior: q̄uis alig dicāt non ee mortale ēt qñ aduertit periculū dummō nō ꝓsentiat i delectatiōez Sitr qñ nō iminet piculū casus non ē mortale pctū si nō repellit. lz tñ periculosum. Colligē ꝙ sic qñ qs lz cogitationes in q̄ delectať. q. aut delectatio ē de eo qđ nō est pctū vel saltez mortale. z sic ꝑcūcunqz in eā ꝓsentiat non peccat mortalr sm Ri. vbi. s. puta mulier vidua cogitat de actu ꝓuz ali quez hūle cū marito. lz delectet in ipsa delectatōe cogitatiōis vt ꝑtenta nō vt ꝑtē non peccat mortalr nisi imineat sibi periculū casus. puta polutiōis z hmōi q. tūc si aduertit peccat mortalr nō repellēdo. Si ꝙo est de eo qđ est mortale ex gñe suo. vt fornicari z occidere hoiem ꝓp vindictā z hmōi. z tūc aut placet ipsa delectatio z opis ꝓsumatio si facultas adesset z sic ē mortale pctū. Aut placz delectatio. lz displicet opis ꝓsumatio. z silr ē mortale pctū. aut neutrz placet. z tūc si iminet piculū z aduertit: si nō repellit ē mortale scdm tuto: e viā. Si āt nō iminet piculū: aut nō aduertit sic erit veniale si nō repellit. Si āt statim repellit sic nullū est pctū. Si aūt delectatio solū ē in cogitatiōe nō in re cogitatiōis. puta delecto: de aliq̄ cogitatiōe q. est pulchra adimētio. z hmōi. z tūc si est ꝓp bonū finē. puta vt ꝓdicez ℨ tale pctū vl disputē. sic ē meritoriū. si āt non ē ꝓp finē bonū: lz ꝓp venitatē sic erit pctū veniale: nisi vt dixi iminēret piculū. q. tūc vt dictū est peccaret mortalr qñ aduerteret. nō repellendo. Et de lz ēt vide. j. Sensualitas.

qñ est peccatum. vel non.

Ognatio est triplex carnalis legalis. z spūalis. de qbus vide. j. Matrimoniū. iij. impedimēto. vj. ij. vij. z. viij. z. xv.

Ollegium qz sit colligū tur: vel qz sit cohabitāt deciñ est sm glo. in. l. i. ff. qđ cuiusq̄z vni. z dr ecclesiasticum si maior ꝓs ineqlis ē chicoz qz magis dignū trahit minus dignū. c. qđ in dubiis. de ꝓse. ec. vel al. i. qđ maior. ff. de mino. no. Bar. in. l. fi. ff. de colle. illi.

¶ Utz liceat facere collegiū. ff. Jnno. 1 in. c. dilecta de excess. ꝓ. lz alij aliter dicāt qz hoiem cuiuscūqz ꝓfessionis: vt gram

matici vl negociatores ⁊ hmõi pñt sil
quenire ꝓpria auctoritate ⁊ facere sibi
rectorẽ ⁊ sindicũ: dũmõ coheãt vel col
legiũ faciãt ꝓ cã honesta puta ad de
fensionẽ iustitie sue: vl ne in officijs su
is fiat fraus ⁊ multo magis si faciant
cã pietatis vel religiõis. Et q liceãt ta
lia collegia ꝑ. C. de iu. om. iudi. l. fi. ff.
qũ cuiusq; vnl. l. i. ff. ad tre. l. oib⁹. ⁊ de
ꝓcu. c. q;. ⁊ ff. de colle. illi l. i. §. i. vbi
aliã phibẽdo ꝓcedere vl alia collegia
⁊ ibi et dd q senatusc̃ consulto illicita ar
cent q licita ꝓcedunt. ⁊ illicitus est qs
fit ꝓ malo aliq. ⁊ destruẽdũ ẽ. l. vlt. ff.
de colle. illi. Dicit Bar. in. l. i. ff. de colle.
illici. q de iure cõi collegia q fiũt cã re
ligionis sunt pmissa. l. i. in pn. ff. qũ cu
iusq; vnl. facit qd no. Jo. in. c. delicta.
de excel. p̃. ⁊ Jnno. ⁊ Jo. in. c. inter di
lectos de dona. ⁊ qd no. pe. de pusio in
tractatu de canonica portiõe epi. c. iiij.
Qd no. q; facit ꝑ istis disciplinatis. ⁊
hmõi ꝫ quos clamãt alig ingsitores.

2 ¶ Sꝫ quot hoies faciũt collegiũ. ff. q
duo vel tres de electi. c. i. fin leges tres
regrunt. vt. l. neratius. ff. de ꝺb. si. §. x.
hoies faciũt plebem vel ppl'm. x. q. iij.
vnio. ⁊. x. vel. xv. faciunt turbã. vl certũ
ff. de vi bo. rap. l. ꝓtor la. u. §. i. sicut. x.
ones faciunt gregẽ. ff. de abige. l. omes.
vnus vel duo nõ faciunt familiã. ff. de
ꝺb. si. l. detestatio in fi. vide glo. in. c. i.
x. q. i. §. pñs. dd q hꝫ diuisum in domo.
Iꝫ filios nõ hẽat. non. n. psonam. solaꝫ
demonstrannus. sed ⁊ ius dicit. l. ꝓ
nunciatio in. §. pater. ff. de verb. si.

3 ¶ Utr deserentes collegiũ debeãt hre
pte suam bonoꝝ collegi. ff. Jnno. vbi
ꝫ. q sic de his q in eo cõserunt ipsi de
collegio. ⁊ sic log. l. i. §. fi. ff. de colle. il
li. facit ꝓ. l. ij. §. viaꝝ. ff. ne gd i lo.
pu. de cle. giu. qs ate. vbi no. de B. xvj.
q. vj. de lapsis. Sed de alijs q̃ donant
vel legant vniuersitati nõ ꝺz hre ptez.
facit. l. sicut. §. si quid. ff. quod cuiusq;
vniuer. cum alijs. no. in glo. ꝺ. §. fi. que
concor. cum Jnno.

4 ¶ Utr collegiũ differat a societate. ff.
Jnno. vbi ꝫ. q sic. ꝑz in. l. i. ff. quod cu
iusq; vni. vbi dd. q socij alicuꝝ pfessionis pñt facẽ collegiũ. g societas nõ
ẽ collegiũ. Jtẽ collegiũ residet in vno
ff. qs cuiusq; vni. l. sicut in fi. sed socie
tas morte vnius socij solũtur. ff. ꝓ so
cio. l. adeo. morte socij finitur societas.
vt nec ab initio pacisci possiũ⁹. vt hꝛs
succedat societati. dicit tex. ibi.

¶ Utr collegiũ possit sibi facere vnũ 5
rectorem sub q̃ possint oẽs de collegio
quenire. ff. q sic tex. est in. l. fi. C. ꝺ iur.
om. iu. ⁊ tenetur ei obedire vt ibi.

¶ Utr destructo collegio extinguant 6
oia priuilegia ei⁹. ff. pa. m. c. y. de po. ꝓ
la. q sic si ẽ ecclesiasticũ ⁊ destruat ꝑ su
periorẽ. Si nõ ẽ seculare sunt opi. sed
verius ꝙm eũ est q durãt apud ciuitatẽ
vel locum si ipsi ciuitati erant cõcessa
sicut in ecclesiasticis durat apud eccle
siam. vide de hoc. de. Ciuitas. §. i.

¶ Utr collegiuꝫ vel vniuersitas petat 7
restõnez in integr sic̃ minor. ff. aliq di
cunt q sic. Sꝫ tu tene vez in collegio
pio sic̃ fiũt hospitalia ⁊ hmõi ꝫ. io. an.
i. c. vj de resti. in ite. li. vj. arg. c. registi.
de testamẽ. Sꝫ Pa. in. c. i. de re. in ite.
g lꝫ segtur. allegat. l. oia. C. de epi. ⁊ cle.
q dicit oia priuilegia concessa ecclesijs
extendi ad hospitalia ⁊ pia loca. vide
de hoc. §. Ciuitas. §. iiij.

¶ Quõ collegiũ pt disponẽ sup re pri 8
uati. ⁊ qt debẽt uenire vt possint ali
qd facẽ vide. j. Statutuꝫ. §. xj. ⁊ xij. ⁊
xiij. ⁊ j. Electio. §. xvj. Et quõ singuli
pñt eẽ testes ꝓ collegio vt. j. testi. §. xv.

Illusio Est aliquẽ cũ suo aduersario pecu
nia mediãte: vel gra pacisci. vt
ꝓ se in cã vel iudicio pmittat sisti fari
de collu. c. i. ⁊ se. Utruꝫ liceat colludere
cũ aduersario. vide. §. accusato. §. y.

Bonus quõ efficitur qs
ꝛ. pa. i. c. edicta
tũ de imu. ec. ꝙ tũc qñ p. xxx.
ãnos tanẽ obligatus ⁊ scriptus solo
stat. ꝛso vult q ẽt regrat. pmissio. sec
si nõ tanẽ obligatus vt i colonis iuꝛi

tpis in gb⁹ nulla acgrit seruit⁹. ar. l. pō ponius grit. ff. l. ff. quēad. ser. amit. Et no. fm ho. i fi. ō nat⁹. ex libero vētre q̄ qdā dicūt ascripticij g. l. p scripturā solo vl terre aut glebe sūt astricti. qdā dicunt cēsiti. z eodē mō ostituūt sicut ascripticij ꝫ differūt q: isti sunt obligati ad tertiā vel quartā z hmōi ptē. Cē siti⁹ po certū cēsiuꝫ soluere tñ annuatiꝫ l. ij. C. i g. ca. col. cen. do. ac. po. Quidā dicūt ppetui. Oliꝫ. n. tpe famis ostituebant redditus ex publico. z ō g ribaldos g se simulabāt inualidos. pcebāt si erāt liberi: i ppetuo hēbāt colonatū. Si serui. pditon dabant. C. ō mēdi. vali. l. vnica. Et ꝫ bar. ibidē ꝫ reddit⁹ nō ostituant hz locū hec pēa hodie. Nec ob. aut. de ōsto. ff. si po. q: logtur qñ pditur a publica psona. q: tūc in publicū opus dātur. Fm po sins dñs. z. l. vnica predicta logtur qñ a pruata psona pdunt. Quidā sūt iglini stricte vt sūt g fūdo tenentē tñ i suburbio pūt ꝫmo rari. z differūt a colono g tenē imhita re i fundo. Inglini arge sūt g domū nras inhitāt ad certū tpis soluēdo cer tū qd. vt i. c. pp ō loca. Quidā dīr ordinary. vt sunt nati ex colonis: siue in possessiōe: siue alibi vt i. l. cū satis pxio ff. C. ō agri. cēsi. z colo. li. xi. z Doc verū si mē erat colōa alis sec⁹. facit. l. fi. C. de agri. cen. z co. Quidā sūt colōi sim plices g sō cēta mēcede pdia coléda ac cipiūt ānuati. z hi oēs agcole nole aliq̄ ꝰphēdūt. Un agcola qi agꝛ colēs.

1 ¶ Utꝛ colon⁹ g terrā colléda⁹ accepit ad tertiā vl ārtā ptē vel alitū redditus possit deducere semē. vl expēsas alias ff. Inno. i. c. ma. el. ij. de deci. q̄ nō de iure nisi p spāle pactū aliud fiat. Et si pactū nō fit. ꝓsuetudo obz attēdi si est q̄ si nō est stabimus iuri.

Omenda quō possit hēri de beneficio ec clesiastico. vide. s. Beneficiū. ꝟ. xxvij.

Omissio facta p papā alicui expēsso noie dignitatis faciēdo men tionē q̄ residet in alio loco facit vt talis possit cognoscere i loco residētie ꝫ Joā. an. in. c. exhibita. de re. pmu. Ubi vero nō fit mētio de residentia tūc cō missio ē facta in loco dignitatis expēsse. nec ex illā diocesiꝫ poterit cognosce re de illa cā. c. statutū. ꝟ. in nullo de re scrip. li. vi. z quod ibi notatur.

¶ Utꝛ cōmissio facta in genere de diſ pensando restringatur ad mediocritatē. dic vt. s. Clericus p. vno. ꝟ. vltio.

Omodatum est alicuius rei ad aliquem spālem vsum gratuito facta cōcessio fm glo. in. c. vnico de como. Et p. ō declaratione prescripte diffinitionis multa sunt querenda.

¶ Utꝛ comodatū ꝓsistat solū i rebus mobilibus. ff. gl. pdicta q̄ nō ꝫ et in rebus imobilibus. silr z inco: porabilibus puta seruitute habitādi. ff. como. l. vbi ter. dicit posse comodari rē mobilem z etiā soli z etiā habitationem.

¶ Utꝛ ꝓsistat in rebus q̄ vsu ꝓsumuntur. ff. q̄ nō nisi cū ꝓcedunt ad pōpas vt ditor appareat. ff. eo. ti. l. ij. ꝟ. vltio z. l. seq. Et ō patet verbū alicuius rei.

¶ Utꝛ comodari possit res ad icertuꝫ vsuꝫ. ff. q̄ nō q̄ tūc pcariū cēt. z i hoc differt q: pcariū ad icertū vsuꝫ ē q̄ ad tpis duratōis puta p se z hēdib⁹ suis. ff. de pca. l. cū pcario. comodatū vero ad certū vsū. q: l. hz tps tacitū vl expssuꝫ añ q̄ nō pōt reuocari. Et dico tacitū puta comodauit tibi librū ad trāscribē dū hz tps i q̄ possit comode transcribi ff. como. l. ij. ꝟ. vl. z. l. ij. z. l. si vt certo ꝟ. iterdū. z. l. vltia ꝫ ino. i. d. c. vnico.

¶ Utꝛ possit reuocari comodatuꝫ añ 4 vsuꝫ expletū. ff. q̄ nō. d. c. vnico, z. l. in comodato. ꝟ. ficut. ff. eo. ti. Precarium po bñ pōt reuocari q: nō est ad certū vsuꝫ. ff. de pca. l. ij. ꝟ. i. z de pca. c. vltio. Et si reuocat añ tps tenet de dāno comodatario. l. in reb⁹. ff. como. Limito tñ hoc in ꝑscia vēr. nisi comodās silr erat passurus dānum nisi reuocasset. z comodatari⁹ als ēt potuisse nō potuit

set.qz potius ex re mea debeo mihi cõ sulere nec comodatarius potest dici de ceptus.ex quo alias etiam sibi prouidere non potuisset.

5 ¶ Sed qd si comodatari⁹ nõ potuit sine culpa sua re comodata vti ifra tẽpus pfixũ tacite vel expresse.numqd ito dño possit vti alio tpe.ꝛ.Bart.in.l. incomodato.§.sicut.ff.como.ꝛ segtur Pa.in.d.c.vnico.q nõ.qz cũ dñs certet de dãno vitãdo.ꝛ ipe ẽ lucro captã do.dz cãus poti⁹ comodatario iputari facẽ.l.si vno ano.§.itẽ cũ gdã.ff.locati.

6 ¶ Utr vtẽs re comodata.ꝛ volũtate dñi scient ad aliũ vsuz teneat.ꝛ.q sic ad restitutionẽ.d.l.si,vt certo.§. sed interdũ.imo pmisit furtũ ꝛ peccauit cõtractãdo rẽ alienã inuito dño ꝛ aliquã do posset esse mortale. puta qñ est res magni ponderis ꝛ dãni vel ex intẽtiõe qñ etiã faceret i magno dãno sicut de furto dicit.j.Furtum.§.xxxiij. Si vo credit phabiliter dñm cõcessiũ non cõmittit furtũ. Si vero dubitat sic cõmittit furtũ.l.q vas.§.vetare.ff.de fur. Idẽ qñ nõ credit,phabiliter.§ placuit Justi.de obli.que ex delic.nas.in glo.

7 ¶ Utrum comodans vasa vitiosa vel equuz teneat.de dãno pximi.ꝛ.q sic fm gl.ꝛ doc.in.d.c.vnico.si scient hoc facit.nec reuelauerit comodatario.sec⁹ si ignorabat vtcũq.ff.como.l.in rebus §.possunt.ꝛ.§.item q scies.ꝛ.l. pe. secus in locato. Et sic patet quare dictuz est ad aliquem specialem vsuz.

8 ¶ Utr in comodato possit interuenire merces.ꝛ.gl.i.d.c.vnico q nõ qz si interuenit merces trãsit in locatũ vl in ẽptũ inominatũ. Justi. mã.§. vltimo. Et ꝓterea dr in diffinitiõe gratuito.

9 ¶ Utr dñium rei comodate trãseat in comodatariũ.ꝛ.gl.ꝑdicta q nõ qz is q cõmodat retinet dñium ꝛ possessionem.ff.como.l.rei comodate.

10 ¶ Quid si res comodata perit.cuius piculo pibit.ꝛ.q domino pibit. nisi comodatari⁹ fuerit i culpa.d.c. vnico

11 ¶ Utr teneat comodatari⁹ de. oi culpa.ꝛ.q.si comodatũ sit gra recipientis tñ teneẽ etiã de leuissima .d.c. vni eo.ꝛ.d.l.in reb⁹.ꝛ.d.l.si vt certo.§.comodatũ. Si vo sit gratia comodãtis tñ.vtputa comodauit tibi tocalia.vt ostentatiõz venires ad me sic teneẽ solũ de dolo.d.§.interdũ.ꝛ.l.si mei cã eo.ti. ꝛ ff.de ac.ꝛ ob.l.i.§.is quoqꝫ. Si aũt sit gra,vtrũsqꝫ.vtputa.vt cõis,amicus in uitaretur comodauit tibi vasa.ꝛ hmõi. tũc teneẽ de dolo ꝛ lata culpa ꝛ leui ꝑz gl.in.d.§.interdũ.ꝛ.d.l.in rebus. Et no. fm Pa.in.d.c.vnico q hoc nõ est spẽ le in comodato.ꝫ est gẽale i oibus ꝯ ctibus.vt in.l.ꝯctus.ꝛ qõ ibi notaẽ.ff. de re.iur. Fallit i precario vbi nõ teneẽ nisi de dolo:cuius fiat gra recipientis tñ. Rõ diuersitatis reddit qz precariũ põt semp renocari.ꝫ comodatũ nõ ꝛ tõ magis grauat comodatarius. facit l.quesitũ.§.illuc.ff.de ꝓca.ꝛ.d.l. ꝯctus Fallit ẽt fm q dicã.j.Locatio.§.xxiij. Quid aũt sit culpa leuis: leuissima: ꝛ lata.ꝛ qñ q teneẽ de dolo teneaẽ etiaz de lata culpa.vide.j.culpa p totum.

12 ¶ Utr comodatarius teneaẽ de deterioratiõe rei.ꝛ.q nõ.si in ea re vsus ẽ quã accepit.ꝛ sine sua culpa deterioz est icã.vt.ff.como.l.eũ q res in pn.ꝛ.l. si.ꝛ qõ dr i.l.sed mihi, vt.ff.eo.ti. vbi ter. Propꝛie enim res dr nõ reddita qñ deterioz facta reddit. Intellige ex culpa sua dicta.l.eũ qui rem.

13 ¶ Utr comodatarius possit repetere ipensas quas fecit in re comodata.ꝛ.q nõ.illas q nãli rõe fiũt. vtputa ciba rioz ꝛ hmõi.ꝛ alias sic.vtputa impẽsas valitudinis:vel fuge ꝛ hmõi. vt.l. in rebus.ff.como.§. possunt.

14 ¶ Utr comodatarius teneaẽ de casu fortuito.ꝛ.q nõ.nisi pactus seu mora interuenerit.d.c. vnico.ꝛ.d.l.in rebus ꝛ.C.como.l.i.ff.de ac.ꝛ ob.l.i.§.is ꝯ q. Ꝛ duerte tñ q ꝫ mozosus teneaẽ si res perut.tñ in ꝑscia si eodẽ mõ apud dñz fuisset pitura nõ credo teneaẽ nisi solũ ad aliqd iteresse.si dñs passus ẽ ꝓp mozã d q vide.j.Mora.§.pẽ.ꝛ vltio.

15 ¶ Utr remittēs rē comodatā p nun
ciū ⁊ casū fortuito pyt teneat. ff. ⁊ nō
casus est in. l. argētū. ff. como. ⁊ ibi gl.
Nec ob. c. significāte. de pigno. q; log
tur in mutuo. qđ q; est debitoris pyt si
bi. q; debitor est obligatus i genere ⁊
genus pire nō pōt. l incēdiū. C. si cer
pe. Res ꝙ comodata remanet in do
minio comodātis. ⁊ ideo pyt dño. Si
vero pyt culpa nūcp. vl si fuit infidelis
quō teneāt. habes. ē. ℌ. xi. fm illā distin
ctionē fm culpā i qua sint. puta q; cōt
ter habebat idoneus. i nulla culpa est.
l. argētū. ff. como. Si nō sic. Sic vide
de qua culpa teneāt ⁊ fm illam iudica.

16 ¶ Utr comodatarius possit preferre
res suas comodatis qñ oēs saluare nō
pōt. ff. q; si sue erant viliores nō pōt.
facit. l. qđ nerua i fi. ff. ꝺpo. Si ꝙ erāt
eiusdē pciositatis. fi'r nō pōt si cōmo
datū est factū gr̄a comodatarii. facit. l.
rebus ff. como. Si ꝙ est factū gr̄a co
modātis. nō. etiā suas viliores pōt pre
ponere. facit. ā. ℌ. interdū. Si aūt gr̄a
vtriusq;. tūc solū pōt ꝓponere res suas
si sunt eque pciose. Qñ aūt fuerāt pre
ciosiores pōt eas ꝓponere rebus ꝯmo
datis. Cuius cōmodatū sit factū gratia
recipiētis tm̄. q; qlibet diligēs hoc fa
ceret. ⁊ nō tenet facere nisi qđ diligētis
simus faceret. d. l. in rebus. primo. ff.
Et sic intellige. d l. si vt certo. ℌ. q; ve
ro senectute. qđ no. q; facit ad multa
vrg teneāt ꝺ dolo possit ꝓponere vilio
res suas. Qui ꝙ de leuiꝫ equales. Qui
de leuissima: pciosiores solui.

17 ¶ Quis pōt comodare. ff. fm Bo.
ti. comodati. q; ille q pōt ꝯhere. facit
i ar. l. Julian⁹. ℌ. añpe. ff. ꝺ actio. emp.
⁊ vē. ⁊ ea q̄ bōa fide possidem⁹. l. como
dare. ff. como. ⁊ ēt que mala fide possi
demus vt ibidē. sed nō in cōscientia.

18 ¶ Que sit nā comodati. ff. idem mo.
vbi. ꝺ. q; ē vt res ipsa comodata resti
tuat. q; hoc ē de iure nāli. di. i. ius nāle
nec pōt rōne cōpēsatiōis directe retine
ri ptextu alicuius debiti. l. vltia. C. co
mo. In ꝓtū tñ teneāt ibidē cōiter. ⁊ sa
cit qꝺ no. Pa. ⁊ gl. in. c. bona fides de
deposito. q; solū phibēt cōpensatio in
deposito vt. l. fi. C. de cōpen. ergo i aliis
cōtractibus admittitur. q; exceptio fir
mat regulā. xxxij. q. vij. dns.

Impaternitas vide in ſ̄ra Matrimonium. iij. impedimē to. vij.

Impensatio est debiti ⁊ crediti inter se contributio. vt. ff. de cō pensa l. i.

¶ Utr admittat in oibus. ff. Pa. l. c. bona fides. de deposito. q; sic in oibus q̄ in suo genere recipiūt functionem. i. qñ vna res pōt fungi vice alteri⁹ sicut sunt cōiter q̄ cōsistūt in numero: pōdere ⁊ mēsura. In aliis ſt cessat cōpēsatio. Nisi si tu teneris mihi restituere equū ⁊ ego tibi. x. ducatos nō fiet compēsa tio. q; posset eē maior affectio quā ha beo ad equū. q̄ sit quantitas pecunie. Secus aūt qñ nullū possimus preten dere interesse. vtputa. ꝺ. tuum tibi pe cuniā. ⁊ tu mihi qđ simile. Itez regrit. q; debitū sit liquidum vel de. primo li quidandum. l. fi. C. de compensa.

¶ Utr cōpēsatio idirecta hēat locum vbi nō hēt locū directa. ff. pa. in. d. c. bōa fides q; sic. puta res tua venit ad me potero illā tenere donec mihi satis feceris ꝓ debito meo vide p cy. distin guēte i. l. si nō sorte. ℌ. si cētū. ff. de ꝺi. i de. Inno ꝙ i. c. cū olim cās de re. spo. dicit q; auctoritate supioris posſus acci pere equales qñ rē meā hēre nō pos ſus. allegat. c. dns. xxiij. q. ij. dūmō sine fraude mēdacio vel calūnia recuperet alr dicit q; teneāt ad restitutionē. alle gat. c. si sane. xxij. q. v. Quod credo ve tū qñ calūnia vl fraus pcueraꝛ. alias nō. q; ls peccauerit i recupando nō fi peccat in retinēdo nisi ſs q; dicā. i. fm tū ℌ. xl. ⁊. xli. Et sic serua i pscia ls quo ad forū gr̄ctiosiꝰ aliter fo'et dicendū.

Impositio amica bilis.

an possit interuenire i decimis. z alijs spūalibus ꝛtibus. ff. glo. in. c. statuimus de trāl. q. sic. vt ibi z de decimis ex multiplici. z. c. mup. cū alijs. Ita tñ itellige q̄ nullus temporale detur p̄o spirituali. q; simoniacum esset. vt in iuribus in ea allegatis patet.

Compromissum pt facere

glibet super rebus quas potest alienare: seu libere disponere. In alijs aūt quas alienare. nō pōt sine certa solēnitate. nec pōt p̄promittere sine illa solēnitate. facit. c. cū tpe. de arbit. Pa. ibidē facit gl. z bar. in l. nulli. ff. de trā sac. z. l. nō solū. iuncta glo. C. de. predi. mil. nō ali. vbi caueī q̄ tutor nō pōt trā sigere sine auctoritate iudicis sup̄ ullis rebus quas alienare nō pōt itellige q̄si p trāsactionē segreī alicatio. ſz sup̄ fru etib⁹ z alijs q̄ solus pt aliēare. pōt etiā trāsigere. quomodo compromittēs tractatur. vide. ſ. Zirbiter. ſ. r.

Communicare vide. ſ. euchari

stia. iij. per totum.

Commutare vide. ſ. permutatio.

Concessum ītelligitur de iure commu

ni q̄d nō est phibitū. ar. xxx. q. iij. g spūales. z. xvi. q. i. sunt nōnulli. v. distinctione ad eius. ff. g cau. ma. l. necnō. ſ. q̄d eis. ff. de pcu. l. mutuis. ſ. i. ff. de testi. l. i. ſ de transla. p̄re. inter corporalia. ff. de colle. illi. l. i. Soluit gl. in d. c. inter corporalia q̄ p̄ma iura loquuntur in ſtitutionibus affirmatiuis z nō phibitiuis sicut ſcba. Exēplus cōceditur q̄ ſ̄hat matrimoniū ergo semper z cuilibet. Exēplum in prohibitis homicidiū prohibetur ergo semp. nisi vbi inuenitur cōcessum.

1 ¶ Cōcedit aliqd alicui⁹ tribus modis

sim Pa. in. c. super de do. post dī. re.

¶ Primo in donatiōe vel hereditate. vt possit libere disp̄ere sicut de re p̄pria. ¶ Secūdo in feudo. vt vide dūm transiat in vasallū. z directū remaneat penes dñs. de quo de feu. c. i.

¶ Tertio donec vixerit q̄ recipit. z vſ

hoc casu concessius vſusfructus rei. z talis. pt ius inū alteri p̄cedere in vita sua.

¶ Utr̄ p̄cessius pp̄ necessitatē cr̄edat z

vltra necessitatē. ff. Pa. in. c. deus q. de vi. z ho. cle. q̄ nō nisi ēstū necessitas expostulat. Et sic causa limitata: limita tū p̄ducit effectū. arg. d. c. deus q in verbo quantus ad hoc spectat.

¶ Utr̄ p̄cedēs p̄cedat necessario oīa 3

que sequūt ex illo. ff. q̄ sic. viij. di. quo iure. z de offi. dele. cum super. de dolo. z contu. cum dilecti.

¶ Utr̄ p̄cessio p̄incipali p̄cedat z ac- 4

cessoriū. ff. q̄ sic. q; cōmissa cū cōmittuntur ea que ad cām spectant. de offi. dele. p̄terea in ter. z in glo.

¶ Utrum cōcessum de gratia specia- 5

li debeat trahi ab alijs in exēplum. ff. q̄ nō de p̄mi. sane. vbi. de hoc.

¶ Utr̄ p̄cessū a papa: vl ab alijs expi- 6

ret morte vide. ſ. Gratia. ſ. vj. z iij.

Concilium generale con

gregare est p̄ uilegiū solius pape. xcvij. di. c. i. ff. ij. z. ij. q. vi. c. iō. el. i. z. iij. di. ſ. porro. vnde sine auctoritate pape congregatum nullū hz firmamētū. xvij. di. ſ. i. z p̄totū de elec. significasti aīt ſi.

¶ Quattuor p̄cilia vz Nicenus. Con- 1

stātinopolitanum. Ephesinū. z calcedonense sunt tanēz quattuor euangelia seruanda. xv. di. sicut sancti.

¶ Utr̄ p̄uincialia cōcilia possint eccle 2

bṙari sine auctoritate pape. ff. q̄ sic tñ cū auctoritate p̄fati: aut p̄mat⁹. aut āchiep̄i. iij. di. ſ. porro. xviij. di. i sūma.

¶ Quādo p̄uincialia p̄cilia debent ce 3

lebrari z qui cōuenire teneant: hēs plene. xviij. di. per totū. z ad q̄d debeant celebrari. que notāda sunt p̄ra archiepiscopos si confitentur.

Concubinatus vtrum

liceat.

ff. Joan. an. post ho. in regule sine culpa in mercurialibus z recte

pa.in.c.vt chcoz de vi.z ho.cle.q̄ nō. ét de iure ciuili.q1 ex quo ius canonicū expresse prohibet vt é tex.no.xxxij.q. iij.nemo:imo deus.vt in.c.meretrices ea.q.vbi dr̄ q̄ in illo pcepto exo.x. nō meeaberis.phibet ois coitus pter vxoriū:z lex ciuili in spūalibus subiceat se dispositioni iuris canonici i auc.vt cl. apud pro.epi.z in auc.de ec.ti. iacit.c. clerici de iudi.ergo ꝛc.

1 ¶ Utr̄ ꝯdinarius possit absoluī nisi abiciat ꝯdinā.ℜ.q̄ si est piculū reciduī non pt̄ absoluī nisi abiciat:q1 non est ꝑtritus.xxiij.q.ij.legat'.si ꝓo nō est piculū de reciduo tūc si sactū est notoriū non pōt absoluī.z tenet eaz abicere ad tollendū scandalū ppli maxime qñ est violenta suspicio de eoz incontinentia pp mores eoz alis sic.z qđ dico de ꝯdinario. idem dic de ꝯdinā.facit ad hoc.xxxiij.di.audite.

2 ¶ Utr̄ sacerdos ꝯdinarius sit suspē sus.ℜ.pa.in.c.vfa. de co cle.z mu.q̄ q̄ ad deū z se nulli dubiū cuz sit i mortali pcō.z tō peccat mortal'r celebrando ꝯ q̄ dic.vt.s.clic⁹.viij.§.i.Tñ si est occultus nō efficit irregularis celebrando.vt no. Inno.in.c.si celebrat de cle. ex.mi. Si ꝓo é manifestus.ita q̄ nulla possit tergiuersatiõe celari.tūc suspensus é ab officio.ꝑ.xxxij.di.c.ꝑter. Naz nō est dñia inter iterdicimus z suspēdimus.q1 nō refert gd de egpolentibus fiat.c.lz ex q̄daz de testi.l.nō pñt.ff.de legi. Et ꝫ est claz.xxxij.dis.§.verus. Et tō si celebrat é irregularis.c.i. de re iudi.li.vj.z ét suspensus a bñficio.vt in d.c.ꝑter cuz glo. Secus si nō ꝫ talem opis euidentiam. Multi tñ doc.volūt q̄ regratur monitio.alr non sit suspensus ipso facto:nec incurrat irregularitatem. Sz ꝑmum verius. Et id qđ de sacerdote dr̄ dic de chico tñ minoribus aut quocūq̄ alio inferiori a sacerdote. vt no.archi.in.§.hec de mal.xxxij.di. Et sūt sunt irregulares si exercēt actuz cuiuscūq̄ ordinis.z solus papa dispēsat.c.j.de re.iudi.li.vj.z.c.i.ō sen.ex.li. vj. Et idē dic ō q̄cūq̄ pctō mortali.sic de fornicatiõe.vt.s. Clicus.viij.§.iij.

¶ Utr̄ peccet mortal'r audiēs missam, 3 sacerdotis ꝯdinarij:vel recipiens sacramenta. Dic vt.s. Clericus.viij.§.ij.

¶ Quis dr̄ ꝯdinarⁱ⁹ mālefactus vt i 4 curratꝛ ipso iure ꝑtā penā suspēsionis ℜ.pa.i.d.c.vfa. q̄ tūc qñ fornicatio é ita notoria q̄ nullaz hz dubitationez. vtputa qñ publice tz ꝯdinā sic vrorez z nutrit filios ita q̄ nō auderet dr̄ fiteri:aut negatio nulla eēt vt dicit gl. in.c.tua nos de coha.cle.z nnil.allegat l.q sniam co.in.ꝑ.celari.de pe.facit.l. illud.§.lz z si.ff.de iri.ac. z.xxxij.dist. nullus.z.c.ꝑter. Si át nō é ita notoriū hz ꝓbabiliꝛ ꝑt tergiuersari.vt q1 tz ꝯdinā cuz mre z dicit eē pdite quā matris z hmōi tūc regrit monitio z ante eā nō incurrit.facit.c.si g.lxxxj.di.z.c. sicut.de coha.cle.post monitionez sic. nisi desistat.z sic. Locorda doc. q̄ sunt varij in ℌ.vt illi q̄ dicūt monitionē ne cessariaz intelligant qñ ꝑt tergiuersari alij q̄ dicunt non esse necessariā intelligantur qñ non potest tergiuersari.

Excussionis

crimen é cuz quis minaꝛ alicui nisi ita vel ita faciat facit:vl nō faciaz ꝛc.hz glo.in.§.cō cussionis.i.q.i.in.l.iubem⁹.C.ad.l.iul. repe.posita.i.q.i.§.iubemus vl sentire q̄ excussio est qñ iudex venialē dat sniam.al's nō datturus vel penā.ꝑmio remisit. vel cupiditate ingessit.z.ff. de excu.l.ij.excussionē facit q pecuniā accipit eo q̄ crimē minatus sit.z g in accusationē innocētiuz coierunt: vl g pecuniā ob accusandū:vel nō accusandū denūciandū:vel nō denūciandū: vel ſ rēduz testioniū accipit. z breuit excussio é ꝓprie qñ qs hñs aliquā ptātez vl offiū pecuniā accipit ob iudicādū aut decernēdū:vel ſ magis: vel min⁹ faciat qđ ex offō facē deberet:vl p minas cogit aliquē ad faciēdū vl nō faciēdū i debite vt colligit ex.l.i.iij.iij.v.z.vj.ff. ad legē iul.repe. Uñ tal' excussor efficit

infamis si ꝺcẽnet ꝺ hoc crie ⁊ ꝑ canones punit pẽa ꝙdrupli. xvij. ꝺi. qñ.

1 ¶ Utr sit peccatũ mortale ꝓcussio. ff. q sic ꝑ. iii. vbi Io. militibus vt sal uarent ꝺixit. Neminem ꝓcutiatis neq; calumniã facietis. facit q sit peccatũ mortale. xxij. q. i. militare in fi.

2 ¶ Utr sit restituenꝺũ ꝺ necessitate p ꝓclusionẽ acceptũ. ff. q sic nisi sit ꝺatũ ob malũ faciẽꝺũ. q⁹ tũc cũ talit ꝺas nõ repetat ꝙ turpitudinẽ suã si restituat ꝺ ꝺabit ꝙ pauꝑib⁹. qꝺ cũ ius nõ ꝓcipiat erit ꝺe ꝓsilio. vt patebit. j. Restituitio. i. i ꝑ. turpe. ff ꝺatũ ꝑ⁹ ꝓcussionẽ als vt faciat qꝺ teneba⁹ necessario est restituẽꝺũ illi q ꝺedit vl eius hẽꝺi⁹ aut si ignorant pauꝑib⁹. q⁹ i ꝑcia nõ valeat talis ꝺõatio. ar. l. i. ff. q⁹ honeran de. ff. q⁹ũ re. ac. nõ ꝺa. faĉ. c. sane. xliij. q. v. ⁊. l. i. ff. qꝺ me. cã. ⁊ hoc vez in his q hñt stipẽꝺia publica vt talia officia administrẽt als nõ credo de necessitate teneãtur recipiendo ꝺebitas ꝑsonitulas nisi in casu quo gratis esset obligatus officiũ administrare vtputa patri ⁊ hmõi facit. ꝺ. c. militare cũ gl. suã: vide. j. inder. ff. vij.

Ondemnatus ad mortem vel mutilationem membri. an ꝓsit fugere. vide. j. Fugere. ff. i.

Onditio é tripleꝛ. ¶ Prima rõe status ꝑsone. vt eũ go libere: vl seruilis cõꝺitiõis ꝺf ꝺe ser. nõ oꝛ. c. vltio. xxxij. q. viij. liberi. ⁊. ff. ti. Colonus. ¶ Secũꝺa é in reb⁹ q libere vl seruilis ꝺi. ꝺicuntur. ff. ⁊. C. ꝺe seruitu. ꝑ totũ. ¶ Tertia ꝺf ꝺitio ꝓmissiõis vel alterius ℨctus Et hec ꝺiffert maxie a mõ ⁊ a causa.

1 ¶ Quõ ꝺitio ꝺcipitur. ff. q ꝑ fi modus ꝑ. ut: causa vero ꝑ quia.

2 ¶ Quid est ꝺditio tertio mõ ꝺicta. ff. est futurus euẽtus in quẽ actus suspenꝺit ꝓm Bar. in. l. i. in ꝓia col. ff. ꝺe cõꝺi. ⁊ ꝺemõ. ⁊ io. an. ⁊ car. in. c. vez ꝺe ꝺi. appo. vñ añ euentũ ꝺditiõis nihil est. l. i. C. ꝺe condi. insert. ⁊. l. cedere ꝺiez ff. ꝺe verbo. signi.

¶ Modus aũt est exhortatio sine imꝑ tatio ad remunerationẽ quãꝺam. sine ꝑlemẽtũ loco eius qꝺ é factũ ⁊ iõ nõ suspenꝺit sed clarificat: vñ ꝓmissum sub mõ põt peti. ꝺe pñti ꝑstita cautiõe ꝺe mõ obseruando. l. q heredi. iuncta l. quibus ꝺiebus. §. terminius. ff. ꝺe cõꝺi. ⁊ ꝺe. ⁊ quod no. in. c. verum. ꝺe cõꝺi. app.

¶ Causa ꝙ ꝺo ꝺe ꝑterito vel pñti est 4 sumpta rõ ꝺispositionis vel motus.

¶ Demõstratio est ex ꝑterito vel ꝑe 5 senti aliquo accideti vel qualitate rei q geritur certificatio vel liquiꝺatio.

¶ Utr ꝺditio ꝓ:hẽꝺat aliqñ modũ 6 ff. q ꝺditio sumit primo ꝓprissime. ⁊ tũc ꝓ:hẽꝺit et modũ vt i. c. ij. ⁊. c. vez ꝺe ꝺi. ap. Scꝺo late: ⁊ tũc cõꝑe hẽꝺit ꝺitiões q et sunt ꝺe ꝑterito vel pñti q ꝑte nõ sunt ꝺitiões: q: nõ suspẽꝺũt actus cũ i rez nã sint certe. l. cũ ad pñf. ff. si cer. pe. ¶ Tertio ꝑpe. ⁊ tũc est qñ cõterr in futuꝝ euẽtũ sine i certitudo sit respectu rei sive ꝺiei: z ali q gl. ꝺubitauerit ꝺe ꝺie mortis. Ita tz gl. i. l. in oib⁹. ff. ꝺe reg. in. tex. est in. l. qcuncq. §. i. ff. ꝺe verb. obli.

¶ De ꝺitiõe in mãimonio: aut i reli 7 gione. vide. j. mãimoniũ. iij. ipedimẽto. iij. ⁊ religiosus. §. iij. ꝺ ꝺi. ꝺonat. vide. j. ꝺonatio. i. §. xlvj.

¶ Conditio possidentis potio: ẽ vbi 8 est par. cã turpitudinis. ff. ꝺe cõꝺi. ob. tur. cãm. l. si ob turpem. §. ponẽ.

¶ Utrũ ꝺditio tacita faciat ℨctũ ꝺi 9 tionalẽ. ff. q nõ. facit. l ꝺditiões. ff. ꝺe ꝺi. ⁊ ꝺemõ. ꝺe quo ꝺic. vt. j. mãimoniũm. iij. ipediméto. iij. §. i.

¶ Utrũs ꝺditio que oino est extinta 10 suspenꝺat vide. j. matrimoniũs. iij. ũm pediméto. iij. in ꝓn.

¶ Utr ꝺditio viciet aliqñ ℨctũ an vi 11 ciet. ff. vt colligit i ti. ꝺe ꝺi. ap. ꝑ doc. ⁊ ꝑ legistas. ꝺe ꝺi. ⁊ ꝺemõ. ⁊ alijs locis q aut ꝺditio é ℨ nãz ⁊ sũbaz. ℨct⁹ ⁊ sic viciat ℨctũ: ⁊ nõ viciat. vt in. c. fi. ꝺe ꝺi. ap. facit. l. cũ hi. §. si ꝓtor. ff. ꝺ

transac. ꝛ id ꝺ̄ ſ de ſubſtãtia actꝰ ſine q̄ nõ põt ſtare actꝰ. ꝛ ꝫ̄ non ꝺ̄ ſ de ſubãactus ſine q̄ ꝑt ſtare. vt cõiter no. doc. in. d. c. fi. facit qꝺ̄ no. in. l. i. ff. de lib. ꝛ poſt. ꝛ qꝺ̄ no. in. l. i. in ꝓncl. ff. de ꝟb. ob. ¶ Et ſ̄ vez ꝓmo ſi apponaꝫ a ꝑn cipio ℣ctus. Sec⁹ ſi poſt ℣ctũ q̄ſ ℣ct⁹ non ꝑt diſſolui volũtate ptiũ vt mſi monĩũ. c. ꝺ̄cit. xxxj. q. iij. ꝛ. c. ex lr̃is. ꝺ̄ uot⁹. ꝛ votũ ꝛ hmõi. facit. l. ꝑ ptiũ. ℣. denicq̄. ff. de uſu. ꝛ habi. ¶ Scõo vez ſi ꝑ ambas ptes apponaꝫ. ꝛ de aliꝰ vi de. j. mſi monĩũ. iij. ꝓcedimẽto. iij. Aut nõ eſt ℣ ſubſtãtiaz ℣ctus: ſz̃ ẽ aut ꝓſſibil⁹ aut turpis: ꝛ ſic viciaꝫ ꝛ reiciaꝫ. ꝛ nõ intraꝫ ℣ctib⁹ ſpũalibus: puta mſi monĩo. ꝛ voto ꝛ hmõi. vt no. ĩn. d. c. fi. In ℣ctibus aũ ꝓhib⁹ regulr̃ viciat. vt no. in gl. in. d. c. fi. ꝑ tura in eo allegata. Et ſ̄ ſtez in ℣ctib⁹q̄ ſunt inter viros. In ℣ctibus vo q̄ ſunt in vltĩma volũ tate ſic diſtinguo. aut ꝺ̄ditio ꝓſſibil⁹ addicit in ꝑſonã honorati. vꝓuta teſtator⁹ iubet q̄ heres ſuus digito tãgat cell̃i: ꝛ ſi nõ tetigerit det centũ Byno. ꝛ ſic non valet legatũ de centũ factum Byno. q: ꝺ̄ditio viciat. Inſti. de lega. ℣. fi. no. glo. in. l. vnica. C. de his q̄ pe. no. ꝛ ibi tz̃ cũ hac diſtinctiõe. Aut ĩm poſſibil⁹ ꝺ̄ditio addicit in ꝑſona hono rati. i. eius cui fit legatũ: vel etⁱ q̄ heres inſtituit: q̄ ſub ꝺ̄ditiõe ꝓſſibili⁹ alicui fit legatũ: vel aliqs inſtituit heres. puta ſi ticius celsi digito tetigerit heres eſto: vel habeto centũ ꝛ iſto caſu ſauo re vltĩme volũtatis reicit ꝺ̄ditio. ꝛ va let inſtitutio ꝛ legatũ. inſti. de here. inſti. ℣. ꝓſſibili⁹ ꝛ cõter doc. in. d. ℣. fi. bar. ſũ in. l. i. ff. de ꝺ̄i. inſti. tz̃ ℣ ꝺ̄ictaz diſtinctionẽ de q̄ ibi videſz̃ paz ad nos ꝛ no. q: cõditio turpis aut ꝓſſibil⁹ q̄ ad ſ̄ eq̄parant. vt in. d. c. fi. no. aut ꝺ̄i tio nõ eſt nec turpis nec ꝓſſibilis: nec ℣ ſubſtantiaz actus: ꝛ ſic viciat. vt no. in. c. de illis. de condi. appo.

Onductoꝛ q̄s dicaꝫ. vlꝰ j. locatio. i ꝑn. Et quõ eſt excõicatus q̄ aũ ipſe ꝺ̄ductõis ꝺ̄ucit domũ bonõie alicuꝰ doctoris vl̃ ſcholaris ſine ꝑſenſu ipſiꝰ inqlini. vide. j. excõicatio. vij. caſu. iiij.

Onfeſſio delicti q̄n ſit fa cteda ad iterro gationẽ iudicis. ℟. pa. in. c. cuꝫ ſup. de ꝓſe. aut ꝓcedit a iudice ꝑ inqſi tionẽ ex mero officio iudicis: ꝛ tunc ſi factũ eſt notoriũ. vel iſamia flagraꝫ: vl̃ q̄ſi ſemiplene. ꝓbatũ eſt: ꝛ ſic rñdere te neꝫ ꝑitatez ſub pena mortal⁹ ꝑti ſm Tho. ſcõa ſcẽe. q. lxix. ar. i. ter. no. in. c. cũ dilecti. de accu. ꝛ ſ̄ vez q̄ſ nõ agit ad aliã penaz q̄ ſpũalez. Si vo factuꝫ nõ eſt notoriũ: neq; flagraꝫ iſamia. tũc nõ teneꝫ rñdere. ar. c. q̄r. ꝛ q̄ſ. el ꝓmo. de accu. ẽt ſi inraſſet dicẽ ꝑitatem ſm Pen. de gan. in ꝓmo quol. q. xxxiij. nec ẽ obediendũ in ſ̄ ꝓlato: q: ℣ caritaté. Occulta. n. publicanda non ſunt: ſz̃ ſoli deo relinq̄nda. vj. q. i. ſi oĩa. ꝛ. c. ones. ꝛ. c. ex merito. aut ꝓcedit a iudice ad ſtantiã ptis ꝛ ſic neceſſario nõ eſt. rñ den dũ: niſi id ꝺ̄ q̄ q̄ritur ſit famoſũ ꝛ ꝺ̄icit ꝛ ordinis executionẽ: ſeu bũficij retẽtionez: ꝺ̄ q̄ nec venit ꝺ̄ponenda ꝑ na tpalis. ſz̃ dicet ne mẽdatiũ. ℟. q: nõ ſed vtẽ alijs ꝟbis duplicibus ꝛ ſimu latis. ar. xxij. q. v. ℣. ex hijs.

¶ Utez ꝓfeſſio iudicialꝫ ꝑdicet ꝓfiten ti. ℟. ſm pa. i. c. ex ꝑte. de ꝓſe. q̄ ſic ſi ſit maior. xxv. an. ꝛ ſit ſponte: ꝛ ex certa ſcia: ꝛ exꝑſſa cã: ꝛ coram ſuo iudice. ꝛ ꝑte ꝑſte: ꝛ ſi ſit ℣ nãm: nec ℣ ius: ꝛ fi at de re litigioſa: ꝛ nõ ſit ℣ libertatem alꝫ non ꝑdicat. vide diffuſe in. d. ca. ex parte. q: potius eſt ſozi contentioſi. ¶ Utez cõfeſſio extrajudicialꝫ ꝑdicet in abſtia ptis. ℟. pa. in. c. ſi cautio de fid. inſtru. q̄ ꝓmiſſio fit ꝑſti ſic ꝓmit to tibi ꝑſti q̄ dabo abſti cẽtuꝫ. ꝛ tũc obligaꝫ nãlr̃: ꝛ de ĩre ciuili. ſecus ſi di ceret. ꝓmitto tali abſti centuꝫ: q: tunc non obligaꝫ ẽt nãliter: q: nõ ẽ cui acq raꝫ obligatio. Ita no. glo. ꝛ doc. in. l. ſti pulatio. ℣. ſi ge in ſiũlã. ff. de ꝟb. obl. ꝛ i l. i. ff. de pac. ꝛ in. c. ſi tibi abſti. de ꝓhẽ. lib. vj. Fallit ſ̄ q̄ſ dicit tutoꝛ pupilli

arator⁹ furios⁹: actor⁹ vniuersitatis q̄ p̄mittit eius pupillo furioso vel vniuersitati: q̄ obligatur. l. eu⁹. qui. §. iiij. cum tribus ff. de consti. pec.

¶ An q̄s teneat̄ ꝓfiteri positionē in q̄ q̄s petit. xx. cū solum. x. hꝫe debeat: aut cū absolute petit q̄ ei debeā sub ꝑditione. ff. hm bar. in. l. i. §. si stipulāti. ff. de ꝓb. ob. z in. l. si is qui decenta. ff. de reb. dub. Aut q̄ ponit in p̄nib⁹ seu libello ē falsus rone q̄litatis. z sic ꝑt ne gari in totū: q̄ vꝫ aliud factū. Et sic intellige glo. in. c. fi. de ꝓse. li. vj. z in. c. ij. de testi. e. li. vtputa q̄ debeo sub cōditione petit absolute aut dicit. q̄ comedi hodie z fuit heri z hmōi. Rō q̄: si ꝓfiteret sic. Debeo: ꝫ sub ꝑditōe actor posset accipe ptem ꝓfessionis ꝑ se. ff. q̄ teneā ei. z reus hꝫet ꝑbare q̄ teneatur sub ꝑditōe ꝫ cautelā pa. in. c. i. de posla. z doc. bar. in. l. aurelius. §. idē q̄situit. ff. de li. le. vbi dicit. q̄ si q̄s ꝓfiteatur se iterfecisse hoīem: ꝫ pp sua defensiones. q̄ nō credet ei ꝑ pp sua defensiones. Et ponit rōnez. q̄: ꝓsumptio est ꝫ euz rōne opis ꝑparati: cū sit factū a iure dānatus. Itē q̄ cōiter nō ꝓtingit. q̄ aggressus interficiat aggressorē. vbi ꝺo hec cessant. tene q̄ nō pōt q̄s accipere ꝑfessionis ꝑ se. z ꝑez reuitare: q̄ ꝓfessio ē facta vnico ꝓstructu. sic tz archi. in. c. i. de ꝓse. li. vj. Tū q̄: magis tutus ē non ꝓfitēdo ꝑitatē poterit negare. Aut q̄ ponit in libello: seu p̄nib⁹ est falsus in q̄litate seu in pte sūme seu in pte rei. vt q̄: petit. xx. cū nō ꝺz hꝫe nisi. x. vel petit totū: z nō ꝺz hꝫe nisi medū z tunc tenet̄ ꝓfiteri veritatē. vꝫ te nuit: pe. q̄ si talē p̄nem negat ex toto q̄ ē purus. z facit tex. cū glo. in. l. pupillus. §. fi. ff. de ꝓb. fig. vbi ꝓz q̄ debet⁹ negās rem ee suam negat sibi esse cōez. z glo. in. c. fi. xy. q. i. Jbi tū addit glo. q̄ res ciuitatis vl vniuersitatis nō est cuiusli bet xy. q. ij. q manumittit. z l. i. q solidū. l. p̄n. ff. ō le. ij. vbi petēs totū ꝓstituit aduersariū in mora ꝑte debitꝫ. z ꝺ est ꝺ ꝓcuratores nīi tpis.

¶ Utz ꝓfitens ꝓ sociū crimis sit testes idoneus ꝺ socij. §. q̄ nō. vt no. gl. in. l. si filiū. C. de li. cā. Et tō nō ꝺz interrogari de cōsocijs. vt in. l. fi. z ibi. p doc. C. de q̄stio. Intellige q̄ nō ꝺz interrogari quo ad ꝺ vt sit testis. sed bene potest interrogari. vt per eius dictuz possit inueniri veritas ab alijs. 4

¶ Utz interrogatus vel sua ꝑte dicēs faciat iditiuz ꝺ socij. §. q̄ non. vt no. bar. in. l. i. §. fmus. ff. de q̄m. Ad q̄ie cū oē iditiū ꝺeat ꝓbari ꝑ duos testes vt ꝑ glo. z doc. in. l. fi. C. famil. her. z ꝑ bar. in. l. fi. in aūpe. q. ff. de. q̄. per ang. i. l. fi. ff. q̄ me. cā. ꝑ bal. in le. q ꝑponebat. ff. de le. ij. vñ l⁹ vn⁹ testis q̄ñ deponit directe sup ipso facto ꝓncipali: puta q̄ vidit cōmitti ipm maleficiū faciat iditiū si est oī exceptiōe maior vt no. in. l. si qs. C. ad. l. iul. mate. bar. i. l. fi. ff. ad. l. cor. de sic. z bal. in. l. fi. C. fami. her. Sali. i. l. fi. C. de q̄sti. no. bar. z Ang. in. l. i. ff. de fur. Tū sup̄adict⁹ socius ex q̄ ꝓfessus est crimen sūi est infamis infamia facit saltez ō non est testis oī exceptione maior: q̄ vilis z infamis nō facit iditiū aliq̄ mō Jta. dicit bal. in. l. i. §. idē cornelio. ꝑ illū ter. ff. ō q̄sti. Et bal. in. c. i. in. §. sacrm de ꝓsue. rec. seu. dicit. q̄ illud q̄ ꝺ vnū testez facē iditiū. ꝺz intelligi si ē vite ꝑbate vel bone opinionis: nec ꝑt hꝫi suspectus familiaritate: vel fama mala. vel alia cā arbitrio iudicis. Et ideo hm cū infamis ifamia facti nō est idoneus testis. vt no. et ipse bal. in. l. fi. C. de reqre. ꝑ no. ibi. ꝑ glo. Et qd sit iditium: z q̄ nō ꝓbatur. z in q̄bus fallit q̄ sup̄adictū est. vide. j. Jditiū per totuz.

¶ Quid si essent duo vl tres testes sin gulares q̄ ꝓfiterent ꝺ tertiū. §. q̄ nullo mō plus ꝓsungi ad faciendū iditiū nisi sit testis oī exceptione maior. vt. ꝺixi in. §. p̄cedēti z multominus ad faciendā plenam ꝓbationē. Rō q̄: cum duo testes regrani regulariter vt dicm est: tales non sufficiunt. q̄: vnūquodq̄ dictū de ꝑe imꝑfectū est. ita no bal. in 6

l.si qs ex argẽtarijs. ℣.i.ff. de eẽdẽdo ꝛ
ꝑs ꝑ no.p.d.Anto.i.c.ij de testi. dũ lo
quit de ꝓbatiõe ꝑ testes singulares.
Nec ob.ꝙ vn9 testis deponẽs sup̃ fcõ
ꝑncipali iungat cũ ꝓbatiõe fame. vtꝑ
bat in.l.ij.℣.eiusdẽ.ff. de testi. ꝛ ꝑ bar.
in.l.admonẽdi.ff. de iureiurãdo. Istud
est.qz ℔ est ꝓfectũ.s.vn9 testis integer
vt dictũ est.ītez fama q̃ facit perfectiz
indiciuz. vt notat Bar.in.l. de minore
℣.si ꝓles.ff. de q̃stio. itẽ nec ob. ꝙ due
ꝓbatiões semiplene diuersi gĩis con
iungunt ad vnã plenã faciẽdaz. iuxta
no.ꝑ bar.i.d.l.admonẽdi.qz illud vez
q̃ ꝓiunguntur ad eũdez actũ: ℔ due ꝓ
bationes diuersoꝝ actuũ: ꝛ diuersoruz
generuz numq̃ ꝓiunguntur ad plenã ꝓba
tionẽ faciẽdã. iste é casus ꝛ ita deducit
Bal.in.l.testiũ in fi.C.de testi. ꝛ idem
bal.in.l.obseruare.C. quo ap.nõ reci.po
sunt. d.Anto.i.c.veniẽs ei ꝑmo.ꝺ testi.
Ex istis infert ꝙ due mulieres dicẽtes
se peccasse cũ aliq̃ nõ possint iungi ad
faciẽduz indiciũ ꝓfectuz: nec artandũ
ad ꝓbatez dicẽdam ẽt cuz aligbus cõ
fecturis: maxie cuz deponãt de delicto
ꝑpetrato i eoꝝ coꝝpe iuxta notata per
bar.in.l.si qs in gĩt. ff. ad senatusꝯ. sil
laniãꝰ vbi dicit ꝙ nullũ facit indiciũ
ꝛ idẽ Ang.in.l.ij.C. de cal. vide.j. testis
℣.xxij. qñ dicantur singulares.

Onfessio sacꝛalis ꝑmo gd
ẽ.ꝛ. fm No. ꝙ
estilla coꝛã sacerdote pctoꝛ suoruz de
claratio. vel fm dir. Cõfessio ꝺ q̃si sit
vel ex toto: vel vndiq̃ fassio. Naz sicut
sñia fit ꝑfessio q̃ gĩtat sñiam ꝺz eẽ cer
ta. vnde in.l.certum. ff. de confes. certũ
in quit confessus ꝑ:o iudicato crit.

¶ Qualis ꝺz eẽ ꝑfessio vt fit ltia. ꝛ. ℔ cõiter theologos. in.iij.ꝺi.xvij.q.xvj. ꝺz hẽ ꝙdtiões q̃ ꝛtinẽt in his ꝝb9 Sit simplex: humil: ꝑfessio pura fidel Altꝫ freq̃ns: nuda: discreta. libẽs. vere cũda. integra: secreta. lachꝛymabil ac celerata. Fortis ꝛ accusans: ꝛ sit pare re parata. Quas Ri. exponit in.iij.ꝺi. xvij.ar.ij.q vl. Simplex. i. vt nihil admisceat qꝫ non facit ad pcti q̃ritatem. Humil in ꝓbo ꝛ signo. Pura. i. recta intẽtione facta. Fidelis. i. ꝛa: vt nihil de falsitate admisceat. Freq̃ns qz valde ẽ vtilis. Nuda: nõ inuoluta ꝓbozuz obscuritate. Discreta: vt maioza cũ ma iozi granitate. Libens: nõ necessitate: ℔ libera voluꝛtate. Verecũda: nõ iactãtia plena. Integra: vt nullus retineat. Secreta: non publica. Lachꝛymabil ex doloꝛe coꝛdis. Accelerata: ne nimis plongeꝛ. Fortiter: ne ex verecũdia dimittat. Accusans: se non alios. Parere parata. ſ.ad obedientiã ꝑfessoꝛis.

¶ Utꝛ ꝑfate ꝙditiones sint oẽs de ne cessitate ꝑfessionis. ꝛ. Ri. vbi. ꝺ. dic ꝙ non: ℔ q̃dam de ꝙgruitate: ℔ vt claꝛi9 intelligantur multas inferaz qõnes.

¶ Utꝛ noiatio ꝑsone cum q̃ qs pecca uit sit necessaria ad pcti ꝑfessionez. ꝛ. fm Ri. vbi. ℣. ꝺist. xxi. ar. ij. q. ij. ꝙ aut noiatio ꝑsone est necessaria ad peccati magnitudinẽ ꝛ spẽm exprimendaz. ꝛ tũc é necessaria. vt puta qz peccauit cũ mꝛe: nec hẽat aliam ꝑsanguineã qz si hꝑet aliã ꝑsanguineã: puta soꝛoꝛes: sufficeret dicere peccaui cum ꝑsanguinea mea in ꝑmo gradu. Aut taꝫ noiatio solum ẽ vtilis ꝓfiẽti vt cõfessoꝛ melius sciat ꝑponere ꝓfiliuz ꝛ pniam: ꝛ sic silr est necessaria. Aut ẽ vtilis illi cum quo peccauit: ꝛ tũc põt dicere: ℔ nõ in ꝓfessione: qz sic ꝑfessoꝛ non posset aliqd facere nisi eꝫ ꝑfessione ei dicat. Aut non est vtilis nec ei q̃ ꝓfiteꝛ: nec ad correctionẽ illius cũ quo peccauit nec ad exꝑfessionẽ spẽi pcti: ꝛ sic non solũ ꝺz tacere eius exꝑssionem: imo ꝺicit Ri. ꝙ credit teneaꝫ celare. ꝛ vt ꝺicit scũs bo. in.iij.ꝺi.xxj pte.ij.ar.i.q.iij. ꝙ ꝓfitẽs si exꝑmit nõ effugit detractionem: nec ꝑfessoꝛ si ad hoc ꝑsentit. Silr qñ noiatio ꝑsone esset cũ periculo alteriꝰ: ẽt si circũstantia esset de necessitate: omittẽda est fm pe.de pal. in.iij.

¶ Utꝛ regratur ad ꝑfessionez ꝙ fiat genu flexoꝛ: capite discopto ꝛ hmõi ꝛ. ꝙ nõ: nisi ꝺe bono ꝛ equo. Principa-

liter.n.humilitatez cordis regrit deus xiij.q.v.si qd. quis actus humilis' cor poris ipsaz inducât z i ipis meremur.

5 ¶ Utz ꝓfitens pp gliaz vanaꝫ: vel aliũ malũ finẽ peccet mortaliꝫ.R.q sic: q3 p uertit finez sacri facit ad hꝫ qđ dico.j. hono'.ꝯ.vij.imo nec sacrm suscipit: q3 ps essentialꝫ huius sacri q ꝓfitit i actu suscipientis est actus interioꝝ. Uñ sine eo nõ est sicut nõ ẓheret mrimonium q ẓhendo nõ intẽderet nisi in carnalẽ copulã ad tps. Teneꝫ.n.qs ꝓfiteri pec cata sua: vt deo satisfaciat quẽ offendit z ecclie: z vt de suis pctis veniam con sequatur. Alia aũt' intentione cõfessio facta non valet. z tenetur eam iterare: nisi in casu. vt.j. dicam. ꝯ.xliij.

6 ¶ Utz ꝓfitens pctñ qđ non fecit pec cet mortaliꝫ.R.q sic: tñ q3 ꝓsciam non manifestat: tñ q3 mentit. xxij.q.ij.cum humilitatis. Limito istud vez qñ con scia dictat q nõ fecit. itez qñ pctñ qđ ꝓfiteꝫ esset mortale fi fecisset. Et sic in tellige Ri.in.xiij.di.xxj. z dic. ti. de pe. z re. z illud Bre. qđ habeꝫ di. v. ad ei in fi. Bonaz mẽtiuz ẽ culpã cognosce vbi culpa nõ ẽ. Intelligit ꝑ formidare vl i gñe se pctõrez ꝓfitẽdo ꝛ nõ i spẽ.

7 ¶ Utz oẽ mendaciũ dictum in cõfessione sit pctñ mortale.R.q nõ: hꝫ solũ illud qđ est pniciosum: puta ꝛ famaz suã vel alterius: aut ꝛ id qđ necessario hꝫ ꝓfiteri. Uñ si taceret vel negaret ali quod mortale qđ fecit: z de q nõ est le gitime cõfessus: peccaret mortaliꝫ: nisi forte timeret pbabiliter de reuelatione ꝓfessionis vel q sollicitaret eũ ad ma lum tali ꝓfitens. q3 aliũ non hꝫ: posset aliqđ tacere vel negare cuz ꝛbis palea tis. taliter q mendaciũ non dicat: z ẽt si diceret pp hoc non esset mortale: ꝛ erit veniale. xxij.q.ij.c.i. cũ ibi no. Idẽ dicendũ de eo q habens aliqua pctã a qbus scit q ꝓfesꝰ solitus non potest eum absoluere tñ ne scandalizetur de eo confitetur de solitis solum z tacet il la a quibus non potest ab eo absolui cum ꝓposito confitendi integre cuz eo qui eum possit absoluere.

¶ Utz cõfessio facta sit necessario ite 8
randa.R.ꝑm Ri.in.xiij.di.xvij. q. ve re z legitime ꝓfessus non teneꝫ reitera re ꝓfessionem de necessitate: nec teneꝫ quis obedire ꝓcipienti sibi vt iteruz talia confiteatur: nec papa posset con dere legem hoc ꝓcipientem ꝑm pe. de pal. nisi ex bono ꝓfilio quis velit vt fa cilius inueniat remissionez quod sit se pius confitendo de pe.di.i. mensuraz.

¶ Assignant tñ doc.in.xiij.di.xvij. ali 9
quos casus in qbus confessus tenetur itez ꝓfiteri eadez peccata. ¶ Primus qñ ꝓfitetur ei qui non põt absoluere.

¶ Secundus qñ confitetur scienter ei 10
qui nescit ligare vel soluere. de quibus dicam latius. j. confessio. xij. per totum. z confessio. xiij. ꝯ. xij.

¶ Tertius qñ quis non ꝓfitetur inte 11
gre oia pctã mortalia. de qbus non est lite confessus vni ꝓfessori ẽt si confite retur diuersis confessoribus: sed scien ter tacet aliquod pctñ mortale: vel de quo dubitat vtz sit mortale: vel aliqđ aliud quod ẽ de necessitate ꝓfessionis: vt puta circũstantiam que mutat spẽm z hmõi ex verecundia vel aliquo quo cãz respectu. de pe. di. v. c. i. circa fi.

¶ Quid si tacuit ex ignorãtia seu obli 12
uione. R. ꝯ Ri. vbi. s. ar. ij. q. vj. q. aut penitens adhibuit debitam diligentiã put de lege cõi humana permittit fra gilitas vt memoriã ꝓfet oium pctõrz suoz mortalium. q est ꝑm Sco. ea. di. qñ tantam diligentiã adhibet vt me moriam hẽat qtam qs apponeret in re multũ ardua: z que sibi multum esset cordi. z tũc nõ teneꝫ ꝓfiteri alia pctã ꝙ qbus ꝓfessus est nec ẽt istud pctñ obli tum teneꝫ ꝓfiteri ꝓtion sacerdoti ten tione necessitatis sed solũ teneꝫ ꝓfiteri alij sacerdoti q3 ꝗris de isto fuerit ab solutus quantum ad ũdictã dei z ec clesie q3 confessoꝛ põt absoluere de cõ fessis z ꝓdicto mõ oblitis. tñ subbintel ligit tal' ꝓditio. s. qñ ad memoriã re ducent. q illa ꝓfiteat sacerdoti q pos-

sit eū absolue. Et no hic ꝫ pe. de pal. in. iiij. q si ꝑnus ꝓfess⁹ hębat auctoritatez absoluendi ab oi excōicatione z casibus. z sic intędebat absolue q̄ cū eo ꝓfessus fuit. q ꝫ petiō oblitum tali mō cęt casus reseruatus. vl excōicatio poterit nihilomin⁹ scūs ꝓfess⁹ eū absolueꝛe. q2 nō ꝑt esse amplius casus reseruat⁹. nec excōicatio. ꝫ solū petiō simpleꝛ. Q3 bñ no. ꝑ ista q eligūt sibi cōfessoꝛe auctoritate aplica. vt faciat q̄ i absolutione intędat eos absolue ab oi excōicatione inquātū eoꝝ auctoritas se extendit z ab oi casu. Als oporteret re currere ad eū q de iure posset eū a tali absoluere. facit. c. officij. de sen. ex. a ꝗrto. z. c. sup ꝑtis. de rescri. clauꝝ ē ꝑ⁹ ibi. Aut penitēs non adhibuit debitā dili gentiā. ꝫ fuit ignorās ignorātia crassa vel affectata: tūc tenet oia ꝑtia ꝓfessa z talī oblita recōfiteri nisi in casu q̄ñ posset ꝺ̄ꝑ poꝛeꝛ sacerdoteꝫ. z nō esset ei iter dicta ꝑtis absoluędi. adde ꝫ scūs Bo. q. ꝺ. fuerit recēter cū eo ꝓfessus ita q̄ hęat memoriā suoꝝ petiōꝝ q̄ circa fu turū ꝓfessus vl saltē recordet ꝑnie ꝑpositę vt. j. dicā. ℌ. xiij. q. tūc sufficit solū illoꝝ oblitū cū sua negligētia ꝓfiteri. als nō.

13 ¶ Quart⁹ casus in q̄ ꝓfessio ē iterāda ē q̄ñ qs obliuiscit ꝑnaꝝ imiūctā. vl cō tēꝑāt facere. Intellige ꝑ mortali. petō. q2 si ꝑ veniali fuit imiūcta nō tenet eā facere de necessitate ꝺ̄m tho. Itē q̄ si ꝑ ipossibilitatē vel infirmitatē dimisit q̄ ꝑ mortali ꝑposita ē non tenet iterare. ꝫ sufficeret intimare eā ꝓfessoꝛi vt eam cōmuteꝛ. Idē dic si fuisset sibi cōmuta ta ab alio ꝓfessoꝛe ꝫ q. j. dicā.

14 ¶ Quint⁹ casus ē q̄ñ ꝓfitetuꝛ sine cō tritōe vel attritōe debita. q̄ sufficiat ad gr̄e suscepti one cū sacro. puta q2 ē in voluntate peccādi. vel ex mala intētōe ꝓfitetuꝛ. vel nō vult satisfacere q̄ tenetuꝛ z ꝺ̄mōi. Et ꝫ gdā dicāt q̄ i isto casu ñ tenetuꝛ iterare. q2 recedēte fri tōe suscipit fructū ꝑnie. Tu tñ tene q̄ iterare teneāt z hec est cōis opi. tho. vt ꝺicit scūs Bo. i. q. vl. ꝑiare ꝺi. z ho. e ino. z archi. vt no. Bir. Et rō est q2 ñ suscipit absolutionē peccat mortaliꝫ ꝑ Ri. ca. di. ar. ij. q. viij. ꝑ⁹ ibi hęs ter. de pe. di. iij. ℌ. iter hoc el. ij. vbi ꝺ̄ sic ve niā ꝓmereꝛ ꝑnia ꝑa. sic deū irritat. si mulata. z ēt q eius absolut scięter. z sic nō pōt dici absolutus. q2 iplicaret ꝺ̄dictionē q̄ sil absolueret. z ligaret respe ctu eiusdē. vñ no. doc. in. c. q̄ quāz. de pe. z re. q2 ꝫ ꝑnia z ꝓfessio illoꝝ q no lunt abstinere sit accepta. z salubꝝ bus monitis sit eis ꝑnia iḋicēda. q2 vꝫ ei ad multa nō tñ est absolo ipendēda q2 nō est capax ei⁹. nec i isto sacro im primit caracter ꝺ̄mte cui⁹ postea vale at sic in baptismo. Addit tñ scūs Bo. in. d. q. vlt. q̄ vęꝛ ē q̄ teneāt reiterare i isto casu z duob⁹ ꝑcedētib⁹ q̄ñ mutat ꝓfessoꝛē. sec⁹ si ad eūdē redeat. z adhuc memoriā hęat suoꝝ petiōꝝ q2 recenter ꝓfessus ē. Pe. tñ de pal. i. iiij. di. xvij. di cit q̄ si ēt sit oblit⁹ ꝓfessoꝛ petā sibi cō fessa ꝫ tñ ꝑnias ꝑ eis ipositā scit. q̄ ta li ꝓfessoꝛi sufficiet ꝓfiteri alia petā ꝑa ꝓfessa solū iplicite. dicēdo de illꝝ petis q̄ als vob dixi dico mea culpa. Secus si ꝑnia nō fuisset taxata tūc. q2 oporte ret vt petōꝝ memoriā hꝫet. z satis pla cet. Et addo ēt q̄ñ sit iterdicta ei ꝑtis absoluędi. z sic nō o3 q̄ retteret. ꝫ sic ficut ꝓfiteri. vel petiō scięter retētus vel ꝑniaꝝ oblitā vel fictione sua explicare. z de aliis ꝓfessis iplicite. vt. s. dixi. Nec itelligo q̄ ꝓfessoꝛ hęat memoriā de sin gulis petis in nūero vel spē. ꝫ sufficit recordet in gr̄e de petis q̄ ei confessus fuit. z de qualitate vite eius quod no.

¶ Sext⁹ casus ꝫ aliąs est q̄ñ qs recī ꝺ̄nat. ꝫ hūc ñ sequunt cōuer doc. nisi ꝫ Ri. ca. di. ar. ij. q. viij. q̄ñ petā ꝺ̄mit sa. z recidiuata notabiliꝫ tñ aggraūat q̄ notabil⁹ z ꝑiculosa ḟuitas petī exp̄i mi ñ posset nisi ḋicēdo aliq̄s petiꝫ ꝑ⁹ ꝓfessum z ꝺ̄missum als nō. z sic tene.

¶ Septim⁹ casus ē q̄ñ qs ꝓfitet petiꝫ ꝛ a q̄ sunus ꝓfess⁹ non potuit eū absolue q2 ꝫ istud cōfessus fuerit. z oia alia tñ istud a q̄ non potuit absolui teneāt iter

10 supiori ꝓfiteri. nec ꝓprie ista dr̃ ite-
ratio q: supior accipit p:o vna ꝑsona
cuꝫ ꝓfessor. naꝫ ꝓfessor absoluit a gbꝰ
põt: ꝛ supior ꝓficit. vñ ꝫ R̃i. vbi. s. de
beret p̃cedere absolutio superioris. qđ
credo de honestate non de necessitate:
ꝑm Bir. ꝛ iste due absolutiones faciũt
vnam completam Sed de hoc dic. vt
j. confessio. v. ꝯ. ꝛ. x.

17 ¶ Octauus casus ẽ ꝑm aliq̃s vt ponit
s. bo. vbi. s. ꝑp. pctí obliti recordatione
q: cũ gs ꝓfiteꝛ ꝛ alicuiꝰ pcti obliuiscit
volũt vt oia postea ꝓfiteatꝰ ꝓfessio vt
integra. ꝫ ꝫ nõ sequunt cõiter doc. tu
dic vt. s. dicti. ꝯ. xj. ꝫ illaꝫ distinctionẽ.

18 ¶ Sꝫ qđ dicemꝰ de illis q iõ nõ ꝓfitẽ
tur de aliq̃ pctõ mortali: q: nõ cogno-
scũt q: sit mortale pctm̃. ꝛ. vt colligo
ex doctria doc. in. iiij. di. xvij. q: si facta
diligẽtia ꝑm eoꝝ fragilitatẽ vt memo-
riaꝫ hꝫent suoꝝ pctoꝝ ꝓfitenẽ integre
de his q̃ cognoscũt soꝝ pcta mortalia:
ꝛ ea q̃ nõ recognoscũt pcta mortalia:
ꝓpea nõ ꝓfitenẽ q: non tenenẽ reiterare
ꝓfessiones qñ de ꝫ postea aduertũt:
ꝫ sufficit solũ ꝓfiteri taliter nõ ꝓfessa fi-
cut dixi. s. de oblitis ꝛ ꝫ ignorantia in
riis nãlis aut diuini aliq̃n non excu set
gn peccet mortaliꝫ faciens ꝫ eius ꝑce-
pta. ex ignorãtia tñ non teneẽ hõ hoc
nõ cognoscens de eo spãliter penitere
vel ꝓfiteri. ꝫ solus qñ agnoscit. ꝫ sufficit de hoc doleat in gñe ꝛ dicat cuꝫ ꝓ
pheta. Delicta iuuentutis mee ꝛ igno
rantias meas ne memineris. ꝛ ꝓfiteaꝫ
in gñe sic ignorata sic̃ oblita. ꝛ qñ co
gnoscet. tunc ꝓfiteaꝫ illa solũ specifice
ꝛ sufficit. Ex q̃ ꝑz qđ dicẽdum de pue
ris ꝛ puellis ꝛ aliis q facit̃ multa pcꝛ
mortalia q̃ nõ cognoscũt soꝝ pcta sal-
tem mortalia q: ꝫ sepius ꝓfitendo illa
diminuerint pp talẽ ignorantiã q: nõ te
nent iterare ꝓfessiones ꝫ sufficit solus
de illis ꝓfiteri qñ ea cognoscunt. nec di
stinguo an hꝫant annexa excõicatiões
vel ne q: ẽt si hꝫent annexa excõicatio
nem non ꝑp ea tenerentur cõfiteri ite
rum confessa vt patebit. j. confessio. v.
ꝯ. ix. ꝛ. x. quod no. bene.

¶ Nonus casus ꝑm aliquos ẽ qñ gs ry
añ cõpletam pniam cõmittit aliquod
mortale. Sed ego dico q: sufficit q: pe
nitẽt iam expleat: ꝛ de cõmisso ꝓfiteaꝫ
solũ. ꝛ ẽ ꝑius. de q̃ vide. j. pnia. ꝯ. xiiij.
Cautius tñ ẽẽt q ꝓfessor aliquã pniaꝫ
iniũgeret ꝫ statiꝫ ꝛ in statu gr̃e peni-
tens possit agere. ꝛ postea aliã adicere
quã nõ intẽdat. p pnia sacrali iponere
ꝫ p:o q̃dam volũtaria satisfactione in
iungere: ita q: ꝗlitercũq; impleat suffi-
ciat: ꝛ ẽt si nõ impleat nõ intendat illa
queare: ꝫ in suo arbitrio ponere.

¶ Sextus casus ꝫ ꝑ. de pal. ẽ cũ gs 20
ꝓfiteẽ excõicatus exñs quã tũc ignoꝛat
naꝫ cuꝫ nõ sit capax sacr̃i pnie teneẽ ite
rato ꝓfiteri de oibus. Sꝫ istud nõ cre-
do vt. j. patebit ꝓfessio. v. ꝯ. x.

¶ Utꝫ sit ꝓfitendũ p ꝓba obscura. ꝛ. 21
q: nõ: ꝫ talꝫ clara q: ꝓfessor plene itelli
gat aliꝫ nõ valeret. ꝺꝫ tñ cõfitẽs log de
pctis p ꝓba publica ꝛ sobria: ꝛ tali ho
nestate ornata q: nõ sonẽt impudicitiaꝫ i
auditu: dũ tñ sufficiẽter exꝑimat factuꝫ.

¶ Quid de illo q ꝓfiteẽ taliter nõ ꝓfessa fi- 22
dozmit aut eũ nõ intelligit. ꝛ. q: scienẽ
tali ꝓfessus tũr iterato ꝓfiteri si ẽ pctm̃
mortale ꝛ sacerdos ꝺꝫ ei dicẽ q: ꝓfessio
iportat reuelatẽs pctoꝝ q̃ nõ pt esse si
ne relatõe vniꝰ. s. penitẽtis. ꝛ pceptiõe
alterius. s. ꝓfessoꝛis. ꝛ iõ vno eoꝝ defi-
ciente nõ est ꝓfessio. secus de veniali.

¶ Utꝫ pctõ: teneaẽ de necessitate ꝓfi- 23
teri pctoꝝ circũstantias. ꝛ. scꝫ Sco. i
iiij. di. xvij. ar. v. q: non solus pctm̃ est
ꝓfitendũ: ꝫ ẽt circumstantia illa neces-
sario est ꝓfitenda q̃ spãli prohibitione
prohibeꝛ: ꝰbi gr̃a cognoscere non suã
phibetur cognoscere ꝓsanguineã p:o
hibetur spãliter. ꝛ iõ incestus est spãle
pctm̃ qꝺ per ipsam ꝓstituitur. Simili
ꝛ fr̃ẽntia est necessario cõsitenda. Sil̃
ponẽs aliud pctm̃. q: qualibet vice no
uum pctm̃ cõmittitur. Dicit tñ Archi.
vt refert Bir. q: sufficit dicere se multo
tiens peccasse ꝛ de silibus id ẽ iudiciũ
habeatur. Alie ãt circumstantie ex qui-

bus aliquo modo petñ est grauius: vl ex parte obiecti non est certum quod oporteat confiteri q̃is cõs opi. theologorum teneat q̃ non sunt de necessitate. tutum tñ est ⁊ vile eas confiteri maxime que notabil' aggrauant nisi sint in petis carnalibus in quibus ſm Tho. in. iiij. di. xvij. laudabile est. circũstantias tacere q̃ spẽm nõ mutãt ⁊ audiente vel ꝓfitente aliquid ad turpitudines ꝛ aggrauent petñ imo possent esse ita ꝓuocatiue q̃ necessario cẽnt tacende: alie ãt circũstantie q̃ nihil faciũt ad grauitatez petĩ. fatuum est ꝓfiteri: nisi ſm. S. B. q̃ faceret vt sacerdoti satisfaceret. puta comedit carnes in q̃dragesima ex infirmitate ⁊ hmõi ⁊ ꝯ hmõi circũstantijs dicit aug. de pe. di. v. c. i. ⁊ sumuntur ab arist. iij. ethi. c. iij. Quis: qd. vbi: ꝙ quos: cur: q̃tiens: quõ q̃. Quis. s. si religiosus vel secularis. Quid. s. fecisti furtũ vel homicidium. Ubi. s. in q̃ loco. ꝙ quos. s. an solus vel associatus ꝙ se an ꝙ alĩ. Cur. s. q̃ aio q̃ intẽtione. Quotiens. s. semel vel plies. Quõ. s. an nãliter vel ꝛ nãm. an ꝙuentus a tẽtatione aut potius ipĩs ꝙcueniens. Q̃n. s. an in die festo vel ieiunio rũ. Et de istis vide. ē. circũstantia q̃n. s. mutet spẽm. ⁊ tõ aduerte q̃ circũstantia. Quis ẽ necessaria. vt. s. ꝓfessor sciat si est sui fori vel nõ si est ꝓuigatus vel religiosus. Et ꝓpea sp̃ prius est ãrenda circũstantia. Quid sit' circumstantia. cur: aliq̃ est necessaria q̃ sp̃alit ꝓhibitione ꝓhibeť. sicut cũ qs facit clemosinã vt ꝓuocet ad luxuriam aliq̃ alĩs nõ. Circũstantia. Quotiens. sit' ẽ necessaria saltẽ ſm eã cõputationez quaz qs facere ꝑt: puta q̃ bis in ebdomada vel ter fecit cõiter. ⁊ pseuerauit ꝑ annũ ⁊ hmõi ⁊ sufficit. Et ꝛ est tutius: q̃is opi. archi. ꝓdicta nõ sit ipobãda. Circũstantia. Quõ. sit' est 'necessaria q̃ sp̃alit ꝓhibitiõe cadit puta ꝛ nãm ⁊ hmõi. al' nõ. Idẽ dic de circũstantia. Ubi puta i ecclia q̃ est aliq̃ opus. q̃ tũc est sacrilegiũ. Circũstãtia ꝙo. Q̃n vł esse de nẽcitate q̃n sit petñ die festõ Be q̃ dic vt. j. Interrogationes. ꝑ totũ.

¶ Quid de illo q ꝙfiteť solumnõ ne 14 reddať notatus in ppło. ℟. q̃ si ibi cõstituit finis. nõ valet imo tenet ꝛtez cõfiteri. Et tũc ꝙstituit finis q̃n nullo mõ ꝙfiteret si nõ dubitaret de infamia. Secus q̃n nõ ꝙstituit finis. puta q̃ ꝙfiteť pp deum ⁊ pp remissionem petõrum inductus tũ ad hoc ex pudore vł timore ⁊ hmõi. Et idem dic de illis qui cõfiteri coguntur a suis prelatis.

¶ Utr ille q cõfitetur aliquod petñ ꝛ vt videať strenuus ⁊ glietur: satisfaciat ℟. q non ꝛ peccat mortal' sic ꝙfitẽdo q̃ tali dẽ. Quid gliaris in malicia. ⁊c. ⁊ ꝓpterea dz cõfiteri vt erubescat de peccato suo. non vt laudetur.

¶ Utr diuidens ꝙfessionẽ suã satisfacit. ℟. ſm Sco. vbi. s. q̃ nõ ꝛ oz omnõ ꝙfessata tam secreta q̃ publica de ꝗbus memoriã hz premissa debita diligentia ꝙfiteat vniuersa si ille nõ posset eũ absoluẽ ab oĩbus ⁊ hẽat necesse de aliq̃ ad supplozez recurrere. al' nihil faceret. vt ꝑ de pe. di. v. c. i. q. cautus sit.

¶ Utr petã manifesta sint cõfitenda ſm ℟. ſm cõiter theo. in. iiij. distin. xvij. q̃ sic. q̃ ꝛ sint nota sacerdoti: non tamẽ in forma iudicy nisi ꝑ confessionem.

¶ Utruz petã venialia necessario sint ꝛ ꝙfitenda. ℟. ꝛ Sco. vbi. s. q. i. ar. iij. q̃ non ẽt si nullum hz mortale. q̃ ꝑ peccatum veniale ẽt in ꝓposito hõ non põt dãnari nec ꝑclitari ⁊ puta ẽ scda tabula ꝓ ꝑclitantibus igit̃ non obligat ad eaz nisi hñs mortale. imo dicit Pe. de pal. in. iij. q̃ nec ẽt papa posset ad ꝛ obligare. q̃ hoc eẽt mutare sacrã mãm. Dicit tñ. S. Bo. in. iiij. di. xvj. q. vltima vez' nisi rõne periculi ad quod dicit. q̃ tunc tenẽt penitere q̃n piculũ aduertit alias non. Adde ꝛo q̃ tenetur cõfiteri de veniali q̃n. s. dubitat an sit mortale vt diceť. j. Tertio tenetur ꝙfiteri de veniali rõne ꝓfessionis. puta q̃ ꝓfessus est aliquam religionem q̃ ad hoc obligat. vel ex voto tenẽt obe-

dire in oibus q̄ nō sunt ꝺ deū ⁊ aias ⁊ plat⁹ sic ꝓcipit. Nec ob. qꝺ dicūt gdaꝫ q̄ nō hīs mortale tenet saltē de venia li ꝓiteri ꝑpter ꝓceptū ecclie in. c. ois de pe. ⁊ re. q: respōdet Sco. vbi. ꝺ. q si oia in. ꝺ. c. distribuit ꝑ mortalibus solū ⁊ nō ꝑ venialibus. Et ita ēt dicit gl. ꝺ. c. Et sic tene q̄ de ꝓfectōe é vētalia cōfiteri bono ꝓfilo nisi vt dictum est.

19 ¶ Utꝫ ꝓfessiō necessario sit facienda soli sacerdoti ⁊ a solo. ꝟ. q̄ sic de necessitate ꝓcepti ecclie in. ꝺ. c. ois in ꝑsi. solus ⁊ in versi. sacerdoti ꝫ multos sacerdotes q pueros q tenent ad ꝓfessionē insimul ꝓfitent quos nō credo eum dere mortale pcm cū faciāt eos ꝓuaricari ecclie ꝓceptū. Dicit Ri. vbi. ꝺ. ar. iij. q. viij. qꝺ in articulo necessitatis scilicet qñ mors imminet de ꝓpinquo: ita q̄ vnus post alīū nō pōt ꝓfiteri ꝫ pluribus simul ꝓfiteri: nec ꝑ hoc euacuat virtus sacri sīr idē ibidē ⁊ q̄ si qs vellet ꝓfiteri duobus sacerdotibus simul. vt certꝫ ꝓfitū haberet qꝺ vere absolut⁹: ⁊ taliter audiētes nō peccant alias sic. q: faciūt ꝫ ꝓceptū eccliē. ꝫ talis vere absoluat. q: nō est tīn necessaria solitudo ex ꝑte sacerdotis sicut ꝓfitētis. vñ qñ ex feruore ⁊ vt sit magis tranglla eius ꝓcia duobus ꝓfitetur simul. illi pōt sine peccato audire ⁊ absoluere. Sco. tīn in iiij. ꝺi. xvij. tenet q̄ confiteri simul pluribus sacerdotibus nō est ꝓfessiō sacramētalis q: vnus est xp̄s qui sacerdos repꝛesentat.

20 ¶ Utꝫ ꝓfessiō sit fienda cū lacrīs. ꝟ. q̄ si lacria accipiat ꝑ ꝓtritione seu attritione q̄ sic sm q̄ dico. ꝺ. Cōtritio. ꝟ. iij. ꝫ ergo dolere ꝺ peccato mortali ꝓmisso in ꝑterito cessare ī pōt abstinere saltē quo ad ꝓpositū ī futuro ⁊ satisfacere put tenet alī nihil facit. Ad uerte tū sm Sco. vbi. ꝺ. di. xiij. q. vlti. q̄ attritus ꝓfitēs ꝗuis nō hēat actum talē q̄ sufficiat ad meritū de ꝓgruo tīn hīs volūtatē suscipiēdi sacrm ecclie: ⁊ sine obice' peccati mortalis actualī sibi facto: vel in volūtate inhērētis re-

cepit nō ex merito sed ex pacto diuino efficiū istius sacri in vltio instanti ꝓpationis in quo ē vis huius sacri. Ita ēt tenet Tho. in. iiij. quol. q. x. dicens q̄ nō ꝓfecte ꝙuersi aut attriti virtute claui gfam ꝓtritōis acgrūt dūmō non ponāt obicē spiritui sancto. cuꝫ gbus 2coꝛ. Ri. in. iiij. di. xvij. ar. ij. q. viij.

¶ Utꝫ hō teneat statiꝫ ꝓfiteri pecca 21
to mortali ꝑperato. ꝟ. Sco. in. q. ꝺist. xvij. ar. iij. q̄ dubiū est alīs dicentibꝰ q̄ sic alīs q̄ nō tenet. ꝫ tīn ī voto ꝑ aliquo tpe. ſ. semel in anno nūc. ꝫ ad dictū. c. oēs solū añ mortē. Et istud vt mitius sm eūdē Sco. ¶ Et cū ipso cōcurrūt theologi. Sed magis mihi videtur tuta opi. S. Bo. ea. di. ar. ij. q. v. q̄ vult vt religiosi nō possint differre: ꝫ q̄ habita oportunitate idonei ꝓfessoris teneant. De clericis nō audet affirmare ꝫ tīn sibi videt idē dicēduꝫ q̄ de religiosis. laici ꝙo si differūt. ꝑter maiorē oportunitatē tēporis' ⁊ ꝓfessoris vsq; ad. xl. excusant. Si ꝙo talē oportunitatē tēporis ⁊ ꝓfessoris haberēt: ita q̄ maiorē nō sperāt habere in illo anno tūc statiꝫ tenent nec pōt differre vsq; ad annū. Quo vero ad votū ꝓfitēdi oēs 2coꝛdāt q̄ statī tenēt oēs tāre ligiosi q̄ clerici ⁊ seclares. qꝺ tīn lūmto quo ad preceptū ver. qñ excitantur a gra dei sm Alex. ha scde tractatu' de negligēcia. de quo vide. ꝺ. Cōtritio. ꝟ. iij. ſ. qñ tenet ꝓfiteri ꝺ peccato. alīs nō de pcepto. Sūt ēt multi casus ī gbꝰ cō coꝛdāt doctoꝛes ī gbꝰ hō tenet statī ꝓfiteri habita oportūitate quos pōt Ri. vbi. ꝟ. ar. iij. q. vj. ¶ Primus qñ vult cōicare vel celebrare. vide. ꝺ. Eucharistia. iij. ꝟ. xvij. cū sequētibus. Idē dicit landul. ea. di. q. ij. qñ ꝺz administrare sacra vel aliquē actū solēnē in ecclesia exercere. puta legere euangeliū ⁊ huiusmodi Idem Tho. in primo quolibet. q. vi. ⁊ Jo. ꝺ nea. qñ vult ꝛdinē sacrū recipere. Sed hoc nō ꝑbatur aliquo iure nisi peccatum esset manifestum. Et sic limito ⁊ intelligo gl. in pīn. de

pe.di.v.q̄ dicit q̄ q̄ peñ mortale est manifestū statī hō teneē ꝓfiteri. ¶ Secundus casus q̄ est in periculo notabili z imineti mortis. vtputa: q̄ vult itrare mare p longū tps: z piculosum iter: vel bellū. vel est infirmus infirmitate piculosa: ꝑterea ꝑcipit medicis q̄ cū eos ad infirmos vocari, ꝙtingerit vt efficacit faciāt q̄ ꝑus adiuocēt medicos spirituales de quo dic vt. j. ¶ Dicus. §. viij. Et aduerte ꝫ ꝑe.ō pal. q̄ tāc piculū mortis est. q̄ qs ē in tali casu in quo frequēter hoies mortuntur. ¶ Tertius casus ē q̄ sibi dictat ꝓscia q̄ statiz teneāt ꝓfiteri de necessitate. ¶ Quartus cāus q̄ ꝑbabiliter videt q̄ illo āno copiā idonei ꝓfessoris habere nō poterit q̄ ipsum possit absonere. ¶ Quintus casus q̄ ꝑ statutū qs ē obligat⁹ ad pluries ꝓfitēdū vt sunt religiosi z similes. ar nō sufficit tūc semel in āno ꝓfiteri. Limito verū si statutū obligat ad mortale. alias non credo teneatur de necessitate nisi ꝑ q̄ dixi. ō. §. xxviij.

32 ¶ Utr qs possit ꝓfiteri ꝑ iterpositaz ꝑsonā vl ꝑ scriptū: ꝛ. q̄ nō loquendo de ꝓfessione ꝑut ē sacm ꝑ cōmuniter Theo. vbi. ō. facit de. pe.di.i. quez penitet. q: q̄ peccauerit teneē se accusare. Et ad. c. quaꝫ. xxx. q.v. nīdet. Sco. vbi. ō. q̄ pōt cōfiteri ꝑ scriptū si est ꝑsens z ipse legit quod scripsit.

33 ¶ Sz qd si ē mut⁹ vl ignorat liguā. ꝛ. q̄ nō teneē cōfiteri nisi eo mō quo pōt. ſ. ꝑ signa z hmōi. Et q̄ dicit aliq̄ q̄ ꝓfiteaē ꝑ interꝑetem ipz obiat Sco. z bñ similiter ꝑ scriptū q: ē ꝛ. rōnem sacri. Et ō nullo mō faciat. sed vt' dixi ꝓfiteaē ꝑut pōt ꝑ signa z sufficit scz Sco. i. iiij. di. xvij. q. vnica. z Ri. ea. di.

34 ¶ Utr ille q nīdet ꝓfessori. ad iterrogata satisfaciat. ꝛ. ꝫ Rodo. q̄ sic quā tū ad ea de ḡbus iterrogat. Silr q rogat ꝓfessorē vt eū iterroget vt plenius ꝓfiteaē nisi sit talis q pot⁹ diminueret ꝓfiteri q̄ ore ꝑpio ꝓfitereē suū petū q: de. supbia. puēit. de. pe. di. v. c. i. q̄ q

dez ē peñ mortale. vñ p:udēs ꝓfessor q̄ hoc ꝑpedit faciat eū rectificaē ꝓscientiaz z dolore de tali dispositione.

¶ Sz qd si dubitat. ꝛ. S. Bo. ea. di. ij ar. ij. q. i. q̄ si ꝑbabiliter dubitat de aliquo an sit peccatū veniale vel mortale nisi certificeē ꝑ aliquē doctū teneē ꝓfiteri scōm q̄ in dubio hz: z ab eo abstinere i iuriaz. alr fi ſ ꝓfiteē peccat mortaliter. q: exponit se ꝑiculo. Concordat. S. Tho. ibidem. di. xxj.

¶ Utr ꝓfites teneat acceptare oēm ꝑ pniaz quā sibi ꝓfessor vult iūgere. ꝛ. q̄ nō ſm No. z segtur Pa. in. c. significauit. de. pe. z re. ſz ſm Sco. i. iiij. di. xvij. q. vnica. sufficit ei ꝓpositū acceptandi a deo hic vel in purgatorio. ſz si acceptat teneē ꝛplere. Aduerte tñ q̄ si ꝓfessor inūgeret penitēt vt satisfaceret ꝓrio quē lesit pura restituēdo ablata z hmōi q̄ illā teneē ꝑ necessitate exple re. imo deberet ꝑcedere ꝓfessiones talis satisfactio si foret possibile. vt latiꝰ ꝑz. j. Restitutio. iij. Silr teneē acceptare illud q̄ ꝓfessor inūgit ꝑ necessaria cautella ne in peñ recidiuat. Et ꝑptera no. q̄ ꝓfessor tripliciter aliq̄d ipōit penitēti. ¶ Prio ꝑ modū exortatois. sicut cū admonet vt quottidie oret. faciat largas elemosynas. z hmōi. z ad ista nō teneē ex necessitate penitens. ¶ Secūdo mō ꝑ modū declaratois cōis obligatois. sicut q̄ declarat q̄ restituat ablata: coicet i pasca: z hmōi. si nō observat penitēs euacuat sibi fructū pniē nō tñ ꝑpter hoc teneē reiterare ꝓfessionē. nec cōmittit peñ inobedietie spāle nō obediēdo sacerdoti. q: ſ. cerdos nihil sibi iponit. ſi declarat q̄ teneē facere. ¶ Tertio mō. ꝑ spāli satisfactione peccatoz z ad istā teneē ex ꝑcepto. alr cōmiteret spāle peñ inobedietie. si eā acceptauit z nō ꝛpleret z iteraē ꝓfessionē teneret ꝫ q̄ deñ ē. ō. Quō itelligo de pnia quā sacerdos iponit ꝑceptue sec⁹ si ipōneret exortatiue. sicut faciunt piti ꝓfessores q aliquā puā pniaz dant de ꝑcepto. z postea aliā imatoē de ꝓ

lio ꝓpter piculum trãgressionis.

Confessio, y. de eius obligatione. Pro cuius itelligẽtia queruñt multa.

¶ Utr confessio sit de iure diuino ꝓcepta. ꝛ. ꝑm Sco. i. iiij. di. xvij. q. vnica. q sic. Et ꝓbat primo sic. glibet tenet recupare graz pdita p viã facilioꝛ & certioꝛ ex ꝓcepto diuino quo dr. diliges dñz deũ tuũ ꝛ primũ tuũ. alr vr ꝛtenere deũ ꝛ ꝓximũ saluté. ꝫ hoc nõ pot fieri nisi p confessionẽ. qđ ꝓbat sic. Ultri⁹ confites ẽ̃ quis nõ hẽat actũ talẽ q sufficiat ad meritũ & ogruo. tñ hñs volũtatẽ suscipiẽdi sacrm ecclie. ꝛ fine obice mortalis pci actualr sibi icõ. vl i volũtate iherẽtis recipit nõ ex merito. ꝫ ex pacto diuo effcm istius sacrit: vt sic paz attrit⁹ ꝛ attritõe q nõ hz rõez meriti ad remissionẽ pci. nolẽs tñ recipe sacrz pnie sicut dispensat i ecclia. ꝛ sñ obice i volũtate pci mortalis i actu in vltio instãti illius ꝓlationis in quo est vis sacri istius recipit remissionem ꝛ graz pnialem nõ ex merito vt dixi. qz nõ erat. ꝫ ex pacto dei assistẽtis sacrdo suo ad effectũ illũ ad quẽ instituit alio quin nõ appareret quõ sacrz pnie eẽt ba tabula si nũcz p ipsũz vt sacrm est posset recupari ba gra amissa ꝫ tm̃ p attritionẽ tãcz p pñã dispositionẽ ꝛ p ꝓtritionẽ tanꝯ p cõpletiuã. Ista ponit Sco. in. iiij. di. xiij. q. vltia. Et hoc idẽ tz. S. Tho. i. iiij. quol. q. x. ꝛ Hen. de gan. in quol. q. xxxij. Ex quo pz q nõ est alia facilioꝛ via ad ꝓsequẽdum graz. qz hic in confessiõe nõ regrit aliꝰ nisi q homo nõ ponat obicẽ gre. qđ est multo minus ẽ̃ habere attritionẽ que p modũ meriti de ogruo sufficiat ad iustificationẽ. nec ẽt certioꝛ. qz pot magis esse certus hõ q nõ ponat obicẽ. i. actualr peccãdo ẽ̃ q hẽat attritionẽ. ergo glibet tenet p hac viã ꝓfessiõis graz recuperare. cũ sit facilioꝛ ꝛ certioꝛ. ꝓbat ẽt q confessio est de iure diuino p argumentũ a ꝛto sup illo Jo. xx. quoꝝ remiseritis pcã remittũt eis. eras quoꝝ nõ remiseritis nõ remittũtur: ꝫ sacerdotes nõ remittũt nisi ꝓfitẽtibus ergo tenent ex ꝓcepto xpi. Hãc rõnẽ facit Pe. aureolus i ãrto di. xvij. q. i. Probat ẽt p id qđ no. io. an. i. c. si gnificasti. de fo. co cõpe. vbi tz q papa tenet ꝓfiteri de necessitate. Sz melior rõ ẽ̃ ꝓbat q sit de iure diuino ẽ̃ nõ ẽ credẽdũ q ecclesia ꝛ apli istud iugũ iposuisset hoib⁹ tã piculosũz. nisi xps ꝓbaliter apls istud ꝓceptũ dedisset sic ꝛ ꝺ aljs sacramẽtis excepto baptisma te de qbus nõ pz qñ ꝛ quõ a xpo exꝑs fuerit institutũ. Indubitãter ergo tenendũ q est de iure diuino. ꝛ sp hoies tenebant ad eã post casũz in pcõ mortali in voto ꝫ nõ in effectu. qz nundũ erãt instituti ꝓfessiones. nisi post passionẽ xpi q hẽrent auctoritatẽ absoluẽdi.

¶ Utrũ oẽs teneant ad ꝓfessionez. ꝛ. 2
q sic. oẽs qui pctũ mortale cõmiserunt ꝛ tã infideles ẽ̃ fideles ꝑm Ric. i iiij. di. xvij. ita q non ꝓfitens mortale pctũ ꝓnũsliz tã añ baptismũ ẽ̃ post si hz copis idonei ꝓfessionis mẽmouã peti ꝛ tps ꝛ loquelã ad ꝓfitẽdũ oio dãnabit cuz sit de iure diuino ꝓcepta. vt ꝛ. patuit. Uez tñ put ꝓfessio est ꝓcepta ab ecclesia vt fiat semel in anno. in. c. ois. de pe. ꝛ re. non ligat nisi fideles.

¶ Utrũ pueri teneãt ꝓfiteri. ꝛ. ꝑm sco. 3
in. iiij. di. xvij. ꝛ cõtra doc. pueri q nõ discernũt ꝛ quoꝝ etas ignorat gdvide at. ꝛ furiosi nõ tenẽt ꝓfiteri. Sz qñ qs instructus ꝛ interrogatus ordinate ꝓcipit distincte qd iustum. ꝛ qd iniustũ in lege diuina. qđ ꝓt faciliter videri si ad ordinatas interrogatiões ordinate rñdit sicut aliꝰ adultꝰ ꝓfecte ex similibꝰ ꝓmissis simplr rñderet. tũc hz etatem sufficientẽ ad cognoscendũz iustũ. vel iniustũ ꝛtra dei legẽ ꝛ ꝓfiteri tenetur.

¶ Utrũ nõ hñs mortale teneat̃ ex ꝑce 4
pto ecclesie ꝓfiteri saltẽ semel in anno ꝛ. S. bo. S. Tho. Ri. ꝛ Pe. i. iiij. di. xvij. tenẽt q sic. nõ ex vi sacrt. ꝫ ex vi statuti ecclesiastici. Sco. e. di. tz q nec ẽt ex statuto ecclesie tenet. ꝫ sufficit q

ꝑfitet sacerdoti ⁊ dicat se non hẽre ꝓscias mortalis pcti. vt ad cõionẽ pos sit admitti. Tu ꝯo dic ꝙ cũ hõ teneat ꝓfiteri ꝑm Ri.in.iiij.di.xxi.de mortali bus oblitis generaliter nõ de singulis generũ. sed de generib⁹ singulor. Itez q⁹ dicit ꝑo.ab occultis meis mũda me dñe. ꝙ vera ẽ opi. ꝑma ꝙ ꝙs tenẽt cõfiteri saltẽ generaliter de generib⁹ singulor. pp piculũ peccatoꝝ ignoratorũ ⁊ occultoꝝ. Et opi. Sco. itelligitur qñ quis est certus ꝙ nullũ mortale hꝫ. ꝙ tunc nõ tenetur ꝓfiteri. Et sic serua.

5 ¶ Utrũ possit dispẽsari cũ aliquo vt nõ teneat ꝓfiteri. ℟. ꝑm Ri.in.iiij. di. xvij. ⁊ Tho.ea.di.ꝙ nõ ꝫ ꝙ obligat ex vi sacrã. Põt tñ papa dispẽsare ꝑm ꝙ obligat ex ꝓcepto ecclesie. ſ. vt possit dintius ꝓfessionẽ differre. cꝫ sit statutũ ab ecclesia. Vñ etiã papa tenẽt ꝓfiteri q⁹ lz ille cui confiteꝝ sit inferior eo inctũ est platus est tñ supior inctũ ẽ peccator. ⁊ ipse ꝓfessor dei minister.

Onfessio Tertio cui faciẽ da est vtr solꝰ sa cerdoti. ℟. ꝑm. S. Bo. in. iiij. di. xvij. ꝙ de ꝓfessiõe possumus loq dupliciter. vno mõ ꝑt est opus virtutis directe repugnãs hipocrisi in quo ꝙs seipm accusat ne alius sit cꝫ appareat vel mala sua apit ad inestigãdas curationẽ. ⁊ hoc mõ ꝓfessio ꝑt fieri cuilibet ẽt laico q ꝑt adiuuare ſtruẽdo vel ozãdo. ⁊ de quo hõ ꝑt erubescere ⁊ humiliari. ⁊ ille exemplo humilitatis melioꝝ rari nõ peccatoꝝ cognitiõe deprauari. Alio mõ ꝑt ꝓfessio est opus sacrale ⁊ ꝑt ordinãt ad reconciliationẽ q̃ fit p absolutionẽ ⁊ ligationem. Et qñ hec ptãs collata ẽ solis ꝑsbyteris. iõ hec cõfessio nulis nisi ꝑsbyteris est fienda.

1 ¶ Sz qd si ꝑsbyter deest teneꝰ ꝙs ꝓfiteri laico in casu necessitatis. ℟. Magister suus in. iiij. d. xvij. ⁊ S. Tho. ea. di. ⁊ tex. Aug. de pe. di. i. qñ penitet. ⁊ glo. ẽt. de offi. ordi. c. pastoralis verior vtr. Et sic. ꝫ est opi. Sco. Ri. Pe. ⁊ cõiter theo. in. iiij. di. xvij. ꝙ nõ tenẽt de necessitate. Et hoc ꝑz ex ꝓdictis intẽtiõ vt dicit Sc. ea. di. ꝙ si peccatoꝝ sic posset ꝑ se verecũdari ⁊ in generali sic querere ꝓfitẽ vel laicus nõ est magis discretus cꝫ ipe ꝙ nõ ẽ vtile ꝓfiteri laico nec expedit. posset bene esse vtile ex materia verecũdie que ẽ vna pena debita ꝑo peccato. vñ sic cõfitens laico solueret vnã penã debitã ꝑ peccato ⁊ sic esset bonũ ꝓfitẽ eidẽ ꝓfiteri in tali casu dũmodo sit talis ꝙ nõ habeat de ꝑuari ex auditiõe peccatorum. Et sic intelligit. Aug. vbi. ſ. vt ibi patet.

¶ Utrũ omni sacerdoti sit ꝓfitẽdũ ℟. ꝑm cõiter doc. ꝙ nõ sed solũ sacerdoti ꝑpio loquendo de ꝓfessiõe ꝑt est sacramẽtalis. ⁊ de ꝓcepto iuris diuini ⁊ ecclesie. vt clare ꝑz in. c. ois de pe. ⁊ re. nisi ꝑm Ri. in. iiij. di. xvij. in casu extreme necessitatis qñ alicui imminet piculũ mortis. ꝓbabiliter. ⁊ ꝑpriũ sacerdoti tẽ habere non põt. nã tũc qlibet sacerdos põt quẽlibet peccatorẽ audire in ꝓfessiõe ⁊ absoluere ab oibus peccatis casibus ⁊ excõicationibus vt ꝫ gl. in c. pastoralis. de offi. or. quam sequũtur cõiter doc. ar. ad hoc. xxvi. q. vi. si ꝓsbyter. ⁊. c. ſe. ⁊ de fur. c. fures de sen. ex. c. eos. lt. vi. ita ꝙ nõ oportet amplius de ipsis ꝓfiteri seu ad aliquẽ recurrere ẽt si erat casꝰ reseruatus. ar. d. c. eos sed tñ quo ad excões serua qõ dixi. ſ. absolutio. iij. ℣. xvi. dũmõ talis sacerdos nõ sit hereticus excõicatus. aut ab ecclesia precisus ꝫ. S. Bo. ea. di. ego tñ credo ꝙ nisi sit piculũ puerſiõis in ꝓfitẽte. ꝙ etiã in tali casu liceat ꝓfiteri hereticoꝝ ⁊ excõicato aut ꝑciso ⁊ absolui ab ipsis si alius sacerdos haberi non põt. ⁊ sit paratus audire. q⁹ inducere talẽ nõ lz vt. ſ. Clericus. viij. ℣. ij. ⁊ ꝙ tales sacerdotes vere absoluãt in tali cãu nec peccãt sic absoluẽdo dũmodo penitẽat de peccato suo ratio est quia ꝫ Pe. anre. in. iiij. di. xvij. potestas clauis q̃ ẽ absoluẽdi a peccato. ⁊ ex ꝓsequẽti ad penã eternã cõmutandã in tpalem ⁊ ad gratiã actiue ꝓferẽdã ꝑ modũ applicã

tis actu meritū passionis christi fundatur in caractere sacerdotali q̄ quidez est fidelibilis. Et q̄nis ab ecclia in tali sit ligata talis ptās. tū in tali casu nō credo. q̄ necessitas nō subiacet legi posittine vt in. c. q̄ nō est de regu. iur. hoc tz gl. in. c. nō est de spon. Et ꝑm Pet. de pal. i. iiij. sicut a tali pōt baptismū recipe. sic z penitentiā. cū z ipsa sit. sacramentū necessitatis. Et est tutius in tali articulo confiteri. per ea que. ē. di. xi. Confessio. ij. §. i.

3 ¶ Sed q̄s dicit ꝑpriꝰ sacerdos. ꝛ. vt colligo ex Ri. vbi. ē. z Pa. in. d. c. oīs. z Lar. in Cle. dudū de sepul. ¶ Primo papa in toto mundo. ¶ Secundo legatus in tota sua ꝓuincia. ¶ Tertio penitentiarius eiusdez legati in ꝓuincia. ¶ Quarto archiepiscopus dū visitat est ꝓpriꝰ sacerdos suoꝝ suffraganeoꝝ z eos absoluere pōt. c. nō. o. pe. z re. ¶ Quinto episcopus in tota sua dioceſi. ¶ Sexto archipbyter ecclesie cathedralis. ¶ Septimo vicarius generalis epi. Isti duo pñt audire oēs de dioceſi. ar. l. cū ꝓtor. ff. de iudi. z. c. officiū. de offi. archiꝑbyteri. ¶ Octauo ꝑsbyter parrochialis in tota sua parrochia. ¶ Nono vicarij ꝑfatoꝝ. ¶ Decimo omnes habentes licentiā ab aliquo ꝑdictorum.

4 ¶ Sed nūgd nō hītes executionem ordinū possint licentiari ad audiēdas ꝑfessiones ab aliquo q̄ executiones dare nō pōt. ꝛ. vt colligo ex archi. in. c. ꝓlectis. xxv. di. z a Pa. in. d. c. oīs. q̄ tri pliciter dicit̄ q̄s nō habere executionē ordinū. ¶ Primo q̄ nō hz velle vel nolle sed eius velle depēdet ab alio sicut sunt religiosi. vt. xij. q. i nō dicatis de elec. si religiosus. li. vi. de testa. religiosus. de sepul. c. si. li. vi. vnde nisi tales habilitētur a suis ꝑlatis. nullo mō etiā ex licentia sacerdotū parrochialiū vel epoz si sunt exēpti pñt absoluere vel ligare. ¶ Secdo dī quis nō habere executionē ordinū q̄ est excōicatus suspēsus vel interdictus z hmōi z talibus nō pōt dari licentia audiendi ꝑfessiones. nisi ꝓius habilitentur ab eo q̄ tale impedimentū pōt auferre. ¶ Tertio dī q̄s nō hēre executionē ordinū quia nō hz populū sibi subditū. sicut sunt religiosi a suis ꝑlatis hilitati. z oēs sacerdotes seculares q̄ nō hñt curā animarū. vñ bene talibus pōt ꝑcedi licentia audiendi. nō solū ab his q̄ hñt curā in casu ꝑcialiter ipsis ꝓmittēdo. tz generaliter dādo licentiā subditis ipsoꝝ vt quēcunq̄ voluerit eligāt ꝑfessorem. Nec ob. q̄ inder ꝓgatus iudicat iure ꝑprio. Et ideo si nō hz iurisdictiones in actu nō pōt ar. c. significasti. de so. ꝑpe. Ratio q̄ ꝑfatus nō pōt dare iurisdictionē quā nō hz. l. ꝓfatoꝝ. C. de in. om. iudi. Itē ꝓgare idez est q̄ extendere. Et ideo q̄ nō ē nō pōt extēdere. ad dissoluendū. ō desponsū. Quia respōdeo q̄ qlibet sacerdos ex quo est sacerdos ordinatus hz iurisdictionē. solū deficit materia in qua exerceat. z ideo cū sibi exhibet̄ p talem licentiaz in genere datā absoluit auctoritate ꝓpria quā hz z pōt exercere oblata sibi materia debita. Nō obstat etiā. c. ad hec. de rescrip. vbi ꝑfessio iudicis incerti non valet. q̄ illud verū est quantū ad forū ꝑtiosiꝰ vt no. Be. in. c. fi. de pe. z re. li. vi. Et istā opi. tenet Nosti. z sequitur pa. in cle. i. de ꝓmile. lz ꝓius tenuisset ꝛnum. Et ideo ꝑm hoc limita z intellige. dcā doc. in Cle. i. de ꝓmile. z. xvi. q. i. §. ecce. z in Cle. dudum de sepul.

5 ¶ Undecimo dī ꝑpriꝰ sacerdos eiꝰ ille q̄ eligit a papa ꝑ suo cōfessore. Et similiter ab episcopis archiepiscopis patriarchis cardinalibus z similibus ꝑlatis epis supioribus. z etiā ab inferioribus ꝑlatis dūmō sint exēpti. vt ꝑz in. c. fi. de pe. z re. Sz no. q̄ tales inferiores epis oportet primo q̄ sint immediate sub papa. q̄ exēpti q̄ hñt abbatē vel generalē z hmōi sup se non pñt sibi eligere confessorem de iure cōmuni ꝑm Nost. z pa. in. d. c. fi. ¶ Secundo q̄ sint ꝑlati. z capit̄ large ꝑlati.

fim pa. ibidem & p sacerdotibus curatis q large dicunt plati. vt in. c. tua. de cle. egro. ꝛ stricte nolle plati venias solu illi qui hnt iurisdictionē fori ꝓtentiosi. vide bona gl. in. c. ij. de iudi. ꝛ in Le. dudū. de sepul. in v. plati. ¶ Tertio q sint exepti. vno istoꝝ deficiente non pnt sibi eligere confessorem.

6 ¶ Utrū plati possint vna vice eligere vnū. alia vice aliū. ℟. q sic dūmō non faciant in fraudem fim Directoriam.

7 ¶ Sz quā auctoritate hz talis electus sup eos qui eū elegerūt. ℟. hz pa. i. c. significasti de so. cōpe. q electi p exemptos epis inferiores nō pnt absoluere ab excōicatione ꝛ casib⁹ epis refuatis ar. c. ij. de pe. ꝛ re. lib. vi. nisi spāl'em in dulgentiā hēant sup hoc. hz Do. ꝛ q vbi exept⁹ eligit electo⁹ hz ptāte pniarij pape quo ad absolutionē non quo ad dispensationē nisi de spāli mādato. Al nō exeptis ꝙ electo⁹ hz ptāte illius cui subest vñ cōfessor epi pt sup ipm sicut archiepꝰ. ꝛ sic de ceteris. Et hz magis plz quo ad pdcōs. ꝙ gb⁹ loq̄t. d. c. fi. de pe. ꝛ re. Et idē dicere de illo cui papa pcedit vt possit sibi eligere ꝓfessoꝛ vt ꝓfessor possit euz absolue ab oibus nō reuatis pape. Et ad. c. ij. pdictū. dico intelligēdū in casu suo q̄ eps dat suo subdito talē licētiā. hz nō q̄ papa. q potuisset loqui generaliter si voluisset.

8 ¶ Utrū eo ipo q̄ eps vl' tales exepti ꝙ gb⁹. s. ꝓfitent alicui videant euz eligē ℟. q sic. q plus ē factis eligere q̄ verbis. l. non dubiū. C. de legi. ꝛ in. c. lege bat. de maio. ꝛ obe. ꝛ in. c. fi. xv. q. vi.

9 ¶ Duodecimo dē ꝓpri⁹ sacerdos qlz pbyter prochialis oiuz vagabūdoꝝ ꝛ illoꝝ q nō hnt ꝓpriū domiciliū. Et hoc tādiu q̄diu in ei⁹ prochia inuenit q̄ a quocunq; prochiali pbytero ad quē se transferunt pnt absolui ꝛ a sorte tioni ab epo. aut licētiā hntib⁹ ab eodē epo in sua dioceli audiēdi ꝓfessiones. ꝛ nō. hz pa. i. c. fi. de foro ope. q vagabundi dicūtur qui nō hnt domiciliuz certū vel hitationē fim glo. ꝛ Bart. i. l. dies. ℌ. pretoꝛ. ff. de dam. infec.

¶ Sz qd dicemus de scolarib⁹. mercenarijs mercatoribus stipendiarijs ꝛ hmōi ꝙmoztib⁹ i aliq̄ prochia nūqd poterūt absolui ab illis sacerdotib⁹ a gb⁹ pnt absolui prochiales illi⁹ parrochie. hz ibi nō ꝓterit domiciliū. ℟. fim pa. i. d. c. ois. q sic q illē dē ꝓpriꝰ sacerdos ꝓfatoꝝ in cui⁹ prochia hītāt de pnti. nec pnt comode adire ꝓpriū sacerdotē. ar. c. fi. de prochijs. vide glo. que hoc tz i cle. i. de pnī. ꝛ hec ē cōtoꝛ. opi. hz idē tz pa. i. c. cū ꝓtingat ꝙ so. cō. quā opi. limito verā q̄n p maioꝛē ptē āni ibi steterūt vt dicā in se. ℌ. alr nō.

¶ Nūqd idē sit dicēdū de pegrinis viatoribus. aut mercatoribus discurrentibus hicinde p negociatiōe. ℟. vt colligo ex ino. ꝛ ho. i. d. c. ois. q si alicubi morant p ānū vel p maioꝛē ptē āni. p serti vltra pasca i q̄ tenēt ꝓfiteri. ꝛ marie q̄n i pascate cōit ñ declināt ad domū sui loci q̄ tūc nō vident hēre ibi domiciliū vbi ē eoꝝ dom⁹ q̄ ad sacrameto tunc licite ꝓfitent ꝓchiali illi vbi sunt. ꝛ ab eo pnt absolui. xvi. q. i. q̄stiar. de deci. ad apostolice. si ꝙ talē morā alicui nō ꝓhūt nō poterunt ꝓfiteri ibidē nisi lnias acceperit a ꝓpꝛio epo. vl' sacerdote prochiali vbilibet ꝓfitēdi vel saltē pegrinādi. sine itinerandi. q̄ tūc ēt ibidē ꝓfiteri possent ꝛ absolui. q̄ plūmū q̄ eo ipo q̄ lniaz itinerandi dederūt. ꝛ ꝓfitēdi ꝛ sacrā suscipiēdi dederit. Tuti⁹ tñ eēt spāl'r licētiā petere. ꝛ quos cāus sibi reseruat suus epꝰ facere sibi declarari. cū nō possit absolui a talib⁹ sine ei⁹ lnia. Qd̄ itelligo q̄n p talē morā alicubi nō steterūt q̄ possint ab illo ordinario absolui.

¶ Quid de illis q i diuersis locis morant equaliter. aut in diuersis castris hnt domicilia nec apparet qd̄ sit pncipale. ℟. q debēt ꝓfiteri illi in cui⁹ prochia se inuenūt tpe ꝓfessiōis fiēde ar. c. ex pte. de so. ope. facit glo. in. l. ij. C. vbi de cri. agi. opo. q̄ dicit quēcūq; cōuenīri posse vbi degit ꝛ morat̄. No.

tamen dicit q̄ tutius esset q̄ ab vtroq̄ ep̄o vel p̄sbytero in cuius iurisdictione morat̄ licentiam peteret.

13 ¶ Qui debent cōfiteri sacerdotes p̄positi decani.canonici seculares ꝛ hūsmodi ecclesiastici nō exempti inferiores ep̄is. silr religiosi ēt exempti q̄ nō sunt prelati.ℓ. fm oēs doc. q̄ tenentur ꝓfiteri suis prelatis vel de eor̄ licentia.

14 ¶ Utr̄ prefati p̄positi sacerdotes possint alios suū auctoritatē delegare. ℓ. fm R.t. anglicum in quol. aut talis sacerdos h̄z auctoritatem ordinariam: ꝛ sic p̄t aut h̄z cōmissam: ꝛ tunc vtrūq̄ aut a papa: ꝛ sic p̄t. Intellige verū si a papa committitur iurisditio. Secus cui cōmittitur nudum ofm̄ sine iurisdictione vtputa audire confessiones: q̄ non p̄t facere.c.fi. de offi. de. vide j. delegatus. ℣. vl. Aut ab isertione vt ab ep̄o: ꝛ tunc aut ad vniuersitatē cārūz ꝛ sic p̄t in particulari aliquam causā cōmittere vt officialis ꝛ gīalis pnārius ep̄i: nisi sit eis spāliter interdictū. Si vero h̄z cōmissionem particulares non p̄t sicut si sacerdos fuerit conductus ad officiandū ecclie parrochiali: cū nō sit ordinarius illi parrochie. Et sic loqr̄.c.fi. de offi. dele. in ℣. ceterū. vbi dr̄: salua legatorum sedis aplice auctoritate nulli cui cōmissum fuerit p̄dicare crucem excōicare: absoluere: dispēsare: vel iniungere penitētias liceat de cetero hoc alijs demandare.

15 ¶ Utr̄ in alio casu liceat ꝓfiteri alteri q̄ ꝓprio sacerdoti. ℓ. h̄z pa in d.c. ois q̄ sic. q̄cunq̄ subest alicui ltīna cā: puta q̄ est reuelator ofessionis: vel sollicitator ad malū: vel non h̄z debitam sciam vel ꝓbabiliter vr̄ sibi periculū vl sacerdoti iminere: vel est excōicatus ꝛ hmōi. ꝛ tunc dz petere lniam ꝛ obtinē q̄ si non p̄t obtinere nec adire p̄t superiorē sufficit q̄ petijt. ꝛ sic supplet. d.c. ois. p. c. placuit. ꝛ tbi glo. de pe. di. vj. sic vt sit sensus dz obtinere lniam s. si p̄t. vt in. di.c. ois: vel adeat alterum si non p̄t. vt in. d.c. placuit ego ꝛo in h̄ multū non iusto. q̄ verissimū puto: ꝛ

q̄ hodie h̄r̄ multi propij sacerdotes gbus ltīme confiteri possimus si vnus non est idoneus: ꝛ si casus accideret: ne qō dixi q̄ p̄cepta nō se extendunt vltra caritatem. Et si licet causa meliorande vite. extra de regula.c. licet quāto magis causa recuperande.

¶ Utr̄ liceat absq̄ alia lnia confiteri 16 fratribus minoribus ꝛ predicatorib⁹. ℓ. q̄ sic fi. v. occurrant. ¶ Primum q̄ gīalis vl prouincialis minister: aut custos quo ad minores. ꝛ magister aut prior prouincialis aut eius vicarius q̄ ad predicatores accedat ad pnās prelatos petendo q̄ fratres q̄ fuerint electi possint libere confessiones suorum subditorum audire. Sed istud primū est de bñ esse. vt. j. patebit. ℣. xrj. ¶ Secundus q̄ fuerint electi ꝛ habilitati ad audiendas confessiones p̄ gīalem: aut prouincialem ministr̄ quo ad minores vel p̄ magistrum aut priorē prouincialem quo ad p̄dicatores. ¶ Tertium q̄ sic electos p̄nent p̄ se vel p̄ fratres q̄s ad hoc deputauerint ep̄is: seu eor̄ vicegerentibus petēdo humiliter vt de eorū beneplacito possint audire ofessiones suor̄ subditorū. An ār requiratur q̄ psonaliter ducat tales fratres electos. ego credo q̄ non: h̄z sufficit q̄ verbaliter vel aliter qualitercunq̄. Rō q̄ qñ aliq̄s onus imponit alicui sine determinatione quo ipleto ad aliq̄s beneficius meretur admitti: q̄cūq̄ leuior mō ipleat onus ꝓditio dr̄ ipleta: ꝛ sic ad bñficiū mereat admitti. h̄c ꝓbat. ff. de cōdi. ꝛ de. l. q̄ traditus. Cum ḡ onus pñtationis ꝓpositū ꝓlatis electis nō distinguat quō debeat fieri cui possit fieri multis modis: vt. ff. de. pcu. l. pñs. ꝛ tbi gl. igit ēt electus fiat sine p̄scriptū sine ꝓbaliter intelligit ꝓditio impleta. Nec obglo. in cle. duditus. de sepul. q̄ dicit q̄ dz fieri pñtatio psonalis: q̄ pñs dr̄ q̄ p̄sebet sensibus corp̄is. ar. ff. de ꝓb. ob. l. i. in pn. q̄ si aduertis hec rō non valet: q̄ pñtatio ꝓsonalis ēt p̄t fieri p̄ procuratorē. vt in. l. fi. C. de pcu. Et sic ꝓbet se q̄s sensibus per se aut per alium. vt

d.l.pñs. Sic intellige glo.p.d.l.pñs. & ibi & per no.p io an.in c pñti.de pbē. li.vj.facit.c.tue. de.pcu.vbi pz q pñs noiatr nō inſert neceſſario vt p ſe faci at ſ̄ bñ ſi aduerbialr dicat vt ibi pz.

¶ Quartū qō regrit eſt q nō audiāt ꝓfeſſiones ex̄ dioceſi illi⁹ cui ſūt pñta ti.& in ſ̄ differūt a ꝓpijs ſacerdotib⁹ prochialibus: vel epis vel ꝑlatis ordi narijs q pñt vbiq; audire ſuū ſubditū & abſoluere in foro pniali: q in his q̄ ſunt ſine ſtrepitu & ſub filētio nullius ledit territorij. l.vj.ff.de of.procon.fa cit qō no pa.in c.cū ꝓtingat.de ſo. cō pe.& ita tz Car.i d.cle.dudū. ¶ Quin tus q ille q vult eis pñteri ſit de iuriſdi ctione illius ꝓlati cui tales ſunt pñtati hec habentur ex.d.cle.dudum.

17 ¶ Utr̄ ꝑdicta pñtatio ſolū ſit fienda epīs.&.car.in.d.cle.dudū.q nō. ſ̄ ibi noie ꝑlati intelligit̄ glibet hñs iuriſdi ctionez epalem: ita q nulli dioceſano ſubſint eozum ſubditi nec ipſi.ar.c.ab bates.in fi.de pnnle.li.vj.

18 ¶ Utr̄ hec pñtatio poſſit eis fieri ex̄ territoriū exiſtentibus.&. q ſic. ſm pa.in d.cle.dudum.

19 ¶ Quid ſi ſedes vacat.&.pau.vbi ſ̄. q fiet caplo.ar.c.cū oliz.de ma.& obe.

20 ¶ Sz pone q nō poſſit hſi copia tal ꝑlati.&. Pau.vbi ſ̄.q poteſt a vicario ſuo in ſpūalibus ſi hz de tē.or.ca.cum nullius li.vj. Si nō hz & malicioſe hoc facit dz adire ſuperiorem qui eius negli gentiam dz ſupplere c.q: diuerſitates de concel.pben. Et idem dic ſi eſſet ex cōicatus: vel ſuſpenſus: vel interdictus q adire debet ſuperiorem.

21 ¶ Quid ſi pñtēt electi añ petitionez inie.&.3en.in.d.cle.dudū q valet con ceſſio facta: ſed q poſſent ꝑlati dice re q volunt q fiat primo petitio.

22 ¶ Utr̄ vicarij miniſtroz aut magſo rum prouincialiū poſſint eligere con feſſores.&.car in d.cle.dudum. q nō. & ſic tz glo.ibidem & paulus.

23 ¶ Quid ſi ꝑlati nolūt dare iniaz ꝑdi cta3 petentibus.&.Car.vbi.ſ̄. q nihil refert: q: expectato congruo tpe pñt eli gere & electi confeſſiones audire.

¶ Quid ſi dicāt ꝑlati: nō pñtetis ali 24 quos q: nō admittemus &.car.vbi.ſ̄. q poteſt ſūt audire ſine alia pñtatione.

¶ Utr̄ ꝑlati electi & ſel pñtati ant de 25 putati durēt poſt mortē acceptātis ꝑla ti.&.car.vbi.ſ̄.q nō. ſi ſub iſtis ꝓbis ſunt deputati.l.vſq; ad eoz bñplacitū cū iſtud morte extinguat.vt in.c.ſi gra tioſe.de reſcrip li.vj Si ꝓ nō ſimpl⁹ de putent durat poſt mortē: & ſic debent deputari nec credo q ipſis iuſtis poſ ſint aliter deputari niſi q eoz auctoritas ē papalis q̄ durat.ar.de trāſac.c.veniens & de iure cōi approbata.ar.c.ſup qōnz de offi. dele.de clec.ne romani in pnn.in cle.

¶ Utr̄ pfati deputati poſſint cōmuta 26 re alijs.&.car.vbi.ſ̄.q non.q: hſit nu dum miniſteriū. Et in ſ̄ dicit Zan.q hñt ptās ſine adminiſtratiōe ad iſtar illoz de gbus.de reſti. in ſte in.c.i.de.

¶ Quos pñt abſoluere pfati deputa 27 ti.&.vt.ſ̄.pz.oēs q ab illo plato cui ſūt pñtati pñt abſolui taz exēptos q̄ non exēptos: ita eccliaſticos q̄ ſeculares ſm car.vbi.ſ̄.& ēt ſine alia lnia ſacerdotis parrochialis: & non obſtante eius ꝓdi ctione. ſmo oē ꝓceptum & ois excō catio ꝓ tales cōtentes ipſo iure ē nul la per extrauagantē Ad. artini.liu. que inſeritur in rubrica de pnnle.

¶ Et gbus pcis pñt tales deputati ab 28 ſoluere.&.q ab oibus a gbus pñt ſa cerdotes prochiales a iure.& ſ̄ epi poſ ſint ſibi vel p ꝓſōnes: aut ex ꝓſuetudi ne reſeruare caſus: ita q curati abſol uere nō poterunt: niſi ꝑlati fratres bñ abſoluent & facit ad ſ̄ q⁹ no. Buil.in l.priuilegia.C.de ſa.ſan.ec.& ſegtur pa. in.c.ſup ſpecula.ne cle.vel mo.vbi dic q revocato priuilegio boñ. non eſt re uocatū p hoc priuilegiū ſtudij ſeñ. cuius ſit ꝓceſſus ad inſtar boñ. q: taz ius eſt q̄ſitum ſtudio ſeñ. hoc tdē pz p ꝓbum d.cle.dudū.vbi dicit a iure: q̄ veniunt oēs caſus ꝓter illos q⁹ ius ſeruauit ſpā liter epīs. nec ob. motiua Jo.m.in glo. d.cle. q: cum dicit q in re ſua quilibꝫ

pōt facere qō vult: dico vez nisi supe-
rior ad quē ptinet pncipaliter aliter ve
lit disponere: vt ē in ꝓposito. Itē cum
dicit q̄ si eps pt artare ordinariā mul
tomagis extraordinariam: nego pmo
q̄ ptās prelatoz fratrū sit extraordina
ria: imo est ordinaria surgens a pfata
cle. dudū. vt ꝫ zen. ⁊ Lan. in. d. cle. du
dum. Itē posito q̄ sit extraordinaria
vez ꝛcluderet si p̄as prelatoz esset ab
epo. ſz cū sit a papa vt ſ. dictū est: non
pt inferior tollere ꝛcessa p superiorē. xxj.
di. inferior. cle. ne romani. de elec. aliter
possent tot casus reseruare q̄ in totum
tolleret: istud priuilegiū fratrū: qō es
se non pt. c. q̄o de priui. Nec ꝓis obui
at rō sua. ſ. ne idē subditus censeat di
uerse cure. oz ex ꝫ non ſegtur q̄ sit di
uerse. ſz hū sub ordinate cure: vt pz in
ſtridianis ꝛcessionibus: tā pape quaz
epoz. item cū dicit nō est iure cōces
sum qō iure reuocatū est. Dico ꝫ vez
in iure cōi: non aūt qō reuocatur in iu
re priuciali: vel sinodali nisi q̄ ad de
terminatos subditos. Itē cuz dicit q̄
prochiani nō sunt exēpti ꝫ fratres sint
c. p. exemptionē de priui. li. vj. Concedo
ꝫ non ſegtur ex ꝫ q̄ non possit absol
ui ab oibus exceptis a iure reseruatis
epis: q̄ sicut nec pōt ipediri gn ꝓfitea
tur pfatis fratribus ita q̄ nō absoluā
tur sin eoz auctoritatem p regulā ac
cessoriū. de regu. in. li. vi. q̄ auctoritas
respicit fratres nō subditos epi quam
in actu pōt exercere qñ adest mā debi
ta. q̄ est quozūcūq; volentiū ꝓfiteri de
dioces. i. de cle. dudū. Item cū ꝛcludat nō
absoluat frater qō non absolut curat⁹
vez diceret nisi ei p alitū supioz ess esset
ꝛcessum: vt in istis est. Nō ob. cle. reli
giosi. de priui. q̄ nō absoluant in casib⁹
sedi aplice: aut locoz ordinariis reser
uatis: q̄ subintelligit q̄ ad casus epales
a iure nō a statuto vel a ꝙsuetudine
q̄ cū ercludant p. d. cle. dudum: sic oz
ista silr eos excludat: ne leges ludibrio
fiant. l. fi. ff. vbi ät. C. de bo. q̄ li. ⁊ iura
iuribus sunt ꝛcordanda. l. vnica. C. de
inof. do. de elec. cū expediat. li. vj. ⁊ sic

firmiter tene in ꝙscia: sicut ēt hoc ides
tz Jo. de ligna. in. d. c. ois vtriusq; ser⁹
nisi qñ alicui casui eēt snia excōicatio
nis ipso facto añexa p statutum ⁊ epis
reſuata: q̄ tūc absoluē nō possent. ites
qñ. videret expedīr saluti aie alicuⁱ⁹ vl
alioz aliqđ mittē ad superiorē: tūc ꝫ
possz absoluē mittēdus eēt q̄ debem⁹
eē coadiutores eoz. ⁊ de ꝫ ⁊ q̄ si casus
epis a iure reſuari. vide. ſ. casus pmo.

¶ Utz pfati fratres possint per epos ꝛc
aut prelatos admitti sine accessu mini
stroz ⁊ hmōi ad petendā snias: ⁊ pfita
tionē electoz ſz. Jo. ⁊ Inno. vt refert
Bire. q̄ sic: si ꝛcedit de volūtate vtriu
sq; partis. ar. l. cuz pr. ff. de pac. do. vñ
si admittunē ac si esset obseruata pfata
forma a pfatis eandē habebūt auctori
tatē sicut si ꝛuata fuisset. Si ꝛo solum
ꝛcedit snīam audiēdi ꝓfessiones suoz
subditoz. tunc nō possent absoluē nisi
inquātuz pfati eis ꝛcedunt ⁊ possent si
bi quot vellēt casus reſuare: q̄ tūc nō
absolunt auctoritate. d. cle. dudū. ſz ex
mera ꝛcessione prelatoz. vez tñ est q̄
tales ex solania admissi solent vbiq;
subditos taliū prelatoz audire sicut et
ipsi prelati: nec durat tal⁹ auctoritas ni
si ad eoz beneplacitū. qō no. bñ. Ideo
sint cauti cōfessores vt qñ non seruata
pfata solēnitate petunt snīam audiēdi
ꝓfessiones rogent pfatos prelatos:
similiter q̄ velint eos admittere: ac si
esset seruata pfata forma si auctori
tem pfate cle. volunt habere.

¶ Utz ex ꝙsuetudine possit induci vt ꝛc
gs confiteatur ad libituz cui vult. ſz. vt
in. c. si. epe. de pe. ⁊ re. li. vj. q̄ nulla cō
suetudine posset introduci: vt gs eligat
sibi ꝓfessorem sine sui supioris snia: in
telligo aut tacita: vtputa q̄ vidēt ⁊ tol
erant cum possint prohibere: aut exp̄s
sa. Dicit tñ pa. in. c. conquerēte. de offi.
or. vez quo ad subditos: ſz quo ad exi
stentē in dignitate noie dignitatis pos
set pscribere hanc curam ⁊ fieret p⁹
pzius sacerdos sin Jo. ⁊ allegat. c. du
dum el. ij. de elec. ⁊. c. cum olim. de pre
scrip. ⁊ est vez post prescriptionem.

31 ¶ Utz sacerdos prochial' dēat facilr dare lnīaz suis subditis alteri ꝓfitendi. ℟. scūs Tho. in. iiij. di. xviij. q. q2 multi sunt adeo ifirmi q potius sine ꝓfessione decederēt q̄ ꝓfiterent tali ꝓsbytero. ō dare dz. Uñ illi qui sunt nimis solliciti vt ꝓcias subditoꝝ sciāt: multis laqueū dānationis inicīūt: t p ꝑis subiplis. hec scūs Tho. Q3 credo verū nisi qñ pp ls sollicitāt scire ne alios inficiāt: aut vt ceteri ls scientes magis a pctis ꝑseuerēt. dz tñ exigere ꝓpecificatione illius cū q̄ vult ꝓfiteri t si est eq̄ bonus: sic ipse ꝓcedat. Si ꝙ nō est eq̄ bonus nō dz dare. Et si ille ꝓfessor ad quē vult ire hz alio mō auctoritatē audiendi. tunc dicat sibi q̄ nō expedit t indicat vt non vadat: sed si vult ire relinquat eū arbitrio suo: q: sibi non imputabit: als sic si male confiteretur.

32 ¶ Utz sit credēdus dicēti se hꝰe lniaz a suo plato ꝓfitendi alteri. ℟. fm Ri. i iij. di. xvij. ar. iij. q. ij. q̄ sic. t silr dicēti se esse ꝓfessū. Rō q: cognitio in foro pnie dependet a voluntate subditi ō dz eū reputare idoneū ad eucharistiaz sumendā si se asserit penitentē t ltime cō fessum ei q potuit eū absoluere. Si tñ sacerdos hꝰet aliq̄ signa probabilia q̄ ille nō diceret verū nō teneret ei credere nisi faceret fidē sufficiēter ei: nō dico q̄ sit vere penitēs t vere confessus: q: ista non cadunt sub pbatione: ls q̄ illi vel illi ē ꝓfessus q eū potuit absoluere. sallit ls i excōicato cui ñ tenet credē ni si. pbet se absolutū: t i illo q hz pseuerātiā i pcō: vtputa q tz ꝓcubinā t hmōi.

33 ¶ Utz illi q ꝓfitent ill' q̄bus dat lnia a papa vel legato: aut epo audiēdi confessiones: vel q hñt lniam a pdictis eligēdi sibi ꝓfessoꝛē saltē sel' in āno teneāt cōfiteri. ꝓpio sacerdoti prochiali. ℟. glo. Ber. in. d. c. ois tz. q̄ sic. iz male t falle sīm cōiter doc. in. d. c. ois. t in. c. ij. de pe. t re. li. vj. Sufficit. n. lnia alterius coꝝ vel sacerdotis prochial' hz to. an. in. d. c. ij. multo fortius nō tenent si sunt ꝓfessi epo. ꝓpio q: dī prochialis ꝑsbyter. in. c. nullus. de prochyis. t i. c. ij. ir. q. ij. Et gcūq̄ alr teneret eē temerarius vt ꝑz per magantē. to. xxij. q. incipit. Uas electionis q̄ dānat pdictam opi. Ber. Cū hñtes lniaz a pdictis posint ēt imunitis t ꝑdicētibus prochialibus sacerdotib⁹ eoꝝ subditos absoluē t vt dicit scūs Tho. in q̄dam. q. de q̄l. q̄ non pōt aliqs auctoritate cuiuscūq̄ hois cōpelli ad ꝓfitēdū petīti: qō alteri ꝓfessus ē q euz absoluē ponit: q: cōfessio petītis ē q̄dā sacrale diuino ipe rio subiacēs nō hūano. addo tñ cū scō Bo. in. iiij. di. xvij. q. si sacerdos parrochial' ē bonus t idoneus: bonū est ꝓsiliū q̄ remittant ad eū a q̄cūq̄ audiantur. non tñ necessariū est: nec oz q̄ illa pctā a q̄bus simt vere a talib⁹ absoluti iteꝛ ꝓfiteant: ls possent ea tacere t alia occurrēta ꝓfiteri. Et dic ēt q̄ tutius ē ꝓfiteri. ꝓpio prochiali sacerdoti vel p̄lato q̄ alteri pp multas deceptiones t illegitimitates q̄ simt i aliis deputatis. vñ sp ꝓsulo q̄ nemo dimittat. pp. suuz prochiale ꝓpio alio deputato: nisi clare ꝙstet eū quez eligit ee bone ꝓscie t debite pitie t melioris q̄ pp⁹ prochialis: q: si ineſt aliqs defect⁹ in prochiali magis excusat ꝑditus ei ꝓfitēdo q̄ alteri: cū supiores euz inst: tuēdo p̄ sufficiente eū approbare videantur.

34 ¶ Quid si aliqs vult sepius ꝓfiteri in anno: nūquid sacerdos prochial' teneē eū totiens audire. ℟. fm Ri. in. iiij. di. xvij. q̄ sic de necessitate p̄cepti: si ille q vult ꝓfiteri de necessitate hz cōfiteri. Si ꝙ nō teneret de p̄cepto ꝓfiteri nec sacerdos ꝑstus obligaret eū audire nisi de ꝓsilio. Addit tñ Ri. q̄ si ꝑditus vult plies cōfiteri t sacerdos noluerit audire: q̄ tunc tal' libere p̄t ꝓfiteri alteri ꝓfessoꝛi t ille p̄t eum absoluere: nisi eius sacerdos eum ad determinatū cōfessoꝛem miserit: q: si non vult eum audire: nec alium determinatum assignare. videtur tacite ei licentiam dare: vt ꝓpio illa vice alteri confiteatur cui voluerit. Sed sic electus non poterit absoluere nisi ab his a quibus ꝓpriꝰ sacerdos potuisset.

Confessio tiij. quo ad ꝗlitatem illius cui fiēda est circa quod queritur.

1 ¶ Qualis dz eē confessor. ꝛ. ꝙ dz hre. v. ¶ Primo bonitatē vite. s. vt non sit in pctō mortali. de pe. di. vj. c. i. Uñ exss in pctō mortali qñ absoluit penitentez ñsñ ipse de sua mortali culpa peniteat graviter peccat ꝑm scñm Bo. in. iij. di. xix. imo mortalr ꝑm Dr. ti. xv. ll. i. ar. d. c. i. vide qđ ꝛ. dixi clicus. viij. Ꝯ. i.

2 ¶ Sz nūquid tali sciēter ꝙfitens peccat mortalr. dic vt. ꝛ. clicus. viij. Ꝯ. ij.

3 ¶ Scđo dz hre sciam: ꝛ ꝗtam sciētiaz dz hre necessario. ꝛ. ꝓ scm Bo. in. iij. di. xvij. ꝛ elicit ex. c. nulli sacerdotum xxxviij. di. ꝙ tanta sciam dz hre ꝙ sciat discernere in pctis cōibus qđ venial e ꝛ qđ mortale: ꝛ ꝙ sciat ꝑ ad qđ pctā sua ptās se potest extēdere. Rō qr alia pnia ꝓ mortali: talia ꝓ venialī ē imponēda. Item qr si eēt aliqđ pcti genꝰ ad qđ nō posset manū extendere nisi ꝑ cognosceret in piculū aie eius audiret ꝙfessiones ꝛ ēt ꝙfitentiū. Uñ hoies ꝙ hoc cognoscūt tenent ꝙsulere discretos aliogn vteroꝙ peccat graviter. Et ꝑ voluit dicere Aug. de pe. di. i. qui vult. Est ꝛ alia scia ꝙ ꝗs scit ꝓ habituz acgsitum discernē inter pplexitates pctōz: ꝛ hec ē de bñ esse. In talibꝰ. n. ꝑ dz se curiosē viā eligere: ꝛ sapiētes ꝙsulere. hec ex scō Bo. ꝛ ꝑ tene ꝙuis diuersi di uersa dixerint sup hoc. ¶ Aduerte tñ ꝙ si dubiū verset circa aliqđ faciēduz vel dandū vel penā subeundā: tunc be nigniōr opi. est eligēda. ff. de eo. quod cer. lo. l. qđ si ephesi. Uñ in. c. fi. de trā sac. dof. In his sup ꝗbus ius nō inuenitur expssum ꝓcedas egtate ꝛnata: ꝑ in humaniōrē ptem declinādo ꝑm ꝙ ꝓsonas: cās: loca: ꝛ tpa videris postulare. hec ibi. ꝑ idem ꝛ bar. in. l. oēs ppli ff. de iustī. ꝛ tu. niſi forte eēt aligđ faciēdum qđ facilr posset expediri. Si ño dubiū esset vt abstineat: tūc securio: est ꝓs eligēda. s. abstinere. Pur si diuersitas eēt inter doc. ꝛ penitēs ex aliq̄ rōnabili cā vult abherere vni opi. nō est sibi denegāda absolutio: ꝛ ꝑ sue ꝓsciētie relinquendū. Quid āt sit dubiū ꝛ opi. ꝛ qđ fiēdū in his. vide. ꝛ. dubiū ꝛ opi. Silr ꝛ sacerdos nō dz asserere mortale id de q̄ non ē certus ne mutuat laōs alteri: nec tenet de singul' q̄ audiuit determinare si sint mortalia vel ne. ꝑ ꝗ gbus est claz non de gbus sunt varie opi. vel ēt ipse penitēs nescit exprimere mentē suaz circa ꝙsensum vl mortā. Den. tñ in quoꝫ sic distinguit ꝙ pctā sunt in duplici gīie. ¶ Quedā ideo qr ꝓhibita alr nō essent mala vt nō audire missam in festo ꝛ hmōi. qđ sunt de ire positiuo mere: ꝛ talia dz scire: cōfessorē si hēat cām rōnalez q̄ eūz excuset puta qr abñs ꝛ hmōi. Alia sūt pctā qr de se sunt mala: vt ea q̄ sunt ꝑ ius diuinuz: ēt si ab hoie nō sint ꝓhibita ꝛ horum qđā sunt capitalia. s. vij. qñ elemēta: ꝛ ista dz scire de necessitate. ¶ Quedam sunt spēs capitaliū: vt illa q̄ reciūnt hoꝝ ꝑdicationem: vt fornicatio: ebrietas ꝛ hmōi. Nā fornicatio luxuria est. ebrietas gula est. Et hoꝝ spēs qđaz iportant malum de sba sui actus eo ꝙ statim nciata hñt annexum maluz: vt fornicatio: ꝛ talia confessor teneē scire vtz sint mortalia vel non. ¶ Quedaz de sba sui actus non hñt deformitatē. ſz ex libidine facientis: sicut cognoscē vroꝝ ꝓpriam non est pctū: ſz ex libidine sic ēt est mortale qñ excedit limites mrīmony. s. ēt si non esset sua: ꝛ talia non opz ꝙ de necessitate ꝓfessor sciat vtrum sint mortalia vel venialia. Ellia sunt pctā q̄ sunt filie pctōrum capitaliū: ꝛ vt illa pctā: quoꝝ fines terminantur ꝛ ordinant ad fines capitaliū sicut dolus acgsitio rei iniuste ꝛ hmōi ꝛ de talibus non ordinarius non tenetur scire vtz sint mortalia vel non: sed curatus ordinarius: vt epūs: archiepūs: ꝛ ceteri alij superiores tenentur scire. qr tenentur purgare: perficere ꝛ illuminare alios. Et ideo nouum ꝛ vetus testm tenentur scire: hec ille Laueat igit confessor: ne sit preceps in dando sniaz de mortali: vbi sūt varie opi. doc. sicut de

decimis soluendis: vbi non est ꝓsuetudo de locis Janue iz consulat sp ꝙ sibi vꝫ tutius nec moueatur pp dictū vnꝰ doc. nisi rōabilr vt dicā.j.opinio.ꝟ.i.

4 ¶ Sed qd si confessor pp suam imperitiam dubitat de aliquo.ꝛ.optimum qꝺ possit esse in confessore est scire dubitare. Aſi nisi sciat ꝓ certo se legisse decisionē alicuius casus: vel non habeat rōnes euidentes sp dz dubitare & ꝓpitos consulere: vel ipse de nouo studere dicendo petōi vt reuertatur: qz vult melius videre vel saltem si hoc nō pōt facere absoluat penitentem inquantuz sua auctoritas se extendit: & imponat ei ꝙ consulat peritos: & deliberet facere quicqd faciendum ei fuerit declaratuz & sufficit. & ꝓ hoc facit in ar. si qs positus. & c. nullus. de pe. di. vij. vbi quis de tali dubitetur: tamen absolutio non negat. de qua autem culpa teneat confessor. vide .j. culpa. ꝟ. v.

5 ¶ Tertio dz hre caritatem erga penitentem vt euz interroget & instruat. de pe. di. v. c. i. an ät de necessitate teneat facere interrogationes & quō. vide. j. interrogationes in ꝓn. & per totum.

6 ¶ Quarto dz hre pietatem in compaciendo petōi benigne eum ꝓsolando: infundendo vinū & oleum vt dr in. d. c. ois. vt potius velit salutem in purgatorio qꝫ nimiam pniam imponendo desperatum in inferno: nec exigat unramentum vel ꝓmissionē a penitente: nisi in casibus i quibus ius ita vult ēt si videat ꝙ nō iplebit qꝫ sibi ponet.

7 ¶ Sz pone ꝙ ꝓsbyter prochiał hēat aliquos prochianos: surdos: mutos: vl furiosos & hmōi. ꝛ. ꝙ dz facere posse sua vt inducat eos ad contritionem & pniam ſm ꝙ est possibile. ſ. signis: aut nutibus & hmōi. & si non pōt proficere oret deuz ꝓ eo ipsis: & faciat orare populum vt dns eos illustret: & cuz nihil omiserit de contingentibus non imputabitur ei. facit de consē. distin. xiij. solet queri. & xliij. di. ephesios.

8 ¶ Quid si eger petat presbyterꝫ & aſi ꝫ adiungat pdit loquelā. vel efficitur furiosus. ꝛ. ꝙ vel ad nutū infirmi. vl ad testimoniū coz q ipsum audierunt petere pniam: vel presbyterū dz ei qd pōt humanitatis impendere: absolendo vel reconciliando. & si pōt sine piculo oris eius eucharistiam infundendo. & sufficit vnus testis in hoc cuz nulla fiat preiudicium.

¶ Utz aduocat mōti petēdo pniaz sit absoluēdus. ꝛ. ꝙ sic. & debēt cōpelli officiales: vt hoc ꝑmittāt & cogi ecclia stica censura. Ele. cū scōm. de pe. & re.

9

10 ¶ Quid si sacerdos scit ipedimētū in mrimonio alicuius sui parrochialis & hmōi. ꝛ. fm Ad. ti. pnia. vij. ꝙ si pōt ꝓbari tenet sibi reuelare: qz cū sit eius plan⁹ tenet ad illud preceptum. Ad. xviij. Si peccauerit in te frater tuus &c. Si aūt ꝓbari non pt: z sciat non teneat ei dicē nisi credat ꝙ laboret ignorantia crassa & supina que eum nō excuset: vel qñ ꝓbabiliter credit ꝙ parati erunt acquiescere ꝓsilio bonoruin sup hoc. in his duobus casibus tenetur ei reuelare alis non. imo ego credo ꝙ grauiter peccaret aliter reuelando: qz esset occasio peccati.

11 ¶ Quinto dz hre potestatem absoluēdi fm ꝙ ſ. dictum est.

12 ¶ Sed qd de ꝓfessoribus illis q vl de iure nō tenēt būficium. vel sunt intrusi aut excōicati: vel nō habent lnias audiendi. & hmōi ꝛ. ꝙ. ḡntū est ex pte talū sacerdotuz decipiunt alas. cū non possint nec ligaſ nec soluere: de proch. nullus: sed quo ad confitentes distinguendū est: ꝙ aut hñt iustam cāz ignorantie: & sic sunt absoluti quo ad deuz q̄dū talis ignorātia durat: z si postea hoc sciāt: fm inno. tenentur ꝓfiteri iterum sacerdoti legitimo q eos possit absoluere. ar. d. c. ois. & de ꝓs. non bap. c. veniēs. distinguo tñ hic fm pe. de pal. in. xiij. di. xvij. ꝙ si ipedimentū ē iuris diuini: puta q: nō est baptizat: vel nō est ordinat: sic z quo ad deū sit absolutus ꝓ sensus tali q̄dū ignorātia durat tū cū scit tenet iterū ꝓfiteri legitio ꝓsessori nec papa posset disponere ꝺ ꝫ

Si vero impedimentū est iuris positi
uitanc aut taſ cū quo est ꝓfessus habe
bat cōiter ꝑ plato: pnta q; erat in pos
ſessione ⁊ ꝓfirmatus ꝑ ſuptorē: ꝛ non
ltie obtinuerit bñficiū: ⁊ ꝓfessus est qs
tali tanq̄ suo ꝓlato: q; sic reputabat
cōiter. ⁊ sic ip'e credebat ex ignorātia
facti: ⁊ tali ꝓfessus nō tenet iterare cō
fessionē: ꝛ postea sciat nō fuisse ltie po
situ. Si vero ex ignorātia iuris hoc ꝑ
uenit: vtputa q; vidit eū verberare cle
ricū: ꝛ nō putabat excōicatū ⁊ hmōi:
sic tenet ꝑm eundem pe reiterare ⁊ ita
tenen doc. ⁊ glo. vi in. c. nihil de elec.
⁊ ita est verū de iure antiquo. ꝛ hodie
dic q; ꝓfessus sciēter et cū eo q est suus
ꝓlatus: cuius sit excōicatus vl' suspē
sus nō tenetur iterare. vt. j. excōicatio.
viij. ℌ. iij. Si aūt nō erat ꝓfirmatus ꝛ
intrusus: sic tenet iterare ꝓfessionē fa
ctā tali: postq; scit ꝑm pa. in. d. c. nihil.
Et ad. l. barbari⁹. ff. ꝺ offi. ꝓ. dicit q; Io
quit qñ talis ponit i officio a ſuptore
hoc tene in ꝓfessis cū suo ꝓlato. Sec⁹
i ꝓfessis cū ex'ordinarys volūtarie ele
ctis sicut sunt religiosi: q; postq̄ sciunt
de ipedimēto credo teneant iterare cō
fessionē ꝑm q; ꝛ ino. vt. ꝺ. dictum est.

13 ¶ Utr⁹ sacerdos dēat absoluere eū q
nō vult ab aliquo desistere: qꝺ ipse ꝓfes
sor credit mortale eē. ℟. ꝛ gos. i quol.
ix. q; si ē cert⁹ mortale esse q; nulla di
uersitas ē iter doc. de hoc nullo mō oz
eū absoluere. Si ꝙo nō est cert⁹ q; est
dubiū ſter doc. ⁊ diuersa opiōtūc si est
ordinarius ei⁹ tenet eū absoluere. ⁊ si
ipse ꝓfessor nō pōt formare sibi ꝓscias
gn sit peccatū i diuersitate doctor. tūc
nihilomin⁹ dicat ei ꝓscias sūā ⁊ inſor
metur ꝓut pītos: ⁊ dispōat facere qꝺ
tenet ⁊ absolnat eū ⁊ si pur penitens
nolet agnoscere tale qꝺ pcñ nihilo
minus absolnat: q; hoc ꝓcedit ex rōe:
nō ex p̄terita: q; ordinarius oz sequi
cōe iudicium ecclesie nō sum⁹. Si vero
nō est ordinarius debet seq̄ p'oprium
iudiciū. Et ideo si credit mortale ⁊ nō
potest deponere ꝓsciam nullo modo
potest eū absoluere sine peccato.

Onfessio v. quo ad absolutione. queritur quō debeat fieri absolutio in foro pnie a pcis. ℟. q; ꝑmitti debz. Misereat tui ⁊c. Indulgentiaz ⁊c. ne effectus scī i pediat ex pte penitentis. postea dicat. Ego te absoluo ab oibus pcis tuis. In noie patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. Sed nūqd suꝑdicta oia sint ne cessaria. ℟. q; nō. nisi. Ego te absoluo ab oib⁹ pcis tuis. In noie ꝑis ⁊c. ℟ Jo. de noto. in. titj. di. xviij. q. v. Dicit tñ Tho. inquadā. q. de quol. q; laudabiliter addit ꝓfessor qcgd bōi feceris sit in remissionē tuoz pcōz. Et ad hoc addit Vo. ⁊ qcgd mali passus fueris q; sic iniūncta a sacerdote valet tali ex duobus vz ex vi opis ⁊ clausū. Et iō ꝑponat penitēti ita q; ꝓ itelligat nō secrete vt faciāt aliq̄ q; ꝑ modū absolonis illud dicūt: q; sic nō valet nisi ex vi opis.

¶ Utr⁹ absolo dēat fieri añ iniūctōez pnie sive satisfactōis. ℟. q; nō: vt ꝑz in cle. dudū. de sepul. ⁊ ibi Jo. an. Tā pri mo oz audire ꝓfessionē. Secūo ꝑponere pniaz. Tertio absoluere sacrař. Attñ qꝺ sit incōtinēti videtur inesse. C. de pac. l. petens iō obesset si absolo prius fieret ⁊ post pnia iniungeretur.

¶ Utr⁹ sacerdos ꝓchialis possit ab 2
soluere ab oibus suos subditos. ℟. ꝑm cōiter doc. in. c. deus q. de pe. ⁊ re. q; sic de iure. ab oibus pcis q̄sq̄ granib⁹ exceptis his q̄ reseruantur in iure epis copis aut supioribus vel que ex cā legi tima sunt eis spāliter interdicta. ar. d. c. deus qui cuius suprscriptio dicit. Epo ⁊ fratrib⁹ ei⁹. i. sacerdotib⁹. ⁊ q̄ pcā re seruantur vide. ℟. casus. idez dic de ex cōicatione. vt. ℟. absolutio primo

¶ Quid de eis ꝓfessoribus qꝺ de lnis 3
sacerdotū ꝓchialiū vel aliox ꝓlatox andiūt ꝓfessiōes ℟. q; nō pñt absolueꝛ nisi ab his q̄ eis ꝓcedunt. Et aduerte q; maiorē auctoritatē nō pñt eis dare q̄s habeant ipsi ꝓchiales sacerdotes. dāres lnis aut alij. c. nemo. de re tur. li. vi excipe frēs minores ⁊ ꝓdicatores ⁊ electos ab his quod iure pñt eligere

confessores.de quibus dic vt.ꝛ. confessio.iij.ℌ.vij.ꝛ.xxviij.

4 ¶ Utꝝ officiales epi hẽant auctoritatẽ i penitẽtijs casuũ epalijs.ℜ.ℌ ho. in sũ.ti.de pe.ꝛ re.q non pñt absolue in foro pñe:ℌ tñ in foro ptẽtioso:nisi ℌ eis expresse ꝓcedat. Fallit hoc in vicario gñali epi:q ẽt si nõ sit sacerdos ꝑt ℌ aliis delegare:nisi sit expresse phibitũ ar.de.pcu.c.petitio.ꝛ.xcij.di.c.ñ.

5 ¶ Utꝝ epi cõmittens alicui suã auctoritatẽ gñaliter audiendi ꝓfessiones: ex hoc intelligat q possit absoluere a casibus epo spãli reseruatis.ℜ. q nõ q in gñali ꝓcessione nõ veniunt illa que non eẽt gs verisiliꝝ spãliter ꝓcessurus. vt in.c.si epi de pe.ꝛ re.li.vj.ꝛ de reg. iu.in gñali li.vj.ꝛ de offi.vj.c.vlt.cum suis ꝓcor. Sed si aliquẽ casuũ spãliter reseruatũ specifice ꝓcedat cuꝫ clausula gñaliter:tunc bñ põt absoluere ẽt de non expressis ſm q epi põt de iure.ar.c.g ad agendũ.de.pcura.li vj.nisi casus es set adeo grauis q verisiliꝝ nõ venit in tali gñalitate:sicut de iniectione violẽta in psonam eccliasticaz.de quo in.c. puenit de sen.ex.q non venit nisi exprimat ſm io. mo.in.d.c.g ad agendus. Ego tñ credo q i foro aie in tali gñalitate ẽt si nullum exprimat potest absoluere ab oibus que verisiliꝝ ꝓcessisset in spẽ:q verba gñalia sunt gñaliꝝ accipienda.de dect.ad audientiã. ꝑsertim in fauore salutis aiaruz quo nihil est fauorabilius.xxiij.q.iij.si habes.ℌ pe.ꝛ re.ne pro dilatione.

6 ¶ Utꝝ epus ꝓcedens iniaz alicui vt eligat sibi ꝓfessorem idoneũ:eo ipso concedat sniam absolvendi a casibus sinis dicto confessori electo.ℜ.q non:nisi ℌ exprimat:vel euidẽter constet per alia signa q hoc in speciali voluit concede re.c.si epus.de pe.ꝛ re.li.vj.

7 ¶ Utꝝ vnus sacerdos possit absolue ꝛ alius audire.ℜ.q non q sacra non sunt dividenda.ar.xxix.di. quoniã.

8 ¶ Utꝝ ꝑplus sacerdos possit absoluere eũ cũ q̃ peccauit.ℜ.ſm Ri.in.iij. di.xvij.q sic intellige nisi sit casus reseruatus p superiorẽ. itez si nõ iminet periculuz:aut ex parte sacerdotis aut ex pte multis pp eoꝝ fragilitatez. vnde si iminet tale periculum nullo mõ ꝓhiteat. ſz petat sniam alterius ꝓsitery. quã si nõ vult dare malicioſe potest nihilominꝰ alteri confiteri.melius tamen faceret si eam ad alium confessorem mitteret cũ quo magis verecundaretur.

¶ Utꝝ ꝓfessor audiẽs penitentez q ℌz q casus a q̃ non ꝑt eũ absoluere possit eũ absoluẽ a casibus ptinẽtibus ad se:ꝛ postea remittere eũ ad supiorẽ ꝑ absolutione alioꝝ ptinentiũ ad ipꝰ ℜ.q ℌz in ℌ fuerunt opi.tñ hec est verior quã tz Ben.de gan.in quol.i.q.xxx. q sic. Et ita fuit curia ꝛ cõis ꝓsuetudo. Usi penitẽs dz oĩa ꝓsiteri integre de gbus est memor:ꝛ sacerdos absoluet a qb⁹ põt.ꝛ postea remittet eũ ad supiorẽ vt absoluat eũ a religs. Nõ q ꝑ cõfessiones factã inferiorꝝ oĩa petã sunt ꝓfiteri remissa ꝛ iaz petõ ẽ absolutus a deo. Absolo vo sacẽalis fiẽda ꝑ ecclesiam duo facit vnũ q ptez debite satisfactionis dimittit. Aliud q absolutuz ecclie militãti a q̃ ꝑ penã sibi sepatus fuerat recõciliat. Dis.n.mortaliꝝ peccãs q̃uꝫ ad se a cõione sacroꝝ ꝛ ecclie sepatus est ꝛ excõicatus. Nũc ãt neutri horꝝ repugnat separe absolutionẽ ꝛ facẽ eã ꝑ ptes. Satisfactio.n.ꝑ ptes bñ põt iniũgi. põt qppe sacerdos dicẽ:facias hoc vsq ad.viij.dies:ꝛ postea reuertaris ad me:ꝛ iniũgas tibi residuũ. Sili re conciliatio põt fieri ꝑ ptes:sicut pz de excõicato plibus excõicationib⁹ q põt absolui ab vna postea ab alia.c. cuꝫ ꝑ eã.de sen.ex.ꝛ idẽ glo.in.c. officij.e.ti. ꝛ glo.in.c.ex pte de of.o:. Uel põt dici q ꝑma absolo cum scẽa ẽ vna. Ita q ꝑma fit sub ratiõabilitõe de scẽa subsequẽda. Ita q factuz in ꝑma suspẽdit: nec hz effectũ donec veniat scẽa.ꝛ tũc scẽa agẽs in ꝓpria ꝑsone ꝑmeꝑceptis agit totũ q vnica absolutio de oib⁹ agẽ deberet.ꝛ sic ratificat ꝑmã. imo illa cũ ista vnica simplr ꝛ indiuisa reputabit.ꝛ ḡḡ ita fit nõ dz in ꝑma absolo

ne aliq̃ conditio apponi de scḃa seq̃nda: neq; in scḃa de pma: q; de iure sub intelligitur vt non sit necesse q̃ exprimatur hec ille. Et subdit vez fore: dũmodo disponat penitens ire ad supio rẽ: alias si videret eũz rebellẽ de nullo dz eũ absoluere: q; iam impenitentẽ se ostenderet. z in. q. xxxj. subdit q̃ si inferi oz absolueret sub ꝯditiõe. i. si de illis absoluat p supio: ez vel ad tps. ſ. quousq; supio: absoluet q̃ nõ valeret absolo. i q. xxxij. dicit q̃ si supio: cõmitteret ille rioꝛi tali mõ videlz: q̃ absoluẽ possit sub tali ꝯditione. q̃ ẽt sibi cõfiteat: q̃ valet tal cõmissio: z pt fieri q; ꝓfessio nihil aliꝰ est ẽ ligaminis oñsio. z idẽ ligamẽ plibus pt ostendit: z tũc nõ hz vi gorẽ pmaꝓfessio nisi sub ꝓposito faciẽ di scḃam. hz si postmodũ ꝓiteri supio ri renuerit q̃ dimissa sunt nõ redeũt: hz nouũ crimẽ incurrit. z si dicta ꝯditionẽ acceptat dz eã absoluẽ sine oi ꝯditiõe apposita ex pte absolutiõis. Si ꝙo cõmittat sic vz possis sub ꝯditiõe. ſ. q̃ nõ valeat nisi ei ꝓiteat: vel eã ratã hũerit nõ valet talis cõmissio nec absolutio.

10 ¶ Quid si tal casus refutatus fit excõcatio nũgd poterit absolui a pctis ꝑus z postea mitti ad supioꝛẽ p absolutiõe ab excõicatiõe. ꝛ. multi tenẽt q̃ nõ: q; cũ excõicat⁹ sit eꝛ eccliaz ñ pt repõi ni si p eũ ad quẽ spectat absolo ipsius: p ea q̃ no. i. c. pũi de sen. ex. li. vj. z hz hec opi. videat bõa: tñ mihi magis placet ꝑia. ſ. q̃ põt absolui a pctis z postea mitti ad supioꝛẽ vt absoluat ab excõicatiõe qb̃ gdẽ pz ex ꝑdictis in ꝓcedẽti q. z hec ẽ benignio: opi. hz ẽDo. z ve rioꝛ iudicio meo. vñ nõ ob. eoꝛ rõ: q; tal nõ reponit in ecclia: hz absoluat ab aliꝰ nisi p eũ ad quẽ spectat: nec dz se imiscere diuinis donec fit absolut⁹ ab excõicatiõe. Nec ob. ẽt si dicat quõ pt q̃ absolui a sacerdote si nõ dz se imiscẽ diuinis: q; ẽt excõicatis nõ phibẽt tal imiscio. z qb̃ dr̃ q̃ excõicatus non est ꝓticeps sacꝛoꝝ. vez est cõpletiue: hz nõ iniciatiue. nec ob. c. quicũq;. xxiij. q. i. vbi dr̃ q̃ q̃ se segregauit ab vnitate fidei vel societatis Petri z Pauli nõ pt a vinculo pctoꝛ absolui: nec ianuam regni celestis intrare: q; vt pz logtur de hꝛticis. z aliꝭ q̃ in ꝓposito malo pseuerãt non de ꝛtritis. alꝭ nunq̃ possent absolui. Aduerte tñ q̃ si foret in mora petẽde absolutiõis. hic nullo mõ de absolui a pctis: nisi certis ꝓiecturis apparet q̃ nullo mõ constitueret in mora ex tali absolutiõe. Si ꝙo nõ fuit i mora: vel si fuit tñ verisimr̃ apparet q̃ amplius non erit. credo q̃ ꝓfessor debeat absoluere a pctis: nec eũ grauare vt pl⁹ vadat p absolone excõicationis. ꝑsertim qñ comode hz facere nõ põt. Et sic vr̃ velle Ric. in. tiij. di. xviij. ar. ix. q. iij. in ver. ibi q; ꝑsumendum est vt in plibus q̃ iuste excõicati fuerãt z q̃ nisi p eos staret ab excõicatione absolue rentur ergo vbi cessat talis ꝓesumptio absoluendus est. Hoc idem tz Rod. ti. de sen. excom. §. xviij.

¶ Utr̃ peccans in alieno territorio ef 11 ficiat de iurisditione illius in cuius territorio deliquit vt possit absolui ab eo ꝛ. hz pa in. c. cũ ꝓtingat. de fo. cõpe. q̃ in fo: o pniali non sortit⁹ ꝗs foꝛ alteri⁹ sacerdotis ex delicto cõmisso in ei⁹ territorio: z notorie facto. z no. per gl. in c. i. xvj. q. i. z qb̃ no. in. c. i. de rap. Rõ: q; pnia imponit ꝓpter offensas dei z anime ꝓpꝛie ꝑm Jo. de ligna. z iõ illi soli subijcitur quem habet loco dei z qui est iudex anime sue.

¶ Utr̃ peregrini z viatores q̃ de licẽ 12 tia ꝓpꝛij sacerdotis cõfitentur alteri q̃ tñ hñt casus reservatos epis possint ab eo quẽ elegerũt in ꝓfessore absolui. ꝛ. hz Rod. q̃ sic: maxime si instituerit tps gialis confessionis: vt in pascha: dz tñ ei iniungi q̃ cum hẽbit copiaz suꝰ epiꝰ: itez ei confiteatur illud pctm̃ reservatum z ab eo recipiat pniam de illo.

¶ Quid si sacerdos absoluit a q̃ non 13 põt. ꝛ. ꝑm Ri. in. tiij. di. xviij. q̃ sine faciat ex malitia sive ex crassa vel affecta ignorantia mortaliter peccat. Et hz Bir. ti. de pnia tenetur dicere confessio q̃ talis confessio nõ tenuit vel obtinẽ

auctoritatē. ꝛ postea log cum eo de ali quibus q̄si dubitet ne bene eū intellere rit: ꝛ sic eū absoluere. Quod iteligo si comode pōt ꝛ sine scandalo: als non credo teneatur: q; talis confessus pp bonam fidē excusatur. ar. xxxvj. di. ¶. vl. Aduerte q; q̄ quis confessus fuit ei qui eū non potuit absoluere: postq̄ ꝛ scit tenetur itez cōfiteri illa eadem pcta si adhuc est memor facerdoti q eum post fit absoluere ꝑm R. in. iij. di. xvij. Sz tu distingue ꝑm q. ſ. dixi cōfessio. iij. ¶. xij. Aduerte tñ q; si predictus confessor potuit eum absoluere ab aliquibus ꝛz non ab oibus. sufficeret confiteri illa solum a q̄bus non potuit eum absolue re ei qui hz pētem ꝛ non alia.

Confessio vj. quo ad pne iniunctionē. glo.

in. c. sunt plures. de pe. di. iij. tz q; regula riter pro q̄libet mortali pnia septēnis debet. Attū tenetur ꝛz cōiter doc. in. c. deus g. de pe. ꝛ re. q; pnie sunt hodie arbitrarie p. d. c. deus g. ꝛ p. c. mensuram. de pe. di. i. Ita q; Joā. an. in. c. vt mēsure. de empt. ꝛ ven. tz q; canones pniales hodie de nihilo fuiunt. nihil ominus sacerdos ꝛ si possit recedere a dictis canonū in imponendo pniam quā vult pp fragilitatē hoiuz ꝛ ꝙr ex cā. ꝛ pro hoc facit gl. bona in. d. c. sunt plures. tñ bonū est vt eos canones sciat: vt ꝑm eos sciat se tēperare ꝛ peccatoꝝ innotescere quid meretur.

¶ Sed qd si sacerdos videt q; nō faciet pniaz vel nō vult subire. ꝛ ꝛz Ado. ti. pnia vi. q; dz sacerdos talez iponere quā sine murmure ꝛ spōte velit portare: ꝛ nō aliam pp periculū. ꝛ ēt concedat q; ipse possit redimere iciunia que ei iposuit: ꝛ qs remissiones platonum profint ei: nec dz exigere iuramentum vel pmissionē de abstinēdo in futurū ab aliq̄ pctō. vel de faciendo qs sibi iniunget nisi in casibus a iure exp̄ssis. tz absoluat eū simplr sine q̄ditione cum protestatione q; si nō restituet aliena: vel faciet debitū q; euacuabit fructuz confessionis q̄uis sibi videat q; nō sit facturus ad qs obligat. cautius tñ ēt q̄ñ adest comoditas mittere eū primo ad satisfaciendū ꝛ postea reuertat ꝑm euangeliū. Si comode non pt sufficit disponat q̄primum poterit satisfacere. vñ si presbyter nullatenus debet peccatorem permittere a se desperatum recedere. Et in his concor. Innocen. in. d. c. omnis. ꝛ Sco. in. iij. dist. xv.

¶ Quid si pctōr ꝙfitē. non tñ vult ab stinere in futuz. ꝛ. q; dz sibi ꝙsilium dare ꝛ pniam iniūgere ꝛ horari vt non desistat būfacere. q; dūs citius eū illuminabit. ꝛ valēt ad multa bona sc̄ūm doc. in. c. qs qdaz. de pe. ꝛ re. nō tñ dz ēt absoluere. q; peccaret mortaliter tam absoluēs q̄ penitēs ꝛz ri. i. iij. di. xvij.

¶ Utz bona opa q̄ penitēs faciet sint magis efficatia ad expiandū culpā pretertā q̄ñ p ꝙfessorem ei iniungunt sic dicendo oia bona q̄ facies. vel intēdis facere iniūgo tibi in remissionē pctōr ꝛz. ꝑm Tho. in quol. q; sic. q; valēt dupliciter. ¶ Primo ex nā opis. Scdo ex vi. clauiū. ꝛ ideo plus hñt expiare culpā pretertā. Et ppea bonum est q; sacerdos hoc ei iniūgat taliter q; intelligat vt. ſ. dixi confessio. v. in pnā.

¶ Utz vnus ꝙfessor possit ex cā relaxare aut cōmutare pniam quā alter imposuit. ꝛ. b. tenit loquēdo de pnia sacrali q; sic. si talis hz auctoritatē absoluendi a tali pctō pp quod sunt sibi ipositis ēt si ille q; imposuit eēt supioz. Si vo non hz auctoritatem absoluendi a tali pctō. non poterit eaz nec relaxare nec cōmutare nisi necessitas vrgeat vel pietas suadeat. pū. n. tunc esset interpretari q; supioz in hmōi casibus acceptet ꝑm Rod. ar. c. latoꝛem. xxxij. q. ij. glo. xxvj. q. vij. c. tpa. tz q; eps pt diminuere pniam quaz papa imposuit. ar. d. c. latoꝛē. Quod ego admitterem q̄ñ non pt haberi recursus ad supioꝛez comode ꝛ ex cā: als non credo. Et hoc ēt tz Alluarus. ꝛ segtur Lar. in cle. ñ. de pe. ꝛ re. ꝛ ꝑm predictā distinctionem concordabis opi. ꝛrias que recitant ibi. d. cle. ñ. Fallit hoc ꝑm aliquos nisi alicui

in pñia fuisset ipositum vt iret ad terram sanctā. q; tunc sine auctoritate pape non posset cōmutare. ar. c. i. t. c. sup his de voto iuncto. c. ex multa. c. tit. qō ego limito qñ inūmrissēt vt iret in subfidiū terre sancte: alīs nō p iura pallegata. Et p̄m hāc distinctionē limita t intellige glo. t doc. i. d. c. i. t ita t3 moti. pnia. iiij. t Alten. li. v. ti. xxxv.

5 ¶ Sz q̄o q̄ sunt canones pniales &c. q̄ eos reduco ad viginti: quoz̄ p̄mus habet. lxxxij. di. p̄sbyter. vbi dat cuilibet p̄sbytero fornicatori: vel cōmitteti quodcūq; petiñ quod inducit depōnez pnia. x. annoz̄: in qbus p̄mos tres menses dz ieiunare in pane t aq̄ tantū exceptis dñicis t festis p̄ciptis in quibus p̄t recreari vino pisciculis t leguminibus inclusis tñ stando. post exiēs dz vnum annū cum dimidio ieiunare in pane t aq̄ post vsq; ad septimū annum ieiunare dz tres ferias in pane t aqua. s. ij. iiij. t. vj. nisi scdam feriaz dz redimē vno psalterio vel denario. post tres sequntes annos. vj. feriaz in pane t aqua ieiunet. Quidā intelligūt in adulterio vel incestu soluz. Sed tu dic ēt in fornicatione. ¶ Secundus canon habetur. xxx. q. i. c. si quis sacerdos. t. canon dz vbi datur pnia. xij. annoz̄ p̄sbytero qui cognouit filiā spūalem ēt quā anduxit in p̄fessione. t si est publicum vel si est eps. xv. annis peniteat: t mulier dz oia pauperibus dare. t in monasterio ppetuo fuire deo. ¶ Tertius est de spō. duo. c. accepisti. vbi cōtrahenti p verba de p̄senti cum alīq; alij desponsato. imponitur pnia q̄ ieiunet in pane t aqua. xl. diebus t. vij. annis sequntibus peniteat. ¶ Quartus est in. c. ō filia. t. c. deuotam. xxvij. q. i. vbi peccanti cum monali vel religiosa. penitentia. x. annoz̄ inūngit t p̄sentiēti. ¶ Quintus est in. c. si qs cū duabus. t in. c. si qs cum matre. xxxix. q. vlti. vbi ignoranter cognoscens duas sorores: vel matrē: vel neptē. vel amitā aut filiā imponit pnia. vij. annoz̄. Si scienter p̄mittatur ppetuo p̄iugio. ¶ Sextus est de excess. p̄lati. c. clerico. vbi clerico peccanti contra nām perpetua pnia ponitur detrusus i monasterio. Laico vo vsq; ad dignam satisfactionē imponitur separatio a cetu fideliū. ¶ Septimus ē in. c. hoc ipm. xxxij. q. ij. vbi incestuoso vel peccanti cum bruto iponitur pnia pluscq. vij. annoz̄. ¶ Octauus est in. c. admonere. xxxij. q. ij. vbi vxoricide imponitur pnia aspera t perpetua. s. ne vinū vel siceraz bibat. carnes nūq; comedat nisi in pasca t natiuitate dñi in pane t aqua t sale viuat ieiunijs t ofonibus intētus: vel intret monasterium. ¶ Nonus est in. c. latoz. xxxij. q. iij. i matricidis qbus quasi eadem cum vxoricida imponitur nisi q̄ ista est solum septēnis. ¶ Decimus est in. c. ij. de pe. t re. vbi interficienti p̄sbyterum imponit pnia. xij. annoz̄. ¶ Undecimus est in. c. accusasti. de accu. vbi accusanti iniuste aliquē ad mortē. si occisus fuerit imponitur pnia. xl. dieruz in pane t aqua. t. vij. annis peniteat. Si vero membrum perdiderit tribus annis. ¶ Duodecimus in. c. qui cūq; vj. q. i. vbi perturo imponit ieiunij. xl. dierum in pane t aqua: t pnia vij. annoz̄. Idem de eo qui eum induxit vel consuluit vel cogit. t si erat seruus dñs tribus quadragesimis t legitimis feryis. s. ij. t. iiij. t. vj. in pane t aqua ieiunet. c. qui compulsus. xxij. q. v. ¶ Tertius decimus est in. c. vt mensure de emp. t ven. vbi. xxx. diez in pane t aqua ieiunium imponit falsanti mensuras: sed grauio: pnia imponit falsario lrarum apostolicaruz in. c. dura. t in. c. ad falsarioz̄um. t in. c. ad audientiaz. de cri. fal. t in. c. nouimus. de verb. sig. ¶ Quartusdecimus est in. c. de his p̄o. xxxiij. q. ij. t in. c. si quis de pe. di. v. vbi dimittenti pniam solēnez imponitur pnia. x. annoz̄um: t exhibitio eucharistie in fine vite sue solum. ¶ Decimusquintus ē in. c. nemo p ignorantiā. de p̄se. di. i. vbi p̄sbytero q cleri cum morituz inuolnit in pala altaris imponit penitētia. x. annoz̄. t. v. inem-

ſſum. Diacono ꝓ trib annoꝝ cum di
midio. ¶ Sextusdecimus é in.c. de vi
ro. xij. q. ij. vbi cõmittenti ſacrilegium
iponit pnia ſeptez annoꝝ. Ita q in tri
bus pnis carnes non comedat. nec vi
num bibat niſi in paſca z natali dñi.
In alijs. v. annis tribus ferijs a carni
bus z vino abſtineat. Comburens tñ
eccliam. xv. annis penitere dz z reſar
cire. vt in. c. ſi quis eccleſias. xvij. q. iij.
¶ Decimuſſeptimus é in. c. ſtatuimus
de maledi. vbi blaſemãtibus publice
deũ vel ſcõs iponit illa pnia de qua. s.
blaſſemia. §. vij. ¶ xvij. in. c. ois ꝺ pe.
z re. vbi ſacerdoti reuelãti ꝓfeſſionez.
iponit pena. de q. j. ꝓfeſſio vlti. §. xx.
6 ¶ Decimuſnonus é in. c. ſi qs dederit.
xxiij. q. i. vbi dans cõionez hꝛtico: vel
accipiẽs ab eo neſciens ꝭ ꝓhibitũ ab
eccla de penitere vno ãno: ſi erat ſcies
x. annis. itẽ q pmittit hꝛticuz celebrare
in eccla catholica p ignorantiaz iuris
xl. diebus peniteat ſi ſcẽter p annũ pe
niteat. Qui ãt p eius reuerentia z dã
natione ecclie. x. ãnis peniteat. Qui ãt
tranſierit ad hereticos vl alios ad hoc
iuduxerit peniteat. xij. annis.
7 ¶ Sũt multi alij canones in qbus pe
nitentia. vij. annoꝝ. ali qñ minoꝝ ipo
nitur quos pretereo q: ex quo rlare eſt
q p quolibet mortali ſit ſeptẽnis non
ſuit neceſſarium eos exprimere.
8 ¶ Ad regulas ãt ꝓdictas dz ꝓfeſſor ſp
hꝺe oculũ z q̃ ex cã. puta q: debil vel
alteri obligatus. vel pp periculũ ne eaz
faciat penitens poſſit relaxare ꝓdictas
penas cũ vt dictũ eſt hodie ſint in ar
bitrio ꝓfeſſoris. nñ bonũ é innoteſcẽ eã
pctõz vt magis timeat peccare. z itel
ligat qd ſit ei agendum ſi vult abſoluti
a pena pcti. vel in ꝭ mũdo vel in alio
q: credendũ eſt eccliam inſtinctu ſpũ
ſancti eas ſic taxaſſe ſicut deus ꝓ iu
ſtitia exigit. vel hic: vel in purgatorio
a quocũq; talia perpetrãte: vt apte dr
in. c. hoc ipm. xxxij. q. vj. Hoc ipm q
canonũ cenſura poſt. vij. ãnos remea
re penitenté in ſtatũ priſtinum ꝓcipit
non electiõe ꝓpria arbitrij ſcti pres. ſz
potius ſnia diuini iudicij ſanxerunt z
j. dr. Nunc ẽt eccleſiaſtica ꝓſuetudine eſt
vſurpatũ. vt maioꝝ criminũ pnia. vij.
ãnoꝝ ſpacio ꝓcludat niſi vel officij ex
cellẽtia: vel criminũ magnitudo pmiſ
ſum ſpacium tráſcendere cogat hec ibi.
Aduerte etiã q in foro pnialiter ſic
dicunt. vj. xij. z. vj. feria. vt in. c. pres by
ter. lxxij. di. z in. c. iecunia. de ꝺce. diſt.
iij. facit de homici. c. ij. z iõ ſancti é in
his penitẽtes affligẽ ſi mõ iduci pñt.

Onfeſſio vij. quo ad eius effectum.

¶ Utꝝ ꝓfeſſio liberet a culpa
pcti. hꝛ. q ſic. Nã ſm Aureo. in. iij. di.
xvij. q. i. niſi meritũ xpi actualr applicẽ iſti vel illi nulla culpa deleꝰ q: ſolũ
p meritũ paſſionis xpi pctã remittunt
Luz g ſacra ſint ĩmediatuz applicati
uum paſſionis xpi ad nos. iõ ois cul
pa deleꝰ mediãtibus ſacris de ſcõ exhi
bitis vel in voto. ppea cuz pnia ſit ſa
cramentũ z peipiat in ꝓfeſſione. q: p
eaz hõ ſe ſubdit miniſtris eccliẽ q ſunt
ſacroꝝ diſpẽſatores. Ideo ꝓfeſſio ex vi
abſolonis ꝓiuncte culpaz remittit niſi
hõ obicẽ pcti mortalis in actu ponat
ſm Sco. in. iiij. di. xiij. q. vlt. Nec ob.
q in ꝓtritione pctã remittunt. q: ꝓtri
tio votũ ꝓfeſſionis hz ãnexũ. Et iõ ſi
cui baptiſmus liberat a culpa non tñ
ſm q actu peipiẽ. ſz ẽt ſm q in voto
habetur ſicut pz in illis q iuſtificati ad
baptiſmũ accedunt: nec fruſtra poſtea
baptiſmus peipiẽ. ſic z de ꝓfeſſione di
cendũ eſt q ſi qs ꝓtritus accederet ad
ꝓfeſſionez in actu abſolutionis gr̃a au
geretur z ẽt pctã remitteren̄ ſi pcedẽs
doloꝝ nõ ſufficiſſet ad ꝓtritionẽ. z ipſe
tunc obicẽ gr̃e non preberet. Dis etiã
concoꝝ. ſcis Tho. in. iij. diſtin. xvij.
¶ Utꝝ cõfeſſio liberet a pena pcti. hꝛ. 2
q ſic tripliꝛ. ¶ Uno mõ ex vi abſolu
tionis in voto vel in actu liberat a pe
na eterna ſicut z a culpa a q̃ liberatus
nihilominꝰ remanet obligatus ad pe
naz tpalem ſm q pena é medicina p
monens z purgãs q̃ reſtat in purgato
rio paciẽda q̃ qdez eſt ip: proportionata

viribus penitētis in ꝟ̄ mūdo viuentis. ſz ꝙ vim clauiū in tñ minuit ꝙ remanet ꝓportionata viribus penitētis viuentis in ꝟ̄ mūdo. Ita ꝙ ſatisfaciēdo in hac vita purgare ſe pōt. ¶ Secūdo q; ſacerdos pōt dimittere de pena debita ſm pa.in.c.ſicut dignū.de homi. ⁊ de hoc hēs.j.indulgētia.Ş.v. ¶ Tertio dimittit pena ex ipſa nā actus ꝓfitentis ꝙ penā hz annexā erubeſcētie. ⁊ ideo ꝗto plibus ꝓfiteꝫ ꝙs de pctis tāto magis pena minuitur ꝓpea cōfeſſus ⁊ abſolutus i purgatorio minus puniet ꝙ̄ ꝓtritus tñ ꝑſertim pp duo vltima.

3 ¶ Utꝛ ꝓfeſſio gīalis ſufficit ad delenda mortalia.Ꝛ.ſm Ric.in. iiij.di.xxj. ar.iij.q.iij.ꝙ ſic pctā oblita.aduerte tñ ꝙ ad remiſſionē mortaliū oblitoꝝ ⁊ ignoratoꝝ nō ſufficit cōfeſſio gīalis q̄ ſit in eccīa ſine ſacr̄ali ſi hō hz copiaz ꝑſbyteri ⁊ facultatē ꝓfitendi:ſed tenet de eis gīali ꝓfiteri ⁊ a ꝑſbytero petere abſolōnē ſm eundē Ric.vbi.ş.valet tñ ꝓfeſſio gīalis ad delenda venialia.Uñ no.ꝙ ꝓfeſſio gīalis ſacr̄alis q̄ ſit in ſecreto ſacerdoti de gīib⁹ ſingulos nō de ſingul' genez valet ad remiſſionē pene ⁊ culpe venialiū ex ꝛ̄tuo: ſm ſcm Tho.in.iiij.di.xxj. ¶ Primo ex ꝓtritione penitētis.¶ Secō ex hūilitate ꝓfeſſionis.¶ Tertio ex oꝛone ſacerdo.¶ Quarto ex vi clauiū.alia aūt ꝓfeſſio q̄ non ē ſacr̄alis: ſz ſolū gīalis valet ex tribus p̄mis tñmodo.

Onfeſſio vltio q̄ ad ſigil lū ⁊ eiꝰ celatōez.

1 ¶ Utꝛ ſigillum ꝓfeſſionis ſit de eſſentia ſacr̄i.Ꝛ. aureo.in.iiij.di.xxj.ꝙ ſic. Nā de rōne ſacr̄i eſt ꝙ ſit ſignū efficax Eſt.n.ſacr̄m ſenſibile efficies qđ figurat.Sed ſacr̄m iſtud ſignificat ⁊ figurat ꝙ deus audit pctm:⁊ ꝙ ꝓſtituit ſoꝝ ſecretuz in q̄ mozi dz pctm ⁊ extinguit:ꝙ cuz ſignificatio ſacr̄i cōfeſſionis ſit ſignificatio occulte deletiōis pcti et ſoci.Jō ad rōnem eius ptinet in nullo mō reueleꝝ.Unde ꝙ reuelat facit irritū ſacr̄m auferendo confeſſioni naturam ſiue ſignificationis ⁊ figurationis.

¶ Utꝛ ſigillum ꝓfeſſionis ſit de iure na 2
ture.Ꝛ.Sco.in.iiij.di.xxj.q.ij.ꝙ ſic ratione caritatis:fidelitatis:veritatis:ꝑmiſſe tacite ⁊ vtilitatis quo ſigillo multi confitentur qui non facerent.

¶ Utꝛ papa poſſit ꝑcipere ſacerdoti: 3
vt reuelet ꝓfeſſionez.Ꝛ.ſm Ri.in.iij. di.xxj.ꝙ nō.Et ſi ꝑcipit non ē ei obediendum:q; ſecretum ꝓfeſſionis eſt de iure nāli diuino ⁊ eccīe ſup que papa non pōt ꝑcipere.Uel dic ꝙ cū ſacerdos in actu ꝓfeſſionis ſit ſp̄alis vicarius:⁊ ſp̄alis quo ad illam ſp̄em ſit maioꝝ gīali.c.ſtuduiſti. de offi.dele. ideo papa in hoc non eſt maioꝝ cū ſit vicarius gīalis. Hanc rōnem ponit Pa. in.c.dilectus.de excel. prela.

¶ Quid ſi interrogetur ſacerdos an 4
ſciat aliq̄d de eo qđ audiuit in ꝓfeſſione: vel ꝓfiteꝫ ei ſacr̄m vt dicat ſi aliquid audiuit in ꝓfeſſione.Ꝛ.ꝫ Sco. ⁊ Ri.vbi.ş. ꝙ dz ꝛ̄ſpondere ſe nihil ſcire vel audiuiſſe ſupple ad reuelandum:ſicut ⁊ xp̄s dixit Mar.xiij. ꝙ nec filius hoīs ſcit de die iudicij.intelligitur ad reuelandum gīaliter.Uñ non dz tacere:vt dicunt aliqui:⁊ male:ſz audacter dicere ꝙ nihil ſcit ⁊ ꝙ nihil audiuit: q; ſubintelligitur ad reuelandū. Et in hoc concoꝝ.S.Bo.ea.di.⁊ cōiter doc. ⁊ pa.in.d.c.dilectus.ſz.qđaz dicant ꝙ pōt dicere ſe nihil ſcirent hō ſz vt deꝰ. Ita dz in.c.ſi ſacerdos de offi.oꝝ. Deus eſt vt dixi.ſ.ad reuelandum q; nō pōt negari quin ſciat vt homo.

¶ Utꝛ liceat ſaltē reuelare de ſnīa cō- 5
fitentis.Ꝛ.tenent qdam ꝙ ſic illi q vtilis ⁊ neceſſarius eſt ad ꝑficienda q̄ requirunt ad illud ſoꝝ:q; adhuc gerit ꝑſonā dei:ſed alij ꝑſone non ſz. ⁊ hmōi opi.eſt Ric.vbi.ş.S.Bo.vero ⁊ pe.⁊ S.Tho.ea.di.tenent ꝙ licite pōt reuelare niſi timeatur de ſcādalo.⁊ hoc ſolum ei q pōt p:odeſſe ⁊ non obeſſe.ita tñ ꝙ ſacerdos cōſtituat ſe nunciū confitentis.Sed magis mihi placet opinio ꝓfati Aureo.vbi.ş. Sand.ea.di. ꝙ nullo modo:ſz q; confitens non poteſt diſpenſare in lege nature diuina ⁊

in essentia sacramẽti. Et tũ cautius est q̃ faciat sibi dicere extra confessionẽ hoc quod vult q̃ reuelet.

6 ¶ Utrum ille cui reuelat peccatum alicuius ex aliqua cã de inia ꝓfitentis tenẽdo opinionẽ q̃ hoc possit facere teneatur celare. ℟. sanctus Tho. vbi. s. q̃ sic sicut tenetur z interp'es celare.

7 ¶ Utruz in aliquo casu liceat reuelare ꝓfessionẽ. ℟. q̃ sic in. vi. casib'. ¶ Primus q̃ sacerdos indiget consilio. ita tñ q̃ dicens peccatũ sibi indetectũ in ꝓfessione nullo mõ referat ad personã ꝓfitentem taliter q̃ possit deuenire ad eius notitiam. illud ꝑz in. c. officij. de pe. z re. vbi papa nõ reprehendit legatũ petentẽ consilium de peccato: qũ asserit se in ꝓfessione habuisse in vli. vnde credo q̃ ꝓfessores nõ peccent mortaliter q̃ aliqñ etiã dicunt se habuisse tale peccatũ in ꝓfessione qñ in tali generalitate ita dicũt q̃ nullo mõ põt deprehendi persona q̃ ipsum ꝓfessa est: liz sit periculosuz talia referre nisi in casu necessitatis ꝓpositho hũdo pp scãdalũ z periculum ne deueniat in noticiam persone. ¶ Secundus casus in quo liz reuelare est de licentia ꝓfitẽtis: quod tñ nõ placet. vt dixi. s. ¶ Tertius casus fm ino. z sequit̃ pa. in. c. ois de pe. z re. est qñ quis ꝓfiteꝫ se velle facere aliqd malus: qz istud nõ est dictũ in penitentiali foro: z iõ ꝓpter rationẽ istius sacri non tenet celare: nec etiã ꝓpter ꝓceptũ leg̃is nature seu diuine rõne ꝓmissionis saltẽ tacite de'nõ reuelando: qz vt dicit sanctus Bo. in. iiij. di. xxi. intelligitur q̃ dz celare nisi veritas vel obediẽtia aliud exigat: vt est in ꝓposito. Nec ob. q̃ cõiter tenẽt theo. ea. di. q̃ nõ liceat qz dictũ eoꝝ limito z intelligo qñ q̃s ꝓfiteret se habere pecñ: de quo nõ põt penitere: z a quo nõ ꝑt nec vult abstinere: z hoc ideo confiteꝫ vt sacerdos ꝓbeat confiliũ z oret ꝓ eo vt deus eum illuminet z hmõi: z tale peccatũ nõ vergit in periculũ alioz liz tñ ipsius confitẽtis. nam tũc nullo mõ põt reuelari: qz talis ꝓfessio disponit ad cõtritionem z ꝓfir ad pcõz in ꝓspectu dẽl celationẽ fm Ri. in. iiij. d. xxi. ar. iiij. q. y. sed qñ vergeret in' periculũ cõtractꝰ vl' alterius: tũc si nullo mõ vult cessare talis quin illud faciat: credo sine ꝓiudicio q̃ nõ solũ põt: imo tenet reuelare ei q̃ potest. pdesse z nõ obesse vt malo obuietur. ¶ Quartus casus est qñ q̃s habet ꝑ alia viã peccatũ sibi detectuz in cõfessione fm sanctum' Bo. z Ri. z cõiorem opi. theo. in. d. xxi. di. Uez est q̃ ꝓpter scandalũ nõ dz reuelare nisi ꝓ necessitate vel vtilitate illud dicat vl' nisi tuerit dicere veritatẽ fm inno. in. c. ois de. pe. z re. z recitat pa. in di. c. dilectus. de excel. ꝓl. numq̃ tñ dz dicere se habuisse illud in ꝓfessione: quia fm Sco. vbi. s. peccaret mortaliter. Et idẽ dic si reuelat aliq̃d pluscꝫ sciat ex confessionẽ: puta scit semiplene aliqꝺ factũ ex ꝓfessione z plene in ꝓfessione: nõ liz sine peccato mortali nisi semiplene exprimere: vl' si hz dubie alr cꝫ dubie reuelare nõ dz. ¶ Quintus casus est qñ eẽnt aliq̃ ꝙditerũt interficere ꝓsby tez' cũ eis euntẽ in nemore: quoz vn' penitet z ꝓfiteꝫ añ nemoris ingressiũ. nã tũc põt sacerdos retrocedere: liz ex hoc alij socij cognoscãt socũ ꝓfessum fuisse ꝓditionẽ. Fz eni Sco. in. iiij. di. xxi. gñaliꝫ dici põt. q̃ signũ qꝺ de se ẽ indifferens ad significandũ. tale pcñ fuisse ꝓfessum. vel nõ fuisse: liz aliqbus sit signũ magis determinatũ ex aliquo ꝓsuppposito nõ tñ ex se est signũ reuelatum ꝓfessionis: nec ꝓ ꝓfis simplr illi citũ ꝓfessioni. Quidã tñ tenẽt q̃ in tali casu tenent potius intrare nemus e subire mortẽ cꝫ tali signo reuelare: sed eis nõ credo. Melius tñ faceret si alicꝫ cãm fingeret cur intrare rennit. Sz si nõ põt inuenire credo cũ Sco. q̃ põt desistere ab ingressiu cꝫ illi ꝓtale signũ deprehendãt ꝓfessionẽ ei fuisse facta. si tñ signũ nõ esset indifferens sed certũ nullo modo liceret signum facere: vel alio modo confessionem reuelare: sed potius tenet fm Ri. vbi. s. mortem sustinere ne confessionem reuelet.

¶ Sextus casus in quo ꝛ reuelare cõ fessionẽ est qñ id qđ dicit nõ est pcñ: nec est circunstãtia pcillius q ꝓfitetur Nã tale qđ nõ cadit sub sacrõ ꝓfessionis nisi esset gđ potẽs deducere ad manifestationẽ peccati. Vñ si qs ꝓfitẽdo tiuerat q in tali terra sunt boni fructꝰ: vel pulchꝛ castrum: vel q ex tali licito ꝑcio ꝺz dare centum ducatos alicui: ꝛ hmõi que nõ sunt pe ccata: nec deducẽtia ad manifestationẽ peccati licite ꝙ Ri. vbi. s. potest manifestare nisi talis ꝺnotescat ꝓfessori q talia sibi dicit sub sigillo secretꝰ: tũc non potest reuelare nisi ꝙ q sigillũ secreti potest reuelari vt. j. dicam.

8 ¶ Quid si ꝑsbyter haberet aliqꝺ peccatũ mortale qđ nõ posset ꝓfiteri nisi ꝓfessionẽ sibi factã reuelaret. ꝙ. ꝙ Ri. vbi. s. ꝛ Sco. q nõ ꝺz ꝓfiteri durante tali casu illud pcñ: sed sufficit confiteri de eo cũ ꝓposito confitendi qñ poterit facere sine ꝓiudicio sigilli cõfessionis ꝛ reuelatiõis ꝑsone ꝓfesse. Fortior eni vinculo tenet ad celandũ cõfessionem ꝙ penitens ad ꝓfitendum.

9 ¶ Utꝛ sacerdos q audit duos in cõfessione ꝛ vnus eoꝝ dixit se peccasse cuꝰ illo alio. ꝛ ille alius ꝓfitẽdo hoc nõ dicit possit eũ de hoc interrogare. ꝙ. q sic in gñe: ꝛ nõ põt dicere q alꝰ sibi reuelauerit nisi ille ex ꝓfessione sibi dixisꝛ.

10 ¶ Utꝛ sciẽs p ꝓfessionẽ aliquẽ excõicatũ teneat eũ vitare. ꝙ. fm Ri. vbi. s. q nõ etiã in secreto ꝙ p ꝓfessionẽ. Sco. tñ vbi. s. tenet q ꝺz eũ vitare si põt sine ꝓditione eius excõis. si vero hoc non põt facere qn eũ ꝓdat nõ tenetur. imo tenet nõ vitare qz fortiori vinculo ligat ad celandũ. s. p legẽ nature diuinã ꝛ ecclasticã ꝙ ad vitandũ excõicatum.

11 ¶ Quid si sacerdos sciat p ꝓfessionẽ q aliqs dormiuit cũ muliere in eccliã ꝙ. q hoc nõ potest reuelare episcopo nisi in gñe dicẽdo tale eccliã est polluta ꝛ indiget reconciliatiõe. ar. c. significasti. de adul. ꝛ. c. si sacerdos. de of. ordi. c hoc tutius est: ꝛ gdam tenent q nec etiam in gñe dẽat reuelare. q. q vertum credo qñ est oino occultum. qz sic nõ indiget reconciliatiõne.

¶ Utꝛ abbas vl aliꝰ ꝓlatꝰ possit ãmouere subditũ ab aliq̃ ofo pp delictum qđ scit i ꝓfessiõe. ꝙ. ꝙ Ri. ꝛ Sco. vbi s. q nõ etiã si scit eũ male vti tali ofício nisi qñ hoc facere posset sine suspitiõe penitẽtis ꝛ altertius cuiuscũq; q eũ ãmoueat pp ꝓfessionẽ: qz tũc possꝛ sed ego credo istud verũ nisi qñ talꝰ sbditus ꝓfiteret pcñm a q̃ nõ vult desistere ꝛ qđ ꝓgit. in pculũ aliorꝝ: qz tũc credo possit eũ officio ꝓiuare quando ad libitũ ipsius spectat ammouere vel cõfirmare. vt. s. §. vij.

¶ Quid de ꝑsbro q scit i ꝓfessiõe ipe ꝛ ꝺimẽtũ in mrimonio ꝺhẽdo: vel decanus i ꝓmouẽdo ꝛ p eũ pñtãdo. ꝙ. q secrete ꝺz eos monere vt desistãt q si ꝺhũt bñdicat nuptias si petit q ꝓtest ozdinãdũ ꝓtet qñ alr facere si pt sine manifestatiõe ꝓfessiõis facit qđ no. gl. ꝛ doc. in. c. vnico. ꝺ seru. i o. fa. Nõ qz etiã si diceret nõ sibi crederet nisi ꝗtenus posset ꝓbare: ꝛ sic frustra faceret

¶ Quid ẽ q cadit ꝺ sigillo ꝓfessiõis ꝙ. q directe se extẽdit ad oia q̃ cadũt ꝺ scrali ꝑsone vt sunt peccata. idirecte vero cadũt oia illa p q̃ deprehendi pt pcñ vel peccatoꝝ. vnde fm Ri. vbi. s. gcgd p se vel p accñs directe vel indirecte posset verecundiã vel ꝓfusionem vel malã suspitionẽ vel aliquod aliud nocumentũ gñare penitenti ex peccato ꝓfesso. cadit sub isto sigillo. Vñ locus ꝛ tẽpus ꝛ filia ex qbus põt deueniri in notitiam peccati confessi nõ sunt pr̃ sed sub relatione ad ꝑsonã que ipꝰ est ꝓfessa cadit sub isto sigillo. ꝛ durat etiam post mortẽ penitentis. fm Sco. vbi. s. Unde est ꝓceptum negatiuꝫ quod obligat etiam ad semper.

¶ Utꝛ ille cui ꝓfessꝰ reuelauit ꝓfessio nẽ teneat celare qđ sibi reuelauit. ꝙ. ꝙ Ri. vbi. s. q sic. imo plato sibi ꝓcipienti q reuelet nõ tenetur nec ꝺz obe-

dire q; talis confessor q fibi revelavit dedit de facto fibi ptatem loquendi non de iure. & ideo nullo mo; tenetur ei revelare.

16 ¶ Quid de illo q audivit a proprio aut a casu confessionis quas quotidie facit confessori. Ri. vbi. & tenetur celare de iure nature & divino. & io nullo mo; poterit sine peto mortali revelare sine consensu expresso penitentis. Et addit Sco. vbi. & q; qui dolose & insidiose audivit que quis confitetur peccat mortaliter.

17 ¶ Utru; persona cum qua quis peccavit cadat sub sigillo confessionis. Ri. vbi. & q; sic sine penitens potuerit suu peccatum confiteri sine expressione. illius persone: sine non.

18 ¶ Utru; penitens teneat celare penitentiam sibi a confessore iniunctam. Fm. Ric. vbi. & q; si penitens in manifestando quotidie sibi a confessore iniunctu faceret putidu; crimen fame proprie absq; vlla vtilitate aut confessori. q; si forte sciretur quotidie sibi iniuria incurreret odium aliquor. & hmoi. tunc tenetur celare. Si vo nec fame proprie resultat preiudicium. nec sacerdotii. tunc potest revelare si vult.

19 ¶ Que est pena revelantis confessionem. Ri. q; vltra peccatum mortale debet detrudi in arcto monasterio & deponi. vt in. c. omnis. de pe. & re.

20 ¶ Sed nunqd laicus revelas confessione sibi facta sit detrudendus i arcto monasterio. R. fm hosti. in. d. c. omnis q; non sed alia penitentia puniendus.

21 ¶ Cui incubit phatio q; tale revelanti confessionem. Ri. Pa. in. d. c. ois. q; si confessor confiteatur se dixisse tale peccm. sed negat se habuisse illud in confessione nisi prohibet se aliunde hoisse q; p confessione presumetur. Secus. s. q; in confessione hoit. ar. vj. q. v. placuit non tm punitet pena ordinaria. d. c. omnis. sed pena arbitraria quia non aperte committitur.

22 ¶ Utru; eadem sit ro de sigillo confessionis & sigillo secreti. Ri. q; is sigillu secreti & sigillu confessionis se hebeant fm infrius & supius. q; de sigillo confessionis est sigillu secreti & non econtrio. tm no est eadem ro de vno sicut de alio. Utru; est q; peccat mortali fragens quilibet istoru; sigillor. Utm is Sco. vbi. & q; sine ille qui alicui aliqua dicit exprimat q; ea dicit sibi sub sigillo secreti: sine non tenetur celare dumodo intelligat q; sub secreto ei dicit. Et addit Ri. vbi. & qui in hoc peccat si revelat crimen pditionis incurrit. Limita tm fm. S. Bo. ea. di. vere q; nullo mo; is revelare sigillu secreti nisi in duob; casibus. ¶ Primus qn veritas id exigit. puta q; ppter periculu alioru;. ¶ Secus qn obiecta cogit ad revelandu;. Utm sola duo & iuramentu & promissio no valet. Utm dicit Pa. in. d. c. ois q; si talis assimitur in testem tenetur revelare: quis sub sigillo secreti sit ei dictum. non tm tenet denunciare. q; aliud est testimoniu dicere aliud denunciare. na denunciare no tenet quis qd probare non pt. vj. q. ij. placuit. ij. q. i. si peccaverit. ij. q. vij. plerug;. Den. tm de gan. ix. quod dicit q; subditus q; recipit aliquid ab alio in secreto non tenens in damnum cuiuscq; no tenetur revelare et prelato precipienti: vt revelet. Et fm hoc limito. S. Bo. vt intelligat teneri ex obedientia qn prelatus vult scire qd pot cedere in detrimentu religionis. aut alterius. alis no. sigillum ho confessionis nullo modo is revelare nisi fm q; s. dictum est.

¶ Utru; confessor dicens aliqui sibi confessum de peccatis suis sit revelator confessionis. Ri. fm Ri. vbi. & q; no q; nihil occultu manifestat: is solum manifestum qd scit ex confessione q; si diximus q; peccm non habemus ipsi nos seducimus &c. i. Jo. i. Si vo diceret q; est sibi confessus de magnis criminib; & multis. bene esset revelator confessionis. Quidam et dicunt q; dicere talia voba s. hoc peccm audivi in confessione q; est peccm mortale. & satis ad hoc vt facere ter. d. c. cois. sed ego hoc non credo. Et est verius fm Sco. vbi. & nisi per talem deveniat in notitia; persone que eum confessus est. piculosius e tm talia dicere.

Confirmatio electorum an sit de

necessitate petenda.ff.q̃ sic de iure cõi ita q̃ electus ad regimen cuiuscũq; ec clesie aut religionis si administrationi dignitatis se ingesserit añ ꝓfirmatiõez siue tanq; prelatus.vel procurator. aut iconomus. aut alio nouo q̃sito colore i spũalibus aut tpalibus.p se vel aliũ in totũ.vel in pte añ ꝓfirmationẽ ipso facto priuat oi iure quod p electionez in ipsa dignitate hẽbat.c.auaritie de elec. li.vj. Fallit hoc i casu q̃ abbatissa electa a maiori parte.non tñ a duab⁹ partibus impugnat ne ꝓfirmet.q3 interiꝫ pt administrare.c. indẽnitatibus.§. fi vero.de elec.li.vj. Itẽ fallit q̃ ꝓfirmatio a papa est petenda. z electus est valde remotus ꝫ vltra italiã.tunc bene põt administrare in tpalibus z spũalibus añ ꝓfirmationez. Excepto q̃ nulli alie nationẽ facere pt.vt in.c.nihil de elec.

¶ Quod vez credo q̃si non est in mora petende ꝓfirmationis.als hẽbit locum pena.d.c.auaricie. Et quod dicit tex.de vltramontano.credo hẽat locũ in citramontano.q̃ cura eẽt vltramõtes.vt ꝫ Jo. z ioan.an.in.d.c.nihil. z Bul.in.d.c.auaricie. Secus esset si haberet p priuilegium.vt nos fratres mi nores q hẽmus q̃ electus gñal nr̃ statim potest administrare.

1 ¶ Utꝫ prefata hẽant locum in epõ.ff. He.in.d.c.auaricie ꝑm io.an.q̃ sic. Ex q̃ nota q̃ ꝓstitutio penalis emanãs ad coadiuuationẽ vel executionẽ iuris an tiq interpretat late vt includat ptenta in iure antiq̃ als non hꝫet locũ in epõ. q2 appellatiõe dignitatis non cõprehẽditur ẽpalis.vt dicit gl.in.c.ij.de pbẽ. li.vj. Sz hic sic.q2 in iure antiq̃ iclude bat epõs.vt in.c.nosti z.c.gliter de elec.

2 ¶ Utꝫ hẽat locum pfata pena in iperatore.ff.hu.z io.an.in.c.legim⁹.xciij. di.q̃ non.z vt ꝫ glo.in cle.vnica de inreuran.in ver. reges romanos potest administrare z oẽm iurisditionẽ exercere imperij q̃us pa.ibidem teneat cõtrarium.sed placet mihi opi.glo.

3 ¶ Q̃si ꝺ3 pfata cõfirmatio.ff.q̃.j. tres menses post ꝓtitũ ꝓsensum. alr limito cessante ipedimento.si nõ petat. vel ab electoribus:vel ab ipso electo:vl ab alio pro ipso electo est nulla.c.q̃ sit de elec.li.vj. In cathedralibus ꝑo z regularibus ecclijs quarum confirmatio a papa est petenda serua moderationez c.cupientes de elec.lib.vj.

¶ Et quo ꝺ3 peti ꝓfirmatio.ff.q̃. si electus est exẽptus ꝺ3 peti a papa. vel ab eius legato de latere si est aliqs sup illa prouincia.vt in.c.si abbatẽ de elec.lib. vj. Intellige q̃ tal exẽptus subest immediate pape.secus si mediate. vt sunt prouinciales ministri ordinis minor. qui q̃uis sint exempti.tñ hñt sup se gñales totius ordinis a q̃ hñt cõfirmari. Tñ Pa.in.c.i. de sup.ne prela.tz q̃ abbates ẽt exempti sunt p epos ꝓfirmandi. si ãt nõ sunt exẽpti debent ꝓfirmari p suos platos imediatos supiores.vtputa.epõs inferiores suos.Archiepõs epos suffraganeos suos.¶ Primas vel patriarcha archiepõs nõ exemptos. hec colligunt ex.c.cũ monasteriũ.z ex.c.nihil z ex.c.bone memorie.el.i. de elect. cum ibi no.z.lxiij.distin.illud.

¶ Quõ ꝺ3 fieri ꝓfirmatio a superiore vel ab eo cui de iure cõt.siue spãli puta ꝓuilegio.vel ꝓsuetudine pscripta siue ex delegatione ꝓfirmatio ptinet.ff. q̃ ꝺ3 vocare noiatim si est aliqs coelectus sil cũ eo vel apparet aliqs oppositor.als gñalis in ecclia in qua ꝺ3 talis esse vocatio ꝺ3 fieri: vt si qui sint q̃ se velint opponere cõpareant assignato termino peremptorio.ẽt si nullus appareat ꝺ3 ipse ꝓfirmator diligẽter examinare z electionis processus a personam electi.maxime in scia z honestate vite z etate q2 si indignum ꝓfirmat vel illegitime mortaliter peccat.z ẽ priuatus ipso iure a pte cõfirmandi pximum successorem illius.z confirmatio ipso iure est nulla.q̃si non vocatis qui sunt vocãdi si est aliquis coelectus vel alius q̃ velit opponere ꝫ electũ vel electionez z non discusso negocio fit. hec habentur ex.c.nihil de elec.z.ca.fi. de elec.lib.vj.cum ibi no.

6 ¶ Sz nūqđ si electꝰ admīstrat post ꝓfirmatiõē nulla cadat in pena de q̄ x. in pn. ff. gl. i. d. c. fi. q. si errauit in facto. puta credidit factaz vocationem z diſcuſſionē. z ſic nõ cadit: ſz excuſatur. ſz ſi errauit in iure non excuſat a dicta pena. de re. iu. ignoratia. li. vj. cū ꝑcor.

7 ¶ Utz pretacta nullitas ꝓfirmationis hēat locū in poſtulatione. ff. glo. in. d. c. fi. q. ſic in admiſſione poſtulationis q̄ fit a ſupiore q postulatū admittendo ꝓfirmat ſecus in poſtulatione q̄ eſt in eo q̄ poſtulat monacus electus a prelato ſuo. Sūt hz locum in pſtatione. vt ille cui fit pſtatio ſuet decretales. d. c. fi. Nec ob. ſi dicas q̄ pſtitutio vt penalis: z ſic extendi non dz. q̄ non ē penalis. cum non p̄mietur iure queſito ſz querendo. vide ibi doct.

8 ¶ Utz ſit ſuādū qđ dcm̄ eſt. §. iij. hoc dēti in oībus bñficijs etiaz ſimplicib⁹ ff. Be. in. d. c. fi. q̄ ſic. ſiue habeāt curā aīarum: ſiue nō. q̄ cum in omni bñficio requiratur exaiatio z confirmatio electi ſeu pſtati ſeu poſtulati. ſm Joā. an. poſt ho. in. c. propoſuit. de ꝓcef. p̄e. ergo ſeruanda ſunt p̄edicta.

9 ¶ Utrum in hoſpitali ſilr. ff. Lap. ſm ge. vbi. §. q̄ ſic ſi dat bñficiū per viaz p̄ſentationis vel electionis. ſec⁹ qñ non dat in bñficiū. q̄ tunc ſit cōmiſſio: nō electꝰ vel collatio: ſeu p̄ſentatio: vt in cle. quia contingit de reli. domi.

10 ¶ Utrū platus ſupio: poſſit ꝓfirmare ſine capᵗo. ff. Be. in. c. q̄ñ de cle. li. vi. q̄ Archi. hic poſt opin. recitatas z q̄ nō vz ꝓfirmatio ſi in abūtia capituli fiat. ar. eoꝝ que no. de offi. dele. cāſ. ff. de admi. tu. l. riciū z meritū in pnin. z. ff. ꝺ exerci. l. i. §. q̄ ſi plures. Et hoc verum niſi conſuetudo eccleſie haberet cōtrarium. quia tunc valeret cōfirmatio de conſue. c. non eſt. lxvj.

Onfirmationis ſacr̄m ad qđ valet. ff. Melchiades papa in. c. ſpūs ſcūs. de ꝑſe. di. v. q̄ valet ad augmētū gratie ad confirmandum in pugna ꝺ vicis z diabolum z armat z inſtruit ad agones hūius mundi z p̄elis.

¶ Utz ſit neceſſariū ad ſalutē. ff. q̄ nō abſolute. q̄ baptizatus ſi ſtatiz decedit ſaluaᵗ vt pz in. d. c. ſpūs ſcūs q̄uis non ſit ꝓfirmatus. tñ neceſſarium eſt. ita q̄ ꝺtēnens tēm ſuſcipe mortaliᵗ peccaret z dānaret. vt colligit ex. d. c. ſpūs ſcūs. cū ibi no. Et ꝓpea credo q̄ notabil. ne gligentia epoz in non ꝓferendo iſtud ſacr̄m. ſit eis peccatum mortale. p ar. in. d. c. ſpiritus ſanctus.

¶ Utz ſoli epi hoc ſacr̄m poſſint conferre. ff. q̄ ſic vt pz in. c. de his. z duobus. c. ſe. de ꝑſe. di. v. Tñ ſm Inno. in c. q̄to de ꝑſue. papa poſſet dare licētiaz ſacerdotibus vt ꝓferrent. q: ſm glo. in c. manus de ꝑſe. diſt. v. z ſequit Inno. vbi. §. ex demandatione pape quilibet clericus poteſt conferre ordinem z ſacramentum quod habet.

¶ Quibus dz ꝓferri iſtud ſacr̄m. qđ oibus fidelib⁹ baptizatis tā ſanis q̄ ēt morte pclitātibus. vt pz i. c. vt ieiunij. z. c. ſe. de ꝑſe. di. v. q̄uis glo. ſentire videat q̄ dēat dari ſolū ḥbitibus p̄ſeciaz etatem. ſ. xij. annoꝝ. non credo verū.

¶ Utz p̄fecte etatis voles ſuſcipe iſtū ſacr̄m teneatur ꝓfiteri p̄ius. ff. q̄ q̄uis teneat ꝓfiteri de mortali ſi qđ cōmiſit anteq̄ ſuſcipiat aliter peccaret mortaliᵗ tñ ꝓfiteri nō credo teneat de neceſſitate ar. d. c. vt ieiunij in ꝑbo moneāᵗ.

¶ Utz de diſcrimine tñ z illius anni debeat fieri. ff. q̄ ſic cuz ſit minoris neceſſitatis cōfirmatio q̄ baptiſmus. ar. c. quoniam de ſen. ex. li. vj. z. c. ſi q̄s de alio de conſecrati. di. iij.

¶ Utz omni tpe poſſit conferri. ff. q̄ ſic ar. c. omnes fideles z. c. de his. z. c. vt ieiunij. z. c. ſe. de conſecra. di. v. ſed eꝑs dz eſſe ieiunus. vt in. c. vt epi. de cō ſe. di. v. ſed non de p̄ecepto.

¶ Utz ieiunus tñ debeat ſuſcipe. ff. q̄ ſic. niſi neceſſitas aliꝰ ſuadeat. tamē credo ſit conſilium: non p̄ceptum. vt patet in. d. c. vt ieiunij. Et propterea dicit. Elle. q̄ melius eſt confirmari poſt p̄randium q̄ epiſcopo poſtea diſcedē te non poſſit confirmari.

8 ¶ Quid si quis oleo p:o chrismate sit vnctus. ff. h3 ho. & ino. i. c. vnico & sac. vn. q. d3 itez chrismate linīri. & d3 illa orō reiterari. signo te &c. Alie autē orōes q̄ p̄cedūt & sequunt nō iterant.

9 ¶ Que est forma huius sacramenti. ff. q. in iure nō inuenitur nisi q̄ i fronte chrismate debet signari. Tamen in pontificalibus cōmuniter habet. Ego te consigno signo crucis & confirmo te chrismate salutis. In nomine p'ris & filij &c. Et hec est seruanda.

10 ¶ Utrum sit reiterabile istud sacrm ff. q. non. vt in. c. dictum est. & c. se. ca. di. Et peccaret mortaliter sciens iterās: secus si ignoraret. aut dubitaret q̄ nō dicitur iteratum q̄ nescit factum.

11 ¶ Utrum nō confirmatus possit tenere aliū ad confirmationem. ff. q. non c. in baptismate de conse. di. iiij. Et si tenet non contrahit compaternitatez vt ibi patet concor. Tho. & Pe.

12 ¶ Quot possunt tenere ad istud sacramentū. ff. tantum vnus debet esse qui teneat. c. nō plures de conse. di. iiij. Sicut & in baptismo. vt ibidem.

13 ¶ Utruz ille qui tenuit in catheciſmo vel baptismo possit tenere in hoc sacramento. ff. q. cōsuetudo romana est q̄ nō. sed per singulos singuli suscipiant. Tamen fieri potest si necessitas cogit. alias non. vt in. c. in catheciſmo de conse. di. iiij. Sed no. q̄ hodie. ex consuetudine est: vt qui tenet in catheciſmo teneat in baptismo. & ideo sine peccato fit. Si tamen plures sunt. q̄ tenēt omnes efficiuntur compatres suscepti. vt in. c. fi. de co. spi. li. vi. Et ideo vir nō debet tenere vxorem & econuerso. q̄ oritur impedimentum.

Confirmatio sūmi pontificis ex certa scientia facit validum quod erat nullum respectu iuris positiui. fm Jo. de li. vt refert Pa. in. c. cum super de causa pos. & p:opt'ie. facit firmū q̄ alias est infirmū. Solēne quod nō est solemne supplendo defectus solēnitatis obmisse. q. qui. in p'mis de trāslac. c. i. de p̄cel. p'e. q. Si vero fit in forma cōmuni non ex certa scientia. nihil iuris tribuit: sed solū vetus confirmat. de confir. vti. vel inuti. c. dilecta. & c. i. in gl. & de p̄cel. p. q. diuersitatē. & de p̄uil. q. intentiōis. nec p'ipm derogatur iuri cōi. de of. o. l. & fi. iſtru. inter dilectos

¶ Confirmatio p'prie nō est q̄ī succesſo: p̄firmat p'stōnez p̄decessoris: seu eius gestā: vt dicit Pa. in. c. i. de loca. & est dictū Jo. vñ potius est ratificatio vel innouatio. Sed p̄firmatio ē q̄ī superio: confirmat factum inferioris. Quod no. q. facit ad multa. 1

Confraternitas an sit licita ff. Pe. de perusio tractatu & canonica portiōe epi. c. iiij. q. sic si fiat ex cā licita facit glo. in. c. fi q̄s clicoz. xi. q. i. que dicit q̄ fraternitates bene admittunt. q. ij. di. si q̄s despicit. Sed q̄ fiunt ad malū p̄hibent. C. de mono. l. vnica & hoc. d. Andreas barbatius in c. officij de testa. plene tractat archi. ēt in d. c. si q̄s despicit. & vide. ē. collegium.

¶ Utz statutum p̄fraternitatū quo cauetur ne q̄s' recipiat nisi soluat tñ licet. ff. Pe. vbi. ē. q̄ sic si fit ꝓpter honestā cās puta alendis pauperibus & hmōi d. c. si q̄s despicit. & ar. xxvi. q. ij. nō exē plo. Quidam tñ dicūt nō licere: q̄ excludit pietatē. f. ne q̄s recipiat nisi soluat: & videtur magis equū. Si tñ statutum diceret q̄ receptus soluat tñ omni mense liceret. Lodo. de ro. in no. dicit q̄ archi. q. ij. di. c. si q̄s despicit & cōsuluit q̄ si fit statutū p̄ veri ba affirmatiua sic valet. Si per verba negatiua. f. nullus admittat. sic nō valet. allegat. c. ad aplicā. & fimo. Et addit idē Lodo. q̄ si potestas inuenit societatē in qua fit statutū inhonestū potest statim eoipso cassare societatē fm Bar. in. l. sub pretu. ff. de extraor. cri. & sequitur Bal. in c. i. §. cōuenticulas de pa. te. in vſi. feu. 2

Diuratio est quando aliqui rebelli auctoritate in vnum se colligendo ꝓramenta interse dederunt. ij.

q.i.si clicorum.⁊ no.q cõiuratio ⁊ cõ
spiratio p vno eodẽq3 crimine accipi
untur.vj.q.i.Quarationũ.vñ coniurare
est sil' vel vnũ iurare. Qspirare vero est
sil' vel in idem spirare:ꝑm glo.in.c. cõ
stitutioné.de sen.ex li.vi.

1 ¶ Utr3 ois Quratio sit illicita.ꝓ.q ꝑ
pte cõspiratio:vt p3 ex ꝑcedẽtibus est
illicita.Sꝫ tñ aliqñ lat go mõ spira
tio seu Quratio q̃ alig Qurãt:vł in idẽ
aspirãt q de se est licitũ ⁊ bonũ: ⁊ tũc
ł3 talis Qspiratio.vt no.glo.in.d.c.si q
clico⁹ al'.i.q.i. Qcussionis .xxv.q.i.c.i.
no.ino.in.c.cũ.J. ⁊ Al.ꝺ sen.⁊ re iud.
⁊ Pa.in.c.exhibita de iudi. Qñ ergo
gs Quirat vt rebellet ꝓlato vel obedie
tie.⁊ hmõi sic est Qspirato⁹ vt p3 de ꝺ.
sig.Qstitutiõez.li.vi.⁊ sic Qspiratio ꝺ se
est mortale pcñ.Jn dubio ꝺo sp ꝓsu
mẽ mala ꝑm ino.in.c.i.ꝺ scił.⁊ Uin.i
c.fi.de testi.co.⁊ Jo.an.i.c.iij. de ꝺ.si.

2 ¶ Que est pena Quirantiũ vel Qspirã
tiũ.ꝓ.laici debent excõicari si ꝫ epin
ꝑm glo.in.c.fi.de testi.co.⁊ ꝑm Do.⁊
Jo.an.i vna libra auri ꝙdenari singu
li.Jn ꝓstitutiõe Federici.de pace te.c.
hac edictali.⁊ sigs tumultũ ꝫ aliquez
fecerit vel seditiosas voces emiserit ca
pitalis est pena.l.denũciamus.C.ꝺ his
q ad ec.Qsu.⁊.l.i.⁊.ij.C.de sedi.⁊.ff.de
pe.l.aut facta.⁊.C.de epił.⁊ cle.l.quẽti
culã.vbi phibent cet⁹ vel turba ⁹gregari nisi inueniat ꝓcessus exꝑsse.ff. de
col.illi.per totũ clerici debent deponi.

Onsanguinitas vię.j. matri monium.iij. impedimento.vi.

Onscientia quenit cũ le ge nãli roat creatuꝝ.⁊ cũ sinderesi in hoc qꝺ est regulare:ꝫ differũt in mõ.lex nãlis dictat ei bonũ faciendum ⁊ malũ fugiendũ:post hoc sequitur iudicium ir
rõne.⁊ sic formatur Qscia.vlterius fcõ iudicio ꝙ sic ꝺz ee segtur sinderesis q̃ est sintilla Qscie q̃ stimulat voluntatez ad bonũ faciẽdũ.⁊ sic p3 q Qscia ꝑpe est regula in rõe.sinderesis vero in voluntate instigando eam ad bonũ ⁊ fugiendum. hec ex Alex.in.iij. pte sum.

¶ Utr3 Qscia liget ad faciẽdum oẽ qꝺ ꝺictat p modũ ꝓceptiõis vel ꝓhibitionis.ꝓ.sanctus Bo.in.ij. sen. di.xxxix. ar.i.q.iij.q aut Qscia dictat aliqꝺ q ẽ ꝑm legem dei.⁊ sic tenet facere: aut dictat qꝺ est ꝑter legẽ dei.⁊ sic tenet facere vel Qsciaz deponere.vtpote si dictat necessariũ ad salutẽ festucã de terra leuare si nõ deponit Qsciaz aut nõ leuat: mortaliꝝ peccat. Aut Qscia dictat qꝺ est ꝫ legẽ dei.⁊ sic nõ ligat ad faciẽdũ:sed ligat ad deponendũ:q erronea error repugnãte legi diuine:vñ q̃diu manet ponit hoiem ex statũ salutis:⁊ ideo ne cessario tenet eã deponere:q sine faciat qꝺ Qscia dictat:sine ñ faciat sp mortaliꝝ peccat. Faciendo qꝺ dictat peccat mortaliꝝ:q facit ꝫ legẽ dei:nõ faciẽdo peccat mortaliꝝ:q faciendo bonũ facit in cõtemptũ dei:ꝺũ credit dictãte sibi Qscia:hoc deo displicite.⁊ sic intelligt xxviij.q.i.ꝟ.ex hiſ.de sy.p tuas el.vj. restł.spo.lras de prescrip.c.fi. qꝺ fit ꝫ Qsciam edificat ad gehẽnam.

¶ Quid si platus precipiat aliqꝺ qꝺ Qscia subditi dictat ẽt ꝫ legẽ dei.ꝓ.sanctus Bo.vbi.ſ.q tenet eã deponere ni si clar fit illud esse ꝫ legẽ dei. Et si nescit de illa iudicare ꝺz sapientiores cõsulere:vel p.oõnez a deo declaratione postulare.vel dic vt habet i.c. ingsitio ni.de sen.ex.q qñ scit ꝑ certo q est ꝫ legẽ dei nõ obediat:q mortaliꝝ peccaret:ſz potius tolleret ẽt excõicationem. Si nõ scit ꝑ certo ſz ex leui ⁊ temeraria credulitate:tũc ad Qsilitũ sui ꝓlati deponat. Si vero hẽat credulitatẽ ꝓbabilẽ ⁊ discretã.q̃uis nõ manifestã ⁊ euidentẽ.tũc ꝑpter obediẽtiam faciat qꝺ sibi ꝓcipit q tenet in tali ꝺubio ⁊ ꝑpter bonũ obedientie excusat:sed nullo mõ ex ꝓpria voluntate faciat: q nõ licet ímo mortaliꝝ peccaret:q qui amat piculũ pibit in illo. Et istud ẽ q ꝺicit ter.in.c. nõ solũ.ꝺe regula.li.vi. Decet ingt ⁊ expedit vt Qscie puritati nõ ꝺesijt iudiciũ rõis ne ꝺũ spũalis ꝓfectus q̃rit inde salutis ꝺispẽdũ incur

ratur. vide z.j. religiosus. §.xxix.

3 ¶ Utz cōfides de ꝓscia famam negligens peccet mortaliʒ. vide.j.fama.§.i.

Onsecratio episcopoꝝz archiepoꝝ infra tres menses post electionē z ꝓfirmationē differri nō debet nisi necessitas aliud suadeat. lxxv. dis. quoniam quidam.

1 ¶ A quo debet cōsecrari archiepus. §. q ab oibus suffraganeis suis q tūc ad metropolitanā ecclesiā sunt vocandi. de tē. oz. si archiepus z cū cōsensu ꝑmatis. c. placet. lxv. di. ita q fine eo si recipit execution ꝓsecratus. vt no. Inno. in. c. ne episcopi. de tempo. oz.

2 ¶ Quis ꝓsecrabit epm. §. si est exemptus ꝓsecrabit a papa vel de eius mādato. si vo nō est exēptus q archiepus cū duobus ꝑuincialibus epis: aut tres cōꝑuinciales epi ex iussu archiepi. Ita tn q oēs epi cōꝑuinciales sunt per epkaz regredi vt ꝓsentiant. vt in. d.c. nec episcopi. vbi dic Inno. q si aliqs epoz cōꝑuincialiū ptēnatur in cōsecratiōe archiepi vel epi q poterit agere vt puniatur executiōe officij sicut in electione agit vt cassetur. de elec. q sicut ar. de elec. cū in veteri. de arbi. cuz olim. lxv. di. nō debet. z etiam grauioz pna sibi poterit imponi.

3 ¶ Quo die debent consecrari predicti §. q die dnico hora tertiarū. li. di. qui in aliquo. quasi in fi. lxxv. dis. quod die z. c. ordinationes.

4 ¶ Quō dz fieri. vide in. d.c. ordinationes. §. melius in eoz pastorali. z qd sit de substantia no. in. d.c. ordinationes. lxv. di. in summa.

5 ¶ Patriarcha aūt z. pmas ac cardinales credo q a papa sunt consecrandi vel de eius mandato. z nō ab alio. ar. c. prudenda. z quod ibi no. xxiij. q. i. Dicit etiam Pa. in. c. memnimus de accu. q glibet prelatus ꝓfirmatus a papa nō pōt bñdici seu ꝓsecrari per inferiorē. nisi de licentia pape. vt in. c. cū in distribuendis. de tē. oz. nisi ꝑsuetudo aliud habeat. papa vero ꝓsecrat debet ab episcopo hostiēse. xxiij. di. in nomine domini.

¶ In quo loco sunt prefati consecran 6
di. §. q archiepiscopus in sua metropolitana ecclesia vt in. d.c. si archieps. aliʒ aūt vbi placuerit ad quē pertinet consecratio. lv. di. c. fi.

Onsecratio ecclesie a q̄ dz fieri. §. q ab epo propio nō ab aliēo nisi de licentia propij. facit. c. tua frnitas de ꝓse. ec. vel al. Non eps ergo nō pōt etiā de licentia epi. nec etiā reconciliare. vt in. c. aqua. co. ti. Dicit tn ino. ibidē q papa pluribus epis concessit vt possit simplices sacerdotes reconciliare ecclesiā. aqua tn ꝑus p epm bñdicta. Et sic pz q ex ꝓcessione pape solū pōt reconciliare nō ꝓsecrare. Intellige de ecclia ꝓsecrata. q: ecclia nō ꝓsecrata bñ pōt reconciliari p sacerdotē aq̄ exorcizata tn vt in. c. fi. de ꝓse. ec. vel al. q: aqua exorcizata pōt fieri p simplicē sacerdotē. Ex quo pz q nō oportet fiat per episcopū. vel de. licentia eius ꝑm glo. in. d.c. fi. Et est cōis opi.

¶ Quo tpe pōt ꝓsecrari. §. q in om- 1
ni tpe tā festiuo aʒ nō. d.c. tua frnitas.

¶ Quō dz ꝓsecrari. §. q modus ha- 2
bet. in eoz pastorali. z aliquid de ꝓse. di. i. oēs basilice. z qō no. Sed a pastorali nō est recedendum.

¶ Utz aliqn sit reconsecranda §. Pa. 3
in. c. ꝓpositi. de ꝓse. ec. vel al. q sic in tribus casibus. ¶ Primus qn nesciꝛ tur an fuerit consecrata. vtputa q: non apparet aliquod signū p qd appareat consecrata nec scriptura. nec testis z hmōi. de conse. di. i. ecclie vel altaria. q: nō dicitur iteratū quod nescit factū c. solēnitates. el. i. de ꝓse. di. i. c. veniens de presby. non bap. Secundus si pietes sunt cōbusti z decruſtati Ratio q: cōsecratio. z lūitio fit i ipsis parietib⁹ Et tō iz non corrūpit. si tn cōburant est reconsecranda glo. est de conse. di. i. ec clesijs. Secus si tectū comburatur vel destruatur: q: non est reconsecranda. vt in. c. ligneis. de consec. ecclē. vel al.

¶ Tertius si parietes ita cornuerint q̄ de nouo opz ipsam reficere ēt de eisdē lapidibus. Et ꝛ glo. ⁊ alig ibi velint q̄ si nunc vna pars reficiat. ⁊ postea alia q̄ nō sit reconsecranda. tñ Pa. vbi. s. tz q̄ dz recōsecrari. q̄ in spūalibus cō sideramus ꝓtatem ⁊ non fictionē. vt no. Archi. in. c. i. de voto. li. vj. Jō ē ve rū q̄ non ē in veritate illa ꝑma ecclia: nec ꝓsecratio q̄ fuit ī illa ꝑma est i ista. q̄ non est liquor q̄ cōmiscear. Et hanc opi. segtur Jnno. in ℟ica. eodez titulo.

4 ¶ In qbus casibus ecclia potuit ⁊ in diget reconciliatione. ℟. pa. in. d. c. ꝑpo fuisti ponit duos casus. ¶ Primus q̄ in ea effundit sanguis. Et no. q̄ effusio significat abūdantiā. ꝑ quo vide bo num tex. cū glo. in. c. cum illoz. §. q̄ si claustrales. de sen. ex. ⁊ ideo ex modica lesione: q̄uis modicuꝫ de sanguine effluat nō indiget reconciliatione. Aduer te q̄ ista effusio sanguinis opz q̄ sit ſa cta ex ꝓtentione. vel ex inūnia fm Ro do. q̄ si furiosus vel ligno cadente effunderet sanguis nō esset reconcilian da ⁊ hoc vt velle Hug. de conse. di. i. ecclesijs. ⁊ No. in. c. si ecclia. de conse. ec. vel al. ¶ Secūdus q̄ in ea aliquis occidit. ꝛ sanguis non effundat. puta q̄ suspēditur ⁊ hmōi ⁊ intellige de homicidio violento vel inīurioso. fm no. in. c. vnico. eo. ti. li. vj. Secus in ho micidio casuali. vel cum gs se defendē do altō occidit. vel si sctis ibi occidat. q̄ tunc non est reconcilianda. Sz glo. in. d. c. vnico tz q̄ in hoc vltimo casu polluitur. ⁊ est reconciliāda. sed nō' la nandus est locus vbi sanguis effusus ē Et communiter hoc tenetur.

5 ¶ Sz quid si gs ī ea letaliꝫ vulneret. ⁊ ex eccliam moriatur. ℟. glo. d. c. vnici q̄ reconciliabitur ēt si sanguinē recol legisset in scintella. ꝛ non ex̄trio si vulneratur extra ꝑgit ad eccliam. ꝛ ibi moriatur ⁊ sanguis effundat. non recō ciliabitur. Sicꝫ dic fm hug. si extis in tecto eccl'ie sagitetur non reconciliabitur. q̄ extra eccliam vt factum.

6 ¶ Quid si gs sane mentis ſctim vulneret vel occidat in ecclia irato aio. ℟. Be. in. d. c. vnico q̄ reconciliabit si est publicū. de sen. ex. ꝓtingit. el. i. q̄ homicida ē. Secus si esset furiosus ꝛ non sane mentis ar. Le. si furiosus. de homi. Tertius q̄ excōicatus sepelitur in ecclesia vel paganus. q̄ si erat ꝓsecrata ē reconciliāda ⁊ corpora p̄dictoꝝ prohi cienda si discerni pūt ab alijs. de cōse. di. i. ecclias. ⁊ de ꝓse. ec. vel al. ꝓsumsit ⁊ ibi pa. ponit istū cū casu. sc. ¶ Quar tus q̄ sunt ꝓsecrata p notoriū excōi catuꝫ. Nā ea que ꝓsistunt in exteriorib' bñdictionibus ⁊ ꝓsecrationibus facta p notoriuꝫ excōicatum nō dz p fideles exercitari añ reconciliationē. ¶ Quin tus fm glo. in. d. c. ꝓposuisti. q̄ pie tes succesſiue repantur. ꝛ credo sit re consecrāda. ¶ Sextus q̄ effundit' se men. de adul. c. significasti. Sz q̄ est occultū nō polluit. vt tz glo. in. d. c. vni co. ⁊ ex. d. c. significasti. in ℣. publice. ⁊ fit publicū. vel ex ꝓfessione coꝝ q̄ fece runt. vel rei euidentia. Et intelligunt q dam de oi effusione seminis crimino sa. Secus de effusione q̄ fit in cōis. ⁊ ea q̄ fit in matrimonio cā procreande ꝓlis ⁊ hmōi. Contrariuꝫ tñ tenetur cōiter. vt pz in glo. d. c. vnici. ⁊ qō ibi no. vt hēat locum in oi polutione humana. Et hoc magis cōsonat tex. in. c. ecclesijs. de conse. di. i. ⁊ hoc tene.

¶ Quid si ecclia non erat ꝓsecrata. ℟. 7
q̄ q̄uis ecclia nō sit ꝓsecrata tñ polluit seminis aut sanguinis effusione. vt pz in. c. fi. de conse. ec. vel al. ⁊ dz lanari aq̄ exorcizata tñ ꝑ sacerdotez. vt ibidem.

¶ Utz celebrans in ecclia poluta effi 8
ciatur irregularis. ℟. Be. in. d. c. vnico q̄ nō de sen. ex. is q lib. vj. tñ in ea non dz celebrari. de ꝓul. tuarꝫ in ꝑn. Dicit tñ Lapus q̄ talis ē suspensus ab ingres su ecclie. de ꝓbi. eꝑoꝝ li. vj. ⁊ si cū ta li suspēsione in ecclesia diuina celebra ret vt ꝓtius suo agens officio erit irregularis de sen. ex. is cui. li. vj.

¶ Quō dz reconciliari ecclesia poluta. 9
℟. q̄ cū aqua de q̄ in c. cōsuluisti. ⁊ in c. aq̄. de ꝓse. ec. vel al. Et sicꝫ cimiteriuꝫ

ſz melius hẽtur in paſtorali. ⁊ ſic fun.

10 ¶ Utz faciens conſecrare eccliam poſſit cõpelli ad ipſas dotandã. ff. Pa. in c. cuz ſicut de conſe. ec. vel al. ſic. ⁊ dos dz eſſe tanta q̃ vnus ꝓſbyter cũ miniſtro poſſit vĩẽ habito reſpectu ad obuentiones ſpuales. Et ſi eẽt collegiata habeẽt reſpectus ad nũez. collegiatoz. Fallit hoc in eccleſijs mendicantium.

11 ¶ Utz poſſit aliquid exigi ꝓ conſecratione eccleſie. ff. q̃ non. vide j. Simonia. iiij. ℌ. xx.

Onſecratio altarſ ẽ alia a conſecratiõe c. i. de cõſe. ec. vel al. Ideo vna ſine alia fieri põt de quo vide. ẽ. Elitare.

Onſecratio cimiterij q̃mõ dz fieri habetur in paſtorali.

1 ¶ Quõ polluitur. ff. q̃ ſi cimiteriuz eſt ꝓtiguuz eccleſie tunc poluta ecclia polluitur cimiterũ ſed non econuerſo. vt in d. c. vnico de conſe. ec. vel al. ij. Si bo non eſt ꝓtiguũ eccleſie vel ſi eſt ꝓtiguuz ſz non polluitur ecclia. tunc polluit̃ per ſanguinis vel ſeminis effuſionez. ſicut dictũ eſt de ecclia. Item q̃ aliquis ex cõicatus vel infidelis in eo ſepelitur. vt in. d. c. ſiluiſti ⁊ in. d. c. eccliam. el. ij. aduerte tñ q̃ ſi eſſent plura cimiteria ꝓtigua. tũ pietez hũtia in medio ſe iun geñt q̃ poluto vno non polluit̃ alĩud ẽt ſi per portam mediaz hẽat acceſſus de vno ad aliud vt in. d. c. vnico.

2 ¶ Sed qd ſi polutio vel ſanguinis effuſio fiat in porta in medio poſita. ff. Jo. An. vt refert Be. in. d. c. vnico. q̃ illud cimiterium eſt violatũ cuius cauſa pies ⁊ porta fuerunt facta quaſi ſit illius acceſſio. p. l. ⁊ ſi non ſunt. ℌ. pe. ⁊ vltimo. ff. de aur. ⁊ ar. le. vbi dñ ſpectam̃ que res cuius rei ornãde cã fuerit adhibita non que ſit pretioſior. Et ideo legato auro legata ſunt vaſa aurea ⁊ legatis gẽmis. gẽmea vaſa. ⁊ ſm hoc ſi ne gemme ſint in aureis vaſis. auro cedent. ⁊ idem de argento. cum. l. ſe. Et dicit Be. ibidem q̃ in dubio pies interme dius videtur principaliter factus vt faciat duo cimiteria non acceſſorie. vt innuit tex. ibidem.

¶ Utz ſiſt fit dicendũ ſi polutio vel ef fuſio ſanguinis fiat in porta eccle. ff. Be. vbi. ẽ. q̃ Joã. de Imo. dicit q̃ ſic q̃ intra clauſurã hoſtij verſus eccliaz eſt facta. Secus ſi ẽ parte q̃ eſt ex̃ clauſuram ar. no. p Bar. in. l. i. ff. de dona. 3

¶ A quo dz reconciliari. ff. q̃ ab epo ſicut dictum eſt de eccliꝫ cum aqua be nedicta. vt in. d. c. conſuluiſti. 4

¶ Utz debeat quis ſepeliri in cimiterio poluto. ff. q̃ non. vt in. d. c. vnico. 5

¶ Utrũ corpora excõicatoz hereticoz aut paganoz ſint exhumãda q̃ſi cõſecrare vult cimiteriũ. vel recõciliare poluũ. ff. q̃ ſic ſi diſcerni poſſunt de cõſecra. di. i. eccleſiam el. ij. 6

¶ Utrum reconciliata eccliꝫ reconciliatum ſit cimiterium. ff. ſm archi. ⁊ ioan. an. in dicto cap. vnico q̃ ſic ſi eſt contiguum. alias ſecus. 7

Onſecratio veſtimentorum ⁊ vaſoz ad diuinum cultum neceſſariorum ad quez pertinet. vide. ẽ. Benedictio. ℌ. i. ⁊. ij.

¶ Utz poſſit alienari. ff. q̃ in vſus p phanos nullo modo debẽt conuerti q̃ ſemel deo dicata ſunt. ſed vetuſtate cõſumpta debent comburi. ⁊ cineres in eccleſia reponi. c. cuz ſemel. ⁊ quod ibi no. xix. q. iij. ⁊ in regula ſemel deo. de reg. iur. lib. vj. Poſſunt tamen vaſa eccleſiaſtica ⁊ calices contracti ſeu miniſti vendi in caſibus conceſſis de quibus ẽ. Alienatio. ℌ. ij. ⁊. q. ij. li⁹ ius. ⁊ in glo. prefate regule. Integra non niſi alteri eccleſie vel loco religioſo. vt in. c. ligna. de conſecra. diſtinc. i. 8

Onſecratio virginum quo tempore debet fieri. ff. q̃ in die epiphanie noſtre. ⁊ in natalibus apoſtolorum. ⁊ per totam ebdomodam reſurrectionis. ⁊ ol die dñico. vt no. xx. q. i. ℌ. velamen. ⁊. c. ſe. ⁊ in caſu neceſſitatis puta periculi mortis oĩ die puato. xx. q. i. deuotis. ⁊ i gl. c. ij. de ꝓſe. ec. vel al.

imo.in.c.i.de tẽpo.or.tz q̃ etiaz in so lennibus festiuitatibus pñt cõsecrari.

1 ¶ Ex quo debẽt cõsecrari ℟.q̃ ab epo prozpto.vt in.d.c.deuotis.

2 ¶ Utz illa q̃ ẽ corrupta sit cõsecranda ℟.q̃ nõ.xxvi.di.acutius. z.d.c. deuotis.z.c.innẽculas.ea.q.Et q̃tus fuerit violenꝫ corrupta.nñ ꝓsecrãda nõ ẽ qz lz corona ei duplicet q̃tũ ad meritum nõ tñ hẽbit aureolã virginũ vt no.in sũma.xxxij.q.v.facit.c. ille famule.ea.q.Sed theologi tenent z bene q̃ habebit.z nec ꝓpter hoc nõ ꝓsecrat. sed qz ecclesie nõ ꝓstat an ꝓsenserit vel ne.

3 ¶ Quid fiet de ea q̃ occulte corrupta fuit z nisi ꝓsecret iminet scãdalũ.℟.q̃ eps sil'abit eã ꝓsecrare facẽdo ea que nõ sunt de sba ꝓsecrationis z obmittẽdo substãtialia.qõ lz sicut patet in.c.i. de his q̃.vi.me.ve cã fi.z facit.c.vtilẽ.xxij.q.ij.z nomen virginitatis mutabit in nomen castitatis.

Onsentire videtur ℞ Jn no.in.c.i. gene si de elec.q̃ quis tacet in actu honorabili seu ꝑcupiscibili.sed in actu vitupabili z ꝓiudiciali z in quo ẽt verecũdi log z ꝺicere plerũq; videt dissentire.l.filiusſa ℌ.inuitus. z ibi gl. ff.de.pcu.z est glo.in.l.q patit'.ff.man. Et gl.i.c.plerũq;.vj.q.vij.limitat Jo.ꝺ imo.i.c.vſa de loca.z gl.in.c. diacon' xxvij.di.z in.d.l.q patitur q̃ actus q̃ fit in ꝓiudiciũ valet etiã illo ꝺtradicẽte. Secus si nõ vz nisi pñs ꝓsentiat qz tunc tacẽs hr̃ ꝓ ꝓsentiẽte.Exemplus primi vendo rẽ aliẽnã ꝺño pñte z tacente.z sic nõ vz.qz etiã eo absẽte vr̃ ꝺicẽte potuit vẽdi in ꝓiudiciũ vẽdentis.vt no.in.l.rẽ aliẽnã.ff.de ℣hen.ẽp. sicut z legare pñt rẽ aliẽnã in ꝓiudicium sui heredis vt no.i.c.filius ꝺ testa. Exẽplũ scõi.ipignorat qs rex alienam pñte ꝺño.z sic vz vt no.i.l.gaius.ff. de pl.ac. Et de hac ꝺistinctiõe hẽs tex. singulariter in l.sepe.ℌ.cur aũt his.ff.de re iudi.facit.l.si seruus cõis.ff. de do.inter vi.z vxo.vbi frater donãs rẽ cõem sibi z ffi pñte fratre z nõ ꝺicente va let ꝓcessio.facit.c.ꝓtinebaꝫ de his q̃ fi. a pzi.vbi si ꝑtus ꝓtulit bñficiũ pñte capitulo z nõ ꝺicente tenet collatio. facit qꝺ no.bal.in.l.si tutor.C.i g.cau. in inte.re.nõ est ne.vbi ꝺicit q̃ si quis scit aliquẽ se gerere ꝓ eius ꝓcuratore. tũc ti ꝺtradicẽdo põt illũ ipedire. si tacet ꝓsentit.Secus si nõ põt impedire. Simlẽ decisionẽ ponũt ꝺnm ꝺ rota i hñtibus cãs cõmunẽ si vnus illoꝝ ꝓstituit ꝓcuratorẽ vt consentire videatur si possint ipedire.z qꝺ not.bal.in l.ij.ℌ.si vie.ff.so.ma.vbi ꝺicit q̃ qñ cõsensus regritur ad habilitandã ꝑsonã nõ contradictio habetur ꝓ cõsensu. vt in l.quo enim.ℌ.i.ff.re ꝛa.ha.vbi ꝺicit glo.nõ ꝺtradicere ratihabitiõi par est.Ex quo arguit bal.q̃ satisfactũ est statuto florentinoꝝ requirenti ꝓsensus consanguineoꝝ in ꝓtibus si consanguinei sciunt nec cõtradicunt ꝓ quo facit illud singulare ꝺictus bal.in.l.potuit i vltima.q.C.de iure.deli. vbi vult q̃ si pupillus maior infante vna cum tutore ingressus est possessionẽ q̃ per hoc hereditatis est legitime ꝓhẽsa. Nec ob. q̃ auctoritas debeat ꝓestari verbis expressis: vt facit l.i.ad fin.ff.de auc.tu.qz hoc est verum circa actus expressos. sed in tacitis tacite loquimur rebus ipsis z factis.iuxta illꝺ:z factus loquimur.argumẽtum in.l.de quibus .ff.de legi.z.l.itẽ qz.ff.de pac.facit qꝺ idem bal.in.l mãdatum.C. man.in.vicol.ꝺicit q̃ societas ꝺtracta cum patre intelligitur cũ filio renouata si interueniat patientia tutoris. Jtez aliud ꝺcit. in.l.post mortez.ff.de adop.vbi idem bal.ꝺicit q̃ si filius virit seoꝝ sum a pñe negociãꝺo.vt emãcipat' p.x.ãnos pñe sciẽte z patiẽte ꝓsumit emãcipatus.

¶ Sed nunquid in actu negatiuo requiratur ꝓtestatio ne videatur consentire.℟.q̃ in actu negatiuo abstinẽs z tacens nõ habetur ꝓ cõsentiẽte.facit qꝺ no. Posti.z inno.in.c. olim inter.de re.spo.z qꝺ no.in.l.ie.vnica.de pcu.iuncta glo.l.ſi.ff. de procu. Simliter no.q̃ quãꝺo duo ꝓponunt.

vni.z solū negat vnum vt alterū affirmare.vt in.c.nōne bñdictinus de p:e sumpt.facit.c.de postu.pla. Sed bñ attende istā.q.quomō tacens vt consentire:q: vt esse quasi brocardica qō. q: multas patitur limitationes.

2 ¶ Utr exīs in consilio z tacentes qñ aliqō malum tractat sint culpabiles.ff. q exīstes in consilio inuoluuntur pcō z tenēt ad restitutionē de dāno. z sīr de quibuscūq; aliis qñ malo obuiare pōt z non facunt. Nō q: qui tenetur loq z tacet ꝓsentit in eius pudiciuz.l. de etate.§.qui tacuit.ff de interro.ac.z c.si post prestitū.de ꝓe.li.vj. Quibus aūt de vniuersitate tenet votus suū exprimere in ꝓcernentibus facta cōitatis ex debito officu. ar.in.c.i.de his q fi.a ma.par.ca. Et ideo ibi dicit Inn q: ni si ꝺdicat si aliqua ibi male agerentur hȳ p:o ꝓsentiente q ad pctm z quo ad penā. Quod gdez vlr quo ad culpam hēo pro indubitato de q̄cūq; q pōt obuiare pctō ne cōmittat z nō facit.xxj. q.v. hoc vt. Sz de pena nō credo. nisi in plato vel cui ex offo cōpetit. vt istis g hñt vocem in capitulo.ar.cox q: no. in.c.negligere.i.q.vij. vl nisi dolose tacat z non phibeat.ar.cox.q.no.in.c. q̄te de sen.ex. Et sīm hāc distinctionez limita bar.in.l.vlt.ff. de pici.vbi vult q: solum teneatur obuiare q est subiectus illi.qui dz offendi sicut seruus filius z glo.in.l.culpa caret.ff.de reg.iur. z tex. Insti.de pu.iudi.§. alia qui vult q: ꝓscius q̄tis exneus sit puniatur intelligē qñ hz ex offo. vel qñ dolose ,nō prohibetur vel in crimine lese maiestatis.l.qui quis C.ad.l.iul.ma.

3 ¶ Qñ dz prestari ꝓsensus.ff.vt colligitur ex Bart.in.l si qs mihi bona.§. iussiuz.ff.de acq.hȳ.z Pa.in.c. cū nos. de his q fi.a p:.z ab aliis doc.ibidez q: q̄cūq; in actu regritur iussus alicuius.z tunc dz pcedere.vt in.d.§.iussiuz.qñq; regrit auctoritas.i.ꝓsensus auctoritabilis.z dz interuenire in ipso actu sīm q: ꝓbiz sonat.vel modicū ante seu īm mediate postq̄ vi.d.§.iussiuz.z i.l.obligari.§.tuto:.ff.de auc.tu.z Insti.eo.§. tuto:.qñq; regrit lnia z dz pcedere.c. 13.de regula.q̄cūq; ꝓsiliuz.z dz regri asi z expectari rñsiuz.c.cū in veteri.d elec. qñq; regritur ꝓsensus z tūc si de solēnitate actus regrit vt interueniat certo tpe non pōt interuenire post.c auditis tūcto.c.q: pp de elec. Aut nō regritur certo tpe.13 simplr ad validitatē actus z tūc si actus tenuit pt cōsentire sp.vñ canonicus ptēptus in electōe pt ꝓsentire qñcūq; vult.c.qd sicut de elec. Si ꝺo actus nō tenuit.z tūc pōt ēt interuenire post scīm.13 validat actū. nō vt ex tūc.13 vt ex nunc facit qd no.glo.in regula ratū z in regula ratihabitio. z in regula nō firmat.de re. iur.li.vj.qd limito vez in alys.13 nō in sacris.

¶ Quid regritur vt ratihabitio cōfirmet actū pcedentē.ff.bal.in.l.fi C. ad macedo.z in.l.obseruare.§.fi.ff.de of. pcon.multa dicit. ¶ Sed tu dic clarꝰ q: pmo oz sit scīm noie meo.vt in.d.regula ratū. Intellige sm glo.in.c.cum qs de sen.ex.li.vj.factum noie meo qñ mea ptēplatione fecit. ¶ Secdo q: habeā ratum tāq; gestus noie meo. Nam possiuz hȳe ratū factum 13 q̄litatē facti non.s. q: sit scīm noie meo.l.cū interdicto.C.ar.tu.z no.i.l. pōponius.ff.de nego.ge. Et ista est opinio Ja.de are.ap probata.in.l.i.§.deiecisse.ff.de vi.z vi. ar.z p glo.sm Bar.ibidez in.§.13 z si cū qs.13 sm bal.sit gl.9ria ibidē in.§. quotiens.hic tñ aduerte.q: non solum ratihabitio exp̄ssa sufficit 13 ēt tacita in maleficijs.vtputa q: nō reuocat postq̄ scit q: est factū noie eius aut non ꝺdicit.vt li.nō ꝓo.c.i.in fi.de offi.delega. c.cum olim.el.i.C.de ince.nup.l.cū an cillis.C.deser.l.i.z no.glo.in.c.cū ipositionibus.de iureiur.li.vj.q: tunc est ratihabitio ꝓsumpta.vj.q.i.notiz. Secus ēt in non maleficijs. ¶ Tertio q: actus nō regrat pñtiā.q: q pñtiaz regrit ratihabitio non pt 9firmare. Insti.de auc.tu.§.tuto:. ¶ Quarto regritur sm pa.in.c.i.de 9uer.in fi.q: extrema sint habilia ad illū actū ꝓcreādū.

ſ.tps in quo actus geſtus eſt. ꝛ ratiha-
bitiõis tps quia ſi vnũ iſtoꝝ deficit nõ
ꝓcedit ratihabitio q; cũ ratihabitio ſit
fictio turis nõ põt ꝓcedere ſup ipoſſi-
bili. de q̃ plene q̃ bar. in l. ſi is q ꝑ em
ptoꝝ. ff. de vſuca. Exẽplũ q̃dã noie in
fantis interficit maior factus ratihꝫ.
certe talis ratihabitio nõ retrotrahit.
q; ipoſſibile erat tũc tpis talẽ mãdare.
Exẽplũ de alio extrẽo. Sib aliꝫ hẽbaꝫ
terminũ ad aliqd agẽdũ. amicus meꝰ
noſie meo fecit. ego poſt terminũ ratũ
habui: nõ retrotrahit: q; ſicut poſt ter-
minũ nõ potuiſſeꝫ vere facere. ſic nec
ficte. Rõ q; vbi certũ tps ẽ de ſba: ibi
oꝫ obſeruari tps alis actꝰ ẽ nullus ipſo
iure. ff. de excu. tu. l. ſcire oꝫ. ℌ. ꝓñs. q; re
cedere a tpe eſt recedere a forma. ff. de
ver. ob. l. q̃ rome. ℌ. augerius. vide bo-
nã gl. i. l. ſi ego. ff. õ neg. ge. in fi. ꝛ ꝓo
hoc facit tex. in l. bonoꝝ. ff. de. ra. hꝫ. vi
de bonã gl. in. c. q̃ſ ſit de elec. li. vi. facit
q; no. Lar in cle. q; circa de ele. vbi
dicit q; fictio nõ põt id q; ſim natura
eſt ipoſſibile exẽplũ inſti. de adop ℌ.
minor. ẽ. vbi gs nõ põt adoptare eum
quem nõ antecedit ꝓ tot annos q; eũ
generale poſſet. Similiter non poſſet
fingi q; gs vineret hodie qui. ccc. an-
nis preteritis mortuus eſt inſti. de ex-
cu. tuto. ℌ. ſ; ſi in bello. ¶ Quinto re-
quiritur ſm Inno. in. c. ꝓuidentiaꝫ de
offi. dele q; illud quod quis facit vale
at. vt ſit aliqd q; quod nihil eſt nõ po
teſt ratũ haberi. vnde excõicans noie
alterius nõ valet: licet ille ratũ habeat:
niſi ipſe qui poteſt excõmunicet. Simi
liter ſi quis iurisdictionem faciat nomi
ne iudicis nõ põt ratum haberi quia
que facti ſunt ꝛ ſolennitatem requirũt
nõ poſſunt rata haberi. Et ideo cũ ſen
tentia a nõ ſuo iudice lata ſit nulla de
iudi. at ſi clerici cum alie ſolennitates
requirantur quas ipſemet qui ratũ ha
bere vult ſi obmitteret nõ teneret quod
facit: ergo. nec ratum habere põt ſi ab
aliq̃ obmittant. facit. d. l. obſeruare in fi.
¶ Sexto requiritur q; poſſit manda-
tum ꝑ alium fieri: quia ſi per aliũ non
poteſt fieri ratihabitio nõ retrotrahit
vtputa facit quis adulteriũ vel iomica
tionem nomine meo nõ poſſum ratũ
habere. vt dicit glo. in. l. i. ℌ. quetiens
ff. de vi ꝛ vi ar. ꝛ Ly. in. l. nõ dſis. C.
de accu. ꝛ in. c ſciant cuncti. de elec. li.
vi. limita iſtũ vez in aliꝭ que nõ ſunt
delicta: ℨ q̃ ad delicta: lz ſi ꝓprie ꝓmit
tat ſi iterpretatiue: ideo eadẽ pena pu
nietur tanq̃ eiuſdem delicti particeps
ꝛ mãdato: vt notat bal. in. l. vnica. ℌ.
ne aũt. C. õ cad. tol. ¶ Septimo q; lex
nõ requirat niſi delictũ ſimpliciter: q;
ſi lex regreret maleficiũ. ꝛ ꝓ pnã ma
chinationẽ: ſeu tractatum nõ ſufficeret
ſola ratihabitio. facit glo. ꝛ Jo. an. in
c. i. de conuerſione ꝓiuga ex quo patet
q; licet mulier habeat ratum homicidi
um viri poſt mortẽ. tamẽ q; requiritur
machinatio ꝓ pnã. Ideo nõ impedi
et matrimoniũ ſequẽs cũ illo q occidit
ſm Be. in. c. cum qs de ſen excõ. li. vi.
¶ Utz actus qui ꝺz expediri per ꝺſen
ſum in cõmuni preſumum valeat ſi ſin
guli ꝺſentiant vt ſinguli nõ collegiali
ter. ℟. Pa. in. c. cum in eccleſia de cau
ſa poſ. ꝛ ꝓpꝛ. q; nõ. vt in. c. geneſi. de
elec. ꝛ. l. ij. C. de decurio. nec eſt ſpecia
le in electione ẽjus glo. dicat cõtrariũ
in. c. i. de re. eccle. nõ ali. li. vi. ¶ Sz tu
tene q; nõ valet. Et hoc ſentit poſtmo
dũ Jo. an. ibidem in nouella. ꝛ firmat
Jo. cal. in. c. cuꝫ omnes. de ꝓſti. ꝛ bar.
in. l. omnes populi. ff. de inſti. ꝛ in.

Obſeruatoꝝ qs poteſt eſſe. ℵ. q

ſi ꝺaꝭ a papa oportet q; ſit epꝰ
vel ſuperioꝝ ꝓlatus: vel abbas: vl ha
bens dignitatẽ: vel perſonatum in ca
thedralibus: aut collegiatis eccleſijs.
Item q; nõ ſit de iuriſdictiõe vel do
minio ſeu deſtrictu eccleſiaſtico. vl tpa
li ullius cui ꝺaꝭ ꝓ obſeruatoꝛe: exceptis
ullis q regibus ꝛ reginis ꝺatur. Item q;
nõ ſit obſeruato: ꝺ obſeruatoꝛis ſin. Inſtur
hec in. c. hac ꝓſtitutione. de offi. dele. li.
vi. ꝛ extra ciuitates vel dioceſes in qui
bus fuerint deputati: vel alibi q̃ in ci
uitatibus: ſeu locis inſignibus vbi co

pla possit haberi peritor: pcedere nõ possunt. nec aliquos vltra vnã dietam a fine diocesis eorundem trahere possunt vt in.d.c.hac constitutione.

1 ¶ De ghus possint se intromittere. ff. q̃ solũ de manifestis iniurys & violentys. & si de alys se intromiserint: vl̃ ad ea q̃ iudicialẽ indaginẽ requirũt suas potestatẽ extenderit sunt suspẽsi p vnũ annũ ab officio: & pars q̃ hoc fieri pro curauerit excõicatiõis sniam incurrit ipso facto a qua nõ poterit absolui nisi primo satisfaciat integraliter de expensis vt in.d.c.hac. ꝓstitutione.

2 ¶ Que expense debẽt restitui. ff. De. ibidẽ q̃ solũ legitime & propter hanc causam facte. ij. q. i. c. in primis.

3 ¶ Quid si reus negat notorũ & actor vult probare. ff. q̃ ꝓsecutor cognicere poterit q: quibet iudex cognoscere potest an sua sit iurisditio. l. si quis ex aliena. ff. de iudi.

4 ¶ Quantũ durat eorũ officium. ff. q̃ vsq; ad obitum concedentis. & tunc expirat quo ad negocia nõ cepta. vt in d.c.hac constitutione.

5 ¶ Circa munera & expensas assessor: & notariorum tenetur obseruare quod de legatis statuum est. de quo vide. j. iudex. §. viij. cum sequentibus.

6 ¶ Quid de attẽptatis p̃ consernatores contra premissa. ff. q̃ irrita sunt ipso iure. d.c.hac constitutione. & hec vera sunt nisi in eorum litteris alia potestas eis daretur vt sit cõmuniter. Et sic patet q̃ hodie paruꝫ valet hec prouisio.

7 ¶ Sed qd si alius q̃ ille cuius est conseruator procuraret vt se intromitteret de alijs nunquid esset excõicatus. ff. De. in. d.c.hac cõstitutione q̃ nõ. nisi participaret cũ parte postꝫ excõicationem incurrit q: tũc ligaretur eadez excõicatione participando in crimine criminoso. alias non.

8 ¶ Quis potest absoluere istũ. ff. Archi. Jo. mo. & Jo. an. in. d.c. hac ꝓstitutione q̃ ordinarius ex quo cõdutor canonis nõ sibi reseruauit.

9 ¶ Utr̃ possit vices suas alteri cõmittere. ff. q̃ nõ: nisi citatiões & sniarum denunciatiões: nisi aliud specialiter in eorũ lr̃is ꝓtineatur. d.c. hac ꝓstitutõe.

Consilium est voluntatis preceptum ne cessitatis. xliij. q. i. q̃ precipit.

tũ q̃ ꝓsilio dñi nõ, vtitur. minus boni adipiscit. c. q̃ qs. ea. q. Et merito arguitur q̃ ꝓsilia sapientũ & recta suadentiũ. nõ vult recipere. lxxxiij. di. c. i. Et i dubijs dz hõ regrere ꝓsiliũ. xvi. q. vj. visis. & di. x. c. vi. xi. q. iij. excellẽtissim⁹.

¶ Utr̃ qs teneat ex ꝓsilio dato. ff. q̃ aut dat qs ꝓsiliũ deliquẽti: aut ꝓhenti. Si delinquẽti quo ad pcñ indistincte iuolnitur ꝙ quo ad penã seu restitutio nez faciẽdã distinguo: aut talis erat facturus & sine ꝓsilio. & tũc si dedit ꝓsilium ope. tenet̃ iste. de ob. q̃ ex delic. na. §. at vbi. ope. ff. de fur. l. si qs vxor. §. i. etiã si ꝓsiliũ nõ adhibuit principali. sed secũdario. ff. de fur. l. si pignore. §. pe. instit. de fur. §. ope. vt puta accomodauit scalã ad ascẽdendũ & hmõi. Si vero dedit consiliũ sine ope. alias facturo si tenet̃. d. §. at vbi ope. Nec obl. i. §. si qs. ff. de ser. cor. q: est casus, specialis in quo nõ dz augeri malitia seruꝰ laudãdo vl̃ pt dici q̃ ibi ñ solũ ꝓsilit: ꝙ ẽt laudãdo scitauit q̃ magis ẽ ꝓ hoc facit q̃ no. i. l. sepe. §. fi. ff. d ꝓ. fi. & in. l. i. in fi. ff. man. si ꝓ no nõ erat facturus tenet̃. l. si remunerãdi gratia. §. plane. ff. man. sed nõ ei cui dedit ꝓsiliũ scdm glo. in regula nullus ex ꝓsilio. de reg. iu li. vi. sed ei. ℈ quẽ & eius malefi cij noie. puta si fecit ꝓmicidiũ hominicida est. §. o. di. si quis vidnaz. & hmõi. Sed tu dic in ꝓscia teneri etiaz ei quẽ male ꝓsilẽdo corrupit quãtum potest exhortãdo ad bonũ. ar. vi. q. i. deterio res. Si vero dat ꝓsilium contrahẽti & tunc si est fraudulentum tenetur indistincte. ff. de dolo. l. q̃ si cum scires. vbi illet qui consuluit dolose & sui lucri causa mutuare debitori non idoneo teneꝫ actione de dolo ei cui consilium dedit. ad idem. ff. de ꝓcso. l. ij. Si vero nõ est fraudulentũ. nõ teneꝫ. vt in. d. regu

la nullus ex ꝓsilio.ff.de dolo.l. elegan-
ter in fi. Et hoc verū si est simpler cōsi
liū q; si esset mādatū ꝗuis nō sit frau
dulētū.si est designata certa ꝑsona.pu
ta mādat qs tibi vt ticio pecuniam tra
das ⁊ sic tenet indistincte etiā si alias
erat facturus.ff.man.l.ij.ℌ.tua ⁊ alica.
⁊.ff.de ne.ge.l.iij.ℌ.fi. Si ꝓ o nō ē desi
gnata certa ꝑsona ⁊ tūc si alias ū erat
facturus tenet. vt i.d.ℌ.plane. alīs nō.
2 ¶ Utr illeg ꝺꝫ aligd agere cū ꝓsilio
alicuius possit ꝓcedere si ille moriuus
est. vl̄ est abūs vel nō vult ꝓsulere.ℜ.
vt colligo ex Be.in.c.i.ne se.va.li.vi.⁊
Pa.in.c.ex pte de ꝓsti.q; aut ꝓsilium
ꝺꝫ peti ex statuto. vel ex ꝓsuetudine. ⁊
tūc pōt ꝓcedere si ille mortuꝰ ē vel re
motus vel nō vult dare qm̄ ꝑiculosū;ē
expectare respectu actus sup quo req
rī ꝺꝫ.sicut collatio beneficȝ. ⁊ hmōi.
Si ꝓo ꝓsilū nō requirit ꝑ statutū. vel
ꝓsuetudinē sed de mandato alicuius.
Be.ibidē tz q; nō pōt ꝓcedere.sed ꝺꝫ
ad mādantē referri. Et hoc verū ſm
Uin.⁊ Lomposite.nisi cōmissio facta
fuisset sub nomie dignitatis.q; si mor
tuꝰ ē expectabit̄ successor.ar.c.qm̄ ab
bas de offi.dele. Pa. ꝓo limitat verū.
nisi imineat ꝑiculū ex dilatione.ar.l. si
lōgus.ℌ.si filius.ff.de iudi.⁊ in.l.si cū
dotē.ℌ.sed si latitat.ff.so.ma.⁊ hoc ſen
tit Bar.in.l.i.ℌ.si plures.ff. de exerci
to. Ratio ſm eū q; mādatū ꝺꝫ itelligi
ſm iura.ar.c ex litteris.de ꝓsti. ⁊ .c.ij.
de rescrip. Sed de mente iuris est q; si
pōt haberi:habeat.⁊ si nō pōt hēri:⁊
ꝑiculū sit i mora.ꝓcedatur ad ꝓsuma
tionē actus vt in.d.c.i. Et placet mihi
quia sic.videtur de mente mandantis
3 ¶ Utr actus gestus teneat si pōt peti
ꝓsilū ⁊ nō petit̄.ℜ.Pa.in.d.c. ex pte
q; si mādator ex forma mādati voluit
requiri ꝓsilū.nō tz actus nisi regrat.
vt in.c.cū i ꝑteri.de elec. Si ꝓo est ex
ꝓsitōe legis.⁊ tūc si lex a principio
cū dedit ꝓtātē mādauit ꝓsiliū regri:si
milr nō valet ex defectu ꝓtātis .qz ha
buit eā modificatā ⁊ qualificatā.⁊ sic
itelligerē.c.nouit.de ꝓbē q̄ fi.a ꝑla.ita
q; fine clausula decreti actus est nullus
aut hūti ꝑus ꝓtātē mādauit supiori vt
ꝓcedat cū ꝓsilio.⁊ tūc tz tz sit punien
dus ar.c.dilectus.el.ij.de ꝓbeb. vide
glo.singulares.in Cle.i.de iure patro.
¶ Utr obligatus petere ꝓsiliū teneat 4
illō seq.ℜ.Be.in.d.c.q; aut peti.ꝺꝫ ab
eo a cuius ꝓtātē depēdet ꝓncipalr̄ act⁹
vt q; clerici⁹ nō ꝙueniat. coꝝ alio ep̄o
sine ꝓsilio ꝓpꝛiꝫ ⁊ sic tenet seq.⁊ ite ē
cāus in.c.i.de fo.cōpe.cū gl. Si ꝓo nō
depēdet actus ab eo tz vna cū aliꝭ ꝺꝫ
itereſſe:tūc si ꝑ alia iura ꝺꝫ seq clarꝫ ē
q; artabit̄. ⁊ ita ꝓcedit gl.i.c.ij.ℌ cor.
vici.ſm intellectū No.patet hoc in.c.
studeat.ſo.di.qđ regrit ꝓsiliū aliorū
epoꝝ in dispositione sacerdotis.⁊ intel
ligitur q; segtur pp.c.si ā ꝓsbi.xv.q.
vij.aut ñ appet ꝑ alia iura exꝑsse q; de
beat seq tūc si ꝺꝫ regri a ꝑticipe officij
sup illa qs segtur.exclusio est inno.in.c.
venerabili.de offi. dele. Nā coadiutor
ibi datꝰ hz officiū sup reb⁹ ecclie ficti
ꝑlatus cui datur.ergo ꝺꝫ seq eius ꝓsilū
Aut nō ꝺꝫ regri a ꝑticipe officij: ſz ab 7
hūte ius⁹ ⁊ sic tenet̄ seq.vñ si mādat ꝙ
uideri alicui de ecclia regsito ꝓsilio pa
trōi.ꝺꝫ ꝓsiliū seq cū hēat ius in iati ꝙ
uisiōe ecclie.dcm̄ ē Jo.an.in.c.dilect⁹.
de offi.le.⁊ i.c.i. de ca. mo. Aut nō ꝺꝫ
regri ab hūtib⁹ ius:tūc si mā hēat q;
debeat seq sequēdū ē.puta si ꝓsiliat ali
cui ne ordinet̄ ꝓp irregularitatē ⁊ ita
ꝓcedit tex.in.c.ad aures.ℌ eta.⁊ q̄li.⁊
ita eū itelligit Jo.an.i.d.regula nulli⁹
ex ꝓsilio.aut mā nō hēt vt segtur ⁊ sic
nō teneť seq.ℌ cle.cū in vteri ℌ arbi.cū
oli.adde ꝑ Jo.an.i regula nulli⁹ li.vi.
in mercu.q; si dicat iurta ꝓsiliū. vl̄ ſm
ꝓsiliū talis teneť seq. Et ſm Ly.in.l.
id qs pauꝑib⁹.C.ℌ epi.⁊ cle.idē dicit
dū qñ ꝺꝫ ꝓsilio talis.sec⁹ si ꝺꝫ cū cō
silio.Sz io.an.vbi.ſ.⁊ bar.i.d.l.id qđ
si appꝛobāt hoc ſz tenēt q; ñ teneť seq.
Ego recurrerē ad itentionē mādātis.
¶ Sed pone q; tali obligato seq ꝓsiliꝫ 5
uz.deť ꝓsiliū iniustus.ℜ.No. ⁊ segtur
pa.q; nō ꝺꝫ seq:q; ꝓsiliū iportat q; sit
iustū.vt in.l.ticiū ⁊ meuiū.ff.de admi.

in.e no.bar.in.l.i.§.si plures.ff. de exercl.t p̄m eundē. No. possent p̄ferre sententiaz p̄riam. Quod verum p̄m p̄a. de eg̃tate: secus de rigore iuris. Quod vez credo: nisi periculum esset expectare. q; tunc posset dare etiam de rigore iuris vt .s. dictum est.

6 ¶ Quid si papa mādet collegio vt eligat vnuz cum consilio talis poterunt ne eligere euz a quo p̄silius petere dñt. ꝛ. p̄a. in. d.c cuz in veteri q̄ sic p̄z ho sti. secus si p̄silio t assensu mandasset. q; nō posset: q; in primo casu pōt p̄silere ne ipsum eligāt. t sic nō p̄sentit assi electionē. ꝛ in secdo casu. q; oz p̄sentiat notabiē ambitiosius vt in.c. post petita de electōe ex quo p̄z q; ꝛ statuto cauetur. ne mulier possit alienare. nisi de cō sensu duoz agnatoz tñ alienatio facta vni de p̄sensu alteri⁹ agnati valet. imo plus dicit hosti. vt recitat pa. vbi.§. q; si omittat aliq̄d sic cū p̄sensu t p̄silio .trīū z vn⁹ dissentit t duo p̄sentiunt q; sufficit. dūmō tertius nō cōtēnatur.

7 ¶ Quid de p̄ponētibus in p̄silys aliq̄d quo p̄tum iniuste dāpnificentur: vl q; fiant iniqua statuta. ꝛ. p̄m Bir. q; tenentur ad restitutionē insolidum: q̄n talis dāpnificatio nō fuisset facta nisi ex eorum p̄positione vltra mortale pec catuz q̄d cōmiserūt p̄ponēdo.

Onspiratio vide. §. conjunctio.

Onstellatio vide. j. sorti legium.

Onstitutio alia ciuilis. alia ecclesiastica. Ciuilis. ciuile vl forēse ius appellat ecclesiastica vero canonis noie censet. iij. di. §. i. vbi dicit glo. q; ēt aliq̄s p̄stitutio. ecclesiastica appellat canō q̄s p̄stituitur in vniuersali p̄cilio. Aliq̄s decretum q̄s papa statuit de p̄sensu cardinaliuz ad nullius p̄sultationē extra de elec. bone el. i. q̄nq; etiaz solus. ex de rescri. c.i. aliq̄s epistola decretalis q̄s papa statuit aliq̄d ad alicui⁹ p̄sultationē aliq̄s dogma. q̄d cōstituit j doctrina fidei x̄piane aliq̄s manet datum q̄d cōsistit in doctrina moz. aliq̄s interdictus quo nulla pena addicitur facit. c. si qs dogmata. xxv. q. ij. aliq̄s. sanctio q̄s addit penā. xvij. q. iij. si qs Cōstitutio nō proprie dicitur q̄d princeps statuit. c. constitutio. di. ij. large accipitur p̄ro omni iure scripto. c. cum omnes de consti.

¶ Utr̄ p̄stitutio pape que a principio 1
p̄nuntiē nō recipit ipso sciēte t tolerāte obliget ad penā. ꝛ. p̄a. in. c. q; circa. de cōsan. t aff. post. D. Ant. q; nō p̄ro quo facit q̄d no. iij. di. §. leges. de treu. t pa. c. i. si vero a principio a maiore pte recipitur sic obligat. ēiusmi nor pars nō seruet. Et sic intelligo c. cū tāduduz de p̄ben. q; multa p patiētiam tollerantur que si deducta fuerit in iudiciū exigēte iusticia nō debēt tolerari. vide q̄d dico. j. Cōsuetudo. §. x.

¶ Utrum omnes p̄stitutiones emana 2
te post cōpillationem decretaliū habeant vim. ꝛ. q; nō nisi de his fiat mētio in. vi. li. decretaliū. vel nisi sint fcē post dictum sextum. vt probatur in prologo dicti sexti. De hac mā. vide. j. lex.

Onsuetudo ē ius quoddam moribus institutum q̄d p lege susci pitur. c. p̄suetudo. i. di. t de hac hic loquo: nō de illa p̄suetudine large dicta qua qs dicitur p̄suetus facere aliq̄d tā est quoddā ius priuatū nō. publicū vt ista de qua hic vt. l. de quibus t. l. cum de p̄suetudine. ff. de leg.

¶ Quis potest p̄suetudinem introdu 1
cere. ꝛ. q; ille q pōt facere legem. q; a quo remouetur genus t eius species l. filius in fi. ff. de dona. t. l. inter gentiū §. si fraudādi. ff. de pactis in glo. ergo a p̄cio sensu. p̄suetudo est species iuris. Insti. de iure naturali §. constat.

¶ Que requirūtur ad faciēdā p̄suetu 2
dinē. ꝛ. q. v. de necessitate. vt hēat viz legis. ¶ Primū q; sit rōnabilis. q; de stabilita legis ē q; sit rōabilis. iij. di. erit aūt. Ideo consuetudo rōne carens nunq̄z hēbit vi legis. Et no. q; vt dicit d. Ant. i. c. fi. de p̄sue. Et refert. Ge. i. c.

ħz. de ẏsti. li. vj. ẏsuetudo ih tñ est rōnabilis in ꝯtum ꝑticipat de fine iuris. Finis iuris canonici ē felicitas aie. finis iuris ciuilis ē bonuꝫ publicū. vt notat glo. de iureiurā. cuꝫ ẏtingat. Et ō consuetudo dꝫ ꝙuenire religiōi discipline ⁊ saluti. Si ḡ istis est ꝛria puta qꝫ nutrit pctm de se ē irrōnabilis ⁊ non pōt fuari sine pctō. viij. di. que ꝛ. ⁊ sex c. fe. ḡuis cōueniret iuri ciuili. sicut uſure q̄ ꝓ bono publico ꝑmittebant. vel dic ſm pa. in. d. c. fi. qꝫ q̄ ẏsuetudo aliquo bono fine instituit dꝫ rōnabilis ħz sit ꝛ ius qđ est rōnabile qꝫ illud vno respectu istud alio exēplū ius statuit qꝫ ēps tractet negocia cū ẏsilio capituli. c. nouit ⁊. c. ḡto de his q̄ fi. a ꝑla. ⁊ est rō qꝫ firmius est iudiciuꝫ plimoꝝ. c. pruden tiam. de offi. dele. ⁊ xx. di. de qbus. vbi dꝫ facilius inuenit qđ a pluribus sentoribus ḡritur. tū ẏsuetudo pōt introducere ꝛriuꝫ vt in. c. nō est. de ẏsue. li. vj. q̄ tū erit rōnabil alia rōne. vꝫ vt facilꝫ expediant negocia ħ vex dumnō nō sit contra veritatem ⁊ bonos mores.

3 ¶ Sed q̄ro an alia ẏsuetudo possit eē rōnabilis q̄ sit ꝛ legem dei ⁊ nāles ꝛ. pa. vbi. ħ. qꝫ ꝑcepta dei q̄dam sint moralia. vtputa. q̄ mozes instituunt ⁊ iſoꝝmant sicut non occides. honoza patrē tuū ⁊ hmōi ⁊ in istis pōt ẏsuetudo distinguere imitare ⁊ augere si rō nāl is suader. nec est pctm. qꝫ ꝓsumēduꝫ est ipm deū sic voluisse cū noluerit oēs casus distinguere ſz dederit regulas ⁊ ptārez vicario suo. xxviij. di. quodcūq; ligaueris. ſz vbi rō nulla nāl is suggerit ius diuinū distinguere seu limitare nulla lex pōt ⁊ minus cōsuetudo. ⁊ eaz facientes dꝫ errare. Et sic intellige tex. in c. sint gdam. xxv. q. i. Quedā sunt ꝑcepta mitta. i. figuralia. Et istoꝝ q̄daz sacꝛalia de quibus poterat rō reddi ad litteram. vt de circuncisione. ⁊ de purificatione post partū mulieris. Quedā ẏo ceremonialia. de qbus rō reddi nō poterat q̄ ad lſam. ħz solū quo ad ſtelle ctum. vt illud. nō arabis cū boue ⁊ asino. ⁊ hmōi. Itē quedaz iudicialia sūt ꝙnon obligāt hodie nisi ꝛ q̄ dicaz infra decime. §. Et ꝛ ista valet ẏsuetudo.

¶ Secꝛz qđ regrit ē qꝫ mozes ⁊ actus hoium ꝑ quos introducit ẏsuetudo loꝛz. vt. d. l. de qbus sint tales qꝫ ꝓbabiliter arguāt ẏsenſuz ppli illius q̄ pōt facere cōsuetudinem dicta. l. de quibus.

¶ Sed quō possuꝛ ꝑsumere de ẏsenſu ppli volentis introducere ẏsuetudines ꝛ. qꝫ actus aut ꝓcedūt a supiozi vt sūt actus iudiciales. tūc si ẏsenſus ppli accedat a ꝓncipio vel ex post facto tacite ⁊ sint freq̄ntati ita qꝫ saltē sint duo. vt due snie ⁊ lapsus tpis sic ꝑsumit ẏsuetudo. qz hñt aptitudinē ad ẏsuetudinē inducendā. ff. de inoffi. te. l nā. ⁊ hz ⁊ ff. ad silli. l. si quis. §. quod sub eodē tecto. Si ẏo tales actus nō sunt iudiciales vt vendere. locare. ⁊ hmōi aut aczpmatoꝝ. vt ē videre in porticibus sup viam publicā tunc non sufficiunt duo actus. ſz regritur freq̄ntia ⁊ multitudo actuuꝫ. ita qꝫ totus ppls sciat. l. ſz ⁊ ff. de legi. ⁊. l nā ꝛmpatoꝝ ibidē. ⁊. ff. de instit. ac. l. ſz ⁊ si pupillus. Item qꝫ sint actus talꝛ publici ⁊ ita notoꝝ ħz cōz opinionem doc. vt verisiſ transferim in notitiā totius ppli dicta. l. ſz ⁊ si pupillus §. ꝓscribere. Et rō est qꝫ oꝑ vt interueniat tacitus cōsensus populi ſz dꝫ esse ẏsuetudo qꝫ exvno actu agno scit non pōt q̄uis sit notoꝛius nisi hēat cām successiuam ꝑ tps debitum ad introducendā consuetudinem. vtputa. si pons edificaret in publico. ⁊ hꝛet cām ꝑmanentem. Silꝛ si beneficiū ecclar confert regulari ⁊ possidetur ipe habili ad ẏsuetudinē efficit regulare. ⁊ ẽ ꝛrio. vt in. c. cū de beneficio de ꝓbē. li. vj. vel nisi appareat de expꝛesso ẏsenſu populi volentis introducere ẏsuetudinem ꝑ illuz actum sine q̄ ẏsenſu nung erit ẏsuetudo. vt notat glo. in. d. c. consuetudo. Et ħz glo. in. c. ita nos. xxv. q. y. ⁊ in. c. cum ecclia. de cā pos. ⁊ ꝑ. d. cat qꝫ binus actus in criminalibus sufficit ẏsuetudinē. Intellige de ẏsuetudine large accepta non de ista de qua hic.

¶ Tertiū qđ regrit est vt sit introdu-

illa ex certa scia: non p errorē q; si talis ē error: g tollat p̄sensus nō p̄t eē p̄suetudo q; ōficit cā. f. p̄sensus ppli. d. l. ℔ qb⁹.

7 ¶ Quartū q; regrit ē q; maior⁹ ps populi sit vsa illa consuetudine. Intellige de maiori pte ppli hñtis p̄sensū habilem ad faciendum leges. vñ pueri mulieres ⁊ furiosi ⁊ hmōi non cōputant in numero. q; nō p̄t p̄dere legē. vt in l. i. ff. de legi. ⁊ non solus maior⁹ pars ℨ ops sint due partes ppli vel collegij vt in. l. nulli. ⁊ in. l. plane. ff. quod cuiusq; vni. aliter ficut legem non poſſunt facere. ſic nec conſuetudinem.

8 ¶ Quintū q; regrit eſt tps debitū. ℨ ḡro quantū tps regratur. ℟. pa. in. d. c. ſi. de p̄sue. q; ℨ varie ſint opi. tñ iſtud ſibiuſ q; de iure ciuili regrit tps. x. an. q; iura regrunt tps longū ad introducendū p̄suetudinē. C. q̄ ſit lon. p̄sue. i rubro. ⁊ in nigro: ⁊ ar in. l. ij C. de ſuitu. ⁊ longuz tps eſt. x. an C. de p̄. lon. tē. p totū. ⁊ in gl. dicte. ℟. C. q̄ ſit lon. p̄sue. ⁊ ℨ ℨ bar. in. d. l. de qbus. ⁊ cy. in. d. l. ij. de iure āt canonico die q; aut p̄suetudo eſt p̄ter ius. ⁊ ſufficit tps. x. an. facit glo. in. c. ſi. de p̄sue. li. vj. ⁊ ibi. c. p̄suetudo. xij. di. limita ſm ino. in. c. cū dilect⁹ de p̄sue. niſi veniret ad detrahēduz iuri alicuius eccle ſpecialis q; tunc regrit tps debitus ad p̄scriptionē ſecus ſi eēt ℨ eccliam vſem. ℨ pa. in. d. c. ſi. ēt idē tps regrit ℨ eccliam vſem aut conſuetudo eſt ℨ ius canonicū ⁊ regritur tps. xl. an. q; ops ſit p̄scripta vt in. d. c. ſi. ⁊ in c. iij. de p̄sue. li. vj. dicit tñ do. anto. i. d. c. ſi. q; ſi papa ſcit. ſufficit tps. x. an. q; ē ſingulare. ſi ℨ p̄suetudo eſſet ℨ ea q̄ rebuata ſunt p̄ncipi in ſignum ſpāliter p̄uilegij: tūc tas de iure ciuili q̄ canonico regrit tps de cui⁹ initio memoria non ſit. vt eſt tex in. c. ſuper qui buſdam de verbo ſigni.

9 ¶ Utz talis p̄suetudo tollat legē ℨ riā ℟. q; ſic ſi ſ. p̄tio: ſcit ⁊ tollerat facit gl. in. ca. i. de treu ⁊ pa. ⁊ q; ibi no. Boſ. vñ dicit d. ℟n. q; nō regrit alia p̄scriptio q; ex q̄ ſupio: videt ⁊ tollerat nō vt velle vinculū inicere pa. ibi dicit q; ſufficit binus vel trinus actus vt tollat Si ℨ ſupio: ignorat tunc diſtingue aut lex ℨ ria hz clauſulā derogatoriam ad p̄suetudinē. ⁊ ſic nō valet p̄suetudo q; lex ſp log⁹ur. l. arriani. C. de here. Et hoc vez ſm. d. Ant. in. c. ſi. de p̄sue. niſi ex noua cā: vel ēt aūtq̄ veriſiſ non cogitata p̄suetudo induceret quā ſi princeps cogitaſſet admiſiſſet ar. l. ſi hoiez ff. mā eſt tex iuncta glo. in cle. ſtatuz⁹. de elec. vſ ſcm Be. in. c. hz de p̄ſti. lib. vj. niſi lex tñ reſiſteret ad finē: vt conſuetudinē preteritaz tollat q; p̄z q̄ſi nō facit mentionē de ea niſi vt eam tollat q̄ſi aliter non tolleretur vt p̄z in. d. c. hz q; tunc poteſt induci noua p̄suetudo. Et ita p̄t procedere glo in cle. ſtatutū de elec. Propterea tenet Pe. de peru. i tracta. de canonica portione circa ſi. q; poteſt introduci noua p̄suetudo ℨ clerdudum. de ſepul. Si vero non hz clauſulā derogatoriam: vz conſuetudo ℨ legem. ar. l. ex facto. ff. de vul. ⁊ pu. ſub. dummodo ſit preſcripta quo ad tollendum ius canonicum: q; quo ad tollendum ius ciuile non op⁹ ſit preſcripta: ſed ſufficit tacitus p̄sensus populi q; ſeculares hñt ius condendi leges ēt contra legē imperatoris ab ipſo imperatore l. oēs populi. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ iō p̄ſt inducere conſuetudinē: non ſic eſt ℨ ius canonicum. Sed op⁹ preſcripta ſit ⁊ non ſit tale ius quod preſcribi nō poſſit: ⁊ ideo q; laici non poſſunt preſcribere ſpiritualia. ſic nec conſuetudinem inducere. c. maſana. de elec. etiam ſi non eſſet memoria de eius initio. vt no. Jo. an. in. c. ij de preben li. vj. facit quod dicam. ℨ. matrimonium. iij. impedimento. xvij. §. i. de ſtatut.

¶ Sed pone q; lex ſeu ſtatutz hz excōicationez annexā in ℨ facientes: nūqd idem erit vt p̄suetudo tollat. ℟. vt colligo ex Lar. in plogo de. Inno. ⁊ cal. d. ℟n. ⁊ Pa. in. c. i. de treu. ⁊ pa. qdaz tenent q; non excuſantur facientes ℨ: ēt q̄ſi ſolum eſſet preceptiua: q; ex quo a principio ligauit ℨnientes ad pcñ non tollitur eius diſpō. q; tps non eſt

modus tollende obligationis l. obligationū la. ¶. ℌ placet. ff. de ac. ℭ ob. Sed tu tene q ℌ si ꝑtium legis vel statuti nō est de se mortale pcm̄ remota lege vel statuto nō ligat ℔ q. ℣. dixi ꝺ lege sim̄plici. Et sic tene q nō erūt excōicati clientes ꝓpriū ex quo p dictū actum scm̄ est ℌ legis latorē sciente ℭ valente ꝓdicere: ℭ nō ꝓdicēte. Ubi aūt ignorat regnitur tps. xl. annoꝝ si est tus canonicus: vel si est statutus epi℔ credo sufficiāt. x. anni. vñ aſi deliquētes sine rōnabili cā bñ ligabuntur ℭ pena ℭ culpa. sed post nō. Nec ob. q ex quo tales peccauerūt nō poterit induci ꝙ iuetudo: q̄ successores: el pñt extirpare q ex iusta cā nō seruauerūt. facit tex. in. c. cuꝫ olim de cle. ꝓiu. ℭ. xv. q. vl c. cum multe. vbi logtur de lege penali abrogata p ꝓriā ꝙsuetudiné. Si vero ex rōnabili cā nō seruauerūt ꝑdecessores: sic etiā nō peccauerūt nec ligati fuerunt. facit q not. archi. in. c. vtinam. lxxvi. di.

¶ Quomō interrumpit ꝙsuetudo. ff. Pa. in. c. fi. de ꝙsue. q ℌ si est ꝙpleta ℭ p secta regritur tps. x. annoꝝ ℭ sic intelligē Jo. an. ibidē: als nō frāgitur etiam p plures alios ꝓrios actus. Si vero nō ē cōpleta sufficit vnus actus ꝓrius. ita q de nouo oportet incipiatur ar. l. vbi duo. ff. de reg. iur.

12 ¶ Utrum ex cōsuetudine possit introduci vt exigatur aliqd p spūali sine simonia. ff. Pa. in. c. suam de simo. q sic q̄ si nō pceſſit exactio ℔ ex mera liberalitate ℭ deuotione populi talis cōsuetudo est introducta. facit. c. ad apiam de simo. vbi dicit cōpellēdos ad laudabilē cōsuetudinē seruandaꝫ. Si vero exactio precedens dedit causaꝫ cōsuetudini tūc nō vꝫ cuiꝫ habeat initiuꝫ vitiosū. ℭ sic intelligitur tex. in. c. cū in ecclesie de fi. si bene ponderetur limita hec vt. j. simo. ij. ℌ. xxi.

13 ¶ Sed q̄ꝫ tps regrit ad istā cōsuetudinē introducendā. ff. Pa. vbi ℌ. q tps. x. annoꝝ. ñ q clericos nō astringit: sed laicos iter quos regulari er currit cōsuetudo ex cursu. x. annoꝝ vt cōter no. in. l. de gbus. ff. de legi. item q̄ pia. ℭ ideo etiam de iure canonico sufficit prefatum tempus. vt no. glo. in. c. fi. de ꝙsue. li. vi.

¶ Utꝝ in oi pacto intelligatur actuꝫ q̄ est ꝙsuetū. ff. q sic. l. semp in stipulationibus. ff. de re. in. ter. est in. l. q si nolit. ℌ. q assidua. ff. de edil. edi. ff. ꝺ aq̄ plu. ar. l. si prius. ℌ. placuit. C. loca. l. ℔. ℭ. ff. de leg. cōmū. l. uꝫ. q incipit. si iuncti. ar. ff. ꝺ pscrip. ℣. l. si tibi. ꝓpterea dicit bal. in. l. liberto. C. de ope. li. q q cōduxit opartos alio nō expresso tenet eis ꝓuidere in expēsis ℭ ferramētis ℔ q est ꝙsuetū: ℭ nō alr. allegat. ꝺ. ℌ. placuit ℭ bar in. l. nemo est q nesciat. ff. de duo. reis. dicit q ℌ si ꝙsuetudo est q̄ doctor legat p substitutum. intelligitur q istud possit: licet nō sit actum.

¶ Utꝝ cōsuetudo praua excuset a peccatis huius seculi. ff. ℌm gl. iij. di. i. de nichꝫ q sic: si ꝙsuetudinis prauitas nūdū est declarata p ius. secus quo ad deum. Quod vez intelligo q nō excusat quo ad deū q̄ ignorātia praue cōsuetudinis esset crassa. vꝫputa ꝺ ius nāle. xxxij. q. vij. flagitia. Secus vbi esset pbabile dubiū sup ꝙsuetudinis validitate. nā tunc ignorantia legis nō est pcm̄. vt in. l. regula. ff. de in. ℭ fac. ignor. ℭ in. c. cū dilectus. de cōsue. ℭ q̄ not. inno. in. c. ꝓ tuas. de si. ℭ glo. in. c. vno. de postu. pre. li. vi. in ver. decetero.

¶ Utꝝ ꝙsuetudo iterpret ꝓuilegia in. fauorē dulgentias ℭ statuta sicut ℭ legē. ff. q sic. c. cū dilect⁹. de ꝙsue. l. si de iterpretatione. ff. de legi. ℭ q̄ no. Joā. an. in. c. quod dilectio de ꝙsangu. ℭ alii.

¶ Ubi ℔ locū ꝙsuetudo. ff. q in illis locis vbi vigunt. vt not. Pa. in. c. cum olim de ꝙsue. ℭ iō nocet ꝺ ꝓuilegia gentralia studij in loco vbi vigunt: ℔ nō in alio loco ꝺ qb⁹ aūt hita. ¶ ne fi. ꝓ pa.

¶ Utꝝ papa renocet cōsuetudinē particulare si de ea nō facit mentionem. ff. q nō. c. licet. de consti. li. vi.

¶ Utꝝ oēs teneant seruare vnā ꝙsuetudinē. ff. q nō sed quilibet suā: nec etiā cōsuetudinē romane ecclie vbi ℌ

fatur extra fidem ⁊ articulos eius nec papa mandat vt seruetur. vide glo. in c.i. de sum. trī. li. vj. ⁊.c. nolite. vj. di. facit. c. qm̄. de ferijs. ⁊ ibi Pa.

20 ¶ Utr̄ in his q̄ sunt mere facultatis i ducāt ꝓsuetudo ꝓnt est ius priuatuꝫ in p̄iudiciū facientis. ff. ⁊ nō. nec̄ ex donatione mere facti. vt no. in. l. i. ff. de seruitu. ⁊ p. ly. in. l. vj. C. q̄ sit lon. ꝓsue. ⁊ p. Jo. an. in. c. i. de cle. gin. facit quod no. ino. in. c. bone cl. ij. de postu. p. vbi dicit ⁊ recepto de longe veniēti: nō ac quirit q̄si possessionem: nec ꝓsuetudo: ꝫ plu ries fuerit receptus. ⁊ bar. in. l. cū de in rē ff. de vsur. ⁊. l. opas. ff. de ope li. dicit ⁊ ꝫ rusticus dederit vnū par capo num p decēnium ex liberalitate sīr̄ mut gs ad molendinū tuum non inducitur ꝓsuetudo: q; ist⁹ act⁹ ē mere facultat.

21 ¶ Quot actus regrunt vt gs dicatur hr̄e aliqd in ꝓsuetudinem. ff. ⁊ ꝙ in ciuilibus regrit ⁊ ꝙ sint tot actus ⁊ ꝙ faciant ꝓscriptionē: naꝫ tres actus aut quatuor: nō faciunt ꝓsuetudinem nisi sit le gitime p̄scripta. vt no. glo. in. d.c. cum ecclia de cā pos. ⁊ ꝓpne. Uerum est ⁊ duo vel tres actus tuent aliquē in pos ssione quousq; sit dubium. xvij. q. vj. seruitutiū. In criminalibus ꝫo introdu citur per binium actum. vt. §. v.

22 ¶ Utr̄ ois ꝓsuetudo ꝓprie dicta sit obligatoria sub pena mortalis pcti. ff. ⁊ non: q; ꝙs sit lex: sine hēat vim le gis cōsuetudo. tū sicut non ois lex obli gat ad mortale: sic nec ois cōsuetudo. Sola ḡ illa cōsuetudo obligat ad mor tale que introducta est ea mente vt sit prohibitiua: vel p̄ceptiua sub pecca to mortali: quod p̄t p̄pendi q̄si cōt ter tenetur ab oibus ⁊ ꝙ faciens contra peccat mortaliter.

Ontemptus sīm collec.

in. c. i. ō cō stit. ꝓprie est q̄si ex sola voluntate nō vult gs subicere se statuto: vl̄ p̄cepto obedire. ⁊ non ꝑt apparere quo ad fo rum exteriū secū nisi post monitionem. Sz si gs transgredit p̄ceptū ex petu pisciētia: ira vel negligentia: aut alia particulari cā non peccat ex. contēptu. Idem ꝫ Ste. vt refert Lar. in clemē. eos. de sepul. nisi gs ex particulari cā induceretur septus ad iterandū: q; tūc ēt vī conténere sīm eum. Et hoc verū quo ad p̄sumptionē: non q̄ ad ꝓbatez q; ⁊ frequenter factū ex aliqua cā nō est contēptus. Bī ponit tū consuetudo ad ꝓpatuꝫ. vt no. Tho. Fa fe. q. lxxxvj. ar. penul. in rūsione vltimi argumēti. pro his facit. xj. q. uj. c. excellentissimꝰ. vbi ponit aliud eē peccare ex necessita te. aliud ex ignorantia: aliud ex cōtēptu.

¶ Utr̄ faciens ex ꝓmptu ꝫ exhorta tionē supioris peccet mortaliꝫ. ff. ⁊ vt col ligit ex dictis doc. q; aut facit ꝫ: q; cōtemnit auctorē ⁊ illum negando: ⁊ tal contēptor non solū peccat mortaliꝫ ſz si talis supior est papa velut hereticus dz puniri: vt dicit gl. i. c. gñali. de elec. li. vj. ⁊ Pau. in cle. i. de ēta. ⁊ quali. ⁊ ē infamis. vt no. glo. vj. q. i. infames. Si ꝫo non contēnit auctoris p̄cēs: ꝫ ob seruantiā consiliꝫ. seu exhortationis: ⁊ sic solū peccat venialiter si p̄silij est re uerentia: vtputa q; subditus deberet fa cere tū p̄latus non vult p̄cipere: ſz potius ꝓsulere. Si ꝫo esset necessitatis quod p̄latus ꝓsuluꝫ: ꝫ nolit p̄cipere forte pp scandalū: sic peccat mortaliꝫ. vt no. in. c. ad aures. ⁊ in. c. fi. de temp. ordi. Si ꝫo consiliū est p̄fectionis nec ēt venialiter peccat. Et tūc est p̄fectio nis q̄si licite pōt dimittere. sic no. Alrc. vj. di. c. testm̄. ⁊ xxv. dis. §. alias. Et sic intelige glo. ⁊ ibi Be. ⁊ ibi Be.

Ontentio proprie est im

pugnatio veri tatis cū ꝓfidētia clamoris sīm Ambro. Largo aūt modo est ēt sine impugna tione ꝓbatis de qua dr. xlvj. di. in ꝓn. nihil est ꝙdentius arrogātia rusticoꝝ ꝙ garulitatem auctoritatē putant.

¶ Quotuplex ē ꝓtentio. ff. ⁊ triplex.

¶ Una elatiōis. ⁊ hec est de qua. i. cor. i. ⁊ que hodie ē in secularibus erga do ctores q̄si alium magis laudare videt contendunt ꝫ laudatores. Item circa

f

prædicatores circa religiosos: aut religiones: & licet de se nõ sit nisi pctũ venialeꝫ tñ multotiens euenit mortalia: puta detractiones aut aliud malũ in illud. Vbi est zelus & ꝓtentio: ibi incõstantia & omne opus prauum. Jac. iij. ¶ Alia est disputationis. & hec ꝑ esse mortal' triplr. ¶ Primo q: est ꝫ fuita tem ẽt si nõ fiat cuꝫ inordinato clamore. Et ꝫ intelligo de re alicuius ipsius tie: puta ꝫ fidez: bonos mores: vel ptinentia ad vtiles doctrinas: & notabiliꝫ Nã ꝓtentio que sit inter pueros etiam ꝫ veritatem non vꝫ peccatũ mortale. ¶ Scdo q: est ꝫ honestatẽ. vtputa ita inordinate ꝓtendendo ẽt ꝓ honestate q notabile scandalũ sequat. alias erit venialeꝫ inordinate ꝓtendere de fide & huiusmodi. ¶ Tertio q: mã est ꝓhibita. sic vt publice disputare & ꝓtendere de fide & hmõi: nisi doctis & necessitate imineãte: aut ꝓtendere in iudicio de eo qđ facere teneãt sicut illi q debent dare vt hẽant dilationẽ soluendi ꝓtendunt. Alia est ꝓtentio litigationis. & hec est piculosa ꝓp multa mala q̃ ibi imiscẽt non tñ ꝓhibita. alias ius canonicũ esset dãnandus. Potest tñ esse illicita dupliciter. ¶ Primo rõne intentitie quia scienter litigat ꝫ iustitiaꝫ & sic est mortale pctũ. ¶ Scdo rõne scandali. s. illius a q̃ petitur. Et ꝫ intelligo si ẽ scandalus pusillor̃ non phariseor̃. Et tunc est phariseor̃ qui declarat eis sua non esse q̃ ab eis petunt vel iniustã cãm' fouere. & tñ ex malitia nolũt debitũ facẽ ꝫ turbarẽ: & scandalizarẽ. q: tunc nõ est necesse desistere. ꝭ notata in. §. i. xiij. q. i. Alle. aut scda scde titulo de cõtentione. dicit ꝓtentio ꝑt fieri pluribus de causis. ¶ Primo cã malignitatis. vt cum qs vult iniuste vincere: vel alias simpliciꝫ puertere. & sic est pctũ mortale & ꝓhibet. n. thi. ij. Noli cõtendere ꝓbis. Si tñ hoc sit in his in quibus nullum est piculuꝫ & ex q̃dam leuitate nõ erit mortale pctũ. ¶ Scdo cã necessitatis. & hec nõ est pctũ. Vsi glo. super illud puer. Nõ ꝓtẽdas aduersus hoiez frustra. dicit nõ vetat ꝓtentionẽ ꝫ male facientẽ vt corrigat q: frustra nõ fit: sed certa necessitas cogit. ¶ Tertio ex cã exercitationis. & hec nõ est mortale pctũ. ꝫ aliqñ ꝓtingat eã veniale pctũ ꝓp indebitus modũ. ¶ Quarto cã eruditionis. & licet. ¶ Quinto ex q̃dam titillatione glie. vl honoris & sic est pctũ veniale. sic fuit Luce. xxij. Facta est cõtentio qs eor̃ &c. ¶ Sexto ex cã conatus bone opationis & hec ꝓcipit' luce xiij. Lõtendite intrare p angustaꝫ portam. & hec est meritoria.

Ontinuum est ptinz iter se nõ intermissas ꝓiũctio. vnitas ẽ sine mixtura. ¶ Lõtigua dr quoz extrema se cõtigunt. v. phi. Et ideo est dria inter continua & ꝓtigua q: ptinua sine medio. ꝓtigua cum medio stant. no. Be. in. c. vnico de ꝓse. ec. vel ai. li. vj.

Ontractus est fm glo. ray. in ti. de negocijs secularibus quasi in pam. vtro citroq; obligatio ex voluntate & pacto surgens partium. ¶ Quot modis' ẽ dr. ff. q. iij. mo. dis. re. ꝓbis. lr̃is & cõsensu. isti. de obli. in fi. Be quo dic vt. j. obligatio. ẽ. iij. ¶ Quasi ex tractus ẽt est obligatio q̃ ꝓcnit nõ ex ctu: vel maleficio: vel q̃si. ꝫ q̃dam medio. sicut qui ge agit negocia alterius sine eius mãdato aut exercet tutellã: vl' ẽ curator & hmõi. vt insti. de ob. que ex quasi contrac. na. per totuꝫ. ¶ Quomodo dolus annullet contractum. vide infra. Dolus. §. viij. ¶ Utr ẽ ctus intelligat geri fm ꝓsuetudinẽ loci. ꝫ nõ exprimat. ff. pa. in. c. ctus. Ad. de ꝓsti. q: sic. no. bar. i. l. nemo est q nesciat. ff. de duo. re. sti. facit. ff. cõsuetudo. §. xiij. Et no. q: vt dicit gl. in l. si vno anno in ff. ꝫ trãsactio. ff. loca. q: ex qualitate & nã ꝓtractus ꝓba accipiuntur ꝫ ꝓpriã significationẽ: vt ibi vbi donatio accipit' ꝓ trãsactione. sacit. l. in lege. e. ti. & no. de re. iur. l. nõ vt. & ita talia sunt ꝑdicata qualia subiecta esse ofidunt & ẽ. xxxj. q. vij. aplus. Et

de hoc vide. j. Religiosus. §. xix.

5 ¶ Contractus aliqui sunt bone fidei. s. emptio vēditio locatio conductio. mādatum. depositum. Societas. pignus. comodatum. z permutatio. Alij sunt stricti iuris. s. stipulatio. mutuū z similia. Bone fidei dicūtur pp duo. ¶ Primo. q; si dolus dat cām eis non tenēt. ¶ Secundo q; veniunt vsure ex mora. z iudex potest extimare ex bono et equo quid venit recōpensandū: vel restituendū. non sic in ℣ctibus stricti iuris. vide gl. i. §. actionū. insti. de actio.

6 ¶ Contractus quidā dicuntur nominati. vt venditio. locatio z huiusmodi. quia habent propria nomina eis solum conuenientia.

7 ¶ Contractus alij dicūtur innominati. qui sunt. iiij. ¶ Primus do vt des. ¶ Secundus do vt facias. ¶ Tertius facio vt facias. ¶ Quartꝰ facio. vt des. Et ideo dicuntur innoiati q; nomina eorū possint aliis nominatis ℣ctibus quenire. z isti sequuntur nām ℣ctuum noiatorum q eis assimulantur. l. nāles §. sed si facio. ff. de prescrip. ver.

Contritio

fz q; no. S. Bo. in. iij. di. xvj. ar. i. q. i. prime partis est dolor voluntarie assumptus p; o peccīs cum p; posito confitendi z satisfaciēdi. Et no. q; sicut cōteri aliquid dicitur qñ in minimas partes frangitur z quasi anihilatur. Frangi aūt qñ soluz in magnas partes diuiditur: sic methaphorice cor hois durum dr q̄dū diuine inspiratioi quasi manui se tangenti non cedit. sicut durum est quod tactui non cedit. sed obuiat. i. dum in affectu peccandi moratur. Conteritur autez qñ affectus peccati fm oēm sui partem in eo tota liter destruitur. i. qñ voluntas. perfecte recedit. Frangitur ho solum qñ rescipiscere incipit: quis nūdum totaliꝫ cōtertatur. z sic dr atteri non conteri.

1 ¶ In quo differt contritio ab attritione. ℟. fm Fran. z alios theo. q; in duobus. ¶ Primo q; attritio est dolor imperfectus. Contritio vero est dolor perfectus. ¶ Secundo q; attritio ē dolor sine gra gratum faciente. fz non contritio. Et ideo contritio z attritio māliter idem sunt sicut domus obscura z illuminata. Attritio quippe est lux auroze que crescendo fit meridies. i. cōtritio. Et aduerte fm. S. Bo. vbi. §. q; duobꝰ modis quis ꝓteritur. Una superius eleuans que est spes venie ex cōsideratione diuine misericordie. Alia deorsum deprimens que est timor pene. ex consideratione diuine iustitie.

¶ Utz dolor ꝓtritionis debeat ee ma 2
xim⁹. ℟. g. §. ar. ij. q. i. q; duplex ē dolor. Unus in voluntate q nō est aliud q̄ pcti displicentia. z iste dz esse maximus in gne. i. in cōparatione ad alios dolores oium tpalium. Uñ in casu in q̄ ꝓtingeret vel cōmittere pctū mortale. vel incurrere dānū tpalū. aut mortem. glibet tenēt magis eligere penam q̄ peccare: vel peccasse. Non dz tñ fm S. tho. in quol. descendere in spāli ad hanc penā. imo stulte facit q se ipm in hoc solicitat. Et alius dolor in sensualitate q causatur ex ꝑmo dolore vel fm necessitatē nāe ex motu superiorum viriū quē sequuntur inferiores: vel fm electionem ꝓout voluntas excitat dolorem illum z sic non est necesse q dolor ille sit maximus. imo nec etiā est necesse dolore isto modo.

¶ Utz in dolore ꝓtritionis possit esse 3
excessus. ℟. sctūs Bo. vbi. §. q. ij. q; nō Primo mō accipiendo ꝓ o displicētia rationis. Sed secundo modo ꝓout est passio sensualitatis sic. Unde si aduertit q; non potest sustinere sine magno detrimento tenetur temperare. si autez non aduertit. z ideo nō tēperat nō credo peccet: q; dabat opam rei licite.

¶ Utz homo sp debeat conteri. ℟. g. 4
§. ar. iij. q. ij. q; sic. Aduertendū tamen est quod est duplex contritio seu detestatio peccati quedam in habitu. z ad hanc tenetur etiam post peccati perfectam remissionem: quia vt dicit Hugo. de san. victo. Luz deus absolvit aliquem a peccato obligat eum vinculo.

detestationis ppetue. q̃daz est in actu. ꝛ ad hanc nõ tenetur ip:ꝫ ꝓ loco et tpe. s. cũ recogitat peta tua intellige de mortal. bus: q: de venialibus nõ est necesse hr̃e contritionez. vt. s. ꝓfessio. t. §. xxviij. Aduerte hic q̃ fm Tho. in tij. di. viij. nõ sufficit ꝑritio gl̃alis q̃ hõ spãliter petã sua mortalia hz̃ i memoria q̃ sibi adhuc non sunt remissa: ꝫ oz sit spãlis de eis: sed postq̃ sunt remissa sufficit gl̃alis. Attende et fm Den. de gan. in quoꝫ q̃ circa petiõ pñt ꝑsiderari. Primo siba act⁹. Secdo aliqꝺ bonum qꝺ euenit ex petõ: puta fi. ius gl̃ia tum ex adulterio. Tertio inordinatio actus ipsius adultery. Non tenet ꝯ hõ dolere de siba actus: neq; de bono secuto ex eo: sed solum de inordinatione actus. Et tõ ꝫ hõ non possit dolere de delectatione quã habuit: nec de filio generato nihil ominus non est extra statum salutis: ꝫ sufficit doleat q̃ talẽ delectationem ꝛ filium habuit ex inordinato motu ꝛ cum offensa dei.

5 ¶ Utr̃ hõ teneatur ꝓteri statiz cõmisso mortali. §. q̃ nõ: q: sicut ꝓceptũ de lectationis dei q̃uz ad actũ interioꝛem non sp obligat: ꝫ solũ qñ mã occurreret: practice: nõ speculatiue. s. cũ ꝑsiderat deus vt diligẽdus vel nõ diligendus tenet hõ indicare vt diligendus ꝛ diligere: sic ꝛ petiõ mortale cõmissum ñ mẽti occurrit practice. vel vt mã delectationis: vel detestatiõis tenet hõ iudicare detestãduz ꝛ detestari. fm Pe. de pal. in. tij. vel dic. vt. j. volũtas. §. vj.

6 ¶ Quis ẽ effectus ꝑritionis. §. q. est remissio culpe ꝛ pene. de pe. di. iij.

Ontumacia

est quedam voluntaria inobediẽtia q̃ gs mõitionẽ iudicis iplere ꝺtẽnit: ita elicitur ex. c. ij. de. o. ꝺo. ꝛ ꝺtũ iuncta glo. in ꝟ. ꝺtumaciter. ꝛ ibi no. quo fit multis modis ꝛ ꝺtumacia ꝓprie in nõ faciẽdo volũtarie. qꝺ facere scit se debere: vt ꝑz in. d. glo.

1 ¶ Utr̃ excõicatus ꝑ ꝺtumacia absolui debeat anteq̃ satisfaciat de expensis ꝛ caueat de sistẽdo in iudicio. §. nõ ñ vere fuit ꝺtumax. Secus ñ ꝓsumptiue puta q: ꝓpedit⁹: cũ nũdum ꝓstat si ꝫ allegat ꝛ petit: absolui ꝑz. vt li. c. venerabilibus. §. idẽ est ẽt de sen. ex. li. vj.

¶ Utr̃ lite nõ ꝺtestata testes pñt recipi ꝺ ꝺtumacẽ ꝛ ꝓcedere ad sniaz diffinitiuã. vide. c. qm̃ frequẽter. vt li. nõ ꝓte. 2

Ontumelia

est vt colligit ex tho. ſa ſe. q. lxxij. ⁊ Alex. ſa ſe trac. de ꝺtumelia: qñ qs id qꝺ est ꝺ honorẽ alicuius deducit in noticiã eius ꝛ alioꝝ siue ꝓ signa. siue ꝓ ẽba. ꝛ differt a q̃uicio ꝛ ip̃roperio. naz q̃uicio importat gl̃iã defectũ culpe ꝛ pene. Cõtumelia ẽo solum culpe. Vñ si qs dicat alicui iniuriose ẽ eũ esse cecum: aut claudum cũ sit: q̃uicio dicit: ꝫ non ꝺtumelia. ꝫ. si ãt iniuriose dicat eũ furẽ. non solum q̃uicio. sed ẽt ꝺtumeliã infert. ꝛ ꝫ fm theologos: ꝫ fm legistas q̃uicium ꝺ a collectiõe vocũ cum in vnũ plures voces ꝑeunt q̃uicio appellat q̃s conuiciũ. ita dicit textus in. l. iiez apud labeonẽ. §. q̃uicioz. ff. de iniur. ꝛ põt fieri ẽt abñti. vt cuz qs ad domũ tuaz venerit te abñte: nec tñ q dicit: ꝫ q qd tamẽ alios ad vociferationẽ q̃uicioz sequit. vt. i. d. l. ite ap. ꝛ oz sit aduersus bonos mores vociferatio. s. ad infamiam vel iniuriã vel inuidiã alicuius: als nõ ẽ q̃uicium ꝛ q̃ in cetu dictũ sit. vt in. d. l. ite apud labeonẽ. imp̃roperiũ ꝺo. p. ꝓprie est qñ aliqs iniuriose alteri ad memoriã reducit aut. liz qꝺ ꝺtulit. et necessitate paciẽti. vñ eccl. xx. Enigma dabit ꝛ multa ip̃ropabit. Excipit tñ vnũ qñqz. p. alio. vñ alex. vbi. s. ita diffinit. ꝺtumelia ẽ petiõ ex ip̃roperio fm monis manifesto ꝛdens ad nocumẽtũ. ꝓxim.

¶ Utr̃ ꝺtumelia sit petiõ mortale. §. fm. s. Tho. ꝛ ale. vbi. s. ꝙ in petis verboꝝ maxime attendendũ est q̃ affectu ẽba ꝓferant. Si ꝯ iniẽto ꝓferẽtis ad ꝫ ferat: vt ꝑ verba q̃ ꝓfert auferat honoꝝ alterius ꝫ. ꝓprie ꝛ ꝑ se est dicere q̃uicii vel ꝺtumeliã: ꝛ ꝫ est petiõ mortale nõ minus q̃ furtũ. Si ãt ẽba conuicij vel ꝺtumelie alteri diceret nõ alio 1

dehonorãdi: ſz pp cozrectionẽ vl hmõi nõ ꝙuiciũ dicit vel ꝙtumeliaz ꝓprie ⁊ formaliʳ ſz p accſs ⁊ mãliter inquantuz. ſ. dſ id qõ ꝑt eſſe ꝙuiciũ vel ꝙtumelia. Tũ hoc ꝑt eſſe qñq; veniale pctũ ſicut qñ ꝙuiciũ non multũ eſt dehonestans ⁊ ꝓferẽ ex aliq; ai lenitate vel leui ira abſq; firmo ꝓpoſito dehonestãdi. vtputa qz intẽdit ꝛriſtare leuiter ſolum aliquẽ. qñq; nullũ vt in dubio ſe quẽti. vñ hñda eſt magna diſcretio vt moderate hõ talibus ꝛ bis vtaʳ qz poſſet eſſe ita graue ꝙuiciũ qz auferret honoꝛez ℈ quẽ ꝓferẽ: ⁊ poſſet hõ peccare mortaliʳ: ẽt ſi nõ intẽderet dehonoratione alterius ſicut grauiter pcutiẽs in ludo non caret culpa. ⁊ tenẽt ꝙuiciator vltra pctũ ſm Nico. de lra p ſe vel p interpoſitã ꝑſonaz dicere ſuã culpã cõ tumeliato vel ſalte ſigna egpollẽtia ei oñdere niſi depꝛhendat qz ꝙtumeliatus eſt emiſit iniuriã: puta qz ridet cũ eo ⁊ hmõi. excipiũ ꝓlatus ⁊ ꝓſſa. q corrigendo lz excedat nõ tenẽt petẽ veniaz ſm Zug. i rla: dũmõ nõ fecerit a ꝓpoſito ⁊ potꝰ liꝰ ore vidicte: qz ſic teneret ſiʳ petẽ veniã. ℟ q dic. vt. ſ. correctõ. i. ꝟ. ij.

2 ℂ Utz liceat cã correctiõis dicẽ cõuiciũ vel ꝙtumeliã. ℟. ſm tho. vbi. ꝟ. q ſi cuilibet ꝓberare: vel in rebꝰ dãnificare cã diſciplineꝫ: ita ⁊ ꝙuiciũ dicere: ſic dñs diſcipulos ſtultos. ⁊ Pau. corinthios inſenſatos. Dicit tñ Zug. in lib. de ſer. do. in mõte raro ⁊ ex magna neceſſitate obiurgationes ſũt adhibẽde i qbꝰ nõ vt nobꝰ: ſz vt dño ſuiaʳ iſtemꝰ.

3 ℂ Utz hõ teneaʳ illatas ꝙtumelias ſuſtinere. ℟. ℈ ſcũ Tho. vbi. ꝟ. q ſic ꝯtũ ad ꝓparationem ai. ſ. qñ opus eẽt ſicut ⁊ alia dãna: ſz ꝯtum ad actũ nõ ſp. ali qñ. n. tenemur nõ ſuſtinere. ℂ Primo qñ cederet i bonuz eius q dicit vtputa ad repꝛimẽdam eius audaciã ne talia diceret. iuxta illud. puer. xxvj. rñde ſtulto iuxta ſtulticiã ſuaz. ℂ Scõo bene ex ſuſſerẽtia alioꝛ ꝓfectus ꝑpediret vnde Exe. in hol. ſr. ſup Exec. Hi. ingt ꝙruz vita in exẽplo imitatiõis eſt poſita debent ſi ꝑſt detrahẽtiuz ſibi ꝓba cõpe ſcere: ne eoꝛ ꝓdicationez non audiant q audire poterant: ⁊ in ꝓnis moꝛibꝰ remanentes bene viuere contẽnant.

Rea vtrum ſit licita. ℟. vt colligo ex dictis doc. q ſic: ſi. vij. incurrunt. ℂ Primuz tꝑs debitũ. ſ. q nõ ſit deputatum oꝛoni neceſſarie vel pnie vñ tenẽt magiſtri vt refert Ri. in. ij. di. xxxvj. ar. ij. q. iij. q eſt pctũ mortale coꝛzeas ducẽ dieb⁹ dñicis pp dictũ aug. di. q faceꝛent meliꝰ ſeꝛe indeoꝛ ſi lana fillarent ꝙ toto die in neomenijs ꝛpudice ſaltare. qd qdẽ credo vez qñ omiſſa miſſa vl ꝓdicatiõe aut veſpoꝛ celebratiõe et hmõi intẽderẽt: vel ꝓ notabile ſpaciuz puta ꝓ maioꝛẽ ptez die: aliʳ nõ facit. l. ſi. C. de ſer. ⁊. c. q dic. de ꝛſe. di. i. ℂ Secundũ: ꝑſona ꝓuenies. nã eccleſiaſticis ꝓ ſonis. ꝓhibent xlvj di. c. clicuz. de ꝛſe. di. v. c. nullus ꝓſbyteroꝛ. c. nõ oz. el pꝛmo. ar. xxxiij. di. ꝓſbyteri diaconos ita q credo eos peccare mortaliʳ niſi ſorte modicitas ⁊ qualitas coꝛzandi excuſaret: puta in ſecreto ⁊ hmõi. ℂ Tertium modus honeſtus: nã honeſtas ẽ vnuz iuris ꝓceptũ: inſt. de iuſti. ⁊ iu. ℟. iuñ ꝓcepta. ⁊ tõ ſi fiet mõ inhoneſto ẽ pctũ mortale: vtputa geſtilatiõibus puocatibus ad libidinez: cãtibus turpibus vel cũ ornamẽtis laſciuis ⁊ inhoneſtis. facit ꝓoemiũ ff. veteris. ℟. illud ℣o qd ill os ludos appellet ex qbꝰ cria oriunt. ℂ Quartũ recta intẽtio: q ſi fiet ad ꝓuocandũ ad libidinẽ vel alio malo fine vt fiat coꝛter eſt pctũ mortale. Secus ſi ex aliq; lenitate ſupbie: vl inanis glie. Nã ſi qs intendit eſt pctũ mortale: ſiʳ ⁊ ipm opus ſi veniale: exeꝛit venia le. ar. c. vide. i. q. i. ⁊. xx. ij. q. i. noli. ⁊. c. militare. ℂ Quintũ locus aptus. ſ. ꝓphanus nõ eccliꝫ ſeu alia loca ſacra vl religioſa: q vl mortale coꝛzare i loco ſacro ar. c. decet ꝺ iiu. ec. li. vj. ℂ Sextuz raritas coꝛzationis. Naz Rod. dic ꝙ coꝛeas ducens ex ꝛſuetudine peccat mortaliʳ Coꝛzantez ãt raro ⁊ ſine coꝛrupta intẽtione dic nõ audeo dicere ꝙ peccet mortaliʳ ſz nec audeo excuſare a

mortali: cū ingerat se piculo, alios pro uocādi ad libidinez z exēplo suo alios ad filia facīēda, puocare. ¶ Septimū stabilitas conuersantis. Nam q ita fragil' est q dz bona intētione conuersare incipiat tñ nō exit qn ad libidinē mortalē, puocetur peccat mortal'r aduertens de tali sua fragilitate se ingerēdo: q. eccli. iij. Qui amat piculū pibit in illo. z ppea q dicit Vte. in q̄dā homel. Non credo viro si dicat se illesū euasisse a talibus spectaculis cū Dauid ex eo q vidit Bersabee lauantē se puocatus sit in libidinē: hec ille. Et ēt q pfate q̄dītiones nō inueniunt in coz etis nr̄is tpis: tō nō video quō sine mortali pctō gs eas facit ex ostentatione sicut cōiter fiunt. Dicit tñ Alle. sa. fe. ii. de ludo. q ludus vl saltatio q̄nq; puenit ex spūali iocunditate: z sic ē meritorius sicut Dauid lusit z saltauit coz̄ archa dñi. Aliq̄n puenit ex recreatiōe vel exercitatione. z sic pōt esse sine pctō. Aliq̄n ex dissolutione mentis lasciue: z sic est pctū. s. mortale vel veniale ꝑm q dictum est.

¶ Utz inspectio coreaz ludoz vel ioculationū sit pctū. ꝛ. Alex. vbi. s. q in spectio q̄dā est in trāsitu non tendēs vl terius ad delectationez pcti mortal: vt fornicatiōis: z hec ē venial. Quedaz ē studiosa in q̄. s. est fomentū pcti mortalis z hec q̄nq; est pctū mortale: intelligē q̄n aduertit de piculo: vel cogitationis morose vel opis. Ité ioculatio que dā est hystrionica: z q̄dā coreal' mulierū lasciuaz: q̄dā cā exercitij vel fastidij tolledi siue accidie vitande. Inspectio q̄ studiosa ioculatiōis ꝑme z scde ꝛgere pōt in mortale pctū. tertie ꝓbo z ārte pt esse venialis: z aliq̄ meritoria.

Drectio prelatoz imputriendo subditos z increpando nō dz fieri aio nocendi: q. sic peccaret mortal'r si delibe rate z in notabili nocumēto. secus si in modico malo vel indeliberate: z dz fieri zelo caritatis. primi. s. ad bonū subditi delinq̄ntis vt corrigat: vel ad aliorum bonum: vt vel timeāt filia facere; vel quietius viuant. vt. xxij. q. v. pdest

¶ Qualis dz esse. ꝛ. q misceāda est seueritas cū lenitate: vt neq; multa asperitate vlcerent subditi: neq; nimia benignitate soluant vt plē dr̄ in. c. disciplina. xlv. di. z p totaz distin. z potius dz declinare in benuolentiā q̄z seueritatem. vt in. c. lz ea. di. 50. di. ponderet.

¶ Quid si excedat modū. ꝛ. q pellari ab ea ēt si sit religiosus q̄ pbatur in. c. reprehensibil. de ap. in fi. nullus. n. neganda est defensio ēt si sit ex cōicatus. c. cū inter de excep. Non tñ tenet platus modus excedens petere veniam a subditis vt in. c. q̄n necessitas. lxxxvj. di. q̄ veruz nisi ex malignitate seu odio faceret: q. tūc tenet facere vē niā q. tenet iniuriaz. ff. ad. l. acq. l. quē admodū. ℞. magr̄ vt no. in glo. in. d. c. q̄n tex. ē in. l. nec magistratib. ff. d intu.

¶ Utz peccet mortal'r platus nō corrigēdo. ꝛ. q si logmur de punitiōe i pcō oino occulto nō tenet platus. imo nec dz nisi secrete. Si ꝓbo i pcō manifesto sic tenet platus de pcepto eā facere sub pena mortalis pcti ar. lxxxiij. di. p totū z. ij. q. vij. q nec regiminis nisi i casu q̄n videret nō expedire cōitati nec illi q corrigēdus est q. in. d. c. pdest dr̄ siue plectēdo siue ignoscendo lz solum agit vt vita hoīum corrigat. z ꝑm istū finē dz eā exercere vel omittere facit. c. ipsa pietas ea. cā. q. iiij. z in. c. cōmēsa tiones. xliij. di. z in. c. vt ostitueret. 50. di. Si ꝓbo nō expediret cōitati nec 'etis noceret z omittēdo ꝑficeret delinq̄nti ad emendationē licite omittit z ex debito. Si nō expedit delinquenti correctio lz tñ cōitati nō est omittenda. Si ꝓbo logmur de correctiōe q̄ fit ꝓbo vel doctrina sic tenet multo magis q̄z aliquis alius siue pctū sit secretū: siue publicū vez est q secreta dz secrete corrigere als si nō corrigit z emēdat cū pt peccat mortal'r. xliij. di. fit rector: intelligē in crialibus. z sic intellige glo. xxv. di. ℞. als ea demū q̄ dicit q taciturnitas in prelato est mortale pctū. Et lz etiam limita in secretis ꝑm q dico. j.

correctio fraterna. H. vj.

4 ¶ Utz prelatus exñs in pctō mortali peccet mortaliʒ corrigēdo. R. q sic ꝑm Pe. de pal. in. iiij. di. xix. ēt si pctm̄ suū sit occultū. q: suspensus ē corāz deo. facit ad h. ij. q. vij. g nec t de ꝑse. di. v. c. fi. hoc limitat idē Pe. in plato in spūalibus secus de plato in tpalibus q: si ille der suspēdit aliquē latronez nō peccat mortaliʒ tz sit ipse in mortali. Idem tz S. Tho. in. iiij. t segtur Archi. So. dist. cū exandiero t. iij. q. vij. H. idē testatur in plato corrigēte ꝑdicando in mortali ēt occulto q peccat mortaliʒ Secus si corrigit p modus magisterij publice docēdo. i. legendo scripturā sacrā q: si est occultus vt dicit gdam nō peccat mortaliʒ ꝛ solū qñ est notorius q: scādalizat frā. in. q. tz q si pctm̄ est occultum t ei qđ corrigit t aliys astātibus q sine pctō corrigit t auctoritates que videnī dicere ꝓrium dicit intelligēdas q digne non ꝑt corrigere ꝛ si pctm̄ est notoriū sic nullo mō pōt corrigere q: scandalizat corrigēdo auctoritatem t ꝑdicationē. Tu aduerte q si casus occurrent correctionis in q̄ exñs in mortali non hz oportunitatē conterendi de pctō suo sic ꝙa est opinio Fran. Sz si hz oportunitatē t non facit qđ in se ē vt conteratur cuz sit suspensus quo ad se peccat mortaliter officium exequendo. c. fina. de temp. or.

Correctio fraterna est monitio caritatiua fratris de emēdatione pctōz ex fraterna caritate ꝓcedens t hec ē de precepto oibus ꝑm Ri. in. iiij. di. xix. ar. ij. q. i. t q: est ꝑceptuz affirmatiuū ideo nō obligat nisi ꝓ loco t tpe debito.

1 ¶ Utz omissio fraterne correctiōis sit mortale pctm̄. R. Ri. vbi. š. q triplicit pōt omitti. ¶ Primo meritorie qñ hō non corrigit. q: nec tps nec locus ē corrigēdi t expectat illud. ¶ Scdo cū pctō mortali qñ. ſ. hō ſperat posse fratrez a pctō retrahere. t tñ pp incomodum corporale vel tpale omittit q: tūc ordinem caritatis perueritit plus diligens bonum tpale q̄ alam ꝓximi. ¶ Tertio omittit cuz pctō venali qñ ſ. pp incomodum tpale sit tardioz tñ si crederet posse reuocare nō dimitteret adde. iiij. ꝑm Tho. Pa. Pe. q. xxxij. ar. ij. q pōt omitti sine pctō immo meritorie qñ metuit ne deteriores fiant vl ne alios a bona vita ipediant adde. v. ꝑm glo. in. c. qui aliū de hereti. in pctō cōmisso quod non hz perseuerantiaz. q: non tenetur corrigere qlibet sed solum prelatus. Secus si hꝫ ꝑseuerantiā q: teneretur quilibet sicut tenetur in pctō cōmittendo adde. t. vj. q pctm̄ sit mortale vel veniale talis q̄litatis q hz cauſare mortale alias de pctō veniali nō tenetur corrigere aliquez de precepto.

¶ Utz teneamur querere quos corri piamus. R. ſi deo ꝑm Tho. vbi. š. q nō q: bñficia q̄ non debemus certe persone ſz cōiter oibus ſufficit ſi ipedimus ꝓmis occurrentibus. aliogn oporteret nos facere ꝓtra illud ꝓuer. xxiij. Ne queras impietatē in domo iusti. 2

¶ Utz subditi teneantur corrigere prelatos. R. Ri. vbi. š. q. iij. q loquēdo de correctione fraterna t humili sic ſz de correctione increpationis vel punitionis non: nisi manifeste errarent in fide tunc. n. ſi non essent ſuperiores iudicantes vel nolent inferiores possent q: hereſis reddit hereticum oī catholico inferiorez non solū quo ad foꝛ intrinſecum: ſz ēt extrinſecum facit. ad hoc qđ no. ij. q. vij. in. c. ſecuti t in. c. paulus. 3

¶ Utz existens in pctō mortali excuſetur a precepto fraterne correctionis. R. ꝑm Ri. vbi. š. q. ij. q peccato: aut ē occultus aut manifeſtus t est correctio in publico t in occulto. Peccatoꝛ autez manifesto non licet corrigere in publico ꝓpter scandalum. q: cum talis correctio sit aſſumptio verbi dei nō debet ꝓpter sui dignitatez manifeste aſsumi per os manifeste polluti ne verbum dei vilescat in conſpectu hominum. Si aūt pctm̄ est occultum t corrigit in occulto aut manifesto ꝑm q ſactum exigit t hoc facit humiliter suam 4

prauitatē recognoscēs nō peccat corri
gēdo imo tenet. q; petrꝰ non absoluit
hoiem a p;cepto nec ppea hō est per
plexus q; si vult facere qō in se est, diꝫs
paratus est sibi remittere peccatum.

5 ¶ Quo ordine est ꝓcedēdus in cor;
ctiōe fraterna. ℟. hꝫ Tho. vbi s. q; pcā
publica publice sunt corrigenda. In
pctis vo occultis locū hꝫ qō dr. Mat.
xviij. di. Si peccauerit in te frater tuus
vade z corripe eū inter te z ipm soluꝫ
q; si videt nō ꝓficere dicat plato secre
te q possit ꝓdesse vt not. pa. in. c. nouit
de iudi. Et de hꝫ vide. j. Beuncciatio.

6 ¶ Quid si scio petrꝰ alterius qō qui
cōmisit ignorat. ℟. vt colligo ex Do.
in tit. de pnia. z Rod. q; si petrꝰ ē tale
qō non excusat ignorātia tunc aut nō
pt probari q; occultū z sic si spero de
correctione teneor dicere als. nō. vj. q.
vij. plerūq; q; efficeret peior. hꝫ debeo
secrete reuelare plato q possit ꝓdesse.
Si aūt pōt probari tunc si est ꝓcatus
sum tenet ei dicere q; eis ꝓcipitur. Si
peccauerit ꝛc. Matth. xviij. Si vo nō
est platus. aut sperat de correctione z
sic tenet ei dicere. aut non sperat sed de
deteriorātione z tūc nō tenet ꝑm ꝑdic
tos nisi qñ sequeret ex tali petō alioꝝ
piculum seu malum vtputa q; admini
strat sacra cū non sit sacerdos z hmōi
Pa. tū in. d. c. nouit tꝫ q; indistincte te
net siue efficiatur melioꝝ siue peioꝝ qō
credo verꝫ qñ facit ad bonuꝫ alioꝝ tal
correctio z sperat q; fiet iustitia als nō
credo teneat. xj. q. iij. qñ vbi aptus tex.
Dic. Si vo ignorātia eos excusat non
credo teneat dicē nisi qñ videret q; de
sisteret vel fieret alicui sacro iniuria.

Deprozalia altaris debēt
eē de puro pā
no lineo ab epo bñdicta nō de
panno intincto aut de serico. c. cōsulto
de ꝛse. di. i. que nō debent lauari ꝑ fe
minas nec tāgi. xxiij. di. sacratas z de
ꝛse. di. i. nemo cl. ij. Uñ ministri alta
ris debent hre pelnim nouā quaꝫ ꝓ
ipsis lauādis teneant. z quā in sanctua
rio ꝓjciant vt in. d. c. nemo. Et sūt de
alijs altaris paramētis dr ibidem. Sꝫ
hodie p ōriam ꝓsuetudinꝫ derogatū
est z credo excusat de alijs. hꝫ nō de cor
poralibus pp rōnem posita in. d. c. si. ne
fragmenta dīuini corporis male tractē
tur. z tō ōria ꝓsuetudo esset irrōnabil
z credo obliget de ꝓcepto ēt hodie ex
quo ꝓsuetudo non pt ei derogare. Sūt
ēt forte posset dici de pala altaris eadē
rōne. Sed no. q; credo sufficiat si selū
prima lauatura projiciatur infra san
ctuarium pp litē rōnis predicte.

¶ Utrꝫ post lauationē sint utrꝫ sacrā
da. ℟. q; nō. q; hꝫ amittus recedat lauā
do z de alio ponat non pp hoc mutat
forma: nec bñdictio fit in suppficie ipso
rum. Idē dico si reperiant duꝫ raptu
ra non fuerit tanta q; corrūpat formā.
q; tunc est qñ est tāta q; ꝓ corporalibus vti non possent ꝓ hꝫ faciunt no.
in. c. i. de conse. ec. vel al. vide de hoc. ē.

Benedictio. j. cū sequētibus.

Dapoza sanctoꝝ utrū pos
sint transferri de
loco ad locū. ℟. q; non sine lnia epi de
cōse. di. i. corpora. Et hꝫ verꝫ qñ taꝫ erāt
tradita sepulture. l. vltima. ff. de reli. z
sump. fu. Et de hac materia vide. j. Re
liquie. per totum.

Dapoze viciatus dr q; hꝫ
membrum debi
litatum: vel mutilatum. Debilitatū hꝫ
q; eum hꝫ inefficax. vt oculum cecum.
manū aridam mutilatū q; ipso caret.
¶ Corpore viciati utrꝫ sint ꝓmouendi
ad sacros ordines. ℟. vt no. in sum. lv.
di. q; aut sunt spōte viciati in quocūq;
membro. z tūc non pñt promoueri z
promoti deijciuntur. c. penitētes. ea. di.
q; sunt homicide. c. si qs. ea. di. z. c. q
ptem ibidē No. in apparatu tꝫ q; pōt
epūs dispensare si tale membruꝫ est occul
tum excepto in castrato. vnde dicit q;
cum religioso potest dispensare. vt cuꝫ
pede ligneo celebret. Si vero appareat.
nō potest nisi papa qñ fuit in culpa vi
ciationis. de cor. vj. ca. i. z de cle. pu. in
due. c. i. Dicit tñ glo. in. d. c. qui partē
q; si quis haberet digitos superfluos

posset sibi pcidere sicut z vngues z dentes nimis prolixos, ſz nō firmat pedes. Mihi tñ placet qñ posset fieri tal' abscisio sine periculo vite z deformitate corporis. Aut non sunt sponte viciati: sed casu: vnputa ab hostibus in via vl pp egritudinem voluntariu. sine a se sine a medicis. z tūc si non parit nimiā deformitatez pñt promoueri. vt de cleg. c. presbyterum. Et sic intellige. c. si quis el. ij. z. iij. lv. dist. Si vero alias sunt viciati a casu distingue. aut dabāt operam rei illicite. z non pñt promoueri aut rei licite. z tunc si sunt viciati in membris minimis siue occultis nō repelluntur. vt in. c. g. partez. z in. c. eunuchus. lv. di. Si vero in magnis mēbris z manifestis non pñt promoueri vt si in oculo hz enorme vicium. vel in manu. vt in. c. si euangelica. lv. di. Silr si modicum quod generat scandalum d. c. presbyterum de cor. vi. c. i. z. ij.

2 ¶ Quid de ceco. aut hñte maculaz in oculo a natiuitate. vel ex infirmitate: aut a casu sine culpa sua. ℟. q si macula generat deformitatem non potest promoueri nisi dispensetur per papam vel ni fi efficiatur religiosus ſm Innocen. de cor. vi. c. cum de tua.

3 ¶ Quid de claudo ex consimili causa. vt. s. ℟. q si sine baculo potest ire z stare. potest promoueri. c. si qui el. iij. in tex. z in glo. lv. distin.

4 ¶ Utz aurilio vngule in police impediat. ℟. q ſ tenenduz est quodcūq; vicium corporis quōcunq; prouenerit si reddit inhabilem ad frangendum hostiam z ſctanduz impedit promouēdum. z promotus ministrare in altari non pōt silr quodcūq; vicium corpis notabile: siue in oculo siue i manu: aut in spatulis sicut gibosus z hmōi quod gñat scandalum. alias secus. nisi vt dictum est. s̄. in. ℣. i. vt colligitur in. c. i. z fi. de cor. vi. vez est q ias pmoti gbus istud euenit post promotionez pñt oia qui sunt sacerdotalis ordinis exercere. preter celebrationem misse. d. c. presbyterum. intellige nisi fuerit culpa sua.

¶ Quis iudicabit qñ dubitaꝫ an generet scandalū. ℟. Jnno. in. c. i. de cor. vi. q. eps. vt in. c. ij. eo. ti. Jn religiosis exeptis suus prelatus ordinarius. 5

¶ Quid si quis ex indignatione dentem sibi amputauerit: vel quodcunq; mēbrum secauerit. ℟. Jnno. in. c. significauit. de cor. vi. q. non est irregularis nisi mēbrum vel ptem mēbri amiserit que gñet deformitatem: si vero non generat deformitatem: tamē est notoriuz q ex indignatione sibi abscidit partez mēbri non pt promoueri: vel ministrare in susceptis sine dispensatione. Silr si ita secauerit q claudicaret repellitur tanq; corpore viciatus. 6

¶ Utz cadens morbo caduco possit celebrare. ℟. gl. in. c. cōiter. xxxij. di. q si cadit frequēter non pōt. vij. q. ij. c. i. si ro raro nec emittit vocē ꝓfusam. pt dūmodo hēat coadiutorē. vij. q. i. illō. Promoueri tñ nō potest. ex quo semel passus est vt in. c. maritum. xxxij. dist. 7

¶ Utz demoniaci vel amētes possint ministrare. ℟. q ſz fuerint opi. vt no. in d. c. cōiter. mihi placet q si p annū steterint liberi q pñt ministrare ſm discretionē epi promoueri ät non debēt. vt in. c. clerici. z. c. se. xxxij. di. 8

¶ Utz leprosi possint promoueri. ℟. Hugo. xlix. di. ℣. hinc z. n. q nō: ſz promoti celebrare pñt in occulto z etiā in publico alijs leprosis: nisi tñ innaluerit lepra q p corozionez mēbroz cum reddidit ipotentem: pſertim in digitis cuz gbus ptractare hz sacrm eucharistie. vide. j. leprosus. ℣. vj. 9

Opus christi. vide. j. eucharistia.

Rapula gd sit. ℟. gl. in. c. a crapula de vi. z ho. cle. est superfluitas ciboz. vnde crapula quasi cruda epula.

¶ Utrum sit peccatum mortale. Dic. vt. j. Bula. ℣. ij. 1

Redere in deū est amando in ipz tēdere. de pse. di. ij. credere. z de pe. di. ij. ℣. caritas. Vſi aliud ē credere deū. z credere

re deo ⁊ credere in deum. vt no. glo. de conse. di. iiij. c. i. igitur ⁊ de credulitate. vide. j. Fides. per totum.

Redulitas male dicētib⁹ de alijs ip⁹ obar. lxxxvj. di. fi gd. q⁹ anteq̄ p⁹obet il lud malū non debemus credere. ij. q. i. deus. xj. q. iij. in cunctis. ⁊. cap. q̄uis. xxv. q. vij. si quid. ⁊. q. viij. c. vltimo. in fi. xxx. q. v. nullum aſi.

1 ¶ Quotupler eſt credulitas. ℟. vt notatur in. c. inquisitioni. de sen. ex. q⁹ duplex. q̄daz temeraria ⁊ leuis. vtputa qñ audiuit aliqd a leuib⁹ pſonis vel a pauc̄is qbus credi nō dz. ⁊ hec deponēda eſt ad pfilium ſui paſtoris. q̄daz probabilis ⁊ diſcreta. puta q⁹ videt ſoluz cuz ſola in latebris. vel q⁹ cōiter ita dicit.

Reſcere ſpūaliter an quis poſſit cōpelli. ℟. vt notat in. c. geſta. lxxiij. di. q⁹ nō. Sed vide q⁹ dico. j. Obediētia. §. ij. ⁊ Religioſus. §. xxix.

Rimen p⁹opꝛie eſt mortale pcūm. vt p⁹ p gre. i hoſ. xij. facit. xxv. di. §. criminis. in ſ. quin fiat criminale duz placet. largo ät mō accipit qñq⁹ p⁹o venali ét inxta il lud. Nemo ſine crimine viuit. qñq⁹ p infamia. qñq⁹ p⁹o pctō depōne digno. Vide glo. in. d. §. criminis.

1 ¶ Que ſunt crimia ſuſpēſione digna. ℟. d. An. i. c. at ſi clici. de iudi. q⁹ oīa ex qbus qs de facto eſt infamatus. intellige taliter q⁹ pp⁹ius ſcandalizet. c. ij. de pur. cano. etiam ſi ſit eps ſm Joſa. an. poſt archi. in. c. i. de accu. in glo.

2 ¶ Que ſunt crimia depōne digna. ℟. d. An. vbi. §. q⁹ oē delictū cauſans irregularitaté q̄ enumerāt doc. in. c. niſi cū pridē. §. pp⁹ oſciam. de renun. in gl. magna. de qbus. j. irregularitas pmo. Itē ſi eſt diu ptinuatus. lxxxj. di. p⁹byter in gl. Itē fornicatō notoria: vl diu ptinuata: vel ſcādaloſa. c. quā ſit de excel. pla.

3 ¶ Que ſunt crimina degradatione digna. ℟. q. ē. ibidē. q⁹ oē crimē cū incorrigibilitate. c. cuz non ab hoīe de iudi. fallit in heretico. c. ad abolendā. ⁊. c. ex cōicamus. de hęrti. ⁊. c. i. eo. ti. li. vj. Itez in falſario litteraꝝ aplica cū. c. ad falſarionum de crimine fal. Itē in ſortilego xxvj. q. v. c. gcūq⁹ ſacerdotū. de homi. dubiuz ē. Et dic q⁹ ſi itelligat. de verbali ē verꝝ. ſecus ſi de reali vide tñ eundez ibidē q: multe ſiunt limitationes.

¶ Utz crimino ſus. añ peractā pniam 4
vel poſt poſſit celebꝛare ſine diſpēſatione: vel poſſit pmoueri ad o:dines. ℟. ſm glo. ⁊ Jnno. in. c. ex tenore. de tem. o:di. q⁹ aut crimē eſt occultū ⁊ ſic pōtdum tñ vere penitеat tex. eſt in. c. ſi. de tem. o:. Sufficit. n. abſolutio ſacerdotis ex ptāte clanū niſi ſit tale crimē q⁹ ipediat execūtionē poſt pniaz. vt in. d. c. niſi cū pdē. §. i. vt ē in crimine q⁹ in ducit irregularitatē. De quo. j. irregularitas pmo. Si p⁹o crimē eſt manifeſtū q̄uis nō ſit crimē enorme ſz mediocre non p̄t ſine diſpēſatione. ét poſt pactā pniam. Et dr manifeſtū ſi q̄uctus ē in iudicio vel timoꝛe pbationis pfeſſus ē vel opis publicatōe. Nec ob. c. p⁹byteruz. ⁊. c. penit. ſo. di. q⁹ p illud non eſt ablata facultas diſpēſandi cū vere penitētibus. ⁊ maxime vbi nō iminet ſcā dāl. vt. ſo. di. vt conſtituereť. ⁊. c. dño ſancto. Et hec ſa ſunt in cribus capitalib⁹. q̄ dicunt mediocria. ſec⁹ in leuibus. Et dſir leuia q̄ ſtingunt p imperitiam: vel culpā ſine dolo: vel ſi ē dolus eſt tñ cum re modica. vt no. in. l. inſpiciendum. ff. de pe. ⁊ in. l. leuia. ff. de accu. ⁊ in. c. cum dilecti eo. ti. 7

¶ Quis p̄t diſpēſare cū talibus. ℟. q⁹ 5
epꝰ i criminib⁹ minoꝛibus adulterio. In maioꝛibus ät ſolus papa. vt no. in c. at ſi clici de iudi. niſi ex magna cā vi de. j. Diſpēſatio. §. v. ⁊ ét nō poſſet qñ inducūt irregularitatē. vtputa q: celebꝛauit excōicatus. ⁊ hmōi. niſi i caſib⁹ in qbus a iure pcedit diſpenſatio in irregularitate. vt. j. irregularitas p totuz.

¶ Crimē dr publicū qñ ad publicum 6
ſpectat iudicium. ⁊ hec ſunt q̄ no. ff. de pub. iud. l. i. q̄ ſunt lex iulia male. ⁊ ſub hac compꝛehēde ſacrilegia. ⁊ reſidua. Z ex iulia de ađul. Z ex cornelia de ſi-

tarijs ꝛ veneficijs. Lex pom. de parl. Lex iulia pec. Lex cornelia ỽ testis falsis. An ãt in alijs. Azo. dicit ꝙ sic. Intellige i instrīs. nō in alijs scripturis. fz Accur. Lex iulia. de vi. publica ꝛ puata. de ambitu repetūdap ꝛ de annona ꝛ hmōi i ḡbus lex exp̄mit qỽ sit publicū vt in. l. iij. in fi. ff. de puari. ꝛ ibi bar. ꝛ Jo. de Imo. in. l. fi. ff. de pua. delic. ꝛ in. l. y. ff. de ꝑcul. Sz fm tus canonicū oē crimen ds̄ publicū q; ad publicum iudiciū spectat puniēdus vt in. c. crimina de coniu. in glo. ꝛ sic dānatus in iudicio de q̄cūq; crimie ab ecclīastico efficit infamis sic dānatus pp publicum crimē qỽ limita vez si dānatur pp dolum sed non si damnatur p; opter culpam vt not. Ange. are. insti. de suspect. tuto. §. suspectus.

7 ¶ Itē publicoꝝ iudicioꝝ. q̄daz sunt capitalia. ex ḡbus mors aut exilij imponit. ỽ est aq ꝛ ignis interdictio. p has penas eximit caput de ciuitate. Nā cetera nō exilia fz relegatiōes p; pte dicūtur. q; tūc ciuitas retinet Quedā sunt nō capitalia. ex ḡbus pecuniaria aut i corpus alīq; cohertio pena ē vt in. l. publicoꝝ. ff. de pub. iudi.

Hysima vide. j. oleum sanctum.

Ulpa alia latissima: fz bar. in. l. q̄ nerua. ff. de pos sitti. Et idē est qỽ verus dolus et manifestus. Alia latio; ꝛ est dolus p; sumptus. Alia lata. ꝛ hec ē non intelligere qỽ oēs intelligerent: vel maio; pter. ē in. l. late culpe. ff. de ver. sig. Sed no. qỽ cōiter gl. nō ponit nisi tatz culpam ꝛ ter. in. d. l. qỽ nerua exponit latiore p lata ꝛ sic colligo fm gl. in. d. l. qỽ nerua qỽ nolle dolꝰ p; pte nō cōprehendit q ex culpa fecit qz dolus differre. ꝛ nolle a culpa. qz dolus est a ꝓposito. vt ꝓbat in. l. i. §. dolū. ff. de dolo culpa ꝛ ꝓ nō. vt in. l. si ꝑcuratore. §. dolo. ff. man. ꝛ p; ỽ facit dictus Bal. i. l. qd §. §. pena. ff. de his q no. insa. vbi dicit accusat qs de homicidio dolose facto: ꝛ ꝓbatur culpa. an absoluet seu mitti; aget in ea dē instātia. fz. qỽ mitius agetur. ꝛ sic sentit qỽ dolus nō est regulariter culpa vez est qỽ lata culpa ē dolus ꝓsumptus. ita qỽ vbicūq; quis tenet de dolo venit ꝛ lata culpa. Sed tū verus dolus nō est. vt no. glo. in. c. bona fides de depo. Et in ꝓscia vbi cessat ꝓsumptio nō habet; p; dolo ꝛ qs debeat ꝓbare dolū vel latam culpā interuenisse vide. j. Cristos. §. i. no. ēt qỽ lata culpa est deuiatio incircūspecta ab ea diligētia quaz hñt hoies cōiter eiusdē ꝓfessionis. Et ideo error artificis nō ē lata culpa nisi qñ error in eo qỽ cōiter homines in illa arte sciunt nō qñ errat in eo qỽ excellētissimi sciunt. Ita limitat Bar. in. d. l. qỽ nerua. Unde si deposīti pecuniā apud cāp̄sorez g cōiter hēbat bone ꝙditionis ꝛ nō erat. non est lata culpa. Et Bal. in. l. pignoris. C. de pig. ac. dic̄ accessi ad molēdinū. ꝛ in cursu hostiū ꝓdidi bestias. nō ē lata culpa ex q̄ maio; ps credebat secuꝝ accessum.

¶ Utrum lata culpa equiparetur dolo 1
Vide. j. dolus. §. iij.

¶ Quid est leuis culpa. fz. est omittere quod diligens homo non omisisset vel facere quod diligens homo non fecisset. Exemplum fenerato; non excussit res pignoratas a tineis tali tempore quo diligens fecisset. 2

¶ Quid ē leuissima culpa. fz. ē nō p;videre qỽ diligētissimus p̄uidisset. l. si putator. ff. ad. l. aquil. vel omittere. qỽ diligētissim⁹ nō omitteret. l. diuus. ff. ō offi. p̄si. nō equitare vt diligentissimus egtaret leuissima culpa est vel non curare facere qỽ diligētissimus curaret. 3

¶ Qua culpa tenetur quis ex contractu vide. s̄ comodatum. §. xj. 4

¶ Qua culpa tenet quis ex officio. fz. Pa. in. c. cū cāz de testi. qỽ iudex tenet de dolo ꝛ lata culpa. fz non de leui. qỽ credo vez in eo q a sup;iore ponit i officio p obedientiā solū secus de eo q illud q̄siuit si mō altius diligētio; fuisset q; tūc tenet ēt de leui. Sic dico qỽ nō tenet nisi ỽ dolo ꝛ lata culpa agrimensoꝝ ꝛ alij q assumunt ad calculum vel 5

concordiã tex. est in l. si. & ibi Bar. ff. si mens. fal. mo. dixerit. & in l. si. ff. de varys & extraordi. cogni. no. gl. in. c. q; indicãte de pscrip. Fallit ꝫ in his q exercẽt aliquã artẽ sicut pitti. hoc est profitentes se pitos & magros q; tenent ẽt de leuissima. facit q; no. glo. insti. de ob. que ex q̃si delic. na. & ẽ Pa. in. d. c. indicante. Sed ego credo vez q; diligẽtissimus q̃uisset nisi fuisset deceptus ex sua professione q; tunc de leuissima aut diligẽtem q; tunc de leui solum tenetur.

6 ¶ Utr̃ in foro aie teneatur qs restituere dãnũ qd dedit ,primo ex culpa sua ff. q. l; Inn. in. c. q; plerĩq; de immu. ec. velit q; solũ de dolo & lata culpa tenea tur & multi doc. pro singulari dicto habeant tñ ego credo q; teneat de oi dãno ex quacũq; culpa sua de q teneẽ taz de iure ciuili q̃ canonico p ea q̃ dicaz j. lex. §. iij. Et pro hac opi. est glo. cum ter. in. c. §iuiuulti. n. q. v. q̃ dicit q; teneẽ ẽt quo ad deũ si diligẽtiaz debitaz nõ adhibuit vt in. d. c. §iuiuulti & fo. dist. clico. & xxxiij. q. ij. in lectũ. Dicit tñ q; nõ punit rõne homicidij ꝫ negligẽtie vt. xv. q. i. c. inebriauerunt & facit. c. fi. de iniur. & dã. da. qd indifinite logtur & ꝫ est tutius cũ ipse Inno. nullo iure pbet dictũ suuz q. d. c. inebriauerũt nihil facit p eo ino potius ꝫ si bñ inspiciat ꝫ adducat p se cuz ꝫ gco. Jo. an. in. c. qm̃ ꝫ de proba. & ibi eũ sequitur Pa. q; negligẽtia in proprio facto culpanda est in alieno vituperãda. l. si cõstante. §. si maritus. ff. so. ma.

Ura aiuz ẽm ino. in. c. cum satis de offi. archi. stricte est ptãs ligandi & soluẽdi in foro puiali & hec nulli quenit plato ni si sacerdoti vt pbat. xxi. in di. in nouo. de pe. & re. c. ois & hãc ptãtem ligandi & soluendi glibet sacerdos cuz ordine accepit ꝫ nõ in istos vel in illos q sibi non sunt cõmissi. Dicit ẽt cura large & est ptãs eiciendi & recipiendi in ecclia cogendi & puniendi excessus. xxj. di. §. i. sub hac etiã est excõicare interdicere suspendere & hmõi que sunt ad mozũ correctionem de elect. duduum el. ij. Et de vtraq; istarum intelligitur. cap. de multa de preben.

Upiditas vide. ś. auaricia.

Urialis dr̃ q nexibus curie ligatus adulatur pncipibus. xxxvij. di. nonne ff. di. qui in aliquo. Item curiales dicuntur aduocati in causa sanguinis vel milites seu officiales sua exercentes li. di. aliquantos. c. c. se.

¶ Utr̃ tales sint ad ordines pmoneni di vel ad religionẽ. ff. q; non nisi cum magna discussione vt intelligat vtruz sit solutus a curialibus vel si est irregularis vel vt fugiat obligationẽ z hmõi vt in. c. legem. liij. di. & dicit q; ptrienniuz debent pbari & est bonuz Consiliuz nisi aliquod rõnale aliud suadeat non dz tñ recipi ad religionem nec ordinari etiam si non est irregularis & si ex deuotione monetur nisi sit solutus a curiali. di. c. primo.

Uriositas est post positis diuinis & scõr eloquijs scriptis philosophoz & poetarũ ratione vanitatis vel delectatiõis itẽdere. xxxvij. di. sacerdotes. c. Item cũ sacra scriptura nõ sm sanctoz expositionẽ sed sm secularẽ sapientiã & proprij sensus vanitatẽ exponitur. c. vino eadẽ distinctione. Item q plura volũt saper q̃ oporteat aut de his de ꝗbus nõ est dubitanduz faciunt qõnes de renũ. c. qm̃ alig curiosi li. vi. ex ꝗbus cum ibi notatis pz q; velle cognoscere qd non quenit est curiositas & pctm̃ qz inordinatio quedam.

¶ Utrum sit pctm̃ mortale. ff. q; sine curiositas sit respectu ptis itellectiue siue respectu partis sensitiue est mortale pctm̃ in. vij. casibus vt colligo ex thoscba scde. q. clxvij. alex. ba fe. ¶ Pro rõne finis puta qz pp supbiam vel aliquid qd sit mortale pctm̃ qrit cognoscere vel videre aut audire. ¶ Scõz rõne illoz a quibus vult scire vel audire puta a demonibus vel alys a ꝗbus

sub ꝓcepto ꝓhibemur aliqd adiscere vel cognoscere.xxvj.q.i.illud. ¶ Tertio rone eoꝝ que cognoscere vel videre aut sentire volumus vtputa qꝝ sunt ꝓhibita sicut a ꝓposito velle audire petrñ illius qui ꝓfitetur alteri ꝛ sile in cantationes diuinationes ꝛ hmõi ꝓ hibita vt eoꝝ libꝝos velle tenere qꝝ similis culpa est discere sicut docere ꝓ hibita.l.culpa.C.ꝺ male.ꝛ ma.Silr ꝺi co de quocũq; ꝓhibito qꝺ exerceri nõ ꝑt sine mortali pctõ sicut sunt artes ali que male:aut velle scir quomõ fit tale petrñ:aut videre:aut sentire. nam talis curiositas est petrñ mortale nisi in casu qñ gs talia vellet scire vt posset ꝺe bare ꝛ ꝛobare facit.c.nec mirꝝ.xxvj. q.v. ¶ Quarto rone eoꝝ q̃ omittũtur pp curiositatez puta cũ gs omittit adiscere necessaria ad salutem vel ad suũ officiuꝝ vt intendat poetis aut curiosis facit.c. nonne.ꝛ.c.vnio. xxxvij.distin. ¶ Quinto rone illius ad quẽ talis cognitio seu visio inducit vtputa si ad errorem ꝺ fidem vel ad petrñ mortale si cut velle videre coeuntes ꝛ aliq̃ specta cula ex quibus ꝓuocatur ad mortale petrñ:vl audire hmõi facit.c.iõ.xxxvij. ꝺi. ¶ Sexto rone modi vt cum gs ꝓp talia scienda vel videnda facit ꝓhibita puta supstitiosa vel ꝺimittit audire ꝺiuina q̃ tenetur vt videat spectacula ꝛ hmõi facit.c.g ꝺie ꝺe ꝛse.ꝺi.i.ꝛ.c.q sine.xxvj.q.i.vel qꝝ ꝺe bonis pauꝝ ec clesiasticis emit libꝝos vel soluit doctoribus q ei legant inutilia facit.c.legant xxxvij.ꝺi. ¶ Septimo rone eoꝝ qui inducuntur ad talia faciẽda vtputa qñ quis ex curiositate sua sciẽꝺi ꝓuocat aliquẽ ad detrahendũ vel auꝺitate vi ꝺendi ꝓuocat ad faciendũ spectacula ꝓhibita.sicut sunt tomeamenta ꝛ hmõi q̃ fieri non ꝑt sine mortali facit c.qui venatoribus.lxxvj.ꝺi.ꝺe ꝛse.ꝺi. ij.ꝓ ꝺilectione in alijs communiter est veniale peccatum.

Ustos qui mercedem accipit non spāliter pro custodia tenetur de dolo lata ꝛ leui culpa.ff.loca.l.q mercedez in glo.ꝛ quod no.xxiij.q.iij.tres ꝑsonas no. Inno.in c.q̃uis de reg.iur.sed si spāliter ꝓ custodia mercedez acciperet teneretur ẽt de leuissima vt in.ꝺ.glo.quam limitat vt.j.Locatio.ℌ.xxiij.

¶ Quid si neget dolo vel negligentia amisisse gs ꝓbabit.ff.gl.vbi.s ꝙ ipse custos ar.ff.de edẽ.l.si gs.ℌ. vltimo.ꝛ hoc vez quo ad foꝝ ꝑtetioꝝ secus in foro conscientie vt patet ex dictis.j.lex ℌ.iij. Idez ꝺic ꝺe custode carceris.ff. decu.ꝛ exhi.re.l.vltima ꝛ idem in ꝺepposito.c.bona de depo.cum concoꝝ.in glo.i.idem in alijs autez casibus regularit qui dolum allegat debet ꝓbare.ff.de ꝓba.l.quotiens.ℌ.q dolum.

Amnatus per sniam ad mortẽ an possit ꝺisponere de rebus suis vide Alienatio.ℌ.xxiij.

¶ Utrum dānatus ad mortem possit fugere de carcere vel quomodocumq; ꝺic vt.j.fugere.ℌ.i.

¶ Utr hsites de bõis alicuius dānat ꝓpter crimen eius ꝛ postea restituti ꝓncipẽ ad bona sua teneant restituere ff. Se.in.c.q̃uis de rescrip.li.vi.ꝙ aut restitutio facta ꝑiudicat iuri quesito. tertio q ea legitime hũerat ꝛ sic nõ tenetur restituere q ea hũit qꝝ nõ sit intergratio in tali cãu ꝛ iste est casus.ꝺ.c. q̃uis ꝛ in iuribus allegatis in glo. ibi ꝺẽ.ꝛ faciũt no.ꝓ bar.ꝛ Bal.in.l.gallus ℌ.ꝛ quid si tm̃.ff.de li.ꝛ po. Aut per restõem ꝓncipis italr factã nõ ꝑiudicatur nisi ipsi ꝓcedẽti.ꝛ sic reintegrat ad oia q amiserat:ꝛ sic oia sunt sibi restituẽda.ꝛ sic ꝓcedunt iura allegata ꝓ alia ꝓte in.ꝺ.glo.ar.c.cũ ꝺilecti.de dona.cũ ibi no. Hoc tenet Jo.de imo.ꝛ no.ꝙ ista faciũt ꝓ ltiato post mortẽ testatoris vsi nõ ꝑiudicet veniẽtibus ab in testatoꝛ:ẽt si nõ aꝺierũt hereꝺitatez qꝝ talis legitiatio est q̃ꝺam restõ natal l.fi.C.de nata..Secus si añ mortẽ testatoris qꝝ ꝓeiudicat.qꝝ nulli ius aꝺhuc habebat.l.post emãcipationẽ.ff.de li. lega.vide etiam.j. gratia.ℌ.i.

Amnificatus vtrum fur tiue ꝛ secrete possit sibi satisfacere vide j.furtū.§.xl.

Ebitum coningale. ō dr qz sub pena mortalis pcti vir vxori ꝛ vxor viro petenti reddere tenetur ꝑm cōiter doc. ꝛ apl'm.i.co2.vij.nisi ex rōnabili causa excuset'ur: ꝛ assignantur a doc.vij. cau se ꝓpter quas nō tenentur reddere.

1 ¶ Prima dr phibitio sancte eccle: nā ꝺ interdictū ecclie é peccatū mortale actus ꝓiugalis. Ecclia ar phibet ne qs ꝓsumet mr̄imoniū cert' tpis: ꝺ ḡbus j.matrimoniū.iij.ipedimēto.vj. Silr ꝓhibet ecclia ne añ bñdictionē ꝓiugā tur qñ qs ducit eā q̄ alteri nō fuit cōtūcta ꝑ mr̄imoniū. Uñ ꝑm Rod. cognoscēs añ bñdictionē vbi est ꝓsuetudo ꝙ bñdicant peccat mortal'r. Quidā tñ vt dicit R.i.iiij.di.xxxij.q.i.ar. iij. dicūt hoc eē vez respectu actus petēdi nō respectu act⁹ reddendi: q: reddens nō peccat ꝑm Tho.in.iiij.ea. di. Ego. ꝙo istud de bñdictōe limito vez nisi ex rōnabili cā moueret ad petēdū puta ꝓpter fornicationē euitandā cuz nō possit ꝓtineri: ꝛ vxorē ducere vt bñ dicat nō possit ꝓpter dotē habendaz ꝛ hmōi: q: nec tunc mortal'r peccaret: nisi esset scandalū in ꝓma ar.co2 q̄ dicem⁹.j.fobediētia.i ꝑn. Alber. etiā dicit ꝙ deū Rod. é nimis duz. ꝛ hoc ēt vr̄ sentire ino. ꝛ.d. Ant. in.c.i. de spon. q: licet ꝓsuetudo hēat vim legis: tñ lex ñ obligat ad mortale nisi sit ꝓeptiua de elec.c.gñali.li. vi. ꝛ sic nō videt ꝙ peccet mortal'r qñ etiā simpl'r cōsumaret añ bñdictionē: nisi vt dixi eēt scandalū. ꝛ tō vbi nō timinet scandalū ꝺsulēdū eēt ipis spōsis ꝙ faciūt multa pec cata mortalia añ tps ꝺductionis ꝙ qñ notū é mr̄imoniū in ꝓia ꝓsumaret. ex quo ducere nō ꝑsit ꝓpter dotē hñdaz.

2 ¶ Sed nūquid toties peccat mortal'r quoties exigit sine rōnabili cā añ bene dictionē tenēdo opi. Ro. ff. ꝙ nō nisi ꝑma vice: nisi nouo ꝓcēptu exigat. Ex quo segē ꝙ possit i isto casu negare debitū sine pcō nisi seruet statutū eccle.

¶ Secūda cā dr ipotētia qua qs nō pōt reddere debitū salua incolumitate sue co:poris: q: ꝑm Ri.in.iiij. di.xxxij. ar. i.q.i. de⁹ nō obligauit viz mulieri ꝺ ordinē nature rez que ꝑ ꝓius attēdit ad actū nutritiue: q̄ ꝺseruat ꝓprium individuuz ꝙ ad actū ḡnatiue q̄ ordinat ad conseruationē speciei ꝛ tō nō tenet ad actū generatiue in notabile ꝑiudicium incolumitatis co:poris ꝓpriꝫ.

¶ Utrū teneat reddere debitū lepro: so. ff. ꝑm Ri.in.iiij.di.xxxij.ar.iij.q.ij. ꝙ sic: ꝛ nō teneat cohabitare q: nō est sic periculuz in reddēdo sicut in cohabitando vide.j.lepr̄osus.§.y.

¶ Utrū furiosus vel fatuus sit reddēdus ff. ꝑm Ri.vbi.ō. ꝙ quotiēscūq; potest reddi sine ꝑiculo ꝓprie ꝑsone tenetur.

¶ Utruz reddēs se ipotentē ad reddē dū peccet. ff. ꝑm Ri.in.iiij.di.xxxij.ar. i.q.i. ꝙ ille q mō illicito sciēter reddit se ipotentē peccat mortal'r. nō añ ille q mō licito puta tentandō. orando bōa intentione. sit tñ sic rōabile obsequiū q̄ cuis se reddat minus potētem: nō tñ totaliter impotentem.

¶ Tertia cā dr crimē adulterij: vñ vir vxori adultere: vel econuerso nō tenentur si inocēs est reddere debitū ff. Ri. in.iiij.di.xxxv.ar.i.q.i.q: 1ꝫ q̄ ad vitā culū nō possit tñ pōt eā dimittere quia ad cohabitationē ꝛ thoz. Fallit hoc in viij. casibus. ¶ Primꝰ si ipse sit fornicat⁹.xxxj.q.vi.c.i.c.pe. ꝛ vl. de adul. ꝛ.c. significasti. de diuo:. ¶ Secundus si vxor vi oppressa sit. ea. cā. q. v. ita ne.

¶ Tertius si credebat maritū ꝓbabiliter mortuū. xxxiij. q.i. cum ꝑ bellicaz.

¶ Quartus si alter sub specie matrimonij cognouit eam. xxxiij. q.v. in iecum.

¶ Quintus si marit⁹ tradidit eā adulterandā ꝑsertim inuitā. de eo ꝙ cog. cū sang. vxo. sine discretione. ¶ Sextus si maritus post adulteriū cognouit: ꝛ tolerauit eā ar. xxxj. q.i. si quis vxorem.

¶ Septimus si matrimonio i infidelitate ꝛcto vir dedit vxori libellū repu-

ãij ⁊ vxo: alteri nupserit: q: si quærerẽt vir teneꝛ eam accipe.c. gaudemus. de diuoꝛ. ¶ Octauus ꝑz aliquos si vir abstinendo ꝯ voluntatẽ vxoris ei occasionem dedit.xxvij.q.ij.si tu. Et placet mihi: ꝛz ꝯrium teneat glo. ibidem.

8 ¶ Utꝛ peccet exigẽdo debitũ scienter ab adultero inocens: vel reddendo. ꝛ. fin Ri. vbi.s.q.ij.q. aut est correctus vel paratus corrigi: ⁊ sic nõ peccat. Si ꝓo sit icorrigibilis: teneꝛ eũ dimittere: ⁊ sic peccat mortaliꝛ cognoscendo ꝛex. est i.c. si vir. de adul. ⁊ in.d.c. si qs vxoꝛ es siue sit manifestũ siue occultuꝫ dũmõ sciat ipsa. Quẽ tex. sic limito intelligendũ qñ innocẽti nõ imminet ꝑiculũ fornicationis ⁊ denegãdo debitũ ꝙuꝛeret adulteꝛ: ꝛz qñ ex denegatiõe efficitur peioꝛ ⁊ ex redditione non facit tot pctã: ⁊ innocẽti fit euasio fornicationis nõ vides mortale pctũ exigẽ ⁊ reddẽ qs ẽt ꝛz hu.ꝺ ca. no.i.iij.ꝺi.xxxiij.q.i.

9 ¶ Utꝛ possit vir vxoꝛi adultere necessaria ministrarꝛ. ꝛ. q. ñ si negãdo emẽ daꝛet q: vtiliꝰ estiriẽti panis tollit cũ ꝺ cibo securꝰ iustitiã negligit. v.q.v.c. ñ ois. ⁊ male meritꝰ ꝺz egestate laboꝛare l. bona fides. ff. ꝺe posi. ℌ.i. ⁊ ꝺe aliꝭ penis adultery. vide. s. adulteriũ. ℌ. iij.

10 ¶ Utꝛ teneat innocẽs ad ꝓceptuꝫ ecclesie reddere adultero debituꝫ. ꝛ. q si adulteriũ ꝑt ꝓbare ĩstra paucos ꝺies nõ teneꝛ. ar.c. solet ꝺ sen. ex. li. vj. Si ꝓo non ꝑt ꝓbare teneꝛ. ar. xj.q.iij.c.i. Et iꝺez in casibus in ꝙus separari ꝑt matrimonium: vt. j. matrimoniuꝫ. iiij.

11 ¶ Quarta cã ꝺicitur votũ emissuꝫ ab ambobus ꝺe cõi consensu: vt. j. matrimonium. iij. impeꝺimento. v.

12 ¶ Quinta cã ꝺ honestas: puta q: petit i ecclia vl in publico: q: ñ teneꝛ sibi reddẽ debitũ nisi hõesto mõ. i. coꝛ. xiij oia honeste. ⁊ ꝛz oꝛꝺinẽ fiãt in vobis.

13 ¶ Sexta cã est scandalum. Nã vbi esset scandalum ꝓsumare matrimonium ante aꝺhibitas aliquas solẽnitates fm moꝛem patrie non teneꝛ reddere añ il laꝛ obseruantiã: non tñ mortaliter peccaret reddens: sed bene exigens si sine rõnabili cã faceret. vt. s. ꝺixi. ℌ. i.

¶ Septima cã est religio quam quis 14
vult intrare q: nõ teneꝛ reddere: ꝛz ꝺs sibi statui tps ĩstra qꝺ igreꝺi teneat. c. ex publico. ꝺe ꝙuer. ꝙiu. vñ si nulla ista rum cãrum ineꝛt ꝯcto matrimonio per ꝟba ꝺe ꝓsũ tenetur exactus reddere.

¶ Utꝛ non reddens petẽti q: nõ vult 15
ꝛcipere excusetur. ꝛ. q. non. Et ꝛrioꝛi peccat mortaliter qui ex ira vl alio malo fine non vult reddere.

¶ Utrũ teneatur petere. ꝛ. Ri. vbi. s. 16
xxxij. ꝺi. q. ij. i. ar. q. nõ. q: nemo teneꝛ vti iure suo. Quoꝺ vꝛe credo nisi i casu qñ non petendo alter caꝺeret in alt quoꝺ mortale: quia tunc teneꝛ.

¶ Utꝛ teneat reddere nõ petenti. ꝛ. 17
Ri. vbi. s. q. ij. q. ꝛic. nõ tñ petẽti exꝓsse: ꝛz ẽt petenti ꝑ aliq̃ signa ꝑ q ꝓiecturaꝛ alteꝛ affectare sibi reddi ꝺebitũ cõiugale: alꝫ si nõ petit tacite vel exꝓsse si teneꝛ reddere. Aluertere ãt alterum ne petat nõ ꝛz nisi cũ ꝺebita sanctimonia. Vñ ꝺicit Aug. ꝺe ancona q: si ex negatione ꝺebiti alter scandalizatur non excusatur a mortali ꝺenegans. Quoꝺ limita nisi ex aliq̃ cã ꝓꝺicta: ꝙ faciat.'

¶ Utꝛ ꝯcto mrimonio cũ vna clan- 18
ꝺestine: ⁊ publice: postea cũ alia teneatur ꝓme reddere ꝺebitũ. ꝛ. q si nõ põt reꝺꝺi sine scãꝺalo puta q: ecclia excõicat eum ⁊ hmõi q: teneꝛ non redde re: q: ab omni specie mali est abstinendum. i. theꝭalo. vltimo: alias sic.

¶ Sed nũqꝺ cohabitabit cũ scꝺa ad' 19
ꝓceptũ ecclie. ꝛ. q. ꝛic. ⁊ necessaria ministrabit. si mõ põt facere sine ꝑiculo coitus seu aꝺulterij cũ ꝺicta scꝺa q: qñ cũ ꝑiculo ꝓbabili: tũc patiaꝫ excõicatione: ⁊ nõ cohabitet: ꝛz necessaria ministrabit sepaꝛ. q̃tuꝫ ꝑt: cuꝫ ꝓma ẽt nõ cohabitabit qñ sine scãꝺalo cohabitare nõ ꝑt: ⁊ sibi ĩputet q ꝛic ꝛit ⁊ iõ cõ sulẽꝺuꝫ est tali q: patriã mutet ꝺi cuꝫ ꝓma sine scãꝺalo cohabitare possit.

¶ Utꝛ actus mrimonial' sit pctũ. ꝛ. 20
ꝛz alex. in. iij. ꝑte sũ. in. vj. ꝓcepto q: nõ ꝛz sit pctũ fm eunꝺe scꝺa scꝺe tractatu ꝺe aꝺul. qñ ꝓpter istis circũstãtijs

21 ¶ Prima dr recta intentio: puta qz ex cedit fines mrimonij factur⁹ cū ḡcūqz alia: vel cū ea ēt si non eēt sua coiret vl ꝓstituit ibi finē vltimus. z sic ē mortale pctm. xxxij. q. iij. ozigo. z. c. liberoz. Aduerte tñ qz ꝫ intelligit qñ hoc actu cogitat vt sit mortale: qz actibus nō habitibus meremur vel demeremur ſm Pe. de pal. in. iiij. di. xxxj. q. ij. Bebet ḡ intentio sistere infra limittes mrimonij: si talis actus dz eē sine pctō: ꝫ est qz non cognosceret si non esset sua lia vxor. z idē dic de vxore erga vir. sufficiūt tñ ꝫ Ri. in. iiij. di. xxxj. q. pe. qz actu vel habitu hanc intentionem héat.

22 ¶ Scda dr cā. Naz ex triplici cā sine pctō exigit z reddit ēt cū merito ex primis duab⁹. pma plis ꝓcreāde. scda debiti reddēdi. tertia fornicatiōis vitāde cōiter tñ tenet qz sit pctm veniale exigere cā fornicationis vitāde in se. vide glo. in. c. gegd. xxxj. q. ij. Alia ex cā cognoscere est pctm aliqñ mortale: aliqñ veniale. vt in. ꝫ. seq. patebit.

23 ¶ Utz si fiat cā satiande libidinis sit pctm mortale. ꝫ. qz canonistarū. xxxj. q. iiij. in. c. ozigo. z. c. liberoz. z theologoz in. iiij. di. xxxj. z. xxxij. Init diuersa opi. Aliq tenēt qz ſp est pctm mortale coit⁹ ingali cā satiāde libidinis. z dr qñ ꝫuenit voluptatē z cogitationē mānibus ꝓuocādo z calidis vtēdovt possit plies coire: ꝫ magis cōiter tenet qz nō ē pctm mortale: dummō si nō esset vxor nō faceret. z. d. c. ozigo z liberoz. exponūt qñ ita finaliꝫ ḡnit delectationē qz ēt si non eēt vxor non curaret. z hec opi. ē magis rōnabilꝫ: qz apls dic. héat vnuſqſqz suā pp delectationez in ea z nō i alia ḡrēda pp fornicationē vitandā: nec segt qz ponat ibi finē: qz nō vltimū. hāc. s. bo. Ri. z ale. z cōit theo. tenēt. z placet qz ꝫ ista scda opi. est ter. aug. i. ad coz. vy. in ꝑn. vbi dic. Cōiuga lis ꝓcubit⁹ gñandi gra. nō ḥz culpaz. ocupiscētie ꝓ satiande ſz tñ cū ꝑuie ḥz culpā pp thozi fidē venialē. hec ille.

24 ¶ Utz cognoscere vxorē cā sanitatis sit licitū. ꝫ. Ri. i. iiij. di. xxxj. ar. iij. q. ij. qz ſm quosdaz sic. vel forte pōt dici. qz sit veniale peccatuz: z hoc verius. z sequitur Tho. in. iiij. di. xxxj.

¶ Tertia dr modus debit⁹ nālis. Et ꝫ ḥ duplr. ¶ Primo q ad vas: qz si fiat ex z ibi emittat semē: indubitanter est mortale grauissimū. xxxij. q. vij. c. adulterij. ¶ Secdo q ad modū standi nāle: q. quidez ē vt mulier iaceat i dorso vir ät in vētre incūbat ei: qz sic facilius ꝓcipiūt mulieres nisi ꝑ accūs ipediat. Delatio ät ab isto ē lateralis ocubitus: z maior sedētis: z iterꝫ maior stantis: vel vxore supgrediēte maxima hoꝛ ē eoꝝ q retro more iumētoz. hūc vltimū modus gdā indistincte reputāt mortale ḥ in vase fiat. Pet. de palu. vbi. s. Henboich. in. c. ingstitōi. de sen. ex. ḥ qz supgressio mulieris: silr ē mortale: nisi ali qua necessitate vel rōnabili cā fiat: puta infirmitatis: vl piculi aboꝛsus: qz sic puertens vsuz z ritū sacri sciēter ēt in accūtalibus peccat mortaliꝫ: sicut tales glo. Ray. ḥ qlibet deuiatio a mō nāli si fiat cā voluptatis amplius sic que rēde solū qz est pctm mortale. Tho. ꝫo in. iiij. di. xxxj. in lra dicit qz gdam dicūt soze signū mortal ocupiscentie alqñ. Aliqñ ꝫo pctm veniale. Aliqñ nullus qñ ex iusta cā: puta infirmitatis: vl pp periculū. plis suffocande Alber. in iiij. di. xxxj. dic qz nihil eoz q facit mritus cū vxore ꝑuato vase debito ſm se ē mortale: ḥ pt esse signū mortal ocupiscētie. Tu ꝫo detestaberis oēs istas deuiationes: z piculosas soze declarabis z pnadebis vt desistāt q̄tum potes: tū sniaz nō ꝓcipitabis: qz vxor permittit: vt in ea hō delectet pp fornicationē vitāda. z. Et tū ḥ tenebis qz qlibet cūcqz opus incipiat z quōcūqz fiat: dūmō in vase debito semē emittat z talr qz mulier retinē cū possit nō erit mortale de se. Secus si mulier talr staret qz ex hoc semē retinere nō posset qz esset mortale qñs vir in vase emitteret. Et ſm hoc concoꝛda prędictos doc.

¶ Sed qd de eo q ſricationib⁹ oscul. 26 z tactibus delectat nō intēdendo veni

re ad actū ꝓtugalez: sed finē in his ponere. ℟. Pe. de pal. vbi. s. tz q̄ é pctm mortale. Sz ego nō credo nisi se vel alteruz ad pollutionē extraordinariā ꝓuocaret. ꝛ sic tene p ea q̄. s. dicta sunt.

27 ¶ Quid de illo q̄ añ cōpletionē actꝰ se retrahit: nec semen emittit ēt extra vas ne hēat plures filios. ℟. pe. vbi. s. q̄ ñ peccat mortaliter: nisi ex ꝺ mulier ad seminandū ꝓuocaret. Idē dicit de eo q̄ ne hēat filios abstinet: q̄ tz appetere ñ plures hre q̄s possit pascere: nec tenet actū inchoatū ꝓsumare vxore nō petē te. Et eadez rōne vꝝ sm eūdez posse dici de muliere q̄ postq̄s est cognita a viro vadit statiz ad mingendū: vel se cito erigit vt emittat semen ne ꝓcipiat. Sz de hac opi. valde dubito pp. c. aliq̄ñ. xxxij. q. ij. q̄s vꝝ innuere q̄ sit peccatū mortale. Sz posset dici q̄. d. c. log tur q̄ñ qs ex sola voluptate hꝰ facit vel q̄ñ postq̄s ꝓceptio est facta q̄rit abozsuz. tz Pe. intelligit q̄ñ hoc fit ex rōna bili cā: puta q̄ non pōt eos pascere ꝛ hmōi: ꝛ anteq̄s ꝓcipiatur in vētricula mris ꝛ sic posset teneri: tz sit piculosa. Dare aūt vel recipe venena sterilitatis oīno é mortale. vt in. d. c. aliquando.

28 ¶ Quarta dꝝ tps debituz. Nā tpe festi oꝛonis ꝛ cōionis est abstinendum.

29 ¶ Utruz peccet mortaliꝛ q̄ exigit siue reddit tpe solēnitatis. ℟. hz cōiter doc. s. iij. di. xxxij. q̄ ñ limitat scūs Bo. ubi dez. ar. iij. q. ij. nisi ꝓscia obliget: q̄ credit mortale: vel niſi ſteruenīat ſacre di ei ptēptus. Aller. tñ ha fe i trac. de adulterio. tz q̄ si cognoscit pp delectationē s. explendā quod est mortale. qđ veruz credo q̄ñ interuenit contēptus sacre dei pp talem delectationez faciendā. Et sic ꝓcorda gl. q̄ in summa. xxxij. q. iiij. cum Alle. ꝓcordat alꝰ nō: q̄ circūſtantia q̄ non cadit sub ſpāli, ꝓhibitiōe nō pōt mutare ſpēm pcti: niſi vt dictū est q̄ñ rōne ptēptus. Nā nullo iure caueꝰ q̄ de ꝑcepto nō cognoscat vxoꝛ in festo. sz. c. xxxij. q. iiij. sunt de ꝓsilio vt pz intuēti. ꝛ sic ēt tz Ri. in. iij. di. xxxij.

30 ¶ An possit cōicare q̄ reddidit. ℟. sm Alle. vbi. s. ꝛ sco. in. iiij. di. xxxij. q̄ sic nec de necessitate ꝓcepti teneꝰ abstinere: sed nō ꝺz pp reuerentiā sacri de bono ꝓsilio: niſi forte solēnitas aliud suaderet vt dꝝ de pollutiōe. j. Eucharistia iij. q̄. xxix. Idē tz gl. in. c. sciatis. xxxij. q. iiij. de exigente dummodo nō causa sattande libidinis exegerit. sed tu breuiter dic vt in. d. c. xxix. cum seq.

¶ Quinta dꝝ q̄litas ꝓsone cū q̄ est cō- 31
cubitꝰ vt ñ sit menstruata vꝝ vicia ptui.

¶ Sed nūquid peccat mortaliꝛ q̄ co- 32
gnoscit tpe mestrui. ℟. q̄ casus dubius est inter doc. Sz saluo meliori iudicio mihi vꝝ distinguendum: vt colligo ex dictis ac rōnibus theologoꝝ. tz. in. iiij. di. xxxij. Aut ex tali coitu pōt fieri ſſiatio ꝓbabiliter aut non. Si nō: vputa q̄ senex vel sterilis vel fiuxum hz ꝛ hmōi ꝛ tūc nō é pctm mortale: nec in exigente: nec in reddente hz cōiter doc. Nec ob. q̄ illud leui. xv. ꝛ Ezech. xviij. dꝝ ꝓceptum mortale: q̄ non est mortale respectu turpitudinis: alias eēt peccatum mortale ēt q̄ñ hz continuum ꝛ ad quamcūq̄ cuiuscūq̄ turpitudinis ire: quod est ꝛ doc. cōiter. Est g̃ respectu periculi ꝓlis mortale solum. facit c. intelligentia de verb. signifi. Si vero poteſt fieri ſſiatio ꝓbabiliter: vt cum non hz continuum fluxum vel est debite etatis ēt distinguo: aut considerat periculum ꝓlis. s. q̄ possit ſſiari lepꝛosa que alio tpe generaretur sanaꝛ contēnit pp suam delectationem habendam ꝛ sic peccat mortaliꝛ: tam exigens quam reddens iſto mō. Aut licet contēnat periculuz ꝓlis: tñ exigit vel reddit pp ſoꝛnicationem vitandam in se vel in alio nō principaliꝛ pp delectationem ꝛ sic non peccat mortaliter taliter exigens vel reddens: q̄ tenetur hō magis diligere salutem suam vel ꝓximi q̄s bonuz coꝛporis ꝓximi: aut nō considerat periculuz ꝓlis nec de ſſiatione: ꝛ tunc si exigit cā ſoꝛnicationis vitande in se vel in alio: vel debiti reddēdi non peccat mortaliꝛ: hz concipitur ꝓles lepꝛosa: q̄ cum det opaz rei

licite: ꝫ nō debitā diligētiam posuerit: tñ nō reputabit ad mortale. ar. eoꝛ q̄ no. i. c. inebriauerūt. xv. q. 1. Si ât soluꝫ exigit cā libidinis vl̄ reddit: tūc ex futuro euētu cognoscet si peccauit mortaliter vl̄ nō q; si ples gñabit lepꝛosa reputabit mortale: q; dedit sopam rei illicite. ar. c. 1. de pēnis. Si vo nō gñet lepꝛosa erit veniale. Jō ante euentū dꝫ cōfiteri tāq̄ de mortali. c. timentis. de spon.

33 ¶ Quid de exigēte tpe partꝰ vicino ꝛ. Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. iij. q. ij. q̄ si si ne piculo aboꝛtus. Uir pōt carnaliter copulari sue vxoꝛi pgnāti pt exigere sine mortali: ꝛ mulier sibi tenet̄ reddē: q; mr̄imoniū non solū ē in offin ꝫ ēt in remediū. Si ât non pt sine pbabili periculo aboꝛtus: non dꝫ nec reddere nec exigere. imo sm Pe. de pal. vbi. s. peccat mortaliter tā reddens q̄ exigēs: q; ñ curat occidē aiaꝫ punli vna cuꝫ coꝛpe. Aduerte q; magis é piculū aboꝛtus in p̄ncipio q̄cepꝰ Rō: q; q̄us ꝫ Aluicē. matrix mulieꝛ post ip̄egnationē clauditur. tñ ex delectatione mouet̄ aliq̄n et aperit: ꝛ sic mā nūdum plectꝰ coagulata dispdit̄ ꝛ effimdit: ꝛ ideo vitupe rat Nic. accedentē ad pgnantē. in. d. c. oꝛigo nō tñ erit pctm mortale: ex q̄ nūdum est formatus si hoc nō intendit.

34 ¶ Utꝛ imediate post partū possit exigi. ꝛ. Ri. vbi. s. ar. iiij. q. i. q; nō de cōgruo donec sit purificata: nō tñ de necessitate é abstinen. Limitat Pe. de pal. vbi. s. nisi mulier esset ex partu infirma: ꝛ esset ei periculꝫ moꝛtis vel aggraūationis infirmitatis. ꝛ placet. ꝛ. c. ad eius. v. di. ꝛ. c. si cā. xxxiij. q. iij. ꝛ. q. vij. c. nō solū. loquuntur de honestate.

35 ¶ Serta dꝫ q̄uenientia loci: q; non dꝫ fieri in loco sacro, vñ si ē ꝓfecratus locus peccat mortaliter taꝫ exigēs quā reddens pp̄ ptemptū sacri sm ale. vbi. s. si nō sit necessitas pp̄ quā nō possit cognoscere in alio loco: vtputa q; violenter sunt recluſi p longū tps: q; tūc eēt de bono q̄silio abstinere nō de p̄cepto q̄cor. Ri. in. iiij. Sꝫ. Pe. de pal. vbi. s. ꝫ indistincte q; ē mortale. ꝫ nō credas ei nec valet eius rō. s. q; nulla sit necessitas sicut in vrina. imo maioꝛ q; quis stet iusta igné longo tpe ꝛ non calefiat nec ēt alia rō. s. q; locus polutꝰ q; pollutio nocturna in sōnis ēt pctm: ꝛ tñ nō est pctm. ideo tene cū alex. ꝛ Ri.

Ecanus idē est q̄ archidiaconus ꝛ ideo dic vt. s. archidiaconus.

Ecima alia p̄dialis. s. ō hīa q̄ prouentūt ex. p. re dijs. Alia p̄onalis. s. de hīs q̄ prouentūt ex negociatiōe: artificio: scia: militia: venatiōe ꝛ hmōi industrijs p̄sonaꝛ. Alie mixte sic̄ que prouentūt de aliis libꝰ ꝛ eoꝛ fetibus q̄ ptim sunt p̄dialeꝫ a p̄dijs vnde viuunt: partim p̄sonales pp̄ custodiam ꝛ eoꝛ curam. de hoc habet in. c. ad aplice. ꝛ in. c. pastoralis de deci. ꝛ de parrochijs. c. fi.

¶ Utꝛ sint de p̄cepto vnde tpe gre ꝛ. Alex. in. iij. pte sū. q; sic q̄ūcꝫ cū necessitas est ꝛ petunt a ministris ecclie: vel ēt si nō petunt: dūmō sit q̄suetudo regionis. vt in. c. q̄uenit: ꝫ meli. in. c. in aligb. de deci. in fi. dī. Ille q̄ppe decime necessario soluēde sūt q̄ debent ex lege diuina: vl̄ q̄suetudine approbata.

¶ Sed nūquid q̄suetudo excuset a solutione decimaꝛ. ꝛ. vt colligo ex alex. vbi. s. Solutio decime vno mō est de iure nāe ꝛ morale. s. inquantū q̄scia dictat q; deꝰ honorādus é de ppꝛijs substātia: ꝛ q; aliquota ps substātie det̄ ad sustentatiōnē ministroꝛ dei: ꝛ hec fuit sp̄ in p̄cepto. vñ Gene. xlvij. facerdotibus egypti cibaria ex horreis publicis ministrabant̄ alio mō dī iudiciale p̄ceptū inquātū determinat certā. s. decimaꝫ ptē dandā ministris sm rōnez equalitatis mutue distributiōis vt sit eqlitas dati ꝛ accepti inter seminantē spūalia ꝛ tpalia dantē sm q; possibile ē: ꝛ hec fuit i lege in p̄cepto simplr. Exo. xxiij. ꝛ numeri. vlij. Alij legez ꝓ vo sunt de ꝓsilio. vt pꝫ ge. xxviij. vbi Jaco. vouit decimas: q̄s facere nō potuisset si fuisset in p̄cepto. ¶ Tertio mō solutio decime est qd cerimoniale ḡtuꝫ ad aliquam si

gnificationē sic ⁊ dia antique legis facta fm illud.i.co.x. Dia in figura ꝓtigebant illis. Qui.n. decimā dat q̄ est p fectiōis signū. eo q̄ denarius nūerus ē pfectus q̄si ꝑmus limes nūerozū vltra quē nūeri nō ꝓcedunt: ꝫ reuertunt ab vno nouē ꝓbus reseruatis ꝓtestat q̄si in q̄dā signo ad se ptinere ipfectiones ꝓfectionē ꝺo q̄ erat futura ꝓxp̄s. eē ex pectandā ꝺo. vñ cū iudicialia hodie nō obligent nisi ꝓut ꝓcipiunt ab eo q̄ pōt. ꝓ q̄ isto scdo mō decime sunt de iur̄ positiuo. ꝓut ꝺo sunt cerimonialia hodie ꝓhibent. ⁊ in l̄ 2co. Ri. in. xiij. di. xvij. ⁊ scūs Tho. ꝺa pe. q. lxxxvij. ⁊ l̄ tene. lz ino. in ꝟtica de deci. ⁊ Do. teneāt q̄ simplr sint de iure diuino morali ⁊ nāli. Qꝺ nō est verū nisi vt decī est. ⁊ in l̄ decipiunt multi canoniste. Cuz ꝯ querit an ꝙsuetudo excuset a solutiōe ipsaz. Dico q̄ si sacerdos q̄ ministrat spūalia petit ꝓp indigentiā ⁊ sustentationē nō excusat ꝓp ꝙsuetudinē qn teneat dare taz ꝓdiales quā ꝑsonales q̄ nulla ꝙsuetudo ꝓt ꝫ ius nāle ⁊ morale. xiij. dis. q̄ ꝫ. Silr nō ꝓt ꝙsuetudo excusare qn hō teneat ex aliquota ꝑte substātie sue honozare deū. Excusare āt ꝓt ꝙsuetudo ⁊ excusat i alijs casibus si sit ꝑscripta. Nā q̄ deb⁹ sacerdoti nō indigēti decima ex institutiōe ⁊ ꝓcepto ecclie solum est tpe gr̄e. Et l̄ vī innuere Do. in. c. a nobis. de deci. cū dicit q̄ ꝙsuetudo excusat a decimis ēt ꝓdialibus nō soluendis cū non ꝓtunt: ꝓ quo facit. c. suggestū. eo. ti. qꝺ esse non ꝓt si esset ꝓceptū morale. Nec ob. xiij. q. i. §. his ita. ⁊. xvj. q. reuertimini. ⁊. c. decime ⁊. c. i sacris. ⁊. c. decias. ⁊ de decimis parrochianos. ⁊ in. c. tua nos. ⁊ in. c. tua nobis. ⁊. c. cū non sit in hoc. ⁊. c. in aliquibus. in ḡbus ꝺr q̄ a deo sunt institute vel diuina lege ꝓcipiunt: q̄ ibi accipit lex diuina ꝓ lege mosayca. vt ꝑz. xiij. q. i. §. his ita. q̄ qui dez filios gr̄e nō ligat: nisi quo ad moralia. vt ꝑz di. v. §. i. ⁊ vi. di. §. his ita. ⁊ de pur̄i. post par. c. vnico. vel nisi vt di cī iudicialia ꝓcipiant ab ecclia: vt facit in decimis. vt in tit. de deci. i multis. ci ⁊ in aliquibus alijs vt ꝑz de iniur. c. i. xxiij. q. iij. ⁊ vi. ⁊ tunc lz sit ꝓceptuz legis diuine date moy⁹: non tñ obligat vt tale: ꝫ vt ꝓceptū ecclie. Et ꝺ male rep̄hendunt alig canoniste theologos: q̄ dicunt decimas nō esse de iure diuino: q̄ non negāt gn fuerint ꝓcepte a deo in lege veteri: ꝫ q̄ non obligāt vt lex diuina inquantū sunt iudicialia p̄cepta: ꝫ solū vt ꝓcepta ecclie. Inquā tum āt sunt a iure nāli ⁊ morali bñ sūt de iure diuino debite: ēt hodie. Et ideo ꝺclude q̄ si minister ecclie indiget ꝓp sustentationē ⁊ petit q̄ nō excusāt ꝓp ꝙsuetudinē ꝛriam. si āt nō indiget tenetur soluere fm q̄ ꝙsuetudo se hz: vel decimā vel vigesimā: aut trigesimam: aut si nihil soluīt excusatur ꝺūmō consuetudo sit ꝑscripta p ea q̄ dixi. s. ꝙsuetudo. Sanctius tñ esset eas integre solnere. ⁊ ꝓ ꝺ facit. c. a nob. de deci. vbi ꝺr q̄ glibet tenetur soluere decimas'. nisi a prestatione eaz spāliter sit exemptus: q̄ quidem esse non posset si eēnt simplr de iure diuino ar. xiij. di. erit. sa cit etiam quod no. archi. xvj. q. i. ⁊ seq̄tur pa. in. c. in aliquibus. de deci.

¶ Utz papa posit dispēsare ne gs decimas soluat. ꝛ. Alle. vbi. s. q̄ ꝓceptuz de decimis inquātuz ē iudiciale pōt ec clesia ordinare q̄ ⁊ quas debeāt recipe ⁊ q̄ soluere: sicut fecit in multis religiosis. vt. s. dictū est. ⁊ l̄ itelligit rōe necessitatis vel vtilitatis: alr nō ꝺz facere. 3

¶ Sed queritur quando dari debent ꝛ. vt dicitur in. c. cum ḥomines: de deci. q̄ statim fructibus collectis. Et hoc quo ad p̄diales: quo ad ꝑsonales debent solui in fine anni. Sz tu dic q̄ fm consuetudinem p̄scriptā sunt soluendē: ⁊ si pereunt peribunt illi qui est in mora alis non: sed cui debentur. 4

¶ De quibus debent solui. ꝛ. q̄ de oibus fructibus terraz: arboꝝ animaliū. piscationū: venationum: fictuum pensionū: molendinoz. etiam aduentum balneoz: aiulloz: lapidicinioz methalarioz. Item de negocijs ⁊ arti- 5

ficijs ꝛ ceteris bonis. vt colligitur. xvi. q. i. c. q. vij. ꝛ de deci. in multis. c. ꝛ ho die consuetudo seruãda est.

6 ¶ Utr de illicite acgsit. ff. alex. vbi. ꝑ. q in psonalibus ẽ distinguẽdũ ant' trãſfertur dñiũ in acgrẽte. ꝛ sic teneꝫ dare: ꝛ ecclia nõ dz recipe ꝓdiu persona est in ſceleꝛne videat approbare eius mores: ꝛ ſi cõcerit poterit recipe ſic in meretrice ꝛ hiſtrione ꝛ hmõi. ſi ãt dñiũ nõ transferꝛ: ſicut in vſura: furto rapina ꝛ hmõi ſic nõ tenet: nec ecclia põt recipe. Si ꝙ decie ſunt ꝑdiales indiſtincte: glibet teneꝫ quantũcũq peccator ꝛ iudeus ꝛ iuſor: ꝛ ecclia põt recipe: q nõ dant intuitu ꝑſone: ꝛ q ex cenſu debito ꝓdior. facit. c. de terris. de deci. Non tenent tñ iudei ſoluere pſonales decimas cũ nõ percipiant ſacra: nec audiãt diuia. ar. dicti. c. de terris.

7 ¶ Qui tenent dare decimã. ff. Alex. vbi. ꝑ. q oẽs laici tã paupes quaꝫ diuites. Itẽ etiã iudei de ꝓdijs. d. c. de terris. vt. ꝑ. in. ℣. ꝓcedẽti. xvi. q. i. decimas Item clici de rebus pkmonij ſuis. nili deſeruiãt illi ecclie cui debent. eo. c. ij. Item Alex. dicit q vbi eſſet ꝙſuetudo q ꝑ fructuũ poſſeſſionũ ecclie poſſent teſtari in morte. ſili teneren de ipſis ad decimã. Et ſic intellige. c. ij. de deci. Itẽ religioſi niſi ſint exẽpti ꝑuilegio ſe diſt aplice ſicut ſunt mõachi albi: tẽplarij: hoſpitalarij ꝛ hiere ſolomitãi: ꝛ mlti alij de quo no. i. c. ſuggeſtiũ. cũ multis. c. ſe. ꝑ deci. Dicit tñ Alex. vbi. ꝑ. q ꝑuilegiũ de nõ ſoluẽdis decimis nõ liberat eos qn teneant ſoluere in tribus cãibus. ¶ Primo cũ pactõe tenent: q ꝑuilegiũ nõ reuocat pactũ ꝓcedẽs. niſi fieret mentio ſpãlis in eo. vt in. c. ex multiplici. de deci. ¶ Secũdus cũ parochialis ecclia cui debebant enormiter lediꝛ. ar. d. c. ſuggeſtũ. ¶ Tertio cũ eas ſoluẽdo tacite renũciant ꝑuilegio: ſ de ℔ vide gl. ꝛ doc. in. d. c. ſuggeſtũ.

8 ¶ Uti debeant dari. ff. q ꝑdiales debẽt dari illi ecclie in cui parochia prędium ſituz eſt. vt in. c. qñ. de deci. ꝛ in c. ſi. de ꝓch. niſi aliud hẽat ꝙſuetudo vt in. c. i. ꝛ. vj. ꝛ in. c. cõmiſſuz. ꝛ mlta alijs. c. de deci. Perſonales ꝙ debent dari ecclie prochiali i q̃ audiunt diuia: vl vbi recepit eccliaſtica ſacra. xvi. q. i. c. queſti. Adirte ꝙ debẽt dari vbi conſuetudo eſt: vel ſi nõ ẽ ꝙſuetudo: ſi paſcunt in vna dẽtur illi parochie. Si ꝙ partim in vna partim in alia diuidãt facit quod no. in. c. ad aplice de deci. ꝛ Pa. ho. diffuſe in. c. cũ ꝓtingat. e. ti.

¶ Utr ſoluẽdo ei q ꝺ iure eccliaz nõ 9
tz ſz de facto excuſet. ff. q nõ ſi ſcit. ni
ſi ex iuſto metu excuſet: vel niſi ꝑ tollerantiã eccle que cũ nõ ꝺicat videtur ꝙſentire ꝑm Rod. Et hoc vltimũ verũ niſi placeret eis eccliam fraudart.

¶ Utr clericus qui habet ſufficiẽs pa 10
trimonitũ vñ viuat ꝑm ſtatũ ſue pſone poſſit decimas recipere. ff. alex. vbi. ꝑ. q ſic vt ꝓcurator: in neceſſitates pauperꝫ vel vtilitates ecclie expendendas. nõ aũt in vſus ꝓpios ꝙuertẽdas. imo ſi in ꝓpios vſus cõuertit cõmittit ſacrilegiũ ſi in malos incurrit iudiciũ. facit. c. q̃ñ in fi. xvi. q. i. c. paſtor. i. q. v.

¶ Utr decie poſſint ꝑſcribi. ff. q laici 11
nullo mõ ꝑnt ꝑſcribere vt eis ſoluant de ꝑſcri. c. cãz. Sz clici ſi prochiã hñt ꝑnt de ꝑſcrip. de ẽmta ſi ꝙ nõ hñt nõ ꝑnt. Silr ꝛ de religioſis dicẽdũ eſt. ar. eoꝝ. q̃ no. in. c. placuit ꝺ preſcri. ꝛ in. c. cum contingat. ꝛ. c. ſeq. de deci.

¶ Qui ſoluet q antigt nõ ſoluit ꝛ nũc 12
vult ſatisfacere. ff. q nõ ei q ꝑſcripſit: ſz ecclie prochiali ꝑm Rodo. ꝛ Ray. Quod verũ credo ſi ecclie prochialis tũc erant ſoluende: alias ſecus.

¶ Utr ſacerdos prochial poſſit remit 13
tere decias nõ ſolutas tpe ꝑterito. ff. Rod. q ſic in totũ vl i ꝑte: ex quo i poſteꝛ vult abſtinere ꝛ facere debitũ ſuũ. ſz mihi vꝝ q nõ poſſit niſi ſit paup cui remittunt. ar. c. ſi. xvi. q. i. q: cum ſint pauperꝫ nõ ꝑnt in nõ pios vſus ꝙuerti: nã ꝛ ſup alimẽtis legatis nõ valet trãſactio ſine iudicis auctoritate. l. cũ hi q bus. ff. de tranſ.

¶ Utr laico poſſit cõcedi decima. ff. 14

ſm doc.in.c.ad hec de decī. q̄ nullus
ꝓtractus p̄ōt īniri cū laico de decimis
p quē dñūz directū vel vtile trāſferat
in ipm: q; videt alienatio quedā vt p
bat p tex.cū gl.in cle.i. de re.ec.nō ali.
Sed ꝓcessio ad modicū tēpus que nō
videt alienatio, bñ p̄ōt fieri ꝛ etiā ad
tp̄s vite alicuius ex cā ꝛ cū auctoritate
plati ſm glo.in.c.quāntis.eo.titu. quia
p dubiū vite p̄ōt dici modicū tp̄s. Sz
de hoc dicto glo.dubito pp ea que dixi
ſ.alienatio.§.xvij.ꝛ potius credo q̄
nō possint ꝓcedi ad vitā alicuius niſi
auctoritate pape ꝛ hoc intelligo in lai
co q laicaliter viuit ſecus in laico quer
ſo ꝛ religioſo cui cōcedi possent ſz q̄
not.doc.in.d.c.q̄nis. Jus ꝙo decimā-
di nullo mō p̄t cadere in laico cum ſit
ſpirituale vt in dictis.c.no. Et hoc in-
telligo ſine auctoritate pape q̄ ſolus p̄t
ſm notata.c.ij.de iudi. ꝛ tutius eſt in
foro anime ſi ex cauſa hoc papa facit
alias non.vt no.do. an.in.c.a nobis.
de decī.ꝛ ſequitur ꝑa.

15 ¶ Utr̄ laicus hñs in feudū decimas
ſecura ꝓſcia teneat.§.q̄ ſi ſcit ſe habe
re poſt ꝓciliū lateranē. qđ fuit cele-
bratū.1279.ꝛ ſine auctoritate pape nō
p̄t tenere vt no.in.c. p̄hibemus de de
ci. Si ſcit ſe habuiſſe añ illud ꝓcilium
vel poſt ſz cū auctoritate pape ꝛ ex cā
ſic p̄ōt tenere. Si ꝙo ignorat an ante
vel an interuenerit auctoritas pape ſeu
ex cā lītia tūc Poſt. vt refert Jo.an. in
c.cū aplica de hīs q̄ ſi.a prela.tenet q̄
nō p̄ōt tenere. Idē Archi.ꝛ Jo.mo.i
c.ij.de decī.li.vi. Sed Jo.an. tenet cō
trariū q̄ſi cōis opi.ē q̄ auctoritate pa
pe: vl añ illud ꝓcilū fuerint ꝓceſſe que
opi.mihi placet maxīe q; vnuſquiſq;
in foro aie ſūmēdus eſt bonꝰ niſi cō-
ſtet ō malo.ꝛ tō ds credere q̄ p̄deceſſo
reis ſui ſi tenuiſſent niſi cū bōo titulo.

16 ¶ Utr̄ talis laicus poſſit eas trāſſer-
re.§.q̄ nō in laicū q̄cūq; titulo ex quo
transferat dñium vtile vel directū ꝛ ls
gl.in.c. p̄hibemus de decī. tenuerit q̄
auctoritate epi poſſet tñ cōſuer nō tene
tur ꝛ bñ. Jn alia aūt eccliaz vel religio

ſum l ocū bñ p̄ōt dōare vt in.c.cū apli
ca de hīs q̄ ſi.a prela.ꝛ hoc de ꝓſenſu
dioceſani. Pignorare aūt non p̄ōt ſm
Jo.an.ſed Ho.tenet q̄ ſic.ꝛ pa.placet
ꝛ mihi vt cui plus liceat ꝛ minus.

¶ Utr̄ ecclia poſſit ſine ſimonia re- 17
dimere decimas ab aliquo iuſto detē-
tore.§.q̄ p̄t redimere q̄ſ ex tali pecu-
nia nullū ius de nouo acgrit alꝫ nō ls
vt no.in.c.dilectus el ꝓuo de ſimo.

¶ Utr̄ liceat clicis accipe in pignus 18
decimas detētas a laico.§.ale. vbi.ſ.
q̄ ſic ſicut ꝛ quālibet alia poſſeſſionez
quā laicus detineret iniuſte nec tenent
fructꝰ ꝓputaꝫ i ſort ē: dūmō hmōi ꝺcie
ſi ptineāt ad alꝫ eccliaſ ſz ad ſuas q:
ſi ad alꝫ ꝓhibeꝫ vt i.c.ſi cerdicim ꝰ ꝺci.

¶ Quo ꝛ q̄ religioſi tenētur facere 19
conſcientiā ꝛ predicare de decimis. vi
de excōicatio.xij.caſu.xliiij.

¶ Que ē remuneratio fidelīter ſoluē 20
tiuz decimas.§.q̄ multiplex. Pzima
habundātia fructuū. Secūda ſanitas
de gbus mal.iij.ꝛ in.c.reuertimini ꝛ
in.c.decime.xvi.q.i. Tertia bōitas ꝑ
cipatus.xvi.q.vij.maiores. Hoc tollit
ſiſcus q̄ nō accipit chr̄ſtus.

Eſenſio

Utrum ſit licita ad ſuę ꝑſone tui-
tionē ne ledatur.§.q̄ ſic vt in
l.vt vi.ff.de iuſti.ꝛ iu.ꝛ ibi bar.ꝛ bal.
ꝛ alij.in.l.ſcientiā.§.q cū aliter.ff.ad.l.
acgl.ēt religioſis ſine lnia ſuperioris.
q̄ſ licentia comode hr̄i nō p̄ōt ſz Jo.
de li.in tractatu ō iuſto bello. Rō quia
hoc cōpetit de iure nāli di.i. ius natu-
rale ꝛ quo ad actus naturales religioſi
nō ceſſāt moꝛui.xvi.q.i.c. placuit et
y.l.deo nobis.C.de epiſ.ꝛ cle. ꝛ ēt ad
uerſus ſuū ſuꝑiorē p̄ōt qs ſe defēdere.
ar.c.ex pte.de accu.ꝛ hoc vez ſi ille ꝺ
quē ſe defendit iniurioſe vult eū lede-
re: q; iuſte ꝛ ordine iuſtitie ſeruato ꝑ
cedere nō posſet ſine peccato ſe defen-
dere.alꝫ ſic dūmō fiat defenſio cū mo
deramine inculpate tutele. Jſtis enim
duob ꝰ cōcurrētib ꝰ.ſ.q̄ ſit ad repellen
dū iniuriā ꝛ cū moderamine inculpate
tutele licet. Aduerte hic q̄ nō licet per

cusso repantere etiã incõtinenti: q̃ hoc esset vindicta. l. non est singul'. ff. de re. iu. nisi timeret de pcussione geminata facitũ notata p̃ inno. in. c. olim cám. de rest. spo. ꝛ q̃ notat. i sum. xxiij. q. i. facit l. iij. in p̃in. ff. ad. l. acquil.

1 ¶ Utr̃ defensio possit tolli p̃ papã vel p̃cipẽ vel legẽ vniuersalem: vel municipalẽ. ff. albu. in. l. oẽs. C. ꝺ epis. ꝛ cle. gãs dicũt q̃ nõ. cũ sit ꝺ iure nãli. ꝛ vi det exp̃lliz in cle. pastoralis. §. pe. ꝺ re iudi. Dñs Babriel de osselet' i suo tractatu tz q̃ si statuto cauet q̃ possit p̃cedi nulla data defensione q̃ valeat. ꝛ p̃ hoc facit. q̃ licet applo sit spẽs ꝺfensionis: tñ tollitur i multis casib⁹. vt. C. quoꝝ ap. nõ re. pto. Itẽ q̃ iura volũt in mult' casib⁹ nulla ꝺari defensionẽ. vt. C. de fic. l. fi. in fi. C. de adul. l. i. adulteriũ. C. de fal. mo. l. iij. cũ filib⁹. nec ob. q̃ defensio sit de iure nãli. q̃ vez ẽ in defensione manuali: ꝛ de ista loquũt. ꝺ. l. vt vim. sed defensio ꝺanda p̃ iudicẽ reo petenti vt nõ petẽti ẽ de iure gẽtiũ vel ciuili ꝛ iõ p̃ aliud ius tolli põt. Et hoc dicit esse verius albu. ibidem.

2 ¶ Utrũ defensio p̃ rebus liceat. ff. fino. in. ꝺ. c. olim ꝛ bar. in. ꝺ. l. vt viz. ꝛ gl. ꝛ doc. in. l. i. C. vnde vi. q̃ sic ꝛ p̃ re bus afferẽdis ne auferant ꝛ ablatis vt recuperẽtur. Et hoc vez in ablat' si in cõtinẽti fit. i. ante ad alia negocia ꝺimittat ter. est. ff. ꝺe vi ꝛ vi ar. l. idez est §. cũ igit̃ q armatus. Et dicit pa. in. c. significasti scdo de homi. q̃ ꝺ' internallũ qñ flicta p̃ma se ꝺimittit ad alia nõ necessaria. Secus si comedit vl' bibit vel ꝙgregat amicos ꝛ hmõi. ff. de ꝟ. ob. l. ꝙtinuꝰ p̃mo. ff. de duo. re. l. duos. §. vl. C. vñ vi. l. i. ꝛ hoc scit a iure ꝙcessuz non regrit auctoritas supiozis nisi ꝺ bono ꝓsilio nec incidit talis in excõicationez si p̃sona a q̃ aufert esset ecclĩastica etiã si in p̃sonã imittit manũ q̃ alꝰ recupare nõ põterat vt colligit. i. ꝺ. c. olim ꝛ ꝺ c. significasti nisi a ꝓposito modũ excedat vt ꝺ. c. oli i fi.

3 ¶ Utrũ glibet de populo possit quẽlibet ꝺefendere i pune. ff. bar. in l. si gs in seruitute in fi. ff. de furt. ꝛ i. ꝺ. l. vt viz ꝛ ibi gl. ꝛ xxiij. q. viij. §. i. in gl. ꝛ Ly. ꝛ pe. in. l. i. C. vñ vi. q̃ sic ꝓsiluit tamẽ bar. in. ꝺ. l. vt viz ad tollẽdũ oẽ ꝺubiũ q̃ facilat sibi mãdari vt ipiuz ꝺefendat clamando ꝺefendite vel currite ꝛ filia vt no. bal. in. ꝺ. l. i. q̃ tũc fm oẽs licite ꝛ ipune facit in ar. l. gracꝰ. C. de adul. Aduerte tñ q̃ irregularitatez nõ effugit q̃ p̃ alteriꝰ ꝺefensione alitũ occidit de quo vide. j. homicidiũ. viij. §. iij.

¶ Quid ꝺ' moderamẽ inculpate tute 4 le. ff. gl. i. ꝺ. l. i. mltũ laborat. §. barto. ibi ꝛ in. l. furẽ. ff. ad. l. coz. ꝺe sic. ꝺicẽ q̃ inculpata tutela ẽ id facere sine q̃ alit se ꝺefendere nõ põt sine, piculo ꝓsone vel rez vñ nõ ꝺz pati q̃ ꝺnificẽt in alitq̃ si ꝺnũ est irrecuperabile alis secus vt in. ꝺ. l. furẽ. Ex q̃ sequit q̃ ẽt si nõ possiuz effugere gn me pcutias nisi te interficiã q̃ licite te interficio q̃ cũ inuria p̃sonaꝝ sit maioꝝ q̃ realis vt in. l. in fuoꝝ in fi. ff. ꝺe pẽis ꝛ ꝓpter realẽ iure cuperabilẽ possiuz te interficere vt in ꝺ. l. furẽ ergo forti' ꝓ p̃sonali facit gl. ꝺe' resti. spo. olim el p̃mo ad fi. ꝛ gl. in c. significasti. el scdo ꝺe homi. Et istud tenet Flo. in. ꝺ. §. q̃ cũ aliter bal. §o in ꝺ. l. i. ꝺicit q̃ tria ꝺebẽt eẽ vt sit moderamẽ. ¶ P̃mũ equalitas vt si cũ ramis: scũ armis vt. ff. ꝺ vi ꝛ vi ar. l. i. §. vi vi. §z ego hoc credo vez q̃ si põt repellere. quia parius viz cuz armis põt se ꝺefendere a magno q̃ cũ pugno forte eũ ĩficeret. ar. iij. q. viij. §. tria. ¶ Secundũ tpis vicinitas: q̃ si post eẽt vindicta. §. c. seditiõ artos. xlvi. ꝺi. ¶ Tertiũ tal' ꝛ tãta quãta ẽ necessitas. ¶ Sed de quartũ q̃ intẽtio sua ferat vt se ꝺefendat: q̃ actꝰ ex intentiõe nomẽ accipit: nõ ex eo q̃ ꝺ' p̃ accidẽs. i. p̃ter p̃positũ i actibꝰ moralibꝰ. Utñ duo esse ctus ex vno actu põt venire. puta p̃pe vite ꝙseruatio ꝛ inuadẽtis occisio. Si ergo intẽderet occisionẽ vt finẽ. sic nõ liceret sine peccato mortali. Si autem suã ꝺefensionẽ: sic ꝺenoiabit ꝺefensio nõ occisio cum nõ ꝺebeat ꝺenoiari ac tꝰ mortal. nisi ab eo q̃ itẽdit nõ ab eo

quod est ꝑter intētionē: cū sit cā ꝑ accīs vt ꝑz. v. ethi. c. iiij. ꝛ sic ñ erit pcñ.

¶ Quid si excedit modū. ℟. ꝺm inno. No. ꝛ. ꝺ. Anto. in. c. olim causaꝝ. de rest. spol. q̄ si excedit a ꝓposito sic tenetur de dāno. Si aūt nō a ꝓposito sic nō tenēt ad aliquā satisfactionez. nisi forte ad cautelā. facit. l. fi ex plagijs. ℌ. tabernarius. ff. ad. l. acq. nec excōicatō nē icurrit. vt no. i. d. c. oli et ꝓmo. ꝛ. ꝺ. c. significasti. el. ij. licet Ray. dicat q̄ ē tutius q̄ petat absolutionē vel dispensationē ꝛ ē bonū q̄ñ comode pōt hꝝ Dicit tñ. ꝺ. Anto. in. ꝺ. c. olim. q̄ q̄ in sequīt pcussorē de facto ꝛ vulneranti nō ꝺz pūri vt dolosus: ſz vt culpabilis q̄ incōsultus calor vicio calāñe caret l. i. ℌ. q̄ri. possȝ. ff. ad tur. ij. q. iij. ℌ. notā dū tex. ē i. l. si adulteriū. ℌ. imperatores. ff. de adul. glo. xxiij. q. i. ℌ. i.

Efunctus Vide. j. mortuus.

Egradatio duplex quedam verbalis quedam actualis. Et hec actualis fit sic. q̄ñ clicus idutus vestibus sicut si in officio esset dispoliat̄ cuꝫ verbis ad hoc ꝓgruis. vt habeē in. c. degradatio. de pēis li. vi. et dicit Be. i. ꝺ. c. q̄ actualis degradatio est executio verbalis de positionis ꝓpterea tenet q̄ potest fieri sine numero ep̄oꝝ: sed nō verbalis: q̄ ꝺz fiat a ꝓprio epō. ꝛ sit debitus numerus episcopoꝝ. vt in. ꝺ. c. in ter. ꝛ i gl.

¶ Utrū verberās clicū degradatū sit excōicatus. Fuerūt opi. ſz placet mihi opi. gl. in. ꝺ. c. degradatio. q̄ verberās degradatū actualiter nō sit excōicatus sed degradatū verbaliter sic. ꝛ est secuꝝ opi. Dicit tñ Pa. i. c. ad abolēdā. de hereti. vez nisi post verbalē sequat̄ incorrigibilitas: q̄ tūc perāit etiā ꝺm vnum intellectū. c. cum nō ab homine de iudi. ꝛ ab ſz alia traditione posset comprimi per iudicē secularez.

¶ Utꝝ iudex secularis possit iudicare degradatū actualr. ℟. ſz no. in. ꝺ. c. degradatio. q̄ ēiusmodi tuti⁹ eēt vt tradeēt ꝑ iudicē ecclīasticū: tūc ex q̄ actualiter degradatus est ꝑt ꝑ ter. ꝑsati capituli.

¶ Utꝝ ꝺgradat⁹ officiat celebrādo. ℟. ꝺm archi. ꝺ ose. ꝺi. xij. i. c. oñdit. q̄ sic ꝛ ista est ꝛatissima op. q̄ caractera' deo impressus in anima per hoiem nō ꝑt auferri. lz glo. l. ꝺi. ꝺixerit contrariū in c. accedens: ꝛ multi alij.

¶ Utꝝ degradat⁹ teneat̄ dicer̄ offīn si ē in sacris. ℟. ſz Rod. q̄ sic. q̄ꝫ ꝓbatur ꝑ. c. ꝺolētes. ꝺ cele. miſ. q̄: ex q̄ ordinat⁹ ꝑcipit: ꝛ iste ordinat⁹ sit ꝛ caracterem habeat lz degradat⁹ officiū ꝺicere tenet nō tñ ꝺz ꝺicere. Ꝺñs vobiscum: ꝛ filia q̄ ad dignitatē ordinis pertinent.

¶ Quis pōt restituere degradatuꝫ de positū. ℟. q̄ solus papa. c. i. ꝛ. ij. ℌo. ꝺi. Sic ꝛ pr̄es ꝓuncie ñ pt restituer̄ quē ꝺānauit. ff. de questi. l. i. in fi.

Electatio in cogitatione vtꝫ sit pctm̄ mortale. vide. s. cogitatio. ℌ. ij.

Elegatus est is cui a sūmo pontifice vel ordinario cōmittitur causa quo ad ecclīasticos. Similiter ꝺico ꝺ imperatore ꝛ alijs ꝺñis quo ad sc̄laria.

¶ Quis pōt ꝺelegare. ℟. q̄ qlibet ordinarius ꝛ quilibet qui extraoꝝdinaria iurisꝺictione aliquid pōt.

¶ Quis pōt eē ꝺelegat⁹ in ecclīastico foꝝo. ℟. q̄ ꝺelegat⁹ pape nō pōt eē qs nisi sit i ꝺignitate ꝓstitut⁹ vl̄ ꝑsonatuꝫ hꝝ: aut canonic⁹ ecclie cathedralis. vt i. c. statutū ꝺ rescri. li. vi. ꝛ q̄ habeat ad min⁹. xx. ānos nisi ex certa sciētia papa cāz cōmitteret nō existēti i ꝺignitate vl̄ mioꝝ ꝺ of. ꝺel. cum vigesimū. ꝺe elec. cū i cūct. alioꝝ pt̄ qlibz eē q̄ñ ꝑ hibeā. Uez ē q̄ cāe ſpūales vt ꝺ decimiſ. ꝺ. iur̄ patrōat⁹ ꝛ hmōi nō pñt vlgaī laicis ſz clicis tñ ꝺ in. ꝺecernim⁹.

¶ Utrū guardiani ordinis nr̄i minorū ꝛ ꝓres fratrū mēdicantiuꝫ habeant ꝺignitatē. ℟. Be. i. c. null⁹ ꝺe elec. glo. hic tenet q̄ sic. Et tō pñt esse ꝺelegati pape. facit q̄ nō. Pa. in. c. causaꝫ de iudi. ꝛ in. c. cum olim. ꝺe ma. obe. ꝛ Lar. in cle. ij. ꝺe reseri. ꝛ ibi glo. pa. tīñ in. ꝺ. cle. ij. ꝺistinguit ꝺe ꝓre. q̄ aut

habet supra se in monasterio supioz sicut q est sub abbate z iste nō hz dignitatē: hz ille q nō hz supra se superiorem in monasterio hz dignitatē: cuius nō sit ppetuus sufficit q posset esse.

4 ¶ Quid pōt delegari. ff. q. qdā pertinēt ad ordinē epalem: vt cōsecrare ordinare: z ista delegari nō pōt nō hñti illū ordinē: alia aīa pōt delegari nisi p habeanē a iure. hec habenē de offi. or. quod sedem. de conse. ec. aqua.

5 ¶ Quid potest delegatus. ff. Be. in. c. p̄sentiuz. de testi. ex glo. in. c. solet de sen. ex. li. vi. que dicit q delegata ptās est stricti iuris. z ꝫ id solū potest qđ ē ei cōmissum: z sine quo cā expediri nō pōt de offi. dele. c. i. z. c. pandentia. z. l. ad legatū. ff. de pcu., z id ppter qđ facilius expediri posset cā non venit nisi expresse, cōmittatur.

6 ¶ Utrū delegatus possit subdelegare ff. q delegatus a p̄ncipe pōt subdelegare no. ino. in. c. pastoralis. de offi. de. facit. l. i. ff. de offi. eius cui man. est iu. z. c. sup gōnum. z. c. fi. e. ti. z hoc vez nisi qñ certum ministeriū est cōmittitur limitat. Inno. in. d. c. fi. de magno ministerio sicut p̄dicare crucē: dispensare cū irregulari: penitētiaz iniungere absoluere excōicatos: z hmōi., vel qñ p rescripti verba ꝓ: ehēdit q est electa industria: vel fides eius sicut qñ dr Confidimus de tua industria: vel psonaliter exequaris: vel qñ negociū non est bñ expedibile p aliū. Fallit in legato sedis aplice qui etiā in p̄dictis potest subdelegare. vt in. d. c. fina. patet. Delegatus aūt ab inferiore nō pōt nisi sit delegatus ad vniuersitatē causaz. ff. de iudi. l. cū p̄tor. §. i. ff. quis z a quo ap. l. i. §. i. vel nisi hoc sibi spāliter ꝑceda tur ſm Jo. an. per. c. is cui. de offi. de. li. vi. vl nisi qñ vnū articulū totius cause cōmitteret cle. i. de offi. dele.

7 ¶ Nunqd poterit subdelegare nō existenti in dignitate ex personatu: neqz canonico ecclesie cathedralis. ff. q nō vt cōtter tenetur. in. d. c. statutum.

8 ¶ Quid de sñia duoz delegatoruz discordantiū. ff. q dependet ex delegante vt acceptet quā voluerit. Secus i sñia arbitroz ex cōpromisso qz nō tz. sit̄r p̄sidētes loco pape in ꝯcilio gñali nisi oēs cōsentiant in actu gerēdo nihil facium: qz vnius ꝺdictio inficit totū. no. Pa. in. c. non est. de regu. z in. c. pe. de sta. mo. Secus in sñia duoz ordinariorum discordantiū que tenet p reo: nisi in cā mr̄imonij libertatis: z testamēti z in hmōi sanoz abilibus: qz tūc tz p actore. vt in. c. viti. de sen. z re. iudi. intellige si agit vt mr̄imoniū z hmōi teneāt: aliter valeret p̄o eo q vt valeat agit vel se defendit.

¶ Utz qs teneat acceptare subdelegatiōem in casu quo subdelegare potest. ff. ino. in. c. pastoralis. de offi. de. q sic nisi qñ ꝓstat q delegatus malicioſe se exonerat. vt in tex. p̄fati. c. pastoralis. nā tūc nō teneī: z si vellet eū cogere in sta est apl'o eius. secus si nō ꝓstaret. z est differētia iter delegatū a p̄ncipe z ab inferiore: qz delegatus a p̄ncipe pt cogere oēs: etiā si nō sint sui fori. C. q p sua iurisdi. l. vna. ff. de mune. z ho. munez. §. iudicādi. except | aduocatis q'alibi ꝯz in foro suo recipe iudiciū nō pōt cogi. C. de aduo. diuer. iudi. l. sanctimus. in fi. delegatus ab ordinario nō pōt cogere hoiem alterius fori. ff. de iurisdic. omn. iu. l. vl. ff. de tu. z cura. da. ab his. l. i. de offi. or. pastoralis in p̄n. z in glo. p̄fati. c. pastoralis. de offi. dele.

¶ Ubi pōt cognoscere delegatus pa/10 pe. vide. s. cōmissio.

¶ Qñ expirat iurisdictio eius. ff. re in integra expirat p scientiā mortis delegatis. l. eiª q. i p̄n. ff. si cer. pe. de offi. dele. gratū. Itē p mortē illiª ꝺ quē mādat reintegra. de rescri. significauit. z multis aliis modis. vt in. c. qñ abbas ꝺ offi. dele. z in multis aliis locis q omitto.

¶ Quo pōt absoluere excōicatos a se. vide. s. absolutio. q. in prin. z. §. i.

¶ Quid si delegatus nō vult facere si idem de mādato suo. z ꝓpterea aliqs nō vult ei credere cū nō teneaē. vt i. c. cū in iure. de offi. del. z cū excōicat. ff.

fm doc.in.d.c.q non tz:q2 delegatus non hz auctoritatē excōicandi:nisi qñ esset sibi rebellis:z cū talis nō sit ex iurisditionis defectu:nulla ē excōicatio.

Ementia si est perseuerās Excusat a culpa ḡtum ad factū in ipsa cōmissiū xv.q.i.aliqs.xxxij.q.vij.quēadmodū. z ab irregularitate.vt i cle.vni.ō homi.

1 ¶ Utz qui aliquādo fuit demens posſit promoueri ad ordines. vide.s.corpore viciatus.§.viij.

Emoniacus an possit p moueri. vide.s.corpore viciatus.§.viij.

1 ¶ Quō in dubio possit probari an qs sit demoniac⁹.ℜ.q⁹ si p.xxx.dies carnibus indifferēter uesci cogat:z maxime edinis q̄ demones puocāt.vt hētur in c.ij.vij.q.ij.i ter.z i gl. si nulla sentiret lesion ē appebit q⁹ nō sit demoniacus.

Enunciatio ḡdruplex pri ma euangeli ca.q2 ab euāgelio sumpta Mat. xviij.z regrit.vj. ¶ Primū q⁹ sit frater.s.christianus.ij.q.iij.ad mēsam. Iz infidelis posset denūciari si ꝫ legē nature:vel ꝫ legez eoz in moralibus offendit:q2 papa hz iurisditionez in eos in istis casibus.de q.j.iudeus.§.xxvij. als nō. ¶ Scōm:q⁹ pcedat secreta monitio in q̄ vt emendet vel desistat obseruandus est. ¶ Tertiuz:q⁹ pctūs nō sit oino occultū:sed q⁹ possit probari p testes:q2 si esset oino occultū non hfet locum.z segtur Pa.in.c.nouit.de iudi. ij.q.i.si peccauerit iuxta si ēt vnus solus testis eēt non posset denunciari ad pniam i ponendas. ¶ Quartū:q⁹ si nō desistit:vel emendat se ad eius monitionem adhibeat testes q scium:vt cū ḡbus possit eū ꝓuincere. ¶ Quintuz q⁹ si se nō corrigit dicatur prelato z denuncie. ¶ Sextū q⁹ probet se euz bis monuisse.vt.j.dicam.

1 ¶ Utz quilibet teneat ad sup:a dictaz denūciationē.ℜ.doc.cano.in dictis.c. nouit.z si peccauerit varie loquunt. Iz vt mihi dicendū pro ꝑcordia q⁹ si loq̄mur ꝓut est solū fraterna correctio sic tene opi.archi.in.d.c.si peccauerit q⁹ ē olbus de ꝑcepto q⁹ dixi.s.correctio fraterna. Et ista correctio solū p:ocedit ab actu caritatis.z ista ꝓpie nō dr denūciatio euangelica.nec regrunt supradicta. Si ꝙo loquamur de denūciatione ꝓprie euangelica.z tūc distinguo fm inno.in.d.c.nouit.q⁹ aut loquimur de pctō ꝑpetrato qō recipit augmentum: vel multiplicationē:seu ꝓtinuationem malit:z ēt de ꝑpetrando.z sic qlibet q̄ credit se eā posse ꝓcere sine graui detrimēto puta q2 non oporteret cū desistere a negocijs suis:vl incurrere nimi cum:vel aliud piculuz teneť de ꝑcepto xxij.q.v.c.hoc vr. qō vez intelligo qñ talis est ꝓlatus p quez finis huius denūciationis obtineri possit q est vt vel ille emendet nā si vellet ad aliud p:ocedere ꝓlatus pctō:z emendando se non ꝓt de iure fm doc.in.d.c.nouit. q2 per ista viaz nō querit nisi pnia peti.vel si corrigi non vult ad terrorem alioz ex eōicetur z talr prouideatur q⁹ ceteri timeant. Si ꝙo talis nō sit ꝓlatus vel nō possit sine graui dāno eā p:oseq.sic non tenēť nisi solū qui ex officio hz cui dr.lxxxiij.di. Error cui nō resistitur ap probat ꝛc.cū silibus. si ꝙo loq̄mur de pctō ꝑperato qō nō hz ꝓtinuationē:sic dico q⁹ solū tenent q hñt ex officio. rō q2 hoc ꝓcedit ab actu iustitie ad instruendum alios per exemplum:quod quidez pertinet ad superiores.xj.q.iij. ꝓcipue.z.xxiij.q.iij.duo ista.

¶ Utz denūciationē euāgelicā sp debeat ꝑcedere admonitio.de q.§.dicitur est.ℜ.q⁹ si pctūs ē publicū nulla regrit monitio fm Archi.in.d.c.si peccauerit iuxta illud peccantē coram oībus argue. xlv.di.hz illud. Si ꝙo pctūs ē occultū z tardatio denunciationis inferret nocumētuz ꝓximo ꝓpie vl spuale.puta traditio ciuitatis hereſis infectio z hmōi: sibi sine monitiōe denūciabit n si constet q⁹ ad eius monitionē desistet.nā q libet dz corrigi:vt si ꝑt eius fama nō ledat. Si ꝙo nō sit nocumētum ꝓximo

nisi ipe peccati solū dz pcedere duplex monitio. Una p monetem solū q̄ p ramētuz ipius hz pbari. Alia p monē tem z vno teste vel duobus: z p ipsos pbaī. Limitat R y. in. iiij. di. xix. ar. iij. q. i. q̄ corrdat cū supradictis nisi pbabiliter crederet nō proficere p secretaz monitionē hz potius ille irritaret ꝯ cor rigentē z p̄monitus subterfugia quere ret vt corrigi nō posset iuxta illud p̄o uer. ix. Noli augere derisorez ne oderit te: q̄ non dz tunc monere alias sic.

3 ¶ Qui admittunt ad hāc euāgelicam denūciationē. R. hz gl. i dictis. c. si pec cauerit z nouit q̄ admittunt oēs infa mes mulieres minores nisi p manent in crimine: sitr et ad testimoniū. Limi tat ino. in. d. c. nouit si solū pnia de cri mine q̄rit vt dz fieri in ista z nō aliqd tpale nec directe nec indirecte q: tunc tm lti testes admittunt p̄m eūdez ino.

4 ¶ Utz sit ordo iuris seruād⁹ i ea. R. p̄m ino. i. d. c. nouit q̄ nō ar. c. i. d. do. z cō.

5 ¶ Secūa dz canonica q̄ a canonib⁹ in uēta é q̄ hz ortū p̄m ino. a lege veteri z ista é duplex q̄da spālis cōpetēs illi so li cui itereſt hre bonū platū z fit vt gs de bñficio ammoueat z regrītur trina monitio hz cōiter doc. z facit glo. vj. q. vij. c. quapp alia est gīal⁹ z publica z hec hz ino. et locū hz in cribus ppetra tis si crimia recipiūt augmētū pp mul tiplicationē actuū vel pp ꝓtinuationē iniurie als nō nisi solū de ppetrādis. z de hac habeī de iureiu. c. quēadmodū i fi. q̄ ho ad ppetrāda hētur de despō. ipu. c. ad dissoluendū. xxij. q. v. hoc vī z nō dz i ista gīali p̄cedat secreta mo nitio p̄m glo. in. d. c. ad dissoluendum.

6 ¶ Tertia dī iudicial⁹ z hec ē duplex. Quedā publica. q̄. l. cōpetit ex offō pu ro in q̄ nō regrīt monitio sed iudex ex officio suo z p denūciationē suoz offi cialiū in ea p̄cedit z hz locū tm̄ i noto rijs vt i. l. ea gdes. C. de accu. z solū iu dex q hz mer vl mixtū iperiū tales de nūciatores ꝓstituē pt vt i. l. i. §. ges q̄cz ff. de of. pfec. vr. ¶ Quedā puata q̄ cō petit leso p suo itereſſe z ista q̄cz i so ro ciuili z de plano expedī ēt si nō p̄ cessit monitio vt q̄s ille q̄ ꝓponit non pt agere puta q: suus vl ptāti alterius ſb dit⁹ insti. de his q̄ sunt sui vl ali. iu. §. pe. ff. de of. pfec. vr. l. i. §. q̄s āt. Et idē dic de religiosis q̄ uerētibus de iniu stis granaminib⁹ suoz platoz. Itē de his q̄ peccat ad soz venale vt iusto pre cio vēdanī. Idē de rusticis oppzssis. In soro at canonico regrīt triplex mo nitio p̄m Dol. z cōiter doc. i. d. c. nouit hz pa. ibidē tri sufficē bina: sic in euāge lica z hz credo vez q̄ dz p̄cedere monī tio nisi tumo: impediret eā. Et hz inder ecclīasticus idistincte admittat denun ciationē euāgelicam. nō tm̄ ista nisi q̄s crimē é ecclīasticū de sui nā vl rōe pa cis vl iuramēti vel crimē notoriuz nō andit in foro seculari vl q̄s é mīabil⁹ psona q̄ eā ꝓponit. Itē q̄s pp patietia se nō pt iuuare i foro seclari q: ei⁹ dñs vel tyrānus z hec differt ab euāgelica.

¶ Pzio q: nō admittit nisi ille cui⁹ in tereſt itē ille cui⁹ itereſt nō repellit pre term cris itē i ista nō recipiunt nisi lti testes. dī in ista nō solū regrīt vt corri gat̄ pctm̄ vt in illa hz et vt res restituat̄ z lesus fruet indēnis. itē in ista p̄cedit iudicial⁹ vsq̄ dāda é in scriptis fieda li tis ꝓtestatio: z fnia i scriptis ereda nō i illa: hz ista expediat de plano z tō dī iudicial⁹. q: i iudicio fit z iudicial⁹ pce dit hz nō vsquequaq; Jn illa ho nō z de hoc vide Pa. in. d. c. nouit diffuse.

¶ Quō formabit libellus seu denūcia 7
tio i ista iudiciali. R. hz ino. i. d. c. nouit sic: dīe iudex tal⁹ hz libz meū ꝯ ꝓsciam z in piculum a se sue cū ad me pertine at. Jdeo peto officiū vestruz vt cogā tis, eum ad pniam z restitutionem.

¶ Quarta dī regl'aris. q: hz diuersas 8
religiones z religiosoz ꝓstones expe dit z p̄cedit simplr z tō plano z nō pt appellari hz io. an. facit. c. reprehensibil⁹ de ap. Et ad istas vltias nemo obligat nisi q̄s a suo plato cogit vt. j. patebit.

¶ Utz teneatur qs denunciare alicui 9
eius petm̄: quod ipse q cōmisit ignō rat vide. s. correctio. vj. §. vj.

10 ¶ Utz plato ꝓcipiēti vñciādū pcñ
alteri⁹ teneat subdit⁹ obedire nisi fua
ta forma euāgelica. ℟. si pcñ ē publicū
vl inocumētū ꝓmi fiendū dic ꝙ sic
vt. ē. p3 i ꝑn. idē dic qñ nō sperat cor-
rectio lz nō sit i nocumētū vt. ē. ocñ ē
si vo pcñ nō ē ad nocēdū ꝓrio z oc-
cultū z spat correctio si secrete corriga
tur vt cōiter dz ꝑsumi nisi sint signa ꝓ
babilia i ꝓiū tūc dico ꝺm ri. vbi. ē. ꝙ
publicā denūciationē dz ꝓcedere secre
ta monitio ex ꝓcepto diuino ꝺ qđ pla-
to⁹ nō ꝑt ꝓcipe nec subdit⁹ obedire z
si ff se corrigit vbeo vsistere a publica
denūciatiōe z sic intellige. vj. q. i. si pec
cauerit. vj. q. vij. accusatio nā ex ꝓcepto
dei teneor si possū sine ꝺtrimēto boni
spūal⁹ illi⁹ qđ corrigo famā ipsi⁹ ñ le-
dere q2 ꝓcessio2 ꝙ3 tpalia z vz ad bōa
tpalia vt ꝺ testi. c. testimoniū ꝺ exce. pl.
int dilectos, itē ad bōa spūalia q2 mlti
tiore ifamie a pcō retrahūt ꝙ qñ se ifa
matos ꝓsiderāt sine freno peccāt. Uñ
gl. sup illud. Mat. xviij. Uade z corri-
pe eū ꝛc. dicit ne publice correct⁹ vere
cūdiā ꝑdat q̄ ꝑdita i pcō remaneat se
creta aūt denūciatione nō est necesse ꝑ
cedat mōitio. Et iō sine secrete monue
ri sine ñ sine secrete correxerit se ad me
as monitionē sine nō teneī secrete de-
nūciare plato ꝓcipiēti q2 valet ad ꝓca-
uēda pcā recidiuā nec ē infame fra-
tris ꝑtudiciū si talis est plat⁹ qualis
esse dz rō est q2 qlibet teneī obedīr suo
prelato in his q̄ ꝓtinēt ad eoz offiū z
nō sint ꝺ deū vel aiaz sed sic obedire
nō ff ꝺ deū imo ꝺm deū z intentiōez
euangelicā in q̄ nō solū dñs intendit
peccatorē corrigere lz etiā correctio de
recidiuo ꝓcauere q2 nō est opus valē
tibus Mat. ix. z sic plat⁹ medicos vo
luit esse. est ēt de his q̄ ꝓtinēt ad offici-
um prelatoz. Uñ Ber. li. de dispensa-
tiōe z ꝓcepto. c. v. dicit. Regularis pro
fessio qua se minor spōte subdidit ma
iori eque allegat z cōsi eg̃de pacti reor
vtrūq3 necessitate teneri vnū fidel cu-
re: alterū fidelis obedīētie. Cura antez
nō est nīi ad curandū: sed etiā ad ꝓce-
ssandū a peccato: qđ fieri nō ꝑt nisi
peccator correct⁹ in q̄ est ꝓnitas de re
licta cognoscat nec ꝑt cognosci nisi
per te q solus nosti ergo teneris dice-
re ad bonū fratris tui. Uñ videm⁹ ꝙ
semel lapsus in peccatū carnis facilius
relabit imo vix retinet hm⁹ sniē ē aug.
sup leui. v. c. z. xxij. q. v. c. hoc videt itē
Bual. in sum. Guil. de mara. z cōiter
oēs doc. ordinis nr̄i z sanctus Tho. i
quol. Si tū p signa valde ꝓbabilia z
ꝓsumptiones q̄si violētas crederet ꝙ
plat⁹ ex illa denūciatiōe fręz ifamare
vellet tūc crimē occultū fratris tā ve-
raciter correcti sibi denūciari nō dz z
hec q̄ de denūciatiōe publica dixi vera
sunt ꝺm scīm Tho. scđa scđe. q. xxxij.
ar. vij. in gruīb⁹ peccatis nō in leuib⁹
q̄ fame nō derogāt. Nec ob. his dictus
aug. in regula qui dicit ꝙ peccatū fra
tris ꝓt⁹ dz ostēdi ꝓposito ꝙ3 testibus
q2 vt dicit Ri. vbi. ē. q. ij. ibi loquit ꝑz
ꝙ ꝓpositus ē singularis ꝑsona q̄ ꝑt z
dz ꝓdesse magis ꝙ3 alī⁹ qlibet sed ostē
dere plato tanꝙ3 ecclie. i. sicut in loco
iudicis residēti dz seq testiū inductio-
nē vt dictum est in ꝓn̄. huius. c. sic si-
mitur exponit Tho. vbi. ē. q. viij.

¶ Quid de eo q iurauit denūciare oē II
crimē qđ sciuerit. ℟. ꝙ tale iuramētū
dz interꝑtari vt denunciet mō debito.
facit. c. ex parte tua de cle. nō resi. cum
silibus. Et iō si logmur de denuncia-
tione publica sic non ꝑt: nisi ꝓimo
monuerit peccātē sūo ꝙ possit ꝓbare
eius dictū. Tertio ꝙ monuerit eū ꝑso
te, vno vl duob⁹ ꝑ ꝙs possit ꝓbare mo
nitionē z ꝛrto ꝙ noluerit se cōuertere
quia ilis deficiētib⁹ si reuellaret face-
ret ꝺ ius diuinū z sic peccaret morta-
liꝛ vt no. The. z canoniste maxie i. d. c.
si peccauerit. qđ limita vez de oi pcō
occulto qđ nō dz nocere ꝓrimo vt di
ctum est. ē. Si vero logmur de denun
ciatiōe secreta fīēda plato: tūc dic ꝙ te
neī sine ꝓbare possit sine nō sine mo-
nuerit indistincte: si mō platus sit qua
lis esse dz alias nō vꝛputa q2 crudelis
quia bestialis vel diffamator z hmōi

q2 in tali nō dz nisi vt plus pſ orādo: monēdo caritatiue iducendo fratrē ad corrigendū ⁊ si nō pōt dimittat eum deo ⁊ apte pbat in.d.c. si peccauerit.

12 ¶ Quid si iurauit vel ꝓmisit denunciare.ff.q. si intēdebat qđ ꝓmisit vel iurauit q̄ etiā ad ꝑceptuz ſuꝑioris vel etiā ſine ꝑcepto ſuꝑioris in peccato cō mittēdo nō reuelare mortali peccauit ꝓmittēdo ⁊ teneť nō obſtante iuramēto ⁊ ꝓmiſſiōe denūciare i caſu in quo denūciatio cadit ſub ꝑcepto. In alijs aūt caſibus in ḡbus eſt de cōſilio nō teneť ſz bñ pōt denūciare nō obſtante tali iuramento vel ꝓmiſſione ſine peccō ſm no.xxij.q.iij.in multis capitulis.

13 ¶ Utz ēpo vel alio ſuꝑiore ꝑcipiente vt gliber q ſcit qs fecerit tale furtuz teneāť reuelare ſub excōicatione late ſententie ſit reuelādū qcqd aliqs ſcit.ff.vt colligo ex ſupdictis ⁊ p ea q̄ dicam.j. Inglitio.§.i.q̄ aut eps hz infamatuz aliquē vel aliquo ⁊ qz nō plene,pbat ad monet vt q ſcit dicat tūc idiſtincte tenetur deponere quicqd ſcit ſz nō p̄ceſſerit monitio ⁊ ſz nō poſſit,pbari qz tūc nō venit vt denūciet ſed vt teſtificetur de eo quod ſcit facit.c.i.ū teſti.co.⁊ qđ ibi no. Sallit hoc in parētibus ⁊ filijs q nec ēt volētes ad teſtimoniū aduerſus ſeinuicē admittunť per.eſt i.l. parētes.C.de teſti.⁊.iiij.q.iij.§.itē parētes. Et intelligit ſo ū de aſcēdentibus ⁊ de deſcēdētibus nō ū collateralib⁹ hz gl.i d.§.itē. Nec etiā debent ꝓpelli vxor ꝓ viz nec ſocer aduerſus generum puiſ gnū ſobrinū ſobrinā ⁊ ex ſobrinis natū ⁊ eos q in ꝓzi gradu ſunt vt.iij.q. iij.§.itē.l.iul.ponit in.l.lege iulia iudicioz publicoz.ff.de teſti.vbi dicit glo. ſobrini ⁊ ſobrine ſunt q ex ſeminis puta ꝓſobrinis deſcēdunt ſicut ꝓſobrini ñi ꝓſobrini vt iſti.de gra.§.iij.⁊.vi. Hoc limito qñ ꝓcedit criminali ſecus ſi ciuili vt.j familia.§.vij. Si aūt nō extat infamia ꝑ aliquē hz in gñali ingrit qs fecerit tale qđ vt ſit cōiter ſic teneť tale admonere ſm ordinē ēt ecā gelicū vt puideat ⁊ emendet qđ fecit ⁊ ſatiſfaciat ēpo ꝑcipienti alis ſi nolnerit tūc ſi pōt ꝓbare teneť reuelare alr erit excōicatus hz ſi ꝓbare nō poſſz nō teneť. Ita tz gl.in.c.ſacerdos de pe.di. vi.⁊.vi.q.i.c.ſi oia.⁊.q.j.placuit.⁊.d. c.ſi peccauerit.ij.q.vi.plerūq; facit.c. ſi ſacerdos de offi.or. Et rō eſt q2 tūc regrit vt denūciato2 nō vt teſtis qđ not. q2 ſepe venit in ꝓtica ⁊ p hz inſert Jo. de pla.inſti.de pub.iudi.q̄ pmiſſo illū q ſcit aliquē ꝓmiſiſſe crumē leſe maieſtatis q2 nō denūciauit cū ꝓbare nō poſſet q̄ teneť ei ad omne dāmum. Et idē tenet bal.in quodā ꝓſilio qđ ſcipit quāḡ allegata ſint multa vnde qñ dr q̄ ſcit intelligitur ū ſcia ꝓbabili.l.g ac cuſate.C.de eden.l.ñris.C.de cañ. Si tū eſſet talis ꝓlatus q ſecrete ꝓiudicere vellet deberet ſibi ſecrete tāḡ ꝓdicere.xxj.q.v.c.hoc vr hz cū cōiter q grāt vt ꝓcedāt iudicialr nō teneť niſi de eo qđ ꝓbare pōt. Et ſm hoc limita quod.j.dicā ſurtum.§.xli.⁊ vide quod dicam.j.familia.§.vij.

Epoſitum

est qđ cuſtodiēdū alicui datū eſt vt.ff. depo.l.i.in ꝓin.

¶ In ḡbus ꝓſtit depoſitū.ff. gl.in.c. bona fides.e.ti.q̄ i reb⁹ mobilib⁹ ⁊ ſe mouētib⁹ niſi forte vbi a pluribus req̄ eſt i ꝓtrouerſia ꝑ ſeqſtro depoſit vt in.c.exaiata de iudi.⁊ in.l.licz.ff.depo.

¶ Utz dñium ⁊ poſſeſſio trāſferatur in depoſitarium.ff.q̄ nō ſed remanet apud deponentem.d.l licet.

¶ De q̄ culpa teneť depoſitarius.ff.q̄ regulr nō teneť niſi de dolo ⁊ lata cupa q: cōiter fit gra deponēt⁹ tñ vt p in.d c bona fides ⁊.d.l.i.§. vltio. Si duobus caſibus teneť ēt ū lent. ¶ Primus ſi mer cede accepit p cuſtodia.d. l.i.§.ſi qs furtz.⁊.d c.bōa fides. ¶ Secūdus ſi ꝙenit vt teneret.d.l i.§ ſi cōueniat vbi dr ſctus ex ꝙentione legē accipiūt dñmū nō ꝙeniat vt nō teneatur de dolo q2 hec ꝙentio ē ꝑ bonos mores ⁊ ꝑ bonā fidē ⁊ tō nō ē ſeḡnda d.§.ſi ꝙeniat. Et trib⁹ cāſib⁹ teneť de leuiſſima. ¶ Primus ſi cā depoſitary

apud eum sit res deposita. ¶ Sedz si
depositor se obtulit itellige qñ obligẽtis
sumũ exclusit. ¶ Tertius si cõuenit vt
un.d.l.i.§. sepe euenit ꝺ casu fortuito ñ
teneꝛ nisi fuerit in mora restituendi vl
ex pacto ꝓuenerit.d.c.bona fides.

4 ¶ Utꝛ ecclia teneat ꝓ deposito fcõ ꝑ
lato ecclie si ꝓut.ff.q. nõ vt ps.i.c.t.de
depo.nisi sit ꝗsuz.in vtilitate ecclie vt
ibidẽ secus si fcñ fuisset plato cũ ꝗsen
su capli ⁊ alijs solẽnitatibꝫ q regnũt
vt obligeꝛ ecclie qꝛ est fcñ ecclie depo
sitũ tẽ ⁊ sic teneꝛ alig tñ tenẽt qꝛ si ꝺ
positũ sit fcñ apd sacristã ꝺputatũ ad
custodiam vasoꝝ ⁊ depositoꝝ a plato
⁊ toto capło ecclia teneꝛ vt i gl. i.c.t.e.
ti. Silr qñ plan⁹ est ꝗsuetus bñ admi
nistrare ⁊ gubernare bona ecclie presu
meꝛ in vtilitate ecclie ꝙuertisse. ita dicit
Archi.in c. hoc tus.x.q.y.⁊ bar.in l.ci
uitas.ff.si cer.pe.⁊ latius ꝑ bal.in aũt.
hoc tus.C.de sacro. sanc.ec.

5 ¶ Sed qꝛ ꝓbabit ꝗsum in vtilitatem
ecclie.ff.q. ille q dicit l.ei.q.ff.de ꝓba.
ſm Inno.in.d.c.i.⁊ dicit ſpãle hoc in
deposito ⁊ in mutuo vt in .d.aut. hoc
tus.§. is creditor.x.q.y. Sed in deposi
to nõ credo ego verũ nisi qñ ꝑ eius sa
tisfactione oporteret vẽdere res imobi
les ecclie ſz qñ põt satisfieri de fructi
bus nõ oportet ꝓbare ꝗsuz in vtilitate
ecclie vt in.d.§. is creditor. Silr nec in
alijs ſcribus excepto mutuo. vide opi.
diuersas.c.q. gbusdam de fideiuſ.

6 ¶ Utꝛ depositarius possit res suas ꝑ
ponere depositis qñ ꝺbas saluare non
põt.ff. distinctione posita.ã. Lõmo
datuz.§. xvi. Et lz.d.c.bona fides vide
atur velle eum esse in dolo si casu ali
quo habet saluas suas depositis perdi
tis intellige verum quo ad ꝓeſumptio
nem que cessat in foro animę.

7 ¶ Quid si depositũ reddat sed deterio
ratum ff.q. teneꝛ qñ reddit nõ sit
vt dicit ter.i.d.l.i.§. si res deposita qꝺ
intelige si dolo deterioratũ sit vel etiã
culpa qñ de culpa teneꝛ qꝛ tũc tene
tur restituere vel totã extimationem si
deterioratio talis sit qꝛ inutile factũ est
deponenti aut si nõ saltem quanto de
tenus ar.eorum que no.in.l.i.in ꝓn.
ff.de edil edic.

¶ Quid si heres aut alius distraxit de 8
positũ ſctũ mortuo.ff.q. si dolose fe
cit teneꝛ si aũt ignoꝛãs rẽ depositaꝝ ⁊
bona fide distraxit nõ teneꝛ nisi de eo
qꝺ ad eum ꝙuenit. Similiter dic in co
modato vt in.l.i.§. vltimo.x.l. sed ⁊ si
non sit heres .ff.c.ti. Quod si minus
vendidit vel preciũ nũdum exegit sine
dolo tunc actiones tantum prestabit
deponẽti nisi comodãti vt in.l.q.ff.de
po. Si vero rem posſit redimere ⁊ pre
stare nec velit nõ caꝛet culpa.i.dolo.vt
l.plane.ff.depo.iuncta.l.dolus.ff.man.
Et ideo tenetur.

¶ Utrũ depositor possit reuocare de 9
positũ semꝑ qñ vult.ff.q. sic.d.c. bõa
fides etiã si depositũ esset vt sibi reddere
tur certo tpe vt i.d.l.i.§. si depositum.

¶ Utrũ semꝑ sit reddendũ depositũ 10
quãdo petitur.ff.q. regulariter sic ar.
d.§. si depositum ⁊.d.c.bona fides im
mo dencgãs cõmittit furtũ ⁊ cõdẽnatus
suo nomine efficitur infamis.C. depos
ti.l.q. depositi.⁊ no suo nomine qꝛ si pro
curatorio.tutorio.curatorio vel defenso
rio nomine cõdẽnetur nõ efficitur infamis
vt in.l.furti.§. si qꝛ alieno.ff.de his qui
no.infa. Fallit tamen hoc l.q. teneat
reddere in.viij.casibus. ¶ Primus qñ
quis gladio deposito efficitur furiosus
⁊ sic cũ petit nõ tenetur etiã si turasset
semper reddere qñ petet .xxj.q.j. ne
gs. ¶ Secundus si deponens post de
positũ fuit deportatus ⁊ bona eius pu
blicata sunt qꝛ in publicũ deferendum
est depositũ nõ ei q deposuit vt.l. bo
na fides i ꝓn.ff.depo. ¶ Tertius qñ
fur ⁊ ꝺns cõcurrũt i petitiõe.qꝛ ꝺns ꝑ
ponit.d.l.bõa fides. ¶ Quartꝰ qñ fur
deposuit apud ꝺsum cui surripuit: vel
apud ꝓprietariũ vt in.d.l bona fides.

¶ Utrũ cã cõpensationis possit re 11
ri depositũ.ff.q. nõ. vt in d.c bona fi
des. Et est singulare in depositor.lz in
alijs sit secus ꝑ regulã .xxj.q.vij. dom
inus.qꝺ verius est de cõpensatione dire

cta sed de ꝓpensatiõe indirecta loquendo bene põt fieri in ꝓscia simplr de q̃ busc̃ũq; vt.ff. Lõpensatio.ff.u. lz quo ad fozũ ꝓtẽtiozẽ fozet distiguẽdũ ꝑsertiz q̃ dolose denegat facere debitum.

12 ¶ Utz depositarius possit vti re ꝺposita.ff.q̃ nõ als cõmittit furtũ.vt.l.q. furtũ.ff.de cõdi.fur. Fallit hoc in duobus cãsibus. ¶ Primus si pecunia nõ obsignata depõatur.l. gntus.ff. depo. secus si signata.l.si sacculum.ff. depo. Et idẽ dic de ꝺbus c̃ũq; q̃ ꝑsistũt in numero pondere ꝛ mẽsura. eadez rõne. ¶ Secundus si putauit dsm ꝓmissurum.ff.de fur.l.qui re in ꝓin.

13 ¶ Utz aliqs possit rẽ sibi apud alium depositã furti accipe.ff. fm.S.Tho. scõa scõe.q.lxvi.ar.v.q̃ nõ.q; grauat depositariũ ad restituendũ.vel se ostẽdẽdũ immunẽ: ꝛ iõ si facit teneẽ eũ releuare qõ vez̃ intelligo: nisi ipse depositarius sciuisset rẽ depositã iniuste detẽtã a deponẽte: vel nisi ꝓ dño eã petente simul cũ usurpatore eã sibi denegasset q; eũ ininste eam teneat vs q̃ sine pcõ furtiz possit sibi auferri.ar.l.ancille.C. de fur.ꝛ.l.bona fides.ff. depositi.

14 ¶ Qui credendũ est q̃ depositũ non est ostẽsiz depositario: seu tabernario. vtputa.quia deposuit bursaz: vel sacculũ plenũ.tñ nõ ostendit quid erat i tus ꝛ quantũ.ff.ꝛ Hath.in cle.ne in agro. de' sta.mo.in.ꝟ.'sane. q̃ non credetur deponẽti nisi ꝑhet: neq; stabitur eius iuramento.q; iuramẽtũ nõ datur nisi quãdo ꝓcedit semiplena ꝑbatio.vt in c.fi.quod metus cã vide.ꝟ. nauta.ꝟ.i.

15 ¶ Quo teneatur tabernarius ꝛ nauta ꝛ huiusmodi de his que deponuntur apud.eos.vide.ꝟ.nauta in ꝓin.

16 ¶ Ad qd teneat deputatus ad custodiã libroz vide.ꝟ. Custos. in ꝓinc.

Erisio

fm Sa.Tho. secunda scõe.q.lxxv.ẽ cũ aliquis malũ alicuius ꝓsone vl defectũ in ludus vel risum ponit, vt erubescat ꝛ verecũdetur. Et ꝓpterea differt a cõuicio seu ꝓtumelia q; sicut fimo ipsius est vt tollat honorẽ sic derisiones intendit vt erubescat. Fit aũt derisio in verbo cachino. ꝛ sic est derisio. Aliqñ fit naso rugato ꝛ sic est ꝑsona tio aliquando factis ꝛ sic est illusio tamẽ in fine idem sunt vt no. glo. super ꝟs q habitat in celis irridebit eos.

¶ Utrũ sit mortale peccatũ.ff.quis.ꝟ. ibidẽ q̃ sic q̃ irridẽdo oio puipẽdit aliqué ꝛ tã vilẽ existimat vt ꝺ eius malo nõ sit curandũ lz sit ꝓ ludo hñdũ ꝛ tãto grauius quãto magis tenetur reuereri eũ. ¶ Uñ irrisio dei ẽ grauissimũ pcñ. ¶ Scõm locũ tz. irrisio scõz ꝛ sacꝝ. ¶ Tertiũ pentũ ꝛ ꝑlato. ꝓpter ea chã fuit maledict⁹.n.q.vi. ſnia.xv. v.c.i. ¶ Quartũ iustoz q̃ grauis est q; multi a bene agẽdo retrahunt irridere aũt de malo ꝓximi in quãtũ ẽ leue seu paruz ꝛ sine notabili vtilitate ꝓximi vl ꝑturbatione erit veniale peccatũ lz Alle. secunda secũde ti. de derisione.

Esperatio

est qñ ex falsa extimatõe ꝛp pcã q̃ fec̃: vl bõa q̃ omisit despat de dei mĩa credens deũ nolle vel non posse sibi parcere: vel in gr̃az recipere. ¶ Utrũ sit grauissimũ pcõz.ff.q. ex ꝑte nr̃a ẽ grauius cũ odiũ dei q; ꝑ spẽ renocamur a malis ꝛ introducimur ad bona ꝓsequenda. iõ sublata spe homines infrenate labũtur i pcã. ꝛ a bonis retrahunt. Uñ gl. sup illo ꝓuer. xxiij. si despaueris. Nihil execrabilius desperatiõe quam q hẽt ꝛ in gr̃alibus huius vite laboribus. ꝛ qs petus ẽ i fidei certitudine ꝓstãtia pdit. ꝛ Ysi. de sum. bo. Perpetrare flagitiuz aliqs mors ẽ despare ẽ descẽdere in infernũ. Odiũ tñ dei qs ꝓuenit ex eo q̃ voluntas hois ꝺ mine bonitati ꝓtiat fz se ẽ grauis pcñ silr infidelitas. Et itellige q̃ ẽ grauissimũ pcñ qñ hõ sciẽter ꝛ aduertẽtur fz q̃ de⁹ nolit pcere penitẽtib⁹ ꝛ gr̃az dare redeũtib⁹: q; sicut mot⁹ spei q ꝓximit se hẽt ad extimationẽ ꝟ laudabilis ẽ ꝛ meritoz: sic mot⁹ oppositus ſ. desꝑatiõis q̃ se ꝓformat extimationi false de deo ẽ vicioſus ꝛ mortale pcñ ꝛ grauissimũ. sec⁹ si desꝑatio cẽt i subi

to ꝛ indeliberato motu cū aliquotiens ex cōplexione nature causetur. q̄ esset venitale vel nullū peccatū hec ex Tho. secunda secunde: q. xx. ꝛ Alle.

2 ¶ Desperatio aliqñ puenit ex accidia. q̄ ppter tristitiā quā ꝯcipit erga bonū desperat posse p se vl̄ p aliū illud pficere Aliqñ ꝓcedit ex luxuria q̄ hō deditus delectatiōibus venereis fastidit bona spūalia ꝛ nō spat ea quasi bona ardua aliqñ ex auaritia q̄ hoiez q hēt multa restituere ligat vt desperet aliquando ex nature complexione: qua homo melenconicus incidit in eas.

3 ¶ Utr̄ sit de aliquo desperādū in hac vita. ℔. q. nō. c. nemo. ℣. pe. di. vij. xxvi. q. vi. c. is q in infirmitate. ꝛ. c. si presbyter ꝛ. c. agnouimus.

Detractio est aliene fame p occulta verba de nigratio. Et dr̄ occulta respectu eius de quo dr̄. q̄ in eius absētia ꝓferuntur. Et differt ℔ Tho. scā scē. q. lxxiij. a cōtumelia. q̄ ꝓtumelios⁹ per apta ꝺba dicta i facie itēdit derogare honori detractor: ꝺo in absētia primi ei⁹ famā ledit ꝛ sic ꝑ q̄ in mō q̄ iste occulte ille apte ꝛ in fine differt: q̄ iste famaz ille honorē auferre intendit.

1 ¶ Quot mōis fit detractio. ℔. fm ale. scā scē tractatu. eo. q̄. vi. modis.

¶ Primus ē occultatiu⁹ qñ qs eēt manifestādū necessario ad honorē ꝛ salutē aiaz nō vult ppalare. Usi Hibert⁹ Brauis ingt rapacitas. cū verā alteri⁹ gliaz ꝛ si mēdatio nō corrūpis silētio pteris. ¶ Secūs ē negatiuus. s. cuz negat scīēter alterius bonū. s. dicēdo nō ē vez q̄ tal̄ sit bon⁹. ¶ Tertius ē deprauatiu⁹. s. cū dicit bonū factuz: sū mala intētōe: seu q̄ secuta tot scādala sunt ꝛ hmōi ℨ illō. xi. q. iij. c. Uhe q dict] ꝛc.

¶ Quartus ē venenatiu⁹. s. cuz mala imiscent bōis sic sit cōiter q̄ dr̄ primo bona postea addunt mala ꝛ hmōi.

¶ Quintus ē publicatiuus. s. cū occulta pcā mānifestat his qb⁹ nō dz aut oꝛdine q̄ si dz. ¶ Sextus ē augmētatiu⁹. s. addēdo vl̄ ex mō loquēdi aggrauando factum. ¶ Septimus est inuētiuus. s. falsa crimina imponēdo siue predicti modi fiant verbis claris: siue obscuris siue signis vel litteris aut alio mō equipolenti quia factis ꝛ signis loquimur de spon. cum apud ꝛ. c. tue.

¶ Utrū sit pcm̄ mortale. ℔. vt colligo ex doctria ale. vbi. s. ꝛ Tho. vbi. s. q̄ triplr̄ dicit quis detractor. ¶ Primo mō solū formalr̄ ꝛ hic est ille q̄ dicit occultat negat ꝛc. qdā q̄ de se nō sunt in famiā primi ℨ tñ ea itentiōe vt dr̄ fameī ꝛ talis semp peccat mortaliter facit. c. cū voluntate de sen. ex. cuz filibus. Nō tenetur tñ ad restitutionez fame. ¶ Secūdo mō dr̄ qs detractor materialr̄ tātū ꝛ ille q nō animo infamandi sed ex loquacitate: vel alio mō inducito occultando negando ꝺba ꝓsert infamiā primi. ꝛ si talis occultatio. negatio ꝛc. de se infamāt. puta q̄ sunt ℨ honestatē vite ꝛ morū ꝛ apud illū vel illos qbus occultat negat ꝛc. fegtur infamia primi ℨ quē taliter detrahit tūc mortaliter peccat. ar. c. sepe ꝓtingit. c. hi q. 5o. di. si ꝺo de se talia nō infamant puta q̄ possunt intelligi ita de culpa veniali sicut de mortali. sicut cū qs dicit talis est magnus supbus alter⁹ auarus iracundus ꝛ hmōi. que possunt ac cipi ꝛ ꝓ primo motu q̄ est venialis. ꝛ etiā ꝑ peccato mortali. tunc nō peccat mortaliter talis ꝓferens ex loquacitate: q̄ si primi audiētes scādalizantur est eis iputādū. cū faciāt ℨ illō esto te misericordes de regu. iur. q̄ in meliorē partē debebāt iterꝓtari. Idē dicendū in his q̄ sunt modice ꝛportātie. puta peccata venialia q̄ cōmuniter nō infamāt. Idē silr̄ dic ℔ sco. in. iiij. di. xv. q. iiij. de eo q̄ ex loquacitate dicit se audiuisse aliq̄ mala ifamatoria primi. Nō q̄ talis ex natura actus nō auferit illi famā in opinione audiētis. q̄ q̄ cito credit leuis ē credere. Sūmo aliquid nō addat q̄ ꝓuocent audientes ad credēdū: q̄ tūc esset mortale fm̄ Ladul. vbi. s. Silr̄ si ille cui dicit habebat eū ꝑ sceleratū. q̄ iā infamatus erat apud

cum de alijs. & si nō de isto. ¶ Tertio nō ꝺ̄ꝰ qꝫ detracto: māliter & formaliter qñ. ſ. occultat: vel negat: vl̄ dicit ꝓba ſiamatoria & cū itentiōe iſamādi. & talis ſine dubio magis mortaliꝫ peccat ꝙ̄ raptores reꝝ. vi. q. i. ex merito &c. detractores Et qꝫ detractio ſit mortale patꝫ. ex ſe facit. c. accuſatio. ij. q. vij. & c. nemo ꝓtoꝝ. xi. q. iij. & c. hōicidiū ꝫ de pe. di. i. & c. clicus. el. ij. xlvi. di.

3 ¶ Utꝝ ille q̄ detractionē ſuā abſtulit famā, primi teneatur ad reſtitutionē. ℟. ſm oēs doc. in. iij. di. xv. qꝫ ſic ſi cut qui res rapuit alienas. diſtingue tñ ſic. aut occultatio negatio & ſimilia de ſui natura erāt infamatoria & ea occultauit negauit &c. ei q̄ bonam opinionem habebat de ꝓximo ex quibus nunc malā habet nec ſcimꝫ aliunde. & ſic indiſtincte tenetur. ſ. ſi dixit verum ſine mendacio excuſando ꝓximū. ſ. q̄ male dixit. & qꝫ nō credat ſi occultauit reuelando & huiuſmodi. Si ꝙ ipoſuit falſum dicēdo ſe mēdacit diſſe ēt ſi deberet remanere infamatus q̄ magis tenet ſuare famā iuſte ꝓtio q̄ iniuſte ſibi. vñ ſi in publico dixit retraciet i publico. ſi i occulto: i occulto. falſi: hoc i. vij. caſibus. ¶ Primus qñ ſequeretur maioꝝ infamatio vtputa q̄ nō amplius forte recordant. & ꝓterea qñ vult reſtituere famā dicāt de eo malo qꝺ̄ dixi de tali: nō cꝫedatis: nec ſpecificet qd. ¶ Secundus caſus quando reſtō nō poſſet fieri ſine piculo ꝓbabi li alicuius mortalis pcī: vel mortis coꝝ ꝓximi & hmōi q̄: tunc cū tale malum ſit. ꝓponēdus fame nō tenet aduertē dū tñ ℔ doc. q̄ qñ reſtituto fame nō ꝑ̄ fieri. infamatoꝝ tenet ad aliqꝺ̄ eq ualēs in reb⁹ ar. c. eccle ſcē Marie. vi lit. pen. ni. ino. ¶ Tertius qñ dixit his gbus debebat. puta plato ꝑ denunciationē aut accuſationeꝫ. vel his q̄ poterant. ꝓeſſe nō obeſſe. ¶ Quartus qñ talia de ſui natura nō erāt infamatoria puta. q̄ poterāt interpetari in pcīm veniale. ¶ Quintus qñ dixit ſe andiuiſſe nihil ipſe addendo ex quo credulitatem faceret & ſic nō teneꝫ ad reſtitutionē fm. Sco. in. iiij. & Landul. & Aſtē. addit tñ Aſten. q̄ ſi ſequat infamia minoꝝ tenet. q̄uis ſimpl̄ dixerit ſe audiuiſſe nihil addēdo. Sco. ꝙ dicit. q̄ vſ durū dicere q̄ exeat gen⁹ pcī veniale. q̄ ex icōſideratiōe talia refert. ¶ Sextus caſus eſt qñ ille cui dixerat ſcinit ꝑ aliā viā poſtea vtputa qꝺ̄ tunc erat ſecretū nūc publicatuꝫ eſt ꝑ alios ¶ Septim⁹ qñ ille oīo erat iſamis ſalte apud illos cū gbus detraxit de eo.

¶ Utꝝ ille q̄ infamauit ꝓximū idire 4
cte. ſ. negādo crimē ſibi ꝓpoſitus ab accuſatore in iudicio aut denūciatore teneat ℟. ſm ſco. vbi. ſ. q̄ nō teneꝫ peccatū ſuū in iudicio ꝓfiteri: niſi mō z oꝛ dine de quo. ſ. ꝓceſſio delicti z tō ſibi imputet. q̄ accuſat de quo nō ꝑ̄ ꝓbare. ꝙcor. Ri. ibidē. v. q. iij. ꝺ̄ tñ ꝑ ꝓba ſob: ima excuſare eū dicēdo nō credatiſ q̄ maligne ꝓceſſerit ſed ſic credebat aut aliquis eum ſeduxit & hmōi. 1

¶ Utꝝ audiēs detractiōeꝫ peccet mor
taliꝫ. ℟. ꝺ̄ Tho. ſcōa ſcē. q. xiij. ar. iij. q̄ ꝓſentire & audiētia detractiōi pōt eē dupl̄. Uno mō directe qñ. ſ. quis iducit aliū ad peccatū detractionis z placet ei ꝓpter odiū quod hꝫ ad eū cui detrahitur z ſic eſt equale pcīm cuꝫ detractore. Et tō ſi detractio erit mortalis ſic z audītio ad ro. i. nō ſolum qui faciunt ſed q̄ ꝓſentiūt facit. c. nō ſolū. xi. q. iij. Alio modo ꝓſentit qꝫ indirecte. ſ. qñ nō reſiſtit cum reſiſtere poſſit. Et hoc contingit aliqñ nō q̄ peccatum ꝑ placeat ſed ꝓpter timoꝛē humanum vel negligentiaꝫ: aut verecūdiā z tunc aliqñ eſt mortale puta q̄ ꝓlatus q̄ tenetur ꝙſecere vel ꝓpter ſcandalū aut q̄ ꝓponit timoꝛē humanum caritati vel alias veniale eſt ꝙcor. alex. vbi. ſ. 2

¶ Utꝝ ſi famā ſeipꝫ dicendo aliqꝺ̄ ma 3
la que nō ꝓmiſit peccet mortaliꝫ. ℟. q̄ ſi facit ꝓpter tormēta emitāda ſicut ſa ciūt illi qui ad tormā ponunt nō peccat ſed licite fieri ꝑ̄ q̄ tal' confeſſio facta tali mēti nō valet nec etiaꝫ ſi fiat ℔ ſtatiꝫ hꝫ ſi nō fiat ex tali mēti peccat

mortaliter ꝛ teneꝛ retractare arg.c.nō
sunt audiēdi.xj.q.iij.gl tñ in.c.i.xv.q.
vi.ꝛ3 q ēt si facit pp tormenta peccat
mortal' ꝙ ei nō credo q nō est mēda
cīū pniciosꝰ nisi forte in casu qū rati
ficaret post tormēta ex q ratificatione
eēt occidēdus ipse vl'alius dānifican-
dus q sic mortal' peccaret ꝛ teneꝛet
retractare q ad id qđ falsē dixit ꝺ alio
ꝙ ad id qđ dixit de se si pp dolorem
tormētoꝝ quē timeret itez fibl' infligi
potiꝰ peligeret mori ḡ ipm pati credo
nō teneꝛent de necessitate retractare.

d Jaconus ꝺz assistere facer
dotibus ꝛ minis-
trare in oibus q agunt' i sacris
xpi pdicare euāgeliū donare pacem' ꝛ
annunciare.xxv.di.plectis.ꝟ.ad diaco
num.ꝛ.xciij.distin.in multis caplis.

1 ¶ Utꝝ possit dispēsare cozpus xpi.ꝟ.
q nō de qse.di.ij.quenit nisi necessita-
te cogēte de ūssū epi vel p̄sbyteri.xciij.
di.pñte vel si longe eēsset eps vel p̄sby
ter ꝛ necessitas cogeret posset sine alia
licentia ea.dist.c.diacones.

2 ¶ Utꝝ diaconus indutus ad cātandū
euāgeliū possit cātare i chozo.ꝟ.Mu.
in.c.in sancta romana.xciij.di.ꝛ3 q nō
ꝛ si facit excōicatus ē.vt i.d.c.ꝛ3 veri⁹
credo q illa ꝓhibitio tñ locū hēat in
ecclia romana in cardinali pp p̄bū ibi
positū in hac sede imo credo mereat si
tō cantat vt chozꝝ adiuuet q: forte pau
ci sunt si ꝙ faceret q̄si cōtenens offm
suum vel ex iactantia sic peccaret ꝛ ita
posset intelligi dicta ꝓhibitio p̄fati
c.quo ad rōnem ꝓhibitionis ꝛ3 non
quo ad penā excōicationis. q: soluꝛ lo
cum hꝫ in cardinali.vt.s̄.dixi.

3 ¶ Quō utīt stola vir.j. sacerdos.ꝟ.v

Jaletica dissima det in.c. nō
ne.ꝛ in.c.vio ꝛ.ꝟ.
hinc ēt.xxxvij.di.per to.

Jes festus qñ icipit.ꝟ.vt col
ligit ex gl.in.c.qm̄ de se-
rijs ꝛ gl.in.c.pnūciandū de cō
se.di.iij.q diuersis respectib⁹ diuersis
hozis incipit q ad offm incipit i vesp
q ad esuꝛ carnīū incipit a cene termio-
limita nisi ꝓtraheꝛet vltra mediā noc-
tez cena ꝛ qñ dies seq̄ns ē dies ieiunij
vel sexta feria: q: sicut q ad ieiunīū incī
pit in media nocte.sic ꝛ abstinētia car
nīū.Et dē termin⁹ cene media nox.qñ
dies ieiunij vel sexta feria segtur.ꝟz pa.
in.d.c.qm̄ q ꝙo ad cessatione ab op
bus fuilib⁹ ꝺm Pa.in.c.i.de serijs ici-
pit ꝺm ꝙsuetudinē p̄rie.facit.c.qm̄ eo.
ti.Et iō si est ꝙsuetudo q incipiāt festa
re in mane teneda est dummō cessent
vsq ad aliud mane.si in sero sic seruā.
Unuꝛ tñ est notādū q ꝛ3 ꝙsuetudo pos
sit deteriare q hoza sit icipiendū festū.
nō tñ pōt diminuere gn ad min⁹ per
xxiij.horas nō cessemus ab ope fuili
sēl in ebda.q: ifto mō est de iure diuino
qđ ꝙsuetudo non pt diminuē:ꝛ3 possit
augere: vel declarare. Pōt ēt ꝙsuetudo
augere vt faciam⁹ festū pluꝛq̄ p.xxiij.
horas vt pz i.d.c.qm̄ q limita nisi au
geret talr q sabbatū videremur festa-
re.q: tūc nō vz.ar.c.qđ de aposta.in-
cipit ēt dies alys respectib⁹ alijs hozis
ꝛ3 nihil ad ꝙsciam. ꝛ ex p̄dictis pz qđ
dicēduꝛ de barbitōsozib⁹ ꝛ alijs artifi
cibus q laborāt vsq ad mediā noctez
vel vsq mane diei festi q: ꝛ3 sint indu-
cendi vt desistant non tñ ꝙdēnādi de
mortali.ex q sic est ꝙsuetudo dāmō ꝓ-
trahāt festū posteaꝝ vsq ad seq̄ns mane
ita q p.xxiij.horas ipꝰ seruēt qđ no.

¶ Utꝝ die assignata ad aliqđ faciēdū
alicui teneat sine alia mōitiōe.ꝟ.q sic
q: tūc dies iterpellat ꝓ hoīe. de locato
ca.potuit.C.de ẓhen.ꝛ cō.sti.l.magna
C.ō iu.ēphi.l.ij.fasti.c.ij.ō ꝑcel.ꝑben.

¶ Quot miliaria ꝛtinet q̄libꝫ dies.ꝟ.
q ꝛ iudicijs ꝑz leges.xx.vt.l.i.ff.si quis
cau.ꝛ.ff.ō ꝓ.fig.l.i itinere ꝛ q̄libꝫ mi
liare.hꝫ mille passus.ꝛ q̄libꝫ passus.v.
pedes.vt.d.l.i itinere.i tex.ꝛ in gl.ꝛ3 in
ẓcti⁹ stāduꝛ ē arbitrio boni viri.vt at
tēta q̄litate ꝛ qditione ꝓmittētis limi-
tet.vt.ff.de ꝓ.ob.l.ꝙinuus.ꝟ. cū ita. ꝛ3
gl.i.c.nōnulli.de rescri.vult q attenda
mus cōez vsuꝛ loq̄ndi ꝺm quē assigna
bunt miliaria.ꝛ iō si ꝙsuetudo ē q dēt
xxv.illi stabīt.ꝛ de illa itelligent rescri

pta. ꝫ iudicio meo arbitrio boni viri ē
relinq̄nduz: q tñ a cōi ꝓsuetudine rece-
dere nō dz cū sit optia interps legū. de
ꝓsue. c. cū dilect⁹. ff. de legi. l. ſi de iterp
tatione niſi ſit cā euidēs. aliud dicendi.

Iffamatio vide. ſ. detra-
ctio. ⁊ no. q⁹ pt
qs implorare officiū iudicis vt
cōpellat diffamanté ceſſare. ⁊ inde te
netur. vt in. l. diffamari. C. de inge. ma.
no. inno. in. c. ꝓfite de offi. or. ꝓpterea
dicit tex. in. d. l. diffamari ſtatum inge-
nuoꝝ: ſiue erroꝝ: ſiue malignitate quo
rundam ꝑ iniquū eſt. i. valde iniquus.

Iffidatus an poſſit occi-
di impune ⁊ reb⁹
ſpoliari. vide. ſ. aſſaſinus. ℣. ij.

Ignitas eſt ſm archi. in. c.
l. de ꝓſue. li. vj. ad-
miniſtratio rez eccleſiaſticaz cuz
iuriſdictione. ꝓpa hꝫ dignitatē eſt ſm
pa. in. c. de multa. de ꝓben. hꝫ iuriſdi
tionē. ſ. quo ad fozꝫ ꝓtentioſuz ēt in mo
dicis cāis ꝫ ꝑ. de anc. in cle. ſi digni
tatē de ꝓben. ſicut archiꝑſbyteri in ec-
cleſia pictanieſi q excōicant: ſuſpēdūt
⁊ abſoluūt. vñ glibet rector ſeu ꝓz ec-
cleſie colliate dō hꝫe dignitatez. vt no.
Pau. in cle. i. de elec. ⁊ i cle. ne i agro.
de ſta. mo. ⁊ dñi de ro. deci. ctrvj. ꝓz ꝫ
facit tex. in. c. idēnitatibus de cle. li. vj.
vbi abbatiſſa dō hꝫe dignitatē. hoc tz
car. in cle. ij. de reſcri. ⁊ ibi eſt gl. q̄ dic̄
hic eē appzobatā opi. abbatis in ꝫ li-
mitat inno. in. d. c. de multa ſi eſt perpe
tua all'at. c. ij. de ſta. mo. ℣. ſi. ⁊ lz nō ſit
ꝑpetua dūmō poſſit eē ꝑpetua: ſicut ē
in miniſtris ordinis minoꝝ ſufficit nā
dō eſſe ꝑpetuū q⁹ eſt in potētia ꝑpetua
vt no. Lar. d. d. cle. ij. tex. eſt ꝓz ꝫ in. c.
clicos in. ℣. ꝑpetuā iuncta gl. de coha.
cle. ⁊ mu. itez dō dignitas ſi in eccleſia
vbi eſt repute ꝓz dignitate ⁊ hēat ad
miniſtratione tpaliuz rez ꝑpetuā lz nō
ſit nūerata inter dignitates eccleſiaſticas
ſm Inno. abidē miniſtri autē qui ſine
penitus Iuriſdictione exercent officiuz
aliq̄s ſicut ꝓcuratozes ſindici ⁊ ſacri-
ſte q pulſant cāpanas non hꝫnt dignit-
tatez ēt ſi eſſent ꝑpetui ſec⁹ ſi hꝫent iu-
riſdictionez. ff. de offi. ꝓz. ceſa. l. vltima
hꝫ eundē Inno. Silr dō dignitas q̄ ap
pellat aliquo nōie de dignitatibus iu-
ris vt archidiaconatus ⁊ hmōi ēt ſi nō
exerceret officiū ſm Inno. abidē ex q⁹
bus ꝓz q⁹ vicarius epi nō hꝫ aliquā di
gnitatē ſm Pa. vbi. ſ. ⁊ differt a perſo
natu dignitas q: ꝓſonatus ſm archi.
vbi. ſ. eſt quedā ꝓrogatiua i eccīa ſi
ne iuriſdictione vt hꝫe ſtallū honorifi-
cum in chozo in capitulo in optionib⁹
in ꝓceſſionibus in vocibus dandis ⁊
ſilibus pluſq̄ alij ſui ordinis canonici
⁊ nō tāq̄ alij i dignitate ꝓſtituti q̄uis
ſm Inno. vbi ſ. aliq̄ſi accipiſtur ꝓz
dignitate. Officiū nō ſm eundē arch.
vbi. ſ. eſt adminiſtratio rez eccleſiaſtica
rum ſine iuriſdictione ſicut ſindici ꝓz
curatores caſtaldi de quibus. i. q. iij. ſal
uator. Item vicedominus ⁊ ſimiles q
ſicut ꝓce habent referre tunc habent
officium non dignitatem.

¶ Utz ſucceſſoz i dignitate teneat ex
ꝑctu inito cuz ꝓdeceſſore ſuo. ℟. pan. i
c. i. de ꝓba. q⁹ ſic ſi fuit initus nōie di
gnitatis ēt ſi fuit initus cū ſubdito ſim
ita tz Ly. i. l. digna. vox. C. de legi. ⁊ io.
an. ⁊ cōiter ſequentes ēt ſi tal' ſit papa
vel impator facit. l. ceſar. ff. de publica.
⁊ ēt q: tal' obligatio ē de iure nāli cui
princeps ſubmittitur facit cle. paſtoza-
lis. ℣. ceterum de ſen. ⁊ re. iudi.

¶ Utrū dignitas poſſit appeti vel ḡri
℟. q⁹ dignitas eccleſiaſtica no. imo ipſo
iure efficit idignus ⁊ dz repelli. i. q. vj.
ſicut ts q Dignitas ꝺo ſecularis ſi eſt
dignus ⁊ aptus ꝺt appeti ⁊ peti ab eo
q pōt eam dare ēt mediante pecunia
dūmō palā deī ⁊ petaī vt. ff. de pollici.
l. i. ℣. i. ff. de decuri. l. eos. ⁊. ff. de offi. ꝓ-
to. l. barbarius in ꝑn. Secus ſi clam vt
C. ad. l. iul. repe. l. ſi. in ꝑn. ibi non am-
bitu vel ꝓcio. Silr lz dare pecuniā vel
petere vt ꝓfirmēt. vt no glo. ſingularis
in. d. l. eos facit ꝓz hīs oibus glo. in. l.
vnica. ff ad. l. iul. de ambitu. Silr licet
emere militiā. ff. de ac. em. l. creditor. ℣.
inter venditoꝝ q⁹ lunita ſi ḡrit vt ꝓz

fit nō vt ꝑfit ꝛ sic peccat de quo vīd. ff. ambitio. §. i. ff. officiuꝫ. §. i. ff. iij. arl sto. tñ. i. poli. c. vi. dicit ꝙ licite apetit. ꝓncipatus si tria ꝓcurrant. ¶ Primo ꝙ hēat amorē ad ꝓfistentem politiaꝫ. ¶ Secūdo potētia maximoꝝ operuꝫ ꝓncipatus. ¶ Tertio virtutē ꝛ iustitiā i vnaquaq; politia eā q̄ ad politiā pti net vī ſm euꝫ licꝫ sciēti se hēre predcā tria apetere ꝓncipatū ꝓpter vtilitatem reipublice ꝛ nō lꝫ ei eum petere vnde dicit. ij. poli. c. vi. non bñ statutū ē ipſe petere qui ꝓincipatu dignificabitur.

3 ¶ Utrum gs possit hēre plures dignitates eccliasticas simul vide. ff. Beneficium. §. xxxv. cum se.

4 ¶ Utr̄ epūs possit dispēſaꝛ cū eo g. xx. hꝫ annū solū vt possit hēre dignitatem eccliasticā sine cura aiaꝝ. ff. ꝙ sic. c. ꝓmittim⁹ de eta. ꝛ ḡli. li. vi. officiū quā tūcūq; ville dī dignitas q̄ñ fit ꝓncipe mādāte terē. i. l. nēo ꝓfect⁹. C. ō digni. Et sic ꝟificaꝛ. l. vnica. C. ō mā ꝑn. vbi dī ꝙ nulli credaꝛ se mādato ꝓncipis vēlle nisi i ſcript⁹ ostāt ꝛ addit nec vlli⁹ dignitate terreri sine tribūl sine notary: sine comit⁹, ꝓferat dignitatē h ibi

Ilapidato⁊ dicitur prelatus q res ecclasticas alienat ꝛ male expendit qui debet deponi. xij. q. ij. apostolicos ꝛ. xvij. q. iij. nullus res.

1 ¶ Utrum suspecto de dilapidatiōe debeat dari coadiutor. ff. ꝙ sic vide in. c. venerabili de off. dele. ꝛ in. c. lꝫ ꝑly. §. quia vero de ſymo.

Iligere deum debemus ex toto corde ꝛc. ō pe. distin. ij. §. caritas est vide supra Caritas.

1 ¶ Utrū teneamur diligere inimicos. ff. S. Bo. in. iij. dī. xxx. q. iij. ꝛ. v. ꝙ est affectus ꝛ effectus dilectionis duplex. ¶ Primus inocētie q̄ nolum⁹ nocere ꝛ isto mō est in ꝓcepto vñ glibet tenet nō optare eis malū inq̄ntū malum est. i. ꝓ se. possimus tñ ꝑ accīs optare eis malū puta si credim⁹ ꝙ sit expedi ens sibi vel eccle vel cōitati sed inſerre quo ad effectū nō lꝫ nisi sit officialis cui cōpetit ꝛ zelo iustitie faciat vl'i cāu permisso a iure. alius est effect⁹ ꝛ affectus benificētie. Et hic ē duplex. q̄da a caritate elicit⁹ quo gs optat alij ſum mū bonū vel bona ſpūalia. ſ. gratiā ꝛ gloriā ꝛ iste ē i ꝓcepto erga inimicos. Quidā est a caritate iperat⁹ quo gs optat alij bonū tpale ꝛ ꝓsperitatē trāsitoriā ꝛ iste nō ē in ꝓcepto nec quo ad effectū nec quo ad effectū nisi i casu necessitat⁹ est tñ pfectiōis optare talia inimico nisi ꝑ accīs icq̄ntū putāt ei vel alijs nocīua vel si ē inimicus eccleſie aut cōitat⁹ q̄ tūc eēt ipfectiōis optare sibi bona tpalia. itellige tñ ſm alex. i. iij. pte. ff. tractatu de caritate ꝙ ē ꝓceptū affirmatiuū qđ non obligat ad semp. i. cū nō ſumus in cōsideratiōe: aut do:mim⁹ sed solū ꝑ loco ꝛ tpe q̄ñ de hoc cogitam⁹ vel necessitatis cāus occurrit. Limita ēt predicta ſm Sa. bo. vbi. ff. q. v. ꝛ Ri. ibidē ar. i. q. i. in effectib⁹ ſpālib⁹ lꝫ q̄ ad effect⁹ gīiales teneī quis de ꝓcepto diligeꝛ inimicos puta cū gs orat i gīiali ꝑ populo ꝑdicat facit elemosynā gīialez ꝛ hmōi q̄ teneī nō excludere eos a talib⁹ ꝛ etiam teneī ad effectū salutationis lꝫ Ry. ibi dē ꝙ cōmuniter ipeditur nisi casu q̄ñ timeret eos ꝓuocari ad malum aliqđ vel aliud inconueniens oīri.

¶ Utr̄ teneamur remittere signa ran 2
coꝛis ff. ſm Ri. vbi. ff. q. ij. ꝙ sic si petit venīa. actionē aūt nunq̄ vl dic. ſm ale. vbi. ff. ꝙ ē rancoꝛ q committatur ap petitus vindicte ꝛ hūc dimittere ē ꝓcepti vt. ff. ꝑ ꝛ ē pūitio quā committat zelus iustie ꝛ hanc nullus teneī remittere de necessitate. no. tñ ꝙ sunt q̄da si gna ꝓpinqua q̄ gerūt ꝓbabilē suspitionem rancoꝛis vt cuꝫ gs nūquam vult loqui iniurianti vel cū obuiat dimittit. vel toto vultu respicit ꝛ huiusmodi ꝛ talia nulli lꝫ tenere sine ante satisfactionem sine post q: ab oi specie mali est abstinēdū naꝫ ex talibus signis ꝑtet inimicitia facit. c. ij. de remiſ. li. vi. ꝛ. l. dolū. C. de dolo vide qđ not. in. c.

cuꝫ adrianus. lxiij. di. vbi gl. vult ꝙ qñ gs aliuꝫ non salutat ꝓsumit esse inimi cus quã limitat. Dan. i. c. repellant de accu. verã qñ erat solutus salutare. Sũt alia signa remota vt nõ quersari amicabil'r nõ facere sibi multa fuitia non ptinue ꝙseruari ⁊ hmõi ⁊ si ꝫ facit vt magis viuat in pace ⁊ ille magis' cognoscat delictũ suuꝫ nõ peccat alꝫ peteti veniã ⁊ satisfactiõi ꝙ posse nõ poterit sine pctõ venali tñ ista denegare vide de hoc. j. Iniuria. §. vj. ⁊. vij.

¶ Utꝝ diligere mũdũ sit pctñ. §. fm Alle. §a ꝙ tractatu de auaritia. q. ij. ꝙ aut diligit ad necessitatẽ. ⁊ sic non est pctñ. Vñ Beda. super Jo. ij. vtimini mũdo ad necessitatẽ nõ ad voluptatẽ. aut diligit ad voluptatẽ ⁊ superfluitatẽ. ⁊ sic ẽ ꝓhibitũ. ⁊ ꝫ ordinate gs possit amare mũduꝫ tñ difficile est qñ est occasio pctõꝝ. aut diligit mũdus vt finis in eo ꝓstituat ⁊ ꝙ se ⁊ ꝫ non sit in eo aliqd appetenduꝫ ꝓp sentñ extimat in eis sufficiẽtia cũ nõ sit ⁊ sic cadit sub ꝙ hibitiõe talꝫ dilectio ⁊ istis duobus modis dr nolite diligere mundũ. i. Jo. ij. ⁊ noꝛe mũdi itelligunt tpalia. est ẽt di ligere mundũ. i. longo tpe velle stare i mũdo ꝓp delitias ⁊ sic ẽ veniale pctñ ꝫ ꝓpetuo velle stare nõ potest esse sine mortali pctõ: si ẽ deliberatio voluntatis ꝫ pe. ꝫ pal. i. iij. di. xxj. velle stat ꝓp ꝙ lõgari solũ ñ ẽ pctñ ꝫ si vt magis mereat ⁊ melius operet est meritozium.

Jligentiam qualem tenetur quis ponere in rebus alienis vide. §. Locodatum §. xj.

Jocesis ẽ vbi epi. xvj. q. iij. c. quicũq;.

Jscere dꝫ glibet anteꝯ docere at. xxiij. di. c. his igit i fi: ⁊. xxxvij. di. relatuꝫ. ⁊. lxj. di. c. in sacerdotib⁹ ⁊. xvj. q. i. si clicatus ⁊ q reculsat discẽ diaboli mẽbruꝫ ẽ. xxxviij di. nullus ⁊ sacerdotes debẽt sp sacris lr̃is intendere sil'r ꝑdicatores. xxxvj. di. §. ecce ⁊. xxxviij. dist. ignorantia etiam senes ⁊ Aug. dicit se libẽter a Juniore addisce. xxiij. q. iij. si hẽs circa medi.

Jsciplina ẽ vltrix male vite. xxiij. q. v. ca. ad fidẽ non amat filiũ aut fratrũ q eũ non disciplinat eadẽ. q. c. non putes. Mali sunt flagellandi non interficiendi. xxiij. q. v. c. i. ⁊. ij. ⁊ ꝓ to. q. facit clemosinã q ꝙ disciplinaꝫ corrigit. xlv. di. ⁊ q emendat cũ misericordia est temperanda. c. disciplina. xlv. di. ⁊ citra ei lusionẽ sanguinis ar. de rap. c. in archiepatu vide. §. Correctio. i.

Jscordia vtꝝ sit pctñ mortale. §. ꝫ Thoba ꝑe. q. xxxvij. ar. i. ꝙ discordia ẽ pctñ inquãtuꝫ ꝓcordie ꝛriatur qõ gdez põt esse duplr̃. ſ. ꝓ se aut ꝓ accñs ꝓ se. i. cuꝫ scienter ⁊ ex intentione sic accipit ꝙ se in humanis actibus ⁊ motibus dissentit a bono diuino ⁊ bono ꝓximi in q̃ tenet ꝓsentire ⁊ tũc est mortale ex gñe suo ꝙ ꝛrietate ad caritatez ⁊ ꝫ est qñ cognoscit tale gd ꝑm rõnez eẽ fiendum tñ nõ vult aliꝫ assentire ne videat seq opi. aliozum tanq̃ minus sapiẽs vel ex odio aut displicẽtia ad aliuꝫ cui ꝛritur puideri vl' alia ex cã. Et sic intellige. c. obligationes dissidẽtiũ. xc. di. ⁊. c. abijt xi. q. iij. ⁊. c. ismael dist. lvi. Limito hoc in reb⁹ alicuius iportantie alias eẽt veniale sicut in pueris ꝑz. primi ẽt motꝰ humus discordie sunt veniale pctñ ꝙ imꝑfectionẽ actus qñ aũt discordia est ꝙ accñs qõ est qñ in actibus humanis est ꝓter intẽtionem. sicut cũ vnus dicit ⁊ credit bonũ tale gd alius opinat ꝛrium tunc nõ est pctñ nisi sit cuꝫ error circa ea q̃ sunt de necessitate salutis: vel cuꝫ ꝓtinatia indebita qz caritas est voluntatum vnio non opinionum.

Jscretio est mater oiuꝫ virtutuꝫ. i. q. v. ꝑsentium de officio custo. c. i. est. ne cessaria in ꝓlato in corrigẽdo. So. di. põderet ꝑdicatoꝛi. xliij. di. sit rector. §. vlt. confessoꝛi. xxiij. q. iij. his g de pe. di. i. quem penitet de pe. ⁊ re. c. ois.

Jspensatio est iuris cõis relaxatio scã

eū cause cognitione ab eo q̄ ius hz dis
pensandi ꝑm glo.i.q.vij.ꝯ. multorum
als est.ꝯ.nisi rigor: ꝛ addit dispensare
est diuersa pensare nā oia hec de ḡbus
ibi fit mentio pensare dz q̄ dispensare
vult ꝛ q̄ sint ilia in q̄ne seq̄nti.
ꝛ iō ꝑm ber.in li.de dispensatiōe ꝛ pre
cepto prelati sine cā rationabili vt sal
tem dubia sed ꝓ sola voluntate dan
tes licentiam veniendi ꝯ legez sunt dis
pensatores non dispensatores.

1 ¶ Que sunt cāe iuste dispensandi.ꝛ.
vt colligo ꝑ totaz.q.vij.prime cāe sunt
sex.¶ Prima ꝑs ibidē.c.necessaria ꝛ
c.qs ꝓ remedio.nā defectus nisi tpis
ḡbus non solū merita hz corpa ipsa de
fecerunt districtionis illius non patitur
manere censuram.xxxiij.di.fraternita
tis tue.¶ Secūa vtilitas vz vt alij facil
ius reuertant.xxj.q.iij.ipsa pietas et
i.q.vij.tali. ¶ Tertia q̄litas persone ꝛ
meriti ꝛ scie.d.c.tali ꝛ.c.didici cuz alī
us eque dignus non sit.¶ Quarta reli
gio.lxxvij.di.c.monachus de sen. excō.
c.cum illor.¶ Quinta multitudo rō
ne scandali vitandi.ꝯ.di.vt ꝓstituere
tur.¶ Sexta necessitas.d.c.tali.

2 ¶ Utz dispensatio necessarie requirat
cāe cognitiones.ꝛ.pa.in.c.diuersis de
clicis ꝓgatis q̄ in p̄ncipe nō: hz sufficit
sola ipsius voluntas in his que sunt
iuris positiui solū vt no.inno.in.c. cuz
ad monasteriū de sta.mo. hz in inferio
re sic vt no.gl.in.d.ꝯ. nisi rigor: vnde si
fiat sine cognitiōe cāe est dissipatio nō
dispensatio ꝛ venit puniendus q: egit
ꝯ legem vide bonam gl.in.c.ij.de scis.
vbi plene no.doc.tz tñ quo ad eū q̄ dis
pensauit q: non p̄t ꝯuenire neq; eaz re
uocare ex quo egit actū in quo potuit
dispensare.hz non teneat quo ad supio
rem vt no.glo.in.d.c.diuersis.

3 ¶ Utz dispensatus sine cā tūma sit tu
tus quo ad deum.ꝛ.vt colligo ex Inno
.in.d.c.cum ad monasteriū ꝛ Pa.
in.c.nō est vot⁹ de voto q̄ aut logmur
de papa aut de alijs si de papa aut log
mur in his q̄ sunt iuris diuini vt in vo
to iuramento ꝛ hmōi ꝛ sic non p̄t dis
pensare sine iusta cā: alr dispēsatus nō
est tutus q̄ ad deum. Si āt subest iusta
cā: tz dispensatio ꝛ est tutus ēt in voto
castitatis ꝛ ꝓpietatis ꝑm inno.vbi.ꝯ.
Si ꝙ logmur de his q̄ sunt iuris posi
tiui p̄t sine cā ꝛ est tutus in conscia: q:
eius est destruere cuius ē ꝑdere nec p̄n
ceps teneē legibus suis ligatus.l.digna
vox.C.de le.limitat tñ Pa. de pluralī
tate bñficioꝝ in q̄ non p̄t sine cā legi
tima ꝛ ita tz Joā.an.in.c.de multa.de
p̄b.q: oia bona eccliaꝝ sunt dei vt i
c.cum ex eo.de elec.li.vi. Et iō non est
tutus talr dispēsatus de quo dic vt.ꝯ.
bñficiuz.ꝯ.xxxv.Ex ḡbus infert pa. q̄
non est tutus religiosus: cum q̄ dispen
sat sine cā iusta vt transeat ad latoz re
ligionem. Silr si ꝑficitur ecclie curate
cā ltia non subsistente puta q: non est
aptus ad officium predicādi vel exerci
tiuz cure. Un̄ dicit glo.singularis in.c.
monaci vagantes.xvi.q.i.q̄ religiosus
promotus ecclie seculari nō vt prosit:
hz vt p:esit peccat mortalr q: facit ꝓtra
votū suum. Si logmur de alijs a papa
sic claz est q̄ nō est tutus quo ad deuz
nec quo ad ecclesiam.vt no. Inno.vbi
ꝯ.q: cuicūq; alio a papa cōceditur dis
pensare intelligitur q̄ hoc faciat ex cā
legitima.ꝛ ideo debet fieri cum cause
cognitione quod no.bene.

¶ In quibus potest dispensare papa 4
vide.j.papa.

¶ In ḡbus casibus p̄t eꝑs dispensa 5
re.ꝛ.q̄ glo.in summa.ꝯ.di.ꝛ in.d.ꝯ.
nisi rigor: ꝛ doc.in.c.at si clerici de iu
di.satis confuse loquunt ꝛ ꝛrie. Sz tu
dic clare q̄ aut dispensatio est in facie
do ꝯ canones vel concilium ꝛ sic non
p̄t nisi hoc ei expresse a iure concedā
tur.c.dilectus de tempo.or.ꝛ sic intelli
ge opinionem, que dicit q̄ non p̄t nisi
ea ꝑcedatur expresse. vt in.d.c. dilect⁹.
Et sic colligo q̄ epūs conceditur dispē
satio in oibus criminibus minoribus
adulteriū nā peccans mortalr notorie
notoꝛietate iuris non p̄t promoueri.
xxv.di.primū itaq; in glo.ꝛ promotus
deponitur.ꝯ.di.qui semel.ꝛ ideo indi

get dispẽsatione q̃ epis in criminibus
minoribus adulterio ꝓcedũt gĩaliter vt
no.in.d.c.at si clici ꝓcedit et in aliquibus maioribus vt de hereticis et scismatico.So.di.presbyteros in gl. Jte in sacrilego.So.di.si qs presbyter et quo in
istis et multis alijs dispensat.j.subiicis.
In tribus tñ casibus põt epi dispẽsare
ꝫ canone et ꝓcilũ lz ei expresse non
ꝓcedat. ¶ Primo rõne ꝗuetudinis qz
ꝗuetudo ꝑscripta hz vt dispensare
posit c.fi.de ꝗsue.xj.q.i.gcũg. ꝗuetudo.n.facit valere dispensationẽ q̃ alis
nõ valeret ar.de cel.mis.penitiosus cũ
suis ꝓcor.et ar.de transac.c.fi. ¶ Scdo
rõne magne necessitatis vel vtilitatis ꝺ
nouo emergẽtis et excogitate tpe cõ
stitutiõis qz tunc epi põt dispẽsare vt
tenent dñi de rota et io. de ligna.in.d.
c.at si clici et segtur Pan.ibidez et bal.
no.in.l.oẽs ppũ.ff.de iustit.et iu. et bar.
in.l.si hoiem.ff.mãdati Ponit exẽplũ
qꝺ in ciuitate pusij fuit factũ statutum
ne quis deferret arma et tñ priores posent dare lniam portandi pp brigas ci
uitatis quã de nouo hz et ẽt statuere. qz
est casus nouus non positus a statuentibus et si turassent seruare illud statutũ
vt no.bal.in.ẋ.C.q. ad.ho.pos.et bar.i
ij.ꝓstitut]. C. ꝑ. gbus facit.d.l.si hoiem
vbi procurator gĩalis ex noua cã ꝓhibet spãli procuratoꝛi ne exequat manu
missionẽ sibi cõmissam et bñ vt ibi ex
gbus ꝓcludo epm posse dispensare in
gradibus ꝓhibitis in mrimonio qñ
ꝓcedimentũ est occultũ et ad papaz nõ
põt hr̃i recursus et sꝑatio non põt fieri
sine notabili scandalo sicut sepe euenit
in mulieribus q̃ cognite fuerũt a ꝑsan
guineis viri anteq̃ ꝺherẽt mrimoniũ
¶ Tertio qñ canon dicit dispẽsationẽ
posse fieri lz alr expresse nõ indulgeat.
q tunc epi põt ar.c.nup de sen.excõ.
ita tz Jo.de lig.z io cal.et originaliter
fuit dictũ inno.in.c.dilectus de tẽ.ord.
qz frustatorie intelligeret de papa qui
sp põt indulgere et hoc ẽt tz gl.in.c.postulasti de cle.excõ. Aut dispẽsatio ẽ super eo qꝺ iam est factũ vt tolleret et fic
põt epus nisi ꝓhibeat. vt in.d.c.nuper
ar.ad lĩ.xxij.q.v. hoc vr et sic intellige
scbam opi. illoz qui dicunt q epus põt
dispẽsare nisi in casibus vbi expsse phibetur sibi. Sz vt clarius scias qñ ei cõ
cedit et quõ et qñ ei ꝓhibeẽ hic recolli
go q̃ ad ioz ꝓcie ptinent ẽsi ꝓ tabula totius istius sũme. et primo quõ dispẽsat cũ apostata vide.s.apostasia.§.
vi.et.j. Irregularitas.i.§.xxvij. Jtez in
bis baptizato vide baptisin°.vij.§.ix.
et.x. et Irregularitas.i.§.xxiij. Jtez cũ
eo q recipit bñficiũz de manu laici vide. Beneficiũ.§.xij. Jtẽ in clico ꝓiuncto vt ꝺẽat bñficiũz vide bñficiũ.§.xv.
itẽ in illegitimo vt ꝺẽat bñficiũ ibidez
§.xvij. cũ multis.§.se. Jtẽ quõ qs ꝺẽat
bñficia plura ibidẽ.§.xxxviij. itẽ in bigamo.vide bigamia.§.ix. itẽ vt qs ꝑ
hat mrimoniũz sine bãnis vide.s.clãdestinũ.§.i. itẽ cuz clico existẽte in studio ne ꝓmoueat ad sacerdotiũz et sup
residẽtia vide Clicus.vij.§.v. itẽ in vi
ciato i corpore vt ꝓmoueat. vide Corpore viciatus.§.i. itẽ in gbus criminibus dispẽsat vide crimẽ.§.v. itẽ in dignitate cũ eo q hz.xx. annũ vide.s. Dignitas.§.iij. itẽ in pugnãte in duello. vide Duellũ.§.i. itẽ in etate quõ põt dispẽsare vide Etas. itẽ quõ dispẽsat cum
filio illius q occidit sacerdotez ecclie a
q̃ hẽbat feudũ vide hereditas.§.xj. itẽ
quõ dispẽsat cũ homicidio vide homicidiũ.ij.§.i.et.§.ix.et homicidiũ.v.§.i.
et.ij.et.iij. itẽ cum eo q est in bello iniusto. vide irregularitas.i.§.v. item quõ
dispensat cũ infami vide ifamia.§.xj.
itẽ quõ dispẽsat cũ platis ne ab officio
amoueant qñ ꝓcedit ingrendo vide
j.ingsitio.§.ix. itẽ quõ dispẽsat cũ illo
q ligna ꝑ hr̃ticis ꝺburẽdis posuit vide Irregularitas.i.§.xvij. itẽ quõ dispensat in eo q ordinat in excõicatione
exñs vide ibidẽ.§.xxij. itez cũ eo q duos ordines sacros vno die accepit ibidem.§.xxiij. itez cũ acolito q ministrat
ad baptismũ bis vni collatuz vide ibidẽ.§.xxiij. itẽ quõ dispensat cũ eo qui
suscepit ordinẽ ab epo excõicato vel q

religiosi possit dispensare cum eo q̃ suscepit ordines ex tpa debita ibidē. §. xxxv. itez cū eo q̃ ministrat in ordine q̃ nō hz ibidez §. xxxviij. itē cuz publice penitēte. ibidē. §. xlix. itē cuz illegitimo ibidē. §. lv. itē in ipedimētis matrimonij vide ✠Drimonium. iij. ipedimento. xviij. §. iij. itē in soleniter penitente vide pnia §. v. itē quō dispēsat cū ordinatis a scismaticis vide scisma. §. iiij. item quō in simoniaco in ordine vel in bñficio vide. j. Simonia. vj. §. v. & iij. itē in alia simonia ibidē. §. v. itez cum sortilegijs vide sors. §. iiij. itē quō dispēsat cū pugnāte in torneamētis vide. j. torneamētuz. §. vlt. item quō dispēsat in voto sci iacobi & ierlm vide. j. votum. iiij. §. vj. item in voto castitatis ibidem. §. ix.

6 ¶ Utz epūs in casibus in qbus dispensare pōt possit hoc facere sine capitulo ✠. arch. in. c. is qui de fili. pbr. li. vj. tz q̃ non sed ego teneo cum glo. in. c. cuz ex eo. de elec. lib. vj. q̃ sic.

7 ¶ Utz abbas vel alius plat⁹ religiosoz possit dispensare cuz suis subditis ✠. q̃ nō nisi inquantū eis a iure vl regula aut per p̃mittūtur cōceditur vt no. inno. in. c. ij. de eo q̃ sup. or. susce. & do. ant. i. d. c. at si clici & ibi dicit Pa. q̃ est communis opinio.

8 ¶ Sz i gb⁹ cāb⁹ pcedit abbati vt dispēsare possit. ✠. q̃ in decē. ¶ Prio in nouitio vt pmoueat ad sacros ordies lxxvij. distin. monachus. ¶ Scdo cuz apostata mōacho vt possit ministrare: & ascēdere ad altos ordines. ar. Jo. di. c. fi. nisi in apostasia sit ordinatus vt ō apostat]. c. fi. q: ad papaz tūc ptinet vt ibidē. ¶ Tertio cū illegitimo monasterij itrāte vt pmoueat i. c. i. de fi. pbr. ¶ Quarto q̃ nō p̃hibeantur & eucharistiā sumāt sel in mense cle. pnia de stamo. ¶ Quito q̃ monachus deū in capellanū ecclie prochial⁹ si epi & ppli cōsensus accedat. lvij. dist. c. i. & xvj. q. i. doctos cū multis aliis caplis. ¶ Sexto q̃ monachus hēat ppriā cellā. j. septa monasteriū ex cā. xvij. q. ij. nullus. xx. q. vlt. c. fi. ad fi. ¶ Septio in ieiunijs cibis & esu carniū filētio & opibus manuuz ad q̃ tenet monachus vt de pse. di. v. nō mediocriter & c. carnem & c. nunq̃ de sta. mo. c. cū ad monasteriū Sz hosti. in. d. c. cū ad monasteriū de esu carniū vī tenere q̃ nō pōt ꝺ̄ ꝺ̄ ipz est gl. ino. & Pa. in. d. c. cuz ad monasteriū imo dico plus q̃ pt dispensare i qbus regule exceptis trib⁹ votis p ar. a ꝺ̄rio in. d. c. cū in fi. limita pa. ibidez dūmō sit dispēsatio fi dissipatio vtpta p necessitate & alijs de qbus ō. ꝺ̄. i. ¶ Octauo in irregularitate de q̃. ē. ab bas. §. xiij. Nono in obſuantijs regle remittēdis. xx. q. vl. c. fi. in gl. de pse. di. v. carnē saltez in his q̃ sunt de suba. ar. de vi. & ho. cle. de⁹. Prio cuius declaratione notandus ſm Alex. q̃ in regula bti Bñdicti q̃daz sunt pure spūalia vt caritas hūilitas & cetere vtutes. Et in istis nō pōt abbas disponere. Quedā sunt ptim spūalia & ptim coꝑalia: vt cātare: psallere: orare: & hmōi & de istis pōt abbas disponere: non tñ ſm libitū voluntatis sz ſm q̃ bonū & equum videri expedire ſm occurrentia qb⁹ prio pōt est dispensare. Quedaz ſo sunt q̃ sunt in observātijs coꝑalibus puta cō mestio carniū: fractio ieiunij & hmōi & tūc si talia a regula p̃cipiunt vel prio hibent nō pōt abbas ea mutaꝛ nisi ex q̃uenit caritati vt dicit beatus Bñdictus in regula. i. q̃ subdit rōnabil cās non Rō q: hz abbas pōt subditis regula tñ pest abbati & subditis. & tō eius obſa ꝓponēda & cū dr in regula beati Bñdicti q̃ oia de dispōne Abbatis fiāt intellig̃t de illis de qbus regula exp̃sse non p̃cipit vel p̃hibet. Si tñ abbas monaco multū laboꝛāti cognita necessitate p̃sone p̃cipiat q̃ carnes manducet dz sibi obedire alr si ex sola volūtate p̃cipiat nullo mō dz sibi obedirevñ beatus bñdictus in regula Quādiu militāt caritati imobilr fixa sunt p̃cepta regule ita. ſ. q̃ mutari non pōt nec ab ipsis ꝓpositis sine offensa. Quid āt debeat facere tal⁹ monachus

aut precipit aliqd quod est ꝺ regulaꝫ ꝛ dubitat de cā ltia vel in ꝓcia timet vi-
de.j.Religiosus.§.xxix. Et qꝫ hic dic̄
Alex.de abbate ꝑua in quocūqꝫ prelato cuiuscūqꝫ religionis si ei pmittit ex
regula dispensatio sic fit ministris fra-
trum minoꝝ qui ꝑmittit dispensare in oi
bus exceptis tribus votis ꝛ que sunt ꝺ
dei ꝓcepta ſm Dar.li.y.ti.xix.fꝫ qꝫ cō-
uenit caritati. Et ꝺ innuit beatus Frā
ciscus cū dic̄ si q̄ fratꝝ sciret ꝛ cogno-
sceret se nō posse regulā ſpualiter obſ-
uare ad ſtros ministros debeant ꝛ pos
sint recurrere.ſ.vt dispēsent si ꝙueniat
caritati vt dictuꝫ est. Et sic ꝑz in qbus
ꝛ qñ ꝑmittit prelati religiosorum dispen-
sare in regula. Quod bene no.

¶ Utꝝ ptās dispensandi sit late inter-
pretanda.ff.ꝺ ſm Pa.in.c.fi. de simo-
nia.qꝛ sic qñ datꝝ ptās dispēsandi non
expſſis ꝑsonis dispēsandis tanq̄ ꝑnci
pis bñficiuꝫ.Et sic ſentit gl.in.ꝺ.c.fi.ꝛ
fic intelligꝫ bar.in.l.iij.ff.de ꝓbo.obli.
vbi dicit qꝫ si datꝝ ptās alicui legitimā-
di filium adulterinū itez incestuoſum.
poterit ltīmare adulteriū ꝛ incestuoſi
ſit qꝛ in mā larga ſub ſimplici veniūt
mixta vt i.l.ſi ita.ff.de li.ꝛ posthu. Se
cus ſi exꝑmerent ꝑsone cum qbus ꝺz
fieri dispēsatio ar.in.c.ſi cui de ꝓbē.li.
vj.qꝛ ois receſſus a iure cōi est odioſus
vt est tex.in.c.fi.de filijs ꝑsby.li.vi.ꝛ i
c.qꝫ dilectio de ꝙsan.ꝛ alſi. Et sic diſti
gue canonistas tenentes ꝺ bar.in.c.ꝑ
venerabilez q fi.sint legi.adde et qꝫ di
co.s.beneficiū.§.xx.aduerte tñ qꝫ licet
dispensatio sit ſtricti iuris vꝝputa qꝛ ꝺ
ius est ꝛ ſtricte sit interptanda qñ.ſ.ex
ꝑmunit ꝑsone vt in.ꝺ.c.qꝫ dilectio ꝛ
in.c.i.ꝛ.ij.de fi.ꝑsby.li.vi.nihilomin⁹
extendit ad necessaria consecutiua: seu
ad dependentia ex eo sup quo est dispē-
satū qñ alr non ꝙmeret actū validū
sup eo in q̄ dispensat.vt.s. bñficiuꝫ.§.
xxiij.facit gl.ꝛ pa.in.c.qꝛ in tñ de ꝓbe
ben.ꝛ glo.in.c.ſi qs in clero.vij.q.i.q
dicūt qꝫ dispēsatus sup pluralitate bñ
ficioꝝ vꝭ dispēsatus sup reſidentia vi-
de qꝫ no.hoſti.in.c.cū in cūctis de ele-
ctione ꝛ gl.in.c. non ſt de ꝓben.li.vi.
ꝛ de hoc vide s. Clericus.vij.§.i.

¶ Sꝫ nūquid extendet dispēſatio i affi
finitate ad publice honeſtatis iuſtitiaꝫ
ff.pa.in.c.nō ꝺz de ꝙsan.ꝛ affi.qꝛ non
niſi in narratiōe affinitatis vnū cōꝑe
hēdat aliud ꝺz gl.in arbore affinitatis
ſecus ē in dispēſatione qñ ſolū gradus
remotioꝝ ē exꝑreſſus.de quo vide ma-
trimoniū.iij. Impedimento.vi.§.vlt.

¶ Quid ſi ipetret dispēſatio tacita ve
ritate vel ex falſa.cā.ff.qꝛ nulla ē vt in
c.ij.de fili.ꝑby.li.vi.ꝛ idem de q̄libet
gfa alia vt no.in.c.ad audientiaꝫ el.ij.
de reſcriptis.ꝛ in.ꝺ.c.non potest.

¶ Utꝝ ſupioꝝ aſſumendo aliquem ad
aliqꝺ offiū videatur dispēſare eidē in
ipedimento qꝺ ꝺz ad illud.ff.inno.in
c.ꝑterea de teſti.cogē.ꝛ in.c.veniēs de
fil.ꝑby.vf sibi ꝺicere ꝛ glo.in.c.qui
cūqꝫ lxxxi.di.ꝛ in.c.g in aliq̄.li.di. ſed
ego sic diſtinguo qꝛ aut ipedimentuꝫ ē
notoriū ſupioꝝ ꝛ tūc ſi ē⁹ ꝓnceps in-
telligit dispēſatus ſi ꝓ ē inferioꝝ ſi ꝑ
dispēſare ꝛ ſubest cā ſibi ē dispēſatus;
alꝭ nō facit ꝓꝺ ꝺ qꝺ no.io.an.in.c.ij.
de ſcif.aut ipedimētuꝫ ē occultū ſupio
ri tāq̄ iudici ꝛ sic nō intelligit dispēſa
tus ſi ſibi iputet qꝛ illud tacuit facit.c.
cū non ignores de ꝓben.ꝛ tz bar.i.l.ij.
C.ſi seruus vel.liber.ad decu.aſpi.

¶ Utꝝ ptās dispēſandi ſup irregulari
tate vl illegitimate cōceſſa a papa ali
cui duret poſt mortē pape.ff.fede. ꝑ
lio.lxxvij.qꝛ sic qꝛ gfa ſeī fcā ꝑ papaꝫ
i ꝑſonā aliquā ñ expirat ꝓ mortē pape
vt est caſus de offi.dele.ſup gfa.lib.vi.

¶ Utꝝ ꝓ mortē illi⁹ cui ꝓceſſa erat ta
lis auctoritas expiret dispēſatio iaꝫ ſcā
ſi ille dispēſatus vſus nō fuit tali gfa:
puta dispēſat⁹ fuit vt poſſet ordines ac
cipe vl in ꝑlatū eligi: non accepit ordi
nes nec fuit ꝓmot⁹ añ mortē dispēſan
tis an poterit ordinari vl ꝓmoueri.ff.
fede.vbi.s.qꝛ sic ꝛ qꝛ nō expirat qꝛ dis
pēſatio canonice ſeī fcā ex ſupeniente
facto nō retractat caſus ē in.c.ex ma ꝺ
ſi.preſby.facit qꝺ no.de accu.c. de his
bñficia.n.cōceſſa intēpeſtiue reuocari

nō debēt de como. c. vnico ℣ re. iu. de cet li. vi. fac qꝫ no. de elect li. vj. in gl. c. cū ex eo. t ibidē in nouella Jo. an.

Jsputare ℣ fide publice vl occulte cuicunqꝫ laico ꝓhibitus est t li ℨtacis. 83 excōicari de hereti. c. quicūqꝫ. ℌ. inhibemus quoqꝫ li. vj. hec quoqꝫ ꝓhibitio fit in. c. sicut in vno corpe. e. ti. in decretalibus ſʒ i. l. nemo. C. de sū. trī. ꝓhibet ne duz laicis ſʒ ēt clicis publice turbis coadunatis disputare de fide. S. autez Tho. fa. qꝫ. x. ar. vij. ꝛ. fore illicitū ℨ de disputare qñ quis disputat aut qꝫ dubitat de fide t ꝓ disputationē experiri vult qꝫ tal infidelis ē aut qꝫ disputat cōꝫ simplicibus t titubātibus qui nō sunt solicitati ab ifidelibus sicut est in terris fidelū ℨ tāto firmius credūt quāto non audiūt motiua t argumēta infideliū. Sz disputare ad ꝓfundēdū errores ēt cōꝫ simplicibus ℨ sunt solicitati ab hæreticis. vel infidelibus nūtēdus cōrūpere in eis fidē. si est sufficiēter istructus t aptꝰ ad ꝓfundēdū errores nō soluz nō est ꝓhibitū. imo ē necessariū disputare ne taciturnitas esset ꝓfirmatio errorꝭ. ꝓ quo facit. l. qñ. C. de epis. c cle. t. xvij. q. vi. vides. sitꝫ ſʒ ad exercitiū cōꝫ instructis t firmis i fide disputare. ad qꝫ facit. c. in. manda tis. xliij. di. ꝓ hac distinctione tho. ꝓ banda. vide de ſʒ. xcvj. di. nos. in glo. t inno. in. c. ij. de sum. trī.

Juinatio a ꝓphs ferē inuēta c. i. xxvj. q. iij. vñ diuini dicti sunt quasi deo pleni. diuinitate. n. se esse plenos simulant t astutia fraudulenta hominibus futura ꝓdiciant. vt ibidem.

¶ Quot modis fit diuinatio. ℟. vt ꝑz. xxvj. q. iij. ℌ. i. t. c. i. t. q. v. c. nec miruz qꝫ multis modis. vñ nūcupat diuersimode. vñ diuini dīr aliqñ arioli. aliqñ aruspices. aliqñ augures. aliqñ nigromantici. t multis aliꝫ noibus. frn qꝫ diuersimode gs vult scire futura: que omitto. qꝫ nō est necesse. vide ibi si vis t de hoc. vide. j. sortes. ℌ. iij.

¶ Quō autē demones possint scire futura q̄ nō hñt certā t talibilē cām. ℟. scūs Bo. vbi. ℌ. t elicit ex. c. sciēdū est. xxvj. q. iij. qꝫ ex q̄tuor. ¶ Prio ex ingenij acrimonia. vt qñ ꝓsiderāt ad qđ inclinat affectio nra. ¶ Scdo ex multa expientia q̄ ꝓsiderāt in talib⁹ accidere talia. ¶ Tertio ex dolosa cautela. qñ. s. ꝓponunt aliquid facere t predicunt. ¶ Quarto ex aliena doctrina. vt qñ ꝑ mittit vt a bono ągelo adiicāt.

Juortium est viri ab vxore vl ecōuerso ultima sēpatio. ultima dico. vt ñ fiat sine lege vel rōne qz ꝙs de⁹ diuxit hō nō separet. xxvj. q. i. ℌ. t obicit. Et dr diuortiū a diuersitate mētiz vel qz hi q̄ matrimoniū distrahunt in diuersas partes eunt. l. i. ff. de diuor. de quo dic vt. j. matrimonium quarto.

Juturnitas in malo augmentatiue ꝑtīm de cōsue. c. ñ. dr tanto grauioza sunt pcta q̄to diuti⁹ infelicē aias detinent alligata tam cū suis ꝓcordantijs.

Doctor dr a docendo vñ t noie doctoꝝ venīt magri t eōrio Pa. in. c. i. de loca. Uñ ter. in. l. ghus ꝓcipua. ff. de ꝓ. ſi. dic cuiuslibet disciplina ꝙceptores magros appellari a monēdo vel mōstrādo t ſʒ ꝙz ethimologiā vocabuli. Nā doctores dīr a docēdo sic magri a magrando fac tex. i ꝓemio cōpilatiōis decretaliū vbi papa oēs magros doctores appellat ſʒ noie scolariū nō veniūt doctores nec magri nisi i larga significatōe.

¶ Utz interpretatio doctoꝝ necessitet ℟. ℘z pan. in. d. c. vra ℣ cohā. cle. t multi. qꝫ nō nisi inquātuz iure ꝓbat vel rōne valida. vt no. in. c. i. de postu. ꝓela. de quo vide. j. Opinio. ℌ. i.

¶ Utz doc. vl magr possit re ꝓbari ℟. qꝫ sic vt ē tex. i. l. ij. C. de ꝓfes. t me. no. bar. i. l. ſʒ t reꝓbari. ff. de excu. ti ꝑn. vbi tex. dic de medico qꝫ ꝑt reꝓbari t ē tex. ēt ℣ medico i. l. vt gradati ℌ. reꝓbari. ff. de mu. t ho. ſʒ non sine cā. l. pomponius scribit. ff. de nego. ge.

3 ¶ Utꝝ doctoꝝ dānato intelligantur ⁊ eius opa sen libri reprobari. ℟. q̄ sic vt ꝑ3 per. c. fraternitatis tue de here.

4 ¶ Utꝝ allegationes sint faciēde a doctoꝛib⁹ in ꝓhilijs. ℟. Pa. i. c. vſa de co. cle. ⁊ mu. q̄ ſ ꝓhilo decisiuo nō ſic nec in ſnia vt dſ in. c. ſic̄ neb in gl. de ſen. ⁊ re. iudi. ſecus ſ ꝓhilo poſtulato a pte nō diuerſitatis q̄ in ꝑmo ē approbata fides ꝓhilonis in ſcō nō. ⁊ ideo non creditur et niſi quatenus probet.

5 ¶ Utꝝ doctoꝝ ꝓmonę corꝝptis doctoꝛib⁹ debeat gaudere ꝓllegio docto rū. ℟. Alrch. i. c. ꝺ gbuſdā locis. xxxvij. di. q̄ non allegat tex. in ſili in. l. vnica ff. de atletis facit tex. iuncta glo. in. l. j. C. de anno. cum. li. xj vbi dſ q̄ ſtipēdia ſunt tradenda nō ꝓ⁹ tuū⁹ dignitatuꝫ vel nūero ſcolariū ſz ſm merita ⁊ tō ibidē dicit ꝑſerri debere ꝓuos ſcolares ſmpitis doctoꝛib⁹ ſtelligit pa. in. c. clici de iudi. de aſſeſſione non de lectione. Ego credo q̄ ēt in vtroq; ɔ3 ꝓfeſſori.

6 ¶ Quis ɔ3 precedere ℟. pan. i. d. c. clici q̄ theologus poſt ipſum canoniſta poſt canoniſtam legiſta poſt medicus vide ibi ſi vis.

Olus aliq̄ſi bonus ⁊ licitus ⁊ accipiē ꝑ ſolertia ſi cut q̄ſi ge aliq̄d ſimulat ne dānificet a ꝓrimo. vt in. l. i. ff. de dolo in tex. ⁊ gl. exꝑplificat de capto a tamen. q̄ ſi aut ſ3 ꝑcuz q̄ quidem l3. vt. ff. de nego. ge. l. at q nā ℌ. cū me. ⁊. ff. de le. ij. l. cuꝫ pf. ℌ. titio. ⁊. ff. ſi quis ob. ca. te. l. q̄. ℟. ℌ. ſi ꝑſonus ⁊ de l3 vide j. ſi latio. ſed cōtra dolus accipit in malo ⁊ ſic diſſimit in d. l. i a labeone dolus malus ē ois calliditas ſallacia machinatio ad circūuenieñ. ſalleñ. ⁊ decipiendū alterꝫ adhibita. fit facendo in alio callidtas. vt. ff. de ac. em. ꝓ. vē. l. i. ſit meēdo ſ ꝓbo ſallatia. ff. de fur. l. falſus ℌ. ſi quis ſit arte ꝓbor machinatio. ff. de ac. em. ꝓ. ⁊ vē. l. iulianus. ℌ. idē ad circūuenieñ. ſ. reddēdo ſingula ſingul. ſ. circūuentionem calliditati ſallentiā ſallentie deceptionē machinatiōi ponit adhibita. ſ. ℌ ius ⁊ bonos mores ꝓ ꝺ fiam ꝺoli bonꝫ hec in glo. ibidē. Et addē ſm Be. in. c. ſi cō promiſſart⁹ ℌ. ſi ꝓ ō elec. li. vj. q̄ ꝺolose faē q̄ſ ſcieter rē ſibi ꝓhibita cui diſſert ät dolus a fraude q̄ ſtatus ꝓ pne ꝑ facta ſit ſ3 dolus ꝑ ꝓba ⁊ facta.

¶ Utꝝ ignorantia iuris excuſet a dolo ⁊ q̄ſir a pena. ad quā incurrēdā⁊ regritur dolus. ℟. Ly. ī regula ignorātia li. vj. q̄ ſic q. ſ3 iuris erroꝛ ſit lata culpa: nō tñ eſt dolus. vt. ff. de ꝺis g no. inſta. l. i. vbi eſt glo. ſingularis facit. l. i. ff. de abige. facit q⁹ no. bar. in. l. ſi q⁹ in tantam. C. vſ vi. vbi dicit q̄ ſi minor credens ſibi licere rē ꝑ ꝓpriā ſine cū uſcūq; auctoꝛitate occupat nō incurrit penam d. legis ſi q⁹ q̄ nō eſt in ꝓ ō dolo allegat. l. i. C. ſi aduer. delic. ſegtur. d. bar. in. c. i. ō dolo ⁊ ꝓtu. ⁊ allat. l. ſi ex cā. ℌ. ſi in cōmiſſuꝫ. ff. de mino. ⁊ q⁹ no. i. l. ℌ. nunciatio. ff. de nou ope. nū. ꝓ⁹ ſ q̄ excuſat ignorātia a dolo eſt tex. ⁊ ibi bal. in. l. ſ3 ⁊ ſi lege. ℌ. ſcire. ff. de pe. hēd. vbi erroꝛ iuris excuſat ab iuatione ne q⁹ dicat ꝓdo. Idē ſ3 Saly. in. l. ſenatus. C. de hīs q̄ ſibi aſcri aliq̄d in teſtō in. vj. colū. eſt caſus. ⁊ ibi bar in. l. in lege. ff. de ficca. idē ſ3 Ange. in. l. ſi q⁹ ſō ℌ. doli. ff. de iuriſd omn. iu. vbi allegat Butr. fortius dixiſſe q̄ ēt ignorantia iuris nālis excuſat a ꝓ ō dolo ⁊ ad. l. ij. C. de in ius vo. q̄ vſ ℨria ℟. ſi det q̄ ibi ſi regrebat verus dolus ſed ꝓſumptus ⁊ ita tenuit. d. But. in. l. regula. ff. de iur. ⁊ fac. ig. lumitat hec Ang. d. l. ij. ff. q̄ glo. iur. ſa niſi ſit doctoꝛ vel aſſeſſo: cui turpis eſt iuris ignorātia. Et idē ang. i. d. l. ſenat⁹ dicit q̄ credit allegāti ſe ignoraſſe ius ad excludendū dolum ⁊ ꝑ ꝓ ſis a pena q̄ eſſet iponenda ꝓp dolus ⁊ dicit ibi eſſe caſum. Ex ꝓdictis colligē q̄ vbi ius vel ſtatutū regrit verum dolus ⁊ ignorans quantūcūq; ſit culpabilis non incurrit penam ipſius ſ3 alio mō ſit puniendus ſm modū culpe vbi ꝓ ō ius vel ſtatutū requirit dolū ꝓſumptum ſic ignorans craſſe ⁊ ſupine non excuſat q⁹ eſt in dolo ꝓſumpto hec ꝓ in cenſuris eccl̄aſticis q̄ cum regrant dolū ꝓſumptū talē ignorans eas nō

tuitat vt pz in.c.vt alias picuis de cõsti.li.vj.secus si esset in leui culpa ignorantie qõ bñ not.q? facit ad multa.

2 ¶ Utr iniusta cã excusset a dolo.ꝛ.q? sic z quelibet ita no. Bal.i.c.vt alias in pn.scbe colũ de osti.li.vj.vbi dicit q? p turbans aliquẽ in possessione ex iniusta cã putans sibi licere excusat a pena statuti puntctis in centũ qõ regrit dolũ p no.in.l.plagij criminis.C.ad legẽ fauiã de plagi.no.ct Joã.an.in titu.de arbi.in addi.ad spe.z q? excusat a pena legis ct iniusta cã no.in.c.i. in fi.de elec.li.vj. Idẽ io.an.z bal.in auc.gñaliter.C.de epiſ.z clerī.z multis aliis z segtur do.Ludo.de ro. colũna.xxviij.i ẽcica de arbi.é pzo lõ gl.i.l.vnica.§.fi. in magna gl.ff.si qs iusticẽ.nõ obtempera ẽ.Bar.z Ang.in.l.i.i fi ff.de abigeis ino.i.c.de fnoz de sẽnis non oz.

3 ¶ Utrũ lata culpa egpareꝛ dolo ꝛ.q? aut logmur de actionibus descendentibus ex delicto vel q̃si z tunc quo ad penam cozpalez dic vt in.§.seq. Quo ꝓo ad penã pecuniariam z tunc si lex vel statutũ expresse regrit dolũ non egparatur vt dicit bar.in.l.in actionibus.ff. de in lit.iurã.z gl.in.§.suspectus inſti. de suspec.tut.vñ dicit bal.in.l.si qs id qõ in finali col.ff.de inrisc.om.iudi. q? q̃si delictuz circũscribit per doluz non sufficit culpa secus in his in ḡbus culpa venit puntẽda allegat.d.l.senatus. z.d.l.plagij crimis accusatio z vt no. ange.in.d.l.si quis id.§.doli.q? vbi fit mentio de dolo regrit verus dolus. Si ꝓo lex vel statutũ nõ regrit expresse doluz iz simplr logẽ sic lata culpa dolo eq parat.l.i.ff.ne vis fi.ci silr egparat in actiõibus descẽdẽtibus ex ẽctu vel q̃si dcã.l.q? nerua.Unuz ẽt notab q? ignoratia affectata q̃ est q̃si qs noluit vr dissimulauit scire egpolet scie.c.eos. de tẽpo.ordi.li.vj.z iõ est dolus nõ culpa.

4 ¶ Utr pena cozpalis sit iponenda sine dolo.ꝛ.q? nunq̃ sine doli interuẽtu glo.z Bart.in.l.in actionibus.ff.de in lit.iurã.z.d.§.suspectus z bar.in.l.i. §.i.ff.si qs te li.esse iusticẽ.z Bal.in.l. opa data.C.qui accu. non pos. z casus est in.d.l.in lege.vbi dicit bar.q? in penis cozporalibus vel infamiã trogantibus lata culpa non equiparat dolo.z glo.in.l.in actiõibus ff.de in lit.iur.ap probata cõiter.z bar.i.l.q? nerua.ff.de positi.z in.d.l.in lege.dicit q? in causa sanguinis status vel fame lata culpa ñ equiparat dolo ideo verus dolus regritur in illis ang.tñ in.l.in actionibus ff.de in lit.iur.tz ꝯ: dicit ꝓsilium paduanũ ꝓsuluisse ꝯ bar.in hoc sed iudicio meo si ꝓsideret.l.i.C.de noxa. ꝓio est opi.bar.z iura q̃ Ang.adducit in ꝯrium continent casum specialem.

¶ Utr incurrat qs sniam excõicationis a iure ꝓmulgatã sine dolo. vi.de.j. excõicatio.vij.casu vl.§.j. 5

¶ Utr qs possit pascisci vt nõ teneat 6 de dolo.ꝛ.q?.vt est tex.in.l.i.§.conueniat.ff.depositi.q? hec quẽtio est ꝯ bonã fidem z bonos mores z ideo nec secñdam dicit tex.ibidem.

¶ An quis possit tenere bona alicuius 7 que ex statuto ad eũ venerunt pp delictum alicuius si ipse dolose egit. vt ille delictum committeret.ꝛ pa.in.c. postulastis.de concess.prebẽ.q? non z bene facit tex.ibi in fi.cum sua glo.

¶ Utr dolus annullet ẽctum spũales: 8 puta votum z hmõi.ꝛ.pa.in.c. cũ dilecti de emp.z ven.q? non.nec põt qs excipere de dolo qñ fuit inductus ad bonum q? non est ꝓpzie dolus puta dolo induxit te ad religionem tenet ingressus.facit quod legitur.z no.in.c.cuz dilectus.quod me.causa.z vide glo.no. i.l.a duo.ff.de ritu nup.que hoc tenet etiam in matrimonio.

¶ Utr dolus annullet ẽctum tpalem: 9 puta venditionẽ z hmõi.ꝛ.q? aut dolus per ẽntes dat eam sam ẽctui: puta dolo induxi ad vendendum q? non eras venditurus z sic in contractibus bonefidei non tz sm glo. z pa.in.cap. cum dilecti de emp.z ven. z gl.in.l.ij. C.de rescin.ven.z glo.cum Bart.in.l. eleganter.ff.de dolo.z placet tz pertene at ẽctum.In ẽctibus autem stricti iu

rio tz ℣ctus: tz agẽs ex eo elidit ope ex ceptiois. ff. de ꝓbo. ob. l. si gs cuz alr. z C. de pac. l. cũ postea. si ꝓ p aliũ a ℣ hẽtibus dat cám ℣ctus ét bonefidei tz ℣ctus tz agit ℣ mediatorẽ de dolo. d. l. eleganter. ℣. i. ff. de ꝓsonetis. l. ij. z. iij. tenetur ét ille ꝓ o q̃ factus é in q̃uis factus é locupletior. vt. l. fi. ff. de eo p quẽ factũ erit. in ꝑn. z non plus. Aut dolus non dedit cám ℣ctui tz incidit in ℣ctũ puta eras vẽditurus: tz dolo induxi te ad minus vẽdendũ z ꝯmõlt: z sic tz ℣ctus: sed in ℣ctibus bone fidei aget ex eo ℣ctu vt suppleat ꝑcium. vt. ff. de ac. emp. z vẽ. l. iulianus. ℣. si vendito. erit tñ in arbitrio emptoris: vel supplere ꝑ cuz vel restituere rẽ: si deceptio sit vltra dimidiã iusti ꝑcij. c. cuz cã. de emp. z ven. z. l. ij. C. de rescin. ven. z in ꝑscia ét si deceptio sit minus dimidia. in ℣ctibus stricti iuris aget de dolo. d. l. ele gãter. ℣. nõ solũ in fi. aut dolus. nec de dit cám ℣ctui nec incidit in ꝓtractũ: tz re ipsa euenit sine dolo z facto partis vtputa ambo ignorabãt iustũ ꝑciũ. sic nõ est pctũ nec restituere tenet nisi re petat: si a ꝓncipio nõ plus emisset ét si scuisset plus valere puta q̃ non expe diebat plus sibi emere. si ãt plus emisset a ꝓncipio: si scuisset z ẽ deceptio notabilis tenẽt restituere rez vel supple re ꝑcium. ar. d. l. si gs cuz alr vbi eqpa ratur deceptio q̃ venit re ipsa z ex ꝓ posito z. d. c. cuz dilecti secus in modi co. Et ita intelligo. d. anto. in. c. q̃ pleriq̃. de ĩmu. eccl. Si ꝓ vterq; rei va lore sciebat tũc dic vt. j. Emptio. ℣. vij. z sm ꝓdicta intelliges. l. ij. C. de rescin. vẽdi. z i. l. cãe. ℣. põnitus. ff. de mino. z. c. cũ dilecti z. c. cuz cã. de emp. z vẽ. vbi dr licere ℣ hentibus vsq; ad dimi diã se decipere in ℣ctibus bonefidei.

Domesticus quis dr vide j. familiaris.

Domicilium põt laic⁹ ha bere in plu ribus locis sm inno. in. c. ex pte de foro cõpe. si mõ vtrobiq; instructus sit allegat. l. assumptio. ff. ad muni. z. l. senatores. ff. de sena. z loqtur hic de in structo de q̃ in. l. q̃situm. ℣. sed z si fun dus. ff. de fun. instruc. z instru. lega. vbi accipit ꝓ o ibus pertinentijs necessa rijs ad vsum. Addit Inno. idem ét si hꝫet matorez ptem bonoꝝ suoꝝ vel fa milie vel si nihil hꝫ assidue tñ ibi con uersat. C. vbi sena. l. ij. z. l. eius. ℣. si gs negocia. ff. ad municipa. Sola tñ do mus non ꝓstituit domicilium. ff. ad mu nicipa. l. liberius. ℣. sola. Ex quo infero z ex. d. l. assumptio z. d. l. senatores q̃ domicilium hꝫ vbi gs est oriundus. d. l. senatores. Et sic̃ vbi pr̃ suus fuit oriũ dus ite vbi voluntarie sibi elegit. s. dele rendo matorẽ partem suoꝝ bonoꝝ z clericus vbi bñficium obtinet regrena residentiã ꝓ o hoc est tex. in. c. cuz mul lus clericũ de tẽpo. ordi. li. vj. Item vbi sunt ordinatus vt no. glo. in. l. heres ab sens. ℣. apud labeonẽ. ff. de iudi. Item mulier rõne mr̃imony. Item rõne mi litie. Item rõne possessionis. Item rõne cursus tpis. s. decennij z multis alijs modis. vt no. d. glo. Sed. d. glo. loqtur quo ad foꝝ non quo ad domicilium. ité rõe manumissionis. l. assumptio. ff. ad municipa. ité vbi ꝓsequit quis dignitatẽ efficitur cius vide. ℣. Luis. Quo ꝓ ad ꝓfessionẽ z sacra necessaria nõ voluntaria si alꝫ non hꝫ ibi domicilium regitur vt ibi habitet ꝙ matorẽ ptem anni hꝫ inno. in. c. ois de penitẽ. z re miss. z nõ faciat in fraudẽ ꝓprij sacer dotis facit. c. questi. xvj. q. i. de deci. ad aplice nisi se transferat cum aio ibi re manendi q: statim gdem hospitiũ cõ stituit in aliena parrochia cum aio ibi remanendi statim fit prochianus illi⁹ de parroch. c. vlt. de deci. ad apostolice Quod est ℣ epos qui dispensanti vo tis cuz scolaribus vel ꝓferunt eis ordi nes non hꝫntibus domicilium: q: non ꝑsit q: non sunt necessaria sacra. hoc tz Pa. in. c. nullus de parro.

Dominica dies est institu ta loco sabbati qz eo die inchoauit mũdus &c. primo Christus surrexit a mortuis de ꝓse. di.

bij. sabbato. Jtez spūssanctus datus est apostolis ⁊ rex. dicit quicqd a deo est pfitutuz insigne in huius dignitate di ei est gestum. Jn hac die mundus sum pfit ero:dum in hac p resurrectionē ⁊ mors interitum ⁊ vita accepit initium lxxv. dist. quod die in fi. Quomodo est de precepto ⁊ qñ incipit ⁊ quid fiendum vide. s. dies ⁊ j. feria.

Dominium est ius habendi possidēdi: fruendi: ⁊ vtendi: ac disponendi de aliqua re pro libito voluntatis vel p̄z alterius determinatū modus a q̄dam superioritate vel auctoritate diffinitum.

1 ¶ Dūium in ⁊ sup hoies an sit p̄z legē nālem. Rz. alex. in. iij. pte summe. q. ē loqui de nā ante pctm̄: ⁊ sic ei repugnat seruitus. ⁊ est loqui de nā post pctm̄. ⁊ sic lex nālis dicat necessariū dūium ad cohercendū malus. vñ Aug. in li. de ciui. dei sicut deus hoi ⁊ aīas corpori. ita rō dz dñari ⁊ impare ibidini.

2 ¶ Dūium rex an sit fm legez nāe. Rz. alex. vbi. s. q. lex nāe circa cōtonem ⁊ pprietatem dicat differenter aliqd q̄ debitum: aliqd q̄ bonum: ⁊ aliqd q̄ equum: vt debitus dicat in statu necessitatis oia sint cōia. Et hoc mō cōicatio est in p̄cepto ad sustentationes p̄sonaz. ⁊ inde sumit. oia que vultis vt faciant vobis hoies ⁊ vos eadez facite illis. Math. vij. Respectu ēt psonaz quo ad multiplicationē. plis dicat q̄ sit vxor propria ⁊ fm oē tps fm illud preceptū. Quod tibi non vis fieri alteri ne feceris. Thobie. iiij. ⁊ hoc mō ap propriatio est in p̄cepto: vt in bono statu nāe institute dictabat oia cōia. in statu ho lapse dicat bonum esse hse proprium tum q̄ res cōes negligunt tuz q̄ cōio pit discordiaz: dicat vt equum q̄daz esse cōia: vt aeremi: mare: littora: ⁊ q̄dam appropriabilia: ficut sunt ea q̄ in nullius bonis sunt q occupanti ꝯcedunt. ⁊ sic intellige dūium rex eē de iure nāli q̄ nāli egtate inductuz est. vt insti. de rer. di. ℌ. singuloz. ff. de acqr. re. do. l. i. insti. de iure na. ℌ. gdem ho.

¶ Quō acgritur dūium rex. Rz. q̄ qua 3
drupl̄r. ¶ Primo auctoritate legis nālis vt ea q̄ in nullius bonis sunt sint oc cupātis. vt insti. de rer. di. ℌ. singuloz.
¶ Secdo auctoritate p̄cipis q̄ pōt ex iusta cā rem alicuius ei auferre ⁊ alteri dare. vt no. inno. ⁊ cōiter doc. in. c. que in eccliaz de cōsti. ⁊ legiste. in. l. ñ. C. si q̄ ius vel pu. vti. vtputa pp delictū puniendū ⁊ hmōi: al's non: vt ibidem dr ⁊ non solum p̄cipis: iz ēt per statuta inferioz hūtium auctoritate a p̄cipe sic statuendi. vt in. d. c. q̄ in eccliaz no.
¶ Tertio p̄ psensum illius cuius est: ⁊ istud fit p donationez per pmutationē p venditionez: per mutui dationem: ⁊ hmōi. ¶ Quarto iure ciuili q̄ statuit vt vsucapionibus p̄scriptionib⁹ adoptione: deportatione: cessione: additione bonoz possessione ⁊ hmōi. de quibus oibus habes. ff. de acqui. re. do. in glo. l. i. ⁊ insti. de rer. di. cū multis titul' seq. ⁊ de his que ad nos ptinent dicaz in capitulis suis. Aduerte tñ q̄ diam inter spūalia ⁊ non spūalia: q̄ in spūalibus ex solo titulo sine traditione dūiuz transit in aliuz. vt est tex. in. c. si tibi absenti. de prebē. li. vj tz inno. ⁊ cōiter approbatur. in. c. inter cetera. de prebē. secus in alijs rebus in q̄bus regritur traditio ad translationez dūij nec sufficit solus titulus tñ si in re data ecclesie. de quo. j. immunitas. ℌ. xxxj. Nec sola traditio transfert dūium: nisi aliqua iusta causa vera vel putative vera p̄cesserit l. nūdꝫ nuda traditio. cum ibi no. ff. de acquir. re. do.

Dominus alicuius regni ducatus cōmitatus vel ciuitatis: aut terre ꝙs dicatur legitimus. Rz. q̄ dūium iuste ⁊ ltime acquiritur aut iusto bello pura pugnādo ꝯ infideles: vel ꝯ aliquem rebellem auctoritate superioris vel p̄cipis. vt. s. bellum p̄z aut p ltimam successionem: aut p̄ psensum seu electionē pplī habētis libertatem sibi eligendi dūm aut p̄ institutionē p̄cipis seu sup̄ioꝛem habentis iurisditionez in tali ciuitate aut

castro: aut p ultimam ꝓscriptionē cū bona fide factā vel emptionē: permutationem: donationē: aut alio iusto titulo ꝺ gbus in suis capitulis. g vo alia via in tratitur est. c. latro: & restignare teneꝫ si ꝑt sine notabili periculo alias: cooperiri aut rex teneꝫ & ad restitutionē: oium redditū quos habuit ab illis locis sic vsurpatis. & vt homicida ē iudicādus ḡtum ad eos q̄s fecit p se: vel p officiales suos occidere vel mutilare: ꝛ illi digni fuerit pp maleficia ꝑpetrata. xxiij. q. v. si nō ꝛ nec pōt absolui nisi dispōnat se ad satisfaciendū & dimittē dus: si titulū iustificatus hȳe non ꝑt. ar. de pe. di. v. falsas. Intellige q̄n hoc ē clar⁹ q̄ hȝ iniustū titulū vel nullū. secus in dubio: vel cui dimittere nō posset sine periculo alias cooperiri aut rex: puta q: populus se poneret in seditiōe & hmōi. sic nō tenet restignare nisi voluntate solum q̄n sciret p̄o certo: vel q̄n talia nō imminerēt. c. si res. xiij. q. vj. Idē dic de officialibus q̄s tales tirāni ponūt in officijs q̄ nec salariū pñt recipe nisi eēt tale officiū q̄ eēt necessariuȝ reipublice vel vtile: q̄ tūc nō peccarēt recipiēdo: nec salariū restituē tenent. de q̄ in. c. in ꝛris. ꝺ rest. spo. & i. c. nuꝺ. ꝺ elec. p doc.

1 ¶ Sz nūquid ciuitas ꝑt sibi eligē dñz ꝛ. Fm Io. in. c. nouit de in. q̄ nulla ciuitas ꝑt se dare alicui dñō nec ꝑt titulum dñij iustificare: q̄ ꝛ esset in ꝓiudiciū imꝑatoris q̄ ad illas q̄ ei subijciuntur vl̄ pape q̄ ad sibi subiectas. Quod verū ē nisi ex ꝓuilegio vel ꝓsuetudine hȳent ius eligendi: q̄ ꝓsuetudo ꝺat ius risdictionē. de arbi. c. dilecti. C. de emancipati. li. i. c. vl. sibi nec dñs pōt cōponere sup iure iuꝑioritatis in ꝓiudicio suoꝝ subditoꝝ ipsis nō ꝓsentientibus. vt no. Pa. in. c. fi. de maio. & obe.

2 ¶ Utr̄ dñis hūmodi manifeste iniustū: vel nullū titulū teneant subditi obedire. ꝛ. q̄ nō ꝺicit tñ Tho. in sum. q̄ ad vitāduȝ scandalū sunt ꝛ aliqꝝ bonum ē obedire: & reuereri in eis q̄ nō sunt ꝺ ꝺeū. xj. q. iij. Julian⁹. ꝛ hūmodi tirānus dñus ꝺicit̄ ꝺiuinitus ꝺatus malis sup: teneāt eis subditi obedire in licitis & q̄ eis ꝓcipe ꝑsit i. Pe. ij. Obedite dñis vris nō tm̄ bonis &c. & ad. ro. xiij. q. ptāti resistit &c.

¶ Utr̄ dñis ꝓssit ponere exactiones sup subditis. vide. j. Tallia.

¶ Utr̄ dñis teneāt ex facto familie. ꝛ. vt colligo ex. ꝺ. Ant. & Jo. de ligna. ac. Pa. in. c. ij. de resti. spo. & Bar. in. l. ne qd. ff. de incē. rui. & nau. q̄ sic q̄n familia eius deliḡt i officio: seu ministerio in q̄ ipse dñs est ꝓpositus & ipe vtitur ope talis familie: q: sibi iputat: q̄ tales elegit q: honestaȝ debebat ponere. l. i. §. familie. ff. de publi. Unde tñ tenentur nō criminaliter. vt i. ꝺ. l. ne qd. Et q̄ ꝓ q̄ ptās seu rector teneāt ex maleficio suoꝝ officialiū. l. si post. C. de assē. idē ꝺic de capitaneo q̄ teneāt ex ꝺelicto suoꝝ armigeroꝝ. nauta hospitis & sibᵇ addūt tñ supradicti doc. q̄ si offiū erat publicū: vt ptās & hmōi: sufficit exhibere malefactoꝝ. vt in. ꝺ. §. familie. secus si officiū nō erat publicū vt nauta & caupones & hmōi. l. vnica. ff. de fur. aduerſ. nau. Si vo familia non ꝺeliḡt in offō dñi nō teneāt dñs q̄ ad voꝝ iudiciale. ꝛ q̄ ad ꝓciam fictā ē in culpa non corrigēdo eam. nā teneāt vbo & exēplo eam corrigere. & si aliqs eoꝝ est incorrigibilis teneāt eos expellere: nisi q̄n ꝓsumeret q̄ efficeretur peioꝝ: nam tunc facit quod ꝑt & excusat: alias nō: q: talibus ꝺ erroꝝ cui non resistitur approbatur. lxxxiij. ꝺ. erroꝝ. cum similibus.

¶ Quō aūt famulo infirmāti ꝺebeat merces. vide familia. §. vj. quando tenetur de robaria que fit in eius ꝺomicilio. vide pedagium. §. viij.

Donatio

ꝺ a dono q̄si dono ꝺatio. ff. de dona. cā mor. l. senatus. §. i.

¶ Donatio ꝓprie est q̄ aliqs ꝺat ea mente vt statim velit acciꝑētis fieri. nec vllo casu ea reuerti. & ꝓ nulla alia cā facti q̄ vt liberalitatē & munificentiaȝ exerceat. ff. de dona. l. i. in princ. & hec ꝺonatio ꝓprie ꝺicit̄ vtibi: & ē ꝺ simplex. vt. C. ꝺ dona. aī nup. l. fi. §. i. & absoluta. vt. ꝺ. l. senatus. §. i. & inter vitos

vt inſtit. de dona. §. alie. nec ob. illi ver
bo vllo caſu ad ſe reuerti. C. de reuocā.
dona. l. fi. q; illa reuocatio fit poteſtate
legis. non contrahentium.

2 ¶ Quot ſūt ſpēs donatiōis. ff. q; quā
tus gl. in. l. i. in pn. ff. de dona. dicat tot
quot ſunt diuerſitates uolūtatū. ſū gl.
in. l. res uxoris. C. de dona. iter uiruz z
uxorē tres explanat. ¶ Prima dicit
donatio iter uiuos q ſimplr uocat do
natio. ¶ Scōa dr cā mort⁹. ¶ Tertia
dr inter uiz z uxorē. de prima hic dicaz
de scōa in. c. ſe. z de tertia. in. c. iuj. ſe. ad
de z alia q dr pp nuptias. ō q. in. c. iiij.

3 ¶ Donatio q dr inter uiuos q druplex
ē. Alia ſimplex z abſoluta q ſimplr qs
donat. de q in. d. l. i. in pn. ¶ Scōa eſt
q dditional⁹. de q in. d. l. i. §. q. q eſt qñ qs
donat ſub q ditiōe. vt ſi fecerit vel ſi ve
nerit z hmōi. ¶ Tertia ē modalis. vt
C. de dona. q ſub mō. l. i. z. j. z ē qñ do
nat vt tale gd fiat. z de ꝫ vide. §. cōditio. ¶ Quarta eſt remuneratiua bñfi
ciop. de q in. l. aglins regulus. ff. de do
na. vbi dr nō eſſe meram donationē: ſed
offiñ magri remuneratū q̄á mercede
z ppea iſta nō reuocat cā igratitudīs.

4 ¶ Quis nō pt donare donatione iter
uiuos: vt ſciat qs pt donare q̄ñ z cui
pt donari. §. q. xxiij. ſunt q donare nō
pñt. Dic nō loquor de donatione que
dr remuneratiua: ſed tantū de ſimplici
vel conditionali ſeu modali.

5 ¶ Furiosus q nō ē cōpos ſue mētis ſic
furioſus: amēs z hmōi. xv. q. i. merito.
cle. ſi furioſus. de homi. z. l. iulianus. ff.
de cura fu. nec curo. an ſit ei dat⁹ cura
tor: q; ſ ꝓſcia: ex q̄ non ē ſane mētis nō
tz facit. l. modeſtinus. in fi. ff. de do.

6 ¶ Scōus pdigus. vt in. l. i. ff. de cura.
furio. z ꝫ uer. poſtq̄ curator eſt ei da
tus. uel iter dicta eſt ei alienatio. vt. l. iij.
cui. ff. de ẏb. ob. ēt ſi uere non eſſet pdi
gus. ſecus in tutore dato pupillo qui ē
adultus z in curatore: q; iſta pēdent a
nā. ſz eſſe prodigū a declaratione iudi
cis ꝑm Bar. ibi nec ſufficit ꝓnūciatio
q̄ nullus ẏhat cum taliq; negritur in
terdictio q̄ dz fieri ipſi pdigo: vel ſaltē

datio curatoris ꝑm bar. in. d. l. is cui vel
ſaltem ſnīa declaratoria q; ſit pdigus
ꝫ ang are. inſti. gbus non eſt p̄missus
facere teſ. §. Item prodigus.

¶ Tert⁹ minoz. xxv. an. niſi ratū hēat 7
poſt ꝓpletū. xxv. vt. C. ſi maio. ſa. ra. ha
buerit. l. vl. vt niſi cū aut̄ tate tutor: vl
curatoris. vt. l. pupillus. ff. d. acqr. re. do.

¶ Quart⁹ filiuſſamilias. vt. l. filiuſſa. 8
ff. de dona. falle ſi ē filius i dignitate ꝫ
ino. in. c. grādi. de ſuppiē. ne. ꝑla. li. vj.
alī. d. l. fili⁹. vel ſit filius ſenatoris vl al
terius dignitatis: q; ꝑt ſi pr̄ dedit ei li
berā adminiſtratione peculij niſi ſpāli
ter parer ſibi dene gauerit. Itē ſi filiuſ
ſa. hz liberam peculij adminiſtratione
z iuſta rōne motus donet. vt mſri z ſili
bus ꝓiunctis ꝓſonis pōt alias non. Itē
ſi hz peculum caſtrenſe vel quaſi pōt:
vt in. d. l. filiuſſamil⁹. in tex. z in gl. Itē
in caſibus de quibus in. §. ſe.

¶ Quintus ſunt religioſus vl mona 9
chus z ſiles q nihil hñt ꝓpriū. xij. q.
i. nō dicatis. niſi de ſnīa ſuꝑioris vt ibi
dem. Fallit in religioſis z monacis ſi
hñt ītimaz adminiſtrationē: z ex cā le
gitima donent: ꝫ ſine rōne iuſta nō pñt
d. l. filiuſſa. in pnci. z. xij. q. i. q; tua. In
tellige de mobilibus z q̄ buando fuari
non pñt. vt. §. alienatio. Itez ſi de ſnīa
prelati ſtat in ſcholis cū ꝓfilio maioris
ptis q̄ētus: vel in pegrinatione vadit
q; pōt donare q̄ alij ſcholares z pegri
ni honeſti rōnabilr facere ſolent. vt ꝛ
glo. in. d. c. non dicatis. alle. l. vlt. C. ad
macedo. l. ſi longius. ff. de iudi. Et etiā
donare poſſunt cauſa elemoſyne ꝫ qđ
dicam. elemoſyna §. vj.

¶ Sextus abbas z quilibet alius ꝓ 10
latus religioſus qui nihil dare pōt: niſi
ſicut dictum eſt de filiuſſami. qui habēt
adminiſtrationez. luij. di. abbati. niſi ꝑ
ſtatuta aut ꝓſuetudinem aliud caueat.
ar. l. ꝓhibere autem. §. non tantuz au
tem. ff. quod vi aut clā. de ẏis que fiūt
a ꝓlatis. c. ea noſcitur.

¶ Septimo uxor ſi non habet vltra 11
dotem niſi elemoſynam ſim q; dico. j.
elemoſyna. §. vj.

12 ¶ Octauus q cõmisit crimen lese ma
iestatis. C. ad. l. iul. ma. l. vlt.,
13 ¶ Nonus hereticus q: ipso iure bona
eius sunt confiscata vt de hereticis. ca.
cum sm leges. lib. vj.
14 ¶ Decimus qui ꝯhit incestas. s. inter
ascendẽtes⁹ & descendentes: aut nepha
rias. s. inter collaterales vel inutiles ali
as prohibitas nuptias: q: ipso iure bo
nor suor dñium pdit. vt. d. c. cũ sm le
ges. & in auc. de ince. & ne. nup. in pn.
& ibi dicit procedere in quocũq; matri
monio illicito: dũmõ fuerit sciẽs factũ
puta ꝙsanguineꝰ & ius. s. quod phibet
als nõ. s. si sciat ius ꝫ nõ factũ aut fcm
ꝫ nõ ius q: error iuris excusat a dolo.
15 ¶ Undecimus q in aliqua re cadit in
cõmissum puta in agro vectigali: ipso
vectigali non soluto: vel qñ qs occul
tat merces quaꝫ vectigal est soluendũ
q: ipso iure perdit dñium illius rei: &
hmõi. vt no. in. l. cõmissa. ff. de public.
vbi dr. Nas qs cõmissum est statim de
sinit esse eius q crimen ꝯhit dñiumq;
vectigalis acgritur fisco. s. vel sm ordi
nem ciuitatis. sm glo. ibidẽ. Jn isto tñ
casu & tribus imediatis precedentibus
licite a donatario retineꝰ qs est ei do
natus ante sniaꝫ declatoriã q regrit an
teq; eis possint auferri. vt. j. pena. §. iu.
16 ¶ Duodecimus: q cõmisit aliqs capi
tale crimen a predictis pp quod bona
eius sint publicanda post condẽnationẽ
nem non potest donare sed ante sic vt
ff. de dona. l post contractuꝫ sm distin
ctionem. §. alienatio. §. xxv.
17 ¶ Tertiusdecimus. Miles qui mere
trici vel ꝓdone donare non põt. l. ij.
C. de do. inter vir & vxo. & per gl. & do
cto. in. l. miles ita heredes. §. mulier. ff.
de testa. milit. Jdẽ dic de clerico docto
re & aduocato q dicuntur milites. per
no. in. l. miles. ff. de senten. & re. iu. sed
Ly. in. d. l. ij. intelligit de milite armate
militie nõ de militibus qui militant
luxui & appellantur milites dignitatis
& gaudentes non milites opere.
18 ¶ Quartusdecimꝰ vir vxori & eꝯrio
ꝑstãte mr̃imõio. d q dicit. j. dõatio. iuꝫ.
¶ Quintusdecimus pater q filio: filie q
ne: non põt donare aliqd: q: pr & filius
censẽt vna ꝑsona. vt. C. de ꝓpu. & aliꝫ
sub. l. vlt. fallit ꝫ gl. in. l. pr. C. de inofficio
dona. in q̃tuo: casibus. ¶ Primus est
cã dotis & donatiõis ꝓpter nuptias. l.
põponius filadelphus. ff. famil. hercis.
¶ Secꝰ é eunti ad castra: nã ei pt res
mobiles donare. l. iuj. C. famil. hercis.
¶ Tertius est pp aliqd diumꝫ: vtpu
ta p:o alimẽtis. ¶ Quartus é vsufru
ctus quẽ hꝫ in aduẽticijs: quez pr põt
donare. ¶ Addo qntuꝫ qñ vꝫ filius est
emancipatus ar. de restit. in integ. & cõ
stitutus. ¶ Adde sextum qñ donat pp
benemerita sm bar. in. l. j. C. de colla
¶ Sextusdecimus: qlibet donare pro to
hibetur vltra qngentos solidos. vt. C.
de dona. l. penul. in fi. qꝰ est vez sine i
sinuatione precedenti. Excipitur. vi.
casus. ¶ Primus in magfo militiꝫ g
res mobiles tam suas qꝫ ex spolys ho
stium habitas donare põt militibus.
¶ Secꝰ casus qñ qs donat p repara
tione domus rupte ex ruina vel incen
dio. ¶ Tertius in redẽptione captiuo
rũ hi sunt in. d. l. pe. in glo. ibidẽ addã
tur. ¶ Quartus in donatione iperiali.
¶ Quintus in donatione pp nuptias
vsq; ad q̃titatez dotis. ¶ Sextus i do
natione cã mortis. ¶ Addo ego septi
mũ in donatiõe in pia cãm. vt in. l. san
cim⁹. C. de dona. Et hꝫ gl. ibidẽ i. d. l. san
cimus velit q in pia cãm nõ valeat si
ne insinuatiõe nisi vsq; ad octingẽtos
solidos tñ tu tene q valet: sicut hꝫ bar.
in. l. illud. C. de sa. san. eccle. p idẽtitatez
rõnis. d. l. pe. Lũ insinuatione ãt valet
vsq; ad quãcũq; summã facta tñ distin
cte ab his q donare põt vt in. d. l. pe.
¶ Quid si sit scã donatio duobus de ll
maiori sũma q̃ qngẽtoꝝ solidoꝝ sine
insinuatiõe. &c. q nõ valet ter. est in auc.
Jtẽ a ꝓuatis posita sup. d. l. sancim⁹.
¶ Quid si donatio sit scã in singulos
annos eius dẽ q̃titatis q̃ singuli non ex
cedit summã hꝫ sil oẽs sic. &c. q non va
let sm Host. q est donatio vna. l. sem
tura. §. fi. ff. de dona. cã. mor.

23 ¶ Sz qd si fiat diuisim p plēs donationes vltra ꝓfatam summā. ff. albr. in l. illud. C. de sa. san. eccle. q nō valet q ad ꝫ vt cesset necessitas insinuationis regitur distantia in tpe. vt. d. auc. itē a primatis. ℌ. si qs. Fuit. n. vnus impetus quē lex p insinuationē voluit retinere. C. de inoff. testa. l. pater. aliter prualerent ꝓbavl' ℌ. l. ij. in fi. C. cōia dele. vbi dr nos. n. non verbis ꝫ ipsis reb' legē imponimus facit. ff. de castrē. pec. l. si forte nam vnus impetus facit plura esse vnum. ff. ad l. acquil. l. illud. ℌ. fi. eẋ de oꝛ. co. c. cum dilectus.

24 ¶ Sz nūquid reuocabit tota donatio si excedat sūmaz fcāz sine insinuatōe ff. q nō ꝫ solū excessus a dict'. cccc. solidis. vt i. l. sancimus. C. de donatio. qō limita vez nisi fuisset iuramēto firmata q tūc in nullo reuocat ꝑin Joā. an. in addi. ad spe. de fide instru. ⁊ qd valeat solidus vide. j. ludus. ℌ. ij. in fi.

25 ¶ Sed qd est insinuatio. ff. albr. i. d. l. illud q ꝓtendo vſ admittere q insinuatio est p suplozem auctoꝛitatis ꝑstatio qō vſ inuere glo. in auc. vt nō fiant pignoza. ℌ. illud vñ ad cautellā solent hec ⅋ ba poni q cozā eo donatio i insinuata sit ⁊ ita cōiter fit. ꝫ proprie insinuatio sit peristentis donationis i scripturā autenticā. redacte apud cōpetentem iudicē facta publicatio ⁊ eius auctoꝛitate in publica gesta seu acta facta reductio vt colligit. l. i hac. C. de donatione. ℌ. illud in auc. vt fratrū. filij ⁊ i ℌ. non ħnte de defen. ciui. ⁊ in. ℌ. ⁊ ꝫ p uenit vt nulli indicy. vt sic inter tēpus donationis ⁊ insinuationis posset deliberare. an expediāt vt in auc. de appel. intra. que tempora circa ꝑin.

26 ¶ An insinuatio possit fieri die feriato. ff. albr. in. d. l. illud q sic q: nō exigit cāe cognitionem. ℌ quolibet die ꝑt fieri. ff. quis ordo in bo. pos. ser. l. ij. ⁊ ēt q: est actus voluntarie iurisditionis. C. de feriis. l. actus.

27 ¶ Cui iudici dz fieri. ff. Albr. in. d. l. illō q iudici loci. l. data in fi. C. de dōa.

28 ¶ Decimusseptimus donare si pōt q dñiuz in re quā donare volūt nō ħnt si cut sunt raptozes fures ⁊ hmōi q: nemo plus iuris in aliū trāsferre pt ꝙ ipe hz. l. nemo. ff. de reg. iu. facit. l. traditio in pn. ff. de acq. re. do. vide aliās exceptiones in. d. l. traditio ꝫ nihil ad nos.

¶ Decimusoctauus plati ⁊ alie psone 29 ecclīastice q nō pōt res ecclīasticas mobiles vel imobiles ꝓciosas alienare sine certa solēnitate de q. ℌ. alienatio res ät mobiles prohibent in vsus inhonestos alienare vide. ℌ. clicus. iij. ℌ. iij.

¶ Quō eps pōt donare p ꝓstruendo 30 monasterio. vide in. c. aplice sedis de dōa. q: papz ad simplicē ꝓfessoꝛē ptiel.

¶ Decimusnonꝰ. illi q sūt nō solūedo 31 creditoꝛibꝰ. vide. ℌ. Alienatio. ℌ. xxvj.

¶ Vigesimus illi q pp cām illicitam 32 donāt puta femine pro meretritio. sed aduerte q meretrici publice siue cōcubine valet promissio siue donatio. ꝑin Bar. Bal. ⁊ Ang. post cy. i. l. affectiōis ff. ō dona. ⁊ in. l. ij. C. de ꝙdi. ob tur. cāz ꝫ gl. in. d. l. affectionis. velit q: vz nō q ad actionē. ꝫ quo ad exceptionē. sed reprobat a predictis. ꝫ pro meretritio facto cū nupta. vidua vel ꝑgine qō de iure ciuili punit non valet promissio. ꝫ donatione facta potioꝛ est ꝙdicio possidētis. nisi fit miles. vt dictū est. ℌ. Verum tñ fiscꝰ posset auferre a muliere. vt no. Ly. in. l. ij. ff. de ꝙdicio. ob tur. cāz ⁊ in tex. l. lutius in fi. ff. de iur. fis. ⁊ ista ē vera opinio ꝫ alij indistincte velint q: ñ valeat. ⁊ male. ⁊ idem dic de donatione facta pro quocūq: qō lege punit. et sic intelligē. d. l. affectionis.

¶ Vigesimusꝑimꝰ. illi q iudici seu ꝑ. 33 sidiant alijs officialibus qbus est ꝓstitutū salariū sūt aliqd donāti sine aīs: sine post depositū offiū pro alio quo bene ficio tpe administratiōis ꝓstito. nā taz donās ꝙ cui donatur ꝓnctus qdrupli pena plectit vt in. l. fi. C. ad. l. iul. repetun. intelligit gl. vez qñ occulte dat ꝛecus si palā pp. l. i. ff. de polli. que est ℌ. facit pro ea tex. in. l. barbarius. ff. de of. fi. ꝑec. Judices aūt delegati ecclīastici nihil possunt recipere: nec eis donarī

ulsi solū esculētū ꝛ poculentū qđ i pan
cis dieb⁹ possit ꝙsumi: ꝛ mera liberali
tate donatū. Idē dic de ꝙseruatore. vt i
c. fi. de offi. dele. li. vj. idez dic de iudice
seculari. de quibus vide Jude. ℌ. vij.
34 ¶ Utigesimusse cūdus. Illi q̄ visitato
ribus suis aliquā pecuniam: seu eoꝝ fa
multis. vel qcūq; alīs mun⁹ donare.
volūt. de quo vide. j. Uisitationē. ℌ. ij.
35 ¶ Utigesimustertius illi gb⁹ p statuta
mūcipalia ē phibitū nisi cū certo mō
donare ꝛ si donationē p aia possint p
hibere. vide. immūitas ℌ. xlvj. ꝛ. xlvij.
36 ¶ Utr donatio possit fieri absti. ℟.
q̄ sic. siue mittas q terat siue ībeas q
ipse penes se quod hꝫ de tuo teneat ſꝫ
ignoráti nō pōt. vt i l. absti. ff. ꝺ dona.
fallit q̄ donās mittit p fuū donatarij
ꝛ ea mēte vt statiꝫ fiat ꝓua. d. l. absenti.
37 ¶ Utr donator teneat de euic. donatario. ℟. gl. i. l. aristo. ff. de dona. hꝫ a3o.
q̄ sic. hodie cū assimilet vēditiōi ūsti. ꝺ
dona. ℌ. alie. Sꝫ ipa gl. distīguit q̄ aut
sunt ꝺ ea. pmissiuꝫ. ꝛ sic tūr. C. de euic. l.
y. nā p ꝙlibet cā. pmitti ꝑt de euictiōe
ff. de edil. edi. l. scīēdū. aut nō fuit pmis
siuꝫ. ꝛ tūc aut cepit dōatio ꝛ datiōe siue
traditiōe. ꝛ nō tūr de euictiōe. hꝫ ꝺ dolo
si ītercessit. aut cepit a pactiōe vl pmis
sione. ꝛ tūc agi pt. vt i. ꝺ. l. aristo. ꝛ. C. ꝺ
tur. do. l. i. ff. de ver. ob. l. vbi autē. ℌ. fi.
38 ¶ Utr donatū ab eo q̄ nō pōt donaꝛ
sit restituendū de necessitate a donata
rio. ℟. q̄ sic hꝫ q̄ patet per supradicta.
ꝛ ꝑm supradictas distinctiones.
39 ¶ Utr donatū ābasiatoꝝb⁹ acqraꝛ.
eis vel ꝺño. ℟. hꝫ bar. i. l. si ꝺo. ℌ. iūe gc
gd. ff. ꝺo. ma. ꝛ p Ly. i. l. fi. ℌ. hꝫ cū in se
cūda. C. de tur. ꝛ p Bulli. l. q. ꝓpto. i
ℌ. ꝓcurator. ff. de ꝓcu. ꝛ gl. vtrobiqꝫ. q̄
acqriť ābasiatoꝝ si donaꝛ tanq̄ pſone
facit. l. socīū q. ℌ. i. ff. ꝺ socio. vbi dona
tū socio occasiōe societatis cedit dona
tario nō societati ex q̄ donatū ē pſone
nō societatī. sec⁹ si donaꝛ rōne officij:
q: acqriť ꝺño. ff. de castrē. pecu. l. si so
ror. ꝛ. l. miles la. y. Pa. i. c. postulastis de
ꝓcess. ꝑben. dicit q̄ ī dubio debemus at
tēdere q̄litatē doni: ꝛ si talis sit res q̄ po
t⁹ credit dōata ꝺño q̄ ābasiatoꝝ. vt
puta leo ꝛ hmōi: tunc acqraꝛ ꝺño: alis
nō. Uel ꝑt dici q̄ si pſona ābasiatoris
ātea erat nota tūc videat ītuitu pſone.
Si ꝓ solū ē nota ꝓp ossiū sic ītuitu of
ficij datū videat. l. si forte. l. miles. la. y.
l. dotē. ℌ. hꝫ ditates. ff. de castren. pecu.
¶ Utr q̄n donatur vel legaꝛ ista mō
dono vl lego talē terrā q̄ est j. tales cō
fines: q̄ est. xx. ungez. q̄ tñ est. xxx. vel le
go vnā mee talia localia q̄ sunt precij
centū ducatoꝝ: ꝛ tū sūt ducētoꝝ: dona
tarius poterit ne dona ꝺscia tenē. ℟. bal.
in ℟ica de ēpt. ꝛ vē. C. dic q̄ Jo. an. in
addi. ad Spec. ti. de emp. ꝛ vē. refert ꝛ
segt ꝺsim sūm q̄ sunt odoardus cōsilio
ccxxxij. q̄ ꝑt totū retinere. p. l. si fundū
sub ꝙdītiōe. ℌ. si libertus i ff. de le. i. l.
cū ꝑ. ℌ. ꝑ q̄ filio. ff. de le. ij. Sed ipse
bal. dicit multū differre: an qs exprimat
ꝙceptū sunz icipiendo a nūero: vel mē
sura. vt puta. dono tibi quattuoꝛ modia
ēre in tali ꝙmio: ꝛ tūc nō veniat plus.
vt. l. si qs testō in ꝑn. ff. de le. i. an exprī
mat p noīa dēsignātia certā spēm: vel
corpus deteriatuꝝ. hꝫ postea mēsuretur.
q̄ tūc mēsura est loco demōstrationis: que
falsa nec viciat nec minuit id cui adāl
ciť. l. demōstratio. ff. de ꝙdi. ꝛ de. Facit. l.
si vēdito: ff. de actio. emp. ꝛ ven. Hoc
segnr Petrus in c. per tuas. de dona.
vbi. dic q̄ si vir legat talia localia vxo
ri q̄ extimat cētum. q̄ hꝫ valeāt duplū
nō poterit hēs minuere sꝫ totuꝫ hēbit.
Sitr si min⁹ valēt nō poterit plus mu
lier petere. Idē dic de vēditōe seu em
ptiōe. ꝛ sic solue. l. pe. i. ℌ. fi. ff. ꝺ ac. ēp.
ꝛ vē. p hāc distīctionē. Uel bene i em
ptiōe dic q̄ si ꝓciū taxaꝛ p modia ſꝫ hē
bit illis pl⁹ sec⁹ si si taxaꝛ p modia. idē
dic si vēdēte si ē min⁹ vt teneaꝛ hꝫ ꝓdcī.
¶ Utr donatio mera possit revocari ex
pnia. ℟. q̄ non. ar. c. vez de ꝙdi. ap
po. fac. d. l. aristo. i ꝑn. ꝛ iō dicit bar. in
l. fi ff. ꝺ ꝙdi. ob cās. q̄ donatio ē Jctus
noiatus. ꝛ no. in. l. ture gētiuꝫ. ff. pac. in
ꝑn. Nā hꝫ nomē elegans: nec revocaꝛ
pnia sicut nec alij Jctus noiati. vt. l. si
pecuniā. in ꝑn. ff. de ꝙdi. ob. causam.

42 ¶ Utrū dōatio mēra reuocetur pp aliquā cām. ℟. vt colligo ex. l. fi. C. de re uo. dona. & ex. c. fi. & dona. cū ibi no. q̄ sic ppter vndecim causas. ¶ Prima ppter defectū causę ppter quam res est donata. c. q̄ a te. de cle. coniuga. de quo dic vt. j. ℣. xlvij. ¶ Secunda p̄o pter q̄dlionē adiectam. c. vex̄ de q̄di. appo. de quo dic vt. j. ℣. xlvi. ¶ Tertia ppter dati enormitatē. puta cū p̄ donat tñ q̄ filio hereditas nō remanet. xij. q. ij. si q̄s ita scitur. dic vt. j. cāu. & xi. ¶ Quarta cum donatarius manus violētas iniecit in donatorē. ¶ Quita si attrocē iniuriā fecerit. ſ. verbalē aut eū fugauerit. vel in carcerē intruserit: & hmōi. vt differat a p̄cedenti. ¶ Sexta cū graue dānum rebus donatoris itu lit. puta in tota vel in maiori pte substā tie pōt eam esse citra maiorē partē sub stātie. & ideo erit arbitrariū ℔ Jo. an. in. d. c. fi. ¶ Septia q̄si iferre p̄sumpsit vite periculū: ℔ effectus nō sit secutus. ſ. ponēdo insidias. ¶ Octaua si quentio nes i donatione positas nō seruauerit q̄s p̄misit. Nec q̄cq̄ supradicta imediate hītur i. d. l. fi. adde ꝑm gl. ibidē. ¶ Nona si donatarius negligit alere do natorē inopē. q̄s itellige ꝑm Ly. i. d. l. fi. verū si donatio cōstitit in magna re seu quātitate. Et sic limita. d. gl. p iura allegata i ea q̄ loquūtur q̄si libertas ē donata. vt. l. alimēta. ff. deliber. agno. & in autē. vt liber. de cetero. ℣. illud. ff. de iure patro. l. diuus la. i. & i. ingratus. Uñ donatio facta liberto reuocat solū ex obsequio nō p̄stito. & etiā emptū ab eo ex pecunia donata. vt in. l. i. C. de reuo. dona. sed nō libertas. C. de lib. cā l. solo. ℣ hoc é speciale in liberto nō in alijs. vt ex sola nō p̄statione res ex pecunia donata empta reuocetur vt in d. l. i. no. gl. q̄s no. ꝑ vltis mulieribus & simplicibus q̄ fere oīa donanti & de mū. negligūtur alimētari a donatario. Si vo scit modicū q̄s é donatū nō re uocatur donatio ꝑpter alimēta dene gata. Et sic intellige glo. in. l. in q̄dēna tōe. ff. de re. iur. q̄ vult q̄ non reuocet donatio ꝑpter alimēta denegata. Et no. in p̄dictis casibus reuocari donatio nē p donatorē: nō p heredes & si talis ingratitudo sit cōmissa i donatorē nō in heredes. vt i. d. l. & c. no. ¶ Decima cā ex p̄sumpta volūtate donatoris vt ꝑpter natiuitatē filioꝝ supueniētē. & i hoc simtvarie opiniones q̄ dīr iura varia vide si placet. bar. in. l. titia in. ℣. impator. ff. de le. ij. ¶ Undecima cā est ex tra volūtate dōatoris rōne inofficiosi tat. Circa q̄s no. bar. i. l. si vt allegatis C. de inofficio. dona. sic distinguēdē. q̄ aut donatio é iofficiosa re & consilio & tūc si é facta liberis reuocat quatenus est imoderate facta vsq̄ ad debitū bonoꝝ subsidiū vt. l. si liq̄at. C. de inofficio. dōa. Si vo sit facta extraneis si religt aliq̄ filijs sic nō reuocat nisi vsq̄ ad debitū bonoꝝ subsidiū. l. oīmō. C. ō iof fi. te. Si vo nō religt sic reuocat i totū. d. c. fi. q̄s trascit. aut dōatio é iofficiosa re solū: & sic reuocat solū ꝗtenꝰ é imode rate gestū. Explificat Aug. i. d. c. si q̄s. q̄ q̄si q̄s trascēs filio exhē dat eū & do nat oīa sua eccliē: q̄ si é suscipiēdū q̄ i officiosa re & ꝓsilio. si vo ꝓpat. x. filiū hīs tpe aliū: vl si hīs duos filios. x. cō putat tertiū l hīs. xij. x. ꝓputat. xij. & oī bꝰ eā religt sic si fac iofficiose & valet. 43 ¶ Sz qā si fuit scā mōasterio reuoca bitur ꝑpter supueniētiā filioꝝ. ℟. pa. i d. c. fi. q̄ nō in totū. q̄ mōasteriū est lo co filij & q̄ donatio est scā fauore aie: ℔ solū reuocabit q̄ ad legitimā debitā hoc idē sentit gl. & i dōato ecclie. xv ij. q. vi. c. fi. & alia gl. xxvij. q. i. c. vt lex cō tinētie. & hoc vex̄ iure soni. ſ. iuris ciuil ℔ iuſ poli. i. q̄dā nāli egtate reuocat in totū. vt sētit gl. i. d. c. fi. & i. d. c. si q̄s ita scit. & hoc rōe p̄sūpte volūtat dōatoꝝ. 44 ¶ Utrū si sit iuramēto firmata reno cabit ꝑp̄ cās. ℟. ℔. d. an. i. d. c. fi. q̄ sic. ex subsistētia q̄dītōis q̄ é iuramēto. 45 ¶ Quid si dcīm sit p pactū q̄ nō pos sit reuocari ꝑter iu alicuꝰ igratitudinis ℟. q̄ tale pactū nō tz. q̄ egtati naturali ℣ iū cēt. ſ. q̄ aliqs ipūe igratitudis vl cīū cōmitteret. C. ō inuti. stipul. l. ex eo.

46 ¶ Utr donatio ꝙditionalis reuocet ꝛc. q pẽdẽte ꝙditõe nõ põt. q ex futuro euẽtu pẽdet. facit. l. potior. ff. videamus. ff. q po. in pi. ha. nec ẽt purificata ꝙditõe. q ẽ vera ⁊ mera donatio. sive ro ꝙditio ꝺficiat nõ ꝛuocaꝛ. q qꝺ nõ ẽ ꝛuocari si pt. c. ad disſoluẽdũ. de ꝺ'sp'õ. ipu. erit ergo pide ac si ñ ſuiſſ̃ ꝺõatũ.

47 ¶ Utr ꝺõatio ſcã ſ̃ mõ poſſit reuocari mõ ñ fuato. ꝛ. vt colligo ex no. p doc. in. c. vez ꝺ ꝙdi. appo. q aut mõus fuit ꝓncipaꝛ cã: seu finaꝛ ꝛ̃ct⁹. ⁊ ita põt reuocari vt dicit bar. i. l. uj. ff. ff. de dona. facit. l. cũ le. C. de pac. iter ẽp. ⁊ vẽ. vbi reuocatur ꝛ̃ct⁹ noiat⁹ nõ ipleto mõ qñ mꝺ⁹ ſint cã ꝓncipaꝛ ꝫhẽdi. ⁊ sic i tellige. l. ea ꝙditõe. C. de reſci. vẽdi. aut mꝺ⁹ ñ ſint cã finaꝛ ꝺõatiõis: ⁊ sic nõ reuocaꝛ ceſſãte mõ. facit. l. meuia. ff. de manu. teſta. vbi libertas legata tribus ſimꝰ ſub hac ꝙditõe vt alternis vicib⁹ luminaria accẽderẽt ſup ſepulchꝝ eius nõ reuocatur: q̃uis modus nõ implea tur: q tex. nõ ꝓiderat vt cãs finaꝛe lib taꝛ date modũ. ſ̃ vt cãm ipulſinã. ⁊ si mõus i ꝺubio ſi ꝺõatio ẽ in piã cãs ſaluoze pie cãe: videbit ꝺtẽplata pia cã ꝓ finali cã. vt vꝫ velle Bar. i. l. ea ꝙditione. C. de reſcin. ven. ⁊. l. ſi pecuniam. in ꝑn. ff. de ꝙdi. ob cãs. alias nõ. Ex his in ſert ꝙ ꝺonatio facta eccle sub mõ nõ reuocatur. ſi modus nõ ſeruetur: niſi ex ꝑſſus fuerit ꝙ poſſit reuocari. Rõ quia ꝺonatõ eccle sub mõ vꝫ ꝺonatũ ꝓ ſalute aie ꝓncipaꝛ'. c. regiſti. de teſta. facit gl. in. l. ſi quis ticio. ff. de le. iij. Et iõ modus appoſitus nõ vꝫ cã finalis ſed ipulſiua. ⁊ iõ ceſſãte cã ipulſiua nõ ceſſat effectus niſi ſit expreſſe actũ. ⁊ pro hoc facit. ꝺ. l. meuia. Facit tex. in. l. lega tũ. ff. de admi. rer. ad ciuil. pti. iunctis que no. ibi bar. ⁊ in. l. legatũ. ff. de vſufruc. lega. ⁊ bal. in. l. i. ff. de his q̃ pene cã reli. ⁊ in. l. cũ aliẽnã. C. de lega. Naz i dict⁹. l. legatũ. ⁊. l. legatuz ꝑbat q ſi teſtator religt mille ad honoꝛẽ ſuũ rei publice. vt inde fierẽt ludi ãnui: vel fabꝛica q̃ ture i ꝑdicte fieri nõ poſſunt. q illa pecũia ꝙertaꝛ ad aliũ vſuz q ce ꝺat in honoꝛẽ teſtatoꝛis: nec reuocatur legatũ q: ad honoꝛẽ ſuũ eſt cã finalis.

¶ Pone q ſolus plat⁹ ẽ g nõ ſeruat 48
mõz nunqꝺ reuocabitur qñ dictũ ẽ q poſſit reuocari. ꝛ. Uin. i. c. vez ꝺe ꝺi. appo. tz q nõ q ꝺelictũ ꝓlati ſolus nõ nocet eccle. Regula ꝺelictuz. li. vi. Et ꝺe ſequũtur doc. cõiter. in. c. bẽni. de iureſtur. ſecus ſi plat⁹ cum cap'lo. Aduerte q: aliud eſt ſi ꝺonatio ſit ſub ꝙditione. q: ſi ſolus ꝑlatus eã nõ ꝛuat nõ valet ꝺonatio. rõ q: in acgrẽdis ſolus ꝑlatus põt nocere eccle: nõ i acgſitis. vt no. gl. z doc. xvi. q. vi. ff. ⁊ Jn no. in. c. fraternitatem de dona.

¶ Utrũ cũ ꝺcm ẽ q poſſit reuocari 49
requiratur ſnia. ꝛ. ſm Jnno. in. ꝺ. c. venim ⁊ No. ꝺ. An. ⁊ Lar. ibidem q ſic aliꝫ vt Bal. in. c. veruz ꝺe ſo. cõpe. ⁊ in. c. illud ꝺe ꝑſump. tenẽt ꝛrium. ⁊ angelus in. l. pe. ff. de pac. ⁊ glo. in aũt. vt de cetero nõ fiant cõmutationes. ff. i. ſed verius eſt ꝓmũ. q: nemo ſibi ius dicit xvi. q. vi. placuit ꝺe ꝓbẽ. cũ qui li. vi. C. vnde vi. l. ſi qs in tãtaz q ſi dictũ ẽ vt ꝓpria auctoritate: tũc poterit vt tenet Doſti. in. ꝺ. c. verũ ⁊ in. c. cũ ꝺilecti ꝺe dona. ⁊ cõiter doc. in. ꝺ. c. vez bar. in. l. creditoꝛes in. vi. colũ. C. de pigno. ⁊ no. Jdẽ Bar. in. l. ſi. ff. vt in poſſe. ni ſi eſſet ſacra effecta. l. ſi qs curialis. C. ſ epi. ⁊ cle. Limito niſi eſſet de facto reſiſtens. q: tunc pactũ nõ valet. vt ꝺicit bar. i. ꝺ. l. creditoꝛes pꝛeſtaret enĩz materiã veniẽꝺi ad arma. qꝺ non licet.

¶ Quid ſi ꝺonatũ aliq ſit eccle vel 50
alteri cũ pacto q nõ poſſit alienari. ꝛ. ſm. ꝺ. an. i. ꝺ. c. vez. ꝺe condi. appo. q aut ponit poſt ꝛctũ ꝺonatõis ⁊ nõ impedit alienatiõẽ: nec aliqꝺ opaꝛ circa ꝛctũ. l. ꝺonatio pfecta. C. de dona. q ſub mõ. aut ante ꝛctũ pfectum. i. ante traꝺitiõnẽ. tñ poſt obligatiõnẽ. ⁊ tunc ſm Lardi. i. ꝺ. c. vez nihil opatur tale pactũ p gl. i. l. vnica. Ꝟ. accedit. C. ꝺ rei vxo. ac. aut pactũ apponẽ tpe ꝛhende obligatiõis. ⁊ tũc aut reſeruat ſibi aliq ius in re quã traꝺit ꝙ obligatiõe: ⁊ etiã apponit pꝛhibitionẽ ꝺe alienatiõe

ꝛ tūc nō valet aliēatio.l. ſi creditor. §. ſi. ff. de di. pi. tūcta gl. ibidē ſm ſ̄ras pi ſanā q̄ hz ſ̄ram negatiuā. ſ. nulla vendi tionē ee. aut nullus ius ſibi reſeruat: ſz alteri. ꝛ tūc ſm. d. an. eadē eſt rō. vt nō valeat alienatio. aut nec ſibi nec alteri reſeruat ius i re donata. ꝛ tūc ſi aliena tio ſequat vz. ſz aget q̄ pactū appoſuit ad extimationē. l. ea lege. C. de cōdi. ob cām. ꝛ. l. pe. ꝛ ibi bar. ff. de pac. aut ap ponit. phibitio de alia re nō alienan da. ꝛ nō valet tale pactū. ꝛ ita loquitur d. l. pe. niſi paciſcentis interſit de non alienando. quia aget ad' intereſſe. ita no. in. d. l. penulti. Et hoc vez in priua to. Jn eccliā aūt ſi alienat ſemp vī iter eſſe dātis cū tali pacto: de nō alienādo q̄ſi ſit fauorabile aīe dātis: niſi q̄ſ alie naret in caſu neceſſitatis. Jntellige q̄ſ aliter puideri nō pōt. q̄z ſic donator ſi nō voluiſſet turpit' intelleziſſet. nec va luiſſet phibitio. c. ſicut ꝑ. xxxvij. di. cū ibi no. in gl. c. i. lxxxiij. di. vel q̄ſ aliena ret ob magis piam cā. ſm. d. an. vbi ſ̄. Facit. c. licet ō regula. c. puenit. el. ij de ture. ꝛc. aux. xij. q. ij. C. ō ſac. ſan. ec. l. ſancimus: cuius aliq̄ teneāt Jrituꝫ.

§ CSed q̄d ſi dictum ſit q̄ non poſſit alienari: ꝛ ſi alienetur: tūc liceat ipſi ꝛ heredibus ſuis fundū ad ſe reuocare. ſz. iuriſte cōiter tenēt q̄ nō poſſit alie nari. ſed Ber. bzir. in qōnibus ſuis. q. iij. tenet q̄ de equitate canonica pōt ob piā cām q̄ſ alia nō hz q̄ comode poſſit alienare. Et idem tenet glo. in. c. iperator. leo. x. q. ij. Et no. q̄ hec ſupza poſita diſtinctio valet de omni ẽctu in quo ab hoie alienatiōis prohibitio ap ponit ſi autē phibitio ſit a lege ꝛ tunc nulla ẽ alienatiō. iſti. l. quēadmoduꝫ. C. de agri. cen. ꝛ co. ẽ. ecclēſia ſancte. Marie el. i. ꝛ ibi Pa. vt lite pen. Si aūt prohibitio talis ponitur ab homīe in vltā teſtamēti vel vltime voluntatis. tūc dic vt in. l. filiuſfamil'. §. dimi. ff. de le. i. dī quo ſine cā nō pōt opo: tet ergo cā exprimat ab tpo teſtator puta. vt rema neat in familia ꝛ hmōi vide diffuſe ad propoſitū nr̄m. j. Legatum. ij. §. xi.

CUtz phibiti donare donatiōe me ra conditionali: vel ſub mōt. phibeantur donare ꝓpter bene merita que dicitur remuneratiua. ſz. q̄ nō. q̄z nō ẽ ꝓ prie donatio vt colligit' ex. d. l. aglius regulus. ꝛ q̄ō no. in. c. ſi quos. xij. q. ij. ꝛ in. c. cōſenſiſtis. de re. ec. nō alie. ꝛ bal. in. l. iubem⁹. C. ō ſacroſan. ec. niſi phi beant donare. q̄z nō hñt adminiſtratiōē in rebus liberā q̄s volūt donare. ſicut ſunt primi. ij. iij. iiij. v. vij. viij. viiij. x. xi. xij. xvij. vel phibeant donari ꝓpter legitimā cā; ſicut ſunt. xiij. xx. xxi. xxij. vī q̄ nō pñt donare niſi i dānum aliozꝫ. vt ſunt. xix. vide ēt q̄ dico. j. Jmmunitas. §. iiij. aduerte hic q̄ iſta verba qñ q̄s dicit ſe donare ꝓpter bñ merita ſi pferātur ab eo q̄ libere pōt donare: tūc inducūt pbationē iter eaſdē ꝑſonas hz ſi de neceſſitate regrerentur bene merita vt valeret donatio tūc nō ſufficiūt talia verba enunciatiua. quia nō pbāt bñmerita p̄eceſſiſſe. l. ſi forte ſi. de caſtren. pecu. ꝛ ibi bar.

CUtz talis donatio remuneratiua ſ̄ poſſit reuocari ꝓpter cauſas q̄bus reuocat' alia mera. vl' additiōalis vel modalis. de q̄bus dictū ẽ. §. ſz. q̄ nō. vt in. l. ſi pr̄. ff. de dona. hz Pa. in. d. c. ſi. quia ſm eū iura ſcripta loquentia de. dona tione nō habent locū de hac donatio ne remuneratiua.

CUtz donatū ꝓſanguineo i dubio p̄ ſ̄ ſumat' donatiō reſpectu ꝓſanguinitatis. ſz. q̄ ſic. ꝛ ñ reſpectu remuneratōis. ſ. tex. ẽ i. l. tutor. §. q̄ a tutore⁹. ff. de excu. tu.

Donatio. ij. cā mortis est

cum q̄s magis vult hr̄e ſe eū cui donat: magiſq̄ eius cui donat. q̄ heredē ſuuꝫ dicit ſ̄. in. l. i. ff. de do. ca. mor. ꝛ in. l. ſenatus. §. dōatio. e. ti. CTres ſunt ſpecies donationis cā mortis. Quedam ſunt q̄ſ iminente periculo mortis ita dat vt ſtatim ſit accipiētis. alia fit nullo metu pñtis periculi ſed ſola cogitatione mortalitatis. vt ab homine ſano. Tertia ſpecies cum donatur cā mortis non vt ſtatim fiat accipiētis ſed tunc

demum cū mortuus fuerit.l.j.ff.eo.tit.

2 ¶ Cōuenit dōatio cā mortis cū donatione simplici q; vtraq; donatio ē.inter q; vtraq; iter vnos pficit & traditur differt q; ista ex pnia reuocat.illa nō. vt.l.q mortis.cā.ff.eo. Itē q; in ista.v. testes:in illa duo sufficiūt vt.l.ff.C. eo. tit. in dubio p;sumitur donatio inter vnos nisi ꝓbetur contrariū: vel sit facta mētio de morte. vt no. gl.in.d.l.ff.

3 ¶ Quo dignoscit a legato.ꝛ. q; si hꝫba sunt cōia:vel equoca tūc ptraditio nē rei vel p obligatiōez qua se obligat legatario cognoscit. aut qñ nullus ista rū iteruenit. dicitur legatum. vide qd legit & no.in.l.j.&.l.marcellus.ff.e.ti.

4 ¶ Cōuenit in multis cum legato quia vtraq; est vltima volūtas.itē q; vtraq; gnariū numerū testiū regrit. Itē q; in vtraq; substitutio locū vēdicat.vt.i.l.i. C.eo. Itē q; nec insinuationez exigit.d. l.fi.itē q; nō ē pfecta nisi morte secuta vt.ff.eo.l.nō vr & multis alijs de qbus dic.vt no.i dictis.l. Marcellus.&.l. fi.

5 ¶ Differt a legato q; legatū fit nolēti. sed nō donatio cā mortis. Itē sepius donatū cā mortis tradit & donāte. sed legatū nō. Itē q; donatio in singulos annos ē vna.legatū ꝙ plura.l. senat⁹ e.ti. Itē Filiusta. nō legat ꝫ donat cā mort] ꝙ ꝓsensu pfis. Itē ꝫ testū falsū fit vl nullū dōatio tz:ꝫ nō legatū.ff.ꝙ qbus vide p totū istum titulum.ff.&.C.

6 ¶ Quo reuocat.ꝛ.fm gl.in.l.nō ois in pn.ff.si cer.pe.q; trib⁹ mōis.tex.ē in fi.de dona.§.i. ¶ Primus si donata rius p;mortuatur cū donator. ¶ Secūs si penitet donasse. ¶ Tertius cessante cōditione sub qua donatio facta fuit.

7 ¶ Quid si iurauit non reuocare.ꝛ. q; pōt reuocari in duobus casib⁹. ¶ Primus ex noua cā.vt.j.sepultura.§.xi.

¶ Secūs si donauit oia dōa pnia & futura q; tūc iuramētū induceret vou captāde mortis & iō nō tz. q; esset vinculū iniqtat] peteti tñ pl⁹ absolutionē a iuramēto.sec⁹ si donasset solū pnia qd intelligit qñ donat oia bona sua nō addens futura. q; tūc nō reuocat.de q vide qd legit & no.i.l.fi.C.de pac. & l. stipulatio hoc modo.ff.de ꝓb.ob.

8 ¶ Quis pōt donare cā mortis.ꝛ. q; ois q testiū facere nō pōt:nō pōt donare cā mort]. Excepto filiofami.q; ꝫ testari nō possit etiā iubente pre; pōt donare cā mort] pe pmittēte.l.cū is.ff. eo.ti. Itē q; nō pt dōare iter vnos. nō pōt donare cā mort] .l.filiusfami.ff. de don. Vñ dicit bal.i.l.ꝙ pline.sen.i.ꝛ. de phi.sen.alie.p fede.c.i.q; qñ nomē dōatiōis ponit ꝓhibitiue:tūc includit & dōatio cā mort] puta statuto cauetur ne mulier possit donare.vñ nec etiā cā mortis:q; a q remouet genus: & q libet eius spēs.d.l.filiussa.§. pari rōne.ꝫ qñ nomē donatiōis ponit pmissiue.tūc nō includit dōatio cā mort] .q; nō ē ppie dōatio vt.l.i §.i.ff.de don. vñ feudata rius cui a domino permissum ē dona re:non pōt donare cā mortis feudum.

9 ¶ Vtr; dōatio cā mort] valeat scā ab eo q capitale crimē cōmisit.ꝛ. q; nō:si tue sit scā aī crimē cōmissū:sine posti sine aī snias:sine posticū & testū rūpatur & oia publicēt.vt.ff.e.l.si aliqs. falsit i re dōata vxoris:ea aī reatū pmissus ꝫ nō postea.vt.ff.de do.inter vir.& vx.l.cū hic status.§.si maritus.ē tex.cū gl.i.l res vxoris.C.de don.iter vi.& vx.

Donatio tertio inter vir & vxorē pstāte mīi mētio ñ ys.rō ē ne mutuo amore iuicē spoliarēt dōatōib⁹ nō tēperantes vt ē tex.i.l.i.ff.e.itelligē si alt sit dītior.& alt pauprior.vt.i.c.dōatio ꝺ dōa. iter vi.& vx.qꝺ itelligē vex i donatiōe pura & simplici.ꝺ q.§.dōatio.i.i pn.ff. eius i donatiōe remuneratiua q; nō p hibet.vt i.l.qꝺ ꝫ.§.si vir.ff.e.ti.vbi pz q; si vir dōat vnā rē vxori:& vxor aliā viro fit hicide cōpēsatio.& p ꝺ notabili dic bar.i.l.si duo rtio.ff.de ꝛ.ob.& est gl.i.l.si volūtate.C.de do.p.q; plebei⁹ pt pstituer dotē nobili:cui nubere vult aio donādi:tz ꝑcat in tps matrimonij q; est remuneratiua & nō simplex. Facit ad hoc.l.aglitus.ff.de don.

Et sic limita iura phibẽtia dõationez nec solũ phibẽt inẽ vir ꝛ vx ſz i eos q ad eos ptinẽt ẽ aut interpositas psonas vt.l.ſi ſponſus.§.generaliter.ff.eo.titu.

1 ¶ Quid ſi viro moritis cã dõare voleãt mãdat vir q dõet vxori.ꝛ.q donatio ẽ nulla.qz vꝝ ac ſi vir donaret.l.idẽq; ff.e.ti.ſec; ſi voleãt legare mihi mãdo q leget vxori.nõ facit donationẽ inter virꝫ vxoꝛẽ.l.ſed ſi vir.§.qũ legatur; ff.e.Rõ.qz in donatiõe cã mort; etiam ſine traditiõe trãſiertur dñiũ reuocabiliter tñ.l.ij.ff.eo.ti. ſecus ſi legato qũ ce dit ſolũ a tpe mort;.vt.l.a ticio cum ſi. ff.de fur.tõ in pino caſu q̃ſito dñio viro nõ põt.ſz in ſecũdo ſic:qz nõ acgrit niſi morte ſecura. Hoc limita vez qñ iã donauerat cã moꝛtis ſed qñ ſolũ diſpoſuerat donare valebit:ſi mutato.p. poſito ad inſtantiã viri donat vxori qz ſic ratio ceſſat diuerſitatis de legato.

2 ¶ Utꝛ vtꝛ nõ valeat dõatio inter virꝫ vxoꝛẽ.ff.q nõ ſz ſallit i.viij.caſibuſ.

¶ Primꝰ in dõatõe impatoris ſcã q̃ui vel eꝫ.ẽ tex.i.l.pe.C.e.ti ¶ Secꝰ ſi edes vxoꝛis icẽdio ceꝛuſte ſũt dõatũ ad eaz ertructionẽ a viro vz:inquãtũ edificij ertructio expoſitulat.l.q; ſi vir.ff.e.ti.¶ Tertius põt maruꝰ oſtãte mrimonio remittere vxori dotẽ ſibi ab ea pꝛomiſſaz i toto:vl i pte:vt ẽ gl.ſingular ꝛ ibi cy.ꝛ bal in.l.ſi oſtãte C.de dã.añ nup.ſz remiſſio alteriꝰ obſti nõ vz:ſicut nec aſſignatio alteriꝰ debitoris:qz hec omnia donationes ſunt.d.l.ſi ſponſus §.ſi debitor.¶ Quartus ſi ex tali donatione nõ ſit pauꝑ;q donat q̃ui cui donat fiat ditio:vt ſi maruꝰ inſtitutus heres ab aliq nõ adijt hꝝditatẽ vt ad vxoꝛẽ ſubſtituta pueniat.vl ſi repudiet legatũ vt remaneat apꝺ vxoꝛẽ onerata p legato p teſtatoꝛẽ.vel ſi rogatꝰ reſtituere hꝝditatẽ vxori nõ detraheret quartã cã donationis.vt in.l.ſi ſpõſus §.ſi maritus heres.ff.e.vbi tex.neq;.n. pauꝑ; fit q nõ acgrit:ſz q de pꝛimonio ſuo depoſuit.Idẽ dicas qñ donat rem alienã.l.ſed ꝛ ſi oſtante.ff.eo.titu. Intellige i tali caſu quo ipe donãs nõ teneatur reſtituere:vtputa de lnia diſſidantis ſibi liberã facultatẽ donãdi donauit.¶ Quintus ſi cui donatũ eſt nõ fit ditio:ne q̃ui donatoꝛ fiat pauꝑ;or vt ſi donauit ad emẽda vngventa.d.l. quod aũt.§.i.Idẽ ſi donat vxori pecuniam vt p cognato ſuo ſportulas ſolnat:ne q̃ui ipſa vxoꝛ pecuniam ipſam mutuo ſuſſet acceptura.d.l. ſi mulier ff.eo.ti.idẽ dic ſi ſolnat vectigal pro eafm Doſt.Idem ſi dat ad oblationes faciendas:vel aliã piam cãm:ſm eundem.heres autem vxoris ſi expendẽret inutiliter.nõ pꝛopter hoc minus teneretur.vt in.l.qũ de bonis.ff.ad.l.fal.qz ſatis eſt q donatarius effectus eſt locupletioꝛ.vt no.Pa.in.d.c.donatio.e.ti.

¶ Sextus quando donat in tpe finiti mrimonij vt tũc res fiat mariti vl vxoris cũ moꝛs fuerit ſecuta.l.ſz interiz in pꝛin.ff.e.ti.¶ Septimus qñ donat cã moꝛtis cui ſcq; ſpẽ ſit iſta donatio cã moꝛtis.vt in.d.l.ſed interim:in pꝛi. niſi ita fiat vt nullo modo reuocẽt qz nõ valeret ſm.glo.in.d.l.ſed interim.

¶ Octauus quando vxoꝛ donat viro cã dignitatis vel honoꝛis adipiſcendi l.q adipiſcende.ff.e.ti.

¶ Nõ oſtirmatur dõatio invalida in 3
ter virꝫ vxoꝛẽ.ff.q in duobꝰ caſibꝰ.

¶ Pꝛio morte donãt; ꝛ nõ reuocant; tacite vl expreſſe.vt.l.i.ꝛ.iij.C.e.ti.ꝛ.d.c.dõatio.limita vez q morte oſtirmat l donatiõe q̃ ſi ẽ vltra.cccc.ſolidos.qz ſi eẽt vltra.cccc.ſolidos ꝛ ſit ſcã ſiſi in ſinuatiõe nõ oſtirmatur morte niſi expreſſe tũc approbauerit. Si approbauit expreſſe in morte valebit:vt legatũ qđ nõ indiget inſinuatione. als nõ ſm gl.ꝛ Jo.an.i.d.c.donatio. Item q nõ fuerit facta ſimplici ꝓmiſſione:qz ſi ſic nõ valeret.l papinian⁹.ff.e.ꝛ ibi Bar.dicit vez niſi interueniſſet traditio vera vel ficta:puta q oſtiteꝛ ſe habuiſſe:qz ſic oſtirmareꝫ.Regitur ergo traditio in vita donantis:vt donatio morte oſtirmetur.vt.j.pactum.§.xv.

¶ Sed dubitatur an itelligatur iſte ca 4
ſus de morte nãli tñ q oſtirmet talem

donationē.ff.q non sed etiā de ciuli distinguendo tñ q2 ex illa q̄ pditur libertas z seruus efficit ois perimit donatio vt.l.cū hic status.§.si dōato.ff.eo.Sz ex illa q̄si efficitur seruus pene mortis ꝓfirmatur.vt.C.eo.ti.l.res vxoris.Rō diuersitatis ꝑm glo.in.d.l.res est.q2 vbi efficitur seruus hois est dominus q pōt reuocare:sz nō vbi efficitur seruus pene. Hodie tamen ex delicto nō dz qs dānari vt sit seruus aūt. sz hodie.C.e. Ex alia aūt morte ciuili ex q̄ mrimoniū nō dissoluitur.vt est de portatio z hmōi nō ꝓfirmatur: sz pendet vsq; ad mortē nālē.z si nō reuocauerit tūc ꝓfirmetur.d.l.res vxoris. Ex alia aūt morte q̄ igreditur religionem licet Uin.in.d.c.donatio teneat q2 nō intelligatur de ista religiōis.tñ Jo.an.z car.tenēt q2 sic q2 ingredientes censētur mortuus.l.fi.C.de epi.z cle.z.xvi.q.i.c.placuit.el.ij. Sed opi.Uin. vide tur verū:in mrimonio cōsūmato per d.l.rex vxoris.q̄ regrit mortē talē qua matrimoniū dissoluitur:qd nō ē in ingressu religionis nisi q̄ ad exercitiū: sz in mrimonio nō cōsūmato tene opi. Jo.an.z Lar. C Secundo ꝓfirmatur iuramento ꝑm Pa. in.d.c. donatio q dicit q2 hec est cōis opi.Bar.in.l.fi qs pro eo.ff.de fideiuſ.z in.l.seius z augerius.ff. ad.l.fal. idez tenet.sed in.l.i.ff. de dona.inter vir z vxo.videtur tenere ꝓtū p rōnez glo.in.d.c.donatio. q2 videtur ꝫ bonos mores. Sed dic vez ꝫ bonos mores ciuiles:sed nō ꝫ bonos mores naturales ꝫ quos nō valet iuramentum z dic q2 ꝓfirmatur.

5 C Quid si matrimoniū nō tenuit .ff. q2 licet donatio ipso iure valuerit:q2 tñ idigna ꝑsona eius fuit q nec maritus dici pōt reuocari poterit.l.si ex voluntate.C.eo.ti.Intellige si ignorabant. si ꝫo vterq; scit ipedimentū z matrimonium nō tenet e fiscus repetit.ff.eo.ti.l. cum hic status §.vlti.Et si non repetet poterit tenere bona ꝫscientia. licet de bono consilio deberet dare pauperibus.

6 C Utr dōatio iter ſpōſuz z ſpōſaz de futuro teneat.ff.gl.p:efata q; sic alleat. l.iter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā si eodē die mrimoniū ꝓtea ꝫhatur.

C Quo reuocatur donatio iter virū z 7
vxorē.ff.q; in.v. C Primo p pniam. d.l.cū hic stat⁹. C Secundo si alieneres donata p donatorē.l.si maritus tuus.C.ꝫ do.iter vi.z vx.z in.d.l.cū hic status. C Tertio q̄si pignori obligatur res dōata a donatore.nisi aliud ex primā.d.l.cū hic stat⁹. C Quarto si premoriat̄ q donatōes accepit. de dona.iter vi.z vx.c.donatio z si moriantur simul tz ꝑm gl. ibidē. C Quito cū diuortiū fit ex displīcētia.d.l.cū hic status nisi exꝑsse voluerit dōationē valer̄ l.si iteriz.ff.eo.ti.Sec⁹ si cā religiōis.si tñ mrimoniū restaureť post diuortiuz nō reuocaī.d.l.cū hic z idē dic de donatiōe iter socez z nurz vl genez:z inter ꝓsoceros q copulatos mrimonio in ptāte hñt.d.l.cū hic stat⁹.§.ofo.z iter patrē z filiū nō cmācipatū.vid gl.i.d.c.donatio que hoc tenet in dubio ꝰo quādo ꝓsumitur donare vestimenta vide peculium.§.xxi.

Donatio.iiij. an nuptias vel ꝓpter.

olim dicebaī an nuptias donatio.Sed hodie nō est nisi donatio ꝓpter nuptias in.l.fi.z fit in recōpensatiōez dotis z potest fieri a viro hec donatio.siue ꝓtuscē cōtractum sit matrimonium siue post contractum.vt.d.fi. z dicitur antiterna ab anti.quod est cōtra.z serna qd est dos quasi ꝫ dotem.

C Utr requiraī equalitas cuz dote in 1
ista donatiōe.ff olim si fiebat in ꝓstitutiōe dotis tūc nō regrebaī equalitas.vt.C.de pac.quētis taz supā do.l.ex morte.z.d.l.fin. Si ꝰo dos prius erat constituta oportebat eālitas. vt.d.l.fi. §.sancimus.sed hodie ālitercūq; oportet sit equalitas tā in donatiōe ꝓpter nuptias cū dote ēz in lucro supā vtrocz p aut̄.eālitas posita supā.d.l.ex morte

C Utr soluto matrimonio donatio ꝓ 2
pter nuptias reuertaī ad vir.ff.q; sic vt.d.l.fi.sicut z dos reuertit ad mulie

rem.C.de re.vx.ac.l.vnica.§. illo ꝑcul dubio.z ĩ vez nisi pactuz aliud hẽat. Nã si pactũ est ꝙ lucret donationẽ ꝓp nuptias.z vir lucrabit dotẽ z eã q2.d. l.fi.dicit ꝙ pari passu vadũt.s.q̃ ad pactũ.q2 ille erit de lucrãdo donationem vl dotẽ tale z de ꝑio.Et hoc vez nisi ex ꝙsuetudine sit derogatũ.d.auc. vt ẽ in multis locis.z tõ illa serua.vt no. in c.donatio.de dona.inter vi.z vxo.

3 ¶ Sz ad qd valet donatio ꝓp nuptias ex q̃ vxor eam nõ lucrat.nisi ex pacto ſpalí.vt.d.§.illo.nec fructus hẽat dicte donationis.vt.C.eo.ti.l.si liberis.§.ꝙ valet vt sit securior in dote vt dicit gl.i d.l.fi.Nã res suas vir alienat ꝑsentiente vxore.z renũciare põt iuri hypothecario qs hẽat in alijs bonis maritꝰ.vt C.ad vell.l.ẽt.sed in donationis ꝓp nuptias alienatione aut obligatione non põt mulier renunciare iuri hypothecario ꝑio iure suo qs hz in hac donatione ꝓp nuptias nec valet ꝙsensus mulieris.vt.C.ad velle.auc.siue auie.nisi interueniat iuramentũ.vt in.c.lz.de iure.in.ll.vj.aut duo alia ꝛcurrant.¶ Primum ꝙ vxor ꝙsentiat post biennũ secunda vice.¶ Sed3 ꝙ tm̃ sit in facultatibus viri vt indẽnitati vxoris possit ꝙsuli.non solũ tpe ꝛctus vt qdaz dixerũt.lz ẽt tpe quo vxor agere põt.vt no. in.d.auc.siue a me.vel ꝙ p.xxx.an.tacuerit.lz sed3 no ꝙsenserit. vt no.pa. in.c.quenit.de emp.z ven.Itẽ viro dissipante bona sua põt agere sic ꝑio donatiõe ꝓp nuptias sic ꝓp dote.C.ũ iur. do.l.vbi ũ q̃ dic vt no.ibiũ.itẽ ꝓp adulteriũ viri lucrat.vt.ũ.adulteriũ.§.iij.

4 ¶ Quid si soluat mꝰimonium alĩ q̃ ꝓ moztez.nũquid pactũ vel cõsuetudo poterit facere ꝙ vir lucret dotem.z sic mulier remaneat sine dote.ff.fz No. ꝙ non.vt no.in.d.c.donatio.de dona. inter vi.z vxo. Et ideo prefatus.§. illo ꝓculdubio logtur qñ mulier decessit quo casu tunc vir lucrat rõne pacti solum fm No.sed fm Lar.in.d.c.donatio ẽt ratione consuetudinis q2 qs ꝑo test pactum põt z ꝙsuetudo.vt no.gl. in.c.non putamus.de consue.li.vj.

¶ Queritur statuto caueť ꝙ si alter cõiugũ ꝓmoriet̃ur.alter lucret dotẽ vel donationez ꝓp nuptias.an debeat.ĩtel ligi de morte nãli.vel ẽt de ingressu religionis,ff.ꝙ tm̃ de morte nãli nõ de ista ciuili.presertiz q2 verba statuti sũt facti z in facto ꝙsistunt.c.i.de ꝙsti.nec recipiunt casus fictos.vt.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.ge.imo.nec expresse posset ꝓuidere ꝙ mulier ingrediẽte religionem vir lucraret partẽ dotis cum libertas religionis grauaret ꝙ diminutione dotis qs fieri nõ dz.l.i.§.onerãde.ff.quaꝛ re.ac.nõ dat.z ẽt q2 disponeret statutũ de rebus ꝑsone religiose. qs non põt.c.fi.de re.eccle.non alie. 5

¶ Quid si ex pacto sit vt lucretur alio ꝓmoriente.ff.ꝙ pactũ manet validuz qnimmo purificat ꝑ ingressiz religionis.vt.l.deo nobis.C.de epis.z cle.z in auc.de sanctis epis.§.si vo ꝙstante. 6

Os est quedã donatio facta a patre mulieri vl ab extraneo vel facta a muliere ipsi viro ꝑo oneribus matrimonij sustinẽdis.ita no.canonistę Hos.z Hostien. in.c.Raynutius.de testa.z per legistas in rubrica.ff.so.ma.z quippe ꝓpriuz patrimonium mulieris.vt.ff.de mino. l.iij.§.sed vtrum in fi.

¶ Quot sunt eius spẽs:ff.dne. ¶ Prima.dr̃ profectícia.z est q̃ a pfe vl auo vel ꝓauo z hmõi pfno ꝓo filia vel nepte z hmõi de bonis eoꝝ ꝓficisci tur.vel que alꝫ de mandato eoꝝ vl nomine eoꝝ.z ipsi ratum hñt ꝓstituitur. vt in.l.profecticia.in ꝑn.ff.de iure do. ẽt si filia esset emancipata.d.l.profecticia.§.fi.¶ Secunda dr̃ aduenticia z ẽ illa quam dat mulier ꝑo seipsa.vel q̃libet alius que alꝫ non descendit a patre vel auo z hmõi.Item aduenticia ẽ si pr̃ cum deberet filie cũ voluntate eiꝰ dederit.vt.d.l.profecticia in fi.¶ Itez est alia distinctio.aliq̃ datur dos extimata aliq̃ inextimata qñ extimata traditur periculum ptinet ad maritũ.Si vero inextimata ptinebit ad mulierez.l. 1

plerūcz.in pn.ff. de iu.do. Fructus tñ ꝛ fet⁹ rez dotalū lucrat marit⁹. vt in d.l.plerūcz. de q̄ ibi vide ꝛ p gl.in.c.ſa lub:iter. de vſur. ꝛ canoniſtas ibi per Boſ.in ſum.ti.de dona.in.§.aduenticis. Limita tñ vez q̄ fructus lucrat ſi ſuſtinet onera mr̄imonij.alſ nō ꝫ reſtituunt mulieri.ff. de vſur. videamus la.ij.§.pe. Ité q̄ ſi dos eēt in aialibus dz mar⁹ ſupplere de iā natis fetibus capita mortua vt.d.l.plerūcz.

2 ¶ Utz dos poſſit eſſe ſine mr̄imonio pñti vel pterito.§.q̄ nō.C. de do.ante nup.l.ſi.ꝛ iō ſolutū p dote vbi mr̄imonū fuit nullū nō repetet noie dotis ꝫ ꝺdītione ſine cā.ff.de ꝺdī.ſine cā.l.ſi.ꝛ eſt p:nulegiata hec actio quo ad mulierez ſicut actio de dote. vt tenēt doc. in.c.de prudentia de dote poſt di.reſti. facit.l.ij.ff.de p:nulle.credi.ꝛ ſic p:opo netur ꝑm q̄.j.dicam.§.xj.ꝛ.§.xij.

3 ¶ Quanta dz eſſe dos.§.q̄ ēt in modico pt ꝓſtitui.vt dicit glo.in.l. iperiat C.de nup.in vbo dotalib⁹.qđ eſt circa mediū.l.ꝛ q: dos ſuccedit loco alimē toz.vt no.p bar.in.l.ticio centum.§.ticio genero.ff.de ꝺdī.ꝛ demon.ꝛ p bal. in.l.i.§.ius nāle.ff.ō iuſti.ꝛ iure. Ideo ꝑm hoc extimabitur ꝛ fiet penſatio cō ditionibus ꝛ alijs qualitatibus.

4 ¶ Utz pſ teneaī dotare filiā que nupſit ℈ eius volūtatē.§.ſz Pa.in.c.i.ō deſpō.ipn.diſtinguendo. aut nupſit in digno.ꝛ tūc non teneī.glo.eſt no.in.c. de rap.xxxvj.q.i. Qđ intellige ꝑm do. An.in.c.accedens.de p:cu.ꝛ Imol.ibi dē ſi ē indign⁹ turpi indignitate. ſec⁹ ſi eēt idignus.i.nō paris ꝺdītionis. Uerūtū poterit minorez dotē dare ex ꝺdī tione pſone.ꝛ faciāt q̄ habenī in.l.cuz poſt dūoꝛtū.§.gener.ff.de iure dotiuz ūcta glo.in.l.ſi volūtate.C.de do.p:o miſ.aut eligit dignū vel nō indignū ꝛ tunc aut p:miſit dotē.ꝛ ſic pſ teneī eaz dotare.ſz pſ nō ꝓſenſerit in tali p:omiſ ſione tñ filia p hāc p:miſſionez relenat pfem a debito dotādi. ꝛ ideo tanēz in rē pfis vertat iſta p:miſſio tenebit pſ de in rē ꝑſo.ita dicit Bar.in.l.obligā tur.§.lege.ff.de ac.ꝛ ob.p tex. in ſili in l.ꝛ iō.§.ſi.ꝛ.l.fili⁹.ff.de in rē ℣. aut nō p:miſit dotē.ꝛ ſic nō teneī.q: ex q̄ inenit ſibi maritū ſine dote ꝛ mar⁹ tene tur eā alere ſicut filiaz. vt in auc.ḡbus mo.na.eſſi.le.§.pe.no.ino.in.c.p nras de do.inter vīz ꝛ vx.ꝛ ēt ſi p:emoꝛiat relictis filijs teneī ſibi relinq̄re q̄tam ptez ſuoꝛ bonoꝛ ꝑſatus vir ſecus ſi fi lios nō habuit.vt no.glo.in.§.pe. ꝛ iō ceſſat vtrūcz debitū in pre.ſ. alimētoꝛ ꝛ dotis.p:imū q: hz vñ alat ſe.ſ.ex bo nis mariti.ꝛ dos ſuccedit loco alimē toꝛ.vt.ſ.dictuz eſt.ꝛ ita tz bar.in.d.§. lege.ꝛ Ang.in.l.ſi ſocer.ꝛ bal.in.l.i.ff. ſo.ma.ꝛ in.l.fi.C.de do.p:miſ. Et ſic li mita glo.in.c.fi.xxxvj.q.ij.que dicit q̄ teneur eā dotare vez ſi promiſit.alias nō. Non tñ hēbit locum ſtatutū q̄ ca uetur vt filia dotata non ſuccedat in ta li muliere.vt no.Pa.in.d.c.accedens. nec excludit a ſucceſſione ſaltem legiti me ſicut ceteri filij multo magis teneī pater dotare filiam que nō ℟ut ℈ eius volūtatez ꝛ ℈ pfem pōt implozari of ficiū iudicis regulariter vt dotet filiam l.q liberos.ff.de ritu nup.no.in.d.§.le ge.habetur in.l.fi.C.de dotis p:o.

¶ Utz frater teneaī dotare soꝛoꝛem ex ℈ eodē pre.natā.℟.Pa.in.c.peruenit de arbi.cōiter teneī q̄ ſic no.glo. de laico in.l.cuz pleꝛ.§.pe.ff.de admi.tu. ꝛ ſ.l. non oī.C.e.tī.Rō q: ꝑm Cy.i.d.l.non oī cā dotis eſt fauoꝛabilioꝛ ℈ cā alimē toꝛuz.ꝓpea tz bar.in.l.fi.ff.de his q.vt indig.q̄ pſ pōt relinq̄re filie ſpurie do tez.q: dos ſuccedit loco alimētoꝛ. idē no.in auc.ex cōplexu.C.de ince.nup.ꝛ in.l.meuius.§.duobus.ff. de le.ij. Uſi ſicut teneī alimentare.vt.ſ. Alimenta. ſic ꝛ dotare in caſu neceſſitatis. Idem dic ꝛ fortius in clico q magis teneī ad caritatē.vt in.c.i.ꝛ qđ ibi no.de emp. ꝛ ven. Et ſi non hz alia bona pōt eam dotare ꝛ aliā conſanguineā de redditi bus eccle ſi ē inops.qđ p:obatur p.c. l.de coha.cle.ꝛ mu.ꝛ in.c.oio confite mur.xxxj.di.q: ſicut p.d.c.pōt alere cō ſanguineos pauperes de redditibus ec

diesie ꝑ fortius dotare. cuꝫ sit fauorabilior. vt dictū est. Quod vtꝝ credo dūmodo ꝓstituat ad necessitatē siue conditionis non pompaꝫ fastuositatis. ar. c. negociatorem. lxxxviij. di. sic ergo ꝙ tenetur alimentare tenetur dotare.

6 ¶ Utꝝ vir possit constituere dotē vxori. ff. Pa. in. c. ꝛ si necesse. de do. iter virum ꝛ vx. ꝙ non possit ꝛctuꝫ matrimonij. secus si añ matrimoniū: q: pōt vt l. i. ꝛ qō ibi no. C. de do. añ nup. nisi fit constitutū. vt tunc dñium adipiscatur cū mr̄imonij fuerit subsecutuꝫ. q: nō valet. vt i. l. quod sponse. C. de do. ante nup. q: nec ante mr̄imonij dñium trā sit q: noluit. nec post matrimonium q: non potuit. vt ibi glo. fallit ħ in plebeio dotante nobilem: q: videtur dotare in recompensationē cum nobilitate q: potest vt. ff. donatio. iij. in prin.

7 ¶ Utꝝ res emphiteotica possit a pre dari in dotē sine ꝓsensu dñi. ff. spe. tit. de loca. ff. nunc aliqua. ff. crc. ꝙ sic. nō transfert tñ plus iuris ēꝫ ipse hꝫ. vt in c. nuper. de do. iter vi. ꝛ vxo. nec soluet laudemium q: est alienatio necessaria ꝑm Bul. ꝛ bar. in. l. ꝛ ideo. ff. de' cōdi. sur. Silr pōt dari in dotem extranee si inextimata detur. ꝛ soluet laudemiū. ſꝫ extimata non pōt dari nisi filie.

8 ¶ Utꝝ feudatarius ꝓsilr possit. ff. Joan. in. d. c. nup. ꝙ non ino. tñ ibi tꝫ ꝙ pōt: ꝛ eum ſegtur Pa. ibidē. ꝛ ēt dicit in donatione ꝓp nup. ego cōcor. sic ꝙ vera est opi. secunda in feudo in q̄ sine cedit filia ꝛ prima opi. in illo in q̄ non succedit. q: sic est ratio diuersa ab emphiteosi in qua succedit filia.

9 ¶ Utꝝ vir possit repellere vxorē non soluta sibi dote ꝓmissa. ff. ꝙ sic. vt sentit Jo. in. c. ꝓ vestras: de do. inter vi. ꝛ vx. Naꝫ dos datur ꝓp onera matrimonij sustinenda. vt in. d. c. per vestras. ꝛ in. c. saluberr. de vsu. ꝛ in. l. si cū dotē. ff. finaūt. ff. so. ma. ꝙ pōt hec onera recusare si non hꝫ vñ sumat emolumēta bonꝰ tex. est ibi. ꝛ bal. in. l. si. C. ad vell'. post Ly. in. l. vxorem. C. de nego. ge. ꝛ bar. in trac. de alimē. ex quo ꝙ clude cū non teneri ad traductionēꝫ dote ꝓtius non soluta. secus de debito coniugali.

¶ Utꝝ marius ducens vxorē sine dote teneatur eā alere de suo. ff. ꝙ sic ꝑm statum siue ꝓsone. vt no. ꝛ volūt Jnno. ꝛ Jo. in. d. c. ꝓ vras. ꝛ glo. in. d. ff. finaūt Facit tex. in. l. ꝙ si nulla. ff. de reli. ratio ꝑm inno. q: ꝓsonam suam dedit ꝓ: dote. vt in auc. ꝙ mo. nā. effi. leg. ff. pen. ꝛ. ff. vt in posl. lega. l. pe. dicitur ꝙ vxorem debet alere vt filiam.

¶ Que sunt ꝓulegia dotis. ff. ꝙ multa. Primum q: oia bona viri sunt tacite hypothecata ꝓ: dote. vt est tex. in. c. ex lris. de pig. ¶ Secōm q: non ꝓdit ꝓp maleficiuꝫ viri nec ēt patris. vt no. glo. d. c. ex litteris. Fallit in vxore ꝓmi pilarij q in eo officio deliquit. vt. C. q. uno pig. ta. ff. l. satis notum. ꝛ. C. de pri mipil. l. vtilitas. ¶ Tertium q: ꝓponitur oibus creditoribus ēt ꝓ: oribus q habēt ꝓsonales actiones vel tacitas hypothecas. vt in. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. Secus hñtibus exꝑssas. vt no. glo. in. d. l. assiduis. ꝛ By. in regula. q ꝓ: or. li. vj. Sed tñ dico cum Pa. in. d. c. ex litteris. ꝙ si ꝓsuetudo est aliā illaꝫ seruabo'. l. si de interꝓtatione. ff. de legi. cum si. Si vero non est dico ꝙ fauore mulierꝫ dꝫ ꝓferri ēt hñtibus exꝑssas hypothecas. q: si mulier vincit eum q ad refectionem rei debit vt in auc. quo iure posita. sup. d. l. assiduis q tñ ꝓferr tur anteriorib⁹ hñtibus expressas hypothecas. vt. l. interdiuꝫ. ff. q po. in pig. habe. ergo si vinco vincentem te multo magis vinco te. vt in. l. de accessionibus. ff. de diuer. ꝛ temp. ꝓscri. ad minus casus dubius ꝛ in facto dubio potior est cōditio dotis. vt in. c. si. de re iudi. ꝛ no. in. c. ex litteris. de ꝓba. cum hac opi. est Pe. ꝛ Ly. ꝛ Joan. an. licet communiter doc. teneant cuꝫ glo. in. d. c. ex litteris. ꝛ istud ꝓulegium vt ꝓferatur creditoribus trāsit ad filios eiꝰ ꝑm Aller. de iuno. in. l. est. ff. so. ma. ꝛ ibi est gl. ꝛ alia in. l. i. C. de ꝓui. do. lꝫ bar. dicat contrarium. Sed potest intelligi opin. Barto. vt non loquatur de here-

dibus suis. vt sint filij. ſz de exneis q nō hñt hoc ꝓuilegiū. vt. l. vnica. C. de ꝓiui. do. ¶ Quartum q2 ecclia pōt ſe ꝑdere de dote nō ſolū in fauorem vi-duaꝝ. vt in. c. nup de do. inter vi. z vx. ſed etiā mariti petētis sibi dotē ꝓmiſſam. vt in. c. ꝑ vſas. e. ti. facit qđ no. in no. in. c. lator. q fil. ſint legi. ḡtus alij ſz itū teneant niſi acceſſorie. ¶ Quintū q2 viro ꝑgente ad inopiā iudice in bente pōt dari pecunia dotalis mercatori cū pacto. vt capitale ſit ſaluū. z de lucro pcipiāt vir z vxor partem hone ſtā ꝓpenſato lucro cuz dāno ſine vſura. vt. c. per vſas. de do. inter vi. z vxo. Ita tz Jo. an. z Lar. in. d. c. ꝑ vſas. z Fulg. i. l. cū duob⁹. ff. ꝑ ſo. ſ. itē ſi i facto z bal. in quo. dā ꝓfilio incipiēte. viſo inſtrō facto iter. no. No. in ſum. de vſur. ſ. an aliq. Pa. in. c. nauiganti. de vſur. dicit ſe dubitare. Sed ego credo ſctū vſurariū niſi excuſet fz q. j. dico. ſocietas ꝓmo. ſ. vij. ¶ Sextū q2 fundus dotal⁹ alienari nō pōt et de ꝓſenſu mulieris. vt no. i. l. iulian⁹. ff. ſ. fundo. z. C. ad vell. aut. ſine anie nec et in hypothecā dari. vt. l. vnica. ſ. z cū lex C. de rei vx. ac. Qđ vez. ē niſi iuramēto iteruenlat. vt in. c. cū ꝓtigat de ure in. z. c. lz de iureiu. li. vi. ¶ Multa ſunt z alia ꝓuilegia in iure de qb⁹ vide ſi placet ſpeculatorem. e. ti. hec omitto q2 nihil ad ꝓfeſſorē. tene tū q2 his ꝓuilegijs gaudet dūmō mlier ſit catholica. alias nō vt. C. de heř. aut]. itē ꝓuilegiū dot].

12 ¶ Utz eadē ꝓuilegia hēat in donatione ꝓpter nup. q̄ hz in dote mulier ſ. Pa. poſt ino. in. d. c. ex lris de pig. q2 aut mulier agit ad donationē ꝓpt nuptias tanq̄ ſpāl⁹ sibi obligatā. p dote. z tūc hz ꝓuilegiū dot]. q2 agit potiꝰ p dote q̄ p donatiōe ꝓpter nup. Si vero agit vt eā lucreť. ſic nō gaudet q2 ceſſant rōnes ꝓuilegij dot]. ſz bñ hz tacitā hypothecā. l. vbi. C. de in. do. Intelligē cōem nō ꝓuilegiatā. vt ꝓferatur alijs hñtibus eam in parafrenalibus aūt habes. j. parafrenalia. ſ. ij.

13 ¶ Ad quē ꝑtinebit dos ſoluto matrimonio. ſ. q̄ ſz maritus de ſubtilitate iuris efficiat dñs dotis sibi dare. vt in l. rebus. C. de iure. do. z. l. doce ancillas C. ⁊ rei vē. tñ ad eū ſi ꝑtinet poſt mortē vxoris niſi in duob⁹ caſib⁹. ¶ Primus q̄ inerat pactū de lucrāda dote vl̄ donatiōe ꝓpter nup. vt dictū eſt. ſ. in ꝓcedēti. c. ¶ Secūd⁹ q̄ vxor iteſtata decedit deficiētibus liberis. z ꝓpin quis vir ſuccedit z eē vxor viro. l. vnica. C. vñ vir. z vxor. Sz ꝑtinebit ad eū q eaz ꝓſtituit z ſtipulatus eſt eā sibi reſtitui. ſiue ſit exneus vt in. l. vnica. ſ. ac cedit. C. de rei vx. ac. ſiue ſit ꝑ. Si aūt nō ſit ſtipulatus. tūc ſi ē exneus q eaz ꝓſtituit reddet vxori ſi ſupeſt vl̄ hēdibus eius ſi ät ē ꝑ i duob⁹ cāſib⁹ erit ſilie. Primꝰ ſi eā emācipauit. Secūdus ſi ꝑ ꝓmoriat⁹ añ eā al⁹ filia ꝓmorien te erit ꝑfis. etiā ſi extāt liberi z filia. vt dicit Vin. p. l. dos a ꝑe. C. ſol. ma. cuz q̄ opi. cōtra trāſeunt canoniſte. vt dicit Pa. in. c. fi. de do. iter vi. z vxo. z bar. in. l. poſt dotem. ff. ſolu. ma. z glo. in. d. l. dos. ſed opi. ſz ia que vult q̄ reſtituat liberis ꝓalnit in vſu. vt dicit. d. glo. ſz filia ſupſtite z ꝑe. z nō emancipata. tūc ꝑſi z filie. nec alteri ſine ꝓſenſu alterius reddeť. l. ij. ff. ſol. mat. Si ꝙo eſt mlier q̄ sibi cōſtituit dotē tūc reddet ſi bi. d. l. vnica. vel heredib⁹ ſuis niſi rōne adulterij ꝓdiderit. vt. j. dicā. Prędicta limita vera niſi ſint ſtatuta que aliter diſponant vt ſunt cōmuniter.

¶ Sz nūgd viro vergēte ad inopiaz 14 pōt vxor petere dotē ꝓſtante mrimonio. ſ. q̄ ſic ſi mō ipſa eā nō ſit ꝓſumptura de q̄ vide. in. c. ꝑ vſas de donatiōe inter vi. z vxo. z in. l. vbi. C. de iure do. ¶ Utrū vir ꝓpter adulterium vxoris ſz lucreť dotem. ſ. q̄ ſic ſi ꝑ ſniam. ſit dictum. de do. inter vi. z vx. c. plerūq̄ vel ꝑ exceptionē. vt dictū eſt. ſ. adulteriū. ſ. ij. Qđ limito dūmō ipſe vxor fidem nō fregit etiā vxore inſcia. q2 inſcia q̄ ad lucrum dotis credo q̄ illud habeat locū paria delicta mutua compenſatiōe tollunť. vt dicit. l. viro. ff. ſolmatri. cū ꝛcor. ibi poſit]. z. ff. de dolo

in.i.si duo cum alijs ꝓcor.vt in.c.inte lerimus.de adul.cū alijs ꝓcor. Jtez in crat̃ si vxor intrauit balneū cū viro alieno ſm glo.lxxxi.di. nō oportet. Silr vxor donationē ꝓpter nup.si vir cum muliere alia allegat.l.vl.C.ō repu. Fallit in istis duobus casibus qñ mulier hz filios q: tunc filij habebunt dotem quoad ꝓprietatē t alia bona matris ſm Jo.an.in.d.c. plerunq;. Facit aut̃.sed hodie.C.de adulte.

16 ¶ Utr amissa dote ꝓpter adulteriuz si mulieri ostet de ipedimento tali q; nō erat mr̃imoniū recuper eā.ꝛ.q; nō ꝓp intentionē cū ope subsecuto. ar.c. nup.t.c.vlt.ō big.hoc tenet No. Bof. Lau.ber.t Jo.ſ Tāer.tz q recuper t plz magiſ ne pena excedat casuz suū.

17 ¶ Utr heredes p exceptionē de adulterio possint retinere dotem.ꝛ.diuersa sunt opi.sed mihi placet distinctio dñi Signorioli de homodeis quaz recitat d.Jo.an.de sancto Geor.in.c.plerūq; vbi.ſ.aut mariti viuēs ignorauit adulteriū. t sic pñt heredes excipe de adulterio.cū maritus nō possit videri dissimulasse t remisisse:nec potuit remittere iniuriā quaz ignorabat. vt.l.nihil interest.ff.si cū filius.ff. de inof.test. t l.mr̃.ff.i.e.ti. t.l.legitimā.ff.de pe.he. t.l.vtilitatē.ff.de ꝓfr.tu.t tdē dico si dubitat an sciuit:qz ꝓsumit. ignorasse l.i.ff.illud.ff.de lib. ag.t.l.mariti.ff.de adul.t.l.veri. ff.de pba. Si vo sciuit t nō est o questus:vt potuit de iure no uissimo etiā ꝓstāte mr̃imonio auc. sed nouo iure.C.de adul.ſz vxorē retinuit cū fuerit leno.l.fine metu.C. de adul. sic cū hr̃des tractēt de lucro captando ꝑ ipsos replicabit de lenocinio mariti.l.cū mulier.ff.ſo.ma.t sic paria delicta mutua cōpensatiōe tollent. facit qđ no.ino.in.d.c.intellexim⁹ t Ja. de are.in.d.l.cū mulier. t in.l. rei.ff.ſ.ff. ſol.ma.ſi vo post sciaz vxorē nō retinuit.t tūc ſi ḡrit de delicto principaliter heredes nō pñt o queri imo accusatio dz fieri t inscriptio cū modificatiōe tñ quā facit gl.in auc.vt licc. ma. t aute.ff.q; vero.sed secundario sic vt repellant petitionē dotis.vt in.l. ſi.ff. ſeia.ff.de adi.leg.t sic cōcordāt opiniones ſm hanc distinctionem.

¶ Utrū vidua cōmittēs stupꝝ t pe 18
tens dotem a fratre mariti vel herede eius possit repelli p exceptōz de somi catiōe.ꝛ.do.Jo.an.vbi.ē.q; fic de rigore iuris: t pdet dotē:t sic remanebit apud fratr̃:vel heredes mariti ex offensa facta defuncto.p tex. cū gl. t p tā qđ no.bar.in.l.pe.C.de adul.t.ff.dē liti.l.fi.t.l.filio.ff. in fine.ff.de intu.ita determinat Pau.de ca.ſſi.cxix. Uide ibi multa pro t contra.

¶ Sed nūqd pſ q dedit dotē pro filia 19
pdet eā p adulterio filie.ꝛ.q; ſi nō est stipulatus eā sibi reddi.pdet t sibi ipsi tenet vt tenet Jo. an.in.d.c. plerunq;.t Alccur.in.l. cōsensu.C.de repu.t in.l. ſi dotē.C. de in.do. ſz Bynus p.l.ij.ff. itē ſi volūtate.ff.ſo.ma. dicit q; ſi filia est in potestate pr̃is nō pūdicat pr̃i. gn possit agere pro dote t ita silr dñs Ant.in.d.c.plerunq; p.l.fi.C.de repu.

¶ Utrū vir q expulit vxorē ppt adul 20
teriū nō notoriū ꝓpria auctoritate teneat̃ soluere mutuū qđ accepit vxor ꝓ alimentis.ꝛ.q; fic.q: adulteriū nō notoriū nō priuat ipso iure alimentis: nisi sniа lata sit.ff.de dona.l.post ꝗtum cū sua mā.t ad illd qđ dr̃ qđ mulieri obstat exceptio adulterij vere ē quo ad futura:ſz nō quo ad alimēta q̄ deben tur ante sniam latā.t de hoc in.l.ſi in stituta.ff.de inof.testa.

¶ Utrū frater q viuēte pſe de bonis 21
paternis dotauit filiā teneat illā dote ꝛ ꝓferre mortuo pſe videt q; fic p.l. certū.C.famil.her.t.l.fi.cū ibi not. Sed Bal.in.l.fi.C.de do.prniſ.dicit casum singulare vt nō computetur ego do tibi glo.in.l.dotē quā dedit annus.ff. de col.bo.q̄ dicit ſi tpe mort pr̃is ꝓstabat mr̃imoniū nō ee cōgrūa.alr.l. filium de coll.bo.t.l.primo.ff.fi.ff.ō col.botis.

¶ Utrū ꝓfessio q̄ vir ꝓfitet̃ se recepi 22
se dotez ꝓstāte mr̃imonio valeat.ꝛ.q; nō:niſi appareat de numeratiōe nā vr

donare. bal. in. l. i. ſ. ij. col. C. de do. p. o. & ang. in. l. pe. ff. q̃ res pl. ob. po. & bar. in. l. ſi dinoxtio. & ibi legiſte. ff. de ꝓbo. ob. & alij in. l. ſi volũtate. C. de do. p. & ꝓſumit ſi fa'ta. ꝓſtitutio. vt dicẽ bar. i. l. i. C. de dõa. aſi nup. & hoc habet in. l. i. vbi ter. C. de do. cau. nõ nu. Et hoc verũ niſi vir faciẽdo teſtiñ legaret vxori dotẽ exꝑſſa certa q̃ntitate: q̃ tũc oino vxor eã hẽbit ẽt ſi ꝓbaret q̃ nunq̃ fuit ſoluta. vt no. Ang. are. inſti. de le. ℌ. ſed ſi vxori q̃ limito vel niſi vir eſſet nõ ſoluendo creditoribus ſuis.

23 ¶ Q̃ñ dz reſtitui dos. ℟. q̃ ſi ꝓſtitit in rebus imobilibꝫ dz ſtatiz reſtitui ſoluto mñimonio. ſi vo ꝓſtit in mobilibus rebus ſic. ſ. annũ. C. de re. vx. ac. l. vnica. ℌ. exactio. Intellige tũ in marito ſi pot: q: ſi dolo malo nõ eſt ꝓſtatus nõ reſtituet niſi in q̃ntũ pot: & idẽ puilegiũ hẽbũt filij eiuſdez mñimonij: ca nebũt tñ tã marit̃ q̃ filij. de reſtitu en da ſi ad pingnioꝛ ẽ foꝛtuna veniunt vt no. i. d. l. vnica. ſ. ℌ. cũ aũt. z i. l. i. ꝑdẽtione. ff. de reg. iu. & in. l. etiã. in pñ. ff. ſol. ma. nõ tñ tráſit ad heredes exñeos iſtud pꝛiuilegiũ. l. maritũ. ff. ſo. ma. de hoc vide glo. in. c. mulieres. & ibi p canoniſtas. de do. inter virum & vxo.

24 ¶ Sed pone q̃ ſint data dos erant res imobiles q̃s vẽdidit marit̃ & emit res mobiles ex eaꝛ ꝑcio. rñdeo q̃ nõ cõputabunt imobiles ſed mobiles. cauſus ẽ i. l. cũ i fundo. ℌ. ſi fund⁹. ff. & inf do. & iõ limita dcñ. ſ. & ſint mobiles vl imobiles tpe mort' viri & ita indicabũt nec valebit q̃ ſb:ogatũ ſapiat nãz &c. q: ñ ẽ vez hic: & iõ ſi ſtati reſtituẽt.

25 ¶ Utrũ maritus vel heredes exꝑſas factas in dote poſſint defalcare. ℟. glo. in. d. c. mulieres q̃ neceſſarias ſic ipſo iure: vtiles nõ minuunt dotẽ: ſed petunt̃ act. mãdati vel negocioꝛ geſtoꝛ. volũtarie etiã cũ ꝓſenſu vxoꝛis facte ſo lũ ꝓmittitur abzadi: ſi ꝑñt ſine leſione rei. C. de rei vx. ac. l. vnica. ℌ. ſz nec &. l. i. ff. de ipen. in re. do. fac. Sed hoc nõ hz locũ in exꝑſis factis ꝑ exactõe vel defenſiõe dotis. q: maruſ ẽ dñs fructuum dotis: & ſic tanq̃ dñs ipſaz tuetur vt no. ff. de ipen. in re. do. Iac. l. y. & iõ nõ poterit repetere. vt ts ſpe. ti. de dote poſt di. re. ℌ. vl. ℌ. illud ẽt & Joan. an.

¶ Utꝛ heredes teneanť alere mulierem relictaz infra annũ. ℟. q̃ ſic. Q̃ vez eſt ſi nõ hz alimnde vnde alat: nõ tñ ꝓn q̃ntitatẽ dotis: q: ſi fructꝰ exce derent nõ tenenť niſi ſolũ ad alimẽta. Et ſi aliqd de dote reſtituũt tenenť in reſiduo alimentoꝛ. ita no. glo. in. d. ℌ. exactio. & ff. ſol. ma. l. dinoxtio. in pñc. Uñ ſi pꝛ ſtitit alimẽta filie poterit eã repetere ab hꝛdib⁹ us viri facit q̃ not. bar. in. l. dinoxtio. Si ẽ hz vnde alat tũc hꝛdes nõ tenenť. ita tz gl. i. d. ℌ. exactio. & ꝓbat' i. l. ẽxneo. ff. ſo vẽ. i po. mit.

¶ Sed nũqd tenẽ habitare cuiz hꝛdi 27 b⁹ mariti. ℟. bar. i. d. l. dinoxtio q̃ ñ. q: nõ inuenit in iure exꝑſſuz. Q̃ñ tñ vꝛ veri⁹: q: infra ánũ dꝛ mulier q̃ſi eẽ in mñimonio. C. de bo. ma. l. ſi. & ſic cõſuluit. d. car. q̃ nõ poterit alimẽta petere ſi q̃ eoꝛ volũtatẽ alibi ſit ꝺmoꝛata dũ mõ honeſte poſſit apud eos demoꝛari.

¶ Utruz licite mulier poſſit pcipe cer 28 tã qd ꝑ alimẽt⁹ ab hꝛdib⁹ mariti do nec dotez ſibi reſtituãt. ℟. q̃ ſic de iure cõl. uñ. no. p. bar. poſt Ly. C. de bo. auctoꝛi. poſ. auc. et q. & ꝑ Ange. in. l. ticia ff. ſo. ma. & Pa. de ca. ſſi. cccxxxiij. & Pa. in. c. de prudentia. de do. poſt di. re. recitat Jo. de lig. in cle. ex graui. de vſu. & ſeq̃ dicẽtẽ q̃ valet ſtatutũ vt he res ſolnat certũ qd ꝑ cẽtenario. Limitat tñ idẽ Pa. hoc in ea que nõ hz vñ alimnde vinat: ſz nõ mihi placet iſta limitatio q̃ñ nõ accipit tale qd rõne lucri: ſz rõne intereſſe lucri ceſſantis: vt puta q: poꝛ vellet hꝛe dotẽ vt eã ipſi caret in poſſeſſionibus vel alijs negotiabꝰ: de qb⁹ veriſilr tñ vel plus hꝛet: alꝫ nõ liceret. & ſic intelligo Joã. de imo. i. d. cle. ex graui. poſt Adar. de mat. q tenẽt nõ licere ſine vſura: puta q: ſolum accipit rõne lucri.

¶ Utꝛ vir licite accipiat poſſeſſ onez 29 in pignus ꝓ dote ſoluẽda vide. j. vſu ra. i. ℌ. xxv.

Dbium scom Jſy.li.ethi. est motus indiffe rens in vtraq; ptem ꝯdictionis vel dic q; dubiū est equalitas rōnum cōtrariarum ſm philosophum.

1 ¶ Jn dubijs vbi ꝑſat piculū aſſe semp tutio: ps ē eligēda ꝛ in ipis qđ certiuſ ē teneñ. ꝛ qđ ſine piculo explicari pōt ita dicit Pa. in.c. inuenis de ſponſa.

2 ¶ Utꝛ in dubio debeamus interptari vt poti⁹ qs nō ſit irregularis ℟. vt col ligo ex Pa. in.c.cū tu fili ꝓpoſite. de teſti. ꝛ in.c.ad audiēt tā. de homi. Et⁹ logmur in ſo:o aſe. ꝛ ſic debem⁹ inter ptari irregulare. ꝛ ſic de aliis. vbi du bitat de aliq; delicto. vide gl. in.c. vni co. de ſcrū. in o:.fa. Sed dicēdū in ſo ro q̄ſi pniali vtputa q: nō agit ad pe nā ꝓpꝛie. ſed vt a miniſterio abſtineat aut ab alio in quo ſubeēt pcm̄ ſicut in ℣ctu matrimonij. Facit.c. ſignificaſti nobis de homi. ꝛ.d.c. iuuenis. aut lo gmur in ſo:o ꝓtextioſo. ꝛ ſic debemus interptari ꝓ nō. maxie vbi agit de pe na. puta q: celeb:auit q: collatio nō te nuit ꝛ hmōi. q: in penis melio: iterꝓ tatio ē fieda. vt i rka i penis ꝛ rka odia li. vi. ꝛ idē dic in excōicatōe ꝛ filibus.

3 ¶ Quo ſunt iterptāda ab aliis ſctā du bia ꝓxio:.ℜ.c. eſtote miſericordes ō re iu. q; i melioꝛē ptē. vtō. j. iudiciū. H. xvi

4 ¶ Verba dubia ſunt accipiēda ſm in tētionē ꝓferētis. ff. de reg. iu. i ambiguis ꝛ vt res poti⁹ valeat q̄ pereat. c. abbate de verb. ſig. aſs ſm cōes vſum. Joo. di. cōtra more. vide. ē. Laſtitas. H. i.

5 ¶ Jn quo differt dubiū ab opinioꝛ ꝛ fide ꝛ ſcia. vide. j. opinio in principio.

6 ¶ Jn re dubia fidei auctoritas eſt re quirenda romane eccle. xi. di. palam.

7 ¶ Jn reb⁹ ābiguis abſolutū nō dꝫ cē iudicium. xxxiij. di. c. habuiſſe. imo q̄ dubiū eſt in ꝑſona in facto. vel in iure nullo mō ſnia eſt ferenda. xxx. q. v. iu dicātem. Nō dꝫ iteratū qđ dubitat ſa ctū. de ꝓeſby. nō bap. c. veniens.

8 ¶ Dubio exſite in iure mſimonij tu tius eſt ℣ ſtatuta hominū dimittere co pulatos ℣ diſtingere ℣ictos ℣ ſtatuta dei. c. licet ex quadam de teſti.

Uellum est pugna duo rū. vt dicitur in c. mōachiā. i. ſingulare certame ij. q. v. ꝛ fit ad ꝓbationem alicuius rei ita vt q; vicerit ꝓbaſſe videatur q̄ eſt ꝓ hibitum ſub pena mortalis peccati q: ℣ legē dei ibi. Nō tentabis dñm deum tuū. Math. iiij. ꝛ dꝫ in. d. c. ꝛ iō nō ſo luꝫ offerens ſꝫ acceptās cū dātibus au xiliū. ꝓfiliū vel fauoꝛē ꝛ valentibus ꝓ hibere ꝛ nō ꝓhibentibus peccāt mor talr. Ald ro. c. i. digni ſunt morte q; cō ſentiūt. ꝛ nō excuſantur ex ꝓfuetudine vl me tu acceptātes niſi vt. j. dicā q: po tius dꝫ qs q̄libet mala tollerare q̄ ma lo cōſentire decernat. xxxij. q. v. ita ne. nec ob. q̄ Dauid cū Bolia exercuit. q: auctoritate ſpūſſancti fecit. ſicut ꝛ Sā ſon. vt dicit gl. in. d. c. monachiā. xxiij. q. v. ſi non licet.

¶ Que pena eſt clici in duello pugnā 1
tis. ℟. q; dꝫ deponi ꝛ eſt irregularis tñ eps pōt diſpēſare. dūmō mors vl mē bꝛoꝛ diminutio nō ſequeñ. c. i. de cle. pu. in du. nec ſolū efficitur irregula ris ſi ipſe pugnat. ſꝫ etiā ſi aliꝰ ꝓ ſe pugnare facit vt in. c. y. ℟. ꝛ q; cuq; hoc mādat cōſuluit aut defendit ſi mō homicidiū ſeq̄t vl mutilatio. vt i. d. c. j. diſpēſat tñ eps cū clico i bñficio ēt bñdo ſolū ꝓ ſuſtētatione. vt in. d. c. ij. cū ibi no. dūmō nō hēat curam aīaꝝ.

¶ Sed nūqđ ille q; cogit a iudice tali 2
mō q; ſuſpēdetur q: hꝫ eū ꝓ ꝓuicto niſi duellū ſuſcipiat. poſſit ſuſcipe cuꝫ ſit innocens. ℟. diuerſa fuit opi. vt no. in. c. i. eo. ti. ſꝫ mihi placet q; talis coa ctus tali coactione licite ſuſcipiat ꝛ ēt in cā ciuili q̄ nō iminet ꝑbalepe riculū mortis. q: ſicut licet ſe defende re ꝛ res ſuas ꝛ alia facere q̄ de ſe nō ſunt mala. ſic pugnare q̄ alio mō nō pōt euadere. facit. c. iter feciſti. ō homi

¶ Utrū clici qui reliquias afferūt pu 3
gilibus ad pugnandum ſint irregula res ſi ſequat homicidiuꝫ. ℟. q; ſi oīno ſine ipſis erant pugnaturi nō erunt ir regulares. aſs ſic. ꝛ ſic intellige opinio

nes diuersas: & concorda secundā hāc distinctionem.

4 ¶ Quod dictū est de duello. Idem dic de iudicio aque feruētis vel ferri candentis. c. fi. de pur. vul.

Ebrietas est priuatio vsus intellectus facta ad aliqd tps ex imoderato potu vini: vl cuiuscūq; alteri⁹ rei potabilis.

1 ¶ Utr ebrietas sit peccatū mortale. ℟. vt colligo ex Alexan. in. ſcda ſcde & gl. xxv. di. ℣. als ea demum. & doc. ibidē q aut raro ptingit aut assidue. si raro sic distinguo q aut inebriās se cognoscit vini potentiā & suā complexionez dispositam ad ebrietatem: & tñ magis vult ebrietatē incurrere q̄m a potu abstinere. & sic est peccatuz mortale: Aut inebriās se nescit vini potentiā & ignorat q ex tali potu possit iebriari: vl nō aduertit: & sic est nullum peccatum vel veniale p̄m excessuz in potu & negligētiā i aduertēdo. Si p̄o assidua sit ebrietas sic est mortale pcñ nō ppter iterationē actus q̄ multiplicatio actuum venialiuz nō auget in infinitū: ſz q̄ nō pōt esse q̄ hō assidue inebrietē gn sciens & volēs ebrietatē incurrat: aut saltez non omittat diligētiā quā dz adhibere de necessitate ne inebrietē cuz habeat tps deliberatiōis rep̄mēdi motus venieles ne p̄cedāt in regnū pcti. Ille vero qui p̄ocurat vt q̄s inebrietē cōiter mortalr peccat. siue sequatur ebrietas siue nō: siue sit peccatuz mortale in eo qui inebriat siue nō: quia consentit in dānum notabile p̄oximi

2 ¶ Utr p̄opter sanitatē liceat inebriari. ℟. q̄ nō sine pcō mortali: tā in opāte quā in patiēte sciēter. vez est q̄ ℔ scñ Tho. ſcda ſcde. q. cl. cibus vel potus q̄ esset ſuperfluus sano nō erit ſuperfluus infirmo: puta q̄ datur ei causa medicine ad. p̄uocandum vomitum & sine peccato q̄n talis infirmitas id requirit sed nō vlq; ad ebrietatem.

3 ¶ Utr ebrietas excuset a pcō. ℟. q̄ excusat a tāto: ſz nō a toto. Intellige quo ad penā: ſz quo ad culpā excusat a toto q̄s fecit in ebrietate ex quo est sine vsu totali rōis. & facit quod not. xv. q. i. in. c. sane. & c. si quis insaniens. Quo ℘o ad penā. Pa. in. c. q̄: diuersitatē de ꝓcess. pbē. ſz q̄ nō ꝑputat nisi id q̄ ex culpa imediate pcedit: nō q̄ mediate. & facit q̄ no. in tex. & in glo. xxij. q. v. de occidēdis. & in. c. licet. de testi. vñ dicit q̄ ſz q̄s excōicet ꝓpter suam culpā nō tñ ꝑputat postea ei q̄ difficili non ꝓtulit infra tps debitū: nisi fuerit i mora petēde absolutiōis: q̄ culpa nō ē cā imediata: sed excōicatio q̄ est pena sic in ꝓposito ſz ſumptio pot⁹ ſupflui fuerit culpa & cā imediata ꝑuatiōis vsus rōnis nō tñ est cā imediata homicidij vel alterius q̄d facit: & iō si erit irregularis fm istā opi. Ric. tñ in. xiij. di. xv. tenet q̄ erit irregularis: & q̄ ei ꝑputantur ad penam oia q̄ sequūtur: ſz mihi placet magis opi. Pa. & ꝑo eo & tex. & glo. in. c. de cetero de homici. nisi volūtarie inebriari voluisset: vt posteq̄ nesciens occideret: q̄ sic ei ꝑputaret, ſicut tz gl. in. d. c. de cetero. etiā q̄cūq; q̄d secutū est ex eius mediate ꝓcessisset.

¶ Utr ebrietas largo mō dicta: qua 4
q̄s nō totalr ꝑuat vsu rōnis ſz bene alterat: scit tñ q̄d facit: silr sit pcñ mortale & excuset. ℟. absq; dubio nō excusat a malo q̄d ꝓpetratur ex quo scit q̄d facit: nec etiā credo talē excusari a pcō mortali q̄ scienter tñ biberet q̄ talem grauedinē incurreret: tū ꝓpter piculum ebrietatis: tū q̄ sine notabili lesione rōnis hoc fieri nō pōt. In. eo autez cui hoc accidit inaduertēter siue raro siue ēt frequenter nō credo sit mortale pcñ: q̄ nō facit a ꝓposito: & scienter: q̄ nō ita tenet talem alteratiōne vitare sicut ebrietatē q̄ ꝑuat vsu rōis totalr.

¶ Utr teneat̄ gesta p talē ebriū. ℟. q̄ 5
nō q̄n ꝑpe ē ebrius. ſz q̄n nō ē ꝓpter ebr⁹ ſz ꝓ oratus: & scit q̄d facit tūc tenēt: ſz i multis succurrat ei vt in iuramēto & cōfessiōe & filiabus ꝑ misericordiam iuris. vt. ē. dixi Blasemia.

Ecclesia sumitur multiplr. vt. lxviij. di. c. quo

rum vices.c.vij.q.i.scire debes.& ne p̄
lati vices.c.vlt.de verbo.signifi.c.cā.&
c.cum clerici.in glo.& ibi vide.

1 ¶ Ecclia vlis q̄ est collectio fideliū non
pt errare i fide seu eius articlo necz in
his q̄ ad bonos mores necessarios ad
salutē ptinēt: q; xp̄s p ea orauit vt nō
deficerent fides ei⁹.& sic itellige.xxiij.
q.i.a recta. In aliis ät bene pōt errare:
q; segtur opinionē que pt falli.& sic in
tellige.c.a nobis.c.ij.de sen.excom.

2 ¶ Ecclesia romana ibi est vbi sunt bo
ni.vt dicit glo.in.c.q̄uis.xxj.dist.& sic
patet q; tempore mortis christi remā
sit in sola virgine Maria.

3 ¶ Ecclia an dicat illa q̄ nō est ꝓsecrata
ff.pa.in fica de ꝓse.ec.vel al.q; nō p
prie.ſz Basilica.i.domus regis alie.gl.
cū ter.in.c.i.de reli.do.& facit ad statu
ta:vt delictū cōmissum in ecclia nō cō
secrata nō sit cōmissum in ecclia ſz im
proprie accipiat vnus pro altero. Item
equoce dr ecclia oratorū: ſz ꝓprie ora
torium sit locus aptus adorandū quem
quisq; in domo sua edificare poteſt.

4 ¶ Ecclia matrix. Aliqñ ē cathedralis
vt in.c.venerabili.de ꝓb.sig.aliqñ est
baptismalis seu prochialis.vt in.ca.ex
transmissa.de ꝓscrip.& in.c.ad audien
tiam.el.i.de ecclesijs edifi.no.do. Lar.
in cle.ne romani.de elec.

5 ¶ Ecclia mālis cum auctoritate dz sun
dari.ff.q; auctoritate epi diocesani.vt
in auc.de ec.ti.§.ſi qs autē.& de ꝓse.di.
i.c.nemo el.i.& hoc verū in locis non
exemptis. In exemptis vero nullus pt
edificare sine lnia sedis aplice vt in.c.
auctoritate.de ꝓbn.li.vi.& sic intellige
t.de loco ꝓ.cum.c.ſe.de conſe.di.i.

6 ¶ Utz debeat ecclia edificari sine dote
ff.q; ecclie mendicantiuz sic.alie vero
non:niſi in monasterijs q̄ hñt reddi
tus.vt no.in.c.i.de censi.& dos est mā
sus terre qui multipl'r dr. vt no.glo.in
c.fm canonicam.xxiij.q.viij.& in.d.c.
i.no. Pa.q; accipitur hic pro dote ne
cessaria pro sustentatione ministri qui
mansus dz esse liber ab omni seruitute
tpali.vt in dictis iuribus.& no. Inno.
& Jo.& Jo.an.in.d.c.i.

¶ Quis teneat ad ecclie reparationem 7
ff.Pa.in.c.i.de ec.edi.q; de iure teneat
prelatus dare ārtam ptem redditus ſi
spāles non sunt ad hoc deputati: vel ſi
ꝓsuetudo non trāstulit onus fabrice in
pplos:nec valet ꝓsuetudo in ꝓiū. vt in
c.cognouimus.xij.q.ij.& in.d.c.i.q̄ in
tellige q̄ supest aliqd detractis neces
sarijs fibialis non tenēt fm eundē pa.
in.c.de his q.de eccle.edi.& q̄ dico de
prelato intelligo de oibus bñficiatis in
ea.vt.d.c.i.& c.de his. Si vero ꝓsuetu
do transtulit onus fabrice in seculares
tenentur ipſi.ar.c.ad aplicaz. de simo.
q̄ limito niſi ecclia habundaret & ipſi
seculares in magna egestate essent.ar.
c.aurum cum similibus.xij.q.ij.

¶ A quo dz ꝓsecrari & de recōciliatio 8
ne eius. vide.§.consecratio ecclesie. de
eius immunitate.vide.j. immunitas.

¶ Utz oblationes q̄ fiunt capelle ce 9
dant ecclie prochiali infra quam ē sita
ff.pa.& do. Ānt.in.c.pastoral'.de his q̄
ſi.a pla.q; sic p locū a spāli.in.c.ad au
dientiā pmo.de eccle.edi. Insert ēt do.
Ānt.abidē.q; oblatio q̄ fit imagini pi
cte in muro alicuius prochie cedit ec
clesie prochiali.facit gl.in.l.statue.ff.de
vsufru. & Ānge.in sua disputatione q̄
incipit: In reiulgenti palatio. hoc limi
to vez q̄ſi fit intuitu ecclie prochialis
als non.de q̄.j.votum.tij.§.xxvi. Idez
do.Ānto.no.sup.ff. de parrochijs. q;
oblationes q̄ fiunt celebranti in alteri⁹
ecclia sunt rectoris illius ecclie niſi sit
epūs in ꝓpria diocesi vel archiepūs i to
ta ꝓuincia dū visitat q; tunc epūs vl ar
chiepūs cedūt q; tota diocesis censetur
parrochia.de rapto.c.i.de parro.c.sup
eo.& prouincia est parrochia archiepi
c.romana.§.ff.de censi.li.vi.

¶ Ecclia non ꝓsecrata an gaudeat eo 10
dem priuilegio quo cōsecrata.ff. Pa.
in.c.fi.de conſe.ec.vel.al.q; fic:q̄ſi au
ctoritate epi ē edificata:multa pro hoc
allegantur in glo.ibidem.

¶ Ecclie parrochialis collatio ipso fa 11
cto est nulla ſi fiat ei q̄ non attigit.xxv.

annum. Item collata ei q non est sacerdos si infra annū a tpe concessionis z adepte possessionis nō fuerit sacerdos ordinatus vacat: ⁊ alteri conferri non possit nisi completo anno transacto. de quo dic. vt. j. clericus. vij. §. v.

12 ¶ Eccle prochiali pñtatus pt admitti q̄uis nō sit in sacris: dūmō infra tps debitū possit ordinari in sacerdote. c. si is. de testi. li. vi. sed sine pñtatione instituī non pōt nisi dispensative ⁊ to. an. in. c. pterea de eta. z quali. or.

Lectio est alicuius persone idonee ad dignitatem vel fraternā societatem seruata forma canonice facta vocatio. hoc colligitur ex. c. cum in cunctis. z. c. cum eccle sia vulterana. z. c. quia propter de elec. z. c. cum olim. de arbi.

1 ¶ Ad quem pertinet electio. ꝛ. de iure cōi spectat ad collegiū. Nam q̄libet cōgregatio ⁊ sibi de iure cōi eligere prelatū: nisi q̄uetudo sit in ꝯtrium. de elec. c. i. xvj. q. vlt. ꝙgregatio. xvij. q. ij. abbatē. z. c. se. vñ ad eā spectat et si duo solū vel tres fuerint. de ele. c. i. de q̄ue. c. cū dilectus. imo vt ⁊ glo. in. c. ij. de postu. pla. inno. z Host. z cōiter doc. ms vniuersitatis pōt remanere in vno solo oībus alijs mortuis vel puatis suspēsis vel excōicatis tex. est in. l. sicut. §. sed z si vniuersitas. ff. qb cuiusl. vni. cū gl. z bar. vñ in isto casu ptās eligendi pertinet ēt ad pantiores q̄ maio: ps est inhabilis ad eligēdū: puta excōicati vl suspensi: z sic mino: pars repūtat totū collegiuz cū inhabiles nō cōprehendā tur in nūero. facit. c. illa. de elect. bona glo. i cle. q̄b circa. de elec. iste tñ solus nō posset se eligere q: notaretur ambitiosus. c. p vras. de iure patro. ptinet ēt aliq̄ ex consuetudine vel ꝓuilegio ad alios q̄ de collegio. c. cumana. de elec.

2 ¶ Utr ptās eligēdi deuolnatur ad alios de collegio: q̄ alij sunt pñādi potestate eligendi pro ea vice. ꝛ. glo. i. d. c. ij. q. ante q̄ pñuentur.

3 ¶ Quid si non vocent alij q̄ sunt puati vel inhabiles ad eligēdū. ꝛ. Pa. in d. c. ij. q. ⁊ electio z alia capitularia: ⁊ nundū sit discussum an sint pñati: q: sufficit q. postea possint conuinci.

¶ Utr cōuersi sint. de capl̄o z hēant 4 vocē in electione plati. ꝛ. Lod. de ro. i suis notādis ⁊ q̄ nō allegat. c. ex eo. de ele. li. vj. nisi antiq̄ ꝙsuetudine. hoc haberent ⁊ ino. in. c. ij. de isti. idē ⁊ fed. ofi. cvij. p tex. in. c. z si rps de iureiu. in ꝙ. vos z cōuersi quod esset frustratorium monasteriꝫ vestri.

¶ Utr electo: possit vnū vel plēs p: 5 curatores instituere ad eligendū. ꝛ. q̄ sic si ipse sit absūs z iusto impedimēto detineī: sed o3 q̄ si plēs ꝓcuratores instituit q̄ q̄libet sit insolidū aliter nō admittet: z sil ꝓcurrant postea erit ꝙditio ꝓcupantis. Si ꝙo nullus eo: ꝓcupat: tunc capl̄m admittet quē voluerit vel si maio: ps capl̄i non ꝙcordat: admittet q̄ prio: ē instituturus. Itē o3 q̄ ꝓcurato: sit de collegio z si nullus vellet esse nō posset extrahi ꝫ capl̄o nolente deputare: nec⁊ p lras votū suū exprimere. Itē tertio o3 q̄ ꝓcurato: instituto ñ eligat vnū suo noie: z alter noie ꝓcuratoris: q: nihil valeret nisi dñs spāle mandatū dedisset de alīq̄ noiando: q̄ tunc illū noie dñi z alter suo noie poterit noiare. c. si gs. de elec. li. vj.

¶ Utr illi q non sint pfessi tacite vel 6 expresse in locis regularibus sint admittendi. ꝛ. q̄ non. vt ps in. d. c. ex eo. nec illi qui p eoum regulā vel constitutiones prohibentur sicut mīores.

¶ Utr illi q non sint subdiaconi ha- 7 beant vocē in capl̄o in cathedralibus collegiatis secularibus vl regularibus ecclijs. ꝛ. q̄ non ēt si ab alijs libere cōcedat. cle. vt hi q. de eta. z ḡli. Quidaz tñ limitant quo ad illos q nolunt ordinari laici. pfessi tñ cum clicis admitti debent de iure cōi. vt in. c. messana. de elec. non laici ꝙuersi nisi vbi ⁊ constitudo q̄ admittant. vt no. glo. in verbo electionibus in. d. c. ex eo. vt in. d. cle. vt hi q: dcñ. c. ex eo excludit solūz laicos ꝙuersos. Laici vo pfessione z habitu. nullo mō ēt ex cōsuetudine possunt ha-

bere vocem d.c.meslans.

8 ¶ Quis non ꝑt eligere.ꝛu.ꝛz innocen. ⁊ Pa.in.d.c.ij.de postu.multi priuan tur ꝓte eligendi.¶ Primo excõicati matõi excõicatione.c.ꝑstitutus. de ap pel.secus de minori.de cle.excõ.mi.ca. vlt.¶ Secõo suspensi ab officio de cõ sue.c.cũ dilectus.¶ Tertio interdicti. de ele.c.cum inter.R.¶ Quarto gbus interdictũ est eligere sine supiõis lnia. de elec.c.ſi.¶ Quinto q scienter cele brauerunt in loco interdicto nisi super hoc sint ꝓmilegiati.de sen.ex.c.is qui. li.vj.¶ Sexto illi qui in ea vacatione elegerunt scienter indignũ.c.cum incũ ctis.⁊.c.inotuit.in fi.de elec. Et idez si peccauerunt in postulando.c.scriptum eo.ti.q; ꝓ ea vice sunt ꝓuati ꝓte eli gendi si fcã noiatiõe secuta fuit postu latio vel electio.Secus si nõ sit secuta: q; nõ sũt ꝓuati.c.ꝓpetuo.e.li.vj.⁊.vij. ¶ Septimo pupilli.c.ex eo.e.ti.lib.vj. ¶ Octauo laici cõuersi.¶ Nono non ꝓfessi.¶ Decimo nõ subdiaconi. de q bus dic vt.ꝑ dictũ est.¶ Undecimo:li li q per laicalẽ abusum elegerũt.e.ti.c. quisquis.¶ Duodecimo nõ eligentes infra tempus debitum.vt.j.dicam.

9 ¶ Qñ dz fieri electio.ꝛe. q in cathe dralibus vel regularibus ecclesijs infra tres menses:alr deuolui ad supiorem ꝓximũ q supio: si infra ꝓfatum ter minũ non elegerit deuolui ad aliũ su perioꝛẽ: ⁊ sic vsq; ad papã.vt in.c. ne ꝓ defectu.de elec.nisi iusto impedimẽto fuerint impediti.deinde tenent electo res ꝓitare electionẽ electo ⁊ petere cõ sensum eius infra octo dies postq; co. mode poterunt:aliogn sunt suspensi p tres annos ab oĩbus bñficijs ipsius ec clesie.c.cupientes.ℌ.cetez.li.vi.e.ti. In alijs vero ecclijs dz prouideri infra sex menses:aliter ad ꝓmũ supiorem deuolnitur.vt in.c.de multa de ꝓbend.⁊ in.c.nulla.de concel.ꝓbend.

10 ¶ Utꝛ possit fieri electio añ sepulturã predecessoris.ter.in.c.bone memorie. el.ij.eo.tit.tenet q; non.si tamen fieret valeret ſm glo.ibidem.

¶ In quo loco dz fieri electio.ꝛe.q; ꝑt 11
fieri in q̃cunq; loco honesto: maxime ſm ꝯsuetudinẽ.vt in.c.cauſis eodem: dũmõ nõ sit locus clandestinus q; ele ctiões q̃ fiunt in cameris ꝑ occulta cõ uenticula reꝓbant̃.lxxix.di.c.ij.⁊.c.ſi transitus ꝓpea electiones eꝑonum so lent fieri in ecclesijs.c.q; sicut.e.ti.

¶ Utꝛ in loco interdicto facta valeat. 12
ꝛz. Pa.in.c.i.de postu.pla.q; lz archi. in.c.in noie.xxij.di.teneat q; non va let.nũ Nug.vercel.⁊ Joan.an.⁊ cõiter doc.post eũ tenẽt q; valet ⁊ postulatio ⁊ electio:q; sunt qdaz ẽcus:⁊ ꝓbat ꝑ tex.d.c.i. Fallit hoc in electione pape. vt in.c.vbi piculũ de ele.li.vj.e.ti.

¶ Qui sunt vocandi ad electionẽ.ꝛe. 13
q; oẽs q̃ sunt ꝑsõe ad q̃s ꝓtinet eligere ⁊ ẽt absẽtes sunt vocãdi ſm q; ꝯsue tudo se hz.c.coram.e.ti.q; lz de iure ab sentes sint vocãdi.vt in.c.q; ꝓp.e.ti.nũ ꝯsuetudo.ꝑõt introducere vt non vocẽ tur:⁊ valeat electio.vt no.pa.in.d.c.co ram.⁊ in.c.cumana.eo.ti.

¶ Quõ sunt vocandi.ꝛe.q; vel verbo 14
vel scripto vel cõsueto signo campane ⁊ hmõi ſm consuetudinem.

¶ Utrũq; possit statui terminus mino: 15
triũ mensiũ in q̃ si nõ ꝯueniant licite ꝓcedat ad electionẽ.ꝛe.ſm Host.q; si due partes ꝑtes sunt ⁊ cã coartatiõis assignetur:sic ꝑõt.q; tunc ꝑõt abus sal tem vni de collegio committere vices suas c.q; ꝓp eo.ti. Si vero due partes absentes sint vel non sit cã coartatiõis sic non potest sed dz expectari vsq; cir ca finem trium mensium. Et sic intelli ge docto.⁊ concoꝛ.in.c.cum inter vni uersas.⁊.c.cum nobis.eo.ti.

¶ Utꝛ pulsata cãpana si minoꝛ pars 16
sit q̃ ꝯuenit possit fieri electio.ꝛe.pa. in c.In cauſis.eo.ti.q; in negocijs q̃ ꝑtinent expediri per ꝑtes qb̃ est regulare.iuẽ no.ꝑ glo.in.c.ij.de testi.lib.vj. sufficit vocatio ꝑ sonũ cãpane:dũmõ talis sit cãpana q; ipsi⁹ sonꝰ possit ꝯuenire ad intelligentiã existentiũ in loco. Sed in negocijs in gbus absẽtes sint vocandi nõ sufficit vocatio ꝑ sonũ cãpane:sed

abñtes debent vocari p̄ nūciū vl̄ per lras. vt in. d. c. cū inter. ⁊. c. q. pp eo. ti. ⁊ ita vī sentire Inno. in. d. c. in causis. ⁊ in. c. ij. de no. ope. nū. ℨ q; bar. i. l. oēs ppli. ff. de iusti. ⁊ in. l. ℨ q; quantūcūq; pulsetur cāpana: nūq; q̄eniāt due ptes vniuersitatis saltē non valet q; fit p̄. l. notationem. C. de decu. ⁊ in. l. nulli ff. q; cuius. vnī. ⁊. l. fi. C. de p̄e. decuri. ⁊ sic cōiter transeūt legiste. Tu tñ dicas q; opi. legistaꝫ est vera: q̄ cāpana pulsatur ab eo q; non h̄z ptātem: puta per aliquē de vniuersitate: q; minor p̄s de duobus vniuersitatis nō h̄z auctoritatem q̄uocandi vniuersitatē: vel q̄ pulsando nō intelligit p̄o vocatiōe ad tale gd pagendū. ſ ꝫ indifferenter pulsat. secus q̄ pulsatur p eū ad quez ꝑtinet aduocare: ⁊ tali mō q; oēs sciunt se vocatos. Et sic itellige ⁊ limita. l. notatio nez. ⁊ p̄dictā. l. nulli. l. aūt si p̄dicta nihil ad ꝓpositū: q; dicit q; decretū nō dz ex tabella recitari. Inteligo ibi tabella. i. tabellionē: q; istud non est delegabile: ⁊ sic non facit ad ꝓpositum. h̄z bar. exponat tabella p̄o instro pulsari. sed nō. bñ. ⁊ sic tene q; valet q̄ sunt ptes ⁊ q̄ pulsatur p eū⁹ q̄ pōt vocare. ⁊ tali mō q; intelligant se vocatos. ⁊ sic ꝑcorda dicta canonistarum. in. d. c. ij. ⁊ in. c. i. de ma. ⁊ obe. ⁊ in. d. c. in causis. Si tñ cōsuetudo esset vt mihi fieret nisi sint due partes: illaz ſrua. de ſ vide. j. statutum. ℣. xij. ⁊. xiij.

17 ¶ Quod si aliqs sit in ciuitate vel monasterio ifirmus. ℟. ſ. Do. q; scrutatores debēt ire ad eū ⁊ ingrere votuz ei⁹ sic vota p̄stitz: q; p̄ſs ē g in ortis est ff. de. pcu. l. i. iuncta. l. v. nec erit necesse ipm in collatiōe: aut aliqs q̄ sequuntur regrere: h̄ sufficit ꝑsensus i scrutinio habitus. ⁊ ꝑcor. anno. Posse ēt tal⁹ ꝑcuratorē ꝓstituere vnū de collegio cuz iusto ipedimento detineat. vt. ℣. dictum est.

18 ¶ Utz vno electoꝝ ꝓtēpto nec vocato sit irritanda electio. ℟. q; sic ſi ipse vult. pōt ēt rataz hr̄e si vult. c. sicut. c. ti.

19 ¶ Utz electo: possit renunciare vocisue. ℟. q; sic. q: glibet p̄t renunciare iuri suo. C. de pac. l. ſi. qs in cōscribendo. Si tñ acced at admittendus est in omnibus q̄ circa ipsam electionem faciendā restant. c. ecclesia vſa eodem. i. ℟.

¶ Quis dz eligi. ℟. q; melior: non sim pliciter. ſ ꝫ melior erit tali platoni. vñ Dicto. viij. q. i. ij. q; p̄ceptum: est ex oī ꝑte. g doctior: g sanctior: g etiaz in oī ꝑte eminentior: ille eligat. lxij. dist. c. metropolitano dī. optimus dz eligi. intellige p̄m iudicium ꝑscie eligentis.

¶ Utz peccet mortaliter q; nō eligit meliorē illi platoni p̄m iudicū siue ꝑscie. ℟. Den. de San. in. iij. quol. q. xxxij. dicit q; si duo bona ꝓponant vni. si cetera sint paria puta eque ꝑcepta: eque facilia: ⁊ hmōi tenet sub pcō mortali eligere melius bonū. rō q: eligēdo minus bonū continet bonū vbi h̄z rōnes ꝓfecti. s. maius. ⁊ sic p̄fertur in sua electione defectū boni ipsi bono: ex q̄ duo sequunt absurda. ¶ Primus q; statur sibi in bono illo minori finē boni: ideo q; excludit maius seu q; amplius ē in maiori: h̄ quod dicit glo. sup illud. ad phil. Non q; iaz acceperim aut perfectus sim. Nemo ingt fideliū: ⁊ si multum ꝓficerit dicat sufficit mihi. g. n. h̄ dicit exyt de via ante finem. ¶ Secūm absurdū est q; ꝓtēnendo illud bonum q; est amplius in maiori bono: cū nō sit in eo nisi rō boni: contēnit in eo bonum q: bonū: quare cuz rō boni, ꝓtēnoñ possit nisi ꝓtēnendo primū ⁊ summum bonū: q: oē bonus est aliq̄ rō primi boni: g̃ eligendo minus bonus contēnit primus bonū non solū indirectes sicut glibet alius pcō: g vellet si esset possibile summū bonus: ⁊ ēt illud delectabile. Et ppea ne delectatione amittat ꝓtēnit summū bonus. Iste ꝙ non sic: ſ absolute non vult sibi illud bonū adesse: ⁊ ita neq; bonum simplr q: bonus: sed q: hoc: ⁊ sic simplr ꝓtēnit absolute bonus simplr nolens in bono ꝓficere q; est a bono deficere p̄m Ber. ⁊ p̄m glo. ad phil. iij. Ad ea ꝙ q̄ sunt pora extēdens dicit ad futura merita a gbus si cessarent q̄deret ⁊ preterita. Se

tus si ex carnali affectiõe: q; talis affectio mutat rõnem ꝓfectus: qm̃ iste qui ꝓfert minus bonũ sine affectione: non ꝓtenit nisi bonũ q; bonũ: qđ non vult & ita directe & ex malitia. Ille vo q ex affectione ꝓfert nõ ꝓtenit bonuꝫ q; bonũ: q; bñ vellet hꝫ maius bonum: tñ pp affectionẽ ꝓfert minus bonum & ꝓtenit indirecte maius bonũ. & sic fm exigentiã illius affectionis & libidinis i ea poterit esse ꝓfectus venialis. hec ille. Ex hoc ꝑ collige q; q eque facilr ꝑt eligere meliorẽ ad illã ꝓlationem seu offiñ: si solũmõ: nõ non eligit meliorẽ q; nõ vult q; peccat mortalr in q̃cũq; electione. Si vo iõ non eligit meliorẽ fm iudiciũ sue ꝓscie ex aliq affectione: puta q; ẽ sibi inimicus ille melior: vel q; minus idoneus est sibi benivolus & hmõi: tunc distinguẽdum ẽ an electio sit de maiori dignitate: puta papatu: epatu. & idẽ de oibus curaꝫ aiaꝝ hñtibus: & sic peccat mortalr. ar. c. nihil. de elec. Si vo sit de aliis electionib⁹ erit ꝑctũ veniale: dũmõ sit dignus hoc est nõ hẽat aliq canonicũ ipedimentuꝫ. his vꝫ ꝑcordare. vi. quol. q. vi. lꝫ obscure: q; ibi dictis opꝫ addere q̃ dicit ꝺ ac ceptione ꝓlonaꝝ. nec ob. qđ ꝺ in c. cũ olim. c. cũ dilecti. & c. cũ inter canonicos. & ibi glo. e. ti. q; sufficit sit dignus q; ꝛ. Tho. vbi. s. q; ista intelligũtur q̃ ad ꝛoꝝ ꝓtentiosiꝫ in q̃ non reꝓbatur electio dummõ sit dignus. Si ãt eligit indignũ in ecclesiasticis: sic est mortale. In tpalibus vo nõ credo mortale nisi in maioribus dignitatib⁹: puta dñio: in aliis ãt officijs nõ: nisi sit talis q̃ eligitur q; ex eius electiõe sit securuꝫ aliquod notabile dãnum in illis qbus hꝫ exercere tale officiũ: vt q; tabellio q ne scit dictare instra: vel iudex q nescit dare sententiam & huiusmodi.

22 ¶ Utr eligẽtes incognitũ saluent cõsciam. ꝛ. Pa. in. c. bone memorie el. ij. de postu. pla. q; nõ ꝓ tex. ibidez q vult vt plenam habeant notitiam. & limito hoc vel per se vel per eos cum quibus conuersatus est. c. scriptum est eodem.

¶ Que sunt canonica ipedimẽta. ꝛ. reducunt ad. viij. ¶ Primuꝫ si est malus & male vite. vñ Bionysi. in epla ad demophilũ monachũ. Qui nõ est gre illuminatus non ẽ iste sacerdos: ꝫ inimicus dolosus: delusor: sui ipsius & lupus ꝫ dñicuꝫ ꝑplm pelle omina armatus. hec ille. Et ex hoc dic̃ Tho. vbi. s. q; exis in ꝓcõ mortali ẽ indignus ad ꝓlaturam ecclesiasticam & offiñ spuale exeq̃ndum. ¶ Secm si est excõicatus maiori excõicatione. c. cõstitut⁹. el. i. de ap. ¶ Tertiuꝫ si est excõicatus minori excõicatione. c. fi. de cle. excõmu. mini. ¶ Quartũ si est suspẽsus vel interdict⁹ aut interdictũ nõ seruauit. c. i. de postu. ꝓla. c. cũ dilectus. de ꝓsue. ¶ Quintũ si nõ est ltrme natus etatis debite & litterature quenietis. vt in. c. cũ in cũctis e. ti. vel hꝫ aliq de aliis impedimẽtis circa ordinandũ. de qbus vide. j. ordo in. ¶ Sextũ si semel ꝑ vitium ꝓsone fuit reꝓbatus. c. super eo. ti. Secus si cassata fuit electio ꝑ vitiosum ꝓcessum. c. innotuit. e. ti. ¶ Septimũ si est eps q; non põt eligi ad aliam dignitatem: sed ꝺ postulari. c. fi. de post. ꝓl. ¶ Octauo in alia religione non ꝑt eligi expresse nõ professus in ea. c. nullus e. ti. li. vj. & cle. cum rõni. eo. ti. in epm tñ põt eligi nouitius. ꝺ. c. nullus.

¶ Utr electio de tali hñte aliq ꝓ- 24
dictoꝝ ipedimentoꝝ fit nulla ipso ure ꝛ. q; sic excepto i hñte ꝑmũ ipedimẽtũ & tertiũ q; ẽ cassanda. vt ꝓ. i. ꝺ. c. fi. de cle. ex. mi. & electores sũt ꝑuati ipa vice electiõe & suspẽsi triẽnio ab ecclesiasticis bñficijs ipo fcõ. vt in. ꝺ. c. cũ. in cũctis.

¶ Quõ ꝺ fieri electio ꝛ. q; tres sunt 25
forme a iure nobis tradite. vt in. ꝺ. c. q; ꝑp. e. ti. & ideo electio q̃ non fit ꝫ vnaꝫ ipsarum est nulla ipso iure. vt ibidem.

¶ Prima ꝺ forma scrutinij in q̃ regnũt ista de necessitate: aliter esset nulla electio. ¶ Primũ q; oẽs q debent esse & volunt ꝓgregẽ ꝑsonaliter sil'. ¶ Secundum q; ab ipsis assumantur tres de collegio: & deputent ad ꝑanda vota oiũ de collegio: & non sint nec plu-

res nec pauciores sim cōes opi. Posset tñ teneri opi. Vincen. z Dacre. in. d. c. q: pp. qñ in collegio essent pauci q sufficerent duo: z qñ nō eēnt nisi duo sufficeret vnus vocatis testibus sim ino. z placet Pan. in. d. c. q: pp. tenent ēt aliqui q si pdicti tres non essent de collegio eligentiū non eēt invalida electio: ſz cōes opi. ſz q oz sint de collegio: alter sit nulla: z conuenit magis littere. ¶ Tertiū q isti tres exgrant vota singulor in secreto. s. ab alijs de collegio: q: bñ possent esse alij testes q non sint de collegio dūmō non sint tales q possent timores incurrere eligentibus: q: tūc possent reuocari sicut z scrutatores si tales essent vel aliqs ipsor: z esset in ista cā appellandi ſz Pa. in. d. c. q: pp. ¶ Quartū q ista inquisitio fiat sigillatiz ñ bini vel trini sūr vocādi. ¶ Quintū q vota oium exgrant: q: si vnus cō tenereť nō valeret. ¶ Sextū q scribāt vel p seipsos vel p tabelliones vota oium. ¶ Septimū q mox postq̄ fuerit in scriptis redacta vota oium publicetur in cōi. ibi dicit gl. mox. s. in ptinēti nullo actu ptrario itermisso post vota scrutata z scripta z vno ptextu. ¶ Octauuz q facta publicatiōe fiat collatio nūeri ad numez meriti z zeli ad meritum z zelū. ¶ Nonuz q fcā collatione fiat electio p vnuz de capło noie capli: z p vba singularis nūeri. vt in. c. sicut e. ti. li. vj. dicat sic. Ego. N. noie meo z oiuz vrm q mecuz in ipm ꝓsensistis eligo. N. in epm ꝛc. vel si ipse eligens nō ꝓsentit dicat noie oiuz vrm q i ipz ꝛc. ¶ Decimuz q electio fiat de eo in quē maior z sanior ps totius capli ꝓsentit. z sanior ps ꝓsumit sp maior pars. c. dudū. e. ti. z in. c. eccliā vra. eo. ti. dicit. vbi maior est numerus: zelus maior p̄sumit. ¶ Undecimus q dicta electio soleniter z publice denunciet. ¶ Duodecimus q seruet oium ꝓdictor suc cessiue sicut enumerauit. Alr si ꝓposteretur nihil valet. Addunt aliqui multa alia q̄ dicunt esse de substātia huius formę: ſz cōiter nō tenet nisi de supradic.

Ex qbus ꝑz q difficilis ē ista forma in q̄ multi ēt docti deficiūt ignorātes ꝑactica. vt dicit glo. in. c. cuz expediat lib. vj. e. ti. Dico ēt q est periculosa religiosis z illis q vitāt sil: q: cū intelligūt aliqs nō dedisse voces mō quo voluissent cōcipiunt alig passiones: z sepissime eligentes aliq̄ humano respectu non eligūt sm iudiciū ꝓscie. Uū tex. in. c. vbi periculū in. §. ceterū de elec. li. vj. dicit cū arbitriū vel inordinatus captus affectus vel ad certū aliqd obligationis cui⁹z necessitas adiicit cessat electio dū libertas adimitur eligendi. hec ibi. Et propterea est alia forma securior z expeditior que sequitur.

¶ Secūda forma dē forma cōpromissi vt. d. c. q: pp. s. cōmittendo aliqbus viris idoneis ptātem eligendi. Ita ät cōmissio siue vtrūd cōpromissuz pōt fieri dupl'r. ¶ Primo limitate. s. vt cōpromissarij teneant eligere illū in quē maior ps totius capli scrutatis votis oiuz de capło sigillatim z secrete ab ipis cōsenserit. z ista est forma de qua in. c. cū dilecti. e. ti. z in. c. cū expediat. eo. ti. lib. vj. z ista est melior: oibus formis: q: electores non abdicāt a se ptātem noiatis. Et ad istā formaz non regitur de necessitate nisi primo de cōpromittentes sint sil' ꝓgregati: z oēs qui debēt z volūt interesse. ¶ Scōm q cōpromittant in vnū vel duos tres: aut quot volunt siue sint de collegio vel non dūmō sint clici nō laici. c. ꝓtingit de arbi. ¶ Tertiū q cōpromissarius vel cōpromissarij scrutent vota singulor secrete z sigillatim. ¶ Quartū q eligat illum in quē maior pars totius capli ꝓsentit dicēdo. Ego. N. cōpromissarius de cōsensu z volūtate cōpromissariorz meorū si hz alios ſtute cōpromissi in nos facti eligo in epm. N. in quē maior ps totius capli ꝓsensit. Et si in prima scrutatione non consensit maior ps totius capli replicare dz tam in ista quam in prima forma scrutiniz donec ꝓsentiant in aliquē. c. cum terra. e. Et si dubitaret aliqs de fraude cōpromissarij possent

eligentes qlibet ipsoz sigillatim facere fieri tres vel duas cedulas in quarū qualibet esset scriptū nomē alicuius q est in opinōe eligēdi: z ipsis acceptis a cōpromissario ponat vnā de pdictis cedulis in qua sit scriptū nomen illius quē vult noiare in aliq̄ scatula q̄ sit cora cōpromissario qbus a qlibet sic positis tūc cōpromissarius cora oibus extrahat oēs dictas cedulas z postea eligat illū in quē maior ps totius capituli ꝑsentit: z sic cōpromissarius nō poterit scire qs dedit vocē isti vel illi nec fraudē facere. Et ad seruandā istā formā sicut z primū sufficit q̄ maior ps totius capituli ꝑsentiat ꝑz lapū quē legit Be. in. d. c. cū expediat. q: nulli sit piu diciū cū qlibet noiet quē vult. sit scdo cōpromissus simplr. s. vt cōpromissarij eligāt quē volūt z isto mō nō ꝓt fieri nisi oēs ꝑsentiāt: als vno ꝓdicēte nō valeret q̄ si oēs ꝑsentiūt nō regrit nisi vt eligāt sic. Ego. N. cōpromissari⁹ de ꝑsensu cōpromissarioz meoz virtute cōpromissi in nos facti eligo in epm. N. z si pdicti nō elegerit vl maior ps ipsoz elegerit idignū sciēter electio de quo ad capl̄z qs eos cōpromisit.

288 Tertia forma dr forma cōis ispirationis. ad istā formā regrit ꝓio q̄ oēs quenāt in vnaz ꝑsonā: q: si vnus non quenīret nō esset ꝑ ispirationem. q̄ q̄ fuerit facta sine vitio simonie vel alicuius tractatus spālis in quo noiet certa ꝑsona. ꝛz tractatus generalis ꝑ bono plato i genere bñ ꝓcedit ſm Jo. an. ſz nō spālis: q: sic eēt ꝓsuasio ñ ispiratio.

29 Utz supadicte forme sint seruāde in oi electōe. ꝛ. Pa. in. d. c. q: ꝓpter q̄ nō: ſz solū hſit locū in electionibus epoz z alioz platoz ecclīaz collegiataz q hſit gñale iurisdictionē qs ꝑz p c. ne ꝑ defectu eo. vbi platos appellat cathedralitū z regularitū ecclīaz i electōibus aūt alioz bñficiatoz a supdicti sufficitit singulares ꝑsensus illoz de capl̄o dūmō ꝓsentē in. c. nec est necesse seruare aliquā istaz: ſz electus sim pliciter a maiori ꝑte z sanioꝛ habebit

ius. vt in glo. c. si cui. eo. li. vi.

Utz electus teneat ꝑsentire. ꝛ. ge. i 30 c. si electio. e. li. vi. refert archi. dicentē q̄ sic alias peccat mortaliter. si putat se dignū ad platurā z illaz sibi oblatā nō acceptat. vitj. q. i. in scripturis. qō credit vep Jo. an. q̄ nō é eque idoneus ꝑ quez illi ecclie possit consuli. ego vo dico cū Rica. i. tij. quol. q. xxi. q̄ i trib⁹ casibus tenetur cōsentire sub pena mortalis peccati. Primo qñ a superiore ꝑ obiam cogeretur de renū. c. nisi cū pdē. Scdo qñ ſm iudicium sue ꝑscie vī sibi verisilr q̄ nō é q velit z possit saluē aiaz ꝓcurare quaz ipse posset z ex hoc videt ꝓbabiliter ecclie imminere notabile dispēdiū z pculū ni si assentiat. d. c. i scripturis z. c. olim eadē cā. vj. q. Fallit ꝛ in religioso q si cōsentiret electioni de se facte extra suuz monasteriū sine licētia sui ſuꝑioris petita z obtēta ipo iur electio eēt nulla: quā lniaz sol⁹ plat⁹ ſiñ ꝑsensu capituli sui ꝓt dar. c. si religiosus ꝺ elect. li. vi.

Silr fallit i pdicatoꝛib⁹ minoꝛib⁹ z alijs mēdicātib⁹ q̄ ēt de licētia suoꝝ platoꝝ electōi postulatōi pmotioni seu vocationi extra administrationez sui oꝛdinis in diocesia celebrate consenti re nō possunt aliter é irritū z inane. c. quozūdā. e. li. vi. Tertio peccat mortaliter qñ ꝑ viā illicitā refugit puta abscindēdo se nisi ex spāli illicitu ſpūs sācti. Si aūt nō cogit ꝑ obiam: nec imminet ꝓbabile periculū ecclesie si refugit ꝓpter pigritiā per viā licitā peccat venialiter. Si vero per humilitatez reputās se indignum. sic meretur.

Infra quod tps tenetur ꝑsentire ele 31 ctus. ꝛ. j. mēses a die pmotōis electionis aliter est nulla ipso iure nisi superioꝛis regrat assensus. c. ꝛz sit de elec. li. vi. Quid si electo tenuit de iure naturali puta q: itertenuit ꝑsensus eligentiū ſz si tenuit ꝺ iure q: obmissa fuerūt ſſ stantialia iuris. ꝛ. ſm inno. qué sequuntur cōiter doc. in. c. qō sicut de elec. q̄ electus si est confirmatus est verus ꝓlatus z nō tenet resignare.

Lemosina fm sctm Bo. in.iiij.dist.xv. pte scda articulo.i.q.iij. accipitur cõissime ꝺz ꝙ ꝓhendit oẽ opus misiricordie ipensum siue ꝓmo siue si bituꝛta illud ecclesiasticꝰ.xxx.miserere aie tue.cõiter fm ꝙ iportat oẽ pietatis opus ipensꝰ ꝓmo corꝑale siue spiritale.ꝓprie ꝯo fm ꝙ iportat opus pietatis ipensum ꝓmo ad relenãꝺaz indigentiã corꝑalem. ⁊ ꝺr ab eleo qꝺ est ꝓbꝰ grecꝰ qꝺ ideꝫ est ꝙ miseꝛeoꝛ cuius iperatiuus est eleyson.i.miserere a quo eleos.i.misiricordia.⁊ ideo ꝺz di ci eleymosina non elea vel elia.

1 ¶ Utꝛ elemosyna cadat sub ꝓcepto ſ.fm Rica.in.iiij.dist.xv.ar.ij.q.ij.ꝙ sic sub ꝓcepto legis nãe.ꝓme to.iij. g hũerit subſtantiã huius mundi ⁊ viꝺerit fratꝛẽ suuꝫ necessitatẽ hꝫe:⁊ clauſerit viscera sua ab eo quõ charitas ꝺei manet i eo.⁊ legis ꝺiuine Bath.xxv. Eſurui ⁊ nõ ꝺeꝺistis mihi manducare ⁊ legis canonice.lxxxvj.ꝺi.non satis ⁊.vij.q.i.oꝝ.ſ qꝫ ꝓceptũ est affirmatiuum non obligat nisi ꝓ loco ⁊ tꝑe. Et ideo ꝑsideranꝺa ẽ facultas hũtis ⁊ inopia indigentis. Si.n.hõ ꝺz aliqꝺ qꝺ non sit necessariũ sustentationi siue nãe:nec illoꝝ ꝙbus tenetur ꝓuꝺere: si cut sunt vxoꝛ filij seruꝝ.ancille. pater et hmõi.⁊ sit tanta necessitas ꝙ imineãt signa ꝓbabilia extreme necessitatis in pauꝑe tũc tenet ꝺe ꝓcepto. Si vo ꝺz aliqꝺ supfluum nõ solũ sustentationi nãe:sed ẽt ꝙenientie sui statꝰ tenetur ꝺe illo facere elemosynaꝫ ẽt si non inueniꝛenẽ tales ꝙ essent necessitate ꝑstita. Et si plures occurrerent ꝙbus oibus non posset subuenire tenet ceteris paribus illi ꝙ magis indiget. Si vero non ꝺz vltra ꝙenientiã sui statꝰ nec est ꝙ sit in extrema necessitate nõ tenet ꝺe precepto ꝑcoꝛ. Tho.xxv.q.xxxij.

2 ¶ Quis ꝺz ꝓponi in elemosyna.ſ.ꝙ ipsemet ꝺeinꝺe sui.ꝺeinꝺe noti. ꝺemũ boni.ꝺeinꝺe extranei ꝺe ꝗ vide ter.pul chꝝ in.c.non satis lxxxvj.ꝺi.⁊ ter.cũ glo.in.c.gescamus.xlv.di. q̃ gꝺez iura itelligẽ ceteris ꝙbus vt ꝺictũ ẽ.qꝫ posset eẽ extraneus in tã arta necessitate ꝙ ꝺeberet ꝓponi noto ⁊ ꝓuncto g nõ est i tali ꝗ ꝑ malus ꝺz ꝓponi cuicũq; bono i eꝗli necessitate ꝓp ꝓceptũ ꝺei.

¶ Utꝛ ꝺeputatus executoꝛ aꝺ ꝺistribuen ꝺum certa bona pauꝑibus possit ꝺi stribuere inter suos consanguineos.ſ. Pa.in.c.i.ꝺe coha.cle.⁊ mulie. ꝙ sic. nã clericus põt in pauperes ꝙsanguineos ꝺe rebus ecclie ꝺare qui est ꝺistributoꝛ.vt in ꝺ.c.i.⁊.xvj.q.i.c.fi.sic ⁊ ꝑcla tus.ar.in.l.ſi mandauero.ℌ.ſi tibi centum.ff.mandati. Sibi aute non potest ꝺistribuere.vt in.ꝺ.ℌ.ſi tibi centum.

¶ Utꝛ ei q põt laboꝛare sit ꝺanꝺa elemosyna.ſ. ꝙ nõ.ar.ℌ.i.lxxxj.ꝺi.ij.c. eps.ꝙ vez intellige qñ ꝑ laboꝛem sibi põt ꝓuiꝺere:⁊ sic limita.l.vnicaz.C. ꝺe mendi.vali ꝺe quo.ℌ colonus. 4

¶ Utꝛ sit ꝺãꝺa pctõnꝫ.ſ.ꝙ sic.vt i ꝺ.c.quiescamus.⁊.i.q.ij.cℌ pio nisi ꝓp securitatẽ cibi negligeret iustitiã.qꝫ tũc subtrahenꝺus est.v.q.v.non oꝝ. 5

¶ Quis põt facere elemosynam.ſ.ꝙ glibet qui põt ꝺoñare.ꝺe ꝙbus ꝺictus est.ℌ.ꝺonatio ꝓmo.⁊ ẽt qui aliqꝺ non põt ꝺonare sicut monaci filij ⁊ hmõi g sunt in ꝑte alteꝛius vt seruꝝ.g in ꝗ tuoꝛ casibus põt facere elemosynas ꝓmus existẽti in magna necessitate põt facere elemosynam qñ non est tꝫs vt possint hꝫe recuꝛsum aꝺ supꝛiozem. vt no.Pa.in.c.ſi quis ꝺe furtis ⁊ no.gl. in.c.non ꝺicatis.xj.q.i. ¶ Secõus qñ ꝓꝺicti ꝺe lnia suoꝝm superioꝝ pereꝛgrinantuꝛ vel sunt in scholis qꝫ põt facere elemosynas quas alij honeste peꝛegrini ⁊ scholares cõiter faciunt.ar.l. vlt.C.aꝺ macedo.⁊.l.ſi lõgius.ff. ꝺe iuꝺi.⁊.l.ij.ff.ꝺe iuſ.oium iuꝺi.⁊.c.ꝓtereꝛea ꝺe officio ꝺele.facit gl in cle.ij.ℌ. pe.ꝺe vita ⁊ ho.cle. ¶ Tertius quãꝺo viꝺent aliquem in extrema necessitate ẽt contra superioꝝm prohibitionem possunt ei elemosynam ꝺare. quia tũc omnia sunt communia iure ꝺiuino.immo tenentuꝛ fm Ricaꝛ.vbi.ℌ.q.vj.⁊ glo.xij.q.i.in.c.non ꝺicatis.

¶ Quartus pñt de volūtate expressa vl pñsumpta viputa qz hñt administrationem a suis superioribus cōmissam. ar.ff.de dona.l.filiusfamilias.§.i.

7 ¶ Quid de vxore nunqd pōt.xz. q9 si hz bona parafrenalia nulli dubiū ē q9 pōt qz sua sunt.de quibus dic: vt.j. parafrenalia. Si vo nihil hz preter dotem nō pōt facere elemosynā.xxxiij.q.v.q9 dō.nisi.in viij. casibus: primus: secūdus: tertius: et quartus: sunt de quibus.ē.in pcedenti dict.q9 filij possint.

¶ Quintus si ꝙsuetudo loci ita hz q9 vxores de pane et vino et hmōi faciāt elemosynas qz ꝙsuetudo dat tacitā dispensationē. et hz viri aliqñ ꝓhibeant dz sibi formare sciaz ꝑm rodo. et Ja. de lau. in sūma q9 tō faciūt ne nimis dēt hz tēperate. ¶ Sextus qñ vtiliter gerit negociū viri: puta q9 videt viz crudelem et sceleratū. et vt deus suspēdat tra vel eoz illuminet dat moderatas elemosynas occulte. ꝑm Rodo. Nam pp elemosynas deus suspēdit flagella. vt.xvi.q.i. reuertimini. et tō bene facit mulier dando elemosynas occulte sine scādalo viri vt deus cū adiuuet. Facit.l. solutō ff.de neg.ge.cū fi. et melius exēplū abigail primi Re.xxv. que liberauit viz a morte pp panes datos dauid ꝙ voluntatem viri sui. ¶ Septimus si vir assignauit sibi certum qd pro victu et ipsa abstinet vt inde elemosynam faciat q9 suuz vī. ¶ Octauꝰ si mulier ē lucrosa. puta q9 exhibita gubernatiōe domus et familie lucratur ex operibus suis. nec intelligo deducendas expensas victus q9 vir tenetur eam alimentare propter dotē. vt dictum est. ē. Bos et etiam pro pter obsega ab vxore exhibita. de hoc tamen vide. j. Uxo. §. ij. et q9 possit de lucro facere elemosynam tenet sanctus Tho. et Ric. ibi. dist. xv. et cōiter sunt iste sequunt hoc cū theologis vt Ja. de lau. in summa. Distingue tamē sic q9 aut lucrum est necessariū sustentatiōi sue et viri: et sic nō pōt facere elemosynam. qz magis tenetur sibi et viro ꝙ alteri. Si vero lucrum superhabundat sic potest et idez dic de parafrenalibus vide. j. Uxo. §. ij.

¶ De qbus debet vl potest fieri elemo § syna. xz. vt colligitur ex cānistis. i. q. i. c. nō est putāda. xxiij. q. v. et p theologos in. iij. di. xv. q9 pōt fieri ō omnre que est ꝓpria ipsius dantis et que nō est obligata restitutioni alteri certe persone sine licite sit acquisita sive turpiter. Quando autē sit restitutiōi obligata. vide. j. Restitutio. et vsura et in multis aljs ti. Tūnta etiam in rebus ppriis ꝑm Rica. vbi. ē. q. v. dūmodo nō sint necessaria ad sustentationē nature sue et inoz qz ordine caritatis magis dz se diligere ꝙ alium nisi esset talis ꝑsona de cuius morte imineret nota bile nocumentuz reipublice. et ꝓfectui aiaz: quia tūc esset ꝓfectionis nō necessitatis de tali dare elemosynaz.

¶ Quot sint genera elemosynaz xz. § 9
tria vt dicitur in. c. tria. xlv. di. ¶ Primū corporale. et hoc ꝓsistit in. opibus misericordie corporalis q̄ sunt pascere esurientē potare sitientē. vestire nudū hospitē recolligere infirmū visitare redimere captiuū. mortuū sepelir. vñ versus visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. ꝙdo. ¶ Secundū. et tertiuz genus est spirituale. s. remittere iniuriā. et corrigere delinquentē. vt in. d. c. tria. Addunt alia quīq. s. ꝓsulere dubitantes ꝙsolari tristem. suppportare onerosum docere ignorantes orare ꝓ oībus de gbus. j. Misericordia. § . i. Et que sint digniores. vide Ri. vbi. ē. q. iij. et. j. Satisfactio. § . ix.

¶ Aduerte q9 dare elemosynā intētio ne subleuādi necessitatē ꝓximi ē opus misericordie: sed dare intentione recōpensandi ꝑ debito diuine offense. sic est opus iusticie. et sic est satisfactoria ꝓ pte et pertinet ad meritū dimissionis pene. sed primo mō ptinet ad meritus vite ꝑm Jaco. de lau. in summa.

¶ Utz pauperibus ꝙpetat alīq actio ꝙ 11
dimites vt eis subueniāt. xz. Pa. in. c. si qs de fur. q9 nō. hz bene possimt ꝓplorari offīa iudicis seu superioris vt eos co-

gat ꝛ eccleſia pōt eos cogere. vt no gl. in.c. ſicut hi. xlvij. di. ꝛ ar. in. c. nullus laicus. de iur. patro. q̄s limita vez q̄ſi ſunt in tali neceſſitate ꝛ dimittes in tali habūdantia ꝙ tenentur eis facere elemoſynā ꝙ precepto alias non.

12 ¶ Utrum quis poſſit iurari vt faciat elemoſynā. ſz. q. nō. q2 nō ſunt faciēda mala vt veniāt bōa. xiij. q. v. fere.

Mancipatio eſt, relatio poteſtatis cōꝫ iudice ꝙpetē te volūtate pſis ꝛ volūtate filij ꝙcurrēte ꝛ in vtriuſq; pſtia, dicta ex eo q̄ ex manū. i. ptāte pſis ponit filius elicitur hoc ex. l. nō nuda. C. de eman. li. ꝛ q̄s ibi no. ꝛ inſtitu. quibus modis ius patio. ſol. §. preterea.

1 ¶ Quis poteſt emancipari. ſz. infans de ſpeciali licentia principis.

2 ¶ Utr̄ teneat pr̄ emancipare filiū. ſz. nō regulariter q2 pſia ptās inextimabilis ē. ff. de le. i l. filiuſſami. §. vt q̄ here dē. Siſr nec filius pōt ꝙpelli vt emāci pet a pre. ꝛ. nuita niſi ex cā. fm bar. in l. q̄dā cū filiū. ff. de ꝓb. ob. lz alit dicat gl. inſti. q mo. ius pa. po. ſol. §. fi. naz in his q̄ ſunt volūtarie iuriſdictōis nō pt q̄d fieri altero inuito. vt in auc. q̄bus mo. nā. effi. ſui. §. fi ꝓo. Fallit hoc ꝓmo ſi pr̄ male afficit filiū ꝓberibus ꝙ pietatē. Itez ſi ꝙpellit eū peccare i corpus ſuū. Itē ſi filius ē, arrogatus ipubes ꝛ pubes factus ꝓbat nō ſibi expedit eſſe arrogatū. Itē ſi pr̄ agnouit ſibi relictū legatū vt emāciparet filiū: q2 in iſtis caſibus tenet pater eū emācipare. vt no. azo. in ſumma. C. de emancipa. li.

3 ¶ Utr̄ datū a pre filio ꝓ premio emācipatōis fm ꝙnetum dinez. vt. l. vt liberis. C. de col. bo. ſit cōicandū cum aliis fratribus ſz. q. ſic lz cū alijs nō ꝓputabitur in legitima niſi pr̄ hoc dicat expreſſe vt l. ſi q̄ſi. C. de inofficio. te.

Mphiteoſis dr̄ ab em. i. ꝛ fitos. i. fides ꝛ theſis. i poſitio: q2 res fidei accipientis ꝙmittit. vl dr̄ meliorātōis Ꝛcius ſiue datio ad libellū ꝛ eſt medius Ꝛcius. inter locationez ꝛ venditionem de quo vide glo. in. c. potuit de locato. Uū emphiteoticarius: vl emphiteota eſt q̄ accipit res immobiles ꝓpetuo ꝛ hr̄ditario iure colendā. vl meliorandā: vl ad tps. puta ſcōaz vl tertiaz generatiōez. vt in aut. nō alie. §. enphiteoſim. Et q̄uo mō ꝛbitur no. in. l. i. C. de iure emphi.

1 ¶ Utr̄ Ꝛcius emphiteoticus differat a Ꝛcio cēſuali. ſz. q. ſic q2 ꝙ Ꝛcū emphiteoticū trāſit ſolū vtile dūmodo. vt. in. l. §. g in ꝓpetuū. ff. ſi ager vect. Sed ꝙ cenſuales trāſferi nō ſolū vtile ſz etiā directū ꝛ ſit q̄ dr̄. ꝙcedo tibi talez rez ꝛ trāſſero in te ꝙgd iuris hēo in ea ꝛ ſolui annuati certus ſenſus. tex. eſt ſingularis in. c. oſtitutus. ūcta gl. de reli. do. ꝛ etiā ſi dicat ꝙcedo tibi talē rez in emphiteoſiz ꝓpetuā trāſferēdo in te ꝙgd iuris hēo in illa ꝓ certa anna pēſione erit Ꝛcius cēſualis caſus ē ſingularis in. d. c. oſtitutus ꝛ illaz ꝛba i ēphiteoſiz ꝓpoꝛtanē vt i. l. ſi vno i ꝓncipio. ff. locati. ꝛ i iſto. Ꝛcius nō hz locū pena. c. potuit de locato. ꝛ l ij C. de iure ēphi.

2 ¶ Utr̄ accipiēs emphiteoſim vſq; ad tertiā generationē: nec dicit inclusiue: vel alia ꝙpellētia li. vſq; intelligat exclusiue. ſz. q. ſi vſq; ponitur a lege ſup gradū ſic ſtat iclusiue. vt inſti. de ſucceſſiōnū §. fi. no. C. vñ legitimi. l. certū ꝛ in. c. nō dz de ꝙlan. ꝛ alīs. Sed ſi ponit ab hoie in Ꝛcū obligatorio tunc ponit exclusiue. l. veteribus. ff. de pactis. Sed q̄dam intelligūt hoc in eo q̄ augeret obligationē: lz i caſu nō nō auget ſi facit eā trāſmiſſibilē: ꝛ ideo includit fm Calde. ꝛ placet. bal. vñ in. l. meminiſſe ff. de oſſi. ꝓconſul. dicit in re eccle ſi dicat vſq; ad tertiā generationē ſtabit in cluſiue ſi vero vſq; ad quartam ſtabit excluſiue. q2 vltra tertiam generationē non poteſt fieri inueſtitura vt in. d. §. emphiteoſim. ſed de hoc vide ange. de are. inſti. de loca. §. adeo autē.

¶ Sed nūqd ſtipes ꝙputabit. ſz. q. nō 3 q2 accipiēs nō eſt generatio ſui ipſius ꝛ in gradibus ſtipes nō ꝙputat in na-

mero.ff.de gradibus.l. iuris con sulti⁹ sicut vnus nō est numerus: ſz ꝓncipiuz numeri bar. tenet ꝙ ꝙputat nisi dicat sic usq; in ipsius tertiā generationem.

4 ¶ Utz emphiteosis que sit de generatione in generationez assimilet inuestiture feudali. ſz. ꝙ sic. vt no. bar. in. l. si mihi ꝛ titio. ff. de vb. obli. ꝛ tex. cum Bal. in. c. i. de uassallo decrepite etatis.

5 ¶ Utz ius emphiteoticuz transeat ad extraneos heredes. ſz. ꝙ fuerunt opiniones sed mihi placet opinio Jo. de imo. in. c. fi. de locato dicentis ꝙ sic ēt in re ecclesiastica dūmodo sit data cuz illa solennitate. c. i. de re. ec. nō alie. lib. vi. ꝛ. c. fine exceptione. xvj. q. vj. de qua uide. s. Alienatio. ℌ. vj. vij. ꝛ. liij.

6 ¶ Utz pf q accepit emphiteosim ꝓ se ꝛ suis filijs possit illā pallegare uni filioz. ſz. bal. in. c. i. in tl. an agnatus in vi. col. tz ꝙ sic emphiteosim: tz nō seu dum: ꝛ multi alij Ang. vo ꝓ silio. xvij. tz ꝙ nō: ꝙ ius est questum filijs nisi alteri filioz tantūdē de alijs bonis pre legasset. allegat. l. i. ℌ. assignare. ff. de aſ si. liber. tricta. l. si cū dotē. ℌ. si pf. ff. solu. ma. vbi pf pōt diminuere ius filie ex prima pmissiōe qua. s. dotem dedit marito ꝛ postea exigit inscia filia dum mō tantūdem eidem relinquat ꝗtum diminuit ꝛ sic ꝙ corda dicta doctoruz.

7 ¶ Utz uenīat filie qñ accepit ꝓ se ꝛ suis filijs ſz. fm io. de imo. in. c. fin. de locato. ꝙ nō ꝓ singulare dictum Archi. in. c. si quis suadēte. xvij. q. iij. ubi uokuit ꝙ in materia contractuū masculinum nō ꝙciplat femininum per. l. ueteribus. ff. de pac. hoc idem tz Bal. de iuz. qui fuit doctor archi. in legibus ꝛ Ray. de soli. in l. tres fratres. ff. de pac. ꝛ Jo. de ro. ꝙsilio. xxxiij.

8 ¶ Utruz emphiteota possit dimittere rē emphiteoticā ꝛ se liberare qñ ꝙ mult. ſz. ꝛ aliqui distinxerūt an sit obligatus rōne rei ꝛ sic possit. an rōne ꝑsone. ꝛ nō possit. vt dicit. d. Odoar. Tñ Jac. est ꝛ tenens ꝙ nullo mō pōt ꝛ idem Pa. in. c. indicamuz de inn. cc. qz qđ a ꝓncipio é uoluntar⁹. ex postfacto ē ne cessitatis. l. sicut. C. de act. ꝛ ob. Jtez qz ꝑsonaliter é obligat⁹ ad pēsionē. l. i. ꝛ ij. C. de iure emphi. ergo teneť ꝑsonaliter cū oēs actiōes sint ꝑsonales: insti. de act. ℌ. appellamus. ꝛ sic dimittēdo rē obligareť ad pensionē. qz ꝑsonales actiones sunt affixe ossibus nostris. l. quis ergo. ff. de pecu.

¶ Utz possit aliū ēphiteotā facere vl alteri locare. ſz. ꝙ sic ſsti. locati. ℌ. adeo qz nō est ꝓprie alienatio ꝑa ꝓtrariū tenet Sp. ti. de loca. ℌ. nūc ꝑ. cxxv. ſz tu ꝓcorda ꝙ si taliter uult dare i ēphiteo siz. ꝙ ipe sit liber a ꝑstatione canonis nō pōt. aliter sic locare tñ ēt ad longū tēpus pōt. fm Spe. ubi. s. uer. cxxiij.

9 ¶ Utz ēphiteota cuiuscūqz etiam ecclesie possit donare aut legare meliorationes quas fecit in re ēphiteotica: vl ipaz rē ēphiteoticā sine alia solēnitate ſz. gl. i. c. fi. de loca. ꝙ sic. ꝛ cōiter sequuntur doc. bar. tz uez in ēphiteota fisci. sed nō in ēphiteota priuati in. l. fin. C. de iur. emphi. p. l. ij C. eodez. Sed bal. in. l. usufructu. ff. solu. ma. reprehēdit bar. ꝛ dicit cū male intellexisse. d. l. ij. qz loquit qñ alienat ꝓprietatē. ꝛ sic ius dominij. sed quando alienat bona dō vl legādo saluo iure dominico sem per tenet donatio vl legatū unde dicit Pa. in. d. c. fi. de locato ꝙ ubicunqz ꝑhibetur uēditio facta cōmemoratione de pretio vt in. d. c. fi. ꝛ. d. l. fi. nō intelligit de alia alienatiōis spē ut in. l. fi. C. de prędi. curi. ꝛ decu. Et p hoc ſsent ꝙ etiā pmutare pōt ꝛ sic limita. l. statuliberi. ℌ. quintus. ff. de statuliber. ꝛ qđ notat. in. l. ij. C. de usur. ꝙ empto. ubi tenetur ꝙ nomine emptionis ꝛ uēditiōis intelligit ois ꝛctus. Per quem dñiuz rei trāsfertur. Tutius tñ est. ut nō pmutet sine consensu dominī. ꝑter. doc. multos qui tenent ꝙ nō potest permutare. in. d. l. fi. ꝛ in. d. c. potuit pignori tñ obligare potest tuto. ℌ. fi. ff. de pigno. ac licet sit tutius facere cū ꝙsensu dominī. fm Spec.

11 ¶ Utrum possit vendere rez emphiteoticā ecclesie uel meliorationes ꝓ

ciceas.ꝛ. Pa.in.c.fi.de loca. q̄ sic dū modo hanc solennitatem seruet.

¶ Primo q̄ regrat prelatum vl̄ rectorem ecclie q dicitur ecclia. vt.vij.q.i. scire. ¶ Secundo denunciet pretium quod offert vere.l.fi.C.de iure emphi.

¶ Tertio q̄ ecclia nō respondente labantur duo menses: hec probantur in d.c.fi. ¶ Quarto q̄ nō vendat prohibitis personis quas ponit glo.ibidem ⁊ sunt omnes persone que nō sunt faciles cōuenire sicut capitanei ⁊ hmōi ex q̄bus preiudicium posset pati ecclesia. vt.ff.g satisda.cogū.l.ij. ¶ Quinto q̄ nō vendat nisi vtile dñium sibi cōpetens ⁊ meliorationes quas in re fecit. ¶ Sexto q̄ prius non cecideri a iure suo puta nō soluēdo canonem q̄ in.l. nemo.ff.de re.iur.dō. Nemo plus iuris in alium transferre potest q̄ habet.

12 ¶ Utrum predicta debeat obseruare superficiarius ecclie qñ vult vendere q est dñs superficiei q sup solo alicuius edificat domum donando sibi censum paruum.ꝛ. Bar.in.l.i.§.pe.ff.de sup. fi. q̄ sic.p.l.ij.C.ne rei diuine vel temploꝛ. Sed.d. Lar.est ꝓra. Ang. Vo dicit ibidem deꝰ bart.equum. Sed iure nō probari ⁊ tō aſ factum sequendum post scm̄ Lar. No.tm̄ sm̄ Bal.in anten.q res.C. de sac.san. eccle.q̄ qui cadit a solo cadit a superficie.ar.d.l.i.

13 ¶ Utrum prefata solennitas sit seruāda in emphiteota priuati seu secularis ꝛ.q̄ non nisi solum vt requiratur do minus an emere velit meliorationes ⁊ non vendat talibus psonis quibus do minus comode non possit habere ius suum.vt potēcioribus ⁊ hmōi alias ca deret a iure suo.vt in.l.fi.C.de iure emphi.⁊ not. glo. in.d.c.fina. de loca.

14 ¶ Utrum frater fratri possit alienare sine prefata solēnitate.ꝛ. Bal.in.l. vo luntas.C.de fideicōmissis q̄ sic quando duo fratres hñt emphiteosiꝫ pater nā ecclie etiam q̄ vnus potest iura sua alienare alteri sine consensu ecclesie.

15 ¶ Utrum possit dari in dotem vide ſ.dos.§.vij.

¶ Utrum debeat fieri remissio cano 16
nis.i.annue vel regularis solutionis p
ter guerram.ꝛ. licet sit diuersa opi
nio tu dic q̄ si quātitas canonis est ita
magna.q̄ si res locaretur de anno in
annum nō plus peciperet tunc pcedat
quinto q̄ fiat remissio: nō solū ꝓpter
guerram: imo etiam pp aliam sterilita
tem.vt dicit Bald.in.l.i.C.de iure em
phi.⁊ ibi dicit Bart.q̄ nō est ꝓprie
tractus emphiteoticus tūc qñ datur
tanta quantitas sicut pro locatione. Si
vero est modicus vt cōtet fit tunc nō
fiet remissio ar.l.si merces.§. vix ma
ior.⁊.l.ex ꝓducto.§.i.⁊.l.si vno.ff.loca
ti.nisi subsistāta rei penitus ledatur.vel
nisi fundus captus ab hostibus despa
retur posse reꝓhi q: tūc fiet remissio:
vide gl.i.d.c.fi.⁊.l.i.C.de inſ ephi.Et
idē dic de augmēto rei q̄ nō augeē
pēsio in casu in quo nō minuitur pp
eius lesionem ſm Bar.in.l.i.C.eo.ti.

¶ Utr fundo iundato a flumine libe 17
rei emphiteota a canone.ꝛ. Pa.in.d.
c.fi.q̄ sic q: dō depditus.l.ij.§. labeo
cū silibus.ff.de acq.pos. Item fundus
iundatus ⁊ occupatus ab hostibus eg
parat.l.cū vnus.§.fi.ff.ō bo.auc.iudi.
pos. Quod vez credo qñ nō est spes
recuperationis: intelligē si in totum pit
vel vltra dimidiā. Secus si sola medie
tas pit.q̄ nō liberatur.ar.l.etiam par
tis.ff.de vſufru.⁊.l.que de tota.ff.de rei
vendi.l.ij alij velit q̄.vij. partes pierint
si ꝺz liberari.sed magis placet quod di
xi quia in dubio partis appellatiōe in
telligitur dimidia.d.l.etiam partis.

¶ Utr destructa re ephiteotica.ver 18
bi gratia domo ex igne fortuito si ꝑa
retur teneat ephiteota pseuerare.ꝛ.ſ. Nic.de ma.i.l.i.C.ō iure emphi.q̄ nō
q: illud dō nouū.facit qđ dicit bart.in
l.dāni.ſ.si is g.ff.de dā.infec.vbi vult
q̄ si qs obligauit se alicui habenti dō
mū in villa dare de aqua recēt in esta
te: destructa domo destruit obligatio.
ꝺz postea reficiatur. Facit etiam qđ vo
lunt bar.in.l.ō pupillo.§.si qs rnos.ff.
de no.oper.nūcia.vbi dicit q̄ q reficit

de nouo facit.l.inter stipulantem.§.sacram.ff.de verbo obliga. Item voluit Bng.in.l.i.§.si qs edificium.ff. de no. oper.nūcia. ꝛ Bal.in.l.ſi vt ꝓponis.C. de nup.vbi dicit. Dicitat constitutio ecclie ꝙ nēo faciat fortiliciū nouū icōsiul to papa an filij possint reficere destructuꝫ castrum ꝓp rebellionem pfis: ꝛ dicit ꝙ nō ita facit.l. cū alijs.C. de cura. furio. vbi si furiosus efficitur sane mentis expirat curatoris officium: nec reuiuiscit si postea redit in furiā.§ ꝺz sibi dari nouus. Item facit qđ no. doc. de ecclia reparata an sit cadē vt no i.c.de fabrica. de ꝓse.di.i.ꝛ i.c.ꝓpositi. ꝛ.c. ligneis de ꝓse.ecclie. vel alta. ꝛ in.d.§. sacraꝫ. ꝛ fm illud limita omnia ista.

19 ¶ Utꝛ emphiteota non soluens canonem cadat a iure suo.ſ.ꝙ si per triēnium nō soluit a iure cadit si est p̄inati. vt.l.ij.C. de iure emphi. Si ꝺo est eccle sie p biēnium nō soluēs cadit ipso facto nisi celeriter soluat: vt i.d.c.ſi. ꝛ nō ꝺr celeriter soluere ſz Bal.in addi.ad Spec.ti. de locato. si expectat libellus vel regstitionē fm glo.no.in.d.c.ſi. ista celeritas erit in arbitrio iudicis vt ꝑsiderata pauptate ꝛ alijs indicet qđ est valde equū. qꝛ cum ista mora purgatio p celeritatē ꝓdictā nō hēat locum in emphiteota p̄inati fm Jo. de imo.in.l. insulam. ff. de verb.ob. ꝛ Bng. sed solum ecclesie que minus agit ꝓpterea merito arbitriū boni viri magis est sequendum in hac celeritate.

20 ¶ Utꝛ emphiteota nō soluēs p bienniū vl triennīū cadat a iure suo. si ꝺns tenebat sibi tanta ẽstitate vel maioꝛitate. ſ. Pa. in.c. bōa fides de depoſito ꝙ nō. qꝛ exceptio cōpensatiōis quo ad euitandā penā debentis soluere fit ipso iure. vt est ter. no innicta glo. in.l. si constat C. de compen. vbi docto. sic de terminant.

21 ¶ Utꝛ ꝺns recipiēdo canonē ab emphiteota q̄ cecidit a iure suo ꝓpter nō solutionē p̄indicet sibi. ſ. Pa. in.c fi. de loca. aut eum expulit primo ꝛ petit pensionē p̄teriti tpis ꝛ sic nō p̄indicat sibi. aut nō expulit ꝛ tūc aut recipit eanonē ꝓ tpe post moꝝ ꝯtā. ꝛ sic p̄indicat sibi: qꝛ vſ pactū ꝙtrariū renunciasse iuri suo. c. solicitudinē de ap. aut recipit canonē ꝓ ꝑterito cū ꝓtestatiōe ꝙ nō intēdit sibi p̄indicare. ꝛ sic nō p̄iudicat aut non fecit ꝓtestationeꝫ: sed simplr recepit ꝛ in hoc fuere opi. Sed de subtilitate iuris dicendū ꝙ non ꝓiudicat. qꝛ i dubio nō vſ qs velle renūciare iuri suo. vt in.c. sup hoc. de renū. ff. de ꝓoba. l. cū de indebito. Facit gl. in.l. cum quid. ff. si certū pe. que dicit ꝙ si trado magnā ẽstitatem pecunie dicendo tolle. nō p̄sumit donatio simplr ex hoc: sed mutuū vel depositū. nisi aliud appareat respectu ꝓsone. Sic in ꝓposito. ꝛ lz al. dicat vez ee ꝙ recipiendo canonē p̄indicat in ꝑuato nō in ecclia que hz capl'm. nū Pa. vbi. s. dicit ꝙ nō dicit vez: qꝛ solus ꝓlatus in acgrendo p̄eindicare pōt ꝛ deteriorez facere. vide glo. xvij. q. iij. §. pe. sentit Inno. in. c. ij. de don. ꝛ doc. i. c. qm̄ de decimis. ꝛ ſō solus ꝓlatus recipiendo canonem sine consensu capli p̄eindicat ecclie. Sz aduerte hic ꝙ Pa. in. c. vt sup de re. ec. nō alie. limitat Feder. ꝑsi. clxxxiij. g tenet ꝙ res emphiteotica reddita ad ecclam ꝓp nō solutionē pensionis potest iterum dari ei qui ecidit a iure suo sine aliqua solēnitate ꝛ causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice a ꝓlato ecclesie: sic dicens hoc verum. vbi prima causa cōcessionis duraret. puta qꝛ erat castꝝ in feudū. qꝛ ꝓp custodiā erat potius dānosum ecclie ꝛ hmōi. qꝛ nō est noua alienatio: sed executio ordinationis antiq. sed vbi prima causa concessionis cessaret puta qꝛ ager datus ad excolendum tractu tpis exultus reuertitur ad eccl'am tunc dari nō poterit in emphiteosim vel feudum sine debita solēnitate ꝛ causis regstitis in alienatione rei ecclastice. Et ſz hoc videretur vera opinio glo. ꝓdicte. Sed ꝙ nō possit dari de nouo ei qui cecidit a iure suo ꝓpter nō solutionē pensionis qñ cessat

eā pp quam fuit data in emphiteosim sine solēnitatibus ⁊ causis regiis in alienatione rei ecclīastice non credo. Pa. qñ fit ei q̄ cecidit vel eius heredibus q; videtur tex. d.c. fina. ⁊tra eum ⁊ plectudo. sed bene esset verum quando alteri q̄s ei qui cecidit vel eius heredibus vellet dari vt qñ iam ecclesia p aliq̄s tps pacifica habuit possessionem talis rei. Et sic ꝓcorda opiniones.

22 ¶ Queritur in quot casibus ēphiteota cadit a iure suo. ff. q̄ in. v. casibus.

¶ Primus qñ negat possessionem domino petēti cū ⁊ negat se ēphiteotā illius ꝙ pe. helie. in tra. de ẽmp ēphiteoti co. Rō q; magis dz oparī contumacia exp̄ssa q̄s tacita. l. si ita exp̄ssum. ff. de cō di. ⁊ demō. sed ēphiteota nō solvēte p triennū canonem res cadit in cōmissum vt. j. dicetur q; tacite negat dominum recognoscere ergo multo fortius vbi' exp̄sse negat.

23 ¶ Secundus casus est qñ vendit sine dñi voluntate rē ēphiteoticā fm eundē Pe. vbi. ff. Quo limita fm Spe. in tit. de loc. ⁊ Bar. i l. fegī. ℣. itē labeo. ff. de vsurca. imolā ⁊ canonistas i. c. potuit de oca. vez si res sit tradita q; si nō ē tradita licet vēdita nō cadat in cōmissum etiā si esset tradita tñ hac lege vt si dñs vellet emere p tantūdē illi ēptor restitueret eā q; sic nō cadit vt no. Ang. in l. voluntas. C. de fideicōmissis.

24 ¶ Quid si vēdidit ⁊ tradidit simplr sed postea redemit. ff. q. nihilominus cecidit a iure suo q; p alienationē ius est quesitū dño ⁊ ꝛō sine facto suo nō pōt auferri ab eodem.

25 ¶ Sed pone q̄ sint duo dñi rei emphiteotice ⁊ vēdidit rē v̄ ꝙ alteri' vnius tm̄ ⁊ nō alterius. ff. q̄ cadit solū p ꝑte illius q; nō plus pōt̄i dz q̄s deliquerit l. heres. ff. de his qui. vt indi.

26 ¶ Tertius casus ē qñ res ēphiteotica ē data p se ⁊ suis filijs ne ꝓnepotibus ⁊ heredib⁹ tūc si filⁱ vl nepos relinat heredit̄ cadit q; eā nō pōt hꝛe vt nota. Bar. i. l. vt iurisiurādi. ℣. si liberi. ff. de ꝙ. liber. Secus si nō ponerēt verbum ⁊ heredibus q; sic relictata hꝛēditate nō caderet q; ꝓcessio in primo casu regrit vtrūq; vt. s. fit filⁱ vel nepos ⁊ hꝛs vt in aut. de nō alie. ℣. ēphiteosi ⁊ ō seuda. q̄ trasēūt ad filios vt filios tta si heredes sint dicunt vētre i hꝛditat̄ petitiōe vt in. l. itē vidēdū ē. ff. de pe. hered.

¶ Quart⁹ casus ē qñ gs acceptit ēphi 27 teosim p se ⁊ suis filijs ⁊ moritur sine filijs legitimis relictis solū nālibus q; reuertit ad dñs q̄ limito fm bar. in. l. ex scō ℣. si gs rogatus. ff. ad tre. verum qñ ēphiteolis ē data ab ecclia q; ꝑsumēdū ē q; de illegitimis nō cogitauit sed qñ data est a ꝑnato emphiteos. sic veniet ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige ⁊ limita spe.

¶ Quintus casus est qñ emphiteota 28 non solvit canonē de q̄ dic vt. ē. ℣. xix.

¶ Quid si sunt plures hꝛdes ⁊ oēs p 29 ter vnū solverūt pēsionē. ff. gl. in. d. c. fi. q; nō cadit si solverūt totaz. secus si nō totā q; caderēt oēs ⁊ tō solvāt totā ⁊ postea agant ꝓra nō solventem.

¶ Utz hꝛs ignoras rē ēphiteoticā ⁊ 30 nō solues cadat. ff. gl. in. l. j. C. de iure ēphi. ⁊ bar. ibidē ⁊ gl. ⁊ Dy. i. l. cū filius. ℣. in hac. ff. de ꝓ. obli. q; cadit ꝙ restituit de eglate idē dic v̄ minore q; nō soluit p. l. fi. C. in ḡbus ca. in inte. restitution est necessaria.

¶ Quid si dñs sit moriturus ⁊ heredi 31 tas iacet p triēnū i q̄ ēphiteota nō soluit. ff. q; nō poterit expelli neq; cadit vt ꝓ p ꝑdicta hoc tz alb. i. l. ij. ff. de dā. infec. ⁊ bal. in. l. j. C. eo. ℣. Jo. an. in addi. ad spe. vbi. ē. cū ipso spe. tenet q; cadit nisi deponat iuꝝ formā. l. j. C. ⁊ l. acceptam. C. de vsur. ⁊ hoc tutius.

¶ Utz filia p̄mer ēphiteosi qñ istum 32 ta ē in certa re hꝛs ⁊ inssa ē eē ꝓtenta; q; nō possit de bonis suis plus petere. ff. bar. i. d. ℣. si liberi q; nō q. d. verba debēt intelligi q; nō possit peti plus in re hereditario ꝙ nō iure emphiteotico vl vt patronus ⁊ posito q; pr̄ ex dispositione sua posset filiā ꝑuare ab emphiteosi tñ illa ꝓba nō ꝓbāt. Idem dic q; ꝙ talia ꝓba nō ꝑuat qn possit peti-

re dotem maternā fm eundē bar.etias si bona fibi a pfe relicta fint vltra legitimā q: bōa intelliguntur deducto ere alieno z es alienum eſt dos z fimiliter res emphiteotica.

33 ¶ Utr tutor pupilli q hz emphiteoſiz ab eo nō ſoluēdo ei p quinquēniū cadat ſz. q fic q tale tutor debuit exigere a ſe ipſo. l. ſi pupilli ff. de nego. geſt. ſecundum Pe vbi ſ.'

34 ¶ Utr laudemiū ſit ſoluendum qñ res ēphiteotica trāſit ad aliū ēphiteotā ſz. q fic z dz excedere quinquageſimaz ptē precij rei ēphiteotice. l. fi. C. de iure ēphi. ſed de oī uendāne ē. xxx. pars fm Doſt. q ſernāda eſt Fallit hoc fz Pe. vbi. ſ. i quitor cāſibus i quibus nō debeť.

35 ¶ Primus qñ hēs rōne hereditatis emphiteoſim adipſt fm Pe. vbi. ſ. quia dñs pp laborem hz laudemiū q: laborat mittēdo nouū emphiteotā i poſſeſſionē hz i additiōe hēditatis nō regrit talis labor cuz hēs poſſit adire pp ia auctoritate vt i aut. vē here. z fal. ſ. i oi bus. Quidā tenēt hzū p. l. fi. C. de iure emphi. vbi pz q cū qs de nouo adipiſcit poſſeſſionē rei emphiteotice tenet ad laudemiū hz in additione hēditatis eſt ſic. l. cū hēdeſi pn. ff. vē ac. poſſeſſiōe ergo debeť. Itē pz q p alienationem debeť laudemiū hz additio hēditatis eſt alienatio q: ea trāſfertur dñiz ergo debetur. Sed primz credo verius niſi ꝓſuetudo ſit in ꝯtrarium.

36 ¶ Sed qd ſi ēphiteota dōauit rē emphiteoticā. ſz. Pe. g. ſ. q debeť laudemiū q: magis fauendū eſt illi q rē habuit titulo oneroſo ſicut q emit q titulo lucratiuo. Et iō ſicut primus dz. ſic z iſte z q primus debeat habeť. in. l. fi. C. de iure ēphi. Itē q: legatū z donatio equparant ſed ex legato debetur. l. is g. ff. de le. iij ergo z donatarius nec obſtat q emphiteota pōt donare ſine voluntate dñi q: hoc ceſſionō ſequtur q nō debeatur laudemiū. contrarium tenet Spe. ti. de locato. ſ. q nō tenetur.

37 ¶ Sexts cāſus ē qñ res emphiteotica fuit vēdita z tradita poſt retradita fuit ex antiqua cā ſecuꝰ ſi fuiſſet retradita ex noua. q: iſta retraditio eſſet filiꝰ poſt traditiōi in qua fuit vēdita. Item ad multitudinē traditionum ſequit multitudo laudemiorū. l. qcunq; C. de ſernis fugi. Intelligit ex noua cā. Secus ſi antiq q: nō vſ alia traditio. ſed prima.

¶ Tertiꝰ caſus ē qñ plures hītes rē 38 ēphiteoticā cōem diuidūt eam inter ſe q: cū hoc poſſint facere dño irregulte vt no. Bar. in. l. volūtas. C. de fideicōmiſ. Rō. q: cā pp quam phibeť alienari in eīneti eſt q: eīneus nō hz neceſſe recognoſcere dñm vt no. in. d l fi. q cā ceſſat qñ vēdit alteri ēphiteote ſocio ſuo z iō nō debeť laudemiū fm guil. z bar. p. l. p uniuerſas. C. mādati q: iſta eſt alienatio neceſſaria. Ally tenēt q debeť q: añ diuiſionē nullus eſt dñs iſti⁹ pcis magis q illius ſed poſt diuiſionē q libet ē dñs ptis ſue. ff. de le. ij. l. meuius. ſ. duoz ergo vſ alienatio. hz in tene primā opinionē bar. quaz no. i. l. z iō ff. de ꝑdi fur. niſi ꝓſuetudo ſit in ꝯtrarium.

¶ Quartus caſus qñ quis vēdit hz re 39 integra diſceſſiz eſt a vēditione q: dñs nō hz mittere nouū emphiteotā in poſſeſſionē. Sz ſꝫ Pe vbi ſ. dicit q debetur. q: p eū nō ſtetit iō pēde ē ac ſi miſſet. Uō credo verū de rigore iuris. Secus de equitate. adde. v. caſum qñ alienatio ē neceſſaria vtputa q: pf dotat filiā nō hīs aliā hz bar. in l. z ideo ff. de condi. furti. nā ſolū ſoluitur laudemiū qñ alienatio eſt voluntaria.

¶ Utr ēphiteota cadēs a iure ſuo, p 40 dat meliorationes quas fecit in re. ſz. pa. in. d c. fin. q: ſic. r. q. ij. hoc ius z in d. l. ij. C. de iure emphi.

¶ Utrū emphiteota cadat ex deterio 41 ratione rei facta ab ipſo. ſz. pe. vbi. ſ. q: ſic per tertium in aut. qui rem C. de ſacroſan. eccleſijs q: cauſa finꝫ. ceſſante ceſſat effectus l. adigere. ff. de iure pa. ſ. quis. ſed cauſa finalis eſt melioratio vt l. fi. C. de iure emphi. ideo cadit quia frangenti fidem fides frangatur eidem: limitat Bald. hoc in dicta aut. verum ſi deterioratio ſit notabi-

lis ẽmtatis ꝛ.ij.ꝙ fit ad perpetuꝫ de
teriorationẽ fundi vt esset i vinea que
nõ putat. vel qñ arbores incidunt. Se
cus si solũ ad deteriorationẽ fructuꝫ
vt si ager nõ collat ꝛ.iij. ꝙ talis dete
rioratio ꝓcedat ex dolo vel lata culpa
vel leui alias non.

42 ¶ Utr dñs possit ꝓpria auctoritate
expellere emphiteotã. ff. pa. in. d. c. fi.
dicit Cy. post Accur. ꝙ nõ põt q; em
phiteota habet ius in re vt in. l. i. ff. si
ager vecti. ꝛ tõ ꝓpria auctoritate non
dz expelli facit. l. creditores. C. de pig.
hec opinio est tutior.

43 ¶ Utr res ecclesie possit dari in em
phiteosim. ff. vt. s. alienatio in ꝓn.

Optio ꝛ vẽditio est alie
natio quedã qua
dñus ꝛ possessio rei vẽdite trãs
fertur ꝑ traditionẽ ipsius dñi vel si nõ
est dñs vsucapiendi ꝙditio in mente
ꝓ ipsa soluto precio.

1 ¶ Et aũt veniat sub noie venditionis
ois alienatio. bal. in. l. volũtas. C. de fi
deicõmiss. ꝛ ꝙ nõ ls in principio turis
ciuilis veniret vt patet ꝑ. l. statuliberi.
§. qnq. ff. ꝺ statuli. vide qꝺ dixi s. ephi
teosim §. x. aduerte hic ꝙ ẽptio ꝛ vẽ
ditio tribꝰ mõis ꝓficit vt no. gl. insti.
de ẽp. ꝛ vẽ. i ꝓn. ¶ Primo q̃ ad ẽ vt
nõ possit discedi ab altera ptiũ sit ꝑ cõ
uentionẽ et ꝙditionalẽ. Secũdo ẽptus
ad periculũ qꝺ trãsit ad ẽptorẽ sit puꝛ
j. §. ix. ¶ Tertio quo ad trãslationem
dñij vel vsucapiendi ꝙditionẽ sit tra
dendo rem venditã. §. vẽdite insti. de
rer. diui. l. clamibus. ff. de otra. emp.

2 ¶ Emptio ꝛ vẽditio nõ alr facit retn
emptoris nisi aut pretiũ solutũ sit aut
satis eo noie factũ vl alr fidẽ de ꝓtio
habuerit vẽditor ꝛ tradat res vt. l. qꝺ
vendidit. ff. de otrahẽ. em. nec põt esse
ẽptio sine pretio. s. pecunie numerate
vt insti. ꝺ emp. ꝛ vẽdi. §. itẽ pretiũ. Nã
vbi aliud ꝑ alio datur permutatio est non
venditio. ff. de otrahen. emp. l. i.

3 ¶ Sed numquid tradendo rem vendi
tor videatur fidem hẽre ꝺ pretio. ff. gl.
in. d. l. quod vẽdidi ꝙ sic nisi forte em
ptor dicebat pecuniã hẽre ad manus
cum non haberet ꝛ sic tradidit. vt. ff.
de pig. act. l. si qñ. Similiter hꝫ fidẽ de
pretio si dedit diem solutionis emptori
ar. l. ad solutionem. C. de re iu.

¶ Utr glibet q põt vendere possit si 4
dem habere de pcio vt tradendo rem
emptori trãsferat in eum dominiũ. ff.
ꝙ nõ ꝓcurator fisci ecclesie ꝛ minoris
vt no. Bart. in. l. a diuo. pio. §. ls si em
ptor. ff. de re iudi. ꝛ Cy. in. l. i ciuile. C.
de rei ven. ꝛ est tex. iũcta gl. in. l. fi ꝓ
curato: fisci. ff. de iure fisci. no. Pan. in
c. cum olim. el. i. de offõ dele.

¶ Utrum vendens possessionẽ vel do 5
mũ ꝛ hmõi ꝛ qꝛ empto: nõ hꝫ pretiuꝫ
tradit eaꝫ cum pacto: ꝙ donec sibi sol
uerit pretium vtile sibi soluat pẽsiones
debitas de ea re. sed pretio soluto nihil
amplius vtile licite possit facere. ff. ꝙ
fic. ter. est in. l. curabit. C. de ac. emp. ꝛ
ven. ꝛ fin azo. in glo. bald. ꝛ barto. ibi
dem. ꝛ Saly. ꝛ ange. in. l. iulianus. ff.
de act. emp. ꝛ Jo. de ana. in. c. conque
stus de vsur. licet etiam iure canonũ ꝛ
facit Glo. in. c. conquestus quaꝫ cõtra se
quãtur doc. de vsuris nec ob. ꝙ loqui
tur de eo q est in mora post terminuꝫ
qꝛ sic in mora potest ꝙstitui a ꝓncipio
ꝛ ls aliqui theologi ꝛ legiste vt but. in
d. l. curabit dicant vsurarium qñ solus
percipit fructuꝫ qꝛ nõ soluit secus quã
do de pecunia sua lucratus fuisset vel
ex ea aliqua vtilitate fecisset qꝛ tũc hꝫ
locũ prima opi. tũ mihi videtur ꝙ sim
pliciter prima opinio sit vera qꝛ nihil
iniustũ facio si nolo tibi dare possessio
nẽ meaꝫ vt fructus tuos facias. nisi de
deris mihi pretium etiam si illud vole
bam seruare in capsa.

¶ Que nõ possunt vendi. ff. multa. 6

¶ Primo spiritualia ꝛ de hoc vide
Simonia. ¶ Secũdo liber hõ dic vt
j seruitus. §. i. ¶ Tertio illa quoꝝ
vsus est solũ malus vt. s. ars. ¶ Quar
to res aliẽa de q̃ vide in gl. i. rẽ alienã
ff. de ẽptio. emp. quo ãt teneat ꝙ emit
vide. j. Restitutio ꝓ in ꝓbo emens.
¶ Quinto res pupilli non põt emi a

tutore.l.cū ipse.C.de ẏhesu.emp.z vē
di.hec no.l.si in ēptiõe.ff.de ẏhe. ēp.
7 ¶ Quo ꝓcio pñt vēdi vel emi.ref.ꝫ.
q̄ ly varie fuerint opiniones tā legista
rū in.l.i.C.de epis.audien.cẽ cano.i.c.
i.z.c.cū dilecti de emp.z ven.tū saluo
meliori iudicio ꝯ q̄ colligo ex dictis
Scoti.in.iij.di.xv.dico q̄ res tū vē
di pōt q̄n ẽptio ẽ iuenit z e ꝯuo emi
pt q̄tū vēditore iuenit dūmō hec quat
tuor concurrant. ¶ Primū scientia.ſ.
q̄ nulla sit deceptio ex parte alterius
sed qulibet ipsoꝝ agnoscat rẽ z eius
qualitatẽ z valorẽ Facit gl.penul in.l.
mꝰ cā capi.ff.ꝺ dona.causa mortis.
¶ Secũ libertas volũtatis.ſ.q̄ non
faciat ex tali necessitate q̄ excludat ra
tionẽ volũtarij quõ aũt possit perpen
di q̄ nõ fiat volũtarie ꝙdera si talis
res ꝓtinet ad necessitatẽ vite sicut sunt
granũ medicine vinũ vestes domus z
hmõi sine ꝙbus viuere q̄z nõ pōt.q̄z
talia nõ pñt vēdi ad libitum sed iustũ
ꝓtiũ ꝺz taxari attẽditẽtiã q̄ nõ fit li
bera volũtate q̄ñ gs vẽdere vel eme
re vult tali ꝓtio ꝓpter euitandu nocu
tabile z enorme dãnũ.naim q̄ñ gs nisi
vẽderet tali ꝓtio vel emeret eẽt incur
surus puta amissionẽ maioris partis
suoꝝ bonoꝝ vel notabilioꝝ certe ista
necessitas z ois timor q cadit i cõstan
tẽ excludit libertatẽ volũtatis ꝑm not.
in.c.cũ locũ de spon.z in.c.abbas q̄
me.cã.Secus in minori metu nã dicit
Sal.in auc.ad hec.C.de vsu.q̄ ẽ ẏ ca
ritatẽ addere afflictionẽ afflicto q̄ nõ
ly.l.ꝺnus.ff.de of.ꝑsi.¶ Tertiuz q̄ sit
pudẽs q̄z magna metus leuitas redde
ret ẽctũ illicitũ. ¶ Quartum q̄ ille q
vẽdit vel emit plus debito possit dona
re ar.c.ij.de dona.si ꝯo hec ãttuor nõ
ẽcurrunt tunc nõ ly emere vel vende
re nisi iusto ꝓcio z scienter notabiliter
plus vendens vel minus emens pec
cat mortaliter z tenetur ad restitutio
nẽ q̄ qdẽ ꝓtium ꝺz attẽdi ꝑm cõem
estimationẽ vt dicit.l.ꝓtia.ff. ad.l. fal.
no.glo.in.c.hoc tus.x q.ij. z eã sequũ
tur cõiter doc. Quõ aũt ista extimatio

debet fieri quando nõ est cõitas talis
ꝓmertij dico q̄ pẽsatis raritate laboꝛi
bus z pciuis iudicio boni mercatoꝛis
determinabitur q̄z alia regula nõ pōt
dari z hoc in re mobili. In immobili
vero extimat ꝑm fructus ꝑm gl.z bar.
in.l.ij.C.de rescin.ven.quez sequuntur
cõiter doc.z tali ꝓtio deberet vẽdi z
emi de hoc vide.j.extimatio §.i.cũ se.
Si tñ predicta ꝯcurrant credo firmiter
vt mobiles emi posse z vendi.z no.q̄
quo ad valorẽ attendi ꝺz tps ꝓtractus
emptionis vt in.d.c cum dilecti z.d.l.
ij.C.de rescin.ven.nisi sit dubiũ an tpe
solutionis sit plus valitura ꝑm q̄ dicã
j.vsura.i.§ xxxiij.aduerte tamen pre
dicta non habere locũ q̃ñ plus venditur
rõne tpis q̄ ꝓtiũ nõ solutũ q̄z licz forez
scies z volẽs tũ nõ excusaret vsuraꝫ vt
plenius.j. vsura.i.§.lvij. dicitur vide
ẽt q̄ꝺ dico.ē.dolus §.ix. Limita etiam
ꝓdicta nisi in casu de quo.j.§.x.

¶ Utrũ vẽditor teneat ꝺicere defectus 8
secretos emẽnti.ꝫ. vt colligo ex dictis
p ange.in.l.si gs cũ aliter.ff.de ac. em.
z vẽ.z ꝑa.in.c.iniustũ de rer permu.
cum distinctione q̄ aut si sciret. nullo
mõ emeret puta q̄z equus ly defectum
talẽ q̄ potiꝰ staret sine eũ z tunc nullo
mõ ly celare. Si vero emeret ly non ita
libenter tunc si nullũ pciuũ immineat
vel dãnũ emptori z res non vendatur
vltra iustũ pciũ attẽto defectu latẽte.z
ẽptor sit industrius nõ teneẽ ei reuela
re nec peccat nõ reuelãdo q̃ñ soluz fa
cit vt iustũ hẽat ꝓtiũ z q̄ꝺ dico de ꝺfe
ctu ẽtellige de mistura alteriꝰ rei vt pu
ta vino limphato ſpẽdus quibus imi
sceẽ aliud cũ extimẽt si aũt iminet peri
culũ vel dãnũ ẽptori seu alteri tenetur
manifestare alr teneretur ad restitutio
nẽ dãni si accederet ar.l.in rebus.§.ité
q scies.ff.cõmo.z.l.iulianus.ff.ꝺ actõ.
em.aduerte tñ q̄ si vendẽs intẽdit vẽ
dere vnã rẽ.z emẽs intẽdit emere aliã
in ꝑia nõ valet vẽditio vt si vẽdẽs in
tẽdit vnũ agrũ vẽdere z emens aliuz
emere.l.in vẽditiõibus.ff.de ẏhe. em.
idẽ dic in mã vt si vẽdat auricalcum

pro auro d.l.in venditionibus. Idem dic in qualitate sbali puta i domo que est cõbusta. ar.l.q tñ.ff.de ẽpten. emp. Secus in q̃litate accidẽtali vtputa in agro sterili quẽ credit vberẽ. xxx. q.i. §.his ita vñdeꝛ. Fraudãs ꝓo in quãtitate puta i falsa mẽsuratõe vt faciãt ta bernarij q nõ iplẽt mẽsuras vl i numeratõe t hmõi ly teneat vẽditio tñ tenẽt restituere nec ꝓsiderado excusat eum.

9 ¶ Utꝛ liceat vẽdere rẽ fm q; vẽdens cã sibi existimat vtile q̃us erhens nõ libere emat..Rn.q; sic si ex tali vẽditõe tale dãnũ icurrat q̃tũ plus vendit vel qñ talẽ affectionẽ ad rez ly q; potius vellet cã sibi dimitti q̃ tali precio emi nisi sit in tali habũdantia q; gratis teneaꝛ primo sbuenire ꝑcor. Tho. fa fe. q. lxvij. ly nõ liceret vẽdere tñ plus q̃ tũ erit vtil' emẽti q; sic ẽrba medicis valeret. c. ducatos fm scotũ vbi s.

10 ¶ Utꝛ liceat carnes vendere rem que immutata venditur in eodem loco q̃ fit empta vide. j. negotiũ. §. iij.

11 ¶ Ad quẽ ptinet picul' rei vendite si aliud in pacto spãliter nõ est deductum. vt colligo ex a30. t Bot. q; aut ven ditio est cõditionalis t tũc asi euentus ꝑditõis picul' emptionis ptinet ad vẽditorẽ ly deteriorationis ad emptorẽ vt in l. necessario scidũ. ff. de pculo t co. re. ven. Silr si vẽditio fit in scriptis q; donec scriptura ꝓficiat picul' e vẽditoris. l. Semel. C. de fi. instru. limito hoc verum qñ q̃uenerũt vt nõ valeat añq̃ scriptura fit facta. secus si simpliciter fit facta postea faciunt scripturã. Idẽ dic qñ vẽditio fit in genere puta asini q; genus nõ põt ꝑire. l. in ratione. §. verũ est aũt. ff. ad l. fal. ly sec⁹ est qñ gen⁹ esset determinatũ puta ad asinos quos habeo verbi gra a vendo tibi vnũ de seruis meis vel asinis t hmõi si oẽs ꝑeunt vendito: est liberatus sicut in legato. d.l. in rõne. §. iceri. host. tñ videt tenere q; empto: potent repetere ꝑcũ q̃ñ sine cã sit apud vẽditorez. Sec⁹ i legato q; ꝑcũ rei legate nõ est legatũ t tõ si ꝑit res legata aliud nõ debetur sed mihi vt q; nec ẽt precium poterit ẽpto: repetere i casu isto nec ex cite vt nõ soluat nth vẽdito: tenet in mora q; ꝑcũ nõ e nisi cũ. l. eptõis. Et idem dico sicut qñ aliquid alternatiue emitur. puta ticius aut Setius si ti tius periit peribit venditori t Setius erit in obligatione solũ si ꝓ ambo sic vẽdito: liber erit t peribit setius ẽptori q solus remãserat facit. l. si in ẽptõe. §. pe. ff. de ꝓtrahen. ẽp aut vẽditio sit pure. l. sine ꝑditõe t sine scriptis t de re certa sine in spẽ t tũc ly gl. in. l. i. ff. de pi. t co. re. vẽ. dic q; in vino t ceteris q̃ degustatione regrũt ẽt ita degustationem picul' est emptoris. Si ꝓ venditi nõ in spẽ. sed ad mẽsurã piculum est vẽditoris donec sit mẽsuratũ t ibi multas alter fitates poteris videre sed istud sufficit tibi ꝓfessori. Silr si nõ erigit degustationẽ picul' est ẽptori excepto casu publicationis q; si publicetur ita traditionẽ vel post ꝓpter maleficium vẽditoris picul' erit ipsius vẽditoris. l. fundus ff. loca. t ibi gl. Silr ꝓpartũ Ad oꝛa dolũ vel culpã picul' e vẽditoris puta q; pactũ fuit vt teneretur. Item si fuit in mora tradẽdi rẽ si ꝓ tas ẽptor q̃ vẽditor fuerũt in mora: posterior mora ꝓpõderat prie t illi nocebit quo ad picul'. Limita nisi posteriozis more ꝓmus morosus fuerit cã q; sic nõ nocebit posteriori casus e tacta gl. in. l. si p emptorẽ in fi. ff. de ac. emp. t ven. qõ no. Idẽ dic si vẽditor fuit i dolo vel culpa. lata seu lem ꝓdutionis rei vẽdite q; picul' erit sui sicut in comodato t deposito. Et idẽ dic de deteriorratione seu melioratione rei vẽdite q; ptinet ad emptorẽ quando res est vendita in specie fm legistas sine numero fm logicos quod idẽ est secus in fructibus rei vendite q; ptinent ad venditorẽ donec ꝑiecta sit venditio nisi vẽditor sit in culpa. d.l. curabit nec ob.l. fructus post t.l pe. C. de ac. em. t vẽ. q; lo quunt in ꝑiecta vẽditõe quã voco pfectã quo ad hoc qñ pretiũ est solutum vel habita fides de pretio vt nõ. in gl.

l.i.C.de peri.ꝛ co.re.ven. licet alias sit
pfecta qñ res est tradita.ff.de ac. emp.
ꝛ ven.l.si quis alienam rem.

12 ¶ Utrū emptō de aliena. pecunia sit
emētis.ꝝ.qꝫ sic si noīe suo emit.l. si ex
ea.C.de rei vē.salūt in ēpto ex pecunia
eccl̄ie.xy.q.iij.c.i.ꝛ.y.ꝛ q.v.firus. Qō
adeo est verꝫ qꝫ si clericus hūs pecu-
niā de ꝑbenda emerit prediū amplius
nō poterit illū dare inuitu pietatis ls
pecuniā potuisset dare qꝫ statiꝫ prediū
fit eccl̄ie sine emerit noīe suo siue alte-
no.c.i.de pecu.cle.ꝛ.c. inquirendum.
Silr dic in ēpto de pecunia pupilli.vl
minoris a tutore vl ꝓcuratore: qꝫ mi-
nor sibi vendicare pōt.l.ij. qñ ex fac.
tuto. Idē dic de ēpto ex pecunia mulie-
tis.C.de rei vēdi.l.si vt ꝓponis. Silr
dic in ēpto a marito vel vxore de pecu
nia sibi ab altero eoꝝ donata si efficia
tur nō soluēdo q donū accepit.l. vxor
marito.ff.ō dona.inter vir ꝛ vxorē hec
limita ita qñ pecūia nō fuit alteri mix
ta qꝫ si fuisset mixta tranāret in ꝺñm
ēt furis.l.si alieni nūmi.ff.ō solu. ꝛ sic
nō esset eccl̄ie vel prelatorum.

13 ¶ Quō ꝑ ꝓ vēdere filiū ꝛ quō liber
homo pōt vēdi vide.j. Seruitus.§.i.

14 ¶ Quid si res vendatur duobus.ꝝ.
q ptior est ſcs si res tradat sibi vel
primus si primo sibi detur ꝛ idē in-o
natiōe.l.quotiēs.C.de rei ven.nisi pri-
mus emisset noīe eccl̄ie spāle est in ꝟ
vt ꝺñm acgratū fine traditione ar.c.
et litteris de cōsue. ꝛ expresse.C.de fa.
san.ec.l.vt iter diuinū publicūq; etiā si
ſcs emisset ꝛ ipse noīe eccl̄ie qꝫ ꝓferre
tur primus.ff.de ꝓcu.l.in cāe ls vēdi
tor tenet crie falsi.vt patet.ff.ad.l.cor.
de fal.l.q duob⁹. Si ꝺo ꝓmutauit aut
alteri ſolutū dederit vl aliter distraxe
rit postēq̄ eā obligauerat tenet crimi-
ne stellionatus vt.l.iij.ff.de cri.stel.

15 ¶ Utr vēdens vinū q nihil.dixit de
expeditiōe vasoꝝ possit illud euacuare
in terra si ēptor nō euacuat.ꝝ. q sic si
videmꝫ sñgueniat vl si vēditor ē mer
cator q'solet vēdere ꝛ emere.ff.de pi.ꝛ
eo.re.ven.l.i.§.pe.ꝺñm gosfre.vñ tu dic
ꝺñm hostil.q; si indiget vasis ꝛ eo ītmo-
nito nō vult pōt coā testibus vinū mē
surare ꝛ effundere. Qō limito nisi em
ptor sit in tali necessitate q vēditor te-
neat ei subuenire ex debito.

¶ Utr vēditor teneatur de euictione 16
emptori.ꝝ.ꝺñm glo.ꝛ Pa.in.c.si ven-
ditori de emp.ꝛ ven.q; sic: nisi in trib⁹
casibus. ¶ Primus si in principio li
tis vel ad minus post litē ꝓtestatā nō
denunciauit venditori vt eū defende-
ret vt.C.de euic.l.emptor fundu.ꝛ.l.au
ctore ꝛ.ff.eo.l.si rem.§.fi.

¶ Sed qā si scīebat litē motā vendi 17
tor:ꝝ.bal.in.l.denunciasse.ff.de adul.
videtur sentire q ētiā teneat denūcia
re Ratio ꝺñm eū qꝫ qñ denunciatio re
gritur ad aliquod faciēdum vt in casu
isto tunc non sufficit sibi scia sola vt in
d.l.denūciasse. Secus ēēt qñ denunci
atio requiritur ad simplicem sciaꝫ ha-
bēdā qꝫ valet vt regula qui certus est
de re.iur.li.vi.ꝛ.l.i.ff.de ac.ēp.ꝛ ven.
glo. tamē ꝛ Ly.in.d.l.ēptor ꝛ By.in
d.regula qui certus tenent q nō tene-
tur denūciare ꝛ multi alij tamē tutius
est q denūciet p.l.si ꝓtuersia in ver.
auctori hꝺāne eius enūcia.C.de euic. ꝛ
sic denūciatio iportat nō simplr idica
re ls p officiale facere ei notū litem mo
tam vt veniat ad defendēdum.

¶ Secūdus casus qñ emptor citatus 18
ꝓtumaciter absimit tempore scientie qꝫ
videtur ꝓdēnatus pp suā ꝓtumaciā.ꝺ.
l.emptor.ꝛ.ff. de euic.l.si ideo.l. rñso.
Idem si venditore absente nō appella
uit a sñia.l.herēntio.ff.de eui.

¶ Tertius qñ p iniuriā sñia lata fuit 19
ꝓtra emptorē.ꝺ.l.ēptor qꝫ iniuria que
fit emptori nō ꝓtingit vēditorē.l.si per
imprudentiam in ꝓn.ff.de euic. Idez
dic si p violentiā extrudicialiter aufera
tur.ꝺ.l.si p ꝛ.C.de euic.l.fi. etiā si nota
rius posuit q obligat se defendēre de in
re ꝛ de facto qꝫ illō de fcō itelligitur si
lis moneat de fcō nō de iur⁹ ꝺñm pano.
vbi ō.qꝫ violētia extrudicialis nō venit
ꝺñm nāz Ferus de quo dic vt no.p bar.
in.l.stipulatio ista.ff.de ver.obl.

20 ¶ Addo quartum casum qñ emptor promisit & priam soluat reportauit. l. si decē. §. si in arbitrū. Opromitto. ff. de euic. intellige hoc vbi si voluit arie cōpromisit qz secus si coactus. s. vl'a statuto & sic vult vt inter consanguineos cōpromittat & hmōi & ꝫ denūcianit vēditori ꝫ Bar. l. d. §. si i arbitrū & bal. in. l. i. C. de pi. & co. re. ven ¶ Quintus casus qñ empto: potuit vsucape & nō vsucepit. d. l. si dictum. §. si cuꝫ posset. ¶ Sextus casus si rē alienam scienter emit nisi de euictione spāliter sibi caue rit. l. si fundū. C. de euic. ¶ Septimus si aliqd casuale ptigat C. eo. de lega. l. si. de re. ec. non ali. c. ad nostram vide alios casus per hoſt. in sum. eo. titu.

21 ¶ Quid si fecit pactū vēditor & non vult teneri de euictōe. R. nihilominus tenebit ad ptiū re euicta. l. ex empto in fi. ff. de ac. ēp. qđ limitat lodo. de ro. in no. qñ pactū fit ī gñe. s. a. q̄cūq; eui caꝫ secus si specificaꝫ psona vl' cā vna qz tūc ēt ſ tenebit ad ptiū cāus ē in. l. g libertat' i pn. ff. ō euic. & ibi gl. ō hoc.

22 ¶ Sz in q̄tū teneꝫ venditor ēptori re ēpta euicta i cā bo' gb' teneꝫ ō euictione. R. & ſ simplū tm & si fuit i cīpa ivē dēdo teneꝫ ēt ad itereſſe i forō tm ptentioso in reb' pciosis arbitrio iudicis co gitꝫ duplū. pmittere al' ꝺdēnabit i duplū pcij puēti. ff. ō euic. l. y. z. l. ēptor. i.

23 ¶ Utrū venditor teneꝫ ad oēs expenſas quas ēptor fecit i iudicio qz eū nō defendit vēdit'or: poſtq; sibi hoc denūciauit. R. pa. vbi. ſ. & sic fine obtinuerit fine nō vt i. l. i. C. de euic. & l. vēditores ff. de ꝺ. ob & vtrobiq; p bar. secus ſi nō denūciaſſet vēditori litē motam.

24 ¶ Utz emēs domū pro cētū i q̄ postea inuenit theſaurꝫ valētem ducenta teneaꝫ. R. lodo. de Ro. ꝫ & sic & dicit ſe ꝓſuluiſſe & obtinuiſſe in curia & in hoc hz locū remediū. c. cū cā de em. ſ. & reſcindaꝫ Sctus vel reſtituaꝫ plus ꝫ Sctū de iuſ ē verius. ſ. & nō teneꝫ. Nō qz theſaurꝰ eſt. res mobilis ablōdita ab ignotis dñis tpe venſtiore vt. l. vnica. C. de theſauris. ergo dñs nullū erat ipſius vt caſus eſt in. d. l. i. & l. nūq̄. §. theſaurus. ff. de acq. re. do. Sic ergo re manebimus in diſpoſitione iuris cōis vt ſit dñi ſoli ſi data opa vel a caſu inuenit in ſuo vl' ſi data opa i alieno ſolo erit dñi ſoli ſi nō a caſu erit medietas dñi ſoli alia iuētoris vt in. d. l. vnica. cū ergo iſte ēptor ſit dñs ſoli erit ſus de hoc caſus eſt in. l. a tutore iūcta gl. ff. de rei vēdi. vbi pecunia inuēta p modū theſauri cedit ēptori. Sec' ſi nō eēt p modū theſauri vt murata ab aliquo in muro vt dicit tex. ūn. d. §. theſaurus qz tūc nō eſſet emptoris nec ob. q vēditor nō vēdit theſaurꝫ qz pcedo: ſtamus in diſpoſitiōe iuris cōis vt ceꝺat dño ſoli & hoc habeo p indubitato ſi ēptor nihil ſciebat de theſauro ſi ſciebat & ꝓptereā emit tūc vī dubiū Nicola' tū de lira ſup. matheī. xiij. in illa pabola ō theſauro. t. S. tho. xxv. q. lxvi. ar. v. vident teneꝫ q licite ematur & de ſubtilitate iuris eſt vez q pōt licite fieri ſ de egtate videret q aliquā ptez deberet dare vēditori vide de hoc ſi placet qđ no. in. l. ſi qs cuꝫ al'. ff. de ver. ob. ſed quo ad ꝺſciam ex quo ſciebat videtur inuenisſe & ſi a caſu ſic medietas erit ſua ſi nō a propoſito. ſicto tuꝫ cedet domino ſoli. vt. d. l. vnica.

¶ Cuꝫ hoc ſit q iura nō cogāt reſcin dere Sctū ēptiōis vl' ſupplere iuſtū pciū. niſi qñ deceptio ē vltra vl' citra dimidiaꝫ iuſti pcij vt. ſ. Bolus. §. ir. cui daꝫ electio tūc. R. q qñ eſt vltra dimidiā electio erit vēditoris fm Zo. p ar. a Srio qñ eſt citra dimidiā tūc eſt emptoris vt nota. Berna. in. c cū dilecti & c. cū cā de emp. & no. Pa. in. d. c. cū dilecti q ſi periret res empta minus dimidia piret ēptori qz cū duo ſint in obligatiōe alternatiue vno pempto remanet al'iud. l. plerūq;. ff. de iure do. & l. ſticū. ff. de verb. ob. Et idē dic qñ eſt plus vēdita q periret vēditori p cāſum rationē tū predicti nō tenētur niſi ad reſtituēdū id plus quo vēdidit vl' ſupplere illud minus quo emit vſq; ad iuſtū pciū & poterit agere deceptus vl'

que ad.xxx.annos sine agatur 9ditione ex.l.ij.C.de re.vendi.que cõditiões cum sint personales sunt ppetue. Sive agatur ex eo ꝓtractu.s.vẽdito vt no. Pano.ꝛ Inno. in.d.c. cuꝫ causa. Si vero ageretur officio iudicis vt volũt aliqui sic nõ posset agere nisi vsq; ad quattuor annos q: vsq; ad illud tpꝰ datur restitutio in itegꝝ.l.vl.C.de in integ. rest.pan.tñ vbi.ꝑ.vult q; etiaꝫ si agat officio iudicis sẽt vsq; ad.xxx. annos.

26 ¶ Utꝫ mercator q; sciat plures alios post se venire teneat minus vẽdere q̃ sit cõmunis exstimatio vel diceꝰ q; plures veniunt. ff. tho. xxij. q. lxvij. q; non nisi de perfectione.

27 ¶ Quid de mercatore q; iter se quẽ nisi vt vnus solus vẽdat. ff. q; si hoc faciunt in lesionẽ reipublice sunt damnandi ppetuo exilio ꝛ bonis spoliãdi. vt. C. de mono. l. vnica. Secus si facerent ꝓpter aliquẽ finẽ honestũ: q; liceret de ista materia hẽs. ꝑ. dolus. ff. ix. ꝛ j. negociatio. ꝛ. ꝑ. ars. ff. i.

28 ¶ Utrũ ille cui datũ est aliqd ad vendendũ. p.ꝛ.ꝛ vẽdidit ꝓ.xij. teneat illa duo restituere dño rei. ff. q; nõ. q; si illa duo sunt vltra iustũ ꝓciũ tenetur restituere emẽti. ff. ea q̃ dixi. ff. vij. si vero nõ excessit iustũ ꝓciuꝫ ꝛ sua industria habuit sic sibi acgrit. Nec ob. q; dat ei certa merces ꝓ labore: q; illa datur vt iueniat emptorẽ ꝓ.x.ꝛ sic nõ tenet necessario restituere. secꝰ si dare tur sibi sumptꝰ vt vẽderet: quia tenet vẽdere meliori ꝓcio q̃ pot; ꝛ totũ dare dño: ex quo mercedẽ hꝫ ꝓ labore.

29 ¶ Quid de vendẽte, possessione vel ẽmẽte. j. tales 9fines q̃ est plus vel minus q̃ sit dictum. vide. ff. donatio. ff. xl.

30 ¶ Querit. de. q. quotidiana vtꝫ valeat vẽditio seu alius ℣cus collatꝰ in alterius arbitriũ. ff. q; si est incerta ꝓsona cuius arbitrio cõmittit nõ valet. l. si merces. ff. i. ff. loc. nisi in casu q̃si simpliciter fuit cõmissiuꝫ in arbitriũ boni viri: q; tũc intelligit in arbitriũ iudicis l. vir bonus. ff. iudi. sol. ꝛ sic videt cõmissiuꝫ in certa ꝑsonã. Si ℣ ꝓsona cui cõmittitur est certa: tũc ꝫ varia sit opinio. in. l. in emẽtis. C. de ℣hẽ. empti dic ꝑm. d. Lucã de grassis i. l. si quis arbitratu. ff. de ver. ob. q; siue substãtialia ℣cus: vtputa ꝓciũ in venditiõe ꝛ si minima. Siue accidentalia: puta venditur seruus si rões redditerit ꝛ hmõi committant in arbitriũ certe ꝑsone valet ℣ctus si ille voluerit arbitrari nam sicut substantiale vltime voluntatis potest ferri in arbitriũ heredis. l. si sic. ff. de lega. i. ita in ℣ctibus. l. seruũ filij. ꝑ. cuꝫ q̃ ff. de leg. i. ꝛ ꝓ hoc videt casus in. l. si libertus iurauerit. ff. de ope. li. vbi valet ꝓmissio liberti facta de opibus ad arbitriuꝫ pꝰoni: ꝛ si male arbitratꝰ fuerit põt cogi vt arbitretꝰ sicut bonꝰ vir sic in ꝓposito. q; si arbitrari noluerit vl nõ põt: sic nõ valebit. ꝑ. ꝓciũ isti. de emp. ꝛ vẽ. Si ℣ mortuus fuerit alter ℣hẽtius si fuit cõmissiuꝫ sup ℣cu ꝓficiẽdo nõ poterit arbitrari. Si ℣ sup ℣cu ꝓfecto: sic nõ expirat eiꝰ arbitriũ: ꝫ sicut ℣ctus transiit ad heredẽ. ita obligatio de standO. arbitrio dicte persone ꝑm Bar. in. d. l. si quis arbitratu.

¶ Quõ aũt ℣ctus emptionis ꝛ vẽdi- 31
tionis rescindat ꝓpter dolũ habes. ff. dolus. ff. ix. vel ꝓpter minoritatẽ ꝓcuꝫ quãdo est citra dimidiã iusti ꝓcij: vl ꝓpter alias cãs vide Dosti. in sũ. co. ti. ꝛ Ioã. in sum. C. de rescin. ven. quia parum ad confessores. ꝫ sufficit quod dictum est.

Dinunitas vide. j. i munitas.

Noxnis iniuria qñ dicatur. ff. c. cũ illorum. de sen. excõi. explicat si mẽbrũ mutilet si effusio sanguinis fit. Et intelligũt doc. ibidẽ qñ effusio ẽ in abundãtia ꝛ de mẽbro de quo sanguis de facili nõ exit. Item si in eꝫ aut in abbatẽ vel platũ seu superiorẽ sit iniecta manus iniusta. de iniur. ff. atrox dr si gs vulneret. Intellige si vulnus eget medicamine cyrugie vel emplastroꝝ seu aliox medicinaliũ: ꝑm Bonal. Item si quis fustibus ceditur. si in theatro

vel fozo aut in ꝓspectu iudicis verbere
tur. Ité ꝑm alios si in ecclia vl cimite
rio: aut domito: to verberet. ar. de sen.
excō. c. cuz ꝓ cā. xvij. q. iiij. g ꝙs z. §. g
aūt. Item si sacerdoti induto vestibus
sacerdotalibus. C. de iniur. l. atrocem.
Sz bxeniter dic q iniuria dr eno: mis.
¶ Primo ex ꝓsona z in iure nō habe
mus expssum nisi q dcm est in. d. c. cū
illoz z in. d. l. atroce. z instit. de iniur.
§. attrox. z. ff. c. ti. l. ꝓto:. §. atroce. vbi
dr de magistratu parente z patrono:
epo: plato: z sacerdoti induto vt. §. di
ctū est. ¶ Scdo ex loco: vtputa si i cō
spectu ꝓto: is faciat seu ꝓlati vt in. d. l.
ꝓto:. z in theatro vel fozo. vt in. d. §. at
trox. z. l. sed est qōnis. in pn. ff. de iniur.
¶ Tertio ex tpe: z hoc est brariū
tum. vtputa iudi vl magne festiuitatis.
¶ Quarto ex re: puta ex vulnere. vnde
dicit. l. vulneris magnitudo atrocitatē
facit z nō nunq̄ locus vulneris: veluti
oculo perusso. hec ibi. ff. de iniur. ita in
cipit. ¶ Quito ex mō: vsi dicit Pa. in
c. cū illoz. de sen. excōmu. q ꝓcussio in
ecclia vel in platea z excessus noto: iuſ
dr eno: mis. d. §. atrox. z q eps nō pōt
eum absoluere ex talibus iniurijs no
to: ijs factis ecclesiasticis psonis.
¶ Sed qs hēbit arbitrari an sit eno:
mis iniuria R. q ille q hz absoluere z
ligare an sit sue iurisdictionis: vtputa
possit eum absoluere vel ne. ar. c. super
lris. de rescrip. z. l. si qs ex aliena. ff. de
iudi. Sed caueat vbi iuſ determinauit
atr ocem ne ipse velit leuē arbitrari: q:
nō absolueret: sed deciperet. secus vbi
ius nō determinat.

Piscopus grece latine speculator: in
terp̄retat: vt dr. xxj. di. c. cleros. z
viij. q. ꝓia q epatū. speculare. n. dz mo
res z vitā popli sibi subiecti z intende
re ad eoz salutē. vsi eps hec negligens
est in pcō mortali z dr canis ꝓdicus
ij. q. vij. q nec. z dz lectioni z oboni va
care. vt in. c. epi ibidē. nec dz hr̄e fami
liaritatē p̄aui hominis. vt in. c. puenit
ea. de cā. z. q. §mo pbyteros: diaconos:
clericos boni testimōij dz penes se hr̄e
vt in. d. c. epi z. c. cū passonis. z de ꝓse.
di. c. episcopus deo.
¶ Utz ꝓncipaliter deat intēdere multi
plicationi tpalitū. R. ꝑm Tho. in quol.
q nō sz eius ꝓpria z ꝓcipua cura dz
esse circa custodiā gregis sibi cōmissi
o:dō: dicendo, sacra dispensando: z
sua iuxta qd res exigit z rogādo. Pōt
tñ intendere multiplicatiōi tpaliū ad
vtilitatē ecclie qñ oportunitas adest z
possit fieri sine dāno spiritualiū notabi
li alias nō. Eller. ar scda scde ti. de auari
tia dicit q eps nō pōt ꝓgregare ad sñi
tuitionē siue ecclie sicut rex pōt: sed dr
quertere res ecclie in vsum ecclie qd fa
cit pauplus dādo. Rō é q: rex ad hoc
ꝓstitutus est vt subditos in pace teneat
z defendat ab aduersarijs: z iō pōt ad
hoc cōgregare. nō sic eps sed vt faciat
bonum ecclie qd facit dādo pauplus
facit. xij. q. ij. aut. vñ tz Tho. scda scde
q. clxxv. q si bōa ecclīastica nō dispē
sat in pios vsus sed notabiliter deficit
peccat mortal r. Secus si i modico de
ficiat. Addit tñ q si necessitas nō imi
net ꝓ pauplus q pōt reseruare in fu
turū vel emere possessiones vt tpe ne
cessitatis ꝓuidere possit. Bona vero
patrimonialia pōt tenere ad' libitum.
¶ Utrū liceat appetere epatū. R. q nō:
viij. q. i. q epatū ibi dr locus supio: si
ne quo ppls regi nō pōt. z si ita retine
atur atq̄ administret vt deceat: tñ inde
center appetit ꝙbozem ouū sanctum
querit gra veritat': negociū iustū suscī
pit necessitas caritatis quaz sarcinā si
nullus iponit petiēda atq̄ intuende
veritati vacādū est. Si aūt iponitur su
scipiēda est ꝓpter caritatis necessitatē.
Sed nec sit oio veritatis delectatio de
serenda: sed subtrahat illa suauitas: vt
nō oppīmat iusta necessitas. hec Aug.
ex quo pz q appetit illicite. z qñ. sit
mortale. vide. ē. dbitio ꝑmo. z oblatus
recusatur cū pcō mortali si ē dignus z
eque dignus nō est cui debeat dari. Fa
citfimiliter' ad hoc. c. in scripturis ca.
cā. z. q. vide. ē. electio. §. xxx.

3 ¶ Quam iurisdictionem hēat vide de of. or. p totū: q; ad ꝓfessores nō ptinet.

4 ¶ Utr epūs possit ꝓcedere auctoritate nō epīs quā ipse hz .ff. Pa. i. c. accedē tibus de excel. prela. q; nō ea q̄ spectāt ad ordinē epāle: sicut ordinare: chrīs mare: ꝓsecrare: z filia. q̄ no. in. c. q̄uis ley ij. di. z in. c. aqua de ꝓse. ec. vl' alta. Ea vero q̄ spectāt ad dignitatē epālem bene pōt sicut cognoscere de causa ma trimoniali iniūgere publicā penitentiā ꝓcedere indulgentia: indicare de clicis z hmōi. vt. xvj. q. ij. visis ꝑter insignia vt visus mitrie: z pōtificalū q̄ solus pa pa ꝓcedit ar. c. vt apostolice de ꝓui. li. vj. ea etiā q̄ sunt iurisdictionis pōt ꝓcere q̄uis nōdū sit cōsecratus nec sacer dos fm eundem Pa vbi. s. post Jo. an. z Cal. vt ibi no. pa.

5 ¶ In qbus potest epūs dispensare. vide s. Dispensatio §. v.

6 ¶ Utr epūs cadat in penam suspensionis aut interdicti .ff. q; nō ex nulla ostitutiōe nisi in ipsa de ipsis epīs fiat spā lis mētio. Silr nec eox suppositos. vt in c. q; periculosum. de sen. ex. li. vi. Idem dic de suspensiōe a beneficio a iure posita. vt in c. si cōpromissarius. §. huiusmodi. de elec. li vj Secus de excōicatione. vt no. in. d. c. q; periculosum.

7 ¶ Utr epūs possit dispēsare in plalitate bñficiox. vide. s. bñficiū. §. xxxviij.

8 ¶ Utr executiōe denoluta ad epm pp negligētiā executoris teneat epūs seruare formā quā tenebant executores .ff. bar. in. l. si puellā C. si mā. ita fu. ali. q; sic. z facit ter. in cle. i. de supplē. negli. pla. z q̄s no. Jo. an i. c. publico s elec.

9 ¶ Utr mortuo epo expiret offiū vicarij .ff. pa. i. c. i. ne se. va. q; sic. vt no. gl. in cle. fi. de ꝑcu. Idē vt de officio pōtis ostituti ab abbate mortuo abbate. ar. ex no in. d. cle. fi. sec' fi ostitutus cēt ab abbate cū capīo ar. c. ij. de sta. reg.

10 ¶ Epūs i synodo ostituere aliquos idoneos viros p totā diocesiz quos ds iuramēto astringere ad denūciandū si di vel p eā missō qcqd ꝑpēderint fieri p̄ volūtatē dei z totā xpianitatē qd̄ pti neat ad iurisdictionem ecclīasticā. vt hꝫ in. c. epūs in synodo. xxxv. q. vi. z tales appellantur testes synodales.

11 ¶ Epūs pōt cogere religiosos mēdicātes vt vadāt ad ꝓcessiōes c. nimis prana. de excel. pla. Ex quo ter. dicūt doct. q; ex quo phibēt eis ne ex lenitate cā appellant eos ire ad ꝓcessiones seqtur q; ex magna z grauī cā ꝑsit: vrputa nouo introitu epī vel legati vel imminēte peste aut alio flagello: vl' in generalibus letanijs q̄ sunt tres dies rogationum. hec no. Pa. in. c. dilectus. de of. or. qs ē verum nisi spāle pūilegiū habeant.

12 ¶ Epūs i ecclīs baptismalib' ds ordinare magros q; doceāt pueros i studijs lras libellarit' artiū assidue vbi necessitas occurrerit. xxxvij. di. s. qbusdā.

13 ¶ Epūs singulis annis synodus teneat z admonēdo clicos ostitutiōes legēdo z laicis pdicando vt. x. q. i. placuit itē singulis annis si pōt visitet oēs ecclesias monasteria: z hospitalia sibi subtecta.

14 ¶ Epūs teneī deputare in ecclesijs cathedralibus z alijs quēcūalibus viros idoneos ad pdicādū: z ꝓfessiōes audiē dū: alr peccat mortalr: sīlr qui ipse nō pōt pp amplitudinē diocesis vel alia occupatiōe teneī hꝫe viros potētes in opere z sermone qui visitent z doceāt vice eoxum plebes sibi cōmissas z eis puideant de sustentatione. vt in. c. inter cetera de offi. ordi.

15 ¶ Epūs debet quos vult ordinare ing rere pmo de etate debita ad illū ordinē. dic vt. j. eras z de litteratura. Nam ordinās subdiaconū vel diaconum q; nescit officiū videt peccare mortalr: q; debet ei causam peccandi mortaliter Quantū vo ad illos quos pmouet ad curā aīaz q; hēant sciam necessariam de quo. s. ofessio iij §. iij. alias peccat mortalr. Item nō pmittat q; notarius petat salariū in scribēdo ordinandos: q; phibitum est. i. q. ij. sicut epm intelligē fm gl. ibidē qñ ē salariat' alis pōt accipe al' q̄ dimō epūs nō participet in lucro ds ꝓtrariū teneat glo. ibidem.

16 ¶ Epūs pōt querere de titulo beneficij

sui subditi si nō ꝓsensit in eū. vt voluit Fede. consilio. xcvij. z idē dic de quo cunq; alio cuius interest.

17 ¶ Epūs eccliastica officia nō dz ꝓmittere ꝓpinqs nec administratione rez eccliasticaꝝ. vt in. c. iudicatū est nobis lxxxviij. di. cū. c. se. ij iconom⁹ dz esse clic⁹ hōeste vite: vt ꝓbat ea. di. ꝓ totū.

18 ¶ Epūs in ꝓferēdo bñficia dz attēdere vt det dignis aliꝫ peccat mortaliter sm Tho. z Alber. in. iij. facit qđ no. lri. di. e. i sacerdotibus.

19 ¶ Epūs in publico debet lineis uti: nisi sit religiosus super indumētis. vt in c. clici officia. de vi. z hone. cle.

20 ¶ Epūs tpe interdicti pōt celebrare: z celebrari facere vbicūq; z audire diuina. vt in. c. fi. de ꝓmisse. li. vi. Q3 limita. vt in. c. qđ nōnullis. de. ꝓui. s. interdictis exclusis: submissa voce: tamuis clausis: z cāpanis non pulsatis: z ipse specialiter nō sit interdictus: vl nō fuerit causa ipsius interdicti.

21 ¶ Epūs pōt vbicūq; cuz altari portati li celebrare z celebrari facere. d. c. fi.

22 ¶ Epūs nō seruās canones vel non sacies seruari est ꝑiurus. no. Pa. i. c. ego de iureiur. al'as gl. in. c. sacerdotes. el ij. q. viij. que dicit. q⁹ a ꝓlato nō seruāte canones pōt recedi sicut ab excōicato recedit z ꝓcisso. Q3 intelligit dictus Pa. vez qñ ex ꝓemptu nō seruat nec seruari facit: alias secus.

23 ¶ Utz epūs ꝓ ꝓsecutione sui co:pis posslt fugere. R. dz scm Tho. scda scde q. clxxxv. ar. v. q⁹ vbi subditoz saluti exigit ꝓsone ꝓsentiaz nō pōt fugere ꝓpter aliqđ dānū tpale vl' co:porale: imo tenet sicut bonus pastoz alias ponere ꝓ ouib⁹ suis. Ubi ꝑo sufficiēter in absentia ꝓ alio posset saluti subditoꝝ ꝓuideri: tūc licite posset fugere: nec é mercenari⁹ tūc. Hoc idē ꝓ in. c. scisciatarijs vij. q. i. vi3 Inno. i. c. nisi. 3 renū. z gl. in. §. hoc é tūc obseruandū. vij. q. i.

24 ¶ Epalis dignitas liberat a ꝓditione seruili z abscriptitia. lūj. di. si seruus sciente el. ij. z é at a curiali sm canones vt tenet glo. in. d. c. si seruus.

¶ Epūs si hz turisditionē tempalē in aliquo loco dz ꝓstituere iudicē la ycū q in cā ꝓcipue criminali faciat iusticiā: z pōt é in spāli sup aliquo maleficio delegare vt faciat iusticiā: z nō efficitur irregularis: dūmō ꝓ sua rōne negz directe vel indirecte inditet iudici q debeat penā sanguinis irrogare: sed solūz in genere q⁹ faciat iusticiā z q⁹ si dubitat ꝓsulat ꝑtes: iudex al'r esset irregularis. c. litteris de excel. plā. Tenet tñ Rodo. q⁹ etiā pōt dicere q⁹ puniat reū sm q⁹ ius vult: dūmō nō exp:imat de morte vel de mutilatione vt etiā no. Hug. di. xj. c. oīs al' lex pēs tñ nō dz esse vindicte sanguinis. vt in. d. c. ex litteris.

¶ Utz epūs peccet mortal'r rñdendo in ordinatione sua cū interrogaī virū sciat nouū z vetus testām: q⁹ scit. R. sm Ricar. in quol. iij. q. xxiij. q⁹ sic. si est ita ignarus q⁹ nesciat in generali mandata de: articulos fidei virtutes: z vitia etiaz scīa: q: tūc mentū pernitiose. Si ꝑo nō é ita ignarus gn sciat vetus z nouū testām q̄tū ad ea q̄ necessariū é scire ꝑlato: z sine quoz scia nō ꝓt cōuenīēter exeq officiū suū: tūc nō credit q⁹ peccet mortal'r: lz i aliꝭ sit idoctus: q⁹ videt q⁹ ꝓsuetudo sic solum velit.

¶ Utz religiosus ꝓmotus in episco 27
pū teneaī ad obseruantias regulares. R. q⁹ sic vide. j. monachus. §. vij. z religiosus. §. xxiij.

Rrare est aliud ꝑ alio putare Unde Augu. xxxviij. di. in. c. quis ingt. Quilqs se extimat scire q⁹ nescit ꝑ ꝑo q⁹ppe approbat falsiz qđ erroꝝ est ꝓpriū. Ad idē. xxj. q. vj. in qbus. Et ideo in. d. c. quānis dicitur q⁹ non est cōsequens vt ꝓtinus erret quisquis aliquid nescit.

¶ Utrum error sit peccatum. R. q⁹ in 1
his que nō pertinent ad regnum dei capescen. vel nō: sic nō est peccatū aut si est minimū est. vt in. d. c. in quibus.

¶ Errantes nō videntur consentire. l. 2
nihil consensiu. ff. de regu. iur. Ratio habetur. j. matrimoniuz. iij. impedimēto. iiij. in princi.

3 ¶ Error ignis an excuset a dolo & cõsequẽter a pena q̃ debet ꝓpter dolum ff. q̃ sic. vide. ff. dolus. §. i.

4 ¶ Error cõmunis aliq̃s facit ius. ar. xcv. di. c. ecce. ego q̃s in fi. & in. l. barbarius. ff. de offi. ꝓcto.

5 ¶ Error ẽ suũ quilibet debet corrigere xxxv. q. ix. §. q̃ ergo. & §. seq.

6 ¶ Error q̃s dicatur intollerabilis. ff. q̃s aliqd cõiter vl̃ in suo genere ẽ peccatũ. vt in. c. venerabilibus. § ꝑt. ff. de sententia. excõ. li. vi. Vel si ꝓtineat aliqd impossibile. vt in glo. c. ꝓtuas. de sen. ex. vel ꝛ ius vel legẽ: vel excõicet q̃: bonũ fecit: puta elemosynam. vide in. d. glo.

Rubescentia de bono est peccatũ: & filia accidie: & cõtingit quapl̃r. ¶ Primo cũ erubescit de defectu nature: vtputa q̃ est claudus & hmõi: & hec est pena si est nimia. lvi. di. nascitur. c. nũc erubescamus. ¶ Secũdo cum erubescit dicere veritatẽ: vt ꝑdicare: confiteari: corrigere. Et hec aliq̃s est mortalis si nõ facit q̃s tenet̃ de ꝓcepto. ¶ Tertio cũ erubescit ꝓfiteri mortalia peccata & si omittit ꝓpter hoc mortalis est. ¶ Quarto cũ erubescit teĩmare: orare & hmõi. ne dicatur scũs: & hec est pena veniale q̃s omittit nõ necessaria secus quando necessaria: q̃ mortale.

Tas determinata regritur in multis necessario. a iure ita q̃ non tenet gestum ante.

1 ¶ Et ꝓmo in sponsalibus. vii. annoꝝ cõpletoꝝ vt i. c. vnico. ff. despõ. impu. li. vi.

2 ¶ In matrimonio vero xij. annoꝝ in femina. & xiiij. in masculo. nisi malitia suppleat etatẽ: qs tũc ẽ q̃s sũt potentes ad coeundũ sil̃r vt no. i. d. c. vnico.

3 ¶ In voto religionis seu ꝓfessione fienda requiritur xvj. in muliere & xviij. in masculo cõpletus. vt habeẽ de muliere i. c. cũ vtr de regula. & in. c. puelle xx. q. i. & in. c. puella. xx. q. ij. de masculo in. c. significatus. de regula. & in. c. i. de regula. li. vi. sallit in casu. de quo. j. Nouicius. §. ij.

4 ¶ In ordinib⁹ capiẽdis ꝓme tõsure est. vij. annoꝝ cõpletoꝝ. vt in. c. in singulis. lxxvij. di. & etiã triũ minoꝝ ordinum vt in. d. c. in singulis. & gẽtiq̃s cõferrẽt aũ ꝑdictã etatẽ nisi religionẽ intraret suspensus est ipso facto p annũ a collatione ei⁹dẽ ordinis de tẽp. or. c. nullus li. vi. Acollitat⁹ post. xij. ãnus vt in. d. c. in singulis. Subdiaconat⁹ ẽ xviij. ann⁹ ichoat⁹. Diacõatus ꝙo. xx. Presbyterat⁹. xxv. vt i cle. generalẽ. de eta. & quali. or. Si tñ ordinet aũ dicta etatẽ quis suscepit quidẽ caracterẽ or dinis sed nõ executionẽ vsq̃ ad cõplet tũ tempus vt no. in. d. cle. generalem nec eps põt dispẽsare vt ibi no.

¶ In bñficiis regularib⁹ in abbatissa § xxx. annoꝝ ꝓpletoꝝ. sil̃r & in ꝓtorissa seu matre vel ministra q̃ hz regere monasteriũ. vt in. c. indẽnitatibus. de elec. li. vi. In abbate. xxv. annoꝝ inceptoꝝ p. c. cuꝫ in cũctis in. §. inferiora. ꝙ elec. vbi regulr ad q̃libet dignitatem obtinendã requiritur illud tẽpus hz nõ de abbate sit aligd specialiter expressium. In ꝓtorato collegiato. i. quod habeat sub se collegiũ. xxv. annoꝝ inceptoꝝ ar. cle. ne in agro. §. cetera. de sta. regul. In ꝓtorato ꝙo nõ quentinali si hz curã aiaꝝ quã hẽat per se exercere regritur xxv. annoꝝ inceptoꝝ quia oportet sit sacerdos. Secus si nõ hz p se exercere tunc sufficit etas. xx. annoꝝ ꝓletoꝝ d. §. cetera. In ꝓtorato autẽ g nõ hz curã aiaꝝ regritur etas. xiiij. annoꝝ ꝓpleto rũ. q̃ opz sit ꝓfessus. c. nullus de elec. li. vi. Et ita tz Pa. in. c. sup inordinata de ꝓben. hz Fed. dicat sufficere etatem vij. annoꝝ cui nõ credo: q̃ oz sit ꝓfessus in religione: vt dictũ est in bñficiis secularib⁹ que hñt dignitates. In epo. xxx. annoꝝ ꝓpletoꝝ. c. cum in cunctis. de elec. Inferiora ꝙo epatus regrit q̃ attigerit. xxv. annũ. d. c. cũ in cunctis § inferiora. Et si ecclesia curata ꝑ ferat ei g nõ attigit. xxv. annũ. ipo infra vacat nec eps potest dispẽsare. c. hz canõ. de elec. li. vi. Sed bene episcopus põt dispensare in dignitatibus vel psonatibus curam animaruꝫ nõ habentibus

vt.xx.anno cõpleto hẽant.c. pmittim⁹ de eta. ⁊ quali.li.vj. In beneficijs ꝓ simplicibus sunt opiniones: sed mihi placet opi. Lalde. quã sequit̃ Pa. in. c. sup. inordinata. de prẽben. q; si beneficium sonat in nomen rectoꝛe vtputa q; est ecclia vel capella p se stans hñs ad regimen clericũ: tunc regratur etas xiij. annoꝝ cõpletoꝝ. vt in. c. indecoꝛ de eta. ⁊ quali. oꝛ. q; qui nescit se regere nec ecclesiam. Si ꝓ non sonat rectoriam sed est beneficiũ in ecclia tunc si regrit maturitatẽ consilij vt in canoni catu ecclie cathedralis. Host. ⁊ Archi. tenent q; regritur etas. xiiij. annoꝝ. q; ante non põt iura sapientiã tractare sicut dicimus in milite volẽte testari añ illã etatem. in. l. lz. C. de test. mili. Si vero non regrit maturitatem ꝓfilij: tunc vij. annoꝝ est etas. ⁊ ista sunt bñficia in multis ecclesijs ꝓ clericis pueris.

6 ¶ In electionibus monialiuꝫ regritur etas. xij. annoꝝ cõpletoꝝ: alr nulla ad mittit ad eligendũ. vt in. c. idẽntatib⁹ de elec. li. vi. in ỹrameto ⁊ testimonio requirit̃ pubertas. vt no. i. c. paruuli xxij. q. v. ⁊ in. c. testes. iiij. q iij.

7 ¶ In testamẽtis ⁊ multis alijs q̃ omitto: q; ad nos nihil regrit pubertas: in electiõe sepulture regrit̃ q; ad ãnos pubertatis pueniat. ar. c. lz. de sepul. li. vj.

8 ¶ Quõ cognoscet̃ q̃ requirit̃ etas cõpleta q̃ de mẽte ignoꝛat statuentis vl disponentis. Rñdit Bar. in. l. si cui. ff. de leg. i. q; q̃ etas ꝓferi in genitiuo regritur q; cõpleta sit: in ablatiuo cum prepõne in. sufficit sit inchoata: sine põsitione regrit̃ ꝑpleta. cle. i. de se. pos. in accusatiuo cum ꝓbo significante rẽ perfectã vt prepõ. p; vel cum futuro cõiunctim regritur cõpleta. l. non putabã. ⁊. l. si in annos. ff. de condi. ⁊ demon. sine tali ꝓbo si de fauoꝛe agitur: sufficit inchoasset si de odio: regritur ꝑpletus l. ad rẽpublicam. ff. de mu. ⁊ ho. In accusatiuo cũ prepõne ad sufficit inchoari. l. filium. ff. ad treb.

Vagatio mentis est filia accidie: q; pp te dium boni opis euagat̃ varia cogitando vt ipm tedium euitet: ⁊ hec inducit ad multiloquiũ ⁊ vaniloquiũ. ⁊ audiẽdum noua: ⁊ facit instabilem in loco q̃ tũc sunt moꝛalia cũ sit predicta cõtra aliquod preceptum: aĺs veniale. hec ex scõ Tho. ha. fe. q. xxxv. In oratione ãt an sit peccatum. vide oratio. ℌ. x.

Vangelium legẽs sacerdos vtitur stola sicut diaconus. xxiij. di. ec clesiastica Euangeliũ non sedendo vel genuflexo: sed stãdo audire debemus. de conse. dist. i. apostolica.

Vcharistia idest bona gra ab eu qõ est bonũ ⁊ caris gra. ⁊ sic notat̃ hz q; continet realiter xp̃m qui est plenus gra fm ꝓ qõ est signum rememoratium passionis xp̃i que fuit sacr̃m vere dr̃ sacrificium: fm ãt q; est signum demonstratiuꝫ vnitatis ecclie cui hoies aggregant̃ p ipsam dr̃ cõio: prout ꝓ est ꝑfiguratiuꝫ diuine fruitionis q̃ est in patria dr̃ viaticum: q; prebet nobis vtã puentendi ad illaz: vel q; dat̃ transeuntibus de hac vita ad ipsum xp̃m. vnum tũ est sacr̃m in quo sunt tria. s. spes visibilis corpus xp̃i verum: ⁊ corpus xp̃i misticum. s. ecclia: ⁊ fm q; dic̃ Aug. ¶ Primũ est signũ secũdi ⁊ tertij. ¶ Scõm est res ⁊ signũ ⁊ cã tertij. ¶ Tertiuꝫ est res secundi ⁊ veritas primi. de quo de cele. missi. in. c. cum Marthe. ℌ. distinguendum est.

¶ Que ẽ mã debita huius sacr̃i. ℟. q; panis triticeus ⁊ vinũ vitis. vsus. n. huius sacr̃i est refectio q̃ ad sui integritatem cibũ ⁊ potum regrit. Significatio ẽt eius est duplex. Una passio xp̃i in q̃ sanguis fuit separatus a corpoꝛe. Alia est cibatio corporis ⁊ aĩe. ⁊ propterea pp quentiaz vsus ⁊ significationis duplex materia exigebatur. 1

¶ Utꝛ possit confici de pane farris ⁊ spelte vel siliginis. ℟. lz aliqui dixerint q; sic. tu tũ tene q; non põt confici nisi in pane triticeo. i. frumenti fm Scho. in. iiij. di. xj. ⁊ cõiter theologos. 2

3 ¶ Utz in pasta facta de tritico possit confici. ꝛ. ꝑm Scho. vbi. s. q non.

4 ¶ Utz possit cõfici in pane corrupto. ꝛ. q nõ qñ tanta ē corruptio q panis spes solumm̃: sicut qñ ptinuitas soluit ⁊ sapor: ⁊ alia accidẽtia mutant: secus si esset aliqua dispositio solum ad corruptionem quã declarat aliqua imminutio saporis: quia sic potest confici.

5 ¶ Utz i amido possit cõfici. ꝛ. Scho. vbi. s. q multo ꝑbabilius est q nõ tõ peccat: ⁊ iudicio meo graviter q ex tali mã ꝑficit sciẽter siue q ꝓparat ille ãt q ꝑficit ignoranter: ꝛ nõ ꝑsecret tñ nõ est idolatra scõm Scho. vbi. s. nec idolatrare facit q: q̃um in se ē mãm esse idoneã ⁊ ab aliis adorandã supponit.

6 ¶ Utz possit ꝑfici in pane fermẽtato. ꝛ. ꝑm Scho. in. iiij. dist. xj. q. sic. ⁊ tex. est in. c. ifus de cele. missa. ⁊ in. c. in sacramẽto. de ꝑse. di. ij. ꝛ graviter peccat latinus si celebrat in fermẽtato. ⁊ vt dicit Scho. fone ẽt grecus graviter peccat pp multa que adducit ibidẽ: ꝛ maxime q: xps in azimo consecravit.

7 ¶ Utz possit ꝑfici in pane facto de aq̃ rosea vel enduite ⁊ hmõi. ꝛ. gdaz theologi in. iiij. di. xj. tenent q nõ põt ꝑfici de pane facto ex quocũq; alio liquore: sed ops sit factus de aq̃ vera: alr vere panis nõ esset. Ally ãt theologi tenẽt q pt ꝑficiq: aq̃ ipsa non regrit vt manet in spẽ p:oprias: imo mutat in mãm aliã: ꝛ ego credo q non pt: q: xps ꝑsent in pane facto ex aq̃ nãli: ⁊ sic ẽua.

8 ¶ Utrũz si grana alterius ḡnis admisceant cũ tritico possit ꝑfici. ꝛ. ꝑm cõter theologos in. iiij. dist. xj. q si admixtio sit ꝓdominans vel eq̃lis est virtus in vtroq; miscibiliũ q non pt cõficiq: mutat spẽs ⁊ cognoscit ex colore ꝓcipue ⁊ sapore. Accidentia. n. magnã ptem ꝑferũt ad cognoscendũ qđ quid est: primo de aia. secus si non est equalis admixtio: q: confici potest.

9 ¶ Circa mãm vini queritˉ vtrũ possit cõfici de alio vino q̃ de vino vitis. ꝛ. ꝑm cõter doc. in. iiij. di. xj. q non ⁊ rõ potissima q: sic xps instituit. lu. xxij.

¶ Utz possit ꝑfici in aceto. ꝛ. Inno. 10 de officio misse dicit q sic: sed ꝑz theologos maxime Ri. in. iiij. dist. xi. dic q non pt: q: vinũ ⁊ aceti differũt ꝑz phylosophũ. viij. methaphisice sicut vinũ ⁊ mostũ. in vino tñ ꝑz Ri. vbi. s. ⁊ cõmuniter alios qđ accedit ad accidẽs manente tñ adhuc forma substantiali vini pt ꝑfici. Idẽ dic qñ putrescit ꝑfecta putrefactione q̃ redire non põt ad cõplexiones vini q non põt ꝑfici. si vero sit in via ad corruptiones põt confici. silr si vino sit cum sapore vinoso sapore aromaticus vl pontieus: vel acerbus ex minus ꝑfecta digestione vini.

¶ Utz in agresto possit ꝑfici. ꝛ. q nõ 11 q: nihil recipit spẽm nisi sit i termino sue generationis: ⁊ ideo nõ est vinum.

¶ Utz in musto possit cõfici ꝛ. q sic 12 si est exꝑssum extra vuã ꝛ nõ in eo qđ adhuc ꝓtinetur i vua matura. ar. de cõse. di. ij. c. didicimus. ⁊. c. se. ⁊ hec est vera opinio: q: sic non est sub specie potabili sed potius edibili.

¶ Utz possit cõfici in pusca seu in aq̃ 13 vinata seu i aqua superfusa super acervos vuarum postq̃ vinũ est exꝑssum aut in aqua rubea in qua lotus est panis vino rubeo tinctus. ꝛ. ꝑm cõter doc. q non qñ tollit virtutẽ vini aqua addita. facit de conse. di. ij. c. cuꝫ omne ⁊ de cele. miss. c. pernitiosus.

¶ Quid si aqua eq̃liter misceat vino 14 ꝛ. Ri. vbi. s. q aut sit ꝑm ḡtitatẽ eq̃les molis: aut ꝑm ꝓportionẽ equalẽ virtutis. ¶ Primo mõ non tollit spẽs vini q: est magis actiuus q̃ aqua: nec tñ vinũ posset cito in sui nãm aquaꝫ convertere: ⁊ ideo sola vini substãtia transubstãtiaret in sanguine. ¶ Secundo mõ generat tertia nã: ex duobus q̃ nec est vinũ nec aq̃: sed nõ statim q: nã nõ opat in instãti quis eaꝫ termini sint in instãti: ⁊ iõ tã cito posset sacerdos cõficere post tales appositionẽ q illud qđ fuit ibi vinũ cũ adhuc nõ esset trãsmutatum ad cõpositionem nãe tertie convertereť in sanguinẽ xpi. Si tamen an teq̃ ꝑferret ꝑba cõsecrationis eẽt ter-

tia natura ꝓstituta nō posset ꝑficī sanguis xp̄i: q2 spēs cōponentū ex qb⁹ ꝑ essentiaꝫ cōstituit vnū in cōposito nō remanēt ꝑm essentias nisi forte diminute vel ꝑm qd qđ dico ꝓpter opinionē illoꝝ q dicūt eas manere incompletas. Aduerte q licet vt dixi possit ꝑficī in materia panis vl̄ vini qñ admixtio vl̄ corruptio nō tollit virtutē ipsoꝝ tū peccat q sine necessitate ꝑficit ꝓtereq̄s in pāe tritic̄eo puro ⁊ incorrupto: silr in vino nō acetoso ⁊ purificato ꝓp irreuerentiā sacramēti ꝯz oēs doc. i. iij. di. xi.

15 ¶ Utrū debeat aq̄ admisceri in vino calicis. q. ꝯ sic. c. firas. ō cele. miss. ⁊ de ꝑse. di. ij. c. i. ⁊ c. oē crimē. ⁊ q̄re ℔ vide ibidē ⁊ in. c. cum marthe. de cele. miss.

16 ¶ Sed nūquid sufficit q̄ fuerit apposita in dolio. q. scūs Bo. in. iiij. dist. xi. q. nō ꝯz tūc dz apponi qñ sacra mysteria inchoant̄ etiā si alias fuisset posita.

17 ¶ Quid si omittatur. q. q. nihil omittens ꝑficiēs ō ꝑse. di. ij. scriptura. ꝯz peccat mortal̄r q scienter eaz nō apponit ar. c. litteras de cele. missā q vero omittit ex negligētia ex hoc q habuit diligētiā semplenā peccat venial̄r. ꝯz ꝑuit q: quātū ipsum sacr̄m ꝓcellit alia sacra ⁊ opa tūm in eo magis q̄s in alijs negocijs ꝓpōderat negligentia ꝑm scm̄ bo. iiij. di. xi. Si aūt omisit ex negligentia eo q nullā diligentiam adhibuit moraliter peccauit secundus Alex.

18 ¶ Que aqua dz apponi. q. q. sola aq̄ naturalis. c. i. quadā de cele. missaruꝫ.

19 ¶ In quāta quātitate. q. ꝯ liq ca noniste alr dicāt. tu dic q modica aq̄ dz apponi mixie si vinū ē debile vt sic ꝙuertat i vinū ꝯz ꝓbabiliorē opinionē q. ee nō possꝫ nisi eēt modica appositio. alr si apponeret i tāta quātitate q solueret spēs vini si ꝑficeret vt dcm̄ ē.

20 ¶ Quid fiēdū i illis ptibus vbi vinū hr̄i nō pōt. R. q. papa pōt dispensare vt sine sanguine corpus xp̄i ꝑficerent ne ꝓp̄ defectuꝫ sacr̄i incurrerēt maximū dānū cum corpus nō sit sine sanguine in hostia. ⁊ ideo papam adeāt.

21 ¶ Circa formaꝫ huius sacr̄i queritꝰ q̄ sit forma trāsl̄bationis panis. ꝛ. q. q. est ista. Hoc est enim corpus meū facit. c. cū marthe. ℣. credim⁹ de cele. missaꝫ.

¶ Utr̄ hec ꝓiunctio. enim sit de sba forme. ꝛ. q. nō ꝯz ponit ibi ad denotādum ordinē cōsecrationis ad vsuꝫ materie ꝑsecrate: q tū nō ē de necessitate sacr̄i. vnde nec ꝓiunctio silr: sciēter tū omitti nō dz vbi vsus ecclie illius antiquus. hz. Scōm vero. Sco. in. iiij. di. viij. li. eni ibi ponit ad ꝓiungēdū ne. s. verba forme sine ꝑcedētib⁹ ꝑ̄erantur. Ideo credo mortal̄r peccarent qui scienter omitterēt tā in ꝑsecratione panis q̄s vini. q: ita hz vsus gñalis ecclie romāe. 22

¶ Quid demōstrat si hoc ꝓnomē de mōstratiuū. ꝛ. mihi placet opinio Richar. de sancto victore li. de trini. q. ibi sit demōstratio mixta. s. ptiz ad sensuꝫ ⁊ ptim ad intellectū sub hoc sensu illō i. q̄ hoc transl̄babit̄ ē corpus meū: q: sicut ista ꝓpositio eēt vera ⁊ magis ꝓpria si demōstrādo. cibū diceret hoc ē corpus meū. s. illud in q̄ iste cibus est trāsmutādus est corpus meū qñ virtute eius in ꝓlationis termino ille cibus fieret corpus meū. Sic in ꝓposito. q: ibi virtute ℣boꝝ i cōpletō ⁊ termino ipsius oꝝ̄is pāis fit vez corp⁹ xp̄i alij tū alr dr̄t. vide i. iiij. sniaz. di. viij. 23

¶ Utrū p̄sbyter dicēs solūmō ꝑiata ℣ba sup panē ꝑsecret. ꝛ. ꝯz Sco. i. iiij. di. viij. q. nō rō q: dicēdo. hoc est corpus meum nō refert aq̄ corp⁹ xp̄i. ⁊ iō ꝯz nō sint alia ℣ba de substantia forme q̄s predicta tū de necessitate regrit vt exꝑmāt alia q̄ ℣ba ex ꝙbus ꝑiata forma solūmō ꝺtermineṙ ad corpus xp̄i sicut sit cū dr̄: fiat dilectissimi dñi nostri ie. xp̄i qui ꝓdie ⁊c. aliter nihil fieret. ⁊ hoc tene q̄us qđ teneāt ꝓtō ⁊ male. 24

¶ Utr̄ sacerdos possit ꝺstūcūq; mās panis virtute ꝑiatoꝝ ℣boꝝ trāsl̄bstāt̄iare in corpus xp̄i. ꝛ. ꝯz Alex. i. iiij. tract. v. de eucharistia q. nō. sed solūmō illi quātitatē q̄ rōabiliter pōt sūmi a fidelib⁹: q: sicut ītentio dñi dant̄ formā ꝑficēdi fuit vt sumereṙ qđ patet cū dr̄t. accipite ⁊ comedite sic est intentio 25

ecclie ꝛ ds esse cuiuslibet sacerdotis ꝓ ciẽdi. vt sumat in vsu sacri ꝑplicite vl explicite ꝛ tõ si intenderet cõsecrare totũ panẽ q ẽ in forꝫ q nõ ꝓformaret in tẽtionẽ suã intentioni ecclesie. sic nõ ꝓficeret nõ ex defectu virtut' ꝟboꝝ q̃ vna vice posset ꝓficere tot hostias q̃ sufficerẽt toti mũdo si eẽt necessitas ecclie sed ꝓpter defectũ intẽtiõis illius q hoc sacrꝫ istituit q nõ intendit in iudibrio vel stultitia fiat ꝓsecratio ꝫ ꝓ vtilitate ecclie gñalis vl ꝑticularis. ꝛ sic patet qđ multo min⁹ ꝓsecrat q ꝓficit ad irrisionẽ veneficia ꝛ hmõi. ꝛ ꝫ Tho. in tiij. di. xi. teneat q̃ ũno. ꝓficit nõ cures sed tene q̃. ꝑ. dixi. vt ꝛ. S. Bo. in. tiij. di. x. ꝛ pe. ea. di. ꝛ multi alij q̃uis etiaꝫ opinio Tho. possit sustineri ꝑ q̃ etiã Ricar. ea. di. sustinet si intelligat q̃ ꝓficiens itẽ dat ꝑmo ꝓficere ꝫ ꝓsequẽter ad veneficia: ꝫ ꝓma magis videt rõabilis ꝛ tõ tene eam.

26 ¶ Utr̃ sacerdos virtute ꝟboꝝ ꝑfatorũ possit vnã ptẽ ipsi⁹ hostie ꝓsecrare sine alia hostia ꝓtinua remanente. ꝑ. ꝑ. Ri. i. tiij. di. x. q̃ sic si itẽderet determinare ad alterã ptẽ puta dexterã. vel a tali signo citra. q: ꝟba nõ operantur nisi sup illã mãm ad quã ꝑcise ferẽ intẽtio ꝓsecrãtis: sec⁹ eẽt si intẽtio ꝓsecrãtis nõ eẽt determinata magis ad vnã ptẽ q̃ ad aliã sed in vago: quia tũc si nõ intẽderet nisi medietatẽ ꝓsecrare solum nulla ps esset consecrata: q: reales opatões nõ sunt circa singularia vaga: ꝫ circa determinata. ꝛ tõ oportet q̃ intẽtio ad quã fegtur realis determinatio aliq̃ determinatũ ꝛ determinate respiciat. ꝛ ex prędictis soluitur alia questio ꝺ sacerdote. q hꝫ. xx. hostias ꝛ ex illis nõ intẽdit ꝓsecrare nisi. xviij. q̃ nullaꝫ ꝓsecrat nisi intentio sua se determinet determinate ad q̃s vult. xviij. Secus si credens q̃ sint solũ. xx. ꝛ sint. xxj. tũ intendit ꝓsecrare. qcgd ẽ añ ipsũ ꝫ sic oẽs sunt consecrate. Itẽ ꝑ q̃ hostie in altari ex obliuione reseruate ꝛ guta vini in pede calicis ꝛ hmõi nõ consecrãtur quoniaꝫ ad eas nõ refertur intentio cõficientis.

¶ Quid si sacerdos acceptꝫ pluribus hostijs ꝓsecrãdis q̃ venit ad actũ cõsecrationis nõ aduertit nisi ad eã quaꝫ hꝫ i manu. ꝑ. ꝫ Frã. de May. in. tiij. di. xj. gdã dicũt q̃ nõ sunt alie ꝓsecrate. ꝫ tu dic. cũ Sco. q̃ oẽs sunt ꝓsecrate. q: nõ regrit de necessitate itẽtio actualis. ꝫ virtualis que fuit q̃ ꝑfatas hostias accepit. vt eas cõsecrauit. 27

¶ Circa formã vini ꝓsecrandi q̃rit̃ q̃ sit. ꝑ. q̃ hec. ſ. Hic ẽ enim calix sanguis mei nouꝰ ꝛ eterni testi q̃ ꝓ vobis ꝛ ꝓ multis effundet in remissionẽ peccatorũ hec quotiẽscũq̃ feceritꝫ i mei memoriaꝫ facietis. vt i. d. § ex eo no. vñ. S. Bo. i. tiij. di. viij. ꝛ multi doctores ibi dẽ tenẽt q̃ solũ ꝺ ſba forme ꝑdicte sũt ista verba. hic ex calix sanguinis mei. alia ꝟo sequẽtia nõ sũt ꝺ ſba. ꝫ ptinẽt ad oratũ. ꝛ ad ostẽdẽdũ vsũ vl̃ dignitatẽ ibi accipite ꝛ bibite ꝛc. aut effectũ vt ibi nouꝰ ꝛ etni ꝛc. Aliꝫ tenẽt vt ſcũs Tho. in. tij. q. lxxviij. q̃ oia sunt de ſba forme vsq̃ hec q̃tiẽscũq̃ ꝛc. ꝫ sco. ea. di. viij. dicit q̃ cũ nõ sit nobis traditũ ꝑ certo an ad formã ſbalẽ ꝑtineãt alique ꝟba post li. sanguinis mei tõ. picuꝫ estꝫ asserere q̃ ꝑ se sit in illis verbis ex q̃ sufficies auctoritas nõ habet ꝛ ideo oia dic vsq̃ ad hec quotiẽscũq̃ ꝛc. ac si essent de substãtia forme ꝫ cõiter doc. concordent cũ beato Bo. 28

¶ Nota q̃ q̃ dicit. ſ. in ꝓsecratiõe ꝑdictorũ 29 debẽt silẽ dici de vini ꝓsecratione.

¶ Silr̃ de ꝑlatione ꝟboꝝ aut corruꝑta aut diminuta: aut addita. dic vt. ſ. dcm̃ est de baptiſmo. Baptiſmus. ij. ſ. xv. cum duobus ſe. 30

¶ Circa quẽrionẽ q̃ fit in hoc sacrõ ꝑ virtutẽ ꝟboꝝ ꝑfatoꝝ est firmit̃ tenẽdũ q̃ ſba panis ꝑ ꝫ totã suã mãm ꝛ formã existẽs actu trãsmutatur in totũ corpus xp̃i actu existẽs: ita q̃ mã i mãꝫ. ꝛ forma i formã. ſ. cõ ꝓzea trãsibat solis accidẽtib⁹ fmanẽtib⁹. fm. S. Bo. ꝛ Ri. ꝛ Pe. in. tiij. di. xi. ꝛ. S. Tho. in. iij. q. lxxv. Sed fm Sco. in. tiij. distin. xi. ibi nõ ẽ quẽrio ſbe i ſbam q̃tum ad esse 31

substantiale, simpliciter: ꝛ ꝗuꝫ ad esse hic. q: corpori xpi nō acgrit simplicit esse: ꝛ esse hic. ſ. sub spē panis vñ acg rit nouā pñtiā nō āmittēdo antiquaꝫ panis ꝯo definit esse ibi nō acgrendo aliquā pñtiā alibi. vñ ꝛ illa delitio panis fm se ꝯsiderata sit anihilato: ipsa tñ querſio nullo mō ē anihilatio: quia eius terminus nō est nihil: ꝛ noua pñtia corporis xpi sub spē pāis. Nec sco. z idē dico ꝺ ſba vini q trāſſbat i sanguinē xpi. ita q panis i corpus z vinū in sanguinē purū virtute ꝯbois trāſſba tur nō in aliqd aliud: ꝛ q: corpus non est sine sanguine z ceteris humoribus suis nec ſāguis sine corpore z venis z neruis suis iō in hostia ē corpus xpi p trāſſbationē. z sanguis eius p pmixtio nē pmixtus eniꝫ z diffusus est in corpo re z iō vbicuq; est corpus xpi ibi ē san guis eiꝰ. Alia ꝯo, ē ibi rōne ꝯtinctiōis cū corpore cui inseparabiliter est con iuncta. Quātitas aūt z alia accidētia sunt ibi rōne inſeparationis a corpore. Duinitas ꝯo rōne vnionis diuine cū humana natura. Similiter in calice vi nū trāſſubſtantiatur in sanguinē ſolus virtute trāſſubſtātiatiōis: sed quia san guis nō est ibi effusus: sed in venis. iō est ibi etiā corpus xpi p cōcomitantiaꝫ ꝛc. vt dictū est in corpore. z ad hoc fa cit. c. firmiter. Ḣ. vna de sum. trin. z fi. ca. z. c. in quadā de ce. miſ. Et hec oia sunt in instāti cōpleta ofone ꝯbois dei virtute assistēte virtuti formę prefate. ē totuꝫ corpus xpi ita in tota hostia qđ ē et i qlibet eiꝰ pte in q̄ saluaꝫ rō totius cū. n. sit totū ḣō genus nō ē maior rō q: vnā ps quertaꝫ i vnā ptē q̄ in aliaꝫ ita tenet cōiter. est et corpꝰ xpi sub ho stia q̄tū sed nō mō quātitatiuo. q: ꝛ sit ibi corpus q̄tū nō tñ cōparat ad spēs vt q̄tū sicut q̄us sit ibi claꝫ. nō tñ vtitur claritate sua illuminādo mediū ita q̄ uis sit q̄tus nō vtit quātitate sua occu pādo locū: sicut deus pōt facere vt ꝛ sit ignis si exercēdo cōbustiōis actū. Est et corpus xpi ſb hoc sacro. seu sub spē nō localiter ꝓprie loquēdo: q: esse loca liter ꝓprie est esse dimensiue sine cōmē suratiue. Est tñ corpus xpi i loco spēi. Et ex hoc segī q corpus xpi est in plu ribus locis simul fm esse sacrale. q: ve re z realiter ꝯtinet sub diuersis spēbus que sunt in diuersis altaribus. est etiaꝫ in hoc sacro corpus xpi imobile locali ter z p se loquēdo. ꝛ sit mobile per ac cidens. ſ. ad motuꝫ hostie sicut anima mouet ad motū corporis. vnde p acci dens monetur ad motū hostie z quie scit ad quietem alie hostie. Item mo netur surſuꝫ z deorſum simul z semel ad motū diuersarum hostiaruꝫ: hec ex Ricar. in. iiij. distin. x.

¶ Sed nūquid vertitur corpus xpi ꝺ ſa ſa hostia sicut mota mouet. &c. Ricar. vbi. s. q nō q: ꝛ partes ordinē habeāt in ipso corpore absolute nō tñ p cōpa rationē ad speciē. Unde nō potest dici q pedes habeat in vna parte hostie ca put in alia z sic de ceteris mēbris quia omnes partes sunt simul sub qualibet parte hostie.

¶ Utꝝ fracta hostia vl passa aliqd co ꝛꝛ pus xpi patiatur. sicut mota mouet. &c. q nō quia mutatio z passio, inoueret in christo aliqd absolutū sed motus lo calis nihil secūdū Pe. distin. x.

¶ Est etiaꝫ corpus xpi penitus inuisi bile oculo corporali fm Ric. z Sco. di. x. q: nō pt videri nec p nām. nec p glo riam. nec p miraculū oculo corporali sicut nec existētia substantie spiritualis in loco ad cuius instar corpus xpi ē ſb ſcro ingtū est ibi pñs z p se rōne ſbe z quātitas nō est ibi nisi p cōcomitantiā. vnde fm Ricar. vbi. s. si aliqñ appa ret ibi spēs puuli vl fruſtrū carnis nō est corpus xpi. Mendatores enī sunt dimē siones corporis xpi q̄s ille q̄ ibi appa rent: z si ibi vere appet corpus xpi nō apparet vt sub ſcro. vñ dicit Rica. ibi dē q illa apparentia paruuli que ali qñ ibi visa ē. vel describit in imagina tione vel in sensu cōi videtis. vel et si ē realiter ex nō credo q ille dimēsiones fundent in dimēsionibꝰ spēi panis: ꝛ tūc appareant. vñ spēs scri sub qua cō

tinetur corpus christi latet sub illa figura que appet: nulla imutatiõe facta circa ipaz. ꝙ ꝺfundit tñ ipa spẽs ꝺbus dã accidẽtib⁹ carnis vl pueri q̃ nõ sint ꝑpe accidẽtia corꝑis xpi. vl liniamẽta.

35 ¶ Est tñ corpus xpi visibile sub scõ fm Sco. vbi. ß. p naturã oi intellectui nõ allegato sensib⁹ i itelligẽdo: sine angli: sine aie separate. Ricar. tñ vbi. ꝯ. tz ꝙ nõ p nãm: sed tñ per gloriaz: nõ solum in verbo: sed etiã in ꝓprio genere.

36 ¶ Est corp⁹ ẽt xpi sub hoc scõ itãgibile ĩmediate ab alio: sicut nec substantia spũalis tãgit a loco: vñ quantũcũq; aliqs specie penetraret christi corpus tangere non posset. fm Ricar. vbi. s.

37 ¶ Sũt autẽ in hoc sacõ accidẽtia sine subiecto ꝓmo. s. sine ꝺba ꝺmte diuina. Jtẽ sicut spẽs sacramẽtales retinẽt esse ꝙ hẽbãt ꝓns ex virtute diuina sic z agere. Uñ pũt exteriora corꝑa z sensus imutare. nõ pũt tñ alia in sacrꝫ cõuertere. qꝺ nõ fit sine ꝺbo vñ aq̃ modica posita in scõ calicis lꝫ ꝫ aliquos ꝙuertat in vinũ z hoc virtute spẽrum illaz. nõ tñ in vinũ qꝺ sit vinũ ꝫ speciẽ: sed est vinũ fm mãm tãtũ sicut ca ro fm speciẽ ꝙuertit i carnẽ fm mãz Uel ꝺc ꝙ ibi forma substãtialis aque nõ soluit sed alterat. qz mutatur color z sapor z odor z sensus percipit ꝓprietates vini. z ideo quãtuz ad sensum cõuertit in vinũ nãq; tñ in sacrm hoc ex sancto Bona. in. iiij. dist. xij.

38 ¶ Quid cũ accidẽtia sb gb⁹ ẽ corp⁹ xpi in sacõ corũpunt. ꝛ. ꝙ accidẽtia illa aliquãdo imutant ex ꝑte q̃ntitatis sicut cũ ꝺmidit panis vl vinũ in multas ꝑtes. z tũc ti in ipsis ꝑtibus nõ põt saluari nã panis vl vinũ desinit corpus xpi sub ipsis eẽ. Similr ꝺc de imutatiõe ex ꝑte qualitatis. vt cũ ita imutantur color sapor. z odor. z alie q̃litates panis z vini ꝙ nullo modo ꝑt cõpati nã panis z vini ꝙ nõ manet corꝑ xpi sub sacõ secus si corruptio accidẽtiuz vel qualitatis aut quãtitatis nõ sufficit ad corruptionẽ panis z vini. qz sic nõ desinit esse ibi corpus xpi. vel sanguis sub sacramento. Aduerte tñ circa corruptionẽ que est respectu admixtionis alterius liquoris qz si est vinũ z additi in maiori quãtitate vl eqli sic soluit totaliter z tollit ꝺmnitatez speciei cũ aliis eius ꝺmensiones pueniat. z sic incipit ꝙ ad actũ eẽ alio nouũ vinũ z sanguis ibi desinit eẽ sanguis xpi. credo tñ ꝙ si additũ nõ sit notabilit excedẽs ꝑpter dubiũ sit tutius vti toto illo liquore tanq̃ sacõ. si vero additus sit minoris quantitatis sic nõ desinit eẽ ibi sanguis xpi. nisi sub illis ꝑtibus ad q̃s puenit vinũ additũ. q̃ cũ discerni non possint silr toto illo liq̃re ꝺbem⁹ vti tã q̃ scõ. z idẽ ꝺc de alio liq̃re addito.

¶ Utz desinente esse eucharistia sub 39 illis accidẽtib⁹ redeat sba cõposita. ꝛ. fm Sco. in. iiij. di. xij. post reprobatio nẽ multoz modoz dictoz ꝙ sic redit sba cõposita cui talia accidẽtia cõueniunt quã etiã afficiũt. z hoc in istãti corruptionis z ĩmediate a deo. ¶ Prima pars huius sententie probat. qz deus statuit illas species manere sine subiecto tñ i eucharistia: ergo statuit ꝙ nõ stante eucharistia nõ sint accidentia sine subiecto. z ꝑ ꝙsequẽs in istãti illius corruptionis sit aliqua sba. ¶ Secũda pars ꝓbat. qz si redijt aliqua substantia nõ ẽ alia q̃ illa q̃ põt illis accidẽtibus afficiꝫ. alia sba nõ esset corꝑ caꝑ. ¶ Tertia pars. s. ꝙ nõ redit nisi ĩmediate a deo. ꝑz qz nullum aliud agens hoc agere posset. hec Sco.

¶ Utrũ species sacramẽtales possint 40 nutrir. ꝛ. vt ꝑz ex suprꝺictis sicut possunt ꝙuerti. in cineres vel in vermes z hmõi sic ꝑ eãdẽ rationẽ possint cõuerti tñ corpus humanum.

Eucharistia

Secundo circa mini strũ queritur quis põt ꝓficere istud sacramẽtum. ꝛ. ꝙ solus presbiter põt ꝓficere corpus z sanguinem domini nostri ihesu christi. xxv. di. plectis z de sum. trini. z fi. ca. firmiter. §. vna. hoc sequũtur Theo. in. iiij. distin. xij.

¶ Quid si quis credat se ꝑsbiterũ esse

tñ non sit ⁊ celebret. ff. gl. in. c. aplicaꝫ de p. no. bap. q non ꝓficit in veritate. Sz tu dic. vt. s. Baptismus. vij. §. vlti.

2 ¶ Utꝝ glibet ꝓsbyter possit hoc sacrꝫ ꝓficere. ff. fm Ricar. in. iij. dist. xiij. q de iure nō pōt: nec irregularis nec iter dictus aut insp̄ssus ab executione eorū q̄ sunt ordinis. nec simoniac⁹. scismati cus. excōicatus. aut degradatus. sine de positus. vel glibet publicus ⁊ notorius pctōr. ff de facto si sup̄a debitaꝫ mām pferat ꝑba cū intentione debita ꝑe cōficit q̄tūcūq; sit nephari⁹ q; caracter sup̄ quez simdaꝫ ptās ꝓficiēdi est inde lebilis. ff mortalr peccet ꝓficiendo.

3 ¶ Utꝝ plures ꝓsbyteri possint eandē hostiā ꝓsecrare. ff. ff diuersa sit opinio in. iiij. di. xiij. ego teneo q nō. q; g ꝑus ptulit ꝑba ille consecrauit alij nihil fa ciunt. Et ideo credo in ordinatiōe p̄sbyteroꝝ sit melius non dicere q̄ dice re verba ꝓsecrationis: nisi dubitaretur de ep̄o q nolet consecrare.

4 ¶ Utꝝ corpe viciat⁹ ꝓsbyter possit cō ficere. ff. vt. s. Corpe viciatus ꝓcepta.

5 ¶ Quid de ꝓsbytero q postq̄ indut⁹ est recolit se de aliquo mortali. ff. q si tenet celebrare ⁊ hz copiā idonei ꝓsessoꝝ tenet ꝓficeri. si ꝑo nō hz ꝑaratum cuꝫ ꝓposito ꝓfitendi ⁊ sufficit. nec pec cat si cū verecundia accedit. si ꝑo non tenet celebrare: tunc nō dz celebrare nisi ꝑius ꝑaret ⁊ ꝓficeatur. q; ad hoc te netur fm. S. Bo. in. iij. di. xiij. ⁊ gl. in c. de hoie. de cele. missa. ⁊ alia glo. in. c. nihil. vij. q. i. ar. de sentē. ex. c. de cetero. ⁊. xxvi. q. vi. g recedunt. ⁊ hoc idem ff d. Anto. in. d. c. de hoie. Sed aly. tenēt ꝑrum. q; sufficit ꝓficeat semel i anno. Et ps. in. d. c. de hoie. dicit esse verius. ff ꝑimuꝫ tutius. Sed tu dic fm cōem opinionē theologoꝝ q; ꝑimū verius. Tū Ricar. in. iij. dist. ix. distingut. q ff non iminet scandalū vel persone aut ppl̄i: aut non incepit missam ff é sacer dos sumens corpus xp̄i. quantūcūq; ꝑtritus. ff non ꝓfessus: dummō hēat co ptā idonei ꝓfessoꝝ tp̄s ⁊ loquellaꝫ ad ꝓfitendū q; peccat mortalr. ⁊ sic dz di ci q; non dz celebrare vel cōicare. Si vero aliq̄s triū predictoꝝ iminet. s. vel scandalu⁹ p̄sone: vel ppli nisi celebret. vel q; iam incepit missaꝫ. sic sufficit cō trittio. Et sic p̄t intelligi q; tunc pōt ce lebrare. ar. c. ff cetero. ⁊. c. a nobis. el. ij. de sen. excō. ⁊. c. q recedunt. xxvi. q. vi. adde tū fm Ricar. in. iiij. di. xvi. q q̄ uis hēat idoneum ꝓfessorem: sed tñ ex pectat aliū cui detonitis. ⁊ securius ꝓfi teatur: q; tunc ablq̄ confessione ⁊ sine pctō pōt sumere eucharistiam cū ꝑtrition sola q̄ limito dummō sit confes sus sel⁹ in anno. Itē q; tenetur celebra re vel cōicare alias non credo si potest desistere sine scandalo populi vel per sone. q; ꝑius dz confiteri.

6 ¶ Quid si celebrando recoleret se co mediſſe vel bibiſſe. ff. q in difficultati bus sp accipiendū est q̄d minus hz de periculo. maius aī periculū est q̄ est ℨacri ecclesie ꝓfectiones. q; hoc est sa crilegium q̄ q̄ est ꝑtinens ad q̄litatē sumentis. Et tō si p̄sbyter post conse crationē inceptaꝫ meminit se comedi se nihilominus dz ꝓficere sacrm. Idez si meminit se excōicatuꝫ. vel in mortali cum ꝑtritione tñ debita ⁊ sic non pec cat: sz fructuose sumit. Et in hoc cōcor. cōiter doc. Si ꝑo meminit aī ꝓsecra tionez Tho. in. iij. q. lxxxiij. ꝛ q; tutius est dimittere missam inceptā: nisi scan dalū graue iminēret. Sz. S. Bo. i. iij. di. xiij. ꝛ q; sine pctō pōt inchoatā per ficere cū proposito ꝓfitendi ⁊ cuꝫ ꝑtri tione totum supplēt: nec vī ibi esse cōtemptus. Idē dicit etiaꝫ. S. Bo. ibidē de eo q meminit se irregularē q; pro hibitio pp̄ irregularitatem nō extēdit se ad euꝫ q accessit sine ꝓscia irregula ritatis ⁊ inchoauit missam. Usū pp̄ re uerentiam sacrī ⁊ scandalum ppli di cunt q; si dolet ⁊ libenter faceret quod in se est a dño esset dispensatū p̄ tunc. Idē dicerem ēt q̄ non incepit si non pōt desistere sine scandalo nec in ff ca su incurrit irregularitatem. ar. c. clerici. ⁊. c. latores ⁊. c. fraternitati que regrit temeritatem de clerico excōi. mini. per

totum. Nec ob.c. aplice.e.ti.q2 ibi sunt in culpa nō intelligendo quod debēt. Sed hic iste est in necessitate. Et hoc credo vez nisi foret scandalum phari seoz vel quis acciperet scandalū p ali qua admiratione. q2 tunc nō liceret si ne nota irregularitatis.

7 ¶ Quid de eo q icepta missa hz ꝓsci entiā q nō sit ꝓsbyt. ℟. S. Bo. vbi. s. q a nō ꝓsecratōez hz dimittet missaz infirmitatē fingēdo aut ꝓsciaz ꝓponet.

8 ¶ Sz qd faciet sacerdos q ppedit nō esse aquā in calice. ℟. q si hoc aduertit añ ꝓsecratōez eā appōat iz post ꝓsecrationem nullo modo q2 non est de necessitate i sacramēti vt. s. dictum est z de hac materia vide. j. missa.

6 **Eucharistia. iij.** circa sū ptiones

et⁹ qs tenetur sumere. ℟. q ꝓio glibet sacerdos cū celebrat de ꝓse. di. ij. relatū q2 sacr̄m. in sumptiōe cōplementuz sue significationis accipit. z si deficeret alius hz supplere p eo q sit te iunus si tā hostiā saltē ꝓsecraverat. vij. q. i. nihil. si ꝙo dubitat an ꝓpleuerit cō secratiōe hostie: tūc ſm in no. i. c. ꝓe ſbr de sa. nō ttera. Incipiēs. é ibi addēdo. s. dñs nr̄ ie ſus xp̄s ꝓdie q̄ ꝛc. q2 nō dr̄ reiteratū qđ nescit factū. c. apli cā de ꝓsby. nō bap. Si aūt certū est q nō incepat ſba ꝓsecrationis tūc nō est necesse supplere si tū qs vellet supplere posset. hz nō deberet re incipere si iā signa sup hostiā fecerat hz ꝓsequēdus est vbi deficit ſm alia. z placet alis in cipiñ. é a capite. z si pluries celebrat in die semp hz sumere. omissa purificatione in ꝑcedentibus missis. Sedo tenet glibet xp̄ianus cū ad annos discretionis puenit vt in. c. ois de pe. z re. de q̄ dic vt. j. ℈. xj. nisi ex rōnali cā de ꝓsilio ꝓpzij sacerdotis ad tp̄s duxerit abstinēduz. ¶ Tertio tenet glibet in articulo mortis ꝓstitutus ꝓpterea appellat viaticū. Uñ credo peccat mortaliter q in tali articulo ꝓtēnit sumere corpus xp̄i ¶ Quarto rōne statuti. ¶ Quinto ratione officij sicut sacerdos qui tenetur celebrare saltem in magnis festiuitatibus vt. j. missa. ℈. xliij.

¶ Quot mōis sumit̄. ℟. q trib⁹ mōis 1
aliq̄s sumit̄ solū spūalit̄: aliq̄s solū sacramētaliter: alū sacr̄aliter z spūaliter simul

¶ Quid est manducare spūaliter. ℟. ſm 2
S. Bo. in. iij. di. ix. q māducatio spiritualis trāslata é a corpalib⁹. z iō sicut in māducatōe corpali sunt duo ꝓncipalia. s. masticatio z ico: patio. sic z in spū ali sunt duo sno mō. s. spūal' masticatio q̄ é recogitatio p fidē. s. carnis xp̄i p no bis exposite i pcū in cruce ad redimēdū z spūalis ico: patio p caritatē. s. dū recogitans ei quem recogitat iungitur ardore caritatis. z ita ei inco: poratur.

¶ Q̄ñ dr̄ qs soluz māducare spūaliter z 3
nō sacr̄aliter. ℟. q tūc q̄ñ sacr̄m é in voto z effectus eius pcipit̄. q2 sicut gdam añq̄ baptizātur ex desiderio baptismi pcipiūt effectū ipsius. sic z in hoc sacro nec frustra iducit postea sacr̄m q2 plenius iducit effectū ipa susceptio sacr̄alis q̄ soluꝫ desiderium ſm. S. Tho. in. iij. p. q. lxxx. vel melius ſm. S. Bo. in. ij. di. xl. q2 nō esset vera voluntas nisi deduceretur in opus cum adest facultas.

¶ Quid é māducare sacr̄aliter solū. ℟. 4
ſm. S. Bo. in. iij. di. ix. q é māducar sacr̄m vt sacr̄m. ad hoc añ vt maducet sacr̄m vt sacr̄z necessaria é intētio: z ſtētiōis regulatio. Intētio in q̄ é necessaria q2 si qs iret ad mēsaz z itende ret co: pus reficere: z aliqs ꝓio pane cōi sacr̄m sicut panem offerret: z ipse oio itenderet cibū sumere nō diceres cū sacr̄aliter māducare: necessariū est ét vt huius ſtētio dirigat ſm fidē q̄ é in ipso vel in altero. q2 oportet credat q sub illa spē aliq̄s spūale lateat qđ sumere ſtēdat. vl oz q saltē sumere: intēdat qđ alios credere existimat. hz ipe nō credat. z sic pz ꝓ quāto qs dicatur sacr̄aliter māducare: q2. q. sacr̄m vere existat ibi z ipse qui māducat illud vt sacr̄m sumere ſtēdat. sine q2 credit eē vez sacr̄m: sine q2 existimat alios credere: hec. S. Bo. vbi. s. adde q tunc solū sacr̄aliter sumit q̄ ꝓpter aliq̄s

i

impedimētū qđ in tpo sūmente.est vt malā eius dispositionē caret effectu ꝛ fructu ipsius sēti q est spiritualis manducatio hoc est spualiter incorporari corpori mistico p fidē ꝛ caritatē: vel magis icorporari p argumētū fidei ꝛ caritatis que manducatio nō competit indigne insipientibus.

¶ Utrū vere in hoc sacro xp̄s māducet.ꝛ.sm Ricar.in.iiij.di.ix. q̄ est in sūptione huius sacramēti quedā manducatio carnalis.qua comestū mastigat.ꝛ in stomachū trahit.ꝛ postea digerit:ꝛ vltio in subtātiā māducantis conuertitur.ꝛ sic vere manducat illa spēs sub q̄ realiter ꝓtinet verū corpus christi.Est ꝛ alia manducatio sacrata qua corpus christi vere realiter sub illis spēbus panis contentū sumitur:ꝛ sic sūmptū corporaliꝫ non masticat.ꝛ si spēs sic in ore masticētur q̄ p digestionē ibi factā nō corrūpat i eis forma ppriā:ꝛ descendat.i forma ppria in stomachū descēdit ꝛ corpꝰ xp̄i i sto machū p desessus spēi sub q̄ ꝓtinet.ꝛ tā diu ibi manet corpꝰ xp̄i q̄ diu i ea dē spē forma ppria spērum saluatur Si aūt species panis tam diu in ore masticet q̄ per digestionē in ore sēcꝫ corrūpatur forma ppria in eis ꝛ non descēdat in stomachū:tūc nec corpus xp̄i descēdit in stomachū.ꝛ sic intelligit illud de ꝑse.dis.ij.c.tribus in glo. in fi.cuꝫ dr q̄ cito spēs dēbus ꝛatteri tur tā cito in celū rapit corpꝰ xp̄i. Aliā de tri ꝫ scīn Bo.in.iiij.di.ix.q̄ cū corpus christi maneat sub illis speciebus q̄diu illa species sit habilis ad refectionem humanā:quia ad hoc est ſtituta ꝛ ad hoc ordinat.ꝛ hoc habeat cuꝫ est extra stomachū ꝛ in stomacho q̄ ibi reficiat ꝛ tam diu ibi corpus xp̄i moret donec refectiōis opatio cōplea tur.ideo si gs eucomat illas:eucomit corpus xp̄i:ꝛ si species pñt discerni ab alis debēt sumi cum reuerentia ꝛ crema ri:ꝛ cineres iuxta altare recondi. vt in c.si p negligētiā de cōse.di.ij. Si aūt ſpecies ille trāseāt p stomachū idigeste

ꝓpter aliquā infirmitatē:tūc sunt ek̄ ꝓ pter aliquā refectionis ꝛ tō si vadant in secessuꝫ nō ē ibi corpus dñi.ꝛ hāc opinionē sancti Bo.vbi.s. dicit ꝑabile. ꝛ placet cū qua cōsentit Ricar. vbi.s.

¶ Quis pōt idonee suscipere sacrm eucharistie.ꝛ. Pe.aureo. in.iij.di.ix. q.ij. q̄ idoneus suscepto:ē sthō viator adultus:fidē:mēte pūtus. Jeunus deuotus apparitione miraculosa non phibitus sine ꝓscia peccati mortalis legitime ꝓfessus ī quer satiōe crumine nō notatus corpore imūdus a ministro idoneo tpe debito ꝛ recta intentione sumptꝰ.vbi.xv.notanda cōmemorat.

¶ Primo dicit hō: q: lz angeli beati māducēt xp̄m i sua specie inc̄ptuꝫ ei vnumi ī fruitiōe caritat ꝓfecte ꝛ vilio ne manifesta.nō tñ ꝓpter eis spualiter māducaī hoc sacrꝫ qđ ē p fidē crede re i xp̄z cū volūtate sumēdi hoc sacrꝫ.

¶ Utrū bonum possit sumere corpus xp̄i sacraliter.ꝛ.vt.s.patuit q̄ non.

¶ Sed nunqd simus comedit ullas ꝙ spēs trāsibit corpꝰ xp̄i in eius vētꝛ.ꝛ. S.Bo.in.iiij.di.xiij.qdā dixerūt q̄ sic p rōnez supdictā. Sz alius vt q̄ non: q: xp̄s nō ē sub illo sacro nisi eatenus q̄tenus ē ordinabilis ad vsuꝫ humanū i.ad māducationē.lz sicut q̄ cito mus rodit ita.ꝛ tā cito ibabile facit:ꝛ sacrꝫ esse desinit.Et hec ē opinio cōmunior ꝑm scīm Bo.ꝛ magis pia.ꝛ sic patet q̄ solis hoibus debet dari nō brutis: vel gbusetiaꝫ etiā āgelis:q: illusio eēt.

¶ Secūdo dicit viator:q: nulli mor. lo tuo debet dari ꝛ si petit illusio est.

¶ Tertio dicit adultus: quia lz greci ī antiquit⁹ pueris darēt vt de ꝑse.di.ij. punit.tamen sacramentaliꝫ sumere nō pūt.q: nō vtunt sacro.vt sacro:sed vt cōi cibo ꝓpter carētiam discretionis.

¶ Sed qñ ē etas debita.ꝛ. aureolus vbi.s.q: reliquēdū ē arbitrio boni viri.Et iō dico q: tūc est etas debita, qñ puer hñt vsuꝫ rōis q: pñt ꝓcipe deuotionē hui⁹ sacrī ꝛ discernere ꝛ diiudicare corpꝰ xp̄i ꝛ reuerī ab alio cibo saltē ex aliorꝫ instructiōe:qđ pōt esse in.ꝛ.

vel saltē in .xij. anno. vñ si apparerēt in eis tūc signa discretionis ⁊ reverentie pñt sumere ꝑ3 Tho. in .iij. di. ix. imo debēt saltē semel in āno sūere. vñ tenēt ad hoc eos ⁊ducere q eoz hñt curā.

12 ¶ Quarto dicit fidelis: q: nulli infideli 3 dari imo nec infideli pt sumere sacra liter ēt nisi hēat intēcionē sumēdi ips vt sacr3 eccle: ij ipse non credat.

13 ¶ Sed nūqd catheccuminis dēat dari ſz. aure. vbi. ꝑ. q non. q: nō sunt de familia ch:ristī per baptismum.

14 ¶ Quito dicit mēte ꝑditus. vñ ōmo niacis ⁊ amentibus nō 3 dari. distinguit tñ aureo. vbi. ꝑ. aut talis amēs nūq habuit. vñ rōis. ⁊ tali si 3 dari. aut aliqñ hūit vñ rōis. Et tūc ib dī stinguit q aut ostēdit signa devotiōis extra. sic pō: cōicari: aut nō prendit signa devotiōis ⁊ tūc recurrēdu3 est ad tps pteritū q: si ante insaniā petiit ⁊ devotē3 ad ipsum habuit pōt dari ⁊ 3 in articulo mortis: si nō tunc de periculo cuomendi. vel alterius irreverentie vt hēē in .c. is q. .xxvi. q. vi. si vero nalla devotionē ad ipsum hūit tpe sanitatis nec cū petiit debito tpe nullo mō eis3 dari. Idē dic de demoniacis sm ꝑfatam distinctionē sm Tho. in .iij. dist. ix. in iij. ꝑ. q .lxxx. arnētib⁹ vero q hñt ditucda internalla pōt dari tū qñ hñt vsuz rōnis sm aure. ꝑdictū vbi. ꝑ. Multo fortius pōt dari illis q largo mō dñr amētes. ſq hñt debilē vsum rōnis dū tñ possint aliquam devotionem huius sacramenti concipere.

15 ¶ Septo dicit seium⁹ nā gelicz aliqđ comestibile vel potabile post mediaz noctē sūpsit nullo mō pt cōicare sine digesserit sine nō ō ꝑse. di. ij. c. liquido vij. q. i. nihil de cele. mis. c. ex pte. Excipit cāus infirmitat: q: si de eoz periculo mort: dubitat ēt p⁹ cibū sunt cōcādi ne sine cōtōe deced̄at de ꝑse. di. ij. ꝑbyter nec ob. c. sacra de ꝑse. di. i. q: abrogati est. ⁊ de hoc vide .j. missa. §. iij. q. v. vi. ⁊ .xiij. cū tribus ſe.

16 ¶ Septimo dicit devotus. N̄ā sicut q cibū corporalē nō pōt digerere vl̄ masticare nō est aptus manducare ipsum sic q devotē3 nō h3 nō est dignus cōicare de ꝑse. dist. ii. c. illo. ⁊ c. tribus gradibus. vñ. S. Bo. in .iiij. di. xij. materie ingt efficatiā recipit hō i vna missa vl̄ mā ducare cuz bona ꝑparatione cē in multis si se nō ꝑparet diligenter.

17 ¶ Octauo dicit apparitōe miraculo sa nō ꝑhibitus. Nam si apparet in forma pueri vel hmōi nō 3 sumere ꝑ3 ꝑfatū Aureo. vbi. ꝑ. q: nō apparz ib ꝑ cie quententi humane refectioni dicit tñ. S. tho. i .iij. par. q. lxxxij. q ꝑsilēd tñ esset ꝓesbytero q iterato corpus ⁊ sanguiné dñi ꝓsecraret ⁊ sumeret sed ego nō credo q: q fiāt miraculose nō sunt sub legibus. l. nā ad ea. ff. de le. ⁊ etiā q: ver. silr posset ēt in alia ꝓsecratione sic apparere: ⁊ sic eēt ꝓcessus in infinitū

18 ¶ Nono dicit sine ꝓscia peccati 3 tal. N̄ā suscipiēs cū ꝓscia peccati mortalis peccat mortal⁹ ꝑ3 Aureo. vbi. ꝑ. ⁊ cōiter oēs ꝑ3 ꝑsciaz nō h3 de mortali iz sit in mortali peō nō peccat mortal⁹ ꝑ3 Aureo. vbi. ꝑ. nisi sit ignorātia crat sa vel affectata q: debitā diligentiā de cōmissis nō adhibuit. Landul. in .iiij. di. ix. dicit q diligētia debita est qñ facit illa q ꝓudēs facit de re quaz vellet studiosissime ⁊ examinare ⁊ Sco. in iij. di. ix. dicit q: tenēt ꝙs se examinare sm diligentiā nr̄e fragilitati possibilē. Addit tñ Aure. q: qñ qs dolet de ꝓteritis peccatis mortalibus ꝑmissis ⁊ h3 ꝓpositū nō peccādi ⁊ devotē3 ad sacr3 q: pōt ꝑsumere q: non sit in mortali.

19 ¶ Utrū ꝑsbyter peccet mortal⁹ dādo ei quē scit in peccato mortali ꝑstitutuz ſz. sm Ry. in .iiij. di. ix. q: si talis nō petit sibi dari sic peccat sibi dando. si ꝓ petit ⁊ tunc distingue aut est notorius peccator ⁊ sic peccat si ei dat q: h3 ꝫ ipsū legitimam exceptionē. Aut nō est notorius cuius possit ꝓbari ꝑ duos testes vel tres ⁊ si petit in occulto 3 ei denegare q: h3 legitimā exceptionem ꝫ eū ⁊ moneat ne petat in publico vt habetur de ꝑse. di. ij. ne ꝓhibea quod petit si ꝓ petit publice tūc si est sacer

dos exneus nō dz sibi dare q3 legitiaz hz cām de ꝑse.dī.ij.tribus si aūt est sacerdos,ꝑprius ꝓchialis sic dz sibi dare q3 nullā hz exceptionē quā i publico possit obicere ꝺ of.iud.or.c.si sacerdos. Nec obꝝ sit maius peccatū sumere cū peccato mortali q̄ ītamari q3 sacerdot i ministrāti corpus xp̄i petius est peccare mortaliʒ infamādo iniuste peccatorē occultū q̄ q̄ ille mortaliter pecçet q3 nullus dz mortale committere vt aliū a mortali liberet. Peccator tñ occultus hz scīm Tho.iij.p.q.lxxx. potius dz eligere ītamari q̄ idigne ad mensam xp̄i accedere. Qꝺ credo verū qñ qs indigne accedit.s.cū mala volū tate puta q3 nō penitet de pcis secus eēt ꝺ idigne sumēte q3 nē ꝑfessus ꝺ q̄ dic vt.ff.eucharistia.ij.ꝯ.v.z.j.ꝯ.xxiij.

20 ¶ Sed nūqd esset mīr malū dare tali hostiā nō ꝑsecratā vel nō ꝑsecrare z sic sumere.ff.q̄ nō vt pz in.c. de hoie de ce.mīs. Jo.dē p:ositis qdē salsa remedia sunt abiciēda que sunt veris periculis grauiora ibidem.

21 ¶ Quid si solū sit suspectus de crie mortali.ff.q̄ si suspitō sit violēta z notoria dicēdū est sicut de eo quē scio in mortali ſm q̄.ff.dcīm ēsalʒ nō elicit.i. q.i.c.ij.z.iij.i gl.z.xxxij.q.i.dixit dns.

22 ¶ Utz existēs in peccato mortali pecet vidēdo corpus xp̄i.ff. q̄ nō dūmō cū humilitate z reuerētia videat. Similiter nō peccat tāgens est necessitate puta q3 cecidit in terrā z hmōi ſm scīm Bo.z scīm tho.in.iij.dī.xx.

23 ¶ Quid de illo q̄ hz nō sit vere in peccato mortali tū ſm ꝑsciam scrupulosam se existimat esse.ff.q̄ peccat mortaliter nisi eā deponat q3 gcgd sit ꝺtra ꝑsciaz edificat ad gehennā vñ nisi sit ex pbabili ꝓiectura dz deponi vt in.c. ingstitioni de sen.ex.q3 vt dē in.c. nō soluʒ de regul.li.vi.decet z expedit vt ꝑscie puritati nō desit ūdicium rōnis ne dum spūalis ꝑfectus queritꝫ salutis dispendium incurratur hec ibi.

24 ¶ Decimo addit legitime ꝑfessus q3 quātūcūq̄ doleret de peccato ꝑmisso non sufficeret vt digne sumat sed oz legitime confiteat aliter peccat mortaliʒ nisi vt est dictū.ff. Eucharistia.ij.ꝯ.v. Tenet tamē Zurcol.vbi.ff.q̄ sacerdos parrochialis g nō hz alium sacerdotē z religiosus in via cum socio nō sacerdote q̄ pōt celebrare cū ptritiōe z cuʒ ꝓposito ꝑfitēdi ex quo nō hz cui ꝑfiteat q3 religiosus nō pōt exīre suū ordinē ꝑfiteri in religiōe minoꝝ. Quod limito tū vez qñ sine alioꝝ admiratio ne desistere nō pōt aut q3 tenet celebrare. Idē dicas ꝺ eo q̄ volēs cōicaʒ corā sacerdote celebrāte recolit aliqꝺ mortale nō ꝑfessum legitime q̄ pōt cōicare cū ptritione z ꝓposito ꝑfitēdi qñ sine admiratiōe z aliqualī nota nō posset desistere gn cōicaret nec hz aut tps aut sacerdotē cum quo ꝑfiteri possit.

¶ Undecimo dicit in quersatiōe cri mine nō notatus vñ histriōibus z hmōdi nō dz dari.ꝺ ꝑse.dī.xj.ꝑ dilectione dē puto nec maiestati diuine nec euāgelice disciplīe cōgruere tam turpi z infami ꝓtagione fedēr vñ ſm gl.ibidē nec talibus nec cuicūq̄ infami notorio manifeste dāda est eucharistia. Si tñ reuertant ad dñm eis cō munio z recōciliatio nō negaʒ vt ibi dē dē in.c.ſc. Non est tñ intelligēdus sic vt statim debeat ei dari eucharistia sicut fit a multis z male ſz ꝓpter reuerētiā sacrī dz differri vſq̄ post pactā pniaz quam publice debet facere nisi articulus necessitatis vel pietatis aliqñ in casu aliter fieri ꝓuadeat.

¶ Utrū sit dāda eucharistia suspēdē 26
dis vel decapitādis ꝑ suis maleficus ff.q̄ sic si peniteāt z pure ꝑfiteanꝫ vt cupiāt ꝑfiteri si possent q3 nec eucharistia nec sepultura est eis deneganda z missa ꝑ eis pōt celebrari z oblationes offerri.xxvi.q.vj.c.i z vl.z di.50 penitētes.z xiij.q.ij.ꝑ obeūtibus sino hodie in cle.i.de pe.z re.ꝑcipit officia libus q̄ eis administraʒ ꝓmittāt si petūt

¶ Quid de excōicat] interdictis scīs 27
maticis z hmōi.ff.q̄ nullo mō dz eis dari. Addit corpe mūdus.s. ab ea inv

mundicia que tolli pōt aliter nō tollendo ſz Aureo.vbi.ſ.peccat graviter cū tali īmundicia ſumēdo eucharistiam. Sed īmūdicia q̄ tolli nō pōt puta lepra fluxus ſanguinis vl̄ ſeminis z̄ alia infirmitas nō impedit ſumptionē eucharistie ſz bñ celebrationē miſſe ſm q̄ dicū ē. ꝯpore viciatus.

28 ¶ Utrū nocturna pollutio ipedia ſūptionez hui⁹ ſacr̄i.ſz. vt colligo ex. S. Bo. in. iiij. di. xij. z Aureo. vbi. ſ. z eſt cōis opi. q̄ aut pollutio ꝓuenit ex cauſa peccati mortalis certa vl̄ probabili puta ex erapula vel mo:oſa cogitatōe z hmōi z ſic neceſſario teneē abſtinere al⁹ peccaret mortal⁹ vt colligit in c. nō eſt. vi. di. z eſt ar. in. c. g̃ſgo. xxiij. q. i. q̄ ſz ipſa pollutio ſm ſe nō poſſit eſſe peccatū mortale habet tñ peccatuz mortale annexū ratione ſue cauſe Iſtud ego limito veruz niſi p:uiſū ſtimat, aut celebret cōterat de peccato et neceſſitas vel ſcandalū cogat ad celebrādum vel ſumēduz nō peccabit. Si ne neceſſitat⁹ e tñ nō credo ēt confeſſus poſſit ſine peccato ſumere vel celebrare ſed bene ſine mortali pcō ſm Jo. de ſaxo in ſūma. z Pe. de pal. in. iiij. aut pollutio ꝓuenita cā que eſt petñ veniale tñ ꝓbabiliter z ſic nō impedit neceſſario ſed de ꝛgruo niſi potio: cā vrgeat ſm Ri. in. iiij. z ſm Tho. i. iij. part. q. lxxx. peccat vēialr̄ ſi ſine cauſa neceſſaria cōicet vl̄ celebret niſi i duobus caſibus ſm ꝑdictū Jo. ¶ Primꝰ q̄ eſt dies feſtus in quo eſt ꝙſuetum cōicare. ¶ Secūdus q̄ imineret ſcandalū niſi celebraret puta q⁹ aliꝰ nō eſt vl̄ eſt plat⁹ q ꝙſuent celebrare z hmōi Sil⁹ dico de illa q̄ ꝓuenit ex illuſione diabolica z hec ꝓpter duo. ¶ Primū ꝓpter īmundiciā coꝑis. ¶ Secūdum ꝓpter euagationē mentis ſiue ineptitudinez. Idē dic q̄ ſi ꝓuenit ex cā que nullū eſt petñ q̄ de ꝛgruo ꝺz abſtinere. In hoc caſu ſanctus Bo. vbi. ſ. z bñ diſtinguit dicēs q̄ aut ſentit inquinatiōne illā inclinaſſe multū aiaz z ſic ꝙſuledū eſt q̄ faciat reuerētiaz ſacro e abſtineat. Si aūt ſentiat magis expeditā nām z vlterius deuotio vel ſolēnitas vel aliud q̄ multū recōpenſet: puta caritas alteriꝰ q cogeret celebrar⁹ in mortali vel cōpaſſio aiaꝝ z hmōi ad ſumēdū vel celebrādū trahat tunc arbitror: dicit ipſum ſine remoſu cui ſciētie accedere poſſe. Aut pollutio ꝓuenit ex diabolica tētatione vtputa q̄ cū maiori deuotiōe diſponit celebrare aut rōe ſolēnitat⁹ z hmōi cui⁹ pollutē ſicut de illo legit in collatōibus pr̄s q ſemp hāc patiebatur in feſtis q̄ erat cōicaturus cui decretum fuit vt cōicaret z ſic ceſſauit talis illuſio: z ſic non debet abſtinere.

¶ Sed ꝓ quātū tpe ꝺz abſtinere. ſz. 29
q̄p. xxiiij. horas ſm Alb. z ſcm̄ tho. Sed Pe. de pal. limittat vez cū accidit citra mediā noctē ſz ſi aū mediaz noctē accideret abſtinere nō teneē niſi q̄ ſi ꝓuenit ex cauſa mortalis peccati

¶ Quid de cotu ꝙugali. ſz. credo dī 30
ſtinguendū eſſe vt de pollutōe nocturna niſi q̄ pōt eſſe q̄ exigens peccaret mortaliter z tñ reddēs innocuus nō peccaret z ſic ſolū in exigente caderet ꝓhibitio nō in reddēte z. c. oīs hō de cō. ſe. di. iij. z. xxiij. q. iij. ſciatis debet intelligi de ꝙſilioin cotū in quo nō eſt peccatū vl̄ ſaltē ſolū venale. Credo tñ q̄ exigēs nō digne ſuſcipiat ſed p. xxiij. horas ad mīn⁹ ꝺz abſtinerē ꝺ bono ꝙſilio ſi ꝺ ꝑcepto vt no. i gl. i. d. c. oīs z ſequit Pe. ꝺ pal. z tho. i. iij. pte. q. lxxx.

¶ Utr̄ meſtruata vl̄ mulier poſt par 31
tū imediate debet abſtinere. ſz. q̄ nō de neceſſitate ſi tñ ex reuerentia abſtinet nō peccat diſt. v. c. ad eius z depuri. poſt par. c. i. ꝺūmō cōicet ſm inſtitutionē eccleſie in. c. oīs de pe. z re.

¶ Utrū ſomniū homicidij vl̄ alter⁹ 32
pci mortalis ipediat ſumptionē hmōi ſacr̄i. ſz. q̄ hmōi ſōma. nō ē ductū pollutionē coꝑis nec tantā deſtractōez mētis ſicut, ſomniū, fornicationis ꝓp intentionis delectatōis z tō nō ipedit. Si tñ ſomniū homicidij ꝓuēiat ex cā q̄ ē mortale petñ ipedit ſūptionē ſacr̄i

¶ Se sue cõe scñ Tho.i.iij. part.q.lxxx. telligẽ nisi ꝓtus cõterat ⁊ ꝓficiatur.

34 ¶ Tertio decio dicit a ministro ido neo.l.sacerdote de ꝓse.dist.j. puenit. nã nullus tãgere dz ẽt diaconus nisi in necessitate vt si cãn caderet i terrã vel aliq̃ alio casu.lxxij.di.diaconꝰ. Uerus est q̃ diaconꝰ anim presbyter est sessus. vel als ipotes ⁊ necessitas cogit ꝺ ius su pbyteri põt dispẽsare vel etiaz sine iussu q̃ iussus expectari nõ ꝑt vt no. Dug.in.d.ꝯ.diaconus alig etiã tenent vt no. Pa in.c.quãto de ꝓsue. q̃ etiã laicus põt administrare tpe necessitatis articuli mortis q̃ nec sacerdos vl dia conꝰ adest allegat.ℌ.vex.xxij.di. Item alij tenẽt q̃ in tali necessitate mort lz p se eucharistiã assumere hec ob.c. fi. xxiij.q.i.q.logr ꝺ hñticis a gbꝰ nõ lz accipe lz tñ. Pa.lz ẽtũ.l.q̃ nõ lz nisi sacerdoti administrare ⁊ credo sit secu rior opi.quia in tali necessitate constitu tio dicitur crede ⁊ manducasti.

35 ¶ Sed an debeat a ꝓprio sacerdote solũ sumi.ℌ. q̃ põt sumi a ꝓprio cp̃o ⁊ archipbꝰptero de off. archipb.c.iij. ⁊ a ꝓprio sacerdote ⁊ ab hñte licentiam ab eis caueat religiosus quia si minis trat excõmunicationem incurrit vt di cit j. excõmunicatio.v. casu.xij.

36 ¶ Quartodecio dicit tpe debito: q̃ ad celebrationẽ misse regrit dies ⁊ nõ nor. vt.j.missa.ℌ.xi. Quo ꝺo ad alios cõcare volẽtes nõ ineni quin possit ꝺ hora recipi dũmõ sint ietunt veruz est q̃ misse dies est ogruẽtes hora. Itẽ q̃ nõ omittat gn sumat saltẽ sel i ãno in pascha q̃ ad hoctenet glibz fidel post q̃ ad annos discretõis puenit nisi ex aliq̃ rõnabili cã ad tpe ꝺ ꝓsilio ꝓprio ꝓfessoris ducerit abstinẽdũ vt i.d.c.ois alr peccat mortalit. Q ꝺ ãt gdã volue rũt intelligere ꝑise de die pasce nõ ḥi sensertit vñ papa Eugenius declarauit ad remouẽdas ãbiguitates q̃ sufficit q̃ suscipiat in die sancte ⁊ vltra ius vsq̃ ad ꝺnicã pas pascha imediate se quẽte inclusiue qñ magis sue deuotiõi videbit expedire ⁊ sic satisfacit precepto credo q̃ magis artãt q̃ ad pueros sub pẽa mortalis peccãt hñtes curã puerorũ vt ad hoc sacramẽtũ eos iducãt tpe pa sce q̃ ipe cũ ignorãtia eos excusat saltẽ vsq̃ ad tpa.xvij.an. vl circa tẽ tpe de bito.s.vt solũ sel.in die cõcet fm scñ tho.i.iij.di.xij.ar.ꝰ ꝓse.di.i.sufficiẽ plu ries aũt mõ lz nisi vt ꝺr.j.ꝺ sacerdote i ti.missa.ℌ.xlv. Itẽ dic tpe debito vt.s. nõ vadat statim ad sumẽdũ postq̃ est cõfessus q̃ in multis fuit peccatis ⁊ ma gnis lz dz pluries ꝓfiteri prꝰ ⁊ ofonibus ⁊ ieiunijs se odoziferz reddere ar. de pe.di.i.nõ sufficit ⁊ c.in actõe.

¶ Sed nũqd videt rõnabil cã ab sti 37 nẽdi cũ gs dicit se odia hre aliquẽ.ℌ. q̃ nõ nec aliud pecñ mortale q̃ tenet desistere ⁊ ꝑteri ⁊ ꝓfiteri ⁊ cõicare alr nõ cõicãs saltẽ sel i ãno excõicãꝺ est de ꝓse.di.v. si gs intrat.d.c.ois.

¶ Utrz liceat ꝙdie sumẽr.ℌ.Fz scñ 38 Bo.in.iiij di.xij. q̃ ẽtũ ẽ ex pte sacri cumꝰ virtꝰ ẽ hoiꝺꝰ saluturis vule ẽ hoi bus ipsiꝰ ꝙdie suscipe facit.c.si quoti ens.cñez de ꝓse.di.ij.ℌ.ex pte sumẽtis in quo regrit vt magna deuotiõe ⁊ re uerẽtia ad ꝺ sacrm accedat aliq̃ expe dit ꝙdie sumere ⁊ laudabilr q̃ quo tidie se ꝑparatũ inuenit ⁊ hoc volunt di cere Eng.de ꝓse.di.ij.c.nõ iste. Sic vi ue inge vt mereatis quotidie accipere Sed multotiẽs in plibus hoibus hui⁹ deuotiõis ipe dimẽta occurrũt pp̃ ḋ dis positionẽ corpis vl aie nõ est vule oi bus ad hoc sacrm quotidie accedere lz tñ q̃ se ꝑparatũ inenit q̃ matoze effi catiã recpit hõ in vna missa vl mãdu catõe cu bona ꝑparatõe ḋ ḥ multis si se nõ ꝑparat diligẽter ⁊ iõ si quis cogno scat explmẽtalr q̃ ex frequẽti scriptione huius sacrti sermo: caritatis augeat in eo ⁊ reuerẽtia ad sacrm nõ minuitur quotidie ꝺz cõicare vl saltẽ frequñt. Si autez sentiat p multã frequẽtationẽ q̃ reuerẽtia minuit ⁊ feruoz nõ crescit ꝺz interdũ abstinere vt postea cuz maioꝛi reuerẽtia ⁊ deuotiõe accedat.

¶ Quintodecimo dicit recta intẽtioe 39 s.vt q̃ lz vniamur xp̃o p caritat| amo

rē ⁊ nuntiamur ꝫ diaboli tētatiões.

40 ¶ Utrū debeat dari ad accipiēdum aliqō experimētū ℟. q nō. ij. q. v. ꝓsul usti ⁊ de pur. ca. ex tuar. Nec ob. c. se pe ꝯtingit. ij. q. v. q⁹ illud abrogatū ē: vñ nec ꝓpter purgatões ifamie vl' pp aliud tpale dz dari vel sumi.

41 ¶ Addo. xvi. in supplōe fm Burañ. vt. s. sumat discrete ⁊ lenit' dētibus anteriorib⁹ terat ⁊ lingua moliat' ne aliqua pars eius dētibus inhereat.

42 ¶ Addo. ⁊. xvij. fm eundē Burañ. s. vt non staf post cōiones expuat ꝓpter reuerentiā sacrē ne si aliq pars sacri in hesisset dētibus expui ꝓtingeret. Item vt non statim vadat ad mād̄ucādū aliū cibum. Vñ dz ee aliq̄ mora ⁊ tāta q̄ ille spēs fint ꝓsumpte vel alterate ꝓpter reuerentiā sacri. Vñ dz saltē aliās ōnes ꝓnatas dicē añq̄ aliquē cibū sūmat nō regrit tñ tale spaciū sicut dr i c. ribꝰ. ꝙ ose. di. ij. q. i illō abrogatū est.

43 ¶ Quid si euomat ℟. q si p ebrietatē vel voracitatē euomerit laicus. xl. di. es dz penitere. c. si qs p ebrietatem de ose. di. iij. clici vl' religiosi p. lxx. epi ꝙ p. xc. si ꝙ p ifirmitatē euomerit p. lxx. dies penitere dz. d. c. si qs p ebrietates.

44 ¶ Utr̄ act⁹ ꝯiugal' sit ꝓhibit⁹ post cōione. ℟. q nō q̄ ad reddentē qz tenetur ad hoc ꝫ q̄ ad exigentē ē ꝓhibitū. eodē die. non tñ peccat. mortaliter si exigit sed solū venialiter fm Alber.

Eucharistia

iij circa effica tiā sacramenti huius quero quis sit eius effectꝰ ℟. ꝫ scm Bo. in. iiij. di. xij. ⁊ cōi alios ꝙ primo ofertur gr̄a cū virtute caritatis oēm eni effectū quē facit cibꝰ ⁊ potus q̄ntū ad vitā corporalē facit hoc sacramētū ad vitā spūalem Jo. vi. Caro mea vere est cibꝰ. Unde reficit spūaliter qō fine gr̄a ee nō ꝓt ⁊ ofert gr̄a cū virtute caritatis qz iste pānis nō ē simplici ter panis ꝫ iūctus cū diuinitate ⁊ iō est sicut carbo igni vnitus ⁊ amor nō est occiosus. Ideo p hoc sacm q̄ntū ē ꝺ sui virtute nō tñ habit⁹ gr̄ē ⁊ virtutis ofert ꝫ ēt exc̄tat in actū. Et iō alia spūaliter reficit. Et p hoc declarat ⁊ q̄ dāmodo inebriat a dulcedine bonitat' diuine. ¶ Scdo virtutes augētur sicut p cibū corꝑ augmētat. ¶ Tertio pc̄a venialia remittūtur sicut p cibū corꝑ restauratur qō ꝙdie depditur. Vñ remittūtur pc̄a venialia q̄ minuūt caritatē ⁊ plura ⁊ pauciora fm qꝺ hō magꝭ vel mīꝰ se disponit. ¶ Quarto remittitur etiaz mortale: qñ exīs in mortali nō ꝫ ꝓsciam ipsius nec affectū. Vñ re uerter accedens' quātus antea de eo non fuerit ꝓtritus ꝙsequit gr̄az caritatis q̄ ꝓtritionē ꝓficit ⁊ remissionē peccatorum. Nedū valet sumenti sed etiam offerenti: ⁊ illis ꝙ quibus offertur ad remissionem pene debite sue peccatis fm deuotionē maiorē vel minorē. Aduerte tñ hic fm Pe. in. iiij. di. xx. q. si. quis secit debitā diligentiā q̄ntus sit in mortali ignorās non peccet sed meret ⁊ el valet ad remissionē peccatorum. Si ꝙ secit diligētiam nō debitā sed fm suaz fragilitatē quantū potuit sic non meretur nec etiā peccat: Si aūt nō adhibuit diligētiā possibilē humane fragilitati: sed fuit negligēs in discutiēdo ⁊ sic peccat mortaliter sumēdo si ē in mortali q̄ntus ignorās qō limitat R. i iiij. di. ix. quando si adhibuisset diligētiā ꝫ humanā fragilitatē peccati mortalis recordatus fuisset. ¶ Quinto ꝑsequaretur hō a peccatis qz spūaliter roboratur. vnde Jnn. ingt: Eucharistia liberat a malo conseruat in bono: delet venialia ⁊ cauet mortalia huius etiaz virtute sacri ꝙtutes augētur oiuz gr̄arum fructus exuberat.

¶ Utr̄ in oībꝰ hēat efficatiā suā. ℟. q non ꝫ oportet. ¶ Primo istū cibū ab alijs discernere p fidē. ¶ Secūdo hoc pitū ꝓparere p sui ꝓbationem.

¶ Tertio in hospitio ꝓparato recipere cum honore ⁊ deuotione: primum q̄ ꝫ no. ꝓse Lorinth. xi. ꝫ dūdicās ⁊ ꝓbet' autem. ⁊ qz multi hoc non faciunt iō ibeciles infirmi ⁊ dormiunt multi.

¶ Utr̄ incurrat culpā mortalē q nō recipit effectū huius sacri. ℟. scūm Bo.

in.iiij.di.xij.q. ꝫ ꝫ vir.iustus ex quadã
corruptiõe vt distractiõe nõ ꝓparãdo
se debite nullã vel modicam reponat
efficatiã. nõ tñ incurrit culpã mortalem
secus aũt de illo q nõ suscipit effectũ
huius sacrãti q. idigne accedit. s. exñs in
mortali ꝛ hmõi q. sic mortaliꝫ peccat.

3 ¶ Utrũ istud sacrm hẽat efficatiam in
aliq̃ q est in pcõ mortali. ꝛ. scias Bo.
vbi. s. q ꝫ nõ sit artãda dei largitas
qn aliq̃n faciat ꝛ possit facere ois cul
pe remissionẽ tñ ꝑm fozã cõe ꝛ gñale
rõnez institutiõis huius sacrti. q. sic da
tũ est i cibus illis q sunt de corpe mi
stico xpi ꝛ omnes tales hñt caritatez
iõ nõ ꝫ efficatiaz in eo q est in pecca
to mortali sed in solis istis.

4 ¶ Utrũ venialia peã ipediãt effectũ
huius sacramẽti. ꝛ. ꝑm Tho. in.iij.q.
lxxix. q. nõ loquẽdo de venialib⁹ ꝓut
sunt ꝓterita. Sed ꝓut sunt in actu nõ
ipediunt ex toto ſ in pte. Nã sicut di
ctuz est effectus huius sacrti est nõ solũ
adeptio habitualis grẽ ꝛ caritatis. ſ
etiaz q̃dã refectio actualis spũalis qui
cedis q̃ gdẽ ipediẽ si aliqs accedat ad
hoc sacrm mẽte distracta p peã vẽia
lia: nõ autez totaliter augmẽtum spũ
alis gratie ꝛ caritatis.

5 ¶ Utꝛ hẽat maiorẽ efficatiã in sum
ptiõe plurium hostiarꝫ sit q̃ in vna. ꝛ.
ꝑm Tho. vbi. s. q. nõ. q. ꝫ sacerdos
i vna missa ꝓsecret plures hostias nõ
tñ multiplicat effectus huius sacrti q.
nõ ẽ nisi vnũ nec ẽ plus virtut] i mu
tis hostijs ꝓsecrat] q̃ in vna cũ sub ob
bus ꝛ vna sit totꝰ xps. Jõ simnes ples
hostias sit nõ ꝓcipit maiorẽ effectuz ẽ
plibus ꝺo missis multiplicat sacrificij.
oblatio. ꝛ iõ multiplicat effectus sacrti

Anuchus an possit ordinari vir. s. corpore viciatus. §. i.

1 ¶ An debeat portare pulverem. ꝛ. q
nõ. lv. di. eunuchus.

Xactio nõ est vbi qs ꝓpõe solvit. vide gl. ꝛ car. in cle. ꝓsenti. de censi. ꝛ ibi dicit
Paulus q exigere ꝛ extorquere dici
violentiam vt. ff. de le. iij. l. fideicõmiſ
sa. §. si rem suam dicit tñ q si ꝓcessit
extorsio ꝫ sequat voluntaria solutio
q satis est exactio facit simile qõ no.
Do. in c. ꝓterea el. y. de iurepa. ꝛ de
penis. c. ꝓstitutus. Exactio aliqñ dici
tur talia de qua habes. j. talia.

Xaltatio filia ſuphie vir j. Snphia. §. ij.

Xaminatio que dz fieri. in ordinandis vide. j. ordo. vij. ꝛ in confirmandis vide. s. Confirmatio.

Xcepta intelligitur in generali sermone ꝑsona loquens de iureiu. c. petitio in glo. cum alle.

Xceptio firmat regulã vi de. s. Alienatio.

Xcommunicatio. i.

quid est. ꝛ. ꝑm Pa. sup ꝛica
eiusdem tituli excõmunicatio est censu
ra a canone vel a iudice ecclesiastico
prolata ꝓhibens cõmunione sacramẽ
torum ꝛ quandoq; hominuz. Facit
ad hoc. xj. q. iij. c. audi.

¶ Quotuplex est excõicatio ꝛ. q. du- 1
plex vna dr maior ꝛ hec ꝓuat a sa
cramẽtis ꝛ ꝓsortio hoiuz ꝛ ab ingres
su eccle ꝛ multis aliis de quibus no.
in. c. a nobis el. ij. ꝛ. c. si vere eo. ti. xi.
q. iij. in multis. c. Et hec dicit anathe
ma vt. xi. q. iij. §. euidenter. ¶ Alia dr
minor ꝛ hec ſparat a sacramẽtis tñ
vt in. d. §. euidẽter. Intellige ꝓcipien
dis nõ ministrãdis. c. si celebrat de cle.
excõ. mi. ꝛ etiã ab electiõe passiua vñ
reddit ipsum excõicatuz inhabilẽ ad
quodcũq; bñficium ecclesiasticuz conse
quẽdum vt no. in. c. si celebrat de cle.
excõ. mini. vñ dicit ino. ibidẽ q nec
dignitatẽ aliqnã ꝓsequ potest nisi ꝑius
absoluat: etiã si eligẽtes hoc ignorant
vt tenet glo. ibidem ꝛ cõiter doc.

¶ Quot modis infligit excõicatio. ꝛ. 2
q tam maior quã minor infligit duo
bꝰ modis. ¶ Alicui a iure cõi seu mũ
cipali vel statuto ꝛ hec dicitur excõica

tio a iure de q̄.j. excōicatio.v.t.vi. t vij. ¶ Aliq̄n infligit a iudice ptē hñ tē t hec dñ ab hoie vel a iudice de q̄ bus dicit vt no.in.c.nup.eo.tit.

3 ¶ Quis pōt excōicare ꝟ.q. excōicare excōicatōe maioꝝ ꝓpie spectat ad offi ciū epāle vt patet in.c.conqantur.xx iij.q.iij.q; dñ. ¶ Sucro'epi in.c. visis. xvi.q.ti. Itē fm gl.in.c. nemo epōs.ij. q.i.t in.c.cū in cūctis de ele.de iure cōi pñt oēs eccliaꝝ prelati vt in.c. cum ab eccliaꝝ.de offi.or.vbi de hoc plene no. t voco prelatū t iudicem ordinariū super plebē suaꝝ hic quēcūq; scōm gl. in.d.c.cū ab ecclesiarum qui p̄ficitur collegio vel vniuersitati eccliastice ab eo qui habet administrationem cum iurisditione vtputa ab epō vel qui est electus a collegio: siue vniuersitate licꝫ subsit alteri: puta epō'vt extra de elec. c.i..xciij.di.legim⁹ t hoc verꝫ nisi epi ꝑscripsiſſet ne possent excōicare vel ni si vellent excōmunicare cū illa solēni tate de qua in.c.debent.xi.q.iij.s.cum xij.sacerdotibus circūstantibus.hiis bus candelas accensas in manibus q; solū episcopi tali modo excōicare pñt pñt etiaꝫ excōmunicare illi quibus ex ꝙsuetudine:vel indulgentia ꝓpetit vt capīm vt de reseri.ex ꝑte decani No. sti.etiam vult q⁹ in notorijs que nō in digent indagine iudiciali pñt excōica re etiā sacerdotes parochiales p̄missa tñ monitiōe qb posset tollerari vbi ex ꝙsuetudine haberent vt epi phibitio nō obstaret alias nō nec.c.cū ihibitio de clan. desponsa.qb allegat No.pbat hꝫ pōt etiā dici q⁹ q pōt facere statutū pōt excōicare ite lligo in ecclia stricis etiam si non sit sacerdos. Excōicatione minoꝝ potest excōmunicari quis siue simpliciter de pe.dist.i. in actione siue ad tēpus.lxxxvi.di.tāta t ab illis qui possunt excōmunicare maioꝝ vt in.d.c. cum ab ecclesiarum no.

4 ¶ Utrū plati excōicati iterdicti suspēsi ad iurisditione utruſ t hmōi possint excōicare.ꝛ.q⁹ nō.xxiij.q.i.audiuim⁹.c.q; de ꝓcel.ꝑben.cū filibus t q nō seruant iterdictū.c.fi.de ꝓcel.ꝑbē. de q̄ tñ dic vt.j. excōicatio.iii.§.ij.

¶ Utrū ille plat⁹ q tñ hꝫ tpale iurisdi- § 5
tionē possit excōicare.ꝛ. q⁹ nō arg. de offi.ordi.c. dilectis.

¶ Utrū sola ꝙsuetudo reddat aliquem 6
excōicatū.ꝛ.fm Posti.q⁹ sic q̄ ꝓbata ꝑ papā vel ꝑ alīū platū q̄ ad suos subditos q; pinde est ac si eēt sta tutū'als nō ẽt tūcūq; sit longa.

¶ Qui pñt excōicari.ꝛ. q⁹ si vniuersi 7
tas t collegiū ꝓhibent excōicari ne cō tingat innocios ligari.c.romana.§.in vniuersitatē de sen.ex.li.vi. si tñ excōi careꝫ teneret suia vt ibidē no.glo.

¶ Utrū excōicatus possit excōicari.ꝛ. 8
q⁹ sic t ꝑ eadē cā t ꝑ diuersis t ab eo dē iudice:t a diuersis.c.engeltrudā.in. q.iiij.c. excellentissim⁹.xi.q.iij.t de hꝫ vide.glo.in.c.officij eo.tit.

¶ Utrū epōs vel alī⁹ plat⁹ possit excōi 9
care non sutū subditū.ꝛ.hꝫ cōiter doc. q⁹ nō dūmō rōne delicti vel ꝓcus seu rei de qua agit nō sit effectus de eī⁹ iu risdictiōe vt no.in.c.t.de ꝓui.li.vi.iuo plus dico q⁹ ꝓpi⁹ plat⁹ nō pōt ratā hr̄e fm Inno.t alios in.c. prudentiā de offi.dele.etiā si sit lata in eī⁹ territo rio q; qb nulla sunt nō pōt ratificari t excōicatio aut est nulla aut statim li gat vt no.in.c.pastoralis de ap. nisi se ratur sub condītione.

¶ Qui ligant̄ sentētijs excōicatis quo 10
rūcūq; platoꝝ platis ꝑ modū statuti. ꝛ.vt collegio ex Pa.in.c.a nobis el.i. de sen.ex.t Be.in.d.c.vt aiarum t dī stinguo sic q⁹ aut fit ꝫ statutū ab existē tibus i territorio statutis siue sint sub diti. siue forēses t sciunt statutū: t sic sunt excōicati. Limitat hoc Inn. vt re fert Pa.in.d.c.a nobis verum q̄n sta tutū est aptū cōprehēdere tā subditos q̄ non subditos. Si vero sunt ignoran tes sic nō ligant nisi ignorātia sit cras sa vel supina. Si vero fit ꝫ statutū exē diocesim statuentis sic nō ligant forēses subditi vero statutis ligāt in quat cuoz casibus. Primo si statutū agit ori ginare cām interritorio ꝓpio ex facto

15

negatiuo cõmisso in limitib⁹ alterius territorij. Exẽplũ puta statuto caueꝫ qꝫ gẽũq; fecerit vbicũq; furtũ nisi. j. mẽſez a die cõmiſſi cris ꝓpareat coꝛa iudice delicti vl coꝛa nobis fit excõicat⁹ iſte facies furtũ ligat nõ rõe furti nõ fi endi qꝛ ẽ ſcñ negatiuũ i territoꝛio alie no. ſz ex ea pte qꝛ nõ ꝓparuit qꝫ ꝓparere ẽ ſcñ affirmatiuũ ꝯtũ faciẽdũ in limitib⁹ territorij ſtatuẽt ꝛ Rõ. qꝛ per edictũ ad ꝛ potuit artari vt in. c. ex tue de cle. nõ reſi. facit qꝫ no. de rap. c. i. ꝛ c. romana. §. Zhẽtes de ſo. ꝓpe. li. vi.

¶ Secõ ligant qñ ſtatutũ ꝓncipalit ꝓcernit rẽ ſubiectã ſtatmentis puta epꝰ excõicat ꝑ ſtatutũ clicos non reſidẽtes ligant clici ẽt eꝫ dioceſiz reſidẽtes rõe rei q̃ ſubiecti ſũt epõ q̃ ſita eſt i eiꝰ dio ceſi de ſo. ꝓpe. c. fi. ẽt ſi ꝑſona ſit extra dioceſiz vt ꝓbatur i. d. §. Zhẽtes ꝛ ꝑ ꝛ qꝫ hic ſegtur. ¶ Tertio vbi gs teneꝫ ad aliqꝫ faciẽdũ ꝛ illud nõ facit facti vꝫ vbi illud facere dẽat vt. ff. de re. tur. l. g non facit ꝛ de vſu. c. i., lib. vi. ꝛ qꝫ no. glo. magna i. c. i. vt li. non cõteſt.

¶ Quarto ligãtur q̃ factũ ẽ ꝓncipa tũ ĩterritoꝛio ꝛz ſit cõpletũ alibi facꝫ no. Jo. an. i. c. i. de priui. li. vi. de ſagitate in loco nõ exẽpto cũ ipſe ſit exemptus vt efficiaꝫ ſubditꝰ vtrunq; iudicis ꝛ ꝑ hoc ꝑz qꝫ religioſus faciẽs ꝯ ſtatutum qꝫ excõicat qꝫcũq; g aſſentit ꝓtionẽ extra ozdinẽ niſi ꝓꝰ reſtituꝫ libris ẽ excõicat⁹ ſi aſſentit qꝛ originatio facti ſit i ꝺioeceſi ꝓtati ſtatuẽt ꝛz efficiatur exẽptus ab eo pꝰ ꝑſtitũ ꝓſeſiz ꝛ ſic de termiat ꝺſũ de rota ꝑ no. ꝑ ino. i. c. ẽte rea regſtti ſuiꝰ de ap. de illo q excõi cauit ſi elegerit ꝛ tõ limita text. d. c. vt aiaꝫ qꝫ ſtatuto nõ ligãtur extra territo riũ deliq̃ntes qñ deliquens' ꝛ res cir ca qꝫ deligt ꝛ ẽt ipñ delictũ ſunt to tal' extra ꝓncis, ſeu territoꝛiũ ſtatuẽt]

¶ Qui ligãtur qñ ſnia ꝓferi nõ ꝑ vis ſtatuti ꝛz ſnie hois. §. fiz Pa. ꝛ Be. vbi §. Aut' ꝓferꝛ glial' ꝑ ꝓterita culpa. ꝛ ſic nõ ligat eũ q eã cõmiſit extra territoꝛiũ ſniant]. ſed vbi ligat ſubditũ qui eã cõmiſit i territoꝛio ꝗuis ſit extra ter ritoꝛiũ. tpe ſnie. Sz eiz q nõ eſt ſubdi tus ſeu de territoꝛio: ꝛz ibi deliq̃r: ſine ꝓferat generaliꝛ ſiue ſpãliꝛ Sz eũ non li gat eũ extra territoꝛiũ exiſtez: niſi fuerit citatõe ꝓuentus antecꝫ recederet: vel ni ſi ad. reqſitionẽ iudeꝛ ꝓprius ſub q̃ de git ipſiz citaret ꝑut teneꝫ reqſitus vt iret ad' rñdendũ qz ſi nõ recederet poſſet excõicari. Aut ꝓferꝛ ſpãliter ꝑ ꝓterita culpa: ꝛ ſic ligat ſubditũ q deligt extra territoꝛiũ ꝛ ibi exiſtẽtez. Rõ. qꝛ cũ coꝛa vtroq; ordinario poſſit ꝓcedi: de ſo. cõ. c. fi. Ergo põt cogi ꝑ ordinariuz ad cõparendũ: ꝛ ſi non cõparet excõicari põt. ꝛ iz nũcius exequatur citationẽ ex tra territoꝛiũ ꝓprii: tñ citatio decernit facta in ꝓprio territoꝛio ipſiꝰ iudicis q̃ ad oẽs effectus: niſi aũ talẽ citatiõez alibi capet domicilĩũ: qꝛ tũc non poſſz citari nec ꝓñ excõicari. tanq̃ cõtumax ſm cõem' opi. liczs Pan. in cle. paſtoꝛal de re. iudi. teneat q etiã ſubdit⁹ extra territoꝛium citari nõ poſſit. Aut ſnia ꝑfertur glialiꝛ vel ſpãliꝛ ꝑ culpa futuꝛa: ꝛ ſic eqparat ſtatuto, q̃ ad ſubditos ſolũmõ in hoc: vt non liget ignoꝛãtes nec extra territoꝛium deliq̃ẽtes. Quo vero ad foꝛẽſes poſtea deliq̃ẽtes nul lo mõ cõparaꝛ ſtatuto: nec ligãtur: qz cum ſtatuat ſnia vires in contineñti Sz quos ꝑfertur: ſic nõ põt cõprehẽdere niſi ſubditos ꝑz cõiter legiſtas in. l. cũ ctos pplos. C. de ſum. trĩ. Et aduerte qꝫ iſta ſnia ꝑ futuris culpis non põt ferꝛi niſi moꝛa in exhibẽda ſatiſfactione vel culpa ſeu offenſa ꝓceſſerit. aut alia rõnabilis cã q̃ in ipſis ſententijs exꝑs menda eſt. vt. in. c. romani. §. cauean. eo. ti. li. vi. ſi tñ ferat tenet: licet ſit iniu ſta vt ibidem tenet Be.

¶ Utꝛ archiepꝰ i dioceſi ſui ſuffraga nei deliq̃ẽs ligeꝛ ſtatuto epi excõicã tis talꝛ deliq̃ẽtes. ꝛ ſimiliter epꝰ q ſe cit ſtatutũ ſi facit ꝓtra. §. q. diuerſa ſu it opi. vt patet per archi. ꝛ Be. in. d. c. aiaꝫ. tũ mihi placet opt. Joã. de lig. in trac. de cenſura eccleſiaſtica. qꝫ aut ſta tutũ dicit qꝫ glibet exercẽs iuriſdictionẽ in tali loco ꝛ tpe: vel celebꝛãs in pon-

tificalibus fic excõicatus: & tũc facientes ꝓtrariũ nõ ligãt q: fic epõs vt epõs & archiepiscopus vt archiepõs faciunt ꝓtra & ñ pñt ligari. Et fic itelligit opti. dicẽtũ q nõ ligẽtur. Aut dicit statutũ q faciẽs furtũ vel aliud maleficiũ sit excõicatus & sic ligantur: q nõ cõmittũt vt epõ vl archiepõ (ꝫ vt ꝑuat⁹. & sic intelligi dicẽtes q ligantur. Bestruat ergo statutũ si nõ vult ligari: absoluti ñ poterit a suo confessore.

13 ¶ Quid si archiepõs ꝑticipat in crie excõicati ab epõ suo suffraganeo. ff. q ligatur sñia iuris: & erit absoluendus ab epõ suo suffraganeo. c. nup de sen ten. excom.

14 ¶ Utrũ iferiores ꝓlati. ab epis habe an territoriũ. ff. fin Jo. an. in. c. cũ cõtingat. de fo. cõpe. & sequit Se. in. d. c. vt aiaꝫ q nõ. Limita nisi eẽt exempti cum suis subditis fm Joan. de sancto Georgio.

15 ¶ Quõ ligãtur subditi religiosoꝝ ex emptoꝝ extra loca delinquẽtes. ff. ge. in. d. c. vt aiaꝫ. q eo mõ ꝙ ligãtur subditi episcopoꝝ extra diocesim: q: subiecte eccle sunt eis ꝓ territorio: vt sunt iudices pſonarũ & nõ loci simplr. dic vt. j. sententia. §. v.

16 ¶ An loca exempt⁹ sint de territorio vide statutum. §. v.

17 ¶ Utr ignorãtes ligent statuto excõicãe factũ banatũ: puta fallificãtẽ iffra vide. j. excõicatio. vij. casu. vl. §. ij.

18 ¶ Utrũ excõicatio ex iniusta cẽ vl fal sa liget. ff. q nõ quantũ ad deũ. xi. q. iij. §. ex his ꝫ ꝙ ad eccliaz si est ab eo q iurisdictione hz sup eũ ꝫ ligat: sed dz eã revocare vel absoluere quando cognoscit errore: ẽ sũtũ vel iniusticiã: nõ obstante ꝺdictione aduersariꝰ sed caueat iudex ne pretendat errore vel iniusticiã in ꝓiudiciũ alterius partꝭ idebite. c. sacro. de sen. ex. Et ꝓpterea caueat ille q se tenet excõicatum iniuste vel ex falsa causa ne excõicationẽ cõtẽnat q: ꝓtenẽdo eã peccaret mortaliꝫ & posset excõicari. xi. q. iij. §. cũ ergo. nisi in casibus de ꝙbus. j. excõicatio. iij.

¶ Utrũ ecõicks aliquẽ conditionaliꝫ puta si nõ soluerit titio hic ad pascha liget eũ si non solvit quia non ꝓmut. vide ppa. §. xij. 19

¶ Utr sñia excõicatiõis edita i fauo rẽ alicuꝰ liget si ille de cuꝰ fauore agitur ꝙsensit vt nõ faciat ꝙ ei ꝓcipitur: puta mãdat ticio sub excõicatiõis late sñie pena vt soluat sempronio centũ infra pascha. sempronius est ꝓtentus ꝓgare terminũ vsqz ad pẽthecostẽ: erit ne excõicatꝰ ticiꝰ nõ soluẽs infra pascha. ff. q nõ fm Pe. in. c. i. de loca. facit. c. ꝓterea. & appel. bar. i. l. i. §. & post opez. ff. de no. ope. nun. & Jo. an. in. c. gẽũ de sẽ. ex. li. vi. Ego addo notabi le dictũ Bal. in. l. maximũ vitiũ. C. de liberis ꝓtis vbi dicit statuto caueꝫ q frater excludat sororem a successiõe patris. Mortuus est pater. filius hz multos creditores q vult admittere sororẽ sũã ad successionẽ: & sic renũciauit statuto: an creditores possint ipedire renũciationem tãq in fraudem creditoꝝ fi at & determinat q nõ. Et fic tene etiã de alijs penis. Intellige tũ si ꝙsensus ꝓstatur afi cõmissaꝫ penã q: post penã incictaꝫ ꝙsensus supervenies non tollet rei eã factum notata per Barto. in. l. i. §. sed si filius. ff. de leg. iij. 20

¶ Sed pone q ꝓrogato termino tiãs non soluit etiã in termino ꝓrogato erit ne excõicatus. ff. q nõ si ꝓrogatio fit sine auctoritate iudicis. Secus si fieret cum auctoritate iudicis ꝓrogãtis mãdatuꝫ qõ erat vt soluerit in pascha vt soluat in pentheccoste sub eadem pena quia sic ligaretur. aliter non: q: fm bald. in. l. tale peccatum. ff. de par. excõmunicatio non potest nasci ex pacto sed ex sententia. 21

¶ Quare dz qs excõicari. ff. q soluz ꝓ peccato mortaliꝫ cui est annexa cõtumacia: puta. q: monitus nõ vult resipiscere. vt est tex. in. c. nemo epõrum. xi. q. iij. Nec miꝫ q: nulla maior pena in ecclesia. vt in. c. coꝛripiantur. xxiij. q. iij. vñ dicit Pa. in. c. ꝓ venerabilez. q fil. sunt legi. q ꝙdicitez in iure ecclesiastico 22

eo reperit pena mortis pro excõicatõe dz exponi. vt in. d. c. p venerabilẽ pba tur. ꝓterea dicit tex. in. c. cuz medicinalis: de sen. ex. li. vi. q̃ inder in ea p ferenda dz se ostẽdere ꝓseq̃ qõ cozrigentis est ⁊ medentis: hec ibi.

Excommunicatio. ii.

quomodo dz q̃ excõicari.

1 ¶ Utrũ regrat monitio p̃cedẽs. ℟. q̃ sic tripler: vel vna ꝑ tribus cozã perso nis idoneis facta cũ interuallo dierum nisi necessitas aliud suadeat. vt no. gl. in c. statuim⁹. e. ti. li. vi. Alr excõicas si ne monitiõe ꝑ mensem vnũ est inter dictus ab ingressu ecclesie ipso facto vt in. c. sacro. e. ti. nisi sit eꝑs vl supio: in c. q: periculosũ. e. ti. li. vi. Aduerte tñ hic q̃ qñ plat⁹ ꝓcipit sub excõicationis late sñie pẽa subdito ne faciat tale crimen: tũcnõ requirit alia monitio sed faciẽs ꝫ statum excõicatus est cũ habz annexã ꝓtumaciam ꝫ Jo. de ligna. in tractatu de censura.

2 ¶ Utrũ debeat ꝓferri in scriptis. ℟. q̃ sic ⁊ causam excõicationis expresse ꝓscribere ꝓpter quã ꝓfert. Et exẽplus hmõi scripture regitur tenet tradere infra mensem excõicato: glibz alr per mensem vnũ ab ingressu ecclesie ⁊ diuinis officijs est suspensus si ẽ vlterio: eꝑs vt i. c. cũ medicinal. e. ti. li. vi. Slr in sñia suspensiõis ⁊ interdicti est seruandũ sub eadẽ pena vt ibidẽ.

3 ¶ Utrũ in hac pena cadãt ꝓlati reli giosoz si hoc nõ seruãt. ℟. Lap. vt re fert He. i. d. c. cũ medicinalis q̃ nõ eo q̃ ptinuẽ habeãt monere ⁊ corrigere subditos. ⁊ sic oporteret semp habere calamũ. Ego alit credo verũ.

¶ Primo qñ periculũ esset in mora vt nõ posset seruare p̃dicta. qõ etiaz tenet Jo. an. ibidẽ ⁊ gl. in. ℣. temerarius

¶ Secõo qñ statuta sui ordinis aliã foz mã, traderẽt ⁊ illã seruarẽt ꝫ nõ istam q: vt no. i. c. q̃liter ⁊ qñ el. li. in fi. de ac ordo iuris non seruãt in regularibus

Tertio crederẽ, excusari si ex ignoran tia ꝫfacerẽt: q: facliter religiosi igno rãt iura vt in. c. venies de simo. alr nõ credo excusari. ⁊ sic limita Jo. an. ibi dem qui tenet q̃ liganꝫ ista pena si nõ seruant p̃dicta.

¶ Utrũ sit certa forma verboz deter 4
minata. ℟. q̃ nõ oz tñ q̃ vtãt talibus verbis q̃ exꝑmant ꝓsentium iudicis de ꝑtis excõicãt: sicut i filii dz de spõ. c. si int viz. ⁊ spõ. duo. c. i. ar. a ꝫrio sensu i. c. audi. ti. q. iij. nõ aũt de ꝓterito vel futuro. Unde si dicat denticiam⁹ talẽ excõicatũ quẽ tñ p̃tus non excõicauit nõ erit excõicat⁹. Slr si dicat: volo sit excõicatus vnus de istis duob⁹ neuter erit excõicatus. Et lz q̃az dicãt q̃ si tentio sit excõicandi: q̃liter cũq̃ loqua tur erit excõicatus: nõ credo lz teneq̃ dixi quia in excõicatiõe regritur vltra intentionẽ expressio certa qõ etiam te net. Nos. Et facit qõ no. in. c. cũ deside res. e. ti. ⁊ no. Jnno. in. c. cũ olim el. pri mo ꝓtui. Et idẽ dicẽdũ de absolutio ne ex ꝑbus colligẽ q̃ excõicãdus. Pri mo debet moneri. Secũdo debet sub esse cã iusta. Tertio animus bonus iu dicis. Quarto verba congrua. Et qui to q̃ ꝓferatur in scriptis. Et sexto q̃ exemplum scripture si requiratur de tur infra mensem.

¶ Utrũ excõmunicatio maioz possit 5
ferri ad tẽpus. ℟. q̃ sic ꝑm. d. Anto. ⁊ etiã eius absolutio vt recitat Pa. in. c. venies el. li. 6 resti. vbi dicit q̃ põt ab solui vt testimoniũ deti: ⁊ postea reinci dat: sed suspẽdi nõ põt: sed oz q̃ aut to taliter liget: aut totaliter tollatur ꝫ gl. in. c. ꝓtui de sen. ex. lib. vi. põt bene ser ri ꝑditionaliter ⁊ deficiẽte ꝑditiõe nõ ligabit: sed absolutio nõ põt fieri ꝑdi tionaliter. qõ intellige de cõditione ꝑ ꝓia que suspendit actũ: ꝫ de conditõe ꝓterita q̃ ꝓprie nõ est cõditio bene po test fieri vtputa si feci tibi si ciego te ab soluo sicut dicimus. Si tu non es ba ptizatus ego te baptizo

¶ Quod si dico habeo te ꝑ excõica 6
to. ℟. q̃ excõicatus erit vt patet ꝑ ea que dixi. ö. ciuis. ℣. i.

¶ Ex ꝑbus verbis cognoscit quo excõi

catio sit late sniẽ vl ferẽde. ℟. ℣m pa. i c. si diligẽti be so. cõp. q̃ q̃ pferẽ sniã in iure p ꝓticipiũ ꝓteritũ. tpis vtputa excõicatus sit vel interdict⁹ tũc ipso iure regulari ligat. c. cupientes i. ℣. cetez. & ibi tz gl. i. ver. suspẽsos. de elec. li. vi. facit. c. ij. de testi. cog. & gl. ℣ tz i. c. gcũcz de hẽr. li. vi. & gl. i. l. i. criali. C. ũ iurisdom. iud. & hoc vez nisi alio iure appeat q̃ sint ferẽde sniẽ. vt. no. i. c. ij. de so. cõpe. i. ver. sit seãstrat⁹. & xxx. di. ꝑ totũ vbi dr̃ anathẽa sit. ſ. ꝑ sniaz ferendam Si vero verba non sunt respectu ꝓtereritꝰ tpis: tũc si sunt declaratoria sic ipa iure ligant: vt si dicat decernim⁹ excõmunicationi subiacere & hmõi: vl viribus carere. ꝑ hoc tex. cũ gl. in. c. nouit. de his que fi. a ꝑla. Si aũt verba sunt dispositiua. tũc si sonãt in futurũ. vt ꝓnũet excõicet & hmõi. sic ẽ canon ferens de sniẽ: nisi addat aliqđ verbuz quod ostendat q̃ ipso facto. vide bonã glo. in regula in penis. li. vi. Itẽ tenet cõit de hoc verbo subiacet q̃ sit late sententie tz sonet i futurz. Silr verbũ habetur. vt not. in. c. vnico. de iniur. li. vi. & phaĩ in. c. si qs suadẽte. xvij. q. iij. Et sic intellige quod dr̃ in Rubro. C. comminationes vel epistolas.

8 ¶ Utrũ cũ dr̃ sine a iure sine ab hoie ꝓcipio sub pena excõicationis. sit lata sniã: ita q̃ ffacies scidat ipso facto ℟. q̃ non. nisi aliud appeat ex ꝓcetur ita ꝓcludit gl. notabilis q̃ coiter tenet in. c. vnico. de sagitta. & in. c. ij. de simo. & in. c. ij. de mꝛimo. ℣ interdi. ecclie ℣. nec app: obo distictione ho. & Vng. q volũt q̃ si pferẽ a iure sit late sniẽ. allegat. xx. di. ꝑ totũ. sed partz faciunt. Si autem ꝓtertur ab hoie tunc non sit late sententie. sed ꝓmũ tene.

9 ¶ Utrũ vbicũq; sit mẽtio de excõicatione intelligat de maiori. ℟. q̃ si ꝓfertur a iudice est certuz q̃ sic. si aliud nõ exꝑmat ꝑ tex. in. c. penul. de sen. excõ. Idẽ posset dici q̃ ꝓferẽ a iure. & ista est rõ: q̃ verba debẽt intelligi fm cõez ꝓsuetudinẽ. vt i. c. ex lꝛis. de spon. & l. labeo. ff. de iusp. leg. vbi q̃ cõis vsus hz vt accipiat ꝑ maiori sic facidũ ẽ.

Excõmunicatio iii. in quib⁹ casib⁹ excõicatio ab hoie lata nõ tenet: nec est timẽda. ℟. q̃ in. xv. hz cõiter doc. i. c. solet. & c. ꝓhiti. eo. li. vi.

¶ Primus quando est a nõ suo iudice. de ꝓsue. c. ad nostrã. cũ suis ꝓcor. in gl. & hoc vez nisi ex certe scia qs ꝓsens fuisset i eã tanq̃ i iudicez. ꝑ tũ. ff. de iurisdic. om. iudi. l. si per erozem. & ff. de iudi. l. ij.

¶ Secũdus q̃ est a suo iudice: sed ex excõicato: & lz aliq̃ teneãt q̃ q̃ excõicatio. est occulta. q̃ rõne publici officij tenet: tu tñ tene q̃ nõ valet. vt est tex. in c. audiuimus. & c. aperte. xxiij. q. i. & tene glosa in. ℣. i. xxiij. q. i. verum. est q̃ ex excõicatus ab excõicato occulto non dz in apto celebrare vel imiscere se diuinis: q̃ si nõ posset ꝓbare eũ excõicatz. scandalizaret ꝓplm. Pa. in. c. veritatis. de dolo & ꝓtu. tz post iactũ istam opi. sed ad si factũ dicit tenendum q̃ valeat sed non credo nisi vt dixi q̃ ad hz vt non celebret in publico: Nisi possit ꝓbare q̃ sit excõicatus. Idem dic si ẽ a suo iudice sed intruso. xxj. q. ij. alienationes. vel suspẽso seu interdicto a iure dilone de ꝓcess. ꝓben. q̃ cũ ibi no.

¶ Tertius casus q̃ ille plat⁹ q̃ eã tulit violauit iter dictũ hois. c. tãta de excess. prel. Et hz vez nisi fuisset absolutus a dcã violatõe q̃ tũc teneret sniã excõicationis ab eo lata post absolutionez. 3

¶ Quartus q̃ qs excõicat subditũ ℣ 4
priuilegiu sui tenorẽ de ꝓuil. c. cũ capella. & c. quanto.

¶ Quintus q̃ plati excõicant subditos q̃ nolũt eos ꝓcurare vltra euictionis & ꝓsonaz numez taxatũ. i. c. cum a postolus. de censi. dũ eos visitan. vt i c. cũ ad quorũdã. de excess. prela. 5

¶ Sextus q̃ ferẽ a delegato ipetrato ab excõicato in casu nõ ꝓmisso. vt de rescrip. c. i. li. vi. Nã solũ ꝑt ipetrare excõicat⁹ rescriptũ sup articulo excõiationis vl appellationis: als nõ vt ibidẽ 6

¶ Septimus q̃ ferẽ ℣ inhumates vel 7

exponentes superioribus aut aplice sedis legat⁹ vel inq̃sitoribus statū eccliārū monasteriorū seu locorum suorū personarum ⁊ rerum ipsorū. vt in. c. quia plerīq; de offi. ordi. li. vi.

8 ¶ Octauus q̃ delegatus excōicat ꝑ intentionem delegantis de pbē. c. vlti.

9 ¶ Nonus q̃ excōicat̃ gs post appellationē legitimā. vt in. c. solet. ⁊ c. venerabilibus. e. li. vi. ⁊ c. p tuas. e. Fallit ꝟ vt no. Pa. in. c. venerabili de cens. q̃ ꝓlatus, pcedit extrajudicialiter vt pars ad ꝓseruationē iurīū suorū: q; sicut pōt se defendere gladio mālī sic ⁊ ispālī: nec tenet admittē pbationes incōtrarium vel appellationē. vt i. c. dilecto. e. li. vi. Ubi limito vē q̃ ē in possessiōe: vel saltē nō ꝓstat ꝙ non sit in possessione. Secꝰ eēt q̃ ꝓstaret eū nō esse in possessiōe. vtputa q; ꝓstat monasteriū esse exēptū: ⁊ ꝓstat eꝑm nō eē in possessione ipsum visitandi: q; tūc si excōicaret post appellationē non teneret.

10 ¶ Utrū appellatio post excōicationē inflictaꝫ ipsam suspendat. ꝛc. fm Pa. in. c. p tuas. e. ti. q; nō. ꝫ solū defert iurisdictionē ad superiorē. vt ꝓ in. c. pastoralis. ⁊ q; ibi no. de appel.

11 ¶ Utrū allegās sniam nullaꝫ: ⁊ nō petēs appellationē ad cautellā sit audiendus. ꝛc. pa. in. d. c. p tuas. q; sic ⁊ ꝫ i. d. c. p tuas. nō ponāt̃: nisi duo casus in q̃bus ꝺ̄ꝫ q̃s audiri tm̄ hoc itelligit gl̄a exēpli: ⁊ ꝓterea in oi casu in q̃ꝫ ꝺ̄ cit sniaꝫ nulla ꝺ̄ audiri in iudicio volēs ꝫ ꝑbare q̃ius. si petat absolutionē ꝫ cōit doc. in. d. c. p tuas in. d. c. solet.

Additio

Sed in aliis que in iudicio vt actor attentat debet euitari extra iudiciū vero nullo mō ꝺ̄ euitari. d. c. solet. Secꝰ ꝺ̄ allegā te sniaꝫ iustā q; si audit̃ añ absolutōꝫ.

12 ¶ Decimo q̃ ꝓtinet intollerabilez errorē vt in. c. p tuas. e. ⁊ dict̃ .c. solet. ⁊ venerabilibus. Et ꝺ̄ intollerabilis error q̃ aliq̃d sub vi ꝓcepti ꝓtinet i sententia qꝺ cōiter vel i suo gñe est, peccatū. velut si excōicat: q; elemosynam paupi tribuit: vl q; faciebat aliq̃d in se bonū est: aut q; nō ꝙpabat illud qꝺ ex suo actu illicitū est ⁊ punꝫ vt ꝺ̄ in. c. venerabilibꝰ. Addit gl. i. d. c. p tuas. q; ē itollerabilis error: q̃ ꝓcipit impossibile. Itē q̃ ꝓnūciat exꝑsse ꝑ instrūm̄ vtputa q; dicit pnuncio excōicationē valere q̃ius sit lata post legitimā appellationē. Sꝫ hic aduerte q; aliq̃ error est exꝑssus: ⁊ tūc clam ē q; nō ligat ꝑ tex. ꝓdictos. Aut nō ē exꝑssus. ⁊ sic gl. i. d. c. p tuas. tꝫ q; ligat. ſ Pa. in d. c. cū aplē. tꝫ verā gl. q̃ñ ꝙstat notorie ꝺ̄ errore: ſ q̃ñ notorie ꝙstat vtputa volnit eū ꝑcurare vltra numerꝰ debitū excōicat q; ñ ligat. cle. pastoralis. ꝟ. pisana. ⁊ re in. vt no. ꝑ ino. i. c. fraternitatis. de frigi. ⁊ ma. ⁊ plꝫ mihi ista opi.

¶ Quid si ꝓtinet error ē facti: puta q; ꝺ̄ dicit: excōico te. q; feciſti furtū cum nō fecerit. ꝛc. glo. in. d. c. p tuas q; ligat. ſ ego credo glo. verā nisi notorie cōstaret de errore facti q; nō ligaret.

¶ Undecimo q̃ sniа ꝑiert gñaliter 14 ꝺ̄ nō faciētes puta restōem: vel nō soluentes: ⁊ aliqs nō facit q; non pōt: q; sic nō ligat fm Fe. ꝟsil. xcuj. Rō. fm Pa. in. c. p. ⁊. B. de offi. dele. q; ꝺ̄ filia debēt intelligi ciuili modo. ar. l. si cui. ff. de seruit. vide Pena. ꝟ. xiij.

¶ Duodecio q̃ sniа excōicatōis ponit ſ tur vt aliq̃d faciat qs i certo termino: ⁊ terminꝰ progat ab illo cui debebat facē. de quo vide. ē. excōicatio. i. ꝟ. xx.

¶ Tertiodecimo: q̃ iudex ferens sentētia nō intēdit ligare: q; excōicatio assumit vires ab intētione excōicatoris fm Pa. in. c. ex parte. el. i. de offi. or. facit qꝺ no. gl. in. c. i. de testi. cogen. ⁊ in. c. p. ⁊. B. de offi. del. ⁊ in. c. i. de iudi. ⁊ ideo q̃ñ iudex gñaliter excōicat nō reuelātel. vl q; fecerūt aliq̃d ſ intēdit aliquos eximē: ab ſ nō ligant qꝺ no.

Additio

Similiter quando fit ad instantiam alterius solum: non ligat vltra intentionem requirētis. q; officiū iudicis reqsitū non excedit intētionē regrētis. c. bone memorie. el. primo de postu. ꝑela.

¶ Quarto decimo q̃ aliquis inferior 17

a papa excõicat aliqnẽ cũ participãtibus cũ eo in casibus in quib⁹ minor excõicatio incurritur. Nã ꝫ tales participãtes ipso iure ẽ nulla: nisi fuerint nominatim moniti trib⁹ vicib⁹: vel vna p̃o trib⁹ cũ aliquor⁹ dierũ iteruallo ne cũ tali excõicato pticipẽt. c. statuimus tũcto. c. ꝯstitutiõe. eo li. vi. ℣ sine dicta monitione excõicãs est interdictus p̃ mẽsem ipso facto ab ingressu ecclesie. c. sacro. eo. tit. ℣ no. in. d. c. Statuimus Secꝰ est de papa q̃ põt excõicare aliquẽ cũ pticipãtib⁹: ℣ sic ligarentur eadem sñia: ℣ ab ipso solo essent absoluẽdi. c. q̃s in dubijs eo. simlr̃ ꝫ Jo. an. ℣ Abb. ℣ sẽgr̃ Pa. in. d. c. q̃s i dubijs. Si quis videx excõicaret prędictos pticipãtes cũ aliquo excõicato ab alio nõ a se teneret excõicatio quãuis nõ esset monit⁹. Et sic i istis duobus casibus timẽda esset als nõ.

18 ¶ Quitodecimo q̃n excõicatio fertur sub ꝑditõe: ℣ añ ꝑditiõis euẽtũ mort excõicator: q: sic expirat: ℣ nõ ligat pꝰ mortẽ eiꝰ ꝺm Pa. in. c. cuꝫ ad hoc de cle. nõ resi. ℣ q̃libet ẽt alia sñia expirat ex q̃ nõ habuit effectũ in vita sẽtẽtiã tis facit. l. fi. ff. de pe.

Additio limita nisi ꝑponeret per viã statuti ꝫ eũde pa. in. d. c. irrefragabili. i. ꝯ. ceterũ de offi. ord. ga sic ligaret. ℣ sibi dicit ge. i. d. c. vt aiaꝫ q̃ sibi dit⁹ q̃ officii fori alterius pẽdẽte ꝑditõe ñ ligat ꝫ archi. ꝫ ꝫ io. an. ligat̃ nisi appellaueri. de foro cõpetẽti. c. pe. de of. del. c. gratum. ℣ c. relatũ ℣ idẽ Jnno. tenet ℣ verius.

19 ¶ Jn oĩb⁹ ꝓdict⁹ casib⁹ sñia excõicationis nullo mõ est timenda nec quo ad deuꝫ nec quo ad eccliam q̃n notorie ꝯstat de alĩq̃ ipsoꝝ. Sꝫ q̃n nõ ꝯstat rettũc q̃ ad eccliam esset timenda: et ipsam ꝓtẽnẽs peccaret mortalr̃. ℣ posset excõicari ℣ sic intelligendũ ẽ capitulũ ꝑmuꝫ. xi. q. xij. vbi dr̃ sñia pastoris sine iusta sine iusta fuerit timẽda ẽ.

20 ¶ Ex ꝓdict⁹ ꝑz decisio notabilr̃ ℣ q̃tidiane q̃nis. Eꝑs excõicatoẽs qui scitũt quis accepit aliqd si non reuelãt an teneanꝝ. Et dic q̃ si alr̃ nõ exꝑmit nõ tenẽt nisi scientes ℣ q̃ ꝑbare pñt. vt. s. denũciatio. ꝯ. xij. Si aũt exꝑmeret in sñia q̃ sine ꝑbare ꝑ: sit sine nõ q̃ teneãt denũciare: sic ꝯtinet error̃ i tollerabilẽ ℣ nõ valet nisi adderet q̃ q̃ ñ ꝑt ꝑbare teneaꝝ sibi dicere tãq̃ ꝑi ℣ ꝑ inforꝝ vt secrete ꝓuidẽ possit ℣ tũc tenerẽt ei dicere ꝺm distinctionẽ q̃ habes s. Denunciatio. ꝯ. x. Jtẽ alteri⁹ q̃nis. Eꝑs excõicat oẽs ñ audientes missaꝫ in parochiali ecclia i festis q: si aliꝰ ñ ad dit solũ erũt excõicati q̃ sine rõabili cã eã ñ audiunt aut i cãu⁹a iure: vl̃ gñali ꝙsuetudine ꝓmisso. Et iõ illi q̃ ꝓpter aliq̃ infirmitatẽ nõ audiũt ℣ hmõi. ñ erunt excõicati. Silr̃ q̃ audiunt i ecclia minorum ℣ ꝑdicatoꝝ. Si ꝙ i sñia adderet siue ex rõnabili cã dimittãt siue non si ue i casu ꝓmisso a iure vel a ꝙsuetudine siue nõ sic ꝯtinet itollerabilẽ errorẽ ℣ ñ ligat q: sicut eꝑs attẽtãdo ꝺtr̃ ius nihil facit. c. vides. x. di. ℣ q̃s no. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. Jta etiã attẽtatũ ꝫ ꝙsuetudinẽ gñalẽ totiꝰ orbis est nullũ vt in. c. his ℣ c. catholica. xi. dis. q̃s eẽt si posset ꝓhibere nu adirẽt in ecclesijs mioꝝ ℣ ꝑdicatoꝝ ℣ hmõi. idẽ dic q̃n mandat ne qs laboret in festis ꝺm ꝑdictã dis. Jtẽ q̃n ꝑcipit alicui vt soluat in tali termino ticio centũ scõm ꝑfatã di. ℣ faciũt ad ꝑdicta q̃s dicã. j. pena. ꝯ. xiij. vbi plene videbis ꝑ hac mã: ℣ similiũm questionum.

Xcõmunicatio. iiij.

In q̃bus casibus incurrit minor excõicatio ipso iure. Ad q̃s dicendus est q: ꝫ ꝑes casus numerenr̃ in ture nihilominus oẽs reducunt ad istos duos. ¶ Quoꝝ ꝑmus ẽ pcm̃ mortale. Nã quotiẽscũq̃ qs peccat mortalr̃ est excõicatus minor excõicatiõe ipso facto. vt ꝑz in. c. audi. xi. q. iij. vñ si celebrat vel recipit ecclĩastica sacra nisi ꝑ ius ꝓteratur de peccõ peccat mortaliter c. fi. de cle. exco. mi. Q̃s limita. vt. s. Baptism⁹. v. ꝯ. x. ℣ hec excõicatio minor est solũ q̃ ad deũ si pcm̃ est occul-

tū. vt in. d. c. audi. Si vo est notorium sic excōicatus est etiā q̄ ad ecclias. vt i c. vſa. de coha. cle. z mu. ō q̄ dic vt. ē. clicus. ē. §. iij. Et ad iſtū casū reducit illud qō habet in .c. miro. xvij. q. iij. z in. c. tāta de simo. z in. c. si qs de inceps. xi. q. vij. cū filib⁹. ¶ Secūdus casus est cū qs participat cū excōicato maiori excōicatiōe: i locutione: o fone ſalutatiōe. comeſtiōe z ſilibus. de qb⁹ dic vt. j. excōicatio. viij. per totum.

Excommunicatio. v.

de casibus in quibus qs incurrit ipſo facto excōicationē maiorē: z a qua nō pōt abſolui niſi a ſede aplica. ¶ Primus casus est in. c. si qs suadēte. xvij. q. iij. iuncto. c. nō dubium. z. c. veniēs. z. c. ad emendā. z. c. cū illoz. z. c. de monialibus. eo. ti. cuz. c. religioſo. eo. ti. li. vi. vbi excōicantur q̄cunq; ſuadēte diabolo in clicum vel monachum vel monialē canonicū aut cuiuſlibet religionis q̄ueſtuz vel q̄erſam: aut nouiciū q̄libet cuiuſlibet religionis violētas manus iniecerint p̄ cuius declaratiōe q̄runt infraſcripta.

1 ¶ Q̄n dicat̄ iniecre ſuadēte diabolo ꝛ. q̄ q̄n doloſe facit nā dol⁹ regrit vt excōicatio hec icurrat. vt not. Jo. and. in. c. quāto. in nouella. de ſen. exco. z eſt tex. apertus in. c. i. z in. c. cū voluntate. e. ti. ex q̄ patet q̄ percutiens clericū in. vij. casibus nō est excōicatus.

2 ¶ Primo ſi indeliberate ſicut facit lūdēs peuſſus: aliq̄ſ ſine deliberatione repcutit. vt in. d. c. i. ſm Mona. quia hec est ꝺditio ludi. vt peuſſus graviter repcutiat ne videat̄ ſteriꝰ in ipſo ludo

3 ¶ Secundo ſi ex ludo z ioco intellige leuiter z nō in derisionem. vt in. d. c. i.

4 ¶ Tertio ſi cā correctiōis. vt i. d. c. cū volūtate. itellige ō hīs qbus ē p̄miſſuz ſicut ſunt plati q̄ p ſeipſos clicos vl̄ religioſos ꝓberare p̄t: exceptis epiſ qb⁹ nō licet aliquē p̄cuttere. vt in. c. non licet. lxxxvi. di. ſed p aliū faciāt. vt. v. q. v. illi q. nō tū p laicū ſi clicus ē q ꝓberādus eſt. vt in. c. vniuerſitatis. e. ti.

¶ Quīd ſi ſit platus. ſed nō illius clici q̄ꝰ ꝓberat. ꝛ. q̄ eſt excōicatus. q: ſm Pa. in. c. vt ſame codē oportet ſi ſuus prelatus. z ſcdo q̄ ad eum ſpectet correctio: q: nō ſufficit habeat auctoꝛitatē i cūctis⁹: ſicut rector vniuerſitatis hz aliter iſtis duobus nō concurrentibus erit excōmunicatus.

¶ Utrū ꝓberātes ex mādato platoꝝ excuſent. ꝛ. q̄ ſi ē iferioꝛ ep̄o plat⁹ ipſe ꝓberare niſi cā vrgeat alr ē excōicatus tā p̄cipiēs q̄ obediēs ſi p aliū facit vt in. d. c. vniuerſitat. Si vero ē ep̄s vl̄ ſi nō ē ep̄s z cā vrgeat excuſat ꝓberās de coꝛ mādato vt in. c. ex tenore codē dūmō ſit clicus monachus vl̄ q̄uerſus ſi ꝓberare vult clicū mōachū vel q̄uerſum: q: licet per laicum poſſit capi clicus. ex neceſſitate vel monach⁹ vt q̄uerſus. vt i. c. vt ſame. codē ꝓberariū hz aliquo mō niſi cā ſubſiſtēte. alr excōicatus eēt. vt in. d. c. vniuerſitatis. z hic capio laicū p ſeculari ꝓpte. vt i d. c. vniuerſitatis. z ſic ꝺcludo iterp̄tatur. d. c. vniuerſitatis. vt p cā rōnabili: z p q̄erſos ſeu laicoſ religioſos poſſit de mādato platoꝝ ꝓberari.

¶ Utr⁹ plat⁹ vel alius de eius manda to detinēs clicū ſit excōicatus. ꝛ. q̄ nō niſi modū excedat. vtputa cum clicus gete ſe capi. z duci p̄mittit: z capiens calce vel pugno impingit vt dicit Jo. an. in. c. ſi clicos. e. li. vi. vel niſi clicus fideiuſſoꝛē de parēdo daret. q: tūc nō pōt detineri: niſi exceſſus enormitas vel alia rationabilis cā aliud ſuaderet vt in. d. c. ſi clericos.

¶ Utrū platus ꝓberās clicū ex odio nō cā correctiōis ſit excōicatus. ꝛ. q̄ ſic ar. d. c. cū volūtate. Sed not. ſcm Monal. ti. excōicatio q̄ non regritur q̄ platus vel yerberās cogitet de correctiōe. ſed ſufficit ſit ꝑſona q̄ hz auctoꝛitatē a iure ꝓberādi. z cā ſubſit. ꝓpter quā debeat puniri. vſi p̄cuttere ex correctiōe eſt p̄cuttere p culpa digna correctiōe que ſnia z ſi ſit benigna ſeuerius tū eſt ſm eundem vt ſalte habitu cogitet de correctione. q: licet tūc mo/

neat ex ira: nõ erit excõicatus: lz longe melius sit vt differat donec ira gescat. vt dr in c. illa ppositor. c. ira. c. cũ apud. xi. q. iij.

9 ¶ Utrũ magister possit sibi cã discipline verberare. ff. q. sic c. i. c. c. ex tenore. c. cũ volũtate. ꝯ. fi. et. ti. nec distinguit an clericus sit in sacris aut in minoribus sicut nec in prelato in dictis. c.

10 ¶ Utrũ pr vel dns familie vel ppinquus sibi possit. ff. q. sic. si sunt in minoribus clici. d. c. cũ volũtate. facit. l. si filius. C. de pa. pote. et. l. vnica. C. ꝺ emẽda. ppin. xlv. di. c. disciplina. ad fi. Tenet tñ Jo. de ligna. pe. de pe. et pau. q ẽt si pfiamilias vberaret exitez in sacris cã correctiõis nõ erit excõicatus: z placz post scñ. lz assi factũ teneã cum Pa. in. d. c. cũ volũtate q incidat. nec ob. d. pfator doctor rõ gl. i. d. c. cũ volũtate q: vt dicit: pa. ibidẽ. et i. c. ꝓstitutus. de i iteg. resti. sola dignitas epalis nõ facer ordo. liberat a pria potestate. ar. c. p venerabilẽ. q fil. fint le.

11 ¶ Sil'r põt pbyter vel glibet alius rõne officij: q hz in ecclesia. q. cui officiũz cõmittit: et ois sine quibus officiũ exeq nõ põt. ar. c. i. de of. del. et si talis clicus pturbat officiũ i eccla lz hõis officiũ nõ hẽat magisteriũ sup eũ: potest tñ eũ expellere et verberare. vt no. Jnno. et Host. in. c. veniẽs. e. tit. Pa. etiam ibidẽ dicit q etiã si nõ hz prelationez excusat i tali casu pntiẽdo. Sil'r pñt facere senes clici cã devotionis in pueros clicos et Juniores in minoribus ordinib⁹ ꝓstitutos vt. in. d. c. cum volũtate. ꝟ. fi. z hec intellige de leui percussione non graui. qui tñ oẽs supradicti si excederent modũ: dũmodo non ex ppposito si erũt excõicati. vt not. Ber. et Jo. in. d. c. cum voluntate.

12 ¶ Quarto rõne cohertiõis põt detineri sine excõicatiõe: puta continuat actũ malũ: nec põt compesci aliter ſm Jnno. in. c. si ꝓ o el. i. e. ti. b: index põt eũ capere et glibz aliꝰ. et ligare dũmodo ꝓpriũ restituat plato suo. Sili mõ potest ſm Pau. in. d. c. si vero familia potestatis inuentes clicz de nocte qe põt rimere ne velit facere aliqõ malũz q: est ꝺ eũ ꝑsumptio. c. cõsulunt. d. offi. dele. Jtẽ qñ capit ꝑpter malũz quod egit vt ducat ad platũ suũ vt puniat: et dubitat de fuga eius ſm Pa. i. c. cum nõ ab hoie v iudi. facit i ar. C. de decurio. l. ghali idẽ dic si creditor timet de fuga clici debitoris ſm Jno. et Pan. i. c. vt same eo. ti. facit. l. ait ꝓtor. ff. de his qi in trau. cre. Jtẽ põt si fecit aliqõ delictũ detineri p. xx. horas ad vocandũ testes ne sit locus infictioni facit. l. capite quinto. ff. de adul. et in aut. vt lice. ma. et aui. ꝟ. is quocz.

¶ Quito rõe defẽtionis tã sine q̃ sino- 13
rũ seu etiaz aliqz lz obtinere eũ et ad in
dicẽ ppriũ ducere ſm Pa. i. d. c. cum
nõ ab hoie et etiã pcutere mutilare et
occidere cum moderamine inculpate
tutelle imo dicit glo. in. ꝟ. 1. xxiij. q. viij.
q nec etiam peccat sequnt. pa. i. c. olim
el. i. de resti. spo. nec solũ ꝑ defẽsiõe ꝑ
sone: sed etiam rez lz pcutere vt. d. c.
oliz et. c. dilecto de sen. excõ. li. vi. et l. furẽ. ff. de sicariis nõ tñ occidere vel
mutilare lz qñ ablatum ẽ recuperabi
le p iudicẽ ꝟz bar. in. d. l. furẽ q: sic in
curreret excõicationẽ secus si eẽt irrecuperabile ablatũ vt. in. d. c. olis. et in.
d. c. dilect et no. in. d. l. furez et de hac
mã vide. s. defensio. Jdẽ dic de auxiliatorib⁹ taliũ aduerte hic q lz non sit
excõicatus faciẽs violẽtiã clico ꝑ recuperatiõe rez sibi ablaturumtñ si hoc
facit ex interuallo posiq̃ clicus puenit
ad locũ destinatũ et adept ẽ possessio
nẽ ꝓtectã rez ablataruz icidit i excõicationẽ ſm Pet. de censu. eccliasticis. et
qñ dicat ex interuallo vide. s. defẽsio.

¶ Sz pone q excedat modũ percu- 14
tiẽs clicũ cã defẽsionis. ff. ſm Pa. in
d. c. oli q ꝑpter hoc non erit excõicatus dũmõ ex ppposito nõ faciat q: vt
dixi regrit dolus vt incidat in excõicationem facit glo. in. c. significasti el. ij.
de homi. et. l. ñi ex plagijs. ꝟ. tabernarius. ff. ad. l. acq. vide bonã glo. in. d. c.
cũ volũtate cũ ꝑn. xxiij. q. i. Secus sz

ex ꝓpoſito Et dicit excedere qñ non ſeruat moderamen inculpate tutelle. de quo habes.ſ.defenſio.§.iiij.

15 ¶ Sed pone q̄ fugiẽdo pōt euadere ſed nō fugit ⁊ ſic pcutit inuaſorẽ .ſz. ſm Bar.in.l.i.C.vñ vi ⁊ ſequit Pa. i.c.oli el.i.de reſti.ſpo.q̄ licite pōt per cutere q̄ fuga eſt q̄dā iniuria .l. Item apud labeonẽ.ff.de iniur. ⁊ dicit Ly. in.d.§.tabernarius q̄ fuga ꝓdit ,quẽ vilioꝛẽ hoc limito.verū qñ eēt talis q̄ fuga eſſet ei cōfuſio. cū ergo iniuria coꝛporalis ſit maioꝛ q̄ factura rex .l. in ſeruoꝛ.ff.de penis ⁊ ꝓ factura rerū liceat pcutere vt dictū eſt ergo a fortio ri ꝓ iniuria coꝛporali ſed tamen non euitaret irregularitatem ſi occideret cle.ſi furtoſos de homici.

16 ¶ Sexto rõe turpis opatiõis cū vxoꝛe matre ſoꝛoꝛe vel filia a clico facte, nã ſic cū talibꝫ pſõis inuenies eũ ſine excõicatiõe pcutit nec diſtinguo inter leuẽ ⁊ atroce pcuſſionẽ cuꝫ ius non diſtinguat vt in.c.ſi ꝙ.el.i.eo.§.vl.cum etiã lex ꝓmittat occidere vt.ff.de adul. l.q̄ lex ait.§.qꝺ ait. Peccat tñ grauiter ſi mutilat vel occidit vt no. in.d.c. ſi ꝙ.excõicatus ꝙ non eſt iꝫ aliqui dixerint q̄ ſic. Ego tñ q̄ difficile ẽ iuſtum tẽperare doloꝛẽ vt.C.de adul.l. Graec̃ teneri q̄ eſſet excõicatus occidẽdo vel mutilando qñ maturo conſilio ⁊ pẽſato animo id faceret nõ ex calore ire ſubito q̄ tũc ceſſaret rõ q̄ canon excuſat ab excõicatione ⁊ lex ab occiſione alias non ſit excõmunicatus

17 ¶ Quid ſi inuenit nõ cuꝫ ꝑdictis pſonis aut aliqua earũ ſed cuꝫ aliqua alia ꝓſãguinea .ſz. ſm tex.d .c.ſi ꝙ.q̄ erit excõicat⁹ percutiẽs q̄ ꝑata conceſſio nõ extẽdit ad alias pſonas. Noſtien. tñ extẽdit filiã ad neptẽ ⁊ vxoꝛẽ ⁊ ad ſpõſã vt in aut.vt lice.matri ⁊ aute.§. q̄ ꝙ.⁊ Inno.matrẽ ad aſcẽdẽtes. ⁊ filiã ad deſcẽdẽtes ꝓna tamẽ optimo tutioꝛ ẽ vt nõ extẽdat ar.optimũ in.l. pure ⁊ qꝺ ibi no.ff.de adul. vbi nomine patris cui licet filiam in adulterio occidere non veniunt aſcendentes.

¶ Quid ſi nõ inuenit i actũ coit⁹ cuꝫ 18
ꝑdict⁹ pſonis ſed in oſculis ãplexib⁹ ⁊ hmõi ſignis ꝓpinqꝫ coitus vl explendi vl expleti.ſz. Do.vbi.§.q̄ ſi huiuſmodi fiãt i loco ſuſpecto ñ erit excõicatus ꝙ ꝑcutiẽs eũ. Secus ſi in publico. oſculaꝛetur ſecundum moꝛẽ patrie.

¶ Utꝝ poſt expletuꝫ opus nephariũ 19
cuꝫ aliq̄ ꝑfataꝝ ex iternallo ꝑcutiẽs ſit excõicat⁹.ſz.Bire.li.iij.ti.ij.,q̄ ſic niſi ſoꝛte ter monuiſſ eũ vt in aut.vt lice. ma.⁊ aute.§.is quoꝝ ⁊.C.ꝺ adul.aut. ſi qꝺ ei: vbi ꝓ q̄ ſi ter coꝝ teſtib⁹ monuit ſuſpectũ ⁊ poſtea inuenit ꝙfabulari cum vxoꝛe pōt eũ occidere credo tñ q̄ ſit etiã excõicatus ſi monuit ter duꝫ mõ nõ inueniat eũ in actu aut ꝓpinq̄ tatib⁹ ar.d.c.ſi ꝙ poſſet tñ euꝫ capere poſt talẽ monitionẽ inuentẽs eũ colloquentẽ ⁊ iudici preſentare argumentũ in.l.capite quinto.ff.de adul.

¶ Quid ſi ꝑcurat vt clicus vocet ab 20
vxoꝛe ad turpitudinẽ ⁊ ſic eũ ꝓberat ſz. Bona.vbi.§.quod excõicatus eſt tam ipſe q̄ vxoꝛ q̄ in ꝺolo ſunt.

¶ Utꝝ mulier perita de turpitudine a 21
clico licite eũ ꝑcutiat .ſz. Bona. vbi ſ.q̄ ſic ſi eã inuitã tãgebat vl vim coꝛporalẽ ſiꝛerebat ꝺũmõ faciat cum moderamine iculpate tutelle. ſecus ſi eam nõ tãgebat ſed ſolũ ꝓbis eã ,ipetebat qꝺ vex credo q̄ſ ſolã ꝓbis potuit euꝫ repellere alis licite cũ ꝑcutiat uec etiam excõicata ẽ ſi zelo caſtitat accẽſa mo dã exceꝺeret nõ ex ꝓpoſito iꝫ ſubito iuꝝpꝛouiſe arg. eoꝝm que notantur. in glo. in ꝓncipio.rxiij.q.i.

¶ Septimo rõne ꝑditiõis ꝑiuilegij 22
clicalis qꝺ qꝺ ꝑdit multi modis aliq̄ rões ihoneſtat de q̄ vide.ſ.clicus. ix.§.iij.cũ ſequentiꝫ⁊ clic.x.§.i.aliq̄ rõne bigamie de ꝙ.ſ. Bigamia .§.x. cum ſequentib⁹ aliq̄ ꝓpter ãlitatẽ ꝓpone ſicut clerici coniugati ſi nõ deſerũt habitũ ⁊ tõſurã ſine aliq̄ monitõe oẽ ꝑiuilegiũ ꝑdit ſm Jo.an.mo.⁊ arch. i.c. Joãnes de clici.cõiuga .rex.eſt in. c. vnico de clericis coniugatis libꝛo Sexto.

23 ¶ Sed nūqd si ista reassumūt habitū
& tōsurā gaudeāt pūlegio. ℟. Jo. mo.
& Archi. & Jo. de ligna. q̄ sic p Cle. p
mā de vita & honestate cli. aly dicunt
q̄ nūquā ꝛ pīnū veri⁹. aduerte tū hic
q̄ ē duplex pūlegiū ꝓ ꝛ pa. i. c. i. & apo
sta. s. si qui vt tātū gaudeant sub iudice
eccliastico. Aliud canonis si qs suadē
te de q̄ hic. ¶ Primū cū maiori diffi
cultate pdit quā scds q̄ nec ex sola di
missiōe habit⁹ aut imittit de enormiꝰ
& hmōi pdit vt in capitulo si iudex eo
dē. li. sexto sed q̄nq; fm vt dicum est.
24 ¶ Aliq̄n pp depositionē vtputa q̄ ē
degradatus actualr de q̄ vide. s. & gra
datio aliq̄n pp hē ꝛ q̄ hereticus pdit
oē pūlegiū. c. excōicam⁹ de hē. ita ꝛ
Jnno. in. c. si vere & segē. Pa. in. c. cō
tingit el. i. eo. ti. aliq̄n pp excōicationē
fm aliquos cōiter tū opinio ē q̄ pcuti
ens excōicatuꝰ clicus ē excōicat⁹ q̄ nō
amittit pūlegiū ꝓ Jo. Uicē. Bof. Jn
no. Jo. an. no. de hō i. c. si qs deinceps
xvij. q. iij. & i. c. excōicatoꝝ. xvij. q. v.
25 ¶ Septimo ratione ignorationis pu
ta q̄ comā nutriebat nec aliqd appe
bat de clicatu & sic credebat laicuꝰ vt
in. c. si ꝙ el. ij. e. ti. vel si hēbat habitū
nō euꝫ videbat q̄ de nocte erat q̄ fm
Host. & Jnno. in. c. cuꝫ non ab hoie ꝙ
iudi. & d. c. si ꝙ os ḡ intēdat pcutē cli
cuꝫ vl intēdere debeat vt excōicatus.
Si ꝙ viderit eī tōsurā ꝛ nō'crederet
clicū eē excōicat⁹ pcutiēs q̄ credē de
bebat. Intellige si ille erat clic⁹ q̄ alr
non eēt excoicat⁹ & si clicuꝫ credidis
set q clicus nō ē p. d. c. si ꝙ ꝓ Ber. &
Jnno. nec etiā irregularis est ꝓ Fede.
si. xvij. si in tali dubio celebrasset vt se
quitur Pa. in. d. c. si vero.
26 ¶ Octauo ratione q̄lificationis factiꝫ
naꝫ os ad hoc vt qs incidat in excōi
cationē pcutiēdo clicuꝫ q̄ peccet mor
talr q̄n ergo iniectio manuꝫ ē talē q̄
lificata q̄ pcn̄ mortale non ē excōica
tio nō icurrit: sicut ꝑbat i puero q nō
ē doli capax q pcutiēdo non incidit vt i
c. i. e. ti. pp q̄ teneo cū Pe. de perusio
q̄ fugiēs inimicos esse equuꝫ vl gladiuꝫ

violenter de manu clici accipiat. vtle
defendat si incidat in excōicationē q̄s
vis Ber. hoc. & Tancre. teneāt ℟ium.
Sed uerius ē dcm̄ Petri p rationē su
am q dicit sic nullus sapiens diceret
hunc peccasse mortalr. Et cuꝫ excōica
tio non inferat nisi p mortali. ri. q. iij.
Nemo eꝑtū. ergo non erit excōicatus
qō no. bñ p multis. Jdē dic si qs vio
lent includit clicū ne ab inimicis leda
tur q̄ ꝛ si sit violēta nō tñ inest dol⁹
fm ino. i. d. c. nup duo. n. regrūt. s. aliud
dolosius & op⁹ ꝓ no. Jo. an. i. c ppetue.
de clec. li. vi. Sīr socius q̄ius turbat⁹
clicuꝫ ipellitur deliberatione ꝛ ex su
bito motu si erit excōicat⁹. vt ꝛ Ricar.
i. iij. di. xvij. facit tex. i. ℌ. notādus. tj.
q. ij. iconsult⁹ calo: calūnie vicio caret
& ob hō nulla pena erogari os & ppte
rea dē si qs suadēte diabolo qō ppne
no. doluꝫ & mortale peccatum.
¶ Nunc restat vidē qs dicat clic⁹ vel 27
mōach⁹. ℟. q̄ nole clici hic oꝑhēdit
ois hīs aliquē ordinē & pīma tonsurā
soluꝫ. vt de eta. & q̄li. c. cuꝫ ꝙtigat. & no.
d. Pe. de anc. i. c. i. de cle. ꝓiuga. li. vi.
nole monachoꝝ vl montaliū veniunt
hic oēs ꝓfessi q̄cunq; regulā approꝫ
batā & nole nouicioꝝ veniunt igressi
religionē approꝫbata vt ꝓbēt si i ea ma
nere dēāt. nole ꝙ querentes & querentes
hic veniunt oēs q̄ mutato habitu se &
sua alicui de religionib⁹ approꝫbat] de
dicauerunt ꝓpetuo: siue sint masculi si
ue sint femīe. & ꝛ glo. i. c. q̄ſq;. xvij. q.
iij. tenēat q̄ querēs & penitētes gaude
ant pūlegio clicali & p'ſ ferat ab ali
qb⁹ q̄ mulr iclusa vt totalr vacet deo:
& hēmite q ꝛtēpt] mondanis: vt deo
vacēt deserta loca inhabitāt & querēs
eccias secularium q̄ se & ſna dedicarūt
deo: & incedunt tonsurati. vel mutauē
runt habituꝫ & intersunt cōit horis di
uinis. & hmōi. & siles sicut sunt fratres
& sorores tertij ordinis sancti Fracisci
q̄ viuunt in ꝙgregatione sicut ceteri re
ligiosi q̄ gaudent isto pūlegio. ita q̄
verberans eos sit excōicatus. Hoc tñ
ego nō teneo post factū ꝛ bñ ante fa-

etiũ tuz q2 nõ sunt religiosi ꝓprie eo ꝙ tria vota nõ ꝓmittũt vni de religionibus approbat:z cras ꝓfit eẽ mere seculares si volũt:tũ ẽt ꝙ nec sũt quer si religiõis approbate.z tex.i.d.c. nõ dubiũ z alibi nõ logr simplr de quersis:z ꝺ quersis religiõis. multoꝝ hẽmie q cã gst9. vt sũt cõiũ nr̃i tpis si bi formãt habitũ.z illi quersi ecclie q sibi ꝓprietate suoz retinẽt.z fratres tertij ordinis ꝓfati q in domib9 ꝓpijs cũ vxoꝛib9 z filijs viuũt gaudẽt isto ꝓ uilegio ar.c.duo sũt.xij.q.i.z qꝺ' not. Hosti.z cõiter doc.in.d.c.nõ dubiuz. z Lardi.in cle.i.de decl.

28 ¶ Postremũ sciẽdũ ẽ qd ẽ licẽr manꝰ violẽtas.z dic ꝙ ẽ ois violẽtia q̃ sit psone.vñ ꝑz pa.i.c.nup.eo.ti. canõ.d. c.si qs suadẽte põderat potius effectũ violẽtie q̃ ipz modũ iferẽdi violẽtiã.z hoc pz i.d.c.nup.vbi detinẽs cicũ in custodia publica:vel ꝓuata:vel i domo aliq̃.quãuis manꝰ nõ iniciat ẽ ex cõicat9:ex q̃ libere nõ põt ire. Itẽ iniuriosa manꝰ iiectio absq; violẽtia in clicũ scã inducit hãc excõicationẽ.vt in c.cõtigit el.i.c.ti.Ex quo patet ꝙ nõ solũ g eũ pcutit ẽt volũtariũ ẽ excõicat9 ꝑ ẽt si clic9 se ipz pcutit ex ira vl odio. sicut faciũt g tedio vite vl alia desꝑatiõe ducti seipos iterficiũt vl mutilãt. vt tenẽt cõiter doc.i.d.c.ꝓtingit. Sili g spuit vel aquã aut aliꝺ effundit sup eũ vel ponit custodes vt capiãt eum si exierit de domo. Sili si vis fiat reb9 si bi iherẽtib9.vꝑputa eꝝ cui insedet. vel qd aliꝺ qꝺ tz eripit volent aut sciditꝫ sine frãgit vt tz. Lar.in cle.i. de penis nisi sit res quaz ꝓpria auctozitate capere põt q2 tũc nõ incidit.

29 ¶ Sed qd si solo metu inducat. vt ei aliqd det.ff.de.vire.li.vj.ti.ij.ꝙ nõ est ex cõicat9. Sili g eũ in aliqua domo ob seruãt solũ vt ei verecundiã aliquaz faciãt. Nec etiã g cũ dormit vl nõ sentit furtiue vel ioñ vl burlaz vl qd simile auferat:q2 i hmõi violẽtia psone sũ fit. vl rebus sibi coherẽtibus cõcoꝛ. Lar. in.c.i.de penis. Itẽ nec est excõicatus g lz habeat raluz ledẽdi.ſ tñ eũ tangit lz vibrat eiez sup caput ei9 vl si tãgat ei vi nõ ifert nec lesionẽ.q2 ꝑba sunt cũ effectu accipienda.c.relatũ.de cle. nõ refi.nec obest conatus sine effectu de spon.c.iuuenis.

¶ Utz pleques clicũ vt percutiat:z ipse fugies cadit z ledit sit excõicat9. ff. Rod.ꝙ nõ nisi ꝗs coactus vt euadat se ꝓcipitet vel in aliꝺ piculũ se igerat sed ego credo ꝙ si tutius ꝺicere ꝙ sit excõmunicatus quia satis manuz. imponit z est securius hoc tenere.

¶ Mãdãs etiã ꝺ inicere manus q3 vt ꝺ i.c.mulieres.e.ti.is vere cõmittit cuius mandato vel auctoꝛitate fit:z ideo est excõmunicatus si mandatarius clericũ pcussit. vt in.d.c. mulieres.

¶ Quid si mãdato reuocauit mãda3 tũ:sed aliq̃ veniret ad notitiã mandatary pcussit.ff.lz Inno.teneat nõ esse excõicatũ nĩ ꝑm Ber.z hosti.vt refert ꝺire.vbi.ſ. nisi re integra reuocauerit mãdatũ z eum certificauerit sup hoc erit excõicat9.ar.l.si mãdasſez.ff.mãd. ꝺ pcu.ex insinuatione.ꝺ rescrip. ex pte decani hoc ẽt tz io.lxij.di.tibi ꝺño.

¶ Quid si post mãdatũ moꝛtuꝰ ẽ mã3 dato: re itegra.ff. ꝑm ꝺiſ. vbi.ſ. ꝙ lz mãdatarius postea pcusserit non erit tñ mãdato: excõicatus:q2 supstes tñ ligatur.xxiij.q.i. qõcũqz lz si notoriũ sit de mãdato.z signa pnie nõ oñderit nõ sit sepeliẽdus in sacro nec eccla ozabit ꝓ eo rõne peccati notoꝛij: vt tz Host.z ber.z Inno. Pa.aũt in.c. a nobis el.i.eo.ti.vſ tenere ꝙ nisi mandatarius habuerit notitiã ꝺ eius moꝛte erit excõicatus etiã si penituerit in moꝛte z ẽ tutius lz de rigoꝛe turis non sit excõicatus.cuz in veritate mandatum reuocatũ fuerit moꝛte vti no. idẽ Pa.in.d.c.mulieres.

¶ Quid si nõ mãdauit: ſ ꝺixit aliq̃ ꝑba doloſe.vt inducat ad pcutiẽdum. ff.ꝙ si talia sunt ꝑba q̃ coopent mandato vl ꝓsilio.puta ꝺicit faceret mihi singularẽ ꝙsolatiõem:semp vellem ei bonũ ꝙ pcuteret:nulli ꝺubiũ ꝙ si seq

tur percussio ex hoc erit excõicatus. vt in d.c. mulieres no. q2 non refert quid ex eq̃polentibus fiat. Vñ vt refert Bar. in l. si qs mihi bona. §. iussus. ff. de acquir. here. q3 dñs ꝑberat̃ a quo dã dixit cor̃ã famulis suis nisi aliud ꝑ tali audiero anteq̃ domũ reuertar ero male cõtentus: ꝓpter q3 famulus interfecit percussorẽ fuit punitus ipse domin⁹ ꝑ de homicidio. z ꝓpterea dicit pa. in. c. ex litteris. i epõ q dixit oẽs dicunt q3 male fecit ad hoc. l. certũ. ff. si cer. pe. z. l. cũ qd. c. ti. facit qs notat Bal. z Ange. z Rapha. z Inno. in. l. qd ergo. §. pe. ff. de lega. i. q volũt q3 istigãs z solicitãs aliquẽ vt peũtiat fit excõicat⁹ si sequat̃ percussio secus autez si non sunt talia verba quia nõ erit excõicatus.

35 ¶ Coopans auxilio vl̃ consilio non solũ ẽ excõicat⁹: sz etiã ꝑhibere valens si nõ obuiat ne ꝑhereẽ. c. quante. co. ti. qs idubitatũ ẽ fm oẽs: in eo sub cuꝰ ptãte ẽ verberãs. in alijs aũt q nõ habent ex officio si nõ ꝓhibẽt dolose similit̃ ẽ idubitatũ q3 sunt excõicati. Si ño hoc nõ facit dolose: sz q2 non vult se imiscere rumoribꝰ vel ex timore vl̃ negligẽtia nõ ꝓhibet: tenẽt cõiter doc. q nõ est excõicat⁹ i. d. c. quãte vbi Joan. i nouella dicit notabile verbuz. in hũc tngt vl̃ aliũ canonem nullus incidit nisi sit in dolo. ar. ff. de adul. l. penulti. ff. de ficta. l. i. Idẽ. Jo. de ligna.

36 ¶ Sz qd de clico q volũtarie subiicit se, ꝑberibꝰ an ipe sit excõicat⁹. §. q3 si vt tz Pa. in. c. cõtingit. el. i. nec obstat q2 nõ obuiat q2 nõ facit dolose. sz i satisfactionẽ: z vt maius sorte malũ euitet nec etiã obstat q3 ꝑticipat i crie. q2 sz Jo. an. i. c. delictũ de reg. iu. li. vi. i mercuriantibus. tal⁹ ꝑberãs vno ictu plures ictus dat z ẽ solũ excõicat⁹ vna excõicatione. q2 ꝓ vno sco hẽtur. hoc idẽ no. Bar. in. l. nunq̃. ff. de ꝓtua. delic. z q3 sit verior opinio ꝓz i. d. c. ꝓtinet, vbi dicit tex. excõicãdũ talẽ clericũ

¶ Ratiõ hꝰ q3 aliqs noie suo iniecit 37
manꝰ violẽtas i clicũ ẽ excõicat⁹ q2 rationabilitio mãdato cõpat̃. secus si nõ sit factũ noie eiꝰ: q2 is ratuz habeat non tamẽ est excõicatus q̃is peccat mortaliter. de sen. excõ. c. cum quis li. vi.

¶ Queritꝰ vtrũ ꝓlati inicientes manus 38
in ecclesiasticã ꝓsonã sint semper a sede aplica absoluẽdi. §. q3 distingnendi ẽ iter iniurias leues mediocres. z enormes: vt ꝓ iniuria leui glibz eps possit absoluere iure suo. auctoritate. c. quenit eo. ti. ꝓ iniuria ño mediocri non põt eps absoluere nisi ꝓuilegiatos. z q sint notat in. c. si ño. el. i. eo. ti. z i. c. qñ de vi. z ho. cle. vbi hoc est ꝓuilegiũ clicoruz cõiter viuentiũ z claustraliũ. In iuria aũt enormi regulariter nullus põt absoluere citra sedẽ aplicã. vt in. d. c. si qs suadẽte. vl̃ legatoꝝ eiꝰ. ó q̃ vide legatus. §. iiij. nisi i casibꝰ gbꝰ. j. §. xlviij.

¶ Sed numq̃d inferioꝝ epõ q habet 39
ẽpalẽ iurisdictionẽ poterit absoluere sicut eps põt i iniuria leui vel mediocri. §. q3 cõiter tenẽt q nõ q2 dicum. c. quenit logtur de epõ z nõ de inferiori. q2 dicit fraternitati. nã inferiores dicunt filij. vt in. c. q̃ graui. de cri. falsi. Fallit hoc in habẽtibꝰ auctoritatẽ epalẽ a papa q2 pñt sicut epi quoscũq; in forꝰ pniali absoluere. Sicꝰ fallit in ꝓlatis religiosoꝝ quoꝝcũq; qui si sint sacerdotes possunt absoluere sibi subditos se admiricẽ se pcutiẽtes: dũmõ in iuria nõ sit enormis. vt in. c. cũ illoruz eo. ti. z extendit istud ꝓuilegiũ ad magistrũ z fratres hospitalis ieroslimitani. vt in. c. canonica eo. ti. qui possũt absolui a suo ꝓre si ꝓsbyter ẽ. z dicit ille ꝓlatus q nõ hz sup se maiorem in quẽtu: nõ autẽ ille. ꝓ triũ vel ũtruoz q institutꝰ z amouet ad arbitriũ superioꝝ: nisi sup hoc habeãt ꝓuilegium spãle. põt tñ eps cõmittere hãc auctoritatẽ absoluẽdi iferiori vt no. in. c. si. ó officio ordi. z sicꝰ. ꝓlati religiosoꝝ cũ illud cõpetat eis ex ꝓuilegio rõne dignitat̃ vt i. c. eis gbꝰ de offitio ordi. i ter. z in glo. z. c. ñ. de of. dele, loquitur

quando cõmissio fit ratione persone quod bene no ꝓ limitatione. d.c.fi.

40 ¶ Sz qd si ꝑlatus ꝑdictoꝝ religioso rũ sĩ ẽ sacerdos vl ẽ excõicat⁹ vl moz tu⁹ vl alr ꝛpeditus.ꝛ.fm Host.q i de fectũ ipsi⁹ semp ẽ ad eꝑm ꝓpzium re currũ. vt ꝓz in.c.monaci.ꝛ.c.cũ illoz.ꝛ.c.canonica.e.ti.ꝛ ꝓcor.cũ hoc sed. in quodã ꝓfilio.ꝛ Be.in.d.c.religioso ꝓpter rõnẽ ne euagãdi ꝛc. Sed Pa. i.d.c.monaci tz ꝓhibẽ in religiosis exẽptis ꝛ dicit sibi ĩ ꝓhibũ facere notata ꝑ Jo.an.in regula scẽti de re. iu.i mercurialib⁹. Et hoc credo verius p.c.pe. de offi.ordi.ꝛ tex.iuncta glo.notabili. in cle.pe. de sen. exco. Ibunt ergo ad papã de quo vide.j.exemptus.§.vi.

41 ¶ Quis absoluet abbatẽ. excõicatuz ꝑ intectione.ꝛ. Pa.in.c. vniuersitatis.q episcop⁹ vt in.d.c.monaci: nisi iniuria sit enormis: vel nisi sit exẽptus

42 ¶ Utz si regularis penitiat regulare alteri⁹ claustri: ꝑlat⁹ penitẽtis possit absoluere.ꝛ.fz pa.i.d.c.cũ illoz. cũ hosti.ꝛ ber.q dz aduocari ꝑlat⁹ pcussi ñ vt absoluat tz vt iniuriã remittat: aliẽ absolui nõ dz.ꝛ istud ẽ verus. lz domi.ant.teneat q ambo ꝛbent absoluere: vel cõmittere vn⁹ alteri vices suas

43 ¶ Utrũ regulares exẽ claustrũ se pcutientes possit sibi absolui.ꝛ.q lz hosti. dicat q nõ. Ego teneo cũ pa.i.c. cum illoz.q coz ꝑlat⁹ poterit cos absoluere qz dicta.c.cũ illoz.ꝛ.c. canõica loquunt̃ idistincte: nec repetũt i claustro.

44 ¶ Sed qd si regularis pcussérit clẽ cũ seculare siue vl alteri⁹ diocesis.ꝛ.q ꝓpius epꝰ absoluet eũ in eo cãu i quo posset clicũ suũ si pcussisset alium sibi uere. vt i.c.religioso.e.ti.li:vi.ꝛ non ꝑ ꝓpius ꝑlatus suus. nisi sit exẽptus talit q⁹ ẽt rõne delicti nõ possit ꝙueniri nisi sub suo prelato: qz absoluet a suo ꝑlato de consensu episcopi.

45 ¶ Queritꝰ qd tenendũ sit de monialib⁹ q se inuicẽ pcutiũt. ꝛ.q absoluent ab epo i cui⁹ diocesi sũt ea⁹ monasteria: ꝛ hoc nõ solũ ñ exẽpte sz etiã exẽpte. ita tenẽt cõiter doc.ꝛ gl.i.c.de mõtalib⁹.e.ti. nisi aliud habeãt ꝓuilegium.

¶ Quid ꝺ soꝛoribus scẽ Clare ꝛ.s. 46
Dominici.ꝛ. Pa.in.d.c.ꝺ mõialibus dubitat an possint absolui a suis ꝑlatis hodie clauꝫ e ꝓuilegia ipaꝫ q ꝓhi.

¶ Utz nouicius q iecit manꝰ violẽ 47
tas añ nouiciatũ possit absolui a suo ꝑlato. ꝛ.fz Jo.an.in.c.cũ illoz extra de sen. ex.ꝛ Be.i.d.c.religioso.q abbas nõ põt absoluere nouiciũ tpe nouiciatus nisi sit exꝑsse vel tacite ꝓfessus.ꝛ lz Jnno.ꝛ Host.in.d.c.mõaci.ꝛ archi. in d.c.religioso videant tenere ꝛtrũ.s. q possit: tñ eos limita quãdo ꝓcussio fuit facta tempoze nouiciatus non an te: nisi sint ꝓuilegiati.

¶ Quid si nouici⁹ ꝓcutiẽs i nouicia 48
tu ꝛ absolut⁹ egrediat̃.ꝛ.q si egredi tur nisi se repũtet ꝫ ꝓmũ comode poterit et q de iure eũ absoluere poterat i cidet in eadẽ vt i.c.eos.e.ti. li.vi. Nec oia locũ hñt qñ iniuria ẽ leuis: vl qñ ẽ mediocris vl grauis ñ. qñ iuria est enormis⁹ qz a papa solũ vl ab eius legato põt absolui vt i.c.ad eminẽtiã.c. ti. iuicto.c.cũ illoz.e.ti.qñ aũt iniuria dr enormis vid.ꝺ enormis qñ ꝙo grauis vl leuis aut mediocris relinqtur arbitrio iudicis fm pa.in.c.quenit.e.ti.

¶ Queritꝰ in gb⁹ casibus expresse cõ 49
cedit̃ episcopis vt ab enormi vel graui iniuria absoluãt.ꝛ.q in.vij.casib⁹.

¶ Pzio in articulo vel piculo mort 50
ꝓstituto vt in.d.c.fi qs suadẽte.ꝛ.d.c. nõ dubiũ ꝛ.c ea noscit̃.§.fi. ꝛ.c. q de his eo.ti. nec solum epꝰ sed quilibz sacerdos fm modũ de quo.ꝰ. absolutio ij.§.xvi. Et quis dicatur in periculo mortis vide moꝛs.§.vi.

¶ Secũdus in hñte legitimũ impedi 51
mentũ ꝓpter qđ nõ possit adire Papã. vel aliũ q ꝑtẽ habeat absolutẽdi vt in.c.de cetero ꝛ in.c.qđ de his eo.ꝛ in.c.eos.e.ti.vi.ꝛ quid sit legitimũ impedimẽtũ.ꝛ.q est omne quod arbitrio boni viri rationabiliter impedit vtputa quia habet capitales inimicitias. d.c. de cetero etiam ex culpa sua nec timoꝛe .ff. quod me. ca. de

spon. venies vel ē infirmus vt i.c. q. de his eo. lz nō sit peculū mort⁹ vl ē pauper non mēdicans q vūt ex artificio q̄ nō pt i via exercere vl si mēdicās sibi vl vxori vl alteri sibi erat q̄ alibi nō posset secus in mēdicāte q; solū sibi hz q̄uidere q; si eundo t mēdicādo posset nēcessaria iuenire nō posset absolui vt no. Pa.i.c.ea noscit eo. vel ē multū senex i.d.c.q̄uis t hmōi ipo facto tñ eis vt cessante ipedimēto se repsitēt except⁹ senibus q; senectus nūq̄ deficiet t lz videant fortes tñ q; piculz est absoluent p̄m Inno. t ho. in.d. c.q̄uis de istis impeditis die vt.ō. absolutio.iij.§.xvi.

52 ¶ Tertius i nobilibus magne potentie q nō pōt terras suas relinquere pius tñ antēq̄ absoluat intimāda ē eoz conditio, summo pontifici t p̄m eius consilium absoluent nisi sit periculum in mora.c.mulieres.§.i eo.ti.

53 ¶ Quartus in mulieribus cuiuscūq̄z conditionis sint.d.c.mulieres t qualitēcūq̄z pcusserit etiam atrociter.

54 ¶ Quintus in his q sui iuris nō sūt sicut sunt filiusfamil.fm t hmōi ēt si filius hz t ipe familiā. Et h̄ intellige i iuria mediocri simplr i enormi no non pōt absolui nisi fecerit i fraudē vl nisi q̄n dñs vl pfamilias nō existēs i culpa ex eoz abitia siue dānū i curreret q; tunc pōt ēt ab enormi absolui nisi sit scādalū vt no.i.c.relatū.e.ti. Nec distinguo i filiusfamilias hz pa.i.d.c.relatū t plz q; sufficit q; nō sint sui iuris.

55 ¶ Sz an hoc idē erit i viro q i fraudē vxoris fecit vel in liberto. ff. glo.i.d.c. relatū q; non q; cum hoc edictum sit phibitoriū nō extēdit nisi ad expresse exceptos ar.c.cū illoz eo.ti. t no.pan. in.d.c.relatū.hostiē.tñ ibidē tz q; idē erit iudiciū sicut de supradictis q; tales psone nō sunt sui iuris t plz mihi d.c.mulieres q̄n patron⁹ vel vxor grauē dānū pateret ppter eoz absentias ar.d.c.relatū. Cum autem efficiuntur predicti sui iuris vel liberi tenentur se presentare apostolice sedi.

¶ Sextus in iuuenibus nec distinguo 56
an sint sui iuris vel nō siue sint diuites vel non q; simpliciter non tenetur ire q; eorū itineratio periculosa est vt no. pan in.d.c.ea noscitur ipedimento tñ iuuentutis sublato tenetur se presentare pape vt no.i.d.c.q̄uis.

¶ Septimus in hostiario vel officia 57
li qui preterea officij arcendo turbam percussit clericū vt nota.in.c.si vero el i.eo.ti. Hoc intellige verū in mediocri non autem in graui percussiōe vt no. ibidem t hic accipio graue p enormi mediocrem pro graui nā fm Bonal. inter enormes t leues est media que grauis dr q̄ vt dixi arbitrio iudicis exti mabit ex qualitatibus t circumstātijs ff. de verb. ob. l. cōtinue t de voto. c. q̄ super his aduerte ēt hic q; si officialis laicus aliter q̄z arcendo turbam inicit manum in clericū q; non pōt absolui nisi a papa qualitercūq̄z leuiter percusserit q; iniuria est grauis q; vsurpat si bi iurisditionē in clericum ita no. pan. in.d.c.si vero t ibi text., apertus quod verū intelligo quando hoc facit tanq̄ officialis. Secus si percusserit tanq̄ psona p̄uata quia nisi esset iniuria grauis non esset mittendus ad papam.

¶ Octauus pueri ipuberes q doli ca- 58
paces pcusserūt vt in.c.i.e.ti. siue ante pubertatē petāt absolutionē siue post. c.si.eo.ti. nec tenent se psitare cessante puericia.d.c.si.t.e.q̄uis q; nihil dicit de iuramēto t.c.q̄uis excipit pueros Vel dicit pa.i.c.si. q; bñficii semel in dultū minori ex q̄ cepit hr locus non extinguit per superuenientiam maioris etatis. Quod nota.

Casus .ij.ē in.c. queréti de of. dele. 59
g̃ inobedientē snie delegati vltra annum de quo dic vt.ō. absolutio secundo in p̄tn.

Casus .iij. est in.c. dura de crie fal. 60
vbi excōicati ex g̃iali inia suorum dioceſanor. hñtes literas apostolicas falsas nisi ītra vigiti dies post q̄z cognouerint se habere lras falsas ul las destruxerit aut resignauerit illis nō

pñt absolui post lapsū dictoꝝ .xx. dieꝝ nisi a sede aplica vel de eius spāli mandato alig nō tenētiꝝ ist̄i .xx. dies incipi unt currere a die notitie .s. q̄ hñt p̄dictas lr̄as falsas vt hosti. ꝛ Pa. in. d. c. dura. ꝛ q̄ incipiūt currere a die excōi cationis plate p ordinarios ꝑ tales ita q̄ nisi illa pcesserit ñ erūt excōicati. ⁊ hoc credo verū saltē post factū ⁊ hac etiā ꝛnia liganꝫ si excōicatio pcesserit cuius ipsis lr̄is falsis non fuerint vsi.

1 ¶ Quid de falsariis lr̄aꝝ aplicaꝝ .R. omnes tā clerici q̄ laici q p se vel p alium vitiū falsitat̄ exercuerit cū fautoribus ⁊ defensoribꝰ suis sūt excōicati ipso facto ⁊ hodie p pcessiꝫ ānualē scīm in die cene dñi si pñt absolui citra sedē a plicā nec ñ falsary supplicationū gr̄aꝝ vl̄ iusticiā pcernētiū p pontificē vl̄ vicecāz clariū aut regente offiñ cancelarie signatarum.

2 ¶ Utꝝ vtentes lr̄is aplicis falsis sint excōicati ipo iure .R. q̄ sic si sunt laici tñ poterunt absolui a suis ordinarijs vt patet p. c. ad falsariꝝ de cri. sal. clerici vo si sūt excōicati p̄m pa. i. d. c. ad falsariꝝ q̄uis Hosti. teneat ꝓrium.

3 ¶ Utꝝ corrigētes lr̄as pape sint excōicati .R. ꝛ ho. vt recitat Pa. i. c. ex lr̄is de fide instru. q̄ sic ēt si vna figura ꝓ ne lr̄aꝝ vl̄ ēt dimidiā abraserint deleuerit aut cācellauerint addiderit vl̄ diminuerit ꝓ deleuerit vl̄ mutauerit sine ꝛnia illi ad quē spectat postq̄ lr̄a ē bullata vl̄ si gnata nec p̄nt absolui citra sedē aplicā postq̄ tū ipetrāt totā lr̄aꝝ lacerāt seu bullā si illā si vult vti ex q̄ ꝑ q̄ ēt simplex notarius q lr̄as aplicas scripsit nō pōt ullas corrigere postq̄ sūt bullate vel si gnate sine ꝛnia officiāl ad hoc deputati hoc tū ⁊ bñ limitat .R. in. iij. dist. x. ar. xij. q. iij. vez si tal abrasio vl̄ correctio seu mutatio faciat vt bulla que ante erat inualida efficiatur valida vel si erat vtilis fit magis vtilis.

4 ¶ Utrū ipetrās lr̄as dñi pape tacita veritate vel suggesta falsitate sit excōicatus .R. Rī. vbi. ꝑ. q. iij. q̄ ꝛ sit falsarius nō tñ est falsarius litterarum dñi pape quia veras litteras ipetrat ⁊ tñ non est excōicatus.

¶ Utrū recipiētes lr̄as aplicas existē tes ipsi in curia de manu alterius q̄ pape vel officialiū ad hoc deputatoꝝ sint excōicati .R. q̄ sic si sūt laici vt in .d. c. dura alīt ꝑm Joā. an. ⁊ Pe. de anch. in. d. c. dura qa studie fit cōtra nō ligat.

Casus iij. est in. c. significauit. eo. ti. vbi excommunicant clici qui participant in diuinis officijs tam in ecclesia q̄ alibi spōte ⁊ sciēter cū excōmunicato a papa sīaliter vel iudicialiter secūdū cōem lecturam ꝛ glo. ibi dē aliter sentiat ex quo colligē q̄ quinq̄ requirunt vt ista excōicatio incurratur. ¶ Prio q̄ sint clici. ¶ Secundo q̄ scienter. ¶ Tertio q̄ sponte.

¶ Quarto q̄ i diuinis ptiripēt. ¶ Et quito q̄ ille cū quo ptiripāt sit excōicatus a papa iudicialīr. ⁊ isti si pñt absolui nisi a papa. vt in. d. c. significauit.

Casus .v. est in. c. tua nos. eo. ti. vbi omnes incendiarij ꝓprie dicti postq̄ fuerint publice excōicati ⁊ denunciati non possunt absolui citra sedem apostolicam.

Casus .vi. est i. c. cōquesti. eo. ti. vbi effractores cum spoliatione ecclesiarum postq̄ fuerit denunciati non possunt absolui nisi a sede apostolica. Pro cuius casus ⁊ pcedentis matoꝛ euidentia est sciendū q̄ incendiarij ⁊ effractores ecclesiaꝝ cum spoliatione sunt excōmunicati ipso iure. sed incendiarij alioꝝ locoꝝ non: nisi excōicentur vel per statuta vl̄ alio modo. Isti nō denunciationem non sunt mittendi ad sedem apostolicā. Sed si alig p̄dcōꝝ denuncientur excōicati publice tunc ñ possunt absolui nisi a papa. Secundum cōmunem ⁊ veraꝫ opi. in. d. c. tua nos. ⁊. c. conquesti.

¶ Qui dicuntur incendiarij ꝓprie 1
vide. j. Incendiarius in principio.

¶ Qui ät dicanꝫ effractores .R. q̄ sunt 2
illi q dolo malo aut p iniuriā violenter parietē fodiūt aut vitreā fenestrā frangūt seu sarraturā vl̄ hostia. vl̄ cardines

seu vectes: dū tenēt hostia firmata. aut ipm tectū ecclie ꝑm archi. aliꝫ aūt q̄ facit enormia in ecclia ut raptēdo corpꝰ xp̄i: z hmōi: frāgēdo calices z simi lia: nō sunt effractores. ꝓpue nec excō municati ipso iure ꝑm Host. z Jo. de lig. nec etiā si excōicarēt: z denūciarētur eēnt mittēdi ad papā sed posset ab illo' qui eos excōmunicauit absolui. oz ergo q̄ spoliatio fiat cū effractiōe. vñ solo effractio q̄ se nec sola spoliatio facit aliquē icidere i hūc casū: vt denūciatus sit mittendus' ad papā. qđ no . ga pauci aduertūt ꝫ hic ē ut i. d. c. 2 quelli.

3 ¶ Sed numquid hic noie eccliaruꝫ, veniant monasteria: z loca pia. ꝛ. ꝫ pa. in. d. c. tua nos. q̄ sic per. ter. liij. di. §. hac auctoritate. no. glo. in. c. grandi. de sup. ne. ꝓla. li. vi. z in. c. fi. de sen. excō. Rō ē q: ista excōicatio ꝓncipalit ē i. ſa noīe ecclie. z iō latissime accipitur re spectu ipsaꝝ ꝫ alis non veniāt mōasteria. nec pia loca noie ecclie. q: i iure po nūt. ut diuersa. vt p̄z i. c. sciāt cūcti. de elec. li. vi. z in. c. grādi. de sup. ne ꝓela. in gl. li. vi. Addit ēt Pa. i. c. fi. de eccle sijs edi. q̄ ecclie nō ꝓsecrate z hospitalia veniūt hic' noie ecclie. Intellige si auctoritate epi aut pape sunt edificata: alr non essent loca religiosa. vt no. i. c. ad hec de relig. domꝰ.

4 ¶ Utꝝ effracto: cū spoliatōe dom' exi stentis in spacio p̄uilegiato ecclie sit excōicatus z post denūciationē hēat re ad papā. ꝛ. q̄ nō quia talis domꝰ nō dicitur locus religiosus nisi sit ecclesie vl' clericoꝝ. ut i. c. gsquis. xvij. q. iiij. Et effractores locoꝝ non religiosoꝝ ēt post denūciationez nō sunt mittēdi ad papā. ut patet i. d. c. cōquelli. z allegat' ibi in glo. Intelligo hic nō q̄ sint ecclesie vl' clericoꝝ quo ad dīm sed talis' nō q̄ dicāt religiosa.

5 ¶ Sed q̄s dicunt tales publice denūciati. ꝛ. q̄ q̄ūcūq; publice denūcientur siue noiatiꝫ siue i genere puta oēs denūciatus excōicatos oēs q̄ fecerūt tale ice dīū: vel effractionez talis ecclesie: seu lo cū religiosi: z huiusmodi. ut patet in. d. c. tua nos. qđ non distinguit aliter:

¶ Utrū incēdiarij sint absoluendi etiā 6
ante denūciationē anteq̄ satisfacerint dānū passis. ꝛ. q̄ non. ut no. in. c. pisti nam. xxij. q. vltima.

Casus sequētes vsq; ad casuꝫ. xi. ſt in. vi. li. decretaliū.

Casus vij. ē in. c. fundamēta ō elec. vbi excōicat. Pulso oēs cuiuscūq; notabilis p̄minētie dignitatis ptāt' vl' excellētie sit q̄cūq; noie cēseāt z frater filius vel nepos aliquoꝝ p̄dcōrū q̄ sine licētia sedis aplice noiationi. electioni. vel assūptioni: in' senatore ca pitaneū patriciū aut rectorē: ad q̄ginē vrbis rome assentīt. vel se intermittūt p̄ se vel p̄ alīū excipiūt romani ex ipa vrbe naturaliter oriūdi vl' ibi icole seu ptinuī hiatores q̄ ꝫ sint p̄dictoꝝ fratres filij vel nepotes aut sub cōicat' vl' varonie noie ex' territoriū vrbis iurisditionē ꝑpetuā vl' tp̄alē obtineāt. p̄ut tū in senatores Romāos assumi ad vnū ānū vl' biennius tps oū mō non hēant ex' territoriū talē tp̄atē q̄ posset euacuare rōnē ꝓstitutiōis p̄dcē. ¶ Jtē. ij. excōicāt gcūq; aliū a p̄dictiſ q̄ assentīt ad p̄dcm regimē vltra ānū sine licētia sedis aplice. ¶ Jtē. iij. excoicant. intendētes vel obedientes eisdē sic assūptis. ¶ Jtē iiij. excōicant q̄ ipsos noiauerūt: elegerūt: vel assūpserūt. ¶ Jtē. v. excōicant dātes auxiliū ꝓ filiū vel fauorem publice vel occulte tā noiatoribꝰ z assūptoribus: q̄s nominatis z assumptis. hec oēs p̄dicti possūt absolui nisi a papa.

Casus viij. est i. c. clicis ō pe. vbi ex ecclie. sed q: hodie nō ligat' p̄ cle. vnicam. eo. tit. ideo p̄ranseo.

Casus ix. est i. c. felicis ō pe. vbi ex cōicant. ¶ Primo oēs ſcutores cardinaliū romane ecclesie ho stiū'r. ¶ Item. ij. p̄cuſſores z captores. ¶ Item. iij. socij talia faciēciū vel, mādatium. ¶ Jtē. iiij. q̄ factū ratū hūerit vel consilium dederint aut fauorem. ¶ Jtē. v. q̄ tales postea receptauerit vl' defensauerint scienter. ¶ Jtē. vi. excōicant ꝓncipes: senatores: ꝓsules: p̄tes

rectores siue alij dñi ꝛ eoꝝ officiales q
j.mensez a die noticie habite de predi
cto delicto nō puniunt predictos reos
fm tenorē.d.c.felicis.nec possūt absol
ui nisi a papa:exceptis istis vltimis.s.
pncipes ꝛc.q poterūt absolui a suis or
dinarijs. Sili pena sūt plectēdi q pdi
cta faciūt clicis vl religiosis familie pa
pe vel cardinaliū. Aduerte hic q inse
cuto sumit in malā pte.ꝛ cape itelligi
tur cū effectu.qz si nō capiat sed fiat i
sultus ad domū vt ei fiat iniuria.vel si
obsidēt vel cladūt i domp non ut eos
ibi custodiāt sed vt eis inferant verecū
dia non habebit locum pena ista.fm
q no Inno.in.c.nuper eodē ti.

Casus x.est.i.c.gcūqz.e.ti. vbi ex
cōicantur oēs dātes licentiā
alicui occidēdi capiēdi:seu als in per
sonis:aut bonis suis: vel suoꝝ gravan
di eos q snias excōicationis vel iterdi
cti tulerūt ꝫ quēcūqz: siue eos occasiōe
quoꝝ sunt plate:vel obseruantes tales
snias:seu talr excōicatis nolētes cōica
re:nisi hniam ipsaz si fuit ad psonas
grauādas reuocauerint anteqz in aliq̄
sit pcessus: vel si dicta hnia fuit ad bo
na eoꝝ capiēda.nisi infra octo dierum
spaciū restitutionē fecerit fieri.vel satis
factionē ꝛ hniaz reuocauerint. ¶ Item
ij excōicant oēs q pdicta hnia data:vti
ausi fuerint. ¶ Item xij.q al q pmisso
rū ad q cōmittēda vari licētia phibeē
cōmisserit suo motu:nisi vt dcm est re
stegra si ad psonas:ꝛ si ad bona. infra
octo dieꝝ spaciū restituerit vl satisfece
rint. in q excōicatione oēs pdicti si per
spaciū duoꝝ mensiuꝝ māserint nō nisi
per sedem apīcam poterunt absolui.
¶ Querit idez archi. qd venit nomi
ne suoꝝ ꝛ.qz.q vēūt oēs q sūt sub ptā
te eoꝝ.vt insti.o his q sunt sui vel alie
ni.p totū. Item q veniunt cōsanguinei
vt i.c. sciant cūcti.de elec.in. vi. ite doꝫ
mestici.vt .C. de his qui ad ec. cōfu.l.
presenti. ℞. sane.ꝛ qui dicant domesti
ci.familiares. vide familiaris.
¶ Jtē grauare dicūt q phibent ne eis
coquat:molat vendatur.ꝛ hmōi.

Casus sequentes sunt. in cle. vlcz
ad casum.xvij.

Casus xi.est in cle.multoꝝ.de he
reti.vbi excōmunicāt oēs
ingsitores hereticē prauitat inferiores
eḡs p odio:gra vel amore lucri aut co
modi tpalis obtētu ꝫ iustitiā ꝛ psciaz
suam omiserint quēpiā procedere.vbi
fuerat procedēdum pro hereti.
¶ Jtē.ij.excōicant pdicti si obtētu eo
dez prauitatē ipsaz hereticoꝝ vel impedi
mētū sūt officij alicui iponēdo pūpse
rit aliquē q̄quomodo vexare non pūt
absolui nisi a papa.nisi i mortis articu
lo pmissa satisfactōe.itellige si pōt fieri
alr nō valeret absolutio.vñ aduerte hꝫ
Lar i cle.pdicta q ad icurrēdū istam
penā.oz fiat ꝫ iustitiā ꝛ psciam copula
tiue. Jtē no.q qnoquomodo verē ali
quē siue incitationib⁹ fideiussionibus
ꝛ sūlibus icurrūt istā penaz.fm Pau.
¶ Quid si omittūt ex timore vl ad eui
tandum scandalum.ℨ.glo.q nō incī
dunt in hanc penam.

Casus xij.est in cle.religiosi.de pa
ui.vbi pzio excōicantur oēs
religiosi q clicis aut laicis sacramēta
vnctionis extreme vel eucharistie mi
strare pmittūt:vel solēnizāt matrimo
nia siue hnia spāli p sbz prochial. Jtē
si pdicti absolutē excōicatos a canone
pterq̄ i casib⁹ a iur expssis:vl p pmulgia sedis aplice ꝓcessa cisdē. vel si ab
solutē a sentēcijs pmulgatis per statu
ta synodalia vel puīcialia.seu a pena ꝛ
a culpa nec possūt absolui nisi a papa.
¶ Querit an ligent oēs religiosi.ℨ.hꝫ
Car.ibidē q nō sed solū religiosi religionis approbate:q alij nō sunt pzo
pie religiosi.vt i.c.vno de voto li.vi.ꝛ
hꝫ gdā istis restrigāt ad religiosos exēptos.vt pe.o ista.mō cōit teneē q hēat
locū ēt i nō exēpt.ꝛ i religiosis siccus
ecclesie parochiali.si alijs q̄ suis paro
chianus ministrant.fm glo.in cle.i.de
decī.ꝛ Pau.ibidem.
¶ Quid si nouiciusf faciat aliquid pre
dictorum.ℨ.fm Car. q ligatur.ar.c.
religioso.de.sen.excō.in.vi.

3 ¶ Utr religiosi cõuersi filii .ff. Car. q pe. de anc. tz q si liganẽ sicut nec moniales ex quo ordiné nõ habẽt. sed zẽ. tenet q ligantur. z videtur verius.

4 ¶ Utr religiosi ministrantes alijs religiosis sacra pdicta ligent pfata pẽa .ff. Car. q pe. ỹ sta. dicit quẽdã cardinalẽ ysiulisse q si. tz lap. tz q ỹbũ clicis intelligit tã ỹ regularib⁹ q̃ de secularib⁹: sed ỹbũ laicis ẽt oppehẽdit religiosos vel mõachos laicos. tz ymõ credo verius p ea que dixi. ỹ. clericus. primo.

5 ¶ Utr tpe mort' possint mistrare eucharistiã licite .ff. Car. pan. z lap. q si ỹ io. z arc. xxvi. q. vi. si pbr. kno. z ho. i c. ois. ỹ pe. z re. tenẽt q sic. vt recitat dir. li. i. ti. xv. z hoc credo verum si alius sacerdos si pot hec q mistret.

6 ¶ Utr fctor ecclie q si ẽ sacerdos vel vicari⁹ fctor' possit dar iniaz dcis religiosis mistrãdi pdcã sacra. ff. car. q sic tsic sua tz alij tenẽt. S. silr pau. tz. q eps z archipbr cuitatis possint pdcã iniaz dar. z zẽ. z ff. idẽ tenẽt ỹ vicario epi i spualib⁹ vl delegato. aut ei⁹ pniario. cuius ẽ tñ fin Pau. nõ recedere a littera nõ tñ est necessarium.

7 ¶ Quid ẽ solẽnizare mrimoniuz. ff. Car. i. d. de. i. q. zẽ. dicit q cõprehẽdit ois solẽnitas q̃ obseruat iuxta ritũ ecclesiaz fligõis. ỹ spõ. c. i. sine fiat bñdictio solẽnis sine dicat missa spãl super Ihẽtes. z ymõi. i dicere aũt fed⁹ mrimoniũ vel pnũciare verba inter Ihẽtes nõ est eis phybitum. fin ze. z Ste.

8 ¶ Utr ỹbũ excõicatos a canone. i telligat solũ de maiori excõicatiõe. ff. car. vbi. ỹ. q si. ff. z Lau. z ỹ de mio. i. facti c. si quẽ. z. c. nup. de sen. ex. Idẽ tz lap. e tacit. c. ymũ de reseri li. vi. Be. ãt i. c. vnico de his q vi. li. vi. dicit q ẽt itelligit de mioi qa fer pẽalis phybẽs absolutiõez ab excõicatiõe icludit ẽt mioris absolutiõez. p ỹ ẽ gl. i cle. i. de pul. Itẽ ybicũq; fit mẽtio de excõicatiõe z mã i q. pseri ẽ p portionabilis ẽt miori de viraq; itelligit. ut no. gl. pe. i. c. psi dẽtes. de here. i. vi. z tz hec opinio sit tuta: tñ prima mihi videt verior.

¶ Quenã de quo canone intelligit. ff. Car. vbi. ỹ. Pau. z Lau. q intelligit de q̃cũq; a papa ꝓnulgato: q: ille ꝓpie p excellẽtia dr canõ. tz aliqñ ipso pie accipiat. p illo epi. ut. tq. d. Ḥ. porro

10 ¶ Quid si supradicti absoluũt excõicatos p sniam hois etiaz pape. ff. glo. Lau. Pau. z zẽ. ibidẽ tenent q nõ liganẽ pfata pena. q: si voluisset intelligi expssisset. ar. c. ad audiẽtiam de deci.

11 ¶ Utr noie snie hic veniat excõicatio solũ. ff. gl. z pau. ibidẽ q ẽt vẽit in spẽsio z iterdictũ. tz Car. dicit qđ verius ẽ q solũ itelligit de snia excõicationis qđ bñ. pbat lra p alternatiuã. q. ff. dicit de his q absoluũt excõicatos a canõe z postea subicit vl a snijs p statuta z sic restrigit ỹbũ snijs p ỹbũ excõicatos ar. de reseri. c. ij. requiritur.

12 ¶ Quid de sententijs lat' p statuta legatoz de quibus hẽs de officio le. c. ff. ff. fin Lau. z sequit. Car. q idẽ est sicut de statut' sinodalib⁹ vel puncialib⁹.

13 ¶ Utr religiosi pdci absoluẽtes a pena tñ ligent pdicta cẽsura. ff. fin zẽ. quẽ sequ' Car. q si. q: lra loquit' copulative a pena z a culpa. c. ij. de rescrip.

14 ¶ Quid si pdicti religiosi absolumt' a pcõ z nõ ab excõicatiõe quã qs incurrit p peccato. ff. zẽ. z Lar. tenẽt q nõ incidãt i penã z placet ne fiat extẽsio.

15 ¶ Utr religiosus ignoras penã hãc z ministrãs sacrã eucharistiã vl extremã vnctõis sine ỹnia fctor' prochialis si tñ i otẽpu ipi' icurrat hãc penã. ff. Car. se ysiulisse plras. d. cle. q. dic pñs pserit qđ no. dolũ z temeritatẽ mistrãt' q si ligat. z plz mihi p ea q dixi. ỹ. do lus. ỹ. v. z. i. excõicatio. vij. cãu vl. ỹ. tỹ.

16 ¶ Utr recipientes pfata sacra a dictis religiosis sine licentia sniori rectorum pochialiũ sint excõicati. ff. q nõ pria vice. ut patebit. ỹ. Excõicatio. vij. ỹ. l.

17 ¶ Utrũ sit credẽdũ. dicenti se habere licentiã. ff. glo. q sic. z conco. Laur. Pau. z Ste q: nemo videt sine memore ꝓprie salutis. i. q. vij. sanctimus.

18 ¶ Quid de mercenarijs Scholarib⁹ z hmõi sinodi. ff. gl. q sũt ficit licẽtia sa

cerdotis prochialis in cuius prochia inhabitat: nisi causa recreationis vel alia tpali stati reuerturi ad propria ad uenissent quia sic nō sufficeret.

Casus xuj. ē in cle. i. de pe. vbi excōicatur glibet q iniurioſe vel temere pcusserit. ceperit. aut bānierit aliquē epm seu qui predicta mandauerit: vel scā ab alys rata habuerit vl' socī habuerit in his faciēdis. aut pfili um aut fauorē dederit vl' defensauerit eosdē. nec pōt absolui pterq; i articulo mortis nisi a papa z cum absolu ēdus fuerit in articulo mortis nō vz absoluti nisi pius caueat idonee q; debit pene iponēde z penitētiā dño auxiliāte faciet: Itē scdo excōicant oēs officiales quōcunq; noīe censeat q in aliquo pdictoz fuerint culpabiles. nec valent absolui nisi vt predictum est.

1 ¶ Sed quid si epūs nōdū erat pſecratus. ff. glo. q nō erit locus isti pene. q; non est episcopus de cele. mi. cle. ij. secus de eo qui renunciauit episcopatui quia habebit locū in eo illa pena.

2 ¶ An habeat locum predicta pena in inclusiōe scā epō ad verecundiam. ff. Lar. q; non quia hic capere accipitur pro detinere. sicut z in. c. felicis de pe. li. vi. accipitur vt sup adictū est.

Casus xuij. est in cle. cupientes in §. fi. de pe. vbi excōicantur oēs religiosi z clerici seculares q indu cunt ad voiendū iurandū z. de eligē do sepulturam apud ecclesias ipsozū de quo dic. vt. j. sepultura. §. xxxv.

Casus xv. est in cle. grauis de sen. excō. vbi excōicant omnes dñi tpales etiā si sunt epi q i terris seu locis eoz iterdicto suppositis cogunt quōlibet diuina officia celebrare. aut q voce pconia seu p cāpanaz pulsatione ad officia eadē audiēda aliquo vre sertim excōicatiōis aut iterdicti sniā innodatos euocāt. vl' q excōicatis publice aut iterdictis. phibēt ne de ecclijs exeāt dū missaz solēnia agūt a celebrātibus moniti generaliter: vel' spāliter vt exeant. Itē scdo si excōicati publice z interdicti q in ipsis sunt ecclijs post q; fuerit notiatim moniti a celebrāntib' vt exeāt remanere pſumpserit sniaz et cōcatiōis incurrūt a qua solū a papa pſit absolui. Et sic colligē q; hec pēa ē ꝫ cogētes euocātes. phibētes. z remanētes. Itē aduerte q; dūi quōlibet cō prehēdit oēs modū cōpulsiōis realem vel pſonalē directū: vl' indirectū vpūta p sanguineos vel ipsos i pſonis aut rebus grauādo: vt no. gl. in. d. cle.

¶ Quid si euocarēt nō excōicatos vl' nō interdictos. R. Lar. post Pau. ibidē q; incidūt in pdictā penā cū loc' sit interdictus. z dictio pſertiz stat p maxie.

¶ Utrū hec pena habeat locū in cessatiōe a diuinis posita in dictis terris. ff. q; sic: qz qū cessatio a diuinis ē gña lis. hz vī interdicij. vt in cle. i. e. ti. §. i cessationibus. secus si cessatio esset spālis.

¶ Quid intelligit hic noīe diuini officij. ff. Lar. post Pau. ibidē q; restringit solūz admissas. z tō si aduocarent ad alia officia preter missas non haberet locum hec pena.

¶ Quid si predicti percipiant nō sub 4 ditis suis vel predicta non faciant in terris ipoz ꝫ in alienis. ff. ibidē. Lar. q; nō hz locum hec pena.

¶ Utrum predicti aduocantes secrete 5 per nūcium ad diuina ligētur pfata pena. ff. Lar. ibidē post Pau. z ꝫ. q; non nisi voce preconia. vel voce tube. aut comu vel per campanarum pulsationem aduocent.

¶ Quid si compellunt in loco nō interdicto. ff. Pau. ibidem q; non habet locum hec pena.

¶ De quo interdicto intelligit. ff. glo. 7 ibidē q; tā ō interdcō a iur' q; ab hoīe

Casus xvj. est in cle. cū ex eo. co. ti. vbi excōmunicantur fratres minores recipientes tempore interdicti illos ō tertio ordie ad diuina. Sz qz hodie vacat p priuilegium dñi Sixti quarti ptranseo qz nō ligat.

Casus sequentes sunt per pceſſus curie annualē scīm die cene dñi vſq; ad casum. xxxij.

Casus xvij. est cõtra hereticos gazaros patarinos & alios q̃cũq; noie censeãt ac ꝯ oẽs fautores receptatores. & defensores eorundem.

Casus xviij. est cõtra piratas: cursarios: & latruncul os martinos ac omnes receptatores eorundẽ cum dantibus eis auxiliũ consiliũ vel fauorem. Et dr̃ pirata q̃cunq; in mari deprędat nisi habeat missũ belli cõtra eos quos deprędat. qđ no. q; pauci ad uertũt credẽtes q; nisi qs indeferenter deprędet in mari. nõ fit pirata & nõ incidit in hanc penã sed falsum est.

Casus xix. est ꝯ oẽs q̃ in terris suis nouas pedagia ponũt vł phibita exigũt. ſ. a ſponte soluentibus pedagia recipies nõ incurrit excõicationẽ ſm gl. & Pau. in cle. q̃n ꝺ innuhec q; exigere est ab inuito extorquere.

Casus xx. est ꝯ oẽs fallarios bullarum apostolicarum de quo dictum est. ſ. casu. xij.

Casus xxj. est ꝯ illos qui equos armaferri: lignamina & alia phibita deferunt sarracenis: turcis: & alijs xpi nominis inimicis q̃bus christianos oppugnant. pro cuius intelligentia queruntur infrascripta.

1 ¶ Quid venit hic nomine armoꝝ. ff. glo. in. c. ita quoꝝdã. de iudeis q; ẽt fustes: & lapides pro machinis venũt: sed nõ lapides p edificijs fidẽs i. l. ij. C. q̃ res expor. nõ de. dr̃ q; lonice. scutatarchus. sagitte: spate: gladij: & tella noie armoꝝ venũt. Ego ꝙ dico q; tela q̃ cõiter sunt p vsũ offendẽdi vel defendẽdi se & nõ p alio vsu venũt noie armoꝝ. Illa ꝙ quib⁹ possumus uti. p armis & p alio vsu. puta pro istho dicunt arma ex intentione vtẽdi his pro armis defensionis vł offensionis. alis nõ vt no. in cle. ne in agro de statu mona. Et tõ gladius ad incidẽdũ panem nõ venit nomine armoꝝ ſm Pa. in. c. clerici. el. j. de vi. & ho. cle.

2 ¶ Quid venit noie ferri hic. ff. q; accipit hic ferrũ p ferro infecto: vel facto subquacũq; forma. vt in. l. ij. C. q̃ res expor. non de. qđ tñ limito per rõnem exp̃ssaz in. d. l. ij. de ferro p qđ possent pugnare vel se munire: qz brochete & filia nõ credo sint sub ipso cõprehẽsa.

¶ Quid intelligit sub noie lignaminũ. ff. q; intelligit qđcunq; lignum per qđ naues galeas aut alias machinas possent facere ad ipugnãdũ: vel defendẽdũ se a christianis: secus de aliis lignaminib⁹ qbus nõ possunt vti ad offendendũ vel defendendum. 3

¶ Quid intelligit noie phibitoꝝ. ff. q; 4
sunt oia qbus possunt christiani ipugnare vł ipſi infideles ne ipugnẽt a christianis muniri. que oia pro phibent. Similiter q̃cũq; victualia: vel mercimonia tpe guerre cũ eis habite ab aliquibus xpianis legitie. Tẽpore ꝙ pacis mercimõia q̃cũq; & victualia nõ sunt phibita eis dferri: nisi i dispẽdiũ xpiano; fieret. puta qz timentes de guerra muniunt se. vel vt inuadãt christianos. Tenet tamen inno. & Host. in. c. significauit de iudeis q; pro redimẽdis captiuis tpe guerre arma etiam sine pena excõicationis possunt deferri qđ ante factum non tenerem: sed bene post factũ. de alijs vero mercimonijs non est dubiũ inter doc. propter predictum. c. significauit q; pro redemptione captiuoꝝ possunt deferri etiã tpe guerre.

¶ Quid si tpe pacis deferant arma. 5
& alia phibita non tñ ea intentione vt impugnent xpianos. ff. q; nihilominus ligant si sunt talia qb⁹ possunt ipugnari ſm gl. io. an. & do. Zin. ac Pa. in. d. c. ita quoꝝdã. gdã tñ tenẽt q; si ligant nisi ea intentiõe deferãt vt xpiani ipugnẽt: vł ne possint infideles ipugnari. & quẽit sat⁹ ꝑ opinio cũ tex. i. d. c. ſ. quãdã. 13 pria opi. fit tutior: maxie aũ scin.

¶ Utrũ deferentes prohibita infide- 6
libus: & penitentibus postea ea reportantes & non demittentes infidelibus ligẽtur. ff. q; nõ. qz ꝺba cũ effectu sunt accipiẽda. Itẽ dic de deferentib⁹ arma pro sui tuitione ad terras infidelium q; nõ ligant: nisi postea ea ipsis vẽderẽt qz sic ligant. Si aũt statum vẽdita re-

emperaret nihilominus ligarent. Idē dic de permutatione.

7 ¶ Qui dicit tps guerre. ℟. q dicit qui aliqs ꝓcepsꝛ xpianꝰ auctoritate pncipis: vel papa facit cū eis bellū quo ad illū dñm. puta Soldanū: vel turchū: nō quo ad alios dños infideles: nisi essent tali in subsidium.

8 ¶ Aduerte hic q ly Nicolaus Bonifacius. ⁊ Clemens multos ligauerit curca ꝓdicta. tñ q hodie vacāt ptrālco. solūmō remanēt excōicati vltra ꝓdictos exercētes regimē i galeis aut nauibus infidelū in. c. quoꝝdā. sed nō est papalis sz ordinarius poterit absoluere. Uerū est q taz istī cz supiores ipsi nō ꝑsit absolui: nisi qdqd acquisierint ex tali cōmercio dānato expēdāt i subsidiū xpiānoꝝ. ⁊ vltra tantūdē de suo si ꝑsit.

9 Quid de dātib⁹ corda: vel anchoris amt ⁊ hmōi vt possint negociari cum infidelib⁹ tpe pacis. ℟. q regrit lnia aplica: q talia ꝑsit xpianū impugnari.

10 Utrū portātes clauos paruos. ⁊ cultellos ꝓ pane incidendo sint excōicati. ℟. q nō. q nō ꝓhendūt sub noīe armoꝝ: vel ferri. vel aliozuz ꝓhibitoꝝ.

11 ¶ Utrū portātes ferrū: arma: ⁊ alia ꝓhibita ꝑ vna terra sarracenoꝝ ad aliā vel sarracenos cū armis suis. vtputa de marsica in alexandriā sint excōicati. ℟. q nō. nisi hoc fiat in dispendium xpianoꝝ sicut declarauit Bre. ix. in extrauagāti que incipit postulastis.

Casus xxij. ē. ꝑ impedītes seu inuadētes victualia. vel alia ad vsuz romane curie necessaria addūcentes. seu ne ad ipsaz adducantur: vel deferāt impedientes aut perturbātes ⁊ cōtra defensores talia facientium.

Casus xxiij. est ꝑ oēs q illos q ad sedē aplicam veniunt ⁊ recedūt ab eadē: teneritate ꝓpria capiunt. spoliāt. ⁊ detinēt. aut ex ꝓposito ꝑ liberato ꝑberare: mutilare: vel interficere ꝓsumunt: ⁊ contra omnes qui talia fieri faciunt: vel mādant.

Casus xxiiij. est ꝑ illos q iurisdictiōnē ordinariā: vl ꝑlegatam nō hītes morātes in eadē curia tēritate ꝓpria capiūt: spoliāt. ⁊ detinēt aut ex ꝓposito deliberato: ꝑberatem tilare: vel interficere ꝓsumunt ⁊ qui talia fieri faciunt seu mandant.

Casus xxv. est ꝑ a oēs illos qui ꝑ se: vel ꝑ aliuz seu alios quoscūqz psonas seculares vel ecclīasticas ad romanaz curiam sup eoꝝ causis negocijs recurrētes illaqz i ea ꝓsequtes aut ꝓcurātes: vel procuratores ipoꝝ vel aduocatos seu iudices super dictis causis deputatos occasione cāz: vel negocioꝝ hmōi. ꝑberāt. mutilāt. vel occidūt aut bonis spoliāt ⁊ contra damnū auxiliū cōsiliū vel fauoꝛē in ꝓdictis.

Casus xxvj. est ꝑa oēs illos q ne pareat litteris: aut mādatis aplicis: ⁊ legatoꝝ: ⁊ nunciozꝝ iudicū vlegatoꝝ eozūdē graz: vl' iudicā ꝓcernētib⁹ ꝓcretisz sup eis ⁊ redicta seu ꝓcessib⁹ executoꝝ talib⁹ ꝑlibito pt⁹ eoꝝ. bñplacito ⁊ assensu tabellioēs ⁊ notarij sup hmōi lris cessibus executorialib⁹ instrā seu aficere: aut ꝓfecta ꝓtiū⁹ interest dere sub grauissimis penis ꝓhibere stanere: seu mādare ꝑsumūt. ⁊ cōtradantes auxiliū cōsiliū: vel fauoꝛē.

Casus xxvij. est ꝑa oēs qui ē obia rōnai pontificis naciter subtrahere: vl' qlibet recē ꝓsumunt. ⁊ contra dantes auxiliū filium: vel fauoꝛem ꝓdictis.

Casus xxviij. est ꝑa oēs q iurisdictionē ad ecclīasticas ꝓnas ptinētē vsurpāt ꝑ se vel ꝑ alios directe: vl' indirecte aut i ēsse filiū auxiliū: vel fauoꝛē ꝑstare nō ꝛ

Casus xxix. est ꝑa oēs inuitātes vulnerantes. interficientes seu capiētes: ⁊ detinētes. seu depredātes romipetas ⁊ pegrinos ad vrbē cā pegrinatiōis ⁊ deuotionis accedētes ⁊ in ea morātes vel recedentes ipsa cum omnibus in his dātibus auxilium. vel fauoꝛem.

Casus xxx. est ꝑ oēs illos q ꝑ se ꝑ aliū directe: vel indirecte

sub quocūq; titulo vel colore occupāt. detinēt vl hostiliter discurrūt seu inuadūt in totum: seu in ptem almā vrbem aut alias ciuitates: vel terras ꝛ loca. ꝛ iura ad romanaz ecclesiam spectātia cum adherētibus. fautorib⁹. ꝛ defensoribus eorum. seu dantibus auxilium cōsiliū: vel fauorem in eisdem.

Casus xxxi. est ꝺ quoscūq; pīmē tes absolvere quēlibet per dictum ꝓcessum excōicatiōis nisi in arti culo mortis prestita prius de stādo sancte mīs ecclie mādatis satisfactiōe vl sufficienti cautiōe. etiā ꝓtextu cuiuscūq; ꝓuilegij: vel ꝓcessionis aplice non facietes plenā ꝛ expressaz de predicta phibitione mentionem. nec absolutio aliter ipensa valet. Et lz Paulus secundus plures alios casus posuerit quos in nulla concessione volebat itelligi nisi specialiter exprimerent. Tñ Sixtus quart⁹ solūmō ad ꝓdictos supra exp⁹sos se restrinxit. ꝛ ideo casus pauli in dicto processu omitto.

¶ Aduerte ēt q; pfatus Sixtus in extrauagāt. q̄ incipit. ꝛ si dñici gre. excōmunicat oēs absolutēes a q̄cūq; pdictā excōicatiōnū ꝓcessū fcāp vl dispēsantes i voto vltramarino: sanctorum Petri ꝛ Pauli sancti iacobi. ꝛ castellanis ex quacūq; ꝓcessione ab ipso Sixto habita: nisi de. d. extrauagāti de verbo aduerbum in ipsa concessione fiat mentio. Et bene aduertant confessores quo ad illos qui confessionalia habuerunt ab ipso exceptis illis confessionalibus que data fuerit tpe cruciate mihi cōmisse. q: quo ad illa nō valet dcā extrauagāt. sicut pz i bulla pdcē cruciate. Et ego aurib⁹ ppriis ab ipso audiui.

¶ Sūt ꝛ alij casus ꝓ extrauagātes i q bus snia excōicatiōis ifligit ipso fcō. ꝛ si pt ipēdi absolo nisi ꝓ sedē aplicā. Et q: multe sunt reuocate: aliq nō sunt i vsu solūmō ponā q̄ cōit hūtur i vsu. e sunt sequētes vsq; ad excōicatio. vi.

Casus xxxij. est sub ℟ica. de sepl. ꝛ est bonifacij. viij. vbi excōicant oēs exterārie si vl vltra vltra facie-

tes: aut in ags coquētes vt carnē ab ossibus euellāt. corpa defunctoꝝ. vt alibi tumulāda deferāt. vbi no. q; ad incurrēdā predictā penā oz tria concurrāt.

¶ Primū q; ille mortuus circa cuius cadauer volāt facere predicta: sit mortuus i terra: vbi viget culꝰ xpianꝰ: q: si eēt mortuꝰ i terra infidelū nō caderent in penā faciēdo ꝓdicta. ¶ Secūn q; ꝓdicta faciāt cadaueri mortuo. ¶ Tertiū q; faciāt animo vt alibi tumulāduꝫ deferāt: q: sic facerent ex odio vel ꝓpter cupiditatē nō inciderēt i penā pdcaz.

Casus xxxiij. ponitur de regularibus vbi Martinus excommunicat omnes religiosos mēdicātes euntes ad ordines seu monasteria nō mendicātium: vt ibi sint fratres. et sub pretextu cuiuslz licē etiā apostolice generalis. Item secundo excōmunicat ipsos recipientes. Sed hec pena nō extēdit ad euntes ad ordinē cartusiēn

Casus xxxiij. ponit de simōia vbi Paulus secundus excōicat oēs quacūq; dignitate predictos qui quōlibet dādo vel recipiēdo simoniaz cōmiserint aut q; fuerint mediatores vt ipsa fiat in ordine vl būficio.

Casus xxxv. est sub ℟ica de snia excōicatiōis de quo io. an. in c. nēo ō simo. facit mētionē ꝺ dāte Sall qd ꝓ gfa obtinēda apō sedē aplicam quā pīrāseo q: reuocata est p. cle. v. vt dicit io. cal. ꝛ recitat io. ō lig. ibidē.

Casus xxxvi. ponitur sub ℟ica de pnn. vbi excōicant qui libellos famosos: aut carthulienas vel rithimos faciūt detinēt vl publicāt in fāmiā status ordinū minoꝝ ꝛ pdicatorum ꝛ est Allex. iiij. q̄ incipit. Ex alto.

Casus xxxvij. est in dicta extrauaganti vbi excōicant pdicātes docentes vel defensantes q; pfatorum ordinū fratres nō sint in statu perfectionis ꝛ q; nō lz eis de elemosynis viuere. Aut q; nō pñt pdicare: siue confessiones audire de licētia romani pō. seu aliorum prelatoꝝ ordinariorum. si ne ꝓsensu curatorum.

Casus xxxviij. est ibidē ꝫ facientes violētiā dānabilē in locis p̄ dictoꝝ ordinū ⁊ tam isti quā dicti. in xxxvi. ⁊ xxxvij. casu p̄cedēti ñ p̄nt absoluī nisi a sede aplica aut a ꝯseruatoribꝰ dictorum ordinū p̄terq̄ in articulo mortis.

Casus xxxix. est ꝫ oēs intrātes monasteria sancte clare ⁊ ordis p̄dicatorum qui ipso facto sunt excōicati si intrāt p̄terq̄ in casibus per eorum regulam ⁊ statuta conceſſis.

Xcō municatio. vi. de casibus excōmunicationū qui reseruātur in iure epi solū q̄ sunt duo. ¶ Primꝰ ē in. c. puenit. e. ti. de q̄ dic vt. ſ. excōicatio. v. casu. i. ſ. xxxvij. ¶ Secundus casus est in cle. cū ex eo. e. ti. ꝫ fratres minores recipientes ad diuina tpe interdicti fres tertii ordis si q̄ hodie vacat p̄ priuilegiū dñi Sixti q̄rti ꝛō p̄transeo.

Xcō municatio. vij. de casibꝰ excōicationū ñ reseruat] a iure alicui ⁊ a quibus p̄t absoluere quilibet ordinarius vt patet. ſ. de absolutio. i. ſ. y.

Casus primꝰ est in. c. administratores. xxiij. q. v. vbi excōicāt oēs p̄nctpes ⁊ officiales q̄ tertio admoniti ab epis vl̄ ecclīasticis platis recusant eis facere iusticiā sup eoꝝ causis.

Casus ij. est in. c. ſ̄ ꝺ elec. vbi excōi cat ille q̄ electus a pancioni bꝰ q̄ a duabꝰ ptibꝰ cardinaliū in sūmū pōtificē assentit electōi de se scē. ¶ Secundo excōicant oēs qui talē recipiūt p̄o pap.

Casus iij. est in. c. qm̄ de off. ordi. ꝫ illū q̄ se igerit i eccliaz in q̄ ē epꝰ se p epꝰ gerēs sine, ꝰsensu illius epi.

Casus iiij. est in. c. i. de loca. vbi excōicant ingr̄i ⁊ scolares bononie ꝰducētes hospitia domoꝝ aliorꝝ mgr̄oꝝ ⁊ scolariū i lesionē vl̄ ipedimētū ihabitatiū nisi p̄ tpꝰ ꝰdictōis sit elapsū vl̄ nisi de ꝰsensu ipsoꝝ mgr̄oꝝ vel scolariū inglinoꝝ ⁊ no. q̄ noie mgr̄orum veniūt doctores ſ̄ noie scolarium nō veniūt existētes in studijs p̄ scolari bꝰ vt sunt chartarij ⁊ scriptores ſm io. and. ⁊ Bof. q̄uis p̄dicti gaudeāt priuilegio scolariū vt no. in aut. hīta. C. ne fil. p pa. ⁊ hoc tenē q̄uis ino. ⁊ laudent q̄ etiaz ligantur.

¶ Utrū locatores ligētur p̄fata pena .ſ. gl. i. d. c. i. ꝛ̄ q̄ nō bar. i. l. ſ. C. de acceptil. ⁊ in multis aljs locis ⁊ Be. in. ij. de cōſeſſ. li. vi. ⁊ in. c. cupientes de elec. li. vi. tenet q̄ ligāt. ſ̄ ꝛ̄ tu dic ſ̄ pa. i. d. c. i. q̄ vbi p̄ se nō eēt cadē rō i cōtrelationis sic esset vera secūda opinio ſ̄ in casu nr̄o ñ est eadē rō ⁊ ꝛ̄ō est verior opi. gl. q̄ locatoꝛ certat de dāno vitādo ꝛ̄ cōductoꝛ certat de lucro vl̄ comodo ⁊. i. odi ꝛ̄ aliorꝝ aligñ facit. c. sup eo. de vsur. vbi pena nō extēdit ad mutuo accipiētē q̄ nō ē eadē rō ⁊ cle. i. de ꝰsan. ⁊ ar. ad dic in statuto q̄s ꝺ ponit penā vēdenti frumētū q̄ nō extēdat ad emētē facit q̄ dico. j. lex. ſ. vi. ⁊. j. pena. ſ. v. posset nō locator incurrere p̄dictam penā ex p̄ticipatōe nā ꝺductoꝛ ipaz in currit tractādo ꝺditiōe ⁊ ꝛ̄ō si pōna ceatū i alio tpe venit ad locatiōnē erit locatoꝛ excōicat̄ p. c. nup eo. ti.

¶ Utrū debeat p̄dicti expectare tps finitū locatiōis. ſ. io. and. tenet q̄ non ꝛ̄ solū tps ꝺductōis fiēde ꝛ̄ pa. tenet q̄ tutius ē expectet ⁊ videt magis cōuenire ter. d. c. p̄mi.

¶ Utrū ista excōicatio sit nūl locat. ſ. cōit tenet q̄ sic ſ̄. Nos. tz q̄, sit ḡſiat ad oia studia q̄ sūt sub dñio papē t̄gi. in. l. ne qui. C. loca. ⁊ istud ē tutiꝰ p̄ plo gū in ꝟbo doctoꝝbꝰ ⁊ scolaribꝰ Bononie cōmoꝛātibꝰ q̄ ꝑhēdūt etiam alibi existētes.

Casus v. est in. c. non minus iuncto. c. aduersus de immu. ec. vbi excōicant p̄mo oēs officiales laici ꝓtūctiq̄ locoꝝ q̄ angarias ⁊ exactiones in debitas ecclesijs ⁊ ecclesiasticis personis ꝺponunt. ¶ Secꝺo excōicant p̄dicti q̄ iurisdictōꝝ prelatoꝝ ⁊ aliorū ritatē quā hīt in suis hoibus exercēt. Nam tam istī q̄ primi si moniti com-

petent nō desistant ipso facto tā ipsi q̄ suntores eoꝝ sunt excōicati nec debēt absolui donec satisfecerint cōpetēter.

¶ Tertio excōicant successores pdictorū officialiū nisi infra mēsē excessum suorum predecessorum purgauerint & satisfecerint.

1 ¶ Pro quoꝝ intelligētia est aduertendū ſm Pan. in. d. c. aduersus q̄ successor non ē excōicat⁹ ipso facto nisi pdecessor deliq̄rit p̄ textu officij ad quod dū ipsi⁹ officij vl̄ vniuersitatis secus si deliq̄t ad comodum ꝓpriū vl̄ ad libidinem suā satisfaciendā nā tūc ipse reus solus tenetur & ipse vel ei⁹ heres quenri debēt iuxta illud qđ legit & not. in. l. i. ℟. ij. ff. ad. l. iul. repe. i. c. i. de solut.

2 ¶ Queriť an p̄sat⁹ officialis teneat satisfacere ō suo etiā si nihil habuit si cōitas in cuius vtilitatē ē ꝓsū exortū nō vult satisfacere. ℟. ſm Pa. i. d. c. aduersus q̄ sic p argumētū pdicti. c. & p no. p Inno. i. c. sicut dignū ō homi. aduerte tū ſz Bof. q̄ cōitas ē cuius vtilitatē ē versū si ē effecta locupletio: teneť satisfacere facit. l. iulian⁹. ff. de ac. emp.

3 Sed pone q̄ officiał seu rector nō consensit ſz restitit potuit nūq̄d ferit excōicatus⁹ si nō dimisit officiū. ℟. ſm Ino. in. c. nouerit ō sen. excō. & Joan. an. in. d. c. aduersus. q̄ sic & eū videť se qui cōiter doc.

Addtio Pa. tū in. d. c. aduersus dic̄ q̄ hec opinio ē valde rigorosa & q̄ forte ꝓxū posſz teneri qđ ego credo p⁹cipue ſz aſi fcm tenere ꝓmā.

4 ¶ Quid de successore q̄ non negligit inducere vniuersitatē vt satisfaciat ſz eā inducit p posse & tū nihil facit. ℟. q̄ teneť dimittere offiū vt sic cōitas cogat ex necessitate officiał satisfacere & hoc est tutius ſm cōiter doc.

5 ¶ Utrū dātes ꝓsiliū pdict⁹ fiue oēs cōsiliarij talꝭ vniuersitat⁹ teneant. ℟. ſm Pa. in. d. c. aduersus. q̄ si dederūt consilia ad hec grauamina iferēda: & moniti nō reuocauerint idubie sūt excōicati. vt in. d. c. aduersus. & in. c. nouerit. de sen. ex. & teneť quilibet ipsoꝝ insolidū ad satisfaciendū ſm Inno. in. d. c. sicut dignū. si ꝓ tacuerūt ita q̄ nō ꝓsiluerūt: nec p nec ꝑ tūc dic q̄ insoluunt pena & pcō cū his q̄ expresse ꝓsenserūt. vt no. ino. in. c. i. de his q̄ fiunt a maio. par. capi. de q̄ vide. ſ. cōsentire. ℟. ij. Si aūt expſse ꝓdixerunt: ſz non dimiserūt officiū: an insoluant pcō & pena. Inno. i. d. c. nouerit recitat opi. ꝑrias. tū ego tenerē q̄ ſz nō dimiserint offiū nō teneant p no. p ino. in. d. c. i. nisi eēnt tales q̄ ex cessatiōe ꝓsiliationis ſducere tēcōitatē ad desistendum.

6 ¶ Utrū pdicta pena hēat locū i quo cūq̄ successore officialis excōicati ꝓpter q̄cūq̄ delictū. ℟. ſm ino. q̄ non ſz solū hz locū in successore excōicati ex causis predictis: vel alr qualitercunq̄ ꝓpter libertatē ecclie violatā: vl̄ nisi ſz hoc. successor foueret factuꝝ dānatū pp qđ pdecessor fuit excōicatus puta q: tz clicum posituꝝ in carcere a pdecessore suo. vl̄ qđ fiſe. facē. c. si ꝓcubie ō sen. ex.

7 ¶ Utrū in dex secularis ꝓpellēs clericuꝝ vel etiam secularē psona q̄ alis ē de foro ecclesiastico etiā fine districtōe psone sit excōicat⁹. ℟. ſm Pa. in. d. c. aduersus. q̄ sit monit⁹ nō desistat excōicatus ē ipso facto: q: turbat iurisdictiō nē ecclesiasticā. vt p tex. in. d. c. nō min⁹ & tz Jo. & Jo. an. hodie aūt ꝑ processus curie sūt excōicati excōicatione papali. vt. ſ. excommunicatio. v. casū. xxviij.

8 ¶ Sz q̄ ſt. psōe q̄ n̄ ꝓnt indicari a secularī iudice. ℟. q̄ sunt. Primo oēs ille q̄ gaudēt ꝓuilegio canonis si q̄s suadēte. de. gb⁹ dixi. ſ. excōicatio. v. casū. i. lex ceptis clicis ꝓiugat. de gb⁹ dic. vt. ſ. clic⁹. vl. ſ. pe. ¶ Secdo sūt oēs psone astricte ppetuo ꝓuitio ecclie: vl̄ pdictis q̄ gaudēt pdō ꝓuilegio si q̄s suadente vt no. pa. in. c. null⁹. de so. ꝓpe. & ſede. facit. c. p exceptionē. ō ꝓui. li. vi. i. ſ. ꝑ petuo. sec⁹ si n̄ sunt ppetuo oblati. & sic limita glo. in. c. clicuꝝ el primo. xi. q. i.

¶ Tertio sunt oēs de familia epi scoꝝ cōem opi. vt no. Pa. in. d. c. nullus.

¶ Quarto vxor clici q̄ desert conſurā & habituꝫ: & ñ ē bigam⁹. tex. ē in. l. ſi.

C. de inco. Adulteres ingt tex. in hono re mariti oz cigim⁹ & gñe nobilitamus & soz ex coz psona statuimus: hec ibi. ¶ Quinto recto⁹ hospitaliū piozū si sunt ppemo obligati ꝑz eundē Pa. in d.c. nullus al⁹ nō. ¶ Sexto ffes tertij ordinis bti Frācisci & so:ores ꝑm bar. in l.i.ff. de pe. & l. semp. ff. de iure iñm. & .d. Ant. in d.c. nullus & hodie nō est dubiū: vt ꝑz ex ꝓuilegio dñi Sixti ārti qꝫ dr bulla aurea. iestinate aut heremi te ꝑm cēto⁹ opi. nō ꝓmēt ad soz eccle siasticum: q⁹ clas pñ esse seculares.

Casus vj. ē in. c. nō magno. ne cle. vl mo. ꝫ quoscūq religio sos tacite vl expſſe ꝓfessos. audiētes le ges vl phisicā nisi infra spacium duo rum mensium ad claustrum redierit. ad de q dicā. j. casu. xxvij.

Casus vij. est in. c. fi. ne cle. vl mo. vbi excōicatio ꝫ religiosos de q in ꝓcedēti cān extēdit ad archidia conos: plebanos: ꝓpositos: cātores & alios clicos psonarū hūtes: & oēs sacer dotes nisi infra spaciū duoꝝ mēsiū dessi terint audire leges vel phisicā. Pro cu ius casus & ꝓcedētis declaratiōe.

1 ¶ Queritꝰ qñ ſcripſit curē ꝑdicti duo mēses. &. ꝑm Pa. in dict. c. q⁹ quo ad religiosos incipiūt a die exitus mona sterij vt ꝑdictas scias andirēt. In de canis ꝰo & alijs de ḡbus in. vij. cān in cipiūt ꝫ Pa. a die exitus ꝓpoꝝ larii cū effectu audiriōis ꝓfataꝝ scientiaruꝝ.

2 ¶ Quid si nō exerūt ꝓpios lares nec religiosi mōasteria: ꝫ i domib⁹ ꝓpꝛys aut monasterijs audiunt scias ꝑdictas &. ꝑm Pa. in. d. c. fi. & est cōior opi. q⁹ nō erūt excōicati & sic tene. ḡuis qđs teneāt q⁹ nihilominus sunt excōicati.

3 ¶ Utꝛ religiosi q exeūt mōasteria ex aliq̄ alia rōnabili cā: & sic audiūt ꝑdictas sciētias ligētur pena &. ꝫ Pa. in. d. c. fi. q⁹ nō: q⁹ vt ligent dicta pena regrit vt exeāt mōasteriū & sc'o vt exeāt ista intēnione. ſ. findēdi in ꝑdictis sciētijs. & tertio q⁹ stēt p duos mēses exmōasteriū: siue audiāt siue non ex q̄ ꝑz q⁹ si exiret exmonasteriū ex alia rōnabili cā nō vt audiret ꝑdictas sciētias: & ex tali rōnabili cā pseueranS extra monasteriū vltra duos menses; Interiz audiret ꝑdicta sciētias nō esset excōicatus. secus si solū staret & ꝓcipa liter exmonasteriūz vt audiret: q⁹ tūc tps duoꝝ mēsiuz inciperet a die cessio nis cause ꝓpter quā exiūt: & dispositō nis standi extra vt audiat.

¶ Quid si religiosus exiuit vt audiret 4 ꝑdictas scias: postea mutato ꝓposito audiuit theologiā. &. in o. & nihilo minus ligat. ꝰz Pa. in. d. c. fi. tenet q⁹ nō est necesse vt reuertat ad mōasteri um nec incurrit penā: ꝫ cautius est vt faciat q⁹ abbas significet ei q⁹ studeat theologie: & sic censet reuersus ad clau strū: & hoc erit magis tutum.

¶ Utꝛ religiosus legēs. ꝑdictas scien 5 tias in suo monasterio ligat predicta pena. &. mihi placet opi. Pa. i. d. c. fi. q⁹ nō ligat nec similiter decani & alij de quibus in. vij. casu.

¶ Sz nūqd peccāt ꝑsati studētes i ca 6 mera ꝓpria: vl in monasterio. i legib⁹ &. pa. in. d. c. fi. q⁹ nō: sic hoc faciūt ad finē intelligendi melius canōes. secus si principaliter studerent ꝓpter ipsam scientiā ciuilem. Idem dic de ꝑdictis tenentibus libꝛos ꝑdicte sciētie.

Casus viij. est in. c. clicus. ne cle. vl mo. vbi excōicant oēs sa cerdotes q⁹ post monitionē offiū vice comitis aut ꝓpositi secularis habue rint. & cōiter doc. in. d. c. clicus dicunt cōprehendi inoie sacerdotū oēs existen tes in sacris. & sic tene.

Casus ix. est f. c. i. de scisma. vbi ex cōicantur oēs intentes ordinationibus vel alienationibus factis a scismaticis ꝫ vide scisma. h. ij. & iij.

Casus x. ē in. c. excōi. de rapto. vbi excōicantur oēs q⁹ xpianos naufragiū paciētes dānata cupiditate spoliāt reb⁹ suis: nisi ablata restituāt q̄ ꝓmū poterūt ꝰz Pa. i. d. c. & vt ē tenē. sic gl. ibidē & ē tutꝰ. ꝰz & io. an. regrit monitio vt restituāt. al⁹ aſi monitionē nō erunt excōicati. sed nō placet.

Casus vi. est in. c. ad falsarionz de crimine falsi. de quo habes .5. excõicatio. v. casu. liij.

Casus xiij. est in. c. nouerit fraternitas tua de sen. excõ. vbi ex cõicantur. ¶ Primo oẽs illi q statuta edita z ꝓsuetudines introductas ꝫ ecclie libertatem fecerint seruari. ¶ Secũdo excõicant oẽs q eadẽ statuta non fecerint deliri ẽpz primz sciuerint qõ limito vez si hñt ptátez delendi. ¶ Tertio excõicãt statuarij ꝓdicti. ¶ Quarto scriptores ꝓdictoꝝ statutoꝝ. ¶ Quinto ptátes: ꝓsules: rectores. z ꝓsiliarij loco: vbi ꝓdicta statuta ꝓdicta fuerint. ¶ Sexto gcũez iudicãt ẽm ꝓdicta statuta. ¶ Septimo g iudicata rediguntur in publicam formam.

1 ¶ Quid dr ꝫ ecclasticã libertatẽ. ꝛc. ẽm Pa. in. d. c. nouerit. q est oẽ illud qđ statuit ꝫ ꝓuilegiuz datũ vli ecclie a deo vt illud qđcũez ligaueris sup terrã. xxiij. q. i. vl a papa vtputa q ad pias causas legata valeãt cozã duob te stib z hmõi: vl ab Impatore. vt ꝑbi gra q nullus iudicet clicos z ecclesiasticas ꝑsonas: nisi eoz ꝓlatus z filia. seus si tale statutũ eẽt ꝫ ꝓuilegiuz datũ alicui ꝓticulari ecclie: qr nõ eẽnt excõicati ꝫ cõite. doc. Adde tñ ẽm bar. in aut. cassa. C. de sa. san. ec. q statutuz. q̃ clici efficient timidiores z laici audatiores eẽt ꝫ libertate ecclasticã vt ꝑbt gra si statuereẽ q g ꝓcutit clicum solua. x. q ꝙ laicum. xx.

2 ¶ Sed qd si ponãt in fine statutoruz q si eẽnt aliã ꝫ libertatẽ ecclie habeanẽ ꝓ nõ scriptis. ꝛc. ꝫ Pa. in. d. c. nouerit. z bar. in. d. aut. cassa q nõ sufficit ad euitandã excõicationem predictam. sed oportet q deleri faciãt.

3 ¶ Utz sciẽtes statuta ſ ignorãtes esse ꝫ libertatẽ ecclie ligenẽ. ꝛc. ino. tz q si ligant. Jo. de lig. tz q nõ sũt audiẽdi ſ tu tene opi ino. que est verioz

4 ¶ Utrũ ꝓsiliarius aut officialis q nõ ꝓsentit ſ ꝫ dicit talib statutis fiendis nec ea seruari fecit sit excõicatus si nõ admisit officiũ. ꝛc. ꝫ Do. in summ. ti. de senten. excõ. q ꝛc. Sed ego dico ẽm q. ſ. casu. v. Hiv.

¶ Qñ ligant supdicti. ꝛc. Pa. in. d. c. nouerit q statuẽtes: dictãtes. scribẽtes aut seruare faciẽtes: statiz ligãt officiales ꝓ z ꝓsiliary tũc ligant qñ ea sciẽtes seruauerũt: vl vt seruarentur operã dederũt aut cũ possent ea deleri nõ fecerũt: aut officio renũciauerũt itellige tñ q ds dari ei aliqđ tps ad delẽdum vel renunciãduz q: nõ incõtinẽti post sciam tenent currere ar. in. l. ratũ. z in l. qđ dicimus. ff. de so.

Casus sequentes vsq ad casum xxxv. sunt in. vi. decretalis

Casus xiij. est in. c. vbi periculum de electione vbi excõicant oẽs. Primo g mittunt scripturã vl nũ cium vl secrete loquunt cardinalibus vel alig eoz ẽntibus in ꝙclaui ꝓ electione pape. vbi no. q missio aut locutio ds q si secreta ẽm Archi. z Be. ibi dẽ: alr nõ esset excõicatus: ppt qđ dicit Be. q qñ statutũ enumerat plura ꝓhibita: z vltimo ꝓhibito ꝙlitatẽ aliquã restrictiuã adiũgit. illa qualitas restringẽs referr ad oia numerata. Item scdo excõicant oẽs dñi doctores aliqs officiales cuiuscũez dignitatis aut ꝓditionis existãt q diligẽter nõ obseruãt aut fraudẽ circa ea cõmittunt que sibi ꝓcipiũtur obseruãda in mre pontificis morientis in eoz terra. vt habeẽ in d. c. vbi periculũ. quod itellige ꝫ Be. ibidẽ. vez nisi tales officiales ipediremtur de iure vel de facto ad talia seruanda: qr sic non ligarentur.

Casus xiij. est in. c. sciant cuncti. de elec. vbi excõicant oẽs q p se vl p alios spoliãdo: seu alias iniuste ꝓsequẽdo grauare ꝓsumpserint in bñficijs seu alijs bonis suis clicos: vel q̃ slibet ꝑsonas ecclasticas aut eoz ꝓsanguineos vel ecclesias monasteria seu loca cetera. ex eo q tales ꝑsone ecclesiastice ad quos spectat electio nolũt uerunt vel nolũt eligere euz ꝓ quo rogabantur. z no. ꝫ archi. z sequit Be. ibidem q p verbũ spoliando intelligi

tur sine auferat latenter: siue vastet quo cuq; mō: siue inuadant immobilia: siue rapiat mobilia per vim z publice: siue fraudent per dolum.

1 ¶ Querit an pdicta pena hēat locuz si grauat affines. ℞. ℣ Be. ibidē q nō

2 ¶ Usq; ad quē graduz intelligunt isti consanguinei. ℞. scōm Be. ibidem q usq; ad. vij. gradum.

3 ¶ Utrū hec pena hēat locuz in pñtatione postulatiōe vl̄ confirmatiōe. ℞. fm gl. in. d. c. q sic dūmō hēat fieri a clerico vl̄ psona. ecclīastica. i. sec⁹ si patronus eēt laicus. idē dicit Be. ibidē i cō ferēte z postulāte. Et q̄ colligē q pñti tutio penalis ātenus ꝓcernit fauorē ecclesie est extendēda ad aliū casum q̄ expressiuz: dūmō casus ad quē sit extēsio ꝓcernat fauorem ecclie facit qđ. ℟. dixi excōicatio. v. casu. vi. §. iij.

4 ¶ Utq; mādatarius sit excōicat⁹. ℞. ℣ Pe. de ancha. quē segē Be. ibidez q aut mādatarius scit q̄litatē facti q: scit hoc fieri in ꝓtēptuz eligē debēt]: z tūc est excōicatus. z ficlusiua z itellige gl. ibidē. Si vo ignorat q̄litatē facti tunc q: nō facit in ꝓtēptuz canonis nō erit excōicat⁹. fac. c. si vo vo sen. exc. z placz hec opi. io. de imo. §. puniet alia pena.

Casus xv. ē in. c. gīalis. de cle. vbi excōicant pmo illi q regalia. i. collectā q̄ sit noie regis vl̄ iperatoris: seu vectigalia ꝓcessa eccl̄ia a rege aut custodia seu guardia sicut in ecclia parmē. vbi laici dsit custodire donec ecclie sit. puisliz vl̄ aduocatiōis seu defensiōis titulū qs idē ē q: aduocatus dē defensoz in ecclis monasteriis: aut alijs pijs locis vacātib⁹ de nouo vsurpādo bōa ecclia monasteriozz aut locoz ipoz occupare pśumūt cuiuscūq; sint dignitat]. vbi no. ℣ Be. ibidē. q duo regrunt vt sint excōicati. ¶ Primū q pdicta iura de nouo vsurpēt. z dicunt ꝺ nouo fi a. xl. an. citra ℣ Bar. p. c. fi. de ꝓsue. ¶ Secūz q virtute illius vsurpatiōis bona vacātiū pdictoz occupēt: alr̄ n sūt excōicati. z addit Bar. q nō solū si sup̄ noiata iura sz ēt q̄cūq; alīud p qs occupēt bōa pdicta vsurpēt. icidūt in penā pdictā. scdo excōicātur clici pdictaz ecclia: mōaci monasteriozz z psone cetere locoz eoz̄dē q pdicta fieri. pcurāt intellige fm Joan. si pcurant ope consilio: psuasione: aut cooperatione.

Casus xvi. est in. c. idēntitatibus de elec. vbi excōicatur deputati vel vocati ad dirigēdas moniales in electionibus q̄ se nō abstinēt ab his p q̄ inter eas sup faciēdis electōibus ipis oriri posset discordia vl̄ exorta nutriri. vbi dr̄ Be. q nō euocatus ad electionē vel vocatus ad alia q̄s ad dirigēdā electionē non incurrit hanc penam: l̄z nutriat discordiā: z non solū ista pena hz locum in electionibus monialiuz l̄z etiā in his q nō renūciant ppūjs sed vtuntur sicut canonici seculares in secularibus ecclesijs.

Casus xvij. est in. c. hac ꝓstōe de of fi. dele. vbi excōicatur glbet pcurans: vt pseruator⁹ sibi datus se intromittat de alijs q̄ de manifestis in turris. de quo dic vt. §. pseruator. §. i.

¶ Est z alius casus in. c. cū gēter ō of. leg. q. c. cōiter nō habetur: l̄z est exīa gans. de q̄ dic vt. j. legatus. §. vlti.

Casus xviij. est in. c. vnico. de his q̄ vi metusue causa vbi excōicantur illi q aq̄solutionē vel reuocationē quācunq; a snia excōicationis suspensionis vel interdicti exto: ferint p vim aut metū quod intellige fm gl. z arch. ibidē. si absolutio seu reuocatio sit facta q: si iudex noluisset absoluere vel reuocare nō haberet locuz pdicta pena z si vis: aut metus sit illatus.

¶ Quid si sententia erat iniusta. ℞. q nihilominus ligabuntur pdicta pēa si p vim vel metuz obtinuerunt reuocationem. ar. xi. q. iij. c. i. z sic facit per se' sue per aliuz. c. mulieres. de sen. excō.

¶ Quid si obtineretur talis absolutio p vanū metū de q̄ timere nō debebat ℞. fm Bar. ibidē z Archi. q nō ligabunt quia ꝓpie non appellat metus

talis timor. l. metum cum. l. seq. C. l. nō timorem. ff. qō me. cā.

¶ Utrū habeat locū p̄dicta pena ī absolutio ad minorē excōicatione sic obtē ta. Ro. q non ar. C. si quē de sen. ex.

Casus xix. est in. c. mulieres de iu. vbi excōicatur q fingit. cāz vl facit fraudē vt iudex p̄sonaliꝫ vadat ad mulierē p̄ testimonio ipsius capiē do vbi dicit glo. q iudex vt posset vi sitaret dn̄am faciebat eā nosare ī testē si tamen iudex non iret ad eam licz fin gatur causa non incurreretur ista pe na fm Jo. an. ibidem.

Casus xx. C. in. c. aplice de re iudi. q qz vacat omitto.

Casus xxi. est in. c. hoc cōsultissimo de. re. ec. non alie vbi excōi cantur oēs p̄pellētes cuiuscūq; p̄ditio nis sint platos vel eccliasticas p̄sonas ad submittēduz ecclias subiectēdo bo na imobilia vel supponēdū iura eccle siaꝝ laicis vel recognoscēdū seu p̄ſité dū se tenere ab illis tāq̄ a superioꝛb⁹ vl ad statuendū eos laicos tāq̄ p̄onos vel aduocatos eccliaꝝ seu bonoꝝ ipsa ruꝫ ꝑpetuū seu ad nō modicū tp̄s si ne capli. p̄sētu. C. lnia spāli aplice sedis vbi no. fm gl. ibidē q vt incurraī ista pena regratur. ¶ Primo q sint bona imobilia vel iura que in immobilibus computant. ¶ Secūdo q supponā tur, tanq̄ sint sua vel recognoscant ab eis. ¶ Tertio q nō sit ad modicū tp̄s quia si fieret ad modicū tempus ex ali qua iusta causa cum cōsensu capli nō incurreret hec pena. ¶ Quarto q fiat fine licentia capituli. C. pape. Secundo excōicant oēs laici q ex licentia pape. C. p̄sensu capli. ꝓtractus inierūt de eccle siasticis immobilibus vel inient ī futu rum si aliqd plusq̄ ipoꝛtat natura cō tractuū ipsoꝝ vel pactū in eis factum vsurpauerūt vel egerūt si moniti legiti me nō desistūt ab hmōi vsurpatione restituēdo etiā talr vsurpata vbi dicit archi. q si est cōtractus emphiteoticꝰ accipiant quod est a iure permissum. C. non vltra. C. sic de aliis contratibus

initis Item dicit q non sufficit astine re a tali vsurpatiōe ad euitandū penā predictaꝫ. nisi vsurpata restituantur.

Casus xxij. est i. c. vnico de religio sis do. vbi excōicantur no uuz ordinē aut religionez inuenientes vel habitū noue religionis assumentes intellige. s. vt cum aliis sil̄ viuant aliis seoꝛsum assumere non ꝓhibentur. Secūdo excōicant oēs frēs mendicātiū ordinū post ꝓcilū lugdunēse institutoꝝ rum q aliqd in ꝑpō hꝫe nō ꝑsit ex eoꝝ regula si aliquē recipiūt ad ꝑfessionez sine si domos vel loca eoꝝ aliena. C. sine lnia sedis aplice spāli aut ēt fm arch. si alienāt bona mobilia. Excipiūt ab ista pena frēs minoꝛes. C. p̄dicatoꝛes. C. hꝫe mitaruꝫ sci Alu. C. carmelitarū vt ps'in d. c. ꝓcilū aūt p̄dcm celebratū fuit ab Jnno. iij. anno. do. Mdcc. xv.

Casus xxiij. est in. c. q̄q̄ de cen. vbi excōicant gcunq̄ p se vl p alios suo noie vel aliēo ab ecclesijs vl ecclesiasticis p̄sonis exigunt. pedagia vel guidagia p̄ reb⁹ suis ꝓprijs q̄s de ferūt vl vberri faciūt nō cā negociatio nis. Intellige si sunt p̄sone singulares q hoc faciūt secus si eēt vniuersitas vl collectum qz non excōicat sed subijcit ecclesiastico interdicto. Quid aūt sit negociatio ꝓprie vide. ff. Clericus. ix. §. ij. hodie tñ papalis est vt. ff. dictū est Excōicatio. v. casu xix.

Casus xxiij. est in. c. cūcis de mu. ec. Sed qz p cle. vnicā. eo. titu. est reuocatus pertranseo.

Casus xxv. est in. c. q̄m de imu. ecc. vbi excōicātur oēs q ipetra toꝛes lrarū aplicarum vel alios ad foꝛū ecclesiasticū recurrentes sup causis q̄ ad idē foꝛū de iure vel antiqua ꝓsue tudine ꝓtinere noscunt ꝓpellunt seu cō pelli ꝓcurant aut p se vel p aliū ipe diunt nec coꝛā iudicibus ecclesiasticis delegatis seu ordinarijs p̄ñt iusticiam obtinere vel querelam de dictis causis coꝛam eis ꝓponere iudices ecclesiasti cos: vel ipetrantes aut litigantes seu li tigare volētes aut ꝓpinq̄s ipsoꝝ seu

res illoꝝ aut eccliaꝝ fiaꝝ ẽt ꝑ capitlonez modisue aliis ꝙbuscūq; aggrauãt eaz dantibus ꝓfilti auxilio: vel fauoꝛẽ ad ꝑdicta nec tales debẽt absolui nisi ꝑius integre satisfecerint taz iudici cuius iurisdictionẽ ꝑturbauerunt q̃ parti perturbate de iniuria dãnis expensis ⁊ interesse partim papalis est vt ꝑ.ẽ. ex cõicatio. v. casu. xxv.

Casus xxvj. est in. c. eos de immu. ec. vbi excõicant oẽs secula re dñm̃ hñtes ꝙ suis subditis interdicũt ne ꝑlatis aut ẽcleſiis aliquã ꝗcũq; vendãt emant aliqd ab eisdẽ nec ipis bladũ molãt coquãt panẽ aut alia obsequia exhibẽ ꝑsumant vbi no. ꝫ Be. ibidẽ ꝙ ꝑdicta pena locũ hz solũ in illis ꝙ hñt dñiuz ⁊ nõ in aliis ⁊ qñ ꝑdicta interdicũt suis ſbditis. sec⁹ si ꝑdicta interdicãt nõ suis ſbditis.

¶ Quid si fiat tale ꝓceptũ vel statutuz ne qs possit vẽdere vl̃ alienare nõ ſbditis vl̃ illis ꝙ nõ ponãt onera cõis. ꝛ. fin Be. i. d. c. eos ꝙ non ligant ꝑdicta pena qz nõ est ꝓ libertate eccliasticaz ex q̃ nõ fit mẽtio de ecclijs vl̃ eccliasticis ꝑsonis nisi illud itelligeret de ipsis vt põt under eccliasticus ipsos cõpellere vt declarẽt ꝙ hẽant locũ q̃ ad laicos nõ quo ad eccliasticas ꝑsonas.

Casus xxvij. est in. c. vt piculosa. ne cle. vel mo. vbi excõicantur tria ġria ꝑsonaꝝ. ¶ Prio oẽs religiosi tacite vel expſse ꝓfessi aliquã religionez approbatã temere habitũ sue religionis dimittẽtes vbi not. ꝙ ad incurrẽduz hãc penã duo regrunt̃. ¶ Primũ ꝙ dimittãt ex̃ monasteriũ egredi edo qz si intelligeret ꝙ essent excõicati dimittẽdo i monasterio existẽdo seqrent duo incõuenientia. ¶ Primo ꝙ tex. fuisset suspensus dicendo in scholis vl̃ alibi suſſecisset. n. dicere vbilibet qõ esse nõ dz vt dicit glo. in ẽxica. ff. quod me. cã. ¶ Secõ seqretur ꝙ religiosus dormiẽs sine habitu ẽet excõicatus qz temere dimittit. ꝛ. c. vidua. xx. q. i. ⁊ ꝛ c. sanctimonialis. xxij. dist. ad hoc de vi. ⁊ ho. cle. c. fi. in fi. q̃ iura volũt ꝙ sine habitu vel dz qõ esset valde amar dez si ligarent sine habitu dormiẽdo qõ nõ est credendũ fm Jo. an. i. d. c. vt piculosa. in nouella. Et iõ dic ꝙ ops dimittant habitũ ⁊ sint in scholis vel alibi ex̃ monasteriũ qz sic euagãdi hñt mãm vt vult rõ dicti. c. alias q̃us dimittãt in monasterio nec ex̃ egredi tur nõ credo ligeni: qz cessat rõ. i. ſ. mã euagandi. ¶ Secõm ꝙ regriẽ vt incurratur hec pena ẽ vt dimittant temere ſ. sine rõabili cã: seu licita religioso qz hz ex̃ monasteriũ appeant sine habitu ⁊ eũ dimittant tñ si hec faciãt ex cã licita religioso quã implere non pſit co mode cum habitu puta pp balnea vel piscationez licite fiendã non ligantur pp verbuz temere ⁊ not. in glo. ibidẽ ⁊ in. c. i. de sen. ex. li. vj.

¶ Sed qd si religiosus deferat habituz hz occulte puta sub veſtibus laicalibus sine rõnabili cã ⁊ ex̃ monasteriũ. ꝛ. io. an. in. c. deus g. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ glo. in cle. ij. e. ti. videnr̃ tenẽ ⁊ sit excõicatus Pa. ariẽ. i. d. c. de⁹ hz ꝙ nõ ⁊ ego post factũ siſr teneo qz ꝓstitutio penal nõ dz extẽdi ad casũ nõ hñtẽ oĩmodã rõnem. vt no. io. an. in regula odia de re. iur. in. vi. in mercurialibus hz an. sacum sit tenenda opi. Jo. an. ⁊ glo.

¶ Quid si assumit habitũ alteriꝰ religionis. ꝛ. q̃ mihi placet opi. Be. ibidẽ ꝙ nõ incurrit ꝑdicta penam. Et ita ꝓsulit Lap. allegatiõe. xxxiij. nec obstãt duz sue religionis qz vna est religio ġialiter sumpta quo ad tria vota.

¶ Secõ excõicant oẽs religiosi q̃ accedunt ad q̃us studia ſraꝝ intellige ex̃ clauſtꝝ nisi a suo ꝑlato cum ꝓfilo matoꝛis partis sui ꝙuentus sibi eundi ad studium lnia ꝓmissus sit concessa.

¶ Nunqd ligabit abbas sine ꝓfata lnia vadens. ꝛ. Be. ibidem q̃ non.

¶ Tertio excõicant oẽs doc. siue magistri qui religiosos habitu suo dimiſſo leges vel ꝓphicam docent vel i scolis suis ꝓsumunt retinere.

Casus xxviij. in. c. q̃cũq; de here. vbi excõicant oẽs q̃ ꝑsum-

pferint eccliastice sepulture tradere hereticos credẽtes receptatores defensores vel fautores eoꝝ sciẽter nec debent absolui nisi ꝓpriis manibus publice extumulẽt hmõi coꝝpora dãnatorum.

¶ Quid ẽ tradere eccliastice sepulture.ff.ꝫ Archi.q. ẽ taliꝫ cadauera in ciniterio eccle tumulare vel ẽt alibi ad modũ xpianorum cũ psal.z oratiõibus ad sepulturam deducere.xiij.q.ij.qui diuina.z.c.quesitum.

¶ Qui ãt dicantur fautores receptatores z hmõi vide.j.hereticus.

Casus xxix.est in.c.vt ingsitionis de hẽt.vbi excõicant ptãtes dñi tpales rectores vel eoꝝ officiales seu baliui q de crie hereſis cognoſcunt vel iudicãt sine si captos ꝓ eodẽ crie absqꝫ epoꝝ vel ingsitoꝝ lnia a carcẽ liberãt vel executionẽ ꝑ hmõi crie eis a diocesano vel ingsitoribꝰ inflictaꝫ nõ iplent put ad eoꝝ spectat officiũ. Itẽ si directe vel indirecte prestiterint iniam diocesanoꝝ vel ingsitoriꝫ aut pcessiꝫ impedire vel si diocesano vl ingsitoribus pstiterint se opponere in his q ad pfatoꝝ fidei negociũ incũbit aut alr impedire eiꝫ oibus dãtibus eis in pdictis auxiliũ psiliuꝫ vel fauorẽ limitat tñ zMath.ibidẽ vez si facit aio impediẽti offiñ Secus si impediret aio offẽdẽdi q: est inimicus suus quia sic non esset excõicatus.lz impediret.

Casus xxx.ẽ in vnico de scisma.z q: vacat hodie omitto.

Casus xxxi.est in.c.i.de homi.vbi excõicant oẽs q perꝑassiſſinos aliqñ interfectũ de quo dte vt.ſ. assassin us.ꝟ.i.

Casus xxxij.ẽ in.c.i.ſ vsu.vbi excõicãt oẽs persõe singlaris eccliastice epis inferiores q̃ vsurarijs alienigẽis ꝓcedũt domos ad sen⁹ exercẽdũ vl nõ expellũt de terris suis infra tres mẽſes de q vide.j.vsura.y.ꝟ.xiij.

¶ Quis dr ortũdus.ff.q is q ortus ẽ ibi vel i vico ciuitatis illi⁹.ff.ad munici.l.q ex vico vel ẽt si pr eius inde origine duxit.ff.eo.ti.l.assumpti.ꝟ.filius.

¶ Quid si vsurari⁹ nõ sit ꝺ ẽra ortum dus ꝫ de dñio sub cui⁹ est terra.ff.fin Lar.z frã.ibidẽ nõ hꝫ locũ hec pẽa. 2

¶ An pdicta pena ꝓtrahẽdat ꝓducentes iudeos.ff.Lar.incle.i.de vsu.Bein.c.vsuraꝫ de vsu.in.vi.Pau.z Bal. in quodã psilio qđ incipit Inter iudeos z Lau.de Rodol.in suo tractatu ꝺ ẽctibus tenent q sic Et sictenelz aliq teneãt ꝓriuꝫ vt.j.vsura.y.ꝟ.xiij. 3

Casus xxxiij.est in.c.vnico de iniuſ.vbi excõicantur ꝓcedẽtes repetsalias ꝺ̃ persõnas ecclias eoꝝ bona vel si generalr concessas prætextu cuiuslibet ꝓsuetudinis ad easdẽ referunt seu extendunt nisi.j.mensẽ a die ꝓcessionis reuocent ꝛtellige si sunt persõne singulares Item no. ſin Archi.ibidẽ q concedere pertinet ad cõcedentes z extendere ad eos ꝙbus tales repetsalie sunt concesse.

¶ Quid si ante mensem ꝓcesserunt ad actum.ff.glo.z Be.ibidem q sunt excõicati q: prohibẽt actuꝫ z ꝓcipit reuocationem infra mensem. 1

Casus xxxiij.est in.c.felicis de pe. de quo habes.ſ.excommunicatio.v.casu.ix.

Casus sequẽtes vsq ad casuꝫ xlvj. sunt in clementinis.

Casus xxxv.est in cle.vnica de seque.pos.vbi excommunicantur omnes qui sequestrationem q̃ debet fieri per ordinarium loci de beneficio non possesſo pacifice per trienium integrum post sententiam diffinitiuam contra possessores apud sedẽ apostolicã dũtaxat in pentorio vel possessorio ꝓmulgataꝫ impedire vel fructus sequestratos qui superũt oneribus tenentis sequestratum beneficiuꝫ occupare ꝓsumperit a qua non absoluantur nisi vsurpata restituãt z impedimentum remoueant.

¶ Quid si sequestre conuertit fructus in vtilitatem beneficij.ff.glo.Pau.z zen.q non ꝓtest ꝓpp verbum restituat. 1

Casus xxxvj.est in clem.j.de sepul. vbi excommunicantur oẽs

q interdicti tpe i cclib⁹ nō ꝑcessis a iure vel excōicatos publice. ſ. maiori ex cōicatōe nō miori ꝟ ino. i. c. ſacris de ſepul. aut noiati iterdictos itellige a diuinis z ptcipatōe ſacroꝝ ꝑm pan. q interdci a iuriſdictiōe vl ab aliq officio nō ꝓuant ſepultura vel vſurarios manifeſtos ſcieter ſepelire ꝑſumūt i cimiterijs nec debēt abſolui niſi ꝓus ſatiſſe cerint illis quibus ē iniuria facta ad arbitrium dioceſani.

1 ¶ Utr ad icurrēdū ꝑdictā penaz regratur q locus ſit bñdictus. ſ. ꝑm car. ibidē q ſic q nō dr cimiteriuz niſi p bñdictionē ar. c. nemo de ꝛſe. di. i. z ꝟ uerius ꝫ aliq teneant ꝛtrariū quoꝝ opi. pōt eſſe vera qñ locus diu habere tur ꝓ bñdicto ꝫ i ueritate non eſſet.

2 ¶ Quis dr publice excōicatus. ſ. ꝑm glo. in. c. exceptionē de excep. q ſi agitur de pena incurrenda reſpectu cōicātiꝰ ipſi excōicato itelligit ſi tuder tulit ſniaz in loco vbi publice iudicare cōſueuit ꝓnūtiabꝰ ſuis z ptibꝰ vl altera abūte p ꝓnunatiā aks ſecus ꝫ glo. i. d. cle. i. vult ex glutate ſoni z ex multitudie aſtātiuz vl paucitate dicat publicū vl nō publicū vñ ꝫ cāde gl. ſepeliēs occulte excōicatū ꝫ ſciat nō ici dit i penā pa. i. d. c. exceptionē limitat hoc verū qñ nō eſſet excōicatꝰ ꝫ modū quē dicit gl. i. d. c. exceptionē aut ſi eēt tñ ſepeliēs ignorabat z magis plz quo vo ad excōicatū dr publice excōicatꝰ ex quo a iudice fuit excōicatꝰ ipo ꝓnūciatꝰ vl ꝓnunaciter abūte ꝫ nō fuerit denunciatus ꝑm pa. in. d. c. exce.

3 ¶ Quis dicatur nominatim interdictus vel excōicatus vide noiatiz.

4 ¶ Quid ſi vſurarius manifeſtus fecit cautionē. ſ. car. i. d. de. q poterit ſepeliri licite z ita ꝫ gl. z Math. ibidē

5 ¶ Utrū hec penaliget ſolū humo vl tumulo iponētes. an ꝛcomittātes vel portātes ſeu officiātes. ſ. Pan. ꝫ ſolū tumulo iponētes Ste. ꝫ q oēs etiā ꝛcomitantes glo. dicit caſum dubium ego credo niſi fiat fraudulēter q ſolū eſt excōicatꝰ iponēs i tumulo cū māddatib⁹ z auctoritate ꝑſtātib⁹ ſit cū ꝑlatis dolose nō ꝓhibētib⁹ ſz ꝓmittētibus ſepelire z officialib⁹ ꝟ morē ſepulturē.

Caſus xxxvij. excōicātur oēs religioſi ap/miniſtrationez. vl bñficia nō hſites q nō alitū. aut aks decimas eccleſijs debitas. z ad eos nō ſpectantes ſibi appzo ꝓnare ꝑſumūt. ſeu q de aſialibus familiaz aut paſtoꝝ ſuoꝝ vl alioꝝ ét aſialiū ímiſcentiū coꝝ gregib⁹ aut q de aſialibus q in fraudē eccliaz emunt. empta q̄z vēditoꝛib⁹ vl alijs ab ipſis tenēda tradūt ſeu q de terris q̄s tradunt alijs ꝛcollēdas decimas ſoluere nō ꝓmittūt aut ꝓhibēt ſi poſt regſitionē factā ab eis quoꝝ intereſt nō deſiſterit. j. meſe vel ſi de his q̄ ꝑ ꝓmiſſa vſurpare vel retinere ꝑſumpſerūt ira duos meſes eccl̄ijs damnificatis emendam non fecerint cōpetēte. nec debent abſolui niſi ante ſatiſfactionē ꝓdignā fecerint.

¶ Quid de decimis debitis ꝓmato ex ꝓuilegio vel feudo. ſ. glo. ibidem non eſſe locum iſti pene.

¶ Quid ſi ꝑdicti ꝫ nō ꝓhibeāt alijs tñ ipſi nō ſoluunt decimas cū debeāt ſ. gl. ibidē. Pa. z zen. q ſi erūt excōicat i aliter peiozis eēt cōditiōis q laici nō ſoluentes decimas.

Caſus xxxviij. ē in cle. i. de ſta. mo. vbi excōicantur duo gnā ꝓſonaz. ¶ Primo oēs monaci z canonici regulares adminiſtrationem aliquis non habētes q ſine licentia ſpāli ſuoꝝ ꝓlatoꝝ ſe trāſſerunt ad curias ꝓncipū vt dānuz aliq̄s ſuis ꝓlatis aut monaſterijs inferāt. Ubi no. ꝫ gl. z car. ibidē q ad icurrēduz hāc penā duo regrūtur. ¶ Primo q intrauerit curiā. q̄ ex ſolo exitu claſtri ob hāc cāz nō ligare tur. ¶ Secūduz q̄ regrit ē vt cā dānificādi monaſteriuz vel ꝓlatum curiā i trauerit vſi ꝫ dānuz nō intulerit vtpta q̄ penituit eos tñ ex quo ꝓpter hāc cauſaz curiā intrauerūt ligantur licentiaz vero hſe vel nō habere non puto ponderāduz. vt dicit glo. ibidem.

¶ Quid eſt adminiſtratio. ſ. car. i. d.

cle. ꝛ Lau. ꝙ ꝓ⁹ administratiõe debemus intelligere ꝓceptiones tpaliũ fructuum. non ãt spiritualium officioꝝ.

2 ¶ Itez scdo excõicantur monaci qui sine lnĩa obtenta abbatum suoꝝ tenẽt arma intra septa monasterioꝝ vbi dicit Lar. ꝙ septa est clausura monasterij quã non lz egredi nisi de licentia.

3 ¶ Quid si talis est abbas ꝙ parit ꝑtu melĩa creatoz ivel ũtungu monacis intollerabilia vel eos ꝓsequit odio capitali poterũt ne monaci sine lnĩa arma sumere. Si aljs remedijs nõ ꝓuit sibi prouidere. ℟. car. ibidem ꝙ sine prędicta pena possunt assumere. xj. q. iij. ca. Julianus.

4 ¶ Quid sitenent arma in aliquo monasterio non in suo. ℟. ꝙ nõ erant excõmunicati ꝛ no. ꝙ nolẽ armoꝝ intelligũt ea que cõiter sunt ad inuadendum. vel defendendũ. Si ꝓ⁹ essent talia ꝙbus possẽt vti vt armis vel vt instrumentis. sicut baculus. lapis furcha ꝛ hmõi. tunc talia sumunt significatiõ ab intentione deferentis. Itẽ no. ꝙ prefati casus non habent locum in aljs monacis nisi in nigris.

Casus xxix. est in cle. attendentes. de sta. mo. vbi excõicantur impedientes visitatores monialiũ quarũcunq; ꝛ ẽt canonicarum regulariuz in his que ptinent ad officium visitationis earũdem. Ubi no. ꝑm Lar. ibidem ꝙ ad incurrendũ predictaz penaz opz. ¶ Primo ꝙ impedimentum esse tualiter ꝓsetur. ¶ Scdo ꝙ admonitio vt desistant sit eis facta ꝓ visitan tẽ. ¶ Tertio ꝙ monitio non ꝓcedat impedimentũ. alias non ligarẽtur ista pena. ꝛ dicit sufficere vnicam monitionem etiam generaliter factam. dũmodo fiat a visitante.

Casus xl. est in cle. i. de reli. do. vbi excõicãtur oẽs statũ bigh̃inarum assumentes vel assumptũ sectãtes. ¶ Scdo excõicantur religiosi ꝙ dictas bigh̃inas fouent in eoꝝ statu seu vt assumant dictuz bigh̃inatum dant eis consilium fauoꝛem vel auxilium directe vel indirecte.

Casus xlj. est in cle. vnica. de ꝙsan. ꝛ affi. vbi excõicantur oẽs scienter ℨentes mr̃imoniuz in gradibus ꝙsanguinitatis vel affinitatis ꝓhibitis. itẽ scdo ℨentes cuz monialibus item tertio religiosi vel moniales aut clici in sacris constituti ℨentes matrimonium cum quibuscunq;.

¶ Quid si ignorauit qñ ℨrit ꝛ postea sciuit graduz ꝓhibitũ. ℟. cuz gl. ꝛ car. in. d. cle. ꝙ nõ ligamur ista pena. nisi cõtrahat de nouo ℭtinuitq; cohabitet. licet peccet mortaliter. 1

¶ Utz ℨhens cum ꝑpubere sibi ꝙsanguinea vl affine ligat ꝑdicta pena. ℟. car. ꝛ Lau. ibidẽ. ꝙ nõ ligat qz sponsalia potius isti iuris interꝓtatione ℨhũt ℊ mr̃imoniũ c. vnico. de despõ. ipu. li. vj. ꝛ ℨhentes sponsalia nõ ligant prędicta pena. vt tz glo. Ste. ꝛ Pau. ibidem quod intellige nisi per copulã carnalem efficiant matrimonium. 2

¶ Utz ℨhens cum furiosa sibi affine ligetur prędicta pena. ℟. ꝙ non. 2

¶ Quid si solũ ℨrit ꝑ ℨba de ꝑsti ꝛ si ꝙsumauit. ℟. gl. ꝙ nihilomin⁹ ligat. 4

¶ Quis dicat religiosus vt incidat in istã penaz. ℟. gl. ꝙ glibz tacite vl expsse ꝓfessus aliquã religionẽ approbatã 5

Casus xlij. ẽ in cle. nolẽtes de ℨrti. vbi excõicantur oẽs ingñito res seu cõmissarij sup ℨrsi deputati ℊ ꝓtextu officij ingñitionis q̃cũq; mõ illicito pecuniã extorquẽt ab aliqbus. Itẽ ij. si scienter ꝑdicti acceptẽt bona ecclia ruz. Itẽ. iij. si fisco ẽt ecclie ob clicoruz delictũ applicẽt bona eccliaꝝ. vbi dicit Lar. ꝙ hec pena nõ cõprehẽdit epos. ꝛ est ꝓ⁹ opi. lz alig ꝑdicant. Itẽ dicit ꝙ nolle pecunie intelligit quodcũq; extimabile. facit. l. i. ꝛ. ij. C. de ꝑsti. pecu. ꝛ i. q. iij. ꝓ totũ. Itez dicit ꝙ solũ hz locũ ista pena qñ ꝓtextu officij hoc facium. Et aduerte ꝙ ꝑdicti non ꝓuit absolui ꝓterq; in mortis articulo nisi ꝓius satisfecerit de pecunia sic extorta. nec ꝓ ullegium aut pactũ vel remissio valet contra hoc. vt in. d. cle.

Casus xliij. est i cle. vnica. de vsur. vbi excõicant ptãtes capita nẽi. rectores. ꝙsules. iudices consiliarij aut alij quis officiales ꝯrũcunq; cõtra tum q facũt statuta scribũt vel dictant q vsure soluanť aut q̃ solute nõ restituanť cuꝫ repetunť. Jtẽ. ij. q scieter iudicare ꝛ illa statuta ꝓsumpserint. Jtẽ iij. si ꝑdicta statuta hactenus edita de libris cõtratũ ipsaꝝ nõ deleuerit si hñt ptãtes sup ꝟ. j. tres mẽses. intellige taꝫ de ptãte iuris q̃ facti. ꝛ glo. ꝛ Lar. ibi dez Jtẽ. iiij. gẽũꝫ ꝑdictoꝝ ꝓsumentes obseruare ꝑdicta statuta seu ꝙsuetudines effectũ eoꝝ hñtes q̃quomõ. Sed alij a ꝑdictis fuãtes talia statuta nõ sũt excõicati fm Lar. ibidẽ. Jtẽ no. q̃ is q̃ scribit vel dictat vt incidat in penã prẽdicta opꝫ hec faciat tãꝫ officialis fm Pau. alr nõ ligaret. Similr non ligatur scribẽs sniam conformẽ statuto. ni si poneretur tenor statuti in sententia.

1 ¶ Quid si faciunt statutum pp vsuras repũmẽdos vt nõ exigant nisi tãtum. ꝛ. glo. ꝛ Lar. q̃ non ligantur.

2 ¶ Quid de dñis q̃ cum indeis vsuras exercẽtibus pacta faciũt. ꝛ. Lar. ibidẽ q̃ sic sunt excõicati ꝛ Lau. maxime si vsure exigant a xp̃ianis sicut q̃ faciũt pacta cum xp̃ianis vsurarijs.

Casus xlvij. ẽ in cle. cupientes ꝟ pe. vbi excõicant oes religiosi mẽdicãtes q loca de nouo accipiũt ad habitãdũ. Jtẽ. ij. ꝑdicti q accepta loca hucusq; mutãt vl trãsferũt in alios q̃us titulo. de q̃ dic. vt. j. loca. Aduerte tñ q̃ ꝛ sit nouũ qꝫ fuit ꝛ postea refectũr. vt no. xviij. q. ij. de monachis. tñ ꝛ Lar. hic ñ. phibent loca destructa reficere limitat pau. vez nisi ipsa loca deserint esse de eorum dñio ꝛ postea ex nouo iure acquirunt.

1 ¶ An ãt ꝑdicti mendicãtes possint augmẽtare loca iã capta. ꝛ. lap. cõsilio clxxxviij. q̃ sic sine p:edicta pena facit c. fi. de ꝓcel. pre. li. vj. ꝛ c. ꝙsiluit de iude. ꝛ cle. i. de sup. ne. pla. q̃ aliud est de nouo cape aliꝰ augmẽtare. ꝓterea hic nõ accipiť locꝰ. vt i. l. locꝰ. ff. de ꝓ. fig. ꝛ capiť. ꝓ alio loco diuerso pluraliť. vñ pp augmẽtationez nõ dicunť hre duo loca. Jtẽ. iij. ibidẽ excõicantur oes religiosi q aliq̃ ꝓferre ꝓsumũt in ꝼmonibus suis vl alibi ista itemtiõe vt a deci maꝝ debitaꝝ ecclijs solutione retrahãt audiẽtes. vñ tria regrunt vt icidãt in ꝑdictã penã. ¶ Primũ q̃ dicãt itentiõe retrahẽdi. ¶ Secũ q̃ decime a gbꝰ retrahẽ intẽdũt sint debite. ¶ Tertiũ q̃ dicãt ꝓsonis audiẽtibꝰ q̃ ex debito debeãt soluẽ dictas decimas. Jtẽ. iiij. ibidem excõicant oes religiosi q ꝑdicare ꝓsũpserint negligẽtia nõ purgata ꝟ cõscia faciẽda circa decimas nõ solutibus ꝓfitẽtibus vt solũãt. ꝓ2o q̃ est sciẽdus q̃ in. d. cle. ꝓcipiť sub interminatione maledictiõis eterne q̃ i prima dñica. ãrta ꝛ vltia q̃dragesime ꝛ i festis ascẽsionis dñice pẽtheco. natiuitatis bti Iohannis baptiste. assũptiõis ꝛ natiuitatiꝫ bte ꝟginis Marie ꝑdicãdo pplis fi a ꝓlatis ecclia aut eoꝝ vicarijs vl locatenẽtibꝰ eoꝝdẽ fuerit req̃siti audiẽtes exꝑsse de solutiõe decimaꝝ infrascript. Jtẽ. ij. ꝓcipiť ꝑdictis religiosis q̃ req̃siti a ꝑdictis ꝙsciaꝫ faciãt illꝫ q̃ꝫ ꝙfessiones audiũt q̃ decias soluere nõ omittãt q̃ si post talẽ req̃sitionẽ sciẽter post posuerint ꝓfitẽtibꝰ ꝙsciaꝫ facẽ ꝟ hmõi solutẽdis decimis tãdiu ab officio ꝑdicatiõis ipso facto sunt suspensi donec ꝓfitẽtibus ipsis non fecerint ꝙsciam si ꝛ ipm sibi dicẽdi comode facultatem habuerint ꝛ iõ hoc non faciẽdo ꝑdicãdo interiz sunt excõicati ipso facto opꝫ q̃ q̃ ꝙsciam faciant sibi ꝙfitentibus si comode possiunt antecꝫ prẽdicent aliꝫ non euitant prẽdictam penam.

Casus xlv. ẽ i cle. i. ꝟ sen. exco. vbi excõicant oes religiosi cuiuscũq; ordinis ꝛ ꝙditionis existãt qui interdictũ ipositũ a sede aplica vl a loco ordinarijs qꝫ iuꝛ ecclia fuat non fuauerint Jdẽ dic de cessationibus generalibus diuinis ꝛ ẽgat hec pena ẽt si interdictum sit nullum.

Casus xlvj. q̃ aliq̃s ẽ papaꝰ aliq̃s epalis aliq̃s non no. i. c. eos

de sen. excō. li. vj. vbi illi q a ſnia canonis vl hois pp mortis ꝑiculū vl aliud impedimētū incurunt absoluti ab alio q̄ ab eo a q̄ de iure erāt absolvēdi si liberati a tali impedimento q̄ cito comode poterūt ꝓtēpserit se ꝓsitare illi q legitie debebat cuz absoluē & satisfacere ꝓut ab eodē eis iniūget ipso fcō ſniam excōicatiōis incurrūt & ab eo solo poterūt absolui a q̄ a ꝑma excōicatione erāt absolvēdi idē dic de illis q cū absoluunt a papa vl legatis ipius a qbuscūq; sentētijs iniūgitur eis vt se ordinarijs aut alijs qbuscūq; repūtent ꝓ suſceptione pnie vel ꝓ satisfactione ipendēda his qb⁹ iniurias fecerūt si non facīt q̄ primū comode poterūt eādez ſniam ipso facto incurrūt de q̄ vide. s. absolo. iij. §. xvj. Et aduerte hic q̄ Joā. an. dicit q̄ istud h3 locum tā in ſnia iuris q̄ hois. & ita sequuntur omnes de rota.

Casus xlvij. q est aliq̄ papalis alia q̄ epalis aliq̄ non est i. c. nup. & in. c. si ꝑnbine. de sen. excō. contra participantes cum excōicatis de q̄ dic vt j. excōicatio. viij. §. i.

Casus alius ē ꝑ exuagantez pauli scdi positaz inb ſtica. de re. sc. non alie. vbi excōicant alienātes res ecclīasticas siue facientes pactū ꝓ quod ꝓor dñus trāſerat ad oēs ꝓcedētes hypothecātes feudātes vel in emphiteosim ꝓcedētes. aut locātes nisi i casibus a iure ꝓcessis. exceptis fructib⁹ & bonis que seruando seruari non possunt. Item. ij. excommunicantur q taliter alienata recipiunt.

1 ¶ Sunt & multi alij casus excōicationū tā papales q̄ ꝑ statuta ordinarioꝝ in eozum diocesibus promulgati quos omitto breuitatis cā & ēt ꝓp ea que in feram in sequenti questione.

2 ¶ Pro declaratione oiuz ꝓdictoꝝ casuum tam in isto. c. q̄ in duobus ꝓcedentibus queruntur vnā scripta.

3 ¶ Utz ignorātes ꝓdictas ſnias excōicationū ligent q̄ ad deū & ꝓximū faciēdo vel omittendo id pp qđ ſnia excōicationis iponit. h3. aut ignorātia est aī fectata crassa vel suppina. & sic ligarentur h3 cōiter doc. ꝓ tex. clar in. c. vt aīarū ꝑiculis de ꝓsti. li. vj. Aut ignorantia non ē affectata nec crassa aut suppina Et sic q̄ ad foꝝ ꝓscie ex no. in. c. cognoscētes de ꝓsti. & in. c. a nob. eli. de ſnia excōicationis. & i. d. c. vt aiaꝝ distinguo aut id qđ cōmittit vl omittit pp qđ ex cōicatio iſligit non ē ꝓhibitū vel ꝑcepū a lege diuina h3 solū a iure positiuo vl ꝓ statutū. & tūc tal ignoraās ñ ligat ſnia excōicationis q: ad eā incurrēdā regrit dolus ꝑus vl ꝓsūptus sic ē lata culpa. l. q̄ nerua. ff. depositi. h3 tz Joā. an. in. c. ꝗte. eo. ti. i nouella vbi dic notabile ꝑbū no. q: i hūc vl quēcūq; canonē nullus icidit nisi sit i dolo. h3 idē tenere vr ino. in. c. cū medicinalis. e. ti. li. vj. & facit qđ no. Bar. i. l. qcūq;. C. de ſuis fugi. vbi dic q̄ vbicūq; logmur de pena capitali vel corꝑali subintelligit dolus. de hoc vide. j. pena. §. vj. ḡ a fortiori subintelligit in excōicatione q̄ punit aiaz. Cū ḡ talis nō sit i dolo ꝓo. vt ꝓz. s. dolus. §. i. nec ꝓsumpto qz nō ignorat crasse nec suppine qđ est lata culpa ḡ non ligabit ſnia excōicationis facit qđ no. ino. in. c. nouerit eo. ti. vbi dicit q̄ facies statutū h3 ecclīasticam libertatē ignoraās forte h3 ecclīasticā libertez non ligat ſnia excōicationis. Item h3 ꝓz ꝑ ea q̄ no. in. l. q h3. & i. l. si qs iceſti. & in aut. iceſtas. C. de incest. & inutil. nup. vbi ꝓz q̄ ignorantia iuris excusat a pena ꝓposita vetitas nuptias h3ēti. facit l. si adulterū cuz incestu. §. i. ff. h3 adul. aut id qđ cōmittitur vl omittit pp qđ excōicatio insligitur est h3 legē diuinaz & cōmittens scit forte contra legez dei. h3 ignorat esse ꝓhibitum per ius commune vel per decretales aut statuta q̄ cūq; & in hoc est diuersitas inter doc. Nā glo. in. d. c. a nobis. & bar. in. l. cum cros populos. C. de sum. tri. & fi. ca. videtur tenere q: ligatur q: est in dolo faciendo rem quam scit sibi esse ꝓhibitam. ꝓ quibus facit. l. nec exemplum C. ad. l. coz. de fal. & c. cū illoꝝ in fi. e. ti. huius opi. vr etiam sco. in. iij. di. vj. §.

riū tz Jo.an. i.d.c.vt aiaꝝ. ⁊ q̄ ad excōicationē.d. Ant.⁊ pa.i.d.c.a nobis ⁊ Be.in.d.c.vt aiaꝝ. Sed ꝑ ꝓcordia sic distinguo aut logmur de excōicatōnibus q̄ infligunt a iurecōi aut ꝑ extra vagantes vel statuta q̄cunq; ſuper ſcō damnato a lege diuina que communiter in diocesibus publicant ⁊ sciūt vt est illa de nō ꝓhēdo in gradu ꝓhibito de nō ꝓberādo clericū ⁊ filiabus ⁊ sic ligatur q̄ é lata culpa ignorare q̄ō oēs sue ꝯditionis sciūt q: si est homo boni sensus nō ignoraret talia si faceret q̄ cōiter homines sue ꝯditionis sciunt. ſ. si iret ad ecclesias ⁊ ad prędicationes ⁊ illa ipsa non ignoraret. Cū ergo talis non sit extra culpam ignorātie sic non euitabit penam. ⁊ sic intelligo ⁊ lumino glo. ⁊ Bar. tenētes q̄ ligātur. aut loquimur de excōicatiōibus turis cōmunis ⁊ extrauagantium vt sta tutoꝝ quoꝝcūq; ſuper facto dānato a lege diuina que cōiter nō publicātur in diocesibus nec sciuntur. Et sic cū talis ignorās sic extra oēm culpam ignorātie nō ligabit pena excommunicationis nisi sit persona cui ex officio ignorare sit ꝓhibitū ⁊ sic intellige ⁊ limita Jo.and. ⁊.d.anto.cum ceteris qui tenēt q̄ nō ligatur sententia excōicatiōis ratio est quia q̄ātitas pene debet ꝓportionari q̄ſtitati culpe. c. felicis ō pe. li. vi. sed talis peccans ſolum offendit legem diuinā cōtra quā ſe scit facere nō aūt offendit ꝯditorē canōis cū ipm canōez ignorez ⁊ ſine oī culpa ergo ſolū dz pūri pēa. l. diuie quā ꝑuaricat nō pēa excōicatiōis q̄ ſi ligat' niſi rōe cōtēpt⁹ regularit vt i.c. ſacrū. eo. ⁊.c. nemo eꝓoz. xi.q.iij. cuz filib⁹ q cōtēptus ſi est i casu nr̄o q̄ ad cānē vel ſtatutū q̄ ignorat q: vbi dat ignorātia ceſſat cōtēpt⁹ ꝑm.d. an. in.d.c.a nob⁹ fa.c.fi. g mr̄i. accu. po. itē q̄ nō. in o. ⁊ doc. in c. ſi vo el. ij. eo. vbi pz q̄ peutiēs clicū ignorās clicū eē ſi ē excōicat⁹ tz faciat ſciū dānatū. l. diuia q: ſi ꝓtēnit canonē cū ignoret clicū eē ⁊ sic ſi ligat nec ob. q̄ sepe i excōicatōib⁹ dr̄ q̄ ſufficiat affixio i valuis. S. Petri rome q: id dz i telligi q̄ ad ꝓlūptionē ſoz. ꝓtēti ſi vel q̄ ad illos q ſūt i culpa vt ſi poſſint publicari i eoꝝ tris aliter ſeq̄ret q̄ illz tenerēt hr̄e ꝑcuratorē i curia vl̄ iſtō re iuri cānonico q̄ō ē i poſſibile' multis.

¶ Utr̄ mādāſ fieri aliq̄d quod ꝓhibetur aliqua ꝑfatarū excōicationū ſit ipo facto excommunicatus. ſ. ꝑm diſtinctionē de qua. j. mādatum. §. i. 4

¶ Sed qd ſi q̄ō mādauit nou habuit effectū. ſ. q̄ nō é excōicatus i nullo casu ꝑdictoꝝ niſi ſolū i ūlo de q̄. §. i ca ſu. xxxi. ſ. in. c. i. de homi. in alijs autez cāibus vt incidat in excōicationē non ſufficit q̄ ſolū mādauerit tz oz effectus mādati ſequatur vt no. in. c. felicis de penis li. vi. p gof. ⁊ alibi p doc. 5

¶ Utr̄ ratū hn̄s maleficium q̄ō aliq̄ ꝑdictarū excōicationū ꝓhibetur liget ſimiliter cū faciēte. ſ. q̄ ligatur ſi tū interueniant q̄ regriuntur vt ratihabitio h̄eat locū q̄ vide. §. ꝓsentire. §. iij. 6

¶ Utr̄ ꝓſilētes vel fauoꝝ dātes in dūcētes alios ad aliq̄s ꝑdictoꝝ faciēduz ſimiliter ſint excōicati. ſ. q̄ ſi niſi vbi exꝑmit ét ꝯ dātes ꝓſiliū auxiliū vel fauoꝝ ⁊ excepto ſi darent ꝓſiliū auxiliū vel fauoꝝ ad factum dānatum poſtq̄ ille cui dant ꝓſiliū auxiliū vel fauoꝝ iam est ligatus q: ſi ligarentur eadem pena ⁊ ab eodē eſſent abſolnendi vt' in c. nuper de ſen. excō. ⁊. j. excommunicatio. viij. §. i. 7

¶ Quero de quo ꝓſilio itelligit q̄ſi communicatio infligitur cum dantibus conſiliū. ſ. vt colligo ex Lar. in cle. ſi quis de penis q̄ intelligitur de fraudulento cōſilio nō de nudo q̄ō nihil addicit ad peccatū vt no. in. d.c. nup i glo. fa ⁊ i.c. ſicut dignū ꝺ hōi. Et dicit pau. q̄ ꝓſilium ꝑſtat ſuadēdo rogādo mādando iſtruēdo vel' vtilitatē ide ſequiturā oſendendo vt no. ino. i.c. ad audiētiā de homi. item dicit pau. q̄ ex nudo ꝓſilio regl'r q̄s nō tenet vt inſti. mādati. §. tua tū gra. Et dr̄ nudū ꝓſiliuz vl̄ ſimpler fauoꝝ illius q̄ ad maleficiū faciendū nihil addicit puta q: ſic oio ſa 8

ceret ꝛ cū tanto aio sed vbi gs magis efficaciter inducitur lz alis eēt facturus tūc non ē nudus ꝓsiliū nec simplex fauor vt elūtio ex glo.in.d.c.felicis. Itē no.fm Pau.in.d.c.felicis ꝙ ad incurrendā penaz excōicationis oz ꝓsiliū fauor vel auxiliū sint circa factū dānatum ꝑ qđ incurritur excōicatio q2 si eſſet circa alia non haberet locum.

9 ¶ Quis dicat defensor vl receptator. hēs.j. Heretic⁹.§.xviij.cū seqntibus ꝛ fm ꝑdictas declarationes ligabunt in quocūqz de ipsis fit mētio ſpālis.

10 ¶ Quis dicat soci⁹.§.gl.Lar.ꝛ pau. in.d.c.felicis ꝙ eſt ille q aliqđ coopat ad actū dānatuz vñ no.ꝙ qñ sunt plures ad delinqndū ꝛ nullus ē ꝓncipalis tūc dicūt agētes. Sz qñ vnus ē ꝓncipalis ꝛ alius coopans tūc stricte dr, so cius in cēſuris lz large socius criminis dicat tripl⁹.r.ſ.comittans fauēs ꝛ non corripiēs vt.xvj.q.iij.ita plane.lxxxvj. di.faciētis ꝛ i.d.c.sic dignū.§.ij. ꝛ tales regulr nō puniunt eadem pena.

11 ¶ Querit q2 in plerisq casibus excōicationū ꝑdictaꝝ dr ꝙ nō sunt absolvēdi nisi ꝓius satisfecerint vel aliud fecerint. Utz teneat absolutio ante satisfactionē ꝛ ipletionē illoz q̄ mandant in dictis casibus.§.ꝛ ꝑ regula est tenendū ꝙ vbicūqz ius vtit isto ꝑbo ꝑt negatiue ꝙ tūc absolo ipensa ꝓ id qđ sic ponit est nulla vt pz ꝑgl.i regula prima de regu.iu.li.vj. Idē dic qñ canon vtit ꝑbo non valeāt. ꝛ tales casus sūt xj.ꝛ.xiij.ꝛ.xvij.ꝛ oēs casus sequentes vsqz ad casuz.xxxj.inclusiue.§. Excōicatio.v.ꝛ.xvij.ꝛ.xlij.§.excōicatō.vij.vbi aūt canon vtit ꝑbo nullatenus tūc fm Zen.in cle.vnica de seq. nō valet lz fm Lar.ibidē valet. Sed ego dico ꝙ vbi als absolo alicui ptinet de iure tunc lz absolo si omittat qđ ꝓcipit canon tenendū ꝛ tūcunqz vtat ꝑbo nullaten⁹ aut ꝑbo nō mereat vel nō absolvat lz vbi absolutio de iure nō ꝓpetit tali puta q2 ꝓdito2 canonis sibi vel alteri refragauit ꝛ solū ꝓcedit in aliq casu vbi gra i articulo mortis ꝛ hmōi sub alio forma fit sub ꝙbuscūqz ꝑbis velit tūc nō valet absolutio nisi fuata modificatione seu forma in ipso canone expressa facit glo.in cle.i.de iurepa.in. verbo inhibētes quod no.bene.

Excōicatio vij.de participibus cū excōicatis maiozi excōicatiōe ꝛ q2 diuersimode ꝓcipat diuersas inferā cōnes ꝑ quas intelligē qs poterit qñ ꝓticipādo ligat maiozi excōicatione vl miozi aut qñ licite ꝛ sine pcto participat.

¶ Utz participans cum excōicatis in crimine incurrat aliquā censuraz.§.ꝙ aut excōicatus cum quo ꝓticipat est excōicatus cum dantibus ei auxiliū consilium vel fauorem ꝛ tunc si participat in eodē delicto siue anteq̄ sit excōicatus siue post.ſ.dando auxiliū ꝓsilium vel fauorem ad ipm faciendū vel continuandū sic ligatur eadē ſnia excōicationis ꝛ ab eodem solo ꝑt absolui a q̄ pōt excōicatus cum quo sic participauit aut talis non est excōicatus cuz dātibus ei auxilium ꝓsilium vel fauorem ꝛ tunc si participat cū eo dando auxilium ꝓsilium vel fauoꝛē in facto dānato anteq̄ ille cōmiserit factuz ꝓp quod excōicatus est lic solum peccat mortaliter. Si aūt participat post q̄ ille cōmiserit factuz dānatum: ꝛ est excōicatus sic ligat eadē excōicatione. ꝛ ab eodē potest absolui a quo pōt excōicatus cum quo participauit. ꝛ sic intellige.c.inp. ꝛ.e.si concubine.de sen.ex. 1

¶ Quid si participat non in eodē delicto ꝓp qđ excōicatus est ille cuz quo participat: lz in alio pcto mortali.§.ꝙ peccat mortaliter ꝛ solū est excōicatus minozi excōicatione: nisi talis fuisset excōicatus a papa cum participantibus ei in casibus nō concessis: q2 sic ligaretur eadē ſnia si aūt eſſet excōicatus cuz participantibus ab inferiozibus a papa. dic vt.§.excōicatio.iij.§.xvij. 2

¶ Utz participans in diuinis ligetur eadem censura.§.ꝙ aut talis cuz quo participat fuit excōicatus ſnialiter. Et notatūr a papa: ꝛ sic si sunt clerici. dic 3

vt.ꝫ.excõicatio.v.casu.iiij.ſi vero non ſunt clici: dic ꝙ peccant mortaliter: z ſunt excõicati ſolũ excõicatione minori.ar.c.ſignificãte.co.ti. ſim cõem opi. doc.in.c.ſacris.qũ me.cã. Aut é excõicatus a quocũq; inferiori a papa z de nũciatus: z ſic clici participãtes in oĩb⁹ his peccãt mortaliter: z eſt eis iterdictus ingreſſus eccle.vt hẽs.j.ſuſpẽſio.i.§. xxiij. Z alci ꝙ ſolũ peccãt mortaliter. Aut é excõicatus gñaliter a papa vel a quocũq; alio ꝓlato ſcu a canone vel ꝓ ſtatutũ. z ſic tã clici q̃ aly nõ peccãt nec ſunt excõicati ẽt minor excõicatione: niſi ſit talis excõicatus ꝓ ſacrilega iniectiõe manũ in ꝓſonaz eccliaſticã ita notorie q̃ nulla poſſit tergiuerſatione celari z hoc ꝓ extrauagãte factaz in ꝓſilio Conſtantienſi ſub Martino v. z vt dicit Archi. Et Flo. in ſumma ſua hũt ipſe a duob⁹ notabilibus fide dignis q fuerũt ꝓſentes q̃ fuit accepta in.d.ꝓſilio ab oĩbus z é ꝓpetua. ſuit ẽt vt habuit ego a fide dignis ꝓfirmata z approbata in ꝓſilio ꝓſtantienſi cuius tenor talis é. Ad euitandum ſcãdala z multa pericula q̃ ſcienciis timoratis cõtingere poſſit rpi fidelibus tenore ꝓſentiũ mificorditer indulgem⁹ q̃ nemo deinceps a cõione alicui⁹ ſacroz adminiſtratiõe vel receptione aut aliis quibuſcũq; diuinis iuis z extra ꝓtextu cuiuſcũq; cenſure aut ſnie eccliaſtice a iure vel ab hoie gñaliter ꝓmulgate teneaĩ abſtinere vel aliquẽ vitare aut interdicti eccliaſticiz obſeruare: niſi ſnia vel cenſura hmõi fuerit ullata ꝑ ꝓſonã collegiũ vniuerſitatẽ eccliaz cõtatem vel locũ certũ a iudice publicata vel denũciata ſpãliter z expreſſe ꝓnõtibus apl'icis z aliis in ꝑtiz factẽtib⁹ nõ obſtãtibus quibuſcũq; ſaluo ſi quẽ ꝓ⁹ ſacrilega manuũ iniectiõe in clicoz ſniaz latam a canone adeo notorie ꝓfiterit in ciuile q̃ factuz nõ poſſit aliã tergiuerſatiõe celari nec aliquo ſuffragio excuſari. nã a cõione illius: iz denũciat⁹ nõ fuerit volumus abſtinere iuxta canonicas ſanctiones. hec. D. extrauagans.

¶ Utz participãtes cuiz ꝓdictis excõi 4
catis noiatiz denũciatis a ꝓcuz ꝓlato in aliis q̃s in cribus z diuinis peccent mortaliter. ſz. Pa. i. d. c. ſacris recitat diuerſas opi. z dicit q̃ cõis opi. eſt q̃ ſoluz peccat venialiter z eſt excõicatus minori excõicatione niſi in ſex caſibus.

¶ Quoz primus é q̃ cõicat in ꝓceptũ clauiũ. ¶ Secus ꝑ ꝓceptũ ſuperioris. ar. c. ij. de ma. z obe. ¶ Tertius q̃ in diuinis. ¶ Quartus q̃ in crie mortali. ¶ Quintus q̃ eſt excõicatus cũ ꝓticipantibus ſibi. ¶ Sextus ſi cõio ſit nimis freq̃ns. Et iz ſit ꝓdicta opi. ſit ſat' rõnabilis: tñ magis mihi placet opi. ſancti Bo. in. iiij. diſt. xvij. q. pe. g iz q̃ ſolũ peccat mortaliter in duob⁹ caſibus excõicans in actu exteriori aliis a crie z a diuinis. ſ. q̃ cõicat in ꝓceptu ſnie late. aut ſcdo q̃ credit pbabiliter q̃ ex tali cõione ſnia venit in ꝓceptuz. Sz ſi pbabiliter extimat q̃ ſnia nõ magis cõtemnet ex ſua cõione z cũ timore iz facit ex ãdaz aſſabilitate: aut puſillanimitate z hmõi: ſic ſolũ peccat venialiter z ligat minori excõicatione. cuiz ꝙ ſnia cõcor. Tho. in. iiij. ea. di. q. vj. ar. iiij. z pe. ea. di. Intellige ꝓdicta ſi cõicat in ꝓhibitis q̃ ſunt vltra crimẽ z diuina iſta q̃ continent in iſto ꝓſin. Ost: ozare: valet cõio: menſa negat. Os. i. locutio quaz Guido z Hugo. in. c. q̃ñ multos. xj. q. iij. extẽdunt ẽt ad ſras recipiendas vel mittẽdas z nuncios z munera. Aſſiurgere ãt vel exreuerentiã facere aut ſalutare ſe ſalutãti vel monere labijs vltimõ nihil dicat nõ inducũt minorẽ excõicationẽ ſim Ro. cũ pene ſint reſtrictẽ gẽde ꝓ regulam odia. de reg. iur in vi. Ozare ꝓ hoc ꝓhibet non ſolũ participatio in diuinis z ſacris: iz z ẽt ne gaoret in eccliz vel extra ſil' cũ excõicato. Dicit tñ Inno. in. d. c. nup. q̃ ſi excõicatus ſit in eccliz vel in alio loco non cã oãdi iz ꝓ⁹ alio negocio q̃ nõ ꝓhibetur ga ibi ozare cũ in oꝑone ſibi nõ cõicet: z placet mihi. iz Oſt. ibidẽ teneat ꝑtiz. vale ꝙ hec ꝓhibetur ſaluta ti o q̃libet fienda excõicato: iz loco eius

ꝺꝫ dicere deus emẽdet vos: vel si scribꝫ loco salutatiõis dicat spũ sanctꝰ: spiritꝰ z hmõi. q2 sic nõ est ipm salutare mõ quo phibet. Cõio ꝓ hoc phibet ne qs facto cõicet excõicato: puta cooperãdo in aliq exercitio vel habitãdo in domo cũ excõicato. dicit tñ Inno. i d.c. nup. q2 si ego z excõicatus sumus in aliq domo: ego ꝓ meis negociis z ipse ꝓ suis: q nõ dico2 cõicare et: ꝫ qñ ego z ipse sit ꝓ eodẽ negocio cohabitamus. silr dicit q2 si ego z ipse haberemus vnã solaz camerã cõem q liceret mihi in ea cũ eodem excõicato iacere comedere z hmõi dũmõ non cõicem et in eadẽ mensa: nec in eodẽ lecto aut locutione vel oõne. Adeꝺa ꝓ hoc phibetur comestio vel potatio cũ excõicato. z de his oibus habeꝝ. xj. q. iij. c. sicꝫ z in tribus. c. se. z no. in d. c. nuper.

5 ¶ Sunt multe ꝓsone q licite cõicare pñt cum excõicato. de ghus. xj. q. iij. c. qñ multos que cõprehenꝺunt in his versibus Utile: ler humile: res ignorata necesse: hec anathema quidem faciunt ne possit obesse.

6 ¶ Utile. s. cũ qs participat ꝓ sua vtilitate puta petẽdo ab eo debitum q ei tenet. extra. e. c. si vere. z ẽt in iudicio. propter ꝫ põt eus ꝓuenire. Itẽ pp vtilitatez aie excõicati: videlicet cũ corrigendo vel inducẽdo ad pniam: ꝫ ẽt interponat alia verba vt magis efficaciter possit cũ inducere. c. cũ excõicato. xj. q. iij. facit. c. cũ voluntate. e. ti. pp ea ad pꝺicationẽ admittunt. ꝺe ꝓse. di. i. c. epõs facit. c. rñso nro. e. ti. excusant ẽt pp ꝫ q cã pꝺicationis vel ꝓfessionis habitãt iter eos z elemosynas recipiũt ab eis qñ alias id faccre bono mõ non pñt eis nõ cohabitando. ꝺ. c. cũ voluntate. Itẽ licite possuꝫ pticipare cũ excõicato ꝓ salute aie mee z ꝓ vtilitate tpalis puta q2endo ab eo ꝓsiliuꝫ: cuꝫ alios peritos hre non possuꝫ. Dicit tñ Ray. q2 in ꝫ nõ sunt multũ lauande habenꝫ: ꝫ discrete z cũ intentione solũ vtilitatis pꝺicte ꝓsequende z nõ alio mõ. Et tã diu pñt participare ꝓ salute aiarũ ipsoꝝ excõicatoꝝ q ꝺiu spez de eoꝝ correctiõe phabilr hñt z non plus.

¶ Lex. s. mrimonij ppea vxor cohabꝫ 7
tãꝺo viro z obediẽꝺo quis sit excõicatus non peccat nisi excõicatio esset infliçta ꝓpter tale matrimonium.

¶ Sed nũquid licitũ sic sit viro cõica 8
re cũ vxore excõicata. ꝛ. q. ꝺã dicunt q nõ: sed tu tene q silr licite cõicare pot q2 ad iparia non iudicatur vir z vxor c. gaudemus de dinor. vez est q2 si vir cũ debeat eẽ caput mulieris. xxxiij. q. v. hec imago. nõ inducit vxorẽ ad petendaz absolutionẽ sm q2 ꝺz z tenetur peccat mortalr. ij. q. vij. c. negligere. z esset excõicatus minori excõicatiõe. secus qñ non põt eam cogere z suscepit necessaria ab ea vel efficeretur petor.

¶ Sz q. ꝺ si vir vocat ad mensam ex 9
cõicatum: nũquid mulier poterit licite cũ eis comedere. ꝛ. q2 nõ sed comedat in alia mensa diuersa ab illa.

¶ Humile sub hoc excusanꝫ filij fui 10
z ancile. Rod. tñ intelligit ꝺe filijs q sunt in patria potestate. secus ꝺe emancipatis: q2 tenenꝫ cuitare eũ nisi ipsi cõmensales eius eẽnt: z ab eo necessaria haberent: q2 sic excusarentur. Idez ꝺicit. Hu. ꝺe pñe respectu filij q2 tenetur vitare filium excõicatum nisi ab eo recipiat alimenta. z idem tz Inno. q2 limitandum puto quãꝺo non facile potest alũꝺe necessaria habere.

¶ Excusanꝫ ẽt seruitancille: rustici ser 11
uientes z oẽs alij subꝺiti ꝺe familia excõicati qui non aꝺeo curiales sunt vt eoꝝ consilio scelera perpetrentur: tales enim ꝓsone ex quo erant ante sniaz lata tam aꝺ familiare obsequium exhibenꝺum astricti excusantur cõicando etiã post sniam. c. inter alia. eo. ti. Idem intelligas ꝺe nutricibus z illis qui cõtraxerunt societatem: vel alio mõ per aliquem contractum eis erant obligati. Quoꝺ limitat Posti. z Ber. quãꝺo sine eoꝝ incomoꝺo nõ possunt abstinere similiter conductor mercenarij facere potest q2uis postea excommunicetur. Idem ꝺic ꝺe vasallibus z habẽ-

tibus emphiteosim ab eis q̄ pñt eis reddere pensiones: z alia ad que obligantur ꝑm veriorem opinionem.

12 ¶ Sed qd dicemus de illo q̄ vel ex cō tractu vel ex iuramento teneꝫ aliquid soluere vl dare alicui in certo termino q̄ postea excōicantur. ff. q̄ sup hoc fuit diuersa opi. inter doc. ſz mihi placet opi. Post. q̄ si talis obligatus pōt desistere a tali ſolutione vel datione sine suo incomodo vel dāno q̄ non teneꝫ: nec dz. cuz excōicato participare dādo vel ſoluendo qđ ꝓmiserat q̄ in oi iuramento vel obligatiōe subintelligitur ista clausula. ſ. ſi talis ꝑmanserit cui licceat cōicare ar. xxij. q. v. ne qs nec pec cat non adimplendo qđ ꝓmiserat ſi facit ex zelo eccliastice diſcipline. ſecus ſi faceret ſolum ex cupiditate auaritie. q̄ ſic peccaret quo ad deum.

13 ¶ Quid ſi qs ẜbat cuz excōicato: nūquid excuſabit participādo poſtea. ff. q̄ ſi hoc facit ex magna ſua neceſſitate. puta q̄ non pt alr̄ viuere bono mō ſic excuſat. p. c. ſi vere. c. ti. ſi at̄ nō fuit ꝓpulſus a tali neceſſitate ſic nō excuſa bit participādo cū eo ſi mō ẜxit ſcies euz excōicatum. hec elicimꝫ de dictis doc. in. c. nos ſcōz. xv. q. vi. in. c. veritatis. de do. z contu. z in. d. c. ſi vere.

14 ¶ Res ignorata. ſ. qñ ignorando euz excōicatum participat. qđ intelligo vere rum niſi ignorantia ſit craſſa vel affectata z ſic non excuſaretur.

15 ¶ Sed qd ſi audiuit de aliq̄ q̄ ſit excōicatus nūquid teneꝫ cuz vitare. ff. q̄ aut ꝓbabiliꝫ credit. euz excōicatum puta q̄ hoc hūit a ꝓſonis grauib⁹ z fidedignis z ſic teneꝫ. ſi. aūt nō credit ꝓbabiliꝫ excōicatuz non dz euz vitare: ſz deponat ꝓſciam. ſ. q̄ nō ſit excōicatus q̄ multi multa loquuntur: z q̄ cito credit leuis ē corde qđ ſi ñ pt eā deponē teneꝫ eū vitare ar. c. inſtitioni. eo. ti.

16 ¶ Vtr̄ ſemel excōicatus ſit ſp vitandus. ff. q̄ ſic niſi oſtet de abſolutione p regulā ſemel malus. de reg. iur. in vi. z eſt bonus tex. p hoc in. c. ꝓpoſuit de cle. excō. mi. q̄ limito q̄ ad ꝓſciaz vez niſi eſſet talis ꝓſona de q̄ ꝓbabiliter poſſet credi dicto ſuo affirmanti ſe eſſe ſolutum. ar. c. ex parte de offi. ordi.

¶ Neceſſe pp neceſſitatē cōicans ex- 17 cōicato excuſat. vñ ſi neceſſitas eſt abſoluta q̄ dz vis ſic clarus eſt q̄ excuſat per. c. ſacris. de his que vi. vel me.

¶ Sz qd de neceſſitate ꝙditionata q̄ 18 eſt metus. ff. q̄ aut metus ē talis q̄ caderet in ꝓſtantē vir̄. z ſic ex tali metu ꝓticipans ēt in diuinis nō peccat nec minoꝛē excōicationez incurrit niſi participet i crimine: vel niſi cū excōicationis eēt ꝓ fide defenſanda. rō q̄ ex q̄ qs non teneꝫ obedire plato ꝓcipienti q̄ ſe exponat mortī vel cruciatuꝫ z huiuſmodi niſi ꝓ fide z cōi ſalute: qñ alr̄ non pt defenſari. vt pz. ff. caritas. §. v. z j. religioſus. §. xxix. Sic nullus tenetur euitare excōicatos qñ id facere nō pōt ſine tali piculo: q̄ preceptū de excōicatis vitādis cū ſit iuris poſitiui non pt ad hoc ligare aliquē: ſi aūt metus non ſit talis ſic ꝓticipās ex tali metu nō eſt in tat minoꝛē excōicationez. z ꝑm ff intelligē. d. c. ſacris. dum dicit q̄ ꝓ nullo metu dz qs pctm̄ mortale incurrere: q̄ nō ꝓſupponit talem facere ẜ preceptū qđ ſuare teneꝫ. vel dic q̄ logtur de ꝓticipatione in crie vel de metu q̄ nō caderet in ꝓſtantez z ꝑm ꝑdictam diſtinctionez ꝙcorda doc. q̄ ſunt varij. in. d. c. ſacris. q̄ ad eam non aduertunt.

¶ Qui de neceſſitate victus z hmōi 19 nūquid talia poſſint peti ab excōicato ff. q̄ ſic ſz cōiter doc. in. d. c. ſi ſe. z in c. inter alia. eo. ti. vñ breuiter ꝙcludendo dico q̄ qñ cōico excōicato non in eius fauoꝛē aut comodū: ſz ꝓ euitando meo dāno vl ſubleuāda mea neceſſitate non icido in minoꝛē excōicationem dūmō nō ꝓticipē in crimine. aut in diuinis ex̄ caſuz iuſti metus. ar. eoꝛ que no. i. d. c. nos ꝑdeceſſoꝛ. z. c. ſtatuis.

¶ Quō debeo euitare excōicatuz. ff. 20 q̄ aut eſt occultus z ſic debeo eū euitare in occulto puta exeūdo eccliaz fingēdo aliaz cām z hmōi: z taliter q̄ non ꝑdaz eū ar. c. ſi tūn. vl. q. ij. z. c. cuz nō

ab hoie.e.ti. Et voco hic occultum ex cõicatuz illũ q cõiter habetur p nõ ex cõicato. lz aliq pauci sciãt. z nisi sit ei⁹ plat⁹ q cum eo cõicat: q: talis plat⁹ tenetur eũ monere vt eccliam exeat z si non vult si põt pbare dz eum publice increpare. Si vo est publice excõicatus: puta q: cõiter scit: sic dz eũ publice euitare vsq si intrat eccliaz cã oãdi vel audiẽdi diuina dz eum publice monere vt exeat q si noluit põt ad p̃ceptũ sacerdotis violẽter eici si mõ nõ imineat piculum effusionis sanguinis vel saltẽ debent de ecclia ipsi exire.

21 ¶ Quid faciet sacerdos si icepta missa ppẽdit ibi excõicatũ esse. ℟. q si est occultus non dz dimittẽ offiũ. vij. q. i. nihil. limita nisi sit plat⁹ sums z possit lz pbare q: tũc faciet vt dcm̃ est in ℣. p̃cedẽti. si vo ẽ publice excõicatus. Sic publice moneat eu⁹ vt exeat: q si nõ vult exire z sacerdos nõduz inchoare nit canonẽ dz dimittere missam. ar. c. ois. xxiij. q. i. z hic noie canonis intelligo a Te igitur. z vltra. ℣m archi. i. c. de hymnis de ꝑse. di. ij. q̃uis do. Eliez. Uim. in. c. cum marte. de cele. misse. recitet Host. Inno. Pa. tenere q canon incipit a vobis ꝓsecratiõis. si vo ichoanit ꝑse quatur vsq ad sumptionẽ sacri qua facta tez moneat eum vt exeat q si nõ vult exire dimittat post cõionem z in sacristia eam dicat.

22 ¶ Utz participãs cuz excõicato etiã ab inferiori suo vl a se ligẽt minori ex cõicatiõe. ℟. ℣m Pa. in. c. cum deside res. e. ti. q fic si ẽ inferior a papa z addit q ẽt si vellet eum hre p̃o absoluto nihilominus ligaretur q: non põt euz tali modo absoluere.

23 ¶ Utz excõicatio transeat in tertiam ꝑsonã. ℟. q nõ nisi q̃n participãtes ligantur etiã maiori excõicatione.

Excõicatio

vltimo de mal q̃ inducit maior excõicatio vt ostẽdat q̃nz est timenda Ubi sciendum q. xxj. malum inducit.

1 ¶ Primo ꝓinat ꝓticipatiõe alioz: naz excõicatus tenet euitare alios ℣m Pa. in. c. nulli de sen. ex. z ꝓtenendo euitare alios totiẽs peccat mortal⁹ facit. c. illud de cle. excõ. mi. z. c. sic. q. q. vij. vñ lz excõicato possint cã humanitatis in sustẽtatione vite ẽt nõ expectata extrema necessitate necessaria vite ministrari vt alimẽta vestes z hospitũ ℔z glo. in. c. q̃n. xj. q. iij. tñ vtensilia z alia instãa sine quibus viuere põt non sunt ei ministranda. Solũmodo q in casu in quo hõ ex precepto caritatis tenet cõmunicare cum eo potest ℣m theo.

¶ Secdo excludit hoiem a sacris eccle 2
sie. iij. q. iiij. engeltrudam.

¶ Tertio ꝓuat suffragio ecclie qũ suf- 3
fragiũ ℣m theo. in. iij. di. xxij. valet ad q̃ttuor: vz ad augmẽtum gre quã hñt ad merẽdaz graz quã nõ hñt ad protectionẽ dei hñdaz z ad defensionẽ ab hostibus ꝓmerendaz. z ꝓpea dr tradi sathane. in. c. audi. xj. q. iij. vñ sacerdos excõicatus non põt dicere. Dñs vobis cum in officio. ar. c. nihil. xj. q. iij.

¶ Quarto nõ põt interesse diuinis of 4
ficys aut cũ alijs orare in ecclia: alias peccat mortal⁹ nec dz ex ita ꝓpe stare q audiat de peni. z remiss. c. quod ite. posset tñ solus in ecclesia orare.

¶ Quinto excludit a regno celoꝝ. 5
xxiij. q. j. quodcũq. z. xj. q. iij. c. nemo.

¶ Sexto si ingerit se diuinis existens 6
in aliquo ordine irregularis efficitur. vt. j. irregularitas. j. ℣. xl.

¶ Septimo efficitur infamis. vj. q. j. 7
infames. Bal. tñ hoc refert ad excommunicationem notoriam.

¶ Octauo nullus dñicius ecclasticũ 8
põt acgrere. c. postulasti. de cle. ex. mi. z in. c. bone in fi. de eta. z qua.

¶ Nono nõ põt eligere de appel. ꝓstl. 9

¶ Decio si sit excõicatus recipit dñi 10
ciũ lz absoluat postea z ei cõcedat: tñ fructus anteriores retinere tenet. c. sacro eo. ti. z. c. pastoralis i fi. de appel.

¶ Undecimo ab officio z dñicio est 11
suspensus. d. c. pastoralis in fi.

¶ Duodecio obligati ei ex debito fide 12
litatis sic sũt vasalli nõ tenent ei q̃diu durat excõicatio ℔z Pa. i. d. c. ℔itatis.

13 ¶ Tertiodecimo non pōt ꝓhere mſri monitū ſine peccato mortali ꝛs teneat⁹.
14 ¶ Quartodecimo non valent littere impetrate a papa p̄ eu⁹ ſup alio articulo.c. ipſo iure de reſcrip. li. vj.
15 ¶ Quintodecimo nullus poteſt p̄ eo ozare intellige ſoleniter.
16 ¶ Sextodecimo nō pt ꝓſtitui procurator de pba. poſt ceſſionē nec procuratoꝛē ꝓſtituere. c. ſi. de procur. ꝙ limitat vex vt actor. ſecus vt reus ad defendēdum ſe. c. intellexim⁹. de iudi.
17 ¶ Decimoſeptimo ꝙ ſtans excōicato p̄ annū pōt p̄nari oibus bñficijs ſi q̄ hz. xj. q. iij. rurſus. ꝛ. c. quicūq; qō limitat glo. in. c. cū ꝙtumacia. de here. li. vj. ꝛ ino. in. d. c. cuꝫ bone do. Ant. in. c. j. de iudi. vex ſi excōicatus ſnit p̄ cā criminali: ſecus ſi p̄ ciuili: q̄ ſi ſtetiſſet p̄ mille āos nō poſſet p̄uari glo. ē ſingularis in. c. ꝓtingit. de dolo ꝛ ꝙtumacia.
18 ¶ Decimooctauo ꝙ dz ſoluere p̄ ſingulo die vnū groſſuꝫ anteq̄ abſoluat fm ſtatuta aliquoꝝ eꝓoꝝ. qō q̄dē ꝛs vi deat ſimoniacū. p. c. ad noſtrā. ꝛ. c. nemo de ſimo. tū Ho. ꝛ Jo. an. in. ca. ad aures. de ſimo. determināt ſꝛiuſ ꝛ ꝙ licitū eſt ꝙ intelligo vex ſi ſit in penaꝫ ꝛ vt citius querat abſolutionem.
19 ¶ Decimonono nō valēt ꝺctus facti p excōicatuꝫ rōne publici officij ſi erat publice excōicatus: vñ actus publici ꝛ ciuiles nō tenēt puta q⁹ tutoꝛ exiſtēs interponit auctoritatē alienādi ſeu ſuſcepit p̄curatoꝛis officiū vel adminiſtratiōné bonoꝝ eccliē: aut inſtra ꝓfict ſine vt arbiter laudū ꝓnūt: q⁹ tales ſūt actus publici. Si ꝺo cōpromiſſuꝫ ſuit in eū vt i arbitratoꝛē ita ꝙ arbitramē tum accipiat effectū ex ꝓſenſu partium vt eſt qñ reducit partes ad ꝓcordiā bñ ꝛs non ex vi ſue inſie: ꝛs ꝓſenſus ꝓtium. Beſta aūt p occulte excōicatuꝫ in tpibus rōne publici officij bñ tenēt ſi mō officiū eſt publicuꝫ auctoritate ꝛ vtilitate. ſecus ſi fuiſſet publicū auctoritate ſꝛ vtilitate p̄uati fm pa. in. c. poſt ceſſionez de pba. q⁹ ſi erat excōicatus tpe aſſumptionis officij nō valet gñaliter vt puta q⁹ fuit ꝓſtitutus p̄curato⁹ qui erat excōicatus. ſecus ſi poſt inſtitutionez fuit excōicatus. q⁹ tenent niſi excipiatur fm Pa. in. d. c. poſt ceſſionez q̄ tñ ad actus ſpūales ſi ſunt tales in quibus ip̄rimit caracter ſic tenent. vt collatio ordinū ꝛ hmōi ꝛs ꝺigeat diſpoſitione talꝫ ordinatus. vt. j. irregularitas i. §. iij. aliꝫ aūt actus ſpūales in ḡbus ſi ip̄rimit caracter. vt collatio beneficij ꝛ hmōi tenēt qñ non ē publice excōicatus rōne publici officij. l. barbarius. ff. de offi. pto. ſunt tñ retractādi ſi ꝛs in cuius fauoꝛ ē ſunt facti ſciebat eū excōicatuꝫ: ꝛs dubitat de excōicatione an teneat rōne publici officij lata ab excōicato occulto Pa. in. d. c. ꝓtatis. de do. ꝛ ꝙtu. ꝛs poſt factū ad penam irregularitatis euitandā ꝙ non valeat: ꝛ placet. Electio ēt ꝛs videat quo ad capitulū ꝓtinere ad offiū publicuꝫ: tñ quo ad ſingulares non ē offiū publicuꝫ: ꝛs eſt q̄daꝫ fraternitas ꝛ ideo non ꝛs facta ab excōicato ēt occulto. Aliꝫ aūt cōtractus ſuper tpalibus inter ſti non tenēt publici officij ſed p̄uati vt emptio vendi/tio ꝛc. communiter tenetur ꝙ tenent. vt no. Pa. in. c. ſi vere. co. ti. ꝛ i. d. c. veritatis. ꝗuis multi doctoꝛes teneant ſore nullos contractus.

¶ Vigeſimo non pōt teſtamentuꝫ facere ḃz aliquos. communis tñ tenetur ꝙ poteſt teſtari. vt no. Alb. i. l. i. C. de here. inſti. ꝛ Car. in. c. ḃ. de vſu. lib. vj. ꝛ Pa. in. c. ad probandum. de re iudi. q⁹ equipatur relegato.

¶ Ultimo p̄uat eccleſiaſtica ſepultura q⁹ cui non cōicamus viuo nec mortuo cōicare debemus. c. ſacris. de ſepul. qō limita niſi abſoluatur. vide multa alis ſi placet. in. d. c. ad probanduꝫ. ꝛ in. c. veritatis. ꝛ in. c. ſi vere. no. a doc.

Excuſatur quis a peccato ex decez.

¶ Primo ex alienatione mentis illicitum agentis quam alienationez adducit quandoq⁹ facti qualitas: ſicut Z. otho quando voluit filias proſtituere. vt liberaret quod ſuſceperat. vt dicit Eng-

in.c.quod aut.xxiij.disti. Aliqñ furor ñ ne insania. Aliqñ ebrietas. Usi qñ ex toto quis est extra seipsum excusatur a toto. vt patet in.c. aliquos scimus. 7.c. illa cauēda. xv.q.i.7 in.c. inebriauerūt ibidem p3 q est puniendus pro ebrietate sed nō p cōmisso in ipsa. 7 sic videtur tenere gl. ibidem de quo vide. s. ebrietas. §. iij. ¶ Scdo ex coactione. Intellige absolute facit.c.nō est. xv.q.i.7 3o. di.c. presbyteros. ¶ Tertio ex ignorantia siue errore. Intellige vt dicam. i. ignorantia. §. iij. facit p hoc. xv.q.vi. si a sacerdotibus. xxxiij.q.v. in lectum. ¶ Quarto excusat p̄suetudo. de quo supra. Consuetudo. §. ix. ¶ Quinto necessitas. de p̄cepta. disti. v. discipulos. ¶ Sexto pietas. vt p3 i.c. p̄ßtus de fer. ¶ Septio locatio 7 ludus. vt in c.i. de senten. excō. 7. xv.q.i. illud relatū dumnō nō fit noxius. q. ff. ad. l. acq. l. nā ludus noxius i culpa est. ¶ Octauo qñ fecit deliḡtiam debitam vt in c. Joannes. 7 in.c. qdam vt asseris. de homici. ¶ Nono in deliberatio mētis xxiij.q.iij. nabuchodonosor. ¶ Decio ex obedientia supiorū. xxiij.q.v.c. dicit dñs. xi.q.iij. qd ergo. xxiij.q.i. qd cuiqñ patur. Intellige si nō sint p̄ legē supiores. vt. xi.q.iij. si dñs. 7.c. sequenti.

1 ¶ Utrum clericus cui episcopus precipit vt vadat romaz possit se excusare quia alij sunt meliores 7 magis apti. ℟. glo. in. d.c. quid ergo. 7. xxiij.q.i.c. fi. q̄ non quia in legationibus ordo non est seruandus. ff. de legatis. l. sciendum. §. pe. Item quia Jo. vltimo. respondit dominus petro. quid ad te: tu me sequere.

Executor propie dicitur q rem iudicatā 7 debitā ad effectum. vt dicit glo. in.c. super questionum de offi. dele. de quo habetur. ij.q.vi.c. ei qui, appellat ver. ab executore. 7 in.c. nouit de appella. 7 multis alijs locis qui aliqñ dr mer⁹ executor. qñ causa est cognita a supiore 7 mera executio: sibi mandatur vñ ab isto appellari non potest tam de iure canonico quam ciuili. vt de re iudicata. c. quod. Ad consultationem. 7 dicto. ver. ab executore 7. C. quorum appel. nō re. l. ab executiōe nisi executor sententie modum exceedat. vt dicit ter. in. d. l. Aut nisi male interpretetur sententiam 7 huiusmodi de quibus per glo. in. d.c. quod ad consultationem. Aliquando vero dicitur mixtus 7 est quando aliquid a superiore mandatur exequendum simpliciter. Unde talis debet admittere rationabiles exceptiones. c. ex parte el secundo de offi. delegati. 7. c. eam te decet de etate 7 qualit. 7 in. c. cum a deo de rescrip. Et hoc verum nisi costet q̄ superior ex certa scientia sic velit. vt no. glo. in. d.c. ex parte. Et ab isto executore mixto pōt appellari si aggrauat vel iniuriatur. vt. C. de appel. l. si gs prouocatione.

¶ Quis potest esse executor in causis 1
ecclasticis. ℟. mer⁹ executor pōt esse glibet clicus. Mixtus vero non nisi in dignitate p̄stitutus aut p̄sonatum habens. Vel canonicus ecclie cathedralis si cōmissio fit ei auctoritate litterar apostolicar vel legatorum aut delegatorum apostolicor. Secus si ab alijs q tunc glibet clicus pōt esse. vt p3 per no. in. c. statutum. de rescrip. li. vi.

¶ Executores testamentor: sine fidei 2
cōmissarij qui pñt dari. ℟. q̄ sine testator: sit clericus: sive laicus potest deputare executores tam laicos quam clericos seculares 7 etiam religiosos quoscunq; dūmodo religiosi a suis superioribus obtineant licentiam exequendi exceptis fratribus minoribus quibus prohibitum. in cle. exiui. in. §. proinde vir sanctus de verbo. signi. fallit hoc fm Barto. in minoritica. quando distributio debet fieri in fratres ipsos vel moniales. sancte clare subiectas cure ipsorum herede. voluntarie soluente. quia sic frater minor potest esse executor. 7 q̄ clericus tam religiosus q̄ laicus possit esse executor: not. in. c. religiosus. de testa. lib. vi. 7 per docto. in. c. tua nobis 7 ibi Pa. in. c. Joannes. de

testa. etiã si sit minor. xxv. an. ꝑm glo. in. d. c. religiosus. z hoc de ꝙsuetudine Et sequit Albri. in. l. nulli licere. C. de epis. z cle. vũmõ adult⁹ sit. Itẽ nõ admittit seruus: nec surdus: mutus ꝓdigus furiosus. cũius alig tenuerint q̃ ẽt seruus z pupillus possit esse. vt ibi no. Albri. sed est verius q̃ nõ.

3 ¶ Utrũ femina possit deputari. gl. Io. an. in. d. c. religiosus tenet q̃ ꝙsuetudo q̃ est optima interꝓres legũ hꝫ q̃ sic. Pa. in. d. c. tua nobis dicit q̃ als fuit ꝙsultum q̃ nõ põt. Sed bal. hꝫ cũ Jo. an. z placet q̃ mulier nõ ꝙpet vt ꝓcuratrix. hꝫ intentat actiones nõe ꝓpꝛio de quo ꝓeundẽ bal. in. l. id qd̃ paupertibus. z in. l. si qs ad declinãdã. C. de epis. z cle. z sic nõ ob. l. nec̃ scia. ff. de ꝓcur. z. l. alienam. C. eo. z. l. ij. ff. de regu. iur. z. iij. q. vij. ℌ. tria. q. vt dixi nõ vt ꝓcuratrix comparet.

4 ¶ Utrũ possint deputari mixti. s. secularis z religiosus simul vel ciuis. ℟. q̃ sic ꝑm Jo. An. in. d. c. Joanes.

5 ¶ Utr cũ simplr deputant tres vl̃ qt tuor executores. vno mortuo alij possint ꝓcedẽ. ℟. q̃ sic. vl̃ ẽt si vnus ẽt z nolet exeq̃ possent ipsi exequi nisi testator aliꝫ expresserit. vt ẽ tex. i. d. c. religiosus.

6 ¶ Quid si vnus executor viuit: hꝫ est in remot⁹. ℟. q̃ nihilominus ceteri exequent vt i. d. c. religiosus. imo ꝑm glo. ibidẽ nõ ẽ necesse vocare tũc hĩc z i ele. ctõe vt i. c. q. ꝓpꝛ. z i. c. cũ inter vniuersas de elec. sec⁹ si ñ multũ distaret: q. tunc vocãdus ẽt. z si in termino assignato nõ venerit ꝓcedẽt ceteri. z hoc intelligẽ q̃n simplr sunt deputati. Sec⁹ si cũ aliꝫ limitatiõe puta q̃ vnus sine alio nõ possit z hmõi. q. tũc seruãdũ ẽ qd̃ testator statuit. vt in. d. c. religiosus.

7 ¶ Utr offiũ ꝑfati executoris transeat in hẽdes⁹. ℟. gl. i. d. c. religiosus. q̃ nõ nisi testator exꝑsserit. Et hoc tene ꝑ dictũ tex. hꝫ alig tenuerint q̃ trãseat ꝑ. l. cũ vnus z. l. a filio in ꝑn. z. l. alimenta in ꝑn. ff. de ali. z ci. le. alij ꝺo q̃ re integra nõ trãsibit: hꝫ nõ integra sic vt de elec. c. in causis. z. l. mandatũ. C. mãn.

¶ Quid si sit deputatus executor abbas sci ꝓculi an eo mortuo succedat eius exequet. ℟. gl. in. d. c. religiosus q̃ si abbas mortu⁹ erat ꝓpinquus testatoꝛi nõ trãsibit ad successorẽ: qz vl̃ electa ꝑsona ex affectiõe: siue nomẽ eius fuerit exꝑssum vl̃ nõ facit ad hoc. xij. q. iij. pontifices. de testa. regũsiti. si ãt nõ erat ꝓpinquus trãsit si nomẽ erat exꝑssum nõ trãsibit. si vero nõ erat exꝑssus trãsibit de of. dele. qñ requisiti. 8

¶ Querit an teneat deputatus executor acceptare. ℟. Pa. in. c. ioanes q̃ si nisi tacite acceptasset vl̃ exꝑesse q. nõ posset renũciare. z dr̃ tacite acceptare qñ aliqd fecit qd̃ ꝓtinet ad hꝫ z hmõi Itẽ si sciẽter recepit lras gb⁹ fibi offiũ deferebat. ar. l. i. ℌ. i. ff. de ꝓcu. aut si ipe ꝙsensit qñ testor ad illud offiũ cuz de putabat. ad hoc. l. vroꝛi. ℌ. i. ff. ad. l. cor. de fal. facit. l. ex sñia. ff. de testa. tu. Posset tñ eps in legatis ad pias cãs citra acceptatiõez cõpellere si nõ vt executo rẽ saltẽ vt delegatũ sicut in ꝗbus alia delegatiõe vt. C. q ꝓ sua iurisdi. l. vni ca z. c. pastoralis de offi. dele.

¶ Qñ tenent executores exeq. ℟. pa. 10 in. c. nos qdẽ de testa. q. aut testator ꝓuidit fibi de tpe z illud seruꝫ vnus ñ semp no. q. hꝫ testator mãdet aliqd fieri ifra certũ tps cõputãdũ a die mortis itelligit z supplet a die sciẽtie z adite hẽditat⁹ vt ꝓbat tex. i. l. statuliberos. ℌ. si qs heredi. ff. de statuli. facit tex. ibi cta gl. i. l. ℌ. si aũt dubi⁹. C. de in. dict. Si ꝺo testor nõ ꝓuidit sibi de tpe tũc Pa. dicit in. c. si heredes de testa. q. si res legata est in ꝓmonio testoꝛis põt solui sine mora. Nec ofiũ illico adita hereditate trãslit in legatariũ vt in. l. fi bi hõ. ℌ. cũ seruꝰ z qd̃ ibi no. ff. de le. i. z i. l. cũ res i ꝑn. ibidẽ dr̃ q. si nõ soluatur sine mora hẽdes ꝺẽnantur ad ꝑstandũ vsurã z oẽm vtilitatẽ. Idẽ ẽt si esset pecũia legata vti. l. si dom⁹. ℌ. in pecunia. ff. de le. i. vbi dr̃ q. ad solutionem tps modicũ dãduz ẽ hꝫ glo. ibi dez illud breue tps dicit fore. x. dies a ꝓcepto iudicis vel saltẽ arbitrariũ pẽ-

sata q̃litate ⁊ quãtitate hereditat] ⁊ si
nõ hz dz repire vndecũq. l. si pecunia
ff. dele. ij. Et hoc tene quo ad obligatõ
nẽ quo ãt ad penã. ſ. vt cogant̃ ſoluere
cũ oi emolumẽto ⁊ intereſſe dic ꝙ in
legatis ad pias cãs ⁊ tp̃s ſex mẽſiũ vt i
aut. de ec. ti. §. ſi ãt legatũ. Idẽ dicerez
in legatis ad nõ pias cãs p ar. a maio
ri in. d. §. ſi aũt legatũ ⁊ hoc a die. inſi
nuationis teſti ꝙ ſi p annũ a die moni
tionis p iudicẽ ſibi facte nõ iplet q̃m
q̃ relicta p̃uaꝛ tota hereditate ⁊ veni
et ad inſtitutos. vel ſi nõ ſunt veniet
ordine ſeruato coheredibus adeũtib⁹
vel gñali fideicõmiſſario ⁊ ceteris fz
ꝙ hꝫ in aut. ãplius. C. de fideicõ. lz poſ
ſet iudex cogere ẽt añ prefatũ tp̃s exe
cutores vel heredes alio remedio.

II ¶ Utrũ executore nõ exequente deuol
uat̃ ad ep̃s executio. ff. pa. in. d. c. nos
quidẽ ꝙ ſi pceſſit duplex mõitio poſt
negligentiã debẽtis exeq ſtatim in le
gatis ad pias cãs deuoluit. nec regrit
aliud tp̃s vt vr̃ inuere tex. in aut. de ec.
ti. §. ſi ãt q̃ hoc iuſſi ſimt. Et ſic itellige
rẽ no. p bar. i. d. aut. ãpli⁹. Si ſola vni
ca monitio pceſſit expectat annus añ
q̃ deuoluat ad ep̃m lz añuerte ꝙ ho
die eps p ſtatuta diſponat vt currat an
nus a die mortis admonẽdo gñaliter
quoſcũq; ſi ſic poſt annũ deuoluet in
telligẽdo a die mortis ⁊ ſcie ⁊ adite he
reditatis vt. ſ. dixi limitat Ricar. i. iij.
di. xlv. hoc verꝫ ſi hz bõa in p̃optu de
ꝺbus poſſit infra annũ legata implere
alias nõ deuoluit ad ep̃m. Quod no.

12 ¶ Querũ qdã religt centũ pauꝑibus
declarãdis p̃ ſempꝛoniũ an elapſo an
no declaratõe nõ facta eps poſſit elige
re pauꝑes vigore ſtatuti pfacti, i pcedẽ
ti. q. §. bar. in. l. cũ qdã ita. ff. ꝺ le. ij. ⁊
legẽ Pa. in. d. c. nos qdã ꝙ nõ q; ſta
tutũ logẽ de executore ⁊ in eo haberet
locũ vt nõ poſſet ãplius ſe itromittere
ar. c. litteras de ſup. ne pla. lz hñs ꝺcla
rare nõ ẽ executo; ſicut dicimus, diffe
rentiã iter iudicẽ q̃ declarat ⁊ executo
rẽ. C. de exe. rei iudi. l. executorẽ qꝺ no.
q; pbat ꝙ frater mino; q̃ nõ põt eſſe
executo; bñ poſſet eſſe declarato; ⁊ ſi
militer ꝓſulto; cũ nullo iure pꝫbeat
de quo dic vt. j. §. xvi.

¶ Utr̃ pfata deuolutio hẽat locũ taz 13
in legatis ad pias cãs q̃ ſi pias. ff. pa.
in. c. hẽdes de teſta. ꝙ i legat] ad pias
cãs nõ eſt dubiũ. In alijs ãt ẽ diuerſi
tas inter doc. ſed ipſe Pa. ſic cõcoꝛdat
ꝙ aut eps vult ſe ipedire añq̃ hẽs ſit
p̃uatus hẽditate. ſ. añ lapſum anni ⁊
ſic põt ſe ipedire ⁊ cõpelere. Siꝛ ſi he
res incidit in penã p̃uatiõis ſed de fa
cto eã poſſidet q; nõ eã petit nã tunc
ceſſat ratio, d. aut. ãplius q̃ vult vt here
ditas cũ onere exequẽdi trãſeat ad ali
uz ⁊ habebit locũ. d. c. ſi heredes qꝺ lo
qtur gñaliter nec ob. qꝺ nõ ꝺz eps ipẽ
dere offiñ ſuuz nõ iploꝛatum ad vtili
tatẽ p̃uatã ꝑ determinata in. c. bone
memorie el p̃mo de poſtul. pla. q; pꝛo
quo ipendit eſt miſerabilis pſona ⁊ iõ
põt vt ibi no. q; defunctus eſt deſtitu
tus omni auxilio ⁊ iõ merito etiã non
iploꝛatis põt iudex ipendere offiñ ſu
uz. Eln vult ſe impedire poſtq̃ puenit
ad alios hereditas pp p̃uationem p̃
moꝛ ⁊ ſic nõ põt reſpectu executionis
lz bñ reſpectu cõpulſionis fiende here
ꝺi nouo vt exequat quia tunc habebit
locuz. d. aut. amplius ⁊ ſic cõcoꝛda. d.
c. ſi heres cũ. d. aut. amplius.

¶ Quid ſi teſtato; expreſſe pꝛohibuit 14
ne eps ſe ipediat. ff. Pa. in. c. tua no
bis de teſta. ꝙ q̃ ad cõpulſionẽ executo
; ſi vz q; ſic ipſe ſi viueret nõ poſſet
ſe erimere a foꝛo epi ita nec executores
ſubtrahere potuit vt pz in. d. c. tua no
bis. Quo ꝺo ad deuolutionẽ executio
nis ꝺicit idẽ pa. ibidẽ. ꝙ ſi teſtato; p̃u
idit de alio executore in caſu negligẽ
tie p̃mi ille exequet nõ eps ar. in. l. nul
li ⁊ in. l. ſi qs ad declinãdaz. C. de epiſc.
⁊ cle. aut ſolũ pꝫhibuit epis exequi nõ
pꝛouiſo ſibi de alio executore tũc in le
gatis ad pias cauſas nihilominus
exequet nõ obſtante pꝫhibitiõe ter. bo
nus eſt in aut. de ec. ti. §. ſi qs autem p
redemptione cũ ꝺuobus. §. ſe. ⁊ i. d. c.
tua nobis in alys autem nõ.

15 ¶ Utz executor habeat actionē ꝺ̄ heredē. ꝛ. pa. in. c. Joānes de testa. q; aut est purus executor ꝛ sic nec ō iure ciuili nec canonico hꝫ: ſ̄ pōt implorare officiū iudicis ꝺ̄ detinētes bona defuncti ar. in. l. hereditas in fi. ff. de peti. he. ꝛ in. l. quintus. ff. de an. le. ꝛ hoc voluit Byn. in. l. Iulius. §. menia. ff ad treb. ꝛ bar. in. l. i. gs titio. ff. de le. ij. gl. in. d. §. menia limitāt vez niſi i legatis ad pias cās q; tūc dicit hre actionē ꝺ̄ heredes allegat. l. nulli. C. de epiſ. ꝛ cle. Idē tz gl. in. d. l. titio. Si ꝓ non est purus executor ſed legatarius ſicut q̄ ꝓba diſpōnis ꝓferunt in eum tacite vl̄ expſe exemplū dicit teſtator reliquo ticio cētū ꝛ volo illa reſtituat ſeio tūc poterit agere ꝺ̄ detinētes bona tanq̄ legatarius ꝛ est vtile q; ſi deficeret fideicō miſſum ex ꝑſona fideicōmiſſarij accresceret ſibi ꝛ nō heredi vt in. d. l. gs titio. Idē erit vbi tacite ꝓferī i, eū diſpoſitio puta q; est particeps illius relicti ꝑm glo. in. d. §. menia ꝛ in gl. d. l. ſi gs titio ꝛ ibi vide.

16 ¶ Utz executor poſſit vēdere bōa defuncti ꝑ executiōe vltīe voluntatis. ꝛ. pa. i. d. c. Joānes q; ſi ē executor vlis. puta q; oia ſunt deſtribuēda pauplꝫ ſic poterit. d. l. ſi gs declinādā. Si ꝓ est ꝑticularis nō pōt niſi teſtator expreſſe ꝓceſſerit vt i. l. alio here de. ff. de ali. ꝛ cl. le ſicut cōtēr hodie est in teſtamentis daī libera vēdēdi auctoritas ipſis ꝑ executiōe vltīe volūtatis ꝛ qd ꝓportent dicta ꝓba vide bart. in. d. l. alio ꝛ cautella est q; addaī ſic ōās eis gr̄iale mādatū cū libera adminiſtratiōe agēdi exigēdi diſtrahendi ꝛc.

17 ¶ Utz cū teſtator relingt. c. ꝑ reſtituendis male oblatꝫ ꝛ nō repūnt male ablata vſq; ad illā ſūmā reſiduū ſit diſtribuēdū. ꝛ. pa. i. d. c. tua nobis iac. ō are. in trac. executiōis vt refert ꝛ segt bal. in. d. l. ſi gs ad declinādam diſtinguit ꝑ aut teſtator ꝓhibuit in alium vſuz ꝙuerti. ꝛ ſic cedet heredi reſiduuz quēadmodū q̄ſ deficit aliud legatum vt. d. l. ſi gs titio, ꝛ expreſſio cauſe limitat legatuz. vt in. l. ſi. ff. de an. ꝛ arg. le. Aut ſimpliciter diſpoſuit. ꝛ tūc ꝺ̄ dcm̄ reſiduū dari pauplbus. vt in. l. legatū. ff. de vſu ꝛ vſufruc. le. q; ſicut ꝓſtinatum in vnū piū vſus. ſi nō pōt ꝺ̄ ꝙuerti in aliū piū. vt in. c. nos qdem. de testa. ꝛ facit in arg. d. l. legatū. ſic ꝛ hic ꝛ hoc puto ꝓſſimū. q; tz ēt Jo. an. in addi. ſpe. in ti. de ſtru. edi. §. nūc ꝓ alīq; ꝛ ſcias e maxie ſ̄z pa. vbi. ſ̄. q; ex quo exp̄ſſit certā quātitatē ꝓſumēdum ē illa deberi. hꝫ nō appeāt creditores. Et idē dicit koze ſeruadum in cautiōe quā faciunt vſurarij. vt ēt no. in. c. ḡ̄ḡ. de vſu. li. vi. Conſulo tñ hoc fiendū de ꝓſilio epi vl̄ hēdis ꝛ iſtud ſequēdum in ꝓſcia. Cuius alij diſtinguunt ſi executor est nudus miniſter ꝛ ſic redꝺt heredi d. l. ſi gs titio ꝛ. l. codicil. in ꝑn. eo. ti. ſi ꝓ nō est nudus executor tūc reſiduū erit ipſius executoris poſſet hec opi. in ꝓſcia ꝓcedere q̄n legaſſet dicto executori cum exp̄ſſione creditoꝝ ſim q; in libro ſuo inueniet ꝛ hmōi q; tūc reſiduū ſūme videret voluiſſe legare executori. vt. l. pr̄. §. tuſculanus. ff. de leg. iij. ꝛ. l. filio. §. matri. ff. de adi. lega.

¶ Utz executor cui teſtator dedit aliqd ad diſtribuendū vbi ēt videbitur ꝛ placuerit teneaī iſtud diſtribuere in pios vſus. ſ̄. q; ſic. ſi aliꝰ nō appet ꝰ mēte teſtōis. facit. c. cū tibi. de teſt. Sz meliꝰ ꝰbum videbit ꝛ ꝰbum placuerit q; referī ad arbitriū boni viri. ff. de fideicō. li. l. thaio. §. ſoꝛoze ſua. ꝛ. l. fideicōmiſſa libertas in. ij. Bonus aī vir arbitrabit magis ad ſalutē aīe teſtatoris diſpēſandū ḡ̄ alꝰ. ꝰ ſoꝛo cōpe. c. q; que ſtus ad ſalutē magis facit vt inter paupes diſpenſet. l. id q; pauplꝫ. ꝛ. l. nulli. ꝛ. l. ſi qs ad declinādam. C. de epi. ꝛ cle. nec ipedit diſpoſitio teſtatoris. licet nō ſint exp̄ſſe ꝑſone q̄bus deāt fieri, vt in dictis legibus. Item q; dēmus ſi terptari volūtatem teſtatoꝛe in melioꝛem ꝛ fauoꝛabiliozē cām ꝓpter regulā q; in teſtamētis fit melioꝛ interpretatio c. cū dilecti de dona. ff. de re. iur. l. in teſtis. ff. de vi. tri. oleoq; le. l. iij. cuz ergo

nulla sit melior ꝯ vt in paupes xpi di
spēser. ita fiet alr si nō fiet epo reno
care potest ⁊ dz executiones. pe. tñ de
pu. trac. de cano. poz. epi. c. ix. tz q̄ me
dietas dz dari pauperibus ⁊ medietas
pijs locis. Nihil tñ allat. ⁊ est satis eē.

19 ¶ Utz executo⁹ et cū ꝓsensu. epi pos
sit imitare vsuz destinatū p testōes in
meliorē. vide. j. legatū. vj. §. xj.

20 ¶ Utz religiosus exemptus deputatus
executoꝛ si ī exequēdo deliqt possit pu
niri ab ordinario. ff. q̄ sic tex. ē in cle.
vnica ꝑ testa. vbi et eis religiosꝰ iponit
vt reddāt rōnē ꝑ executōe ordiarijs ⁊
silr ordiarijs vt exigāt. limitat. ri. ī. iij.
di. xiv. ar. v. q. ij. vez ī religiosis q̄ hñt
exemptionē cōem q tñ possent puniri
rōne ꝛctus vl delicti seu rei. vt ī. c. i. de
pnile. li. vj. Secꝰ i clicis q̄ ēt ex pdict]
puniri nō pñt. q: nō pñt tales puniri
ab ordinarijs. ⁊ placet.

21 ¶ Utz plat⁹ religiosi q̄ dedit lnam
acceptādi executione religioso possit
eā revocare re ēt nō itegra. ff. gl. in. d.
cle. vnica. q̄ sic. cū religiosus nō hēat
velle nec nolle ⁊ executio fiet p collegā
aut si alius deputat⁹ nō est p eēm.

22 ¶ Utz executoꝛ possit destribuere in
filios vel. ꝓsanguineos propꝛios vide
ꝑ. elemosyna. §. xij.

23 ¶ Utz dilatio executiōis pie ꝓdicet
aie testōis. ff. fin ri. vbi. ꝑ. q. iij. q̄ sic
cuius rō ē duplex ¶ Pria q: eccla ⁊
paupes nō excitant ad ordū sicut fa
cerēt si eis daret legatū. acceleratio ꝫ
seruetū ofonū p aīa defuncti multū vz
ad eius alienationē ⁊ celeritatē expedi
tiōes. ¶ Scda rō q: sicut aīa ī caritate
decedēs. ⁊ aliqd purgabile secuz poz
tās ī hac vita meruit vt elemosyne si p
ea denē pfint nō ad augmētū gre sed
alleuiationē ⁊ breuiationē pene ⁊ tō
quāto citiꝰ iplet tātū citiꝰ alleuiatur ⁊
econuerso quāto tardius iplet tāto tar
dius liberat. nō tñ pp hoc. si nūq̄ iple
ret ppetuo staret in penis ꝛ solū mul
to tardius liberaret. Et q̄ p⁹ q̄ grauis
sime peccāt ⁊ magnā ꝓditionē faciūt
q̄ citius pñt nō exequūtur. vñ vocā
tur necatores egentiū. in. c. q̄ oblatiōes
el. ꝓmo cū duob⁹. c. se. xxiij. q. ij. ⁊ in. c.
q̄ oblatiōes. el. ij. ⁊ dicūtur vēire ad ex
timationē fidei ⁊ q̄ habēdi sunt sicut
q̄ nō credūt iudiciū dei. Idē dicēdū ꝙ
restōne quā statuerūt fieri vñ ī crōicis
miōz legit q̄ qdā ī pediebat itrare pa
radisuz quisq̄ scā sint restō. q: nisi fiet
luet ī penis. facit ad hoc. c. i ifis. de ra.

¶ Sz nūqd excusantur ꝑsati executo 24
res si ꝓpea tardāt vt res defuncti meli
us vēdantur. ff. fz scm Tho. i quol. q̄
moza modici tpis nō vr eē magnū pe
culū. Uñ si executoꝛ p modicū tps dif
ferat vt reb⁹ defuncti melꝰ vēdit] am
plioꝛes elemosynas facē possit licite fa
cit. Qꝫ itelligo vez q̄n tātū ē augmē
tū ꝙ pualet tarditati puta q: elemosy
na illa quā habuisset de illis reb⁹ cito
vēdit]. ⁊ tps tardatiōis ī q̄ pena sub
stinuit si iudicant tātū satisfactoria ḡn
tū ē elemosyna ḡelicitur ex tardatiōe.
alꝫ nō liceret q: si ē fiēdū malū mihi
ꝑ bono alterius. Et ī ꝑs er eo q̄ sub
iūgit. si vo ingt scūs. Tho. p inultum
tps differat. vt ī modico ꝛpioꝛes ele
mosynas faciat nō excusatur a culpa.
q: forte defunct⁹ a purgatorio libera
tur ꝛtert. ⁊ sic frustratur remedio q̄ mt
tū idigebat. Faciat g̃ q̄ magis rōnabi
liter videtur expedire aie defuncti.

¶ Quid si q̄s ꝙtauit executorē cū 25
ista ꝓditōe. vt exeq̄tur ciuz ꝓsilio talis
ff. q̄ aut dixit cū ꝓsilio. ⁊ sic executoꝛ
ī teneatur petere ꝓsiliū tū nō tenetur
sequi. Si vo dixit q̄ exeq̄tur ꝑm ꝓsiliū
sic tenetur seq ipsum. vt ī albr. ī. l. nul
li. C. de epis. ⁊ cle. vide. ꝑ. ꝓsiliū. §. iiij.

¶ Quid si sit ffr minoꝛ ille cui⁹ ꝓsilio 26
exeq. dz. ff. q̄ diuersa est opi. inf doc.
Sed tu dic q̄ frater minoꝛ ī nō pos
sit esse executoꝛ pōt tñ esse consultoꝛ q:
executoꝛ oz q̄ sit ꝛctoꝛ pecuniarum ⁊
venditoꝛ rez hmōi que nullo mō con
ueniunt fratri minoꝛi. ī dare ꝓsiliū in
nullo derogat sue ꝓfessioni. Et sic per
hoc enacuatur rō ge. in. c. fi. de re. li. vi.
q̄ tenet q̄ nō pōt eē ꝓsiliarius tali mō
q̄ alr nō possit fieri dispēsatio nisi fm

sunt ꝓfiliū. Et sic ꝑm ꝓdicta limita. nā si testator reliqt.c.banda pauperibus de clarā dis p frem minorē hoc non derogat siue ꝓfessioni z licet.de hoc p bar. expresse in trac.minoritarum.

Exemptus of g non subest iurisdictioni ordinarij: vt ꝑz.z no.in.c. cuz ꝑsone.de ꝓuil.li.vi.solus ergo papa vl legatus de latere pōt cognoscere de causis ꝫ exēptum.vt no.in.c.qō trāslatio nē de offi.le.Secus in alijs legatis vt ibi vñ eximere ꝓprie est aplice sedis xvi.q.i.frater.vi.q.iij.nunc vero. not. Jo.an.in glo.d.c.i.de ꝓuide.li.vi.

¶ Quot modis dat exēptio.ℜ. vt no. pa.in.c.tuaz de ꝓuil. q̄ duobus modis. ¶ Prio rōe loci.puta monasterij vl ecclie z hmōi.z in istis ꝫz locuz .c. i.de ꝓui.li.vi.q̄ rōne delicti cōmissi exē locum exēptū.vl rōne ꝫctus alibi uniti vel rōne rei alibi site pñt cozā ordinario cōueniri z ab eo puniri. z exēpta ecclia vel monasteriū intelliguñt exēpti ēt ipsius monaci vel canonici clici etiā z ꝙuerli ꝑpetuoq̄ oblati nō autez eiusdē ecclie ꝓbyter q prochianoz cura ꝫz quo ad ea q̄ eadē curam ꝓinēt nec ipsi parrochiani.vt in.c.ꝑ exēptio nē.de ꝓuil.li.vi.Eximit ēt exēpto monasterio ꝑm gl.in.d.c.ecclia z ipsius ci miteriū.z domus z theatz cū ortis z areis q̄ sunt iuxta ecclias.ar.xv.q.i.necessaria.z.c.nulla.xvi.q.iij.diffiniunt Jdē dic in dormitorio z domibus cli coz q̄ sunt iuxta ecclam cuz coz ortis ar.d.c.necessaria.z diffinit.

¶ Secdo dat exēptio rōne ꝑsone z nō loci.vt in ꝓuilegio cōcesso capellanis z familiaribꝰ pape.z de talibus nō ꝫz locū.d.c.i.q; nec etiā rōne delicti pñt puniri ab ordinarijs.alr eoz ꝓuilegiū esset inutille qō eē nō ꝫz.vt i.c.si papa de ꝓui.li.vi.er gbus oibus ꝙcinde. q exēptus rōne alicuius loci vel rei non censet exēptus rōe alterius rei vl loci. Vñ ꝓuilegiū ꝙcessum ꝑsonis respectu certi loci nō extēdit vltra locū. Unde censet ꝓuilegiū potius reale q̄ ꝑsonale vt no.pa.in.c.cum capella de ꝓuil. Secus in exēptione respectu persone. vt ꝑz aduerte q̄ si canonici alicuius ecclie extumātur ipsi soli sunt exēpti non aūt ecclia vl alij eius clici.Si aūt clici cuiuslz ecclie extumātur tūc tā canonici quā alij clici sunt exēpti.nō āt ecclia nisi aliud exprematur.vt in.d.c.ꝑ exēptionē.nec etiam cōuersi vel oblati vt dicit glo.ibidem.

¶ Quibus verbis ꝑbat exēptio.ℜ.q̄ multipliꝫ vt ꝑbat in.c.si papa.puta si dicat i ꝓuilegio a papa vl sniando ecclias iuris bti petri existē sue ad eius z ꝓprietatē romane ecclie ꝑtinere.vel ad romanā eccliam spāliter aut sine medio z simpliꝫ ꝑtinē.vl si dicat q̄ ecclia sit libera seu q̄ potiatur romane ecclie libertate siue q̄ eps nō audeat illic cathedrā collocare seu aliqō iperiuz exercere vl ptātez aut q̄ eximit a ptāte epi Jtē si recipiātur in ꝑpios subiectos ꝑ hmōi z filia cognoscit exēptio. vt ibi ꝑz secus si recipentur sub defensione. vt in.c.ex parte.el.ij.de ꝓuil.vl i ꝑpios filios.q; nō essent exempti.vt ibi dicitur z ibi vide.z quod ibi not.

¶ Utrz exēptus teneatur citarꝰ ab ordinario cōparere.ℜ.pa.in.c. cū ordinez de rescrip.q̄ aut est notorie exēptus z tādiu tolleratus ꝓuilegio exēptionis sicut sunt medicātes.z sic ñ tenetur nec valebit snia super ꝓncipali.q; est a nō suo iudice.necz tāqz ꝫ ꝓtumace. Ad hoc tex.i.l.ij vl la.i.ff.de iudi.z bon̄ tex.i de.pastoral.ℌ.pisana.z ibi bōa gl.ff.ō re iudi.z gl.i.c.venies de accu.z.ij.q. iij.si epl̄s.z ꝑ ino.i.c.ij.ō dila.z bar.i.l. y.ff.si qs i ius vo.nō ie.hz i alijs terminis si ꝙ ñ ꝓstat ita notorie tūc tenetur cōparere z allegare ꝓuilegiū.z in loco ꝙruo.z securo itra terminū cōpetētez ordinario oīdere ꝑm quod dō i.c.cuz ꝑsone de ꝓuil.li.vi.

¶ Utrū pēdēte lite sup validitate ꝓuilegij seu an fuerit ꝙcessiꝫ vl ñ debeat qs ꝓuari vel interdici vsu possessiois vl quasi etiā si possessio sit ꝓtra ius.ℜ. Pa.in.c.i.vt lit pen.inno.q̄ non tet-

est in.d.c.cū psone.in.§.q si tales. cuz §.se.z hoc idē tenēt ibi doc. vbi dicit Jo.mo.vt ibi no. Se.q pendente lite nō est turbandus in possessiōe sua ēt si possideat ꝫ ius cōe dūmō ex aliq̄ p bone lz nō sufficiēti ad finalē intētuz ipe instificet possessionē.z ita videt solnare ibi text.vñ Jo.an.in glo. vlti.ibi dē dicit.No. quātus fauoz pulegio de beē est eni ex se p̄nuleginz fauorabile lz pscriptio odiosa.de decl.c. ex parte z.c.tua de reg.iur.odia hec Jo. an.

5 ¶ Quid si exēptus litigat cozā ordinario.z nō allegat exemptionē an pdat eam p hoc.ff.pa.in.c.i.de sen.z re iu. q nō nec tenet sntia. Nec ob.tacitumnitas q: etiā si voluisset non potuisset in illuz psentire vt in iudicē de arbi.cum tpe z hoc tenet Jo.an.i.regula scienti ll.vi.in mercurialibus facit qđ no. in.l. i.C.vbi de crī.agi oz. Rō est fm pan. in.d.c.cū tpe.q exēptus nō pōt renunciare exēptiōi q: tangit nedum fauoz exēpti lz etiā suptoris q ipsum exemit vt in.c.ad aplicaz de regula.z i.l.si qs in pscribēdo.C.de epis.z cleri.alb.ri.tñ in.d.l.si qs tenet q exēptus pōt renunciare p̄nuleglo exēptionis p.d.l.si qs. Et ad leges ꝫtas rñdūt q loquuntur de pulegio iuris cōis introducto i fauoz rez ordinis clicalis cui renunciari non pt ꝫ suo pulegio spāli bñ pōt z verē credo qñ ipse ipetrauit. Et prima opi. est vera qñ superior ppio motu aliquem exemit quod no.bene.

6 ¶ Utrū exēptus possit absolui ad cēlo a excōicatiōe inflicta a canone quam sibi ꝑdito canonis nō reseruauit.ff. Pa.in.c.significasti de so. cōpe. fede. §li.xiij.z Jo. de lig.in cle.ne in agro de sta regul.tenēt q sic. sed Jo. an. in regula sciēti palle.dicit q nō Pa.hoc fegē q: nō est sue iurisdictiōis.nec pōt se submittere sine lnia pape rōne dicta in pcedēti.q.in fi.excipet ē tñ vt io.an. i.c.religioso.de sen.ex.li.vi. excōicatos p intrusiōe manuū violēta p rōnē tex. ibidē.i.ne deē mā euagādi.cū tñ ꝫtū teneat i cle.cū ex eo.de sen.ex.in. gl.fi.

Et ꝓpterea teneo q nec in illo casu.c. religioso.nec in alio exēptur possit absolui ab ēpo nisi vbi spāliter ei cōmitt̄ a papa.z.d.c religioso logē de non exēptis ḡs antea non poterat absolue re ꝓpter.c.cū illoz. de sen.ex. z hoc te ne q: si de exēptis itelleriss sic dixisset dicit in.d.cle.cū ex eo in fine.

¶ Quid pōt exercere archiepūs vl ep̄s 7 in loco exēpto. vide.ē. archiepūs.§.iij.

¶ Utrū exemptus rōne loci si deliq̄rit 8 alibi vel ꝑhat.aut.res ipsa ꝓsistat possit in loco domicilij q̄uenīri aut puniri p ordinariū.ff.q nō nec hz ptārem remittendi eū si q̄uenīat.vt in.d.c.i.de p uile.li.vi. Sīr si delictū vel ꝓtract⁹ vl res ipsa litigiosa sit in loco exēpto nō poterit si impedire.itelligit ergo.d.c.i. q rōne dilicti vel ꝓtractus pñt p ordinarios q̄uenīri.s.si inueniātur extra loc cuz exēptū vel remittenē.vt no.i.d.c.i. Sunt tñ quidā exēpti rōne locoz z p sone q ēt rōne delicti aut ꝓtract⁹ vl rei nullo mō pñt q̄uenīri. vt frēs minores p̄dicatores z cīstercien.z multi alij.

¶ Utrū delinquens i loco exēpto ligē 9 tur statuto epi vide.j.statutū.§.ij.

¶ Utrū cū statuto epi caueē ne gs ac 10 cedat ad quelz mōasteria monialiū sub pena excōicatiōis quā incurrat ipo fcō sint excōicati q accedūt ad mōasteria exēpta monialiū.ff.q sic.si sine lnia illius ad quē ptinēt accedūt. Rō q: sine pfata lnia accessus est ꝓhibitus vt in c.piculoso.de sta.mo.li.vi.Et tō si epi vt ꝓpescant tales accessus addūt penā licite facitū.z tō liganē. nec dicēdū q delictū cōmittat in loco exēpto solum lz ēt nō epto vz cū accedūt anteq̄ q̄uenīrint. Itē patet p hoc qđ no.bar.in.l. relegatoz.ff.de iter.dic.q dicit q ciuitas ꝓpter comodū ciuitatis vel odium eoz ad quos nō vult vadant ꝓhibere pōt ciuibus suis ne vadāt ad talē terrā hoc not.Pa.in.c.postulasti de so.ꝓ. ergo silr in cāu p̄dicto.Et hoc tenet.d. Phi.de peru.in.c.vt aiaz de cōsti.li. vi.secus si phiberēt ne quo mō sine eoz lnia go accederet q: nisi phibētes

monasteriis essent culpabiles i admittendo nō valeret eoꝝ statutū cuꝫ esset ꝺ ius cōe. vt in. ꝺ. c. periculoso. ꝺ qꝫ eps nō pōt statuere nisi ex iusta cā vt tenet bal. i. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ in. ⁊. ꝺ. Ant. in. c. vſa de loca. pñt imo obligā tur pmates archiepi ⁊ epi vniuer si ſb pena eterne maledictiōis in ppria dio cesi monasteria exēpta q̄ imediate sub sunt romane eccīe auctoritate aplica cogere vt fuent clausurā vt in. ꝺ. c. periculoso sīr debēt ea visitare eadez auctoritate singul' annis. vt in. ꝺ. cle. attē dentes de sta. reg. ⁊ hoc de p̄cepto ſm glo. ibidem pp. ꝙ. debeant qꝫ est p̄cepti mum: vt in. c. oblate. de ap. ⁊ in. c. vt fame de sen. excō. li. i. c. i. de despon. im pu. sapiat honestatem.

¶ Utꝛ exēpti possint oratoria vel capellas in locis non exēptis edificare. ℟. q̄ non nec in sic ꝓstructis celebrare vel celebrari facere nisi de lnia diocesa ni loci vt in. c. auctoritate de pñi. li. vi. Intellige nisi ex lnia pape hoc. faceret alr diocesanos eos cōpēscere pñt vt in ꝺ. c. auctoritate. Et itellige de oratoriis publicis qz in pñatis pñt. vt no. gl. ibi dem. Nec intelligo in publicis factis oratoriis qꝫ non pñt celebrare vez qñ epi ꝓhibitionē fecissent ne in eis celebraret alꝫ qñ cōuter in eis celebratur si fiat de ꝙsensu illius q curā eoꝝ hz sufficit fine alia licentia episcopi.

¶ Utꝛ in locis exēptis ꝓdicta in p̄cedenti. q. facē pñt. ℟. q̄ non nisi lniam vel ꝓuilegiū sedi aplice hēant spāle vt in. ꝺ. c. auctoritate. ℌ. inhibemus.

¶ Utꝛ cās ⁊ lites suoꝝ hoiuz ac liberoꝝ seu cēnaliū possit exēpti assumere ℟. q̄ nō. vt in. ꝺ. c. auctoritate. ℌ. cās.

Exemplum malū dantes p̄cipue plati ⁊ g hñt alios regere moztalr peccāt ⁊ vt ꝺ. xj. q. iij. p̄cipue tot mortib⁹ digni sunt quot p̄ditionis exempla ad alios transmutunt ar. lxxxj. ꝺist. nemo xciij. di. puenit ad nos i. fi. ij. q. vij. paulus ⁊. c. cū pastoris. xvij. q. i. q bona de hac mā no. j. scandalum.

Exequie pōparice curatō⁹ funeris ꝙditio sepultare potiꝰ sunt vitioꝝ solatia q̄ mortuoꝝ sb fidia. xiij. q. j. c. aie. ℌ. curatio. Dicter. i. c. ñ extimemꝰ ea. q. dicit corpoꝝ humāo gegd impēdit nō ē p̄sidiū, salutis ꝫ humanitat' offiñ ꝫ affectū q̄ nemo carnē suā odio hz. Usi oz vt ꝯdū pōt ꝑ carne p̄rimi curaz gerat cum ille inde recesserit q gerebat hec ibi Et de hoc vide. j. sepultura.

Exheredatio filioꝝ hoꝺie nō pōt fieri nisi pat̄ habeat iustā cām quā debet ꝺescribere i testamēto vt. C. de inoffi. testa. aut. sed hodie.

¶ Sz q̄ sunt iuste cāe. ℟. xiij. q̄ ponūt in auc. vt cū de ap. co. ℌ. cās. Prima si filius parētibus manus iulerit. ¶ Secūda si grauē iniurias eis fecerit. Tertia si eos criminalr accusauerit de cā q̄ non sit adnersus ꝓncipez vl reꝑublicas. ¶ Quarta si cū maleficis ꝙuersat. ¶ Quita si maleficꝰ efficiat. ¶ Sexta si vite parentū insidiat. ¶ Septima si cū nouerca sua aut ꝯcubina pris sui se immiscuerit. ¶ Octaua si ꝑ ꝑsona ipsi⁹ vel debito eius incarcerati inquantum pōt fideiubere noluerit. Et hec octaua cā intelligit solum de masculis. ¶ Nona si ꝓhibuerit eos facere testamētū. ¶ Decima si cōtra parentū voluntatē inter arenarios ⁊ mimos perseuerauerit cū pater illius ꝓfessionis nō fuerit. ¶ Undecima si filia vitaz luxuriosam elegerit cū parentes eā vellent ꝓ poſse nubere ⁊ dotare nisi negligerint eaz nubere vsq̄ ad. xxv. annuꝫ. ¶ Duodecima si parētibus furiosis debitā curam nō impenderit. ¶ Tertiadecima si de carcere parētes deducere neglexerit. ¶ Addē. xiiij. si voluntatē vltimaz executioni demandare noluerit. vt. ꝺ. executoꝝ. ℌ. x. ¶ Et. xv. si filius est hereticus cū ꝑ fit catholicus. vt. ꝺ. ℌ. cās. ¶ Sili' filius pōt ꝓsem exheredare. ¶ Primo si de crimine cum accusare rit excepto crimine leſe maiestatis. ¶ Secūo si vite filij insidiatus fuerit.

¶ Tertio si vxor sue vl̄ cohabine se cō miscuerit. ¶ Quarto si testari in quo poterat phibuit. ¶ Quinto si nō egit curā eius cū esset furiosus. ¶ Sexto si captus a saracenis nō redemit & si mo rit intestatus ibi nō succedet sed eccle sia & debunt bona eius p redēptione captiuoꝝ vt in.d.aut.cū de ap.co.

3 ¶ Utrū in istis casibus i qb⁹ pōt exhē dare possit alimēta sibi denegare.ff. Jo.an. & Pa. segē in.c.gntanallis de iureiur.vbi etiā in glo. ponunt p dicti casus q̄ sic & idē tz bar.in.l.diu⁹ adri anus.ff.de parici.p.l.si qs a liberis.ff. de li.ag.& idē tz Pa.in.c.ex lras ꝺ eo q̄ diu.in ma.quā po.p adult.de pēe in grato ꝺ filium q̄ limita nisi ipso peni tēat p quo facit gl.in.l.fi.C. de epis. & cle.& tex.in.c.nō liceat.xix.q.iij.vbi ꝺ q̄ p religionis ingressiuꝫ purgatur ois ingratitudo & q̄ no.Spe.in ti.qui si. sunt le.ff.gd si filia & segē Pa. vbi.s. gd si filia & segtur Pa.vbi.s. q̄ dicit q̄ si filia fornicatrix. vult penitere de peccato pater tenet eā alere ar.c.ferrū Jo.di.& p ois dicit Pa.vbi.s. q̄.ēt te net eā dotare:q: cā dotis nō minus ē fauorabilis ēē cā alimētoꝝ vt no.Ly. in.l.non omni.C. de admi.tu.bart.in aut.ex cōplexu..C. de ice. & inuti.nup.

4 ¶ Utꝝ liceat exheredare filiuꝫ vt here dez faciat eccliam.ff.Aug.in.c. qui cūctꝫ.xvij.q.iij.quicūq̄ exheredato si lio heredē vult facere eccliaꝫ q̄rat aliū qui suscipiat non augustinū.

5 ¶ Utꝝ frater exheredet a ffe.ff.q̄ sic in tribus casibus.¶ Primus si insidi atus est vite ipsius.¶ Scdꝰ si de crie inscripsit ꝺ eū.¶ Tertius si in bonis eius notabiliꝫ lesit.Et hoc ēt hz locuꝫ qsi monē ab intestato ssē vt si succedat ei ff vtin aut.de nup.§.ingratitudinē

Additio qō limita vez si ignoꝛ rauit q: si sciuissz igra titudinē videt remississe si ꝺterminādo q̄ si succedat vt i.l.si.i si.C.ꝺ reuo.dona.ifecta.l.ꝙficiunt i ꝑn.ff.de in. codi.

6 ¶ Utꝝ vir vxoꝛē & ꝺ vxoꝛ viꝝ possit exheredaꝛ.ff.q̄ sic vt no. in.d.§. cās.

Exorbitātis a iure cōi nō ꝺbit trahi ad seqlā ꝺ re.iur.li.vi. q̄ a iure cōi exoꝛbitāt neq̄ ꝙtrā sūt trahēda.

Exorciste ex greco i latinū adiurantes sine increpātes vocant dicit tex.in c.clericos circa fi.xxi.di.

¶ Quid ptinēt ad eoꝛ officiū.ff.tex.i 1 c.plecens .xxv.dist.ad exorcistā ptinet exorcismos memoꝛiter tenere manuq̄ sup energuminos.i.lunaticos & obsessos demonibus & cathucuminos in exorcizando imponere hec ibi.

¶ Cū ordinat ꝺz accipe de manu epi 2 libellū i quo exorcismi sunt scripti cuz istis ꝓbis accipe & cōmēda memoꝛie &c.vt in.c.exorcista.xxiij.di.

Exorcismus ē ad iuratiuꝫ ꝺ diabolū vt ꝺ ose.di.iij.i.c.asi.xx. dies.

¶ Quid ꝙ exorcismus an baptismū 3 ff.Ri.in.iij.di.vi.ar.vlt.q.i.p ipsum vtutute diuia artat ptā ꝺiaboli ne pos sit de cetero tantū quantū ceteris pari bus posset si nō eēt exorcizat⁹ & maxi me ipediēdo ne baptismū suscipiat.fa cit ad hoc.c. sicut nostris ꝺ ose.di.iij.

¶ Quid si aliqs baptizet sine exorcis 2 mo.ff.Ri.vbi.s.q̄ ꝺz post baptismū exorcizari.facit.d.c. sicut nostris. Nō q: lz in baptizato paruulo nō sit pcīs tū in eo remanet actualiter fomes pec cati.Et ideo etiā post baptismū habet efficatiā reprimendi diabolum.

¶ Per quem ꝺz gs exorcizari.ff.q̄ p 3 sacerdotē de cōse.di.iij.sacerdotes. & de hoc vide.s.Cathecismꝰ. q: idē est.

Expēse tā i cibariis q̄ i vesti bus ꝺbit fieri ꝑm di gnitatē illius cui sunt ꝑstande & facultates illius q ꝺz ꝑstare.lē colligit i.l.habitatio.ff.ꝺ ve.i pos.mit. & i.l. lz & si gdē.§.i.i §.vestis.ff.ꝺ vsufruc. Et ppea dicit bal.i.d.§.l.q̄ abbas ꝺz me lius vestiri q̄ mōach⁹ magē in theolo gia ēē alij fratres doctoꝛ ēē scholaris. Et idez dic de cibariis p elegātē. doc. Bal.iij.l.i.C.de epi.audi.

1 ¶ Utrum ille q̃ alīū vulnerauit teneat ad expensas. ff. q. sic ad oēs quas pro curatiōe fecit. vt. ff. si q̃. pau. se. di. l. ex hac. z. ff. de his q̃ deie. vel effu. l. vltia vide glo. in. c. si quis membror. xxiij. q. vlt. z in. c. i. de iniurys.

2 ¶ Utrū in extimādis facultatib⁹ sit habēda rō expēsārū. ff. q̃ sic: vt no. glo. in. c. qm̃ de vi. z ho. cle. vñ illi fructus extimādi sunt qui supersunt deductis expensis. C. de fruc. z li. ex. l. i.

3 ¶ Utrū expense facte in re aliēa sint attendende. ff. q̃ aut erat possessor male fidei z sic ō rigore iuris ñ poterit hēre nisi solū necessarias vtputa illas q̃s fecit gr̃a fructuū querēdor congregādorū aut ꝑseruādor z hm̃oi necessarias q̃ etiā a male fidei possessore deducūtur vt in. l. si a patre. ff. fructus. ff. de pti. here. z. l. plane i fi. ibidem. z i. d. l. i. al's si quas fecit amittit. vt. l. ex argēto ff. de ꝺdi. fur. z insti. ō re. di. ff. ex diuer so. vtiles ꝯo z volūtarias scīo poterit auferre. q̃ sine lesione prioris status rei id fieri pōt. l. domū. C. de rei vendi. Sed in foro ꝺscie sm̃ Ad. ti. Usura v. poterit etiā repetere eas q̃s fecit ad ꝑseruationē rei vt pascēdo equū z hm̃i modi. vel ad oportunā melioratiōnē. vt curādo aial mor̃bosū nutriēdo porcū z hm̃oi. z placet p rōnē dictar. ll. Silr̃ dic de eo q̃ scripsit vl̃ pinxit in re aliena seu edificauit q̃ in ꝺscia poterit petere z ille i cui⁹ re expēsas fecit tenet nō inquātū expēsa vꝫ sed solū in quātū sibi dicta res ē plus vtilis arbitrio boni viri. Si aūt erat possessor: bone fidei sic poterit oēs expēsas q̃s fecit tollere si sine lesiōne rei pōt fieri. l. iulianus. la. iij. ff. de rei. vē. vl̃ si nō pñt tolli. ꝺbis rei soluet eas. l. in fundo. c. ti. aut vēdet ei rez in q̃ expēsas fecit quia ff. de peti. he. l. si quid possessor. ℌ. sicut añ dicitur q̃ gs non ꝺz culpari de administratiōe rei. quā tz vt suā bōa fide Jdē dic q̃ fecit credēs vtiliter gerere negociū ꝓxīmi sui. ff. de ne. ge. p totuz.

4 ¶ Expense nō veniūt noīe dāno⁹ vl̃ interesse: q: expensa ē quā q̃s facit eundo redeundo vel maiorē familiā tenendo aut aduocatis soluēdo. z hm̃oi. Dāna ꝯo vl̃ interesse sunt i re vel circa rez z iō q remittit vnū nō vꝫ remittē aliū vt de iniuryis. c. in nostra i tex. z in gl.

5 ¶ Expēse dicūtur necessarie q̃ si facte nō fuissent perissent: aut scā fuisset deterior: res circa quā sunt fcē: viles sunt q̃ rē meliorē faciūt z deteriorē fieri nō finūt. Uolūtarie ꝯo sunt q̃ rē tātum ornant. sed fructū nō augēt. l. ipensas. ff. de ℌ. si. Quomō aūt debeātur q̃n sunt facte i re aliēa: scient. z bona fide. vt puta i re locata habes. j. locatō. ℌ. xxi. z. ś. comodatū. ℌ. xiij. z. ś. Bos. ℌ. xv. z. j. Peculiū. ℌ. xxij. z edificans in ꝑn.

Experientia

experiētia facit artē. Jn sūma metaphisice. vñ i. c. q̃ sit. ō elec. li. vi. in ꝑn. ꝺf magistra rerū z. ff. de le. iij. l. legatis. ℌ. o. matricibus ꝺf q̃ ꝑbet cuilibet artificio nutrimētū. z in c. vt ꝓstitueret. ℌo. di. dicitur. Logum enim multas inuenire medicinas multor exprimēta mor̃borum.

Expositio

sacre scripturē z canonū ex cā. ꝑsona. loco. z tpe ꝺz fieri vt. xxij. di. c. sciēdū. z. c. se. q̃ruz mōt q: medulitus nō indagant i errorū liberintū nō nulli intrudēdo ipingūt cū añ iudicāt q̃ intelligāt añ i culpāt q̃ interādo lecta ꝑquirāt hec Jsi. z hf in. d. c. sciēdum.

¶ Utrū liceat varijs modis sacra scripturā vl̃ iura exponere. ff. gl. in. c. gd hoc est. ℌo. di. q̃ aduocatus pōt varijs mōis iura expōere. Nō limita vez q̃n eadē rō legis hoc regrit. alr̃ ñ exculsan tur. q: vt ꝺf i. c. intelligētia de ℌ. si. itel ligētia dictor ex causis ex assūmēda dicēdi. q: nō sermoni res: ꝫ rei ꝺz sermo cē subiect⁹. z i. c. in his. c. ti. ꝺf. ℞a illetioni pñt deseruire. cū sint ꝯor. ibi no. in gl. Jdē dic ō sacra scriptura q̃ expnit. iij. mōis. ¶ ℞io sm̃ historiā. historia ē rei geste narratio. ab histrion q̃ ē vedere vel cognoscere. q: ap⁹ veteres nemo scribebat historiā nisi iterfuisset. ¶ Secūdo allegorice a leon. q⁹

est aliud ꝛ gore qꝫ est dicere vel locutio ꝛ est qñ ꝑ vnꝝ factum datꝫ intelligi aliꝫ qꝫ ē credēdu:ꝫ Tertio anagogice ab ana. qꝫ ē surliz:ꝛ goge qꝫ ē ductio.ꝛ est qñ ꝑ vnū scīm datꝫ intelligi desiderādū.i.glīa.ꝫ Quarto tropologice .a tropos qꝫ ē ꝙuersio ꝛ logos qꝫ ē ꝛmo ꝛ ē qñ ꝑ vnū factū datꝫ itelligi faciēdum.Et ꝓpea dicit Iero. i.c. heresis.xxiiij.q.iij.q alr scripturā itelligit.q̄ sensus spūs sci flagitat a q̄ scriptura.ē liz ab ecclia ñ receſſerit tñ hētic⁹ ꝑt appellari.ꝛ de carnis opib⁹ ē eligēs q̄ peiora sunt hec ille.fac ad li.c.relatū xxvj.di. Quod bene no.

Expositus filius infans a ꝑfe siue ab alio eo scīēte vel ratū hñte eo ipso liberat a ꝑria ptāte. Idē i seruo ꝛ libto expositis q liberāt ad dñica ptāte. Idē in lāguidis cuiuscunq; etat' sint expositi'.vl fi alicui alimēta negari ꝓtigerit ꝑie.vt in.c.vnico.de infan.expo.si ꝓ eo ignoāte vl inuito sit expositus poterit eu:ꝫ repetē.liz restituat expēsas infra.x.dies post ep'am ꝓtestationis facta.vt ibidē no.ꝛ i.c.fi.xxxvj.di.

¶ Qꝛ recoligēs talē expositiꝫ agrat aliqꝫ ius i eo.ff.q̄ nō.vt i.dict' iurib⁹

¶ Utrū expēsas factas possit repetere. ff.q̄ si sint alimēta vl cā alimentoꝝ facte nō repetet:nisi in duob⁹ casibus ꝑm glo.in.d.c.fi.¶ Primus fi ptestatus est q̄ volebat repetere.vt.ff. de negot.ge.l.nemsenius. Hoc limito nisi eēt ꝑsona q̄ ad hoc teneret. sicut ecclia q̄ tenet alere paupes.q̄ ꝙlibercūq; ptestetur nō repetet.vt.c.sacroꝝ.xij.q.vj. ꝛ l.alimēta.C.de ne.gest.ꝛ qꝫ ibi not. Z limito secdo q̄ in ꝑscia poterit repere ꝑsona q̄ ad hoc nō tenebat liz nō fecerit ptestationē qñ a ꝓncipio habuit animꝫ repetendi.ar.eo:ꝫ q̄ no.j.Zer.ff. titj.¶ Secundus casus ē qñ expositus ꝛ collectus nō vult uicere filiā collecto ris in vxoꝛ.C.de nup.l.patrē. Si ꝓ sunt alia ab alimētis q̄ expēdit puta in eruditiōe puero in aliqua arte ꝛ hmōi repetere poterit.C.de insa.ex.l.i.

¶ Sed nīgd excusentur ꝑdicti exponentes si ex necessitate.puta quia eos alere nō poterāt exponerūt.ff.gl.in.d.c.fi.q̄ nō.q: ꝛ debuit eū mittere i xenonē s.hospitale.vt.C.de ca.tol.l. vnica.ff.liz scimus q̄ si talis locus nō erat tunc vf gl.dicē q̄ excusat de filio sed de seruo nō p.d.l.vnicā.ꝛ i aut.de nup.ff.ꝛ mlto potius.liz ego credo vez quo ad penā ꝑdictā.in.ff.l.liz nō quo ad deuz qz quātūi ipso ē occidit nisi forte exposito talī modo fieret q̄ nulluz periculū exposito imineret.

Expressio q̄ñq; nocet vñ.l. nōnunq; ff.ꝛ cō di.ꝛ de.dicit. Nōnunq; ꝓiungit vt q̄dā notatiz expꝛessa officiāt ꝙuis omissa tacite intelligi potuissent. nec eēnt obstitura.idē dcīm ē expꝛssa nocēt nō expꝛssa ñ nocēt.hec ibi.facit adhoc l.si gs.ff.de hꝛ.itti.ꝛ gl. in.c. ꝙsulti. de pcn.ff.de reg.iu.l.expꝛessa.

Estimatio rei q̄si debeat fieri.ff.q̄ tpe Scus.vt in.c.cū dilecti.de em. ꝛ vendi.in.l.ij.C.de rescin.ven.

¶ Quātū fieri debeat.ff.gl.in aut.de ali.ꝛ ephi.ff.sātissimas q̄ dz fieri ꝑm redditus q̄s res extimāda affert. facit tex.ibidē in aut.de ec.ti.ff.si aūt auna le ꝛ tex.in.l.si q̄s.C.de rescin.ven.

¶ Qualit fieri dz reddit⁹.ff.q̄ tāti dz valere res quot fruct⁹ ꝓduxit in ānis xx.vt in aut.de nō alie.ff.q̄ ꝓ leōis. vel si eſt res q̄ debeāt eccl'es fieri.xxxv. annis.vt in.d.ff.si autem annale.vbi est tex.de.xxxv.annis.ꝛ ibi.nota.

¶ Quid si res est non fructuosa.ff.q̄ extimabit dz cōiter appꝛeciat.l. ꝓcia in ꝓin.ff.ad le.fa.ꝛ hoc liz locum hodie cōiter in oibus rebus ꝛ q̄ dicitur res tantum valet q̄tum vendi. potest p.l.i.ff.si heres.ff.ad treb.ꝛ.l. quereba tur.ff.ad le.fal.ꝛ.l.si quis vxoꝛi.ff.vlti. ff.de fur.debet intelligi verū nō habito respectu ad affectionē singularitū ꝑsonarū liz cōiuz.vt in.d.l.ꝑcia nisi affectio esset rationabilis respectu extimātis.de quo dic vt.ff.emptio.ff.vij.ꝛ ix.

4 ¶ Utrum extimatio faciat vēditionē ꝛ. q. sic i duobus casib⁹. ¶ Primus cum eo alio fit extimatio vt ipsa p̄stetur, secus si fiat vt appareat quanti res sit facta deterior. vt. l. si iter. vi. C. de iu. do. quod tunc apparet. quando in pacto est vt transacto certo tpe res q̄ extimata data est reddatur. q̄ tunc nō facit. venditionē. vt. d. l. si inter. ¶ Secundus casus est q̄n res simplr datur extimata in contractu de cuius nā est: vt transferatur dñium. vt in. l. quoties ꝛ. l. plerūq. ff. de iure do. ꝛ. l. extimatio ff. so. ma. Exēplum mulier dedit res extimatas. c. viro. suo censebitur vir emisse. fallit hoc q̄n nā ꝑcus repugnat q̄ faciat vēditionē. vt in. l. huos. ff. fa. her. Exemplus ego ꝛ tu sumus heredes ꝛ facimus extimationē de hereditate tūc non facit venditionem.

§ ¶ Utr extimatio faciat trāsire piculū in accipientez vide supra Casus. §. vj.

Extrema vnctio. vide. j. Un ctio extrema.

Abule occiose vel secularib⁹ negociorum non debent recitari in cōuiuijs clericorum aut religioso⁹. vt in. c. conuiuia ꝛ in. c. p̄o reuerentia. xliij. di. nec fabulaꝛ oblectamenta excitantium mentez ad incētiua libidinū. c. ideo. xxxvij. di.

Acilicas venie incentiuus ꝓbet delinquendi. xxij. q. iij. est iniusta. de vi. ꝛ ho. cle. c. vt clericoꝛ. vt Stephanus papa dicit. Ecclesiastici vigoris ordo ꝓfunditur si aut temerē illicita p̄sumantur aut non ꝓcessa ipune tēptent ꝓinde si negligentur ea q̄ male vsurpantur omittimus excessus viam ꝓ culdubio alys aperimus.

Acultas dr̄ q̄n sine difficultate pōt quis facere. vt no. inno. in. c. p̄sti ꝛ in. c. romana. de sen. ex. li. vj.

Actum legittime retractari non dz lz casus postea euenit a quo non potuit inchoari de regu. iu. li. vj. Pa. in. c. discretionez de eo qui co. ꝓsan. vxo. sue. dicit vera ꝛ regulam q̄n factum iaz est p̄fectū puta matrimonium: lz supueniat affinitas nō retractatur. ꝛ. l. si ame fuerit. ff. de iudi. cuz alijs que videntur ꝓria intelliguntur q̄n factum non erat p̄fectū sed solū inchoatum: q̄ tunc retractat. ¶ Utr sit dicendū factum q̄ nō durat. ff. glo. in. c. ad nfam de regula. q̄ q̄n ex facto volumus iudicare aīum. tunc est verū q̄ non dr̄ factum. s. aio faciendi q̄ nō durat. ꝛ ibi ponit multas concor. Adde ter. in. c. nam ꝛ ego. de ver. si. cum concor. in. glo. 1

¶ Utr factū illegittime censeat factuz ff. q̄ nō. vt in. c. veniens de p̄sby. nō bap. sicut inutile ꝛ nullū parit iudicāt. r. inter corporalia. de transla. plac. ēt dr̄ non esse q̄ minus idoneus est vt in. l. i. ff. q̄ cuiusq; vni. facit ter. cuz gl. in. c. fraternitatis. de frī. ꝛ male. Uide Bar. p. d. l. i. dicit q̄ si procurator nō facit fidē de mandato. p̄ndē est ac si nō cōparuisset ꝛ dñs tāq̄ ꝓtumax dz puniri. Item excipere ꝛ non probare idē est sicut nō excipere. c. cū sup. de ꝓcess. p̄e. Et paria sunt. quo ad iuris effectū nō esse. ꝛ non apparere. l. duo sunt tituli. ff. de te. tu. Item non fieri ꝛ tarde fieri vel eo mō quo fieri nō dz ar. c. audītis. de procu. ff. q̄ fatisda. co. l. q̄tiens. ꝛ ibi. gl. 2

¶ Utr plus sit facto ꝓsentire q̄ verbo ff. q̄ sic. glo. est in. c. in causis. de elec. vide gl. in. c. dilecti filii. el. ij. de ap. vbi plus factis logimur. Factū alienuz ꝓmittens quō teneatur, vide. j. Sponsalia. §. xliij. Factuz vbi p̄mittitur venit q̄ interest in obligatione. ff. si quis in ius vo. non te. l. cum quis.

Alcidia vide. j. legittima.

Alsarius dr̄ quis dinersi mode. vt no. in c. in memoriā. xix. di. ꝛ in. c. q̄ quis. xj. q. iij. ꝛ de cri. fal. per to. 1

¶ Utr sit falsarius q̄ absentium nomia in instrō ponit vel q̄ sigillū furtiue surripit. ff. q̄ sic. vt no. in. c. quanto. ꝛ. c. ea. de his que fiunt a ꝓela. Item fin

Bar. in auc. p reſſor. C. de ſa. ſan. eccl. ſal
ſitas non ſolum cõmittitur in dicendo
falſum ſed etiam in tacendo verum.

2 ¶ Utr aperiens lras alterius vt legat
ſit alſarius. ff. glo. in. c. cũ olim. el. ij. de
offi. dele. ff. q ꝺ puniri tãꝫ falſarius.
allegat. c. olim. de reſcrip. & c. ad audiẽ
tiam. de cri. fal. Inno. ℞o tꝫ q iſte mi
nus peccat q ſi falſificaſſet ſigillum ap
ponẽdo adulterinũ tñ falſarius eſt. pp
qꝰ dicit Pe. de ancha. q ſolũ ꝺ puniri
pena ex ordinaria. c. de cauſis. de offi.
dele. & q currunt cõiter docto. & c. alle
gata p glo. loquunt de falſario. q facit
falſuras viciando lram. vt in. ꝺ. c. olim
vel apponẽdo ſigillũ adulterinũ. vt. ꝺ.
c. ad audientiaꝫ. Bar. dicit. q ſi aperit
oſtẽdendo aduerſario mittẽtis pt pu
niri vt falſarius. ar. bonũ. in. l. i. §. is q
ff. ad. l. cor. ꝺ. fal. ℞. is q depoſita inſtra
oſtidit aduerſario Incidit in crimẽ fal
ſi. Quod no. ℥ notarios & aduocatos
q oſtendunt iura ptis aduerſario. Si
℞o apperit. tꝫ nõ oſtidit aduerſario. ſic
nõ punit crimine falſi. & vt tex. in. ꝺ. c.
cũ olim. & ff. de cri. ſtelli. p totũ. & ad. l.
q teſtñ. ff. de fal. dic q eſt ſpãle in eo q
apperuit teſtñ clauſiꝫ vt puniat pena
falſi. ex q collige q peccat mortaliꝫ pe
riens lras alteri⁹ vt legat niſi ſpẽ hẽat
in ratihabitiõe. qꝺ intelligo qñ aduer
tenter & ſtudioſe facit cũ veniat puniẽ
dus crimine ſtellionatus. Qꝺ limito ve
ruꝫ niſi hꝭnt ꝓ ꝺerelictis. puta eas
ꝓiecit vel lacerauit & hmõi q: ſi tales
legit ꝓ ꝺ aliquo bono fine tꝫ alꝭ curio
ſitas eſt non tñ mortaliꝫ de ſe.

3 ¶ Utr laceraꝫ vel cõburens vel celaꝫ
ſcripturas publicas vel priuatas q ad
aliũ ſpectãt ita q ampli⁹ nõ appareat
ſit falſarius. ff. q ſic. vt eſt caſus & ibi
Bart. i. l. paulus. ff. de fal. vbi ꝺicit tex.
legis cor. pena oẽs teneri q ẽt extra te
ſtamẽta cetera falſa ſignaſſent. ſꝫ & ce
teros q in rõtibus tabull. ſꝫ publicis.
aliaue q re ſine ſignatiõe falſũ fecerit:
vl vt vex nõ appeat qꝺ celauerit. ſiurri
puerint. ꝺeleuerit. ſ biecerint & reſigna
uerit eaꝺe pena afflici ſolere ꝺubtũ non
ẽ hec ibi Blo. l. ℞. ſurrupuerit. ꝺicẽ ſic.
vt nõ eẽt. ꝙ ꝺubitẽꝺo. & ſic ꝓ qꝺ ꝺicẽꝺũ
ꝺe falſantib⁹ libꝝ mercatoꝝ. ꝙ ꝺubiteꝫ
bus vl occultãtib⁹ vl alꝭ ſcripturas. &
vltra ꝺictã penã tenenꝫ ad reſtõnẽ to
ti⁹ iteresſe. tex. & in. l. q tabulas. ff. ꝺ fur.
ꝺe q vide. j. reſtõ. i. in ꝺbo ſcripturas.

¶ Utr falſificãs monetã ſit falſari⁹ & 4
peccet mortaliꝫ. ff. q ſicꝫ ℞o. Jo. an.
Pe. & io. ꝺe imo. in. c. q̃to. ꝺe iureiurã.
& ꝓ p tex. ibiꝺẽ. vbi ꝺr q ſuãs falſaꝫ
monetã agit iniq. q fort⁹ falſans. ꝓ ẽt
p exũa. Jo. xxij. q excõicat oẽs tales in
regno frãcie & tenenꝫ reſtituere oẽ ꝺã
nũ ꝺatũ illi pſone. ꝙtaliter pplo ꝺãni
ficato. vt no. ꝓfati ꝺoc. vbi. §. vel ſi ne
ſcit ſpãlis pſona. ſaltẽ paupibus. ar. eo
ruꝫ q no. in. c. cũ nu. ꝺe vſuris. & i regu
la pcñ. ꝺe re. iu. li. vj. & vide Io. in ſũ
ti. ꝺe cenſi. §. ex gbus. ℞. qꝺ ſi moneta.
Idẽ ꝺic Pm Bira. obꝺo. ꝺe illo q reci
pit falſaꝫ ignorantẽ quã poſtea ſciẽs ex
pẽꝺit ꝓ bona. qꝺ limito i pecunia ali
cuius ſportãtie. ſecus in ꝺenario vſuali
ſiẽ ꝺico ꝺe furto. j. Furtum. §. xxxiij.

¶ Quot modis falſaꝫ moneta. ff. tri 5
bus modis ꝭ cõiter ꝺoc. i. ꝺ. c. quãto.
Pzio in ſꝛma. ſ. qñ ſponẽ ſignũ illi⁹
q eaꝫ cuꝺi nõ facit vt in. l. falſi nois. &
in. l. q noie. ff. ꝺe fal. & i. ꝺ. c. q̃to. Scõ
ex mã methalica. ſ. qñ ſit ꝺe here. vl ꝺe
ſtagno vel non ꝺe ꝺebita liga. vt in. l.
paulus. ff. ꝺe ſolu. ꝭ Bar. vel cũ talꝭ mã
imiſceẽ vbi nõ ꝺz. vt in. l. q numos. & l.
cornelia. ff. ꝺe fal. la. prima. ¶ Tertio
ex põꝺere. nã iſta tria regnunt ꝺe ſubꝫ
monete. vt in. l. i. §. i. ff. ꝺe ℣hen. emp.

¶ ℣ ꝗro qꝺ pondus ꝺz hẽre. ff. ꝭ gl. 6
& ꝺoc. in. ꝺ. l. i. & Bar. i. l. ij. §. i. ff. ſi cer.
pe. q ꝺe iure tãtus ꝺz eſſe valor comã
te & tñ pondus q̃uꝫ erat prius in mã
non ꝺeductis expenſis nec labore que
ꝺe iure ꝺebent fieri ꝺe publico. Sed ꝭ
Innocen. quem communiter ſequun
tur ꝺoc. & ſeruatur ex conſuetuꝺine tan
tum ꝺebet eſſe in pondere quantum
erat in materia ꝺeductis expenſis & la
bore. quia nemo ſuis expenſis tenetur
eam facere. ff. qui. ex. ca. ma. l. prima &

e.q sentit.de re. iur.li. vi. Immo plus credit Jnno.q si princeps idiget poterit inde sentire aliqs lucrus & sic minuere a pdicto pondere. Sed Pa. in d.c.quanto.de iureiurádo. limitat verus:nisi spargatur extra regnum.quia cum damno non subditor.suor non potest.quá credo verissimá.credit Jnno.etiá q princeps cuz consensu populi possit minuere.hoc est q sit maioris ponderis q̃ deberet.& tñ expendat ac si eet iusti ponderis. Ratio qa quilibet potest renunciare iuri suo vy.q.i.q̃ pticulosti.& dicit sufficere pfectus maioris pus magnatuz regni:qz negocium regni reputat negociuz vniuersitat.ar.i l.ij.§.sciissimus.C.de iureiurá.pp.casus Sz Pa.vbi.s.dubitat de hoc.cuz tractet de p:eiudicio singulor eor.ar.eorum q̃ no.in.c.cum oes de psti.&.C.q̃ fit lon. pene.i fine.Et ego credo regni psensu singulor:nisi qñ ex alia cá pp ꝟ alleniarent.puta.ab angarijs & hmõi p ea q̃ no.in dictis turibus.Dicit tñ Jnno.non sufficere consensum populi vt expendatur extra regnum.

7 ¶ Utruz pnceps fraudet monetá quá do reprobat valet ẽ:& minus valentem acceptat vt de reprobata héat bonum foz & illá pfiari faciat & cudi.ff. Do. vt recitat Pa.vbi.s. q̃ fic.facit tex. in l.eleganter.§.q reprobos.ff.de pt.ac.

8 ¶ Utz radétes vl tõdétes simi falsarij vel subtilius ex aqua pticulá auri vl argẽti tollẽdo ita q̃ cognosci nõ pt.ff.q̃ fic.vt i gl.d.c.cũcto & tenẽt ad restitutiõ nẽ dãnificatis.vl si ipsos ignorãt pauperib⁹ de necessitate.c.fi.de iniurijs.

9 ¶ Utruz illi q singulos denarios ponderãt & grauiores retinẽt & pfiari faciunt sint falsarij.ff.vt colligo ex Jo.an.de anch.& imo.vbi.s.si illi q cudunt pecuniá qz alig denarij sunt qñq; mins ꝓpterea dimittũt alios pl⁹ in pondere.qz si pñt eẽliter oes sculpere.tunc tales sunt falsarij & tenẽt ad restitutionẽ cõtari qz corpus pecunie dãnificauerunt.si ãt oẽs denarij sũt in th ponder]-ꝟ aliqd sit ãplioris & illos radunt.dũmõ remaneãt iusti ponder] seu pfiãt non credo falsarios lz male faciãt & nullo mõ sit eis psulẽduz.qõ si volunt abstinere.non credo eos fore extra statum salutis propter hoc.

¶ Quid õ falsario lrax a postolicaruz id̃e:s. Excommunicatio.v.casu.iij.

¶ Utruz falsificãs mẽsuras & ponderã ra teneat.ff.q̃ vltra mortale teneẽ ad restitutionẽ totiꝰ dãni dati.vt ꝓz ex.c. ij.de emp.& ven.& deberet .xxx. diebꝰ in pane & aq̃ penitere.vt vbi lz sit arbitraria hodie.Jdẽ dic de vtẽte scienter falsis.Et falsãs mẽsuras teneẽ lege coz. de fal.ff.de extraor.cri.l.annonaz circa fi.q̃ ẽ pena publicationis oiuz bonoz cuz deportatione si ulb ẽ:si seruus vltimuz supplicium.vt.l.i.i fi.ff.de fal.Utẽs ꝓfalsis potest puniri in duplum & relegari i insulam.vt.ff.de fal.pe.

¶ Utz instra pfecta p falsuz notariuz ñ sint nulla.ff.vt colligit Pa.in.c.fraternitatis õ hef.p Jnn.ibidẽ aut loquitur de istis pfect] pfalsitatẽ commissã vl ẽt añ tñ nunduz cãnatuz lz tolleratuz i offõ & sic valẽt ptextu officij lz posita dãne facit.l.barbari⁹.ff.de of.pf. Aut loquitur de istis pfectis pdãnationẽ notarij.& sic ñ valẽt.vt.l.si aligd.C.de iuicep.ꝓpo.& archa.facit tex.in.l.si quis argẽtarijs.§.fi.ff.de edẽ. Bar.tñ in.l. iul.repe.limitat vez qñ notarius fuit dãnatꝰ,ꝓpter falsitatẽ cõmissã i officio tabellionatꝰ.& sic logt.d.l.si aligd.secꝰ si alꝰ fuiꝰ dãnatus de falso cõmisso.ex alia cá extra offiñ tabellionatꝰ:sicut in q̃dã psilio ipe bar.psuluit.p q̃dã notario dãnato qz extraxerat duas chartas de libro cõtari valebãt eius instrãt:ꝟsitis in famis effectꝰ.Et ꝟ vez dũmõ illud offiñ ñ héat in se dignitatẽ.vt qz est notarius ꝓncipis.l.i.C.de mã.pn. vl salarius de publico:vt qz est notarius in banchoꝛ:qz tunc ñ valerẽt alias sic

¶ Utruz instrumẽtuz factũ a notario ñ dãnato quod habet diuersa capitula sit falsuz si falsitatẽ hẽt in vno capitulo.ff.Pa.vbi.s.q̃ aut falsitas proueniat ex vicio notarij.& tũc aut ꝓcernit

roget ꝑfatis festiuitatibus duntꝫ nō sit dñicus dies vel eo maior sic̄ est festus natiuitatis dñi resurrectiōis ascensionis pēthecostes ⁊ epiphanie vt i.c. lz de feriis dr̄ in glo. quā sequunt doc. vbi addit Jo.an. assumptionē ꝙginis gl̄ose ar.c.fi.de sen.ex.li.vj. q: nō credo valere ꝙsuetudinē in ꝓtiuz cū videantur ꝓ iuris diuini vt ꝓz in.d.c.licz.

4 ¶ Utz ꝙsuendo possit alias a ꝑfatis festiuitates introducē ita q̄ de ꝑcepto teneamur ad illa.R.q: sic sic ꝑt facē alia legē ⁊ qñ fit vide supra ꝙsuetudo.§.ij.

5 ¶ Utz epūs cum clero solum possit indicere festum.R.q: non sed oportet q̄ faciat cum populo.vt ꝯ. patet.

6 ¶ Festuz imaculate ꝙceptionis gl̄ose ꝙginis mr̄is dei Marie lz eccl̄ia romana antiq̄ nō celebrauerit. vt ꝓz p tho. in.iij. pte.q.xxvij. ⁊ p. S. Bo. in.iij. di. iij. ⁊ p glo. de ꝙse. di. iij. in. c. ꝓnūciādū q: ei⁹ puritas nūdum erat reuelata tñ hodie de ipa ꝙceptiōe facit solēne officiū ⁊ festuz cuz largitiōe i dulgentiaꝝ ꝙ in festo corꝑis xp̄i sūt date ill̄ q̄ interfuerint diuinis ⁊ ꝑ ꝙ multa miracula p q̄ manifestū ē q̄ sine peto originali fuit ꝙcepta. Et tō hodie ad euitāda scandala ꝓcipit sub pena excōicatiōis late sñie a q̄ non possint absolui nisi a romano pōtifice ꝓterq̄z in mortis articulo oibus cuiuscūq̄ status gradus oꝛ dinis ⁊ ꝯditionis fuerint ne de cetero ausu temerario ꝑsumāt in fimonib⁹ ad pplm seu aliꝰ quōlibet affirmare q̄ tenētes ꝙginē esse ꝑpetuā a peto originali i sua ꝙceptiōe polluā labe hereſis vel mortal⁹ peti vl festū eiusdē ꝙceptionis celebrātes neq; tenē libros vl legē aut hr̄e ꝓ hbis bō ginētes filiq; pena ēt ligant̄ q̄ aliꝰ fuerint asserere q̄ ꝑ riaz opinionē tenētes. s. q̄ sit ꝙcepta a peto originali icurrāt hereſi vel mortale peti hec habentur in extra. Sixti quarti que incipit grauē nimis.

7 ¶ Quid de istis festis sci Zintonij sci Nicolai scē Catherine ⁊ hmōi q̄ ex cō suetudie celebrāt̄ ignorat tñ an extra li ꝙsuetudine sint introducta q̄ ḧeat vis legis ꝙceptiue. R. q: nō credo peccare mortal⁹ nō fuātes nisi eēt scandalū rō q: nō sunt introducta vt de ꝑcepto lz ex deuotiōe vbi sit eēt scādalū sic ibi ē cō suetudo obligatoria ex q̄ tādiu est q̄ ē prescripta ⁊ reputatur obligatoria.

¶ Quādo incipit dies festus vide. ꝯ. 8

Dies in princi.

¶ Al gb⁹ est abstinēdus dieb⁹ festiuis 9 ꝑdictis. R. q: ab oi ope fuli nō solum pci lz ēt mechanicis vt agricultura vt dr̄ in. c. lz de feriis. ¶ Pro cui⁹ intelligētia ē notāduz. fz Ri. i. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. iij. q: op⁹ fuile dr̄ triplr aliqñ mālr solū sed formalr libū vt vbi gra scribere ꝙ ꝑ tpale lucrū lz ad hedificatiōnē aiaꝝ ꝑ diuinū cultū ⁊ hmōi ⁊ istō nō phibē imo ꝓcedit vt ꝓz i. d. c. ꝙstus vbi cā pietat⁹ q̄ alꝰ phibēt ꝓmittūt facit. l. diuꝰ. ff. de feriis vbi ea q̄ facūt ad disciplinā militarē pñt pagi dieb⁹ seriat⁹. ¶ Scdo dr̄ op⁹ fuile formalr solū mālr ät libez ē vt puta, cū aduocat⁹ cogitat de his q̄ die crastina dz ꝑponere ꝑ lucrū tpale rustic⁹ ꝙ arāe terre ⁊ ordinatiōe bobū ⁊ lz ab isto abstinere debeam⁹ i dieb⁹ festis ñ tñ astringimur de ꝑcepto vñ non peccat mortalr talia faciēs nisi ꝑ lz opus excludat illa vacatio quaz dz cultui diuino ex necessitate quā explicabo i se. q. quę sit. ¶ Tertio dr̄ op⁹ fuile mālr ⁊ formalr seu finaliter ⁊ lz ē oē op⁹ corꝑale ordinatuz sicut ad ꝓpriū ⁊ ꝓximū finē ad bonū corꝑis tpale seu ad lucr̄ ⁊ istō q̄ ꝓhibetur ꝺ ꝑcepto dieb⁹ festiuis vñ sp peccat mortalr ipz faciēs nisi excusēt ꝑ istorū. iij. vnū fz. ff. de may. i tractatu de x. ꝑceptis. ¶ Primum opis modicitas seu paucitas q̄ nō impedit ipūs libertatē.

¶ Scdm necessitas opis q̄ nō possit ꝑ uenīri comode nec differri vt decoctio ciboꝝ ꝑ illo die vel necessitas coactionis quam faciunt dñi aliter coꝛ bona prescriberent facit. c. lz de feriis ¶ Tertium cordis pietas vt in c. ꝙquestus de se. vt. ꝯ. dictum est. ¶ Quartū publica vtilitas. vtpote ꝓ pace ⁊ concordia ꝑponte ⁊ hmōi que ēt sunt pia. quodli-

bet enīz ſtnoz excuſat q̄ nō ſit mortale
ſaltē laborare i dieb⁹ feſtiuis. Ex gbus
p̄z qd tenēdus ſit de mltis qōnibus q̄
reducūt ad ſtraſcriptas qōes. xxiij.

10 ¶ Pria de multerib⁹ q̄ aliū pūcta po
nūt vel ſcopāt domū vl de illo q vēdit
vnā ſolā rē vel q putat ramū facit cog
nā itinerat modicū z hmōi q nō pec
cāt mortalr pp modicitatez opis rō q2
fm. S. Bo. i. iij. di. xxxvij. ſup litterā z
cōſtr theolo. rō phibitōis opez ē vt
vacemus deo z q2 iſta modica nō ipe
diūt vacationē p̄dictā lz aliqualiter mi
nuant tō nō eſt pcm mortale talia fa
cere: niſi gs talib⁹ p notabile tp̄s occu
paretur vl vſq; ad vltimā defatigatio
nez qđ gdē arbitrio boni viri relinq̄n
dus ē vt attendat ſi rō legis euacuatur
vel nō ſz ſolū minuatur facūt ad hec
q̄ no. in. c. intelligentia de ver. ſi.

11 ¶ Seda de carnificibus q p notabile
tp̄s occupātur q2 ſi facūt pp neceſſita
tem quā nec pnuere pūt puta q2 eſtas
eſt vl ſunt pka feſta excuſantur alīs nō.

12 ¶ Tertia de tabernarijs q ſi faciunt
pp neceſſitatem excuſantur ſecus ſi ad
ebrietatem ad ludum z hmōi z idem
dic de hoſpitibus.

13 ¶ Quarta de his q panē herbas fru
ctus z hmōi vēdunt q2 ſi faciunt p ne
ceſſitate diei feſti excuſantur alias non
ſicut q vendūt multa q̄ ſunt ſolum ad
guloſitatem niſi eſſet modicitas diſtra
ctionis ſicut eſt in his q vendunt can
dellas z camſtria inzucherata z hmōi
in gbus nō oz facere pcia ſz glibet ſcit
q̄ tm̄ hz ſoluere z ſic ſolut z accipit p
quo ſolut ſine alio ſtrepitu quia i mo
dico diſtrahitur.

14 ¶ Quinta de medicis minutoribus
aromatarijs z huiuſmodi de quo dic
q̄ lz q2 medicinalia ſint neceſſaria.

15 ¶ Sexta de cursorib⁹ z mulionibus
q ſine nēcitate magna differre nō pūt
z alijs viatorib⁹ z q̄ductoribus rez z
dic q̄ excuſantur. Itineratio tñ nō ſic
ſtricte phibetur q2 p̄t qs ēt itinerādo
intendere deo z ideo niſi ſit vſq; ad vl
timā ſatigationez non credo ſit p̄hibita vel cum omiſſione diuinoꝝ.

¶ Septima de ferratorib⁹ equoꝝ dic 16
q̄ excuſant q2 ſicut illi neceſſe hñt am
bulare ſic iſtis lz p̄cipalr pp neceſſita
tē eoꝝ gbus fruūt cius lucrū hēant.

¶ Octaua de factīb⁹ vitros ſiū de 17
tinctoribus z coctoribus latez q dicūt
ſomaſarij z hmōi q ſine magno dāno
deſiſtere non poſſunt. dic q̄ licet.

¶ Nona de molēdinis ſiue cū iumen 18
tis ſiue ad aquā vel ad ventū dic q̄ ſi
facūt pp neceſſitatē illoꝝ gbus inſer
uiūt excuſant q̄uis ēt poſſet dici q̄ mo
lēdina ad aquā z vētū nō ſint p̄hibi
ta laborāſ cū ex modico ope hois exer
ceri poſſit nō videntur euacuare rōnez
huius p̄cepti melius eſt tñ abſtinere
z ſecurius niſi neceſſitas requirat.

¶ Decima de ruſticis q ꝯpelluntur a 19
dñis laborare dic q̄ ſi iuſto metu faci
unt ē neceſſitas q̄ excuſat alīs nō Idez
dic de famulis filiſſia. vxor z hmōi.

¶ Undecia v̄ ꝺducētib⁹ laboratores 20
i feſtis z q exigūt debita a ſuis debito
rib⁹ Dic q̄ ſi alijs dieb⁹ nō inuenūt ex
cuſantur dūmō diuina nō dimittant.

¶ Duodecima de eūtibus ad merca- 21
ta vl nūdinas dic q̄ ſi audītis diuinis
pp neceſſitatē faciūt puta q2 nō alio lo
co vel tpe talia poſſent vēdere vel eme
re p bono cōitatis aut vt ex lucro p̄o
uideāt ſibi z ſue familie vel vt dēt pau
peribꝰ p̄z pe. de pa. i. iiij. ex q̄ plati ſciāt
z tollerāt excuſantur a mortali niſi for
te a platis locoꝝ eēnt interdicta intelli
go vez in feſtis minoribꝰ dñica q2 tal
tollerātia platoꝝ vī derogare illi feſto.
ſecus i maioribꝰ q2 nō credo liceat niſi
p neceſſitate vel pietate ſolū q̄uis p̄
lati nō interdicant q2 tūc locū hz illud
multa p patientiā tollerantur ꝛc. Ex. de
may. in tractatu. x. Preceptoꝝ tz q̄ ſolus
eſt pcm mortale. ¶ Primo ſi dimittit
miſſaz. ¶ Secdo ſi eps p̄cepit ne fiant
¶ Addo z tertiū q̄ ſolum ſit ex lucri
cupiditate. c. i. de feriis.

¶ Tertiadecima de bellatoribus dic 22
q̄ propter neceſſitatem licet.

¶ Quartadecima de p̄ſtibus ſegetes 23

vel fenū in agro pp inundantiā aquarum & hmōi Dic q̄ lz colligere.

24. ¶ Quinta decima de habente domū que ruinam minatur dic q̄ pp necessitatem reparare licet.

25 ¶ Sexta decima de doctore qui vt expediat illuz qui de longe venit facit cō filium dic q̄ licet.

26 ¶ Decimaseptima de venatorib⁹. ℟. q̄ nō lz q2 si nō lz in quadragesima & diebus ieunior⁹ ℣ glo. in. c. q venatoribus. lxxxvj. di. ☩omin⁹ i die festo nō credo tñ peccēt mortaliter q̄ dieb⁹ festinis ipsis intendāt nisi id faciant cā lucri principaliter vel dimissis duninis.

27 ¶ Decimaoctaua de citharistis & aliis sonatorib⁹. ℟. q̄ si ad laudē dei & scōz pulsant vel pp recreationez aliquius & hmōi pia vel necessaria excusant si pn cipaliter pp hoc faciunt lz secūdario pp lucrum secus si pp causam non piam vel necessariam vel pp lucrum principaliter q2 non excusantur nisi sicut alij et quattuor predictis.

28 ¶ Decimanona de laboratib⁹ agros pauperz vel reficiētibus domos eoz vl laboratibus circa edificationē eccliaz aut monasteriorz & hmōi dic q̄ lz si fi at pp pietatē & deū non pp carnalem amorē vel spē remunerationis future q2 opa pietatis & misericordie nō debent cessare diebus festiuis. d. c. ☩questus.

29 ¶ Uigesimo de studentibus dic q̄ si studiū sit principaliter ad illuminationez ppriz intellectus & aliorz lz ☩iter veniat lucrū non erit pcm vt tz Pa. in. c. i. de se. ar. c. cuz ex eo de elec. li. vj. q2 studiū tale est pp publicā vtilitatem maxime in theologia & iure canonico studere āt principaliter pp lucrum non lz.

30 ¶ Uigesimaprima de scolarib⁹ legētibus i diebus festiuis pōt⁹ vt docean tur q̄s doceāt & assistaciant se. dic q̄ lz sez Pa. vbi. s. dūmō principaliter nō faciant pp lucruz sz si in ☩ntiam non nocet ar. l. i. ff. de ancto. tu. & i. l. rogasti. §. i. ff. si cer. pe. & in. c. qd pderit. lxj. dist.

31 ¶ Uigesimasecunda de ſpiozib⁹. ℟. q̄ scolarib⁹ lectiōes seu recollectas notare. scribere. vel ſmōnes aut legēdo libroz corrigere nō ē illicitū dūmō non nimis intēdant hmōi sicut q̄ de ḡnerno ad ḡneruz scribunt vel nō faciāt cā lucri hūdi & de pictoribus q̄ diebꝰ festiuis vt addiscant stant in ecclesijs ad designanduz. scribere tñ ſpūalia & pp ſpūalem causam non est illicitum ēt in ḡtitate. d. c. conquestus.

¶ Uigesimatertia de laborantib⁹ circa pontes reficiendos viaz aptandam portus reparandos dic q̄ lz dūmodo nō pp lucrū principaliter q2 publica vtilitas sub noie pietatis cōprehenditur.

¶ Uigesimaquarta de facientibus ser ta & alias vanitates dic q̄ non lz eo q̄ nulla publica vtilitas subest.

¶ Sz si ḡras pro ḡta necessitate pdicta liceāt. ℟. q̄ lz gdā in. c. lz si se. dixerint licē p necessitate vite sustentande soluz tñ ib nō credo vez cuz ḡtatum. c. lz q3 logē de allectib⁹ q̄ nō sūt necessaria ad vitā q2 sine ipsis viuē possumꝰ sit ꝫ eos & xp̄s in Mat. xj. c. cuius vestruz bos vel asinus cadat in foueā nō extrahet illū &c. ppea dicēdū ℣ Thoſa se q̄ nō solū p necessitate pronūtionis q̄ ptinet ad ꝓsonā duz ꝓpriā suam vel aliorz & rez lz ēt ad quodcūq̄ dānuz vitādū & satis ꝓfirmatur lz dictū p l. i. & ij. ff. de feriis & melꝰ. xv. q. iiij. in ſūma & q3 no. in. d. c. ☩questus. Itez ēt necessitas excusat q̄ laboratur p acgrēdo aliq̄ vtili q3 alio tpe nullo mō hēri posset sicut p3 in. d. c. lz vbi piscari allectia ꝓceditur q2 alio tpe nō possent hēri Et idē de ḡcūq̄ filij Rō ē q2 nō est tam arcta obseruatio dūice q̄ ad opa licut sunt sabbati & lz ille q laborat hēat lucrum tñ si principaliter seruit pp necessitatem illoz pro quibus laborat excusatur sicut si illi laborarent excusarent.

¶ No. tñ q̄ ad hoc vt necessitas vel pietas excusent ꝑsatos oēs oz q̄ nō dimittāt diuina illa gb⁹ necessario ē in festū dieb⁹ festinis nisi forte eēt tanta necitas q̄ arbitrio bōi viri excusarēt. itez ſo q̄ ineſt necessitas p acgrendo aliq̄ vtili regrit dispēsatio si ꝑt hri co-

mode ꝛ ab eꝑo ſi ꝑt vel a ꝓꝓio ſacerdote ſi eꝑm comode adire nō ꝑt. Itez tertio qꝫ ſi puenit aliqđ lucꝫ ex ꝓñtia lz ꝓncipalr fiat ꝓp neceſſitatē alioꝝ qꝫ faciat aliꝯ elemoſynas i recōpēſationē hec no.i.d.c lz ꝙis nō credā iſtud ſm eſſe neceſſariū ſecurum tñ eſt.

36 ¶ Utꝛ opꝰ mortalr pci ſit ꝫ iſtud ꝑcepti Sabba ſacrifices.ꝛ. ſm Nico. de lira ſup Exo.xx.qꝫ ſic cū ſit opꝰ totalr ſuile vñ erūt duo pcā mortalia.ſ.qꝺ fornicat ꝙ ꝛ qꝫ opꝰ ſuile tecit feſto ꝛ in hoc vez ꝫz ale.i.iij.p ſū.tractatu ꝺ iſto ꝑcepto rōe reatꝰ ſi erit niſi vnū ſolum ꝛ ſic erit circūſtantia cadēs ſub ſpāli ꝓhibitione ꝛ tō neceſſario ꝓfitenda peccatū aūt veniale nō rumpit feſtum ſm.S.Tho.vbi ſ.ar.iij.

37 ¶ Utꝛ citatio facta ad diē feriatū teneat.ꝛ. gl.i.c.vl.xv.q.iij. qꝫ ſi citat vt rñdeat die feriato ꝙ nulla ipſo iure .ff. ꝺ feriis.l.i.ꝛ ſic cū liqat qꝫ ꝙ nulla ſi tē nec ꝓparet ſecus ſi eēt dubium an teneat citatio vel ne.qꝫ ꝺz ire ad allegan dū ꝓtinle gitū feriē.iij.q.ij. ſi eꝑs ꝛ. ibi glo.ſi autem citet nō ad reſpondēdū ſed vt ꝓpareat die feriato bene tenet citatio vt.ff.ꝺ adul.l. miles.Ꝟ. ſexagita

38 ¶ Utꝛ cā agitata in die feriato tēat ꝛ.qꝫ ñ ēt ſi ꝺ ꝓſēſi prīū ꝓeſſerit itelligo ꝺ feriis ob reuerētiā dei ſtatut] ꝓꝺ pterea oīs ꝓceſſus iudicialis ꝺz ceſſare de ꝑcepto vt in.d.c.i.de ſe.niſi neceſſitas vel pietas aliud regrat vt no. xv.q.iij.i ſūma ꝛ in.d.c. ꝙqueſtus.

39 ¶ Utꝛ actꝰ g ꝓtinēt ad voluntaria iuriſdictionē vt emancipaꝑ ꝛc. itē iudicū facere ſcribere inſtra ꝓficeꝛ ꝛ huiuſmodi valeāt in diebus predictis .ꝛ. pa.in.d.c.ꝙqueſtꝰ ꝙ ſic vt vꝝ expoſitum i.l.actus .C. de feriis lz peccēt mortalr faciētes niſi excuſentur ꝓp aliqꝺ de ꝗt tuoꝝ de quibus.ſ.dictū eſt.Ꝟ.ix.

40 ¶ Quāꝰ ē iſiſtēdū i ꝑſaſ feſtiuitatibus ꝛ. diē ãt ꝺnica nihil aliꝺ agēdū ē niſi ꝺo vacādū nulla opatio i die illa ſcā agāt niſi tñ hymnis ꝛ pſalmis ꝛ cāticis ſpīrituaꝰ ſti iſiſtēdū ſti ū ꝺ ꝑcepto niſi.v

¶ Primū vt ꝺterat vl ſaltē atteratur 41 de ꝑcō mortali ꝓmiſſo in ꝗ utꝛ ē ꝛ lz ꝓbat qꝫ ꝺe ꝑcepto tenentur vacaꝛ deo in aliq̄ hora diei feſti ꝫz oēs.lz lz faceꝛ nō pōt ꝙ ē in mortali niſi ꝺ eo cōtēnat vl atteraꝛ ꝑpea vl leui.xxiij. ſabbatuz regentiōis ē aſſigētiſcꝫ alias vſas ꝛ iterū aſa q̄ ñ fuerit affiicta die hac pibit. ꝛ qꝫ lz ſit ꝺe ꝑcepto i eo g ſe cē in ꝑcō mortali recognoſcit hēo ꝓ indubitato ꝑ ea q̄ dixi.ſ.ꝓritio.Ꝟ.v.ſz ꝺe eo g nō aduertit nec recogitat ē magis dubiuz ſz credo poꝰ eū teneri ſaltē gīaliꝛ in aliq̄ hora ꝺolere ꝛ eſſe male ꝓtentꝰ ꝺe ꝑcīs oibus ſaltez in gīe alr nō videtur quō excuſet a mortali ꝑpea in miſſa ꝓmittit ꝓfeſſio vt ſit admonitio ad hoc faciuntq̄ ꝺicaz.j obligatio.Ꝟ.viij.

¶ Scōm vt audiat miſſaz integrā de 42 ꝓfe.ꝺi.i oēs fideles ꝛ.c.miſſas ꝺicit tñ Ri.in q̄labet.i.q.xix.qꝫ ſi ex ꝺo ꝓcepti omittat vel interpatiuo ē mortale Et vocat ꝓceptuz interpatiuū qñ ſine ali qua legitima cā ad nō audiendū miſſaz i feſtis aſſuefacit. Uoco ego ītimaz cām coꝑale infirmitatē hñre puerosue nellos vel infirmos ꝓſtuetudiné ꝑtez ꝙ hz vt mortuo aliq̄ nō egrediant ꝑ tp̄s. ſilr ne puelle nubiles ducant ad miſſa dūmō nō ducant ad coreas ꝛ ſpectacula alis nō ercuſant caſtellani ꝛ ſiles vel timoꝛ inimicoꝝ vl aliq̄ aliud qꝺ ꝛz recta iudicia ītima excuſatio ꝺbeat appellari ſi ſit omittit ex aliq̄ paſſione ai vl pigritia vel ñ cā rōnabili ſi tñ ad ꝛz nō ē aſſuetus ē veniale pcīm.ſi vero ex ītima cā erit nullū pcīm Et qꝺ dico de tota die de ꝑte notabili ſecus de modica puta introitu ꝛ hmōi qz ter. vult vt totam vſq̄ ad bñ dictionē incluſiue audiat in.d.c.miſſas itē dicit Archi.i d.c.oēs fideles ꝛz Dnq.ꝙ iſtud ꝓceptum non remouet ḡn cā neceſſitatis vel honeſtatis ſeu ex cā minus iuſta ñ poſſit ante finē miſſe quis diſcedere ſine hac pena qꝺ ītima niſi ducat in cōſuetudiné Idem dic ſi non audit ſacerdotem eam dicentē ꝙ excuſant qñ cō mode audire nou pñt dūmodo exiſtāt

fubalia inſtrumenti: puta q: in electio ne aut die. & tũc totũ corruit. vt no. i. c. inter de fi. inſtru. & in aũt. vt ꝓpo. no. ipera. circa pn. Aut ocerunt fubalia ne gocij: & tũc diſtingue aut capitula ſũt cõnexa: & tunc totũ reꝓbat. Aut non ſunt cõnexa ſ3 ſeparata. & ſic ſolũ illud capl̃m falſum reꝓbat. Et ſic limitat Bar. in. l. ſi ex falſis. C. de tranſac. q t3 q̃ venit ex vicio notarij totũ corruit q̃ Inno. & t3. Si ꝓ falſitas ẽ circa extranea vt q: ſcripſit Ihenes de cõ ſanguineos: vel aliq̃ aliud q̃ non fa cit ad negocium l3 ſit falſum non re ꝓbatur gp hoc inſtrm: q: hoc nõ eſt vitium notarij. Et idem dic in teſte. Et idem volunt Inno. in. d. c. fraternitatis vide glo. in. d. l. ſi ex falſis.

Fama eſt vſus legitꝫ & moribus comꝓbatus. l. cognitionez. ℣ extima tio ff. de va. & extraor. co. & in gl. c. veſtra de coha cle. & multi.

1 ¶ Vꝛ fama ſit defendenda ℟. t3 gl. in. c. ſenti. xj. q. iij. q: aut ſumus inter ta les q̃ parati ſunt timitari. & ſic peccat mortalr qui eam nõ defendit ꝓ poſſe. Et ſic intellige. c. non ſunt audiendi ea. q. 7. c. nolo. xij. q. i. & de ꝓſe. diſt. i. in bonus. Aut ſumus inter tales: q̃ ſoluꝫ parati ſunt reꝓhẽdere non limitari. & ſic ſufficit nob3 ꝓ ſcientia nr̃a & nõ te nemur defendere. & ſic intellige. c. quid obeſt hominꝫ. cum. v. c. ſe. xj. q. iij.

2 ¶ Quot modis leditur fama. Et quo modo ſit reſtituẽda. vide. ſ. Detractio.

3 ¶ Et q̃bus eſt abſtinẽdũz ꝓp fama cõ ſeruandã. vide. ℣. Scandalum. ℣. iij.

4 ¶ Fama ꝓprie eſt q̃ſ tota ciuitas vel vicinia vł maior pars acclamat aliq̃d. Vel dic q: eſt cõis locutio ex veriſimilibus coniecturis ſurgens vt colligit ex no. in. c. ſi duo. xxxv. q. vj. & in. c. ſuper eo de eo qui co. cõſan. vxo. ſue. & i. d. c. veſtra. Unde primo op3 q: ſit ex veriſimilibus coniecturis: q: alias ꝓprie non eſt fama quo ad iuris effectus: ſed ſunt vane voces populi de quo ꝓ Bar. in. l. de minore. ℣. tormenta. ff. de q̃ſtio. per glo. & doc. in. c. inq̃ſitionis. & in. c. cum oporteat. de accu. & nõ ſunt audiẽ de vt in. c. 4. de electio. & ter. in. l. decurionuꝫ filij. C. de penis. l. duo marcho. C. de mat. & c. l. ſi ꝓtatus. ff. q & a qui. vnde dicit Pa. in. c. veniens el. i. de teſti. q: teſtis deponens de fama d3 reddere rõnem ſeu cãm ſufficientem ſui teſtimonij. ¶ Secõ requiritur q: ſit ſaltez maio: pars q: vt dicit Pa. in. c. cũ in tua de ſpon. q: dicta paucoꝝ non infamant. Et ꝓpea differt fama a rumore. q: rumo: eſt q̃ſ aliqua pars vicinie aliquid allerit: ſ3 fama q̃ſ maio: pars vnde ſe h3 in plus. vt dicit glo. in. d. c. ſup eo. Pro quo no. q: neſe partis ve nit media pars: vt in. c. 4. ℣. i. de decli. vj. & in. l. nomen filiaꝫ. ℣. portionis ff. de ver. ſi. Sed q̃ſ additur aliq̃ tunc verificatur in q̃libet minima particula: q: dicto aliqua reſtringit. Aliamen h3 requirat maio: pars ad famã faciendam. nõ ad ꝓbandũ ſufficiunt duo teſtes: vt no. glo. ij. q. j. ℣. q̃ſ. cl. ij. & in. l. iij. ff. de teſti. & no. Bar. in. d. ℣. tomenta. Et ℣ probationem fame admittitur ℣rta ꝓbatio. & ſi ſcba eſt clarior offuſca tur effectus prime. Et ideo eo caſu quo infamia ſufficeret ad torturã ſi probaretur p aliam partẽ bona fama tollere tur ꝓſumptio prima. & ſic probat tex. i. d. c. cum in tua & quod no. Bar. in. l. ſi. C. de queſtio.

Familia q̃d comprehẽdat. gz. archi. de priui. l3. li. vj. dicit q: triplex ẽ familia q̃dam ꝓpetua & religioſa. vt religioſi clerici. & cõ ſimiles. & tales gaudent priuilegio cõuentus vel collegij de ſta. mo. recollentes. C. loca. l. militeꝫ. Aliter tenerent dicit iure. ℣. c. cognouimus cum ſi. xij. q. ij. & de hac loqtur. c. cũ oliz de arbi. eſt & alia. ſ. que non eccleſiaſticos tñ cõ prehendit ſ3 & laicos. ſicut ſunt vxo: & lij nepotes fut famuli q in eius domo eius ſumptibus viuunt ꝓmue. de qua intelligit. ff. de publi. l. i. ℣. familie. C. ad l. cor. de ſic. l. ſi forte q̃ ponit de pe. di. i. & de here. c. filij. li. vj. in fi. & de teſti. c.

in ffis vbi de hoc. ꝛ .xij. q. v. c. i. Et ō ta li intell' qđ ðf in. d. c. ij de quo vide. j. Interdictū. vi. §. xij. ē ꝛ alia familia q̄ nec ē ppetua nec mercenaria. sicut cle rici ꝛ religiosi ꝛ alij ecclasticī dicūt ō familia ecclie. de gb⁹. xvj. q. vj. ō lapsis ē ꝛ alia de q̄ i. l. ñ. C. de ꝓ. fig. vbi noñ familie cōprehendit parentes. liberos oēsq; i. ꝓpinquos ꝛ ibaz ꝛ libertos ēt ꝛ pfonos. necnō ꝛ fuos. ꝛ hec significatio hz locū i fideicōmissis vt ibi pz.

¶ Ad qd teneī pfia. ff. q. ad duo tenetur de pcepto. s. ad administrationem necessariorꝫ ad vitā. ꝛ ad disciplinā tā ꝑbo q̄ exēplo mor ꝫ vt colligitur. i. ad thimo. v. ꝛ ad ephe. iij. ꝛ no. i. §. necesse. xlvij. di. aliter ē pcīn mortale de sui nā: nisi excuset aliq̄ circunstantia. puta necessitas ꝛ hmōi. vl nisi sit famulus ō q̄ i se. iij. §. dicā vel sit circa ea q̄ nō sūt necessaria ad salutē omissio correctionis. Et sic intellige. xxiij. q. iij. duo ista ꝛ. q. v. non putes.

2 ¶ Sz nūqd infirmāti teneaī subuenire q̄ ex mercede locauerat operas suas ff. q̄ ad expēsas hz Bar. in. l. si cū dotē §. fin aūt. ff. so. ma. ꝛ in. l. i rebus. §. como. q̄ ad magnas expēsas nō teneūr qđ limito vez rōne famulatus. Secus si teneret vt paupl. q̄ ꝛo ad salarium Jo. an. d. Anto. Jo. de imo. ꝛ Pa. i. c. i. de cle. egro. ꝛ cōit doc. tenēt q̄ nō q̄ casus ꝓtingēs in ꝑsona q̄ locauit opas liberat ꝰductorē a ꝑstatiōe mercedis l. si vno. §. ite cum gdā. ꝛ qđ ibi no. ff. loca. ꝛ qđ no. in. l. i rebus. ff. como. ꝛ i glo. l. fi. §. idē in ris. ci. ij. ff. ad. l. Ro. de iac. hz tñ limitat Pa. vbi. s. qđ salariū debeī solui rōne ꝑsone. secus si daretur rōne aliorꝫ ēt vñ ptās q hz famulos ꝛ iudices gb⁹ hz soluere. hz infirmeī vel moriaī. teneī nihilominꝰ heres ꝛ ideo ipse ꝑt petere. ꝛ debitores debēt ei soluere. tex. ē in. l. pecuniā in ꝓn. ff. de ꝓdi. ob cāz. facit qđ no. in. l. dīe functo. ff. ō offi. asse. ino. vbi tenē q̄ debeat salariū in. c ꝓp sterilitatez de loca. facit. c. i. de cle. nō re. li. vj. ꝛ ibi Se. p illū tex. dicit doctor vl famulo nō dz subtrahi, salariū ꝓp infirmitatē allegat qđ ḃetur in spe. de cle. nō re. §. posteā. ꝛ. qđ si mercenarius. ꝛ illud tz Saly. i. l. hz. C. locat. ꝛ pulchre. Ang. in disputatiōe. Exorta guerra. facit. l. q̄ situs. ff. de re iudi. Et hz pcedit in dubitāter vbi ꝙsuetudo sic ē. q̄ tūc debeī q̄ illud vī actū qđ est cō suetū. l. q̄ si nolit. §. q assiduus. ff. ō edi. edic. Sz vbi ꝙsuetudo nō est tene qđ nō debeī nisi vt dictū ē ꝛ in casu spāli. vt C. de aduo. di. iudicionum. l. post duos. vbi aduocato debeī salariū ex publico ꝙstitutū. hz moriaī ifra annū. secus ēēt de salario ꝓmisso a pte q̄ nō debeī ni si ꝑ rata tpis hz Bar. in. d. l. dīe funeto fili' in. l. cuz heres. §. sticus. ff. de sta. li. vbi q̄si ꝑ seruū nō stat qn fuiaī. nihilominus libertatē legatā ꝑ hz ꝙsequitur de quo dic vt. j. Z ocatio. §. xv. vbi pulchre tangitur hec materia.

¶ Utz cū dñs nō pōt corrigere suā familiā vel aliquē ipsoz teneaī ipz expellere. ff. q̄ si nec ꝓba nec verbera emendāt hz subtractio necessariorꝫ seu expulsio corrigeret teneī expellere. ar. eoꝫ. q̄ no. i. c. nō ois. v. q. v. si ꝛo licētius peccaret expellēdo faciat q̄uz pōt ꝛ hz ille nō se corrigat excusaī vt pz in. c. q̄uidā. de. c. e. se. xlvij. dist.

¶ Utz possit eā correctionis ꝛberare 4 clicos vid. ē. excōicatio. v. casū. i. §. iij.

¶ Utz pfia. teneaī furto familie vīs 5 ē. dñs. §. iiij. ꝛ. j. obligatio. §. pe. ꝛ vlt.

¶ Utz familia epī gaudeat ꝓuilegio 6 fori. ff. Pa. in. c. nullus de fo. cōpe. cō mūniter teneūr q̄ sic.

¶ Utz familia vel aliqs eoꝫ teneaī 7 reuelare delictū dñi sui regnūs ꝓ obe dictiaz suꝑiozis. ff. q̄ nō si crīmina vult ꝓcedere. vt. xi. q. iij. c. lege iulia. el. ij. Si ſt ciuiliter sic credo teneaī q̄ nulla. l. repellitur. vt no. glo. iij. q. v. c. i. qđ credo vez q̄si nullū malū si timet ex hīs aīs secus q̄ nō teneo: cū malo meo facere bonū ꝓmi tpale.

¶ Utz dño familie qui fecit iurare fa 8 miliā de ꝑtate dicēda sit parēdus. ff. §m Burā. aut iste dñs ē truculentus ꝛ ꝓbabiliꝫ habeī seruus ꝛ sic nō teneī q̄si

licitū sint iuramētū. Si ꝓ o ē mãsuetus ⁊ ꝓbabiliter creditur ꝙ nō ꝓcedet nisi rōnabilr tūc distingue ꝙ aut res puta asportate erãt ad custodiã suã deputate ⁊ sic ficut ꝑt ꝓfeg asportãtē sic ⁊ dño reuelare. Si ꝓ o nō erãt deputate ad eius custodiã tunc si pōt ꝓbare tenetur dicere ꝗtatez si ꝓ o non ꝑt ꝓbare nō dz reuelare nisi tali q possit ꝓo desse ⁊ non obesse ⁊ si alio mō iurauit nō fuit licitū iuramētuz nec obligatorū Jdez dicit Hug. de testib⁹ si noda libus ꝙ nō tenet denūciare ep̃o lz iurauit nisi crimina q̃ ꝑnt ꝓbare. xxij. q. iij. gsq; als eēt ꝓditor. ij. q. i. si peccauerit nisi ꝙ faciat secrete illi q hz corrigere ꝑnalr. ar. xxij. q. v. hoc videt de hoc vide. ſ. denunciatio. ſ. r.

9 ¶ Utz obligatus ꝓcurare aliquaz famiã vel fratres alicuⁿ domus teneat ex cresẽte familia vl frib⁹ i nũero. ſ. ſz Pau. ꝙ si familia vel fratres hẽbãt numez determinatū tunc non tenetur si aũt ideterminatū vt sũt fratres minores alicuius conuentus sic tenet facit c. ſto de censi. si tñ nimis grauaret ꝑ iudicis offiũ sibi ꝓuidebitur. Et sic ꝑz ꝙ uo ad ꝓsciam non tenetur.

10 ¶ Quid si famulus cũ dño nõ conuenit de salario. ſ. ꝙ si famulus ꝓuenit locare opas suas ⁊ dñs ꝓducere operas ministroz ꝙ tenetur dñs soluere vsq; ad summã q̃ alios fuissẽt conducturus ar. l. si nõ sorte. ſ. libertus. fl. tõ ꝓdi ide. no. arch. i. q. i. sunt nõ nulli ꝙ si fuit cõductus sub mercede taranda ad arbitriũ dñi sic iudicio boni viri tarabitur vt ꝑz. ſ. arbiter. ſ. r. quasi in fin.

Amiliaris quis dicat. ſ. fm glo. iij. q. v. in summa ꝙ large dicũtur oẽs q cohabitãt cũ aliquo. vt in. c. in lris de testi. ⁊ c. inſinuãte de of. de gl. in. d. c. i lris dicit familiares appellantur ꝓsan guinei colonus ascripticius mercenarius filⁱ in ptãte libtus. suus ⁊ oẽs habitantes in domo. Domestici ꝓ o sunt ghus rõe ꝓie ptãtis vel ofice iperari pōt vide glo. in. l. pñti. ſ. sane. C. de his q ad ecclias cõsti. qñ. n. dr familiares domestici intelligũtur oẽs q in expẽsis alicuⁿ cõmẽsales ꝓtinue existunt ẽt si aliq̃n abesse ꝓ eius negocijs gerendis ꝓtingat. vt no. in. c. ſi. de ſ. fig. li. vj.

Amiliaritas cum mulieribus ꝓ hibetur ecclesiasticis. xxxij. dist. interdicit ⁊ duob⁹. c. se. xxxiij. di. q̃rũdã. lxxj. di. clicus. xvij. q. ij. cognoui mus de coha. cle. ⁊ mu. ꝓ totũ vide. ſ. clicus. v. ĩmo vt dicit Hiero. i. c. hoſpitiolũ tuũz. xxxij. di. non pōt digne cuz deo habitare q̃ feminaz accessibus delectatur familiaritas nimia parit contemptum de iudeis. c. ⁊ si iudeos.

Atum qui credit mortalr peccat. xxvj. q. vj. si obseruetis.

Auere puersis idẽ est ac si ipse faceret. xj. q. iij. qui consentit. lxxij. di. nemo. ⁊ c. se. xxiij. q. iiij. si quis.

Autor quis dicat vide. ĩ. hereticus. ſ. xxiij.

Emina non dz tonsari ẽt cã religiõis. c. vro rams in ſ. de que. ꝓn. Et intelligitur nõ solũ de tonsura q̃ dr clica: sz ẽt de rasura q̃ fit ꝑ absciſionẽ capilloz vsq; ad aures facit. xxx. di. q̃cũq; mulier ⁊ xx. q. ij. c. i. ⁊ cle. attẽdẽtes de sta. regula. glo. tñ in. d. cle. vt tenere ꝙ cõsuetudo ꝛria excusat. ⁊ q. c. q̃cũq; mulier itelligitur de illa q̃ vult remanere i seculo nolẽs religioni deseruire sz mũdialr viuere ⁊ placet peccat ĝ mortalr talis tonsurans se. cum in. d. c. quecũq; mulier sit excõicãda qõ ẽt intellige ni si ex necessitate hoc faceret.

¶ Quare femia cũi⁹ pubescit. ſ. gl. in l. ij. C. de his q ve. eta. ipe. q: mala herba cito crescit sz est alia rõ quã reddit doc. i. c. lras de despon. impu. q: sexus mulieris est debilior ⁊ cuius deficit ⁊ iõ citius ꝑficitur sicut in alijs videm⁹. 1

¶ Que sũt illa q̃ mulier nõ pōt exercere. ſ. multa non pōt predicare nec docere publice. xxxij. di. mulier nec con- 2

festiones audire nec alijs dñicere vt i c.noua de pe.& re. Itē nec tangere sacra vasa.xxij.di.sacratas nec sacratas pallas ptingere nec incēsum circa altaria deferre.vt in.d.c.sacratas itē nec actū alicuius ordinis exercere.vt i.d.c. noua & in.c.cūta de ex.p.e.& no.i.c.dilecta de ma.& obe. Itē nec iudicis nec magistratus gerere offīm nili in casib⁹ de qbus in glo.xv.q.iij.§.i.nec postulare nec pcurare nisi i ppria cā & suoruz vt no.i.l.femine.ff.de reg.iur.& iij. q.vij.§.tria.xv.q.iij.§.i. Itē nec testis ee de q dic vt.j.testis.§.v.nec psonalr possēt trahi ad iudiciuz cā ferendi testimoniū aut alia q̄libet cā q in iure non expīmit ꝙ ei⁹ voluntate & si ē religiosa nō pōt ēt si vult trahi ad iudiciū ex q̄uis cā psonalr.c.mulieres de iudi.li.vj. Itē nec viri habitu vti ꝺ pena anathematis.xxx.di.si q mulier itē nec accusare nisi i certis casib⁹ de qb⁹.xv.q.iij.§.i.i tex.& gl. Itē nō pt se obligar seu ppria ꝺaz ꝓ debito viri nisi credituz sit querīū i ius vtilitate vt i aut.vt nul.iudi.§.z illis no. Itē nō ꝺz icarcerari vl detrudi p aliq̄ debito vt ibidē.

Enus est vsura ꝙ differt in ꝙ ab vsura q̄ vsura ē lucz de capitali acceptū fen⁹ vo ē lucz de vsura vñ graciosū. est vsura suos cuz qs tradit mihi nūmos. Spe lucri fenus duplex vsura vocat. qđ q dē fenus iprobuz exercentes sunt infames.l.iprobū.C.ex q.ca.infa.ir. De q dic vt.j. Usura q̄ coiter vnū p alterō accipit vt i.d.l.improbum.

Erie dicunt q̄ ptant vacationē ab his q̄ fiunt in foro iudiciali & opibus ꝓuilib⁹ quarū aliq̄ sunt ob reuerētiā dei itroducte vt in.c.questus de feriis.& C.e.ti.l. dies festos. Alie sunt ob reuerētiaz ꝓncipis vl ciuitat⁹ vt dies natiuitat⁹ sue vl dies ꝓncipij vl impio.C.e.ti.l.oēs.alie sūt ad regem laboris vt tps messiū & vide miaz ꝺ qb⁹ in.d.c.questus.& ff.e.ti.l.i.

¶ Utrz ptes possint renūciare dict⁹ feriis.& q̄ primis & secūis non tertijs sic, vt in.d.c.questus.& xv.q.iij.in sūma.

¶ Utrū nullo mō possit qs ꝓelli ad iudiciū in ptas feriis.& q̄ nō nisi in casibus de qbus ff.e.ti.l.i. & de q in.c. vlti.de iudi.& nisi necessitas vigeat puta q̄ res erat periturа vt expla hēs in l.i.ij.& iij.ff.eo.& l.i.ff.de dā.infec. aut pietas puta cā debilū vl imbabilū psonaz.d.c.questus q̄ in opibus mīsi cordie non ē hūda distinctio diez ar. lxxvj.di.vtinam de cōse.di.v. nunq̄ & sūma rō est q̄ ꝓo religiōe facit.ff.de reli.& sumpt.su l.sunt psone.

¶ Festū seu ferie solēnes q̄ in honorez ꝺei sunt itroducte & in qbus abstinēdū est ab opibus ꝓuilibus q̄ sunt.& sūt in frascripta posita i.c.questus de feriis Natiuitas dñi.S.Stephani.S.Joāeuāgeliste sctoz Innocētiū.S.Silueistri circūcisio dñi.Epiphania dñi.Septem dies dñice passionis resurrectio dñi cuz octo.diebus se.Pēthecostes cū duob⁹ se.Natiuitas bti Joan.baptiste sctoz.ap̄oz.S.Laurētij Purificatio Marie.& Annūciatio ei⁹ Assumptio eiusdē & Natiuitas ipsi⁹ Dedicatio.S.Michaelis archāgeli festū oīuz sctoz dies dñici. Oēs alij dies q̄s epi i suis diocesibus cum clero & pplo durare debent celebrādos In.c.pnunciandū de ꝑse.di.iij. vbi plate solēnitates ponunt addunt ēt tres dies rogationū dedicatio cuiuscunq̄ oratorij festum Sancti Martini pontificis & cōfessoris In.c. crucis.d.nīri de ꝑse.di.iij. ponit festum Inuētionis sancte crucis in cle. si diis de reli.& ve.san. ponitur festū corporis xp̄i Adde & in Jo.an.quē segē.d.anto. & ēt Pa.in.d.c.questus cū non repobet festa q̄uoz doctoz ecclie is in ultis & oibus aliis ꝓdictis standū est ꝓuisu dini & no.& Pa.in.d.c.questus similiter ꝺ festo.S.Bartolomei quo ad Biem In quo fiat.c.Consiluz de obser.iein.vnde hodie dies passionis & septimana resurrectionis & dedicatiōis oratorij & q̄uoz doctoz & euangelista rum non seruantur Sed limita vt videlicet intelligamus q̄ consuetudoz

Sequit alia
go fol 163

pſtialiter Idez dic q̄ excuſantur ſecularis q̄ neſciūt diſcernere iter miſſam de officio vel votiuā ſi audiunt votiuā in die feſto ꝛ̄ ñ ſacerdotes publice eas dicētes ꝛ̄ ēt ſeclares q̄ hoc ſcīūt diſcernere niſi audiāt illaz de officio de quo habes.j.miſſa.§.xxxiij. Si āt auditur in parochia vel alibi an ſufficiat vide j.miſſa.§.lix.

43 ¶ Tertiū eſtvt i ofone pſtat Nā cū ofo ſit de pcepto vt.j. Oro vſ q̄ dies feſtus ſit tps determinatuz ꝛ̄ ſ̄ eſt idubitatū q̄ hō teneē in aliq̄ ora orare vñ ſi ſtat ad miſſam illud ſufficit niſi volūtarie alijs intendat q̄ tunc non ſufficeret cum ſit vacandum deo in aliq̄ hora ſaltem de neceſſitate ſm omnes.

44 ¶ Quartū eſt vt audiat pdicationē ſi eſt q̄ predicet q̄ vez intelligo de illis q̄ neſciunt neceſſaria ad ſalutē ꝛ̄ ſz eā diſtinctione quā ſupra poſui de miſſa.§.xliij. alios āt non credo teneri rōne ſcandali. Et.c. ſacerdote de cōſe.di. prima intelligo de eo q̄ egreditur ex cō temptu vel cum ſcandalo q̄ tunc pecat mortaliter ꝛ̄ venit excommunicandus vt ibi dicitur alias non.

45 ¶ Sz q̄ro q̄ magis ē eligēdū in feſto an auditio miſſe an pdicatiōis cuz vtrūq; non pt audire. R̄. q̄ auditio pdicationis q̄z rō legis in ſ̄ magis militat vt pz intuenti iura de ſecratione di.i.in.c.oēs fideles ꝛ̄.c. ſacerdote ꝛ̄.c. eps nulluz q̄ magis rōne audiēdi ſcripturas ſanctas ꝛ̄ verbum dei precipiunt miſſaz audiri q̄z alia ratione facit ad hoc.l.q.i.c.interrogo vos.

46 ¶ Utrz audiēs miſſam dicēdo ſuas ofones ſatisfaciat. R̄. q̄ nō ſz nō credā q̄ peccet mortaliʒ q̄ñ ex deuotione facit ſz melius eēt omittere niſi q̄ñ ſacerdos dicit ſecretas aduerte tñ q̄ nō excuſarē a mortali illuz q̄ diceret aliqua ad q̄ teneē puta offīm q̄ñ dī miſſa ꝛ̄ eſt de precepto vt audiat ar.c.ex lr̄is de pba.cuz ibi no.in ver.vices duoz ſecus ſi miſſa eſſet de conſilio audienda.

47 ¶ Quintū ad q̄ teneni oēs ſm alios in diebus feſtiuis ē oblatio quaz quilibet tenetur facere in predictis feſtis de quo dic.vt.j.oblatio.§.i.

¶ Sūt ꝛ̄ alie ferie q̄ canonice dicun 48
tur.ſ.ij.iiij.ꝛ̄.vj. de q̄bus in.c. de illis
xj.q.iij.in q̄bus carnes nō debem⁹ comedere ſz hodie pſiliū eſt ſm Hoſtiē. ꝛ̄ Inno.niſi.vj.feria vt i.c.ieiunia de pſe.di.iij.ꝛ̄ additur dies ſabbati de q̄ in capi.ſabbato de pſe.di.iij.ꝛ̄ di.v.in c.q; dies.dī in ſabbo dz a carnib⁹ abſtinere q̄ particeps religiōis xp̄iane de ſideraē nō niſi feſtū.ſ.natiuitatis vel infirmitas impediat hec ibi Sz ſ̄ eſt p̄ceptū vbi pſuetudo ē vt i.c. pſiliū de obſeruā.ie. Ubi āt pſuetudo nō eſt q̄ nō comedant carnes i ſabbo pſiliū ē ſecūdum glo.in.d.c.q; dies de pſe.di.v.

¶ Sz ſi natiuitas dñi veniat in.vj. 49
feria vel ſabbo nūgd carnibus vti poſſum⁹. R̄. q̄ ſic niſi qs ſe voto vſ regulari obſeruātia aſtrinxerit ad nō comedēdū vt i.c.ſi.de obſeruā.ieiu.

Eudum

eſt bñficiū q̄ ex benuolētia, cōceditur alicui ita q̄ ꝑpietas rei imobil bñficiarie penes dātez remaneat Uſus fructus āt illi⁹ rei ita ad recipiētez trāſeat vt ad eū hr̄ deſcz ſuos maſculos ꝛ̄ feminas ſi de ſ̄ noiatiz ē dcm̄ in ppetuū ptineat ad ſ̄ vt ille ſiue ſui hr̄des fideliʒ dño fuiāt ſiue illud fuitiū ſit nominatiz exp̄ſſiuz q̄le dēat eē ſiue nō tex. ē in.c.i.§.fi.ſub ſ̄tica.i q.ca.ſeu. amit. in li.de pſue.ſeu. Uñ no.q̄ ſi feudū datur vt ex eo pſtetur fuitiū reale non eſt ꝑpria feudū ſz ſ̄ctus inoiatus ſz Ly. in aūt.ingreſſi.C.de ſa.ſan.ec.ꝛ̄ exēplificat bal.in p̄ato li.in ſ̄tica.ō pace cōſtan.in ꝑ.libelloz.vbi dicit q̄ in quibuſdā ptibus lōbardie ꝑ feudis eccle ſoluitur par caponum vel ſpatula porci ꝛ̄ hmōi ſm eum egparatur emphiteoſi. Sill̄ ſi eſſet emptum non hz naturaz feudi ſm bal.vbi.ſ̄. de feu.da.c. i.ꝛ̄ i.l.qui ſe.C.vñ li. Sed q̄ñ ponitur onus pſonale.vt ire ad parlamentum Regis vel exercitum vel caualcatam ꝛ̄ huiuſmodi.tunc ꝓpria eſt feudum ꝛ̄ regulatur lege feudorum.

1 ¶ Quotuplex ē feudū. ff. bal. in plogo pfati li. sup pn. q̄ multiplex. Aliō rega le. Aliud nō regale. Itē aliud simplex. aliud additionatū. i. nō sub additione da tuz sed sub qlificatiōe: vt cū decēdit filius habitatōis. Itē aliud antiquū seu paternū. s. qđ fuit illi⁹ qui fuit cōis pa rēs agnatiōis. Aliud nouū Itez aliud paternū cuius nā aspicit tm̄ masculos descēdentes vsq; ad q̄rtuz gradū z nō plus ꝛ si additur z antiquū extēditur vltra. vt no. bal. de suc. feu. ℌ. hoc q̄z. i fi. Aliud mixtuz: cui⁹ nā aspicit primo masculos. deide feminas Itē aliō hīs ppriā nāz feudi. Aliud ip̄opriā. Item aliud reale quod trāsit ad hēdes. Aliō psonale quod solū ad vitā alicui⁹ pcedit. Itē aliud ligiū vbi iurat fidelitas ℑ oēm hoiem. Aliud nō ligiū in q̄ p̄or dīs excipitur. Itē aliud frāctuz. s. a fui tijs z optīb⁹ exhibēdis Aliud ñ frāctū. Itē aliud annale z ē feudū guardie z Castaldi z p mercede alicui⁹ rei. Castaldus ē is cui res dñi gubernāda mā datur. vt i. l. iubem⁹. C. de sa. san. ec. Alliud nō ānale. Itē aliud nobile qđ nobi litat possessorē Aliud burgēse. s. qđ nō nobilitat. Itē aliud ecclīasticū. z ꝛ tri plex. ¶ Primum quod datur ecclesie. ¶ Secūz quod recipiē ab eadē. ¶ Ter tiū quod dat vl recipiē a clico. Aliud sacrale. Et q̄n qs inuestiē de ducatu dr̄ dux. de comitatu comes. de marchionatu marchio. q̄ ät ē a p̄ncipe inestitus vl a ptāte: de aliq̄ plebe dr̄ capitane⁹. Qui ät a capitaneis antiq̄ iure dr̄ valuasor. Qui ät a maioꝛib⁹ valuasoꝛib⁹ sunt inestitti dicunt valuasini. i. miozes valuasores ꝛ dicit bal. in. c. gs dicatur dux: marchio. in p̄n. in li. de p̄sue. feu.

2 ¶ Quis p̄t feudū dare. ff. bal. de his q feu. da. pos. §. abbatissa. q̄ libet tam masculꝰ quā femina: tā nobilꝰ quā rusti cus: dūmō hēat ītiam suoꝛ bonoꝛ ad ministrationē. vt i. c. i. §. nouī. p q̄s fi. inue. Do. tz q̄ ēt pōt minoꝛ xtiij. an. fi feudū sit vetus si ꝛo sit nouū oz q̄ sit pubes z iurauerit non ꝛotrauenire.

3 ¶ Utr̄ p̄latus possit rē ecclie infenda re sine alia solēnitate vel lnia ff. q̄ sic antiquū. q̄uis sit reuersuz ad eccliaz ēt nō obstante iuramēto quod faciunt p̄ lati de nō alienādo. cuz modificatione tñ de q̄. s. emphiteosis. §. xxj. De nouo aūt non pōt. vt in. c. fi. de feu.

¶ Quis pōt inuestiri. ff. fm Do. q̄ g 4 libet ēt huius. dummō sciente dño faci at. Et tam per se quam per ꝓcuratoꝛem potest quilibet inuestiri.

¶ Quot modis acq̄rit feudū. ff. Do. 5 q̄ttuoꝛ modis. ¶ Primo p inuestitu rā dando sibi possessionē coꝛporalē ¶ Secūdo paliqō equalens inuestiture sicut cū dñs dicit. vade in possessionē talis feudi z tene p feudo. ¶ Tertio p p̄scriptionē. vt fi. xxx. annis tenuit feudū z dño seruuit: ꝛ inuestitus non fuit it. ¶ Quarto per successionem.

¶ Quis succedit in feudo. ff. bald. de 6 his q feu. da. pos. §. z q̄ q̄ hic reperit tale capīt̄ Fideli absq; liberis ex se de scēdētib⁹ z i feudū, succedētib⁹ si qđē feudū fuit cōis paꝛēt fres desūcti cuz filijs p̄moꝛtuoꝛ fratrū in stirpē succe dāt: his ꝛo nō extāntib⁹ ad agnatos p ximioꝛes id volum⁹ ptinere z si gdem in pari gradu sūt piter admittuntur si ꝛo ex vno est vn⁹: z ex alio plēs nō in stirpem sed in capita succedere debere oꝛdinamus hec ibi.

¶ Utrū femina succedat. ff. bal. in. d. 7 §. z q̄ dicit gl. hic q̄ nō nisi in tribus casib⁹. ¶ Primo q̄n notata ē i inuestiꝛa. ¶ Secūdo q̄n feudum redemit a dño. ¶ Tertio q̄n dñs ei dedit pp fui tiū pfis in gb⁹ casibus ab aliq̄ ex paꝛēt̄ib⁹ non ē ingetāda. vt in. c. fi q̄s fi ne filio masculo q̄ēad. feu. ad fi. per. ¶ Adde q̄rtū si feudū sit datuz ad nul lum fuitiū: q̄ non extantibus masculi succedet femina fm bal. in. d. §. z ga.

¶ Quintū q̄n feuduz erat q̄situz iure emptionis fm Odofre. in sum. sua po tius ex natura contractus q̄s feudi.

¶ Utr̄ ꝓcesso feudo titio p se z descē 8 dentibus filijs masculꝰ z femineis filia bus filia sit cuz masculo supstitute admit tetur. ff. Bal. in ꝓtica ēpm vel ab. aut

abb.feu.da.nō pos.ſ.cuz ēt q̄ non ſed
maſculus ſoluz:q: nā feudi ē vt pterat
maſculus.Et ſi poſtea filiꝰ decedit ſine
filio nō admitteret̄ femina ſo:o: p̄mo:
tui fratris q̄ ſel̄ excluſa fuit p maſculū.
t iō reuertit̄ ad diſz.Q̄d vez ē in feu
do ſimplici t recto.Secꝰ in feudo cō
ceſſo ad certū ſuttituz q̄ femia poſſet
explicare p ſe vel p aliū q: tūc admitte
tur cū maſculo ſil.ff.de vſufr.accre.l.ſi
qs ticio.t.l.ſi mulieri.ſm Ja.de bel.q
dicit q̄ fuit i fcō in regno apulie.Ex q̄
infert bal.q̄ ſtatutū excludēs femina
extāte maſculo ſemel excluſaz nō ap̄
ſuccedere niſi vt fratri hz ſuccedere: ñ
vt patri mortuo ſine maſculo.

9 ¶ Utz clicus ſuccedat in feudo.ff.vt
colligo ex diuerſitate opi.p.o:o:dia q̄
aut feuduz erat ſibi aptuz.t tūc ſi p̄mo
neat ad ſacros o:dines ſic renunciare
vl:q: tráſit ad ſtatū incōpatibilē facit
c.de multa.de p̄bē.t cle.gra de reſcr.p.
Nec poterit iſto caſu fuire p ſubſtitutū
niſi eēt feudū ex q̄ p̄ſtaretur ſolū ſeruī
tiū reale.q̄ nō eſt ꝓpie feudū:vl̄ feu
dū ex q̄ p̄eſtareē fuittus q̄ non repu
gnat ei⁹ o:dini:q: tūc ſuccedet eo q̄ p
elicatū nō p̄dunt iura ſucceſſionis.xy.
q.iy.c.i.cū ſi.Si vo p̄monetur ſolum
ad miores o:dines ſuccedet:q: p̄t fui
re p ſubſtitutum vt vult glo.in.c.i. de
bñ.fe.Aut feudū nō erat ſibi aptū: pu
ta q: erāt tres fratres:t p̄mogenit⁹ poſ
ſidebat feudū t ipſe erat vltim⁹ q̄ ef
fectus ē cardinalis.Poſtea mortui ſūt
alij fratres ſine herede:t tūc ſuccedit.
q: nō p̄t dici q̄ habuerit aium renū
ciandi.nec ēt facultatē.t tunc de egra
te iuris admittetur q̄ poſſit fuire per
ſubſtitutū:lz ſecꝰ de iuris rigore niſi ta
le eēt fuittuz q̄d de ſui nā poſſet p quē
libet explicari:q: tunc ēt de iuris rigo
re ſuccedit ar.l.cōtinuus.§.ſi ab eo.ff.
verbo.ob.Et hec eſt determinatio bal.
in.l.quiſquis.C.de epiſc.t cle.

10 ¶ Quid ſi efficit religioſus q̄s ſucce
det ff. O doſre.t Old.in anc.ingreſſi
C.de ſacroſan.ec.q̄ tráſit ad monaſte
riū eo mō q̄ erat penes igreſſuz.l.ſi qs

p̄ſbyter.C.de epiſc.t cle. Inno. in.c.in
p̄ncia.de p̄ba.limitat vez ſi ſuittus ad
q̄s tenetur p̄t p̄ſtari ab eccliā als ad
dñm reuertet̄.C.de ca.tol.l.vnica.§.ne
aut̄.Alibi.in.d.auc.tz q̄ ſm ius p̄ſue
tudinis feudoz reuertit ad dñm indi
ſtincte.vt ē caſus.ſi de feu.otro.fue.c.q
clicus.t de va.imi.qui he.ar.de.c.i.

¶ Sz qd ſi pater obtinuit p:o ſe t ſu- 11
is hſdibus t ſucceſſoribus q̄buſcūq;
tráſibit ne ad exneuz vel legatariū: vel
clicū.ff.bal.in.l.i.ff.de re.di. t ſeqtur
Ludo.de roma.l.l.id tps.§.i.ff.ō vſu
ca.q̄ ſic.§ ipſe bal.i.c.i.§.donare ti.q̄
liter oli feu.po.ali.corrigit ſe t dicit q̄
dictio q̄buſcūq; intelligit de ſuccedēti
bus ab intestato.ar.l.ſi qñ.C.de inoffi.
te.Uñ dic q̄ nō veniet exneus.Rō q:
res nō dz r̄ſtari ſm nām ſ̄ctus lz ſ̄ct⁹
ipſe ſm nām rei deducte in eo.vt.l.ſti
pulatio iſta.§ q̄ſtuz.ff. de ob.ob. vbi
lz ſtipulatio ſit tráſmiſſibilis in hſdem
de ſui nā.vt in.l.veteris.C.de ſ̄hē.ſtip.
tū non tráſmittit q̄ res in ea deducta
nō eſt tráſmiſſibilis.vt ē videre in feu
do nec legatarius ēt veniet nec clicus.
Et ſic dictio quibuſcūq; reſtringitur p
no.in.l.i.C.de ſacroſan.ec. t p Ja.de
are. in.l.i.§. item nunciatio.ff. de no.
ope.nun.limita tamen de clerico ſm
q̄ dixi.ſ.in.q.ix.

¶ Sz nūquid ſuccedet frater vel filiꝰ 12
fratris q̄ quis fuit de nouo beneficio
inueſtitus ſi decedit ſine liberis.ff. q̄
non.ſed ad dñm reuertetur.vt in ti.de
nā.ſuc.feu.Et q̄d dictū eſt.ſ.q̄ deficiē
tibus filijs veniunt agnati intelligitur
de feudo acq̄ſito ab antiquo.i.ab eo q̄
fuit cōis parens totius cognationis.

¶ Utz vaſallus poſſit vni ex filijs ple- 13
gare totum ius feudi.ff.bal.in ti.de p
hi.feu.alie.q̄ nō vllo mō niſi de volū
tate t conſenſu filioz:q: lex feudoz di
citat q̄ ad oēs eq̄l̄r pueniat.vt in tit.q.
feu.da.poſ.§.hz cū hoc Limita niſi ſit
ducatus vel marchionatus t hmōi q
debent p̄mogenito ſolū. Jo.tū lotha
rius tenet q̄ illud.c.i.de ſuc.feud. vbi
dſ q̄ vltima voluntas vaſalli nihil vz

l 6

in feudis: limitat ad ea dispones q̄ est vltima voluntas. secus in stipulatione q̄ in coherētibus pone pt̄ pot̄ stipulari vni coheredū. vt. ff. de pac. l. annus. Et sic posset assignare in totū. ar. l. filio. §. fi. ff. de ritu nup. cum multis aliis.

14 ¶ Utr̄ feudum possit dari in dotem ℟. glo. in c. fi. de feu. q̄ sic ad tps vite feudatarij z non plus.

15 ¶ Utr̄ vasallus valeat ḡuare filiū he redē vt de vino q̄s educit de vinea feudali det ei ano p̄o aia sua. ℟. bal. i ti. de suc. feu. c. i. q̄ sic. q̄ testatur de fructibus nō de feudo q̄ fructus sunt res ppie heredis. vñ nō d̄r alienatio feudi q̄n alienant fructꝰ separati. ff. de do na. l. in edibus. §. ex rebus.

16 ¶ Ad qd obligat vasallus dño. ℟. q̄ ad. vi. q̄ no. in vsi. feu. in. c. i. de fo. fi. z xxij. q. v. de forma. z de iureur. ego.

¶ Primū ne sit ei in aliq̄s dānū cor pore sui z q̄ ipediat. p posse. ¶ Secūs ne dānū in tpalibꝰ faciat vel vtilitatez ipediat. ¶ Tertiū ne reddat ei difficile vel impossibile q̄s facere eū velle videt. ¶ Quartū ne reuelet eiꝰ secreta p q̄ vl minus tutꝰ vel nocer ei possit. ¶ Quintū ne sit ꝯ eiꝰ unitatē vel honestatē. s. maculādo vxorē vel filiā eiꝰ vl famaz dicto fcō vl̄ ꝓsensu. ¶ Sextū vt fideliter ei p̄beat ꝓsilium: auxilium z fauorez. ¶ Adde septimū q̄ tenet iurare fidelitatē nisi ex pacto sit remissus. forma ät iuramēti ponit̄ Do. sic Ego iuro super scā dei euāgelia q̄ ab hac hora i antea vsq; ad vltimū die vite mee ero fidelis tibi. L. dño meo ꝯ quēcunq; excepto igatore vl̄ rege. itellige i cā iusta: z etiā d̄z excipe si hꝫ aliā dñm antiquiorez. ¶ Adde. viij. q̄ tenetur p̄m q̄ cōuentum est vel natura feudi z regionis ip sius seu consuetudo requirit.

17 ¶ Sꝫ qd si dño moriēs religā p̄es si lios vxꝰ iurabit oib℘. ℟. q̄ sic. si oēs eū liter succedūt. No. tū tz q̄ nō: sꝫ soluz vnus filiꝰ iurabit oēs filij seu hr̄des va salli si feudus indiuisum hūt. Si vero ad vnum pueniat ille solus iurabit.

18 ¶ Utr̄ vasallus possit p aliū seruire ℟. bal. i. c. mutꝰ. ep̄m. ab. vel abbas. feuda. nō pos. q̄ si huiusmodi fieri ꝓcipit: vel nō p̄t fieri p substitutū nisi d̄ volūtate ꝓcipis. vt. C. de murtic. l. si qs ex co℘e. Et tō si icurritur tal' infirmitas q̄ huiusmodi exhibē nō p̄t q̄det feudū ni si cēt a casu fortuito sine cl'pa p̄cedēte. vt puta q̄ a latronibꝰ cecatꝰ: q̄ tūc si q̄det ne det afflictō afflicto. ar. C. d̄ fur. autē. nauī. z. C. d̄ epi. au. l. tā demētis'.

¶ Quō amittit feudū. ℟. q̄. xij. mōis 19 ¶ Primꝰ si vasallus efficit clicus vel religiosus d̄ q̄ dic vt. s. in. q. ix. z facit. xxij. q. viij. §. i. q̄ arma non portat.

¶ Secūs si heres vasalli steterit p annū z die q̄ nō petierit a dño inuestitura feudi. Intellige hic z in seq̄nti si est maior. xiij. ānis vel puella. xij. vt no. i c. fōtanis de iureur. p Pa. ¶ Tertꝰ si vasallus mortuo dño ab eiꝰ hr̄dibus ifra tps p̄dictū inuestituram nō petierit. de q̄bus duobꝰ habeē in ti. q. cau. feu. amut. c. i. Sꝫ p̄dicta limita q̄n iurauit psone solū. vt cuz dicit. iuro tibi. Secꝰ si iurasset sibi z successorib℘. vl̄ sub nomine dignitat'. q: nō tenet amplꝰ iurare successorib℘ nisi magna lōgingta te perīret memoria. vt no. Pa. in. d. c. fōtanis. Itē nisi cēt miles q: hꝫ annuz z mēsem. Itē nisi iusta cā eū impedierit vt hēat̄ de ꝓhi. feu. ali. p lotharium. c. q̄n iter dñs. ¶ Quartꝰ cū vasallus tribus vicib℘ cōsā paribus z hmōi fideli tatez iurare noluerit: q̄uis dño sit paratus facē inuestituram. ¶ Quintus si vasallus iterficit ꝓpriū germanuz suū vl̄ filiuz germani sui vel aliud cōmiserit q̄ paricida nūcupari posset vt totā hr̄di tatē hr̄et. ¶ Sextꝰ si vasallus diminuit dñm in ꝓlio nō mortuū vel ad mortez vulneratus. ¶ Septimꝰ pp̄ multas cās ingratitudinis q̄ enumerantur. q. mo. feu. amut. cap. i. z. ij. z de feu. fi. cui. non amut. c. i. z. ij. puta ocubuit cū vxore filia. vel sorore z hmōi. ¶ Octauꝰ si sciēter negauerit feudū vel ḡte aut ꝓditionē eiꝰ secus si ignoranter. ¶ Nonꝰ si in feudauerit feudū alia lege ḡ ea quam hꝫ ipse vel i talē vasallū g feudū ḡuare

nō pōt. ¶ Decim⁹ si dñm accusauerit aut testimoniū ꝓ eum tulerit in cā criminali. ⁊ gdā dicunt ét in causa ciuili.

¶ Undecim⁹ si vocatus a dño q̄ secū vadat ī expeditiōe publica. puta vocatus ab ipatore vt secū vadat ꝓ corona suscipienda ⁊ hmōi nō venerit nec alīū acceptū dño mīsit vel stipēdia militie nō dederit. ¶ xij. si feudū alienauerit. Isti casus hñtur in sum. Do. ti. e.

20 ¶ Sz q̄ritur an aliēnās feudū sine cōsensu dñi ipso facto cadat. ff. Pa. in. c. vlti. de feu. ꝙ sic. ⁊ pt sine alia sñia expelli ⁊ alteri ꝓferri. ét si alienādo direxerat. Saluo iur dñi ꝑ Bal. q̄ sit cā bñ. amit. c. i. q: factū seqns est ꝓtius ar. c. ea te de iureiu. ⁊ q̄ no. ibi sec⁹ si dixisset. Et alr vel alio mō nō stēdo: q: operant vt dño ꝓdicēte nō videat fcā alie natio. Et ꝙ vez nisi aliqua captio dño posset iteruenire: puta daret castellū tali q̄ dns expellere postea non posset.

21 ¶ Quid si nō alienat nisi ptē ff. Jo. an. q̄ segt Pa. vbi. s. q̄ solū pdit illam ptē q̄ā alienauit: ét si esset maior pars. de p̄ohi. feu. alie. ī perialem. §. i.

22 ¶ An possit alienare ꝓ aīa. ff. q̄ non nec⁹ legare nec⁹ disponere ꝓ aīa. vt in c. i. q̄liter feu. ali. ꝙ nec ét de iure canonico ꝑm Do. in sum. de immu. ec.

Additio q̄ intelligem feudo tpa li: q: si feuduz é ppetuū pōt alienari ⁊ eccle donari. ꝑm eundē Do. ⁊ sequit̄ Pa. vbi. s.

23 ¶ Quid si alienat suas comoditates ad tps lōgissimuz. ff. bal. in ti. de pace ꝙstā. in. fin. ī. viij. charta q̄ nō cadit. dñi mō actuz sit q̄ dñiz vtile nō transeat allegat gl. singularē. in. l. codicillus. §. istituto. ff. de le. ij. Idē dicit in emphi theota. Idē ꝙ bar. i. d. § istituto. vbi dicit q̄ vēdēs fructꝰ domus ad cēnz an nos nō vr alienare. ꝙ nō placet. sed si vult alienare faciat sic. vēdo vl̄ ꝓcedo fructꝰ vel ipsaz ꝓceptionē: cū ꝙ si dño placuerit vel dns si reuocauerit. Et sic saluo ⁊ salnato honore ⁊ iurisditiōe ⁊ ꝙsensu dñi: ⁊ si de iure possiz nec alr: nec alio mō. Si ār dño si placuerit vl̄ si ꝙsenſit vl̄ reuocauerit vel si de iure nō possū res sit inēpta vl̄ vēditio vl̄ alīēatio sit irrita ⁊ ipso iur nulla ⁊ sic erit tutissima cautela nisi fit captō dñi vt dixi

¶ Utruz possit pignori dare. ff. Pa. 24 vbi. s. q̄ nō. q: q̄ ꝓhibēt alienari generalr a lege vel p testatorē aut a iudice. vel p pactū ꝓhētiuz, phibent pignori dari. l. fi. C. de re. ali. nō alie. ⁊ p bar. in. l. i ꝙz. ff. de pig. Rō q: p ꝓstitutiōez pignoris de facili puenit ad distractionez rei. ff. de distra. pig. l. ij. ⁊. iij. C. de iure do. ipe. l. ij. Et ppea vno phibito ꝑ phibetur oē p q̄ puenitur ad illd. l. ofo ff. de spō. cū pco: ibi in glo. positis.

Additio secus est q̄n q̄s phibet emere q: pt ī pign⁹ accipe nisi fieret in fraudē ꝑ tāta q̄titate q̄ nō é vīsile dñz luitur. ar. l. q hēbat in pn. ff. de le. iij. ꝙz bar. in. d. l. i quoz.

¶ Ad q̄ reuertet feudū vasallo pt 25 nato. ff. bal. g. mo. feu. amit. §. aut si libellario. q̄ si puatur ex dolo cōmisso ī psona dñi ad dñm reuertit. vt q̄ sit pma cā ami. bñ. c. i. §. deniq̄. q̄n vo de lingt ēt psonā. tūc ventūt agnati ⁊ nō dns. q̄n vo ex cā alienatiōis: tūc sunt opi. ꝙz bal. ibidē dicit q̄ si fecit in fraudē agnatoz. tunc ipsi agnati ventūt ī dns. Si vo nō in fraudē fecit: tunc reuertit ad dñz: tū filij vel agnati imo ét filia masculis nō exīstib⁹ dz redimere a dño ⁊ cogit dns eos īuestire vt de his q̄ feu. da pos. §. cū vo. q̄ intellige si feudū nō erat nouū ꝙz Ja. de belnio bar. tū vt recitat Pa. vbi. s. i. l. eum. ff. de. inter. ⁊ releg. ⁊ i. l. vt iureiur. §. si liberi. ff. de ope. li. dicit. q̄ si pr cōmisit dictū pp q̄ directe venit ꝓnādus feudo: puta q: alienauit ⁊ hmōi vel cōmisit. aligd ꝙ teno: é iuramēti tunc nocet filio ét si. pcessisset ab anteriori gñatiōe ar. i. l. i. ff. si qs ali. te. p. ⁊ in. l. cū rō. §. fi. ff. de bo. pscr. vbi pz q̄ si qs pohibuerit aliq̄ testari: vel itestādi ꝙsanguineū cui debebat succedere ab intestato fisc⁹ occupat hr̄ditatē. nec veniunt aliq ꝙsanguinei q̄ sunt phibēti vl̄ occidēti ḡdus iferioz. vt ibi pz cū no.

Si vero delictū nō est pp q̄ directe sit
p̄nuandus: ꝛ p quandā p̄tiā pyta q2
dānāt pp aliq̄d maleficiū: ita q̄ eius
bona veniūt publicāda: tūc pcedat di
stinctio Bꝑ. in regula nō ds. li. vi. q. di
stinguit ꝛ tenet q̄ si feudū a p̄is p̄sona
habuit originē noceat filio. secus si
est a genere vltrioꝛi: q2 tunc nō nocet
Cum qua distinctione transit Jo. an.
ꝛ. d. Ant. in. d. c. fi. de feu. Distinctio tñ
Bal. mihi videtur ego2 quo ad laicos.

Additio ꝛ in prelato ecclesiastico
ꝛ cū ang. ⁊ are. iſti. g.
mo. fini. tute. §. ſtē finiſ. q2 ꝛ veniat p
uād⁹ feudo ſi tñ nocet ſucceſſiōi: q2 eo
mortuo reuertet ad ſuū ſucceſſoꝛē: ⁊ ꝛ
ſegt̄ ēt gl. i. c. i. §. fi. i tt. ⁊ capliſ co2nadi.

26 ¶ Utꝛ vno feudatario deficiente ac
creſcat feudum alteri. ff. Pa. vbi. ē. q̄
nō niſi fuiſſet expſſium. vide bar. in. l
mihi. ff. de ver. obli.

27 ¶ Utꝛ vaſallus vaſalli mei ſit me⁹ va
ſallus. ff. q̄. ū ſic nec libtus liberti mei
eſt meus libertus. ff. p ſo. l. nam ſocy.

28 ¶ Utꝛ filius repudiata hꝛditate p̄is
poſſit feudū tenere. ff. fm No. q̄ non
Sed aut totū oꝛ retinere. aut totum re
pudiare: niſi dns de nouo beneficio in
uestiat agnatis q̄ſentientib⁹. Agnati ꝙo
dñ p̄t feudū retinere repudiata here
ditate. vt in p̄ſti. fe. an agna. vel fi. de
fun. re. hē. poſ. feu. re. c. ſi ꝓtingēret.

29 ¶ Utꝛ vaſallus iuito dño poſſit re
ſtare feudū. ff. Jo. de imo. i. c. i. ⁊ feu.
q̄ nō allegat glo. ſingulare i. c. fi. de ca
pi. g cu. ven. ⁊ Pa. in. d. c. i. Idē ꝛ gl.
in. c. q̄ i eccliaꝛ. de p̄ſti. bar. ꝙo i. l. is cū
quo. ff. de aq̄ plu. ar. ⁊ Bꝑ. p̄ſi. xliij. ⁊
Ja. de belui. in. c. fi. ſic ꝛcludūt q̄ ſi eſt
datū ad certū ſeruitiū nō p̄t. Si ꝙo
ad ſeruitiū icertū tūc p̄t añq̄ illd ſer
uitiū ſit idictū q2 nundū ē purificata
obligatio: facit in ſili gl. i. l. i. colla. ff. ad
munici. niſi turaſſet ſpecifice nō poſſet
reſtare fm bal. i pludus ſeu. Fallit ſi
dns eſſet in p̄lio: ⁊ tunc vellet reſtare.
q2 dns tūc nō poſſet ſibi p̄uidere ⁊ eā
li vaſallo ar. l. filie mee. ff. ſo. ma. Nā
cedere feudo. ē quo dā dimo: tiū. ⁊ nō
valet niſi poſſit ꝙſuli indēnitati dñi
No. i. c. vno. de va. q. ſ. p̄ſti. lo. ſeu. alie.
tenet q̄ poteſt. ſed tu tene opi. bar.

¶ Utꝛ dns teneat vicē repēdere va
ſallo fideli. ff. q̄ ſic. als cenſebit male
fidus vt in li. ſeu. de ſoꝛ. fi. c. i. in fi. fa
cit. xxij. q. v. de ſo: ma. xcv. di. eſto ſub
iect⁹. ⁊ ds p̄uari feudo p ſuperioꝛem ſi
p̄ſide ſe hz otra vaſallū ſuū.

¶ Utꝛ eccliа poſſit ſine vſura recipe
re in pignus feudū ⁊ facere fructus ſu
os. ff. fm. c. i. de feu. q̄ ſic dñmō interi
nō recipiat ſeruitiū a vaſallo. ⁊ iſtud
hz locū ēt i feudo laicali fz cōiter doc.
⁊ ꝛ gl. ibi ſit ꝛtia nō curabis de ea. Bi
cit tñ car. ibidē quē ſegt̄. d. An. ⁊ cōi
ter alij q̄ ſi feudū eēt libe⁊ non poſſet
retinere fruct⁹ q2 p̄ſatū. c. i. telligit q̄ſi
nō ē libe⁊. Sz iudicio meo hūit reſpe
ctuz ad ſeruitiū q2 cōiter ſeruitiū ſi tñ
valet quantū fruct⁹ feudi: alr nō eēt be
eficiū feudū. Et ſi dō mihi vī ſaluo me
lioꝛi iudicio q̄ tex. fundauerit ſe ſuper
nām feudi: q̄ ē vt dñus rectū remane
at apud dñm: ⁊ vtile penes vaſallū: ꝛ
eſt obligatōe ſalte fidelitatis: ꝛ multū
ſeruitiū ſit debitū. ⁊ ſi dimiſſa obliga
tōe de q̄ſenſu ipſius vaſalli q̄ſolidat
ſp̄s dñus vtile cū directo nō ex aliena
re ſed p̄pa: ⁊ ſic nō oꝛ attēdere an ſit
libe⁊ vl ne. ꝛ q̄ nullo mō retineat eus
obligatū aq̄d. ⁊ ſic declaret q̄ in
teri ē abſolut⁹ aboib⁹ rōe feudi debit'.

¶ Quid ſi dns recipit iteri ſeruitiuz a
vaſallo. ff. q̄ ſi vaſallus facit tāq̄ ex
debito tūc fruct⁹ teneret reſtituere ni
ſi p̄teſtetur ar. in. l. ij. C. de iure dñij ſpe
trā. ⁊ in. c. cū. Ab. de p̄ſti. Secus eſſet ſi
ex liberalitate ſcies ſe nō teneri vaſal
lus exhibet conſueta ſeruitia.

¶ Utꝛ idē ſit in ēphiteoſi ⁊ locatione
ff. q̄ ſic. vñ dic ſpe. i ti. de feu. §. q̄ ſi. ff.
xl. q̄ feudū ⁊ ſect⁹ ēphiteotic⁹ ⁊ liuella
ri⁹ ſūt etiſdez nāe. ⁊ dicit bal. in p̄ſata
viij. car. in. ti. de pa p̄ſtā. vez. i feudis i
gb⁹ nō debeē fuitiū ꝛ certa quantitas
pecunie vini ⁊ hmōi: als nō. Sz quo
ad hoc nō video qn liceat recipe fruct⁹
liberādo a ſeruitio rōe iā dicta ꝛ Joā.

an.ꝛ No.ꝛ alij dixerit idigere declaratiõe papali ſz nõ plz.ꝛ dico ꝙ vbicũq; lex feudalis nõ ẽ ꝫ iuris ciuil aut nãl rõez hz locũ i ẽphiteoſi.alꝭ nõ. vt tz bar.i.l.ſi mihi.ꝛ ticio.ff.de ꝟ.ob.ꝛ bal. i.c.i.de inue.de re alie. fac. Aduerte ẽt ipſcia ꝙ meliozatiões q̃ cõiter in contractu ẽphiteotico fiũt nõ poſſet rõne mutui tenere iõ ꝑfata oia limito tã i ꝺubio quã ante ꝓcedẽti de feudo ꝛ em phiteoſi vbi multozatio nõ eſt facta ꝙ tũc lz. Itẽ qñ ẽ a cã liberas q: ſi exbur ſaſſet quantitatẽ pecunie.vel gd aliud ꝺño ꝓ ipſo habẽdo ſic non liceret qñ fruct⁹ diſpzopoztionarẽt a fruitio ſiue a fictu qõ ꝺñ nota.q: pauci aduertũt.

34 ¶ Utz idẽ ſit i vſufructuario obligãte ꝓpetario.ff.fin Doſt.in ſũ. ꝙ ſic ſi hz a cã libera a ꝓpetario.alꝭ non. vbi fruct⁹ diſpzopoztionanꝫ a ſeruitio.

Jctio

vide.j.ſikatio.ꝛ quõ ſi ctio iuris valet. ꝛ qñ vide.ſ. cõſenſus.Ꝭ.iiij.

Jdeicõmiſſum

ꝛ mozꝛtis cau ſa donatio legatoꝝ appellatiõe cõtinent.ff.dele.in.l.ꝛ fideicõmiſſum ſz fideicõmiſſuz iõ factũ eſt q: fideicõmiſſa olim petebantur ex fide heredũ.ſz hodie fere exeãta ſunt fideicommiſſa ꝛ legata.hũt tñ aliãs differẽtias de qb⁹ vide i gl.ꝺ.l.ꝛ ſi fideicõmiſſũ: ꝛ qõ ibi no.ꝛ eſt tex.in.l.i.ff.dele.i.

Jdeiuſſoꝛ

est q ꝙ alienis debitis interceꝺit ꝛ ꝺiffert a mãꝺatoꝛe q: mãꝺatoꝛ iteruenit a ꝓncipio: fideiuſſoꝛ vero põt accedere tam ante factũ quam poſt vt habeẽ in aũt.ꝓſite.C.de fideiuſſo.ꝓpterea tam in.ff.quã in.C.e. ti. aꝺꝺitur ꝛ mãꝺatoꝛibus.

1 ¶ Fideiuſſio nõ tñ qñ eſt acceſſoꝛia ei qõ nõ tz glo.in c.grauis.de cenſi.cum concoꝛ ibi poſitis.

2 ¶ Quis põt fideiubere.Ꝭ. ꝙ qlibet q hz liberã aꝺmiſtratiõez ſuoꝝ bonoꝝ.

3 ¶ Utz mulier poſſit fideiubere ꝙ vi ro.Ꝭ.ꝙ nõ.ꝛ ſi fecit nõ tenetur ipo in e.l.ij.in gl.ff.ad ſe.ꝟſul.velle.

¶ Utz mulier poſſit fideiubere ꝓ alte 4
ro.Ꝭ.ꝙ nõ ꝺm qõ no.in.l.q̃uis.ff.ad velleia.Et ꝺm qõ ibi ꝺiſtinguit ponitur ſex caſus in qbus mulier põt fideiubere.¶ Primus qñ fideiubet ꝓ pzecio ꝺando vt qꝺ manumittat ſeruum.
¶ Scõs qñ ꝓ ꝺote alicuius mulieris.
¶ Tertius qñ renũciauit bñficio velleiani certiozata ꝺe eo.¶ Quartus qñ accepit ꝑcũ ꝓ fideiubẽꝺo vel aliqꝺ loco pzecy.¶ Quintus qñ in fraudẽ fideiuſſit vt ꝺecipet.¶ Sext⁹ qñ pign⁹ vel fideiuſſoꝛẽ ꝓ alio ꝺediti ꝛ poſt ꝺiẽ fitã a ꝺicta cautiõe numerãꝺuz ꝛ uerũz ad idẽ ſe obligauit vel pignus vꝫ fideiuſſoꝛẽ ꝺeꝺit.Secus ſi intra biẽnium conſenſit:q: nõ valeret.

¶ Utz clicus poſſit eſſe fideiuſſoꝛ.Ꝭ. 5
ꝙ ꝓ laico nullo mõ põt: ꝛ ſi facit eſt abiciendus.vt in.c.i.de fideiuſ.Sz aliq lumittant in frequẽtia fideiuſſiõis ꝓpter verbũ inſeruiẽs in.ꝺ.c.poſituꝝ ꝙ no.frequentiã.i.valde ſeruiens ſicut ꝛ ponitur in.l.gallus.Ꝭ.ille caſus in diffi cilis.i.valde difficilis.ff.de li.ꝛ poſt.ſz mihi videt ꝙ nullo mõ ꝺebeat fideiuſſoꝛ eſſe ꝓ laicis.vt.xi.q.i.c.te qꝺem in tex.ẓi gl.niſi in caſu neceſſitat i q̃ fiẽ obligaẽ ſubuenire ꝺigẽti.vt.xij.q.i.vi dẽtes ſic ꝛ fideiubẽ.ꝛ hoc tz gl.i.ꝺ.c. te qꝺem.ꝛ gl.i.c.pe.eo.ti.ſz ꝓ ecclia vꝫ ꝓ alio clico bñ põt fideiubere.vt in.c. ij.eo.ti.ꝛ in.ꝺ.gl.ꝺ.c.te quiꝺem.

¶ Sz nũqꝺ obligaẽ ſi fideiuſſerit.Ꝭ. 6
ꝙ ſic.vt i.c.pueꝛit ꝛ i.c.ꝟſtitutus eo.tit. limitat tñ No.ꝙ ſolũ tenet ꝺe pximo nio ſuo vl⁹ reꝺꝺitib⁹ bñficy.quos ſaẽ ſuos nõ autem in pzeiuꝺicĩũ eccle arꝯchi.in.c.ſtatutũ ꝺe reſcrip.lib.vi. vt tenet ꝙ nec etiam ꝺe fructibus beneficij Sed cõmunis opi.eſt in ꝟñ ꝛ cum opi.Doſt.ꝛ ſic tene.

¶ Utz religioſus poſſit fideiubere.Ꝭ. 7
ꝙ nõ.vt in.c.pc.e.ti.nec ẽt ſi eſſet abbas niſi hoc fiat ꝺe maioꝛis pñs quẽtus capli ꝛ abbatis licẽtia.vt ibiꝺẽ.

¶ Utruz heres fideiuſſoꝛis obligetur 8
ſicut fideiuſſoꝛ.Ꝭ.ꝙ ſic.l.poteſt accipi.ff.de fideiuſ.

9 ¶ Utr fideiussor q̄ p̄miserat aliquem p̄sentare liberet si tal' p q̄ fideiussit post fideiussionē cōmisit capitale crimē p pter q̄s fuit p̄dēnat' ad mortē vl bānitus z fugit. ff. q̄ sic. vt ē casus l. l. sed z si qs rei. ff. si qs cau. in p̄n. z no. in l. si decesserit. ff. q̄ satisda. co. z ibi ḋ q̄. d. Alb'i. cū fideiussisset p q̄dā scolari bononie accusato de q̄dā maleficio ḋ eo p̄sentando sub pena mille librarū post quā fideiussionē accusatus fuit p̄fatus scolaris ab alio de alio maleficio q̄ fugit z nō cōparēs citatus fuit bannitus z diffidat' p̄m p̄suetudinē bononie z z p̄dēnat' ad mortē postq̄ p̄dēnationem obtinuit q̄ nō erat obligatus sue fideiussioni z ꝯ vez nisi fideiussor eēt in dolo vel lata culpa respectu maleficij postea ppetrati: qz in p̄scia teneret ad restitutionem dāni p̄xima: alias non.

10 ¶ Utr fideiussor rei ḋ capitādi cui dictus reꝰ fuerat assignat' z fugit sit ipe ḋcapitādus. ff. c. y. in. l. ad p̄netarie. C. de custo. re. z bar. z ibi tex. i. l. si qs reū. ff. de custo. re. q̄ nō. ꝯ pecūialiter puniet. Rō q̄: nemo p̄t se obligare ex p̄cto ad penā capitalē. qz nemo ē dñus mēbror suoꝝ. xxiij. q. v. si nō ꝯ. z i. l. liber. hō. ff. ad. l. aeql. Si tū fuerit i dolo punietur pena arbitraria. vt no. in dictis locis. z in glo. c. cum hō. xxiij. q. v. Nec ob. d. l. ad cōmentarienſem. qz loquitur de illo q̄ ḣz ex officio custodiaz q̄ punitur eadem pena qua erat puniē dus incarceratus si est in dolo fuge vl in negligentia nimia. vt ibi no.

11 ¶ Utr possit qs interponere fideiussorē in cā criminali. ff. p̄. Pa. in ꝑtica de fideiuss. q̄ si non venit ꝑponenda co:pal' pena p̄tal's nō. z sic intellige. c. si clicos. de sen. excō. li. vj. facit. d. l. si qs seruꝰ. iuncta. l. diuus pius. ff. de custo. re. z est bonus tex. in. d. c. cum hō. z ibi ēt glo. Fallit i muliere. de q̄ dic vt i anc. vt nulli ind. ¶. necessarium.

12 ¶ Utr cū plures i solidū sint fideiussores ḋbeat dñs ḋ debitū inter eos. ff. Pa. in. c. puenit. eo. ti. q̄ sic. si sint oēs p̄sentes z solūdo: z ꝯ postulēt q̄si litem ꝑtestatā. ff. de fideiuss. l. si dubitet. ¶. i. z istud ē bñficium diui adriani positus. C. de p̄sti. pecu. l. diui adriani. z hēs in effectu inst. eo. ti. ¶. si plures. z hoc verus nisi huic beneficio renunciasset.

¶ Utr p̄ste debitore p̄ncipali z idē fideiussio possit q̄uenīri fideiussor. ff. q̄ nō vt in anc. p̄ste. C. e. ti. ēt p̄m Pa. in. d. c. puenit. si ꝑstiterit se p̄ncipalē debitorē: vt fit cōiter hodie. z ꝯ vez est nisi renunciauerit huic bñficio. vt. C. de dīuo. re. sti. aut. hoc ita. z nisi ḋbitor nō tenet sit nō soluendo: vel non possit cōuenīri. vt in. d. anc. p̄sente.

¶ Utr creditor teneatur cedere actiones suas fideiussori. ff. q̄ sic Intellige q̄s ḣz ꝑ eū p q̄ fideiussit aliꝰ pōt ei denegare solutionē debiti. vt. l. modestinus. ff. de solu. z. l. fideiussor. ibi⁹. ff. e.

¶ Utr debitor teneat satisfacere fideiussori de oi dāno. ff. q̄. sic Intellige q̄ ei euenit ex sua culpa ꝓp fideiussionē. z. c. ij. z. iij. e. ti. de fo. cōpe. c. si. q̄ officius suꝰ nulli ḋz esse dānosus. ff. de fur. l. si seruus cōis. ¶. q̄s ḋo. ff. ad vell. l. ij. ¶. i. ff. quēadmo. testa. appe. l. sed si qs. ff. q̄. ex cau. ma. l. videlicet. iiij. q. iij. ¶. venturis. z in glo. d. c. ij.

¶ Utr repetere possit vsuras q̄s solūit fideiussor ꝑ creditore. ff. Jo. an. in regula dānus. li. vj. in merc. z tegitur Pa. in. d. c. ij. q̄. aut simplr erat solum obligatus ad debitū soluendū. z sic nō repetet: sed sibi ꝑputet si soluit: qz non erat obligat'. facit. l. centū. ff. de eo q̄ cer. lo. nisi soluisset vsuras vt interesse. Et hoc vez q̄n fideiussor obligasset se nō soluz simplr: sic ēt in oēm casus venientē ex debito p̄ncipali: qz teneretur de augmēto debiti vt. d. l. centū z. l. quero. ¶. i. ff. loca. z. l. moza. ff. de ḋ. obl. als simplr fideiubēs nō tenetur ad ītersse nec ad augmētuz debiti. vt no. glo. in d. c. iij. z sequitur doc. z ō sibi ꝑputabit si soluet iure ꝺoz ꝯ iure poli debitor teneat' si ipse erat obligat' in vero ad interesse seu augmentum creditoris aliꝰ si aut obligauerat se fideiussor ad vsuras soluēdas. Et sic ꝑm legistas z

canonistas distinguit q2 si soluit sponte nō repetet ꝺm gl.i.d.c.ij.q2 indebite erāt vt in.c.debitores de iureiurādo Si ꝓo soluit coacte ſz nō opposuit exceptionē nō repetet si āt opposuit ſz ꝓ iniquitatez iudicis fuit coact⁹ soluē ⁊ sic nō posset repetere nec debito2 tenet ꝑ l.exceptionē.ff.e.ti.ff.de euic.l.si ꝓ ipzu dētiaz: Sz in ꝯtruz ꝺm theologos ⁊ ꝓscia tene firmit⁹ q2 tā in isto casu qñ soluit coacte q̄ēt qñ sponte soluit eo q2 sic ꝓmisit eas soluere q2 possit repetere ⁊ q2 debito2 sibi teneat q2 sic itelligitur mādasse vt soluat debitum.vt.l. si ꝓcurator.ff.de ꝓdi.inde.Et sic sibi iputet debito2 q eū fideiubere fecit ꝓ vsuris nisi solnerit in fraudē vt faueret vsurario q2 sic nō repetet aut nō soluz fideiussit soluere vsuras ſz ēt iurauit ⁊ sic repetet ꝑz oēs q2 ſz posset petere absolutionē a iuramēto nō tñ teneť ꝑz go ſre.q2 ſz teneatur fideiusso2 excipere.vt no.in glo.d.c.ij.per multa iura non tamen tenetur agere.

17 ¶ Utr fideiusso2 remaneat obligat⁹ ꝓgato termio a creditore.ꝛ.ꝑz Pa. in.c.ꝓstitutus.e.ti.cōiter teneť q2 aut si deiusso2 erat obligat⁹ ad tps solū puta vſq; ad āuz ⁊ sic nō teneť post āuz ꝓgato termio p.l.ité q̄rit.§.g ipleto ff.loca.vbi pz q2 si locaui tibi domum vſq; ad annū dato fideiusso2e si cōductis postea tacite ad alios tps fideiusso2 nō tenetur nisi de nouo ꝓmittat. Aut obligatio erat pura ꝑz soluto dillata fit ad tps ⁊ sic ſz soluto sit ꝓrogata nō tñ liberat.Ratio q2 nulla fcā ꝓrogatione termini tenetur fideiusso2 ēt post terminū sicut ⁊ reus ꝑncipalis arg.c. cū dilecti de dolo ⁊.l.celsus.ff.de arbi.

18 ¶ Utr fideiusso2 añ tps possit agere ꝛ debito2ē vt liberet.ꝛ.q2 sic in tribus casib⁹.Primus si diu in debiti solutione stetit.¶ Scds si dissipare bona sua debito2 incepit.¶ Tertiꝰ si ꝓdenatus fuit sup fideiussione de q̄bus hēs.in.c. fi.eo.ti.⁊ vide q̄ ibi not.

19 ¶ Utr fideiusso2 ꝑ alienatōe rei dotal⁹ vl donatōis ꝓp nuptias ꝓstāte mr̄imonio teneat de euictōe.ꝛ.Pa.i.c.cū ꝓtigat de iureiurā.Bar.in.l.cuz lex.ff.eo. ti.⁊ Jo.an.post multas opi. videntur ꝙcludere q2 si mulier vēdit nō tenetur nec ipse nec ipsa mulier.d.l.cū lex ſz si vēdit marit⁹ vel alius tenent vēdens ⁊ fideiusso2 vel ad rē tradēdaz vel ad id tereſſe ꝺm q̄s no.in.l.rē aliena.ff. de ꝛ hē.emp.ar.l.⁊ si is.C. de ꝑ.mi. Nō q2 lex nō resistit vēditioni ⁊ actiōi ꝓsona li ſz alienatiōi.d. trāſlationi dñi vnde vxo2 nō obligat q2 teneretur ad trāſlationē dñi.l.exēpto in ꝓn.ff.de actio. emp.⁊ vē.nec fideiusso2 q2 hŕet regreſſum ꝛ mulierē Et hoc vez nisi mulier iurasset q2 si iurasset teneretur tā ipsa q̄ꝫ fideiusso2. Et hec opinio placet omissis aliis multis in.d.c.cum contigat.per Jo.⁊.d.anto.factis.

¶ Utr fideiusso2 possit aliqd recipe 20 sine vsura a debitore.ꝛ.gdaz teneť q2 nō q2 esset vsura rō q2 vt q2 fideiusso2 sit quoddā mutuū interptatuz. Sz ego credo q2 nō sit vsura aliqd accipe.dūmō fraus neq; dolus interueniat puta q2 quenit cū aliq̄ ne credat debito2 ni si fideiubeat vt sic lucrari possit q2 tūc nō liceret tal⁹ sic q2 hic nō est mutuum vez neq; ēt interptatuz ſz si rōne facti aliqd accipet bñ eēt iniustitia ⁊ ꝛ cartate qñ nullū periculuz hz vel labozez in fideiubēdo ſz qñ aliqd accipit rōne piculi cui se exponit vel fozte laborū ⁊ cetero2 q̄ facit⁹ incurrūtur in talib⁹ si deiussionibus esset oino licitum aliqd accipere moderate tñ ⁊ sic est ℣tus i nominatus: non mutui.

Ides ꝺr dupl⁹.ſ.pactionis ⁊ ꝓsensus vt habetur in.c.i.de spō.duo.ois pactio ḡtūcūq; simplex ꝺr fides. Unde veniēs ꝛ ꝓ missionē ꝺr venire ꝛ fidē prestitā. Et sic capitur in.l.i.ff.de pac.⁊.ff.de ꝓsti. pecu.l.i. Unde ꝺr fides q̄si fict ⁊ hec respectu ꝓmissionis de futuro.alia est q̄ est ꝓsensus de ꝑsti ⁊ hec facit mētionem.vt no in.d.c.i.de hoc habes etiam.j.Juramentum.i.§.vj.

¶ Utrum fides sit frangenti seruanda ⁊

vide.j. Juramentum.v.§.xvij.

2 ¶ Est ꝛ alia fides q̄ dr substātia sperā darum rerum argumentū non apparentiū ad hebr.xj.c. Et de ista, itelligę que infra dicā in toto isto capitulo.

3 ¶ In quo differt fides ab opinione. §. vt. j. opinio.

4 ¶ Que ptinent ad fidē. §. Tho. scba scde. q. xj ar. ij. q̄ directe ꝛ pncipaliter articuli fidei Indirecte vero ꝛ scdarto ea ex q̄bus si non crederet seq̄retur aliquis articuli corruptio ꝛ circa vtraq̄ pōt esse heresis eo mō quo ꝛ fides.

5 ¶ Quot sūt articuli fidei. §. cōiter dr q̄ sūt. xij. q̄ glibet apostoloꝝ q̄ fuerūt xij. sūt posuit ꝛ oēs simul oēs articulos approbauerūt. Sz verius dicēduz ē q̄ sūt. xviij. septē ptinētes ad diuinitatē ꝛ. vij. ad humanitatē xp̄i q̄ oēs ponunt i symbolo miori q̄ sūt infrascripti ¶ Primꝰ quē posuit petrꝰ ē credo in deū patrē oipotētē creatorē celi ꝛ terre. i q̄ tria ptinēt. ¶ Primū vnitas dei tatis ibi credo in deū nō deos. ¶ Secūs distinctio psone pris ibi patrē oipotētez Et vt dicit Ri. in. iij. sen. hic oipotētia includit oēm sciam summā bonitatem, prudentiā respectu oiūm ꝛ oēz p fectionē. ¶ Tertium creatio oiūm ibi creatorē celi ꝛ terre. i. visibiliū p terraz ꝛ inuisibiliū p celū significans. ¶ Se cūdus articulus quē posuit beatus andreas ē ꝛ in ihesuz xp̄m filiuz eius vnicum dñm nr̄m. etus dicit. i. patris ꝛ vnicū qz solus vnus ē filiꝰ: ꝛ dñm nr̄m. i. iure creationis gubernationis ꝛ redēptiōis. ¶ Tertꝰ articulus quē posuit Joānes est Qui concept⁹ est de spū scō natus ex Maria v̄gine. ¶ Quartus quē posuit Jacobus maiorꝝ Passus sub pontio pilato crucifixus mortuus ē ꝛ sepultus. ¶ Quintus articulus quē posuit Thomas ē Descēdit ad iferos tertia die resurrexit a mortuis in q̄ cōtinent duo articuli. ¶ Primꝰ descendit ad inferos. i. sm aiam. ¶ Secūs resurrexit a mortuis. i. gloriosus ꝛ imortalis. ¶ Sextus articulus quez posuit Jacobus minor ē. Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei pris Ascendit. n. nō solus sup oēs celos. i. sup oēm creaturaz corpalem ꝛ ēt sup oēm spūalez qz pp dignitatē vnionis oēs excellit ephe. i. ppea additur sedet ad dexteram dei patris. i. in potiozibus bonis patris. ¶ Septimus articulus quem posuit Philippus ē Inde venturus ē iudicare vivos ꝛ mortuos. i. eos q̄ in eius aduētu viui reperient ꝛ in momēto moriēt ur ꝛ postea resurgēt cū eis qui primo erant mortui. ¶ Octauus articulꝰ quē posuit Bartholomeus ē. Credo i spūz scm qui. s. est tertia psona in trinitate. ¶ Nonus articulusꝰ quē posuit Matheus ē Sanctā ecclīaz catholicā. i. cōgregationē fideliū. ¶ Decimus articulus quē posuit simon canane⁹ ē Sanctoꝝ cōionē. remissionē pctoꝝ. Et iste articulus cum illo quez posuit beatus Mathe⁹ ē vnus articulus ꝛ ad vnū ꝛ eūdē articulū ptinet q̄ ē de opatōe dei p quā dat nobis eē gr̄e, ꝛ ē sensus. credo i spūm scm faciētē scāz ecclīaz catholicā. i. vltz in q̄ ē cōio scoꝝ ꝛ remissio pctoꝝ. ꝛ iō si dz dici. Jn scām. s scām vl ē sensus credo catholicā ecclīaz esse scām. s. p opationē dei ecclīaz i quā hūt ē cōionē scoꝝ ꝛ remissionē pctoꝝ. tū ad hūc articulū reducit fides ꝺ sacris q: i eis cōicāt fideles ꝛ sūt infra scificā di ꝛ ex p̄ūti pctā remittēdi. ¶ Undecimus articulus quez posuit Judas tadeus ē carnis resurrectionē. ¶ Duodecimus articulus ē quē posuit Mathias. vitā eternā. Et ē sensus istoꝝ duoꝝ. Credo q̄ deus resuscitabit nos ꝛ dabit nobis vitaz eternam. s. bonis. ꝛ ex p̄ūti sequitur q̄ dabit malꝫ penaz eternam. hec ex Ri. in. iiij. di. xxv.

6 ¶ Utz simplices q: ibitatiꝫ fidei errāt peccēt. §. Tho. 2a 2e. q. v. ar. vj. q̄ ū si nō ptinacit puerse doctrie inhērēt i pticulari ꝓ vlis ecclie fidē spe. ꝺo ti. de hēti. ꝛ alias⁹. vt refert Jo. de li. tenēt q̄ peccāt mortalr ꝛ sunt heretici spec. allegat. xxiij. q. i. scisma. C. de hereti. l. j. ꝛ ꝺ i ms vocādo. l. vēia xxxvj. dist. c. si. aliasꝰ ꝺo allegat. vj. q. i. ḡro.

xvi.q.i.si cupis.xxij.q.v.i ipaꝛ. ſz ego credo verã opi. ſan. Tho. imo plus di co q̃ aliq̃ tal' erro: poſſet eẽ meritoꝛ ius. vtputa aliqs audit aliquẽ p̃dicatoꝛẽ famoſius vt epꝰ p̃dicaſſe aliquẽ erroꝛẽ ⁊ ſimplex credit aio obediẽdi fidei paratus tñ coꝛrigi. nã ex intẽtione opa iudicanꝫ. c. cũ voluꝭtate de ſentẽ. exc. aliq̃ cũ pcõvenali. vtputa vemia credit trinitatẽ eẽ vnã feminã. ⁊ q: credit ecclĩam ſic tenere ſic credit. ⁊ tñ nõ ẽ heꝛetica. q: ꝑditionali' credit ſi ecclia ſic tz ⁊ credit. aliq̃ ſi ẽ cũ moꝛtali vt ẽ q̃ nõ ſciẽter credit aliqd qđ eſt ℈ articulos fidei vl' determinatiõnẽ ecclie ⁊ ℔ patet ex. c. dãnamus in ti. ſum. trin. ad tuꝛa q̃ adducit. ſpe. l. ij. cũ ſua gl. eſt ℈ ipm. l. venia nihil facit ad mãz. c. ſcim ma loquit de heꝛeticis paratis ſe ñ coꝛrigere. ad tuꝛa aluari q̃ videnẽ velle' q̃ ignoꝛãtia nõ excuſet. loquunt. de ignoꝛãtia tuꝛis nãlis q̃ nõ excuſat. Et hoc tene. ſicut tz ẽt Jnno. in ẽꝛica de ſum. tri. ⁊ car. i cle. vnica de ſum. tri. vide ẽt qđ infra dicã. Heꝛeticus. in p̃in.

7 ¶ Utꝛ oẽs teneanꝫ habere fidẽ explicitã. ẽz. ſm. S. Bo. in. ij. di. xxv. ⁊ pue nit cũ eo. Ri. ibidẽ q̃ credere explicite ⁊ diſtincte ẽ fidei pueciꝫ: ⁊ nõ ẽ neceſſariũ niſi illis q̃ fidẽ neceſſario aliꝭ ħñt manifeſtare q. ſ. oſſiñ docẽdi ⁊ p̃dicãdi. ſũpſerũt. credere ꝙ explicite eſt fidei diminute. ⁊ nõ ſufficit ħñti vſuz rõtis: q: cũ quedã ſint notoꝛie diuulgata nõ poſſet q̃ illa ignoꝛare ſine ꝓtem ptu ⁊ totali negligẽtia ſue ſalutis crede re ꝙ ptm explicite. ſ. q̃ſdã articulos ⁊ quoſdã alios explicite ẽ neceſſariuꝫ ad ſalutẽ tenenꝫ. n. ẽt ſimplices ad illos articulos explicite credẽdos q̃s eis mãifeſtat nõ tñ p̃dicatio ſed ẽt eccliaſtica ſtitutio. vt eſt de vnitate ⁊ trinitate quã ex ſignatiõe noſcere ħñt cũ dicũt. Jn noie ħris ⁊ filij ⁊c. Jtẽ de natiuitate paſſione ⁊ reſurrectiõe q̃feſta p̃dicãt. ⁊ remiſſionẽ peccatoꝛ quã ex actu ħbyteroꝛ noſcere ħñt. Jõ ab ignoꝛãtia taliũ nullus excuſaꝫ vtẽs rõe. q: nõ ħt eẽ ſine negligẽtia ⁊ ꝓtẽptu. niſi ſm Ri. vbi. ſ. illi qbus xꝑs nec ꝓ ſe nec ꝓ aliũ: nec ꝓ iſpiratiõnẽ iteriozẽ locutꝰ ẽ q: tales nõ tenentꝫ credẽ explicite niſi id qđ tenebaꝝ in. l. nature. Tenet etiaꝫ aler. de ale. ſcõa ſcẽe. titulo de pplexita te q̃cie q̃ puer in carcere ſarracenoꝝ i cluſus ab infantia ꝛ̃ aug. de q̃nibus nouꝫ ⁊ veteris teſti ſi nõ fuerit a q̃ dãi cerit nec ad eũ rumoꝛ doctrine fidei ꝓ uenerit i munis erit ⁊ cũ nõ ħeat ipotẽ tiam oio credendi dicit ale. q̃ ſi faciet quod in ſe eſt deus illuminabit euꝫ vel per occultaꝫ iſpirationẽ vel per angelum aut per hominem.

8 ¶ Utꝛ tñ neceſſariũ ad ſalutẽ ꝓfiteri ea q̃ ſunt fidei. ẽz. q̃ ſic ꝓ loco ⁊ tpe. ſz Tho. ſcõa ſcẽe. q. xij. ar. vj. puta q̃ ſi aliqs iterrogaꝛet de fide ⁊ taceꝛet ⁊ ex hoc crederet vl' qđ nõ heꝛet fidẽ vl' q̃ nõ eſſet vera: vl' alij ꝓ eius taciturnitatẽ a fide auerteꝛent ⁊ hmõi in caſibus in qbus honoꝛ debit' deo ⁊ vtilitas ꝓximi ipẽdẽda ſubtrahit niſi ꝓfeſſio fi at eſt neceſſaria de ꝓcepto. Jn alijs ãt caſibus nõ eſt neceſſaria de ꝓcepto. ſed de cõſilio ſi mõ vtilitas fidei ſpaꝛ. Ut ſuperabilis eſt ꝓfeſſio fidei q̃ ſolũ eſt ad ꝓturbatiõnẽ infidelitũ. dicẽte dño. Math. vij. Nolite ſanctum dare canibus. facit. c. in mandatis. xliij. diſtin.

9 ¶ Quid de illo q̃ z iteꝝ credat. tñ ꝓpter timoꝛẽ facit aliquẽ actũ infidelitatis puta exhibet reuerẽtiã idolo. poꝛtat aliquã veſtẽ deſignatã ad aliqđ determinatũ ſignuꝫ infidelitatis ⁊ hmõi. ẽz. q̃ peccat moꝛtaliꝛ. q: ꝑm aug. xxxij. q. iij. ſicut ſanctus ẽ moꝛi q̃ vti idolatico. hec ille. Secus eẽt ſi nõ deſignaret determinate infidelitatẽ. ſicut legimus in beato Sebaſtiano qui vtebatur clamide militari ex bono zelo: vt lucrare tur animas xꝑi: ⁊ huiuſmodi.

10 ¶ Utꝛ liceat pce. vl' ptio aliquẽ addu cere ad fidẽ: vide. j. Judeus. ℌ. xxxij.

11 ¶ Utꝛ liceat diſputaꝛ ꝛ̃ fide. vide. ẽ. diſputatio. ꝛ̃ hac mã. vide. j. infidelitas.

Jlius gdã dr̃ ſpurius ⁊ p:o pue ẽ nat' ex mre no bili ⁊ patre ignobili: vl' patre ẽ

rento ⁊ mſe vidua. Sz in iure ſpurius
dſ ois natus ex illicito coitu. ꝓterq̃ de
ꝯcubina in domo retẽta ab eo g ñ eſt
ꝯgatus vt no.i.c.tãta. g fi. ſunt le. ⁊
no.bar.in.l.ſi gener.ff.de his g. vt idi.
q̃uis nat⁹ de adulterio pp;ion oie vo
cet mãcer.deutro.xxiij. ⁊ in:c.niſi cuꝫ
pdẽ.ꝑ. ſone.de renũ. Et ois talis ſpu
rius in nihilo ſuccedit pri.vel ꝓuctis
p lineã pñã.q; nõ dſ agnatus.de quo
tex.in.c.dicat aliqs.xxxiij.q.iij. ⁊ gl.in
c.p.venerabilẽ.g fi.ſunt le. ⁊ qõ no. in
aut.ex cõpleru..C.de incẽ. ⁊ inuti.nup.
⁊ Inſti.de ſuc.co.ℌ.vulgo.⁊ Inſti.ad
o;phi. ⁊ nouiſſime.imo.nec pſ ꝑt talẽ
iſtituẽ heredẽ.aut.lz.C.de na.li. ⁊.d.c.
dicat aliqs. Uñ dicit pa.in.d.c.p vene
rabilẽ.q baſtardi nobiliũ ñ dicunt de
pentela pentũ; q; fordes nõ cõputant
iter ꝓcipuos.C.ad o;phi.l.ſi q̃ illuſtriſ.
nec arma parẽtũ ꝓtare pñt ⁊ ẽ ſmia
bal.i.l.cũ legitie nuptie.ff.de ſta.ho. ⁊
ſeq̃.d.Elnt in.d.c.p venerabilem.

1 ¶ Eln tales ſuccedãt mſi diſtingue q
aut ẽ vulgo q̃ſtus ⁊ ꝓprie ſolũ ſpuri⁹
⁊ ſic ſuccedit cũ ltis filijs niſi mſ fit il
luſtris femina. vt in.d.l.ſi q̃ illuſtris ⁊
ibi p gl. ⁊ bar. ⁊ Inſti.i ſucceſ. cogna.
ℌ.vulgo q̃ſtus. Idem dic de notis aut
ſunt ẽt in ꝓpheres ſicut nati de ea q̃ ñ po
terat eẽ legitia vxo; ſine q; alteri nupta
vel ipſe. ſiue q; ſanguinei⁹ vl affinis
⁊ ſic i nihilo ſuccedũt. vt i.d.aut.ex cõ
pleru.ꝑt tñ hẽdes eos iſtituẽ ꝑz mar.
⁊ Ado.⁊ vñ tenere gl. in.d.c.tanta.

2 ¶ Querit an parẽtes ſuccedãt ꝑatis
ſpurij.ℜ. Pa.in.d.c.tanta q; nõ in eo
caſu q̃ ipſi nõ ſuccedũt parẽtibus. Et
hoc vez de gbuſcuq; filijs ille gitimis.

3 ¶ Quero an ꝑati ſpurij poſſint inſti
tui hẽdes ab alijs extẽis.ℜ. Pa.in.c.
cũ hẽret de eo g du.in ma.quam po.p
adul.q ſic.q; ñ ꝓhibẽt niſi pentes vt
no.gl.i aut.q.mo.na.eſti.ſui.ℌ.vltimo

Additio ⁊ ſm Bart.in.l.ſi is g
ex bonis.ff. de vulga.
⁊ pupi.ſubſti. non ꝓhibetur ſucce
dere fratri ſuo pupillo etiam ex iudi
cio patris facit glo.in aut.q mo.na.eſ
ti.ſui in ſi.q̃ dicit.q; lz pſ nõ poſſit talẽ
vulgaliter ſubſtituere.põt tamen pupil
lariter quaſi pupilli ſit heres.

¶ Utꝝ pentes poſſint ꝑatis ſpurijs 4
aliqd relinquere rõne alimetoꝝ.ℜ. q
ſic vt no.bar.in.d.aut.ex cõplexu imo
tenent de egtate canonica eos alere ꝑz
facultatef eoꝝ: ⁊ tã pſ q̃ mſ.tũ q; talef
nõ ſunt in ꝑtate nec pñs nec mſis iſti.
de nup.ℌ. ſunt ⁊ alie ꝑſone.⁊.l. vulgo
ꝓcepti.ff.de ſta.ho.tũ q; alimẽta debẽ
tur iſtinctu nãe q̃ ſic matrẽ obligat ſic
patrẽ vt no. Inno.in.c.ij.de regula: ⁊
Pa.in.d.c.cũ hẽret ſecus de iure ciuili
vt in.d.aut.ex cõplexu. Uñ dicit bal.
in.l.ſi.ℌ.ſi a ſocero.ff.de his q̃ infran.
cre.q de egtate canõica põt pf donare
ſpurio.vt hẽat ꝑ alimẽtis.⁊ ſili legare
ꝑ alimẽtis.no. Bar.in.l.ſi.ff.de his q.
vt indi. ⁊ Ly.in.l.nõ of titulo.C.de ad
mi.tutoꝝ dicit q ẽt ſpuria dotari.
vt no. Imola in.l.lutius la.ij.ℌ.ff. de
le.ij. Limita pdcã niſi eẽt i nimia quã
titate i fraudẽ legata ⁊ ꝯclude q ꝑati
ꝫ pdcã a ꝑte recipiẽdo de eius bonis
tenẽ reſtituere etiam in ꝓcientia.

¶ Filius alius dſ nothus.vt no.i.d.ℌ. 5
ſunt ⁊ alie ꝑſone.q aliqñ dſ nãlis tñ:
q̃uis ſpurij etiã ſint nãles tñ ⁊ talis ẽ
ille g ẽ natus ex coitu neq; damnato:
neq; approbato de iure ciuili.vt ẽ fili⁹
ꝯcubine ſolute in domo retẽte a ſoluto
q̃ poſſet eſſe eius vxo: legitia puta. q;
nõ eſt ꝓſanguinea nec affinis vt in.l.i
ꝯcubinatu.ff.de cõcubi. ⁊ iſte ſuccedit
pri ab inteſtato in duabus vncijs toti
us hereditatis dũmõ nõ exiſtãt filij le
gitimi vl vxo: legitima ⁊ i aut. liceat
patri.C.de natura.li.q; filijs legitimis
exiſtẽtib⁹ vl nepotibus nõ ꝑt niſi vnã
vnciã relinquere ei ⁊ matri ⁊ nõ vltra
vt.l.matre.C.de nã.li. Sed ſi nihil reli
querit ei in nullo ſuccedet ſed tamẽ de
bet alimẽtari a legitimis.

¶ Sz nũqd ſi nõ hz filios legitimos 6
poterit tales heredes iſtituere.ℜ. q ſic
etiã in totũ.legitima tñ reſernata pare
tib⁹ ſi hz vt no.in.d.aut.liceat pri ⁊ lz
Gofre.teneat q nõ ſuccedat cuꝫ bodie

talis coitus sit reprobatus vt in aut. de leno. col. iij. & in aut. scenicas colla. v. & C. de ꝓcubi. l. vnica tñ ego teneo cum glo. in. d. c. tãta & in. c. nisi cũ pdem de renũ. q. succedãt & de iure canõico q2 ex quo ius canõicũ nõ statuit oppositũ nõ dẽmus in hẽdmodi recedere ad dispõe iuris cuius facit. c. p venerabilẽ q fi. limi. le. & legi pa. i. d. c. tãta.

7 ¶ Filius alius dõ legitimus tñ & iste est adoptatus vl arrogat⁹. Et dicũtur legitimi tñ q2 nõ nã sed legis istiusmodi ne sint filij vt de cogn. le. i rubro & nigro. Et isti si nõ sunt legitie emãcipati a pre adoptãte succedũt pñ legitio similiter cũ filijs legitis nãlibus vt no. C. de adop. l. fi. & instit. de here. q ab inte. def. ℣. ute adoptiuos & i. l. si pat. ff. ꝺ adop. vide. s. adop. ℣. i. & ij.

8 ¶ Filius alius dõ spũalis & ligitimus sicut ẽ suscepti⁹ de baptismo vl crisma te. Et iste in nihilo succedit q2 cũ sit spiritualis nõ extẽdit se ad tpalia.

9 ¶ Filij⁹ alij⁹ dõ spũal tñ nõ sunt oẽs xpiani pape & de dioceſi epi & de pochia pñtes vt i. c. oẽs. xxx. q. i. & isti silr nihilo succedũt pentib⁹ suis vtro mõ.

10 ¶ Filius alius & vltus nãlis dõ q2 nãliter ẽ gñatus legitimus q2 ex legitima pentũ ꝑiunctõe approbata p leges isti succedũt ab intestato pentibus oibus aliis exclusis vt in aut. de here. q ab inte. limita nisi in cãu i q aliq spãliter admittãt vt dcm ẽ filius adoptiuus & si ñ dñi vinẽtib⁹ pentib⁹ solũ eis deest administratio vt instit. de here. q. & dif. ℣. sed sui. Vñ ex sua ꝓpietudine. l. vnica filij comitũ appellantur comites vt filij regũ reges etiã in vita pentũ vt. xx. uij. q. i. c. fi. & ꝑ Bar. in. l. fi. C. ꝺ digni.

11 ¶ Utr̃ filius nãlis tñ efficiat legitim⁹ psequẽs mrimoniũ iter pẽtes & matrẽ eius. ff. pa. in. d. c. tãta q sic gẽrẽ sit filij⁹ nãlis si tpe q̃ genit⁹ sint poterãt eẽ legitie vir & vxor in mrimonio pẽtes ei⁹ & lꝫ bar. i. l. pe. ff. ꝺ ꝓcubi. velit solũ ꝺ eẽ vxr i ꝓcubia i domo retẽta p⁹ ea ꝑ vxore capta tñ canõiste cõit tenẽt ꝺ riũ & ꝺ teneãt secus eẽt si tpe gñatõis nõ potuisset eẽ mrimoniũ iter pentes q2 ꝭ ꝑ dispẽsatiõnẽ vl alio mõ sit postea ℣ctum mrimoniũ nõ tñ erũt legitimi ꝺm Jo. an. i quadã apostilla bal. li. seu. ti. si de seu. vtro. fue. vult q nisi i terueniat instrm dotale vt volunt iura instit. de nup. ℣. aliqñ & instit. de here. q ab inte. dcte. post pzin. & in aut. q. monarcha. essi. sui. ℣. ñ. cuius sequat matrimonium nõ legitimant sed ego teneo ℣ium sicut tenẽt moderniores canõiste cõiter & in practica sequim̃ legiste

Additio imo plus dico q lꝫ tpe ꝓceptus nõ potuisꝫ eẽ vxor eius si tñ tpe pt⁹ ℣ht ligitie cuꝫ ea filius erit legitim⁹ ꝺm cõem opi. in d. c. tanta silr nõ nocebit filius natus ex ꝓcubina qn sint legitimi lꝫ pater in termedio tpe habuit vxorẽ aliam & ea mortua postea accepit ꝓcubinã in vxorem ꝭ bar. in. l. cum mihi decẽ. ff. de solu. & bal. in. l. pe. ff. so. matrimonio.

¶ Utr̃ filij nati ex clãdestino mrimonio sint lti. ꝭ. gl. i. c. qꝺ nobis q fi. sunt le. q si nullũ ẽ ipedimẽtũ post approbationẽ mrimonij erũt lti sive sint nati aũ approbatõez mrimonij sive post & lꝫ sequunt oẽs & ꝑbat in. c. ij. de clãde spon. Nã approbatio retrotrahit & pinde est ac si a ꝓncipio fuisset ℣ctũ in facie ecclie imo plus dicit alanus q lꝫ clãdestine ℣hentes nõ ꝑsumant cõiuges vt dicit gl. in. c. latores q fi. si le. tñ lꝫ ꝓcedit respectu nubentiũ ꝭ respectu filiorꝫ ꝑsumunt ꝑiunges qꝺ est notãdum ex quo infert Pa. in. d. c. latores q natus ex viro & muliere simul cohabitãtibus ꝑsumit lotus q2 fauore legitimationis ꝑsumitur inter eos mrimoniũ ꝑ quo facit. l. in libere mulieris. ff. de ri. nup. & maxie ꝓcedit si vocabãt se ꝑiuges vt no. ino. in. c. ex pte de resti. spo. dicit & ho. q si multo tpe simul tãcꝫ ꝑiuges cohabitarũt ꝑsumẽdũ est eẽ mrimoniũ tacit qꝺ no. ipse i. c. illud ꝺ ꝑsump. si aũt erat i pedimentũ tũc sunt opi. io. an. z. d. Anto. tenent q post approbationẽ ltiant licet postea separent gl. tenet q hoc est vex in natis post approo

bationē ſz non in an. nat. Jo. cal. tz q nullo mō ltiañ ⁊ bī putat pa. ⁊ vez de rigore iurīſ. facit. c. ſi. i. §. ſi qs de clan. deſpon. Et hanc teneo pp pfatuz. c. fi. vbi eſt tex. apertus vide de b. ſ. clande ſtinum quando dicatur in prin.

13 ¶ Utz nat⁹ de ſpōſa de futuro ſit legi timus. ff. Pa. i. c. p tuas q fi. ſunt le. q ſic ſi nullū ſit impedimentū alias ſecus ſcōm q dictum eſt in precedenti. q.

14 ¶ Utz filⁱ⁹ q cōiter reputaſ filius vi ri ⁊ vroris teneat credere vroꝛi dicēti eū illegitimuz vide. ſ. Adulteriū. §. v.

15 ¶ Utz ex tractatu pentū qs cōſtituaſ filⁱ⁹. ff. Pan. vbi. ſ. q ex noiatōe filij ⁊ tractatu vt filij pſtituitur qs in poſ ſeſſione filiationis ēt ſi ſit natus ex̄ do mū. Uñ ibidē dicit. d. Anto. quē ſeḡt Pa. vbi. ſ. ⁊ not. Butr. i. l. gdam. ff. de pba. q tractatus pentū puta qꝛ illi tra ctabant eū vt filiū ⁊ ipſe eos vt paren tes, pbat aliquē filiū alterⁱ⁹ imo plus vult glo. i. c. trāſmiſſe. q fi. ſint le. q p batio huiⁿ tractat⁹ pferī negatiōi pen tū. Itē. d. Anto. i. d. c. vult q ēt ſola fa ma, pbet filiū ſi nihil pbet in ꝓtrum.

16 ¶ Quid ſi pbet q vroꝛ eo tpe cōmi ſit adulteriū q̄ tal⁹ ceptus é. ff. Pa. in d. c. trāſmiſſe. ⁊. c. p tuas. eo. ti. q ſi pſ ſeu marit⁹ cohabitabat eo tpe cū vro re reputabit ltīus. qꝛ cū poſſit eē filius vtriuſq; debem⁹ fauoꝛe filioꝛ pſumē q ſit filⁱ⁹ marīti potiuſq; adulteri p:o bī eſt tex. i. l. mules. §. defuncto. ff. bī adul. facit. l. qꝛ ſp. ff. de i ius vo. Itē dic de fi lio nato de ꝑcubina retēta i domo. vt ſp pſumat filius ꝑcubinarij. vt hēs gl. ſingularē in. c. michael. de ſ. pſby. ſecꝰ ſi fuiſſet abīo tāto tpe q non potuiſ ſet eum generare. vt. ff. de his qui ſunt ſui. vel alteiꝰ. l. filium.

17 ¶ Utz filⁱ⁹ natus ex illis q poſt mīſ monitū Ꝑcuz de cōi ꝓſenſu fecerūt vo tuz vl q̄ alter itrauit religiōē ⁊ repe titus fuit ſit ltīmus. vide. j. Matrimo nium. iij. Impedimentum. v. §. v.

18 ¶ Utz appellatōe filioꝛ veniāt nāles tm. ff. Pa. i. c. in pītia de pba. q aut appet de tacita volūtate diſponēs ſi ne ex ꝓbis poſitis i diſpōne ſiue qꝛ eſt eadē rō de ltio ſicut de nāli. ⁊ tunc ve niūt ēt nāles ſiue tracteī de pena ſiue de comodo: ſiue i legiᵇ⁹ ſiue i ſtatutis vl teſtis ⁊ hmōi. ſi ꝓ o nō appet ō mē te. tāc ſi tractet de comodo veniunt ēt nāles. xxxv. q. vij. c. vnico ⁊ bī ex bentigna interꝓtatiōe potuiſq; ex ſignificatiōe ꝓpria. qꝛ ex ꝓpria ſignificatione noīe liberoꝛ vel filioꝛ veniūt ſolūmō nāles legitimi non adoptiui vel nāles tm. vt in. l. ſi ita gs. §. ſi. ff. de le. ij. non veniunt etiā vbi tractatur de comodo ſpurij ex coitu damnato nati.

¶ Utz filius denoīetur a pfe. ff. q ſic 19
de iure. vt in. c. vj. de ꝑuer. i fi. ⁊ iſti. de le. ag. tu. §. i. ⁊ bī qꝛ ſeḡtur familiam ⁊ agnatiōē pfis nec ob. c. ra ꝓnitus de teſta. qꝛ fm Jo. an. illud erat ꝓ ſuꝑbia qꝛ mſ erat nobilioꝛ. vñ filⁱ⁹ ſeḡt ꝓtle giū pfis i trib⁹. ¶ Primo q̄ ad hono res. ¶ Scōo q̄ ad curialē ꝑditionē. C. de decurio. l. eos. l. exemplo. ⁊. l. nullus.

¶ Tertio q̄ ad originē. ff. ad mūici. l. i. vbi gl. i. c. dicat. xxxij. q. iij. ⁊ gl. i. l. cū ltie. ff. bī ſta. ho. bī illegitis dic. vt i. §. ſe.

¶ Utz ſeḡtur ꝑditionē filⁱ⁹ pfis. ff. q̄ 20
nō de iure. ſz mſis ſz gl. quā ſequūtur cōit doc. i. c. i. bī ꝓtu. ſer. q̄ vult q̄ ꝓtus ancille erit penes dñm ancille. l. ⁊ ſino rus in ꝓn. ff. de ſta. ho. ꝓ q̄ facit tex. i. l. ptū. C. de rei vē. ⁊ no. i. c. vnico de na. ex li. vē. ⁊ i. c. fi. bī ſer. nō o:. ⁊ iſti. bī ip ſo. §. fi. nec ob. c. libi. xxxij. q. iij. vbi dī ſp q naſcīt deterioꝛē ptē ſumit. ſz ex pone deterioꝛē. f. mſis q̄ fragilioꝛ eſt bī tū limitat pa. i. c. ſz de ꝓtu. ſer. vez niſi conſuetudo vl ſtatutū hēat aliud ſic hō die ē q natus ex ancilla non ē ſeruus ſi pater eſt liber. Quod no.

¶ Utz pī ⁊ mī teneantur alere filios 21
ff. q ſic bī q̄ vtō. ſ. alitūta. §. i. niſi i. v. caſib⁹ q̄s no. Pa. i. c. cuz hīet de eo q du. i ma. quā po. p adul. ¶ Primus ſi filⁱ⁹ eū accuſauit. vt. l. ſi qs a liberis. §. ité inder. ff. de li. agno. ¶ Scōus ſi pī eget ipſe. qꝛ nō tenet vltra q̄ ꝑōt. d. l. ſi qs. §. ſz ſi filⁱ⁹. ¶ Tertⁱ⁹ ſi filⁱ⁹ ꝓti ſit crimē igra tudinis ꝑ pfez i gl. i. cū

patrē.C.8 alē.li.¶ Quart⁹ si filius hȝ
arte vl' aliō vñ vivat.d.Ş.hȝ si fili⁹ t.Ş.
alimēta ibidē.limita tñ ꝫ fz bar.i tra-
ctatu alimētoꝝ nisi sit fili⁹ nobil' q' eū
dedeceat i tali arte opari. ¶ Quintus
sūt oēs cāe ex qb⁹ pr' pt exhȝdare filiū.
ita t denegare alimēta.ꝺ qb⁹ vide.ē.
exheredatio.t infra.ingratitudo.Ş.iij.
22 ¶ Sȝ si diuortiū fiat apꝺ quē ꝺz ali
t qb⁹ expēsis.Ş.q' extiabit i uder pē-
satis circūstātys.puta q: mior triēnio
apud matrē z hmōi.vt no.i.l. vnica.
C.de diuor.fac.t apud quē li.edu.t in
auc.si pr' ibidē posita vbi dr' q' si pr'
sint cā diuortij nutriet apud mr'em ex
pēsis pr'is si mō mr' non uolauit ad
secūdas nuptias si ꝺo mr' dedit causam
apud ptem expēsis mr'is locupletis ni
si pr' min⁹ idone⁹ sit q: tūc apud ma-
trē locupletē nisi alter eoꝝ eēt infidelis
q: apud fidelē sint alendi vt pȝ pea q̄
dixi supra Baptisimus.vi.Ş.xi.
23 ¶ Utrū fili⁹ magis teneat subuenire
pr'i cū exneo.Ş.pr'i etiaz infideli cū ex
traneo fideli ceteris paribꝰ vt no. glo.
xxx.di.c.i.t.xlv.di.quiescamus.t lxxv.
vj.dist.non satis.
24 ¶ Est fili⁹ g nō hȝ nisi vnū pane t
hȝ patrē g fame perit t filiū silr cui ꝺz
subuenire.Ş.Ly.i.l.y.C.de pa.g fi.di.
q' potī pr'i q: posset eum vēdere 'ego
addo q: ius diuinū sic eū obligat q⁹
dicit Nonora patrez &c.t q̄ dicit q'
amoꝝ magis descēdit cū ascēdat.l. isti
gdē.Ş.fi.ff.q⁹ me.cā.l.liberoꝝ.ff.ꝺ v.
li.t.l.liberi.t ibi glo.ff.de inoffi. testa.
Ş.Ja.ibidē q' verꝫ ē q' ad ordinez dī-
lectiōis nō tñ q' ad effectū obligatiōis
nā p naturalitatē filioꝝ nō ꝺz ꝺditio aut
fieri deteriꝰ q: tā hȝ filiū obligatum:
Sȝ in ꝓtū facit q⁹ no.bar.in.l. si qs
a liberis.i.Ş.si vel parēs.ff.de li.agno.
vbi dicit post gl.q' pr' teneī alere' filiū
de iure nāli t fili⁹ teneī alere pr'em de
iure gētiū t sic vr' sortꝰ vinculuz q̄ te
netur pr' filio cū quo tenetur filius pri.
ꝓtum tñ determinat in.l.i.in fi.ff. de
iu. t iure.facit ēt ꝫ quod no. Bar. in.l.
non quēadmoduz.ff.de li.ag.vbi vult

q' si qs hȝ prem t filium ditites t in
diget alimēta q' potius ꝺz petere a pa
tre suo cū a filio rōne predicta.
¶ Utr' filius possit nubere sine licētia 25
patris.Ş.q' sic tā masculus cū femina
cuius nō expediat vide.ē.Dos.Et quō
tenetur eam ꝺotare que nupsit sine sci
tu patris in.Ş.iij.
¶ Utr' possit voue' vtō.j.votū.ij.Ş.v 26
¶ Filiussa.vinēte matre emācipatus 17
acgrit vsūfructū i mr'nis bonis p viri
li.t.p:o media pte sicut vn⁹ filius.t pr'
p alia post mortē mr'is casus est.C.de
bo.mater.l.si vna matre Idez ꝺic in
nepotib⁹ t pnepotibus Idē ꝺic si sūt
plures filij q: p virili pte sil' cuz patre
sed si alig sunt emācipati alig i patria
ptāte p virilib⁹ ptibus venient oēs sȝ
vsufructus non emancipatoꝝ remane
bit apud patrem.vt in.ꝺ.l.si vina.
¶ Sed nūquid idē erit i alijs bonis 28
aduenticijs.Ş.q' non sed solūz in ma
ternis.vt no.glo.in.ꝺ.l.si vina.
¶ Utr' fili⁹ possit agē ꝰ patrem.Ş. 29
Pa.in.c.nō ē de spon.q' sic rōne pcti
al's nō ē admittēdus.vt no.glo.in.c.si
eccīa.xxiij.q.iij. Sz gl.in.c.q'rit.ij.q.
vy.tz p pōt ꝫz canones cōqueri taz in
ciuili cū i criminali negocio sȝ fz leges
nō pōt nisi in castrēsi cā ciuilr non in
alia.ff.de iudi.lis nulla t etiaz in q̄li ca
strēsi.vt.ff.de fur.l.si qs vxori ꝓmo re
spōso nō tñ de furto sȝ actiōe in factuz
C.de dolo ma.l.fupstite t hoc nō exīs
emācipat⁹ sȝ emācipatus bñ pt agere
petita venia t ipetrata.C.de i ius vo.l.
vltima.sȝ i criminali cā nō audīt.y.q.
i. phibenē nisi iniuriā in ipm cōmise-
rit.vt.C.de pa.pote.l.ꝓgruentius.
¶ Ad qd tenetur fily parētib⁹.Ş. vt 30
colligo ex ale.de ales i.iij.par.sū.i tra-
ctatu de.iiij.ꝑcepto q' ad tria de prece
pto.¶ Primū ē q' tenētur eos diligē
Rō q: cū fili⁹ sit obligatus aie patris
t mr'is ex cui⁹ opatiōis ꝓnte gñatus
est tenetur ei repēdere quod nō pōt in
alio nisi amādo q: sic ꝑolatur eos cuz
ꝫ ppendūt t ꝫ ē quod dicit Dīe.li.de
honore pentuz redde amoꝝ vicem a

Joan.xiiij. Ut cognoscat mundus ꝛc. q.d.exẽplũ capiendo ꝙ obligo patrez ꝛ nõ sufficit ꝙ ꝓsistat in corde. sed oz ostẽdat in signo. nec oz esse amor quo obligamur oẽs diligere: ꝛ spãlis ꝛ pre cipuus. ꝛ ꝓpterea nõ excuso a mortali filios q nũq̃ signa amoris ostendunt parentibus. imo semp loquunt dure ꝛ videnẽ eos hr̃e exosos. ¶ Secũdum ad qđ teneẽ est obedire in his q̃ ptinẽt ad dispositionẽ rei familiaris. ꝛ multomagis in necessarijs ad salutẽ: vt sunt ea q̃ ptinẽt ad bonos mores. In his sciẽter ptẽnens obedire mortaliter peccat. Secus si ex inadvertentia vl̃ raro sine ꝓtẽptu. qz vẽ veniale. Ald alia aũt obedire est de ꝓsilo solũ. ¶ Tertiũ est ꝙ dñst eisi necessarijs subuenire siue sint firmi vl̃ alia necessitate: vñ mortaliter peccãt q cũ possint eoz necessitatibus nõ subuenirũt nisi forte esset qd mimũ.

31 ¶ Utr̃ malicia pris noceat filijs. ꝛ. ꝙ sic quãtũ ad penã tpalem. vt pz. C. ad.l.iul.ma.l.q̃sqs. ꝛ in.c.cũ scõm.de here.li.vi.ꝛ in.c.nisi cũ pdẽ.ꝛ.i. de renũci.lvi.di.nunq̃.ꝛ.c.nasci. Ita ẽt ad penaz eternã ꝓpter malũ exẽplũ vel malã curã. vt de Hely.i.ꝛ.i. facit.c. ĩ gen.lvi.di. Similiter malicia filij inducit.ꝓsumptionẽ ꝑ patrem. vi.q.i. qui crimen.xxxvij.di.legant.

32 ¶ Utr̃ possit filius itrare religionẽ.ꝛ an teneat ad eius ministrationẽ ĩgressus. vide.j.religiosus.ꝛ.xi.ꝛ.ꝛxxi.

33 ¶ De filijs illegitimis ordinãdis. vide j.ordo.iij.ꝛ.xiij.

34 ¶ Nõ filij acqrunt sibi ꝛ nõ alijs fratribus. vide.j.peculium.

Inis aliq̃ĩ inspiciendus est aliquando medium ali aliquando principiuz. vide nulas allegationes in.c.scientes de censi. ꝛ est questio bocardica.

Iscus est bursa cesaris vl̃ pn cipis.xvi.q.vi.maiores vel potest dici ꝙ fiscus hodie ẽ saccus sine oscia q imbursat oĩa ĩsita male.ff. de calũ.l.in heredem. ꝛ ff. de inof.te.l.papi.memĩnisse.

¶ Utr̃ fiscus preferat alijs creditorib' 1 vide.j.restitutio.ij.ꝛ.xvi.

¶ Fiscus turpia lucra. ẽt ab heredibus 2 ex torquetis crimina sint extincta. d.l. in heredem in pñ.

Langella quomodo sũt satisfactoria. vide.j.satisfactio.ꝛ.viij.

Letus de mortuis impro batur .xiij.q.ij. cũ prepositum.

Omes est langor nature qui carnis cõcupiscẽtia appellat̃.xv.q.i.ꝛ.vt ita cũ. Qui gdem nõ est peccatum: sed pena peccati ibidem.ꝛ.i.

Ouna cit q̃ dat esse rei ꝑ Inno. in ꝑtica. de ꝓse.ꝛc. vel al.

¶ Quid si omittatur forma in sacris. 1 ꝛ.ꝙ nihil. fit.i.q.i.q ꝓfectionẽ. in gl.

Omicatio ẽ ois illicitus coitus. vt xxx y.q.ij.ꝛ.q ĝ.ꝛ in.c.meretrices ea cã.q.viij. Sz ꝓpe fornicatio.ẽ ĩordinat⁹ ꝓcubit⁹ nãlis q̃ solut⁹ soluta nãli vsu cognoscit. Et intelligit solut⁹ quoli bet vinculo.s.ꝓpinqz: cõsanguinitatis affinitat⁹: ordinis: religiõis seu voti ẽt dñ nãlis ad differẽtiã ulli⁹ vsus q dñ nãm. vt no.in.d.c.meretrices. ꝛ sic est ꝓpa spes luxurie. vide.j.luxuria.ꝛ.ij.

¶ Quid de clerico fornicatore. vide.ĝ. 1 clericus.v.ꝛ.vij.ꝛ.viij.

¶ Utr̃ accedẽtes ad meretrices excu- 2 sent ꝓpter ignorãtiã nescientes esse ꝓhibitũ. ꝛ.ꝙ nõ. imo peccãt mortaliter accedẽdo. ꝛ tenẽs quoties. qz ignorãtia in his nãlis ꝛ dubia i tali cãu claro nemi nẽ excusat.i.q.iij.ꝓ totũ. Item peccat mortaliter si gs ĩducit aliquẽ ad eas q̃ si ĩ tẽdebat ꝺpe.di.i.noli.ꝛ.ij.q.i.nolũ

¶ Que differẽtia ẽ iter fornicatiões ꝑ 3 pe ĩcestũ stupriz ꝛc. vid.j.luxuria.ꝛ.ij.

Oluntas vera est ꝓ qua quis mediocriter timet ꝛ audet ad hoc inclinatus ex habitu ꝓpter bonum finem q est ꝓseruatio boni cõis in pere-

l.acqui.t.l.si plures.ff.ar.fur.ce.t.l.i. ℌ.ii.ff.si qs te.li.esse tnt.sue. Sz iste leges loquunt quo ad pena qz oēs tenentur insoliduz.vt no.glo.in.d.l.si plures Sz in ꝑscia tene cū Inno. t Pa. vbi nō hz locū pena nisi post ꝯdēnatione qz solū tenetur ad restitutionē.vt dcm̄ est. Eāuerte tm̄ qz qñ plres dolo malo dederūt dānuz alicui ſi vnus restituat alij liberati sunt.l.si plres.ff.ꝺ dolo nec credo in ꝑscia etiā de necessitate teneā tur pmo satisfacieti.qz ob.sibi turpitudo sua: nisi iste fuisset cā ſi ne qua non induxisset eum ad tale quid faciendū: sed de bono cōsilio debet dari pauperibus si quid habuit.

17 ¶ Secdo pricipat iussione seu mandato t tenent insoliduz ad restōnem de oi dāno ēt si nihil habuit vtilitatis. t sil'requens.ar.c.iuliānus.xi.q.iij.

18 ¶ Tertio ꝑsilio.de q̄ dic vt.ℌ.ꝑsi.ℌ.i.

19 ¶ Quarto ꝑsenſu. Intelligo vt teneat ad restōnez si ꝑsensit expſſo ꝑsensu hz Ri.in.iij.ꝺi.xv.sine q̄ furtū nō fuisset scīn: als ꝑsentiēs solum mortaliter peccat.sz restituere nō tenetur t sic intelligo t limita.ij.q.i.notū.cū notat' i gl. que volūt vt ꝑsentiens ligēt eadē pēa. de hoc vide.ℌ.consensus.ℌ.ij.

20 ¶ Utr̄ ille q audiens aliquē suo noie intulisse dānuz ,primo hz ratū teneat ad restōnez.ℜ.Ado.i.resti.q̄ sic insolidū.ri.q.iij.q.ꝺ sentit cū duob⁹ ca.se. t de resti.ſpo.c.cū ad sedē.qz hz Scotalis est ꝑsensus iterpretatus. Limitat tm̄ Ado.qñ ex tali ratihabitiōe damni ficati ꝑditūr recupare dāna credo ego etiam q̄ teneāt ꝙuis nō impediētur recupare dūmō tale dānuz nō fuisset datū si nō ꝓsumꝑsisset talis dānificās eum ratum habere.

21 ¶ Quito palpādo.s.adulādo vel laudādo eu⁹ subtilē: strenuū t hmōi t teneāt insolidū hz Ri.vbi.ℌ.si ꝓbabilr credit q̄ ex hac adulatiōe sint moti ad dānificāduz ꝓmū: qz talis adulatio ē qdā ꝑsensus.lxxxvi.di.c.faciēt' t.ff.ꝺ ser.coz.l.i.ℌ.ꝓsumdere.q̄uis Ado. vbi ℌ.teneat hz vez i ꝑticulari adulatoꝛ nō

¶ Sexto recptatiōe.s.qñ dānificāt ei⁹ hñt ad eū recursuz siē ad ꝓcurīti ꝑstātes hz ri.vbi.ℌ.xi.q.iij.q ꝑsentit peccātū⁹: 22

¶ Septio receptatiōe. Nā sciēter recet ptās rē furtiuā t furē teneē furti.vt est ter.i.l. eos t ibi bal. C.ꝺ fur.ſi tñ pūe tur ac si furtū fecisset.sz sic q furto opā ꝑstitit.t itelligit bar.i.l.furtū.ff. ꝺ fur. ꝺ.l.eos hz q̄ ad restōnē teneē hz ſno. t Do.i.c.sicut dignū.de homi.de oi dāno q⁹ ex receptatiōe aut defensiōe facti⁹ ē q⁹ scīn ſi fuisset. Receptatione ꝓ vez furatar tenetur ſi ex sua receptiōe res q̄ furata ē habita non ē a ꝓ dño.ꝺ.l.eos.arg.l.q vas.ℌ.ij.ff.ꝺe fur. t hoc ſi sciēter fecit.l.quo naufragium ff.de incen ru.t nau.ℌ.nō tñ. Secus ſi ignorant' vl' vt rē redderet dño qz tūc nō teneretur.vt in.ꝺ.ℌ.nō tñ. 23

¶ Sed qd ſi tā receptant an teneat eas res restituere dño.ℜ.mo.resti.v.q⁹ sic nisi imineat periculuz in restituēdo vel latroni vel alteri ꝑsone. 24

¶ Octauo pticipatiōe.s.rei furtiue co medēdo vl' alio mō scienter fciptēdo ni si ex casu extreme necessitat':t teneē ad restōnē in̄tū pticipant. t hoc vez ni si res furata trāsisset i dñiuz furis puta qz pecunia t ē mixta cū alia: vl' grantū vl' vinū: t ē cuz alio mixtuz talr q̄ nullo mō ꝑt discerni ab illo cuz q̄ ē mixtuz qz tūc trāsit i dñiuz furis.ꝺ.si alieni nūmi.ff.ꝺe sol.t.l.nā t si fur.ff. si cerpe.t i.l.si frumētū i ꝑn.ff.ꝺe rei vē. t recipiēs ſi tenetur restituē nec peccat si fur.ē soluēꝺo:als sic sec⁹ si ignorāt ēt i bōa fide ꝙuipsisset nec fact⁹ ēt locupletio:: als si extat vl' fact⁹ est locupletio: postꝫ scit tenetur restituere:nisi m q̄ ꝺixi..ℌ.fructus.ℌ.i.t.ij. 25

¶ Nono nō obuiādo hz Ri.vbi.ℌ.s. q̄ damādo vl' alio mō posset ꝓhibere ne furtū fiat t ſi facit itelligo q̄ teneē qñ dolose ſi ꝓhibet qñ nō hz ex offō ar.coz q̄ no.i.c.quāte ꝺ sen.ex.t sic, limita Ri.vbi.ſt.sec⁹ qñ ſi ꝓhibet ex negligētia vl' qz ſi vult se imiscē rumoꝛ 26

bus vl alteri piculo ꝛ sic intelligo ꝛ lito
gl. i. c. nī iferēda. xxty. q. iij. ꝛ i. c. dilecto
de sen. ex. li. vi. vl qñ hz ex offō vt sint
plati, officiales tutores ꝛ hmōi q: tenē
tur ar. c. faciēt. l. xxvi. di. cū si. ꝛ quod
no. i. d. c. sic dignū ꝛ hz bal. i. l. qñ iudi
ces. C. de ap. z dy. i. l. qñ mlta facino
ra. C. ad. l. iul. de vi. pu. ꝛ bal. i. l. mācipia
i pn. C. de ser. fu. g plus dic ꝙ si fa
cies restituē cū possit ex neglia iude
teneꝫ ipse. ꝛ sco. silr dicit ꝙ nī faciēs re
stituē cū possit ex offō ꝛ dēat ꝙ teneꝫ
insolidū ꝛ hz Intellige sm eūdē Sco.
qñ hz faciēdo nī vergit piculū reipubli
ce seu malum euidens vl ppne psone
q: si sic non peccaret nec teneret ad re
stitutionē nō faciēdo dūmō ꝓponeret
his cessantibus obuiare.

27 ¶ Decio nō mālestās. i. regīus i iu
dicio vl cēr tali mō ꝙ res restituet si
diceret vītate quā sine piculo pōt pso
ne pt dicē ꝛ ēt alter⁹ psone. q: teneꝫ i
solidū. Vñ si in iudicio regist⁹ tacet vl
nō vult rīdē ꝛ dicē vītate quā scit. fz
Bal. in. l. pbyteri. C. de epis. ꝛ cle. cū cit
testis falsus: ꝛ teneꝫ ad restitutionē iso
lidū facit q⁹ not. Pa. i. c. q cū ture. de
fur. ꝛ bar. i. l. cuīle est. C. de fallit hz si sci
ret in ꝓfessiōe. c. dilectus. de excess. pla.

28 ¶ Sz q̄ro vtz teneat silr reuelare fu
rē. ff. gl. i. d. c. q cū fure. q⁹ ō iure cūuli
nō teneꝫ: q: pōt aliqd accipē vt indicet
ff. de pscrip. ꝛ. l. solet. ff. de pdi. ob. tur.
cau. l. iiij, ff. vl. hz de iure canonico sic.
Sz mihi, vr dicendū fz Inno. i. d. c. di
lect⁹ ꝛ i. d. c. q cū fure. ꝛ ō simo. c. nēo
ꝛ bar. Ang. ꝛ Raph. i. d. l. cuīle est q⁹
tā de iure canonico quā cīuili ad institiā
ptis nō teneꝫ nisi reuelare furtū nō
furē ad penā hz iudex vl ex offō iploza
to vl ōū ꝓcdit ꝓ ingnitionē gīalē pt
cōpellere ad idicādū furē. ar. i. iij. ꝛ. l.
ꝙgruit. ff. ō of. psi. ꝛ sic recte epi pōt ad
monere ꝛ excōicare nō idicātes nō so
lū furtū hz ēt fures: q: suptores teneñ
expurgare puncta malis hoibus. Li
mita hoc qñ nō iminet piculū mort
in fure fz Host. ꝛ mītomagis sibi. Et
ēt limito fz ea ꝙdicā. j. Inglitio. ꝛ. i. ꝛ
ij. ꝛ. s. denūciatō. ꝛ. xij. Nec ob. pdictis
si dicaꝫ q⁹ ad instās. ptis teneꝫ qs phi
bē testionīū hz furem ar. l. nullus. C. de
testi. q: aliud est indicare: aliud ꝓhibe
re testimōiuz. q: qñ qs testificat tā fur.
ē dec⁹ p accusationē. hz nō sic qñ in
dicat. ꝛ tō nō teneꝫ ad instātiam ptis.

¶ Utz inueniens rem alienā ꝓmittat hz
furtū accipiēdo eā. ff. Pa. i. c. ex lris. e.
ti. q⁹ aut habebat ꝓ derelicta. ꝛ sic nō
ꝓmittit aut nō habebat ꝓ derelicta. ꝛ
sic cōmittit. l. falsus. ff. g alienū. ff. eo. ti.
xiij. q. v. c. si qd inuenīti ꝛ. c. mlti. nisi
accipet ad⁹ reddēdi dño vt no. gl. i. d.
c. si qd. Fallit hoc in thesauro occulto
de q⁹ dic vt no. gl. i. d. c. si qd ꝛ vide. ff.
Emptio. ff. xxiij. ꝛ. j. Inuenta. ꝓ totuz.

¶ Quid si nō inuenīt dñs cuius erat hz
ff. Pa. vbi. s. dabit pauperibus. ar. c.
cum tu de vsur. ꝛ in auc. omnes pere
grini. C. eo. de suc.

¶ Utz inueniēs alal dans sibi dāmuz hz
in sua possessione q ipz accipit ꝛ dicit
ad dominū suū cōmittat furtuz. ff. vl q⁹
sic. vt in. l. iij. ff. ē. Sz dic q⁹ si ad⁹ celan
di eū dño furtū cōmittit. Sī vo nō ad⁹
celandi. Sz q: ignorat cuius sit ideūdit
donec sciat hz. vt no. in. l. gntus. al⁹ ici
pit ff. gntus. ff. ad. l. acq. nā si hz ico agere
aliqd mali. hz dūz admonere vt furē
cipiat. ꝛ de dāno satisfaciat vt ibidem.

¶ Utz eīdē rē furatā teneat restitue-hz
re. vide. j. Restitutio ꝓmo in. ꝛ. emene.

¶ Utz gs possit vsucapere in re furti hz
ua vel vi ablata ō dūz rei. ff. q⁹ nō taz
quo ad furē quā quo ad eius hēdes. ꝛ
ēt quo ad eū q emit quātūcūq; bōa fi
de emerit seu q ad quēcūq; qcūq; titu
lo habuerit ifti. de vsuca. ff. q⁹ ād dom
est. de q tñ dic vt. j. Prescriptio. ff. ix.

¶ Utz furtum sit pēn mortale. ff. q⁹ 34
sic: q: pter ꝓceptū. Exo. xx. Nō furtum
facies. in quo ꝓcepto nō solū ꝓhibe
tur furtū ꝓprie acceptū. vt. s. diffini
tum est. sed ēt ois illicita vsurpatio rei
alienę. xiij. q. v. penale. xxxij. q. iiij. me
retrices. ꝛ ꝙtūcūq; modica. vt. xiij. q.
vl. c. vl. ꝛ ifti. de re. di. ff. galinaz vbi di
cit gl. q⁹ etiā i vno quo q⁹ limita quo

ad peccatū mortale qñ.s.volūtas etiaz malora subtraheret vt qñ intendit dare notabile nocumētum,primo alis minima accipere nō erit peccatū mortale facit.c.t si qōes de simo. vbi non cōmittit simonia in modico t in.l.elegāter.Ḣ.vlt.ff.de dolo dr. Nā nisi ex magna re t vidēti caliditate nō dz actio dari de dolo t ibi gl.dicit magna:i.vltra duos aureos qō limita veruz circa magnuz dñm secus circa cōes psonas qr videtur magnū facit ad hoc de ꝓse. di.ij.c.renera.in ꝑn.vbi dicitur qr oēs in deserto mortui sunt cuz tñ Caleph. t iosue supuixerint.

¶ Utz vroz q̄ hꝰis viz ꝓdiguz celat de bonis eius ꝛ eius ꝓhibitionē vt sibi t viro ꝓdeat tpe necessario ꝑmittat furtū ꝛ. Rodo.qr non nec peccat nec tenetur obedire viro ꝓcipienti sibi qr ei omnia tradat qr sic esset. dare gladium furioso.

36 ¶ Utrum furans ex necessitate pecet mortaliꝛ.ꝛ. Pa.in.c. qñ de simo. qr quedā sunt mala in se vt adulterare p furare t hmōi t illa prtextu paupiatis nō sunt cōmittenda vñ in ꝑpīs hz locuz,illud.c.ita ne.xxxij.q.v.t.c.sacris de his que vi me.ca.si.qr potius debet qs q̄libet mala tollerare q̄ malo ꝓsentire nec ignoscitur ꝓtextu pauperiatis si talia cōmittantur.l.palā.Ḣ.nō est.ff. de ri.nup.vbi dr. Nō est ignoscēdus et q obtēu pauperiatis turpissimā vitā egit Quedam sunt mala q̄ tñ necessitas excusat vt furtū qr tpe necessitat oia sunt cōia.xlvij.dis.sicut hi.Et io nō cōmittit furtū:nec peccat mortaliꝛ qr tpe extreme necessitatis cibū vel vestimū t hmōi furatur vt nō pereat eo qr nō ꝛ ciat rē iusto dño facit.c. discipulos de ꝓse.di.v. Si ꝓo nō est necessitas extrema.sed magna excusatur a tāto ꝛ nō a toto.Et sic intelligē.c.si qs.e.ti. Poss set etiam excusari a toto qñ ille a quo accepit abundat vt dicā in se.Ḣ.

37 ¶ Sed numqd teneꝰ restituere talis si venerit ad pinguiorē fortunā.ꝛ. qr si necessitas fuit magna solū sic nō teneꝰ ꝑcise restituere ꝛ vꝰ restituere si ꝑ̄ co modo sine magna inedia vel qñ nō excusat a toto penitere tres hebdomadas vt in.d.c.si qs.Et ista extimatio relingtur arbitrio bōi viri qñ dēat dici magna vel nō.si ꝓo est extrema nō teneꝰ restituere qr de iure suū scīn est. Posset ctiā dici qr ꝛ aliqs nō sit in extrema necessitate qr sine peccato t obligatōe ad restitūēdū ꝑ occulte t bono mō accipe rem alterius qñ.s.ille ita abundat t iste talꝰ necessitatis qr de ꝓcepto sibi tenetur subuenire qō qñ sit vide.ō.cle molyna.Ḣ.i.Qō no.Et qō dixi licere exīti extrema necessitate dic ēt licere alteri ꝑ eo facienti qui alio mō ꝓuidere nō ꝑ̄ ꝑn scīn Tho. limita tñ ista vera nisi ille cui furatus est esset in eqli necessitate quia sic nō liceret t restituere teneꝰ si abstulit nō quo vide.ꝑ.resti tutio.lij.Ḣ.iij.

¶ Utz cōmittat furtū t peccet qr xꝑi 38 anos captos ab infidelibus furat t liberat.ꝛ. qr non qr nullo mō poterat eos habere captiuos vt.C.ne xꝑi. mā. habeā vel pa.in rubro t nigro.Et io cū in iuriose eos teneāt nō peccat qr eos liberat Sed dicendum esset de eo qui liberat detēum iniuste a christiāo facit quod no.xxij.q.ij.dominus.

¶ Sz nūqd liceat res infidelium cape 39 ꝛ.qr si cēt dictū bellum ꝛ eos liceret. d.c.dñs alis nō:sicut nec a christiano.

¶ Utz ille q nō ꝑt hꝫ sibi debitū 40 possit furtiue sibi satisfacere.ꝛ. qr sic l.si nō sotē in ꝑn.ff.de odi. inde. arg. de or.cog.c.cū dilectus imo dolus cuz dolo compensari debet.l.si duo.ff. de dolo t paria delicta mutua compensatione tolluntur.c. intelleximus. de adul.cum concor.suis.Et hoc verū credo si nullum istoz.iij.ꝓcurrit. ¶ Primuz qr possit iudice sententiāte sinz re habere .quia nemo debet sibijus dicere.¶ Secundum scandalum sui vel ꝑxīi innocentis cuius sorte custodie erat res cōmendata. ¶ Tertium periculuz mortis corporalis vel alterius lesionis magne. ¶ Quartum periculū.

mortalis peccati. ſ. plurū ꝛ hmōi: quia aliquo iſtoꝝ interueniente nō ſz imo ſi accepit ꝛ iminet periculum aliqđ iſtoꝝ triū postremo dictoꝝ tenet reſtituere ar. c. cū ex iniūcto. §. ſup q̄ſ. de no. op. nūci. ꝛ coꝛdat Pa. in. c. olim el primo de reſti. ſpo. vbi addit ſm Inno. q̄ ſi quis nō ꝛz copiaꝫ ſuggeſtionis pōt ꝓpria auctoritate ſibi ius dicere. ar. c. ꝙ vene rabilem. qui ſi. ſunt leg. ꝛ bona glo. in §. ius gentium. di. i.

41 ¶ Sed qđ ſi eps vl alius ꝓlatus ꝑcipit ſub pena excōicatiōis q̄ q habuit aliqđ de rebus tal teneat reſtituere ꝛc. Nūqđ talis q ſibi furtiue ſatiſſ cit teneat. ſz. q̄ nō q̄ ex quo licite pōt ſibi in recōpenſatione detinere ia ſnū ē ſa ctuꝫ nec amplius eſt alterius: nec ettaꝫ ſi diceret in ſnia q̄ ettam q aio recōpē ſandi vl q̄litercūq; q; tunc ſnia ꝓtinet expſſe intollerabile errorem. Et iō non tenet nec ſiſt ligat q nō reuelat qſi ſcit talē retinē aio recōpēſandi certus de debito qō talis dz hſe. ſecus ſi non ſit certus q talis debeat hſe: q; ꝛz ipſe dicat nō credo excuſaretur nō relēādo: q; multe fraudes alt poſſent fieri. qđo teneatur reuelare ꝛ quando vide. §. de nunciatio. §. xij.

42 ¶ Utr liceat accipe rē meam apud aliū depoſitā. ſz. q̄ nō. l. ſi qs C. depo. nec ēt ſi eēt comodata. l. ꝓterea. C. como. i ꝓſcia tī ſz. ſi comodatario vl de poſitario nulla dānum poteſt euenire ſm Uldericum ꝛ hoſt. allegat. l bona fides. §. i. ff. depoſi.

43 ¶ Utrū liceat furari vt faciat elemoſynas. ſz. q̄ nō. xiij. q. v. c. forte aliqs cogitat. imo teneē reſtituere ſi fecit: ꝛ q̄uis ſit vſurarius cui furatur: tū non ſz niſi faceret ꝓ exiſtenti in neceſſitate ſm q̄ dictū eſt. §. §. xxvij.

44 ¶ Utrū ſi rea furata peat liberet fur a reſtōne. ſz. q̄ nō: q; fur ſicut ꝛ glibet alius malefidei poſſeſſor: ſemp ē in mora. vñ ſi dēteriorat ēt tenetur ꝑz eā extimatione ſ q̄ melꝫ valuiſſz apd dñz ap te poſtq̄ eā accepit. facit. c. grauis ꝛ qđ ibi no. i gl. de reſti. ſpo. ꝛ. l. i re furtiua ff. de ꝙi. fur. ꝛ. l. nauis. §. gñaliꝛ. ff. de rei ven. excipitur caſus qñ rem dñi lo co ꝛ tpe obtulit. ꝛ ipſe recipe recuſauit qz purgauit mora. d. l. in re furtiua. nec tenetur ſi perierit vel deterioꝛata fuerit l. vlt. C. de ꝙi. fur.

45 ¶ Utꝛ teneaꝫ fur ad reſtōnē furtiuū rei. ſz. q̄ ſic nō ſolū ꝓceptoꝝ ſz ēt recipiendos a ꝙo dño ſeu quos ꝓcepiſſet. d. c. grauis. ꝛ. d. l in re furtiua. §. ſi ex cā.

46 ¶ Utꝛ fur poſſit repetē ſeu retinere expēſas q̄s fecit in re furtiua. ſz. q̄ non niſi vt dcm eſt. §. expenſe. §. ij.

47 ¶ Utꝛ filiuſſamiſ. vel vxoꝛ reuigioſius ꝛ hmōi poſſint ꝫ volūtatē pſſta. vel mariti ꝛ hmōi reſtituē rē furatā ab eiſ ſz. q̄ ſi res erat apd eoſ q̄ tenētur. l. ci uile rē. C. de fur. Qđ itellige ꝑz qđ dictū ē. §. §. xxij. ſi ſine ꝓculo fieri ꝓt ſi ꝙo ſi extat iz ē ꝓpta vl alīcata tūc ſi ꝓcū vl res ē ꝓpꝛa i vt. ilitatē dñi vl mariti pōt bono mō de bōis dñi vl mariti reſtituē ēt de eo ꝙdicēte. Et voco h vtilitatē dñi ēt ſi ſe veſtiuit vl calciauit ſm quenīētia ſui ſtat ꝛ hmōi. Si ꝙo expendit inutiliꝛ. vtputa i vanitatibus ꝛ hmōi nō pōt ꝫ volūtatez dñi reſtituere niſi hēat vltra dotē vel ꝓculus caſtrēſe vel q̄ſi ꝓcor. monal. reſtō. §.

48 ¶ Sz qđ ſi mariꝰ ipſe furatus eſt vl pf poterit ne vxoꝛ vel filius reſtituē ꝫ ſuā volūtatē. ſz. q̄ ſic ſi res ēi eꝰ po teſtate. d. l. in ciuile rē iz ſi eſt in ꝑte pfis vel mariti nō ſi tū facerent bona fide nō peccaret mortaliꝛ qz nō cōmittit furtū cū nō ſit fraudoloſa nec aio lucrādi ꝓcoꝛ. rod. ꝛ Jo. xiij. q. v. c. vlt.

49 ¶ Utꝛ actio furti deē ꝫ quēcūq; in rē. ſz. q̄ ſic facit. l. ipſe rē. ff. e. itelligē ſi ē dolo capax. Itē nō ſolū ꝫ furē ſed ꝫ eū q dedit opē vl ꝓſiliuꝫ. l. is q̄ rē pignoꝛ. §. ſi tu. ff. e. ſallit i pfe ꝫ filiū ꝛ eꝫ rio ꝛ i vxoꝛe ꝫ mariuꝫ ꝛ eꝫrio ꝓſtē mſimonio ſz dat eis actio rei. animo tap. l. ſi qs vxoꝛi. ff. e. ꝛ. l. ſi. C. eo. tit.

¶ Que pēa furis. ſz. q̄ ſi agat criaſ ſo pēa eſt vt ſuſtiget vel vt exulet vel alio mō puniatur arbitrio iudicis non tñ vt occidatur vel demēbꝛetur. C. de ſer.

nalis mortis vt elicit a philosopho. iij. ethi. est ât fortitudo vt ibidê dr circa timores z audacias quasi cohabitiua timoz: z moderatiua audaciaz z qdez circa timores pricipaliores mortis ê fortitudo simplr. circa vo alia ê fortitudo' fz qâ Actus. n. fortitudinis pncipalior est sustinere. i. imobiliter sistere in periculis & aggredi: q. iij. ethi. in sustinendo tristia maxime dicuntur aliqui fortes.

¶ Utr homo teneatur sustinere mortem. vide. s. Caritas. q. v.

Locus est exercendarû luctuz a fando dictus c. fomo. de ver. signi.

¶ Quô fomtes gs fozt. q. gl. in. c. i. iij. q. vj. p illos ibi⁹. Cõtractus crimê reus res religiocz. Utr tõ filius vel pronocat aliqz recusat. Excedit tussius vel si ꝓsentit vtercz. z ibi vide expõnem cuz alle.

Patres quô dimittit acgsita p aliquê ipsoz vide. j. peculium.

Fraus nõ pôt esse sine dolo fz bñ dolus sine fraude. Ideo fraudi inest dolus sicê species generi. ita dicit Pa. in. c. ex tenore. de restrip.

¶ Fraus z dolus nemini dz pfocinaritex. ê in. d. c. ex tenore. facit. xvj. q. vj. c. i. xx. q. iij. q. Stinuit. xxx. q. i. dictum est.

¶ Fraus legi fit aliqñ de psona ad psonâ sicê qñ mulier vult donare viro z ecõuerso cũ nõ possit. vt de dona. inter vi. z vx. c. vl. supponit tâ psonâ: puta qr soluat eis creditori. vt. ff. de dona. inter vi. z vx. l. hec rô. §. vlti. Sitr tutor q nõ pôt emere ré pupilli interponit aliâ psonâ q emat. Aliqñ fit rei ad rê sicê cuz qs dat frumentû filiofa. vel filê vt vendat pr eo qr pecuniâ mutuo dare nõ pt l. iij. §. i. ff. ad mace. qz idê est ac si mutuaret. ar. xiij. q. iij. plerisqz. i. q. i. sũt nõ nulli. Aliqñ fit vnius Ꝛa ad aliû Ꝛctû Ꝛtiuz: vt cũ vxor vêdit viro qd donare intêdit. l. si sponsus. ff. de do. inter vi. z vxo. ar. xvj. q. iij. si sacerdos e. Aliqñ fit vnius Ꝛctus ad aliû Ꝛcti⁹ filiez: vt cũ mulier q fideiubere nõ pôt facit se pncipalê debitricê. l. cuius. §. fi cũ esset. ff. ad vel. t. l. seq. Et oês tales puricant legê z in ꝓspectu dei nõ excusant. facit qđ no. in. c. intelligentia de ꝛ. fi. z in. c. ĝto. de puri. z i. c. ꝓtuitus de ꝓcel. ꝑb.

¶ Fraudare nemo videt eos qui sciunt & z ꝓsentiunt. ff. de reg. iu. l. nemo. 3

¶ Fraudê videt facere êt is q nõ facit 4 qđ dz facere. ff. de his que in frau. credi. l. in fraudem.

Rigiditas quô ipedit mrimoniuz vide. j. mrimoniũ. iij. ipedimento. xvi.

Ructus fm Bar. ff. l. ex dõ uerso. ff. õ rei vẽ. quidâ st nãles vt poma z hmõi q nã pducit z sicê pducit vtimur. Aliq sunt ptim nãles ptiz idustriales. vt lac lana segetes: vinũ z hmõi. q nãles sũt inquãtuz a nã: z idustriales in quãtũ in aliâ spẽm ex idustria ipis vtimur i. d. l. ex diuerso. z. l. certũ. C. de rei vẽ. cõtra dr q relingũ arbitrio boni viri an sint nãles vl idustriales vt si plus ẏtat de idustria hoitz dicãtur idustriales. vt õ vino: lana: caseo z hmõi. arg. l. ĝrit. ff. de sta. hoiũz: z. iij. q. iij. hermofrodit⁹ Si vo magis de nã dicanê nãles. Aliq solũ sê idustriales: sicê fruct⁹ q acgrunt ex artificio vl negociatione z hmõi: q alio mõ dicunt ciuiles eo qr ñ puenũt ex re sz ex pmissione hois pcipiunt pp ré. vt ê pensio dom⁹ z hmõi. vt in. l. si naues. ff. de rei vẽ. e. l. domũ. C. eo. ti. z istoz qdã sunt honeste pceptoz qdam honeste. vt si locauit domũ ad exercẽdũ ãstũ honestũ. l. ãcillaz. ff. õ pe. he.

¶ Utr bonefidei possessor faciat fruct⁹ rei quã bona fide possidet suos. ĝ. vt colligo ex. c. grauis õ resti. spo. z. d. l. ex diuerso cũ ibi no. qz lõga est distinctio doc. q ad sor ꝓtiõlium ês omitto z solũ dico q ad obligationẽ restõnis in ꝓscia qr oês fruct⁹ tã nãles quaz idustriales: sine possideat cũ titulo: sine sine titulo tenẽt restituere si exãt si vo ꝓsũpsit tenẽt solũ restituere in quantũ factus ê locupletior puta qr in eã rem expẽdit qđ oportuisset expẽdere tñ

bet̃ vel alĩ emit ex gb⁹ ampliꝰ ut
pmoniũ suũ facit. d. l. certũ. z. l. si me
z ticiꝰ. ff. si eer. pet. Uerũm diminuet
de fructib⁹ industrialib⁹ rei lucrose quã
tuꝫ industria sua ẽ extimãda in dcõne
gocio exercitata in vtilitate seu augñ
tuꝫ dictoꝝ fructuuꝫ accipiẽdoꝝ: q; ne-
mo militat sũpẽdijs suis de lucro aũt
facto ex re q̃ de se nõ est lucrosa. dic vt
j. restitutio pmo in. ff. possessoꝝ. §. i. Si
ꝓ nõ est fact⁹ locupletio: nõ tenetur
de ꝓsumptis. ff. de pe. he. l. vtrum. ex q̃
dolo non desit possidere.

2 ¶ Utꝫ ꝑati bonefidei possessores pos
sint vsucapere fruct⁹ pdictos. ff. pa. in
d. c. grauis. q̃ fruct⁹ nãles idubitabiliꝫ
vsucapiunt p tr̃ẽniũ. vt no. in. l. segtur
§. i. ff. de vsuca. facit. l. i bello. §. si quis
ꝑuuꝫ. ff. de capti. Illos aũt cũ fecerit sui
os nõ põt vsucapere: q; qs meuꝫ est vsu
cape nõ possiꝫ. d. l. i bello. z vr̃ tex. i. d.
l. segtur. §. lana. Sz bñ vsucapit adue
sus iudicis offiñ p qs teneba ̃ restituẽ
q; possiꝫ pscribere rem meã aduersus
actionẽ q̃ poteraꝫ cogi ad restõnez el⁹
vt est tex. in. d. §. si qs ꝑuum. z hoc vo
luerunt glo. z Bar. in. d. l. segtur. in. §.
fructus. Et sic pz q̃ in ꝓscia post trien
niũm bona fide trãsactuꝫ erunt sui oẽs
qualitercũqꝫ: nec tenetur restituere be
possessoꝝ malefidei quõ teneatur. vide
j. restitutio in. i. ver. possessoꝝ.

3 ¶ Sz no. q̃ fruct⁹ sunt illi q̃ supsunt
de ductis expẽsis q̃ fiunt gr̃a fructuuꝫ
gr̃endoꝝ. ogregãdoꝝ z ꝓseruandoꝝ
ff. de peti. hereditã. si a dño vel pr̃e. §.
fructus. z. l. plane. in fi. z. C. de fruc. z
li. expen. l. i. vbi dr̃ hoc fructuum noie
otinetur qd instis sumptib⁹ deductis
supest. Nã nullus casus intervenire pt
q̃ hoc genus deductiõis ipedire possit
ff. famil. her. l. fundus qui. i. rñ so. ff. so.
ma. l. fructus. Uñ fruct⁹ itelligitur de
ductis necessarijs ipẽsis. ff. de ope. ser.
l. fructus. ff. de vsur. l. qd i fructus. z. ff.
man. l. q̃ mutuã. in fi. z in glo. d. c. gra
uis. z vide. s. expẽse §. iij. Uñ dicit tex.
in. d. §. fructus. intelliguntur deductis
expẽsis q̃ querẽdoꝝ colocãdoꝝ z ꝓser
uãdoꝝ eoꝝ gr̃a fiunt z nõ soluz in be
nefidei possessoꝝ⁹ nãlis rõ expositu
lat. veruz ẽt in pdonibus hec ille.

Agere an possit ꝓlatus ꝑ persecutione. vide s. episcopus. §. xxiij.

¶ Utꝫ incarceratꝰ ꝑ delicto suo pos- 1
sit fugere. R̃. q̃ si teneꝫ intuste. est clar
q̃ sic. si ꝑo tenetur ltime. tñc distinguo
q̃ aut tenetur nõ ꝑp mortẽ ifierẽdã vel
aliqs mẽbrũ abscidẽdũ: z ꝑp aliꝰ pu
ta ad puntiõez z hmõi. z sic ũ lz facit
qs no. gl. i. c. iuspatronatus di. i. si ꝑo tñr ad
mortẽ vel absciſionẽ mẽbri. tũc sm. d.
Anto. si pcũ est manifestuꝫ peccat fu
giẽdo: si fugit vt in pctõ ꝑseueret. Si
ꝑo vt penitcat nõ. tñ si fugit nõ teneꝫ
se restituẽ secus si occultũ q; ꝑt fugere
Nã nullo iure cauet q̃ debeã expecta-
re mortẽ nisi violẽtia alicui fieret i fu
giẽdo. q; tũc hr̃et intustũ bellum. Idẽ
dico de ꝑcedãtib⁹ cuz eo vl̃ auxiliati-
bus. dũmõ fiat sine violẽtia alicui⁹: z
aio cõpassionis nõ aio souẽdi tales in
pctis z sine ꝓcãdalo alicui⁹ maxie cu
stodis nec distinguo vtꝫ sñta vl̃ nõ q;
ꝗlitercũqꝫ sit credo fugere possit si bo
no mõ vt dixi põt facẽ. facit gl. in. c. in
ter cetera. §. fi cuz his. xxj. q. iij. in fi.
q̃ dicit q; lz reo corrumpe aliquẽ ꝑ vi
ta ꝓseruãda. facit. xj. q. iij. §. notãdus in
fi. facit. l. i. ff. si bo. eoꝝ q̃ mor. sibi ꝓsci.
vbi dicit tex. Ignoscẽdum eenſinetum
ei q̃ sanguinẽ suuꝫ ꝗlitercũqꝫ redẽptus
voluit. z scũs Tho. scõa scẽe. q. lxx. di
cit q̃ si qs esset dãnatus vt fame pireꝫ
posset cibum sumere. imo vl̃ tenere q;
tenetur si põt ipm sumere. Silr dic de
fuga. lz q; teneatur non credo neqz eo
medere vltra condẽnationem vel fu
gere. sed posset pacienter ferre ꝓ pec
cati sui satisfactione.

¶ Quid de eo q̃ ꝛitur vt capiatur an 2
possit fugere. R̃. q; sine sñia ꝺ eum da
ta sit vel nõ põt fugere: nõ tñ cuz violẽ
tia officialiuz q; vellẽt eus capere. q; ipſi
hñt iustũ bellum ꝺ eũ. iij. q. v. nõ putes
xj. q. iij. q̃ resistit z sic eos ipugnando
mox aliter peccaret. simiſr auxiliates.

Annus dz fieri i sumptibus fm dignitatē vel facultatem defuncti. l. si quis sepulchrum. §. sumptus. ff. de relī. z sum. fu.

1 ¶ Funeris ipensa ip ex hēditate deducitur q̄ ēt oē creditū solet pcedere cuz bona soluēdo nō sunt. l. funeris. cum duabus. ll. seq. ff. de relī. z sum. fu. Bī limita i sūptib⁹ necessarijs ñ ad pōpā vl statū: qz ñ liceret ex alijs debito. i ꝓscia

2 ¶ De duo expeditimortuū funerari. iō mulier de dote q̄si de ppio pmonio funeret. l. i. euz. ff. de relīg. z sum. fu.

Arioſus an posſit in aliq̄ casu se obligare ff. in. c. sicut teno: de regula. q̄ nō euz ñ psentiat. vñ no. qr ēt bñ faciēdo nō pſumit sane mētis. Et q̄ infero q̄ Bz faciat testū tāq̄ glibet. mētis cō pos nō valet. Idē. vl si daret bona sua p alia facit. c. ñ. de suc. ab intesta.

1 ¶ Utr posſit baptizari. vide. ē. baptiſmus. vi. §. x.

2 ¶ Utr debeat ei dari cor⁹pus⁹ chriſti. vide. ē. eucharistia. tiu⁹ §. xiij.

3 ¶ Utr iputet sibi illud qđ facit ad pena vel culpā. ff. q̄ nō facit cle. si furiosus. ē homici. nā sat⁹ suo furore punit ff. ad. l. pō. de pari. l. pe. i fi. ff. ē of. pſi. l. duus. i. rñſo. Patī ēt pōt iūriā Bz nō facere. ff. de iūr. l. illud relatū. q̄ lex ponit. in. c. illud. xv. q. i. vñ qđ facit pīn de est ac si sine facto pſone accediſſet ff. de admi. tu. l. vl. in fine.

Artū ppe ē Sctatio rei alie ne mobilis cor⁹palis fraudulosa inuito dño facta aio lucrādi: siue ipsius rei siue vsus rei: siue possessionis. ff. eo. l. i.

1 ¶ In q̄ differt fur. a latrone. ff. pa. i. c. ij. de fur. q̄ fur. ppe dī q̄ ē nocte furatur. Latro aūt q̄ die. facit. d. l. i. q̄ dicit q̄ fur. dī a furno. i. nigro. eo q̄ obſcuē de nocte plerūq̄ fit bar. ño. in auct. Bz nouo iure. C. ē ser. fug. dicit q̄ fur. dī q̄ furat clā sine aggressura. Latro ño cuz aggressura: siue cū armis: siue sine vt. d. aut. Bz nouo. capitūr tñ sepe eg uoce. vt in. c. tua de homici.

¶ Utrū sola volūtas ꝓstituat aliquem furē. ff. q̄ nō q̄ ad hoies. vt pz in. d. l. i. §. i. z iō oportet sit Sctatio. see⁹ q̄ ad deū ē pe. di. i. vulgaris. z. c. si ꝓterea. xiij. q. vl. c. vl. q̄: Bceptū. Nō ꝓcupiſces rē ꝓximi tui z é mortale peccatuz cum limitatione fm q̄. j. dico furtum mortale esse. §. xxxiij. 2

¶ Utr i re ꝓpria possit eē furtū. ff. q̄ nō, niſi alī hēret i ea aliq̄ ius: puta q̄ ſpignorata vel comodata z hmōi. vt ff. e. l. cū es pignori. si res. §. i. z. l. si is q̄ rē. la. pma i fi. ppe dī rei alienę. Sed quo ad pcīm bñ cōmittit pp ꝓsciaz erroneā qua credit alienā. Idē dic si credebat suā Bz nō eēt q̄ nō cōmittit. furtum. insti. vi bo. rap. §. quia tamen. 3

¶ Utrū in re ímobili: puta in agro z hmōi: vl si cor⁹pali vt sī actiōes z ſmlitudes cōmittat furtū. ff. q̄ ñ. ff. eo. l. verū. la. pria. i. rñſo. ꝓpterea dicitur mobilis cor⁹poralis. 4

¶ Utr sine aio furādi cōmittit furtuz ff. q̄ nō vt. l. furtū. ff. de vſuca. i ꝑn. z isti. de ob. q̄ ex ipsi delic. nasc. §. furtū aūt fit. xiij. q. vi. c. vl. z. d. §. q: tñ. ꝓpterea dicitur fraudulosa. 5

¶ Bz qđ si credebat ꝓpa auctate rē suā posse accipe. ff. q̄ furtū nō ꝑmittit Bz qđit ius qđ hēbat in re. d. §. q: tñ. z §. fe. z B de iure fori. secus ē iure poli. 6

¶ Quid si credi. dñm ꝑmisſuz. ff. q̄ nō cōmittit furtū. ff. e. l. si is q̄ rē. la. ii. tellige si suberat cā ltia credēdi als ñ. 7

¶ Quid si dñs videt z nō Bdicit. ff. q̄ si nō Bdicit ex timore vl verecūdia pīnde est ac si Bdiceret. l. pe. ff. e. alias vī ꝓsentire. lxxiij. di. errōr. fallit hoc i isto casu. q: hic expſſius ꝓsensus exigit vt. ff. e. l. q vas. §. vacare. z in casu. l. si qs seruo. C. de fur. vbi persuadens seruo vt tollat rem a dño. Bz seruus eā tollat domino sciente tamē talis tenetur furtū z seruī cor⁹rupti. 8

¶ Utr rapiēs ancillam aio so⁹nicandi sit fur. C. q̄ nō. l. vez. la. ij. al incipit certuz. ff. e. ꝓpterea dī aio lucrandi. 9

¶ Utr ille q̄ soluz vsum vel possessiō nē vī pat sit fur. ff. q̄ sic. §. o. di. q̄ scīm. 10

ff.eo.l.sumẽta.sicut vtens re deposita vel re comodata ad aliũ vsũ ꝛ hmõi ꝛ teneꝫ ad restõnez extiatõis ipſ⁹ vsus.

11 ¶ Quot sint species furti.ff.q. mlte. ¶ Prima dꝫ sacrilegiũ vt.j.sacrilegiũ ¶ Secũda dꝫ peculatus.ſ.ꝺ re religiosa vel publica.ff.ad.l.iul.pecu.l.i.xxiij. q.iij.qd ergo. ¶ Tertia abigeatus.ſ. dispgendo gregẽ ꝛ inde furando.ff.de abige.l.i.§.i. ¶ Quarta dꝫ placiatus ſ.hois liberi vẽditi vel empti scienter ff.de plagia.l.i.ꝛ.iiij. Et eodẽ modo si seruum alienum sollicitauerit: vl aspoz tauerit.vel ad aliam religionem furti ne duxerit.C.de plagia.l.i.

12 ¶ Nota etiã q furtũ aliqñ dꝫ manifestũ.ſ.cũ fur deprehẽdit cũ re plinſq̃ veniat ad locũ destinatũ: siue deprehẽdatur ab eo cuius est res siue ab alio.ff.e. l.iij. Aliqñ dꝫ nõ manifestũ.ſ.cũ nõ ꝺ prehendit cũ re furtiua: vel si deprehẽdit cũ re furtiua tã delata ad locuꝫ destinatum erat.l.siue igitur.ff.eo.

13 ¶ Quot modis participat quis i furto ꝛ teneꝫ ad restitutionẽ si pncipalis nõ restituit.ff.x.modis. ¶ Primo cooperatiõe sicut faciẽs ferramina ꝑ furtis faciẽdis vel scalas vel faciẽs scortã: vl alio mõ prestãs opẽ vel ꝓsiliũ.nam tales tenent furti. Insti.de obli. que ex quasi delic.nas.§. iterdũ ꝛ.ff.eo.l.is q opem.ꝛ.ff.de sicca.l.nihil interest.ꝛ teneꝫ insolidus ꝛ si nihil habuit qñ sine sua cooperatione nõ fuisset furatũ: alꝫ nõ nisi de peccato mortali.

14 ¶ Utz dantes signũ: puta fumi quo parati ad furtum vl rapinã vadant teneãtur.ff.fm Inno. ꝛ Hosti. q sic.si militer illi q ꝙbis aiatibus aut instrũis bellicis: vt sunt tubinices. Itẽ q ignem ponũt i vna domo vt illuc aliꝫ curretes alꝫ domos ꝑdent ꝛ ꝓsilez ꝙ eosdẽ ꝛ insolidũ restituere tenent si alꝫ nõ fuisset scñ sine eoz ope q si scñ fuisset sine ipsis etiã tenẽtur fm q magis vl minus fuerunt.ff.caces in hoc.

15 ¶ Utz illi q cũ raptoribus vl furibus ꝛ hmõi vadũt vt ipsos defendãt ab illis quos dãnificare volũt indebite tenentur.ff.Inno.ꝛ Hosti.in.c.sicut dignũ de homi.q sic siue associauerint eos vt retraherẽt a rapina siue nõ: dũ mõ raptoꝛes siue fures ñ iuissent si ipsi eos nõ associassent.vñ fm ꝓdictos tenentur restituere in ꝙscia id qꝺ ꝓdicti rapuerũt.vel q̃ coꝛ auxilio rata fuerũt puta qz cũ rapiebant se defendissent si ipi nõ fuissent vl qz tales nõ fuissent si eos nõ associassent: vel nõ tñ rapuissent. Silr tenenẽ q pacificãdi aĺo cum eis vadũt tñ aduerſarys timoꝛem incutiunt quo res suas nõ audẽt defendere nisi eisdem hoc significent qz dant cãz efficacem concoz.Dir.ti.resti.

¶ Utz cũ multi ꝯcurrũt ad furandũ vel rapiendũ nec hñt aliquẽ capitanẽ seu dñz sup se.nec vnus magis aĺa uit aliũ ẽ alius ipsum teneanẽ glibet insolidũ.ff.Inno.in.d.c.sicut dignuz ꝛ segr ibidẽ Pa.distinguit sic aut vn⁹ fuit in culpa in subtractiõe facta ꝑ aliuz aut nõ. Sic sic aut dedit ꝓsiliũ.ꝛ sic teneꝫ insolidũ in ꝙscia: siue pncipalis iniuriaꝫ siue nõ: siue dãnum passus ꝑ pncipalẽ velit agere siue nõ. Si tñ pncipalis esset absolutus a dãnnũ passo tunc ẽt liberaꝫ q dedit ꝓsiliũ: nisi ad eum aliqd puenisset qz id tenetur restituere. Ecõtrario tñ si absolnaꝫ ꝓsiliuz nõ liberaꝫ pncipalis ꝑ regulã accessoꝛium quenit seq naturaz pncipalis sui de reg.iur.li.vi. Aut nõ dedit ꝓsiliũm sed auxiliũ: puta qz associauit ꝛ hmõi: ꝛ sic teneꝫ in quãtum dãnum est plus datũ ex auxilio suo. Et si in totum puta qz res erat ponderosa ꝛ vnus sine alio poꝛtare nõ poterat vel vnus sine alio ñ iuissẽt: vl nisi eũ associassẽ teneꝫ in totũ.ff.de fur.l.ſz ꝛ si qs surripuit §.si duo. Et nõ differentias est iuꝛ dãtem ꝓsiliuz ꝛ auxiliũm qz ꝓsiliuz pagatur sup totuz furtuz.auxiliũ ꝯo nõ: sed ad id sup quo ꝓstaꝫ.aut nõ fuit in culpa subtractiõis rei alterius.ꝛ sic nõ teneꝫ restituẽ nisi inquãtũ ipse asporta uit. Do.tñ indistincte tz q oẽs tenentur insoliduz: et ẽjus vnus ꝑ se potuisset allegat.l.ita vulneratus.§. fi.ff. ad

fugi. nui. ſ3 nono fme. Et hoc vꝛ ſi eſt ſimplex latro ſecꝰ ſi cū armis ſiue vio lenter aggredit in domibus vl in itinere vl in mari vl ſi palaꝫ ſurripit' qꝛ tūc ſuſpendit. l. capitaliū. §. craſſator. ꝛ. §. famoſos. ff. de pēs. ℨ3 gd ꝺ ꝓſue tudine q̄ ſuſpēdunt oēs latrones quā tūcūq; ſimplices ſi vltra certā ſummā furati fuerūt ray. ℨ3 qꝛ neceſſitas pacis cōis ꝛ frequēs icorrigibilitas hui⁹ malicie hoium facit rōnabilē dictam ꝓſuetudinē. Si ꝺo agat ciuiliter tūc ſi eſt māifeſtū pēa q̄drupli. Si ꝺo ſi eſt manifeſtū pena ꝺupli. vt inſti. de obli. q̄ ex delic. naſ. §. pena. ꝛ. §. fi. ꝛ pōt hec pēa peti ꝛt poſt annū ꝛ ipertuū iſtit. de ppe. ꝛ tpa. ac. §. furti ꝛ l3 primo egerit crialiter poterit ꝛteruꝫ agē ciuiliꝫ ꝛ eō rio. C. qñ ciuil. ac. piu. cri. l. vnica ꝛ. l. fi. ff. eo. ti. an ät ꝫ pēa i ꝓscia ſit ſolueꝛda dic qꝛ ſi vide. j. lex. §. ſtiꝫ.

§ ℂ Utrū fur poſſit occidi a priuato vl de homicidium. i. §. v.

§ ℂ Utrū fur ſit excōicat⁹ q furat calices paramēta ꝛ hmōi ſacra. §. pa. in c. ex lris. e. ti. qꝛ ñ niſi cū furto ſit frege rit hoſtia eccīe vel armaria vel veſtras ꝛ hmōi facit. c. ꝓqueſt⁹ de ſo. ppe. ꝛ. c. q̄ſtū. de ſen. ex. ꝛ qꝛ ibi no. vi de. Excōicatio. v. caſu. vi.

§ ℂ Utꝛ fur q ſuſpēdit ſit ſepeliēdus i cimiterio. §. pa. i. c. vj. eo. ti. qꝛ ſic ꝛ oēs alij⁹q; pp̄ ſua delicta vita ꝓuant ꝛ etiā oīa alia ſacra miniſtrāda ſi peniteāt ꝺ peccato vt eſt tex. in. c. fi. xiij. q. vj. nec valet ꝓſuetudo in ℨ3ariū cle. i. de pe. ꝛ re. gl. iñ. in. d. c. fi. dicit vꝛ quo ad ſe pulturā ꝺūmō fiat de auctoꝛitate ꝓnci pis allegat. ff. de cadaue. puni. l. i. ꝛ bñ nec cle. logtur niſi de ſacris reꝓbanꝺ contrariam conſtituꝺinē.

Eneralis clauſula cōtinet oīa niſi ꝓtraria mēs appeat teſtatoꝛis. ff. ꝺ penu legata. l. q penū legat. ꝛ. ff. de pecul. l. peculij. C. de inof. teſta. l. ſi qñ in gl. nō enim vꝫ qꝺ gñaliter ꝓcedereꝰ qꝺ ſpāliter ſi ē ꝓceſſurꝰ. C. ℨ res pig. obli. po. l. i. i glo. nec etiā matoꝛa exꝑſſio niſi ſpāliter cōmittantur. ff. de. pcu. l. pōnitus in prin. ꝛ. l. mandato.

℣ Generali p ſpeciale penꝺubio vero i gatur de reſcrip. paſtoralis.

℣ In generali mandato multa ſunt q 2 nō intelliguntur niſi exꝑimantur de of. leg. c. i. in gl.

℣ In generali locutione perſona lo- 3 quens intelligitur excepta. c. petitio in glo. de iureiu. cum ꝓcoꝛ. ibi poſitis vñ ſi ꝓmiſſi tibi dare aligd ℨ oēm hoiem nō teneoꝛ dare contra me.

Ladius nō eſt redendus furioſo eñecto ēt ſi iuraſſet. xxij. q. ij. ne qs arbi treꝛ. Et facit ad ꝓbādū qꝺ ex iuramē to vl voto nō teneꝛ hō qñ venit ad eū caſum in quo nullo mō iuraſſet vel iuraꝛe nō potuiſſet.

Loria vana vide. Vana gloria.

Ratia accipitur multiplici ter. aliqñ ꝓ amoꝛe ꝛ ſic accipitur in. c. i. cōmo. aliqñ ꝓ oꝛceſſione bñficij: ſeu alicuius indulgentie vel auctoꝛitatis ſicut i cle. gre de reſcri. ꝛ qꝺ habetur in regula qꝺ ob gr̄am. li. vi. ꝛ intellige qñ ad illud bñficiū faciendū nō eſt obligatus qꝛ q facit id ad qꝺ eſt obligatus rōne naīi nō facit gr̄am. vt dicit bal. i. c. i. §. hec ſacramenta de pace iur. fir. in verbo ꝓ gr̄am eccīe. ꝛ facit tex. ꝑdictus ꝓ eo. ꝛ. l. titius. ff. de obſeq. patro. Aliqñ accipitur ꝓ dono ſpūſancti. i. q. i. gr̄a ꝛ in cle. i. de magꝭs in glo. ꝛ. ꝓ magiſtrum in ſcdo ſen. Et hec eſt duplex. ſ. gr̄a gratis data. ꝛ hec ſtat eū peccato mortali. ꝛ eſt oē bonū additū naīlibus noſtris: ſicut gratia predicādi: ꝓphetādi: faciendi miracula ꝛ hmōi. Aliaꝺ gratū facies. ꝛ hecꝫ R. i. in. y. di. xxvi. ar. i. q. i. nō differt a caritate ſm aligd abſolutū. ꝛ io idē eum realr q caritas ſm frā. de may. in. y. di. xxix. qꝛ que nō poſſit ſepari ſunt idēz realr. ℨ3 ꝓ rōnes formales reſpectiuas differunt qꝛ hñt habitudines diuerſas hñtes diſtinctos terminos. Caritas enim ꝺr ad obiectū

ſ. eſſentiã diuinã: ſz nullus ẽ i gra eſſen
tie diuine: ſz volũtat. ꝛ ita differũt ſoy
maſtr ꝛ plz: ſz alij teneãt alr. hec nũc̃
põt ee cũ pcõ mortali ꝛ ſine hac nullꝰ
ſaluabit. Be quo vide per theologos
in. ij. di. xxvij. ꝛ. xxviij.

¶ Utr bãnitus pp aliqꝰ delictũ cuius
bona ſũt ꝟfiscata ſi a dño recipiat ad
gras eo ipſo ſit reſtitutꝰ ad bona ꝛ re
miſſa ſibi culpa. R. qdã tenẽt ꝙ ſic ꝓ
pter ter. l. i. ff. de q̃ſti. vbi dicit bar.
ꝙ bãnitꝰ q̃ncũq; recipit ad gras pnci
pis vꝰ reſtitutꝰ. Idẽ vꝰ ẽt ſenſiſſe. in l.
ſi. ff. ꝟ ſniaz pa. S3 Sal. i. d. l. ſi. dãnat
dictũ bar. ꝛ dicit cũ cy. ibidẽ ꝙ nõ re
ſtituit. ꝛ magis plz ꝙ ter. i ti. de pace
ſtã. in pn. in ꝟ. plenitudinẽ gre nſe re
ceptus. ꝛ ibi dicit bal. ꝙ q̃ gs recipit
ad plenitudinẽ gre ꝙ remittũtur cle
ꝛ reſtituit ad fauores. Ergo q̃ ſolum
ſimplr ad gras recipit nõ reſtituitur. ꝛ
merito. facit ẽt q: reſcripta fiſco bãno
ſa in dubio ſunt reſtituẽda ad minꝰ ꝑ
iudicitũ. ar. l. ſi q̃ſ. C. de op. publi. ꝛ re
ſtitutio pncipis nõ trahit retro ꝫ iuſ. q̃
ſitũ alteri vt tz ang. ꝛ imola i. l. gallus
ff. de lib. poſth. ꝛ bar. itelligẽdus ẽ q̃ſ
faciẽs gras mãdat ſniaz vel bãnũ cãze
lari in ſuũ piudiciũ ſolũ. q: adducit. ℌ.
ſi. pdcm. qꝫ no. vide. ſ. dãnatus. ℌ. y.

2 ¶ Utr gra ſcdo mõ accepta ꝓceſſa ali
cui ꝙ papa expiret ꝙ morte eiꝰ. R. qdã
doc. tenẽt: ꝙ ſi gra ꝓceſſa hz annexaz
iuriſdictione: ꝛ ſit ꝓceſſa ſine lr̃is ꝙ ex
pira. Si ꝓo ſi hz annexã inriſdictoez
ſic nõ expirat ẽt ſi ſit cõceſſa ſolo ꝓbo
ſz Jo. an. i plogo. ſup. vi. li. in nouella
tz ſimplr ꝙ q̃ nõ expirat ẽt ſolo ꝓbo
ꝓceſſa. Idẽ tz archi. ibidẽ. ꝛ eſt verſus
per cle. dudũ de ſepulturis.

Additio Idẽ dic q̃ſ papa cõce
dit alicui vt diſpẽſet cũ
tali: ſz nõ diſpenſauerit ante mortem
ꝓcedẽtis ꝟ Ece. ofiſ. xxviij. Pariſor
miter dic de illo eũ quo diſpenſatũ eſt
ſup aliquo faciẽdo. q̃ſ ſz nõ fecerit aũ
morte diſpẽſantis: nihilhominꝰ pote
rit poſt mortẽ facere: puta ꝟhere vel
ordinari. c. ſi cui de ꝓbẽ. li. vi. ꝛ. c. ſi ſup
de of. dele. li. vi. Sic̃ ẽm Jo. an. ꝛ ſeq̃
tur do. Anto. i. c. ex tua de fil. ꝓby. ppe
tua auctoritas diſpẽſandi ꝓceſſa alicui
gnãlr a papa ꝙ viã gre ꝙ vnã diſpẽſa
tionẽ ſcm̃ vſus ꝓcedẽtis. Secus ſi ſuiſ
ſet facta ꝙ viã ꝓmiſſionis. q: niſi fecerit
actũ cõez diſpẽſationis: puta edictũ cõe
vel ſiſe. fic expirat quo ad alios cũ qbꝫ
nõ diſpenſauit. Plus ẽt. dico vz ꝙ q̃ſ
gra ꝓceſſa reuocat: nõ expirat ante eiꝰ
actionẽ de renocatiõe niſi q̃ſ papa ex
preſſe vellet ſtatim non valere ſm Be.
in. c. i. de de ꝓceſ. ꝓben. li. vi.

¶ Quid de gratia cõceſſa ab inferiori
bus Pape.

¶ Utrum expiret morte. vide indul
gentia. ℌ. vij.

Radus ꝙſanguinitat̃ ꝛ affinitatis qũ cõputãtur. vide. j. mrimoniuz iij. impedimento. vi. ꝛ. xv.

Uerra quõ ꝛ q̃ſ ſit licita. Uñ. ſ. Belluz.

Ula eſt ino: dinatꝰ appetitus ſm Ang.

¶ Quod ſũt eiꝰ ſpẽs. R. Bre. ꝛ xx. li. moza. ꝛ ponitur ꝟ ꝑſe. di. v. gnãz modis ſũt gnãz. ¶ Prima ſpẽs ẽ q̃ſ hoza ꝓueit ꝟbita. ꝟ quo habes de ꝓle. di. i. c. ſolẽt. ¶ Secũda q̃ſ cibos lautio
res querit q̃ ꝓueniat eiꝰ ꝙitati de quo xli. diſt. c. i. y. ꝛ. iy. ¶ Tertia q̃ſ nimis ſtudioſe ꝛ accurate cibos ꝓparat. de q̃ dic vt. xli. di c. iij. ¶ Quarta q̃ſ nimis comedit vl̃ bibit q̃ melũra refectiõis exigat. ¶ Quinta q̃ſ cum nimio deſi
derio affectaꝫ. de q̃ di. xli. c. i. vñ versus
Prope lante nimis ardẽter ꝛ ſtudioſe
¶ Utr gula ſit pcm̃ mortale. R. ale. ꝟ 2
ales in cõpendio ſuo ꝙ appetitus co
medẽdi vel bibẽdi põt eſſe. v. modis.
¶ Primo cibũ vel potũ ſolũmõ appe
tendo. ꝛ hoc nullus eſt pcm̃: q: nãle ẽ.
¶ Secdo q̃ſ tali appetitui adiũgit de
lectatio in cibo vel potu. ꝛ ſic ẽ venia
le peccatũ. ¶ Tertio q̃ſ tali appetitui
adiũgit trãſgreſſio alicuiꝰ ꝓcepti. pu
ta q: trãſgit iciunium ꝟ ꝓcepto ad qꝰ ob
ſeruãdũ ẽ mortale pcm̃. ¶ Quarto q̃ſ

tali appetitu finali affectu inheret pu
ta parat⁹ facere q̃cunq; vt eu; ꝓsequ̾tur
sic est mortale est grau⁹: sic fecit Esau
¶ Quinto q̃ pp talē delectationē ap
petit⁹ oucit tota vita sua hmōi delecta
tōibus deputare sicut dines q epulaba
tur q̃tidie. ꝛ hoc ē multu; vicinu; mor
tali. Addo. vi. p clariori intelligentia:
q̃ tali cibo vel potu seu tāto sciēter ꝛ
aduertenter vt vult qō notabile nocu
mētu; ꝑprie ꝓsone ꝑtat puta tm̃ bibit
vel comedit aduertenter q̃ pdit vsum
rōnis: q; tunc peccat mortal̃r. Sil̃r si
comedit aliqd sciēter. quo notabilē in
firmitatē vel malū icurreret eēt morta
le: q; ꝺ ꝓceptu;. Matth. xxij. diliges ꝓ
ximū tuu; sicut te ipsum. secus si inad
uertēter nisi ita eēt frequēs q̃ teneret
aduertere sicut dicim⁹ de ebrietate. xxv.
di. ℌ. alias ea demū. vl̃ eēt secus si modi
cum nocumētu; ex tali cibo incurrat:
aut verisil̃ credat incurrere: sicut in fir
mus q potius vult pati augmētum se
dis q̃ ſtii. ꝛ hmōi q; tunc est venialе.

3 ¶ De tēmpo ꝛ hora comedendi ꝛ ci
bis q̃bus vesci l̃z vide. j. tēmpus.

4 ¶ Quot sunt filie gule. ℟. q̃ sunt sex.
Prima ebrietas. scda hebetudo mētis
Tertia inepta leticia. Quarta multilo
quiū. Quinta scurilitas. Sexta īmūdi
tia. de quibus in suis capitulis.

Abitus aliq̃n dr̃ quedam
q̃litas ai acq̃sita ex
frequentatis actibus vel ex vno
multū vehemēti quo aia facil̃ dispō
tur ad aliqd faciēdū q differt a dispo
tiōe: q; illa de facili mobil̃: l̃z habitus
de difficili fm Ari. in p̃dicamēto qua
litat⁹. aliq̃n dr̃ vestis seu tegmētū quo
hō tegit. de quo in. c. ꝓcipimus. xxi. q.
iij. de vi. ꝛ ho cle. c. deus qui.

1 ¶ Q̃o ante sit pcm̃ in vestimentoru;
ornatu. vide ornatus.

2 ¶ Quali habitu debent vti clici. ℟. gl.
in sū. xxi. q. iij. q̃ ꝑhit vti panis: etiam
pciosis l̃z ꝓsuetudīne religionis vt cō
formēt se moribus eo; inter quos vi
unt ꝛ ne vilescat clericalis dignitas.
vt. l. xx. di. episcopi. de quo vide. s. cle
ricus. iiij. ꝛ j. ornatus.

¶ Qual̃ ꝺz eē habitus religiosi. ℟. silr 3
ꝺz statuta siue regule: ita tm̃ q̃ ꝙueniat
religioni ꝛ ꝓfie. vt. xx. q. i. c. vidua.

¶ Quo tpe ꝺz vti hitu religionis. ℟. 4
q̃ oi tpe seu lectulo gescēs seu i q̃cūq;
loco ꝓfitēs. vt dr̃ in. d. c. vidua.

¶ Utr; peccet mortal̃r religiosus di 5
mittēs habitū. ℟. q̃ sic sine cā rōnabi
li: ꝛ est excōicatus. de quo vide. s. excō
catio. vij. casu. xxvij.

¶ Utr; liceat tā clico quā religioso ex 6
cā rōnabili occultare hitum seu trāsfor
mare. ℟. q̃ sic. vt in. d. c. clici officia.

¶ Utr; vir possit vti veste mulieris vl̃ 7
e ℣. ℟. q̃ nō imo vr̃ pcm̃ mortale si
sine rōnabili cā fit: q; pōt excōicari. vt
xxx. di. si qua mulier. ꝛ fm aliquos sūt
excōicati: sed nō credo.

¶ Quid de vtente habitu monachali 8
vel alio religioso cā ludibrij ℟. glo. in
c. cū decorē. de vi. ꝛ ho. cle. q̃ ꝓhibitū
est. ꝛ sic videt mortale peccatu;. ꝛ gra
uit punīēdus. vt i aut. ō san. epis. ℌ. vl.
C. de epis. audi. l. minime.

Ebetudo ment⁹ est glos
sitie intellect⁹
q̃ hō nō pt ꝓtigere ad cognitio
nē rei nisi q̃ multa ei sit exposita nec tāc
ēt ꝓsecte pt ꝓsiderare oia q̃ ꝓtinēt ad
rōnē rei. ꝛ dr̃ hebes co q̃ acuto oppō
tur acutū. n. ē penetratiuū ita habes si
ue obtusius ē qō nō pōt penetrare. vñ
īnātū ipoztat debilitatē mēt⁹ circa spū
alia ꝓsideranda sic opponit dono itelle
ctus q̃ subtilr̃ penetrat ꝛ differt a ceci
tate mētis q; ista ipoztat oīmodā pua
tionē cognitiōis spūalis: sed hebetudo
nō q; nō totalr̃ ꝑuat cognitione.

¶ Utr; hebetudo sit pcm̃. ℟. q̃ in tan 1
tum qua tū l̃z rōnē voluntarij sicut
ꝛ cecitas mētis. vt ꝑz in eo. q est affe
ctus circa carnalia ꝛ de spūalibus sub
tiliter discutere fastidit ꝛ negligit: hec
ola ex scō Tho. scda scde. q. xv. ar. ij.
Ex q̃ ꝑz q̃ nō est mortale nisi q̃ volū
tarie ita ꝑplicat se terrenis q̃ omittit il
lam dīscussiōē q̃ de necessitate salutis
est sicut in ꝓsequendo peccata vel in co

gnoscendo necessaria ad salutez. ꝛ est filia gule ꝑm Bre. xxxj. moralium.

Edificans in solo alieno de suo de iure efficit hedificiū diu soli. insti. de re. diui. §. ꝛ ex diuerso. Secus si in litore maris vt piscationi intēdat casam hedificauerit. q; ꝑdiu casa durauerit sua est vt in. l. in tātuz. ff. de re. diui. Fallit hoc q; hedificiū nō efficit diu fundi qñ edificatū ē de reb⁹ eccl̄ie: q; solū cedit hedificio. xij. q. ij. aplicos ꝓz 10. ibi dē. ꝛ i. c. i veritigādū. de pecul. ꝓz Ber. intellige tñ q; eccl̄ia soluet pretiū soli.

Additio Silr dic q; qñ edificās ꝓz ius vl cāz i re a dño vt ꝑhiteota: fendatari⁹: comodatari⁹ aut inglinus dñs q hedificauit vt plenior⁹ vsuz hēret q: dñs tenet eū: ꝛ hedificauerit i alieo sciēter. vt no. i. §. ex diuerso insti. de re. di. Silr qñ qs hedificat in alieno solo bona fide credēs hedificare in suo hedificat⁹i alieo: ꝛ scia tenet diu soli vl ad vēdendū fundum vl satisfaciēdū. p hedificio arbitrio boni viri. Si ꝑo qs hedificat de alieo in suo solo: tunc hedificatū est suū. l. adeo qdē. §. cū in suo. ff. de acq. re. do. sed re tituet ei extimationē de iure si fuerit cōdēnatus in duplū. d. §. cū in suo. ꝛ. l. gēma. ff. ad exhib. ē. si destrueret hedeū cū posset petere suū. puta trabē si mō duplū nō fuerit ꝓsecut⁹ insti. de re. di. §. cū in suo ꝛ. d. §. cū i suo Sed in conscientia si nō fuerit ꝑdēnatus sufficit restituat extimationē solum.

1 ¶ Utr hedificans cū dāno vicini sui teneat ad restōnē. ff. qd nō si nō facit aio nocēdi. prio ꝓz sibi ꝓsulēdi. l. i. §. de nicz. ff. de aq̄ plu. ar. Nā vsq; ad celum ꝑt qs eleuare suū hedificium si est sibi vtile ꝛ seruitutē nō hz. l. alti⁹. ff. si serven. Et tz gl. i. c. cū eccl̄ia de elec. in §. iuriaz. Sec⁹ si aio iniuriādi prio b⁹ faceret. nā tūc fiue denūciatio noui opis sit scā vl nō i ꝓscia teneī. d. §. denicz.

2 ¶ Utr teneat hedificās demoliri hedificiū suis sūptib⁹ aliqñ. ff. q; sic qñ p⁹ denūciatōez noui opis fiue iure: fiue in iuria hedificauit. ff. de ope. nio. nuncia. l. ꝑto: aut. §. i. extra. co. ti. per totum.

¶ Qñ qs ꝑt hedificare castrū vl nouā hedificia vide. ff. ꝑhiteotis. §. xvij. 3

¶ Utr qs possit in alieno aliqd facere inuito dño. ff. ange. de are. insti. de lege siluia cani. tollē. q; sit qñ faciēt. pdest ꝛ dño nō nocet vt ibidē ꝛ i. l. i. §. fi. ff. de aq̄ plu. ar. Secus si lederet. C. de serui. ꝛ aq̄. l. aquā ꝛ. ff. si seruit. vē. l. ꝛ si soꝛte in. pn. ꝛ. l. licut. §. pe. Idē dicit q; nemo pōt facere i suo qō alteri nocet ꝛ si bi nō pdest ꝛ q; si facit aio nocēdi teneī de dolo. d. l. i. §. denicz ꝛ. ff. de dāinsec. l. ꝓculus.

Creditas vocaī as. i. pondus. xij. vncia rum ꝛ diuidit in. xij. partes q̄ vocantur. xij. vncie que vocatur diuersis nominibus. s. secunz. vncia. s. vna Alia sextās. i. sexta pars hereditatis q̄ sunt due vncie. Quadrās idest tres vncie que sunt quarta pars. Triens. i. quatuor vncie que sunt tertia pars Quincūx. i. quinqz vncie Semis. i. sex vncie Septūx. i. septē vncie Bes. i. octo vncie. Dodrās. i. nouē vncie. Dextās. i. x. vncie. Decūx. i. vndeciz vncie. Ekpellatiōe ꝯo assis. xij. vncie ꝯtinent vt isti. ē. isti. §. hēditas ꝓz ino. etiā i. c. ex litteris de iure pa. Hereditas est quoddaz ius vniuersale ꝛ ea vendita vel data transit ius patronatus ꝛ omnia iura ꝛ ideo hereditas est successio in vniuersum ius quod defunctus habuit tempore mortis. l. nihil. ff. de §. si.

¶ Ad quos ꝓz hereditas deuenire de 1
functo aliud nō disponēte vl inualide ff. q; in laicis v iure cōi. ¶ Primo veniunt legitimi descendentes si sunt ex ambus aliꝫs exclusis ꝛ si sunt primi gradus multi equaliter succedunt. Si ꝑo sunt nepotes ꝛ vlteriores solū succedūt in stirpes. i. in eam ꝑtem quā pater eoruz si viueret haberet nec distinguitur an sint masculi vel femine etiā adopti ui nō emācipati q; indistincte oēs admittūtur vt. C. de suis ꝛ leg. here. aut. in successione. Si ꝑo descendētes nō

sunt tunc veniũt ascendentes puta pf
annus abauus &c. cũ fratribus & sororibus ex vtroq; parẽte ꝓiunctis defunctꝰ
vel eoꝝ filij quos fratres vl sorores seu
filios si nõ hꝫ succedũt ascendẽtes sal
tua semp progatiua gradus. s. qz pf pre
fertur auo & sic eũ excludit & sic de ce-
teris. Et sic solus venit de ascendẽtib⁹
g ex primior defuncto cũ fratribus si
sunt in capita sed cuꝫ filijs fratruꝫ in
stirpes exclusis fratribus ex vno parẽ
te tñ. Si aũt dicti ascẽdentes sunt in
equali gradu puta ex pte pris in ꝓmo
vel secundo & ex parte matris silr in
ꝓmo vel scdo & hmõi sic equaliter pa
renti ꝑ dimidia & materni ꝑ alia di-
midia succedũt ẽꝰ sint pkes psone
ex parte vna q̃ alia puta auus & auia
ex vna pte & ex alia solũ auus vl auia
vt in aut. de here. ab inte. §. i. & y. & in
aut. defuncto. posita. C. ad tertul. & qđ
ibi no. in gl. Aliter q ẽ in primiori gra
du defuncto sine paternus siue mater
nus sit admittitur vt in. d. aut. defũcto
q si nec ascẽdẽtes sint veniũt collate-
rales. Et primo fratres & filij alicuius
fratris ꝓmortui q. s. erãt ꝓiuncti ex vtro
q̃ parẽte defuncto de cuius hereditate
agit nõ tñ in capita hꝫ in stirpes quo
ad filios fratrũ ꝓmortuoꝝ ipsi fratres
bene succedũt i capita & isti ꝓferuntur
fratribus q sunt ex vno parẽte solus vt
C. de legi. here. aut. cessante Bicit tamẽ
bar. in. l. oẽs. C. cõia de succes. q̃ pa
rẽtes veniũt ad successionẽ i bõis q̃si
tis ex linea materna ꝓferunt parentes
ex linea materna & i bõis ꝓtis paren
tes ex linea pẽna. l. iij. C. de bo. mater.
silr qñ sũt duo filij ex diuerso mrimõio
ꝓferunt i lucro mrimõij illi q sunt na
ti ex illo mrimonio alijs natis ex alio

Additio sed si ex dispõne testa-
toris ex legis aut statu-
ti dicerẽt q succedãt agnati ꝑut sunt
in gradu primiores tũc i tali casu ve-
niunt filij fratruꝫ ꝓmortuoꝝ cũ patru
is iurta autẽ. cessante. C. de legi. here.
no. glo. cõiter approbata in. l. cum ita
§. in fideicõmisso. ff. de leg. ij.

¶ Sed nõqd cuꝫ fratribus ꝑfatis ve- 2
niant filij alterius fratris. ℟. fm Bu.
q nõ. ff. quod cuꝫ eo q in alie. po. l. sed
si ex parte.

¶ Utr filij filioꝝ ꝑfatoꝝ fratruꝫ ꝑferã 3
tur fratrib⁹. ex vno pente solũ. ℟. q sic

¶ Utr filij fratrũ soli sine patruis &c. 4
amitis supstites admittant in capita
℟. Ezo. & No. q sic q̃uis sint filij du-
uersoꝝ fratruꝫ ꝫ nepotes. s. nati ex eis.

¶ Scdo nõ exũtibus ꝓdictis vl aliq 5
eoꝝ veniunt fratres ex vno latere tm
coniuncti & eorum filij qui ꝓferunt
patruis defuncti.

¶ Tertio ꝑfatis nõ exũtibus ꝓferunt 6
q gradu sunt ꝓximiores defuncto & si
pares sunt pariter admittunt vt. C. de
leg. here. aut. post fratres & extẽdit hec
cõputatio vsq; ad decimũ gradum &
vltra. & vt hꝫ. xxv. q. v. c. ad sedẽ lz im
perator solũ dixerit de decio gradu ex
ꝑte. Et in ꝑacta successiõe tẽ ascendẽ
tium quã descẽdẽtiũ seu collateraliuꝫ
cessat ois differẽtia tã sexꝰ quã emãci
patiõis hoc tñ attẽto vt cũ agit de suc
cessione patris solos ꝙsanguineos ad
mittas de reb⁹ ꝓo maternis vterinos
filij ꝓo nãles tñ vl spurij hꝫ ange. in
aut. ꝙ. na. effi. sui. §. fi. si sũt ex eodẽ pa
tre nõ ex eadẽ mrẽ nõ succedũt adin
uicẽ vnus alteri. Si ꝓo sunt ex eadẽ
matre tũc vn⁹ succedit alteri abitesta
to qz cognoscnnt ad inuicẽ. l. ij. ff. vnde
cogna. Si ꝓo vn⁹ spurius decederet
relicto fratre spurio & alio legitimo ex
eadẽ matre tũc venit legitim⁹ & exclu
dit illegitimus qz qñ de successiõe tra
ctat ille frater ꝓfertur q pluribus nexi
bus est ꝓximus: vt dcm est. Ite succes-
sione ꝓo fratre adinuicẽ serua qđ dcm
est excepto q frater legitimus nõ suc-
cedit fratri suo illegitimo ex parte pa
tris nec eꝰrio qz nõ est illi agnat⁹ nec
ille ipsi & durat i infinitũ quousq; me-
moria possit haberi de cognatione in
stl. de gra. cog. per totum.

¶ Prefatis aũt cibus ascẽdẽtib⁹ descẽ 7
dẽtib⁹ & collateralibus deficiẽtib⁹ ve
niet vir ad successionẽ vxoris & vxor

vtri.vt.C. vñ vtr z vxor.l.vnica qđ si nõ é veniet fisc⁹ vt.C.de bo. vacã.l.i.

Additio si ẽo vxor eẽt sine dote z paup z maritus non hz nec descẽdẽtes nec ascendẽtes hz so luz agnatos vel cognatos tũc succedet viro ab itestato in ẽrta pte hfditatis. vt in auc.de exhi.re.§.qm̃ ẽo z idem dic de viro paupe circa bona vxoris z alie tres ptes hfditatis erũt agnatorũz vel cognatorũ.si ẽo eẽt pactũ vel statutum an ẽ⁹mentũdo contra oĩa vel aliqđ predictoꝝ illud ferria si tale est quod iuri communi possit derogare.

8 ¶ Si ẽo logmur in clicis ab itestato morientiꝫ distinguit aut sint bõa ppa clici de qb⁹ libere poterat disponẽ.De ghus dictũ é.ff.clicis.xiij.Et in talib⁹ succedũt agnati hz qđ dcm̃ é.ff. Si ẽo nõ hz succedet ecclesia cui fuiebat tpe mortis vl altare si solũ fuiebat altari qđ hẽbat bona distincta ab ecclia ipsi altari deputata vt no.xij.q.vl.c.vlt.in auc.de ecclia.ttt.§.si qs eps Fallit hoc in p̃sb⁹teris ex fuitute promotis ad sacerdotiũ cũ ẽnsu dñoz qz de eoz bonis si ab itestato decedũt fiunt ẽrtuoz ptes quaz vna epo altera ecclie tertia paupiꝫ z ẽrta parẽtiꝫ assignet z si nõ sint idonei vt puta hfitici.xxiiij.q.ij sane z hmõi eps i vsuz ecclie distribuat vt i.c.ij.de succe.ab ite.nec ẽ abrogatuz vt ibi doc. cõiter tenẽt hz gl.volue/rit qđ sic si ẽo sunt bona ecclie de qb⁹ disponẽ clici non p̃t succedit ecclesia vt in.c.i.de succe.ab inte.z.c.i.z.c.relatum el.ij.z.c.requisiti de testa.

9 ¶ Quid ꝺ succesiõe i feudis vide.§. feudũ.§.vj.cũ seqntibus z emphiteosis.vide emphiteosis.§.v.cũ duob⁹ se.

10 ¶ Quid de bnis manumissis decedẽtib⁹ ab itestato.ff.qđ succedet descẽdẽtes vel ascẽdẽtes vl collaterales fm qđ dcm̃ é excepto qđ pfonus vẽdicat ptez nõ tñ totuz vt isti.de succe.libꝺ.§.hz nra ẽstitutio z ibi vide de eoz successione. Bar.i.l.defuncto.C.si i frau.patro. dicit qđ si vnus patronus vult pferre filio alterius patroni z filius patroni pferre nepoti alterius patroni.

¶ Utz clici laicis succedãt hz qđ dictũ 11 é z eo ordine.ff. qđ sic indubitanꝫ. qz iura allegata nõ excipiunt eos imo ẽt religiosi. Intellige qđ p̃t hre ppriũ in cõi ẽt si dũ laici ei ãt cõmiserunt vitiuz ingratitudinis vt.xix.q.vl.c.si fallit hz in feudis de quo.§.feudum.§.ix.

¶ Utz filius aliqñ excludat ab hfdi- 12 tate pfis vel aliꝰ de pdictis.ff.qđ sic in v.casib⁹.¶ Pmo si pf fuit hfticus qz ipso iur bona hfticoꝝ sunt ẽfiscata de here.c.cũ fm li.vj.¶ Scdo si pf cõmisit crimẽ lese maiestatis.l.gsgs.C.ad.l. iul.ma.z.vj.q.i.§.verꝫ hz aduerte tñ qđ pena icapacitatis nõ extẽdit ad filios nisi qñ crimẽ ẽ ẽmissiuz i eũ q nõ recognoscit suptoꝝ sec⁹ si ẽ ẽmissiuz in eus q recognoscit suptoꝝ qz hz sit crimẽ lese maiestatis.vt.l.i.ff.ad.l.iul.ma. non tñ q ad incapacitatẽ q ad filios hz Salice.in.d.l.q.§.s. Et ẽt aduerte qđ crimen lese maiestatis ẽmittit a subdito tñ cle.pastoral de re iudi. ¶ Tertio si pf erat pfonus vl hẽbat aliqđ ius seu feudũ in ecclia qđ deberet trãsire ad filios z ipse interfecit vel mutilauit rectores vel clicũ filius ecclie qz ipso iure pdit oẽ ius z dignitatẽ z ad filios non pueniet de penis.c.i.gbusdã qz talia de uoluntẽ ad ecclias cui iniuria fca ẽ im mo filij taliũ vsq ad ẽrtas gnationes in clicoꝝ collegio nullaten⁹ debent admitti nec in aliq religiõe p̃t esse plati nisi fuerit cũ eis dispẽsatũ vt i.d.c.in q busdã eps tñ dispẽsare põt.ex qđ pdictoꝝ canonũ non sibi reservat.ar.c. nup de sen.excõ.¶ Quarto si filiꝰ vl aliꝰ q p̃t succedẽ furioso debitã cui⁹ non ipẽde rit hz succedet ille q eũ in sua domo.ppriis sũptib⁹ vsq ad finẽ vite pcurauerit euacuata ẽt institutiõe illius q neglexit. si mõ tal⁹ iscriptis ammonuerit eos vt curã hẽant. vt i auc. vt cũ de appl.cogno.§.cãs⁹ bi ẽt dicit gl.qđ hz nullus exne⁹ eũ pcurauerit nũ hfditas ab agnatis auferꝫ vt.ff.de his q. vt idi.l.hz vbi istitut⁹ idignus iudicatus ẽ succes fione q p negligaz sua z culpã id egit vt

mulier a q̄ ista⁹ fuerat moueret vbi dic gl.s.ñ adhibēdo medicū vl malū.

¶ Quito si i captiuitate eos qb⁹ succedere vberet mori p suā negligā p̄missit vt i.d.ꝯ.cēs z sic succedet eccla ciuitas ex q̄ oriē vt ibidē z ēt i cālib⁹ i qb⁹ p̄t exheredari vt.s.exheredatio.§.i.

13 ¶ Utz filius possit exheredari per patrem.ff.vt.s.exheredatio z frater fratrem z vir vxorem ibidem.

14 ¶ Utz dīs q de q̄ctudie totū acci pit qđ erat illi⁹ q fine filijs mortu⁹ est teneat.ff.fs Nota.si tal q̄ctudo ꝑsceri pta ē excusat q p̄t allegare q b⁹ pactū ab initio fuerit qz terra sua erat.

15 ¶ Quō succedēt illi illegitimi. vi⁹.s. Fili⁹ i pn.cū sc.vex ē q̄ Azo.ꝛz q nā les tm̄ succedūt adinuicē de succe. cogna.§.vulgo ſz ho.ꝺicit i anc.q mo. na.essu.sui.§.filiū ſz tm dic.vt.s.§.vi.

16 ¶ Quis succedet dānatis ex aliq̄ delicto ad mortē.ff.q descēdentes vl alcē dētes fz q dem̄ c.s.ſz collaterales nō nisi vsq ad tertiū gradū vxores ꝓ tali solū hēbunt dotē z dona. añ nup. Si ꝓ dotē nō h̄uerint accipiēt ptē legibus diffinitā. Glo.dicit q̄tū ex tenof lucrarent sine hēant filios siue nō z si neminē p̄dictoꝝ hēant fisco applicantur vt.C.de bo.dā.ant.bona.

17 ¶ Utz bōa igredictis religiōz abintestato p̄uenīāt mōasterio.ff.pa.i.c.in p̄ncia de ꝓba.q q̄ ad ffres mioꝛes non q̄ āt ad p̄dicatoꝛes z altos mēdicātes sic nō tm̄ vt īmobilia aīt iura ꝓpetua sibi retineāt ſz vt vēdāt z iploratiōe officij iudicis Ꝺē dic i oīb⁹ alijs relict) ꝑterq̄ p religiōis igressū ēt i ſrib⁹ mioꝛib⁹.ſ.q petēt iploratōe officij iudicis vt vēdāt q̄ āt ad alios ſligiosos ſi mēdicātes idubitant succedūt mōasterijs.

18 ¶ Sz q̄ro qđ monasteriū succedet cū mēdicantes nullā hēant z alig trāsferant ad placitū ꝓlatoꝝ.ff. Pa.vbi.ſ. q nō p̄uenīunt in p̄dictis monasterijs p̄ticulari ſz erunt in ptāte illius q p̄est vt p̄uideat ꝓout sibi vidēbitur.

19 ¶ Utz nouitō moꝛiēti ab itestato succedat monasterijs vide.j.nouit⁹.§.xj.

¶ Quid si igrediēs erat vsufructuarius solū.ff. Pa.vbi.ſ. q̄ transibit in monasteriū vsufructus sed solum durabit in vita ingredientis z non plus. 20

¶ Quid de collatis tali igrediēti ea lege vt nō alienent.ff.io.an.ſz q̄ succedet mōasterijs p ar.l.i.ff.ſ fun.istru.z l.pf.§.iulian⁹ agripa.ff.ſ le.iij. z i eo qđ no.ſ iure p̄fo.er l̄is. Pa.vbi.ſ. ꝑ rijs z q gdā alij p ar.l. peto lucij ticij. ff.ſ le.ij.facit qđ legit z no.i.l.ſi ita qs §.ea lege.ff.de ꝓ.ob. Ego ꝓo cōcordo sic distinguēdo. si ꝓhibita ē alienatio vt in familia remaneat sic ē vera opinio Jo.an.p.ſ.l.peto.§.fi.a ſrio sensu. Si ꝓo vt ad exneū p̄uenīat ꝓhibitus est sic non succedet monasteriū. 21

¶ Sz q̄ro qñ accipiet qđ sibi ꝺz alicui ex hr̄ditate igredientis siue fecerit testm̄ vl nō.ff. Pa.vbi.ſ.bar. ꝺicit q qñ mors ista ciuil opat oēm effectum qđ mors nālis sic ē in igredientib⁹ oꝛdines minoꝝ q nihil i cōi vl p̄ticulari p̄nt hr̄e tūc statiz hēbit post igressū cū effectu.i. pfessionē expſſaz ar.l.deo nobis.C.de cpiſ. z cle.ſz qñ nō opat oēm effectū in hoc qđ mors nālis puta qz h̄nt saltē in cōi tūc ꝺz expectare mortē nālē ipsi⁹ igredientis z interiz dispositio si fecit erit in suſpēſo. Et cum hoc optinōe trāsit Ly. z do.ant. z pa.i.d.c. in p̄ncia limita tm̄ nisi i testō aliꝛ de tpe determinasset: qz illud erit seruādū. Jtē limita ꝓa p̄dicta nisi q̄ ad filios legitimos q legitimā habebūt ex egrate statiz post igressū.ñ āt alimēta ꝺz p̄dcōs doc. Qđ vex credo qñ legitia eis sufficit. aliꝛ ñ saltē i ꝓcia. ſz vl monasteriū ꝺabit eis statī qđ ꝺñt hr̄e ex bōis igredi si vl statī alimēta p̄stabit ꝺcc eis talia bona ꝺederit. facit ad ff. d.l.deo nobis §.nā z marītus. z qđ no.ibi in glo. 22

¶ Hereditas quō ꝺiuidit inter frēs q h̄nt peculium castrense vel quasi aut aduentitiuz. vide peculiū p totum. 23

Eres aliqñ p̄rimum.i. p̄mum significat non vlteriozem. vt.ff.de verb. signi. l. sciendū. sed regulariter nomen here

alis p multas successiones accipitur. vt d.l. sciēdus. C.l. vlti. C. de here. instituē. vbi heres heredis testatoris dr heres vbi glo. in. c. ex trāsmissa. de fi. prohi. Aliqñ tñ descēdentes post primū heredē vocātur pheredes. vt tz glo. in. c. fi. de pecu. cleri. quis alias pheres dicat q se putat heredē cum nō sit. ff. de pe. here. in. l. p heredē. z insti. de inter di. ℣. adipiscēde. Aliqñ glibet descendēs cui relingitur aliqd dr pheres. vt in. d. glo. Noie ℣o suoz heredum non veniunt extranei heredes. de quo per bar. z aliosi. l. gall⁹. ff. ℣ libe. z posthu. Quod limita vez in his que nō transeunt ad heredes extraneos.

Additio z extraneus heres dr q nil attinet quis p:propne in statutis heres extraneus dicatur qlibet q tpe mortis nō est in ptāte morientis ēt si sit filius emācipatus sm Ang. are. institu. de hr. quali. z di. ℣. ceterū.

1 ¶ Utr deus instituerit q aliqs sit heres. ff. q sic vt pz in. c. nō ois. xxxj. q. y. z. q. iij. dicat ibi eyce ancillam zc. Non enim erit heres filiꝰ zc.

2 ¶ Utr heres istitut⁹ solū in certa re q ppne nō dr heres tz legatari⁹. vt in. l. quotiēs. C. de here. institu. possit in foro aie nō dato alio herede adire totā hereditatē pz q vult. l. i. in. ℣. si ex fundo ff. de here. isti. ff. pa. l. c. q: igredientib⁹ de testa. q ℣e. ꝓsilio. xxxvj. z mlti alij doc. in sacra pagina ꝓsuluerunt q sic q: ius hūanus nō ℟ūz diuino dz fnari in foro aie. Ergo licite poterit limitāt tñ dūmō dolose nō sit inductus testator ad istitudū eū in certa re vt puta: q: ꝓsumit q non posset habere regressum ad alia bona.

3 ¶ Quid si ita sit istitutus in certa pte hoc adduco z volo q de bonis meis plus nō possit petere tz sit ptentus zc. z istituitur ali⁹ heres vlis q non vult adire hereditatē. an supascripti⁹ possit ipe eā adire. ff. vℓ q sic ar. d. ℣. si ex fundo. z. d. l. q̄tiens. Sz ℟ūz ē vez q nō pōt. vt in. l. quotiēs. ℣. tz si duo. ff. ℣ here. isti. vbi pz q. ℣. p̄dict⁹ si ex fūdo. z p̄dicta. l. q̄tiens hz locū. qñ voluntas testatoris ē simplex. z nō restricta erpſſe. vt in casu isto. Et iō veniēt succedētes ab itestato. q: testīm nō reperit hr̄e heredē z nō pōt qs p:o pte decedē in testat⁹ z p:o pte testatis. l. ius nr̄m. ff. de re. inr. Si dicis quō pt phibē q nō plus peteret. ff. per. l. doinus. ℣. si. ff. de vsufr. vbi testator phibet ius accrescēdi. z casus ē i. l. i. ff. ℣ inūsto. rup. testa.

¶ Utr hr̄s teneat ex delicto vel quasi 4 delicto defuncti. ff. vt coligo ex Bar. i l. i. ff. de ꝓuatis delictis. q aut actio est penal ex tractꝫ pte. vt puta. qñ petitur pena q̄ est applicāda parti. Nā tam ex pte rei q̄ actoris ē penal. Et sic nō trāſ aliq̄ iure. Si ℣o actio est penal ex pte rei z p̄secutoria rei ex parte actoris vt puta q: ago p satisfactiōe dāni mei z sic de iure ciuili si delictū fuit ꝓmissum circa ℣cū q gdez ℣cus tenuit sic tenetur heres q: nō fundat intētio actoris imediate ex delicto sz ex ℣cu puta q: agit actione comodati vel depositi z hmōi z nō ex dolo vl̄ delicto. Casus ē in. l. ex depositi. ff. de ac. z obliga. z ex ℣cib⁹ ibidē z bon⁹ tex. i. l. si hoiez. ℣. dat actio. ff. depositi si ℣o fuit ꝓmissū delictū circa ℣cū q nō tenuit vt puta q: dolus dedit cāz ℣cui q: nō tz. vt in. c. delicti de emp. z vē. sic ñ tenet q: cū agē nō possit ex ℣cu cuz nō sit oportet agē ex delicto ℑ heredē z crimina morte extinguñ. xxiij. dist. q̄rūdaz z mlus post mortē ꝑt accusari. xxiij. q. iij. c. i. ff. de bo. eo. q an. fē. mor. si ꝓsci. i. vlt. xxxiij. q. ij admonē. nisi i casibus here sis. xxiij. q. ij. sane vl̄ si hereticos isistit heredes de here. c. si qs eos vl̄ si i crimine notorio decessit. vt no. i gl. d. c. q̄ rūdaz. z. xxiij. q. ij. in sūma vel gīaliꝫ dic qñcuncz cōmisit defunct⁹ crimen pp qd ipo scō pena sit ifflicta a lege si cut i hereſi z crie lese maiestatis q: tūc accusat z agit ℑ heredē ñ vt puniatur ex illo delicto sz vt bona auferant ab eo q̄ in cōmissis cecidērūt. Pact. l. cōmissa. ff. de publi. z tex. bon⁹ in. c. ij. de prescrip. li. vj. als ñ teneī hēs p q̄cūqz de

licto ꝓmisso a defuncto sine i ꝛctu nullo sine ex oēs ꝛctū nisi i duobus cāb⁹.
¶ Primus si lis fuit ꝓtestata cū defuncto vt.l.vnica.C.de delic.defun. Rō qr i iudicio q̄si ꝓhibuit vt i.l.iij.§.idē scribit.ff.de peculio. Et iō vī minus ꝛctus cū defuncto ꝓ ꝓtestationē litis.
¶ Secūdus si aliqd puenit ad hēdem ex delicto defuncti qr in tm̄ tenet & nō plus vt in.d.l.vnica fallit in ꝑditiōe furtiua qr i.l.si ꝑ fure.ff.de ꝑdi.fur.dic̄ ter. furti actio pena petit legitimā ꝑditio rem ipsaz & legā ꝑditio rei furtiue: qr rei hz ꝓsecutionē hēdē quoq; furis obligat nec tm̄ si viuat seru⁹ furtiuus hz & si de cesserit.l.viuo fure vel mortuo. de iure aūt canonico tz bar.idistincte teneri q̄s agit ꝑ sanissatiōe dāni ꝯ hēdē & hz sequūtur cōiter doc.& sic itelligēde sūt gl.i.c.ex p̄ntiū de pigno.de solu.c.i.de rapto.lfis de vsu.tua nos. Intellige in q̄u hēditas se extēdit. Et plz in ꝓscia hz pa.in.c.fi.ꝯ sepul.solū admittat vez q̄s defunctū penituit qr iura canonica loquūt ꝙ tenet q̄s defunctus penituit. vt no.gl.singularis i.c.a nobis el.ij.de sen.exc.qr tunc agit ex q̄si ꝛctu non ex delicto. Si ꝯo nō penituit non tenetur ꝑm eundē. Pa.& glo.d.c.a nobis nisi quatenus de iure ciuili tenetur.
¶ Utr̄ hfs teneat̄ solue legata in testō minus solēni fcā.ff.ꝙ in foro iudiciali nō de quo dicēdus vt in.l.si fitas & l.fi.C.de fideicōmiss. hz in foro aie pendet hec q̄o ex alia.l.vtr̄ ex voluntate de functi oriat̄ obligatio nālis & cōīt vtra mōtani tenēt ꝙ nō cismōtani ꝙ sic
De quo vide ꝙ canonistas in.c.fin. de solu.& ꝑ bal.& legistas in.l.cū qs.C.de iuris & facti ignorātia & ibi dicit Albricus ꝙ opinio cismōtanoꝝ ē cōis opio & sic tene eā qr ꝓor.ex q̄ opinione dorant.motus se ꝓbauisse in fco i quo tm̄ vnus testis fuerit adhibit⁹ tenebat hfs in foro aie. Pa.aūt in.c. qr plerīq; in mu.ecclias distinguit ꝙ aut defunct⁹ nō egit solēniter relinq̄re hz totū cōmittit fidei hēdis & sic tenet̄ ciuil⁹ & nālit. Et sic in vtroq; foro casus ē notabilis

ꝑm vnam lectrā quaz segtur Bart.in d.l.fi. Aut nō ꝓmisit fidei heredis sed simpl⁹ relicta fecit sine solēnitate debita & indistincte tenetur hfs in foro aie si ei de hoc ꝓstet. Rō qr solēnitates fuerunt inducte ad falsitatē tollendaz vbi ergo ꝓstat ꝙ nulla falsitas intervenit dz cessare & dispositio legis & seruari egtas & obligatio nālis q̄ oriī ex dispositōe defuncti.l.eū amplius.§.is nā dz ff.de reg.iur.& ꝑ hac opinionē facit qđ no. Inno.de elec.in.c.ꝙ sicut & l.ex testamento.C.de fideicōmiss.ego dico ꝙ si erat legās doct⁹ & nō erat necessitas que excluderet solēnitatē debitā & sic nō valeat qr videtur voluisse potius illudere si vero erat ignorās vel forte nō potuit solēnitates obseruare sic valeat in ꝓscia alio nō ꝓstante de mente vide de hoc.j.testamentum.§.ix.& x.& legatum.ij.§.viij.
¶ Utr̄ hfs teneat̄ satisfacere ex ꝛctu vel q̄si defuncti i quo ipse defunct⁹ erat obligatus vltra vires hereditarias.ff.ꝙ si fecit inuentariū nullo mō tenet̄ si ꝯo nō fecit inuētariuz in foro aie nō tenetur hz Jo.an.& dūz an.& Pa.in.d.c.plerīq;. In foro ꝯo ꝓtentioso sic vt i l.fi.C.de iure delt.Fed.tñ ꝓsilio.xxj.dicit ꝙ & teneatur in ꝓscia vltra vires hz prima opinio vī ego & q̄ ad ꝓsciam.
¶ Utr̄ hēditate exausta ꝑ legata posfit heres aliqd ꝯ ipsis legatis detrahere ff.ꝙ aliq̄s detrahitur falcidia aliq̄s trebellianica aliquādo ltia de quo dic vt.j.legitima.similter ante omnia deducere potest expensas funeris & alias necessarias quas fecit causa hereditatis vt in testamēto & inuētario & hmōi qr sic debet esse immunis a grauamine sicut est a lucro in.l. scimus.§. & si ꝓfactā cum quinq̄.§.sequētibus.C. de iure delibe.
¶ Utr̄ heres sciēter soluēs legata.nec retinens sibi falcidiā possit repetere vl si ignoranter vide solutio.§.xxi.
¶ Quid si plures sunt heredes an q̄ libet teneat̄ ꝑ solidū ad oia debita vl legata.ff.ꝙ regul⁹ q̄libet teneāt̄ solus ꝑ

parte hereditaria.C.de actis here.l. p hereditarijs. ¶Fallit hoc l.vij. casibus. ¶Primus qñ defunctus alr disposuit.ff.ō le.ij.l.cū ab vno ¶Secūs si obligatio sit ppter ipēsas funeris vxoris. q; nō soluī obligant hēdes.ſz z vir ſm portionē quā hñt.puta si vir hz cētum z hēdes.cc.tūc vir tenet p tertia z hēredes solū p duabus. ¶Tertius si bōa defuncti erāt expsse vl tacite hipothecata debitoribus q; vno existēte nō soluēdo tñ alij obligant. ¶Quartus in alimētis legatis qñ sic p iudicē ē dissimilitū vel defunctū.l.ij.in pncipio.ff.primo.ff.ō alimē.lega. ¶Quintus qñ res legata possidet ab vno insolidū.d.l.p̄o hereditarijs .z.ff.como.lſz mihi.ff.heres. ¶Sextus qñ obligatio pfstit in splēdo pollicitatione scīz ad defuncto ad honorē dei vel sanctoz vl rei publice.ff.ō polli.l.i.ff.ſi gs.z.l.ex pollicitatiōe.ff. ¶Septius qñ obligatio ē idiuidua.ff.ō ꝓb.obli.l.i executiōib⁹.ff.serua z ſz habes i gl.d.l.,p hēditarijs.

10 ¶Quid si heres est pupillus nunqd differet solutio debitoz vel legatoz.ſz. q; nō vt.l.ſub pterm.C.de act. here.

11 ¶Utz dilatio restitutiōis facta ab here rede prolonget statū in purgatorio de functi z quomodo episcopus pōt cōpellere heredes non exequentes vel alios executores z multa alia ad hoc vtl supra. Executor.

12 ¶Utz hfs rogatus restituē hēditatē possit alienare aliqd de ea.ff. q; nō.C. cōiaꝛde le.l.ſi.nisi in casibus positis in aut.res que ibidē posita.g sunt ibi.ſ. causa dotis z donationis pp nuptias z loquitur in liberis non in extraneis.

Additio Item dic ſm bar.in.d. aut.q; pōt alienare p̄o ponēdo filiā in monasterio. Silr p cā alimētoz qñ nō pōt subtrahi aliūde. z idem p redimēdo filio capto ab hostibus pōt tñ retinere sibi quartā trebellianicā .ſi.c.raynutius ꝛc.Rainaldus de testamētis. Si ho rogatus est restituere qcqd superet de hereditate tunc ad minus quartā ptē seruabit substituto.vt.C.ad trebe.aut.ℨ rogatus z vide de hoc in glo.in.d.c.in pſentia. Aduerte ſm gl.i n.d.c. in presentia q; hz gs liberis testatoris sit pure rogatus restituē hereditatē nulla facta mētione de filijs. Si tñ postea habuerit filios vel nepotes substitutio euanescit.C.ō fidei cōmiſſ.cū acutissimi.C.de instit. z substi.l.gnāliter.ff.de cōdic.z demō.l.cuz anus vide.j.substitutio.ff.xiij.

¶Utz bōa ingredies religionē non hz capacez vt sunt mēdicātes g nec in cōi dñt hñe sint ꝑpinquoz.ff.cōis opinio est q; ad succedētes ab intestato veniant p aut.bona.C.de bo.ꝑscrip. Sz hō limita nisi ꝑdicta bona fuerint ei relicta sub cōditione si decesserit sine liberis restituen.qz tūc dñt erogari ad pias cās. Casus est singularis in aut.de sanct.epi.ff.sed z hoc pñti in fi. Et hoc segtur angelus in disputatione q̄ incipit nobilis gdā grīe hec oīa limita ꝓa nisi ploratione officij iudicis ea vellent vendere z pretium i suas necessitates quertere qz succederēt vt.ſ. hereditas ff.xvij.dictum est.

¶Utz heres dedicās se mōasterio ex 14 eludat substitutū.ff.gl.in.d.c.in pſentia q; sic si est primatus z ēt cū rogatus est restituere ꝑuato Secus si substituē vl cui rogatus est restituere eēt ecclia vl locus religiosus vel alia pia cā quia nō excluderet vt in.d.ff.sed z hoc pñti vñ supra ē aut.nisi rogati.C. ad trebe. ¶Sz qd si nō ingredit monasteriuz hz efficit clicus.ff.glo. i ꝑato.c. in presentia q; non euanescit substitutio nisi duo ocurrāt. ¶Primū in ꝑpetuo maneat in ecclia. ¶Secūdū vt redditus expēdantur in pias cas vt in ꝓsita aut.dicitur. Sed pa.ibidē restringit ad clicū quersum alicui monasterio.hz magis placet vt simpliciter itelligatur sicut glo.intelligit.

¶Utz quersio seu dedicatio sit ipsi⁹ tus z sua⁹ rep ecclie seculari euacuet substitutionē.ff.gl.in.d.c.in pñtia q; aut sit clicus z dic.vt.ff.ꝓcedēti. Aut nō sit clicus. Et sic nō expirat licet alij dicant

q̄ etiam expirat. sed' p̄mum verius. Secundum. equitus.

17 ¶ Quid si qs ingredit religionem in fraudē subſtituti. ff. pa. in. d. c. in ꝑsentia abbas tenet q̄ nō euacuat subſtitutionē q̄ dolus ⁊ fraus nemini patrocinat. c. sedes. de reſcri. ⁊ plz cōiter doc. facit. xx. q. iij. §. ſi. vbi indutio facta cā bonoꝝ impedit acgſitionez ergo ſortitus quando fraus intervenit.

18 ¶ Utz heres inſtitutus cuz ꝺ dictiōe ſi ſine liberis ex ſe legitime deſcēdētibus vl ex corpore ſuo naſcētibus ſi igredia tur monaſterium euaneſcat ſubſtitutio ff. pa. in. d. c. in ꝑſentia poſt diuerſas opiniones recitatas ꝺcludēdo cū bart. ⁊ Ly. in. l. ſi ita ge. ff. de lega. ij. q̄ euaneſcit. ⁊ credo ſi verior concor. Archi. ⁊ Jo. xix. q. vlti. c. ſi qua.

19 ¶ Sz qd ſi nō intrauit ſz inſtituit monaſterū heredem ff. archi. d. c. ſi qua q̄ nō euaneſcit ſubſtitutio ꝑm Gof.

20 ¶ Utz heres teneat ſoluere legatum cā dotis factum ſi illa ingrediat monaſterū. ff. pa. in. d. c. in ꝑſentia q̄ ſic. ⁊ idē ſi eſſet ei relictum cauſa donationis ꝓpter nuptias.

21 ¶ Utz ſubſtitutio expiret ſcā ſub iſta ꝺditione ſi ingredit monaſterū vel ſi nupſerit vel nō nupſerit ff. pa. in. d. c. in ꝑſentia q̄ nō q̄ cōiter tenet q̄ habetur ꝺditio ꝓ nō adiecta in ſubſtitutione q̄ impedit religionis ingreſſum ſic illa q̄ impedit matrimoniū carnale. l. cū tale. ff. de ꝺdi. ⁊ demō. l. ij. C. de idic. vi. dui. Et ſō mulier nō tenet reſtituere relictū ſibi cū oneꝛ reſtituēdi ſi nupſerit l. quotiēs. ff. de ꝺdi. ⁊ demon. vbi lega tū factū ſi nō nupſerit tenet q̄uis faciat ꝓ iuz. l. filie. ff. de ꝺdic. ⁊ demō. Idē dicit Albz. in. l. deo nobis C. de epi. ⁊ cle. q̄ puella cui relinquit cētū ſi nupſerit. Si ꝺo religionē itrauerit. ſo. q̄ nihilominus ſi intrauerit habebit centum q̄ in caſu ꝓdicto oēs cōditio dilatio ⁊ grauamē remiſſa intelligit cuz ꝓdicta ſubſtitutio ſuccedat loco debiti bonoꝝ ſubſidij vt eſt expreſſum. C. de inofficioſo teſta. l. q̄ſi ꝑ ꝺnibus ⁊ hoc dicit

vez in filia cui bonoꝝ ſubſidiū debeꝫ ſed in extranea nō ſed ſolū ſi ꝺditio extet ⁊ etiā nō haberet filia q̄ legitima eēt ſibi legata ⁊ iſtud eſſet vltra bonoꝝ ſubſidiū. Et de hoc vide eundē ibidez diffuſe ⁊ in. d. l. q̄ in ꝺnibus. Ricar. maluēda diſputauit ⁊ tz q̄ ſi relinquatur alicui centū ſi nupſerit. ⁊. ſo. ſi ingrediatur religionē q̄ nihilominus ingrediendo habebit centum nec diſtinguit an ſit filia vel extranea ⁊ eſt Uerum ⁊ ſic tene.

¶ Statuto caueꝫ q̄ filie extātibus ma 22 ſculis filijs nō ſuccedāt ſz debeāt de bonis ꝑnis ꝺotari ⁊ eſſe ꝓtente q̄ritur ſi ꝑe moꝛtuo q̄ reliḡt filiū ⁊ filiaz añēz frater ſoꝛoꝛē ꝺotaret moꝛtuus ē relicta filia ſua dicta amita debeat habē ſolū dotē vel tāēz heres. ff. albz. in. l. publi co. C. ad. l. iul. de adul. q̄dā tenēt q̄ ſic q̄ neptis nō ſuccedit vt maſculus ſed verius vſ ꝑm hugolinū de la fontana q̄ ſuccedet neptis nō amita. Rō. q̄ ex moꝛte ꝑris tā tus fuit q̄ſtus filio ⁊ illud trāſmittit filie vt. C. de ca. tollē. §. in nouiſſimo q̄ in hoc repūtat ꝑſonaz ꝑris ſui ar. C. de herc. vel ac. vē. l. ēpta ⁊ ſufficit ſemel tus fuiſſe q̄ſtū vt. ff. q̄ me. cā. l. videamus de quo vide. §. ſeudum §. viij. ſed ſi filius ꝓmoꝛtuus fuiſſet aīt patrē relicta filia vera eſſet opinio ꝓma q̄ tale ſtatutū eſt factū q̄ ꝓ maſculos ꝺſeruatur agnatio vt. ff. de ven. in ſpi. l. i. §. pe. Ergo ñ ꝺz poꝛrigi ad ſexū femineuz vt in. d. l. publico vide. §. Ex cōmunicatio. i. §. xx. Quomodo frater ꝑt admittē ſoꝛoꝛē in fraudē creditoꝝ.

¶ Utz hers teneat ſeruare ꝺdinē in 23 ſoluēdo creditoꝛibus vel legatarijs. q̄ ſic q̄ creditoꝛibus ꝓius ſatisfacere ꝺz ſine ex contractu vel quaſi aut delicto vl quaſi ſint poſtea legatarijs. ſi tñ ꝓius ſolueret ſine dolo legatarijs ꝓius venientibus nō poterit inquietari a creditoꝛibus ſi nihil ei remanſit de hereditate ſz hēbūt regreſſum ꝛ legatarios. q̄ aūt in creditoꝛibus ſit ꝓponēdus vide. j. Reſtitutio. ij. §. xvi.

¶ Quis ꝑt heres inſtitui. ff. q̄ eis q̄ ?

nō phibet a iur ar.3 spō.cū apō ⁊ qs phibeat.ff.q.xvij.¶ Primo hȳticus aut pagan⁹ de here.c.i qs epō.¶ Secūdo credētes receptatores ⁊ defensores hȳticor de hȳ.c. excōicam⁹.el.i.§. credētes.¶ Tertio apostata.¶ Quarto collegiū illicitū.¶ Quinto de pcria tus.C.de here.isti.l.i.¶ Sexto dānat⁹ ob crimē famosius.¶ Septimo.i secutor cardialum de penis.c.felicis li.vj. ¶ Octauo excōicat⁹ nā q tpe istitutio nis vel mortis vl additōis hereditaris erat excōicat⁹ nō vz istitutio sec⁹ si p⁹ institutiōez fuit excōicat⁹ §z añ mortez absolut⁹ vl post mortē fuit excōicat⁹ ⁊ añ additōe absolut⁹ ⁊z institutio.ff.de here.isti.l.§z si in additōe.§.solem⁹ ⁊ l.si alienū.§.in exheis.¶ Nono spurij nati ex dānato coitu.de qb⁹.ff.filius in pncipio.¶ Decimo icestuosi cū mona cha.xxvij.q.i.si qs solicitauerit in glo. ¶ Undecio crimē lese maiestat⁹ pmit tētes de pe.di.i.c.si qs tū in militibus. ¶ Duodecimo simoniaci ſm alios qz participant ledētibus maiestatē.¶ Ter tiodecimo illi q nō pūt hȳe nec in pzo pzio nec in cōi.vt sunt fratres mīores. cle.exmi.§.cupietes de ȳbo.sig.de mā heredis.vide.ff. Hereditas. ⁊.j.legatū ⁊ Testamentum.

Eremita dr q vere ⁊ pu rā solitariam eli git vitam.xvj.q.i.qui vef.

1 ¶ Utr possit hȳe pprium.ff.glo.in.d. c.q vere.q sic ⁊ i tex.xix.q.iij.§.c§.

2 ¶ Que ē strictior vita.an hȳmuta⁹ an fligiosor.ff.gl.vbi.ff.dic q mōachor Intelligeī hȳmitus q nō sunt religiosi.

3 ¶ Utr hȳmita gaudeat ꝓuilegio clica li.ff.gl.vbi.ff.q sic.⁊ dicit pbari p.d. c.q vere.§ iudicio meo nihil pbat. ni si q sunt digni honore. Et ppea dico cū Jo.de ligna.i cle.p fras de pben.q sicut laici nati fūt ita laici pseuerant ⁊ sub turisdictiōe imperatoris cū eis nō ad tentiat aliqd eripiēs eos ab ip⁹ turisdictōe.qō duplex ē vz receptio ordinis vel querio ad aliquā religionē appro batā in.c.fi.de reli.do.xvij.q.iij. si qs

suadēte.de sen.excō.nō dubitū cuz silibus ⁊ segur Pa.in.c.nullus de so.cō pe.ꝛ sit equū dicere q sunt ecclīastice psone ⁊ de fozo ecclīastico p.c.nulla rō ne.xcij.di.ē.c.si ff.xj.q.iij.

¶ Utr religiosi possint vitā heremiti 4 cā eligere.ff.q sic de lnia suoz platoz ⁊ cellas siue habitacula i heremo siue locis vbi nō sit hoiuz hitatio de ppin quo capere ⁊ mutare. pūt ēt religiosi mēdicātes vt in.c.cū ex eo. de excel.p la.li.vj. Sed plati nemini debent dare lnias.nisi tā in societate pfectis.cum sit periculosissimū solitarie hitare ipfecto. ext dr. Ue soli.qz cū ceciderit non hȳ sublenātē.⁊ tō scūs tho. Pa.ff.q.clxxvij.dicit q vita social⁹ necia ē ad exercitiū pfectionis.qz mutuo se instruunt ȳbo exēplo.⁊ correctiōe q ad pfectionē pducūt. Solitudo ār cōpetit tā pfectis q aliōz regimine nō indigent. Et tō si absq; exercitio pcedenti talis vita assumat periculosissima. nisi suppleat p diuinam gratiam.hec ille.

Ereticus est ſm archi.in c.qcūq; de he re.ll.vj.pmo q tz ꝑ quattuor concilia. Ité q aliter sentit de sacris.s.corpe xpi baptismate.pfessione.⁊ aliis q̄ sacrosanctā prēdicat ⁊ obsernat eccliā.c.ad abolendā de here. Ité q conat auferre ꝓuilegiū ecclīe romane sibi a xpo tradituz.vt in.c.oēs.xxij.di.qō ē vt sit caput oiuz eccliaz. Ité dubius in fide.c. dubius de here. Item ois scismaticus xxiij.q.iij.inter hereticos. Ité ois simoniacus.i.q.i.gsqs. Ité ois pcisus ab ecclesia.xiij.q.i.c.j. Ité ois interpretans male sacraz scripturā.xxiij.q.iij. hereticis grece. Ité q nouā opinionē inuenit xxiij.q.iij.hereticus est. Ité q trāsgrediūtur pcepta aplice sedis.xix.dist. nulli Ité q non tz articulos fidei. Sz loquēdo de heretico ppie.⁊ vt sit excōicatus. Et subtaceat alijs penis ꝑ hȳticos statutis. Dic q tria regrunt ſm Alex. de ales scōa scōe.ti.de hereſi. ¶ Primū falsa crudelitas in rōnali.i.ſm gl. xxiij.q.iij.§.qz ꝑo ꝑmo.q erret in ar

ficulis fidei ⁊ eius sacris. vt i. c. ad abolenda de hereti. Addit Pau. in clemē. vnica. e. t. q. ēt ille q falsaz ⁊ extorta ex pōnez in diuinis scripturis ponit ℨ id qđ tz ecclia. Intelligō. s. p articulo fidei ē hereticus. gl. cū in cleñ. i. ℨ. sane. de vsu. dicit idistincte de tenēte aut gignente puerſiz dogma vel falsas opiniones q hꝛticus est Lard. in. d. cle. ēt volunt ℨ extendere ad tenētem ℨ canones. ⁊ multi doc. ibidē. ſ ego dico clarius. q falsa crudelitas ℨ fidem est dupliciter. Primo directe ⁊ principaliꝫ ⁊ hoc est oē qđ est ℨ articulos fidei. Secūdo indirecte ⁊ scōario sicut ea ex q̄bus segtur corruptio alicuius articuli sicut dicere aliqđ falsū in scriptura diuina ꝓtentū q̄ est corruptio illius articuli de spū scō q locutus est p prophetas. Silr dicere q ecclia male determinauit in aliquo circa fidē est ℨ illō sanctaz ecclīam catholicā ⁊ hmōi. ¶ Secundū qđ regritur vt qs sit hereticus est puersa voluntas ⁊ in concupiscibili. ¶ Tertiu ꝓpugnationis ptinacitas ex pte irascibil. s. q̄ ptinaciter ℨ teneat q̄ tz qs erret i fide ⁊ alios ꝓdicis. Si tñ paratus ē corrigi nō est hereticus tex. est xxiij. q. iij. dicit aplus ⁊. c. q in ecclia ⁊ glo. ibidem ⁊ glo. in. c. nec licuit. xxvij. di. ⁊ tex. plānus i. c. hec est fides. xxiij. q. i. ⁊ in. c. dānamus de sū. trī. in ꝟbo. q ptinaciter ppea dicit lau. q q errorē nō defendit imo paratus ē intelligere rōnez nō est puāsus hereticus. Silr ille q dubitat ex ai ifirmitate non tñ ptinaciter ſiſtit. Et. c. dubi⁹ de hereti. itel ligat qñ in dubio ptinaciter ſiſtit.

¶ Qua pena puniunt hereticī ꝓprie. Et. vt colligo ex diuersis iurib⁹ ⁊ vltra mortale penit. xiiij. penis. Pria ipso facto sūt excōicati de q̄. ℨ. excōio. v. casu xxvij. Nec dū hereticus excōicat. tz etiā suspect⁹ de hereſi nisi ad arbitriuz epi se purgauerit. c. ad abolēdaz. ℨ. laicus de hereticis ⁊ de sen. excō. vt same. ⁊ si excōicationez per annū ſiſtit inuerit aio indurato tūc velut hereticus ꝓdēnabitur. c. excōicamus. ℨ. i. de hereti. cū contumantia de hereſ. lib. vj. requiritur tñ vt ſpecifice sit vocatus vt de fide respōdeat fm Joan. an. ibidem ⁊ se de tali suſpitione purget.

¶ Sz qđ si sit occultus oio puta q tz hereſ. in corde ſolū an erit excōicatus. Rn. gl. in. ℨ. i. xxiij. q. i. q̄ sic idez tz Ray. ⁊ Bosſ. ⁊ Jo. de anco. in ſuis ſūmis co. tit. ⁊ glo. in cle. i. de hereti. quā segtur Lar. q̄ allegat multa iura ad lz Archi. aūt in. c. cū qs de here. li. vj. Allegat multa ꝓ ℨ ⁊ finaliꝫ relinqt diſputatiōi. Sz saluo meliori iudicio. mihi vr dicendū q̄ si hereſis sit ſolūz in corde nec aliqđ oīdatur in signo vel ope q̄ non est excōicatus. ⁊ lz tz pe. de palu. in. iij. ⁊ Do. i. c. in literis de sen. excō. ⁊ segtur gl. i. c. cū qs de sen. excō. li. vj. loq̄ndo de eo q rata hz ꝑberationem clici ſolū in corde q̄ nō est excōicatus q̄ ad ecclīaz nec ob. iura q̄ allegat gl. i. d. cle. i. q̄ concedo. q̄ si aliqđ ꝓcipit ecclia in ope faciēdū eī vel nō faciēdi. cū tali intentione vel aio q̄ faciens ℨ ligat ēt quo ad ecclīam lz ecclia nō iudicet ex quo occultū est. Et ita loquuntur iura per. d. glo. allegata nā in. d. cle. i. ingſito: obmittens ꝓcedere ℨ ꝓsciam ligatur ecce qđ ꝓcipit fiēdū cle. i. de sta. mona. loqtur de actu exteriori q̄ qs ad curias ꝓcipit vadit eo aio vt offendat. Ecce ꝓcipit abstinēdum ab accessu tali aio. Et oia alia sp̄ hñt opus annexū faciēdū vel non faciendū si bene attēdant. Et ō ſ̄ticūq̄ qs sit occultū tale opus factum tali aio vel nō erit ligat⁹ Secus vbi cogitatiōi cordis nihil addit opis q̄ solum deus hñt vltoꝛez. C. de iureiur. l. iureiurandi xxxij. di. habuisse ⁊. Jo. di. ℨ. i. illō. ℣. quoz. Si ño aliqđ ostendat in signo. s. verbis factis ⁊ hmōi sic erit ligatus quantūcūq̄ sit occultus. Et sic ꝑ q̄ ecclia ligat oio occulta ⁊ tñ non ligat ea que solum consiſtunt in cordefine aliquo opere adiuncto facto vel omiſſo ⁊ sic concorda doc. in hoc.

¶ Quid de illo q̄ osculatur ſepulchꝝz macometi vel aliquid facit ad eius ve-

nerationem sicut alij infideles. ff. alex. de ale. fa fe ti. de apostasia q̃ si facitũ q̃ ita credunt z tõ profitentur sic sunt apostate heretici. z excõicati. Si vero hoc faciunt solum verbo vel pp metuz non in corde sic peccant mortaliꝫ non tñ sunt heretici nec excõicati.

4 ¶ Scõa pena est q̃ nemo cuꝫ hereticis dz hr̃e negociationẽ neq; in domo vl̃ terra sua eos tenẽ vl̃ fouere facit. c. sicut aũ co. ti. z fz pa. ibidẽ extẽdit. d. c. ad oẽs hr̃ticos lz loquat̃ de tollosãis z no. q̃ lz cũ nullo excõicato sit partici pandũ tñ cuꝫ hereticis multominꝰ vñ lz nõ excõicent oẽs pticipantes cũ eis eadẽ excõicatione tñ credẽtes fautores receptatores defensores hr̃ticoꝝ bñ ligantur. vt pz. ẽ. excõicatio. v. casu. xvij. posset tñ aliqs sine pctõ pticipare cuꝫ eis in his q̃ spectant ad eoꝝ salutẽ. Si milr z filij vxor z hmõi q̃ iudicio boni viri alr comode facere non pñt nec inest piculũ puerisiis z ẽt ceteri i casibus i qbus lz pticipare cũ excõicatis ꝺ qbus hẽs supra excõicatio. viij.

5 ¶ Tertia pena ẽ q̃ bõa ipsoꝝ ipso scõ q̃ crimẽ icurrũt hr̃sis applicant fisco i terris. s. i pery si sunt seculares iudicis secularis in tris ꝺo ecclie vel si sũt clerici applicant fisco ecclie nisi clicoruꝫ bona cẽnt ecclie vl̃ ipsi hr̃ent stipẽdiũ ab ecclia q̃ applicabunt ecclie a q̃ stipẽdiũ hẽbant vel cui erãt vt i. c. ꝙgentis. co. ti. hec in. c. cũ fz. e. ti. li. vi. Verũ tamẽ executio ipsiꝰ pfiscatiõis vl̃ occupatio dictoruꝫ bonoꝝ non fiet donec p aliquã psonam eccliasticã fuerit sniatũ sup pfato crimine hereseos contra ipm hereticum vt in dicto. c. cum fz de quo vide. j. Pena. ff. iij.

6 ¶ Sz gd si in vita ipsoꝝ hereticoꝝ nõ fuit sniatũ ipsos hr̃ticos. ff. pa. i. c. si. q̃ si post mortẽ ipsoꝝ sniatuꝫ fuerit sup eoꝝ crie nihilominus applicabuntur fisco vt in. c. ij. de restrip. li. vi. q̃ cõ fiscatio fuit fcã i vita ipsoꝝ eo ipo q̃ in ciderũt in hereseꝫ. Et de hõ ẽ tex. in. c. accusatis. e. ti. li. vj. in. ff. in. eo ꝺo casu.

7 ¶ Quid si hz filios catholicos. ff. fm gl. in sũma. xxiij. q. vij. z in. c. ꝙgentis e. ti. q̃ nihilominꝰ fiscant z sic nihil hẽbunt de bonis pareũz filij nec eiaz agnati. Unde p. p. c. vergentis corrigit aũt. de hereticis. C. de hereti. que volebat vt devolverent ad filios vl̃ agnatos catholicos bona hereticoꝝ quod z sequitur archi. in principio. xxij. q. vij. z ci. in. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiestatis gofr. dicit hoc verũ in terris ecclesie sed non in alijs z istud vltimum est magis pium q̃uis primum sit ꝟus.

¶ Quarta pena est q̃ hereticꝰ credẽtes receptatores defensores z fautores ipsoꝝ q̃ filij vsq; ad ictam gñationẽ nullum ecclesiasticuꝫ bñficium vel offiũ publicuꝫ adipisci pñt vt in. c. ij. e. ti. li. vj. hoc intelligẽ de fa gñatione p lineã pñs que est filius z nepos lz p lineam maternam non nisi ad primũ gradũ s. filiam extenditur vt in. c. statutum el y. e. ti. li. vj. z ẽt nisi emendati tales hereticꝰ fautores receptatores z alij essent z reincorporati ecclie parati ad pnias peragendã inissent vt in. ꝺ. c. statuiuꝫ. 8

¶ Quinta pena ẽ q̃ si q̃s vir ecclasticus ad pces hr̃tici fautoris receptatoris z alioꝝ simili pestilentiũ dignitates psonatus z q̃cũq; alia ecclasticã bñficia scienter ẽ adeptus ipsis ẽ puanus ipso scõ z inhabilis ad silia. Si vero ignoranter solũmodo sic habitus ẽ primatus vt ꝺ. c. quicũq; li. vj. 9

¶ Sexta pena est q̃ filij hr̃ticoꝝ ipso iure scõ q̃ sniatũ est ꝑ eoꝝ parẽtes de here si efficiunt sui iuris z effectu intelligunt a die cõmissi criminis vnde emancipatio facta non valet post cõmissum crimen. vt in. ꝺ. c. quicũq;. 10

¶ Septima pena ẽ q̃ vxores qua ꝺre iurunt infimoniũ cũ illis quos sciebant hereticos amittunt dotes ipso facto secus si ignorabãt lz postea scierint vt in. c. decreuit co. ti. li. vj.

¶ Octauo q̃ appellare nõ pñt hr̃tici credẽtes receptatores fautores z defensores eoruꝫ. vt in. c. vt inquisitionis negocium eo. ti. lib. vj. 12

¶ Nona ẽ q̃ ꝑ hereticos credentes z

alios ꝑdictos admittunt̃ excõicati ꝛ
ꝓcepo vel socij cris ad testimoniũ. vt
in.c.in fidei fauoꝛe eo.ti.li.vj.ꝛ officia
les ꝛ sint excõicati ꝓsumt ꝫ eosdez ꝰ
tum exercere offiũ ꝰ requisiti fuerit ab
ipsis vel inquisitoꝛibus vel eoꝝ de
legatis ꝛ licite possunt eos requirere.
vt in.c.ꝓsidentes eo.tit.lib.vj.

14 ¶ Decia q̃ hꝛticis siue sint ꝓiucti siue exꝛei nihil ẽ relinq̃ndũ seu ꝰ pñt in
stitui hꝛdes vt in.c.ꝰ gs epõs cũ.c. seq̃n
ti ꝛ qꝫ ibi no. de here. secus facietes si
sũt epi vel clici sunt excõicati etiã post
morte vt in dictis capitulis notatur.

15 ¶ Undecia q̃ vasalli hꝛticoꝝ ꝛ gcũ
q̃ alij q̃ hereticis aliq̃ obligatiõe erant
astricti vt famuli libti ꝛ hmõi ipso fcõ
liberant vt dicit ꝛ notat̃ in.c.ꝰ.fi.eo.tit.
Propterea ꝰ aliqs ꝓmisisset eis here
ticis solnẽ sub pena vel turamẽto cer
to die nõ tenet vt no.gl.ibidẽ ꝛ ꝫ itel
ligi ꝰ ẽ manifestuꝝ ipm hereticuꝝ inci
disse ꝑfidiã. Et dicit phꝛs idẽ ẽt ꝰ sit oc
cultus dũmõ ꝑbari possit ꝫ Jo.an.li
mitat dictũ suuꝝ vez ꝰ ad ꝓbationem
ꝓcessuꝝ ẽ qz tũc ꝓbatio facit delictum
manifestũ vt in.c.cũ oliꝫ de ꝓb. signi.
Secus ꝰ non ẽ ꝓcessuꝝ ad ꝓbationẽ.
Pan. ꝛo ibidẽ vult q̃ a die ꝓmissi cri
minis sunt liberi q̃ius nõ possit allega
ri ꝑdicta absolutionũ facta manifesta
tione per sniam ego teneo cũ tex. q̃ eo
ipso q̃ ẽ manifestũ in hereſim incidis
ſe tales absolut̃ sunt quantũcũq; ſnia
non ſeratur contra eos qz per exceptio
nem eoꝝ petitionem elident.

16 ¶ Duodecima pẽa ẽ q̃ dñati pũti
bus ſecularibus prãtibus aut eoꝝ bay
liis relinq̃nt̃ aiaduersione puniendi
clicis ꝓus a suis ordinib⁹ degradatis.
vt in.c.excõicam⁹ el.i.e.ti.ꝛ ita aiad
uersio ẽ pena ignis ꝫ ꝓsnetudine ꝫ de
iure sit pena mortis vt i.l.arriani.C. de
hꝛtic. iũcta.l.vltiuꝝ supplicũ.ff.ꝫ pẽis.

17 ¶ Sꝫ q̃ro qd si hꝛticus dãnatus p ec
clias velit redire nũquid ei, pcenr. q̃z.
Jo.an. in q̃da apostilla in.d.c.excõica
tus ꝫ q̃ sic ꝛ idẽ gl. singularis in.c.
excõicamus el.vj.eo.ti.ꝫ ꝫ illud sit hu
manũ tñ ego credo de iure ꝛiuꝝ. Nã
vt acceptet̃ opꝫ q̃ ꝓtinuo post depre
hensionẽ erroꝛis ad fidei catholice vnt
tatẽ sponte recurrat ꝛ erroꝛẽ suũ ad ar
bitriũ ꝓfidentis publice abiuret ꝛ satiſ
factionẽ ꝓdignam exhibeat vt in.c.ad
abolendã eo.ti.qꝫ nõ facit q̃ expectat
ꝑdenationez ꝛ dictũ.c. excõicamus el
vj. qꝫ vꝰ ꝛiuꝝ logtur de deprehẽſo nõ
ꝑdenato Archi. tñ in.c. vt cõmuſſ eo.
ti.li.vj. dicit q̃ relapſis vũtaxat nõ par
citur ſemel tñ lapſis ꝓcendũ ẽ ex q̃ vo
lũt ad fidẽ redire. ꝛ vt dixi ꝫ ẽ mitt⁹.

¶ Utꝛ redies ſpõte ad ꝛitatẽ fidei ꝛ 18
recõciliatus recupet bona. q̃. non ſꝫ
ſolũmõ euitat pẽnã mortis Et q̃ olim
debebat detrudi in ꝓpetuũ carceꝛe ad
agẽdaz ꝓnaz hodie ꝑ inquiſitoꝛes vna
cũ ꝓsidente põt cõmutari vt in.c. vt
cõmiſſi. eo.ti.li.vj. Et ſiꝛ recupabit bo
na ſi ex miſericoꝛdia ꝛ cõcedantur alt
ter non vt in.d.c. vergentis.

¶ Tertiadecima pẽa q̃ nullus cleri 19
cus dz ei ꝓbere ecclieſtica ſacꝛa neq;
tradere ecclieſtice Sepulture neq; Ele
moſinas aut Oblationes eoꝝ recipere
aliter clicus ꝓandus eſt ſuo officio re
gularis ſua ꝓuilegia in illa dioceſi vbi
ꝑfecerit non ei fuentur vt in.c. excõica
mus el.i.eo.ti. Hodie tñ quicũq; tradi
derit ecclieſtice ſepulture ẽ excõicatus
ipſo facto ꝑ.c. quicũq; eo.ti.li.vj. de q̃
ſ. excõicatio. vij. caſu. xxviij. Sed hec
oia limita niſi peniteant ꝛ ſigna mani
feſta penitentie in eis appareant qz tũc
eccleſiaſtica ſacramenta poſſiunt, ꝛ de
bent dari etiaz ſi fozent relapſi vt in.c.
ſuper eo. de here. lib. vi.

¶ Quartadecima q̃ nullus tabellio 20
publica inſtꝛa vel ſcripta ꝓ hereticis
credẽtibus fautoꝛibus ꝛ ceteris facere
põt nec aduocatus in aliq̃ cã vel facto
põt eis patrocinium ꝓeſtare nec ligã
tibus ſub eoꝝ examine. aliter ipſo
facto ſunt ſuſpenſi ab officio ꝛ perpe
tuo infames. vt in.c.ſi aduerſus eodez
titulo. Intellige fin Pa. ibidez niſi re
uertantur ad fidem quia tunc poſſunt
predicta ꝓ eis impendi.

21 ¶ Qua pena puniūtur credentes fautorēs receptatorēs ⁊ defensores hꝛticorum. Ꝛ. q. xvij. pēs prima q̄ sunt excōicati ipso facto de quo sup̄a excōicatio. v. casu. xvij. Sciā q̄ si post excōicationē infra annū satisfacere cōtēpserint ex tunc ipso ture sunt infames vt ne ꝛs ad publica officia seu p̄filia seu ad eligendos ad hmōi aliquos neq; ad testimoniū admittunt sunt ītestabiles ēt nec ad successionē admittūtur nullus eis cogatur rndere sup̄ aliquo negotio ꝛs bñ ipī alijs si sūt iudices ⁊ dāt sniaz nulla ē nec alīgs pōt cām agitare sub eis. Si aduocati sunt nō sunt admittēdi ad pꝛocinīū si tabellliones instrūa p eos ꝓfecta nihil valēt sed cū actore suo dānant. Si p̄o clicus fuerit ab oi offō ⁊ bñficio deponat. Nec hꝛir i. c. excōicamus cl. i. co. ti. Ex quibus colligē. xvj. penas ꝺ̄ plates. Addē quartam q̄ntaz octauā nonā tertiadecimā ⁊ q̄rtadecimā in p̄cedētibus. ℌ. dictas.

22 ¶ Quis dr credēs hereticis Ꝛ. archi. in. d. c. gemmaz. e. ti. li. vi. q. ille q̄ orē p̄ p̄rio dicit se velle mori in fide talis hereticꝰ vel q̄ dicit se credere errorib⁹ eorū ad hoc de peniten. di. i. c. pōt sibi q̄ adorauerit reuerētiā suo more exhibuerit ꝓsolatiōez vl cōionē in morte seu i infirmitate ab hereticis recepit vl filiā ꝓpetrāt q̄ ad ritū eoꝝ ptinēs credētes dñr q: plus factis q̄ ꝝbis logmur ar. de appel. dilecti el. ij. ⁊ loquor de his factis in quibus error expmit q: in alijs factis vt visitare eos vel alimoniā ꝓbere nō est credere ℌ potius fauere. credētes tamen eoꝝ erroribus hereticī sunt c. excōicamus el. ij. eo.

23 ¶ Quis dr receptator. Ꝛ. archi. vbi. ℌ. q̄ ille q̄ sciēter recepit hereticos ⁊ si nō frequēter q: ℌ fm gramaticū sit ꝝbz frequētatiuū tñ in ture ꝓ simplici ꝝbo ponitur vt ꝓbatur. ff. de recepta. l. fi. in ture ciuili receptator dr q̄ latēter recipit ⁊ celat vt ꝓbatur manus iudicis cuadat vt. l. i. ff. de recepta. ⁊. l. q̄mvis ff. de offō p̄sidis ⁊. l. vl. C. de his q̄ laboriosū. ⁊ sic accipitur ēt de ture canonico nisi solum in casu isto hereticoꝝ ratio q: specialiter omnis receptio p̄hibetur vt in. c. sicut ait eo.

¶ Qui dicunt fautores. Ꝛ. archi. vbi 24 ℌ. q si sunt plone q̄ publica ꝓtāte fungāt ex sola omissione dicūtur fautores. puta si ab ecclia ꝑdēnatos nō fugāt vl nō puniūt sicut debēt ⁊ ꝓcipit in. c. ad abolēdā eo. ⁊ in. c. excōicamus el. i. eo. hoc ꝓbatur. xxiij. q. iij. q pōt ⁊. q. v. q vicijs ⁊. q. ℌ. ꝓterea ⁊. xvj. q. iij. ℌ. quidā. Itez dicit idē archi. q: si ꝓlati nō faciūt carceres ad custodiam hereticoruz vel filia q̄ ad eoz offiū ptinent ex quarūtia nō dicūtur fautores q: id i. faciozē hereticoz nō faciunt. Secus si ꝓpter eos nō faciunt. Si sunt ꝑsone ꝓsone ꝛs nō captāt hereticos ex omissione sola nō dicūtur fautores sed si celāt eos postq̄z iuraueriūt indicare p̄sit dici fautores cuz peccent mortaliꝰ in hoc celando ꝓpter. xi. q. iij. gl̄s. Idē dic de ꝑsonis astrictis p iuramētuz ad indicēdū ⁊ celant in casu in quo tenēur indicare q̄d q̄ sit vide. j. in glō. ℌ. xi. secus in alijs ꝑsonis nō astrictis q: nisi obmittāt dolose nō dicūtur fautores ex cōmissione ꝑo. oēs dicunt ur fautores q: vel ꝝbis excusant eos. vel laudāt ⁊ hmōi vñ si ꝑdicta ꝝba ꝓuocāt simplices ad amoꝛē hereticoꝝ ⁊ deuotiones quā hñt ad ecclīam habeāt minuere ⁊ talia nō dicāt ex lubrico lingue q: lubricū lingue ad penā nōz trahi. ff. ad l. iul. maie. l. famosi tūc fautores dicuntur. xi q. iij. nō solūz. q. i. c. fin. Multo magis fautores sunt q̄ facto eis fauent puta alimoniā mīstrādo ipsos liberando vel p q̄ liberari pōt dādo ⁊ similia l. si pignoꝛe. Et idē dicit in eo q̄ ꝑs eos liberat ar. xviij. q. vi. eo. tl.

¶ Qui dicūtur defensores. Ꝛ. g. ℌ. ar 24 chi. q: q̄cūq defendentes errozez hereticoꝝ ⁊ tales dicuntur hꝛiarche itē dicūtur defensores illi q ꝓsonas ipsoꝝ defendāt resistēdo viribus ⁊ potēria ne ad manus iudicis veniat puniendi vl examinandi ⁊ de hoc. xxi. q. v. per

totũ.xxvij.q.prima si custos vel ne sit executio vt in.c.ex litis de officio de le.no.tñ q̃ delẽdẽs hereticũ ne ledatur a primato vl̃g in iudicio eidẽ pfo cinat credens eũ hẽre iustã cãz non dicitur defensor vel fautor ẽt si postea appareat q̃ ñ erat iusta cã q̃z hec ẽ iusta defensio q̃ talib⁹ reseruat. Secus si ꝓ ꝓficiaz ei patrocinatur q̃z defensor. est ita no. Lar. in cle. i. de penis.

¶ Quõ hereticj fautores credentes. defẽsores receptatores eor̃ ẽt infamati de hꝛsi recipiãtur ad pniaz. ꝛ. q. ad arbitriũ epi pus dñt abiurare errores ẽ pmittere ꝓ scripturã q̃ tenebũt firmit̃ fidẽ catholicã ẽ ꝛ publice vl̃ pua te sicut crimẽ ẽ publicũ vel puatũ. i. q. vij. quotiẽs de ꝓse. di. ij. ego berẽgarius ẽ. d. c. ad abolẽdã postea dz absolui ꝑm eccliẽ formã de q̃ hẽtur. xi. q. iij. cũ alijs ꝺ sen. excõ. cũ desideres ẽ postea iponi q⁹ talib⁹ solet iniũgi vt in dictis c. quotiens ẽ ego. si tñ ips non adest ẽ signa pnie in extremo demõstrent pñt absolui sine solẽnitate prefata ꝺz hosti. ẽ Inno. in. c. a nobis el. j. de sen. excõ

Ermofroditus

dꝭ ille. qui hz vtrũq; sexũ. s. virilẽ ẽ ẽ femineũ

1 ¶ Utr̃ possit esse testis in testamento. ꝛ. glo. iij. q. ij. ité idoneꝰ. ꝺ. hermofrodita q̃ nõ sicut nec mulier inst. de test. ꝟ. testes i iudicio tñ sic eo mõ quo mulier Et hoc intelligo q̃n magis hz de femina q̃ de viro Secus eẽt si sexꝰ virilis magis incaleſceret si vero ẽ pauitas glo. predicta nõ determinat sed dicẽ non admitti nisi quatenus mulier admittitur.

2 ¶ Utr̃ possit ordinari. ꝛ. q. non q̃ ẽ monstruosus ar. xxxvj. dist. illuerator. ẽ. xlix. di. c. vl. Si tñ ordinatur ẽ sexus virilis magis incaleſcit recipit caracterem alias non eriam si equaliter incaleſceret ꝺm Rodo.

3 ¶ Utr̃ possit ꝺhere ẽ an debeat ꝺhẽ cũ viro vel cum muliere. ꝛ. gl. pdicta q̃ sexus magis incaleſcens dz attendi ẽ sic determinari.

Ironia

est mendatium in ꝓbis vel factis dicti vt quis minus extimẽt ꝙ seipm extimet vt puta cũ aliquis asserit de se aliqꝺ ville qꝺ in se non recognoscit Aut negat aliqꝺ magnum qꝺ tñ extimat in se eẽ ẽ est aliqñ pctñ. veniale qñ id qꝺ dicit vel ondit in se eẽ vel non esse nõ est scandalũ nec ꝓprie fame vel alterius Aliqñ ẽ mortale qñ esset in scandalũ ꝓpriũ vel aliꝰ vel qñ hoc fieret ex inordinata ambitione vt pficeretur alicui plature spũali puta q̃ vadit male vestitus ẽ desꝑctus pp hoc solũ vt preciaꝝ ẽ deliberate ẽ intellige si est indignus vel si pp honorẽ solum ẽ hmõi ꝺm q̃ ꝺixi ambitionez esse mortale de quo vide. s. ambitio et de tali ꝺ ecclia est q̃ negtur se humiliat iteriora ãt eius plene iunt dolo alꝰ esset veniale pctñ talis ambitio cũ tali hyronia ẽ sic intellige dcñ argu. in c. cũ hũiliat]. xxij. q. ij. mioza tñ ꝺ se dicere salua ꝓitate ẽ maiora abscondere pp humilitatẽ nõ ẽ hyronia nec pctñ ꝺm genus suũ ꝺm scñ tho. xij. q. cxiij.

ystrio

quis dicatur. ꝛ. q̃ il le quide persona sua ludum facit.

¶ Utr̃ sit pctñ. ꝛ. scũs tho. xij. q. cxlviij. q̃ nõ sit fiat moderate ẽ loco ẽ tẽpore ẽ psonis ꝙgruis ẽ gestib⁹ vl̃ verbis honestis vt ꝓ subleuatiõe ai alicuius vñ ẽ licite tales recipiãt aliqꝺ ꝓ mercede ẽ sic nõ intelligiẽ de istis c. donare ẽ. c. g venatoribus. lxxxvj. di. nec. c. ꝓ dilectione de ꝙse. di. ij. alias fit ludum facere de psona cũ gestib⁹ inhonestis aut turpibus seu in loco aut tpe ꝓhibito ẽ mortale pctñ. vt ꝺz ꝙ d. c. ꝓ dilectione in q̃ ꝺenegat ei cozpus xp̃i ẽ talibus ꝺonare ẽ pctñ mortale si fiat ꝙ eoz ludo exercendo. secus si fiat ꝓpter necessitatem ad naturaz sustentandam vel ne ab eis insamarẽtur ꝺm Rod. 1

¶ Utr̃ tales hystriones ꝓhibiti possint ordinari. ꝛ. ꝺm gl. i. d. c. donare q̃ non vt in. c. martũ. xxxvj. d. q̃ ifames 2

sunt.xiij.q.i.c.i.ff.de his q no.insa.l.ij. §.vl.limitat tñ pa.i.c.cũ decoze de vi. z ho.cle.vez qñ bis exercuit artẽ illaz in publico fac.l.palã.ff.de ri.nup.xxv. q.ij.ita nos Inno.ho.in.d.c.cum de. cozez vult vt sit infamis q habeat hoc officiuz in curia vel q aliescat se in il lo actu alias nõ sit ifamis z est opinio magis pia z mihi placet.

Omagiũ est qñ qs facit pmissionẽ alte ri gentibus flexis z manib⁹ itra man⁹ illi⁹ positas ita q efficit hõ illi⁹ nullius alterius fidelitate salua.z talis appellatur hõligius.x.fit solã iperato ri vel regi z hmõi q ñ hñt supse supe riorẽ z talis hõligius differt a vasaliti co in quo reseruat saltẽ iperatoris fide litas vel auctoritas nec põt qs hõligi⁹ duoz sed bene põt esse hõligius vnius z vasallus alteri⁹ vel pluriuz de quo homagio no.in gl.cle.pastoralis in.§. rursus.v.homoz ligius de reiu.

¶ Utz sit simonia,p re spũali puta bñ ficio eccliastico homagiũ exigẽ.ff. q fic vt ẽ tex.in.c.ex diligẽti de simo. z i c.fi.de re iur.ratio qz homagiũ est' seu otinet tpale comodũ illius cui pstat qz efficit er⁹ subdit⁹ z obligat sibi ad cer ta seruitia fidelitat' ãt uramẽtũ bñ pt exigi sine simõia qz tñ obligat vt sibi sit fidelis z pstat potius dignitati ẽcẽ p sone z ℔ vez qñ ẽ i tali dignitate cui debeãt fidelitas talis al's ẽt esset simõia sm vnã lecturã in.d.c.ex diligẽti.

Homicidium ℔.de vo lũtariũm qs aio z intentõe occidẽdi ho minẽ ppetrat cũ effectu.vñ de homici diũ hois ab hoie scã occiso z istud cõ mittit facto:pcepto:ꝯsilio defensiõe z dissimulatiõe cooperatiõe afatiõe z auxilia tione. Pro quoz declaratione multa dubia subinferuntur.

¶ Utz homicidiũ volũtariũ ab hoie scm vt ẽ hõ sit pcm mortale.ff. q fic semp qz ℥ pceptũ nõ occides exo.xx.i mo terribile pcm vt p℥.ho.di.c.si quis volũtarie vbi vult tex.q ipõat ei puna vt semp.ff.hoies statutis iaceat ad iam ecclie z cõtonẽ in exitu vite sue nõ recipiat dicit glo.si nõ fecerit ꝑdictã pe nitẽtiã z notãtur dixit eẽ mortale pec catũ homicidiũ volũtariuz ab hoie vt hõ est Nõ ãt ab hoie vt a lege siue vt est legis minister qz non est pcm. dũmõ non desijt iustus ordo iusta cã iustus aius deest iusta cã qñ aliqs sine deme rito occidit iustus aius cũ ex luniore vi dicte occidit iustus ordo cũ occidit ille cui lex nõ cõmittit vel cum occidit nõ eo ordine que lex statuit de quo.xxij.q. v.in.c.reos z per totã.q.

¶ Utz liceat alicui occidere seipsum 2
aut mutilare.ff.q nõ sine mortali pec cato.qz nemo membroz suoz est dñs xxiij.q.v.si nõ ℥ z in.l.liber hõ la.l.ff. ad.l.acgl ppea dicit aug.in.d.c.si non ℥. Dis ergo exceptis quos vel lex iusta gn aliter vel ipse fons iustitie deus spã liter iubet occidi q℥s hominẽ vl seipz vel quẽlibet occidere ihomicidij crie te netur hec ille Fallit hoc in mutilatiõe que sit cã medicaminis que licet. Et de hoc.iv.di.c.si qs el.ij.z.iij.

¶ Utz liceat alicui occidere seipsuz ne 3
aliqs cogat eũ ad pcm.ff. q nõ vt in d.c.si nõ ℥.z.xxiij.q.iiij.di.plicet. Aũ Nyero.in.c.nõ ẽ nfm.xxiij.q.v. dicit vñ z in plectiõibus nõ ℥ mihi ꝑpia manu perire absq eo vbi castitas pe riclitatur hec ille Et ℥ alig ex hoc dicto dixerint q vbi castitas ipugnatur ℥ se occidere.hoc est falluz vt p℥ in pte allegatis.c. Et ideo hec dictio absq ponit ineluſiue sicut ibi. Pulchre sunt gene tue absq eo quod intrinsecus la tet. Sic z dictio vsq etiã inclusiue po nitur.ff.ꝺ pigno.ac.l.i.xiij.q.ij.ebꝛon. Et quod legitur de sanson qui se inter fecit z idẽ de aliquo alio dicendus q hoc fuit ex speciali reuelatione dei vt dicitur.d.c.si nõ℥.

¶ Quid si iuder occidat malefacto 4
rem ordine iustitie non seruato.ff. q peccat mortaliter sicut z quando ex animo vindicte vel ex cupiditate occi dit quia iuste quod iustum est exeque

ris dicit tex. in deutero. z no. in. d. c. reos quod credo verum nisi ex aliqua vr genti causa hoc faceret z notorie constaret occisum dignum morte. Et pro hoc facit. c. de occidendis z. c. officia ſz melius. c. non frustra. iij. q. v.

5 ¶ Utz liceat occidere furem. ff. glo. in c. cuz hō. xxiij. q. v. q. latronē in diuia tez in itineribus z nocturnū depopulatorez Agroz ſz cuilibet occidere. C. qñ liceat vnī ſine iudi. l. prima z ſcda Latronem ſeu furez nocturnū ſiſt ſz: diurnum vo nō niſi armis ſe defendat. vt in. c. ſi pfodiens de homi. Limitat tñ Pa. in. c. i. de homicidio z pdicta glo. vez qñ aliter non pt oprehendi. Facit l. furem. ff. de sicca. z. c. y. de homi. Limitant etiam ſcdo dicētes q qñ fur no cturnus vel diurnus cognoſcitur z res pñt rehaberi p iudicem q non ſz occidere facit qd no. bar. in. d. l. furē alī ſic z non ſolū p euz cui furat ſz ēt p quēlibet irregularis nō erit tam iſte occidēs q ēt iudex de quo in pcedenti dubio dicuz eſt ēt ſi fuaret ordinem iuſtitie.

6 ¶ Utz vxor a viro filia a pre ꝓmittendo adulteriuz ſiſt cū adultero poſſit occidi. ff. pf in ipſo actu i domo propria vel in domo gñi pt interficere vtrūq; ff. de adult. l. nec in eo. z. l. ſe. marito ēt ignoſcitur ſi occidat adulterū q ad mitigationem pene. C. de adul. l. gracus. ſi nō euz adulterū deprehēdat in domo ſua cū adultera. vt. l. marito. ff. d adul. alīs nō de iure antiq ſz de iure nouo pt poſt tres denūciatiōes factas vbiq; occidere vt in auc. vt liceat matri z aue §. pe. z vl. dicti gl. in. c. iter hec. xxxij. q. vj. q ſz tales z ſiles excuſent a pena ciuili nō tñ excuſanē a culpa ſeu a pcō homicidij vñ in. c. gcūq; pcutit. xxiij. q. vlt. dī q ſine aliqua publica adminiſtratiōe maleficij furē ſacrileguz adulterū pīuruz vel quēlibet criſolum interfecerit trucidauerit aut mēbris debilitauerit velut homicida iudicabit z tāto grauius q̄to nō ſibi a deo ꝓceſſaz ptātez vſurpare nō timuit. Aduerte tñ q aliud ē qñ lex aliqd ꝓmittit nō puniē-

do vt in occidēdo adulterū. Et ſic nō ſz ſine mortali pctō aliud ē qñ lex concedit ſicut qñ diffidat aliquē vt in. c. pzo hñani de homici. li. vj. z ſilibus q; tūc ſi aliqs talez occidit nō aio vindicte ſz zelo iuſtitie ſic nō peccat ſz io. an. i ad di. ad ſpe. q; facit vt miniſter legis q ſz. xxiij. q. v. non eſt crudelis z ſic pzo da iſtud qō hic dī cuz eo qō dī in dubio pcedenti ille ät q aliquē occidit defendēdo ſe vel ꝓximū nō ꝓprie dī homicida de quo dic vt. j. homicidiū. iij.

¶ Utz ſit hōicida q pcutit mulierez p 7
gnantē. ff. q ſi ptus erat ſz formatus z ex pcuſſione ſeruit homicida ē ſecus ſi nō erat formatus hec pbant. ff. de penis. l. ſi qs aliqd. §. qui aborcionis.

¶ Utz letalī aliquē pcutiēs q percuſ- 8
ſus poſtea ab aliis occiſus ē ſit homicida. ff. q ſic vt eſt tex. in. c. ſignificaſti el. j. e. ti. ſiſt ſi nō appareat an letalī pcuſſerit vel ne tñ homicida eſt. Item homicida ē ſi aium occidendi hūit z pcuſſit q̄uis nō letalī ſi poſtea ab aliis pcuſſus interijt vt in. d. c. ſignificaſti.

¶ Mēdato ſeu pcepto cōmiſſiuz ho 9
micidiū imputat non ſolū mandatario ſed ēt mandanti q; vt dī in. c. mulieres de ſen. excō. Is vere cōmittit cuius mandato delictum cōmitti probatur z ideo ſic peccat mortalī aut excuſatur ſicut ſi ipſe faceret z pinde determinādus ē de mādatorib⁹ q ad irregularitatē ſicut de mādante pcuti clericuz q ad excōicationem. vt. ſ. excōicatio. v. caſu. i. §. xxxi. z tribus ſe.

¶ Utz platus hīs iuriſdictionem tpa lē 10
lem q iniungit ſuo officiali q ſup tali maleficio ingrat z iuſtitiaz exeq̄atur ſit irregularis z homicida ſi officiat mādatū exequens aliquē occidī faciat. ff. q non q; dicit tex. in. c. epūs ne cle. vel mo. li. vi. q ſz clericis nō liceat cauſas ſanguinis agitare eas tñ cum iuriſdictionem habent temporalem debent z poſſunt metu irregularitatis ceſſante alīs delegare hec ibi.

¶ Conſilio ēt efficit qs hōicida qñ ex 11
ꝓfilio ſegī hōicidiū nec ſoluz qñ ꝓfili-

um ẽ directe de morte alicuꝰ ꝫ ét qñ
ꝓsulit ẽ cā ꝓpinqua ad mortẽ. ſ. aligd
ex q̄ ſequit mors. vt no. pa. i. c. ad an-
dictū eo. titu. ⁊ hoc intellige q̄ ad cām
ꝓpinquā ſm Jnno. ibidē vbi ꝓsulit
res illicita ex q̄ mors ſequitur ſed vbi
ꝓsulit res licita puta cōſuluit vt malefi
cus capiatur vel vt expōat ſe ꝑ patria
vel fide xp̄iana q: ꝫ hōicidiū ſeq̄tur ñ
imputatur et. facit. xxiij. q. viij. oi timo
re ⁊ meli⁹. c. hortatu. ⁊ ꝓcib⁹ adriani ⁊
ſic non eſt hōicida ſm eū Sꝫ ꝫ ẽ qđ
no. ho. in. c. ex lr̄is de excel. prela. ⁊ per
pan. in. c. i. de furtis ⁊ eſt ter. in. c. ſi ge
vidua. Jo. di. ⁊ in. c. ſicut dignū eo. ti. ⁊
ibi determinatur q̄ clericus vel alius
interrogatus de pena delicti ſi rñdet
q̄ eſt mors eſt hōicida ñ casus imthet
de p̄ſenti per dicta iura Sed ego cō
cordando dico q̄ dicit vex Jnno. quo
ad peccatū. ꝫ. quo ad irregularitatem
dicit vex Jnno. qñ eſt in conſulēdo re
licita ⁊ non hōicidiū. ⁊ qñ hōicidium
poſſet non accidere. ꝫ verſiſ⁹ debeat
euenire. Sicut dictū eſt. ſ. Bellum. q̄
ꝫ ꝑlatis dicere pugnate verū⁹ ⁊ hmōi
Et dictū No. ⁊ Pa. intelligit quo ad
irregularitatē nō q̄ ad peccatū in eo q̄
conſuluit ſup morte q̄ infallibiliter exe
quet̄ q: dicūt q̄ ſi nō iminet casus de
p̄ſti q̄ ꝫ clericus ꝓsulet q̄ ẽ pēa mor
tis puniēd⁹ malefactor non ppea ẽ ho
micida. ſ. q̄ ad irregularitatē. nec ét q̄
ad peccatū niſi malo aīo hoc faciat vt
infra irregularitas ꝑmo. ℣. viij.

12 ¶ Utrū ꝓsulēs alicui vt aliū interfice
ret q volēs interficere interfect⁹ eſt ſit
homicida. ℟. q̄ q̄ ad peccatū morta-
le eſt indubitatū. q̄ ét ad homicidium
gdā. vt Jnno. ⁊ hoſ. in. d. c. ad audien
tiā referūt q̄ ſi verūſile erat q̄ nō pote
rat interfici ab illo nō erit hōicida nec
ꝑfir irregularis. Si vero veriſimile fu
it q̄ poterat interfici. ſic erit homicī-
da. Sed Jo. an. in c. ſi. e. ti. li. vi. ⁊ Pa.
in. d. c. ad audiētiam tenent indiſtincte
talem conſultorem homicidam. cenſe
ri quo ad penam irregularitatis. Et i
ſtud magis aſſentit ét Jnno. ⁊ ẽ verū

¶ Quid de eo q̄ ꝓsulit in gñe adulte
rī ſunt occidendi vl̄ aliq̄ qui tñ de iure
nō ſunt occidendi. ℟. ſm Ro. ſi reputa
bat̄ iuris perit⁹ ⁊ errauit nō in apicī-
bus iuris. Sꝫ i iure claro ⁊ certo. ſic eſt
irregularis ſi ꝓsultus ex ſuo ꝓsilio con
ſilius aliquē occiderit. Si vo nō erat
reputat⁹ perit⁹ ſed ſimplex vel ideota
aut errauit in ſubtilitate aliq̄ in q̄ ſunt
opi. diuerſe. ſic non erit irregularis dū
mō casus ſi imineret ó p̄ſti. vt. ſ. dcm ẽ
¶ Utr̄ ꝓsulēs alicui vt aliquē interfi 14
ceret q̄ꝫ ille cui dedit ꝓsilium ꝑ mul
tū tp̄s ſteterit anteq̄ interfecerit ſit ho
micida. ℟. ſm Jnno. vt Pa. recitat ⁊
ſeq̄t in. d. c. ad audiētiā. q̄ ſic. q: debe
bat reuocare conſilium. Et ſi putabat
amicū nō deſiſtere: debebat hoc intimi
co ſtimare vt caueret. alias nō euadit
q̄ꝫ cuius voluerit de cōſilio nō Credo tñ
q̄ debebat reuelare ſpecifice illud cui
dedit conſiliū ſed bono modo ſeruata
et⁹ fama aut ſet inimicū. ⁊ ſufficit. ex q̄
conſilium reuocauit.

¶ Quid de ꝓsulēte alicui vt ſe expo. ꝫ
nat ꝑ patria vl̄ iure ſuo. ℟. Jnno. i. d.
c. ad audiētiā. q̄ nō eſt homicida nec
irregularis ét ſi ĩterficiatur. xxiij. q. iij.
ꝑ mēbris ⁊. q. viij. hortatu. Si tñ ſci-
ret eū ibi moriturū. ſicvt̄ homicida ⁊ ir
regularis ſm Jnno. ⁊ No. ibidē quoſ
limita. qñ ꝓsuluit ꝑ iure, pp̄o ita ſe ex
ponere. ꝫ ſecus eēt ſi ꝓsuliſſet q̄ p̄o
xpo morē ſuſtinere vel ꝑ eccl̄ia etiaꝫ
p̄o patria. quia ꝫ ſciat moriturū non
eſt homicida. nec irregularis. Et ſic in
tellige Jnno. ⁊ No. vbi. ſ.

¶ Defenſiōe cōmittit̄ homicidiū. pu 16
ta aſſociādo homicidā ad factū homi
cidij. vt eū ſi oporteat defēdat ⁊ tal̄ q̄
uis ét ei homicidiuꝫ diſſuadeat tñ ſm
No. homicida erit. Facit. c. henricus
de cle. pu. i due. Nec in ꝫ diſtinguitur
an alias eēt factur⁹ vl̄ ne q̄ ad irregu
laritatē. ꝫ q̄ ad reſtitutionē bñ ẽ diſtin
guēdū. q: ſi als erat factur⁹ nō tenet.

¶ Permiſſione ét omittit̄ homicidiū 17
nō. phibēdo cū pōt. vt p̄z. in. c. nō inſe
rēda. ⁊ c. ſequnti. ⁊ c. ſi. xxiij. q. iij. Sed

lz glo.in.d.c.nō inferēda ß referat solus ad platos.in tñ dic q cū iura loqn tur vniuersaliter Jō ē euitiguēdū i illis q nō sunt plati nec hñt ex officio an dolose omittant phibere. z sic credo homicidas si aliqs occidatur. Si vo non dolose hoc nō phibent. sed ex negligētia vl pusillanimitate. aut q nolunt se imiscere rumoribꝫ vl nolūt aliū hmōi rumoribus imiscerī sicut mꝫ filiū vxor virū z hmōi nō credo eē homicidas. Et ad hec faciūt notata in.c.gīte ō sen. ex.p Jo.an. z seqntes lz peccēt z forte mortaliter qñ sine periculo omni pñt obuiare p iura p allegata non tamen sunt irregulares nō obstantes nisi dolose vt occideretur desisterent.

18 ¶ Utr cū qs vult aliquē iterficere iniuste nisi ego dē sibi aliquā certā pecuniā meaz tenear.ff.glo.in pnci.lxxxiij. di.q qdaz dicunt sic qdā non ipla vt tenere q nō nisi sit platus lz ego credo q sine sit platus vel nō q tenetur alr pcūm mortale si eu adit si mō hz vltra necessitatē sue vite z illoz qbꝫ tūr pti dere qz sicut tūr exīstēti in extrema necessitate subuenire sic z tali ex quo alio mō non potest eum a morte liberare.

19 ¶ Utr nō reuelans tractatū homicidij sit homicida si seqtur.ff. Pa.in.c. petrus eo.ti. Elliqui dicūt q nō sufficit q phibuerit. Jo. an. distingut q aut dolose nō reuelat z erit homicida aut non dolose non reuelat z non erit homicida z hoc placet Pa.ibidem Ego credo q si nō reuelat illis qui possunt prodesse z nō obesse q erit homicida gtūcunq; prohibuerit. Et de hoc vide Inno.in.d.c.petrus.

20 ¶ Utr iniuriatus ab aliquo audiens amicos suos vel parentes velle vindicare sit homicida si nō prohibebat ex presse.ff.ꝫ gl.in.d.c.petrus q si homicidiū seqtur erit homicida nisi expresse ꝫdicat q: tractantibus talia si nō cōtradicit videtur consentire. Similis casus est vꝫ.l.q.iij.quia prelatus.

21 ¶ Coopatione ēt ꝑmittē homicidiuz vñ in.c.sicut dignū.§.i.eo.ti.dē qō illi

q ad capiēdū tpm alio ferēdi aut occidēdi accesserit lz man? i eo nō ipsuerint tñ ex q mors secuta ē homicidē sit facit.ēt c.studeat.50.di.vbi pcuties alīquez q iterijt ex pcussione sine direcꝫ puta qz vuln? letale fuit sine occasionaliter.puta qz ex pcussione de eq̄ cecidit vl de alio loco ex q casu iterijt hōicida ē. Et sic intellige de coopatiōe sibi in q cūq; homicidio vt puta qz multi vulnerauerūt de quo ēt.xxiij.q.vlt.c.ſi.

¶ Utr exhibēs pñtia suā i bello iniu 22
sto aiando ꝑsuādo vl inuitacionibus timorē incutiēdo sit homicida si aliqs ibi occiditur.ff.Pa.i.c.significasti eo.ti.q sic secus esset in bello iusto vt.ff.Belluz. z in.c.pentio tua in glo.eo.ti.

¶ Utr exhibēs pñtia suā vbi sit hōi 23
cidiū sit hōicida z irregularis.ff. q sic si ē platus ibi hꝫs iurisdictionē ē homicida z irregularis ō ex. ꝑcia.c.ex lris. Aliꝫ vo nō vbi ex sola curiositate stat ad videndū peccāt tñ grauiter clerici.

¶ Utr ingitoz hñticoz scies q cuz 24
pnūciauerit talē hereticū occidēt efficiatur irregularis pnūciando.ff.Sin No.in d.c.ad audientiaz de homi.q si xxiij.q.viij.legi.z.q.v.si audieris.

¶ Eliatione scurrīl homicidiū vt ꝑz i 25
d.c.sicut dignū limitat tñ Pa.ibidem vez qñ icitatio seu iniatio ē ad hōicidiū spāle q: tūc tenet? sec? ēt si ēt incitatio ad odiū in gīte q: nō teneretur de delicto postmodū in de secuto idem dic qñ aiatio est ad factū licitum lz homicidium sequatur sicut cum prelatus hortatur in bello iusto vt viriliter pugnent de quo vide.ff.bellum.§.iij.

¶ Auxiliatiōe ēt ꝑmittit homicidiuz 26
vt i.d.c.sicut dignū vñ dicit pa.i.d.c. q ꝑsitans quodcūq; auxiliū gtūcunq; modicuz in delicto cōmittēdo tenet ēt custodiendo vestimenta lz distingue si vis bñ intelligere q aut auxiliū preparatur ad perpetrandum factum legitimuz z iustū: ex quo tñ facto sequit homicidiū Et sic non tūr de tali homicidio talis auxiliator: quo ad pcm sed q ad irregularitatem. Si auxiliatus fuit

directe homicidio dñi tenet secus si indirecte sicut dcñ est de auxiliante pugnantes in bello iusto z hmõi. Aut pstatur auxiliuz sup facto illicito ex quo segtur homicidiũ. Et sic homicida reputatur ḡtumcũq; auxiliũ sit idirectuz z sic logtur. d. sicut dignũ. Silr si auxilium prestat sup homicidio ppetrádo siue iuste siue iniuste incurritur irregularitas: si homicidium factum est.

27 ¶ Utr clericus accõmodas arma alteri sit irregularis si ille interficit. ℟. q si in bello iusto vel vt se defendat ℈ in iurtante non erit. Secus si in bello iniusto. c. fi. de homi. de mã homicidij. q ad irregularitatem. vide. j. Irregularitas. 1. ℣. 1. cũ multis sequntibus.

Omicidium ij. casuale ℈: qõ pter voluntatẽ euenit. z ex casu fortuito. ℣ q. l. dis. ℣. e℈. cũ multis capitul' sequntib'

1 ¶ Utr sit homicida q ad culpã vl pena q a casu hoiez occidit. ℟. vt colligo ex gl. ber. in. c. sicut. ℣ homicidio q aut dabat opaz rei licite z adhibuit oẽz di ligẽtiaz quã debuit. Et sic excusat ac si nõ feciss̃et. c. ex lris el. i. 7. c. dilectus. e. ti. 7. l. di. si duo. Si ꝓo nõ adhibuit debitaz diligẽtiaz i putat ei q ad culpã z penã. s. irregularitatis. l. di. cliico iacente. põt dispensari cũ eo vt in ordine suscepto ministret sm io. in. d. c. clerico. Si ꝓo dabat opaz rei illicite: siue adhibuit diligentiã vel nõ imputatur ei. vt in. c. quantũ. l. di. Ex quo pz quid tenẽdum de multis questionibus.

2 ¶ Quid de clico q rixam faciens supuenientibus eius amicis occiderunt. eũ cũ quo rixabat. Dicd quã rñdendus est: q est homicida z irregularis. ita no. Pa. in. c. petrus. eo. ti. z doc. ibidem. z facit tex. ibidẽ limitat tñ Pa. si rixã illicite exercebat alis nõ q: si fuit sine culpa: factũ alioz non dz sibi imputari. c. significasti el. ij. e. ti. limita hoc etiã sm ho. in. d. c. ad audientiã vez si non ꝓpter quantũ potuit. Silr non est homicida. nec irregularis. si inimici illiꝰ cuz quo rixam faciebat supuenissent. z occidissent. ḡuis rixa fuisset illicita: q non intuitu clerici eum occiderunt: sed pp inimicitias quam hẽbant ℈ eũ ita no. doc. in. d. c. significasti el. ij.

¶ Quid de eo q pcussit latronem qui, 3 asportabat res suas: ex q̃ pcussione fugere non potuit: ex quo ab alijs postea occisus est. ℟. q est homicida z irregularis ℈ cõiter doc. in. c. significasti, el ij. eo. ti. z in. c. de cetero. ibidẽ. q: dedit operã rei illicite. Sz si tenemus q etiã clericus licite ꝓpter defensionem rei pos̃fit pcutere nõ erit irregularis dñiõ le tallit nõ pcusserit: nec aio occidendi se cerit z magis placet ℈ opinio doc. q: dictũ. c. de cetero logtur de cã ꝓpinq homicidij vt sit irregularis. Secus in cã remota: vt ẽ in casu isto ex q casu nõ habuit aiũm occidendi. Et ꝓpter hoc facit. d. c. significasti. z. c. exhibita. eo. ti. z ff. loca. l. q domũ in fi. z vr sensisse gl. in. d. c. de cetero. z in. c. tua de homici. nisi forte dicas. q lz daret operã rei licite: tñ obuit cogitare q si vulneraret eũ non valens fugere q occideretur. ex q erat ꝓsimile. z sic erit irregularis. Sz mihi non placet. Naz vt habetur in. d. c. tua clericus vulnerans grauiter furez ingressum suã domuz: lz fur postea captus sit ductus ad officialem: q officiat mittens clerico ꝓdicto: vt exponeret si qua sciret de ꝓdicto fure inter signa: lz nuncijs tribuens cultellum z sotulares quos a fure abstulerat si i nullo alio se ꝓpedit lz talis fur occidat non est irregularis ℈ nec a fortiori predictus.

¶ Quid de eo q videns latronez cla- 4 mauit ex quo clamore captus fuit z occisus latro. ℟. q est homicida z irregularis vt tz Inno. z Do. z segtur Pa. i d. c. significasti el. ij. etiaz si non habuit aiũm ad mortez q: debuit cogitare de homicidio quod cõiter sequitur in tali clamore z hoc credo vez: sm Pa. ibidem si cõiter segtur alias nõ ex q aiũ non habuit vt occideretur silr non est irregularis qñ clamauit ꝓ tuta libertatione quia ille volebat eum interficere. Secus si ꝓ rebus vel alijs. vt j. di

cetur homicidium.iij.

5 ¶ Quid de ludēte cū pgnāte q̄ dispgi tur. R. fm Jo.an. z segtur Pa.in.c. sic ex lra.e.ti. si ꝺditio ludi erat gracil z ludus fuit licitus rōne pſone vt q; ma ritus frater vel alia pſona ꝑiuncta ñ erit irregularis q; ſi eſt i culpa alīq eo q̄ lu dus leuis nō ē ꝓhibit⁹ in pgnante: dū mō pſone ꝓueniat ludēti cū ea alis sic.

6 ¶ Quid de clico vel quocūq; alio qui ſploꝛat oſſiū iudicis ꝓ recupandis ſu is reb⁹ lz ſciat ꝓ certo q̄ ſine ſanguis effuſione nō poterit recupare. R. q̄ nō ē irregularis fm Jo.an. z ē tex.in.c.q. e.ti.li.vi. dūmō ꝓmittat ꝓſtationē q̄ nō intēdit ad vindictā ſanguis z lz te ne lz vincēti⁹ tenuerit ſruz q; ita de claratū ē in.d.c.ij. z credo vez qñ alio mō nō ꝓt recupare z ſic ītelligē ꝑatuz c.ij. qñ mortē nō intēdebat lz recupa tionē ſuam q; ſi intētio erat maculata erit irregularis ſi mors vl mutilatio ē ſecuta fm hoſt. z ſic ītelligē.c.ex lris ꝺ exce.pla.z.xxiij.q.v.c.ij. z de pe.di.i.c. piculoſe. Idem tene ēt ſi furē capiat z iudici tradat fm limitationez ꝓdictaz.

7 ¶ Quid ſi poſt ſuſpēſionem ſeu occi ſionē leteꝛ z hēat gratū. R. q̄ non erit irregularis q; lex ꝓmotionis attēdit factum.xv.q.i.c.fina.

8 ¶ Quid ꝺ ſacerdote q̄ ꝓ hedificatiōe eccīe vel dom⁹ aduocauit aliquē i ad iutoziū q̄ acāu iteꝛijt. R. q̄ ñ ē irregla ris ſi nihil ꝺ otigētib⁹ ōmiſit. c.ſi.e.tit.

9 ¶ Quid de ludēte cū alio q̄ a caſu oc cidit ſociū. R. q̄ ſi ludebat cuz pſonis cū q̄bus erat licitū z ludo licito z veri ſilr ex ꝺditiōe ludi tal⁹ caſus euenire ñ debebat nō ē irregularis vt pz in.c.la to: eo.ti. vbi clicus ludens cū clico q̄ lz z nihilomin⁹ vnus ipſoꝝ alteri acci piēs z ꝓſternēs ad terrā cultellū ſibi i fixit z mortu⁹ eſt z tñ ꝓſtratus nō ē ir regularis q; ꝺditio ludi nō erat ꝓſternēdi. z iō nō fuit in culpa lz ꝓſternēs. Si vo nō ꝓſiderauit ꝺditionē ludi ex q̄ tale q̄d euenire poterat erit irregula ris vt in.c. ꝓtinebat. eo.ti. vbi volēs eg tare ſuū ſociū q̄ hēbat falcē i latere oc ciſus ē z ſocius ē irregularis q; ꝺditio ludi erat vt q; tetigiſſet baculū alterius ſup eū egtaret z iō debebat ꝺponere falcē ex q̄ ludi iſta erat ꝺditio: ſi tñ ꝓo hibuiſſet ne eū egtaret lz Pa.i.d.c.q̄ nō eſſet irregularis hoſt. tñ z alij tenēt q̄ ēt ꝓp ludi ꝺditionē q; potuit euenī re. lz Pa. opinio magis placet. pōt tñ eps diſpēſare in caſu q̄ efficit irregula ris vt i ſbdiaconatus oſſō miniſtret ſi ſubdiaconus erat vt i.d.c. ꝓtinebatur.

¶ Quid de eo q̄ dat poculum amato'to rū ex q̄ ſegtur homicidiū quis nō in tēderet. R. q̄ homicida ē z irregularis vt no. Pa.in.c.ſi aliquis eo.ti. facit.l.ſi qs aliqd. ff. q̄ abortiōis. ff. de penis rō q; dat opam rei illicite ſecus ſi non ſe quitur homicidiuz puta q; fetus non dū erat formatus q; lz peccet mortalr qcūq; dat aliqd ad potaū vel ex libidi ne vel odio z hmōi vt non poſſit gīa re aut ꝓcipere vel naſci ſoboles ꝓcepta vt patet in.d.c. ſi aliqs tamen irregula ris non eſt vt ibi glo.

¶ Quid de eo q̄ inſequens alium q̄ ex 11 fuga cecidit z mortuus eſt. R. q̄ eſt ho micida ſi fugiēs timebat de graui ma lo ſibi infligēdo niſi fugeret ſecus ſi de leui z cā ludi. vſi Pan. in ca. exhibita eo. dicit q̄ ſi qs ꝓicit lapidē vt alius ꝓcutiat dūmō ꝓcuſſio non poſſit eſſe grauis z alius ne ꝓcutiat fugiēs cadat z occidat nō erit irregularis vel ſi ꝓhi ceret lapidē a remotis z alius timens fugeret z corruens interiret ſilr nō eſt irregularis. ſecus ſi vt graniter pereu teret vel iactus potuiſſet grauē ꝓcuſſio nez facere niſi alius fugiſſet q; tūc te nētur de homicidio quia tunc noxius eſſet ludus etiam in pueris.

¶ Quid de illo puero q̄ veſicā porci 12 inflatā violēter frāgens ex terremotu muliere grauida expauefacta fugiens diſpſa ē. R. q̄ nō ē homicida nec irre gularis ꝓ doctrinā Pa.in.d.c. exhibi ta q̄uis Imo. Abbas z Uice. videan tur ſentire q̄ tam in iſto q̄z in ꝓcedēti iputeꝛ ei homicidiū Sz mihi vſ duruꝫ nec tex.in.d.c. vſ velle vñ non ꝗlibet

ad ꝺz attendi ſz ꝓpiꝫ ad hoc vt ſit irregularis facit. ff. ad. l. cor. de ficar. l. ni hil intereſt i glo. Nõ enĩ q; ſaber facit cultellũ ẽ homicida ſi tñ aĩo nocendi facit z miorẽ diligẽtiã adhibuit tũc cõ ſiderat cã remota ſz Ber. i. c. de cetero z. c. ſꝺ vtero; de homi. vñ cũ gs pcu tit aliũ vulnere nõ mortifero tñ ex ipe ritia medici vel icuria vl expoſitõe ad labores z ſtudioſe ille moꝛit ſi ẽ irregularis ſz ber. i. c. exhibita de hõi.

15 ¶ Quid de clico q venãdo vel exercẽ do iaculõ piecit z aliũ a cãu interfecit ꝛ. q. tenẽt de hõicidio z ẽ irregularis ſine adhibuerit diligẽtiaz vel ne q; da bat operaz rei ſibi ullicite. c. his q arbo rem. §. ſi vero. 50. diſ.

14 ¶ Quid ꝺ cuſtodiẽtibꝫ infirmos q ad eoꝝ petitõez ꝺderũt eis vinũ vl aliqꝺ hmõi. ꝛ. q ſi certũ ẽ eos moꝛtuos pp hoc z ipi ſ potuerũt puidẽ q irregu lares ſũt ñ vñ tñ facere ſibi hãc ſciaz q pp hoc ſint moꝛtui ſz Rodo. q ſi bo no aĩo id fecerũt niſi ſit euidens culpa vl diſoluta negligẽtia. Et ſi hñt ſciaz ꝺbit depoꝛnere ad ꝓſiliũ boni viri niſi ꝛ ꝓcepiſſ medici expreſſe dediſſet q; nõ excuſaretur vt no. in. d. c. tua nos ꝺ ho micidi. idez dic de pertẽtibus infirmos. vnde vel apoſtema frãgitur vel anelꝫ obturatur z ſuffocatur.

15 ¶ Quid ꝺ pentib⁹ q a cãu ꝓpꝛios fi lios occiderũt. ꝛ. q ſi ex clpa grauꝫ vl leui tũr de hõicidio vt pz i glo. c. fi. de his q ꝓpꝛi. fi. occi. Nã ꝺat eis ꝓ culpa grauꝫ pnia. vij. vel. v. anoꝝ. p leui tri ũ. ſ aũ mula culpa ꝑceſſit nõ tẽnẽt Not. tñ ſz hoſtiẽ. z pa. z alios. ꝺoc. in. d. c. fi. q ſi culpa ſit occulta ſiue grauis vel leuis nõ ꝺz ꝺari pnia publica ꝛ q; fa ciãt mulri q iponũt plublicã pniaz de q i. c. i capite. 50. ꝺi. z male q; fieri ñ ꝺz talis pnia niſi crimẽ adeo fuerit graue q totã ꝓmouerit vrbẽ vt in. c. i capite collocare tũ apud ſe filios tenelloꝝ pa rẽtes nõ ꝺbt aliter ſãt in culpa. ij. q. v. ꝓſiluſtri z eis iputat hõicidiũ ſi ſeq niſi ſore ita pauꝑes eẽnt q nõ poſſent eos pãis ſouere ꝓ frigoꝛa q; tũc teneñ do apud ſe in lecto ſi debitã faciũt diſ genniam in religs nõ tenẽt aliq culpa q; duob⁹ malis ocurrẽtib⁹ min⁹ eligi tur. xiij. di. nerui. z tõ ſi eſt min⁹ pauld collocaꝛ penes ſe ẽ alr teneꝛ excuſanꝫ

¶ Quid de tenẽtib⁹ aialia puta vrſũ 16 vel leoneꝫ q aliquẽ interfecerũt. ſz. ſi nõ fuerũt in aliq culpa nõ tenẽtur de hõi cidio alis ſic: puta q; erãt ferocia z nõ tenuerũt ligata z hmõi. ar. c. hi q arbo res. z. c. ſepe. 50. di. z q nõ no. i. c. de occi dẽdis. xxij. q. v. Et hoc tene licet hoſt. in. c. ad audiẽtiam de homi. videatur tenere q nullo mõ ſit irregularis, niſi fuerit in malitia vel lata culpa. ar. l. i. z ſi. ff. ſi qua pa.

¶ Quid de illo q vocat mũlites ad de 17 fenſionẽ ſui iuris ſi aliqs ibi occidat. ſz. nõ tũr de homicidio. vt i. d. c. de occidẽdis. z. q. iij. eadẽ cã. c. maximian⁹.

¶ Quid de medico cui ꝑter volũtaẽ i 18 firmus moꝛtuꝫ ẽ i mãib⁹ ſeu ſub cura. ſz. ſi iſta ꝙſtuo ocurrãt nõ ꝺz culpaz. Primũ q iſtud offiñ ſibi ꝓfitebat q; nõ erat ei phibitus exercere ſicut ẽcle ricis z religioſis cirogiã i. c. ſniaz z. c. non magno ne cle. vel mo. ¶ Scõm ſi erat pitus in arte. ¶ Tertiuz ſi exhi buit oẽz diligẽtiam ſm artẽ. ¶ Quar tum ſi informauit de his q̃ ſunt cõtra ria egritudini infirmi. Nã iſtis ſeruat nõ imputatur ei homicidiũ. ita no. pa. in. c. ita vos. co. ti. alias tenetur de eta. z quali. c. ad aures.

¶ Quid de eo q ipellit i alium z ille 19 moꝛit vl ꝺ eo q ꝺclinãs eũ q volebat pcutere pcuſſus eſt alius ex tali ꝺeclina tione z occiſus ſz. fin Hug. in. c. ſepe 50. di. nõ eſt irregularis: nec homicida niſi in fraudem fecerit.

¶ Quid ꝺ eo q mãdauit aliquẽ ꝑbe 20 rari inhibẽdo ne iterficiat vl mutilet. ſz. ſi mãdatarꝰ iterficit vl mutilat ſeu iterfiꝺit vel mutilat pp talẽ pcuſſiones faciẽdã homicida iudicat mandato q; mãdãdo in culpa fuit. c. is q. c. ti. li. vi. qñ ꝓbabile hoc poſſe euenire debuit cogitare ibidẽ. Idẽ dic de eo qui man dat aliquẽ capi. qñ ſimiliter mors

poterat ꝓtingere ⁊ hoc ꝯ ad eū ꝙ fuste ⁊ ex ossō mandat. Secus in alijs: q; ꝯ litercūcq; modis seqūtur irregulares sunt ꝙuis verisimiliꝝ nō debebat euenire.

21 ¶ Quid de illo ꝙ voleti fugere inimi cos pp timorē mortis ꝓsiluit vt rema neret ⁊ pacē peruaret pp ꝙ remāsit ⁊ occisus ē. ℟. non tūr ꝙñ bono aīo fecit hñs pbabile cās credēdi ꝙ ex remā sione si imineret periculū puta. q; inimici erāt eius ꝓsanguinei vl tales amici ꝙ tos poterat cohibere. secus esset si non hūit pbabile cām credendi vel si hūit non tñ fecit ꝙtum potuit. q; sic imputaretur ei homicidiū. vt i. c. tua nos. c.

22 ¶ Quid de eo ꝙ misit puerꝝ ad aquā dū equū monēs vt caueret a flumine ꝙ submersus. est. ℟. si rōnabiliter poterat dubitari est irregularis aliter non.

23 ¶ Quid de illo ꝙ cū corrigia q̄ hēbat gladiū ꝓberās famulū iterfecit. ℟. ꝙ ē irregularis q; pbabiliꝝ debebat credē occasionē non remouendo gladium.

24 ¶ Quid de illo ꝙ iterrogatus de ma lefactore ipm eis oñdit. ℟. si pbabiliꝝ potuit cogitare ꝙ ad mortē eius quere rent est irregularis in principio. Et ibi vide multos casus.

Homicidium

tij. cōmittitur necessitate. ſ. defensionis que qñ ⁊ quō liceat vide. ē. Defensio.

1 ¶ Quid si violētia inferi rebus solus. Utr occidēs ꝓ ipsis saluādis excusetur. ℟. Pa. in. c. significasti el. tj. eo. ꝙ non dericꝰ nec ēt ꝓ ipsis recuperādis vt in c. suscepimus eo. Si ꝓ ē laicus de in re ciuili ē clar ꝙ pōt impune occidēre si aliꝝ saluare nō poterat eas vt in l. sub tē. ff. de ficca. ⁊ i. l. i. tacꝫ. ff. ad. l. acq. ⁊ hēbit locū in oi foro ꝓtiolo seculari. Sz q̄ ad irregularitatē, tam clicus q̄ laicus occidēs vel mutilans ꝓ ipsis saluādis erit irregularis. vt ꝓz in. c. suscepimus eo. No. gl. xxij. q. iij. in principio. An aūt peccet mortaliꝝ occidendo ꝓ o rebus saluādis dic vt supra Defensio. ℣. tij. ⁊. v.

2 ¶ Quid si violētia inferi ꝓsone solus vel psone ⁊ rebus sil. ℟. Pa. in. d. c. si gnificasti ꝙ aut pōt euitare fugiendo agressorē ⁊ sic clicus tūr fugere p. d. c. suscepim⁹ i laico no. Bar. in. l. i. C. vñ vi. vt tenē ꝙ nō tūr fugere q; fuga est iniuria vt. l. ītē apud labeonē. ff. de iniur. ⁊ dicit ℓ y. in. l. si ex plagijs. ℒ. tabularius. ff. ad. l. acquil. ꝙ fuga reddit fugientē vilioꝝ. Ergo sicut ꝛz ꝓ tactura rep multo magis ꝓ iniuria corporali q̄ est maioꝝ iniuria. l. in fuoꝝ. ff. de penis. Tu dic ꝙ sine in clico sine i laico si pōt fugere nō ꝛz occidere vel mutilare aliꝝ incidit in penā irregularitatis ꝛz Ray. ⁊ Ber. Bos. tū ꝛz ꝙ post pactam pniam poterit i susceptis ordinib⁹ ministrare sine dispēsatiōe ꝛz nō ascēdere ad maiores. ⁊ ita itelligit. c. de his clicis. Si ꝓ aliter nō pōt fugere nec euadere nisi mutilet vel occidat sic licite tā clicus q̄ laicus occidit vel mutilat ⁊ sine oī pena irregularitatis vt in cle. vnica. eo. ⁊ sine oī pctō ita ꝙ statim ꝓbyter posset celebrare ꝛz Jo. de ligna. tractatu de iusto bello facit. c. oliꝫ. el. i. de restit. spol. dāmnō nō faciat aīo vlciscendi facit ꝓ o hoc. c. ij. c.

¶ Quid si interficit ꝓ defensione ꝓso ne alterius quā aliter nō poterat saluare. ℟. ꝙ ꝛz ꝛz possit sine oī pctō qñ volebat insuste talē psonā interrimere tñ irregularis efficitur vt no. in. d. cle. vnica. eo. vide. ē. clericus. ix. ℣. vtj.

Homicidium

ūij. ſ. spirituale cō mittitur in aia solū multis modis. ¶ Primo platus nō arguēs. xliij. di. ephesis. ¶ Sedo aducens subditos in desperationez pp austeritatem. xlv. di. recedite. ¶ Tertio gcunq; defraudet res ecclie. xij. q. ij. g xpi ⁊. c. g abstulerit. ¶ Quarto non soluens legata de functoꝝ. xiij. q. qui oblationes cū duobus. c. ſe. ⁊ dicunt membra diaboli. xij q. ij. cū deuotissimaz. ¶ Quinto de rebus alienis faciēs elemosynas. xiij. q. v. imolans. xvj. q. i. decime. ¶ Sexto alios ad malum ꝓuocans de ose. dist. iij. queris de pe. di. i. uoli. ¶ Septimo

decimas debitas nõ soluẽdo.d.c.,decime.¶ Octauo puocãs ad iuramẽtum quez scit false iuraturum.xxj.q.v.ille.¶ Nono odiũ alteri gerẽdo de pe.di.i.hõicidiop̃ p̃ie io.iij.¶ Decio alteri detrahẽdo.d.c.homicidiop̃ t. vi.q.i. summa iniqtas.¶ Undecio mouenti pniam negãdo.xvi.q.vi.agnouimus.¶ Duodecio de se malã suspitõ dãdo xi.q.iij.ñ sunt audiẽdi.¶ Tertiodecio oppssionẽ vl iustitiã aut ilgtaẽ exercẽdo de pe.di.i.ois.¶ Quartodecio cã libidinis explẽdẽ vl odij meditatione hõi vel mulieri aligd faciendo vel ad portandũ dãdo vt nõ possit gr̃iare aut concipere vt in.c.si alig de hõicidio:

Omicidium v. quo ad penam .s. irregularitatis t alis de iure cãonico. Utr ois homicida sit irregularis ℟.q sic glosz q occidit post baptismũ p iusticiã t p insidias vt no. Pa.in.c. i.p homicidio t ibi ps ex tex. t ẽt est irregularis ois homicida volũtarie occidẽs siue ex iusticia siue legis aut cãonis pmissione siue ex vindicta siue sine pcõ siue cũ pcõ solũmõ excipit ille q occidit nõ valẽs aliter euadere t hoc intelligo si hz occidens vsum rõnis q: ois furiosus infans t dormiens si occidunt nõ sunt irregulares cle.vnica.eo.ti. Usi iudex quãticũq ex iusticia pcedit est irregularis.li.di.aliquãtos e' ac cusator: aut testis vl ẽt notorius sniam scribẽs vel pferens aut attestatões scribẽs vel legẽs bum publicanẽ. Aduocatus intellige ꝺ reum vel ẽt p:o reo si mors iligat accusatori.assessor t quilibet alius officialis i cã mortis vl mutilatiõis mẽbri irregularis est vt'no.i.d. c.aliquãtos t p totũ eẽ ne cle. vel monialiam t in glo.in sũma.li.di.Et nõ solũ qñ,gs interficit vel mutilat p,se sed ẽt ex mãdato ꝓsilio defensiõe.pmissione coopatione.ai:atione.auxiliatiõe.hz q.ꝺ.in.i.c.huius tituli declaratũ est fore homicidas soltũ excipio q ad irregularitatẽ eiz q nõ obuiat cũ possit.quia hz sit homicida hz q dixi.ꝺ.nõ tñ credo erit irregularis nisi pm q.ꝺ. dixi Homicidiũ.i.Ꝟ.xvj.q: lex pmotõis factũ regrit.xv.q.i.Ꝟ gs nõ irat⁹.Et p his obꝺ⁹ facẽ.c.sicut diguũ e.ti.ẽt si occisus vel mutilatus sit pagan⁹.Ꝺo.di.cũ eiz homicida vero casualis in casu in quo ei imputat silr irregularis ẽ alias nõ.Et g sunt dcĩ est im.q.c.huius tituli homicida.silr ex necessitate nõ excusatur.nisi p:o euasione sue psone,vt dcĩ est.c.iij.huius ti.homicida vero spũalis nullo mõ irregularis efficitur p baptismum etiã⁹ tolluntur irregularitas homicidij ante commissi.vt.ꝺ.Baptismus.vij.Ꝟ.iij.

¶ Utr cũ homicidia voluntario solus papa possit dispẽsare.℟.pm cõit doc. in.c.sicut diguũ.eo.ti.q sic ẽiuts gloss. tenuerit q nec ẽt papa possit.Sed tu tene cũ cõiter doc.q pñt imo dicit pa. i.c.ego ꝺ iureiu.q clici pñt vti armis ẽt offensibilib⁹ de lnia pape q: solũ est phibitũ de iure ꝓpositiuo.hz eo iferior nẽo põt dispẽsare q̃tũcũq ẽt sit occisus.c.vltio ꝺ tẽpo.o:di.vicẽtius tñ tz. q si oino occultũ ẽ t egit pniaz q nõ idiget dispẽsatiõe.q: ecclie nõ ẽ obnoxius.q: peccatũ occultũ.xxxvj.q.v.xpiana.nec de eo pp pniaz q̃ ei satisfecit t tõ celebrare pt t vti o:dinib⁹ sine alia dispẽsatiõe Lau.ꝺo t io.cõco:dãt eiz Uticẽ.si mõ dispẽsatio epi iterumẽt pa. ꝺo i.c.ex tenore.de tẽpo:.hz q si ẽ ꝺio occultuz put ooccultuz distinguit ꝟ p babile sic respiciẽdo legẽ pmotõis publicã sic ñ indiget.hz si aspiciamus ad legẽ ꝺscie informatã ex lege positiua sic idiget dispẽsatiõe .qꝺ itelligo ꝺ dispẽsatiõe si papali.hz epali vt satisfaciat ꝺscie.t ad.c.fi.de tẽ.o:.qꝺ vꝟ ℟ñs. Rñdeẽ q logt de dispẽsatiõe nõ papali hz epi q̃ est necessaria vt tz lau.t io.t segt archi.l.di.de his t vꝟ tenere etiaz Pa.ne gs ꝓstituat se iudicẽ in cã pña existimando ois occultuz qꝺ sorte nõ est quod no.q: facit ad multa.

¶ Utr cum homicida casuali qui ẽ in culpa iferior papa possit dispẽsar.℟. Pa.in.c.ꝙ tuẽbat eo.ti.q eps põt ꝺi-

spensare in minoribus solū. vt in.c.ad audiētiaz eo.ti. Archiepo po vt cōmi sarius pape pt in subdiaconatu tñ in diaconatu po vel pb yteratu solus pa pa dispensat. vt in.d.c.continebatur.

¶ Utz mutilatis mēbroz extra casum infirmitatis parificet quo ad peccatū mortale z quo ad irregularitatē z eius dispensationem homicidio.ꝛ.glo. singularis in cle.vnica.eo.ti.q; sic facit.c. aliquantos.li.di.cum multis alijs ibidem.z.c.clericis ne cle.z mo.z in.c.in archiepatu de rapto.c.is qui. de homi ci.lib.vi.z alijs allegatis in.d.glo.

4 ¶ Utz eps possit dispēsare cū homicida circa bñficiuz.ꝛ.fm No.q; circa simplex pōt.ſz circa curatum non sed solus papa.ar.c.fi. de filijs presby. No. Pa.in.c.fi.de pug.in due.

5 ¶ Quid si ſi mutilatur ſz debilitat an sit irregularis.ꝛ. Pa.in.c.de diacono. q cle.vel vo.q; nō.arg.i.q.i.sicut vtger ri.vel ſz mēbruz debilitatū sit q̄ſi inuti le q̄ ad opationē.tū valet saltem ad de cēt.z in penis faciēda est mitior interpretatio ꝑoz. Basparin.d.c. diaco no. Jn ꝓtū tñ facit qđ no.Ly.in auc. sed nouo.C.de seruis fugi. Uñ Bar.in l.ij.ff.de publi.iud.in fi.dicit q; mutilatio ppie est qñ membz leditur ita q; non pōt exercere ſuū officium' Doc p batur in.l.idē ophilius in pn.ff.ō edil. edic. Truncatio po est qñ ex toto abſcidit mēbrum.d.cle.vnica. Non dicit trūcat sed mutilat. Et ideo intellige q; nō e irregularis qñ qs nō debilitat ex toto sed qñ ex totoita q; nihil pōt facere sic teneo q; sit irregularis per.d. cle.vnicā.z.c.q pcutit.xxij.q. vltima.

6 ¶ Utz trūcatio vel mutilatio digiti i ducat irregularitatez.ꝛ.vo.Cardi. in cle.pdicta q; non.ſz cū sit in principalibus mēbris fm Lauđ.all.c.i.de cle. pug.in due.qđ logtur de mēbro. Pro q; no.q; mēbrū ppie ſūptuz z stricte est fm Bar.z Jo.de imo.in.l.ij. circa fi.ff.de publi.iudi. pars corporis hūs offiñ ſeparatū z distinctū: sicut manꝰ ad palpañ.z pes ad ambulañ facit.c. singula.lxxxix.di.tūcta gl. Facit ter. in d.c.sicut vtgeri videoz.z in auc.predicta ſz nouo iure. Digitus āt non est ꝑpie mēbruz.ſz pars mēbri.seu officiuz mēbri.vt in.l.nō sunt liberi.ff.de statu ho.z.d.l.idē ophilius. Et ideo optime tenendū non esse irregulare talez truncatorem vel mutilatorem.

¶ Qua pena punit pſ q occidit filiuz 7
vel filius q occidit prem.ꝛ. Pa.in.c. i.de his q fi.ꝑo.occi.fm leges ponāt in sacco de corio cū cane simia vipera z gallo.z sic ꝓiciat in fluie Si nō hꝫ betur portaī in insulā a ſeris deuoran dus.l.vnica.C. de his q pa.vel fi.ꝑo. occi.z.l.i.ff.ad.l.pom. de parricidijs.

¶ Qua pena ,punitū aly homicide 8
Clericus dz deponi z sine alia incorrigibilitate tradi curie seculari hoc intelligo qñ voluntarie occidit. Si ꝑo a casu tunc gl.in.c.fi.de illis qui fi.occi. dēcit q; si a casu nulla culpa precedente. sic nulla pnia iponit nisi forte ad cautelam.q; bonaꝫ mentium est culpam agnoscere vbi culpa nō est.c.consultū. §.ij. de obſeruā. icim.xxv.di.ad cius.de pe.z re.c.q̄ſitum.si ꝑo culpa precedente.dic vt.§.homicidium.ij.§.xv.

¶ Ad quid tenētur homicide, vide.ſ. 9
Restitutio primo in ver. Homicida.

Simo ꝓſituit ex aīa z cor poze altero istoꝝ de ficiente nō est hō.vt ꝑz ex.c.cū ꝓs.de here.z i.c.in quadā de celē.miſ. z in.c.sicut de homici.

¶ Utz liber hō possit dari i pign⁹ z i 1
subſidiū aliaꝝ rez deficiētiū.ꝛ. q; nō facit.c.lator.de pigno.imo pđt recipiens eū in pign⁹ debitū. z tūtidē de ſuo dare tenet detēto vſq; ei⁹ pentib⁹ vt no.gl.i.c.ex relcripto ō iureu. z.C.de ac.z obl.auc.oio. Ubi dī q; q̄druplus reſtituat.rō q; illa q̄ nō ſūt i nūo ꝑmertio obligari nō pñt.l.i.§.ea rē.ff.q̄ res pigno. Sz liber hō nō est dñis mēbroruz ſuoꝝ.l.liber hō.la.ꝑma.ff.ad.l. acgl. Et tō pulchre dixit Bal.in.l.ij.C.de pribus.q fi.diſtra.q; illa.l.ij.habuit oꝛtuz a legibus antiqs fm q̄s pſ potersat

occidere filios.l.in suis in fi.ff.de li. e po.q̃ hodie est correcta.Et tñ solũ permittitur vẽditio cã paupertatis seu egestatis victus q: filius sic venditus põt se redimere ptium offerẽdo ipse vel alius p: eo vel mãcipium.vt in.d.l.ij.

¶ Utr: liber hõ possit dari in obsidẽ. ff.q̃ de iure nõ pt.nisi p papã z ipatorẽ. vt no.in.l.obsides.ff. de testa.z.l. diuus.ff.de iure fisci.z p eus q ñ recognoscit suptiorẽ.vt no.Bar.i.l.famẽ.ff. de publi.iudi.z i.l.hostes.ff.de cap.z i l.i.ℌ.de q̃.ff.de postul.Tñ de ꝙuetudine vsurpatus ẽ ℟ñ ꝑm gl.in.l.ij.C.de patrib⁹ q fi.distra.Et sic de facto fuat vt ẽt ciuitas q̃ recognoscit suptiorẽ det obsides z aliꝙ sic'es z hz tal cõsuetudo vim legis.l.de gb⁹.ff.de legi.immo vt licẽ de iure cõi dare obsides p: o pace fuãda scõm glo.in.c.vt 'pdes.xxiij.q. viij.ℌ nõ ꝓ pecunia vt i.d.c.ex rescripto.z d.l.ex rescripto.z.d.l.i.q2 lib hõ nõ põt obligari.ꝓ pignore nec põt hꝛi i eo ius pignoris.ℌ tñ ius retẽtionis.

Onestas regritur in oi ne gotio q: ẽ vnum ꝺceptuꝫ iuris isti.de iusti.z iur. ℌ.iuris ꝺceptа sunt hec honeste viuere ꝛc.In matrimonijs.ff.de ritu nup.l.ſp in ꝺnctionib⁹ nõ solũ ꝙ licꝫat ꝙside rãdum ẽ:sed z q̃ honestũ sit hec ibi. In lege distin.iij.erit autẽ.in voto.c. magne de voto.In iuramento.xxij.q. v.de forma.nec fisco res quã vendit re tractare pmittitur ꝓp honestatẽ.l.vltima.C.ne fiscus rẽ quam vẽ.enim.li.x. Nec actio furti dat viro ℨ vxor:s. nec patri contra filium vel e ℨrio ꝓp honestatẽs.ff.de furtis.l.ſi q3 vxor in ꝑn.z ℌ.i C.ℌ fur.l.ſi.Nec arrogato.l.nec ea. ℌ.pe.ff.ꝺ ado.ꝓpea dicit tex.in.l.ex dãni infecti in ꝑn.ff.de dãno infecto. honestus modus fuãdus ẽ z non imode rata cuiuſcũ luxuria ſeq̃nda ẽ ꝓpea dicitur in.l.filius q.ff.de ꝺdi.inſti. naz q̃ facta ledunt pietatẽ existimamus ℣ecũdiam nostraz z vt gñaliter dixerim q̃ ℨ bonos mores sunt. nec nos facere posse credendum est:hec ibi.

Onor est maximũ exteriorum bonoꝝ vñ potentatus z ꝺuitie ꝓp honores desiderabilia sunt.iij.ethi.

¶ Cui debetur honor.ℜ.q̃ solum vir tuti secundum philoſo.iij.ethi.

¶ An sit honor ꝓferendus vtilitati.ℜ. q̃ sic.ar.i.l.Julian⁹.ff.si q3 ob.cã.te.

¶ Utr: possit appeti honor sine pcõ. ℜ.non.Usi philo.iij.ethi.dicit q̃ non sunt vere fortes q pp honores faciunt fortia. Nec ob.q̃ honor ẽ ꝑmiũ vtutis.iij.ethi.z ꝓpea sit appetibilis q: illud ẽ vere q̃ est ꝑmiũz vtutis ex parte alioꝝ g.ſ. nõ hꝛit 'maius qõ retribuat ꝓpea dicit idẽ philo.ibidẽ q̃ honor ẽ pp vtutes non vtus pp honorem. nec ob.q3 idẽ philo.dicit q̃ honor amator pluſq̃ opꝰ vel vñ nõ opꝰ vituperabil est.Ergo sine pcõ aliq̃ põt appeti.q: ꝑcedo qñ non pp seipm appetitur.ſed ad gliam z laudem dei vel salutes animarum alias semper peccatum est.

¶ Utr: sit' mortale pcñ inordinatus appetitus honoris.ℜ.q̃ sic ℌm q̃ ambitio est mortale peccatum.de quo' vide Ambitio alias non.

¶ Utrum oblatus honor sit' suſcipiendus.ℜ. q̃ non nisi secundũ q̃ dicitur i.q.i.non est i fi.Quiſquis igitur sacerdotiũ non ad elatiõis pompã ſz ad vtilitatẽ adipiſci desiderat ꝑus vires suas cũ eo q̃ ẽ subiturus honore metiat' vt si est ipar abstineat z ad id cũ metu ẽt cui suſſicẽ existimat accedat.hec Bre.

¶ Utr querenti sit dandus.ℜ.q̃ non ℌ immo auferendus.vt.i.q.vj.c.sicut bis Fugiẽti vero est dandus.ibidẽ.z. vtiq: q.i.in scripturis.

¶ Utr doctor q in docendo ꝑncipali querit suuz honorẽ peccet mortaliter.ℜ. Henri.ℨ ganda.ꝑmo q̃libet.q.xxxiij. q̃ q vtiq̃ aliquo ꝑncipali' ad q̃ nõ ordinat in q̃ deuz ꝓtẽnt peccat mortaliter z sic ꝙcludit q̃ doctor q ꝑncipali' querit honorẽ suuz in docẽdo:z sic ꝑtet honorẽ suuz honori ꝺiuino peccat mortaliter:q: vt dicit Aug.lib.j.de doctrina xp̃iana ad fidẽ ſpez z caritatẽ tota nit

litat diuina scriptura q̄ p̄ncipaliꝰ ordinatur ad honorē dei. In quo deus cō tenitur si p̄ncipaliꝰ ad alterum honorē ordinetur. Sed sane intelige z limita verz qñ legit aliḡd qđ est p̄ncipaliꝰ ordinatuz ad honorē dei. vt cū p̄dicat z hmōi: qz secus credo qñ legit aliquid qđ nō est p̄ncipaliꝰ ad honorē dei. vt sunt leges z mīe scie q̄ ad pacē hoiuz z vtilitatē p̄ncipaliꝰ ordinātur. qz tunc nō p̄tenit deus Et sic nō erit mortale pcm̄. Et de hoc vide. Uangloria.

Ora canonica ꝑut hic accipio est offm̄ diuinū certa hora diei naturalis deo ꝓsoluendum ab ecclesiasticis personis.

1 ¶ Quot sunt hore canonice. ff. fz glo. in cle. i. de cele. miss. q̄ sunt. vij. s. matutinum. prima. tertia. sexta. nona. vespere. z complectorium.

2 ¶ Cui ḡbus debēt dici ff. q̄ ab oīb⁹ ecclīasticis ꝓsonis. Fac. c. fi. xcij. dis.

3 ¶ Utr oēs ecclīastici teneant de precepto ad oēs horas canonicas dicēdas. ff. fz glo. in. d. c. fi. q̄ sic. z eā videt sequi Inno. in. c. i. de cel. mi. fz doc. cōīt in. d. c. i. dicunt q̄ non oēs tenent. Sz solū triplex genus eccliasticoꝝ. ¶ Primuz genus ē illoz q̄ sunt beneficiati. fz p̄. d. c. fi. vbi dicit. eccle deputati. s. p̄ beneficiuz. z sic soluitur opinio glo. p̄dicti. c. fi. Facit. c. cum scēe de p̄bē. ¶ Scōm genus sunt existentes in sacris: fz non sint bñficiati. probatur per d. c. primū. z in. c. dolentes. eo. ti. z qđ sbi inno. Et q̄ns Pa. in. d. c. i. dicat eē tutius q̄ ēt existens in minoribus q̄ns non sint bñficiati teneantur ex quo in parte dñi sunt assumpti tñ ego nō credo nisi de bono ꝓsilio. ¶ Tertium genus est illoz q̄ per pfessionē vel votuz ad id faciēdū se obligauerūt. c. fz ō voto

4 ¶ Utr clericus bñficiatus exīs in minoribus cum est absens ex cā ītima z deseruit ecclie p̄ vicarium teneatur ad horas canonicas. ff. fm Pa. in. d. c. i. q̄ sic. z hoc ē de mente. Inno. in. d. c. i. z Jo. and. z est tutius fz abbas z q̄dam alij dicant q̄ nō tenetur quos credo dicere verz. si nullaꝝ vtilitatez in absentia reciperet ab ecclīastalias non est vera opinio: cū non solum bñficiū detur vt seruiat ecclesie. sed etiam vt oret ꝓ his qui beneficium constituerunt. concor. cum hoc car. in. d. cle. i.

¶ Utr clericus excōicatus teneat ad horas. ff. q̄ si est minori excōicatione innodatus pōt z ōz dicere et cum aliis scōm q̄ intra dicam. Si ꝓ o est excōicatus maiori excōicatione. sic solus tenetur dicere sine. Bñs vobiscum. z ēt degradatus si est in sacris vel si nō est in sacris si tñ fz beneficiuz. Facit q̄ legitur z no. in. c. legi. xvj. q. j. in prima glo. z concor. cōiter doc. in hoc. 5

¶ Utr papa possit dispensare. vt prefati non teneātur ad horas canonicas ff. cōm Pa. in. d. c. i. q̄ nō qn̄ septies in die teneantur laudare deus. Jn mō autem dicendi dispensare potest. 6

¶ Utr dimittens offm̄ ex infirmitate excusetur. ff. fm Inno. in. d. c. i. q̄ sic. si est talis infirmitas in qua directe vel occasionabiliter sibi obesset vel obesse timeretur si celebrationi inteēderet. Dicit tñ Pa. in. d. c. i. q̄ si nocumentuz el set leue vt in febre quartana vel longa vt modica nō excusaret. si nō diceret. 7

¶ Quid si ex oblīone aliqua horaz dimisit. ff. non credo sit mortale pcm̄ ōz tñ supplere qđ omisit z doleat de negligentia sua. Inno. aūt in. d. c. videtur sentire q̄ cōfessoꝝ posset ei ꝓponere aliam pniam ēt si voluntarie dimisit fz consilat vt ꝓponat q̄ suppleat q̄ omisit nisi qñ videret non ꝓficere. sed fz tene de bono ꝓsilio. z qđ ꝓfessoꝝ possit ei ꝓponere aliū quod sit ad laudē dei: puta. vij. psalmos z hmōi fz Tho. in quol. z Petrus de pal. in. iij. dist. xv. etiam si dimisit voluntarie. 8

¶ Utr non bñs librum vel carens vi su z hmōi excusetur. si nō dicat horas ff. q̄ sic. ar. cle. fi. ō vita z hone. cle. dū tamen suppleat per psalmos vel pater noster. z hmōdi. 9

¶ Utr prefati obligati ad horas peccent mortaliter ipas omittendo ex ne- 10

gligẽtia.ℜ. Veri.de gãda.l.quod. tz q peccat mortaliter omittẽdo.nisi rõne infirmitatis vel alterius cause legitie ipediat. Riga. vo ãglicus in quol. dicit q si dimittat ex negligẽtia: nõ anderez dicere q mortaliter peccaret. si vo ex fastidio diuini cultus vel cõtemptu. sic mortaliter peccat. Credo etiaz q ɔsuetudo i hmõi dimissione sit mortale peccatum. Nec Riga. que opinio est humanio.

11 ¶ Utrum clericus bñficiatus non dicens officiũ teneatur restituere fructus quos interi recipit ab ecclesia. ℜ. Jo. cal. i. d. c. i. dicit q sic: q: propter officium datur beneficium. vt in. c. diuersis de cle. ɔiuga. Et ideo cũ aliqd dat pp causam: causa non secuta repetitur. ff. e. C. de condi. causa da. cã. nõ se. p totum. dõis Car. tenet contrariũ. z Pa. dicit q prima est nimis rigida. tz ego credo q tz sit rigida tñ est vera: z ꝛo sequenda. Et rõnio Pa. ad motiua Laldẽ. non est valida: q: tz dentur redditus vt viuat. vt dicit. c. diacõi sũt lxxxiij. di. z. c. ij. de preben. non quidẽ tñ simpliciter. sed vt viuat secundum cultum die. z facit pro hoc. ca. clericus victum. lxxxi. di. arguendo a maiori z hoc tenet etiam Laudunus in clericis qui nõ iplẽt officia sua. sed voluptatibus vacãt q tenent fructus restituere

12 ¶ Quid debeat dici pro hora. ℜ. car. in cle. i. de cele. missi. laudunus dicit q si est cõstitutio vel cõsuetudo illa fuerit ꝛn. di. nouit. q: nec hoc vt illud dicere est in precepto: cũ diuersi diuersa dicant. de conse. di. v. in die resurrectiõis. Verum est q clerici seculares debent dicere sm ordinem romane ecclesie. d. c. in die vel sm ecclesiaz metropolitanã. xij. di. c. ij. nec reprobat vsus aliquis ecclesie antiquus sm laudunũ Ubi clerici sunt contenti tribus psalmis tz ecclesia romana vel metropolitana hoc non fernet. Secus esset si priuata persona hoc sibi faceret Et dicerte etiaz quia dicit directorium. lib. i. tit. viij. q clerici ordinati ad titulum sui patrimonij possunt dicere quodcunqz officiũ volunt: quia non obligant ad istaz vel illã ecclesiam. In regularib⁹ vero dicit seruãdã eoz regulã vel statutuz in hoc. xij. di. c. ij. Et hoc verũ nisi sint priuilegiati vt clerici z religiosi q sunt cõmensales domestici alicuius cardinalis seu episcopi gratiã z cõionez sedis apostolice hñtis q licite se eis conformare debẽt vt in. cle. ij. de. cele. miss.

¶ Quid de eo qui ex dispensatiõe est tz beneficiatus i duabus ecclesiis. ℜ. q debet dicere officiũ tz illã in quã tenet facere residẽtiã: q: si ad nullius residentiã teneat tunc credo q potest se cõformare illi ecclie in qua se reperit officia celebrare. Si vo dicit p se tunc sm Tho. in quolibet vr q debeat dicere tz ordinẽ illius ecclesie in qua hz maiorem dignitatez ejus forte in alia hẽat pinguius beneficium quod credo de bene esse. non de necessitate tore verũ: cũ possit dicere quod vult. vt satis patet per no. in. c. i. de cele. miss. q Inno. z alios doc.

¶ Utrũ pecet mortaliter q ad libitũ 14 suum mutat officii consuetũ. ℜ. credo q sic in clerico pbendato z religioso. Secꝰ i alio ordinato ad suũ primonitũ.

¶ Utrũ monachus ppositus ecclesie tz seculari teneat dicere officium monachale. ℜ. q si perpetuo est assũptus. z sic translatus sic. cũ nihil hẽat cõe cũ monasterio. xvi. q. i. ne pro cuiuslibz si dicet monachale. sed illius ecclesie ad quã translatus ẽ. z placet Jo. xvi. q. i. c. iij. z Bof. in suma. de sta. mo. z Jo. in sũ. eo. ti. Secus esset si nõ esset translatus nisi ad tps. quia dz dicere mõachale. z hoc vr sentire glo. in cle. ij. de cele. miss. z facit tex. ibidẽ in argumẽto

¶ Quid si dicendo officiuz in choro 16 cũ aliis ex aliqua necessitate itermittit psalmũ vel lectionẽ. ℜ. tz Inno. in. c. dolẽtes. de cele. miss. q non tenet illud reassumere lz sit cautꝰ reassumat. dũ mõ non subtrahat vocẽ suã ab officio chori. imo plus dico q etiã si aliquid omisit ex negligẽtia sua. q nõ dz sup

plere subtrahēdo vocē ab officio chori.ſ postea suppleat ſi aliqđ notabile omiſſit. Si ꝓo eſſet ꝓlus vel gđ minimū ſuppleat ꝑ aliquē pſalmū vl pater noſter. Idē dic ſm Henri. de gā. i quo libet ꝙ ſi gs nō ex malitia. ſz cū cā legitima nō iterūt i ꝓncipio officij vel fini ꝙ nō opz a capite reicipere vl finē pſicere pp pfectionē caritatis q̄ vnuz corpus reputant. z qđ vnus dixit extimat alter dixiſſe. Et hoc verum niſi chorus multum in ꝓncipio proceſſiſſet: vel multum de fine reſtaret. hec ille.

17 ¶ Utz teneat gs dicere id qđ ſm cōſuetudinē chori aliqs ſolus dicit vel aſſociatus. qñ dicit officiū in choro. ſ. ꝙ non ſm pe. de palu. in. iij. di. xv. q. id quod dicit vnus reputat dici ab omnibus qñ ex aliqua rōnabili cā ita eſt cōſuetum vt ſolus tale quid dicat.

18 ¶ Utz dicēs officiū ſi ꝓtermittat vnaz horam ex oblīuione vel gđ ſile. puta letionē vl pſalmū teneat iterū reiterare totum. ſ. vt colligo ex doctria Inno. vbi. ſ. z ſegt Laudū. qꝫ nō: ſed ſufficit ſupplere qđ omiſſum eſt vñ ꝙ dimiſit hymnū vl pſalmū ꝓmi nocturni cū ad iterū. z ē in. iij. nocturno. nō oz reinciꝑiat diſturbādo officiū: vel ꝙ dixit tertiā z aduertit ſi diciſſe ꝓmā non oz dicat iterū tertiaz. ſz poſt officiū ſuppleat omiſſuz z doleat de negligētia. dicit Pe. de pal. vbi. ſ. ꝙ notabiliꝫ male dixit officiū. ſi vult euadere mortale oz redicere totū. Sed ſi modicuz dimiſit. puta pſalmū vel ꝓſuz vel dictionē tñr. illud repetere poſt officiū vel aliqđ loco eiꝰ dicere. ſi vult euadere pctū veniale.

19 ¶ Utz debeat dicē pſ noſter poſt horas. ſ. ꝙ ſic poſt veſpas z matutinuz de ꝓſe. di. v. c. id ſp z de ꝓſuetudine dī in fine oīuz horaꝝ: qꝛ matutinū accipitur ꝓo oi officio vſq; ad nonaz. z ꝓo veſpere oē aliud qđ reſtat. vt pz in. d. c. ſemper. z c. conuenit ibidem.

20 ¶ Qua hora ſūt dicēde hore canonice. ſ. debent dici tpe ſuo. ſ. matutinum in nocte ꝓma in ortu ſolis z ſic de ceteris: niſi ex neceſſitate. vt hic infra dicā.

¶ Sz nūquid i ſero poterit gs dicere matutinū ſine pctō. ſ. vt ex pdictis pz ꝙ ſic: ſi ex rōabili cā facit. qꝛ ſꝫ Tho. i quol. Melius ē ſi deo debitas laudes ꝓuenītēdo reddam⁹ z alia honeſta officia poſtea faciamus q̄ſ ſi ꝓ vnum aliud impediatur. Secus eſſet ſi faceret ſine rationabili cauſa: quia ſic eſſet pctm. ar. c. clericus el. i. xcj. diſt. 21

¶ Utz ſit mortale pctm non dicē horis debitis ſine cā rōnabili. ſ. ꝙ nō niſi gs faceret in ꝓtēptum dei vel eccliecū nullum ius pcipiat ꝙ dicatur horis debitis niſi cle. i. de cel. miſ. q̄ vſ precptiua pp ꝓbum ſancimus. ſ. ꝙ officiū horis debitis in cathedralibus vl aliꝝ z collegiatis ecclīs deuote pſallatur. z iō credo ꝙ peccarent mortaliꝫ pſati. ſi in pfatis ecclīs horis debitis nō facerent dicere. z ēt illi ꝙ vel ſunt bñficiati in pfatis ecclīs vel ſubditi platoꝝ regulariū. cuz iponīt eis a plātis. ſi non dicerent. Nec accipias horā debitā ita ad punctuz ſz groſſo mō z largo: ſicut dicere matutinū in auroza vel q̄ſi cenſeatur in media nocte z hmōi. alꝫ aūt a pticularibus pſonis vel in alijs eccleſijs a pdictis non dicere horis debitis erit pctm veniale ſine rōabili cā. Et cā ro rōnabili ēt in pdictis eccliꝫ licet vt puta. qꝛ proceſſio eſt fienda vel pdicatio z hmōi. Et ꝓpterea ꝓueniunt tempus debitum. 22

¶ Utz matutinuz ſit dicendū anteq̄ miſſa dicatur. vide. j. Diſta. ſ. xlij. 23

¶ Utz idē ſit de ꝓma. vide ibidez. 24

¶ Ubi debent dici hoꝝ canonice. ſ. qđ in eccliā vt no. glo. xcij. di. in. c. ſi. ſz hoc intelligo q̄ ad clicos q in ipſa ſunt bñficiati. pp ꝓbum poſitū in. d. c. ſi. ecclieſie deputatus q̄ vſ clericus beneficiatus ꝙ peccet mortaliꝫ ſine rōnabili cā ibi non dicens officiū q: dicit ibi tex. in d. c. ſi. ꝙ qui non contenerit deponat a clero. Et quo ad eccleſias collegiatas vel regulares. clarum eſt ꝙ eſt de precepto. vt ibi dicatur. vt pater in cle. i. de cele. miſ. no. Inno. in. c. i. de cel. miſ. quo ad alios non credo. 25

26 ¶ Sz nūquid peccet totiēs mortaliʒ q̄tiens nō ꝓuenit clic⁹ būficiatus vł religiosus ad chor⁹ sine rōabili cā. R. q̄ nō credo q; mā nō vł ita pōderosa. Iʒ qñ duceret i ꝓsuetudinē vel qñ officiū ecclie pateret iactura in celebratiōe tūc nō excusarez a mortali. Et sic limito t intelligo. d.c. fi. Ex aliq̄ tū rōnabili cā lʒ plat⁹ t aliʒ se absentare. dūmō officiū dicāt eūdo vel stādo in domo sua Nec ob. c. epʒ. de ꝑse. di. iij. Qū vł immeł sufficē epō. si die dñico ad eccliaʒ ꝓueniat. q: illud. c. nō dat lniaʒ absītie. Iʒ nō vult vt ꝑ alia cā ḡ infirmitatis t filiis absit diebus festiuis. Et q̄ aliis diebus debeat interesse facit. c. ꝓuenit ad nos. vij. q. i. t. c. epʒ vilē. xlj. di. cessante intellige impedimento.

27 ¶ Quo ad attentionē seu deuotionē q̄ritur vt; peccent mortaliʒ nō dicētes offiū deuote t studiose. R. glo. in cle. i. in ꝓbo fructus. de cel. missʒ q̄ sufficit dicere ore. lʒ non corde. Et cū ea ꝓcurrūt mlti canonistę in. c. dolētes de cel. misł. Alij ār tenent q̄ ē de ꝑcepto vt dicāt deuote t studiose p. d. c. dolentes. vt sic deuotio denotet attentionez. t stu diositas modū dicēdi Sed tu dic fm Pe. de palu. i. iij. di. xv. q̄ attentio ad offiū sicut ad q̄libet bonuz opus pōt regi duplex. ¶ Primū vt offiū ab intentione ꝓcedat. t isto mō attentio regitur ad offiū non solū ꝓp meritum. Iʒ ēt ad eutandū pcūz: q: nullū opus est meritoriū nisi ex intentione ꝓcedat alr nō esset humanū. cuz hō sit hō ꝑ rōem t voluntatē. Sisr ad eutandum transgressiones ꝑcepti. q: ꝓceptū dat hoibus. Et iō opz q̄ non ꝓcedat ex sola imaginatione q̄ cōis est nobis t bruttis Iʒ ex deliberatōe q̄ regit attentionē. ¶ Secō mō vt totuz offiū attentio cōmittetur actualr. t hoc nō regritur nec in officiotnee in alijs bonis oꝑibus vel opibus q: est ipossibil humane fragilitati regritur tñ q̄ orans scienter nō distrahat mentē ab officio. q: hoc non posset ēe sine mortali pctō vel venialī nā euagatio q̄ est ꝑter intentionē t ꝓp ꝓcedentē occupationē licitam non est pctū. Secus ſ ꝑp illicitā lʒ euagatio q̄ est aduertentis t solū fm actuz interiorē. lʒ sit temeraria t grauis forte. nō tū ē mortale nisi ꝑp ꝓtemptū q: ecclia nō hʒ iudicare de interioribus actibus mer. ꝑp qđ minister ecclie lʒ dicendo offiū aliud cogitet nō vł transgressor ꝑcepti ex nā facti. si ār euagatio mētis fit ex hoc q̄ aliqs scienter se occupat in actu exteriori q̄ non secū patitur attentionē. sic vł esse mortale pctū t directe ꝺ ꝑceptū. c. volentes de cel. misł. vbi ꝑcipitur vt studiose pariter t deuote dicatur. hoc nō obseruāt q̄ occupātes se in actu exterioꝛ scienter sibi attentionem subtrahūt. Idē Tho. i. iij. di. xv. dicit q̄ qñ aliqs mentez ex ꝓpsito distrahit ad alia in orando sine culpa ñ est t precipue si in alijs sponte se occupat que mentē distrahunt: sicut sunt exteriora opa. t si mēs ad ꝺ rūm euagetur erit culpa mortalis. Si ār sine hoc q̄ ꝑcipiamus mēs ad alia euageł vel culpa caret vel minima. erit nisi ꝓcedens cogitatio ex qua ꝓtigit euagatio talis ē dicatur i culpa. hec ille. Et hoc teneas limitādo tñ dictuz Thome ve rū quo ad oꝛonem que ē de ꝑcepto sicut est offiū t hmōi. nō ār quo ad oꝛonem q̄ ex deuotione est t voluntate solum. Aduerte tñ ſ Tho. xxij. q. lxxxvj. ar. i. q̄ deuotio nihil aliud esse videtur q̄ voluntas q̄das ꝓompte se tradēdi ad ea q̄ pertinent ad dei famulatū. sic attende fm Tho. in. iij. di. xv. q̄ regritur q̄ attentio remaneat i oratione nō p essentiam actus. nec sufficit q̄ sit in habitu solū. sed q̄ sit fm virtutez que est mediū quid inter predicta duo. Et tunc vł manere fm virtutem qñ accedit ad oꝛionē cū intentione aliqđ ꝑpetrandi vel deo debitū obseq̄z redēdi etiā si in prosecutione mens ad alia raptatur. nisi tanta sit euagatio q̄ oio depercat vis ꝓme intentionis Et iō opz q̄ sepius homo coz reuocet ad sciptm. Et ex hīs ꝑz qđ tenendum de constabulantibus t alias dissolutiōes facie-

tibus in officio aut ipsum dicentibus faciendo aliquod exercitium manuale quod bñ no. Et fñ predicta intellige z limita. d.c. dolentes z doc. ibidem.

28 ¶ Utr clicus cantās in ecclia offiñ di uinus vt placeat populo peccet. ℟. pa. in. c. vt quisquis de vita z ho. cle. q sic grauiter. Unde dicit Isido. deum mo tibus stimulat qui populum vocibus mulcet facit qđ dr z no. lxxxvij. di. c. i. e. y. de quo tñ utr sit mortale vel ve niale vel nullus Dic. vt. j. placere.

Quod future vite ē filia lu xurie iō tñ reputat bonū certū vt bonū arduū. q pp delectatiōes venereas ñ appetit i mo fastidit bōa eterna ac si nō essent ardua z summa.

Hospitale qđ alio vocabu lo sinodochi ū aliud dr religiosus. Aliud nō re ligiosus hospitale religiosus dr qñ au ctoritate epi hedificatū est. c. ad hec. de reli. do. z tunc ptinet ad ipsum episco pum nō vt diſponat de redditibus ad libitū. Sed vt ordinet vt dispensentur ad vsum destinatum. ar. cle. quia cōtin git de religi. domꝰ. Hospitale quod nō est religiosus est illud quod siue aucto ritate episcopi ostructū est: nec eps pōt se de eo intromittere. sed pfonus q edi ficauit ad libitū diſponet vt in. c. inter dilectos. z ibi p inno. de donatis. Et ḡnis eps exercuerit ibi vnus ius epā le nō pōt tñ p hoc alia exercere secun dum Fede. consi. xxv. q. de possessiōe vnius articuli nō est inferēdū ad alios articulos. vt in. c. cuꝫ ptingat de dec. Nec ob. c. pmum de reli. do. q. locus de quo loquitur necessario debebat eē subiectus alicui epo: z tō pīumit p eo q exercuit vnum ius in eo. Simile in fert Jo. an. in rka qñ alicui. li. vi. in mer curialibus. q patronus q exercuit ius presentandi alio nō apparente pīumit patronus ex quo ius patronat⁹ ad ali quem dr ptinere z alius nō appareat. nisi iste q exercuit actus patrō nō fic in casu nro. q hospitale necessario nō

est religiosum vt p. z limita tñ hoc ve rum q epus nō pōt se intromittere qñ nō est religiosum fm pa. in. c. i. z. c. de sinodochijs de reli. do. vez nisi patro nus q ipm hedificauit eēt mortuus q tunc ad curā epi ptineret vt voluntas defunti pia mandaretur executioni vt vt tex. in auf. de ecclia titu. ℣. si qs he dificatione. z. ℣. se. Unde lz talis locus non teneatur epo rñdere. in epalibus tñ episcopus curaz habere pōt ex quo pius locus est. Quod veruz est nisi te stator q ipm hedificauit aliꝫ explse dī sposuisset q illud seruandū: vt in. d. ℣. si qs. Et quo ps q quilibet potest ho spitale hedificare ēt cum oratorio fm Ho. z pa. i. d. c. ad hec. sine alia aucto ritate. Sed in oratorio non potest cele brari sine lnia epi de pse. di. i. c. vnicuꝫ q. z. d. c. inter dilectos.

¶ Quis pt pfigi p rectore hospitalis ℟. Pa. i. d. c. de sinodochijs q religio si nō possint deputari nisi talia hospi talia habeāt curā aiarum vl nisi hospi tale esset subiectū monasterio z mona chus deputaret per abbatē tanq̄ obe dientiarius fm Fede. cōsilio. clv. Cle ricis seculares possunt esse rectores. sed nō possunt habere in titulum benefi cij. vt in cle. quia ptingit de reli. do. z cle. per litteras. de prebē. Laici omnes possunt institui rectores. dūmodo sint viri idonei z prouidi z boni testimōij qui sciant velint z possint loca ipsa z iura eorum vtiliter regere vt in cle. pre dicta quia contingit.

¶ Quid debent facere predicti recto res. ℟. q debent admodū curatorum z tutorum iuramentum prestare ac in uentarium facere de bonis ipsorum lo corum z annuatim reddere rōnē ordi narijs sub quibus sunt vel ab eis depu tatis alioquin collatio pnsio. z ordi natio talium est nulla ipo iure vt in. d. cle, q. contingit. Uez q non extendit hoc ad hospitalia militarium ordinuꝫ aut alioꝝ religiosorum. Precipitur ta men omnibus rectoribus sub ostenta tione diuini iudicij z p obediaz vt red

dūus in vsus pauperū cōuertant ⁊ nō in alios. Rectores tñ militarium ⁊ religiosoꝝ hospitaliū sufficit ꝓuideat ꝫ eorum ordinū instituta ⁊ antiquas ob seruantias pauperibus. Qd̄ est limitādum qñ qđ superest exponunt ꝓ fide vel pie alias nō excusantur si male expendūt in nō pios vsus. qz negari nō potest gn tales redditus sint instituti ꝓpter pios vsus.

3 ¶ Quid de administratione sacramē toꝝ ⁊ celebratione in ipsis hospitalibus pauperibus ibidē. ſ. q ꝺz seruari antiqua ꝓsuetudo quo ad exercenda ⁊ ministranda spiritualia supradicta vt in. d. cle. continget.

4 ¶ Precipiē oibus ad quos de iure vl ꝓsuetudine vel statuto vel ꝓuilegio ꝓtinet cura hospitaliū q bona de pdita alienata indebite. in statū debitū reducāt ⁊ reforment vt rectores iuxta facultates ꝓuentuū insistāt sustētatiōi ⁊ receptiōi miserabilium psonaꝝ in quo si nigligētes fuerūt ordinarijs inūgitur vt ipsi si non sunt exēpta auctoritate ꝓpria. si vo exēpta sunt auctoritate aplica cōpellant ad pdicta faciēda p cēsurā ecclīasticā compescēdo tā eosdē q̄ quoscūq; ꝺictores cū dātibª auxiliū ꝓsiliū vel fauoꝝ. ñ obstātibª qbuscūq; ꝓuilegijs quo ad hoc. d. cle. qz ꝓtingit.

Hospitalis quomodo ꝺz esse clericus. vi de. ſ. Clericus. iij.

Hostiarius ꝺf idē q̄ ianitoꝝ. Nā inuenit testō ꝑmi paralipo. v. Hostiarij ecclesie dei electi sunt ad custodiā tēpli vt nihil ingrederetur in illud in mūdus spūs in oi re. vñ hostiarij dicti sūt eo q̄ ꝑsunt hostijs tēpli. ipsi enīz tenētes claues oia intus extraq; custodiūt atq; inter bonos ⁊ malos hūtes iudicium fideles recipiunt. ⁊ infideles abijciunt. xxi. di. cleros in fi. ⁊ xxv. di. plectis.

Hosti seruanda est fides ꝓ missa. xxiij. q. i. noli. ⁊ xxiij. q. iiij. Innocentes. Quod limita. vt. j. iuramentum. v. §. xvij.

Humilitas ⁊a regrit tria. ¶ Primū ipsius nihilationē. hoc est q̄ reputet se oibª veliorē. Et ꝫ cognoscat se hꝫe aliqua dona dei q̄ alij nihꝫnt tāto magis ꝺz i se vilescē cogitās q̄ si deus talia alijs dedisset grationes deo ēēnt q̄ ipse. Et sic cū veritate pōt se extimare viliorē oibª ⁊ magis ingratū. ⁊ hoc est qđ voluit dicē Beda in omˡ. sabbati tertie ꝺfuice q̄drage sime. cū alius inget peccāte cōspicimus mox aīuꝫ deorsus inclinemus ⁊ q̄ abiecti ex nr̄a fragilitate sumus si nos diuina pietas nō sustētet humiliter inspiciamus. Nec tille ⁊ Jo. xiij. cū fecerītis hec oia dicite. q̄ serui inutiles estis q̄si dicat ex ꝓsideratiōe hūili obligatiōis quā habemus: qz cū augent dona rōnes ēt crescūt de nouo. ¶ Scōm ꝑmpta alioꝝ obtēperationē. vñ de renū. c. misti cū pdē. tūc verā humilitatē oīdis cū p eā locū subtilitē effugiet. ⁊ tñ p obedientiā ñ diminuit nā vera humilitas facit vt q̄sq; magis alijs ꝺ se credat q̄z sibi ipsi. quia dicit. si se melioꝝ alijs nō crederet nec q̄z alioꝝ ꝓsilia sue deliberatiōi poneret. Et hoc vez in oi dubio q̄ potius ꝺz alijs credere q̄z sue opinōi secundi alijs. ¶ Tertiū q̄ regrit humilitas est. vt dona dei q̄ in se hꝫ abscōdat ⁊ se solū vile ab extra demonstret nihil in q̄tū honoꝝ dei ⁊ bonū ꝓximi aliud regrit. nā nō ecē humilitas q̄ ꝑ salute ꝓximi ⁊ ad hedificatiōnē aliaꝝ posset oīdere ⁊ pdicare dona dei que hꝫ si ea occultaret: q̄ ꝺf Matthe. v. luceat lux vestra ⁊c. Nō tñ ꝺz magis vilescere in apparētia q̄z importet coditio sua ⁊ qualitas respectu eoꝝ cuꝝ gbus vtuit qz sic potius ecē suspitio q̄z hūilitas. xli. di. c. q̄quis rebus in ꝑn.

Actantia ꝓprie ꝺpōtat q̄ hō ꝺbis se extollat fm Tho. xxij. q. clxxij. ar. i. Et ꝺz ex. c. unitare. vi. q. i. Et procedit fm Bre. in li. xxiij. moraliū. Eligit ex superbia sicut a cā interī motiua. qz ex hoc q̄ gs ꝑ arrogantiā interius supra

se eleuatur. plerūq; exterius mialora q̄dam de se iactat z ꝓpterea ponitur a Bre. ibidem. ¶ Tertia species supbie ꝫ nō sit idē qđ supbia sed est tāḡ a cā ipellente. Aliqñ vero ꝓcedit ab inani gloria. sicut a cā finali ingñū. s. iactator intendit q̄ p suā iactantiaz gloriā consequetur. Et ideo ponitur etiā a Bre. filia inanis glorie ratione finis. vt no. Alex. de ales. xxij. titulo. eodem.

¶ Utz iactantia sit pcñ mortale. ℟. vt colligo ex Alex. z Tho. vbi. ō. q̄ sic quadruplicit. ¶ Primi duo modi sūt inq̄um ꝓsideraī ex se. ¶ Scōi duo iqñtū ꝓsideraī ex cā vl fine. ¶ Prio est mortale peccatū qñ iactator ꝓtert qđ est ꝫ gloriā dei. sicut ille ō quo exer chit. xxviij. Eleuatū est cor tuū z dixisti deus ego sum tales sunt q̄ iactāt se suis meritis habere aliqua dona dei vel a se hre vel illi q̄ de pctis mortalibus q̄ fecerūt. vl nō iactāt se. vt strenui videant: vl ēt laudāt alios z iactāt de peccatis mortalibus que fecerunt. vt no. glo. in. c. Sunt plurimi. vi. q. i. Secus esset de veniali qz non est ꝫ deum. ¶ Secūdo est pcñ mortale qñ iactātia est ꝓra caritatē proximi: sicut cum quis iactando se ꝓmpsit i ꝓtumelias ꝓximi sicut pharisēus Lu. xviij. non sum sicut ceteri. velut. z hic publican⁹ alias autē iactare se de eo qđ nō est ꝫ gloriā dei vel caritatē ꝓximi ex se est veniale. ¶ Tertio est mortale peccatū qñ ꝓcedit ex tali superbia vel vanagloria q̄ sit mortale peccatū. Si ꝓo sī erit mortale peccatū talis superbia vel vanagloria. sic nec iactātia ex eis ꝓcedēs Quo aūt superbia vel vanagloria sit mortale. vide Supbia z vanagloria. ¶ Quarto est mortale qñ ꝓcedit per appetitū lucri i dānū ꝓximi notabile. sicut cū q̄s se iactat magnū medicum, aduocatū pitum. multas sanitates facere sicut ceratani z hmōi qui falsē in nocumētū ꝓximi se iactāt. secus si sī cēt in nocumētū ꝓximi q̄ esset veniale pcñ. Intellige etiā si sit nocumētum alicuius ipoztātie. qz id qđ minimū ē ratio apprehendit quasi nihil. vj. phi. nisi intenderet etiam nocere in multo. si posset.

¶ Utz iactātio possit esse in factis sicut in dictis. ℟. q̄ ꝓprie nō sed equa lēter sic sicut cū q̄s i vestibus. in ego in domibus in ꝙuinis. in familia. i pulchritudine z hmōi. vt appareat dives de magna domo z nobili ꝓsapia z hmōdi z sic erit mortale peccatuz sicut iactātia in dictis si p̄dicta que facit sint cōtra gloriam dei z caritatē ꝓximi. vel ex supbia z vanagloria mortali vel in deceptionem ꝓximi. 2

Economus dī cui res ecclesiastica gubernāda mādat vt. lxxxviij. di. q̄z in gbusdā. z idē ē iconomus q̄ sindicus z dz esse clericus nō laicus vt p̄z i. d. c. z. c. indicatū ibidē. z in. c. q̄m i q̄ busdā. xvi. q. vij. de quo dic vt. j. laicus §. i. Sed aduerte q̄ est differētia inter actorē ꝓcuratorē z sindicū seu iconomū sm glo. i. c. erga eṗm. ij. q. vij. q̄ actor ꝓstituitur a nō dño z auctoritate iudicis z ad p̄tes lites tm̄ ꝓcurator ꝓo semp a ꝓo dño ꝓstituit sine ad vnā litē siue plures siue p̄tes siue futuras. Sindicus āt siue iconomus ab vniuersitate ꝓstituitur seu a collegio z ad vnā cām z plures z p̄tes z futuras. z auctoritate epi. vñra. cal. c. ipator i fi. canō tñ oēs administratores ecclesie vocat ꝓcuratores. i. q. iij. saluator vide gl. ibidē. z i. d. c. ipator cuz suis allegatiōibus. tz tñ Pa. in. d. c. ipator q̄ si ad vnā certā cāz solū ꝓstituunt q̄ pōt fieri sine aucte supioris. alis nō.

Bulia est quedam reuerētia sine adoratio. ō qua. ℟. adoratio. per totum.

Eiunium ꝼm. S. Bona. d. iiij. di. xv. prescā. ar. i. q. iij. dī. cōmunissime p abstinētia ab oi mortali. Isa. lviij. nōne hoc est ieiunium qđ elegi dissolue colligationē colli tui. vicitur etiā cōster omnis afflictio que cōsistit in vigiliis flagellis z disciplinis. Proprie

ãct dñ ieiunij afflictio carnis p ſtra
ctionẽ cibi ⁊ potꝰ icã ſz iniõnez ecclie
Et ſic diffinit ieiunũ ſm Gof. eſt ſub
tractio prãdij ⁊ poſt cenã cuiuſlibet ci
bi ꝓuatio vſq; in dié ſequntez. ⁊ abſtinẽ
tia a carnibus ⁊ trahẽtibus ſemẽtinaz.
ouginé ab ipſis. vt a lacte caſeo ⁊ ouis
elicitur hec diffinitio. dij. di. c. oēniꝫ. ⁊
ponitur a pa. in rubrica de obſeruãtia
ieiuniorũ p:o cuius declaratione que
runtur dubia infraſcripta.

1 ¶ Utꝝ ſit aliꝗ hora determiata in q̃ in
dieb⁹ ieiuniorꝫ ſit comedẽ. dũz. vꝰ q̃ ſit
cena ibi poſt cenã. q̃ vſq; ad cenam eſt
abſtinẽs. ſz breuiter notan. eſt q̃ i iure
nulla hora ẽ determinata ꝑ comeſtiõe
in die ieiunij niſi ſolũ hora veſpor tpe
q̃drageſimali. vt in. c. ſolẽt de ꝯſe. di. i.
q̃ iõ deputata ẽ. vt ſic celebratis veſpe
ris nõ reſtat aliud offiũ diurnuz. ſic ſi
ctione turis videamur. xl. dies ieiuna
re: de quo p archi. in. d. c. ſolent ⁊ per
Pa. in ꝛubica de obſ. ieiu. Et iõ ſuanda
eſt ꝓſuetudo circa horam comeſtionis
que cõter eſt in hora none vel circa ſz
archi. in. d. c. ſolent.

2 ¶ Sz nũqd frãgit ieiunũ q̃ añ ꝑfatas
horã mãducat. ſz. vꝰ q̃ ſic in. xl. ꝑ ter.
in. d. c. ſolẽt qꝫ dicit. q̃ nõ ſunt creden
di ieiunare q̃ añ q̃ veſpertinũ celebretur
offiũ manducãt in. xl. ſz nõ credo ẽt in
xl. frangat ieiunũ q̃ añ ſtatutas horas
comedit ẽt ſi p notabile ſpaciuz p:eue
niat niſi faceret in fraudẽ ieiunij: q:a ſi
gs attendat ad ꝛba prefati. c. ſolent. po
tius logtur de pfectione q̃ de neceſſita
te. ⁊ lz gl. in. xxv. di. ℣. alꝫ ea demum te
neat q̃ ſit peñ mortale añ horã come
dere. tñ. c. i. de ꝯſe. di. iij. qꝫ allegat ꝑ
ſua opinione nihil facit p:o ea. Deli
us forte faceret p:o ea. c. vtinã in omni
tpe. lxxvj. di quod innuit ꝓſuetudines
ꝑie eſtimandã legẽ. qꝫ gdẽ admitte
rem q̃ſi talis ꝓſuetudo eſſet introducta
ea mente vt frangeret ieiunũ q̃ ante ꝑ
dictã horaz comederet. qꝫ gdẽ nõ cre
do niſi vt dixi q̃ſi in fraudẽ ieiunij fie
ret. Et iõ ꝙlando cũ Aug. in. d. ℣. alꝫ ea
demum q̃ quotiens qꝫ co:poꝛe ſanis
aliꝫ ieiunãtibus prãdere voluerit. ſ. añ
horã q̃ eſt peñ veniale. Et ſic tene. Si
ꝝo ex cã ronabili nullum peñ erit qꝫ
gdẽ ꝛz ẽt Inno. in ꝑfata rubꝛica. Et
ſic dicit debere intelligi. d. c. ſolent ad
uerte tñ ſz doctrinã ſancti Tho. in. iij.
di. xv. q̃ vbi hora comedẽdi in die q̃
non ieiunat eſſet hora tertie. In die ie
iunij hora comedendi eſſet ſexta vnde
dicit q̃ q: ieiunius ecclie dz eſſe pena
le ⁊ ſatiſfactoꝝ. Jdeo ſupꝛa tps cõ
ter comedendi aliqd addit̃ non añ
tñ q̃ penitus hmoi cibi aſſumpti ex
ſiccetur aut virtus nãlis debilitetur vñ
parũ reſiduo tpe. ſ. a ſexta vbi cõter
ſumitur cibus nona occurrit in qua ci
bus ſm inſtitutionez ecclie ſumendus
eſt in diebus ieiunij hecille. Ex quo pz
q̃ ſi eſſet tertia veniret. vi. qꝫ bñ no.

¶ Utꝝ plus q̃z ſemel comedere ſit frã
gere ieiunium. ſz. q̃ varia ſunt doc. opi
nio Bo. ⁊ cõter theologi in q̃rto ſen.
tenent q̃ ſic ſi comedatur p modũz ci
bi. Et ideo idiffinitiue dꝫ cuiuſlibet ci
bi ꝓuatio. Secus ſm eos ſi aliqd ſu
meretur p modũz medicine ſicut ſunt
electuaria ⁊ hmõi. Et ſm Inno. in ru
brica de obſerua. ieiu. ſolum licent p:o
remouenda infirmitate vel fugienda.
Sed p:o ꝓſeruanda ſanitate vbi non
eſt ſignũ infirmitatis non ꝛz niſi qua
tenus ꝛz vt aliꝫ cibis aliꝫ tenẽte q̃ nul
lo Jure cauetur q̃ ſolũ ſemel in die ie
iunij comedamus. Et ꝑpea dicunt licẽ
pluries in die comedere ſine fractione
ieiunij dummõ fiat ex ronabili cã ⁊ ſz
ꝓſuetudines illoꝝ inter quos viuit. Et
huius opinionis vꝰ fuiſſe Pa. in ꝑfata
rubꝛica Ratio ſm eũ q:a cum nõ ha
beamus ius ſpecificuz recurrendũ eſt
ad ꝓſuetudinẽ loci. Facit. c. vtinã. lxxiv.
di. ⁊ ad dictũ Do. in. c. ij. eo. ti. q̃ dicit
q̃ ꝓſuetudo in ieiunijs indictis ab ec
cleſia nihil põt facere. Dicit verum q̃ſ
ꝓſuetudo ex toto aufert ieiunium. ⁊ non
ſz ronabilem cãm in ſe. ſz ſuit inducta
vt homes ſe vẽtri dederẽt ꝑ rpalia gau
dia: alꝫ ſecus. vt no. gl. i. d. c. ij. Et ꝑpea
dicit. Jdez Pa. putare tñ q̃ aliqd eo-

medere p collatione de sero magis ad
sustētationē nāe q̄ ad delitias non sit
pcīn nec frangere ieiunium: dūmō fiat
fm ꝓsuetudinē loci ⁊ tēperate hec ille
facit ꝑo hoc q̄ no. Inno. in. d. rubri-
ca q̄ p̄adere plures in die ieiunij est
ꝓsuetudinem approbatā ecclie. ⁊ sic
vī sentire q̄ nō sit ꝺ iure specifico. Itē
Inno. dicit ibidē q̄ cistercienses fece-
runt statutū vt fuientes alijs aliquid su
mant in die ieiunij ⁊ licite. itē q̄ fuien
tes dīis q̄ faciunt credētiam nō fran-
gūt ieiunū. mihi ꝓ vī q̄ opinio q̄ tz
q̄ solus semel debeamus comedere sit
ꝓbor. si nō ꝓbaꝝ mentē legis volumꝰ
amplecti in. c. q̄dragesima de ꝓse. di. v.
Et iō ꝛcludo q̄ comedens plus q̄ se-
mel in die aliq̄d eoꝝ q̄ cōsuer in cibum
solēt sumi. vt panē fructus ⁊ herbas: q̄
ēt sancti herbis vsi sunt ꝑo cibo frangat ieiunū nisi comestio ordinetur po
tius ad medicinā q̄ ad cibuꝫ respectu
intentionis comedentis ⁊ p̄cipaliꝫ ex
nō ⁊ q̄tate sumptū ad id ordinetur.
Iꝫ ꝑuter aliqualiꝫ nutriat. vt puta q̄ in
digens potu ⁊ tīmēs ne dilauet stoma
chuꝫ ⁊ noceat aliquid sumit siue sit ele
ctuariū siue ēt panis vl̄ fructꝰ ⁊ hmōi
ꝑo cautūdo ne cōmēto potus nō ad su
stētationes q̄ nō frangat ieiunīuꝫ. nec
restringo me solū ad electuaria vt qui
dā sed vt dixi ad panē fructus ⁊ quod
cūq̄ aliud q̄ sumit ꝑ modū medici-
ne. ar. c. ad eius. v. dist. ⁊ hoc ēt vī te-
nere ꝓ. de pal. in. iiij. ꝙuenientius tū
est a pane abstinere cuꝫ sit ꝑncipalioꝝ
cibus in vsu. nisi sit alterat⁹ ⁊ nisi sit ca
rentius alterius rel. neq̄ ob. q̄ talia nu
triant q̄ fm tho. i. iiij. dist. xv. ecclesia
nō attendit in statuēdo id q̄ quocūq̄
nō nutrire pōt sed id q̄ ꝑncipaliꝫ ad
nutriendū ordinatū est hec ille. Et sic
tene. q̄ finis legis nō frustrat ex hmōi
sumptione.

4 ¶ Utꝛ plies bibere vinū vel aquā frā
gat ieiunū. ℟. Inno. in ꝑdicta rubrica
q̄ nō sine aū pastū sine post posset tū
fm Ri. in. iiij. di. xv. ar. iij. q. vij. frāgeꝛ
ieiunū. q̄ꝫ vꝫ gs in mane biberet vi
nū vel ceruisiā non ad exigēduꝫ sitim
sed famē. Sīr ēt nō frangit ieiunū q̄
ēt ante pastū comedit ficus aut poleta
aut aliq̄d hmōi ꝑ modum medicine ne
deficiat i die ieiunij fꝫ pe. de pal. i. iiij.

¶ Quibus cibis frangit ieiunū. ℟. fꝫ 5
Ric. vbi. s. q̄ ꝑ esus carnīū. ⁊ sic tran-
seunt cōuer doc. in ꝑfata ℟ica archi. i
c. rogationes de ꝓse. dist. iij. facit. d. c.
denicq̄ ⁊ c. ꝓsimili eo. ti. de omꝰ ꝺo ⁊ ca
seo ⁊ alijs lacticinijs Hoſ. in ꝑfata dif
finitione vī tenere q̄ silr frangāt Inno. in ꝑfata ℟ica. dicit q̄ pōt statui vt
ꝑ penuriā piciū vtamur istis lacticiniꝫ in alijs ieiuniꝫ ꝑter q̄dragesimā.
q̄ nō hēmus tex. expssuꝫ q̄ oua ⁊ lacti
cinia ꝓhibeat nisi solū in. xl. vt in. d. c.
denicq̄ꝫ ꝓsuetudo fundata est in alijs
ieiunijs exᵗ q̄dragesimā. fꝫ Ric. vbi. s.
q. v. ⁊ Pan. in. d. ℟ica facit. d. c. vtinaꝫ
⁊ cōis opinio. Et iō pōt comedi vbi
ꝓsuetudo ē in oibus ieiunijs ꝑter qua
dragesime ieiunia. alꝫ Nō iꝫ. nō tū di
cerē frāgere ieiuniꝫ qui ēt comederet
ona ⁊ lacticinia exᵗ q̄dragesimā vbi cō
suetudo nō est. q̄ꝫ nō ꝑ gulositatē sed
ex aliq̄ rōabili cā faceret no. Et fꝫ No.
in sum. eo. ti. q̄ cuicūq̄ concedit vsuꝫ
ouoꝝ ⁊ caſei intelligit ꝓcessum q̄ etiā
potest vti sagimine. i. lardo ar. c. ꝑsyter. lxxxij. dist. ⁊ ibi glo.

¶ Utꝛ ieiuniuꝫ cadat sub ꝑcepto. ℟. 6
fꝫ Ri. in. iiij. di. xv. ar. iij. q. ij. iij. ⁊. iiij.
q̄ ieiuniū aliq̄s accipit largissime ꝑ-
ut ē actus nāe. ⁊ sic glibet teneꝫ ante
q̄ comedat ⁊ isto mō nec ē actus ꝑtu
tis. nec de ꝑcepto. ¶ Scdo mō accipi
tur large ꝑut ē actus ꝑtutis abstinen-
tie. i. frenare delectationes gustus ꝑ cō
parationē ad cibum fm regulā rōis. si
ue semel comedat in die siue plures.
Et sic cadit gīaliter oibus sub ꝑcepto
nō intelligas tū q̄ ip̄s mortaliter peccet
q̄n excedit. sed solū q̄n rō ꝑtutis tota-
liter extinguit. ⁊ hoc est in casibus q̄n
gula ē mortalis de quo vide. s. Gula.
¶ Tertio mō accipit ꝑpte ꝓout ab-
stinemus ēt ab illis qbus vti possem⁹
saluo actu ꝑtutis. ⁊ sic accipit i diffini-

tione premissa ꝛ oibus suplorib⁹ ꝛ ꝑz cõem intelligẽtiaz vocabuli: ꝛ isto mõ cadit sub ꝓcepto in duob⁹ casib⁹. ſ. qñ ex iuramẽto qs vl ex voto se obligauit. ¶ Sc̃do qñ ex ꝓcepto ei indicit ab ec clesia vel ab alio prelato. Facit. d. c. vti nam. ꝛ de ꝑse. distin. v. c. ieiunia.

7 ¶ Sz q̃ro qñ ꝛ gbus dieb⁹ ieiunij⁹ in dicit ab ecclia. ℟. q̃ in infrascriptis tpi bus. ¶ Prio q̃dragesima tota excepti dieb⁹ dñicis. vt in. c. q̃dragesima de cõ se. di. v. vbi dr q̃ ſũma obſeruatiõe eſt obſeruãda. ꝛ incipit in q̃rta feria q̃ pce dit pmã dñicaz q̃dragesime q̃ ad ſecu lares. vt in. d. c. q̃dragesima. quo ãt ad clicos icipit ſcda feria poſt dñicaz quinquagesime. vt in. c. denicz. iiij. di. Sed cõiter tenẽt q ꝑ ꝓhibitõ non ꝓceptũ �somnium ꝑdicta. ¶ Sc̃do quat tuor tpa vt in. c. statuim⁹ di. lxxvj. Sta tuimus ingt vt quattuor tpa anni ab oibus hoibus cuz ieiunio obſeruẽtur. ¶ Prima tpa cadũt in quadragesima. ſ. quarta feria ꝛ. vj. ꝛ ſabbo poſt primã dñicaz quadragesime. ¶ Secunda ca dũt. iiij. ꝛ. vi. feria ꝛ ſabbato poſt pent. ¶ Tertia cadũt. iiij. ꝛ. vi. feria ꝛ ſabba to poſt exaltatiõe ſancte crucis. ¶ Ul tima cadũt. iiij. ꝛ. vi. feria ꝛ ſabbo poſt feſtũ ſancte Lucie vt ꝑ in. c. ſc̃o ieiunio lxxvi. di. ꝛ ꝑ totũ. ¶ Tertio oẽs vigilie duodecim aplorũ ſunt in obſeruatione ieiunij celebrãde ꝓeter vigilias aplorũ Philippi ꝛ Jacobi ꝛ beati ioãnis euã geliſte vt dicit rex. in. c. ꝓhibitũ nr̃m. e. ti. ꝛ ſunt he. ſ. vigilia ſci mathie Petri ꝛ pauli Jacobi bartholomei. Matthei. Simonis ꝛ inde Andree ꝛ Thome. ¶ Quarto vigilia aſſumptionis dñi. vt in. c. i. eo. ti. ¶ Quinto vigilia nati uitatis dñi nr̃i in. d. c. i. ¶ Sexto vigi lia oium ſcorũ ꝛ ſancti Joãnis baptiſte ꝛ ſancti Laurentij ſm Jnno. vbi ſ. ꝛ cõiter doc. nullo tñ iure iuenit expſſiz. ſed rõe q̃ſuetudinis hꝫ dicit: q̃z vt dicit Ri. in. iij. di. xv. ar. iij. q. viij. ſi in aliq̃ regione ẽ aliqs ieiunij q̃ſuetz qs tñ non eſt ꝓceptũ ꝑ ius ſcriptũ nihilominꝰ tenus obſeruãdus eſt ab exñibus ibidẽ.

Facit ꝓo ℟. c. ꝙſuetudo. di. ꝛ. c. eccliaſ ticaz. ꝛ. c. in his rebus. xj. di. ſed dico ego vez qñ ꝙſuetudo hꝫ oia requiſita de gbus. ſ. ꝙſuetudo. ¶ Septimo vigi lia pẽtecoſtes. vt. lxxvj. di. c. de Jeiunio ꝛ hꝫ Gratianus teneat q̃ ſit de conſilio in. ℣. neceſſario ea. di. Tñ veritas vꝫ q̃ ſit de ꝓcepto hꝫ gl. Jo. ibidẽ in. d. ℣. Et ꝑz euidẽter in. d. c. de ieiunio. ¶ Quid ſi vigilia aliq̃ ꝑfate ſolẽnitatum ve niat in dñica. ℟. q̃ in ſabbato precedẽti ieiunãda ẽ. vt i. c. i. ꝛ. j. de obſua. ieiu. ¶ Qñ dz celebrari vigilia ſancti ma ℣ thie tpe biſexti. vide. ſ. Biſextus.

¶ Sũt ꝛ alie vigilie ieiunia indi 10 cta ab eccliaſz nõ de ꝓcepto. vt cõiter teneꝫ. ſ. adnẽtus dñi. Be q̃ in. d. c. cõſu liũ. ꝛ rogationes de gbus in. c. rogatio nes de ꝑse. di. iij. Jtẽ. iiij. ꝛ. vj. feria. vt in. c. Jeiunia ea. diſtin. ꝛ ſabata omnia vt in. c. ſabbato eadem diſtin.

¶ Utrz ieiunia indicta de precepto ab ij eccliaſ poſſint trãſferri de die in die. ℟. ꝫ Jnno. in ꝑfata ℟ica q̃ ſic ſicut dr fieri in frãcia vbi ſũt eccliaſ ſci. Quinti ni. vbi vigilia oĩz ſanctoz ieiunãd ter tio die ꝓcedenti limitat hꝫ Pano. in. d. ℟ica dũmodo fiat auctoritate epi. ar. c. iij. de obſer. ieiu. in fi. ꝛ bene.

¶ Utrz ꝑfata ieiunia de precepto ab ij eccliaſ poſſint redemi vl in aliud cõmu tari. ℟. Jnno. vbi. ſ. q̃ nõ niſi cã vel ne ceſſitas in ieiunãte ſubſit. qõ intelligo ab inferiore a papa. Secus eſt de ieiu nio voti vel penitentie. de quo. ſ. con feſſio. vj. ꝛ. iij. ꝛ. j. Utrũ. iiij. ℣. ij.

¶ Utrz oẽs teneantur ad ieiunia indi ij cta ab eccliaſia de ꝓcepto. ℟. Jnno. vbi ſ. q̃ ſic omnes qui ſunt ſane mẽtis do li capaces ꝛ potentes ad ieiunandum cum peccare poſſint ꝛ peccata deflere. vt in. c. i. de delic. pue.

¶ Utrz ſp peccent mortaliꝫ prelati qñ i4 ſoluunt ieiunia eccliaſ q̃ ſunt de ꝓcepto ℟. gl. in. ℣. alias aũt ea dimũ. xxv. di. ꝛ cõiter doc. tenent q̃ ſic. ſi ſine rationa bili cã quis ea ſolnat. Bñs Lar. in. c. ij. de obſer. ieiu. ij q̃ non niſi ex contem ptu vel inobedientia ꝫ faciat. vt puta

qz nō vult se subijcere pcepto suplonis Et dicit hoc tenere archi. in d. §. alias. Sed archi. ibidē recitat io. de fanto. hoc tenentem. Sed ego distinguo sm q. j. Bicam. Innobedientia in pn.

15 ¶ Que sunt rōabiles cāe excusantes a ieiūio. ff. vt colligo ex rica. vbi. ff. ar. iij. q. iij. cū quo ocurrūt cōiter doc. q sunt. v. ¶ Prima etas vt sint pueri q sm aliquos vsq; ad pubertatē excusantur a ieunio. ar. c. ex lris. ff de spō. ipu. vel sm alios vsq; ad plenā pubertatē q est i. xvij. in muliere. z i. xviij. anno in masculo. aut sm alios vsq; ad. xxv. annū. ar. l. si qs aligd. C. de his q ve. etate. ho. i. c. iij. de obser. ieiu. z cōit theologi tenēt q vsq; ad vigesimū alij. vigesimū primū annū excusant. ar. c. cuz vigesimū de officio. dele. Intellige q nō tenent ad ota ieiunia. sz bñ ad alia eis cōmēsurāda sm augmētū z ppin qtatē ad decū vigesimū primū annū. sm tho. i. iij. di. xv. Propterea dico hoc remittēdū arbitrio bōi viri vt pelata q. litate etat' ita iudicet. ar. c. de cāis q of fi. dele. z idē dico q senib'. iz qdā dicāt eos ñ teneri p' anos. lv. ar. l. ij. §. fi. ff. q decurio. i tex. z i gl. ibidē. vbi excusant a muneribus psonarib' post. lv. annū ex cepto a tutella. z cura a qb' solū excusant p'. lxx. annū. C. q eta. l. vnica. ¶ Se cūda infirmitas q; in eis nā debilis ē z cibū necessariū in vna vice si sumerēt noceret. z idē dico de debilib' eadē rōe. ¶ Tertia laboriositas. sicut i illis q laborādo victū acqrūt seu rōe itineris vl alio mō nō pñt simul cū labore sufferre ieiunij aduertēdū q; ite tio maioris lucri nō excusat sm Alste. sil' nō excusant q notāt q ducere oparios nili tempus solūt nisi cāsit necessaria sm Alste. q festinātia regrit. ¶ Quarta mē dicitas. qñ cibū necessariū in vna vice hre nō pñt. ¶ Quinta ætas mulieris pgnātis aut nutriēt' ex appetitu ēr̄neo aut nutrimēto fetus nō pñt ieunare si ne piculo vl eaz vl fet' sine pueri non solū excusant. imo tenēntur solue ieiunium sm Ro. vñ die sanct' tho. in. iij. di. xv. q subtractio cibi p ieiunij si ipe diret ea q necessarie sūt agēda cū qb' cū viuit ex societate vel officio tenetur nō esset licita sed diceret rapina.

16 ¶ Sz nūqd seruientes mēsis nobiliū aut legētes ad mensam religiosoz qui aligd plibāt ne deficiāt i legēdo vl seruiēdo solūt ieiunia. ff. Rodo. q nō si hoc facilit posit mēsis vl pax aīa. ita q pp ptinuationē tpis dici dēat totuz vna mēsa. idē dicēdū de illis q tā incepto prādio portāt encenia ad vicinum vel aliquid aliud faciūt. z postea redeunt ad comestionē perficiēdam.

17 ¶ Utz vxores pp phibitionē virorū excusent. ff. sz ino. i sexta de obs. ieiu. q si a ieiunijs i dict ab ecclia. sz a volūtarijs. sic. xxiij. q. vl. manifestū. credo tñ q pōt. ppatus pp scādalū viri cui aliquo mō nō pōt obuiari posset dispēsare cū eis ar. c. vt ptimeret i fi. o. di. q; pceptū iuris positiui nō obligat quē cū scādalo ar. ij. c. de no. op. nū. t. c. nihil. de prescrip. cum similibus.

18 ¶ Utz pegrinātes ex deuotiōe excusent. ff. q sic si talis pegrinatio nō pōt differri z simul cū ea ieunare nō pñt Nec ob. q pceptū dz pponi ꝓsilio: q; sm Alten. i tēto dānis hmōi pcepta nō excludere alias pias cās z magis necessarias secus ē de pcepto legis, nāe q pbibēt hoc q; sm se est malū. idē. S. tho. vbi. ff. z addit q dz fieri cū dispēsatiōe supioris. idē dic de quacūq; alia opatione bona. puta obediā plati pdicatiōe auditiōe pfessionū z hmōi. ar. c. nō mediocriter. de cōse. di. v.

19 ¶ Querit si alie cāe a pdict possint assignari q excuset a ieiunio idicto ab ecclia. ff. q sic multe. Et tō tā i practis causis q; i alijs est notādū q si cā sit euidēs ex qua nō pt ex toto ieiunare. licite hō p se ipsum pōt frangē ieiunū pserim ꝓpter infirmitatē interueniente: vel qñ recursus de facili nō pōt haberi ad superiorē. ar. pfati. c. ꝓsiliū. veū. S i tho sit dubia vl nō ex toto tollit facultatē ieiunādi. sz solū pte vtputa debilitas vel peregrinatio aut labor. z hmōi de

bet ad superiorem recurri qui ptātem
hz in talibus dispensandi ſm Aſſien.
20 ¶ Quis eſt ſuptor q poſſit in hoc di-
ſpenſare.ff. Poſt.in.c. ſi filium. de ob-
ſer.ieiu. q eſt eps nec ſufficit hnia ſim-
plicis pzesbyteri etiam ex iuſta cā niſi
ſumma neceſſitas immineat. ita q ad
epiſcopum non poſſit haberi recurſus
ſine periculo. Rod. aūt dicit arbitrio
boni viri limitandum pzo quanta ne
ceſſitate ſit frangendum potius hz per
doctrinam generalem. t ſic cum ppri
us facer dos ſit ordinarius iudex ſciā
vt q ipſe poſſit. Ego vero credo q ſi
loquamur de diſpenſatione que eſt que
dam relaxatio iuris. q tunc ptinet ad
eūm ſolum q cā ſubſiſtente in ieiunare
debente poteſt diſpenſare. t in aliud
bonum cōmutare talia ieiunia. t cā le
gitima eſt debilitas pſone ſiue ꝓuenī
at ex defectu nature ſiue laboris. ar. di
c. filium in fi. Si vo loquamur de de
claratione. ſcilicet vtz ſit cā legitima.
vel non ſic credo ſufficiat illa ꝓfeſſoris
ꝓpriꝰ q eſt bonus vir. t etiam filium
medici. ſed medicus peccat ſi ſine rōa
bili cā vt trāgat filium. ar. c. qd culpa
tur. xxiij. q. i. Et ſic intellige Rodo.
21 ¶ Utrum nō ieiunans vno die tenea
tur altero die ieiunare. ff. q hz tex. c. i.
de obſerua. ieiu. videatur velle q ſic q.
ſi ſit obligatus ad duo. ſ. ad ieiunandū
t illo die. facit etiam ad hoc in ar. c.
cum dilecti cum notatis in glo. in. ver.
duo ſub hac forma de dolo. t ꝓtinus.
Tū p capitu. ij. de obſerua. ieiu. ego te
neo q non tenetur q ibi nō ponitur
frangentibus. vt alio die ieiument. facit
ad hoc q nō. Inno. in. c. i. de cel. miſ.
de illo q dimiſit offīm q non ſtūr illud
reaſumere quaſi ſit ſeruitus cuiuſcūq;
dici. t varie. ex tpe. Nam ſi teneo pz
ſtare opas certo tpe. t impedior non
ſuz obligatus alio tpe q nō ſunt edē
ope ſed variantur ex tpe. vt eſt tex. no
in. l. ſi non ſorte. §. libertus. ff. de cōdi.
inde. Itē ſi relinqtur mihi vſufructus
p biēnū futuꝝ. t impedior nō poſſum
petere vſumfructum alterius biennij:
q. nō eſt idem vſufructus. l. ſi vſufru-
ctus mihi. ff. de vſufru. t reddi. t habi
ta. tex. c. i. debet intelligi de translatōe
fiēnda ex cā ꝓpter ſolēnitatem.
¶ Sed nūqd totiens peccat mortal'r 22
quotiens comedit in die ieiunij fratri
ne cā. ff. Jo. de neapo. in quol. hz q ſic
q vī reduci ad ꝓceptum negatiuuꝫ
ſed magis plz optimo durandi in. iij.
q nō niſi ſemel. niſi comedens nouo
ptemptu mentis pluries comederet. q
tē totiens peccaret mortal'r. Et hec eſt
cōior opinio alr obligaretur ad ipoſſi
bile. q ex quo ſemel ieiunium fregit.
iam illud non pōt amplius facere illo
die. Et ideo ꝓceptum eſt ſibi factū im
poſſibile. Secus eſſet de ieiunio qua
drageſimē. q hz fregerit vno die: pōt
tñ ieiunare. t tenetur altero die. t ſic
quot dies omittit i quadrageſima tot
peccata mortalia cōmittit.
¶ Utz liceat ieiunare in dominica. t 23
aliis feſtis ſolēnibus. ff. q ſic niſi quis
faceret quaſi volens diuinare a cōſue
tudine populi xpiani. q turpis eſt ois
pars que ſuo toti nō cgruit. pōt etiaꝫ
eſſe illicitum ſm Tho. vbi. §. ſi adeo p
tinaciter ieiuniuꝫ teneret q nō crede
ret per deuotionem feſti vtilitatem ie
iunij cōpenſari poſſe. Idem dic quan
do ex alia ſuperſtitione hoc faceret
¶ Utz ieiuniuꝫ ſciū in peccato mor. 24
tali. ꝓfit. ff. q ſic. Etiam ad. obedien
tiam mandati ſi eſt ꝓceptū ab eccla
vī ex voto z huiuſmodi. ¶ Secundo
valet ad macerationem. ¶ Tertio ad
omnia alia valet ad que valent opera
facta extra caritatem. de quibus. j. Sa
tisfactio. §. vi.
¶ Diuerſis intentionibus ieiunatur. 25
vnde verſus. Abſtinet eger. egēs cupi
dus gula. ſimla. virtus. eger vel q non
poteſt comedere vel ꝓpter medicinā
egens quia non hz cupidus nō expen
dat. Bula vt poſtea auidus comedat.
Simia. i. hipocrita vt laudetur virtus
i. virtuoſus vt mereatur.

Enorantia Alia bona qua gregno

rut ea q̃ ei esset occasio peccati. vt in. c. ꝓuis di. xxxvij. Alia nec̃ mala nec̃ bona q̃ qs ignorat q̃ nõ expedit scire. alia mala q̃ qs ignorat que scire expedit et hec multiplex ē. Alia iuris: alia facti. ignorantia iuris alia iuris diuini: alia iuris naturalis: alia iuris canonici ꝛ ciuilis: ꝛ de istis scribitur. xxxvij. di. in ſũma. ꝛ i. q. iij. ℌ. vlti. in tex. ꝛ in gl. hic aũt nõ intendo tractare de ignorãtia facti: qa hec excusat. vt in regula ignorantia. iuri. sed de ignorantia iuris. ꝓ cuius declaratione queruntur plura.

1 ¶ Utrũ ignorãtia mala sit peccatũ. ℌ. q aut ignorãtia dicit priuatione cognitionis necessarie ad salutẽ. ꝛ sic ℌz. S. Bona. in. y. di. xxij. q. penul. potest esse dupliciter. ¶ Primo ita qõ est in nobis sed nõ a nobis. ꝛ hoc mõ culpa ñ est. ꝛ cũ nõ sim⁹ eius ꝓncipiũ i ipa nec meremur nec de meremur. ¶ Secõ ita qõ est in nobis Et ex nobis. ꝛ hec ignorãtia est culpa. ꝛ hec sit tripliciter. ¶ Primo mõ cũ sum⁹ in via ꝓtatis volũtarie ab ea recedim⁹ in viã erroris nos ꝓcipitãtes. Et hec é ignorãtia erronea. vt in hereticis. Secõ mõ cũ ad viã possum⁹ ꝓtigere veritatis cupim⁹ in tenebris eẽ. Et hec é ignorãtia affectata. Tertio mõ cũ ex ꝯdã pigritia ꝛ neglia nõ curamus veritatẽ addiscere. Et hec dr crassa ꝛ suppia. Sed pma maior culpa q̃z ba. ꝛ ba q̃z tertia. Et de hac dr in. c. ignorãtia. xxxviij. di. ꝛ in. d. ℌ. ſi. Si ẽ ignorantia dicit ꝓpriõe cognitionis eoz q̃ nõ sũt necessaria ad salutẽ: sic non é pcm: vt xxij. q. ꝛ. c. in quibus rebus.

2 ¶ Sz q̃ sũt necessaria ad salutẽ scire. ℌ. ℌz. Tho. prima ℌe. q. lxxvi q oẽs tenẽt scire cõtẽr ea q̃ sũt fidei ꝛ vniuersalia iuris precepta. Singuli aũtẽ ea q̃ ad eorum statum seu offm̃ spectant.

3 ¶ Utrũ ignorãtia excuset aliquẽ a peccato. ℌ. ꝑm. S. Bona. vbi. ℌ. q. vltima q si tãta sit. q ꝓnet rõnem volũtarij ꝛ rõnem cõtẽptus excusat a toto. sicut ẽ ignorãtia inuincibilis q ꝓnat simplicit cognitiõe iuris sicut in furioso ꝛ in infante. nisi in talẽ ignorantiã veniũt ex culpa sua q: tũc nõ excusat a toto ℌz a tãto. ℌ quo dic vt. ℌ. Ebietas. ℌ. iij. Itẽ dic. ℌz Tho. in quol. ℌ eo qui ℌz sufficiens ꝓpiamẽtũ pp qd̃ scire ñ potuit ꝓta fuit i carcere vel in terris ad q̃s ꝓhibitio pape nõ puenit ꝛ hmõi. q. ñ pecc at faciẽs ℌ ꝓhibitionẽ. Si vero ignorãtia oino nõ ꝓnat rõnem volũtarij ꝛ rõnem cõẽptus. sic distinguo secũdum Ricar. eadẽ. di. ꝛ li. q aut est ignorãtia omissionis q̃ qs nõ vult scire vt libẽr⁹ peccet. q̃ dr affectata. Et sic nec excusat nec allenuat pcm̃ Aut ẽ rõne omissiõis q: qs negligit scire q̃ tenẽt q̃ satis facile ter potuisset scire. Et hec dicit crassa ꝛ supina. ꝛ hec excusat a tãto. ℌ. q. nõ est tã graue peccatũ. ℌz non excusat gn̄ sit mortale. si est circa ea que sũt ꝑcepti diuine aut nature. xxij. q. i. ſi qs dederit. ꝛ. xxxviij. di. c. q ea. Si aũt. ſit circa ea q̃ sũt ꝑcepti iuris positiui. sic credo q aliq̃ excuset a mortali secũdũ eam distinctionẽ. de q̃ dicã. j. Inobedientia Et secũdã predictã intellige qd̃ dicitur vi. q. i. quero. ꝛ. xxiij. q. i. c. scisma. ꝛ. xxxj. q. vij. quẽadmodũ. xxviij. q. i. ℌ. ex his.

¶ Ex predictis ꝛ ad emitañ. confusio ℌ. nẽ multoz q̃ circa ignorãtiã scribũtur. aduerte q̃ si ex ignorãtia qs facit aliqd̃ qd̃ nõ est ℌ legẽ dr nec nature credẽs nõ fore ꝓhibitũ aliqua lege. cũ tñ sit ꝓ hibitũ ꝛ talis ignorãtia nõ est affectata nec crassa vel suppina puta quia laborat ꝓ viribus scire sibi, necessaria. puta si est mulier vel rusticus mercator ꝛ huiusmodi. vadit libenter ad predicatiões ꝛ alia loca vbi declarãtur talia. ꝛ facit q cõtẽr facũt alij de sua q̃litate ꝛ quenit facere. Si est religiosus studet libenter interrogat ꝛ huiusmodi q talis ignorãtia excusat eum ab oi pena ẽt excõmunicationis in iure posita q̃ ad fo: animẽ ettã ab oi culpa ꝑ tex. ciarũ in. c. ſi. qui matri. accusa. pos. ꝛ prõnẽ. c. cognoscẽtes de cõsti. Absurdum ẽni ẽt ad penã obligari ignorãtes. ℌ. ẽtt. l. ñ. ſi. de decre. ab. oz. facẽ. Jura ve

to que videnť inmere ꝫ̄um fundat se sup̄ p̄sumptione. vt euident colligit glo. in. l. i. C. de interdic. matri. approbata p̄ doc. ibi ꝛ in. l. fi. ff. de ritu nup. ꝛ in. l. g ꝫ. C. de incest. ꝛ iuri. nup. Et magis apte colligit ex his q̄ notatur i. d. c. cognoscētes vbi determinat q̄ volēs p̄bare ignorātiaꝫ ad eumādū pensa sit audiēdus. Nec ñ intelligo de prelatis officialibꝫ medicis artificibꝫ ꝛ hmōi: qui exercere habēt aliq̄ officia: ꝛ quibus dānum notabile posset inferri pro tanto ex ignorātia. q̄ nō debēt officia talia assumere. nisi sint sufficienter instructi ad ea exercēda. aliter eis imputatur. Si aūt ignorātia sit affectata nō curat penam. q̄ in dolo est Si p̄o sit crassa vl̄ supina. puta q̄ nescit q̄ cōiter oēs fideles sciunt puta q̄ predicat: sed ipse predicatiōes nūq̄ vult audire vl̄ nō curat interesse. vbi talia publice declarātur. cū tñ comode posset nō euitat penam. vt in. c. vt ariaꝫ de ꝑsti. li. vi. De istis dr̄. xxxviij. di. c. fi. Qui enīꝫ rebellīter viuit ꝛ discere atq̄ agere bona recusat magis diaboli q̄ xp̄i mēbrū esse ost̄ditur. ꝛ potius infidelis q̄ fidelis esse mōstratur. Si vero id ꝙ q̄ facit ex ignorātia est ꝫ legem. dei tunc distinguo aut expressum é ꝛ explicitū in lege dei vel nāe. Et sic ignorātia nō excusat a mortali peccato. xvi. q. i. li cupis. nec etiam p̄ur excusat a pena iur] diuini nec positiui. sm Sco. an. iij. di. vi. facit q̄d no. glo. in de. eos de ꝑsan. ꝛ affi. facit. l. venia. C. de in ius voc. ꝛ ff. fi. i. q. iij. Quod limita quo ad penā iuris positiui sm q̄ supra. dixi. Excōmunicatio. vij. casu vlt. ff. ij. Si aūt nō est explicitum sed reducibile maxime cum subtilitate. sic credo excusari a culpa ꝛa pena illos q nō sunt ignorātes ignorātia affectata crassa aut supina ꝛ enim durū esset dicere. q̄ peccat mortaliter q facit sm subtilitatē ꝫ̄ illicitum credēs licitum ꝛ hmōi. facit p̄ b. xv. q. i. merito. ꝛ c. fi. xxxvij. distic.

5 ¶ Utrū ignorātia iuris tollat bonam fidem quo ad factēdum restitutiōnes ꝛc. q̄ nō tex. est in. l. ij ꝛ si lege. ff. de petitio. hereditā. Quod limitto. nisi sit affectata vel crassa.

¶ Que dr̄ia est inter ignorātiā ne sciaꝫ ꝛ errorem. ff. q̄ ignorātia é nescire q̄ scire tenet. ꝛ dz. xxxvij. di. c. fi. ne scia é ignorare quod scire nō tenetur. Error est vnum p̄o alio putare. xxij. q. ij. in quibus. ꝛ xxxviij. di. c. ꝫ̄uis. Sed melius sm Franc. in. ij. Nescia simplicem negatiōnē scie importat ignorātia p̄o scie priuatiōeꝫ. vbi ignorātia nihil aliud est nisi carēs scia quā q̄s natus est hr̄e Doc. n. est de tōe cuiuslibet priuatiōis q̄nq̄ aūt ignorātia est aliq̄d scie ꝫ̄ius que dr̄ ignorātia pernerse dispositōis. puta cū aliquis hz habitum falsorum principiorum ꝛ falsarum opinionum ex quibus impedit a scientia veritatis. Error aūt est approbare vera p̄o falsis Unde addit actū quēdaꝫ sup̄ ignorantiam: q̄ pōt quis ignorās esse sine hoc q̄ sniam ferat super ignotis. ꝛ tūc est ignorāo ꝛ nō errans sed q̄n iam falsam sniam fert de his que vescit tūc p̄ne dr̄ errare. Et quia peccatum in actu p̄sistit. error hz rōem peccat. q̄ sine p̄sumptione cē nō p̄t. q̄ sniaꝫ ferat s his que ignorat maxime in quibus pl culum consistit. Nescientia vero de se nec rationez culpe vel pene habet. Unq̄ aliquis nesciat que nō est aptus natus scire non est nec̄ culpa nec̄ pena quia. est etiam in beatis: vt dicit D̄ponitius. in. v. c. ecclesiastice ierarchie.

Legitimos filius q̄s sit ꝛ quō succedit. ꝛ quot sunt differentie. ꝛ quōlegitimatur vide Flius et ltiatio

Magines sanctorum quare depi guntur. ff. Bre. in. c. perlatum de consc. di. iij. sic inquies. q̄d legēdo scripturas hoc ꝛ idiotis prestat picura cernēdo q̄ ipsa ignorātes videt q̄d seq debeāt in ipsa legāt q libras nescīūt vnde precipue gētib⁹ p̄ lectione picura est. hec ibi.

¶ Utrū imagines sanctorū sint adora

de.ff.glo.in.c.venerabiles de cõse.di. iij.q sic adoratione dulie q̃ solum re uerentiam exhibet nõ latrie.z ideo nõ sunt violãde de ysc.di.iij.platum cum duobus.c.sequẽtibus.

¶ Utrũ imago xpi sit pingenda sub forma agni.ff.q nõ.sed in forma hũana.vt in.c.sexta sancta synodi de ysc. di.iij.Dicit tñ glo.q nõ est phibitum pingere xpm in specie hũana z ib ipo agnũ.ff solũ pigẽ ipm i agno,phibet.

¶ Utrũ liceat imagines sanctoꝝ i aggrauationẽ cessationis aut excommunicationis in terra pternere lapidib? aut spinis supponere z hmõi modi.ff. q non quia id fieri districte.prohibetur in.c.si canonici.de offo ordi.li.vi.

¶ Utrũ liceat sculpere signum crucis in solo vel silice aut marmore humi positis.ff.q nõ.C.nemini.licc.lig.sal. l.unica.z videtur esse preceptum: quia vult grauissima pena puniri.vbi dicit glo.forte montis ex quo valde reprehensibiles sunt supra sepulturas humi positas cruces ipmunt.

Misericordia ẽ filia auaritie que non subuenit indigentibus.vide Auarttia.ff.iij.

Immundicia ẽ filia gule que prouocat se ad vomitũ vt sepius comedere possit Uel tantum concedit q necesse hz eumere communiter est venale peccatum. Aliquando tñ mortale sicut qñ cõedit intedẽs eumere,propter dclarationẽ gule:nulla alia cã bona adducẽs ad hoc.vel quando ex hoc generat sibi notabile nocumentum in corpore nec propterea vult desistere Bñ aduertendo aut quando hoc facit vt habeat polutionem in nocte dormiendo z hmõi.

Immunitas est quasi sine muneribus data libertas ab in quod est sine'vel immunitas quasi puritas imõ dicitur quis immunis a peccato.de pur.ca.c.fi.Dicitur etiam exemptio quod idẽ ẽ qõ libertas ffi ex immunia.i.munera data liber tas ab.e.qõ est exẽ.

¶ Ad quid se extẽdit immunitas eccle sie z cimitery.ff.q ad.xxviij. Primo quia secularia placita nõ sunt in ecclesia vel cimiterio tractanda.ecclesiastica tamen possunt.vt in.c.i.de immu. eccle.z.c.cum ecclesia z sententia iudicis secularis data in ea est nulla ipso iure.z maxime sentẽtia sanguinis que sub anathemate prohibetur ibi ferri. in.d.c.cum ecclesia.Z unitta nisi sit data alia a sanguine per viam voluntarie iurisdictionis.quia sic tenet secundum Pa.in.dicto capitu.cum in ecclesia.de causis ecclesiasticis autẽ.bene tenet argu.c.qua fronte de apel.

¶ Utruꝫ quis possit doctorari in ecclesia.ff.Joã.And.in.capi.decet.co.ttu. lib.vi.q sic.z placet Pa.in dicto.ca. cum ecclesia.

¶ Utrum contractus facti in ecclesia teneant.ff.Pa.in dicto ca.cum ecclesia fm glo.in.d.c.decet q sic quia ille c.decet cum sit penale z lo quat solum de strepitu iudicionum nõ debet extẽdi ad contractus .Ex quo aduerte q dispositio odiosa concepta super quasi contractu non extenditur ad contractum purum. Nam in iudicio quasi contrahunnus.l.iij.ff.idem scribit.ff.de pecu. Idem dic de concepta supra contractu puro.non extendit ad quasi contractum.ita dicit Barto.in.l.more.ff. de acquir.here.vbi vult q si statutum phibet mulierẽ ẽre hereditatẽ sine certa solẽnitate q põt nihilominus adire hereditatẽ:q tñe non ẽ ẽre.sed ffi ẽre cuꝫ debitoribus hereditariis ad qõ vide qõ legit in.l.apud Julianũ.ff.q ex ca.in pos.cautu.ff.pe.z.fi.

¶ Secunda nõ debẽt in eccliã vel cimiterio fieri cõclamationes.seditiones ipet? vniuersitatũ cũctiones z publica parlamẽta negociatiões nũdinaꝝ z fori.vt in.c.decet.de immu.ec.c.ti.li.vi.to. an.tꝫ q parlamẽta z societates p actu pietatis aut spualitatis põt fieri.vt refert Pa.in.dicto cũ ecclesia.

5 ¶ Sz nūqd peccat mortaliʒ q aliquid ꝓdictoꝝ in eis facit.ꝛ.q. non vſi.dicit tex.in.d.c.decer.ordinarij locoꝝ hoc facere possunt obſuari ſinadēda ſinadeant interdicta cōpeſcat. Ex q̄ ꝯcludo q̄ illa que totaliʒ ipedirēt oſonez tpe debito ſint ꝓhibita ſub pctō mortali.alia nō niſi ex ſe ſint mala.vel qs ex ꝓcptu faceret z ſic itellige.c.pe.z fi.xlij.diſt.

6 ¶ Tertio q̄ in eccliā nō debēt ſepeliri niſi epi vl abbates vel digni ꝓbyteri aut fideles laici.xvij.q.ij. nullus.Et itelligūt qdā de laico fideli q miracula facit a ꝑncipio fidei. Alij.de q̄libet fideli cuius bonitas ſint manifeſta. No. ſo intelligit de q̄libet fideli i dignitate cō ſtituto vt ꝛmitte.rege.iperatore. Sz ſi hodie nō fimat z male:q̄ de iure ciuili nullus dz i eccliaſepeliri.vt no. Alb.tri. in.l.nemo.apſōnum.C. de ſac.ſan.ecc. z etiam Alb.ibidem in ſumma.

7 ¶ Quarto nō dz eccliaſ caſtellari nec in ꝓpugnacula hedificari vt inde fiat guerra vel vt ibi recipiant q guerram faciunt niſi iuſta neceſſitate z auctoritate epi.de cuſtodia cuchaſ.c. reling.ſ. vt boni viri defendant a malis. Et ſi cōiter tenēt doc.ſz pa.i.d.c.cuz eccliā.

8 ¶ Quinto intra eccliam vel cimiteriū nō debēt ſuppelectilia poni vl hoſpitari ea niſi p neceſſitate.alis vſ mortaſin iſto z in ꝓcedenti. vt in.d.c.reling.

9 ¶ Utz vēditio cādelarū q̄ fit in eccliā fit ꝓhita.ꝛ.q. vſ fit tollerabilis. Nec ob.q. dns eiecit vendētes in tēplo qa ibi fiebāt pacta z multa purbātia cultū diuinū. Sed in venditiōe cādelarū nullus fit ſtrepit⁹. Et ſi nō ꝓhibet.ſecus eſſet de alia negociatōe.q: illa eſt ꝓhibita.

10 ¶ Sexto q̄ in eccliā vel cimiterio nō dz vlla violētia fieri vel aliquis violēter exhi aut eius cūſinia frāgi.vt in.c. ſicut āti⁹.xvij.q.iij.nec ea q̄ i ea poſita ſunt p vi aut furtū auferri.aliʒ ſacri legū cōmittit.c.qſqs.inuētus.xvij.q. iij. Et ſic peccat mortaliter.vt in.d.c. quiſquis patet.

11 ¶ Utrū excōicatus ꝓfugiēs ad eccliaz gaudeat ꝓfata ímunitate.ꝛ.q. ſic:qa cū lex ſi excipiat.nec nos.

¶ Utrū ſuus ſugiēs ad eccliaz poſſit ꝑ violēt exhi.ꝛ.q. aut venit ſine armis ſ.vt oño ſe ſubtraha: z ſic redd̄at oño preſtito ſū pr⁹ et iuramēto de ꝑmittendo.c. inter alia.c.i. Aut venit cū armis Et ſic continuo exhit.l.ſi fu⁹.C. de his qui ad eccleſias confu. intellige ꝓmiſſa impunitate.

12 ¶ Utz inde⁹ ꝓfugiēs ad eccliaz gaudeat iſto ꝓuilegio.ꝛ.fm gl.in.l.i.C. de his q̄ ad ec.cōfu. q̄ nō Et dicit Pa.in c.inter alia.c.i. q̄ é ꝓbz cōi opi.gl.d.c. inter. q: lex ꝓdicta inducit ꝓſumptōez iuris.z de iure cōmuni quā non admittit ꝓbatio.ſo.di.ſex q̄ ꝓfugit non ꝓp zelū fidei.ſz ꝓp cualionē debitoꝝ vel crimen Inno.tū eſt cuz glo.ꝓfati.c.inter. Ego dicerē q̄ ſi venit ad eccliam z petit ba ptiſmū q̄ gaudebit.alis non q: vſ venisse vt effugiat non cauſa fidei.

13 ¶ Utz clerici z religioſi ꝓfugientes.14 gaudeāt iſta ímunitate.ꝛ. Pa in.d.c. inter alia.q̄ nō gn a platis ſuis tū poſſint exhi z flagellari z hmōi dummō non faciant ex odio ſed cā diſciplinę. vide per eum diſſuſſe ſi placet.

14 ¶ Utz ꝓfugiēs ꝓp debitum gaudeat iſto ꝓuilegio.ꝛ. Pa.in.d.c.iter alia q̄ legiſte in.l.pūi.C. de hi.q̄ ad ecc.cōfu. diſtinguit.aut ē debitū ꝓp tributuz.ſ. debitū pūci. Et ſic extrahit.vt in ano. de mā. pūn.ſ. publicoꝝ ꝓo tributoꝝ. z ibi no.in glo. Sz Pe.vt refert Ly.ſz q̄ nō extraheī.ſz ibi citabit.z ſi ſe defendet bñ q̄dem ſin autez ꝓcedet ad miſſionez in poſſeſſione bonoꝝ. z ita intelligit dicta antē.z placet pa. Si ꝓo debitū eſt ꝓp aliud. tūc nō extrahetur inuitus ſcoz oēs.d.l.ꝓſenti. Sz in mō pcedēdi ſunt opiniones. Alibi placet opinio Jacobi de rauē. q̄ dicit q̄ dabitur ſibi ſecuritas ſtandi z exeūdi extra eccliam p.xxx.dies infra quos nō debit aduocatus ad iudicium z inde ſi pabit ſniam contra eum condemnabit q̄ aut redeat ad eccliam aut pareat ſentētię.z cum hac opinione tranſit Ly.

16 ¶ Utz cõmittens maleficium z ya-
dens ad ecclesiam gaudeat isto primile
gio. ff. Pa. in. d. iter alia q sic quo ad
ad duo pncipaliter. ¶ Primũ vt non
possit inde violenter extrahi. ¶ Secũs
vt nõ possit amplius de illo dãnari ad
mortẽ vel ad aliam pensã corporalem
seu corpis afflictiuam. Potest tñ pecu
nialiter dãnari vel alia pena extra cor
pus z cogi ad pnĩam agendã z aliam
satisfactionẽ: ita tñ qõ violenter nõ ex
trahatur sm cõiorem opinionẽ. Et ad
uerte q ly egrediat de ecclia. ex quo se
mel confugit ad eã non pt amplius de
illo corpaliter dãnari. z ly dicit gl. in. c.
reum. xvij. q. iij. Et fuit sñia Hugo. vt
firmat. z sequitur Archi. ibidem.

17 ¶ Excipiunt ab ista ĩmunitate dicta
ĩ. ff. x. quattuor gña hoiũ. ¶ Primũ
latronũ publicorũ q palam z publice
furant. vt sunt pirate. vel illi q publice
fiant in stratis vt deprędent oẽs tran
seuntes. ¶ Secũm est nocturnũ depo
pulatorẽ agror. z differt istud genus a
primo sm Inno. q istud in nocte sege
tes destruit. duz ibi se absondit vel la
cet. vel q vltra homicidia z deprẽda
tiones quas facit in strata publica cõ
burunt agros illoz q eis nõ seruiũt vl
sunt ẽmij. conueniunt tñ ista duo gña:
q qlibet deprędat in stratis. ¶ Ter
tiũ genus est illoz q aliqs maleficium
enorme cõmittunt in vna ecclia vt de
fendant ab alia. ¶ Secus si committe
rent ex ecclesiam vl cimiterio sub spe vt
defenderent ab ea: q gaudẽt. vt i. c. fi.
to. ti. z ly loquat de homicidio vel mu
tilatione: tñ et ly locũ in aliis delictis
grauibus sm Pa. ibidẽ pp idẽptitatẽ
rõnis. Secus esset in nõ enormibus ibi
dem cõmissis q gaudet. Sed qd si cõ
milit maleficiũ in ecclia: sed nõ sub spe
vt defendatur ab ecclia. Pa. in. d. c. fi.
vult vt nõ defendatur: alii ẽ. z magis
placet p. d. c. fi. ¶ Quartus genus sm
Pe. de anc. est raptor virginũ homi
cidaz z adulteroz p aũt. de man. pnĩ.
ẽ. qõ si delinquntes. Sed cõiter tenẽt z
verius: q est correcta illa auc. p ius ca

nonicum z q gaudent hac ĩmunitate.
¶ Utz pfugientes ad ecclesiam tpe bel 18
li sint capiendi. ff. q non si ipsas non
incastellauerũt aut unde pugnauerunt.
ar. c. fi. eo. ti. nec res eozum ibi reposite
nisi essent ad pugnandũ: vt in. c. sicut
antiquitus. xvij. q. iij.

¶ Utz detentus sub iuramẽto redeũ 19
di dimissus pfugies ad ecclesiam sit edu
cendus. ff. Jo. an. in addi. ad Spe. tit.
de ureũ. q si iniuste detinebat nõ red
debit. maxime si imminet pericũl mor
tis vel mutilationis. sed pz ab solutiõez
a iuramento. Secus si iuste detinebatur. q tunc compellendus est reddere.
vt voluit bar. in. l. relegati. ff. de penis.
Non tñ debet pati ecclesia vt inuitus
abstrahatur nisi prestita cautione de
impunitate mortis vel transactionis.
¶ Utz violenter abstrahens aliquez 20
de ecclia nisi in casu prmisso teneatur il
lum restituere. ff. Pa. in. d. c. inter alia
cum bar. in. l. presenti. C. de hĩ q ad ec.
consin. q de iure põt peti se restitui. cũ
de facto sit prinatus. Concor. Oldr. cõ
silio. liij. z ecclia põt agere: cum sit spo
liata libertate. vt in. c. mitroz. xvij. q. iij.
Et ideo non liberant nisi restituant et
si dñs prestaret iuramentũ vel cautio
nem de seruo extracto. Et facit ad que
stionem. an captus in territorio alieno
possit peti. z q sic. per. d. c. mitroz. z fir
mat Bar. in. l. si cui. ff. de accu.

¶ Qua pena punitur de iure ciuili q 21
tales violenter extrahit constringit aut
requiez aut vestes vel victũ negat. ff. q
crimen lese maiestatis incurrit z vlti
mo supplicio feriẽdus. d. l. pñti. De in
re canonico dz excõicari z condẽnari
pecunialiter: z impoñ sibi publica pe
nitentia. nec restitui cõiont. nisi restitu
at quez violenter extraxit. vt in. d. c. mi
roz. iuncto. c. si qs pruinaz. z. c. quisqs.
z qs ibi no. xvij. q. iij. z sic pz q pec
cant mortaliter tales z no. q neduz in ec
clesia vel cimiterio hz istud pruilegiũ
sed etiam per. xl. passus. si est ecclia ma
ioz. s. matrix. vel per. xxx. si est minoz vt
capella. xvij. q. iij. sicut antiquitus. s.

frater.c.intrō. Capelle tñ que sūt intra ambitum murorū ciuitatis vl castri seu ville nō ponūtur in.xxx.passibus obseruatione fm Hosti.xvij.q.iij.quisquis z no.fm Jsido. q passus est mensura quīq pedum pes .v.o.xxv.digitorū vide gl.in dicto.c.sicut antiquus vbi hoc dicit. Limita illud spaciū qđ vadit ad regsita nature. Secus si iret vt accederet ad al'domos vt i.d.c.diffinit. xvij.q.iij.q: posset tūc capi infra dcm spaciū.

2 ¶ Quis faciat expēsas pfugiēti ad ecclīas.Rx.pa.i.d.c.inf alia q ipse si hz ꝺ suo l'laborauit si pōt vt viuat q si nō pōt vl nō hz ꝺ suo.ecclesia sibi puidebit secundus archi. post Hugo. in.c. diffinit.xvij.q.iij.

3 ¶ Utr existēs in ecclia z vulnerans existentē ex violet imunitatē.Rx.pa. in c.si.eo.ti.q sic quia delictū fuit ibi pncipatum z habebit locū.c.si. eo.tit.vt scilicet non defendatur.

4 ¶ Utr mādās fieri delictū existēs in ecclia violet imunitatē.Rx.bar.i.l.si vt pponitur.ff.de fideiuss.z latius p eum in.l.nō solū.Ş.si mādato.ff.de iur.tex. in cle.pastoralis in pncipio decideret igit de sentē.z re iudica.vbi inuit q citatio facta extra territorium ciuitatis nō valet ergo vl q debeamus attēdere locū v vbi mādatū exegtur. nō vbi mādat: ꝫ ego dico q ēt attribuet fcm in loco vbi mādatur quando exequēs exegtur necessitate iuris. Ad quod facit qđ infra dicā mādatū.Ş.i.

5 ¶ Utr ecclia nō ꝓsecrata gaudeat pfata immunitate.Rx.fuerūt opiniōes sed mihi plz opio glo.Vo.quā segt Pa. in.c.ecclesia eo.q sic.z ibi vl tex.etiaz mouet se q palatiū epi gaudet hac im munitate.vt.xvij.q.iij.c.id pstituimus Ergo multo fortius ecclesia. Jtez facit q oia priuilegia pcessa ecclesijs 'ettēdūtur ad hospitalia in.l.oia priuilegia.C.ꝺ epi.z cleri. Jtem qđ ꝺ primo facienduz est habet p iam facto.vt.i.nō tñ in pn.ff.de excusa.tut.z in.l.pe.ff. de testa.milit. Nāc tz.Lar.in.d.c.ecclesia z Jo.de ligna.post Z.aur.in cle.i.de pe. & re. Jntellige si auctoritate epi vel pape hedificata est.

¶ Utr hospitale z puata oratoria fruāt gaudeāt.Rx.gof.q sic si auctoritate epi sunt fundata. Et facit q ipse no.in.c fin.de ec.hedi.z tz lau.in.d.cle.i.z plz Pa.in.d.c.ecclīa.p dicta.l.oia alīs nō.

¶ Utrū ecclia interdicta frūr gaudeat?Rx.Gof.z Uin.q sic ar.pfati.c. ecclia. z sequuntur cōiter doc.

¶ Utrum pfugiens ad corpus xpi si ꝺ mittitur fit defensandus.Rx.No.q sic licet hoc in iure nō exprimatur. qz vbi maior est ratio z ibi manus ius z mulier tangens simbriaz christi saluata est Matth.viij.

¶ Septimo ecclesia hz immunitatem q eius rusticī nō pūt ei rura deserere z alīs se trāsferre vt in.c.iij.eo.intellige secundū glo.ibidē de illis q glebe sunt astricti z q sint vide.ē.Colonus

¶ Octauo glibet pōt regulariter rē suā ecclie relinquere.l.generali. c.l.iubemus.C.de sa.sanc.ec.z ēt donare inter vīuos sine insinuatiōe in ifinitū.l.si lud ibidem.z in aute.de nō alie.re.cc. Ş.si minus. Quis gl.in.d.Ş. teneat ?rium.ꝫ primū verius vt.ē.ꝺnatio.Ş.rr.

¶ Nono transfertur dominium rē in ecclesias solo pacto.i.sola nuda pmissione.l.vt sit inter diuinus.C.de sa.sanc.ec.in glo. z hanc sequitur. albri. ibidem z idem est fm Rodo.quando datur aliqđ ecclīastice persone intuitu ecclesie. Jn emptiōe tñ regriter solutio pretij vel fides de pretio alr dominium non acquiret fm glo. predictaz.

¶ Decimo quicqđ iuenit ēptū de pecunia ecclesie reuerti ꝺs ad eam.xij.q. aplicos in glo.q.z.q.v.fixum z hoc li ue sit emptum nomine ecclie vel nō de pecu.cle.c.i.z.c. inquirendum.

¶ Undecimo q̄ non tūr ad munera mere psonalia ei dicuntur munera mere psonalia q animi pstatiōe z corporali labore sine aliquo gerētis detrimento perpetrantur vt in.l.fi.in pn. ff.de mu.z ho.Quorum muneriū mere personalium quedam sunt sordida

vt cloache mundande calceo ẽquerie de arene. fodiende. fossari vel stabuli mundandi ⁊ huiusmodi ꝺ quibus in l. matrimarium. C. de excu. mu. Et ad hec non tenentur ecclesie nec earum mancipia. aut clerici vel eorum vxores aut familie ⁊ coloni. vt. xvi. q. i. i. c. generaliter. ℣. nonarum. ⁊. ℣. placet. ij. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. ⁊ l. neminẽ. C. de sa. sanc. eccle. que vsit ⁊ in aduentu principis teneantur nõ valet quo ad clericos ecclesias atq; seruos qui sunt dominio ecclesiaꝝ subiecti. quia ture diuio sunt exempti. vt in. c. si imperator. lxxxvi. dis. ⁊ no. Inno. in. c. ij. de maio. ⁊ obe. Facit. l. rescripto. ⁊ qꝺ ubi notat bart. ff. de mu. ⁊ ho. ⁊ hoc intelligo de familia perpetua ecclesiarum ⁊ earum seruis: sed bene valet quo ad colonos liberos qui seruiunt p. ro. mercede. cum sint sub imperatore: iurta no. in. c. inquisitum. lxxxviij. di. ⁊ ab ipso a multis exempti. vt in. l. i. ⁊ ij. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ ideo potuit eorum imunitatem limitare vt in simili no. glo. in. c. cum lẽges de here. li. vi. Nam tales tenẽtur ad gabellas ⁊ alia onera de parte eis contingente sm Fed. consilio. iij. Sunt ⁊ quedam alia munera personalia que nõ sunt sordida sed habent annexum honorẽ vt sunt officia secularia sic non tenẽtur clerici per. c. sacerdotibus ⁊. c. sed nec pcurationis ne cle. vi. mo. vsi in. l. placet. C. de epi. ⁊ cle. dicit. Placet nostre clementie vt clericis nichil cõe cũ publicis actionibus vel ad curiam pertinẽtibus cuius corpori nõ sint annexi habeant hec tibi. Ex quo ꝑ ꝙ nõ sunt de vniuersitate nec in eã vocem possint habere vt ꝛ Inno. in. c. dilecta prope finẽ de exce. pre. Sunt etiam quedam alia munera personalia que nõ hũt nec honorẽ nec vtilitatem annexum vt legatio tutela vel cura ⁊ hmõi licet enim ab istis sint exẽpti vt in. l. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. posita in. c. generaliter. xvi. q. i. tũ sm glo. ibi cto tex. in. c. puenit. lxxxvi. di. pũt si vo sunt legitimã tutellam clerici accipere non debent. sunt testamentariam. sed episcopi ⁊ mõaci nõ. lxxxviij. di. eps ⁊ xvi. q. i. monaci. Tutelam autẽ miserabilium psonarum oẽs clici ⁊ monaci pñt suscipere q: officium pũs est. vt in. d. c. puenit. ⁊ in oibus predictis muneribus psonalibus quo ad ecclias ⁊ clicos hũt locũ ꝓdicta tã in ordinarijs q̃ extraordinarijs mũeribꝫ seu tãcti vl supra in dictis. vt in. l. placet. C. de sa. sanc. ec. ⁊ aut. Item nulla cõitas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ c. ℣ℓ nulla de censi. li. vi. Et q̃ dicant ordinaria vel extraordinaria in dicta ⁊ supra in dicta. vide. j. Dunus.

¶ Utrũ clici teneantur custodire cũi statutum seu opidũ. ℟. Pa. in. c. puenit. et. q̃ nõ. nisi maxima necessitas subesset. vt no. glo. xvi. q. i. ℣. plz que gdem p laicũ nõ ꝺz discerni ℔z. Do. in sũma sed ẽpm ⁊ pẽa cõpellãtur. vt in. c. ecclesia. sancte marie. de pñt. punta quia alr nõ põt defendi sine eis. Nam tũc tenetur. ar. l. nullus penitus. C. de curi. pu. ⁊ in. d. c. puenit. Nã glibet ꝺz suam patriã defendere. Facit tex. in. c. pe. de homici. Ubi tpe invasionis pñt clerici vna cum laicis arma sumere ⁊ pugnare nec sunt irregulares ls multi sunt occisi dũmõ ꝓprijs manibus nullum occiderint cũ suis vulnerauerint. 34

¶ Utrũ teneãtur ire ad bellũ vbi vocãtur aliter alios impugnare. ℟. Pa. in. d. c. quenit. q̃ nõ. et si ageret de recupatiõe terre sancte q: clicatus redditur eos inhabiles ad pugnandum etiam cum sarracenis vt probatur in. c. ex multa in. ℣. fi. de voto. 35

¶ Duodecimo ecclia nõ tenẽt ad munera patrimonialia seu realia ⁊ dicuntur patrimoniorum munera q̃ sumptibus pmony ⁊ dãnis administrantis expediunt vt in. l. fi. ℣. pmoniorũ. ff. de mu. ⁊ ho. Et hec mõera sunt duplicia quedaꝫ sunt mere pmonialia. Et hec tripliciter inducũtur. ¶ Primo rei de eo quod fiendum est de ipsa re. vt q̃ nauis ecclesie vel equus vel currus vadat ad seruitium reipublice. ¶ Secundo imponunt super eo quod pcipit ex 36

ipsa. vt. ff. de tur certa pars fructuum. & de istis hēs i. d. §. pr̄imonior. ¶ Tertio ponunt ipsi rei de eo qđ nō pcipit ex ipsa re nec est in ipsa re. vt prestare certā q̄titatem pecunie annuatim de q̄ hēs in. l. hactenus. §. i. ff. de vsufru. & in c. i. de censi. An aūt ecclia teneatur ad ista. &c. fm Pa. in. c. fi. de vi. & ho. cle. q̄ si tales res ḡbus ponūtur talia munera hēbant onus tale ꝓpetuū annexū & inuariabile ac certuz siue ex dispōne publica puta principis: siue ex dispōne priuata. vt. c. ḡto. de censi. & antecq̄ venirent ad eccliam. sicut ꝓ exēplum de tributo. vt in. l. iperatores. ff. de publi. & c. i. in fi. de censi. vbi innuitur q̄ q̄libet possessio ab antiquo est onerata onere soluendi tributa. & sic ecclia de talibus rebus tenet q̄ res trāsit cū onere suo. de ueci. pastoral. & de pig. ex fīs. Fateor tn̄ q̄ italia tāq̄ princeps pūncia non obligat hodie ad talia tributa. vt no. in. l. i. ff. de censi. Si ho non erant onerate tali onere certo & inuariabili qn̄ penerūt ad eccliaz sic nō tenet ecclesia q̄us essent onerate onere incerto & variabili vt sunt iste descriptiones q̄ fiūt hodie q̄ estimant bona ciuiscū qz vt soluat plus vel minus fm impōnem collecte & hāc opionē tz Inno. in c. nō minus. c. ti. Et recitat Pa. ibidez Jo. de ligna. in cle. pūni. de censi. & Jo. an. post Arech. in. c. i. co. ti. li. vj. & placet lz alig teneāt q̄ si possessiones pr̄e erāt ascripte vt tn̄ soluat ꝓ solido vel libra q̄ tunc teneat ecclia lz pma tuitor lz ista nō sit ꝙdēnanda. sunt tn̄ aliqua onera q̄ rone nāli succūbunt ipsis rebꝰ vt reficere aū domuz viā: & sic ecclesia tenet vt no. Bar. in. l. ad instructiones. C. de sacrosan. ec. Itē in purgatōe putei necessary tote vicinie in q̄ est ecclia vt no. Spe. ti. de censi. Itez soluere ad pontā vel pontē ꝓ plaustro ꝙ ipsius pontis vel ponte ꝓsernatiōe qz destruit viā. vt no. in. d. l. ad instructiōes. & no. bal. de pace ostan. Et idem de sibius. Abbas ho ecclie q est dos ecclie fm eōem opionem doc. dz esse liber ab oi

munere antecq̄ ꝓsecret vt in. c. i. de cen si. & dz esse tanta q̄tas terre ex q̄ vnus rusticus cū sua familia viuere possit vt dicit glo. xxiij. q. viij. fz canonica. Sūt & ḡdaz munera pr̄imonialia mixta. & dicūtur mixta qz hūt onus cū sumptu ff. de mu. & ho. l. fi. §. mixta. pticipāt. n. de onere psonali ḡtenus hūt onus annexum & cū primoniali ḡtenus sunt cū sumptu & hec oupl̄r indicunt. ¶ Pr̄imo pone habito respectu ad rē seu bona pr̄imony & hoc differt a tertio mō iponēdi onera in rebus mere primonialibus qz ibi q̄libet res tenet ꝓ munere qđ ea z respicit & nō vltra. d. imperatores hic vero est psona obligata & per ꝓs oēs res patrimonij. l. auferet §. fiscus. ff. de iure fisci. & ad illa non tenet ecclia nec ét laici nō subditi lz habeant patrimoniū in loco. l. rescripto. §. fi. & ibi ꝓ bar. ff. de mu. & ho. nisi alie habeat ꝓsuetudo q̄ ad laicos vt no. bar. i. l. vna. C. de capitatiōe ciuiū non quo ad eccliaz qz ꝓsuetudo ú vz auferre. C. de sa. san. ec. iūcta aūt. Jté nulla cōtrad. C. de epis. & cle. & isto mō pōtelligi ter. c. nō min⁹ eo. ti. & c. fi. & vi. & ho. cle. & c. q̄dā de cē. li. vi. Secūdo mō ponunt psone nulla facta mentiōe de re. & sic dr̄ capitatio qz iponit ꝓ capita nō hito respecto ad bona pr̄imonii vt in. d. l. vna & ad ista silr̄ non tenet ecclia nec clerici qz non sunt subditi iperatori. d. c. q̄dā imo nec laici civiles lz tn̄ rustici vt i. d. l. vna no. bar. & hec omnia ꝓcedūt regulariter.

¶ Sz dubitat de ꝓcernētibꝰ pictates vt instructio pōtium & viaz. &c. Innocdicit q̄ ecclia tenet ꝙ. d. l. ad instructōes & ꝙ. c. i. co. ti. silr̄ in hedificatiōe muroz ciuitat vl̄ ville Silr̄ gl. in. d. c. nō minus. Idez Vincen. & ho. & d. Car. & Phili. & Pe. de ancha. & Alber. in d. l. instructionem Addens q̄ idez putat de fōtib⁹ & puteo cōiar. fme quid in lo. pu. l. ti. §. viaz. & dicit hm⁹ opiniones cē Dy. & old. Sed in ḥmum est cōis opinio canonistaz i. c. fi. de vi. & ho. cle. & in cle. pūni de censi. & ꝓ. de

ligna. ꝛ ꝑ bar. in. l. rescripto. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ. d. l. plz ꝛ glo. xvi. q. i. §. nouarus io. ꝛ pa. in. d. c. nō mīn⁹ ꝑ multa motiua an. Et. ſō dic ꝙ. d. l. ad iſtructiones ꝛ ſimiles nō valent q; lz. c. i. cū filib⁹ de not. ope. nū. dicāt ſtādum legibus ꝛ quo in canonib⁹ nō reperit̄ ꝓtrariū tū hoc ſi ē, vez qñ lex impiat̄ ē dānoſa eccliē ſeu eccleſiaſticis ꝑſonis q; tūc nō lz niſi ſpecifice approbet̄ ab eccliā vt eſt cōis opio doc. i. c. ſi. de ſolu. ꝛ i. c. eccliā. ſcē Marie de oſti. ꝛ. c. ſi. de re. ec. nō alie. x. ot. ſi ī aduersū distiguo tū ſic ſz pa. i. d. c. nō mīn⁹. ꝙ aut neceſſitas vl̄ pietas īminēs ꝙcernit vtilitatez eccleſiaꝝ a remotis ꝑ q̄ndā ꝑnaz ꝛ tūc eſt ter. apt⁹ i. d. c. nō mīn⁹. ꝙ nō tenēt niſi ſpōte velit approbāte ep̄o cū clero ꝛ ꝓuis conſulto romano pontifice ꝑ c. aduersus eo. ti. aduerte tū ꝙ ſi tanta eſſet neceſſitas vl̄ pietas ꝙ non poſſet ſine ſcandalo ꝛ piculo hr̄i ꝑus romani pontificis recurſus ꝙ tūc ſufficeret deliberatio cleri. cum ep̄o. facit. c. ſi. de ec. hedi. ꝛ q̄ ibi no. aut neceſſitas vel pietas concernit de directo ꝛ ꝑncipalit̄ vtilitatē eccliaꝝ ꝛ laicoꝝ vt puta q; ꝓxima ſocietas territoꝝ ciuitatis icendit deuaſtat predia in quo eccleſia multas poſſeſſiōes hz ꝛ tūc eccleſia dz ꝛtribuere nō tū ad deliberationē ſolū populi ſz oz ꝙ clerus ꝛ populus ꝑncipali ꝙueniant ꝛ deliberēt q; q̄d oēs tāgit dz ab oib⁹ approbari i cle. i. ꝛ. ij. de cēſ. ꝛ. c. ad hoc ꝺ offi. archi. fatet̄ tū pa. vbi. ſ. in. d. c. non minus ꝙ ſi clerus nollet ſine legitīa cā cōſentire ꝙ poſſent laici ꝓlocare auxiliū ſpiritis eccleſiaſtici vt ꝙellat eos vt in c. nullius de iure pa. in ar. ꝛ in hoc cāu nō hz locū diſpō. d. c. aduersus de ꝙſuetudine romani pōtificis q; hec ꝑpenſa nō fit ꝓpter publicā vtilitatē ſz ꝓpter ꝓuatā eccliaꝝ ꝛ ſic ſumus extra ca ſum prefati. c. aduersus facit cle. ꝓtia. ꝛ ſecunda de cenſi.

38 ¶ Tertiodecio hz ſimunitatē ꝙ eccleſie vel clici ſi teneñt ad gabellas q̄ hodie ꝑponūt in vino ꝛ ſilibus ſz pa. i. d. c. nō mīn⁹ ī fi. p. d. aut. Itē nulla cōtas tz bal. in. d. l. placet. C. de ſa. ſan. ec. niſi gabella fuiſſet ꝑpoſita ꝙ oneribus ad que tenetur eccleſia quia tunc ſuccedit loco onerum vt voluit hanti. in. d. l. ad inſtructiones.

¶ Utrū eccliа teneat̄ ad gabellas ſi, 39
aliqd ꝺōat̄ vel legat̄ ei: hz ſtatuta quo rūdā. ff. ꝙ ſi. xxij. q. viij. §. Quis cum duobus ſequēntibus idē ſi ꝺonat̄ clico ar. c. ſi. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ ibi pa. ꝛ quod no. in ca. ſimilit̄. xvi. q. i.

¶ Quid ſi clic⁹ tranſferat res eccliе 40
ad aliū locū negociatiōis cā. ff. pa. in d. c. ſi. ꝙ nō pōt exigi pedagiū vel gabella q; delictū clici ī ꝑt nocere eccliе vide ſede. ꝙſi. cc. ſecus ſi ſint ſue non eccleſie.

¶ Utrū clici debeāt ſoluere gabellaz 41
ꝑ vino vel frumento q̄ vēdūt ex ꝓbē da ſua ꝓuo. ff. bal. ꝛ pe. ꝛ cy. in. l. oīs C. de epi. ꝛ cle. ꝙ nō nec ēt ad portam idē bar. in. d. l. placet nec ēt fm pa. in d. c. ſi. de patrimonio dz ſoluere gabellas vel pedagia facit cle. pūtī de cenſi. ꝛ. c. ff. eo. ti. li. vi.

¶ Quid de gabella q̄ ponit̄ ſup car 42
nibus vino ꝛ huiuſmōi quā eccliе ſolūt indirecte cū emāt car⁹ ab illis q̄ vēdūt ꝑp talē gabellā. ff. ff. ricar. i q̄l ꝙ ſi ꝙſules ponūt talē gabellā ꝑp abuſus ꝛ exceſſū coꝛ ſic nō lz ſolūt de ſuo ꝑꝓzo. Si ꝺo ponūt ꝑp cōez vtilitatē tā clicoꝝ q̄ laicoꝝ tūc lz eis. Si vero ꝑp vtilitatē laicoꝝ ꝑncipalit̄ indirecte ꝺo clericoꝝ ꝛ a remotis puta q; ꝑſperitas ciuiū redūdat i vtilitatē eccliе ꝛ ꝑſonaꝝ eccleſiaſticaꝝ tūc diſtiguo aut faciūt aio extoꝛq̄ndi pecūias ab eccleſiaſticis q̄s alio mō nō poſſūt ꝛ ſic nō lz aut nō aio extoꝛq̄ndi ab eccleſiaſticis hoc faciūt q; ēt ſi nō eēnt eccleſiaſtice ꝑſone q̄ emerēt talē gabellam ponerēt tūc lz eis ꝛita auctoritate domini tēporal⁹ ꝛ hīta moderatione ne ponat̄ magis ſup hīs q̄ ſepī emūt a clericis aūt ab extraneis aut pauperibus q̄s ab alīs cīuib⁹ ꝛ ſic clerici non poſſunt cōqueri cū poſſūt alibi emere

ls nō ita cōtinde.hec p̄bantur.ff. de no.oper.nūn.

43 ¶ Que pena collectātiū eccliās vl clericos.ff.ls pa.in.c. aduersus .de immu. ec.d.an.in suis repoxatiōib⁹ voluit q̄ postq̄ fuerit excōicati seu iciderūt excōicatiōne post mōitionē p.c. si mi⁹ fuit tollerēt sine ignorēt:si teneāt sine aut statuta taliū ipso iure: sine sint edita ꝑa ecclesiā: sine ꝑa ēcumq; psonā ēt laicā alij volūt q̄ subdito ex q̄ cū effectu collectauerūt ipso iure sint nulle & hui⁹ opi. vt pa. & mihi pls: qz ꝑbis ꝑmyg colligit mēs disponētis. vt.l.fi. ff.de here.instī.& p bar.i.l abitiosa.ff.ō decre.ab oz.sa.ex qb⁹ ps q.d.c. aduersus voluit aligd addere ad ius ātiquū q̄ ps i ꝑbo addicim⁹ ibidē. de alia ät pēa vide.ē. excōicatio.v. casu xxviij.& excōicatio.vij.casu.v.tenēt ēt vltra pecatū mortale cōmittūt ad restitutionē omniū ablatoriū.xiij.q.vi.c. si res cuz similibus

44 ¶ Quarto decio ls īmūitatē q̄ nec ecclesia nec mōasteria vl hospitalia tenēt ad lucratiuā descriptiōez vt in.ff. sancim⁹.xxiij.q.viij.& no.q̄ lucratiua descriptio est ārta ps bonoz q̄ a curia lib⁹ relinq̄bāt .ēs fisc⁹ vēdicat excepti reliccis curialib⁹ & coz ꝓiunctis de q̄ hēs.C.q & a q̄bus ārta ps.l.i.& ii.t.C. de ꝑpo.lucra.descrp.l.vnica.

45 ¶ Quitodecio q̄ laicoz statuta nō hīt locū sup reb⁹ ecclesie.c.fi.de re.ec. nō alie.vide.j.statutū.ff.vij ꝑdicti pui legiū limitāt q̄dam vez nisi papa.approbaret tale statutū vt in gl.ecclesia sancte Marie. de ꝑsti. Qd vez credo ls bal.ibidē.qñ exꝑsse & noīatī appro bāt a papa secus si gñaliī approbaret statuta qz nō valerēt ꝓtra ecclesiā p tale approbationē.cū sit ꝓtra libertatem ecclīasticā & sic tene & vide cūde Bal. in.c.i.per quos fiet īnuestitura.

46 ¶ Sed qd de statut⁹ laicoz impedientibus quoq̄mō liberā facultatē donandi ecclesijs aut p aīa.ff.pa.in.c.relatū el.i.de testa.q̄.fi valēt vt no.in.l.i.C.ō ta.san.ec.facit qō no.to.an.i.c.fi.ō immu.ec.li.vi.vbi dic̄ q̄ nō obstāte statu to q̄ qs ꝓhibetur donare fozēsibus seu nō suppositis iurisdictiōi q̄ poterit dōari ecclesie qz nō ꝑt iferiores tollere.ꝑ milegiū supiozis & hāc opionem sonet apte.bal.in.l.gñali.C.de sa.ss.ec.& idē in aut.cassa eo.t.ponit aliā.q. notabilē statuto cauet & testiū insinuet ꝓ hered̄es in fra sex.mēses aliter sit irritū ipso iure cūcus est heres & nō insinuat nun qd sit nullū testiū & ridet q̄ nō qz statuti nō astringit clericū nec fozius ecclesias qñ fuisset heres instituta ex his insert pa.i.d.c.relatū q̄ quis statuto ca ueatur q̄ mulier nō possit dōare ecclesie seu ad piā cāz seu testari & se obligare ecclesie vel ad pias cās sine ꝑsentia duoz aut plurū agnatoz suoz tū pōt donare testari & se obligare ecclesie vel ad piā cām sine hac solēnitate qz relicta vel donata ecclesie vel ad pias cās debent determinari secūdum canones & non secundum leges vel statuta q̄ sunt pare iuris ciuilis.l. oēs populi.ff. de instī.& iure:idem tz dūs anto.in.d.c. relatū.& p bar.in.l.i.C.de sum.trī.Sz bal. in.c. ecclesia sancte Marie.t.c.q̄ in ecclesiarum de consti.tenet valere si disponat statutum de re immobili. Sed contra eum est casus in.c.fi.de rebus ecc.non alie.& ibi Jnno.& bene.

47 ¶ Utz laici possint statuere sup moz tuarijs.ff.to.de ītmo⁹a.in.d.c.fi. q̄ sic quatenꝰ disponit i his.que nō applicā tur ecclesie.addit pa.ibidē.aut ꝓcernūt diuinuz cultum vel refrigerium aie qz cū hec sint annexa iuri spirituali non valeret: vt puta.qz nō dētur nisi tot ex rei vel nō tuitētur nisi tot clici & hmōi igitur solū valet in cōcernētibus pompas mundanas que sunt potius cōsolationes viuoz q̄ suffragia mortuoz nec ecclesia talia approbat.vt.i.c.q̄ ꝑposte.xij.q.ij. Et sic trāseūt cōīt doc. i.d.c.fi.& qz dicit Bal.i.l.i.C.ō lati.lib. tollē. p istū ter.q̄ eq & arma ducti ad sepulturā militis.& cerei dēt remanere apō clicos vel ffres sepellētes q̄si sc̄lia cadaueris ar.i.medico.ff.fi.ff. de au.&

ar.leg.iō nō valeret statutū laicoꝝ.

48 ¶ Utr̄ utrū p̄ntz.d.c.fi.ꝙ re.ec.non alie.de q̄.ꝯ.i.ꝯ.xlv.extēdat ad res pfi mōiales clicoꝝ.ſz.gl.i.c ecclia ſcē marie ꝙ ſit.ꝙ ſic ꝛ i.c.fi.ꝙ vi.ꝛ ho.de. ꝛ i.c.ex liris ꝙ pigno.ꝛ xvi.q.i.c.ſilr.eſt ēt gl.ſing kar̄ apō legitas ꝫ frā.tigri. in.l.fi.ꝙ p̄monitoꝝ i ꝑbo pontifex.ff. de mu.ꝛ ho.hēs.l.decernim⁹.C.ꝙ epi. audi.i ꝫ̄ faciūt q̄ dico.ſ.p̄scriptio. ſ.xxxviij.ꝛ credo verius.

49 ¶ Sextodecio ꝙ nec ēt plati aut p̄sone ecclīastice pſit ecclijs nouos cēſus ꝑponere aut veteres augeꝝ alio mō grauare vide hoc.ſ.census.ſ.i.

50 ¶ Utr̄ archiepi aut epi possint aliqd exigē ab ecclijs vl̄ clicis.ſz.pa.i.c.cum apls ꝙ cēſi.ꝙ dū visitāt pſit exigē ,obtentioné q̄ eis ꝓcedit.i.d.c.cū apls.aliꝫ nō de q̄ vid.ſ.Visitatio.ſ.iij. talias ät ꝛ exactiones eis facē ſi pſit.ſz ad caritatiuā ſubuentiōez pſit ꝓpellēr ſi rōabilis ꝛ mānifesta ſit cā puta vult ire romā p cōi vtilitate vl̄ necitate.ꝛ hmōi.ꝛ nullo.mō pt ſcribi iſtd ſ̄fidiū caritatiuū Alb ozatorijs aūt aliꝫs loc ſi religiosis ēt rōe visitatōis nō pſit exigere ꝓcuratiōnē.c.vl.de cēſi.ꝛ ibi pa.

51 ¶ Utr̄ rector ecclie possit rē ecclie p ſua necitate obligaſ puta. q; erat ifirmus vl̄ egebat idumētis.vl̄ p necitate ecclie.ſz.Jo.an.i.c. ex p̄ntū. ꝙ pigno. ꝙ ſic.ꝛ ſucceſſo: tenebit.ꝛ cū eo trāſeunt.cōit doc.ſz ego limito ſic.ꝙ aut ecclia bñ abūdabat fructib⁹ ꝛ ſic ſi tenebit ſucceſſor.q; fruct⁹ futuri tpis reſuātur ſucceſſori: vt de ipis viuat.p.c.p̄ntū ſ.porro.ꝙ of.or.li.vi. Aliꝫ fruct⁹ ſi ſuſſi ciebāt ad necitatē.ꝛ ſic ē ꝑa opio Jo. an.distīguit ēt pa.i.d.c.ex p̄ntū ꝛ bñ ꝙ ſi eccliа erat i potēs a ꝓncipio qñ eā ꝑtenuit.ꝛ ſic ſibi iputet nec poſſit obligare niſi ꝑ ſua vita ꝫ tūr viuē de iuſtria aut fortⁱ⁹ ex p̄fimōio nō ät vē deſ vl̄ obligaſ rē ecclie ter.ē no.cū gl. xci.q.i.c.i.facē.c.clie⁹ victū.xci.di.ſi ꝑo eſt.ſcā ipotēs poſtq̄ cā accepit ēt i iſto cāu ſi ꝑt eā obligaſ ꝫ dz agē ꝫ pochia nos vt ꝑtēt ſibi nēcaria ex q̄ fuit eis i diuis ꝛ ē eā licita ſ̄btrahēdi pochiāis diuia vtd bonā gl.ꝙ ol.di.i.hō ꝛpiaⁿ

¶ Utr̄ dēat fieri ꝙpensatio cū pdītis ex negcia admīstratoris ecclie cū acqſitis ex eius diligētia.ſz pe.de anc. in.c. ꝙsensus de re.ec.ſi ali.ꝙ sic alkat.l. cuꝫ q̄rit.ff.de admi.tu.ꝛ.l.gaiꝰ ꝛ tbi bal. eū ſeqtur.ff.de vſur.ſz ꝫ eo facit ꝙ nopa.in.c.ex p̄ntū.de pigno.vbi tz ꝙ ſi recto: ecclie potuit agrere aliqd ecclie ꝛ nō fecit ꝙ tūr ipe ecclie ꝛ ꝑ hoc habes tex.cū gl.xij.q.iij.ſi.ad ſtat tutoris q ad ꝫ tūr vt i.l.gegd.C.arbi.tute. ꝛ sic pz ꝙ ēt tūr de leui culpa vt pz in d.l.gegd.ſi nō laborat vt acgrat eccliе ꝛ in.d.c.fi.ſz ho nō itelligas ꝙ teneaē laborare pſonalr vl̄ ex doctrīa aue artificio vt acgrat ſz ſolū cū ſolicitudine i rebus eccliе ꝛ ex tali ſolicitudine acqſitū eſt eccliе ꝛ iō nō pōt dari i recōpēſatiōez ſz.d.pe.itelligit de acqſito ꝙ exercitiū corꝑale vel alio mō in q̄ acgrit ſibi de q̄ hēs.ſ.clicus.xuj. de q̄ bñ pōt recōpēſare.ꝛ sic itelligе.l.ꝙ ipz al.

¶ Utr̄ platus eccliе possit de reb⁹ ec- 53
cliе dare remunerādi cā.ſz.gl.i.d.c. cō ſensus.ꝙ sic facit.c.ſi ꝙs.ꝛ.c.cū redēpto.xij.q.ij.ꝛ dcit gl.in.d.c.ſi pr̄.ſ.i. ꝛ in.l.filiuſſami.ff.in.fi.de dona.ꝛ ter. i.l.ēt.ſ.ēt ꝓterito.ff.de ma.vidi.facit.l. cū plures.ff de admi.tut.ꝛ qō no. bal. in.l.i.C.māda Uſi dcit idē bald.in.l. iubemus.C.de ſa.ſan.ec.ꝙ ꝓtextu bñ ſi cui colorati nō pōt platus remunerare aicā ſuā ꝛ iō vera merita debēt eſſe facit gl.in.d.c.ſi quos ex q̄ aduerte ꝙ remuneratio nō eſt reſtricta ad regulas iuris glo.ē ſingularis in.l.acqh⁹ regulus.ff.de dōa.ꝛ facit.d.ſ.i.adeo ꝙ glibz admīstrator dōare pōt remunerādi cā.l.tuto: ꝫ dignitatē.ſ.fi.ff.de admi. tu.ꝛ,ē gl.c.ēpt ꝙ mācipiū.xij.q.ij.ſil.tū ctis addit ēt.d.anto.ꝛ pa.in.c.ceterus de dona.ꝙ ētiā pōt dare ex cā alia ꝑ ta.vt eccliа habeat aicos ꝑ ſua defensione ꝛ huiusmodi ⁊ limitāt ꝫ in isto caſu ꝛ cā remunerandi verum dūmō res que donatur ſit mobilis ꝛ minima vl̄ de fructibus quia ummobilia ꝛ

etiam mobilia magna nō pōt nisi cū debita solēnitate z causis de gbus.s. Alienatō.ff.lij.t.tij.c.iij.

54 ¶ Decimoseptimo se extēdit immunitas ecclie ita q ecclia si caret ppzio plato nō currit sibi pscripto lz platus superior possit p ea agere sm inno.in c.olim.el.i.de restī.spoli.tex.est in.c.i. de re.ec.nō alie.li.vi.lz bar.in.l.ij.ff.de aq.plu.ar.dubitauerit.

55 ¶ Decimooctauo q res ecclie si pñt alienari sine certa solēnitate.vide.s. Alienatio.

56 ¶ Decimonono q vnā ecclīā nemo pōt ledere qn videat oēs ledere qz particulares ecclie sunt mēbra vniuersalis ecclie facit.c.logū.xxiij.q.i.sic in simili vō g tangit aurē totū hōiē tetigisse dicat.c.vulgaris de pe.di.i.

57 ¶ Vigesimo q de psonis ecclīasticis nemo pōt iudicare nisi iudex ecclīasticus de fo.ope.p totū.z q sint iste persone hēs excōicatio.vij.cāu.v.ff.vij.

58 ¶ Vigesimoprimo q de reb⁹ ecclīasticis z ēt pīmonialibus clericorum aut de causis spūalibus iudex secularis iudicare nō pōt. Et de istis vide.s.excōicatio.vij.casu v.

59 ¶ Vigesimosecundo q loca pia sūt sub iurisdictione ecclie.c.ad hec de reli. do.z in cle.q cōtingit de reli.do.sm pa.in.c.cū sit generale.de foro.cōpe.z iō ledētes ea sunt sacrilegi cēsendi.d. cum sit gnāle.lz ledēs in bonis clericorum sine violēcia psone nō omittit sacrilegiū:lz sup ipsa sit iurisdictio iudicis ecclīasticī.vt i.c.si clicus ō fo.cōpe.

60 ¶ Vigesimotertio q relicta in testō minus solēni facta ecclijs z pijs locis valēt.c.cū esses.c.relatum.c.indicante de testa.de quo.j.legatum.i.z.ij.

61 ¶ Vigesimoquarto q ecclia vl eius possessiones nō pñt p alienis debitis obligari z obligāe e suspensus ab ad ministratione tpaliū z spūaliū ō solu. c.ij.q tū suspēsio pōt p eām relaxarii ppsito idēntati ecclie pmo.c. ex parte el.i.de ō.signi.non comprehendit tamen hec suspensio eos.c.quia pertinet de sen.excō.li.vi.

¶ Vigesimoquinto. qō excōicantur 62 vsurpātes regalia.custodiam z huiusmōi de gbus.s. excōicatio.vij. casu.i.

¶ Vigesimosexto. q clericus g eccli- 63 am ex collatiōe laici tz si nō relignauerit suspendēdus e ab officio z beneficio laicus excōicādus.de iure pa.c.pterea.z.c.relatum tūcto.c.si aūt vobis xi.q.tij.z.c.cū nō ab hoie de iu.

¶ Vigesimoseptimo q in choro nō 64 debent laici cum clericis stare.de vi.z ho.cle.c.i.de ps.di.ij.sacerdotum.

¶ Vigesimooctauo q ecclia z ecclia 65 stica ornamēta nō dsit in vsum secularium querri.de ps.di.i. ligna. z gnz c.se.de re.do.c.ad hec.

¶ Vigesimonono. q ludi theatrales 66 cū laruis z silib⁹ ihonestis nō pñt fieri i ecclia.c.cū decorē ō vi.z ho.cle.secus de honestis q ducūt ad deuotionē ar.ō ps.di.ij.sel z di.iij.q̄ris q̄si in fi.

¶ Trigesimo q ecclia vtit iure mio 67 ris z mīt reipublice.ita q oia pūlegia ecclia reipublice videntur ecclia ecclīa sm gl.in.c.auditis.z ibi pa.de restī. in integrū.z gl.i.c.prio co.tē pōt vti re iperij ita q pūlegia attributa imperio intelligantur attributa ecclijs

¶ Qua pena puniunt violantes ec- 68 clesiasticā īmunitatē.&.q diuersa sm q diuersimode violat.nā si q violāt q̄ ad pmū puniunt nullitate sue vt dixi ē. Si ō sm crit solū mortale pctm. Si ō tertiū:nec mortale pctm est pp ēriaz ignetudinē. Si ō quartū vltra mortale nō adimuant ab ecclia. Si ō quntū videt mortale. Si ō sextū peccāt mortaliter z alia pena de qua dixi. Si ō septimū appellunt. Si ō octauū credo te neant ad restitutionē de dāno dato vltra mortale q cōmittit.idē dic si ō.xi. x.xi.xij.z.xiij.z puniunt pena vt ibi dixi. Si ō.xiij.idē dic.silr si ō.xv. dicit albri.in aut.cassa.C.de ss.san.ec.q facientes statuta ō libertatē ecclīasticā puniunt pēa puatiōis iurisdictiōis z mulc'mercap. rectores statutarij. scriptores īdicātes sm talia statuta sunt ipo

ure infames & eorum fide nulle & alij actus legitimi nihil valent vt p3 in co2 pore vij hec aut. sumitur in originali quod multi hsit post librum feudoz & est ꝓstitutio federici iuniozis. & etiã sunt excõicati. vt. s. excõicatio. vij. casu xij. Si ℣. xvi. ibi dixi. si ℣. xvij. xviij. & xviij. peccant mortaliter. Silr si ℣. xx. xxi. & xxij. si ꝑtra. xxiij. vltra mortale tenẽt ad restitutionẽ si ꝑtra. xxiij. xxv. & xxvi. p3 ibi. Si ℣. xxvij. male faciunt si cõmittunt. ꝑtra. xxviij. est nullitas alienationis & peccant mortaliter. Similiter si contra. xxviij. mortale peccatum est.

Impedimentuz vide j. matrimonium. iij.

Imperium merũ est hꝑe gladij ꝓtinẽs ad animadvertendũ in facinorosos homines quod & potestas appellat. Mixtũ vero iperium in dãda possessionẽ ꝓsistit. vt in. l. impium. ff. de iur. omniũ iudicum. & vide ibi glo.

Impossibile dicitur aliqñ illud qđ nõ comode possumus facere & sic sumitur in. c. chatanẽsis eccle. lxi. di. ff. de verbo. signi. l. nepos. ꝑculo im possibile dr ꝙ nõ est honestũ. vt de ꝺdi. ti. instit. l. filius impossibile dicitur qđ nõ iuste potest fieri. xxiij. q. ij. sane el. primo. & est in ar. ꝙ illud possumus. quod de iure possumus.

Impubes dr masculus vsque compleverit. xiiij. ãnum femina aũt xij. q2 in ista etate homines incipiunt pubescere. l. fi. C. qñ tutor vel cura. & in fi. g. mo. fi. tu. in ꝑn. & hoc verũ quo ad tutellam. sed quo ad matrimoniũ ꝓtrahenduz tandiu est ipubes masculus vel femina qñ ꝺ illi nõ ẽ potens ad generãdum vt in. c. puberes. de despõ. impu. in tex. & in glo.

¶ Impubes vel furiosus capitale frauꝺem. l. penã ꝓpter quam capite puniendus est cõuer nõ ꝓt. ff. de edi. edic. l. cũ aute. ℌ. l. fact. C. de fal. mo. l. i. in fi.

¶ Impuberes tozãri nõ ꝺbt terreri tñ 2 solẽt & habẽa vlr ferula cedi. ff. ad senatus ꝙsul. silalianũ. l. i. ℌ. ipubẽ aute.

Incantatio vide sortilegium. Superstitio. s. diuinatio.

Incarceratio vide. s. Carcer.

Incendiarius qs dicitur ꝑpe ℞. ho. & gof. ꝙ ille q ciuitate vl castrũ domũ segetẽ & silia alterã icẽdit malo studio vr odio vl vidicta vl alio iniuriãꝺi vt in. c. pessimã. xxiij. q. viij. xij. q. ij. c. cum devotissimã ꝺe iniur. si qs domum secus si incẽderet ex negligẽtia vel casu vl iusto bello qz talis nõ ꝑprie dr incẽdiarius ꝑprie dr q malo studio ignem fecit apponi aut ꝓsilium ꝺederit aut auxilium scienter vt in. ꝺ. c. pessimã.

¶ Utr tales icẽdiarij ꝑpe sint excõica 1
ti ipo iure. ℞. vt. s. excõicatio. v. cãu. v.

¶ Qua pena puniunt incẽdiarij. ℞. ꝙ 2
de iure ciuili ꝺicit tex. in. l. q edes. ff. de incẽꝺi. q edes acerui vt frumẽti iuxta domũ positi ꝓbusserit cõiunctus ꝓberatus igni necari iubetur si mõ. sciens prudensq id cõmiserit si ꝑ casu. i. negligẽtia aut nolã sarcire iubeẽ aut si minꝰ ꝺoneus sit leuius castigaẽ hec ibi ex q ꝑs illud q nõ põt soluere in ere luat in corpe. ff. de iurisꝺ. om. iudi. l. si qs id. ℌ. in seruos. & ff. de in ius vocã. l. fi. & ff. ꝺ penis. l. i. infi. Quo ꝑ ad ius Canonicum vltra mortale si scienter & voluntarie fecit vel ex lata culpa tenetur ad restitutionẽ totiꝰ ꝺãni ꝺati. c. si egressus cum. c. se. de iniurijs & ibi cõuer doct. Facit. l. si fortuitu. ff. de incẽꝺi. Si ꝑ fuit in leui vel leuissima culpa. sic tñ tenẽt ad restitutionẽ si modo tenebaẽ de leui vel leuissima culpa nõ credo tñ peccauerit mortalr. Si aũt nihil omnino sit de ꝓpinquitate nõ tenẽt. Qñ aũt quis teneatur de leui vel leuissima culpa hẽs. ℌ. culpa. ℌ. iij. & v. & aduerte ꝙ tales incendiarij culpabiles non soluꝫ

tenẽtur dẽ dãno incẽdij ꝛ̃ ẽt de rebus pditis ꝑ incẽdio ar.c.fi.de iniur.

3 ¶ Utrũ rapiens res illoꝝ q̃ patiũtur incẽdiũ teneatur ad restitutionẽ .ff.q̃ sic.c.si qs domũ de iniur. nisi hẽrẽtur ꝑ de relictis puta q̃ ignis tñ inualuit q̃ nulli sine pclo vite ꝑt eis succurre re.z dns dimittebat eas ꝑ ꝺ flict] tñc fi qs eas capet si teneret fstinẽ ꝺ neci tate ar.l.si qs merces.ff.ꝑ derelicto.

4 ¶ Utr ꝺ trueſ domũ vicini timoꝝ icẽ dij ne sua cõburatur teatur adrestituto nẽ.ff.de.ri.de icẽdiarijs q̃ nõ si erat iuſt⁹ metus puta q̃ tã ignis gnerat ad domũ vicini vt ꝓbabiliꝝ dubitatur q̃ tps erat vẽtoſiꝝ z hmõi .l.iii.ff. qõ aut ptoꝝ.ff.de icẽ.rui.z nau.vñ dicẽ tex. l.l.si alius fecerit. Hẽ.z alia exceptõ.ff. qõ vt aut clã.nlla iuria aut dãnũ dare vt eũ piuris edib⁹ facẽ.l.si qs tumo.ff. qõ vt.ff.ad.l.aegl.si ãt ñ fuit iuſt⁹ me tus.tẽ tñr ad simplũ dãnũ ꝛ̃ No.ad dit tñ ho.q̃ si a vicinitate domus ali cuius esẽ dirupta iuſto metu timẽdũ q̃ vicini ei satisfaciãt glibꝫ ꝑ pte sua ar. l.i.ff.egiſtimũ.ff.ad.l.ro.ꝺ iactu.z.l. in terdũ.ff.q̃ po.i pigno.ha.

Acertozũ restitutio vide infra restitutio y.ff.xi.z ſe.

Acestus é cõsanguinea rẽ vel affinitas abu sus vñ incestuoſi dr̃ q̃ ꝓsangui neis vel affinibus abutimtur xxxvi.q. i.ff.cum ergo.

1 ¶ Utrum incestꝰ sit grauius adulterio ff. q̃ sic.xxxii.q.vii.ff.sint.n.z.c.se.vi citur tñ a peccato ꝺ naturã vt.in.d.c. qõ incipit adulterii malum.

2 ¶ Utrũ accedẽs ad montalẽ cõmittat incestum.ff.q̃ sic.xxvii.q.i.ꝓginibus qz spõsa dei ẽ q ẽ pr̃ noster .xi.q.ii.q abstulerit nec soluꝫ icestuꝫ ꝫ z adulte riuꝫ qz spõsa alteri⁹ corrumpit z ẽt sa crileginꝫ vt'i.d.c.ꝓginib⁹ ꝫ tñ nõ sunt tria peccã ꝫ vnuꝫ solum secunduꝫ hu go.licet sortiatur diuersa nomina.

3 ¶ Utr icestuoſus possit ꝓtrahere matrimonium.ff.pa.l.c.l.de eo q̃ cogno. ꝓsan.vxoris sue q̃ nõ ꝫ nec ẽt exigere ꝑt debitum a ꝓpria vxore ꝙ̃ pus ha buit añ icestũ cõmiſſit.xxvi.q.v.q̃ dormierit nisi dispẽsetur cũ eo.z si exi git peccat mortaliꝫ ꝫ Uincẽ.q.facit ꝺ ꝓceptũ canonis arg.c.q̃. z de ma.z obe.sed tu tene vt.j. matrimonium .iij. impedimento.ix.in prin.

¶ Sz qd si ꝓtrahit de facto .ff. pa.in 4
t.trãsimiſſe de eo q̃ cogno. consangui. vxo.sue.q̃ tz matrimoniuꝫ z reddere te netur debitũ exigere aute nõ poterit si ne peccato mortali nisi dispẽset cũ eo. panor.tñ in capi.litteris de ꝓsumptio bus vñ velle q̃ ista pena.l.q̃ nõ possit contrahere vel exigere icestuoſus solũ locũ hẽat qñ cõstat de incestu.ꝙ̃tercũ qz ar.d.c.litteris z.xxvij.q.i.Si qs spõ sam z placet mihi.

¶ Quis poterit dispẽsare vt talis ꝓtra 5
hat vl post ꝓtractũ exigat.ff.pa.i.d.c. i.q̃ si incestus est.vere cõmiſſus vt pu ta q̃ cognouit ꝙsanguineã vxoris sue cũ q̃ tã ꝙsanguinit matrimoniũ vel cõsan guineis ꝓprijs qõ est vere incestus vt in.d.c.cũ ergo tũc epꝰ ñ poterit dispẽ sare nisi ex cã puta rõne tuentutis z huiusmodi quo casu bene poterit.c.si duo.xxxv.q.vi. Idez tz z dicit cõst tenẽ re doc.in.c.trãsimiſſe ꝺ eo q̃ cogno.cõ san.vt ẽt exigẽ possit. Si ꝙ icest⁹ ñ ẽ vere ꝙmiſſus vtputa q̃ cognouit ꝙsan guinea spõse nõdũ cognite sic epꝰ pote rit dispẽsare ẽt sine cã vt ꝺhat nõ tñ cũ spõsa illa de futuro ñ cõmixtus ẽ in va se z ibi ꝙsumauit cũ eã ꝙsanguinea ꝫ cũ alia q̃ sibi ñ sit affinis poterit ẽt sine dispẽsatõe vt est gl.i.c.gdã.xxvij.q.ij. cũ tex. Quidã pdicta itelligũt de eo ꝺ lã q̃ ꝙmiſſit incestũ cuꝫ consanguinea vxoris sue sed de alio incestuoſo non hñt locũ ita q̃ ꝑt z ꝓtrahere sine dispẽ satione z exigere debitum post ꝫctũ ꝫ ꝙ vt tex.c.si duo viri .xxxv. q.vi.z.q. iij.c.de incestuoſis vbi tex.clarius.z.c. nec eam.z.xxxv.q.vij.si qs vidua Et ꝺ dic q̃ generaliꝫ ois incestuoſus ꝑhi beꝫ ꝓtrahere Nec obstat q̃ titulus de

do q cogno.cõsan.vxo.sue solũ logr'ẽ sceitu.cu ꝓsanguinea vxor] q vnũ ius supplet per reliquũ ꝛ de hac mã vide Arimoniũ.iij. ipeditũeto.ix.in prin.

Acõsideratio est qñ in ter diuer sa q occurrũt nõ bñ iudicatur ꝛ determinatur gd ẽ facieñ. ꝛ tõ in consideratio est defectu circa actũ iudicij sicut cõsideratio ptinet ad iudicũ recũ. Qũ gdẽ rectũ iudiciũ in ꝛ ꝓsistit qñ vis cognoscitiua apprehẽdit rẽ aliquã secũdus q in se ẽ q puenit ex recta dispositione virtut] apprehẽsiue sicut ꝓ i speculo qñ si sit bene dispositũ appent imagines recte. Si vo sit male dispositũ apparent torte vel obscure Qñ autẽ virt' cognoscitiua sit bñ dispositа ad recipiẽdũ res ꝓut sũt ꝓtigit radicalr ex natura cõsumatiue ex exercitõ ꝛ munere gre ꝛ directe quidez ex virtute cognoscitiua ex eo q nõ ẽ ibus ta' prauis opinionib' ꝛ veris ꝛ rect] in directe vo ex bona dispositiõe virtutis apetiue ex q segtur q bene iudicat de appetibilib'. defect' autẽ recti iudicij ad vitiũ in cõsideratiõis ptinet ex eo q cõtenit vel negligit attẽdere ea ex ꝓbus rectũ iudiciũ pcedit ꝛ sic circũstantias negocij loci tẽporis persone ꝛ hmõi ꝛ picula q possunt ꝓtingere Et quia ꝛ maxime facit luxuria propterea ponitur filia eius.

Aconstantia similiter ẽ filia luxurie q ẽ qñ go nõ stat ꝓstãs in bono ꝓposito sed fine cõ rõnabili ex aliqua passione ꝓtrahit'ex amore cõcupisc facit ꝓtũ illius q deliberauerat ro sic ꝓpositato ẽ ex defectu circa actũ ꝓsilij ꝛ in consideratio circa actum iudicij. ita incõstãtia circa actũ ꝓcepti defecit q deficit i ꝓtrahẽdo q st ꝓsilitata ꝛ iudicata ꝛ ꝛ tra ꝛ iudicia q ꝓpediũt rõnẽ ad aliud causent incõstãtã tam luxuria cõ extinguit hec ex scõ tho. xxij. q. liiij.

Adicimm ad ẽ.gz.bal. in l.ea gdẽ .C. de accu. iudicibꝰ plenũ ẽ diuinatio rei pẽ signa sufficiẽtia per q ãimus in aliquo tangꝫ vero gescit ꝛ plus inuestigare in curat vt.C.de rei vẽdi.l.iudicia Semi plenũ vero iudiciuz est ꝓsumptio sor titer mouens animum ad aliqd tradẽ dum vel dicendum de q in.l.cum pro batio.ff.de probat

¶ Qualr ꝓbat' iudicium.gz.q ad mi 1
nus per duos testes vt est gl.singularis ꝛ ibi doc.in.l.fi.C.famil.her. ꝛ bar. in l.fi.ff.de questiõ.ꝛ vt ꝓdicet reo oportet citet ꝛ iurẽt testes alias nõ ꝓdicas vt no.in.l.si qs.ff.de adul.

¶ Utrũ vnũ iudiciũ sufficiat.gz. q re 2
gulariter nõ sed oportet sint plura vt notat glo.ꝛ bar.in.l.ꝓma.ff.occisorum ff.ad silleia.ꝛ bal.in.l.ꝛgnit.ff.de offi. ꝓsi.teneret tñ ꝓcessus si non oppone retur quãuis plura non processisset in dicia sed tamẽ dãnari non posset etiaz si intormentis est ꝓfessus ꝛ pa ratificauit vt ẽ tex.cũ gl. ꝛ ibi bar.in.l. pe.de qsti secus si spõte ꝛ sine tortura est confessus fm.pe. de ancha. in cle.l.de homi.sufficeret tñ aliqs vnum.indicium puta vnus testis integre ꝛ bone fame q testificat q vidit comitere tale maleficiũ tãc põt poni ad torturã ad ingrendũ no.glo.ꝛ doc.in.l. si qs.C. ad.l. iul.male.ꝛ bar.in.l.i.ff.ꝛ.l.marit' ꝛ l.pe.ff.de questi.item ꝓfessio extrain dicialis rei si est hõ male vite ꝛ ꝓdinõsis sufficit vt dicit bar.in.l.si.ff.de qsti. ubi inuenis inuenti exire de domo pulchre mulier] vl' inuentus est cum ea in locis secretis ꝛ apt] ad fornicandũ vt no.l.c. lsis de ꝓsti.ꝛ hmõi ꝛ ita vt relinquendũ arbitrio iudicis qũ vnũ sufficit.

¶ Utrz sufficiat indicia si reo non det 3
copia ꝛ aduocato suo.gz.q nõ vt.l. custodias ꝛ ibi glo.ꝛ bar.ang. ꝛ imo.ff. de pu.iudi.limitat ang.i.l.si vacãtia.C. de bonis vacã. nisi qñ iudex ꝓcedit ex mero officio ꝛ non ad ꝛelam vt not. dus an.in.c. qualr ꝛ qñ el.ij. de accu.

¶ Utrũ fama sit sufficiẽs indicia ꝛ.gz. 4
q nõ vt ꝛ bar.i.l.i.§. idez cornelio.ff. de qstio. nisi iũgat cũ alijs indicijs fa-

ma tñ cũ vno teste in ciuilib⁹ facit plena pbationẽ vt in.c. ventes el prio de testi. secus in criminalibus.

¶ Utrũ priceps cris iterrogat⁹ vel spõte dicẽdo faciat idiciũ ℨ socũ. ff. ℊ ñ vt no. bar. i. l. i. ℌ. si huius. ff. de ẽpti facit qõ no. gl. i. l. si filiũ. C. ꝺ li. cã silr nẽ pr̃ vl filꝰ aut alij ꝑmẽsales ꝺ gb⁹ i. l. petes & libi. C. ꝺ testi. faciũt idiciũ vt no. bã. in. d. ℌ. idẽ cornelio & hec ꝓcedunt qñ nulla alia idicia vrgẽtia ꝓcedũt & tõ socio⁹ de socio ñ ẽ iterrogãd⁹. l. ñ. C. de accu. sallit i assasinis vt no. glo. in. l. nõ tõ mnr⁹. C. de accu. & i delictis i offensam gñalitat̃ vt no. bar. in. l. reperi. ff. de q̃ stiõ. sicut fũt latrones & hmõi.

Adignatio

est filia ire q̃ nõ vz videre vl audire eũ cui irascit̃ & cõtr̃ & vẽiale pcñ nisi ꝑ accẽdẽs. s. rõe scãdali vl q; negat log vl ridẽ i cãu q̃ tũr de ꝓcepto ꝺ q̃ vide. ff. ꝺligere. ℌ. iij.

Adulgentia

ℨ archi. & segr̃ ge. in c. idulgẽtie de pe. & re. li. vi. qñq; dicit remissionẽ pene. ij. q. iij. in ñ qñq; ꝓcessione gr̃e vt li. pẽ. c. fi. de ꝓut. ou dũ qñq; dispẽsatões. lxxvij. ꝺi. c. fi. i fi. de elec. dudũ el. ij. qñq; ins cõe. xxxiij. q. ij. itersectões & xxxv. q. vi. de icestuo sis qñq; accipit ꝑ vacare seu opaz dare vñ dr̃ indulgere gule noli q̃ ventris mica ẽ. Sz hic accipio idulgẽtiã ꝑ idulgẽtijs q̃ danr̃ i ecclijs & hmõi q̃ sic diffinit idulgẽtia ẽ q̃daz remissio pene ꝺbite ꝑ pctõ post ꝓtritionẽ habitaz de eo ℨ colligit̃ ex no. i. c. qõ ũt de pe. & re.

¶ Qualr̃ est ista pena q̃ ꝑ idulgẽtias remittit̃. ff. glo. in. ꝺ. c. qõ aũt recitat qñq; & ego addã duas & sic fuerũt vij. opiones ꝓma tz ꝑ solũmõ remittit̃ illa pẽa quã deꝰ ꝑ supplemẽto statuit imponẽdã in alia vita ultis q̃ solũmõ secerũt pniaz ℌm q̃ canones iponũt sed illã quã canones iponũt faciẽdã nullo mõ remittit ℨ hec opio ẽ falsa tũ q; ℨ ter. aptũ in. c. cnz ex eo de pe. & re. vbi dr̃ q̃ ꝑ idulgẽtias pniãr̃ satisfactio enerr̃at tũ ẽt q; ꝑsupponit q̃ canões pniales necessario sint exequẽdi ℨ ter. in. c. deꝰ q̃ eo. ti. q vult q̃ pnia hodie ꝑ arbitriũ discreti sacerdotis sit moderãda & sic est arbitraria facit ad hoc. c. mẽsura de pe. ꝺi. i. Secunda tz q̃ solũ remittit penaz taxatã a iure seu a canone pnia li ℨ nõ eã quã diuina iustitia statuit ipo nendam & hec ẽ falsa. tũ q; ꝑsupponit vnũ falsuz ꝑtra euangelia q̃ ecclia nõ possit absoluere q̃ ad penã cũ ẽt absoluat q̃ ad culpã ꝑ virtutẽ sacrãtℨ Sco. in. xiij. ꝺi. xiij. ẽt q̃ ad deũ cũ dicat matthe. xvi. xviii. q. i. q̃cũq; ligaueris super terrã &c. tũ ẽt q; sic indulgẽtie ẽẽnt nocine q; absolnẽdo eos a pena hmõi mũdi trãsmitteret̃ tales ad gramoza toz mẽta i purgatorio. tertia opio tz q̃ remittit̃ penã debitã pctõ & q̃ ad deũ & quo ad eccliaz ℨ cõcedẽs onerat se ad satisfaciẽdũ ꝑ illo cui dedit & hec silr falsa tũ q; aliq̃n fuit tam modica merita cõcedentis q̃ nõ sufficiunt sibi tum etiã q; nullus cõcedẽs ad ℨ se obligare intendit & nemo obligat̃ nisi qui aliuꝰ obligationi habuit. l. obligationiuꝫ. ff. de act. & obli. Quarta opinio tenet q̃ remittit̃ solũz illa pena debita pctõ ꝓo quo nõ satisfecit exneglia siue quo ad ecclesiã siue quo ad deum nõ aũt illa quã cõtempsit facere seu noluit & hec est falsa tum quia remunerare vult negligẽtibus subueniur sed necessitate rerũz impeditis hec tibi tuz etiaz q; ꝑsupponit q̃ quis possit cõtemnere penitentiã & esse capax indulgentie cũ talis in pctõ mortali sit quod falluz est Quinta opinio tenet q̃ remittit̃ ur etiã pena inferni aliat tex. ꝺe pe. ꝺi. iij. c. vltimo vbi ꝑz q̃ bõa fcã in pecato mortali valẽt ad tollerabilius iudiciũ subeundũ sed hec silr est falsa tum quia illud. c. nõ intelligitur q̃ talia bona minuãt penã inferni debitã pcis ℨ q; mallũ ñ committẽdo & faciẽdo bonũ ñ augẽt iũ ẽt q; expresse tz. c. tres sunt ꝺ pe. di. i & de cõse. dist. iii. omnis vbi ꝑz q̃ pena eterna nullo mõ põt remitti nisi ꝑ contritionem ꝓpriã loquendo de eo

qui peccauit actualr. l. de adulto fac. c. maiores de baptismo in. §. hic ꝓ dicum. Sexta opio tz q̄ p indulgentias remittit pena tarata dicꝫ z ét a sacerdote ipolita si mō ipse sacerdos q̄ eaz ipoluit hoc sibi ꝓcesserit vt eā p tales remissiões vel i ptē vel i totū possit redimere z hec silr nō vr vera lz glo. in d.c. qō aūt z multi canoniste eā tenuerint tū qz vr artare ptārem sup̄ioris q̄ si nō possit remittere penam ipolitam ab iferiori suo ꝙ id qō legit z no. in. c. qō sup̄ his. §. rursus de voto tuz ét qz vr ꝙ tex. ꝑlati. c. cū ex eo. in ꝓbo eneruat. septima opio tz q̄ ꝑsate indulgētie valent sm tran. de may. in tractatu de ptāte clauiū ꝓmo q̄ ad augmētum gre naz sm aug. caritas meret augeri sed p opera meritoria facta ab exite i gra meret augmētū gre ergo ꝛc. quia nō dat nisi facientibus opa de' sui nā meritoria. Sedo q̄ ad augmentū glie qz cū nullus possit lucrari idulgētiam nisi p fidē z fides sit virtus cui pmittit visio dei ergo ꝛc. Tertio valet quo ad pena debita i purgatorio qz qsi alicui aliqō debitū ē remissiuz ab eo qui hz ptātez pinde ē ac si solutū eēt sed si cui ecclia ē ponēdo pniaz remittit pena purgatoria ergo remittēdo p indulgentiaz absoluit ab ea. Quarto valent q̄ ad penā ipolitā a sacerdote sm ptez vl totū put sonat z hec cū ꝓa opinio quā sequūtur gofr. io. an. pa. i. d. c. qō et z cōiter alij canoniste z theo. i. iij. sen. di. xx. ex quo pz q̄ ille cui ipoluit sacerdos pniaz. vij. annoz ieiumādoz accipiēdo indulgētia. vij. annoz abiolutus est licet melius sit cā facere z hāc p purgatorio reseruare p residuo si in posita nō fuisset condigna.

2 ¶ Querit ḡtum remittit p indulgētiā de ꝑsata pena vel debita pēa in purgatorio vl in hac vita p peccatꝫ ꝓmissis. ℟. q̄ diuersa fuit opio iter doc. canonistas z theo. nā qdā dicūt q̄ valēt sm interna suscipiētis deuotionē z ñ plus z huius opionis vr fuisse Ray. lz hec ē falsa qz sequeret q̄ sine exteriori opatō ne valeret qō est ꝙ cōiter theo. in. iiij. di. xx. vbi volūt q̄ nisi qs faciat illō p quo dat idulgētia nullo mō ipaz ꝓsequitur quātūcūq; bona deuota volūtate lz ꝓsequat meritū bōe voluntat. Sedo opio tz q̄ valēt sm deuotiōis q̄titatez z dati seu laboris magnitudinē vñ lz dicat q̄ ꝓzexit manus aduitrices tali ecclie hēat de indulgētia. xl. dies tū si vnus dat plus altero vel de magis longinquo venit ad visitandū ecclias in dulgētia. vij. annoz ꝓticipabit magis quā ille q̄ dat minus vl vēit de ꝑpe. sed hec opio iplicat ꝙdictionē eo q̄ ñ esset idulgētia sz cōmutatio aut oz dicere q̄ ecclia ꝑdicaret falsuz si nō abo haberēt. xl. dies vel. vij. annos z tō est tertia opio q̄ tz q̄ tūn vz q̄nuz valeret ei pnia tot dieꝝ vel tot annoz ab eo facta in hac vita p quot dat indulgētia hoc ē q̄ tm minus puniet i purgatorio q̄tum si feciſſet pniaz p tot dies vl annos quot sonat indulgētia ex quo ꝓcludunt q̄ si pnia facta cum maiori feruoꝛe z austeritate p annuz plus vz ceteris paribus ēt facta cū mioꝛi sic illi qui plus dat z plus laboꝛat cōsidet annus efficatioꝛis pnie q̄ alij z tō ꝑlꝰ habebit de remissione q̄us ambo remissionē tot annoꝛ hēant z hec opio nō placet mihi qz vr derogare verbis indulgētie cū dicat q̄ dat indulgētia tot anno tū z debeat itelligi de annis vere z optime pnie fiende qz verba in poꝛtioꝛi significatio sunt itelligēda z latissime i beneficio ꝓncipis de ſ. fi. c. olim tibi. quarta opinio tenet q̄ quo ad remissionem exteſionis pene tantū valent his qui z de prope cuz modica el'yna sicut his qui de longe z cū multa elemosyna sm q̄ ꝓtinetur in forma sed quo ad remissionē pene intensiue z quo ad dispositionē sui ad recipiendum augmentū gratie sunt ipares qz q̄ plus dat z magis laboꝛat ceteris paribus plures habebit. hec autem opio nisi velit dꝛe quod dicit tertia opinio implicat ꝓtraditionem nisi quo ad illam dispositionē augmēti gre qz ille

est verissimus. nō q; si non debeo ferre nisi pniaz. l. annoz si dimittatur mihi extensiue silr & intensiue remittetur. Quinta opinio est q; tm̄ valent ḡmm sonant & tm̄ multuz danti quantū pauz vel modicuz laboranti ḡtum multū q; indulgētia est q̄daz liberalitas q̄ nō respicit merita sz largitatē pcedentis & hec ḡms sit magis cōis opinio nō mihi placet cuz videat irrōnabilis nec illud .2. dat. xx. quo dr. An nō ls mihi facere qđ volo an oculus tuus nequa est q̄me q; logitur ille tex. de dato ex suo pio pio non ex alieno. sexta opio est q; nō plus remittunt de pena nisi ḡtuz mereatur ille labor vel illa opatio & si talis indulgētia nō esset alr videret ecclia idulcere xpianos ad dimittenduz opa alia satisfactoria & solū intendere hmōi indulgentijs qđ esset absurdiz dicere & tō dicunt q; solutz q; ad nomen dat indulgentias vt xpianos potius inducat ad talia faciēda & adducūt dictū inno. q; dicit q; pp indulgentias gñales non minus tur pniam agere hō in hac vita. Sed hec opio est falsissima tum q; pponit eccliam pdicare falluz. & facere malū sub spē boni qđ nullo modo ls & provita alterius saluāda. c. frater eo. dr. tum & q; fundat se sup falso in rellectu ad inno. q; & intelligendus inno. de pnia prout & extinctiua incitationis ad malū & pservatiua non put delet penā pro pcō preterito. & tō & septima opinio quā puto subtilissimā vz q; indulgentia ḡtum ad augmētum gre & glie tm̄ vz quātuz & interna deuotio suscipientis & nō plus quātum pro ad remissionē pene debite in purgatorio vt iposite a sacerdote in pnia dico q; idulgentia tm̄ dimittit ḡtum sonat dūmō sm̄ scm̄ bo. & scm̄ tho. in. iiij. di. xx. hō faciat qđ sibi iponit sm̄ q; eū decet facere. vñ si paup dat vnū denariū sz q; ei quenit dare sic hēbit indulgentiā q̄ dat porrigētibus manus adiutrices sicut dines q; dat vnū ducatuz sed nō ez rio q; si dines vellet dare vnū denariū non cesebit porexisse manus adiutrices & sic nō hēbit tm̄ de indulgētia sicut nec rex diceret aurilium dedisse alicui dādo obolū sed sm̄ q; quenit regi dan. Silr si pp honorandā eccliaz dat indulgētia visitantib⁹ eque hēbit eam q; de prope sicut q; de longe venit dum nō visitet sicut ei quenit. s. nō furtiz nō sine societate magna si & dēs & hmōi aliter nō tm̄ hēbit & hec opinio saluat eccliam vt nō pdicet falsa q; vera dat indulgentiā vt sonat. Deinde rōnabile tatē vt intelligat q; id qđ iponit dz fieri sm̄ q; quenit facientī & excludit dissipatione thesauri dz pponit rōnabile largitatez in dispēsatione addit tm̄ scūs bo. vbi. s. q; ls hō nō faciat qđ iungit in indulgētia sm̄ qđ cum decet q; ppea nō dz dimittere gn faciat illud sm̄ q; sibi placet q; licet non hēat tm̄ de illa indulgētia tm̄ plus hēbit de remissione pene pro tali facto qz nō hēt pro alio sili ceteris paribus facto vbi tm̄ dat tal indulgētia inno. & ho. m̄ renet q; dūmō gs faciat qđ iponit eā hēbit sed magis placet opinio sci bo. nec ꝓ ls segtur q; hō debeat dimittere alia opa melioza vel satisfactoria & hmōi solū intēdere q; ite plus dimittat de pena alie tm̄ sunt magis meritorie p̄ my ēntialis q; & melius & pservatiue a recidivo & subiugatiue carnis dño rōnis. adverte hic q; aliqn dr. damus indulgentiaz oium pcōz vel centū annoz de pnia sibi iniuncta q; tunc solum remittit pnia iposita a cōfessore & tō si moreret nō statim evolaret q; nō iponitur eque cōtin. aliqn dr. damus indulgentiaz oium pcōz de gbus ꝓtricti & ore pfessi sunt & sic oblita nō remittunt vel ignorata. aliqn simplr dat remissio oium pcōz tunc si nulla pcīa post cōmiserit statim evolaret ad glias si moreret intellige et q; opinio sancti bo. pdicta nō intelligit qñ indulgētia dat sic damus indulgentiā cuicūq; dicenti dece pater nr̄ vel dāti vnū ducatum tali loco & hmōi q; in talibus nō regitur pdecētia psone vel status sz effectus opis iposito. sed intelligit sctus

bo. qñ imponit aliqđ gñaliter q3 tunc intelligit q illud dz ipiere ꝑm q facie ñ quenit. no. ēt q isti anni vel dies indulgētie nō sunt anni celi vel purgatorij sed anni hui9 vite qđ est dre q tñ dimittunt de pena q̄tum si ꝑ annū vel per tot dies feciss̄et penitentiam.

¶ Sed q̄o vtrū dies isti vel āni indulgētie sint vtiles vel ꝯtinui. ꝛ. ho. in. c. cū ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ segtur pa. ibi dez q dies erūt vtiles ānus ꝯo ꝯtinu9 vult dicere q si sacerdos ꝑ ipōsit aliqm vt ie iunet. xl. dies siue ꝯtinue siue iterpolate accipiēdo indulgentiā. xl. diez erit absolutus. Si ꝯo dz agere ꝓnias ꝑ annū q̄liscūq; sit illa ꝓnia puta ieiunādi per annuz q̄libet septimana bis ter q̄ ista solūmō tollit ꝑ indulgētiam āni ita q indulgētia nō diuidit ꝑ dies sed valet respectu āni integri ꝓout ꝓnia est annualis. Sed ego ꝙ vltimū credo verū qñ indulgēt ānus de iniūctis penitentijs put aliqñ dr vt in. d. c. cum ex eo. Secus ät credo qñ simplr datur ānus indulgentie q̄ credo sit vtilis ⁊ sic dimittit de pena debita pctō in foro aie siue sit ipōsita a sacerdote siue a iure si ue a diuina iustitia. cccl. xv. diez si é plenaria statim euolat si in tali statu moritur nec purgatoriū sentit ꝑm bo.

¶ Quō intelligēt indulgētia. ꝛ. q̄ certa doctrina nō pōt dari q3 inspiciantur eius ꝓba ⁊ sic q3 q̄ sonāt intellige ar. de ꝓnite. c. cū ⁊ plātare subintelligūtur ibi aliq̄a sp. s. q̄ dans hēat ꝓtātez ⁊ si scipiens sit debito mō dispositus de q dus. j. dicēt ⁊ tertio q̄ faciat qđ i ipīs ꝯtinēt q3 q̄ ei quenit facere. item aduerte q qñ datur indulgētia sic puta a ꝓmis vesperis vsq; ad secundas vel vsq; ad octo dies sic solū semel habetur ēt si intrat decies sec9 si diceretur q totiens quotiens q9 visitauerit vel qñ est ꝑpetua secūdū sanctum tho. in. iuj. di. xx. ⁊ cal. qui allegat. c. ꝓmū de filijs ꝓbyt. li. vi. ⁊ c. ñ pōt. ꝛ. y. de ꝓben. li. vi. ⁊ segtur io. an. ⁊ ge. in dicto. c. idul. gentia. Hath. tamen vt recitat car. in cle. i. de ꝓnite. tenet q̄ ēt habebit totiens quotiens vlsitat etiam qñ est tpal ⁊ segtur tpse Lar. ⁊ i cle. y. de pe. ⁊ re. ⁊ credo verius.

¶ Quis pōt dare indulgentias. ꝛ. q̄ solus papa pōt dare plenarias ⁊ in toto orbe q̄ ipse solus est assūptus in plenitudine potestatis dicto. c. cuz ex eo ⁊ ꝓtitij. q. i. quodcūq; ītē legati domini pape possūnt de iure facere ꝑpetuas indulgētias in termis sue legatōis sicut ⁊ ꝑpetua statuta de offi. lega. c. vltimo in tex. ⁊ in glo. item archiepiscopi in sua ꝓuincia et episcopi in sua diocesi dummodo nō excedant summam dierū. xl. siue sit ꝑ anniuersario ecclie siue ꝓ quacūq; alia cā. in dedicatiōe vero basilice possūt ꝛcedere vsq; ad sūmam vnius anni ⁊ nō plus siue dedicetur ab vno episcopo aut archiepō siue a pluribus vt in dicto. c. cum ex eo. ⁊. c. nō eodē titu. hoc no. card. in. d. clemen. j. q̄ si excedāt hūc nūerū non valent vt in. c. idulgētia de pe. ⁊ re. li. vi. qđ intellige secūdū gl. ibidē q̄ ad ex cessū nō quo ad numerū concessū aliq aūt ꝓlati inferiores siue seculares siue regulares vt abbates ⁊ huiusmodi nō ꝑnt facere aut dare indulgētias vt no. glo. in. d. c nostro nisi ex speciali concessione aut ꝓtulegio vel alia causa legitima. puta ꝓscriptione ⁊ hmōi id ei competat vt in. c. accedentibus de exce. ꝓla. possūnt tamen communicare bona sui collegij ītē sacerdotes oēs in foro penitēciali possūnt dare indulgētia illis quos possūnt absoluere ita refert dns Lardi. in cle. religiosi de ꝓnit. aluarū hoc tenēt argumento. c. deus q de penitē. ⁊ remiss. sed tu vide glos. in. c. mensuram de pe. di. i. q̄ hoc tz hoc idem tz pa. in. c. sicut dignum de homici. allegat. c. quem pentet de pe. distin. i. hoc idē tz Jnno. ⁊ ber. in. d. c. qđ autē sed de quanto non determinat nisi q̄ alius dicit q̄ pōt dare indulgentiā anno rum vel diez sicut ei videbitur dūmō discrete faciat hoc idem tz Jnno. vt refert ⁊ sequitur Archi. in. d. c. indulgentie. ⁊ ad ītra que videntur contraria

℟. Archi. q̄ est verū de gr̄ialibus aut publicis remissionibus q̄ facere ñ pñt vel debent intelligi de pnīa iniuncta a supiore puta eṕo quā remittere non pt xxj. di. inferior. Quod limita secundū quod dixi. s̄. confessio. vj. ℣. iij.

6 ¶ Quid si pīati prelati nō sunt sacerdotes. ℟. lan. in cleñ. si dñi i fi. de reli. ⁊ vene. scō̄r q̄ nihilomin⁹ pñt dare. ar. d. c. qō̄ ät de elec. trālimissaꝫ ꝫ host. dicat q̄ non dent nisi sint p̄sbyteri.

7 ¶ Utr̄ durēt post mortez ꝓcedentium ℟. q̄ sic scōm̄ inno. in. c. q̄ trāslationē de offi. lega. ⁊ est dctm̄ solēne facit qō̄ no. lapus in. c. fi. de rescrip. li. vj. ⁊ seq̄r Be. ibidez facit qō̄ no. glo. ⁊ doctores in. c. cū ad hoc de elicis non residenti bus ⁊ laudunus in cle. fi. ō electis. ⁊ facit ad l̄as q̄ salumscōductus nō expirat morte ꝓcedētis vide glo. singularē in. c. cū eo. de elec. li. vj nec ob. l. fi. ff. de penis q: logtur in penalibus qō̄ bene no. pa. ō in. c. fi. de offi. lega. idem ꝫ q̄ ad indulgētiaz de q̄ hic loquor ſz de indulgentia seu lnia vt puta eligēdi confessorē vel nō̄ residendi in bñficio nō ſz ꝫ q̄ expirat morte ꝓcedentis vel finito eius officio nisi sit facta cū cāe cognitione ⁊ ꝓsensu sui capituli q: est in pīudiciū ecclie: ⁊ sic tene q̄ in ꝓcessione pīudicatiua ꝓcessa p inferiores papē sine cāe cognitione expirat secus esset si ꝓcederet a papa vel nō̄ esset alteri p̄iudicatiua ⁊ sic concor. da doc.

8 ¶ Quid si tales dātes sint in peccato mortali. ℟. fm̄ Hu. q̄ nihilomin⁹ us valent pp officium q̄d tollerantur ab ecclesia ℣acit. c. dicum est. i. q. i.

9 ¶ Unde assumunt iste indulgētie. ℟. cōis opinio doc. tā theologoz in. xiij. q̄ canonicoz in. d. c. indulgētie ⁊ cle. vnica de reli. ⁊ ve. scōr ⁊ in. d. c. qō̄ ät est q̄ sunt ex abūdantia meritoz q̄ vltra mensurā demeritorū suoz sancti iusti fuerūt ⁊ xp̄i. ℣z ego teneo cū frā. de may. in tractatu de indulgētijs q̄ cum merita sāctoz sint vltra ꝓdignū remunerata a deo ⁊ sic exausta q̄ solū dant ex merito xp̄i ⁊ passiōis ei⁹ cui⁹ minima gutta sanguinis vel sudoris sufficeret ad expiationē oīuz peccatoz q̄ vnq̄ fuerūt ꝓpetrata aut ꝓpetrabūt q: eius respectu nihil sunt oia vt in. c. dānam⁹ etrea fi. de sū. tri. q: vere dolores nros ipe portauit de cele. mi. c. cū marthe. cuius dispēsatio tradita ē sup tertiā illi q̄ curā habet mystici corporis ⁊ clauē totius ecclie militātis de trāsla. c. quanto ⁊. xxiij. q. c. quocūq̄.

¶ Sub qua forma sint ꝓcedēde ēpīs toribus. ℟. q̄ secundū formā q̄ scribitur in. d. c. cum ex eo.

¶ Utr̄ prefati pīati possit concedere ll indulgētias nō suis subditis. ℟. q̄ non nisi in duobus casib⁹. Prim⁹ est in. c. nostro. de pe. ⁊ re. vbi archiepi ꝓcedit simplr̄ p totam puinciā ꝫ non sint ei⁹ subditi nisi i casibus a iure expressis intelligē tū q̄ non valent nisi existentib⁹ de pouincia non aduenientibus q̄ ibi non hñt domicilium Secūs casus est qñ illi qui volunt eas accipere habent lniam a ꝓprio eṕo ꝫ aliquos vt no. Inno. in. c. quod ät de pe. ⁊ re. alij vo dicunt q̄ ēt de lnia ꝓprij sacerdotis parrochialis pñt ipsas accipere ⁊ cum hoc transit ho. Butl. vero in Spe. dicit q̄ tutius est q̄ hēatur cōsensus epi ⁊ fm̄ eundem sufficit ēt consensus metropolitani sui. d. c. nostro Addit etiaz Butl. ibidem q̄ ex cā. iusta pōt epūs statuens in dioceſi sua concedere vt indulgentie sue ꝓsint venientibus de dioceſi aliena facit. d. c. quod autē non ñ posset concedere q̄ indulgētie ab alijs epīs in eius dioceſi concesse valeant ex quo ꝑz q̄ illi q̄ hñt l̄ras diuersoz epōrum dantes indulgentias facientibus eis elemosynas non valent, nisi habeant lniaz a ꝓprio episcopo vel sacerdote vt tales indulgentie ei ꝓsint de fo. compe. significasti.

¶ Sz q̄d si epūs ꝓcedit indulgentiaz ⁊ archiepūs si r tale q̄d facientibus. ℟. q̄ omnes subditi epi habebunt vtrāq̄ alij vero habebunt solum archiepiscopi fm̄ Ho. in. d. c. cum ex eo.

¶ Pro qbus causis indulgentie sunt ꝫ

fiende.℟.scdz cõiter doc.q̃ p̃z del lau de ⁊ gloriã q̃ precipue relucet i sanctis eius sancti vero honorant in constructione ecclesiaꝝ ⁊ cõmemoratione virtutum ⁊ ideo recte dantibus celebrantibus eoꝝ festa existentibus predicationibus visitantibus eoꝝ ecclesias ⁊ huiusmodi item secundo p̃z communi utilitate ⁊ defensione fidei terre sancte promotione studij ⁊ huiusmodi.

14 ¶ Utz possint dari p̃z tpalibus tñ. ℟.q̃ nõ simplr sed bene p̃z tpalibus ad spiritualia ordinatis ꝟz.S.Bo.vbi s.⁊ sic non est simonia.

15 ¶ Utruz p̃z spũalibus tñ.℟.q̃ sic si cut Inno.tiij.dedit indulgentiã.x.dierum ordantibus p̃z rege francie ⁊ predicantibus crucem.

16 ¶ Utz p̃z remissione iniurie.℟.S. Bo.q̃ nõ q̃ in datione indulgentie dz attendi.aliud q̃ sit mere voluntatis nõ necessitatis sit etiaz quid taxabile sit ẽt aliquo modo penale si recte dant quorum primum deficit in proposito.

17 ¶ Quibus p̃sunt indulgẽtie.℟.vt colligo ex Inno.⁊ Host.in.c.q̃ autẽ de pe.⁊ re.⁊ ẽt a Theo.in.tiij.distl.xx.q̃ vt valeãt regruntur scõm aliquos.vij. ¶ Primũ q̃ sit ꝓtritus ⁊ confessiꝰ vr tñ satis rõnabile q̃ hoc intelligat p̃m ecclie interpretationẽ vnde ille qui sunt pfessus in pasca ⁊ post cecidit in mortale peñ si ꝓterat de eo ⁊ deliberet cõfiteri in q̃dragesima futura censebit cõfessus ⁊ ꝓtritus ⁊ sic hẽbit indulgẽtiaz ⁊ ly hec sit pia opinio quã pa.in.c.oĩs vtriusq; de pe.⁊ remiss.tãgij ⁊ io.an.in d.c.q̃ autẽ ⁊ in gl.in cle.vnica de reli.⁊ vẽ.scdz ⁊ car.ibidez tz tñ tutius est q̃ ꝓfiteat maxime cũ vix sciant seculares vere ꝓfiteri si cõfiteri non p̃t comode ꝓteratur ⁊ credo eaz hẽbit:non ãt existens in mortali.s.non contritus.

18 ¶ Scdz q̃ hẽat deuotionẽ fidei q̃ credat tantã ptatem esse apud eccliam q̃z ly nõ hẽamus manifesta testimonia añ tps gregorij tñ credeñ.ẽ q̃ ẽt faciebat ly nõ ita frequnter q̃ añ suã tpa raro poterãt fieri ita solẽnes vt catholici quia erãt magis pfecti non ita indigebant.

¶ Tertiuz q̃ sit subdiuus eius qui sacit p̃m quod dictum est.ℵ. 19

¶ Quartũ q̃ faciat illd p̃z q̃ dãt in 20 dulgẽtia alis nõ valet q̃tis hẽat bonaz voluntatẽ naz p̃m tho in.iiij.xx.di.nõ instãte ꝑditione nõ p̃t qs ꝓseq quod sub ꝑditõe ꝓcedit nec ob.q̃ deꝰ respicit bonã volũtatẽ,xiij.q.v.si qd. q̃ verũ q̃tum ad augmẽtuz gre ⁊ glorie ly non q̃ ad accidẽtalia cuiusmodi est remissio pene valet tñ p accidẽs talis bona volũtas q̃ inquãtuz augmẽtat graz p̃ ꝓis ⁊ contritionem auget ⁊ ita operatur ad remissionem pene.

¶ Sed qd si aliqs facit p̃ eo.℟.q̃ si 21 indulgẽtiã ꝓcedẽs exprimit valebit. alias non valebit si hoc exprimat ẽt si illo p̃ quo facit sit mortuus nõ p̃ modũ iduligẽtie ly suffragij ⁊ hec est cõis opinio theologoz ⁊ ẽt tz inno.in.d.c. q̃ añt.nec ob.q̃ dicas papaz non hre auctoritatẽ sup mortuos q̃ hoc est verũ p̃ se ⁊ directe.sic non valent mortuis indulgẽtie ly p̃ modum suffragij bene valent alij añt tenẽt vt refert car.in d.cle.ij.q̃ qñ est a papa taliter data q̃ ẽt p̃z mortuis possit fieri id q̃ ponitur q̃ valet ꝟz tho.in.tiij.⁊ pe.⁊ ang. de ancho.i li.de ptate pape ⁊ ad illud qd dr mat.xvj.q̃cunq; ligaueris sup terrã.ꝛc.℟.referri ad papã existentem sup terrã q̃ cũ mortuus fuerit amplius ligare vel soluere nõ p̃t regrit tñ si dz valere p̃ alio q̃ tã ille q̃ accipit q̃ ille p̃ q̃ accipit sint in statu gre alr nõ valeret nec̃ p̃ modũ indulgẽtie nec̃ per modum suffragij. Et placet mihi.

¶ Utz religiosus possit facere id p̃z 22 q̃ dãt indulgẽtia vt eaz hẽat.℟.q̃ ly si hẽat ꝓpriũ nec p̃z sua volũtate possit exire claustruz supioz tñ p̃t ei dare lniam aligd dandi vel visitandi loca sancta ⁊ sic eaz habebit sicut alij nõ tñ dz dimittere religionis obseruantiã pp ipsas q̃ plus meretur quo ad p̃miũ essentiale religionem seruando q̃ indulgentias capiendo licet minus quo ad dimissionem pene.

23 ¶ Vltr ille q dedit indulgẽtias si facit illud p quo dedit hẽat eã. ſz. vt in. d. c. cũ ex eo. z guil. in ſpe. z archi. in. d. c. in dulgẽtie q̃ nõ. l. vnica. C. ne qs in caſtu z. l. ingſtito. C. de ſolu. theologi in. vtij. di. xx. dicunt q̃ ꝛ̃ principaliter nõ poſſit prelatus ſibi dare indulgentiam ſũ data aliꝫ etiam ſub eadem forma põt ea vti z ſic tene q̃ valet vt ꝛ̃ gaſpar. i dicto. c. noſtro z ſequitur ge. in. d. c. indulgentie de pe. z re. lib. vj.

24 ¶ Quintꝫ q̃ ſñ det p:o q̃to nollet ſuſtinere penam ſibi iniunctam. vnde quantum daret ne haberet ieiunare tot diebus ſñ dicit dꝫ dare ſi vult eam habere ſed hoc cõiter nõ tenetur a docto ribus vt ꝛ̃ pa. in. d. c. q̃ autem ſed ſuffi cit faciat ſm qua ei quenit vt dixi. ſ.

25 ¶ Sextũ q̃ ille q eam vult accipe nõ poſſit facẽ debitã pniaꝫ vt poñ ſuũ re quirit q̃ ſi poſſet facẽ z nõ faceret nõ valeret idulgẽtia ſ̃ ſ̃ falſiꝫ é. vt. ſ. patuit z iõ nõ regrit neceſſario iſta duo.

26 ¶ Septimũ q̃ ſubſit neceſſitas i cã. q̃ dat ſ̃ hoc ſiꝫ nõ é vez q: ét ſine neceſſitate pt dari. vt. ſ. patuit z ſic p̃z q̃ quatuor mõmodo ſunt neceſſaria.

27 ¶ De pena religioſoꝝ pnũciantiũ vl̃ p̃dicãtiũ indulgẽtias idiſcretas hẽtur i cle. religioſi de ꝑnle. vbi p̃z q̃ peccãt mortaliꝫ q: phibẽ eis in vtute ſancte obedie ſub pena maledictõis eterne z dicunt p̃dicare idulgẽtias indiſcretas ſm gl. q̃ pnũciãt indulgẽtias nõ cõceſſas. i. q̃s non hñt Lar. i. d. cle. religioſi dicit q̃ ét ſi ſunt ꝓceſſe eis dũmodo ſint idiſcrete adeo q̃ eis nõ potuerunt ꝓcedi dicunt indiſcrete ſ̃ pau. q dicit q̃ dicũtur indiſcrete q̃ ꝓcedens excedit q̃tates. d. c. cuꝫ ex eo. Idem ét dic̃ zenze. q̃ indiſcrete dicunt q̃ probari nõ p̃nt arg. de ꝓba. q̃ ſ. z. c. poſt ceſſiones z de fide inſtru. c. q. ſed quomõ peccent mortaliter tene q̃ ſolũ eſt quã do p:onunciant indulgentias non veras aut non validas.

Nepta leticia eſt filia gule que q̃ando ſit peccatum vide in ꝑlo. ſ. q.

Nfamia eſt leſe dignitatis qualitas repꝛobata q̃tum ad vitaꝫ z mores q arg. a ſ̃to ſenſu ſicut fama eſt ille ſe dignitatis ſtatus. vita. z moribus. cõpꝛobatus z in nullo diminutus. l. cognitionuꝫ numerus. ſ. extimatio. ff. de vari. z extraoꝛ. cogni. z ideo infamis dr̃ huius ſtatus vita z moribus é repꝛobatus ſicut colligit. ff. de in ius vocãdi. l. ſed z ſi hac lege. ſ. pꝛetoꝛ in gl. z. ff. de obſequi a lib. l. oneri z. l. licet.

¶ Quotuplex eſt infamia. ſz. triplex. l. i facti hoc ꝓuenit ex cõi hoiuꝫ locutiõe de qua p̃ bar. in. l. de minoꝛe. ſ. tꝛime ta. ff. de qõnib⁹. ¶ Secũda iuris. ¶ Tertia canonica.

¶ Quõ incurritur infamia facti. ſz. q̃ aliq̃ incurrit a crie ita q̃ crimen eſt p̃ prima cã infamie z hec repellit a teſtimonio in cauſis grauioꝝib⁹ z i cã criali ſ̃z i aliꝫ admittunt ſ̃z q̃ plus z minus ſt̃ ifamati aliq̃ cãtur infamia fci ab alio puta q: fuit icarceratꝰ vel fuit pp crimẽ repulſus a teſtimonio vti. c. teſtimoniũ de teſtib⁹ vl̃ cũ p̃ p verba turpia iſtituit filiũ heredẽ dicẽdo filiũ meũ p̃ditoꝛẽ neq̃ z hmõi iſtituo here dẽ vel ei lego vt. C. ex q. ca. iſa. iꝛro. l. ea q̃ p̃. Itẽ cãtur p ꝓba iudicis vicentis alig poſtulãti calũniaris vl̃ bñ faceres ſi ad flugẽ melioris vite te querteres z hmõi vt. l. l. ꝓbũ z in. l. iteꝛ locutio. C. ti. mlis ét aliꝫ mõis icurrit vſi q̃ apꝛ bonos z g̃nes viros ifamaꝰ ex aliq̃ fcõ ſic icurrit ifamiã fci. d. l. ſ̃z z. vi. q. i. ſũt plimũ vt no. in. c. dicit ex q̃dã de teſti. Infamia. n. nõ faciũt dicta paucoꝝ ne q̃ multaꝝ lenia ꝓnaꝝ dũmõ apud g̃nes z bonos nõ ſit opio leſa z no. q̃ hic g̃nes dicunt nõ ſũt leues puta é bõ bone fame z opionis antiquus ſic bñ merit⁹ dr̃ q̃ nõ demeruit. ff. de leg. y. l. cũ pf. ſ. rogo z. l. cũ gdã in pn. de excluti. c. vno. Vñ z ſenib⁹ maioꝛ fides adhibẽt. ff. de fi. inſtru. l. vlt. z arg. ff. famil. erciſ. l. ſic q̃ ſũt vbi here⁹ in maioꝛi pte ꝓponit illi q̃ i minoꝛi pte é here⁹.

¶ Quẽ effectũ opat hec infamia q̃ ſñ

ortū a crie. ff. q primo repellit a dignitatibus. c. inter dilectos de excessi. pla. q vilibus & indignis ponte dignitatis patere nō debēt & de re. iur. ifamibus li. vi. Itē repellit a testimonio Intellige in cā criminali nō aūt in ciuili nisi fm qđ dixi de ifamia q hz ortū a crie Ita no. Jo. an. & pan. in. c. testimoniū de testi. & in. c. ingressitōes. §. pe. de acc. Ric. thi in. iiij. di. xv. tz q infamia facti ipso iure nō interdicit actē licios. alle. c. si qs p ibyter de purga. ca. sed sunt talibus interdicēda donec purgationē canonicā fecerit. c. ex mag. de pur. ca. itez repellit a promotiōe ordinū de accu. Oi potens deus. lxxxj. di. tātus daniel. & suspendit iaz promotū fm q crimē ipedit fm Inno. de postula. pla. c. fi. de elec. c. sup eo. de renū. c. nisi. cū pāe. Itē indicit q rellā inofficiosi testamēti p testamētus fratris si ifamis heres a fratre fuerit institutus & rūpit. C. de inoffi. te. l. fratres. Itē purgationē iducit si iudici videbit de accu. venies & ibi ho. de b & z i gl. i. l. nullā. C. ex q ca. infa. alī. itro.

4 ¶ Quō tollit hec ifamia facti. §. pa. in. c. ex diligēti ō simo. q tollit p ōrū factū vt no. Jo. vj. q. i. c. oēs in gl. pōt & princeps dispōnere vt talis infamia non habeat effectum. vt no. Pa. in. c. cum te. de sen. & re iudica.

5 ¶ Quō incurrit infamia iuris. §. q p sniam & regulare ē q nō incurrat ifamia iuris i cribus publicis nili p sniaz li. ff. de hi. g. no. ifa. no. By. in. d. regula ifamibus & Pa. i. c. testimoniū ō testibus de excep. & q sunt publica crimina hētur inst. de pu. iudi. p totū. De q vide. s. Crimē. §. vij. Itē incurrit infamia iuris ipso iō in cāibus i qbus ure cauet q incurrat ipso facto vt cum imperator mulit aufert is signia vl mittit aliquē in exiliū. l. q ait. §. ignominiosa. ff. de hi. g. no. ifa. itē q exercent ipso bā fenus erigētes vsuras vsuraz. lij. q. vij. §. porro & ibi vide bonū ter. cū gl. tē cuz aliqs deprehendit in adulterio d. palā. §. que in adulterio. ff. de ritu. nu. vel pht filī cū duabus vel filz hz duas sponsas. l. qđ igit. ff. de hi. g no. infa. de bigamis nup a nobis tē q lenocinuz exercuit vel filias vel nepotes pstituerit. l. athletas. §. ait ptor. ff. eo dē & ibi ō multis. Itē q pugnauit cū fera. ff. ō postul. l. i. §. bestias & multis alijs de gb vide in. d. §. porro & a. d. l. athletas. Et no. q regulariter oēs infames fz leges sunt & infames fm canones. pbat hoc tex. notatus in. d. c. oēs po. vj. q. i. not. Inno. i. c. q liter & q el. q. de accu. filī oēs q ex culpis suis ad ordines nō pūt promoueri vt in. d. c. oēs est tex. & ibi vide bonam glo. de hoc & d. §. porro.

6 ¶ Utz pfessio delicti i iudicio reddat aliquē infamē infamia iuris. §. bar. in l. infamē. ff. de publicis iudi. no. Pa. i. c. at si clerici. de iudi. q nō q iudiciū prez vt regrere ad hoc vt sit infamis q sit cōdēnatus de crie. i. l. ff. de hi. g. no. infa. & in cā cris pfessus non habet p qdēnato. vt. i. l. si confessus. ff. de custo. & exhi. re. & ideo Bar. in. l. furti. ff. de hi. g. no. infa. dat cautelaz vt soluat q̄ requiritur sna ad infamiā incurrendaz qdēnationem ante sniam & sic enadet ar. l. si reus. ff. de procura. silī no. aliam cautellā. s. q talis nō litiget p se sed per procuratorē q hz ipse qdēnetur & procuratoz procuratorio noie tū in hoc casu nec dns nec procurator efficietur infamis vt probatur in. d. l. furti. §. si qs alieno p tex. & glo. & ibi bar. hoc no. & doc. & no. q logtur q̄ quis quentē vt qdēnetur actione famosa vel ex crimine ex quo segtur infamia prima tamē cautella nō valeret vbi infamia irrogatur ipso iure vt in. c. testimonium de testibus q per solutionem videret reus confiteri crimen. l. ad solutionez. C. de re iudi. & l. q̄n. ff. de ht. qui no. infa.

7 ¶ Utrum prelatus efficiatur infamis si remoueatur propter dolum. §. Pa. in. c. licet heli. de sno. & ibi gl. q sic si cut iura volunt in tutore.

8 ¶ Utz infamia iuris tollat executionē ordinū. §. Pa. vbi. ō. q sic & etiam exercitiū eminētiaz dignitatis & admiz honorē q̄ssū & q̄rendō vt dicit tex. i. l.

infamia.C.de decurl.z ideo prelatus non expectet sniam sed resignet sponte a prin.z sic euitabit infamiam.

9 ¶ Sed nūqd talis ifamia puati titulo bñficy.z alijs dignitatibus ipo fcō.ff. pa.in.c.grellā de iureiu.puto q sic in dignitatib⁹ z honorib⁹ circa titulos bñficiales ꝓbat ex text.l.ij.§.miles.ff.de hi.q no.ifa.vbi gl.dicit qō sic ifamia puat ipso fcō militem militia vt ibi fic pari rōe puat militia celesti in alijs dignitatib⁹ z honorib⁹. Jte vī velle gl. i.l.frustra.C.de re mili. In bñficialib⁹ aūt nō inuenio tex.dicit pa.i.d.c.grellā hoc dicēte vñ non debemus iponere hāc penā spāle in ipis ex q̄ iure canonico nō cauet expsse vt in sīlī dicit.gl. in.c.fi.de iure pro. Fateť bñ idē pa.q collatio facta ifami ipo iure nulla rka i famib⁹ de re.iur.li.vi.z.l.y.C.ō dignita. Facit.ca.inter dilectos de exce.pla.

10 ¶ Utr ꝺcēnatus de falso cōmisso in officio testificādi efficiat infamis.ff.in c.cū dilectus in fi.de or.cogni.q sic si directe fuit condēnatus secus si directe non fuit actus contra eum sed vt repelleretur a testimonio ar.d.c.cū dilectus z.l.lucius.ff.de hi.qui no.infa.

11 ¶ Utr snia arbitri ifamet.ff.q nō ſ ex q̄ sit iudicis ordinarij.l.qd ergo.ff. ex compromisso.ff.de hi.qui.no.infa.

12 ¶ Quis pōt tollere infamiā iuris.ff. Pa.in.d.c.cū te dicit q p solū principē tolli quo ad eos qui sibi sunt subiecti ſ non quo ad subiectos pape.sed p ipm papam solū vt in.l.i.ff.de postu.z in.c.cū te.de sen.z re.iudi. z hoc directe sed indirecte potest aliqs eos vt cū dispensat in casibus sibi a iure permissis vt pnta condēnatus de adulterio.et ficitur infamis z tñ eos potest dispensare super adulterio z sic ponit in infamia sed non principaliter seu directe. z de hoc vide Bar.in.d.l.C.z.l. ifamē in fi.ff.de publi.iudi.

13 ¶ Utr papa possit restituere laicū nō subditū sue iurisditioni.ff.q nō.ij.q. iij.§.hinc colligitur. Nisi forte esset sibi necessarius in clicatu z tūc ipse tñ posset z non alius de illis aūt patrimonio suo restituere potest z illos q iuri alterius non subsunt z oēs clicos. vt in.c. p venerabilē q filij sunt legitimi.notāt Ber. Jnno.z Dost.in.d.cū te. Silr tenent doctores q et collegium cardinalium pt sicut z papa.ſ Pa.in.d.c.cūte ꝛ Primum scilicet q non potest.

¶ Utr reges possint tollere infamiā 14 iuris.ff.q non illi q subsunt iperatori sm Jnno.sed bene illi q non recognoscunt superiorem secundum dominus Antonium in.d.c.cum testamento.

¶ Utr restitutus p imperatorem indi- 15 geat alia dispensatione vt pmoueatur ff.scōm Pa.in.d.c.cum te q non dū modo egerit pniam vel dic q eos potest dispēsare respectu criminis quod fuit notorium vt promoueatur ex quo restitutus est p imperatorem vel reges qui non subest imperatori.

¶ Quomō incurrit infamia canonica 16 ff.q ex quolibz peccato mortali.vt.vj. q.prima ifames.z in gl.in summa ibidem z ista durat donec sublatus fit crimen. vt in.d.c.infames z glo.in.c.illi sexta.q.prima.z ideo post pniam cessat talis infamia.hec notat Pa.in.c.ex diligenti.de fimo.

Fidelitas vtr sit pctm ff.fm asten.

q fidelitas duplr pōt sumi. primo negatiue pure z hec est in illis qui nihil vnq̄ audierunt de fide xpi z isto mō non ꝟ rōnem culpe ſ pene quia talis ignorantia diuinor est secuta pp pctm ꝓmorum parentū z sic tales infideles non dānant pp infidelitatez ſ pp alia pctā que sine fide non pñt remitti z p hoc facit. Jo.xij.si nō venissem z locutus eis nō fuissem pctm nō hñrent.f.infidelitatē in xpm ꝟ aug.scōo mō sumitur infidelitas ꝟie.f.inquantus ꝟian tur z pténunt credere q audiunt ꝟ illud. Isa.5o. dñe quis credidit auditui nr̄o z in hoc ppie rō infidelitatis ꝛple tur z sic ē mortale pctm z grauissimus inquātus magis elōgat a deo nō tñ q ad effectionē ſ et cognitionē z tō ma

gis pmiet glibꝫ ifidel ꝓ isto pcō ꝯ
gcūq; ali⁹ ꝓ qcūq; alio ceteris pibus.
¶ Utr̄ oē qđ facit ifidelis sit pcñ. ſz. Aſtē. gl. ſup illud ad ro. c. xiij. z. xxvij q. i. ẏ. ex hiꝰ Oē qđ nō ē ex fide pcñ ē dicit ꝙ nō ois vita infideliū pcñ est sed qñ solū facūt aliqđ op⁹ ex infidelitate vel relati ad ipſa vt qñ saracenus ieiunat vt legē machomet⁹ seruet hoc mādāt⁹. vel inde⁹ sabbatizat z hmōi. z sic mortalit⁹ peccat. alſ secus. q. pñt facere multa q̄ sūt de genere bonoꝝ in qb⁹ nō ē pcñ. an aūt vēdēres eis vel alio mō ꝓcedētes aliq̄ qb⁹ vmnt ad eoꝝ ritū peccēt mortaliter dico saluo meliori iudicio ꝙ si qs hec eis venderet vt tales ritꝰ facerēt sic peccaret mortalit⁹ q: cooparet eoꝝ pcō ſz vēdēs eis simplr aliquas res ꝙ illi talib⁹ vtāt ꝓz ritꝰ eoꝝ nō credo peccet mortalit⁹. alit ecclia q̄ eos tollerat z pmittit habitaſ inter xp̄ianos videret ponere laqueuz dānationis xp̄ianis cū sciat ꝙ q̄si oia vtant fm aliquam conditionē suaꝝ se ctaꝝ sic inde⁹ carnes. palmas: cedros z similia vtit̄ fm suam legem.

¶ Quot sūt spēs ifidelitat⁹. ſz. Aſtē. ꝙ si infidelitas attēdat ꝓz cōparationem ad fidē sic sūt tres. Nā pcñ ifidelitat⁹ ꝓsistit i remittēdo fidei. z sic aut mūdū suscepte vt i gētilib⁹ sine paganis. z si est pma spēs. Aut fides suscepte. z isto mō vel suscepte i figura vt in iudeis. z sic ē scōa spēs vel suscepte i manifesta tōe veritatis. vt in hereticis⁹ z sic tertia spēs. si vo attendat ifidelitas fm errores ad diuersos articulos fidei sic non sūt determinate spēs infidelitatis cum possint multiplicari in infinitum.

¶ Que est peior⁹ infidelitas. ſz. aſtē. ꝙ illa hereticoꝝ ē pessima. vñ fm pe. ꝑo Abelitus eis erat nō cognoscere viam veritat⁹ q̄ post cognitā retrorsū ꝙuerti

4 ¶ Utr̄ infideles sint ad fidē cogendi vid quod dicit. ō. Bapt⁹ sinus. vi. ẏ. xij. z. ō. Fides. ẏ. ix.

¶ Utrū sint i eoꝝ ritib⁹ tollerādi. ſz. Aſten. ꝙ iꝫ infideles peccēt in eoꝝ ritib⁹ tū pñt tollerari sine pcō ꝓp duo

vel ꝓp bonū qđ ꝓuenit ex eis. sicut i ritib⁹ iudeoꝝ hoc bonū hēmus ꝙ fides nostra hꝫ ab eis testimoniū in talib⁹ ritib⁹ i gb⁹ figurabat⁹ vt ſo pñt tollerari sine pcō ꝓp malū vitādū vl scādalū aut dissidiū qđ ꝓuenit posset vl ipe dimētū salutis eoꝝ ꝙ sic tollerati paulati ꝙuertūt ad fidē z ꝓp ꝑmū ſt tollerādi inde⁹ ꝓp ſz solū aliꝰ ifideles ab⁹ si

¶ Utrū fideles possint cū ifidelib⁹ cō uersari. ſz. Aſten. ꝙ si i aliq̄ cāu ecclia iterdiceret ꝓp aliqđ pcñ eoꝝ idirecte puniēdū sic nō liceret. Si aūt ecclia ſi iterdiceret tūc distingue. aut fideles ſt firmi z sic ſi ꝓhibēt ꝙuersari cū eis ma xie si necēitas subest. aut ſt debiles i fiđ z simplices ó q̄z subuersiōe ꝓbabilr ꝑt timeri. z sic ꝓhibēdi ſt marie ne magnam familiaritatem hēant. neq; sine necessitate conuersetur.

¶ Utrū i fideles ꝙ nō recognoscūt dñz ecclie licite possint reb⁹ suis ꝑpoliari. ſz. ho. i. c. qđ sup hꝫ de voto ꝙ sic per illud Mat. vlti. data est mihi oīs ptās i celo z iterra qui gdē trāſtulit in vicariū suū sec⁹ si recognoscūt dñm ecclie nec sūt in fest⁹ xp̄ianis ꝑ hēs tex. cuꝫ gl. xxiij. q. vij. li ó reb⁹. Inn. i. d. c. qđ sup hꝫ tꝫ ꝙ si pñt nisi sint infesti xp̄ianis vel aliter deliquāt in lege nāe. z facit ꝓ eo tex. c. disparauit. xxiij. q. vij. Sed mihi magis placet opio ho. z maxie. i infidelib⁹ occupā⁹ ꝓuincia Jerosolimitanā ꝙ cū sit ꝓsecrata sāguine xp̄i z multoꝝ martyꝝ nō ꝺz ee sub ꝺnio i fidelū z hoc itellige ꝙ pñt spoliari auctoritate d̄ñi pape nō q̄ ꝓpria ꝑsona.

¶ Utr̄ infidelib⁹ sit credēdū i ꝓiudiciū alioꝝ. ſz. Pa. in. c. i. de here. ꝙ nō. ar. d. c. ꝑmi ex q̄ sūt infideles deo nō ꝓe sumūtur fideles hoīb⁹. z tō testes non admittuntur ꝛ xp̄ianos. ij. q. vij. nō ꝑt z. c. pagani.

¶ Utr̄ liceat assumere habitū infidelit⁹. z sic ſ simulare infidelē. ſz. Rodo. ꝙ si fiat ex rōnabili cā licet⁹ficat fecit sanctus Sebastian⁹ dūmō in tali vestim̄eto nō sit aliqđ signū vel aliqs caracter ꝓncipaliter cōstitut⁹ ad discernē

pfessores alicuius ifidelitat]. q: sic non liceret q: p tale signum mentiretur cō tra fidei pfessionem. sine causa vero rationabili nullo modo licet.

10 ¶ Utr. dubitare de fide sit pcīm mortale. ℟. q sic q: dr dubius in fide infidelis est. c. i. de hē. ſ. tūc dubitat cū nō magis declinat ad vnā pte q alia: se cus si titubat vl vacillat ſ tñ ñ firmat se nisi sup fide ſa de hoc vid. s. hētic in pn. ¶ utr sit disputādū de fide vide s. disputatio. Infideles an possint pnio induci ad fidem. vide. j. iudeos. §. xxxij.

Nirmus famulus an debeat hſe salarium. vide. s. familia. §. ij.

Ngratitudo ¶ Utrum sit peccatū ℟. Pe. aureo. i. iij. di. xxv. q. ij. in fi. q: ingratitudo pt cadere duplicit aut tāq circūſtātia actus sicut ē qñ aliquo peccāo ex aliquo alio fine ſ tñ ingratitudinē tāq circūſtātia vt ē gl bet q ſ receperit multa bñficia a deo tñ voluptate ductus ꝓsentit fornicatōi ¶ isto mō nō ē pcīm p se ſ circūſtātia pcīi aggrauās. ¶ alio mō ꝓsiderat ingratitudo p se. sicut qñ nō ē alius finis mouēs ad tale faciēdum nisi q: despicit bñficia. vl parum pēdit. vel nō recogitat ¶ sic est peccatum speciale.

1 ¶ Utr sit mortale pcīm. ℟. bm Tho. xxij. q: si ea q ꝑmittit facē sunt necessitatis sic est mortale aut ea cōmittit sunt ꝑ id qđ necessario dr cauere ¶ sic silr est mortale. vel qñ est ꝓpter pter mittit recognitionē bñficij vel recom pensationem alias est venale.

2 ¶ Utr. ꝓpter ingratitudinē reuocet donatio vide. s. donatio primo. §. xlij.

3 ¶ Utr pr rōe ingratitudinis filij puta q: eum accusauit. ¶ ex qi cā ex qua pōt eum exheredare possit alimēta ei denegare. vide. s. exheredatio. §. iij.

4 ¶ Quot modis cōmittit ingratitudo. ℟. ſ. S. tho. xxv. q. cvij. q: tribus modis. ¶ Primo nō recognoscēdo bñficia dei ¶ hoiuꝫ vt dr ꝓpea dicit sen. q: ingratissimus est q oblīiscit bñficiū. ¶ Secdo qñ nō laudat seu nō regratiat bñfactorē. ¶ Tertio qñ nō recompēsat bñficio recepto. s. faciēdo honorē vel seruitū bñfactori tpe suo. ¶ Alde tiij. qñ in mēte sua ꝓtēnit bñficiū receptū vl ipsum bñfactorē ſ ei iniuriam fecerit dādo bñficiū. Quinto qñ murmurat ꝑ bñfactore vl bñficio eius cū vilificās: sexto qñ facit iniriā vel aliqđ in cōtemptū bñfactoris reddens. malum ꝓ bono.

¶ Utr ingrat] sint bñficia subtrahēda ℣ ℟. q aut ex bñficio plumit q: attrahetur ad gratitudinē vl ad mīs malū ¶ sic nō sunt subtrahēda. aut idicūtur ex beneficijs ad peiora vl ad pcueraī. in malum ¶ sic subtrahi debent ita no. in c. non omnis. v. q. v.

Niuria qd est. ℟. qđ q̄dru pliciter accipitur

¶ Pmo generaliꝫ. ¶ sic est oē q: nō fit iure. Facit. c. qđ dicā. xiij. q. iij. ¶ Secdo accipit ipāliꝫ. ¶ sic ſ ignās vl iūſtitia iudicat]: q̄ñ ius iniquū ¶ in iustū. ¶ Tertio iniuria dr culpa. vt in l. acqlia. ¶ Quarto accipit singulāꝫ ꝓpie ¶ sic fit. aliqñ re: qñ manus vio lente iferunt. ff. eo. l. i. §. iniuriā. xvij. q. iij. si qs suadente. aliqñ fit ꝑbis quitando vl ꝓmittā dicēdo. fac. c. oli. ex. e. ri. ſ it ¶ tertio mō. s. lris: cū vz libruꝫ vel chartā vl hiſtoriā ad iſamiā alicuius ptinēte ꝓscripſit ꝓposuit. vl edidit vl dolo malo fecit vt aliqđ hoꝝ fieret puta dimiſit scripturā cadere i platea ar. ff. ō v. signi. l. late. nec distinguit vtr noīe suo vl alteri⁹ ediderit. vl vtr nomē exꝑſserit illi⁹ quē itēdebat iſamare vl nō dūmō alr ꝑ circūſtātias cognosci possit eodē mō tenet si sine scriptura in nota vl signō aliqō illoꝝ ꝓdicti puta vestē lugubrē vtī i iniuria alicuius vl cornua posuit in porta ¶ hmōi. ff. ō iniur. l. ité apō labeonē. §. ait ꝓtor ne qđ iſamā di cā fiat. ¶. v. q. i. c. qđā maligni spūs. ¶ de ista q̄sto mō. d. hic loquor.

¶ Quid de illo q dicit alicui latro siue homicida ¶ hmōi cū dicat vez. ℟. ſ

No. q si facit ad o accusandi vl denũciandi ad punicdũ delictũ z pbauerit nõ punit nec tenet iniuria. ff. e. ti. l. cuz gl' ibi. vbi dr peccata. n. nocetiũ nota ee z expedire z oponẽ z. C. e. ti. l. si qdẽ z idẽ si faciat excipiẽdo vt eũ repellat a testimõio de testi. c. ex pte. vel ab ordine aut bñficio de accusat. c. supp his q; hec a iure pcedit. z nõ facit iniuriã q vtit iure suo. de elec. c. cũ ecclia vulterana. si vo dicit ad infamati. tñ. qõ p sumit qñ nõ hz cãm iustã dicẽdi tũc iniuriã facit z odẽnãdus ẽ. d. l. si qdẽ. z. l. iij. C. eo. vi. q. i. ex merito. z. c. deteriores z no. ho. z. ber. i. c. si culpa. c. ti.

2 ¶ Quis põt facere iniuriã. ff. q ille tã tũ q z pati eã põt. Fallit hoc in furiosõ z puero q nõ est doli capax cui iniuria fieri pt. ipsi tñ alijs nõ pñt facẽ z idez de dormiẽte. aduerte tñ q néo iuriaz põt fecere nec tñr de iniuria nisi q scit le iniuriã facẽ vl scire debeat ẽt is ille cui fit nesciat q; si qs p tocti percutiat aut dũ certat. nõ tenet. iuriaz. hec habent. ff. e. l. illd. tbi ẽt dr nãq; hi pati iniuriã pñt nõ facere cũ iniuria affectu facientis q3stat. xv. q. i. §. illud.

3 ¶ Cui dat actio iniuriaruz. ff. q illi q eã patit z no. q nedũ iniuria fit i pso na ppa alicuj z ẽt ei dr fieri si fit in filio vl ei quẽ hz i ptate isti. e. §. patit. odũ tñ iniuriãs sciat eũ filiũfamilias licet ignoret cuius dat ẽt actio filiofamilias i nole suo. l. filiusfamil. ff. ỗ ac. z ob. itẽ in spõsaz vl vroꝛ. z sic dat actio viro z muleri z si fit filiusfamilias ẽt pri. l. §. vl. ff. eo. nõ tñ eã q fit viro iuriam patit spõsa vl vroꝛ. qz vxores a viris ñ viri defenduntur ab vroꝛe. l. ij. ff. eo. de spõsa dr in. l. Itẽ apũ labeonẽ. §. sponsuz. Itẽ dat hẽdi ob iniuriã factã cadaueri defuncti cuj ẽ hẽs. Idẽ si fama defuncti sit lacessita. d. l. i. §. si forte cadauer i. Itẽ dat dño ob atrocẽ scaz seruo. d. l. apũ labeonẽ. §. ptoz alt. ij. z. §. se. z Insti. eo. §. sernus. Itẽ dat epo p iuria fcã clicis z abbati i suis mõacis vt no. in. c. prochianos de sen. exco.

4 ¶ Nũqd marrõe i vexte meretricali de prehẽse fiat iniuria si itẽpter. ff. q nõ facit. c. i audita. de sen. exco. nõ iniuriat mr simonio hz No. z Ber. q ips ignorauit. C. de adul. l. si ea. sicut nec militue q militẽ ignorat. ff. loca. l. si ignorans secus si in habitu honesto.

5 ¶ Utz iniuriã qs possit repellere. ff. q defendẽdo solũ lz pcutiẽdo fuit diuersa opio hug. i. §. si vo. fo. di. tenuit q nõ lz ber. vo z Lan. i. c. suscepimus de homici. restringit hoc ad clicos Sz ego dico secundum doctrinam Alle. in iij. parte summe q etiam percutiẽdo licet necessitate cogente si iniuria aliter vitari non potest z ne dum laicis sed etiam clericis de quo vide. ẽ. clericus. x. z homicidium. iij. z defensio. §. iij.

6 ¶ Utz iniuriatus teneat eã remittere ff. gl. in. c. si qs tristatus. xc. di. q nõ quo ad actionẽ. l. vt satisfactionẽ hẽat. xxiij. q. iij. si illic imo dicit q bñ facit agẽdo vt satisfaciat. xlv. di. z q emẽdat xxiij. q. v. de occidẽdis q; iniuriatoꝛ tenetur nedum petẽ veniã lz ẽt satisfacẽ de vãno dato ex iniuria si pt alr nõ pt absolui nisi iniuriatus remisisset actio ne iniurie liberatr quo ad ꝑsciaz. Sz rãcone coꝛdis etiã iniuriante nõ satisfaciendo tenet iniuriatus dimittẽ vt de peni. di. v. c. vl. imo nũq; dz admittere eo q; nõ licet aliquez odio hẽre. xxiij. q. iij. cũ in. l. xi. q. iij. c. inter verba.

7 ¶ Quõ dimittit seu tollit actio iuriarum. ff. q tribus modis. ¶ Primo remissione vt p suplicationẽ aut preces xxiij. q. iij. si illic aut p pactũ. ff. ỗ pac. l. si tibi decẽ. §. i. ¶ Qz cdo fmittit dissimulationẽ. ff. de iniur. l. nõ solũ. §. i. z Insti. eo. §. vlt. Uũ si iniuria illata z pãtũ vtilẽ si ẽ p metũ aut otinuũ si alio mõ est illata nõ agit abolere. l. si cuz exceptiõe. §. in cãe. ff. qõ me. cã z. C. de iniur. z qõ no. glo. l. si non cõuitu posset tamẽ indirecte agere etiam post annũ p viaz exceptionis puta si esset excommunicatus iniuriatoꝛ ne absolueretur fm No. z Pa. in. c. ea noscitur de sententia exco. ¶ Itẽ tertio remittit actio

iniuriaz salutatiõe deosculatiõe come
stione z hmõi signis. Nã hmõi signa
sunt recõciliationis sicut subtractio est
signũ iniurie vt no. glo. in. c. cũ Adri
anus. lxvij. di. z in. c. cũ sup abbatia de
officio dele. Quod intelligo verũ nisi
a pncipio puocasset aduersariũ cuare
eum faciẽdo qz tunc per osculuz z pre
dicta signa nõ tolleret nisi expresse re
nuncietur vel trãsigatur z sic intellige
predictam l. non soluz. ℌ. primo. Non
credo etiã qz tollatur actio iniuriarum
si homo exhibet signa q̃ necessario tñr
exhibere inimico qz p illa non dr ge
recõciliaz z p hoc facit qõ no. Bart.
in. d. l. si tibi decez qz infirmus sacerdo
ti dicendo qz remittit iniuriaz sibi illa
tam intelligit remisisse odiũ z nõ sa
tisfactionẽ iniurie quod nota. Itẽ tol
lit actio iniurriaz q̃uenscũqz gs incl
at iudicẽ vt torq̃at iniuriãte eo ipso qz
ipm torquet aut cõdenat ad vindictaz
remittit iniuria. Uñ aliã satisfactionẽ
p iniuria petere nõ potest vt est bon⁹
tex. z ibi bar. in. l. sed z si vn⁹. ℌ. si ante
iudicẽ. ff. õ iniur. nisi pretteris qz ex
hoc nõ vis tibi piudicari qz p tuo in
teresse possis agere actõe iniuriaz vt. l.
si. ff. õ iniur. Itẽ remittit p morte qz in
iuriaz actio nõ trãsit ad heredẽ añ Li
tis ꝛtestationez i moriẽte iniuriato. vt. l.
iniuriaz in pncipio. ff. de iniur. Et hec
ofa iuncta fin Pa. in. c. olim de iniuꝛ.
q̃ ad actionẽ iniuriarũ vera ſz nõ quo
ad vãa z expẽsas qz p hoc nõ tollitur
quin agere possit ad restitutionẽ ar. c.
primo de iniuriis: z sic serua in pscl
entia z etiã si iniuriatus nõ ageret te
neur ad interesse z dãnũ qõ inuliti ni
si ipse remittere velit vt in. d. c. i. no. tñ
fin No. in ſſi. ti. de pe. qz si iniuriatus
nollet cõponere cũ iniuriãte vel nimis
grauaret eũ tũc iniuriator in pscientia
posset tenere arbuꝛiũ iudic] pniciar. c.
veniẽs de tureiurã. z. c. j. de arbitris.

8 ℂ Aduerte ẽr qz si gs soluat pecuniaz
p remissiõe iniurie obtinẽda inſamis
efficit nisi pactũ fiat auctoritate iudic]
ff. de his g. no. ſſa. l. furti. ℌ. pactus not.
Jo. in. d. c. ſi illic. Sili esset infamis si
esset cõdenatus per iudicẽ sine cuilibet
sine crialiter agatur. ff. õ his. g no. ſſa.
l. athletas. ℌ. vltio. z ideo cũ agit q̃ ali
qué pstituat pcuratorẽ vel faciat pro
missuz vt. ſ. dictũ est Infamia. ℌ. vi.

ℂ Quomodo autẽ iniuria dicat enor 9
mis vel atroꝛ vide onormis.

Iniusticia

vtrz sit peccatũ mortale. ſz. fm sanctũ Tho. xxij. q. lxx. articlo i. q. xi. qꝛ iniusticia ẽ duplex vna illega lis opposita iustitie legali. z hec ꝑz esse tiã est vitiũ spãle in gtũ respicit obiectũ spãle scilicz bonũ cõe qõ cõtẽnt. sed q ad occasionẽ est vitiũ gñale qz p ꝓtem ptũ boni cõis põt homo ad oia pecca ta deduci sic z oia vitia igtũ sunt ℌ bo num cõe ratõez hñt iniusticie quasi ab iniustitia. Alia iusticia dr fm inequa litatem quandã ad alterũ. put. ſ. homo vult habere plus de bõis. ſ. diuitijs ho noꝛibus z minus de malis scilicz labo ribꝰ expeñ. z sic hz mãm spãle z ẽ vi cio spãle oppositũ pticulari iustitie de qua infra. Justitia facere aut ẽ iustũ ex genere suo peccatũ mortale ẽ: qz infert nocumẽtũ. primo: qõ est ℌ caritatez. Excusatur aut vt nõ sit mortale pctm vl. rõe ignoꝛãtie ꝑz philo. v. ethicoꝝ. Itẽ rõe puitatis vt si gs auferat pomũ alicui qz deficit a rõe pfecta eius qõ est iuiustũ facere in quãtum reputari põt non esse oio cõtra voluntatez eius qui hoc patitur z hoc pbabiliter.

Nobedientia

Utrz sit peccatũ mortale. ſz. distinguẽdo aut est circa ꝑcepta diuina z scient vl ex ignoꝛãtia q̃ si excusat de q̃ supra ignoꝛãtia ℌ. ij. sic semp ẽ mortale: facit. xxxij. di. ℌ. porro z. lxxxi. di. c. ſi q̃ pbri sũt vbi dr idolatria. z. xxij. q. i. gloſa ſi ℌo fiat ꝓtra ex ignoꝛãtia q̃ excusat sic nõ pec cat mortaliꝛ. aut nobedictia ẽ circa ꝑ cepta iuris positiui: z tũc distinguo qꝛ aut talis leꝛ seu ꝑceptũ per lõgã tpa nõ fuit receptũ papa scĩẽte z trangꝛesso ꝛes nõ puniẽtes: z sic nõ ẽ mortale pctm

imo excusant facit qđ no. pan. in. c. cuꝫ olim de cle. coniuga. vbi declarat grecos nō peccare: licet accipiant vxores deri i eoꝝ ex quo no. qđ lex generalis recipit in vsuꝫ a certo ḡne plonarū ꝛ ab alio nō: q non obseruātes nō peccāt saltez pⁿ longa tpa. ℣. leges. iuj. di. ꝛ qō no. doc. in. c. i. d ireu. ꝛ pa. nec obstat q ibi tenet Host. qz logtur qñ talis preuaricatio est peccatum de sua natura: qz tunc non excusat non recepto secus esset si essent eiusdē generis ꝛ maio: pars, acceptasset qz ꝫ superior nō puniret tamen minor pars nō excusaretur sed hēret locum multa per patientiam tollerantur ꝛc. c. cum tā dudum de pbēn. Idem dico si talis lex fuit recepta sed per consuetudinem abrogata q nō peccāt inobedientes vt. ℣. dixi. Cōsuetudo. ℣. ix. ꝛ. x. aut talis lex non est abrogata neqz p ꝓtrariam consuetudinē neqz p nō acceptationem: ꝛ hīc fuit diuersa opinio inter doc. qđaz dicunt vt Collectarius in. c. i. de cōsti. ꝛ milti alij: q talis inobedientia non est mortale pcm̄ nisi fiat ex ꝓtemptu: ꝛ hmōi opinionis vt fuisse btūs Ber. li. ti. de precepto ꝛ dispē. vbi dicit nō ꝙlibet mandati preterito crialem inobedientiaz facit sed repugnare ꝛ nolle obedire. Idem in. li. vij. dicit. si ꝓbū loco vt tpe silētij p oblionē surreptū fuerit ℨ preceptuꝫ: veniā facillime impetrabit: qz ēt vix pcm̄ reputabitur. Idē in li. xv. ibidē dicit, si iubēte seniore mihi silētiū ꝓbum clabit reū me esse fateor sed venialr. Si ꝓo ex ꝓtemptu sciēs ꝛ deliberās sponte in ꝓba prumpo p iuaricatoꝛes me constituo ꝛ crialr: hec ille. Illij tenēt q ꝓdicta opinio ē vera nisi fiat ex ꝙluetudine ℨ legē: q: sic ēt ēet mortale. Et hui⁹ opinionis vt ric. de media villa in quol. i. q. xix. Illij ꝓo dicūt ꝙsiderāda ꝓba legis: qz si precipit p ꝓba cōia. vtputa statuimus ordinamus, ꝛ silia. sic verū ē q nō est mortalis inobedientia: nisi su ex ꝓtēpto Et quid sit conteptus. vide. ℣. Contemptⁿ Si vero lex loquitur p verba preceptiua seu equipollētia: sic est mortalis inobedientia: cuius non fiat ex conteptu: dū mō scienter ꝛ sine cā rōnabili: ꝛ pro ⁊ facit. c. ij. de ma. ꝛ obe. ꝛ. c. q ꝓcepit xiij. q. i. Et huius opinionis vt. Pan. in ꝛica. ⁊ obstua. ictu. Illij vero tenent vt scūs Tho. in. iiij. di. xv. ar. iij. q. i. q ꝓcepta iuris positiui magis obligant ex intentione legislatoris cū ex ꝓpis ꝓbis: ꝛ ideo trangressor talis magis est reputandus qui obuiat intentōi legislatoris cū qui detuat in aliquo a legis ordinatione. Intentioni aut legislatoribus obuiat q ex ꝓtēpto vel sine aliq rōnabili cā preceptū nō seruat. secus in casu in quo ꝓbabiliter credi ꝑt si legislator adesset eum obligare non vellet talis non est reputandus precepti trāsgressor: nec peccat mortaliter. ꝛ hec vē coincidere cum opinione Ricar. q magis mihi vr equa ꝛ iō sequēda. ꝛ quā etiaz segr Archi. lxxvi. di. in. c. vtinā. ꝛ ge. in. c. gsali. de elec. li. vi. Facit p hac opione gl. i. c. gsgs. iiij. q. v. ꝛ. c. honorat. lxxiij. di. ꝛ. lxxxiij. di. c. i. ꝛ. x. di. go ât. ꝛ qōno. Pa. in cle. i. de eta. ꝛ qli. nā durū valde vr ꝓlatus intendat semper inicere laqueum mortalis peccati in suis preceptis: ꝛ ideo solū credo sit in ꝓtēptoribus ꝛ illis qui preuaricationem ꝛ inobedientiam ducunt i cō suetudinem que est quidam contemptus interpretatus: ꝛ qz sic ex toto irritratur finis legis sed inobedientia q si ex conceptu neqz ex consuetudine, pcedit credo q sit veniale pcm̄: cum hec non ex toto frustret finem legis: nec sit totaliter contra intentionem eius. sic dicendum de inobedientia prelatoruꝫ aut superioꝝ. Multo magis excusatur a mortali qui facit contra ex ignorantia, non affectata crassa vel supina. si vero inobedientia sit contra consilia: aut lex ꝓfiliq est perfectionis: vt math. Vade ꝛ vende oia. ꝛ sic non est pcm̄. Et sic intellige glo. in. d. c. generali. de elec. li. vi. ꝛ infra que allegat. Si autem lex est consilij reuerentie. quod est quā do subditus deberet facere: tū superio-

nō vult precipe sed potius cōsulere vt abstineat vt no. glo. in. c. ad aures. de rep. or. sic peccat venialiter vt no. Archi. in. c. testim. vi. di. xxv. di. ℌ. alias ea demuz.

¶ Utrū inobediētia statuti penalis sit pcm. ℟. Neri. de gā. in quol. iij. q. xxij. q. aliqn in statuto sunt duo precepta. puta cū dr. Statuim⁹ ne quis faciat tale quid z gfecerit soluat tale penaz: z tē obligat ad culpā z penā. Et sic intelligē gl. z Be. in. c. vt alias pticulis. de cō sti. li. vi. z Inno. in. c. qō sup his. v voto. z Jo. an. in. c. relatū. ne cle. vel mo. z Be. in. c. ppetue. de elec. li. vi. g dicūt q statutū penale, pceptiuū: lz cōtineat aliam penā corporalez obligat ad mortale. Aliqn ꝑo est vnū solū pceptum. puta cū dr. Statuimus q si gs fecerit tale gd solvat talē penā z sic obligatio lū ad penā ex forma statuti. Ex intentione vero statuētis obligat ad culpaz si passiz temerarie aut cā leui ꝓuaricet Aduerte ēt q ignoscia necz in ꝓio casu. necz in ꝺo reneī ad penā nisi post condemnationē ꝺm gl. c. ffinitas in fi. xij. q. ij. z q lz statutū nō sit pceptuum ex forma tamen obligat ad mortale qū i ponit penam mutilationis vel mortis corporalis.

Aquietudo

mentis est filia auaritie q cōiter est veniale peccatum nisi p eā omittāt necessaria ad salutē.

Aquisitio

est alicuius criminis manifesti saltē p famā ex bono z equo iudicis competentis canonice facta inuestigatio ꝺm Do.

¶ Quotuplex ē ingsitio. ℟. vt colligo ex pa. i. c. cūctr z qñ el. ij. de accu. q. triplex est q̄dam grialissima q ingrit sup statu totius pncie vel diocesis. z i hac non est opus q infamia pcedat nec hz locū dicta diffinitio q: prelat⁹ tñr eam facere q̄libet āno. c. cū venerabilis de censi. z. c. romana. de censi. li. vi. Quedaz est grialis qua ingrit sup statu alicui⁹ ciuitatis castri vel alicui⁹ loci: z ꝺ hac nō logt ꝓfata diffinitio q: nō regrit infamia. vt i. c. i. de offi. or. l. cōgruit ff. de offi. ꝓsi. Tertia ē ingsitio spālis q̄ sit ℣ certā psonā. z hec pōt fieri dupliciter. Prio nō ad iponendā penā, lz ad pcm cuitādū ex debito officij vt puta q̄ mfamonitū nō ℣hat pp impedimētū de diuor. c. porro. xxxv. q. vi. ſ. ono. Et idē dic q̄ñ vult inquirere de aliquo canonico impedimto eadē rōe hz Do. Itē ibi agitur de restitutiōe vsuraz debitores pp iuramentū impediti petere. Itez grialr q̄ñ vult ingrere de aliquo crie ñ ad primatū comodū. sed tñ ad pniam peccati. z tūc ñ regrit infamia pcedēs ꝺm Inno. z segt pa. in. d. c. q̄liter z q̄ñ facit. c. cū dilect⁹ z. c. nihil cū silibus ꝺ elec. z. c. fi. de clā. dispō. z q ꝺ no. p Inno. in. c. i. de excessibus pla. Secōo pōt fieri ingsitio spālis ad penā iponendā: z tūc si fit ad denūciationē publici officialis. sic nō ꝺ pcedat infamia. l. ea qdē. C. de accu. c. preterea ꝺ testi. cogē. lz ꝺ sit notoriū al⁹ nō creditur ei de q̄ tū dic. vt. iij. q. iiij. ℌ. vlt. alias aūt non pcedēte infamia. pcedere nō pōt ingsitiōe ad penā iponendā vt in. d. c. quia luter z q̄ñ z no. pa. in. d. c. ad nostrā el. ij. de ureū.

¶ Sed q̄rit q̄lis infamia ꝺz pcedē. ℟. Pa. in. d. c. q̄liter z q̄ñ. q si fit ingsitio ℣ platū seculare ꝺ sit talis z tāta q si ne scādalo vl piculo dissimulari ñ pot sit. vt in. d. ca. q̄liter z q̄ñ. Si ꝺ ℣ platū regulare puta abbate vl priore pue tualē. sic ꝺz. Quarto dispō ꝓfati. c. q̄lr. Si ℣ regulares inferiores. sic puto q ñ requirat tanta infamia lz solū fama publica cū indicijs vt su ꝓximo⁹ aliqb⁹ aliter in cā criali nō credo inde⁹ possit pcedere ad aliquē actū: vl capture aut arestatiōis pone. vl tormētoz: aut ingsitiōis infamatiōis vt no. Inno. z Jo. an. in. d. c. q̄lr z q̄ñ z. d. An. ibidē. silr Ang. in. l. si vacantia. C. de bon. vacā. z Bar. in. l. de minore. ℌ. tormenta. z. l. ſ. ff. de q̄sti. In alijs aūt a pdictis. s. a captura: aut restōe z ceteris pdictis si non sequat⁹ ordo ad vnguē ñ obest. Pa. in

ꝯ in.c.pe.de accusa.q̄ ꝛt fine infamia ꝫ claustrales pōt fieri inquisitiōe. Qđ verū credo vbi tractaretur de modico ꝑiudicio. Secus si ꝓcederet ad disponē ab ordine aut incarcerationē hmōi ꝑm Pa.in.d.c.q̄liter ꝛ qñ. Si vero in gstio spālis ad penā fiat ꝫ alios a prędictis claustralib⁹ sic nō ꝑt fieri nisi fama publica ꝓcędēte. ꝛ talis fama dz vt ferri iudici sedēti ꝑ tribunali ad bācū als in secreto nō valet. ita no. ange. in d.l. si vacātia. ꝛ cū alijs iudicijs seu suspiciōib⁹. aliter nō ꝑt ꝓcedere iudex ad aliquē actū. vt dixi.

3 ¶ Quō ꝓcedit ꝓlatus in ingstitiōe. ꝝ. q̄ ꝓio dz descēdere ad locū vbi quęrat ꝑsona ꝫ quā vult ingē: q: ibi ꝑ vitat melius ingrit. vt i.c. posth. ꝛ q̄ no. in gl. ꝫ cle. Et ꝫ intellige si ꝑt ꝯmode. alꝫ nō tūr. Secꝰ si ingstito est gñalis dabit ꝑ uramētū clericis si ē ꝫ ecclīaꝫ sup his: q̄ sciūt vl̄ credūt in sua ecclīa reſoꝛmāda. tā in capite q̄ i mēbris: exceptis⁹ occult⁹ de mera ꝑitate dicēda vt in.c.q̄ſr. q̄ si el.viij.i fi. de acusa. nec ꝑuramētū vel interdictū seu excōicatio lata ab abbate vl̄ alio ꝫ subditos ne re uellēt ingstitoꝛ valz nz ligat eos ꝰ of.oꝛ. c.plerīq. li.vi. Si ꝯo ē spālis citabit il lū ꝫ quē vult ingrē. d.c.q̄ſr el.y. ℌ.dz ꝛ.v.q.ij. si ꝑiates. Tertio ꝓcedet ad receptionē dictoꝛ eoꝛ clericoꝛ q̄s ingrit vel testiū si q̄ ꝓducūt ab aliq̄: ꝑsentibus tū eis ꝫ q̄s ingrit nisi ꝑ ꝯtumacia se abſenēt. ꝛ ea q̄ eis obiciūt ꝛ noīa testiū sunt eis exponēda. Fallit ꝫ in cāu de q̄.j. Ingstitoꝛ. ℌ.xi. Quarto exceptiones taz ꝫ testes ꝫ alios ꝛ replicatiões ltias admittet vt deponēdi fl̄z audatia ꝓhibeaī. vt i dcīs. ℌ.dz. ꝛ.c. si ꝑnates.

4 ¶ Utꝛ ille ꝫ quē fit ingstito ꝓssit ne gaī ſfamia ꝓcessisse. ℟. q̄ sic. ꝛ sic oportebit q̄ ꝓio iudex hoc cognoscat. vñ si ſfamat⁹ nō inuenīt nō poterit iudex ꝓcedere. alias sic. c. cū oporteat. de accu. ꝛ.d.c.q̄liter el.y. ꝛ lz accusatoꝛ ꝑbet eū ſfamatū nihilomin⁹ re⁹ poterit ꝓbare. q̄ sit bōe fame. ar. de pur. ca. cū i iuuente. ꝛ potēs⁹ est ꝑuilegiū bōe fame ꝯ infamie. ar. c.l. ℨ. in fi. de accusatio. ꝛ no. Ber. in.d.c. qualiter el.ij.

¶ Utꝛ ille ꝫ quē ingrit ꝓssit recusare iudicē ꝫ hz illā suspectū. ℟. q̄ sic. c. cū spāli de appella. vtputa. q: ex odij ſmitie ꝓcedit. vl̄q: ē crīosus. ar. ij. q. vj. iudicet ista tū q̄ ad oīa si ſt ſuāda ingstitione rſarū. q: facilꝫ ꝛ liberi⁹ ꝑsit a suis administratiōib⁹ ꝑmoneri. d.c. q̄liter el.ij. Qđ limita nisi in graui ꝑiudicio instigēdo. ar. d.c. q̄liter el.ij. in fi. in ꝑbo facilius ꝛ liberius. 5

¶ Utrū inquisitoꝛes gñales ꝓssint ꝓcedere ad ingrendum de ꝓuate criminū ēt nō receptis testib⁹ sup ſfamia. ℟. Pa.in.c.cū dilecti de accu. q̄ sic. satis est q̄ eis cōstet de infamia ꝑ frequētem clamoꝛem. Secus est in delegato ad vnam cām tm̄ vt in.c.cum oportet de accusa. 6

¶ Quis pōt ingrere. ℟. q̄ libet ꝓlat⁹ ꝫ sunm subditum. imo tenet. ne sanguis subditoꝛ exquiraī in die iudicij de comm manibus. de officio. oꝛ. c. itre fragabili de regula. c. vltimo facit. c.lz hely. de sim. o. xxxvj. di. ligāt. ꝛ. d. c. q̄liter el.ij. 7

¶ Utrū monaci ꝛ religiosi ꝓssint de putari gñales ingstitoꝛes a sede apostolica. ℟. Pa.in.d.c.cum dilecti. q̄ non nisi sint in dignitate i.c. statuti de rescrip. li.vi. no. q̄ dicit Pa.in.c.cāz. el.i. de iudi. q̄ appellatiõe ſtrū in statutis ꝛ odiosis nō veniunt monaci. Idē dic in mōialibus vt nō veniant appellatione soꝛoꝛ ꝛ dicuntur ꝓprie frēs mēdicātes similiter ꝛ soꝛoꝛes. nō mēdicantes vero ꝛ habitātes solitarie mōaci vel moiales appellantur. 8

¶ Utrum episcopus ꝓssit dispensare in criminalibus ne ꝓlatus āmoneatur ab officio. ℟. Pan. in. dicto. c. qualiter ꝛ qñ el.y. q̄ sic ꝓcedit per viaꝫ inquisitionis. ꝛ facit. cap. inquisitionis de accusa. circa ꝓncipiuꝫ vbi dicit q̄ pōt sup ꝓio ꝑnā moderari: nisi tale sit crimē q̄ ꝑ ꝯpediat ordinis executionē ꝛ bñficij retentionē ēt post pactā ꝑniam ergo vbicūq̄ ista cessant quantūcūq̄ 9

grauę fit crimę ęt malis aduĩterio po
terit nedũ epo: sed glibet supioꝛ disp̃e
sare vt nõ remoueat ab admĩnistratio
ne. Secus qñ procedit p viã accusatõis
ę ita itelige.c at si clerici.de iud.

10 ¶ Utrũ de iurisd⁹ singularũ p̃sonꝝ sit
procedẽdũ ingrẽdo vel exẽ ordine sine i
stantia ptis. ℟. Pa. in. c. ad nostraz. cl.
ij. de iureiurã. q. nõ: sed libello oblato
ę seruato ordine iuris qõ etiã segũ Jo.
and. in. c. ñ de fo. compe. li. vi. ęt ñ sa
etũ allegat notorũ. facit. l. ad peremp
ptorũ. ff. de iud. ę. l. pperandũ. C. eo.
ę ãt. q semel. C. quõ ę qñ iudex. vbi pz
q⁹ iudex nõ dz citare absentem nisi pte
petẽte: ę si aliter citat nõ valet citatio:
vt no. in. c. i. de iud. Qõ limita ꝟz bar.
in l. iiij. ℣. hoc autẽ iudicium. ff. de dã. in
fec. nisi sit cã miserabilis psonę q se
iuuare non p̃sit.

11 ¶ Quid si testes interrogent sup occul
tis criminibus. ℟. q nõ debẽt ñdere
si ingñtio sit gñalis: nisi de crie õ quo
infamia precessit. d. c. q̃liter ę qñ. el. ij.
multo min⁹ si ingñtio sit spãlis ℣ ali
quẽ. Si ẽo infamia p̃cessit ℣ aliquẽ
tũc testes dicẽt sup oibus q̃ sciũt de eo
qõ inquirit veritatẽ ęt si illud qõ scitũt
sit occultũ. vt si defornicatione agitur
ę vocat aliqs q simul cũ eo fuit dz di
cere secretas circũstantias: ęt eas quas
secreto nouit dũmõ sit infamatus de
crie sup q̃ fit ingñtio: puta cũ tali muli
ere ꝑmisit fornicationẽ ꝟz si tñ de for
nicatione ẽẽt infamat⁹ nõ exp̃ssa aliqua
tũc nõ dz testis reuelare fornicatricem
occultã. hec no. Jnno. ę Host. in. c. q̃li
ter. el. ij. Jo. ę Arch. ij. q. v. ꝟz hoc.

12 ¶ Utrũ ille ℣ quẽ fit ingñtio teneat' di
cere veritatẽ sup certo crie interrogat⁹. ℟.
q⁹ fic. si fama sit ℣ eũ de q̃ vide. ℟. Cõ
fessio delicti. in prin.

13 ¶ Quid est indiciũ ę quõ p̃ indicia ꝑt
procedi cõtra aliquem ad inquisitiõẽ
vide. ℟. indicium.

Aquisitoꝛ hęreticoꝝ miso
ꝛ epo esse ñ põt
nisi q̃dragesimũ etatis sue. dnuz
extigerit. Cle. dolẽtes de hęreticis.

¶ Et quib⁹ p̃sit tales ingñitores institui. 1
℟. gl. in. d. cle. dolẽtes q⁹ p ministros vl
p̃incipales illoꝝ ordinũ gb⁹ a sede apl̃ca
est cõmissus. Jtẽ ab epis vel capitulo
sede vacante. vt in. d. glo.

¶ Utrũ p̃fati ingñitores p̃sit alios ꝑmit
tere vices suas. ℟. gl. d. cle. q⁹ fic. ę ꝑmit
tãtos q̃s dãt vocam⁹ vicarios vl sub
stitutos cle. i. ℣. porro. ℣. notariũ de hęti

¶ Utrũ ingñitores p̃fati possint se im 2
pedire de diuinationib⁹ aut sortilegijs
aut vsuris. ℟. q⁹ de diuinationib⁹ ę sor
tilegijs si mãifestã sapiũt hęsim p̃sit se
intromittere: vtputa q⁹ faciãt manife
stas inuocationes demonũ attribuẽdo
demonib⁹ aliq̃ diuinũ. Secus si solũ
inuocãt ad exercẽdũ opa que nãliter
q̃ tũc talis inuocatio nõ sapiũt hęresi
ꝑm Oldra. alꝫ nõ p̃sit ẽt si sapiũt hę
resim. sed non manifeste. simliter nec
de vsuris tex. est in. c. accusatus. ℣. sane.
de here. lib. vi.

¶ Sed nũqd ingñitores poterũt ipsi 4
cognoscere an sapiat hęresi vl ne. ℟.
q⁹ nõ q⁹ inrisibile est sibi attributa exi
stente conditiõe vt no. glo. in. d. c. accu
satus. ę gl. in c. i. de offi. dele. li. vi. q̃ vi
ꝛia intelligenda est vera q⁹ inquisitor
põt cognoscere an sapiat manifeste hę
resim qñ certũ ẽ q⁹ sapiat hęresim: sed
dubitat an sit manifesta vel nõ: q⁹ tũc
põt recipe ꝓbationes an sit manifesta
Et intelligo manifesta ꝑm glo. cande
qñ illa q̃ notoria sunt: ę ita patẽta. q⁹
nulla tergiuersatione celari p̃sit. de ℟.
fig. ex pte. de coha. cle. ę multi. c. ñ.

¶ Que ꝓhibẽtur p̃fatis inquisitoribꝰ 5
℟. nõ extoꝛqueant pecuniam preterq̃
officij ingñitoꝛis q̃buslibꝫ modis illicite
Jtẽ q⁹ nec sciẽt acceptẽt bona eccle
rũ ob delictũ clericoꝝ aut fisco aplicẽt
q⁹ si ℣ fecerint: tũc ipsi q̃ eoꝝ ꝑmissarij:
ę etiam epoꝝ aut capitulorꝝ sede vaca
te sunt excõicati ipso facto nec poterũt
absolui aũ satisfactionem pecunie fic ex
torte: nisi i mortis articlo. cle. dolẽtes ꝺ
here. Jtem districtius inhibetur eis ne
abutantur quõlibet portatione armoꝝ
Jtem q⁹ nõ habeãt nisi officiales no

cessarios.d.cle.dolentes. Item precipitur tã epis q̃ aliis inquisitorib⁹ q̃ nõ impedãt maliciose aut fraudulenter crimen hereſis alicui:aut q̃ impedãt executorẽ officij inquisitõis falsi. Item q̃ odio gratia:vel amore lucri:aut comodi tpalis obtẽtu ℨ iusticia z ℨ pciaz nõ omittãt procedere vbi est ꝓcedẽdũ:alis epos ꝑ triennũ suspensus est ab offo z eis⁹ superiores hoc facies. Inferiores ꝛo epis sunt excõicati excõicatiõe papali. Cle.multo rũ.de here. Nõ bñ no.qtra illos inquisitores q̃ citãt aliquos p hereticis q̃ tñ nõ sunt: q; sunt excõicati ipso scõ. Item q̃ nõ pñt de crie hẽis ingrere ℨ epos nisi in ẽis aplicis exꝑsse vt possint hec facere ꝓtineat.vt.in.c.inquisitores.de here.li.vi. Item inquisitores ordis minoꝝ nõ possunt se intromittere ẽ ordine predicatoꝝ. Nec inquisitores de ordine predicatoꝝ de ordine minoꝝ ꝓtextu cuiusq̃ hereſis:vt in ꝓuilegijs eorũ aliter sunt excõicati ipso facto: z est papalis extranagantem Pau. secundi.

6 ¶ Utrũ inquisitores hereticoꝝ possint procedere qtra illos xpanos q̃ ad ritum trãsiũt in deoꝝ ℟.q̃ sic. dummõ metu mortis absolute seu precise nõ fuerint baptizati.c.ℨ xpanos.de here. li. vi.

7 ¶ Utrũ offiũ inquisitõis eis ab aplica sede cõmissũ expiret ꝑ mortem rõani pontificis cõcedentis.℟. q̃ non. vt in c.ne aliqui de here.li.vi.

8 ¶ Utr̃ inquisitores possint indicere silentiũ oibus ꝓdicatorib⁹.℟.q̃ nõ nisi solũ ẽctuarys q̃ ꝯungit cõgregatiões fieri ꝑ negocio fidei vel dictoꝝ ẽctuariꝝ ꝓdicatio eidem negocio ꝓpedimentum afferret.c.vt officiũ inquisitionis.de here.li.vi.

9 ¶ Utrũ inquisitores ꝓfati possint quocare clerũ z populũ ciuitatũ vel castrorũ aut aliox laicoꝝ.℟.q̃ sic.ꝑut negocio fidei viderint expedire. Sili⁹ ꝓcedi tur eis:vt aduocet peritos q̃ sibet vt in sententijs hmõi ꝓferendis cõsiliũ ꝑbeãt z q̃ tales ꝑitos aduocatos vt eis obediãt in ꝑfatis ꝓsijs dandis in virtute obedientie possint cogere.c.vt cõmissi.de here.li.vi. Et quo aduerte q̃ nõ pñt ꝑcipe sub obedientia z minus sub excõicatiõe clerox z ꝑplo vt vadãt ad eoꝝ ꝓdicatiões cõtra q̃s sepⁱ faciũt dicti inquisitores z non valet.

¶ Utr̃ inquisitores ꝓfati possint ꝓcedere cõtra aliq̃s sine epo.℟.q̃ citare capere ac tute custodie maciparc:nec nõ in vinculis ac manicijs ferreis ponere z ingrere ℨ illos q̃s iusticia ꝑ hmõi crie concedi pñt:z tradere carceri: ita atroci q magis ẽ ad penã q̃s custodiã: aut exponere tormẽtis.aut ad sniaz cõtra illos nõ põt epis sine inquisitore vel inquisitox sine epo aut delegato capitli sede vacãte si sint adinuicem copiam valeãt hꝫ infra.vtij.diez spaciũ post q̃s se regserint:z si secus ꝓcesserint pena fuerit irritum est ipso iure cle.i.de here.z ibi ponitur de carcere:z claustris z officialibus.z dic vt ibi.

¶ Quomõ ꝓcedent inquisitores ꝓfati ℨ tñ aliquẽ.℟.q̃ si per viã accusationis sertient ordinẽ suũ. Si per inquisitiones. faciant que supra dixi de indicijs z inquisitione. Excipitur tñ q̃ accusatores vel testes seu deponẽtes q̃s ꝓpter potentiã ꝑsonaꝝ cõtra quas deponũt aut accusant,graue ꝑiculum immineret eis si noia eoꝝ publicarentur:tũc nõ publice sed secrete coram diocesano vel eo absente vicario ipsius q̃s inquisitores ꝓcedũt vel eis aut eius vicarius coram inquisitore si comode põt z aliquibus aliis ꝑsonis prouidis z honestis in rebꝰ ꝑtis totũ ꝓcessum sup q̃ deliberãdũ est maturiꝰ esset.z de ipsoꝝ consilio ad sniam vel cõdẽnationes procedere pñt z plena fides talibus testib⁹ adhibeat:ꝫ eorũ noia nõ fuerint ꝓmulgata:z pñt ꝑcipere inquisitores ꝓfatis honestis ꝑsonis sub pena excõicationis qua incurrant ipso facto ne reuellẽt predicta nomina.eis tñ nõ potest ꝑcipere inquisitor:nec inquisitor episcopo. Sed papa precipit in virtute obedientie vt teneant secreta. Cessantetamen tali pcilo debent accusatorũ z testium nomina publicari. Item pñt procedere sum

pliciter de plano ⁊ absq; aduocationū ⁊ iudicioꝝ strepitu ⁊ figura. vt i.c.fi.ō here.li.vi. Itez q̄ pcedēdo q̄ via ingsitionis excōicati ⁊ participes: vl̄ socij cris admittūtur ad testimoniū p̄tra hereticos receptatores. defensores fauto/res: ⁊ credētes eoꝝ si ex circūstātijs vera dicere p̄sumātur. c. in fide. de here.li.vi. Secus si p̄cedatur q̄ via accusatiōis vel exceptiōis. q̄ tales non admittūtur secūdus Jo. And. ibidē. Item religiosi oēs qui ante religionis ingressum erāt notarij quātūcunq; sint in sacris libere istud officiū tabellionis p̄st exercere quo ad oia que ad officiū inquisitionis pertinent non obstāte aliquo statuto ⁊rario dicto. c. ē vt offīn.

12 ¶ Itē nota q̄ statutū loci per qō offm cius ingsitionis directe vel idirecte impediret vel quōlibet retardaretur ipso iure est nullius roboris: ⁊ per censuras ecclesiasticā p̄st cogi rectores illoꝝ locoꝝ ipsa reuocare vel moderare vt nō impediāt. c. statutū ō here.li.vi. Et ēt p̄st aduocaꝝ brachiū seclare q̄ cūrā ecclesiasticā ꝫ hēticos. vt i.d.c.vt offīn.

13 ¶ Itē statutū de duobꝰ dictis. in.c. nō nulli de rescrip. nō impedit ingsitōis officiū vt i.d.c. statutū Itē ꝯ Jo. an. p̄st pcedere ⁊ra hereticū ꝛ alibi cōmiserit crimē si in sua ingsitiōe inuenitur.

Insignia

Utrū possit gs si bi assumere ff. Pa. i.c. dilecta. de exce. p̄la. cōter teneā q̄ sic. ⁊ arma sicut ⁊ nomen assumitur ad placitum vt agnoscatur ab alio. Insti. de le. §. si quis in nomine. ⁊. l. ad recognoscendum. C. de ingenu. ⁊ manu.

¶ Utr̄ in signia ⁊alterius possit gs assumere. ff. Pa. in. d.c. dilecta q̄ sic sicut ⁊ nomē q̄ limitat vez nisi illi cuiꝰ sūt p̄tē derēt aliq̄ dānū. vt puta facinoꝛo suis assumēt arma alteriꝰ posset ille ofā di loco facino. osi. ⁊ talia p̄iorare p̄t officiū iudicis. ⁊ iudex p̄t p̄hibere q̄ ad eū spectat ges pp̄oꝛ. l. i. §. ges. ff. ō. of. p̄se. vr. Idē dic vbi interest rei publice sicut si aliqs accipit insignia boni artificis q̄ nō est ita bonꝰ ⁊ ita decipitur ppli de hoc habes per bar. in tractatu de insignis ⁊ armis.

¶ Utr̄ gs possit assumere insignia di gnitat. ff. q̄ nō si nō ꝫ illā dignitatē als est falsarius. l. eos. ⁊ q̄ ibi no. ff. de falsa. facit. c. i. de cleri. nō or. mi.

Inscriptio

secūdū aliqꝰ est q̄s accusator p̄tetur ꝙa q̄ in libello sūt vel ꝑm alios cū p̄tetur se velle p̄seq vsq; ad finē. Sed ꝫ alios ⁊ verius in scriptio est q̄s accusator se obligat ad penam talionis. i. simílem q̄ talio p̄prie idem est q̄ rep̄sentatio ad p̄file. ⁊ hāc ⁊ Jo. andr. ⁊ glo. in. c. sup̄ his. de accu. ⁊ p̄batur i. c. tue. de p̄cura. ⁊ seq tur Pa. i. d. c. sup̄ his. ⁊ de istis optimo nibus dicitur in. l. si cui. in p̄n. ff. de accusa. l. in causis. C. de accusa.

¶ Utr̄ accusanti sit necessaria iscriptō ff. glo. ⁊ doc. in. c. sup̄ his. q̄ sic nisi in viij. casibus ⁊ ibi vide. Et ꝫ in scriptio non fiat tū deficiēs debet p̄untri pena talionis ꝑm Accursium in. l. ij. C. de ff. instru. ⁊ Bar. in. l. si cui p̄dicta.

Institutio

seu istituere ꝫ hosti. est. eccle vel ecclīastici. briūcij collatio.

¶ Quis p̄t istituere. ff. de iure cōi ep̄o Itē caplin sede vacāte. de insti. ⁊ si capitulū li. vi. Itē ille qui hꝫ ex delegatione epi de insti. ex frequētibus. Itē q̄ hꝫ hoc de ꝙsuetudine. c. cū venissent de insti. dūmō sit clericus talis tū ab isto in stitutus nō dꝫ administrare nec posset sionē eccle adipisci nisi de ꝙsensu dio cesani ⁊ eius auctoritate. d. c. ex frequē tibus. Itē abbates in ecclesijs sibi subiectis pleno iure p̄t curā cōmittere sine p̄stratiōe ep̄o facta ar. a cōtrario. de p̄beñ. c. in lateranēsi. de capel. mo. c. p̄sbyteri libro. vi. xvi. q. viij.

Intentio

accipitur dupl vel p̄ut est motus vel motiuū volūtat. vl̄ p̄ut dicit finē intentū. ⁊ isto ꝙmō hic accipio.

¶ Utrū intētio habitualis sufficiat ad merūtū bōe actōis. ff. l. Bo. in. ij. du. xli.

q.vl.ꝓnſi ar.ꝛ.ſi.q ſi loq̃mur de intentione hituali q̃ qs refert ad deũ i ḡna li diuina opa diet vel ãni.ſic talis nõ ſufficit ad meritũ. Sed ſi loq̃mur de intẽtiõe hituali qua quis refert aliq̃s op⁹ ad deũ in ꝓmordio illius opatiõis vel alteri⁹ ad quã illa ꝑtur ſe hz:ita q̃ op⁹ ſequẽs directa hz ad opus ꝓmũ ordinationez vel ꝓfiam.ſic talis ſufficit ad meritũ. Vñ ſi aliquis intendit ꝓ deo dare c.marchas ꝛ incipit hodie dare vnaz cogitãdo de deo actualiter poſtea dat alĩ:ꝛ nihil de deo cogitat tñ actiones ille ſũt ei oẽs meritorie ꝛ fructuoſe ꝛ ꝓ hũc mõuz eſt in viris religioſis qui in ꝓncipio ex caritate denouerũt portare religiois põdus. q̃cquid.n. faciũt q̃ ad ſue religiõis obſeruãtiã ſpectat ex prima intẽtiõe ẽ eis meritoriũ ad ſalutez niſi q̃ abſit ꝓria intẽtio ſupueniat. Si ãt opus alterius generis iciperet oportet ꝙ itẽtio renouaret vt illõ op⁹ eẽt meritoriũ. vñ ſi religioſus ad ea q̃ ad religionẽ nõ ſpectãt vult ſe exercere ,oz ꝙ itẽtionẽ renouet. q: illa hitual ad illã nõ ſe extẽdit. ꝛ iõ nõ ẽ pue ſecuritatis ꝛ vtilitatis religionẽ intrare. Dicit ẽt idẽ. S. Bo. ibidẽ q̃ intentio hituali q̃uis de deo nõ cogitet actualr tñ ſi ex ſola boni opis ꝓſideratõe caritas ꝓmpta vel aliq̃ alia virt⁹ caritate informata ad ipz bonũ op⁹ iclinat ipm ẽ meritoria.ſic vir obediẽs mereꝫ obediẽdo ꝓlato ꝓcipienti ſibi ẽt ſi nihil cogitet de deo:ꝛ ſolũ ꝓſideret q̃ ẽ bonũ obediẽ.

2 ¶ Utr op⁹ ab itẽtiõe recipiat q̃titatez ſiue boni q̃ ad bõa.ſiue mali q̃ ad mala.ꝛ. S. Bo. diſ.xl.ar.i.q.vj. q̃ ẽtitas bonitat⁹ ꝛ malicie cõrũdet q̃titati intentiõis ꝓm qđ q̃titas intẽtionis attẽdit q̃titatẽ ad actũ intendẽdi ſed inquãtuz attẽdit ex pte intenti nõ ſemp cõrũdet Vñ gl. ſup illũ Bath. xij. bon⁹ hõ ꝛc. dicit q̃tũ bonũ intendis tñ facis dicit idẽ. S. Bo. q̃ ſi li tñ ꝛ q̃tũ ſũt aduerbia ſic dicũt quãtitatẽ actus intẽdendi ꝛ verũ eſt generaliter ſiue reſpectu mali⁹ vel bonoꝝ: quãtũ actus itẽdẽdi eſt magis intenſus in bonitate vel malicia tñ ꝺpatio exterior eſt bona vl̃ mala. ſẽ eni meritũ vel demeritũ ad actũ volũtatis reducit:ꝫ circũſtãtie exteriores aliquo mõ faciant ad volũtatis ꝺparationẽ. Si vo li tñ ꝛ quantũ ſũt noia:tũc dicit q̃titatẽ ex pte intenti:ꝛ ſic nõ verꝫ generaliter: q: nõ ſemp opi exterius facto mẽſurat intentio:q: frequẽter hõ intendit magnuz bonũ ꝛ nõ facit:ꝛ minimum bonuz ex humilitate:ꝛ facit magnum.

¶ Utr opus ab intẽtiõe recipiat q̃lita 3
tez.ſ.bonã vel malã.ꝛ. S. Bo. vbi.ẽ. q.i.q intẽtio bõa vl̃ mala dr̃ duplicit.

¶ Dño mõ bona dr̃ in q̃ eſt pfecta ꝛ bona ordiatio opis ad finẽ. ꝛ hoc mõ nõ tñ reſpicit bonitatez finis ſz etiam rectũ ordinẽ eius q̃ eſt ad finẽ. Et hoc eſt qđ dicit Ber. ad Eugenũ exponẽs illud. ſi oculus tu⁹ ſimplex: q̃ ad hoc q̃ oculus ſit ſimplex regrunt duo neceſſario.ſ.q̃ veritas ſit in electiõe:ꝛ caritas in intẽtiõe:qđ eſt dicere q̃ amat qđ eſt amãdũ:ꝛ eligit qđ eſt eligendũ mala dr̃ in q̃ eſt ordinatio indirecta:ꝛ ſic eſt verũ generaliter q̃ ꝓm intẽtiõez q̃ lificat op⁹ exterius. ¶ Scdo mõ dr̃ intentio bona:q: qđ finaliter intendit ẽ bonuz:ꝛ iſto mõ non ẽ lificat:q: ſi qs ſurat vt faciat elemoſynã vel mẽtit vt quertat aliquez.nõ dr̃ bñfacere: ſed q̃ ad malicia nõ hz inſtãtiã:q: malicie intentionis imputat oẽ opus factũ quale cũq; ſit:q: deus cor interrogat ꝓcipaliter.ꝛ de iſtis itelligitur magis cordis inſpector eſt dñs q̃ operis.xv.q.vi.c. i.ꝛ illud.rea lingua nõ facit niſi rea mẽt xxij.q.i.c.hoies.ꝛ.c.ſe.ꝛ minister legis voluntarie occidens malefactorem homicidia reputatur.xxiij.q.v.cecum hõ ꝛ illud qđ no.xli.diſ.quiſquis.xxi.q. iiij.c.omnis iactantia. Non obſtat q̃ non ſic eſt in bono:q: plura requiruntur ad conſtitutionẽ q̃s ad deſtructiõez.

¶ Utrum intentio bona ab q̃tz operi- 4
bus valeat ad meritum.ꝛ. Sanctum Bona. vbi ſup ꝙ ſi ille habet facultatem bene operandi ꝛ oportunitatez operandi:ſic non ſufficit intentio:quia

nec bona volūtas dicī sed semiplena. Si vō facultas non adest tunc bona intentio ⁊ bona volūtas sufficit ad meritum vite eterne.

5 ¶ Utrū opera exteriora addant aliqd supra meritū bone voluntatis. ℟. S. Bō. vbi. s. ar. ij. q. i. q. aut loquimur de p̄mio subiectiali. ⁊ sic de ꝺigno nihil addit opus extrinsecū: q; quātitas meriti pensatur ex q̄litate radicis. Be congruo tñ absq; dubio opus p̄legiatū addit. s. bonā itētionē ⁊ volūtatē p̄o eo ꝙ volūtas i illo ope p̄parat ⁊ disponit ad susceptionē maioris gr̄e ꝙ quā digna ē maiori retributiōe. Si aūt loquimur de p̄mio accidētali: sic opus extrinsecū addit supra bonā volūtatē sicut p̄legiatū: ⁊ alia ēt q̄ dispositiue addūt a rōne meriti: q; excitāt actū volūtatis ad bonū: ⁊ radicationē ⁊ cōservatiōez gr̄e. ⁊ illud ¶ Martini. palmā tñ ⁊c. itel ligit nō de palma q̄ est aureola: sed de palma que est respectu p̄mij essentialis que dicitur aurea.

6 ¶ Utrū cuētus sequēs addat ad bonitatē ⁊ malicia actꝰ exteriozis. ℟. Tho. i. ij. q. xx. ar. v. q; aut est p̄cogitatꝰ. ⁊ sic addit. Aut nō est p̄cogitatus: ⁊ tūc aut p se sequitur vt in pluribus: ⁊ sic addit. Cōstat enī actū ex genere solo esse meliorez ex quo seq̄ p̄t plura bona: ⁊ peiorez ex q̄ plura mala. Aut seq̄t per accedens. ⁊ vt i pauciorib⁹ ⁊ tūc non addit. si enī iudicat de re aliq̄ qō est p accidens sed tñ qō est p se.

7 ¶ Utrū qs p itētionē possit opa sua vl̄ aliox alteri applicare. ℟. ℈ Aste. q; sic. ⁊ fu tripl̄r. ¶ Primo mō i singulari vt cū p alio determinate satisfacit. ⁊ sic qlz p̄t alteri bōa sua cōicare. ¶ Secūdo mō i spāli. vt cū qs orat p ꝙgregatiōe sua ⁊ suis familiaribꝰ ⁊ būfactoribus ⁊ ad hꝰ ēt ordiat opa sua satisfactoria. ⁊ sic ille q̄ est religiōi p̄t illa opa cōicare alij applicādo itētionē eoꝝ q̄ sūt ꝺ sua ꝙgregatiōez ad hūc, ēternitate. ¶ Tertio mō in gñali. ⁊ sic q̄ est ecclie gñalit p̄t opa illa cōicare applicādo suā itētionē ad hūc vel ad illā ⁊ ideo q p̄ est ecclie gñali p̄t cōicare ea q̄ sūt cōgregatiōis ⁊ huiꝰ hoīs. ℈ nō ꝙ illo p̄ma cōicatio ⁊ scōa nō ꝺr̄ indulgētia ℈ tñ tertia pp duo. ¶ Primo q: p excōicatiōes illas p̄nas hꝰ absolutaꝫ ꝺ a reatu pene quātū ad deū nō absolvitur tñ quātū ad satisfactionē ad quā est obligat⁹ ex p̄cepto ecclie vl̄ confessionis sed p tertiā sic vt. s. p̄s idulgētia. ¶ Secūdo q: in vna cōgregatōe nō est sufficiētia meritoꝝ vt sibi ⁊ aliis valere possint sicut ē i ecclia romana p̄cipue pp̄ meritū xp̄i. ⁊ ille solus q ipsi p̄est p̄t p intētionē suā applicare opa aliox aliꝫ q ꝺñr idlgētie. ⁊ aly āt hñt ex eo⁹ p̄cessiōe. ¶ Utr̄ actio p̄cedēs a volūtate ōlibe ratūa si p intētionē ad deū non ordiata sit mala seu pcñ. ℟. vt colligo ex scō ꝺo. i. ij. ꝺi. xli. q. i. ar. iij. q; aut hoc puenit p inordinatā affectōez siue q̄rsionē ad creaturā ⁊ sic ē mala ex q̄siōe. Aut p̄uenit pp opantis negligaz. ⁊ sic est mala ex omissiōe. Aut pp opantis i firmitatē ⁊ miserīa ⁊ hꝰ neutro mō est mala ℈ idifferēs. ꝺe. n. decreuit pp suā pietatē ⁊ pp nfaz infirmitatē multa opa tōes si iputare nob nec; ad meritū nec; ap ōmeritū. ⁊ q̄r tales opatōes re specu nr̄i nō videt bone mortaliꝫ nec male. vt cū gs logt aliqui ex nāli pietate. vl̄ aliū salutat ex vrbanitate. vl̄ faē ex ncitate nāe puta comedit vt reficiat ābulat vt recreet nec tñ hꝰ refert i deū tales enī actiones sūt meritorie. q: ad deū nō referūt ꝺicere q: eēnt demerito rie ꝺurū videret cū nō fiāt pp inordiataz cōuersionē ad creaturā. nec ommittunt ad deū referri agēlis negligaz ℈ tñ pp q̄ndā infirmitatē q̄ ē in nob ex corpe corruptibili aggrauāte aiam. Nec obstat his ℟re. sup illud ¶ Mathe. xiij. ꝺe oi ꝟbo octoso ⁊c. vbi dicit q; ꝟbū octoso est qō caret rōne iuste ncitatis vel pie vtilitatis. q: vt dicit Ricar. in. ij. ꝺi. xl. nō semp oz q; actus explicite ad finē q est deus referat vt non sit ociosus xiij. q; referat ad bonū finē vl̄ ciuilem vel corpis necessitatem aut honestam recreationē. Solū ergo ille ꝺr̄ ociosus

qui non refert ad aliquē bonū finem meritorius ät vite eterne solus ē actꝰ q ordinat p intētionē ad deū. aut meritoꝛius ꝙdigni si fiat ex caritate. vl ꝙdigni si fiat exꝰ caritate demeritoꝛius vero si non referatur in deum ex inordinata conuersione vel omissione.

9 ¶ Utꝛ bonitas actuꝰ voluntatis addat aliquā bōitatē sup bōitatē ipiꝰ habitus gr̄e. ꝛ. ſm Ri. vbi. s. q. actualis volūtas elicita a volūtate potēte per gr̄am addit habitui gr̄e bonitatē aliq̄ a deo remunerabilē q̄tuꝫ ad p̄mium ſbale ita q̄ p̄mittꝫ ſbale habitui gr̄e ꝛ actibꝰ interioꝛibꝰ volūtat̄ p gr̄e habitū elicitis coꝛꝛespōdet. vnde pp tales actꝰ ꝑs habebit ō p̄mo ſubālē q̄ si sine ipſis a coꝛpoꝛe decessisset.

Interdictum dr̄ ab interdicto interdicis q ō idē ē q ꝙ phibeo. ꝛ sic ptinet ad interdictū iuris canonici ex quo interdicit̄ administratio aliquoꝝ sacꝝ. ꝛ celebratio diuinoꝝ vl̄ executio aliquoꝝ spūaliū ſm Inno. ꝛ sic est ecclesiastica cēſura aliq̄n dr̄ interdictū. int̄ duos datū vl̄ int duo dcā vt ibi. de interdi. in p̄n. ꝛ isto mō accipit̄ i interdictis a lege ciuili sine a ptoꝛe. ꝛ que dā sunt publica ꝛ ista sunt. ix. q̄dā sunt ꝓuate ꝛ hec sunt. xxvij ꝙbus vid̄ gl. ꝛ doc. in. c. pastoꝛal̄ de cā pos̄. ꝛ ppū. ꝛ in. c. itē cū qs de resti. spo. ꝛ de ibi⁹ hic nō itendo tractare ſz vide si placet in ſpeculo. e. ti. Sz de interdicto primo mō dcō nec ēt intēdo dicē ō interdcō q̄ aliquod ꝑticulare spūale interdicāt. puta cū qs interdicit ab offō vel a bñficio ꝛ hmōi. qz de hoc dico. j. ſuſpēſio. sed hic itendo ſolū tractare de interdicto ex quo in aliqua terra vel ecclia vel aliq̄ ꝑſone interducūtur a celebratiōe diuinoꝝ nouum ꝓceptione sacꝝ aliquoꝝ pulsatione cāpanaꝝ ꝛ ceteris de qꝫbus. j. dicam interdictū. v.

1 ¶ Quot sunt spēs interdicti. ſ. ꝙ due vna hoiꝫ. alia locoꝝ. Interdictū hoiꝫ aliud gn̄ale. aliud spāle. aliud singulaꝛ gn̄ale interdictū hoiꝫ est cū interdicitur populꝰ regni castri. vl̄ ville aut ciuitatis. ꝛ sic aduerte q̄ q̄ñ interdicit̄ ppl̄s vel vniuersitas vel cōe. q̄ tunc nec locus nec clerus est interdictus. Itē ſm cal. nec ꝑsone eccl̄iastice q̄ ex toto sunt translate in eccliam. qz de popꝫlo nō sunt. xij. q. duo sicut q̄ñ interdicit̄ clerus tm̄. nō ē interdictus ppl̄s nec vniuersitas vl̄ cōe. qz sunt diuersa clerus ꝛ ppl̄s de sen. exco. si ſnia li. vi. Uñ cū ci p̄it celebꝛare sic ꝑus ſm Jo. an. i. d. c. si ſnia. l. alta voce pulsat̄ cāpanis. in terdictis tñ excluſis. qz ꝓhibitio. c. qō in te. de pe. ꝛ re. ꝛ. c. nō ē vobis. ō ſpō. ꝛ moderatio. c. alma de sen. exco. li. vi. Intelligit̄ q̄ñ locus est interdictus. ꝛ nō expꝛesſo loco in ſnia interdicti nō ht̄ locū cessatio diuinoꝝ ꝛ alia q̄uis sit ge nerale Cal. tñ ita ꝙ ht̄ seruari moderatio. d. c. alma. Sz nō credo ei dicendo q̄ ꝑſt clici alta voce celebꝛare sicut ꝑ usꝫ in ecclīs suis alta voce. ꝛ q̄ i isto casu ꝓſſunt admitti omnes q nō sunt de populo illo ꝛ nō sunt causa interdicti. tenet Archi. in. d. c. si ſententia. ꝛ ſic de. consilio. lxx. Similiter ſm Cal. illi ꝓſſunt admitti qui de illo erāt populo sed domiciliū transtulerūt. Allē. ratiomen. li. vi. ti. xvi. tenet q̄ non nisi absolūtur ex quo semel fuerunt interdicti sed dictum cal. est verum ꝛ sequitur Be. in. d. c. si ſnia. ꝛ etiam absentes excusantur donec sciant. c. apostolice. de cle. exco. mi. postq̄ scīūt tenentꝫ seruāre.

¶ Utrum populus non interdictus si 2
fiat de populo taliter interdicto efficiatur interdictus. ſ. ſm cal. q̄ sic.

¶ Utrum bānitus qui est de populo in 3
terdicto sit amplius interdictus ſ. q̄ sic si ad tempus est bannitus. quia ad huc ciuis est ꝛ de populo. l. relegati. ff. de interdic. ꝛ relegatis.

¶ Sed nunquid habitantes in ciuita 4
te qui non sunt neq̄ ciues neq̄ de populo illius ligantur interdicto. ſ. q̄ nō dicto. ca. si ſententia. sed ligantur illi q̄ sunt facti ciues ex gratia. licet ibi nō habitent.

¶ Utrum impuberes populi interdi- 5

etī sint similiter. Rz. Jo. de deo. q si nō sunt doli capaces non sunt interdicti. Secus si sunt doli capaces.

6 ¶ Quid de mulieribus que viris cō tradicunt z alijs hoibus qui pro posse resistunt. Rz. Jo. de deo. q nihilominꝰ ex quo sunt ō illo pplo q sūt iterdicte

7 ¶ Speciale interdictū hominum est cū interdicit aliqō collegiū vl vniuersitas a populo inclusa puta studiū pape z hmōi vl caplm. Naz interdicto capło vl collegio vel vniuersitate singule psone de ipsa sunt interdicte sm Jo.an. z Be.in.d.c.si sententia. z istud cōprehendit tam clericos q laicos q sunt de illo collegio vel vniuersitate.

8 ¶ Sed quid si interdicat familia alicuius nūgd clici de eius familia erunt iterdicti. Rz. Rodoñ. q sic nisi spāliter eximant. Uñ aduerte hic sm archi. z legē Be.in.d.c.si sinia. q iterdicto collegio vl vniuersitate clici q nō sunt ō illo collegio. vel vniuersitate poterunt tamen aptis z pulsatis campanis alta voce celebrare excōicatis z interdicti exclusis. Secus vbi esset interdictus locus q non pñt nisi sm q. j. dicam.

9 ¶ Utz si interdicant doctores oēs alicuius ciuitatis intelligant iterdicti clerici q sunt doctores. Rz. q nō p gl.i.d.c.si sinia. Silr si interdicunt clici nō veniūt religiosi nō hñtes dignitatē z de ō vide.s.clicus.i. Be.cū in.d.c. si sinia dicit q clero iterdicto veniūt clici seculares regulares quersi z querse: q ita sunt ad eccliam trāslati q ppe ō pplo dici si pñt. ō q dcō ego valde dubito. z potius credo ꝯrariū nisi aliud ostet de mente q ea q.s.ō. dixi. Clericus pmo

10 ¶ Quid si vnus de populo iterdicto ingredit monasteriū an possit diuinis ītereſſe sine relaxatiōe iterdicti, generalis vel spālis. Rz. sede. z legē Be.i.d.c.si sinia q sic qz desinit cē de pplo q purgatur eius lepra sine alia relaxatione.

11 ¶ Singulare interdictū hoium dicit cū aliqua certa psona interdicit vel ēt incerta. vt cum dr. q fecerit sic sit interdictus ipso facto. z isti quocūq; vadūt sunt semp interdicti: nisi absoluāt si interdictū non est ad tps. Usi aduerte z no. bñ q tales interdicti sine gnāliter sine specialiter vel singulariter nō pñt exercere aliqué actū successoꝝ tpe interdicti de qbus. j. dicetur q ptinēt ad ordines aut ad celebratiōē diuinoꝝ aliter essent irregulares vel suspensi secundum q infligitur pena violātibus interdictum. vt. j. dicetur. z de tali iterdicto nō logtur. c. alma.

¶ Utrū interdicti generaliter speciali 12
ter vel singulariter sint vitādi ab alijs Rz. fm No. Inno. z Ber. q sic in diuinis officijs quando propio nomine seu alia certa locutione per sententiam sunt designati alij autem nō sunt vitandi nisi a iudice specificent: nisi eorum offensa per quam sunt interdicti esset multum notoria ita q nulla tergiuersatiōe posset celari. c. ītia nos. de cohab. cle. z mul. Sed tu dic. vt. s. excōmuni catio. vij. §. iij.

Interdictum

j. locorum alud generale vt cū interdicit regnū vel puincia vl diocesis. Aliud spāle vt cum interdicit ciuitas, aliqua castrum vel villa. Aliud singulare. vt cū interdicitur certa ecclia vel capella vl certe ecclesie. z sic interdicto loco aut generaliter vl spāliter aut singulariter nō sunt interdicti homines vel clerici talis loci Unde extra illa loca pñt audire diuina z sepeliri si ibi elegerunt sepulturā vel ibi mortui fuerint: qz nō sunt interdicti nisi fuerint in culpa interdicti ponendi ter. in. d.c. si sinia no. Pa. in. d.c. qō in te. z dicto. c. nō ē vobis. Aduerte tñ q id qō statuitur in interdicto generali locorum habet locū in interdicto spāli loci. z hoc ideo quia interdicta ciuitate vel villa intelligitur tota iterdicta generaliter z tō hñtes priuilegium q tpe generalis iterdicti possint celebrare submissa voce intelligitur generale interdictum qñ etiā aliqua terra est interdicta quo ad illaz terrā. vt dr z no. in. c. cum partibus. de verbo. significa.

Inno. tamen ꝛ Hosti. teneri ꝙ interdicta ecclesia aliqua in penam populi licet multi ex eis nō deliquerit sed solum vel dñs vl vniuersitas ꝙ talis populus etiam q nō est in culpa nō potuit alibi eligere sepulturā apud ecclesiam non interdictam nisi ex p̄uilegio spāli hoc habuerit. Sed hoc nō credo verum qz.c.quod allegat.s. vt p̄uilegia de p̄uil. loquitur quando populus est interdictus.

1 ¶ Quid si inde⁹ dicat interdico regnū frācie.ꝛ.ꝙ interdictū extēdit ad totaz terrā q̄ adheret el tpe late sñie siue rōe dñij siue ratione feudi.ꝛ hostiū.pla.c.i. vel fm glo.in.d.c.extendit etiā ad terras q̄ adherebāt ei p̄stando auxiliuz tempore interdicti ,plati si ꝓ dicat interdico terras regis francie tūc ꝑz Rodoſi.nō extēdit ad feuda qz pene sunt restringende.sed ꝑ cū est tex.e.c.i.in ꝓ bo terraz ipsius ꝛ iō dic sīr esse interdicta qz in feudis ꝑz vtile dñium. ꝛ ēt includūtur terre in ḡbus solū ꝑz vsufructuz fm Jo.an.ꝛ ſegtur Be.in.d.c.ſnia. Si ꝓ aliquā terrā hēret in pignus nō erit interdicta qz nō ē ipsius quo ad dñiuz.secus si diceret ꝙ interdicit oēz terrā quā tz qz sic erit interdicta.c.cū Bertoldus.de re iudi.qz credit⁹ habet possessionē verā pignoris.ff. de vſuca.l.ſeruū.

2 ¶ Sed quid si ꝑz terrā cōem cū altero ꝛ.Be.in.d.c.ſi ſnia.ꝙ si est indiuisa non cōprehendet ne iustus patiatur. Secꝰ si est diuisa qz ps sua subtracebit

3 ¶ Utz interdicta ciuitate veniant eius suburbia.ꝛ.ꝙ sic ꝛ ēt ptinētia hedificia. Et idē dic.de interdicto castri vel ville:ꝑz ꝓprie nō habeant suburbia. vt in.c.ſi ciuitas.de ſen.excō.li.vi.

4 ¶ Sed quero qd dī suburbiū aut ptinēs hedificiū. Jo.ō deo.dicit ꝙ suburbia ſtelligunt illa q̄ ſunt.j. vltraz portā ꝛ faciūt cū ciuitate publicas functiōes ꝛ vocant ad ꝓfilia ꝛ ꝓcessiones. vel dic fm Be.ꝙ dicunt burgi eī ꝛ ꝓpe ciuitatem in ḡbus domus sunt cōtingue. Uel.dic ꝙ suburbia dicunt domus ꝙ quas ē iter rectū eundi ad ciuitatē vel locū ꝛ cōtinētia hedificia sunt pulchre dom⁹ circa ciuitatē nō intra suburbia vbi nō sunt burgi directe introducētes ad ciuitatē .Bto.in.d.c.ſi ciuitas dicit ꝙ arbitrio iudicis ē relinquendū que dicātur ptinētia hedificia qz nō dicit⁹ ex.ptiguis sed ptinētibus. legiſte ꝓ in.l.ij.ꝛ.l.hedificia ꝛ.l.ꝙ in ptinētibus ff. de ꝓ.ſi.quasi in idez coincidūt. Ego vero quo ad hoc attēderē ad rōnem legis expressam ꝛ dicerem oia illa dici ptinētia hedificia q̄ ita sunt ꝓpe ciuitatē ꝙ in illis celebrādo ptēneretur ecclesiastica censura puta qz quasi ita comode eo ꝙuentre p̄sit sicut si nō esset interdictū.ſz vbi nō ptēnit pp̄ ꝑz puta distat ꝙ miliare ꝛ ē valde laboriosum illuc ire nec passim pp̄s ꝓt eo ꝙuentre. tunc non acciperetur sub hac significatione.

¶ Utz dño vēdēte terrā interdictam 5
sine generali sine spāliter aut singuli alicui dño qui nō est in culpa cesset interdictū.ꝛ.ꝙ non fm ge.in.d.c.ſi sententia qnia secum portat onus suum.

¶ Utz dño emente terram post latas 6
sententiam interdicti contra omnem suam terram sit illa terra interdicta. ꝛ.fm ge.in.d.c.ſi ſnia ꝙ non nisi lator interdicti expressisset ne dum terrā habitam sed habendam.

¶ Utz interdicta eccīa sit interdictū 7
cimiterium vel eius capella.ꝛ.ꝙ sic si capella vel cimiterū sit ptigua ecclie alias nō.ꝛ tō in nō ptiguis posset celebrari.d.c.ſi ciuitas.H.ſi.

Interdictum ij.tam ꝓ sonarum

ꝙ locorum quis ꝓt ponere.ꝛ. ꝙ oēs illi qui p̄t excōicare vel ſuspendere rōe iurisditionis ordinarie vl delegate quā hīt sup illos quos volūt interdicere de ꝛ.fig.querenti de offi.de le.c.qz pontificali.li.vi.ꝛ qs p̄t excōicare habes.ff. excōicatis.i.H.iij.

¶ Utrū episcopi possint interdicere ꝓ 1
sonas singulares ecclīasticas vel secularis aut eoruz loca vel terras que hā

bent pviulegiū ne possint interdici. ſz. q. ſic ꝛ ēt excōicare: niſi talia pviulegia ſint ꝓcessa regib⁹ vel reginis aut eoꝝ filijs vel religiosis nō rone psone sed ordinū. vt in. c. ne aliq; de p̄. vil. li. vi. nec ēt pñt interdicere exēptos ēt indirecte puta interdicēdo ne eis vēdant aut cōicent. ꝛ ℣facientes sunt puniendi. c. quāto de p̄uile. rōe tñ delicti ꝛ ℣c⁹ possēt vt. ſ. exēpt⁹. §. viij.

2 ℂ Utr̄ canonici ecclie cathedralis possint ponere i aliq̄ loco vel ecclia interdicti ctus ſz. q. nō ſine assensu epi. c. q̄ sunt ō his que ſi. a ma. par. ca.

3 ℂ P:o qua cā pōt poni interdictū. ſz. q. p:o subsidio pecuniario vel debito pecunie vel alteri⁹ quātūtaꝫ laicus aliquis nō pōt interdici niſi ex spāli auctoritate ſedis apostolice ꝛ exp̄ſſa al's nō⁹tꝫ ſi ponatur ꝑ extrauagantē Boni facij. viij. q̄ incipit. P:oinde attēdētes. Ponēdū ē igitur ꝑ culpa aut dñi aut populi ꝛ hmōi nō singularis alicuius psone q̄ officiuꝫ nō hꝫ gīiale vt. pꝫ in. c. ſane. de offi. dele. ꝛ in. c. non est nobis de spon.

4 ℂ Quō dꝫ poni. ſz. q. p̄cedēte monitione ꝛ in scriptis q̄ scriptura ꝓtineat cām sicut ꝛ de excōicatione dictū ē. ſ. Excōicatio. ij. § i. ꝛ. ij.

5 ℂ Utrū sit aliq̄ forma. verboꝝ ꝓsāda ſz. q. ñ necessario ꝫ sufficit dicere nos ꝓp talē cām regnū vel castrū vl ecclia talē ſupponim⁹ interdicto ꝛ hmōi. vt no. in. d. c. ſane. ꝛ. c. ñ est nobis.

Interdictum. iij. i gb⁹ casibus i

currit̄ur interdictū. ſz. q. gīiale in interdictū ꝛ spāle locoꝝ in nonē casibus incurritur ipso iure. ℂ Primus qñ ciuitas in q̄ morāt̄ summ⁹ pontifex non seruat dispositionē. c. vbi piculū de eleōne li. vi. q; tunc ipso facto ē interdicta vt ibidem. ℂ Secūs qñ ciuitas dat auxiliū ꝓ filiū vel fauorē insecutoribus cardinaliū aut captoribus: aut ꝑcussoribꝰ vel mādatoribus p̄dictoꝝ. aut eoꝝ talia facientiū vel ſi. j. mēſes ſaltem tales delinquētes nō puniert̄ ſi pōt ipſo facto ē interdicta. de penis. c. felicis li. vi. excipitur Roma. ℂ Tertius qñ collegiuꝫ vel vniuersitas ab ecclijs vl ecclīasticis psonis exigit pedagia guidagia vel alia p̄ ſe vel p aliū de rebus ſuis q̄s nō cā negociādi ꝺerūt aut ad hmōi ſoluēda ꝓpellit tē ipso facto ois ciuitas castrū vel villa aut alius locus dcē vniuersitatis vel collegij ſubiacet interdicto. de cēſi. c. q̄ꝫ. li. vi.

ℂ Quarto qñ collegiuꝫ vel vniuſitas aut archiepi vel epi ꝛ alij tā ſuꝑiores q̄ inferiores eccliastici ſuſtinēt penas q̄ incurrūt in conducēdo aut locando domos vſurarijs alienigenis que eis i ponitur in. c. i. de vſuris. li. vi. ꝑ mēſes de q̄ hēs vſura. ij. §. xiij. naꝫ poſt mē ſem terre omnes ipſoꝝ ſt interdicte q̄ dū ide vſurarij in eis cōmorant. vt in. d. c. i. ℂ Quintus qñ clericꝰ vel religiosꝰ inducēt aliquē ad vouendū aūt p̄mittēdū de ſepultura ſi ē eoꝝ ecclesia vel cimiterio eū ſepeliāt tē ſi. j. decēdū ecclie vbi de iure venit ſepeliēd⁹ oīa q̄ occasione ſepulture habuerūt nō restituēt ſi ñ petāt ꝛ cadaū ſi petāt ipſo facto eoꝝ ecclie ꝛ cimiteria ſt interdicta c. aſiaꝝ p̄ncipalis de ſepul. li. vi. ꝛ taꝫ diu durat donec plene ſatiſſecerit vt ibidē. ℂ Sextus qñ ciuitas cōmittit aliqd ē eōm ſuis capiat̄ pantiat̄ bānīet ipſo facto ēiterdicta. cle. ſi gs ſuadēte de pēis. ℂ Septimus glibꝫ loc⁹ vl loca in gb⁹ eōs detīet̄ inuit⁹ ſt interdicta ipſo iur. d. cle. ſi gs ſuadēte. ℂ Octauus qñ religiosi exēpti ecclias ꝛ decimas recipiūt a laicis sine ꝓsensu diocesanoꝝ vel excōicatos admittūt ad diuina seu interdictos nōiati aut instituūt vl destituūt i cōſultis epīs in ecclijs nō sibi pleno iure subiect̄ vl qñ hoſpitalarij ꝛ tēplarij pluſcꝫ semel in anno ecclebrāt in ecclesia posita in loco interdicto vl defendunt ne ꝓfratres exēptoꝝ. seu ipſoꝝ obligati q̄ in totū nō ſe trāſtulerūt possūt iudicari a locoꝝ ordinarijs tūc ecclie eoꝝ ipso facto sunt interdcē fm gl. i. c. i. de iureiur. li. vi. ꝛ archi. in. c. eꝑoz ō pui. lib. vi. ꝛ segnr Pa. in. c. q̄ ꝛ plātate

de ꝓfite. ⁊ facit. c. fi gs fuadēte. xvij. q. iij. ḡnis gl. f. d. c. cū ⁊ plātare ⁊ cōiter doc. ibidē teneāt ꝙ non sint ipso iure. Sed. i. opi. mihi vr verior. ¶ Nonus ecclesia dr interdicta qū est polluta humano sanguine vel semine de quo dicit. s. Consecrato ecclesie. §. viij.

¶ Decimo incurrit interdictum regni castri vel loci qū dns eoz ipedit ne legatus aut nunci⁹ pape possit exeq suū officiū ⁊ tā diu dōec pstiterit in tali cō tumacia. cap'lo sup' gentes de offi. leg. li. vi. extrauēgans est Aduete tū hic ꝙ ꝫ supradictis casibus aliqua terra vel ciuitas vel ecclesia ipso iure subiciat interdicto nō tū tūr quis illud fuare aū declarationē p iudicē fiendā: ita ꝙ in ea celebrās ante dictā declarationē nō incidit in penas statutas ꝑ nō fuātes interdictū. de ḡb⁹. j. dicēt. Interdicti. vij. ⁊ hoc pp pstitutionē cōstañ. ꝓsiluj. de. qua. s. excōicatio. viij. §. ij.

¶ In qbus casib⁹ incurrit interdictū ḡnale vel spāle psonarum ipso iure. &c. ꝙ in ḡtuo: casibus. ¶ Prim⁹ qū eps cōmunitas vel vniuersitas iponit exigit. vel recipit collectas ab ecclesiasticis ꝛc. de quib⁹ in. c. clericus de imu. ec. li. vi. seu qū bona dispōsita in ecclesijs arestauerit occupauerit. vel arestari aut occupari fecerit: seu dederit i his auxilliū ꝓfiliū: vel fauoꝛē scienter ipso facto est interdicta nec' absoluitur nisi de speciali mādato sedis apostolice. si obstantib⁹ qbuscūq; priuilegijs vt in d. c. cleric] q̄ tū vacat p cle. vnica. e. tit.

¶ Secundus qū vniuersitas vel collegiū pmittit i terris suis vsurarios alienigenas ꝓducere domos vel eis locat ad exercendū fenus ipso facto est interdicta. c. i. de vsuris. li. vi. ¶ Tert⁹ qū persona ecclesiastica regularis aut secularis ḡtuncūq; ⁊ exēpta ⁊ cuiuscunq; ordinis aut status existat scienter celebrat vel celebrari facit in locis interdictis nisi ex permissione iuris vl excōicatos publice. vel interdictos ad diuina officia vel sacramēta aut sepultura admittit tunc ipso facto est incidicta ab ingressu ecclie. ⁊ tā diu donec satisfecerit ab arbitriū eius cui⁹ iniuria ꝓtēpserūt. c. eō: ū. de pniule. li. vi. Nocte tū sepelliētes excōicatos publice aut nominatim interdictos sunt excōicati ipso fō. cle. eos. de sepul. ¶ Quartus qū vniuersitas cōcedit repesalias aut ꝓcessas extendit ad psonas ecclesiasticas vel eoꝝ bona nisi infra mēsem reuocet ipso facto est interdicta. c. ⁊ si pignoratiōes. de iniur. li. vi. Sunt alij casus interdicti de quibus infra in spensio primo qui potius suspensiōes nominātur q̄ interdictum cum etiam casu tertio precedenti.

Interdictum. v. que

pro hibentur tpe interdicti vel in loco interdicto exerceri. &c. ꝙ omne spirituale. quod reducitur ad sex. vt clericꝰ intelligāt. sm ꝙ colligo ex Inno. Pa. ⁊ communiter doc. in. d. c. non est vobis. ⁊. c. fi. de exce. prela. ⁊. c. ꝙ in te. de pe. ⁊ re. c. fi. de sen. excō. li. vi. Unde aduerte ⁊ no. bene ꝙ quicquid ptinet ad aliquod ex infrapositoꝝ intelligitur semper prohibitus tempore interdicti nisi vbi inuenitur in iure specialiter cōcessum.

¶ Et primo prohibetur omne exercitiū deputatum certo ordini ecclesiastico ⁊ hoc procedit sive sint clerici presbyteri sive inferiores vt not. Pan. in. c. ij. de cle. excō. mi. Et dicitur exercere officiū deputatum certo ordini puta quando dicit epistolam vt subdiaconus euangelium vt diaconus. vel offerendo calicem. vrceos ⁊ huiusmodi vt lector. vl exorcista ⁊ huiusmodi. vel dicēdo matutinum ⁊ aliud officium vt ebdomodarius ⁊ similia que cōueniunt alicui ordini. Facit. c. si quis episcopus. el. ij. xi. q. iij. vnde talia exercentes sunt irregulares ipso facto. Secus esset si exerceret aliquod quod non est deputatum certo ordini ecclesiastico sicut cantare responsoria vel psalmos non officiando principaliter. sed tamē sub dubio alius laicus. Item nec auditio diuinoꝝ

pertinet ad certum ordinē z talis exercentes tempore interdicti non erunt irregulares nisi auctorizando audirent diuina.puta.quia platus facit celebrare quia sic esset irregularis ſm glo.in cle. Archiepi.de pnule.

2 ¶ Utrum benedictio solennis episcopi sit prohibita tali tpe.ℜ.q sic q: eaz facit rōne ordinis.xcv.di.c.ecce ego ni ſi in festiuitatibus de quibus infra nō aūt simplex prohibetur nec benedictio pere vel baculi peregrinorū.quia non pertinent ad ordinem.et idem pt dici de benedictione vestimentorum illorum qui volunt intrare monasteriū vel tertium ordinem beati Francisci q licite potest fieri.

3 ¶ Secundo prohibetur ministratio sacramētoz exceptis eo mō quo ꝯcedun tur de iure de quo vide infra.c.se.

4 ¶ Tertio prohibetur celebratio diuinorum.vt in.c.ſi filio.de sen.ex.de cle. exco.mini.ca.ij.z.iij.Sed quid venit hic nomine diuini officij dic solūmō ordinatum in breuiario vel missali vt j.p3 in.c.se.§.i.cuz sequētibus.

5 ¶ Quarto prohibetur collatio ordinū nisi vt.j.dicam in.c.se.

6 ¶ Quito prohibetur sepultura ecclia tis extra cimiterium z ecclesiam lz sine officio cum officio non aliter clericus incurreret penas positas ꝯ tales de quibus.j.dicetur in.c.se.

7 ¶ Sexto pulsatio campanaruz.ar.d.c. alma.Si tñ laici pulsarent sine eorum consensu clerici excusantur ſm Jo.de deo.Hoc intelligo de pulsatione pro honis canonicis:quia Aue maria vel campane de festo vel pro alio signo ꝯ pro honis non credo sint prohibite.

8 ¶ Septimo apertio ianue ecclesie tpe celebratiōis officij:nisi put.j.dī i.c.se.

9 ¶ Utrū pfata ita phibeant in ecclīs exceptis.sicut in aliis.ℜ.q sic vt in.ca. auctoritate.de pnule.li.vi.z ita seruabunt sicut facūt alie ecclie celebrando ꝑz modificationē.c.alma ō se.ex.li.vi.

Interdictum.v.

Que

ceduntur tempore interdicti gñalis locorum vel specialis vel singularis.ℜ. q vndecimo.

¶ Primum celebratio officioꝝ diuino rū z missaruz in ecclīs z monasteriis sicut fiebat añ interdictū cū ista modificatione.tñ.s.submissa voce. Januis clausis cāpanis nō pulsatis.excōicatis z interdictis exclusis i.d.c.alma.§.addicim⁹ aduerte hic q illud.c.alma.loquitur de gñali z speciali interdicto hominū ꝯ locoꝝ: non de singulari interdicto alicuius ecclie ſm glo.in.d.§. addicimus.z ideo ibi ſi posset celebrari.Nō nota bene q: pauci aduertunt.

¶ Sed quero a qbus celebrari debēt pfata diuina.ℜ.archi.in .d.c.alma.q a prioribus clericis ecclesiarū vel monasteriorum monachis:nisi z ipsi essent interdicti.vt.ſ.interdictū.i.§.xi.

¶ Qui pñt admitti ad ista diuina.ℜ.q nullus nisi clici aut mōaci illaz eccliarū in qbus celebrant.vñ aliaz ecclesiarū clici vel monasteriorum monaci nō pñt admitti ſm arch.in.d.c.alma cal. tñ vt refert Be.i.d.c.alma.tenet q pfactum non esset irregulares: sed ante factum non auderet consulere q quis admitteret religiosos vel clicos extraneos.Fed.ōsilio.lxxxvij.dicit q vī absurdū tales nō admittere.z Jo.And. dicit q est minus durū tenere q nō admittant.Et credo q sit verius q pñt admitti omnes clici aut religiosi aliarū ecclesiarū z p̄bū canonici ꝯ clici ecclesiaz restringit distributionē nō additionē seu celebrationē quā pmittit sicut prius poterāt interesse z nunc sibi. Facit ad hoc.d.ca.q in te. Seculares aūt de terris non interdictis nullo mō pñt admitti.vt in.d.c.lz ar.c.quoniaz episcopi.de pnule.li.vi.q: q̄ per privilegium vni conceditur alteri denegatuz comprobatur.

¶ Utz cum alicui singulari psone cō cedit vt mō pmisso.ſ.tāuis clausis.tc. possit celebrare vel audire diuina tempore interdicti eius familiares q non dederunt causam z domestici possint

admitti ad audiendū z celebrandū ibi officiū diuinū.ff.q. sic.vt in.d.c.ij vobis.§.2credit. Et quid cōprehendatur sub istis vide.ē. Familia.mili ob istam cām in fraudem sint assumpti.c.vlti. de verbo.sig.lib.vi.

5 ¶ Quid si non sit singularis pſona ij quētus aut collegii cui 2credit auditio diuinoꝝ tpe interdicti.nunqd eius familiares domestici silr sint admittēdi ff.q nō vt in.d.c.ij vobis.§.nō sic ni si super hoc habeant pruilegiū.vt ibi.

6 ¶ Quid si in quentu: vel collegio nō sunt nisi tres quoꝝ duo sunt infirmi nō qd tertius poterit celebrare cū familia ri.ff. Dost.in.c.q nonnullis.de pruile. q sic ne pruilegiū sit inutile sicut cōceditur singulari pſone.vt in.d.c.ij dūmō nō dederit cāz interdicto.vt in.d. c.licet: Archi.dubitat.ij ego credo verum dictum Dos.

7 ¶ Quō dz intelligi pruilegiū q 2cedit aligb religiosis q tpe interdicti possint recipere ad diuina ffratres suos.ff.q dz intelligi de illis ffratrib q ij in seculo remanēt tū eoꝝ ordini sūt oblati mutato habito seculari.vel etiā q interuios bona sua dederūt eis retēto vsu fructu i vita sua.vt i.c.vt pruilegia.§.i. de pruile.z in.c.cū z plātare.§.de cōfraternitatibus.ibidem.

8 ¶ Quid si pruilegiati vt admittant tpe interdicti dederūt cām interdicto vel eoꝝ culpa:dolo vel fraude fuit interdicti i mia plata:vel ad ppetrandū delictū cuius occasiōe interdictū latū erūt dederūt auxiliū:pilium:vel fauorē.ff.q nō obstāte pruilegio nullo mō admitti pōt:vt in.d.c.ij.§.ii.

9 ¶ Que missa pōt celebrari.ff.Be.in d.c.alma.recitat z segtur Jo.And.z Cal.q etiā peculiaris.ij.Jo.mo.tenuerit q solum conuentualis poterat celebrari.

10 ¶ Concedit aliquibus vt tpe gñalis vel spālis interdicti locorum possint celebrare in suis festis tantus apis sicut minoꝝb z predicatoꝝb nunqd poterūt tales alios admittere ad celebrandū.ff. Jnno.z Jo.in.c.vt pruilegia. de pruile.q si pruilegiū sit eis datū pſonaliter nō pōt:z tunc pſonalr cōcedit cū dr:2cedimus vobis vt possitis celebrare. Si vero pſonalr nō esset datum sicut cū dr:2cedimus vobis vt in vrīs ecclesijs celebretis:tunc pōt admittere alios ad celebrandum:z sic est puisegium fratrum minoꝝ z predicatoꝝ.

¶ Utrū seculares z gcūq alij possint ir extra ecclesiam predicta diuina officia ascultare.ff. Jo.q excōicatis z interdictis non licet audire diuina:neq; ij clericis ita alte dicere q audiantur de foris. Intelligē studiose.pōt enim ita alte dicere q se audiant in chozo admonitē ét si sic dicēdo audirētur ab extra ar.d.c.alma. Silr non est eis aperienda fenestra vel hostiū vt videant elevationē corpis xpi z hmōi:nec pax extra portāda:nec ad offertoriū potī euāgelīū admittēdi. Ad predicationē tū pōt admitti libere.nec distinguitur an dederint cām vel nō sint excōicati vel nō vt in.cap.responso.de sentēn.excōmu. iuncto.c.eps nullum.de cōse.di.i.

12 ¶ Utrū dicentes officiū p viā vr extra ecclesiā tpe interdicti gñalis vel spālis locorum frangant interdictum.ff.q si hoc faciunt studiose vt seculares audiant:sic violāt interdictū vt phat.ar. c.ñ.de pruilli.vi.vbi pz q ēt celebratio diuinoꝝ extra ecclesiaz prohibetur tali tempore. Secus aūt si sic dicendo a casu seculares transeūtes audeāt tū qz qō modicum estratio apprehendit quasi nihil.ij.phi.tuz quia non cōtra rationem legis.

13 ¶ Utr liceat clericis vel laicis in loco interdicto legere euāgeliū vel psalmos z huiusmodi.ff.q sic.sicut z predicare sicut ante dictum est.

14 ¶ Utr tpe gñalis vel specialis interdicti locoꝝ possint seculares z alij orare in ecclia oratiōe priuata.ff.Abonal. q sic.qz talis acutus nō ptinet sub aliquo phibitoꝝ:vt pz.ē. Item tz Rod. q ēt si sint ipsi oātes interdicti vel illa ecclesia pōt orare oratione priuata.

15 ¶ Utr introductio post partū z bñdi
ctio nuptialis possit celebrari tpe inter
dicti.ff. Post.tenuit q nō licet.

16 ¶ Scdm qs ꝓcedit est celebratio di
uinoꝝ officioꝝ z missaꝝ alta voce z so
lēniter.tamus aptis: pullatis cāpanis
z oibus iterdictis admissis solūmō ex
cōicatis exclusis. Et hoc solū ꝓcedit in
festiuitatibꝫ Natalis dñi Paſce ac Pē
thecostes: z Assumptiōis virginis glo
riose. Ita tñ q illi quoꝝ cā interdictus
est latum altari nō appꝛopinquent: vt
in.d.c.alma. Extēditur hoc.c.ad festuꝫ
corꝑis xpi z eius octauā p martinuꝫ
v. z Eugeniū.iij.in exua.q incipit. Ex
cellētissimi. Sꝫ aduerte q ista celebra
tio si fieret ab interdictis ꝑsonis eēnt
irregulares.vt.ff.pꝫ. Silr si ecclia esset
spāliter interdicta.q.d.c.alma intelli
gitur qñ interdictum est generale loci
vl spāle scōm glo.ibidem.

17 ¶ Utr hñtes ꝓnlegia vt in suis festi
uitatibus celebrare possint vel in suo
tocūdo aduētu vt de tēplarijs dꝫ in.c.
vt ꝓnlegia de ꝓnle. possint celebrare
nō seruata moderatōe huius.c. alma
ff. Jo.an. z Archi.in.d.c.alma q non
q eoꝝ ꝓnlegia p istō.c.reuocant quo
ad hoc. Secus si ꝓnlegia obtinuerūt
post illud capitulum alma.

18 ¶ Quero q̄ hora dies inchoabit .ff.
Jo.mo.in.d.c.alma. q qñ dies icipit
lucescere q dies dꝫ a diā. qō ē clarū: z
mane z vesperā cōꝑehēdit inſ illud.
Factū ē vesꝑe z mane dies vnus.ō offi.
dele.c.ꝓsulnit i antē. ō tñdi.ff. secēbūt
Jo.an.ibidē. dicit q icipit i vigilia se
ſn ad vesꝑas q̄ ad celebratiōē officio
rū de fest.c.y. z q cōtinuare poterunt
vsq; ad vesꝑas crastine diei inclusiue.
Sꝫ ꝓpletoriū z reliqua post vesꝑas cā
tare nō poterūt ſm formā ꝑdictā.c. al
ma.ꝑ tura allegata. Archi.ꝛo ꝓcedat
cum Jo.an.ff addit q in vesꝑis cōple
toriū ꝓtinet.xi.q.iij.ſi qs eꝑs.el.y. z
xcij.di.c.vl.vbi.Laur. Hugo. z Jo.ff
no.z hoc dicit ꝑbari ꝑ d.c.ij.vbi ale.
dicit q ſic magnitudo diei exigit tar
dius terminari ꝛc. Itē ꝑbat. q ꝑdcā
ꝓcessio.c.alma.est gratiosa z fauorabi
lis z sic est larga interꝑetatio fienda
c.q̄us de ꝑbē.li.vi.z hoc ſegtur. Be.
in.d.c.alma.z sic hꝫ ꝓsultō.z sic te
ne. Uñ Federi.ꝓsilio.cxi.dicit q liant
gnāliter ꝓmittūt celebratio diuinoꝝ of
ficioꝝ sic intelligēda ē ꝓmissio gnālit
de quo de ꝓiugi.lepra.c.ij. de ꝓnle.q:
circa maxie cū hoc sit fauorabile.z per
ꝓns ampliandū.z sit ꝓnlegiū ꝓncipis
z sit late interꝑetādum.z tō in ista fe
ſtiuitatibus pōt eꝑs altaria z virgines
ꝓsecrare z vela bñdicere z illa. ꝑponē
monialibus.z calices z paramēta bñ
dicere z similia.vt est benedictio aque
benedictio abbatisse z abbatis: q: sub
noīe diuinoꝝ ista veniunt q: sacramē
ta nō sunt cū sint tñi.vy.hec Fede. Si
militer pōt sacerdos bñdicere ſponsas
aquā hmōi z aſperſionē facere. cande
las z olivas sic bñdicere. Intellige tñ
q fiāt a ꝑsonis nō iterdictis. q: trinet
ad ordinē. vt de aq̄ ō ꝓse.di.iij.c.aqua
De bñdictione paramētoꝝ pꝫ de ꝓse.
di.i.c.vestimēta. z.c. ꝓsulto. ō sacra vn
ctiōe.c.vnico in fi. de ꝓsecratione eccle
vel alta.c.penultio. alr eēt irregulares
vt pꝫ. Secus eēt de alijs q rōe ordinis
nō q̄enimt vt benedictio mense gra
tiaꝝ actio post mensaꝫ z silia. Limita
rē tñ bñdictionē mense z grāꝝ actiōes
licere.dūmodo nō fieret in forma offi
cij. An aūt alijs tpib⁹ a dictis ſestintra
tibus ſ pdsſit.ff. Fede.ibidē q sic fꝫ
moderatiōnē.d.c.alma. z ſm q diui
na officia possiunt celebrari.als non.

¶ Tertiū qō ꝓceditur ē ꝓnia quoꝝ-19
cunq; tā infirmoꝝ q̄ sanoꝝ dūmodo
excōicati nō fuerit. Intellige si fuerit
excōicati ꝑp delictū ꝑp q interdictū ē
positū. nō de excōicatis ex alia cā: q: si
sic sunt excōicati nō ꝑnt absolui ꝓter
q̄ in articulo mortis z exceptis illis
quoꝝ culpa latum est interdictū vl de
rerūt auxiliū ꝓsilium vel fauorē deli
cto ꝑp qō latum est interdictū. nisi ꝑi
us satisfecerint si ꝑnt. vel de satisfacien
do ꝓstiterint idoneā cautionē: aut si
hoc nō ꝑnt nisi iurauerint q cū pote-

runt satisfacient. ꝛ ad satisfactionē faciendā p illos q̄ pñt ꝛ tenentur debunt auxilium ꝓsilium. ꝛ fauorem. ac iuxta posse suum laborabunt ad hoc fideliter. vt in.d.c.alma.

20 ¶ Utr̄ absolutio generalis possit fieri tpe interdicti. ℟. Jo.cal. q̄ sic quia nō būt ptinet ad ordines. vñ si talis faciēs absolutionē generalē esset interdictus efficeret irregularis. sed ideo licet quia licut penitētia omnibus ꝺceditur: ita ꝛ absolutio: siue ḡnalis: siue ꝑticularis. ℟

21 ¶ Quartū q̄ ꝺceditur ꝛ sacr̄ eucharistie q̄ morientibus tm̄ permittitur c.permittimus de sen.exco. ꝛ etiā dānatis ad mortē. cle.i. de pe. ꝛ re. ℟ num quid debeat eis deferri cū campanella ℟. Lal. q̄ sic ꝑm morē consuetum.

22 ¶ Utr̄ sanis possit dari. ℟. q̄ nō etiā si sint sacerdotes nō celebrātes: q: q̄ non est ꝺcessum intelligitur ꝓhibitū in ꝓfactis. ij. q. v. ℟ similiter. nec obstat c. quod in te. de pe. ꝛ re. vbi dicitur cōdi ꝛ viaticū cui ꝺceditur pnia q: vere est ꝛ ꝓprie tunc dicitur viaticū quādo datur morientibus sed quando datur sanis non ꝓprie dr̄ viaticum sed eucharistia. ꝛ ideo sanis siue clericis: vel laicis denegatur. Intellige in clericis nisi q̄ celebrāt: q: tūc cōicare tenētur. Jo.cal. vt refert Be. in.d.c. alma dicit q̄ est durū dicere q̄ etiā clericis sit interdictū corpus xp̄i. Unde Be. ibidem dicit q̄ clericis illius ecclesie potest ꝺcedi corpus xp̄i q: nō est eis ꝓhibita participatio sacramētorū nec officiorū diuinor. vt in.d.c.patet. q: possunt secrete celebrare. ꝛ sic sumere corpus christi ꝛ hoc magis placet. ꝛ tene quia verius est.

23 ¶ Utrum saltem debeat dari corpus xp̄i illis secularibus ḡbus ꝺceditur audire diuina per.c.alma. vt dcīt est. ℟. Archi in.c.q̄ ls alīq̄ dixerint q̄ sic tñ verius est q̄ nō q: in.c. si finā de sen. exco.li.vi. ponuntur vt diuersa auditō diuinor. ꝛ perceptio sacramētorū. Et ideo tene q̄ nō potest dari.

24 ¶ Utr̄ mulieribus pregnantibus ꝑ pinquis partui. ℟. Pa.in.d.c.q̄ in tē sunt diuersa opinio. ls sibi placet vt cō fideretur conditio mulieris ꝛ si imineat periculū mortis probabiliter tunc poterit eis ministrari viaticum. ꝛ placet ibidem in intrantibus mare ꝛ obsessis ꝑm ꝓdictam distinctionem.

¶ Utrum ꝺceḋatur extrema vnctio. 25 ℟. q̄ non vt dicit Pa.in.c. responso. de sen.exco. ꝛ dominus Ain. de butrio in c.non est nobis post alios de spon. nec etiam clericis ls Joan.an. ꝛ Lal.

¶ Sed nunquid officium recōmenda- 26 tionis aīme ꝺcedatur. ℟. Lal. q̄ sic q: videtur annexum sacramento pñie.

¶ Quintum quod ꝺceditur est sacra 27 mentū baptismi ne dū parulorū sed etiā adultorū. vt in.c.q̄m de sen. exco. li.vi. Et cathecismus. ꝛ totum officium baptismi tanq̄ accessoriū conceditur. ꝛ tenet Lal. q̄ si etiā quis baptizaret in ecclesia interdicta ꝑcialiter non incurreret irregularitatem q̄uis si, honeste alibi posset fieri nō liceat.

¶ Sextū confectio chrismatis in die 28 iouis sancta. d.c.q̄n. Intelligit tamen Archi. ibidem q̄ non potest confici alta voce neq; cāpanis pulsatis sed cum moderatiōe. c.alma. s. iāuis clausis ꝛc.

¶ Septimū q̄ ꝺceditur est scr̄m ꝑfir- 29 mationis quod etiaz adultis potest exhiberi. dicto.c. quoniam.

¶ Octauū q̄ ꝺcedit est sacr̄m mr̄i- 30 monij q̄ legitie pōt tali tpe ꝯhi. ls benedictio nuptialis ꝑm Dosti. prohibetur. Pa.in.c. non est nobis vbi de hoc no. de spon. dubitat. sed mihi videtur q̄ concesso principali concedatur ꝛ accessorium. c. accessoriū. de re. iur. li. vi. Attamen securus est abstinere nisi in diebus in ḡbus licet celebrare publice.

¶ Nonū q̄ ꝺcedit ē sepultura eccle- 31 stica q̄ solū clicis ꝺcedū ḡ seruauerunt interdictū: sine pulsatiōe campanarum tamen ꝛ solemnitate ꝛ cum silentio. d. c. q̄ in te. sed hodie etiā credo possint sepeliri cū officio sine nota dicto: per ar. c. cui licet. de reg. iur. li. vi. Scōm moderationē tī. c. alma. ꝑm Fede. cō-

filio.lxx.et cū cāpanis ⁊ aliis cōsuetis in dieb⁹ in ḡbus pōt publice celebrari.

32 ¶ Sed qd si ecclia ē spāliter interdicta nūqd ibi sepelietur.ff. Inno.⁊ Hosti. in.c.tāta de exce.pla.q⁹ ꝑm q̄sdā non pōt ibi sepeliri.hosti.tñ tz q⁹ sic q⁹ qđ facit interdictū gīnale gīs aliter facit spāle spāliter.l.si duo.i ff.de admi. tuto. Pa.in.c.qđ i te.tz q⁹ clerici ecclie spāliter inffoducte pōt ibi sepeliri. Aly ꝯo q nō sunt clerici talis ecclesie specialiter interdicte debent in ecclesia alia nō interdicta sepeliri.

33 ¶ Utrū penitentes ⁊ absoluti sint tumulādi in eccīa vel cimiterio sīr sicut clerici.ff.doc.q⁹ non si tñ de facto sepelirētur nō sunt exumandi.Sed si alibi sepeliantur cessante interdicto tūc sūt ad ecclesias deferendi.

34 ¶ Utrū cōfratres g ex pīuilegio religiox quorū sūt ꝑfratres admittūt ad diuina possint sepeliri in ecclia interdicta.ff.q⁹ non.l⁹ in alys libere possint eligere sepeliri.d.c. vt pīuilegia.

35 ¶ Utr⁹ sepultura eccliastica ꝑcedatur oib⁹ in dieb⁹ in qb⁹ l⁹ celebrare solēnit⁹ vt dictū est.ff.Lal.tz q⁹ si cnisi spāliter sint interdicti vel cāz dederint interdicto.⁊ placet mihi sua opinio: l⁹ Jo. an.⁊ Jo. de ligna.⁊ Be. in d.c. alma teneāt ꝑdū quo ad laicos.Fede. etiaz tenet consilio.cxi. q⁹ clerici officiando ūstis festiuitatibus circa sepulturaz nō efficiuntur irregulares.

36 ¶ Utrū pīuilegiat⁹ tpe iterdicti sūp admissione ad diuina ⁊ receptione ad sacra possit sepeliri i cimiterio.ff. cal. q⁹ sic ⁊ idē videt ētiā solum esset pīuilegiatus sūp auditione diuinox solum non facta mētione sacrox ꝑ regulam cui cōcamus vino ⁊ ēt mortuo.

37 ¶ Utrū mortuaria ⁊ alie oblationes possīt recipi ꝑ defunctis tempore iterdicti vel ab ipsis interdictis.ff.q⁹ sic.si mortui sunt penitentes:⁊ꝑ eis ōrādus est.xi.q.iij.quicūq; intra.

38 ¶ Decimū qđ cōcedit ē ordinū collatio:vt no.Inno.in.d.c.non est nobis Videt tñ velle q⁹ soluz clericis possint dari:sed nō laicis.sed Pa.in.d.c.⁊ in c.qđ i te.dicit q⁹ posset attēptari q⁹ ex necitate poterūt et laici ordinari in loco iterdicto:sicut dcīm ē ō crīmate cū nō fiat baptism⁹ sine eo.d.c.qm q⁹ ex uo ꝓcedūtur alīq q non nisi ꝑ clericos pōt ꝓferri ꝑ pmittūtur: q⁹ ea sine quibus arg.c.qm de.sen.excō.li.vi. Sed sine necessitate nec laici nec clerici pōt ordinari i loco iterdicto l⁹ alibi ordinentur si ipsi non sunt interdicti quia possunt.

¶ Undecimū qđ ꝓcedit sed est spāle epis ⁊ alys supiorib⁹ vt vbiz possint cū altari portatili celebrare:⁊ celebrari facere ⁊ audire diuina ꝙnis sit interdicta terra ciuitas vel castrum seruato tñ quod dictū est.s.Januis clausis.eaz pana nō pulsatis. interdictis exclusis vt in.c.fi.de pīuile.li.vi.habeē.⁊ no.simile pīuilegiū hīt frēs minores ⁊ ꝑdicatores.c.q⁹ in his de pīuile.⁊ no. in.d.c. fi.in glo. Sec⁹ si esset interdicta ecclia vel aliqs loc⁹ singlaris q⁹ nec epūs nec fratres prędicti possent ibi celebrare vt no.Jo.an.in.c.qlīuit de cle. non residen.⁊ sequitur ibi Pa.

¶ Duodecimū qđ cōcedit imo pcipit oibus obligatis ad dicendū officiū vt illud quotidie ⁊ integre dicant licz ipsi spāliter ⁊ singulariter sint interdicti sigillatim tñ sūt dicere sicut dictū est de excōicatis.ē. hore.§.v.

Interdictum vij. violātes incurrūt penas.vij.

¶ Pria ē irregularitas.hāc incurrit ois clicus q l⁹ nō sit ipse interdict⁹ tñ exercet aliqđ deputatū certo ordini in loco interdicto:nisi ꝑz q⁹ pmittit a iure.vt ē.dictū est. Intelligit hoc Fed. ꝓfilio. vij.vez qñ publice ⁊ palā more solito celebrat:sic dicim⁹ de excōicato vel interdicto sicut ꝓus celebrante.in cle.pe. de sen.excō. Sīr existēs interdict⁹ simpliter si exercet aliqđ deputatū certo ordini vbicūq; ē irregularis.c.is g. ⁊.c. is cui.de sen.excō.li.vi.⁊.c.cuz eterna.de sententia ⁊ re ind.li.vi.

2 ¶ Secda q̄ supra dcūs est ineligibilis: ita q̄ ñ pōt eligere nec eligi. d. c. is qui.
3 ¶ Tertia q̄ supra dcūs sit ipostulabilis ita q̄ nō pōt postulari. c. i. de. post. pla.
4 ¶ Quarta q̄ talis est bñficijs eccl'asticis spoliādus: ꝛ si monach⁹ vel monachꝰ de monasterio ē ꝺz retrudi i'martiori monasterio ad agendū pniaz. c. postula. de cle. ex. mi.
5 ¶ Quid si talis celebrat non in loco interdicto nec ipse interdictus sed tñ ꝓsonis interdictis. ℟. q̄ ñ est irregularis: est tñ interdictus ei ingressus eccle donec satisfaciat ad arbitriū illius cuius sniam ꝓtēpsit. c. epoz. de pnil. li. vi. Silr ꝺz de. vbi. ꝺ. Q̄ñ admittūt laici alīde venientes ad diuina in eccl'a si interdcā exīte in loco interdcō generalr vel spāliť.
6 ¶ Sz qd si tales clerici exercent ea q̄ sunt deputata certo ordini. vt puta cātare in choro: legere psalmos. vel epl'as sicut faciūt alij laici. ℟. ꝑm Jn. in. d. c. tanta. ꝛ segt Pa. in. c. ij. de cle. exc. mi. q̄ non incidūt in ꝓfatas penas. ūn risditionalia tñ exercere pñt vnde ꝛ excōicare ꝛ absolnere pñt sī ipsi non sunt interdci. dicit tñ Pa. in. d. c. ij. q̄ non debent absoluere cū illa solēnitate. c. a nobis. el. ij. de sen. ex. sed ei nō credo. q̄ ad absolutōem: q; absolutio ab excōe fiue cum illa solēnitate siue sine ea nō pōt impēdi ab interdicto. sed si ille g ipēdit nō sit interdcūs. tūc absoluere pōt ēt cū illa solēnitate. q; cū absolutō pmittī g ꝛ solēnitas ꝓscripta. Jn. tñ ꝛ hoſt. ꝛ laudu. ꝓcordant cū Pa. ꝛ addunt q̄ efficeretur irregularis g absolueret cum ꝓfata solēnitate. sed' eis non credo ratōe predicta. Item sīm guil. bur. silr est irregularis clericus g solēnit in cimiterio sepelit hoiem interdcm. ar. c. i. de post. pela. sed ego dico silr si hoiem nō interdcm sepelit in loco interdicto solēnit cum offō solito rō q; iſtud cōpetit certo ordini sīm q̄ cōiter ſuaſ. no. ēt alias penam in cle. eos de sepul. de qua. ꝺ. excōicatio. vij. casu. xxxvi.
7 ¶ Quinta pena ē q̄ clericus q nō seruat interdictū loci suspensus ab offō ꝛ ē bñficio. d. c. tanta de exce. pla. in tex. ꝛ in glō. ꝛ sequūtur cōiter doc.
¶ Sexta, pena est ꝺ religiosos q̄scūq; excōicationis q ñ ſuāt interdictū cu matricē eccl'asiz loci ſuare sciūt. q̄ō intelligo de q̄ali interdicto ipositō a se de aplica vel a locoꝝ ordinarijs: qa si esset ab eoꝝ legatis sine spāli eoꝝ mādato nō ꝯtinet locū hec pena. Silr q; si singulariter eccl'ia matrix eēt interdicta nō ꝯtinet locū. in cle. ex frequētibus de sen. exc. si ꝺo matrix eccl'ia non seruaret p̄dictū interdictū q̄ali solū. in currerēt penas quas ꝛ clerici incurrūt de quibus in isto capitulo ꝺf. 8
¶ Utr laici nō seruantes interdictus incurrāt aliquā penā. ℟. q̄ nulla innitur in iure ipsis ipositā peccarent tñ mortalit si hoc facerēt i ꝓtēptū ecclie als nō nisi in q̄ttuoꝛ casibꝰ positis in cle. i. de sepul. ꝛ cle. grauis. de sen. exc. de quibus habes. ꝺ. excōicatio. v. casu xv. ꝛ excōicatio. vij. casu. xxxvi. 9
¶ Sed nunqd laici tenent de ecclia si fecerdos recipit interdictū ad diuina. ℟. Donal. q̄ non. nec ꝫ peccat audiendo sed solus sacerdos. 10
¶ Utr clicus, simplex q ꝺz tñ primā tonsuram incidat in penas predictas sicut alij clici. ℟. ho. q̄ sic si in offō suo cāteť. s. tanq̄ psalmista. vt in. c. psalmista. xxiij. di. 11
¶ Ultia q̄ clicus decedēs interdictus ꝺnaſ eccl'asticā sepultura. d. c. is cui. 12

viij. Interdictum quo mō relaxat. ℟. q̄ aut interdictū ferť ad tp̄s sicut cū qs interdicit vsq; ad annum vel donec satisfecerit. vl talis ibi mozeť. ꝛ tūc nō regritur absolutio ali qua post tale qd: q; anno trāsacto vel satisfacto vel recedēdo tali interdictū ē amotū ipso facto ꝛ licite post hoc celebrat qs. ita no. pa. in. c. nō est vobis de spō. nec distinguo an sit a iudice vel a iure q; in vtroq; ꝺz locum q̄ ꝺixi. ꝛ idē ꝺic de q̄cūq; alia suspensione tam iuris q̄ hois. Secus de finia excōicationis ad tp̄s. q; requirit absolutio. ita no. ꝺo. sī. ℭ fi. de matri. cōtracto. ꝺ un-

ter eccle. & ibi reddat rõnez esse q3 excõicatio regrit certã formã in absolutiõe. ſz in iterdicto vel ſuſpenſiõe ſufficit ꝑſtet de mente iudicis. & z alig dubitarẽt de excõicatione lata a papa ad tps. tñ tene q3 regrit absolutio: niſi ap te ꝑſtet papã velle eã absolutã eſſe ꝑm do. anto. & ſequtur pa. in. d. c. ſi. ſi ꝓo in terdictũ vel ſuſpẽſio ſi i lata ad tps ſz ſimpliciter tãc regrit absolutio. & ſi eſt a iure põt absoluere ordinarius vel legat⁹ ſedis aplice. niſi cũ cõdito: iuris ſibi vel alteri reſeruauit. ar. c. mp. ꝯ. in ſecũda de ſen. excõ. Si aũt ſit a iudice ſic ille q tulit põt absoluere vel ei⁹ ſuperior tñ & nõ alius. aut de mandato eius qui eã tulit. xxiij. q. i. ſi petrus.

1 ¶ Utrũ ſit ſeruãda aliq3 forma in eius absolutiõe. ꝛ. hoſti. q3 ſic dicẽdo reuocat. vel remouẽdo: vel absoluo & ſimilia verba dñt ẽt intũgi eis ſatiſſaciant ſecũdũ q3 dr de excõicationis absolutione. q3 in hoc ambulat pari paſſu. vt de. ẽ. absolutio. iij. ꝯ. i.

2 ¶ Utrũ interdictũ poſſit ad cautellaz relaxari. ꝛ. q3 gñale interdictus nõ põt c. ꝓſti de ſen. excõ. li. vi. ſi interdictũ ſit ſingulare ẽ ꝓſonã ſic põt relaxari ad cautellã. ar. a ẽ. Ito ſenſu. d. c. ꝓſti rõ q3 ſpecialiter interdicto oĩa ſacramẽta negãtur donec absoluatur. & ſic idem eſt q3 & de excõicatiõe a qua gs absolutur ſub ꝺditiõe. vt i. c. ſolet. de ſen. excõ. li. vi. hoc tz Jo. an. & Bar. in. d. c. ꝓſti Limita hoc ſi ptinet ad⁹ nõ q3 ſic relaxatio daret cauſaz peccãdi niſi forte in caſu ſicut cũ absolutũ inir⁹ ab excõicatiõe de q ſup absolutio tertio. ꝯ. ſeptio.

3 ¶ Utrũ eps vel alius poſſit ſuũ iterdictũ ſuſpendere. ꝛ. lau. tãcre. & vicen. q3 ſic vt no. i. c. ad hec. el. iij. & c. directe. & c. ꝓterea de appella.

4 ¶ Utr̃ p appellatiõez ſequẽtez ſuſpendatur iterdictũ latũ. ꝛ. q3 nõ niſi eius effectus ſit ſuſpenſius ad tps: q3 ſic põt appellari a ſnĩa ſuſpenſa ſicut ad conditionali. d. c. ꝓterea. & hoc ſtellige de iterdicto vel ſuſpenſiõe. Secus in ſnĩa excõicatiõis cuius effectus nunq̃ poteſt relaxari niſi i toto absoluatur. c. cũ deſideres. de ſen. excõ. hoc no. hoſti. in d. c. ad hec hoc ſtellige de interdicto a diuinis & ſacris & alys ſpũalibus. ſec⁹ eſſet in iterdicto a temporalibus. vt puta q3 nõ ingrediatur poſſeſſionẽ talem ff. de appella. l. cõſtitutiõis: vñ io. an. in d. c. is cui. reſtringit ſoluz in mere ſpũalibus per que ligatur aĩa. & ſ̃ per appellationem ſuſpenditur interdictuz a beneficio. & ſuſpenſio. de quo vide. ſ. Suſpenſio. q. ꝯ. i.

5 ¶ Utrũ p̃uilegiũ cõceſſuz a legato a latere. q̃ interdicti tpe valeat celebrare interdictis & excõicatis excluſis valeat ẽtũ ad ſnĩas ſuas & ſuoz ſucceſſoz ordinariorz. ꝛ. ꝼm laudu. q3 ſic niſi ſpãliter a ſucceſſore reuocetur. & z idem q3 etiã valet quo ad ſnĩas pape. ar. d. c. dilectus el. ii. de reſcri.

6 ¶ Utrũ papa dãte lniam celebrãdi in eccleſia ſpãliter interdicta relaxetur eo ipſo interdictuz. ꝛ. ꝼm ho. in. c. vt p̃uilegia q3 non.

7 ¶ Utrũ de auctoritate epi poſſit quis celebrare in eccla interdicta. ꝛ. ꝼm hoſti. in. d. c. ad hec qñ. q3 nõ. q3 iſtud ptinet ad ſolũ papã de p̃uile. c. cum plantare. Secus eſſet in ceſſatiõe a diuinis q3 poſſet epos excipere q̃s vult & ſubijcere & tps & modum determinare ꝼm iuno. in. d. c. vt p̃uilegia & idez tenet in eccla per eum interdicta. allegat. d. c. dilect⁹. ſed nõ põt concedere vt ꝓna interdicta vel ſuſpenſa celebret niſi ꝓ delicto alterius ſit ſuſpenſa ab eo.

Interdictum ix. qñ nõ idiget relaxatiõe. q3 ipſo iure nõ tenetur qs ſeruare. ꝛ. q3 in duobus caſibus.

¶ Primo. qñ fertur ẽ ꝓcipãtes cum excõicatis in caſu quo minorez incurrunt excõicationez ſine canonica mõitione ꝓmiſſa: tũc nullũ eſt ipſo iure ſicut & ſuſpenſio q̃libet. ſtellige ſi feratur ab inferiori a papa. c. ſtatutũ de ſen. excõ. li. vi. & dr canonica monitio & legitima quãdo nominatim admonentur alias nõ. vt in. c. ꝓtõnem eo. tit. & li. ẽ

alios ꝙ licet debeat ꝓcedere monitio qñ ferꝫ ꝑ cõtumacia. ꝑm inno. in d.c.ad hec qñ tñ tꝫ similiter si ꝓcratur sine scriptis ꝗ̃us iudex incurrat penã de qua in.c.i.de sen.exco. lib.vi. t.ꝫ excõicatio.ij.§.y. Sed magis dre uiter dic ꝙ in illis casibus in quibus sententia excõicationis non tenet sic nec interdictũ.de quo vide.ꝫ Excõicatio.ij.per totũ. Secundo quando interdictum est latum ꝓpter aliquos ꝛ ipsi non seruãt id tex.ꝫ in.c. petisti. de ꝓmule. Sed aduerte ꝑm hosti. ibi dẽ ꝙ si ciuitas vel ecclia est interdicta ꝓp aliquẽ.i ꝓp eorum delictũ tunc lꝫ ipsi violent aliꝫ tñ seruare tenent. si ãt fit positũ ꝑ eos ꝗrela ad eos vtilitatem tunc si ipsi nõ seruãt nec aliꝫ seruare tenentur. ꝛ sic efficitur nullum d. c.petisti. ꝛ sic eum intellige.

2 ¶ Utrũ qñ interdictũ est nullũ tñ matrix ecclia seruat teneantur religiosi illud seruare .ℜ. ꝙ sic aliter incurrunt penaꝫ excõmunicationis cle. ex frequẽtibus .j. de sen.exco.i gl.

Interesse ꝑm bar.in.l. vni ca.C. de sen.que ꝓ.eo ꝙ iter. ꝑfer ꝓprie ꝛ stricte est extimatio alicuius vilitatis nõ habite ꝓpter aliquius factum in iuſtã vel concessionem iniuſtã. ꝛ est duplex. aliud lucri cessantis. ꝛ hoc est qñ homo impeditur a lucro quod fecisſꝫ si talis pecunia sibi restituta fuisset vel si talis lesio sibi nõ fuisſꝫ illata ꝛ huiusmodi. aliud ẽ interesse dãni emergentis. ꝛ hoc duplex. aliud in re. aliud extra rem. Interesse dãni emergentis in re vel circa rẽ qꝫ ẽt dr intrinsecũ ꝑm bar. vbi.ſ. ꝛ istũ ẽ ipa res seu eius extimatio. vel id qꝫ ꝓuenit imediate ex ipsa re. vt fructꝰ ꝛ partus ꝛ huiusmõi ponit exẽplũ. vẽdidisti mihi vinuꝫ qꝫ valebat .xx. ꝛ tibi tradidi ꝓtium nec dedisti nunc valet .xl. si traditum fuisset tantum habiturus eram. ꝛ de hoc ff. de acti. empti. ꝛ vendi. l. si sterilis. §. cum per venditorem. Interesse extra rem vel extrinsecum est quod ꝓuenit non ex ipsa re sed ꝓpter ipsam rẽ. exẽplũ. vẽdidisti vinũ nec tradidisti lꝫ si tradidisses ex eo potuissem negociari ꝛ lucrari. vẽdidisti granũ ꝛ q: si tradidisti seruit mee fame ꝓcurãdo ꝛ istꝫ qñ petaret i ꝛcibus hẽs i.l. Julianus §.i.ff. de act. emp. ꝛ vẽdi. l. cũ vẽditorẽ C. de ac. emp. ꝛ vẽdi. ꝛ ff. ꝺ ꝓbo. ob. l. si insulã. ꝛ qñ teneatur in ꝛscia habes vsura. i. §. xxx. interesse qñ hꝫ certã ꝗtatẽ vel ſpẽm duplũ excedere nõ ꝓt. ꝛ qñ excedit duplũ hẽs. in. d.l. vnica. in tex. ꝛ in glo. sed quo ad cõsciam habes .j. vsura. i. §. xxx.

Interpretatio Legis. ad quẽ ptinet. ℜ. ꝙ interpretatio legis diuine vel canonice ptinet. ℜ. ꝙ interpretatio legis diuine vel canonice ptinet ad papã c.ꝙ venerabilẽ q filij sint legitimi sed interpretatio legis ciuilis inq̃ tñ ꝙcernit clericos filij ptinet ad Papã. vt. i. c. i. de iura. calũ. Inquisitionẽ ãt cõcernit laicos ptinet ad ipatorẽ. l. si. C. ꝺ le. qꝫ ẽ eius interpretari cuius est cõdere de re. iur. li. vi. Et hoc intellige vere generaliꝫ ſꝫ ẽstũ ad vnã cãm põt iudex ẽt interpretari. vt no. Inn. in. c. cuꝫ ſpãli de appel. vide bonã gl. i. c. i. ꝺ postula. ꝑa facit. l. vnica C. ꝺ ꝓfeſſo. g i vtinã esset ita arduũ ꝙ firmꝰ intellectus dari nõ posſit: qꝫ tũc recurrẽdũ est ad ꝓncipem. l. pe. ꝛ fi. C. de le. hec Pa. in c. i. de iu. ca.

¶ Utrũ interpretatio ꝑsonã. ptineat ad § ꝓncipẽ solũ. ℜ. Pa. in. c. cũ veniſſet de iudicijs ꝙ aut dubiũ est ſup ptãe. ſ. si potuit dare. ꝛ sic nulli inferiori a ꝓncipe lꝫ. vt in. c. i. ꝺ trãſla. ꝑcla. xxvij. q. iij. §. q aũt. ix. q. iij. cũcta ꝑ mũdũ. aut dubiũ ẽ ſup validitate vt ſurrepitiõe. et sic põt inferior iudex bꝫ cõit doc. aut dubitatio ẽ circa ꝛba solũ. ꝛ tũc si cẽsus ẽ clarꝰ ꝛ decisibil' de facili. sic ꝑt inferior cognoscere ad iudiciũ ptũ bꝫ cõiter doc. Rõ q: inferior interpretat legẽ superiorꝭ in iudiciũ ptũ. vt not. Inno. d. c. cũ ſpãli. facit. c. iter alia. de ẽm. exco. ꝛ d. l. fi. Si ꝙ casus ẽ dubꝫ

sic ptinet ad ꝓncipe si etꝫ ꝓfitia ꝺ facili
ꝑt ꝺñi.ar.ꝺ.c.cum venissent. z ꝺ.c.in
ter alia. z l.l.ex facto.ℌ.i.ff.ꝺ vul. z pu
pil.substi.q si ꝺ facili.nō ꝑt adiri ꝑn
ceps pp lōgā distantiā sic poterit interꝓ
tari ꝑ rōnē naturalē z ꝓsimiles q̄ ꝑt
notari ꝑ expssa ꝓba.ꝑ lꝫ ē casus in.ꝺ.
l.ex facto.ℌ.ij. vbi imrisc̄ssimus interꝓ
tat legē ex naturali rōe. Itē q no. Inno.i.c.cū spāli facit tex. in.c. cuꝫ psone
ꝺ pule.li.vi. Aut ꝺubium vertat cir
ca itētionē ꝓncipis. z nō ꝑt ꝺeciꝺi sine magno ꝺubio: z sic interꝓtatio est so
lius ꝓncipis. ad ꝓdicta facē tex. in.c. ve
nerabilē ꝺe elec. ꝺicit ēt Spec. in.ti. ꝺe lega.ℌ. nūc ostēdēdū q eps ꝑt interꝓtari iurtū allegatiōes ꝺe pigno. signi
ficāte. z ꝺ.c. venerabilem ꝓcedit in arꝺuo negocio vt ꝺictum est.

2 ¶ Utrū in ℨctiꝫ sit interꝓtatio facien
ꝺa vt res potꝫ valeat q̄ ꝑeat. ℟. q si
ꝺe fide instru. c. iter ꝺilectos i gl. z. ff. ꝺe re. ꝺu. l. quotiēs in actiōibus ꝺe ℣. si. ce
abbate. ℌ. ℨ q fuit. Si vero res valere. ℨ
intellectū vtriusq; tūc accipiēdū ē ilt
lud q est magis veriſile. ff. ꝺe re. ꝺu. l.
cū in testō. z. ff. ꝺe ℣. ob. l. cū q. z q cō
sueuit. xvij. ꝺi. ꝺ siracusane. z q magꝫ
ꝓuenit iuri ꝺe ꝺsue. cū ꝺilectꝫ. ℌ. si. vbi
interꝓtatio fit ℨ eū q legē potuit aptiꝫ
ꝺicere. ff. ꝺe pac. l. veterib⁹ ꝺ ꝓule. c. q
in glo. Interꝓtatio in ℨctiꝫ fit plena.
In testis plenioꝫ in ꝺbificijs quoq; ple
nissima. ꝺe ꝺona. c. cuꝫ ꝺilecti. Interꝓ
tatio locutionū ꝺz fieri ℨ psonas q̄ lo
quuntur vel quibus loquitur. xxvi. ꝺi.
ꝺeinde in glo.

Interrogatio

nes in cō
fessiōe vtꝫ
sint faciēꝺe a ꝓfessore. ℟. q sic ꝑ
tex. claꝫ. Aug. ꝺe pe. ꝺi. vi. c. i. vbi ꝺic it
Būigēs ingnitor z subtil⁹ inuestigator
sapientꝫ z q̄si astute interroget a pcōre
qꝺ forsā igꝺat vel puerecūꝺia velit oc
cultare hec ille z no. q ꝓfessor tūr sub
pēa mortal⁹ pcī eas interrogatōes face
re q̄s cognoscit necessarias ofitenti ꝓ:o
ualiꝺitate ꝓfessiōis hūs ꝓbabilē opīo
nez q cōfitēs ex obliuiōe vel ignorātia
seu negligā omittit ar.c. sit rectoꝫ. xliij.
ꝺi. secꝫ ecē q̄ hūs ꝓbabilē opionē q
ofitēs talia scit z aꝺuertit q: sic ꝑt cre
ꝺere eū vel nō cōmittisse vel als ꝓfessū
fuisse z sic nō tūr interrogare nisi forte
ꝺ videret q ex pecūꝺia ñ auꝺeret ꝺicere
ꝺimittere z āt interrogare ex inaꝺuertētia
aut obliuiōe ñ credo sit pcīm ex negligā
ꝓ ꝺimittere interrogatōes q̄s ꝓbabilr
ꝓscia sibi ꝺictat faciendas ꝺe necitate
vr moꝛtale pcīm p ea q ꝺicā. j. negligā. ℌ.
i. mlto magis vr moꝛtale q̄ scient z ñ
ne oi rōabili cā volūtarie ꝺimittit tūr
n. ꝓfessor circa ofitētez facere ex ꝓcepto
carūtat ea q̄ vellz sibi fierēt rōabiliꝫ p
tinētia ad ncitatē salutis sic ē itegre cō
fiteri z i via salutis ꝺirigere aliꝫ ꝺuari
cat illō ꝓceptū. Būiges primū sic̄ teip
suz. Nō tñ ꝺz ꝓfessor esse nimis scrupu
losus i interrogādo oīa q̄ possibile est
cōmittꝫ pcōr: ℨ solū circa ea ꝺz interro
gare q̄ ꝓbabiliꝫ credit ꝺmittisse.

¶ Quid ꝺz attēdere ꝓfessor: circa iter
rogatōes. ℟. ꝺm astēdz q tria. ¶ Pri
mū q interroget ꝺe pcīs nō ꝺe fabulis
alijs mūꝺanis. ¶ Secꝺz q ñ interroget
nisi ꝺe pcīs ꝓpijs z q̄ cōit fuit nota ex
plicite. ℟. ref. n. ꝺe pcīs ꝓsuet z enorm
ibus nisi i gñali z a lōge z p gñdā cir
cū locutionē nocz ofitenti q: sepe ꝺicit
qꝺ nescit ꝑpea ꝺ puer. xi. q inuestiga
toꝛ est maloꝛ oppimet ab eis z i. l. i. ℌ.
q cōē. ff. ꝺe q̄ꝺ. phibet fieri qꝺ spāliter
in ꝓuꝺicijs alteri⁹. ¶ Tertiū est q̄ꝺ ñ
ꝺescēꝺat nimis ad ꝑticulares circūstā
tias pcōr carnalitū q: vt ꝺē philo. iu.
ethi. ℨ delectabilia ītomagis ꝓficeran
tur tātomagis fuit apta mouere z nocz
talis interrogatio z ꝓfessori z ofitēti fuit
fiē eui hꝫe vltimā ispēz pci. in hmōi z
circūstātias q cadūt ꝺ spāli phibitōe
z a lōge z cū ꝺbis honestis vñ millo
mō ꝺscēꝺat ad alia spāliꝫ: puta mīr ofi
tēt q fuit cognita ex vas ꝺbitū ñ ḡrat
postea i loco vel quō z hmōi sicut fact
tunt qꝺā q potꝫ fuit ꝺtamiatoꝛes q̄s cō
fessoꝛes q septissime peccāt mortaliter ꝺe
lectādo se ꝺe hmōi interrogatōib⁹ z ꝑp
delectatiōez faciendo eas.

2 ¶ Sedo dē qbus sunt interrogatiões faciēde.ꝛ.q̄ sunt faciēde de pcis cōibus sicut ē trāſgreſſio decē pceptoꝝ ꝛ pmiſſio septē pcōꝝ capitalium abusio gnēꝝ ſenſuū ꝛ de cirūſtātiꝫ q̄ mutant ſpēm ꝛ aliq̄n q̄ aggrauāt' notabilr nō oēs de oibus ſꝫ ꝺ ill' q̄ cōit ꝓtingūt in tali ſtatu q̄ deriſio ēt q̄ē a ſcia de militia ꝛc. vñ vt pfeſſor ſimplex hēat for mā iterrogādi h ānotabo talē ordinē q erit ꝺſi vna tabula totꝰ iſtius angeli ce ſume circa ea q ꝓpinent ad pſciam.

3 ¶ Attende ꝙ pfeſſor q ſalutiſere vis cō feſſiones audire ad iſtraſcripta pūtato tibi penitēte debes ꝓpo iterrogare eū de quo loco vl terra ē ſi alr cū ſi agno ſcis vt ex hoc itellige poſſis ſi hēs au ctoritatē ad eū pfiteñ. q: ſi es ſacerdos prochial' nō hēs ptātē niſi ſup ſllos q ſunt de prochia tua ſm q hēs.ſ.pfeſ ſio.iij.ſ.iij.ꝛ.ſ.ix.ꝛ ſex ſequētib⁹. Idē dic ſilr ꝺ illo cui cōmiſſa ē audiēcia cō feſſionū a prochiali ſacerdote. Si ꝙ ē tibi cōmiſſa ab epo tal' auctoritas vl ab eius vicario gñali i ſpūalib⁹ vel ab alio hñte iuriſdictionē ꝺſi epalē tūc ſi es frater minor vl frater ꝺ ordine ꝓdi catoꝝ autheremitaꝝ.ꝛ hmōi ꝛ talē au ctoritatē hēs ꝑ pūtationē factā fꝫ for mā cle. duduū ꝺ sepul.ꝺ quo hēs.ſ.con feſſio.iij.ſ.xvi. vl ex admiſſus ac ſi eēt fnata talis forma ſic potes adire oēs de illa dioceſi vel iuriſdictōe illi⁹ꝛ i il la dioceſi ſolū ꝛ nō ex illā ſi ꝙ nō es pūtatus fꝫ formā dicte cle. nec admiſ ſus ac ſi eēt ſernata fꝫ ſolū tibi ꝓceſſit iniaz audiēdi pfeſſiones ſic potes vbiq eius ſubditos audire de q vide i.d.ſ. xvi. ſequen. Et ſi inueneris q hēs au ctoritatē eū ꝓfitēdi iterroga.ij. de eius ſtatu ꝛ ꝺdītōe ei atr eū nō agnoſcis vt ꝑpēdere poſſis ſi erit ca par abſolutōis vl ne. nā ſi inueneris eū in tali offō vl in tali arte quā exercere nō ꝑt ſine mor tali tūc iꝺica ei a ꝓncipio' ne forte eꝛꝝ audiendo ꝛ poſtea volēs eū abſoluere ſcādalizēt de te. poſſes tū talē q hꝫ ali qd qō nō vult ꝺimittere ſm q tenetur admōere q: ſi vult ꝓfiteri libēt audies eū fꝫ abſoluere nō poſſes niſi ꝺimittat q exercere nō pōt ſine mortali ꝛ qūo libꝫ eū nō abſoluas talis pfeſſio vꝫ ei ad mīta bōa ꝑtiꝫ vt deus citꝰ illūi net eū ad pniaz ſm q ꝺ ſn.c. q̄ gdā de pe.ꝛ re.et hīs ꝺcis ſi voluerit ꝓfite ri poteris eū audire ꝛ monita ſalutis dare ꝛ aliquā pniam fꝫ nullo mō abſo lutionē q: ſic peccares mortalr de quo hēs.ſ.pfeſſio.i.ſ.xiiij.ꝛ pfeſſio.vi.ſ.vj. ꝛ.iij.iterroga.iij.ſtū eſt q nō tuit cō feſſus ꝛ cui pfeſſus fuit ꝛ ſi debita bōa volūtate fuit pfeſſus ꝛ ſi fecit pniam ꝛ ſi aliqd retinuit ſcieter q nō fuit pfeſ ſus vt ex iſtis poſſis ſcire ꝺ ꝗto tpe hꝫ ꝓfiteri ꝛ ſi pfeſſiōe fcē ſint reiterāde ꝛ qñ hoc ſit hēs.ſ.pfeſſio.i.ſ.viij.cū mī tis ſe.interroga.iij.ſi adhībuit ꝺiligē tiā vt ſuoꝝ pcōꝝ hēat memoriā ꝛ ſi in uentres qꝺ ñ puta q: oz reiterare pfeſ ſiones de multo tpe ꝛ ipſe penitens ꝺ nō cogitabat ꝛ ppea nulla ꝓfuit ꝺiligē tiā ſup pcis pfeſſis tūc admonēdus eſt vt vadat ꝛ conetur reducere ad me moriā ſua peccata diſcurrēdo ꝑ ſtatus quoꝝ hūit ꝑ officia q̄ exercuit ꝑ ſocieta tes q̄s tēnt' ꝑ loca i gb⁹ hūauit ꝑ erer citia q̄ opat⁹ eſt vt ſic ītegre ꝓfiteri vale at ꝛ ꝑtam ꝺiligētiaꝫ ꝺēat ponere hēs ſ.pfeſ.i.ſ.xij. Prædica ſactis ꝛ inuēto q ſcā ꝺiligētia ſm poſſe ſuū ē ꝺiſpoſi tus ad ꝺigne ꝓfitēdum debes eūdem penitētē inducere vt genu flexo ꝺicat hūilr ꝓfiteo deo ꝛc. vſq̄ mea culpa ñ ſcit eā ꝺicē ꝛ q ſtet facier' verſa lateri pfeſſoris ſi eſt mulier vl timeris ꝛ nō pmittas q aſpiciat i faciē tuā q: multi pp hoc cornuerūt ꝛ poſtea bōis ꝙbſ ꝛ pſuaſionib⁹ induce eū vt ꝺicat pcā ſua. Et ſi ſcit ordinate ꝺicere noli eū ipedi re ſi ſolū vade ſupplēdo vbi ipſe ꝺeſ cit i exprmēdo cīcūſtātias l' ꝺeclarādo quō ē mortale ꝛ teneī abſtinē vl ad re ſtitutionem vel eſt excōicatus ꝛ hmōi. ſi vides ꝙ ipſe penitēs hoc non intel ligit vl ſi ꝑpēdit l' ſi neſcit ordiate ꝺicē fac vt confiteatur ſaltem grauioza, que magis grauant eius conſcientiam vt ex illis poſſis ſcire de gbꝰ ꝺebeas eum

interrogare ꝛ dcis aliqbus de grauio
ribus si vides ꝙ nescit ordinate dicere.
Incipe tu interrogare eū sicut in ista
scripꝰ videbis nō tū oēs de oibus vt
dixi sed tū de his q̄ verisimiliter p̄sumi tur
cōmisisse vl rōe status vl exercitij aut
cōuictōis psone ꝛ caue ne eum exaspe
res pp aliqd pcm donec totū cōpleue
rit ꝓfessione ne forte preuerecūdia nō
integre ꝓfiteat. sed completa confessio
ne tunc eum reprehende ꝛ argue ꝑm
ꝙ videris ei expedire.

4 ¶ Ordo autē interrogādi sit iste circa
peccata cognoscēda ꝛ dicenda primo
circa decem p̄cepta.
Circa p̄mū p̄ceptū decalogi qd est nō
habebis deos alienos ꝛc. exo. xx. qō q
dē qnō itelligat hēs. Preceptū. §. iij.
ex cui⁹ oppositōe sic facies interrogatōes
Si adorauit aliquā creaturā vl cū p̄i
mo appetēt ei aliquā ofonē ꝛ hmōi
Si adorauit diabolū etiam sub ange
lo lucis apparente quia mortalia sunt
vide adoratio. §. x.
Si innocauit demones vel fecit ali
quod pactū cū eis vide Sors. §. iij.
Si vsus est nigromancia ꝛ aromātia
ꝛ huiusmodi vide ibidem.
Si vsus ē sortib⁹ vl scātōib⁹ ad sciēā
occulta vel furta ꝛ hmōi vide ibidē.
Si voluit scire futura ꝑ vanam inspe
ctionem creature ibidem.
Si qñ obtulit lepori vel alteri afali
credidit ꝓgiū alicuius futuri. ibidē.
Si qñ mīr pgnās petit ignē ꝛ hmōi
vtit ad sciēdā futura. vide ibidem.
Si vsus ē libris pūcī astrolabio aptōe
libri ꝛ hmōi ad sciendū futura ibidē
Si obseruauit somnia vt indiuinaret.
ibidem. §. v.
Si voluit colere deū ꝑm ritum iudeo
rum vide superstitio. §. i.
Si vsus fuit legaminib⁹ aut caracteri
b⁹ ꝑ sanitate dāda. vide superstitio. §. i.
Si fēc ānulū qñ legit passio xpi vl ca
racterē in tali die ꝛ hmōi. vtō ibidē
§. ij.
Si vsus fuit arte notoria vel ea vsi
est vide ibidem. §. iij.
Si vsus est herbis contra demones.
vide ibidem. §. vi.
Si vsus est brevibus ligandis ad col
lum vel portandis ibidem. §. vij.
Si incantauit animalia ibidē. §. viij.
Si carminauit infirmos. ibidē. §. ix.
Si dixit vel fecit dici missas vel psal
mos. vt quis moreretur. ibidem. §. x.
Si colligendo herbas obseruauit ali
qua vana. ibidem. §. xi.
Si aliquod fecit vt sciret infortunia
alicuius. ibidem. §. xij.
Si per maleficium destruxit aliquod
malum. ibidē. §. xiij.
Si credidit feminas ire de nocte vel
uerti in catas ꝛ hmōi ibidē. §. xiiij.
Si hz libros de pactis sortilegijs vel
superstitiōibus teneī eos cōburē. als nō
est absoluendus. vt .s. Cumolitas. §. i.
Si obseruauit dies egyptiacos. vtō re
stitutio. §. vltimo.
Si dedit poculū vt amareī ab aliq̄ vl
detur mortale q̄ oīo superstitiōe vtitur.
Si credidit ꝙ ex stellatiōe cogāī ga
ad bonū vel ad malū. vide sors. §. iij.
Si vsus ē scīs vl scīalib⁹ ꝑ banda.
sanitate ꝛ hmōi. vide scīm. §. vlti.
Si acceptauit duellū vel obtulit vel su
it causa vt fieret. vide Duellum.
Si accepit seruū cādēs vl dedit ꝑ māi
festāda vitate. vide Purgatio in pūn.
Si est hereticus vl fauto⁹ hereticoru⁹.
vide hereticus in pn. ꝛ p totū.
Si fuit dubius in fide vide Hereticus
in pn. ꝛ Infidelitas. §. x.
Si apostatauit a fide vide Apostata
in principio.
Si fecit actū infidelitatis timore mor
tis ibidem. §. pe.
Si portauit vestes ifideliū. ibidē. §. vi.
Si nūquam practicam habet cum iu
deis. vide iudeus. §. i.
Si balneum intrauit cum iudeis. vi
de balneum. §. iij.
¶ Circa ꝑm ꝑceptū. Nō assumes no- §
mē ꝛc. qūo itelligat hēs Preceptū. §.
iiij. ex cuius expositōe sic formabis in
terrogationes.
Si vota fcā nō ipleuit vel deliberauit

nō iplere cū posset & teneret peccauit mortaliter. & qñ teneat vel nō vide Votum prio p totū & votum.iij.p totum.
Si assensit ipedimento nō iplendi votum. vide Votum.ij.§.xij.
Si facta vota sine determinatione tē pozis nimis tardauit Votum.iij.§.v.
Si casu qñ obligat ad vota. parētū nō ea ipleuit. & qñ sit vide votū.iij.§.viij.
Si ipetrauit dispēsationē voti sine cā legitima vide Votum.iiij.§.x.&.xi.
Si fecit votū sciēs q̄ vouē ñ poterat vide votū.ij.§.ix.& q ñ pñt.hēs ibidē
Si fecit votū de re mala fienda que sit mortale pcñ peccauit mortaliter vouendo. & tñr facere ꝫrtū. secꝰ cēt de re pcti vēial. & quo ñ obligat. vide votū.i.§.v. & facit ad hoc qđ no.i.c.puritū.§.i.
Si fecit votum de re bona sed propter malum finem. vide votū.i.§.iij.
Si apostatauit ab aliqua religione vl ordine. vide Apostasia.§.ij.& per totū
Si blasfemauit deū vl sanctos. vide blasfemia. & quot modis blasfemet ibidē.
Si maledixit deum vel sanctos. vide Maledictio.§.i.
Si nominauit deū vel sanctos oppꝛo brioſe vel p mēbra pecūda aduerterēter peccauit mortaliter etiam ſi fecit ex loco. qꝫ ꝫ preceptū pdictus directe.
Si sacramētis ecclie fecit aliqđ enorme puta concubcando vel hmōi quia mortale est ꝫ ꝑceptū pdictum.
Si sacra recepit vel administrauit in peccato mortali. mortale pcñ est nisi in casu. de quo Baptismus. v.§.x.
Si iurauit falsum quod credebat vez vide Periurium in pn.
Si iurauit vez cum tñ crederet dicere falsum ibidem.
Si iurauit falsum sciens se mendatiū iurare. ibidem.
Si iurauit aliquod malū se facturū ibidem.§.i.& Juramētum.iij.§.vij.
Si iurauit i cōi sermōe sine debita discretiōe. ibidē.§.ij.& iuramēti.§.x.
Si iuramēto affirmauit id de quo dubitabat. vide periurium.§.iij.
Si iurauit p verbuz credo quod tamē non credebat. ibidem.§.iij.
Si credidit ꝫuentre iuramēto cuz tñ nō ꝫfaceret. bidē.§.v.
Si iurauit ex metu falsū ibidē.§.vij.
Si induxit aliquē ad iurādū qđ scīe bat false iuratuꝫ. vid iuramēti.iij.§.xi.
Si iurauit vituperose per deuz vel sanctos. ibidem.§.xij.
Si iurauit nō fin intētionē dātis iuramentum. vide iuramētū.iij.in pn.
Si nō cōpleuit qđ sub iuramēto promisit in casu quo tenebat. & qñ hoc sit hēs iuramēti.v. per totum & quomō est mortale pcñ nō iplere qđ iuramento promisit habes Periurium.§.i.
Si fecit se absolui a iuramēto sine cā legitima. vide Juramentū.vi.p totum & de cā legitima que sit & quis potest absoluere a iuramento.
Si qñ tenebat ozare volūtarie se occupauit in his que distrahūt mentem vi de More.§.xxvij.
Si simulauit sanctitatē quā habebat vide Simulatio.§.vltimo.
Si adiurauit hoies vl demōes aut alias creaturas. vide adiuratio p totū.
¶ Circa tertiū ꝑceptum Sabbata sanctifices. eius expositionē habes.i.Pre ceptum.§.v. ex cuius declaratione sic sunt formāde interrogatiōes.
Si existēs corpe sanus & nō occupatꝰ i spūalibꝰ bonis stetit occiſus nec aliqđ opat tpe nō festiuo. vel vacauit vl vel tribuat egentibus: qz magnus excessus otiositatis videt mortale pcñ de quo vide Preceptum.§.v.
Si i dieb⁹ festiuis de ꝑcepto ñ habuit attritionē de pctis mortalibꝰ cōmissis. de qbus ñ sunt ꝓritus vide serie.§.xli.
Si vacauit ludis aut cursib⁹. de quo vide Lorea per totū & Ludus p totū
Si nō vacauit deo i dictis festis saltē in aliq̄ hora. qz mortale vt serie.§.ix.
Si fecit artificia quia sunt prohibita quibuscūqz diebus sicut torneamenta secundus Ricar. in.iij.di.xxxvij. excō simili ratione. vt in.c.i. de tornea.
Si fecit opꝰ manuale vel fecit fieri in ꝑdict festis in casibus nō ꝓcessis. vide

Feria q̄ opa licent ⁊ que nō ⁊ que sint
festa precepta ⁊ qñ est mortale op⁹ ser
vile in die festo ⁊ quando incipit festū
vide ibidem per totū.
Si audiit missaz integraz in prdi-
ctis diebus. vide ibidē. §. xliij.
Si existēs in missa occupauit se in va-
nis. vid⁹ Nota. §. xxvij. ⁊ Ferie. §. xliij.
Si audies missā in pdictis dieb⁹ dixit
orones q̄s tenebaī dicere ex voto vel
pnia aut rōe ordis. vide Ferie. §. xlvi.
Si audire prdicationem contemplit
in festis. vide ibidem. §. xliij.
Si nō fecit oblationē in missa ad quā
tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si in dieb⁹ festiuis de pcepto cōmisit
aliq̄ pctā mortalia. vide. j. pceptū. §. v.
⁊ Ferie. §. xxxvi. Et qz difficile est scire
dicere q̄ pctā cōmisit i festis. ⁊ interro
gare i quolibet pctō si illud cōmisit in
festo ē difficile. ꝯpotes sine alio scrupulo
peccato: ē interrogare. sic peccasti, moz
taliter in festis ⁊ si dicit q̄ sic iterroga
scdo i quot festiuitatib⁹. Et si nescit in-
terroga eū si q̄s in oib⁹ vel in maiori
pte ipsoz vl in minori. Et tertio inter-
roga si in eodē festo aliq̄s bis vel sep-
ties ⁊ septus. ⁊ sic sufficit q̄ ad ista cir-
cūstātia absq̄ hoc q̄ exp̄mat spēs pec-
cati q̄ cōmisit vel absq̄ hoc q̄ in quo
libet peccato q̄s cōfiteī interroget⁹ si se
cit in festo quod bñ no.
7 ¶ Circa viij. preceptū honora patrem
⁊c. cuius expositio habetur preceptum
§. viij. ⁊ ex qua interroga vt infra.
Si nō dilexit patrem vel matrē vide
Filius. §. xxx.
Si nō ostēdit eis signa dilectionis sed
dure se hz cū eis. ibidez.
Si dixit eis ꝓba ininiosa vel ꝓbra
uit qz videt mortale p pcā. in. d. §. xxx.
Si nō obedivit eis. vide ibidem.
Si nō subuenit eis indigēt⁹. ibidem
Si nō seruiuit in infirmitatibus eoz
vel fecit seruī ibidem.
Si maledixit eis vide maledictio. §. i.
Si nō fuit exercitus eoz volūtates seu
legata tacta post eoz mortem. vide
Executor. §. xxiij. ⁊. xxvij. ⁊ Heres. §. v.
vsq̄ ad. §. xij. ⁊ legatū. i. ⁊. ij. p totuz
¶ Circa. v. preceptū. Non occides. vi §
de preceptū. §. ix. ex q̄ sic interroga.
Si habuit animū offendendi ꝓximū in
ꝑsona vulnerādo. mutilādo occidēdo
⁊ huiusmodi. vide in. d. §. ix.
Si vulnerauit vel occidit aliquem vi
de. ibidem.
Si ꝓmisit hōicidiū spuale. i. inducendo
aliquē ad pcm̄ mortale vl alijs mōis
de gbus habes Homicidiū. iij. p totū.
Si pcurauit abortuz alicuius mulieris
vide Abortus per totum.
Si incarcerari fecit aliquē indebite vl
de Carcer. §. i. ij. ⁊. iij.
Si pueros tenellos tenuit iuxta se in le
cto ⁊ suffocauit dormiēdo. vide homi-
cidium. ij. §. xv.
De multis modis quibus fit homici-
diū ⁊ cū peccato mortali habes homi-
cidiū. i. ij. iij. p totum.
Si aspexit spectacula in gb⁹ ꝛminebat
periculū ꝓbabile mortis vel mutilatōis
membroz vt torneamenta hastiludia ⁊
hmōi peccauit mortaliter i duob⁹ casib⁹
primo qñ tali ato aspexit q̄ ex ti ꝓcipere
tur ei ne staret ad videndū nihilomin⁹
nō desisteret. scdo qñ ei⁹ aspectio est cā
vt fiant sine qua nō fierēt. Alias est ve
niale pcm̄ de semisi forte rōne scādali:
vt in clericis religiosis ⁊ hmōi.
¶ Circa. vi. preceptuz. Nō mechaberis. 9
vide Preceptū. §. x. ex cuius expositio
ne sic rozna interrogatiōes.
Si fecē fornicatōez. vide ibidē. i. d. §. x.
Si cōmisit adulteriū. ibidez.
Si stupzū perpetrauit ibidez.
Si sacrilegiū operatus est ibidē.
Si incestuosus fuit ibidē.
Si fuit in sedomita ibidē.
Si alio mō per se poluit qualitercūq̄
vide luxuria. §. ij.
Si volūtarie cogitauit de hmōi pecca
tis ꝓpter dilectationē ibidē.
Si volūtate deliberauit aliqs ipsoz
cōmittere ibidē. vñ h aduerte q̄ totiēs
peccat mortaliter q̄tiēs h̄ deliberate appe
tit ꝓpetrare et diuīsis iteruallis tpis vl
ꝑsonaz. puta qz nūc deliderat vnā q̄

ſonā ad maleſciēdū poſtea occupat⁹ i
aliq̄ alio. alia cogitat demū poſtea ite
rū recoꝯdat ꝙ illa ꝑſonā z itez eā ꝑcu
piſcit. ſiſſ qñ nūc vna ꝑſonā z poſtea
aliā deſiderat. qz i iſtis cāib⁹ ſūt diuer
ſe auerſiōes. aliq̄ rōe tpis. alie rōe mā
yñ qz in ꝟ pcō ca. nis magis ſūt ino
luti hoies cōit q̄ in alio. z multū imo
rari in iterrogatōe de hmōi é piculoſū
z ꝓfeſſori z ꝓfitēti. vt dictū é Jō vt ex
pedire poſſis q̄ ſūt neceſſaria ptranſi
re talem modū tenebis.

Si illa ꝑſona q̄ ꝓfitet é ꝑſona ſpūalis
vel mulier aut aliqs ꝓfectūs z g nō é
ꝓlugat⁹. ꝑſerti puella iterrogabis eam
primo ſi cōmiſit aliqd pcm̄ i honeſtat
vel luxurie ope. vl voluntate. Si nihil
dicet z tñ tibi videbit ꝙ ſit inuoluta i
aliq̄. Tūc iterrogabis eū de cogitatiōi
bus. Si delectat⁹ é cogitaſ de hmōi car
nalib⁹ z ſuēto ꝙ ſic declara ei quō eſt
pcm̄ mortale. vt hēs. ſ. cogitatio. ſ. u.

¶ Poſtea ꝓcede z iterroga. ſi delecta
ta é audire log de hmōi: vl videt: vl tā
gere ſe vel aliā ꝑſonā pp hmōi delecta
tionē: q̄ties z ſi dieb⁹ feſtis magiſq̄ in
aljs. Et ſi ſueneris ꝙ talia ꝓmiſit po
tes poſtea interrogare ſi habuit aliquā
potionē pp talia p ſe vel cū alia ꝑſona
vt ſic caute inducas eā ad ꝓfitēdū q̄ ex
verecundia forte taceret. Si vo ꝑſona
q̄ ꝓfitet interrogata primo gñaliter ſi aliq̄
pcm̄ luxurie cōmiſit z nōdet ꝙ ſic
interroga ſi fuit cū femina vel ſemina
cū maſculo. z inuēto ꝙ ſic interroga ſi
erāt ſoluti vel nō ſi affines vel ꝑſangui
nei. ſi religioſus vl religioſa z hmōi vt
ſcias ſi fuit fornicatio vel' adulteriū z
hmōi. z inuēto ꝙ i hmōi eſt inuolut⁹
Tūc nō oz interrogare de cogitatōib⁹
motoſis qz cōiter ſūt in talibus delibe
rate in malū ſi poſſibilitas adeſſet. iō
circa tales interrogabis primo de cogi
tationib⁹ deliberatis in malū iſtud. z
qz numez difficile eſt z varietatē ꝑſo
narū exprimere ſufficit tibi quo ad ne
ceſſitatē ꝓfeſſionis. vt interroges q̄tus
ꝑſeuerauit in talibus cogitatōibus. pu
ta q tpe q̄ alias ꝓfeſſus eſt q̄s eſt tpis
vel plus. ſcdo iterroga q̄ſ ſepe tales co
gitatiōes habuit. puta bis in die vel in
ebdomoda: aut plus oib⁹ ꝙntitates: vel
ſi forte maiorē ptē tpis in hmōi occu
pauit. Tertio iterroga ſi ſic in dieb⁹ fe
ſtiuis ſicut in aljs circa ꝺdicta vacauit
vel forte plus in feſtis. Quarto interro
ga ſi in eccliſijs vel loc' ſacris eas ha
buit. ¶ Quinto iterroga ſi ſic deſidera
uit ꝓlugatos religioſos ꝓſanguineos z
hmōi ſicut alios indifferēter. Sexto in
terroga ſi ſepi⁹ variauit mētē de vna
ꝑſona ad aliā. hz ꝙ occurrebāt memo
rie vel magis ſtetit i deſiderio cuz vna
ꝑſona. Et ſic ſufficit q̄ ad cogitatōes hz
alio mō numerū vel tpis aut locū exprī
mere neſciat. Et tdē ſeruandū eſt in oī
bus peccatis q̄ ſepiſſime cōmiſſa ſunt
preſertiz quo ad quattuor ꝑdicta. ¶ Po
ſtea interrogabis eū ſi vt ſuū poſſet cō
ſequi deſideriū malū vdit opaz iducē
do coreas indando munera. in facien
do matinatas cātādo. ſonando. ꝓcādo
loquendo ambafiatas mittendo. hras
ſcribendo z hmōi z q̄tū ſe occupauit
in iſtis z q̄to tpe z ſi diebus ꝓcipue
feſtis vel in eccleſijs aut loc' religioſis
Vel ſi fuit ꝑſona cui ꝑdicta fiebāt iter
roga. ſi conſenſit vt talia fierēt vl exhibuit
ſe conſpectui talis vel recepit hras aut
munera z q̄tū tpe ꝑſeuerauit z ſi i feſ
tis vel in eccleſijs. nā faciētes z conſenti
entes in hmōi oēs mortaliē peccāt. Et
ſi munera ſūt q̄ inducāt ad amorē car
nalē cogenda eſt vt pauperib⁹ eroget
Si vo talia nō ſunt nō eſt cogēda niſi
de bono cōſilio ſi ille donare potuit de
quo habes Bonatio primo per totum
¶ Poſtea habes eū iterrogare de ope
re luxurie. Et ſi dicit ꝙ peccauit cū fe
mina maſculus ſiue femina cū maſcu
lo nō habes querere nā tāum primo
ſi erant ſoluti vel cōiugati affines vel
religioſi z hmōi. vt ſciās que ſpecies ſit
luxurie de quo habes luxuria. ſ. ii. ſecū
do interroga ſi ſtetit naturaliē in vaſe
debito ſi dicit ꝙ non. Noli q̄rere quō
vel in quo loco corꝑis cognouit eaz
qz non expedit ſufficit dicat ꝙ non in

vase debito ꝫ ex polut⁹ ē siue ecepit in vase siue ñ. Tertio interroga si sic peccā do cū tali q̄uit euitare gr̄ationez vel stent tali mō q⁹ nō posset fieri. Quar to q̄tiēs vl q̄tū. pseuerauerit z si in se stis vt in plus vel in ecclia z sufficit.

Si dicit q⁹ peccauit p se poluēdo seip̄z voluptarie ñ oz q̄rere de mō ꝫ solū quo tiēs vl q̄tū pseuerauit vt supradictum est de cogitatōib⁹. Et ꝯ si desiderauit facere malū cū alia psona q̄si talibus dabat opaz. z q̄ sint ille psone. s. si solu ti vel affines z hmōi. Si dicit q⁹ pec cauit cū alio masculo poluēdo se cū eo nō oz q̄rere de loco corpis ꝫ de q̄tiens festis vel loco sacro aut si psona erat sibi cōsanguinea vl religiosa z hmōi z si cū diuersis Personis. z si cōsensit ꝓpter lucrum vel munera consulat vt det pauperibus taliter acquisita.

Si q̄iteī q⁹ peccauit cū bruttis ñ oz q̄ rere de noīe bruti vel loco corpis ꝫ de quotiens z si in festo vel in ecclesia.

Et sic pertranſire q⁹ bene notabis.

Si tūt mediator pcōz carnaliū natu rales grauissime deū offendūt vt p3 in c. nolī de pe. di. i. z tenent q̄tū possunt taliter inductos reducere ad bonū z sunt inducēdi ad restitutionez quicqd propter hoc lucrati sunt.

Si seduxit ꝯginē pmittēdo eā accipe in vxorē z hmōi vide Stup̄m p totū

Si habuit polutionē dormiendo vide Polutio per totum.

Si cōtraxit cū aliqua clandestine vide Clandestinum.

Io ¶ Circa. vij. ꝑceptū. non furtum faci es cuius expositio habetur ꝑceptum ℣. xi. vnde sic interroga.

Si fecit furtum ꝓprie dictum z quid fit vide furtum in puncti. z quando sit mortale ibidez. ℣. xxxiij.

Si cōmisit rapinam q̄ est q̄si violent accepit alienū mai⁹ pcīū commisit q̄ sim̄s vt i. c. penale est. xiij. q. v.

Si res naufragantiū accepit vide nau fragium per totum.

Si pedagia iniusta vel a quib⁹ nō de buit exegit vide. Pedagium p totum.

Si exactiones vel talias exegit vide Ta lia per totum.

Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit vide Bellum per totum.

Si participauit in dādo dānū ꝓximo operando mādando cōsiliendo cōsen tiendo adulādo receptādo defensando comedendo. emendo nō obuiando ra tum habendo non manifestando z hu iusmōi de q⁹bus hēs furtum in multis. ℣. z Restitutio ꝑmo per totum.

Si inuenit aliquid quod non restituit vide Inuenta per totum.

Si aliqua ꝓscripsit malafide vide ꝓscriptio.

Si commisit vsuram vide Usura. pri mo per totum.

Si mutuauit pecūiā vl granū vinū z hmōi vt aliqd lucrei vide ibidē in ꝑn.

Si mutuauit sup aliq̄ pignus vt ei⁹ fructus habeat donec pecunia sibi tra datur vide pignus. ℣. xiij.

Si emit aliqd ꝑ miozi q̄ valeret ꝓp ꝑ uētionē solutiōis. vsura. i. ℣. lxij.

Si vendidit ꝑ ꝓtio carioz ꝓp dila tionem solutionis ibidem. ℣. lviij.

Si fecit cambia ficca z huiusmodi illi cita ibidē. ℣. ij. cum pluribus se. ℣.

Si dedit pecuniā i societate nolēs, sciē aliqd de piculo vide societas. ℣. vij.

Si dedit alalia in socidaz volens hꝛe capitale salui vide societas. y. ꝑ totum

Si accepit sub vsuris sine necitate vel ab eo q̄ ñ erat pau⁹ vide vsura. ii. ℣. ij.

Si accepit in dono aliqd ab eo q̄ dō re nō poterat vide dōatio. i. ℣. xxxiij.

Si accepit psonis ecclesiasticis aliq̄ bona ecclesiaz vide alienatio. ℣. xiij. z clericus. xiij. ℣. ij.

Si icēdit ecclias vl fregit aut loca reli giosa vio exēcica. v. cāu. v. z. vi. vl' alio mō fuit icēdiarius vide Incēdiarius.

Si fecit cōcussionē cōminādo nisi mi hi dederis ꝛc. vide cōcussio ꝑ totum.

Si vt hēret aliquid ꝓsensit in aliq⁹ op⁹ peccati mortal' vide Quarta. ℣. ij.

Si ꝑ simoniā aliquid acquisiuit vide simonia ꝑ totū z dicā circa statū

¶ Circa. viij. ꝑceptū nō dices falsum ij

testimonij ꝛc.cui⁹ expositio habetur. ꝓceptū.§.xij.ex q̄ potes sic iterrogare
Si dixit mendacium in iudicio vel extra contra doctrinam xp̄iane religiōis vel in damnuꝫ Proximi vide.
Mendatiū.§.j.ꝛ.iij.ꝛ Testis.§.xxx.
Si noluit testimoniū dicere ꝓductus in testē vide testis.§.xxvi.ꝛ.§.xxvij.
Si vsus fuit astutia vide astutia.§.i.
Si accepit pecuniam vt nō diceret v̄itatem vide testis.§.xxviij.
12 ¶ Circa.ix.ꝓceptū.Nō cōcupisces domum ꝓximi ꝛc.ꝛ.x.non desiderabis uxorē ei⁹ q̄liter intelligant hēs ꝓceptuꝫ §.xiij.Ex quibus potes sic iterrogare.
Si voluit hr̄e res ꝓximi sui q̄licūq; siue cū iustitia vel cū iniustitia ꝛ deliberate q; pcñ mortale est ꝺ̄ illud ꝓceptū secus esset si optaret hr̄e salua iustitia q; sic vel nullū vel veniale esset peccatum.vide.auaritia.§.i.
Si fuit cōtentus hr̄e amatores vl̄ amatrices hmōi de qb⁹ dic vt.s̄. cogitatio
Si posuit se ad fenestras vt videretur dic vt supra hic circa ꝓceptum non mechaberis.
13 ¶ Circa.vij.pcā mortalia ꝑmo iterroga de superbia ꝛ sic forma iterrogatōis
Si ꝓpter inordinatū amorē excellētie egit aliquid contra diuina ꝓcepta. vide superbia in ꝓncipio.ꝛ.§.i.
Si extimauit habere bonū quod hēt a se non a deo vide superbia.§.ij.
Si bona que habuit credidit a deo sibi data ꝓp̄ sua merita ibidem.
Si se iactauit hr̄e bona q̄ nō habebat ibidem.
Si despectis alijs singulariter appetit videri hr̄e qō nō hz ibidem.
Circa filias superbie iterroga ꝑio ꝺ̄ ambitiōe vide Ambitio qd sit i ꝓncipio.
Si desiderauit bñficia ecclīastica ꝑticipaliter ꝓp̄ honorē vel bonū tpale vide ambitio.§.i.
Si appetiuit dignitatem sciens se indignum ibidem.
Si quesiuit dignitates per vias illicitas ibidem.
Si remit officia vide officiū.§.i.
Si mittiauit super ipsis officijs ibidē §.tertio.
Si per partialitatē q̄sumit officia vt oī modo adimet ꝑtem mortaliꝫ peccauit ꝓp̄ inordinationem voluntatis.
De.ij.filia que dr̄ ꝓsumptio qd sit.vl̄ de ꝓsumptio. So in principio.
Si posuit se ad faciendū q̄ erāt supra facultatē suā vide ꝓsumptio.
Si exercuit officiū qō nesciebat impericuluꝫ ꝓximi.vide ibidem.
Si expossuit se periculis pcōrum mortaliū ꝓbabiliꝫ mortaliꝫ peccauit si adhuertebat de periculo vt ꝓz per ea que notaui Cogitatio.
Si nimis ꝓsumpsit de dei misericordia.vide ꝓsūptio.
De.iij.filia,q̄ dr̄ curiositas.vide curiositas qd sit in ꝓncipio.Si stetit ad audiēdū.pcā q̄ aliqs cōfitebat.vide cōfessio.vltimo.§.xvi.
Si voluit addiscere vel videre aut audire q̄ fieri nō ꝓt sine mortali pcō.puta fornicationes ꝛ incātationes ꝛ huiusmodi.vide curiositas.§.i.
Si voluit addiscere a quibus nō debuit vt demonibus ibidem.
Si voluit experiri q̄ nō licēt vt si incantationes habent effectuꝫ mortaliter peccauit ibidem.
Si attēdens curiosis diuinitus addiscere vel intēdere necessarijs ad salutē est mortale peccatum ibidem.
De.iij.filia que est ingratitudo.
Si desperit beneficia dei aut alterius vide ingratitudo.§.iij.
Si nō retribuit benefactori ibidē.
Si bñfactori iniuriatus ē ibidē.
De.v.filia q̄ nūcupatur iudiciū temerariū qd sit. vide iudiciū.§.xvij.
Si iudicauit i malū determinate scīm alterius.vide ꝓsumptio.i.
Si usurpauit iudiciū nō habens officium.vide iudiciuꝫ.§.xvij.quō multipliciter dicitur temerarium.
De.vi.filia que dicitur adulatio.
Si fuit adulator alicuius de pcō ꝓpetrato vide adulatio.§.i.ꝛ.§.v.
Si adulando prouocauit aliquē ad su

perbiam. vide ibidē.
De. vij. filia supbie q̄ dr irisio & gd sit vide derisio in principio.
Si derisit proximū. vide drisio. §. i.
Si derisit sacramēta vel volētes seruire deo ibidem.
De viij. filia que est temptare deum & quid sit. vide Temptare deum.
Si exposuit periculo probabili mortis sine necessitate. vide itimiditas & Temptare deum.
De. ix. filia que ē pertinatia & quid sit vide Pertinax.
Si fuit nimis pertinax in suo sensu. vide ibidem.
De vltima filia que est arrogātia vide Arrogantia quid sit.

14 ¶ Circa vanaz gloriā q̄ q̄modo aliquādo est capitale peccatū. aliquādo filia supbie. vide. Vanagloria.
Si voluit laudari de eo qd̄ est contra deum ibidem. §. i.
Si pretulit gloriā suā deo ibidem
Si ordinata ad nostrā salutem retulit ad gloriam propriam ibidem.
Si postmit finē i laude hominū ibidē
Circa filias vanegloie prout est capitale vitiū interroga primo de ornatu in debito & quādo sit indebitus. habes. Ornatus per totum. & sic interroga.
Si male intentiōe ornauit se ibidem.
Si inhoneste. ibidē.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas inuentiones adiuenit. ibidē
De inobedientia que est. ij. filia. vide Inobedientia. per totum.
De inobedientia circa pcepta ecclesie sic interroga.
Si obseruauit festa pcepta ab ecclia & que sint habes Ferie. §. iij.
Si ieiunauit vigilijs pceptis. vide Jeiunium. §. vij. que sunt pcepta.
Si confessus est semel in anno. Vide Confessio. ij. §. ij. & iij.
Si suscepit sacrm corpis xpi semel in āno. vide eucharistia. iij. i pn. & p totū
Si audiuit missam in festis preceptis vide Ferie. §. xiij.
Si recit tomeamēta seu. gsentit vt fierent. vide Torneamentum per totum.
Si contraxit matrimoniū clandestine. vide Clandestinum. per totum.
Si fecit aliqs eoz q̄ prohibet sub pena excōicatiōis late sntie. de quo vide excōicatio. v. & vi. & vij.
Si fuit excōicatus ab aliquo.
Si participauit cū excōicatis vide Excōicatio. ix. per totum:
De inobediētia certaz personaz habes Infra circa status.
Si fuit inobediens suis plātis vel dñis vide Obediētia & vide Inobedientia.
Si fecit ꝫ oscias. vide Cōscia. §. i.
De iactantia que est. iij. filia. vide Jactantia in pn.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto vide ibidem. §. i.
Si iactauit se in virtutib⁹ aliox. vide ibidē vl̄ deceptionē alicuius ibidem.
De ptinatia que ponit ab aligb⁹ filia supbie habes. ē. §. xiij.
De ipocrisi vide Simulatio. §. iij.
Si simulauit sanctitatē i sceptōes ppli vel vt assegret̄ plātes ibidez.
De discordia que est. vi. filia vanagloie vide Discordia.
Si noluit concordari cū aliis in his que erāt bōa pp relationē suā ibidez.
De ptētiōe q̄ ē. vij. filia vide ēstentio.
Si habuit contionē ppe mutationem alicuius ibidem.
Si ptēdit disputādo ꝫ veritatē ibidē.
Si ptēdit in iudicio ꝫ iustitiā ibidem
Si ptendit ita inordiate q̄ scandalum facit aligbus ibidem.
Si subornauit aliqs i electiōe veteſtamento & hmōi vide Subornatio.
Si nimis vt ipendit se. vide Ironia.
De astucia Si vsus est simulatione vide Astucia.
¶ Circa auaritiā q̄ ē capitale pcm vi ⁊ de Auaritia i pn. gd sit.
Et q̄ ꝫsistit in retinēdo acgrēdo & petēdo sic interroga.
Si retinuit q restituē tēbat̄ viū Restitutio. iij. p totū & qs tīr habes. Restitutio. i.
Si nō soluit creditorib⁹ i termio cum posset vide. Solutio. §. xxv.

Si retinuit supflua ⁊ nō fecit elemosy
nas vide auaritia.§.iij.
Si nō fecit elemosynā de arte sua pu
ta medicus paupi infirmo aduocat⁹ cli
entulo pauperi de quo vide Aduoca
tus.§.x.⁊ Medicus.§.v.
De auaritia i acgrendo vide Auaritia
§.ii.⁊ satis p3.ē.i.vij.ꝑcepto.
De auaritia in appetēdo habes Aua
ritia.§.i.
Si appetuit illicite vel illicita vel mꝛ
tuꝰ aio suffocato vide ibidem
Circa filias auaritie prima est ꝑditio
Si ꝑdidit castrū vel terrā inimicis vl
tra mortale teneꝫ de oi dāno.
Si prodidit res primi volētibus eas
auferre iniuste vltra mortale fiꝛ teneꝫ
ad restitutionē3.
Si hīta sub sigillo secreto vl ꝓfessiōis
reuelauit hēs ꝓfessio vl.§.i.⁊.§.xxiij
Si apperuit ꝛas alteri⁹ sigillatas vi
de falsarius.§.ii.
Si secreta oīa sui reuellauit in et⁹ dā
nū vltra mortale teneꝫ ad restitutionē
vide fendum.§.xvi.
De fraudiꝫ est.ii.filia habes Frāus.
Si fecit fraudē legi ibidē3.§.ii.
Si fraudit iustas gabellas vide Pe
dagium.§vi.
Si vēdidit vnā rē ꝑ alia puta vinū ꝑ
phanū ꝑ uro corrupta ꝑ sanis pec⁹ ꝑ
castrato ⁊ hmōi hēs Emptio.§.viii.
Si aliqꝫ fraudē fecit in deceptione3
primi.vde dolus.§.ix.
De fallacia q̄ ē.iii. filia hēs Falsarius.
Si falsificauit aliqd instrumētū bulle
vel libꝝ vide excōicatio.v. casu.iii. ⁊
falsarius§.cum sequentibus.
Si destruit istrumēta vel scripturas.
Vide falsarius.§.iii.
Si occultauit scripturas vide Restitu
tio primo in littera scripturas.
Si falsificauit sigilla prelatorum vide
Falsarius.§.ii.
Si falsificauit mensuras ibidem.§.xi.
Si mortā.ibidē.§.iiii. cū sequētib⁹.
Si ex fa cā obtinuit aliquod benefi
ciū ecclesticū vltra mortale tenetur
renuncia si alias non obtinuisset. vi
de reseriptum.§.iij.
De ingratitudine mentis q̄ qs nimis so
licit⁹ est circa tpalia.⁊ tūc est mortale
pcīū qū peaꝫ quis cōmittit necessaria
ad salutem. alias est veniale peccatuꝫ
vide Inquietudo.
De violētia q̄ est.v.filia satis p3 i.vij.ꝑ
cepto ⁊ in titulo Rapina.
De immisericordia que ē.vi. filia qua
non subuenit qs indigenti.hēs Auari
tia.§.iij.⁊ elemosyna.§.i.
De acceptiōe ꝓsonaꝝ q̄ est.vii. filia ha
bes acceptio ꝓsonaruꝫ.
Si in iudicio accepit personaꝝ vel in
distribuēdis officijs vel bñficijs vel ele
mosynis vide ibidem per totuꝫ.
Si in electionibus nō eligit magis di
gnum.vide electio.§.xxi.
De turpi.lucro quod ē.viii.filia.vide.
Turpe lucrū ⁊ tale est peccatum qua
le illud ꝓp qd acquirit.
De ludo qui puenit aliqñ ex auaritia
vide Ludus per totum
Si lusit ad pillā vel alīd ludū i q̄ ꝓsuā
industria.vide Ludus.§.v. quādo l3.
Si ludit ad ludū in quo versatur for
tuna ibidem.§.iij.
Si stetit ad inspiciendum ludentes.vi
de ibidem.§.vi.
Prodigalitas est ꝛria auaritie sed tū
pctīū .vide prodigalitas.
Si supflue expēdit res in pōpis eqs ⁊
hmōi. notabilis excessus vt mortalis
vt p3 Ornatus.§.vi.⁊ ibi vide.
¶ Circa luxuriā q̄ ē capitale vitiū viō 16
Luxuria ⁊ ō hoc hēs.ē.vi.ꝑcepto.
Circa 2o filias luxurie ārum prīa ē cecī
tas mētis de q̄ cecitas mētis i ꝓici.
Si ita occupat⁹ fuit in mūdanis mē
te q̄ nescit aliqd de deo intelligere vel
n necessaria ad salutē vide ibidē.§.i.
De precipitatione que est.ij.filia. vide
Precipitatio.
Si fuit ꝑceps i opibus suis ꝓtēnēs ꝑsi
derare vel in periculū vide ibidē.
De icōsideratōe.q̄ ē.iij.filia luxurie.vi
de iconsideratio.
Si fuit incautus marie vbi iminebat
periculum vel vbi tenebatur de leui vel

leuissima culpa quia ꝛ excusekaliqñ a
mortali nō tñ ab obligatiōe restitutio
nis. vt hēs Culpa. ℌ. v. c. vi.
De amore sui quo gs q̄rit vltias c ge
tem. vide Amor sui.
De amore seculi q ē. v. filia luxurie ha
bes Diligere. ℌ. iij.
si volnit ppetuo stare i mūdo. vtōibidē.
Si dilexit mūdū ꝓstituens ibi finem
vel ad voluptatez. vide ibidē.
De horore futuri seculi ex quo homo
vellet nūq̄ mori. vide diligere. ℌ. iij.
De inconstātia que ē. vij. filia habes.
Inconstantia.
De odio dei qō ē octaua. filia luxurie
habes odium dei.
De stultiloqo aut scurilitate q̄ sūt filie
luxurie. dic si vl⁹ i ꝓb ē libidiosis am i
honestis aut gestibus vel ad, puocādū
alios vel vñ, pbabilr habent puocari
ad luxuriā est mortale pcñ. Idem dic
de turpiloquio. vide.
Scurilitas.

17 ¶ Circa gulā q ē aliō capitale pcñ sē
formāde iterrogatōes circa eius speciel.
Si puenit hora in comedēdo.
Si nimis laute comedit.
Si nimiū studiuz apponit.
Si nimis comedit.
Si cū nimio ardor seu appetitu c q̄si
gula sit mortale peccatum in ꝑdictis
habes Sula.
De ei⁹ filiab⁹. q̄z pria est ebrietas. vi
Ebrietas q̄ est mortale pcñ.
De hebetudine mentis, que est. ij. filia
vide Hebetudo.
De inepta letitia. scias q nō ē morta
le pcñ nisi p ipaz dissolueret gs i ea q̄
sē mortalis pci. vt cozrizādo in casu p
hibito c hmōi alis ē venniale pcñ.
De multiloquio q̄ est. iij. filia habes.
Multiloquium p totum.
De scurilitate q̄ est. v. filia. habes. Scu
rilitas.
Si fecit actus ita scuriles q ad puocā
dū ad luxuriā sē efficaces vt mortale.
De īmundicia q̄ est. vi. filia gule vide
Immundicia.
Si comedit vel bibit vt posset luxuria
ri q̄ est mortale. see⁹ est si vt satisfacet
vxori in redditiōe debiti. q: sic nullum
pcñ vel venniale qñ hoc fecit vt magis
delectaretur cum vxore.
¶ Circa inuidiā q ē aliō capitale pcñ. ij
vide Inuidia c quō est mortale pcñ.
De eius filiabus. quaz pria est odium
proximi. de quo vide Odium dei c sic
interroga.
Si desiderauit malū, primi c ꝯtio tpe
pseuerauit c si sepe in hmōi occupauit
mētez q: quotiēs deliberate desidera
uit malū proximi totiēs mortaliter pec
cauit si erat nō bile malū c p diuersa
tpa. Silr qñ in eadē cogitatiōe trāsi
bat nūc de desiderio mali in reb⁹ ad
desiderū mali in psona vel in filijs. q:
sicut sē diuersa subiecta ita videntur di
uersa mortalia peccata.
De tristicia in pperis q̄ est. ij. filia. si
tristat⁹ ē de bono notabili primi deli
berate pp inuidiā est mortale pcñ vt
Platus de maiori Platōe. docto: de ma
iori cōcursu. scolaris ō maiori ingenio
Ciuis de maiori honore. Mercator vl
artifex de maiori credito, spial de ma
iori fama c hmōi. vide inuidia.
De leticia in aduersis prim. Idez dic
vt. ℌ. c vide ibidem.
De, susurratione. vide susurratō.
Si q̄siuit seminare discordias repoi
tādo malū alteri de altero. ibdē.
De detractione. vide detract⁹ p totuz
quō ē mortale pcñ c quō tñ p totuz.
Si dixi malū de prio falsē tādē.
Si de dixit ꝛ qb⁹ sī debuit bidē.
Si argumētauit malū ibidē
Si audiuit libēr detractōes. tādē.
¶ Circa irā q ē aliud capitale pcñ de iq
quo habes Ira.
Si appetiuit vindictā de pp ibidez
Si nolnit loq cū prio nec rōciliari
vide Diligere deum. ℌ. q.
De filiab⁹ eius q̄z pria est timor mēt
dic vt. ℌ. in prima filia inuidie. i. c. ij.
timor. c de iplicatiōe in hmōi cogita
tionibus ō vindicta fienda si regulā
suprādictam. ibidē.
De. ij. filia. ſ. Indignatione. abes In

dignatio.
Be.iij.filia q̄ est clamor. vide clamor.
Be.iij.filia q̄ est ꝓtumelia seu cōuitiū hēs. Cōtumelia ⁊ Cōuitiū. adūte hic q̄ lz gs nō dicat ꝓuitiū vl cōtumelia⁹ vt ei auferat honorē. lz cā correctionis lz tñ dicit talia q̄ de se notabilit ledūt. puta mulieri q̄ ē putana ⁊ hmōi ⁊ au dītes scandalizan̄de tali cui dr q; sic credūt eē nō excusaret a mortali pcō.
Be.v.filia q̄ ē rixa. hēs Rixa.
De maledictiōe q̄ ē.vi.filia hēs. Maledictio.
De blasphemia dcm̄ est.s̄.§.vi.
De bello simlr.§.x.
De seditiōe q̄ est.vi.filia hēs Seditio. Si lz ptialitatē vl cā segnr pat⁹ q̄liter cūq; p pte est i statu dānatiōis nec pt absolui: nisi dispōat dimittere.
De murmuratiōe hēs Murmuratio. Si murmuratiō ꝑ deuz deliberate tenens eā iniustū q; mortale.
Si ꝑ prelatos ipsos temerarie iudicādo mortale est.
20. ¶ Circa accidiā q̄ est vltimū capitale pcm̄. vide Accidia.
Si dimisit nēcia pp accidiā. ibidē.§.i.
Si penituit se hm̄ fecisse. ibidē.
Si incurrit infirmitatē notabilē pp tedium est mortale qm̄ pōt se iuuare. vtō Accidia.§.i.
De filiabus eius quarū pria est desperatio. vide Desperatio
De Fa q̄ est malitia q̄ pcm̄ in spiritū scm̄ qō hz sed̄ spēs. ¶ Pria dr pīmm ptio⁹ de misericordia dei sine meritis.
¶ Secda desperatio q̄ desperat de mia dei. ¶ Tertia ipugnatio bōtatis agnite vl liberius possit peccare. ¶ Quarta inuidentia fraterne grē. ex q̄ vellet oēs essent mali ⁊ nullus bonus ne eēt sibi ꝓfuio male vineē. ¶ Quinta obstinatio. ¶ Sexta impnia. vide pcm̄.§.iij.
De.iij.filia que est pusillanimitas vtō Pusillanimitas.
Si desijt bona facere ad q̄ tenebat ex pusillanimitate. vt puta corrigere fratrē. vide Correctio frna.§.i.⁊ filia.
Si ꝑo dimisit n̄ nēcia ē venīale pcm̄.
De.iij.q̄ ē ociositas dcm̄ est.s̄.iij.p cepto.⁊ hēs in ti. Ociositas.
De.v.filia que est pigritia seu torpor. vide Torpor.
De.vi.que est euagatio mentis in illicita. hēs. Euagatio mentis.
De.vij.q̄ ē neglia. vide Negligentia.
Si fuit negligēs in adhitēdo nēcia ad salutem in confitendo. in suscipiendo sacra. in operib⁹ mīe exercendis q̄ q̄n fit mortale pcm̄ ꝑ Negligētia.§.i. ad uerte hic q; si q̄s ex negligētia omittit ipīere vnū ꝑceptū. puta de ꝓfitendo se mel in āno solū est vnum pcm̄ mortale. sed si deliberauit sepi⁹ nolle cōfiteri tot sunt peccata mortalia q̄t sunt deliberationes facte per interualla temporis. Quod no.
¶ Circa opa mīe spūalia q̄ sē' ꝓsule. 21 castiga. dimitte. solare. fer. ora.
Si noluit dare ꝓsiliū petēti in his q̄ ꝑtinēt ad salutē vel in re. vnde notabile dānū pōt euenire ꝓximo cū tū posset mortale est vel qm̄ hēbat ex officō.
Si nō correxit quos debuit ⁊ tenebat hēs Correctio prelatoꝝ. ⁊ Correctio fraterna.
Si dimisit rācozem ꝑ ꝓximū dcm̄. est.s̄.§.xvij.
Si nō fuit ꝓsolat⁹ tribulatos possē esse mortale i ꝑlato q̄n subditi⁹ extali omissione inducūtur in desperationem vel aliud malū. ⁊ ipse bono modo posset saluā. disciplina.
Si nō orauit ꝓ omnibus posset esse grane in illis qui viuūt de clemosynis magna negligentia.
¶ Circa opa misericordie corporalia 22 q̄ st vnito cibo. poto redimo. tego colligo. ꝏdo. q̄ tūc cū ꝓximi caruīt sunt mortale pcm̄ q̄n ex eoꝝ omissione notabiliter ledit ꝓxim⁹. ⁊ hō pōt bono mō facere puta si prelatus visitaret infirmū quē visitare posset non desperaret sed cōfiteret. Eget cibo ⁊ potu ⁊ hēs vltra cōdecentiā sui status. Est in capitulitate ⁊ redimere posses de superfluitatibus tuis. Est nudus ⁊ tu cauā ducis. Est sine domo ⁊ tu habes ampla palatia.

ex dict⁹.s. auaricia ⁊ elemosyna potes colligere qñ homo tñr de ꝓcepto.

23 ¶ Circa gnꝫ sensus g ſt visus gust⁹ audit⁹. odorat⁹⁹ ⁊ tactus in ḡbus septꝑ eē mortale. vt ſi voluit videre que ſunt mortalis pcti in eo g facit vel inductiua a mortale de quo hēs. Curioſitas. Idē dic de auditu. Guſt⁹ ät ⁊ odorat⁹ cōſt ſi venialia. Tact⁹ qñ ꝫ mortale cū cā luxurie vel mozose delectatiōis. vt.s. cogitatio.

24 ¶ Circa ꝓcepta eccle ḡiaꝝ. tangūt omnes dictum eſt. s. in. y. filia magnis glozie. ſ. xiij.

25 ¶ Nūc de ſtatib⁹ aliq̄ ꝑticularia ſt ponēda in ḡbus ſt interrogādi vltra ea q̄ s. posita ſunt ꝙ ꝓcepta ⁊ in peccatis capitalibus. ⁊ primo.

Circa pueros doli capaces ſt interrogandi dē intentiōe manuū violēta in ꝑsonā eccliaſticā. ex q̄ poſſēt eē excōicati. de q̄ hēs. s. excōicatio. v. ſ. i. cū multis ſe. poſtea de ꝓfeſſione ⁊ cōione ſi ſe cerūt. de pnia. de inobediētia de mendatijs de inhoneſtate. auditione miſſe de furtis ⁊ ſimilibus in quibus cōuer illa etas ſolet peccare.

26 ¶ Circa xpianos in cōi. ſi ſuſcepit ſacramenta neceſſitatis. ⁊ que ſint. Vide ſacramentum. ſ. vi.

Si portauit habitum infidelium. vide Apoſtaſia. ſ. vltimo.

Si nimiā familiaritatē hꝫ cum iudeis vel cū infidelib⁹. vide Judeus. ſ. i.

Si fecit ꝙ ſciam. vide Lōſcia. ſ. i.

Si habuit ratū aliq̄ malū factū noīe ſuo vide conſenſus. ſ. iij.

Si aliquē ꝓiuuit aliq̄ pcñ vel malū vide conſilium. ſ. i.

Si ꝓſpſit aliq̄ exoratiōnes ſupiozis vide ꝓemptus. ſ. i.

Si q̄ tenebat habuit ꝓtritionē ꝙ peccatis vide ꝓtritio. ſ. iij. ⁊. v.

Si correxit q̄s ſciuit velle delinq̄re vide correctio fraterna. ſ. i.

Si denūciauit ꝑlatis peccata que ſciuit vide denunciatio. ſ. i.

Si in dubijs tutiozem partē elegit. vi de dubium. ſ. i. ⁊. y.

Si exiſtēs excōicat⁹. vel interdictus z mōtus a celebzātib⁹ vt exiret eccliam noluit exiſ. vide excōicatio. v. caſu. xv.

Si famā ſuā neglexit. vide Fama. ſ. i.

Si icarcerat⁹ fuit. vide fugere. ſ. i. ⁊. ij.

Si vſus ē habitu femineo Vir exiſtēs vel eōrio aut religionis. vide habitus. ſ. vij. ⁊. viij.

Si fuit hiſtrion⁹ vide Hiſtrio. ſ. i.

Si ꝓceſſit i terra vel i lapide humi poſito ſignū crucꝫ. vide imagines. ſ. iij.

Si fecit aliq̄ enozme i eccliā. vi⁹ Immunitas per totum.

Si ſciuit nēcia ad ſalutē. vi⁹ ſcia. ſ. ij.

Si fuit excōicatus ab aliq̄ iudice. vide Abſolutio. ij. ⁊ Excōicatio. i. p totum.

Si iniecit manus violētas in perſonā eccliaſticam. vide excōicatio. v. ſ. i. cuz multis ſeq.

Si nominatiz interdictos. excōicatos vel vſurarios ſepeliret Vide Excōicatio. vij. caſu. xxxvi.

Si ꝓcurāt mātimonium in caſibus cō ſanguinitatis vel affinitatis ꝓhibitis vi de excōicatio. vij. caſu. xli.

¶ Circa ſbaſiatores dñoꝝ vl cōitatū 27

Si ſteterūt abſentes ſine cā vl ꝑ factis ſuis in expēſis dñoꝝ. vel cōuatum vi de abſens. ſ. i.

¶ Circa tutores vel curatores aut ad- 28 miniſtratores rex alienaz.

Si iniuſtituer ſe habuit i cōmiſſis frandādo vel dilapitando: ant nō bene miniſtrādo vide adminiſtratio. ſ. i.

Si exegit vſuras ꝑ pupillis. aut alio mō fecit ꝑ eis ꝙtus illicitos vide reſtitutio. i. in lra vſurarius.

29 ¶ Circa coiugatos.

Si ꝓxit clandeſtine. vide Clandeſtinꝫ: vel in gradu ꝓhibito. vide matrimoniuz. iij. per totū.

Si conſummauit ante benedictionez vi de debitum ſ. i.

Si negauit debitū petēti vel reddidit ſe ipotētem. ibidem. ſ. vi.

Si cognouit cauſa ſatiande libidinis ibidem. ſ. xxtij.

Si cognouit habens intentionē ad alteram ibidem. ſ. xxi.

Si vsus ē mrimonio ex vas vel mō
debito. ibidez. §. xxv.
Si tpe menstrui. ibidē. §. xxxij.
Si in diebus festiuis vel in eccliā. ibi
dem. §. xxviij. z. §. vl.
Si pregnationis tpe' ibidem. §. xxxiij.
Si per tactus hūi polutiōem ex vas
ibidem. §. xxvi.
Si exegit vel reddidit debitū adultero
vel adultere. ibidem. §. viij.
Si ꝓxit excōicat'. vt i pcō mortali exi
stens qz peccauit mortal'r ꝓhēdo p ꝓ
ba de pñti. vide mrimoniuz. ij. §. vlti.
Si nō ꝓxit ea intentiōe qua debuit vi
de matrimoniuz. ij. §. vl.
30 ¶ Circa vxores. Si fuit litigiosa i do
mo: z de religs. de quibus. ē. §. xviij.
Si habuit dotē de vsuris. vide restitu
tio primo sub lſa vsurarius.
Si fuit inobediēs viro vide Obediē
tia. z inobedientia. per totum.
Si peccauit sterilitatē vel vsa est sup
stitiosis. vt hēret filios. vide Mrimo
niū. ij. §. xxiij. cū duob' ſe.
Si dedit bona viri ꝓ eī' voluntatē. vide
Elemosina. §. viij. z vide Furtum. §.
xxiiij. z. xxxv. z. xlvj.
Si habuit bonā curā de filiabus ma
xime: z si docuit eas vanitas z hmōi
in quibus sunt multa mortalia: nō du
xit ad missas predicationes: iz correas
pz p supradicta qñ est mortale.
Si vsa est ornatu indebito vide Orna
tus per totum.
Si violauit fidem viro vide Adulteri
um. in princi.
31 ¶ Circa viros si stetit nimis in remo
tis cā cupiditatis ꝓ voluntatem vxo
ris vide debitum. §. vi.
Si nō seruauit fidē vel hz concubinā.
qz nō est absoluendus: nisi a se ejciat
vide concubinarius. §. i.
32 ¶ Circa patrēſ familias. Si alimenta
dedit gb' tenebat'. vide aliēnta. p totū.
Si soluit decimas debitas. vide decī
ma. §. i. z. ij.
Si fecit elimosinas. vide Elīna. §. i.
Si ministrauit nēcia familie tā corpo
ri ꝙ aie docendo z hmōi. vis familia

§. i. z filius. §. xxi.
Si nō dotauit seu maritauit filias tpe
debito. vide Dos. §. iij.
Quō tūr ex fcō familie hēs dñs. §. vlt.
Si ꝓuocauit familiā suā nimis exalpā
do z furiose z ceteris. vt. ē. §. xviij.
Si nō ꝓcurauit vt ꝓficeret semel in an
no z cōcaret vī mortale pcīn.
¶ Circa filiosſamilias. Si furatus est 33
res pīs sui vt expēderet ſupfluis vel
ludis aut aliis malis: qr ē mortale. Se
cus si accepiſſz ꝓ faciēdis sibi vestimē
tis. aut calciamentis. aut aliis neceſſarijs
qr sic liceret. ex q pī nō ꝓuidit. vt tūr
z de religs. vt. ē. §. vij.
¶ Circa doctores z magiſtros. 34
Si q̄situs magiſterium seu doctoratuz
pp honorem principaliter. vide' Do
nor. §. iiij. z. vn.
Si fcē ſ. ꝓmoueri ad doctoratū existēs
ineptus z ignoraſs. vī mortale p. c. i. z
c. quāto de magiſtris.
Si legit principaliter pp honorem. vi
de Donor. §. vij.
Si legit scias ꝓhibitas, vel pſonis ꝓo
hibitis vide. Magiſter. z q̄ sunt perſo
ne prohibite. vide excommunicatio.
vij. caſu. vi. z. vij.
Si ex pacto recept' est i canonicū vt
scolas regat vide. Magiſtr. §. x.
Si exegit exiſtēs ſalariat' a ſcolarib'
aliqd vide ibidem. §. xi. xij. z. xiij.
Si exegit aliquid p lnia docendi dā
da ibidem. §. xv.
Si admiſit ignoraſtes ad doctoratum
mortaliter peccauit. qr ex tali facto dīē
mendatum pernitioſum.
Si nō exegit iuramentū a doctoraſdo
q̄ nō expendet pluſqz dz in dotoratio
ne. ibidez. §. vlt.
Si exiſtēs i mortali notorie docuit pu
blice in theologia qr mortal'r peccauit
ſm Petrum. vide Predicare. §. vij.
Si seruauit iuramenta vniuerſitatis.
vide Juramētū vi. §. ij. z. ij.
Si ſactauit ſe de doctrina alios vitupe
raſdo aliq̄s: z i plurib' pōt eſſe morta
le. vide. ē. §. xiij. z. xvij.
Si notabilr fuit negligens circa pſe

ctū scolariū vł mortale vide. Regula.
Si verberauit aliquē crudeliter vł mortale qz solū lenis castigatio eis' permissa est.c.cū voluptate.de iniu excōicatiōis ẽ si erāt clerici esset excōicat⁹ vide Excōicatio.v.casu.i.§.x.ẽ.xi.
Si iniusto mō puta detrahendo vel p sectas subtraxit scolares alteri⁹ doctoris qz vltra mortale tenet ad restitutionem si taz intrauerant ꝓm Joan.de ligna.secus si nundum intrauerāt.
Si ꝓpediuit ꝓp odiū vel ꝓtialitatē doctorādū.vel i collegio recipiēdū idōeū qz vltra mortale tūr ad restōnez dāni.
35 ¶ Circa scolares si fuauit iuramenta vniuersitat' viū iuramtū.vi.§.ij.ẽ.iij.
Si fecit sectas ꝓ rectore rectore fiēdo multa mortalia ibi aduenium.
Si elegit rectorē sufficiētem vł mortale ꝓm aliquos.sed hoc non determino in vniuersitatibus scolarium.
Si studet i ꝓhibit' scientijs.viū Dgr ẽ.ẽ.§.Excōi.vij.casu.vi.ẽ.vij.
Si sepe ꝓtedit ꝑ pitatez ne succubere videat. vide.ẽ.§.xiij. in septima filia.
Si studet ꝓpter malum finem qz talē peccatū qualis finis.vel ꝓpter honorem vide Honor.§.vij.
Si studuit curiosa dimittendo necessaria ad salutem est mortale peccatum. vide curiositas.
Si tractauit cū aliquo cive bononiēsi de cōductione hospitij alterius scolaris vide excōicatio.vij.casu.iiij.
36 ¶ Circa medicos.si existēs ignorans medet.vide Medicus in ꝓn. ẽ.§.i.
Si in medendo nō fuit secutus traditiones medicine.sed voluit facere experimenta ex capite suo in piculū notabile ꝓximi ibidem.
Si ꝓlōgauit infirmitatē.ibidē.
Si cōsuluit aliqd ꝑ salutē aie ꝓ sanitate corꝓis ibidem.§.vij.
Si nō admōuit infirmū efficacit vt cōfiteret i ꝓncipio infirmitat' ibidē.§.viij.
Si ꝓgnāti aliqd dedit vt filius moreret peccauit mortaliter.qz nō sūt facienda mala.vt bona eueniant.
Si dedit medicinam de qua dubitabat an noceret.ibidem.§.ii.
Si nō annunciauit mortē infirmo.ibidem.§.xij.
Si non debito mō visitauit infirmos posset aliqs esse mortale.
Si pauperibus noluit mederi gratis ibidem.§.v.
Si hūit ptē cū aromatario ẽ pp hoc granat infirmos emere ab eo cū coz dāno qz sic tenerēt eis ad restitutōez ex q̄ el solnerūt sec⁹ si ex ꝺ mītū hūit dānū
¶ Circa aromatarios Si i ꝓnēdis 37
medicinis nō posuit q̄ medic⁹ ordinauit ꝺ vnū ꝓ alio vel corrupta ẽ q̄ vtē nō hēbant ex vetustate ꝓ bonis ẽ hmōi ex gb⁹ segē vł plōgatio infirmitatis vel aliud malū ꝓxio infirmo qz vltra mortale tenetur ei ad restitutiones
Si vēdidit venena vel q̄ faciunt abortum ẽ hmōi illis de gbus sciebat non debere vti ad bonum vide ars.§.ij.
Si sophisticauit aromata ponēs i spē cleb⁹ vnū ꝓ alio vel in firmis aut in cādelis ẽ hmōi vide emptio.§.viij.
Si vēdit diminuto pōdere aut salso ẽ hmōi vide falsarius.§.ii.
¶ Circa merchatores si portauit ꝓhibitā ifidelib⁹ vis excōicatō.v.cāu.xxi.
Si negociat ꝓp malum finē vide negocium.§.ii.
Si in loco sacro tenuit mercatū vide i mūtas.§..iz negociuz.§.ii.
Si carī⁹ vēdidit ꝙ emit in eodē loco vide ẽptō.§.x.ẽ.j.negocitū.§.iij.
Si vēdes ꝓ alijs aliq̄ vēdit ꝓ.xij. ẽ soluz dat.x.dnūs rex ibidem.§.vltimo.
Si vēdidit vnū ꝓ alio vel corrupta ꝓ bōis vide ibidē.§.viij.
Si vsus est fallis mēsuris ẽ hmōi vis falsarius.§.xi.
Si vēdidit rez plus iusto ꝑcio aut ꝓp tempus solutionis ẽ huiusmodi vide Emptio.§.vii.
Si fecit cambia vide vsura.i.§.ii. cuz sequentibus.
Si aliq̄s ꝑctus vsurarios vide vsura. i. per totum.
Si cōposuit cū aliis vt vēdant vno ꝑcto in dānū reipublice qz vltra morta

le teneť dānificatis vide negociū. §. ij.
Si expendit falsas monetas scient est mortale z teneť ad restōez lz ipse ét fuit deceptus ab alio.
Si bonas mōetas radit vel falsarius §. iij. cū sequētibus.
Si emit res raptas vel furatas. vide Restitutio in ifa emens.
Si infidelr se hūit i societate quaz hz cū aliquo vide societas. i. z. y. p totum
Si vēdit in festis vl cū mēdatijs plurijs z alijs illicitis vide negociū. §. ij.
39 ¶ Circa p̄fonetas. Si mediator fuit ꝑcuū vsurarioꝝ vide Restitutio. i. in littera vsurarius.
Si male ꝓsuluit scienter in aliquo cōtractu qz vltra mortale teneť de dāno dato vide dolus. §. viij.
Si decepit in p̄cio dās itelligere vni q vult tm̄ z alteri q nō pōt hre nisi tm̄ vide emptio. §. vl.
40 ¶ Circa artifices. si fecit artē cuius opus est ad malū vt taxillos z hmōi. vide Ars. §. y.
Si accepit insignia alterius magistri vide insignia de fraude in arte in mensuris z hmōi.
41 ¶ Circa lanifices si vēdit pānū vnius lane p alia vl tūcare vid ēptio. §. viij.
Si solvit laboratozib⁹ de pāno aut vē dēdo vltra iustū p̄ciū z emēdo p vili ozi vide vsura. i. §. lviij.
Si filatozibus dedit. xiij. vncias pro libza tenetur ad restitutionē nisi sic a primo ꝙueniset.
Si pānū nimis trarit vid ēptō. §. viij.
Si nō solvit laboratozibus vide solutio. §. xxv.
42 ¶ Circa tabernarios. Si vēdidit. vi nū liphatū p puro. vide emptō. §. viij.
Si miscuit in vino nociua ibidem.
Si tenuit meretrices vel Luxores oīa peccata ei⁹ putabūtur.
Si scienter administrauit ad ebzietaz alterius vide ebzietas. §. i.
Si ex cl'pa sua pdidit sibi tradita i custodia vid Lustos i p̄n. z nauta i p̄nc.
43 ¶ Circa macelarios. Si vēdidit carnē corruptā p sana de pecude pro carstrato z hmōi vide emptio. §. viij.
¶ Circa pistozes si fecit panē nimis 44
pōderosum vel imiscuit aliā farinaz z hmōi vide emptō. §. viij.
¶ Circa sutozes. Si fec vestes ipudi 45
cas q̄ si p̄st ꝺferri sine pcō mortali vid ars. §. y. z hz qñ sit vid ornatus p totū
Si male icidit ex culpa sua vide culpa §. v. z. vj.
Si furatur de pāno serico z hmōi vide furtū per totū.
¶ Circa aurifices. si vēdidit aurum 46
alchimicū p vero vide Emptō. §. viij.
Si cudit monetā sine lnia p̄cipis vide falsarius. §. iij. cū se.
Si radit eaz vel facit aquā vnde aliqd immueret ibidem.
Si emit lapidē p̄ciosum p vili ab illo q ignorabat vide emptio. §. vij.
¶ Circa alchimicos. si laborauit in 47
dicta arte vide alchimia.
¶ Circa datiarios si exegit datia in 48
iusta vide pedagiū. §. i. cū se.
Si exegit a p̄sonis ecclīasticis ibidem §. quarto.
Si iputauit fraudē datij vbi nō erat vltra mortale tūr ad restōnē. totius dāni.
Si fraudauit socios vltra mortale tūr ad restitutionem.
¶ Circa musicos z histriōes si pul- 49
sauit hys q ex libidie corrizabant vel illicite vide correa.
Si gestus ipudicos p̄uocātes ad pectum mortale fecit. vide Histrio.
¶ Circa laboratozes z rusticos. Si 50
non laborauit fideli in notabili excessu eēt mortale pcū.
Si p̄misit bestias nocere in agris. z hmōi tūr ad restitutōez si fuit i culpa
Si fraudauit dūm in p̄te sibi danda. tūr ad restitutionē nisi dūs i alio grauasset eū vide furtum. §. xl.
Si ū seminauit possessiōes l' coluit q̄s tenebat sic debuit vide cl'pa. §. v. z. vj.
¶ Circa venatozes. si in diebus festis 51
p̄dita missa vl p totā die se occupauit vide ferie. §. ix.
Si dedit dānū i agris qz teneť si ē notabile ad restitutionem.

52 ¶ Circa locatores. ſi ſcienter locauit equũ periculoſum aut vas vitioſum vi de Locatio. §. xxiij.
Si conductor fuit in culpa pditionis rei locate ibidem. xxiij. §.
Si pecuĩ mercedẽ quã ñ debuit vl ſoluit min⁹ q̃ debuit ibidẽ. §. xxij. z. §. xv.

53 ¶ Circa laborãtes in filãdo lanã vel tingẽdo ſetã z hmõi q tenent̃ pmo ſi furant̃ fo ſi male laborãt vel deſtruũt de quo vide locatio. §. xxiij.

54 ¶ Circa retẽditores rez. ſi fuerunt q̃ ñ poterãt vẽdi niſi p tãto z tñ vel erãt q emerũt p plus vl ipi p modico emerunt vt p pluri venderẽt tenẽtur ad reſtõnem qz p fraudẽ acq̃ſierunt: Item ſi vendiderunt pro plus q̃ tribuant dño vide emptio. §. xxviij.

55 ¶ Circa iudicẽs. ſi huũt iuriſdiõẽs ab aliquo nõ ſo dño vide dñs in pn.
Si dedit iniquam ſniam ſcienter vel p ignorantiam aut negligentiaz vide iudex. §. xxi. cum ſeq.
Si exiſtẽs ignoras non eligit bonum aſſeſſorem. ibidem. §. xxij.
Si elegit aſſeſſorem in fraudem cum nõ indigeret. vide iudex. §. xvj.
Si accepit pecuniã vt iudicaret vl nõ iudicaret aut vt iniq̃ q̃ iuſtitiã vide iudex. §. viij. cum multis ſequẽtibus. z ſuſpenſio. i. §. xx.
Si nõ fuauit ordinẽ iuris vl mortale niſi aliq̃ cã. vrgẽs ad hoc ipelleret.
Si reo dedit dilatiões idebitas. qz vltra mortale tñr pti leſe ad reſtitutiõez.
Si reo ſeq̃ interrogatiões ad q̃s ñ tenebat rñdere. vide pfeſſio delicti. p totũ.
Si poſuit ad torturam ſine legitimis inditijs. vide tortura. §. j.
Si allegatiões friuolas admiſit. qz vltra mortale teneẽ leſo ad reſtitutõz.
Si appellationẽ legitimã nõ admiſit vl friuolã admiſit qz vltra mortale tñr pti leſe. ſm q̃ dico Appellatio. §. xv.
Si pauperibus nõ puidit de aduocato vide aduocatus. §. x.
Si penam relaxauit vel auxit ſo vide Pena. §. xviij.
Si arceſtauit aliq̃ nẽ l t̃a eiꝰ ſcripſit vl officiales miſit. vt ſic pecuniã extorq̃ret ꝑ iuſtitiã vl aliqd aliꝰ inuenit ex q̃ pecunias hẽret qz tñr ad reſtitutionẽ.
Si in ſnia appoſuit clam obſcurã. vt ille ꝑ quez dabat ſe poſſet defendere ꝑ iuſtitiã. qz vltra mortale tñr ad reſtitutionẽ de dãno dato pti.
Si ptem nõ ꝙdẽnauit in expenſis cuꝰ deberet z peterent̃ qua vltra mortale tñr ad reſtitutionem parti.
Si vt extorqueret pecunias mõ ſuo fecit q̃ id qđ iure ordinario debebat exigere facere iure delegato.
Si purgauit ꝓuinciã malis hominibus vide iudex. §. vij.
Si iudicauit ſm allegata ꝑ veritatem quã ſciebat vide iudicare. §. vij.
Si ſniam alicuius cenſure eccleſtice prohibuit ſine monitione z ſcriptis vide ſuſpenſio. §. xvi.
Si iudicare pſũpſit ñ ſibi ſũditos nec rõne rei vl delicti. vide iudicare. §. xvij.
Si ptraxit ſniam in lõgũ vt pecunias extoq̃ret. mortaliꝰ peccauit z tñr ad reſtitutionẽ nõ ſolum pecunie accepte a pte ꝑ iuſtitiã hẽbat ſz ad oẽ datũ qđ habuit ex tali dilatione.
Si iterpoſuit auctoritatẽ in aliq̃ ꝑcu mulieris vel minoris in eoz dãnũ ꝓp pecuniã vel amicitiã. qz vltra mortale tñr ad reſtitutionẽ leſo.

¶ Circa officiales dñoꝝ z cõitatum. 56
Si cõmittatus eſt alicui niſi ei daret ꝛc. vide ꝙcuſſio.
Si exegit iuſta grauamina ꝑ mãdato ſui ſuꝑioris. qz vltra mortale tñr ad reſtitutionẽ totius exacti. ſi ille nõ vult reſtituere in cuius vtilitatẽ eſt exactus.
Si executus eſt iniquam ſniam. vide iudicare. §. vij.
Si nõ obuiauit malis q̃tũ potuit hono modo. vide Conſentire. §. ij.
Si ſunt ꝓdũ terre vel caſtri. hẽo. §. Auaritia. §. xv. in prima filia.
Si fuit officialis tiranni aut iniuſti dñi. vide dñs in pn.
Si nõ accuſauit quos tenebat ex offo quia ſi ex iuramẽto tenebat erit mortale peccatum. aliꝰ nõ ſemper.

Si emit officia vel super ipsa mutuauit. vide officium.
Si hīs soluere de pecunia dñi vel cōitatis alijs extorsit tm̄ p ducato existēs ipse salariatus q; restituere teneť.
Si quos inuenit de nocte dimisit pp pecuniā ꝯ statuta q; vī mortale.
Si fuauit statuta q̄ iurauit i ōn. officij
57 ¶ Circa ꝓsiliarios dñoꝝ vl cōitatis.
Si existēs in ꝓsilio ꝓsensit alicui malo. vide ꝓsensus. ℣. ij. ℟ Cōsiliū. ℣. i.
Si dedit fraudulētū ꝓsiliū. ibidem.
Si ꝓposuit aliq̄ in cōsilio in dānū alicuius q; vltra mortale tm̄ ad restitutō né dāni totius q̄ sine eo nō fuisset.
Si ꝓsensit ad aliq̄ statuta fieda q̄ erāt iniusta aut ꝯ libertatē ecclie. vide ibi dē ℟ excōlcatio. vij. cāu. xij. ℟ cāu. xliij.
Si res cōitatis p̄misit dilapidari vel ex inutilibus cōmissionibus aut quali tercūq;. vide administratio.
58 ¶ Circa arbitros vel arbitratores.
Si iniquā dāit sinias scient. vl ex ignorātia. vide iudex. ℣. xxi. cū sequētibus.
Si p̄misit expirare cōpromissiꝰ vide arbiter. ℣. i.
Si p spūrali dedit tēporale in recōpensationē. vide ibidē. ℣. vj.
Si p pace abstulit ab vno ℟ dedit alteri vide ibidē. ℣. vi.
59 ¶ Circa accusatores. si accusauit aliquē mala intētōe. vide accusatio. ℣. vj.
Si accusauit aliquē calumniose. vide ibidem. ℣. viij.
Si iurauit nō accusare ibidē. ℣. vj.
Si accepit p̄cū vt nō accusaret. ibidē
Si accusatus respondit calumniose. ibidem. ℣. xiij.
Si accusatꝰ tacuit ꝓbitatē ibidē. ℣. xxij.
60 ¶ Circa aduocatos. Si ꝓhibitus a iure aduocare aduocauit vīd aduocatus ℣. i. cum multis se.
Si defendit iniustā cām. ibidē. ℣. xiij.
Si amisit cām iustā p suam ignorātiam vel negligentiam ibidē. ℣. xj.
Si immoderatum salarium extorsit ibidem. ℣. xiij.
Si ſi aduocauit p paupibꝰ ibidē. ℣. x.
Si fecit pactum cū clientulo de quotis litis. ibidem. ℣. xiij.
Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vide Falsarius. ℣. ij.
Si cām vsurariā defendit quia vltra mortale tenetur ad restitutionem.
Si frustratorias dilatiōes queſiuit q; tenetur ad restitutionē parti leſe.
Si falsas leges vel instra ꝑduxit vel instruxit clientulū de falsitate dicenda
Si ꝯlitercūq; fuit cā alicuius dāni in hmōi aduocatiōe: q; vltra mortale tīr de dāno parti leſe.
Si solūmō attēdit ad ordinē indiciarium ℟ nō ad merita cāe siē hodie cōit fiebat aduocati. ℟ tm̄ nō excusant a mortali. ℟ ab obligatiōe restitutōis dāni si defendūt cāz iniustā q̄ ad merita quātūcunq; q̄ ad modū ꝓcedendi fit mortalis q; ordo nō est inuentus nisi pp deceptiones euitādas.
¶ Circa ꝓcuratores. Si defendit cāz 61 iniustam mortale est. ℟ tīr ad restitutionē leſo.
Si infideliter vel negligenter se habuit. vide locatio. ℣. xxiij.
Si in positionibus ponendis vl respōdendis ꝑiurauit vel fuit cā ꝑiury. mortaliter peccauit.
¶ Circa notarios. Si ex ignorātia di 62 ctauit male instrumēta vel testamenta pp qō ꝓximi damnificati sunt vide culpa. ℣. v. ℟. vj. ℟. j. Tabellio. ℣. vj.
Si istra que recepit nō posuit in ꝓtocollis suis. ex magna negligia vī mortale peccū in istris ex qbus. ex eaꝝ ꝓditione ꝓximi possent notabiliter leđi.
Si malicioſe occultauit vel destruxit instrumēta. vide Falsarius. ℣. iij.
Si falsauit instrumenta addendo aliquid qō nō fuit expreſſum vl alio mō vide falsarius in ꝓncipio.
Si nō bene informauit renūciatione alicuius iuris ꝓpenda in istro ꝓtez q̄ erat ignarra q; tīr ei de dāno eo q; ē cā deceptiōis ꝓximi.
Si fecit istra in fraudē vsuraꝝ vide restitutio. j. littera Usurarius.
Si petit idebitū salariū teneť restituere. facit q̄ dico empto. ℣. vij.

Si notari⁹ epl̄ petit ab ordinādis sa-
larijs nō ꝑm instrm̄ is ꝑm q̄litatez ordi-
nis q; est simoniacus q̄tūcūq; nō sit sa-
lariatus. vide Simonia. ij. §. xxij.

Si recepit instrā ꝑ testō renunciatiōe
donatiōe vel alia obligatiōe illi⁹ q nō
erat sane mentis q; vltra mortale tene
tur ad restitutionē leso.

Si scripsit dictauit vel redegit in pu-
blica forma statuta Ecclesiastica liber
tatem vel in fauorez vsurarū. vide Ex
cōicatio. vij. casu. xi. ⁊ casu. xliij.

Si rogatus pro pauperib⁹ noluit gratis
facere q; tenetur ꝑm q̄ dico de aduo-
cato aduocatus. §. x.

63 ¶ Circa litigantes. Si calūnioſe ac-
cusauit aliquē. vide accusatio. §. viij.

Si mala intentiōe. ibidem. §. iiij.

Si accusatus dedit pecuniam accusa-
tori. vt desisteret. ibidem. §. xi.

Si calūnioſe se defendit ibidez. §. xiij.

Si nō rndit veritatez interrogat⁹ qñ te
nebaṫ. vide ꝓfessio delicti i ꝓncipio.

Si litigauit sciens iniustam cām ha-
bere vide litigiosa. §. ij.

Si hñs iustā cāz litigauit nō ꝑ media
iusta sed indebita vt puta cū mēdatys
pinrijs ⁊ hmōi mortalr peccauit ꝑm
Tho. xxj. q. lxij. nō tn̄ tnr ad restitu-
tionē si aliqd obtinuit ꝑ iiustā sniam
vide Sententia. §. vij.

Si appellauit causa afferēde more vi-
de appellatio. §. xv.

Si rōne studij vel artis fraudulenter
cōuenit aduersariū coram aliquo iudi
ce. vide Argumentatio. §. ij.

Si habens cōseruatorem ꝓcurauit. vt
intromittere se de non notorijs. vide
Conseruator. §. i.

64 ¶ Circa testes. Si regit⁹ in iudicio
noluit dicere ꝓbitatē. vide testis. §. xxvi.

Si falsū testimoniū dixit ibidē. §. xxx.

Si dubiū ꝑ certo ꝓpolit. vide Per
iurū. §. ij.

Si pecuniā accepit pro testimonio, fe-
rendo. vide testis. §. xxviij.

65 ¶ Circa tutores vl̄ curatores. Si be-
ne administrauit in vtilitatib⁹ pupillo
rū vide administratio per totū.

Si cōsumauit bona ipsorū vel sibi ap
propriauit q; tenetur ad restitutionem
vt patet ibidem.

¶ Circa executōes testōrū vel vltima 66
rum voluntatum. Si alimentauit reli-
ctum vide Bos. §. xxvi.

Si soluit debita defuncti vide Heres
§. v. ⁊. vi.

Si legata ipleuit vel nimis distulit. vi
de executio. §. xxij. ⁊. xxiij.

¶ Circa curiales. Si fuit adulator vt 67
obtineret beneficia ⁊ hmōi. vide
Adulatio per totum.

Si ꝓpolit dñis aliq̄ vñ possent extor
quere pecūias i debite vide ꝓfitū. §. i.

Si bona ꝓfiscata inique sibi fecit dō
ri q; tenet restituere.

Si fuit leno ꝑ dño mortalia multa in
hoc sepe cōmittūtur.

Si totū tempus expendit in ociositate
vide Preceptum. §. v.

Si reportauit mala de alio vt eū pone
ret in inimicitia dñi vide Susurratio.

Si delectat⁹ fuit dicere mala de alijs.
vel audire. vide detractio.

¶ Circa principes ⁊ dños seculares. 68
Si habet dominium ex iusto titulo. vi
de dñs in ꝑn.

Si neglexit facer iustitiā penitētib⁹ q;
vltra mortale tenet eis ad restitutionē
dāni quod passi fuerūt ex hoc facit q
habes inde. §. xxi.

Si fecit iusticiaz alicui multo magis
tenetur ibidem.

Si quesiuit ponere diuisionem in po-
pulis vt possz regnaṙ q; mortale ē vid
Susurratio.

Si ꝓpolit collectas idebitas subditis
suis. vide talia. i ꝓncipio. ⁊. §. i.

Si exigi fecit pedagia iniusta. vide pe
dagium ꝑ totum.

Si fuit ambitiosus ad maius dñiz ꝑ
pterea ꝓcurauit bella vel aliud iniustū
quia vltra mortale tenetur de oi dāno
vide ambitio. §. i.

Si fecit ꝓfederatōez cū aliq̄ ꝑ defendē
do se iuste vel iuste mortalr peccauit.

Si habuit bellum iustum ⁊ qñ sit in-
iustum habes bellum. §. iiij. ⁊ quo tene

tur ibidem.i.§.v.t.x.t.ix.
Si posuit ossales malos vide Dñs.§.
iiij.t admistratio.§.ij.
Si vendidit officia.vide officiū.
Si ea q̄ erāt cōtattis sibi appropauit
tñr restituere.viō talia.§.ij.t.x.
Si icarcerari fecit aliquē indebite vi-
de Carcer.§.ij.t.ij.
Si bannuit aliquem indebite. Vide
Bannum.§.i.
Si non permisit testari aliquos. vide
Talia.§.x.
Si coegit nubere filiam alicuius alte-
ri vt ei succedat potest ēe mortale p̄z q̄
litatem rei.
Si fecit fieri torneamēta vl hastiludia
vel spectacula ihōesta.viō ludus.§.vi.
Si iustitiā vēdidit viō iudex.§.xix.
t.xx.
Si fecit statuta vel leges iniās. Vide
Lex.§.xxij.t Excōicatio.vij. casu.xvj.
t casu.xliij.
Si vassallos indebite grauauit vl spo
liauit.vide Talia p totū.
Si ipse vassallus existēs fuit infidelis
dño suo.viō feudū.§.xvi.
Si tolleranit vsurarios p̄opter lucruz
suum vide vsura.ij.§.xiiij.
Si non purgauit p̄uinciā malis hoi-
bus. Vide iudex.§.vij.
Si pp auaritiā p̄mutauit penā corpo-
ralē in pecūiariā.q̄ vltra mortale tñr
leſis si pp ℔ aliq̄ scelera facili⁹ ppetrāt
Si nō tenuit vias securas. vide Rapi-
na.§.i.
Si pupillos t miserabiles psonas nō
voluit audire nō dādo publicas ali q̄
audiētias q̄ vltra mortale tñr de dāno
qđ eis inferē. Vide Culpa.§.v.
Si angariauit rusticos in laboribus
t maxime in festis. vide Talia per to
tum t Ferie.
Si tenuit nimias pompas aut expen-
sas Vide Ornatus.
Si nimis occupauit se in ludis t vēa
tionibus. vide ludus t venatio p totū
Si dedit dānū in agris pp venationes
Vide venatio.§.ij.
Si nō correxit familiā sed parū cura-
uit eos cōpescere a peccatis. vide corre
ctio primo.t secūdo p totū.t quō tene
tur. vide dominus.§.i.
Si fuit excōicatus vel a iudice vel p̄o
pter aliquod infrascriptorum.
Si inici fecit manus violentas in per-
sonas ecclesiasticas vide excōicatio.v.
casu.i.p totum.
Si fecit incendi vel frāgi ecclesias vl
loca religiosa.ibidē casu.v.t.vi.
Si fuit insecutor alicuius cardinalis
vel de familia pape aut cardinalis vel
alicuius episcopi. vide. Excōicatio.v.
casu.ix.t casu.xiij.
Si fecit fieri aliquā iniuriam illis q tu
lerunt aliquas sententias excōicatiōis
vel interdicti vel qui fuerunt causa vt
ponerent vel obseruarentur. vide ibi
dem casu.x.
Si fuit fautor hereticoz eoz vel impedi-
uit officiū ingsitoris. vide heretic⁹ per
totū t excōicatio.v.casu.xv ij. t Excōi
catio.vij.casu.xxviij.t.xxix.
Si coegit celebrare tpe interdicti. vide
Excōicatio.v. casu.xv.
Si fuit receptor pirratarū vel cuz eis
ticipauit. vide ibidē casu.xviij.
Si ipsuit noua pedagia vel exegit p̄
hibita ibidem casu.xix.
Si permisit deferri p̄hibita infidelib⁹
ibidem casu.xxi.
Si impedivit victualia ne ad curiā por-
tarentur ibidem.casu.xxij.
Si volētes ire romā vel redeuntes ce-
pit percussit t hmōi ibidē cāu.xxiij.t
xxiiij.t.xxv.
Si impedivit ne obediret lr̄is aplicis.
ibidem casu.xxv.
Si vsurpauit iurisdictiones ecclīasticā
ibidē casu.xxvij.excōicatio.vij.cāu.v.
Si rompetas obtinuit vl spoliauit.ibi
dem casu.xxix
Si iuasit terras ecclie ibidē cāu.xxx.
Si se subtraxit ab obedientia romani
pōtificis ibidem casu.xxij.
Si corpus alicuius defuncti fecit inci-
di vt alibi sepeliret ibidē casu. xxxij.
Si tertio ad monit⁹ ab epīs noluit eis
facere iustitiā excōicatio.vij. casu.i.

Si exegit vel exegi fecit pedagia a p̄sonis ecclesiasticis vel alia onera ibidez casu.v.

Si xp̄anos naufragium patientes spoliauit bonis ibidem casu.x.

Si granauit p̄sonas ecclesiasticas vl' ex cōsanguineos q; noluerūt eligere quē volebat ibidez casu.ix.

Si regalia vel custodiam z hmōi sibi vsurpauit in ecclesijs vacātibus ibidez casu.xv.

Si extorsit absolutōez ab aliq̄ cēsura p metū ibidē casu.xvij.

Si cōpulit platos ecclesiasticos ad submittendū ei bōa ecclie ibidē casu.xxi

Si interdixit suis subditis ne coquan. molant z hmōi p̄sonis ecclesiasticis z ibidem casu.xxvi.

Si procurauit aliquem occidi facere per assasinos ibidem casu.xxxi.

Si concessit repesalias cōtra ecclesiasticas p̄sonas ibidem casu.xxxij.

Si impedit visitationes monialiū ibidem casu.xxxix.

Si imūitatē ecclesiasticā violauit capiē do hoies i ecclia vel imūitas p totū.

Si plentauit idignos existēs patronus alicuius ecclesie vide Jus patronatus. §.xviij.

Si fecit p̄moneri idignos z si pro pecunia q; vltra mortale est simoniacus vide simonia.iij.§.i.

Si voluit q̄ p̄mo beneficia ab ipso p tantum q̄ a papa mortale est nisi aliq̄ rōnabili cā faceret puta ne idignis daretur z hmōi.

Si fidē fruauit p̄missa vel pcīm.§.iij.

Si soluit fructoribus suis z creditoribꝰ vide Solutio.§.xxv.

69 ¶ Circa ecclesiasticas p̄sonas z p̄mo circa clericos in cōmuni.

Si est irregularis z q̄s vel q̄nō incurrit hēs irregularitas p̄mo p totū.

Si est suspēsus z in q̄bus casibus incurrat eā vide suspēsio p̄mo per totum.

Si recepit ordines simoniace vel a simoniaco vide simonia.vi.§.ix.

Si recepit ordines i peccato mortali vide Ordo.v.

Si execuꝰ est ea q̄ sunt ordinis i pcō mortali vidē clicꝰ.viij. z eucharistia.ij. §.v.z eucharistia.iij.§.xv.z.xxiij.

Si existens excōicatus vel interdictus aut suspensus ministrauit vide Irregularitas p̄mo.

Si nō portauit tōsurā vl' habitū vidē apostata.§.i.z.ij. z clicus.iij.§.i.ij. z.iij.

Si imiscuit se negocijs secularibus.vi de clicus.ix.§.iij.cuz se.

Si exercuit inhonesta clericatui. vide clericus.x.per totum.

Si est indebite literatus vide Clericus v.per totum z.eps.§.xxvi.

Si fuit ordinatus añ etatem debitā vi de etas per totum.

Si dimisit horas canonicas dicere vi de hora §.iij.cū.viij.§.sequentibus.

Si dicendo volūtarie se occupauit in aliquo alio ibidē.§.xxvi.

Si ñ bñ dixit mensam nec gratias reddidit post cibum.vide Clericus.xij.

Si exercuit officiū ordi sine debitis paramētis vel modo vide Missa.§.xxv.

Si celebrauit in ecclesia poluta vide Cōsecratio ecclesie.§.viij.

Si celebrauit tpe interdicti.vide interdictum.viij.per totum.

Si celebrauit ad faciendum maleficia vide Missa.§.liij.

Si celebrauit non ieiunus ibidē.§.iij. cum duobus sequentibus.

Si in altari execrato vide altare.§.iij.

Si pluscq̄ sel'i die vide Missa.§.liij.

Si cuz hostia vel vino corruptis vide Eucharistia.i.§.i.cum sequentibus.

Si cuz enagatione mentis vide Missa.§.xij.

Si nimis raro celebrauit ibidē.§.xliij.

Si ante diem vide Eucharistia.iij.§. xxvi.z Missa.§.xl.

Si existens in aliquo notorio delicto vide clericus.viij.§.iiij.

Si habita pollutione celebrauit ea dez die vide eucharistia.

Si promisit alicui dicere missas z nō dixit vide Missa.§.v.cum sequēti.

Si existens bigamus portat tonsuraz vide bigamia.§.xij.

Si nimiam habet conuersationē cum mulieribus vide Clericus.v.§.ii.& alijs sequētibus.

Si participauit cum Excōicatis in'diuinis vide excōicatio.v.casu.iiij. & Excōmunicatio.viij.§.iij.

Si fuit falsarius litterarum apostolicarum vide Excōicatio.v. casu.iij.

Si sepelinit interdictos Excōmunicatos vel vsurarios vide Excōicatio.vij. cāu.xxviij.& xxxvi.

Si vsurarijs manifestis alienigenis domos concessit ad fenus exercēdum ibidem casu xxxij.

70 ¶ Circa būficiatos vltra predicta interrogetur de infrascriptis.

Si obtinuit beneficiū per simoniam vel per preces carnales aut aliud turpe vide adulatio.§.ij.& simonia.iij.& v.& vi.p totum.

Si est indignus propter litteraz ignorantiā vel aliud canonicuz ipedimentum:puta'q; infamis irregularis corpore viciatus:& huiusmodi quia sic tenetur resignare in manibus valentis accipere resignationez.de quo vide beneficium.§.xxiij.& nisi fuerit cuz eo dispensatum vel in casu vide corpore viciatus.§.iiij.

Si obtinuit beneficium non intendēs clericali vide clericus.vij.§.v.& vi.

Si permutauit būficia vide Permutatio.§.iiij.

Si renūciauit beneficio simoniace vi de Renunciatio.§.ix.& x.

Si fecit residentiā in beneficio suo vi de clericus.vij.in multis.

Si habet plura beneficia quoruz vnū sufficeret vide būficiū.§.xxxiij.

Si fecit quattuor ptes de fructib' būficij vide clericus.iij.§.i.

Si habens pīmoniū seruauit vt viueret de ecclia ibidē.§.ij.

Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos ibidem.§.iiij.

Si male tractauit ecclesiā & eiꝰ hedificia vide clericus.iij.§.i.

Si vasa & paramēta ad diuinum cultum tenet imunda.vide vasa sacra.

Si aliēnauit bona ecclastica q̄ seruando seruari poterant,sine legitima cā & cum debita solēnitate. vide alienatio. per totum.

Si locauit,sub annuo censu vices suas alteri vide Simonia.& §.xxv. cum.ii. sequentibus.

Si induxit ad vouēdū vl iurādū de eligēda sepultura i sua ecclia. vi Excōicatio.v.casu.xiij.

Si leges vel phisicā audiuit.vide Excōicatio.vij.casu.vij.

Si habētes eligere nō eligerūt meliorez.vide electio.§.xxi.

Si appetūt episcopatū aut plationem supiorez.vide eos.§.ij.

Si male administrauit bona ecclesiastica.vide Administratio.

¶ Circa platos hītes iurisditiōez ma 71
xime eos vltra pdicta.

Si electus se fecit confirmari.vide cōfirmatio platoz per totum.

Si nō coxerit publicos criosos vide Coxrectio.i.§.iij.& eos in pn.& §.x.

Si posuit idignos i offō vl būficio.vi de eos.§.xvij.& administratio.§.ij.

Si fuit nis pōposius i ornatu & hmōi vide Ornatus p totum.

Si idebite dispensauit i votis. habes votum.iiij.per totum.

Si in alijs.vide dispensatio i pn. cum multis.§.

Si aligd exigit pro lnia mistrandi vel docēdi.vide Magister.§.xv.

Si cōtulit ordies idebite gbus non debebat vel qñ vel nō mō q̄ debebat.vide Ordo.i.ij.iij.iiij.v.vi.& vij.

Si nō examinauit ordiandos & ordinauit idignos.vide ordo.iij.§.xxij.

Si sacramētū confirmatōis non tenuit notabil neglia vl mortale.vide. Cōfirmatōis sacramentum.§.i.

Si crisma & oleū scīm ñ cōsecrauit ieiuna dñi oi āno.vide oleū.p totū.

Si non fecit consecratōes ecclaz altarium & vestimentoruz gbus debuit est graue peccatum.

Si non habuit testes sinodales. de gbus vide Episcopus.§.x.

Si non visitauit singulis annis dioce
sim. ibidem. §. xij.
Si nõ deputauit i ecclijs cathedralib⁹
z quẽtualibus viros ad pdicãdas z au
diẽdas confessiões. vide ibidẽ. §. xiiij.
Si ordinauit in diaconum vel subdia
conũ q nescit officiũ. vide ibidẽ. §. xv.
Si nõ est visus lincis si nõ erat religio
sus ibidem.
Si nõ seruauit nec fecit seruari cano
nes. Vide Episcopus. §. xxij.
Si ptulit beneficia simoniace viõ Si
monia. vj. p totum.
Si plura ptulit vni. vide Beneficium
§. xxiij. z. xxxvij.
Si ratione ꝯsanguinitatis. vide acce
ptio personaz. §. iij. z. §. x.
Si nõ puidit de beneficio illis quos
ordinauit. vide beneficium. §. x.
Si visitando accepit munera ipse vel
aliquis de suis. vide Visitationẽ. §. iij.
Si posuit indebitas collectas. vide ta
liam in pñ. z. §. i.
Si vsurpauit bona vacantium eccle
siarũ. Vide Beneficium. §. xxxviij. z. xl.
Si non soluit debita iuste contracta a
suo predecessore. vide Dignitas. §. i.
Si questuarios p lucro pmisit ãlicere
ta pdicare. q; tenent ipsi reddere rõnẽ
dño de oi malo. z satisfacere subditis
de omni dãno dato ꝓpter hoc. c. fi. de
inũrys. z vide Simonia. iij. §. viij.
Si iceria sibi appropiauit: vide Resti
tutio. z. §. xiij. z. xv.
Si testamenta z legata nõ fecit imple
re. vide executo. §. r.
Si non tenuit bonum vicarium cum
ipse nõ attẽdat tenetur de oi dãno.
Si iniustam sententiam dedit ad alia
supradicta de iudicibus.
Si in excõmunicãdo non seruauit de
bitã formã. vide excõicatio. y. p totus.
Si in diebus festiuis nõ interfuit diui
nis. vide hora. §. xxv.
Si exẽptos molestauit idebite morta
liter peccauit: si in aliq̃ notabili hoc fec.
Si defecauit corruptã sciẽter p monia
li. vide defecratio virginũ.
Si visitauit mõasteria monialiũ. z fec
vt vẽrũt clausulã. vid. ã. Excepto. §. r.
Si hospitalarios visitauit z fecit vt sa
cerẽt debitũ. vide Hospitale. §. y. z vl.
Si dedit malũ exemplum subditis vi
de Exemplum.
Si magistrũ tenuit in ecclia. z fecit in
alijs teneri ꝓ pauplb⁹ z clicis viõ ma
gister. §. vij. z. ã⁹ Episcopus. §. xij.
¶ Circa ꝓfessores. Si audiuit ꝓfessio 72
siones nõ habens auctoritatẽ. z si vis
scire. si habes auctoritatẽ vide Confes
sor. iij. per totum.
Si absoluit a qbus nõ potuit vide gã
põt ꝓfessio. iij. z. v. z Absus. z a qbus
excõicationibus habes. Absolutiõ. i. §.
i. z. iij. iiij. z. v. absolutio. y. in pn. z p
totũ. z de modo absoluendi Absolutio
iij. per totum.
Si absoluit manifestos vsurarios. vi
de Vsura. z. §. viij.
Si dispensauit sine auctoritate: quia
peccauit mortaliter.
Si nimis festinanter interrogauit vel
non in errogauit. vide hic in pn.
Si interrogauit q; nõ debuit ex dele
ctatione. vide. ã. §. i.
Si reuelauit ꝓfessionẽ. vide cõfessio vl
timo. per totum.
Si existẽs in mortali audiuit ꝓfessio
nem vide clericus. viij. §. i.
Si audiuit ꝓfessiones principaliter ꝓ
pter lucrũ. vide Simonia primo p to
tũ. z simonia. ij. §. vj.
Si hz sciẽtiam debitam. vide confes
sio. iiij. §. xxiiij. 73
¶ Circa predicatores.
Si pdicauit i mortali peccato existens
vide Predicare. §. viij.
Si hz sciam debitã ibidẽ. §. vi.
Si predicauit mendatia. vide menda
tium. §. iiij.
Si predicauit propter honorem. vide
Nonor. §. viij.
Si ꝓp lucrũ. vide Simonia p totum.
z simonia. vj. §. vj. z simonia. iij. §. ix.
Si pdicauit sine licentia qnia morta
liter peccauit totiens.
Si predicauit indulgentias idiscretas
vide religiosus. §. lxv.

74 ¶ Circa inquisitores hereticorum
Si extorsit pecunias. vide ibidē. §. v.
Si bona eccliaꝝ applicauit fisco ibidē
Si abusꝰ sunt armoꝝ militudie ibidē
Si malitiose imposuerūt crimē vl̄ im
pedimētū sint officij alicui. ibidem.
Si omiserūt procedere ꝑ ꝓsciaꝝ ex amo
re lucro ꝛ hmōi. ibidē.
Si ingsitor vnꝰ ordinis pcessit ꝑ fra
trem alterius ordinis. ibidē
Si impediunt se de diuinationibus. vide
ibidem. §. iiij.

75 ¶ Circa religiosos in cōi. Si intrauit
p simoniā. vide simonia. iiij. p totū.
Si intrauit latiozē hūs votū strictioris
Vide religiosus. §. xxviij.
Si nō sunt obedies. vide religiosus. §.
xxviij.
Si ꝓprietarius fuit ibidē.
Si ꝑ votū castitatis ibidē.
Si offiū dixit. vide hora. p totum.
Si seruauit alia ꝓcepta regule vl̄ cō
stitutionū obligantia ad mortale: vide
religiosus. §. xxvij.
Si eligit meliores. vide electio. §. ij.
Si infamauit alias religiones. vide de
tractio per totum.
Si voluit consentire electioni. ibidem.
§. xxxvj.
Si secreta sui ordinis reuelauit i scan
dalum ipsius peccauit mortaliter. qz
ꝓditor est.
Si in visitatione nō reuelauit que de
bebat. vide denunciatio. §. x.
Si fecit aliquid contra ea que genera
liter ꝓhibentur religiosis: vide reli
giosus. §. vltimo.
Si recessit a monasterio sine licētia ꝑ
lati. vide Apostata. §. iiij.
Si frequentauit monasteria monialiꝝ
um. vide monasterium. §. viij.

76 ¶ Circa mōachos. si seruauit que si
bi ꝓcipiuntur. ꝛ que sint vltra regu
lam habes. j. monachus. §. x.

77 ¶ Circa abbates si habuit curam si
bi cōmissoꝝ. eos vita ꝛ doctrina in
struendo. vide abbas. §. xxiij.
Si dispensauit cum eis sine causa le
gitima. vide dispensatio. §. viij.

Si imposuit monasteriꝭ aut ꝓiorati
bus nouas pēciones vel auxit veteres
vel applicauit sue mense. vide abbas.
§. xxvj.
Si seruauit regulam ꝛ sibi ꝓcepta
vt. j. monachus.
Si requisiuit apostatas. vide Abbas
§. xviij.

¶ Circa abbatissaz. si fecit. se bñdici 78
Vbi est ꝓsuetudo vide abbatissa. §. ij.
Si fecit seruari clausulam. vide Do
mial. §. iij.

¶ Circa hospitalarios si fecit inuenta 79
rium. vide hospitale. §. iij. ꝛ iiij.
Si tenuit hospitalitatē. ibidem. §. vl
timo.
Si bona hospitalis conuertit ad aliuꝝ
vsum. vide legatum. ij. §. ij.
Si perierunt ex negligentia sua: vide
Administratio.

¶ Aduerte qz ꝑfatas iterrogatiōes so 80
lū posuit qz circa ꝓdicta cōuēr ē mor
tale pcm. lz aliqñ nō ꝓpter ipfectionē actus
ꝛ dimsiōnes iterrogatiōes circa ea q̄
sunt cōiter pcā veniala eo qz non sunt
necessario ꝓfitēda talia pcā nisi qñ du
bitat an sint mortalia. itē sō rōe statu
ti obligātis ad pcā venialia ꝓfitēda: tñ
tūc sufficeret ꝓfiteri i gīe. itē tertio vī
qz teneaꝝ ꝓfiteri vēialia: qñ cēt piculū
ne traherēt ad mortale. Tñ cū tūc tene
atur de ipsis penitē multo fortius ꝓfi
teri ꝓp euitañ. mortale ad qz iducunt
qñ lz aduertit addit ab aliqbus ārtus
casus in q̄ tñr qs ꝓfiteri venialia. s. qñ
nullū hz mortale. ꝛ i pasca teneaꝝ ꝓfi
teri qz tūc ꝓfiteaꝝ venialia. lz qz vt dixi
q̄litercūqz qs teneaꝝ ꝓfiteri vēialia suf
ficit ꝓfiteaꝝ illa in gīe nisi in casu qñ
dubitat an sit mortale. iō ptr̄eo ꝛ suf
fic q̄ ad vēialia ꝓfiteaꝝ sic. peccaui mlt
tis mōis cogitatiōe. delectatōe omissio
ne. dissolutōe. locutōe. visu. tactu. gustu.
odoratu. ꝛ multis aliis mōis ⁊ gbꝰ of
bus tā mortalibꝰ q̄s venialibꝰ dico meā
culpā. itē non omittat ꝓfiteri oblita ꝛ
ignorata sic. itē dico meā culpā de oī
bus pctis meis mortalibus q̄ ignoro
aut oblitus sum nec vnq̄s legitime con

fessus forte ex mea ignorantia vel negligētia qz valet talis pfessio vt remitt tanē vel reducantur ad cognitionez z nō teneat reiterare pfessiōes q̄uis mlta fuerit tūc oblitus pfiteri si nō diligētiā scōm suā pditiōez fecit qbus oibus cōpleti faciat terminare pcōrem suā pfessione sic dicēdo. tō pco beatiſſimā z gloriosam ꝑginem mariā oēs sanctos z te pr̄ orare ꝑ me. Quib⁹ factis pfesso increpet corrigat z duliter admoneat pcōrem abstinere a societatibus z causis pcōz. Nō tñ exigat iura mētuz vel pmissionem de aliquo: nisi soluz de his in qbus iura sic voluerūt vt in excōicatiōe z hmōi postea ipōat ei pniam talē quā statim possit cōplere. añ recidiuatiōez ꝑ sacramentali. z postea aliā quā videat qz peccato veri filr faciet. vñ caueat ne ponat pniam talē quā verisilr nō implebit. qz eēt potius illum illaqueare q̄ soluere. Esset bñ bonum illi notificare quaz pniam mereā: vt sic magis timeat postea cōcedere illā idulgentiā quā potes de quo vide indulgētia. h. v. deide absolue eū: sic misereat tui oipotēs ꝛc. Indulgentiā z absolutiōez ꝛc. dñs nr̄ Jesus xp̄s te absoluat z ego auctoritate ipsius absoluo te a vinculo excōicationis maioris vel minoris inq̄tū possum z restituo te sacris ecclie tue absoluo ab oibus pcis tuis mortalibus z venialibus pfessis oblitis ignoratis z a circūstātiis eoruz. in noie pr̄is z filij z spūssanti amē. Postea ponas ei sic taliter qz intelligat. Oia bōa q̄ facies. z mala q̄ patienter sustinebis ipoono tibi remissio nē tuoꝝ peccatoꝝ vade in pace. z si habet casuz vel excōicatiōez a qua non posses absolue ipse ei qz vadat ad eū q eū pt absoluē. nec igerat se sacris donec de eo sit absolutus: nisi rōne scandali euitādi si excōicatio est occulta.

Atestatus quis dicit̄ decedere quattuor modis primo si nullum testamentum fecit. Secūdo si fecit sed non iure. Tertio si fecit iure tñ postea rupt̄ factum postlimi natiuitate vel irritum fcīm est capitis diminutione testatoris. Quarto si nulli sunt heredes ex eo testō vt in auten. de here. ab intestato in pr̄in. pñt addi z duo alij mōi. ex post facto primus. s. per querelā expugnato testamento seruus per bonorum possessionē ꝑ tabulas. vide a30. in summa. C. de suis z legi. here.

Atimiditas vñ causat ꝛ. Ex sanctum Tho. secūda secunde. q. lxvj. qz aliquando ex defectu amoris ꝓ pr̄ximi: vt cum quis minus debito amat vitam ꝓpriam z ea que ordinantur ad eam. Aliquando causatur ex elatiōe animi de se ꝓsumentis z alios contemnentis. Aliquando autem causatur ex stoliditate seu stultitia.

¶ Utrum sit peccatum. ꝛ. qz sic vnde/cūqz causatur nisi stoliditas sit inuincibilis. z est ratio. tij. ethi. Intimiditas ē contra fortitudinem per defectum nō timendi vbi esset timendum: sicut timor contra fortitudinē per excessum timendo vbi non timendum est. 1

¶ Quando est peccatum mortale. ꝛ. illa que causatur ex defectu amoris z elationis tunc est mortale peccatū quādo sine necessitate expenit se periculo probabili notabilis lesionis corporis: z multo magis anime: vel nō curat de eius nobili lesione omittendo ꝓfessionem debita facere. tertia vero que cātur ex stoliditate cōiter est a venali: nisi ꝓueniat ex lata culpa in his in qbus iminet periculuz ꝓbabile notabilis nocumēti: z ppa omittit debitā ꝓfessionem nisi vbi stoliditas est inuincibilis 2

Atrusus dr̄ q nō canonice is ꝑ violentiā occupat honores vl̄ bñficia ecclastica vñ fur est z latro z est in pcō mortali z tenet restituere oia q̄ inde recipit. c. grauis de restit. spo.

Auenta an sint restituenda. ꝛ. q̄dam sunt q̄ fuerunt in dñio alicuius z talia inuenies tenet restituere. imo

furtū cōmittit g ea aīo nō restituēdi ar
cipit.l.salsus.§.g alienū.ff.ō fur
tus.ff.xliij.q.v.c.ñ.gd inueniēti.siue talia
amiserit ipso ipsaꝫ ex ruina vl incēdio
vl naufragio.vt.ff.de icē.rui.na.p totū
Idez dico de iactatis i mari cā nauis
aleuiāde.ff.ad.l.ro.de iac.l.g leuiande
Et ibi no.i glo.l.glitercūqꝫ amiſit ff ꝺ
vez nisi hērent p derelictū ff tūc cre
du fēde.ꝓsilio.xvij.q.p hēant p dereli
ctis si dñs tacet:nec p se:nec p alios p
grit.qꝛ.d.l.g alienāde vl statim ipone
re necessitatē pgrēdi rel amissas ff sic
ista negtia nō grēdi rollit ymō ꝓsum
ptionē quā facit lex.ſ.q nō hēant p ꝺ
relict] nisi alr cōstet pglitatē:ff act⁹ de
volūtate dñi:cū nemo psumat iacta
re res suas dcā.l. salsus.§. si iactātum
ff.d.l.g leuiāde q ꝺ no.p luna:aīe eoꝝ
q̄ dico ifra naufragiū.§.ij. nec talia in
uēta qñ nō hīntur derelictis vsucapi:
qꝛ in eis deficit titulus p derelicto. vt
i.l.si qs merces.ff.p ꝺrelicto. Uñ ꝓsue
tudo aliquoꝝ g iactata i mari vl a flu
minib⁹ portata occupāt vl expsse re
probata p dictā.l. g leuiāde. ff ibi glo.
no.ff lꝫ loquat de iactatis in mari: tñ
idē est de ablatis a flumīe vt sūt ligna
ff ymōi cū parū differāt ab illis vt di
cit ter.isti.de re.diuisiōe.§.vlti.facit au
tētica nauigia.C. de furtis. Quedā sūt
q nūq̄ fuerūt i ꝺnio alicuius:vt lapil
li in littore maris fere silnestras:ff ymōi
ff talia sūt occupātis siue bestie capian
tur i fūdo ppzio:siue in alieno: ꝺūmō
nō fuerit phibitus itrare a ꝺno fundi.
Sine fuerint antea vulnerare ab alio
ꝺūmō eas si p seqrēt insti.de re.diui.i
multis.§.ff.de acq.re.do.l.iij.nisi.se
cus sit de ꝓsuetis die:qꝛ tūc stabīt ꝓsue
tudini.l. q si nolit.§.qui assidua.ff. de
edilitio edic.sim glo. in.d.l.iij.§. illud
Silr si eēnt capte in rethe alieno non
credo sint accipiētis. sim glo. in.l.i la
queū.ff.de acq.re.do.ff insti. de re. di
ui.§.singuloꝝ lꝫ rigor iuris videat vel
le q sint capientis ibidē fere ꝺo silue
stres.sed domestice facte sicut pauones
colūbe:apes:in alueo ff ymōi.tam diu
sunt possidētis q̄diu hīnt aīum reuer
tendi domū sed si bis auſugitā:nec ho
ris debitis nō ipedite reuertunt fūt ca
ptis:qꝛ ꝓsuetudo iducit p ymō actū
l.iij.C.de epali audi.ff sic nō dicūt ha
bere aīum reuertēdi.aīalia ꝺo nāliter
ꝺōestica vt galine:ff ymōi:ſp sunt ꝺñi
ff capiēs ea teneāt restituere cū fructib⁹:
puta ouis ff ymōi.§.galinarūꝫ Insti.
de re.diui.ff.de acqui.re.do.l.natura
lem.§.panonum.

¶ Uirū inuenies thesauꝝ teneat ff resti 1
tuere.§.q ff si in suo solo inuenit sic sūꝫ
erit.si ꝺo in alieno solo ff a casu sic me
dietas erit sua ff alia medietas erit ꝺñi
soli. Si ꝺo data opera totum erit ꝺñi
fundi:Insti.de re.ꝺñi.§. thesauros.ff
C.de thesau.l.vnica.nec est vez qꝺ ꝺicē
glo.in.c.si qd.xliij.q.v.q̄ inuētus in lo
co sacro vel religioso sit inuentoris sed
erit sim distinctionē ꝑdicta vt expsse te
nent doc.in.d.§.thesauros.

Additio qꝛ hodie ecclie ff loca re 2
ligiosa sūt platoꝝ ꝺ die
si inuenit in loco publica ff sic itellige
l.iij.ff.de iure fisci.ff adūte hic qꝛ i suo
nō ꝺr inuenire vsufructuari⁹.nec ille q
hēt bōa hypothechata nec maritus si
inuenit in fundo dotali nisi soluꝫ q̄ ad
maritū vt teneat ff vita vxoris.lꝫ dissolu
to matrimonio restituere teneē vide
bart.in.l.si his q.§.fi.ff.de acq. re. do.
emphiteota ꝺo q hꝫ vtile dominium
ꝺimidet cū ꝺño q hꝫ directū. vtō bar.
in.l.in cause in fi.ff.de procurato.

¶ Quid de terra p alluuionē addita 2
terre alteri⁹.§. diſtinguēdo qꝛ ſsula na
ta i mari ē occupātis in medio ꝺo flu
minis.ē cōis hīntibus ꝑdia. inꝫ flumē
ex vtraq̄ pte si ꝺo ē i medio ē illi⁹ cu
ius ē ꝓximior. ager vero a flumine di
uiso circūdatus remanet cui⁹ erat. Et
si flumē mutat alueū:prim⁹ alue⁹ effi
cit eoꝝ q̄ ꝑdia circa eū hīnt. ff scdus al
ue⁹.ē public⁹ ff si reuertit ad pmū scdꝫ
alue⁹ erit eoꝝ q hīnt ꝑdia circa eū. Si
mile ager inundat⁹ aq̄ ipa recēdēte rema
net ei⁹ cui⁹ erat ff hīnt isti.de re.di.§.i
su.ff sic flua nisi ꝓsuetudo sit i ꝓtū l stat

¶ Sed quō tūr restituere ille qui nescit cuius sit. ꝛ. q si res nō hēbat p derelicta. tūr facere denūciare publice ⁊ si post nō ꝑget cui⁹ sit terogabit i pauꝑes ſm ho. vel si ipse est pauꝑ retiebit aucte epi vt sui ꝓfesso:is ꝫ ray. ⁊ ozabit p illo cui⁹ erat. Si vo ꝓbabilr ꝑt ꝑsumere q: dns eā hēbat p derelicta sic poterit vsucape. l. idē qō. ff. p dere.

Auestitura ꝑpie est posſessionis rei traditio impzopie aūt ē alicui⁹ co:poz. loco posſessionis i manib⁹ posſitio. vñ qñ dns dat vasallo hastā: vel aliqd ſile dicens se facere iuestitutā. vt in ti. gd ē inuestitura iuestitr dr.

¶ Utz sit hēda cozā testib⁹. ꝛ. q sic: ñ qz nō valeat sine testib⁹ ⁊ inſtro:ꝫ vt ꝓbitas ꝓbari posſit: ⁊ qdē si fiet de bñficio nouo tūc si pes. i. vasallos hz cozā trib⁹ vel saltē duob⁹ ex ciſtr facere. si vero pares. i. alios vasallos nō hēt faciat cozā alijs idoneis testib⁹. Si aūt iuestitat de veteri bñficio ꝑt fieri cerā q buſcūq; idoneis testib⁹ vt in ti. g testes sunt necessarij: ⁊ ēt si est clicus q innestiturā facit de rebus ꝑpijs de rebus ꝓo ecclesie admittuntur omnes testes idonei ſm Dos.

Auidia ſm da. li. ij. est do lor de alienis bonis. ꝫ adūte q cū obiectū tristicie si malū. ꝑpū. tō ō bono alteri⁹ ꝑt eē tristitia. put apprehēdit vt malū. ꝑpuz ⁊ ſm l⁹ quadruplr ꝓzio mō inq̄stū ex eo nobis aliqd ꝓiculū iminet. i. ne ab eo ledamur: ⁊ hec tristitia nō est inuidia. ꝫ effect⁹ tiozis: vt dicit phil. ſo retho. ⁊ pōt eſſe ſine pcō vt: dicit gre. ij. mor. Alio mō apprenditinq̄stū ē dimi nutiū. ꝑpie glie vel excellētie ⁊ hec tristitia est ꝑpie inuidia ſm phil. vbi. ſ. ⁊ ex gſie suo ē pcm mortale iob. v. punlum occidit inuidia: cū sit ⁊ caritatē. Sunt tū primi motus inuidie quinq; ēt inꝑfectis ex surreptiōe: q sunt venialia peccata: ⁊ ē simile de inuidia puerozū in qbus nō ꝑt eſſe vsus rōis ⁊ de motu inuidie ſm q est passio sensualitatis. tertio mō apprehēdit bonuz alterius inq̄stū deest nobis qō ali⁹ hz: et sic tristatur. ⁊ hec tristitia nō est inuidia ſz ꝑpie dr zelus ſm phil. vbi. ſ. Et si est de bonis hōestis ē laudabilis ſm illud p. cor. xij. Emulami caritmata meliora Si aūt sit de bonis tpalib⁹ aut de bōis ihonestis pōt eē pcm: ⁊ sine peccato ⁊ aliqñ cū mortali puta cū talia sit ꝫ deū ñ ꝓto mō apꝑhēdit bonū alteri⁹ put ꝑt cedere in dānū multoz iminste ⁊ sic ñ est inuidia ꝫ gre. nec pcm puta cū qs tristat de ꝓsperitate alicui⁹ tiranni qz videt q magis tiramizabit.

¶ Quot sunt eius filie. ꝛ. ſm gre. xxx. mor. v. ſ. Odiū ſuſurratio. detractio de qbus hēs in locis suis exultatio in aduerſis: ⁊ afflictio in ꝓsperis. primi inq̄stū eueniūt ꝓzio ꝫ conatū iuidēt. ꝫ qñ tristat de ꝓsperis ꝫ q hñt q̄dam gliam sic ē inuidia nō eius filia. Emulatio ꝓo ⁊ iuidia idē st gliaſr. ꝫ ꝑpie inuidia attēdat i actu interiozi. emulatio ꝓo in actu exteriozi. vt dicit gl. ſup illud gal. v. emulationes inuidie.

Pocrisis vide simulatio.

Potheca quid sit ⁊ de ea vide pignus per totum.

Ra ēst q̄dam passio appetitus sensitiui ꝑpie q dr vissrascibilis q̄ qs vidictā appetit. q̄ q dē passio i tñ ē bōa inq̄stū regłat a rōe Si ꝓo ordiné rōnis excludit ē mala: ozdo aūt rōnis in ira pōt atiēdi q̄stū ad duo. ꝓzio q̄stū ad appetibile i qō tēdit qō ē vindicta vñ si qs appetit qō ſm ordiné rōnis vindicta fiat sic dr zelus ⁊ ē laudabile. Si aūt appetat q̄ fiat vindicta ꝗtrcūq; ēt ꝫ ordiné rōnis sic est ira ex genere suo pcm mortale: q: ꝫria tur caritati ⁊ iustitie. posſet tñ eē pcm ueniale pp impfectionē actus: ⁊ l⁹ vel ex ꝑte appetētis: vt cū appetit⁹ ꝓuenit iudiciū rōis nec segū ꝓsensus ad eū vl ex ꝑte appetibilis vt cū appetit i modi co vidicare. qō si inferat nō erit mortale vt trahere puerū p capillos. ⁊ hmōi

ſo attẽdit ordo rõis in tra ꝯtũ ad mo
dũ trascẽdi vt.ſ.motꝰ ire nõ imodera
te ferueſcat interi⁹ vl exteri⁹ q ordo ſi
ptermittat nõ erit ſine pcõ:et ſi iuſtaꝫ
appeteret vindictã:ſed nõ erit mortale
ex gñe ſuo ꝫ poſſet eſſe mortale pcñ
puta ſi ex velemẽtia ire excedat a di
lectione dei vel proximi.

1 ¶ Quõ pgredit.ꝛ. tres hꝫ mõs .ſ.
primo in corde vidictã appetendo.de
quo Abat.v.q traſcit ffi ſuo.ſ.p iram
mortale.ſo in ſignis mãifeſtat.ꝛ ideo
ſubtũgit.q dixerit ffi ſuo racha.qõ eſt
interiectio iraſcẽtis.tertio in fcõ nocu
mẽtuꝫ inferẽdo iuxoꝛ vindicte.ſi pri
mus gradus é mortal.multo magiſ fs
é gñioꝛ terti⁹ gñiſſim⁹ ſi vteri⁹ noceat.

¶ Qõ ſt eius filie.ꝛ. Gre.xxx.moꝛ.
q.vi.ſ. Rixa tumoꝛ mẽtꝫ ꝓumelia cla
moꝛ.idignatio ꝛ blaſſemia. Adde.vij.
ſ.bellum.ꝛ.viij. ſ.maledictio. ꝛ.ix.ſ.ſe
ditio de quibus in locis ſuis.

Rregularitas

est impe dimẽtuꝫ
ſeu repulſio executionis diuini
officij ſeu ſacri ex canonica ſeu ꝓſtitu
tõe ꝓueniẽs.arg.de tẽpo.doc.vl.tdr
ſtricte irregularitas q̃ſi ex rlas alioꝛ q̃
ad ordinationẽ:q; regrit diſpenſatio.
dr ẽt magis large irregularis q nõ ꝓt
minuſtrar ſi ſuſcepit:nec aſcẽdẽ ad ma
ioꝛes:hec introducta ẽ a iure poſitiuo.
vt.vj.q.vij.ſ.idẽ daniel.lꝫ in veteri te
ſtõ fuerit ꝓordinata in perſona Dauid
de conſe.di.i.c.i.

1 ¶ Irregularitas i qb⁹ caſib⁹ incurrit ip
ſo iur.ꝛ.q aliq̃ ex dicto aliq̃ exde
ctu coꝛpis.aliq̃ ex defectu ſacri.de q
bus hẽs p doc.i.c.niſi cũ.ſ.ꝓone ſo
de renũ.ſꝫ p clariꝰ:intelligẽtia caſus
ex qbus aliqs efficit irregularis. Doc
ẽ q ſi ꝓmoueri.vl ſi ꝓmotꝰ nõ ꝓt ex
ercere ſuum officiuꝫ explicab inferi⁹
qui reducuntur ad.xxij.

2 ¶ Primo ex hõicidio.vl trucidatõe:aut
mutilatõe membroꝝ.vt.ſ.hõicidiũ.v.

3 ¶ Sꝫ qd ſi fuit i leuiſſima culpahõici
dij dãdo opã rei licite.ꝛ.q ſi ẽ irregu
laris.facit tex.in.c.q̃ſitũ.de pe.ꝛre.in

ſbo verũ ſi per incuriaꝫ ꝛ ibi no.pa.
ꝛ p lẽ limita ꝛ intellige quod dico ſu
pra homicidiũ.ꝛ.ſ.i.ꝛ.j.ſ.xvij.

¶ Utruꝫ clericus rñdens iudici ſic p 4
tali crie debeꝫ pena mortis ſit irregu
laris.ꝛ. Pa.in.c.exlꝛis de exce.prela.
ſic diſtingnẽdo.ſm No.q aut crimẽ
timinet puniẽdũ de pñti.ꝛ ſic ſi ex ꝛſi
lio ſuo gñali vl ſpali ſequat hõicidiũ
eſt irregular ſi.c.ſi qs viduã.l.di.Si ſo
ex ſua rñſione ſequit̃ homicidium:q;
oio iudex erat diſpoſitus illuꝫ occidere
ꝛ iſte interogatus fuit a q̃dam alio ꝛ
hmõi.ſic non eſt irregularis. Similit
non eſt irregularis:qñ crimẽ non imi
net punſendum de pñti:q̃uis rñdeat
q meretur mortem.Et ſic intellige gl.
in.d.c.ex litteris.

¶ Utruꝫ exiſtẽs in bello ſi aliqs ibi oc 5
cidat ſit irregularis lꝫ ipſe nõ occiderit
ꝛ.q ſi belluꝫ ẽ iniuſtũ oẽs irregulares
ſt qui fuerũt ex pte iuraſtũ ſi illuc iue
rũt:vt bellantibus preſtaret auxilium
ꝛilitũ.vel fauoꝛẽ.multomagis ſi vt ad
uerſarios lederẽt ſm inno.ꝛ No.in.c.
petitio de hõi.ſecꝰ ſi cã pacificãdi vl
cã iuſta fuerũt.arg.a ꝛrio ſenſu i.c.q̃
tum.l.di.ꝛ.c.ꝓbyteri⁹ de hõi.tñ verũ
eſt hꝫ Ray.ꝛ rod.ꝛ guil.q ab eꝑo po
terit cũ ꝓdictis diſpenſari.

¶ Utruꝫ exiſtes ex pte ſe defendentiũ in 6
bello iuſto ſint irregulares.ꝛ.q ſic oẽs
q occidũt niſi ſit talis neceſſitas q alꝫ p
ꝓtã vitã euadere nõ poſſint. Aliꝫ ãt q
nõ occidũt nec mutilãt ñ ſũt irregulares
lꝫ ibi multi occidant imo lꝫ clicis hoꝛ
tari ad bellum ſi ſit ꝑ rẽ publicã:aut ec
cliaꝫ:aut fidẽ catholicã:nõ tñ arma ſũ
mere vide.ſ.bellũ.ſ.iij.vñ pa.in.ca.
plꝛ.ꝛ vlt.de cle.pcu.refert.ꝛ ſeqt̃ ho.te
nẽt: q clericus qui preſtat opem op
preſſis vl obſeſſis iniuſte ꝛ a iumẽtare
pellentes iniurias prohibẽdo lapides
ꝛ hmõi.dũmodo neminẽ ipſe occide
rit q non eſt irregularis.

¶ Utrum prelati ꝛ aliꝫ qui intereſſunt 7
vindicte ſanguinis ſint irregulares.ꝛ.
q non ſm Aſtẽ.niſi ad hoc dederint
auxilium:conſiliuꝫ.vel fauoꝛẽ.vel niſi

ſterſint tãquã auctoritatẽ pſtãtes. vt habeẽ i.c. ex iſtis de exce. pla. Pa. tũ in. d. c. iſtis tz ꝙ tales prelati. ſi habent iuriſdictionẽ tpales ibi: ꝙ efficiũt irregulares: exhibẽdo pũtia vbi vidicta ſit ſãguis ſi mors vl̃ mutilatio ſegtur. ꝙ vidẽt pſtare opẽ. 50. di. ſi qs vidua. ſec⁹ de platus q nõ hñt iuriſdictionẽ tpales in loco: grauit tñ peccãt ꝙ. 7. c. ſniam ne cle. vel mo. facit.

8 ¶ Quid de plato q nõ liberat hõiez abminiſtꝛa morte cũ põt: vel nõ paſcit fame morieẽte cũ poſſit. ℟. Aſſ⁹. tz mor taliſſime peccet. nõ tñ ẽ irregularis ꝙ lex ꝓmotiõis ſeñ regrit. xv. q. i. ſi qs nõ iratus. tz ego credo poti⁹ ꝛriũ. ſ. q fit irregularis qñ ſcient z volũtarie ꝓmittit eũ morieñ tñ moriat. arg. c. petrus de hõi. z. c. Mattheus. de ſimo. q ꝛ in iſto caſu nõ ſolũ eſt omiſſio tz etiaz cõmiſſio ſicut z in dictis iurib⁹ pz.

9 ¶ Utrũ verberãs aliquẽ cã coꝛrectionis ſi ex vulnere moꝛtu⁹ ſit efficiat irregularis. ℟. q ſic dũmõ ex illo vulnere ſit moꝛtu⁹ ſi deceſſiſſ alia ẽfirmitate ex vulnere nõ ſequuta. c. pibẽ. z. c. de cetero z. c. ad audiẽtiã de homi.

10 ¶ Quid ſi poſtq̃ qualuit fc̃ldꝛauit. ℟. q nihſlomin⁹ irregꝛaris ẽ: q⁹ ſp cã ſubſunt: ꝛ pe. di. iij. ſi qs ſemel. z. d. c. ad audiẽtiã. no. ber. in. d. c. pſbyteꝛ quod credo qñ recidiuã fuit ſine culpa alia. ar. c. preterea de cle. percuſſo.

11 ¶ Quid ꝛ illis q ſiñ. phiciũt lapides z lapis vni⁹ aliq̃ interficit. ℟. q oẽs ſi ignoꝛãt a q̃ ꝓiect⁹ ſit debẽt abſtinẽre ab offõ. ar. c. ſignificaſti. el. ij. ꝛ hõi. ſm Hoſ. facit. c. ꝙnũtia de cle. pcuſſo. alij ℨdicũt dicẽdo. neminẽ in dubio repelleñ. ar. c. continẽtia z. c. petitio. de hõi. tz intelligi qñ conſcia eum remoꝛdet. Utñ nemo eoꝝ eſt repellẽdus niſi ſe repellat. ar. c. pñtiũ de cle. pcuſſo. hoſt. tz ꝙ relinq̃dꝛi ſ̃t cõſcie ſue: z ſo ſi aliqbus ex eis vꝛ: ꝙ ipſi neminẽ interfecerũt nõ erũt irregulares. Si ꝓ o ſcia eis dictat ꝙ ſic ſi abſtineat. d. c. ſignificaſti. z hoc tene in ꝓicientibus in ũſto bello. ſecus crederem ſi cã ludi. z ſi adhibita debita diligẽtia.

¶ Quid de clicis g cũ aliꝭ trahũt ad ꝛ mãgãellos. vñ aliqs occiſus ẽ aut pbabilit credit. ℟. q irregulares ſ̃t. c. ſicut dignũ. ꝛ hõi. Alij aũt dicũt ꝙ tz clicis turri vel murum impetere: z machis ꝓpugnare z ſuffodere tz nõ liceat eis ꝓ ſonaliter pugnare. vñ ſi homicidiũ ex hoc facto ꝓeter eoꝝm intentionẽ eueneꝛit non imputabit eis: ſed qꝛ ſint irregulares vꝛ tutius etiã in bello iuſte.

¶ Quid ꝛ illo q dicit ducẽtibus latroꝛ tz nẽ: claudite os ne clamet vel videte ne tales liberẽt euꝝ. ℟. q irregulares ẽ ſi moꝛs pbabilꝛ ſuiſſet ipedita. alias nõ

¶ Quid de ſterrogato ſi talẽ vidit z 14 idicat. vel ſi nõ ꝓt ire niſi p⁹ quas vias dicit ꝙ ꝓ iſtã nõ iuit. z illi eũ inſequẽtes occidũt. ℟. q ſi ſciuit vꝛ ſcire debuit ꝙ ꝓona talis ꝙrebat ad moꝛtẽ: vl̃ mutilationẽ irregularis ẽ ſecꝰ ſi. pbabilꝛ credidit ꝓp aliã cãm z eius intentio nõ fuit corꝛupta ſm Rod. z Hug. duran.

¶ Utꝛ clicus q pugnãtib⁹ arma mini ſtrauit ſit irregularis. ℟. q ſic ſi aliqs occidat ar. c. ſicut dignuz de homi. Et appellatione armoꝝ veniũt etiã ſuſtes z lapides. ff. de ver. ſig. l. armoꝝ ſm tñ Jnno. z Jo. in. c. ſniam ne. cle. vꝛ mo. nõ eſt irregularis cleric⁹ ſi in bello iuſto miniſtret baliſtã alicui tñ vt ſe defẽdat. z ſua: nec credit illũ aliquẽ velle occidere: ſed tñ ſe defendere z ſua: ſi miſit ſi lanceã vꝛ enſeꝛ miniſtret tñ vt ſe defẽdat z tñ ille occidit ſic vꝛ dicẽtẽ vt in ꝓmo caſu tz tuti⁹ eſt dicẽdũ tz Hoſ. vbi. ẽ. q in vtroq̃ caſu ſit irregularis: q⁹ nõ lz clꝛico miniſteriũ ita ĩmediatum in moꝛtez alicuius ꝓhibere. de penis. c. q in dubijs.

¶ Utꝛ clericus g cũ ſocio latroñe ca. 16 pit: z ligat z poſtea clico iſcio ſoci⁹ latroñe ne fugiat occidit. ℟. q irregularis eſt: q⁹ fines licite defenſionis exceſſit. c. ſuſcepimus in glo. de homi.

¶ Quid de illo g vadens ad ſpacius 17 ſup equũ: g ex pemũlãria tract⁹ habẽtis occidit ꝓiez. ℟. q non eſt irregularis q⁹ nec volũtate nec ſcõ occidit: nec rei

illicite dabat operã. Facit. c. diffect⁹ de homi. dicit tñ ibi Ber. q si ō facili fre nus potuit frangi: erit irregularis. ar. c. significasti. el. i. de hõi. vel si pp eius imperitiam equus lasciuiuit. vt Insti. ad. l. acquil. §. ipetu quoq; vel pp eius impotẽtiã silr si q debuit pũdẽ ꝛ facẽ nõ puidit nec fecit. d. §. impetu quoq;.

18 ¶ Utrũ portãtes ligna pp zelũ fidei ad cremãdum hereticos sint irregulares. ℟. ℈ Ro. q si ligna q portauerũt sine cooperata ad mortẽ sunt irregulares: ꝛ a papa solum dispensandi. Si ãt nihil cooperauerunt. puta q iam erat mortu⁹ anteq̃ fuissent accẽsa sic non sunt irregulares vel saltez cp̃s põt eũ eis dispẽsare si aũt dubitãt sic sine dispẽsatione pape ũ debẽt ministrare: nec promoueantur. c. hi. q 50. di. c. ad audientiam de homi.

19 ¶ Utrũ ẽlicus bñdicẽs aquã ferue tez vel ferrũ cãdẽs: vel pugiles sit irregularis. ℟. Ray. q sic si mors sequat ꝛ Rod. dicit hoc esse tutius tenere. vi. desẽs. etiam de hoc Nomiciditũ. i. ꝛ. ij.

20 ¶ Sed p̃o maiori intelligentia omnium p̃dictoꝝ not. aliquas regulas.

¶ Pria ẽ q; nec iudex aliqs magister seu doctor in dubio dz aliquẽ iudicare irregularem. ar. de pe. distin. i. §. pene.

¶ Scda q in dubio glibet dz se reputare irregularẽ. vt in. d. c. audiẽtiã. ꝛ tõ in foro afe: maxime qñ quis nõ est de hoc infamatus est relinquenda⁹ p̃scie sue. vt in. c. ex lris. de homi. has duas ponit No. in. d. c. ad audientiã. ¶ Tertia est q ad ℔ vt ge incurrat irregularitatẽ ex homicidio ẽ necesse q iterueniat vl̃ silr vl̃ ꝑceptũ vl̃ cõsiliũ vl̃ defensio: vl̃ coopatio occidẽtis. hãc ponit i no. i. d. c. aã audiẽtiã. ¶ Quarta est q dz q cã hõicidij vt sit irregularis sit p pinq̃. ff. ad. l. cor. d sicca. l. nihil interest sec⁹ est de remota cã seu occasiõe. Nõ enim tõ q: faber cultellũ facit hõicida est. c. tua de hõi. i. ℟. q. d. c. exhibita. Et ℔ verũ p̃m ber. de cã remota: nisi aliqs nocẽdi habuerit aut minorẽ diligẽtiã habuit cẽ debuerit habẽ vl̃ nõ cogitauit q̃ cogitare debebat. c. p̃sbyter in fi. de homi. ¶ Quinta rla q infans occidẽs nõ ẽ irregularis: nisi sit doli capax. de furiosus de hõi. no. Pan. in. c. i. de delic. pue. ꝛ Jo. an. ibidẽ vbi ponit exẽplũ. Bre. de puero. v. annoꝝ blasphemator rapto a diabolo. Silr dic de furioso. facit p̃o hoc. l. i. C. de fal. mone. ¶ Sexta rla q existens solum in culpa lenissima hõicidij pãdo opã rei licite non ẽ irregularis vt supra in. §. iiij. dictum est.

¶ Utrꝝ plat⁹ q ſbditũ suũ cõtrũcũq; de 21
ligrit incarcerat cũ tali afflictiõe q in paucis diebꝰ moriẽ sit irregularis. ℟. Jo. de leg. in cle. vn. de pe. ꝛ re. q; sic. ꝛ tõ dicit q carcer nõ dz ee nimis crudelis. nec dz tñ eorum vita attenuari q in paucis diebꝰ silr moriat: ſs panee aã sustẽtari sicut vult. c. nouim⁹ ō ẽ. sig. sequitur Pa. in. c. cum non ab homine de iudi.

¶ Scdo q̃ irregularitas accipien 22
do ordies in excõicatõe maiori existen do. vt in. c. i. de eo q fur. ꝛ in. cuꝫ illoꝝ de sen. ex. Et ꝛ sic refert o a papa talẽ posse aliqñ absolvere ab excõicatiõe in q̃ erat: nõ tñ poterit dispẽsare. scdũ in tali irregularitate nisi de mãdato pape siue sciẽter in excõicatione existens ordines accepit: siue ignorant. s. facti me moriã nõ hñs aut ex ignorantia iuris ℔ nõ credens sibi eẽ p̃hibitũ. vt in. d. c. cũ illoꝝ. Si tñ efficiat talẽ religiosus post laudabilẽ quersatiõez p aliqꝫ tps in religiõe põt eps cũ eo dispẽsare auctoritate aplica. vt i. c. fi. de eo. qui fuit. o. Dispẽsat ẽt abbas cnz monacis ſs qõ dcm̃. ẽ. s. Abbas. ꝛ qõ dixi ō excõicato habet locum ſm Ray. tu suspenso. vel interdicto vel simpliciter vel a talibus ordinibus si ipsos recipit sic suspensus.

¶ Tertio q̃ irregularitas qñ aliqs 23
minores ordines ꝛ ſbdiaconatũ vno die suscipit. c. cũ. h. de eo q fur. vel cuꝫ duos silr sacros ordines recipit. c. fi. de eo q fur. o. siue hoc faciat vno die ꝑo vel ficticie: sicut cũ qs q̃tuor tenuit

vsq; ad dñicā q; est vn⁹ dies ficticius de tem. or. c. lras. Sz cū istis pōt eps dispēsare vt i ordinib⁹ susceptis nō furtiue possint ministrare: dūmō eis si fuerit phibitū sic ordinari sub excōicatiōis late sntie' pena. q; tūc nō posset nisi sm qđ dixi de excōicato ordies accipiēte. Sed in ordie sic furtiue recepto vl ad maiores nō pōt nisi solus papa dispēsare sm Jo. an. z vł seg. pa. in. c. i. de eo q; fur. or. z facit tex. pfati. c. i fi. iūcto. c. se. z. d. c. lras. p hoc itellige nisi religionem intrauerit. q; pōt eps auctoritate pape dispensare vt. d. c. fi. z etiam abbas. c. ij. de cle. qui fur. or. siq.

24 ¶ Quarto ȝhīt irregularitas p iteratōez sacroz illoz i qb⁹ ipsūmit caracť sciēter factā. sine q; ad administrāte sine q; ad suscipiētez ar. lxviij. di. c. i. z de ȝse. di. v. dictū. Et lz gdaz teneant hoc gñaliť de oibus sacris in qbus ipsūmit caracter tñ sco. in. iiij. di. iiij. q. vlti. tz z bñ q; p iteratione solū baptismi ȝhītur sed nō p;o iteratione alioz sacroz: cū irregularitas sit pena q; nō dz iponi nisi vbi inuenit de iure expssum: z iō cuz nō inueniat nisi de baptismo vt i c. ij. de apo. ideo dic q; sciēter rebaptizans sm Mo. si clericus est ꝼz canōes deponēdus est ar. c. gbus z. c. eos d cō re. di. iiij. si laicus excōicādus. nec pōt ordinari. Usi etiā Acolit⁹ q; ministeriū pbuit sciens pśbro rebaptizāti si publicū fit: non debet ad ordines ꝓmoueri nisi religionē intret: q; tūc pōt p epm secū dispensari. Si ꝓo si occultuz post pniam poterit ꝓmoueri. d. c. ij. lz gdaz z male sm Pa. ibidem itelligūt illud c. intelligere q; iste acolit⁹ rebaptizare rit vel fuerit rebaptizat⁹. si ꝓo rebaptizat qs ignoráter ignorántia facti exhibita ꝑ9 diligētia debita oio excusať. sed ex ignorantia iuris non excusať. q; sm Sco. in. iiij. di. vi. est ꝺ ius diuinū Rebaptizat⁹ ꝓo sciēť est irregularis. ignoráter ꝓo si postcz sciuit z ratū habuit fiet irregularis ē. ȝo. di. ȝfirmañ. z. i. q. vij. g in ẽlibet. Si aūt nō ratū hūit: lz tñ ignoráter ē rebaptizat⁹ ignoráti

facti sm hosti. nō est irregularis. lz posset ꝓmoueri ꝼz vero Gofre. indiget di spensatiōe epi: cui nō credo. ar. c. plaćuit. i. q. iiij. nec obstat dictū. c. g bis: z qđ ibi no. q; sm Scotū istud. c. cū accipiať ex pniali Theodor. epi cātuarien. infligere nō potest irregularitatem nisi forte dicatur ꝙ ofa. c. a. Rattão in. de creto posita: sint a papa ȝfirmata. Sz hoc nō est mānifestū. Addo etiā ego ꝙ cōfirmatio simplex nihil addit. xij. di. ꝓceptis. de ȝfir. vti. vł inuti. cuz dilecta cū. c. sequentib⁹. z de pui. c. q; itentōis tō etiā si foret ȝfirmata nō inducerēt irregularitatē. Et si dicať ꝙ lz ille epus nō potuerit ius cōdere tñ potuit indicare ius ȝditū. sicut facit sibi cū dicit sm canones. ꝛc. Sco. ꝙ glosator: debuit hūc canonē allegare. z iō cōcludit Sco. ꝙ sic ignorantia ꝓbabiť excludit ꝓferēte ab irregularitate. sic z suscipiēte. ignā tia vero iuris rebaptizati nō excusantur a pena irregularitatis.

¶ Sz qđ si qs dubitat an sit baptizatus vł ordinat⁹. vł ordinat⁹. ꝛc. ꝙ pōt iterari q; non dť iteratuz qđ nesciť ee factuz ꝺ ȝse. di. i. solēnitates. z di. iiij. si nullā. z de pśbro nō ba. veniēs itellige si debitā diligentiā ꝑ9 fecit. ꝺ ȝse. di. iiij. cum itaq; dz tñ baptizans his verbis vti. Si tu nō es baptizatus ego te baptizo ꝛc. vt. s. Baptizatuſ. vij. ꝯ. r.

¶ Quid si coacte fuit rebaptizat⁹. ꝛc. ꝙ sic coactio fuit absoluta sic excusať. Si ꝓo fuit ȝditōal sic si ena dit irregularitatē. vt no. i. d. c. eos. de ȝse. di. iiij.

¶ Quito ȝhīt irregularitas apostatā do a fide catholica sicut fecit Julian⁹ apostata. Ut i. c. Julian⁹. xi. q. iij. vez est ꝙ si apostatauerūt ꝓp iustū timorē si erāt sacerdotes solus papa dispēsabit. Si ꝓo diacōi vł ꝑioris gradus aut laici: eps pōt dispēsať. Si aūt apostatauerūt sine aliq; timore: sed voluntarie: sic nullus nisi papa dispēsat cū eis vt in. c. pśbros. ȝo. di. ímo. Jnno. in. c. i. de apostat. z hostien. dicit ꝙ oēs tales apostate hodie sūt veꝛ hęretici. z i ipis habēt locū oia iura de hereticis z pe-

ne ꝫ eos statute ꝺ irregl'itate apostatarū a religiõe vide. ē. Apostasia. ℌ. vi.

28 ¶ Dz nūgd idē erit ꝺ fide in fcō hēretico. ℟. q̄ si clic⁹ erat poterit post pniaz ⁊ abiurationē i ordie suscepto ministrare ſz i suscipiēdis tā clici q̄ laici sunt irregulares vt. i. q. vij. Saluberimū. idez dic de eo q̄ in ꝓcētu ecclie ab hereticis se fecit ordinari cū ḡbus solus papa dispensat. i. q. vij. ꝙuenientibus.

29 ¶ Sexto incurritur irregularitas cuz quis incurrit infamiā iuris vel facti de quo. ē. Infamia. exemplum habes infra Sortes. ℌ. iij. i sortilegio mālestō.

30 ¶ Septio icurrit cum gs ordinat ab epo excōicato q̄ executionē ꝙferre nō pōt q̄ eā nō hz. i. q. i. gfa. ⁊. c. statuim⁹ ⁊. q. vij. diabertū. Si tñ hoc fecit ignoraēr sic epi dispēsare pōt tā i suscepiis q̄ in suscipiēdis. si ꝓ scīēter. solus papa de epo q̄ resi. epi. c. vj. Idez dico de ordinatis scismaticis. vt de scisma. fra ternitati fm Ber. ibidem. Uñ no. q̄ hz hereticī excōicati. simoniaci in ordine vl̄ bñficio. scismatici. depositi. suspensi interdicti. ⁊ degradati. verum corpus xpi ꝓficiant ⁊ ordines dēt veraciter: si veram formā seruēt ecclie. xix. di. fm. ⁊. i. q. i. dñs. ⁊. c. q̄ dā ⁊ ꝯ ꝓse. di. iiij. ositur. Tñ a talibus ordinati executiōez nō hñt ⁊ sic dicūt irrite tales ordinatiōes de scisma. c. i. fm tñ distinctionē ꝓmissaz dicūt ēt. go. ⁊ Do. q̄ co acti vt a talibus recipent ordinē ex metu q̄ pōt cadere in ꝓstanté viz nō indigent dispensatōe ⁊ magis placet. vl̄ eps poterit dispēsare hodie tñ ista hñt magnā modificationē ex ꝓstitutiōe cōcilij ꝓstātiēsis. vt. ē. Excōicatio. viij. ℌ. iij. ⁊ iō nō icurrit hec irregularitas ni si quo ad illos quos tenemur euitare ꝑ dictā ꝓstitutionē: nō quo ad alios.

31 ¶ Octauo icurritur cū gs recipit ordines ab eo q̄ renūciauit epatui sic distinguendo q̄: si reſignauit solum loco: ⁊ non dignitati. q̄: sic remanet epūs si de lnia ꝓpria epi gs ab eo recepit ordies nō ē irregularis. Si ꝓ sine lnia ꝓpria plati sūt irregularis ē ꝯ. ab epo

g resi. c. i. Si ꝓ talis epūs resignauit nō solum loco: sed ēt dignitati: tūc ordinatus a talicū lnia sui epi i minoribꝫ ꝯ dinibus nō est irregularis sed si sine licētia sui plati vl̄ maiores ordines a tali susceperit sciēter vl̄ ex ignorātia crassa sic irregulares ē ⁊ solus papa dispēsat. Si aūt ex ignorātia ꝓbabili sic ēt irregularis ē: ſz epūs ꝑt dispēsare. vt in d. c. i. Et ex hoc ꝓz q̄ epatus ē ordo in q̄ ip'imit' caracter' q̄ vere ꝙfert ordines ⁊ caracterē ipōz: q̄: nō reordinantur sed dispensantur vt ministrent.

¶ Nono incurrit cū gs recipit ordi 32
nes ab alio epo sine lnia sui plati fm aliquos ⁊ ordiator ē suspēsus p annū a collatione oium ordinū. de tēpo. ꝯ. c. eos li. vi. itellige si ordinatus erat clicus alr nō icurrit. Itē intelige de ānā cōtinuo. ⁊ integro. c. punda. de electo. li. vi. ſz fm gl. in. d. c. eos. ⁊ Bo. ſz ordinato: sit suspensus. ordinati tñ sic nō sunt ipso iure irregulares. ſz sunt suspēdendi p. c. q̄ trāſlationē ⁊ ibi. Idē ꝯ d. an. de tēpo. ꝯ. ⁊ si celebrent antecz suspendant nō efficiūtur irregulares. ⁊ hoc ſegtur Do. Bual. guil. ⁊ magis placet: ſz grauiter pecceāt celebrādo ante cz ꝓlati habeant ratā talē ordinationem. vt no. in. d. c. eos. Fallit hoc q̄n plati sunt suspēſi manifeste pp alie noz ordinationē. q̄: q̄dū sic sūt suspē si eius subditi possunt sine eoz lnia ab alienis vicinis episcopis ordinari vt i d. c. eos q̄. Et manifeſtū sunt vel p iuris euidentiā q̄: q̄icti vel ꝓfessi sunt in tu dicto: aut q̄: manifeste ordiauerūt alie num: ⁊ nō solum ꝑdicta locuz hñt in episcopis: ſz in abbatibus ⁊ ḡbuscunq̄ ordines ꝓferentibus. Sed quo ad vltramontanos ab episcopo scismōta no ordines suscipientes sine lnia epi ꝯ cuius dioceſi trahxerunt originē. vel in cuius dioceſi bñficiati sunt q̄ ꝓfect per patentes lras cām rōnabilē ꝓtinentes quare ipsos nolit vel nō possit ordinare. tene q̄ sūt suspēſi ipso iure tali suspēſione. q̄ si celebrant efficiūtur irregulares: nec poterūt a tali suspēſione ab ſol

nit nisi a papa. vt ſ. c. ſ. de tẽpo. or. li. vi. ſed hec pena hẽt locũ in quibuſcũq; ordinib⁹ receptis ab eꝓ italico ab vltra mõtano quocũq; ꝟ cõez opinionẽ in d. c. ſ. ſ nõ hẽbit locũ ſ italico ordiato ab vltramõtano eꝓ. vt ibi tz glo. Sicꝛ nõ hẽbit locũ in exiſtibus vtra mõtes ſi ordinẽtur ab italico eꝓ. vt ibi not.

33 ¶ Quero ga põt dare ꝓdictã lniaz ac cipiẽdi ordies ab alieno eꝓ. ꝛ. q eꝓs de cui⁹ dioceſi eſt ordundus ordinãdus vel eꝓs in cuius dioceſi dñficiũ ꝟz ecclieſticũ vel domicilũ: ſz nõ ſit ordundus ibi Itez eꝓ agẽte in remotis. põt eã dare ei⁹ vicarius gñal in ſpualib⁹ Sede ꝓ vacãte: capitulũ Alij ãt offi ciales eꝓz. z etiã archidiacõi nõ põt c. ſignificaſti. de offi. archi. nec qcunq; alij ſferiozes ꝓlati religioſi. vel alij niſi ſint ꝓ papa ꝓuilegiati vel ꝟz Jo. an. ni ſi hẽant. hoc ex ꝓſcripta ꝓſuetudie. Religioſi tñ i ꝓpzatib⁹ nõ exẽptis. ꝓ ſuos ꝓlatos deputati ꝓzes z eoz ſocij põt dñ ibi mozãt a locoz ordiarys ordiati licz nõ ſint ibidem ordũdi. c. nullus. de tempo. or. li. vi.

34 ¶ Utz poſſit abſoluere z diſpẽſare cũ iſtis de lnia' miſſis eꝓs cui mittũr ſi cut poſſet ſuus ꝓpz⁹ ꝓlat⁹. ꝛ. q ſic q; oia videẽt neceſſa ſine gb⁹ ordiatio non põt expediri. c. ꝓterea ỽ of. dele.

35 ¶ Decimo incurrit cũ gs ordies recꝑpit ex tpa ſtatuta di. lxv. c. vlti. ỽ tẽp. or. c. ij. z. c. cũ gdã. z. c. ꝓſultatiõi Inn. tũ credit hoſt. q ſi ſũt ipſo iure ſuſpẽſi abordie ſuſcepto: ſed dñt ſuſpẽdi. ar. c. lfas in fi. de tẽ. or. z ſic exponũt dictus c. cũ gdaz ibi debes exptes reddere. ſ. q ſniaz. do. Zn. i. c. lfas. de tẽpo. or. tz q ordinat⁹ ẽ ſuſpẽſus ipſo iure. ſed ordinãtes ſũt ſuſpẽdẽdi. z ꝟ ẽ veri⁹. vt ꝟz i c. ij. de tẽpo. or. Cõcedit tñ eꝓs diſpẽſatio in ſuſceptis vt miniſtrẽt. d. c. ꝓſultatiõi. ſz ꝟz Rod. nõ poterit diſpẽſare in ſuſcipiẽdis cũ ibi nõ dicatur niſi de ſuſceptis. Non tamen ille eꝓs qui ordinat poterit diſpẽſare ſed eius ſucceſſoꝛ ꝑm do. Zn. in. d. c. cõſultationi.

36 ¶ Undecio incurrit cũ gs ꝑ ſaltũ ꝑ motus adminiſtrat in ordine ſuꝑioꝛi ꝟz ho. in ſũma. z ſolus papa diſpẽſabit. ſz Archi. in. c. ſolicitudo. iij. di. ti. tz q; tal nõ ẽ ſuſpẽſus niſi ſicut ille q eſt i mortali: ſed eſt ſuſpendẽdus: z iõ ſi celebrat añq; ſuppleat omiſſiz peccat mortal⁹ ſed nõ efficitur irregularis: z eſt veri⁹ vt in. d. c. patet.

¶ Si nũqd ſuſcipit caracterẽ ordinis ꝛ ſuperioꝛis talis. ꝛ. q ſic ꝑm cõiter theolo. z ẽ veri⁹. Fallit hoc in eꝓ q niſi ſit ſacerdos nõ ſuſcipit caracterẽ ꝓalẽ ꝟz Ray. ſz verius credo q ſuſcipiat caracterẽ: ſed nõ exꝯcutionẽ ſi nõ ẽ ſacerdos. c. exiſtis de exce. ꝓlato: ſz ſi ẽ ſacerdos ſz nõ habuerit aliquẽ alioꝝ ordiũz etiã ſuſcipit exꝯcutionẽ q; põt conferre oẽs ordines ꝓter illũ quẽ nõ hñt. d. q. i. c. gſa. z. q. vij. diabertũ. ſz. peccat mor tal⁹. Et ſi daret illũ ordinẽ quẽ nõ hz incideret in penã de qua in ſequẽti. ỽ. dſ. Et ille nõ eẽt ordinatus.

¶ Duodecimo incurrit cũ gs adminiſtrat in ordine quẽ nõ hz. vt ſ. c. i. z. ij. de de. nõ or. mi. Et no. q ꝓdicta pena locũ hz ſi exercet aliqd deputatũ certo ordini tangẽ in officio cõſtitutus puta diacon⁹ legit euangeliũ: vt diaconus. Subdiaconus epiſtolã vt ſubdiacon⁹ z hmõi. ſecus ſi legeret nõ tangẽ in tali officio: ſicut ſi monialis legit euãgelium in matutino. xxvii. q. i. diaconiſſa in glo. z clericus deficiente ſubdiacono in ſolẽnitatibus inductus ſine mãpulo cãtat epiſtolã. Ut no. in. c. vt gſqs ꝓbyter. de. vi. z ho. cle. q; non eſt irregularis ꝑm hoſt. z Jnno. ibidem Papo in. c. vt quiẽz. de. vi. z ho. cle. tenet q; nõ effugit irregularitatez: ſi cũ veſtibus ſacris cãtat epiſtolaz vel euãgeliũ. Secus ſi ſine veſtibus cãtat epiſtolam q; ſz. fac qđ no. xciij. di. nõ liceat. z magis placet q; hec opi. ẽ veriſſima ſi ſic inductus adminiſtrat calicez diacono vel ꝓbytero quod eſt ꝓpzium officiũ ſubdiaconi: z principalis actus ordis talis: opinio hoſti. z Jnno. debet intelligi qñ ſolum cantat epiſtolam etiam cum dalmatica ſed ſine manipulo. z ſi

ne oblationē calicis diaconꝰ: ꝫ vt simplex clericus. Et cū talibus sic administrātibus in ordinibus nō suscepti. vt dcīm ē nō licere. nō dispēsat nisi papa ꝑm Jo. ꝛ Bof. vt ad maiores ascendat. Sed in susceptis poterit eos dispēsare. Ber. ꝯ in. c. ex lris de cle. nō ordi. tenet ꝙ eos potest dispēsare etiam vt ad maiores ascendat. Sed tene ꝓmā ꝑm Pa. in. c. quāto. de ꝓsue. ꝛ in d. c. y. limita etiā ꝑdicta vera in exercētibus actum deputatum ordini sacro. qꝛ ꝑm Tho. in. iij. di. xxiij. Officia ḡ duo ordinū minoꝝ exerceri licite ꝓt a nō ordinatus. Itē ꝙ tale qđ exerceat nō ex ludo: seu loco: qꝛ ꝫ peccet mortaliter non tñ erit irregularis. xv. q. i. illa in fi. qꝛ voluntas ꝛ ꝓpositū maleficia distinguunt. c. cū voluntate. de sent. excō. hoc sequit Jo. Itē ꝙ nō sit mere laicus: qꝛ ꝑm directo. li. iij. ti. viij. nō incurreret irregularitatem mere laicus administrans in aliquo ordine. ꝛ ꝫ ḡnus Lal. in. c. y. de cle. exco. mi. te neat ꝯrarium. Item quod non faciat ignoranter quia si probabiliter credebat se ordinatū nō erit irregularis.

39 ¶ Sed pone ꝙ qs in ordinatiōe sua omisit aliqd qđ certū ē nō esse de substātia: ꝫ tñ dz ꝓ suppleri. Nunqd si ante ē ꝓ suppleat administrat in tali ordine erit irregularis. ꝝ. ꝙ non. Nam licet nō debeat ministrare donec fuerit supplētum qđ est omissum. vt in. c. i. de sa. nō ite. Tamē quia ista susꝑsio non est ꝓpter delictū suū. ideo peccat mortaliter ań suppletionē ministrādo: sed nō est irregularis. Facit ꝙ no. Pa. in. c. si celebrat de cle. exco. mi. de viciato corꝓre mīstrante qui nō efficitur irregularis ꝑm eum. Quidam tamen tenent ꝙ est irregularis: sed non credo verum: quia nullo iure ꝓbatur.

40 ¶ Tertiodecimo icurritur irregularitas qñ excōicatus interdictus. vel suspensus quis existēs celebrat: vel facit aliquid attributum certo ordini eccliastico etiā minori. puta excōicatus exorcīste ꝛ hmōi ꝑm cōez opinionē. vt no. Jo. ꝛ Jo. an. ꝛ Pa. i. c. ij. de cle. excōmi. ꝛ dispensatur solū ꝙ papa. vt in. c. i. de re iudi. li. vi. ꝛ in. c. i. de sen. exco. li. vi. Sec⁹ si attēptat aliqd exercibile ēt per laicos vt qꝛ cantat regē eternā vel ꝑsus psalmi. ꝛ hmōi qꝛ ꝫ grauiter peccet nō tamen cōmunicando cōione sibi interdictā: tñ nō efficit irregularis vt in. c. tāta. de exce. prela. nisi quis audiret diuina auctorizando. Ut qꝛ eos facit cōmunicare celebrari. quia tunc irregularis efficitur. secus si audiret nō auctorizando vt vult gl. in cle. y. de ꝑnit. ꝛ Pa. in. d. c. illud de cle. exco. mi. Et intelligit Jo. an. qui dicit ꝙ celebrās ꝛ ecclesiam exponit scilicet auctorizando ꝙ efficitur irregularis.

¶ Sed qđ si ignorat se excōicatū in interdictum vel susꝑsum. ꝝ. Rodo. ꝙ si est ignorantia probabilis facti puta quia miserat procuratorem qui tamē ꝓcurator non cōparuit: ꝛ sic fuit excōicatus. sic excusatur nec efficitur irregularis celebrando anteq̄ sciat secus si ignorauit crasse. puta: qꝛ citatus noluit cōparere: ꝛ sic fuit excōicatus qꝛ si excusatur ab irregularitate. ꝛ sic intelligē. c. aplice de cle. exco. mi. Idē Rod. dicit de eo qui probabiliter dubitat de excommunicatione: puta quia confessꝰ de culpa quam fecit existimat se fuisse excommunicatum: quia si fuit ꝛ celebrauit irregularis est. Idem dicit Pa. in. d. c. illud: ꝙ hīs noticiā excōicationis per solā formā si nō abstinet irregularis est si modo verus cōperit postea. Sed aduerte ꝑm glo. in. d. c. illud ꝙ dicta paucoꝝ nō faciūt famam de accu. c. inquisitionis. nec tenet credere: ꝫ dicat ei ab aliquibus. xi. q. iij. non solum ille qđ verū est nisi ex sciā cui pet: vel dictis plurium insurgeret notabile dubium: qꝛ sic non effugeret irregularitatem non abstinēdo.

¶ Sz qđ si iudex dicat suspēdo te ab officio. vel bñficio. ꝝ. Pa. in. c. latores de cle. exco. mi. Bof. i. c. quāto. de magistris dicit non valere talē sniam rōe incertitudinis. l. y. C. de sententijs que

ſi.cer.quā.dō. Ant.dicit aut conſtat dē intētione ⁊ ſic ſerua: aut nō ꝓſtat ⁊ ſic tutius eſt abſtinere ab vtroq; tñ ſi nō abſtinet nō efficit irregularis. Et hoc ꝫ Pa.ibidē dicens. Nā ꝫ ſnia intuſta liget: tñ hoc dz intelligi verū quando de ea apparet: ſed hic non apparet an ab officio vl̄ a bñficio voluerit ſuſpēdere. Et ideo non efficitur irregularis ipſam non ſeruans.

43 ¶ Utz excōicatus minori excōicatione ſit irregularis ſi celebrat. ℟. Pa. in c. ſi celebrat: de cle. ex. mi. q; nō; q; pōt exercere q̄ ſunt iuriſdictionis. ⁊ conferre ſacramēta. ⁊ collatio ꝫ hz ſuum effectū tñ peccat mortaliꝫ ſciēter hoc faciēdo ⁊ ſine neceſſitate. Nō aūt ꝯre nō efficit irregularis eſt: q; excōicatio mīor nō inducit ſuſpēſionē ordinū vel officij: ſed tñ priuat participatiōe ſacramētoꝝ. vt in. d. c. ſi celebrat.

44 ¶ Utz omnis ſuſpenſus celebrans ſit irregularis: vide infra. Suſpenſio.

45 Cxliij. Incurrit irregularitas rōne criminis vt. xxv. di. c. primū. ⁊. lxxxiij. di. c. qñ. ⁊. i. q. vij. ſi gs oēm. ſed diſtinguе vt no. in. c. ex tenore de tēpo. or. ⁊ ſupra dixi Crimen. Ş. iij.

46 ¶ Quis aūt pōt diſpenſare in hac irregularitate vide. ſ. Diſpenſatio. Ş. v.

47 Cxv. Incurrit irregularitas ex bigamia vt extra de bigamis per totum ⁊ de hoc ⁊ quis poteſt diſpenſare. vide ſ. Bigamia. Ş. viij. cum ſe.

48 Cxvi. Incurritur cum quis in ſacris exiſtens contrahit matrimonium. die vt. ſ. Bigamia. Ş. ix.

49 Cxvij. Incurrit ꝓ ſolēnē penitentia factā. 50. di. ex penitētibus pōt tñ epſs diſpenſare in minoribus ordinibus pp neceſſitatē eccle. 50. di. placuit. In maioribus āt ſolus papa. 50. di. ex penitentibus: ⁊. 51. di. q. i. aliq̄. dicit tñ Inno. ⁊ Vo. q; hoc nō ſeruat curia. ⁊ ſic vī q; hodie nō hēat locū hec irregularitas.

50 Cxviij. Incurritur cū gs celebrat in loco interdicto vt in. c. is qui de ſen. ex. li. vi. ⁊ a ſolo papa diſpenſatur. de quo ſupra Interdictū. vij. Ş. i.

Cxix. Incurritur vitio aḋuenīente in ſi corpore ſiue a ꝓpoſito ſiue a caſu. de quo dic. vt. ſ. Corpore vitiatus.

Cxx. Incurrit rōne illegitimitatis. vt 52 in. c. i. de fi. præſby. ⁊ in. c. is q eo. ti. li. vi. vez eſt q; in minoribus ordinibus pōt epſs diſpenſare: ſed ad ſacros ordines nō pōt cum eis diſpenſare niſi papa vt in. d. c. i. Sz efficiantur regioſi pñt promoueri de iure cōi ad oēs ordines etiam ſacros ñt in. d. c. i.

¶ Quid ſi illegitimatio ſit ſecreta: ita 53 q; ſolum ipſe illegitimus eam ſcit. ℟. ſcōm direc. in ti. de fi. præſby. quod peccauit mortaliter ſi ſe ordinari fecit. c. fi. de temp. or. nec credo debeat vti iuſceptis ſine diſpenſatione.

¶ Quomodo qs dicatur illegitim⁹ 54 vide ſupra filius per totum.

Cxxi. Incurrit cum qs adultus vſq; 55 ad egritudinē differt baptiſmū: accipere. lvij. di. c. ſi gs. ⁊ hoc vez niſi poſtea eī ſtudiū ⁊ fides ꝓbabilis fuerit aut hominū raritas exegerit: alꝫ nō poteſt ordinari ſine diſpenſatiōe pape. ar. pia. ti. c. nec p baptiſmū tollit hec irregularitas vt dicit gl. ibidē: q; idē ſi pt pa rere obligationē ⁊ liberationē. ff. de ſo lu. l. g hoiez. Ş. vl. ⁊ hoc eſt q; ecclia p̄ ſumit qđ nō ex volūtate ſed ex neceſſitate baptizatur. vt in. d. c. ſi gs.

Cxxij. Incurritur ſi religioſus i clau 56 ſtrū egredit ad audiendum leges vel phiſicā ſi aī duos mēſes nō fuerit reuerſus ⁊ ſolus papa diſpenſat in hac c. vl. ne cle. vel mo.

Cxxiij. Incurrit irregularitatē qlibet 57 epſs ꝓſbyter aut diaconus q; ꝓtextu iuſte excōicatiōis hz recurſuz ad ip̄m eratorē: ⁊ a ſolo papa diſpēſabil̄. xxi. q. vlt. c. pe. ⁊ in. c. ſi gs epſs. xxij. q. vl. ſpliat ad oēs q ſūt ſub eccleſiaſtica regula pdicta irregularitas: ſed nō ipſo iure ſicut in prædictis. de hac materia vide infra Ordo. tij. per totum.

Rregularitas quomō tollatur

℟. q; tribus modis. primo per baptiſmū deleī oīs irregularitas ꝓ̄ta

ante baptismū cū pcō fm Archi.xxvi. di.c.deinde.ꝛ pa.in.c. gaudemus de diuor.ꝛ ēt illa q̄ venit er sequella peccati sicut est infamia.ité ois irregularitas homicidij siue fuerit cū pcō siue ñ Facit p hoc.c.si qs vidua.Jo. di.ꝛ.§. i.ꝛ.c.si qs post.Fi.di. Irregularitas bigamie pp defectū facti ñ tollit.xxvi. di.acutius ꝛ.c. deinde.ꝛ hec est cōior opio:lz alij teneriē q̄ nulla irregularitas deleat p baptismū vt dicit Ri.de medianilla in.ij.q̄libet.q.ij. Alij ꝓtenēt q̄ illa irregularitas q̄ puenit i homicidio fine pcō nō delet.vt no. Pa. i.d.c.gaudem⁹:lz tn tene qđ dixi.s.baptismus.vij.§.ij.q̄ verior est:vt pz in dictis iuribus.

¶ Scdo tollit p religiōis ingressū:vt no.glo.in.c.ij.de apostata.lz nō ois fm pdicta glo.lz ea solū q̄ nō puenit ex delicto p⁹prio vt in.c.i. de ñ. pbytero. Ita q̄ pōt pmoueri ad ordies sine dispēsatiōe:lz nō ad dignitatē vel plationē sine dispēsatiōe.vt.c.ñ. de ñ.pby.ꝛ Jo.in.c.ij.de apost.ꝛ sic dicit intelligēdū aut.de mona.in pn. vbi dr̄ qđ religiōis ingressus oēz tollit irregularitatē:lz tu dic fm Pa.in.d.c.ij.q̄ ñ tollit nisi tñ illā vbi q̄ē i iur̄ exp̄ssuz q̄ tollat Inducit bene faciliorē dispensationē.

2 ¶ Tertio tollit p dispēsatōez pape.vñ in oi irregularitate pōt dispēsare cum ois irregularitas sit vbiure positiuo.ij.q.vij. Ité daniel.ꝛ tz Inno. vbi renūc.c. nisi in vbo irregularitas.ꝛ hoc cōit tenēt. Ēpi aut̄ qđ possunt dispēsare dicit̄ est.ꝛ hēs.§.dispensatio.h.v.

Krisio vi⁹.§. Interrogatio in filiabus superbie ꝛ sup⁹a Berisio.

Ronia Uide Ironia per h.

Jstrio Uide histrio per.h.

Udeus dr̄ ille q̄ ad lr̄az legem mosayc̄a seq̄ tur tenēdo circūcisiōēdo:ꝛ alia le galia faciēdo ad lr̄am.tō xp̄iani q̄ nimis adhērēt lr̄e iudaizare dicūtur vel sac⁹a vn.c.vnico.h.pr.qđ facē nō dr̄ st v.di.h.i.ꝛ vi.di.h.vl.ō cele.ꝛ mi.c.cū marthe.h.ceterū de cōsti.trāslato.

¶ Que sunt q̄ phibēt iudeis idirecte ab eccl̄ia q̄ xp̄iani nō dr̄ tollerare.§. xvij. Primo ne habeāt cōtonez assiduam xp̄ianoꝝ marie simplicitū vñ xp̄iani nō dr̄ comedere cum eis nec habitare:nec eos ad sua conuiuia recipē .xxvij.q.i.nullus.ꝛ.c.oēs dicit tū vgo. in d.c.oēs q̄ si cibos ñ discernūt lz comedere cū eis .lz vbi cibos discernūt nullo mō lz .eoꝝ quoꝝ azima xp̄ianis ēphibitū comedere:q̄ē cibus discret⁹ ab eis qui ihibēt.i.d.c.oēs. Et clicus ḡritū faciēs dz deponi ꝛ laicus excōicari.d.c.nullus.Rod.tñ tz q̄ in necessitate liceret comedē .qđ vez credo nō vt azima sed vt panē ꝛ no.q̄ cōio i mercimoniis cū iudeis nō⁹phibēt nisi aliq̄ in pena.vt i.c. post miserabilē.de vsu.lz solū nimia familiaritas.vt i.d.c. nullꝰ ꝛ.c.ad hec.de iudeis filibus.vñ admonitus nolens abstinere ab eoꝝ nimia familiaritate peccaret mortaliꝛ

¶ Sed ḡritē vtꝝ liceat xp̄ianis eis ser 2
uire.§. Pa.in.d.c.ad hec. Jo. volnit q̄ sic extra domū lz in domo nō.c. iu dei eodē.lz Pa.ꝛ melius dicit q̄ nec exᵈ domū assidue cū ter.ibi non faciat mētioné de domo.ꝛ tō phibēt assidua familiaritas ꝛ cōtinua conuersatio tā in domo quā exᵈ domū.ppea xp̄iani in familiari seu assiduo tuitu iudeoꝝ eē ñ debēt Intellige q̄ñ p̄sone iudeoꝝ iterfunt.sec⁹ eēt ñ edificitū edificēt ad vtilitatē iudeoꝝ mercede p̄stituta ꝛ hmōi vt laborēt agros. Facit.d.c.nullus.

¶ Utꝝ xp̄ianus possit hr̄e fundū iudeū 3
§.ꝛ.q̄ sic.vt in.c.ꝛ si iudeos.eo..i.xxiij. q.viij.dispar.non tñ dz cum eo morari ita q̄ eū hēat familiarē.xxviij.q.i.§. pe.ꝛ.c.nullus.ꝛ.c.omnes.

¶ Utꝝ liceat mulieribꝰ xp̄ianis nutrire filios iudeoꝝ.§. Pa.in.d.c.ad hec ꝛ glo.ꝛ Jo.an.ꝛ dñs Anto.lz q̄ non neqꝝ in domo neqꝝ exᵈ domū. Sed.d. Car.dic̄q̄ solū phibent in domo pp tex.p̄sati.c.ad hec q̄ dicit in domo sed 4

ego dico ēt ex domū nō licere qñ nimia familiaritas & puersatio ex hoc ꝫhitur: alis extra domū non est phibitū ar. d.c. nullus tñcto isto. c. ad hec.

5 ¶ Sz nōne epūs poterit dispēsare vt ēt in domo nutriāt. ff. Pa. i. d. c. ad hec q nō. & ita cōsulit dñs cardinalis q ista phibitio est in honorem fidei.

6 ¶ Utr̄ indeus possit hre xp̄ianū ascripticiū vel originariū. ff. q sic vt in. c. multor. e. ti. ꝫ suū nullo mō vt ibidē.

7 ¶ Scdo nō debēt mederi xp̄ianis. vñ in. d. c. nullus. & c. oēs. phibēt xp̄ianis ne in suis infirmitatib⁹ indeos aduocēt neq; medicinas ab eis recipiant: dicit tñ gl. i. d. c. nullus qđ medicinalia pñt xp̄iani a iudei emere & postea parare ea. sed non medicinas preparatas.

8 ¶ Tertio phibēt ne cuz xp̄ianis balneent in vno balneo sīl. d. c. nullus supradicta oia phibent laicis sub excōicationis pena. clicis ꝙo sub pena ꝺpositiōis. & sic peccāt mortal'r. Sacerdotes limitarē tñ de medico vel nisi in casu necessitatis qñ alitū hre non posset: qr necessitas facit licitū: qđ alias nō est. c. ꝙsulit in fi. de observa. ieiu. hoc tdē ꝫ Hug. & sil'r. est dicendum qñ ꝫ hēat alitū medicum sed non sufficientem.

9 ¶ Quarto ne iudei ex testō xp̄iani alīqđ capiāt. C. de iudeis. l. i. Itē non pōt aliqs xp̄ianus aliqđ ꝛgregatiōi iudeorū vel iudeo aut pagano in testō relinqre. & si fecerit ēt post mortem anathema iudicabit. xxiij. q. j. sane el. j. nisi legaret intellige extreme nētati alicui.

10 ¶ Quinto ne ꝓcedāt in publico sine habitu distincto: vel signo quo discernant a xp̄ianis. vt in. c. in nōnullis eo. ti. & hoc vez tā i masculis q̄ in. femis & ꝺz esse patens signū nō sub plica vel mātello sm doc. in. d. c. in nōnullis.

11 ¶ Sexto phibēt eis ne novas sinagogas erigāt. vt in. c. ꝙsulit. e. ti. pñt tñ antiquas rehedificare vel ruinosas resarcire. ita tñ q; nova hedificatio non pdat antiq; formā qr vbicūq; mutatur pstina forma vtputa qr sit pctosius vel magis amplū tūc ꝺr nouū hedificius & cadit sub phibitiōe noui hedificij. vt pbat ex tex. istius. c. ꝙsulit. Facit qđ i simili no. i gl. i. c. admōere. xxxiij. q. j. & in. c. ꝓbyter. lxxxj. di. q̄ vult q; sanguine lz vti illis diebꝰ quibus vtimur ouis & caseo lz nō liceat vti carnibus quasi sit mutata forma: & p ꝙs rei sōstantia. & ēt facit qđ no. in. c. cām de testi. in verbo in tēpore & in gl. in. l. iulianus. ff. sed & si quis. ff. ad exhiben.

¶ Sed quid si antiqua sinagoga ex toto corruit & funditus. ff. Pa. in. d. c. ꝙsulit q; nō poterūt rehedificare: qr ēt nouū facere ex quo funditus est destructa. Facit ad hoc qđ legit & no. in l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de ꝺ. ob. vt de bonā gl. in simili in. c. iij. de iurepatro. Et no. q; si novas sinagogas erigere pōsumpserit i. Ꝺ. o. lib. auri sunt pūiendi. C. de iude. l. hac victura. ¶ Sepi 13 mo nō pñt p̄ncis alicui publico officio inter xp̄ianos. nec ad aliquā dignitatē vel ministeriū. vt in. c. cū sit. & c. de. eodē. & c. xvij. q. iij. ꝙsulit. & d. c. nullus. vñ in. l. fi. C. de iude. ꝺr q; nullī honorē: nullā dignitatē nullā ꝓheminētiā inter xp̄ianos pñt hre. intellige de nouo. secus ēt in antiqua. qr tolleraī & p̄ istā. l. infert Bar. q; nō pñt doctorari cū sit dignitas & ꝓheminētia. doctoratus. nec obstat. l. gñaliter. §. fi. ff. de curio. q; pmittit indeos ꝓmoueri ad dignitates qr: intelligit. inter seipsos inde os nō inter xp̄ianos. vñ infert pa. in. c. ex speciali eo. ti. q; etiā oē cōmertium p quod xp̄ianis aliqđ grauamē posset ingeri est ꝓhibitū indeis & paganis. & iō lz vēdatur eis redditus regalis & possint illud emē. vt in. d. c. ex spāli in collectio nō poterit p ipsos fieri sed p christianos. qr sic colligendo posset indeus cōmittere fraudes. & tenetur dare pauperibus quicquid lucratus est ex tali officio. vt in. d. c. cum sit. & hoc secundum ꝓuidentiam episcopi.

¶ Octauo phibetur ne in triduo aīs 14 pascha & maxime i die veneris sancti hostia vel fenestras apertas teneant: aut in publicum exeant extra eodem.

titu.c.quia super his.& in.c.nonnullis.

¶ Nono ne decimas prediales retine antsed vt ecclesijs soluant de deci.c. de terris.

Decimo ne testimonium dicant contra christianum.de testi.iudei. imo repelluntur ab omnibus actibus legitimis.q.q.vij.alieni. & hoc verum nisi in casu heresis si quis ad eos reuertere tur tunc pro testibus admittunt vt in c.cõtra christianos de here.li.vi. & ne coguntur christianum ꝑ eos testio nij dicẽte admittere:vt in.c. iudei.

¶ Undecimo non possunt conuenire xpianum apud iudeum.& bene apud iudices xpianos arbitrũ.in causa ciuili tamen possunt eligere iudeum.vt.C. de iudeis.l. iudei. sententia tñ ds exeq ordinariũ xpianum iudicem vt ibi.

¶ Duodecimo ne emant seruꝫ xpiãnũ vel non xpianũ si modo vult baptizari.c.i.t.c.vl.eodẽ ti. vnde si iudeus emit xpianũ seruũ vel qualitercunqꝫ acquirat statim efficitur liber nullo ꝓcio dato.xxv.di.mancipia. si vero seruum nõ xpianum emit pro sibi seruiẽdo tunc voluntate patefacta q vult effici xpianus statim vendicat sibi libertatem nullo dato precio.c. fraternitatẽ liij.di.si aũt talem nõ christianũ emit non pro sibi seruiendo.sed causa mercimonij tunc si fuit expositus ad vendendũ infra tres menses qui incipiũt currere a die emptiõis ꝫ Posti. in.d. c.fi.vel ꝑm Jo.an.& pa. in.c.i. eodẽ a die quo petijt xpianitatẽ tũc nõ liberatur ab eius ꝓuitute.nisi dẽtur iudeo.xij. soldi ꝓ quolibet bono seruo q soldi debent esse aurei ꝫ Uinc.Bo.& pa.quorũ.xxij.faciũt vnã libr̃ã auri.C.ũ susceprepo.& archa.l.quotiẽscũqꝫ certa soꝛma soldoꝝ & vr sentire.gl.in.l.gcũqꝫ C.de seruis fugi.& ꝓ ista opiniõe facit gl.C.de fal.mo.l.si qs nũmos.sed ꝑm Ber.& host.in.d.fi.c.dabũtur de moneta q̃ ẽ in vsu in illo loco.ar.ff.de leg. iij.l.nũmis.& ff.de leg.i.l.si seruus pluriũ.§. si numerus. & magis plz. & aduerte. q dicit pro seruo bono ergo de

salcabitur si ille nõ est ita bonus:qr ibi bonus accipitur pro optimo ꝑm pa.in d.c.si vero nõ exponit venalem infra dictos tres menses tũc statim liberat nullo precio dato.d.c.fina.

¶ Utz fnaculus.i. natus ex ancilla iudei si vult effici xpianus libereꝫ simiter.ff.q sic nullo dato precio.l. deo nobis.C.de epi.& cle.§.vltimo.

¶ Sed quid si aliquis talem emat q causa mercimonij fuerat emptus a iudeo.ff.q nõ efficiet eius seruus ꝫ restituet ei precũ.xij. solidoꝝ. & erit ofino puitute libat⁹. Insti. o noxa.ac.§. ons

¶ Sed pone q non habet precium ff.q si sit in manu iudei.puta quia nemo ẽ christianus qui velit eũ emere:tũc nihilominus liberabitur.& hostia tim q̃ret precium.ff.de manumiss.l.iij. §.sins antẽ:vel si nullo mõ põt hre seruiat sibi ꝓ qnqnẽniũ vt no.gl.xxxvj.q. l.de raptoribus si vero sit in manu christiani.tũc si alio modo habere nõ põt precuum compensetur ei tantum q seruitium compensetur cũ precio.& sic liberatur ff.de ca.in.l.bello.hoc verum nisi precium fuisset datum pro anima & non animo repetẽdi.ar.ff.de neg.ge.l.nemo.& ff.de reli.& sump.fu.l.& si qs §.idem labeo ait.

¶ Tertiodecimo ne vsuras exigant sed exactas restituant.vt in.c.post miserabilem de vsuris possint compelli ad hoc ꝓ pncipes & dñi. vt in.d.c. qs si nõ faciũt dñi cõpelli ꝓ iudicez eccle siasticã cẽsura ecclesiastica.vt dicit No. & Jo.an.in nouella in.d.c.post miserabilem .Facit.c.postulasti de iudeis. & qs ibi no.vnde principes terrarꝫ peccant mortaliter nõ cogendo eos ad restituendũ vsuras.& similiter christianos si ipsis non restituentibus monerent ne cum eis haberent comertiũ si post monitionẽ eis factã cõmertium cum eis haberent.vt in.d.c.post miserabilẽ & .c.quanto de iudeis.

¶ Quartodecimo ne intemptent cõtra catholicam fidem quicqꝫ detestabile.licet eis q matrices christiane

ꝓficiant lac in lacrimas postꝫ suscepe-
runt corpus christi vt in.c. t si iudeos
eodem t huiusmodi.

24 ¶ Quintodecimo ne quꝫs qui non
est sine nationis aut secte presumāt cir-
cūcidere ēt si sit eoꝝ seruus. vt.l. vnica
C. ne xpianū man. t ibi est eis pena ca
pitalis. i. ppetui exilij que dicitur capi-
talis vt. ff. de penis. l. rei capital'. Aliqñ
dī mors naturalis vt ibidem in prin.

25 ¶ Sextodecio ne iudeꝰ xpianā i vxo-
rē accipiat. l. ne gs. C. de iudeis qđ si se
cerit crie adulteriꝫ puniet vt ibidez.

26 ¶ Decimoseptimo ne fidem catholi
cam impugnet puerso dogmate aliter
pena sanguinis punitur. vt in. d. l. hac
victura in omne eum.

27 ¶ Utꝛ ecclesia possit pūire iudeos t
paganos si delinquūt. ff. q. sic si delin
quūt cōtra. l. nāle: qꝛ illā oēs recipiūt.
Jté iudeos si agūt ff. l. veteris testi fm
Aug. de anc. in li. de ptāte pape.

28 ¶ Jté no. fm eūdez q iudei ꝑ papaz
t alios ꝓncipes qbꝰ subdūt dñt cogi
ad laborādū māibꝰ, ꝓpꝛijs: als fiūt pti
cipes turpis lucri t pcōz q faciūt nec
obstat. c. licut de iudeis. vbi dicitur q
nullus exigat coacta seruitia ab ipsis
nisi cōsueta: quia illud intelligit de ser
vitijs ad vtilitatē dominoꝝ solum.

29 ¶ Jté no. q punitur pena ignis qñ
aliquem ex suis qui vult xpianus esse
saxis vt alio furoris genere ītemptant.
vt. l. iudeis. C. de iudeis.

30 ¶ Que ꝓhibētur christiani facere cō
tra iudeos. ff. q nouē. ¶ Prio q vio-
lenter nō dñt cogi ad fidem. vt in. c. si
cut. ō iudeis ꝫ quo dic. vt. ff. baptism
vi. §. xij. ¶ Scdo q nō offendāt neqꝫ
in ꝑsonis neqꝫ in bonis sine iudicio
terre ne ptāis. d. c. sicut iudei. ¶ Ter-
tio q nō ī pediāt observare suas con
suetudines in suis festiuitatibus. dūmō
nihil faciāt in oppꝛobriū christianoꝝ
xiv. di. qui sincera. t. d. c. sicut iudei t. l.
iudeis. C. de iudeis. ¶ Quarto q non
exigant coacta seruitia ab eis que non
sūt cōsueti facere. d. c. sicut de q dic vt
§. baptismus. vi. §. xū. ¶ Quito q nō
fodiant eoꝝ sepulcra sue corpora hūa
ta obtētu pecunie nec eoꝝ cimiteria qs
ꝫs mutilet vel īmundat. d. c. sicut. t ꝓ
faciētes christiani sunt ꝓpandi officio
t beneficio si sunt clerici: si laici excō
candi vt in. d. c. sicut. ¶ Sexto q non
debent in sabbatis eoꝝ ad iudicium
trahi. C. de iudeis. l. dte sabbati. t. d. c.
sicut. ¶ Septimo ne impediantur sua
ꝓut melius poterūt vēdere sicut nec
christiani. C. ō iudeis. l. nemo. ¶ Octa
uo q si quertant ad fidem nō spolien
tur bonis iuste acquisitis. Neqꝫ debita
successione. t si ablata fuerint ꝓcipitur
ptātibus eoꝝ locoꝝ sub pena excō
catōis q ea faciāt restituere. c. iudei. cl
y. co. ti. ex quo infert Pa. q non per-
dunt agnationē suā. vñ debent succede
re attinentibus suis t multo mīꝰ bo
na legītime acgsita cuius ꝫrium exīsti
mant vulgares qđ erroneꝫ ē. ¶ Tlo
no q nō ꝓhibeant cōuerti ad fidē t
baptismū suscipe etiā si sūt serui xpia
noꝝ. ar. c. due. sunt. xxx. q. ij. remanebit
tñ seruus si ꝑus erat ītus alicuꝰ xpīa
ni: cū seruitus sit approbata de iure di
uino. ciuili t canonico. xij. q. ij. t si qs
vsqꝫ ad. c. ecclesiarū dulcius tñ tractan
dus est ꝫs alij serui qui non sunt xpīa
ni. ar. de ma. t obe. per tuas.

¶ Utrū eoꝝ filij sint baptizādi ipsis ꝫ
inuitis. vide. ff. Baptism. vi. §. xi.

¶ Utrū ecclesia peccet ꝓmittēdo iude
os rit' suos obseruare. ff. q nō q non
approbat ꝫs ꝓmittit qđ aūt ꝓmittim
nolētes ꝓcipimus. c. cōcedimus. q. ma
lorū hominū volūtatē ad plenū nō pol
sumus ꝓhibere. xxxi. q. i. hac rō.

¶ Utrū. pecunia t alijs blādimentis ꝫ
possimus allicere iudeos t alios ī fidē
les ad fidē. ff. gl. in. c. debet hō. xxiij. q.
iij. q sic allegat. c. qđ aūt. xxiij. q. vj. t
c. qui sinceram. xlv. di. Silr sub tali cō
dittione potest xpianus aliquaꝫ uncere
in yroxem vt fiat xpiana. xliij. q. i. caue
t sic in spiritualibus licite fit pactum
vbi agit de cōuersione alicuius ad fi
dez. t sic nō obstat. i. q. ij. ꝫs ꝓio. q. ali
ud ē vendere donū dei vel aliud spiri-

tuale. Aliud est ꝓpter temporalia iudicere ad spiritualia: q; primū illicitū. de simo. p totū: ꝛ nō ꝑm: vt uribus palle gatis. vñ Siluester dona ꝓmisit quer tēibus: vt no. in. d. c. ꝓpto. ꝛ capitulꝰ ꝓpto logtur de dono religionis quod pecunia minime dꝫ vēdi: de quo vide Simonia. iij. §. vj.

34 ¶ Utr̄ bona vsurariorꝫ iudeorꝫ possint ab aliquo vel dono vl exactiōe vl rōe pene vl quocūq; alio titulo lucrati uo vl oneroso acceptari. ℟. q; sic dum mō nihil ꝫ iusticiā fiat. ꝛ retineri an possint distingue. q; si sunt nō soluendo restituēda sunt nō ipsis. sed ḡbus dñi ipsi. Si ꝙ sunt soluendo. dic vt. j. Restitutio. i. in ver. vsurarius. §. xvij.

Uder quis potest esse. ℟. q; quilibet qui nō phibetur. ar. c. cum apud de spon. ꝛ l. mutuo. ff. de procura.

1 ¶ Sꝫ q sunt q phibent. ℟. q; surdus mut⁹ ꝛ ꝓpter nimiā fatuitatē. furiosus ꝑ pubes. femie ꝑ uus excōicatus. Itē ꝑ sanguinei rei ꝛ inimici actoris vel alia cā suspecti. Itē imperiti seu illiterati de quibus omittendo breuitatis causa.

2 ¶ Utrū iudex vel ꝓlatus malus peccet iudicando subditos. ℟. ꝑm alex. in iij. q; sic mortaliter de quo dic vt. s. correctio. i. §. iij.

3 ¶ Utr̄ iudex possit iudicare sine actore. ℟. q; ordinarie ꝓcedēdo nō facit. c. si legitimus de accu. ex ordinarie antē sic. vt in inquisitione. ꝛ denūciatione. vt s. Inquisitio ꝛ denunciatio.

4 ¶ Utrū iudex possit cōpellere partes ad faciēdū cōpositionē. ℟. q; si cā ē ciuilis q nō: nec ēt ꝓceps ex ꝓte ordinaria. l. i. ff. de nou ope. nū. ēt si lis est longa ꝛ intricata multū. ita q; de facili nō pōt decidi iudex pōt cōpellere partes ad ꝓcordiā. ter. vī iudicio meo i. c. placuit. xc. di. dicit ēt Pa. i ꝓtica de treuga. ꝛ pa. q; ad pacē dñi pt ꝛ dꝫ reducere ptes: ꝛ ēt cōpellere tā iudex secularis q; ecclesiasticus respectu subditorum suorum. xc. di. siquis contristatus. c. placuit. tenet etiam Bar. in. l. congru

ti. ff. de officio. ꝓfectis.

¶ Utrū iudex possit cōpellere ne potē tiores viri ꝙrumelys afficiāt uxiores. ℟. q; sic ꝛ tenetur. l. illicitas. §. ne potē tiores. ff. de officio. ꝓfecti. 5

¶ Utrū iudex teneat ꝛ possit cōpellere aduersariū ad ꝓstandi cautiōes de nō offendēdo nec actorē nec suos. qñ talis verisimiliter timens iplorat eius offiū. ℟. q; sic vt i. d. §. ne potētiores ꝛ ibi ꝑ Bar. ꝛ bonus tex. in. l. denūciamus. C. ō hiis qui ad ec. cōfu. ꝛ ibi ꝑ Ly. Facit tex. i. c. de benedicto. xxxij. q. i. ꝛ i. c. ifas. in fi. de resti. ispo. 6

¶ Utrū iudex teneatur ex necessitate officij purgare ꝓuinciaz malis hoibus ℟. q; sic ter. est in. l. iij. ꝛ. l. q; ruit. ff. de officio ꝓfecti. ꝓpter qđ dicit Bal. in. l. gallus. ff. de libe. ꝛ postu. ꝛ Raphael ꝛ Imo. q; lꝫ statutū ciuitatis dicat q; potest punire: q; li ꝑbū pt ipoxtat necessitatez. d. l. gallus. i ꝑn. Et ideo si non facit tenetur de negligētia. Facit q; not. Bal. ꝛ Ang. in. l. mācipia. C. de ꝓtis fugi. dꝫ ergo iudex delicta inquirere alr tenebitur in sindicatu. ꝛ hoc vez. i iudice qui habet merum iperium. l. ꝓpertum i ꝑn. ꝛ quod ibi no. Bar. ꝛ in. l. iubere caueret. ff. de iur. om. iudi. ꝛ i. l. i. ff. de officio eius cui man. est in. 7

¶ Utrū iudex possit aliqđ petere ꝓ laboze in iudicādo. ℟. q; de iure canonico iudex ordinarius vl delegatus ecclesiasticus nihil pōt petere. vt in. c. cū ab omni. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ. c. statutū. ō rescrip. li. vi. ꝛ lꝫ loqtur de delegato tamen idem tenetur in. d. c. cū ab oi ꝑ Pa. ꝛ Jo. an. ꝛ ceteros de ordinario est etiam glo. in. c. nō lꝫ. xi. q. iij. de iure ꝙ ciuili ordinarius secularis petit ꝓstulas solutz: nec aliud pōt petere. iij. q. ij. offeratꝰ q; ꝓstule sunt munera a lege nō diffinita. vt i aut. generalr. C. de epi. ꝛ cle. Belegat⁹ ꝙ ēt a ꝓncipe nō hꝫ nisi duos aureos i ꝑn. ꝛ duos in fi. quādo causa excedit centū aureos q; si non excedit nihil habebit. in aut. de iudi. §. ne aūt laboz. no. glo. in. d. c. cū ab oi. Exciptūtur esculenta ꝛ poculen 8

ta.i.comestibilia ꝛ potabilia ſi ſint tã lis q̃litatis ꝙ in paucis diebus poſſint ꝙſumi ſm archi.ꝛ gl.in.d.c. ſtatutuꝫ. ꝛ ſint ex mera liberalitate oblata.quia ſic pñt ab oibus recipi. Alia autẽ oĩa etiã ſi ſit vnus denarius phibẽtur oĩs iudices accipere.vt.ff.de of.pñſi.l.plebi ſcito.ꝛ.l.ſolẽt.ff.de of.procõ.no.glo.in l.iij.C.de ydi.ob tur.cãm facit.l.i.C.de pe.iudi.g ma.iudi.etiã ſi recipiãt vt ex pediãt cãſ.ꝛ ſi recipiãt alia ꝓter ꝓdicta eſcule ãta ꝛ poculẽta tenentẽ reſtitue re de neceſſitate.ar.d.c.ſtatutũ.ꝛ.c.exi get de cenſ.ii.vi.imo ſi ſit iudex delegatus eccleſiaſticus q talia recipit nõ pt liberari ex remiſſione ſibi facta a dãte talia:niſi reſtituat ꝛ ſi reſtitueret in fra tẽ vt poſtea ille ſibi donaret nõ vale ret ſm gl.in.d.c.ſtatutũ. Secus ãũt ſi ſine fraude reſtitueret ꝛ ille poſtea libe raliter itez donaret ſm glo. predictaꝫ. ſed ego veram credo ſi poſt iudiciũ ſi nitum ſine fraude dat liberaliter.aliter non.

¶ Utr officiales iferiores ꝛ nuncij ꝛ hmõi poſſint aliqd exigere a litiganti bus ꝛ hmõi.ſz.ſm alex.de ales in.tij. ꝓte ſum.ꝙ ſic ſm ꝙſuetudinẽ terre .ſz ꝓ vim vl moderatã ꝛprobitatẽ recipe nõ pñt.ꝛ hoc q̃ nõ hñt redditus deputatos. Ho.tñ in ſũ.tz ꝙ etiã ſi hñt redditus deputatos pñt aliqd paruꝫ recipere dũmodo nõ ꝓ vim vel ꝛprobitatez moderatã. Aſſeſſor vero nõ pôt ſi hz ſalarium deputatũ alr tñr reſtituere.ar.c.cum ab oi.

¶ Sz gd ſi iudex ſecularis hz ꝓficiſci ex domicilio.ſz.ꝙ ſiue ſit iudex ordinarius ſecularis. ſiue eius delegatus pôt petere expẽſas.d.c. ſtatutũ. ſicut ꝛ teſtis cũ ꝓficiſcit extra domicilio.tij. q.iij.§.venturus q: nẽo cogitur multare ſuis ſũptibus ea tñ moderatõe ne ꝓtes enorme dãnũ patiant. ar.x.q.tij. illud ꝛ ſi pauper litigãtes ſint tunc dz abſtinere etiã a ſũptibus iudex delegatus.vt i.d.c.ſtatutũ. ꝛ ordinarius etiã ſecularis nõ debet habere ſpoꝛtulas in auf.de mã.pãci.§.ſi tibi quoqꝫ.

¶ Sz nũqd delegatus ordinarij eccla ſtici ſic habebit expẽſas cũ ꝓficiſcit ꝛ tra domicilio ſicut delegatus ꝓncipis vel ordinarij ſecularis.ſz.ꝙ ſic tã ꝙ vi ctualibus q̃ ꝓ vecturis equoꝝ ꝛ ſimiliũ niſi eſſet delegatus ad vnũ negotiũ cauſaꝝ vl ad vnã ꝛ malitioſe qz tũc ordinarius hz ꝓuidere de ſuo.ar.c.iné cetera de offi.ordi.ꝛ glo. in.d.c. ſtatutũ. ſed gl.in.d.c.cũ ab oi tz indiſtincte ꝙ nõ pôt delegatus ordinarij.ſed ordinarius dz ſibi facere expẽſas ſz optimo ꝑma vl magis equa.

¶ Utr ordinarius eccleſiaſtic ſibi poſit ꝛ ſit peter expẽſas q̃ ꝓficiſcit extra do mũ.ſz.ꝙ non.niſi cum ꝓficiſcitur ꝓ conſecratione eccleſie vt in.c. cum ſit romana de ſumo. Et cum viſitat puin ciã ſuã.de cenſi.c. cum apoſtolus. ꝛ.c. exigit co.li.vj.

¶ Utr iudex ordinarius aut delegatus hz ꝙ recipere pñt expẽſas teneant cõputare illas quas domi feciſſent.ſz.gl.tenet ꝙ ſic in.d.c.cũ ab oi.ſed Pa.in.d. c.cum ab oi.tenet ꝙ nõ. ꝛ magis ẽ be nigna ẽũs ꝓma ſit tutior.

¶ Quid ſi delegat eccleſiaſticus ſi hz redditꝰ vt bñficiũ eccleſiaſticũ ſufficiẽs vñ viuat.ſz.Pa.in.d.c.cũ ab oi.ꝙ po terit petere id qđ pôt petere iudex delegatus ꝓncipis ſecularis vt dixi.ſ.p ar. a ꝑio ſenſu:ſed magis mihi plz ꝑio opio ꝙ nõ poſſit niſi ſorte ꝓp talẽ cãs occuparet ab aliquo honeſto exercitio de quo viuit tunc tenerem opinionem Pa.veram

¶ Utr ꝙſuetudo excuſet ſeu valeat q̃ ꝯ dam ſpoꝛtule ordinario ꝛ delegato ec cleſiaſtico.ſz.d.Lar.in Cle.ſtatutuꝫ. de elec.diſtinguit ꝙ aut ꝓceſſit exactio.ꝛ ſic ſi valet nec excuſat talis ꝙſuetudo. aut ꝙſuetudo nõ habuit ortũ ab exactiõe.ꝛ ſic pñt ptes ꝙpelli ad obſeruãdã laudabilẽ ꝙſuetudinẽ.c.ad aplicã: vbi ſi mo. Sz hec diſtinctio q̃ ad hmõi eſt vera qz q̃ ꝓceſſit exactio eſt ꝯ hõeſtate ꝛ mẽte iſtius.c.cum ab oi. ꝛ facit.c.ex multis.i.q.iij.ſed q̃ ad ꝑs nõ credo ve rũ:qz ſi nõ ꝓceſſit exactio ſic cũ ſit ꝛ

mera liberalitate donatū si iudex ꝓsue
tudo: ſz ālibet donatio habuit effectus
ſuū iuſta ea q̄ no.in gl.z bar.i.l.cū de
ſ rē ꝓſo.ff.de vſuris. Facit.l.ſi cert⁹ an
nis.C.de pac.nec valet.d.c.ad aplicaz
q: logr̄ q̄n aligd fuit datū i pīa cās: q:
tūc videnr̄ voluiſſe laici iudicē ꝓſuetu
dinē:z ſō dico cū gl.in.d.Cle.ſtatutū
de cle.z Jo.an.Pa.z cōiter doc.i.d.
c.cū ab oi.q: nō valet talis ꝓſuetudo
z ly Cardinalis dicat vbi.ſ.q: nō pec
cat mortalr̄ recipiēdo dūmō nō imo
derate q̄n ē ꝓſuetudo q: hz ꝓ ſe docto
res famosos.ꝓ hoc iuſta no.ff.de re in
l.cū platis z de poſtu.pla.c. vnico.li.
vi.hoc nō credo vez nisi in eo q nescit
diſcernere q̄ ſit verū: opinio z gs ha
beat validiores rōnes: nec ēt credo iſtū
excuſari a reſtitutione ſienda.

16 ¶ Utr̄ iudex ordinarius vl̄ delegat⁹
eccliaſtic⁹ poſſit a ꝓtibus petē ſalariuz
ꝓ aſſeſſore. ff. fz cōiter doctores in.d.c.
cū ab oi.q: nō ordinarius q: dz ſcire
canones de q̄bus vſat cozā ſe. Et tō ſi
neſcit z idiget aſſeſſore ꝓuideat ō ſuo
Delegatus tū licite petit dūmō fraudu
lēter nō faciat: vtputa: q: dicit ſe idigē
tū ñ idigeat.d.c.ſtatutū. ℌ. aſſeſſore. vl̄
ꝓticulare vult ē lucro cū aſſeſſore q: ſic
cū faciat fraudē legi peccaret mortalr̄
z teneretur ad reſtitutionē ꝓtibus.

17 ¶ Utr̄ ſalariū poſſit petere ꝓ notario
ff. delegat⁹ ꝑt. dūmō ñ ꝓcipet ipe cū
eo, vt i.d.c.ſtatutū. ſz ō. ordiario dubi
tat. q: vſ q: ō ſuo ōbeat ꝓuidē ſuis of
ficialibus ſz ego credo q: poſſit petere

18 ¶ Utr̄ datū iudici niſi i caſu ꝓmiſſo
poſſit repeti. ff. q: ſi ōdit vt coꝛūperet
iudicē ſic nō pōt repetere. z ſm gl. in
c.q recte iudicat. xi.q.iij. cōiter ſic ꝓ
mittur. iō multi tenēt q: nō repetit ſz ſi
dedit vt iuſtā daret ſniaz quā alias no
lebat dare vel vt nō daret iniuſtā. z ſic
nō liberatur iudex dando pauperibus
q: repetere pōt in ꝓscia: vbi nō ſtamus
ꝓſumptiōi ſz veritati. i.q.i. iubem⁹. de
ſimo. nemo. xi.q.iij. nō ſz. Si autē de
dit ſimplr̄ vt iudicet amittit ꝓncipalē
cām. vt. ff. de ꝙdi. ob cām. l.y. ℌ. fi. z ſic

non repetet. ſicut q̄n dat vt ꝓ ſe iudi
caret. facit gl. in.d.c.q recte. quod iimo
to verū niſi q̄n aliter nolet iudicare. nſi
ſi daret q: poſſet repetere z ſibi tenēt
reſtituere.

¶ Utr̄ omittat ſimōia dādo pecūiā 19
ꝓ ſniaſ. ff. glo.i.q.iij. vendētes q: nō
q: in ꝓphanis non cōmittit ſimonia
ly grauiter peccet: niſi in caſu q̄n iudex
aliter nō vult dare iuſtā ſniam q: tunc
nec peccat cū redimat vexationē ſuā
ſed pōt dici ſm Pa. in.d.c. cuz ab oi.
q: ſi do pecuniā vt hēam ſniam ꝓ me
qua volo cōſequi ſpūale vel anexū ſi
bi: q: tunc ſit ſimonia. Sed ego nō ad
mitto hoc in caſu ꝓdicto. ſ. cū iudex ſi
vult ſine pecunia iuſtā dare ſniam: q:
cū redimā vexationē meam nō credo
q: ſit ſimonia ſi modo habeo tam ius
in tali re. ſecus ſi ꝓ ſententiam de nouo
acquirerez q: ſic ēt vera opinio Pa.

¶ Utr̄ ſnia lata itercedente pecunia 20
ſit nulla ipſo iure. ff. gl.i.d.c. cū ab oi
z ſegtur Pa. q: ſic. i.q.vi. ℌ. veniales
C.q̄ ꝓuo.nō ē ne.l. venales in tex. z
in gl. ſnia tū arbitri ſz: ly agens ex ea
repellat excepitōe doli. C. de arbi. l.iij.
z in glo. ꝓdicta ſecus ſi per gratiam
datur q: tunc non eſt nulla ipſo iure
ſed datur reſtitutio. vt in.d. gl.

¶ Utrum iudex teneatur ad reſtitutio 21
nez parti ſi eius negligentia aliquod
dānum incurrit. ff. glo. in.c. quoniam
ℌ. de ꝓba. in verbo negligētiam q:
ſic. z eam ſequūtur doc. pa. aūt in.d.c.
q̄n ℌ. ait q: i fozo anime eſt vera opi
nio ſi fuit in dolo vel lata culpa. alias
non. ſed de hoc dico latius. ē. Culpa.
ℌ. v. z. v.

¶ Sed q̄n dr̄ cōmittere negligentiā. 22
ff. Nōti. q: tūc q̄n negligit terminare
cauſas vl̄ habere tabellionē vl̄ aduer
tere gd ſcribat vel nō ꝓuidet ō aduo
cato vt teneāt vt ſupza dictū ē. Aduoca
tus. vel nō curauit renoluere libꝛos z
hmōi q̄ ſuo officio incūbūt multoma
gis teneāt ſi ex dolo dat dānū. vñ ſi ini
quā ſniam dedit vl̄ aligd aliud fecit ℌ
ꝓſciaz z ℌ iuſticiā i grauamē alteri⁹ ꝓ

tis vltra restitutõez ad itereſſe ad quã tenetur. vt.C.de pẽa iudi.q ima. iudi.l. nouo iure.xi.q.iij. quattuor.xxiij.q.ij. dñs deus.z.q.v.administratores.ſi ẽ eccliaſtic⁹ iudex ordinar⁹ vl delegatus ſi cõtra ꝓscias z ꝓtra iuſtitiã iꝫ fecit ipſo facto ẽ ſuſpẽſus ꝑ ãnũ ab executiõe officij vt l.c.cũ eterni.de re.iudi.li.vi. ſi vero dãnificauit ptẽ ꝑ ignorãtiã ſic tenetur ſibi ad reſtitutiõem.i culpa eni fuit cuz ſe inſufficiẽtez ſciuit vel ſcire debuit z tñ cãm iudicare ꝓſumpſit z hoc vez i ordinario delegat⁹ aũt q neceſſitate obedientie iudicat z bona fide z de ꝓſilio ꝓtozũ.iꝫ iniuſte iudicet nõ tenetur ad reſtitutionẽ. nec peccat iꝫ ei⁹ aſſeſſor te nebitur.l.ij.ff. q qſq; tur.ſi mõ eũ elegit q habebatur ꝑ docto z bone opinionis.z ita credidit. eũ doctum ad hoc alias nõ excuſareẽ ſi vellet ꝓcedere ſin caput ſuũ vel ignoranti vel malũ ſcienter eligeret aſſeſſorem ꝯ Rod.

2) ¶ Utrũ iudex iudicãs i pena ſtatuti im ponẽtis penã nõ terminãti ſniam ſtra certũ diẽ ſi nõ terminat.ff. Pa.i.c.licz de ꝓba. q fic ſi fuit regiſtus: q nõ tenetur ipẽdere oſſiũ ſuũ ad vtilitatẽ priuatã niſi regratur.vt.l.iij. ſ hoc aũt.ff. de damno infec. z ibi bar.

24 ¶ Utrũ iudex ſecularis teneatur ꝓtare brachiũ ſuũ. iudici eccliaſtico.ff. q ſi ei⁹ ſubdit⁹ reſiſtit ſibi de iure vt puta. ꝓcepit et aliq; appellauit ad ſupiorẽ: eps dicẽ q nõ pot z petit brachiũ ſeculare ꝓtra eũ: tũc dico q nõ tenet ita no. Pa.i.c.i. de of. ord. ſec⁹ ſi reſiſtit ei ꝺ ſcõ vt ibi no. Idẽ dic in exẽpto q allat exẽptiõez quã eps nõ admittit appellat nõ tenetur iudex ſecularis eps tuare.

25 ¶ Utrũ iudex poſt lata ſniam diffinitiua poſſit eã interpari ſeu declarare.ff. q nõ inferiores nec arbiter. maiores aũt bñ pot declarare.iꝫ nõ mutare aut corrigere. vide.i.c.i. de poſtulãdo in glo. z q ibi no. z Pa. ibidem iterlocuto. tã ꝓ ſniam pot corrigere z reuocare. de accuſa. c. qualr z q̃ ei.i.

26 ¶ Utrũ iudex poſſit penã minuere vl augere vide.j. Pena. ꝯ.xviij.

¶ Utrũ nõ ꝓdẽnans ptes aduerſaz in expeñ. teneat ipſe de ſuo reſtituere alteri parti.ff. q fic.l. ſancim⁹.C. de iudi. quod limitat glo.i.c.ſi.de reſcrip. verũ ſi fuit petitum. alias non.

Udicare

Utruz liceat ex ſuſpitõe. vide infra. Preſumptio.

¶ Quid ẽ iudicaꝛ ſimplr z pure.ff. ſi eſt remouere ordinẽ iuris.iꝫ tñ ſubtilitatẽ pnitioſaz q; ꝓdicta ꝓba ſponẽt ex ſuo ꝓpo ſignificato idẽ q ſiñ malicia z ſine plica z ſuoluitõe ad hoc glo. in Cle. ſepe. de ꝓ. ſig. in ꝓbo ſimplr z ordo iudiciari⁹ nõ ẽ inuent⁹ ad inuolutũ. vt i.c. dilecti filiꝫ. de iudi. z tõ nõ remo nebitur ꝯ Pa. in. d.c. dilecti.

¶ Quid ſi dicaꝛ ꝓcedas ſine ſolẽnita te iuris.ff. Pa.i.d.c. dilecti q ceſſet ſublata ſolẽnitas iuris ciuilis z canonici iꝫ nõ diuini z turigentiũ: z tõ duo teſtes ſufficerẽt iꝫ forte ꝓles regrerẽtur. ſiñ ẽt ſi ſũt ſfames: q ſfamia eſt de iure poſitiuo in.c.ꝓ tuas de ſimo. non tñ recipiuntur nõ citata ꝑte q; citatio ẽ ſpẽs de ſenſoꝛis q̃ eſt de iure gẽtiũ nec pot tolli Cle. paſtoralis. de re iudi.

¶ Quid ſi dicatur iudices ꝑt volueris.ff. Pa. vbi.ã. q itelligitur ſolũ do lus excluſus. ar.ſ.l creditoꝛ. ꝯ. lutius. ff. mã. z tõ nõ pot tollere ius alteri⁹ ſine cã. ſic nec omittẽs. q; nemo plus iuris in aliũ trãſferꝛ qz ipe hẽat de dote poſt diuoꝛ. reſti. c. nup z ꝓpea dicẽ Bar. i ex uagãti ad reprimẽ. q ille cui cõmittit vt faciat q vult vel ſic libuerit iꝫ nõ teneatur ſequi regulas iuris ciuilis remanet tñ ligat⁹ regulis iuris nãlis gẽtiuz ſeu nãl egtat]. q idẽ ẽ vt i Cle. paſtoralis de re iud. vbi ipator inalde egit: q excellit regulas iuris nãlis.

¶ Quid ſi dicatur iudices ꝯ ꝓbitatẽ z egtatẽ.ff. Pa.i.c. ſras ꝺ iur. cal. q ꝺñt binari ſolẽnitates ẽt religioſe iuris poſitiui. d. Ant. dicit qꝺ rigoroſas ñ tenentur ſeruare z placet mihi.

¶ Quid ſi dicatur iudices put tibi vl debẽtur.ff. Pa.i.c.i. de iudi. q ꝺz iudicaꝛ iudicio itellect⁹ cui ꝛgruit hoc ver

bū videbitur. ita no. Bar. in. l. gd tū. §. si arbiter. ff. de arbitris. ꝛ idē cū dr relinquo vel ꝑmitto arbitrio tuo vel ꝑm dētie tue vel iudicio tuo tūc denotāt arbitriū boni viri. rōe regulari sicut cuz dr vt visum tibi fuerit vel tibi videbit ita no. Pa. i. c. i. de seq. poss. silr. hec verba si eximaueris si arbitratus fueris. si tibi placuerit: vt ꝑbatur in. l. fideicōmissa. §. q̄ꝫ. ff. de lega. iij. ꝛ in. l. thayſ §. soroze. ff. de fideicōmiss. liber. vbi tex. cum glo. in. c. ij. de co: vicia. ꝛ ꝑ Bart. in extrauaganti ad reꝑmendū. ꝛ Pa. in. c. i. de cōsti. Et tō tenetur seq̄ oēs regulas iuris ciuilis ſm Bar. in. d. extrauaganti all̄at. l. i. ff. de arbi. ꝛ ppea aduerte q̄ oia ꝓba exceptis istis volo. libet arbitriū plenū vel liberū vt ibidez no Bar. ipontant arbitriū boni viri.

6 ¶ Quid si dicat sine strepitu ꝛ figura iudicij simplicit ꝛ de plano. ff. de ſ. fig. ſepe. de ſ. fig. ꝛ ibi videas q̄m̄o ꝓt omittere oſa q̄ n̄ fuit de iur gētiu vl̄ nāli.

7 ¶ Utrū iudicādū sit ſm allegata ꝛ ꝑbata. an ſm q̄ iudex cognoscit ꝑtate ff. q̄ diuersoꝝ fuit diuersa opio. Jo. ꝛ Arch. iij. q. vij. iudiet Ber. ꝛ No. de of. si. o. c. i. Jnno. de censi. c. venerabilis No. de postu. pla. c. bone. cle. i. tenēt q̄ si agatur in forma iudicij sic iudicabit ſm allegata ꝛ ꝑbata potius q̄ꝫ ſ veritatez. ff. de offi. ꝑſidis. l. illicitas. §. i. d. c. iudicet. xi. q. iij. ſimope. vi. q. j. si tm̄ ꝛ c. placuit q: aliud fac vt iudex aliud vt ho. vt in. d. c. ij. de offi. o. xxij. q. iij. si. eccliā. ꝛ tō. iudicauit. ſm ꝓscias quā hz vt iudex: nō quā hz hō. i. d. c. ij. ꝛ tō offo. deleg. pastoralis. §. q̄ ꝓ facit. c. si oia vindicanda. vi. q. i. host. tm̄ ꝛ Elr chi. dicunt q̄ si iminet ꝑiculū aie: vel leditur publica vtilitas q̄ tūc de iure ꝛ de facto supplere pōt ꝛ dz ꝓ: o ꝑiculo aie: qđ possitis facit de elec. cū vobis. §. his igit. de excep. exceptiōz ꝓ vtilitate publica. ar. C. tō pcn. l. iubē. ff. de postu. l. quos phibet. Hugo. tz q̄ nullo mō dz iudicare cōtra veritatē: tz dz delegare cām. ff. de iur. om. iud. l. ꝓtor. Rodo dicit q̄ si inocētez ꝓdēnet ad mortē vel mutilatiōez mēbroꝝ aut ꝓdēnandū ex ponat ēt ad ꝓceptū ſupiozis q̄ peccat mortaliter Secus autē esset in aljs pe nis pecuniarys vel causis ciuilib⁹ gl. in. c. pastoralis de offi. o. ꝛ in. c. i. de of. o. li. vi. ꝛ Ri. i quol. iij. q. xxv. ꝛ Tho. scōa scē tenēt cū ꝑma opi. tz saltꝫ melioꝝ iudicio ego dico q̄ aut inder ꝓcedit in iudicio aut extra iudiciuz Si in iudicio sit tene q̄ nullo mō pōt iudicare ꝓtra veritatez quā ꝓ: o certo scit nisi cū ꝓcto mortali siue scim⁹ in cr̄ialibus siue in cciuilibus tū ꝑmo q: est ꝓtra p̄ceptū dīnū Exo. xxiij. si suscipies vo cē mēdaci ꝛ infra neqs in iudicio plurimoꝝ acqeſces ſnie vt a ꝑtate deuiet ꝛ post innocentē ꝛ iustū non occides tū ēt q: dr i. c. q scādalizauerit de regu. iur. vtili⁹ scādalū nasci ꝑmittit q̄ꝫ veritas deseraꝝ. Nec ibi ꝛ in. c. postulatus do⁹. iij. q. vij. dr q̄ n̄ aīi iudicāduz est q̄ꝫ ad ꝓsciaz n̄raz retrahamur ꝛ qđ placeat deo siue displiceat debem⁹ dirime re ꝛ i. c. tūc. xi. q. iij. dr tūc vera est absolutio ꝑſidētis cū interni ſegtur arbitriū iudicis ergo a ꝓrio nec absolutio ꝛ mlt tomin⁹ cōdēnatio. Item in. c. sūmope ibidez dr q̄ ꝫ q̄ in. l. diuina ꝛ hūana q̄stiuntur est dz iudicaf: ꝛ post nō ex coz de nr̄o: sed ꝑcepto diuino qđēnationis ſniaz ꝓferamus ꝛ in. c. cū eterni o sen. ꝛ re iudi. li. vi. ibi dr iferēdis ſnīs po cul̄ hēat ſolū deū illi⁹ imitātes exēplū q ḡrelas ppli tabernaculū igressus ad dm̄ referebat: vt ſm ei⁹ ipius iudicaret. hec ibi. Ergo nō ſm falsas allegatōnes item tex. clarus est in. d. c. cū eterni si qs ingt Jnno. iij. aut inder ecclesiasticus ordinat⁹ aut delegatus fame siue ꝓdigus ꝛ ꝓpriꝫ ꝑsecutoꝝ honoris ꝓtra ꝓsciaz ꝛ dr iustitiā in grauamē alterius ꝓtis in iudicio gcēꝫ fecerit ꝑ gratz vel ꝑ sordes ab executiōe officij ꝑ anū nouerit se ſuſpēsum ad extimationē litꝫ ptē quā leserit nihilomin⁹ ꝓdēnandus hec ibi ecce q̄ non dicit ꝓtra allegata sed ꝓtra ꝓsciaz ꝛ ꝑ sordes falsoꝝ Item ꝛ alia rōe credo q̄ nō excuseſur a mortali q: ofiū ius dicētis latissimū est di-

elt.l.i.ff.de iur.om.iu. Uñ iudex põt vt
in pluribus iudicare put sue ꝑscie rõ
nali vř vt p3.in.l.appellari.ff.qs ⁊ a q̃
appellatur ibi ⁊ q optimũ ẽ statuere
fac.ff.ꝺ arb.l.q̃le vbi dř oi mõ dicat q
sibi vř ttẽ in.c.ad nfaz ꝺ ꝓsue.dř post
q̃ tibi de meritis ꝓstiterit sniaz ꝑterre
valeas sicut ordo postulat rõnis aucto
ritate pñtiũ nõ obstãte ꝓsuetudine ꝓce
dim⁹ facultatez facit.l.re nõ nouã.C.ꝺ
iudi.q iudices iurẽt oim⁹ sese cũ verita
te ⁊ legũ obseruatiõe iudiciũ dispoſi
turos Jtẽ.C.de iud.l. placuit in oĩb⁹
rebus pcipuũ eẽ iustitie egtatẽ q̃ strí
cti iuris rõnem hec ibi facit ad idez.c.
fi.de trãsac.Et tõ sepe qñ volũt sciunt
inuenire colores ꝑ iniustitia defensan
da ita in isto casu tenẽtur vt. ⁊tra verita
tez nõ iudicẽt diligẽtiſſime facere q̃
falsas detegat vt.q.q.i.de⁹ oipotens ⁊
ſi nullo mõ detegere pñt tũ potius dñt
offiñ resignare q̃ ⁊tra iustitiã sniare.
Facit ꝑ hoc qꝺ no.glo.i.c. pastoralis
de of.dele.Ubi dicit merus executor: si
scit sniaz latã auctate lr̃aꝝ falsarũ vel
ꝑ falsa instr̃a vel ꝑ dolũ aduersarij q̃
nõ ds exeq eã Sz remittere ad supio
res vr in.c. decetero de re iud.c. si qñ
de offi.dele.C.si ex falsis instr̃is.l.iudica
ti.ff.de iudi.l.si ꝓtor.Ş.marcellus ⁊ ad
tex.ibidem q dicit ⁊ si sciat illã sniam
iniustã: qꝺ teneř exeq si non põt aliter
absoluti a mãdato.ſz.d.gl.q̃ intelligit
de iniustitia solẽnitatis iuris ⁊ ita ex
ponit iniustitia.i.⁊tra ius litigãtis Se
cus si esset iniq ⁊ dř iniq qñ est ⁊tra ve
ritatẽ q: sic nõ teneř obedire vt ibidẽ
all'at. Sz si nõ hz supiorez cũ nulli sub
sit nisi deo multomin⁹ ds ⁊tra certam
sciam ꝺẽnare innocentez ꝑ quocũq
testionio.ꝑpea dicit.l.absentẽ.ff.de pe.
sanctius est nocẽtem ipunitũ relinque
re q̃ innocentẽ dãnare. ⁊ sic ꝺcludo q
ꝺemnare aliquẽ nullo mõ licet iudici
⁊tra veritatez.de q̃ ipse certus est.absol
uere aũt bñ põt si ꝓbationes nõ sũt le
gittime: q̃uis iudex sciat ꝓ certo eum
culpabilẽ.q: iura illud volũt expſſe vt
nemo publicet pcñ alteri⁹ qꝺ nõ põt
ꝓbare.vt.i.c.si sacerdos de offi.iud.l.si
licitas.Ş.neq licitas.ff.de offi.ꝓſi.⁊.ff.
de ſerijs.iũcta.glo.l. eadẽ of one.i fi.⁊.
c.si tñi epꝰ.vt.q.vj.⁊.c.quoties. ⁊ in.c.
mẽna.y.q.v.absl tñ in amat⁹.ex quo
defecerunt accusatores in ꝓbando. Et
hãc opionem vř tenere Nico.de li. sup
exo.xxiij. nec obsta.c. iudicet.iij.q.vij.
q: nõ dicit fim allegata. sed dicit iuxta
leges ⁊ iura ꝓnunciet q̃ꝺ est dicere iux
ta qꝺ statuerũt leges ⁊ iura ꝑcdat in
ꝑcedendo ⁊ discutiẽdo: ⁊ det sniam. q̃
qdem volũt. vt vnicuiq reddatur qꝺ
debetur.l.i.ff. de iusticia ⁊ iure. nec. ⁊
etiã ob.c.eoꝝ q ⁊.c.se.xi.q.iij.q: loquũ
tur quõ in examinatiõe testiũ ds ꝑs ci
tari: ⁊ ordo iuris seruari in eoꝝ discus
sione. nõ eni dicit q deř snia fim eoꝝ
dictũ. imo innuit ꝺtũ si bñ attẽdatur
nec etiã ob.c. nos inquã.ij.q.i.cũ.c. de⁹
oipotẽs ibidẽ ⁊ aligb⁹ alijs: q: hz dicit
nemĩnẽ ꝺemnãdũ nisi cõuictũ: nõ tñ
segtur q ois quictus sit ꝺemnãdus:
ex quo iudex est certus de falsitate: imo
c. iudicãtem.iij.q.vltm. demõstrat oppo
situz vbi dř. tãdiu actio ventilet q̃usq
ad rei veritatẽ pueniat. frequenter etiã i
terrogare oportet: ne aligd forte ꝑeter
missuz remãeat qꝺ ãnecti pueniat hec
ibi. Et tõ dicaz cũ ꝺe bona fide agitur
nõ est de apicibus iuris disputandum
ff.man.l.si de iussor.Ş. quidez actio nec
silr obstat.d.l.illicitas. q: ibi dř ꝑes ꝑ
uincie id segtur non simplr sed addit
q eũ cõuenit sequi ex fide eoꝝ que ꝓ
babũtur ⁊ b:emk nũq̃ intenient ius q̃
dicat q iudex teneaꝝ iudicare fim alle
gata ⁊ ꝓbata sed bñ fim ordinẽ iuris
Et sic intellige ordinẽ. ſ. in procedẽdo
⁊ examinãdo ⁊ etiã sniando. Sed ius
nõ vult q in sniando aliqs puniatur
qui est innocens ⁊ ⁊tra veritatẽ: vt su
ꝓra patet: ergo nõ ꝺs iudicare cõtra ve
ritatẽ qua ꝑ certo scit. ad id qꝺ dicũt
de scãdalo iã ꝓ solu.p.c. qui scãdalizã
uerit. ibi vtilius scandalum ⁊c. vt supra
Silr nõ obstat q indicat nõ vt homo
sed vt iudex: q: illud verũ est si essem⁹
extra ea q̃ sunt ⁊tra legẽ dei q̃ nõ sunt

peccatar sed in prenaricatiõe ꝓceptoꝝ dei nõ hz locũ illa distinctio q: nõ iudex punietur sz hõ: ꝙuis fecerit vt iudex si ꝙ loqmur qñ iudex ꝓcedit extra iudiciũ: vt in officijs dandis ⁊ aliys q̃ ei⁹ arbitrio cõmittũtur: sic nõ hz dubiũ quin teneatur seq ꝓpria ꝓsciaznõ allegata. vt. ff. de iurisdi. om. iu. l. i. ⁊. ij. in dispensatiõibus. vt. i. q. vij. exigũt in criibus etiã extraordinarijs ex cã que si bi vr̃ potest penas tempare. ff. de pe. l. aut facta ⁊. l. capitaliũ. ff. de. dil. vt constituetur.

¶ Quid de officialib⁹ qbus mãdatur executio sñie iniuste. ff. Alex. de aꝛ. in ij. ꝑte ſſ. de gnto' ꝓcepto. ⁊ Ric. in quol. iij. q. xxv. q. si sñia ꝙtinet ttollera bile errorem vel iniusticiã mãifestã nõ dñt obedire. alꝫ nõ peccãt exequendo qđ ego limito qñ nõ sunt certi de innocẽtia cõdẽnati: qz in dubio excusantur sed qñ sunt certi de iniusticia sic credo peccãt mortaliter obediendo: vt in precedenti. ꝙ dictum est.

¶ Utrũ iudex secularis possit iudicare ꝺ hijs q̃ sũt peccata vt vsura ⁊ hmõi ff. Pa. in. c. cũ sit gñale de so. cõpe. q̃ sic dũmõ nõ disputet vtꝛ sit peccatũ ꝑncipaliꝛ vt ꝑz. ff. ⁊. C. de ꝺdi. indebi. ꝓ totũ ⁊ q̃ me. cã. ⁊ vi. bo. rap. ⁊ de furtis ⁊ alibus: ⁊ hec est cõis opinio. ⁊ ꝛ̃ est verꝫ qz cõia eo põt obici de iuramẽto si nõ vertitur dubiũ de eius validitate. vt in. c. rex ꝺz. xxiij. q. v. Sed si dubitaꝫ vtrum sit vsura vel ne pctũ vl̃ ne tũc iudex secularis nõ ꝑt sed ad eccliã est recurrendũ. c. ꝓ venerabilem. q filij sunt legitimi. ⁊ in cle. vnica de vsuris. Et iõ ex dictis ꝑz q̃ põt iudex secularis cõpellere ad restitutionem vsurarũ qz etiã de iure ciuili reꝓbãtur hodie ꝑm cõem opinionem. Fallit hoc in crimine hereſis de quo nullo mõ põt se intromittere nisi exequendo. Excipitur multi alij casus in gl. ⁊ ꝓ doc. in. d. c. cũ sit gñale. Sed tu dic ꝑm Pa. nullum aliũm esse nisi vt dictum est cuz agitur de dubio. ſ. vtrũ valeat iuramẽtum vel ne ⁊ hmõi. qz tũc nõ põt ⁊ sic tene. ⁊ vide gl. xxxij. q. v. c. xpiana religio. ⁊ ibi per Archi.

¶ Utrũ iudex teneatur iudicare ꝑm statuta seu cõsuetudines loci inter illos quoꝝz vnus est sibi subditus alter nõ ff. Pa. i. c. ꝙ clericis. de so. cõpe. ꝙ aut statutũ cõcernit solẽnitatẽ actus exhibendi tpe ꝙ tractus ⁊ tũc siue sit statutum laici siue clerici nõ valebit actus nisi illa solennitas fuerit obſeruata: qz subditus nõ potuit ꝙtrahere cũ nõ subdito etiã ſpta lege sui ſuperioris imo peccauit. c. ij. de ma. ⁊ obe. ⁊. c. regſti de testamentis. ⁊ nulla fuit ꝙtracta obligatio lege sibi reſiſtẽte ⁊ in habilitate cõſensum ſutũ. l. cum lex. ff. de fideiuſ. ⁊ q̃ no. in. c. ſi diligenti. de foro cõpe. ⁊ i. c. cũ ꝙtingat de iureiu. ⁊ sic ꝙtractus nõ tenuit cũ ꝺbeat esse vtriuſq; obligatorius. l. labeo. ff. de verbo. ſigni. sicut videmus ꝙ ꝺõatio facta ẽt nõ subdito vltra ꝙngẽtos aureos sine inſtitutõe nõ valet. l. ſancim⁹. C. de dona. Et ideo iudicabitur ꝑm hoc statutũ in vtroq; foro inter clericũ ⁊ laicũ. Facit q̃ determinat Fede. cõſilio. lxxvij. q̃ ceſſio actionis ꝙtra plebeum facta nobili ab ec cleſia non valet: ex quo ſtatuto ꝓhibẽt ne nobilis eaz possit recipere rõ qz ſtatutũ diſponit in caſu licito ⁊ inter ſubditos ⁊ non in fraudẽ libertatis eccleſiaſtice. ex quo patet q̃ laicus tenetur in teſtando ſeruare omẽs ſolennitates legis ſue. alꝫ nõ valebit q̃tũcũq; inſtituat clericum: niſi hoc fecerit ꝓ anima ſua qz in talibus ſufficit ſeruare diſpoſitionem iuriſgentiz. c. relatũ el. i. de teſtis ⁊. l. i. C. de ſa. ſanc. ec. Aut ſtatutũ concernit rem. exemplum ſtatuto cauetur ne res dotalis ſine certa ſolennitate poſſit alienari non vz alienatio ipa non ſeruata ſolennitate etiã facta clerico. nec per hoc dico q̃ ſtatutum laico rum liget clericos ſed tm̃ ſubditum ⁊ impedit obligationem oziri. l. non dubium. C. de legi. Et ideo ſi clericus vult illum obligare facias quod ſeruet ſeruanda. Aut ſtatutum cõcernit perſonam: vt puta quod ꝺbeat aliquid

facere post ꝛctū pfectū vt aphendere
possessionē ista certum tps aut pbare
p tot testes z hmōi. z tūc clericus ñ ar
ctat respectu statuti laici ēt litigās i fo
ro seculari. nec laicus respectu statuti
tpalis ipius clerici nec forensis.

Additio ē limita vez qñ aligd
ē explicādū p ptē ex iu
dicū q; ds iudex eccliastic⁹ ēt litigan
tes ꝑz tnā legē iudicare. facit ꝙ no. i. l.
y. C. de ꝛsti. pe. Sec⁹ vbi aligd ē expli
cāduꝫ i iudicio qr nō pōt iudex eccla
stic⁹ arctari statuto laicoꝝ vñ si eoꝝ
statuto caueāt ꝙ ñ possit pbari mutuuꝫ
p testes si laicus litigat ꝑ clericū i foro
ecclīastico nō astrigit laic⁹ illi statuto
ad hoc ꝙ no. i. c. ij. de arbi. li. vi. facit
no. p bar. i. l. cūctos pplos. C. de ss. trī.
vbi dicit ꝙ ēt si tale statutū ꝓcernena
psonā i directe tāgit bōa qꝫ nō ligant.
Exēplū statuto caueāt ꝙ priogenit⁹ suc
cedat certe forēsis nō ēt si hēat ibi bo
na. Sec⁹. si ꝓcernet pncipalr bōa vt si
diceret ꝙ bona deferāt ad priogenitū
facit. l. i. ff. de tuto. z cur. dā. vbi ꝛs ꝑses
puicie possit dare tutorē nō tñ cū q nō
est eiusdē puicie: vl hñt ibi domiciliū
z sic fuit disputatū p dñm Zan. in. q.
sci caueāt statuto mutuū ꝙ si res posset
sa ab aliquo euicat ab eo: ꝙ possessor
nō teneat cē sibi restituere nisi dato si
bi precio q̄ emit Bononiensis litigat
mutuū ꝑ mutuātes obtinet sniaz: nūq
dabit sibi pciū certe nō qr illud sta
tutū ñ porrigit vires ad forēses z ibi li
tigēt Facit ad hoc ꝙ no. do. pe. de an
cha. i. c. canonū ō ꝛsti. Ex q̄ infert pa.
vbi. ō. ꝙ cuius statuto caueāt ꝙ vsura
rij nō teneāt restituere pignus ēt si p
bet qs fe esse nūuꝫ nisi restituto precio
p q̄ ēt ipignoratū ꝙ ñ extēdet ad res
clerici vel forēsis ipignorata dño iscio
qr si res est clerici nō subicit iurisditi
oni laicoꝝ. c. fi. de vita z hone. cle. Si
ꝓ laici exīnet. z ibi sit delata surtiue z
volūtate dñi ñ pōt dici de iurisdictiōe
statutis sicut dixim⁹ de remobili q̄ ñ
est pmāsura i loco vt no. i. c. fi. de so. cō
ꝑ e. fact. t. l. heres absis. ff. nūqd. ff. de iu.
di. aut statutū dat modum dicendi cās
z tūc si ꝓfigit legē iudicis: index teneāt z
sub eo pōt allari Exēplū statuto caueāt
ꝙ iudex seqtur libros mercatoꝝ z tūc
in foro seculari secit fidē i pūdiciū sub
ditoꝝ nō aūt clericoꝝ vl extraneoꝝ si
tū vult recipēr libruꝫ p se vigore statu
torum tenetur recipere ꝑ se. ar. c. cū oli
de censi. cuꝫ ibi no. Si ꝓ o nō ꝓfigit le
ges iudici sz logtur gñaliē adhibeatur
fides libris mercatoꝝ tūc vbiqꝫ pōt al
legari cōtra subditus statutentis nisi in
casu qū non vult suscipe ꝓtra se.

¶ Utrū iudex eccliastic⁹ possit iudica 11
re laicū subditū ꝓncipis laici vl ēt ꝓn
cipes laicos. ꝛ. q sic rōe spūalitat] Pu
ta si cā ē spūal vt de dictis mrimonys
hmōi vl rōne paccati cuiuscūq mor
talis vt not. in. c. ij. z. c. nouit de. iudi.
alias non.

¶ Utruꝫ laicus possit iudicare in aliq̄ 12
cāu clericū. ꝛ. q sine cā sit spūalis. vt d
decimis mrimonys sive crialis vt de
hereti vel usuris z hmōi sint tpalis nō
pōt vt i. d. c. ij. possett⁹ auctoritate sibi
delegata ab eo i cā tpali mere de cle
co iudicare alias nō vt i. d. c. ij. sallit ēt
qñ clericus est degradatus z traditus
curie seculari qr tūc pōt.

Adicium ē duplex vnū
ordinariū fm
legē dei aliud temerariū. pmū
est duplex. s. iudiciū discretōis de q̄ i. l.
cū ꝓtor. ff. d iudi. ij. q. vij. ℌ. tua. Uñ dr
furiosus caret iudicio z ultō ꝙcedit o
bus in manifestis z certis aliud est co
hertiōis z hoc cōceditur aliq̄ ꝓtius
z aliq̄ alijs z istud aliq̄ dr exordia
riū. i. delegatū vt no. Ber. Inno. z ho.
in. c. qñ z ibi i glo. de ꝓba. Itez extra
ordinariū dr qñ non ꝙceditur in figu
ra iudicij ꝛz iudex ꝙcedit ex offo suo in
modū inquisitiōis vel denunciatiōis vt
de accusatis. c. super his z. c. fiiter el. ij.
Itē i cāis electōis postulatōis aut pui
siōis super dignitatibus personatibus
officijs canōicatibus ꝓbēdis seu. gbus
cūq alijs hūi ciuis ecclīasticis aut sup
decimis matrimonijs z vsuris in qui-

bus peedenãũ est simplr & de plano dr exordinariũ de gbus no. in. c. olim de accusatio. p inno. & host. in. c. statuta de here. li. vi. & Jo. mo. & Jo. an.

item põt dici extraordinariũ qũ iudex ecclĩasticus cognoscit de tẽporalibus rebus laicoꝝ ratione peccati annexi de iudi. nostr.

1 ¶ Quot modis iudiciũ reddit nullũ ff. q. triplr primo rõe iudicis icõpetentis puta qz nõ hz ptãte sup eũ quẽ iudicat. vt de in. c. at si clici eũ suis pcoꝝ.

2 ¶ Utrũ glibz laicus possit se subiicere cuilibz iudici. g pest. ff. q. sic si vult. l. ff. de iudi. & l. i. C. de iur. om. iud. & intelligit velle. & ꝓsentare qñ sit eũ nõ ce suũ iudicẽ & cũ litigat sub eo vt in. l. ff. de iud. Limita fm gl. i. c. si diligẽti. & so. cõp. vez i cã ciuili. sec9 in cã criali vide Pa. ibidez sed qd si ille cui vult se subiicere nõ hz iurisdictiõez in actu. vide. S. cõfessio. in. §. iiij.

3 ¶ Utrũ silr clic9. ff. q. nõ sub iudice laico ẽt gp tpalia bõa sua. c. si diligẽti de so. ope. nisi agẽdo cũ laicis sub iudice laico quenirẽt ẽt de crie: ciuiliter cũ qz tũc silr rñdere vt gl. no. de iud. c. at si clici. Sz pa. ibidẽ hz qz ẽt sunt solẽnes doc. g tenẽt q nõ pt quenire vide p eũ ibidẽ hz aduerte qz in cã. spuali seu annexa nõ hz locũ recouẽtio coꝝ seculari iudice ar. c. suã & oꝝ. cogni. & c. latoꝝ q filij sunt legi. & sic tenẽt cõit doc. in d. c. at si clici hz in tpali credo qz sic.

4 ¶ Utrũ laicus laicũ sup re ciuili possit quenire sub papa. ff. hz gl. xi. q. i. in fi. & pa. i. c. hz ex suscepto de so. ope. q nõ nisi i. xvi. casibus. ¶ Primus qñ hoc hz ꝓsuetudo vt i. c. si clicus & so. cõpe. ¶ Secus qñ sumus in terris subiectis ecclĩe quo ad tpalẽ iurisdictionẽ vt i. d. c. no. ¶ Tertius qñ cã sup q adiit speciat ad ecclĩasticũ de iure vt in. c. suã & oꝝ. cog. & c. cũ sit gñale de so. compe. ¶ Quartus qñ vacat iperiũ & aditur papa in cã spectãte ad iperatorẽ vt in d. c. hz. ¶ Quintus qñ dat negligẽtia ꝓncipis in exercitia administrãda vt in. d. c. hz & d. c. cũ sit. ¶ Sextus qñ iperatr

a pſona miserabili & oppꝛſſa vt in. c. ex pte. B. de so. cõpe. ¶ Vij. qñ iudex secularis g nõ hz i ꝓuincia iurisdictiõ alla tur inspect9 vt nõ vult facẽ institus vt no. i aut. vt diffe. iud. §. i. & ij. ¶ Viij. in cã recõuẽtiõis. ij. q. vij. §. cuius in agẽdo. ¶ Nonus fm Jo. in cã. si mortuarioꝝ a defunctis derelictoꝝ in aut. de eccla. ti. §. si autẽ. ¶ x. qñ secularis iudex innocat auxilia ecclĩe. xxij. q. v. administratores fm inno. puta qz subditi sunt sibi sobedientes ¶ xi rõe administrationis assũpte a laicis q intellige vt no. in. c. iudicatũ. lxxxix. di. ¶ xij. si ecclĩa seruit vl hoſes fuerũt indebite a laicis collectanẽ. c. ecclĩe seruos. xij. q. ij. & in auctẽ nulla cõtra. C. de epis & cle. ¶ xiij. qñ in ꝓuincia nõ ẽ iudex aut supior laico tũc põt adiri eps vt ẽ casus in auten. vt differẽ. iudi. §. si vo ꝓtigerit. ¶ xiiij. qñ aliqd est abiguũ & vt difficile inter iudices variat vt i. c. p venerabilẽ g filij sũt legi. ¶ xv. qñ agitur p viã denunciationis euãgelice vt in. c. nouit õ iud. ¶ xvi. qñ cã pphana est annexa seu ꝓtacta cum cã spectãte principalr ad ecclĩam. Exẽplũ ponit gl. de vote vt in. c. õ pudẽtia õ vote post dimor. re. & hoc qñ nõ agit principaliter de dote sed ex ꝓsequentia & circa prẽdicta vide prædictum Pa. in. d. c. licet cũ multis declarationibus.

¶ Secũdo redditur nullũ iudiciũ rõne p 5
sone agentis puta qz ẽ mino: & agit sine auctẽ curatoꝝ. C. de iudi. l. pperãdũ i fi. & c. g legi. pſonã i iudi. hẽnt. l. i. Silr si ẽ surdus vl monachus & hmõi. itẽ excõicatus silẽs enim nõ pñt agere nisi in casibus expꝛessis a iure.

¶ Tertio redditur nullũ ex defectu rei 6
vt puta qz nõ põt tractari sub tali iudice sicut ius pronatus de iudi. c. quãto vl res ecclĩastica. c. vltimo. õ iudi.

¶ Quinto sit g nõ pñt vocari ad iudiciũ 7
ff. q. multi de gb9. ff. de in ius voca. l. ij. & ij. & sũt ꝓsul pfect9 ꝓtor magistratus g hz ipiũ mex vel mixtũ nec eps dum sacra agit nec ille q vxoꝛez ducit nec illa q ducit in vxoꝛẽ nec g sumus

familiare ꝓsegꝫ vt iusta mortuꝰ facie
tꝫ obsega. nec q̄ pp religionē loci se
mouere ñ ꝓt vt regularis vel in clusa.
Ponit. alibi aliq. vt sūt infames ⁊ su
rtosi. ff. ō. 2di. fur. l. ij. ⁊ hoc verū p. se.
ſz ꝑ tutores ⁊ curatores. Iſē nec ser
uus dñꝫ. nec libert⁹ patronꝰ i famosis
actiōib⁹. nisi venia impetrata i ius vo
care pōt. de q̄bus no. i dictis. l. de i ius
voca. ⁊ sequentibus.

8 ¶ Quid si pupillus vocaꝫ i iudicium
⁊ nullus eū defēdit. ff. nulli erit iudici
um ff. de re iudicata. l. cōtumacia.

9 ¶ Utrū mulier possit vocari i iudiciū
ff. q̄ ñ ꝓsonalit nisi i casibus exꝑssis a
iure. ⁊ hoc intellige ꝫ eiꝰ voluntatem.
Secꝰ si vellz vt i. c. mulieres'. de iudi.
li. vj. Et sunt isti casus exꝑssi a iur in q̄
bꝰ vocat. ¶ Pum⁹ i cā criali. ff. depu
bli. iud. l. pe. ff. ad crimē. ¶ Secōs in se
rendo testimōio in cā criali q̄ pōt ad
mitti. ō q̄ vtꝫ. j. testis. ff. v. ¶ Tertius
q̄ ē tutrix filioꝝ si ñ vult actorē ꝓsti
tuere. Insti. de cura. ff. vlti. Utrū autez
mulieres religiose possint si ipe velit
sibi euocari ad iudiciū. ff. q̄ ñ ꝓ nulla
cā ꝓsonaꝫ itellige. vt i. d. c. mulieres.

10 ¶ Quid si cētet de facto aliq̄ mulie
res ꝫ ꝓmissa. ff. q̄ irritū est ipso iure.
vt in. d. c. mulieres. imo est excōicatus
fingēs cām vt iudex vadat ad mulierē
ꝓ ferēdo testimonio. sed ex cā vera si
ea. testimoniū est necessariū debet iu
dex ad eas ire. vel si non decet alium
mittere. vt in. d. c. mulieres.

11 ¶ Qualit̄ puerri iudiciū. ff. q̄ntuor
modis. Timore. Cupiditate. Odio. ⁊
Ignoꝛe. xj. q. iij. quattuor modis.

12 ¶ Qua hora pōt iudicium exerceri
ff. q̄ de nocte nō ē honestū. ō offi. vic.
ꝓsulit tñ si iudex ꝑcedit de nocte cuꝫ
lumine cādele ad litis ꝓte. vel sñie ꝓ
lationē valet q̄ agit. lz facere non de
beat. dūmō aliu⁹ d non impediat. quia
multa ꝓhibent̄ que tamē facta tenent
de regula. ad apostolicā. de ſureli. quē
admodū. ff. quod si post. de hoc no. in
aut. de iudicibus. ff. sed ebunt.

13 ¶ Utrum tēpoꝛe vel hoꝛa feriata pol
sit. ff. q̄ nō vide. ff. ferie. in ꝓn. cum
duobus. ff. sequen.

¶ Utrū iudex possit. iudicare vltima i4
die sui officij. ff. q̄ nō. vt in. l. euz qui.
ff. de iur. om. iud. tenet. tñ si iudicat. vt
in. l. meminisse. ff. de offi. ꝓ consulis. ⁊
hoc intellige in ordinario. q̄ delegat⁹
ēt vltia die iudicat. vt i. c. ꝓsulunt. de off.
dele. Bar. tñ in. l. eū q. limitat verū ꝓ
aduentuꝫ successoris. q̄ñ ante licite iu
dicat. d. l. meminisse.

¶ Quo loco. ff. q̄ in loco sue iurisdi 15
tōis nisi de ꝓsensi ptium ⁊ iudicis ter
ritoꝛij. jx. q. i. episcopū cū duobus se
quē. c. vide gl. in. c. vt litigātes. de of.
ordi. li. vj. Fallit ēt hoc in episcopo ex
pulso. Sed que sunt voluntarie iurisdi
tionis pōt vbiq̄ exerceri. l. j. ff. de of.
ꝓcō. ⁊ c. nouit. de of. le. ⁊ ibi gl.

¶ Q̄ñ debet iudicare. ff. q̄ sedere 16
debet vt no. in. d. ff. sedebunt.

¶ Temerariū iudiciū q̄ vniuersalit 17
ꝓhibetur. dō sex mōis. Prio ex parte
iudicantis per vsurpationē officij sibi
nō ipositi. Secūdo ꝓp indignitatem.
Ro. xiij. tu q̄s es qui iudicas. Tertio
ꝓp ignoꝛātiā ex pte vero rei ē. Quarto
q̄ñ iudicat persona q̄tū ad euentū iu
risdict

ri lege dicebāt viuit dñs viuit aīa mea hoc addat mihi dñs.i.ff.xvj.xvij.q.i. z iurabāt in primitiua ecclesia. testis ē mihi deꝰ. deū inuoco in testē ꝓtatez di co in xpo z nō mētior. testis est mihi ꝓscia.xxij.q.i.si peccatū. z sic deus te adiuuet.xxxv.q.vj.de parētella. Jtē p euangeliū xpi.per crucē p ordiné sacꝛ per sanctos.vt no.i.c.si aliq.xxij.q.i.

2 ¶ Sz vtrū liceat iurare p creaturas. ff.fin sancti Bo.in.iij. di.xix.ar.ij.q.ij.q iurare p creaturas aliqñ sit p im precatiōē: vt cū dñ.ita viuat filiꝰ meꝰ z isto mō nō innocat creatura ad testificādū iz oppignozat ipa creatura creatoꝛi. fin q dicit Aug. z iz iurare sic. qz iz ois creatura sit creatoꝛis tñ sola tū eiꝰ nobis a deo ꝓcessiuz ē. z io tāq nr̄m deo oppignozare possumus. Et li qñ iurāt p creaturas z innocātur in testē fin se z sic ñ iz iurare. qz sic eēt credere in eis eē aliqd numinis rōne cuiꝰ ꝓtas posset dici z confirmari. Et sic intelligit istud math.v. nolite iurare necq; p celū ꝛc. z ibi.xxij.q.i.si qs p capitū. z.c. ꝓsidera. Aliqñ innocat creatura i testē icḡtū relucet in ea diuine ꝓtatis vestigiū z sic iurare ē iurare p deū q.relucet i ea. z sic licet iurare. z ō hoc hēs p Nosti. Bos. z Ber.in.c.z si xps. de iureiu.

3 ¶ Quid de acceptātibꝰ iuramētū' idolatrazꝝ vel cogētibꝰ eos iurare p deos suos. ff. S. Bo. vbi. S. ar. iij. q in iuramēto facto p idolū ē duo cōsiderare aut idoli veneratiōz z sic ñ iz. nec recipere nec exigere. Aut ꝓsiderāt ꝓbi confirmatio solū. z sic licite exigit marie pro bono cōi. sicut fecit Jacob ad labam. xxij.q.i. mouet te.

4 ¶ Utꝛ sit iuramētū dicere i ꝓtate dicovob. ff. Pa.i.d.c. z si. xps q sic. qz interpōit deū q ē ꝓtas ad ꝓfirmationē actꝰ. c.i. q̄dā de celebra. miss. hoc limito vez qñ hoies qbus fit habet illō p iuramēto. z ille q iurat sic itēdit iurare alias ñ credo. de q̄ dic vt. j. ꝓuū. i ꝓn.

5 ¶ Utꝛ sit necesse dicere iuro. ff. Pa. in.d.c. z si xps. q nō. sed sufficit q ad eōfirmationē veritatis qs interponat deum implicite vel explicite.

6 ¶ Utrū ois fidei ꝓstatio sit iuramētū. ff. Pa.i.c. q̄rellā de iureiu. q sic iz nō ē ois qz nō oē iuramētū est fidei ꝓstatio q: tūc dr qs ꝓstare fidē qñ ꝓmittit aliqd p fidē meā vl sic deꝰ me aduet z hmōi. z sic fidei ꝓstatio non includit nisi iuramētū ꝓmissoriū z ñ asseroriū vl fin alios differt a iuramento q fit p libz̄ vel rē sacrā. fidei aūt ꝓstatio nō fit cū interuētu rei sacre. iz melius dic q fidei ꝓstatio ē cū aliqd ꝓmittit p fidē sine ꝓbo iuro. iuramētū ꝓ ē cū dic iuro p deū vel p aliqd. vñ iz q̄ ad pctū mortale nō fit dñia. qz ꝓz Archi.i.c.i. de sepul.li.vi. z Inno. z cōiter doc.i.c.z si xps. de iureiu. sicut iuramētū ē dicere iuro tibi p fidē meā vel euāgeliū sic ēt iuramētū ē dicere promitto tibi p fidē meā sine ꝑb fide mea vez ē q q̄ ad penā ꝑiurij puta ꝙ positiōis i clerico vt i.c. q̄rellā de iureiu. nō icidit qs nisi exꝑsserit ꝑbū iuro fin aliās vt ſra. ꝑiurū. ij. z sic itelligē iura q ponūt vt diuersa iuramētū. z fidei ꝓstatiōez vt i .c. ꝓuēit ꝙ fidei uiol. z in.c. q̄rellā. ne pla, vices suas .c.ij. de spō. simpler ꝙ ꝓmissio dr q nec iuramento nec fidei ꝓstatiōe firmatur.

7 ¶ Sedo mō iurāt cū iternētu alicuiꝰ sacre rei: sic cū iurāt in manu epi vl sacerdotis aut sup euāgelia vel corꝑ xpi aut crucē z hmōi. vt lxij. di tibi dño.

Uramētum. ij.

Quo duplex est. ff. q duplex. aliꝙ iudiciale. aliꝙ extraiudiciale. Judiciale est q de ferē in iudicio. z istō aliqñ dr iuramētū de calūnia q̄ qs iurat se bona fide nō. aio calūniādi cāz mouisse vel rñdere seu aliquid aliꝙ ꝓponere. vt. C. de iur. calū. l. ij. ff. ff. sa. her. l. iter cohere des. ff. q familie her. Et no. q calūnia ē falsa petitio vl iusta repulsio scā scīēter. ar. cor q̄ no. ff. ad turpil. l. i ff. calū niari. j. q. ff. notādū. z istud iuramētū ñ tñ dr ee de ꝓterito iz ēt de futuro d. ff. q sa. her. Aliqñ solū dr iudiciale

& dr iurare i litē ex eo q̄ pp̄ litē sine rē in litē. i. iudicio petitaz pstāt. vñ aliq̄ dat a iudice vñ officiētib⁹ phantomib⁹ hñs vnū teste vl fāmā. p aliq̄ cōpellit eū iurare sup q̄ ē fama. & dr necessari nō q̄ ps cui defert ñ pt sine cā recusaf. vt in. c. fi. de iurisdi. in. 6. n. ūcia supscripcōe: & i. l. g̃naliter. C. de in. pe. appellat. et decisorū: pstat q̄ ad litis decisionē. vñ dr q̄ maior⁹ hz auctē q̄s ref. iudicata vt i. l. j. ff. de iureiur. & illud p̄dicit acti. de iure ciuili. l. actor. C. de iureiu. Aliq̄n ēt ista iudiciale dat a pte pti. & ista bñ pt recusari. vt i. d. c. fi. Extra iudiciale ps iuramētū appellat volūtariū q̄ volūtate & ex deuōcōe pti suscipit & ista aliq̄s dr assertorū q̄s asserunt aliq̄d sic cē vl ñ cē. vt i. c. si ps. de iure iu. aliq̄s dr obligatōis introductorū vl p̄missoriū: sic q̄s promitto tibi dare vel facē aliq̄d. vt i. c. cū ptigat. de iurisdi. aliq̄s dr p̄firmatorū sic cū filia renūciauit bonis p̄ris & iuramētū iterponit tali renūciatōi. vt i. c. de pac. li. vi. & i aut. sc̄fa pubes. C. si adūsus vēditōes.

Iramentum

.iij. de his q̄ p̄sideranda sc̄i & oi iuramēto. vñ scias ꝑz Ps. & gos. q̄ septē sūt attēdēda. Et pmo

1 Quis pt iurare & dico q̄ ois q̄ ē doli capax. vñ nec pueri q ñ sūt doli capaces obligāt ex iuramēto. xxij. q. v. c. pari. nec furiosus. xv. q. i. merito nec ēt admittuntur ad iurandum dicto capitulo parvuli.

2 Secūm cui fidē est iuramētū. ff. q̄ in iudicio iudici ꝓpetēt: extra iudiciū potest fieri cuicunq̄.

3 Utrū clerici pñt iurare. ff. q̄ nō cui cūq̄ laico sup euangelia. xxij. q. v. nullus. ē. B intellige nisi ō lnia plart sit vt i. c. i. & ō iur. cal. & vez si iurat tā sūplioris & intellige dcm̄. c. nullus. alr sic ēt lnia vt in. c. ex rescripto. & c. quenit de iureiu. Itē nō pt iurare de calūnia: nisi de lnia sit sūplioris nisi ille cui⁹ q̄ litigat sit eius sūplio: ꝙ hīta lnia pt ēt in manu laici iudicis. xxij. q. vij. c. nos. litē. p̄hibet iurare in actu testificādi sine lnia sūplioris vt in. c. quāq̄. xliij. q. ij. Et itel ligē i mānu laici excepīs ḡrib⁹ calūb⁹ p̄dictis pt iurare licite ēt in mānu laici & sine lnia alia. vt in. d. ca. ex rescripto. & quenit. no. Pa. in. c. i. de iur. cal.

Tertiū qd pt iurari. i. p q̄ re. ff. q̄ 4
p oī re licita iusta & honesta. nas. p re turpi illicita. vl iniusta scīs iuramētū ñ tenet. arg. cap. vltimo. de pac. & clarius infra patebit.

Quartū per qō pōt iurari dictū est § 5
s. iuramētum primo.

Quintū ad qd seu. cui. s. p fine bo- 6
no & licito q̄ cuius finis bon⁹ est ip̄m quoq; bonū est ar. xvij. q. iij. c. artabā. nā si p cā mala illicita ē. vt sit cōmutatōnes ꝓspiratōes & hmōi. ar. o. c. vlt. de pac. de re iudi. c. i.

Utrū turāis fine cā licita peccet mor- 7
taliter. ff. q̄ si iuret qs sine cā necessaria vt ista necessitas ꝓpter hēdat vtilitatē nō solū primi sed ēt ꝓximi q̄ alr nō credit ei sic nō peccat mortaliter. Facit. d. ꝧ. alis ea dem̄. & c. florētius. lxxv. di. in gl. ḡnis sit piculosius: vt ꝑz in. c. ita ergo. xxij. q. i. i tex. & in gl. Si ꝓ iuret p cā illicita vel ihonesta aut illicita. cōtra est pcīa mortale. xxij. q. iij. ꝧ. illicitū. al sūpto est nois dei i vanū & ꝓbat q̄ i c. sicut nr̄is. de iureiu. & ibi senāt glo. & Inno. & pa. Facit. c. q sacro. xxij. q. iij. Hoc intellige q̄n aduertit: & c illicita & de iuramento sim̄ q̄ dico ꝑtinum mortale j. Periurium.

Sextū quō sit iurandū. ff. q̄ tres dr 8
hfe cōtes. s. vitatē iudicii & iusticiaz. Vere. iij. de iureiu. & si xps. ꝧ. Jacobus. xxij. q. ij. a iadūtēdū. Rō ē ꝑz ier. Ro. vbi. s. in hīa q̄ iuramētū ꝓpat ad tria. s. ad rē de q̄ fit & sic debet vitas q̄ est adeq̄tio rei ad sermonē ad iurantē. ſo ꝓparatur a q̄ ꝓcedit & sic debet iudicii. s. declarētōis. tertio cōpat ad cās ꝓ q̄ fit & sic debet iusticia. s. vt cā sit iusta.

Utrū sp sit pcīa mortale q̄n ꝓdicta 9
defectus. ff. pa. in. d. c. & si xps q̄ nō sp ꝑz aliq̄s venialē. ꝑz ḡnitatē cl'pe. vt no. archi. in. d. c. ad aduertendū q̄ melius patebit infra. Periurium in ꝑtin. cum

quintꝫ. ℌ. se.

lo ℂ Utz iurás sine iudicio discretio
nis peccet mortalr sicut faciũt illi q in
q̃libet ꝺo iurãt. ℟. q̃ iurantiũ, phibea
tur nõ q̃ sit malũ ꝫ pp periculũ pjurij.
Ideo si talis iurat falsiꝫ nõ excusat a
mortali. p ea q̃ dicã. j. Periurium i ṗn.
ℰ fm illã di. Si vero iurat vel̃ sic nõ
erit mortale pcñ. vel̃ ℰ q̃ tñr abstine
re sicut a mortali pp periculũ q̃ de tali
dr ecclesiastici. xxxv. vir multũ iurans
ꝑplebit iniquitate.

li ℂ Utrũ inducẽs aliũ ad iurãdũ quẽ
scit false iuraturũ vl nõ seruaturũ iura
mẽtũ peccet mortalr. ℟. fm R. i. in. iij.
di. xxxviij. q̃ aut facit ut ꝑsona publi
ca ad instãtiã pns. ℰ ex ordine: iuris ℰ
sic nõ peccat. si ꝺo facẽ vt ꝑsona publi
ca tñ ℌ ordinẽ iuris: aut vt ꝑsona pri
uata: sic peccat grauit. sed dñs Lar. in
cle. vnica de iureiur. dicit q̃ talis vicit
homicidiũ. xxj. q. v. si qs conuictus.
ℰ. ca. se. ℰ sic ꝑz q̃ est mortale: ℰ ex hoc
concludit Pau. in. c. clericus de cohab.
cle. ℰ mn. q̃ nũq̃ ℰ deferendũ iuramẽ
tũ illi: ℌ quẽ est vehemẽs suspitio de
trãgressiõe ℰ differẽs peccat. intellige
mortalr fm distinctionẽ dictã alr. c. il
le. xxj. q. v. ℰ facit optime tex. dicti. ca.
clericis. vbi nõ vult clericos cogi iura
re dimittere ꝙcubinas. q̃ no. ℌ dantes
secularib⁹ iuramẽta. ℰ filiab⁹ q nõ fuãt
ℰ ideo ponant potius penã. ℰ hoc ga
tale iuramẽtũ ẽ ℌ iustitiã nõ credo tñ
mortalr peccare illum q dat iuramẽtũ
ẽt vt ꝑsona ꝑuata illi quẽ scit falsum
iuraturũ q̃ille ẽ tã dispositus iurare
puta q̃ obtulit se iurare q̃ ℌ facit ex
aliqua rõnabili cã: ℰ de isto nõ legr. c.
ille: ꝫ de eo q̃ iducit ñ dispositũ iurar.

li ℂ Utz iurás vitupose ꝑ mẽbra inho
nesta peccet mortalr. ℟. q̃ tales ꝓprie
sunt blasphemie. vt ꝑz in. c. si qs ꝑ ea
pillũ ibi alio mõ blasphemia ꝛc. xxij.
q. i. ℰ tõ sic peccat mortalr sicut dcñ ℰ
de blasphemia. ℌ. i. prin. nã ꝙbus alr
facit positionẽ eiusdẽ q̃litatis regulari
tatis ꝫ hẽat exceptionẽ aliq̃n. vt i Jo.
ℰ alij duo latrones, ℰ ne. pa. in. c. ace

cẽs de ꝓbẽ. ℰ tõ hic alto mõ ꝑsumpt̃ blasphemiã. sec⁹ si iuraret q̃ aliq̃ mẽ
bꝛ hõestũ ℰ cũ reuerẽtia vtputa q̃ scñ
caput dei ℰ raro nõ cõsueuerunt iurare ℌ
Rod. sic eẽt ventale.

ℂ Septio attẽdẽdũ ẽ in iuramẽto q̃n ꝫ
ipe. m. reddit iuramẽtũ illicitũ vt q̃n iu
rat in iudicio diebꝰ festiat⁹ nisi ꝑ pace
ℰ aliqs pjs cãs vt de feriis. c. queri⁹
q̃ aũt fiat tenuis ẽ de honestate. xxj.
q. v. honestum.

Urametum liij. quõ iu
ramẽtũ in
terptãdũ ẽ. ℟. ℌ. no. in. c. veni
ens de iureiu. q̃ in iuramẽto determi
nato sup aliq̃ singulari sic interptat in
foro aie ℌ intentionẽ iurãt⁹ facit. c. hũa
ne aureo. xxj. q. v. ꝫ ℌ ego limito vel̃
q̃n ille q̃ dat iuramẽtũ seu exigit dolose
ℰ iniq̃ facit: sic cũ vir ꝓstat iuramẽtũ
vxori sup adulterio. nã cũ talis iniq̃s a
tali ꝓfessionem exigat poterit iurare ℌ
suã itẽtionẽ q̃ ẽ vel̃ ꝫ fm intellectum
audiẽt⁹ sit falsiꝫ ℌ. rod. quẽ segr asseñ
li. i. ti. xviij. arg. vij. Facit q̃ no. theo. in
iij. di. xvij. vbi circa iraꝫ dicit Ric. q̃ⁿ
obstetrices nõ peccassent ꝫ nõ rñdisset
ad intẽtionẽ pharaõis. q̃ nõ fuit ei da
ta auctoritas ad aliqd agẽdũ ℌ deuꝫ.
Simili⁹ q̃n qs ex iuramento exigit ab
aliq̃ q̃ ipse nõ põt̃ fine peccõ ꝺiplere. põt̃
hr̃e intentionẽ cũ iurãt illud facẽ. i. q̃n
tũ poterit fine peccõ. sic si mulier q̃ hẽt
impedimẽtũ excõicata q̃ nõ põt̃ pbare
in mortis articulo cuꝫ oporteat eã iu
rare de standꝺo viro ꝺꝫ intelligere sic. i.
q̃ntũ poterit fine peccõ ℰ ſ pjurat vt no.
in. c. ſras de resti. spo. Si ãt ille q̃ ꝓstat
iuramẽtũ est in bõa fide ℰ i casu licito
ꝓstat. tũc hꝫ locũ. c. q̃cũq̃. ar. xxij. q. v.
q̃ si sciẽter nõ iurat fm intẽtionẽ ꝑce
ptantis peccat mortalr ℰ ẽ pjurus ℰ ẽt
credo q̃ teneat sicut ille itellexerit ipse
re. ar. c. q̃cũq̃. nec obstat q̃ sicut votũ
dolosiꝫ nõ obligat: sic nec iuramẽtũ.
q̃ votũ fit deo ꝑptie: ꝫ iuramentũ fit
hoib⁹ ℰ obligatio ℌ hñt aliꝫ i, voto: q̃
ꝑ intẽtionẽ: aliꝫ in iuramẽto q̃ ꝑ deli
beratã ꝓbor attestationẽ. Si ãt vterq̃

fuit in simplicitate. Sz vnus vno mō intelligetur alt alio mō sic iterpretat fm intentionē iurātis in foro aie. vt no. in.§.ex his oibus colligit. xxj.q.v.i fo ro ät ptēto so stabit ꝓbis. vt i.c.ex lris de spō. Si ꝙ ꝓba hñt duplicē itellectum i stipulatiōibus z alijs ẽctibus ꝫ stipulanté z vēdenté interptrab unū.l. iter stipulātē.§.l.ff.de ꝓb.ob.z.l. labeo la.l.ff.ō ẽhē.ép. In iudicijs i pn. iterpretanī ꝑ actore i medio ꝙ vtroq; i fi ne ꝑ reo.eī ō ꝓba ex lris. vt ecclia. bñ fi.c. vt nostrū in delictis ät ꝫ delinquē tē nisi alīō appareat. ō ꝓsūp.c.i. si ꝙ loq̄mur de iuramēto gñalr ꝓstito pro obedia ꝓstāda mādatis sic dicit Inno. i.d.c. veniēs q̄ iterpteī vt nō extēdat nisi ad ea de ḡbus cogitatū ē vel debu it cogitare: vt i.c. gntaualis de iureiu. de ẽci. ex multipliči. ō fšti. spo. audita xxij.q.v.ne go. Ellj dicūt q̄ iterpretet gñalr nisi sit ꝫ ꝓus iuramentū. vt i.d. c. veniēs vel ꝓtra ius vt in.d.c. gntaualis vel ꝫ ꝓesumptionē cōmunem q̄ si hoc mādari crediđisset nūq̄ iurat set.ar.c. petitio de iureiu. ego credo q̄ in foro aie interpretabitur fm intētionem iurantis nisi fuerit dolosa.

¶ Utz iuramētū ꝓstitū in mā iuris re stringat ad limites iuris. ℟. Pa. in. c. tua nos de ecclijs edificādis q̄ sic. Jta q̄ recipit oēs limitatiōes z restrictiones ḡs recipit ius illō. Facit tex. in. l. fi. C. de ꝓdi. ide. z i. l. fi. C. q̄ satisf. co. z no. ꝑ Jnno. z gl. in. c. ꝑ tuas de arbi. vbi dicit q̄ cū gs iurat stare ſnie arbitri ſb pena q̄ nō obligat nisi vl pere ſnie vl ſoluere penā: z tō si soluit penā sufficit. Sīr si iurauit nō sub pena q; tūr vel seruare ſniam vl ad interesse. ff. ō arbi. l. dīē. §. fi. q; itelligī ista clausula. Ego paredo ſnie vel ſoluā penā: q; iste itellectus est sibi datus a iure. Pa. in. c. gntaualis de iureiur. dicit vez in ſnia arbitri. secus in ſnia arbitratoris q; in ta ſnia nō est talis datus itellectus. Jtē ꝑ hoc facit Jnno. in. c. cū oēs de ꝓstit. q̄ dicit q̄ ꝓlatus q̄ iurauit nō alienare bona ecclie q̄ pōt nihilominus aliena re in eā necessaria. vt in. c. fi. de ec. edi. z ēt vtili cū in hoc casu necessitas z vtilitas egparent a iure. xij. q. v. sine exceptiōe z sic iuramētū intelligit de alienatiōe illicita solū. Facit. c. petitio de iureiur. vbi iurās nō esse ꝫ aliquē intelligī illicite. secus hīe ēt ꝑ ꝓpria vtilitate. Facit ēt. c. ex pte tua de cle. nō resi. vbi iurās residere in ecclia ꝓt iuramento nō obstāte se abstinare ꝑ necessitate vel vtilitate eccliē. Jtē facit q̄ no. i. c. put nobis de dolo. vbi ille q̄ iurauit pe re mādatis ecclie vl iudici si se grauat ꝓt appellare: q; iuramētū nō se extēdit ad hoc qñ est gñalr latū. z q̄ no. i. c. la tenore de sen. exco. vbi z idē pa. q̄ ēt ex cā noua supueniēte vl si erat ꝓtius erat occulta poterit ille q̄ iurauit rūdere cozā aliquo iudice nō obstāte iuramento gñali illū recusare: nec obstat ꝑ dictis q̄ iuramentū hēt clausulā seu vī clausule. Si nō valet q̄ ago vt ago: valeat q̄ctū pōt: vt in. c. q̄to. z. c. ad nras el. iij. de iureiu. no. in. l. cum pr̄. §. filius mfez. ff. de le. ij. z ꝑ bar. in. l. si go ꝑ eo ff. de fideiuſ. z in. l. sciēdū. ff. de ꝓb. ob. Et tō dz aliqđ opari q̄ nō faceret si ꝑdicta essent ꝓba: q; aliqđ opaī tū q; adi cit. vinculū z ligat strictius ipſs iurātes z qñq; accumulat ſoꝛ foro. vt in. c. fi. de fo. cōpe. li. vi. In casu aūt vbi nihil opareī vl paꝛ tūc bñ vez est q̄ hꝫ vīz illius clausule ꝫ hoc nō ē in casibus ꝑdictis q; strictius stringit z tō sufficit. Facit ēt ꝑ ꝑdict' q̄ no. d. an. i. c. ex lris el. ij. de spō. z segī ibidē pa. q̄ sicut eg tas ꝓtia facit vt i stipulatiōibus ꝓtorijs ꝓmittendo simplr scīs alienū in dubio itelligī ꝓmittere q̄ promisse se factuꝛ z curaturꝛ q̄ctū i eo ē. vt i. l. quoties. ff. de ꝓb. ob. Jta egtas iuris canonici hoc inducit in mā canonica. vt ꝓ in. d. c. ex lris z i gl. ibidē vbi pentes q̄ ꝑ filijs iurāt' spōsalia nō peccāt ꝫ nō sequanī nō ex eoꝛ defectu q; illud iuramētū i telligī quātū in eis ē fieri debeat. Jtē facit q̄ no. Pa. in. c. cū clici. de ℟. sig. vbi dicit q̄ iuramētū gñalr ꝓstitū dz restringi q̄ctū ꝓt vt munus obligetur

tem.q⁹ vbi tractat de obligatiõe & faciẽda stricta interptatio. alle.c.ad nram cl.iij.ō iureiu.z.c.primū.e.ti.li.vi.z.l.qc qđ astrigẽde.ff.de ver.ob. Itẽ i.c.quẽ ad modū dicit idẽ Pa.q⁹ iuramẽtū in aliq̃ pcessu recipit oēs qđitões z limitatões z ꝯditões q⁹ hz ille ꝑcꝰ.z silr si apponit i alia dispõe vel obligatiõe q⁹ regulat ab illa. facit p hoc. l. fi. C. de nõ nu. pe. z no. p Bar. un. l. si societates §. arbitror. ff. p socio. q⁹ bñ no. q⁹ facilit ad multa i mã iuramẽti z voti. vide ad hoc q. j. d. §. v. z. vi. Itẽ si iuro alicui dare cras pecuniã ītelligitur ni fi fuero ab eo absolutus: q⁹ põt z prorogare terminũ z absolvere. vt in. c. i. de iureiu. Itẽ si iurauit pecuniã tibi reddere ad certũ tps ꝑ spe future numerationis ītelligit si pecuniã mihi mutuaueris. C. de nõ nu. pe. l. dubitati. Itẽ si iuro tibi dare dotẽ ītelligitur si nuptie ꝑsequute fuerit. ff. de iure do. l. stipulationes Itẽ si iuro tibi reddere bladũ vel vinũ intelligitur eiusdẽ bonitatis. ff. si cer. pe. l. cũ qd itẽ si q⁹ iurauit facta pace cũ aliq̃ de nõ eũ offendẽdo sub certa pena talis ꝓmissio referẽ z restringitur ad offẽsas rõe inimicitie ꝓterite nõ ad nouã ex pª fcõ ī surgẽtẽ ex noua cã ꝑz Bart. i. l. aut facta. §. cã. ff. de pe. segẽ Pa i. c. cũ inᵗ de renũ. Itẽ si aligs renũciauit cũ iurãnto iuri q⁹ hz vl hñe sperat i aliq̃ re aut hñe põt nõ ītelligit ad ius suguentes ex noua cã vel noua spe. vt dicit Pa. in. d. c. cũ inter.

2 ¶ Sz qd si ꝓlatª iurauit nõ alienare bõa ecclie sine lnia pape aut supioris &. Pa. i. d. c. tua nos. q⁹ interptatur vt nõ possit alienare sine lnia: q⁹ deligatio hmᵒ ꝑbi lnia est q⁹ oz ꝓio peti etiã in casu licito q̃si ꝓlatª reseruaret i se cognitionẽ. vtrũ casus sit licitus vel non ꝑ hoc facit i sili. c. lz. de regula. Itẽ q⁹ si ītelligereᵗ de illicita solũ sic iuramentũ nihil valeret q⁹ nec cũ lnia supioris põt fieri ergo oz ītelligatur de oi licita. ꝓco⁹. Jo. an. pª hoſt. in. c. i. de hys q̃ fiũt a ꝓlatis hz bñ nõ obstãte iuramẽto tñ inẽte necessitate vrgẽti posset aliena

re si supior nõ posset adiri. ar. optimũ in. l. tutor. q⁹ reprobatũ. ff. ad mu. tut. vbi ex cã necessitatis põt tutor inẽtario nõ facto administrare bona pupilli q⁹ alis necessitate cessante nõ põt. Facit ad ꝺ q⁹ no. Jo. xij. q. vj. c. sine exceptiõe z. c. placuit hugo. z Arcꝺ. l. c. abbatibus. eadem cã. z. q. z. Joã. de santo. in cle. i. de rebus ecc. non alie. vbi dicit in casu illius cle. alienationẽ posse fieri ꝓpter si necessitas nõ capit tãta dilationez z tenuit Pa. i dispũtatiõe que icipit qđ nãtus. Segᵗ hoc Lar. i. d. cle. prima. z Pa. c. fi. de ec. edi. q⁹ no. p. 10. religiosis habẽtibus ꝓlatos in remotis.

¶ Utz iuramẽtũ illi⁹ q̃ iurauit aliquã accipe fit ītерptãdũ vt possit ītrare religionẽ. §. Pa. in. c. cõmissum de spon. ꝓm vna lec. q̃ sibi plz q⁹ fic. z ideo ītерpretatur q⁹ eã accipiet z nisi ingredatur religionẽ. nec ob. q⁹ vt ꝓhat ibi cõsulitur. z postea igrediat q: illo⁹ fit ꝓp vulgi opinionem ne appareat ꝓmissum cum in veritate nõ sit. Si vero diceres quõ ītentanr ista ītерptatio. §. q⁹ ꝺ intelligitur nisi moriatur. z. c. vel dic⁹ q⁹ habet in. c. puenit. el. ij. de iureiurã. vbi dicitur ꝓmissum non infringit qui in melius cõmutat.

¶ Utz iuramẽtũ ītерptabũr vt habeat locum in casu ficto. §. Pa. in. c. ex ꝑte el. ij. de cle. i. nõ refi. q⁹ si iuramentũz non tendit in aliquã lesionez illius qui iurauit z facit ad bonum illius cui ꝓmittũ est tunc subest cã large ītерptandi. vt in. d. c. ex ꝑte vbi ille q̃ iurauit residere si se absentat ꝓ necessitate ecclesie habetur ꝓ residente. Si vero iuramẽti obseruantia tendit in dãnũz illius cui fit lz respiciat vtilitatem alterius tñ tũc nõ verificatur in casu ficto: ꝑbatur istud ꝑm cõem lectura. in. c. ad nostrã el primo de iureiur. vbi dicitur q⁹ iuramẽtũ oz fuari in casu specifico z nõ in casu ficto. Nam ibi tenẽt Inn. z Jo. an. q⁹ debitor q̃ iuranerat nõ molestare creditorem super pignore donec solusset sibi debitum q⁹ non sufficit q⁹ creditori fit satisfactum ex fru-

etibus pignoris ꝫ ꝺ̃ ꝑmo q̃ fiat red-
ditꝰ solutio debiti.ꝫ ficte solue-
re ex quo
ꝓcipit debitꝝ ex fructib⁹ pignor?. fa-
cit.l.ſi.ff. de ꝓdi.t demũ. vbi no. q̃
ꝓditio ꝺ̃ fieri in forma ſpecifica. Bar.
tñ in.l. ampl⁹. ff. rẽ ra. hã. determinat
Hrũ in iſto caſu. q̃ iuſſus dare ſeu ſol-
uere ſplet ꝓditiõẽ cõpellando. l. ſi pecu
liũ. §. i. ff. de teſta. lib. Itẽ ipedit⁹ iuſta
de cã facere q̃ ꝑmittit nõ eſt ꝑiurus. l.
ſi. ff. q̃ ſanctã. cog. t. c. ſignificãte de pi
gno. Sed ſi tibi nõ ſoluo q̃ tu mihi ſi
ſoluis facto tuo ipedio: ergo nõ ero ꝑ-
iur⁹. Et hec opio mihi vr̃ verioꝛ de iu-
re nec eſt ꝓtra caſũ. ꝺ. c. ad nr̃az. q̃ iſte
debitoꝛ: certat de dãno vitãdo: t creditoꝛ nullũ dãnum hz. t tõ hẽbit locũ ſi ct⁹ itellect⁹ i tali caſu. t ſic ꝑcedit opio
bar. t ꝺ̃n. c. ad nr̃az nõ ꝓbat ꝓtrariũ
q̃: ſm Jo. an. ibi ex forma iuramenti
regrebat numeratio pecunie.

5 ¶ Utrũ in oi iuramẽto debeãt ſub an
diri multe cõditiões. ff. gl. in. c. que ad-
modũ de iureiur. q̃ in iuramẽto aſſer
toꝛio multa ꝺ̃itio ſubintelligit in iura
mẽto ꝓo ꝑmiſſorio bene multe ſubin-
telligũt. vt ſi deo placuerit. xy. q. ii. bea
tus. §. i. Item ſi placet pape. vt in. c. ve
nẽtes. ꝺ. e iureiur. t alie ꝺ gbus in. ꝺ.
gl. que melius patebũt in ſeq. c. Et no.
ſm ꝓdictã gl. q̃ ꝓpter hoc iuramẽ
tũ nõ eſt cõditionale t ẽt ſm pa. ibidẽ
ſi exꝑmant. vt i. c. ſignificaſti. t q̃ ibi
no. ꝺ. elec. t in. l. iij. ff. de lega. i. t. l. alt
q̃ſ. ff. ꝺ. cõdi. t demõ. Sz tu dic vt. ſ.
Admoniũ. iij. ipeditõ. iij. §. i.

6 ¶ Et hec oia que ꝺ interꝑtatiõe iura
mẽti ꝺ̃t intellige q̃ illa q̃ iurat nõ hz
exꝑſſe t ſpecifice animũ obligãꝺi ſe ſu
per aliquo determinato cõtra interꝑ
tationẽ: q̃ tũc nõ valeret interꝑtatio.
vt no. in. c. veniẽs q̃ ꝑ. ꝺ. iureiur. t
facit. c. iuramenti. xy. q. v. in. ar.

7 ¶ Quid ſi iurat ſupꝛe nõ ſubiecta pa
pe. ff. ꝑ. in. c. ꝙſtum⁹. ꝺ. reſcrip. q̃ i
rebus vel iuris⁹ nõ ſubiecis ſibi non
ſubintelligit illa clauſula. ꝺ. c. veniẽtes
tõ papa nõ põt abſoluere a iramẽto
ꝓſtito ſuper rebus nõ ſpectantibus
ad eũ ſine cauſa rõnabili. vt no. glo. in
c. quanto ꝺ iureiur. t Jnno. in. c. cum
inter. p. de renun.

Uramentum v. ꝺ obligatõe iuramenti ꝑmiſſoꝛij: vtruꝫ ſemꝑ ſit obligatoꝛiũ. ff. q̃ vt colligo ex Archi. i. c. ii aliqd. xxii. q. iij. t ex canõiſtis in. c. ſi vo. ꝺ. iureiur. t Theo. in. iij. ꝺ. xxxix. q̃ ſic. vr̃. j. Pertinũ. §. i. Fallit. hoc in. xxvij. caſibus ſequen.

¶ Primus q̃ſ iuratur aliquid q̃ ꝺ eſt 1
peccatũ mortale. q̃ illud vergit in ꝺ-
tũ ſalutis eterne q̃ pena eterna punit
c. vnũ oratiũ. xxv. ꝺ. vſq̃ q̃ iurauit ſpo
lia ꝺmidere nõ tenet q̃ ꝺ̃ reddere. c.
ea te. ꝺ. iureiur. vel ſpoliare primum
non tenet ſm Jo. an. in. ꝺ. c. ea te. t il-
lud q̃ ꝺ. xxv. q. iij. §. ecce. referur ad
ꝑſciam erroneã qua ſe credebat teneri
ꝓpea nõ ſeruando mortaliter peccat.

¶ Secus q̃ſ q̃ iurat eſt peccũ veniale. 2
in ſe. ar. c. ij. ꝺ. pac. lib. vi. q̃ ſibi vergit
in diſpendiũ ꝓprie ſalutis. q̃ per ipſas
impedit hõ vt nõ cito gueniat ad ſalu
tem eternã. c. ãlis. xxv. ꝺ. t. c. ij. ꝺ. pac.
li. vi. hugo. ꝫ q̃ ſi ſeruat tale iuramẽtũ
peccat mortaliter q̃ facit ꝓtra iſtud. c.
in malis. xxij. q. iij. Sz Rodo. ꝫ q̃ ſo
lum veniaiter q̃ verũ eſt q̃ſ ſimpliciꝫ
cõmittit veniale. ſed ſi nõ cõmitteret
q̃ iurauit ꝺ̃ q̃ mortaliter peccaret
q̃ nomen ꝺ̃i aſſumit in malum.

¶ Tertius q̃ſ iurat aliqd q̃ eſt cõtra 3
ꝑfiliã euãgelica. put q̃ nõ efficiet ep̃s
religioſus. t hmõi nec obſtat. c. florẽti
num. lxxxv. ꝺ. q̃ nõ ꝺcit q̃ teneat vo
tum ſed peccat mortaliꝫ iurando cõtra
ſecũdã partẽ inſtitie: q̃ eſt facere bo
num ſicut ſi iuraſſet cõtra primã par-
tem que eſt ꝺclinare a malo.

¶ Quartus q̃ſ iuramẽtum excludit 4
opus pia intentiõe faciendo ꝓ ꝺ̃o vt
cũ iurat q̃ nihil ꝺabit ꝓ ꝺ̃o vel ꝑſo-
let primo vel nõ ꝑſolabit tale vel nun
q̃ erit fideiuſſor vel nunq̃ mutabit pe
cuniã. t hmõi q̃ ꝺ̃s non acceptat ta
lia iuramẽta cũ ꝺcat ꝓtrariũ faciendũ
et charitate fraterna ibi quecunq̃ vul

tis vt vobis faciant homines: & vos eadem facite illis.

5 ¶ Quintus qñ iurat aliqd qđ ex se est indifferens tñ melius esset facere ꝙ tra rũ ꝫ nõ facere: vel nõ facere: ꝫ facere sicut qñ ꝙs iurat ꝙ non tenebit talem in suo seruitio vel nõ loquet cũ tali de tali re: vel nõ ibit ad domũ suã: vel nõ coquet ad furnũ suũ. qđ tũ melius cẽt facere ꝛ rũ. Intellige istũ casum verũ qñ quis solum ex se iurat: q̃ secus esset si pueniret cũ primo ad tale faciẽdũ ex aliquo bono respectu: & ita iurãs ei q̃ bene esset obligatus.

6 ¶ Sextus est qñ iuramẽtũ ẽ ꝛ bonũ publicũ sic qñ ꝙs iurauit & subtrahet se ab onere publico istud no. Pa. in. c. peruenit. el. i. de iurem. Facit. c. fi dilgẽti. de so. cõpe.

7 ¶ Septim⁹ qñ iuramẽtum vergit in dispẽdiũ ꝓprie salut] corporalis quẽ admodũ nõ teneret si vergeret in dispẽdiũ salutis alterius. xxij. q. iij. c. i. cũ iij. c. se. ita nec i ꝓpria. c. fi. ñ lꝫ. xxij. q. v. xxj. q. iij. Ꝑ. illicitum. glo. i. d. c. Si vero restringit hoc vel qñ directe sec⁹ si occasionaliter: & ponit exemplũ de illo qui iurauit stare rome de mẽse augusti: q̃ lꝫ ibi moriãtur multi non tñ semp. & ideo teneẽ stare. Sed Jo. an. restringut dictũ gl. vel nisi ex imminẽti infirmitate vel cõplexiõe iudicaretur sic iurans ex tali mora moriturus. Et quo colligo ꝙ qñ verisimiliter ex qualitatibus pñmitur de morte hꝫ locũ ꝙ nõ obligat. Et ꝓpterea Pa. increpat cartusienses & reputat eos nõ in bono statu in dicto. c. si vero lꝫ male iudicet: q̃ sunt in bono statu & deo seruiẽtes nec exponit se periculo mortis corporalis sed carnẽ abdicant vt a vicijs alius sit liber. Multa alia possent adduci ad ꝓbãdũ ꝙ sunt in bono statu sed brevitatis causa omitto. idẽ dic ꝙ iuramentũ non obligat qñ cedit in mutilatione q̃ nemo membrorũ suorũ est dñs. l. liber hõ. la. i. in pñn. ff. ad. l. aquil. limita istud. vij. verum nisi mors vel mutilatio esset infligenda ex initicia q̃ tũc nõ posset ꝓtra iuramẽtũ fugere. vt supra carcer. Ꝑ. iij. & supra. Fugere. Ꝑ. i.

¶ Octauus. nõ obligat iuramentum 8
qñ quis iurat ex calore iracundie. fm Jo. an. in. c. sicut ex lris de iurem. sicut in simili dicit gl. singularis. i. c. ex lris de dnor. ꝙ cõfessio facta est calore iracũdie nõ valet. ꝙ limitat. d. Ø n. verus qñ calor iracũdie fuit tantus ꝙ deliberate istud iuramẽtũ nõ fecisset. Q̃ hec voluntas nõ est discreta. Facit glo. in c. dudũ de cõsue. si. ꝓpter. q̃ dicit. ꝙ calor iracũdie nõ obligat. & idẽ dico. qñ iuratur abrupte. facit ꝙ no. Inno. in. c. litterarũ de voto. & Rica. dist. xxix. ar. iij. q. ij. super. iij. fnianum.

¶ Nonus qñ iuramentũ est metu ex- 9
tortũ. intellige si aium obligãdi se non habuit alias bñ teneẽ fm cõuer doc. lꝫ si non hũit animũ obligandi se ꝙ nõ obligetur. patet ex ia⁹ dictis & facit gl. in. c. auctoritatẽ. xv. q. vi. an autẽ peccauit sic irãdo cũ tali aio dicit Pa. i. c. si vero. eo. ti. ꝙ si est hõ pfectus peccauit ventialiter al' non. sed ego dico ꝙ nec pfectus nec impfectus peccauerit ẽt ventialiter. Et ꝓ hoc facit ꝙ in simili dr̃ in. c. ne gs. xxij. q. ij. intellige hoc vt colligit ex. d. c. ne gs qñ iurando hũit aium solũ inducendi iuramentum ad reuerẽtiã dei nõ ad obligationẽ suã & in mente hũit aliquã circũstantiam de bitã qua verum iurabat puta ꝓmitto ꝙ dabo tibi centum cũ ista subauditione. si. fi sum tibi obligatus ex debito & non aliter lꝫ hoc nõ expugnat & huiusmodi. q̃ sic vtitur simulatione licita q̃ lꝫ vt in. c. vtile. xxij. q. ij. Secus esset si iurando credebat se obligatũ ex iuramento. & tñ nõ intẽdebat obseruare q̃ sic esset pcñ mortale. vt in. c. q̃rẽtã de iurẽtur. facit. c. ille. xxij. q. v. & no. glo. in d. c. auctoritatem.

¶ Sed qđ si simus in dubio an hũit 10
animũ obligandi se nõ. Ꝛ. Pa. i. d. c. si vero ꝙ est ꝓsumẽdũ ꝙ nõ hũ. aium obligãdi. ar. c. sup eo de renũ. & l. cum de indebito. Ꝑ. i. ff. de proba.

¶ Quero q̃re magis ecclia obligat in 11

iuramẽto ẽt metu extorto: ꝯ in voto: cũ iuramẽtũ ꝛ votũ ambulẽt pari pas-
su.ff. Pa.in.d.c.si ꝑo. q ex hoc q; iu-
ramẽtũ frequẽ⁹ accidit: ꝛ ne dei mã
de ierãdi.in ꝙtũ ad ꝑiatẽ obligatõis
pari passũ obligatõis vadũt votũ ꝛ iu
ramẽtũ.vt l.c.debito;es.no.i.c.i.de iu
reiur.ꝛ in.c.ij.ꝛ in.c. magne de voto.
Et q̃ inferẽt Pa.in.c.ꝛeq̃. de iureiu. cũ
gl.ibi. q ñ ꝓsũtes iuramẽtũ metu extor
tũ nõ sũt puniẽdi tãq̃ ꝑ directo pu-
nito. Alij tenẽt i.d.c. uerũ. vt referi i.d.
c.si ꝑo. q nõ peccat mortaliter tale iu
ramẽtũ nõ seruãs. ſz uenialit. facit tex.
in.d.c. uerũ. qui dicit. q. ꝑ mortali crie
nõ sũt puniẽdi. ꝛ no. q logt in eo g iu
rauit alio obligãdi se: q; ñ animũ non
habuisſz nõ ẽt dubiũ. Concludẽ ergo
sic: q si habuit animũ obligãdi se q̃
iurauit q; tenẽt seruare: nisi vergat i di
ſpẽdiũ ꝓpe salutis: aut alteri⁹ ꝓditõis
de ſuꝑadict⁹: ſz ñ de ꝓcepto ita q; mor
taliter peccet. Si ꝑo nõ habuit animũ obli
gãdi vel sum⁹ in dubio. sic nõ obliga
tur ad ſuãdũz vt est tex.in.c.i. qõ me.
cã.ꝛ qõ of i.c.si ꝑo.dz itelligi ad tẽpo
rẽne possĩt gs ꝛueniat sed cũ bõa ma
turitate ꝛ inſa ſuꝑtõis. Silr.c.ſz de iu.
in.li.vi. Facit ꝑ hoc q; ibi dicit nõ vi
vel metu extorquz ꝛ ibi tenet Archi.ꝛ
multi i.c.cũ ꝙtingat eo.ti. uerũ q; nõ ſz
iuramẽtũ metu extortũ in casu a
lege ꝓhibito. Facit aut⁹. sacra. pubez. C. si
aduer. ven. ſz si nõ est in casu a lege ꝓ
hito. sic ꝛz iuramẽtũ ſm Vtin. ꝛ ſegtur
Pa.i.d.c.cũ ꝙtingat ẽjus metu extor
tũ ſm tñ q; dixi. ſ. ſub pctõ ueniali. Et
hec itelligẽ in iuramẽto ꝓmiſſorio ex
metu g ꝓt cadere in cõſtãtẽ extorto. ꝛ
ꝫ inſtituãt: q; si ẽt iuramẽtũ assertorũ
nõ excuſareẽ ꝓp metũ si mẽdacũ iura
ret a pctõ mortali. xxxij. q. v. ita ne de
his ꝛ q̃ vi vẽ me. c. sacris no. gl. in. c. au
ctoritatẽ nec silr i iuramẽto ꝓmiſſorio
excuſat leuis metus: nisi vt dictũ ẽ q̃
nõ habuit animũ obligãdi se.

12 ¶ Decimus nõ obligat iuramẽtũ qñ
res ſup q̃ ẽ iuramẽtũ factũ nõ ꝓdurat
in eodẽ ſtatu: sed venit ad talẽ ſtatũ q;
temerariũ eẽt tãc talĩ iurare: puta qs
iurauit q; nõ efficiet. miles vl negocia
tor: vel nõ recipiet feudũ tali dño po-
ſtea venit ad pamptatẽ. ita q; nõ ꝑt vl
uere nisi efficiat miles vl negociator. ꝛ
hmõi. nõ q; si a ꝓncipio fuiſſet tãte ca-
ſus ꝛ turaſſet iuramẽtũ fuiſſet temera-
riũ: ꝛ tõ põt ꝓpria auctoritate ꝫ veni
re ſm Archi. in.c. aliaduerteñdũ xxj. q.
v. Facit ꝑ hoc. xxij. q. v. ne gs. ꝛ dicit
gl.i.d.c. quẽadmodũ ſemp ſub intelli-
gi in iuramẽto. l.ſi res in eodẽ ſtatu ꝑ
manebit. Idẽ de illo q iurauerat reddẽ
re gladiũ ḣoi ſane mẽtis quẽ nõ red-
det effecto furioſo. xxij. q. vj. ne gs. Itẽz
cũ gs iurauit aliqñ accipere: a illa ꝓtra
xit ꝑ verba de ꝑſenti cũ alio. Silr qñ gs
cũ abundaret ꝓmiſit tenere obſtagia:
nũc nõ põt nisi mẽdicet. ꝛ cũ nõ ꝓue-
nit mẽdicare nõ teneꝫrar. ꝛ Grellã. ꝛ
c. breui. eo. ti. Secus ſm ḣo. ſi cũ nõ de
decet mẽdicare vel ſi ꝑte iuramẽti hec
ꝙditio inerat. l. q; oportebat mẽdicare
q; teneẽ. Itẽ qñ gs iurauerit nõ muta
re ſepulturã vel tẽpũ. q; ꝑt ex noua cã
vt. j. Sepultura. Facit q; no. Pa. in. c.
ꝓtatis. de iureiu. vbi. dicit q; si iurauit
reſpectu dignitatis. vel alteri⁹ ꝙtatis
exiſtentis in urãte vl i illo cui iurat q;
q illa deficiẽte nõ teneẽ. puta iurauit ſi
bi qñ eras epus obedire. nũc cũ his ꝺpo
ſitus nõ teneoꝫ. c. venerabilẽ. de elec. vl
iurauit tãq̃ canonicus vel ſcolaris ar. d.
c. venerabilem ꝛ. c. cuz inẽ. p. ꝛ qs ibi
no. de renũ ꝛ ꝛz fede. ꝙſi. clviij. ſz iſtud
dictũ ſuũ limitat Pa. qñ iurauit non
ſimplr ſed vt tal ſec⁹ ſi ſimplr q; ſemp
obligat ſi ꝑba iuramẽti ꝺportãt ar. xxx
ij. q. viij. c. vnico niſi vt dictũ ẽt veni-
ret ad talẽ ſtatũ in q̃ ſi vellet iurare eẽt
temerariũ quod no. bene.

¶ Undecimus qñ ẽ ꝫ bonos mores ꝛ
naturales vt puta q; ꝑbz occaſionẽ. de
linquẽdi vt in. c. quẽadmodũ ꝑdicto ꝛ
in regula nõ ẽt obligatorius de reg. in.
li. vi. Exemplũ vir iurat nõ agere ꝓra
vxorẽ rex amotaz q; nõ valz vt. ff. de
pac. do. l. cõuenire rõ q; tale iuramẽtũ
ꝓberet occaſionẽ mulieribꝰ furandi. ſi

militer q iurauit nō denūciare aliquē
nō tenetur q est contra bonuz ale de
linquētis t cartitatis.ij.q.i. si peccauē
rit t de iudi.c. nouit facit.l. si vnus.§.
pacta.ff.de pa: limitat tñ istud exem
plū ho.in.d.c.quēadmodū vez q nō
tenet nisi qñ vellet denūciare solū pp
comodū ppriū q sic nō liceret facit.c.
ad nostrā el.i. de iureiu. iz oz denūciet
vt agat pp bonū cōe pricipalit t si se
cūdario pp bonū proprium.

14 ¶ Sed quid de accusatione dic vt.ꝫ.
accusatio.§.vi.

15 ¶ Duodecimꝰ qñ iuramentū est otra
bonū vel iuramētū vl promissionē pus
factam vt in.c.sicut ex litteris de spon.
t.c.quāto de iureiur. t in.c. intellecto
eo.ti. Intellige si promissio ēt fuit sim
plex sm host.t pa.t inno.i.d.c.sicut
dixi post inno.tenet otrariū in.c. ve
nies de iureiur. sed non est verum per
c.iuramenti.xxij.q.v.

16 ¶ Sed qro vtz actꝰ gestus ꝫ primū
iuramētū sit ipso iure nullū.g. pa. in
d.c. intellecto q si actꝰ dependet a mera
voluntate iurātis puta q nullo iure p
hibeī sic tenet. Vñ dicit inno.in.c. dile
cto de pben.q si gs iurauit nō alienaī
libra t tñ alienauit tz alienatio lz si g
iurus. Facit.c.vltima volūtas.xiij.que
stiõe.ij.in glo. vbi tangit q g iurauit
nō mutare testamentū si mutat tenet bz
licet sit piurus nisi i casu de q.ꝫ.§.xij.
Hosti.in.c.cū marthe.de celebra. mis.
tenet q nō valet secūdum testñ. Sed
Jo.an.in regula q semel placuit li.vi.
tenet q valeat qz nullo iure cauet q sit
nullū factū p qđ sit ꝫ iuramentum qđ
verum est qñ actus dependet a mera
facultate iurantis. Si autez dispositio
actus non dependet a mera voluntate
iurātis puta q interdicit a lege fanore
ipsius iurantis exemplz in mulīere t
minore q nō possint alienare vel aliū
otrariū facere sine certa solennitate t
tūc actus iuratus otra primū iuramētū
nō valz ipo iure t sic intellige glo.c.lz
de iureiu.li.vi.rō qz actus sine iuramē
to erat ip iure nullius obstāte ꝓhibitione
legis rōne autem iuramenti sustineri
non potest qz taz obligauerat se deo p
primū iuramētum t sic sm iuramen
tum fuit dictum t idem dic quando
actus phibetur rōne publice vtilitatis
t iste est casus.d.c.intellecto Dic ergo
q si lex seu statutū nō resistit actui iu
rato q si fiat ꝑtū nō est ipso iure nul
lus secus si resistit tia tenet Archi.i.c.si
a sede de pben.li.vi.galpar.de cald.in
c.cum contingat de iureiur. t Spe.de
emp.t ven.quod no.ꝓ cautella mu
lierum q timēt ne indicātur ad aliqua
faciēda in eoz ꝓiudicium q iurent
prius in manu alicuius coraz testibus
se nolle tales alienationes vel renūcia
tiones facere dūmodo qñ otrariū fact
unt intendant nō facere otra iuramen
tum primum.s.nō effectualiter renuncia
re lz solū verbaliter qz sic nō erūt pīre
in conscientia eo q primuz iuramē
tū intellexerūt effectualr nō verbalr solū
¶ xiij.nō est obligatorū iuramentuz 17
qñ ille cui est ꝑstitū frangit fidem iurā
ti sed no.sm pa.in.c.quenit el scdo de
iureiuran.q qñq; due obligationes re
spiciunt se ad inuicem puta q primū tibi
equū propter q alius promisit mihi cē
tum t sic si ego nō suo promissiuz nec
ille tenebitur mihi de centū t sic intelli
ge illud. Frangēti fidez fides frāgatur
eidē.ff. ꝓ socio.l. si quenerit in fi.xx
vij.q.j. si infidelis.ff.de inoffi. testa.l.
institutā.C. de pac.l.cū proponas la.ij.
t sic itelligit dictū.c.quenit t.c.ꝑstitu
tus de penis idem dico qñ conditiō a
liter promisi puta iurauī ire romam si
de deris centum si non das non teneoz
qz promissio mea non purificatur nisi
a tpe existentis cōditionis.l.cedere diē
ff.de verbo.signi. Insti.de verb.oblig.
§.ex conditionali qñ aūt obligationes
non referūtur ad inuicem sed ad diuer
sa. Exemplum primi tibi simpliciter
centū t nō ex hoc sed simpliciter pmt
fisti mihi aligd facere tunc lz ego non
impleam primissum tū alter tenetur qz
non promisisti mihi ratiōe promissio
nis mee sed simpliciter t de specie ad

spēm nō sit cōpēsatio.vt no.in.c.ff. de
depositō lī tenuit ℒ y.i.d.l.cū pponas
z sic itellige.c noli.xxiij.q.i. vbi dī q
hosti fnāda é fidelitec obstat c.q deo
pīt.xxiij.q.v.de voto vīr z mulieris
vbi lz alt irāgat alt cū tenetur seruare
qz ibi simplicit qz eorum vouit deo
nō conditionaliter. z ei est obligatus.

Secus si q̄ditionaliter sal
Additio rē tacite puta qz si de lī
cogitasset nō vouisset qz sic nō tūr per
ea q dicī.ff. Juramētū.xiij.in pn. z Ju
ra.vj.ℒ.i.in fine.

18 ¶ Sed qd si ille cui iurauit non iplet
pmissū ex necessitate aliq puta qz nō
pōt.ℛ.qz nihilominus ego non teneor
ad iuramētū factū pp illū.qz vī tacite
sub tali q̄ditione iurasse. z hoc tz vo.
An.z Pa.in.c. sicut el.xij. de iureiu.z
placet lz aliq teneāt.hoc vez solū non
tenet qñ ex negligētia alius nō atten-
dit vel ex voluntate.

19 ¶ Utz ille q iurauerat fuire sub cer
ta mercede soluēda qnolibz mense nō
potuit iplere fluxū pp defectū solutio
nis puta qz nō potuit stare in loco.nū
qd poterit agere.p interesse suo ex quo
p eō nō stetit.ℛ. Albe. in.l.ediles.ff.de
edil.edic.qz sic.p hoc bonus tex.i.l.ſi
in lege ℒ.colonus.z in l.q opas.ff.lo-
ca. secus si nō iplent fluxū cū posset.
qz nō habebit salariū per predictā.l.
ediles.ℒ.primo.z per.l. Julianus.ℒ.of
ferri.ff.de act.emp.z ven.

20 ¶ Utz iurās vl pmittēs nō expellere
inglinū possit expellere si nō solut pē
sionē.ℛ.qz sic fm Pa.in.c.tua nos de
iureiurā. Facit.l qro.ℒ. inter locatorē
ff.locati. vbi pz qz si conductor pterit
id ad qz tenet ex nā ℨcus nō tenet ei
locatorē ex pmissione locationis. Idē
dico i pēe g pmisit ñ exheredare filiū.
Intelligit nisi crimē ingratitudinis cō
miserit.l.qdā cū filiō.ff de ā bo.obli.z
q̄liter fm bar.i.d.ℒ.ſter locatorē. Nic
ℒ.facit ad oēs ℨcus in ḡbus aliqd vl
tra citroq pmittit vt gūbet nō teneat
seruare qz pmisit si p aduersaz pē non
stat id pp qz sunt pmissa.d.ℒ.offerri.
Silr si vir iurauit nō dimittere vxorē
Intelligit nisi faciat ℨ legē zingij. vel
si pmisit dotē pōt dimittere si nō sol-
uit.iurta no.in.c.vestras.de dote post
diuor.resti. Jtē si iurauit te nō offendere
intelligit.nisi cām offensionis cōmi-
seris.l.g seruum.ff. de ℞b.ob. Facit qz
notat in.l.cum pf.ℒ.libertis.ff. de leg.
y.z qz no.in.d.c. quēadmodū in glo.
Cxiij. Qñ mādatum legis vel ſnpio 21
ris vlt ℨnū iuramēto. puta iurauit ti
bi dare.r. Judex pcipit ne tibi dare de
beam ex aliqua līa cā non teneor.c.ſi
gnificauit de cēti.l.ſi.ff.g satisda.co.vī
de lege puta fmiſh excōicatus post iu-
ramētū tibi factū de aliquo tibi dādo
nō teneor nisi absolueris ō quo tū dic
vt.ℒ.Excōicatio.xiij.ℒ.xy. Jdeo in oi
iuramēto ſubintelligitur :Saluo iure su
periorīs vel alterius fm Jo.an.in.d.c.
quēadmodū facit.c.veniens eo.ti.

Cxv. Qñ iuramētū est in pīudiciū al 22
terius puta canōici iurāt q fi aliqs eo
rū efficiat epūs suabit qdā in pīudiciū
episcopalis dignitatis. Nā talis facmus
eps nō tūr vt in.c. sicut est nūis de iu-
reiu. Idē dic si cardinales iurassent in
pīudiciū sedis apostolice q assūptus
in papā nō teneret. Simr cū vir iu-
rauit nō stare cū ppria vxore. Intelli-
ge pp odiū qz non teneť z etiam pp
ptinētia. Sed tūc ad regnitionē vxoris
tūr reddere sed nō exigere qz illud so-
lum in pīudiciū suū est vide q not. in
c.tua nos de iureiu.i gl. hoc vī tenere.
Host.trancre. Bof.z Jo.an. Idē dic
cum qs pmisit tenere secretū qz qñ est
alteri nociuus nō tūr qn possit z debe
at revelare illis q pūt.pdesse z nō ob-
esse.xxij.q.v.hoc vī.sentit gl.in.c. ego
de iureiu. silr intelligit qz nō tūr rene-
lare nisi pducat in testem qz ℔z Inno.
in.c.qualiter.z qñ el.i.de accu. tenetur
licere ellā si cogitasset.de hoc qñ iura
uit. Facit.c.qz plerīqz de of.ōr.li. vi. z
c.ſtituris el primo de testi. z.c. olim
de accu. Jtem cum quis exigit iuramē
tū ab aliquo de veritate dicēda. Si ta
l is é homo seruus de quo presumitur

verisimiliter q̄ procedet non seruato ordine iusticie. hic non tñr reuelare q̄ scit etiam si posset probare sibi ꝛ q̄nus nō sit crudelis sed q̄ procedet ordine debito non dz reuelare et que nō pōt probare ar. c. si peccauerit. ij. q. i. ꝛ. xx. q. vij. plenius hec Rodo. illis tñz q̄ pñt p̄desse sed nō obesse teneretur si iurauit ar. xxij. q. v. hoc vt. Idem dic de eo q̄ iurauit nō p̄stare auxilium tali. Intelligitur. s. iniuste ſm Jo. and. allegat c. petitio de iureiu. ꝛ. c. primū de his q̄ fi. a mato. par. ca. ꝛ. c. grauē de excessibus prelat. etiam si iurasset de isto auxilio nō dando nō obligat q̄ iuramētum non ligat ad illicita ꝛ ꝑ ius. d. c. quāto eo. ti. Idem dic de illo q̄ positus ius in dignitate ꝛ alienatiua bona iurat nō reuocare q̄ nō tñr vt in. c. intellecto eo. ti. q̄ est in p̄iudicium alterius. s. dignitatis. c. cum ꝓtingat in fi. c. ti. ij. de pac. li. vi. Et hoc tene etiaz si nō iurasset p̄tus nō alienare ly gl. sentiat oppositum in. d. c. intellecto p̄dicta ꝛ hoc intelligo in notabili alienatione p̄ quā ledit dignitas notabiliter. Secus esset in re modica q̄ p̄tium est p̄ncipium donare. c. i. de donat. ꝛ in iuramento scō a plato de nō alienādo nisi ꝑsulto papa nō dz referri ad modicam alienatiōem q̄ iuramētum nō extendit ad veniēs nō cogitata. c. veniens eo. sentit fede. ꝑsi. ccij. ideo in iramentū silentiū. ꝛ minor ꝛ vxo. ꝛ seruor nō valet in p̄iudicium illorum q̄ eoz curā hñt ꝛ tō pōt ea irritare sicut ꝛ vota ſm Hico. de li. super. c. xxx. nu. Secus in alijs ꝓpria voto castitatis sicut de voto habes infra votum. ij.

¶ xvi. Qñ iuramētum est ꝑ legez positam vel statutū ꝛ lz fuerint multe opiniones vt recitat pa. in. c. cum ꝓtingat de iureiu. tñ istud mihi vr verius dicē dū circa istud qs aut lex positiua seu statutū aliquid pbibet q̄ bonos mores ꝑsuādos. ꝛ ꝑ hanc nō valet iramentū vt in regula nō est obligatoriū de reg. iu. li. vi. Exemplū i muliere que vxōre viro dedit fidē adultero de ꝑiē do post mortez sui viri cū eo nō valz. Et intelligo de bonis moribus nālibus q̄ sic lex est indispēsabilis ꝛ inuariabilis. v. dist. in pn. ꝛ. xij. di. q̄ ꝑ bonos. Secus in bonis moribus ciuilibus q̄ iuramētū ꝑ ipos valet. c. significante de pigno. vbi valet iuramētū ꝑ pactū legis ꝓmissore aut lex seu statutū sunt dat sup bono publico p̄ncipalr. ꝛ sic nō tz iuramētū scm ꝑ q̄ pactus vl iuramētus ꝓuator ius publicum remittit nō pōt ad hoc. l. ius publicū. ff. de pac. Aut lex seu statutū nō est fundatū i bonis moribꝰ nālibus. nec sup bono publico p̄ncipalr. lz in odium aliquoz ꝛ sic tz iuramētum. q̄ pōt fine dispēdio salutis impleri. lz nō fine dispēdio rei tpalis. vt in. c. significāte. ꝛ in. c. debitores de iureiu. idē dicēdū q̄ lex p̄ncipaliter est fundata sup fauore ꝓuato lz ꝙñr ꝛ secūdario sup publica vtilitate q̄ iuramētū ligat ꝛ iste ē casus ꝓprie. c. ij. de pac. li. vi. ꝛ lz q̄ nō ꝓtinet ad lāq̄ tm ptinēdine ꝑ bonos mores nāles. nec ex pte iurāntis nec ex pte materie sup q̄ ꝑstat. nec ꝑ bonū publicū p̄ncipaliter. ꝛ tō ꝙre teneat iuramentū in istis duobꝰ casibus ē q̄ iurādo nō peccauit q̄ talis lex potius est p̄uilegiatiua q̄ ꝑceptiua. ꝛ tō eius ꝓtium nō est in dispēdiū salutis eternez solā rei tpalium. aut si peccauit trāsgrediēdo. tñ pōt seruare sine pcō. ꝛ tō tz iuramentū. c. ꝛ si ꝛꝑs. de iureiu. ubi ꝑ. illicitus. xxij. q. vij. sec⁹ ſt cēt q̄ ē ꝑ bonos mores naturales vel ꝓtra ius publicuz p̄ncipaliter. q̄ sine pcō seruari nō pōt.

¶ Utz talis ꝛcius facta ꝓtra leges 24
vl statutū p̄ncipaliter fundatū sup fauore vl odio ꝓuato. ita firmez iuramēto q̄ ēt hēdes obligent. ly. lz pa. in. d. c. cū ꝓtingat q̄ cōis opinio ē q̄ sic. q̄ iuramētū ꝑfirmatoriū valet dat actū inualidū ꝛ ex eo oriē actō. vt in auc. sacra pubex. C. si aduersus vē. limita nisi dolo vel metu sit iuramentū extortum vt in. c. ꝙngit. e. ti. ꝛ. c. lz. co. li. vi. ꝛ in c. ij. de pac. li. vi. ꝛ dicta auc. sacra pubex. secus ēēt in iuramēto introducto

no obligatõis. puta iuro tibi dare cẽ
tũ nulla cã p̃cedẽte. qz iste nõ ẽ modus
inducẽde obligatõis nisi in liberto vt
in. l. vt in rimisiurãdi in pn. ff. de ope. lib. ꝛ
l. fi. ff. de lib. cã. ꝛ ibi Bul. de cu. ꝛ bar.
in. l. iusiurãdũ la. ij. ff. ỡ iureiu. ꝛ iõ non
ligaret hẽdes de iure ciuili sed de iure
canonico si fuit in culpa nõ iplendi. ꝛ
iuramẽti erat simplex. puta iurauit da
re. x. ꝛ penituit ỡ pctis suis credo q̃ te
neaꝫ p id qs̃ dixi supra Neres. §. v.

25 ℂ Sz qd si in p̃dicta. l. vl statuto fun
dato sup bono p̃uato vl odio dicaꝫ nõ
valere ẽctũ nũqd valebit si iuramẽtũ
interponaꝫ. ff. q̃ sic. facit q̃ no. in o. i. c.
ij. de regula. vbi dicit q̃ in iſtis spũalibus ius n ale. pferẽ iuri positiuo.

26 ℂ Quid si addaꝫ statuto q̃ si seruata
nõ fuit solẽnitas ỡbita p̃sumit dolũ vl
aliã illicitã cãz. ff. q̃ si ostat ẽctũ ee ve
rũ ꝛ nõ ficticiũ aut doloſuz quo ad tp̃z
minozẽ ꝛ hmõi p q̃ fit sic iuramẽtum
ligat tã in foro aie vbi credit p se ꝛ ꝫ
se. vt i. c. significasti. el. i. ỡ homi. ꝛ no.
in cle. i. de pens. q̃ ẽt in foro ẽctioso
q; cessat rõ statuti. Si ỡo fuerit dolus
vl fraus tũc si statuto suberat cã p̃sumẽ
di dolũ. vt q; cõuer. i loco decipiebant
dolose miozes tũc saluabiꝫ opio Bal.
ꝛ bar. ꝛ aliozꝫ q̃ tenẽt iuramẽtũ nõ va
lere q; nõ tollit p̃sumptionẽ statuti ltie
iunctã. secus eẽt si statuto nõ suberat
cã p̃sumẽdi fraudẽ. quia tũc ligat iu
ramentum.

27 ℂ Sed q̃ro eps statuit q̃ glibet cleri
cus absens reuertaꝫ. j. certũ diẽ sub pe
na excõicatiõis. clericus de licentia epi
iuerat ad studiũ. ꝛ iurauerat creditori
suo nõ recedere añ eius solutiõz q̃ritur
an obliget iuramẽtum vl p̃ceptũ plati
seu legis. ꝛ vꝫ q̃ iuramẽtũ sit nullũ q̃
ꝫ obedietiaz supioris nõ pt seruari fi
ne iteritu salutis. d. c. cũ ꝓgingat. ꝛ. c. ij.
de pac. li. vi. iz pa. i. c. venietes. de iure
itur. dicit. ꝛ ẽ dcm̃ Jo. an. in mercuria
libus in regula in malis p̃missis li. vj.
q̃ ex quo cũ lnia epi fuit in studio ꝛ p
necessitate studij ẽrit debitũ vꝫ se obli
gasse cũ lnia epi. qz vno ꝓcesso ꝓcedun
tur ofa sine q̃bus illud nõ hz effectũ c.
pterea ꝛ. c. p̃udẽtiã. de offi. dele. ꝛ. l. ad
ré mobilẽ. ꝛ. l. ad legatũ. ff. ỡ. pcu. ꝛ sic
nõ ỡz recedere iz seruare iuramẽtũ se
cus si sine lnia epi vl nõ p necessitate
studij; iz lasciuia. q; tũc iuramẽtũ nõ
valet ꝫ obedietiã supioris. Idẽ dico in
pfe reuocãte filiũ q̃ p̃dicto mõ iurave
rat. ꝛ idẽ de quolibet subdito. ꝛ facit p
mercatoribus q̃ ꝫ phibitionẽ suoꝝ
dñoz vadũt ad certa loca. phibita fm
q̃ phibere pñt. vt in. l. fi. ꝛ q̃ ibi not.
ff. de decre. ab oz. facl. ꝛ. l. mercatores
C. de cõmer. ꝛ mer. ꝛ. l. relegatoz. ff. de
interdi. ꝛ re. ꝛ q̃ ibi no. q; nõ poterũt
se obligare ad ibi stãdum. nisi superio
res tacite vel expresse ꝫsentiant.

Cxvij. Non obligat iuramentuz q̃si 28
iuramentum ponit sup ẽctu simulato
sed distingue fm Pa. in. d. c. cũ ꝓgin
gat q̃ aut simulatio est de ꝫsensu vtri
usq; ptis tã sup ẽctu q̃s sup iuramẽto
ꝛ tũc si ex iusta cã puta iusto timoze. vl
q; indigebat mutuo concepit pignus
in forma venditiõis vt creditor lucra
retur fructus ꝛ sic nõ obligat iuramen
tum. q; defuit ꝫsensus ꝛ fuit iusta cã si
muladi ad hoc. c. i. q̃s metus cã. ꝛ. l.
fi. C. de nõ nu. pe. Si ỡo ex iniusta cã
fit. puta cã fraudãdi gabellas vel aliter
ad deceptionẽ p̃rimi simulant vnũ ẽ
ctũ esse aliũ. ꝛ iurant singula ꝓcuia
in instro vera. tũc eo ipso est p̃mus q̃
simulatio intẽtionis ex iniusta cã non
excusat. vt no. in. c. interrogasti. xxvij.
di. sicut ille q̃ prece vel p̃cio deposuit
falsum. c. i. de cri. fal. ꝛ volens ẽctum
nõ ỡz audiri sed si iurasset solũ nõ cõ
trauenire illi ẽctui quẽ simulabat i de
ceptionẽ p̃rimi. iz graviter peccaret
iurãdo in dãnũ p̃rimi. tũ nõ obligat
qz defuit ꝫsensus. vñ respectu dei non
exigit absolutio a iuramẽto. ar. c. ma ỡ
sp on. sed in foro ẽctioso cõpellitur ob
seruare. nec audit volens allegare tur
pitudinẽ suã. ꝛ hoc vez inquãtũ est so
lũ in p̃iudicũ suum ꝛ nõ iminet pi
culũ aie. Itut simulatio solum erat sup
contractu ex parte virius; sed intra

mentum intervenit ne agat contra tacite vel expresse: & hoc ne contractus feneratius detegeretur.

Additio Exemplus pignoratit res gs & tñ simulauit vendere vt mutuans faciat fructus suos iurauit nō detegere pignoraticium ꝓtractum sed seruare: & tunc iuramentum obligat: & pinde est ac si iurasset soluere vsuras. facit qđ no. Ly. in.l.si ex cautione.C.de non nu.pe.vbi ꝑcludit ꝙ iurans non opponere exceptionem de non nu. pe. obligatur: ly simplex renunciatio nō valeret in foro tñ anime si nō habuit intentionē obligādi se non tenēt: vt dixi.s. Aut simulatio est de vno ꝓtractu ad alium ꝓtractum g nō pōt seruari sine pctō & ꝓtractus simoniacus: ꝛcipiatur sub alio ꝓtractu: qr tūc iurans scienter peccat mortaliter: & tenēt nō seruare. xxj.q. iij.p totum. Aut simulatio fuit ex pte iurantis tantū sup ꝫctu solum ab eo simulato. vt qr aliud gerebat in corde: aliud in verbis vel vsus est verbis dupliciter calliđe iurando & tunc ꝫ pa. in.d.c.cum ꝙ ingat. intelligit ſm intētionem recipientis. & sic deus vſ recipere. xxj.q.v quacūq; .t.Ş. ex his omnibus & sic ligat iuramentum secundum distinctionem de qua.s. Juramētum. iij. in princi.

29 Sed qđ remediū erit qñ iuramentū intervenit ne in ꝫctu simulato vsure petantur ex quo iurauit nō agere ꝫ tacite vel expresse. ſz. qđ ad ꝟba iuramēti est recurrēdum & si ꝟba excludunt actionē & exceptionem tacite vel expresse tūc denunciet eccle que poterit eum absoluere. d.c. quēadmodum & si iurauit nō denūciare nō valet iuramētum vt dictum est. itelligo qñ principaliter facit ex zelo salutis primi ly secundario pp suā vtilitatem qr si principaliter faceret pp suā vtilitatem nō credo ꝙ tutus sit in ꝓscia ex quo iurauit non denunciare: & sic intelligo & limito. c. primū. & c. debitores de iureiurando.

30 ¶ Decimooctauo nō obligat iuramē

tum rōne impossibilitatis vel necessitatis aut magne difficultatis post venientis. Nam de ipossibilitate dr. ipossibilium nulla est obligatio. ff. de reg. iur. de necessitate & magna difficultate dicunt doc. in. c. querellam de iureiur. & in. c. breui eo. ꝙ excusat a plurio. ratio. qr de ns recipit animū nō manū. xiij. q. v. si qđ intenisti. & facit. l. fi. ff. g satisf. cogi. vñ dicit Inno. in. c. venerabilē. de elec. ꝙ vrgente necessitate pōt qs ꝑpria autoritate frangere iuramentum si non potest haberi superior: a quo petatur absolutio. xi. q. iij. antecessor.

¶ Sed quid si tpe iuramēti credebat se nō posse implere vel nō habebat ꝓbabilem cām credendi ꝙ posset facere ſz. Dost. ꝙ peccauit mortaliter iurando: qr defuit in primo veritas in secundo iudicium. & sic est plurus. secus si ꝓbaliter credidit posse facere.

31

¶ xix. Non est obligatorium iuramē tum qñ qs non habuit animū obligādi secum iurauit: puta quis ex dolo inductus iurauit & oino nō iurasset nisi dolus fuisset: etiaz si dolus venit re ipa quia non tenet. facit. l. tres fratres. ff. de pac. .t. l. si socor. C. de colla. fede. consi. eccl. vbi determinat filiam minorē se ductam a fratribus que renūciauit bonis paternis: credens ꝙ non valeant multo plus qz dos sua. ꝙ nō valet qñ multo plus valent: qr vbi dolus est ibi excluditur voluntas. l. i. ff. de dolo tenet sanctus Bona. vbi. s. q. iij. ar. i. ꝙ vniuersaliter non obligat iuramentum si animū obligādi non habuit: debet tñ indēnitati primi. satisfacere si dolose decepit eum ſm Rica. eadem dis. ar. i. q. ij. & an peccet mortaliter iurando. dic vt. s. Ş. ix. facit. c. veniens. eo. & c. quintanallis. ibidem.

32

¶ xx. Non obligat qñ iuramentū cōmutat in melius vt in. c. puenit. el. ij. de iureiur. sed hoc hēt duas limitōes. primā ꝙ hoc est verū qñ vtrūq; non pōt ipleri ſm dām ant. in. d. c. puenit. Nam tūc qñ iuramētū ē impeditiuū vl turbati⁹ maioris boni ly sit tutū ꝓbe intiam

33

a suplore tñ nō est necessaria: q̄ pōt ꝫ
tenere iuramēto. allat. c. cōmissum. de
spon. t. c. l̄ꝫ. de regula allego. c. scriptu
re de voto. vbi hoc tenet Jnno. aperte
facit gl. in. c. monachū. xx. q. iij. t. xxx.
iij. q. v. nolmt. secus esset si bonū iura
tum non eēt ipeditiuū maioris boni. sz
vtrūq; possz fieri q̄ sine auctate supio
ris nō possz ꝓtraueire iuramēto lz ep̄s
posset dispēsare vt ꝓtrauenīat rōe ma
ioris bōi ſm Jnno. in. c. debitores. e. tī.
silr dic si esset dubiū an eēt manus bo
nū necessario requiri dispēsationē ep̄i
ar. c. i. de voto ꝙ limitatio est q̄ ꝙ est
decā regīa q̄ iuramētū nō ꝙcernit pro
priū vtilitatē alicuⁱ q̄ sic ꝙcerneret si
esset vera. ēt si vnū sit totaliꝫ ipeditiuū
alterius nec pdest in hoc auctoritas su
periorīs. Facit q̄ no. in. c. ēsto eo. tit. t
in. c. cū iter. p. de renū. t Jo. an. ī mer
curialibⁿ ī regula ī malis de reg. in. li.
vi. Nā debitor q̄ iurauit vnā rē dare si
pōt dare meliorē aliā ꝓ illa iuito credi
tore. l. ij. §. i. ff. si cer. peta. t insti. g. mo.
tol. obli. ī prin. nisi velit ī ꝓpria religio
nis obseruantiā ꝓmutare. t vnū est ipe
ditiuū alterius. t hoc placet sanore reli
giōis. t ēt segl̄ pa. in. d. c. quemit.

34 Cxxi. Nō obligat iuramētū ſm ali
q̄s q̄ id q̄ iurat cōsistit in facto vt te
neatur ꝑcise ad factuz. rō q̄ ſm aliq̄s
de iure ciuili obligatus ad factū sufi
cit si soluat interesse vt in. l. stipulatōes
nō dubitātur. ff. de ver. ob. t in. l. si qs
ab alio in fi. ff. de re iudi. q̄ ſm cōter
doc. tenet vel ad factū vel ad interesse
t nō ꝑcise ad factū. vt no. Bar. in. d. l.
stipulatōes sed ego dico ꝙtū. s. q̄ ꝑci
se teneat ad factū de iure diuino t ca
nonico. t hoc intellige si pōt impleri t
nō sit ꝙtra bonos mores t aliq̄d pdi
ctoz in q̄ nō obligat iuramētū t pba
tur hoc p. c. primus. t. c. fīliter de pac. t
c. iuramēti. xxij. q. v. Facit. c. lz de voto
t. c. ex lr̄is. ij. de spon. t. c. nouit. de iud.
t dicī. c. si ep̄s. t hoc vr̄ sensisse bar.
vbi. §. g vult q̄ vbi obligatio descēdit
a lege cōpellē qs ꝑcise ad factuz ar. in
l. g liberos. ff. ō ritu nup. cū silib⁹. Jdē
dicit si a testatore: nisi inducatur spēs
seruitutis ꝓsone vt in. l. ticio. §. ticio t
ff. de ꝙd. t demō. hec regula esset vera
q̄ qs ꝓmisit factū alienū q: nō. tene
tur nisi facere quātū in ipso est bona fi
de de spon. ex lr̄is. nec obstat q̄ dictū
est. §. Juramentū. iij. §. i. q: ibi non te
nebatur ꝓcise stare ſnie sed vel pare
re vel ꝓstare penā t hoc etiā nō habe
ret locū q̄si ꝓmittēs ꝓcise itendebat
se obligare ad pendā ſnie vel pōt. dici
q̄ verum est q̄ sufficit ꝓstare interesse
sine periurio q̄si factum essz inutile par
ti si ꝓstaret vel est factum impossi
bile q: tunc non obligaret iuramentuz
super tali facto ꝓstitū.

Cxxij. Non obligat q̄si qs iurauit ser 35
uare q̄d nō est puta iurauit fuare statu
ta intellectū de factis t si addidit. q̄ p
idē iuramētuz ꝑtitum obseruabit etiā
que fient non obligatur ad illa que fi
ent rōne iuramenti ita q̄ sit ꝑiurus si
bene rōne ꝓmissionis obligabit. vt in
c. clericus eo. ti ſz iste casus nō est rōne
eius q̄d nō est sed q̄ seruare futura nō
iurauit sed ꝓmisit solū ꝙ iuramentuz
ꝓtus ꝑtituz nō tñ tūc factū. t ideo si
iurarer seruare etiā facienda tenerentur
aliter esset periurus.

Cxxij. Non obligat iuramētū ꝑtitū 36
circa ea que subduntur ꝑtin alterius
puta vxor que iurauit peregrinationē
vel abstinentiam silr seruus monachⁱ
t huiusmodi. t ideo nō possunt imple
re cum eis cōtradicitur a viro dño vl
abbate t de hoc dic vt. j. votū. ij. facit
quod. §. dixi. xxij.

Cxxiij. non obligat iuramentum q̄si 37
ato euadendi solum quis aliq̄d iurat
quod me. cā perlatū. xxxi. q. ij. Zoth. a
rius in fi. vbi q̄ iurauit redire ad carce
res si carcer est iniustus nō tenet redi
re quod me. cā. c. i. sec⁹ esset si non eēt
iniustus q: teneretur etiā si imineret pe
riculū mortis ſm gl. in. l. le. pastoralis
de re iud. t bar. in. l. relegati. ff. de pe
nis. Et ideo istud est verum q̄si vult
euadere illud quod indebite sustinet t
sic vt vadat iurat non intendens se

obligare secus eēt si tendebat se obligare qñ iurauit qz tñ dic vt. ℣. ℣. ix.

38 ¶ xxv. nō obligat iuramētum qñ iuramētū est ꝙditionale vel ppter cāz qz nisi ꝙdicio exter vel cā nō obligat de ꝙdi. appo. c. vez ℣ iureiurā. c. quenit el y. z hoc intellige qñ tota obligatio ponebat in ꝙditiōis eventuz. vel pp cāz: alias teneret. vñ iurās ire ad scm Jacobū vt frater sūs videat z peccata sua redimat, lz frater suus decesserit tenet nihilominus ire pp aliā cām.

39 ¶ xxvi. Nō obligat qñ singulares firmant statuta collegij cū iuramento de eius statutis ꝓbatis p ipam. vniuersitatē. vt dicit Joā. an. in. c. t. de his q fi. a ma. par. capi. qz nō obligat nisi remanētib⁹ statut⁹ vñ eis ꝓbatis p vniuersitatē tollit iuramēti vinculū: qñ iuramētū liget singulos vbi singulares ꝛuenīūt: secus si ꝛuenīūt collegialiter tollēdo statutū. pa. yero. i. c. dilecto, de ꝓbē. distinguit z bñ q aut singulares de collegio iurāt vt singulares. z sic est vera opio Jo. an. exēplum statuto caueāt q nullus det vocē nō matriculat⁹ Jurauerūt singuli ꝑuare statutū. Silr q nullus vadat de nocte statuunt: iurant ꝑuare statutū certe qz hoc ꝛcernit obseruātiā singuloz. iō si collegiū tollat statutū nō peccabūt ꝛuenientes qz iuramētū erat statuto accessoriū z remoto principali remouet z accessoriū Si ex iuramēto astrigit eos ad obseruātiā vt collegialr sic sine piurio nō pñt ꝛuenire ēt collegialr cā rōabili nō subsistēte. exēplū. vt in. d. c. dilecto. Nā canonici iurātes vt ēt collegialr nō recipiāt qz nō est dubiū q vt singli ñ pñt eligere canonicos. Paulus ꝓ in cle. de regula. dicit si iurant statutū seruare q si collegialr ꝛuenīūt nō sunt piuri: qz tollit statutū z p ꝓsequēs iuramēti. Si ꝓ iurāt seruare ꝓtēta in statutis ꝑticularia non tbo de nocte, z hmōi nō hīto respectu ad statutuz sic sunt piuri si ꝛuenīūt qlitercūqz. Aduerte tñ q in casu i quo nō pñt ꝛuenire collegialr dz intelligi nisi q cām cō cerneēt fauorē publicū qz sic possent ꝛuenire nō obstante iuramēto qz istud intelligit exceptū vt no. pa. in. d. c. dilecto z sm predicta intellige glo. in. c. in his. xj. di.

¶ Utr succesores in aliquo collegio 40
vel vniuersitate in q predecessores secerāt statuta z iurauerāt. ea seruare teneant sub pena piurij talia statuta seruare. ℟. q nō. q obligatio iuramēti ē ꝓsonalis ex pte iurantis: nec extenditur ad successores q̄tū ad piurium. lz teneant ipsuz seruare. de solu. c. i. de vsuris c. tua. de iureiur. c. veritatis. sed ex pte eius cui iurāt trāsgredit ꝓsonā: vñ ꝓmittēs obedientiā prelato z successoribus eius nō tenet utr ꝓmittere successori: qz est ei obligatus sic antecessori cui ꝓmisit. Fallit in liberto q tñr z dz ꝓsessione facere infra ānū nouo patrono. xij. q. ij. lōgingtate. z. c. sepe fit. no, Jnno. z Ber. in. d. c. veritatis.

¶ xxvij. Qñ qs iurat incaute z hoc 41
ꝓp aliquā necessitatē iplere nō ꝑt. xxv. di. ℣. als ea demū. exēplū pone de mīe que iurauit filiū ꝑberare z hmōi minima qz vē leuiale tale piurij ꝓmissorium qz nō vult deus acceptare cū maiori obligatione quaz natura eoz importet vt ibi ꝑz.

¶ Utr i dependētib⁹ ab aio alicuius vī 42
ysciā sit stādū ei⁹ iuramēto. ℣. Pa. in c. vidua ℣ regula. q sic vt ex ℣ sen. ex. co. c. si ꝓo. el. ij. de homi. significasti. z c. vidua ꝓdcō q vī ℣rium. qz intelligitur qñ certa ꝓsumptio extrinseca cōiecturat aium qz tunc nō statur in ꝓe iudicio alterius. als sic.

Uramentum vj. quo ad absolutionē quis pōt absoluere a iuramēto licito tā ex pte iurāntis q̄z recipientis. ℣. Pa. in. c. quanto de iureiurā. aut iuramētum fuit ꝓstitū in mā spectāte principaliter ad papā. vtputa cū canonici iurauerunt nō recipere vltra talē numerū aliquē in canonicū z hu iusmodi z sic papa pōt ēt fine cā absoluere: qz in tali iuramēto itelligit ex

cepta auctoritas pape. vti. c. venientes eo. ti. z ꝫ voluit Jo. in. d. c. quāto Aut fuit ꝑstita i alia mā: z tūc aut est ad ho nozē dei principali. z sic sine cā nullius pōt absoluere niſi solus de⁹ z sic intelligē. Jo. an. post vin. i. c. ij. de spon. Nā papa nō pōt remittere sine cā obligatiōez deo q̄stā. ij. q. iij. si manet. xxij. q. iij. si ts qui. Ex q̄ infert q̄ sicut papa nō pōt alīū absoluere in hoc casu: sic multomin⁹ seipsuz. c. si. de ista. z. c. p vſas. de iurepa. Aut subest iusta cā sic tā papa pōt q̄ eps: z q̄ eps posſit no. Jnno. in. c. debitores. de iureiur. Et ſō subsistente iusta cā poterit eps cōmutare z interpretari ꝺm. d. Ant. i. d. c. quā to z Spe. in. ti. de legato q̄. s. dubitat de ei⁹ validitate ſ alijs dubijs. z et absoluere ꝺm Jnno. quē segtur Pa. in. c. cū ꝙtingat. e. ti. sed est dꝛia inter papā z epm q: eps nō pōt niſi respectu ſue dioceſis. papa ꝓ respectu totius orbis vel respectu magnaz ꝑsonaz aut magni dubij est regrendus: z sic pōt itelligi. c. venerabilē. de elec. ar. c. si ꝓ cū filiabus. e. ti. Alīus aūt citra epm. vl̄ qui nō hz epalez iurisdictionē nō ꝑt absoluere in iuramēto sicut nec in voto dispensare vt no. in. c. i. de voto Sed que est cā legitima absolvendi a iuramēto ꝑstito i mā ſpectāte ad honorez dei. ſz. q̄ pp scandalū euitādū. vt not. in glo. in. d. c. quāto. z Jnno. in. d. c. venerabi lem. vel maior vtilitas. vt no. Jnno. in d. c. debitores z est tex. in. c. peruenit. el. ij. eo. vel subest alia iusta cā. de qb⁹. xv. q. vi. no. ſcōz. z. c. auctoritatē. z Credo q̄ hoc sit relinquēdū arbitrio ipsoum vt ex prędictis colligāt quō in alijs de beāt iudicare. Si vero mā in q̄ est ꝑsti tū nō ꝑtinet ad papā nec ad honorem dei Sed cōmodū hoīs: sic papa pōt ex cā absoluere: vt in. c. quāto. de iureiu. z in. c. ij. de voto. alīs nōrespectu laicoz sibi in tpalibus nō subditoz vt in cle. pastoralis. de re iudi. z qđ no. in. c. q̄ in ecclīaz. de ꝑsti. z in. l. fi. C. si q̄ ius vel vti. pu. Facit qđ no. j. Obediētia. ſ. ij. Silr dic q̄ pōt eps ex cā legitima absolueré a iuramēto licēto. z dꝛ cā ltia q̄ ineſt turpitudo ex pte recipiētis. vñ dicit Pa. in. c. i. de iureiu. q̄ si notorie cōstat de turpi receptōe poterit eps absq; hoc q̄ citet vel cogat ſuscipiētem relaxare z absoluere puta cogat cum gō ex metu exegit iuramētū ſup eo de q̄ alīs etiā de iure tenetur vt exēplificat. Idē Pa. in. c. ad nostram. el. ij. eo. ti. q: in turia ſibi irrogatur illa q̄ cū iuramento ad turis obſeruantiam p metum: z ideo ꝓpter ꝓiculum periurij poteſt petere absolutionem: z sic extende. c. ſi vero eo. titu.

¶ Utrū in oībus ꝑdictis in ḡbus dixi iuramētū nō obligare posſit qs ꝓpria auctoritate ꝙtrauenire. ſz. vt colligo ex Jnno. in. c. cū qđā de iureiur. q̄ nō est dubiū an sit obligatorium: tūc nemo ꝑter auctoritatē ſuprioris ꝑt ꝺuenire: nec iudex seclaris in casu in q̄ est dubiū inter doc. an sit obligatorium vel ne pōt se intromittere ſz remittere ad iudicē ecclīasticū. ita no. Pa. in. d. c. cū ꝙtingat Q̄ñ ꝓ nō est dubiū de iuramēti obligatōe tūc si pōt seruari absq; ſcādalo salut] dꝛ absolutio peti pp reuerētiam sacr̄. Si ꝓ sit i dispēdio salut]: tūc ꝑt hō ꝓpria auctate ꝺuenire. z no. hic q̄ in dispēdio salutis dꝛ oē illud qđ cadit vel derogat vel eius ꝓfectiōi vel dispōnētib⁹ ad eā Ut̄ tñ Pa. i. c. cū qđā de iureiur. tenere nō eē necessariā absolutionē ſuprioris etiā q̄ñ pōt seruari ſine interitu salutis niſi ſolū ne noter de trāſgressiōe iuramenti hz est dicere pp ſcādalū z sic credo q̄ſ. est clar̄ q̄ nō obliget iuramentū qđ no.

¶ Utrū iuramētū qđ ꝺcernit ſaluorem iurātiū tñ sit remiſſibile p eos q̄ iurarūt. ſz. Jo. an. in. c. ij. de ſpō. z Jo. de lignano. in cle. i. de vſuris q̄ sic. z facit. d. c. ij. Secus si ꝺcerneret cultū dei vl̄ religionē vl̄ pietatez puta iurauerūt duo sibi iuicez q̄ religionē intrabūt q̄ dicent duo psalteria vl̄ q̄ lucro eoz dabūt certā ptez paupib⁹ z hmōi q: nō pōt sibi remittere Silr non pōt si sibi iurauerūt id ad qđ tenebantur puta q̄

nõ furtum faciẽt q̃ mercatores nõ sal
ificabũt merces ꝛ hmõi. Silr etiam
nõ pñt remittere qñ iurãt sup aliquo
faciendo vel nõ faciẽdo qđ nõ ptinet
ad eũs cui iurat sed simplr puta iuro
tibi q̃ nõ negociabor vel nõ faciã ta-
lẽ artem si tũ tale iuramẽtũ respiceret
incõmodum alterius puta cõtatis aut
aliox nõ valeret vt dcm̃ est. Silr non
teneret qñ iurãdo de aliquo faciendo
vel nõ faciẽdo intendebat si ille cui iu
rabat similiter faceret q̃ sic si ille non
seruat nec iste teneꝫ facit qđ no. ho.
Inno. ꝛ Ber. in. c. puenit. el. iij. ꝛ facit
c. sicut el. ij. de iureꝫ.

¶ Utrũ vniuersitas q̃ iurat aliqđ ser
uare vel facere vl nõ facere teneat qñ
maior pars facit. ℟. ꝫ rod. q̃ si qñ iu-
rarũt hẽbant aliquã cõditionẽ in mẽ
te ꝺm illã dñt seruare puta si alij oẽs
vl maior pars seruabit ꝛ ego. si vero
nullã ꝙditionẽ hẽbat ſz dubitat an iu
rut simplex vel sub aliqua ꝙditiõe tũc
si iuramẽtũ spectet tñ ad comodũ iu
rãtiũ. ꝛ medietas vel maior pars ꝑuat
ꝛ hoc vrgat i dãnũ seruãtiũ ꝛ lucrũ si
seruãtiũ benigne interpretãdũ ẽ q̃ ali
qbus nõ seruãtibus alij nõ tenẽtur ser
uare. Si ꝯo nullã incomodũ patiũtur
seruãtes nõ est turũ ℣enire ſz denũcie
tur plato vt vel cogat seruare vel sibi
inuicẽ remittere. Si ꝯo ꝛcerneret com
modũ aliox a iurãtibus nõ posset nec
sibi remittere nec alijs nõ seruãtibus
nõ ꝑuare sine ꝑiurio si simplr iuraret.
Et si dubitãt an simplr iuraret. vel
sub ꝙditiõe dimittãt incertũ. ſ non ser
uando ꝛ seruẽt quod est certũ.

¶ Utꝛ licite qs possit petere absolutõ
nem a iuramẽto in casibus vbi tꝫ. ℟.
ꝺm Pa. in. c. cũ contingat eo. ti. q̃ aut
iuramẽtũ ptinet turpitudinẽ ex parte
suscipiẽtis ꝛ maxime cõcurrente mate
ria turpi sup qua ꝓestatur sed ex pte
iurantis nullũ imminet peccatuꝫ sic põt
peti absolutio nõ obstãte ꝙditõe aduer
sarij. Casus est i. d. c. debitores ex quo
ps q̃ filiuſſa. g cũ iuramẽto renunciа-
uit macedoniano põt petere absolutio

nẽ in terris vbi cõiter hodie filij nõ in
ducũtur ad tãtum malũ ꝛ hoc est tuti
us ꝺm do. An. in. d. c. cũ ptingat ꝛ plꝫ
pa. cuius posset de subtilitate iuris dici
q̃ nõ tꝫ iuramẽtũ si bñ põderet. l. i. ff.
ad macedo. q̃ emanauit ad cõpescen
dũ libidinẽ peccantiũ. ꝛ sic ꝑ bonuꝫ
publicũ co:ponis ꝛ aie ℣ qđ iuramẽtũ
nullũ ẽ. c. si diligenti de foro cõpe. ꝛ. c.
cõtingit el. i. de sen. exc. Jtẽ q̃ iuramẽ
tũ nõ solũ ẽ nullũ qñ ptinet ſ se pcñ
ſz ẽt qñ ꝑt ꝑbere occasionẽ peccãdi. c.
cũ ab oi de vita ꝛ ho. cle. ꝛ. c. nã cõcu
piaꝫ de ꝓsti. ꝛ. c. sicut ex lr̃is de iureꝫ.
Aut iuramẽtũ nullã turpitudinẽ aliaꝫ
hꝫ nisi q̃ est ꝓtra legẽ ꝓstituũ ꝛ in hoc
distingue Aut ei lex resistit ꝑp̃ ꝓ fauoꝛẽ
reipublice ꝓncipaliꝫ ꝛ nõ est necessaria
absolutio q̃ iuramẽtuꝫ nõ valuit. d. c.
si diligẽti Aut resistit ꝓncipaliꝫ ꝑp̃ fa-
uoꝛẽ iurãtis ſz secũdario in fauoꝛẽ pu
blicũ vt in muliere minoꝛe. ꝛ hmõi ꝛ
tũc si põt seruari sine dispẽdio salutis
absolutio nõ ꝑt peti. c. si ꝯo cũ silibus
e. ti. qđ itellige vep q̃ sine dolo vi. vl
metu ſz ſpõte ꝛ sciẽter ẽ iuratũ. Si ꝯo
iuramẽtũ fit in ℣etu ꝛ dat enoꝛmis le
sio ſz iurauerit nõ ℣enire tñ poterit
absolutionẽ petẽ q̃ ꝓsumit dol⁹ J. oẽs
℣. Iustus. ff. ꝺ his. q̃. i frau. cre. l. q testũ
ff. de ꝓba. ꝛ nihil ifereſt vtrũ itereuni
at dolus a ꝓposito vel re ipa. l. si quis
cũ alr. ff. ꝺ ꝓ. ob. ꝛ ꝓba iuramẽti dñt i
telligi etiã mõ. ſ. q̃ ñ ℣eniat nulla
rõne vel cã excepti ℣ñb⁹ lesiõibus ar.
l. creditoꝛ. ℣. Iustus. ff. mãda. Jntellige
nisi sciẽt iurasset q̃ cessat dol⁹ ꝛ re ipa
ꝛ ex ꝓposito. Et iõ ñ poterit. Sic ẽt si
nõ intellexit enoꝛmẽ lesionẽ ſz dixerit
nõ ℣enire negꝫ magne ꝛ ꝙe vt po-
nũt nõ ꝛñ ñ ꝓpea ꝓhibẽt qn̄ possit pe
teꝛ absolutõez ꝺ hoc vide. s. arbit. ℣. x.

Uriſdítio ꝺm Az. ꝺr a ditione qđ est ptãs ꝛ iurisꝺ ãſi iusta ꝛ ltia ptãs

¶ Jurisditio sine cohertiõe nõ vꝫ. de
offo ꝺle. c. pastoral vñ dicit text. in. l. fi.
ff. de offo eius cui mãda. ẽ iurisꝺictõ. si
ne modica cohertiõe nilꝛa ẽ iurisꝺictio

2 ¶ Jurisdictione ꝑmissa oia sine ꝗbus explicari nō posset intelligūtur ꝑmissa sūm. ff. de in. om. in. l. vj.

As est arī bōi ⁊ eq. ff. ō iusti cia ⁊ iur. l. i. ius ꝓstare ñ pōt nisi sit aliqs iurispūs ꝑ quē possit ḡtidie in melius pduci. ff. de ori. iur. l. necessarīū ius dīuidit in ius nāle gentiū ciuile ⁊ publicuz de ꝫ vide di. i. p totū. ⁊. ff. ō iusticia ⁊ iur ꝑ totū vtq; scīā ꝙ ius valeāt vide. j. lex. ꝯ. xviij.

Uspatronatus est ius honoi ficū onerosum ⁊ vtile alicui cōpetēs in ecclia ꝑ eo q; de diocesani cōsensu eā ꝓstruxit fundauit vel dotauit ipse vl̄ is a q̄ cāz hūit ꝑm io. an. ⁊ pa. ī ſtica de iure pa. ⁊ dr̄ honorificū q: hz honoꝝ ē pñtādi rectorē q: sine eī⁹ pñtatiōe si eps vl̄ alī⁹ plat⁹ instituit ipso iur ē nulla p. c. decernim⁹. xvi. q. vj. ꝫ io. an. i. c. ij. ō offō vic. li. vi. nisi qñ pfon⁹ iunisset negligēs i pñtādo q: elapso ꝛpe bñ instituit papa ꝺo bñ possz sine pñtatiōe pfoni sūr legat⁹ de latē si pfonus sit eccliastic⁹ nō tñ possz ꝓdict⁹ legat⁹ si eēt scīaris vide gl. i cle. ꝑ lras ō ꝓbē. ⁊ iste ē casus. c. cū dilect⁹ ō iur̄pa. one rosuz dr̄ q: pfon⁹ tñr defendē ecclias ne bona idebite dilapidēt. xvi. q. vij. ñ lijs vñ pñtat⁹ tñr reddē rōnez de administratiōe pfno ītellige si pfon⁹ est eccliastic⁹ ñ secular vt no. i. c. cū ⁊ plā tare ō pui. ⁊ pa. i. c. ex lris ⁊. c. cū pp. e. ti. nō tñ valde stricte dicēdo qd expendat ḡtidie ꝫ in gīe ita no. pan. i. c. ex lris de iur̄pfo. vnde dr̄ ēt q: si veniret ad ꝺnopiā tñr ecclia ex redditib⁹ vltra necia remanētib⁹ alīūtare pfonū pinguis⁹ q̄ alios paupes. c. gcūcz el. j. ea. cā. ⁊. q. ⁊. c. nobis i fi. de iurepa. ⁊ no. q: iusꝑpatronat⁹ hñs aliqñ dr̄ pfonus aliq̄ aduocat⁹ ⁊ vicedñs guardiam hñs eī⁹ frequētatiōis vl̄ pcessiōis ꝑm host. i. c. ꝓterea. e. t. ⁊ i. c. i singulis i fi. de statu mo. ⁊ iō supponūt ꝙ eodem.

1 ¶ Quib⁹ mōis acqrit iusꝑpatron⁹. ꝛ. q: ex trib⁹. ¶ Primū q: fūdauit eccle ſiaz. i. fundū ad edificādū dedit. d. c. nobis ⁊. c. abbatē. xvij. q. ij.

¶ Scōz ē ex ꝓstōne ecclie. c. mōasteriū 2 xvi. q. vij. ⁊ ꝫ intellige si facit de ꝗsensu epi cū alio mō eccla fieri non dēat de ꝗse. di. i. Nemo de iurepfo qñ. ⁊. c. nobis fuit. xvi. q. vij. filys.

¶ Sed qd si ad refectionē dedit. ꝛ. q. j nō acqrit iuspatro. ꝺm Ian. ar. ñ. ne qd i loco pu. l. ij. ꝯ. vicinales qō vez ē qñ nō ē oio destructa. Sec⁹ si fundus erat destructa ⁊ de ꝗsensu repaut q: pinde est ac si de nouo fecisset de inde. ꝗsiluit ⁊ i aut. vt nullus fab. oratoz. dom. ꝯ. i. sed ꝑm q hedificauerat amittit ius patro. si nō dederat fundū vel ꝺm glo. in. c. qñ eo. dotē ēt si eadem materia sit reparata.

¶ Terciū ē ex donatiōe. d. c. filijs ⁊. c. 4 gcūcz ibidē ⁊ ꝫ intellige de dote data añ ꝗsecrationē q: post ꝗsecrationē nō inducereiq: nulla fuit⁹ rei sacre ꝑt ipo ni. ff. de pu. l. fuitutes la. ij. ꝯ. vl. ⁊ qō hūani iuris ꝺfinit eē fuitutē si recipit ff. cōia ꝓdio. l. caueri. Tū inno. ⁊ host. tenēt q: si nō hz dotē ⁊ sibi det⁹ p ꝗse crationē q: acqrit iusꝑpatronat⁹ q: sine subiſtātia rez nō posset ecclie deseruiri. i. q. iij. figs obiecerit ⁊ magis placet ⁊ no. q: nisi det ꝑ dotē vel rōne dotis ñ hēbit iusꝑpatronat⁹ ꝫ erit bñfactor. ꝫ pa. in. d. c. qm̄ ¶ limittat ēt hoc ibidē Pa. q: ex donatione p ꝗsecratione efficit pfon⁹. Uez qñ fūdator si pt ꝗpelli ad ipsā dotādā sic fit i ustis capell⁹ qō no.

¶ Utz possint eē plres in dote ꝗstitue, 5 da. ꝛ. Inno. q: sic ⁊ glibet erit pfon⁹. vnit ēt gl. lxvij. di. in ſūma ⁊ sic limita gl. in. d. c. gcūcz q: vult q: dans modicā dotē ñ sit pfon⁹ q: vez ē qñ vn⁹ sol⁹ dat. secus si plures sit dāt sufficiēte idē dic in fundatiōe ⁊ hedificatiōe ⁊ sic ꝑs q: multi essēt pfoni puta q: vn⁹ dedit fundū alr hedificauit alr dotauit vel plures hedificauerit vel dotauerint.

¶ Utrū iusꝑpatronat⁹ trāseat ad hēdes 6 ꝛ. pa. in. c. i. de iurepa. q: sic ēt ex eōs ita q: si pr̄ instituit filiuz in certa re ⁊ ex eōrū hēdes vniuſalē iusꝑpatronat⁹ trāsibit in ex eōrū nō in filiū ⁊ plures si hē

des i oēs trāsit vt in.d.c.i.z Cle.fi.eo. ti.z nō solū trāsit ad masculos iz ēt ad femīas hēdes. Facit cle.fi.de ꝓcess. pbē.sentit gl.in.c.qm̄ iuestitura.xvi.q. vij.z iō filius q repudiauit hēditatem prīa nō erit pron⁹ ꝑm Fed.ofi.cxi.z hodie determinatū ē p.d.cle.fi.ꝙ succedūt si p capita iz p stirpes.vñ si plu res succedūt vni ex duob⁹ pfonis etiā oēs habent loco vni⁹ z iz vn⁹ habeat plus de hēditate q̄ alius: dūmō nō sit heres in certa re constitutus equaliter erit patronus.

7 ¶ Utrū iuspfonat⁹ possit diuidi inē hēdes.ff.pa.in.d.c.i.ꝙ nō q̄tercūq; intelligat ista diuisio cū ipsiz ius sit i corporale pñt bñ ꝓuenire patrōi vt al ternat⁹ vicib⁹ pſentēt.d.cle.fi. Silr si habēt plures ecclias pñt ꝓuenire vt p ſentet vnus i vna z alter in altera: q: si aut diuisio ꝓmittit i tpe ita z respectu locoz z ista nō ē diuisio q̄ prohibetur in.d.c.i.de inrepatro.

8 ¶ Utrū iuspfonat⁹ possit adiudicari vni ex hēdib⁹.ff.pa.in.c.q̄rimoniaz eo.ti.ꝙ nō q: si eq̄r diuidūt nō appa ret q̄re hoc. Si inegliter diuidūt z tūc si dat ꝑ restauratōne illi q̄ min⁹ h⁹ il licitū ē z simoniacū.c.ꝑterea eo.tit.

9 Utrū iuspfonat⁹ trāseat cū vniuersita te bonoz.ff.ꝙ sic.xvi.q.vij.nemini z c.ex lr̄is z.c.cū.l.de inrepa.

10 ¶ Utz trāseat donatiōe.ff.ꝙ sic.c.ex insinuatiōe z.c.ꝙsultatiōib⁹.eo.ita tñ ꝙ si est laic⁹ nō pōt donare cuicūq; lai co aut clerico recipīēti noīe ꝓprio sine licētia epi vt in.c.null⁹ z.c.ꝑterea eo. ti.sicut nec aliq⁹ aliud ius spūale. Si ꝙo donaret ecclie aut loco religioso tē ꝑm cōiter doc.ꝑt sine licētia epi vt no. in.d.c.nullus z.c.ex insinuatiōe z.ca. illud z.c.vnico.eo.t.li.vi.

11 ¶ Utz possit dari in feudum.ff.ꝙ sic cum vniuersitate.c.cum seculo eo.ti. sed specialiter non.

12 ¶ Utz vēditōe trāseraf.ff.ꝙ si spāli ter vēdaf ē simonia si emit intētiōe vt possit pñtare quē velit vel ꝓuare z dz spoliari ille q̄ emit z eccl̄ia dz eē libera

ꝑm Inno. Si ꝙo emeret cū vniuersi tate tpaliū cū ḡb⁹ trāsit ēt iuspfonatus nō ē simonia ꝑm ꝙd.z cal.vt pz.ex.c. lr̄is.eo.ti.qđ verū credo cū nō emit ꝑn cipaliꝫ talia bōa tpalia pp iuspfonat⁹ ꝑdū q: si ꝓncipaliꝫ pp hoc emeret eēt simonia ita no.pa.in.c.q: clici eo.titu. Item ꝑm io.an.in.c.vnico eo.li.vi.si dicat vēdo tibi villā iuspfonat⁹ qđ ha beo in ea ſi valz vēditio sec⁹ si simpliꝫ vendit villā vt i cle.pastoral⁹ de re iud. Et iō empto: vel fundatar⁹ cū acgrāt directū vel vtile dñiū rerū silr acgrūt iuspfonat⁹ licite sicut alios fruct⁹ h̄nt. ff.de ꝓben.emp.l.in lege.§.dolia.

¶ Utrū vēdens oia iura q̄ h⁹ in tali iz villa q̄ nō ē sua intelligat vēdē iuspa tronat⁹ qđ ibi h⁹.ff.ꝙ nō q: ad l⁹ vt transeat oz ꝙ res q̄ vendit tal⁹ sit ꝙ ēt sine exp:ssiōe vniuersitatē vel iuspfo nat⁹ in se ꝓtineat sicut ē villa vel castꝝ qđ in se ꝓtinet honorē iurisdictionē di ſtrictū z iuspatronat⁹.ff.de ꝺ.sig.l.pu pillus.§.territoriū sed q̄ dicit vendo tibi oia iura resolutē hec vniuersalia i singulares.ſ.vēdo tibi hoc z illud cuz aūt iuspatronat⁹ sic nō possit vēdi sic in tali vniuersali nō ꝓhendit. Sed si sit aliqđ vniuersale q̄ multa iura in se cōtineat vt est hereditas bñ transit cū illo iuspatronat⁹.ff.de pe.he.l.item vidēdum §.fi.z dnabus sequētibus.

¶ Quid si vēdat gl palatiū vbi hꝫa 14 pellā q̄ sonte h⁹ mīa.ꝑuilegia z mīsos reddit⁹ trāsiret iuspa .cū palatio.ff.ꝙ sic.ar.l.si me credē.§.si cū fundū.ff.de ac.em.ꝙ ad capellā ñ ē nisi ꝑ palatiū Fruū no.No.z in no.in.c.ex lr̄is eo.ti.

¶ Utrū possit pignor⁹ obligari.ff.ve 15 rior opt.ē Inno.ꝙ nō ēt cū vniuersita te qz cū creditor⁹ nō posset vti pignore si vacaret ecclia nemo possz pñtare.

¶ Sed.j.q̄ttū tps dz patronus pñta / re 16 re.ff.ꝙ si ē laicus h⁹ q̄ttuor mēses si clericus ser a tpe vacationis.c.eā te de cet eo.t.z ē tex.in.c.vnico eo.li.vi.

¶ Sed nūqd poterunt variare.ff.ꝙ 17 sic si ē laicus aūq̄ eps ꝓfirmet vt in.c. qđ aūt z.c.cū aūt z.c.pastoralis eo.ti.

si est ecclesiasticus patronus non pōt variare postq̄ pñtauit.d.c.pastoralis cum.c.predictus eo.ti.

19 ¶ Utrū pñtās indignū puer iurispñtā di.xx.q. si est clericus q pñtat indignū puat ea vice tex.est in.c.sicut in fi.de sup.negli.pla.x.c.iij.v ec.edifi. Si po est laicus nō puat vt elicit subtiliter de offi.or.c.cū vos ℞ tz Inno.x Host. x Ber.i.d.c.cū vos x Archi.in.c.susceptī de pbē.li.vi.peccat tñ mortalit scienter pñtādo indignū qz infideliter agit in offō sibi ꝑmisso vide administratō.

19 ¶ Utrz qs possit pñtare seipsum.xx.q. nō sed bñ filiū dūmō sit idoneus Facit.c.p vsas.e.ti.x ibi no.Ber.x Host. x Pa.ponit in.c.ꝑsulit e.ti. Silr pñt pñtare vnū ex seipsis Facit.l.vbi adsunt.ff.de tuto.tenet glo.in dicto capi. consuluit.

20 ¶ Utrū pñtat⁹ a maiori pte patronorū sit admittēdus.xx.pa.in.c.qñ eo.t. q aut pñtatio fit ab istis sicut a collegio x tunc regritur maior ps respectu totius capituli fm io.an.z vf tex.in.c. ecclesia el.i.de elec.aut pñtatio.fit ab istis vt a singularib⁹.vt cōiter fit a laicis x tunc admittit q pñtat a plurib⁹. ꝑbi gratia st sex patroni.tres pñtant admittit.q pñtatur a tribus vt a pluribus ꝓsentatus.quod bene nota quia facit ad multa.

21 ¶ Utrū oporteat q sint simul qñ volūt pñtare.xx.pa.in.d.c.qñ q si. agūt vt collegium oz oēs vocare.aliter potrūt ꝓcepti annullare pñtationē. Si ꝑo agunt vt singuli.fed.ꝑsi.xcvij.tz q si. Sed Bar.in.l.oēs populi.ff.de iurisd.x iure.tz q sine a collegio vt collegū est sine a pluribus vt singulares ꝓsensus est explicandus dūmō maiori pari ꝑiudicet minori sp debent simul cē.p.l. iurisgentiū.ff.de pac.z hoc ē verius q ad vocationē:qz forte si fuissent pñtes induxissent ad consensum alterius.x pro hoc facit.ca.ij.x quod ibi notatur. de arbi.lib.vi.

22 ¶ Sed quid si duo tñ sunt patroni x vn⁹ pñtant.xx.io.an.i.c.cū aūt.e.t. q eps poterit quē voluerit eorū instituere x est bona gl.in.c.si plures.xvi. q.vij.hoc tz Inno.in.c.i.eo.ti.x cal.x Lar.in.d.c.cū aūt.z Pa.in.c.eā.te.c. ti.x placet.tz alij ꝓrium reheant.

¶ Utrz patronat⁹ possit aliqd exigere ꝑ puta aliquos cereos in cognitione iurisdictionatus.xx.Pa.in.c.ꝓterea.eo.tit. q nō nisi tpe fundationis a diocesano istud fuisset sibi reservatū.nec valz si ip se ꝑsonus fundādo sibi aliquod fuitū reſuet nisi eps auctoritatē pstiterit vñ si eps auctoritatē prestitisset posset tale ius vendere titulo remanente apud eū x hoc credo verum si dedit dotē pinguē x abundantē:secus si solū necessariā ad sustentationē ministroꝝ.q: tūc nullū fuitū poterit sibi retinere.ita no. pa.in.c.i.de cē.sallit ℞ qñ loc⁹ religiosus ꝓpriis expēsis ecclīā hedificauit q tūc tal locus hz in ea oīa tpalia sicē eps spūalia vt de pnile.c.cū x plātare.x ēt ius ꝑsentādi.℞ supplē.negli.pla.c.fic.

¶ Utrū liceat clico suscipere ecclīas de manu laici ꝑtroni.xx.pa.in.c.ꝓterea.el.i.e.ti.q nō.x si facit peccat mortaliter.z tz q si sit suspensus ipso iure.tū oz cōione ꝑuari.Et q infert pa.q si talis ꝑetrat a papa:nō expsso q ꝓt habuit a laico nō vz.Et q oz cōione ꝑuari.vt in dicto.ca.ꝓterea.x.c.postulasti de rescrip.

¶ Utrum laicus edificans capellā in ecclesia x eā dotās acgrat solū sibi iuspa.an ecclesie sit.xx.pa.in.c.ad audiētiā de ec.he.q ecclie sit.qz ñ ꝓt negari qn ecclīa ponat fundū ex q dotatione iuspatronat⁹ acgrit.c.pie mētis.xvi.q. vij.x ō sit concurret cū laico in pñtatione. Simlr si clericus edificat ex bonis ecclesie capellā nō ipse vel parētes eius acquirunt iuspatronatus sed solūz ecclīa ex cuius bonis est edificata.

¶ Utrz ex delicto ꝑis publicat⁹ oib⁹ bonis ei⁹ ꝓtuet filius iurepsonat⁹ q habebat pr.xx.q si publicatio fit ab ipatore vel iudice seculari nō ꝓtuat iu repsonatus nec ꝑ aliū erit et lese maiestatis.ꝓt iperator ꝓtuare laicū ipso qz

hꝫ ſtitud a papa. Ita no. glo ⁊ archi. in c. filius. xvi. q. vij. intellige hoc verum qñ non eſt in aliqua vniuerſitate ſecularj. qz ſi eſſet ex quatiõe illius vniuerſitatis ſecularis trãſiret ⁊ vide bo. glo. in. c. ſatis puerſiuz. lvi. di. q̃ dicit q̃ ihꝑſ cõmiſerit crimẽ leſe maieſtatis. Et q̃ filij efficiunt infames. l. q̃ſqs. C. ad. l. iul. maie. vi. q. i. ſi qs cuꝫ militib⁹. Filij tñ clerici non efficiunt infames ⁊ nõ perdunt beneficia. ⁊ ſic nec iuſpatronatus ẽt filij q ſi ſt clerici niſi ciꝫ vniuerſitate.

27 ¶ Quid ſi laicus hꝫ iuſpatronat⁹ cũ eccla ſit hẽbit ne ſer menſes ad pſtãdum. Rz. ſm Jo. an. ⁊ Arch. in. d. c. vni co. eo. t. li. vi. q̃ ſic ita q̃ rõne cõſtitutionis pꝛiuilegiũ eccle tranſibit ad laicuꝫ ad inſtar eius qđ dꝫ de eo qui hꝫ rẽ cõem cum pupillo q̃ non põt vſucapi vel pꝛſcribi pp pupillũ. vt in. l. ſi cõeꝫ. ff. quẽ ad. ſer. amit. ita p eccliaꝫ ꝓſequit qđ p ſe cõſeq nõ poſſet de ꝑce. ꝓbẽ. c. pe. idẽ dic qñ clicus ⁊ laic⁹ hñt pſtare q̃ hꝫ tps ſex mẽſiuz ſm pa. in. c. eã te. eo. ti. qi maius dignũ trahit ad ſe minus dignũ. c. q̃ in dubijs de ꝓſe. ec. vel alta. ⁊ hoc tꝫ Jo. an. hꝫ Nol. alr. Et itelligo de ꝓfono eccliaſtico q̃ hꝫ ius ꝓfonat⁹ ratione eccleſie: qa ſi haberet ratione ꝓſimonij eſſet idẽ per omnia ſicut in laico ſic ⁊ in clerico. c. cum dilectus eo dẽ. ⁊ gl. in cle. ſi. eo. ti. no. pa. in. d. c. eã te. ⁊ in. d. c. cum aũt. qđ no.

Uſticia hꝫ q̃ ẽ habit⁹ ꝑtutis põt accipi q̃tuo: modis hꝫ ric. in. iij. di. xxxiij. ar. v. q. iij. ¶ Primo cõſtime. ſ. ꝑ q̃libet rectitudine animi ⁊ ſic q̃libet virt⁹ eſt iuſticia quedaꝫ ⁊ ſic diffinitur ab anſel. li. de ꝟitate. c. xij. Juſticia eſt rectitudo volũtatis pp ſe ſeruata. ¶ Secundo pꝛo rectitudine per quam homo iuſtificatur in conſpectu dei. ſ. pꝛo caritate. ⁊ ſic diffinit ab aug. li. lxxxiij. q. lxi. iuſticia q̃ per cetera diffunditur eſt dilectio dei ⁊ pꝛoximi. ¶ Tertio. p qualibet virtute ordinata per iuſticiaꝫ legalem ad bonum cõe ⁊ ſic eſt idem cum qualibꝫ virtute differens tñ ſm rõeꝫ. ¶ Quarto pꝛo habitu determinãte volũtatẽ ad firmit⁹ volẽdũ ſnare rectitudinem debitaꝫ in operationibus que ſunt ad alterum. Et hoc duplicit aut ad alterum vt eſt perſona ſingularis. ⁊ ſic eſt iuſticia particularis diſtincta per eſſentiam ab alijs virtutibus q̃ ſic poteſt diffiniri Juſticia eſt conſtãs ⁊ perpetua voluntas ius ſuum vnicuiq̃ tribuens. ff. de iuſticia ⁊ iure. l. iuſticia. Allo modo ad alteruꝫ: quod eſt cõmunitas ⁊ ſic eſt iuſticia legalis. ⁊ hec eſt omni virtuti generalis inquãtuꝫ pcipit omnia exteriora cuiuſlibet virtutis ad bonum cõe referri. ſcõm q̃ vult philo. v. ethi. c. ix. Eſt tamẽ vna virtus ſpecialis diſtincta in eſſentia ab alijs virtutibus vnde nõ eſt generalis alijs per predicationem: ſed per virtutẽ.

¶ Que ſunt partes eius ſubiectiue. Rz. ſm philo. v. ethi. due. ſ. cõmutatiua q̃ dirigit vnam priuatam perſonam ad aliam in his que conſiſtunt mutuo inter duas perſonas ad inuicem. Alia diſtributiua que eſt ordo eius quod eſt commune ad ſingulas perſonas quez dirigit iuſticia diſtributiua communium ſecundum pꝛoꝑtionabilitatem.

Uſtificatio impu quatuoꝛ requirit pꝛimum motum liberi arbitrij contritionem animi infuſionem gracie. ⁊ remiſſionem culpe.

Uſticus dicitur a laos gre ce ⁊ latine populus ſcõm Iſy. vij. ethi. ⁊ ſt. illi qui poſſunt habere vꝛoꝛem. poſſidere pꝛo pꝛium. de quibus. xij. q. i. duo.

¶ Utrum laicus poſſit eſſe procuratoꝛ. vel ſindicus rerum eccleſiaſticaruꝫ. Rz. Pan. in capl. decernimus de iudi. Collectarius dicit q̃ generalis adminiſtratoꝛ eſſe non poteſt loco pꝛelati abſentis illius qui reputatur abſens vt eſt minoꝛ. vt in capitulo ſecundo de eta. Et qua. oꝛ. Sed ſi pꝛelatus pꝛeſit ſpiritualibus. bene poteſt committi cura temporalium laicis maxime vbi clericus non reperitur idoneus. allegatis.

no.p Inno.q dicit q laicis generaliter
administratio cõmitti nõ ꝓt vt sup oĉs
hominẽt. ꝛ spãlis quarũdã rex admi
nistratio cõmitti põt ita vt supiori ad
ministratori rñdeat z plꝰ pa.q allegat
glo.in.c.iudicatũ.lxxxix. distinc. Et iõ
dcñ.c.discernimus logtur q non põt
esse iconomus.i.habere generales ad
ministrationẽ oĩum bonoꝝ ecclĩasticoꝝ
tã tpaliũ ꝙ spãliũ: z sic pñt oĩbus: ꝛ
hñ põt esse iconomus eccle i tpalibus
c.in noua.xvi.q.vj. hoc idẽ tz Gasp.
de cal.z hosti.z Jo.an.in.c.vnico. de
sndico.

2 ¶ Utꝝ possit esse ꝓcurato: clerici lai
cus ad eligẽdũ.ꝛ.q nõ.vt no.doc.in
d.c.discernimus: q: vbi hz exercẽ actũ
spãalẽ iudicio suo nõ ꝓt pstitui laicus
vt no.Jo.an.i regula.qõ alicui suo nõ
ꝛ.de re.iur.li.vj.z sic limita.c. primuz
de ꝓcu.li.vi.vt solũ hẽat locũ in iudi
cialibus vbi ẽt in causis spãalibus ad
mittit ad agẽdũ z defendẽdũ.

3 ¶ Utꝝ possit laicus eẽ vicarius epi.ꝛ.
hm doc.q nõ vt no.in.d.c. in noua. z
in.d.c.quingit.de arbi.z in.c.vno ꝰ sin
dico. Facit gl.in.d.c.discernimus.q di
cit q cause spãales nõ pñt cõmitti lai
cis ẽt tãꝫ delegati ꝓ epm. Et hoc in
telligo q nõ põt eẽ vicarius epi in spũ
alibus.secus si eps hz iurisdictionẽ tpa
lẽ in loco.q: hñ põt laicũ sñ vicariũ
facere: vt in.c.ñ.ne cle.vel mo.li.vj. ꝛ
in spãalibus tenẽt doc.q nec ẽt cleri
cus ꝓiugatus. Joanes.de cle.ꝓiu. z in
c.vnico.de cle.coniuga.li. vi.

4 ¶ Utꝝ laicus possit ꝓdicare.ꝛ.pa.in
d.c.discernim⁹ q: sic.si cõmittat ei ab
epo.vide bonã gl.xcvj.di.c. bene gdẽ
facit.c.cũ ex iniũcto.de here.vide gl.
in.c.addicimus.xvj.q.i.sed nõ teneas
dum dicit etiam mulierẽ.

Astria grece idẽ ẽ q religio latine ꝺm Aug.x. de
ciuitate dei.c.xiij. vñ dicit ibidẽ q cul
tus deo debitus ꝗtuoꝝ noibus noiat
duobus apõ grecos.s.Latria z theusẽ
bia idest cultꝰ duinus vl bonꝰ. z duo
bus apõ latinos.s.religio z pietas qui
corñdent ꝑsatis duobus. Differt tñ ĩs
tria ꝓprie a theusebia. q: hec respicit
cultũ dei interiozẽ q ꝓpẽ ꝓtinet ad vir
tutes theologicas: sed latria respicit ser
uitutẽ exteriozẽ q ꝓtinet ad iustĩcia vt
elicit a scõ Bo.in.xiij.di.ix.q.ij. ar.iij.
z sic est virtus cardinalis ꝓprie z qñ
alĩq doc.dicũt q est virtus theologica
intellĩgũt ꝺm qꝰ est theusebia.

¶ Qui sunt actus latrie.ꝛ.q sunt due i
spẽs actuũ latrie. ¶ Prime spẽi actus
sũt illi qꝫ ꝓducit mediãtibꝰ virtutibus
qbus ĩmpat ordinãs eos in dei reuerẽ
tiã: z sic religiõis actus p modũ ĩmpij
ponit Jac.ꝓmo eẽ visitare ifirmos.q
est actus elicitus a misericordia z ĩma
culatũ se custodire.q elicit a tẽperãtia.
¶ Scõe sũt illi qꝫ ꝓducit p se z ĩme
diate p qꝫ hõ ordinat tñ ad deũ.z in
ter eos hz aliꝫ ĩteriores tãꝫ ꝓncipa
lis z p se: vt est deuotio z ofo. Aliquos
ꝓ exteriores ꝗñ secũdarios z ordina
tos ad ĩteriores qbꝰ ipsa vtit qñ signis
ad excitãdũ mẽtẽ ad actus spãales: z i
alĩqbus hoꝝ exterioꝝ corꝓ⁹ad venerã
dũ deo exhibẽt: vt in adoratiõe. In ali
qbus ꝓ deo de rebꝰ exteriorĩbus offer
tur z hec vl ꝓmittẽdo: vt in votis: vel
in dãdo.vt in sacrificijs: oblationibus
ꝓmicijs: decimis: z hmõi.

¶ Utꝝ sacrificiũ sit latrie.ꝛ.q tripler z
est sacrificiũ. ¶ Primuz bone opatio
nis.z ĩstud est oĩuz virtutũ. ¶ Scõm
oĩnis. z ĩstud virtutũ theologicaꝝ ẽ.
¶ Tertiũ ẽ ĩmolationis.z ĩstud est la
trie spirituale.

Atro in quo differt a fure.
ꝛ.q latro furatur de
die: ꝛ fur de nocte. Jura tñ sepius vnũ
ꝓ altero accipiunt. vt patet in.c.i. de
homici.

¶ Quis dicat publicus latro vl depo
pulator agroꝝ. vide.j.ĩmunitat.§.xvij.

Audemium est quedaꝫ
solutio qn
quagesime ptis vel extimatio
nis rei fienda dño ab eo qui de nouo
ad grit ẽphiteosim de quo dic vi.j.
Emphiteosis.§.xxiij.

Ectozis offin est lectiones pnunciare ⁊ ea q̄ pphete pnunciauerat pplis p̄dicare. xxv.di.plectis ⁊ xxi.di.cleros.

¶ Quō dz ordinari hȝ.xxxiii.di.c.lectorised melius i pa storali episcopoꝝ.

Egatum qd est.ℛ.q.ē donatō q̄dā a testatore relicta sed ab herede p̄standa q̄ debetur post mortez testatoris ⁊ potꝫ aditā hereditatē ab herede colligitur Jnsti.de.le.ℌ.i.⁊ hodie fidei commissū ⁊ legatū fere idē sunt ⁊ fere adequata sunt ⁊ quicquid iuris est in vno est eciaz in alio.ff.de lega.i.l.i.sed fidei cōmissum dicū est q̄ oli fidei cōmissa p̄debāt ex fide heredū ⁊ ideo fideicō missarij dicuntur quibus legata soluēda fidei committuntur dicuntur etiā testamentorum executores.

¶ Quis potest legare.ℛ.q̄ solum illi qui p̄t testari.ff.de le.i.l.ij. ⁊ q̄ p̄t testari vide.j.testū.§.i.Legatū.n.relinqui nō p̄t nisi in testamento vel codicillo Unde testari codicillari ⁊ legare ad hoc equipollent vt q̄ p̄t vnū possit ⁊ reliquū.ff. de iure codicil.l. omi. §.codicillos is vemū fallit hoc i legatis ad pias causas vt.j.legatū.ij.§.vij.

¶ Cui p̄t legari.ℛ.q̄ regulariter illi soli qui p̄t hȝs instituī ⁊ q̄ p̄t istituī vide.ē.heres.§.xxv.⁊ q̄ sit psona certa alr nō valz.l.vlgo.ff.de sta.ho.allit tñ hoc in aliquib⁹ casibus de quibus in.§.sequentibus ⁊ legatū.ij.§.vj.

¶ Sed numqd pt possit legare filijs spurijs rōne alimentoꝝ vel relinquere dotes filiab⁹ spurijs cū dos succedat loco alimentoꝝ q̄ tñ spurij nō p̄t istituī hȝdes.ℛ.q̄ sic p̄m Bar.i aut. ex pplato.C.de ince.nup.vide.ē.Filius.§.nuj.

¶ Utz fratribus minoribus possit legari.ℛ.q̄ sic cle.etsi de verbo. signi. §.cupientes dūmō nō sit valor hȝditatis vl tāta etus.ge q̄ p̄sumaī fieri i.mō ⁊ forma legati fraudulēter p̄ successiōe hȝditatis de q̄ nō sunt capaces.

¶ Utrum cum legatur fratribus mendicantibus annuer sarū ppetuum liceat eis recipere.ℛ.p̄m Pe. de pal. in epla ad magr̄m or. predicatoꝝ q̄ sic recipiēdo gratis ⁊ petendo ex indicū quia hoc nō est habere redditus sed in iudicio petere ea tanq̄ redditus si bi debitos est vtra p̄fessionē eoꝝ Idē dicit de cēsibus ānuis ac etiā de redditibus frūz ad vitā. Farinerius ordinis minoꝝ generalis in p̄sti. dicit q̄ nō lz fratribus inducere aliquē ad talis legata facienda q̄ si facta fuerint in iudicio non petant quasi tacite innuat quod dicit petrus q̄ extra iudiciū peti possunt p̄ mōm elyne. Nec obstat q̄ dicāt aliq̄ nō licere quando dans scirat nō teneri se ad talia dāda ⁊ tñ ex sua liberalitate dat q̄ lz in p̄scia ille teneatur p̄m q̄.j. dico ⁊ propterea det nihilominus fratres ea petere possunt extra iudiciū per modum elemosyne sicut liceret petere elemosynā ab illo q̄ habet vltra Ne testificatem sui status q Quamuis ipse teneatur facere elemosynam non tamē per hoc sequitur q̄ frater minor si possit ab eo petere Ad uerte tamē q̄ ānuus redditus ad modicum tēpus.ℌ.decē annoꝝ legatos possunt petere mendicātes in iudicio exceptis fratribus minoribus.q licet ꝺ talib⁹ sint capaces nō tñ p̄t in iudicio talia p̄ se petere.vt in.d.cle.extit.§. verū de p̄bo.si. Similiter sunt capaces ānui redditꝰ et ippetuū q̄ ē ad certū vsū vtuni cl⁹. puta vinū p̄ missis frumētū p̄ hospitijs fiēdis ⁊ hmōi.p̄m d.car.i.ꝺ §.⁊ Fede.ꝺ senis. sec⁹ p vicem vl verbum.

¶ Utrū q̄s possit legare ecclie p̄struen de.ℛ.Pa.in.c.nos quidē de testa. q̄ sic sed nō ꝺonare q̄ nō valet ꝺonatio facta loco construendo.c.abbate sane de re iudi.li.vi.Ratio diuersitatis ponit a Bar.in.l. seruos ad custodiā.ff. de ali.⁊ cibaria.le q̄ ꝺonatio regrit psonā ⁊ sciaz tō abūit lz possit ꝺonari nō tñ fit ꝺns assq̄ sciat ⁊ p̄sentat.l.abūti. ff.de ꝺona.c.si tibi abūit de preben.li. vj sed absenti ⁊ etiam incerte persone p̄t legari dūmō ex euentu possit cer-

tificari.l.cū pater.§.fin.dō.ff.de le.§.se
tus si certificari nō posset euētu .q. nō
posset ei legari vt no.gl.in.d.c.nos.

7 ¶ Utrū legatū factū ecclie scē Marie
cū plures sint sit nullū.ff. Pa.in.c. in
dicāte de testa.q. nō sed dabit ecclesie
pochiali si sic noīat vel paupīzoī,q ta
le hz nomē Blo.vo in.d.c.nos gdem
dicit q si nulla ecclesia sancte Marie
sit in loco dabit ecclie cathedrali vt
no.glo.pfati.c.indicāte facit.l.q. ꝙ dict.
ff.de ꝙd.z demon.vbi se testator man
dauit aligd fieri i loco z ñ dixit i quo
intelligit de loco illius municipij vbi
hītat z b de auctoritate epi z executo
ris. Silr qñ legat ecclie siēde z si de
loco epi z executor ꝓuidebūt de lo
co vbi debeat fieri z hoc sanore pie cē
nisi aliter ꝙstet de mente testatoris.

8 ¶ Quid si legatari⁹ moriat ans, ꝙditio
nis euentū.ff. Pa.in.d.c.nos gdē q
aut legatū est factum psone ituitu seu
ꝓtemplatione alie puta q alij psone fuis
set reciprocus tñ deficiēte illa persona
dz ꝓuerti relictū ad aliū piū vsum vt
voluntas defuncti vel effectu impleatur
sicut dicimus in legato facto ad aligd
faciēdū in ciuitate.pp perpetuā memo
riā defuncti qō alibi fiet si in loco vbi
ordinauerat fieri ñ possit vt.l. legatus
ff.de vsufr.lega. Si vo relictū fuit qt ē
platione persone vel collegij certi non
habito respectu ad piā cām tunc⁹ defi
ciente legatario expirat legatū z rema
net apud granatū vt in.l.pf.§.tusculā
nus.ff.de leg.iij.C.de cadu.tol.l.vnica
§.si autē aligd sub ꝙditione si sit dubi
tatur an hūerit respectū ad aias vl ad
psonā tunc in dubio sanore religionis
debemus presumere q ad piam cām
reliquerit ar.l.sunt psone .ff.de reli.z
sumpti sune. Et hoc no.z segtur bar. i
d.§. tusculanus. Et hec deputatio ad
aliū vsuz piū debet fieri de ꝓsensu epi
z heredis silr.d.l.legatū z no. in Cle.
q. cōtingit de reli.do.z facit ad qōez
legati facti puelle p ea marit anda q
moriāt an fit dādū alteri q. si factū est
ituitu persone puta q fuisset z hmōi
non dabit alteri Si vo ituitu alte sic
dabit alteri z silr de q̄cūq; legato qō
nō pōt cōseq; suū effectū qō not.

¶ Utrū legatū factū duobus re, pim⁹
ctis si vnus repudiat vel moriat vno
testatore vel deportetur z hmōi accre
scat alteri.§. Pe.de pusio tractatu de
canonica porōe epi q sic.l.re cōiuncti
ff.de le.iij.z.l.vnica.§.his ita.C.de ca
du.tol.nō sit accrescit ꝓiunctis cognatio
ne legali.l.muheri z ticio.ff. de cōdi.
z demō.z dicūt verbis z re coniuncti
puta qñ stricꝭ legat Pe.z Martino
re tñ cum dūtsim puta lego⁹ Petro
sticum meum Item lego Martino sti
cum meum vt inūti.de le.§.si eadē res
in ter.z in glo. Item verbis z non re
qñ ticio z scio lego fundū equis por
tionib⁹ z preferēt cōiunctus verbis z re
alijs ꝓiunctis re tñ Sed an ꝓiunctus
verbis tñ preferat ꝓiunctus re tñ est
opinio diuersa sed dic q nō equaliter
veniūt vt no.in.d.l.re coniuncti.

Additio Usi dicit ang.are.instit.
de pupil.substit.§.singu
lis q qñ testator religt sic:lego filiab⁹
meis centū ꝙ ālibet: quod licet sint cō
iuncte ꝓiunctiōe ꝙbali tñ q ālibet ad ina
cētū,z sic ad diuersā rē vocātur nō est
inter eas ius accrescendi casus ē z ibi
Bar.in.l.hmōi.§.i.ff.de lega.i.

¶ Quid de legato facto ab aliq̄ ali
cui ecclesie sub conditione.l.si ibi sepe
liat q legās moritur exōicatus: vel se
interficit z hmōi propter que non de
bet sepelirī in ecclesia z si sepelitur ibi
ꝙ.bar.post⁹ By.in.l.miles.§.res.ff.de
adul. q nihilominus solueē legatum
ecclesie cū facto legantis z eius culpa
acciderit z sequitur Bal.i.l.si quis ad
declinādum.C.de epi. z cle.z.l.i.C.de
his que pene no.facit tex. no.i.l. milit.
C.de epi.z cle. Ratio q: in legato ad
pias causas attenditur duplex fauor.l.
legantis z cui legatur lz ergo in noto
rio peccatore cesset fauor aie eius non
tñ cessat fauor ecclie cui relict Item
q: illa ꝙditio ē impossibil z ideo nō vitiat
legatū.l.obtinuit.ff.de cōdi.z demon.

8 ¶ Quid si legat alicui aliqd sub ꝓdi
tione si habuerit liberos virū si ingre
dium religionē debeat hꝫe dic ꝙ sic vt
ō. ditt. Neres. Ĥ. xiij. cum seq.

11 ¶ Si ticio pecunia legata fuerit & ei⁹
fideicōmissium sit vt alienū seruū māu
mitteret nec ōns eum vendere vellit ni
hilominus legatū capiet ꝙ p eū non
stat quo minus fideicōmissiū ꝓsequi. et.
Nam & si seruus mortu⁹ esset a legato
non subinoueret. l. si ticio. ff. de le. i.

13 ¶ Si i singulos ānos aliqd alicui le
gatū sit plura sūt legata & ꝓmi āni erit
purū sequētiū ꝓdiuōdale. l. si viuat & ō
eo mortuo nō trāsmitteē ad heredē. l.
si in singulos. ff. de annuis legatis..

14 ¶ Quidā testū faciens legauit filie
sue nupte decē ducatos ꝓ q̄libet āno
ꝓ vestimētis vt induat se q̄ filia stetit
ꝓtuo⁹ ānos ꝙ nō induit se nec a fri
bus pecuniā ipaz petijt q̄ritur an pos
sit petere pecuniā ꝓteritoꝝ ānoꝝ. ff. ꝙ
nō. l. qdam predia. ff. de vsufruc. lega.

15 ¶ Quid si legatarius mortuꝰ ante le
gantē. ff. ꝙ ōficit legatū & remanebit
heredibus legantis sec⁹ si moreretur
post mortē testantis sed antez̄ heres
adiuisset hereditatē quia tūc debetur
hereditē legatarij. l. vnica. Ĥ. Ĥs vt ma
nifestetur. C. de cadu. tollen.

16 ¶ Utrū legatū factū episcopo ꝓsu
mēt factū contemplatione ecclesie. ff.
Pa. in. c. requisiti de testa. ꝙ in du
bio ad cōiecturas est recurrendū: vt
si est factū ei a persona ꝓuincta non ꝓ
sumatur cuius dixerit relinq̄ hoc epis
copo Simiiter si diceret relinquo do
mino Johanni nō expresso epo & sic
erit suū & succedit ꝓpiqui ab itestato
c. quia nos de testa. Si ꝓo ab extra
neo legetur sic ꝓsumit factū contem
platione ecclesie Idez dic per omnia
de quocūq̄ habente administrationē
seu prelationem in ecclia.

Additio Et no. ꝙ verbuz admi
nistratio hic verificat
in eo q hz aliquā dignitatē seu muste
riū in eccliā separatū a cōgregatione.
Itē plato hic sumitur large vt ꝓpre
hendat & habētes ecclesiam curatā &
sm Innocen. in dicto capitulo requisi
ti q̄ potest absoluere dicitur hēre ad
ministrationē. Itē no. ꝙ extraneus
hic accipitur q nō & ei ꝓximus in ꝗrto
gradu affinitatis vl cōsanguinitatis vt
est tex. in aut. licētiā. C. de episco. & cle.
& in aut. de ecclesia. titu. Ĥ. inter dictum⁹
Idem glo. xij. q. iij. c. i. & est cōmunis
opi. cuius aliqui aliter teneant vt. ff.
Clericus. xiij. Ĥ. v.

¶ Cuius cōtemplatione ꝓsumitur le 17
gatum factū non habēti administra
tionē in ecclesia q tū est ecclesiastic⁹. ff.
Pa. in. d. c. reqisiti ꝙ in dubio ꝓsume
tur factum intuitu ꝓsone si talis ꝑt
habere ꝓpriū. Si ꝭo non ꝑt habere
ꝓpriū puta q religiosus sic ꝓsumitur
factū intuitu mōasterij seu ecclie Facit
l. deo nobis. C. de episco. & cle. c. vnico
xviij. q. i. Et sic quando factū & intuitu
ecclesie non poterit disponere nisi fiē
de alijs rebus ecclesie qb⁹ no.

¶ Utrū legatū factū filiofamilias in 18
dubio ꝓsumatur factū intuitu patris
ff. Pa. i. c. Rayntti⁹. de testamē. bar.
in. l. cū aliqs. C. de iur. deliberan. dicit
ꝙ si fit ꝓ ista, ꝺba lego filio martini.
nō intelligitur cōtemplatiōe ꝑis maxie
si exꝓmat nomen filij puta ticio, filio
Martini & nominatio ꝑis itelligit
facta cā demōstratiōis nec ob. d. l. cum
aliqs ꝙ logtur in seruo ꝙ exꝓmitur.
ꝗlitas ꝙ si esset ꝺa de iure acgreretur
dño legatū & sic vī cōtemplatione dñi
factū sed secus in filio ꝙ filiatio non
facit relictum acquiri ꝑi ꝙ posset esse
emācipat⁹ & maxie hodie cū i aduēti
tijs acgrat filijs ꝓprietas sed si fieret
de patre mentio & de patria potestate
idē esset sicut de ꝺuo: sed de hoc dubi
tat Pa. ꝙ filiatiōis ꝗlitas nō impedit
dit ꝓprietatē acquiri filio & tō vī qb⁹
solū vsufructus acquiratur patri.

¶ Utruz legatū factū canonicis oīb⁹ 19
talis ecclie & si exꝓmāt noia ꝓsumatur
ecclie cōtemplatione factum. ff.
dñis Pe. vbi. ō. ꝙ sic per. l. cuibus. ff.
de re. dub. vbi dicit tex. cuibus. cui-

tatis legatū vel fidei cōmissum datum ciuitati relictū vt qđ verū est fm glo. nisi sit datū vt singulis qz nō acquirtur ciuitati sed ipsis ciuibus facit.l.annua §.a tacita.ff.de annuis lega.secus si vni nō habēti administrationē vel plationē q est fm pl.x canonicus qz sibi acquret nō ecclie vt dixi x hoc verū nisi ꝓbaret finitu ecclie legatū fuit vel nisi legatarius fraudē adhibuit dicto.c. requisiti in fi.facti.l. non nunqz.ff. ad trebe.

20 ¶ Utrū cū legatarius nō pōt vti legato nisi resp. ciu.ecclie puta legat qs int p fundū suū clerico q̄ vadat ad ecclīa. intelligat ꝓplatiōe ecclie i dubio.ff. De.vbi.§.q̄ sic x sic acquritur ecclie x ita intelligit q̄ no.gl.in.l.nō plres.C. de sa.sanc.ec.ne legatū sit inutile.vide.q̄ notāt doc.i.l.i. C.de sa.san.ec.

21 ¶ Quid si qs leget sic lego Petro x filijs eius possessionē vel aliū.ff.q̄ Petr⁹ habebit medietatē x filij eius aliam medietatē.ꝑnr.ff.de vsufru.accre.l. si qs ticio x de testa.c. Raynaldo in glo. vsi nō refert i hō casu sine leget ticio x mento l'ticio vt i.d.l.si qs ticio qđ no.

22 ¶ Quid pōt legari.ff. q̄ res testatoris x res heredis nec refert. an sciuerit vl ignorauerit esse suā vl heredis vt instī de leg.§. si qs rem suam.

23 ¶ Sz nūqđ res aliena a testatore posit legari.ff.q̄ sic si sciebat testator esse alienā x heres tenet eā emere x ꝑstare vel extimationē soluere si talis sit que extimari possit vt instī.de le.§. nō solū x.§.qđ aūt cū tali distinctiōe q̄ aut res que legatur erat testatori pignorata vl in ea hz ius solūz x tunc nō ꝓsumitur nisi legatū illud ius esse q̄ in ea habebat x sic nō dabitur extimo vt in l.serui electione.ff.de leg i.

Addicio Et sic si legauit fundū quē ꝓdiderat p quinquēnū heres soluet pēsionē x tale cui legatur hēbit vsūz fundi sine aliq̄ solutione l.qui cōcubinā.§.qui ornos.ff.de de lega.iij.x lege barto. aut relegata erat res testatori cōis simul x alteri x sic intelligit solū legasse partē suā nisi dixisset totā talē rē: qz sic extimatio debet vt no.bar.i.l.cū aliena.C.de legā. Aut res oio est aliena x tūc si est heredis debet res oio extimari.i.l.vnū ex familia.§. si rem.ff.de le.q Si vero nō est heredis fz alteri⁹ x si sciēter legauit debet extimatio vel res.d.l.cū aliena dūmodo hr talis cuius cōmertiū hēri possit alias esset inutile legatū: puta si legatur res sacra vel principis.l.apud iulianū ff. de le.i. Si vo legatur ignoranter aut extraneo x nō valet aut quincte psone cui alias fuisset relicturus tātūdez si sciuisset et alienā debetur extimatio.d.l.cum aliena. x Bal.i.l.C.de sa.san.ec.qz ecclesiam esse cōiunctā psonā cum sit maior omnibus fidelibus rq.q.vj. qui abstulerit. Sed Pa.in.c.filius noster de testa.nō tz q̄ ecclesia hic hēatur p cōiuncta psona sed solū cōiunct⁹ ex sanguine vt in.c.nō nulli de rescrip.x q̄ debeat cō iuncte psone intelligit qñ erat gñaliter sed qñ erat ex cā specifica puta qz credebat suā exēptionē scīa a pupillo que nō valebat tunc vitiat legatū in totum etiā factum coniuncte persone vt not. in.d.l. cum alienam.

¶ Sed nūqđ q̄ ꝓdictū est in qōe p 24 cedēti habebit locū in foro canonico x anime.ff.pa.in.c.filij de testa. dicit q̄ cōis opinio tz q̄ sic fz ipe credit q̄ nō hēat locū in fōcia rō qz i.d.c. filius nō dr qz lege dei vnusq⁹ nō legib⁹ vt ānmere hoc ex lege x nō millus iō iecimus obiectiuris canonici poterit hanc dispositionē legis obseruare x ex in re petitione.c.cū esset de testa. ita tz ratio qz dispositio q̄buet dz attendi fz rōne certa.in.c.ꝑtelligentia de ꝓ fi. x iō ps q dictū.c.filius q̄ est ꝓta in hoc tm ius ciuile x canonicū x q̄ dispositio.c. filius astringit oēs quos astringit ius canonicū. Ego admitto rem dicti sui q̄ heres nimis grauaret qz sic nō. videretur fuisse de mēte defuncti fz esse error de cepatiōe qñ ꝑstaret de mēte defuncti puta qz sciebat dispōnez iuris cuiuslis: sic credo et in cōscia habeat locum qz perinde est ac si legasset rē illā si eius

possit vel saltē extimationē.

25 ¶ Utr̄ legata domo debeatur ortus ff. Pa. in.c. Raynutius de testa. q̄ si ortus cohaeret domui sic debet. ff. si ser. ven. li testatrix ꝛ ff. de ac. ep. ꝛ vēdi. l. si creditor in fi. q̄ limito verum quā do. cadē tanua claudit domū ꝛ ortum sec⁹ si sic nō cohaeret q̄ nō debē. Et sic intellige glo. in.c. fi. xij. q. ij. ꝛ Pa. vbi s. in. d. c. Raynutius.

26 ¶ Utrū legatus aliqb⁹ reb⁹ ꝛ postea vēditis per testatorē teneat heres. ff. q̄ sic nisi vēdēdo. testor̄ hūerit aliq̄s ‘adi mēdi legatū instit. de lega. ff. si rē suam ꝛ in dubio p̄babit heres falte p̄ quat tuor testes voluntatē defuncti mutatā vt in glo. d. ff. si rem sua id. dic si rem legatā pignori tradidit q̄ nisi habuerit animū adimendi legatū tenet heres eā luere ꝛ legatario tradere vt instit. de le. ff sed ꝛ si rē in tex. ꝛ in glo. in cōscia credo verū q̄n testator in morte noluit mutare testū secus si morte preuentus nō potuit in vltimo aliquid disponere quia tunc p̄sumeret̄ q̄ animi di legatum alienauerit.

27 ¶ Utrū legatū quo mihi liceat cedere lapides in solo testatoris trāseat ad meos heredes. ff. quod nō tex. est in. l. apō iulianū ff. si quis. ff. de leg. i. rō ff⁹ glo. q̄ est mus p̄sonale.

28 ¶ Utr̄ possit legari q̄ nondū est in rerū natura. ff. q̄ sic dūmō sit iuxta vt fructus futuri i talifundo tant̄ q̄ nascē tur ex ancilla ꝛ hmōi Instit. de lega. ff. ea quoq; res

29 ¶ Utr̄ iura act. ꝛ seruitutes ꝛ hmōi incorporalia possint legari. ff. q̄ sic. ni si vnus testator debitū exegerit vel remiserit ꝛ i dubio p̄sumit legatū voluisse adimere exigēdo vel remittēdo instit. de lega. ff. cū aūt in tex. ꝛ in glo.

30 ¶ Utr̄ debitori possit sua liberatio legari. ff. q̄ sic. Instit. de leg. ff. si q̄s debitori: nisi testator vnus exegerit. instit. ibidem. ff. causam.

31 ¶ Sed q̄ro an in dubio p̄sumatur legatū factū creditori fuisse factū aio recōpēsandi. ff. Bar. in. l. si cū dote. ff. si pf. ff. solu. mat. ꝛ cōiter moderni in. c. officij de testamētis distinguunt q̄ aut relictū sit p debitore necessariū q̄ ex necessitate iuris tenet ad debiti: ꝛ sic p̄sumit aio recōpensandi factū: vt in. d. ff. si pf. vbi dr̄ q̄ si pf̄ q tenebatur dotē dare filie sue legat eidē aliquid in testamento: q̄ filia nō poterit petere legatū ꝛ dotē: q̄ vt legatū aio cōpensandi cū dote obtia. Et ut legatū sit p debitorem voluntariū: puta q̄ ex sua voluntate obligauit. se ad debitū: ꝛ sic in dubio nō p̄sumit factū aio recōpēsandi nisi sit expressum vt p̄bat in. l. vnica. ff. si cēdū. C. si rei vx. ac. vbi habet̄ q̄ si maritꝰ qui tenetur restituere dotē vxori post mortē legauit aliqd simplr vxori poterit vxor vti ūq; petere. Silr dic de legato facto cuicūq; creditori a debitore. ad hoc. C. de here. instit. l. si cōpensandi. ff. de lega. i. l. lucius. i pan. ꝛ ff. de lega. ij. l. vl. ff. pennū.

¶ Utr̄ per suggestionē solicitudines vel importunitatē faciens adimere legatum factū alicui: ꝛ faciens sibi relictū teneat̄. ff. dominus Bertho. cepola in suis cautelis q̄ tenet actiōe de dolo vt in factū subsidiaria ei cui ad emptum est vel cui nō est relictū ex solicitudine eius. ff. de dol excep. l. i. no. Zinge. in. l. fi. C. si quis aliquē testa. phi. Facit. l. i. ꝛ ibi no. C. de pe. bo. subla. li. x. Sz me lius dic vt. j. Restitutio primo in verbo impediens.

¶ Quid valz vxori legatū q̄ legatur ei dos sua. ff. q̄ valet quia plenior est actio ex legato q̄z ex dote instit. de leg. ff. sed si vxori q̄: sicut ibi dicit glo. legatū statim debetur dos ꝛo si p̄ssistat in mobilibus debetur post annū solū. Itē valet q̄ non habebit p̄bare dotē talis ḡtitat̄ si exp̄mat al' sic. C. si fal. ca. l. iij.

¶ Quero quid debeat q̄s legatus sit in genere. ff. q̄ si illud genꝰ est generalissimū sic nullū est legatus. Exemplū si diceret lego subst̄iā vel rē. Si ꝛo genus est subalternum vt lego aial eq⁹ pus ꝛ hmōi. sic silr nullū q̄: dādo mulcam liberaret. Si ꝛo genus est inter-

puta q3 ẽt species spalissima tunc aut res eius generis hȝ certos fines a natura deligatos vt bos equs ⁊ hmõi aut hȝ fines ex sola distinõe hois vt sũ dus vt.ff. de lega.i.l. qõ in rex.§. si gs aut facto hõis vt dom⁹ vl fundus. qõ p factũ de duobus fit vnũ dtuedo patietẽ ⁊ hmõi vt.ff.cõia predio.l.si quis duas.§.i. Si logmur de pmo sic fuit varia opinio. Sed placet mihi opinio Jo. qua sequit accur. in.l.legato gsali⁹ .ff. de lega.i.§. qr aut testato3 quos reliquit seruos vel bones incertos ⁊ de incertis fiũt in suo pfimonio ⁊ tũc eligit legatari⁹ vt insti. de lega.§. si gsaliter dum tñ nõ eligat optimũ. d.l. legato. Aliut nõ sunt in suo pfimonio ⁊ sic electio erit heredis vt.ff. de tritico. le.l.iij. in pnn. ⁊ l.iij. Silr vbi testato3 de certis suis sensit incertum puta q3 legauit vnũ de suis suis sic electio erit legatarij.l.q duos.ff.eõle.l. Si ẽo logmur õ scdo sic nõ valet q3 videtur derisorie q3 heres prestando fundũ vnius digniti vl vnguis liberaret. d.l. qõ in rex.§. si gs autem. Si vero loquimur de.iij. tunc aut legans domum in genere reliqt domos aliquas aut nõ si sic electio erit legatarij. Si nõ legatũ erit derisorie.ff. dele.i.l. si domus in pnn. Ad uerte tñ q qñ electio daẽ heredi in rebus legatis in genere ⁊ illud genus ẽ talis qualitatis q in ipso sunt quedaȝ que nihil valẽ ⁊ magis expedit nõ habere. q habere tunc nõ põt talia dare sed debet dare mediocrẽ vt in.d.l.legato 2.C. de dona.l. si quis argẽtum. §.i. ⁊.C. cõmunia de le.l. ii. §.i. Si ẽo summus extra talia tunc poterit heres dare minimum in tali genere. l. si ita scripsit sit in fi. ⁊.l. apud iulianũ. §. seyo ff. de leg.i.ff. de reg. in.l. semp in obscuris. ff. de verb. obli. l. si stipulatus. Fallit hoc in legatis ad pias causas q debetur id qõ est melius fauore pie cause vl saltem mediocre puta legatum est vas dabitur argentũ vl aurum ⁊ auri calcum. seu eneum ita habetur ⁊ not. in.l. ticia. §. seya. ff. de au. ⁊ arg. lega. ex qua Bar. ibidem dicit q si legatur calix intelligitur argenteus si planeta intelligitur de serico ⁊ similibus.

¶ Quid si qs legauit q̃tuor lagenas olei sunt in tali vase que non sunt nisi due vl de pecunia que est in tali capsa legat vnũ. xx. alij. xxx. alij. x. ⁊ non sunt nisi. xxx. §. q solũ debetur qõ inuenitur. l. si quis testamento. ff. de le. i. ⁊ vnicũ q̃ rata deducabitur puta ille cui xxx. legauerat non habebit nisi. xv. cui xx. x. ⁊ cui. x. v. debebunt vt ibi dr. Facit. l. cum certus numerus. ff. de tritico vi. ⁊ oie. le. ⁊ de lagenis est casus in. l. si quis seruum. §. si quis. ff. de lega. ij.

¶ Quid si testato3 erat in noie. §. q̃ nõ officit dũmodo ꝓstet de quo sensit l. si in noie. C. de testa. Facit. ff. de le. i. l. iiij. Instit. de le. §. si quis in noie Silr falsa demonstratio nõ officit puta. cui dicit lego seruũ meũ que emi a titio: cũ tñ sit emptus a dino: dũmodo constet de seruo. Insti. de leg. §. huic pxia Silr falsa causa non viciat legatũ vt si dicit lego tale quid Petro quia fecit mihi tale seruitium cum tñ nõ fecerit Instit de leg. §. longe secus si conditionaliter vt ibidem.

¶ Utrum legans ancillam Bertaȝ ⁊ postea vendens eam emit aliã cui nomen berte iponit an debeat ista seruare. q sic. ff. de condi. ⁊ demõ. l. filie sue §. ticia vro3.

¶ Utrũ legãs mihi omnia sua mobilia itelligant oẽs fructꝰ et. q sic oẽs qui tempore mortis testatoris erant a solo sepati. ff. de re. ven. l. fructus. Sed nõ habeo ex tali legato noia debitorũ suoȝ nisi aliter cõstet de mente: quia noia debitoriũ nec sunt mobilia nec i mobilia sed in. iij. spe. ff. de re in. l. a dino pio. §. in venditiõe Jte q nõ est nostrum quod nobis debetur sed tñ illud quod possumus vẽdicare. ff. de au. ⁊ ar. le. l. y. Sed tu de hoc dic vt. §. alienatio. §. viij. ⁊ idem dic de lignis ⁊ lapidibus ad hedificium preparatis quod non veniunt ar gu. ff. de lega. iij. ligni appellatio. §. fi. Idem in lectoto legato

venit ornamentum eius vt in .d.l.libro
rum.§.fi.ff. de leg.iij.

39 Utz legatis vestibus vxori veniãt
aurea vl argẽta ornamenta dictaꝝ ve-
stium vl q nõ q accessoria ꝓciosa
suo ꝓncipali nõ accedãt Lud. ỽ ro.in
no.13 q veniãt et ꝓciosa ꝛ accedãt
ꝓncipali vt.l.ꝛ ſi ſi ſunt.§. quentamus
ff.de aur.ꝛ ar.le.ꝛ Bart.in.l.cũ aurum
ff.ỽ au.ꝛ ar.le.ꝛ dic̃ gl.falsaꝝ i.l.ij.ff. ỽ
pecu.le. q vult q accessiones ꝓciosa
res nõ extinguant destructo ꝓncipali.

40 Quid ſi legat centũ Titio ſi volue
rit.ꝛ.q nõ trãſibit ad heredem ticij:
ſi tñ non expreſſerit ſe velle.l. ſi ita
legatum ſit.§.illi ſi volet.ff.de leg.i.

41 Quid ſi hñs lancesꝫ maximã mino
rẽ ꝛ minimã legat lãcesꝫ minorẽ.ꝛ.qs
debeãt medie magnitudinis ſi aliꝰ nõ
opponat.ff.de au.ꝛ ar.le.i. q lancẽ.

42 Item ſi legat cirographum intel-
ligitur legaſſe actiones in eo contẽtas
l.q cirographum.ff.de le.iij.

43 Utz teſtator q leganit vni funduꝫ
alij vſumfructũ fundi debeat itelligi le
gaſſe vnicuiqꝫ ipſorꝫ dimidiuꝫ vſufru
ctus dci fundi.ꝛ.Lud.de ro.in no.qõ
ſic.l.ſi alij.ff.de vſufruc.lega.ſecus i ũ
dicis ſnia.vt.l.ꝛ puto.§.i.ff.fami. her.
q verꝫ eſt ſi aliud de mẽte nõ oſtet.

44 Utz ſi legãs ſic dicit lego centuꝫ
titio ꝛ ſi illoꝰ ꝑderet itẽꝫ relinq̃ ei alioꝰ
centũ eius hꝛs teneat ꝑiſcꝫ ſemꝫ reſti
tuere.ꝛ.q nõ ntſi ſemel.ff.de le.iij.l.ſi
decẽmiſſa.§.ſi qs decẽ.

45 Si legat alicui vſufructus ſb cer
to tꝫ puta vſcꝫ q talis ꝓuenerit ad.xx.
anos ꝙuis talis moriat, nihilominus
vſufructꝰ durat vſcꝫ ad tps.xx. anoꝝ
ſecꝰ ſi moriat vſufructuariꝰ añ.xx.an
nos q expirat ſi ꝓo legat ſb icerta cõ
ditiõe puta donec talis fuerit furioſus
vl remãſerit ꝛ hmõi quoꝝ euẽtus ice
rtus eſt ſi ꝙditio ꝓuenerit expirat. Si
at moriatur in furore nihilominus du
rabit vſcꝫ ad vitã vſufructuarij.l.am-
biguitatẽ.C.de vſufruc.

46 Quid hẽbit ille cui relinq̃t victꝰ ꝛ
veſtitꝰ ſiue alimẽta q ideẽ ſ.ꝛ.dꝫ hñre ei
bũ poti veſtimẽta lecti habitatiõẽꝫ ꝛ
ea ſine qbꝰ vinẽ poſſet.ff.ſ. ali.ꝛ ei
ba.le.l.legatꝰ.ff.de ꝓb.ſi.l. victꝰ nõ tñ
ea q ad diſciplinã ptinẽt.d.l.legatus.

47 Quid ſi dicẽ relinq̃ q vxor mea
ſit dña ꝛ vſufructuaria oiuꝫ bonorum
meoꝝ.ſ.q ꝓ hoc q dicit dñam habe
bit gubernatiõnẽ domus ꝛ familie ꝛ
cuiꝰ curã ꝑ ỽ q dicit vſufructuariã ha
bebit victũ ꝛ veſtitũ. Silr ſi diceret re
linquo eã dñaꝫ ꝛ dominatricẽ bono
rũ meoꝝ intelligit q ſcom ãlitatẽ ꝑſ
monꝫ honorifice hẽat ſua neceſſaria
ꝛ ſit gubernatrix domus ꝛ ſic ſapiẽtes
ꝛ cõſis vſus interꝓtant vt no.glo. in
aut.hoc locũ hꝫ.C.Si ſecũdo nup.Et
ſic fecit dauit cũ dꝫ de eo oſtituit eum
dñm domus ſue.i.rectorẽ ꝛ ſic ponꝫ
tur in greco q eſt.ff. mã.l. creditoꝝ.§.
Iuſtius dñs tamen Barto.cepola in tra
ctatu ſuo de ſeruitutibus dicit verum
ſola alimenta ſoꝛe relicta ꝙ illa verba
dñam ꝛ vſufructuariam ſi filij ſint in
ſtituti ſecus ſi extranei vt ẽ gl.i.d.aut.
hoc locũ ꝛ ibi ꝓẽs ꝛ Bar. in.l. ticia
cũ teſtamẽto.§.fi.ff.de le.ij.ꝛ Bal.i.l.
vnica.C.de indi.vi. q intellige ſupra
tibus filijs ſecus ſi moꝛeretꝫ filij viua
matre q tunc efficeretur ꝓpꝛietaria
vt no.ſingulariter bar. per tex. in.l. ſi
cut in annos.ff.qbꝰ mõdis vſufru.amit.

Additio hic adueꝛte q ꝙuis vir liberet eã a redditio
ne rõnis de adminiſtratione Nihilomi-
nus tenebit ỽ dolo ꝛ lata culpa.l.credi
toꝝ.§.Iuſtius.ff. manda.ꝛ reddet rõnẽꝫ
aliqualẽ nõ tñ ſcrupuloſaꝝ.l. Si quis
rõnes ꝛ ibi Bart.ff.de liber.lega.

48 Quid ſi dicẽ lego vſumfructũ oiuꝫ
bonoꝝ meoꝝ vxori mee vel relinquo
vxoꝛi meaꝫ vſufructuariaꝫ.ꝛ. qs inſo
lidũ habebit vſumfructus oiuꝫ bono-
rum.ita qs poterit facere de illis qcqd
placuerit etiã ſi eſſent vltra quantitatẽ
alimentoꝝ.vt.ff.de vſu.le.l.vxori mee
niſi filios haberet:in quo caſu filij ha
berent ſaltem legitimã partem in vſu
fructu ſecundum dominũ Odofre. ſi-
cut ipſe notat i aut.nouiſſima.C. de in

offi.testa. que limitat. d. l. vxori q̄ ad filios ſed non quo ad extraneos.

49 ¶ Uxor legās vxori ſue habitationez ſeu vſufructū habitatiōis domus ſue: q̄ idē ē. l. cū antiquitas. C. de vſufru. Et i eodē teſtō legādo dictā domū alteri ademerit dicitz legatū vxoris .ꝛc. q̄ nō ter. eſt. in. l. ſempronio. in prīc. ff. de vſufru. legato. vbi pbat q̄ legato generali vſufructꝰ vel habitationis nō derogat p legatū ſpāle ipſius rei. Et ibi Bar. dicit q̄ nō ē alibi tex. p hoc.

50 ¶ Quid ſi dicit relinquo ticio fundū ad vſufructuādū. ꝛc. dño bar. vbi. ō. q̄ ē relicta. ꝓpetas. Silr. q̄ſi dicit relinq̄ fundū ad gaudimētū. p. l. penul. ff. de vſufru. ⁊ ibi dño Flo. g tñ diſtinguit ver: ſi exnet ſūt inſtituti. ſecuſ ſi filij dilecti: ⁊ placet i cōſcia: lz alij indiſtincte velint q̄ ꝓpietas ſit relicta nō vſufructus.

51 ¶ Quō pt fieri legatū. ꝛc. q̄ pt fieri g biſcūq; vbis aptis tñ ⁊ idoneis vt ſi dicat lego: do: dare iubeo: volo: rogo: poſco: opto vt des. l. ij. C. cōia vle. Itē pt fieri pure: vt cū dē: lego tali. c. ⁊ in dīē. vt lego tali vſq; ad paſcha Ex die vt lego tali a paſcate i antea: ⁊ ſub cōditiōe p ſi: vt lego tibi. c. ſi filiā meā accepis. vel p cū: vt lego tibi cētū cū fuerit xiij. ānoꝝ. tūc eſt ꝺditō hec dū ꝓplet⁹ fuerit. xiij. ānus ⁊ nō aliter. C. de le. l. ſi. Fallit tñ i libertate vt videat potꝰ eē relicta in dīē. puta ſi dicit ſuū meū liberū iubeo cū filia⁹ meꝰ erit. xxv. ānoꝝ tū. C. de fideicō. li. l. fideicōmi. Et vt ſciēs dñā iter legatū q̄ſi ſit pure. ⁊ q̄ſi ſit ſub ꝺditōe. vſ in dīē no. q̄ legatuz ſit pure ſtatiz mortuo teſtatore cedit legatario. vt. j. ff. lvi. Q̄ſi ꝓ ſit ſub ꝺditiōe. aſi ꝺditiōis euētū nō cedit legatario. ⁊ ſō ſi morieī ipe legatari⁹ anteq̄z ꝺditio impleat remanebit apō granatū: ⁊ ñ trāſmittet ad ſuos hȝdes. limita hoc in legatis: ad pias cauſas. vt. ō. ff. viij. Q̄ñ ꝓ legatū ſit i dīē: tūc ſi dies eſt icert⁹ oīno: ſic legatū eſt ꝺditōnale l. dies. ff. de cōdi. ⁊ demō ⁊. l. ſtipulatio iſta. ff. iter certā. ff. de ver. ob. ⁊. l. ſi dies q̄ſi dies le. ce. ⁊ glo. no. in. l. ſcius ſatur ninus. ff. ad treb. Si ꝓ dies eſt certꝰ ol certūdie. vt puta cū legat ticio i pa ſca futuro. vel q̄ſi curret. Dcccctc. ⁊ hmōi. vel dies eſt certꝰ ad minus in ſe lz ſit incertꝰ in ꝓpio ſubiecto: puta cū relinquit talis poſſeſſio ticio q̄ſi erit xxv. ānoꝝ. q; illud tps eſt certuz in ſe q; ſuo curſu ptre ñ pōt gn venīat illud tps. ſed in ꝓpio ſubiecto ⁊ ſub tali q̄lificatione bene eſt incertū: q; talis pōt mori anteq̄z ſit. xxv. annoꝝ. Et tūc legatū factū tali tpe vel die cedit legatario ſtatim a die mortis teſtatoris q̄ ad trāſmiſſionē. q; ſi legatarius moriet poſt mortē teſtatoris: ⁊ añ illū dīē vel tps mihilomin⁹ legatū debebit eiꝰ heredibus. vt ꝓz in. l. vnica. ℌ. cū igit. C. de cadu. tol.

Additio Idē dic q̄ legant⁹ frudo. q; lz moriat legatarius tamē tr anſmittit ad heredes ſuos: vt no. glo. in. l. itē q; ff. de pactis Intellige niſi aliud impediat. l. ſi ea q̄. C. ſi his q. vt indi. hoc ꝓz in. l. ſi cū heres. ff. q̄ſi dies le. ce. ⁊. l. heres. i. ꝑn. ff. de cōdi. ⁊ demō. vbi ꝓz q̄ q̄ſi q̄s legat ticio poſſeſſionē cū moriet lz ſit incertū q̄ſi moriet: tñ ga mortē ē q̄ moriet: ⁊ ideo legatū eſt ad dīē certū. ⁊ ſic debebit eius heredibus ſecꝰ ſi legaret ſic heres dato poſſeſſionē ticio cū morieris: q; ſic eſt ꝺditiona le: q; eſt in dīē incertū: eo q; ignorat q̄s ꝓpius ſit moriturꝰ an hȝs vel ticius. Et ideo ſi ticius ꝓmoriatur legatū remanebit apō heredē granatū. Itē aduerte q̄ dictō ſi ñ ſp facit cōditionē: nā q̄ſi apponit tēpus ꝓterito vel ꝓſenti. nō facit cōditionē. ꝓprie. l. inſtitutio talis in. ſi. ff. de ꝺdi. inſti. ⁊. l. eas in prīn. ⁊. l. ſi ita ſtipulatus fuero hāc ſummā ff. de verbo. ob. Nec obſtat. l. ſi ſic. ff. de le. i. q; imꝓpropꝛie loqtur. q̄ſi ꝓ ſi re ꝑcā euētū futuri tpis cuius euētus eſt certus oi certitudine: ſic nō facit conditionē: ſm Bar. in. l. i. ff. de cōdi. ⁊ demō. Idē dic q̄ ꝺditio eſt impoſſibilis. l. i. ff. de ꝺdi. inſti. Sed q̄n euētus eſt certus a nō: ſed incertus q̄ſi vt mors ſic ta-

ēt ꝑditionem ffm Bar. vbi.ē. ⁊ glo. in l. olbus obligationibus. ff. de re iur. filr facit ꝑditiones qñ euentus est oino incertus. Item dictio si aliqñ ponitur p qz l. videamus. in pñn. ff. de in litē. iur. l. titium ⁊ meuiū. ff. de admi. tu. aliqñ ponit p ēḡuis. l. fi. C. de liber. ⁊ eoz liber. aliqñ ponit simul cū dictiōe. ⁊ si l. ⁊ si ⁊ stat p ēḡuis. l. i. ℌ. nūciatio. ff. ō no. ope. nū. ⁊ diffuse. vide Bar. vbi. ē. Dictio ꝑo cū aliqñ habet vim copule l. illi. cū illo. ff. de vsufru. le. ⁊ sic nō facit ꝑditionē nisi antea appareat volūtas disponentis. l. si ita fuerit. ℌ. fi. ff. de testa. ma. ⁊. l. si ancilla. ff. de le. i. Aliqñ ꝑo cū est ꝑiunctio. videlz qñ apponitur ꝑbo preteriti: vel pñtis tpis: ⁊ sic nō facit ꝑditionē: sed ponit causatiue cum p qz vel aduersatiue ꝓ ēḡuis. l. demonstratio. ℌ. i. ff. de ꝑdi. ⁊ demon. ⁊ ibi Bar. Aliqñ reperit aduerbiū. s. cū p qñ: qđ est qñ apponit verbo futuri tpis: ⁊ sic vī ꝙ tūc nō sit differentia inter si ⁊ cū: ⁊ qđ vtrūq; faciat ꝑditiones. l. q pmittit. ff. de ꝑdi. inde. cum multis aliis in glo. d. l. demonstratio sed qz multe leges videnť ℌrie. Barto. ibidē dicit. ꝙ est tripler. differentia pīma qz si principaliter denotat ꝑditionē secūdario ꝑo tps: qz nulla est ꝑditō q̄ in se nō habeat tps futurū. Cum ꝑo denotat principaliter tps: qz nō est aduerbiū tpis. secūdario ꝑditionē ꝑbat in. l. si titio. ff. qñ dies le. ce. Et. Ꝫ qñ ponit circa substātiā obligatiōis: vel circa volūtatē que exprimit p verbuz futuri subiūctiui si ponit p si nō valet sed bñ per eū: verbi gratia. Stipulatio que fit sic pmitto tibi centuz si volueris: nō valet: secus si dicat pmitto tibi centum cuz volueris. l. centesimis. ℌ. ff. de ver. obli. qz in primo ꝑditio est expressa p si. in Scōo est tacita p eū ⁊ expressa nocēt. l. nonnūq;. ff. de condi. ⁊ demon. ¶ Scōa differentia est quia si legas mihi decē cū petiero nō facit ꝑditionē. l. si decē cū petiero. ff. de ꝓb. ob. ⁊. l. titia. ff. de condi. ⁊ demon. sed bñ si lego decem si petiero. vt not. in d. l. si decem qz p si est ꝑditio expressa p cū tps pncipaliter ⁊ ō cū talis tpis expressio sapiat exactionē de pñti siue executionē: nullā suspensionē inducit ⁊ ō ly moriat anteq; petat nō deficit ꝑditio. l. liber hō. ℌ. decē. ff. de verbo. ob. ¶ Tertia differentia est qz si siue apponat circa dispositionē: siue circa executionē facit dipositiones ꝑditionalē. l. q bus diebus. ℌ. quidaz titio. ff. de ꝑdi. ⁊ demon. Sed cū facit dispositionē ꝑditionalē in vltimis voluntatibus vt. d. ℌ. qdā titio. ⁊ ibi no. secus in ℨctibus: sed bñ facit dispositiones resoluendā sub ꝑditione. vt. ff. de in. di. adiec. l. y. ⁊ ibi bona glo. limita nī q̄ cuz facit dispositionē in vltimis. volūtatibus ꝑditionalē. vez qñ addicit dispositiōi vltime q̄ ocernit volūtatē disponendi siue dispositionē. l. si cui legeī. ff. de leg. i. nisi qñ relinquitur cōiuncte persone: quia tunc in dubio facit diem d. l. seius saturnius. ff. ad treb. sed secus quādo dispositio cōcernit preceptum soluendi siue executionē: ⁊ tempus certum saltem in se sicut est tempus certe etatis: quia tūc non facit, ꝑditionem sed dilationē quia de natura cuz est facere tempus. l. his verbis. ⁊ ibi Bald. C. qñ di. le. ce. Aduerte etiā q̄ ly dicatur lego tibi centū ea conditione vt facias tale qđ ꝙ tale legatum nō est conditionale. Sed modale. l. mevia. ff. de ma. test. ⁊. l. y. ff. de dona. ⁊ sic verbum ea ꝑditionale accipitur impꝛopꝛie ffm bar. in. d. l. q bus diebus.

¶ Utrū relictū in diem debeatur cuz ℌ fructibus intermedij temporis. ℟. q si gra legatarij fuit appositus dies puta qꝛ puer sic debent. Si ꝑo dies fuit appositus gratia heredis sic non debent ⁊ sic, ꝓcorda. l. in fideicōmissaria. ff. ad. trebel. ⁊. l. in fideicōmissi. ℌ. cū plidius. ff. de vsuris ⁊. l. eum. ff. de annu. leg. ⁊ est gl. in. d. l. ex ꝑbis.

¶ Sed pone ꝙ legatū conditionale ℌ nō implet nō ex defectu legatarij: sed alio modo. ℟. q aut conditio respicit factū eius cui relinquit solū. vtputa si

manumiserit seruū sub ꝯ time si con/ditio deficit p casum: q3 mozit bus mozte naturali: sic ꝓsequeret legatum l. que sub conditione. §. quotiens. ff. de condi. instit. nisi fuerit. in mora. l. penū. ff. de condi. ⁊ demon. Si ꝑo deficit p aliū puta q3 fuit' interfectus: tunc aget ꝑtra interfectoꝛē. l. aquil. l. inde, nerati⁹. §. idem iulianus. ff. ad. l. aqli. Et si occisoꝛ est non soluendo de equitate debet admitti ad legatū. l. titio. §. fi. ff. de ꝙdi. ⁊ demon. ⁊. l. fi. ff. de eo. p quꝫ sa. erū. Si ꝑo ꝙsistat in facto eius cui relictū est ⁊ alterius etiā: tunc si p casū fo: tuitū euenit ne impleat amittet legatum nisi fauore alimentoꝝ. l. annua ff. de ānu. leg. Si ꝑo nō p casū; sed p factū alterius: sic nō amittet sed ipsius hēbit. hec distinctio ꝑbat in. l. in testō ff. de ꝙdi. ⁊ ē gl. l. l. C. de instī. ⁊ sub sti. ⁊ ē egssima. nisi aliud dicas. Jn ali quo casu fauoꝛe libertatis. l. cum ita legatur. ff. de ꝙdi. ⁊ demō. Limita ēt illō qō dr ꝙ qñ ꝙditio nū impleť p factuꝫ eius verū ꝙ legatū deficit nisi ꝙditio eēt in honesta q3 sic habeť ꝙ nō adie cta. d. l. cū ita legatū sit. ff. de ꝙdi. ⁊ de.

54 ¶ Utrū legatū factū sub' cōditione: si impleť sempꝛonio expiret si non ei impleť. §. ꝙ sic si honeste posset ei ꝛubere: sed si sit indignꝰ eius nuptiꝫ tenet legatū ꝫ ei non nubat q3 condi/tio que perpetuā viduitatē inducit, re/mittit sed nō que tpalē ⁊ qō vni ꝓmit tit alteri ꝑhibeť ⁊ qō in vno ꝑhibeť in ceteris ꝓmittit hec habēt ex. l. cum ita legatū sit ⁊ in. l. cuꝫ tale' legatuꝫ. §. meuie. ff. de ꝙdi. ⁊ demō. Jdē si lega/tum sit vt nubat fm arbitriū sempꝛo/nij q3 pinde est ac si nō sit adiecta. l. fi/lie siue. ff. de condi. ⁊ demon.

55 ¶ Qua actiōe petit legata. §. ꝙ nō solum per actiones ꝓsonales sed etiaꝫ ꝙ i re ⁊ hypothecariā in res mortui ⁊ idem dic in fideicōmissis vt instī. de le ga. §. nostra ⁊. C. cōia de leg. l. i.

56 ¶ Qñ possunt peti legata. §. ꝙ non possūt peti nisi adita hereditate nisi in legatis ad pias cauſas de quo. j. lega/tum. ij. §. jr. ff. scias ꝙ dominium rei legate postꝰ addita est hereditas ipso iure tranſit ab eo qui legauit ad legata rium recta via. ff. de fur. l. a titio' not. glo. in. c. Raynaldus de testa. Et tūc tunc ptinent ad legatarium fructꝰ rei legate no. glo. in. l. in legatis. C. de vsu/fruc. l. a titio. ff. de fur. l. legatū la. ij. ff. de lega. ij. ⁊. l. si tibi hō. §. cū. seruus. ff. de lega. i. Fallit hoc qñ legat res aliena. l. cum alienā. C. de leg. ⁊. l. nō dubiū. ff. de leg. iij. Jtē in legato relicto in gene re. l. apud officiū. ff. ꝺ op. leg. Jdē in le gato alternatiue. l. hmōi. §. stichū. ff. de leg. i. ⁊. l. statuliberꝫ. §. stichū. ff. de le. ij. Jtē in legato facto in dié q3 nisi adue niente die nō tranſit. l. sempꝛoni⁹. ff. de vsufruc. lega. itē qñ aggranat heredes ad vendēdū rē. l. vxoꝛiꝫ. ff. de lega. iij.

¶ Quo oꝛdine capient legatarij. §. 57 ꝙ nullū oꝛdinē obseruam⁹ sed simul omēs eēliter tenemur. dicit ter. in. l. io cui. §. si plures. ff. vt in pos. lega.

¶ Quib⁹ modis efficit caducū lega 58 tuꝫ. §. ꝙ Primo qñ qꝺ legat in testō habeť ꝑ nō scripto. ⁊ hoc ꝓtingit tri/plicit. Aut ꝙ decessit legatarius quem testato: viuere credidit. Aut q3 qꝺ legat nō est in rerū natura: nec pōt eē: vt equus mortuus quē testato: viuere credidit. aut q3 rei legate nullū est con mertiū: vel q̄ alienare ꝓhibent. ⁊ vt di cit Azo ꝙ ēt si sit cōmertium: sed cum grandi difficultate: vt in ꝓdijs necessa rijs cesaris non valet legatum. nec esti matio ēt dabit. vt ibi. de lega. §. si ta lis res nisi voluntas testatoꝛis appare ret velle estimationē dari qñ estimari pōt. ff. de le. j. l. si qs inglinos. excipitur fm etiā: casus qñ qs redēit hoiem li berū ab hostibus: ga pōt liberari a pi gnoꝛe qꝺ tacite habeo in eo: donec sol uit ꝓciū vel seruierit ꝙ quinquēnū. l. senatus. ff. de lega. j. Item aduerte ꝙ si cōmertiū rei legate sit in cōi: sed non heredi sic dānato ad dandū: tū vale/bit legatū ⁊ ꝓstabit talis dānatus. Si ꝑo cōmertiū non sit ei cui ꝓstari dꝫ. quꝫ ꝓpter eius delictū: puta q3 hereti-

ticus. aut ꝓpter fectã: puta qꝫ iudeus
q̃ nõ põt hꝛe mancipiũ xpiani: tunc
nec res nec estimatio debetur. aut ꝓ
pter ꝯditionẽ statꝰ: vt qꝫ est seruus
cui militia nõ debetur. aut ꝓpter vicia
corꝑis: qꝫ est claudꝰ ⁊ legat stipendiũ
curionis: ⁊ sic si sciebat testator habi
tur estimatio: alis nõ. vt no. glo. in. l. ij
si res. de leg. j. Jtẽ ea q̃ sunt ꝓiecta edi
bus ne. vꝫ debeant deformẽt si fuit in cõmer
tio. ff. de le. i. l. cetera. Jtẽ nec res sacre.
¶ Secundo dꝫ legatũ caducũ in casu
caduco tripliꝫ. aut qꝫ legatarius ꝑmo
ritꝰ qꝫ testatoꝛ. aut efficit seruus pene
aut qꝫ testũ ipꝛobe iofficiosiũ dicit. ff.
de iofficio. testa. l. papinian. §. meminisse
aut ẽt ꝓpter graues inimicicias eroꝛ
tas inter legãtẽ ⁊ legatariũ si nõ redeãt
ad amicicicia reintegrãt legatũ: sed ꝓ
pter leues inimicicias nõ efficitur ca
ducũ. vt. ff. de adi. le. l. iij. i. fi. ⁊. ff. de ꝛẽ
q̃. vt indig. l. si inimicitie. ¶ Tertio dꝫ
ꝑe caducũ qñ posꝫ morte testatoꝛis
deficit. ꝯditio rõe: vt si legatarius ꝑsper
nat vel ꝯditio sub qua legatum est
deficiat. C. de caduc. tol. l. vnica.

§ ¶ Utrũ factũ legatũ sub ꝯditõe: pu
ta si fecerit ponte in tali loco reddatur
caducũ si ille cui ꝑponitur ꝑus fecerat.
R. q̃ sic. ꝑ. l. cõditionũ. ff. de cõdi. ⁊ de.
Sed tu dic q̃ q̃ ad actionẽ ꝓsequẽdã
nõ sufficit aliqd fieri facto: qꝫ non vꝫ
obtẽperare: q̃ facto facit. vt in. d. l. in fi.
sed q̃ ad penã euitãdã nõ refert q̃liter
cũq; fiat. l. eq gdẽ. C. si manci. ita sue.
alie. Et sic ꝑ q̃ nõ debetur legatũ ꝑdi
tũ. Et q̃ si fieret exõitatio ꝓxima non
ipletes legata. talis nõ ligaretur. silr nec
aliã penã incurreret si eẽt adposita. ffa
cit quod no. Ludo. de ro. ⁊ Bar. in. l.
cum seruus. ff. de verb. obli. ⁊ l. forma
§. si. cum ego. ff. de censi.

Egatũ. ij. ad ꝓias cãs ẽ oẽ
qñ relingi ꝑ aĩa vt
sentit gl. ⁊ clarius bar. i. l. si qꝫ ti
tio. ff. de le. ij. itez qñ relingt aliqd mi
serabilib⁹ ꝑsonis vt pupillis viduis
peregrinis pauperibus ⁊ hmõi
auxilio propꝛio destitutis secũdum. d.
Pe. de pen. tractatu de candica po
tione epi alf. lxxxvij. di. c. i. he eni ꝑsone
in iudicio ⁊ eꝛ q̃dã ꝓgratiua letãtur
C. qñ ipa. iter pu. ⁊ vi. ꝓ totuꝫ ⁊ in. l. si
qꝫ ad declinãdã. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in
aut. de eccliã. ti. §. fi. de ver. sig. c. ꝑ
qbusdã in fi. ⁊ hoc verum de pupillis
⁊ viduis miseris pauꝑib⁹ nõ diuitib⁹
c. ex tenoꝛe de so. cõpe. c. significatibus
de offi. dele. Jtẽ qñ relingtur ecclie vel
alijs pijs locis. c. fi. de testa. ⁊ pia loca
sunt hospitalia: monasteria: ⁊ glibet lo
ca: alia in qbus senes: pauperes: ⁊ an
guide ꝑsone aluntur: ⁊ alia charitatis
opera exercent. d. l. si qꝫ ad declinãdã.
⁊. l. orꝑhanotrophos ibidẽ. ⁊. d. §. fi. ⁊
de reli. do. c. de xenedochijs. Item ꝑ
quosdã relinquitur ad custodiã ciuita
tis vel aliozuꝫ locoꝝ cõiuꝫ seu publi
coꝝ. ar. c. ij. de imu. ec. C. de dona. l. pe
nul. §. y. sed clare. l. illud. C. de sacro sa.
ec. ⁊ q̃ ibi no. Jtẽ qñ relingtur ad rese
ctionẽ pontiuꝫ ⁊ viaꝝ. vt dicit gl. in. l.
i. §. ad mũicipiũ. ff. ad. l. fal. silr muroꝝ
⁊ fossatoꝝ ciuitatiũ vl castroꝝ ⁊ silꝫ
um. ⁊ hoc si necessitas imineat: al nõ.
ar. l. ad instructiones. C. de sacro sa. ec.
⁊. l. omnes. ꝓnunciatuꝫ. ⁊. l. ad portus
C. de operib⁹ publi. ⁊. l. vnica. C. de. qui
bus mune. ⁊. l. penul. C. ꝺ ꝓuil. domus
aug. ⁊. c. ij. ⁊. c. non minus. c. aduersus.
de imu. ec. ⁊. C. ad. l. fal. aut. silr. Jtem
qñ legatur. in ornamẽtis ecclie ꝓ lu
minaribus ꝓ fabꝛica ecc. vel libꝛis
aut alijs ad diuinũ cultũ ꝑtinentib⁹. si
ue sit ad tpale vel ꝑpetuũ cultũ. c. fi. de
testa. Facit gl. in. d. aut. silr. Jtẽ qñ re
lingt ꝑ redimẽdis captiuis. l. nulli. C.
de epi. ⁊ cle. ⁊ aut. de ec. ti. §. si qꝫ. Jtẽ
qñ relingtur ꝑ puellis maritandis. fꝛ
Bart. in. l. i. ff. sol. mat. ⁊ in. l. si ego in
ꝑn. ff. de iure do. ⁊ in. l. y. §. fi. ff. de do
na. ar. c. fi. de ferijs. vbi dicunt. doc. q̃
dos est pia cã et tõ relictũ ꝑ docte ẽ ad
pia cãm. Jtẽ qñ relingtur ꝑ alimẽtis.
Intellige egẽtiũ. xij. q. ij. autũ. Jtẽ ge
neraliꝫ qñ deo relingtur ꝑ aĩa reling
cẽsetur. d. §. ad mũicipiũ. Et tõ dic q̃
ꝓprie dꝫ relictũ ad pias cãs qñ relin-

quitur p honore dei vl sctoꝝ vl p salte aie: siue id relinq̃tur ecclijs: siue pau
pibus: siue locis publicis, q; pti ē q̃ fit p̃opter cultu diuinū: secus si fieret p̃o honore mundi: vel p ꝓpria fama: q; nō dr̃ pti. verūtñ indubio p̃e sumet̃ qcḡd relictū fuerit sup̃adictis fuisse relictu p̃o deo z p aie salute z sic legatum ad piam causam.

¶ Sed q̃ro vtrū q̃s relinḡt̃ p̃o male ablatis incertis dicat ad pias causas ꝛ. Jo.an.in.addi.ad spec.ti. z instru. edic. q̃ sic si relinq̃tur. pauper vel ecclesijs z silib⁹: als nō. vñ dicit q̃ potius cōsideraē cui legat ēs q̃re legat. l. illud. C. de sacro san.ec. vbi dicit gl. q̃ q̃s legaē dubit̃ p alia non est ad pias causas secus si nō dubitt. d. l. si q̃s titio q̃ verum est q̃ ad. p̃sūptionē secus q̃ ad p̃tatē q̃ p̃incipaliꝝ respicit ꝛtentionē.

¶ Quid si q̃s legat centū nō exp̃essa cā ꝓpter quā legat: nec persona cui legat. ꝛ. Jo.an. vbi. s. q̃ illud est legatū ad pias causas vt not. Bl. in. l. ad instructionē. C. de sacro. sanc. ec. legatus incertū et relictū ad pti vel publicum vsum vt viarū z ponti refectio valet vt. ff. de lega. y. l. quidā in testamento.

¶ Utr̃ relictū p̃sanguineo paupi fit ad pia cāz. ꝛ. Bal. i. l. i. C. de iac. san. ec. q̃ nō nisi dicat p aia: z p deo hoc facere. z facit p hoc q̃ no. Bar. in. d. l. i.

¶ Utrum legata ad pias causas ganeāt eodē pr̃ullegio cū relicto ecclie ꝛ. Pa. in. c. relatum. el. i. de testa. q̃ sic q; ecclia p̃ullegiat ꝓpter aiam cōtemplatiōe dei. Facit q̃ no. Jo. an. in. c. i. de in integrū restitu. li. vi. vbi voluit q̃ sicut eccla p̃t petere restitutionem in integrū. ita z alia pia loca possunt.

¶ Utr̃ delegatis ad pias causas possit detrahi falcidia vel trebellianica. ꝛ. Pa. in. c. Raynald⁹. de testa. cōter tenēt q̃ nō q̃ ad falcidiā sed q̃ ad trebellianicam. Bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. Bal. in. l. id q̃ pauperib⁹. C. de epis. z cle. z multi. alij tenēt q̃ nec etiā detrahāt. sed Jo. an. tenet, ꝛtrariuz in glo. sua et eā multi alij vt no. Bl. in. l. si quis ad declinandam. C. de epi. z cleri. z licet prima opinio sit magis pia tamen secūda nō est condēnanda

¶ Quot testes requirūt in legatis. 6
vt valeant vide. j. testamentū. §. v.

¶ Utruz legata facta ad pias causas 7
sine institutōe hr̃dis valeāt. ꝛ. pa. in. c. indicāte ō testamē. q̃ si voluit mori ite stat⁹ nō valēt istitu. de le. §. añ heredis sed vbi q̃s eligit mori iteitat⁹ sic valēt nedum legata ad pias causas sed quecūq; alia legata z indubio vr̃ voluit se mori intestat⁹ q̃ facit talia legata q̃ ꝓbat tex. d. c. indicante z facit q̃ legit z no. in. l. ij. ff. de iure codicil.

¶ Utrū ex defectu testamēti vitiēt̃ le 8
gata ad pias causas. ꝛ. Pa. in. d. c. indicāte q̃ nō p̃m vnā opinionē vt no. in. l. i. C. de sa. san. ec. z in. l. eā quā. C. de fideicōmiss. Facit p hoc q̃ not. Bart. in. d. l. i. z Bal. i. l. illa institutio. ff. ō he redi. insti. qui tenent q̃ cū quis relig sua respectu pie cāe dispositioni tiet q̃ valet lz nō valeat testamētū quādo heres ponit in volūtate alteri⁹ de quo j. testiū. §. xviij. nō diuersitatis est q; talis cuius arbitrio committitur hēt regulam iuris diuini: hūani: gentiuz: limitāt eī volūtatē que ē vt p̃e oībus deo z religioni debeātur z ad redimēda peccata. xiij. q. ij. aie ō pe. di. i. medicina Et tō aliud non pōt facere sed in ꝓpantis nulla ē regula limitās z tō. possz aliud velle, ēs testato⁹ propterea cum voluntas testatoris sit incerta tō est captatoria. i. adulatoria seu decepto ria p̃m glo. in. c. cum tibi de testa. Ad uerte hic p̃m Barto. in sua minorica q̃ aut testato⁹ voluit vt testamētū valeret iure directo testamēti z nō aliter z sic si restiū est nulli q; instituit heredē incapacē heres ad quem veniū bona nō tenēt in cōscientia aut voluit q̃ si nō iure testamēti saltē valeret iure codicillo⁹ z oi alio mō q̃ posset Tunc ille ad quem bona pueneriūt tenetur i cōscientia ipiere legata, defuncti z sic est p̃sumēdū nisi q̃s testato⁹ putat sibi puta aliū substituendo vel q̃s ond

nault quid fiendū si q̄ ordinauerat si habebit effectū facit.l.cū pponas .C. de here.instī. Idē dic fm Bar.in.l.in testamento.ff.de fideicō.lib.z pa.in.c. i.de succe.ab inte.q̄ ꝛz voluntas defuncti non fuerit perfecta ratione publica tōis fuit tñ pfecta rōe voluntatis vtputa q̄ testū manu sua conscripsit, volēs postea redigi in publicā formā sed morte vel furore p̄uentus nō potuit q̄ nihilominus heres tenetur Idem dic si incepit facere testamētū nec potuit cōplere q̄ legata facta valēt q̄ si pōt negari qn sit pfect⁹ ꝓsensus rōne voluntatis ꝛz nō rōne opis Idē Bar.in l.cum quis.C.de iur.z facti ignō. ꝛz q̄ si testamētum est nullus q̄ deficit voluntas defuncti vt q̄ est nulla ex p̄teritōe hr̄dis ignorādo q̄ eum habeat sic legata nō debent q̄ limito nisi sint talia q̄ si ēt scirisset se habere filium se casser.xij.q.iij.c.fi.ꝛz qn testū est irritum exp̄eteritione vel exheredatione nois debētur legata eis vt i aut. ex cā C.de liber.p̄teri. Simil᷑ quādo ē nullum q̄ non sunt testes sufficientes vel deficit aliqua solemnitas iuris ciuilis tūc quādo cōstat hered̄i de voluntate defuncti vl᷑ p duos testes p̄t p̄bari obligatur naturaliter iure gentiū ad implēdā voluntatem Defuncti q̄ nota.

9 ¶ Quid si heres renunciet hereditati vel nō vult adire.ff.Pa.in.c. relatum el primo De test. q̄ nihilominus legata ad pias causas valebunt quia non subtiuntur talibus solemnitatibus iuris ciuilis.

10 ¶ Utrū legatum ecclesie hedificande seu monasterio debeat solui cum fructibus intermedij temporis.ff. pa.in c.nos gdē.de testa. q̄ sic vt consuluerunt bar.z fran.de alber.q̄ tex. p̄fati. c.nos dicit q̄ relicta ecclie cōstruende dēt solui sine diminutione facit pulcher tex.i.l.si ita relictū.§. pegasius.ff. de le.ij.vbi dicit q̄ si relinquitur p̄dictū incertus diem puta post.x. annos vel cum legatarius erit pubes debetur p̄ dicū cum fructibus interm̄edij tempo

ris si dies fuerit apposita fauore legatarij sic in casu nostro dies apponitur fauore ecclesie vel monasterij q̄ si fuisset cōstructa tpe testamēti legasset simpl᷑ ꝛ nō in diem qđ bene no.

¶ Utrū legatū ad certū vsū possit ad 11
alium conuerti.ff.Pe.de peru.vbi ꝛ.
Aut ipse vsus pōt ip̄leri de tpe in tpus ꝛ ꝺ facto puta q̄ legauit q̄ vt monasterium fiat in tali diocesi eps est cōtētus ꝛ sic ꝛz de iure de q̄le.di.p̄ma nemo nullū est ip̄ediméti i facto q̄ ē pecunia ꝛ cetera necessaria nec qd aduersēt ꝛ sic pōt fieri de facto ꝛ tūc dico q̄ nō pt̄ q̄erti in aliū vsuꝫ ꝛ iste ē casus.d.c.nos qdē ꝛ.ff.de admi.re.ad ciui.pti.l. prima ꝛ de ſ ē casus in.l.nulli.C.de epis. ꝛ clerico nimo si p legatariū nō ip̄leturꝫ tale legatū redditur ad hr̄dē ꝛ p hoc est casus in.c.cū dilecti ꝺ donat facit qꝺ no.de cōdi.appo.c.verū Et hec intellige vera nisi in legatis ad pias cās vel nisi in terueniat dispēsatio pape vl᷑ altertius vt.j.dicā Aut ille vsus pōt impleri de iure ꝛz nō de facto puta pp guerras vl᷑ q̄ pecūia ē modica vl᷑ si ē loc⁹ i ecclia vbi legat p capella fienda ꝛ hmōi ꝛ iste casus ē i.l.legatā.ff.de admi.re.ad ciui.pti.ꝛ in.d.c. nos quidē ibi ip̄leri nō pt̄ q̄ verbū ēt intelligit ꝺ impotentia facti ꝺ rescriptis.c. si scitatus ꝛ tūc pt̄ fieri cōmutatio auctoritate ſpiciꝰ ēt si i testamēto sit clausula q̄ n̄ possit conuerti ad aliū vsum quā deputātur ratio quia voluntas testatoris debꝫ interpretari ꝓ suo cōe vt res magis valeat q̄ pereat.c.abbate de verbo.sig.ꝛ ideo cū de iure cōmuni possit in aliuꝫ vsū q̄erti non obstabit talis clausula ꝛ ex his dicit Bu.in Spec.ti.de edic. instru.in.§. nunc aliqua quod si mihi legatur vt vadam vltra mare ꝛ nullus audet ire qꝺ cōsequar legatū licet non vadam dummodo vadam⁹ ad si milem locum Silr si testator legat p labore itineris vl᷑ pnie sibi iniūcte vt vadā romā ꝛ ppter ip̄ediméti non possiꝫ ire qꝺ ꝓsequo: legatū ꝺmodo vadā ad locū similē.d.l.legatā excipi

mr qđ legat pđ fuccurſū terre ſcđ q3 ſi tunc nō poſſium expectabitur tēpus & ſer nabitur legatum.c.magne de vo to.Ludo.de ro.in no. dicit q3 legatū factum pđ calice vel reparatione eccle ſie ſi Eccleſia non habet opus de hoc poterit per Epiſcopum ſolū fieri con uerſio in alium vſum ,pium. Aut vſus pōt impleri de facto ſed non de iure & tunc aut hoc ex quia nō eſt ad aliquē finem honeſtum puta legat quis cen tum vt fiat ludus teatralis in eccla q eſt illicitus de iure.c.cū decorem de vi. & ho.cle.& ſic legatum inutile eſt & non fiet conuerſio ar.eo.tum que no. in gl. in.l.i.ff.de condi.inſti.vel nō poteſt fie ri de iure:non q3 non ſit ad finem ho neſtum. Sed quia ius pđhibet. & ſic fiet conuerſio in alium vſum honeſtū vt ,eſt caſus in.l. legatum ciuitati .ff. de vſuf.le.& ſic itellige.c. nos gdem in verbo nō pōt ipleri.ſ.de iure. Exēplū teſtō: legat q3 pđicatores & minores ſe oſerāt ad hītādū i ſuis,domib⁹ & cele brēt ibi diuina ,p ſalute aīe ſue de iure hoc nō pōt fieri.c. vnico,de exce.pl.li. vi.cle.cupiētes. de pe.cū vſus eſt hone ſtus q3 ,p aīa & laude diuina. Siſr le gat vt fiat eccliа in tali loco nō pōt fie ri pp pūlegium qđ hſit pđicatores & minores & hmōi.& tō fiet in loco con gruo & hōeſto facit ad ſuprađicta qđ ſupra dixi donatlo.i.§.xlvij.

¶ Cuius auctoritate fiet talis cōmuta tio.&c.dñs Pe.vbi.ſ.q3 ſi nō ſubeſt cā puta q3 pōt de iure & de facto impleri: tūc ſolus papa pōt.l. legataz.ff. de ad mi.re.ad ciui.pti.& de.q3 ptingit de re ligi.do. Si ꝑo ſubeſt cā legitima pōt dioceſan⁹ ēt ſi pōt ipiere de iure & de facto:nīſi teſtō ,puidiſſet qđ ſit fiendū de legato vſu nō ipſato q3 ſi ,puidiſſet nō poſſet fieri cōmutatio.vt no.bar.in l.liberto.§.lucius. & ibi tex.ff. de an le. q3 qđ ēps ex cā legitima poſſit cōmuta re in aliū pium vſuz. Facit qđ no.dñs an.in.c.verū.de cōdi.appo.vbi vult q3 nō obſtāte pħibitōe teſtatoris ne alie nentur nihilominus pōt in magis piū. Ulde.ē.donatlo.i.§.ll. Item ts Roge t Hugo. Item Ange.& Imo.in.l.ff. de pñi.pun.vbi volūt q3 iuſta ſuſtiſtere neceſſitate pñi relicta p teſtatorē i aliū vſum ,uerti vt no.p bar. p allū tex. in l.ſi.ff.de ope.publi.& i.d.l.legatā. Et q bus ꝑcinde:q3 voluntas & legata teſta toris circa ptas cauſas pñi ſine cā ēt papā mutari in aliū vſuz piū:& p ēps cā ſubſiſtēte ſolū ꝑcurs alij cōiter tenean ꝑ de ēpo in cle.q3 ptingit quā limi to qñ ſine cā vult fieri cōmutatio:q3 tunc pertinet ,ad ſolum papam alias non ſacit quod.j.dico.§.xvij. facit pro hoc quod dicit Ludo.de rom.& ē.no. in.§.precedenti.

¶ Queritur vtrū in tali cōmutatiōe re q grat⁹ oſenſus heredis grauati.&c.Pe. vbi.ē.q3 ſi nō pōt ipleri de iure vel de facto regitur oſenſus heredis grauati & eccliе ſi legatuz.& ita loquitur.l. lega tum.ff.de vſufruc.le. & ſitr dic qſcitq3 ex cā legitia dz fieri cōmutatio.

¶ Quid ſi dubitet an ſit cā legitima vt fiat cōmutatio:vel eccliа cui legatur aut heredes nō oſenſit icōmutatione &c.Pe.vbi.ē.q3 ſolus ēps poterit.C.de nupt.l.i.& ſi eccliа cui legat oſenſit vt fiat cōmutatio & heredes ,dicunt ni hilominus ēps ſaluebit eccleſie legata rie ſauore volūtatis defuncti adimplē & nō heredi. & iſte eſt caſus in.d.l. legatum. Fallit hoc in legato q3 mona ſterio fiēdo qđ ſine oſenſu heredis nō pōt cōmutari niſi fuerit negligens:q3 tunc ēt ſine ei⁹ oſenſu pōt ēps elapſo termino.d.c.nos quidem.

¶ Qui pōt ſuū officiū impendere vt ꝛ legata ſuū oſequantur effectū.&c.Pa. in.d.c.nos.q3 etiā iudex ſecularis etiā in legatis ad ptas cauſas eſt ter.i aut. de eccliа.ii.§. qui ſuis hēdificationē ſiſt ꝛ ſecularis ꝙ eccleſiaſticus pōt cōpel lere vt legata ſoluant & ſunt nō certe ꝑſone:vel ſi certe:ſit alis eſt q3 nō pōt in iudicio petere vt ſūt fratres mino res.d.§.ti q3 ſecus eſſet ſi nō ad ptam cām ſit legatū & certe ꝑſone ſactū tunc q3 os q3 ſolū ad inſtātiā ptis cōpellat.

¶ Utrū epūs in legatis ad plas causas possit se intromittere. Ro. Pa. in. c. si hēredes de testa. q̄ si testator prudēt sibi de executore nō pōt nisi in defectū. vt ff. Executor. §. xi. t in. c. cum nos. de testa. t in auc. de eccliā. ti. §. si quis p̄ reōptione. Si vo testator nō prudēt sibi de executore: tūc in legatis p̄ioreōptione captinoz t p alimonijs pauperum prudebit epūs vt in. d. §. si quis aūt. p re. t. d. nullū. C. de epis t cle. In aliis aūt heres. vt in. d. c. si heredes. t. c. cum. t. c. nos. de testa. nisi in negligentiam. vt. ff. Executor. §. xiij.

17 ¶ Utrū legatū factū p cōstruēdo hospitali pauperuz in q̄ poneret rector ad arbitriū certi prelati possint heredes mutare in hedificationē monasterij religiosoz. Ro. lappus. abbas in cle. q̄ pingit de relig. do. vt refert do. an. in. d. c. nos. gdē q̄ Jo. an. cū ḡbusdā iuristis cōsuluit q̄ sic. cui licentia epūs ꝛ̄ dicente illo plato. q̄ melius facit nō aliud sed idē facit. c. peruenit el. ij. de iureiur. sed plus ē ecclīam religiosū facere q̄ hospitale. Facit. c. scripture d. voto t regula plus semp d. re. in. ii. vi. ergo ꝛc. Sed ꝑ vī. xlij. q. ij. vltima volūtas de cele. missa. cū marthe cū filiabus vbi pz q̄ volūtas defuncti p lege d̄z seruari ergo forma mandati d̄z diligentissima accuratione seruari nec eo casu plus cōtinet in se q̄ ē minus vel ē ōtio. de p̄ben. cuz de beneficio li. vi. Ad hoc. R. bo. An. q̄ ista sunt vera i materia odiosa vl̄ abitiosa t sic restringibili. de. p̄ben. q̄nis li. vi. sed opinio Jo. an. loquitur i mā fauorabili t maxime aie defuncti in q̄ fit pena interp̄tatio. c. cū dilecti. de donat. Uñ verisīle p̄sumit q̄ defunctus nō ꝺ̄xisset demōstrādo sibi vsū vtilioꝝ. facit ad hoc q̄ no. bar. in. l. ii. ff. de ope. publi.

18 ¶ De cantella danda illi qui vult legare p̄o anima t timet parentes. vide. j. Pactum. §. xiij.

Egatus ē cui a papa certa patria vl̄ puincia cōmittit gubernāda p̄z Bof. vñ gerit vices papē t est ordinarius in p̄uincia. c. legatos de officio. le. li. vi.

¶ Quō faciet fidē si regrat. Ro. q̄ per ſras suas. l. vnica. C. de man. p̄in. 1

¶ Quot sūt spēs legatoꝝ. Ro. dne. Qui dā sunt ip̄opie legati nūcij t nō indices t sunt illi q̄ sepe mittunt a papa p ambasiata. vel ad aliq̄ nudum ministerium exercēdū de q̄bus dist. i. unsḡētiū t. xcvij. c. nobilissimus t q̄si p totuz. t ibi os q̄ impedit dz tradi hostibus vt sit p̄nus. l. vlt. ff. de legatiōibus. Et ibi logitur de legatis ꝛ̄rucūq̄z etiā hostium t p̄z canones sunt excōicandi. xciij. dist. si q̄s ita no. glo. i. d. c. unsḡētiū. Quidam sunt legati iudices q̄s papa facit ordinarios in certa p̄uincia t de istis logē diffinitio p̄missa. t titulus d offo legati t isti sūt in triplici dīa. ¶ Primi sunt legati nati q̄ nat̄i sua dignitate efficiē legatus pape. vt archiepūs cāturien q̄ eoipso q̄ archiepūs cāturien est legatus ē pape. vt i. c. i. de offo legati. t isti dicunt legati rōne dignitatis. ¶ Secundi sūt legati d latere vt sūt illi q̄ mittuntur de curia pape et si nō sint cardinales ꝑm glo. in. c. p̄r. de officio legati. Sed pa. in. c. i. eo. ti. ꝺ̄z bene q̄ solus cardinales dicunt legati de latere maxime hodie. ¶ Tertij sūt legati q̄ nec sunt de latere q̄z nō cardinales: nec sūt nati q̄z nō in tali dignitate t sint illi q̄ bus papa cōmittit legatiōis officiuz in aliq̄ puincia vel sua vel aliena. vt in. c. volentes eo. tit. t tales dīr legati rōne p̄sone nō rōne dignitatis vt p̄mi.

¶ Utz legati nati vl̄ rōe p̄sone hēant 3 iurisdictionē in exēptas. Ro. pa. i. d. c. i. q̄ nō t p̄bat in. c. i. de ſ. signi. li. vi.

¶ Utrū possint p̄dicti legati absolue 4 re p̄ intentiōe maniū violēti in eccliasticū. Ro. q̄ legati nati nō p̄nt nec in p̄uincia nec ex nec subditū nec extraneum. Ratio ꝑm Pa. in. c. pen. de offo legati q̄ clerici p̄derēt p̄uilegiū. c. si quis dēte. xxj. q. iij. cū nullus. hēret ire ad papā. p absolutione. eo q̄ dignitas est perpetua. Intellige ꝑm Pa. ibi dz de iniectione q̄ cp̄i non possunt

absolvere: q2 ab illa a ꝯ epl absolutiõe multo sonius ipſi cũ sint ordiarij. Legati vero rõe psone pñt absolvere subditos existẽtes in puncia. silr exneos i sua puincia delinquẽtes ⁊ existentes subditos ꝓ suos ex puincia suã non pñt absolvere ꝑm glo. ⁊ cõiter doc. i. d. c. pñt. nec ẽt de cõsensu iudicis illius puincie ꝑm Pa. ibidẽ. ſ Jo. mo. ⁊ Jo. an. quos legit Be. i. c. i. co. ti. li. vi. tenẽt ꝙ pñt magis placet hec opinio. Subditos etiã suos ⁊ in sua puncia q extra puinciam iniecerũt manũ violentã in clericũ ꝑm hosti. nõ pñt absolvere. sed specu. recitat alios. tenere ꝙ pñt ⁊ mihi plus placet: sicut pñt ẽt eos puntre de delicto extra cõmissio. extraneos, ꝓ aliunde venientes ligatos absolvere nõ pñt: legati ꝓ a latere pñt absolvere quoscũq tã in puncia eis decreta ꝙ ex. tam subditos q extraneos. ꝑm gl. ⁊ cõiter doc. in. d. c. pñt. No. tñ limitat nõ hẽ locũ iniuria est enormis q2 reseruatur pape alias. c. ſi vero. ⁊ c. cum illo: ũ de sen. excõ. cum filiibus. Sed tu tene ꝙ pñt etiã in enormi. ꝑm Jo. an. Jura vero excipientia enormem iniuriam non loquuntur in legato a latere sed in alijs inferioribꝫ. ⁊ hoc sequitur archi. in. c. i. de officio le. li. vi. ⁊ cõiter doc. in. c. ad eminentiam de sen. excõ. Fallit hoc in duobus casibus. Primꝰ qñ sunt in presentia pape. ꝓ qñ sunt reuocati ante regressũ ꝑm pa. in. c. pe. de offi. le. q: tũc absolvere non pñt.

§ ¶ Quid pñt facere dicti legati: vide i. c. legatos de offi. le. li. vi. ⁊ q. ſi pñt facere hẽs in glo. c. ꝙ trãslationes de officio le. ⁊ in multis. c. li. vi. eo. ti. q omitto. cum hodie illi qui habentur in vsu legati multa possint ex speciali concessione q̃ ex eoꝝ lris potius q̃ ex doctrina cognoscitur. az.

6 ¶ Utrũ legatus possit pcessuꝝ delegati impedire. aut eius sniam irritare. ꝛ. ꝙ sion. c. studuisti. de officio le.

Additio nec silr pt absolvere excõicatos a papa vl eius delegato dicto. c. studuisti.

¶ Legatꝰ an possit absolvere excõicatũ a se i sua puncia ex puncia existẽte ꝛ. ſ ino. q: sic: si nõ sit revocatus i loco penitentiali sed in loco contentioso nõ nisi reuertatur in puinciam. intelligẽ nisi egressus eẽt cum aio non redeundi: q2 sic expirat legatio.

¶ Quid de ipedientibus legatos vel nuncios. Explicos ne xerceant eorum officia. ꝛ. ꝙ excõmunicati sunt: ipso facto ⁊ terre: regna vel loca predictorum sunt interdicta tãdiu ꝯdiu in cõtumacia perstiterint eorum domini. c. super gentes ⁊ regna de officio legati. li. vi. extravagans est.

Egitimatio filiorũ ille gitimorũ

quot modis fit. ꝛ. xi. modis.

¶ Primus' quãdo pater offert filiũ naturalem tm nõ his filios legitimos inter vivos seruito curie cinitat' ex qua est oriundus de veteri roma. ſ. constantinopoli. vel noua. efferat eũ curie cuiuscũq cinitatis metropolis vt instit. de nup. ꝯ. vltimo. ¶ Secũdus quãdo pr offert euz iperatori. ⁊ fit curialis. in auth. gbꝰ modis nã. effi. sint. ſ. ſi go igit.

Aditio ¶ Sed ist nõ succedit agnatis ascẽdentibus vl descẽdentibus ex latere patris vt idẽ. ¶ Tertius qñ pater filiam suam naturalem in matrimonio copulauerit officiali curie ciuitatis de qua ẽ oriundus: vel si pr est oriundus de veteri vl noua roma copulet officiali ciuitatis metropolis. vt C. de nã. lib. i. tit. i. ſi. ¶ Quartꝰ qñ nullo alio legitimo existẽte vel si existit nõ ꝺdicit ſ ꝓsentit filius nãlis pr desiderio ꝓfert seipm curie isto mõ. vadit ad regiõẽ ciuitatis: ⁊ dicit vos egetis tali officiali ego offero me curie ⁊ seruire in tali offõ si curia recipit eũ legitimus erit vt i. d. ſ. si go igit. Et itellige tales filios nãles p talẽ obligatõez legitimatos vt succedant pr ab intestato nõ trib alijs cognatis ex pte pris nec ipi eis. vt in. d. aut. ſ. filiũ ꝓ. Quintꝰ qñ pr deficiẽte ple legitimo offert pncipi pces p filijs nãlibus vt sint filij legitimi ⁊

cessores ēt sine mſmōdo. dū tñ pncepſ
pces admittat .d. aut. Ĥ. illō tñ. ¶ Sex
tus qñ pr̄ i testō dicit eū sibi velle suc
cedere ſi tū filꝰ pⁿ mozē pr̄is pncipi
supplicauerit: z testū obſerit. tūc enīz
dono pncipis z legis heres erit legiti
mus dūmō volūtate pr̄is legit̄r. vt in
d. aut. Ĥ. ſi ꝓ to g. ¶ Septimꝰ. qñ pr̄
in extrema volūtate noīa t filiū z here
des iſtituit. C. de nā. lib. aut. ītē. Si qs
qđ limita ſm qꝫ i casu sequēti. ¶ Octa
uus qñ in publico inſtro. ſ. scripto per
notariū aut ēt ſi sit scriptū ꝓpria mā
tū ſubſcriptiōe ītū testiū filiū nālem
noiauit filiū nec adiecit naturalē. Sed
Bal. in. c. inotuit. de electio. ſz ꝙ oz. ad
dat ſuꝫ: ḡſi dicat in ſua ptāte z sic legi
timū. nec ſufficeret sola noiatō ꝗz bal.
ibi. Et ſi ſunt plures filij naturales ex
eadē mſre nati ſz testimoniū mñ dede
rit vni tñ oēs erūt legitimi. Et hoc in
telligē qñ ꝑles ītia nō ſupeſt ſm gl. an
c. ꝓ tuas. q. ñ. ſunt le quā sequūt cōiter
doc. ¶ Non qñ pr̄ filiū ex cōcubina
noiat filiū legitimū ꝗz. do. Ant. in. d. c.
ꝓ tuas. qđ intellige ſi mſ talis ē. ꝙ po
tuit eſſe vxor: ſua qñ ḡiauit. vt. in. aut.
vt licē. ma. z aute. Ĥ. ad hec. Rō. ibi po
nitur. qꝛ ex tali noiatiōe vr̄ testimonū
ꝓbet̄. ꝙ cū mſre legitimū hūt vl ha
beat mſrimoniū ex. q̄ cōcludo ꝙ ſi mſ
vel ipſe aliū acceptiſſet i cōiugiū viuen
tib⁹ ipis nō ītiaret talis noiatio qđ no.
dñ. alis ſic z ſi ex alia vxore hſet filios
vēr ēt iſti cū illis z ſilr̄ ſi pⁿ. ¶ Beci
mꝰ qñ pr̄ Ĥabit mſrimoniū cū illa q̄ ē
mſ filioꝝ naturaliū ipſi⁹ pr̄is de quo
dic vt ſi pa. filius. Ĥ. x. ¶ Undecimꝰ
qñ legitimāt̄r per papam ꝑatorez
aut pncipes q nō hūt ſuꝑiorē aut hñ
tes ptātez ab ets: z de pdictis vide i. c.
ꝓ tuas ꝓ doc. ibi q. ñ. sunt legi.

¶ Utrū papa poſſit taliter legitimare
vt ſucceđāt in hereditate z admittant
ad alia temporalia. ff. ꝓa. in. c. ꝓ vene
rabilem qui filij sunt legitimi. Varia
sunt opinio Sed in ꝓatica ſeruat̄ opi
nio Johānis de ber. idē. ſ. ꝙ nō pōt in
terris sibi nō ſubiectis maxime qñ ta
les sūt a dulterini vl̄ ſceſtuoſi. z ꝙ hoc
est bonus tex. in. c. dicat aliqs. xxxj. q.
iij. z in. c. vnico. xxxv. q. vij. ſz quo ad
ſpūalia nō est dubium

¶ Utr̄ illegitimꝰ ſz legitiatꝰ ꝓ ſequēs. 2
mſrimoniū sit legitimꝰ q̄ ad oia. ff. ꝓ
pa. z glo. in. c. tāta. q. ñ. sūt legi. ꝙ sic. z
ſz. d. Ant. ibidē teneat ꝙ ſi ſ statut. qꝛ
statutū nō cōpĥendit ficti. d. iij. Ĥ. hec
ꝑba. ff. de neg. geſt. z sic iſti ficte sūt le
gitimi ꝓ ꝑbū habeanť. ꝙ est ꝑbū fi
ctum tñ magis placet ꝓma opinio: qꝛ
qñ verbū habeat̄ur. ꝓferī ab habente
ptātez paria sūt dicere habeantur ꝓ le
gitimis z sint legitimi. Facit. c. ex pte.
de ſpon. z qđ dicit Bar. i. l. ſi his g ꝓ
emptore. ff. de vſucaptiōib⁹ z in. l. ſi ma
rit⁹. ff. de adul. vbi vult ꝙ dicere habe
antur ꝓ ciuibus ab habente potestatē
Idem est ac ꝙ sit ciues. z sic tene.

¶ Utr̄ talis ſuccedat in feudo ſi dcm̄ 3
est ꝙ tranſferatur ad Posteros ex se le
gitime deſcendentes. ff. bal. in. c. natu
rales ſi de feu. con. ſine. dicit ꝙ nō. ſz
Jaco. de belui. z cōiter doc. in. c. lator.
qui. ñ. sunt le. tenent cōtrariū. ſ. ꝙ ſuccē
dat. z tex. d. c. naturales. Intelligit̄ de
legitimato ꝓ reſcriptū ꝓncipis. qꝛ cū ĩ
la legitimatio sit ſtricti iuris tāqđ diſ
pēſatio Ĩ ius ē reſtrigēda. c. ꝙ dilecto
de ꝓbā. z affi. ſz mſrimoniū tāqđ fauo
rabile purgat ꝑcedētia z tō ſuccedet.

¶ Utrū legitimatꝰ ob imperatore vl 4
hñte ptātē ab eo sit legitimus quo ad
ſpūalia. ff. pa. in. d. c. ꝓ venerabilez ꝙ
nō. z tō nec ad ordines z alia ſpūalia
admitteť. vide glo. x. diſt. lege z legitur
bar. in. d. aut. ex cō plexu. nec ēt erūt le
gitimi in dñio illoꝝ g nō recognoſcēt
Imperatorē q̄tū ad ea q̄ fieret alteri
ꝓiudiciū. puta ad ſucceſſionē bonoꝝ
ab iteſtato. vt no. i. d. c. ꝓ venerabilem.

¶ Utrū cōites hñtes ptātem legitimā 5
di ab impatore poſſint legitimare i ꝓ
iudiciū agnatoꝝ. ff. d. Ant. in. d. c. ꝓ ve
nerabilē ꝙ nō nisi pater z agnati con
ſentiāt: qꝛ hec ptās tāḡ alteri ꝓiudicia
lis est reſtringēda. l. i. Ĥ. ſi qs a pncipe
ff. negd in lo. publi. ſz bal. in Rubꝝ

es cōcū. est ꝫ est qñ simpliciter est cōcessa auctoritas legitimandi: sed credo verū dictū bal. in filius naturalibus tū: ꝫ in spurijs ⁊ alijs ex dāpnato coitu nō credo: nisi expresse concedatur. Facit qđ no. Jo. an. in addi. spe. in ti. qui fi. sunt legi. q dicit q si spurius duplicter. s. ex patre vxorato. ⁊ matre maritata impetrat a papa vel ab impatore rescriptū legitimationes q nō valet si nō expressit. Facit qđ no. pa. in. d. c. p vene rabilē. vbi dicit q incestuosus vl adul terius. nisi id exprimat semp rescriptū legitimationis erit surrepticium q: omne tacitū p id qđ papa vel pncepes nō ita de facili cōcessisset si illud scisset ꝫ facit rescriptū surreptitiū ⁊ viciat. c. postulasti. de rescrip. Facit etiā q no. ho. ⁊ Bof. i summa q ꝫ papa legitimet alique ad dignitates nō intelligitur legitimus q ad ep̄atum ⁊ altas maiores: sed tm̄ q ad inferiores de cōcess. p̄ben. c. dilectus. vide ēt. ē. dispensatio. ℣. ix. Aduerte tm̄ hic qđ dicit Angu. in aut. quō natura. eff. sui. ℣. si qs igit. q pat̄ pōt ltiare filiū in p̄iudiciū filioꝝ legitimoꝝ: sed filij illegitimi nō pōt se legitimari facere in legitimoꝝ p̄iudiciū.

6 ¶ Utrū legitimatus simpliciter intelligitur etiā quo ad dignitates. ℟. hoc. q sic. sicut simpliciter restitutus: ad oia restituitur. C. de sententiā. pa. l. i. Gutis Bof. teneat contrarium.

7 ¶ Utrū papa dispēsando in matrimonio ꝓtractus in gradibus p̄hibitis de iure canonico legitimet filios ante cōceptos. ℟. q. nō: sed bene postea cōcepti erunt legitimi q ad oia ⁊ si expresse legitimet ante cōceptos nō erunt q ad oia: ꝫ solū quo ad spūalia ⁊ tēporalia in terris pape nō alijs. vt i. d. c. fi. q. fi. sunt le. ꝫ do. Ant. ꝫ Jo. an. ⁊ pa. in. d. c. venerabilē legitimādo mrimoniū vt ex tūc erūt legitimi per oia. si mō ples fuit generata ex coitu mrimoniali. saltem affectu licet nō tenuerit de iure positiuo ⁊ verius.

8 ¶ Que requiruntur vt valeat ltiatio. ℟. sum. pa. in. d. c. per venerabilem q ꝗtmor. primo q exprimat qualitatē legitimationis vt. ē. ℣. v. scdo q exprimat si ḋs fratres legitimos vl naturales aliter ni si exprimat nō valeret tertio q pater ⁊ filij legitimādus cōsentiāt. ꝯro q si ꝑ mortuꝰ fuerit vocētur agnati vt cōsentiāt nisi p̄nceps vellet legitiare ex certa scia. ipsis nō vocatis pōt ⁊. n. p̄nceps ex certa scia restituere in integrū cū p̄iudicio alterius vt no. in. l. fi. C. de fiñ passis. ⁊ i. l. i cāe. ff. de minoribus Si tñ cū dispōsuisset vt legitimarētur post mortē ipsius. tūc nō eēt necesse q agnati vocarētur q: tūc ⁊ ipsis inuitis possent legitiari adeo q ēt succederēt ipsis agnatis ab intestato morientibus

Egitima

portio ē tripler s. ltia trebelliana ⁊ falcidia. ⁊ prima debēt de iure nature tñ filijs ips̄ moriturus debetur nepotibus ex eis legitime natis: nec eis pōt imponi grauamē sup ipsa per legata aut fideicōmissa. Sed bene p̄nt grauari debita. non pōt etiam eisdem imponi conditio vel modus. ⁊ si apponatur p̄ro nō adiecto habetur. C. de in of. tes. l. omnimodo. ⁊. i. ſe. ⁊ hec est tertia pars hereditatis si sūt quattuor filij vl pauciores. si vero sūt quinq vl plures tūc erit medietas totius hereditatis quā inter se diuidēt equaliter. C. de ſoñi. te. aut. nouissima. Et aduerte q ista legitima aliqñ sic dicitur. vt i. d. l. omnimodo. Aliqñ vō debita pars. vt in. l. scim⁹ C. de inof. te. Aliquādo dicitur debitā simpliciter. vt in aut. de trien. ⁊ se. ℣. i. Aliquādo debitum bonorum subsidiarium. vt. C. de ioſ. dona. l. si totas aliquādo dicitur debita iure nature vt in aut. de trien. ⁊ se. ℣. hoc nos.

¶ Utrū ista legitima possit per statutum vel consuetudinem in totum tolli ſz. Albz. dicit in. l. quoniam in p̄mordibus. C. de inof. testa q cōmuniter doc. ⁊ etiam vltramontani tenent q non Alij tñ magni tenent q potest in totum tolli. Sed prima verior videtur. posset tamen statutum vel consuetudo diminuere vel distinguere eam: sed non in

totum tollere. Ratio quia sicut a natura alimentatio filij a patre depedet. ff. de instit. & iur. l.i. §. hinc descendit ita post mortem patris alimentatio filij ab hac portione iuris nature dependere vt vt inuitur in auc. de trien. Et se. §. i. ad fi. C. §. phibemus aut. ibi si vult filiorum &c. pro hoc facit inst. de iur. naturali. §. i. ff. de pac. l. ius agnationis &c. Pa. tamen distinguit & bene in. c. Raynutij de testa. q aut filius non habet vnde viuat aliunde. c. sic vera est opinio vltramontanorum. aut habet vnde viuat. & sic est vera ea opinio. Aduerte tamen q in legitima filius non potest grauari per fideicommissum sm eam opinionem per. l. qui in prioribus. C. de inofficio. test. & l. cum patronus. ff. de leg. 3. lz Bar. & By. dubitauerit in. l. i. ff. de vulga. & pupil. sub. Sed succedentes ab intestato ipsi filio si contingat filium decedere impuberem possunt grauari & est casus in. l. si fundum per fideicommissum cum. l. se. ff. de le. i. ideo dicit Bal. in. l. cum virum. C. de fideicommi. q sub instituto filio impuberi poterit grauari vt restituat legitimam filio debitam. Et si verba sunt dubia puta testator dixit post mortem filij mei impuberis hereditas integra restituatur seo nec expressit per filium vel succedentes ab intestato filio meo: vel per substitutum datus filio meo fideicommissum debebitur, in legitima etiam sm Bar. in. l. qui duos ff. de vul. & pupil. sub. & cõiter sequunt scribentes sibi. & refert Pa. fuisse consultum per Joan. de Imo. & Fulgo. in c. raynutij de testa. lz bar. in. l. coheredi. ff. de vul. pupil. sub. aliter dixerit.

2 ¶ Quid si filius instituatur in minori parte. §. q nihilominus aget vsq; ad supplementum. d. l. omnimodo. q hec legitima datur in bonorum subsidium de iure nature tamẽ.

Additio si filius institutis renunciaret hr̃editati nõ posset petere legitimam lz bal. in. l. vnica C. quando non pe. partes. Et Barto. in. l. gerit. ff. de acquiren. heredi. Nec

similiter ofi pater decessit ab intestato.

¶ Secunda trebellianica a trebellio auctore sic dicta debetur hec iure institutõis. & est quarta pars hereditatis totius. ficut cũ ge sistitur heres vniuersaliter vl in certa quotta hereditatis rogat vt restituat alij hereditatẽ sine liberis moriendo. iste sic institutus poterit retinere quartã ptẽ totius hereditat. Insti. de fideicõ. here. §. ij q. C. ad trebel. p totum. Instituit tũ heres in certa ptẽ hẽ nõ hẽbit. sm Bal. in. i. ff. ad. l. falc. 3

¶ Tertia falcidia a falcidio auctore 4
debetur iure institutionis. & est quarta pars totius hereditatis quaz quis retinet qñ institutus heres fuit & supra deductem. f. tres partes hereditatis est aliquid legatum vel fideicõmissum. de testa. Raynaldus.

¶ Inquibus casib⁹ cessat falcidia. §. 5
q in decẽ casibus. ¶ Primus in his q legãtur sic vt nõ possint alienari. vt ad successores eius cui relicta sunt debeant pmanere. C. ad. l. falci. aut. lz in ea re.

¶ Secũdus in his q ad pias cãs relin 6
quũtur eccle aut pio loco. vt i auc. silr C. ad. l. falci. Aduerte hic q si eccla vl alius pius locus institueret heres. tunc detraheret falcidiã de legatis factis alteri eccle vl pio loco q currit primulegium cum primlegio. & sic concurrentibus primlegijs vtuntur iure cõi facit. l. assiduis. C. q po. ꝓ pt. ha. no. pa. in. c. in pñtis. de pba. Idem tenet dy. & sequitur Alber. in. l. si gs ad declinandas. C. de epi. & cle. Et hoc ides & si indirecte relinquatur sm Bald. in. l. anita. §. licio ff. de condi. & demon. puta cum relinquitur fundus cum pacto vt restituat eccleſie.

¶ Tertius in testamento militis. C. ad 7
l. falci. l. in testamento. Sed hodie corrigitur per aut. de heredi. & fal. §. fi. & iõ non cessat.

¶ Quartus in male ablatis certis vel 8
incertis legatis & aliys alienis. l. imponenda. C. ad. l. falci.

¶ Utrum pater legans tñ ꝓ male 9
ablatis q legitima iure nature debita

minuitur. obliget filium vel illum cui debet. ff. monal. q; si t alia male ablata nõ pñt pbari nõ tenent heres soluere vt debitũ. s. vt ea alienũ ſ; vt ea legatus. t ſõ si illam minuit nõ tñr soluere secus esset in illo cui falcidia cõpetit. q; cum talia legata sint ad pias cãs cessat hodie vt dictum est t ſõ nõ detrahet.

10. ¶ Sed qd faciet talis q tot hz restituere incerta que pbare nõ pt. que exhaurirunt quasi totam hẽditatem si nõ põt inducere filium vt sit ptẽtus restituere ff. fm monal. q; faciant testamẽtũz vl codicillum in quo ordinet q; ola bona sua distribuant pauperibus p male ablatis scientes asserens q; plura sunt q; omnia sua bona:

11 ¶ Quintus si testator: certus de sua q; titate patrimonij pohibeat expresse deduci falcidiam.

12 ¶ Sextus si heres nõ fecerit inuentarium fm modũ t tps statutum hi duo habent in aut. ſ; cũ testator: C. ad. l. falci. Idẽ ſ. j. tps vtiuz nõ paruerit volumtati testatoris. vt i. c. Ray. in ſi. ẽ testa.

Additio Septimus vt legato dotis. vt. l. ij. ſ. idem q̃ritur ff. de dote prele. ergo in libertate legata. l. papinianus. ff. de ſoficio. test. Nonus q̃ legat instrumẽtuz rei alterius. Decimus in casu legis ſficio. ff. ad. l. falcid. t. l. t si tacitum. C. eodem q̃. ſ. occultauit vel negauit res hereditatis.

13 ¶ In q̃bus casibus cessat trebellianica. ff. q; in tribus casibus. ¶ Primus in legatis ad pias cãs. vt dixi. ẽ. Legatum. ij. ſ. v. ¶ Secundus si testator: pohibuit. vt in auc. de here. t fal. ſ. si po expressim. Rõ. q; cũ testator: possit tollere falcidiam. multo magis trebellianicam q̃ minus est pulegiata vt. ff. ad l. falci. l. in quarta. ſ; ꝺnum teneat glo. in aũt. ſ; cum testator: C. ad. l. falci. Sz cõis opi. verio: est q; põt. vt in. d. ſ. si po. ¶ Tertius est q̃ substitutio euanescat. vtputa. q; ingredit religionẽ ille q rogatus est si fine liberis rcederet. vel nõ maritaret t hmõi. vt in aut. nisi rogati. C. ad trebe. Addo quartum quando iudicis officio ꝓpulsus solum adijt hereditatem. quia sic totum restituet. Insti. de fideicõ. here. ſ. in primis.

¶ Utr; legatis multis factis tã ad pias cãs q̃ nõ pias excedẽtibus facultatem hereditatis. debeat fieri detractio tam de legatis ad pias cãs an ſoluz de aliis. ff. ẽlibz. in. d. l. si qs ad declinandam. q; sic cõiter de oibus. Nec ob. q; cessat falcidia in ꝑdictis q: nõ est falcidia ſ; declaratio legati inanuter ſci ab initio vt. ff. ad treb. l. i. ſ. si is q̃ dragita

¶ Quid cõputat in istis ltis. ff. Pa. ſ; in. c. Raymutius. ẽ testamẽtis. q; i ltia que dr falcidia q̃puent iure institutionis nõ cõputantur nisi ea que venerũt iure institutiõis heredi. nõ aũt legata vel alio mõ puenientia. In quarta vero trebellianica cõputant nõ solũ que veniunt heredi iure institutiõis ſ; oia q̃puentũt ei ex testõ. puta iure legati vl donatiõis. nõ alia puenietia ei testm.

Additio t de predictis est casus t ibi Bar. Ang. t tmo. in. l. quartã. ff. ad. l. falci. t ibi ponũt rõnem differentie. in ltia vero que puenit iure nature cõputantur nõ solum ea que puenũt ex testamẽto quocũq; titulo. sed etiam vndecũq; sint pfecta vt pz in turibus allegatis i gl. d. c. Raymutius. t in. l. in quarta. ff. ad. l. fal. Distinguit tñ Pa. ibidem circa hoc vltimũ sic q; aut pr donauit filio ob cãm puta dotis. vel donationis ꝓpter nuptias. t illud cõputat eam ltia. aut donauit simpliciter t si donatio tenuit. puta q: donauit emãcipato vel pp meritã. sic nõ cõputabitur. Si po nõ tenuit in vita patris. hz sit ꝓfirmata morte. cõputabit cũ ltia de quo vide t dic in aut. ex testamento. C. de colla. t in. l. filium quem habentem. C. famu. her.

¶ Utr; qs possit deducere. duas legitimas portiones. s. liam debitam iure nature t trebellianicam. olim fuerunt opi. in. l. q̃ ẽ. C. ad. l. fal. sed, hodie dic cuz bar. in. d. l. q̃ ẽ. t in. l. papinianus in. ſ. meminisse. ff. de inoffi. te. t bal. in d. l. filium quẽ habẽtem t canonistas.

in.c. Raynutius. ꝛ.c. Raynaldus. de de te. q̄ si subditio seu rogatio sit pure facta aut ad certū diem. q̄ perinde est ac si sit pure facta tunc non poterit de trahere. nisi vnam quā voluerit. Si vero rogatio. sit facta sub dōne vl ad incertum diem sic poterit detrahere ambas duas. ꝛ sic concorda ius cum le cum canonico quod videtur discorda re in hoc. ꝛ hec est cōis opi. fm pa. in d.c. Raynutius ꝛ rationem diuersitatis vide ibi p eum.

17 ¶ Utrum legitima portio que debetur iure nature amittatur pp delictum patris in lesam maiestatem. ff. d. Lar. in de. pastoralis. de re iudi. in ver. ceterum dicit q̄ landu. tenet q̄ non. vnde dicit q̄ filij audita cōdēnatione patris sumūt ꝛ dolose si capiunt suam legitimam nō tenētur saltem in foro anime ad restitutionē faciendā p̄cipi q̄ p̄sit tenere de iure nature eā per positionem ius nō p̄t tolli ar. in. d. ff. ceterū p hoc detesta. Raynutius. §. q̄. ff. q̄ pater nō pōt p̄uare filiū legitima nisi in cāu ingratitudinis vt. C. de inoffi. te. l. q̄n in p̄cedentibus facit. c. ius dictū de ꝓbo. signi. in auc. de here. ꝛ fal. §. si qs autem nō iplens dī q̄ ēt p̄ reatū inobedientie nō pōt p̄uari filius legitima. Sed ꝛ. in. d. ff. ceteꝝ tz Zanū rō q̄ p Zetum pōt tolli legitima, q̄ debetur. deducto ere alieno. ff. de inoffi. te. l. papinianus §. quarta aūt. Sed in delictis ofi Zhimus q̄ p̄ si Zetū se obligat ad penaz ff. de iure fisci. l. imperatores not. glo. ff. de postu. l. i. §. bestias. Idez tz Joan. de li. q̄ legitia. ē quota. bonoz quā p̄ hebat tēpore mortis nihil aute hz q̄ sunt cōfiscata. ff. de inter. ꝛ rele. l. iij. ꝛ q̄ no. de iure patro. l. vtiles fratres. Et hz de rigore ꝛ subtilitate iuris ifud sit verius tū mihi magis plz opi. Car. tū magis benigna ꝛ eā teneo rō q̄ p titulū lucratiuū ꝛ per donationē non pōt p̄ alienare in p̄iudiciū filij. C. de inoffi. dona. p totū ꝛ de dōa. ꝛ q̄ ibi no. in. c. fi. hz fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo ꝛ tō nō p̄t in p̄iudiciū filij. Et

ad rationem 3en. dico verū q̄ si p quasi Zctum dāmificauit p̄cipuem in bonis ex cuius dāno p̄ esset ei obligatus ad restōnem aliter nō q̄ tūc nō est ei alie num nec ꝑp̄ie pōt dici q̄ p̄ teneatur ex quasi Zctu sed simplr ex delicto ad Jo. de lig. iā p3 rūsio q̄ in fraudē filij titulo lucratiuo sc̄a alicatio nō valet.

¶ Utr̄ falcidia ꝛ trebellianica amittā 18
tur per negationem fideicōmissi qualitate vel q̄ūtate facta ab hērede illi cui fideicōmissuz est factū. ff. fm bal. in. l. scimus. §. licēcia. C. de iure delī. q̄ sic si ille ꝓbauerit qualitatem vel q̄ūtatem fideicommissi nec aliquam ex ipsis poterit detrahere.

Egitimus filius quis dicatur vide. ō. ¶ filius.

Eno gs dicatur. ff. gl. in. §. qō si. i adulterio. xxxiij. q. i. q̄ est g dānatam adulteraz ducit vel g recōciliat sibi eam vt. C. de adul. l. castitati vel g scīēter tz adulterā vt in. d. §. qō si vl g recipit pecuniam p adulterio. ff. de adul. l. ij. §. lenocinij. Limita p̄fata in tribus p̄mis casibus vera nisi emēdatam teneret. Itez leno cinij cōmittit g q̄ūtaria mācipia habat q̄ hoc nō est minus q̄ p̄zpzio tē poze questum facere. l. palam. §. lenocinium. ff. de ritu. nup.

Epzosus saparat ab habitatiōe hoiuz vt in. c. i. de ziu. lepzo.

¶ Utruz lepza post veniens dissoluat 1
matrimoniū. ff. q̄ non vt p3 in. d. c. i. ꝛ. ij. co. tit. Sed sponsalia bene solut. vt p3 in. c. fi. eodem tit.

¶ Utr̄ vxor teneat cohabitare cū viro 2
vel eōzio vir cū muliere lepzosa. ff. fm gl. in. d. c. i. q̄ nō in eadē domo vl lecto sz bñ tūr ei debitū reddere vt in. d. c. ij. Sz pe. aureolus in. iij. di. xxxij. dicit q̄ vbi nō posset sine sua verisimili infectiōe ēt reddē debitū q̄ nō tūr ꝛ ponit regulā q̄ nullus tūr reddē debitus vbi ē p̄iculū vitimule ꝙ vltiata ifirmita te ꝛ facit ad h̄ q̄ dixi. §. Debitū. §. iij.

3 ¶ Utrum leprosi teneant ad decimas ℟. ℣o. in c.q. de eccles. hed. q. sic. ni si de ortis z nutrimentis animaliū sic. rum que sole excipiunt in. d. c. ij. z ꝛ̄ de alijs tenent sicut alij xpiani.

4 ¶ Utrum leprosi possint habere eccle siā z pbyterū q eis celebret. ℟. q sic si tot sint simul q eā cū cimiterio pos sint ostruē. dūmō veteribus eccls de iure prochialis nō faciat iniuriā. d. c. ij.

5 ¶ Utrum leprosi possint pmoueri. vi de. ℣. Corpore vitiatus. §. ix. q nō ne cz celebrare. nisi vt ibi dicitur.

6 ¶ Utz sacerdos z leprosus factus pos sit in prochiali ecclia plationis officio fungi. ℟. q si sine scādalo z abhomia tiōe popli nō pōt illud exercere. dz ab offō remoueri. Ita tñ q ēpūs facultates ecclie administrēt ei necessaria quousq; viuerit. vt in. c. tua nos. de cle. ergo. Rectoribus ꝛo ecclīaz q sine scādalo illoz q sunt sani nō pūt fuire altari dā dus est coadiutoz q curā hēat aiaz cui adūtori ad sustētationē cōgrua portio de facultate ecclie eiusdē assignet. vt in c. de rectoribus. de cle. egro. Ex quo pz q nō prohibetur celebrare qñ sine scā dalo potest. vt in secreto z hmōi. ar. d. c. de rectoribus.

Ex pūs q rōnalis creatura oz dinat ad gfam omissis alijs exceptiōibus legis pz fran. de mayro. in. ij. sen. est ars honeste viuendi legās hoiez ad sui obseruantiā: alr nō esset lex ntis ligaret.

1 ¶ Quotuplex est lex. ℟. vt colligo ex Sco. in. iiij. di. xvij. tripliciter. ¶ Prima dr lex nature z isto mō aliqd dr dupli citer de lege nature vno mō tāgz pncipia pratice nota ex terminis vl̄ pclusiones necessario sequētes ex eis z hec stri ctissime dicunt de lege nature. ¶ Secūdo mō dr de lege nature z large id qd est vez practicū ꝑsonū principijs z pclusiōibus legis nature in tñ q ꝑsti notū est oībus illud euenire tali legi. ¶ Scā lex dr positiua diuina q̄ ōtinet in his q̄ sunt in veteri z nouo testō z hz Brattanus vocet ipsam legē natu re limita etī q est vez. prout est posita ab auctore nature z distinguitur ꝓra tus positum ab aliquo q non est actor nature. ¶ Tertia lex dr positiua hoc ē posita ab hoibus. Multa enim ecclia statuit. z impatores vltra tus diuinum pp obseruantiam honestiorē in mori bus z pp reuerentiam maiorem in susci piendis z administrandis sacris. de pa ma z scōa habes. j. Papa. §. i. z Pre ceptum p totum. de qbus hic tractare nō intendo. sed de tertia lege positiua que q dez lex positiua tñ hz de rectiu dine inquātum a lege nature derivat. Si ꝛo discordet ab ea tam nō erit lex sed corruptio legis. vt Augu. in primo li. de liber. ar. Non vr inqt esse lex que iusta nō fuerit. Tñ inōstrum hz de iusti cia in tñ hz de veritate legis z hoc est qđ dicit Jhan. c. consuetudo. di. i. Z erit omne qđ rōne consistit. Nam ꝑm Fran. vbi. s. q̄z principia legis nature nō pūt eodem mō applicari oibus pp multā varietatē rez humanaz. tō exin de proueniūt diuersitates legis positiue.

¶ Quis potest facere leges. ℟. ꝑm bal. 2
in. l. omnes populi. ff. de iusticia z iure. q quantū quis habet de iurisdictione tñ habet de auctoritate condendi. le gē vēl statutū. nec vlterius extēdit. nisi hi quoz interest ꝓsentiāt vl̄ ad minus sint ꝑites ꝑm Inno. in. c. i. de loca. z in. c. a nobis. el. i. de sen. excō. allegat. c. fi. de his que fiūt a pla. Ratio secun dū do. Anto. in. c. cum laicis. de re. ei. non alie. quia potestas statuendi dep̄ det a iurisditione z imperio statuēn te z subiectione quo ad eum in quem statuit. c. ecclia. de ꝓsti. c. bñ qdē. xcvi. di. gl. z Bar. l. i. ff. de iurisd. om. iudi.

¶ Utz lex canonica. vel quelibet alia 3
lex seu cōstitutio. vl̄ statuti obliget ad mortale peccatū ex trāsgressione eius ℟. Pa. in. c. clerici officia. de vi. z ho. cle. q nō semp. sicut nec lex ciuilis in ducit semper decapitationem. Consi. vera ergo q aut lex habet in se mate riam precepti z veri similiter excogi tā multum a statuente. z tunc nō cu

ets de verbis. quia verba sunt accomodanda materie. ter. est cum glo. in. c. rogo. xi. q. iij. ℣ pulcher ter. in cle. exiui. de verbo. sig. ℣ sic dic ℣ inducit mortale. Si vero nō cōstat de materia vel quis esset cernus de mente statuētis ℣ vult inducere ad mortale sic inducit. Facit quod notat glo. in. c. iij. ℣. c. p. venerabilem. qui filij sint legi. ℣ ibi per per Pa. Aut cum nescitur de mente latoris. Tunc cōsidera ℣ aut verba sunt preceptiua. puta precepimus. iubemus sic obligat ad mortale. Facit. c. quod p̄ cepitur. xiij. q. i. Aut vtitur verbis imperatiui modi ℣ si materia nō est necessaria nec multum ponderosa non obligat ad mortale. vt exēplum si quis te percussit in vna maxilla prebe ℣c. q̄ est consilij. xxij. q. i. paratus. Si vero materia est necessaria ℣ multum pōderosa sic inducit mortale ter. est in Cle. exiui. in. ℌ. item quia preterea de verb. signi. Exemplus in psal. Vouete quod est consilij. quia votum fit supererogatione. ℣ redduc. illud est precepti quia quod est promissum est debitum. de pac. c. i. ℣ debitus reddere est preceptus iusticie. l. iusticia. ℌ. iuris precepta. ff. de iusti. ℣ iure. Facit quia obligare se est voluntatis. sed reddere est necessitatis vt in. l. sicut initio. C. ℬ ac. ℣ ob. Aut vtimur verbis inhibitorijs. vt inhibemus. prohibemus. interdicimus ℣ huiusmodi. ℣ sic inducit mortale sm Pa. in. c. nam ocupiam. de consti. aut loquitur per verba cōia. vt decerno statuto. ℣ similia. ℣ sic nō obligant ad mortale. vt dicit idem Pa. in. d. c. nisi cōcupiscentiam. sisi est verbū cōe innouo: ℣ ordino siue in plurali dicantur: siue in singulari. Aut loquitur p̄ verbum debet ℣ sic inducit mortale quia debet ex suo proprio significato importat necessitatem. vt gl. i cle. Antēdentes ó sta. regu. Idē dicit gl. in. c. proposuit de appe. ℣ per Bar. in. l. iij. C. de pigno. ℣ i. l. sepe ff. de of. presi. pronicie ℣ alijs allegatis i. d. cle. antēdētes per glo. ℣ quātis ratiōe materie aliquādo fit ℨgruitatio. in. c. i. de despon. impu. ℣ no. gl. in. d. l. sepe. ℣ l. ij. in dicit pa. in. c. i. de dolo ℣ ꝙu. Improprietates sunt vitāde nō adsequētiam trahende. c. ꝓterea. ℣. c. fi. ℣ q̄ ibi no. de ver. signi. iō solum habebit locum q̄ fit ꝙsilij in casu speciali rōe materie que ꝙsultiua est. Aut comminat sub pena excōicatiōis ℣ sic inducit mortale: quia nisi p̄ mortali nullus excōicat. xi. q. iij. nullus. ℣. c. nemo episcopoꝝ. ℣ de sen. excō. c. i. li. vi. Facit ad hoc in ar. c. preterea. de of. dele. ℣. l. oro. ff. de spō. ℣ l. ij. ff. de iur. om. iudi. q̄ eadem obligatiōe qua obligat excōicatio. silr ℣ illud p̄ q̄ ad ipsam pueniūtur. Facit q̄ no. in cle. q̄m de vi. ℣ ho. cle. vbi ℣ Stephanus ℣ peccat mortaliter ℌ faciens sanctioni. ℣ dē sancto ꝓprie constitutio seu lex penal. vt ibi no. gl. Aut loquitur per virtutē obediētie. vel sub pena maledictionis eternes vel sub indignationis oipotentis dei ℣ huiusmodi sic inducit mortale vt in. c. vnico. de sta. regu. li. vi. Aut consuetudo habz vt talia ꝛba obligent ad mortale. vt sic inducēt. argumen. c. dilectus de consue. ℣ l. minime. ℣ l. si de interpretatione. ff. de legi. ter. est in. d. cle. exiui. ℌ. Item quia preterea. sed adnerte hic q̄ vbi ex se inducit ad mortale nō semper peccat mortaliter contrafaciēs vt. ℌ. inobedientia victum est. ℣ ibi vide in princi.

¶ Utrum in foro ꝑscie lex canonica 4
ciuilis vel alia ēt preceptiua semper sit seruanda. ℟. q̄ nō in. xi. casibus. vt coligo ex Inno. in. c. quia plerisq̄. ó imu. ℣. c. de homi. in. c. sicut dignum. ℣ ex consilio. xxi. Fe. Jo. cal. ℣ pa. in prologo decretaliū. ℣ Joan. An. in. c. ℌ de vsu. ℣ alijs. ¶ Primus quando lex positiua distinguit. inter forum contentiosum ℣ conscientie. quia non seruabitur in foro penitentiali auctoritate ipsius legis. c. tua. ℣ quod ibi not. de sponsa. ¶ Secundus quando ius fundat se super ꝓsumptione ℣ non super veritate. quia in foro conscientie attendimus ad veritatem. vt credamus

consistenti de omnibus. q; solum agitur de prelndicio ipsius'anime.c. signi ficasti de homi. Ideo si sit veritas contra presumptionē non seruabitur. vnde lz heres nō fecerit inuētariū tamē in cōscia non tenebitur nisi in ētū hereditas se extendit. Huius ius aliter velit. quia presumit plus esse in heredita te. vt in auc. de here. z sal. no. hoc pbatur in. d. c. tua. z in. c. litteris in fi. de rest. spo. z in. c. a nobis el. i. de sen. excō. z vide Bal. in. l. prima. C. de sa. san. ec. ¶ Tertius quando lex non est ad vtilitatem cōmunem sed princeps propter vtilitatem propriam'edidit. facit iij. di. c. erit autem lex. z dicitur iniusta tunc lex ex fine secundū Pa. in. c. canonū. de consti. ¶ Quartus quando lex non distribuit eque onera subditis. sicut debet facere bonus paterfamilias quia sic est iniusta ex forma fm Pa. in. d. c. canonū. ¶ Quintus quā do excedit auctoritatem statuentis. vt patet in statuto. Episcopi quod non ligat delinquentes extra diocesim suaz etiā suos subditos. vt in. c. vt animarū de cōsti. li. vi. facit. l. fi. C. de iur. om. iu. z sic dicitur iniusta ex auctoritate. z p istis tribus casib⁹ facit q̄ notat Bar. in. l. vectigalia. ff. de publi. vbi dicit q̄ gabella licite fraudatur que iuste non est imposita. ¶ Sextus quādo. est' penalis. quia ante cōdemnationem non tenetur quis soluere in foro anime' penā. vt est glo. singularis in. c. fraternitas. xij. q. ij. de quo dic vt infra Pena §. iij. ¶ Septimus quādo ratio legis cessat in foro anime. Nam licet lex nō exprimat rationem seu causam. nos tamen debemus eam cōiecturare. z ad limites illius limitare vel ampliare eā iuxta theoricas. doc. in. l. non dubium C. de legi. Exemplum in ciuitate obsessa statuitur q̄ porte ciuitatis maneant clause. z hoc pro vtilitati cōmuni. vt'i pluribus pone q̄ contingat hostes insequi aliquos ciues. ita q̄ in damnum cederet ciuitatis nisi aperirentur porte tunc sunt aperiende. Quia esset nisi aperirentur contra bonum z vtilitatem cōem. verum est q̄ nō ptinet ad quēlibet hoc interpretari nisi periculum sit subitaneum. Vel sit manifestū legis latorem illud intendisse. sed solū ad regentem ciuitatē z hmōi. Itē alius exemplū. statuto canetur q̄ vroze morientē fine liberis vir lucretur dimidiū dotis Huius exprimatur cā tñ nos debemus coniecturare causam huius statuti. vz sumptus. mariti quos facit inducendo vrozes ad domū nec alia causa potest esse. z sic si non ducit eas nō debet lucrari. Secus esset si sic lucraretur mulier sicut vir. Quia tunc causa eximaretur affectus malitiosus. z ideo etiā si non duxisset lucraretur. hoc no. pa. i c. ex publico de comer. ptiug. facit' qđ idē pa. no. in. c. q2 in ītulis. de sta. mōa. vbi dicit q̄ lex dz ampliari z restringi ad limites rationis expresse. etiā si ver ba nō patiant. vt in. l. adigere. §. Huius ff. de iure patrona. z. i. l. cū pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. z in. l. pater. §. idē. ff. de lega. iij. Facit. c. cū dilecta. de pbr. vti. vel inuti. z bonus tex. in regula fi. de reg. iu. li. vi. z qđ no. Bar. in. l. Itē quērit. §. q impleto. ff. loca. z idem Pa. in. c. i. de iura. calū. dicit q̄ etiam in penalibus seu odiosis q̄ ratio ē expressa extendit z ampliat' dispositio legis ad limites rōnis expresse no. glo. in cle. i. in ver. eligat. de ele. z in cle. ij. in §. pilleū de vita' z ho. clericor. z in. d. regula fi. z quod ibi no. Bar. z Jo. an. in mercurialib⁹ z quod no. i. d. §. dulcissimis secus esset in dictis penalibus fm eundē Pa. in. c. i. de sen. z re iudi. vbi allegaret' simile subterminis facil oribus vel paribus. vt notat Inn. in. c. cū speciali. de appel. Item iste casus p batur quia ratio legis plus debet attendi q̄ lex ipsa. l. i. C. que sit lō. cōsue. z p ma di. c. consuetudo. vbi dicitur lex est quicquid ratione consistit. vñ Bal. in c. i. de consti. dicit q̄ lex p̄sistit in substantia rationis. z. barto. in. l. cum mulier. ff. so. mat. dicit q̄ rō legis. z mens legis idē est: z ppterea dicit gl. in. l. i. z

ꝫ.C.que sit lon.ꝙsue.q non minus ds attēdi rō legis ꝫ lex ipsa.hoc intellige de rōne finali que dr ipsa lex ſm bal. in.c. dilectus. el.ij. de rescrip. t in.l.si ꝙs seruo.C. de fur. dicit q rō finalis est ala legis. Item vbicuqꝫ hꝫ locum rō legis hꝫ locum etiaꝫ lex.C.de interdic. l.i.fin Archi.t legitur Se.in.c. vbi pi culum.de elec.li.vi.fmo plus etiam si verba ꝺdicant vt.l.scire oportet.§.aliud in ꝓbo ſꝫ.t si maxime verba legis ff.de excusa.tuto.nō enim in solus.sed in sensu ꝙsistit euangelium.c. marchion.i.q.i.t.c.intelligentia. de ꝓb.signi. Facit tex.in.l.iij.C.de li ꝑte.vbi enim ingt manifestissimus est sensus testatoris inter pretatio ꝓbor nusqꝫ tantum valet vt melioꝛ sensu existat.Bal. etiaꝫ in.l.cōmissorie.C.de pac.inter emp. t ven.dicit q iudici hꝫ sit ipsorita necessitas seruādi statutū ſm formā put iacet ad lſam.ar.l.ꝓme.§.si is q nauē.ff. de exercito.tū nō habebit locum hec necessitas: nisi saluo intellectu q lſa occidit spiritus viuificat.t facit ꝓ hoc gl. in.c.illo vos. in ꝙ. pignus de pigno. Et ad iura que dicūt legem seruādam etiam in foꝛo aie.dic q vez qñ est eadem rō in vtroqꝫ foꝛo:q sic nō cessat in foꝛo aie.uta.ſc.pa.in.c.tua in fin. de vsuris t qño rō vel cā finalis pēt cognosci.vide.ſ.cā.§.v. Octauus qñ verba legis nō adaptant ad aliquē casum nec eius dispositio adaptabit si de mēte alr nō ꝓstet.hoc est notabile dictum Bar.in.l.iij.§.tenens.ff.de dāno infec.t in.l.ita autē.ff.ꝺ adminis.tu.t ibi dicit.statuto cauet q ꝓsoluant ꝓ gabella de quolibet ꝺcto ſex denarij ꝓ libra. illud nō habebit locum in re mextimabili q cum ꝓba nō adaptent.nec dispositio. Facit.c.idēnitatibus.§.ſꝫ cuꝫ eas.t ibi Se.de elec.li.vi. t bar. in.l. ꝓstitutum.ff.de testa.mi.Nonus qñ lex ciuilis hꝫ nō sit improbata de iure canonico soluet lucrum odiosum primo vel rigorem quēdam exēplum.in.c. filius noster de testa. vbi hꝫ lex ciuilis disponat valere legatum rei alicui tū nō est seruanda in foꝛo aſe q soluet lucrū odiosum heredi:nec est fundata super nāli egrate apte nō ꝓstito de voluntate defuncti.t facit in simili.c.ex ꝑte in fi. de cens.t.c.dilecti de iudi.t.c.i.de do lo.t ꝙu.de quo dic.vt.§. legatum.l.§. xxiij. Decimus qñ lex est minsta sine ex forma vl ex fine vl ex auctoritate vt di citur.dj.iiij.t.v.casu sine etiam qualitercuqꝫ inducat ad peccatum ꝙtra legē dei aut iuris canōici vt sunt leges que ꝓcedunt vsuras.ꝙtra.c.sup eo de vsuris. Item que ꝓcedunt incantationes ꝙtra ventos t nubes sicut.l. eorum.C. de male.t mat.ꝙtra.xxvi.q.v.t. vi. in multis.c.notata. Itez que ꝓcedunt ꝑ scriptionem cum mala fide ꝙtra regulam possessoꝛ.de regu. iur. li.vi. Item que ꝓmittunt deceptionem inter ꝙtrahentes ꝓsq ad dimidiam.ꝙtra illud q non egit dolum t.c. Item que nolūt ali quem obligari ex nudo pacto ꝙtra c. iuramenti.xxij.q.v. Item que nolunt valere legata ad pias causas. nisi p tot testes ꝓbent ꝙtra.c. relatum.el.i.t.c. cum esses t.c.indicante.de testamēte. Item que nollunt teneri heredem ex delicto defuncti.ꝙtra notata in.c.in litteris de rapto.t in.c.tua nos.de vsuris Item que nolunt ſpurium alendū contra nālem pietatem. Item que ꝓhibēt vel ꝓmittunt aut dispōnunt sup contra hendis matrimonijs dissoluendis. t hmōi ꝙtra canones. Item que ꝓhibēt cōprehensam in adulterio teneri in.l. crimen.t.l.castitati.C.de adul.ꝙtra.§. subauditur.xxxi.q.i.intelligē si vult corrigere se. Item que ꝓcedunt ꝓ ubinatum ꝙtra illud.ero.xx.non mecaberis. Item que ꝓuate ꝓsone ꝓcedūt homicidium.ꝙtra illud.nō occides.t de hu iusmodi habes in locis suis diffusius Educerte tñ q quando lex vel statutuꝫ aliqd denegat ꝓ equum bonum publicum.vtputa.q nō soluens gabellaꝫ non audiatur.vel instrumētum qđ nō est registratum in libris cōis reputetur falsum? habebit locum in ꝓscia etiam ſm Bal.in.c.sigs ꝙ triginta. si de fen-

do. controuer. hue. Item exemplificat Bar. in extrauagãti ad reprimendum in verbo denunciationem in macedoniano ⁊ veleiano. quod nota. Undecimus. quando lex ciuilis non fuit moribus vtentium recepta ⁊ canon non disponit aliter expresse non obligat de necessitate vt no. Pa. in. c. litteras de iura. calum. De lege canonica vel statuto. dic. vi. ꝛ. Constitutio. §. i. quando non fuit moribus recepta.

§ ℂ Utrum clerici ⁊ alie persone ecclesiastice teneantur seruare leges aut statuta laicorum. ℟. Pa. in. c. ecclia sancte Marie de consti. Aut lex disponit specifice super rebus ecclesiasticis ⁊ bonis earum. ⁊ sic est nulla tanꝯ conducta ab eo qui non habet potestatem. ⁊ sic non est seruanda. quia nec impera-tor aut alius secularis habet potestatẽ super ecclesias. aut ecclesiasticas personas. vt in. d. c. ecclesia. ⁊ hoc verum nisi in duobus casibus. ℂ Primus est quando est priuilegiatiua. quia potest quis priuilegiare. etiam non suum subditum. sic intellige. c. nouit. de iudi. vbi allegatur lex Theodosij. ℂ Secundus quando lex est fundata super naturali ratione quia tunc debet seruari. nõ ratione legis: sed ratione iusticie naturalis. l. scire oportet. ff. de excusa. tuto. §. qui non iuste. Aut lex disponit generaliter non faciendo mentionem de clericis vel ecclesiasticis. Sed non potest seruari sine peccato: vt in prescriptione malefideꝰ ⁊ sic non est seruanda a quocunque. c. fin. de prescrip. ⁊. c. licet mulieres. de iureiuran. li. vi. Aut est generalis ⁊ rõnabilis nec ꝺicit canonibus. ⁊ tunc si est fauorabilis seruanda est etiam quo ad clericos ⁊ ecclesiasticas psonas vt in. c. ii. regis de appel. Usi statutum qꝺ disponit. vt existentibus masculis mulier non succedat porrigit etiam ad clericos vt no. Pa. in. c. priuilegium. Si statutus de resti. in integ. Silr priuilegium cessum hoibus alicuius loci cõprehẽdit etiam clericos illius loci. ꝛ nõ exprimat. Facit. c. dilecti. de foro compe. no. Jo. de lig. in. c. q℞ Clericis. de foro cõpe. ⁊ Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. Et no. qꝺ talis lex gñalr disponens põt se habere ad comodum ⁊ incõmodum nõ põt ꝺici preiudicialis. Exẽplum statutum disponit q℞ primo genitus succedat: certe secundogenitus. ꝛ sit clericus nõ succedet. Silr in statuto quo masculi excludũt mulieres nõ sic cedet mulier cuius sit effecta religiosa. Et tõ oẽs leges disponentes sup ℨctibus emp. vendi. dicuntur commodato. ⁊ hmõi. si nõ ꝓtradicũt canonibus sunt seruande. etiam quo ad ecclesiasticas psonas. Facit. c. i. de no. ope. nunc ⁊ ibi de mente Host. ⁊ Jo. an. in. c. ecclia. vi. li. pen. Secus si simplr afferret preiudicium vt g nõ facit inuentarium. vel g infra. tale tps non audiuit hereditatẽ sit priuatus. ⁊ hmõi. qꝛ nunq põt esse ad cõmodum ecclesiasticoꝝ. ⁊ ideo nõ tenetur. Silr qñ statutum ne possit aliqꝺ vendi. Non subditis. Aut lex ciuilis est gñalis ⁊ rõnalis: sed ꝺeniat a iure canonico. exẽplus in. c. ij. de arbi. li. vi. tunc in foro seculari seruabitur. Si non in foro ecclesiastico. neque in terris subiectis ꝺño. ecclie. q: tunc ꝺz seruari lex canonica in vtroque foro. Facit c. si duobus. de appel. ⁊ qꝺ nota in. c. qꝺ clericis. de fo. compe. Aut lex ciuilis disponit sup mã ad eccliam ptinente: non disponẽꝺo de ipsa mã. Sed tolendo lucrum qꝺ alias ꝺederat: vel imponendo penã actum explicanti. Exẽplum primi de raptoꝛe ꝛahente matrimonium cũ rapta in quo cãu lex priuat oibus bonis datis sibi a raptoꝛe. ⁊ sic nõ valet vt vult gl. no. in. c. de puell. xxxvi. q. ij. ⁊ eam sequi vꝺ Fede. cõsi. xxxv. ⁊ mihi placet quia vꝺ itimidare matrimonium. ⁊ sic non est seruanda etiam quo ad non ecclesiasticos. Exemplum secũdi: statutũ punit ℨhentẽ sine ꝛsensu patris vel agnatoꝝ ⁊ nõ valet ℨm pa. vbi. s. Item aliud exẽplum lex punit mulierem ℨhentẽ. infra annum luctus vt. C. de secũ. nup. quasi ꝓ totus. ⁊ nõ valet ratione ꝓdicta. Sed hoc

limito nisi pena apponeret fauore filiorum & propter culpam matris sicut lex que imponit penā matri: que agnouit tutellam filij trāseunti ad secunda vota non petito tutore filio vt in.l.oēs matri.C.ad tertu.q2 tunc valet. Sint lex ciuilis disponit circa accidētia temporalia ad actum spiritualem vt in dote & tunc nō ptradicit canoni valet.c. Raynutius.x.c.Raynaldus.de testamentis.& quod legitur x no.in.c.ij.de do.post diuor.re.Et hoc verum nisi in timidet ptractionem matrimonij. Si vero contradicit canoni tunc pendet ab illa questiōe cuius fori sit causa dotis.& Inno.in.c. de prudentia de do. post diuor.re.& Pa.tenuit q est mixti fori. & sic lex seruabitur in foro suo. & canon in suo foro.& locus erit preuentioni.c.cum sit generale.de fo.compe. Sint lex ciuilis procedit circa actus spiritualem presumendo & lex canonica inueniretur ptraria. puta lex presumit matrimonium si masculus & femina simul habitāt.l.in liberte.ff.de ritu.nup. si sit libera.& non faciat questus de? corpore. Ut ibi lex canonica presumitur adulterium siue fornicationem.xxx.q. v.aliter.& sic standum est in vtroq3 foro iuri canonico:q2 lex imitatur canones.c.clerici de iudi.Et secundum hoc limita iura que dicunt leges seruādas: que non ptradicunt canonibus.

6 ¶Utrum in penalibus fiat extensio legis.ff. Jo. de Imo. & sequitur Beri.in.c.si postq3 de elec.li.vi. & secundum mentem comprehensiuam sic. & fortius in fauorabilibus.l3 secundū mentem extēsiuaz nō fit in penalibus c.statutum de elec.li.vi. In alijs autez non penalibus fit extensio ex idēptitate rationis.vide de hoc gl. & Be. in.c. sepe.de tēpo.ordi.li.vi.& j. Pena.§.v.

7 ¶Sed quomodo mens comprehensiua legis monstratur.ff. scēm Jo. de Imo.& Be.in.d.c. si postq3 de ele. li. vi.q? et quatuor.¶ Primo ex cōmuni vsu verboz.quia prenalet omni rigori & significationi verboz.ff. de leg.iij.l. Idozeum.§.q? tamen cassitō. & de consue.c.cum dilectus. ¶Secundo si aliter intelligendo sequeretur absurdus sensus cum debeat esse possibilis & honesta.alij.di.erit aut.& no.bar. in.l.omnes populi.ff.de iusti.& iur. Exēplum.lex dicit.qui occiderit hominez capite puniatur.si ad litteram deberet intelligi sequeretur q occidens se defendendo: vel furiosus esset occidendus contra Le. si furiosus de homi. quod est absonum.¶Tertio monstratur mens comprehēsiua. Quando in illa est expressa ratio: q2 ex illa vt dictum est colligitur mens legis. Facit Le.l.de Lec.Exemplum in.c.ex parte de postulan.vbi prohibitio de aduocando facta monachis extenditur ad canonicos: quia l3 sint diuersi tamen quia cōstitutio fundat se super religione ideo extenditur etiam ad canonicos.& ideo omnis constitutio que habet respectum ad religionem l3 loquatur de monachis comprehendit etiam canonicos & omnes qui promittūt tria vota.secus si loqueretur de religione cum aliqua qualificatione.puta monachus niger & huiusmodi. ¶Quarto comprehenditur mens legis quando per eādem constitutionez vel per alias apparet id quod ibi est positus gratia exempli fuisse positum sicut in.l.l.ff.vti possi.dicitur q l3 verba edicti loquantur de ede tamē in fundo ettaz habz locū.vt in.§.hoc interdictū oibus ibidē. ¶Qnaz deprehenditur mēs extēsiua 8
legis.ff.Jo.de Imo.& Be.vbi.ē. q cō
prehenditur ex idēptitate rationis nō
scripte.vt in.l.i.C.de interdic. & re. Fa
cit.c.inter ceteras. de rescrip.x.c.ij. de
transla. prela. Nam de similibus ad
similia idem iudiciuz est vt in .d.c.dē.
¶Utrum lex seu constitutio concer- 9
nat futura solum.ff. Pa.in.c. cognoscentes de consti. q sic ne afficiat aliquos sine culpa & hoc nisi caueatur in lege vt extendatur etiam ad preterita.
¶Utrum cuz lex vel statutū loquitur 10
per verba preteriti tēporis indulgēdo

alīquid extendatur ad futura.ff. Pa. in.d.c.cognoscētes q nō: ne detur mā delinquēdi. vt est tex.in.l.ritas hāc materiam in l.cū lex.ff.de legi.p quā dicit bar.q si statuto cauet q glibet bannitus solues.x.eximat de bāno.nō hz locum respectu eoz q.bānitū detinuro: qz daret mā delinquēdi.secus si cessaret hec rō: qz hz loquat p ꝓba preterita vel ꝓnta extēditur ad futura: qz lex semp loquitur.l.arrianī.C. de here.

11 ¶ Quomodo interpretatur vide.ē. in terpretatio in principi.

12 ¶ Nō lex icipit ligare.ff. q ad hoc q lex sit.oz vt ꝑstituatur scōo vt promulgetur: z publicatio est vltimus actus pticēs legē scōm gl.in cle.plogo p.l. bu manū.C.de legi.z tō postq̄ est solēnit edita ligat statis scientes sine expectatione alterius temporis.vt Pa.no in.c.d. de postu.prela.z glo.z paulus in.c.i. de re.ec.nō alie.li.vi.

13 ¶ Sed qñ ꝓsumit scia legis.ff.pa. in d.c.cognoscētes.q in legibus z ꝑstutionibus inferior tps est arbitrariū hz loci qualitatē z ꝓditionē psonaꝝ. In legibus aūt imperator ꝓsumit scia post duos mēses a publicatiōe facta in puincia.vt in auc.vt facte noue ꝑsti.Jn ꝑsti tutiōe vero pape Jo.an.in data.li.vi. vult vt liget post duos menses a publicatiōe facta Rome.hz rōnes sine nō mihi placēt.z tō idē dicā q de ꝑstitutiōe iperatoris.Et sic vf etiā tenere Pa. in d.c.cognoscētes.z hz papa dicat hēre pedes plūbeos.habet tñ epos z archiepos per quos noticiam dare potest.

4 Utz volēs ꝓbare ignorātiam sit admittēdus.ff.Pa.in.d.c. cognoscentes q sic sine aliquo dubio.vt in.c.fi. qui matri.accu.pos.z in.l.fi.ff.de decre.ab oz.Et sic patet q in conscientia nō ligatur ignorās sine culpa sua. Aliter su perflue z frustratorie admitteret ad pbandū ignorantiā.z hoc ē sine dubio qñ lex regrit dolū facit gl.in.c.ad falsarioz.de cri.fal.alias secus esset.vide.ē. Ignorantia.ℏ.iij.z distingue.vt ibi.

15 ¶ Quo tollitur lex seu ꝑstitutio per cō suetudinem.vide.ē. Consuetudo.ℏ.ix. z.x.z.j.Statutum.ℏ.xxi.

¶ Utruz tollatur p legē ꝓrariam.ff. 16 Pa.in.c.cū accessissent.de ꝓsti.z bart. post Ly.vt in.d.l.oēs populi. dicit q sic.hz nō fiat mētio de ꝓma.nisi habeat clausulā derogatoriam ad secundas qz tūc opus esset facere mentionem de ꝓma.ar.l.si qs in ꝓncipio.ff.de legat.z in.c.nōnulli.de rescrip.Aliq tñ in d.l.si qs. dicūt q si loquamur de ꝓtti legio vel rescripto.z testamēto q̄ sūt ꝓnuata lex.sic oportet fiat mentio qñ hñt clausulam derogatoriaz ad scōm. Si aūt loquim̄ de legibus z statutis. nō oportet fiat mentio etiā si hñt clausulam derogatoriā ad scōm p Cle.dudum.de sepul. qz cum ꝓsumant oēs scire videntur scierer velle revocare statuendo in ꝓximum.sed secus est in ꝓmulgata que est in facto z mihi placet.

¶ Utrum ex nō vsu inducatur ꝑsue- 17 tudo derogatoria legi.ff. vt colligo ex Pa.in.c.Joannes de cle.quia.q aīt non vsus hz in se actum tacitum ctra dispositionem iuris. z tunc inducitur ꝑsuetudo.Exemplū lex defert hereditatem cōiter z equaliter filys tam masculis quam femininis.l.maximus vticum C.de lib.preter.sed ꝑsuetudo defert primogenito: vel solum masculis.hz secundogenitus. vel femine nunq̄ sint vle illa lege cōi.tñ ꝑsuetudo inducitur pp actum ꝓximum legi. Si vero non vsus nō hz actum ꝓximum nec tacitū nec expressum legi.sic nō inducitur ꝑsuetudo ctra legem p nō vsum sic ꝓbi gratia. hz forte sint plusq̄ centum anni q nullus vendidit hermofroditum nō tñ est abrogata.l.querit.ff.ō sta.ho. que vult vt extimetur scōm statum ꝓtualentes. Sitr hz nō agam ꝓtra eum q mihi dānum dedit actiōe legis acquie nō tñ p hoc abrogatur illi legi:qz illa lex nō necessitat ad agēdum hz dat facultatem.

¶ Utz actus gestus ꝓ legem sit nul- 18 lus ipso.ture.ff. q nō in quattuoz casibus puto qñ cā.phibitionis nō est ppetua sed tpalis.vt in.c.i.de mat. cōtrac.

contra inter. eccle. ꝛ dicitur tpalis qñ
est restricta ad certum tps. puta phibe
tur matrimonium pp veneationem
certi diei. Silr de professione facta in
fra annum que phibetur in c. ad apo
stolicam. de regu. li. vi. Secus si phibi
tionis cā est ppetua. puta cum phibe
tur aliqd pp malum quod inde sequi
poterit vt mr̃imonium pp ꝓsanguini
tatem: ꝛ hmōi. ꝛ sic intellige. l. non du
bium. C. de legibus. ꝛ. c. vides. x. di. ꝛ. c.
ꝓtra dicentes. xxxv. q. iij. ꝛ. c. nō opor
tet. xxxij. q. iij. ꝛ ista est theorica gl. in
c. tua fraternitas. de spon. duoꝝ. secun
do qñ ꝓhibitio legis ꝙcernit princi
paliter fauorem alicuius talis phibitio
ꝝ potius vt exhortationis respectu il
lius ꝑ cuius fauore principaliter fit: q
pōt renūciare. ꝓ hoc. iij. di. §. hec ꝛ
si leg. bus. hoc ponit pa. in. c. ad apo
stolicā de regula. ꝛ infert q̃ posset per
hoc intentari: licet statuto caueatur ne
mulier possit ꝑtem facere sine ꝓsen
tia duorum agnatoꝝ q̃ valeat ꝑctus
sine eoꝝ ꝓsentia: si statutum expres
se nō annulet actum ſcm̃. Facit. l. si qs
in scribendo. C. de pac. facit. d. c. ad
apostolicam. vbi ꝑz obligationem ac
gri de cetꝰ fit actus phibitus a lege fa
uore ꝑsteri volētis. Tertio qñ lex dat
certam formā sup eo quod aliqui con
uenit ex sua ꝓpria ꝓfate. Exemplū eps ex sua
iurisdictione pōt absoluere ab excōica
tione. vbi ꝙditor canonis sibi nō reser
uat. Attamen lex dicit q̃ nō absoluat
nisi factat sic vel sic: si facit ꝓtrariꝫ te
net m̃ absolutio: secus qñ lex dat pote
statē illi q̃ eā alias nō hꝫ cum tali for
ma q: si nō fuat forma nihil facit. hoc
capitur er dño Lar. in clemē. i. de iure
patro. ꝛ ꝙcor. gl. ibi dez. ꝛ Pau. Quar
to qñ lex punit ꝓtra facientem. q: tenet
si expresse nō annulet ſcm̃ ꝓtra: secus
qñ nō punit sed solum prohibet: q: sic
nō tenet ꝛ sic loqtur lex nō dubium. C.
de legibus. hoc ponit dñs Lard in cle
men. i. de rescrip. diuersa m̃ circa hoc
est doctoꝝ opinio: quibusdam dicenti
bus q̃ in oibus casibus facta ꝓtra le

gem sunt ipso iure nulla: nisi iure speci
ali actus sustineatur secundum Jo. an.
in. d c. ad apostolicam. ꝛ cū eo cōiter
doc. Sed mihi placent dicti quattuoꝝ
casus in quibus valēt gesta ꝓtra. l. qui
faciunt ad magnā declarationē dicte
l. nō dubium: ꝛ per quos clarius potest
intelligere qñ factum ꝓtra legē alia le
ge sustineat: q: tunc qñ aliqs de predi
ctis quattuoꝝ casibus ꝙcurrit.

¶ Utrum facta in fraudem legis tene 19
ant. R. q̃ nō. vt no. Bar. in l. amplius
ff. rem ra. ha. allegat. l. si libertus mino
rem ꝛ ibi tex. ff. de iure patro. secus eēt
si fieret in fraudē hoīs: etiam ꝑncipis
vide Pa. in. c. dilectus. el. ij. de ꝓben.
ꝛ qs not. in dicta. l. si libertus. ꝛ quo
modo sit fraus legi. vide. ē. Fraus. §. ij.

¶ De ista materia legis vide. ē. Con 20
suetudo. ignorantia. ꝛ. j. Statutum vñ
appellatione legis cōprehenditur con
suetudo. Facit. c. i. tūcia gl. i. ꝛ. ij. ō spō.
vnde ꝙsuetudo est quedam lex. l. de q
bus. ff de legi. ꝛ di. i. ꝙsuetudo.

¶ Aduerte scōm Jnno. in. c. fi. de re. 21
nō alie. ꝛ segtur Pa. in. c. i. de resti.
in inte. q̃ vbi ius canonicū in alia ma
teria dat regulam ſpallem: q̃ nō debe
mus illam distinguere per ius ciuile.
verbi gratia canon indurit suam solē
nitatem in alienatione rei ecclesiastice
Jdeo non debemus seruare illam iu
ris ciuilis positam in aurē. hoc ius. C.
de sa. san. ec.

¶ Utrum condentes leges iniquas 22
peccent. ꝛ ad quid tenentur. R. q̃ licet
de iure tales leges seu statuta non va
leant. viij. distin. que contra. ꝛ. xxxij. q.
vij. flagitia tamen facientes ꝛ consen
tientes peccant mortaliter. de quibus
Jsa. x. de qui condunt leges iniquas.
ꝛ si sint ꝓtra libertatem ecclesiasticam
sunt excōicati. vide. ē. Excōmunicatio
vij. casu. xij. ꝛ tenentur restituere omne
damnum quod prouenit alicui ratiōe
talis legis. Et oēs voluntarie observan
tes silr mortaliter peccant. ꝛ ofa acqui
sita occasione talis legis tenētur restitu
ere sicut in simili dicam de participan

tibus cum raptoribus. z non solū dicū tur inique quando sunt contra legem dei z nature: sed etiā quādo sunt contra ius positiuū ad pauperes opprimē dos. z° institiam impediendam. secundum No. Quod no. bene.

3 ¶ Utrum lex indulgens aliquid qđ potest intendere in alterius preiudicū intelligatur saluo interesse partis. ff. q sic vt tenet Bal. de pa. iura. fir. z Pa. in. c. i. de iudi.

24 ¶ Lex commissoria quid sit. vide. j. Pactum. §. xvij.

Jbellarius contractus. q dicitur datio ad libellū idē est q emphiteosis z iō ibi vide. z de laudemio soluendo ꝙuis quidā vt Bart. in. l. si finita. §. si de vectigalib°. ff. de dam. infec. teneant q differt q: empphiteosis fit a domino: sed datio ad libellū fit a nō domino. scilicet vasallo emphiteota z hmōi sed temporibus nostris cōmuniter nō differt nisi qñ fit illicite z vsurarie. vt patet. infra. Usura. i. §. xliij. z. §. lxiij.

Jbellus famosus est cōpositio in scriptis in infamiā alicuius: eius quo probare nō vult° z in publico tactata.

1 ¶ Que pena componentis libellum famosum vl inuentum qui nō combussit vel destruxerit: sed dolose manifestauerit vim ipsius. ff. Secundū glo. in sūma. v. q. i. Si cōuictus est secundū leges decapitatur. Sine deportatur. v. q. i. c. hi qui inuenti. z. l. vnica. C. de fa. libe. z fit in testabil. iij. q. iij. ob carmē ff. qui testa. face. non pos. l. qui. Secundum canones verberandum. est vt in c. i. v. q. i. z Anathematizandus vt in dicto. c. hi qui. z. c. ij. eadem. q. Sed si sponte cōfiteur nō timore probationū multus agitur cū eo. v. q. i. c. ij. z sic punitur. ad arbitriū iudicis. de offi. dele. de causis in fi. Si vero vellet probare quod in eo cōmetur nō punitur. Ut i dicto. c. ij. quia expedit crimina nocentium nota facere. ff. de iniur. l. eum qui. in pncipio. z. C. de iniur. l. ij. Quod verum intellige secundum Azo. z Host. in iudicio q: extra nemo debet aliū prodere. vi. q. i. summa de penitē. distin. i. homicidiorum.

¶ Utrū teneatur talis restituere famā ff. q sic. aliūn libellum in contrarium faciendo: z vltra hoc tenetur leso satisfacere de alio damno. vt supra. Detractio. §. iij.

Jber dicitur ille qui nullius subest. potestati. ff. de capti. z postuli. rener. l. non dubito. §. liber autem populus.

¶ Liberam habet ptātem quādo sine alterius consensu quis potest dispone re z nō aliter in. c. fi. de postula. prela.

¶ Quid excludit verbum libere. ff. q 2 oēm moram z conditionē. c. extirpandum. §. penul. de preben. li. vi. z de officio ordi. c. ordinarij. §. q si forte li. vi. z ibi per Jo. an. z Archi. de homi. p humani li. vi. imo sm alios de notat quādam prerogatiuam absolutam seu dominium super actum cui adicitur vt l. procurator cui libera. ff. de pcura. z. l. insiurandum quod ex commentione. §. fi. ff. de iureiurā. de electi. c. cum nobis olim in fi. vide per Barto. in alio. ff. de ali. z cibā. lega. z Pa. in. c. cum liberū de sepul. z in. c. vestra. de loca vnde liberum dominium non habet quis super actū quē qñ vult illuz exercere impeditur aliqualiter. Omnis enim prohibitio siue temporalis siue perpetua cōtradicit liberali. l. libertas. de sta. ho. quod no. quia facit ad multa.

Jbertus est fuus manumissus ꝺ quo vi de. j. Manumissio.

Jttera an pūdicet scribenti. ff. de. pa. in. c. fraternitati. de clerici. nō resi. concludendo post Barto. in. lutius. ff. de fideiusso. Aliut sūt littere generales sicut cuz dicitur presentium latori adhibeas fidem. z huiusmodi. Et isto casu cuz iste lator non possit cōtrahere vel aliquid intentare in preiudicium scribentis: si cui scribitur sibi mitaret pecuniam. z

huiusmodi nō ꝓiudicaret scribenti. vt in.l.fi.C. qō cum eo qui in ali. potestia. quia potius sunt littere recomendaticie nisi aliō addatur. puta sō periculo meo. vl hmōi. vl nisi dolose decit illi literas: quia tunc teneretur. ar.l. ꝙ vendito.ff.dolo. Si vero sūt littere magis speciales. puta quia dicitur in eis. tali de mea intentione plene informato ad hibeas plenam fidem: quia tunc tenetur. ꝛ aget acti mandati ꝯtra scribentem ille cui scribuntur: sed nō debet ei credere in aliquo ꝙ ei appropꝛietur facit. l. fi ꝯ remunerandi. ff. man.

¶ Quid de eo qui litteras alterius aperit vide. ē. falsarius. §. vj.

1 ¶ Utrum damnificans proximum ex literis teneatur ad restitutionem. vide infra. Restitutio pꝛio. in ver. scriptura.

Litigiosa res dicitur de cuius dominio causa inter petitorem ꝛ possidentes mouetur in iudicio. vide. ē. Lessio actionum. §. ij.

1 ¶ Utrum res litigiosa possit alienari vide ibidem in pꝛin.

2 ¶ Utrum litigans teneatur ad restitutionem expensarum ꝛ damnoꝝ parti aduerse. ꝛ. ꝙ sic si sciebat iniustam causam fauoꝛe: aut si a pꝛincipio non scinit tamen in pꝛocessu cause cognouit iniusticiam. ꝛ non desist tenetur. argu. in.c. dominus. de secun. nupt. ꝛ in.l. si quis in sticiatus. ꝛ ibi Barto. ff. depositi.

Litigiosus idem est ꝙ contētiosus. de quo vide supra Contentio. ꝛ discordia. ꝛ grauius peccat per se quam adulator: quia litigiosus frangit amicitias ꝛ sunt illi propꝛie qui ad omnia contrariantur causa contristandi de nullo curantes. vt dicit philo. tertio ethi.

¶ Utrum litigiosus debeat ordinari ꝛ. ꝙ non. xxxvi. dis. §. i.

Oca An liceat mendicantibus dimittere. ꝛ. ꝙ capta ante concilium de quo in c. cum ex eo de excess pꝛela. lib. vi. non possint aliter sunt excommunicati ipso facto Clē. cupientes de penis sed capta post illud concilium bene possiunt dimittere sm. Lap. quem sequitur dominus Petrus de ancha. ꝛ Bemi. in. d. c. cum ex eo. ꝛ in. d. clementi. in verbo hactenus. i. vsq; nunc quia sm Papiam hactenus per. h. aspiratum facit. duas partes scilicet hac ꝛ tenus. i. vsq; nunc. Ex quo infert Bemi. ꝙ fratres ordinis mei Bononie in monte potuerunt dimittere pꝛimum locum quem ceperant ꝛ alium capere cū habeant licentiam capiendi vnum locum in dicta ciuitate.

¶ Utrum dicti mendicantes possint ca de nouo capere. ꝛ. ꝙ non ad habitandum in que sunt propinqua habitationibus hominum sine licentia sedis apostolice que de constitutione bonifacy expꝛessam faciat mentionem sec esset de locis i heremis vbi nō est pꝛo pinqua hominum habitatio quia illa de licentia suoꝝ pꝛelatoꝝ ꝛ capere ꝛ mutare possunt. d. cū ex eo. Et no. ꝙ illud. c. non pꝛohibet tranſitū singulorum fratrum de loco ad locum qui est permissus ex causa. c. licet de regula. cū similibus sed pꝛohibet nouum capitulum siue nouum cōuentū capi vl locum ad locum mutari secundum. d. pe. de anch. vbi. ē. ꝛ sic patet ꝙ captio casetarum vel mutatio quas mendicātes capiunt ad habitandum ex transitu vel pꝛo infirmitaria ꝛ hmōi non cadit sub ista pꝛohibitione sed solum quando pꝛo nouo conuentu seu capitulo capiunt.

¶ Utruꝝ loca exempta sint in diocesi taliter ꝙ in ea delinquentes incidant in excōicationem p statutuꝝ diocesani impositam contra taliter delinquentes vide. ꝛ. Statutum. §. ij.

¶ Utrū pꝛefati mendicantes possint augumentare loca sua sine licentia pape. ꝛ. fm Lapū vt recitat Be. in. d. c. cuꝝ ex eo ꝙ sic quia ista acquisitio. ꝛ post acquisitionē hedificatio est de actibus iaꝝ permissis. l. ab ea parte. ff. de

proba. ergo illi iuri antiquo stabit nisi q̃tenus ei derogatū est p.d.c. cū ex eo quod tñ in duob⁹ immutat. s.in acgsitio ne habitationis in loco de nouo: z sc̃ndo i mutatõe z trãslatõe gb⁹ in nullo casu noiter cõcludit. Itẽ prohibi tus acgrere nouū ius in re nõ prohibetur augmentare ius iã quesitū ante p̃hibitionẽ. vt in.c.fi.ff.g.y.ō pcel. prebẽ. li.vi. sic in ꝓposito vide de hoc.s. ex cõcatto. vij. casu. xliij.

Locatio est plone vel rei ad vsuꝫ facta cõcessio mercede in pecunia numeranda quenta. Alias si res vel species daretur nõ esset locatio sed gratuita munoiatis s.do. vt facias z agereẽ p̃scrip. ver. ff. depositi. l.i. §. si gs seruū z ideo locato: of qui sub mercede pecuniaria locat dominū suam z hmõi conductor g ipsam accipit soluendo pensionẽ vt in dicto. §. si quis aduerte tñ q̃ contracꝰ munoiatus inducitur ꝑ naturam Jctus noiati cui assimulatur nisi aliꝰ actū fuerit vt in.d. §. si gs segtur bart.

1 ¶ Quid potest locari. ff. q̃ omnes ille res que vendi possunt nisi sint seruitutes prediales vt iter actus via ꝛc. q̃ locari non possunt vt est tex. z gl. in. l. locare. ff. locati seruitutes aũt personales que sunt vsusfructus bene possunt locari. ff de vsufruc. l. arboribus sed nõ seruitus vsus vt in titi. de vsu. z hab. §. minꝰ. sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio per mortẽ ipsi⁹ vsufructuarij. vt. C. de iur. do. l. si socius. z per maximam z mediã capitis diminutionẽ. titi. de vsufru. § finitur. Et ꝑprietario autem fieri non potest locatio seruitutis personalis.

2 ¶ Locare non potest aliquis prelatus religiosus ad vitã: nec ad certū tempꝰ s. longum. redditus: vel partẽ eorum. aut iura aut possessiones monasteriorum: vel aliã administrationẽ sibi cõmissã nisi necessitas vel vtilitas expostulet quentus: z cũ cõsensu quentus: vel si nõ hꝫ tunc cũ consensu fiat superioris. aliter sui p̃sus est ipso facto: nec conductor agritur aliquod ius secus ad modicũ tps. hoc no. in cle. monastice rioꝝ. de re. ec. non alie.

¶ Utrum fructus decimarum possint locari ad annuũ censum laicis. ff. pa. in. c. vestra q̃ sic.

¶ Utrũ bñficiatus possit locare reddi tus sue ecclie sine alia licẽa. ff. pa. in. d. c. vestra q̃ sic. Intellige ad nõ magnũ tempus. puta ꝓ. ix. annis põt. Facit gl. in. cle. i. de re. ec. nõ alie. nec vz statutum seu ꝓhibitio supiorꝭ in cõtrariũ hoc ꝑpedire: propter verbum libere qđ ponitur in littera. d.c. vestra.

¶ Sed quid si ante tempus locatiõis finitum moriatur. ff. q̃ extinguitur locatio quia comparatur clericus vsufructuario vel vsurario c. vlti. de pecu. cle. z ideo extinguitur sicut ius vsufructuarij. de dona. c. ꝑsitatiõibus de pigno. c. vlti. fin Joã. mo. qui sic no. in. c. hoc cõsultissimo de re. ec. non alie. li. vi. z si soluit pẽsiones nõ rehabebit a successore in eodem beneficio nisi sit cõuersus in vtilitatem ecclesie. vt no. Host. in. c. y. ne prelati. vices. suas.

¶ Utrum sacerdos possit locare operas suas. ff. q̃ ꝓ diuinis officijs dicẽdis nunquam licet. de simo. c. cum in ecclesie z multis. c. aliter esset simonia eius: sed ꝓ tempo alibus bene potest locare. licet tamen ei pacisci cum aliq̃ q̃ moretur in aliqua ecclesia vt celebret ibi diuina: ita tamen q̃ non habeat intentionem ad diuina sed ad mansionem quam ibi facit: vel ad labores quem suſtinet: vel ad damnum quod ratiõe more patitur: vt in. c. ad questiones de re. permu. per. ar. z not. Inno. in. c. ꝑlt. ne pre. vi. sit.

¶ Utrum scolaris, recedens possit ponere aliũ loco sui in domo vel camera conducta. ff. Pa. in. c. inter dilectos de fide instrumen. q̃ sic. quia conductor potest locare alteri rem conductã l. nemo. C. loc. nisi aliud conuenisset vt in. d. l.

¶ Sed an possit hoc facere inuitis so cijs. Bto. instit. loca. in fi. dicit q̃ hꝫ pos

fit iure locationis alteri locare ratio tamen societatis prohibet que preualet iuri locationis: cum videatur electa in dustria persone. instit. pro socio. §. soluitur. Idem tenet specu. de iudi. §. vj. Et clarius Bal. per. l. peceptione. ff. de his qui dele. vel effu. & addit q si scolaris non degit in domo vt debet versari: potest contra eum agi act[io] pro socio: sed vtili quia directa datur quando contrahitur societas ad comodiorem vitam. & vberiorem questū de qua leges loquūtur. vt no. spe. vbi. ō. Ex quo vide q in materia odiose non veniet socius in domo Et ideo si statutum dicit q socius teneatur pro socio nō veniet socius in domo: quia non est pro parte ista societas. & i odiosis verba strictе capiuntur. l. iij. §. hec autez verba. ff. de nego. ge. & in. c. in nostra. de iure. insuper dicit pa. in. d. c. inter dilectos q si male versatur & non possit compelci aliter a sua insolentia q poterit expelli per. l. si cōtenerit in fi. ff. pro socio &. v. q. iij. in loco.

¶ Utrum locari possit domus propinqua alteri magistro ita q voces adinuicem confundatur. §. q. non. & si fecerit primus poterit expellere vltimū C. de stu. li. vr. ro. l. vnica. i fi. & hec casu tractari potest in terijs tempore messis secundum hosti. de iudi. c. significauerunt. & idem posset dici de quocunq; alio qui impediret lectionem presati magistri. ar. d. l. vnice.

¶ Cui potest locari aliqua res. §. q omnibus qui possunt emere: nisi sit miles vel curialis quibus non possunt locari predia ad colendū ne armisso vsu armorum ad opus rurale se trāsferāt. vt. C. loca. l. milites. l. curialis. & l. vltima. subuenitur tamen ignorāter faciēti. ff. loca. l. si quis ignorans. vbi dicitur quod potest exigere mercedem Non enim contemnit disciplinam qui ignorauit militem. Idē videtur in clericis & monachis nisi ex causa necessitatis. extra ne. cle vel mo. c. i. & c. secundum. vbi hoc no. Ber. & host.

¶ Usque ad quod tempus potest fieri locatio. §. q & ad tempus: & in perpetuum: vt. ff. si ager. vect. l. i. & dicuntur vectigales agri qui in perpetuum locātur. scilicet quandiu vectigal soluatur: vt. d. l. i. & succedit hēs in locatiōe & cōductiōe si moriatur ꝺuctor. j. tps locationis in iure cōductionis. secus in vsufructu q psonalis é & extinguit' cū psona ff. loca. l. si quis domū. §. si fructuari⁹. 12

¶ Qñ est merces soluēda. §. fi Bal. & Bofre q si actū est qñ sit soluēda id seruabitur: alias ꝺluetudo regionis & si nō appareat de consuetudine id qđ minimū est scilicet in fine anni. ita dicit. l. semp in stipulatiōibus. ff. de reg. iuris. & no. host. & Ber. de cenſi. ex pte. facit de re. iur. i. obscuris. li. vi. ff. de ver. obli. l. q hoc anno. & l. eū q. & ff. qñ dies vsufru. le. ce. l. i. in principio. & hec vera in stipulationibus nisi causa quare datur merces aliud requirat. vtputa. qz datur p̄ simplibus. Jn alijs vide i. l. i. C. qñ dies leg. ce. & d. l. q hoc anno & innocētius in. c. propter sterilitatez de loca.

¶ Si nunqđ pōt locator inglinū ex pellere añ tps finitū ꝺductionis. §. q ficiūt q̄tuor casibus. ¶ Primo si non soluit pensionē per biennū: sed si pactus sit soluere audītēdus est. ff. loca. l. q ro. ītelligē si aliud de sequētib⁹ nō inest. ¶ Secūdus si domus locata sit necessaria sue habitatiōi: intelligē ex necessitate superueniēte cui aliter puidere nō potest. vt. l. edem. C. locati. aliter nō vteretur necessitas si posset puidere alio modo. secus eēt si tpe locatiōis alia domū nō hēbat qa sibi imputabit nec ex pellere poterit. ff. loca. l. si qs domū. §. huic subtūgi. ¶ Tertius cum domus eget refectione qz minatur ruinā q̄ tū tpe locationis nō minabitur. & in isto casu & precedēti fiet remissio pēsionis p̄ rata tpis. c. pp sterilitatem de loca. & dicta. l. edem. & d. l. quero. §. inter locatorem. vel p̄sumēdebit de alia domo eque idonea. ff. eodem. l. cum plures in p̄ncī. Sed an ea refecta poterit conducto: petere in ea reponi. §. q sic gl.

iuncto textu.l.si vno.§. cum inquilinus.ff.vti possi.& ibi per Bar.

14 ¶ Quartus quãdo conductor in domo querse cõuertatur sine lesione rei: vt puta tenet publicas meretrices & sic nõ remittitur pensio p̃m hosti.vl̃ vertatur querse cum lesione rei. tenendo porcos in solario .incidit arbores non rolit tẽpore.& tunc remittitur pensio.sed aget ad interesse dominus de damno dato p̃m hosti.in.d.c.pp sterilitatẽ.Et p̃m hanc distinctionẽ 2cor. doc.in.d.l.cdez.& in.d.c.propter quid videntur contrarij.

14 ¶ Utrum inquilinus possit similiter propter necessitatem dimittere domũ ante finitũ tps̃ ex voluntate dñi.ff.pa. in.d.c.pp sterilitatẽ q̃ sic p̃m Uinc.& io.an.hoc tenet & gl.in.l.si in lege.§. si domus.ff.loca.Ex quo pt inferri q̃ pp pestẽ pt dimitti.q2 est pbabilis ne cessitas.& facit tex.in.l.habitatores .ff. eo.tit.& sic in conscientia esset seruandum.q̃uis in foro contentioso forte aliter teneretur.

15 ¶ Utrum sit minuẽda pẽsio rei locate q̃n 2ductor nõ potuit vtire 2ducta ff.q̃ aut quis locat res.& si stat p locatoris voluntatẽ quo minus re conducta nõ vtatur 2ductor.sic tenetur ei ad interesse.l.si de fũdo.C.locati. Si vero nõ ex voluntate s̃ p casum fortuitũ ex eius pte vel ex pte rei locate cõtingen tẽ sic pẽsio remittitur p rata. Exẽpluz ex parte locatoris puta. quia propter delictũ eius fundus locat⁹ publicatus est Exẽpluz ex parte rei.veluti. si edes locare exuste fuerint vel ager terremotu corruit.vt.l.si qs domũ in fi.& l. ex conducto.§.i.& l.sed addes.§. si quis fi.loca. Idem dicendũ quando ex necessitate locatori saduenient oportuit conductorẽ expellere.vel propter refectionẽ domus.l.qui insulã in pn.& l.si fundus.ff.eo.ti. Si vo stat per cõductorẽ.vl̃ p eius culpã quominus re locata vtat nihilomin⁹ totã pẽsionẽ solu tere tenetur.l.colonus.§.nauẽ.ff. locati. Si vo ex casu fortuito ex quo re locata vti nõ potuit similiter tenetur qs locator alteri locãdo verisimilr mercedẽ habuisset.alias nõ.vt p3 ex.l.si.§.i. ff.ad.l.ro.de iactu.facit.l.s3 addes.§.cũ qdaz.ff.locati.Sed in casu q̃n qs locauit operas nec per eũz stat quominus eas soluat s̃ p cõductorẽ:sic talis conductor ẽt si impediatur casu fortuito nihilominus pensionẽ prestabit.vt est casus in.d.§.cũ quidã. Quod verum credo in conscientia quando talis locator nõ habuit cui locãdo operas acquireret mercedẽ ppter talẽ locationem: quã mercedẽ habuisset si tali nõ locasset. Si vo stat p locatorem quominus opas prestaret tũc si nõ impeditur casu fortuito tenetur ad interesse omne nec mercedẽ habebit. Si vo impeditur casu fortuito sic remittitur pensio prorata tẽporis vt est casus.in.l.si vno.§. itẽ cũ quidaz.ff.loc. Item in.l.si.§i.C. locati.& l.aduocatiõis.C. de condi. ob causam non auẽ tenetur ad interesse. Et si tam inchoasset operas vel fecisset aliquas expensas ad se pzeparandum. & tali casu fortuito impeditur repetere eas expensas quas fecit pzopter hoc vt in.l.pecuniã in pzincipio.ff. de condi. ob causam habetur de eo qui parauerat se ire ad locum.& impeditus fuit p tempestatẽ.Fallit hoc vt non remittat pensio. quando ex casu fortuito stat p locatorẽ in aduocato.quia non repetitur salariũ ab eius heredib⁹ ipo monete.l.i.ff.de va.& extraor.cog. Idem de quocũq; hñte officiũ publicũ.& sic log tur.l.arboribus.§.de illo.ff.de vsuf.& l. diẽ functo.ff.lo.& l.diẽ fãcto.ff. de oflõ asse. Itẽ fauore libertatis.vt in.l.cũ heres.§.stich⁹.ff.de sta.liber. hec elicium ex 3so.& bar.& alijs in.d.§.cũ quidã. Et hoc tene nisi cõsuetudo aliter haberet.vt.§. Familia.§.ij.

¶ Sed qd si locata re cõductor vsus ñ fuit sed sterilitas in eius fructib⁹ contigit.§.Pa. in.d.c.ppter sterilitatẽ q̃ si sterilitas puenit ex casu fortuito: vel ex vitio rei sine culpa colloni vt puta ga tunet magna siccitate; vel aquarus

bdãtiã.vl frigus.vel grandinẽ ꝛ hũ
iusmodi.ꝛ nõ põt recõpẽsari cũ fertĩ
litate anni pcedentis vel sequẽtis im
mediatiꝰ dumõ duret eadẽ locatio fm
Host.in.summa.eo.ti.sic fiet remissio p
rata.puta erat solitus colligere.xv.mo
dios ꝛ soluebat.iij.aureos nõ recolle
git nisi decẽ.sic nõ soluet nisi duos au
reos:nisi sequenti ãno vel pcedenti re
collegit.xx.modios ꝛ idẽ dicas etiam
si soluaꝰ certa spẽs qz licet nõ sit p:o
pẽ Jctus locationis vt dixi.tamen q̃
ad hoc idez erit iuditius. Predicta tñ
nõ intelliges de partiario q cũ domi.
no lucrũ ꝛ dãnũ partit.qz nõ fit remis
sio.vt no glo.in.d.c.ppter sterilitatẽ.
Et Jtius doc.fuerunt varij in .d.c. p:o
pter ꝛ in.l.ex cõducto.ff.e.ti.qñ dica
tur sterilitas mihi placet maxime q̃ ad
cõsciẽtiaz.qꝰ Jo.an. ꝛ pa.in.d.c. p:o
pter sterilitate sequũt.vt.s.dicat sterili
tas qñ non colligunt nisi due ptes de
tribus solitis secus esset in alio modi
co. Sed aduerte q si fructꝰ affuissent
hz postq̃ recollecti fuerunt marcuerũt
vel exercitus pteries ipsos destruxit. ꝛ
hmõi.nõ dicẽt sterilitas nec fiet remis
sio pensionis. Secus si erant recolli
gẽti.vt in.l.ex cõducto.ℌ.fi vis.ff.loca
ti.ꝛ.l.damnum.C.eo titu.

17 ℂ Sed quid si sit sterilitas nunquid augmẽtabit pensio.ℜ.fm Pa.vbi .ℌ. q aut hoc cõtingit.qz fructꝰ plus valẽt solitoꝛ ꝛ sic nõ fit augmẽtatio: sicut nec fieret minutio si minꝰ valerẽt. Aut per uenit p industriã coloni. ꝛ sic non au gmẽtabitur pensio:nec sua industria si bi sit dãnosa.vt.ff eo.l.ex cõducto.ꝛ.l. si.C.de aluni.aut ptingit pp bonitatez rei.ꝛ sibi nõ fit. Aut ptingit meliozatio cãu fortuito.puta locauit molẽdinũ. ex q̃ productoꝛ solũ percipiebat.ſo.pp alia molẽdina q̃ nũc sũt destructa percipit cẽtũ ꝛ sic fiet augmẽtatio pẽsionis p rata sicut fieret remissio pp sterilitatẽ. cãu fortuito cõtingẽte.qz ℣ozũ eadẽ ẽ disciplina .xxxij.di. hospitiolũ.ꝛ.l.i. ff.de his q sũt sui vel ali.in B idẽ tz gl. in.l.si merces.ff.e.ti. Propterea aduer te q Jctus locatiõis ꝛ productiõis est Jctus bonefidei.vt institu.de act̃.ℌ.ac tionũ.ꝛ tõ merces dz cõuenire arbitrio boni viri.l.si in lege.locationis in pu. ff.locati.aliter restituere obligatur.

18 ℂ Quid si qs cõducit molẽdinũ p se ꝛ suis hẽdibus p certa mercede i ppe tuũ:ꝛ dimissis filijs fit multiplicatio ẽ infinitũ.nũqd tenebit molẽdinũ mole re.illis oibus illo pcio quo cõuenit.ℜ. fm Pile.in suis.q.xlviij.q.ꝛ Hugo. q nõ qz nõ videt de hoc cogitasse.l.si qs in vna.ff.de piculo.ꝛ como.rei ven. Sed alibi.in aut. hoc ius.C. de sacro san.eccle.dicit q imo.tenetur de stricto iure ad qõ facit.l.si fundus ita.ℌ.ff.ꝺ seruitu.vrba prædio. Sed de equitate conscientie tene pmam.

19 ℂ Utrũ locãs fũdũ alicui ad mediuz nulla facta mẽtione de arboꝛibꝰ:nunq̃d colonus habebit partẽ fructuũ ar boꝛũ.ℜ.q nõ. ſz locatoꝛ habebit oẽs l.fructus.ff.de vsur. Et si colonus de struat arboꝛes tenebit. Similiter eius culpe imputet.si aligs eius odio arbo res excidat.l.si merces.ℌ.culpe.ff.loca. Quod limita Scõm glo.in.d.ℌ.culpe vez qñ ppter culpam suam seu doluz tale odium ẽ causatũ.alias non.

20 ℂ Nunqd postq̃ colonus seminauit agꝛ si dñs eũ vẽdat alicui poterit expelli p ẽptoꝛẽ.ℜ.q ñ ſz medietatẽ fructuũ hẽbit vl put puenerat:si tñ vẽdi toꝛ oẽs fructꝰ accepisset aget colonꝰ vẽditoꝛẽ.ff.de leg.i.l.nihil.spale tñ pri uilegiũ hẽt colonus fisci. fm Rodoſi. Nic aduerte q succedẽs in re locata si est de beneficijs ecclesiasticis. ꝛ sit facta ab habẽte administrationẽ.ꝛ cũ debi tis solẽnitatibus ꝛ cautis de gb⁹.ſ. alie natio. Et ad debitũ tps:tenet stare locationi ꝛ si ecclesia foret lesa posset pe tere restitutionem in integrũ.c.i.de re sti.in integ.ꝛ.c.i.de reb.eccle.non alie. Si ꝓo nõ habeat administrationem vt sũt canonici simplices. sic nõ tenẽt stare:qz equiparatur vsufructuario q non põt locare vltra tẽpus vite sue.l.si quis domũ.ff.loca.nisi cũ causa ratio

habili ⁊ auctoritate ep̄i fecisset. Cum vero res locata nō est ecclesiastica. tūc successor vniuersalis tenet̄ stare. l. viaz veritatis. C. locati. Successor vero particularis in dicta re nō tenet̄ stare nisi locator hūisset administrationē plenaz. vt maritꝰ i ꝓdōe dotali. qz sic tenet̄. vt i l. si filio. ff. ff. so. ma. Idē i tuoꝝ respectu pupilli. l. si tutelle. ff. ō admi. tuto.

21 ¶ Quid si cōductor aliqd expādit in re cōducta. ꝛ. p̄m hoſt. si expēdit necessario. vel vtiliter aurit. hedificauit vel instituit aget p̄ locatorē vt restituat expensas. ff. de loca. l. dom. ⁊ in. d. l. sed addes. ℣. si inquilinus. ⁊ ibi glo. sed clarior tex. est in. l. colonus. ꝓio. ꝛ. ff. e. ti. Si tū posset tollere impensas sine lesione rei non tenet̄ locator. sed ipse eas tollere posset. vt i. d. ℣. si inquilin. Prędicta nō tellīgas de expēsis factis ꝓ pascendo animali locato vel colēda possessione ⁊ hmōi. sed de aliis puta cura tōe mo: bi. reparatione ruine. vel plantatione vineaꝝ ⁊ hmōi. vide etiā qō dico. s. Hedificans in principio.

22 ¶ Utrū in locatione possit intervenire vsura. ꝛ. ℣ sic. est vsura ex parte cōductoris. videlicet qñ ratione mutui interpetati puta qz ante tempus solut pensionem soluz habito respectu ad p̄tentionē temporis vel mutui veri minuit de pensione debita. ⁊ sic restituere tenetur. Faciunt no. in. c. ad nostrā. de emp. ⁊ vē. ⁊ in. c. illo vos de pigno.

23 ¶ Et qua culpa tenet̄ conductor de re cōducta locatori. ꝛ. ℣ de dolo lata culpa ⁊ leui. qz gratia vtriusq; ℣hitur initi. quibus mo. re. ℣hi. obli. ℣. vlti. Iz alij tenet̄ ℣ et̄ teneat de leuissima. sed primum cōmuniter tenent glo. ⁊ doc. in. l. si qs domuz. ℣. celsus. ⁊ in. l. si mercēs. ℣. g colūnam. ff. locati. ⁊ qō dico ō conductore idē dico de locare. Et licet Bar. in. ℣. qui colūnaz: velit teneri locatorem operaruz ad trāsuehēdas columnas ⁊ similia: q̄ faciliter iraguntur etiā de leuissima ꝑpter tex. qui ibi dicit culpa ab est si oia facta sunt que diligentissimus glz observaturus fuisset ⁊ dicat forte speciale in hoc casu. gl. ibidem tenet ℣ iuz. Tu tñ sic cōcordā ℣ aut aliqs locat operas in re q̄ regrit diligentissimaz curam. vt puta polire ad amantem: incidere brocarū ꝑ vestē fiēda ⁊ huiusmodi ⁊ tenebit̄ de leuissima dicto. ℣. g colūnaz. aut nō locat operas in re talis impoznantie. Et sic vera est glo. q: tenetur solum de leui. nec obstat glo in. l. qui mercedem accepit ꝓ custodia. ⁊ in. l. dominus. ff. eo. ti. vbi dicē q̄ si specialiter mercedem accepit ꝓ custodia ℣ teneē de leuissima. Ꝓ custodia intelligentia aduerte ℣ qñ qs merdem accipit ꝑ custodia si sumus in ℣. ctu in quo solum tenebatur de lata culpa. vt in ꝓposito. sic acceptio mercedis ꝓ custodia faciet vt teneat de leui ⁊ sic intellige. c. bona fides. de depositio. ⁊. l. i. ℣. si vestimēta. ff. depositi. Si vero simus in ℣ctu in quo tenetur de leui culpa sicut i locato sic acceptio mercedis ꝑ custodia rei locato faciet vt teneatur de leuissima. ⁊ sic logtur. ⁊ intellige l. qui mercedez. ⁊. l. dominus. p̄dictas. Qō bene no. ꝑ soluēdis multis cōtrarietatibus. Nec solū teneē de culpa sua sed ét illoruz quoꝝ opere vtitur. Si ipse diligentiā non adhibuit. l. si mercēs. ℣. g colūnā. ff. locati. ⁊. l. itē q̄ritur ꝑ totum. xxiij. q. iiij. tres ꝑsonas.

¶ Utrū locās vasa vitiosa ignozāter 24 ⁊ ꝓpterea vinū effusuz est: vel marcuit teneat̄ ad restitutionē. ꝛ. ℣ sic ad restitutionem interesse vini: nec ignozantia eum excusat: secus esset in pascuis locatis vbi herba pestifera erat quā ignorabat. q: licet animalia cōductoris sint mortua non tenebit̄ locator. vt in. d. l. Sed addes. ℣. i. vbi dicit glo. hoc esse speciale in locato vt interesse extra rem hic veniat. In cōscientia tamē nō habet locū dicta. l. nisi qñ locasset talia vasa ꝑ bonis: secus si simplr exhibuisset videēda ꝑ conductorē: ignorās ipe an sint bona vel ne. q: tunc cū non sit in aliq̄ culpa nō teneē. Et sortiori teneē ad restitutionē interesse q: scienter locat rē vitiosaz. ar. d. l. sed addes. Et qō dico in

vasis intellige in omni re vitiosa. ex q̄ dānum primo euenire pōt. Quod no. p illis q locāt equos qui volūt se in aquis si destruantur vestes tenentur. z similes. secus in cōmodato.

25 ¶ Quid si nauta ponat res meas in alia nauī quā vbi poluerā. z periērūt ꝓ q̄ tenetur. dicta. l. itez q̄rit. §. i. z hoc verum si inuito dño. Si ꝓ bona fide z sine culpa nō teneī. similiter nō tenetur ēt si dolose posuisset quādo vtraq̄ nauis periit in eadem nauigatione. ff. ad. l. ro. de iac. l. ff. §. i. q̄ licet sit in culpa infideliter rē tuā ꝛctando. nō tamē ex tali culpa est amissa. ex quo omnino periturā erat. quod beneno.

26 ¶ Quis pbabit assumsisse dolū vel latā culpā. ꝛ. fm Hostien. q̄ conductor. puta pastor sicut argētarī debet pbare amissse rationes cum ruina vel incendio. l. si ge ex argētarijs. §. vltimo ff. de edēdo. Idē de custode carceris. l. vlti. ff. de custo. z exhibi. re. tñ alias q̄ dolus allegat pbare debet. l. quotiens §. qui dolo. ff. de pbati. Ego tamē hoc non tenco sed dico q̄ qñ quis tenetur solū de dolo z lata culpa. q̄ incūbit pbatio dicenti eum fuisse in dolo vel lata culpa. ſz qñ tenetur de leui, vel leuissima tūc tenet pbare casū amisisse. Et sic loquūt. d. §. vltimus. z. d. l. vltima.

Acrum non dē nisi deductis expensis. l. illud in glo. C. de colla. z ff. p. so cio. l. mutuo.

Adus z iocus alī spūalis z diuinus: z iste est ille q̄ puenit ex magna mētis deuotione. de q̄ in psal. Oēs gētes plaudite: quē exercuit Dauid qñ aū Archā dñi saltabat. vj. ꝛ. vi. z iste Sanct⁹ vir tuosus est.

1 ¶ Est z alius ludus q̄ dē humanus q̄ fit ad recreationē suā vel alioꝝ: vel cā virtutis experiēde. z iste aliqñ dicit theatralis a loco apto ad theorandum. f. speculandum. Aliqñ larualis. q̄ larue sunt deformitates hoīum p appositionē colorū vel rerū que vulgariter dr̄ maschere. Aliqñ histriōalis in quo gs de pēna sua facit ludū q̄ vocat vulgariter stragiato: Alius illoꝝ q̄ ludāt ad bagatelle q̄ sūt rez honestaꝝ demōstrationes Alius hastiludialis in q̄ ludit cū hastis. l. lanceis q̄ ut dr̄ vulgariter giostra Alius torneamētoꝝ qui hodie nō est in vsu in q̄ qdā includebāt se i q̄dā circuitu ad pugnādum. Quidā pilealis balistalis saltalis scacalis correalis z huiusmōi qui habēt nosa ab eo in quo exercentur que plura sunt q̄s vocabula vt. l. natura. ff. de prescip. ver.

¶ Utrū talis ludus hūan⁹ sit phibit⁹ ꝛ. ꝛ. de se nō est malus sed aliqñ rōne alicui⁹ circūstāne ē phibit⁹ etiā d̄ pcepto. Primo rōne loci. Nam tales ludi nullo mō pñt fieri in ecclia aut loco sacro. c. cū decorē de vi. z hoc. de. z. c. decet de immu. eccle. li. vi. Uñ nō excusarē a mortali q̄ talē faceret in eccīa nisi foret qd modicū cū videat iure diuino p hibitus ibi domus mea domus orationis vocabit. Demōstrationes ꝓo q̄ fūt ad honorē dei, puta passiōis xpi z vite alicui⁹ sancti nō sūt phibite ibi fieri q̄ nō ꝓprie vocāt ludi vt no. in. d. c. cū de corem. Secō phibent tales ludi ratione periculi lesionis corporalis sicut torneamēta z hmōi de torneamētis p totū vsū ois ludus in q̄ pbabilē imminet periculuꝝ mortis corporalis phibet sub pena peccati mortalis qz cōtra pceptū dei Dat. xx. diliges primū tuū. Facit lex cruēta tūcta. gl. C. de gladi. z. l. nauta ludus. ff. ad. l. acgl. lec⁹ qñ nō immineret pbabilr̄ z aliqñ accidisset z raro. Tertio phibet rōne. psone Nā clicis z multomagis religiosis phibet ois ludus cū armis vt in. c. continebat de hom. q: arma portare nisi cā defensionis sūt phibiti de pcepto vt. in. c. clerici arma de vi. z hone. cle. Silr̄ phibet eius ludus histrionalis. vt no. c. donare. xxxvi. di. de q̄ dic vt. ꝛ. Histrio. Quarto phibet rōne scādali vt puta clerici z religiosis aliquē ludū exercere in publico ex q̄ seculares scandalizauerit esset peccatū mortale. fm q. j. dico. Scan-

dalū. §. ij. Idē dico qñ qs ex tali ꝓuocaret aliū scādalū mortalis peccati: sic in correis z multomagis si sibi imineret ꝓbabilr tale scādalū. z hoc aduerteret peccaret mortalr: sec⁹ si de scādalo nō aduerteret: qz nisi foret i lata culpa si credo peccaret mortalr Aduerte tū qz clericis z religiosis est ꝓhibitus rōne honestatis clericalis ois ludus in quo exꝑtia ꝑsona faceret ludū in publico sicut eēt saltatio. corizatio. z hmōi. Unde nō excusarē eos a mortali. ar. c. dilectione in fi. de ꝑse. di. ij. z qđ not. doc. in. d. c. cum decoze. secus. in secreto cū aliqbus domesticis. Item ludus larualis ē eis interdictus qz non ꝑt mutare habitū. nisi ex cā rationabili. vt. ē. excōicatio. vij. casu. xxvij. Et licet Jaco. de are. in. l. si qs cuz sciret. ff. ꝑ emptore. z Ly. z Pe. in. auf. ō san. epis. z cle. in. §. iterdicim⁹. cl. ij. teneāt qz ludus scacoz ꝓhibeatur clicis. Rō secūdū Mar. in. d. §. interdicimus: qz non minus facit eos deuiare a diuinis officijs in quib⁹ debēt insistere vt. l. generaliter. C. de epis. z cle. sicut lud⁹ aleaz g est eis ꝓhibit⁹ ibidē ergo tū dico verā esse ꝑdictā opinionē etiā in oibus ludis qñ ꝓpter eos dimitterent debita diuina ad que tenēntur. alias nō vnde licet ludere ad scacos. vt tz Rica. in. xij. di. xv. sicut alijs secularibus: nisi rōne scandali. vel inhonestatis clericalis z puta publice ludēdo. Quinto rōne cupiditatis. vnde tenet Mathe. vt no. car. in cle. ij. de vi. z ho. cleri. qz ludēs ad scacos cā cupiditat] peccat mortalr. Q̄ intelligo vez qñ talis cupiditas eēt mortalis de se. de q̄ qñ sit mortalis vide. §. Auaritia. §. i. z idē dic qñ fieret ex quacūq; alia mala intentione foret mortale si itentio est de eo qđ est ꝑtiñ mortale. Attende tū qz talis lud⁹ human⁹ sit cā lucri ꝑncipaliter est illicitus. Uñ peccāt venialiter qz debēt iudere ꝑncipalit cā recreatiōs z solatij z exercendi ingenū virtutes corporis verū est qz faciliter inducit ad mortale qñ sit ꝑncipaliter cā lucri. vt patet experientia z vituperandus tz lucratū nō sit nisi de bono ꝓsilio pauperib⁹ erogādū. Sexto rōne tꝑis puta qz dies festus ꝓceptus Nā cū tali die ꝓhibeāt oē opus seruile. exo. xx. nō video qm⁹ hastiludia talibus diebus z hmōi in g bus regnitur multa seruitus ꝓssint fieri sine ꝑcō mortali In alijs ludis in g bus modica seruitus inest nō esset mortale tz fiat in festo nisi ꝑ totuz die se in hmōi occuparēt dimissis diuinis. Hoc quod dixi de hastiludijs qz sit mortale ꝑtiñ tenet Rica. in. ij. di. xxxvij. Sz si ex nulla istaz circūstātiarum fiat illicitus nō erit ꝑtiñ si fiat cā hōeste recreationis vel virtutis aut ingenij exercēdi Aut si erit ꝑtiñ erit vēiale. de correa tñ vide supza Correa aduerte qz in ludis q fiūt cā virtutis exercende v elingenij nō tz ludere nisi ꝑ vnū soldū in vno ludo vt in. d. aut. Allearū z dī vnus ludus ꝓ toto illo tꝑe cōtinuato quo alij qui ludūt inicē fm bar. i. l. inficiādo. §. infans. ff. de furtis z soldi. lxxv. faciunt vnā libzā auri. C. de ſu ꝓpo. z arch. l. q tiēscūq; Sz tu hoc limita tz ꝓsona ad istā rōnē sic: si ñ ꝓcedit nisi vn⁹ soldus i ludo magnis ergo grossius soldi ꝓuis.

¶ Est z tertius ludus q dī diacolicus z qz opatione diabolica est inuentus ad inducēdos hoies ad ꝑtiñ z iste est in triplici dīa Primus consistit in ludibzijs q̄ ludibzia aliqñ sunt derisio ꝓximi de qua dic vt. §. derisio aliqñ ꝙ sunt ea ꝑ q̄ merito qs venit derisus vt sunt rex inhonestarū demōstratiōes z talis ludus oib⁹ ꝓhibitus est cā exercere quā videre. Uñ qñ tales demonstrationes habēt ꝓuocare ad lasciuiā videntes tunc peccāt mortaliter tam exercentes q̄ voluntarie videntes. Facit quod §. dixi curiositas. Unde dicit tex. in ꝓhemio. ff. gs. n. ludos appellat eos ex q bus crimina oriuntur hec. n. fieri nullo patimur mō hec ibi Secundus ludus dicitur ludus alee z sub ista ꝓprietate tur omnis ludus, qui innititur solum sortune vt ludus cartaruz taxillorum z hmōi Tertius ludus dī mixtus qz ꝑtiz

Innitit̃ fortune ⁊ ptim̃ industrie vt ludus tabullarũ cũ taxillis q̃ respectu taxillorũ versat̃ fortuna respectu tabularũ ducẽdaꝝ versatur industria

4 ¶ Utrũ isti duo ludi vltimo dicti sint phibiti. ff. q̃ sic vt p̃z in autẽ. alearuꝫ vsus. C. de reli. ⁊ sũpti. fu. ⁊ i. c. episcopus. xxxv. di. ⁊ licet Hugo. in. d. c. epꝰ teneat q̃ semp peccat mortalr ludens ad p̃dicta tñ nõ credo verum nec dictum. c. episcopus facit p̃o sua opinione q̃ dicit deseruies ⁊ dictio de auget vt. ff. depositi. l. i. in p̃incipio Ideo p̃z gl. ibidẽ ⁊ Rodoñ. peccat mortalr ille qui valde seruit ludo. i. ducit in cõsuetudinẽ alias aliq̃n ⁊ raro nõ credo foret mortale Nec obstat. d. aut. alearum ludus q̃ ipsos phibit per verbum de cernimus q̃ non inducit ad mortale vt dixit. ff. lex. ff. iij. Clericis tamen ⁊ religiosis videtur eẽ mortale ludere aut ludentes ad ipsos videre vt in aut. de san. epis. ff. interdicim⁹. ⁊ ibi sequitur glo. Sed ego hoc nõ credo. q̃ iperator nõ põt p̃cipere clericis. ⁊ ideo idem dico de clericis q̃ de laicis q̃ peccant mortaliter q̃n tales ludos ducũt in cõsuetudinem nisi rõe scandali. vt supra dictũ est de ludo humano. Ratio quia isti ludi nõ sunt phibiti. q̃ mali sint ꝺ se: sed ideo sũt mali q̃ phibiti. ⁊ causa p̃hibitionis sunt mala que communiter ex ipsis sequuntur: que non sic eueniunt in raro ludentibus sicut in cõsuete ⁊ quia phibitio non se extẽdit nisi ad ꝺseruiẽtes talib⁹ ludis. Jõ tene q̃ dixi. Uer. ẽ q̃ ẽ piculosũ talib⁹ ludere pp̃ multa peccata q̃ cõiter i ipsis fiũt.

5 ¶ Sed quid si gs ludit ad p̃fatos ludos gratis cã retractationis vel cã consuetudine nunquid peccat mortaliter. ff. glo. in. ff. interdicimus vt tenere q̃ sic clerici. Sed ego attendendo ad narrationem. d. aut. alearuꝫ vsus. ⁊ cõsidrãdo q̃ debeam⁹ euitare correctionẽ iurium. c. cum expediat. de elec. li. vi. dico q̃ non p̃hibetur. imo licite potest in eis ludi gratis: vel in aliquo modico siue causa cõsuetudinis. siue cã recreationis. Et sic intelligo. l. q̃ in cõmuni. ff. de aleato. ⁊ intellige modicuꝫ respectu persone que ludit. ⁊ tale modẽ cum q̃ etiã faciliter donaret. q̃ in hiusmodi ludis sic factis cessat ratio p̃hibitionis: nisi ratione alicuius circumstantie de quibus supra. ff. ij. esset mortale. Net obstat dictum. c. epꝰ q̃ non distinguit sed absolute loqtur de omni aleatore ergo. nec nos debemus distinguere: quia hoc verum esset nisi ratio nos induceret ad distinguendum sicut hic facit. c. Archiõ. i. q. i. vbi dicitur non putemus in verbis scripturarum esse euangelium sed in sensu: nõ in superficie sed in medulla: non in sermonum folijs: sed in radice rationi. hec ibi

6 ¶ Utrũ inspectores predictoꝝ ludorũ phibitoꝝ peccẽt mortalr. ff. glo. in. d. ff. interdicimus. videtur tenere q̃ sic si sunt clerici. Sz tu dic q̃ siue sint clerici siue laici inspectores: q̃ aut ex aspectu eoꝝ inducuntur efficaciter aliqui ad ludendum. ⁊ sic si ludentes peccant mortaliter. sic inspectores si vero eos non inducunt ad ludum ex eorum aspectu nec ad cõtinuandũ ipsiuꝫ sic si aliud mali nõ admiscetur nõ peccant mortaliter eos videntes ⁊ aspicientes: nisi essent tales qui corrigendo possẽt eos facere desistere a tali ludo q̃ est p̃cñ mortale in ludente q̃ tunc tales peccarent mortaliter non corrigẽdo: sed aspiciendo. q̃ videtur consentire errãti. lxxxiij. di. erro: cum similibus. periculosum tñ est tales aspicere ludentes in ludo p̃hibito: q̃ facilr posset eis placẽ talis ludꝰ vliberate. q̃ eẽt mortale. vt no. theologi in fo sniaꝝ di. xxix.

7 ¶ Utrũ acquisitũ in p̃fatis ludis diabolicis sit necessario restituendum. ff. q̃ si ille qui dedit seu amisit non poterat alienare. nec donare sicut filiusfamil fuit. ⁊ alij de quibus supra donatio. i. ⁊ tunc sine dubio lucratum est restituendum patri vel domino vel illi qui dedit sicut cum quis lusit vltra sũmam. Soo. solidoꝝ: quia sicut donare non potuit: nec ludere. vt supra

Bonatio.l.§.xx.& ideo sibi est restituē
dum.& sic de similibus.& in hoc con
cordāt oēs doc. Si ꝓo poterat aliena
re tāc distinguo q̄ si interuenit frauo.
puta q̄ lucratus fuit cū falsis taxillis.
aut alia deceptione & sic similiter cum
cordāt doc.q̄ tenet necessario restitue
re ei a quo hūt.immo dicit Bal.in ꝛi
ca.C.de cōdi.ob tur.causā.q̄ tenentur
furti tales,& ēt ludentes sciētes cū illis
q̄ nō possunt alienare.ar.l. seruus cu
iusdā.ff.de cōdi.indebit.nec facit suū
q̄d lucrat.l.falsus.C.de furtis. Aut nō
interuenit aliqua frauo.& ille qui pdi
dit potuit alienare & i ꝑ ē diuersitas in
ter doc.Nā cōis opio ꝑm Astesā. est q̄
teneatur dare pauperibus & ꝑ sequitur
cōiter canōiste l.c.clerici officia de vi.
& ho.cle.aliq distinguūt de subditis ipa
tori vl nō ſz in brevi dic q̄ licz opio ꝓ
dcā si mītū rōnabilis vt potet̄ q̄ retrahit
hoies ab hmōi ludis tū nullo iure ꝓo
bat q̄d necessario sit.facteda sicut nec
alia turpiter acqsita nec obstat q̄ eēs
auxilio ꝓhibis pōt talia lucra si ñ repe
tūtur ab his q̄ amiserūt exigere & pau
pibus distribuere vt dicit tex.i.d. aūt.
aleaꝝ vsus & sic vī q̄ sint pauperes q̄
licet possit auferre in pena non tñ sequ
q̄ ipi teneant dare sicut nec in alijs ca
sibus i q̄b⁹ fiscus turpiter acqsita ꝓtol
lere vt l.l.i.C.ad.l.iul.repe.& in.l.i.ff.ꝺ
iure fisci Et facit q̄ infra dicā restitu
tio.i.in ꝑbo turpiter acqsitū & sic tene
q̄ ad necessitatē restitutionis Bñ tñ fa
ceret episcopus si talia acciperet & da
ret pauperib⁹ Simili⁹ confessores debēt ea
errogari facere pauperib⁹ vt in q̄ deligt
in eo puniatur Sitñ nollet nō est ei de
neganda absolutio Aduerte tñ q̄ vbi
leges imperiales ligāt q̄ illi q̄ amise
rūt si vellēt repetere ꝓsēt ꝓscr ad.50.
ānos & sic repetēdo teneret eis de ne
cessitate restituere vt i.d.aut.aleaꝝ.nec
obstat q̄d dicūt gdam esse abrogatū q̄
nō vsū q: nō est vera vt patet ex dictis
supra C.ex.§.xvij.Sed vbi lex iperia
lis nō ligat sicut in terris pape & simi
liū nō posset repetere vbi lex imperialis
viget si epi nō acciperet lucrata possunt
officiales facere vt dēt pauperib⁹ vl i pu
blicos vsus vt in dicta aūt. alearum.

¶ Sz pone q̄ ludēs i casibus i q̄bus 8
teneāt restituere lucret & postea cū ea
dē persona in alio ludo perdat nūqd
poterit compēlatione facere.&.q̄ si in
eodē ludo clarū est q̄ sic: & voco hic
eundē ludū qñ se non diuerterunt ad
alia ar.l.ꝓtinus in ꝓn.ff. de ver.obli.
et facit quod no.Bart.in.l. inficiando
§.infans.ff.furtis. Si vero in diuerso
ludo q̄ puta q̄ hodie lucratus fuit &
cras cū eodē amisit sic de ꝓbabilitate
iuris nō potent cōpensationes facere si
ille cū quo luſit sit de illis q̄ non tenen
tur de necessitate restituere sed de equi
tate cōsciētie credo q̄ possit Facit q̄d
no. Pa.in.c.filius de testamētis t.c.
ex parte in fi.de censibus.

¶ Que pena ſ tenentes ludum alea- 9
rū ꝓhibitū.&.q̄. Primo.dominus in q̄
ludit̄ur debet publicari vt i.d.aut.alea
rum vsus in verbo dominus eorū pu
blicatis Secūdo si tenens ludū verbe
retur ſ ozit actio ex tali iniuria nec pu
nitur verberans vel pānū et bona quā
docūq̄ & vbicūq̄ fictū fuerat tine tem
pore quo ludit̄ur siue alioꝑm Bal.i pi
cta Rubrica & Bart.& est tex. in.l.i.§.
notādū.ff.de alea. Tertio q̄ si fuerit et
aliq̄ subtractū tēpore quo in eius do
mo ludit̄ siue lusoribus siue ab alio si
potent repetere nec habet rei persecu
tionem nec ēt penalem furti vt est tex.
i.d.l.i.§.i.ff. de alea: tñ in cōscientia
pauperibus est dādum ar.c.cum tu.de
vsu. Quarto q̄ aliū cōpulit ad ludēdū
ēt ex metu q̄ non cadit in constantem
potest puniri iudicis arbitrio & potest
poni in carceribus vt in.d.tex.§.i.ibi
q̄ cōpulit. Unde generaliter intelligo
illū cōpellere eo ipso q̄ stat cum alte
ri parato hoc ē ꝓstat domum tacitus
scamnū lumina & huiusmōi nam istis
suasionibus & illecebris dicitur cōpel
lere iuuenes q̄ nō possunt refrenare in
tuentes calores.l.fi.§.filij autem.C. de
bo.qui liber.sicut dicimus in materia

macedoniani i.l.i.c.iij.ff. ad macedo. ⁊ p totū. Aliter nisi ita acriter intelligeretur dicta lex effectū nō haberet. q nō est dicendum. l. si pretor in pncipio. ff. de iudi. que lex predicta pōt ēt intelligi in oīb⁹ aliis q blādiūs ⁊ suasionibus inducūt hoies ad ludū: q dicātur compellere: sicut dicūt de raptorib⁹ virginū q nisi esset q solicitaret q dolosis artibus circūueniret: non faceret eā puellā in tm dedecus sese prodere tex. est in.l. vnica. §. ij. de rap. virgi. Quinto q ois contractus celebratus interludētes adinuicē nō tz vt no. bar. in. l. si qs cū sciret in fi. ff. pro emp. nec vēdēs in ludo. teneret de euictiōe. vt. in. l. si filiofa. §. i. ff. quarū re. ac. nō dat. Sexto q mutuans pecunias lusorib⁹ vt ludāt sibi nō pōt eā repetere. vt est glo. ordinaria in. l. in pncipio ⁊ i. l. i. ff. de alea. ego credo etiā hoc verū q̄ialit̄ in quo cūq; q sciēter mutuat ludere volenti q nō repetet ⁊ vī casus in. l. vex. §. pe. ff. de muno. nec dicas q logtur de minore vt ēt logtur. l. si vero nō remuneradi. §. si adolescens. ff. mādati. q; idē est de maiore. vt dicit glo. in. d. §. si adolescens. Item q; dicta. l. verū logtur q̄n minor ēt pnulegiatus mutuat minori etiā pnulegiato ⁊ tū ibi iz sint in pari pnulegio potior est cōditio illius qui perdit pecuniā. Facit q; no. Bart. in. d. l. si quis cum sciret.

Uxuria est in solutio in voluptates scōz Isy. in li. ethemologiarū. Voluptates aūt marie veneree solūt aliqz hoies ⁊ iō luxuria est pncipaliter i eis. Secūdario aūt dr esse in gbusdā aliis pertinētibus ad excessiū sm glo. ad gal. v. vbi dicit. q luxuria est q̄dā superfluitas.

¶ Quot sunt species luxurie pncipaliter. q; sūt sex de qbus habet. xxxiij. q. i. §. cū ergo. s. Fornicatio simplex. Adulteriū. incestus. Stupr̄ū. Rapt⁹. ⁊ vitiū contra nāz. Addē excessū in actu ꝓiugali de quib⁹ habes infra precepti. §. x.

¶ Utrum sit peccatū mortale. q. sic sed not. q; luxuria hz initium in corde cogitando causa delectationis ⁊ istud est peccatum mortale sm diffinitiones positam supra. Cogitatio morosa multo. Magis si vltra cogitationem peccati mortalis addatur sensus. puta. quia vult delectari in videndo tangendo. loquendo. ⁊ hmōi. licet nolit consumare opus. Item est peccatum mortale deliberatus ꝓsensus in opus si facultas ad esse matre. v. Qui viderit mulierem s. desiderando corde deliberate ad mechandum iam mechatus est. s. propter peccatum mortale ⁊ illius speciei cui⁹ est mā qua appetit. puta. si soluta Fornicatio: si coniugata. Adulterium. ⁊ hmōi que circumstantia est contenda de necessitate cum mutet speciem sm aliquos [illegible] ēt vxoris [illegible] q; nō [illegible] vī ꝑ aliud. nō rem. nec est ibi aliqua mā lesa iz sit bonum cōiteri eam: sed multomagis est peccatum mortale cum consensu in Operatione. Unde si est poluto soluz sine alterius cōmixtione sic dr milities vel immunduia. Si vero coitus sit ad rem alterius speciei. sic dr bestialitas. Si aūt ad rē eiusdē speciei sed indebiti sexus. sic dr sodomia. si Quarto sit ad rem eiusdē speciei ⁊ debiti sexus. ſ non seruatur naturalis modus coeūdi vel quantū ad instm non debitum. vī q̄tū ad mōstruosos cōcubendi modos sic hi quatuor modi dr pcm ꝑ nām Si cū alio eiusdem speciei ⁊ in debito vase ⁊ debito modo sit talis poluto aut est cū soluta ⁊ sic fornicatio aut cū coniugata ⁊ sic adulteriū ⁊ hmōi ⁊ sic semper peccatum mortale sicut voluntaria preter matrimonium.

¶ Qs est grauius hoz. R. pcm cōtra 3 naturā ē maximū ⁊ isto infirmū ē inolities grauissimū bestialitas medū sodomia post peccatū cōtra nām maius est incestus post incestū est adulterium Uerē intellige accipiendo in suo tūmo q; mai⁹ pcm ē coire cū mre q̄ cū alterius vxore Adulteriū ē maius stupro vtrūq; aūt aggrauat. p violentiā vī ra

ptus virginum est grauius stupro z ra
ptus vxoris grauius adulterio hec om
ni aggrauant secundū rationem sacri
legij Infimus omnium predictorum
est fornicatio que committitur sine in
iuria alterius persone.

4 ¶ Quot sūt eius filie. ℟. Iste ponit q̄t
tuor ex pte sermonis naz sermo debet
esse decens ꝫ qđ est turpiloquium. Se
cundo licitꝰ ꝫ qđ est scurilitas Tertio
expediēs ꝫ qđ est ludrica Quarto sa
le cōditus. Sapientie ꝫ qđ est stultilo
quiū. Est z quito cecitas mētis. Sexto
precipitatio Septimo inconsideratio
Octauo amor sui. Nono est odium dei
Decio amor mūdi. Undecimo horror
futuri seculi Et duodecimo inconstan
tia de quibus. ē. Interrogatiōes.

5 ¶ Utrū in tactibus z osculis z huius
modi sit peccatū mortale. ℟. q̄ sic qñ
deliberate fiunt cā delectationis luxu
riose ꝺꝫ q̄. ē. dixi Cogitatio secus quā
do fiunt causa amicitie.

Magister

secundus hosti. dꝰ
is qui alicuius rei
sine negocij pre ceteris curaz ge
rit. l. i. ℍ. magistrū. ff. de exerci. Et hoc
nomen magister dꝰ a monendo sue
monstrādo. ff. de ver. signi. l. gbus pe
na z de magistris. c. quia. Sed ꝓprie
magister vocaꝝ q docet grāmaticaz vl
alias artes liberales z theologiaz z sic
accipitur de magistris. c. quia nonnul
lus. z in cle. q. eo. titu.

1 ¶ Qualis debet esse magister. ℟. q̄ de
bet esse idoneus puidus z discretus in
scia quā vult docere. c. i. ij. z. iij. eodem
titu. z idoneus est qui ꝓ̄o moribus z
post facundia alios antecellit. l. vnica.
C. de pfessō. q i vrbe cōcta. l. magistros
C. de pfessō. z medicis. Nam qui alios
docent, non debent habere necesse ab
alijs doceri. ar. xxxvi. di. ℌ. ecce ꝺꝫ etiaz
hre bonā cōuersationem testem doctri
ne. lxiij. di. valentinianus.

2 ¶ Utrū religiosus debeat ad magiste
riū assumi. ℟. q̄ si ingerit se vt fit cōi
ter hodie nō ꝺꝫ. xvi. q. i. monachus cū
multis. c. z. q. vij. c. in nouo. Si vero
non ingerit se sed mittitur a ꝑlato suo
ad quem pertinet sic possunt z debēt
assumi. xix. q. i. sic vnus z. c. si clericaꝰ
z. c. doctos z. xl eo. ti. c. i. z pe.

¶ Que scientie legi possunt. ℟. q̄ oēs q̄ꝫ
faciūt ad instructionē anime corporis
vel rep nisi sint reprobate z sunt iste q̄
legi possunt singulariter.

Grāmatica de q̄ Quicqđ agant artes
ego semper predico partes.

Dialetica de q̄ De fine doctores frus
tra coluere sꝺores.

Rethorica de q̄ Est mihi dicēdi ratio
cū flore loquendi.

Musicha de q̄ Inuenire locum' ꝑ me
modulamina vocum

Geometria de qua Reruz mensuras
z earum signo figuras.

Arismetica de qua Explico ꝑ numeꝝ
que sit ꝓportio rerum.

Astrologia de qua Astra viasq̄ poli
varias mihi vendico soli.

¶ Utrum mathematica possit legi. ℟. 4
q̄ mathesis cuz aspiratione media ad
exercitiū nō ꝺꝫ docere. q. significat arte
diuinādi. z ē reprobata. vt. C. ō male. z
mathe. l. nemo. z. l. culpa. Sz ad instru
ctionē doceri posset. xxxvij. di. legimus
Sed ego credo q̄ ēt ad instructionem
nō liceat. q. cuiꝰ vsus malus est ipm q̄
eꝫ malū ē. vt dꝰ i ꝓmo ff. di. i. Sz alia
mathesis q̄ hꝫ penultimā breue bene lici
ta est q̄ est ḡtuor vltimo dictis scien
tijs. vii versus. Scire facit mathesis dat
diuinare mathesis.

¶ Theologia omnibus docere pōt ꝫ
eo. ti. c. q. nōnullus. Jus canonicū z ci
ule. de pulegijs cū diuersis. li. vi.

¶ Sed qđ de poetis q vt in pluribus 6
sunt ad animos iuuenuz corrūpendos
℟. q̄ distinguēdū est de libris gentium
Nā qđā libri sunt q vt in pluribus sūt
de lasciuijs. vt Ouidius de arte. z simi
les. z Tales legere vel audire oino ꝓ
hibitū est. Et sic intellige. c. sacerdotes
z. c. legantur. z. c. ideo. xxxvij. di. Sunt
alij libri gentiliuz seu poetarū q vt plu
rimū multū vtilitatis afferūt. licz in eis
aliqđ sint aliqua turpia inmixta: z tales

libros legere vel audire cā eruditionis vocabulorum. vt p eos sciant log recte atq; ornate nō est phibitū z sic logtur c.turbat eadem di.cū duobus.c.se. dū mō sit talis mgr qui fabulas lasciuas abbreuiat z obscure legat. Et sic limita glo.in sūma di.xxxvij. vide etiam qō dicam.j. Scientia.

7 ¶ Ubi debēt magistri istitui ad legendū.ff.q; in oibus locis. vbi facultates ecclie suppetūt: siue sit cathedralis siue alia ecclia collegiata q̄ habeat facultates sufficiētes ad hoc debz poni magister qui legat in Grāmatica cui cōpetēs beneficium assignet. seu pcipiat fructus vnius pbendē. z tādiu solum cēdū p seuerat in docendo clericos gratis illi ecclesie: z alios pauperes. In metropolitana vo ecclesia debet eē mgr q doceat in sacra pagia. z de his que pertinēt ad curā animarū. xxxij. di. de quibusdam z eo.ti.c.i.z.c.q; nonnullis. hodie vo statutū est q; romana. pisien. orimen. bononien. salmacinen. ecclia habeat duos viros pitos ad instruen. in lingua hebrayca. caldacia. z arabica cle. eo.ti. z ibi ponitur cuius sumptibus.

8 ¶ Quid si nō vacet aliq; pbenda. ff.q libet de pbēdatis debet dare tāū q; sacāt vnā pbēdā si superest ad eorū necessitatem ar.c.fi.de his q̄ fiunt a maio. par.capi. z de eccle.edi.c.de his vel si non superest expectent donec vacet prima ar.c.dilectus el.ij.de preben. secundā. Ber.z Hosti.

9 ¶ Sed pone q; sit prebenda vna assignata magistro. nūqd tenent canonici eligere alīū canonicū: cum magister nō sit canonic⁹. z statuto cū iuramēto confirmato caueatur q; sint tot in nūero ff.q; nō auctoritate illius concilij. c.q; nonnullis eo.ti. nec faciūt ꝯ iuramentū nec currit eis tempus q; non dicit vacare talis prebenda: nisi quando magister desistet a legendo.

10 ¶ Utrū magister possit eligi in canonicus sub illa cōditione vt doceat. ff.q; nō q; debet cessare ois conditio z pactio alias esset simoniacū. Sz si vacet aliqua pbenda. tunc ea vacāte possent statuere. vt illud on⁹ sit ei ānexum ita no. Host. z ber. in. d.c. q; nōnullis ꝯtra Hosti. videat tenere q; et in primo casu nō est simonia sz permutatio de spirituali ad spirituale. c.ad questiones. de re. permu.

11 ¶ Utrū talis magister cui assignata ē pbenda vel pulpio d ecclia possit aliqd exigere a scolaribus. ff.q; nō: etiaz pretextu cuiuscunq; consuetudinis in. c.i. eo.ti. z Si exigi a clericis illius ecclie vel a pauperibus alienis communit si monitā secūdū Hostiē. in.c. q; eo.tit. z Jo.bar. Bzix. z Archidia. in.c. de qui busdā. xxxvij. di. Et hoc intellige si reditus sūt sufficiētes: secus si sit pauper. nec hz puentus sufficiēter assignatos. q; magistri necessitas subleuāda est. d. c.q; nonnullis. q; sic nō esset simonia sm Aller. nec est vēdere sciam sed laborem sim⁹ facit. l.ij. ff. de oz tur. sicut z episcopus licet nō possit facere exactiones tamen ex necessitate exigit subsidium caritatiuum. c.cū apostolus. §. phi bemus de censi. z. c.cū sit de simo. z. c. cōquerente in fi. de offi. oz.

12 ¶ Quid de alijs magistris. ff.q; simt liter non debent exigere aliquid q̄n sūt salariati debite de publico in studijs generalibus a quocūq; sm Pa. in. d.c. q; nonnullis. Jn alijs extra studia generalia. similiter non possunt a scolaribus illius loci sm do. Anto. nec a pauperibus. sed bene a diuitibus alienis. z etiā secūdum cōsuetudinem. l. q; si nolit. §. q mancipia. ff. de edil. edic. Facit l. si fundus. ff. de euic. z qō no. Bar. i. l. nemo est qui nesciat. ff. de duobus reis Si vo non sunt salariati pñt exigere. sed non a pauperibus. de censi. c. licet. Et hec intellige vera q; possunt exigere q̄n non est sibi pulpiz sufficiēter. z loq̄r hic non de his qui legunt vt adiscant. vel pp honorem quia tales nō gerunt vtiliter negocium alienum sed suum. ff. de nego gest. l. si pupilli. §. ij. sed de illis qui ad vtilitatem scolarium legunt: vt sint docti.

13 ¶ Nunqd oēs magistri possint oblata a scolarib⁹ sponte recipere. R. q̄ sic. c. dilectis filius. el. ii. fi. de simo. x. q. iij. principis. q̄ quedā sūt q̄ licet inhone ste petant tñ hōeste recipiunt. l. i. §. est quidē res. ff. de vari. & extraor. cog.

14 ¶ Utrū magister pp lucrū datuz sibi a scolarib⁹ cōcedēs eis vacationez vel celebrationem festi peccet. R. Rodoñ. q̄ si hoc facit pro recreatiōe eoz nō est simoniaca sed tñ turpe lucrū. sec⁹ si faceret ppter festū colendum vel non colendus. q̄ esset simonia secundum Ray.

15 ¶ Utrū possit fine simonia aliqd exigi pro. lnia docēdi vanda. R. hosti. & Bof. q̄ simonia nō ē sed turpe lucrū ō necessitate restituēdū ei q̄ dedit si erat idoneus: q̄ nō turpiter dedit ꝛ potuit redimere vexationē sua. c. dilectus. el. i. de simo. secus si nō erat idoneus: q̄ cū turpiter dederit nō ei restituit. sed pauperib⁹ de bono cōsilio esset dādū. vide q̄ no. Ber. in. c. phibeas eo. titu. Idem dic de epo qui nō vult dare lniam suo clerico eundi ad scolas nisi aliq̄ sibi do to Rodoñ. tñ credit simoniacus ep̄m: si pp lucrū dat lnias p quīquēnio a iure cōcesso. c. sup speciu. eo. ti. Sūr si ad mat⁹ tps q̄ ḥz respectuz ꝓncipalioꝛ ad soluēdū eū spūali offō q̄ dz eccli e Si vero pp moꝛā in studio faciēdā sic turpe lucꝛ ē ñ simōia: ꝛ mortale peñ

16 ¶ Utrū qs possit petere lnias docēdi in theologia. R. secūdū sanctū Tho. in quod. q̄ sic: cuz cōcare lniam sit opus caritat. Ad intelligē verū q̄ hoc q̄ rit pp bonū finē. sed ppter superbiam & extollentiam nō liceret.

17 ¶ Utz illi q obtēta licētiā feci expensas in cōuiuijs ꝺm cōsuetudinē possit aliū substituere cū pacto q̄ reddat sibi expeñ. R. Rodoñ sic: dūmō substituta legat vice sua: & cōsuetudo sit substituē di. Si vo totū ius suū in eū trāsfert sic nō pōt aliq̄d etiā p itereſſe suo paciſci multo minus de certa portione emolumēti petpiēda. nec est ꝺ ecclia tradi tur tali modo q̄ bñficia sūt assignata pro sustentandis clericis: sed istud pro labore docendi.

¶ Utrū peccēt mortaliter admittēs ꝺ ad doctoratū nisi exigāt iuramentū q̄ nō expēdēt vltra tres mille toronenses argēteos in tali doctorat⁹, vel magiſtē rij solēnitate. R. q̄ sic. & sūt suspēſi per sex mēses ab hmōi pmotiōe ēt si sint episcopi. vt in cle. vlti. de magistris.

Aiozitas nō querit a ſeruo dei sed inferioritas. xl. di. multi. xciij. dist. diaconi sunt.

Aledictio ppie est impatio mali alicui fcā sub rōe mali hoc ē iquātū ē malū itendēs ip̄z malū vt colligit ex. c. deus. xxiij. q. iij. Large autē accipit etiā p blaſphemia dei vel sanctoꝛ. vt. i. c. statuim⁹ de male. & ois talis maledictio phibet. xxiij. q. iij. si igitur. xlvi. di. cūctus. & c. i. de male.

¶ Utz sit peccatū mortale maledictio R. q̄ aliquādo qs ip̄ecat malū alteri sub rōne boni. vt. fcōuertatur vel non habeat causz faciēdi mala vl ei q̄ meret maledicit sic nō est peñ ꝺm Aller. Fa ſe tractatu de maledictiōe: qñ sit cuz alijs debitis circūstantijs iuno maledictio isto mō erit bonū ꝺ sit malū ei cui maledicit. sed quādo qs maledicit ppter fcm ē peccatū mortale si sit cū deliberatiōe rōnis. & de malo notabili. ſt cus si ex ipetu vl de re minia Dicit tñ Aller. q̄ si talia ducant in cōsuetudine posset eē mortale pp contemptū.

¶ Utrū liceat maledicere creature irra tiōali. R. ꝺ Aller. vbi. s. q̄ maledicere creature irrationali ꝺm se, ꝺsiderate est ociosū & vanū & p ꝺsō illicitus. Male dicere aūt eis ꝓut ordinant ad hoiem sic ē idez peñ ac si fieret homini. & tm mortale sicut dictū est: & de talibus intelligitur illud. maledici regnū dei non possidebunt. xxiij. q. iij. §. illicita. & de pena maledicētū deum vel sanctos. vi de. s. Blaſphemia.

Aleficium dr aliqñ sortilegiū vel incantatio. vt. xxvi. q. v. nec mirum. &

de hoc.j. Sortilegiū. ⁊ quō pōt destrui vide.j. Superstitio.§.xiij. Aliqñ dicit qdcūq crimē vt furtū rapina ⁊ hmōi. vt instī.de obliga que ex deli.na. Est ēt ḡñi maleficiū nocumētū qō fit ꝓximo ꝑter ꝓpositū.vt instī.de obli.q̄ ex qua si delic.na.per totum'

Alitia dr̄ triplr. Primo ꝑ habitū vitioso'ex q̄ ꝑcedit ꝙ homo est valde inclinatus ⁊ pōptus ad agēdū opera illi⁹ vi tij habituati: ⁊ sic est peccaī'ex malitia l.ex electōe mali pp illā iclinationē habitus vitiosi. ſz nō ē peccatū inſpiritū ſanctū. Secūdo dr̄ malitia conēptus ⁊ abhōinatio rei⁹ ſpūalīū ꝓcedēs alicui ex ꝛordinata tristitia mentis: ⁊ isto mō est filia accidie. Tertio malitia dr̄ pcīs in ſpiritū ſanctū. de q̄ dic. vt.j. Peccatū.§.iij. Et istis duobus modis semp est pcīs mortale malitia: ex qua in cōtēptū bona ſpūalia vel diuīa habentī. si est in deliberatiōe volūtatis ſecundum ſanctū Tho.ſa ſe.q.xxv.

Andatum dr̄ qñ ḡs ad ſatisfactionem ſiue volūtatis ponit aliqd alicui nulla data pecunia: ſeu q̄cūq alio. iter ḇiāt q̄cūq ꝟba ita tñ q̄ ſint q̄ mādāt ad vtilitatē ſeu ſatisfactionē mandātis Si ꝟo ſunt ad vtilitatē illius cui committit. ſic dicetur ꝓcuratio. ⁊ ꝓcuratoꝛ nō mādatoꝛ vt no.bar.in.l. nō ſolum.§.ſi mādato.ff.de iniur. Si aūt data pecunia ſi eſt circa delictū. ſic dr̄ mādatum accipiens affalinus de q̄ in.c.p hmoni de homi.li.vi.⁊.d.l.nō ſolū. Ubi vero nō eſt circa delictū mādatari⁹ dicitur locatoꝛ: ⁊ mandans conductoꝛ. nec eſt mandatum ꝓprie.

¶ Utrū mādās delictum includat ſub diſpoſitiōe iuris vel ſtatuti puniēs eū q̄ fecerit tale delictum. ſ. Pa.in.c. mulieres de ſen.excō. ſic deſtinguit aut ꝟba ſcripta ſunt in rē puta dicit ius ſiue ſtatutū ꝙ homicidio ſponat talis pena ⁊ ſic includit ex ꝓpria ſignificatiōe ꝟborꝝ q̄ de hōicidio qō mādauit tenet.l.hec ꝟba.ff.de adul.⁊.l.aut q alī.§.hec verba.ff.qō vt aut clā.⁊ vtrobiq̄ ꝙ bar.⁊ ꝙ cy.in.l.nō tō mīn⁹.C.de accuſa. Aut verba ſunt ſcripta in ꝑſonā vt q̄ dr̄.ſi quis cōmiſcerit homicidiū puniatur talī pena ⁊ ſic ſi cōmittit ꝙ inſtītm qō ne ceſſario operatur neceſſitate facti ſicut mittens ſagittā ⁊ hmōi. vel operatur p'inſtītm neceſſitate iuris. ſicut quādo ꝓcuratoꝛ vel ſubdito aliq̄d mādat licitū. ſic includit mādās: q̄ tpe vere facit qñ actus attribuit ꝓncipio. facit.l.item mella.§.i.ff.ad.l.acql.⁊ ꝓ hoc tex.in l.ſi pater in fi.ff.de mān. vin. ⁊.l.ij.§. ſi ꝓcuratoꝛ.ff.q̄ gſq̄ iur. ⁊ tō ſtatutuz puniēs ꝓponēte exceptionē ꝟ inſtītm mandans ꝓcuratoꝛi ꝓponere tenetur pena ſtatuti. Si vero inſtrumentuz per qō explicatur operatur voluntate ꝓpria non neceſſitate facti vel iuris. vt puta q̄ mandauit delictum committi mandatarius non tenetur obedire: tunc in diſpoſitione iuris cōis manda toꝛ cōꝓhendit̄ur: nō ex ꝓpria ſignificatione ſed interꝑtatiōe iuris. qō vult parum intereſſe vel ꝑ ſe vel ꝑ aliuz facere: vt dicit tex.in.l.i.§. delecisſe.ff. de vi ⁊ vi ar. ſed nō hēbit locū in ſtatuto in quo fictio nō habet locū.l.iij.§. hec verba.ff.de nego.geſ. Et hoc tenē. licet bal.in.d.l.nō tō minus.aliter diſſixerit Diſtinguo tñ ſecūduz bal.in.l. omnes populi.ff.de iuſtī.⁊ iur.ſic. q̄ aut ſtatutum indulget. puta homicidie remittatur certa pars pene ⁊ ſic ꝓcōprehenditur q̄ ceſſat odiū. ⁊ fauoꝛ: eſt ampliandus. regula odia.li.vi. Aut punit ⁊ tūc. aut de pena regulari que nō multuz exoꝛbitat a'iuris cōis diſpoſitōe. ⁊ ſic includit q̄ tūc ſtatutū dz interꝑtari ſm ius cōe. vt in.c.cū dilect⁹ de ꝙuentiōe no. Inno.in.c.cāz que. de reſcrip. ⁊ bar.in d.l.oēs populi quā quidē pena ius cōe vult vt cōꝓhendatur vt.ſ. dictuz eſt.

Additio exēplū in iure cōi nō ē exꝓſſa pena ſtatutū exprimit penā ⁊ logtur de facilente ⁊ iclu ditur. Aut pūit pena irregulari. ⁊ que exoꝛbitat a cōmuni iure. ⁊ ſic non includitur. ſed hēbit locuz in caſu ſuo. ⁊

hoc sensernnt doc. antig in simili. in. l. gcūq3. C. de seruis fugi. in illa ꝙstione nunqd masculinū cōcipiat femininuꝫ qꝫ in odio regulari comprehenditur sed in irregulari nō Nec obstat ꝓdict' c. mulieres de sentē. excō. in verbo vere qꝫ vī inuere qꝫ nō interꝑtatiue. qz illud verū est fm Bar. in. l. sed si vnius ff. de iniu. in peccato: sed nō in pena. ꝛ qꝫ nō vere cōꝑhēdat. Facit. c. vt fame de sen. excō. vbi tex. ingt facere videan tur. Ergo interꝑtatiue ad idem. de clepu. in duel. c. ij. Ubi pugil. vere homicida dr. ꝛ mādans nō. lz teneat de homicidio. Jtē qz tex. ponit vt diuersa facere ꝛ mandare. So. di. c. si qs viduā. ꝛ de homi. c. sicut dignū. Ergo in penis irregularibus a iure cōi ꝑ statuta non hēbit locū. vbi fictio nō habet locum vt dixi. Jdez dic qꝫ q̄ ad effectus naturales q ex ipso facto ꝓuenīūt vel requirunt nūcq̄ sūt paria facere ꝑ se vel per alium. Facit qꝫ no. Bar. in. dicto. §. de feciſſe. vbi vult qꝫ nō est idē adulterium facere per aliū. sicut per se. lz q̄ ad effectus ciuiles q cōsistūt in reprumendis iniurijs. sic tene quod. ē. dixi.

Additio nisi qñ ius punit aliquē qui ꝓsonalit fecerit qz tūc nō includitur in pena facies ꝑ aliū Et sic intellige. ꝛ limita Bo. in. c. sciat cūcti. de electio. li. vi. ꝛ iura i ea allata.

2 ¶ Utrū mandatarius non seruans formā mādati faciat aligd validum. §. qꝫ nō qz gesta ꝑ formā mandati sunt nulla. ꝛ nō solum quando fit expresse contra formam. sed ēt quando fit ꝓter ꝛ citra formā quia quando ad actū dat certa forma: paria sunt agere ꝑ citra ꝛ ꝓter formam. Vide tex. cū glo. i. c. sicut de elec. li. vi. ꝛ. c. prudentiā de offo dele. facit. l. diligenter in ꝓnci. ff. mandati no. Pa. in. c. fi. de resti. spo. quod limita vt. §. absolutio. ij. §. ij.

3 ¶ Quid de mādato qualificato. §. fs Pa. in dicto. c. fi. q distribuit in duo mandata: ꝛ si nō pōt ipleri in modo seu qualitate. Ex quo infert qꝫ si duo mādant etiā data certa forma licz nō possint simul ipleri dz tū fieri qđ pōt ꝛ valebit actum. Facit quod no. per glo. ꝛ doc. in. c. cōstitutus de rescrip.

4 ¶ Quid de eo q mādauit delictū qđ post multuꝫ tps ille exequit. concludit Jnno. in. c. ad audientiā de hōi. qđ tenet si non reuocauit expresse vel tacite vt. puta. qz fecit pacem cuꝫ inimico. vel parentellā. vt. l. ij. §. fi. ꝛ ibi gl. ꝛ bal. ff. de adimē. legatis. Et hoc sequit bal. in d. l. nō ideo. minus.

5 ¶ Utrū mādās teneat mandatario de casu fortuito. §. Pa. in. c. sicut. de iure iuran. qꝫ agēe actione mādati petit dāna que verisimiliter cōtingere potuissent q̄ si mādans ea debuerit cogitare a ꝓncipio. fs Jnno. in. d. c. sicut. ꝛ sic petit expeñ. ꝛ dāna. ar. ff. de nego. ge. l. nēsennius. ꝛ sic dicit intelligēdā. l. in. cās. §. nō oia. ꝛ. l. si qs alicui. §. impendia. ff. māda. nisi dāna cōtingissent ex cāu fortuito qui verisimiliter non fuisset cogitatus. d. §. nō oia. ꝛ hoc tenet ēt to. an. in regula dānū in mercuriali. li. vi. Et intellige ꝓdicta in eo q gratis suscipit mādatū. nā mādatū debet esse gratuitū. l. i. §. i. ff. mandati. ꝛ iō isti stipendiarij q veniunt ꝑ precio nō pñt agere ad dāna. qz nō sunt mandatarij. vt dictū est Jtem illi q cās pletatis vel parentelle ꝛ huiusmodi hoc faciunt. xrij. q. iij. nō inseréda. Similiter nec illi q ex debito tenentur. ij. q. iij. si dīs. ꝛ. c. Julianus vide. qđ no. in. d. l. nēsennius.

6 ¶ Utrū mandatus expiret morte mādatoris. §. doc. in. c. gratū. ꝛ. c. relatū. de offo dele. qꝫ re integra. expirat. l. mādatū. C. mādati. alias nō. Quomodo res dicatur integra ꝛ quomō nō. vide ibidem per doctores.

Anifestum nos rescribimus intelligere qđ vl ꝑ cōfessionē vl ꝑbatōes legitie notū fuerit: aut euidēcia rei que nulla possit tergiuersatione celari dicit tex. in. c. cū olim in fi. de verbo. signi. ꝛ ibi dicit glo. qꝫ ꝓpte manifestū dr qđ nō eget ꝓbatione.

Additio ꝛ sic est notorij sed manifestū ꝓprie ꝓut ē species distincta a notorio dr ꝙ ꝑbari pt.

¶ Utrū in dispositione vbi fit simpliciter mētio de manifesto debeamus accipere manifestū ꝓprie ꝛ ꝓout est spēs distincta a notorio. ff. ꝑm Pa. in. d. c. cū oli ꝙ debemus ꝯsiderare mām subiecti. vt no. in. c. rogo. i. q. iij. ꝛ ēt vsus loquendi ar. c. cūis de ꝓbo. sig. in dubio ꝯo debem⁹ capere ꝓprie. Ad hoc l. nō aliter. ff. de le. iij. ꝛ in. c. fi. de ꝓbo. signi. ꝛ maxime in penalibus.

Anumissio inest libertatis datio. nam dū qs i fruitute est manu ꝛ ptāti suppositus ēt si manumissus ē libera tur a manu ꝛ ptāte dñi. vt isti. de liber. §. i. ꝛ. xij. q. ij. cum redemptor.

¶ Quis pōt manumittere. ff. ꝙ is qui habet administrationē rerum suarum ꝛ xvij. annū inceperit inter vtuos libertatē dare pōt. isti. quibus ex cau. ma. nō pos. §. pe. Jn vltima ꝯo voluntate ꝯtestari pōt. l. in. xiij. annō. pōt ꝛ manumittere vt in. d. §. pe. ꝛ. C. g manu. nō po. aut. §. hodie nouo iure. Jtē eps pōt manumittere seruos ecclie bñmeritos. xij. q. v. si quos de seruis. pt etiaz ꝛ nō bene meritos. dummodo det ecclie ꝙ vno duos eiusdē meriti ꝛ peculij. xij. q. v. eps qui. Jntellige de bonis ꝓprys. Jtē cā miserationis pōt. d. c. cū redēptor. Abbas pōt ēt cum cōsensu epi ꝛ monacoz. xij. q. ij. abbatibus vl si cōsuetudo sit ꝙ possit vel nō possit illā serua. de his q̄ fiunt a pla. sine cōsen. capituli. c. ea nosciti. ꝛ. c. cum nos

¶ Quid si qs sit seruus plium nunqd pōt manumitti ab vno illoz. alijs ꝯdicētib⁹. ff. ꝙ sic. §. manumissor tenet alios suaꝝ idēnes. C. b cōi duo ma. l. i.

¶ Utrū valeat manumissio in fraudē creditoz fcā. ff. ꝙ nō. C. q manu. non pōt. l. i. ꝛ insti. ex q ca. ma. §. i.

¶ Utr̄ possit manumitti ille q pp delictū incidit in seruitutē. ff. Pa. in. c. ita quozūdā de iude. ꝙ nō ꝑm Jo. an. Facit. l. ij. C. qbus ad li. pcla. nō ly.

¶ Qñ fit manumissio. ff. mulꝭ mōis Jnsti. de liber. §. mulꝭ mōis. vbi inter alios dr ꝙ pōt fieri in secreto. vt si dicat dñs esto liber. vel ꝑ epistam. vl per testm vel ꝑ quālibet vltimā voluntatē.

¶ Quō reuocat manumissio. ff. pp oēs cās ingratitudinis ex qbus reuocatur donatio. de qbus. ff. donatio. l. §. xiij. in auc. vt liberi de cetero. §. illud.

¶ Jn q̄ differt māumissus ab ecclia a māumisso a ꝑuato. ff. ꝙ ꝓmo q̄ ꝑp opas si ꝓstitas reuocat in fruitutē. vt xij. q. ij. diaconi. sec⁹ i alys. vt. C. b libe. cau. l. solo. Scdo q̄ filij eoz remanēt obnoxij ecclie sine ꝓcne. xij. q. v. b lib tis. §. alij ñ. C. de libe. ꝛ eoz li. i. ꝛ. v. Tertio q̄ serui ecclie pōt manumitti cū hoc ꝙ nō possint alteri ꝯferri ecclie sua bona relinquere. xij. q. ij. c. i. ꝛ. iij.

¶ Utr̄ i māumissiōe possit dñs aliqd fruitiū spūale sibi iponē. puta ꝙ sibi dicat horas ꝛ hmōi. ff. ꝙ sic ita ꝙ si seruare noluerit ēt si ordinat⁹ fuerit ꝛ ogradetur ꝛ ptinē seruituti subliciat. c. nullus. de seruis nō or.

¶ Jn gb⁹ ꝓsitis tus ꝓfonat⁹. ff. vt no. i l. fi. C. b bo. lib. i gl. ſ. ꝓmo. vt nō ꝓpoat turpē actōez vt ꝛceptioē adūlus ꝓfonū. Scdo reuerētiā ei⁹ dr tā i faciēdo. ꝯferri nō faciēdo. Tertio ꝑstare dr ei alimēta si als nō hr. Quarto ꝓfonus hr ius reuocādi eū in seruitutē rōe offense cōmisse ꝑ ipm. Quinto ꝓfonus hr ius succedēdi liberto. Usꝰ teneī libertus ei relinquere ltiaz q̄ ē tertia ps suoz bonoz si i bonis hr pluſq̄ cētū aureos ꝛ nullos liberos hr cū ꝺcedit si ꝓ minus ꝯferri cētū aureos hr i ſbtātia nō tñr ei aliqd relinqre. ꝙ si monumus fuerit ab itestato nullo liberoz relicto sic succedet in totum. Vide ibidē. ꝛ insti. de succes. libertoz. §. ſz nr̄a cōstitutio.

Additio viō gl. i. l. vēia. C. b i tus vocā. ꝛ ad q̄d tñr ꝓfonus libto ē gl. i. §. libertinoz isti. o lib.

Athematici sine aspiratiōe dñr dl uini. sed cum aspiratione significat scientiam quadriuialem. vnde

uersus. Scire facit materis. sed diuina re materis. de quo vide. j. Scintilegium z supstitio. z. s. Diuinatio. Usi tales ñ debēt ad limē alterius dom⁹ accedere alias cōcremari debent. nec aligs eos suscipere seu consulere: alias debent de portari z bona eorū cōfiscari. z diuina tor: gladio vltore ferirī. vt C. de male. z mat. l. nullus. l. nemo. z. l. culpa.

Matrimonium. j.

qd est cōiunctio maris z femie inter psonas ltias idiuidua vite psuetudinē retinēs. xxvij. q. ij. §. i. istuu. de pa. po. i pn̄. z i .iij. fē. di. xxvij. de p̄sup. illud quoq; nobis.

1 ¶ Utrū matrimoniū sit sacramentuz noue legis. Rc. q mātimonium pōt dupliciter accipi. aut cātū ad ei⁹ institutionē. z sic nō est sacramētū noue legis. q; fuit añ nouā legē institutū. alio mō q ad ei⁹ effectū. z sic licet fuerit añ nouā legē institutū. nō tñ hūit vim ꝓferē di. gram sicut mō in noua lege in q nō ē euacuatū ꝫ confirmatū z factū grē cau satiuū. z sic ē sacrm noue legis. hec Rica. in .iij. di. xxvi. ar. iij. q. ij.

2 ¶ Quid ē in isto sacrō materia z forma. Rc. sm Ricar. vbi. s. cadē. q. vbum primo. platī ē mā: z verbuz ꝺo est forma. q; sicut verbū accedēs ad elementū facit sacrm. sic verbū accedēs ad vbū p̄cedēs q dicit accipio te in meam vxorē ē forma huius. l. dicendo: z ego accipio te in meū virū vl ē duo. Ber. in. c. tua nos. de spō. vult q verba sint forma. z consensus sit materia.

3 ¶ Quid est res z qd ē sacrz in mātimonio. Rc. Ricar. vbi. s. ar. iij. q. ij. q ex plicio ꝺ sensus p vba v pñti ē sacrz tñ. Res z sacrm ē vnio cōsensuū z mutua obligatio causata p ꝺsensum mutuū p vba de pñti explicū. hec eni est res respectu significatiōis exteriozis q ē p sensibilia signa. Et ē sacrm duplicis rei. s. caritatis quā significat z dispositiue efficit. Et vnionis xpi z ecclie quā significat ꝫ nō efficit. Ipa añ caritas est res tñ. z nō sacrm. obligatio vero interioz per mutuū cōsensuz expīa siue cōtractio exterioz est res z sacrameētum.

¶ Utrū gra gratū faciēs conferat in 4 hoc sacro. Rc. Ricar. vbi. s. ar. q. iij. q sic. si digne ꝫhāt ex diuina institutōe.

Matrimonium. ij.

quō ꝫhitur dic q ad legitime ꝫhendū debēt fieri bāna: z quomō publice ꝫhendū est. de quo vide. s. Clandestina.

¶ Per quid ꝫhit. Rc. q p mutuū con 1
sensū vbis expressū. c. tua nos de spō.

¶ Utrū sine mutuo ꝺsensu animoruz 2
possit cōtrahi mātimoniū. Rc. sm cōter Theologos q ñ ad deum et veritatē nō pōt cē mātimoniū si nō vbo ꝺsenti ant: simul dicāt: aut sciāt q; q; voluerint ab ex. xxvij. q. ij. sufficiat. ly ecclia aliud iudicet. vt l. c. is qui de spō.

¶ Utrū requirat q ꝺsensus p̄stetur 3
simul eodē tpe. Rc. Pa. in. c. dilect⁹ de spō. tenet q de subtilitate iuris necessario regrit vt simul eodē tpe p̄stetur q dicit gl. in. l. cōsensū. ff. de act. z obli. z in. l. i. ff. de ꝫhē. ep. q in ꝫhentibus q plicium iure gētiū debēt ꝺsensus sil p stare. Et spe. in ti. de spō. dicit q frustio alterius ꝺz seq imediate p. l. cōmunis act⁹ in pn̄. z. l. i. ff. de ver. ob. Dost. ꝺo in. c. ex lris de spōsalb⁹ que legitur Jo. an. dicit q sufficit cōsentiat p̄cise z duret in ꝓposito suo: z postea alterius cōsēsus accedat ex post facto. z est vero: opinio hosti. vt est ter. i. d. l. i. §. si ꝺo pūs interrogauit. vbi ꝺ internallo medij tpis ñ vitiant obligationē: secus si nō p̄seueraret in ꝓmo ꝓposito. q; si ēet ꝺa p̄ma opinio q nō esset mātimoniū cātūcūq; alter cōsentiret postea.

¶ Utrū vba exp̄mētia ꝺsēū de pūti 4
sint necessaria ad mātimonium ꝫhendi. Rc. cōter theologi. j. iij. di. xxvij. z moderniores canoniste vt no. pa. in. c. tue fraternitati de spon. tenēt q nō sunt necessaria ēt in log valētibus: dūmō p alia signa exteriora ꝺsensus expīmatur vt p nuntī. z hmōi. Et istud tene: ly alij dicāt alr. facit p hoc q; legata z fideicōmissa solo natu relinqui possunt ēt a loqui valente. vt. C. de fideicōmiss. l. ij

epla. ff. de le. tij. l. mutu, c. cũ apud de spõ. vbi dicit ꝙ sufficit cõsensus. ergo si regrũt ꝑba de ꝑsenti cũ ꝓlia possunt ex ꝑmi. qz illud dr̃ sufficere ꝙ posito nihil aliud regritur ad subãm actus. vt no. glo. in. c. statutũ de rescrip. li. vi. Item nõ refert qd de eqpolẽtibus fiat. c. licet ex qdã de testi. Itẽ patet ꝙ mutus põt cõtrahere. vt in. c. cũ apud de spon. ergo ꝑba nõ sunt necessaria. vt pz in. d. c. tue fraternitati. z i glo. i. d. c. sufficiat Et ideo si qs diceret accipio te in meã vxorẽ z si cõsentis vt sit mr̃imonium da mihi oscula. z illa dat. erit ꝑ⁹ matrimonium: licet nullũ verbũ dixerit. de mr̃imonio cõtra inter. ec. cõtrac. c. i.

¶ Utrũ sit aliq̃ sensibil signo exprimẽs te cõsensus de ꝑsenti ꝙ trahat mr̃imoniũ ℟. Fz cõtra theologos vbi. s. z canonistas. i. d. c. tue fraternitati ꝙ non qz est sẽm. z. de rõne sacramenti est ꝙ sit in eo aliqd sensibile signũ. z tõ dicit gl. in d. c. tue ꝙ ad esse matrimonij duo cõcurrũt necessario. vnũ mã. l. ꝓsẽs. aliud forma. s. ꝑba. vel signa cõsensus ex ꝑmẽtia. Aduerte tñ ꝙ si pater ꝙtrahit z dicit ꝑba ꝓ filia ꝑsente z tacẽte. ꝙ erit mr̃imoniũ: qz ꝑba parentũ z taciturnitas filiorum ꝓsentiũ. z ꝑba intelligentiũ eqpolent sensibili signo exprimenti ꝓsensus interiorẽ. Quod verũ intelligo si ipsi ꝓ gbus cõtrahuntur aliquo signo ãnuunt: alias non credo ꝙ sola taciturnitas sufficit. Et sic intellige z limita glo. in. c. cũ dr̃. xxxij. q. ij. z in. d. c. tue fraternitati z Sancti Tho. z Rica. in. iiij. di. xxvj.

6 ¶ Utrũ ꝓsensus de futuro cũ carnali copula faciat mr̃imoniũ ℟. fm Rica. in. iiij. di. xxviij. ar. primo. q. iij. ꝙ ꝙ ad deũ z rei veritatẽ sine ꝓsensu reali de ꝓsenti nõ põt esse mr̃imonium. c. tuos de spon. Et tõ distinguit sanct⁹ Bo. eadẽ di. ꝙ aut copulat sibi affectu coniugali ita ꝙ vir credit copulari cũ sua vxore. z e contrario. z sic copula facti mr̃imoniũ pp ꝓsensus tacitũ de ꝑsenti quo vr̃ implere velle. qs promisit. s. eam accipere nũc de ꝑsenti sicut antea ꝓmiserat de futuro. Aut cognoscit eã affectu fornicario. z sic nõ est mr̃imonius q̃ ad deũ: iz ꝓsumptũ quo ad eccliam ꝓra quã ꝓsumptionẽ nõ admittit ꝓbatio. vt in. c. his q de spon. si tũ cõtra heret de facto cũ alia teneret secundus matrimonium fm Rica. vbi. s. q. iij. quod no. bene.

Addictio Per aliũ aũt a carnali copula vl ꝓsensu ꝑ ꝑba ꝑsentia vel futura mẽte z ꝑ bis efficitur mr̃imoniũ ét ꝓsumptũ. q̃uis interueniat traductio ad domũ oscula z ét nixus ad copulaz. vt patet per capitu. fi. de spon. z in. c. i. de matri. contra inter dictũ ecclie contracto.

¶ Quomodo cognoscẽtur signa que exprimũt cõsensus de ꝑsenti. ℟. ꝙ recurrẽdũ est in foro anime ad intẽtionẽ. ꝙ si de intẽtione nesciturꝫ. sic dicendum est ꝙ si aliqua verba preceserunt ab vno eoꝝ. vel ab aliq̃ alio in eoꝝ ꝑsẽtia: z sic postea signa sic secũdus ꝑba determinabitur de signis. vt puta si alr̃ dicit. Ego te accipio in vxorẽ z si tu simili cõsentis accipere me i virum bibe. vel annue capite z hmõi. sic erit. mr̃imoniũ. Si vero ꝓcedẽtia denotãt consensum de futuro. sic z signa q̃ si nulla verba preceserunt. sic nõ iudicabo ꝙ mr̃imonio. ex q̃ de intentione nõ cõstat. Tuus tñ est ꝙ mr̃imoniũ ꝑsumere. qz nullũ periculũ imminet: als sic ¶ Quo ꝑba cognoscẽtur i dubio qñ 8 de intẽtione nõ cõstat. ℟. ꝙ ꝑba q̃dã sũt clara q̃ demõstrãt cõsensũ de. ꝑsenti sicut cũ qs dicit. accipio te in meã vxorẽ. z illa replicat z ego accipio te in meũ virũ z similia quedam sũt dubia vñ no. ꝙ ꝑbũ placet z verbũ volo de notant tps ꝓsens fm dñm An. in. c. ex lr̃is. el. i. de spõ. ꝑbũ aũt infinitiuus nihil ꝑcte significat sed determinabit fm ꝑba ꝑcedẽtia vl ad ꝓs vel futurũ. Vñ si ꝑbo volo vl placet addat ꝑbũ infinitiuũ denotãs actũ nõ dependentẽ solũ a libera volũtate ꝑsentis nõ inducit dispositio de ꝓsenti sed de futuro. puta cum dicit placet vel volo

ascẽdere arborẽ. Si ꝓ ꝑbũ infinitiuꝫ denotat actũ qui pcedit solũ a uolũtate pterẽtis libere. Et tunc si denotat pncipiũ actus nõ inducit dispositio de ꝓsenti. Exẽplũ. volo tecũ cõtrahere vel volo te desponsare. & sic ñ erit mr̃imoniũ. Si vero denotat executionẽ actus. sic inducit dispositio de ꝑsenti. Exẽplũ volo te habere in vxorẽ vel dicatur placet mihi te retinere ꝓ vxore & sic erit mr̃imoniũ. q2 q vult ꝓfiꝫ vult & añcedens. vt i.c. pterea & i.c. pueriẽtiã. de offo dele. in hoc tñ multũ instat. doc. sed pertranseo. & vide si vis Bar. in l. cunctos populos. C. de sum. tri. & canonistas in. d. c. ex litteris.

9 ¶ Quid si dicat promitto tibi tanꝫ vxori mee & illa similiter idem respondeat. ꝙ fm hosti. in. c. ex parte desponsa. ꝙ ꝓ mr̃imonio est iudicandum.

10 ¶ Utrum. si dicatur viro vis talẽ ꝓ vxore & respõdet placet. & similr̃ idem dicit mulier sit mr̃imoniũ. ꝙ. vt patet ex dictis matrimoniũ est no. etiã host. in. c. sponsam. de spon.

11 ¶ Quid si dicat promitto tibi ꝙ non dimittã te ꝓ meliori vel peiori vxore. ꝙ. fꝫ host. in. d. c. ex parte ꝙ matrimoniũ erit. Nã in talibus & similibus duobus iudicandum est ꝓ matrimonio ar. de sen. & re. iudic. c. fi.

12 ¶ Utrũ vir dicẽs promitto tibi ꝙ habebo te ꝓ legitia vxore. & sibi respondet mulier ꝑtrahat de ꝑsenti. ꝙ. ꝙ sic. vt in. d. c. ex parte in tex. & in glo. iij. q. v. c. nec illõ. ꝙ. fꝫ obiicit. q2 verbũ habebo põt referri ad tps ꝑsens de ma. contra. inter. ec. cõtra. c. ex lr̃is. & ideo fm Host. & Botre. sibaudiẽdũ est de certo vel hoc tpe. secus esset si diceret. ꝓ mitto tibi ꝙ ducã te in vxorẽ. fꝫ Jo. in d. c. nec illud. q2 sic essent sponsalia. & si mulier dicit Pa. in. d. c. ex pte q' erit mr̃imoniũ si dicat pmitto tibi ꝙ non hẽbo aliã vxorẽ. niſi te. & illa sibi rñdet

Additio

Q2 verbũ nisi cũ sequitur negatione facit positionẽ vt no. gl. i regula peñ. de re. iur. li. vi. ꝙ credo verũ si ꝓba sint plata ꝓ ꝑti. s. nolo hẽre aliã in vxorẽ nisi te. Secus si ꝓba cẽnt plata de futuro. sic. s. ꝙ ñ hẽbo aliã nisi te. q2 tũc nisi non facit positionẽ de ꝑsenti fꝫ habitũ sibi si diceret nõ accipiã aliã in vxorẽ. q2 nõ erit mr̃imonium.

¶ Quid si dicat promitto tibi ꝙ retinebo te ꝑpetuo mecũ & illa rñdet sibi. ꝙ. ꝙ si est mr̃imoniũ: nisi dicat ꝙ vult eã tenere in vxorem. in aut. ꝙ. mo. nã. effi. le. §. pe. Jo. tñ i. c. i. xxx. q. v. & gl. in c. solet. xxxij. q. vj. tenet ꝙ de iure canonico est mr̃imoniũ. & ita tene in dubio Sed qñ cõstat de mẽte nõ est curandũ. de verbis quo ad deũ & cõscias: q2 qñ ꝏbo intẽdebãt cõtrahere de ꝑsenti. sẽper erit mr̃imoniũ ẽt si ꝓba sonabãt cõsensuꝫ de futuro. ar. c. intelligentia de verborum signi. cum similibus.

¶ Sz qd diceñ. cũ aliqs dixit verba expr̃mẽtia cõsensuꝫ de ꝑsenti vel de futuro et secuta copula postea dicẽs ꝙ nũq̃ talia ꝓba ꝓtulit aio cõtrahendi sed solũ aio extorqueñdi copulã. ꝙ. ꝙ alter nõ dz credere q2 nec tenetur Vñ i. c. quãs de ꝓbationibus dõ Nimis indignũ est iuxta ltias sanctiões vt qd sua q̃ꝫ voce dilucide ꝓtestat ẽ in eo cãu ꝓpo valeat testimonio infirmare. Si pure teneratur credit ꝙ dicat vez sic non dz nec ad petitionẽ alteri ẽt in carnalem copulaꝫ cõsentire nisi de nouo dicat se velle cõtrahere Si ãt dicat postea se cẽmẽtitũ & petat debitũ tũc credat & reddat. Si ꝓ credit nõ esse verũ ꝓmanet in ꝑma temeraria credulitate sic ñ dz reddere: q2 faceret cõtra cõsciaz & si ñ reddit peccat ẽt q2 vir renocãdo qõ ꝑpus dixerat expirat illõ ꝑpus deñ q2 re uocatio ꝓcordat ꝓbis gb' ꝓfẽrit de ꝑsenti hec Rica. vbi. §. dl. xxvij. ar. i. q. iij.

¶ Sed põe ꝙ prefatus nõ eaz dixit ñ nec vult ducere sed potius aliã accepit ꝙ. in foro ecclesie si põt ꝓbare mulier ꝙ dixit ꝓba de ꝑsenti vel de futuro secuta copula carnali ꝙ cogeꝫ eam ducere nec admitteꝫ ꝓbatio in foro vt no. in. c. is qui. de spõ. fꝫ in foro anime si aliã nõ accepit cogendus est vt

eā accipiat ſi cuidēter nō appet q̄ potius ſe decipi finxit puta q̄ magna eſt diſpꝛoportionabilitas Si ꝯo aliā duxit alo ꝓtrahēdi ⁊ in primā nō conſenſit nō dz ēt ad ꝓceptū eccle ſaz dimittere ſed potius patī humilr ēt excōicatiōnē ⁊ tali mō cū ſa habitare q̄ nō ḡuet ſcādalū alijs q̄ primū mr̄imoniū nō fuit ex q̄ cōſenſus ex pte alterius defuit ſ̄m Et hoc tene q̄ cōiter tenetur vt no. Pa. in. d. c. is licet quidā dicāt q̄ licet primū nō fuerit matrimoniū tñ ēt ſecūdū nō pōt eē q̄ eccleſia talem inhabilitat ad cōtrahēdū. cū quacūq̄ alia a prima in. d. c. is quidem fidem.

16 ¶ Quid faciet prefata mulier q̄ non pōt ꝓbare cōtractū matrimonium q̄ fuit clādeſtinū. ſz. ſi ſtatim vir reuocauit ⁊ patefecit q̄ nō conſentit aut ſi ſit mīta diſpꝛoportionabilitas ex qb⁹ veriſimiliter pōt credere q̄ nunq̄a. i eā cōſenſerit ⁊ ſimilia ſic credo q̄ ſi ille trāſiuit ad ſecūda vota: aut omnino renuit eā accipere q̄ poterit ei credere ⁊ cū alio cōtrahere: maxime ſi ſic iurat ⁊ ex qualitate vite ſue pōt ꝓſumere q̄ nō mētiretur i hoc alias nullo mō dz cōtrahere cū alio ſed viuere in caſtitate. ⁊ ſibi imputet q̄ factue egit clādeſtine cōtrahēdo. Sed ſi pur de facto cōtraxit ⁊ ꝓbabiliter credat q̄ talis prefat⁹ nō habuerit animū in eā conſentiendi ſic poterit exigere ⁊ reddere Si ꝯo non habet aliquam ꝓbabilitatē ad hoc credēdū credo q̄ teneat reddere ſed exigere nō poſſit. Si ꝯo crederet q̄ prefatus tūc cōſenſerit licet poſtea neget. nec poterit exigere nec reddere. ar. eoꝝ q̄ no. in. c. inḡſitioni de ſen. exco. Nō no. q̄ ſepe in pratica euenit.

17 ¶ Quid ſi q̄s poſt ꝓtractū matrimoniū non aio conſentiendi ſed decipiendi credens ex conſilio ꝓtorū tale matrimoniū tenere cognoſcit ꝑfatā mulierē tanq̄ cōiugē credens ſic firmiter eē. ſz. q̄ talis copula nō facit matrimoniū quo ad deum: quia ex quo nullū vinculū p̄eceſſerat quo ad deum copula nō facit matrimonium. vt no. in. c. is qui.

de ſpō. vbi dicūt doc. q̄ ſi ſponſalibus ſolutis ſequitur copula non inducitur matrimoniū ex quo vinculū ſpōſaliū eſt ſolutū. Idē dicunt vbi interuenerit p̄miſſio de contrahendis ſponſalibus in futurum. Facit. l. ſi. ff. de condic. obcauſ Itē error iuris nō inducit conſensum mr̄imoniale q̄ nihil tā cōtrariū conſentiat q̄ error. l. ſi per errorē. ff. de iur. omnium. Facit quod no. Bar. in. l. multū. ff. de cōdi. ⁊ demō. vbi dicit ſi iudex errat in fundamēto iuriſdictionis nō valere ꝓceſſus licet in veritate hēret iuriſdictionē ⁊ ꝓbat i. c. ſciſcitat ō reſcriptis. iuncto. c. prudentiaz de officio dele. vbi iudices delegati cū clauſula Si ſi oēs ⁊c. Si ꝓcedūt ſine alio ignorāte impedimētū ⁊ credētes poſſe ſine eo ꝓcedere nō valet ꝓceſſus licet habeāt iuriſdictionē q̄ errāt in fundamēto iuriſdictiōis ita iſte errauit in fundamēto matrimonij cū conſensus ſit ei⁹ fundamētū ⁊ de iſta ei⁹ vt i. c. tue de ſponſal. ⁊ filiis. Uñ ſi talis accepit aliā nō pōt eā dimittere in foro aie aut religionē exire ſi quā ꝓfeſſus ē ⁊ ſtat ei⁹ cōfeſſioni in hoc vltio vt no. gl. i. d. c. is q̄ ⁊ ibi ꝓ doc. ⁊ in. c. ſignificaſti de homi. Idem cōſulunt do. ē lex. de nouo in facto.

¶ Utrū mr̄imoniū poſſit cōtrahi inter abſites ꝑ ꝓcuratorē. ſz. q̄ ſic. xxxi. q. ij. honorāt ō quer. ꝓtuga. c. ex pte el. ij. in tex. ⁊ glo. ſi tria ocurrāt. ¶ Primo q̄ ſpecialiter mādetur ei de de mr̄imonio cōtrahēdo. ¶ Secdo q̄ ſpecificetur eidē de certa ⁊ ſpāli ſeu determinata ꝑſona cū q̄ ꝑſona noīe ꝑſtituentis ¶ Tertio q̄ cōſtituēs ꝓſenet i eadē voluntate vſq̄ q̄ ꝓcurator ꝛerit Naz ꝓcurator: ḡuſcūq̄ generaliter fit cō ſtitutus nō potest ꝓtrahere matrimōiū ꝓ cōſtituente niſi exꝑſſe. id hēat i mādatis nec hoc ſufficit niſi determinet certa ꝑſona cū qua cōtrahere debeat in mandato hec ꝓbant in tex. glo. de procura. c. ꝓcurator li. v. nec ꝑfata ſufficerent ſi mutaret animū vt patet ex dictis hic. ē. licet eccleſia niſi expreſſe reuocaret iudicaret ꝓ matrimo-

18

nio tamen quo ad deū ꝛ conſciam nō
eſſet matrimoniū ex quo conſenſus de
ficit tpe quo procurator contrahit.
19 ¶ Sed pone q̄ procurator in manda-
to hꝫ ſpālem ptātem de ꝙtrahēdo ma
trimonio ſꝫ nō determinatione pſone
cū qua debeat ꝙtrahere tñ hꝫ ozetenus
vel p lras aut alio mō.ſt. q̄ ſi ꝙtrahit
cū illa exit mr̄imoniū nec obſtat gl. in
d.c.procurator que tꝫ ꝙtrarium q̄ intel
ligenda eſt qñ alio mō nō ſpecificauit
ſpālem pſonā p rōnem ſuā. Uerūtamē
ſtulta ex q̄ cū tali procuratore ꝙtrahit niſi
faciat fidē q̄ ad ꝙtraheñ. ſecū ſit ſpāl'r
procurator deputatus q̄ ſic ille poſſet
negare q̄ nō miſit eū vt ẑheret cū illa
ſꝫ cuz alia ꝛ i foro ꝙtētioſo excluderet.
20 ¶ Utꝝ p ſolas lras poſſit ꝙtrahi mr̄i
moniū inter abſentes. ſt. vt patet ex di
ctis q̄ ſic ſi duo ocurrunt. Unū q̄ mit
tens lras ꝙbus exprimit q̄ talē accipit
in vxorē de preſenti ſi ipſa conſenſerit q̄
piſeueret in eadē volūtate vſq; quo illa
cui littere mittunt expſſe conſentiat. Se-
cundū q̄ illa pſona exprimat conſenſuz
receptis litteris alicui alteri vel p lras
ſcribat ipſum conſenſum aliter niſi exp̄i
mat ↄſtūctūq; conſentiat no erit matri
moniuz ſm Rodoſi. ar.d.c. honoran
tur ꝛ.c. veniens qui cle. vel vouen. ꝛ.c.
ex publico de conuer. coniuga.
21 ¶ Sed nunqd ſtatiz vt lras reſcripſe-
rit quibus ſiḡr ꝛ ipſum accipere, exp̄i
mat i vtꝝ aut alij manifeſtauerit ſic tal'
mihi ſcripſit q̄ me accipit in vxorem
ꝛ ego notifico vobis q̄ ſimil'r ego ac-
cipio eū in virū erit matrimonium. ſt.
vt ꝓma facie q̄ nō donec ad noticiaz.
alterius puēiat q̄ antea nō ē conſenſus. i.
ſiḡ ſenſus ſꝫ diſſenſus. i. ſepatus ſenſus
ꝛ facit p hoc. l. cōſenſu. ꝛ qō ibi no. ff.
de ac. ꝛ obli. Sed tñ ego credo q̄ ſta
tim vt expreſſit ſit mr̄imoniū. q̄ ibi ſiḡt
ſubſtātialia matrimonij. ſ. cōſenſus ex
preſſus āboꝝ ꝛ cū ſubſtātialia ſint ſuf-
ficit. ar. eoꝝ q̄ no. p bar. in. l. prolatam.
C. de ſen. ꝛ interlo. om. iudi. ꝛ iſtud te-
ne ex q̄ enim vel nuncio hoc expreſſit
vel per lras ſic eſt conſenſus. q̄ ſimul
ambo conſentiunt ꝛ cuz ſignis neceſſa
riys. ar. ad hoc in. d.c. honorantur.
¶ Quid ſi dico p̄mitto vobis tribus 22
ſoꝛoribus q̄ vnā ō vobis accipiā i vxo
rēz. ꝛ ille oēs rñdēt placet ꝛ poſtea co-
gnoſcit vnā ex illis. ſt. fm hoſt. q̄ mr̄i
moniū cū illa erit. q̄ ipſo facto ꝓſenſit
c. dilecti. ꝛ.c. vt nr̄m de appe. Et hanc
opinionē tene anteḡ alter tranſeat ad
ſecūda vota. Sꝫ ſi trāſiſſet ad ſecunda
vota tene opinionē gloſe ꝛ moderno-
rū ſcilicet q̄ nō eſt mr̄imoniū primuz
q̄ ſola copula ēt cū ſpōſalibus ſcertis
nō facit mr̄imoniū niſi ambo ita car-
naliter ꝙueniſſent vt mr̄imoniū ẑhere
ꝛ conſumare intenderent.
¶ Quero in qd eſt ꝓſenſus q̄ facit ma 23
trimoniū. ſt. fm opinionē Rica. i. iij.
di. xxxi. ar. ij. q. i. q̄ ad hoc vt cōſenſus
facīat matrimoniū oꝝ ſunt ibi tria bōa
mr̄imonij ſ. plicite ꝛ in habitu ſaltez. ſ.
q̄ ẑhētes cōſentiāt. ¶ Primo in vin-
culi inſeparabilitatē. rōe cuius eſt in ma
trimonio bonū ſacri. ¶ Secūdo i bo
nū fidei quātū ad ēt' eſſentiale qō ē nō
negare vſum ſui corꝑis ſi cōiunx alter
petat niſi deus a debito reddēdi libe-
rauerit. Sed quātū ad accidētale bo-
nū fidei ſeu acceſſoriū qō eſt nō exhi-
bere alteri quā ſuo cōiugi vſuz ſui co-
poris nō eſt neceſſariū ſed ſoluz ad be
ne eſſe mr̄imonij. ¶ Tertio in bonum
plis quātū ad eius eſſentiale qō eſt eā
ſuſcipere cōditionaliter. i. ſi deus eā de
derit vel nō ꝓcurare aliqō ipedimen-
tū ne ꝓles veniat ſed quātū ad eius ac
cidētale bonuz. ſ. abſolute velle ꝓlez ꝛ
eā educare nō ē neceſſarium. Unde ſi qs
ꝙtraheret cū intētione ſepabilitat' nō
dico q̄ ad thoꝝ ꝛꝫ q̄ ad vicium. q̄ ſic
ēt ẑ bonuz ſacramēti: aut cum intētio
ne venegādi ſeipm alteri cōiugi petēti
ſine alia diuina reuellatione. q̄ ẑ fm
bonū. ſ. fidei. Aliut cuz intentione nō ſuſci
piendi plez ſi deus eā daret aut nō eaz
educādi: aut ꝓcurādi venena ſterilitat'
ne ꝓles cōcipeā aut naſceret vel educa
retur q̄ ẑ tertiuz bonū mr̄imonij. ſ. p
lis mr̄imonium talis nō ẑheret. Et nō

ōs ꝑfata hēat in intētione saltē iplicite Explicite ño sufficit ꝙ in ꝟhēdo intē dat illud. ꝙ iter ꝟhētes regrit ad mrī moniuz. Maria at vez mrīmonium ꝓtraxit cum Joseph. ꝫ non intenderet ꝓsentire in carnalē copulā: q; erat certificata ꝙ Joseph. nunq̄ eaz regreret z si eaz regisset ꝙ deus absolnebat a tali obligatiōe sūr ille q ꝓtrahit ꝗuis nō hēat animuz consumandi sed religionē intrandi. quia cum itrat absoluitur a deo a tali obligatione.

14 ¶ Uiz intētio libidinis vl' pulcritudinis aut diuitiaꝝ excludat mrīmoniuz. ꝛc. fm san. Bōa. in. iiij. di. xxx. ꝙ multe cause ꝑnt esse inductiue z sine petō dūmō nō sistāt in eis. vñ si moueret sicut cā ꝑncipalis: ē mīn⁹ honesta z eēt ꝟ sacrī vtilitatē. nō tñ ꝟ sacrī veritatez nisi ita eēt finis ꝙ nō ꝗreret nisi libidinē. vel diuitias nō vroꝛē ducere q; sic esset contra veritatē sacramenti.

15 ¶ Sed nunqd ꝟhens ex alio fine ꝗ ꝑdis habēde peccet. ꝛc. Pe. de pal'. in iij. di. xxxi. ꝙ sic venialr qñ ꝟhit ꝓncipalr ꝓpter vitādā fornicationē: si mō sit talis q fm cōem spem posset hēre filios alōs nō. Uñ ly finis mrīmonij ꝑmus z p se sit intētio generandi: tñ qñ ꝓncipale scīñ ē ꝓsibile sicut in sene. vel sterili. ly se secūdario q est intētio vitandi fornicationē facere ꝓncipale ille ait intentiones sicut reformatio pacis z alie honeste si ꝓncipalr z p se i tendant sic est petīñ veniale sicut cum vir cognoscit vroꝛē ꝓpter sanitatē vel baptizat vt saneť illj ño volunt ꝙ sit mortale q; cū mrīmoniū sit sacrm nō pōt sine petō mortali ꝓncipalr intēdi finis extraneus sicut si qs baptizaretur ꝓncipalr ꝓpter questū non curans de gra baptismali sed istud dicit idez petrus ꝙ est nimis duruz sed tñ, nō est sine rōne z tō securius est tenet tñ idē ꝙ ꝟhens ꝓncipalr ꝓp voluntatez peccat mortalr. Si ño qs ꝓtrahit secundario ꝓp diuitias pulcritudinē z huiusmodi nō est petīñ nisi sit inhonestia intentio.

16 ¶ Uiz ꝟhens in petō mortali peccet mortalr. fm Petrum predcm ꝙ sic q; dic Aug. i. q. i. p ilsaꝝ ꝙ sacramēta lia sunt vnicuiq; quali ꝑscia qs accedit Sed nunqd teneať confiteri vr tenere ꝙ sic sed Ego non credo de necessitate nisi in ꝓposito intellige ꝙ peccat contrahendo per verba de ꝑsti.

Arrimoniū. iii.

ꝗ impedit vt nō ꝓtrahať. ꝛc. ꝙ sunt. xvij. quoꝝ duo ꝑma impediunt de necessitate precepti ita ꝙ peccat mortalr ꝓtrahens tñ ꝓtractū de facto nō diriminnt. Tertium ño ipedit soluz ad tps z aliqñ ippetuū. Alia ño sequētia tali mō impediūt ꝙ ēt si de facto ꝟhať non tenet nec est matrimoniū postea ꝓtractum: z contrahendo peccat mortaliter nō in oibus ly solū qñ ꝓtrahit ꝓtra impedimētū. v. vi. vij. viij. ix. x. xj. xij. xiij. xv. xvi z aliqñ incurrit excōicationē si ꝟhit in impedimēto ꝓsanguinitatis vl' affinitat] vel voti solēnis aut ordinis vt. s. excōicatio. vij. casu. xli. z qs pōt dispensare vt qs contrahat in ipsis impedimentis vtū. j. Impedimētū. xvij. ꝟ. ij. z. iij.

Impedimentū

primuz dr iter dictum ecclie z istud interdictū est duplex quoddaz generale quo. phibeť clādestine ꝓtrahere matrimoniū oibus de quo dic vt. s. Clādestinum aliud est interdictuz spāle quo aliqui a iudice ꝑspecialiter phibetur ꝓp aliquā cām legitimā ne contrahat z istud interdictum nō pōt fieri nisi ab eo q potest ꝺ cā matrimoniali cognoscere sicut est epūs vel alius ordinarius z q hēat peritiā canonū de ꝑsan. z affi. c. i. Uñ ꝟhens ꝓtra istud interdictuz peccat mortalr z si cā ꝓp quam sanctuz est ꝑdictuz est ꝑpetua sic oio se parabunt data sinia dnoriū ꝓbato ipedimēto de mrī. ꝟ inter. ecc. ꝓtra. c. vlt. Si ño erat tpalis sic tenebit mrīmoniū sed in pena debēt ad tps separari de mrī. contra. inter ec. cōtra. c. i. z. ij.

Impedimentū

secundum dr feriarū. Nam vt notat Pa. in. c. capellanus de feriis

prohibentur nuptie celebrari ab aduē
tu vsq; ad Epiphaniā inclusiue tz Do-
dicat etiam includi octauā sed tu tene
nō includi qz.c. non oz.xxxiij.q.iij.ni
hil dicit de octaua nisi cōsuendo esset
qz illa seruanda.l.si de interpretatione
ff.de legi.item in septuagesima vsq; in
octauā pasce inclusiue qz in.d.c. capel
lanus dr post octauas ergo nō in octa
ua. Item a primo die rogationū q est
fa feria aī ascensionē dñi vsq; ad octa
nam pentecostes inclusiue qz lra dicit
in.d.c.capellanus post.vij.dies post fe
stum pentecostes nō.n. essent.vij. dies
nisi dñica includeret. Facit qđ ibi dr
tres septumanas q nō essent nisi inclu
deretur & expone lrā cū dicit post.vij.
dies festi pēt[.qđ caret octauis nuptie
suspēdanr in dñica q segtur & deiceps
&c.& intelligas de dñica scda post pen
tecostes nō qz oz expectare vsq; tūc sed
qz si vult celebrare eas in die solēni vt
cōiter fit oz expectet vsq; tunc.

¶ Utrū in prelatis tpibus prohibeat
totalr Sctus mrimoniū.&. pa.in.d.c.
capellanus qz non qz mrimoniuz sine
alia celebritate sed solum p verba de p
senti coram facie ecclie pōt oī tpe Sbi
cū nō inueniat aliq cā phibitiōis quia
i tali ofensu nullū ē pctm imo ē sacra
mentū vt in.c.debitū de biga.sed solū
prohibet solēnites nuptiar vt sunt con
uiuia & alie siles solēnitates & solēnis
traductio & carnis comistio vt tz glo.
i.d.c.capellanus. Qui ātfacit Sbū pec
cat mortalr qz Ō interdcm ecclie Sbit
de matri.Ō inter.ecc.Ō.p totuz. Tenet
tū Pe.de pal.qđ solū erit pctm morta
le qñ prima vice cōsumat nō postea nisi
faceret in ptēptum ecclie. Credo etiam
qđ si mulier que alium habuit virum &
vir q aliā habuit vxorē contraherēt si-
mul & consumarent sine alia solēnitate
quinq; qđ nō peccarēt mortalr qz in eis
cessat ratio phibitionis predicta.

Impedimentum tertium dr conditio &
hic accipio hāc ꝯditionem ppzie.s pro
ut est suspensa actus de qua hēs.ff.con
ditio.§.ij.q̄ sit p hāc dictiōem si Uñ si
gs Sbat cum aliqua sub ista ꝯditione
si pater suus erit ptentus. & hmōi non
erit mrimoniuz donec ꝯditio impleat
& si nūq; implereť nūq; esset matruno
nium. Ad cuius declarationē est scien
dum qz ꝯditiones sunt in quatruplici
genere.s. honeste turpes indifferentes
& ipossibiles. honeste sunt oēs ille que
facit ad ꝯdecētia mrimonij vt qđ pa-
rētes sint ptēti vl q nō derogāt honesta
ti vt si dederis mihi dotē si pr tuus re-
meserit mihi iniuriam & huiusmōi. Et
iste si apponanť i mrimonio ipz ipedi
unt vt nō sit donec conditio veniat in
esse. Uñ si ille q sub tali ꝯditiōe ptrazt
mutet aium & dissentiat vl aliā sine cō
ditione accipiat añq; ꝯditio impleat iaz
nō erit mrimoniū pmuz tz postea ꝯdi
tio eueniat. Uerū est qđ si nō transiunt
ad scda vota ecclia cōpellet eiz vt eam
accipiat ex q ꝯditio aduenit de condi.
appo.sup eo in tex.& glo. Fallit hoc in
duobus casibus. ¶ Primus si pdēte
ꝯditiōe cōmisceant carnalr. Et intelli-
ge bm q̄.ē.dixi. Mrimonū.ij.§.vi.vl
cōsensus de psenti absolut adueniat de
ꝯdi.appo.c.de illis &.c.sup eo.&.c.p tu
as qz tūc erit mrimonium de psenti ab
solutū. ¶ Secūdus casus ē si ꝯditio ē
necessaria vt cū dr accipio te in meam
vxorē si sol fuerit in cancro in estate &
hmōi qz ex quo oio talr ꝯditio ē certum
& necessario statiz est mrimoniū qz ta
lia futura sunt iam pntia in causis suis
tex.est aptus in.l.si pupillus.§.i.ff.ō no
ua. Uñ nec ppzie dz dici ꝯditio.l.heres
meus.ff.de ꝯdi.& de.hoc tz Ho. Lar.&
pa.in.d.c.p tuas & ꝯdi.apo.&.S.Bo.
in.iij.di.xxviij.&.S.Tho.in.iij. dist.
xxvij. Sz ptrariū tz gl. Jo.Bot.& Jo.
an.i.d.c.p tuas & dicit qđ si trāseat ad
scda vota tenebit fz mrimoniū Ctum
ante ꝯditionis euētū. Ego vero credo
in foro cōtentioso verioꝛe scdam opi. i
foro aūt aie indicandū est sm eoꝛ inē
tionē. Si.n.nō intendebant tūc cōtra
here sed in tps ꝯdictionis sic non erit
mrimoniū & sic erit vera sectida opio

q; lz stipulatio sub ꝺitione que olo eſt extutura nō ꝺebetur aliquid anteq̄ ve niat vt no.in.ꝺ.§.i.facit.l.heres meus in principio.ff.de cōꝺi.z demon.vbi lz legatum ſcīm titio cū moriet nō ſit cō ditionale tñ non tenetur heres ſoluere anteq̄ moriat: eſſet bene conditionale ſi ligarent centum titio cū moriet hꝰ Rō quia ſi moreretur legatarius ꝓmo q̄ heres legatū expiraret morte legata rij.ſed non in primo caſu q; transiret ad heredes vt in.ꝺ.l.heres. Et ſic ꝓz q̄ ꝺitō q̄ olo eſt extutura aliq̄n facit ꝺ cū ꝺitionatū aliq̄n nō z q̄n nō ē ꝺi tionatū eſt tñ in ꝺiē. z ſic nō erit mſ monitū de preſenti niſi aliud intendat.

¶ Sed nunq̄ ꝺitio q̄ neceſſario ſub intelligitur in ꝓtractu ſi exprimatur fa ciat cōditionalem.§.q̄ nō.vt in.l.hec verba teſtatoris.ff.de lega.i.z in.l.ꝺi tiones z.l.aliq̄n.ff.de ꝺi.z demō.Nā legatum ſcīm ſub iſta ꝺitione: ſi hꝰ hereditatem adierit nō eſt conditiona le quia neceſſario ſubintelligitur. vt in dictis iuribus patet. Sed ſi ꝓtractus poſſet fieri etiam nō exiſtēte illa ꝺitio ne.ſic ſi apponat facit ꝓtractū cōditio nalez ꝓm hanc diſtinctionē concoꝛ. Archi.z Jo.an.in.ꝺ.c.vnico. de ſpō. li.vi. q̄ videnꝫ ꝓtrary. Sic ergo patet quomō mſmonitū vel ſponſalia non ſunt conditionalia quādo dicitur con trahо cum tali ſi ipſa in me ꝺenſerit z huiuſmodi ſecus ſi diceret ſi deo pla cuerit.z huiuſmodi. quia nō neceſſa rio inſunt.q; poteſt eſſe matrimoniuꝫ contra voluntatē dei.

2 ¶ Sed pone q̄ qs ꝓtrarit ſub condi tione ſi patri ſuo placuerit. pater ꝓmo diſſentit.ſed poſtea mutata volūtate cō ſentit.§.q̄ nō erit mſmonū.p.l. bo nes.§.hoc ſermone.ff.de ſ.ſig.z.l.hec conditio la picola.ff.de ꝺi.z demon. q; iſta cōꝺitio. ſi pater meus cōſenſerit debet verificari de ꝓmo ꝺenſu.ex quo q; nō fuit ideo expirauit. Uſi ſicut co pula carnalis que de ſua natura hꝫ pu rificare ꝺitionem.non purificat quā do inuenit extinctum vinculū. vtputa quia ſuperuenit affinitas poſt mſmo nium ꝺitionaliter ꝫctum ante ꝺitio nis euentum. Ulut q; conditio expira uit z non fuit impleta: ſic z in ꝓpoſito z hoc tene poſtq̄ aliū accipit. lz ꝺomi nus car.in.ꝺ.c.ſup eo ꝺicat tenere ma trimonium ſi taliter contrahentes per ſeuerabant in primo propoſito.

¶ Sed qd ſi prefatus pater nec ꝺenſit 3
nec diſſentit expſſe.§.credo q̄ nō erit mſmonū.p.l.q heredi.§.ꝓmo. z p.l. meuius.ff.de ꝺi.z demon. vbi pz q̄ conditio ꝺz ſpleri in forma ſpecifica ergo requiritur q̄ expreſſe conſentiat. Poſtꝫ tñ z ſegtur Lar.in.ꝺ.c. ſup eo. ꝺicunt q̄ tenet matrimonium. z q̄ fit ſpeciale in matrimonio. Et hec opinio tenenda.vbi ad ſcōa vota nō eſt deuē tū alīs ꝓmū ꝺius ē ꝺ iure iudicio meo.

¶ Utrum matrimoniū ꝓtractū ſub cō 4
ditione cū ſint affines: ſi ꝺīs papa vo luerit diſpenſare.teneat aduenīente cō ditione.§.Pa.z Jnno.in.ꝺ.c.ſup eo. videntur tenere q̄ nō ꝓ ꝙbus facit.l.in ter ſtipulantem.§.ſacrā.ff.de ſ.ob.z.l. ꝓtinus.§.cum quis eo.ti.facit.l.apud iulianum.ff.de le.i. Sed in ꝓtrariꝫ q̄ teneat.ē.ꝺ.an.z quidam alij in.ꝺ.c.ſu per eo.z eſt verioꝛ.per.l. ſi rem meam ff.de verb.ob.vbi poſſum ſtipulari reꝫ meam in tp̄e ꝺitiōis.q̄ mea nō erit lz nunc cū ſit mea nō poſſim facit ſiſr. l.iij.iuncta.l. pe.ff. de ope. publi. Ubi valet mandatū ꝓuati de opere publi co faciendo principe annuente. q̄ tñ alias nō valeret. Nec obſtat.ꝺ.§.ſacrā. z.§.cum quis ſub ꝺitione.q; ibi vici um erat in re que nō erat in cōmertio nec poteſt eſſe.ſed nō ſic eſt in caſu no ſtro.q; ſublato ſpediмento phibitio nis p diſpēſationez nihil obſtat. Faci unt no.in.c.in cāis in fi.de elec.z in.c. niſi cū pdēz in fi.de renū. Item nec.l. apud Jul.pdicta.q; ꝺz ſtelligi vez eſſe ꝺitionē fore impoſſibilē q̄ pēdet ex vo lūtate pncipis.i his q̄ pncepo nō ſolet ꝓcedere.vt ibi pz q; ibi logē ꝺ pdus i pfmōio ceſaris redact| q̄ Ceſar nō ſo

let allenare nõ in solus ꝑcãl dispensatiue. vt est tex. in. l. inter dicit. ff. de cõdit. & de. Et tõ hãc ptẽ tene anteq̃ transeat ad secunda vota ꝑ qua facit qđ no. Bar. in. d. l. si rem meã sed postq̃ transiuit possessionem tenere primã.

5 ¶ Utr̃ teneat ꝑditio si bonaueris mihi cẽtũ accipio te in vxorẽ. &. q̃ nõ tex. est i. l. si ita stipulatus fuero. §. si ubi nupsero. ff. de ver. ob. Quod limita qñ talis stipulatio fit non cã dotis vel qñ non fuerit insta cã petendi illud aliter sic. Vñ dicit tibi Bar. q̃ similis ꝑheret cum plebea nõ eẽt inhonestũ si in recõpensatione nobilitatis aliquid exigeretur.

6 ¶ Sed pone q̃. B. ꝓmisit cũ. A. sub pactata ꝑditõe & aĩ ꝑditõis euẽtũ ꝓmisit cũ C. ibõ eadẽ ꝑditõe demũ. A. & C. eodẽ tpe dat cẽtũ qđ istoꝝ erit mrimonium &. q̃ neutrũ rõe icertitudis facit. l. si ita fuerit i ꝑn. ff. de re. dub. & l. duo sunt titij. ff. de testa. tute. itẽ q̃ ꝑcta ꝑditõalis suscipit robur ab ipleméto. l. cedẽ diez ff. de v. si. & tõ pide ẽ ac si cũ duob⁹ ꝓheret simul eodẽ tpe. Nec ob. l. potioz. §. videam⁹. ff. q. po. i pig. hẽant. l. nec em ptio i ꝑn. ff. de ꝓhi. ẽp. Ubi ipleméto ꝑditõis trahit ad diẽ ꝑcta celebrati vt pinde hẽat ac si a ꝓncipio, fuisset ꝑcta puras vt sic ꝓmũ videat valere q̃ ꝑdicta iura itelligunt qñ nõ ẽ i ptãte gerẽtis scõz tollere q̃ si eẽt in ptãte eis tollere vt in casu nro bñ tolleret. vt i. d. l. potioz i ꝑn. Nec ẽm ꝑt ꝓio ꝓiudicare q̃ nõ ẽ nat⁹ viculũ q̃ ꝓmitt. Et bñ tenas q̃ cõis opio ẽ nisi ꝑditõ ipleta fuisset citⁿ ab alĩq̃ eoꝝ q̃ illo eẽt mrimonium

7 ¶ Utr̃ ꝓhes cuj aliĩq̃ cũ ꝑditõe si te inuenero virginẽ teneat. &. ꝓz Car. i. d. c. ꝑ tuas q̃ si ista ꝑditio itelligat si te inuenero ꝑ aspectũ mronaz & hmõi sic tz ꝑditõ. Si vo referat si te inuenero virginez. s. ꝑ copulaz & sic reicit tãq̃ turpis & tenet mrimoniũ tz nõ sit virgo & sic intellige glo. in. d. c. ꝑ tuas & cõter doc. q̃ eam sequuntur.

8 ¶ Quid si dicat si ꝓmisseris me coire tecũ acciꝑã te in ꝓuges vel dabo tibi cẽtũ. &. q̃ nõ erit mrimoniũ ꝑ copulã q̃ põt se liberare dãdo cẽtũ.

¶ Quid si dicat ꝓtrahẽtecũ si ꝓmiseris mihi cẽtũ. Aut ꝓmitto tibi q̃ si vxorez accipis te accipiã si ꝓmisseris me coire tecũ. &. ꝑ mrimoniũ ẽ iudicãdũ in ꝑma copula tz si añ copulã q̃z ꝓz Inno. tz ista ꝑditio sit ihonesta tñ suspẽdit ꝓ cẽtũ tz purificat i ꝑria copula. Ally dicũt q̃ si itelligat ꝑ copula mrimoniali sic ẽ hõesta & suspẽdit si ꝑ alia fornicaria sic oz haberi ꝑ nõ adiecta vt no. i. d. c. duob⁹ de spon. duo. & sic erit mrimonium ẽt añ copulã. & vt verius.

¶ Conditio que est de ꝑterito vel de ipsãti aliquo nõ ꝓpzie ꝑditio ẽ. vt i. l. isti tũtõ talis. ff. de ꝑdi. isti. vitiat tñ si non fuit. vt ibi glo.

¶ Alie ꝑditões sunt turpes. & ihone iste & si sunt ꝓ substãtialia mrimony. vt ꝓ isepabilitaté. aut ꝓ bonũ fidei vt ꝓ bonũ, plis eo. nõ q̃ ꝓ subst̃ia sũt ꝓ quibus sũt substãtiales dixi. ẽ. mrimoniũ. y. §. xxiij. sic viciãt & ñ viciant vt ꝓz in c. fi. de ꝑdi. appo. facit. c. de trahe. l. q. i. & l. cũ hi. §. si ꝓtor. ff. de trãsac. q̃ remota ꝑte substãtialt nõ ꝑt ꝓsistere aliqd si ꝓ nõ sunt ꝓtra substãtialia mrimonij sic viciant. & nõ viciãt. & sic pinde ẽt ac si fuisset ꝓtracta sine ꝑditõe. vt no. i d. c. fi. ex bñ ꝓz solutio multaꝝ qõnum. Vñ ꝓtrahẽs donec aliã meliorẽ inueniat mihi facit. Itẽ si venena sterilitatis ꝑcurabis. Item si nõ seruabis mihi fidẽ aliã volo posse accipere & hmõi. q̃ mihi fit. Alls secus. vt puta. si te adulterandã ꝓstitues. tz canonisite teneãt cõiter q̃ nõ sit mrimoniũ. Tu tñ dic q̃ ẽ mrimoniũ & cõditio reicit q̃ nõ est cõtra essentialia matrimony. vt. §. ditã.

Additio & tex. c. fi. ꝑdicti vbi sẽ fundãt canonistẽ intelligũt qñ ponit sub ꝑditõe resolutiua vt qñ ponit si te adulterandam ꝓstituestaliter q̃ mihi debitũ negare possis.

¶ Alie ꝑditões sunt ipossibiles. vt si celũ digito tetigeris & hmõi. & tales reputãt fauoze mrimony. & hũur. ꝓ nõ ꝓsitis. vt in. d. c. fi. tz in aliis cõtractibus a mrimonio vitient ꝑcta. vt in. d.

c.ñ.c.ñ.ipossibilis.mñti.de here. mñti.

13 ¶ In ista no.q ad hoc vt ꝑditio q̃ libet suspendet mr̃imoniū vt nō sit. aſi eius euentū oz q. vij. ꝙcurrāt. Primū q sit apposita i ꝓncipio ℣ctus mr̃imonij. Nā si mr̃imoniū eēt ℣ctū pure pr̃imo.c postea poneret ꝑditio nō posset eus suspendere nec rescindere.c. dixit xxxj.q.i.facit qđ no.d.An.c Pa.in.c. t.de ꝑdi.appo. Secūm regrāt q in conditōe vterq; ꝙsentiat exꝑse. Uñ ly vnꝰ ponat ꝑditionē si alter exꝑsse in eā nō ꝙsentit etiā si taceat mr̃imoniū erit pu rū.vt no.in.c.fi.de ꝑdi.appo. Et ꝯmis ꝑditio eēt ℣ subſtātialia mr̃imonij.nihilominus mr̃imoniū teneret vt ibidē no.Inno.c Pa.facit.c. aliqñ.xxxj.q. tj.saltē q̃ ad eccliaz. Tertiū q̃ cōditio nō sit necessario futura de q̃ tñ dic vt ℣.in ꝓn.aut q nō sit turpis aut ipossibil q: sic hētur ꝙ nō adiecta excepta illa q̃ℓ ℣ subſtātialia mr̃imonij quar tū q nō interueniat consensus de ꝓnti absolutus post ꝑditionē c añ eiꝰ euētū Quintū q nō interueniat carnal copula añ euētū ꝑditōis q: sic statiz erit mr̃imoniū si fuerat ℣ctū ꝙ ꝥba de ꝓnti ſ illa ꝑditōe ēt si ꝓcesserāt ꝑditōis de secutus dūmō alter erat ignorans puta q: ℣ri si ꝓri placeret c ꝓ ℣dicit tñ al ter ignorat hoc c ꝙsētit i copulā c mr̃i moniū erit vt no.d.An.in.c.ꝙtuas de cōdi.appo.adducit in ſili no.i.c.ex. ꝑte decani ℣ rescrip.c ſilr Nostiē.ibidē qđ tñ credo verū q̃ ad forū ꝓtiolium c ēt i foro ꝙsciētie si ābo mr̃imoniale intēdebāt copulari aſi nō vt.ſ. Mr̃imoniū.ij.ℨ.vi.Sextū q sit ꝓprie ꝑditio nō modus tz tñ Pe. de pal.in.xiij. q: idē sit dicēdū de mō sicut de ꝑditione c ℨz eādē difficultionē excepto q q̃ſi modus ē possibil c honest ſ suspēdit obligationē sicut facit ꝑditio tñ teneꝛ iplere ni fi eius fauore sit appositus q: tūc nō teneꝛ si ſolū eius fauorē respicit Cōditio ℣o apposita ꝑ modū cāe: sive cā sit vera sine falsa ℨz Pe.predictū hētur ꝙ nō adiecta in mr̃imonio: nisi eſſet necessaria puta ℣o tecum q: eo libera: q: si esſet puta nō valeret. Idem qđ dicit ℣o tecū: q: ex Joānes filius tuus: c hmōi.q: si eēt error ꝑditōis vel ꝓsone.c sic vitiaret matrimoniuz sept mū q: ꝑditio nō sit de ꝓterito vl̃ ꝓsenti.sed de futuro vt.ſ.ℨ.x.

Impedimentū .iij. dicitur error.nā gcḡd impedit cām de sui nā impedit c effectū.cōsensus aūt vt supra dictū est.in cā matrimonij.c ideo qđ euacuat consensuz euacuat matrimoniū cōsensus vero est actus volūtatis q ꝓsupponit actū intellectꝰ.q: vt dicit aug.v.de tri.iusta diligere possiumꝰ icognita nequaq̃. c q: error impedit cognitionē.ſō c ꝙsensuz.q se quitur ex cognitōe ꝓpea dr̃ q̃ errat non ꝙsentit.l.ſi p errorē.ff.de mr̃it.om.iud. Uſi in.l.cū teſtiꝰ.C.de iur.c fac.igno. dr̃ cū errātis volūtas nulla sit.c i.l.nō id circo.ibidē cū errāns ꝙsēsus nullus sit facit.xxix.q.ij.ℨ.his ita ñdetur.

¶ Utr mr̃imoniū dolo ℣ctū teneat.ℨc. 1
gl.i.c.cū dilectꝰ.qđ me.cā.q: sic:z dolus dederit cām ℣ctui.c idē in gl.l.a diuo pio.ff.de ritu.nup.c i.c. ꝓstituit.xx. q.ij.Limitat Pa.in.d.c.cū dilectus. c bñ vez ni sit tali dolus q excludat ꝙsensuz.q: sic nō teneꝛ.ℨacit qđ no. Jo.an.i.c.cynico.de como.c facit.c.cū locū de ſpō.qđ bñ no.qz facit ad multa.vt i votis iuramētis.c hmōi ſpūali bus.qz cōtet tr̃.q: tenēt.vt in.dic.gl. ¶ Utr ois error ꝑdat mr̃imonium 2
ℨc.q: nō.ℨz ſolū ille error q ē ℣ ſbſtātialia mr̃imonij.Duo aūt ſcludit mr̃imonū essentialr.ſ.duas ꝓsonas q̃ conuiungunt.c mutuā corporis ꝓtatez tnuicēt: Primū tollit per errorem ꝓsone. Secūdū p errorē cōditionis fultus. qz seruus nō pōt libere libertatē sui corporis alteri tradere sine consensu dñi sui. Et ideo hi duo errores solum impediunt mr̃imoniū. Alij aūt errores etiā si sint ad bñ esse mr̃imonij non impediunt. vt puta credebat q: pr̃ esset ꝓcerus. vel q: eēt diues: vl̃ nobilis: vel pulchra. c hmōi cū ista sint accidētalia matrimonio.nō ꝑdiūt.d.ℨ.his ita ñdetur.

3 ¶ Circa primū error. ſ. pſone eſt notā dū q ad hoc q aliqs ,erret i pſonā o3 q p viſū. vel famā. vl auditū hēat noti tiā aliq̄s pſone. cū q̄ Zhere itendit q2 vt dixi in pēitus icognitū nec ꝑſenſuz nec amore poſſum⁹ dirigere. ar. l. cū ab eo §. maſſaz. ff. de ꝓtrahē. em. vſi credens abſitē ſibi aliq̄liter. notū pñtem ⁊ ꝑſen tit nō in pñte q eſt ali⁹. Iſ in abſentem ꝑſentit erat in pſona. q2 errare eſt aliud ꝑ alio accipere. xxū. q. ij. in gbus. xxx. viij. di. q̄uis. Sed ſi nullaz de abſente hz cognitionem nō errat. Iſz decipit in pñte. de quo ponit exēplum de eo q di cit ſe filiū magni regis i genere: vel pri mogenitum magis comitis. ⁊ hmōi. ⁊ ſic error: fortune nō pſone q non impe dit. vt dictū eſt. xxix. q. i. §. error. Idem cū aliqua ſcit aliquē hre filios multos nullū tñ eoꝝ cognoſcit ſi aliqs eoꝝ di cat ſe primogenitū. ⁊ illa cōſentiat in eū pp ſpē ſucceſſiōis bonorū paternoꝝ erit error: fortune. ⁊ nō ipedit. ſicut no. Hugo. xxix. q. i. in prin. Calde. tñ i. c. ij. de ꝓiugio puoꝝ. ⁊ Io. xxix. q. i. i ſūma ⁊ Doſti. in ſūma tenēt q in iſto vltio caſu eſt error: pſone ⁊ nō ē mſimonū ⁊ credo ſit verius. niſi fortē intēdiſſent ꝑſentire abſolute i pñtem quē tñ puta bat aliū ſed ſi ꝑſenſus ferebaꝝ in euz nō vt in pñtem ſed in primogenitum erit verū q nō erit matrimonū.

4 ¶ Circa 5m error. ē. ſ. q2 ditionis ſeruilis eſt ſciēdū q tripler eſt q2ditio ſtatus. ſ. melio: cū qs Zhit cū libera quā credit ſeruā. ⁊ ecōuerſo. Secūdus eſtis cuz. ſ. ſuus Zhit cū ancilla quā credit liberā Tertius deterio. vt cū liber ꝓtrahit cū ancilla quā credit liberaz vel ecōuerſo Primꝰ error nō ipedi mſimoniuz. q2 non ledit in aliquo ſic Zhens. Nec ſecundus ſilr q2 eque ledit vterq; vſi in neutro errore deciptī: nec hz q obiciāt alteri. ar. xxix. q. ij. per totū. ⁊ de diuo. c. ſignificaſti. Tertiꝰ vero error ipedit mſimoniū. xxix. q. ij. ſi qs igenus. Nō eſt q2 alter tm̄ ledit̄ ſine culpa ⁊ gra uiter. q2 in bono ꝓpls quā nō hēbit in ſua ꝓtē: ⁊ in bono fidei. q2 nō poterit ei reddere debitū libere. ⁊ in bono ſa cramenti. ſ. inſeparabilitate cohabita tionis Sed potiſſima rō ītre iſte tres erro: ipedit mſimonū eſt eccīe pſtitu tio. Ally aūt duo errores nō ipediūt hz cōez opi. tā do. theo. in. xiij. di. xxxvi. cz cano. Iz gdaz Zūt teneant. vt Hoſtē. ⁊ ho. in ſūma Iz nō cures de eis. Sz cōez opi. teneas quā ſequitur Inno. de con iugio ſeruoꝝ in. c. ꝓpoſuit.

¶ Utr̄ ſciēter Zhēs liber cū ancilla vl ẽ Zhio teneat mſimonū. §. q fic, ter. ē xxix. q. ij. ſi qs liber. ⁊ ſic liber tenet̄ ſequi ancillam. 5m Pa. in. c. i. de con iugio ſeruo.

¶ Utrū liber Zhēs ignoraēter cū ſerua cui i tps data eſt libertas teneat matri monū. §. q nō q2 vt dicit. l. ſtatuliberi in pn. ff. de ſta. libe. ea que interim facit vt ſeruus facit nō vt liber.

¶ Quid ſi dñs tradit alicui libero ſu am ancillā vt liberā in mſimonio quā tū Zhēs ignorat ācillā an teneat matri monū. §. q ſic q2 ſtatim efficit libera vtiq; aut. de nuptyz. §. ſi vero ab initio ⁊ hoc tenet glo. i. c. ad noſtrā ⁊ Pa. de coniugio ſeruoꝝ ⁊ Boſtē.

¶ Utrū Zhēs liber cū ancilla ignoraē ter ⁊ poſtea hoc cognoſcens cōmiſcet eidez per copulā teneat mſimonū. §. 5m gl. i. d. c. ꝓpoſuit. q; habens cōſcien tiā ex ꝓbabili cā ⁊ diſcreta q alter ut ſuus ſi cognoſca eā ꝓtendicat̄ ſibi ⁊ erit mſimonū ⁊ ſic intellige. xxv. q. iij. in nocens. ff. de pe. he. l. itē veniūt. §. antep tes Si aūt ex lcui ⁊ temeraria cā erit nō bz credi tūc nō ꝓtendicat ſibi tenuit ꝓ ignoraēte, habēdus eſt. C. de cōdi. in de. l. ylti. ff. de libe. ho. exhi. l. iij. §. ſi qs volēte. Nō eni cuilibet referenti credē re teneē ter. eſt. ff. q cuz ſal. tuto. l. ij. ibi ⁊ ſi dictū ſit ei bona fide nō credidiſſet Aduerte hic q ſi ſuus ꝓtrahit cū libe ra q̄ euz ſuum ignorat peccat mortali cōmiſcēdo ei ex q̄ ſcit mſimonū nul lū eſſe ſecus ſi ignoraret mſimonū nō tenere ⁊ idē dic de q̄cūq; qui ſcit cere monialit̄ q mſimonū nō bz ex q̄cūq; impedimento. Qui ꝙ hz ſcientiaz vel

conscientiam ideſt firmam credulitatem de ipedimẽto q̃uis clare nõ sciat ſiſſe peccat mortaliꝫ cognoſcẽdo ſiue talis ꝓscientia ꝓcedat ex phabili cã vel temeraria niſi eã deponat qñ ꝓ̃o habz ſcrupulũ ꝓscie.i.qz dubius eſt tũc ſi ex leui vl temeraria cã dz deponere ⁊ ſic petere ⁊ reddere põt ſine peccato. Si ꝓ̃o dubiũ ẽ ex phabili cã põt reddere ſz non petere dz aliter exponeret ſe piculo ⁊ peccaret mortaliꝫ. ſed reddẽdo nõ qz in dubio obediendũ eſt. ⁊ excuſatur.xxiij.q.i.quid culpatur.

9 ¶ Utz talis hñs phabilẽ cãm credẽ di ꝑiudicet ſibi ſi ad mãdatum ecclie reddat debitũ.ff.ẽm Tãc.Inno.⁊ to. An.⁊ Pa.in.d. ꝓpoſuit q̃ ſic qz niſi velit cũ ea eſſe tãqz cũ vxore ꝑpa nõ dz hoc obedire.⁊ ẽ ſiue opi.lz Hoſti. ⁊ gl.i.d.c. ꝓpoſuit teneat q̃ dz obedire niſi ſit certꝰ ſz iſtõ nõ teneas qz nõ dz ꝓra ꝓscietiã formatã venir.ar.de reſti. ſpoc.lſas ſz i ꝑbẽdo alimẽta ⁊ hmõi bñ debet obedire niſi ſit certus.

10 ¶ Utrũ liber Zhẽs cũ ancilla ignoraãter quã poſtmodũ bñs eius facit liberã teneat ſtare cũ ea.ff.q̃ nõ qz mrimonii nullã fuit: ⁊ ſp ei cõmiſcuit ex primo ꝓſenſu q nullus fuit.ar.C.ad velei. l.Iuis ꝑm Bofre.⁊ Io.xxviij.q.ij. ſi qs igenuus.⁊ Bcr.i.c.vlti. de ꝑiu. fuo gdã cũ tenẽt q̃ ſi, mrimoniũ ſi pꝰ ma numiſſionẽ illa cognouit eum Zhere itẽdẽs qz ipedimẽto ſublato q̃ hoc nihil ipedit.⁊ ꝓius credo q̃ ea q̃ no.glo. i.d.c.ad nras.nã vr ãtiquus ꝓſeuerare niſi ꝓꝰ exꝑmaꝫ ꝺ bap.c. maiorẽ i ſi.

11 ¶ Utz liber Zhẽs cum aſcriptitia.aut originaria ignoraãter teneat mrimoniũ ff.lz Nug.xxviij.q.ij. in ꝑn. q̃ ſic qz edictũ ꝺ mrimõio ẽ ꝓhibitoriũ.⁊ Zhẽ tales pſit.C.ꝺ agri.cẽ.⁊ colo.l.vl. iõ lz

12 ¶ Quid de libero ꝺtrahẽte cũ filia ſer ue vbi ꝺ ꝓſuetudie patrie ẽ q̃ partꝰ ſe quat patrẽ.vt i.c.lz de ꝑiu.fuo.ff.q̃ ſi ꝓſuetudo ſit ꝓſcripta.lz mr eius ſit ſerua q̃ vez erit matrimonium. vt in.d. e.licet dñmõ pater ſit liber.

14 ¶ Sz põe q̃ liber q ꝺtraxit cuz ſerua ignoraãter poſtmodũ ſcies ꝑuã nihilominꝰ vult mrimoniũ eẽ lz illa nõ vult nũqd erit.ff.q̃ nõ lz vez ẽ q̃ cõpelleret ab eccliã niſi trãſiſſet ad ſcda vota.

¶ Utz liber poſſit ꝓpria auctoritate ancillã quã ignoraãter acceperat vxorẽ dimittere cõperto q̃ ſit ꝑua.ff.q̃ q̃.ad thoz certũ ẽ q̃ ſic q̃ ꝓ̃o ad cohabitatiõnẽ lz Ricar.in.iij.di.xxxvi. q̃ nõ li ꝓ̃ xit in facie ecclie aut coꝝ teſtibus ſecus ſi clãdeſtine ſed hoſti.⁊ multi alij ſunt ꝓtrarie optinẽtis qñ ſeruitus ẽ notoria ſicut ⁊ in adulterio de q̃ habes.j.mrimoniuz.iiij.i ꝑn.⁊.q.i. Sz ego dico q̃ opio Ricar.eſt quo ad cohabitationẽ vt ꝑz i.c.ꝓzo de diuoz.lz quo ad, reddition em vel petitionẽ debiti eſt vera ſcda opio ⁊ ſm hãc diſtinctionẽ intelige ⁊ limita.d.c.ꝓzo.

¶ Quid ſi ſeruꝰ ꝓtraxit mrimoniũ cũ ancilla vel cuz libera q̃ ſcit eũ ſeruũ.ff. q̃ lz de iure ciuili mrimoniũ nõ teneat vt i.l.cuz ancillis.C.ꝺ ſcel.⁊ inutil mrimoniũ de iure canonico tz cui ſtãdz eſt in hac mã ſpuali vt in.c.penl.⁊ vlti.de ſecun.nup.⁊ no.Bar.in.l.ꝓulegia.C.de ſa.ſan.eccle.⁊ eſt gl. in.q. de re. iur.li. vi. Vñ no.q̃ aut talis ſeruus vel ancilla ꝺtraxit cuz voluntate dñi ſui ⁊ tunc magis ſñr ad reddẽdũz debitũz vxori q̃ ad ſeruitiũ dñi qz ex quo ꝓſenſit ad mrimoniuz vr ꝓſenſiſſe ad acceſſoria c.pudẽtiã de offi.deleg.⁊.l.ad legatũ ff.de pcura. nec põt eum dñs taliter.ꝺ ſtrahere q̃ ipediatur reddere debitũz loco ⁊ tpe debito aliter ſm Sco.iiij. di.xxxvi.q.i. peccaret mortaliter dñs. Et idẽ dic ſi ſunt diuerſoꝝ dominoꝝ ſi ambo cõſenſerũt. Et ſic intellige ⁊ limita Trãce.⁊ alios q̃ vident velle q̃ nõ poteſt eos vendere.ſ.taliter q̃ redditio debiti impediatur. aut ꝺtraxerũt dño ꝺtradicente aut ignoraãte. ⁊ ſic lz teneat mrimoniuz tñ magis tñr dño ꝙ petẽti debitũ vt no.do.An. Lar.⁊ Pan.⁊ cõiter doc.in.c.i. de conũ.ſe. ⁊ poterit eos vendere ad libitum verum tamen vt dicit Sco.vbi.ſ.de bono ⁊ equo dz in eoꝝ venditione at-

tendere q̄ sibi possint reddere debitū
imo dico q̄ de necessitate teneť si cum
equali cōditione vtili sibi hoc pōt face
re alias non ť sic intelligit Sco.

16 ¶ Utrū liber g ℣xit mſimoniū se vē-
dēs inseruū aut q̄litercūq; si efficiatur
seruꝰ diſolutat mſimoniū. q̄ nec va
let venditio q̄ se vendidit q̄ nō ℔ po
testate sui corporis. xxxiij. q. v. q̄ deo
nisi vxo: ad hoc ꝓsentiat. Hoc limitat
S. Bo. in. iij. di. xxxvi. verum quan-
tū ad eā seruitutē qua ipedirēť q̄ ad re
dditionem debiti secus in alia seruitute
que nō impedit. Aduerte tñ q̄ ℔ error
impediat mſimoniū nō tñ obligat ad
culpā ℣hētes cū seruus solūmō peccat
ť credo mortaliť seruus vel ancilla qui
scienter ℣hit cum libera ignorante eius
seruum vel ancillam q̄ vť eis ℣tuz in
ipso est dolum ť in re notabili inferre
ť multo magis peccant mortaliter si
cōmiscent cum eis ℔ nō peccent ipsi li
beri existentes in bona fide.

Impedimentū

v. dſ votū. l. ca
stitatis. Unde
no. q̄ oē votū castitatis emissum obli-
gat ad id q̄ est ℣ vnum q̄ ē de essen-
tia mſimony vt supra patuit. Et ideo
ipsum mſimoniū ipedit ť si sit tale vo
tū solēne taliť ipedit q̄ nō ℔ mſimoni
um post ℣etum ℔ est nullum. Si vrro
nō sit solēne ℔ solū simplex ipedit qdē
℔ tñ post ℣etū ℔ vt no. in. c. rursus. c.
ꝓsulunt. ť. c. insinuaste g cle. vł vouē. xx.
viij. cā p totum nec cures de opinione
Hugo. q̄z dicē Ber. in. d. c. rursus tutio
rē q̄ nō ē vez q̄ ℔ vtrūq; votū cōsti-
ter. obliget q̄ ad deuz tñ eccliā nolunt
statuere vt mſimoniū post ℣etū nō te-
neat nisi solū de ℣cto p votū solēne vt
p3 per. c. vnicū de voto li. vi. ť est cōis
opi. tā canonistaꝝ. xxvij. q. i. ť g cle. vel
vouē. q̄ the. i. iij. di. xxxviij. q. ät sit vo
tū simplex vł solēne vide. ĵ. votū. i. ℣. 8.

1 ¶ Utrū ℣hēs post votū simplex pecez
mortaliť. ℟. sin Gasp. cal. i. d. c. rursus
q̄ aut q̄ℓ ℣hit ℔ aium ꝓsumādi ma
trimoniū ť sic peccat mortaliť q̄ sacit
℣ votū. xxvij. q. i. in multis. c. Aut ſ hā
buit aium ꝓsumādi ℔ religionez intrā
di añ ꝓsumationem ť sic nō peccauit
mortaliť ℣hendo q̄ i nullo facit ℣ vo-
tum ť sic ꝑcorda opi contrarias.

¶ S℔ ponē q̄ hūs votuz simplex casti
tatis ℣hat nūq̄d poterit ꝓsumare sine
peccato mortali. ℟. q̄ si ℣xit aio nō cō
sumādi ℔ itrandi religionē sed ꝓsitō
℣xit mutat ꝓpositū ť alī exigit debitū
q̄ reddendo nō peccat mortaliť q̄: ad
hoc teneť nec mutando ꝓpositū peccat
mortaliť q̄: nō erat illud ꝓpositū firma
tū sub voto ť sic poterit esse q̄ post vo
tū simplex castitat̄ q̄ ℣hat mſimoni
um ť ꝓsumat sine peccato mortali se-
cus si fecisset votū religiōis q̄: ℔ possit
℣here sine mortali cū ꝓposito non cō
sumandi nō tñ poterit cōsumare sine
mortali petō q̄ añ ꝓsumationem pōt
illud ipliere ℔ nō sic in ꝑsato casu q̄: in
religiōe talis nō tñr itrare ť nō itrans
tñr reddere exactus nec ob. c. ℣gines
xxvij. di. q̄ iteligit de ꝓfitente se car
nali aio post votū aduerte hic ť i. ℣. p
cedēti q̄ si talis ℣hendo cū itentiōe in
trādi religionē si videret q̄ illa cū ℣
hit mortaliť ledēt puta q̄ cū maiori
difficultate inenter alīū vīz non credo
euaderet mortale nisi itenderet ei satis
facē ť oīno teneret ei satisfacē vbāno.

¶ Utz talis g ℣xit post votuz simplex
castitatis posſit sibi exigere sine morta
li petō. ℟. gl. i. c. agathosa. xxvij. q. ij. ť
in. c. gdā ť in. c. placet de quer. ꝓuig. tz
q̄ nō ℔ no. gl. in. c. ſi gs votū. xxvij. q.
i. recitat quosdā tenere q̄ solū ꝓma vi
ce peccat mortaliter: ℔ nō posſea: q̄ q
mſimoniū sequens votū extinguit. vt
in. d. q. i. in. c. i. de viduis. el. ij. ť sequū
posſit. in. d. c. rursus ť cōiter doc. ť hāc
opi. dicit cardi. in. d. c. rursus verior ť
iure. ℔ Jo. an. ť cōiter sequentes i. d. c.
rursus. dicūt primā opinionē tutiorem
quā theo. in. iij. di. xxxviij. cōiter sequū
tur posset tñ ꝑdicta diuersitas reduci
ad ꝓcordiā. vz vt ꝓma opinio hēat lo-
cū q̄n gs ſi ſi peteret redderet se nimis
onerosuz alteri parti maxie ſi ille ą fecē
votū ſit vir q̄: sic petendo ꝓpter istū respe

etiam nõ peccaret. ꝛ sc̃da opinio loquitur ꝛ intelligatur qñ quis solum petit ad satisfaciendum suo appetitui vt sic nõ possit petere sine peccato mortali. Si quis tamen vellet simpliciter tenere qꝙ pou consummatum matrimoniũ nõ peccet exigendo etiã ad satisfaciendũ sibi noli eũ ꝺẽnare de mortali qꝛ de iure nõ vꝫ minus vera ꝙ sc̃da licet sit tutius nõ exigere si põt. qꝙ si nõ põt abstinere ab exigẽdo petat dispensationem ab eꝺo vt possit exigere. ꝛ qꝙ eps er cã possit dispẽsare in hoc casu tenẽt cõiter doctores in. d. c. rursus. ꝛ cã legitia dispẽsandi ẽ tale periculuꝫ. qꝛ difficile ẽ vt in medius vndis ꝗs siti labore. Nã ꝛ eps dispẽsat ꝓpter periculum fornicatiõis. vt post votũ simpler castitatis ꝗs ℨhat. vt in. c. veniens. q. cle. vl vo. Jte cũ ĩcestuoso. vt no. glo. i sũma. xxxij. q. v. ℌ. ꝺ penitẽtiꝫ ꝛ i isto cãu.

4 ℂ Utr supradictus mortua vxore possit aliã accipere. ℟. ℨ Hugo. ꝛ Archi. xxx. q. i. ꝺ eo. ꝛ. xxxij. q. ij. antiq. qꝛ nõ qꝛ votum non erat ablatum sed executio voti de conuer. coniuga. c. qꝺam ꝛ iꝺẽ dicit Archi. ꝺ vxore qꝛ ad ꝓceptuꝫ viri fregit vota abstinentie ꝛ huiusmoꝺi sed tu ꝺic vt. j. votum. i. ℌ. xiij.

5 ℂ ℨ põe qꝙ ábo q fecerant votum castitatis simplex ℨhant simul nungd tꝫ mrimoniũ. ℟. Jo. xxxij. q. i. in. c. si qs votũ qꝙ imo tꝫ sed neuter poterit exigere ſ si viderit alteruꝫ affectare poterit ꝓmisceri ꝛ vterq; reddere ꝺ ꝛ hoc est verius Pa. ꝺo ꝺicit in. c. tua nos ꝺ iureũr. qꝙ si suspitio est de incõtinẽtia qꝙ eps ex offo reintegrabit vt vterq; possit exigere vt no. glo. i. c. nosce. xxx. q. i. ꝛ i. c. qꝙ deo. pri. xxxij. q. v. sed si sine dispẽsatiõe contingentur tenet Jn no. in. c. ꝺudũ de ꝙuer. ꝓiu. qꝙ ples nõ erit legitia qꝛ nõ ẽ aplius mrimoniuꝫ q ad exercitiũ carnis. Jdẽ tꝫ gl. lxxxi. ꝺi. c. ministri. Jdẽ ꝺic si post ℨctũ ambo fecerint votũ castitatis vt no. pa. in. c. clarissimus de ꝙuer. ꝓiuga.

6 ℂ Quid ꝺe illo q post votũ simpler iuranit alicui ꝺ eã accipieñ. ℟. agat penitentiam de iuramẽto qꝛ nõ valet. c. ruffus q cle. vel vo. silr nõ tꝫ votũ simplex post iuramẽtũ ꝓstitũ ꝺ ℨhẽdo ꝺm host. ꝛ Bofre. nisi sit de religiõe itranda qꝛ põt intrare seligiõez. c. omnissum ꝺipo.

ℂ Utr hñs votũ castitatis grẽs an teneat matrimoniũ si ℨhat sit el rñdẽdũ ℟. qꝺ ꝺicũt qꝛ nõ qꝛ si ꝺicat qꝙ sic ꝺabit ei cãs peccẽꝺi si ꝺixerit qꝙ nõ mẽtietur. Alij aũt ꝺicũt qꝙ põt rñdere qꝙ tenebit qꝛ ꝛ papa hoc facit ego ño credo qꝙ põt rñdere qꝙ tenebit ꝺũmõ taliter ꝙuet scm̃ qꝙ nõ sit ipmãꝺũ rũdẽti ſz ei qꝛ ex bono malũ accipit si postea ℨhat marie qñ videt qꝙ votũ nõ ꝓuat qꝛ ſi video qño nõ possit ꝺicere facere voluẽti oio maiuꝰ malũ qꝙ poſſ illo ꝺimiſſo faciat minus. xiij. ꝺi. nerui. cũ filiꝫ.

Impedimentũ

sextũ ꝺ ꝙsanguinitas q̃ est vinculũ ꝓsonaꝛ ab eoꝺẽ stipite ascendentium vel descendẽtium carnali ꝓpagatiõe ℨctum ſm host. in sũma eo. tit. Nec ꝙsanguinitas hꝫ tres lineas ſz cõiter doc. vna ascẽꝺẽtiũ altera descendẽtiũ ltia collateraliũ. A ꝓima gscꝫ trahit originẽ sicut pr̃ ꝛ auus ꝓ auꝫ ꝛc. ꝛ iꝺẽ ꝺic ꝺ mr̃e auia ꝛc. Jn ꝓpetuaꝫ memoꝛia ꝛ genus vt est filius nepos ꝓnepos abnepos ꝛ sic silr filia neptis ꝛc. Tertia respicit illos q nec ip si a nobis nec nos ab ipsis traximus originẽ tiũ ab eoꝺẽ sanguiẽ sũt ꝓpagati vt ꝺuo fratres ꝺ eoꝛ filij q patrueles ꝺicunt ꝛ filij pfatoꝛ ꝛ iꝺem i seminis hec. pbãt. xxxv. q. iij. c. i. ꝛ ꝓtotũ. ff. ꝺe gra. l. i. ꝛ. l. fur. ꝙsultus hꝫ ẽt hec ꝙsanguitas gradũ q ꝺescribit sic Gradus ẽ hitudo distãtiũ ꝓsonaꝛ q̃ cognoscitur quot a generatiõis distãtia ꝺue ꝓsone distant iter se ꝛ colligit in. c. lfis ꝛ. c. ꝙ ꝺilectio ꝺe ꝙsan. ꝛ affi. ꝓ cuius ꝛtelligẽtia no. iiij. regulas. Pria qꝙ aliter cõputaꝛ gradꝰ collateraliũ i linea ꝺ iure canonico Alr ꝺe iure ciuilis ꝺuo ffes sine ff ꝛ soꝛ: faciunt vnũ gradũ cum pr̃e ꝛ mr̃e ꝺ iure canõico ſz ꝺe iure ciuili faciũt ꝺuo q ascẽꝺis ꝺ filio ad patr̃ ꝛ sic pmũ gradũ posꝛa ꝺscẽꝺis de

patre ad alium filiuz vl sororē ꝛ sic est scōs gradus ꝛ tō in mrimonio attēdimus ad ius canonicū. Rō huius diuersitatis redditur. xxxv. q. v. in. c. ad sedem ꝛ ibi vide. Scōa regula q pſona addita pſone p carnis ꝓpagationē in linea ascēdentiuz vel descēdentiū addit gradum dēpto stipite q tō dmi q filius est de sanguie pris ꝛ mris vñ nō fit de stensus p duos gradus ſz tm̄ p vnum de pre ad filiū: vl ecōuerso. Rō q: sicut vnus nō est nūerus ſz pncipiū numeri sic hic. Itē si qs vult facē vnā fenestrā regrunt necessario due colūne ſz si alia vult addere sufficit vna sola sic i ꝓposito tertia regula ē q in linea trāsuersali toto gradu pſone descēdētes a stipite distāt inter se quoto distāt a stipite vñ nepos ex vno filio ꝛ pnepos ex altero filio distāt a se in so gradu ex vna pte ꝛ in tertio gradu ex altera pte. Quarta regula q̄ pſone distāt ęqualr a stipite dz cōputari ſz gradū magis remotuz a stipite ꝑ ętū ille remotior distat a stipite tm̄ intelligaⁿ iter se distare. vt. c. vlt. ō ꝙsan. ꝛ affi. Et si ꝙsuetudo eēt in patria q cōputatio icipet a ꝓpiori illa eēt ꝓuāda pp scādalū. vt i. c. q̄ dele ctio. ō ꝙsā. ꝛ affi. Q̄ō credo vez i ꝟbo dz ſz i ꝟcto tene vt dixi q a remotiori debet fieri: nisi ſm. j. dicam ipedimento. xvij.

¶ Sed q̄ro vsq ad quē graduz ꝙsanguinitatis ipedit mrimoniū. R. q ō dictamine legis nāe ipedit mrimoniuz filij cum matre ꝛ filie cum pre. Ben. i. reliquet hō patrez ꝛ matrē ꝛ adhere bit vxori. sed magis est ꝟ ius nāle q̄ō filiꝰ haberet matrē i tali turpitudie. vt subiecā. ꝛ ꝓterea philo. viij. ō anima libus narrat de camelo q cū cooperuisset matrem post cognoscens interfecit genitorē. Silr de equo q eū ꝓcubuisset cū matre coopta. discoptaz cognoscēs ꝓecit se de alto ꝛ interfecit se. Ex dictamie legis diuine ꝓhibenē matrimonialr copulari ꝙsanguinei i primo gradu ꝛ scdo i linea ięqli ꝙsanguinitatis ꝛ affinitat] et ꝑz leui. xvij. q. nico. de li. sup Iosue. xv. limittat vez. s. ne nepos accipiat amitā ꝓpter reuerentiam sed q patruus accipiat neptē ꝓcēditur vt ꝑz ibidem q: frater caleph. accepit eius filiā capta ciuitate. Et statuto legis ecclīastice ꝓhibet matrimonium. vsq ad quartum gradū ꝟclusiue. c. nō dz. de ꝙsan. ꝛ affi. Decr. Richar. in. iij. distinctiōe. xl. vñ ꝟbetes infra tales gradus nulla lōgitudine ānoz defendunt qn sint icestuosi. d. c. nō dz. Quidaz hanc ꝓhibitionē vsq ad quartū graduz dicūt verā i collateralibus. ſz i descēdentibus tenēt q ē ꝓpetua ꝓhibitio. Rō q: maioz reuerētia debet parētibus remotis ꝗ̄ ꝓpinqs ꝛ huius opinionis. est Richar. vbi. s. Pe. Nugo. No. ꝛ Alex. in l. nemini. C. de nup. Sed ego credo cū Bofre. q nō sit ꝓhibitio ēt in talibus nisi vsq ad ꝗ̄tū gradum. q: cum. d. c. debet loquat indistincte de ꝙsanguinitate nec nos distinguere debemus.

¶ Quid si duo ꝟbant simul quorum 2
vnus distat a stipite qnto gradu vl. vj. alter ꝑzo vl scdo. R. q̄ mrimoniū tz. ꝛ ęqus hosti. dicat vez si alter sit in ēcūdo vl tertio ſz nō si sit in ꝑmo. quia vna caro, cēsent cū stipite. tm̄ hoc nō teneo nec alius doctor: hoc tz tō tene q tz mrimoniū. vt etiam dr. ex quo cōclude q ipetras dispensationē a papa vt possit ꝛtrahere in tertio vel quarto gradu ꝙsanguinitatis ęqus ex alio latere pſona cū qua vult ꝛtrahere sit in secundo nihilominus valet dispēsatio ſm Pa. in. c. q̄ō dilectio de ꝙsan. ꝛ affi. q: ęqus dispēsatio ꝟ ius stricte interpretāda. tm̄ interpretari potest ſm dispositionē iuris cōis. q̄ō vult vt cōputatio fiat a gradu remotiori. ꝛ sic non erit surrepticia talis impetratio quāuis nō sit exꝓssum q ex alia pte erant in secundo gradu ꝟiuncti. Al ꝟsor ꝓterit cū talibus dispensare ille cui generaliter ꝓcessa est auctoritas dispēsandi in tertio vel quarto gradu. vt patet supra Dispensatio. §. vnij. Et sic ꝙsulunt Jocal. vt recitat. d. Jo. an. Anto. de santo geor. gio. in. d. c. q̄ō dilectio.

Impedimentum septimum dr cognatio spiritualis que qdem est qdam proximitas psonarum proueniens ex sacramenti datione vl ad illud tentione. Nam sicut homo p carnalem, cognationes accipit esse nāe.ita i. regnatione accipit esse gratie. ¶ de hoc habetur. xxx.q.i.oēs.de cognatiōe spūali.c. vlt. Usi si talis cognatio p̄cedit mr̄imonium nō solū impedit.ꝫ dirimit.post ytracum.xxx.q.i.c.i.¶ de cogna. spiritu.c. veniens. Si ꝙ segtur.nō dirimit. sed impedit quo ad exactionē debiti carnalis si sine necessitate ytrahit.vi.xxx. q.i.ad limina.¶ sciēter nō p errorez.c. si vir de cogna.spi.alīs nō scōz Theo. in.iij.di.xlij. Ber.ꝙ.¶ rodoñ.i.d.c.si vir.videnī innuere qꝫ scienter sine necessitate cōtrahens ipsam cognationes spūalē pōt ēt exigere.q: nullo iure inuenitur ꝓhibitum. Doc idē ꝫ Lar.ibi dē.ꝫ tutius est petere dispensationem scōz Pa.in.d.c.si vir. ¶ Host. q: glo. xxx.q.i.in.c.nosce.¶ Jo.an.¶.d. Ant. i.d.c.si vir tenēt qꝫ nō pt exigere. ¶ cū ipsis ꝫ. S. Tho.i.iiij.di.xlij. ¶ pt eps dispensare vt exigat scōm Pe. de pal. tractu tū reddere tenetur.

¶ Ex qbus sacramētis ytrahīt cognatio spūalis.ſz.qꝫ ex tribus solū.ſ. ex baptismo ꝙfirmatione. ¶ catheciſmo. vt no.in.iij.sen.dis.iij. ¶ habeē in.c. Ex uis de cogna.spi.li.vi. Attamen cognatio q̄ cōtrahitur in catheciſmo licet impediat ytrahendū:nō tū dirimit ytractū de cogna.spi.c.ytracto.¶.xxx.q.i.si gs filiastrā.¶ est clarū per.c. per catheciſmū.de cogna.spi.li.vi. Et qd sit catheciſmus.vide.ē.Catheciſmus.

2 ¶ Qualiter cōputant gradus in cognatione spirituali.ſz.Pa. in ſtica.c. ti.qꝫ nō habet gradus. sed habet tres species. ¶ Prima dr paternitas. q̄ est inter regeneratū ¶ regenerantē.siue regenerās ministret sacramentū. siue teneat ad sacramentū ēt.q̄ tenentes sint plures.vt in.c.ex uis eo.ti.li.vi. ¶ Secūda est cōpaternitas que est inter regenerantem ministrantē vel tenentem seu tenentes ad scīm ¶ genitores regenerati ¶ ministrās vl tenētes si sint cōiugati ¶ cōsumauerūt mr̄imoniū trāsmittūt hāc cōpaternitatē etiā ad vxorem siue virum ita qꝫ vxor cognita vel vir efficit cōpater genitorū leuati ab altero eoz. co.ti. Martinus.¶ li. vi. eo.ti.c.nec dū. ¶.xxx.q. iiij. si qs secus si vxor nō esset cognita.xxx.q.iiij. post vxoris. Ideo successiue qs pōt habere duas cōmatres vxores. ¶ Tertia ſpecies dr fraternitas q̄ ytrahīt inter regenerātū ¶ filios regenerātis ministrātis vl tenētis ad sacramētū.xxx.q.iij.pictatiū ¶ eo.ti.ex litteris.siue sint nati aū hāc cōpaternitatē:siue post eo.ti.c.tua nos. filij ꝙ quoꝫ neutro ad cōpaternitatē est deuentū pūt inter se libere ytrahere nisi ꝙsuetudo ytrariū haberet. q̄ scāda lum generaret.ytractū tū teneret.vt cō munius tenēt in.c.vtꝫ eodē ti.nisi eēt talis cōsuetudo de qua.i.dicā q̄ dirimit Impedimēto.xvij.

3 ¶ Utrū filius vxoris ex altero viro sit frater spiritualis filij spiritualis mariti dicte vxoris ꝓ̄s cognite aīnēs teneret vir eiꝰ dciñ filiū.ſz.Se.in.c.i.ō cogna. spi.li.vi. Dicit qꝫ.d.ant. ꝫ qꝫ nō. qꝫ nō reperit expſſiꝫ. Ipe ꝙ Se.vī tenē ꝫm um.qꝫ tenēdū est aī scīm: ꝫ post tene opinionē primā ꝙ rōnē de q̄ in ſc.§.

4 ¶ Utrum pater spiritualis licite possit cōtrahere cū so:ore carnali filij spiritualis.ſz.qꝫ sic ¶ etiā cū eius filia ¶ ēt cū filia spirituali sui filij carnalis,quia licet cognatio spiritualis a patre in filium trāseat.nō tū ecōuerso. Unde non habet ramos ¶ cū edicto de mr̄imonio sit ꝓhibitorū.de spō.c.cum apud. xxiij.q.iij.§.si qs ¶.c.ſe. Ideo nō egre dietur ꝓsonas expressas q̄ i ſūma. sunt x.in baptiſmo. Et similiter dicas.x. in ꝙfirmatione.vt patet in.c.i.eo.ti.li. vi. ¶ per totū titulū decretaliū.eo.ti.¶ sunt combinate. ¶ Prime sunt inter baptizatum ¶ leuantē. ¶ Sec unde inter leuantes ¶ pentes leuati. ¶ Tertie inter baptizatū ¶ filios.leuantis. ¶ Quar-

te inter leuatū z vxorē ꝓles cognitam leuantis. ¶ Quinte inter vxorē ꝓlis cognitam leuantis z parentes leuati.

5 ¶ Sed nunquid extendetur ad filios ille gitimos leuantis ad filium leuatus ℟. Pa. in. c. martinus eo. tit. q̄ sic ꝑm cōiter doc. tex. est i. c. fi. eo. ti. z. xxx. q. iij. in summa etiā ad spurios.

6 ¶ Nūqd ēt ad filios adoptiuos. ℟. q̄ nō vt tz glo. in. ℣. quod autē. xxx. q. iij.

7 ¶ An extēdatur ad fornicarie cognitā sicut ad vxorē cognita. ℟. ꝑm Archi. z Jo. an. in. c. i. eo. li. vi. q̄. nō z dicit. pa. in. d. c. Martin⁹ q̄ ē cōis opio. z ideo eā tz quā etiaz tenet Ricar. in. iiij. dist. xlij. nec cures de opinione cōtraria.

8 ¶ Querit an vir z vxor in mr̄imonio cōsumato cōicent sibi passiones ꝓpāles sicut actiones. ℟. Pa. in. d. c. Martin⁹ q̄ non vide filius altero concept⁹ si teneatur ad baptismum nō efficitur leuans ipsum nisi solū cōpater illi⁹ cuius est filius nō alterius. q̄uis i matrimonio sit ei cōiūctus. xxx. q. q. spiritualem in glo. z in. c. i. eo. ti. li. vi.

9 ¶ Utrū vir z mulier qui simul leuauerunt vnū filiū possint sic cōtrahere. ℟. ꝑm Jnno. q̄ sic. z facit tex. cū glo. xxx. q. iij. c. fi. Et sic ꝑz q̄ vir z vxor simul vnum leuare ꝓt tz nō est sit honestū.

10 ¶ Utrum non baptizatus leuans vel baptizans aliquē contrahat hanc cognationē. ℟. ꝑm Ricar. vbi. s. z Tho. z Pe. q̄ non quia omnium cognationum spiritualium que ꝑ sacramentum contrahuntur z omniū sacramentoz baptismus est fundamentum. vt in. c. i. de pe. non bap. Glo. tamen in c. in baptismate. de cōse. di. iij. tz. q̄ licet suscipiens non efficiatur cōpater. sit tamen baptizans q̄uis nō sit baptizatus. Et placet mihi. quia cum non possit dici quin sit pater illius quē baptizauit. ergo erit cōpater. secus in suscipiente quia ex quo nō ꝓt eē pater suscepti per dictū. c. i baptismate. ergo nō erit cōpater. Secus in cognatiōe spirituali passiua. ℟. glo. in. c. i. xxx. q. i. q̄ si ge tenet filiū nō baptizati vel tenens filiū alicuius baptizati efficitur cōpater patris filij leuati z alterius coniugis illi⁹ xp̄ani. licet nō sit baptizata. ꝯcor. Et libri. Itē dic qui baptizatus licet non cōfirmatus tenens in confirmatione nō contrahit compaternitatem. vt sup̄a Confirmatio. ℣. xi.

¶ Utrū nō tangens sed simulās se tenere z respondēs cū alijs patrinis efficiatur cōpater. ℟. q̄ non nisi tāgat: vel tenendo dū baptizatur: vel leuādo de sacro fonte: vel tenēdo ad ꝓfirmationē hoc sequit Jo. An. in regula qui per aliū z de re. iur. li. vi. facit. c. de ḥis. z. c. ad limita. xxx. q. i. z Archi. in. c. i. eo. ti. li. vi. alfat. c. ꝑmū. z. c. omnes. xxx. q. i.

¶ Quid si teneat z nō respondet per se hoc interdens nō efficit cō pater. ℟. ꝑm Rodoſi. q̄ nihilominus efficitur quia responsio non est de substātia. sed tactus seu tentio vel leuatio. Et q̄uis alij qui teneant q̄ necessario requiruntur verba. alij. q̄ saltem signa ꝓ verbis vt recitat Be. i. c. nedū eōdē. ti. li. vi. tn tamen tene q̄ tactus z leuatio sunt satis signa equipolentia ꝓ verbis.

¶ Quid si tū pgit puerū tz liteā soli⁹ q̄ in q̄ puer est inuolt⁹. ℟. Archi. in. c. q̄uis de cogna. spi. li. vi. q̄ nihilominus cōtrahitur compaternitas ꝑm Hugo. Idem tenet Jo. and. z no. Archi. xxx. q. iij. c. fi. z satis videt facere tex. i. d. c. q̄uis in. verbo accesserit. Pe. de pal. videtur tenere q̄ regratur tactus.

¶ Utr̄ ista ꝓpaternitas possit ℣hi q̄ 14 pcuratorē. Darfilius. z Car. vt recitat Pa. in. c. veniens eo. ti. tenent q̄ sic Jo. An. z Archi. vbi. s. tenent q̄ non Sed mihi placet opinio Pa. vt ante cōtractū matrimoniū teneatur q̄ vbi est cognatio spūalis. post ꝙtractum tenenda est alia opinio. s. q̄ nō ℣hitur. Et idē dic i vniuersitate an possit ℣he re silr̄ hāc cognatiōem ꝓ pcuratorē q̄ añ factuz sic vt singuli de vniuersitate sint cōpres. q̄ dispositio ꝓcepta in vniuersitate resoluitur vt concernat singulos de ipsa si actus non cadit in vniuersitate vt res non pereat. facit tex. in

ẽsi sñia. de sen. exco. li. vi. ꝛ glo. in. c. romana in. ℣. i vniuersitatẽ. de sen. ex co. li. vi. sed post factũ tene cuz Fede. consilio. xv. q. nõ potest. ℣pi. quia nõ habet animã ꝛ nõ est baptizata.

¶ Sed nunqd ꝓcurator erit ipse cõ pater in casu quo nõ possit ℣pi per ꝓ curatorem. ℟. Jo. An. vbi supra tz q fic. quia tz nõ intenderet obligari: tñ qz re'ierunt. ꝛ ideo ẽt extra qõ agit nasci obligatio. vt. l. si is q. in fi. ff. co mo. Sed ℣rũ tz Fede. consilio. xv. ꝛ eã verioꝛẽ credit Pa. in. d. c. veniens. Facit qõ no. Pe. de ancha. q dicit q tenens filiũ alterius quẽ credebat si liũ vnius cũ quo intẽdebat compater nitatẽ contrahere nõ contrahit cõpa ternitatẽ cũ nõ sit filius illius. Et ideo dic ut si ℣rũ verũ qõ dic Jo. An. ꝛ pꝰ ℣rum Veram opinionem Fede.

¶ Utrũ baptizãs vel ℣firmans efficiatur cõpi. ℟. oliuũ doblũ. hodie'clarũ in. c. i. eo. ti. li. vi. Uñ gcũz baptizat. siue in necessitate. siue hẽat voluntatẽ ℣hendi cõpinitatẽ siue nõ dũmõ baptizet efficitur cõpi: siue sit masculus vel femia. Nec obstat. l. cõsensu ꝛ l. in oibus negocijs. ff. de actio. ꝛ obqz hẽnt veritatẽ quando nihil voluntarie fit. sed hic licz nolit esse cõpi. tñ vult baptizare vel tenere ꝛ ideo ℣hẽ facit. d. l. si is qui. in fi. qz qui vult principale necessario vult ꝛ accessorium. nec ob. qõ dictũ ẽde ꝓcuratore scõm opi. Fe. qz ꝓcurator ñ tz noie suo tõ ñ vult nec principale nec accessorium.

¶ Utr spũales filij possint iter se ℣here. ℟. q sic etiã cuz adoptiuus. vt no. in. c. vnico de cogna. le.

¶ Utrũ pater possit tenere filiũ illius qui tenuit suũ. ℟. Pa. i. c. super eo. ti. q sic. qz nõ est phibitũ.

¶ Utrũ epus possit dispensare vt sint plures qui teneant ad baptismum vel confirmationẽ. ℟. q sic ꝑ dñicũ de setõ Georgio in. d. c. ℣nus.

¶ Sed nunqd peccent plures tenẽtes. puta duo vel tres sine epi dispensatione. ℟. si ꝑ mozez patrie cõtiꝛ tenent vidẽtur excusari a peccato ꝑm Jo. An. ꝛ archi. in. d. c. ℣nus.

¶ Quid de baptizato domo ꝓ necessitate vel alio respectu. ꝛ postea in ecclesia solẽniter. ℟. Tancre. tz. vt recitat gl. lxvij. di. c. presbyteri. q si quis milites baptizaretur. milites suscipit sacramentũ. aliter ñ fieret iniuria sacramento de consecra. di. iij. ostendit. Nec idem videt tenere glo. in. c. ij. de apostata. Sed tu tene cũ glo. in. d. c. presbyteri non est verus quia non inprimit nouus caracter. Et sic tenendo cõcludẽ q solum compaternitas contrahitur per illos qui tenuerunt in domo ꝛ non per alios qui tenuerunt in ecclesia: nisi forte illa que contrahitur per catheciimum si in domo non tuit catheticatus. sed hec vt dixi nõ dirimit matrimonium post contractum.

Impedimentum octauus di cit cognatio legalis q̃ est propinquitas personarum ex adoptione proueniens.

¶ Quot sũt eius species. ℟. tres. Una est quasi descendentium. que est inter adoptantem. ꝛ filiã adoptatã. vt in. c. vnico de cogna. le. Secunda species est quasi collateraliuz. que est inter liberos naturales adoptantis qui sunt in eius potestate. ꝛ adoptatũ. l. qui i adoptiõe. ff. de adop. Jtẽ iter duos filios filiozum adoptiuozum secunduz glo. in. d. c. vnico. instit. de nup. ℣. inter eas quoqz quod limito vez si eoꝝ patres sunt arrogati aliter nõ. Tertia species est quasi affinitas que est inter adoptatũ ꝛ vxoꝛẽ adoptantis ꝛ econuerso. inter vxoꝛẽ adoptati ꝛ adoptantem. sed non inter patrem adoptantem ꝛ matrem adoptati. ꝑm Tho. ꝛ Pe.

¶ Utruz hec cognatio legalis impediat matrimonium contrahendum ꝛ dirimat contractum. ℟. secundũ Dugo. ꝛ Ricar. in. iij. distin. xiij. Jo. delligna. ꝛ gl. ꝛ Pa. in. c. vnico. de cogna. le. q sic. quia dicit adoptione durante nuptie non possunt inter eos consistere ad idez. in. c. primo. ꝛ in. c. per ado

ptionem.xxx.q.iij.Jo.An.& Spe. te/
nent q̄ non dirimat. licet impeditat
Aduerte tamē q̄ prima species & ter
tia semp impedit. Iz secūda. nō nisi
ad tempus ideſt q̄diu sunt in eiusdez
patris pāte. sed ea soluta vel morte
vel emācipatiōe filij adoptiui vel na
turalis vl alio mō quo adoptio hz ſol
ui nō pōtat impedimētū. hoc pz. insti.
de nup. §. i. ij. & iij. & co. t. c. vnico. &
xxx. q. iij. ita diligere debet homo.

3 ¶ Utrū cognatio legalis transeat ad
nepotem. scilicet filium filij adoptiui
&. q̄ sic nec tamen hec cognatio ha
bet gradus. quia in eodem gradu at
tine pater filio & nepoti.

4 ¶ Utz filius qui nō transit i potesta
tem patris adoptantis possit contra
here cū filia naturali adoptantis que
est in eius potestate. Uel ecōuerſo. &.
Hugo. xxx. q. iij. in pn. Hosti. & Jn
no. tenent q̄ sic. sed secūdū Pa. in. d.
& vnico. & glo. in. d. q. iij. §. quod aut
& communiter doc. tenēt q̄ licet non
transeant in potestatem adoptantis
tū impeditur ne contrahere possit cū
naturali. qz p adoptionē acquirūtur
ḡdaz iura que p emācipationē diſol-
uuntur. l. penul. C. de adop. & ius ca
nonicū indistincte tenet & loquitur
de adoptato nō de arrogato. Jō idez
ius. & sic pz q̄ ēt filius illegitimus q̄
nō est in pāte patris nō potest con
trahere cū filia adoptiua patris.

5 ¶ Utruz filius naturalis arrogantis
possit cōtrahere cū filia filie adopti-
ue. &. q̄ sic quia cuz mulier neminē
habeat in sua potestate eius filia non
potest transire in potestatez arrogato
ris matris. ideo nulla cognatio inest
inter eos. ff. de adop. l. si pater. Sec⁹
esset in filia filij arrogati que in eius
potestate erat quando fuit arrogatus
qz hēre non posset cum ea hz No.

6 ¶ Utrū filij. adoptiui possint contra
here inter se. &. q̄ sic. sicut no. Hug.
xxx. q. iij. ita diligere. Iz hosti. ñ admit
tit in arrogatis ḡdiu sunt in potesta
te adoptantis. sed in adoptiuis sic.

Impedimētuz &. dī cris nal
ḡdā sunt cris
q̄ impedīt mſimoniū Zhēdū v rigore
iur]. sz ſi dirimūt Zctū. Et lex no. i gl.
c. g. pbytez. & pe. & re. & i gl. xxxiij. q.
ij. in. §. de pētētib⁹. Primū & icestus
de quo dic vt. s. Incestus. Secūdum
vxoricidiū. Tertiū raptus sponſe alte
rius. Quartū leuatio ppij filij mali
cioſe facta de sacroſōte. Quintū pbyte
ciduū. Sextū acceptio mōalis in vxo
rez. Septimū de solēniter penitenti-
bus. Iz tñ eos posset dispēsare rōne in
uentutis. xxxiij. q. ij. antiq. Sz tu dic
q̄ sufficit licentia ppij sacerdotis im
mo de ꝑsuetudine ñ seruatur ille rī
gor. vt petatur dispensatio hz Ray. &
Rodoñ. Uñ Jo. An. c. in adolescentia.
xxxiij. q. ij. tenet q̄ inuenis incestuo-
sus sine dispēsatione pt ꝙtrahere sci
enter senex. & tutius tamen est petere
dispensationē ḡdiu etiam non esset
condēnandus si non peteret. de quo
dic vt. s. Incestus. §. iij. & iiij.

¶ Que sunt crimina q̄ impediūt con
trahenti. z dirimūt Zctū. &. q̄ sūt duo
primū cū gs vīēte vxore pha ꝙtraxit
p verba de pūti cū alia. vel ecōuerſo
vxor cū alio vel fidē de ꝙtrahēdo de-
dit. & ad quodlz istoz secutum sit
adulteriū. vt in. c. fi. de eo q̄ duxit quā
post. p adul. xxxi. q. i. relatū. Ḡdūte q̄
ad iz q̄ quodlz istoz sit impedimētus
regrit. primo q̄ vterq; sciat q̄ alter eo
rū hz ꝙiugē. qz si cū ignorāte aliqs cō
trahēt posſis eē mſimoniū int eos p⁹
morte vxoris pme. vt ē casus in. c. i. e.
ti. Qđ limitat Pa. ibidē si iup indue
cta sunt igrās tāto tpe vte vxoris. Et
dī ignorās ḡdiu nō hūit certitudinē
vl pbabilē opinionē. vt i. c. ingressūs
de sen. ex. al's si certiorata de vita pri
me vxoris pmitterz se cognosci ñ pos
set int eos eē mſimoniū. d. c. fi. & sic
quūt cōiter doc. & iō dic p oīa qū da
ta fide legitur adulteriū q̄ pficiantur
d. c. fi. Scdo regritur q̄ sit fides data
de ea accipiēda. vel eā de facto acce-
perit in vxorē qz si fides data nō fuit

Et de ea accipienda. in vxore non eet impedimẽtũ. Et aduerte q aliq volũt vt pũt Ric. i. iij. di. xxxv. q ſi ſolũ nude pmiſit q ñ erit ipedimẽtũ. ſz oz ſit fides data vt iuramẽto interpoſitũ. ſed magis credo q et ex nuda pmiſſione oriatur iſtud ipedimẽtũ: maxie añ ſacrũ. Tertio regrit q p̃ mrimoniũ cõtractũ vel fidẽ data vel añ interuẽiat adulteriũ q ſolũ adulteriũ ſine ꝺcto vl datione fidei ñ iducit iſtud ipedimẽtũ nec ꝺcto ſeu datõ fidei ſine adulterio. vt. c. ſignificaſti. eo. ti. xxxi. q. i. c. i. Quarto regrit q mrimoniũ pmũ eet validũ. qa ſi pma vxor ñ erat ltia nõ erit ipedimẽtũ. vt i. d. c. ſignificaut. ¶ Si dederit fidẽ cũ adultero. z ſufficit q pmũ mrimoniũ ſit ꝺctũ p ꝓba. de plur. ſz non ſit conſummatũ. z et ſi eet ſeparatũ quo ad thor. vt in. c. ſignificauſt z. c. literarũ. eo. ti.

2 ¶ Sz qd ſi qs dedit fidẽ vni mulieri viuẽte ꝓpa. ſine copula tñ. z poſtea mortua vxore accipit tertiã. Et iſte tertia viuẽte cognouit illã. cui dederat fidẽ pmo. ff. ꝺ. ſz io. an. in. c. ſi qs. e. t. q ſi poterit mortua. iij. eũ here in vxorẽ. qz ꝑſtãte ltio mrimõio dedit fidẽ. z cogũt nec mrimoniũ intermediũ hẽt re mouere ipedimẽtũ. Facit. c. in ſcripturis. vlj. q. i. z. i. ſingularia. ff. ſi cer. pe. Sz Baſpar calderinꝰ tz ꝺctũ z ſegtur pa. in. d. c. ſi qs qz p ipm vr receliſſe a fide illi data. z p ꝓ ñ ꝓtſolũ adulterũ qõ ſi hẽt ipedire. d. c. ſignificaſti. z h tenẽda p̃ ſcm̃ ſz añ illa Jo. an.

3 ¶ Utz ꝺtrahens cũ vna de facto vxorẽ cius vxore qua mortua ꝺtrahit cũ tertia licite poſſit ſtare cũ ea. ff. ſz gl. que cõiter placet doctoribus. in. c. i. eo. ti. q̃ſic ſi cũiſta tertia mortua pma vxore ꝺtraxit anteq̃ ꝓſentaret tacite vel expreſſe cũ illa quã de facto tenebat qz matrimoniũ nullũ erat. licet etiã illa eſſet ignorans vxorẽ pme. tñ anteq̃ cũ alia ꝺhat ꝓpellẽdus eſt cũ ea ꝺtrahere ſi ignorabat eum hẽre vxorẽ ſz ipſa ñ. z ſi cũ plurib⁹ inſcijs ꝺterat locꝰ erit gratificatiõi fm hoſ.

¶ Pone q quidam pmiſit fidẽ Be 4
te q ſi ſibi cõſentiet poſt mortem ſue vxoris accipiet in vxorẽ illã quã ſibi cõſanguinea Berte conſulet q ꝓſanguinea conſulit q acciꝑat Bertã. ff. fm Aſtẽ. q ſi talis Berta vel ille qui pmiſit ꝓbabiliter credebat q conſuleret de Berta. ſic nõ poterit eſſe mrimoniũ inter eos. qz eſſet in fraudez. Si tñ q fidẽ dedit aut Berta. hoc non extinabãt: ſed de alia que ipſi Berte eſſet grata. z hmõi ſic poterit eã Bertã habere poſt mortẽ ſue vxoris fm conſilium eius conſanguinee.

¶ Secundũ crimen eſt cũ quis ma- 5
chinatus eſt ad mortẽ alicuꝰ vt poſſit in virũ vel vxorẽ alterũ habere. ꝓ cuius intelligentia aduerte. primo q ſi adulterius non, interuenit oportet q ambo. ſ. vxoratus z illa quã vult habere in vxorẽ ſint machinati in mortem alterius z q mors ſequatur cũ effectu. Aliter ſi vnus ſolũ machinatus fuiſſz mortẽ cũ effectu alterius non eſſet impedimẽtũ quin illũ habere poſſet ꝓpter quẽ habendũ mortẽ alterius ꝓcurauit. vt no. io. an. z ſequitur. pa. in c. ſuper hoc. e. ti. ſz doc. parte loãntur in. c. i. de querſi. infide. ſi ꝓ adulterius interuẽit ſufficit machinatio vnꝰ tñ cũ effectu. vt ſit illud impedimẽtũ. facit. c. ſi quis viuẽte. xxxi. q. i. Et ſic intelligе. d. c. ſuper. ff. ſz ſi effectꝰ homicidij. non interuenit. machinatio etiã cum adulterio non inducit iſtud impedimentum. vt not. Jo. An. in. d. c. ſuper hoc.

¶ Sed pone q interfecit alterũ ſed- 6
non ea intentione vt alterum haberet in coniugẽ ſz ob cauſaz aliã. ff. q impedimentum iſtud non erit ſecundum Ber. z Poſtẽ. in ꝺctis ſup hoc. Idẽ dic vt ſupra per omnia ſi homicidiũ mãdauit vel conſuluit z ſequutum eſt.

¶ Quid ſi ratũ habuit. ff. q ſi nõ ſit 7
operatus aliquid vt occideretur ratihabitio ſi induxit iſtud impedimẽtũ ſiue ſit factũ homicidiũ nomine ſuo

.siue non ſm glo.in.c.ſi quis viuente. xxxi.q.i.z gl.in.c.i.de cõuer.infi. Vincen.z Jo.an.z pa.in dicto.c.i.quis edictum de matrimõio eſt prohibitorium.c.cum apud de ſpon.vide etiaz quod dico.ſ.cõſentire.ſ.liij.ſi in fi.

§ ¶ Quid ſi aliter eorum qui machinati ſunt ſit infidelis .ſz. q nihilominꝰ cõuerſus nõ poterit eã habere.pro q habenda virum eius occidit.ar .d.c. primi.de cõuer.infide.

9 ¶ Quid ſi habẽs vxorem committit adulterium cuz berta z ſibi dicit. ſi ſi habereꝫ vxorem acciperem te in vxorem poſtea interficit vxorem.non tamen eo propoſito vt Bertaz accipiat ſz. Baſpar calde. Et recitat.d. Ant. de ſancto Georgio in.d.c. ſuper hoc. q poterit bertam accipere in vxorem q nec hoc.ẽ fidei datio per vba premiſſa nec homicidiuz fecit eo propoſito nec adulterium cuz dicta machinatione. Sed Lar. ipſum reprobat: dicẽdo q nõ teneret mrimoniũ cũ dicta berta. qa nõ attenditur qñ adulteriũ interuenit.an machinatio interuenit ex ppoſito habẽdi eã an ſi .Et iſtud tene añ ſcñ ſz poſt ſcñ teneꝛ opinio nẽ Calde.q̃ eſt verioꝛ de iure.

Impedimentum decimum

dicit culꝰ diſparitas. Nam nullus fidelis ſiue baptizatus poteſt contrahere cuz nõ baptizata etiã ſi ſit cathecumina:nec ſimpliciter.nec ſb conditione conuertendi ad fidem z ſi cõtraxit matrimonium nullum eſt .xxviij. q.i.c. caue. z.c.cum non oportet. z ibi no. Hugo.ſponſalia vero ſub conditione ſi conuertatur bene valent. Unde ẽtuis non baptizatus crederet omnes artículos fidei tamen matrimoniũ ẽctũ cũ tali a baptizato nõ tz.vt.d.c.caue.

1 ¶ Utrũ matrimoniũ poſſit eẽ iter infideles.ſz.q ſic.vt patet i.c.gaudemꝰ de diuoz.vnde ſi infideles cõuertantur poſſunt ſtare in matrimonio cõtracto ſm ritus eoꝝ niſi fuerit contractũ in gradibus diuina lege prohibitis de quibus hẽs.ſ. Impedimentũ.vl. dicit tamẽ pe.in.liij.di.xxxix.q poſſet eſſe q eoꝝ matrimoniũ nõ eſſet cõtra legẽ nature nec diuinã. z tñ nõ teneret.puta qa eſſet ẽctũ ſ eoꝝ ſtatuta ipſum anullãtia.qa ſi nihil poſſũt talia ſtatuta ſ mrimoniũ in ẽtũ ſacrm eſt poſſunt tñ inẽctũ eſt fedus humanũ ſic ſolũ eſt infidelibus z ideo ſi conuerterẽt tales oporteret q denuo ſherent q no.p limitatione.d.c.gaudemus.

¶ Utrũ matrimonium in fidelium ex 1
cuſet actũ cõiugalẽ.ſz.ſz ſcñ. Bona. in.liij.di.xxxix.q ſic quo ad culpaz z cõſequẽter penã ſi affectio libidinoſa nõ interuẽiat: nõ tñ acgrũt palmã qi nulla daꝛ eis gꝛa ꝓpter defectũ fidei.

¶ Utrũ infidelis cõuertẽs ſe ad fidez 3
poſſit vxoꝛ dimiſſa aliã fidelẽ accipere.ſz.Pa.in.c.ẽto ꝺ diuoz. q eo ipſo q alter cõiugũ non vult cohabitare fideli converſo.vel ſi vult cohabitare nõ ſine iniuria creatoris vel ſine peccato diſſoluitur matrimoniũ in infidelitate ẽctũ z poteſt contrahere cum alia fideli.nec oz inder ſtatuattps.ſed ſufficit clare ppendat q nõ vult ei cohabitare ſcom Pa.in.c.gaudemꝰ de diuoz: Si ꝓ vo vult cohabitare ſine eiꝰ iductõe ad malũ vel ſine pctõ. ſic nõ põt cũ alia ꝺtrahere infideli viuẽte.ſz nõ teneꝛ cohitare cũ ea ſi nõ vult conuerti.xxviij.q.ij.ſi infidelis. No. Rica. in.liij.di.xxxix. Si tñ anteq̃ alia acciꝑat ꝓ vba de pñti quertaꝛ illa q̃ prius erat obſtinata tenetur eã accipere nec alia poterit ducere vt notant communiter theo.in.liij.di.xxxix.

¶ Quid ſi iſidel hẽat plures vxores 4
ſz.q illa cũ qua ꝓmo cõtraxit erit eiꝰ z ſi ſit duas accepiſſet ſic nulla erit eiꝰ vxoꝛ.niſi vna illaꝫ habuiſſet ipedimẽtũ quo eã accipere nõ potuiſſet.q tũc alia eſſet eius vxoꝛ.d.c.gaudemꝰ.

¶ Quid de vxore que repudiata: alteri nupſit.ſz.q vir non poterit ei obicere ſomicationẽ ſz tenetur ſi vult ei cohabitare ſine peccato eã accipere ſi vult vxorem habere aut ſaltem conti

nere.d.c.gaudemus in glo.

6 ¶ Utrū vir q̄uersus possit intrare religionez vxore volente ei cohabitare. ℟.q̄ sic.℟z.hugo.in.d.c.si infidelis. Si ꝓ cōuersiōis eius sit aliq̄ spes nō dz intrare ꝑm sanctū Tho.i.iiij.di.xxxix. q̄ si nō est spes q̄uersiōis pōt intrare ꝓpter vxore requisita de conuersione.

7 ¶ Utrū vno cōiugū ad infidelitatem reuerso dissoluat matrimonium cōtra eū inter infideles.℟.q̄ nō.c.q̄situt ō diuoz.vnde tex.in.c.cēto de diuoz.dicit q̄ sacramentum fidei.i. baptismꝰ. ratum efficit coniugij sacramentum

8 ¶ Quid si fidelis cōtrahat cū hereticā vl̄ scismaticā.℟.q̄ tenet matrimoniū scz cōiter Theo.in.iiij. di. xxxix.

9 ¶ Utrū mulier conuersa ad fidē gaudeat ꝓuilegio dotium in.l.assiduis.C. qui pot.in pigno.habeātur.℟.pa.in c.placet de diuoz.q̄ sic allegat multa.

10 ¶ Quē debet sequi ꝓles infidelis ℟.si est adultꝰ sequatur quē voluerit si aūt minoz cū salus eiꝰ dependeat a parentibus debet sequi fidelē vt ꝓbatur in.c.ex litteris de cōuer .infide.

Impedimentum

vndecimū dicitur.metus seu coactiōis qō impedit & dirimit matrimonium ex ipso cōtractum.cum locum de sponsa. Sciendum tñ q̄ duplex est coactio de qua i.i.i.ff. qō metus cā.s.absoluta ꝓ vīz.vt puta cū gs capitur.ligatur.& hec nō pōt cadere in cōsensū sed bene in copulam carnalē vnde in casu quo copula faceret mrimoniū sic coacta copula nō facit.ar.ꝙ.di.ꝓsbyteros de spō. venies el.ij.xxxi.q.ij.c.i.e.ij. Quedam ē coactio cōditionalis.s.coactio per metuz.vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in constantē.scilicet mulierem quo ad multeres quas minoz metus excusat.vt no.glo. in.d.c. cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex.in.c.cōsultationi de spon.propter hoc dicit metus qui possit cadere i cōstantem.sic matrimoniū tali metu cōtractum.ipso iure est nullum.vt tenet

glo.in.c.veniens el ꝓmo de spō.& cōmuniter doc. secus si contrahatur ex minoꝝ metu ga sic ꝑtū iz & de hoc vide & dic vt.ꝙ. Hetus.ℌ.vij.z. viij.

¶ Quid si ratificetur per sequentem consensum tacitum matrimoniuz metu cōtractū ℟.q̄ matrimoniū erit verū si alter ꝓueniat in ꝓtinō ꝓsensu liberō ga licz ꝓsensus tacitus p se si sufficiat ad mrimoniū ℌdū sufficit tū cū expssione exteriozi q̄ ꝓcessit scōm Ricar.in.iiij.di.xxix. quod notabis. 1

¶ Quid si matrimonium metu contractū confirmetur iuramento.℟.magis ꝓbabiliter ꝑm Rica.in.iiij.dist. xxix.q̄ si iz.q̄ qō nō ē si ꝑt ratificari. & de hoc dic vt.s. Juramētū.v.ℌ.ix: 2

¶ Utrum per copulā sequentem ratificetur.℟.q̄ non nisi cōsentiat in matrimonium licet ꝓsumatur consensisse si non reclamat si ꝓtest secundum pe.in.iiij.distin.xxix. 3

¶ Quid si metus mortis carceris et huiusmodi.q possunt cadere in cōstātē nō iferat ꝓsone q̄ ℌ here sed eiꝰ filijs vel filiabus.℟.q̄ nihilominꝰ redditur mrimoniū nullū ꝑm. Rica.vbi.s. Nā idē iudicū fit de metu qui infert persone ꝓprie cum eo qui infertur persone filij & vxoris & huiusmodi. 4

Impedimentum

xij.dr ordinis.vñ aduerte q̄ si gs post susceptionem ordinis sacri.i.sacerdotij diaconi aut subdiaconi ℌt mrimoniū dirimitur.vt in.c.vnico de voto li.vi.& est excōicatus ipso facto.vt in cle.eos de consan. & affi.Si vero ℌt post susceptionē minoꝝ ordinuz non dirimitur: sed in officijs nō ministrāt si sunt clerici occidentales. & beneficia nō asse quunt. & ideo ordo sacer impedit & dirimit. non sacer solum impedit.

¶ Sed quid si sacer ordo superueniat matrimonio tā contracto nunquid dirimit.℟.dic vt.ꝙ. Matrimonium.iiij. ℌ.viij.cum sequentibus. 1

Impedimentum

xiij.dr ligaminis.scū

¶ Utz alligat⁹ alteri p̄ sp̄salia possit cū altera cōtrahere. vide sponsalia. §. xx. cum sequentibus.

2 ¶ Utrū obligatus matrimonialr alteri possit cū alia ꝫhere. &c. nō in his q̄ noie suo nō tussu eius in cuius ē ptā tet: vl noie ei⁹ quā hēnt in ptāte bina sp̄salia ꝫ ertiu vl binas nuptias sit infamis ipso iure. l.i.i ff.ff. vbi q̄ no. infa. z efficit bigam⁹ ꝫ q̄ dixi. §. Bigamia z dz ieiunare p. xl. dies in pane z aq̄ q̄ vocāt carenaz. s. q̄dragesi mā sic dictā. q̄ caret cibis. z. vij. sequētib⁹ annis penitere. c. accepisti. de sp̄. duorum.

Additio z no. q̄ sponsalia p̄pe sūt p̄ ꝟba de futuro. z nuptie p̄ ꝟba ō p̄sti. vt no. glo. in l.i. ff. de sponsa.

3 ¶ Utrū ex dispensatōe pape p⁹ mr̄imoniuz ꝫctū possit qs alteri nubere. &c. q̄ si mr̄imoniū ñ ē ꝟsumatū papa ꝑt dispēsare. vt no. in. c. ex publico de quer. ꝟjuga. Uñ dicit hos. vnū mirabilē q̄ recitat pa. i. d. c. ex publico q̄ papa ex ꝟsensu vtriusq̄ sp̄si pōt ex ptāte absoluta dissoluere mr̄imoniuz nō ꝟsumatū nulla alia cā subsistēte ꝫ de ptāte ordinata nō pōt sine cā z. cū ꝫ dctō hosti. trāseūt cōiter doc. Si ꝟo mr̄imoniū ē ꝟsumatū int̄ fideles sic papa nō potest dispēsare ga cū mr̄imoniū ꝟsumatū ꝟsistat in facto ñ pōt hēri p̄ infecto. xxxij. q. ij. si paulus. l. in bello. §. facte. ff. de captiuis.

4 ¶ Utz mulier credens virū moztuū possit ꝫhere cū alio. &c. q̄ si verisimr̄ p̄sumitū ei⁹ mozte sic ꝫhere pōt secūz alt quos. vt no. in. c. quoniā frequenter. vt lite nō p̄testata: ꝫ tu dic q̄ oportet hēat certū nūcium de morte viri de spon. in p̄tia de secundis nup. c. dominus. nisi velis dicere q̄ satis ē certificata q̄n hēt violētas suspitiōes p̄t expectatione aliquale. Et aduerte q̄ vnus testis sufficit. vt in. d. c. in p̄tia Excusatur etiā ab adulterio quando p̄babiliter credidit moztuū virū z cū alio cōtraxit. xxxiij. q. i. cū per bellicā an aūt possit exigere debitū vel reddere. dic vt. §. iiij. impedimēto. §. vij.

¶ Quid si qs credens vxoz̄ viuere sua q̄ tū moztua est ꝫhit cū alia. &c. q̄ matrimoniū ē ex quo nō viuit ꝑm rodoñ. Hugo. tamē in. d. c. cū p̄ bellicā dicit q̄ si credebat ꝫ sibi licere ēt viuēte sua erit mr̄imoniū. si mō p̄tia moztua ē. Si ꝟo ñ credebat licere sic matrimoniū nō erit quia nō maritalī affectu ꝫ adulterino et cōtigit nisi postēā sciit q̄ est moztua et ꝑtinuat maritali affectu p̄seuerāte alia ꝑte in affectu maritali alias nō. z ē verius.

Impedimentum .xiiij. dicit. publice honestatis iusticia q̄ est ꝑpinquitas ex sponsalibus puenies. robur ex institutione ecclesie trahens ꝑpter honestatē. vñ ipedit z dirimit matrimoniuz ꝟctū quā ēt sp̄salia sequētia. non precedentia. vt in. c. ex sponsalibus de sp̄. li. vi. Et ista publica honestas iusticie cū sit quoddā genꝰ affinitati ō ipedit ꝫ illos q̄dus ꝫ q̄s affinitas ipedit vsq̄ ad ārtū gradū inclusiue. de qb⁹ dicet. j. xv. Impedimēto.

¶ Quot sunt species publice honestatis iusticie. &c. q̄ olim due quaz̄ prima q̄ ꝫhebatur ex secundis nupt. puta petrus vxoꝛem habebat. quo moztuo eius vxoz accepit aliū virum de quo hūit filiū vel filiā talis ples cū nullo consanguineo petri poterat ꝫhere ꝫ hodie sublata ē p. c. nō dz de cōsan. z affi. Alia q̄ hodie hēt locū. est q̄ ꝫhit ex sponsalib⁹ de futuro vel ex mr̄imonio de p̄sti nūdū ꝟsumato ꝑm pa. in. c. sponsaz de sp̄. Uñ nullus ꝟsanguineus sponsi pōt accipere talē sponsaz vsq̄ ad ārtū gdū inclusiue nec ē contrarius. Juuenis. z. c. ad audiaz de sp̄. si accipit non erit ei⁹ vxoz q̄ ctr̄ imitur.

¶ Quid regrit vt sponsalia iducāt ꝑfatū impedimētū. &c. q̄ q̄nq̄. primo q̄ sint ꝫcta a maiorib⁹ septēnio. tex. ē. in d. c. ex sponsalib⁹. z vt dicit pa. in. c. ex uenies vbi regrit etas certa respectu discretionis ñ ꝑt ꝑuenirī. vt ꝫ in eis

te ad ꝓfectionē testi. vt in. l. q etate. ff. de testa. z idē no. in. c. puberes de de spō. impu. Ideo oz ꝓpleuerint ẜbēres fine ꝓiudicio cōtrahunt. vij. annos.

9 ¶ Sz nūqd si maior ẜbit cū minori septēnio, primo tū septēnio oriat publice honestat] iusticia. ff. q ñ ẜ patin. c. inuēlis. ꝺ ẜp. z i. c. fin̄itati. ꝺ eo q cognouit ꝓsanguineā vxo. sue. z ꝺ ex ꝺfectu ꝓsensus vt in. d. c. ex spōsalib⁹.

4 ¶ Pone q talis maior cohabitauit cū minori septēnio ꝺspōsata p ꝑba ꝺ futuro z interuētat extraordinaria potutio: vł sit dubiū. an eā tēptauit. ff. ẜ pa. vbi. ꝺ. q ex q̄da egtate oriť publice honestat] iusticia ẜ tū nullo iuꝝ ꝓbat

5 ¶ Scōm q regrit vt inducat istū impedimētū ē q ñ sint ẜcta sub ꝺditiōe ñā añ ꝺditōis euētū non oriť istū impedimētū. vñ possz ẜbere cū aliquo ꝓsanguineo spōsi añ ꝺditionis euētū.

6 ¶ Quid si qs ẜbit cū aliq̄ cū ista cōditiōe. ſ. ꝺ deo placuerit z postea inuēnit ei⁹ affinitas. vł aliꝺ impedimētū hꝰ quo cū ea ẜbere ñ ꝑt ꝺ iure. ff. q nō oriť publice honestat] iusticia. q. fuerūt ꝺditionalia z ꝺ poterit ẜbere cū ei⁹ ꝓsanguinea. Nec ob. q dcā ꝺditio subintelligebať et si ñ fuiſſz apposita q si nō appōneret exꝑsse nihilominus ēent pura ẜ exꝑsse apposita faciūt cō ꝺtiōalia. fm hosti. i. c. ad audiētiā. de spon. z Jo. an. in. c. ex sponsalib⁹. vide q dict. ſ. iij. impedimēto. ſ. i.

7 ¶ Quid si apponatur aliqua ꝺditio q̄ hētur ꝑ non adiecta. vt. ſ. patuit. iij. impedimēto. ff. nihilominꝰ sponsalia pura erunt z oritur istꝺ impedimētū vt in. c. vltimo de condi. appo.

8 ¶ Tertiū qꝺ regritur vt sit istud impedimētū. oz qꝺ sponsalia sint certa: qa in incertā ꝓsonā non infertur ꝓsensus. nec oritur istud impedimētum.

9 ¶ Quartū oz qꝺ non defecerit ꝓsensus. ꝺ. c. ex sponsalibus vnde ꝓsanguineus furiosi ꝺtinue ꝑt ei⁹ sponsā ducere quā in amētia ꝺsponsauit cū ꝓsensus defecerit. c. ꝺlecti ꝺ spon. xxxij. q. vij. nec ꝙ Limitat hoc pe. ꝺ pal. z bñ vez

quādo defect⁹ ꝓsensus est apparens vt in pueris z amētib⁹. secus cēt quādo cēt latēs sicut in illo qui ẜbit non animo ẜbendi. ſ. decipiēdi. q. tūc oritur istꝺ impedimētū. q. ecclia instituit illud ipedimētū ꝓp apparētā honestat] z ꝺ impedit q. de intētione nō ꝑt ostare. ꝺ hoc matur p Uticē. archi. Jo. an. z Jmol. z Be. in. c. vnico. de spō. li. vi. q tenēt q loco ẜbēs. si ꝺ loco apte ꝓsiat si in ducitur publica honestas ergo si non constaret induceretur.

¶ Quintū q nō sint ẜcta post matrimoniū vel spōsalia pus facta: q. ñ qa ꝺtraxisset matrimoniū vł spōsalia. z pꝰ viuēte pma spōsa ẜberet cū alią eius ꝓsanguinea non ꝺtimētur sponsalia precedentia. d. c. ex sponsalibus.

¶ Quid si spōsalia ẜbēres hūerit tpe. ꝛ debitū z fuerūt pure ẜcta. z cū certa ꝑsona z cū ꝓsēsu ẜ tū fuerūt nulla ꝺ iure. puta cū affine vł cū religioso vel in sacris aut cū maleficiato z hmōi. ff. q nihilominꝰ oritur publice honestatis iusticia vt i. d. c. ex sponsalibꝰ. q. in matrimonio attēditur potꝰ honestas. ꝛ semper. ff. ꝺ ritu nup. Nec ob. q nulla oriatur obligatio sed bene publica honestas que impedit matrimoniū ẜbēdum z ꝺtimit contractum.

¶ Sed si qd minores septēnio ẜctis sponsalibus pleuerāt vocātes se spōsū z spōsā vł simul iacent vł se inuicē osculāt vsq; pꝰ septēniū ꝓpletū oriť publice honestatis iusticia vt no. in. d. c. ex spōsalibus Alias si nō mānifeste appet ẜ pdurent in eodē ꝓposito nō oriť istꝺ ipedimētū vt colligitur ex. d. c. ex sponsalibus.

Impedimentum .xv. affinitatis q̄ qdē affinitas ẽ ꝓxīmit⁹ aspōsaz ex copula carnali pueniēs. ꝺ pctella carēt vñ affinitas mediāte ꝓsāguitate z carnali ꝺmixtiōe ꝓpagat hō ꝓsāguinitatē imitat ẜ li ẜ ꝺffert q. ꝓsā ꝓsūcta siue ad

dita alicui pſone ꝓpagatiuꝫ fit pti
ceps eiuſdē nāe lz i differēti ḡdu vñ ſi
mutat genꝰ attīnētie ꝫtū gradū. ſed
pſona addita ſiue ꝙiūcta per copulaz
carnalē alicui pſone non fit particeps
eiuſdē nature ꝫgīſi cōiūgit ab extrin
ſeco. vñ cōiūgit alio genere cōiūctio
nis ſed in eodē gradu. Et ſi pſona cō
iūcta p carnis copulā ſanguini alteri⁹
inducit ꝑmuz genus affinitatis. pſona
eo addita p copulā pſone q̄ primum
inducit genus facit ſm genus. z pſona
addita ſecūde inducit tertiū genus ſ̄bi
gratia. vxor frīs mei eſt mihi affinis i
pmo genere z in eodē gradu q̄ſi me⁹
z religꝰ ꝙſanguineis meis i eodē gra
du q̄ ſūt mihi z in pmo genere. Alia
pſona q̄ nō eſt mihi ꝙſanguinea nec
affinis altūde ſi ꝙiūgatur cū pfata vxo
re frīs mei erit mihi affinis i ſecundo
genere z ꝙſanguineis meis z i eodez
gradu q̄ ſum⁹ frater meo. Tertia ꝑo p
ſona altūde nec ꝙſanguinea: nec affi
nis ſi ꝙiūgatur ſecūde pſone ꝙiuncte
vxori frīs meterit mihi in tertio gene
re affinitatis z cōſāguineis meis. ita
no. in. c. nō debet de ꝙſan. z affi.

¶ Quomō ꝓcdit affinitas mīſmo
niū. ſ̄. q̄ ſi ꝓuenīat ꝓcdit ſ̄bēdum z
diꝛimit ꝫctū in pmo genere tantū ho
die z vſq; ad q̄rtū gradū icluſiue. vt i
d. c. nō dz lz olim ꝓcdiret etiā in ſo z
tertio genere. vt. xxxv. q. iij. p totū. vñ
pſona cognita carnaliter ab aliq̄ ꝙſan
guineo nō poterit ſ̄bere cū aliq̄ de il
la ꝙſanguinitate q̄ nō diſtat vltra q̄rtū
gradū ab eo ꝙſanguineo q̄ eā cogno
uit. z eꝛio. Et ſi ſ̄bit nō tz matrimo
niū z intelligit ꝓhibitū ii finitū i linea
recta ſm vnā opinionē quā nō teneo
vt. ſ̄. dixi impedimētū. vi. §. i.

¶ Quid ſi affinitas ſupueniat i mīſmo
nio iā ℥cto per ſ̄ba de ꝓſenti lz nō cō
ſumato. ſ̄. q̄ nō diꝛimit eū. vt in. c. iij.
de ꝙſan. z affi. z ille p quē ℥cta e affi
nitas ñ ꝑōt petere debitū ſine pecca
to mortali. ſed beñ teneꝫ reddere ſ̄pe
vel interꝓtatiue petēti. Pe. ō pal. tz q̄
ſi mīſmoniū nō ē ꝙſumatū. q̄. nec ēt
reddere pōt ſine mortali peccatō. q̄
pōt religionez intrare. Sed hoc ñ cre
do q̄ lz poſſit nō tñ tenet intrare.

¶ Sed nunq̄ epiſcopus poterit di
ſpēſare cū tali vt ētia exigere poſſit ſi
ne peccato. ſ̄. vt. ō. Inceſtus. ℣. v.

¶ Utꝛ remaneat affinitas pꝰ mortē p
ſōe cognite. ſ̄. q̄ ſic q̄ē vīculū ꝓpetuū

¶ Utrū coitus fornicarius cauſet affi
nitatē. ſ̄. q̄ ſic ꝑ oēz coitū ordinatū ad
carnis ꝓpagationē p quē ꝙſanguini
tas cōtrahi poſſit ꝫtrahitur affinitas
non aūt ꝑ coitū ex vas vel ſodomi
ticū z hmōi. xxxv. q. iij. extraordinaria
z de eo q̄ cogno. ꝙſan. vxo. ſue. c. frater
nitati z. xxxv. q. x. fraternitatis Bofre
tū tz abſurdū ℣bi affinitatē ꝑfornica
riū coitū et ordinatū ad gñationē z ſō
tz q̄ nō ℣bitur niſi ex ꝓmittate ꝓue
niens ex nuptiis vt ꝑz in. l. nō facile. ſ̄.
ſciēdū. ff. de ḡdib⁹ ℣z ℣tū cōiter tene
tur. Et ſic ſua z ille. §. ſciēdū logē de af
finitate ꝙ℞ ꝺfertur ℣ditas ad aliq̄

¶ Quid ſi clauſtrū pudoris itrauit ſi 6
ſemen non emiſſit. ſ̄. q̄ affinitas non
℣bitur ēt ſi mulier ſola emiſiſſet tz ſi
uis clauſtrū ñ itret tz tñ ſemen intus
mittit ꝫtrahitur affinitas q̄ pōt fieri
generatio ſicut ſit in balneo vel in de
montibus ſuccubis z incubis.

¶ Quid ſi vir intrās clauſtrū emittit 7
ſemē z nō mulier. ſ̄. Pa. in. c. ffnita
ti de eo q̄ cogno. conſan. vxo. ſue. Inno.
ibidē tz q̄ ñ ℣bitur affinitas ſz q̄
oportet ſimul emittant tā vir q̄ mulier
idem tz Host. in ſūma z ḷug. t. d.
c. extraordinaria tz ipe pa. dicit q̄ ho
ſti. in. d. c. ffnitat dicē q̄ ſufficit q̄ vir
emittat in clauſtro pudor tz mulier
ſi emittat q̄ ꝛz medicos pōt fieri gna
tio Et lz ſequitur fede. cōſi. cccx. Et vi
leq Pa. z iudicio meo et Inno. in. d.
c. fraternitati z Rodo. z pe. ō pal. in
iij. alter Beata virgo ſi poſſet eſſe
ci mꝰ z ego ſi oporteret mīerē ſciat

Impedimentum

ſextum de
cimum di
ímpotentia coeundi que quidez ē vi
tiū ai vel coꝛporis vel vtriuſq; q̄ qſi

peatur alij carnaliter ꝓmiscere.

¶ Quod sunt eᵗ species. ℟. q tres ꝓ ma ꝺ nales vt frigiditas i viro ar tatio i mulie z defectᵒ etat] i vtroq vel altero. Altera ē accidētalis q̄ puult a cā extrinseca z accūali vt castratio z tertia maleficialis que a demonibus ꝓuenit.

¶ Circa frigiditatē z arctationē dic breuit q ad hoc vt impediat mrimoniū ꝫhendā z dirimat ꝫctū regrit ꝓmo q ꝓcesserit tale impedimētū matrimoniū q: si aduenirent pⁿ ꝫctū ñ dirimeret lz eēt rōnabilis cā dispēsationis ficde q papa vel alter aptus ꝫheret cū alio si nūdū erat matrimoniū cōsumatū vt no. Pa. in. c. ex pte z i. c. ex publico de querim. ꝺtuga. Et idez dic de impotētia accidētali hz eūdem Pa. alias. c. q sedem z. c. ꝙsultationi de frī. z male. Secdo. regrit q si tāta q nullo mō possit coire ꝫ est pe. de pal. q sit talq ipediat actū ꝓpetuo saltē q: lz impediret effectū generatois hz n actū q ē emissio seminis in vase si eēt impedimētū. Tertio q sit ꝓpetuū impedimētū ita q nllo medicamie aut remedio possit remoueri q: si posset sine periculo mortis remoueri non dirimeret hoc no. i. c. i. z. ij. xxxiij. q. i. z de frigi. c. i. z. ij. z ꝙsi p totū Nec sacio vij in frigiditate q ē a nā aut i illa q ē p senectutē q: qñ ñ ꝓt iuuari ipedit vt no. ric. i. iij. ꝺ. xxxiij. z eadē rōe ꝺ nimia caliditate q̄ cōitū impediret hz san. tho. ea. ꝺ. Quarto q sit ignorans qñ ꝫhit de tali impotentia q: secū dū pet. de pal. g scit se vel alū impotētē z eū accipit ñ ꝓt ꝙplus eū dimittere quo ad vinculū q: ē veritas mrimoniū vt in. c. cōsultationi de frīgi. z male. z hec q̄tuor dic ēt regrī in ipedimēto accidētali vt dirimat.

¶ Sed qd de eo g hz virgā erectaz sed nō ꝓt emittere semen ꝓp impedimentū nāle vel accidentale. ℟. Pa. in. ij. de frī. z maleficiis. gl. xxxij. q. vij. in c. si q tz ꝓt ꝫhē z tz matrimoniuz q: ꝓt mulierez ꝓuocare sed cōiter tenetur ꝫtum q: ex quo nō ꝓt habere actū generādi ꝓt mulier dicere ego volo efficī mat vt in. ꝺ. c. i. in fi. z sic tene si añ ꝓcessit ꝫctū mrimoniū tale impedimētū z nō sit remediabile.

¶ Utr mulier ꝓp arctitudinē separata a primo viro z coiuncta a scdo q efficitur habilis ꝓmo pp vsuz secūdū sit restituēda prio. ℟. ꝙ. a. in. c. fraternitatis eodē q si nō poterat ꝙiugi ꝓmo viro ātea sine piculo mortis p alī quod remediū q ñ restituit hz stabit cū scdo q: in ꝓmo nō fuit mrimoniū vt tz Abb. z Pe. segē Jo. an. in. ꝺ. c. fraternitati i fi. q vez limita qñ apte apparet de dissilitudine membroꝝ ahozū alias eēt restituēda q: vf ecclesia decepta Et sic ꝓcorda. doc.

¶ Circa etatē vero vt no. ꝺixi Etas ad ꝫhēdū spōsalia ē septē annoꝝ ꝙpletoꝝ vt in. c. vnico de despō. ipuber. li. vi. Sed in mrimonio regrit q vir hēat cōpletū. xiij. anū z mlr. xij. vt i c. puberes. z. c. ꝓtinebat de depōsa. i pube. Uñ si āte illud tps ꝫhat ñ erit matrimoniū hz spōsalia. c. vnico. de depōsa. ipube. li. vi. Et ꝫ vez nisi malitia suppleret etatē z tūc ē sm Tūcre. z Dos. i. c. de illis el scdo de despō. ipu. qñ se inuicē cognouerūt alr nō hz tu dic cū Io. an q sufficē q sint expti copulā carnis si nō inicē. saltē cū alīs Uñ exponit illo malitia. i. vi gor nālis seu potētia coeūdi supplet etatē q ꝓz i. o. c. de illis ibi potuerūt ꝙiugi Et iura q dicūt q mrimoniuz hz si sē ꝓri mi pubertati lz doc. i hoc sit diuersa interptatio Tñ tu hec itellige cū hos. in sūma. q est ꝓria etatis qñ est veripotens q per experientiā ꝓt scīri. ꝺ. c. puberes. c. a nobis de despōsa. ipube. Uñ gl. i sūma. xx. q. i. refert gr. ꝺicētē q puer nouē annoꝝ reddidit nutricē ꝓgnatē z Silber. in ārto ꝺicit se vidisse puellā nouē annoꝝ cōcepisse z in decio peperisse.

¶ Sed qd si puer pubes z habilis etate ad ꝫhēdū ꝫhit z est ipotēs ad coeūdū. ℟. gl. hz q mrimoniū ñ ē valē

ãñ i.c. pnberes ꝛ segt ibi pa.ꝰ despõ
sa. impube. Quia q habere actũ ge
neranda nõ põt nõ dr pubes ergo assi
milat ipuberi ꝛ facit istud. c. puberes
i fi. Boc. tñ cõtter tenent q nõ separa
dist̃ expectabit tpo plene pubertatis
l. bcõocto inoꝛ. l. itẽ mella. ff. ꝰ alimẽ.
ꝛ ctba. lega. ꝛ hec est hũanior ꝛ plor
qz ex q̃ impedimẽtũ ñ est ppetuũ nõ
restat gn sit mr̃imoniũ alr ifirm' im
potens nũc ad coeũdũ nõ posset ẽre
re qꝰ falsuz est ꝛ tõ erit mr̃imoniũ sz
ñ in. xvij. ñ poterit iudicabiliꝑ impedimẽ
tũ perpetuũ ꝛ sic dissoluetur.

7 ℂ Sz nũgd pecc̃t q cõtrahunt mr̃i
moniuz añ debitã etatẽ. ff. ẽm pe. de
Pal. in. iij. q sic mortaliꝫ ñ sine iusta
cã ꝛ licẽtia epi. cõtrahũt qz cõtra ꝓ
hibitionẽ. c. ij. de despon. impu.

8 Sz pone q mior septẽnio fuit cogni
ta a ipõso maioꝛ. xiij. ff. Jo. ꝰ bo q
erit mr̃imoniũ tz pa. i. d. c. ꝙtinebat tz
qñ erit ętũc cũz fuerit cognita qz ñ
hẽt ꝙsensũ aptũ ad mr̃imoniũ ẽdẽ
nisi eẽt mlr discreta ꝛ doli capax.

9 ℂ Pone q dicti impuberes q pꝰ le
ptẽtiũ ẽrũt mr̃imoniũ q iuris in
terꝑtatõe fuit ipõsalia vt in. c. vnico
de despõ. ipu. li. vi. pseuerant vsq; ad
plenã pubertatẽ ꝛ i pubertate iterue
nerũt oscula ꝛ ãplexus ꝛ dona nũqd
erit mr̃imoniũ. ff. q si iteruenit copu
la tex. est clarꝰ i. d. c. vnico q sic efficit
mr̃imoniũ. Si ꝓ copula nõ interue
nit necz ꝙsensus exꝑssus pꝰ puberta
tẽ sic opi. ẽ diuersa Inn. tz q̃ si efficit
p̃scũz alios act̃ extra copulã vl ni
xũ ad eã host. ꝓ fuit varꝰ i. c. attestia
tiões ꝰ despõ. ipu. ꝛ i. c. ad iã de spõ.
Archi. i. d. c. vnico pꝰ multas opi. vr̃
cõcludere q nõ sit mr̃imoniũ nisi in
teruenit vel nouus cõsensus exꝑssus
vl copula vl traductio ad domum ꝛ
hoc vr̃ sequt Alanus Uticẽ. ꝛ Hostr.
i. c. litteras de despõ. ipu. pa. i. c. fi. de
spõ. tz q̃ oscula localia ꝛ ãplexus ꝛ
hmõi signa efficit mr̃imoniũ alr gl.
ꝛ Jo. an. in. d. c. vnico Ray. tenet q
si qñ ẽrent intendebant ẽre mr̃i
moniũ nec spõsalia. Mr̃imoniũ q̃
etas ipediebat spõsalia qz hoc nõ iten
debãt nec ꝓba ad hoc possunt referri
ꝛ sic adueniente pubertate ẽt si seq̃tur
copula ñ erit mr̃imoniũ nec verũ nec
ꝙsumptũ. Si ꝓ qñ ẽrẽrũt intẽdẽbãt
ẽre si ñ nõ vt agebãt saltez ętũ vale
re poterat sic erũt sponsalia ꝛ non in
ducetur mr̃imoniũ nisi aut pꝰ copula
aut pcõsensuz euidenter exꝑssuz ꝛ sic
intelligit tex. d. c. vnici. Ego ꝓ salvo
meliori iudicio iuxta illud. l. claudius
felix i fi. ff. g po. i pt. habe dico q ad
hoc vt mr̃imoniũ ẽrũz inter impu
beres q iuris interꝑtatione dr sponsa
lia efficiatur mr̃imoniũ vez oz inter
uenias nouus cõsensus in mr̃imoniũ
exꝑssus cũ aliqb' signis vntiocis hoc
est q talia signa non possint fieri sine
nec soleant fieri nisi cum vxore in tho
mr̃imonio ꝙtincta Istũ cõtr sequn
tur theo. i. iij. di. xxviij. pz i ar. p. l. mi
noꝛ. ff. ꝰ ritu. nup. ꝛ p. d. c. attestatões
ꝛ q̃ ibi no. et tõ si post pubertatẽ am
boꝛ nouũ cõsensũ habuerũt ostium
p aliqꝺ signũ q̃ solũmõ cõiugiꝰ ex
hiberi solet sic idubitãter mr̃imoniũ
efficit. Si ꝓ nouũ talẽ ꝙsensũ in pu
bertate si habuerũt tz simꝑr pseue
nerũt i tali opione ꝓmaꝛ nihil ꝰ nouo
determinãtes tãc redũco doc. ad con
cordiã. Et dico q si interc̃serũt actus
q nõ solet fieri nisi cũ vxore vt trudu
ctio ad domũ habitatio mutua seꝺ
uz ꝛ hmõi sic talia signa faciũt mr̃i
moniũ ꝙsumptũ. ꝛ sic intelligo ꝛ limi
to dictũ glo. host. ꝛ pa. ac ceteroꝛ. Si
aũt signa exhibita pꝰ pubertatẽ fuit si
gna q̃ ẽt ipõsis de futuro exhibentur
vt i aliqb' locis oscula ꝛ amplexus ꝛ
hmõi sic si faciũt mr̃imoniũ nec vez
nec ꝙsumptũ qz hoc nõ ꝓbat esse q ab
hoc ꝙtingit abesse. l. necz natales. C.
de ꝓba. c. ij. de trãsla. ꝓla. ꝛ sic intelli
go Inno. cũ ceteris Istã ꝺcordiã vr̃
tenere do. Anto. in. d. c. attestationes
ꝛ de istis vltimis ñ loqtur. d. c. vnici
q̃ ꝓz in ꝓbo ꝓfiterit euidẽter nec gl.
dicẽs bũ ꝓderetur qz dicit se amy

plerebāt si simplr sz adāit vt ꝓtingto
10 ¶ Circa vero ipedimētū nāle vel ac
cidētale est sciēn. fm Pa.i.c.i.ꝫ fri. z
māle. q qñ non pōt p aspectū pbari
semp dz ad mīn⁹ hītare p trīntū añ
mīmōniū diſoluatur vt i.c.ſi. eo
de Sec⁹ in ipedimēto q pōt p aſpe
ctū pbari vt in.d.c.fraternitatis. Vel
per iuramētū. ppzīū cū septima mā
ꝓpinquorum vt in.c.laudabilē.eo.
ti. q⁹ statim potest dirimi.
11 ¶ Quid de ſpadone vtroq; testiculo
ſz. qdā tenēt q nō dirimit q⁹ ſz aut
censā pōt erigere virgā z semē emitte
re lz nō possit generāſ lz ſz Pa. in.
c. q sedem ꝫ fri. z male. doc. cōſter te
nent q non pōt ꝫhere z sic non tenet
mīmōniū z dirimetur secus si esset
castratus tm vno testiculo z sic pōt i
telligi tex. z gl. in. l. si ſpa. ff. si spadōi
ff. de iure. dot. vide glo. in. c. hī q. xxxi
ij. q. vij. Sed ego teneo q ex quo hz
actū generādi q tz mīmōniū lz non
hēat effectū vt. ſ. dcm̄ é alr sterilēs si
posset ꝫhere. qđ falſuz é z ſz ꝫ limi
ta glosas nec ob. c. ꝑmū eodez
ibi volo esse mſ z filios p creare q⁹
ille vir nō habebat actū nec effectuz
12 ¶ Circa vero maleficiatos. aduerte
q aliqñ quis est maleficiat⁹ respectu
omnium z sic cōtrahere nō potest z
ſi contrahit post primū matrimoniū
contractū z cōtingitur cum secūda
redire tenetur ad primum q ꝑ quis
impedimētū si erat per petuū z ideo
primum matrimoniū fuit firmū. Si
aūt sit maleficiatus respectu vnius p
ſone sic nō restituet cuius cognoſcat
secūdam quia primū matrimonium
fuit nullum z secundum fuit validū
13 ¶ Sed nunqd iudicabitur ipedimē
tū ꝑpetuū quod remoueri posset per
aliquod maleficiū. ꝛc. fm ſactū Bōa.
in. liij. di. xxxiij. z sanctū Tho. eadez
di. q sic quia non potest homo p ma
leficiū inuocare demones p aliq̄ caſu
14 ¶ Si qrat⁹ ꝫ abhoiatiōe vtz ipedit
mīmōniū tz ſāct⁹ Tho. vbi. ſ. q est
idē iudiciū qđ de maleficio cū sit ci

extrinsecꝰ z accidētale. et hoc intelligē
qñ ex tali abhōiatōe i imaginatiua fā
tasia aut extimatiua ꝓcedit alr horor q
nullomō ꝓt hre actū generādi cū tali.
¶ Sed quid si inuentatur aliquis q 15
vellet destruere maleficium cum alio
maleficio vide. j. Superstitio. h. xiij.
¶ Quero qđ si dubiū sit an tale ipe 16
dimētū ipotētie coeūdi ꝓesserit mīſ
monīū ꝛcū ꝓbba de pñti an nō. ſz.
Pa. in. d. c. fraternitat q ꝑsumet pre
cessisse ex q numq̄ potuit cognoscere
facit l. ar. l. iij. C. de edi. edic. z hoc idē
sequit Ricar. in. iiij. di. xxxiij. q debe
mus ꝑsumere q sicut ꝓcessit cōsumma
tione ita z ꝛctione. Nā ex futuro ꝑſu
mit eē ꝑteritū vt no. in. c. scribā eisdē
de ꝑſūp. z sic. doc. magis videt i hāc
opinionē iclinari z placet mihi lz gl.
i sūma. xxxiij. q. i. dicat q ꝑsumēdū é
subsecutū. Nec obstat. c. lz ex quadā
ſa. de testi. vbi dr q indubito ꝓ mīſ
mōlo é, ꝑsumēdū q⁹ dicit Pa. vbi. ſ.
q e verū qñ mīmōniū pōt hēre ſuuz
effectū. ſ. cuitationē fornicatōis vl bo
nū ꝓlis. Et hanc mirabilē limitatio
nem tenet etiam do. Antho. in. c. life
vetere de frigi. quod bene notabis.

Impedimentum decimum septimum

fm aliquos dr conuersationis vel ſta
tuti ꝑ cuius intelligentia queritur.
¶ Utrū cōsuetudo possit ꝫ mīſmo- 1
niū. ſz. fm Pa. in. c. sup eo. de cogna
tione ſpuali q aut cōsuetudo hilitat.
als inhibes p iur canonicū vt puta q
ꝫhatū. ij. vl. iij. gradu ꝓsanguinitat z
hmōi z sic nō valet vt pbāt in. d. c. ſu
per eo ꝛz verā ſignificationē iūcto. c.
qđ sup his de ꝓſū. z affi. z ſz tz ho. q
ſi sit irrōnabilis. Et q̄ infero q ꝓsue
tudo n̄ approbata a papa nō ꝑt tolle
re ipedimētū publice honestatis cuz
ꝓsuetudo nō valeat ꝫ honestatē eccle
ſie. c. cū decorē de vl. z ho. cle. Aut cō
ſuetudo ſolū in habilitat alias habiles
vt in filijs duorū cōpatz p quoz neu
trū ventū é ad cognationē ſpiritualē
e tunc valet vt nō cōtrahatur. Facit

ver. ceterum. v. c. sup eo. t. v. c. olij de cle. ziuga. Aut ꝙsuetudo nō solū inhabilitat vt nō ꝺhatur sed ꝺt hz vt dissoluat ad rps t sic valet vt voluit inno. qz peccauerūt ꝙtēnendo con ꝙsuetudinē patrie. xxx. q. v. alr. Aut taliter inhabilitat ꝙ si fuerit ꝺctum hz vt dissoluāt in ꝓpetuū t tē si ē appro bata ꝙ papa sait tē tacite sic valet. vt ꝓbat in. d. c. ꝙ eo. hz lecturā. ho. hz si nō apparet de approbatiōe pape tē ñ valet hz No. in. d. c. sup eo. t ꝓpea dicit casus ꝓacti. c. nō extēdēdū. sed pa. tz ꝺctū vbi cū de cōsuetudine cō currit scandalū qz sicut papa ꝓt ius diuinū interꝓtari t addē t diminue re. vt no. Inno. in. c. q in ecclīarū de cōsti. Ita cōsuetudo. vt tz idē Inno. in. c. fi. de cōsue. t h̄ ēt sentit gl. ma. in. d. c. sup eo q vult ꝙ vbi esset con suetudo ꝙ nō ꝺheret in gntū gra duz si ex ꝺcto generaretur scādalū ñ valet matrimoniū. qz vt dictū ē. Lō suetudo cōtinēs in se scādalū ex prē teritiōe ꝓt inhabilitare alias habiles. sec⁹ si a ꝓin. nulla intisset ipedimētū. qz tē scādalū supuenies nō ꝓt dissoluere qz ꝓp scādalū nō ē recedēdū a veritate iuris diuini. c. ý. de no. ope. nū. t in rīa g scādalizauerit de re. iu. Sed do. Ant. de But. in. d. c. sup eo. limitat sic. Q̄ aut cōsuetudo hz cō cursuz iuris antiq tunc dirimet in ꝓpetuū. iteruenīēte scādolo. nisi ita di rimat. Si ꝙ nō hz cōcursuz iuris t tūc si a nouo iure approbet vel a pa pa simili dirimet. ꝙ si ñ hz cōcursuz iuris ātiq vl noui vl approbationez pape. tē ñ ꝓt creare nouū ipedimētū ad dirimēdū in ꝓpetuū. t hoc ē ꝓpi muz. Et dictū Pa. intellige de cōsue tudine gñali quā papa scit t approbat ñ de pticulari. nisi fm di. do. an.

2 ¶ Quid si cōsuetudo mariti t vxoris sit diuīsa. ff. pa. in. c. i. de spon. aut cōsuetudo dispōt sup solēnitate ꝺhē di. t dz obꝙari cōsuetudo ꝓtie. vbi mrimoniū ꝺhīt ēt si ambo essent pe regrini vel forēses. qz nō esset violā da cōsuetudo patrie cū scādalo alioꝝ vt i. c. q cōtra. vlij. di. c. l. si frigidā. ff. de euic. t. l. ij. C. quēadmodum testa. aperiant. Aut ꝙsuetudo disponit sup exceptiōe vel alijs seruandis post ꝺctū. t dz attendi cōsuetudo domicilij ipsius mariti. l. fi. §. idē rescripserūt. ff. ad munici. Uñ si cōsuetudo est do micilij mariti ꝙ maritus lucretur certā partem dotis. hz in loco sit alia cōsue tudo. tū seruabit consuetudo domi cilij mariti t lucrabit. vt ē de mente Bar. in l. exigere. ff. de iudi. vbi tex. cū gl. t. l. cūctos populos. C. de sūma. trī. t sequit bal. in Rub. de inuestitu ra de re alie. facta. c. vlt. hz limitat ve rā nisi error interuenerit. qz mulier ignorabat ꝺctū simplr fiducia tur cōis. arg. ff. de tut. t fac. igno. l. ra. t ff. de ꝓba. l. cū de indebito. alij tenēt ꝙ si ꝺctū in loco mulieris. ille locus inspiciat. Si i loco viri ille attēdat. Si in loco tertio cōsuetudo viri ob seruet. qz ē caput mulieris. de spō. c. i. Sed opi. bar. sequit. do. an. q addit ꝙ si marit⁹ mutaret domicilū ꝓ ꝺctū mrimoniū ꝙ dz attēdi ꝙsuetudo domicilij tpe ꝺct⁹ t ñ domicilij vbi dissoluit matrimoniū. qz dz attēdi lo cus vbi orta fuit obligatio. t nō vbi recepit purificationē. t facit tex. iūcta glo. fm intellectum quez seqūt in. l. si vxor. ff. de iudi.

¶ Utz statutū petrie valeat circa ma trimoniū. ff. Pa. in. c. ꝓmo. de spōsa. do. anto. sic distīguit. ꝙ aut statutū pa trie disponit circa substātialia mrimo niū. puta inualidādo mrimoniū vl ꝓ sonas. t sic nō valet. Ex q̄ patet ꝙ le ges ꝓhibētes matrimoniū inter tutō rē t pupillā. rectozē ꝓuincie. t ꝓuin tialem. t huiusmodi. nō tenēt. Idē vi cas si habilitaret inhabiles. de q̄ vide ꝙ Fede. ꝓfi. xxxv. vbi tenet ꝙ gener a liter statuta laicozū circa mrimoniuz fūt nulla qz hec materia nō ē de fozo seculari sz ecclīastico. vt in. c. tuā ꝺ oz. cogni. facit ꝙ no. Bar. in. l. ittia. ff. so lu. ma. t ꝙ doc. in. c. fin. de secun. nup.

Aut statutū disp̄ōt inferēdo penā clr ca substātialia ip̄ius z inferēdo dānū z sic nō valet. vt disputat Jo. an. in. c. statutū de hereti. li. vi. Et q̄ p̄z q̄ nō valet statutū inferens penā ẑhēti cū minore. xxv. ānis nisi p̄sentibus a gnatis q; intimidar mr̄imoniū q̄ liberū dz eē. c. cū locū. 8 spon. Ha. par. tñ de cal. i. c. ij. de clan. desp̄ō. dicit cōsultū fuisse q̄ valet statutū i isto casu z similī. S3 Pa. magis placet opi. Jo: an. z est magis cōis. de quo vide in d. c. i. p̄ do. Jo. an. de sancto Georgio Quādoq; statutū ponit penā auferēdo lucrū q̄ lex secularis attulerat sic valet p̄z do. Ant. S3 Fede. vbi supra z Pa. tenēt ẑitū. Quāq; statutū non disponit circa substantialia mr̄imoñ p̄z circa depēdētia. puta circa dotē. z sic valet. sm Inno. ar. c. Raynutius de testa. Quādoq; circa solemnitates disponit. z sic valz: z peccāt si fuātes Pa. tenet ẑitū: q; non ptinet ad laicos. ſz tu dic vez q̄ nō valet statutuz in solēnitatib⁹ alijs adhibitis in tali ẑctu z maxie q̄ nō facūt ad certitudinē mr̄imonij. Et sic itelligo dictuz Pa. z limito Bar. in. l. educimus. C. ō murile. z bal. in. l. l. ff. de iusti. z iuſ g tenent q̄ suadēt publica vtilitate. lex ciuilis p̄t penā apponere: subditis ſtulis. z sic p accidens erit licitū. s. statuere circa solēnitates mr̄imonij. q̄ alis nō eēt licitū. l. grach⁹. C. ad. l. iul. de adul. Quis ip̄t teneāt generalr valere penā appositā circa mr̄imoniū ẑhēdū z fūr dictū p̄dicti do. anto. z dcm Pa. erit vez. vt dixi i alijs solēnitatibus nō facūtā honestatē mr̄imonij: vl el⁹ certitudinē. q; sic ñ ligaret.

4 ¶ S3 nūquid p̄dicta habebūt locū in sponſ. ẑ. sm do. Jo. an. predictū in. d. c. i. q̄ sic p. l. oratio. ff. de spon. facit tex. in. c. cū haberet de eo q̄ du. in ma. q̄ pol. p adul. vbi eq̄parāt mr̄imoniū z spōsalia z hoc verū q̄ ad di spositionē ſz nō quo ad penā q; pēa apposita circa mr̄imonia nō hz locū in spōsalib⁹ ſz gl. cōiter approbati. in cle. eos in ver. contrahere. de consan. z affinita. quod no. bene.

Impedimētum decimus octauū dr̄ p̄natiōis q̄n. s. aliqs ē surdus mutus. z cecus nā talis nō p̄t ẑhere. z si ẑhit nō tenet sed dirimit ſz aliqs. Rō q; qui nūq̄ vidit. nec audiuit. nec p̄t scire q̄d sit mr̄imoniū nō p̄t ẑhere. nec consentire in mr̄imoniū. S3 istō ego limito ſz Hostī. z Pa. in. c. apd 8 spōsa. verū si nullo modo p̄t exprimere ꝓsensuz suū: sed si posset exprimere ꝓsensum suum in ẑhendo per aliqua signa. sic erit mr̄imoniū ẑhendo. q; ſz ignoret q̄d sit mr̄imoniū. put sacramētū est nō tñ put est vinculū q̄ a iure naturali elicitur. quo rō dicūt vt alicui insepara biliter adhereat ad generatione pcreādam. difficilimū tñ ē hoc tales posse ostendere per aliqua signa. Sitr furiosus p̄tuat⁹ iudicio rationis nō p̄t ẑhere. v. t nota. i. n. c. dilect⁹ filt⁹ de spōsa. nisi haberet lucida ītervalla z tūc ꝓsentire posset. idē dic de ebrio. ¶ Nota p intelligētia oiuz p̄dictorū singulare dictū hostī. i. c. si vir. de co. spi. q̄ vbi doctores z magistri p suas gl. matrimoniū soluūt. nec tuo exp̄ssū adducūt si reperīt vn⁹ doctor vel mag̃ister scribens Jtum matrimonium sustinēe ipse ē sequēdus. ar. c. licet et quadā de testi. Q: ſz eū tollerabilt⁹ ē aliqs ꝓtra statuta hominū copulatos dimittē simul q̄ſ sic cōiūctos ꝓtra statuta dei separe. d. c. iicz. Jstud dcm̄ segtur z recitat pa. in. d. c. si vir. S3 limittat dicens. nisi cōis opinio haberet q̄ ... x. p se z ppea exponit id q̄d dr̄ iud. c. si vir. s. q̄ ē sequēdū in hꝰ q̄d hūanius dicit. i. rationabili⁹ z equst. Idē fere dicit i. c. si. de sen. z re iudi. z dicit p firmari dcm̄ p̄factū hosti. p dcm̄. c. si. ſz limitat nisi opinio illi⁹ doctoris euidēter eēt falsa vl nisi. p habilib⁹ rōib⁹ posset cōuinci. addo. z alia limitatione. z dico verū p̄fatū dcm̄ q̄ mr̄imoniū sustentatū p̄t habere

suū effectū. ꝑm q. ſ. dixi. ☙ matrimoniū tertio impedimēto. xvi. in fi. alſ qñ nō pōt habere ſuū effectū matrimonium nō eſſet iudicādū ꝓ eo ad dictuz vnius ℨ cōmunem opinionem.

2 ¶ Vtrū papa poſſit diſpēſare i oib⁹ ipedimētis predictis. ꝛ. q. quedā ſūt ipedimēta que remouēt cōſensum ſi cut eſt impedimētuz tertiū ſcilicet cō ditiōis ⁊ quartū ſcilicet erroris pſōe. ⁊ vndecimū ſcilicet metus sen coactiōnis ⁊ decimūoctauū ſcilicet priuatio nis ſensus. Vñ ſicut papa non poteſt ſupplere ꝯſensuz ſine q̄ nō eſt matrimoniū ſic nec i ipſis pōt diſpēſare. vt ipſa tollere. alia ſūt ipedimenta ex ſtatuto eccle cuius mōt eſt ipedimētuz ꝓmū. ſ. iterdictū eccle ⁊ ſecundū. ſ. ſe rtarū. ⁊ quartū. ſ. voti caſtitatis. ⁊ ſeptimz .ſ. cognatōis ſpiritualis. ⁊ octauuz .ſ. cognatōis legalis. ⁊ nonū. ſ. cris. ⁊ ō cimū diſparitatis cultus. ⁊ duodecimū. ſ. ordis. ⁊ ōcimū quartū. ſ. publice honeſtatis. ⁊ ōcimūſextū. ſ. ipoten tie coeundi. Nā poſſe generare nō ē de ſubſtātia matrimonij. alr ſenes non poſſent ℨhere ꝙ falſū ē. ⁊ ſō ē ex ſtatuto eccle. Et ipedimētū decimūſeptimū. ſ. ꝙuetudinis. ⁊ in iſtis pt papa diſpēſare. Sīr dico ō ipedimēto. vi. ſ. ꝯſanguinitatis. ⁊. xiij. ſ. ligaminis. ⁊. xv. ſ. affinitatis q̄ ad aliqua q̄ in ipſis ſolū ſūt ex ſtatuto eccle. ſicut ē i ꝯſanguinitate ⁊ affinitate vt gs nō poſſit ℨhere in. iij. gradu linea ineq̄l. ⁊. iij. ⁊ iij. ⁊ ſīr in impedimēto ligamis q̄ ad ſ nē gs poſſit ℨhere cū alīa poſt matrimoniū ℨctū cū alīa p ꝑba de pſi ti ſolū. Et i hoc ꝓcedāt cōiter doc. ſz quo ad votū ſolēne alīq tenuerint ꝙ papa ſi pōt diſpēſare. ſic Tho. xxv. q. lxxxviij. ⁊ gdā alij. Sz tu tene ꝙ pōt vt et ipſe Tho. in. iiij. di. xxxvij. ⁊ Ri. eadē di. ⁊ Hēri. de gan. in. v. quol. q. xxix. ⁊ ē cōis opi. tā theologoꝝ q̄z ca nonistaꝝ. alia ſūt impedimēta iuris diuini ⁊ legis nāe. de gb⁹ hēs. ſ. Impedimēto. vi. ℨ. i. ſ. de ꝯſanguinitate ⁊ affinitate vſq ad ſm gradū in linea in eq̄li. ⁊ in iſtis vtrū papa poſſit diſpēſare ſic fuit diſta opio canōicoꝝ i. c. ſas ō reſti. ſpo. ⁊ i. c. ꝙ venerabilē gſi. ſint le. ⁊ in. c. ꝙ poſuit ō cōcet. ꝓc dē. gbuſdā dicētib⁹ q̄ nō pōt p. d. c. ſas. ſz tu dic ⁊ tene ꝙ papa ñ poſſz tollere dcā impedimēta generaliter nī i aliquo cāu ſpāli legittima cā ſubſiſte te pōt in dictis impedimētis ꝯſanguinitatis ⁊ affinitatis diſpēſare. vt ēt tz Jo. an. ⁊ recitat ⁊ ſequitur pa. in. d. c. ſas de quo vide. j. papa. ℨ. i. an aūt poſſit ſimiliter diſpēſare in ipedimēto ligaminis in quātū ē ō iure diuino ſ. vt poſt matrimoniū cōſumatū gs ℨ hat cū altero tīr cōiter q̄ nō. ⁊ ficte rua indubitāter quo ad hoc vt gs poſ ſit dimittere vxorē vl vxor virū quo ad vīculū poſt matrimoniū cōſumatū Simlr ēt quo ad ſ vt vxor poſſit hē re duos viros ſz quo ad hoc vt vn vir poſſit hēre duas vxores credo pa pā poſſe diſpēſare q̄ gen⁹ fidelīū cēt reducti ad pauciſſimos viros de quo dic vt. j. papa. ℨ. primo.

¶ Sz nūqd eps ſīr poterit diſpēſare z i aliquo predictoꝝ ipedimētoꝝ. ꝛ. q. in iterdicto eccle ſpāli facto a ſuo ſte rioꝛ pt ⁊ in ipedimēto cris q̄ cria ſo lū ipedit matrimoniū ℨhēdū de gb⁹ ē. Impedimētū. ix. in pn. ſz i iterdicto facto a ſupiori ſuo vl i crinibus q̄ ipe diunt ⁊ dirimūt poſt ℨctū de gb⁹. ē. in. d. ix. ipedimēto. ℨ. i. ⁊. v. aut i aliis gbuſcūqz ipedimētis matrimoniū ne ℨ hat ſi pt eps diſpēſare niſi in caſib⁹ ō gb⁹. ē. diſpēſatio. ℨ. v. Epm poſſe diſpenſare ℨ canonē vel concilium.

¶ Quid ō illo q̄ audiuit ꝓpriū ipe 4 dimētū ſoꝛe iter ſe ⁊ vxorē ſuā. ꝛ. Epm Rodo. ꝙ ſi audiuit a fide digni tenetur igrē alſ ēet affectata ignorātia ⁊ ſi ꝓpiat ꝓbabilē opinionē ex dicto tali nō dz exigere ꝓbitū ſz ſolū redde re donec intelligat ꝓtate diligenter ſ

quitrēdo Si ho ingrēdo nō fit inuenit vel audiuit hoc fi a fide dignis fic dz ponere fciām nec peccaret morta liter fi nō crederet ḡuis audierit a fi de digno vt puta a facerdote vl com patre z hmōi qz nō obligat cuicūq credere ntli ꝓbet fed fufficit inquirat z fi aliud nō inuenit non credat.

¶ Tiungd facerdos teneat retellare impedimētū vide. ſ. cōfeſſio. iij. §. x.

¶ Utrū vx teneat feq virū trāſferētē ſe ad alīa ꝓtis. §. q. ꝑ fi ꝓbabilr dubitat ꝺ morte ſui vl q vellet eā expo nere ad ſcōm vl ſi vir vellet ire vagabūd⁹ cū tli fi eēt qñ ſrit nā i iſtis caſib⁹ fi tenetur eā ſeq al' ſic ita not. doc. in. c. ſ illis de ſpō. z i. c. i. de ꝓiu gio lepro. de quo dic vt. j. vxor. §. ix.

Atrimonium

iij. quo ad ſepabilitatē Utrū ſit ſepabile mr̄imoniū poſtq̄ ſemel legitie é ꝟctū ꝑ verba de ꝓſti z ꝯſummatū. §. q. hoc ſt intelligi dupliciē aut quo ad hoc vt alter poſſit alteri mr̄imoniū alr copulari altero diuiſo z ſic nūq̄ eſt ſepabille mr̄imoniū inter fideles ꝟctū z cōſumatū vt ꝑz i. c. gaudemus de diuor. nec papa poſſet i hoc diſpēſare vt ꝑz i. c. ex publico de quer. ꝯiuga. ſec⁹ in mr̄imonio cōſumato iter infideles de quo. ſ. Mr̄imoniū. iij. impedimēto. x. aut quo ad thoꝝ z cohitationez tm̄ z ſic ſepari pōt ꝓp. v. pūcto ꝓp adulteriū vtputa q⁹ alter fornicat⁹ eſt. xxxij. q. i. dicit dns de quo dic vt. ſ. Debitum. §. vij. Scdo ꝓp vitium ſodomiticū ꝟm Hugo. z Ioan. Lal. do. Anto. z Pa. i. c. marit⁹ ꝺ adul. q̄nqe fornicatiōis intelligit ur ois illicitus coitus. xxxij. q. vij. nō ſolū. z. q. iij. meretrices. ḡuis Inno. in d. c. marit⁹. z gl. i. c. oēs. xxxij. q. vij. te neāt ꝟctū. ſed ꝓmuz videtur verius q⁹ maior i hoc ſit iniuria mr̄imonio ḡ in alia ꝓlutione. Et idem poſſet dici de ḡuis alia ꝓlutiōe habita cū alia ꝓſona ḡliter cūq; q⁹ pōt ſepari. ſe mo in ꝓlutiōe ḡ qo hēt ꝓ ſe ipm ſo

lū. ꝟz Rodo. z gl. in. d. c. oēs. Tertio ſi alter q̄rit alterꝫ trahere ad aliqđ aliꝰ pcūs monale. ꝟz gl. i. d. c. oēs ſanctiones. z Inno in. d. c. maritus. z in. c. q ſiu it de diuor. z Pa. in. d. c. queſitū. Qđ vex intellige ſi alter cōpelci nō pōt Quanto pp hereſim. z ſi anteq̄ querat̄ itranerit religionē. Et ſine au ctoritate eccleſie ſi redibit ad eā ſi cō uertatur poſtea. ſine hereſi fuerit no toria ſiue nō ꝟz Pa. in. c. de illa de diuor. Si vero religionē nō intrauit cōpellet redire ad eā ſi querat̄ ab hereſi ſi ſine auctoritate eccl̄ie ſe ab eo ſeparauit ḡuis alij aliter ſentient. vt notat Pa. in. d. c. de illa.

¶ Sed tiungd ſimiliter in predictis casibus ſepatio poterit fieri ſine iudicio eccleſie. §. q. ſi delictū eſt notoriū pōt ꝓpria auctoritate dimittere eam nō tñ lucrabit donationē pp nuptias vl dotē ꝟz Jo. an. in. c. plerūq; de do te poſt diuor. re ſi nō hēt penes ſe. qz petere nō poterit ꝟz ſi hēt penes ſe p exceptionē adulterij lucrabit ꝟ peten tē ſm Pa. in. d. c. plerūq;. Si do delictū nō eſt notoriū ſic ſolū debet fieri auctoritate eccl̄ie q̄ ad ſepationez cohabitationis alr inſtāte altero ꝓpellet cohabitare ꝟz quo ad reddītionē debiti ꝺt ꝓp auctoritate ỽnegare ex quo ſibi ꝓſtat de delicto alter⁹ facilit no. in. d. c. plerunq; z in. d. c. gaudemus.

¶ Quomodo dicetur notorium vide ſ. adulterium. §. vij. 2

¶ Utrū ſepati ꝓpter ſpiritualem for 3
nicatione ſint abſoluti a debito redēdo ſiē ſepati pp fornicationē carnalē §. q. ſic ſm Hoſti. z Pa. in. c. q̄ſiuit de diuor. Quod intellige quo ad eū q̄ ē innocens ꝟz quo ad eū q̄ culpabilis ē q̄ſtūcūq; ſnia diuortij ſit lata ſiue ꝓpter fornicationem ſpūalem ſiue carnalem ſi innocens petit eū ſibi re concillari dz z ipſe tūr ſibi reddere debitū q⁹ q̄ ſuoꝝ meo introducta eſt nō dz retoiqueri i dānū meū. l. q̄ ſuoꝝ. C. ꝺ legi. ntli intraſſet religionē vel ſuſcepiſſet ſacros ordines qa

non posset repetere nec alter tenere tur reddere hoc sequitur Ber. in. c. lit teris tuis de diuor. & host. ibidem.

4 ¶ Quinto separatur pp sanctimoniaꝫ Pro cui⁹ declaratõe plura sũt ꝯrẽda.

5 ¶ Utrũ ãbo ꝫiuges possint vouere ꝯtinẽtiã. ℟. q̃ sic ꝰ cõl ꝓsẽsu ꝰ q̃ dic vt s. m. f. in montũ. ly. impediméto. v. ℣. v.

6 ¶ Utrũ alter solũ possit vouere casti tatẽ sine ꝯsensu alteri⁹. ℟. q̃ sic i sũ ꝓiudiciũ ꝫ nõ alteri⁹ vñ p⁹ votũ exi gere ñ poterit sine pcõ mortali ꝫ bñ reddere tũr & ẽt exigere qñ redderet se nimis onerosũ alteri ñ petẽdo Fa cit. c. quidam intrauit & q̃ ibi no. de conuer. coniu.

7 ¶ Quid ſi alter ꝓsensit vt alter voue ret statu nõ mutato. ℟. q̃ ꝓsentiẽs ni hil omin⁹ poterit exigẽ ℣ Jnno. & se gtur Pa. i. c. i. de quer. ꝯiu. ſi tpe cõſẽ tiẽs nõ vouit & ille q̃ vouit teneꝫ red dere ꝫ nullo mõ exigere ẽt ſi nõ exi gendo ẽt onerosus alteri q̃ concedẽ do licentiã in hoc sibi ꝓiudicault.

8 ¶ Sz nũgd poterũt mutare statũ pu ta effici religioſi vel aliter ordiari. ℟. vt colligo ex Pa. i. d. c. i. Aut ꝫpcedit ex cõl ꝓsensu Et tũc ſi alter vult effici epẽ regrit q̃ vxor ꝓus ſit ꝓfessa i alt quo mõasterio ẽt ſi ñ ſit ſuſpecta de i cõtinẽtia vt i. c. ſane ꝺ cõuer. cõiu. est enĩ ſpãle hoc. Si ꝓo ñ vult effici epẽ ꝫ ſbdiacon⁹ diacon⁹ vl ꝓbyter aut religionẽ intrare tũc ꝑt de cõſensu alteri⁹ ptis q̃uis altera ps nõ voueat cõtinẽtiã Facit. c. ſignificauit & q̃ ibi no. de cõuer. cõiuga. ꝫ ñ debeat gs ordinari ad ſacros ordies vl recipi ad religionẽ niſi vxor factat votũ ſiꝛ ca ſtitatis vt i. c. cũ ſis de cõuer. cõiuga.

9 ¶ Sz pone q̃ cũ cõſensu alteri⁹ vir ſit fact⁹ religioſus vl ſacerdos nũgd ille q cõſensu dedit poterit aliũ repe tere. ℟. q̃ i hoc ſunt opiniões Abbas in. c. i. Jnno. i. d. c. gdãtenẽt q̃ ſi eſt tuuenis poterit & ad eius petitionẽ ds ingreſſus vl ordinat⁹ renocari. Cal. te net q̃ nõ poterit ipſz repetere ſed bñ ãplozare officiũ iudicis & iudex ex officio ne adulterũ cõmittat ꝑ rema nẽtẽ i ſeculo educet alterũ ꝺ monaſte rio vel ordie & coget reddere debitũ Alij volũt & hoc magis mihi placet q̃ alle q dedit licẽtiã eſt iuris cõſci⁹ nõ poterit repetere nec ex officio cõpe ſtituetur q2 dãdo licentiã taliter mu tãdi ſtatũ vi vouiſſe caſtitatẽ ſaltem durãte vita alterius q2 q vult vnũ vl velle & omne illud p q̃ ꝓuentur ad illud. c. prudentiã de offi. delega. Fa cit. c. vidua de regula. Sed ingreſſus alterius nõ ꝺz fieri niſi alter voueat cõtinentiã vt in. c. cũ ſuis de conuer. cõiuga. ergo dãdo licentiã vl vouere Si ꝓ oſtitud ius ignorauit ſic reſtitue tur ei ſaltem ex officio hoc tz gl. in. c. q vxorẽ ſus. xxxiij. q. v. & i. c. ſertatim. xxxij. di. & ſm eã cõcordã opiniones.

¶ Quero nunqd iſte reſtituẽdus poſt ꝺ mortẽ vxoris vl alterius partis tenea tur redire ad mõaſterũ. ℟. q̃ ſic q2 ẽ vere fligiosus ex quo vxor ꝓſensit fac. c. ex pte el. i. de cõuer. cõiuga. & q̃ ibi no. bal. Jdẽ dic de ordinato ad ſacros ordines q̃ teneꝫ viuere caſte & clicaliꝫ.

¶ Quid ſi quis intrat religionẽ velut accipit ordines ſacros vxore ꝺicente vel ignoraãte. ℟. q̃ vxor poterit eum renocare. d. c. gdã & tpe teneturſibi de bitũ reddere ꝫ nõ poterit exigere niſi qñ nõ exigẽdo efficereꝫ nimis onero ſus alteri parti vt dictũ eſt. ſ.

¶ Pone q̃ vxor ſciuit & non ꝺixit nec licentiã dedit ſed diſſimulauit nũ gd renocare poterit. ℟. q̃ ſic vt notat i. c. ꝓſuluit de quer. ꝯiu. Jdẽ dic ſi ꝓſẽ ſit ex timore iuſto. vt i. c. accedẽs c. ti. Jdẽ dic ſi ꝑ dolũ ꝓſẽſit. c. veniẽs c. ti.

¶ Pone q̃ vir vxore contradicente ꝫ vel diſſimulãte intrauit vel ordinat⁹ eſt in ſacris & cũ vxor ſi repetit i vita ſua ꝫ potuiſſꝫ poterit ne ta⁹ mortẽ vxor] exire & aliã accipẽ vxorẽ. ℟. ℣ Cal. & ſeq̃ Pa. i. d. c. i. nõ q2 cã ceſſan teꝫ inualidabat eius ingreſſus ceſſat & ſequella. & ſic tenẽ ꝯ Jnno. in. d. c. quidam multum variauerit.

¶ Sed nunqd ſi taliter renocetur ab 14

vxore ipsa mortua tenebitur redire ad monasterium vl viuere clericaliter i castitate. ff. q. quo ad altum qui sacros ordines recepit nō ē dubiū q tenetur viuere in castitate z si ꝓtraheret ꝺ fuc to cū alia nō teneret mr̄imōiuz vt i. c. vnico de voto li. vi. iz ꝺe illo. g solū religione pfessus fuit est opio diuersa iter doc. Sz ego credo q nō tenetur redire q3 obligatio semel extincta nō reuiuiscit. l. si res. §. aream. ff. de solu. Sed solū caste viuere q3 eam ẽptum in se fuit potuit valide ꝓmittere Et secundum hanc distinctionē potes cōcordare doc. in d. c. quidam Et ita limita z intellige d. c. quidam.

15 ¶ Quid si talis nō solū nō vult redire ad religionē iz de facto mortua ꝑma vxore contraxit cū alia. ff. q. iz. d. an. in. d. c. gdā teneat tutius eē dicēdū q nō teneat mr̄imoniū tn̄ mihi vī q sit tutius tenere q teneat si fuit reuocatus ab alia vxore Rō q3 vt mr̄imōiū nō teneat oz votū fit solēnizatū p professionem tacitā vel expssaz vni de religiosis approbatis vt in. d. c. vnico sed iste non fuit pfessus q3 votū fuit nullū quo ad ius positiuuz q3 parla sunt si pfiteri z innalide pfiteri ar. c. ij. de transla. p. tla. Itē vī tex. ꝓ hoc in. d. c. quidam vbi nō compellitur redire ad monasterium Sicut sacit in. c. ex parte el. i. eo. ti.

16 ¶ Sed pōe q si reuocatur ille qui intrauit ꝺicēte vel ignoste vel dissimulāte altera pte nūqd post mortez poterit extre. ff. cal. vi no. pa. i. d. c. l. q si ḡsi p mortē validetur mōachat? Inno. variat Sz tu dic q nisi vxor psenserit expsse si tati egredituz z cō trahēt tenebit mr̄imōiū iz peccet mortalr̄ secus si vxor postea in vita sua psensisset q3 sic tenet professio.

17 ¶ Utrū sposa violenter cognita a viro possit intrare religionē ipo inuito. ff. pa. in. c. vez de ꝑiur. ofuga. segtur opinionez Ber. ꝺnr. g tenet q potest qz nō vī communicasse corpus suum ex quo inuite fuit cognita facit. c. ille

aūt. xxxij. q. v. Posset ꝺici esse verum hoc vbi illa nō fuit i culpa tardatōis ingressus vbi aūt fuit i culpa nimis tardando ingressuz sic nō posset intrare q3 ille exegit q sibi debebatur z sic est extra culpā Et ſm hāc distinctionē concordari possunt opiniones ꝺs recitat Jo. an. in regula que cōtra de re. iu. li. vi. in mercurialibus Et ſs hoc ēt oportet dare vnā limitationē ad. c. ex publico de coniuge. coniuga. Ut videlz intelligatur quos deus cō tūgit. l. per carnalē copulā volūtarie habitam vel ex debito extortam z est singularis attamen Ego hoc nulli cō suleret. iz potius iudicarem matrimonium consummatum ita q alter alteri matrimontaliter coniungi non possit altero viuente cui sic carnaliter fuit copulatus Ado. z Rodoñ. tenēt q si sposa erat ꝺ futuro q poterit z placet q3 est vez nec hz dubium.

¶ Utrū matrimoniū nō cōsummatū i 18
ter fideles legitime cōtractū sit dissolubile. ff. q aut fuit ẽtū etate indebita. l. infra annos pubertatis z sic cū peruenerint ad etatem debitam si alter eoꝝ vult dissoluetur vt in. c. de illis el p. primo de despon. impu. et idē ꝺic si solum alter erat in etate debita q cum peruenerit ad etatem poterit dissoluere. Uerū est q hoc debet fieri auctoritate ecclesie vt no. gl. i. d. c. de illis aut fuit cōtractum in debita etate z tunc si alter vult solū p tomo uerlad sacros ordineno pōt nec dissoluitur matrimoniū vt cōiter tñr in d. c. l. aut vult intrare religionē z sic potest z dissoluitur mr̄imoniū statiz per professionem factam ita q alter qui remansit in seculo libere potest ꝓtrahē cū altero sed ante professionē non vt in. c. verū z in. c. ex parte el secūdo ꝺe ꝑiur. ofuga. z intellige p pfessionē tacitā vl expssam factam z vni de religiosis approbatis alr nō dissoluitur vt in. d. c. vnico Exquo ifert Pa. in. d. c. ex parte el secundo q iz sponsus efficiatur mantellat? vel ꝺe

tertio ordine disolutum mfrmonij q3 sit modus approbat⁹ nō ifi religio Sillr nō dissolvitur p ingressū solū re ligionis approbate nisi vt dixi tacite vel expresse pfiteatur. Uñ si go intra re vellet z nō pfiteri nō posset altero inuito. aduerte tamē qō sūt quedam mulieres de tertio ordine sancti fran cisci q̄ viuūt collegialiter z pfitentur tria vota religiōis ex pcessiōe aposto lica z iō talis pfessio dñi dissolueret mfrmoniū nō p̄sumatū sicut declara uit Sixtus papa quart⁹ siue ante sit 3ctū siue post dictā pfessionē Dheret

9 ¶ Et q3 sepe a doc. z i sacra scriptu ra fit mentio de coniunctis per pōa nomina. vt ipsa quilcq; intelligat sub brent cōpēdio inferius clare demon strabo. Uirus dī vxor filij patri z mfr vir sui. Gener. dicit vir filie pfr z matri vxoris sue. Socer dicitur pdi cius pater z socrus pdicta mr dicti murni z genero. Nouerca dī secunda vxor filijs ex alio matrimonio viri vl tric⁹ dī secūdus vir filijs ex alio mfr monio vxoris Patrigni z pugne di cūtur pdicti filij z filie alteri copula to. Patruus z amita sūt frater z so ror pris auuncul⁹ z matertera sunt fra ter z soror mris z istis si addif̄ ma gnus sūt frater vl soror. Auu vl ante patruelles sūt filij duorū fratrū q ha bēt ēt patruū z amitā. Cōsobrini sūt filij duaz sororū iter se q hūt ēt auūcu lū z materterā amitini z amitine sūt filij ffis z sororis inter se.

Edicus tripliciter pōt cē in culpa de mor te infirmi. Primo ante factuz ſ. quādo itromittit se de eo q ignorat vel ad ipsum ñ spectat vel nō sufficit ad agendū solus. Secdo in facto. ga l3 peritus nō tamē sequit̄ traditiōes artis sz fantasiā sui capitis vl exprimē ta noua. Intellige nisi experimēta no na vel sua fātasia sit rōnabilis q3 lice ret. Tertio post factū qñ ē negligens circa custodiam infirmi. ita no. bar. Inno. z Hostī. in c. litz. de homici.

¶ Utrū euentus mortalitatis debeat i medico ipputari. ℟. q̄ nō si diligētiaz quā obuit z potuit exhibuit. ff. d ofit. pñs. l. illicitas. ℣. sicut vide. ē. homicid. ij. q. xvij. Et aduerte q̄ medic⁹ tūr in foro aie nō solū qñ volūtarie ledit puta plōgādo infirmitatē z hōi sed ēt qñ ex ignorātia vel imperitia. vel nō sequēs traditiōes artis alīq̄ lesit. vt no. Pe. i auc. is hodie. C. de in dī. nñ imperitia medici culpe annume rat. l. ñ go fūdū. ℣. celsus. ff. locati. t. l. iperitia. ff. de re. iur. z i gl. i. q. iij. nō ē imputāda. Limitat ib Pa. in. c. ad aures d eta. z ibi. vex qñ assūpsit officiū volūtarie. Sec⁹ si ex necessita te qñ ex ignorantia z imperitia ledit Ut puta vtitur aliquibus exptis alīs z bonafide. q3 sibi imputet g talē ele git ex q̄ dicebat se imperitum.

¶ Quid si dubitat medicina nocuā. ℟. q̄ nullo modo d3 vareseā tutiorē pt̄ eligere de pessīp. c. illud. ē homi. c. petitio q3 securius est homine relin q̄re i manu dei q̄ medicinas dare de q̄bus dubitat p̄m Inn. i. c. tua nos. ē homi. z ibi pa. Et itellige eū i dubio qñ nō habz aliqd ex q̄ probabilius ex timet pfecturā q̄ nocuā. Sec⁹ si ha ber et aliquā probabilitatē potius de vtilitate q̄ de nocumēto, q3 sic posset dare adhibita debita diligentia z stu dio. q3 sic nō ppie est in dubio: sed i opinione vel titubatione.

¶ Utrū sit in culpa medic⁹ qñ mede 3 cinā. sed3 artē dedit l3 ex defectu spe cier vel admīstōe alia fit nocua. ℟. q̄ si si obtā diligētiā adhibuit. c. apli ce. d cle. exco. mi. p̄m Inno. z host.

¶ Utrū ¶ trugic⁹ scidēs aliquē g p 4 pter consuetā dispōnem venaz: vel q3 propter insolitū timorē vel tremo rem q venit super eū mortuus ē sit i culpa. ℟. q̄ nō. si debitā diligētiā ad hibuit z erat peritus. ar. c. ex litis. de fri. z male. Et hocverū si non dubitabat de hoc q3 si dubitabat debuit omittē vt no. Inno. z hostī. ne cle. vel mo. c. sniam. z. d. c. tua nos.

5 ¶ Utrū medic⁹ teneat̄ gratis curare ꝛ.q sic si est paup infirmus. ℣ glo. lxxiij. di. ℣. i. Si ꝓo dues est nō tenetur cū nemo cogatur de suo facere benificiū. x. q. ij. precarie. ꝛ licite recipit mercedē suā. xliij. q. v. c. non sane.

Additio Si tñ esset salariatus de publico tñr gratis fuire ita parvis sicut magnis infirmis ℣ a sanis bñ posſ petere salariū vt di cit. l. archiatri. C. de ꝓfe. ꝛ me.

6 ¶ Sed quid si infirmus sit diuesitū ex anarītia ñ vult soluere medico ꝺz ne medicus eū mori ꝑmittere. ꝛ. q. ñ ℣ ꝺz ei medicinas ꝛ alia necessaria facere suis expēsis q̄s postea repetere poterit cū san⁹ effectus fuerit q̄ vtiliter gessit negociū eius. ff. de nego. ge. l. ꝓponius ꝛ si moriatur repetet ab heredibus. q̄ sufficit si vtiliter cepit gerere. licz euentus nō sit sequutus l. sed an vltro. ff. de nego. gest. nec pōt el obici q̄ cā pietatis hoc fecerit nisi sit el ꝓpinquus. vt. l. alimenta. C. de ne go. ge. quia tunc oportet ꝓtestetur q̄ gratis nō intendit hoc facere alias non repeteret. d. l. alimenta no. hoc glo. in. d. ℣. primo.

7 ¶ Utrū peccet mortalr medicus ꝑsulēdo aliqd cōtra animā ꝑ salute corꝑali. ꝛ. q. sic. ꝛ ne hoc faciat ꝓhibetur ꝛ sub pena excōmunicationis in. c. cum infirmitas de pe. ꝛ re.

8 ¶ Utrū similiter peccet mortaliter si nō admonet infirmū vt ꝓfiteatur. ꝛ. q. sic q̄ facit contra ꝓceptum vt in d. c. cuz infirmitas nec potest dici abrogatum per contrariam consuetudinez. quia nō cōsuetudo sed corruptela est ꝛ contra bonos mores ꝛ ideo nō valet ſm hosti. in. d. c. cum infirmitas. Excusatur tamen medicus in casu repentino qui indiget celeri remedio qui nō ante ipsum infirmum induceret ad confessionē. Et aduerte q̄ nō sufficit admonere. ℣ ꝺz induc ere cū effectu. vt in. d. c. no. Nihilomin⁹ si infirmus nollet ꝓfiteri nō credo ꝓpter hoc q̄ medic⁹ debeat desiste

¶ Sed nunqd ad hoc teneī medicus i oi infirmitate. ꝛ. q nō saluo meliori iudicio. sed solū. i infirmitate. periculosa ſm se. Ratio q̄ sicut infirmus ſi tenetur cōfiteri de necessitate ꝓcepti in oi infirmitate. sed solū q̄n est periculosa. sic nec medicus tenet eū inducere ſz sit optimum q̄ medici inducēt in oi infirmitate. Et dico periculosa. z. ℏ posset ꝓbabilr iducere periculū mortis. sec⁹ q̄n ē clare q̄s nō est periculosa.

¶ Utr̄ infirm⁹ teneatur obedire medico. ℣. Jnno. ꝛ hosti. i. d. c. tua. q̄ nō de ꝓcepto si tñ infirm⁹ accepit aliqd vl facit ex certa scia: vel ex affectata: vel ꝛpobabili ignorātia ꝓpter q̄ no tabile malū icurrit peccat mortalr. ar. c. si nō ſz. xxij. q. v. idē dic de ꝓfitēt b⁹ q̄ et aliqd administrāt tale Sec⁹ si nō est notabilr lesiuū cītus aliqualr modicū tñ q̄ aliqñ sitis magis cruciat q̄ febris ꝛ iter duo mala min⁹ eligēdū ē. xlij. di. duo. Et si ex talī administratione mors seqret vl mutilatio mēbri ecnt ꝑfitēs irregulares. sec⁹ si ex leui ignorātia vl culpa hoc fecerūt

¶ Utr̄ ars medicine sit ꝓhibita clericis ꝛ religiosis. ℣. clericis in sacris religiosis ꝛ clericis i mīoribꝰ bñficiatis ñ ſz vti nisi gratis ꝛ vbi periculū nō imminet ne cle. vl'mo. c. miſta. Et rugiaz ꝓo ℏ indiget icisione vl' adustiōe cuz sanguinis effusiōe ſm ber. i. c. ad audictia de ſalſ. oio exercere non posſunt. q̄ simpliciter ē eis interdicta. c. ſniam. c. sup ſpecula. ne cle. vl'mo. de homi. tua nos de posſu. c. primo.

¶ Utrū medic⁹ teneat̄ nūciare mortē infirmo quē ꝓnoscit cito ventu

rã.ff. Jo. de neapoli in quod.ff. distin guit q aut ꝓbabiliter credit q talis ꝓnũciatio erit multũ vtilis aie infirmi. vt puta. q2 cõfitebit cũ sit in peccõ mortali: et ordinabit testamẽtũ ex quo emitabũtur multe lites. z sic tenetur ꝓ se vel per aliũ ei mãifestare. aliter peccat mortaliter. quia dãnificat primũ in directe cũ nõ ꝓcidit dãnum eius cum põt. Idẽ dic si esset i dubio an sit vtilis vel nõ. Qõ si ꝓbabiliter credit q talis ñnũciatio nõ erit vtilis infirmo puta q2 iã ordinauit facta sua: is forte erit potius damnosa corpori: tũc nõ tenetur ei dicere de necessitate ꝓcepti: licet sit melius dicere. quia melius se disponet. z bonum anime semper est ꝓponẽdum bono corporis.

13 ¶ Utrũ medicꝰ possit ꝓmoueri. ff. si pitus erat. z nihil omisit de cõtigenti bus ſm ꝓbabilitatez sue ꝓscientie pt ꝓmoueri. alias nõ. de eta. z q̃l. c. ad aures. ff. de vari. z extraor. cogni. l. z si medicꝰ ꝙcor. Inno. z Jo.

14 ¶ Utrũ medic q cõuenit p. r. ducatio. cũ ticio liberare eũz de aliqua infirmitate. puta ꝗrtana z hõi z liberat eũ: is. j. modicũ tps tici reincidit in eadez infirmitatez teneatur iterum ꝓ illo. r. eũz liberare. ff. vf q sic q2 nõ extinxit infirmitatez: is cessare fecit angustiã tpius. Itẽ q2 nõ vf curasse cũ vitiose curauit. Itez q2 ꝑba cũ effectu sũt accipienda q iõ dz intelligi cũ curaret ꝓfecte. In ꝗlũ vf q ñ teneat q2 de ꝑsi infirmitate tantum vf cogitatum. z iõ soluto eo qđ debeꝫ ſublata est obligatio i perpetuũ q2 in infinitum nõ dz obligari. nã infinitas euitat. ff. loca. l. martinus. i gl. Sed tu dic q aut redijt ex culpa infirmi. z tic si tenetur. l. qđ qs ex culpa. ff. de re. iur. Si nõ ex culpa infirmi. tũc aut statiz redit. z sic tenetur q2 nõ videtur eum liberasse aut exinterualo. z sic nõ tenetur vt. ff. de re. iur. l. quicquid.

Embrum ꝓprie quid sit. vide supra Homicidium. v. §. vi. Et ideo in statutis ita accipitur: nisi aliud. appareat de mente statuentis. vt notat Bar. in. l. ij. ff. de publi. iudi.

Endacium scõm Aug. est falsa vocis significatio cum intentiõe fallendi. dist. xxij. q. ij. §. ille ergo.

¶ Que dũa est iter mendacium z falsum. ff. q mentiri est contra mentem ire. Unde ille qui dicit quod putat aliud: sine illud sit verum sine falsum mentitur. c. is autem. ij. q. ij. falsum ꝙ ꝓ q dicere sine mẽdatio cũ. l. credit verũ. qđ tñ nõ est: z si debitã adhibuit diligẽtiã nõ peccat. q si ñ peccat ventalr. vt i. c. hoies. xxij. q. ij. nisi i casu q teneret debitã diligẽtiã adhibere. puta i actu testificãdi vbi imminet notabile dãnũ ꝓximo: vel in iudicio. q2 sic esset mortale vel cum vult iura re. xxij. q. ij. c. animaducrtendum.

¶ Quot sunt ꝑa mẽdaciozz. ff. 2 Aug. in. c. ꝓmũ. xxij. q. ij. q sũt octo.

¶ Primũ i doctrina religiõis xpiane z ſm Aler. i ꝑa fe. religio hic accipit nedũ ꝓ eo q nos religat ad ea q sunt fidei: sed etiam ꝓut religat ad bonos mores. q2 in his duob⁹ cõsistit religionis xpiane sũma. ¶ Secũm est vt aliquẽ ledat iuste i corporalib⁹ cũ nulla vtilitate. sic falsus testis i cã criminali.

¶ Tertiũ ẽ q alicui noceat: is tñ alteri ꝓdest vt testimoniũ in cã pecuniaria.

¶ Quartũ ẽ qđ sit sola mẽtẽdi: vt fallẽdi libidie. vt cũ delectat i astutia mẽdatior cõpõne ñ his respectu: nec ad nocẽdũ nec ad adiuuãdũ alicui: is solũ. q2 plz sibi. ¶ Quitũ ẽ qđ sit pia cẽdi cupiditate vt mẽdatiũ adulatõis

¶ Sextũ ẽ qđ nulli nocet z alicui ꝓdest. sine pecunia sibi auferat i debite vel iuste ledat. ¶ Septimũ est q sine alicui ẽ vtile ad corp⁹. s. vt mozẽ euadat. ¶ Octauũ est qđ simr ꝓdest alteri vt virginitatẽ seruet. Sz ꝑz Aler. vbi supra. z S. Bo. in. iij. di. xxxvij. z Ricar. ibidẽ. mẽdatium hz ꝓ suo fore malt ꝓpletiuo intẽtionẽ fallendi. z iõ ſm intẽtionẽ mẽtiẽtis diuersũ erit mẽ

datiū in specie. Sī.n. intēdit solū pro esse. sic erit mēdatiū officiosū. Si de lectare. sic est ociosū. Si ledere sic est pnitiosū. permitiosū cōtinet tres pūmas dīas q; aut i spūalib⁹. ⁊ sic ē pmū. Alut i corporalib⁹. ⁊ sic ē ſz aut in tpalib⁹. ⁊ sic ē tertiū. Officiosus cōtinet tres vltimas species. s. si in tpalibus. sic ē sextū. Si in corporalib⁹ sic septimū si in spūalib⁹ sic est octauus. Ociosū cōtinet quartā ⁊ quitā spēm. q; aut vult delectare seipſū. ⁊ sic est ūr tū aut alterū. sic ē quintum. primum istorum est grauis. ⁊ vltimū leuius.

¶ Utrū oē mendatiū sit peccatū. ſz. q; sic. c. sup. eo. de vsuris. cum similibus. ⁊ ēt mortale pctū ē ſz. S. Bon. Alle. ⁊ Ri. vbi supra. Primo rōne sue speciei: siue p se. ⁊ sic tātū tres pūme species sūt peccatū mortale. vñ qcūq; mentitur cōtra veritatē diuinā eam mēdatio occultando: vel corrūpendo peccat mortal⁹. Simil liter circa ea q; rū cognitio ptinet ad hoīs bonū. puta ad pfectiōez scīētie ⁊ informatiōez nonū. erit mortale. q; ꝫ caritatē dei ⁊ primi. Secus si esset circa aliqd qđ nō refert ad salutē vtrū sic vel sic cognoscat. q; esset veniale. Idē dic q; ē mortale qñ ē i nocumentū corporis proximi vel rerū de aliquo alicui⁹ importātie: ēt si alteri pdesset. secus si in dānū alicui⁹ ret minime. q; nō eēt cōtra caritatē. ⁊ ideo veniale. Scdo est peccatuz mortale p accidens. Et hoc dupliciter. primo rōe intentiōis. puta q; ita afficiē q; nō curaret offendere deū vel primum notabilr. q; pponit mendatiū caritati dei ⁊ pximi. multo magis si itendit dicēdo mēdatiū imiare deū vel ledere notabilr primū ēt si nō ledat peccat mortal⁹. Scdo ratōe scādali. vt cū q; dicens mendatiū pbabiliter scādalū sequi aduertit si nō curat. sed dicit mendatiū ertā peccat mortaliter. Et i hoc cōcordāt cōiter Tho. in. liij. di. xxxviij. addit ⁊ tertiū. er q; sit mortale. s. cū pf in iudicio. Vñ secūdū durādū omne mendatiū; pter iocosū quod in iudicio dicitur de his q; ad iudiciū pertinent est mortale q; subuertit veritatē iudiciū qđ cedit in permitiez vniuersitatis ⁊ placet qñ dicitur de eo de quo teneē dicere veritatez. alias nō. ⁊ qñ sit. habes supra. Confessio deliceti. ⁊ supra. furtum. §. xxvij. ⁊. j. tellis. §. xxvi. Addit ur ⁊ ūrtū ex quo efficitur mortale secūdum Host. s. ratione cōtēptus. s. cū quis pro nihilo hz dicere mendatia iocosa sicut vera sicut faciūt iocularatores. ⁊ similes. ar. xxv. di. §. alias ea demum. Quod limito verū qñ etiaz si esset mortale nollet abstinere. aliter non ⁊ sic incidit cuz primo. Addit ur ⁊ quintū ꝫz aliqs. s. ratione perfectionis. sed istis nō assentio nisi vel qñ p fectio est talis q; obligauit se voto vē iuramento in nullo casu mentiri vel ratione scādali. vt dictū est. Et ita cōiter tenent doc. facit qđ supra dixi. Cir cunstantia. §. iij. In aliis autem casibus cōiter est veniale peccatum: nisi cōscia eis dictaret q; esset mortale. q; sic esset eis si ꝺtra tale dictamen dicerent mendatium pctū mortale.

¶ Utrū p̄dicator⁹ vt doctor semp pec 4
cet mortal⁹ mentiendo. ſz. Pa. in. iij. di. xxxvij. q; nō nisi scādalū vel cōtēptus doctrine sit ānexus. q; si hoc sciens mentitur peccat mortaliter. Simi liter si diceret contra id quod est faciendum ex necessitate. secus si ex ꝺfilio nisi ratione scandali. vt dixi.

¶ Utrū liceat p alterius vita cōsua 5
da mentiri. ſz. q; nō. d. c. sup eo. Et q; litercūq; dicat mendactū semper est peccatū saltez veniale. xxv. q. ij. per totuz. Quidā excipiūt iocosū: qđ ꝑpzie non vt mendatiū. q; vt dr in. c. ne gs. xxq. ij. nō fallit. q; nouit ille cui dicitur iocandi causa fuisse dictum.

¶ Utr solū sit mēdatiū i ꝺbo. ſz. q; ñ 6
ꝫ ēt simulatio opibus. xvij. q. v. cane. Et iō qđ dixi de mēdatio. idē dic ꝺ oi simulatōe q; gs facit vt primū decipiat ꝫz scīm. Tho. sec⁹ simulatōe q; sit ꝑ bonū. de quo dic. vt. j. Simulatio.

Ensa episcopoꝝ nō ꝺꝫ splē dere auro vel argēto xli.di.eps vilez suppellectilem.

¶ Quid debet esse ⁊ abesse in mensa clericoꝝ ⁊ religiosoꝝ.habes supra Clericus.xi.per totum.

Ensuras Vide.s. Fallarius.ꝟ.xi.

Ercatio Vide.ſ. negociatio.

Eretrix q̄ dicat.ff. q̄ illa que multoꝝ libidini patet.xxxiij.qꝺ.vidua Ali bi ꝺꝫ q̄ meretrix ē cui⁹ turpitudo venal ē.xxxij.q.iij.meretrices.⁊ regrit q̄.xl.hoies admisserit.ꝫ gl.in.ꝺ.c.vidua allat.c.latores.de cle.exco.mi

1 ¶ Utrū sit phibitū cōmiscerī cū eis ff.sic ꝺe iure diuino.⁊ peccat mortaliter.ꝺ.c.meretrices.

2 ¶ Utrū acciplēs meretricē in vxorē mereamr.ff.q̄ sic.si facit vt eā a malo.retrahat.xxxij.q.i.non est culpandus secus si alio malo fine.

3 ¶ Utrū teneat restituere qꝺ acgrit. extali questu.ff.q̄ nō ꝫ Auuo.in.c. q̄ plerīq; ꝺe iniunt.ec.⁊ cōmuniter doc.sed bene ꝺe bono cōsilio.nisi accepisset ab his q alienare nō posſūt. Et q sint.vide supra.ꝺonatio.vl et p arudem q̄ sic teneretur.

Eritum ppīe ꝺicitur actio que fit vt et q a ꝺit fit iustum aliquiꝺ ꝺari.

¶ Quotuplex ex meritū.ff.fm sctm Bona.in.iij.ꝺi.iij.ar.ij.q.ij.q̄ triplex Primū ꝺꝫ cōgrui.⁊ istud est. qñ qs ex actione nō ꝫ ꝺebitū recipiēꝺi.sed tū illi cui sit decet ꝺare.sicut cū homo atterit ꝺe peccato suo licet nō mereatur gratiā.tamē cōuenit ꝺeo vt faciēti qꝺ in se est ex sua bonitate ꝺet. Secum ꝺū est meritū digni.⁊ istuꝺ ē cū aliqs iustus rogat p aliū psona q̄ est i peccato ꝺignum qppe est q iustus exaꝺiat. Tertiū est meritū ꝺigni.⁊ istꝰ est qñ agēs habet ꝺebitū recipiēꝺi.⁊ ideo tū prima ratio ꝺāꝺi sit amor.ipsi ſibi.est q aliqꝺ possit ſibi facere ꝺebitū q amicitia caret.pterea tribꝰ tes ex caritate ñ pūt mereri ꝺigno ¶ Utrū aliqs possit mereri ⁊ demereri in eoꝺē actu.ff.q nō. ēiꝰ actus aliqs fm genus nature possit eē meritorius.⁊ in genere moris demeritorius vt pz.xxij.q.ij.si q̄ltꝫ.vbi Hrc. loquēs ꝺe mē ꝺatio obstetricū ꝺicti. Nā benignitat[ē ex] mercedē q̄ eis ꝺeberna potuit vita ꝺari ꝺmissa ēpa mē ꝺatū i terrea ē recōpēsatōe ꝺeclinata ¶ Quomoꝺo aūt intētio iustificat ad meritū vel opera.vide.s. Intentio.

Etus est instant[i] vel futuri periculi mētis trepiꝺatio.ff.quod me.ca.li.

¶ Quotuplex est met⁹.ff.q̄ ꝺupler. ſ.leuis.ſ.q̄ timeē leue malū vl minas multas ḡs minās iplere ñ habet posſibilitatē. Et ꝺo metus pbabilis:sine grauis q ꝺꝫ iust⁹ metus.⁊ iste ē ille q pōt cadere in cōstāte virū vel mulierē.vt cū qs potēs iferre minaī monet aut grauē cruciatuꝫ cozporis.vt in.c. cū ꝺilect⁹.extra eo.tl.aut seruitutē:seu status subuersionez.puta q̄ sciāt in strumēta vel pūlegia libertat⁹.vel ꝺetinebit in carcerē aut stupationē.vt ff.e.ti.l.iſti gꝺē. Insti.e.ti.ſ.i.ij.e.iij. Et intellige q̄ ꝺicta vel aliqꝺ pōctoꝝ minaī nē ꝺū in psona ppria.ſ ēt in psona liberoꝝ.aut vxoris:aut ſimiliū psonarū.vt.ꝺ.l.iſti in ſi.

¶ Utrū met⁹ iust⁹ cauſeī ex iperio vl ſupplicatiōe regis vel ꝺñi.ff.pa.i.c. vitio q cle.vel vo.q̄ ſi:nisi sit ꝺiuersitāmice tractare ñ obtemperātes iuſtis pcib⁹:q; tūc bene causat.vt ꝺ.io.an. in.ꝺ.c.vitio.bar.in tractatu ꝺ tirānno Facit qꝺ iꝺē bar.no.in.l.ad ſimiliū C.qꝺ me.cā.vbi ꝺicit q̄ sola fnerētis maritꝰ ñ causat iustū metū i vxorem pcesserit mine.vl verbera. Et iꝺē volut Inn.i.c.ex⁊ mſimonij ꝺ of.ꝺele. ¶ Utrū met⁹ perꝺēꝺi bona tpalia:vl grauē iacturā i eis puta maiorē qtē sit iustus.ff.pa.in.c.Abbas:extra eo.ti. q̄ sic nō pōt ſustentari sine illis bonis quo quis timet pꝺere.q; aliqꝺ ꝺ

q ſpũalia nõ ꝓſt ditꝰ eẽ ſine tpalibꝰ
l.q.iij.ſi ga obiecerit. Et glo.in.l. ad
uocati.C.ũ aduo.diuer.tudi.dicit.no.
pecuniã ꝑ uitã hoiꝰ.facit ꝓ iſta opinio
ne.c.preſbyteros.50.di.t.l.pe.C. eo.
ti.t di.c.Abbas.

4 ¶ Utꝝ metꝰ exeõis ſit iuſtꝰ.ꝛ.gl. in
c.oli iter de reſpo.q ſic.ſz Jo.an.in
c.cũ dilectꝰ de his q uſ me. diſtinguit
q aut iuſte cõminaẽ.t nõ excuſat qz
ẽxpa ſua inciãlit in metũ.l.ſi mlr.ff.e.
ti.aut iniuſte cõminaẽ.t ſic eſt iuſtꝰ.
cũ ſuis ſit pẽa iter holes ꝙerſari t
carere hoiñũ cõmertio.l.hi q ſãctam.
C.de aꝓſta.c.ſacro.de ſẽ.ex. Et hãc
diſtinctionẽ appꝛobãt oñs de rota de
ciſione.xl.

5 ¶ Utꝝ timoꝛ ifamie ſit iuſtꝰ.ꝛ.glo.i
l.nec timoze.ff.eo.ti.q timoꝛ infamie
facti ſi cauſat.vt puta qz aliqs dicit q
malũ dicet de eo ſz metꝰ infamie iur⁊
talis q hz ſuũ effectũ iuſtus ẽ.vt t.l.
iſti.ꝟ.h.ff.eo.vbi pz q depheſus i ali
q delicto qcqđ facit ne pdat ex iuſto
metu facit q: pditus ꝓt pati mortem
vel cruciatꝰ ẽ hõi. Et hec oia intelli
ge q cauſãt iuſtũ timoꝛẽ qñ qs ſi hz
facile remediũ puidẽdi qz ſi poſſet ꝑ
uidere ſibi puta.adeũdo ſuꝑioꝛẽ vel
alio mõ ſi puidẽt.ſi eẽt iuſtꝰ metꝰ ſz
ſibi iputaret.ar.c.ſi.ꝟ elec.t.l. qbus
dieb⁹ in ꝓn.ff.de cõdi.t demõ.t.l.q
ꝓt facẽt.ff.ꝟ re.iur.t.c. paſtoꝛalis .ꝟ.
ꝑterea ꝟ offi.oꝛ.qs limita. vt.ꝟ.ꝟ.

6 ¶ Utrũ metꝰ iuſtꝰ excuſet a pctõ .ꝛ.
q nõ a toto:ſed ſolũ a tãto.nõ tñ ẽt a
tãto q ſi illud ẽ de genere pecci moꝛ
talis q fiat veniale.c.ſacris.extra .e.
ti.c.ꝟ.de homi.ij.q.i.in ꝓmis. qz ds
ꝓtꝰ q̃libet mala tollerare ꝙ malo
ꝑfettꝛe decernat.xxxij.q.v.ita ne Zꝛ
mita tñ ꝑdicta ad ea q̃ ſunt iur⁊ diuꝛ
ni. Sec⁹ i his q̃ ſũt pctã moꝛtalia ex
diſpõe iur⁊ poſitiui.qz ſic excuſaret a
moꝛtali.vt pz.ũ. Inobediẽtia in ꝓn.

7 ¶ Utrũ Zctus factꝰ ex metu iuſto ſit
nullus.ꝛ.vt colligo ex Pa.i.c. cum
locũ.de ſpõ.ꝛ in.d.c.oli iter.q aut Z
ctus regrit liberũ cõſenſũtantꝰ nõ.Si
ſic.tãc Zctus ẽ ipſo iure nullus. Rato
qz lz coacta volũtas ſit voluntas.xv.
q.i.meritoꝛtũ nõ eſt volũtas libera ẽ
ſic deficit qualitas libtas q̃ eſt de ſub
ſtãtia Zctus.q tõ nullus. Jn aliꝭ aũt
vbi nõ regrit liber cõſenſus.non eſt
nullus ipſo iure.qz vt dixi coacta vo
lũtas pur volũtas ẽ.vt plene legit ẽ
notaꝛ in.l.ſi mulier.ꝟ.ff.eo.ti.lz ve
ntit acta reſcindẽda actiõe qõ metꝰ
cã.vel officio iudicis.

¶ Que ſũt in qbus requirit liber cõ 8
ſenſus.ꝛ.q ꝓmo omnia q̃ ſunt meri
toria.vt pnia confeſſio.eucharyſtia. q
hmõi q̃ ſi fiãt ex tali metu excludunt
meritũ.q perinde eſt ac ſi nõ foꝛẽt fa
cta. Excipiũtur illa in qbus imꝑmit
caracter. Ut baptiſmus q huiuſmodi
qz virtute caracteris aduenitẽte libera
volũtate cõualeſcũt.ſed nõ alia vt in
c.de iudeis.xlv.di. Propterea. Criſo
ſuper Mat.xxij. Qui ſolo timoꝛe ſer
uit deo.penꝫ gdẽ euadet:ſed ꝓmium
nõ acqret.qz nõ vult deꝰ vt timeat vt
dñs ſed vt ameẽ vt ꝓius pater. Facit
tex.aug.de pe.di.vij.c.nulꝫ.i ſi. Que
ſero penitet ingt nõ ſolũ oportet de
um timere.iudicẽ.ſed iuſtum diligere
nõ tãtũ penaꝫ timeat.ſed anxiet ꝓp
gloꝛia.hec ille. Secũdo mꝛimonijs.ſe
cũdo.notificaſti.xxxiij.q.v.t.c. veniẽs.
et ſecũdo.de ſpõſa. t dicti.c.cũ locũ.
Tertio dot⁹ ꝓmiſſio vl ſolutio ſi.l. ſi
mlr.ꝟ.ſi dos.ff.e.ti.qz ſi ꝓncipale ſi ꝛz
nec acceſſoriũ.de re.iur.li.vi. Quarto
iuriſditio.vñ ꝓrogatio eiꝰ exiſtto
metu eſt nulla.l.ij.ff.de iudi.t glo.in
d.l.ſi mulier. Jtẽ electio plati q metũ
facta eſt nulla.c.vbi ꝓcnũ.ꝟ. ceteꝝ
de elec.li.vi. Quito auctoꝛitas tutoꝛ
extoꝛta ꝑ metũ ẽ nulla.l.i.ꝟ.vltio.ff.
de aucto.tu. Sexto abſolutio ab excõi
catione.de q.ẽ. Excõicatio.vij. caſu.
xvij. Septio.teſtes teſtamẽtoꝝ.vñ ſi
i viculis tenent.aut ab hoſtib⁹.nõ va
let.l.q teſtamẽto.ff. de teſta. Octauo
votũ limito verũ quo ad metũ mũda
nũ q incutit abꝺoie ad ꝟ vt voueat
ñ ẽt quo ad metũ aliũ ꝑ quẽcuadeꝫ

dū aliqs vonet qz sic tz votū. Rō dī uersitat[ē]. ḡre votū teneat ex aliq̄ metu factū qñ met⁹ ñ iserē vt, voueat tz ex alio rspectu ⁊ ñ penitētia. pfessio ⁊c. ē' qz tale votū ñt pcetati diuine ⁊ mīe quā interpellat vt eū libet a malo instātī. Et tō ḡ ñ pt ñ misereri acceptat pmissionē. ⁊ ibidē ipēdit. tz in penitētia. pfessiōe. ⁊ hmōi nō pcurrit solū mīa tz ⁊ iustitia. Uñ mīa dei acceptat inquātū nō derogat diuine iustitie. ſ. vt nō sint merito ⁊ recōpēsatiōe tz vt sint digna vite eterne. hoc nō pt. qz derogaret diuine iustitie. q̄ nō vult nisi volūtariū libera volūtate ad se querī. i. c. sīc nobis de regula. ⁊ in multis alijs. no. gl. in. d. c. abbas. ⁊. d. l. muliter.

9 ¶ Quid de iuramēto metu extorto. ſ. vt. ē. Juramentum. v. ſ. ix.

10 ¶ Quid ſi qs veniat in talē metū ex culpa ſua. ſ. q̄ nō ſbuēitur ei nec hz ſen̄ competit ei aliqs remediuz. d. l. ſi mīr in pncipio. vbi libta cōſſio crie ingratitudinis ⁊ timēs ne renocetur in ſuitutē pmittit aliqd dño cōmissi ti ſuitutē nō audiat. Sz q̄ ad ꝓsciam distingue. Qō aut talis timoz pt iuste incutī tali puta qz cōmisit crimē capitale cōmiatur qs eū ville accusare pp quē timoz ille dat cētū talis lz turpit accipiat pecuniā vt desistat ab accusādo: tū restituē ñ tñr de necessitate ſi mō ille dare potuit. Si ꝓ timoz icutī intuſta q̄ ad deū. puta pr̄ ꝑminat iterfice aduiterū cū filia. qō lz ō in. ciuil. vt in. l. nec i eo. ff. deadul. tñ qz nō lz q̄ ad deū. Jō ex tali timore extortū nō poterit tenere in ꝓscia nisi inquātū ē in recōpēsatiōnē iuſ in tereſſe. puta fame leſe. ⁊ hmōi. alias non facit tex cum glo. in. c. inter hec extriū. queſtione. ij.

11 ¶ Utrū agēs certū qd ex metu ꝑsumatur ꝓsentiē ex taciturnitate ſe quē tis tpis. ſ. gl. iūcto tex. i. c. accedēs d quer. ꝑin. q̄ ñ niſi interuēiat aliqs actus politiu⁹ approbatiu⁹ pmi actus vt in. l. ij. ⁊. l. pe. C. eo. ⁊ p Jnn. in. c. ſuper eo de renū. ⁊ facit. c. ad id qs. de ſpon. vbi ſpōſa q̄ metu ℨxit ſi cohabitat viro ſpōte ꝑsumitur imfimontū. maxime ſi interuenit copula facit. c. vnic. cū. de delpon. impu. li. vi.

¶ Utrū pbati metū ex q̄ amiſit bona ſua ſtet ei⁹ iuramēto circa quātitatē bonoꝝ. ſ. pa. in. c. ſi. ex. eo. q̄ ſic ſi i iuſte metū incuſſit ℨ eū q. incuſſit. Sec⁹ ſi agereť ℨ villā in cui⁹ terri torio ē fcm. nā oz pbet p alios. ⁊ pōt adducere ſocios ⁊ familiares pp difficultatē. pbādi. bon⁹ tex. ē in. l. ofenſu. C. ō repu. ⁊ i. c. veniēs. el. ij. ō teſt.

¶ Utrū met⁹ pbabilis vel leuis ſit ꝛ annullet. ſ. q̄ nec excuſat. nec reſcidit nec annullet. ⁊ dī ille q̄ cadit in virū leuētaut vecordē q timet vel timēdus nō eſt. ⁊ dī meticuloſus. ff. eo. l. metū. qz nō tollit actū regrētē liberū ꝓſenſus vt notat Pa. in. d. c. veniens el. ij. de ſpō. ſz q̄ ad cōſciaz dic. vt. ſ. xv.

¶ Utr̄ille q p metū extorſit aliqd teneant. ſ. Dir. eo. ti. q̄ ſic. ⁊ ſecūdū leges pōt agi ℨ eū ēt q̄ ad pena ſi agat j. ānū. Sed poſt ānū nō ſed ſolū quo ad rei ꝓſecutionē. qz ptorie actiones ſūt ꝑpetue quo ad rei perſecutionē. ſz quo ad pena ſūt tēpozales. Inſti. de perpe. ⁊ tēpora. ac. in pn. ff. ō vt ⁊ vlar. l. i. ſ. ſz ſi p metū. ff. q̄ me. cā. ſi cū exceptiōe. ſ. i. ij. ⁊. iij Secundū tñ canones etiā ad pena poſt annū qz nulla cōditio tpis pōt opponi. iij. q. i. c. re integrāda. ⁊ ibi per doc. Et nō ſolz tenetur de his que habuit p talē metum ſed de oibus que amiſit ille cui talem intulit metum. d. l. ſi. cū. ſ. pedius qz met⁹ fuit cā ſeu actio amiſſionis. d. l. ſi cum. ſ. in hac actiōe. concoꝝ. Jnno. ⁊ Doſti. in. c. ſi. eo. ti.

¶ Quid ſi met⁹ ſit ſolū obtiozē fuerit ꝛ tie. ſ. q̄ datū ex tali timoze ē oio reſtituēdū ſi datū ſit ℨ volūtate dāti. Facit. l. i. ſ. q̄ honozāde ad fi. ff. q̄. re. ac. nō da. Uñ. quādocūq; nō adeſt volūtas ꝑſi rerū in dādo niſi ex metu: acceptū eſt reſtituēdū. niſi fuerit i culpa metus. ſz q̄ ſupra dixi. ſ. decimo. Nec

obstat.l.vani.ff.de re.iur.& l.metum ff.q me.cau.q; loquuntur quo ad torum contentiosum.

16 ¶ In q differt metus a vi.ff. Pa.in d.c.sacris.q metus est vis conditionata.scilicet cūdicet t.itericiā te si nō fecer] sic.& hmōi.c.ad audientiā extra eo. Et fit sine violētia corporali. Vis autē est quedā coactio qua ags ligatus cogitur facere aligd corporalr & dicitur vis absoluta.& hec excusat a toto si intrinsecus nō cōsentit q; nō dr ge agere sed potius pati.d.c.sacris. Ex autē magis large accipit dicēs. Vis ē ipetus maioris rei cui resisti nō pt.s. comode.ff.quod me.causa.l.i.&.ij.ō pac.Huis.li.vi.

Jlites nostri temporis licet nō habeāt insignia obseruantie veteris habentur tñ in signia obseruantie noue fm bald. in l.i.C.qui bo.ce.pot.allegat i ar.c.trāslatio de consti.

Additio tñ nō gaudent priuilegijs militaribus quia cor militia nō est priuilegiata & in coruz actib⁹ debēt vti iure cōi vt cōiter tenetur p doc. Ly.in.l.p.C. de iuris & facti ignō. Salicetū & Bar.in.l. filius familias. §. veteranī.ff.de pcura.bal. in.l.in testis.C.de testa.q; nō hñt illa regsita in militibus sz magis sunt p̄mot.ad pōpam vt dicit bal. vbi.s.

1 ¶ Quis non pōt esse miles.&.q impugnantes securitates nauigantiū.& postes publici & infames milites esse nō pñt.vt.l.i.in ver. optimos fidelissimosq cōmilitones.ff.de testa.milī.

2 ¶ Utrū miles possit incarcerari. p debito cōtractus vel vltie volūtatis.&. Bal.vbi supra q non. Sed bar.in.l. miles.ff.de re iudi.limitat ad debitū contractum in castris solum.

3 ¶ Quomodo institituntur. & de cor priuilegijs habes i.l.penul.ff.ex qui. cau.ma.in glo.

4 ¶ Utrū ars militie sit licita.&.q sic si debito modo fiat.xxxiij.q.i.militare de quo dic vt supra.Bellū. Lz ēt militibus se exercere in his q̄ nulli sunt nociua cū exercij puta in curritationibus equoz in piciendo tella.& hmōi.in quibus nō iminet pbabile piculū primi.sicut i torneamētis imminet.& tō pohibētur.facit ad hoc.ij.&. p̄mo vbi dauid p̄cepit vt docerent filios suos arcū.l.artē sagitandi.

Jnoz quis dicatur.&.q ille q nō hz.xxv. annū cōpletum.ff. de mino.l.i.

¶ Utz mino; possit petere restitutio nē.in integrū nō solū in lesione q̄ demit de patrimonio:sed etiaz in lesiōe lucri cessantis.&.q sic vsq; ad q̄drēnium postq̄ ipleuit vigesimū quintuz annū.de his tñ solū in quibus lesus est infra vigesimum quintum annū. vide glo.in.c.ij.de resti.in inte. 1

¶ Utrū teneāt gesta cū minore fine auctoritate curatoris.&. Pa. in.c.in p̄sentia.de pba.q si intrat religionez potest alīeare omnia bona sua .quia fingitur mori.l.deo nobis.C. de epis & cle.sed nō intrādo non pōt alienare etiam in pias causas. 2

¶ Minor si renūciauit beneficio ecclīastico nō restituitur.q; in spiritualibus vt maior admittitur & agit & quitur.ff.de mio.l.ait p̄tor in gl. i p̄n. 3

Jserabiles persone que dicātur.&. fm Inno.in.c.significantib⁹ de offi.delega.& Pa.in.c.lz de censi. q sunt ceci.& alij morbo laborātes.q p̄sit auxilij ab ecclia iplorare q̄si nimis aggrauātur in collectis facit.d. c.significantibus & q̄ ibi notatur.

¶ Utrū ceci & alij morbo laborantes ppetuo excusentur a mūeribꝫ.&. Pa. in dicto.c.licet q sic a personalibus. q̄ iponunt ptonis:vt.l.ij.C.q.mo.se. excu. Al realibus autē muneribus ordinarijs nō excusantur.nisi princeps velit ea remittere.C.de vaca.mu.& de mune patri.quasi per totum.secus si sunt extraordinaria q; nō tenētur ad illa.l.vnica.C. de sup̄indic. facit.c.fidi catū.lxxxviij.di.& quando dicantur 1

realia ordinaria. vel extraordinaria. Vide. j. Ounus.

Missa secūdū Hug. de sancto vic. de sacris li. xi. dicit quasi trāsmissa. eo quod populus p ministeriū sacerdotis q media toris vice fungitur iter deū t hoies. hcc vota t oblatões trāsmittat deo.

1 ¶ Missa a quo dicelebrari. ff. q a solo sacerdote rite ordiato. de sum. tri. c. j. vna de cōse. di. i. c. j. in fi.

2 ¶ Utrū extītes in mortali vel pollutꝰ nocturna pollutōe licite celebret. vide ē. Eucharistia. iij. ff. xviij. t. ff. xxix.

3 ¶ Utrū sacerdos q nō est ieiunꝰ possit celebrare. ff. secūdū Sco. in quarto distictōe octaua. q nō. vij. q. prima nihil de cōse. di. j. ligdo. t taliter dz esse ieiunꝰ q circa mediū noctē nihil sūpserit ḡtūcūq minimū ēt si sit species: vel electuariū: vl medicina. q non dicit nullus post cibum potūq quēlibet minimū sūptū missas facere pūmat. vij. q. i. nihil. imo plus ibi dicit glo. q ēt si ante mediū nocte sum pūisset cibū. Et adhuc sentiret eructuationes t cibū non debz celebrare de cōse. distin. j. tribus. t hostiē. de accu. in. c. si cōstiterit.

4 ¶ Quid de reliqs cibi remanentib⁹ in ore. ff. q si casualiter deglutiantur nō ipediūt. q nō trahiciūtur p modū cibi vel potus. sed per modū saliue. secūdū sanctū. Tho. in tertia parte. questione octaua.

5 ¶ Quid si sacerdos in mane lauādo os deglutiat stillā aque. ff. q pōt celebrare: nisi fecerit ex ppōsito. ar. xxiij. q. v. de occidēdis. xv. q. vi. c. i. concor. Ricar. in. iiij. di. viij. Tho. vero dicit vere: nisi trahiciatur i magna ḡtitate

6 ¶ Quid si cibꝰ sit digestus. sed tñ nō dormiuit p totā noctē. ff. q pōt celebrare: q solū ges tps t digestio requiruntur dz Jo. Bar. bri. t archi. in. d. c. nihil t Hostiē. t Pa. in. d. c. si cōstiterit. licet ibi glo. vt deatur sentire contrarium sed male.

7 ¶ Quomodo debet celebrare. ff. q debet seruari ordinarium misse. tam in dicendis q̄ etiam in actibus.

¶ Utrū dēat celebrare capite discoopto. ff. q sic. de conse. di. i. c. nullus epūs

Uñ glīne rōabili cā celebraret capite copto peccaret mortaliter. secus si ex aliq̄ rationabili cā pp verbū temere positum in. d. c. nullus.

¶ Quid si post inceptā missaz desistat. ff. q si sine rōnabili cā dimittit peccat mortaliter. alias. ñ vt i. d. c. nullus

¶ Quādo euāgeliū legitur oēs dēt stare nō sedere nec genuflexi manere vt in. c. auctoritate. de conse. di. i.

¶ Utz dēat aligd aliud dici a sacerdote q̄ qd cōtinet i missali. ff. q nō ar. c. vltimo. t. c. de noib⁹. de cōse. di. i. Cogitari tñ pñt q̄cūq denota secundū sanctū bona. sed non expīmi.

¶ Utz regrat attētio. ff. fm Ricar. anglicuz in quol. q sic. vnde Bto de ecclīastica yerachia. ad sactissimū eūtes sacrificiū mūdari cōuenit ab ip̄is vltimis aie fantasmatib⁹. vnde dispōsēs se posse hñe. pbabiliter credis ista būtatē peccat graviter accedendo. si tñ sperat t ex infirmitate distrahitur minūs peccat hec ille.

¶ Quid si omittat aligd. ff. q peccat mortaliter si scīēter facit. tñ cōsecrat si ibi sit mā debita t forma cū intentiōe cōficiēdi. de quo dictū est supra Eucharistia pmo. Et hoc intellige q̄ peccat mortaliter scīēter dimittendo aliqd notabile. puta euāgeliū: vel epistolā: secretas. t hmōi. secus esset de aliq̄ ꝓbo solo. alio a forma consecratiōis. Idē dic si omittatur tps debitū para mēta t reliqua necessaria q̄ est mortale quando fit scienter.

¶ Quid faciet sacerdos si missaz dicēdo ppendat non fuisse debitā materiā ministratā. ff. dz cōiter Theo. i ārto di. octaua. q siue defectus sit in hostia siue in vino. t aduertit anteq̄ ple cratiōis canonē inceperit. sic accipiet aliā hostiā si defectus. est in hostia. vel vinū si est in vino. Et reinciplet si est in hostia defect⁹ ab illa oratiōe. Su-

scipt sancte pf. qua dcā omissa alijs dicet veni sanctificato2 ꝛc. Et sic omnibus alijs omissis ꝓsequtur vbi erat qñ aduertit. Si vero defectus fuit in vino incipiet ab illa ofone Deus qui hũane. cũ oioe. Offerim9 ꝛc. Et alia veni sanctificato2 ꝛc. Et alijs dimissis ꝓsequtur vbi dimisserat. Si tā cõsecrauerat ꝛ post cõsecrationẽ deprehendit q2 defectus erat in vino debito sic accepto ei2 aqua solũ incipiet ab illa ofone. Silr mõ vsq3 ad oionẽ vñ ꝛ memores ꝛ alijs omissis ꝓsequtur vbi dimisit. Si vero defect9 erat in hostia ꝛ iam consecrauerat vinu3 sic accepta alia hostia incipiet ab illa ofone. Qui prędie ꝛ loco illius relatiui. q dicet Bñs noster Ieſus xp̃s pri die cũ pateretur ꝛc. vsq3 ad ofonem simili modo ꝛ omnib9 alijs omissis ꝓsequtur vbi dimisit. Et notanter sic dixi q2 si solã diceret. hoc est corpus meũ nõ cõsecraret secũdũ Sco. ꝛ Tho. in q̃rto distin. octaua. q. iij. q2 oio illud significat quod exprimitur verbo. nõ quod est in intẽtione ꝓferẽtis Et ideo si nulla fieret mẽtio de christo intelligẽtur illa verba de corpore sacerdotis vel sanguine. non de christo. Et sic non consecraret.

15 ¶ Pone q nõ aduertit de defectu. nisi post sumptionẽ hostie q̃ nõ erat triticea aut debita. ꝛc. Sm cõiter doc. vbi supra q nõ obstãt q nõ sit ieiunus: nihilomin9 accipiet. alia hostiaz debitã ꝛ incipiet. vt dictũ ẽ. Bñs noster Ieſus christus pdie cũ vsq3 ad silr mõ ꝛc. ꝛ postea alijs omissis sũet eaz ꝛ ꝓsequetur vbi omisserat.

16 ¶ Sed qd si sumpto corpore inuenit aliquã loco vini in calice quã bibit. ꝛc. Tho. in tertia pte qõne octuagesima q̃rta tz q est alia hostia ꝛ alind vinũ sumẽdũ. ꝛ cõsecrandũ Quidaz alij dicũt q ꝑpter scandalu3 nihil est reiterãdũ. ꝛ maxime cũ nõ sit ieiun9. Sz tu tene opinionẽ. Sco. vbi supra. q solũ est accipiendũ vinũ cũ aqua dicẽdũ. Silr modo postq̃ Bñs noster Ieſus xp̃s cenauit accepit calicẽ ꝛc. vsq3 vñ ꝛ memores. ꝛ sic alijs omissis dicat. Sãguis dominj nostri Ieſu christi custodiat animam ꝛc. ꝛ sumat. q2 illud põt fieri sine scandalo. Nec obstat q nõ sit ieiunus q2 est matus ꝓceptum q sumatur integrẽ ieiuno stomaco. vt patet in. c. comperimus. ꝛ. c. relatum. de consecra. distinctione. ij.

¶ Quid faciet sacerdos si qñ habz ꝛ aquã in ore anteq̃ deglutiat aduertit ꝛ. directoria. libro ꝓmo. titulo decimo septimo. q si põt sine scandalo sputet in calice ꝛ extrahet particulã hostie. ꝛ aquam reponet in alio vase. ꝛ sic accipiat vinum ꝛ consecret. vt dictum est. ꝛ in eo ponat. particulã hostie. ꝛ sumat postea illaz aquaz si potest facere sine periculo vomitus. vel si timet de vomitu reponat aquaz in sacrario. Et idẽ dicerez de particula q idem esset cõburenda ꝛ cineres in sacrario reponendi quando sine periculo vomitus recipere non possem.

¶ Quero qd faciet sacerdos qñ mu18 sca vel aranea cadit in calice Rñdeo q si cadit ante cõsecrationẽ ꝓiciat illud vinum ꝛ accipiat alind cũ aq̃ ꝛ faciat secũdũ q supra dictum est. §. decimo quarto. Si vero cadit post cõsecrationẽ extrahat eã ꝛ lauet cũ vino nisi esset res venenosa. vel que ꝓuocaret vomitũ q2 tũc omnia sit esset reponẽda in vase alio ꝛ alind vinu3 cũ aq̃ sumẽdũ ꝛ cõsecrandũ. vt dictũ est in. §. decimo quarto ꝛ decimo sexto. secũdo Archidia. Aug. Jo. de fanto. in. c. si ꝓnegligẽtiã. de consecratione distinctione secũda q2 nihil abhominaule sũmi debet occasione huiꝰ sacramẽti: vt notat glo. in dicto. c. si ꝓnegligẽtiã. ꝛ finita missa accipiat sanguinẽ illũ ꝛ igne cõburat cum aliqua stupa. vel pãno lineo in ipso madefacto ꝛ cineres ponat in sacrario.

¶ Quid si guta sanguinis ceciderit. 19 Respõdeo q si ceciderit sup tabulaz ꝛ similia lãbatur si põt fieri sine horro-

re. ꝛ postea locꝰ radatur ꝛ rasura cō
buratur. ꝛ cinis iuxta altare reco
ꝛ sacerdos quadraginta diebꝰ penite
at. Si vero ceciderit sup linthеuꝫ ab
luatur tribꝰ vicibꝰ calice suppositꝰ. ꝛ
aq̄ ablutionis iuxta altare cōdatur. ꝛ
sacerdos peniteat quattuoꝛ diebꝰ nisi
puenerit ad tertiū linthеū. q̄ tūc no
uē. Si vſq; ad quartū viginti diebus
pēiteat. de ꝯse. di. ij. c. si p negligētiaꝫ

20 ¶ Quid si sumēdo sanguinē rema
net pticula in calice. rñdeo dꝫ digito
ad labiū calicis adducere ꝛ sumere
ꝛ nullo modo apponat vinū aſi elꝰ
sumptionē. q̄ vinū ciſtius descēderet
ꝛ sic sumeret nō teſtimus secūdū Sco.
in quarto distinctōe octana. Quāuis
ego arbitꝛ q̄ ēt si apponeret vinuꝫ
ꝛ sic simul sumeret non peccaret licet
vinū ciſtꝰ descēdat. q̄ q̄ſ fit tali mo
do dicitur fieri simul. p ea que notan
tur in. c. q̄ pꝛopter. de elec. ꝛ in. l. con
tinuus. ff. de verbo. ob.

21 ¶ Utrū hostia nō consecrata que eſt
in altari vel gutta vini q̄ ē in pede ca
licis: vel aliter a vino q̄ eſt in calice
separata cōsecretur. Rñdeo q̄ non.
nisi hoc intendat sacerdos. prima q̄
stione prima. de trahe.

22 ¶ Quid si omiſit aquā ponere in vi
no. Rñdeo q̄ si aduerſit aſi cōsecra
tionē hostie dꝫ eā apponere reiterādo.
vt supꝛa dixi. ℣. decimoq̄rto. quan
do defectꝰ ē in vino. q̄ si aduerſit pꝰ
cōsecrationē hostie. sed aſi cōsecratio
nē vini apponat nihil reiterādo secū
dū. Bonal. Si post cōsecrationē vi
ni aduerſit tūcꝫ. S. Tho. in. iij. pte'.
q. lxxvij nullo modo apponat. quia
appositio aq̄ nō ē de neceſſitate sacrī
vt dixi. ſ. euchariſtia. ℣. xvij.

23 ¶ Quid si vinū in calice cōgeleꝝ. ſz.
q̄ sacerdos dꝫ ipm aſi cōsecrationeꝫ
reſoluere vt habeat rationē actualeꝫ
potus. si tū nō reſolui adhuc cōſiciꝫ
q̄ vinū cōgelatū nō differt a nō cōge
lato nisi qualitate accidentali.

24 ¶ Quid si exfrigore hostia dilabit
in calicē. ſz. q̄ dꝫ vlteriꝰ ꝓcedere nec
eſt neceſſe aliq̄d reiterare. ſm Tho. in
tertia pte. q. lxxxiij. Sꝫ fꝫ Inno. vt re
citat Zādul. in quarto. di. x. si aliqua
pꝛo remāſit ī mānu frāgat illā ꝛ ꝓtē mit
tat in calicez. q̄ ꝑma casnaliꝫ ceciđit.

¶ Quid si sacerdos nō recolit se ali 25
qua dixiſſe. ſz. q̄ sacerdos nō dꝫ ꝓpꝛ
turbari q̄ q multa dicit ñ recolit oia
Si tū ꝓbabiliter cōſtet aliqua omi
ſiſſe siḡdē sunt de neceſſitate sacrī pu
ta forma cōsecratiōis. dꝫ reiterare ab
illa forma. ꝛ cūcta pꝛ ordīē pleq. Si
vero nō sunt de forma cōsecratiōis sic
nō dꝫ reſumere in mutādo ordīē offi
ciū. sed debet vlteriꝰ pꝛocedere ſm
Tho. iij. parte. q. lxxxiij.

¶ Utrū semp sacerdos celebꝛās debeꝛ
at sumere corꝓꝰ ꝛ sanguinē. ſz. q̄ sic
de cōse. di. ij. platū. Si sacerdos defi
cit in missa aliꝰ q̄ fit teſtimus dꝫ sup
plere. vt. ſ. euchariſtia. iij. in pūn.

¶ Quid si aliq̄ casus necessitatis ali 27
cui euenerit. puta in firmitas. ꝛ hmōi
poterit ne sacerdos illi hostiā dare cū
alia nō habeat cōsecrata. ſz. q̄ non to
tā sed bene partē. ꝛ alia parte ipse sa
cerdos sumere. ſm. S. Tho. in. iij. di.
xij. Et idem credo ēt si nō fit infirmi
tas. sed alia rōnabilis cā.

¶ Quid si hostia inueniat fracta aſi 28
cōsecrationē. ſz. nihilominꝰ ꝓsecra
ri nisi sit scādalū i populo: q̄ tūc alia
accipiet. q̄ fractio ꝛ quadratura. ꝛ
hmōi nō viciant sacrm.

¶ Utrū in memēto vinoꝝ vel mor 29
tuoꝝ debeat fieri aliquoꝝ nomiatio.
ſz. q̄ nō eſt neceſſe: nisi solū vt ſuppli
cantis deuotioꝛ reddatur effectꝰ. ar.
xiij. q. ij. cū grauia. ꝛ. c. nō extimemꝰ.
no. glo. de ꝯse. di. i. c. vltuꝫ. ꝛ ſc. ex quo
pꝫ q̄ tm̄ singuloꝝ noīa sunt exprimē
da quāto ex eoꝝ noiatione augmēta
deuotio celebꝛātis. q̄ nō minꝰ glibet
hꝫ sub gnāli ſz si ſpāliť fierēt. de ꝯse.
di. v. nō mediocriť. ꝛ no. gl. i. d. c. vltī

¶ Utrū ꝓfato ꝓpa dēat dici in mis 30
sa cōmemoratōis seu votiua. ſz. pa. in
c. cōſiliū de cele. missa. q̄ sic ꝓpa si hꝫ
ꝛ solū sunt x. ab eccliа approbate. ſz.

hñtur in.c.interdim⁹ de.ꝛse.di.i. Nativitatis dñi epiphanie Quadragesime Pasce Ascēsiōis dñi Pētecostes sancte crucis Sanctoꝝ Apostoloꝝ ⁊ sancte trinitatis ⁊ in.c.sanctoꝝ.lxx.di. pōtur decima de dña alte sunt delende de missali nisi ex spāli ꝓuilegio sit cōcessuꝫ vt fratrib⁹ minoꝝib⁹ de beato Francisco per Sixtū.xiij.

¶ Utrū gloria in excelsis deo ꝺbeat dici in missis votiuis.ℛ. q nō vt in.c.cōsiliū de cele.missa.nec ēt credo in vnū deū ꝺf.ꝫ cōsuetudo derogauerit illi iuri q̄ ad gloria in excelsis q̄ ꝺf in missis votiuis beate virginis ⁊ q̄ ad alios ēt in missis spūssancti Aliquotes tñ hñt ex ꝓuilegio vt possint dicere gliā in excelsis in missis spūssancti quas ꝓ ecclia dei celebrāt Dicit tñ Nostri.in.d.c.cōsiliū denotā cōsuetudinē non reꝓbamus.

¶ Utrū perfusio post sumptionem sanguinis debeat fieri cum vino.ℛ. q sic vt de cele.missa.c.ex parte.

¶ De q̄ ꝺz missa celebrari.ℛ.Pa.in c.gdā laicoꝝ de cele.missa.q ꝺz celebrari de eo de q̄ fit offiū vñ missaz peculiarē audiēs vel dicēs nō satisfacit ꝓcepto de audiēda missa q̄ illa q̄ ꝓcipitur est missa de festo vel q̄ ꝫz offiū ꝺz dici vt in.d.c.gdā laicoꝝ Credo tñ q seculares ꝓp ignorātiā excusent sed nō celebrātes ⁊ ꝓpea in.d.c.gdaz c.c.⁊ hoc de ꝺse.di.i.ꝺf q tales missi peculares seu votiue dñt celebrari occulto. ⁊ ꝫ intelligo in dieb⁹ in gb⁹ gs tenetur ꝓcepto audire missā vel in ecclia collegiata seu cōuentuali in qua q̄tidie est celebrāda vna missa de offō vt in cle.i.de cele.mis. ⁊ sic intelligo tex.in.d.c.gdā laicoꝝ. q̄ si sit alⁱ q̄ celebrauit missā de offō ⁊ ñ sit de ꝓcepto q missa audiat pōt q̄ missaz votiuā dicere fine omni scrupulo ⁊ in publico ⁊ insecreto. Nec sufficit ꝫz monal. q audiat introitū ⁊ hmōi in dieb⁹ i gb⁹ tenetur ō offō audir q̄ missa dī cū canōe. vt ꝫz.in.d.c. quidā

¶ Utrū missa de scis tñ valeat aliquis defūctoꝝ sicut si dicatur ꝓ defunct⁹.ℛ.No.in.c.ij.de ce.missa.q sic. ⁊ q ꝺo.Aug.Lar.dicebat q celebrādo ꝓ dña sciebat celebrare ꝓ defūctis. ⁊ ex hoc.d.c.ij. ⁊ ō ꝺse.di.ij. quotiēscūq Laue tñ q si ꝓmisisses spāliter ꝓ defūctis ꝓpriā missaz dicere nō satisfaceres missā dicēdo de dña rōe ꝓmissionis. Itē aduerte q hoc ē verū q̄n maioꝝ deuotio qua qs dicit missā de dña ⁊ hmōi supplet vl sciti etiercessio. alias nō. nisi quo ad veritatē sacri ꝫ nō q̄ ad veritatē orationū. q̄ plus valet ꝓ defūctis dicta. ꝑm Pe. in.iij. di.xlv.

¶ Cū gb⁹ ꝺz missa celebrari.ℛ.q ꝑ ꝫ mocū idumētis debitis. q̄ ꝑm Inno. iij. vt recitat Dur.li.i.ti. vij. sūt calcia mēta amict⁹ alba.cingulū. mānipulus stola.planeta.ar.xxiij.di. ecclesiastica xxv.di.vinū.xl.q.iij.cpō.de penis de gradatio.li.vi. Et qualia dñt ee ꝑdcā dicēdū q ꝑm cōsuetudinē rōnalē regionis seu cōgregatiōis. ar.l. de gb⁹ ff. de legi. Et an dñt ee benedicta cōl ter tenentur q sic.exceptis calciamēt⁹ ⁊ ēt cingulo qō de ꝺsuetudine nō benedicitur ꝑm Rica.in quarto di.xlij. ⁊ Sco.ea distin. Secūdo cū igne. de cele.missa.c.vi. Et celebrās sine igne ꝺz offō ⁊ būficio q̄uis ibidē. Tertio cū calice corporalib⁹. altari lapideo. ⁊ tribus tobaliis super eo. ⁊ missali hostia azima. vino ⁊ aqua q̄ in minori q̄ntitate debet poni q̄ de vino vt in.c.pernicios⁹ de cele. missa.

¶ Utrum peccet mortaliter qui sine aliquo predictorum celebrat.ℛ.q sic qui sine igne ⁊ aqua vel in pane fermentato si est sacerdos latinus vel in valeligneo vt patz in.c.litteras de ce. missa.vbi dicitur q debet talis sacerdos deponi ab officio ⁊ beneficio. Et idem si in vase vitreo vel de auricalco aut ere de conse.distinct.i. vt calix Idem ū sine altari lapideo ⁊ consecrato corporalibus casula stola manipulo cingulo alba amictu vt in.c.i. de consecra.distin.i. non tamen efficitur irregularis cū nō inueniatur iure

cluntur irregularis cū nō inuenīat iure cautū hoc. siue faciat sciēter siue ignoranter ſm Ricar. ⁊ Sco. iārto di. xvij. ꝛ mortal' peccēt de ꝓſe. di. i. ecclie ⁊ c. cōcedim⁹ cū duob⁹. c. ſequentibus ⁊ hoc intellige ſi ſcienter facit nec⁹ ſi ex oblitione maipulū vel ſtolā omiſiſſet de calciamēt⁹ aūt hūdis nō credo ſit peccatū cū ñ inueniat in iure. Unde figs ipſa omitteret nō ex cōtēptu ſ⁹ q⁹ nō ꝛ nō peccaret ar. d. c. i. Pꝛ hoc q⁹ calciameta nō ſunt de neceſſitate q⁹ ſic oportēt habere ſpeciālia quibus non vtemur niſi celebrā do cuius ꝓtus ſeruatur cōiter.

37 ¶ Sed vtruꝫ ſine miſſali potuit dici gdā dictū q⁹ peccat mortal' celebrās ſine miſſali in q̄ ad min⁹ nō ſit canō tū q⁹ exponit ſe piculo errādi tū q⁹ cō ſuetudo ita ꝛ vt ſine libro i quo ſit canō ñ dicat. Et placet q⁹ ſepe optie memorie viri in hoc errāt Canō ſm cōiorē opinionē dr a Te igit vſq; ad cōtonē ⁊ ꝛ durā. dr dici expedite nemuſce venientes. i. vane cogitationes perdant ſuauitatē vnguenti. i. oronis ⁊ ne populus faſtidiū cōcipiat nō tñ nimis feſtināter ne ſacrificiū fiat ſine ſale diſcretionis a deuotionis ⁊ dr legi in libro ne erro⁹ ꝓtigat Idē dicerē ꝛ tri⁹ tobalijs ſi non haberēt q⁹ ſuf ficeret vna Et no. q⁹ ꝓceptū ē circa vaſa ⁊ veſtimēta in gb⁹ celebrari dr ſint munda ⁊ nitida in. c. relīq nolumus de cuſto. euch. ⁊ iō peccat mortaliter faciens ꝓtū. xiij. q. i. q⁹ ꝓcipit.

38 ¶ Quarto debēt ee ſaltē duo pīres celebratiōi miſſaꝝ de conſe. diſtin. ꝓma ꝛ quoq;. Et hoc verum in miſſa publica ſed in miſſa priuata pōt dici vno preſente ſeruitore ſolū g reſpōdeat in pſona totius populi vnde nemo ſacerdos per ſe ſolus pt celebrare. vij. q. i. illis de filijs ꝓphy. c. ꝓpoſuit in fi. Epiſcopus ꝛo ſine diacono celebrāre no pt niſi neceſſitas cogat. lxxxiij. di. diaconi ſunt in gloſ. in ver. hꝫ.

39 ¶ Utrū dr miſſa celebrari. ꝛ. q⁹ i oi loco cōſecrato ab epo pōt libere celebrari de ꝓſe. di. i. ⁊. c. primo ⁊. c. ſicut ⁊. c. ſequenti ⁊. c. nullus Et hoc verū niſi ſit interdictus ⁊ pollutus de quo ſupra Conſecratio eccleſie. ꝯ. viij. Fallit hoc in. c. auctoritate de puile. li. vi. vbi p: ohibet celebrari in eccliſ ꝓſtructis ab exētis i locis nō exēptis ſine licētia epi Jtē ꝛ minorib⁹ ⁊ pdicatorib⁹ celebrare in omni loco honeſto cū altari portatili ab epiſcopo conſecrato ſaluo iure prochiali quod quidem tus ſm Bre. nonum in extrauagāti que incipit. Nos attendentes conſiſtit circa oblationes decimas. ⁊ pmitias ſolum ⁊ hoc ſiue ſit conſecratus locus vel non dummodonon ſit interdictus vl pollutus Et ſic intellige. c. in his de ꝓbend. vbi hoc priuilegiū ponitur Similiter epiſcopus licet in. d. c. fi. de priu. li. vi. de quo. ſ. iterdictū vi. ꝯ. xxxviij. Aduerte q⁹ ſacerdos dr tenere hoſtiā ⁊ calicē q̄ conſecrat ſup lapidē conſecratū ſm Pe. de pal. ⁊ debet lapis eē ita magn⁹ q⁹ ſaltē poſſit ſup eo capitol⁹ pes calicis cū hoſtia vel q̄ vtq; altar No. et q⁹ gcūq; celebrāt vl faciēt celebrari debita ⁊ cultatib⁹ ⁊ ſtr] vl' villis niſi ōten⁹ a iur et q⁹ debit ē et iter dict⁹ ingreſſus eccliē ipo ſcō cultuſcūq; ordinis vl' priuilegij ſit munitus. c. epor de priu. li. vi. Jdē ſi i loco a iure vl' a iudice phibitus ibidem. ¶ Utrū de licētia epi poſſit celebrari in loco nō conſecrato. ꝛ. Inno. i. c. i. de conſe. ec. vl' alta. ꝛ q⁹ ſic et ſine licentia ſi mō hꝫ altare vitiatū Archi. p⁹ alios in. c. miſſaꝝ de ꝓſe. di. i. ⁊ Panor. in rubrica. de cōſe. ec. vel al. tenēt q⁹ ſi ēt cū licētia epi ſꝫ dico ꝑ cōcordia q⁹ i ſua dioceſi pt epūs dare licētiā vt in eccliā ñ conſecrata l' oratorio poſſit celebrare cū altari portatili ꝓſecrato ex neceſſitate vt no. gl. de ꝓſe. di. i. vnic cuiꝰ ⁊. xvij. q. vj. gdā Jn alijs aūt locis nō pōt dare niſi q̄ eccliā conſecrat vt in. c. cōcedim⁹ de ꝓſe. di. i. arg. d. c. fi. q⁹ fruſtra cōcederet epūs illū priuilegium ſi haberēt de iure cōi Aduerte tñ q⁹ in loco fluctuāti vt in mari ⁊

Naminib⁹ celebrare nō ꝫ alicui Sed extra suā diocesim non ꝑt dare licentiā celebrandi in loco nō consecrato.

41 ¶ Qua hora pōt missa particularis celebrari. ℟. ꝙ ab aurora vsq; ad nonā ẽt in quentualib⁹ eccl'ijs ꝑt quottidie celebrari de ꝑse. di. i. §. i tenuijs. z. c. necesse est Et hoc legit Sco. in ārto di. xvij. Nec ob. c. nocte. z. c. solent de ꝑse. di. i. z. c. si liceat. xxxiij. di. z. c. ꝙ a ꝑtib⁹ z. c. fi. lxxv. di. z. c. vi. lxxvi. di. qz intelligitur de solēnib⁹ missis ſm Host. in ſūma de cele. missa. Solēnis ẽo dz dici in cōuētualib⁹ eccl'ijs hora sua. ſ. i vigilijs z in ādragesima z. xlij. ꝑtibus hora. nona In festis hora tertia In ꝓfestis hora sexta ꝙ tamen cōtra ñ ꝓuatur qz tradit⁹ dr in festis ꝫ aliꝭ dieb⁹ nō festiuis excusantur vt ꝑz in tur. palt. Et sic intellige glos. in. c. i. de cele. missi. z alios doc.

42 ¶ Utr⁹ possit dici missa de nocte. ℟. ꝫ Host. vbi. §. ꝙ ñ nisi i natiuitate dñi vl nisi ꝫ Rodoñ. ꝫ licētia epi vl ꝑsone iminēte necessitate puta qz ifirm⁹ moritur nec hr eucharistia. Alias eā añ auroraz celebrās peccat mortalr idē dicēdū de celebrātibus añ dictū matutinū ar. xi. di. c. in his z. c. ecclīasticaꝫ z ex de cele. missa. c. i. z vl. ꝫ Host. Silr de ꝑsona dicēdū vbi est ꝙuetudo ſm Host. quā gdez ꝙuetudinē addēdo ad ꝓmā q dr in coro nō ad eam q dī a ꝓuato. Uñ in religionē minorū cū multe misse dicātur de ꝙuetudie añ ꝓmā nō credo ꝙ volēs missā dicē teneatur ꝓmo dicere ꝓmā qz sic oporteret bis eā aliqñ dicere. ſ. per se z postea in coro ꝙ nō est necesse ar. c. ꝓmi de ce. missa. z sic patet ꝙ possunt dicere missam licite anteq; dicant ꝓmam.

43 ¶ Quottes dz missa celebrari. ℟. in eccl'ijs quētualib⁹ z collegiatis debēt quottidie due misse celebrari. ſ. una ꝓm offiñ z alia ꝑ mortuis vt in. c. cū creatura de cele. mis. in tex. z in glo. z collegialit debēt dici Et dicit Pa. ibidē ꝙ peccāt nō seruātes ñ cōtra non seruantur esse non peccāt.

¶ Utr⁹ glib⁹ sacerdos teneat ꝗtidie celebrare. ℟. ꝙ ñ ẽt in dieb⁹ festiuis vtꝫ in. c. quottidie de ꝑse. di. ij. Exceptis ꝑtib⁹ curā aliaꝫ q admiuus in dieb⁹ festiuis tenent celebrare nisi q aliū satisfaciāt populo ar. c. i. de cele. missi. Addūte tñ q si sacerdos ob sui ſdignitatē sacri reuerētiā abstinet ut ñ peccat ℟. S. Bo. i. iij. di. xij. puta qz pollut⁹ z hmōi Si vero stat ꝑ ādā icuria z negligētia sua ita ꝙ ad minus nō celebret in ꝓcipuis festis Et maxime in illis in ḡbus seculares deuoti solet cōicare Peccat gdē z si nō mortalr saltē grauit vt ꝑz p. c. dolētes de cele. missi. vbi valde tales reꝓhēdūtur Ric. ẽo in. iiij. dist. xij. iz ꝙ tenentur in talibus dieb⁹ celebrare. Idez iz scūs Tho. in. iij. pte. q. lxxij. z sic vī ꝙ nō excusētur a mortali qñ sine rōnabili cā in talib⁹ dieb⁹ non celebrant. Unde dic idē scūs Tho. ꝙ iz quo ad actus ordinis q ꝓtinent ad corpus christi misteriū nō teneat nisi q hz ex ꝓlatiōe vt ꝓdicare. absoluere z hmōi tñ celebrare vt deo sacrificium reddat ẽt si nulli hoiuz teneat. Idem ẽt ponit in ārto di. xij. z pōt timere ne tōs fu⁹ neḡs q absōdit peculiam dñi cōdēnetur Quottidie ât celebrare laudabile ẽ si mō ex hmōi celebratiōe si minuat reuerētia debita ad sacrm z deuotio. Si ât minueretur tūc aliqñ cessandus est de quo vide Eucharistia. iij. §. xxxvi.

45 ¶ Utr⁹ institutio bñficij ꝙ gs celebret oi die obliget institutū ad sic celebrādū. ℟. pa. in. c. ꝙlubet de cele. missi. z in. c. significatū de ꝓbē. ꝙ ñ qz talis ſstitutio ẽ illicita z daret māz peccādi z iō talē institut⁹ dz accipere interꝓtatione ab isto tex. c. significatū vt. ſ. intelligat ꝙ dz celebrare z teneat ꝫto frequēti⁹ ꝓtalua honestia te sua z debita Reuerētia z deuotione ad sacrm z sic intellige quocūq; bñficiato Simlr dic qñ instituerēt ad dicendū missaz peculiarē quo-

tidie q̄ hoc nō obstāte pōt ꝛ dz dici de feria.c. iquidaz de celebra. missa. ꝛ sic patet q̄ quis aliquando teneāt frequentius celebrare.,

46 ¶ Utr̄ go possit pluries dicer̄ missaz i die.ff. Pa.i.d.c. ꝙsuluisti q̄ non facit. d.c. ꝙsuluisti ꝛ.c. referēte eo. ꝛ. c. sufficit de ꝓse. di.i. Nisi in duob⁹ casibus. ¶ Primus in die natiuitatis i quo tres pñt celebrari sine dicaī vna i media nocte alia i auroza ꝛ tertia i hora debita sine dicātur sīl die vel vna ꝛ p⁹ iteruallū duas vl̄ ēꝛio q̄ sic hz cōsuetudo sz añ auroz̄ nō dz dici nisi vna. s. illa de media nocte.

¶ Secūd⁹ respectu alicui⁹ necessitat vt puta q̄ alīq̄ magna psona vēit puta epūs ꝛ sibi ꝛ q̄s nō decet transire diez q̄ nō audiāt missaz. c. fi. de puil. li. vi. ꝛ idē dic de quolz alio magno viro ar. c. i. de cele. missa. Sibi credo q̄ēt dies festus p̄ceptus ab ecclia ꝛ aliq nō audierūt missaz lz nō sint ita magni dñi p eādē rōnē itē si aliq⁹ ifirmareī ad mortē ꝛ non hēretur corp⁹ xpi ꝓ eo cōicādo. Addit gl. ter tiū casuz ibidē. i. siesset ꝙuetū in aliq̄ ecclia q̄ dicantur due misse vna pro viuis alia ꝓ mortuis ꝛ nemo est qui sit aptus nisi vn⁹ solū tūc poterit ambas dicere. ¶ Quart⁹ pp pauptatē ecclīaz vl̄ raritatē sacerdotū xxi. q. i. c. i. in fi. ꝛ de elec. c. dudū decia. q. iii. vnto. ¶ Quint⁹ q̄ due misse ꝑxie occurrūt dicēde puta de vigilia ꝛ de festo ꝛ nō nisi vn⁹ sacerdos q possit extra de cele. missa. c. ꝑmo ꝛ. c. referē te ſm Ber. ꝛ host. in. d. c. ꝙsuluisti In tellige tū in oīb⁹ p̄dictis casib⁹ q̄ pt plures dicere dū tū purificationē nō receperit ꝛ sit ielunus alīs nullo mō licet de cele. missa. c. ex pte. Itē q̄ nō dicat nisi duas q̄ plures non lz nisi in natiuitate ſm cōster doc.

47. ¶ Quid si postq̄ sumpsit cōtonez hz hostiā cōfecratā que superfuit. ſ. ſm Pe. q̄ si cōmode nō hz vn⁹ hone ste ꝙseruet el lz sumere. dūmō sit ielunus ar. de ꝙsecra. dist. secūda. c. tribus gradib⁹. Sec⁹ ēt dicēdū de religo q̄ ēt lz accepit purificatiōē ātēq̄ de ip sis aduerteret tū poſtea ſſumēdeī tū q̄ nō possunt sic seruari imo leuiter amitterēt pp eoꝛ puitatē. Et in isto casu ex quo est in actu purificatōis ꝛ recollectōis reliquiaꝛ quicqd dr̄ fieri incōtinēti ideſt quasi sīl sumeret oīa anteq̄ cēſeatur nō ielun⁹ per ea que notantur in. c. olīz el. i. de resti. spoli. in glo. ꝛ p Bar. in. l. i. ff. de verbo. ob. Quod bene nota ꝓ scrupulosis.

¶ Quid de illis q pp adulatiōes ſe 48 cularīū plures missas celebrant in die. Rñdeo q̄ peccant mortaliter vt in. c. sufficit de ꝓsecratione distinctiōe ꝑma Adultomagis si pp pecuniā q̄ simoniacus est saltē mētalis si pactū si iter uenit expressū. Si vero interuenit cēt mentalis ꝛ realis ꝛ teneretur restituere q̄cqd accepit pauperib⁹ ꝛ de necessitate vt ifra simonia septio i pncipio.

¶ Pro gb⁹ dz dici missa. ſ. q̄ ge- 49 neraliter pro oibus viuis ꝛ defunctis mortuis i statu purgatorij de ꝓse. dis. ꝑma. c. visum.

¶ Utrū sit dicēda p parrochialē mor- 50 tuis. ſ. sanctus Tho. in quarto q̄ sic pro pueris baptizatis non q̄ eis ꝑfit ad remissionē pene quā non tollerit nec ad augmētū glorie sz potē⁹ celebrar̄ ad ꝓmēdādū redēptōis misterīū

¶ Utrū liceat ozare ꝑ excōicato. ſ. 51 No. in ſuma q̄ sic i memēto ēt specialiter ꝛ ēt in alijs ozationib⁹ q̄ fortiter dicūtur gīaliter tū nō specialiter q̄ non lz de sen. exco. nuper.

¶ Quid dicēdū si ꝑsbyter g ꝑmisit 52 alicui dicere vnā missaz de dña ꝛ alteri separatim aliā ꝑa ea mīsis ꝛ ꝑsis eius ꝛ tertio ꝑ salute sua ꝛ filiabus dicat solū vnā missam de dña cum collecta Be⁹ g nos patrē ꝛ matrē ꝛ alīs collectam. Oīpotens sempterne deus miserere famulo ꝛc. intendēs ꝓdictis oibus satisfacere. ſ. q̄ sup hoc tuit dī uersa opinio. Unde ꝑ itelligēta ē sic endū q̄ missa q̄libet que dr̄ respectu operis operati gīaliter valet oibus

vius ⁊ defunctis existētib⁹ in caritate
q̄ nō sūt patria. Secūdo vꝫ singulariter illi q̄ eā dicit si digne celebra. Tertio valet spāliter si sūt in statu gr̄e illius q̄ faciūt eā dicere. p se: vel gbus p̄dicti vł sacerdos p intētionē applicāt. Quātū igitur ad gīalem participationē sacerdos nihil pōt dispōnere nec ꝫ quātus ad singularē sitꝫ nō ꝫ ordine caritatis eā alteri tribuere q̄ nemo ꝫ prę sumere se habere vltra necessitatē de merito: q̄tū vero ad tertiā specialē. q̄ ē alteri applicabilis p intentionē dicendū est ꝙ nō minus habebit glibet horum trium q̄ si p singulo eoꝝ singulariter eē dixisset Ratio q̄ deus nō equaliter nec⁹ vno modo acceptat meritum misse applicatū isto tertio mō sed ꝑ ꝙ sue bonitatꝫ vł ꝑsiderata deuotione ⁊ ceteris q̄ cōcurrūt in eo q̄ eam dicere facit. Unde aliq̄n vna missa posset liberare vnā animā de purgatorio cū tā ta caritate mouere posset se gs ad faciē dū eam dicere quā nō faceret liberare alias faciēdo dicere viginti vł triginta Et sic q̄tū ad hoc talis sacerdos satisfacit q̄ glibet p̄dictoꝝ triū nō minus habebit de merito q̄ si p q̄libet eoꝝ singulariter vnā dixisset. Et sic intelligo opinionē illoꝝ q̄ dicūt nō minus valere vnā missā p omnibus q̄ si singulariter p q̄libet diceret de cōse. di. v. in c. non mediocriter. Nec ob. ꝙ dicūt q̄dā ꝙ meritū tali modo acceptū est finiti ⁊ tō quāto plurib⁹ diuidit min⁹ glz hēbit q̄ verū si glibet triū hēret nisi alteri cōcaretur sed nō est sic sed trium qui libet hꝫ de ista finitate quātū vł diuine bonitati. ⁊ est trium ꝙ sufficeret p oibus aliabus liberādis: si mō sic merita nr̄a merēt. q̄ missa respectu operis operati nihil. aliud ē q̄ applicatio meritī passionis xp̄i. q̄ p tale sacrificiū immediate applicat illi. p q̄ dr̄ ⁊ tō sicut ex multis dictū meritū passiōis xp̄i appliceť nihilominus glibz nō minus habebit q̄ si solū sibi fuisset applicatū q̄ nullus ex toto pōt eum hēret. sed in tantum inquātū vł diuine bonitati ipsum pro tali acceptare ex el⁹ q̄ dicere facit devotionē ⁊ ꝓpterea pp meritum passionis xp̄i q̄ p sacramēta applicat nō min⁹ efficatie habent si simul multis cōferāt q̄ si p vno solo sed quilibet tantus habebit q̄tū vł diuine bonitati pro quolibet acceptar. Hoc ꝫ in baptismo q̄ si multi baptzant in necessitate nō min⁹ hēbūt de remissiōe. ⁊ sic de aliis sacramētis. Secus de aliis bonis a sacramētis. eo q̄ eū nō sint applicatiua meriti passiōis xp̄i. Ideo si pluribus cōicabūtur glibz min⁹ hēbit respectu opis operati. ⁊ ex hoc ꝫ ḡre missa magis valz ad remissionē peccatorum ⁊ sacramenta q̄ alia opera. q̄ ē pp meritū passionis xp̄i q̄ deo p̄ri offert p remissione illorum gbus applicatur q̄ non fit in aliis bonis. Quo vero ad meritū generale. sic nō satisfacit. q̄ quanto plures misse dicūtur. tanto magis aie viuentium existentium in gratia. ⁊ aie in purgatorio releuāntur. vnde magis fuissent releuate si dixisset tres missas q̄ si solū vnā. Uñ quantū ad hoc non satisfacit p̄sertim quando plures misse dicte fuissent si ipse non acceptasꝫ. ⁊ tō tenetur satisfacere vel in missis vel in aliis bonis p specialē applicationem. Que credo si fiāt non solū in vna missa. sed etiā in pluribus ⁊ in aliis orationibus ⁊ bonis sufficienter satisfaciet sicut faciunt boni religiosi q̄ intendunt satisfacere: nedū in missis. sed etiā in reliquis orationibus. Uñ credo attenta consuetudine. ⁊ etiam q̄ non pauciores misse ꝓpter hoc dicuntur q̄ religiosi qui sic ꝓ duobus aut tribus vel aliis celebrant simul vt dictum est qui etiaꝫ intendunt spāliter in oibus missis ⁊ aliis bonis que faciūt p̄dictis satisfacere q̄ optime satisfaciunt: nec illi qui talibus faciūt dicere min⁹ habebūt ō subsidio misse. sed etiā sup habūdater q̄ si alii dicere facerēt. Aduerte tñ ꝙ si spāliter ꝓmisisset dicere. missam de domina vel de spiritusancto vel i tali altari aut tali die tenetur seruare ꝓmissum aliter non satisfaceret ꝓmissioni dicendo

missam de alio vel in alio loco. Et sic concorda opiniones que no.i.d.c. nō mediocriter. z in.iij.di.xlv.

53 ¶ Utrū idez erit ñ sacerdos ex motu suo diceret vnā missam p̄o tribus quo ad meritū spāle. R. q nō q̄ sic ad meritū tale non concurrit nisi sola motio sua. q̄ vna nō tm̄ valet sicut due vl̄ tres respectu operis operantis. z ideo minus habebunt de isto merito speciali. Idem dic quando vnus facit vnā p̄o pluribus dicere per eandem rationem. Et istud est q dicūt. theo. vbi. s. quod vna missa spāliter p aliquo dicta plus ei valet q̄ quādo dicitur generaliter p multis secus esset si ipse sacerdos p̄o aliquo diceret vnam missaz z in eadē intendere satisfacere p aliquo alio qui eū rogauit. vt eam dicat p anima sui pr̄is q: sic respectu opis opant] nō minus valeret q: sic tibi sunt due motiōes q nō esset in primo casu.

54 ¶ Quid de illo q celebrat vt de⁹ p̄dat aliquē vel aliq̄s. R. q peccat mortaliter. ar. xxvi. q. v. q̄uīq̄s. nec nocz ei ad cui⁹ p̄dītionē fit cū nā sacr̄i sit vt p̄sit ar. i. q. i. c. si aūt deus no. Jo. z Archi. primo. q. prima. dictū el primo. Posset tamen excusari a mortali qñ tales sunt inimici reipublice z impeditores bonorū vt dictū ē. s. inuidia.

55 ¶ Utrū stati post celebratōez misse fit comedendum. R. q nō de iure vt in. c. tribus de ꝑse. di. v. ij. de ꝑsuetudine nō seruāt illud ius Bebet ergo secundum Pan. in. c. ex ꝓte de cele. missa tā diu stare donec ille relige si pñiēr in corpore corrupte. Addo ēt q donec aliquas gratias post missā deo retulerit.

56 ¶ Utrū tm̄ valeat missa boni sacerdot] sicut mali. R. ꝑm q colligo ex. S. Bo. Ricar. z Sco. z sācto Tho. i. iij. di. xiij. q quo ad sacr̄m sic ē cāliis prima. q. i. c. ifra. Quo ꝙ ad oēs q̄ in ipa dicūt̄ iquantū ꝓferūtur ex ꝑsona totius eccl̄ie sic silr̄ tm̄ valet Inquantū ꝙ habent efficatiam ex deuotione ozantis sacerdotis sic plus valet missa boni sacerdotis q̄ mali. Et ꝯ hñ facit q libēt⁹ audit missaz boni sacerdotis dūmō i sbalib⁹ ñ credat excedere q pculo se errarat ꝙ ꝑdictos doctores.

¶ Quis teneā audire missaz. R. q de 57 ꝑcepto glibz q nō est excōicatus nec interdict⁹ aut legitie aut i pdit⁹ dieb⁹ festis ab ecclia ꝑceptis de q̄. s. Fer. c. ij. xlv. de bāa hōestiat glz oi die maxime ep̄a vl̄ religiosis aut ecclias tic⁹ ar. c. fi. de ꝑnit. li. vi. z qñ sit mortale petñ nō audire in festo vide in. d. ij. xlv.

¶ Utrū a glibz sacerdote eā dicēte. sit 58 audiēda. R. z dic vt. s. clic⁹. viij. j.

¶ Utrū sit audiēda i ꝑpria prochiali 59 eccl̄ia in dieb⁹ festiuis. R. scām Pa. in c. vt dñicis de parro. q sic nisi ex aliq̄ cā legitia alibi audire velit puta q: prochian⁹ est ocupinar⁹ public⁹ vel vt de uotius audiat q: meli⁹ officiāt vel pp ꝑdicationē z hymōi. Si. ꝙ alibi audit ex ꝓcepto sup sortis z q eū admittit dicē q quodāmodo cōmittit furtū. Sed m dic q de iure in maximis festiuitatib⁹ sicut sunt festa dñi nr̄i z beate Marie z Johannis baptiste z filia glibet tenet audire missaz aut in ecclia prochiali aut in publico oratorio facto a popu lo sm glo. in. c. ij gs ex de cōse. di. i. Et a fortiori pōt audire in eccl̄ijs mēdicātium z religiosorum autoritate sedis aplice ꝯedificatis in oratorijs aūt ꝑticulis audiētes nō satisfaciunt sicut est in domibus disciplinatorū. ij an peccent mortaliter taliter audiētes si postea nō audiāt i parrochiali vel publico oratorio. aut ecclia religiosorū dico q nō q nullo cauet iure q hoc sit ꝑceptum nec ob. c. si qs extra quia ibi nulli ꝙ bñ est positū laicis q sit ꝑceptū sed soli clericis ne celebrent ꝑdictis festiuitatibus in talibus oratorijs sine aussu vl̄ q missione ep̄i. Silr̄ nō ob. q ibi dicitur q ad parrochias est legitimus ozdinarius q̄ cōuen⁹ ergo ad alias nō erit legitim⁹. q: nō segtur eū cōmeat absurdum sensus q: ibi dr̄ q in ciuitatibus aut parrochijs in predictis festis. audiat. ergo etiaz alibi est legitim⁹ cōue

tus nō ob. ēt p̄alcum. c. vt dñicis. q: si quis bene attēdit nihil p̄cipit laicis: nec ēt oībus sacerdotibus: sz solū sacerdotibus prochialibus iponitur q̄ eiciant illum q̄ntēpto proprio sacerdote ergo si audiat in aliqua ecclia q̄ nō sit prochia a sacerdote nō prochiali non dz expelli. ergo licite pōt audire. Et q̄ solum prochialibus p̄cipiat pz in p̄bo alterius q̄ est relatiuū ex duobus tm̄ t alius alia aliud ex pluribus licet pro misene vtamur. t iō nisi hēret prochiā nō dī alterius. q: predicta relatiua faciunt positionem regulariter eiusdem qualitatis. Itez posito q̄ esset aliquod ius preceptiuū esset abrogatū per p̄riā p̄suetudinē. vt. ē. Cōsuetudo. ℌ. ix. patz.

Misericordia scōm Augu. ix. ō cui. dei est alicne miserie in corde nr̄o cōpassio qua si possimus subuenire cogimur ē ēt misericordia diminutiua penaz quā ipedire nō pōt excessus ire. Et nota q̄ misericordia pietas t clementia t mānetudo cōuenīunt in q̄ tum in eundē effectum ocurrūt q̄. s. est phibere mala p̄imoz: sz differūt q̄tū ad motiuū q: misericordia hoc facit ex amicitia quā hz cā p̄timis. Pietas vero ex reuerētia quā hz ad aliquē supiorem. s. deū vl̄ parētem. Mansuetudo inq̄tum remouet iram incitantes ad vindictā. Clemētia p̄o hoc facit ex animi lenitate in quātū indicat equū eē vt go amplius nō puniat. Crudelitas tū q̄ culpā attēdit sed modū in puniēdo excedit opponit̄ p̄prie clementie q̄ dī p quādā animi lenitatē siue dulcedinē p quā qs est diminūtiuus penarū Seneca p̄o li. ij. de clemētia dicit q̄ clementia ē lenitas supiozis ad iferiozem Mānetudo ā cuiuslibet ad quēlibet. Sepissime tū accipit misericordia, p clementia. t mansuetudine t pietate.

¶ Que sunt opa misericordie spūalia. ℌ. q. vij. in hoc p̄sū ptenta Cōsulte. s. dubitātē p doctrinā Lastlga. s. p. conetiōez. Solare afflictū. Remitte iniuriā ser. defect⁹ alioz. Ora p oibus t doce

ignozātes t q̄ sūt opa misericordie, cozpozaliahēs. ā. elimosyna. ℌ. ix.

Deramen iculpate tu telle qđ est vide. ā. defensio. ℌ. iij.

Destia dī a mō que ali qñ ē i moderando motū aī ab excellētia p hūmilitatē aliqñ a ptinētib⁹ ad cognitionē vt ē studiū. Alliqñ q̄ ad cozpozales act⁹ t actiōes vt deceter fiāt t nō scrilter t hmōi Aliqñ p̄o q̄ ad apparatum exteriozē. Et iō modestia est circa misoza. Tēpantia p̄o est in refrenatiōe lectatiōis boni difficilis t ppea differt ab ea fm Tho. ba pe. q. clx. arti. ij.

Olities opponit̄ pseuerātie fm philo. vij. ethi. dī. n. ppie hz philo. mollis q recedit a bono pp tristitia cātas ex effectu electionū q̄si cedēs debili monenti dī ēt alio mō molities put est ꝓ castitatē que alio mō dī inmundītia seu volūtaria pollutio vt pz ex gl. i. cor. vi. ibi nec adulteri nec molles vbi glo. i. muliebria patiētes. Et isto mō semp est mortale pctū vt ibi patet. Sz p̄o mō nō semp sed q̄n recedit a bono ne cessario faciendo.

Monacus grece latine singularis dī quia dz eē singularis. i. separatus a quersatiōe seculari vt. xvi. q. i. c. i. tūcta glo. ibidē. Un̄ ibidē. i. monacus dicit monacus non doctoris sed plangentis ossiū hz g vel se vl̄ mūdū lugeat t dūl pauidus p̄stoletur aduentū hec ibi.

¶ In q̄ differt monac⁹ a quersis t oblatis. ℌ. Pa. i. c. ñ ē regla. q̄ quersi sūt q. obtulerūt se t sua mutādo habitū t p̄fitēdo tñ laici sūt qa nō p̄mouentur ad ordines. Oblati p̄o sūt qui se t sua obtulerūt monasterio habitu tñ ñ mutato. Et vt dicit gl. xxvij. q. i. vt lex. Isti conuersi t oblati magis astringuntur monasterio q̄ monaci vñ nec ēt cā artioris religionis p̄nt ad alia monasteria q̄ q̄ petant a superiore licentiā qa efficiūtur q̄si serui monasterij Mona-

xi vero hodie proprie sunt q̃ t hitum
mutant t pfitentur t pmouentur ad
oꝛdines.xvi.q.i.in multis.c.

2 ¶ Utꝛ monacus possit ꝑfici in aliqua
ecclia.ℜ. Pa.i.c.mõaci ꝑ sta.mo.ꝙ so
lus nõ vi i.c.y.e.ii. t in cle.ne in agro.
ℌ.ad hec eo.ti. Cũ socio ꝟo mõaco ꝓt
ꝟ inia sui abbat' alr' si.lviij. di.c.i.t.ij.
q: nõ hz nec velle nec nole in hoc.c.si
religiosus t.c.quozũdam ꝺ elec.li. vi.

Additio limitat hoc pa.vbi.s. verũ qñ ecclia ẽ sbiecta mõasterio. Sec'si nõ ẽ sbiecta mo
nasterio q: cũ definat eẽ monach' mo
nasteꝛij nõ tenet abbas sibi dare socũ

3 ¶ Utꝛ mõacus possit hẽre curã aiaꝝ
ℜ. Pa.in.c.i.de capel.mo.ꝙ nõ in ec
clia vbi mõaci collegial' habitãt hz oz
ab eꝑo capellanus instituꝝ ꝓpm
regat de ꝓsilo mõaco. Jn alijs aũt lo
cis ꝑsit deputari vt pz in.d.ℌ. ad hec
dũmodo nõ solus vt dcm est.

4 ¶ Utꝛ possit mõac' fieri canonic' ec
clie secularis.ℜ. ꝙ nõ.c. in noua.xvi.
q.vij. de elec. cum cãm que inter ꝑm
Jo.lxxiij.di.quozundã.

5 ¶ Utꝛ monacus possit ꝓficiꝛ ecclie q̃
rãcunq; regularitũ.ℜ.ꝙ nõ vñ si eligit
ꝙ alterius religionis in ꝓlatũ nõ va
let electio cle.cũ rõni.de elec.

6 ¶ Utꝛ possit eligi in eꝑm.ℜ. ꝙ sic vt
in.d.cle.cũ rõni.

7 ¶ Utꝛ monacus deputatus alicui ec
clie et epal' teneat ad obseruãtiã regu
le sue.ℜ.ꝙ sic eũtũ ad tria ꝟalia regu
le z vt hituz ꝺferat et si sit eꝑs de vi.z
ho.cle.c.clici offi i fine nec ex eo ꝙ hz
administrationẽ oꝝ hr̃e ꝓpriũ qz eã tm
hz rõe officij sibi ꝓsiti ꝟ statu mo.c.
mõaci.ℌ.i. Jn obia ꝟo distinguit qz si
trãsit ad epatũ ex toto absoluit a iuris
dictõe abbat'.xviij.q.i.c.vnico. Si ve
ro transferi ad eccliaz secularẽ q̃ nõ ẽ
sbiecta abbati suo nec in spũalib' nec
i tpalib' ex toto eximit ab obia abbat'
xvi.q.i.i prochia si ꝟo sit solũ subiecta
abbati in tpalibus. sic eximit ab obia
abbat' q̃ ad spũalia.xvi.q.vj.vtlis z.c.
sane si ꝟo sit sbiecta q̃ ad spũalia soluz
sic eximit' q̃ ad tpalia. Si ꝟo sit in oi
bus subiecta sic ex toto obediet abbati
q̃ ꝟo ad alia a tribus votis z ab hitu
nõ eximit' absolute. Nã ab esu carniuz
tũr abstinet' sicut aũ nisi dilpẽsaret cũ
alliquo mõaco a papa vt solus ꝑficeret
alicui ecclie z sine scandalo illoꝝ cũ q
bus viuit nõ posset abstinere q: tũc co
medẽ posset ꝑm Bol. allat. c. g. ℌ. xlv.
distõe factus epꝰ ꝑm ho.z vt leq. gl.
in.c.carnẽ de ꝓse.di.v. et ꝓt comedere
Jeiunia ꝟo z silentiũ z vigilias serua
re nõ tũr vt ꝺf.xvi.q.i.c.nẽo z breuiter
si attendant ꝟba.d.c.nẽo dico ꝙ ab il
lis solũmõ absolutꝫ ꝓceptis regule q̃ co
mode nõ ꝓt seruare cũ exercitio ꝓlatio
nis sibi ꝓposito ꝫ illa q̃ ne dũ nõ ꝓdel
unt offiũ ꝓlatiõis imo potius adiuuãt
credo ꝙ teneatur ꝑuare qꝺ dñ no. Et
sic intellige.xx.q.i.monacum.

¶ Sz qd de offõ.ℜ. vide.s. hoc.ℌ.xv. ℌ

¶ Sz põe ꝙ ꝑdcũ mõacus ꝺiget ali q
q̃ dispẽsatiõe ad quẽ recurret.ℜ. ꝙ si
talis ecclia subest abbati i spũalib' ad
ipm abbatẽ recurret si ꝟo subest epo
tũc epz hẽbit loco Abbat'.c.si ꝙs mo
nacus.xvi.q.i. Si ꝟo sit exẽpta illa ec
clia z imediate sub papa sic oppositꝫ
ad ipm papam recurrat arg. eoꝝ que
dixi.s. exemptus.ℌ.vi.

¶ Que sunt q̃ ꝓpriũtur vel ꝓhibent ꝛo
machis spãl' i iur'.ℜ. ꝙ sunt.r. q̃ notã
tur i.d.cle.ne i agro ꝓmũ qꝺ ꝓcipit est
delatio hituz debiti ꝑm formã i.d.cle.
posita. Scõm ꝙ oi mẽse ꝙficiant z su
scipiãt eucharistie sacr'm Tertiũ ꝙ ille
q̃ best expõat regulã vulgariter capitulo
vl ab alio exponi faciat. Sz ꝓdicta so
lũ astrigũt mõacos nigros vt in.d.cle.
nota. Quartũ ne vtant camisijs vt i.c.
cũ ad mõasteriũ ꝺ sta.mo. Quintũ ꝙ
fuent filẽtũ ꝓtinnũ i dormitorio refec
torio z oratorio. Jn claustro ꝟo certis
horis ibidẽ. Sextũ ꝙ faciãt capitula ꝺ
triẽnio in triẽniũ. c.i singulis. e.ti. septi
mũ aucupatões z venatões interdicunt
eis. d.cle.ne i agro. Octauũ ne ad cu
rias ꝓncipũ vadãt vt suis mõasterijs
dãnũ iferãt alr' sunt excõicati illi q ad

ministrationem nō hñt: nonum ne arma infra septa monasterij teneant. Et de isto & superiori vide. ē. Excōicatio vij. casu. xxxviij. Decimū ne carnes comedāt. nisi in necessitate vt i. d. c. cū ad monasteriū multa sunt alia q̄ ne dum ei: sed etiam oībus religiosis sunt prohibita q̄ vide. j. religiosus. ℌ. lxv.

¶ Quid de monacis q̄ in illis monasterijs cōmedūt carnes in gb⁹ memorie nō exiat q̄ nō comedunt. ff. d. car. ꝓsulunt vt recitat Pa. i. d. c. cū ad monasteriū q̄ ipsum ꝑmittit comedere vt ex q̄ ipsi nō fuerūt auctores nec appet ex q̄ cā sint introductū pōt ꝑsumi ex aliqua cā legitia introductū. Sec⁹ q̄ ex corruptella. qz nō excusant ꝺ ꝺsue. c. cū tāto. Sz de hoc dic vt. j. religiosus. ℌ. xxxij.

h¶ Utrū appellatōe mōacoꝝ veniāt alij religiosi. ff. pa. i. c. ex pte. ꝺ postulando q̄ ꝺstitutio emanāt respectu religionis: z loquat de mōacis. cū extēdit ad oēs religiosos cuiuscūq̄ religiōis. Et hoc nisi possit assignari rō diuersitatis inter eos & monachos. Quod not.

¶ Utrū monacus possit ꝓfiteri ep̄o vel ꝑlato. ff. sm Rodo. q̄ sic nisi sit exēptus vel ꝑuilegiatus a papa.

Monasteriū

an nō obligetur. ex facto monaci. ff. q̄ nō neq; ex delicto neq; ꝛctu nisi in duobus casibus. Primus si hoc sit ꝑtus i utilitatē monasterij. qz i tñ tūr. z nō plus ar. x. q. v. hoc ius. Secūs si a quētu sit cōmissa administratio. qz i tñ i quātū se extēdit administratio. in tñ obligatur. z nō plus. sm Inno. in. c. olim de ꝑuil. Et hoc intelligo tā de mōaco q̄ abbate. Facit i ar. q̄ nō obligeꝫ. insti. de aucto. tuto. i ꝓn. vide gl. xi. q. i. de ꝑsona.

1 Utrū possit acgri p monacum obligatio alteri monasterio. ff. sic etiam per monacum fugitiuum. vt. ff. de acg. pos. li. xvij. q. ij. Abbates.

2 ¶ Utr̄ relictus monaco cū tali ꝺditione q̄ nihil acgratur mōasterio valeat ff. q̄ nō: nisi tal ꝺditio intelligatur q̄ nihil acgratur monasterio respectu vtilitatis nō respectu iuris. sicut no. bart. in aut. excipit. C. de bo. q̄ libe. q: tūc vz q̄ ē dicē q̄ quētus ꝑmutat illū administrationē hñe relictū: licut & bonus ꝺ habere. ꝑ. vt. l. is q̄ sub. ff. de manu. & facit q̄ legit & no. in glo. l. lucius. ℌ. tres heredes. ff. ad tre. Ad quē gdem dcm Bar. Limito vez q̄ talis administratio refert ad casum licitū. l. vt ꝺsideti pios vsus q̄ religiosis lz ēt. de testa. c. ult. vi. vel vt quertat ad vsum vestimētorum vl̄ libroꝝ. & hmōi. Nō aūt liceret vt posset administrare ad limbitū illa bona tanq̄ ꝑpria etiā de licentia pape. d. c. cum ad monasteriū.

¶ Quid si abbas nō vellet ꝙsentire vt predictam licitam administrationē fiscis peret. ff. relictū non valebit: z remanebit apud grauatus. l. vnica. C. de ca. tol len. & glo. in. d. ℌ. tres heredes. 3

¶ Utr̄ bona ingredientis ptineāt ad monasteriū ture successiōis. an ture tra dūtōis inter vnios. ff. q̄ magna est cō troversia inter doc. & g̃o. iuꝛ cūnc. de q̄ vide albū. in aūt. ingressi. C. de ss. sanecle. Sed tu tene verius esse q̄ iure successiōis. Ultū si lesum fuerit poterit restitui ad mmonis similitudinez vt. C. si vt ab here. se ab. per totū. 4

¶ Quid de bōis ingredientiū ordinē mioꝝ aut alioꝝ q̄ nihil ꝑtit habere. ff. Albū. in dicto amen. ingressi. recitat. opiniones ꝛctuor. ¶ Pria q̄ hēantur ꝑ derelictis. ¶ Scōa q̄ ptineāt ad venientes ab intestato. ¶ Tertia q̄ ad episcopū i cuius diocesi subsunt. ¶ Quarta q̄ acgrant ecclie rōane cui subsunt & inde alant. Et hec ē verior. de q̄ nomine extēdo qz habent oēs tales ptinelegia huiusmodi. qbus oportet stare. & vide. ē. Legatum primo. ℌ. v. 5

¶ Utrū acgsita p monacū expulsuꝝ vl̄ fugitiuū efficiant monasteriū sui. ff. vt colligo ex no. ab Inno. i. c. cū olim. de ꝑuil. & No. in titulo de ſantib⁹ expo. & alios. q̄ si monasteriū nolunt eum recipere vl̄ maior pars capituli. sic erunt ep̄i vel alterius monasteriū si ipm ē ingressus. Si ꝙ solus Abbas vl̄ mino: 6

pars fuit in culpa. sic acgret mõasterio suo si aũt nõ curauit redire talis mõachus. ꝛ totum mõasteriũ videꝫ eũ vagabundũ neglexit. sic silr acgret ẽpo vel alij monasterio si qꝫ igreditur. sicut de seruo dr in.l.qꝫ seruus.ff.ꝺ stip.seruo. qꝫ fit apprehẽdentis. qꝫ si mõasteriuz repetijt. sed nõ potuit obtinere aliquo impedimẽto. sic acgrit monasterio suo. in aut. de san. epti. §. si mõachus. Prelatus.n.pt monachum fugitiuũ vendicare cũ oibus bonis p eum acgsitis. c. Abbates. xviij. q. ij. aut si forte ad aliũ monasteriũ sit trãslatus pp petiõ suuz puta qꝛ ponit in alio mõasterio ad penitẽtiã faciẽdã. ꝛ hmõi. xxvi. q. i. c. si q̃ monachorũ. sic bona illa q̃ ppio mõasterio attulerat quo ad vsũfructũ erũt secũdi mõasterij. xvi. q. vi. de lapsis. ꝛ post eius morte redibũt ad pmuz. Si ẽo transit ad fim monasteriũ licite. qꝛ strictius. vel qꝛ pmouẽt in platã alterius sic tenẽt aliqui in. c. q. a te de cle. coniuga. q. qcqd acgret postea erit secundi. ß alia pmi. ꝛ vr ter. p hoc. xviij. q. i. i. c. vnico. Alij dicũt q̃ oĩa sibi vñ cuiq; puẽta erũt secũdi. vt dignitatis qꝛ vident accedere ad psonã lz expresse fuerũt collata tpe ingressus rõne pdcã ꝛ illiõ. c. vnicũ logtur de acgsitis ex industria monachi qꝛ erũt penes pmum monasteriũ in quo ea acgsiuit non de patrimonialibus datis pmo monasterio. ꝛ hoc vltimũ sentit dñs Lar. in. d. c. q. a te. Pa. Io. abidẽ tz vt bona patrimonialia sequant psonã. ar. huius. c. q. a te. ꝛ. c. ex trãsmissa. de renũ. ꝛ. l. ij. ff. de colle. illici. ꝛ hoc seq vr Nosti. ꝛ Jo. An. in. d. c. q. a te. ꝛ magis placet mihi opinio. Lardi.

7 ¶ Utr monasteriũ possit grauari non ꝛ psuetudine: sermõe: vr onere. Rñdeo q̃ nõ nisi a pncipio de psensu epi a patrono sit ei iposita vt in. c. scientes de cẽsi. nõ tñ itelligas q̃ in dote necessaria possit ẽt a pncipio iponi aliquod onus. lz itellige in alijs a dote predcã.

8 ¶ Utr qs possit frequẽtare mõasteria mõialiũ. ff. q̃ nõ nisi ex cã mãifesta ꝛ rõnabili. als post admonitionẽ frequẽtãtes fi sunt clici deponunt. si laici ex cõtenc. c. mõasteria de vita ꝛ ho. cle.

¶ Utr monasteria dupla seminariũ ꝛ religiosoz sint licita. ff. q̃ non vt in c. diffinimus. ꝛ. c. an decima. xviij. q. ij.

¶ Utr qs possit pfici duob⁹ monasteriis. ff. q̃ nõ sicut nec pluribus ecclijs curã habẽtib⁹ aiaz. nisi vnũ de pẽdeat ex alio de pbẽ. c. cũ singula. lib. vi. imo plus si mõaci vn⁹ mõasterij: possit vt ecclias aut admiñistratiões seu officia vnius mõastery psueta p etiãdẽ monachos gubernari sine inia pape cõmitterẽt mõacho alteri⁹ mõastery sint puaẽ auctre puidẽdi ea vice ꝛ recipiẽtes fiũt ineligibiles tpo iure. d. c. cũ singla. §. fi.

¶ Utr Abbas possit vsũfructũ alicui⁹ rei relictũ monacho ei auferre. ff. q̃ sic p no. i aut. igressi. C. ꝛ sa. ss. c. ꝛ. i. c. ij. de sta. mo. Sz qd si addaꝫ si moleliet monachũ cadere a legato. gl. i. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad treb. hãc cõclz formaꝫ ꝛ tibi Bar. ꝛ p ey. i. l. quoties in fi. C. de dona. q̃ sub mõ. ꝛ p Bar. ꝛ Bal. ꝛ Jo. de imo. in. l. si alienũ in pn. ff. de here. instituẽdis. Et ꝛclude q̃ si legãs disponat p viã pene nõ valet. qꝛ iposito pene sup facto iposibili de iure vel de facto nõ vz vt. l. cerdoné. ff. de op. li. ij. l. l. C. de his q̃ pe. note. Sz si vult nõ possit molestari dicat lego vr relinquo vsũfructũ tali monaco donec ꝛ quousq; abbas faciat ei cõnẽ. ꝛ ex tũc nõ relinquo. ita dicit bal. in. d. l. i. in. vij. q. ꝛ pau. de castro in. d. §. tres heredes sed in eo quod habuit monachus aũ ꝓtouersiã poterit. Abbas ꝓtouersiam facere ꝛ illi auferre secundz predictos.

Onialis nõ debz habere singulare habitatiõnẽ sed cõmuniter tam in ecclesia q̃z in refectorio ꝛ dormitorio esse dz. xviij. q. ij. pnciosam vt sibi sint testes castitatis ꝛ honestatis vt in aut. de mona. ff. cogitandum.

¶ Nõ dz log monial' cũ alĩ monaco nisi cũ socia. vel pñte Abbatissa ꝛ breuit. c. diffinim⁹. ꝛ. c. in decia. xviij. q. ij.

¶ Utrum possit cantare in choro cum monachis. ff. q. nō vt in. d. c. pnitosaz.

¶ Utrū moniales teneant suare clausilā. ff. q. sic oēs vt l. c. piculoso de sta. reli. vi. nec obstat q⁹ qdā dicūt q⁹ nō pōt eis indici vita artior ipsis inuitis. q: hoc nō ptinet ad artiorē vitā. ꝛ ad pleruationē honestatis debite. ꝛ tō nō excusant a peccato mortali q̄ nō obseruant clausurā cum possint. pōt tū Abbatissa exire p homagio faciendo cuz honesta societate. ita tū q⁹ ad alia non diuertat Silr si ecā aliq̄ q̄ notabili mora laboraās. sine aliaz infectiōe ibi esse nō posset vt in. d. c. piculoso vbi plantis ipaz pcipitur q⁹ pnideāt ꝛ q⁹ nō pmittāt patere accessus quarūcūq; psonaz ad eas nisi ex rōnabili cā. ꝛ manifesta. ꝛ q⁹ singulis āntis eas visitēt ꝛ ille que sunt excepte q⁹ imediate subsūt pape dz eps auctē aplica visitare vt not. in cle. attēdētes de sta. mo. ꝛ in. d. c. piculoso.

¶ Utrū teneat receptio monialiū nō mēdicārinz facta vltra numerū earum que possint sustētari sine penuria de p uentibus monasterij. ff. q. nō. imo ipo iure est nulla. d. c. periculoso.

Oneta quot mōis falsatur vide. s. Falsarius §. iiij. ꝛ. v. ꝛ de qua debet fieri solutio vide. j. Solutio. §. ij.

Oza Incurrit cū qs nō facit id q⁹ facē tūr ꝛ eo tpe vt notatur in. c. vltio de locato.

¶ An requirat monitio vt qs cōstituatur i moza. ff. q⁹ si dies ē apposita obligationi nō requirit q: dies interpellat pro homine. d. c. vltimo ꝛ. C. de ꝺhen. ꝛ cō. stipula. l. magna de quo vide obligatio. §. viij. Si ꝺo dies non est apposita obligationi nec alia cōditio sic requirit monitio secūdū Bal. in. l. nō ignorat. C. de fructi. ꝛli. expē. ꝛ Angelus in l. si manumissori. C. ꝺ obse. pa. p. ꝛ pa. in. c. ij ꝺheli. de simonia ꝛ in. c. ij. de accusati. Facit lex in fideicōmissi ꝛ ibi est casus aure. ff. de vsuris ꝛ in. l. qdā ibe rus in ꝺbo qua de re volo vt cū ibero loquaris. ff. de serui. vrba. pdi. ꝛ id q⁹ legitur ꝛ notatur in. l. debitores pfites pxius denūciationibus ꝙnūciēdi sunt C. de pigno. ꝛ in. l. si ex legati cā. ff. de ꝺ. ob. ꝛ in. c. accusatio. ij. q. vij. Ij glodicat in. d. c. Ij ꝺheli. q⁹ i pecuniarijs ad monitio ē de honestate nō de necessitate. Tū Ludouicus de roma in suis notandis tenet q⁹ si debitor citat sine monitione ꝛ cōtetur debitus q⁹ dz actor ꝺdēnari in expensis si poterit probare q⁹ nō fuit monitus q: debitor incūbit pbatio ꝛ sic negatiua. Rō q: ius presumit q⁹ creditor monuerit eum: q: cōmuniter sic solet fieri. vt dō in. d. l. in fideicōmissi. Et istud ē verisimū ꝺ iure fori. Sz de iure poli. teneo q⁹ si creditor ex timore ꝛt reuerētiali nō audet petere debitū vel ignorat. q⁹ tūc etiā sine monitōe ꝓstituat debitor in mora: alis nō q: ex quo scit q⁹ ei ꝺebet ꝛ sine oī respectu pōt petere ꝛ nō petit vt ꝓsentire q⁹ teneat. Et sic intelligē. l. in oibus obligatiōibus. ff. de re. iur. ꝛ theologos in quarto. Attēdite q⁹ morosus tenetur etiam ad restitutionē damni dati ei cui nō soluit ꝛ lucri cessantis. ſm ea que dico. j. vsura. ꝛ. §. xiij. ꝛ. xxx.

¶ Quō purgatur moza. ff. q⁹ ex celeri solutione aſi regnitionē factā. vt no. in ꝺ. c. vlt. Facit. c. cū Bertoldus. de re. iu. ꝛ. c. ex tue. ꝺ cle. nō resi. Elduerte hic q⁹ moza ꝛ culpa equiparant nisi i hoc q⁹ moza est purgabilis. l. si seruū. §. segtur ff. de ꝺb. ob. Et sic pōt itelligi. l. si is in fi. ff. de iur. do. Et ideo si res q̄ est restituenda vel danda eodē modo esset pictura apud vūm vel eū cui est ꝺāda nō tenetur morosus. l. fi. §. i. ff. ad le. ro. de iac. ne creditor lucret cum aliena iactura. Hoc segtur fulgo. i. l. qꝺ te. ff. si cerpe. Silr si obtulit post moza tpe debito. vt in. ꝺ. §. sequitur.

¶ Sed quid si dubitatur an pertura fuisset. ff. q⁹ debitor morosus non liberatur. quia interpretatio sit contra eū. l. cum res. §. fi. ff. de le. primo.

Oza est triplex corporalis spiritualis ꝛ gtennalis de pe. ꝺ. vlt. c. vlti.

§ ¶ Utrū gs possit sibi iligere mortem corpalē. Vide.ē. Hōicidū.i.§. scdo.

2 ¶ Utrū mors palis sit satisfactoria p peccatis.Rz. Sco.in.iij.di.xxi. q̄ mors naturalis ẽtūctūq; sit nēcaria.tū si vo lūtarie acceptet est sufficiens pena p oibus peccatis venialibus.z forte pro magna parte pene.debite pro mortalibus.Ex quo infertur.z q̄ multo magis est satisfactoria mors que infligit alicui etiā pro peccato suo si voluntarie z patienter sustineatur.

3 ¶ Utrū mortuꝰ resuscitat' restituatur in integrū.Rz.vt elicit p gl.z Archi.i.c. vj.xxxij.q.vij.z per Jo.an. z Pa.i.c. fraternitatis.de fri.z male.'post Uin z Ber.bri. q̄ ad ea q̄ ipsummet i aia nō pdidit z iō nō restituit.Unde sacerdos resuscitat' nō reordinat nec baptizatur.z hmōi Jo.An.idē sentit etiam in pfessiōe:licet caracter nō ipsumatur q3 obligatio acgritur deo qui non mortit.c.fi.de cōdi.appo.S3 Pa.t3 cōtra rūi in hoc q3 talis obligatio est restricta ad tempus.q̄terea proficiētes dicūt toto tpe vite mee promitto ꝛc. Et hoc credo veri' z opinio.Jo.an.mūi tarat qñ gs simpliciter pmitteret seruare talē regulā.Jn aliis aūt in qbus nec caracter ipsumitur sed ad herēt corpori Jo.an.dicit q̄'nō restituitur nec recuperat.q3 actio sel extincta nō reuiuiscit c.ex trāsmissa.de renun.Sed gl.in.l.ex his.ff.de legi.z in.l.seruus effectus.ff.ō actio.z obli.tenet q̄ recuperet indistincte.Uñ dicit q̄ rumpet testamentum quod añ fecerat z recuperat bona Archi.vbi.ē. Tz q̄ restituitur quasi iure postliminij.Et idem tz Joa.de sancto. z bene.Ratio quia fi restitutio principis in integrū refertur ad oia.l.i.C. de sen.paſ.y.q.iij.quotiēs.i fi. ergo sortꝰ restitutio dei. sed tu dic q̄ sicut non extinguitur obligatio illius qui promisit nauem alienam.sed solum cessat ꝗus dominus nauem destruat animo reparandi eā ex eisdem lignis q3 eadem natis censetur vt in.l.qui res suas.§. arem promisisti.ff.de solu. Sic in ꝓposito3 dūs dissoluit talē aīo vt postea ex eisdē pulueribus resuscitaret.Et opinio 3ria posset saluari qñ fuisset morte resolutus nō aīo restaurādi q2 tūc nauis ly restaureꝛ nō est eadem sed tñ isto casu nō pōt esse.Jn mīmonio tñ certū est q̄ nō restituit nisi de nouo cōtrahatur iterū q2 semel fuit dissolutū ex morte z iō non recuperat iure postliminij vt in.l.nō vt a patre.ff.ō capti.z postli mi.reuer.secus in aljs vt dictū est bar. etiā.in.l.prima.C.de sac.san.eccle.t3 q̄ resuscitatus iterū morituꝛ vt Lazarus recuperat z reuocat testū sicut p natiuitatem filioꝝ t3 resuscitat' nō amplius morituꝛ non rumpet.

¶ Utruꝫ spolians mortuos peccet.Rz. q̄ sic z grauissime puniꝫ hꝫ leges vt de sepl.viola.l. ꝓtor.§. aduersus eos z phllo.quarto ethicoꝝ latronibus tales annumerat.

¶ Utruꝫ mors ciuilis equipareꝫ morti naturali in dubio.Rz. Se.in.c.susceptū de reseri.li.vi Archi.ibidem z.d.Ant. in.c.licꝫ de offi. deleg.plene prosequit sed tu cōclude q̄ aut verbuꝫ mors profert a Jure in materia stricta z exorbitanti a iure cōi. Et in dubio intelligitur de morte naturali vt in.d.c.susceptū.z Liij.§.hec verba.ff.de nego.ge.z ibi gl. z Bar. Aut ius nō est strictū i quo sentitur mors:sed est extendibile ex identitate rationis. Tunc si mors ciuilis hꝫ eundem effectuꝫ quo ad id de quo agit quem hꝫ mors nālis z sic equipatur z ita procedit.c. placuit.xvi.q.i. Si autem mors ciuilis non habet per omnia eundem effectum quo ad id de quo agitur q̄ habet mors naturalis non extendet nec equiparabitur morti naturali vt dicit glo.in.d.c. questitus'z in.d.c.licet alias sic. Si vero verbum mors proferatur ab homine tunc in dubio non equiparatur q2 verbum hominis debet referri ad mortem naturales vt in.l.ex ea parte.§. Insulaꝫ.ff. de verbo.obliga. Jo.'autem.xvi.q.i. placuit dicit q̄ regulariter mortis appellatione intelligitur naturalis mors.

¶ Quis dicat esse in mortis periculo ff. Infirmus quotidiana frebre. Obsessus in loco vbi machine iaciuntur: vel a talibus hostibus q eũs volunt occidere. Nauigantes p̃ loca periculosa vt turus p̃ loca infidiosa. Aut etate cõfectus ẽ hmõi vt patet. ff. ẽ do. cã mor. l. mortis cã cum tribus sequẽtibus. Vel dic q̃ arbitriũ boni viri est sequendus vt pensatis q̃ditionibus iudicet si pbabiliter iminet periculum morti ẽ tunc dicatur in periculo mortis.

¶ Utz liceat regrere a morĩẽte q̃ sibi reuellet statũ suum post mortẽ. ff. scõz Tho. in quol. q̃ sic dũmodo hoc subintelligatur si deo placuerit ẽ hoc nõ fiat ex infidelitate vel dubitatiõe fidei.

Alier Vide supra Femina.

Altiloquium fm Alex. scõa secũ de de multiloquio dr̃ q̃ est multitudo loquutiõis cum supfluitate vel preter vtilitatẽ vel necessitatem. Et sic intelligit illud p̃ouer. x. In multiloquio nõ deerit pcm̃. Aliud tñ est proprie loquendo multiloquium aliud ꝓbositas siue linguositas. Q̃z linguositas sonat in ꝓceptũ puenientẽ ex ꝓsuetudine supflue ẽ inordinate locutiõis. Multiloquium ꝓo nõ determinat tantũ quantũ linguositas sed stat in genere. ẽ lz sit vitiale tñ linguositas potest esse mortale Unde Job. i. Nunqd verbolus iustificabitur quasi dicat non.

Annus tribus modis dr̃ Alias q̃ capit̃ p̃ dono q̃dem est proprie id q̃ spõte p̃stat nullo ẽ ex nulla necessitate vel iuris officio q̃ quidem si nõ prestaret nulla eet reprehensio vt. ff. de ꝓb. li. l. munus p̃prie. Differt tñ q̃ munus est donũ cuz cã Donum ꝓo se hz in plus q̃ etiã alias sine cã vt patet in. l. inter donum ẽ munus. ff. de ꝓbo. li. Aliq̃s capitur pro officio cum honore. Aliq̃s pro honore sine honore vt habeẽ de his omnibus in. l. munus tribus modis dicitur. ff. de verb. li. Unde in. d. l. munus p̃prie est quod necessario subditus. l. imperione eius qui potestatem habet ubendi. Et de isto hic tracto.

¶ Quotuplex est munus. ff. q̃ tuplex. 1
Quoddã sordidũ q̃ consistit in vilibus officijs vt in arena fodiẽda calce coquẽda ẽ alijs exẽplis in. l. maximaz. C. de excu. mune. Et potest dari ista regula in ipsis agnoscendis fm Bartol. in. l. vnica. C. mulieribus q̃ sicut illud est honor q̃ in loco reputatur honor. vt notat Inno. in. c. de multa de preben. ita illud est ville quod reputat̃ ville ẽ hz officia vilia ẽ hec tñ dantur vilibus ꝓnis non maioribus vel humiliozibus C. de succe. prepo. ẽ archa.

¶ Quoddam munus dr̃ honestũ cuz 2
honore annexo ẽ ista munera appellãtur honores in. l. cui muneris. ff. ẽ mu. ẽ ho. ẽ ista sunt officia seu dignitates publice. d. l. vnica.

¶ Quoddam dr̃ munus simplex solũ 3
quia non habet nec honorem nec vilitatem annexũ vt est tutella cura ẽ huiusmodi. ff. de accusa. tuto.

¶ Quomõ dicunt̃ prefata munera p̃ 4
sonalia mere. ff. q̃ tunc q̃s explicãtur labore corporali solũ sine sumptu vel detrimento rerum proprijarum. l. ff. in principio. ff. de mu. ẽ ho.

¶ Quando dicuntur patrimonialia 5
seu realia. ff. q̃ tunc proprie quando consumptu proprio fiunt ab alijs.

¶ Quando dicunt̃ mixta. s. pſonalia 6
ẽ patrimonialia seu realia. ff. q̃ quando cuz labore corporali a nobis explicãtur ẽ cum sumptu nostro vt colligitur in. d. l. ff. ℌ. patrimoniorum.

¶ Quo dicunt ordinaria p̃stata mune 7
ra siue personalia siue realia. ff. q̃ ordinaria sunt quãdo habent certã ẽ ordinatã p̃stationẽ per aliquam legẽ vel statutũ seu ꝓsuetudinem longam vt. de vaca. ẽ excusati. mune. l. in honoribus. ℌ. qui muneris publici.

¶ Quo dicant extraordinaria. ff. q̃ 8
q̃s nõ p legẽ vel statutũ vel consuetudinem imponũtur ad secundũz voluntatem dominorum secundũz Bart. ẽ

patet i.l. vnica. C. de vacā. pūb. mune. Unde per accidens ista imponuntur.

9 ¶ Aliqñ ista munera dicuntur indicta vt qñ princeps imponit per. l. aliquod vel per statutū quod a principio erat extraordinarium. Sed nunc efficitur ordinarium.

10 ¶ Aliquādo dicit supidicta vt qñ supra ordinariū aliquid iponit propter necessitatē occurrentē Facit. l. vnica. C. de supidicto ē ēt alia distinctio gre. super illud Isay. xxxiij. q exercuit manū suam ab omni munere q Triplex est Munus a manu ab obsequio z lingua de quo. j. Simonia. v. in pncipio.

Armuratio fm quādam apostillā sup illud sapientie primo custodite vos a murmuratione. ē quedam querella cum impatiētia in his q̄ homo deberet patiēter ferre z cōmittitur aliqñ ꝑ deū ꝑ displiciētiā eo q̄ nō tribuat ꝓsperitatē vl aduersitatē ꝫ merita hominū. vel q̄ imittit tribulationes vel si regit mūdū mō nō z tū iniuste. q̄ Je re. xj. Justus es dñe si disputē recū l̄ꝫ nobis sint occulta talia iudicia Aliqñ est cōtra prelatos. de quibus dr. pc. di. Alienus sit a fratrū vnitate qui murmurauerat. z ideo apostolus. Ne murmurauerītis ꝛc. primo cor. xj. z qñ sit petitū mortale. dic q̄ tunc qñ ex ipa fit cōtra aliquod preceptū dei puta q̄ dicit vel credit deū iniustū. vl iudicat temerarie. z hmōi.

Utilatio qd sit. vide. s. homicidiū. v. §. vj.

Utus per signa pōt petere sacra z ei sunt dāda. xxvj. q. vj. g recedunt ꝛc. se.

1 ¶ Utr possit cōtrahere mātimonium vide. s. Matrimoniū. y. §. iiij. z matrimonium. ig. impedimento. xviij.

Utuum est quod de meo fit tuum. ff. fi. cer. peta. l. ij.

1 ¶ In gb⁹ reb⁹ ꝓsistit ꝓpe mutuū. q̄. q̄ in reb⁹ que cōsistunt i numero. vt pecunia z hmōi modi. pōdere. vt mala auri. vl argēti. z hmōi. vl mensura. vinū. oleū. triticū z q̄ vsu ꝓsumūtur. vt in. d. l. ij. z inst. g. mo. Ꝫ hūr obligatio in pn. Uñ Rodonē. mēsurā restringit ad mensurā q̄ grana vl ligda mēsurāt nō ad illā qua pāni vl terre. Et aduerte q̄ debet dari mutuū vt reddatur non eadē res in numero ſ similis in genere. siue tātūdē z eiusdē vtilitatis z pciꝫ eodē mō. Uñ si dedit pecuniā nō illaꝫ restituet sed similē. z hmōi. aliter trāsiret vl in comodati aut depositū. vel alium ff. l. ij. ff. de ꝫben. ēptio. z. l. ij. ff. si cer. peta. Et no. q̄ hic ſ accipit genꝰ fm porphiriuꝫ. ſ ponit spāliꝫ pro quibusdā reb⁹ q̄ ꝓsistūt in numero. pōdere. z mēsura. Uñ ꝛz Ezo. q̄ si gō mutuo dedisset pōdus argenti. z reciperet pecuniā ad numerū q̄ ē mutuū si pecunia sit argentea q̄ tdē genus reddit z tātūdē facit. l. i. §. vlt. ff. de auro z argento. z ppea si res mutuata perit pecunia est mutuū accipiētis ēt si casu fortuito l. icēdiū. C. si cer. pe. inst. q. mo. re ꝫbli. obliga. §. itē. Sec⁹ si data ēt pecunia bursa ꝓsignata q̄ ſ ē mutuum. l. si ab initio. ff. si cer. pe. oꝫ ergo q̄ tradāt vt sit accipientis mutuum. nō cōsignata aliter non erit mutuum.

¶ Utr dare mutuū petenti sit de pcto. R. ꝫ Sco. i. iij. di. xv. q̄ hīs pecuniā sibi p aliquo tpe inutile mortaliꝫ peccat si eā nō mutuat indigēti z petenti q̄ facit ꝫ preceptū nature z xpi. Luce. vi. mutuū date z Adat. v. Sꝫ si ei est vtilis puta negociādo vel aliud de ea faciendo tunc distingue fm q̄. s. di xi de elemosyna. §. i. quō est de pcepto z fm illā distinctionē a fortiori dic de mutuo quod no.

¶ Quomodo in mutuo fit vsura vide ꝫ j. Usura. primo per totum.

Aufragium ē nauis fracta submersio rerū z corporuꝫ q̄s plerūq̄ casu fortuito cōtingit ꝓpter vim tempestatis vel fluminis. l. de precario z p totum. ff. ad le. ro. de iac.

¶ Utrū rapiētes aliqd ō naufragio t 1

neãtur.ff.q. sic ad restitutionẽ.nec excusat aliq; consuetudo dicta.l. depcatio. ff.de incen.rui.& nau.l.si qs ex naufragio.nec excusant a pcõ mortali si rapiũt itẽtõe retinẽdi.nec excusant ex ali q̃ pcepto q; ꝫ̃ pceptũ dei leuitici.xix.diliges primũ tuũ sicẽ te ipsũ. Ips aut alius plat? dz depõi. Vnde? anathema tizari.xxiij.q.iij.illi q. detruga.c. innouam?.fin.leges.j.annũ i q̃druplũ. Post ánũ in simplũ puniũtur.l.i.i pn. ff.de incẽ rui.nau. Et hoc vez nisi sint nauigia q̃ exercẽt pirraticã p̃nultatem vel nisi christiano nomini inimica. vt in ꝑsti. Fede.ad decus.§.nauigia.C.de furtis aut.nauigia.

2 ¶ Quid de dñis q̃ quẽtiũt cũ nautis de certa q̃ntitate dãda ne depdẽtur in naufragio.q. tenẽtur restituere q̃d hac de cã acciptũ nisi sponte liberalite eis dareẽ.ꝫ Rodoñ.bñ liceret statutũ quo qs lucratur tñ p reb? recupatis i mari naufragis. itellige si sit pp vtilitatẽ naufragoꝝ qui alr nõ recuparaẽt res suas sed perirẽt in mari.

3 ¶ Utr inuẽtes res iactatas i mari vel ex naufragio teneantur eas restituẽ.ff. Pa.i.c.cũ dilecti.de accu. q̃ aut erant p derlictis. & sic fiũt capientis. q̃ p in nulli? bonis ẽ efficitur nãli rõne capiẽtis insti.de re.diui.Si.ꝺo nõ erãt p̃ relictis ꝫ fuerũt precte vt euadereẽt.piculũ maris.tũc cũ piciẽs remãeat dñs eas occupãs aũ retinẽdi cõmittit furtũ.vt in glo.d. c.cũ dilecti & rõde.ff. vlt.in fi.ff.de acq.re.do. & ẽt excõicat? vt in.c.excõicatiõi de rapto.si nõ restituit q̃ ꝑmũ poterit. Et q̃uis Jo.an.ibi dẽ dicat reqri monitionẽ aũq̃ incurrat excõicationẽ. Tamẽ Pa.ibidẽ dicẽ q̃ ad deũ & ꝓscham ẽ excõicat?. si q̃ ꝑmũ poterit restituere nõ faciat. & mlto fortius hoc ꝺz locũ i hijs qui rapiũt violẽter res naufragoꝝ. Si aũt simplr accepit non considerãdo an esset dere licte vl ne excusãt a furto. vt ẽ tex. no. i l.falsus.§.si iactũ.ff.ꝺ furt. Et ẽt ego ere do ab excõicatione ar.d.l.falsus et hijs que no. Jo.an.in.c.quante de sen. excõ. in nouella De quo vide.s. Inuenta in pn. & limita vt ibi.

¶ Sz q̃ritur an sit ꝑsumẽdũ q̃ tales 4
res sint ꝑ derelictis.ff.idez Pa.vbi.s. q̃ ex cõiecturis põt ꝑsumi. Nã si libri obtulisz pãnis & bñ sigillatũ picit ꝑsumitur nõ habuisse ꝑ derelicto. secus si apertum. & sic in similibus. Similiter quando non statim quẽsiuit. de quo.s. Inuenta in pn.

Auta caupo. & stabularius 5
tenẽt de leuissima cul
pa nõ de casu.l. & ita.§.at hoc edicto.ff.nau.ca. & sta. & ista. & dz nauta q̃ nauẽ exercet.nõ remiger.vt.l.i.eo. ti.§.nautã. Silr caupo. & stabularꝰ q̃ hoc exercẽt. & institores eoꝝ vt in.d.l. i.§.fi. Nec obstat.l.i.§. si si vestimenta ff.depositi vbi dispositarius nõ tũr ni si de leui culpa. q. ẽ spãle i istis vt tenẽant de leuissima culpa. Sz ego in ꝓscia credo q̃ teneat nisi ꝺ leui.vt.ff.nauca. & sta.l.nauta. Et.d.l. & ita logt i odium taliũ q̃ solẽt fraudem facere. vt ibi pz.§.at hoc edicto. Et iõ cũ fũdet se sine pr̃sũptiõe nõ hẽbit locũ in ꝓsciẽtia nisi spãliter accepisset mercedẽ. p custodia vt.s. Locatio.§.xxiij. vel nisi quãdo res requirebat diligentissimam custodiã quã scienter accepit custodiẽdã q. sic tenetur de leuissima.

¶ Sz quõ ꝑbat datũ tali i pecũia. ff. 1
q̃ si ꝓsumit portare talẽ q̃ntitatẽ pecunie tũc creditur suo iuramẽto. alias nisi ostensus ꝑbet ar.ff.de re mi.l.si oẽs §.a barbaris.nã talz dz nũerare pecuniã si ꝓspctũ hoſpiti.ff.ꝺpo.l.i.§.fi cista.

¶ Utr nauta & ꝑfati dãtes clausel camẽ 2
dño deponẽti excusẽt si pdãt.ff.ꝺ gl. in.l.ꝺz.ff.nau.ca.sta.§.itẽ si pdixerit. q̃ si a pncipio dedit clausas & pdixit q̃ no lebat teneri excusãt alr nõ. Silr teneãt qñ a pncipio nõ dedit clausas ꝫ postea ꝫ pdixerit p.l. sicut.C.de act.& ob. nisi ille exꝑsse cõsensisset.nolle illũ teneri.

¶ Utr ꝑfati hẽant locũ i eo q̃ hoſpitãt aliquẽ ũ tãq̃ caupo. ꝫ sicut ciuis sine mercede sicut fit qñ rex venit inciuitate aliq̃. & distribuit suos ꝑ domos 6

ſz. q̄ non vt. l. ſi meſſor. ff. ſi meſſor. ſa. mo. vix. z. ar. ff. de aleato. l. i. §. tez. no tandum. z ideo ſi gratis ſit tenetur ſolum de dolo z lata culpa.

4 ¶ Utrū nante poſſint preponere res ſuas depoſitis q̄ vtra ſiq̄ nō poſſūt ſal uare vide. ſ. Cōmodatum. §. xvi.

Ecesitas triplex prima ſi ne q̄ vita corporalis ſuſtētari ſi pōt z ō hac dicit pme. Jo. iij. Qui habuerit ſbam hui⁹ mūdi z viderit frēm ſuū z neceſſitatē hē re ꝛc. Secūda neceſſitas dr̄ oportuna ſine qua vita comode ſuſtētari nō pōt. z hāc remouēdā in primo quilibz ex pietate inducit ad ro. xij. neceſſitatibus ſctōz cōicātes. ō q̄ dic. vt. ſ. Auaricia. §. iij. Tertia eſt pficua ſine q̄ vtilr vita nō ſuſtētat vtputa hñdi libros p ſtudēdo. z huiuſmodi. ad quā ſuccurrēdā pfectio amoris inflāmat p pma neceſſitate. ſba. z tertia lz mēdicare penſatio circūſtātys Et eccliaſtici pñt redditus hēre eccliaticos alias ñ. niſi cū dānatione ꝛ Dēri. de gandauo in. iiij. quol. q. xxvj. Et ſic intellige glo. in. c. precarie z. c. ſe. x. q. ij.

5 ¶ Utrū illud q̄ dr̄ neceſſitas facit licitū z nō ſubditur legi. in. c. lz. de feriis intelligat ō pma ſolā. ſz. q̄ ō pma ſolū z lz itellige q̄ tale gd̄ q̄ eſt ⁊ legē ñ ē malū de ſe. vt puta q̄ ex aliq̄ circūſtātia pt licite fieri. q̄ tali neitate occurrēte ſi regriē alia diſpēſatio. ſz. ppa auctoritate gs pt ꝛuenire. Sīlr dic p ſa neceſſitate. dūmō recōpēſatio aliq̄ fiat. ſicut dicit do. Anto. i. c. i. de feriis q̄ lz doctorib⁹ cōſulere p forēſibus i feſto dūmō aliquā elemoſynā in recōpenſationē faciat. Facit gl. i. c. pīb⁹ i pbo de narūū. lxxxij. di. z melⁱ dcīm. c. lz. ſz ego credo ſit tutius hēre. diſpēſationē a prelato in uſta ſa. In tertia vero neceſſitate omnino regritur diſpēſatio. aliter ñ faceret licitū. Et ſm hoc intellige glo. in. l. i. §. cū in cadē. ff. ad. l. ro. de iactu. que dicit q̄ tēpore neceſſitatis oia ſūt cōicanda. z q̄ ibi dixit Aug. ſ. q̄ tēpore caristie ſi mendicⁿ furetur panē nō incidere in penam. facit. c. iij. de fur. ⁊ ſimilia que loquuntur de neceſſitate. q̄ aliquādo de pma. aliquādo de alia.

Egligentia ē omiſſio alicuius q̄ fieri debet z poteſt. vnde non poteſt eſſe negligentia. vbi quis nō eſt in mora. de elec. c. vlti. z de concel. p. q̄ diuerſitatem no. in. c. ſi compromiſſarius in pin. de elec. li. vi. Et tō aliq̄ſi negligentia dicitur lata culpa. vnde. ff. man. l. ſi fideiuſſor in pin. dicitur diſſoluta negligentia prope dolū eſt. i. lata culpa. Et q̄ſi dicatur lata culpa. no. in. l. nomina. C. arbi. tute. cū ſuis cōcor. z. ſ. Culpa in pin. Nomine ēt negligentie ſimpliciter venit leuis culpa ēt leuiſſima. vt pz in. c. p allegatis. facit. xxvij. di. c. de ſiracuſane. z. c. cū ex eo i ſi. z. c. cō miſſa. §. porro. de elec. li. vi. z hoc ē q̄ſi quis tenetur de leui vel leuiſſima culpa. alias nō. Note ꝓo negligentie magne venit lata culpa. vt. ff. de actio. z ob. l. i. §. is quoq; a pud. vbi tex. quaſi apertus. Aliq̄ſi ꝓo includit dolū. l. cum lex ipōit negligēti diūſa a deliquēte q̄ tūc ſō negligēte includit doloſū negligētiā. vt no. Bc. in. d. c. ſi compromiſſarius ¶ Utrū negligētia ſit pctm̄ mortale. ſz. q̄ ſi gs omittit ex negligētia facere illa ad que tenēt de pcepto vel ex offō i his vbi ꝑſōa notabile dānū ſibi committit. ſic eſt mortale pctm̄ de ſui nā Et hoc nulli dubiū in his q̄ ſūt de iure diuino pcepta. vel ex offō cōmiſſa. In his aūt q̄ ſūt de iure poſitiuo ſolū. non credo ſēp ſit mortale. niſi includat in ſe dolū vl pteptū vt. ſ. pz. iti. de iobia. Et ſic itellige z limita gl. in. c. ea q̄ de offi. archi. z. lxxxi. di. c. dictū. z. xi. q. iij. placuit. xij. q. ij. indigne. In alijs aūt q̄ ſi ſūt de pcepto. negligētia cōiter eſt venīale pctm̄. vt pz. xxv. di. §. alias ea de mū. z hoc verū niſi faciat totaliter excedere a caritate dei q̄ tūc ſic eſſet mortale peccatū ſm Tho. xxij. q. liij.

¶ Utrū teneat ad reſtitutionē de dāno dato primo ex negligētia i offō ſua vel alio opere. Uide. ſ. Culpa. §. vj.

Egocium secularē q̄ ē.ꝛ. q̄ cū sit multiplex nō potest diffiniri. ꝫ ex aliquoꝝ enumeratione possumus alia similia iudicare sicut fit.xxv.disti.§. criminis appellatio. ⁊.xxij.q.v.de.liguribus.⁊ extra ne.cle. vel mo.c.i. dr̄ ergo negociū seculare pr̄o cū gd plus iusto appetitur. qđ turpe lucrū est. Itē ⁊ munera iniusta accipē vel dare. Et vniuersaliꝝ oia p q̄ hō seclarit vnt in aliquo pctō. dr̄ seclare negociū hoc pz i.d.c.i. Itē dr̄ seclare negociū mercātia seu negociatio. Itē oē qđ fit p lucrādo sicut artes p̄curatōes cāx ⁊ negotioꝝ factōnes ⁊ hmōi. Vñ dr̄ negotiū ēsi negās ocū. de ꝓb. ſi.c. fozus. §. ꝓfiat ⁊ secularē q: secularibus rebus hmōi dis ipendit. Vt fm gl. in sūma. xxi.q.iij. dr̄. ¶ Primo p mercātia. ¶ Secdo p causis secularibus tractandis. ¶ Tertio p admiistratione rerum secularū de hoc habes ē. Clericus. ix. §. i.

1 ¶ Que negocia secularia ꝓhibent. ꝫ. q̄ secularibus ꝓhibent illa q̄ sine mortali fieri nō ꝓnt. Sz clericis ⁊ religiosis sunt interdicta multa vt pz. in.d.c. ⁊ habes supra. Clericus nouo.

2 ¶ Utrū negociatio q̄ cōsistit in vendēdo ⁊ emendo: q̄ alio mō vsitatioꝝ dr̄ mercātia sit licita. ⁊ Alex. i. iij. pte summe. tractatu de iudicialib⁹ cū q̄ q̄ co. Inno. in. c. i. ne cle. vel mo. ⁊ Jo. an. in d. ꝫica. ⁊ Pa. in. d. c. i. q̄ dr̄ se non est mala nec illicita. Sed pōt fieri illicita rōe circūstātie. cāe. pſone. modi. tēporis. loci. ⁊ cōmercij. ex circūstātia. cāe. ſ. q̄ñ pp cupiditatē vel aliq̄ aliud malū fit. ⁊ sic tale pctm̄ ē q̄lis finis p quē fit. Vñ ille q negociādo intēdit lucrū tāq̄ vltimū finem. ⁊ cupit sine labore ⁊ solicitudine ex auaricia diuitias congregare. eiciet de tēplo padisi fm Alex. ⁊ sic pz q̄ efficit mortale pctm̄ ei. Negotiari autē pp̄ p̄priaz necessitatē vel pietatē. ſ. ad dispēsandū i pios vsos lucrū vel pp rei publice vtilitatē. vt primi ē cā ltia. q̄ facit vt fiat sine pctō aliter nō Circūstātia pſone facit illicitū. ſ. si ē clericus. vt religiosus. de quo. §. clicus. ix. o3 ergo sit secularis q negociator debz esse. Ex circūstantia modi fit illicita. ſ. q̄ñ exerceāt ⁊ cū dolo. vel cū mēdatijs. vel alijs pactis seu periurijs. Et si sunt peccata mortalia: sicut mēdatiū q̄ dicit intentiōe decipiēdi. primū etiaz i magna re si posset vel pmitū. sic negocia tio ē mortale pctm̄. Itē ex circūstātia tēporis. ſ. festiui ab ecclia p̄cepti. ō quo dic vt. §. feriē. §. xxi. Itē ex circūstātia loci. ſ. diuino cultui deputati. sicut ē ecclia vel cimiteriū. In ecclia. n. nō pōt fieri sine pctō mortali nisi magna necessitas excusset. vt pz. c. decet domum dei. de imu. ec. li. vi. ⁊ ūcto. c. reling nolumus. de cō. eucharistie. Et hoc intellige de actuali ꝫcatione rei que sine strepitu fieri nō pōt. Secus esset in vēditiōe cādelarum que sine verbis fit. Aut in cōuentione alicuius rei emēde vel vendēde postea. quia nō esset mortale peccatum. Itē ex circūstantia cōmercij q̄ gdem est dānosum reipublice. sicut cū quis emit vilius. vt carius vēdat ⁊ cū dāno reipublice. sicut sunt filij q̄ totum granū emunt. vel omnes merces ⁊ huiusmodi vt postea vēdant modo suo. Si ꝓo cōmertiū est vtile reipublice. sicut illud quo merces portāmr̄ de terra vbi abundant ad aliā vbi deficiunt vl illud quo de vna re fit alia sicut faciūt artifices de lana pānoz. de cera cādelas ⁊ huiusmodi vl illud quo quis ꝓseruat res quas emis vt vendat tempore debito. eo q̄ quilibet nō potest statim emere. sic istis ꝛz negociari si alie circūstātie adsunt. Alijs autē est dānationis. ⁊ de eis loquitur. Criso. lxxxvij. di. iciēs ⁊ no. Sco. in quarto. xv. distinctiōe. q. ij. ar. secundo.

¶ Utrū ille q carius vendit q̄ emit in eodē loco licite hoc facere possit. Respōdit Alex. vbi. §. timlo de legibus q̄ si id. p se emit: ⁊ postea ꝓcessu temporis nō idiget licite vendere potest ꝓ3 precio occurrēti q̄mis sit carius q̄ñ emet q: nō ad hoc emit. ⁊ lucruz adueniat ratione temporis. Si vero emit vt 3

venderet tempore quo carius erit. sic si fecit p vtilitate terre sue. l. ne hoies postea indigerent & nō inuenirent: & ipse aliquid lucraretur p sua sustētatione & sue familie. Vel si a casu aliquid emit p bona fide & postea inuenit qui illud vult emere p carioni: & occurrāt ea q̄ di co supra. Emptio. §. septimo. cū aliis circūstātijs p dictis hic. sic ly laicis sed non clericis. Si aūt fecit solum vt lucraret sine aliqua vtilitate reipublice imo potius cū dāno. sic peccat mortaliter. vt p3 p decū. c. eiciens & de istis intellige illud. c. q̄nq̄ tpe. xiij. q. iiij. vbi turpe lucrū dr tpe vindemie vilius emere. vt carius vēdat. istis concordat Hug. & Lau. xiij. q. iij. si gs & Tho. xxij. q. lxxvij. & Pa. i. c. i. ne cle. vel mo. Nō tñ tūr ad restitutionez talis turpis iure de necessitate. sed de q̄silio fm Rodoñ. Nisi forte fuisset causa talis excrescētie. puta q̄ totum emit vt carius posset vēdē q̄ sic teneret. ad restitutionē dānificatis. si tale dānū alis nō occurrisset. Quid de artificib⁹ q̄ faciūt artē q̄ nō est nisi ad malū. vide. s. Arre.

Eophitus dicitur nomis in fide vel i religiōe. vt. xl viij. di. c. q̄n & c. sic.

¶ Utrū neophitus in fide possit ordinari. &c. q̄ nō etiā ad minores ordines vt p3 in. §. i. & d. c. q̄n eadem.

Igromantia vi6. j. Sortilegium.

Ominatim quis dr iterdictus vl excōmunicatus. &. Pa. in. c. in lateranensi. de. p. q̄ vbi agitur de pena incurrēda ipso iure. si nō dr gs noiatis nisi exprimatur eius ppriū nomē q̄ hoc importat ethimologia. vocabuli. & in istis odiosis nō est recedendum a propria significatione verboz nisi de mente constet vt in. c. statutiz. de elec. li. vi. Nisi circunstātie sint ita expresse & stricte q̄ ex toto iportant vices proprij hoīs facit pro hoc. l. ij. de libe. & po sthu. & instī. de exhe. libe. §. noiatiz & in l. quotiens. §. si quis nomē. ff. de here instī. facit. l. certum. ff. si cer. pets. vtpta. dr filius petri q̄ nō h3 nisi vnicum filium & hmōi. Et sic itellige & limita. Inno. in. d. c. in Laterañ. hoc etiam se quitur gl. & ino. in cle. i. de vi. & ho. cle. in pbo noiatim. Si pro nō agit de pena incurrēda ipso facto. tūc ēt dr noiatim exprīs q̄ p circūstātias nō sic strictas exprimit. Et sic intellige & limita glo. & pa. in cle. i. de vi. & ho. cle. in vernominatim. & glo. in. c. constitutiones de sen. excō. li. vi. Puta si diceret tur magister carpentarius. talis loci. iuniōr & huiusmodi. quod no. bene. Et ad glo. in. c. a nobis el. i. de sen. excō. quā videtur seq̄ cōiter doc. dic q̄ intelligitur q̄ ita sunt excōicati q̄n noiatim fuissent expressi. sed nō q̄ dicantur nominatiz excōmunicati. quia quis potest excōicari. licet non nominetur.

Otarius vide tabellio

Otozium dr triplex fm gl. in. c. vestra de coha. cle. & mu. & ibi Pa. sequitur. s. notozium presumptionis: & istud est q̄n ius vehementer aligd presumit. vt filiatione que ex coniecturis a iure inductis dicitur notoria. & idem est istud notoziū sicut presumptio iuris Secundus est notoziū iuris. q̄ in iure siue in iudicio ozitur sicut cū quis convincitur in iudicio: vel sponte confitetur vel per sententiā condēnatur in iudicio. Tertius est notoziū facti. & istud est cuz populus est testis alicuius facti & non est locus inficiationi. Ut notat Arch. ij. q. i. 8 manifesta. & bonus textin. c. cū dilectis filys de pur. ca. Et dicitur notoziū facti clare & famosa locutio est euidentia rei surgēs: q̄ tergiuersatiōe aliqua celari nō pōt. vt pbatur in. c. tua. de coha. cle. & mu. & c. euidentia de accu. Et istud notozium facti est triplex. ¶ Primus facti permanentis vt q̄ palatiū dominoz ēi platea & sic dicitur notoziuz quasi res nota omnibus volentibus videre eam facit aut̄ q̄ semel. C. quomodo. & q̄n in. & c.

euidentia. ¶ Secundus est facti transeuntis ꝛ nō redeuntis. vt si in cōspectu populi sit aliquis interfectus. silr vox ꝓnis q; notorīū est ꝓ tunc non ꝓ nunc. ꝛ sic intellige ꝙ no. gl. in. d. auf. qui semel ¶ Tertius est facti interpolati exēplus in eo q̄ patus est mutuare sub vsuris. ꝛ de meretrice q; nō semp mutuat vel peccat. Sed Bar. post Jac. butrī. in. l. ciues. C. de appel. dicit ꝙ notorīū est ꝙ hȝ actū ꝑmanēte. vt edicta in albo ꝓtorio ꝛ ꝙ in platea est palatium dñor. Illa autē q̄ nūq̄ habuerunt actū ꝑmanenté vt vox ꝓconia: ꝛ huiusmodi. nō possunt trāsire in notoriū: sed bene in manifestuȝ.

¶ Sȝ quot hoiuȝ scia regrīt ad faciendū notorīū facit. ℟. fuerūt varie opiones. Sȝ mihi placet opi. gl. in. d. c. de mānifesta. q̄ dicit sufficere sciaȝ. x. hoiuȝ ad minus. Quaȝ sic intelligo. vt colligo ex Pa. in. d. c. vestra. ꝙ si vicinia nō hȝ. x. hoies. seu ꝓsonas nō pōt oriri notorīū. Si vero hȝ. x. ꝓsona soluȝ oȝ oēs sciāt. si aūt hȝ plus oȝ ꝙ oēs sciāt vel maior pars. ꝛ illa pars nō sit minor x. personis. Et ꝙ talis vicinia facit notoriū habes bonū tex. in. d. c. cuȝ dilectis. Et sic pȝ ꝙ nō regrīt scientia totius populi. vt volunt aliqui.

¶ Utrū in notoriis sit ordo seruādus iuris. ℟. pa. in. d. c. vſa ꝙ in notorio ꝓ fisco vbi agitur de ꝙsanguinitate. phā da regrīt sed ibi est speciale. Sȝ i alio notorio facti nō regrīt nisi scientia ꝛ sola citatio. Et hoc intellige vex nisi cōstet ꝙ nulla defensio cōpetit vel pōt cōpetere. qz sic nō regrīt citatio. ꝛ sic intelligo. c. cū olim de re. iu di. ꝛ. c. venerabilē. de elect. Sȝ ibi pōt cōpetere defensio sic est necessaria citatio. alr nō valebit sīla. ꝛ sic intellige Cle. pastoralis de re iudicata. Similiter regritur probatio notorij per duos testes admittus no. glo. d. l. iij. ff. de testi. nisi sit notorīū facti permanentis. vt in. d. c. euidēta.

Quale in ꝓuilegijs ꝓijs locis concessis intelligitur omnis ager de nouo ad cultum redactus de quo non extat memoria ꝙ aliquando fuisset cultus. de ꝓbo. si. c. quid per nouale.

Quitius ꝓprie dicitur qui habitu religionis accepto nunduȝ per alī quam ꝓfessionem astrictus. experitur religionis austeritatem.

¶ Quis possit esse nouitius ꝓprie. ℟. ꝙ quilibet q̄ est rōnis capax. ꝛ pubes xx. q. i. ꝓ totum. ꝛ de regula. c. cum simus ꝛ glbet q̄ pōt esse religiosus. ꝛ qs fit. vide infra religiosus. §. iuȝ. Unde licet aīi annos pubertatis. vel oblatus a parētibus. aut aliaȝ qs possit suscipe habitum. tñ ꝓprie nō est nouitius. qz experiri non potest quid si castitas. nec malitia potest supplere etatem vt in. c. ad nostram. ꝛ. c. significatum. de regula. ꝛ ideo oportet ꝙ compleuerit. xiij. annum masculus femina vero. xij.

¶ Per istum tempus dȝ quis esse nouitius. ℟. ꝙ regulariter per annum vt in. c. ꝙsaldus. xvij. q. i. ꝛ in. c. ad apostolicam de regula. Tamē qui istud tempus datur in fauorē nouicij. vt experiatur ꝛ similiter monasterij vt probēt si ꝙ eis cōuenit. Ideo ꝓlato cum ꝙnetu consentiente ꝛ intercedente voluntate nouicij potest ante annū ꝓfiteri. ꝛ tenet ꝓfessio. licet male faciant ꝓlati. si sine magna discretiōe ꝛ hoc faciāt vt in. d. c. ad apostolicaȝ: Fallit hoc in monacis qui habent monasteria in insulis multuȝ rigidis. quibus ꝓhibēt ne ante. xvij. annum aliquem recipiant ad ꝓfessionem. vt in. c. quia in insulis. de regula. Quam quidē ꝓhibitionem. Jo. an. ꝛ post eum Pa. in. d. c. quia in insulis extendunt ad fratres minores: ꝛ ꝓdicatores: vt non recipiat ad ꝓfessionem aliquez ante. xvij. annum: ꝛ placet mihi per idemptitatem. rationis expressē vbi dȝ fieri extensio legis. vt. §. dixi. Z ex. §. vi. Etiaȝ sal lit in oibus mēdicantibus: qui nō possunt recipere ante annum cōpletum ꝓbationis ad ꝓfessionē vt in. c. nō solum. ꝛ. c. ꝙstitutionez de regula. li. vi.

3 ¶ Sed quid si quis non obstante pro
hibitione recipiatur ad protestionem
añ annum probationis: vel ante tẽpus
debitũ. ff. q. si quis recipiatur ad pro
fessionẽ; ante annos pubertatis profes
sio nulla est ipso iure. vt in dictis capi
tulis ad nostraꝫ. t. c. significatum. Et
hoc in quacũq; religione. Si vero qs
recipiatur añ .xvij. annum vbi nõ est
recipiendus. Nostien. tenet q; etiã nul
la sit professio: propter. d. c. quia in in
sultis. z cõiter ipsum recitando transe
unt doc. z facit p̃ sua opinione. l. nõ du
bitũ. C. de legi. z regula q̃ ꝓtra insti. & re
iu. li. vi. pa. vñ dubie log. an sit obliga
tus illi religioni. cũ̃ p̃fessus est tñ. Sz
tñ q; saltem in genere sit obligatus af
firmat. Sed ego credo q; nõ religioni
in genere. sed in specie illi quã profes
sus est obligatur. q; talis p̃hibitio p̃in
cipaliter respici ꝑsuoze p̃fitentis: cui
ipse potest renunciare. Et hoc iudicio
meo apte p̃batur per. d. c. ad apostoli
cam. vbi pz q; abbatibus p̃hibetur
receptio ante annũ. alr nõ puniretur
facientes ꝓtrarium. z facta tenent. Et
sic ad. l. non dubitã. z regulã que ꝓtra
ius potest dici q; non est nulla: q; alio
iure sustentatur. s. d. c. ad apostolicam.
Si autẽ loquamur de professione que
fit ante annũ p̃bationis sic tenet. vt di
ctum est. Nisi in religione mẽdicantiũ
in qua professio facta ante annũ p̃ba
tionis cõpletus nõ obligat nisi religio
ni in genere. nõ autẽ illi quã quis pro
fessus est fm q; infra dicã. Et illi q; ta
les q; recepunt aliquẽ sciẽter peccarũt
mortaliꝫ. z ñ p̃nt ꝑpl⁹ ad p̃fessionẽ re
cipe. z vlterius dz puniri pẽa q̃ p gra
uioꝛib⁹ cẽpis solz ifligi. vt i. d. c. ñ solũ.

4 ¶ Sed nũqd si durãte suspẽsione p̃
dicta reciper aliũ ad p̃fessionẽ efficiet
irregularis. ff. Be. in. d. c. nõ solũz q;
nõ q; oz q; actꝰ q̃ fit post suspẽsionẽ sit
actus de attributis certo ordini. cuius
mõi nõ est receptio ad p̃fessionẽ. Jgit
non erit irregularis cuius alij dicant
q; sic z nõ bene.

5 ¶ Sz quis poterit absoluere a. d. suꝑ
pẽsione. ff. B. in. d. c. nõ solũz tz q; so
lus papa qz cõ. c. nup. de sen. exco. non
hẽat locuz in iferioꝛibus eẽo. z isti sunt
exẽpti. Ergo cũ ab eẽo ñ possint absol
ui necesse hñt tre ad papã. Sz ego cuz
teneaꝫ q; dcm̃. c. nup. habeat locũ etiã
in curatis vt apte logt nõ poterũt absol
ui a p̃latis suis. Et sic p̃corda opiniões
que sunt i. d. c. nõ solũ z recitat Be. sic
distinguẽdo. q; aut suspensio é ad tẽs
z solus papa absoluit. nec hz locũ. d. c.
nuper. aut nõ est ad tẽs. z sic hz locũ. z
hoc tene: q; segtur glo. ibidẽ de quo vi
de. supra. ff. absolutio. i. §. iiij.

6 ¶ Utz p̃dicta pena. c. nõ solũ hẽat lo
cũ in monialibus sancte Clare z p̃dica
toꝛ. ff. Be. q; sic cuz dño. Zappo z ꝑ
ex p̃uilegio hẽant p̃p̃riũ. z nõ mendi
cent. p̃ hoc nõ tollit q̃n sint de ordine
mẽdicãtiũ nec p̃uilegium in vno valet
ad oia. Quod limito de illis p̃me regu
le sancte Clare. Sed de minoꝛistis nõ
credo cũ ex regula hẽant p̃p̃riũ. Et at
tende ad eoꝛ p̃uilegiũ. an habeant p̃p̃
rium. z sic nõ exteditur ad eas. an non
possit habere. z sic extẽditur. cuius ex
p̃uilegio habeãt possessiones. vel de
facto nõ mẽdicent.

7 ¶ Quero qñ incipit annus p̃batõis
ff. q; a die z hoza ipositionis hitus dũ
mõ sit pubes. q̃ ad alias religiões iz q̃ ad
minoꝛes z p̃dicatoꝛes z monasteria
in saluatꝭis insultis oz habeãt annum
xvij. cõpletũ. vt patet p̃ p̃dicta. c. ad
ñam. c. significatũ. z. c. qz insultis.

Additio nõ tñ pena p̃dicte suspẽ
sionis incurrit recipiẽdo
dũmõ post pubertatẽ annũ p̃bationis
cõpleuerint in eozum religione.

8 ¶ Nunqd furiosus põt esse nouicius
ff. q; nõ. accipiẽdo nouiciatũ p̃ anno
p̃batõis vt de regula. c. sicut teno. Usi
si stetisset in religiõe p̃ centũ annos nũ
q̃ poterit p̃fiteꝛi. z si p̃fiteꝛ p̃fessio nul
la ẽ. sicut nec matrimoniũ. Ꝑhere. vt. ff.
de spon. l. furoꝛ. Nec ratificaꝫ p̃ ratiha
bitionẽ postq̃ fuerit sane mẽtis. Sicut
nec p̃fessio facta ante annos puberta
tis nisi p̃ dilationem habitus inducen

tis professionem tacitam postq̃ est sane mentis & complevit annos pubertatis. aut p̃ professionem expressam se obligaverit. vt p̃z per.c.i.de voto.li.vj. facit.c. ficut teneor. de regula. Et placet mihi q̃uis No. & cõiter cũ sequentes videantur tenere q̃ ratificetur si nõ cõtradicit. sed pseveraverit postq̃ est sane mẽtis & pubes factus. & idem dicũt de impubere. sed tu tene istud. pseverare vt dixi cum delatione hꝫus inducentis professionem tacitam.

9 ¶ Utr̃ novicius possit exire. ff. q̃ sic libere sine oi licentia. vt p̃z in.c. statuimus de regla. pp̃ q̃d libere nec icurrit i aliquã inhabitatiõez q̃ ad ordines vel beneficia eccliastica vel secularia ex tali egressu. p̃z hoc ex.c. postulasti. de regula. Fallit hoc in illo qui pfessus est tacite vt p̃z in.d.c. statuimus.

10 ¶ Quid de bonis que donavit religioni ante ingressum. vel in ipso ingressu. ff. Pa. i.c. quod ad te de ele. ꝯiuga. q̃ si donavit omnia. tunc in dubio vꝫ donasse cã mortis. Vñ cã cessante per pfessionem tacitã vl expressam revocatur inde recedẽdo ar. l. senia in fi. p. ff. de dona. ca. mor. & l. nõ ois in p̃n. ff. si cer. pe. facit qd̃ no. bar. in aũt. ingres si. C. de sa. san. ec. Et idem dicit bar. ibi de illo cuius pfessio nõ tenet q̃uis pfitẽs crederet tenere qd̃ recuperabit qd̃ p̃bat p. l. si pater & l. nec apud. C. õ here. instit. vbi gs credẽs aliquẽ fratrez vel filiũ & hac ꝛeplatione religt bona sua reperto ꝯtio auferũtur ab eo & veniũt succedẽte ab intestato vt. d. l. si pf Si vero nõ donavit oia sed aliqua sibi & sic dico nõ vꝫ donasse cã ingressus & ideo nõ recuperabit ar. eoz que habẽtur in. c. bñficii. & c. pstitutionẽ de regula lib. vj. & sic limita & intellige No sti. & pan. in. d. c. statuimus q̃ videntur ꝯrarij. Sitr̃ nõ recuperat si donavit nõ cã ingressus sed ex interuallo vt i. c. fi. de dona. & l. pfecta donatio. C. de donatio. q̃ sub modo. Idem dicit bar. vbi supra de illo q̃ sciebat pfessionẽ non tenere q̃ donata nõ recuperabit q̃ vꝫ donasse. l. cuius p̃ errorẽ. ff. de re. iur. & l. cãpanus. ff. õ ope. liber. & intellige quo ad iuris p̃sumptionẽ & in dubio. Sz in pscia vel alio modo vbi potest sciri q̃ solum donavit causa ingressus & nõ alio modo sic recuperabit quia semper videtur datum cã mortis.

¶ Quid de bonis novicij moriẽtis an ante pfessionẽ tacitaz vel expressaz. ff. ci. & multi alij doc. in dicta aut. ingressi. tenuerunt q̃ debẽt spectare ad monasteriũ q̃ ibi moriendo vꝫ mori vt monachus. Idẽ tenet dñs Ant. in. c. in presentia de pbatio. Bar. in autentica si qua mulier in fin. C. de sa. san. eccle. p̃o pre fata opinione allegat. c. fi. de suc. ab intesta. nñ nõ firmat sed dicit relinquẽdũ canonistis Pan. in. d. c. in presentia dis stinguit & bene quod aut intrãs expresse cõtulit bona sua monasterio. Et sic est ꝑa opinio p̃dictoz quod sunt mõasterij si nõ expresse revocavit. Si vero ex presse nõ cõtulit sed simpliciter intravit cã pbationis sic succedẽt proximiores & nõ monasteriũ. Nam cũ iste non fuerit religiosus cũ effectu. c. religioso de senten. excom. libro. vi. Bona eius nec tacite nec expresse trãsierũt in monasteriũ presertim cũ adhuc haberet facultatem faciendi testamentũ. Ideo primiores succedẽt.

¶ Quo novicius efficit tacite pfessus & ff. q̃ tribus modis efficit tacite pfessus Primo secundum Johan. and. & dñs Anto. & Pa. in. c. vidua de regula. quãdo se ingerit actibus qui solum conveniunt professis de iure vel conveniebat ne & hoc facit ex certa scientia. s. sciens solum conveniale tale actus professis. Itẽ qd̃ hoc faciat spõte & nõ ex metu Item qd̃ per triduũ in eodem ꝓposito perseveret aut loco pseverantie triduj q̃ fecerit cũ habitu pfessorum distincto in forma scissura vel colore Aliter vno istoz deficiẽte nõ inducit pfessio tacita puta si facit nesciens competere solum professis vel ex metu vel sine pseverantia triduj dũmõ loco perseverãtie triduj nõ ponat habitus professo

rum q; idem facit qđ triennium. Sc̃s̃o inducit tacita pfessio ex delatione habitus pfessoꝝ. Dūmō facit primo sciēter sciens solum euenire pfessis ⁊ sciens q; ex tali hac assumptione de iure vel consuetudine inducit pfessio ꝺ; Inno. ⁊ do. Ant. itē ꝺo q; habitus pfessorum fit distinctus in colore vel forma aut scissura. Tertio q; sponte. Quarto q; deēt ab eo q; pōt incorporare religiōi. Aut co sciente accipiatur ꝺm Pa. in. d. c. Vidua ⁊ facit. c. Porrectū de regula. Quinto q; deē pseuerātia triduī in eiꝰ delatiōe ⁊ sic intelligē. c. institutionem in fi. de regula. li. vi. Quidā tñ excipiunt duos casus in quibus nō regrit̄ istiusmodi. s. pseuerātia triduī. Primus si infirmitate suscipit. Facit. c. sicut el secundo de regula. Et sc̃s̃ qñ qs prius vouerat intrare ⁊ intrando suscipit habitum pfessoꝝ Pa. ꝺo in. c. ad nr̄am de regula. dubitat de hoc. Sed ego auda cter credo q; etiam in istis duobus cāibus regrat̄ pseuerātia triduī p dcm̄. c. q̄stitutionē i quo nihil excipit nec ego credo. Sexto q; deferat habitus in monasterio q; ꝯtinuncꝫ deferatur extra monasteriū nō censetur pfessus vt. c. vt clerici ꝺ regula no. pa. in. c. ex rescripto de iureiuran. Sz hic nota dictum Abbatis in. c. cum illoꝝ de sen. exc. q; vbi cūq; fuerit monachus dūmō sit sub obediētia abbatis semp fingit̄ in claustro ⁊ iō illud sextū intelligit̄ qñ extra monasteriū ideſt extra obediētiā alicuius plati deferē qđ nō inducitur tacita professio q; cessat p̄sumptio eo qđ si vellet profiteri intraret monasteriū seu poneret se sub obedientia abbatis vel prelati. Tertio inducit̄ pfessio tacita p delationem hitus nonicioꝝ nō distincti in forma coloꝛe vel scissura vltra annū Cle. eos de regula. Intellige in monasterio sc̃m q; supra dcm̄ est ꝯtus sit distinctus alia distinctione occulta puta q; bñ dicitur ⁊ hmōi. Si vero distinctio in scissura coloꝛe vel forma se patentur exhibeat sic nunc̃ inducitur profess̄io-etiā si feratur p viginti annos vt notatur in cle. eos in glo. ⁊ Pano. in. c. ex parte de regula. additur ab aliquibus sed ego non teneo quartum inducens tacitam pfessionem qñ quis habuit absolute ꝓpositum mutandi vitā ⁊ patet p. c. quisti. ⁊ c. statuimus. de Regula Beneficium. ⁊ c. nō solum de regularibus libro. vi. Sz quo hoc. Itelligatur Fuit diuersa opinio. Sz vior est opio q; tunc ꝓpositū ꝺ absolutū mutandi vitam qñ qs facit votū pseuerādi in religione ⁊ nō alr̄. Uñ ꝯtus qs ingrediatur religionē cum ꝓposito pseuerādi nō pp hoc efficit tacite professus imo plus dico q; etiam si fecisset votum de intrando nō pp hoc efficit tacite pfessus imo pōt redire ad seculū sicut alij nonicij. Et q; plus est satisfecit voto vt infra votū tertio. Ꝯ, decimo octauo. Et q; nō inducat tacitam profession̄e fcm̄ votum de intrando de voluntas pseurandi pbat apte per. c. ex trāsmissa de renun. vbi iudicio meo est ter. clarus si nō caueat imo plus dicit ꝺns Lar. in cōsilio facti ⁊ sequitur Pa. in. d. c. consulti q; etiā ille q; fecit votū de pseuerādo nō efficit tacite pfessus p delationē hitus nonicioꝝ distincti vnde si postea egrederet ⁊ ꝺheret matrimoniū dicit mr̄imoniū tenet ⁊ ad. c. nō solū ⁊ alia capitula que vꝺent̄ ꝺria. Rz. q; loquūt̄ q; talis nō pōt redire ad seculum sine peccato mortali ex quo absolute habuit ꝓpositum mutandi vitā. s. fecit votum pseurandi sed nō dicit q; sit tacite pfessus ⁊ iō istud tene q; verius.

¶ Nic aduerte q; sicut pfessio expssa ig̃ dirimit mr̄imoniū postea ℔tū nūc̃ inducit̄ quātūcunc̃ qs voueat nisi fiat in manibus illius g̃ hz̃ p̄atem recipiēdi ⁊ incorporādi religioni quam p̄fitet ꝺ; ge. in. d. c. Cōstitutiōem ⁊ c. vnico de voto li. vi. ⁊ Lap. ⁊ inno. Jo. mo. ⁊ Jo. an. in. d. c. Porrectū vel nisi qñ fuit facta in manu alterius recipientis noīe dicti plati ⁊ ipse ratificauit añ ꝯ ꝺheret sic pari rōne in tacita. Et iō in gressio in actibus pfessoꝝ vl̄ delatio hitus ⁊ hmōi supradicta si ꝺns̃ induce

re tacitam profession̄em oportet fiat scientibus illis qui possint incorporare & consentientibus aliter non inducitur ꝓfectus sicut expressa. vt ostendit tex. in. d. c. Cōstitutionē. Sz bñ obligat illā religionē in q̄ tacitā, pfessionē fecit sibi: q̄ tū expellere nō poterit. alr nō eēt iste religiosus vere: & sic si ꝟheret mr̄imoniū. cuius ꝟsus dicit tex. in. d. c. vnico de voto. li. vi. Nō q̄ si illa nō tr̄ sibi in q̄ pfessus est tacite multo minus alia: & sic si nulla vellet eum recipere remaneret religiosus nullius religionis. q̄ est ipossibile: & iō poterit eā inuitum expellere ex quo ꝟsensit vt tacite pfiteret.

Additio Illa aūt pfessio q̄ fit ꝑ delationez hitus vltra annum obligat illi religiōi in spē. cle. eos de regul. in fo. to tū aie nō tr̄ nisi religioni in gr̄e si mō ꝑ talem delationem nō hūt alium obligandi se. Et ex hoc potes colligere & ꝑcordare doc. sic pfessus tacite in vna de religionibus approbatis nō tr̄ illi precise: iz solum vni in genere & si ꝟhit nō tz mr̄imonium pfessus expsse in religiōe mendicantium ifra ānum si nō intēdebat se obligare nisi illi quā pfessus est nō tr̄ nec illi quam pfessus est nec alij. sed libere potest redire ad seculum. si vero se intendebat obligare saltem religiōi in genere sic non potest redire ad seculum. si tū ꝟhit tz matrimonium. Si tacite pfiteat in religione mendicanti um obligatur religioni & si ꝟhit nō tz matrimoniū. Nō q̄ tacita pfessio nō ꝓhibet in religionibus etiam mendicantium. vt in. d. c. nō solum. sed solum expressa ergo quando habentes potestatem incorporandi sunt passi vt tacite ꝓfiteretur se obligauerūt illi iz ipse ex beneficio iuris non sint precise obligatus eis.

5 ¶ Utrum requiratur q̄ annus ꝓbationis sit continuus vel sufficiat interpolatus. ꝟ. fm Bar. m. l. interdum. §. quotiens. ff. de publi. requritur annus ꝟtinuus. & facit ꝑfatus tex. vbi seruus dr̄ nouicius q̄ nō stetit in vrbe ꝑ annum ꝟtinuū. Facit. l. vnica. C. de ꝓsle. q̄ in vrbe ꝟstan. Nam intermissiōe tpis dr̄ uersificant mores & opera hominum vt in. l. si nō sortem. §. libertus. ff. de nō di. indebi. Facit etiam q̄ qñ iura faciunt mēt̄ionem de certo tempore debet intelligi de tpe ꝟtinuo. vt notat glo. in Rubrica. ff. de variis & tēpo. ꝓscrip. & in. l. Genero. ff. de his q̄ no. infa. & per Jo. an. i. c. i. de elec. li. vi. & vī tex. in. c. cupientes. §. ceterum. Ibidem segr̄tur istam opinionē Joan. de ligna. & posteum pa. in. c. ad apostolicam. de regularibus. & Adducit Pa. illud q̄ legit & no. in. l. vbi fideiussor. ff. de solu. vbi formāt questio notabilis. pone q̄ statuto cauetur bānitum ꝓ certum ducatis ipune posse offendi. bānitur q̄s respectu vnius debiti ꝓ quinquaginta & respectu alterius debiti ꝑ alijs quinquaginta. & cōcluditur q̄ nō potest talis offendi impune. quia ex quo debita sunt dr̄ uersa nō debent cōungi ad faciendum vnum totum. & sic est ibi casus q̄ quinquaginta & quinquaginta nō faciunt centum. & sic in casu nostro quia intermissio temporis minuit austeritatem regule. Quia durius est ꝟtinuare ꝑ annum ꝟtinuū q̄s ꝑ annum interpolatū. & istud tene. q̄ius Ber. Bri. & Spec. in ti. de sta. regula. & gl. de regu. iur. in regula cum q̄ certus est. li. vi. teneāt ꝟrium vel secundum alios. dic ꝙ logtur qñ q̄s ꝑ totū vnū annū ꝑmanet religionē & postea egredit. q̄ postea rediens nō oz. ꝑbet itez ꝑ alū annū. iz licite statim recipi poterit. q̄ est verū. & sic fua.

¶ Utrū sit necessariū q̄ nouicius de- 6
ferat habitū illius religiōis quam vult ꝓfiteri. an sufficiat delatio alterius habitus. ꝟ. q̄ licet glo. in. c. super eo. de regula. arguat. tñ iz cū Trancre. q̄ regrit delatio habitus illius religiōis quā vult ꝓfiteri & ita habet consuetudo q̄ est optima legum interpres. l. si de iter

ptestatione.ff.de legib⁹ z q deserāt in
monasterio q3 extra monasterium de
latio habitis cuiuscūq3 nūc̄ induceret
tacitam pfessionez.d.cle.eos. Licz pos
sit talis cōpelli vel ad dimittendum ha
bitū talē vel ad intrādum monasteriū
vt not. Pa.in.c.vt clerici de regu. z li
mita. vt.s.§.xij.

17 ¶ Utrū valeat ptestatio ipedire tacitaz pfessionez.§.q sic ſm Jo. z Jo.
an.z Pa.an.d.c.vt clerici.z glo. in.d.
Cle.eos. Et tō q nō vult tacite pfiteri
protestetur.q per delationē talis habi
tus nō intendit tacite pfiteri.

18 ¶ Utrū nouicij obligētur ad pcepta regule.§.q nō nisi eo mō q̄ alij chri
stiani. debēt tñ induci vt eā seruēt qua
tenus pbent eius austeritates. licet alī
sit indulgendū eis ne retrocedant
vt in.c. qō scripsi.xxxv. di.q.ij.

19 ¶ Utrū nouicius possit eligi in pzela
tuz alicuius religionis. Respondeo q
nō ad plationes alicuius religionis. vt
p3 in.c.nullus.de elec.li.vi.

20 ¶ Utr nouicij possint ordiari. respō
deo q nō etiā ad pmaz tonsuraz vt in
c.monasterij.xix.q.ij.

21 ¶ Utr sit excōicat⁹ q nouiciuz percutit violēter. Respondeo q sic de sentē. ex
cō.li.vi.c.religioso. Sed aduerte hic q
accipit targe etiam p eo q est infra an
nos puberiatis vndec⁹ habitū religio
nis in monasterio possent tñ pater ac
tutores ipuberē reuocare si sine eoz cō
sensu itraunt.xx.q.ij.c.ij.

22 ¶ Utr beneficiū ingredientis religionē vacet. Rñdeo q non. Nec infra an
nū pbatiōis eius pōt alteri cōferri nisi
de eius cōsensu. vel nisi pfiet q habeat
aium absolute mutādi vitā. Sz p aliū
deseruiet assignata sibi eiusdē bñficij
portiōe cōgrua. vt notat.i.c. beneficiū
de regula.li.vi. Et ſm Jo.an. ibidez re
liqui fructus beneficij cōseruabunt. vel
in vtilitatem ecclesie expendentur.c.
q3 sepe de electione li.vi. Nec interim
ipse nouit⁹ eos hēbit. Quis Bar. Brit.
tenuerit q imo sint erūt. z pdicta pui
lio mādabitur executiōi per epm.c. cū
ex eo.de elec.li.vi.

¶ Sz nūqd poterit beneficiū nouicio 23
cōferri.§.q nō. Ad epatū tñ eligi pōt
de elec.c.nullus.li.vi.

¶ Utr canonicus in nouiciatu debe 24
at vocari ad electionem epi.§. Jo.an.
in.d.c.beneficiū q nō. Sed secus esset
de patrono: vel eo ad quē non iure col
legij sed iure singulari electio pertinet
quia dz vocari.

Uptie qd sint hēs.s. mōntū.i.q3 idē sūt.

¶ Quo tpe sunt celebrande habes.s. 1
Matrimoniū.ij. impedimento.i.

¶ Utrū sint benedicende.§. qō sic si
nullus ipsoz alijs nuptijs ꝑcētis fuit
benedictus. Si ꝓ alter eoz in alio
matrimonio fuit benedict⁹ nō dz itera
ri: q3 alter sine altero non dz benedici
sed benedictio dimitti Tho. ꝓ. in.iij.
di.xlij.q3 q virgo q3 ꝑhat cuz bigamo
dz benedici: q3 saluat aliquo mō figni
ficatio. Hoc credo verū vbi ꝙsuetudo
hoc habet. §z Ber. in.c. vir aūt de secū
dis nup. Aliꝫ ꝓbyter benedicēs biga
mos dz ad sedē aplicā mitti suspensus
ab officio z Beneficio. vt in.d.c. vir au
tem. Sed verius dic ſm Jo.an. q ista
pena intelligitur ꝙ sacerdotes qui bi
dicūt scōas nuptias viuēte altero. Itē
cōiter tenēt doc. cū host. ibidem q nō
est suspensus ipso iure sed suspēdēdus

Unciatio noui operis ē phibitio facta

ūlli g aut hedificat aut hedificij
forma mutat in alteri⁹ ꝓiudiciū: qō est
hedificiū nouū facere. vt.ff. ꝙ noui op
nun.l.pe.§.opus nouū. Sz g antiquū
refecit opus nouū nō facit. d.l.i.§. si qs
hedificiū intellige nisi ex toto esset de
structum. vt no. in.c. consuluit de iude.
Uñ nihil aliud est nunciatio nisi phi
tio noui operis. d.l.i.§. nunciamus z
eodem ti.c. significantibus.

¶ Quibus de cāis fit deniciatio noui 1
opis.§.q trib⁹. Prio gra iuris ꝓpij
ꝙseruandi. ſho dāni depellēdi tertio pu
blici iuris tuendi. l.i.§. nunc videmus
z.§. nunciatio.

2 ¶ Prio gbus operibus pōt fieri nūtiatio hoc.ff. q tñ p illis operibus q̄ solo cōiuncte sūt. vel in solo fiunt: quo rā hedificatio vel demolitio dr opus nouus. vt. d. l. i. §. hoc aūt edituz. Et ad futura non ad preterita fit vt ibidem.

3 ¶ Utrū hec denūciatio siue phibitio se extēdat ad eccliaz aut locā religiosā ff. q sic. cū nō sint in preiudiciū alteri us construēda. vt in. c. i. eo. ti. Fallit in casu qñ. Episcopus pp necessitatē populi aliaz ecclesiam vult hedificare licz sit in pīudiciū aliarum ecclesiarum de eccles. hedifi. e. ad audiētiā.

4 ¶ Utrā hec nunciatio se extendat ad purgationē cloacarū z riuorū. ff. q si q; publice vtilitatis z securitatis est ri uos z cloacas curare. ff. eodem. l. de pupillo. §. si qs riuos.

5 ¶ Qualiter fit hec nūciatio. ff. tripliciter. Primo p pretoris inhibitionem Secdo cum simplici verbo inhibendo Tertio p iactū lapilli. sic dicēdo nūcio tibi opus nouū p iactū lapilli z stati p iciat lapidē in opere ipso. Et istud tertiū z primū est melius. q; secūda nunciatio cōstituit i possessiōe: z certificat possessoz: eā q vult hedificare. sed per inhibitionem pretoris. vel p iactum la pilli nō. vt. d. l. de pupillo. §. meminisse z. d. l. i. §. i. opis. Dicunt tñ aliqui q̄ debet fieri ter iactio lapilli. ar. ff. de re iudi. l. contumacia. xij. q. vj. Indigne. de cōsti. ex lris. in glo. vbi dr q̄ trinamonitio est legitia z canonica.

6 ¶ Cui debet fieri hec nunciatio. ff. q dño vel procuratoi: seruo puero. vel fabro seu illi q fabricat. d. de pupillo. §. nūciare. Et dz fieri i re pūti z ipso ope z nō tñ dño. §. illis q tibi sunt.

7 ¶ Quot modis remittitur hec nūciatio. ff. q. quattuoz modis primo dicis exīsse. ff. eo. ti. l. nō solum. §. sciendum Secdo p trāsactionē. ff. eo. ti. l. i. §. inde hrīe. Tertio morte nūciatoris. d. l. non soli. §. morte. Quarto satisdatōe. Uez est q̄ denūcians dz tres menses ad deliberanduz an velit docere de iure suo aut recipere cautionē de demolīēdo in gbus denūciat⁹ nō poterit hedificare. Si si ītra tres mēses nō ostēdit de iure suo post ipsos tres mēses caueat denūciat⁹ de ope demolīēdo z hedificet. C. eo. ti. l. vnica z in. c. vltimo eo. ti.

¶ Quis effect⁹ nūciationis. ff. q q̄ gd edificatū est post eā demoliti debz expensis ipsius hedificātis. d. l. prima ff. i. z. l. pretor. §. i. eodem z extra eodē per totum.

Bedientia

q̄ est homīnis ad deuz sic diffinitur ab Anselmo. obediētia est affectio voluitatis cōtracte deo sicut e ꝓprio. Inobediētia est affectio voluntatis diabolo instrumentaliter copulate q; sicut hō p instrumentū operat. sic diabolus p inobediētiā separat hominē a deo Be. lij. z. ij. q. xij. §. enidēter Obediētia q̄ est hois ad hominē e debita reuerētia minoris ad maiorē.

¶ Utr gs teneat obedire i oibus suis maioribus. ff. q triplex est superioritas Prima est in spīritualibus. scda est in tpalibus q̄ ad regimē reipublice. Tertia est i tporalib⁹ q̄ ad regimē ppie familie. Et ideo ꝑm alex. in tertia parte summe in tertio precepto. obediētia limitat secundum gradum superioritatis. Illud. n. g pest spīritualib⁹ obedie dū est in spīritualib⁹ necessarijs ad salutē vl ad ꝫ ptinētib⁹. sicut Pape epo z ceteris platis ecclīasticis ab his qui subiciūtur iurisdictioni eoz. Dñis z pncipib⁹ q; presunt tporalibus ad rē publicā pertinētib⁹. sic eis in hoc e obediendum ad eoz subditis. Si mō potestas eoz nō sit vsurpata ꝑm Ri. in secdo. dī. vltima. Quia si est vsurpata nō tenentur nisi ꝑpter scandalū. Et ad uerte q̄ ecclīastici non sunt subditi dominoz tporalū. z ideo nō possūt eis aliqd ꝓcipere. de ostitutio. c. ecclīa Patri aūt carnali cū presit cure rei familiaris debet ei obediētia a filijs. in his q̄ pertinēt ad dispositionē rei familiaris Unde talibus in prefatis nō obedientes scienter z sine rōnabili causa z in re alicuius importantie. aut ex con-

temptu peccat mortaliter. Nisi foret illud qđ precipitur ꝺ̄ preceptū deꝰ vel in salutis dispenditū. aut ꝺ̄ preceptū superioris ad ipsius precipientē. Jn aliis autē q̄ ad eoꝝ suplonitatē nō pertinēt non est necessariū dicere. Eliciunt ista a.c. si qs de matꝰ. & obedi. in glo. & .ix.q.i. sciendū .y.q.iij. si ꝺ̄s & similibus. Dicit tñ Tho. secūda secūde. q. xliij. q̄ in his q̄ pertinēt ad interiorez motū volūtatis nō tenētur homo hōi obedire. q̄ limita verū nisi opus extrinsecū nō posset precipere ꝓpter finē applicatiōe animi: qz tūc nō hꝫ veritatē. sed tenet obedire applicando animum ad perficiendum quod precipitur.

2 ¶ Utr̄ pape sit obediēdū in oībus. &c. Pa. in. c. ingressioni. de sen. excō. q̄ si p̄ preceptū sapit peccatuꝫ tūc non est ei obediēdū q̄ intellige ēt de veniali. xi.q.iij. gd ergo. Si ꝺ̄ preceptū nō sapit pctm̄ tūc ab ecclīastic⁹ ꝓsōs ē sibi obediēdū Iz videat⁹ dur. xix. di. in memoria. Nisi q̄ ex obediētia presumeret⁹ status ecclie turbari vehemēter vel aliud mal̄ futurū seu scādalū. Nā tūc ēt si p̄cipere̊ sub pena excōicatiōis late ſnie nō est ei obediēdum. vt no. Pa. in. c. si q̄. & in. c. cuꝫ adeo de relcrip. Ex quo infert Pa. in. d. c. si q̄ q̄ mandat aliqd ex cuius executiōe ꝑsumit⁹ scādalū futurū in ciuitate nō est ei obediēdū qz hoc fit auctoritate legis. vt. in. d. c. si q̄ & in aut. vt nulli iudicū. Sz ꝺ̄s rescribere Pape Limita ꝺ̄ q̄ nō tenētur obedire ſm Pa. in. c. cū oliz. de cleēm. q̄ Papa cū maiori parte cōcilij indiceret cōtinētia certo gradꝰ ꝓnarū post. p. notōes eis resistētib⁹: q: cōtinētia ꝑsuaderi ꝓt: imperari nō pōt. xxxij. q.i. integritas. Et sic pōt dici q̄ nec papa pōt indicere eis vitā strictiorē ꝺ̄ eoꝝ velle. lxxiij. di. gesta. & qđ ibi notat & in regula q̄ oēs tāgit de re. iur. li. vi. Jtē si Papa credat mādatū iustū iuste facere. Iz tū subdito cōstat mandatum in se cōtinere peccatum nō est exequēdum. vt in. c. lras. de resti. spo. a secularibus aūt est obediēdū Pape in spūalib⁹ & eccliasticis q̄ ptinēt ad salutem. & bonoꝝ moꝝ & necessariorꝝ ꝓservationē. Jn tpalib⁹ ꝺ̄ nō tenēt⁹ ei obedire nisi sint ei subiecti vel rōne cāe vel rōne ꝓsone. Utr̄ si ꝺ̄ciperet secularī nul la rōne sibi subdito q̄ ꝺ̄ set sibi bōa sua nō teneꝫ obedīr Jdē dic. ꝺ̄ epīs & aliis ꝓlatis spūalib⁹ quo ad tpalia & silr de ꝓlatis secularib⁹ q̄ ad spūalia & hoc se quitur Jnno. in. d. c. inquisitioni.

¶ Utr̄ subditi seculares teneāt obedire ꝺ̄s suis volentib⁹ eos subicere alteri⁹ ꝺ̄sio. &c. q̄ nō q: nō pōt hoc facere fine eoꝝ volūtate. c. dilecti. dema. & obe. & .c. si. eodez.

3 ¶ Utr̄ in oi obia sint intelligende aliqua cōditiōes. &c. glo. in. c. ij. deuoto q̄ sic. & si posſibilitas adest facit. c. querelam & c. breui de iureiur. & paulus. ff. q̄ sentētie fine appe. re. Jtē admittit oēs rōnabilem cām vt no. Pa. i. c. magne de voto facit. c. si q̄ de relcrip. & c. ex parte offi. delega. & q̄ no. Archi. in. c. ytinam. lxxvi. distin.

4 ¶ Utr̄ ꝺ̄ obediētiam currat ꝓscriptio &c. q̄ non q: semp est in mala fide. l. i. C. de seruis fugi. & c. si. de regula. & in glo. sicut nobis de regula.

5 ¶ Utr̄ subditus dubitās ne id q̄ pcipit fit ꝺ̄ deū vel nō teneat obedire. &c. q̄ sic imo excusat vt ff. d. c. gd culpatur xxiij. q.i. Nisi sit de his in qb⁹ ignoratia nō excusat. c. ad aures de tē. ordi. immo bonū sine q̄ pōt esse salus ꝺ̄s dimitti pp obiaz. xj. q. iij. gd ergo. ꝺ̄s subdit⁹ ḡtū pōt in tali dubio ingrere.

6 ¶ Utr̄ sacerdos teneat denunciare ex cōicatū quē scit inocentem ad preceptū epi. &c. ſm Tho. in quol. q̄ si solū mādet denūciationē obediat. Si ꝺ̄ mādet excōicationē dicit q̄ si ꝑbare non pōt eius innocētiā q̄ ꝺ̄s obedire. Sed ego dico q̄ nullo mō ꝺ̄s obedire q: hꝫ excusationē paratā dicēdo q̄ aut ꝺ̄mittat causē cognitionē aut ipse excōicet si non vult cōmittere & ipse denunciabit alr̄ nō ꝺ̄s ꝺ̄ cōscientiam obedire. Vide. s. iudicare. §. vij.

7 ¶ Utr̄ obia in his q̄ qs per se vult sit

meritoria. ℟. q̄ sic si fiūt p̄ncipal'r pp obiaz. Sec⁹ si fiūt p̄ncipal'r q: placent ita no. viij. q. i. sciēdū ⁊ illud Bre. fm hāc distinctionē est intelligendum.

9 ¶ Utz Clericus teneat obedire epo p̄ cipiēti sibi q̄ vet libros suos alteri vel q̄ resignet bñficiū. ℟. fm Ray. q̄ nō q: nō pertinet ad epz hoc p̄cipere. vij. q. i. q: fr̄ q̄ intelligo qñ sine cā hoc p̄cipit. Sz cū cā p̄cipiēdo sic teneī puta q: clericꝰ est ineptus ⁊ vult dare idoneo p̄opter bonum ecclesie. ar. c. cum apls. §. Prohibem⁹ de cēsi. xvi. q. i. p̄dicator ⁊ de mgrīs. c. super specu. dūmō libri ⁊ tales res sint de bōis ecclasticis nō p̄prys q: sic nō teneret. c. req sisti de testa. de iure patro. cū dilectus.

10 ¶ Utrū mōachus religiosus non exemptus magis teneatur obedire epo q̄ suo plato. ℟. q̄ nō. lviij. dist. c. i. ⁊. ij. ⁊ i xij. q. i. nō dicatis de obedientia religiosorum vide religiosus De hac materia vide. s. in obedientia.

Blatio vt dicaī ⁊ sit tria re grūtur. Primū ex pte offerēt̄is. i. vt sit xpian⁹ ab infidelibus ecclia non recipit oblatiōem p̄ extimationē oblationū p̄ itereſſe vt in. c. ḡsto de vsu. Scōm ex pte eius cui offertur vt sit ecclia q: q̄ sit p̄uate p̄sone nō oblatio ſz donatio Tertiuz ex pte rei donate vt. i. sit licite acq̄sita gallicite acq̄sita non reperiūtur p:o oblatione. c. quia in oibus de vsu. c. ex tranſmissa de decī. ⁊ glo. in summa. xiij. q. v. hec Pa. in. c. cā de p̄bo. signi.

1 ¶ Utrū oblatiōes sint de p̄cepto. ℟. q̄ oblatio accipitur largo mō p:o omni q̄ offertur ecclesie sine in vita sine i morte. Facit. c. in nostra de sepul. sine mobilia sine imobilia. xij. q. i. videtes ⁊ hec nō sunt de p̄cepto nisi qñ a defunctis fiūt legate. xiij. q. ij. qui oblationes. Nā tunc peccaūt mortal'r nō solūtes. Aut qñ gs se obligauit quocūq;

Additio vel qñ aliqs populus hſet ex cōſuetudine facere aliquā oblatiōem ecclesie puta semel in āno i tali die q: sic tenerēt q: vt dic Bar. in. l. Pusllegia. C. de sa. san. ec. ⁊ recitat pa. i. abolēde de sepul. ea q̄ ab antiquo solita fiūt ecclije ⁊ mīstris tribui nō valēt aliquo mō imitari Accipitur ho oblatio p̄prie ⁊ stricte fm cōēs vſū loquēdi ⁊ est oblatio q̄ fit sacerdoti in missa ⁊ hec ē de p̄cepto i p̄cipuis festis fm Do. allat. c. ois xp̄anus de cōſe. di. i. Pa. Jo. in. d. c. cā dicit hoc vez vbi sacerdos idigeret alias aūt dicit reliquē dū cōſuetudini q: nō repit iure cautuz q̄ talib⁹ diēb⁹ ex necessitate fiant tales oblatiōes archi. Jo in. d. c. ois xp̄anus ⁊ glo. ⁊ Lan. ⁊ Hugo. ⁊ Ray. tenēt q̄ nō fiūt de p̄cepto ⁊ fm Hugo. illud q̄ dr̄ nō appebis in ꝓspectu mō vacuus fuit cerimoniale ⁊ iura q̄ videnī innuere q̄ sint de p̄cepto itelligi debēt de aliis oblatiōibus legatis ecclesiję vel ex voto debitis. Ego aūt istis credo veri⁹ q̄ nō sint de p̄cepto ēt rōe cōſuetudinis q: nēo offert nisi cui placet ⁊ sic ꝓsuetudo nō p̄t introduci vt. s. ꝓsuetudo. §. xx. Solūmodo ergo erunt de p̄cepto rōne pauptatis sacerdotis qñ parrochia ni sut sint diuites ⁊ abūdāt q: tūc p̄sit cogi ab epo per subtractionez diminorum ar. p̄tie co. ix. sed si sint eq̄ pauperes sicut sacerdos sic non tenentur fm Inno. ⁊ glo. ⁊ Ray. Sz dicā illud. xci. di. clericus inḡt victū ⁊ vestituz suo artificio vel agricultura sine officij detrimēto creuaret Laudabile tñ ꝓsilium ē vt semper offerant i p̄cipuis festis aliqd in missa ⁊ sic intellige. d. c. ois ⁊ si milia. ⁊ hec est cōis opio doc.

¶ Cuius erūt oblatiōes q̄ fiunt vel in 2
ecclesia capella vel imagini vel celebrā ti vide. s. ecclia. §. ix.

¶ Quoz̄ oblationes p̄hibentur reci- 3
pi. ℟. gl. in. c. oblationes. xc. di. q̄ p̄mo plonaz̄ desidētiū fcōo oppīmētiū pauperū tertio sacrilegoz̄ ārto q̄ exhit seruum violenter de ecclia ꝓfugiētem ad ipsaz gnto raptoz̄: sexto ⁊ vsurariōz̄ septimo meretricū alioz̄ Jo nō fiūt respuende q: ē penale vt ibi dicit glo.

¶ Utrū sacerdos possit recipere obla- 4
tiōes que ei offeruñt p̄ missis dicendis

quas penitẽti iniungit in pñia vt face
ret dici. ℟. q̃ põt sed spẽs mali est ꝛ iõ
si põt pñsumere q̃ penitẽs aliq̃s scanda
lum ex hoc ꝯcipiat vel aliq̃s alius de-
bet respicere ꝛ ad alium mittere. c. cuꝫ
ab omni de vita ꝛ ho. cle.

¶ Pone q̃ sit ꝯsuetudo in aliqua ec-
clia q̃ ꝑpositus hẽat oblationes q̃ fiũt
in dñica ꝛ sacrista illas q̃ fiunt i festo
sancti Laurẽtij Uenit. d. festũ in dñica
ꝙ hẽbit. ℟. Bar. in. l. pcõsul. ff. de offi
cio pcõsu. q̃ erunt ꝑpositi ꝑ dictã legẽ
q̃ inspicitur potius quod est naturale
ꝙ accidentale.

Obligatio est iuris vincu-
lũ quo necessa-
rio astringimur ad aliq̃d dañ. vl
facieñ. vt instit. de ob. in pñn.

1 ¶ Obligatio sine ꝯsensu nulla est. l. i.
ff. de pactis ꝛ nemo obligat nisi q̃ aliꝫ
obligãdi se hẽat. ff. de ac. ꝛ ob. l. obliga
tionũ la ꝓma. Facit gl. i. c. iij. de voto.

2 ¶ Quotuplex est obligatio. ℟. q̃ tri-
pler. Prima dr naturalis. tm̃ q̃ i se cõti
net naturalẽ egtatem hec ẽst ꝙ vincu
lum naturale. s. ꝯsensum ꝛ põt fieri in
ter oẽ hoies rõis capaces sed i foro cõ
tentioso hec ineficax est ad ageñ. Iꝫ in
foro ꝯscie liget vt. j. Pactũ. §. iuꝫ. Se-
cũda dr ciuilis tm̃ q̃ est cũ q̃ ciuili iu
re tm̃ est astrictus Iꝫ nãlis egtas dissua
det eiꝫ teneri sicut cũ q̃ spe future nu
merationis facit instrumẽtũ in quo cõ
fitet se recepisse cẽtũ q̃ tm̃ nõ recepit ꝛ
hec nõ obligat in foro ꝯscie. nisi i ẽẽtũ
a ꝑlato cogeret. ℟m Inno. i. c. q: pleri-
q̃ de immu. eccle: Tertia dr nãlis ꝛ ciuꝫ
lis simul q̃ est cum q̃ cũ solẽnitate in
ris potens se obligare obligat se ad ali
q̃d q̃ nãlis egtas vult eũ obseruare. ꝛ
de istis hẽtur insti. de ob. ꝙ totũ. ꝛ hec
obligat in vtroq̃ foro ℟m oẽs doc.

3 ¶ Quot mõis ẽẽtur tertia obligatio
℟. q̃. iiij. mõis. Prio ex ℣cu. vt empti
one vẽditõe. locatõe ꝛ hmõi. Scdo
ex q̃si ℣cu. s. cũ q̃ gerit negocium al-
terius sine mãdato eius. Tertio ex ma
leficio. vt ex furto rapina. ꝛ huiusmodi
Quarto ex q̃si maleficio. s. cũ q̃ nõ di
recte seu dolose deligꝫ sed quasi q: fuit
inculpa vt cũ ex eius domo aliq̃d est
effusum q̃ alteri nocuit. Instituta sub
diuersis ℟ticis. Itẽ ẽẽtur. iiij. modis.
Primo re. vt in mutuo. comodato. de-
posito ꝛ hmõi. Scdo ẽẽbis in stipulã
do. Tertio lr̃is. vt q̃ in lr̃is ꝑtetur se
recepisse aliq̃d q̃ tm̃ nõ recepit. Quar
to solo ꝯsensu. vt in societate. mandato
emptionẽ vẽditiõe vl locatiõe. In his
nõ regrit scriptura nec pñtia. Iꝫ sufficit
eos qui ẽẽnt cõsentire ꝑ se vel ꝑ nun
cium. vel ꝑ epl̃as. Secus in alijs q: vl
tra ꝯsensum regrit vel lr̃a. res vel ẽba.
hec ẽẽtur diffuse insti. g. mo. re. ℣. obli
gatio. ꝛ sub aliꝫ ℟ticis.

¶ Utr in gñali obligatiõe veniant q̃ q
spãliter ge nõ fuisset pmissurus. ℟. ℟m
Bart. in. l. i. C. q̃ res pi. ob. po. q̃ nõ vr
dicit q̃ si ge obligauit oĩa bõa sua nõ
intelligit obligare ea que nullo modo
spãliter esset obligaturus puta pãnos
lectos ꝛ alia supelectilia sine ꝙbus vi-
uere nõ possumus.

¶ Utr papa possit absoluere ab obli ꝯ
gatiõe qua quis alteri tenetur. vide. s.
Juramentum. vt in pñn.

¶ Utr obligatio semel extincta possit ꝙ
ẽẽtaurari. ℟. q̃ nõ tex. in. l. cũ ex cã. C. de
remiss. pigno. Iꝫ oz alia ẽẽat si oz inesse

¶ Utr obligatio dissoluat adueniente ℣
termino. ℟. ℘a. i. c. sicut ex lr̃is de spõ.
capiẽdo mẽtẽ ℟of. q̃ placet dño Ant
to. ꝛ est amica ẽẽitati: q̃ aut terminus
apponit ad sollicitãdũ ipletũ obli
gatiõis ꝛ tũc lapsus termini nõ liberat
ab obligatiõe ar. l. obligatiõez. la. ij. ℣.
placet. ff. de actio. ꝛ ob. ꝛ ar. c. cũ dilecti
de dolo ꝛ ꝓtu. ꝛ. l. Celsus. ff. de ar. ꝛ tũc
ponit ad solicitãdũ ipletũm q̃ ap
ponit terminus ℣cui tã ꝑcto puta ℣
xit q̃ spõsalia ꝛ postea ꝓmittit q̃ ifra
certũ tps ducet eã nõ dissoluitur elap-
so termino aut termin⁹ appõit ad finẽ
endã seu limitãdã obligationẽ ꝛ tunc
lapsus termini liberat ab obligatiõe si
ꝑ pmissorẽ nõ stetit gn ipleret i termi
no ꝛ isto mõ dr appositus q̃ apponit
ad sollicitãdũ ꝓncipiũ ℣cu⁹ puta pmissi

mus ad inuicē tali tpe quenire ad ẏhē dum sponsalia elapso die liber est per quem non stetit.

8 ¶ Utrū obligat̄ stati teneat̄. ff. Pa. in. c. ij heli. de Simo. q̄ ait dies est apposita obligatiōi z si sūt eiusdē fori res z auctor teneē reus sine interpellatione offerre. z ire ad domū eiꝰ q: dies interpellat p hoie. c. potuit de loca. z. l. magna. C. de ẏhē. z cō. stipu. si non sunt eiusdem fori non teneē reꝰ sponte ire ad forū alterius vel domū: ſz dicat in domo sua patus suꝰ soluere si sit q̄ recipiat z sufficit iuxta no. i. l. Ité illa. ff. de consti. pecu. z ibi Bar. z Albr. in isbe mus. C. de epi. z cle. Nō no. p limitatōe. c. potuit ō loca. Intellige nisi aliō sit spāliter i pacto. Aut dies nō é appōsita z sic regitur monitio vt in. l. si ex legatiſ. ff. de verb. obli. z vide supra. Boza. §. i. z infra solutio. §. xix.

9 ¶ Utrum obligatus legere duob⁹ annis z impeditus ex aliqua causa nō sit tenendus legere alijs duobus post illos sequentibus. ff. Pa. in. c. Significauerūt de iudi. q̄ nō. quia etiam sine culpa sua cuꝫ inter tempus nec poterit petere salariū p̄ tēpore sequenti q̄ ratio q: alie sunt opere illoꝝ duoꝝ sequē ti. z alie precedētiuꝫ quia opere personales mutantur ex cursu temporis. vt in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. indebi. ad idem facit. l. si vsusfructus in biennium. ff. de vsufru. legato vbi finito tempore finitur ius z hoc voluit Barto. in dictis terminis. in. l. z iō hesitaſ. ff. de ẏ. ob. Sec⁹ dicit vbi factuꝫ ad q̄ ge tenet nō diuersificatur ex tpe q: tūc elapso tpe ad qō teneē integraē tps vt in. d. l. z ideo.

10 ¶ Utrū pactū seu p̄missio obliget qñ turpitudo nō versat ex pte recipientis obligationē. ff. Pa. in. c. debitores de usur. q̄ nō p̄z ibi q: p̄missio de soluē dis vsuris non obligat: q: si obligaret ēt nal'r solū cogereē soluere rōne pacti vt in. c. i. de pactis. sicut cogit qñ interuenit iuramentū. Rō q: cuꝫ lex resistit ēt alteri ẏhēti nō nascit obligatio etiā naturalis. vt in. l. cum lex. ff. de fideiuſ. z ibi plene per Bar.

¶ Sed quare obligat̄ magis ex iura- 11
mēto q̄ ex p̄missiōe: cū deꝰ nō faciat differentiā iter iuramētū z simplicē loquellā. vt in. c. Iuramenti. xxij. q. v. ff. Pa. in. d. c. debitores. q̄ ideo est q: simpler p̄missio est nulla: z iō habeē p̄o nō facta ꝓpter turpitudinē recipiētis secus i iuramēto. q: cui fit. f. deo nō turpiter cōcipit: nec iurans peccauit. P̄o missio enim dirigitur in hominez. Iuramentuꝫ autem in deum.

¶ Utrū administrato: nō habens ex 12
p̄scriptis mandatū ad penā apponēdaꝫ vel ambasiato: possint obligare constituentes ad penā quā apponūt p̄o observatiōe eius q̄ p̄mittūt. ff. Pa. in. c. ij. de pēa. q̄ sic facit. l. bñ a ẓenōe. C. de qua p̄scrip. z. l. si procurato:. Celsus ff. de iure fisci. z. d. c. ij. vbi platus pōt appōere penā z obligare se z successores. Dūmō ẏcē sit rōnabilis z. c. dilecti. in fi. de arb. z q̄ scribitur. in. c. nulli de re. eccle non alie. vbi rector ecclesie pōt obligare sine cōsensu epi ofa bona ecclesie generaliter p̄ obseruatione ẏcti⁹ alicuius q: solum sibi. phibeē spāliter hypotheca. q̄. limitta verum nisi cō tractus nō teneret: aut esse nullus. q: cōtra ius q: pena tollit. ff. Secus si esset nullus q: p̄cter ius: q: teneret pene apposito. d. c. dilecti vide glo. in. c. accessoriū li. vi. z tex. cū gl. in. c. significatiꝰ de officio. dele. Limita scdo nisi pena esse p̄ter nām contractus. vt in. d. l. si procurato:. vbi non tenetur fiscus ad duplum vel triplum licet p̄curato: obligauerit se si euinceretur res quam vēdit. Secus quando p̄o obseruantia ẏcti⁹ apponitur vt i. d. l. bene a ẓenōe

¶ Utrum pater obligetur ex ẏcti filij 13
ff. Jo. de pla. insti. q̄ cū eo. §. in rē. q̄ si versuꝫ est i vtilitatē p̄ris. puta q: mutuo accepit pecuniam vt se vestiret p̄m quenientiā suā z huiusmodi z sic tenetur. l. iij. §. Z adeo idem. ff. de in rez ver so. z. d. §. in rem. Si vero non est versum in vtilitatem patris ſz potius, mu

tuo accepit vt faceret pompas vel ludi
ret ⁊ hmõi. sic non tenetur nec pa
ter pro filio: nec dominus p̃ seruo. l. q̃
si seruus. §. sed si sic accepit. ff. de in rẽ
verso. nisi eius iussu fecisset. l. a. ff. q̃ iuss
su. Si tñ haberet pompas tenet restí
tuere creditori. l. iij. §. ⁊ si rem. ff. de in
rem verso. Sitr tenetur pater si hꝫ pe
culium filij deducto tñ pans q̃ ipe pa
ter in. d. peculio dꝫ hñe. l. sed si dãi. §.
peculum. ff. de peculio. Idem dic de
mercatoribus' q̃ preponunt institores
q̃ tenentur de ꝺctibus factis noie ipso
rum. ff. de instito. p̃ totum. qz videntur
ꝺhere cum preponente q̃ ꝺhunt cum
prepósito. l. si institorem. ff. si certũ pe.
Idem in exercitore nauis. l. i. in princi
pio. ff. de exer. ac.

14 CUtrum ille p̃ quo gs agit eius ne
gocia vtiliter obligetur eidem. ff. q̃ sic
ar. l. cũ pecuniã. ff. de neg. ge. ⁊ qñ no.
glo. cum ter. in. l. que vtiliter. ff. eodem
⁊. l. sed si ideo. ff. so. matrimonio.

BSes põt dari liber homo p̃ pace seruanda: nõ
pro pecunia. de iureiur. c. ex re
scripto. ar. ad idem. ff. de te. l. obsides
ff. de iure fisci. l. ditus. Et illud qñ ꝺ
q̃ liber homo non põt obligari extra
de pigno. c. primo. ⁊. C. que res pigno.
ob. po. l. q filios intelligitur q̃ nõ põt
obligari vt in eo sit ius pignoris sed
tantum ius retentionis ita tꝫ glo. in. c.
vt p̃dem. §. item eisdem. xxij. q. vltia
⁊ in. c. exposita de arbi. Item homo re
demptus ex captiuitate tenetur serui
re per quinquennium nisi soluat pecu
nium. C. de postlimino reuer. l. vltima.
Item sicut pater potest vendere filium
propter famem: sic ⁊ obligare. C. de pa
tri. qui fi. distra. l. y.

BStimatio est quedam
pertinatia ⁊
ideo dic vt infra. pertinax.

CCasionem prebens alte
ri peccandi
vtrum peccet. ff. landul. in. iij. di. v. q.
vltima in fi. quod duplex est occasio.
Quedam actiua. scilicet cum quis est
quasi coadiutor in peccato. vel aliquã
tale facit quod facere non dꝫ. vnde alí
us accipit exemplum ⁊ occasionẽ ma
le operandi sicut qui in quadragesima
sine necessitate comedit carnes: ⁊ alijs
dat occasionẽ male operandi: ⁊ istud
est peccatum ⁊ tale quale illud cuius
est occasio. quedam est occasio passiua
quando scilicet quis facit quod facere
debet: ⁊ ex hoc accipit alter occasiones
peccandi ⁊ talis nõ peccat: quia facit
quod faceret debet. quod limita vt in
fra Scandalum. §. iij. ⁊. iij. vide de
hoc etiam supra. Lauda. §. vi.

CCultum dicitur dupliciter
ꝺz Pa. in. c.
ex litterarum. de temporibus or
dinan. Primo prout distinguit contra
probabile. Illo modo pro vt distingui
tur contra notorium. Et tunc licet ali
qui sciant tñ notorium nõ est quando
aliqua tergiuersatione celari potest.

BIum dei est filia luxurie
sed odium proxime
est filia inuidie vel ire.

CUtrum sit peccatum mortale. ff.
Odium dei maximum peccatorum
est: quia vnumquodq̃ quod est pro
pter se est potius eo quod est propter
aliud in odio dei voluntas auertitur
a deo secundum se. In alijs vero pec
catis non auertitur a deo secundum
se: sed secundum aliud: in quantum
appetit aliquid in ordinate quod ha
bet auersionem annexam a deo. Et est
odium proximi quod cum apponatur
caritati est peccatum mortale de se. Et
tunc opponitur quando vel non facit
proximo quod tenetur de necessitate
vel appetit facere: vel facit proximo
aliqꝺ notabile malũ vñ ꝑme Joan. ij.
Qui odit fr̃em suũ homicida est. Per
accidens tñ ⁊ pp̃ imperfectionem actus
põt esse veniale. puta cũ nõ est in deli
beratione volũtatis. sed in ꝑmo motu
solum Itẽ qñ malũ qꝺ primo deside
rat est modicum nec notabile malum
vellet habere. Itẽ qñ odit pcm̃ proxi
mi nõ naturã. ſm Tho. xxij. q. xxxiij.

Item qñ malū nō vt malū vellet proxi
mo. sed sub rōe boni puta zelo iusticie.
vel ad bonum seu correctionē illius cui
vellet: z h mōi. q? tunc ꝓprie nō hz rō
nem hodij. z cuius illa q̄ cōmittuntur
exterius ꝯtum ad lesionez ꝓximi sint
grauiora tū quantū ad voluntatis deor
dinationē odium ꝓximi est pctm gra
uissimū eor pcōz q̄ sunt ꝑ primū. Et
ouē ex iuidia diuecre. hz Bre. xxxj. mo.
Dispositiue do ex ira. Ri. tū i. ij. sniaz
refert quosdā tenē' q̄ portꝰ ouē ex ira
hz aliqs odiū ex inuidia oriatur.

Fficium diuinum vide. ē.
hore.

¶ Offīū ad q̄ tūr exequēs nō meretur
premiū necessario ꝓmissum generali
ter facienti. Vñ cū ꝓmittit aliqd gñali
ter captēti bānitū. nō debetur. famulo
ꝓlatis captētis. q? ad hz tenebaī ex offō
suo facit. l. 2 grunt. ff. de offi. ꝑs. z. c. i. de
offō. ord. no. Pa. in. c. ecclijs de censi.

¶ Utr ꝓ hōdo offō tpali possit aliqd
dari. ff. Be. in. c. ꝓ humani. de homi.
li. vi. hz q̄ sic. si duo ꝛcurrant. Primus
q̄ publice det nō occulte. q? clādestine
dare reprobaī. ff. de polli. l. i. z. ij. ff. de
admi. tuto. l. nō existimo. Nec ob. l. vni
ca. C. ad. l. iiul. de ābi. q̄ phibet aliquez
ad offīū ꝓmoueri. ꝓcio vel ambitione.
sed probate vite. q? ꝑm gl. in. l. barbari
us. ff. de offō. ꝓto. logtur qñ secrete daī.
Secūdo si cupit ꝓdesse z nō ꝓesse. Ad
de tertium si est idoneus alias nō facit
vitj. q. i. qui episcopatum secus in offi
cio ecclesiastico. vide de hoc supra Di
gnitas. ℌ. ij.

¶ Utr officialis possit aliqd recipe qñ
gratis tenet̄ ꝑcedere offīo. ff. q̄ nō vt
in. l. fi. C. ad. l. iiul. de ābi. vbi phibet ali
quid recipe cū quis est in administra
tiōe et post depositū officiuz ꝓ aliquo
ꝑtito būficio tēpore administrationis
de q̄ vide. ē. in der. ℌ. vtij. cūse quētibus

4 ¶ Utrū liceat mutare semper officia
dūis. ff. hz. S. Tho. in epistola ad du
cissam barbantie. q̄ si ex pacto mutuū
detur vt offīū recipiaī sic vsura est q?
ꝓ mutuo accipunt officij ptātem. hoc
ego limittarē in officijs secularibus q̄
nō danī gratis hz vēdunī. Secus esset
in officijs q̄ debēt gratis dari. q? sic nō
eēt vsura ex pte dātis mutuū cū nihil
accipiat q̄ pecunia extimādā sit. hz ex
offō ꝓsequēter aduenit lucrū q? illō lu
crū aduenit rōe laboris. hz potiꝰ ē iusti
cia ex pte nolentis aliter dare talia offi
cia in ꝓpriualibus autem officijs indu
ceret simoniam.

Oleum scīm dē triplex. q̄
per eōs in die ce
ne ꝓsecrat. Primū principale
dē crisma sanctum q̄ de oleo z balsa
mo fit. z cum isto benedicuntur fontes
baptismales calix. patena. ecclesia z al
tare z puer baptizatus in vertice z frō
te. z episcopi quādo ꝓsecrantur in ma
nibus z in capite. z omnes fideles cuz
crismanē z istud est annuatim conse
crandum z innouanī. c. si quis de alio.
de cōse. di. iiij. z grauiter punitur sa
cerdos qui sīn baptismo vtitur de alio
q̄ de nouo. vt in. d. c. si quis. secundus
oleuz sanctū z catecuminoꝝ. z dicitur
olem benedictum siue sanctū z isto in
unguntur baptizādi inter scaplas z in
pectore: z manus sacerdotis cum ordi
natur. Itez princeps z reges i brachio
z humero. Item ecclesia z altare ante
crismationem. Tertium oleum sanctū
ex quo inunguntur infirmi in articu
lo mortis de quo infra vnctio.

¶ Utrum alio tpe possit ꝓficī ꝓfactū 1
oleum q̄ in die cene. ff. q̄ primum nō
de ꝓse. di. iiij. omni tempore de sen. ex
co. qñ li. vi. de aliis duobus nō inuenit
tur prohibitum.

¶ Utrum oleum nō sacrum additum 2
sacro efficiatur sacrum. ff. vt. ē. A qua
benedicta q̄ sic.

Plinio est assensus intelle
ctus ad aliqd non
qz sufficiēter moueaī ab obie
cto ꝓpzio sed ꝑ quandā rōnabilem
electionē voluntarie declinās i vnā ptez
magis q̄ i aliā cū dubitatiōe tū in for
midine alterꝰ ptis ita tū q̄ ad illā par
tē quā formidat habeī rō expressa con

cludens formidat tñ pp debilitatē rō-
nis alterius ptis. Fides ꝓo est cū certi
tudine absq; tali formidine. Scia autē
est ascensus itellectus moti ab obiecto
p seipm cogniti sicut in principijs pri
mis vl p aliud sicut in ꝯclusionib⁹ qua
rū ē scia Nec. S. Tho. xxy. q. i. ar. iij.
dubiū ꝓo est motus ⁊differens in vtrā
q; ptē ꝓdictiōis de q. s. dubiū. Scru-
pulus ē cū itellectus ex leuibus ꝓiectu
ris seu medijs ⁊ multū debilibus mo-
uet ad vnā ptē ⁊ hec ēt dr̄ suscipio ⁊
pusillanimitas spe. q̄ repellenda est vt
dr̄. vi. q. i. Ques i fi. Dis. n. suspitio po
tius abiicēda est q̄ acceptanda. Et de
his hēs per Cal. in cle. ne romani de
elec. ⁊ in. c. lras de p̄sump.

7 ¶ Qui opinioni ē adherēdū in varieta
te. ff. distinguēdo. Aliut vna opinionū
hz p se legē vel antiquā cōsuetudinem
approbatā ⁊ alia nō ⁊ sic illa est ꝑtē
da q; minime mutāda sunt q̄ certam
sniam semp hūerūt. l. minime. ff. de le-
gi. Aliut nō ē lex nec ꝑsuetudo aliqua
ipaz vel ēp vtraq; ⁊ tūc debēt ꝓcorda
ri vt dicat in vno casu vnā obtinere ⁊
aliā in alio si fieri pōt vt in. c. lras de
resti. spo. xxv. q. ij. §. his ita rndet ō co
gna. spi. c. i. Cōuenies. n. ē iura iuribus
ꝓcordare dicit ter. in. c. cū expediat de
ele. li. vi. ⁊ l. vnica. C. de in offō. dōti. ⁊
l. ꝓcipimus in fi. C. ō appel. ⁊ solutī ali
q̄n ꝓdictas p aliū ⁊ simpliꝛ vt. xv. q. vj.
sine excepōe ō his q̄ fi. a p. c. cū aplica
Aliq̄n p aliꝛ de elec. c. q̄ sicut ⁊ c. publi
cato. Aliq̄n p hz vt de elec. cumana ⁊
c. cū illure. Si ꝓo nō pñt ꝓcordari tūc
cōis opio sequēda est q; in cā dubij p
multitudine est ꝑsumēdū ita tz glo. in
c. fi. de pe. di. i. Bar. in. l. pcibus. C. ō im
pu. ⁊ alijs sub. ⁊ glo. in. l. ois dissimino
ff. de re. iur. ⁊ in cle. i. i fi. de sum. trī. dī
cūt doc. q̄ in dubijs ⁊ dectīuis adhe-
rendū ē carrocio doctoꝛ q; cōis opio
doctoꝛ iducit ꝓbabilē errorē vide ter
tūcta gl. in. c. vnico de postu. pe. li. vi.
Facit ter. in. l. ij. ff. de iur. ⁊ facti. igno.
No. bar. in l. de eo. C. ō pe. iudi. q. ma.
iudi. q̄ limita hz Ec. in. c. i. de sum. trī.
li. vi. verum nīsi ꝓa ⁊ certa rō cōtraria
assignet vꝛputa sm Jo. an. in. c. i. de cō
stitu. q; notorie dicit male vel q; ratio-
nabiliꝛ pōt ꝓtinci. Nā vt dicit Pa. in
c. tua nos de vsuris licite iudicat ꝓtra
cōem opinionē doctoꝛ ⁊ ēt glo. q̄ in
re nō ꝓbatur vel ꝓrōnem cui nō pos
sit rndeꝛi ita ēt no. dñs An. in. d. c. tua
nos ⁊ facit ter. in. l. i. §. cuncq; hec mā
C. de vete. iur. enuc. ibi non oēs in oia
sed certi per certa vel meliores vel dete
riores inueniūtur sed neq; ex multitu-
dine auctoꝛ q̄ melius ⁊ equs est iudi
cato cū possit vnus ⁊ forte deterioris
sniā multos in aliq̄ ptē ꝛpare hec ibi.
Si aūt nō apꝑet q̄ sit cōis tūc ꝓpo-
nēda est illa q̄ validioribus rōibus fir
mat ar. ffi. de empti. ⁊ vēdi. §. ité ꝓtiū. C. de edic. diu. adria. tol. l. edicto.
Facit. c. dño. scō. §. ecce. in quantū. Jo.
⁊ maxime si talis opio sit subtilioꝛ vt
dicit ter. in. c. capellanus de ferijs. Aliut
vna opinio nititur rigoꝛ scripto ⁊ alia
equitati scripte ⁊ sic ista ꝓponit. c. vni
co de re. pmu. li. vi. ⁊ l. placuit. C. de iu
di. ⁊ p Ly. in. l. i. C. de legi. Fallit in odi
um iudeoꝝ ꝑ quos rigoꝛ ꝓferi egta-
ti. c. q. de iudeis. In alijs aūt opio be-
nignioꝛ dz obseruari. l. benignus. ff. de
le. Facit. c. fi. de transac. tz hoc Pau. in
d. cle. ne romani i pn. Et benignioꝛ dr̄
illa q̄ fauet iuramento testō libertati.
Matrimonio, religioni ⁊ Sacro facit
c. ij. de cog. spi. l. sunt pone. ff. de reli. ⁊
sump. fu. Silr illa q̄ soluit quā q̄ ligat
illa odia li. vi. l. arrianus. ff. de act. ⁊ ob
liga. Aliut sunt antiqui Doctoꝛes ⁊ sic
Moderni nō eis ꝓponunt nīi nouis
rōnibus ⁊ cāis ad aliud sentiendū in-
ducant. Nā aliq̄n intellectus iuniorꝝ
ꝑspicatioꝛ ē cū senis dicit ter. in. l. Bal
lus. ff. de libe. ⁊ posthu. lxiij. di. §. vez.
Aliut sunt theologi ⁊ canonistę vel Le-
giste ⁊ tūc i mā iuris diuini veteris vꝛ
noui testi ꝑteri Theologus. In mā ve
ro iuris positiui Canonista in mā ca-
nonistali. Legista In mā Legali ꝓpo
nit. Aliut sunt. iuij. doctores ecclie q̄ sibi
ꝓtradicunt ⁊ tunc in subtilitatibus ⁊ q̄

tionibus prefertur Aug. In trãslatiõi bus vero Hieronimus in Sermonibus Ambrosius In moralibus Gregorius. xx. di. §. i. facit qđ no. glo. in. c. ficut. xv. dist. Aut diuersitas est iter papam & ocliu & tũc in ocernentibus fidẽ ociũ ꝓponit qz obis maior est vbe. In alijs aũt papa est ꝓponẽdus vt in. c. sunt qdam. xxv. q. i. & di. xviij. Anastasius. Et intellige papã ꝓferẽdũ oibus qñ tãq̃ papa. sic determinat aut statuit. facit. c. de libellis. xx. di. Secus si arbitrareꝫ sicut doctor. qz nõ ꝓiudicaret opinionibus alioꝝ vt no. Inno. in. c. litteras de resti. spolia. dicit tñ papa. in. c. tua de decimis. qz qñ doctñ alicuius sancti iuuatur auctoritate iuris diuini. potius est standũ etiã interpretationi pape. vt dicit gl. xx. di. c. i. cũ hoc potius spectet ad ecclesiam vniuersalem q̃ ad priuatã psonam. Quod gdez dictum est mirabile. & valde dubito cum ad papam ptineat ius diuinũ interpretari vt supra dictum est. Sz põt dici qz ꝓz dicit gl. ꝑdicta qñ papa diceret contra auctoritatẽ iuris diuini exꝑsse: sed qñ interpretando vel declarando dicit sic ꝓponit oibus. Et sic intellige glo. cheꝫ est fides. xxiij. q. i.

2 ¶ Utrꝫ sequens opinionẽ doctoꝝ non subtiliter inuestigatã q̃ postmodũ appareat falsa excusẽt a pctõ. Pa. in. c. capellanus de feri. qz sic q̃dũ nõ apparuerit falsa facit gl. iũcto tex. in. c. vnico de postu. prela. li. vi. & in. c. fi. de spon. duo. & in. c. cũ venerabilis de ꝓbe. facit. regula. & qz ibi no. ff. ꝺ in. & fac igno. & qđ no. Inno. in. c. ꝓ tuas. el. ij. de simo. & gl. Hosti. & Tãcre. in. d. c. capellanus no. ol. i. l. q̃situ. §. i. ff. ꝺ fun. istru. & le. qz sequẽs opionez sui doctoris excusat ab ipensione expẽsaꝝ. qz ꝑbabiliter gs segr opi. sui doctoris. l. dicere §. vũ videndum. ff. de arbi. Istud tñ limita veruz in his qñ sunt ꝺ dei precepta. & l. nãlem inserta mẽtibus hoĩum quoꝝ ignorãtia neminẽ excusat ꝺ quo dic vt. §. Ignorãtia nec ob. ꝑdictis illꝺ cõmentis. de spon. vbi dr qz in dubiis tutioꝝ pars est eligẽda. & Eccliasticus. qui amat periculũ pibit in illo. Ergo vr se exponere periculo q in diuersitate opinionuz nõ elegit tutiorẽ. qz hoc verum esset qñ ꝓpte dubiũ est sed qñ ẽ oꝑo secus est qz nec tũc sumus in dubio nec ꝓsequenter exponit se gs periculo q bñ. no. Item nec ob. etiam illud Aug. de pe. di. vij. si gs vbi dicit dimitte incertũ & tene certũ qz alia eũ certitudo in moralibus alia in nãlibus. Proꝑterea dicit philo. primo ethicoꝝ qz disciplinati ẽ in vnaqnaqz re certitudinẽ q̃rere iuꝫ exigentia materie eque. n. vtiosum ẽ ꝑsuadẽte q̃rere mathematicũ & morale demõstrantẽ. Nõ. n. ꝓsurgit certitudo moralis ex euidẽtia demonstrationis iz ex ꝓbabilibus ꝓfecturis grossis & figuralibus magis ad vnam ptez q̃ ad alfã se hñtibus Ꝺ aũt ꝓbabile q̃ pluribus & maxie sapiẽtibus apparet verz nã si Johannes nõ sint hereticus iz tenerit falsum ꝫ fidẽ vt ꝑz in. c. dãnamus de sũ. tri. & fi. ca. qz ab ecclia talis articulus nundũ erat dãnatus mlto magis excusaꝫ gs sequẽdo opiniõez doctoris qñ talis opinio ab ecclesia nõ est reꝓbata cũ tali volũtate q̃ si non crederet veram nõ ei adhereret certe i isto nõ põt eẽ ꝓfectus & sic nec pctm̃ inobie & ergo iz certũ sibi certitudine morali & dimittit dubiũ sibi. s. opinionem contrariam.

Ratio ꝑm. S. Bo. s. iij. di. xv. pte. ij. ar. i. q. iij. accipit cõmunissime ꝑz qđ cõꝓhẽdit oẽz actũ bonuz sicut accipit gl. i. ad Thesal. v. Nõ cessat orare q nõ cessat bñfacere. accipit scdo cõiter ꝑm q̃ cõꝓhẽdit oẽm actũ cõtemplatiue relatum a deum. Accipit ẽt ꝓprie oratio ꝑm q̃ est ascensus mẽtis in deũ ad aliquid deguitandũ vel ipetrañ vel exoluẽdũ. Et isto mõ accepta diuersimode diffinitur vt ꝑz ꝑ Nost. in sũma ti. de penis & Jo. an. in cle. vnica de reli. & ve. san. Uñ ꝑm Augu. in li. de ꝓbis dñi Oso est qđã petitio & alibi dicit Oro est pius mentis affectus directus

in deū z plerūq; ne pigritet in vocem prāpēs. Facit ad hoc de ꝑse. di. i. c. qñ aūt vt ꝑm damas. li. xxiij. ofo est ascensus mentis in deū vel petitio decētium Facit. c. ii. xx. di. Vel ofo ꝟ Ray. ē cōgeries vocū ad aliquid ipetrādū i deū tēdentiū vel ꝑm Hugo. de sancto victore ofo ē deuotio q̄dā ex cōpūctiōe ꝓcedēs. Ne. n. descriptiōis ofoni queniūt ꝑm diuersos eī effectus z ꝓpa ofo alii qñ dr ofo noīe ꝓpr: z hoc fit qñ mēs nostra ascendit in deum vel per quam aliqd deo vouet vel offertur z sic ei cōpetit diffinitio. y. Aug. z pria damasceni. Aliqñ dr obsecratio qua gs ꝑ commissis veniaz deprecatur z alia expedientia ad salutē petit z sic ei cōuenit pma diffinitio Augu. z. vj. Barna. z alia Ray. dr. iu. postulatio z hoc est qñ gs cōstitutus i feruore spūs z caritatis fraterne ēt pro salute alioꝝ orat z petit ḡr to dr gratiaꝝ actio ꝑ quā gs recolēdo beneficia dei tā ꝓteriti q̄ ꝑsētia z futura totiꝰ in deū attractus quodā spū cōpūctōis regratiādo deo totꝰ ꝑ ill de nouo z sic ei cōpetit diffinitio Hugo. Et de istis dr ꝓme ad Thimo. ij.

¶ Utr ofo sit ꝑtus latrie. ſ. ꝟ Ricar. in. iij. di. xv. ar. iiij. q. ij. ꝙ sic inq̄rit gs orat deum vt sibi exhibeat honorez in recognitionē sūmi dñi ij. Cū latria nō sit aliū nisi exhibitio honoris testificatis in eo cui exhibe summū dñm Inq̄rit ꝙ gs orat deū vt hoc satisfaciat de peccatis suis vel alioꝝ sic est actus ꝓprie nec mirum q: in genere actuz morum idē actus ex fine sortitur diuersas species vt ꝑz in. v. Ethicoruz. c. iij. vbi mecans ꝓpter lucrum est auarus z ꝓpter cōcupiscētiā est luxuriosus.

2 ¶ Quis est oād⁹ virum solus deus ſ. ꝑm Ricar. vbi. s. q. iij. ꝙ dupliciter quis pōt ꝓrrigere alteri ꝓces. aut vt tā q̄ per ipsum inplēde. Aut vt tanq̄ p eius impetrationē adipleatur. Primo modo solus deus est oād⁹: q: illa bona que principaliter sunt petēda. ſ. gratia z salus: vel que nobis deseruitūr ad eoꝝ acq̄sitionem a solo deo dātur nec ab alio dari ꝓsit tali mō. ſ. ad acq̄sitōes glie gre. Secūdo mō orandi sunt sancti q ad eo ipetrant exauditionē oratio nis nre. vnde Apoc. viij. dr. Ascēdit fumus aromatum de ofonibus sanctoꝝ de mān angeli coram deo. Maxime gloriosa virgo Maria sup ceteros est orāda isto ſo mō q: pⁱ valet q̄ ceteri oēs ceteris pibus Et ꝓpterea cū oraꝰ de um vel xꝑm dicimus miserere. vel da nobis. sed cum oramus sanctos dicimus orate pro nobis.

¶ Sed q̄ro nunqd sancti vidēt orōes nras. ſ. ꝟ Rica. vbi. s. ꝙ ꝛ aie sanctorum nāli cognitione nō cognoscāt oia q̄ fiunt in hac vita. z maxime interiores motus cordis. q: solus deus scrutatur corda. de sumo. c. tua i fi. tū in ꝑbo vidēt eā decet eos de nris actibus cognoscere. de quoꝝ q̄litate sūt illi actus gb⁹ eos oramus orando. q: ad eorum gloriam pertinet ꝙ ad eos habeam⁹ necesse recurrere. z ꝙ ipsi prebeāt nobis auxilium ad salutem.

¶ Quō ꝺz fieri oād⁹. ſ. vt collegio ex 4 Ricar. vbi. s. q. lvi. z. vij. z Tho. xxij. q. lxxxij. Du. z Jo. An. vbi. s. ꝙ ꝺz fieri cū. vij. cōditionibus seu socijs. Et ꝓmo cum humilitate. Judit. ix. Dimittum z mansuetoꝝ semper tibi placuit deꝑcatio ecclīastici. xxxv. ofo humilitatis se ꝛc. psal. exaudisti ofonez humilis hec humilitas duo ꝺz here. Pro diffidentiā ꝓpr virtutis: hoc ē reputes tendignū exauditōe. Secūdo ꝙ fidentiā de dei misericordia ne desperes: sic ecclia facit q̄ semp in fine orōis. dicit ꝙ dñm nr̄m iesum ꝛc. qñ. d. O dñe nō ad me aspicis sed ad misericordiā saluatoris ad aduocatā Marīā sic vide q̄ in leta neis dr ꝙ passionē pcruce ꝛc.

¶ Secdo cū bona dispositiōe seu cōtri 5 tione suoꝝ peccatoꝝ q: cū his q̄ displi cet ad intercedēdū mittit irati animus potius ad deteriora quocat Dic Bre. ij. q. vij. in gramb⁹. z. xlix. di. c. vlt.

¶ Utrum oro peccatoris exaudiat. ſ. 6 vt colligo ex Ricar. z. S. Tho. vbi. s. ꝙ aut peccatoꝝ aliqua petit vt peccatoꝝ

l.ſm deſideriū peccati ꝛ tūc nō exaudit̄ur ex miſericordia ſz bene q̄ndoq; ad vindictā dum p̄mittit̄ amplius ruere in peccatis Vñ Aug. Quedaz negat deus ꝓpitius q̄ꝫ ꝓcedit ira⁹ Et ſic intelligitur illud p̄ouer. xviij. Qui declinat aurem ſuā ne audiat legē ofo eius execrabilis erit aut peccato⁹ orat ex deſiderio bono nature ꝛ ſic de⁹ exaudit non quaſi ex iuſtitia. q̄talis non mereatur ſed ex miſericordia ſi tamen alie cō ditiones concurrant.

7 ¶ Sed q̄d ſi orat ꝓ alio nūq̄d exaudietur. ℟. q̄. aut orat vt miſter eccleſie ſic exaudit. i. q. i. c. dictum eſt. Aut orat vt ꝓuata ꝑſona ꝛ ſic ſi exaudit peccato⁹ ꝓ alio orans. Et ſic intellige. c. ſi gs ingt ꝛ c. ipſi ſacerdotes ꝛ c. ſacro ſanc. neceſſe. i. q. i. Uerū eſt q̄ ſi ille qui inducit peccatorē ad orandū ꝓo ſe ſit bonus tunc peccato⁹ exaudiet̄ non ꝓo ſuo ſed ꝓo merito poſcētis. d. c. dictuz eſt. Sed aduerte q̄ hic ꝛ. i. Ḡ. preceden ti accipit̄ peccato⁹ ille qui eſt mortali nec de eo eſt attritus vl cōritus q⁹ licz quis eēt in peccato tū de eo dolet ꝛ ꝓponit abſtinere ꝛ ſatiſfacere tunc non ꝫz locum iſtud ſed illud q̄ dicit Aug. ſup Jo. omel. xliij. ſi enim peccatores deus nō exaudiret fruſtra ille peccato⁹ publicanus oculos in terra dimittens ꝛ pectus pcutiens dicere dñe ꝓpitius eſto mihi peccatori cuius contrarium ibi patet quia deſcendit iuſtificatus. ꝛ ideo tales exaudiuntur.

8 ¶ Tertio dz eē ofo aſſociata cū breuiloqo Mat. vi. cū orauerit̄is nolite multū loq. Facit ō ꝑſe. di. v. c. ñ mediocrit. Sed ꝓtra xp̄o Luc. xviij. dicit ſemper oz orare ꝛ nūq̄ deficere Item Luc. vi. dr q̄ ꝓnoctauit orādo. ꝛ Luc. xxj. dr q̄ plur⁹ orauit. Facit. lxxvi. di. c. noſce Ad q̄ dicēſ. q̄ ofo nō ſolū ꝫ ſuam eā q̄ eſt deſiderū caritatis. ſed ēt ꝑ ſeipſaz pōt eſſe diuturna. Et q̄ ego dico q̄ oz eē breuis. hoc intelligo talr ne moralib⁹ nobis aliud cordi nſo iſerat inimic⁹. Et tō ſcti pres aliquā multū orabāt. ꝛ poſtea aliqd opis faciebāt. ōmū ad orationē redibant. ſic ꝛ nos nō ita debemus plungare ofones q̄ in ipſa repleamur vagatōibus ſed pot⁹ eā breuē facere vt cuz feruore eā exp̄leamus ꝛ hoc ē q̄ dicit Aug. ad pbā. multū loqui i orādo ē rē neceſſaria ſuperſtuus agere ꝓbis. Lū plerūq; hoc negociū plus gemitibus q̄ ſmonib⁹ agat. Et hic loquit̄ de ofone voluntaria. non de illa q̄ ē de neceſſitate vt clicis ꝛ hmōi.

¶ Utruz ofo debeat eſſe vocal. ℟. ſm 9
Ricar. vbi. ā. q. iij. q. duplex eſt oratio. Quedaz cōis. i. q̄ p miniſtros eccle in ꝑſona totius populi deo offertur ꝛ talis debet innotiſcere populo ꝓ quo offertur. vt excitet ad deuotionem ꝛ ne poſſit ſuſpicari in miniſtris eccle illi⁹ oratiōis omiſſio. ꝛ tō talis oz eſſe vocalis. Alia eſt ofo ſingularis ꝑſone. i. que offert ab hoie in ḡtū eſt ſingularis ꝑſona. ſiue ꝓ ſe ſiue oret ꝓ alio. ꝛ talis oratio ḡtis non ſit neceſſarium q̄ ſit cuz ſenſibili voce. niſi ad hoc hō ſit obligatus ex voto. tū q̄ꝫ expedit ad meritū vt mētali adiūgat vocalis vt ꝓ vocalē ſeruoz cordi amplius excitetur. Ex quadaz. n. naturali vnione aie ad corpus. motus corporis diuerſimode affectiōes aie excitāt ꝛ imutant. Si tū in caſu vocalis ofo retineret interiorē feruorē. tūc nō eēt vocal⁹ orāō. ofone ſingulari q̄ſi q̄ ēt exceſſu feruoris mētis ꝓrūpit hō in vocalē oratōez. Pōt ēt fieri vocalis ofo ad redditionē debiti. vt vz hō ſm totū q̄ habet deo ſoluat. Et illud Mat. vi. orātes nolite multū loqui. Intelligēdū eſt ſm Aug. ad pbā. q̄ non eſt loqueñ. multuz. ſ. vt multa locutio ſit eſſicax ad exauditionez q̄ eloquētiores eri mus. q⁹ deus ꝓncipaliter ad intētionē aſpicit. Propterea ſubiunxit aug. ibidem non deeſt multa ꝑcatio ſi feruens perſeuerat intentio.

¶ Quarto regrī ofo ꝓ fiat cū bona 10
intētione ꝛ feruentur. Sed hic q̄rit̄ur. Utrū ofo vocalis ſine mētalis attentione ſit efficax. ℟. ſm Ricar. vbi. ā. q. vi. q̄ tripler eſt efficatia orationis. Prima eſt in meredo. ſeu ſatiſfaciēdo. Secūda

est in ipetrãdo. Tertia est orantẽ spĩa liter ꝛ sensibiliter reficiẽdo. Uñ nulla ista⁊ hꝫ vocalis oꝛ. nisi eã ꝓcomitetur cõcors medicatio. ⁊ Oralis. n. est non actꝰ exterior. nisi ꝓ cõparationẽ ad actum rõis interiorꝭ. Aduerte tñ ꝙ intentio debita ꝛ actualis si adsit in ꝓncipio vocalis oꝛis. hꝫ postea mens euagẽt. nisi talis euagatio interrũpat ꝓmã intẽtionẽ ꝑ ꝫnã intentionẽ sic est meritoria ꝛ ipetratiua oꝛo vocalis sine attentiõe ꝑ virtutẽ ꝓme intẽtiõis. sicut cũ qs ꝑ bonã intẽtionẽ incipit peregrinari vel elemosinã dare. totũ sequẽs ẽ meritoriũ virtute intentõis ꝓme. cuius ceſſet sua ꝛctio actual. Sz talis oꝛo sine attentõe nõ hẽt tertiã efficatiã. s. spũalr reficiẽdi, oratꝫ nisi ẽ dũ eã ꝓcomitat attẽtio actual. Et sic itelligẽdũ illo ꝓie. cor. xiij. Si orem lingua ꝛ spiritus meus nõ orat mens mea sine fructu est. s. spiritualis refectionis.

¶ Sed quando dicetur peruenire euagationem interuenire ꝫnam intẽtiones. Rz. hꝫ Ricar. non declarat. Dic ꝙ tũc quãdo homo voluntarie alia cogitat non ptinẽtia ad oꝛonem. ꝛ de hoc. vide. s. hoze. q. xxvi. Et quõ est peccatum. Uñ dicit Lipn. de oratione dñica. Quõ au ãsi te a deo postulas. cũ ipse te nõ audias. Et Ber. causamur nobis de esse gratiam. sed iustius ipsa gratia cõqueriť nõ nullos desse sibi. Et Cassianus. Numq̃ orat quisquis etiã flexis genib⁹ si vagatiõe distrahitur. Propterea dicit Lipn. nihil aliũ cogitat animus q̃ ad solũ quod precat. Facit de cõse. di. i. c. quãdo aũt. di. v. nunq̃. Et est etiã ad uertendũ ꝙ triplr potest applicari intentio orationi vocali. s. aut applicando eam ad verba que dicuntur. Aut ad illud qõ petit. Aut ad illũ cui oꝛo porrigitur ꝛ quocũq̃ istoꝝ modoꝝ ad sit intentio non est inefficax oratio ad satisfactiõẽ. Et ego dico nec ad ipetrãdum. vel reficiẽdum. Sed ꝑa intentio melioꝛ ẽ q̃ ꝓma. Et tertia q̃ ꝑa. Unhugo. de virtute orandi. Pura inquit oꝛo est qñ ex abundãtia deuotiõis ita mẽs accenditur vt cũ se ad deũ postulãdũ conuertitur preamoris eius magnitudine etiam petitionis sue obliuiscat. Nã aliqñ nimia attentio ad verba posset esse impeditiua orationis. s. quando homo vult nimis in particulari cogitare de verbis. qz ꝑm philo. ij. topicoꝝ. Non possumus multa cogitare simul vnde sufficit ꝙ ꝓma intentio sit talis ꝙ sufficiat ad integram informationẽ verborum. Et ideo hugo vbi supra dicit. Oratio perfecta esse omnino nequit si eam meditatio non concomitetur aut precedat his oibus concoꝛ. Tho. vbi. s. de hoc vide hoze. §. xxvi.

¶ Quinto requiritoratio ꝙ vtilis ad salutem petat. ꝛ sic est petere iuste.

¶ Utrum sit aliquod determinate petendum in oratione. Rz. ꝑm Ricar. vbi s. q. iij. Quedam sunt quibus nõ possumus male vti. sicut virtutes gratia. ꝛ gloria. ꝛ talia determinate petenda sunt i oratiõe. Quidam sunt quibus possumus vti bene ꝛ male sicut habere diuitias. filios. oꝛorem ꝛ huiusmodi ꝛ talia non sunt determinate petenda in oratione sed sub conditione. s. si deus ꝓuidet illa ad saltem nostram vtilia. Quedam sunt quibus vti bene nõ possum⁹. sicut peccatis. ꝛ hmõi malis ꝛ talia nõ sunt a deo petẽda. in oꝛone.

¶ Sed cur aliquid petimus cum deus sciat quo indigemus. Rz. ꝑm ꝙ dicit Augu. in epistola ad probam. Ille qui nouit quid nobis necessarium sit priꝰ q̃ petimus non voluntatem nostrã vult sibi per petitionem nostram innotescere quia eam non potest ignorare sed vult exercere in omnibus desideriũ nostrum quo possimus capere quod ipse preparat dare. hinc ꝛ Bre. xxiij. q. iij. Obtineri inquit nequaq̃ possunt que predestinata non fuerunt sed ea que sancti viri orando efficiunt ita predestinata sunt vt precibus obtineantur ergo non oramus vt deus aliquid sciat. vel vt eum immutemus sed vt obtineamus quod voluit precibus obtineamus.

¶ Sexto q̄ constanter fundatus in fide petat. vnde Jaco. 1mo. postulet autem in fide nihil hesitans.

¶ Septimo q̄ petat perseveranter.

¶ Utrū oratio sit semp meritoria. Rn. 1m Ricar. vbi. s. q̄ nō quia merito debetur merces 1m iustitiā. Et tō oratio facta in peccato mortali nō est meritoria propie loquēdo de merito. Addo etiam quod nō est meritoria ḡtis nō fiat in peccato mortali. si nō adsit debita attētio saltem actualis in principio. 1m cōmunem opi. theolo. in. ij. dis. xlj. Si tñ talis attētio adest erit meritoria nisi interrūpatur. vel nisi in oōne necessaria puta in offō respectu clericoꝝ sit notabilis negligētia in rep:lmēdo vagationes. quia sic esset peccatum de quo supra. hoc. H. xxvij.

¶ Ad qd valz oō siue de eius effectu Rn. q̄ valet ad vicēdas tētationes. Unde hiero. sup Mat. xiiij. in tentationez intrat qui orare negligit. Secūdo ad augmentanda merita. Tertio valet ad impetrāda postulata. vt p3 ex supradictis Quarto valet ad vincēdos hostes xxvi. dl. c. vlti. de moyse q̄ orans vincebat hostes. Quinto ad secretoꝝ diuinorum revelationes. viij. q. i. si ergo. Sexto ad celestiū degustationē. Unde si ne ipla non gustantur diuina.

¶ Utr. semp exaudiat. Rn. 1m Ricar. vbi supra. q. vij. q̄ si fit p se debito mō semp exaudit: sed nō semp statim sed p illo tēpore q̄ diuina misericordia cōspicit exauditionē vtiliorē eē omnibus pensatis. Aut fit p alijs. & sic non semper exaudit. Unde augu. omel. cij. super Jo. dicit. Exaudiunt oēs sancti p ipsis nō aūt p oibus exaudiunt subdit tñ q̄z to dignior es fuerit orātes p populo tāto facilius in necessitatibus pro ḡbus clamāt exauditur hoc enim non provenit ex defectu oōnis vt nō exaudiat p alio orās debito mō 3 pp indispositionē illius p quo orat. qz obstinatus fore est vnde Raban⁹ sup Mat. xxv. Quotiēscūq; orantes non exaudimur. 15 sit q: 3 auxiliū nr̄e salutis petim⁹ vt

qz eoꝝ p ḡbus petimus puersitas nō impetrem⁹ obsistit vt in futuꝝ petitionis differtur effect⁹. vt desideria crescāt & perfectius gaudia capiant que requirunt. hec ille.

¶ Utrū oō sit in pcepto ita q̄ glibet 2a teneatur. Rn. 1m Uldericū q̄ sic ad oō nē mentalē. Et ego dico q̄ et ad vocales tenentur impfecti & cōes hoies. qz mentalē orōnez si possent hēre sine vocali. Et q̄ oō sit de pcepto oib⁹. Pro bo rōne sic. horno tñr de iure naturali ad oīa illa q̄ recta rō dictat nō posse fine ipsis salutez cōseq p3 ea necessitate qua qs vult aliquid. ea necessitate vult illud sine quo tale qd nō pōt habere. secūdo phi. Finis impōit necessitatē his q̄ sūt ad finem. l. oō. ff. de spō. sed hō nō pōt salutez 2seq sine orōne. ḡ ad eā tñr de necessitate. Et q̄ hō non possit saluari sine oōne p3 Nā 1m apostolū ad phil. Nō sumus sufficientes a nobis etiā bonū cogitare. ḡ multo mīn⁹ operari nisi ex gra dei nobis doneī posse. qō gdez nō donat regulr adultis. nisi petāt p argumētū a 3rio. Jo. vj petite & accipietis. Facit. xxiij. q. iij. c. obtineri ergo cū sine bona opatiōe nullus possit saluari quia hitabit in tabernaculo dei qui operatur iustitiā. 1m psal. & bona operatio nō possit esse sine oōne. Ergo propositū Confirmatur. Exodi. xx. Memento vt diez sabbati sanctifices quod sine oratione fieri non potest Jtez Luce. xviij. oz semp orare Sup quo Crisō. dicit oportet necessitatem dicit Coroboratur exemplo i practica qua communiter homines non timent deum quia nō habent oratiōnez Ecōtrario si est aliqs timoz dei inueniēs in hñte gram orationis. Merito ergo dicit Hiero. vbi supra. In tentatiōe intrat q̄ orare negligit. Et super illud Mat. xvij. Hoc genus demoniorum si eicitur nisi i oōe & ieiūio. Nō sanat oculū qō nō sanat calcaneū. Jeiunio sanāt pestes corporis. oōe vo pestes mēt. Sz adūte q̄ istō pceptū oōe ē affirmatiuū qō solū obligat p sp. ali-

quos plus. aliquos minus. Quãto. nã
gliq; est debilior: tãto magis indiget au
xilio oronis. Et iõ certa meta vel hora
nõ est determinata. iz tñ gltbet de pce
pto tñr quãtũ indicũ sue rõnis dictat
sibi fore necessariũ orare vt a petis desi
stat. z in bono pseueret. Clerici tñ. z re
ligiosi hñt determinatũ modũ. z tps
oronis ỹ quo supra. Nore. Sikr illi q
bus in psñtia p̃ ꝓfessorẽ ẽ iniunctũ vel
q ex voto hẽrent. Alij ãt nõ vidẽt hẽre
determinatũ tps. Nũ q; ſm. S. Tho.
in. iij. di. xv. Seculares. tenẽt diebus
festinis diuinis officijs interesse. vt mi
nistris p̃o populo orãtibus suam in
tentionem conforment.

21 ¶ Que oro est efficatio. fz. ſm Ricar.
vbi. ſ. q. viij. q; oro dñica. Quod ostẽ
dit. Pmo auctoritatis dignitas q; xps
eã fecit. z discipulos docuit. Mat. vi.
Secãdo sentẽtiosa eius breuitas. Ter
tio petitoꝝ vtilitas. Nã oia q; desidera
re debemus z petere in hac ꝓmittur
Unde Aug. ad pbã. Lz alia ꝓba dica
mus orãdo. nihil aliud tñ dicimus q̃
q; in ista oratõe posita est. si recte z cõ
gruenter oremus. Unde aduerte q; eo or
dine posita sunt quo desiderare z pete
tere dẽmus. Exhibeꝝ. Pmo reuerẽtia il
li cui porrigẽda ẽ oro. Cũ dr. Pf nr g
es in celis quo capiat benivolẽtiã dei
orãs. Scdo q; finis magis desiderat
q̃ q; sunt ad finẽ. Jõ pmo petim⁹ q̃ re
spiciũt finẽ q̃ q; sunt ad finẽ. Respicie
tes finez sunt due petitiones. Pria est
sanctificet nomẽ tuũ. Hoc est. fz aug.
li. y. de ſmone dñi in mõte. cũ dicim⁹
nos admonemus desiderare. vt nomẽ
eius q; sup est sanctũ ẽt apud hoies
sanctũ habeat hoc ẽ nõ ꝓtenat q; nõ
deo iz hoibus. pdest. Scda est. Adue
niat regnũ tuũ. Uũ ſm aug. vbi. ſ. in
hoc excitamus desideriũ nr̃z ad illud
regnũ vt nobis veniat. z in eo regnare
mereamur. Uñ p̃ pmã petim⁹ vt deus
ab hoibus glorificet. p̃ faz vt a dei glo
riã veniam⁹. Petitiões respicientes q̃
sunt ad finẽ. Quedã sunt respectu bo
ni q̃ sunt due. pma est. Fiat voluntas tua
sicut in celo z in terra. In qua ſm Au
gu. vbi. ſ. petit meritũ quo beatitudinẽ
mereamur. q; ꝓfitit in obediẽdo mã
datis dei. z iõ sicut ab angelis in celis
fit dei voluntas. sic z a nobis in terris p
verã obiam. Scda est. Panẽ nr̃z quo
da. no. ho. In q̃ petit victus quotidia
nus ad sustẽtationẽ necessarius. vl vi
ctus aie eucharistie scz̃m tanq; instrñ
quo possumus nos iuuare. Quedã pe
titiũ est respectu mali culpe. z hec ẽ di
mitte. n. d. n. ſ. z. n. d. de. nr̃is. Uñ aug.
vbi. ſ. debita petis dici manifestũ est. z
in hoc admonemus nos qd facere de
beamus vt remissionẽ peccatoꝝ hẽa
mus ſm augu. ad pbã. vt ibi. Sicut z
nos di. de. nostris. Quedã est q̃ respicit
mala inclinãtia nos ad pcm. q̃ est. Et
ne nos induc. inten. q; nõ ita intelligãt
vt nõ ꝓmittat nos tẽptari q; q̃z hõ
intẽtatione pbat ad bona z humiliat
ad deũ. Sed sic itelligũt vt nõ deserti
diuino adiutorio alicui tẽtationi vel cõ
sentiamus decepti vl cedamus afflicti.
ſm Augu. ad pbã. z tõ aliud est tenta
ri. aliud est in tẽtatione induci. Quedã
respiciũt malũ pene q̃ est. Sed liberа
nos a malo. In qua admonemur nos
ſm augu. vbi. ſ. Nondũ nos esse in il
lo bono. vbi nullũ patiemur malũ. Uñ
de hac oratõe dicit Jsido. ꝓmo li. de sũ
mo. c. xxij. Fidei fundamentum. z dñica.
oro p̃o tota lege paruulis ecclie ad ce
lor regna. sufficit. Et augu. in ench. c.
xv. De quottidianis z bzenibus leui
busq; peccatis sine quibus vita nõ du
citur quottidiana oratio fidelium satis
facit. Eorum enim est dicere Pater
noster ꝛc.

Ratorium ñatũ gltbet in domo ꝓ
pria hẽre ꝑt. iz nõ dz hẽre forma
ecclie. nec ibi aliqs dz celebrare. nisi sit
ꝑuilegiatus vel de lnia epi aliter dz de
poni celebrans. de consc. di. i. vniuersis
z. c. clericos. z. c. si quis.

¶ Qua ĩmunitate gaudet vide. Im
munitas. §. xxvi. z in quo differt ab ec
clia vide. ſ. ecclia. §. iij.

Rdo primo ꝑm Hugo. de sancto vic. est signaculꝫ quoddã in quo spũalis ptãs offm traditur ordinato. z scom. S. Bo. in. xiij. di. xxiij. signaculꝫ hic stat ꝙ signaculo in aiaz diuinitus ꝓfesso.

¶ Quot sunt ordines. ℟. ꝙ sunt. vij. vt hꝫ ꝙ magꝫ. i. xiij. di. xxiij. c. i. s. Hostiarius. Lectoratus. Exorcistatus. Acolitatus. Subdiaconatus. Diaconatus Presbyteratus. Pria tõsura. n. nõ est ꝓprie ordo ꝫ dispositio ad ordines. ꝫ Ricar. eadẽ di. Facit. xxiij. di. de psalmistatu. Qui psalmistatus idẽ est ꝙ ꝑma tonsura. Et in hoc cõcordãt cõiter theologi. Sz canoniste tenent ꝙ sunt nouẽ ordines ꝑm nouẽ yerarchias. s. ꝑma tõsura seu psalmistatus. z ordo epalis. Et ꝙ ꝑma tõsura sit ordo est ter. in. c. cũ cõtingat. z ibi do. Anto. z canoniste. vbeta. z qua. oz. Silr ꝙ epa tus sit ordo z ꝙ ꝓximatur caracter in dicto meo. Facit incõuincibiliter. tex. in ca. de ordinatis ab epõ. qui epi. re. vbi ꝫ ꝙ licet refignauerit. nihilominus cõsert ordines. ly nõ executionẽ ꝙ non posset si caracterẽ idelebilẽ nõ imprel fisset ordo epalis. z sic ꝑm canonistas erunt nouem ordines. z de eorum offi cijs vide in suis titulis.

¶ Utꝝ in oi ordine ꝓximatur caracter ℟. ꝑm Ricar. vbi. s. ꝙ sic. z gd sit. vide supza. Caracter.

¶ Sz nũg d exigitur caracter baptismi. ℟. ꝙ sic de necessitate. c. veniẽs de pre. nõ bap. Secus de sacrõ ꝓfirmationis q̃ nõ confirmatus si ordinetur recipit caracterẽ ordinis.

¶ In quo actu ꝓximitur caracter in quolibet ordie. ℟. ꝫ Ricar. vbi. s. Pro gsiali regula teneñ est. ꝙ in susceptiõe illiꝰ exteriorꝭ signi ꝓximitur caracter in quolibet ordine. in quo signo ꝓncipalis ptãs quã respicit ille ordo signifi cat expssius. ad quã cõcurrũt alicuius instri traditio z ꝓbi expssio quo ꝓbo expssius determinatur instri significatio. z ideo q̃ ꝓncipalis ptãs quã respicit ordo hostiary expssius significatur in clausum eccle datione ꝙ in aliquo alio quod circa ipsum fiat. Et ptãs lectoris in hoc ꝙ ab epõ sibi traditur codex lectionũ diuinaz. Et ptãs exorcistę ꝙ hoc ꝙ de mãu epi recipit libꝝ exorcismoz. lõ in eoz datiõe ꝓximitur. Et ptãs acoliti ꝑm. S. Bo. Ricar. z Pe. z alios respicit principaliter portare cereos. z tõ ꝓximitur ꝙ hoc ꝙ accipit cãdelabꝝ ũe manu epi. Alij dicũt vt Tho. ꝙ ꝓximitur ꝙ hoc ꝙ traditur vrceolus. q̃ ꝓncipalius ꝙd significatur eiꝰ ptãs. Sz veriꝰ est primũ. vt ꝓz. xxi. di. cleros. vel dic ꝙ verũq; dz accipere. vt i. c. Acolitꝰ. xxiij. di. z i. c. plecti. xxv. di.

¶ Sed quẽritur an regratur ꝙ talia in strumẽta accipiã ỏ manu epi. ℟. ꝙ nõ de necessitate. ꝑm Ricar. in istis ordinibus minoribus. sed sufficit postq̃ sunt ab epõ instructi qualiter in offõ suo debent agere instrumẽtũ accipiãt ab Archidiacono de mãdato epi z volũtate in cuius acceptiõe ꝓximit caracter q̃ instrumenti traditio ꝓncipalius ẽ ad episcopũ q̃ ad archidiacono. Et ꝓz Ista opi. est ter. in. c. acolitus. xxiij. di. In maioribus bene oportet ꝙ de manu epi. xxiij. di. c. diaconus.

¶ Potestas subdiaconi ꝓz per hoc ꝙ accipit de manu episcopi patenaz z calicem vacuuz. ideo in hoc ꝓximitur caracter. q̃ principalis actus eius est vasa dominici corꝑis z oblationes offerre diacono. Et legere epistolaz est secundarius actus nõ principalis. ꝓpterea legitur etiam a nõ subdiacono. Ptãs diaconi nõ potest exprimi quantum ad eius principalẽ actũ q̃ est ptãs portandi corꝑus xpi in patena z dispẽsandi corꝑus xpi. z tõ exprimitur quãtũ ad eius actũ secũdariũ in traditione libri euangeliorꝫ in qua ꝓximitur caracter ꝑm Ricar. z Tho. alij dicunt ꝙ ꝓximitur caracter in manus episcopi impositione. vt sanctus Bo. z Pe. z ꝓz hac opi. facit. xxiij. di. c. diaconus tuncto. d. c. cleros. Potestas sacerdotis confertur quando ab epõ dicitur Accipite spiritum sanctum. quorum ꝛc. z

hnius opi.est sanctus Bo. z Pe. Alij dicūt vt Sco.in.iiij.di.xxiij. q ibi sūt due forme partiales. Jn ḡruz altera cō fert ptās cōficiēdi eucharistiā i reliqua ptās absolueēdi in pñtia. z istis cōiunguntur due materie hoc est duo signa visibilia. Propria forme prime est traditio calicis z patene cū hostia. z vino z verbis accipe ptātem celebrandi ꝛc. Secūde forme est impositio manꝰ epi sup caput cum verbis accipe spiritum sanctum. vt sic epūs ꝓcedēter agat sum mo epo xpo. qui primo cōtulit ptātem apostolis ꝓficiendi q̄ absoluēdi. hec ille. Et hoc credo verius quo ad primā materiā cōrñdentē prime forme. Sed quo ad sam mām correspondentē secūde forma q̄ est manus impositio epi cū illis verbis accipite. Nō credo q̄ tex. in c. vlti. de sacra vncti. inuit. q manꝰ im positio nō est de substantia forme. q̄ si omissa fuerit nō dz reiterari sed supplere nec sūr predicta verba accipite. quia sunt quedā pastoralia que ipsa nō hñt esse hñt alia ẏba q̄s imponit manus. Epatꝰ ẏo ordo quo ad caracterē suscipitur in vnctiōe capitis excrisinate. sed hoc nō est verū. p. c. vnicū in principio de sacra vncti. vbi dicit supplēdum q̄d est omissum. Imprimitur ergo ex ipositione manū epōrum sup caput eius vt pōt elici ex. c. epūs iuncta glo. xxiij. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. nō iterā. q̄ logtur de ipositione q̄ fit diacono z sacerdoti que nō est de essentia. Psalmi. status. seu prima tonsura q̄ conferūtur cū ei capilli abscinduntur.

8 ¶ Que sunt necessaria in cōsecratione. ℟. q̄ vt colligo i diuersitate doctorum dicēn. est q̄ oia statuta in pastorali dñt intelligi ita necessaria q̄ si aliq̄d omittat. nihil fiat. z necessario totū sit iteranū. nisi omissa sint de illis de quibus in ture est expressum q̄ nō sūt de necessitate. vt vnctio. vt in. d. c. vnico. de sacra vncti. Et manus ipositio in ordinatōe diaconi vel presbyteri. d. c. vlti. de sacra. nō iterā. Et quedā orationes alie ab illis que dicunt q̄ aliq̄ institā traditum. Et quedā alia forte minima que ex se patent nō esse de substātia ordis: sicut q̄ sit genuflexus. z filia que magis sunt ad deuotionem excitā dam. Jtez tpe vo tepo. ozc. sane. Item etas. di. lxxvj. subdiaconus. Jtez q̄ ab epo ppzio. recipiat. z nō simul plures accipiat de sacra. non iteran. c. i. z vlti. Jtē q̄ latio vl greco epo recipiat de tepo. ozc. q̄ trāslationi. Jtē missa in minoribus ordinibus. z hmōi.

¶ Sed nunquid tactus corporalis in ꝫ strumēti sit de substātia ordinis Tho. in. iiij. di. xxiij. tenere videt q̄ sic. z verius credo. Cuius alij dicāt q̄ solū porrectio instrū z manus extēsio sit de substantia. ar. l. q̄s modo. ff. de acqui. poss: in sacramētis requirit tactus corporalis. vt pz i baptismo vnctione z huiusmodi. z hoc pz in pastorali. Seens dicūt quidā de ipositone manuū. q̄ nō requiritur tactus. Sed Bof. z Do. tenēt q̄ sūr est necessarius. per. c. fi. de sacra. nō iteran. Ego teneo q̄ ls in ipositione manuum nō tangat. q̄ non sit aliquid supplendum. Et sūr in instrumētis in quibus caracter ex eorum traditiōe non imprimitur sed sufficit porrectio. ls sit melius tāgere secus in traditiōe institorum ex q̄ caracter ipzimitur.

¶ Sed nūquid oportet tangat amba bus manibus. Item oia puta patenaz simul cū calice z hmōi. ℟. q̄ nō credo sed sufficit solum tangat modicum q̄d alicuius rei q̄ nulliꝰ intermediū discō tinuans hēat ad totum. ar. c. vnici. de consec. eccle. li. vi.

¶ Utrū sufficiat traditio euāgeliorum ii ꝓ libro exorcismorum vel super pelliciuz ꝓ dalmatica. z hmōi. ℟. q̄ nō nisi in eodē. libro continerentur oia si mul. si tunc hēret intentionem tradendi illō libruz qui ptinet ad illū ordinē.

¶ Quid si epūs facit actus z alius dicit 12 verba vel econtrario. ℟. nihil valet. q̄ sacramenta sunt vnitatis q̄ diuidi nō pñt. de cōse. di. v. quia passus. z. xxiij. q. i. loquitur. Fallit hoc in minoribus ordinibus. vt dictum est.

13 ¶ Utrū requiratur necessario exp̄ssio verborum cum traditiōe instrumenti ꝛc. ſm Inno. in. c. p̄sbyter. de sa. non ite. q̄ sic ita q̄ ſi pars illius oratiōis sit dimissa a capite est inchoāda. ⁊ bene quia materia cuiuslibet sacramenti est instrumenti traditio. forma vero est ex pressio verborum.

14 ¶ Quid si aliquid sit omissū. ꝛc. q̄ si omissum sit de necessitate seu substātia ordinis sic totū est iterandū. Si vero non sit nisi de bene esse. vt ea que non sunt de necessitate. sic in alia ordinatione est suppleſi. Et ab eodem qui primus ordinauerat si pōt. ⁊ non ab alio. ſm Inno. vbi. s. nisi q̄ primus nō potest p̄ficere. nec aſi suppletionē pōt exeq ea q̄ sunt illius ordis. ar. ly. di. solicitudo hec ex Inno. ⁊ Host. ⁊ Bosse. in. d. c. p̄sbyter nec poterit talis suppletio fieri nisi tempore debito ad ordinationes tenendas. ar. p̄fati. c. solicitudo.

15 ¶ Sed quō suppleb̄t q̄ aliquid est omissuz. ꝛc. si erat de substantia vl dubiū an sit de substātia ſm Inn. vbi. s. totū replicabit. Si vero certū est q̄ nō erat de substātia tunc indutus q̄ ordines dant veniet ⁊ accipiet q̄ est omissuz solū Propterea q nō h̄ūt ipositionez manuū ſm Host. solūmodo eā accipiet. q. ſm eū nō est de substantia vt dictū est. Et si q̄s p̄sbyter in sua ordinatione habuisset impositionez manuū. sed non fuissent dicta p̄dicta verba. accipe spiritum sanctum ꝛc. sed alia p̄z aliqua pastoralia eporum. tunc nihil iterab. est vel suppleſi.

16 ¶ Utrū in collatiōe ordinuz ꝓferatur gratia gratū facies. ꝛ. Rica. in. xiij. di. xxiij. q̄ sic si suscipiatur digne.

17 ¶ Utrum caracter vnius ordinis de necessitate p̄supponat caracterem alterius ordinis. ꝛ. q̄ non ſm cōmuniter doc. in. xiij. dist. xx. xiij. Sed quo ad executionem sic de quo dic vt. s. Irregularitas p̄io. ℣. xxxvi.

18 ¶ Utrū ordo liberet a fortuna seruili ꝛ. q̄ sic. episcopatus ⁊ sacerdotiz si ue sit seruilis. vel ascriptitia vel curialis. xlv. di. seruus si sciente.

Rdo 2o a q̄ potest dari. ꝛ. ſm Hostien. in. c. cuz contingat. de eta. ⁊ qua. ⁊ sequitur Pa. in. c. ḡsto. de cōsue. q̄ prima tō sura que clericatus dicitur vel psalmistatus quod idē sunt potest dari a quo cūq; sacerdote parrochiali suis subiectis. Et istud tenet Hugo. ⁊ Ray. Jo. Inno. ⁊ etiam Archi. in. c. nullus episcopus. de tēpo. ordi. li. vi. Bosse. tenet q̄ non potest. Et sic videtur habere vsus ecclesie romane. Ego cuz Jo. an. in. d. c. cum contingat. dico q̄ si habet supra laicum quasi episcopalem iurisdictionē potest. c. abbates. de priuile. li. vi. si nō habet sic nō potest. ⁊ hoc sequitur do. Anto. in. d. c. contingat. Abbas vero si est p̄sbyter. ⁊ ab episcopo benedictus vel recusat benedici: potest dare tres ordines minores. s. Clericatū siue primam tonsuram. Hostiariatum ⁊ Lectoratum in suo monasterio ⁊ suis monachis. seu illis qui vt efficiatur monaci illud acceſſerunt. Et etiam secularibus omnibus semper quibus habet quasi episcopalem iurisdictionem. lxxi. di. c. i. ⁊. y. Et etiam in alio monasterio pōt eos conferre si est inuitatus ab eorum abbate. ⁊ illud monasterium sit exemptum. Alias non. ar. lxix. di. c. i. Tz tamen Jo. lxix. di. ℣. primo. ⁊. c. primo. q̄ hodie abbas p̄fatus potest etiam dare alios duos minores scilicet. Exorcistatum ⁊ Acolitatum. ⁊ hoc sequitur Hostien. ⁊ do. Antoni. in. d. c. cum contingat. de hoc no. in. c. abbates. de priuile. li. vi. Episcopus vero potest dare omnes ordines omnibus de sua dioce si. ordinādis aut qui in sua dioceſi h̄bit domicilium vel beneficium. Aut de licentia episcopi cuius est subditus ordinandus. Vel capituli sede vacante. Vl vicarij generalis episcopo in remotis agente. Vel sui p̄lati si sunt religiosi exempti. hec not. in. c. nullus. de tempo. ordi. lib. sexto.

¶ Sed quid si sacerdos vl episcopus aut abbas ordinat aliquez nō sibi sub-

dtum vt supra dictum est. ff. ℔ Inno. in. c. ℘mo. de suplen. negli. ꝓela. ꝙ nihilominus caracter. cõfertur. ar. xix. q. ij. lugdunẽsis. De pena vero tam ordinantis ℭ ordinati. vide supra. Irregularitas primo. §. xxxij.

2 ¶ Utrum papa possit dare licentiam nõ episcopo conferẽdi ordines sacros ff. Inno. in. c. quanto. de consuetudine ꝙ sic dummodo ille cui datur talis licentia habeat ipsos ordines quos alteri vult dare. alias non.

3 ¶ Utrũ episcopus qui resignauit episcopatui. vel degradatus. hereticus aut excõicatus est ꝓferre possit ordines. ff. ℔ Ricar. vbi. s. di. ij. ꝙ si fuit ltie ep̃s ordinatus ꝓfert ordines. ⁊ caracter imꝑmittur. ℨ non executio ⁊ de hoc vide. s. Irregularitas. ꝓmo. §. xxx. ⁊. xxxi. moraliter tñ peccãt sciẽter i talibus ordinẽ suscipiẽtes ℔ etiãz Ricar. vbi. s. Et sili supradicti ordinãtes nisi i casu de quo. s. Irregularitas. primo. §. xxxi.

Rdonij. ꝙbus põt dari. ff. ꝙ oibus masculis q a iure nõ ꝓhibent ordinari. Abutieribus aũt nullo mõ põt dari. ⁊ si de facto dẽ nihil fit q: caracterẽ nõ suscipiũt. vt notat. Ricar. in. iij. di. xxv. ar. iiij. q. i Nec obstat. c. ꝓbꝫter. ⁊. c. multi res. xxxj. di. in ꝙbus vocat̃ ꝓbytera ⁊ c. diaconissaz. xxvij. q. i. ⁊. c. sacratas. xxiij. di. q: nõ est ab ordine sed a ꝓfatione dicit̃ abbatissa diaconissa ⁊ a ꝑo ꝓbytero dr̃ ꝓbytera vel a viduitate. ⁊ sacrate dicunt a voto ex quo se deo cõsecrarũt. Quidã tñ dicunt ꝙ nec ẽt illi q nõ habẽt vsuz rõnis sunt capaces. notat Ricar. vbi. s. q. ij. ℨ de hoc valde dubitarẽ si darẽtan susciperet caraterem. ⁊ potius tenerẽ ꝙ sic ar. c. christianus. ⁊. c. silvester. xi. q. i. ⁊ quod notatur in. c. nullus in. ver. infanti. de tempo. ordi. lib. vi.

1 ¶ Sed qui sunt q ꝓhibẽt ordinari ff. ꝓio Illi q non hñt debitã etatẽ ⁊ q̃ sit respectu cuiusz ordis. vide. s. etas.

2 ¶ Sectũdo illiterati. vt i. c. nullus ep̃s de tempo. or. li. vi. Utrum aũt suscipiet caracterẽ si ordinẽtur. dic ꝙ sic. ar. c. ꝓ niens de ꝓsby. non bap. Et de hoc vide Clericus. ij. §. i. ⁊. ij.

¶ Tertio criminosi vnde existentes in mortali nõ debẽt ꝓmoueri. de tempo. or. c. ex tuarũ tenore. d. c. ad aures. ⁊ si notoria sit cria mortalia. peccaret mortaliter eos ordinãs. als nõ vt no. in. c. ℨ situm de tempo. or. Ipse tñ q suscipit peccat mortalr. sine sit publicũ sine secretũ. Et quottiens̃cuncz exhibet se minister ecclesie peccat mortaliter. ⁊ totiens quotiẽs hmõi actũ facit. Utñ q tangit res sacras ℨ sit ex officio suo peccat mortalr. sec9 si ex necessitate ⁊ sicut g̃libz laic9 facere ꝑt ℨ Tho. i. iiij. di. xx iiij. facit ad hoc. c. multi. xl. di.

¶ Sed nunqd sufficit cõtritio. ff. ls. sit4 diuersa opinio nihilominus ego credo verius forte ꝙ sufficit excepto qñ vult dicere missam de quo dic vt. s. Eucharistia. y. §. v.

¶ Quarto bigami. vt. in. c. acutius. xx § vi. di. ⁊ de bigamis per totum. de quo vide. s. bigamia.

¶ Quinto soleñter penitentes. ℨo. di. 6 c. ex penitẽtib9. c. xxxvi. di. illiteratos. de quo vide penitentia. §. v.

¶ Sexto. Neophiti. xlvij. di. §. ꝓhibẽt ⁊ tur. ⁊. c. qñ. ⁊ rõ ponit ibidẽ. c. sicut.

¶ Septio Curiales q ꝓ aliqꝫ offiñ & curie sunt obligati. lj. di. c. i. ij. ⁊. c. iij. iiij. di. legẽ. absoluti ꝑo a curia nõ ꝓhibẽt lri. di. ofius. nisi alias sint infames vel irregulares. vt in dictis turibus.

¶ Octano. rõcinijs obligati de ꝙbus q dic. vt. j. Rõcinia. §. i.

¶ Nono. serui de istis dic vt. j. Serui10 tus. §. iij. ⁊. iiij.

¶ Decimo. Corpore vitiati. habes de hoc. s. corpore vitiatus. §. i.

¶ Undecio illegitime nati ⁊ qs dicat12 illegitimus. vide filius.

¶ Utrum illegitimus intrans religio13 nem possit ꝓmoueri. ff. ꝙ sic de iure communi ℔ Hostien. ⁊ Ber. in. c. i. de fi. ꝓsbyt. sed ad ꝓlationem non potest sine dispensatione pape de fi. ꝓsby. c. is. qui. li. vi.

14 ¶ Quid si nō intrat religionem. vide ē. irregularitas. i. §. iij.

15 ¶ Utz dispēsatio cū illitio vt ad clicatū vl' ad ordies promoueat' dēat itelligi de gh' ordinib'. vide. ē. clicus. i. §. iij.

16 ¶ Duodecio. Peregrini sūt q ignoti ordiari nō dñt. Peregrini sūt q nō sūt oriūdi de ep'atu vl' si hñt ibi domicilū aut bñficiū. vt. i. c. cū nullus. de eta. q. ordi. li. vi. Ignoti sūt quoz origo q vita q regularitas nō ē nota epō. xxiij. di. c. eps. q. vij. q. vij. ḡrefi. nam pegrini ordinari nō debent. nisi hēant lras authenticas. vt. j. peregrin'. §. iij. sīl' ignoti nisi p'i' exhibitiōe p'nta cognoscāt.

17 ¶ Decimotertio Insames q de hoc vide. ē. infamia.

18 ¶ Decimoq̄rto Oēs irregulares q sint vide. ē. irregularitas.

19 ¶ Decimoquinto Oēs suspēsi aut interdicti vel excōicati q de istis habes. ē. In dictū. iij. §. i. q. j. suspensio. i.

20 ¶ Decimosexto Oēs ordinati in diaconos vl' subdiaconos a papa nō p̄sūt sine cā' licētia ab alio ordiari ad suplores ordies. c. cū in distribuēdis de temp. or. q. in. c. filium. i. q. i.

21 ¶ Decimoseptimo Hermofrodit'. xxxvi. illitteratos di. xlvij. c. fi. q si ordine tur nō suscipit caracterē nisi p̄valeat sexus virilis §. gl. i. §. hermofroditus iij. q. iij. si eḡlis cēt nō susciperet §. ro.

22 ¶ Decimooctauo Cōiugati nisi velit religionez intrare vel ad sacros ordines promoueri. c. fi. de tē. or. li. vi. de quo dic vt mō monito. iij. §. viij.

23 ¶ Sed qd si eps ordiat aliquē p̄fatozus. §. q mortl' peccat sm Tho. in iij. di. xxiij. nisi cū eis dispēlaret in casibus in quibus p̄t. Et vltra hoc si ordinat infantem nisi religionē intraret aut cōiugatus nisi velit ad sacros ordines promoueri vel religionē intrare illitteratum suspensus est per annum a collatiōe clericalis tonsure, vt no. in. c. eos q c. nulleus de tempo. or. li. vi.

24 ¶ Utz prelatus possit cogere clericū ad ordies suscipiēdos. §. §. cōiter doc. in. c. q̄ris de eta. q qua. q si §. bñficiū p̄t cogere nisi illegitime excuset' de quo vide ibidē Si §. nō §. bñficius ecclesiasticū nō p̄t cogere q ordinans innitus q nō est bñficiatus est suspensus a celebratione misse p annū q debet deponi. lxxiij. di. c. i. q. §.

¶ Utrū coacte ordiat' suscipiat cara cterē. §. q si coactio sit cōditiōalis puta vt euadat mortē sic suscipit. ar. c. vbi ista dicit. lxxiij. dist. q. c. de indeis. xlv. di. q. c. q quidā. i. q. i. q. vltimo. coacta voluitas ē. xv. q. i. merito §. si coactio sit absoluta puta q p vim ordinatur sic non suscipit caracterem. facit. c. matores in fi. de baptis.

¶ Sed nūqd talis ordinat' metu cō ditiōali teneat cōtinere. §. q nō si metus talis fuit q potuit cadere i ḡstātē viz p. c. platō de his q vi me. q i. c. ad aurel de eta. quali. or. q itegritas est res voti nō p̄cepti. c. itegritas. xxxij. q. i.

Rdo iij. quo tpe §. dari. §. q p̄ma tōsura p̄t dari ol tpe §. ho. q segtur. d. an. in. c. p̄sultatiōi de tēpo. or. Minores or dines p̄t epūs glibz in diēb' dñicis dare vni vel duob' q nō plurib' §. ho. i. c. de eo de tēpo. or. vbi. tex. est §. Inno. q Bo. ibidē tenēt q ēt pluribus eḡ duob' p̄t dare dūmō nō videat ordi nationē generalē facere §. opinio. ho. cū inhereat lre ē tutior q in re dubia tutius est seruire p̄bis edicti. l. i. §. si ff. de exerci. ac. Papa cōfert subdiaconatū in oibus dñicis diebus q aliis festis p̄cipuis di. lxxv. c. vlti. Et hostiē. dicit i. d. c. de eo q oēs ordines q oi tē pore p̄t p̄ferre papa ar. c. ad hoc de aucto. q vsu. palij.

¶ Sed nūquid p̄t epūs dare quattuor ordines minores in aliis festis eḡ de quibus in. c. fi. de feriis. §. do. Anoo. in d. c. de eo recitat quosdā tenere q sic q quosdā q non sed solū in illis festis in gbus virgines consecrari p̄nt q host. dicit hoc tē tutū' ter. tū dicit. d. c. de eo dñicis q aliis diebus festiuis.

¶ Utrū abbates similiter possint dare quattuor ordines predictis diebus

dominicis vl festiuis ficut episcopi do. Ant. in d.c. de eo. z in.c. cum pingat de eta. z quali. tenet q sic immo scm Hosti. vf q potius his diebus debeat dare quam in quattuor temporibus ne videantur generalem ordinationem facere. z placet. Alij ordines debent dari ab epis tm in sex tpibus anni. i. in sabbatis quattuor temporum anni. Et in sabbato mediane ebdomode quadragesime. in quo cantatur oes sitientes. Et in sabbato sancto. lxxv. distin. per totus z de tempo. or. per totum.

8 ¶ Sed nunquid tempus est de substantia ordinum. ff. q non. c. sane de tempori. ordi.

4 ¶ Que pena conferentis z suscipientis ordines extra prefata tempora. z quis poterit dispensare vide supra. Irregularitas. primo. §. xxxv.

5 ¶ Utrum possint conferri post prandium. ff. qd non tamen si conferuntur tenent sm Hugo. lxxv. di. ordinatiões z Ber. z Lau. Jo. z Host. in. d. c. de eo. Ray. vero ponit ieiunium ordinantis z ordinati inter illa que sunt in dubio an sint de substantia vel ne z propterea tenet quod totum fit reiterandum q non dicit reiteratum qd nescitur scm c. veniens de presby. nõ bapti. Primum tñ credo verius in minoribus ordinibus p notata in. c. litteras de tempo. ordi. z. lxxv. di. quod a partibus in quibus missa non est de necessitate. sed in maioribus dicerem cum Ray. cum missa sit de substantia. vt notat do. Anto. in d. c. litteras.

Rdo v. vbi debet offerri. ff. qs in ecclia episcopali. ar. lxxvij. di. c. i. sed de consuetudine dãt vbi volũt. lxxv. di. in palea.

Rdo vi. quo ordine ds acci pi. ff. q gradatiz inci piendo ab infimo ascendẽdo vs ad supremũ. s. prima tonsura seu psalmistatus. hostiariatus lectoratus exorcistatus acolitatus. subdiaconatus diaconatus presbyteratus. z episcopatus lxv. di. si officia. lxxvij. di. c. i.

¶ Quid si quis vno vel pluribus pr missis ad superiorem ordinet vide. s. Irregularitas. §. xxxvi.

¶ Quot ordines possint simul ofern Ff. Inno. Hosti. in. c. de eo. de tẽpo. or. tenẽt q prima tonsura z quattuor minores nõ pñt dari vna die p. c. litteras z p. c. dilectus. eo. ti. z in isto. c. de eo ni hil de psalmistatu. z hoc segtur do. an. in. d. c. de eo. glo. tñ in. d. c. de eo tenet q omnes minores simul vna die pñt cõferri. z Hostie. facit pro ea. tex. in. d. c. de eo vbi dicit minores ordines. z sic omnes minores. xxviij. di. Si Romanorum. Ego seruarem consuetudinem in hoc sed vbi non apparet de consuetudine tũc tenerem opinionẽ Hosti. z Inno. que vf verior. q. d. c. de eo. superius expressa solum de quattuor minoribus z postea addidit minores. z ideo ista indefinita restringenda est ad. s. expressa. Facit. l. pomponius in pñn. ff. de pcu. vnus aũt sacer ordo cum predictis minoribus vel duo sacri ordines eadem die vni psone conferri nõ pñt nec in hoc dispensari potest. si per papam vt no. Inno. z Hosti. in c. dilectus de tempo. or. Iz offerri debẽt singuli p se z p certa interstitia temporum. lxxvij. di. in singulis z c. quicũq; vnde Iz aliquis ordinato: otinuaret ieiunium vsq; ad dñicam de mane z ordinandus. nõ tñ posset qui in sabbato vnum suscepat: alium die dñico recipere. q. censetur pro eodem die. c. lras de tẽpo. ordi. Fallit hoc sm Ber. in epõo in sabbato põt in sacerdotem ordinari z in dñico in epm consecrari.

¶ Que pena offerẽtis ordines Iz pñati formã. s. duos sacros vno die vel minores cũ vno sacro. ff. sm Ber. in. c. dilectus de tẽpo. or. q suspensus est a pñte ordinandi donec p papam cuz eo dispẽsetur. Sz dñs ant. in. c. lras co. tit. dicit q nõ é suspẽsus sed suspendendus ab ordinibus dãdis si collatis Iz ordinatus bñ est suspensus ipso facto z a solo papa põt absolui. i. d. c. lras in fi. de q vide. s. irregularitas. i. §. xxvij

Rdo vij. qño dz cõferri.ꝛ. q. primo debet pcedere scrutiniũ siue examinatio p archidiaconẽ de iure cõi de offo. archi. ad hoc c.c. vt nr̃m z de elec.c.nihil est. ¶ epi.i.ö vita moribus z qualitatibus z ceteris q̃ regrunẽ i ordinato.i.q. nullus ipedimẽti de supascriptis habeat Item q si sobrius nõ ebriosus.xv.di. c.xxxiij.p totũ. Item prudens.xv.di. vsq; ad.xxxx.di. Item ornatus virtutib⁹.xl.di.vsq; ad.xlij.itẽ castus.xlij.di. ¶ pudicus.xxvi.di.vsq; ad.xxxv. Item hospitalis.xlij.di.z.lxxxvj.di.p totum non litigiosus.xl vi.di.z xc.di.lxxxvij. di.lxxvi.di.di.puenit si cupidus.xlvij. z.d.c.puenit. Itẽ domui siue bñ psidẽs.lxvi.di.¶.necesse.lxxxvi. di.lxxxix. di.xcij.di. Itẽ ieiunus.lxxv.di. q a pribus. ¶ Scõo dz missa celebrari ab eo q vult ordinare. Vñ alig vt Ray. tenẽt q si missa omittat nihil fit ſz totũ iterañ. est Nug. cñ z Jo. vij. di. in. c. ordinationes el.i. z Ber. in. c. q sicut de elec. tenent q nõ est de necessitate q credo vez in minoribus secus in sacris q; est de subditia vt.ſ. ordo.xiij.¶.v. Fallit in pria tonsura q̃ cõiter hodie sine missa datur. Et si vnus dicit missam alius cõsecret nihilominus tz ordo vt dicit Ber. z Hugo. vbi.ſ. lz fieri nõ debeat Quod limito vez in minoribus ſz nõ in sacris. ¶ Tertio debẽt hẽre ordinãdi idumenta pinentia ad ordinẽ quẽ volũt suscipere. ¶ Quarto q ordinãs in quocũq; ordine seruet ritũ pastoralis maxie circa porrectionẽ instrorum in gbus caracter cõferur dicẽdo verba cõuenientia z faciẽdo vt ordinãdi tangãt corporali tactu p maiori cautella z nihil omittat de ordinatis in pastorali. q; vt dixi excepto loco z tpe eratẽ vnctione ipositiõe manũ tactu corporali ieiunũ. missa in minoribus z q̃ sit pprius eps vel nõ z ordinibus aliquibus q̃ nõ dicũtur cũ aliquor corporali um traditione oĩa alia ab istis credunt̃ ita de necessitate q si aliqd omittatur cõiter tñ q nihil fit z totũ est, itemq; dum fm aliquos ſz vt dixi teneant theologi q in aliqbus ꝓfertur caracter z sic fm eos si alia omitterẽtur essent solũ supplenda sed q; hoc non habemus expssium teneri. est secuꝛ vt dixi.

¶ Sz nũqd cũ qs interrogat z examinat teneꝛ dicere peccatuꝛ suum.ꝛ. fm Inno. in. c. inquisitionis ö accusa. q nõ nisi etiã post penitentiã ipediat executionẽ ordinis vt fm Host. põt rñdere si aliquod hoꝛ cõmissi egit penitentiam nec indigeo dispensatione.

¶ Utꝛ eps possit suo subdito sine cã legitima denegare collationẽ ordis.ꝛ. q aut est irregularis z sic nõ tñr ei ꝓferre imo suus prelatus põt hoc sibi denegare nec ꝫ sui prelati voluntãe pt. primo uert z sic logt. c. ad aures de tẽpo. ordi. Aut est secularis z sic nõ tñr eps. Aut est in dignitate z beneficio z sic nõ pt eps ei denegare z sic loquitur. c. ex tua rum tenoꝛe de tẽpo. ordi.

¶ Utꝛ ordinãs indignũ sciẽter peccet mortaliꝛ. ꝛ. scõz. Alsten. lib. v. ti. v. q sic q; insidelr agit cum dño qui eum dispensatoꝛem constituit.

Rnatus que regrunẽ vt sit sine pcõ. ꝛ. q sex z itelligo tã de ornatu vestimentoꝛ z corporis viroꝛ z mulieꝛ q̃ de ornatu domoꝛ z supelectiliũ.

¶ Primũ recta intentio. ſ. vt nõ fiat p supbiã vel libidinẽ sed ex legitima causa nam vt dicit Crisos. in. c. sicut. xxxiij. q. v. Sicut enim peccatũ opus sine voluntate non fiat ita iustitia ex opere nõ consumatur nisi voluntas affuerit. Nam vir ornatus se vel mulier vt non appareat in cõtemptũ honestis ꝓfonis vel vt placeat viꝛ vxoꝛi siue z vxoꝛ viꝛo z huiusmodi ex tali intẽtione licitus ẽ glibet ornatus si modo alie adsint cõditiones de gbus infra. Si aũt fiat pp intentionẽ sic tale erit peccatum quale est peccatũ intẽtio. Unde augu. de sermone dñi in monte. Exponendo illud cũ ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite z c. In hoc aũt tingt. c. maxime aduertẽdũ est nõ in solo nitoꝛe ꝛeꝛ coꝛpoꝛa

lum stilz pōpa sed etiā in ipsis sozdi-
bus z luxuosis esse posse iactantiā z eo
piculosiozes quo sub noie fulturis dei
decipit hec ille ex q̄ ps q̄ z supbabun
dantia z defectus z ēt mediocritas oz
natus ex intentione mala sp mala ē. Bi
scutiat ḡ pma ifētio ornatus z si sit ad
puocasi. alios ad libidinē sic est mor-
tale petiñ qz nō solū cōcupiscere sz vl
le ocupisci ex statu mrimonij dānabi
le ē sz Augu. silr si sit pp elationē va-
nā gloriā z supbiā q̄ sit mortal z qñ sit
vide supbia z vanagloria.

2 Sed nūgd mulier inupta possit se'or-
nare vt placeat alicui viro. ꝛ. q. lz qui
dā idistincte teneāt q nō p petiñ apli
pme cor. vij. cū dicit mulier q̄ nupta ē
ꝛc. Tu tñ tene illud nupta accipi quā
tum vel ad rē vel intentionē. Et ō illa
mulier q̄ intēdit nubere vt placeat ali-
cui p vxore si se ornat nō lz prauā in-
tentionē sz bñ illa q̄ cū nō intēdat nu
bere vl nō pt cū aliquo q̄rit ei placere
z in hoc concoz. doc. cōiter alex. z. S.
Tho. xxij. q. clxix. fac. c. nō satis. lxxxvi.
di. z do. Luc. xi. Si oculus tu⁹ simplex
fuerit ꝛc. i. si ifētio tua recta vl nequa
fuerit op⁹ idifferēs: erit rectū vl nequā

5 ¶ Scōm q regrit in ornatu est hone
stas nihil. n. ihonestū pt esse licitū. Uñ
sicut sine iusticia nēo igreditur regnuz
dei ita sine honestate q̄ est vna de par
tibus eius essentialibus. l. iusticia. ff. iu
stis pcepta. ff. de iusti. z iure ppea Pa.
ad Gal. v. ponit ipudicicia vnū de ex-
cludentibus a regno dei. Directe autē
sz inhonestatē ille ornatus ex quo mu
lieres vel viri ostendūt loca ipudica: z
lz viri nō ostēdant nude sufficit ad im
pudicicia talr eoz formas oñdere q̄
sim rōnē rectā ipudicicia oñdunt. Si
cut faciūt q vestūēta ita brevia poz-
tāt q̄ oia signa virilis mēbri apparent
Silr cōtinet ipudicicia q̄ mulieres ta
liter vestimēta aperiāt q̄ pectus z ma
millas oñdāt. Uñ tales nō audeo excu
sare a mortali qñ notabilr in hoc exce
dunt. Excusare bñ viros qñ tali habi
tu vterētur ex aliq̄ necessitate. puta eq-
tando z coꝛa talibus q nō hñt puoca
ri ad lasciuiā sicut cū iuuenes iudū in
diploide simul z hmōi z idez dico de
mulieribus in domo coram viris suis
aut alijs mulieribus alr nō. Hec valet
q̄ sic est cōsuetū q̄ corruptella est. l. q̄
nō rōne. ff. de le. q̄ potius auget petiñ. c.
fi. de cōsue. Silr sm aliquos vr ipudi
cū q̄ mulr hēat caput discopertū. Sz
Aug. in epistola ad possidiū vr tenere
q̄ hoc sit vez quo ad decētiam nō ne
cessitatē. Jngt. n. capillos nudare semi
nas q̄s z caput velare. Ep'is tubet nec
maritatas decet hec ille. Et gl. sup illo
pme cor. xi. Mulier velatū habere oz
caput dicit q̄ aliq̄ excusari a petō quā
do hoc nō faciūt ex vanitate sz pp ꝓ
am ꝓsuetudinē z sic tene q̄ cū hoc de
se nō sit ipudicum excusat ꝓsuetudo z
hoc segtur. S. Tho. vbi. s.

¶ Sz nūgd fugantes se seu colorātes 4
se aut alia figmenta adhibētes vtputa
adulterinos crines z hmōi faciāt ꝓ ho
nestate talr q̄ peccēt mortaliter. ꝛ. cir
ca hoc est diuersa opinio inter doc. S.
Tho. vbi. s. sz hmōi fictiōes nō pñt
esse sine petō non tñ semp est mortale.
Sz solū qñ fit pp lasciuiā vel in dei cō
tēptum Alex. in. iij. pte sūme recitat
quosdā tenere q̄ si talia fiant ad occul
tandū defectuz puta morphes in facie
vel nuduatē capitis qz nō vr peccatuz
mortale. Si ꝓ fiant ad fingēdaz pul-
chritudinē maiorē sic foꝛe mortale pec
catū ipse vero Alex. dicit q̄ lz hec opi
nio sit humanior tñ tutius sibi vr dice
re q̄ oio sit petiñ mortale ad qd̄ facit
dictū Cipriani de habitu ꝑginū q̄ ait
Damus deo inferunt qñ illud qd̄ ille
formauit reformare ꝓtendunt ipugna-
tio est ista diuini opis ꝓuaricatio re
ritatis. deū videre nō poteris qñ ocili
tibi nō sunt quos deus fecit sed quos
diabolus infecit de inimico tuo tinctu
ra cū illo pariter arsura hec ille. Et dñs
hiero. ad Mauritū filiā Crimen est
post crismatis sanctificatiōez cuiuslibz
pigmenti fucco vel puluere foꝛdidari.
Et dñs Aug. de ꝑse. di. v. c. sugare vbi

ostendit q̄ est adulterine fallacie ⁊ inhonestatis. Ego vero in occultantibus defectum tenere opinor. S. Tho. In aliis aūt que talibus vtūtur ad fingendam maiorē pulcritudinē recitare eis opiones predictas ⁊ inducere p̄o possē ad dimittēdum ostendens piculum q̄ pur vellent tenere opinionem. S. Tho. nō negare eis absolutionem sed me exonerarem ⁊ super ipsos vel ipas relinquerem.

¶ Tertiū q̄ regrit in ornatu est quātitas psone nā religiosus dz hre habitus religiosus alr esset excōicatus vt. S. excōicatio. vij. casu. xxvj. Clericis aliquibus nō lz vti vt supra. Clericꝰ. xiij. Unde Ulde. q̄ si religiosi vel religiose ferrent habitū nō q̄uenientē sue pfessioni q̄ peccāt mortalr si nō in modico excedant. Idē dic de muliere q̄ vtit habitu virili vel e cōuo. s. q̄ peccat mortalr. q̄ facit p̄ceptum deutronomi. xxij. ⁊ vī leg. S. Tho. vbi. §. q̄ dicit. q̄ spāliter est phibitum. Addit tñ q̄ posset gs ta habitu vti sine pctō pp aliq̄ necessitatem vel causam vt occultaret se ab hostibus. vel q̄ aliud nō lz vestimentum ⁊ hmōi. Facit ad hoc. c. clici officia. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ qō ibi no.

¶ Quartum q̄ regritur in ornatu est parsimonia ⁊ moderatio. s. ne sit superfluus vl quo ad multitudinē ⁊ diuersitatē vt in multis vestibus localibus ⁊ huiusmodi: vel quo ad p̄ciositatē vel quo ad curiositatē. Nā vsus superfluus est oio vitiosus. vñ ad Gal. v. Inter alia q̄ excludunt a regno dei cū sūmo dēm de fornicatione ponitur Luxuria vbi dicit glo. quelibet superfluitas intellige notabilr excedens vt sit mortalis. Un Tho. vbi. §. dicit q̄ faciētes ornamēta superflua ⁊ curiosa peccant ⁊ quando superfluitas est notabilr excessiua nō est dubiū inter doc. q̄n sit mortalis. lz difficultas est in cognoscēdo q̄n dicat notabiliter excessiua. Un p̄o hoc intelligendo mihi vr dicendū q̄ ornatus dr superfluus q̄n excedit cōditionem status psone ad q̄d cōditionem cognoscendam. Tria sunt tenenda ꝑsideranda tangūtria specula ex q̄bus intelligit q̄n dicat supfluus. Primū tps p̄teritū. s. qualiter quenisti ad talē. 2ditionem puta dñus nobilitatē ⁊ diuitias. Si quippe p̄ rapinas vsuras falsos ꝑtractus ex quibus restitutioni teneris obnoxius ad talē cōditionem peruenisti vti nō poteris multitudine diuersitate p̄ciositate vel curiositate qua alij vtuntur cōter existentes in tali cōditione ⁊ statu sine peccato mortali: Nam rebus obnoxijs restitutioni nō licet vti sine peccato mortali ad statum vel pompā de resti. ipo. c. sepe contingit ⁊ hoc est quod dicit Isa. xiij. c. Vestimētus admixti sanguinē cibus erit ignis ⁊ Jero. ij. c. In alijs tuis inuentus est sanguis animarū pauperum. Et q̄us super incertis restituendis possit p̄latus ecclesiasticus dispēsare vt quis de eis vitat secundū qualitatem conditionis naturalis alicuius Si tamen hoc facit ad superfluitatem ⁊ statū solum est in statu dānationis tam dispensans q̄ dispēsatus facit q̄ no. in. c. dudum el. j. de elec. ⁊ in. c. ⁊ si illi. xij. q. j. Solūmodo eis dispensare licet de incertis vt viuere possint secundum eor conditiones quia ille qui est consuetus vti cibis delicatis vel vestibus nō posset sic grossis vti sicut qui ad hoc est assuetus ⁊ ideo oportet multum temperare hoc faciant. Si vero ad talem conditionem peruenisti non per talia que necessario sint restituenda sic credo ⁊ si non sis naturaliter nobilis nihilominus poteris te ornare secundum istum statum ita q̄ ex hoc non erit iudicandus tuus ornatus notabiliter superfluus. Secundum dicitur tempus presens scilicet si ornatus talis conuenit tue conditioni. Dignitati enim dignitati conuenit maior ornatus dicto. c. clerici officia. Et ideo vt scias quid tibi conueniat attende q̄ cum nulla. sit maior dignitas q̄ diuina: ⁊ tamē in ipso cultu diuino dr ornatus esse temperatus vt patet in

e.gloria episcopi.xlij.q.ij.a fortiori ornatus prelatoꝝ ecclesiasticoꝝ. Idem dic q̄ ornatus. Imperatoris q̄ oēs mūdanos supminet vt in.l.cū multa in fi.C. de bonis que libe. dz esse tēperatus. Ceteroꝝ vero tanto magis tēperatus dz esse ḡto inferiores sunt ab ipsa iperatoris dignitate. Et ḡtus ita sit de iure nihilominus ꝙsuetudo hodie attēdenda est q̄ vt dicit Augu.xlj.di.c.i. Quis quis rebus pretereuntibus strictius vtitur ḡ̄ se habeāt mores eoꝝ cum ḡbus vixit aut in tēperatus aut supsticiosus est q̄squis vero sic eis vtitur vt metas ꝙsuetudinis bonoꝝ inter quos ꝙversatur excedat aut aliquid significat dicit glo puta infirmitatez z iriam cām aut flagitiosus est in oibus autē talibus nō vsus rex ꝟz libido inculpāda est Quid igitur locis tēporibus z psonis ꝙueniat diligenter attendēdum est nec temere flagitia reprehendamus hec ille. Usi si vis agnoscē si excedis cōsidera cōitatē bonoꝝ iter quos vivis qui sunt q̄ sunt equalis dignitatis nobilitatis diuitiarum abundant z notāter dixi cōitatez bonoꝝ nō aliquoꝝ. Et si ꝑm eoꝝ ꝙsuetudinē veteris ꝑciosis vel multitudine aut curiositate nō iudicabo excessum. Nisi occurret tibi casus in quo alīq̄ proximi essent in extrema necessitate q̄ tūc dicas ꝑm ambro.in.c.sicut hi.xlvij. dist. Plusq̄ sufficiat sumptu.s.me necessitatis z familie violenter obtentum est.

7 ¶ Sed nūqd ille q̄ est equalis in diuitijs nobilibus possit ornare se ꝟz q̄ cōiter nobiles faciunt ꝟz ipse sit ex infimo gñe.ꝟ. q̄ sic. Nisi quo a deputata q̄ de iure ꝙuenit doctoribus z militibus rō q̄ nobilitas hodie nō attribuit ꝑm virtutē sed ꝑm pōpā z opiniones fallit ēt hoc quo ad cōparationē prelatoꝝ dignorum z officialiū ḡbus ꝟz aliqs esset ipsis dictoꝝ nō liceret se ornare ꝟz q̄ tales ꝑlati vel dñi vel officiales cōiter faciūt Concludo ergo q̄ si qs vtit ornatu ꝑciosso vel multiplici aut curioso ꝑm ꝙditionem status ꝑsōe vt cōiter faciunt ꝑsōe bone diuites vel nobiles sibi equales non peccat.

¶ Tertiū tps ꝙsideradū est tps futurū hoc est q̄ ꝙsideret si in tali ornatu potest se tenere talr q̄ futurū nō hēat cō mittere aliq̄ petā mortalia. Nā si est necesse aliqua mortalia cōmittere vt i tali ornatu se teneat sicut illi qui pp talia habēt necesse in ꝑtibus remotis ad negociādū mozari dimissis vroribus sūt pp eoꝝ sbecitates multa mortalia cō mittūt z ymoꝝ. Nā tūc tales ornatus ē supfluus z ulicitus ꝑm ergo predicta tria tpa pōt cognoscere q̄n ḥz supfluitatez z ḡtus sit difficilimū cognoscē q̄n hēat notabilez supfluitatē que sit pcm mortale nisi ꝑm ꝑmū tps z tertiū. Tū detestandi sunt qz vt in pluribus hñt de supfluo z sic de peccato vt pote qui sunt occasio multoꝝ pctoꝝ. Nam primo inducunt ad lasciviam secundo impediunt multa matrimonia z tertio ꝑbent materiā inordinate cupiditatis ō psal. xxx. Odisti observantes vanitates supervacue.

¶ Quintū q̄ regrit ornatus vt sit licitus: est vt nō apponat circa eū nimia solicitudo ḥz.n.S.Tho.vbi.s. Nimia solicitudo circa ornatū ēt si nō sit deordinatio ex parte finis reddit eum illicitum. Et ḡ̄ḡ̄ ista solicitudo nimia nō sit mortalis nisi q̄n pp ipsam dimitteret necessaria ad salutem nihilominus saltē est veniale peccatum.

¶ Sextū q̄ regrit vt ornatus sit licitus ē vt nō sit scādalosus primo dicit Alex.ō ale.in ꝑa ꝑe ꝙ ꝟz se ornare ꝑciosis vestibus ꝑm nobilitatē ꝑsone z cōsuetudinē terre z dignitatem officij ita tñ q̄ abſit libido in volūtate z scādalū in exteriori ope nec murū qz mat.xviij. de hōi illi p quē scādalū venit adducitur tñ q̄ ꝟz aliqs ꝓuocet. ad ꝙcupiscentiā pp ornatū alterius si illi q̄ ornat se hoc nō intendit: nec est excessus in ornatu erit potius scādalus passiuū z occasio accepta. Dz q̄n ese in ornatu excessus ꝑsertim icitamus ad libidines vt in mulieribus imnentibus nouas inuētiones seu vanitates: z credūt ꝓbabiliꝝ

q̄ alīq̄ pvocantur ad libidīnē nō exect
tantur a mortali si de hoc nō curāt sed
potius volunt portare. Si ꝓo nō cre-
dunt pbabilr q̄ pbeant occasionē rui
ne alteri. sic difficilimū est determina-
re de mortali lz aliqualr excedāt. Uez
est q̄ periculosius est excessus in ornatu
pvocatiuo ad libidīnē vt i mulierib⁹
faciētibus sozas nouas q̄s singlr dia
bolus pvocat ad ornādū se magis q̄z
viros. qz magis sunt efficaces ad illa
fiandū aiaſ. Et iō lz nō possit sīa dari
de mortali p q̄tō excessu nihilominus
semp inducēde sunt ad dimissionē pp
piculū: pp qd cōminat eis dīs. p Ysa.
iij.c. In illa ingt die. s. iudicij auferet
dīs ornamētū calciamētoz. t torques
scollaria. t monilia. t armillas. s. orna
menta brachioz vt maniche recha-
mate vel longe. mitras. s. macagnones
vl lunetas. discriminalia. i. pectines ad
pectinādū capuut: vl' cernuctos. pisell
das. i. ornatus taloz in fine vestis. vt
sunt caude vl' fimbrie murenulas. i. ca-
thenas puas circa colli. olfatoriola in
aures gēmas i fröte pēdētes. t mutato
ria. i. diuīas vestes. t linthеaia vt faciūt
romāe supra vestes. acus. t specula sin
dones. t camisias vittas. i. bindolos p
capillis colligēdis. t therutra. i. vestes
etruas vt sūt tozece. aeria q̄ ē estas. t
crisp siuāt odore feto:. p zona simicn
lus: p crispātiorine calnicūli: t p fascia
pectorali ciliciū. hec ibi. Sis g̃ prudēs
confessor vt nō pcipites sniam vbi nō
ē pcipitādū: t caut⁹ vt nō relaxes q̄ sp
est restringēdū. qz cū cōiter i ornatu fi
sint additōes supra posite sitz p̄sequē
ter i ipso peccatū. Ergo taliter ornātes
se dant operā rei illicite. t ꝓpterea sunt
dice iputāt eis malum quod pbabilr
ex eis euenit. lasciua. Facit. c. eū qui. t
c. q̄tum. Ho. di. 4 q̄ no. i. c. sicut dignū
de ho. ideo detestandū. ꝓpter q̄ mei t
to saluator Luc. xvi. expōsit q̄ diues dā
natus induebatur purpura. t bisso.

Ciositas est cuz gs quiete
necessaria sancti
corporis accepta vacat ab ali-
opere spirituali vl' corporali. t hec filia
accidie. Et q̄n sit pctm mortalis. vide
ī. accidia. ꝯ. i. t. ij. t. j. pceptū. ꝯ. v.

Actum aūt dr a pactione
inde est pactis no-
men appellatū. t est pactio du
orum plurīue in idē placitum seu cō-
sensus. vt dicit tex. in. l. i. ff. de pac. Et iō
omnis contractus generaliter dicit pa
ctum sed cum habeat nomē specificū
ab ipso cōtractu denoiatur vt venditio
locatio. cum vero nō habet nomē di
citur pactum a genere.

¶ Que dīa est inter pactū pollicitatio 1
nez quentionē stipulationē t pmissio
nem. ꝛ. q̄ pactuz est ꝯsensus duoz vl'
plurium ad aliquid faciēdū vl' dandū
verbis expressiz. ita q̄ verba pmittan
tur a pmittente t cōsequenter a recipi
ente. Si vero verba prmittantur a re
cipiente. sic erit stipulatio. exēplum da
bis mihi decē. ꝛ. dabo. pmittis facere
sic. t tu rides pmitto. insti. de verbo.
ob. in prin. Pollicitatio vero est solius
offerētis pmissio. nec requiritur pfitia
psone cui fit pollicitatio. l. i. t. l. pactuz
ff. de pollici. Et no. glo. in. l. le. romani
de iureiuran. t glo. in. l. i. C. de iure. do.
Dicens q̄ pollicitatio fit sine interro-
gatione precedente. ff. de polli. l. ij. pro
missio cōiter fit rogatione. de quo dic
vt. j. Pollicitatio. in pnci. Et pōt pmis
sio referri vl' ad pollicitatiōem vel ad
stipulationē. vel ad nudum pactū. ff.
de edi. edic. l. sciēti. ꝯ. dictum a pmisso.
Quentio ꝯo est nomē magis ḡiale
q̄s pactū. qz scholares in scholis t fra
tres in capło quentiret dicuntur. ff. eo.
l. i. ꝯ. conventiones verbum.

¶ Quotuplex est pactum. ꝛ. duplex. 2
aliud vestitū. aliud nudū.

¶ Sed quo dicat pactum vestituz. ꝛ. 3
q̄ vi. mōis. Primo re. scdo ꝓbis. s. sti
pulādo. tertio ifis. q̄rto ꝯsensu. t ō his
hēs exēpla. ꝯ. obligatio. ꝯ. iij. v. coher ē
tia ꝓtractus. puta vendidi ubi domuz
cum tali pacto q̄ ego debeam morari
in ipa domo p anū qd q̄dē valet q̄ ve
stit coherētia ꝓtract⁹. s. pēdētiōis. ista

cet. mudiz. vi. Item dñs rei. puta ꝓmisit tibi aliqd dare vt faceres mihi vel dares aliud. Usi stati cū dedero tibi qđ ꝓmisi vestiē pactū ex pte mea. z tō interuētu eius tibi ex mihi obligatus ad faciendum qđ ꝓmisisti. ꝓbātur ista in fi. de ver. ob. Nudū ꝟo dr̄ quādo nō vestitū aliquo ꝺdictoꝝ ꝯ est in meris z puris finibus q̄tiōis ꝓbigra ꝓmi si tibi dare cētū sine aliq̄ interrogatiōe ꝓcedenti vel cirographo z hmōi z cō sentis alr si nō cōsentiat nō erit pactū ꝯ pollicitatio de quo vide i. l. Iuregētiū. §. igitur. ff. de pac. Silr dr̄ nudum qđ nō cōtinet cām. qz traditio rei sine causa nullius est efficatie. l. nūq̄ nuda traditio. ff. de acqui. re. do. habes tamē aliquas fallentias quas vide in Pa. in. c. si cautio de fide instrumentoꝝ.

4 ¶ Utrūz ex nudo pacto siue ex sola p missione hō obligetur. ff. de iure canonico z i conscia sic sub pena mortalis peccati. vt no. in. c. i. de pactis. z in. c. Iuramenti. xxii. q. v. Quod limito. vt rū fm colectarium z sequitur. Pan. in c. pndentes de dona. z i. c. si cautio de fide instrm. quādo exꝓmitt cā vt ꝓmitto tibi decē qz vendidisti mihi tale rez mel mutuo ꝓcepisti z hmōi qz si sit nudū sic ꝙ nulla cā ē adiecta nō obligat ettaz in ꝑscia. Ratio qz ꝓesumitur ꝑ errozem ꝓmisisse z sic nō pōt allegari obligatio naturalis cū nihil sit tam ꝓrīū cōsensui ꝯ̄ errōz. xxii. q. i. §. i. z. l. si ꝑ errozē. ff. de iur. oītz iudi. Ad uerte tñ qz si quis dicit ꝓmitto tibi cētum donare ꝙ tūc liberalitas ꝓmissionis ꝑsumitur causa donandi. z sic nō est sine cā. Silr si ꝓmittitur aliqđ loco pio qz ꝑsumitur obligasse se fauore pie cāe nec ꝑsumit ibi errōz. c. fi. de sue cc. ab inte. Z limito etiā z vez ꝙ ex nudo pacto obligat. l. qñ nude pacisceris habuit aīuz obligādi se quia fm cōtēr Theologos i. tiū. dist. xxxviij. nemo ex quacūq̄ ꝓmissione obligat: nisi qui hz aīuz obligādi se. facit. c. Ifrarū de voto z. l. obligationū. la ꝓma. ff. de act. z ob. Aliys si nō habuit aīum obligandi nō tenet sub pena mortalis peccati ad pactū nudū seruādum nisi subesset cā que ad hoc obligaret de necessitate pcepti puta ꝓmisi pr̄i meo vestem qui moꝛit ex frigoꝛe qz tenet ꝙuis nō habuerit aīuz obligādi se. dat. iuꝛ. limitatō s. si conditio vel rōnalis cā nō aduenit postea q̄ si a ꝓin. affuisset nō ꝓmisisset qz si tal cā aduēiret z ꝓpterea nō impleat nudū pactū nō peccaret mortaliter fm Jo. de notho. in. iij. di. xxxviij. z fm sanctū Tho. 2a 2e. q. xl. ꝙ bene no. Addo. z quartū. s. ꝙ sit honestum licitum possibile ꝛc. de quibus. j. dico de pacto vestito.

¶ Utꝛ oriatur actio ex nudo pacto. ff. Inn. in. c. nouit de iudi. z multi. aliꝭ ꝙ nō sed solū ꝯpetit officiū iudicis implozare. Sed credo ꝙ oriatur de iure canonico. vt tenet Hostiē. Jo. An. do. Anto. z Pa. cū glo. in. d. c. i. de pactis z Archi. in. c. gēnaq̄ suffragio. xij. q. ij. ad minus cōdītōe ex canono ꝓdicti c. iuramēti. qđ itelligē in casu qñ obligat ad mortale petm alias nō.

¶ Utrū oē pactū vestitū obliget. ff. ꝙ nō vt no. Pa. in. c. pactiōes. de pactis Et qñ hoc sit ꝙ nō obligat. dic vt dixi ꝑ. iuramentū. v. ꝙ vbi iuramētuz non obligat nec pactū dolo inituz nō valet c. cū vniuersoꝝ de rez permuta. Intellige quo ad dolosum. Itē si fit alteri captiosum. ff. de rescin. vēdi. l. si id ꝙ pure in fi. Itē ea que ꝓmittūtur ob'nimis reuerētiaz alicuius nō obligant. l. i. ff. ꝙ re. ac. nō da. Item qñ pactū cōtinet turpitudinē. l. si vn⁹. §. pacta que turpē cās ff. de pact. z oē pactū ꝟ inꝺ dr̄ turpe. c. faciat hō. xij. q. ij. fm tñ. distinctionē de qua in. §. viij. Item pactū in quentionibus inominatis nō obligat si alle cū ꝙ ꝟrit non implet ex pte sua ꝓtractū vt. l. naturalis. §. i. ff. de pre. ꝟ. z. l. ex placito. C. de re. pmu. Jō cū qs quērit cā aliq̄ dare sibi cētū vt numꝰ ꝑtat tale qđ talis nunꝰ poterit petere cētū qz nunꝰ poterit implere qz semꝑ poterit petere. secus si cōuentio fiat ꝓmitto tibi cē tuz remittas mihi fideicōmissum qz ta

lis poterit petere. Eo q̃ post remissionē facere. hec Bar. C. de pac. l. cōditionis.

7 Utrū pactū initū p fratres minores vel predicatores. aut alios mendicantes cū rectoribus prochialiū ecclesiarū super iuribus parrochialibus puta exhibitione sacror. Iure funerandi & similibus vel super aliqs quibuscūq; valeat. ff. q̃ si factus est per guardianos vel priores cum consensu suorum conuentū vel iocorum valet. Ij nō interuenerit licentia sui generalis. aut prouincialis. aut capituli. aut sedis apostolice quo ad fratres minores. Dummodo alias sit honestum & licitum. de pactis c. quia ex eo lib. vj.

¶ Utrum pactum iuramēto firmatus q̃ in se continet turpitudinē. s. peccati vel. est contra ius valeat. ff. pa. in. c. pactiones de pactis. q̃ si continet turpitudinem ex parte vtriusq;. s. iurantis & recipientis nō valet. xxij. q. iij. p totum. Sīc si q̃nct turpitudinē solū ex parte iurātis. vt in regula nō est obligatorius li. vi. Si vo solū cōtinet turpitudinem ex pte recipientis sic ij & obligat. c. debitores de iureiur. Rō. q̃ iuramētū p̃n cipaliter dirigit in deum in quo nulla pōt ꝺsari turpitudo. Si vo nō est firmatum iuramento an obliget vide supra. Oblatio. ꝺ. x.

8 Utrū pactū de nō cedēdo bonis suis valeat. ff. Pa. in. d. c. pactiões q̃ sic nisi sit notoria pauptas q̃ tūc illicitus est q̃ in effectu tunc vr se obligare ad carceres quod non pōt cum nemo sit ꝺnus membrorum suorum.

9 Utrū pactū factus p̃t a filia dū nupsit tradereť. q̃ dote q̃tenta nullus ad bona p̃monialia hēbit recursus tenear. ff. q̃ nō nisi sit iuramento firmatū de pactis. c. Cum li. vi.

10 Utrū pactus qđ est ꝺ bās ꝺct nec cōtinet turpitudinē valeat. ff. q̃ si ponatur p via modi viciať & non viciat sm Fran. de rāponibus in repetitione l. fi. C. de ꝺb. ob cām. Usi pactū q̃ pcarium diuret inuito ꝺño nō vs vt in. c. p̃ carium de pcario. & l. cū precario. ff. de

pca Sīc si cōstituto pcuratore & p̃mitto non reuocare non valet ita dicit Bar. in. d. l. cus pcario. & Ange. in. l. ff. de procura. Et Bal. in. l. perpetuum ff. de. p̃ocur. & si p̃omisit sub pena nō tenetur ad penam reuocando. facit gl. in. c. ij. de ꝺsponsa. li. vi. & Ang. in consilio cexxij. Sed si apponatur p via cōditionis nō viciat. sed viciat. facit. c. fi. de cōdi. appo. & quod not. Barto. in aut. ingressi. C. de sacro sanc. eccle. Sed contra videtur. l. vbi mortis causa ita donatur. ff. de donatio. causa mortis solue. vt. ibi per Bar.

12 ¶ Promitto tibi terre hospitali in domo mea stas per multos annos q̃ nō venis nūquid peteris extimationē. ff. Jo. An. in addi. ad spe. de cēsi. refert suos magistros disputasse q̃ non. & sic tene licet videatur q̃ teneatur per ti. ff. de alimen. & ciba. lega.

13 ¶ Pactum de hereditate viuentis regulariter non valet: quia inducit votū captande mortis vt. l. fi. C. de pactis. & ibi p doc. & per bal. in libro. de vsibus seu. de feudo dato. inuicē. l. cōmissione c. si quis. & per canonistas. in. c. venerabilē. de elec. & Pa. in. c. nulla. de cōcess. pre. Et ibi sic distingnēdo. Dicit q̃ aut pactū de futura successione fit ad cōseruandam legitimam successiones & sic vz. vt ibi. de legi. agna. succe. ꝺ. fi. q̃ pactum est legi consentaneus. Aut fit ad legitimam successionem minuendam & tunc non valet. l. pactum. ff. de pact. Sed si iuramento firmetur valebit. in c. ij. de pact. li. vi. aut fit ad legitimam successionem p̃dendā seu ad rollendas liberā testi factionē & sic nō vz q̃ vltra bonos mores. vel. l. stipulatio hoc mō ff. de ver. ob. Adeo q̃ scōm Bar. ēt iuramento nō firmať per regulā nost est obligatorius. de re. iur. li. vi. vt in. d. l. stipulatio no. & i. l. fi. C. de. pac. Sed ego nō credo. Ij sit ꝺ bonos mores non tñ naturales. sed solū ciuiles & ideo firmatur. d. c. ij. de pactis.

14 ¶ Utrū hūs parentes magnos quos timet & volēs puidere aie sue relingt

medietatē oīuz bonoꝝ tuoꝝ pauperi-
bus ⁊ dicit si cōtingeret me facere aliō
testm̄ in q̄ cōsanguineos meos institue
res ꝙ qō reuocaret pñs iudiciū ex nūc
tibi.p.notario publico tacꝫ pſone pu-
blice stipulanti ⁊ recipiēti ꝓ dcis pau-
pibus:dono irreuocabiliter ⁊ inter vi-
uos dictā medietatē bonoꝝ meoꝝz cō
stituēs me ex nūc cā possidere ꝓcario
noie facit tandē aliud testm̄. Dō q̄rit
vtrum pauperes valeāt aligd hēre ex
tali donatiōe.ff.Bal. vbi.s̄i ꝙ fuerunt
opiniões.vna q̄ sic que ē dñi.Dy.ff.ꝫ
testamētis.l.heredē palā.§. ⁊ in rīa
qō semel placuit de re.iur.li.vi.Alia q̄
nō.q; iste Ꝺctus donatiōis vī ipedire
liberā testamēti factionē.ff. de ỽ. ob.l.
stipulatio hoc mō. Sz aduerte ꝙ nos
sum⁹ extra casuz doctoꝝ. Nā hic iterue
nit traditio.vñ.⁊ si donatio esset infir-
ma.⁊ sine cā tñ dñs volens transferre
dñiuz.trāsfert.ff.de condi.ob cām.l.iij.
§.subditus.vel q; cā est ipsa liberalitas
vt.ff.de dōa.l.hoc iure. Itē ipsa pietas
vt.ff.de ꝺdi. indebi.l. cū his.§. si in ea
opinīe sit mulier ⁊ no. Jnsti. de obli-
ꝫ ex ꝯ ex ꝺctu.§. ex quibusdā. ad hec.C.
de sa.san.ec.l.fi.volens. ergo sustinere
opinionē dy.faciat q̄ pcedat ad tradi
tiōis actū q̄ ēt sub ꝺditiōe fieri pōt. vt
ff. de acqui.pos.l.q abstī: ⁊ cauti⁹ si in
teruenit traditio corpoalis q̄s si pre-
caria q; pcariū forte nō vz. Tu cogita
ergo dimitto te fine decisiōe.hec Bald.
Sz tu tene ꝙ si vlt valeat donec alicui
publice pſone iter viuos sub tali ꝺditio
ne ⁊ tradat q; sic valebit ꝺubitanter.

¶ Utr̄ cū vir faciat testm̄ ⁊ legat vxo
ri certū gd hoc acto ꝙ si mutaret testa
mētū siue nō ista vxoꝝ iure donationis
inter viuos.debeat habere certam do-
mū quā sibi legauerat:⁊ demū muta-
uit testm̄ nulla facta mentiōe de dicta
donatione. An mulier debeat habere
dcāz domū vī ꝙ nō.ꝺ.l.stipulatio hoc
mō. Cōtrariuz dico q; ista donatio est
pñs ⁊ pura q; dixit. siue mutauero si-
ue nō.⁊ iō nō est apposita i pena testa
menti mutati. Cane tñ q; nisi iterue ne
rit traditio nō ꝙrimat morte ⁊ sufficit
ꝙ traditio interueniat tpe donationis
vel postea viuo donāte.ff.de dona. inter
vi.⁊ vxo.l.papinian⁹. alīs incipit si qs
ꝓ vxore.⁊.ar.i.l.ij.C.si qs alteri vel si-
bi.hec Bal. vbi.s̄.

¶ Quō iterp̄tātur pacta obscura.ff. 16
ꝙ in dubio ꝺctū q ea apposuit ꝓ potu
it aptius declarare.ff.de pac.l. veteribꝰ.

¶ Pactū legis cōmissorie qd ē.ff. in 17
Ꝺctu vēditiōis est pactio q̄ reddit i em
ptū ꝙ vēditus est si nō fuat ꝙ est ꝓ
missus.vt in.l.i.⁊.ij.ff.de le.commissoria.
⁊ fit ita vendo tibi fundū ⁊ si.j. talem
dīē nō solueris ꝓcitū iemptū fit. Jn pi-
gnore aūt fit sic.nisi lueris pign⁹.j. cer
tū tūc fit pditū: vl fit mihi ꝑsoluto.

¶ Utr̄ gñaliter.sit reꝓbatū.ff.ꝙ si 18
vt.ff.de le.cōmisso. ꝓ totū vbi ꝑz ꝙ vz i
Ꝺctu vēditiōis ꝛz in pignore gñaliter ē re
ꝓbatū.vt i.l.fi.C. de pactis. pigno. ⁊
i.c.significāte de pigno.⁊ iō ipo nō ob
stāte pign⁹ ē restituēdū nisi iurasset in
tali pacto vt i.ꝺ.c. significante.

¶ Utrū istō sit pactū.l.cōmissorie.pi 19
gnore tibi hāc rez ⁊ si nō luero.j. men
sez nunc̄ possiz luere.ff. Bal.vbi.s̄. de
vsu.feu.de feudo dato iuicē.l.cō. ꝙ sic
ꝛz nō dicat ꝙ dñiuz sit apud creditorē
ista est gl. no.in.l.vlt.C.de pac. pigno.

¶ Utr̄ possit fieri istud pactū cum fi 20
deiussore vz si nō extraxero te de obli-
gatione ꝙ pignus qō ꝓ idēnitate tibi
dedī loco idemnitatis sit tuuz.ff. Bal.
vbi.s̄.glo.dicit hic ꝙ valet quia ſpāle
est in his ꝙ ꝓ alio sunt obligati q; hoc
modo possunt idemnes seruari vt.ff.de
Ꝺhen.empti.in fi.

¶ Utrū in dote valeat hoc pactuz si ti 21
bi pecuniaz nō restituero talē fundum
loco ꝓmutātionis assigno.ff. Bal. vbi
s̄.videtur ꝙ sic q; ista est q̄dam ꝓmu-
tatio vt.ff.de iure doti.l. ita cōstāte ⁊.l.
fi. Item ſpāle videtur in dote vt.ff. de
solu.l.calipodius.

¶ Utrz valeat istud pactuz obligo ti/ 22
bi talē fūdū ꝓ.x.⁊ si nō soluero tibi in
fra mēsez hēas eum emptuz iusto ꝓcio
ff.bal.vbi.s̄. ꝙ sic ⁊ est mirabile qō ꝛz

nō fit collatiz in aliqui⁹ arbitriū decla
randi ꝑciz valz q istud pactuz est ꝑ
alteri⁹ ℨctus validi iste ē casus mira
bilis.ff.de pigno.l. si fundus.§.fi.

3 ¶ Utz cū mutuasti mihi.x. nullo pi,
gnore cōstituto hoc acto q si nō solue
ro.j.mēse tal dom⁹ mea sit tua ꝑ illis
decē valeat tale pactū.ℜ.g.ē. ibidē q
sic q nō ē pactū pignoris. vt.d.l.fi.ff.
de ℨhen.empti.vbi ter.ē notabilis.

4 ¶ Utz cū pactū.l.cōmissoie ē appo
situs nō ipsi ℨctui pignoris ſz diu po
stea valeat.ℜ. qui.§. ibidē q sic vt.ff.
de pigno.act.l.titi⁹ vel vbi iterūcit pa
ctū rogatu debitoris z eius gra nō vo
ragine creditoris.Et q dicunt ex iterna
lo valet ad excipiēdū ñ ad agēdum
vt refert Bar.in.d.l. Calipodius.

Ala dñ lineus pānus ꝓsecra
tus q extendit sup altare
z sup q extēdit cozpale z a q dz
bñdici.vide.ē.benedicto.§.i.

Alium vt hic sumit est spā
le ornatuꝰ archiepō
rum.in q pleitudo officij ꝓsert.de
auctoritate z vsu pa.c. nisi spālis.

1 ¶ Ñ dz peti.ℜ.ītra tres mēses a tpe
ꝓfectiōis vel ꝓfirmatōis si añ nō fu
it ꝓfectus alr pōt remouēri.c.qñ to.
di.nec añ dz se archiepm noiare.d.c.
nisi.Nec ēt pōt añcē hēat tpm palium
cōciliū cōuocare:cōficere Crisma:dedi
care basilicas ordiare clicos. nec epos
consecrare.c.q⁹ sicut de elec.§. plr.

2 ¶ Utrū archiepus possit suū palliū alte
ri accomodare.ℜ. q nō imo dz cū eo
sepeliri q ꝓsonā ei⁹ nō trāsit.c.ex tuaz
z.c.ad hoc de auctoritate vsu pa.

3 ¶ Utrū semp debeat celebrare cū pa
lio archiepus.ℜ.q tā in sua cē in aliena
dioceſi pōt absqz palio celebrare:vl scā
dalis.In sua ꝓ dioceſi nō semp dz ce
lebrare cū palio. ſz tñ in diebus illi q
in eccliē sue ꝓuilegys sunt expſſi extra
eccliaz nō dz eo vti vt i ꝓcessionib⁹.c.
fi.de auctoritate z vsu pa.

4 ¶ A quo debet peti.ℜ.q a Papa di
cto.c.quoniam z etiam a patriarcha.
c.antiqua de ꝓmule.

Apa sum nn⁹ est iter oēs q
ipe sol⁹ hz plēitudinē
ptātis vt pz.ȳ.q.vi. qui se scit.

¶ Utz papa possit dispēsare in oibus
ꝓceptis moralibus legis nāe vl diuine
ℜ.Canoniste in.c.lras de restī.spo. z i
c.ꝓpositū de cōcess.ꝓbē.z i.c. cuz ad
monasteriuz.de statu mo.z i.c.ꝓ vene
rabilez q filij sunt legi.varie z cōfuse lo
quunt nec ex eoz doctria ꝑt hec ꝙstio
declarari.Sz vt clare itelligat fic distī
guo vt colligo ex doctria Sco.i.iij. di.
xxxvij.z Alex.in.iij.pte z Pēri.i.v.q̄
libz.q.xxix.e Frā.in.y.inia z q sūt ali
qua de lege nāe seu diuia tāq̄ ꝓncipia
ꝓtice no.ex termis q sūt hec finale bo
nuz ē appetēdū malū itellige moris ē
fugiēdū q aut auertit a finali bono vt
est cupiditas mortalis Aut retrahit ab
ipso vt est cupiditas venialis z ista sūt
oio idispensabilia.Aliq̄ sūt de lege nāe
vt cōclusiones necessario sequentes ex
ꝓncipijs ꝓdictis vt ista de⁹ est diligē
dus.z primꝰ.Et i istis nulla pōt cade
re dispensatio vñ isto mō ius nāle dici
tur imutabile vt dr in.§.i.dist.vi. Rō
est q rō legis q est id q dicūt ꝓdicta
duo ꝓncipia ab eis nō pōt separi in ali
quo casu.Uñ q primū ꝓceptū decalo
gi z ēm sunt de hmōi. Jō simplr sunt
in dispensabilia Tertiuz ꝙ ꝓceptū ꝙz
tum ad cultū deo exhibendū aliq̄n fuit
est de hmōi Jdeo ꝙtuz ad hoc est idi
spensabile ſz quo ad determinationem
tpis fit dispensabile vt pz in.c.ſz z.c.cō
questus de feriis. Sunt z alia de lege
nāe nō tāq̄ ꝓncipia aut ꝓclusiōes ne
cessario a primis ꝓncipijs deducte ſz q
sunt mlta ꝓsona ꝓdictis ꝓncipijs z cō
clusionibus:cuiusmōi sunt ꝓcepta scde
tabula z oia moralia data in.l. moysi
z euāgelica ex ꝓio.n. principio z cō
clusionibus necessarijs sequentibus ex
eo nō est quo ad primū nisi vnuz ꝓce
ptuz.s.diliges euz sed q proximus sunt
mutatus ꝑ peccatuz z factus ꝓnus ad
malū ſō addita fuerunt plura ꝓcepta
tāq̄ multū consona primis ꝓncipijs z
conclusiōibus ꝓdictis. Et in istis ꝙtuz

ad rōnem ipsoꝝ nō pōt cadere dispensatio ꝫ bñ q̄stū ad obseruātiaz sanctionū sicut ⁊ aug. in li. ꝓfessi. ponit exemplū dicēs ꝙ sicut medicina est ars immutabilis tñ medicus aliq̄s mutat ꝓcepta lāguentibus ⁊ tñ rō ꝓcepti artis in se ē immutabilis vñ ꝫ papa nō possit dispēsare vniuersaliter i ꝓceptis ſe tabule q: vt cōiter ⁊ i plūbus i eis inest rō legis. Uñ si occurreret casus ꝑticularis i q̄ deficeret rō legis pp cās spāles impēdiētes obseruationē ꝓceptoꝝ legis ex applicatiōe ipoꝝ ad diuersas mās. Tūc papa posset dispensare. alr vt dic Ricar. in. iiij. di. xxxviij. nō videret deus fuisse bonus pfamilias nisi dimisisset pastorē sup gregē suū q̄ posset ꝙsulere oībus occurrētibus ⁊ necessario expedientibus. Nec ēt posset dici ꝙ papa sit gñalis cōmissarius dei assūptus in plenitudine ptātis cui⁹ ꝫriū determinatur. ij. q. vi. c. q̄ se scit. ⁊. xxiij. q. i. qōcū q̄. Et ꝙ dico de ꝓceptis ſe tabule idē dic de oībus ꝓceptis veteris ⁊ noui te stamēti. Uñ do Archi. florē. in ſūma dicit se audiuisse a fidedignis ꝙ papa Martinus gnus hita ꝙsultatiōe cum multis doctissimis viris in sacra theologia ⁊ iure canonico dispēsauit cum quodā q accepat germanā suā in vxores pp multa mala ⁊ scādala q̄ euenirent si eā dimisisset ⁊ q̄ cuitari nō potrāt nisi sic dispensaret. Et idē ego dico de filibus ar. ij. q. i. c. multi in fi. ⁊. d. c. q̄ se scit cū filibus. Et sic fm hāc distinctionē intellige ⁊ lita. d. c. lras ⁊ filia q̄ vident dicere ꝙ ℨ legē diuiná ⁊ euangelicā aut aplm nō pōt papa dispēsare vt in. c. sunt quedā. xxv. q. i. Quia verum ē vbi rō legis nō cessat. Et i predicta opi. occurrūt oēs canonīste si bñ intelligant q̄n dicūt ꝙ papa ꝑt declarare interꝑtari ⁊ litare ac distiguere ius diuinū qō nihil aliud est dicere nisi videre vbi rō cessat vl nō vt sic nō dispenset vel dispensēt ⁊ sic tene firmiter.

2 ¶ Sz qa poterit q̄n rō legis deficit in aliquo casu. ſz. ꝙ istō aliq̄s hēmus ex exēplo ipsius dei q multotiēs dispensauit in sua lege. Uñ i sili casu possumus ⁊ nos cognoscere. Sz q̄n talis dispēsatiōis vl simile nō hēmus exēplū in sacra scriptura tūc ad solū papā ptinet ipsius declaratio cui dctm ē Quod cū ꝙ ligaueris sup terrā in. d. c. qcunq; q qdē multa declarauit vt in mā voti. Juramēti ⁊ hmōi. ⁊ aliq̄n ēt ex ipsa nra rōne colligimus vt sacimus in glādio depositō quē dicimus nō fore reddeñ deponēti effecto furioso. vt in. c. ne qs. xxij. q. ij. ⁊ silibus. Uñ firmiter credo ꝙ si aliqs petēs dispēsatiōnē in aliquo casu ℨ legē dei nō interponat ipoꝝ tunitatē munerū vl precū sed simpliciter ponet se in mānibus ipsius pape ex primēdo casuz suū ꝙ deus nō ꝓmitterit errare vicariū suum in dispēsando.

¶ Utrū papa possit dispensare in ei- 3
bus q̄ sunt iuris positini. ſz. ꝙ ēius aliq canoniste teneāt ꝙ nō pōt dispensare ℨ statū vniuersalem ecclie vt in. d. cc sunt gdā. Itē in bis in gbus decolorat̄ status ecclie p. c. ⁊ si illa. i. q. vij. ego tñ dico ꝙ vniuersaliter pōt dispēsare sed tñ nō esset tollerādus si dispēsaret ℨ p dicta sine rōnabili cā pur dispēsatiōne neret ⁊ sic teneť cōiter.

¶ Utrz papa possit dispēsare in gradi- 4
bus ꝙsanguinitat̄ nō solū ꝓnt nunc ſz ēt ꝓt ex tūc. ſz. fm Jo. An. in. c. per venerabilē q filij sunt legi. ꝙ si ℨti ē in gradu ꝓhibito diuia lege ꝑt dispēsare ꝓt nūc ſz nō ꝓt tūc. ſ. vt filij sit legitimi q añ dispēsatiōnē nati fuerāt Sed in mātimonio huāua lege ꝓhibito ꝑt dispēsare nedū ꝓt nūc ſz ēt ꝓt ut ex tūc. Qd̄ lito vez quo ad istō vltimū nisi ins esset q̄stū alteri puta qz pēe mortuo succesſerūt iā agnati vnde ſz posteā legitimaret filiū non excluderet agnatos sed in iure grēdo valeret. vide legitimatio. ſ. i. ⁊. ij.

¶ Utruz possit dispensare in bigamia 5
vide. ē. bigamia.

¶ Sz qd de obligatiōe q̄sta laico q 6
ei nō subest q̄ ad tpāle iurisdictiōez. ſz. pa. i. c. ij. ō voto q̄ si talis obligatio solū ℨtiē ex fidei pstatiōe sic papa ꝑt

tā ab eis absolnere ꝛ dispēsare vt i.c.q̄s to de iurīm. Secꝰ ät si aliūde ceꝛt q̄sita. q: cū talis obligatio sit de iure gentiū nō poterit p papā tolli cle. pasto. ō re iudi. ꝛ no. Jnn. in.c. q̄ i eccliaꝫ ō q̄sti. ꝛ legiste i.l.ñ.C. si ꝫ ius vel vti. pu.

7 ¶ Que sūt q̄ reseruāt pape. ℟. q̄ ab solutio ab excōicatione. i. xxxix. casibꝰ de ḡbus. ā. excōicatio. v. itē dispensatio in multis de ḡbꝰ. ā. dispēsatio ꝛ irregularitas itē cāe grauiores facit. c.i. de iura calum. ꝛ c. multis. xvij. dist. ꝛ. c. quoti ens. xxiij. q. i. ꝛ. c. vt debitꝰ de appel. ꝛ q̄ sint vide in. c. q̄ trēslationez de offi cio le. in glo. que hic omitto q: parum pertinent ad confessores.

8 ¶ De eo qui gerit se p papa nō electꝰ a duabus ptibus cardinaliuꝫ ꝛ de obsenādis i eius electione hēs. ā. excōicatio. vij. casu. ij. ꝛ casu. xiij.

9 ¶ Utꝛ papa possit decidere ꝫ aliō sta tutū i cā fidei sine cōcilio. ℟. q̄ nō vt i canastasius. xix. di. q: papa pt errare i fide. xl. dis. si papa ꝫ nō tota ecclia. c. a recta ꝛ ibi bona glo. xxiij. q. i.

Arafrena

dr̄ a para q̄ est iuxta ꝛ frēa q̄ est dos q̄s iuxta dotē vñ bōa parafrenalia dicūt oia bōa vxoꝛis extra dotē vt dicē gl. i ḡica. C. de pac. quē. Ꝛso in fūma. C. de iur. do. bal. i. l. q̄. C. ō sen. q̄ si cer. q̄stia. ꝛ i. l. ñ. C. q̄ po. in pigno. hēant ꝛ in. l. ob maritoꝝ. C. ne' vxoꝛ p mari. ꝛ in. l. ñ mulier. C. de pac. quē. Et de istis habes tex. i. l. ñ ego. Ꝟ. dotis. ff. de iure do. ꝛ gl. in. c. pleriq̄ de dona. inter vtrum ꝛ vxoꝛē.

1 ¶ Utꝛū statutū loquēs de dote extēdat ad parafrenalia bona. ℟. q̄ sic fm Alb. i. l. de ḡbꝰ in. xxiij. colū. ff. de legi.

2 ¶ Utꝛū bona parafrenalia sint ꝓuelegiata sicut dotalia q̄ ad hoc vt bona viri sint hypothecata sicut ꝓ dotem. ℟. glo. in. c. ex lr̄is de pigno. ꝛ glo. in. l. ñ. C. de pac. quen. q̄ sic ꝫ fm Pa.ⁿ in. d. c. ex litteris alīq̄ libri hēant ꝓdictā gl. dicentē q̄ nō ꝫ vtrūq̄ saluaꝫ p distinctionē vꝫ si spālem sibi ꝓ his hypothecas a viro exegit illa erit contenta. Si aūt nulla exegit habebit hypothecatā oia bona viri ꝓ oibus ꝓtā bonis vt in. d. l. ñ. Et de ḡbus hꝫ vir admīstrationem. De alijs aūt q̄ vxoꝛ penes se retinet nō hꝫ hypothecatā in bonis viri fm Pa. in. d. c. ex litteris ista tñ hypothecata non est ꝓuilegiata sed cōis Jnno. ꝛ Jo. An. i. d. c. ex lr̄is.

¶ Utꝛ maritꝰ debeat hēre fructus dictoꝝ bonoꝝ parafrenaliū. ℟. q̄ nō naturales q̄s dñium eoꝝ nō est trāslatuꝫ in virū. nūq̄ ꝓsumit trāslatuꝫ nisi ꝓbetur. vt no. glo. in. d. l. ñ. sed solū pōt hēre comoduꝫ bonoꝝ alioꝝ. ꝓ labores i exigēdo. Aduēte hic q̄ q̄ñ maritus. de hēre fructus. nihilominus si aliquid supest q̄ nō sit ꝓsumptū dr̄ ptinere ad ipsaꝫ vxoꝛē ꝑ ea q̄ not. in. l. vbi adhuc. C. de iure do. ꝛ i. l. ñ. C. de pac. quen. ꝛ ibi Bal. dicit bar. cōfūlusse. 3

¶ Sed nūquid in deterēdo in domū mariti dicta bona. ꝛ ea eidez assignando trāseāt in dñiuꝫ mariti. ℟. q̄ nō. vt in. l. si ego. Ꝟ. dotis. ff. de iure do. 4

¶ Ex qua culpa teneꝫ vir si male dcā bona admīstrat. ℟. q̄ de dolo lata cul pa. ꝛ leui culpa. vt no. in. d. l. ñ. 5

¶ Sꝫ qua actiōe repetuntur. ℟. q̄ si dñium eoꝝ trāstulit in maritū cōdicet cōditione certi. vel sine cā. vel ob. cām Si aūt nō transtulit dñiuꝫ ad exibeñ. si nō nixus sit maritꝰ āmouere. Ul' rex ammotaꝫ si sit nixus āmouere. vt i. d. Ꝟ. dot]. Ul' ꝫ gl. ibidē agit de positi. q̄ñ eas custodiēdas maritꝰ accepit vl' mā dati quando vxoꝛ mandauit custodiā earum marito. 6

Arentis

appellatiōe ñ tñ pꝫ ꝫ ꝛ annus ꝛ ꝓ annꝰ. ꝛ deide oēs ſuptores ꝓtinēt Sꝫ ꝛ mr̄. ꝛ alia. ꝓ alia. ff. ō ℣. li. l. appllatōe

¶ Parētes quō tñr alere filios. ꝛ filij parētes hēs. ā. Aliměta. ꝛ. ā. Filꝰ. xxi. ꝛ quō. tñr ex ꝛtractu filioꝝ supra obligatio. Ꝟ. ñ. ꝛ ex delicto supra Bñs.

Aricida

est q̄ parētē occidit vsq̄ in infinitum in linea ascendentiuꝫ ꝛ descendentiuꝫ. Et non solum qui occi-

dit sed ꝛ oēs qui sūt cōsciꝰ ad hoc vel operam in aliquo dederūt vt.l.i.ꝛ.iij. ꝛ.iiij.ꝛ.l.vtrū.ff.de partic.

¶ Que pena particidarū.ff.ꝑmo virgis vꝫ cedi. deinde i sacco cōsui cū cane. gallo vipera.ꝛ simia. ꝛ sic iactari in mari vel flumine. Et si flumē vel mare nō est ꝓpe bestijs subiciatur l.penul.ff.de partic.ꝛ.C.eo.ti.

Arrochia dicit locus in q̄ degit populus aliqui ecclie baptismali deputat⁹ certis finibus limitatis. Ubi plures ecclesie baptismales nō debēt eē i eisdē limitib⁹.xvj.q.i.plures baptismales. fac.c.i.xiij.q.i. de his q̄ fiunt a prela.c. pastoralis. Illiq̄ parrochia dr̄ totus ep̄atus.c.i.de rapto.de parro.c. super eo.ꝫ offō archiepi.c.ij.ℌ.plr. no. Vo. ꝛ Bo.in summa eo.ti.

¶ In quo.ꝑsistit ius prochiale.ff.q. vij. Pro vt in debi⁹ dñicis ꝛ festinis populus audiat missā i ꝑma parrochia li ecclia. de q̄ dic vt.ff. Missa.ℌ.lviij. Percipit tū in virtute obie ꝛ ꝑ interdictiōe maledictiōis eterne religiosis oibus.ne dicāt aliq̄ ꝑba intellige infamatoria vel falsa vt retrahāt laicos ab eccliarū suarū frequētia vel accessu. in Cle.religiosi de ꝑnite. Scdo consistit ius prochiale i decimis.xvi.q.j. i multis de decī.c.ad a plice.de q̄.s. decime Tertio in oblationib⁹.x.q.i.q: sacerdotes.ꝛ.c.sactoꝝ.ꝛ.c.se Quo aūt obligantur gd oblatiōes.vide.s.oblatio.ℌ. i. Quarto i penitētijs accipiēdis.in.c. ois de pe.ꝛ remiss.vide.s. Cōfessio.iij. Quinto in exhibitiōe sacꝝ. Sexto i sepulturis. Septimo in bñdictiōe nubētiū.de gb⁹ de sepul. ꝓ totū.xiij.q.ij. placuit de simonia.c.sub.ꝛ vide in suis locis. Bre.tñ.ix. in ꝓilegio. qō scipit attendētes declarat q̄ in ꝓilegijs mi no:ib⁹ ꝓcessis. vbi dicit saluo iure prochiali intellige debere circa oblationes decimas ꝛ primitias solū.ꝛ nō in alijs

2 ¶ Quomō efficit qs de prochia aliqua.ff.q. acq̄sitiōe domicilij ibidē vt supra domicilij. Itē q̄ ad sacrm confessionis ꝛ eucharistie. Efficit ēt cū qs per maiorē partē anni puta ꝓ plus q̄ ꝓ sex menses in ea morā facit. Iꝫ ibidē nō trāsmutauerit domiciliuꝫ Iꝫ Pa.in.c. omnis virtutiꝫ ꝛc.de hoc vide.s. Cō fessio.iij.ℌ.x.ꝛ.xj.

Artis appellatiōe qd ꝓtineat vide.s. fama.ℌ.iiij.

Atientia ē suas ꝛ suoꝝ in iurias ac cetera mala eq̄nimiter ferre.xxiij.q.i.ℌ.i.

¶ Utꝝ semp̄ sit habēda.ff.q. fic ius Iꝫ ab eꝫ nō q̄s ñ expedit saluti ꝓximi. xxiij.q.i.parat⁹.q: vbi hostis non ꝑsonā Iꝫ fidē q̄rit si fibi nō resistit. nō patiētia sed negligētia ē.xxiij.q.iij.Ba ximian⁹. Et patiētia ꝑlatoꝝ q̄ vitia nutriūt pestifera ē.xxiij.q.iij.tuſtū Iꝫ alicui q̄s tolleret aliqd malū laudabiliꝫ ꝓpter maius malū euitandū .xxiij.q.iij.ecce ꝛ.c.sequenti. Sꝫ q̄s expedit saluti proximi.fic ēt ē habēda ab eꝫ. ꝛ fic intellige illud. Lu.vi.si qs percusserit te in vnā maxillā ꝑbe ei ꝛc.ſm Augu. quātū ad ꝓpationē animi.ꝛ alterā si eius saluti expedit.d.ℌ.i.alias nō sicut nec ipſe eam ꝓbuit in conspectu pontificis ꝓ cussus.d.c.paratus.

Atria potestas ē de iure ciuili introducta ꝛ solū ꝑmo cū pater trāsit i ptā tē alterius. puta efficit religiosus. Et tō cū sit in ꝑtē abbatis nō poterit habere filiū in ꝑtē. vt i.l.si arrogator:.ff.de adop.facit.c.cū scim⁹ de regula.ꝛ no. in auc.ingressi.ꝛ auc.si q̄ mulier.C. de sa.san.eccle. Itē scdo solūtq̄ filius ꝑ pubertatē ꝑsitē i religione approbata. vt notat gl.in.c.i.xx.q.q.ꝛ gl.in.l.si ex cā.ℌ.Papinian⁹.ff.de minor:ib⁹. Iꝫ añ pubertatē nō ꝑt ꝑsiteri patri inuito q: nō definit patria ptās per ingressiū añ pubertatē. ꝛ ideo tñr patri obedire ℓmo nec pater pōt offerre filiū impubere religioni matre contradicēte. scdm Inno.ꝛ no. Pa.i.c.scdo.de regula.q: obediētia qua filius tenetur matri est de iure naturali. ꝛ diuino. sed patria potestas de iure ciuili. Et ideo in illis

spiritualibus magis cōsiderat ratio naturalis cū similis. Nec aliis similiter patre contradicente eadem ratione.

Atriarcha greca lingua sūmus patruz interpretatur. xxj. distinctiōe cleros. dē ēt pmas quoniā idē ē. vt. xcix. distinctione puincie. ⁊ sūt qtuor pncipales scilicet Romanꝰ Cōstātinopolitanꝰ. Jerosolomitanus. ⁊ Alexandrinꝰ. Alij quoq; sunt Agligiēsis Binniesis. Brabēsis. ⁊ ātiocenꝰ. vt no. gl. i. d. c. cleros.

¶ Quid possūt facere. ℟. q̄ crucē aīe deferri faciūt nisi in vrbe ⁊ vbi ē papa vel eius legatus. Appellāt ad eos omissis medijs. Itē supplet negligētia metropolitani ⁊ q̄dā alia de q̄bus ⁊ in. c. antiqua de pnile. ⁊ d. c. puncte. ⁊ ix. q. iij. cōquestus. ⁊ de offō ordi. pstiti li. vj. ⁊ de appella. solicitudinem. hēs. ē. ius patronatus.

Atronus

Eccatum est i triplici genere q̄dā dē originale. q̄ nihil aliud est nisi carētia iustitie originalis debite in pmo parēte accepte sm Anselm. in lib. de cōceptu virginali. Et istud ē ois inordinatio ⁊ i vniuersali. ⁊ i particulari solūmō fuit voluntatis voluntate aliena. fade. Et ppea pōt remitti sine actiōe ⁊ sine passione voluntatis illius in quo ē vt p baptismū. vel q̄ in. c. maiores. in. ℣. hic ℞o dicimus de baptis. Que gdē iniustitia originalis fuit q̄dā aurilius diuinus super naturale necessariū hōi rōe sue cōpositionis. Qz cū sit cōpositus ex aīa ⁊ corpore ex intellectuali ⁊ sensuali q̄ q̄dāmō si sue nature reliquant intellectū aggranāt ⁊ impedīt ne libere ad sūmū pteplatiōis ptingere possit. Jō data fuit sibi iustitia originalis p quaz si mēs hōis subderetur deo ēt ei subderent oēs vires inferiores. vt libere in deū posset tēdere cuius subiratio fuit facta p peccatum originale. Cuius duplex est pena Una tarata peccato. s. pri uatio iustitie originalis. ⁊ carētia visionis diuine. Alia est pena ꝯomitans ⁊ hūiusmodi. sunt infirmitates. mors ⁊ alia mala q̄ sequūtur. sicut si iudex p peccato imponeret penā. eruditiōis occisor ad quam sequerent. postea multa vāna. Nec ex frā. de ma. in. ij. sniarū. Quoddam dē veniale. ⁊ istō aliqsi est volūtarū volūtate ppria ⁊ simpliciter. sicut q̄n ex deliberatione gs dicit mēdatiū locosū. xxij. q. ij. c. pmū. Aliqsi ꝯo ptiz ē pena sicut motus inordinati qui oriūt nobis ex corruptella pharisaicationis ade. Partiz ꝯo ē cīpa. q̄z nō sit a volūtate ppria añcedēte. oriē tñ a volūtate ꝯcomitāte ⁊ nō phibēte. vel si pcauēte cū possit phibere. vel pcauere tales mot⁹ inordinatos. ⁊ de istis dē. xxv. di. ℣. als. ⁊ ad remissionē ei⁹ concurrunt tria. s. pēa. pūs gra ꝯcomitās ⁊ meritū añcedēs. Quoddam dē mortale qō gdē ē volūtarū ⁊ i vniuersali ⁊ in pticulari. ⁊ iō nō pōt sine nfa actione dimitti. vt i. d. ℣. hic ℞o dicimus Et de isto intelligit illud Aug. li. pmo retracta. c. xij. ⁊ li. de pa religione. peccatū est adeo volūtariū. vt si nō sit volūtariū nullo modo sit peccatū. ⁊. xv. q. i. ℣. sed. hoc non generaliter.

¶ Quō pōt discerni pct̄ mortale a veniali. ℟. q̄ pcepta diuine legis nālis ac humāe indicāt qd sit mortale vel veniale. Nā qcqd est ꝺ ipa ꝺ se hz rōem mortalis pcti. nisi vel rōe surreptiōis. vel modicitatis. vl rōnabilis cāe q̄ ad pcepta hūana vl dispēsatiōis suptioris excuset. Pctm̄ ꝯo veniale si ē ꝺ legem aliquam sed est pter legē. q. nō obseruat modū rōnis quez lex sancta intendit Nec ex. ij. sniarū. di. xxiij.

¶ In q̄ differt culpa pcti a pēa. ℟. q̄ culpa seu macula ē q̄dā relatio ad actū pūs vl pteritū. qua diuia volūtas facit illū q̄ fecē reputās idecētē i eē morali ex q̄ idecētia fīata ad actū pteritū vl pūs nascit obligatio ad penā ex determinatiōe volūtatis diuine ⁊ iō aliō est remittere ckpā. aliō penā. Qui. n. de⁹ nō ꝺcipit hōinē sub ista idecētia. tūc fmittit cīpa. qui ꝯo nō cōcipit sub obligatiōe ad penā. tūc fmittit pēa. Ex q̄ pz

q̄ esse mortale ñ q̄fistit in re ex̄ ſz in ex̄timatiõe ppea dic̄ philo. 1. ethicor. q̄ aliq̄s filiꝰ videt trahere ſe felicitatē a patrib⁹. z ibidē dr̄ q̄ honor ē honorant q̄ honorās agit virtuose z bonū in ſe mortale honorat⁹ ät nihil facit. Sili in furia q̄ fit imagini dr̄ fieri imaginato de ꝙ vide Pe. aure. 1. iij. di. xliij. q. iij. z sic ſz pcm̄ nõ fit i eē nāli p⁹actū ipi⁹ ē tñ i eē mortali. z ſõ dānat⁹ ſi ſ̄ delet.

8 ¶ Peccatū q̄s dr̄ in ſpm̄ ſctm̄ ꝙ. q̄ ē q̄ſ gs cõtēdit abicere vl remouere illꝰ q̄ electiões pcti possz impedire Verbi gra. Instigat gs ad pctm̄ z occurrit ei diuina seueritas puniēs illud pcm̄. z talis istꝰ abicit studiose pmittēs sibi iniuriatē vt peccet libius. z istꝰ ē ꝑpe pctm̄ in ſpm̄ sanctū. z dr̄ ēt malicia z blasfemia i ſpm̄ ſctm̄ z ē ſpāle pctm̄ z grauissimū. ſūt ät. vi. q̄ impediūt pcti electiõez q̄ ponūt i. ij. sen. di. xliij. Duo ex pte diuini iudicij. duo alia ex pte dono dei. z duo vltia ex pte pcti. Et pro pterea ſūt ſex ſpēs pcti i ſpz ſctm̄. Prie due ſūt pſūptiõ q̄ ſine merit] ꝺ mia dei pſumūt z desperatio q̄ desperāt de indulgētia peccator. 3 duo pma. ſ. 3 timorē dei z ſpē. Secūde due ſūt. ſ. ipugnatio ꝓtatis agnite z inuidētia fraterne gr̄e 3 secūda duo. ſ. agnitionē ꝓtatis fidei z auxiliū interioris gr̄e quā ēt in aliis nolet crescere. z dolet si videt in ſr̄es. tertie due. ſūt. ſ. obstinatio z in pnia. 3 alia duo. ſ. ꝺsideratione turpitudis pcti z breuitatē ipius lectionis.

4 ¶ Utrū actus q̄ ex ſua ſpē est venīale pctm̄ possit eē mortale. ꝟ. q̄ sic tripl⁹ Prio rõe cū ꝓstituit i eo. vl in ęgtū re ferēdad mortale pctm̄ sicut ad finē. puta cū gs dic̄ ꝺbū ociosū cū tali itētiõe q̄ ēt si eēt ꝓhibū de ꝑcepto nihilomin⁹ dicerec. vl dicit vt ꝓuocet aliquā mulierē ad fornicatiõ. z sic intellige illud Augu. xxv. di. ſ. cris. nullū pctm̄ adeo vēiale qn fiat crimiale dū plz gl. sic dū plz ꝓplacētia fruitōis seu finis. scdo rõne erroneitatis cū ex ꝓscia erronea credit mortale z illꝰ cõmittit. xxxiij. q. i. vēo. Tertio rõe ꝓsēsus i electõez ꝺ q̄. ē cogitatio ḣ ex sctō Bo. in. iiij. di. xvj.

¶ Utr̄ oē peccatū sit rētissibile. ꝟ. fm Alle. de ar. in. iiij. pte sūme. tractatu de incarnatiõe dei q̄ aliq̄ pctā dicūt irremissibilia negatiue q̄ nullo mõ remitti potērūt sicut sunt pctā solūz angelorūz malorū z hmõi dānator. aliꝰ pctm̄ ab istis nõ ē irremissibile negatiue. Aliq̄ pcta sunt irremissibilia pnatiue. z sic oia pctā sunt irremissibilia q̄ vt dicit hiero. Pro minimo pctō nõ habēt vñ satisfaciāt fiml hoines vniuersi. q̄ nemo aliq̄d ex se hz̄ q̄ remittātur. Tertio dicūtur pctā irremissibilia ꝓpter eo q̄ ? rie disponūt ad gr̄az p q̄s remitti pñt. z sic pctā in ſpz sanctū ꝑpe sūt irremissibilia. vt pz intuēti. nõ q̄ nõ possint remitti ſz q̄ ꝓ arte disponunt hõmem vt remissionem consequatur.

¶ Utr̄ voluntas z opus exterius sit vnū peccatū vide ꝑceptum. ḣ. xiij. 6

Eculium

dr̄ q̄si pusilla pecunia sine pri-
mõiū pusillū. ff. ꝺ peculio. l. ꝺpositi. Aliꝑ dr̄ oē pr̄imoniū cuiuslibet hoīs ēt liberi. vt. ff. ad tre. l. cogi. in pu. z mlti⁹ aliꝰ mõis dr̄ peculiū. vt not. gl. in. ſtica. ff. de peculio ſz hic intēdo tractare de peculio qꝺ filiꝰ acgrit vinēte patre. z sub ipius potestate existēs.

¶ Quot sunt eius spēs. ſ. ārtmor. pri- 1
ma dr̄ peculiū pfectitiū. l. q̄ꝺ pficiscit ex reb⁹ pfis. Vñ gl. i. l. cū oz. C. de bo. q̄ lib. dicit q̄ lex capit large vt cõprehē dat oē id qꝺ occasiõe pfis obuēit. l. addutio. ff. de acq. hē. Et istud acquiritur pfi q̄ ad ꝓpietatē vsufructuz. Similiter dic de acgritis a clerico. z bonis ecclie vl eiꝰ ituitu q̄ sūt ecclie q̄ ad ꝓpietatē z vsufructū. z tō nō ꝑt disponē nisi vt a iure ꝑcedit. vi. ē. clericus. xiij.

¶ Scōz dr̄ aduētitiū. l. q̄ꝺ acgrit ex in 2
dustria. vl ex donatiõe facta alitide q̄s intuitu pfis vel alr alūnde ꝓuenit ex euētu vl fortūa seu idustria. excipe res q̄ ab ipatore vl angusta donatur q̄ ſi castrēse iudicātur. C. de bo. q̄s li. l. cum multa. Idē dicit de donato a rege. q̄ statutū loquēs de ipatore gñaliꝰ intelli

gitur fore statutū de rege pticulr ꝫ no. ꝫ no.p ino.i.c.sup q bus dā de ver.sig. t in isto adueītio filiusfamilias acquirit dñiuz.siue ꝓpetate ꝫ pr hꝫ vsūfructū donec vixerit.nisi remiserit vl nisi ab aliquo sibi detur vl reliquat ꝫ pacto vt a pr̄z ꝫ ptineat vsufruct⁹.vl nisi succedat filꝰ vna cū pr̄e i hr̄ditate ſris vl sororis.Ul nisi qñ pr̄ noluit assētir filio adeunti hr̄ditatē alicꝫ. Ul nisi pr̄ cōmīsit icestas nuptias. Ul nisi pr̄ mi nꝰ ītie diuertēte.i.diuortiū idebite faciente bōa filiꝰ applicētur.isti. p qs plo. no.acq.§. Sciēdū i gl.itē si filius recipit dotē pr̄e ñ ꝺsentiēte nec se obligāte ꝫ Bar.in.l.ꝫ.ff.re.amo.q.z istis pr̄i nō acgritur vsufructꝰ nec gcēs.aliū. Sz si tū emācipauerit media ps vsufructus illoꝝ aduētitioꝝ remanebit apō pr̄em solū vt i.d.§.ſācitū.ſz si ꝑmoriatur filiꝰ ante ſpālr z totalr.nec cōcabit cū alijs frib⁹.Si ät filiꝰ ꝑmoriatur añcꝫ pr̄ to tū erit pr̄is nisi filios reliquerit.nā tūc filij erunt loco pr̄is.Ut dicit tex.in.d. §.ſancitum. Si id qō suis laboribus vel prospera fortuna ei accessit hoc in alios perueniet luctuosuz ei fiet.

3 ¶ Tertiū ꝺ castrēſe qō aparētib⁹ cognatis aut alijs degēti in militia donatur.vel qō ipſe filiusfamilias i militia acgsiuit qō nisi militaret acgsitur⁹ nō fuiſſz.nā qō erat z sine militia acgsitus id peculi etꝰ castrēſe ñ ē.ff.de castren.pecu.l.castrēſe cū ibi notatis.

4 ¶ Quartū ꝺ qñ castrēſe qō acgritur a viris ꝺsertiſſimis.pfonis cāz. viris ꝺuotiſſimis memorabilib⁹.ſ. notarijs z agētib⁹ in reb⁹.nec nō magiſtris ſtudioruz liberaliū artiū.archiatrisꝫ.i.medicis z oibus oio q salaria vl ſtipēdia recipiūt publica.C.de inofficio.testa.l.cuz antiqꝫ. Ex ꝓdictis ꝑz q notarij cōmunes nō acgrūt in qñ castrēſe. ſz solum notarij cōis vl ꝺfioꝝ aut officialiū qui deberent habere salarijs de publico.

Additio Idē dic de remigib⁹ nautis pro nis aut alijs officialibus nauium q ex cā publica hoc faciunt.l.i.ff.de bono.

pos.ex te.mi.Secus ex cā ꝓuata.

5 ¶ Sz qd de acgsitis p clicos. filiosfamilias.ſz. q res oēs quolibet mō ad eoꝝ dñiuz venientes habebāt suas ad ſilitudinē castrēſis pecuij ita q ꝑ ipſis ad libitū disponē poterūt z testari.illa legata filijs vl parētib⁹.vt i aut.de ſſ. epi.§. ꝓbiteros pōtur.C.de epiſc.z cle. aūt ꝓbiteros Quod limita verū nisi acgrantur ex bonis ecclesie vel eius in tuitu.q tē ñ poterūt disponere.ō quo dic vt.ſ. Clericus.xiij.

6 ¶ Utꝝ acgsitū p muratores.aut carpētarios.z alios laboratores i re bꝰ cōibus g ēt hñt salariū ex publico sit qſi castrēſe.ſz. q ñ.q.z ñ solū regitur q id q acgrūt.sit ex publico. ſz oꝫ q sit ex publica cā.vt puta publico offō aduocatiōis notarij cōis vl officialiū.z huiusmōi.al⁹ ñ erit qſi castrēſe.sali.tñ i.l. ñ.C.de ſof.te tꝫ q igenieꝝ ꝺsoꝝ vel cōis id qō acgrūt hēbūt ꝓ qſi castrēſe

7 ¶ Sz nūgd aduocati q ex aduocatio ne aligd acgrūt ñ ex publico.ſz a clientulis hēbūt ꝓ castrēſi.ſz.fm bal.in.d. l.ñ.q ſic.q.z cedit loco publici salarij Ex quo eis hodie nō solutur ex publico.l. ſoli tui.C.de aduo.diuer.iudi.z ibi dicē Bar.q. silr erit qſi castrēſe acquirunt assessores fm gl.ibidem. Idē dic fm Bar.in.l.ſi mulier.ff.de castren.pe. de relictis aduocato ꝓ emēdis libris vel equo cā euūdi ad oſſā.z hmōi.

8 ¶ Utꝝ donatū filiofamilias militi.ad uocato.aut alīō officiū publicū hñti sine alia exp̄ſſiōe sit castrēſe vl qſi.ſz.ꝫ bar.i tractatu de duob⁹ frib⁹ q aut de nātur res necessarie militie sine apte.vt equꝰ z arma militi.libri aduocato.tē in dubio dicetur eē castrēſe vl qſi aḋcūcꝫ donētur etiāē.l.miles ꝑcipua.z.l.castrē ſe.ff.ō castrē.pecu.ſi ät donāt ea q ñ ſt apta ad militiā nō erit castrēſe ēt ſi ex ꝑſſe dixerit.vt.l.ſi ſonte.ff.de castren. pecu.z qō ibi tenet Dyn⁹.z.C.eo.ti.l. i.z hoc veruz nisi in duobus casibus. Primus qñ ille q donat solū ex militia vel aduocatione z hmōi notus est. Secūdus casus est qñ talia donata ꝫ

nō sint apta ad militiā vel aduocatiō-
nē tñ dant exp̄sse vt vēdant p emen-
dis armis libris. z hmōi necessarijs ad
d. publica officia alia ꝙ q̄ p̄t ee apta
ad militiā z ad alia vt ꝑmis. tūc si spā-
liter z notaliz ad ipsa sint data. sic erūt
q̄si castrēse. Secꝰ simplr sine expl̄sione
qz nō erūt castrēsis. nisi vt dictū ē sint
data a noto solū ex militia. l. si multi. ff.
de ca. pecu. z ꝙ notat bar. i. d. l. si forte.

9 ¶ Quid de donato filiusfamilias qui
nō. est miles nec in aliq̄ publico officio
cū ista exp̄ssione ꝙ sit ei castrense vel q̄
si. Rñ. Pz bar. in p̄dicto tractatu ꝙ lz ap-
positio talis ꝑbonz nō valeat. nisi vt
sit adnētitiū. vt. d. l. si forte. operabitur
tñ vt patri nō acgrat vsusfructꝰ qꝰ p̄t
facere donās. vt. C. de bo. q̄ li. anc. exci
pit. z sic lz vitiet exp̄ssū. ñ vitiat tñ ta
citū. l. i. ff. q mo. pi. vel hip. sol.

10 ¶ Utrū liber ēpti a patre filio suo sint
q̄si castrēse. Rñ bar. in. d. tractatu. z
in. l. i. §. nec castrēse. ff. de col. bono. ꝙ
aut p̄ tradidit z se donare expressit z
tūc si filiꝰ erat aduocatꝰ acgrit sibi q̄
si castrense. l. i. C. de ca. pe. z. l. castrense
ff. eo. Nec p̄ poterit sic datū reuocare
l. si filiꝰ. C. fami. herci. Si ꝑo non erat
doctor tpe donationis. lz scolaris. non
p̄t dici q̄si castrense. qz p̄dictio p̄sone
hoc nō patit. Nā scolares nō gaudent
p̄uilegijs q̄ magistri z doctores. l. i. i fi.
C. de stu. libera. Et facit qꝰ no. i. l. fi. C.
de iurisd. om. iudi. qꝰ verū intellige nisi
aſi noluez patris cōpluisset studiuz suū
qz sic cepit q̄si militare z tūc erunt q̄si
castrense. l. sine emācipatis filijs. C. de
dona. z. l. donationes in cōcubinas. §.
p̄. ff. eo. Nota tñ ꝙ lz nō fuerit doctor
nec esset aſi mortem p̄tis si p̄ ei nō
emācipato libros dedit sed eos nō est
adepi aſi post emācipationē ꝙ erit
sui qz confirmat donatio. d. l. sine. z. d.
§. pater. Idez dic de q̄cunq̄ donato a
p̄re filio emācipato. vel ēt nō emācipa
to si mō emācipatus volūtate p̄tis pos
set ꝙ erit filiꝰ. nec p̄ postea poterit re-
uocare. d. l. sine. Secus si post emācipa
tionez tenuisset donata aſi eā ꝫ volun-
tatē p̄tis. Silr tdē dic ꝙ confirmatur
dicta donatio morte ēt si non erit ipse
emācipatus. z sic post mortē p̄tis talia
erūt sua nec cōicabit cū fratribus alijs
l. filie. C. fami. herci. ſm opinionē ap-
probatā in gl. d. l. sine. Alut p̄ nō tradi
dit nec exp̄ssit se donare. z sic lz emerit
nomine filij sui nihilominus erūt pa-
tris z cōicabit eos cū alijs fribus post
mortem patris. l. i. in p̄in. C. de ca. pe-
cu. regrit. n. traditio vt videat donare
l. ij. C. ñ quis sibi vel alteri qꝰ si nesciē.
an donauerit vel ne tūc ſm bal. in ad-
ditionib⁹ ad p̄fatū tractatū Barto. ad
cōlecturas est recurrendū. ſm ea q̄. j.
dicā in. §. xxxy. Aduerte hic ſm Bar.
in auc. ex testō. C. de col. quod donatus
a patre filio emācipato est ꝑferēn. post
mortē z cōputabit in eius p̄te. Sz do-
natū filio exēt in sua potestate. lz non
valeat in vita ipsius patris tñ assumit
sibi vi post mortē. z hz vi legati. vt in
l. in donatiōibus. C. ad. l. fal. z. l. dona-
tiōes la ꝓma. C. de dōa. inter vi. z vx.
Et sicut legata z fideicōmissa nō ꝑfe-
runt. l. pe. C. de coll. sic nec tal dōatio.
fallit hoc in tribꝰ casib⁹ ꝑmꝰ qñ emer
git ineqlitas. l. pe. C. de coll. Secūdus
qñ p̄ hoc exp̄ssit. Tertiꝰ qñ dedit vt
hēret i peculio. l. si donatiōe. C. de col.
¶ Utrū oē acgrit ex pecunia patris li
a filiofamilias sit p̄fectitiū. Rñ. ſm bar.
in p̄dicto tractatu. z in. l. cū os. C. de bo.
q̄ li. qꝰ id qꝰ acquirit filiusfamilias ex
bonis patris siue fit pecunia siue sint
possessiones sibi ab eodē date siue labo
re z industria sua. puta dādo possessio
nē alteri colono. vl pecunia mercato-
ri. ex q̄ habit de lucro. tale lucrū erit p̄fe
ctitiū. Sz id qꝰ acgrit p̄dictis bonis
ex labore suo sub industria. puta labora
do agrū p̄dictū vel negociando de pe
cunia p̄dicta sicut lucz qꝰ sit ex pecu-
nia p pte attribuit p̄sone lucranti. z p
pte pecunie. l. i. C. p socio. z. l. si nō fue-
rint. §. i. ff. eo. sic tale lucrū erit p pte q̄
debeꝫ possessiōi vel pecunie p̄fectitiū.
z p pte q̄ debeꝫ opi p̄sone lucrātis erit
aduentitiū. d. l. cum os post ꝓn. vbi ꝑ

q̄ oē lucrū pueniens ex psona filij est
aduētitū. Nec ob.l.si ita.§.fi.ff. de vsu
& hita. & l.p fundi.§.fi.ff. de acq. re. do.
ḡs allegat Spe. q tz ītū. qz loquūt in
fuo q acqrit dño ex ope persone sue'.
Et hoc tene nisi ex pecunia pris fecis-
set vsurā qz lz glo. in.d.l. cuz oz teneat
ītū tū tu tene cū bar. ibidē q tale lu-
crū nō erit nec pfectitū nec aduētitū.
sed totū restituen. p ipsum filiū. & glo.
inteliexit qñ vsure licite erāt de iure ci-
uili. qō hodie nō est. c. sup no. ō vsuris
¶ Utz filiusfamilias q lucrat vigore
statuti ex morte vxoris sue dotē vl ptē
debeat eā hre p aduentitio. ff. bar. in
d. tractatu q aut filius sustinet onera
matrimonij de lucro sue plone. & tūc fi-
lio erit aduētitū. Si vo nō ipe lz pf fic
erit pfectitū. Et sic intellige opi. By.
in.l. si cum dotē. ff. nunc transgredia-
mur. ff. solu. ma. q tz q nō ē aduētitū
sed cōcabit post morte pris cum aliis
fratribus. p.l.ij. C. fami her. Si vo ptiz
pf & ptiz filij sustinet. tūc p rata oner
ptiz erit pfectitū & ptiz aduentitū. l. lz
si quis. §. i. ff. de vsufruc. & l. si seruus
cōmunis. §. fi. ff. de stipu. seruo.
¶ Utrū donatū vel relictū ab exneo
filiofamilias sit aduētitū. ff. fm bar. a
dicto tractatu. q aut datū ē ptempla
tione pris. & sic erit pfectitū. Si vero
datū est cōtēplatiōe filij sic erit aduēti
tū. i.l. sed si pres. §. arrogato. ff. de vul
ga. & pu. substi. & l. additio. ff. de acqui.
here. & l. lz & si qd donet. ff. de vsufru.
& no. glo. in. d. l. cū oz Si aūt nō appa
ret cuius cōtēplatiōe sit datū. deprehē
ditur ex futuro euētu puta qñ relictus
filio vt post morte pris hēat. sic psumi
tur q cōtēplatiōe filij. Si vo vt tñ vi
nēte pfe. sic psumit cōtēplatione pris
datū. Silr ex ope cōphēdi. puta filius
faciēdo mercātia acquirit amicitia cū
aliquo ex q aliqd sibi donauit. qz tunc
erit sibi aduētitū. l. sociū g. §. fi. ff. pro
socio & ibi ē casus expssus. qz cōtēpla-
tione filij. Jō no. q ex leges q dicunt
inspicieñ. cuius cōtēplatione debēt intel
ligi de cā pxia. d. l. sociū. qñ in dānū
acgrentis nō cōsideraī cā remota. l. si.
ff. de ziuge. cū emancipa. libe. lz bene
ītū ad comodū. l. si forte. ff. de ca. pe.
¶ Utrū oē acqsitū p filiūfamilias sit
psumēdū ex bonis patris i dubio & sic
pfectitū. ff. bar. vbi. ō. q aut resultat
suspitio delicti. nisi sic psumaī. puta qz
filia psumeī turpiter acquisisse. qz alr
nō potuit hēre. & sic credetur ex bonis
pris acqsitū. vt suspitio delicti euitet. l.
si defunct⁹. C. arbi. tutel. & l. gnt⁹. ff. de
dona. inter. vi. & vxo. & l. ēt si vxoris no
mine. C. eo. Aut suspitio delicti euitatur
& sic psumetur ex bonis filij. d. legibus
Aut nec euitatur nec oritur psūptio dli
cti & sic recurreñ. ē ad cōiecturas. C. de
epi. & cle. aut. licētia. Et hec oia sūt ser
uāda ēt in plato tutoze. vxoze. & hmōi
q circa bona alioz versant in pscia. lz
gl. in. d. l. etiā & in. d. l. cū oz. alr dicat.
¶ Utz. donatū filio a pre sit aduēti
us. ff. bar. vbi. ō. q aut pceserūt meri
ta filij q si exneus seciss et dōasset. sic
dōatio tz a pncipio & erit ei aduētitū
vt tz gl. C. ō inof. te. ant. vñ si parēs Et
2co. Ja. bu. Aut nō dōat ppter merita
vt filio & sic ē simplex dōatio q nō vs.
nisi morte confirmet vt. ō. patuit. ff.
¶ Sz ad qd vz dictū peculiū aduēti
tū filio cū vt dañ ē vsufructus sit pa
tris nec de eo pt disponere. nisi vt. j. re
ligiosus. §. lvi. ff. q vz vt p⁹ morte pris
nō teneat illō cōicare cū aliis fris sed
erit spāliter sub. l. fi. C. de colla. Peculi
um vo pfectitū ad nihil vz filio nisi
ad lz ne publicetur in casu q alia bona
pris publicāt. vt i. l. fi finita. §. si ō vecti
galib⁹. ff. ō dā. infec. & qō tibi no. bar. p⁹
morte tñ pris erit cōe cū aliis fribus.
¶ Utz de peculio castrēsi vel qsi filius
familias possit testari & ad libitū dispo
nere. ff. q fic fm oēs doc. qz illud acq
rit sibi & quo ad dñium & vsumfructū
nec illud cōicabit cū fratribus p⁹ mor
tē patris. d. l. cū antiquis. C. de inoffi.
testa. & multis alijs.
¶ Utrū pecunia data filiofamilias a
pre p studio sit ei putāda post morte
pris in pte sua ab alijs fratribus tpe di

missionis. ff. bar. in. d. tractatu q si apo
pfem nihil erat qo esset filij no iputa
bit ei in pte. l. q pr. ff. fami. her. Si vo
apo patre erat pecunia filij ex castrēsi
vl q̄si peculio tunc in dubio psumetur
q pr administratorio nomie egerit id
de pecunia ipsi⁹ filij ꝛ sic iputabit ei i
ptes facit qo no. in. l. h. C. de dot] pro
missi. Sz iudicio meo mihi vr distin
guēdū videlz si pr dedit p cā necessa
ria aut voluptaria vt. s. legatus. §. xxxi.

19 ¶ Quid si pr dedit pecuniā filio pro
emēdis libris ꝛ ipe lusit vl in meretri
cib⁹ expēdit. ff. bar. in aut. qo locū
C. de colla. q post mortē pfis cōputa
bit ei i suā pte ar. d. auētice sicut mulie
ri q̄ passa est ꝓmi dotē cōputabit ei
in pte sua vti. d. aut. qo locū. Idē dic vo
dōato p emācipatiōe a pfe filio q erit
ꝓputādū ei tpe dimissionis §z bar. i. l. i. §.
nec castrēse ꝛ i. l. vt liberis. C. de colla.

20 ¶ Utrū filius q incepit studere viuēte
pfe de ei⁹ mādato possit p⁹ mortē pa
tris de cōibus bonis pficere studiū. ff.
bar. tin. d. tractatu q nō nā factū pfis
erga filiū inicium eaten⁹ obligat here
dem q̄ten⁹ pr erat obligat⁹. l. ꝛ fi filiū
ff. de mu. ꝛ ho. tūcta. l. honores. §. io q
ff. de decu. ꝛ. l. si filia. §. idē scribit. ff. fa
mi. her. pp qo ꝓcludit bal. in addi. ad
d. tractatū q si vult pficere studiū faci
at ꝺ suo vl si vult doctorari filr faciet
de suo q ei⁹ nomie actus. l. si filius le
gatus. §. §z si cū mihi ex testō. ff. de le
ga. i. nec fratres ei tenētur si nolunt.

21 ¶ Utr tpe dimissionis fratr veniāt ex
pēse fcē a pfe vroꝛ filiofamilias ꝛ alia
ornamēta. ff. bal. vbi. s. i. l. i his. ff. solu.
ma. q ꝺ cōsūptis filr nō tenēt nec ali⁹
frater possz dicere ego ducaz meam ꝛ
tātūdē expēdā de cōi nisi pr alr caue
rit i testō. l. iij. §. fi. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ ibi
p gl. ꝛ. l. ex pte. §. filius. ff. famī. herci.
De extātibus autē vt sunt vestes ꝛ alia
ornamēta si sunt necessaria ad quotti
dianū vsū nō cōfertur. §z sunt vroꝛis
ꝛ a p̄ncipio tenuit donatio inter socrū
ꝛ nurū. l. ex ānuo. ff. de dona. inter. vi. ꝛ
vroꝛ. ꝛ. l. si dos cū sua gl. ff. ad le. fal.

Di vo si sūt necessaria ad q̄tidianum
vsū §z sunt ꝑciosa. tūc illa q̄ta sunt de
bēt ꝓferri. i. illud vel ī mētū. ff. de pecu.
nec pōt dici q mortē sit ꝓfirmata do
natio q̄ nō ꝓsumūtur dōata. §z dicat
marit⁹ vester donat vobis istā coronā
vl brocatū. §z ad vsū q̄ssā. l. mortis in
fi. ff. de dōa. inter vi. ꝛ vro. Sīr dic in fa
ci] p filia. l. cū hic stat⁹. §. of. ff. eo. ꝛ
p ꝓdictis facit. l. fi. ff. so. ma. ꝛ qō dicit
Bar. i. l. si vt certo. ff. como. Alng. tñ in
l. si. ex re. dñi. ff. de stipu. ser. p gl. ibi po
sitā. determinat q vestes ingubies date
multieri⁹ efficiūtur ipārti. de dote vo
data filie filij ab ave ipsius quomoda
nō sit cōcāda vide. s. dos. §. xxi.

¶ Utrū expēse facte a pfe in peculio ꝛ
filij. aduētitio sint cōcāde inter fratres
post mortē pfis. ff. bar. in. d. tracta
tu. q aut fuerūt necessarie. vl ad perpe
tuā vtilitatē. ꝛ tūc filio iputabunt. l. fi.
§. fi. C. de bo. q̄ libe. ꝛ. l. iubem⁹ ad tre.
nisi pater fecisset animo si repetēdi. ar.
l. si in area. ff. de cōdi. inde. quod si de
animo nesciūt tūc si sunt parui sump
tus ꝓsumētur donati. l. si seruus. ff. de
dona. inter. vi. ꝛ vro. Si sunt magni
sumptus. ita quod excedāt fructuū q̄ti
tatē. tūc vr hābisse animū repetēdi sicut
si in cā alimētoꝝ vl filij expēdisset. l. nē
senti⁹. §. ꝑter ea. ff. de nego. ge. Secus
si nō excederent fructuū q̄titatē. q. tūc
vr dōasse. ar. d. l. fi. §. fi si ꝛes. C. de. bo.
q̄ libe. Jn impēsis tñ q̄s facit vir in re
bus vroꝛis gra fructuū q̄rē doꝝ ꝓsertim
doꝝ sine vlla distinctiōe sibi fac. l. fi. ff.
de impēsis. ꝛ nō repetet ab vroꝛe vel
eius hēdibus. Jn alijs aūt si sunt mo
dice nō repetunt. l. oīo. ff. de impensis
Si sūt magne repetet. d. l. oīo. vbi all
que ēt ponūt exceptiōes q̄s omitto q
parū ad nos. §z in ꝓscientia seqre q
dixi. si vo dicti sumpt⁹ nō fuerunt ne
cessarij nec ad ꝑpetuā vtilitatē. sed solū
ad fructuū vtilitatē. tūc nō sūt cōmuni
cādi. q onera ptinēt ad eūdē patrez ꝛ
expense. Et ēt idē dicēn. de eo q expen
dit in datijs ꝛ collect] cū hēat vsūfru
ctū. l. si pēdētes. §. §z ꝛ i gd. ff. de vsu-

fm.e.l.nec ꝙ hip̄ēdictū.ff.de ip̄ēsis. Nec obstat.l.vnica.§.ſi nec ob ip̄ēsas.C.de re.vxo.acti.q̄ vir hēt dotē pp onera matrimonij. ideo non debet grauari onere impēsarum. Nec hoc erit in alio vſufructuario.q̄ ſimpliciter habz ex alia cā.vt ex ẑctu vel quaſi his concordat Bal.vbi ſupra.

¶ Vtrū patre obligāte ſe p delicto ſi ilj ſit totū cōputādū in parte dicti filij poſt mortē patris.an de tota hereditate cū aliis fratrib⁹.ſc. Bal.vbi.ſ. q̄ ſi pater hoc fecit ducē naturali pietate. ſic oēs fratres debēt p parte ſua ſuſtinere.l.lib.capit⁹.ff.de captiuis. Dz ſi ſecit ex neceſſitate.prima dictāte hoc ſtatuto.vt notat gl.ſup ẓtica.C.de decre. de cu.tūc naſcit nālis obligatio inter patrē z filiū ex tali geſtionē negotiorum eius q̄ trāſit ad heredes.z tō ſoluet de parte ſua z non de cōi.l.igitur.ff.de libe.cā.z q̄ notāt doc.de eo qui cogitur ſoluere condēnationem alterius.in.l.ij.§.ſi.ff.de ver.ob.

Utr̄ patrē dāte dānū in bonis ad nēticijs filij teneātur fratres emēdare de cōi.ẓ.ꝧ Bal.vbi ſupra.q̄ aut dilapidatio ē ſolū fructuū z ſic nō tenentur.d.l.cū oportet. Q̄ limita verum q̄ſi pr̄ hz vſufructū in dict⁹ bonis.ſec⁹ q̄ſi ille q̄ legauerat ꝓhibuit vſufructū ſ̄ri patri.q̄ pōt fieri.vt tz glo. in aut. vt licet matri z auie.z in aut.excipiē C.de bonis q̄ liberis:q̄ tūc tenerentur Si ẽ dilapidatio ꝓcernit rei ꝓpetuā deteriorationē vl̄ itollerabilē leſionez ſic ẽt tenent.d.l.cū oz.§.ſi cum tacitas

¶ Utr̄ debitū cōtractū poſt mortem p̄ris ab vno fratrū ſit ſoluēdū de cōi ẓ.ſpe.ti.de iudicis.q̄ ñ niſi ẑctuz ſit rōe cōis vtilitat⁹ vl̄ ſocietatis. Sed nec dos dz ſolui de cōi.niſi ſit ꝓfa i cōem vtilitatē. Idē dic de cōdēnatione ſolu tap vnū q̄ nō ſoluet de cōi niſi male ficiū feciſſet p cōi vtilitate ſcientibus ſocijs z acceptātibus in cōi eius vtilita tē.q̄.ſic eſſet cōis.q̄ ex q̄ ſponte ſuſceperūt lucrū hēbūt z dānū cōdēnationis. Si ẽ ignoranter acceptauerunt lucrū factū ſ̄minuſſe.tūc ſocius auferret illō z ſatiſfaciet.l.ſi igit.ff.ꝓ ſocio. z ſic ẽt tpe ſolus ſoluet ꝓdēnationē etiā ſi eſſet ſocij omniū bonorū. ſm Spe. vbi.ē. Et dz de ture ex q̄ cōmunicauit lucrū illicitū non poſſet illud auferre niſi poſt cōdēnationem.l.q̄ eni.ff.p ſocio. Nihilominus q̄ſi ſacerdos iniū xit ei vt ſatiſfaciat illis q̄s leſit. Intelligit nō ſolū his cōteſtata dz etiaz ſententia lata.z ſic p̄ceptū ſacerdot⁹ eſt ſententia.ſm Doſti.in.c.ſi.de ſepul. Silr mi litās militet de ſuo.vel maritās filiam. vel tenēs.filiuz in ſtudio faciāt de ſuo niſi aliter ſit conuentum inter eos.l.ſi ſocius ꝓ filia.ff. ꝓ ſocio. z recitat Bal.in.d.l.ſi patruus.C.cōia.vtri.iu.

¶ Utrū lucrū q̄ facit vn⁹ fratrū cuz pecunia hereditaria mercādo ſit cōicā dū cū aliis fratrib⁹.ẓ.ſm Bal.vbi.ſ. in.d.l.ſi patruus q̄ aut fecit noie cōi z ſic cōmunicabit. aut fecit noie ꝓpo z ſic nō cōicabit.l.titiꝰ z meuiꝰ.§.alterū.ff.de admi.tuto.q̄ veruz eſt niſi ſit tutor.vel curator alioꝝ fratrū q̄ ſic lucrū q̄ fecit ex prima mercātia ẽpta de pecunia cōmuni dz eſſe cōe.dz noie ſuo fecerit. Illud aūt lucrū q̄ fecit de pecunia ẽptionū iterata z noie ſuo erit ſuū z nō cōicabit. Idē dic de illo q̄ negociatur de pecunia minoris aut eccleſie vt in.l.ſi vt ꝓponis.C.de re.vēdi. Si ẽ noluit nescire noie fecerit.tūc ſi continuauit negociū ſolitū cū alio ſ̄re mortuo.ſuppletur filius fr̄is.i diuiſa ſubſtātia poſſidētib⁹ ſic vr̄ cōi noie feciſſe.ar. l.nā z ſeruꝰ.ff.de nego.ge.§.ſi vino.ſi ẽ fecit negociationē.ſolitā ſic ꝓſumetur q̄ noie ꝓpo.niſi ex libro rōnū aliō apparet.ꝓcor.bar.in.d.l.ſi patruus.

¶ Quō in dubio cognoſcet ẑctā ſocietatē tacite iter fratres vel q̄ſcūq; alios q̄ ſimil ſtāt ita q̄ oia lucra ſint cōi cādā.ẓ.ꝧ bal.i.d.l.ſi patruꝰ. q̄ ẽtus null⁹ ipoz negocietꝰ.pōt tñ exactibus apparere ſocial⁹ effectꝰ.ſicut ẽ inter nobiles q̄ nō faciūt ẽſturias mercantias tñ q̄cūq; ſalaria:q̄ſcūq; dotes acq̄runt in cōi ꝑcut vñ nemo pōt negare eos

esse sociales actus ex gbus ꝑsumit̄ intē
tio ⁊ volūtas vt dicit Jaco. de arena
Rizar. ⁊ olda. eius discipuli. Ad q̄m
tem ergo actuū est recurrēdum. Nā in
talibus ꝑsumit̄ mens q̄ris ex actibus
colligi ꝑt ar. l. duo fratres. ff. de acq. he
re. ⁊. l. reprehendēda. tu magis es. C. de
Institu. ⁊ substitu. Silr dico ꝑm eūdē
Bal. vbi. s. q ꝑsumit Ẑcta si vnus ne
gociat ⁊ alter q̄cūq; sibi euenīt puta
ex redditu ꝓbēde vl ex dotib⁹ ⁊ hmōi
pōit in cōi ⁊ ita faciūt hincide. Itē ꝑ
sumitur societas ēt ex actib⁹ i vna mer
cātia vl arte ⁊ alter in alia vt i aduoca
tis ⁊ tabellionibus. Nā lucroꝝ cōicatio
societatis est Ẑctio seu inchoatio. Silr
dicit idē bal. vbi. s. q si vnus hz curā
domus ⁊ alius esset aduocatus: vl alr
lucrarēt ⁊ poneret i domū. vl Ẑcta so
cietas. Idē dicit. si vnus ē maior ⁊ al
ter minor ⁊ pupillus hz tutorē q cōicat
⁊ ei cōicat. Idē dicit q si act⁹ sunt vni
formes societas restringit̄ tm̄ ad q̄stus
q̄ veniūt ex ipis hz i actibus diformib⁹
⁊ in se varietatē hm̄ di ꝑmit̄ socie
tas q̄ia alr Ẑcta nec ꝓsidero an vn⁹ plus
lucret ⁊ alter minus in hac q̄ali socie
tate hz eq̄liter oia sunt parcīēda. l. si so
cius. ꝑ filia. ff. ꝑ socio vñ ꝑ clariori in
telligētia no. q societas tacita vl exꝑs
sa aliq̄ ē oiuz bonoꝝ ⁊ tūc est q̄si ex
ꝓresse agit q sint socij oiuz bonoꝝ vt
est tex. in. l. iij. §. l. ff. ꝑ socio ⁊ in. l. cohi
rl. eodē ⁊ illi tales cōicant oia q̄ acqui
rūt ex quactūq; cā laborādo vel nego
ciando sine ex donatis. sine ex legatis
sine ex hereditate ⁊ hmōi. Itē stipen
dia que dantur militibus. l. qui stipen
dia. C. de pcura. ⁊ salaria q̄cūq; hntur
ex castrēsi vel q̄si. l. cū duobus. §. idem
papinianus als ē lex. ff. ꝑ socio. Et in
isto casu frater tūr maritare filias alte
rius fratris nisi aliud exꝓresse actū sit
l. si socius ꝑ filia. ff. ꝑ socio nō tū teneē
cōicare q̄ acq̄siuit illicite neq; tūr ad
ꝓdēnationē quā ꝑ sua culpa alter ꝓ
meruit. Aliq̄ Ẑhīt societas q̄ialr ois
questus vl q̄stus ⁊ lucri qō tm̄ est di
cere sicut ois q̄stus. l. hz ⁊ si ad exhibit. ff.
eo. de qua log. d. l. cohiri cum gnḡ le
se. ⁊ isti cōicant oia q̄ ꝓuenīt ex opa. d.
solertia alter⁹ hz nō donationem sim
plicē sine cā mortis vl legata vel here
ditatē nec debita alterius nisi q̄ fuit cā
q̄stus vl societat. Aliq̄n fūt socij certe
rei. s. quiu ēdt qz viuūt ad vnū pane ⁊
vinū vl certe negociatiōis vl lucroꝝ q̄
ꝓsequūtur hz in diuersis negociationi
bus vl operib⁹ ex gbus lucrant q̄uis
aliq̄s alter ponat opam alter pecuniā
aliquando. vtrūq; de gbus. j. societas
primo. Et ex predictis potes itelligere
optime istā materiam.

¶ Pōe q duo frēs rustici colētes ter 28
ras vnus hz filios scindētes terrā alter
nō q̄uo diuident fructus ꝓuenientes ex
cultura. ff. ꝑm Bal. in. d. l. si patrum q
diuident in capita qz societas respicit
capit a coz q opas ponūt in societate
istud ltia vez quo ad lucrum quod de
betur ꝓsone sed quo ad lucrū q debeē
bobus vel terre q̄ sunt cōia nō diuidet
per capita sed in stirpes ꝑm eundem
Bald. in quodam consilio ⁊ Barto. in
d. l. si patrum.

¶ Quid si sint duo frēs quoꝝ vnus 29
ponit opaz alter pecuniā in societatez
⁊ cañi oia ꝓbusta sunt. ff. hz bal. vbi. s.
q ille q ponit opaz tūr alteri ad medi
etatem capitalis p. l. si cū duobus. §. in
coeunda. ff. ꝑ socio ⁊ ēt ita tz Jaco. de
are. in. l. i. C. ꝓ socio glo. in. d. l. si pa
trnus tenet ꝙ trariū sed tu tene qō dicit
Societas primo. §. x.

¶ Utr lucrū vxoris alter⁹ ffis sit cōi 30
candū. ff. bal. in. l. si vxorē. C. de ꝓdi. in
ser. ⁊ do. Ubal. ꝺ pulio i. l. cū duob⁹. ff.
ꝑ socio q aut mulier eadē opa facit si
cut hoies i laborādo ⁊ sic ipsa dz hēre
ptē lucri ⁊ diuidēt i capita vt. §. dem ē
de filijs. aut vxor exercet aliquā artē vl
mercātiā vl est obstetrix vl cirugicha.
⁊ tūc si ponebat oia lucra in cōi ⁊ silr
vir Ẑcta ē societas qz muliter cuz viro
ꝓt Ẑhere societatē hz eundē bal. in. d. l.
si vxorē ⁊ sic lucra erūt cōia. aut vxor
tenebat seperatū lucrum vl ex alijs ꝓ
ctuis pz q nokebat Ẑhere societatem

tunc de opibus cõibus ꝛ obsequijs q̃ fiunt a mulieribus in domo ꝛ3ũta tẽ pſone vt facẽ lectũ cochinã ꝛ hmõi nõ ꝑt incẽ pſeq; q; tñr opari in domo in q̃ recipit alimẽta vt in gl.l.ſicut.ff.ũ ope.lib.ꝛ Bal. gaio ſeyo i ſi.ff.de alilega.ꝛ Ang.in.l.i.C.ũ legi.here. ẽ.l. ſi cũ dote.ff.ſo.ma. imo ſi diſſideret a talibus obſequalibus opibus ꝛ parue extimationis pp faciendã artẽ ꝑs lucri talis artis deberet cõcari viro ꝛ alijs ff bus ꝛ3 iudiciũ bõi viri q̃ limitſa vez niſi hẽret alimẽtature legati. q; tũc nõ tñr opari in domo dãtiũ talia alimẽta ſm Bal.ꝛ Ang. vbi. ſ. ſi aũt vltra alia obſequalia exerceret aliq̃s artẽ ꝛ in ipſis lucrari põt ſibi retinere tãq̃s ꝓpriũ ꝛ nõ cogit. cõcare. q̃ no. ꝑ ſtelligẽtia eoꝝ que dico infra vꝛor. Ꝟ.ij. ꝛ q̃ dixi de vꝛore idẽ dic de filiabus alterius fratris: excepto q; acgrent pfi ꝛ ſolum il lud lucrum erit eis aduertitiũ.

31 ¶ Utꝛ ffes q̃ ſunt ſocij oĩum bonoꝝ ſi vn⁹ eoꝝ hz filias poſſit eas dotare de cõi. Ꝟ. Spe. tz q̃ nõ niſi ſit pactũ inter eos p.l. ſi ſocius ꝑ filia. ff. ꝑ ſocio Idẽ tz Pe. de puſio i. xviij. li. oſiliozuꝫ tz Bal. in oſilio q̃ ſcipit ſcñ tale ðis Ubal. i. d. c. cũ duob⁹ arguẽs ꝑ ꝛ ꝑ finaſ⁹ dicit q̃ glibet ꝑt adherere cui ꝑti voluerit. Sz iudicio meo pria opinio: q̃ ſi non ſunt ſocij oĩum bonoꝝ hz q̃ ſũt ſocij oĩuz bõz ꝓa c̃ ꝓa opi. ꝛ ꝑm hoc ꝑcordo predicto. vt. ſ. xxvij. ſ.

32 ¶ Quid ſi vnus ffum dotauit filias alteriꝰ ffis ſciẽtis ꝛ patiẽtis. Ꝟ. q̃ poterit repetere dotes q; vtilr geſſit negocius. Nec obſtat q̃ exneuo dotando filiã alteriꝰ vt donare dãdo dote. l. ex morte C. ſi pac. quẽ. q; hoc vez q̃ſi ſolus hoc facit. Secus ſi cũ pfe. ſimul faceret ꝛ ita oſulut Bal. in. d. oſilio vbi. ſ. hoc intellige q̃ſi nõ eſt cõtracta ſocietas oĩum bonoꝝ vt. ſ. patet.

33 ¶ Utꝛ cũ ffes ſtãt ſimul poſt mortez pfis ꝛ vnus de fructibus laboꝝ ſuoꝝ: vl de alijs bõis poſſunt i domo ꝑ cõi vi cu poſſit repetẽ illud plus i diuiſione Ꝟ. d. Ubal. vbi. ſ. ꝑ illi q̃ exẽt ſunt ſui niſi Ẓcta ſit ſocietas in illis. Si aũt ſunt ſumpti tũc ſi iter eos erat Ẓcta ſocietas quiuẽdi q; vinebãt ad vnũ panẽ ꝛ vinũ tũc nõ hꝰ ꝓſideratio ad illõ plus q; ſocietatis iure ꝓſumpti itelligunt vt eſt caſus i. c. ſi duo ffes de ffib⁹ de nouo bñ. inẽſti. in vſibus feu. ꝛ hoc nõ rõne ffnitatis vl cohabitatiõis ſed cõis meſe ſm bal. i. d. c. ſi duo q̃ ſũ no. q; q̃ tidiana i ffib⁹ quoꝝ vnus hz maiorẽ familiã alio ſi ꝓ ſocietas quiuẽdi nõ erat iter eos puta q; vn⁹ mior int quos nõ Ẓhit. l. z i ꝓdũtibus. Ꝟ. ii. ff. ꝑ ſocio vl alter furtoſus vl ꝑdigus cui erat interdicta adminiſtratio vl mõach⁹ ꝛ ſiles ꝛ tũc expẽſe nõ iputanꝫ iter ffes q̃ ſũt facte ꝑ alimẽtis niſi ꝓteſtẽ ꝓ nõ itẽ dit donare. l. nelennius. ff. de neg. geſt. vl niſi q; redditus eoꝝ erãt ſufficiẽtes ad alimẽta ſz ꝑſeruabat frumẽtũ vt melius vẽderet vel q; nãli caritate nõ tenebãt alimentare ar. l. ſi. ff. de pe. here. ſm bal. in. l. filie cuius. C. ũ fami. herci.

Itẽ q̃ ille q̃ fecit ꝛpenſas erat pauper vt no. in. l. alimẽta. C. de neg. ge. per Jac. butri. ꝛ bal. q; prima caritas incipit a ſeipſo. l. ꝓſes. C. de ſerui. z aq̃ ꝛ ſic bal. in. l. paterno. C. de neg. geſt. tenet ũ ruſticis quoꝝ vnus multa ꝓdidit i domo ꝑ alimentis q̃ põt petere q̃ſi filijs alimẽtatis nõ erãt opere aliquales coꝛrñdẽtes alimẽtis q; cõiter ruſtici ſunt pauꝑes quoꝝ occulus ẽ ꝓcelus vt dicit gl. in. l. illicitas. ff. de offi. ꝓe. ſi. ꝛ raro hñt pecunias vt dicit bal. in. l. idẽ. C. locati. Jõ nõ ꝓſumitur donare cũ ipſe nõ hẽat ſuꝑflua quod no.

¶ Utꝛ cũ vnus ffruz põt lucra ſua ꝑ 34
reparatõe cõis ꝑrimonij: vl emit bones ꝑ collẽdis poſſeſſiõib⁹ cõib⁹ poſſit illõ repetere. Ꝟ. d. vbal. vbi. ſ. q; ſic exꝑſſe ꝓter. i. l. ex duobus. ff. de negoge. ꝛ bal. in. l. filie. C. fami. herci.

¶ Sũt duo ffes vn⁹ legitimus aliꝰ ſpu 35
rius q̃ ſocietatẽ Ẓhũt oĩuz bonoꝝ i vita patris ipſoꝝ querit an moriente patre eius hẽditas tranſeat ẽt ad ſpuriũ. Ꝟ. bal. in. l. i. C. ꝑ ſocio q; ſic nõ vl ſucceſſiõis vl relicti ſz iure ſocietatis q; not.

pro cautella tu qui vis spurium succe
dere in hereditate cuz legitimo vt faci
as eos contrahere societatem insimul
oiuz bonoꝝ.

Ecunia aliqñ capitur largiſ
ſime p oi re mũdi
l.q.iij. totũ ⁊ in.l. nois.ff. de ſ.
ſi. dr nois pecunie appellatõe rẽ ſignifi
ficare proculus ait vbi gl. rẽ. ſ. oẽz q̃ ſit
vel eẽ poſſit ꝑ̃monio ⁊ ſic ret appel
latio latior eſt q̃ pecunie. vt. l. rei. ff. eo.
qz res ſacre ⁊ liber hõ g nõ ꝑ̃ñt eſſe in
ꝑ̃monio ſunt res ⁊ nõ pecunia. Sed
ſtricte ⁊ ꝑꝓie pecunia accipiſ̃ p pecu
nia numerata. xiiij. q. iij. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊
ff. de le. i. l. talis ſcriptura ih ꝑ̃n. Scõm
ẽt q̃ttuoꝝ magiſtroꝝ expoſitoꝝ regule
beati francisci pecunia accipitur p oi
re qua gs vitur ad aliqd p precio dã
dũ vñ dicit q nõ lz fratribus minori
bus alicꝫ recipere gbus vtantur p pre
cio ad aliqua emenda.

¶ Sz põe q aliqs vult dare ffi mino
alicꝫ rẽ q̃ ff nõ idiget nũqd poterit eã
recipere vt vendat ⁊ de pcio alia neces
ſaria emat. ſ. q nõ qz ſic eſſet recipere
pecuniã lz bñ põt eã recipere ad o nũcꝫ
eã diſtrahẽdi ipe lz procurator ordinis
aſſignãdi vt ipe eã vẽdat vl in neceſſa
ria cõmutet qz ſic nũcꝫ eſt pecunia que
ꝓhibetur in regula recipi q̃z diu eſt in
manu eius ſed poſtcꝫ eſt aſſignata p
curatori. Lar. ꝓo in cle. exiuit. §. porro
de ꝓbo. ſigni. dicit q hodie denarius
⁊ pecunia p eodẽ accipiuntur ⁊ ſic ex
ponit ꝓbum vel ꝑ. i. in predicta regula
minoꝝ vt ſit ſenſus nõ recipiãt denarios vel. i. pecuniam ꝓhibẽdo cuiuſcũ
q̃z generis monetã ſed magis plz opt.
quattuoꝝ magiſtroꝝ.

2 ¶ Utz mutuãs. x. in auro teneatur re
cipere in argẽto tñ ipſo in nito vel in
diuerſa forma puta florẽtinos p ſenen
ſibus mutuatis. ſ. Pa. in. c. q̃to de u
reiur. colligẽdo mentẽ Bar. in. l. Pau
lus. ff. ꝺ ſolu. Aut mutuauit decẽ libras
in q̃ttuoꝝ florentis ⁊ tũc ſufficit reſtitue
re decẽ libras ẽt in alia moneta qz vl
extimatos illos florenos p decẽ libris
vendidiſſe ſicut dicimus in dote cum
traditur extimata. l. cũ dotes. C. de iure
do. ⁊ idẽ dic in depoſito aut fuit dctm
vel depono decẽ libras in florentis tũc
⁊ ꝑiculũ ⁊ comodũ ꝑtinet ad debitorẽ
ſeu depoſitariũ vñ tñr reſtituere in flo
rentis ꝑtz extimationẽ exiſtentem tpe ſo
lutionis ſiende ar. d. l. cũ dotes. Aut fu
it ſimpliciter factũ mutuũ puta mutuo
tibi centuz florenos ⁊ tũc ſi eſſet paſſus
aliquod dãnum recipiẽdo in alia
forma nõ tñr recipere. d. l. paulus. Si
vo nullum dãnuz eſt paſſus. Si vult
reſtituere in eadẽ materia ſed in alia
forma puta florentinos p ſenẽſibus ſic
recipere tñr vt in. d. l. paulus. Sed in
alia materia nõ tenetur recipere qz mu
tuum dz reſtitui in eodem genere ⁊ ea
dem bonitate vt in. l. cum qd. ff. ſi cer.
petatur. ⁊ aliud ꝓo alio inito creditore
ſoluti nõ põt. l. ij. ff. ſi cer. peta. Conſue
tudo tñ eſt vt ſoluatur in alia materia
⁊ ſeruanda eſt quia vt actũ q̃ eſt ſine
tum. l. quod ſi nolit. §. g aſſidua. ff. de
edic. edi. ⁊ conſulunt Oldradus. Jn de
poſito aũt cõſidera ſi fuit actũ vt pecu
niã confunderet cum ſua ⁊ idez dic q
de mutuo: aut teneret ſeperatam ⁊ ſic
eã redꝺet ⁊ nõ aliã in forma aut mate
ria vide in. l. manuẽ. ff. loca.

Edagium dr a pedibus
datur enim a
tranſeuntibus in locis cõſtitutis
a principe vel ab eo g hẽt ſup hoc au
ctoritatẽ. Butdagiũ vero datur ꝓ ou
catu p terrã alicuius vt ſecurius vadat
Salinariũ aũt datur p ſale vt. ſ. poſſint
emere vel vendere. Dec habent in. c.
ſup quoſdã de ꝑ. ſi. glo. Unde pedagi
nz idẽ ſignificat q̃ vectigal. vt no. do.
Pe. de ancha. in. c. q̃ꝫ de cenſi. li. vi.
⁊ ſoluitur q̃libꝫ ſolum ꝓ o tranſitu per
ſone vt ferrarie. Alliqñ p rebus quas
gs defert nõ vſus ſui cã. Tributũ eſt q
põt at fiſco. ⁊ idẽ eſt q cenſus vl pẽſio.
¶ Quis põt ſponere pedagia gutida
gia ⁊ ſalinaria. ſ. q̃ princeps vl rex ro
manoꝝ. aut ille cui a lateranenſi con
cilio fuit ꝓceſſum. vl g ex lõga ꝓſcrip

dñe de qua ꝓ̃ extat memoria ℓ ℨrũ hoc hz. vt no. in. d. c. sup quibusdam. Alis nõ habẽtes auctoritatẽ ab aliquo prelatorũ exigẽtes sunt excõicandi de cens. innouamus. ℨ de iure ciuili sunt ꝑpetuo exilio dãnandi. C. noua. vectigalia. instit. nõ po. l. vlt. Sed hodie ex quo ciuitates italie habẽt merũ ℨ mixtũ im perũ obtinuerunt de facto vt ꝑponere ꝑsit ista pedagia vt no. Jo. An. ℨ Pa. in. d. c. sup quibusdã Alij aũt qui de facto ꝑponũt. seu ipsorũ exigunt nisi habeant auctoritatẽ ab aliq̃ ꝓdictorũ ꝓtiũ cõmittit. Silr nõ sufficit q̃ maiores ciuitatis ꝓsentiat: sed oportet q̃ maiores ꝑs ꝑtis eor̃ quibus tangit fm do. Baspa. calde. in. c. fi. de ma. ℨ obe. facit. l. i. ꝓcedendo. ff. de aq̃ plu. ar. Regula. Quod omnes tangit lib. vi. ℨ sic patet que est causa efficiens.

¶ Utrũ ꝑsata pedagia possint ꝑponi ab hñtibus ꝑtẽ sine iusta cã que põt dici cã finalis seu formalis. ℟. ℨ Ray. q̃nõ ℨ exigẽs ꝙmittit rapinã si sine le gitima cã ꝑponit. Et cã legitima ℨ iusta sunt publice necessitates q̃s Bart. in. l. vniuersi. C. de vecti. appellat stipendia pontes publice dom⁹: defensio strate ℨ hmõi facit. c. si gs romipetas. xxiij. q̃ij. ãcto. c. innouamus de treu. ℨ pa. in. c. quenit. ℨ. c. cũ aplis. de cẽs. ℨ. l. vectigalia. ff. de publi. ℨ ibi per doc.

¶ De quibus debẽt solui pedagia. ℟. ℨ solummõ de his q̃ cã negociationis vel mercimonij deferũtur. C. de vecti. Loium. vñ de his q̃ gs facit poꝛtare ꝓ necessitate ad vsũs sue vite. ℨ familie si põt exigi pedagiũ ℨ nec valet ꝓtenti doi ℨrũ ℨ Jo. Ber. i. d. c. sup quibꝰ dã ℨ no vult lex vniuersi. C. de vecti. ℨ de capitel. qui de rebus ad ꝓpriũ vsũs vt gẽra ruris colẽdi. vel ad se defendẽdũ empt⁹ vl delat⁹ exigit pedagiũ. vñ in hijs fraudãtes nõ peccãt. Sz attẽde q̃ aliq̃ pedagiũ dr̃ ẽt colleꝛta q̃ possit ꝑponi sup hmõi in suos sbditos ℨ si nõ liceret fraudare q̃n ex legitima causa ꝑponitur. ℟ forẽles nõ tenerentur ℨ hec dr̃ cã materialis.

¶ A quibus possunt exigi pedagia. ℟. ℨ ab oib⁹ exceꝑt⁹ clericis ecclijs ℨ aliis ecclesiasticis ꝑsonis ℨ si qs a talibus exigit per se vel ꝑ interpositã ꝑsonã si ẽ ꝑsona singularis excõicat⁹ est ipso facto. Si collegiũ vel vniuersitas ciuitatis castri vl ville subicitur iterdicto do nec restituerint extorta. Intellige. dũmodo ꝑfati nõ cã negociatiõis ꝺ̃erãt hec habentur in. c. ℟ de cẽs. li. vi. Et q̃mõ indirecte possunt exigi. vide. s. immunitas. ℟. xxxvij. cũ. iij. ℟. se.

¶ Sz qd de ꝑponẽtib⁹ noua pedagia sine auctoritate legitia vl augmentantes antiqua vl exigentes iniusta. sine ex cã efficient. sine ex cã fi. vl mãli. ℟. q̃ raptores sũt ℨ tenẽt ad restitutionem eis ex quibus extorserunt: vel eoꝝ heredibus siscitant eos vel saltem pauperi bꝰ si eos ignorant ℨ hoc de necessitate ꝓcepti. c. si res. xiij. q. vj. ℨ hodie ꝑ ꝓcessiũ curie sũt excõicati excõicatiõe papali. vt. s. excõicatio. v. casu. xx.

¶ Utrũ fundantes pedagia vel guida gia peccẽt ℨ teneant ad restitutionem ℟. ℨ cõiter doctores in. d. c. Innouamus. ℨ maxie Pa. q̃ sic si sũt legitima auctoritate ipositꝰ. vel ita antiq̃ q̃ de eiꝰ initio si extat memoria. ẽt ℨ hosti. si cã nõ ẽ exꝑssa a ꝓncipe cuꝰ ea ꝓcessit ꝑponi posse. Et ẽt si ille q̃ recipit nõ sac̃ id ꝑ q̃ ꝑsumit⁹ q̃ sint ꝓcessa: dum mõ nõ cõstet q̃ ꝑ illud fuerit ipositꝰ ℨ sic trãsiit cõiter doc. Sz ego dico q̃ vbi imponentes talia pedagia non laborant loco ℨ tpe ꝑ vniuersali vtilitate. s. viarũ põtũ saluatiõe ꝑsonarum ℨ rerũ iuxta suus posse ad qõ teneni ꝑm Archi. in. c. si gs romipetas. xxiij. q. iij. nõ peccãt q̃ ea defraudãt sine mendatio nõ ℨ ꝑiurio nec tenẽtur ad restitutionẽ. Nec ẽt credo peccẽt mortaliter fraudãtes q̃uis ꝓdicti laborẽt in ꝓdictis ꝑ loco. ℨ tpe. Rõ qz cõiter sic. iste tiunt. s. statutũm⁹ q̃ glibet soluat ℨc. sb pena cadẽdi i ꝙmissũ si aliter iuẽt⁹ fuerit. Et lõ illud statutũ non obligat ad mortale. vt. s. dixi in obe dictia. ℟. i. nec ẽt ad penam vt tz glo. in. c. fraternitas.

xij.q.vi. nisi post ꝯcessionē: si obicias q̄ dānificātur gabellas emētes ad hoc ℟. q̄ suū dānū: q; ita ⁊ sub ista ꝯditione vt emūt vt vigilēt alias sibi ipsi putetur Si ꝓ statutū ex q̄ iponūt eēt ꝓceptinū sic hēret locū q̄ cōuer tenent doc. Si aūt nō sūt ltia auctoritate impositā tūc extranei. ſ.q nō sunt ſbditi talibus imponētibus nō peccāt: nec in aliquo obligātur. Aduerte tñ q; pedagia nr̄i tpis sunt cōuer illicita. Uñ nisi ꝓbent ltie ipositā debem⁹ ꝓsumere iusta .c. ℈ ℈ de cēs. li. vj. ℊ añ℈ ꝓbent eē ltia Ratio in ꝓsūptiōe iuris. ſ.q sint iniusta ⁊ sic nō tenear soluere. Et sic nota q nouā pedagia siue augmētationes tactas nullus potest exigere: nisi sit cert⁹. q̄ sint ipositā ⁊ ab hīte auctoritatē imponēdi ⁊ ex ltia cā ex q̄ ius ꝓsumit oia fore iniusta Uer. est q̄ subdit⁹ q̄ cogetur ab ipa exigēda excusaret in dubio ꝓ bonū obediētie: ſ nō illi q̄ volūtarie ea exigunt. Nec excusarē eos a mortali petō q̄n de hoc aduerterent si ea volūtarie exigerēt. Alias hoc nō aduertēdo. ſ.q ius ꝓsumat iusta nisi qua ten⁹ ꝓbentur ltia nō peccat mortaliter sed ad min⁹ tenebūtur ad restitutionē exactorū si postea inueniētur nō fuisse ltia. Subditi ꝓ obligātur ꝑm formas statuti q; i eoz ꝓtudiciū bñ poterūt pedagia ꝓponere. vt no. Pa. in. d.c. innotam⁹. q; potius tūc dr̄ colleta ℈ pedagiū. Quod limita ver. q̄n ꝓp bonum reipublice fuerūt ipositā alr nō obligātur nisi q ꝓsēserūt. vt in regula q̄d oēs tāgit li. vi. Itē nec extranei nec subditi obligātur q̄n sūt ipositā ex certa cā ⁊ ꝛstat et ab hīte ptātē iponēdi ⁊ ille q exigit seu exigere facit nō implet cām pp quā sūt ipositā immo peccat mortaliter ⁊ restituere tñr: q; cā cessante cessat effect⁹. de appel. c. cū cessāte sane intelligēdo. ſ. loco ⁊ tpe debito: q; nō ſp sed ꝑ semper illō tenetur facere ꝑ q̄ē pedagiū ipositū. Et hec oia intellige: nisi in nō soluēdo talia pedagia imineret aliq̄s scādali q; tūc indistricte teneretur glibet ad ea soluēda Consulo ergo ꝓfessorib⁹ q̄ vlc̄ decreta dictoꝝ pedagioꝝ vt possint bonū iudiciū dare: vtr̄ sint obligatoria ad culpā vl̄ nc. Itē dic q̄ nimis grauati aliis ipositōibus vl̄ q̄n gabelle sūt nimis graues ⁊ sine necessitate nec ad vtilitatē cōis ponsunt fraudare sine petō. sicr̄ q̄n imponens nō habet iustum titulum. dñiꝰ.

¶ Utrū xp̄iani teneātur soluere pedagia sarracenis ⁊ aliꝭ infidelibus. ℟. ꝑm Hosti. q̄ si tenētur nisi solū ad hoc vt sustineātur ⁊ trāsitꝰ ꝑ eos. ⁊ placet mihi opto ꝛ aliꝭ ℨtū teneāt ⁊ male. tum q; xp̄iani nō tenēnur ad eoz statuta. Ad mito tñ exp̄sse ex pacto volūtarie que nisset cū eis adsoluēdū. Nā tē si ipi seruāt fidē xp̄ianis xp̄iani tenētur eis ſuare. xxij. q. iij. Innocēs ⁊ xxij. q. i. nolli. his ꝛc. Arch. i. d. c. si qs romipetas.

¶ Utr̄ exigētes pedagia seu exigere fa cientes teneātur itinera tenē secura. ℟. bal. in. l. i. de cōsue. feu. tit. de his q̄ fenda. p̄nt in. ℣. Abbatissa ⁊ titulo de pace iura. fir. ℣. cōuēticulis ꝙ sic. Uñ addit ꝙ si fiunt aliq̄ robarie in eoz curia territorio vel districtu ab eis possessō vbi exigūt pedagia a trāseūtib⁹ tenētur aut robaria restituere aut malefactor exhibere. l. ne qd. ff. ō icē. rui. naufra. ⁊ ꝙ teneāt ad restitutiōez i integrū de spoliatiōe intelligo vez: q̄n ex defectu eoz venit nō faciēdo q̄d facē tenetur xxiij. q. ij. dñs. ⁊. q. v. administratores ⁊. C. ō ap. l. fi. appellatiōez ⁊ segtur hoc ⁊ arch. i. d. c. si qs romipetas si tñ tenetur exactū in pedagio restituere. ℈ hoc stricte ⁊ ꝓprie ē dū ta

Ena xat illa q̄ corꝑis afflictiua: ⁊ iō appellatiōe pene nō venit pena pecūiaria vl̄ extra corꝑus. ℈ Pa. in. c. inter alia de immu. ec. ⁊ ibi est tex. vbi dr̄. ꝙ nglēs ad eccliā nō dr̄ cōdēnari ad penā. ⁊ tñ postea dic. q; lic puniend⁹ vbi est gl. puniend⁹. ſ. pecūia liter dūtaxat: vl̄ alia pena ꝓter corꝑus lem. xvij. q. iij. reū. ⁊. c. id cōstitutus ℨ large accipit ꝓ oi eo q̄d imminuit de ꝓmonio vl̄ puat ab aliq̄ legitio. ℟. tñ i. c. fi. de elec. li. vi. dicit ꝙ constitutio

ꝑe ē penal' q̄ ꝑuat iure q̄sito vt in .c. fi religiosus eo.ti.& li.& ita pena ē q̄ pu nit & vindicat qđ q̄s ꝑmissit vt in.c. pita ꝺ ꝑe.di.iij. vide gl.i.c.dispēdia ꝺ rescrip.eo.li.& illa lex est penal' ꝑe q̄ ꝓ vindicta ledit vel in ꝑsona vel in alio quesito vt in.d.c.dispendia.

1 ¶ Utr cū gs petit interesse qđ passus ē vel ꝙ restituat iniuste ablatū penaz ꝑtat.ꝛ.q̄ si ille a q̄ petit eā habuit rē quā petit tūc nō est pena nec ex parte actoris.nec ex pte rei. Sz si eā non ha huit puta q̄ petit interesse tūc ex parte rei ē pena ꝯ nō ex pte actoris. Si ꝙ poterei qđ actori nō abest nec reo ad uenit sic ē pena ex pte vtriusq̄ . Et iō solū q̄si ē pena ex pte vtriusq̄ vl' saltez ex pte actoris hz locum illud qđ ꝺ' q̄ pena nō ē soluēda in foro aie nisi post cōdēnationē in gl.xij.q.iij. fraternitas quod no.quia facit ad multa. elicitur a Pa.in.c.finez de do.& contu.

2 ¶ Quotuplex ē pena.ꝛ.vi. Prima ꝺ canonica vel legalis q̄ iponit a iure ca nonico vl' alegiꝺ. ꝺ q̄ in.c.statuimus. xij.q.i.& hec pōt exigi taz a clicis q̄z a laicis. ꝑm Pa.i.c.dilecti de arbi. facit cū gs cōtumax.& c.si.xvij.q.iij. nam qđ sit lege ꝓmittente nō ē petū .xxij. q.iij.q. peccat.l. gracchus.C. de adul.

3 ¶ Sz q̄ si nō petat. teneī ne in foro anime illaz solvere.ꝛ.q̄ aut imponē ipso facto & sic ꝯz Bal.in.li. de vti.feu. in ti. de feudo sine culpa amitten.q̄ ꝯz nō sit necessaria sniaad esse ē tū necessaria ad exequtionē ee.& segtur Archi. in.c.felicis.de pe.li.vi. vbi dicit q̄ ꝯ ēt talia bona trāseāt i ꝺnium fisci & desi nāt esse crimino. sicut in bonis hereticoꝝ & illoꝝ q cōmissit crimē lese maiestatis ēt sine sniaꝰ. Tū necessaria ē post modū q̄ declaret eū crimino. anteqū execussio fiat bonoꝝ vel alia executio. facit glo.in aut. de incestis nup.ℌ.i.& in.c.q̄ ꝑm leges in fi.de here.li.vj. facit qđ no.bal.i.l.iubemus.ℌ.ꝑconomus. C. de sac.san.ec.& bar.in.l.diuꝰ la.Pa.ff. de cust.& exhi.reo.& Butri.in.l.rapto res.C. de epi.& cle. vbi volūt q̄ regrit

ꝓcessus declaratorius ꝑsone bānite anteq̄ deueniat ad excussionem bono rū.ꝯz ipo iure sint ꝓfiscata. Ité.gl.i auc. de tabe.ℌ.penultimo q̄ vult q̄ si tabel lio a iure sit ꝙatus offo.tū sine inia ho minis valēt instrumēta. Et hoc segt. Pa.i.c.cū.ñ ab hoie.de iudi.Sz limi tat vez.nisi factū eēt notoriū. q̄ in cer tis ñ est opus cōtecturis. Intelligo ita notoriū q̄ nulla possit tergiuersatione celari. Et ex hoc patet q̄ in foro aie nō teneī eā soluere añ sententiā. nec ēt ꝯz sit notoriū anteq̄ fiat excussio dictoꝝ bo bonoꝝ.q̄ nō teneat ille exhibere. nisi sibi ꝓcipiat' cui cōpetit. Nec quis pos set ea auferre nisi ꝑcedat sententia decla ratoria vt ꝑz per ea q̄ dixi.ſ. Alsſim. ℌ.vltimo. Sed hic aduerte q̄ q̄ñ talis pena applicat bōa alicuius alicui puta fisco vl' alteri ipo iure.q̄ ꝯz talis añ sen tentiā nō teneat vt dixi dare tū poterit ea titulo oneroso in aliū trāsferre.nec q̄ fructus ēt talis rei. Nō q̄ si cōdēnare tur q̄ sententiā fiscus vel ille cui fuerāt applicata. vēdicaret ea a q̄cūq̄ cū fru ctibus medijs ipis.nec teneret restituē ꝑcū nisi aliqđ loco ꝑcy intueniat apō alienantē vel ipm ꝓcū vt in.d.ℌ.i.& c. cū ꝑm leges facit.l.si cū dote.ℌ.vlti.cū l.se.ff.soluto matri. Et iō ne sint cā dāni illius cui alienat nō potest ꝑm ꝓiectā & ēt sine peccato mortali. nisi alienaſſet ꝑ necessitate vite.vt ꝑ comedēdo & huiusmōi quia argumento eorum q̄ no.bar.in.l.post.ff.de dona.talis ad ministratio bonoꝝ necessaria vt est ia ꝓdicta non est ꝓfactis interdicta sed solū voluntaria.allegat.l.reo.ff.de solu.l. peto.ℌ.ꝑdtū.ff.de le.ij.& .l.alienatiōes ff.familli.her.nisi alias esset soluendo. ꝑ bāno dato.vel nisi ei reuelaret ꝓditionem rei ita esse.si modo tale delictū ꝓp qđ sua bona sūt fisco applicata ꝑt aliquo mō ꝓbari. Sz si esset totaliter im probabile posset alienare etiaz titulo. oneroso. Titulo aūt lucratiuo alienare bñ posset Et sic intellige & limita bal. vbi supra & in.d.ℌ.ꝑconomus.& Pa. in.d.c.cū nō ab homine & Jo.an.in.c.

p humani de homi.li.vi.in nouella. Si vero pena nõn imponitur ipo facto ꝫ venit imponẽda sic similiter nõ tenetur ante ꝺenationẽ.l.eius q dela tozẽ in pzin.ff.de iure fisci.z aſi ꝺenationẽz poteſt diſponere quomõcũq; vult qz eius é res ſua ꝫ poſſit ea ꝑuari. Et no.ſm bar.in.l.ſi.ff.de penis z.l.in ho nozarijs.ff.de acti. z obli. q; hec pena in iudicio nõ põt exigi poſt annũ ſed ſolum.j.ánũ poſtq; gs eá incurrit Et hoc intellige qñ eſt mere pẽa tã ex pte actozis ſeu cui applicat.q; ex pte rei li cet ſallat in aliquibus caſibus de q bus vide glo.in.l.in honozarijs pdicta. z ꝫ hoc tene gl.i.d.c.fraternitas z iſtud tenua ꝫ aliqui alr ſentiant z male.

4 ¶ Utrũ ad incurrẽdã pena que ipſo facto impoſitur negatiue requirat mõitio.ſz.Jnno.in.c.exiſtipande de ꝓben. q; nõ incurrit añ monitionẽ. Pa. ibidem tz q; nõ regritur ꝫ ipſo facto incurritur. Et glo.in.l.i.C.de his quibus vt indi ꝑ qua. Bar.in.l. in cognitõne ff.ad fillelã. cõcludit q; pena appoſita nõ vidicãti moxtem deſũcti ipſo facto incurrit quo facultatem habuit vindicãdi z nõ vindicauit. Eſt et glo.i cle.i. de here. z bonis tex.i.c. cupiẽtes poſt pncipiũ de elec.li.vj. Sz tu ꝑcorda q; opio Jnno. quã ẽt tenet Jo.an.in.c.ꝫ de electi.li.vi. z multi aliꝫ eſt vera qñ ius nõ pzeſigit terminũ. Opi. ꝯo pa. z bar. intelligunt vbi ius pſigit terminũ q; tũc terminus interpellat ꝑ hõine.c. potuit de locato. z ſic cõcordat Hemi. in.d.c.licet. Sed vbi ius imponit penã affirmatiue ipſo facto. ſic nõ regritur monitio. Et nota q; tunc ꝺf impoſiti pena negatiue qñ ponitur contra omittentem ſiue nõ faciẽtem quod facere tenetur Affirmatiue ꝯo ponitur quando infligitur committenti ſeu facienti aliquid q; non eſt faciẽdũ. quod bene not.

5 ¶ Utrũ pena impoſita a iure in vno videatur poſita in alio qñ illa duo in iure eg parẽtur. ſz. q; ſic per tex. cuz gl. i.c.ſi poſt ꝯ in ſi.de elec.li.vi. facit glo. in.c.i.de poſtula. ꝑla. q dicit q; diſpoſitio ẽt penalis concepta in electione procedit ẽt in poſtulatione qz ꝑ poſtulationem ꝑuenitur ad electionẽ.l. ozatio. ff. de ſpon ſequitur hoc Pa.i.c. multa ꝺ preben. z in .c. ſi.de mutu. pen. Sed ego i fauozabilibus habeo ꝓ indubitato q; diſpoſitio ꝯcepta i vno extendat ad aliud qñ equiparat ꝑ aũt. Jtẽ ſi gs liberos. C. de nãibus lib. vbi pater vult filium naturalem in aliq; legitimo do cumẽto appellãs ſimplr filiũ naturale legitimum ſe vt oẽs alios filios naturales q; cõſres ſũt qz habent eadẽ cõditionẽ Sed q; ad pena eſt gl. ſingular i ꝺnũ in cle.i. de cõian. z alli. q; dicit q; pena appoſita cõtra hẽntes mrimonũ non extenditur ad ꝺhentẽ ſpõſalia vt dic q; qñ aliq; duo in iure ſunt parificata cõmuniter: z eſt eadẽ rõ expreſſa tũc ſta tutũ in vno extẽditur ad aliud ẽt in pẽa lib ꝫ qñ nõ ſũt cõmuniter pacificata ꝫ ſolũ in aligbus caſibus tũc nõ extenditur Silr ꝫ ratio ſit eadẽ tri nõ extenditur pena ꝫ ſolũ ꝓhibitio nili ratio ſit expreſſa qz tũc extenderẽt et quo ad penã vt.ſ.ditꝝ lex. ſ.vi. Et ſic intellige glo. in pradictas z limita z glo. in cle. vnica de offi. vicarij Et glo. in.c. cõſtitutionẽ de regula.li.vi. Et gl.i regula a q; iure de re ur.li.vi. z ſic cõcorda.

6 ¶ Utrũ pena q; imponit ipo iure habeat locũ in eo q; ꝑuenit ad actũ principaliq; delicto. ſ. ſm Pa. in.c.i. de eo qui mitti. in poſſ. q; nõ niſi perfecerit actũ ꝫ alr ſit puniẽdus arbitrio iudicis q; ꝓbat i.c. cũ ſ cũctis ꝺ ele. iſtucto c. ꝑpetuo eo. tt. li. vi. z ibi gl. Secus de pẽa q; venit ꝑoneda ꝑ decretũ iudicis qz ſic punitur ac ſi ꝑfeciſſet ex quo ꝑuenit ad actum ꝑprinquũ. vt in.l. ſi ga non dicã rapere. C. de epi. z Cle. is q; cũ telo. C. de ſiccarijs Hoc tri nõ habet locũ in penis per ſtatutum impoſitis qz verba ſtatuti exigunt actum perfectũ Jta no. Bar. in. d. l. is q; cũ telo z ideo non ſufficeret inchoaſſe Adhuc tamẽ ſm Pan. in. c. Rainaldus de re ſtamẽtis q; incurrit pena appoſita ꝑ

uenientibus alicui facõ ex sola ꝟuentione de facto ꝯꝯ nõ habuerit iuris effectũ vt patet in.d.c. Rainaldus ꝛ et si cõtradicit de iure.l.nuda.C.de cõtrahen.ꝛ cõ.stipula. Ité not. Bar. in.l.q ꝯꝯ.C. de seruis fugi. q vbicunq; de pena capitali vel corporali loquimur subintelligitur dolus.ff. de in litem iur. l.ij.ꝛ in.l. in actionib⁹ ꝛ inst. de sus. pe. tuto. ℣. suspectus Secus in pecuniarijs penis vt.C. de noxa. act. l. si serui. Idem tz Sali. in.l. pfr. C. ad.l. cor. de falsa. Idẽ Bal. in.l. data opa. C. q accu. nõ. pos. Idẽ pau. de ca. in.l.i. C. vbi sena. vel cla. facit gl. in.l. qd ergo. ℣. ex compromisso. ff. de his q notãtur infa. ꝛ gl. in.l.ꝛ si seuerio. C. ex quibus cau. sis infra. irroga. Et ibi Bal. dicit q cõ mittens per lasciuiam puta currendo equũ hominicidiũ nõ dz occidi lz statutũ dicat q homicida de capitetur.

¶ Utrũ sufficiat ad obseruãtiã legis soluere penã solũ qñ phibet sub pena vt supra Inobedientia. ℣. et illud fer ma in cõscientia in foro aũt ꝓtentioso sufficit facit gl. i. c. dilecti de arbi. ꝛ in aut. de iudicibus. ℣. qz ꝯo vbi pz q pena soluta q̃ erat in cõpromissõ nõ põt peti vt tetur sine nisi addatur vt soluta pena teatur arbitrio. ff. de transac. l. pe. ꝛ. C. codẽ. l. cum proponas.

¶ Decuda pena dz ꝯsuetudinaria de qua in. c. dilectus de offo ordi. lz hodie non est in usu lz si esset in aliquo loco posset exigi ét a religiosis vt ibidẽ.

¶ Tertia pena dz cõmunacte punitiua Dec de iure ciuili petebatur vt in.l.ij. de collu. bo. ꝛ. C. de mõ multa. l. illustri sed de iure canonico nõ potest peti aperte sm Dosti. nisi ꝯtũ est interesse sm. c. i. de dolo. ꝛ contu. vt nisi peta tur ad satisfactionẽ iniurie vt in. c. oliz de iniurijs iudex tamen si hz potestatem mulctandi sicut habet ordinarius vt in. l. y. in. fi. ff. de iudi. bene potest exigere.

¶ Quarta pena dz iudicialis ꝛ hec põt peti a quocũq; facit ad hoc. c. fi. de dolo ꝛ contu. Undelicite clericus agit ad extimationẽ iniurie sibi illate.

¶ Quinta pena ẽ arbitralis ꝛ hec petitur ab eo qui nõ seruat arbitriũ. c. dilecti de arbi. ꝛ hec potest peti a quocũ que vt in dicto capitulo dilecti ꝛ ibi gl. secundum tamen Dosten. de equitate non debet peti nisi ꝯtum est interesse partis.

¶ Sexta pena dz conuentionalis ꝯꝯ partes extra iudicium inter se imponũt ꝛ peti potest ꝯtum interesse. l. predia. ff. de act. empti. ꝛ vendi. sm Dosti. ꝛ do. Ant. in. d. c. dilecti Sed sm Inno. in. c. suam de pens ꝛ Pa. in. d. c. dilecti potest etiam peti si excedat interesse ni si sit in fraudem posita sed non credo a clericis vel religiosis secus a laicis ꝛ presumitur in fraudem vsurarũ ꝛ posita quando simpliciter est posita super promissione ꝯtatis vt in. l. cum allegas. C. de usuris ꝛ ibi per doc. ꝛ in l. Julianus. ℣. idem Papinianus. ff. de act. empti. ꝛ vendi. ꝛ Bar. in. l. rogasti ℣. i. ff. si cer. pe. ꝛ canoniste in. d. c. dilecti Secus esset si apponeretur super facto vt in. d. iuribus Similiter non presumeretur in fraudem quando promittitur ꝯtas ꝛ posita factum ꝛ vltimo pena sm do. Anto. in. d. c. dilecti ꝛ allegat Butrigarium in dicta. l. cum allegas ꝛ Bar. in. d. ℣. i. ꝛ eam sequor nisi contrahens esset usurarius. ꝯtus Joan. in. ij. ad di. ad spe. teneat q̃ presumitur in fraudem ꝛ allegat Bu. in. d. l. cum seruus. ff. de condicio. ꝛ demonstratio. et vt intelligas pono tibi exemplum promitto tibi soluere centum ꝛ nisi dedero dabo tibi. x. ꝓ pena sic presumitur in fraudem qz super ꝯtate Aliud exemplum promitto tibi facere pomum portare ligna ꝛ nisi fecero soluam penam sic non presumitur in fraudẽ qz est super facto aliud Exẽplum promitto tibi centum in tali termino ꝛ promitto venire ad iudicem ꝛ recipere preceptum de soluendo vel dando pignora ꝛ si non fecero promitto tibi soluere penam sic non presumitur quia licet sit ꝓmo quan-

titas tñ post est factum. Et vltio pena.

13 ¶ Utrum ille q ex ipotentia non facit ad qđ obligat sub pena euadat. ℟. q si loquimur de pena iuris vl statutoꝝ sic est claꝝ q nō incurrit. Idē dic de sñia iudicis gñaliter iponētis penā puta ex cōicationis ꝑm Fede. ꝓsilio. 913. t segtur Pa. in. c. P. t. B. de offō dele. qz ꝑ ba gñalia dñt intelligi ciuili mō ar. l. si cui. ff. de serui. t in. l. ratū t in. l. qđ dicimus. ff. de solu. Si aūt ꝑaliter impo nit penā puta nisi cōpas tali die excōico te tunc ꝑm Pa. in. c. cū sup cā de te sti. co. si ex sñia apte ꝓsilat q iudex vo luerit eū ligare siue posset vel nō sic eū sñia sit nulla cū ꝓmeat intollerabilem errorē nō ligat. c. ꝓ tuas de sen. excō. si milr nō ligat si appet q nō voluit liga re ipotentē puta qz dic si ꝓtēpseris vl si distuleris cōpere ꝛc. qz nō potēs nec cō tenit nec differt vt dicit gl. in. c. ℭ sit de elec. li. vi. Si ꝙ nō ꝑt ppēdi mēs iudi cis sic q ad deū nō ligat iz q ad eccliaz t nos sic t sic itelligē glo. in. d. c. vnico titj. q. v. t i. d. c. cū sup cā sed tñ phato impedimento nulla indiget absolutio ne ꝑm ho. t spe. placet etiam ꝑm Pa. in. d. c. cum sup cā si esset sententia pape qz dēmus ꝓsumere q noluerit ecl̄ li gare ar. c. vt nostrū vt eccliastica bñficia t sic nō esset irregularis iz celebraſſet qđ bñ no. si aūt loquamur de aliis penis sic certū est q in foro aie peti nō pōt ꝑm Sco. in. titj. di. xv. q. ij. nisi ℭ tū inter eē ipoztat facit. c. significāte de pigno. t. c. ij. de ꝓsti. t. c. ex lr̄is de in te. resti. t ad. l. icendiū. C. si cer. pe. que vult vt incendiū nō liberet qñ ℭ tas est in obligatiōe qz cū obligatio sit in genere vt. ff. ad. l. fal. l. in rōne. ℣. diligē ter totū genus ꝑire nō pōt. ℟. q qñ cō stitit i genere obligatio vez est q obli gatio ex ipotentia nō extinguit iz liber ret a pena ppea dicit ang. in. l. re scripti in ꝑn. ff. de pac. q ēt si teneamus q fiscus habeat tacitā hypotecā in ma leficys ℣ delinquētem nō tñ ꝑtereat cre ditoꝛbus imo creditoꝛes ꝓferunt ei allegat ten. cū sua glo. in. l. vnica. C. de penis fisca. Nō qz talis tractat de lucrō captando t creditoꝛes de dāno vitādo facit. l. fi. ℣. licentia. C. de iure deli. t. l. vnica. C. de impo. lu. descrip. t. l. fi. C. ꝫ codi. q no. bene ꝓ exigentibus penā vltra interesse suuz ab illis qui sunt nō soluendo quia tenentur restituere eam creditoꝛibus.

14 ¶ Quid si obligatus sub certa pena ad aliqđ faciendū vl dañ. ꝑ ꝓte ipleat t ꝑ ꝓte nō ex culpa sua. ℟. pa. in. c. suā de penis q si obligatio ē diuidua non cōmittit penā nisi ꝑ parte non soluta. Si ꝙ est idiuidua sic soluet totā penā ēt de iure canonico. Et qñ dicaꝝ obligatio diuidua est qñ solutio ptis ꝑ se valet quo ad ptē tm ℭ totū ad se tū. Indiuidua vero dr qñ nō valet illa pars ꝑ se. Exēplum ꝓmitti tibi scribere bibliam t decretū sic si scripsi solus bibliam nō soluā penā in totū qz obligatio est diuidua qz biblia ꝑ se valet ꝑm totū suū secus si ꝓmittā scribere bibliā t scripsi quattuoz ḡternos cente nō valet ꝑ biblia t tō obligatio erit in diuidua qz ad nihil ꝑse valere ꝓt sine aljs de hoc plene no. in. l. stipulatiōes nō diuidunt. ff. de verb. ob. t in. d. c. su am vbi addit glo. hec vera quo ad pe nā q̄ cōmittit in nō dando vel nō faciendo secus qñ qs oz recipere puta legatum vel hereditatē si sic fecerit solueriꝫ qz nisi totū faciet nō hēbit vt in. l. mꝫ utius t. l. cum fundus. ff. de cōdi. t demon. de quo vide plene in. l. si seruus ff. si quis cau.

15 ¶ Utꝛ statuta sint licita q̄ solā iponāt ꝑ pecuniariā penā ꝓ homicidio adulterio t huiusmodi. ℟. Do. t segtur Pa. in. c. vj. de delic. puer. q nō qz hoies ex ponunt venales ad delinquen. qz mꝫ ti bñ timēt cruciatus q nō timēt penā pecuniariā vt hēant suū intentum ar. l. in seruoꝛ t in. l. aut facta. ff. de pe. t in aut. de manda. ꝑn. ℣. 03.

16 ¶ Utꝛ ꝓmittēs sub certa pena hēre ratū cōmittat penā ℣uentens defacto. ℟. fm bar. in. l. id qđ pauplibus. C. de epi. t cle. q non secus si ꝓmisisset

habere ratum ꝛ firmū q2 ratū refertur ad ius ꝛ firmū ad scīm vt in glo.d.l.

17 ¶ Utr3 tps pñtum in odiū negligentis currat ignoāti vel lite impedito.Ro. fm pa.in.c.q2 diuersitatē de ꝓcess.ꝑbē. q nō secus qñ ꝓfigit in odiū negligentis ꝫ in alterius fauoꝛ vt ps in.l. genero.ff.de his q notan. infa. vbi tps anni currit multeri ignoranti mortem mariti ꝛ vide gl.in.c.statutū de ꝓbē. li.vi.Et no.Spe.de edic.instru. vbi dicit q ꝫ executoꝛ testamēti non potuerit exeq.j. annū nihilominus executio deuoluit ad epz ar.l.nulli.C. de epis. ꝛ cle.ꝛc.nos qdē de testa.rō q2 est in fauoꝛe defuncti nō in odiū executoris.

18 ¶ Utr3 iudex possit augere vl minuere penā legis vel statutoꝛ.Ro.fm No. in.c.in archiepatu de rapto.q si ꝓcedit extraoꝛdinarie sic ꝑt lege.qd ḡ.ff.ō his q no.ifa. Si no ꝓcedit ordinarie sic nō ꝑt iudex delegatus vt no.in.c.de cāis de offō dele. Iudex no ordinarius pōt ex cā mitigare vt no. Bar.in.d. l.qd ergo ꝛ segē Pa.in.c.ij.ō emptio. ꝛ vēdi facit.c.at si clerici de iudi. ber. no in.d.c.de cāis ꝛ de accusatōibus in cīsp his dicit hoc vez qñ ꝑt diſpēsare sup crīe alꝭ nō pōt minuere ēt ex cā Nota tñ q qñ qs plibus legibus ꝑ eo dē delicto diuersis penis pōt puniri si ab aliquo iudice inponitur ei minoꝛ nō poterit aliquo mō puniri alia pena vt in.l.q de crimine.C.de accusa. ꝛ ibi Ange.ꝛ Sali.in.d.l.q de crimine vnde tenet tho.xxij.q.lxvij. q si dimittit penā in casu quo nō potest tenetur ad restitutionem cōmunitati.vel accusato ri si intererat eius vt puniretur. Si vero aurit tenetur reo cum quo concoꝛ. Host.ꝛ Ray.

19 ¶ Utr3 exigētes penā maioꝛem cū sit dānū illatū excusent.Ro.fm Rodoſ. q si fm ꝓsuetudinē legitimā ꝛ indicium regis exigūt excusant.ēt pſone ecclesiastice qñ ſubest cā ꝛ oꝛdo iuris seruat nec ē corrupta intētio vt.l.hoc facit ꝓp auariciā ꝫ ꝓp iusticiā tutius tñ esset pauperibus ei rogare illud plus.

¶ Utr3 pena apposita sup ſcto nullo vel q nō tenuit vel ipso iure vel per sniam iudicis reuocatus est sit soluēda Ro.Inno.in.c.ij. de ꝑcarijs q non qz vbi ꝓncipale nō tenet nec accessoꝛium c.inter dilectos.§.ceterū de fi. instru.c. si diligenti de so.compe.c. querelaz ne pla.vices suas.

¶ Uti3 applicari pena.Ro. q pena iuris ꝛ statutoꝛis regul'r applicatur fisco qñ introducit accusationē.l.mulctarum.C.de mō mulcta. Sz qñ introducit actionē applicat ptī.l.iij.ff.de sepulchro.Silr qñ loqtur simplr vl introducere actionē ar.d.l.iij. De aliis aūt penis.ꝫ Bofre.q si ꝙngit dānū vl iniuria alicuius illi applicabitur de pe.c.ij. Si vero nō respiciat dānum alterius sic applicabitur vel parti si ē cōuentionalis vel iudici vel fisco fm q de ea est statutum.

¶ Utr3 pena ꝓposita ꝓp crīmē simplr sine ꝓfinitiōe tpis sit ꝑpetua.Ro.pa.i.c. ex lris de ōsti.q ꝑa ꝓposita ꝓp crīmē sine cāe cognitiōe puta ꝓp iter locutoꝛiam iudicis itelligit ꝑpetis ꝛ durat solū durāte eius offō vtputa interdicit offīm vl exercitū aliquiter.no.fm cōem ſtel lectū in.l.fi.ff.de pē.Idē no.Inno.i.c. q translationē de offō le.qs limita in pena successiua qz momentanea pena est ꝑpetua puta mulctauit in pecunia aut in coꝛpoꝛe ꝛ hmōi facit.l.illicitas in fi.ff.de off.ꝓcōs. Si vero fuit ꝓposita cū cāe cognitione ꝛ delictū merebatur vt esset ꝑpetua sic erit ꝑpetua. Secus si delictū nō merebat pena ꝑpetua aroptimū in.l.si ꝓcses.ff.de pe.ꝛ fuit dictum Odofre.q sequuntur cōiter doc. in.c.ex litteris. Indubio verointelligitur tempoꝛalis.

¶ Utr3 pena extēdat extra territoriuz ꝫ ipaz ꝙponētis.Ro.pa.in.c.postulasti de so.cōpe.q aut respicit pſonā aut bona. Si pſonā ꝛ sic triplr aut ꝓmodo minuendo eius statutum sicut ifamia excōicatio interdictū ꝛ hmōi ꝛ sic cuz sint affectiue pſone poꝛrigunt effectuz suū extra territoriū ēt qz sequunt eū si

aut lepra leprosum.l.ex ea.ff. de posti lan.pp qō dicit bart. in.l.q vltio.ff. de pe.q semel ꝺdēnatus ad mortē ꝯuis effugiat nihilominus remanet huius pe ne vbicūq; fuerit z tō nō poterit face re testū nec ꝑhere z silia facit.d.l. qui vltio.z in aut.sz hodie.C.de dona.iter vi.z vxo. Aut.ij. interdicēdo certū locum puta ne vadat ad talē locū. vel vt moreī in tali loco.z fic nō ꝓrigit eī territoriū nisi p ꝙdam ꝓsequētiā puta q; detēus in loco hitatiōis vī interdi ctus ēt ei locus originis ꝯuis sit extra territoriū.de q dic vt in.l.relegatoꝝ.§. i.z.§.interdicere.ff. de interdictis. Per quā.l.dicit bar.q nō pōt ciuitas ꝑpone re suo ciui.vt moreī in tali loco nō subdito.nec ēt pt interdicere.ne vadat ad talē locū nō subditū statuēti z hoc qñ fit in penā ullius ꝑ quē ferī snia Secus si fit statutū ne subditi vadāt ad talem locū nō subditū pp comoditatē ciuita tis vī in odiū eoꝝ ad quos iret q; valz facit.l.fi.ff.de.decre.ab oz.fa.aut.ij. in terdicēdo certā artē puta q nō exerce at talē artē.z fic nō ꝓrigit extra terri toriū.vt ē bonus tex.in.d.l.ex ea ꝑ quā dicit.Bar.in.l.cūctos populos.C.ō ſū. tri.q statutū ꝓtinēs ꝓhibitionē odio sam nō ꝓrigit in dubio extra territo riū statuētis.Et tō dicit q filia q ex sta tuto nō succedit cū tale statutū sit odio sum.l.maximū vicitū.C.de libe. ꝑte. q nihilominus pōt succedere in bōis ali bi sitis q; nō ꝓrigit dcm statū extra territoriū statuētis.Et silr puto q snia ꝓtinēs alt quē bīficijs suis in dubio in telliget de bīficijs q̄ hz in territorio di sponētis.Aut respicit bōa.puta q; pu blicat ea z tūc si sit de iure cōi sic ꝓrigit ad bōa sita extra territoriū.z remanēt ibi tāq; vacātia.sz occupātur ꝑ iudicē territorij.ar.l.a diuo pio.§.l.ff. de re iudi.z.l.cū vnus.ff. de bo.auctо. iudi.pos.Si ꝙ sit.de iure spāli seu municipali.tūc dic vt no.Bar.in.d.l. cūctos populos.z q no.Jo.an.in.c.cum sm de here.li.vi. vbi ꝙcluditur q pena nō extēditur vltra territorium.

¶ Utrꝝ qs possit puniri in loco domi cilij de delicto alibi cōmisso.§. Pa.in c.lz de fo.ꝓpe. q sic nisi regrat remis sio ꝑ iudicē delicti quā dz facere. si de lictū est atroz.alias nō si nō vult.

¶ Utr mādans delicti fieri in alio loꝛ co debeat puniri vbi mādauit. vī vbi cōmissuz ē.§z.pa.in.d.c.lz q cōis sio Bar.z alioꝝ est in.l.fi vt ꝓponit.ff. de fideiuss. q vbi delictū scim est q; ibi destinatus est effectus delicti. facit cle. pastoralis de re iudi. Idē dicas in teste falso q dz puniri ꝑ iudicē ad quē eius attestatio trāsmittit.si sciebat illuc de bere trāsmitti. Pōt tñ puniri in loco vbi deligt.z locus erit ꝓtionī fidei iudices ꝓcurāt sicut de illo q de loco exēpto mittēs sagittā. vulneravit alti in loco nō exēpto.vt in.c.i.de ꝓtinq. z qō tbi no. Sic silr ille q deligt in ꝑ sonis q; vez est dicere in cuius sz terri torio deligsse ar.l.arbor.ff.cōi diui. Se cus si ignorabat illuc attestatiōes trās mitti.q; tūc dz puniri vbi deligt. vbi agit de pena falsi.facit.l.exigere dotem ff.de iudi.vbi attēdit locus ad quē de stinat effectus matrimonij. Idem dic de notario q facit falsum in strumētuz.

¶ Quid ꝙ officialibus deputat q nō ꝛō accusant ꝙs inuenīt de nocte.z hinōi §z.q peccāt mortaliter si se obligauerūt ad accusan.vī pacto vī iuramēto. Si ꝙ se nō obligauerūt nō peccāt nō ac cusando nisi faciāt i fauēdo malis cō mittēdis.Et si qd acceperūt ꝓ non ac cusando tenent illō restituere vī fisco vī illi cui pēa erat adplicanda. z vltra ēt vsq; ad ꝙplemētuz pene exacte si ac cusassent.sm doctrinam tho.xxij.q.lx vi.z ps.§.§.xviij.i fi.fallit hoc i crimi lib⁹.vbi eēt iſligēda pēa coꝛporal. q si desisteret ex cōpassiōe ēt si aliqd ac cipēt ꝓ nō accusādo lz turpit accipiat nō tñ teneret illō restituē ō necessitate

Enitētia

é virtꝰq cōmissa tiōis ꝓpositо plāgum⁹ z odiu⁹ z plagēda vlteri⁹ cōmittere nolumus magr in.xij.sen.di.xxij.z est vnus de

sacris none legis. quo bene dispositis semper peccata remittunt. de sum. tri. ca. §. sacrm.

1 ¶ Pnia. v. mõis dr ꝓpria dr solẽnis q̃ ipsũ ꝫ illi modũ. ꝺ q̃ i. c. i capite. So. di. quã omitto cũ hodie nõ sit in usu.

2 ¶ Seda dr publica q̃ fit in facie ecclie z publice. z differt a solẽni. Tũ in mõ quin ista nõ fuat ille mod⁹ de q̃ i. ꝺ. c. i capite. Tũ ẽt q: ista põt iponi a simplici ꝓfessõe. ꝑm Guil. durã. Bofre. z Dosti. ar. c. penitẽtes. So. di. z. xxx. di. si qs ꝓbyter. de pe. z re. q̃situ. Nec ob. c. accedẽtibus. ꝺ excess. pla. vbi reprehendunt abbates q publicã pniam ipone bãt. q: ibi accipit publica ꝓ solẽni q̃ so lũ iponit ab epo z ꝫ verꝫ nisi aliꝺ habeat ꝙsuetudo. Itẽ z. ti. differt q: ista publica iterat solẽnis vero nõ põt.

3 ¶ Sꝫ q̃ro q̃ dr iponi pnia solẽnis vl publica. ꝛ. pa. in. c. q̃situ de pe. z re. q ꝓ delicto grauꝫ z scãdalizãti tota vrbe deberet iponi laico solẽnis. ꝺ. c. i capite Si ro est graue z publicũ ꝫ nõ scãdalizatiuũ. tũc iponeꝝ pnia publica ꝫ ñ solẽnis. vt no. in. c. ñ. xxvj. q. vj. iuncto. c. i. de pe. z re. Si aũt sit graue ꝫ occultũ z ẽt aliqbus notũ tũc nec solẽnis nec publica dr iponi. Et ideo reprobat ꝙsuetudinẽ illoꝝ q mulieribus ꝓ extinctõe puerꝝ quos penes se habebant in lecto ponunt publicã pniam. z vide eus in ꝺ. c. i. z in. c. statuimus. de male. z in. c. ñ. de bis q ꝓ. ñ. occi.

4 ¶ Qubus ꝑt iponi solẽnis. ꝛ. q nec clericis nec religiosis. nec ẽt laicis in signibus dr imponi. ar. ꝺ. c. in capite. Et hoc verꝫ nisi clericus sit depositus. So. si. confirmandum.

5 ¶ Quis ẽ effectus pnie solẽnis. ꝛ. q laicus post eã nõ põt ad ordines ꝓmoueri. So. di. illo. nec clicus ad suꝑiores vsq ibidẽ. ꝑt nisi eps dispẽsare in ordinibus minoribus. nõ aũt ad sacros. So. placuit. Itẽ nõ dr mrimoniũ ꝛhere pus si ꝛhit tẽ. Juuenis. nõ ꝓhibet ꝛhere. Itẽ nec militiã assumere. xxxiij. q. ñ. ꝺ. de penitẽtibus. z. c. anniq cũ aliis. c. Itẽ nec laicalẽ habitũ deferre. So. ꝺ. c. vlti. Item dr viuere ꝑm regulã ecclesiasticam. de pe. ꝺ. v. Sitꝫ z. c. se. Itẽ quẽtẽdus est sub ecclesiastico iudice. ij. q. i. aliud de pe. ꝺ. i. aliud. Item sit infamis nõ rõe pnie sed rõne cris publicati qõ verꝫ intellige q̃ ꝓ pniam iudicis imponitur. Secus si ex deuotione quis publicam pniam facit ꝑm Dosti. de officio. archipre. c. ij.

6 ¶ Tertia pnia dr ꝓuata. z dicit. Sco. in. iij. ꝺ. xiij. q. i. circa fi. q. ꝙ de vi vocabuli penitere idẽ ẽ ꝙ penã tenẽ hec aũt nõ tñ ipoꝛat passionẽ pene vt in hereti. ꝫ ẽt actionẽ volẽtis respectu pene. Ũ pnia actualis ẽ punitio voluntaria vel voluꝛtas punitiõis. z i hac ẽ ꝓsiderare. Prio velle pcñ punire seu vẽdicare. Secũdo se peccasse nolle siue pcñ detestari. Tertio punitionẽ iã inflictam velle libere acceptare. Quarto penaꝫ inflictaꝫ patienter ferre. In quo libet hoꝝ actuum saluatur ꝓprietas vocabuli huius penitere z in ipsis pro pnie ꝓsistit eius significatuꝫ.

7 ¶ De ꝙbus peccatis dr hõ penitere. ꝛ. ꝫ cõter theologos ꝙ de oibus peccatis mortalibus actualr ꝑmissis siue añ baptismũ siue post. De venialibus ño ꝫ sit expedites ñ tñ ẽ necessaria ad salutẽ i hoc mũdo. nisi in duobus casibus. Prio rõne dubij. vtz. ꝺ. mortale vel veniale ne piculo se exponat. Secũdo rõne piculi q̃ hꝫ aliquam affectionem venialẽ quã nisi reꝑmat dubitat ne trahat eã ad mortale ꝑm. S. B. in iij. ꝺ. xvj. q. ij. ar. ij.

8 ¶ Utr regraꝫ singlr de quolibꝫ. ꝛ. ꝙ sic de cognitis. ꝺ. cũ ꝺ illis spãli cogitat z tñ spãliter de quolibet cogitare vt penitẽant si adsit opportunitas ꝓportionata fragilitati humane. alr nõ remittitur de lege cõi. De icognitis vero si ignorãtia est inuincibilis. vl excusabilis nõ tñ nisi in gñali penitere. si ño est crassa vl inexcusabilis. sic tñ in spãli penitere q: tñ dare operã vt ea cognoscat z penitẽat. hec ex Ri. i. iij. di. xvi. ar. iij. q. ij.

9 ¶ Utr possit agi pnia de vno peccato

to mortali sine alio.&.q nō q3 aut de us totū remittit.aut nihil.z iō o3 q pe niteat de oibus tex.ē in.§.ité de pe.di. iij.pco2.Ri.ī.iij.di.xv.ar.i.q.vi.distin guo tū fic q3 aut logmur de pnia put p eā remittit culpa z recōciliat hō deo z sic cū radix satisfatiōis sit vna.ſ. cari tas q secū nō cōpatit pcm mortale.Iō est vex q nō pōt fieri nisi ō oibus fiat aut logmur de pnia put directe respi cit satisfactionē tpalis pene debite p2o pctis iā dimissis quo ad culpā.z sic bñ pōt fieri de vno peccato sine alio.

10 ¶ Que sunt ptes pnie.&.tres ꝯrictio confessio.z satisfactio.

11 ¶ Quarta dr pnia.ſ.illa q a sacerdote p peccatis ꝓfessis iponit. de ista vide s. Cōfessio.vi.z.j. Satisfactio.

12 ¶ Quita pnia dr illa de q dr q regu larit p quoiz pcō mortali dz iponi se ptēnis.xxxiij.q.ij.hoc ipz.z quo debe at itelligi. Pa.declarat i.c.accepisti de spō.duoz q dz i isto tpe semel bis vel ter ieiunare in ebdomoda fm discre tionez z iudiciū sacerdotis.z facit qđ no.i.d.c.hoc ipz.Et sic intellige oia iu ra q pniaz iponūt p numerū dieꝝ.seu annoz nō specificādo modū in.c.accu sasti.de accu.vr velle idē pa.q cū ferie solēnes sint.xj.iij.z.vi.vt in.c.plt.xj.q iij q sacerdos dz iponere.vt his dieb⁹. singulis ebdomodis ieiune.z sic satisfa ctū est.z hoc vex nisi ex eā aliud dispo suerit sacerdos vt in.c.deus q de pe. z re.z in.c.quē peniret ō pe.di.ij.Uñ cū hodie sint arbitrarie dicit Hosti.q.dz sacerdos in pentētia imponēda atten dere qd expediat ad salutem peccatoꝛi ēt solū imponendo vnū pr nr. facit.c. alligant.xxvi.q.ij. segtur Pa. in.d.c. de⁹ qui.vbi bonus tex. z de hoc vide. Confessio.vj.

13 ¶ Utrū sacerdos possit dispensare in pena debita eā dimittēdo.&.Pa.in.c. sicut dignuz de homi.q sic vt est pul cher tex.de pe.di.i.qđ penitet. Et iō bonum est vt sacerdos in impositione pnie dispenset cum cōsitente circa resi duuz pene si maioꝛ esset iponēda.vide ad hoc.ē.Indulgētie.§.v.

14 ¶ Utrum pnia facta in peccato mor tali sit valida an sit iteranda.&. q fuit diuersa opi.Ricar.in quol.i.q.x. tenet q satisfacit precepto confessionis.nec tene tur reiterare.sed nō satisfacit pene debi te i purgatorio.Alij distinguūt.q pnie ex qbus manet aliquis effectus post sa tisfactionis actū nō sunt iterande.sicut est ieiunū elemosyna. z huiusmodi. alie aūt q non relinquunt aliquem effe ctum oportet iterare.vt sunt oꝛōes. z huiusmodi. Sco. vero.in.iij. di.xv.q. i.circa fi.q.dicit q qui vere semel peni tet.z recipit penitentiam condignam impositam sibi ab ecclesia clave non errante ꝯtūcuncz postea recidiuet nō tenebit ꝯ illis peccatis p qbus illam pniam recepit.nisi ad illā pniam sibi ꝓpositā z si illaz ipleat in caritate nō tñ soluit penā sed meret gratiam. Si aūt ipleat ex caritate volūtarie.solui penā sed nō meret gratiā. Si no illa pena ab eo exigat ex caritate pena gdez sol uitur ꝫ ipse nō solvat.pma gdē est sa tisfactio simplr.q2 placās z recōciliās secunda est satisfactio.q2 volūtaria red ditio sed nō simplr.q2 nec placans nec recocilians. Tertia est satisfactio vltra ꝯ nō exigit vltrior pena. Ex quo pcu dit q nō est necesse talem pniam itera re sed solū de peccato postea cōmisso ponit exemplū de eo q cōmisit crimē p2o quo precisse meret manus abscidi nē. vñ si ista iunto abscidat man⁹ satisfa citur z satisfecit regi sufficiēter. nec fm ui sticiam cogeī ad vltrioꝛē penā ꝯtus nō reciptat i gratiā z amicitiā sic mul to magis vbi qs sibi ea infligit. Uñ si talis ꝓpter nouum mortale postea cō missuz dānareī anteqꝯ tota pniam im pleuisset.nō puniret eternali. ꝫ solum pena coꝛrespondēte illi pnie que nōdū it hic expleta z tempoꝛali. q2 ex quo per iusticiā punitiuaz ꝓposita est semel pena tpalis hic p2o peccato de quo ve re penituit nunqꝯ ei debeī nisi pena tē pozalis.z illa soluta nulla debeī alia p illis peccatis.sed tñ p2o alijs. Pa.

vero in.c.q̄ q̄dez de pe.z re. z Archi. de pe.di.iij.§.vltio tenēt q̄ nō valet ſz eſt uerāda ſumpl'r. Sed ego teneo cuz Sco.cuius opi.vſ' apte tenere glo. ſin gularis in.d.c.q̄ q̄dā vbi dicit q̄ ſz nō valeat talis quo ad vitā eternā.tñ valz ti q̄z ſenuet fructū eius cū de alio crie pniaz egerit.de pe.di.iij.§.vlt.vbi etiā gl.tz q̄ nō tñr talem pniam reiterare z has glo.cōiter ſequuntur doc. z cuz eis trāſeūt.ſz archi. dicat cōiter tenere grarium z male.

¶ Utz pnia i articulo mort' dilata va leat.ꝛ.ſz oēs q̄ ſic p dcā Ezech.xviij. In q̄cūq̄ hora querius fuerit peccator ꝛc.Sz hora mortis cadit ſb ſilo ſigno q̄cunq̄ ſ ꝛc.ſz aduerte q̄ é valde picu loſum vicz ad illud tps expectare. Et ppea dicit Aug.de pe.di.vij.i.c.nullus qué ſero penitet oz nō ſolū deū timere iudicé.ſz iuſtū diligere.nō tñ pena ti meat ſz amet ꝑ gloria.dz.n.ꝺ crie do lere z de oi eius ꝑdicta varietate.hec'il le.Sz cū hec cōiter nō adſint. penitēti in extremis.tū q̄z ꝓncipaliꝝ vt plurimū quertūtur tales timore mortis z inferni pz q̄z niſi mors timeret nō querte rentur.z ſō deficit ꝓmū neceſſariū.ſ.q̄ nō querit q̄z diligit deū iuſtū. Itē nec quertitur ꝓncipaliꝝ pp gloriā.ſz pp penā euitādā.pz ſi de pena nō timeret p ſeueraret in malis vt pz̄ius. Itē cōiter deficit tertiū.q̄z cū ſit q̄ſi extra ſe ex in firmitate nō ꝑt dolere de ſingulis peccatis ſicut tñr nec ꝙſiteri.Et ſō credo veriſſimū dcm hiero.in trāſitu.vir igt de centumilia hoiuz.quoz mala fuit vita. in morte diuinā idulgētiā obtinebit vna hec ille.ꝺ mā pnie vīō.ꝺ. Cōfeſſio.vi.

Excuſſio duplex eſt.ſ. tpalis q̄ fit malo z inutili ſimone cū.ſ.indiſcretus p latus inutili ſimone petit corda inſirmoz.z hec ſemp de ſe é mala z petit mortale.niſi aliq̄ circūſtātia excuſetur vt.xlv.di.c.vlt.Alia eſt p penſio corporalis q̄ fit corporali manu vl flagello vl limili ꝺberādo z hec ſi ſit ex malicia vl odio eſt peccatum mortale. niſi eſſet in modico z leui.patet hoc in.c.ſ. xlv.di.iuncto.c.epm ibidem. z in .c.i. de clerico pcuſſore.q̄ ſi eſt clericus dz deponi.q̄ non fieret.niſi eſſet mortale peccatum.Si ꝺo fiat ex caritate z cauſa correctiōis z moderate ſic licita eſt z meritoria in oibus ptātem hñtibus in ſubditos ſuos.xlv.di. cū beatus ita tñ q̄ matrē pietas.patrem vero diſciplina ſubditis prelatum exhibeat vt xlv.diſciplina.

¶ Utz clerici poſſint verberari.ꝛ. q̄ eps neminē dz verberare ꝓpꝛys manibus.lxxxvi.di.nō liceat.Aliꝝ ꝺo prelati poſſint clericos in minoribus ordinibus ꝑ leuibus et culpis verberare xlv.di.§.ſalamon dūmō fiat p eos ad quē ptinet de ſen. exco.c. cū voluntate §.vltimo In ſacris ꝺo exiſtes ꝓberari nō debent niſi in maioribus criminibus.xxxv.di.c.ante oīa z.d.c.cum beatus alioquin eſſet excōicati. ar. a ꝺno ſenſu in.d.c.cum voluntate. in.§.ſi q̄ vero z de hoc.ſ.excōicatio.v.caſu.i. z quō poſſit hoc p alios clericos facere nō per laicos z ibi ponuntur multi caſus in quibus poteſt percuti ſine excōmunicatione.

¶ Utz religioſi ſilr poſſint verberari.ꝛ. q̄ ſic a ſuis prelatis et ꝓo leuibus culpis.c.repꝛehenſibilis de appella. z de accu.c.qualiter. z q̄ſi in ſi. Silr poſſint ꝑ alios regulares vel clericos ſeculares nō p laicos niſi q̄ſi ſunt incorrigibiles vt.ſ.in.d.caſu primo.

Eregrinus dſ.ꝓprie qui cā deuotiōis alienas viſitare vadit eccleſias vel ſanctoꝝ reliquias vt no.in.c.romipetas.xxiij.q.iij. Et tales ſunt ſub protectione eccleſie de treu.z pac.c.in nouam⁹.Et q̄ tales rebus ſuis ſpoliat dz excōicari.vt in.d.c.ſi quis romipetas z duobus.c.ſe.hodie vero per pcēſſum curie ſunt excōicati ipſo facto z a papa ſolum abſolūtur qui romipetas ſpoliant. Item no.q̄ accedentes ad ſedem apoſtolicā interim cū rebus ſuis ſub apoſtolica protectione ꝙſiſtūt

extra de pelegrinis c.vnico. Uñ istud est vltimum refugiū illoz g grauātur ab aliquo delegato vt arripiāt iter ad sedem apostolicam qz suspēdunt eius iurisdictionem vt in.d.c.vnico.

1 ¶ Quid fieri.de rebus eoz si moriunt in via.ℨ. Posti.q getncz aio retinēdi accipit eas vl aligd eoz mortaliter peccat qz sunt restituende heredibus eoz si pñt sciri vel pauperibus erogande si ignorant vel si forte nō inuenitur g eas deferat ad heredes nec speratur in breui inueniri. Nec valet sm Posti.cō suetudo vel statutum in ptrarium.

2 ¶ Peregrinus clericus quis dicatur vide.ē. Ordo.iij.ℨ.xvj.

3 ¶ Qūo dz admitti.ℨ.q oz habeat lit teras cōmendatitias seu testimoniales vel pape vel sui epi z sic pōt admitti si mō sigillum ppzij epi sit notū ar.de prebē.cum scōm z de censi.sopite. Si vero nō sit notū oz sit sigillū gnez epoꝝ rum de cle.pe.c.i. Et si nullū pretato esset notum tunc vbi pōt pīu dici magnum generari nō credit ét si centum hēret fm Inno.in.c.tua eo.ti. Sz vbi nullū pīudiciū pōt euenire puta vult celebrare in secreto ex deuotione sic admittitur ét si nullam faciat fidez fm Posti.in.c.tue eo.ti.

4 ¶ Quid si dicat se eas amisisse.ℨ.si pbat p duos testes amissionē z tenoꝝ eaz z q fine vicio fuerūt admittit de pube.c.cū olim in fi.no.ber.in.c.i.eo.ti.

5 Utz recipiēe ad ordines peregrinum sine lnia sui pzelati incurrat aliquā penam dic vt.ē. Irregularitas.ℨ.xxxij.

Ericulum vbi est tibi z in crum collocari debet.l.fi.ℨ.sed cum in scdaz C.de fur.z.C.de cadu.tolle.l. vnica.ℨ. p scōo.ff.de re. iur.l. secundū naturā.

Eriurium fm posti. z Bo fre.dz quadruplex. Primo modo falsa iuratio z sic potest esse tripl'r. Primo quia est falsitas ex pte iurati sicut cū quis iurat falsum qđ credit esse vez z si debita diligentia est adhibita nullum est peccatū.xxij.q.ij.homines. Si vero nō est adhibita ois sed tū aliqua sic est peccatum veniale. Si vero prouenit ex ignozātia crassa vl supina iuris vl facti est peccatū mortale fm Ray.alle.xxij.q.v.g pīurat qcoz. Jo.an. post tācre.in.c.tua nos el.i.de iureiu.z Lar. in cle.i.de iureiur. item excusat a peccato mortali in periurio ꝓbabilis error fm Pa.in.c.tua nos el.ij.de iureiu.puta cum quis credēs habere rōnabilem causam appellandi appellat licz pīus iurauerit nō appellare ar.c.sacro ō sen. exco.z.c.gntaudlis de iureiur. Scdo falsa iuratio est parte iurantis tantum vt cum quis iurat verum credens esse falsuz qđ iurat Tertio ex pte vtriusq scum quis iurat falsum sciens esse falsum. Et istis duobus modis si fiat to cose est peccatum veniale fm Sofre. xxij.q.ij.ℨ. ait z.c.vlti.fm vero theologos est peccatum mortale.pp irreuerētiam dei. Pōsset tū dici q mēdatū tocosum nō sit ꝓxie mēdatū vt in.d.c. q ait. Ideo posset teneri opi. Bof. q nō peccat mortaliter qz nō ꝓpie pīurat. Sed opi.theologoz est tutioz multo magis peccat si fiat feriose.xxij.q.ij. homines. Quod tū sic limitat sanctus Bo.z Ricar.in.iij.di.ix. si deliberat de dicto ꝓfirmādo z iuramento p qđ est ꝓfirmandū. Secus esset si deliberares de dicto sed nō de iuramento qz sic nō peccat mortaliter Iz sit veniale graue. Sitr est petiñ veniale qū de neutro deliberat sed totū ꝓfert ex surreptione nisi qs deliberare posset z tū ptēneret qz sic mortaliter peccaret ét ex surreptione pp ptēptum. Batur ét alia limitatio fm Pe.aureo.ea. di. Si iuramētum sit pea per que hoies ꝓsueuerunt iurare qñ volunt veritatem infallibiles assumere in testimonium dicti sūt vltimatū Secus esset si assumeretur signū qđ nō est tale testimoniū insturū z sine ato mādi intellige quando pīurat per deuz sicut cōtingit iurari qz sic non esset petiñ mortale fm eū quod no. qz facit p istis mulieribus q iurāt p meā

fidem in veritate p ista ignem z huius modi vt nō peccent mortaliter cū ptu rant. q3 nec iurare intendunt nec ḡbus iuratur accipiūt p3o iuramēto.

¶ Secundo mō dr̄ pīrū iuramenti trāsgressio z si iuratio sint sup re mala vt nō ire ad eccleſiaz z similia sic peccant mortaliter iurando z tenēt de p̄cepto facere oppositū. xxij. q. iij. c. i. ij. iij. z iv. Qō tamen de re mala de peccato mortali secus de vēiali de quo dic vt. ī. iurāmētū. v. §. ij. Si p̄o sint super re super arrogationis sic sīr peccant mortaliter iurādo sz non tenētur facere oppositz q3 non tenētur intrare relīgionē g iurauit nō itrare nō tm tenētur iuramētū ꝙuare hec Aureo. si aūt iuramētū p̄missoriū erat licitū z oblatoriū hic peccat mortalr̄ pīrādo. s. nō ꝙuando q3 iuramento p̄mittit fallit hoc in xxvij. casibus in ḡbus no obligat de ḡbus vide. ī. Iuramentū. v.

¶ Tertio mō dr̄ pīrū idiscreta iuratio. scū gs iurat sine iudicio discretionis cōsiderando q3 iuret. z vtrū sit ve rū vel seruabile z sic fm Hosre. pec catū veniale. xxv. dist. §. criminis in fi. ber. p3o i. c. tua de iureūr. dicit q3 si fiat cū deliberatiōe sic est petīm mortale de iureiru. sic ex ībis. Si p3o iocose z in caute. sic est petīm veniale. xxv. dist. §. alias ea demū z cū Bar. p3cor. S. Bo. Rica. z theologi i. iij. di. xxxix.

¶ Quarto mō dr̄ pīrum affirmatio dubitationis vt cū gs illud de q̄ dubitat asserit cuz certitudine efficaci iuramēto cōfirmata z sic peccat mortalr̄ fm Aureo. Secus si assereret illud humano mō sicut pōt sciri in talib⁹ sicut Rsidet ordinandis ḡtum p̄mittit humana fragilitas quia nō esset mortale fm eundem aureo..

¶ Quid de illo q̄ iurat p verbum credo cū tū in veritate nō sic credat. §. q̄ ad deū pīrus est z peccat mortalr̄ ḡuo ad fortū cōtēptiosiz nō ēt si ꝓbatr̄ postea ȝriū eius q3 iurauit vt no. Pa. in. c. ex ībis de iureiur. z facit. c. cū impositiōib⁹ de iureiur. li. vi. Rō q3 nemo pōt dare testimoniū de alcia alterius nisi ipse cuius est z deus.

¶ Utrū credēs ȝuenire iuramēto q tū nō facit exemplū nō credebā satisfcīn creditori cui iurauerā cū tū foret satisfa ctū peccat mortalr̄. §. q̄ sic hz no. p pa. in. c. de iureiur. 5

¶ Utrū ois pīrus sit infamis. §. pa. in. c. testimoniū de testi. hz leges distinguit aut g3 iurauit de pterito vl̄ p̄sti z sic efficit infamis ipso iure lz falsum iurauerit p. l. i. ij. z vlt. ff. de crīe stellio. z sic intellige. c. cum dilectus in fi. de or. cogni. Si tū p̄dēnaret efficeretur infamis nō tm rōne iurāmti cū falsitatis Si p̄o iurauit de futuro z nō seruauit tūc si iurauit sibi vel deo nō efficitur infamis. Secus si iurauit ei cum quo cō traxit cōtrauenendo iuramēto vel pactioni q3 sic efficitur infamis z sic intelligē. l. si quis maior. C. de transac. z hoc volunt in effectu gl. z bar. i. l. iutius ff. de his q̄ no. ifa. Sentit Jo. de ligna. in. d. c. testimoniū z archi. in. c. auctoritatem. xv. q. vi. z in. c. puuli xxj. q. v. z placet etiā de iure canonico cū non reperiam contrarium. 6

¶ Utrū vis vel metus excuset a peccato mortali periurū. §. q̄ in iuramēto assertorio cōtīer tenetur q̄ nō. c. sacris q̄ metus causa q3 nullus pōt absolute cogi ad iuramentuz falsiz sed in iuramento promissorio fuit diuersitas tho. xxij. q. ij. ar. i. z Ricar. vbi. §. ar. ij. q. iij. z multi alij tenēt q̄ peccat mortalr̄ si nō seruat. Ad. c. verum de iureiur. §. q̄ loquitur in iudicio fori pe. Aureo. vbi supra tenent q̄ peccat venialiter z hoc sequitur Johan. an. z multi alij z placet z vide. ī. Iuramentum. v. §. ix. cum duobus sequentibus. 7

¶ Quid est grauius periurz vl̄ homicidiū. §. quedā dicūt q̄ pīrium est grauius peccatū q3 est cōtra rōnis ordiné directe z immediate respicientez deum z homicidiū ȝ ordiné respicientez proximū alij cōtra vt Ricar. vbi. §. q. iij. ar. i. q̄ nō sit grauius rō q3 homicidiū directe cōtrariatur actui z virtu- 8

ti dignioꝛi. ſ. caritati reſpectu actus ſe cũdarij. ſ. biliges primum: periurium aũt directe eſt ꝓtra actum virtutis latrie. ſed caritas eſt nobilioꝛ ꝗ̃ latria. qꝛ nobilius eſt primũ diligere ꝗ̃ vereꝛ ex cauſa legitima iurare ergo eſt grauis homicidiũ ꝗ̃ periurij ⁊ magis placet ⁊ primã rõnez dico negãdam ſimpliciter qꝛ ſic ſequeret q̃ laboꝛãs in ſeſto grauius peccaret ꝗ̃ homicida qũ nõ eſt verꝫ. Uerꝫ eſt qũ periurij eſt grauiſſimũ poſt homicidium. Jõ imponitur penitẽtia q̃ ieiunet. xl. dies in pane ⁊ aqua ⁊. vij. ſequentes annos penitẽat ⁊ Nunquam ſit ſine pnia. vi. q. i. quicunque ⁊. xxij. q. v. ſi quis periurauerit

9 ¶ Utꝝ ſit grauꝭ periurij adulterio. ſ. Ricar. vbi. ſ. ar. ij. q̃ ſic ratio qꝛ pcuñ dẽ grauꝭ q. ſ. corũpit ordiné dignioꝛẽ certũ eſt aũt q̃ ille ordo eſt dignioꝛ q̃ dꝫ eſſe homis ad deũ imediate ⁊ directe ꝗ̃ ille q̃ dꝫ eſſe ad deũ ⁊ ad primũ mediãte ꝓio primus aũt ordo corũpitur per periurium ſecundus p adulteriũm nec pfectius corũpitur. Secundus p adulteriũ ꝗ̃ primus p periurium. Adulteriũ nõ eſt ꝓpinguꝰ maxime in iurie q̃ poſſit eſſe ꝯ deum imo ecõuerſo periurium eſt ꝓpinquius blaſphemie que eſt contra deum ex odio eius ꝗ̃ adulteriũ homicidio.

10 ¶ Utꝝ peccet ẽt pſona ꝓuata q̃ exigit iuramẽtũ de eo qũ neſcit ſ̃ dubitat de veritate. ſ. ſm Aug. qꝛ hoc ex humana infirmitate pceđit q̃ nõ peccat Sꝫ ſi ſcit vltrã ⁊ cogit iurare quẽ ſcit falſum iuramtũ peccat mortaliter. xxij. q. ij. qui exigit quod intelligꝫ vt. ſ. iuramentum. ij. ſ. xl.

11 ¶ Utꝝ clicus nulla neceſſitate coactus veniẽs ꝯ ꝓpiam ꝓmiſſionẽ vallataꝫ fidei interpoſitione ſit ꝑuandꝰ ſuo bñficio. ſ. tenẽt Jo. Ber. ⁊ hoſtī. in. c. ẽre lam ne plati vices ſuas pa. in. c. ẽrelaꝫ de iureiur. q̃ dꝫ ꝑuari qꝛ ſic eſt purus fide interpoſita ꝓmiſſuꝫ frãgit ſicut q̃ ꝑurat ⁊ cũ periurio ſit ꝑuandus bñficio ⁊ deponẽdus ab ordine vt ꝓbatur in. c. cũ nõ ab hoie de iudi. ſic ⁊ frãgẽs ꝓmiſſum fidei interpoſitione vallatã Archi. in. c. iuramẽti. xxij. q. v. tꝫ q̃ nõ qꝛ nõ eſt ita graue pcñ ꝑuenire ꝓmiſſioni tali ſicut iuramẽto ⁊ cũ archi. eſt do. Anto. ⁊ magis placet car. in. c. ij. de ſpõ. ⁊ in. c. ad aures q̃ metus cã cũ nõ inueniaꝫ talis pena expreſſa ſicut ꝓtra periuros. Sꝫ ꝓpria opinio videtur veri oꝛ. Et que differentia eſt interfidei interpoſitionẽ ⁊ iuramẽtum vide iuramentum. i. ſ. vi.

¶ Utꝝ collatio facta de beneficio eccleſiaſtico periuro ſit nulla ipſo iure. ſ. Pa. in. d. c. ẽrelam de iureiur. q̃ ſic de re. iur. infamibus.

¶ An ãt periurus cũ ſit ĩfamis ꝑdat ipſo iure beneficiũ vide. ſ. Infamia. ſ. ij.

Ermiſſio

quot modis accipitur vide. j. Uſura. ij. ſ. xiij.

Ermutatio

ẽ vnius rei certe ꝓ alte ra re certa vicaria ꝑſtatio. C. de re. ꝓmu. l. i. in gl. ⁊ no. q̃ ꝓmutatio nõ inuenit niſi in genere ⁊ ſic adaptaꝫ ſuꝫcibus noiatis ⁊ inoiatis ſm q̃ no. in ẽtica. e. xl. ff. ⁊. C. vñ qñ ꝑ. vna ſpẽs ꝓ altera ſic eſt ẽtractus innominatus ⁊ nõ ꝓmutatio in ſpẽ ꝓ hoc ter. in. l. naturalis. ij. ſ. ff. de preſcri. ꝺbis glo. ĩñ ⁊ bal. in. l. i. C. eo. dicit q̃ imo inuenit ꝓmutatio in ſpẽ. ſ. qñ ꝑ. ſpẽs certa ꝓ ſpẽ alia certa puta ſtite liber valẽs cẽtũ ꝓ illa poſſeſſiõe eiuſdẽ ꝓcij. Sꝫ qñ datur genus ꝓ genere vl̃ ꝓ ſpẽ vel ſpẽs ꝓ genere tũc eſt ẽctus innoiatus nõ ꝓmutatio in ſpẽ ⁊ ſic intelligunt. d. l. naturalis ⁊ eſt verius q̃ ꝓmũ.

¶ Nõ ẽxiſt. ꝓmutatio. ſ. rei ẽterne ⁊ tu nõ ex ſolo pacto qꝛ ex ſola ꝙuentiõe ꝓmutationis nulla re hĩcinde ſecuta neutri competit aliqua actio. C. eo. l. ex placito quia eſt nudum pactuꝫ vt no. glo. in. d. l. i.

¶ Utꝝ ſtatutũ loquẽs de ẽptiõe hẽãt locũ in ꝓmutatiõe. ſ. q̃ ĩ ſtatutis turiſcõis appellatõe vẽditiõis venit ꝓmutatio ꝺz Inco. de nea. i. l. i. ſ. ſi qs in fraudẽ. ff. ſi qd in fraud. patro. ⁊ Buſſ. de cu

neo in.l.de ḡbus.ff.de le.dicit q̄ ola q̄ inre cōi loquunt in venditione hñt locum in ꝓmutatione facit.c.i. de his q̄ fia prela.in verbo vendere vel ꝓmutare.In statutis vero municioalibus tūc si est odiosum nō hz locū.Si vero est favorabile sic habebit locū ꝛ sic ꝑcorrigunt que videntur diuersa ꝛ doc.

¶ Utr̄ ꝓmutatio bñficioꝝ possit fieri sine auctoritate supioris.R̄. q̄ non.dequesitum est.ti.ꝛ de excess. prel.c. sicut vnus de cēsi. phibemus de phē.matoribus ꝛ q̄ ꝓpria temeritate hāc ꝓmutationē fecerit ꝓhandi sunt eo.ti cū olim. Fallit hoc q̄n agit solū de ꝓprietate puta cū duo epi litigāt sup aliqua ecclesia quaz vnus dicit debere esse sibi subiectam alter possidens negat sic potest fieri permutatio q̄ vnus habeat vnā ecclesiam sibi subiectā alter alterā Secus si ageretur vt talis in tali bñficio recipere ꝛ vel intitularetur q̄ nō pt sine auctoritate superioris.

4 Utr̄ clici possint inire tractatū de permutatione pbēdaꝝ vel dignitatum ꝛ aliorꝝ eccliasticoꝝ bñficiorꝝ.R̄. q̄ quēlibet iter se facere nō pñt vt in.d.c.q̄si tū tractatū aūt inire pñt dūmō ꝓmissionē vel pactionē nō faciāt ꝛ de hoc habes tex.cū glo.in cle. in verbo volentibus eo.ti.ꝛ tz Jo.Zin.in addi.ad spec. i.ff.eo.ꝛ in.c.i.eo.ti.li.vi. ꝛ Pa.in.d. c.q̄situm Nō q̄ tractatus nō includit deliberatū ꝓsensum.c.fi. de his q̄ fi. a ma.pte ca.ꝛ tō pñt tractare ꝛz nō ꝓcludere tz supponere se dispositionē supiorꝝ ad quē ꝑtinet talis collatio Jnno.tū in.d.c.quesitū tz q̄ ꝑhendē eius dē ecclie ꝛ eius dē q̄litatis pñt ēt ꝓmutari sine auctoritate superioris lz Zuzz teneāt Post.ꝛ Jo.de ligna.in.c. fi.eo. ti.quod est tutius lz Jnno. opinio possit teneri post factū ꝓm Joan.de imo. Multi tū doc.tenēt q̄ nec ēt tractatus in ꝓmutatione bñficiorum possunt haberi sed mihi nō placet tū q̄ ꝑs aut aliꝰ ꝓlatus ad quē spectat nō potest dictā permutationē facere sine eis quorum sunt ꝓm do.anto.in.c.i.eo. nisi ex necessitate vel ex cā secundum.gl.in.c. i.de re.eccle.nō alie.quetū non ꝓm assertionem epi credetur ꝓm Bul.in cle. prima de elec.Sz os ꝓbetur ꝛ sic ps q̄ os eos ꝓius tractare aliter essent bestie tum etiam q̄ nisi ꝓius tractarent nūquam conuenirent ante ꝓlatum ꝓ permutatione fienda.

¶ Utrū auctoritas ꝑtineat ad epm̄ de 5
permutatione suoꝝ inferioꝝ.R̄. q̄ nō nisi ad ipsum ꝑtineat collatio vt insti tutio illoꝝ bñficioꝝ sed ꝑtinet ad eum ad quē collatio vt institutio ꝑtinet arc.ad hoc.§.fi.de offi.Zirchi.ꝛ in.c.sup eo.in fi.de officio dele.li vero ad vnus ꝑtinet electio. puta ad canonicos ꝛ ad alīū ꝓfirmatio necessaria regrit cōsensus eoꝝ qui hñt eligere ꝓm Jo.an. ar.d.c.ad hoc. Si autem epūs ꝓmittet cū capitulo regritur auctoritas.Zirchi epi.c.i de re.ec.nō alie cū vero permutare vult cū alijs sufficit ꝓsensus capituli sm̄ ꝓm Host. Q̄ñ vero ꝑtinet ad superiorē ꝛ capitulum collatio sic regitur consensus vtriusq̄ nec pōt capl̄s per se nisi quando sedes vacat de ma. ꝛ obed.c.his que.ꝛ.c.cū olim ꝛ.c.vni co de ma.ꝛ obe.li.vi.

¶ Utrū possit dari pecunia ꝓ recō 6
pēsatione maioris beneficij cōmutati sine simonia.R̄. Pa.in.c.ad questiōes eo.ti.q̄ sic si pecunia detur in recōpensatione ꝙuentuū.tpalū nō spūalū q̄ si occasione spūalium iuxta de ḡbus plus hz vna ecclesia q̄ alia pecunia tribuat simonia erit puta q̄ hz maiores auctoritates in administratione spūaliū ꝛ hmōi. Et ideo ꝙclude q̄ tria requiruntur vt licita sit ꝓmutatio beneficiorum ecclesiasticorum. ¶ Primo q̄ non paciscantur sed solū habeant tractatū ptes. ¶ Secundo q̄ nō fiat sine auctoritate supioris ꝓmutatio. ¶ Tertio q̄ aliquid tpale non detur ꝓ recōpensatiōe spiritualis.puta maioris auctoritatis vel administrationis spiritualis ꝛ hmōi exītis in alio beneficio in quo fit permutatio.

¶ Utr̄ hñtes expectatiuas pape pos- 7

sint permutare. ff. Pa. in. c. cum olim eo. ti. q̄ nō q̄ sunt gr̄e personales ⁊ nō excedunt personam cui concedūtur c. si cui de præben. li. vi.

8 ¶ Utr̄ tales hūtes expectatiuas ad p̄ma vacātia possit ꝑpedire pmutationē ff. q̄ nō. c. l3 eo. li. vi. imo si talia bñficia ꝑferant alys q̄ ipsis pmutare volē tib⁹ nō valet ipso iure Le. vnica. c. ti.

9 ¶ Utr̄ mācipia ecclie possit pmutari cū mācipijs ꝓuatoꝝ. ff. q̄ nō nisi ad l3 vt libera fiāt. c. mācipia eo. qō est verꝝ ꝑm Hosti. nisi vbi expediret ecclie cuꝫ donari possint qō est fortius. xij. q. ij. si qs q̄libet ⁊ qñ fit pmutatio oꝫ dentur duo alij ea. q. c. eps̄ q mācipia.

10 Utr̄ fui fugitiui pmutari possit. ff. fz Inno. i. d. c. mācipia q̄ sic ⁊ distrahi. c. iniustū eo. ti. qō verꝝ est patefacto vicio emptoꝝ ꝑm ber. ⁊ postq̄s redierūt Sz i fuga dū sunt vēdi vl̄ pmutari nō p̄nt. C. ad. l. fal. de pla. l. in fuga.

11 ¶ Utr̄ pmutatiões q̄ fiūt mercatorib⁹ de lana ad pānuz ⁊ hmōi liceāt. ff. q̄ sic dūmō fraus ⁊ dolus nō ꝛteruenīat ⁊ ea q̄ dicta sunt in. c. emptio. §. vij. ter cy itē q̄ nō fiat ad dānū tercij. sicut fit qñ dat pānos textoribus ꝑ mercede la bozis si ide ḡuet laboratoꝝ illicitū ē ⁊ ꝓstituē teneret nisi a ꝓncipio sic ꝓuenis sent l3 sic ecc̄t ꝓsuetudo dādi tñ ꝑ dāno

Erplexitas est dubiū de quo dic vt. s̄. dubium.

Ertinax ꝑm Jsido. li. ethimologiarum ꝺ̄ q est impudenter tenēs quasi omnino tenax q̄ in suo ꝓpposito q̄si ad victorias ꝓcurrat at pluſq̄ oꝫ. ne videatur minus sapiēs q̄ alij ⁊ opponit̄ plene rātie ꝑm Tullū in Rethorica sua q̄ ꝑ seueras q̄stum oꝫ stat ꝓtinax pluſq̄ oꝫ. mollis ꝯo min⁹ q̄ oꝫ vñ si qs firma se in sua sñia q̄ ēt si ecclia determinat ret ꝺ̄ū vl̄ in eo qō ꝓtinet ad fidē vel bonos mores tenet oppositum eius qō ꝺ̄ a doctoribus mortal⁹ peccat ⁊ sapit hereſiz. di. viij. q ꝓcta alꝫ nisi ꝑ accidēs ratione scādali pertinatia non est peccatum mortale.

Erseuerantia ꝑm Tullium i Rethorica sua est in rōne bene ꝓderata stabilis ⁊ ꝓpetua mansio sue ipsa nihil valet velociter currere ꝺ̄. di. iij. in cassum ⁊ ꝓpterea laudat. q. i. suggestum.

Ersona miserabil⁹ q̄ dicitur vide. s̄. miserabilis.

Ersonatus vide. s̄. Dignitas in princ.

Jetas accipit aliqñ ꝓcundum diuino vſ pietas ide est q̄ religio latine grece aūt latria seu theoſebia vſ ꝓprie pietas est theoſebia. i. cultus dei iterior⁹ q̄ ꝓprie ꝓtinet ad seruitutes theologicas religio vero est latria q̄ ꝓtinet ad seruitutem diuinā exteriorē istud elicit ab Aug. de ciuitate dei. c. iij. aliqñ ꝯo accipit ꝑ misericordia mānsuetudine ⁊ clementia de quo vide. s̄. Misericordia ⁊ dicit q̄dā releuationē indigētie ꝓximi ⁊ cōpassionē in eius calamitate ⁊ sic accipit ꝓma ad thi. iij. pietas ad oēs vz sup quo Ambro. ꝓtestē sequens ingt si lubricū carnis patiar sed nō ꝓdar q̄ ꝑ hoc q̄ aliqs pietatis opibus vacās in pcō mortali se disponit ad gr̄as vt nō facile ꝓmittat in ꝓditiones rec. de ista ḋ. xxij. q. ij. si q̄libet. xlij. di. ij. ḋ a pugno. vñ ꝓ

Jgnus prie ḋ pignus res mobilis tradita de pugno seu manu ad pugnū seu manū. ff. de ver. sig. li. ples. §. pignus ⁊ differt ab ypotheca in noīe ⁊ re q̄ ypotheca est obligatio rei ĩmobilis mist. de actio. ⁊ ob. §. inter pignus. Uñ pignus ḋ cū trāsit in creditorē ypotheca ꝯo cū nō trāsit. Sed q̄stū ad actionē uō differt inter se q̄ ꝑ vtrāq̄ pignoratitia dat debitori ypothecaria creditori. d. §. inter pignus. Uñ ḋ ypotheca ab ypos q̄ est sub ⁊ telis q̄ est positio q̄si res sine ꝓpposita obligationi differt etiam ꝑm grāmaticos pignus pignoris ⁊ pignus pi

gneris vnde grascimus pignora nato
rũ dicũt pignora rep̃ ꝫ hoc ñ fuer.
¶ Que res pñt pignori obligari.ff.q
q̃cunq; vendi pñt ⁊ que vẽdi nõ pñt
nõ pñt pignori dari.ff.q̃ res pign. da.
po.l.i.§.eã rẽ. Quedã tñ vendi pñt q̃
nõ pñt pignori dari vt sunt aliena que
vendi pñt.ff.de ẽptio.l.rem alie
nam sed pignori nõ pñt dari nisi nra
C.q̃ res pigno.da.po.l.q filios. Intelli
ge q̃ res aliena põt vẽdi si est ĩmobi
lis qz si mobilis est si ẽctat inuito dño
eã furtũ cõmittit vẽdens nec valet vẽ
ditio si venditor ⁊ ẽptor sciãt nec em
ptio ẽpti.l.si in emptione.ff.de ẽpti.
empti. Rõ diuersitatis pontẽ in gl.d.
l.res aliena ⁊ ibi vide. Item generalis
obligatio bonoꝝ ecclie põt fieri p ob
seruatione ẽctus a clericis sed nõ spã
lis sine solẽnitate de qua .s. Alienatio
Ita no.pa.in.c.nullus presbyter de pi
gno. Item pñt pignori dari res pñtes ⁊
future vt fructus pendẽtes ptus ancil
larũ. fetus pecorũ ⁊ ea q̃ nascũtur.ff.de
pigno.l.ẽ q̃ nundã. ⁊ q res suas obli
gat de pñtibus ⁊ futuris intelligit̃ ẽ
tis nõ expĩmatur.l.vlt.C.q res pigno.
da.po. Sed tñ vꝰ exceptũ oẽ illud qõ
obligaturus spãliter nõ erat vt vestes
supellectilia ⁊ mãcipia que in vsu ha
bebat ⁊ silia.l.i.C.q res pig.ob.po.⁊.l.
obligatõe ⁊.l.denicq.ff.pigno. Si vo
quis dicat mobilia ⁊ ĩmobilia ⁊ se mo
uentia nõ veniũt.actiões nec noia de
bitoꝝ.ff.de re ĩdi.l.a dino pio.§.in vẽ
ditione itẽ pignoꝝi pñt res corpora
les ⁊ incorporales ⁊ noia debitorũ.ff.
de pigno.l.cũ quenit. Item seruitutes p
sonales vt vsus ⁊ vsusfructus.ff. eo.l.si
is.§.vsumfructũ. itez seruitutes predia
les ⁊ rusticę vt ẽdũ pecunia nõ solue
tur nõ liceat ipsis vti ⁊ si ĵ certum tps
nõ fuerit soluta liceat vendere.l.sed an
vle.ff.eo. Item comoditas seruitutũ pre
diorum vrbanorum sicut in rusticis
hoc continget vt.s. liceat creditori ire
⁊ agere.d.l.sed an vle. iura autẽ nõ vt
d.l.si is.§.vlti.
¶ Que res, phibẽt pignori obliri.ff.

q̃ homines liberi etiam p̃o debito.c.
y.eo.de quo dic vt.s̃. Obses. Item nec
ecclie in autẽ.de alie.⁊ ẽpti.§.y.quo
niam. Itez monumẽta.l.iij.C. qui.res
pigno obli.po. Item sacra vasa vestĩ
mẽta libri vel alia ornamenta eccleſia
stica.l.sanctimus.C.de ss.ss. ec.l.i.ff.
que res pigno.obli.po. ⁊.c.i. eo. Nisi
necessitate vt est redẽptio captiuoꝝ ⁊
p̃o pauperibus alendis ⁊ huiusmodi
vt no.in.d.c.i.⁊.xij.q.y.anz.

¶ Quot modis contrahitur pignus
qz q̃ duobus modis scilicet tacite ⁊ ex
presse. Tacite contrahitur ⁊ sunt obli
gata oĩa bona vndecim personarum.
Primo administratoris. bonoꝝ ipsi
ecclesie.ar.xiij.q.y.illud ꝫ gl.⁊ Pa.in
c.ex lris de pigno. Secundo viri respe
ctu dotis.vxori sue vide.s̃. dos.§.xi. ⁊
etiam p̃o parafrenalibus ⁊ dona p̃o
pter nuptias vt.s̃.dos.§.xij.⁊ parafre
na.§.y. Tertio illius q̃ dotẽ ꝓmisit de
ſtis duobus hẽtur.C. de rei vx. acti.l.
vnica.⁊.d.c.ex litteris. Quarto ẽpti
tis cutu fisco ipsi fisco.C.in quibus cau
sis pi.ta.§.l.⁊.y. Quinto tutoris pu
pilli ⁊ curatoris minoꝝ.C.in qbꝰ ca.
pi.ta.§.l.si mater ⁊.l.fi.C.de legt. tute.
Sexto conductoris oĩa bona inuecta
seu illata in rusticũ predio domino sci
ente p̃ pensione debita. In vrbano ve
ro nõ distinguitur. an sciat vel ignorẽt
qz tacite obliganẽ.ff.in quibus causis
pi.vl ypo.§.l.fi horreũ ⁊.l. hoc iu
re ⁊.C.in qbus ca.pi.ta.§.l. sanctimus
Septio pris tacite obliganẽ filijs p̃o
bonis aduenticiꝝ ⁊ pcȝ eorum.C.de
bonis q̃ liber.l.cũ os sꝫ tñ nõ habeẽt rõ
mala administrationis vel qõ male
versatus fit in dictis bonis ꝛ patrez.l.
penultima ⁊ vltima ibidem. Octauo
matris ⁊ aui ad sedas nuptias si
lijs prioris matrimonij p̃ restitutione
eoꝝ q̃ a p̃mo viro lucrata fuit.C. de se
cun.nup.l.hac edictali.§.pl.⁊.C.in q
bus ca.pi.ta.§.l.si mater. Nono defun
cti qo legatis ⁊ fideicõmissis.C.cõmu
nia de le.l.i. Decimo p̃rincipi fisco
C.qui mo.pi.ta.contra.l.fatis. Undeci

mo bona cõductoris vectigaliũ fisco l. semp. §. conductores. ff. de iur. imunita Duodecimo ꝓhibitur ypotheca in nauti et q debit ad ea reficiẽdã vl armãdam sterdũ. ff. qui. poti. pigno. habe. Secus si dedisset ad emẽdum eã q nõ haberet ypothecã i ea Idẽ dic de eo q mutuauit ad militiã emẽdã q hꝫ in ea tacitam ypothecam secundum hostien. in summa. Aduerte tamen q ex tacita ypotheca nõ potest cõuenirꝛ possessor nisi principali discusso vt in aut. hoc si debitor. C. de pig.

4 ¶ Que pacta ꝓhibeñ in pignore. ff. q oẽ pactũ turpe impossibile illicituꝫ Itẽ pactũ legis cõmissorie qđ est pactũ q debitor obligat se insolutũ dare pignus. ff. de solu. l. calopodius Itẽ qñ cõuenit ne pignus redimat in ppetuũ vel añ dicit sibi pñram ar. c. precaruꝫ de preca. Item qñ fit pactuꝫ ne liceat creditori pignus vẽdere post interpellationeꝫ debitoris. l. si creditor. §. vlti. ff. de distra. pign. z de iste dicitur in. c. significante. co. titu.

5 ¶ Quid si fiat pactũ ve die pñxa non soluente debitore creditor ex tunc rem habeat in feudum. ff. q nõ valet q fieret fraus legi. vt in cõsti. Fede. de. feuda. iuicẽ. l. cõmisso. c. i. z de his pactis vide. §. Pactũ. §. xvij. cũ sequentibus.

6 ¶ Utrum pactum q amissio pignoris quocũqꝫ casu liberet debitorem valeat ff. q sic. C. de pigno. ac. l. que fortuitis.

7 ¶ Quid põt facere creditor de pignore an possit vendere. ff. q aut cõuenit expresse vt posset vẽdere z sic debet primo denunciare debitori z postea ꝑm formam conuẽtam poterit vẽdere aliter non. Aut conuenit q nõ venderet z tunc debet ter debitori denũciare vt solueat z inter viam denunciationẽ z aliã dꝫ esse triduum. ff. de pigno. ac. l. si conuenit de distrahen. in glo. q si non soluerit poterit vendere alias vẽdẽdo sine trinamonitiõe teneretur furti. Si ꝛo nulla fuit facta mentio de vendendo vel non vendendo tũc debet semel nunciare vt soluat z postea elapso biẽ nio vendere poterit hec probantur in d. l. si conuenit de distrahen.

¶ Sed quid si creditor vẽdito pigno re bona fide minus accepit q sit debitum sunim. ff. q residuum repetet a debitore. Si vero plus debito vendidit tenetur illud plus restituere debitori. C. de iure do. l. vlti.

¶ Utrꝫ pignꝰ possit p creditorẽ alteri pignorari. ff. q sic vt ex. l. i. C. si pignus pigno. da. sit Et tꝫ Spe. dicat nõ liceꝫ vltra tres vices. Tꝫ tñ z veriꝰ Ange. in. d. l. i. q ẽt p mille vices. q. inl q sitꝫ a creditore in pignore ẽ reale z est trãsitoriũ de persona ad personam in mille manus. z sic concludit tex. d. l. i. in verbo tandiu esse ꝛc.

¶ Quid si aliꝰ cui res pignorata fuit alteri vẽdidit q forte absentauit se q re mediũ dabit prio debitori ad ꝙsequẽdũ rẽ suã. ff. Spe. dic q aget ꝓ primũ creditorẽ. tꝫ ꝑmꝰ creditor liberabit, cedendo sibi actiꝰ stra eũ cui legitie pignorauit. z sic aliꝰ respectu tertij. ꝛc.

¶ Utrꝫ possit pignorari vsurarius nisi in ꝑpetuũ q hñt ex ꝑuilegio q post annũ incrãtur pignꝰ. ff. q sic z si pdit. dãnum erit debitoris. q. q fit lege ꝓmittẽte nõ mereꝫ penã. l. gracchꝰ. C. de adulte. z tõ eã lex ꝓmittat pignꝰ pignori obligari sibi ipiuter debitor. Qõ tñ limito verũ si mõ nõ pignorauit nisi ꝓ ẽtitate sibi debita q ꝓ plus nõ tꝫ in aliq̃ casu. Itẽ si hoc fecit ꝓ nẽcitate vl vtilitate sua. q. ꝓ alio respectu nõ tꝫ sub vsuris accipe. Itẽ. iij. si hoc notificauit debitori istis nõ ꝛcurrẽtibꝰ nõ liceret.

¶ Utrꝫ creditor teneat fructꝰ pignoꝛ cõputare i sortẽ. ff. q taꝫ fructꝰ qꝰ ꝑcipit qꝫ qꝰ ꝑcipe potuisset z ex sua negligẽtia nõ ꝑcepit teneꝫ cõputare i sortẽ z q plꝰ sepeꝫ restituere debitori ita tꝫ glo in. c. cũ. §. eo. ti. z legẽ. pa. ibidẽ z Jo. An. in. c. i. z. ij. de vsuris Do. in summa tꝫ oppositũ q ad ꝑcipiendos. l. q nõ teneat. nisi fuerit in dolo vl lata culpa. vt puta. q. erat solita locari vel erat q grebat eã cõducere hoc idẽ segẽ de his Alue. Sed mihi magis placet opio.

Lald.q tz q si sorti est satisfactū tenet
et de pcipiēdis: qr est maleficij posses
sor in nō restituēdo re. Si ꝙ sorti nū
dū est satisfactū sic nō tenet de pcipiē
dis qō intelligo verum nisi sit in dolo
vel lata culpa. z sic tene z lumita z cō
tōz.li.z.ij.C. de pigno. act. z doc.

9 ¶ Sz q̄ro quā pēionez soluet ꝓ do
mo pignorata creditor. ff. Spec. tz. q
solum ad illā quātitatē quā idē credi
tor pstitisset. l.i ſuma. §. frumēto. ff. ō cō
di. idebi. Sz pa. in. d. c. cū ꝑria distin
guit q si sint simpli pignorata tūc te
netur ad tā pēionē q cōit inuenit a q
cūq; alio. Si ꝙ sint actū vt solū illa
soluat q sibi placet sic esset verū dictuz
Specu. cūus duoz. tz ego limito vez
isto. y. cāu i modico: tz in aliq̄ notabili
nō credo vez alr esset via aperiēdi ad
dictum vsurariū z inigrari. Nec obstat
§. in frumēto qr logr qñ ꝓ errorē limi
tatio fuit facta qr tūc nō obligat credi
tor nisi ineptū fuit factus locupletior:
qō bñ no. qz pauci aduertūt.

14 ¶ Utz liceat pignore vti. ff. Pa. in
c.i. de deposito q si pacto interueniēte
to vtitur vsurā cōmittit si comoditas
quā pſequitur ex vsu extimabil ꝑcto. c.i.
de vsuris. z. d. c. cū ꝑ tenetur restitue
re. Si vero nō iteruēit voluntas dñi z
ꝑ ei⁹ voluntatē vtitur eo furtū cōmittit
l. si pignore in ꝓn. ff. de furtis nisi. vers
silr. crederet dñs pmissurū. vt no. in. c.
dudū. el. ij. de electis z Insti. de obli. q
ex q̄si delic. nascū. §. placuit Attū semp
fructus seu extimatio vsus est cōputan
da in sorte: nisi sit talis res cuius vsus
int amicos gratis solet ꝓcedi.

15 ¶ Utz creditor repetet expēsas q̄s fe
cit i pignore. ff. q ꝙ si bona fide eas fēe
poterit repetere nisi sint imoderate. l. si
seruos. ff. de pigno. acti. z ar. in. l. i. fun
do. ff. de re. ven. Ber. tamen in. c. i. de
vsuris intelligit q repetet expēsas ne
cessarias nō voluntarias. Sz in dic q
etiā vtiles dūmodo nō nimis magnas
vt. no. gl. i. l. creditor la. ij. C. de pig. act.
tex. est in. d. l. si seruos.

16 ¶ Quid si res pignorata perij aut de
teriorat. ff. q tenetur de dolo lata cul
pa z legul. ita no. gl. in. l. si creditor. C.
de pigno. ac. tex. est Insti. quibus mo.
re ꝓtra. obli. §. fi. ff. de pigno. actio. l. si
cum venderet. in fine.

¶ Utruz remittens pignus. vel bidel 17
lus restituens libū sibi assignatuz so
cio cōmeto. vel famulo illius cuius est
teneatur si talis cui dedit infideli egit.
ff. Pa. in. c. fi. de fur. q nō ar. in. l. eum
g z in. l. argētū. ff. como. facit. c. signifi
cante. eo. ti. z sequitur Bar. in. l. si quis
vxor. §. apud. Zabonē. ff. de fur. Idē
dicit. si eū assignauit alicui deferēti ali
qō signuz. illius cui⁹ erat z facit. d. c. fi
gnificante cū ibi no. nō est tū credēdū
de facili tali signo si res est ꝓciosa
ar. c. i. z. ij. de fide instru.

¶ Quātū durat pign⁹. ff. dōec scā fue 18
rit tota solutio debiti vsq; ad minimū
q̄drantē. l. q̄diu. C. de distra. pigno.

¶ Utrū possit creditor ꝑscribere pi 19
gnus. ff. q nō nullo tpe. l. pignori rem
acceptā. ff. de vsucapiōibus.

Agricia ad exequēdū bo
nū. Torpor ꝙ. é remissio in
executiōe boni q̄ si sit mortale pecca
tū patet. ē. Ecclesia. §. i.

Arrata dr quilibz q i mari
aut i flumnib⁹ de
pdatur. vt no. i aut. namgia. C.
de furtis. Et tales si depdāt i mari sūt
excōicati excōicatiōe papali p processū
curie cū omnibus receptatoribus eo
rum z dantibus eis auxilium ꝙsilium
vel fauorem. Ita etiam no. Io. An. z
dñs Anto. in. c. excōicationi de rapto
ribus q̄ ter in anno ab oze summi pō
tificis excōicantur

Lacere velle hōibus vtrū
sit peccatū. ff. Sm
tho. xxij. q. cxv. q aut qs querit
placere pp caritatē nutriēdā: vel vt in
eis spūalr ꝓficiat: vel vt ꝓuocentur ad
bonū z in hīs q̄ sunt bona. vt cantare
in ecclesia horas vel laudes diuinas z
hmōi. z sic laudabile est aut q̄n placē
pp vanā gloriā vel pp lucrū vel i ma-

lis ꝛ sic tale peccatū est quale est illud pp qđ placere cupit de ḡbus ps. Deꝰ dissipabit ossa eoꝝ quihoibus placēt ꝛ ad Galatas. ij. Si hoibus placerem xpi seruus nō eēt. Intellige qñ est mor tale illud pp qđ vel in quo cupit place re puta si pp vanā gloriā sic est mortā le peccatū talis ꝓplacētia: quādo talis vanagloria est mortalis: vel si queritur talis cōplacētia p opa peccati mortalis sic erit mortale pcm̄ alꝫs veniale.

Ollicitatio ē solꝰ pmit tētis ſpōſio: vt qñ pmissio fit de aliquo alicui. ꝛ illius ꝓsensu cui fit pmissio nō extat acceptās: vl qz erat absens: vnde pollicitatio differt a pacto qz pollicitatio est vnius tm̄. Pactū ẜo duoꝝ ad minus. Pollicitatio ẜo tunc tranſit in pactū qñ p nunciū vel lras mittit ꝛ ac ptaī qz ibi est duoꝝ ꝓsensus. l. pactum ff. de pollici. Uñ pollicerī dicimur quā do nullo p̄cēdēte rogamine aliqua p mittim⁹ Promittere ẜo ꝓpꝛie est pꝛe cedēte rogatiōe. Uñ ꝛ pollicitatio diſ fert a mudo pacto op. glo. in Cle. roma ni de iureiuran. ꝛ Pa. in. c. cum iura mento de homici.

¶ Utrū ex pollicitatiōe qs obligetur ſz. q nō nisi quando pollicetur ciuita ti vniuersitati. clero ecclie, vel pauperi bus alicuius loci: ꝛ cuz cā. puta ad ho norē dei vel filiū. Si ẜo fit alijs a pꝛe dictis siue cum cā. siue nō. vel predictis sine causa nō obligatur: nisi ceperit ali quod preterea ꝓmissionis. ff. de polli. cī. l. i. §. facit glo. in. c. scimus. xij. q. i. que dicit q ex pollicitatione facta deo potest quis conueniri. facit. c. ex par te de censibus.

Ollutio nocturna aliqñ cō tingit ex p̄cēdēte cogitatione carnalium: qñq ex ſupfluitate cibi ꝛ potꝰ qñq ex demonum illusione: ꝛ ſm q cā est peccatū ita extimanda est.

¶ Utrum necessario impediat celebra tionem vel eucharistie sumptionē. dic vt. ī. Eucharistia. iij. §. xx. x.

¶ Utrū nocturna pollutio q̄ incipit in ſomno ꝛ pficit in vigilia sit peccatum ſz. ſm. S. Tho. i. iij. di ix. q. nō: q nō reputat euigiliasse q̄uſq recuperauerit verbum aut vſum. Posset tñ cōtingē re in ipſa vigiliatiōe plenaria peccatū ſ. si pollutio placeat pp delectationem que quidem cōplacētia si sit ex iurre ptiōe est peccatū veniale. Si ẜo sit cū cōſensu deliberatiuo ꝛ p̄cipue cū appe titu futuri. sic erit peccatū mortale. Si aūt placeat: vt exoneratō nāe nō credi tur peccatū. Et eodē mō dico p̄dicta q appetere pollutionem i ſomnis sine oī delectatiōe pp alluuiationem nāe nō est peccatū: ij date cpam vitendo cali dis vel alio mō eēt mortale peccatū si pp hoc facit. Secus si faceret ꝓpter gu loſitatem dubitando nihilomin⁹ de ea qz sic esset veniale peccatū.

¶ Utrū ois pollutio in vigilia sit pec catum mortale. Rñ. q nō. aliqñ. n. ē si ne peccato sicut in patientibus fluxum ſeminis: aliqñ cū peccato veniali qñ p ter voluntatē ꝛ ꝓpoſitū ꝓuenit ex ali quo tū peccato veniali. puta cogitatio ne nō morosa aut auditiōe: peccatum ẜo mortale semp est qñ voluntarie ꝓcu ratur ex quacūq cā aut qñ ꝓuenit ex cogitatiōe locutiōe vel tactu morosō de quo habes supra cogitatio. §. ij.

Ordo canōica vide. ī. cāo nica portio.

Oſſeſſor bone fidei ꝛ ma le quis dicat habes. Restitutio in lra poſſeſſor.

Oſtulatio est quedā gre petitio ſupio ri facta de promouēdo aliquē ad ꝓlationē ad quā de iure cōi pp de fectū aliquē vel aliud impedimētū eligi nō pōt seu ꝓmouerī. Aliter postulet il le q pōt eligi nihil fit ꝛ ecōtrario ſm Pa. in ſxta de postu. ꝓla. ꝛ intellige de defectu vel impedimento q non est peccatū in eo puta qz non hēt etatem vel est illegitimus vl alteri episcopatui seu ꝓlationi obligatus ꝛ huiusmodi. Falſit in mutilato de corꝓre vicia. c.

trposuistis ⁊ i bigamo ⁊ irregulari q⁹ tales inhabiles non pñt postulari: silr criminosus nō pōt postulari vt in.c.i. ⁊.y. de postu. prela.

1 ¶ A quo debet postulari ab eo qui potest dispensare in tali defectu vel impedimento.

2 ¶ Quis potest postulare. ℟. Postien. quod qui potest eligere. c. bone el. j. ⁊ per totum eodem titu. ⁊ de elect. Innotuit ⁊ debent sic concludere vt Papa dignetur prebere assensum quod talis translatio fiat.

3 ¶ Quot voces requiruntur. ℟. q⁹ ad minus due partes omnium ꝑm Posti. de elec. c. scriptum. §. fi. aliter non facit iniuriam superio: si non admittit. d. c. bone alias sic. ff. de aqua quotti. ⁊ esti. l. prima. §. plt. Pa. tamen in dicto c. bone el. i. tenet cum Hosie. q⁹ sufficit maio: pars vocum.

4 ¶ Quis effectus postulatiōis. Pa. in in. c. i. de postula. q⁹ postulat⁹ admissa postulatiōe ꝓsequit⁹ ius ac si fuisset electus ⁊ confirmat⁹. vñ nō indiget alia cōfirmatiōe. vt. i. c. ij. de postula. Intelligē qñ postulat⁹ ab eo q pōt sup oi ipedimēto postulatio dispēsare. ⁊ hec dr̄ solēnis postulatio: iz postulatio nō solēnis hec nō opat. Uñ lz canonico postulēt ab abbate monachū in epz ⁊ abbas ꝓcedat nihilominus o: denuo eligat ⁊ confirmetur: ⁊ in ista nō o: seruare formā. c. q: pp. de elec. iz bñ i ꝓia solēni. vt no. pa. i. d. c. q: pp. ⁊ de hac trā seo q: hodie parū vel nihil valet ⁊ pessime pp ambitionem.

5 ¶ Est ⁊ postulatio idem q⁹ aduocatio de qua. §. Aduocare.

Osthum⁹ v. mōis dr̄ primo natus post mortē pris. y. post testū aī mortē vt ff. de iusto ruptoz testō. l. ij. §. ij. arroga tus filī⁹. iij⁹. post mortē aut q icipit ne pos i sui pris ptātē eē. vt posthum⁹. v. nepos auo moriēte filio patre hec no. glo. C. de postu. in. ℟ica.

Rebenda ꝓprie ꝓsistit in fructuum ꝓceptione. Canonica ẽo in iure alicuius q in canonicū est receptus ad q̄s ius postea ꝓtinet ꝓbenda. ⁊ stallus ichoro ⁊ locus in capīo de hoc hēs de ꝓstitu. cum. ff. de instī. c. i. ⁊ per Inno. in. c. relatum. ⁊. c. dilectus de ꝓben.. ⁊. in. c. olim. de ver. signi.

¶ Qui pñt habere ꝓbendas. vide. §. bñficium. §. xuy. ⁊ de magistris. vide magister. 1

¶ Utr̄ valeat pmissio de ꝓbēda vacatura. ℟. Inno. q⁹ nō de ꝓben. c. relatum dicit, tñ glo. ibidem q⁹ potest committi canonico iam recepto. 2

¶ Utrū ꝓbenda sit quid spūale. ℟. q⁹. ꝓtm sic ⁊ ꝓtm non. 3

Recarium dr̄ q⁹ ꝓcēb⁹ petēti vtēſ. ꝓcedit taz q̄diu is q ꝓcessit patitur. vt in. c. vlti. co. l. i. ff. eo. ⁊ est ℞c⁹ gratuitus simil⁹ aliis gratuitis. Sed in multis differt a donatiōe q̄ nō renocatur regl⁹. differt ⁊ a comodato q: i comodato dz esse vsus certus ⁊ tps saltez tacite determinatū. vñ si vnū istoz deficit erit ꝓcarium nō comodatū. Si n. cōcessi tibi librū vt illuz transcriberes erit comodatuz quia ad certum vsum ⁊ tps tacite determinatur. s. q̄tū como de trāscribi pōt. l. interdū. ⁊. l. cōtinu⁹ §. cū ita. ff. de ꝓbo. obliga. ⁊ nō pōt renocari aīs vsum cōpletum vt in. c. i. de comodato. Precariū aūt pōt renocari ad placitum etiā si interuenisset pactus de nō renocando. vt. in. c. fi. eo. nisi fuisset appositū p viā cōditionis q: sic vt ciat ⁊tractū facit. c. fi. de cōdi. appositis. ⁊. q⁹ no. Bar. in aut. in gresū. C. de sa. san. eccle. Rō ꝑm Bar. in. l. in comodato. ff. como. q: nō est cōcessus ad certum vsum. Hoc limito verus nisi vellet renocare sine cā ⁊ cū magno dāno alterius q: obstaret sibi exceptio doli cum nō possit negari quin precarium sit beneficium. ergo benuola actio: ⁊ ideo nō dz gs aduersari in bñficio concesso sicut dicimus in mōnto cōcessio viatoꝛ q ipz detinuit postmodū q: eū penituit. vt no. Jo. And. in ꝓhemio

decretaliū. Ité differt q in ꝑcario venit solū dolus ⁊ lata culpa: ꝛ in comodato venit. leuissima vt in.l. ꝗstū. §. ⁊ illō. ff. ō ꝑcario. ⁊.l. Ꝛctus. ff. de re. aur. ⁊ ibi redditꝝ rō diuersitatis. Hoc elicio a. L y. i. l. vj. C. como. ⁊ Bar. in. d. l. in comodato ⁊ Jo. Aln. i. c. vnico ō como. ⁊ Pa. i. c. fi. de ꝑca. ⁊ Idē in. d. c. vnico dicit q ét ꝑcariū ꝑt ꝓcedi ad certū vsū ⁊ distinguit a comodato ꝓ nomē ꝑcariū puta cū dicit ꝓcedo libꝝ ad trāscribēdū ꝑcario nomine.

1 ¶ Quot mōis soluit ꝑcariū. ff. q primo voluntate eius q ꝓcessit. l. i. ff. eo. vj. morte eius cui cōcessꝝ fuerat. c. fi. eo q est ꝓcessio ꝑsonalis q extinguit cuꝫ ꝑsona vt in regula pulegiū de re. iur. li. vi. iij. alienatiōe rei ꝑcario ꝓcesse fi tis cui est alienata a ꝑmo dño velit revocare. d. c. fi. iij. finito tpe ad qd̄ res fuerat cōcessa. l. cū ꝑcario. ff. eo.

2 ¶ Sed nūqd revocat morte cōcedentis. ff. Pa. in. c. ꝑcariū eo. q nō ⁊ ibi tex. ex q infert vnum notabile qd̄ vbi actꝰ validitatis pēdet ex voluntate alteriꝰ nō revocat ꝓ illiꝰ morte tō q ꝑsumit qs i ea voluntate ꝑseuerare i q̄ qs decedit. c. maiores de baptis. ⁊ tō ꝛ ꝑi o: claustral possit revocari ad libitū abbat ⁊ i. c. cū ad mōasteriū ō sta. mo. nō revocat tū ꝓ morte ipsi⁹ abbat in tellige si ab abbate cūc. aplo fuit ꝓposi tus. vt. ō. epo. §. jx. ꝓ ꝛ facit. c. fi. ne sede vacā. Secꝰ si cēt ꝓcessꝰ vsq ad bñ placitū suū q ꝓ morte revocat. c. ligratiose de rescrip. li. vi. vide bart. in. l. centesimis. ff. de ver. obli.

3 ¶ In qbus rebꝰ ꝓsistit ꝑcariū. ff. q in rebꝰ mobilibꝰ ⁊ imobilibꝰ ⁊ i corporalibꝰ nā fuitꝰ ꝑcario ꝑt cōcedi. ff. eo. l. ij. §. vlti. ⁊. l. iij. ⁊. iij. i. ff. in re ꝓpria ꝓstituere nō ꝑt. d. l. iij. §. itē si rē qd verū est ꝗtū ad dñiuꝫ ⁊ ꝓpꝛietatem Sed bñ ꝗtū ad vsum possessidis seu detētiōis. l. certe. §. plꝛ. ff. eodē.

Precaria femininī generis ꝑt. productā ⁊ ꝓ carie in plurali numero ꝛ pa. in c. i. eo. dicit q non differunt inter se Sz bene differunt a precario q precaria dꝫ Ꝛctus ad ꝑces alicuiꝰ vl aliquoꝝ inītus vsq ad certum tpꝰ fm q ꝑtes cō uenerūt nec añ illud tpꝰ pōt revocari vel dꝫ ꝑcaria ad ꝑces aliquoꝝ fcā donatio vsq ad mortē accipiēris. x. q. ij. precarie ⁊ in glo. d. c. i. ⁊ dicit barto. in aut. ingressi. C. de sa. san. ecc. ⁊ in. l. si finita. ff. de dā. infec. q in oibus ⁊ ꝑ oia precaria ē eiusdē nature cū Ꝛctu ephi theotico ⁊ idez volunt in. l. i. C. de iur. emphite. est glo. x. q. ij. ꝑcarie ergo seq tur naturā emphiteosis ꝓ hoc est bonus tex. in aut. de non alie. §. lex. itaqꝫ vbi pꝛ q Ꝛctus nouus inuētus a cōsuetudine ex q̄ resultat idē effectus q resultat ex aliquo Ꝛctu innēto a lege. cēsetur eiusdē nature Et ꝛ intelligo verū vbi nō fit gratis ꝛ aliqd soluitur differt nihilominꝰ q renouat de gnquēnio in gnquēnium nō emphit. Uñ no. q ꝑcaria fit aliq̄ ét ñ gratis sicut q̄ sup solo ecclie fit aliq̄ edificiū ⁊ solūt annuatiꝫ aliqd. fit ét q̄ aligs dat alicui ecclie possessionē vnā ⁊ recipit ab ecclia duplu aut triplū vteñ. toto tpe vite sue ⁊ no. in. d. c. ꝑcarie. x. q. ij. Fit ét q̄ clericꝰ vel laicꝰ datur aliqd vte dū toto tpe vite sue Zlliq volūt q ꝑca ria ⁊ ꝑcarie in hoc differāt q ꝑcaria ē solū vsq ad mortē illiꝰ cui cōcedit vl ét citra Precarie vero q̄ durat post mortē oꝫ q de gnquēnio in gnquēnium renouetur ꝛ ꝑcaria nō.

¶ Utꝛ ꝑcaria possit fieri sede vacāte si 1
ne ecclia. ff. q nō. x. q. ij. precarie.

¶ Utꝛ cuilibꝫ possit fieri. ff. q̄ si ꝓco 2
nomo vl eius ꝓcagineo. x. q. ij. ꝛ ius.

¶ Utrū requiratur solēnitas in ꝑca 3
ria sicut in alienatione rei eccle. ff. q in renouatione certū ē q nō regrit vt no. Abbas in. c. i. eo. ⁊ dicit q ꝓlatus solus sine cōsensu capituli ꝑt ea facere facit tex. in. l. si pupillꝰ. §. i. ff. de rebꝰ eoꝝ ⁊ q no. bar. in aut. hoc ius. C. de sa. san. ecc. In cōcessione vero credo q requiratꝰ si est talis rei vel tāti temporis que alienari nō possit nisi cuꝫ debita solēnitate vt patet ex dictis tū q

non ꝑt renocari aſi tꝑs cõuentum.

4 ¶ Utrũ requiratur neceſſario q reno
uetur de q̃nquẽnio in quinquẽniũ. ſꝛ.
q̃ ſic cadit a iure ſuo poſt quinquẽni
um ſi non renouat vt dicit glo.i.d.c.i.
z hoc verũ in rebus eccleſiaſticis in
laicalibus ꝯo credo q ꝑm cõſuetudi
nem debet renouari quia ꝓſumuntur
actum qꝺ eſt conſuetũ.l.ſemper in ſti
pulationibus .ff.de re.iur.

¶ Utrũ hñs rẽ ꝓcario nomine vel
ſicut ꝓcaria poſſit eã ꝓſcribere .ſꝛ.
glo.xvj.q.iij.c.clerici q regulr nõ po
teſt niſi ex magna longinquitate tem
poris dominus obliuiſcatur de poſſeſ
ſione taliter q neſciat vbi ſita ſit qꝺ
poſſet habere locũ ſi poſſidens eẽt in
bona fide aliter non.

Receptũ eſt iuſſio vl ipe
ritũ faciendi ali
quid vel non faciendi Quomo
ꝺo diſtinguitur.ſꝛ.dupliciter.ſ. q affir
matiuum z negatiuum affirmatiuum
ſtricto ſumpto vocabulo dicitur ꝓce
ptum z obligat ꝑ ſemp.ſ.ꝑ loco z tẽ
pore debito ſed non ad ſemper .i. ad
omne tꝑs vnde filius non tenetur ſem
per ad honorãꝺũ patrem in omni tem
pore qz hoc eſt impoſſibile ſed ſolum
cum oportunitas occurrit z tẽpus reg
rit negatiuum autem ꝓceptum ꝓpne
ꝺr ꝓhibitio q̃ obligat ꝑ ſemper z ad
ſemper qz teneoꝝ ſemper z oi tempo
re nõ mecari no.hoc.Archi.ſ.c.ſi pec
cauerit.ij.q.i.z Pa.in.c.nouit de iudi.
z theo.in.iij.ſen.di.xxxvij.

¶ Quot ſunt genera ꝓceptoꝝ legis
3 diuine veteris.ſꝛ.q tria Quedã ſunt
moralia q̃ ſunt de dictamine legis na
ture vt ſunt ꝓcepta decalogi. Quedã
ſunt figuralia ſeu miſtica q̃ aliud ſigni
ficant ꝓter id quod lꝛa ſonat. Horum
alia ſunt ſacramẽtalia ſicut illa de qui
bus rõ reꝺꝺi poteſt ꝛe ad lꝛam ſic ꝓ
cepta fuerunt vt de circumciſione z de
obſeruatione ſabbati. Alia cerimonia
lia ſic illa de gbꝰ rõ reꝺꝺi non poteſt
ꝛe ſic ꝓcepta fuerint ad lꝛaꝫ vt illud
non arabis cũ boue z aſino non ſaci
es veſtem de lana z lino z huiuſmoꝺi
z de iſtis no.in glo.i.ꝯ.his ita rñdetur
vi.ꝺi. Quedam ſunt iudicialia vt illa
que in deciſione cãrum ſunt determina
ta vt Exo.primo z ſunt determinatio
nes iuſtitie inter homines ſeruãde. Et
hodie figuralia tã ſacfalia q̃ cerimo
nialia nõ tñ nõ ſunt ſeruanda ſed ẽt
ſunt peccatũ mortale poſt xꝑm ipa ſer
uitutibus vt talia Precepta vero iudi
cialia ſũt mortua.qz nõ obligant niſi
ille q habet poteſtatẽ ſtatueret obſeruã
da qz tũc nõ obligarẽt vt iudicialia le
gis antiq̃ ſed vt ius canonicũ vt ciuile
aut mũicipale in q̃ ꝓcipiũtur ꝟ Sco.
in.iij.ꝺi.xj.q.v.z Pa.i.c.i.de homi.
facit tex.in.l.i.C. de ve.iu. enu. vbi ꝺr
omnia merito faciam⁹ nra qz ex nob
omnis impartiẽ auctoritas t.c. ſi aplꝰ
ce de ꝓbẽ.li.vi.moralia aũt ꝓcepta oia
cõprehẽꝺũr in.x.ꝓceptis de calogi
que ponuntur exo .xx.

¶ Quomodo ordinaẽ ꝓcepta decalo 2
gi moralia.ſꝛ.ꝟ cõiozem moꝺũ q ha
betur ab Augu.ſup exo.ſ. vt primũ pre
ceptum ſit non habebis deos alienos
coꝝ me z nõ facies tibi ſculptile nec
oẽm ſimilitudinẽ Secũdum non aſſu
mes nomẽ dei tui in vanum. Tertiũ
Memẽto vt diem ſabbati ſanctifices.
z hec ad primã tabulã dicũt pertinere
primum preceptum ꝺe tabule eſt. ho
nora patrem tuum z matrem tuã Se
cundum nõ occides tertiũ nõ mecabe
ris quarum non furtus facies quintus
non loqueris cõtra proximum tuum
falſum teſtimonium ſextum non con
cupiſces domum proximi tui non ſer
uum non ancillam non bouem nõ aſi
num nec omnia que illius ſunt.vij.nõ
deſiderabis vxorem eius magiſter tũ
in.iij.ꝺi.xxxvij.ponit.vij.ꝓo.vi.

¶ Circa primũ preceptum notaꝺ q 3
tria ꝓhibent nobis. Primo omnes
ꝓphane pactiones demonũ ſiue fiant
ꝑ incantationes ꝟborum ſiue ꝑ inſeri
ptiones caracterũ vl imaginũ ſiue per
imolatões ſacrificioꝝ Et hoc vel ad in
ꝺificatiõe ſenſuũ vt faciunt hyſtrio

nes Uel ad transmutationē naturarū vt fecerūt magi pharaōis vel ad inuestigationē futuroꝝ ꝓuentū seu occultorū sicut factū diuini omnia ꝓhibēt sub pena mortalis peccati. quia in his attribuitur creature qđ debetur creatori ꝛ iō peccat mortalr ꝗ istud non hēbis deos alienos coꝝ me exo. xx.ij. ꝓ hibētur oēs falsē ꝛ supstitiose inuētiones erroꝝ vl obseruātiaꝝ ꝑ fidē ꝛ bonos mores cū dicit Nō tacies tibi sculptile Dmōi aūt errores ꝛ supstitiones pcedunt Aut ex improbo ausu inuestigatiōis ꝓhibite Aut puerso intellectu sacre scripture Aut ex inordinato affectu carnalitatis humane de ḡbus Jere. stultus factus ē omnis hō a scia sua ꝙ iusus ē artifex in sculptili suo vana st opera eorū ꝛ risu digna ꝛ i tpe visitatiōis perībūt Uñ sēper ē mortale peccatū nisi in casu vt hēs.ē. hereticus i ꝓncipi. ꝛ in casu vt habes.j. Supstitio §.i. Tertio ꝓhibentur oēs puerse aptiatiōes creaturarū cū dr nec omnem similitudinē ꝛc. omnis aūt puersa aptiatio creaturarū ꝓcedunt ex sublimitate aut ex cupiditate aut ex delectatione Primo mō est ydolatria superboꝝ Secūdo mō auaroꝝ Tertio mō luxuriosorū. Unde Dicro. quod quis plus veneratur ꝛ amat hoc illi deus ē ꝛ iō superbus colli similitudinem celestiū quia diligit super omnes ꝓferri Cupidus vero colli similitudinem terre strum quia super omnia cupit ditari Lascīus aut ē simlitudinē aquatiliū quia super omnia cupit delectari ꝛ fle ctitur in delicijs sicut aqua ad phil. ij. quoum deus venter est. Quomodo autem superbia auaricia ꝛ luxuria sūt peccata mortalia habes in titulis suis.

4 ¶ Circa secundum ꝓceptū no. ꝙ nomē dei tripl̄r assūmitur Primo ad essiciendū vt in sacris sicut in baptismo cū dicitur ego te baptizo ꝛc.ij.ad promittēdū vt cū ḡo iurat vouet vel ꝓmittit aliqđ deo vel sanctis Tertio ad exprimendū vt cū quis loqtur cū iuramento Similiter multipliciter assūmitur in vanum. Primo per sacramenti fractionem sicut cū quis non credit vt heretius vel gḟam sacramēti deserit ꝛ huiusmodi quod semper mortale peccatū est. Secundo per voti fractionez ꝛ hoc fit tripl̄r. Primo per tardatiōez implendi. Secundo per contrariā voluntatem seu fractiōnem voti tertio per apostasiam ꝛ quomodo sit mortale habes.j. Uotū.iij.ꝛ apostasia in ꝓin. cū duobus.§. sequentibus. tertio assūmit nomē dei in vanuz per hominis blasphemi locutionē vide.ē. blasfemia.iij. assūmitur in vanum in predicatione que sit vana intentione de quo vide.ē. honor.§.vij.ꝛ.j. vanagloria.§.i.v. in oratione que est sine vlla cordis affectione de quo dic vt.§. oratio.§. xvi. in conuersatione seu operatione in qua forma scitatis assūmitur tantum exterior opere non ꝓ deo sed solum ꝓ humano fauore de quo vide Simulatio ꝛ vanagloria.§.i.vij. per iuramēti pr̄ūsionē ꝛ ſ̄ dupl̄r aut ūrādo pūse aut nō fuādo de q̄ vide iuramētū ꝑ totū ꝛ ꝓncipiū ꝑ totū. viij. ꝑ vsurpatōez ad iurādo quē ñ dz ꝙ vio adiuratō.§.iij.

¶ Circa.iij. ꝓceptū no.ꝗz ouge. ꝙ sactū dr sepatū ab vsu cōi ad cultuz dei ꝓceptū ergo de sanctificādo sabbo est vt cor a curis superfluis separet ꝛ diuino culti mācipet ꝛ hoc est vacare deo Hoc aūt fit tripl̄r Primo generaliter. s. dū nos a vicijs separam⁹ ꝛ itectōez nām ad sabbum.i. requiem eternitatis hēm⁹ Secūo specialiter dū.s. tēporibus statut̄ ꝛ ad hoc deputatis nos ēt a lictis separātes opibus deo ordādo ꝛ meditādo vacam⁹ ꝛ hoc est sanctificatio sabbati Tertio specialissime sicut est in viris pfectis contēplatiuis q ab olbus mundanis se separāt vt deo familiariter intēdāt prima scificatio est necessaria. ij. debita. iij. pfecta Aduerte dū est ēt ꝙ vacatio ad deuz est duplex Alia in hitu ꝛ hec nō recipit taxationem tēporis ḡtūm ad eos q sūt in caritate qz offert deo in hitu totū tps vite sue ḡtū vero ad seruientes deo ex timo

rt pene hēt taxationē tpis Alia ē vacatio in actu q̄ ēt recipit taxationē tpis q: nō semp hō mortalis pōt deo vacare actualiter ꝛ ex hoc pz qd vult pria clausula huius pcepti.s. Memento vt diem sabbi sanctifices addit.y. clausula in q̄ precipit operari determinato tpe ꝫ otiositatē cū subditur ser diebus operaberis ꝛ facies oia opera tua pro quo sciendum q: triplex est labor primus est debitus Et iste est duplex.s. vnus excludens otiū aie inimicū ꝛ ad hunc tenent oēs: q: glibz teneī se exercere in aliquo vtili rōne cui⁹ excludat a se tētationis ingressū ꝑm illud ecc. xxxiij. Mitte illū in operationem ne vacet ꝛc. Alius introducens fructū ꝛ iste est triplex vn⁹ platoz de cura sōdi tozū de q̄ prime. Thimo.v. alius actionū circa spūalia vt ē labor pdicato rū ꝛ pbyteroz mīstrātiū spūalia seu sacra Alius est cōtēplatiuoz in ghus ē q̄escat corpus a strepitu mūdi tū mens inuigilat solicitādo deo placere ꝛ alijs gram impetrare Uñ pdicus labozibus labozantes pñt viuere de elemosyna q: ꝑ illis a gb⁹ accipiūt vtiliter labozāt. y. labor est concessus. s. hōi tm mūdi circa occupationes tpalium vt hēant vñ viuāt ꝫ statutū eoz alijs subuenīant de quo ad ephe. iiij. aūt la bozet opando manib⁹ ꝛc. ꝛ adhūc tenentur fortes corpore ne cogant viuere ociose de bonis q̄ debent alijs. iij. ē labor ꝓhibitus. s. curiositatis ꝛ cupiditatis q extinguit spīritualē getem deo Sequitur in clausula in hoc pcepto in q̄ interdicit opationē in sabbato cum dr septima autē die sabbatum dñi dei tui est. Nō facies tū eo omne opus tu ꝛ filij tui ꝛ seruus tui ꝛ ancille tue ꝛ ad uena q est intra portas tuas Uñ ad litterā pcipit vt hō vacet a corporalib⁹ operibus que vacationē ad deū impedīunt in solēnitatibus vt est negociatio ꝛ hmōi opera hūlla Sciasigitur q: opus seruile dicitur a seruitute Unde vt melius intelligas aduerte q̄ est triplex seruitus ꝓma est seruitus dei ꝛ hec nō ꝓhibet. vñ glo. numeri xxviij. dicit q: fabri. ꝛ hmōi artifices sociant in die sabbati. lector aūt diuine scripture nō desistit ab ope suo nec tū cōtaminat sabbatū: Sa seruitus est peccati. Jo. viij. q̄ facit peccatū seruus ꝛc. ꝛ hec ꝓhibet intelligendo de mortali nō de veniali. vñ peccās mortaliter facit ꝫ istō pcepti nō tū sortitur spēm ex hoc nisi moueretur ad peccatum vt ꝓuaricaretur istō pcepti q: vt dicit phllo. v. ethicoꝝ. c. iiij. Si qs luxurietur vt lucretur anar⁹ ē si aūt vt ꝫ lectetur luxuriosus est tamē circūstantia que speciali ꝓhibitiōe ꝓhibetur. Et ideo duplex est peccatū ratione reatus. secundum alex. de ales. Tertia seruitus est q̄ homo fuit hominī: vnde opa corporalia in tantum dicuntur seruilia in q̄tū ꝓprie ptinent ad seruientes. Jnq̄tū aūt sunt cōia seruis ꝛ liberis non dicūtur seruilia. ꝛ iō opus corporale pertinens ad salutē ꝓpriā siue primi siue ad cultādū. dānū iminens exteriozis rei. non est contra observantiam sabbati. vt pz Jo. vij. ꝛ matth. xij. ꝛ in. c. licet. ꝛ. c. cōq̄stus. de ferijs. xxiij. q. viij. si nulla de conse. di. i. sicut non alij. q: hec precipiuntur oibus puer. xxiij. Erue eos qui ducuntur ad mortem dentro. xij. nō videbis bouē. aut ouem frīs tui errāt ꝛc. Et iō nō pertinet solū suis. ꝑm ēt liberis. Et de hoc vide vel dic vt. ij. Ferie. ij. ix. ꝛ se.

¶ Sed ḡre magis precipit observatio sabbati ꝙ alia⁹ solēnitatū. ꝛ. q: cum omnes solēnitates veteris legis sint institute cōmemoratione alicui⁹ bñficij dīni vt ꝑteriti cōmemorati. vel futuri ꝓfigurati. Jō magis sabbatū ꝓcipitur q: bñficiū creatiōis in hoc ꝑmemoratur. q̄si ē ꝓcipuū iter ptā. cū dr exo. xx. Ser diebus fecit celū ꝛc. Silr bñficiū ꝓfiguratū ꝓcipuū ꝛ finale. s. ges mentis in deo. vel in pñti ꝑ gr̄az. vel in futuro ꝑ gl̄iaz q̄ bñficia oia complectuntur. Non sic aūt alie q̄ solū ꝑpter particularia bñficia cōmemorātur. vt pasca ꝑ libationē ō egypto ꝛ figura xp̄i

¶ Vltꝰ q̃uenięter ſit mutatꝰ in dſi cā ſꝛ. q̃ ſic. qz ſabbatū figurabat getē dſi in ſepulcro die. vij. z regē ſanctoꝝ ſu turā in celo p xp̃i meritū in. etate. Et ī o aduenięte veritate debuit ceſſare figura. Itē debuit ceſſare pp excluſionē er roris ne forſitā qs crederet q̃ obligatio ad cerimonias veteris legis mane ret. ſicut pz de ꝑſe. di. iij. c. quenit vſi cō uenięter debuit in aliū diez mutari. nec alius fuit q magis cōueniret q̃ p̃mus tū pp būficiū creatiōis celi z terre. z re ſurrectōis xp̃i z multis alijs de qb⁹ dr̃ di. lxxvij. q̃ die dñico de conſe diſt. iij. ſabbato. z. c. ieiunia.

¶ Circa. iiij. ſcieñ. eſt q̃ p̃opte z p ſe honori p̃cipit in hoc p̃cepto hō qui eſt p̃ncipiū in eē nāe. ſicut eſt pr̃ z mr̃ Carnalis. z hō q̃ eſt p̃ncipiū in eē gre pp miſterū ſicut eſt plat⁹ ſpūalis z cō ſtitit iſte honor in reuerētia z ſuſtētatiõe. vt dicit glo. ad ephe. vi. Reuerentia ſo ꝑſtitit in trib⁹. ſ. in effectu. ſ. timē do pr̃is offenſas ex amore leuiti. xviij. vnus q̃q; p̃em z mr̃es timeat. In ef fectu. i. obediēdo ad ephe. vi. filij obe dite parēt̃ibus in ſigno. ſ. aſſurgendo. z hmõ.. Suſtētatio ſo ꝑſtitit ī ſolatio ſoboꝝ. in fuitio opuꝝ z in exhibitione neceſſariorꝝ. in iſto ēt p̃cepto p̃m theo logos itelr̃ mādari q̃ q̃d p tz ad redd̃eñ. debitū cuicūq; ꝑſone. ſic ꝑtiū cludit̃ in p̃ncipali. Et de hoc p̃cepto vide. ſ. Filius. ¶. xxx.

¶ Circa. v. p̃ceptū aduerte q̃ hoc p̃cepto explicite ꝓhibet hōicidiū. Implicite ſo⁹ois motus ire ſicut mōſtrat dñs Math. v. in hoc ergo p̃cepto p̃o hibet ois leſio q̃ fit ipſ̃ona. p̃mi. z tō peccat mortal̃r q̃q; eū occidit. truncat mutilat ꝑberat. leđit notabil̃r. vel alīz deliberatū ledēdi hz nūi i caſib⁹ a le ge p̃ceſſis de gbus. ¶. Hōicidiū. i. z. iij. z. ſ. Percutere z. ſ. Beſēſio. i. dē dic ꝙ incarnatiõe. de q̃. ſ. Larcer. ¶. iij. Phibet duellū. ꝙ q̃. ſ. Duellū ītē tomeamẽ tū de q̃. j. tomeamtū. ītē belluꝝ de q̃. ſ. Bellū. Itē Aller. de al. in. iij. pte ſū. i ex poſitiõe huius p̃cepti dicit. no. q̃ iter pretatiue in hoc p̃cepto phibet occiſio ſpūalis q̃ q̃s eſt alteri occaſio ruine i pcō mortali z ſpūali mortis ſicut ꝑſuaſio malī z factū min⁹ rectō ꝑbens occaſio nez alteri ruie. vel q̃ mortal̃ in ꝓpria vt p odiū vel in aliena. vt p detra ctiones. de quo dic vt. ſ. detractio. ſcan dalum. odium. z alijs locis ſuis.

¶ Circa. vij. p̃ceptū. no. q̃ iz mecharī id idem ſit q̃ adulterari z ſic videat ſolū adulterium phiberi tñ ſm Augu. in hoc p̃cepto phibetur ois illicit⁹ coitus z alioꝝ mēbroꝝ ois illicit⁹ vſus. xxxij. q. iij. meretrices. Ois aūt illicit⁹ vſus determinatur p. viij. dñias. ſ. ꝑfornica tionis de q̃. ſ. fornicatio. p meretriciuꝝ q̃ ſit duob⁹ modis. ſ. p vagā inſectatiõē libidinis z mulier ſolutaꝝ. z ſic differt a fornicatione q̃ eſt cum certa z vna ſola ꝑſona. item meretriciuꝝ eſt ſo lutaꝝ mulier venalis z publicus con cubitus. d. c. meretrices p adulteriū de q̃. ſ. adulteriū. p ſtupruꝝ. vide. ſ. ſtupꝝ p ſacrilegiū. ꝓcubituꝝ q̃ eſt inordinat⁹ ꝓcubitus in q̃ ptinētia deo ſacrata le ditur: ſine violatur ſacrata dico p ordi nez ſacrū aut religiones ſeu votū cōti nētie. per iccſtū. q. eſt inordinat⁹ coitꝰ quo viciāt̃ ſanguinitatis vel affinita tis vel paternitatis violatur. Per pcm ſodomiticuꝝ qō ē inordinat⁹ coitus q̃ naturalis vſus in illā puenitur. q eſt ꝓ nām. z. viij. p libidinoſiū coitū ſimpa les. de q̃. ſ. debitū. Prefatarū differētia ruꝝ. vij. ꝑme ſemp ſunt pcm mortale viij. vero aliq̃ ſic. aliq̃ nō. vt. ſ. debi tum pz z ſupra luxuria.

¶ Circa. viij. p̃ceptū. no. q̃ furtū dr̃ tri plr. ſ. ꝑpie. de q̃. ſ. furtum in ꝑn. z cōi ter. z ſic ē ois illicita vſurpatio rei alie ne ſz Aug. in li. q. Exodi. xxij. z ſic cō prehēdit. rapina vſura z oēm illicitaꝝ vſurpatiõe rex alienaꝝ. vt in. d. c. me retrices iterꝑtatiue vero dr̃ ois illicita poſſeſſio rerū. z totum hoc ꝓhibetur in ꝑfato p̃cepto: z tō hñtes ſupflua reſpectu ſtatus ſui z familie ſi nō ſub ueniunt indigentibus ꝓ loco z tpe mortal̃r peccant. multomagis ſi indi

gētes sunt in extrema necessitate. ⁊ de hoc hēs.s.elemosyna.ℌ.i. Itē cōmittunt furtū plati q res ecclie dāt meretricibus consanguineis potentiꝫ nō in digētibus ⁊ hmōi. Sīr indebite seruādo. Itez cōmittūt furtū q res accipiunt ab eis qui alienare nō possiunt ⁊ huiusmodi de hoc habes.s.furtum rapina.vsura restitutio ⁊c.

12 ¶ Circa.viij.no.ℌ3. Alex.i.iij.pte sū. de isto pcepto q̄ phibet in hoc pcepto oē genꝫ mēdaciꝫ qđ est pctm mortale nō aūt illud qđ est venale ⁊ hoc large:sed stricte solū mendatiū in iudicio phibetur ēt falsitas apte dicentis ⁊ taciturnitas veritatis. Qñ autem peccet mortaliter qs mētiēdo.vide.s. mēdactū.vel tacendo veritatem.hēs. s.cōfessio.i.ℌ.vij.⁊.j.textus.ℌ.xxvi.

13 ¶ Circa.jx.⁊.x.pceptū vbi no.ℌ3 alex. in expositiōe hoꝝ.preceptoꝝ q̄ triplr pōt cōcupia sumi. Uno mō p appetitu vegetabili.⁊ talis cōcupia put ē in ordinata ē a fomite mouēte.i. a corruptiōe originalis culpe. Allio mō pt dici appetitꝰ sēsibilis.⁊ hoc put est inordinata est a mouēte sensualitatē cū fomite. Tertio mō cōcupia ē appetitus rōnalis ⁊ sic ē a liberi arbitrī. voluntate ꝓcupiscētia. pmo mō est in suggestiōe secūdo i delectatiōe. tertio in cōsensu. ꝑ hec ergo pcepta nō phibēt motus pīm ⁊ secūdꝫ ꝓcupiscētie q ꝓsistit.j.limites sēsualitat⁹ ℌ3 ex phibitōe huiꝰ pcepti phibēt ꝓsēsus volūtat⁹ i opꝰ vl delectationē ⁊ hoc sub pēa mortal⁹ peccati.

14 ¶ Utruꝫ mala voluntas ⁊ opus sint duo peccata.ℌ.pm Alex. vbi.s. q̄ qñ volūtas ⁊ opus exterius ꝓsideraī i radice.s.libidie ⁊ in tentatione sunt eidē peccātū formaliꝫ. Intellige si sunt cōsūmata vt ⁊ cū effectus. Si ꝓ ꝓsideratur volūtas in se ⁊ opꝰ in se.sic sunt diuersa peccata.q̄ alie sūt circumstatie boni debiti actui exteriori q̄ voluntati. ga diuersificanꝫ modꝰ.locus.⁊ tps ⁊ que dā alie.ly circūstantia finis sit eadem Si ergo vt dicit Augu. peccatum est actus incidēs ex defectu bōi. Alioꝰ aūt defectꝰ ē hinc alius inde ergo pm hoc aliud peccatū intellige māliter. Sīr esset aliꝰ qñ sunt pm aliud ⁊ aliꝰ tps: ita q̄ intermedio cadat aliquid aliud quia diuerse auersiones ⁊ sic formaliter diuersa peccata.

¶ Quare magis phibēt scōs luz volū15 tas ⁊ opus i mechia ⁊ furto q̄ in alys ℌ.Alex.vbi.s.q: delectatio mechie ⁊ vtilitas diuitiaꝝ sūt ꝓp se appetibilia inq̄tū.hñt rōez delectabilis vl vtilis ⁊ iō debent in eis phiberi opꝰ ⁊ concupia. Sz homicidiū ⁊ falsitas habēt in se horribilia.⁊ secundū se ita sunt ergo sufficit eorum prohibitio.

¶ Quare magis phibentur in spāli16 auaricia ⁊ luxuria quam alia peccata mortalia.ℌ.q: pp iprobitatē libidinis citius pgreduntur i opus exterꝰ nihi lominꝰ alia capitalia phibētur iplicite. Suphia phibēt in adoratiōe dei ⁊ honorificatione primi Inuidia ⁊ ira in phibitiōe homicidiū. Accidia in sanctificatiōe sabbati. Auaricia in phibitione furti. Luxuria ⁊ gula ⁊ delectatio inordinata carnalis sibi inuicē cōiuncta prohibentur in prohibitiōe mechie ⁊ adulterij.

¶ Quot sunt genera pceptoꝝ euan17 gelicoꝝ.ℌ.ℌ3 altēlez.li.i.ti.xliij.q̄ que dā sūt spālia respectu personaꝝ presidentium vt illa que spāliꝫ dantur aplis Math.x.que omitto. Quedā sūt generalia respectu oīum. de ḡbus Math. lvi.⁊.vij.⁊ Lu.vj. q̄ sic ordinātur ab euāgelista. pmū phibet ira cū dr audistis q: dictū ē antiqs nō occides.⁊ de,hēs.s. Uōicidiū ⁊ Ira Secūdū pcipit reconciliationez respectu eius quem lesimus.cū dr si offers munꝰ ⁊c. vade coz pozalr si sit pñs.vel spāliaꝫ si sit absūs.motu cordis reconciliari ffi tuo veniā petendo ⁊ satisfaciendo ei si te lesit pp eū odis vade odiū cordis signi ⁊ opis dimittendo.⁊ hec duo ordinat tractabilē. Tertiū phibz volūtatē mechandi. ibi q viderit mulierē ⁊c. de quo.s. Cogitatio. Quartū pcipit declinationem occasionis mechie.ibi si occulꝰ tuus scā

dalizat. vbi no. q̄ in oculo vel manu ꝓsideratur vicii sine actus vitiosus. z iste est. ab scindēdus ꝓsideratur ēt mēbrum. z illud cū sit bonū est diligen. Jtē dicen. de quocūq; prio. Quintus phibet sepationē ꝓiugij excepta cā fornicationis ibi g dimiserit vxorē. hec ault tria ordināt occupiscibile. Sextū cuz se quētibus ḡtuor ordināt rōnalem. z est illud quo dr̄ dico vobis nō iurare oio. de quo iuramētū. Septimū ꝑcipit pacientiā respectu lesiōis corporis ibi si ge te pcussit in maxillā ꝛc. Jtē respectu ablationis rez. ibi si voluerit tunicā. ꝛc. da ei ꝛc. Jtē respectu angarie operum ibi z qcunq; angari tauerit te. Nec ault intelliguntur ſm Augu. quo ad animi preparationē vt. ſ. nollit ꝓp talia illata pacē cordis p odium admittere. aliter ꝓximi est. Octauū est preceptum errogationis. ibi oi petēti te tribue. de quo elemosyna. ℟. i. Nonum est preceptum dilectionis inimicoruz. vide diligere. ℟. primo. Decimū regulat intentionē cuz sequētibus z est phibitiuū oblique intentionis ibi attendite ne iusticiā ꝛc. Vide intento. Undecimū remouet in ordiatā affectiōez tpalium. ibi nolite solliciti. vide. s. Duodecimū phibet temerariū iudiciū. ibi nolite iudicare. vide Judicare. Tertiūdecimū ꝑcipit debitā cautellā. ibi attendite a falsis pphetis. Quartūdecimus adducit in auxiliū gre peteñ. ibi petite. vbi oro. ℟. x. Quintūdecimū ꝑcipit egtatē legis nature. ibi quecūq; vultis vt faciāt vobis ꝛc. ſ. necessario alr̄ ꝓximi est. Sextūdecimus tāgit ipletiuū iponit conatū ad dei amorē cum dicitur intrate per angustam portam. ſ. caritatez. ſm glo. ibidem vide. s. caritas.

18 ¶ Sūt z alia ꝑcepta ab ecclia in octa gis aliter oēs ligātia q̄ sunt primū de celebratiōe festoz ſm de auditōe misse tertiū de ieiunio i q̄dragesima. z alijs vitijs. ḡrtū o ꝓfessiōe. v. o cōtione. vi. de decis. vij. o vitādis exco catis. Multa sunt alia q̄ tāgunt spales ꝓlonas. de q̄bus hētur in diuersis capitulis huius

summe vt facilius inueniantur.

Redicare quis ꝑt. ℟. vt colligo ex car. in decñ. dudū de sepul. primo pa pa pōt. xix. di. in memoriā z glibz cui ipse cōmittit de offo dele. c. fi. Cōmissarij so eius alteri subdelegare nō pūt d. c. fi. z epī ēt in alienis diocesibus. ni si phibeant ab epīs diocesis. xxi. di. in nouo. z glibet diaconus cui ipsi cōmitt eūt pūt in eoz diocesi ꝛ nō extra. xvj. q. vij. nullus oio. Tertio oēs plati ecclesiastici si sunt diacones pūt suis subditis ꝑdicare ꝛ nō alijs nisi ab epo ap probatis aut ꝓuilegiatis. vt de here. ex cōicamus. el. i. ℟. sane clerici. iij. ſm alios glibz clericus. Qō limito vez vt sit diaconus z nō phibitus spāl. xix. di. ſm z ibi no. gl. z Jnno. z Jo. de re. i. d. c. excōicamus el. i. ℟. miores z ꝑdicatores ab eoz ꝓlatis licentiati. d. cle. dudū. Uñ si ꝑdicare volūt. j. septa monasterij ipoz vl̄ in locis alijs eoz ꝛ sint lōge a domibus eoz dūmō sint ad eoz vsuz pūt sine aliqua lnia ꝑ z Jan. z zēze. in. d. cle. dudū. Sīr qñ volūt ꝑdicare i plateis cōbusi nec pūt phiberi in ꝓfatis locis. nisi hora qua ꝓlati. i. hñies iurisdittionem quasi epales. vt no. Car. z glo. in. d. cle. oudum predicāt soleniter. i. publice populo generaliter. vel faciunt coram se solemniter predicari.

¶ Sz nūgd vicarius epī sibi ꝛ poterit ℟. Car. ibidē q̄ sic si ipe vult ꝑdicare vt epi vicarius. Secus si vt alius plat̄us vl̄ vellet coā se ꝑdicari facere q̄ in hoc nō repūtat ꝓlonā epi. z sic nō tenē tur cessare ꝓfati fratres.

¶ Quid si talis hñs quasi iurisditionem epalem vellet occupare totā horā matutinale. ℟. Car. vbi. s. q̄ nō pōt. z laudu. ibidē dicit q̄ debet parturi illa hora matutinalis maxime si dicti fres nō hñt alias horā cōpetētem. ar. c. mā data de ꝓsump.

¶ Quid si volūt ꝑdicare i plateis ꝓua ꝛ tis aut ecclijs altoz. ℟. Car. ibidem q̄ nō pūt sine lnia eoz quoz sunt. Sz de

tozũ hnia pñt ẽt hora illa q̃ platl ꝑatl ꝑdicãt.exceptiẽ solũ eoꝝ loca ꝛ publice platee in qbus illa hora ꝑdicare ñ pñt.

4 ℂ Utrum laici possint predicare.ꝛ. Pa.in.c.sicut.in vna. de here. q̃ non alias peccant mortaliter.

5 ℂ Utrum tpe interdicti possit predicari.ꝛ. Car.glo.ꝛ Pa.in.d. Cle.dudum q̃ sic.ꝛ quilibet admittitur. de consedi.i.c.epi nullum.

6 ℂ Sz quã sciam dz hẽre ꝑdicator.ꝛ. Alex.in.iij.pte sũ.q̃ triplex ẽ actus docẽdi ꝑmus simplr exortãdo.ꝛ iste est oiuz,ꝛ istis sufficit scire mãdata ꝛ credẽda.fs ẽ ꝑdicãdi.ꝛ iste est eoꝝ q̃ hñt ex offo ꝛ istis est necesse scire exponere credẽda ꝛ mãdata ꝑz illo ꝑte Pe.iij. pati oi poscẽti reddẽ rõez terti cathe drã tenẽdi ꝛ istis est necesse scire oia q̃ ptinẽt ad eozũ doctrinã.

7 ℂ Quã sciam dz hẽre predicator.ꝛ. Alex.vbi.s.q̃ simplr exns in peccato siue occulto siue mãifesto docens ꝛ predicans si nõ studeat dolere de peccato simplr ꝺ cõtemnere ꝛ iõ peccare. Et ego credo mortalr si est in mortali tunc illud ps.ppea deus destruet ꝛc. facit 50.di.qd est hoc ꝛ.c. cũ exaudiuero ꝛ xxv.di.c.vi.dte. in fi.ꝛ.xl.dist. multi. Tho.in.iij.ꝛz q̃ si docet sacrã scripturã ex offo ꝓlatõis q̃ peccat mortalr si est in mortali siue occulto siue mãifesto ꝛz si docet sicut magr sic si est in peccato occulto nõ peccat mortalr facit pro hoc.s. correctio.i. §.iij.

8 ℂ Utr teneat ꝑdicator facere q̃ ꝑdicat.ꝛ. Alex.vbi.s.q̃ sic qcqd asserit sanctũ.de necessitate salutis nõ aũt q̃ predicat faciẽdũ de pfectiõis religiõis.

9 ℂ Quid si predicet pp honorez vide s.Honor.§.vij

10 ℂ Predicatores sacris lris semp dñt insistere ne tũc q̃rãt discere cũ ex offo alios debeãt docere.xxxvi.di.§.ecce.p terea noie doctoꝝ veniũt ꝑdicatores ꝛ prelati gl.i.c.vnica de sum. trĩ.li.vi.

11 ℂ Circa q̃ docẽda debeãt insistere.ꝛ. q̃ circa ꝑmo credẽda sicut articulos fidei, 50 faciẽda ꝛ hnãda sicut ꝑcepta.iij.su, gtẽda sicut ꝑtã.iij.tũnẽda sicut mors eterna.v.appetẽda sicut glia ꝛ vt predicatio eoꝝ fructificet.et patus dñt oare vt dicit gl.geñ.xxiij.

Reces an inducant simoniam vide simonia.v.§.iij.

Recedentia determinãt sequentia. xxxij.q.vj.apostolus.

Retiosum est omne rarum.xlij. di. legimus.

Recipitatio est vitãda 50.di.põderet. Est aũt precipitatio q̃n quis pr̃ãfinitis gradibus regle diuine vl hũane rõnis p ipetũ voluntatis vel passionis ferr in precipitium. Et si hoc facit ꝓtẽnẽs ꝛ repudiãs dina documẽta erit pcm mortale. Silr. q̃n ly nõ prẽnat dina documẽta tñ ẽ cũ detrimẽto eoꝝ q̃ sñt ꝺ nẽcitate salutis sicut ẽt erit pcm mortale vl circũstãtia q̃ reptt i oi pcõ mortali vñ ꝺ inigtas ola ꝓpiat als erit vẽiale pcm.ꝛ qz luxuria maxie ab sozbet rationẽ iõ precipitatio ponitur eius filia.

Redia vrbana vl rustica q̃n dicũt vide fruitus in principio.

Redo ꝺ q̃drupli prio q i inste altos ꝑdat sic q̃ spoliat viatores ꝛ iste ẽ excõicat. xxiij.q.iij.si qs rompetat cũ duobus.c.se.ij.ꝺ q tollit a plonis vltra stipẽdia sibi tarata.xxiij.q.i.militare ꝛ tales sũt raptores ꝛ sic ꝑdo ptinet sua raptor sicut spẽs sũ.genere.xiij.q.v.nõ sane i fi.ꝛ sic ꝺz puniri pẽa raptoꝝ iij. ꝑz Bofre.ꝛ Ho.ꝺ plat q vt fruitũ ipẽdat legato vl alij pl exigit a subditis q̃ soluat de imu.ec.qz plerĩq.iij.ꝺ ꝑdo ꝑz ho. Judex q turgit alienũ ꝺputat pdã suã aut officialis idebite pecuniã accipiẽs.l.oẽs.C.de ad.l. iul.repe.

ℂ Quo ꝑcepto ꝓhibẽt preda.ꝛ. furti noie.xxxij.q.iij.meretrices.

ℂ Circa ꝺz dari preda. in bello .acqui-

sita. ℟. de iure p̄incipi. xxiij. q. v. dicat sed tu dic iaicus. vt. ſ. bellū in p̄n.

Refacio nulla dz dici in missa nisi illa de qua in. c. innuim⁹ de ẽse. dist. i. & in. c. sciõz. lxx. di. vide. ſ. missa. §. xxx.

Relatus large dr ois hꝰis cura aiaꝝ hz⁹ Jnno. in. c. firmet de sum. tri. & in. c. qñ vt lit. nõ ꝓte. stricte ꝙo dicũt soluz hꝰmes iurisdictionẽ vt ꝓbatur in. c. decernim⁹ de iudi. iuncta gl. in Le. dudũ de sepul. vbi ponit platus & rector sepatiz dño Lar. in cle. i. de elec. cũ gl. ibidẽ & Lau. dicit q̄ noie plati cõp̄ehendit glibz administrator hꝰs ꝓpetuũ officiũ et si sit talis qui ad nutũ suplozis possit ãmouert alĩat de sup. negli. p. c. i. ad fi. xvi. q. i. de p̄nitũ addit Pau. ibidem quocũqz noie censeat. de ꝺobo. ſi. q̄nis Le. i. de reſcri. & qꝺ ibi no. Et ex̄glo. ꝟ fata dicit Lar. obtinuisse q̄ mister & cultos minozũ & puincialis predicatozũ sunt prelati & q̄ p̄ñt eẽ p̄curatores qz Le. i. de p̄cu. logẽ de religioso nõ prelato & q̄ etiaz p̄ñt esse delegati pape. vt. ſ. delegatus. §. iu.

1 ¶ Utr⁹ ois platus sit iudex ordinarius ℟. glo. in. c. ij. de iudi. q̄ sic.

2 ¶ Utrũ negligẽtia prelati sit petñ. ℟. glo. in. c. ea q̄ de offi. archi. q̄ sic & moztale qñ est in omissiõe necessariorũ ad suũ officiũ vt visitationis correctiõis & hmõi & p̄n Posti. Ber. in. d. c. ea que tenetur nõ soluz de dolo & lata sz etiaz leui culpa de dãno ecclesiasticaruz rerum ergo foztius animarum.

3 ¶ Utrũ platus teneatur oĩa agere cuz ꝓsilio capituli. sui. ℟. Pa. & i. c. nouit. de his q fi. a. p. q̄ negotia minora pot sine ꝓsilio vt no. doc. i. d. c. nouit & Jno. in. c. fi. de ma. & obe. & i. j. C. de iura. calũ. Naz rectores ex offo in iuncto explicant hec minora vt in. d. i. j. facit c. edoceri de reſcri. Negotia ꝙo ardua cã rõnabili exĩte quã bonus vir arbitrabit pot sine ꝓsilio capituli alis non.

4 ¶ Utrũ teneatur dicere suã culpã sb̃dito qñ excessit in corrigẽdo. ℟. c. qñ lxxxvi. di. q̄ nõ Jntellige nisi ꝓposito hoc faceret vt. ſ. Correctio p̄no. §. ij.

¶ Utr⁹ platio sit appetenda. ℟. q̄ non nec ꝺigdia fugiẽda. xvi. q. i. nos ãt vij. q. i. oli & trib⁹. c. ſe. xl. di. multi vñ apetẽs eã efficit indignus. i. q. i. p̄incipatus & peccat mortaliꝛ si deliberate appetit vt p̄ñt vide. ſ. Antbutio. t. ſ. eps. §. ti. 5

¶ Utr⁹ p̄latus possit suiguere vide ſ. episcopus. §. xxiij. 6

¶ De quibus specialiter sunt interrogandi prelati. ℟. ſ. Jnterrogatiões circa prelatos.

Rescriptio est quoddaz ius ex pte cõgruẽs auctozitate legũ viz capiens penã negligẽtibus iferens & utilibus finẽ iponẽs. Et sibi diffinit vsu capio & aliqñ vnũ cõp̄ehendit relinquũ sed ꝓ pte differunt qz vsucapio est in rebus mobilibus & se mouẽtibus p̄scriptio vero in mobilibus & iurib⁹ incozporalibus vt insti. de vsuca. & lõ. tẽ p̄. i. ℟. Jure tñ cõsultus ita diffinit. Usucapio est acqsitio dñij p̄ ꝓtinuationẽ possessionis temporis spacto lege diffiniti in. l. j. ff. de vsuca. hoc Pau. no. in. ℟. ca extra eod. titu. 1

¶ Que regrunt. in p̄scriptiõe fm ius canõicũ & ꝙsciaz. ℟. q. iij. p̃mũ bona fides. ſ. q̄ is q̄ possidet rez cꝫ possidet credat eẽ suã vt credat tradẽtẽ eẽ dñz vt hꝛe ius distrahẽdi lz i facto erret. ff. de ꝟ. ſi. l. bone fidei. Doc limito verus in p̄scriptiõe vbi regrit aliqs actus positius secus vbi nullũ factũ regrit vt i p̄scriptione libertatis ꝺ putute rusticũ q̄z lz sciaz me tibi debere putute eũdi tñ ego possiz p̄scribere libertatez ex q̄ ego nihil facio q̄ sit peccatum hoc tz bar. in. l. segtur. §. si viam. ff. de vsuca. & pa. in. c. fi. de p̄scr. Idem dic de p̄scriptiõe actionis p̄sonalis mere p̄salis vt in rapina respectu q̄drupli q̄ est vsq̄ ad annum post annum simpli ci. insti. de vi. bo. rap. in p̄n. vt infra. §. xlij. & idẽ dic de similibus.

¶ Sz qd si ei ret in iure. ℟. q̄ nõ p̄scri bet. l. i. §. si a pupillo. ff. q̄ epto. & l. nũ

ẽ la. ij. ff. de vsuca. Secus si erabat in facto ar. l. qđ vulgo. ff. p empto. Et p pterea dicit Jnno. i. c. si diligẽti eo. q̃ possidẽs ꝺ̃ ius nõ ꝓsumitur bone fidei nisi si possessio lõgi tẽporis vł ꝓbabilibus rationibus fuerit acqsita facit. c. cũ eccliã. Sutrina de cã pos. z p. Ex q̃ ꝓ q̃ si ius in q̃ errauit erat dubiuz q̃ error excusaret in ꝓscribendo z facit ter. i. c. cum dilectus z ibi Pa. de cõsue. qđ no. Jtẽ tz Host. i. c. cura. de iure pa. q̃ error mixtus. furis z facti nõ tollit bonã fidẽ dat exemplum in donatione ret aliene facta vxori q̃ vir nõ est effectus. paupior vt q̃ ex ipa re nõ tenet comodat vł ꝺ̃ponẽti vł q; dñs cõ sensit ẽ mł̃r credit valere q; vsucapiet l. si vir. vxori. ff. de dona. Bar. cũ in. l. si fur. ff. de vsuca. z i. l. tz z si. ℣. scire. ff. de pbere. z refert. Pa. i. c. grauis de rest. spo. distinguit z bñ q̃ q̃daz sunt iu raq̃ phibẽt aliq̃s actus z faciẽs ꝺ̃ ẽt ex errore nõ ꝓsumit in bona fide z sic intellige glo. in. d. l. si fur. q̃ dicit q̃ error iuris ipẽdit vsucapionem q̃ ẽt limitto nisi ẽt tale ius obscurũ z dubiũ Quedã sũt iura nõ phibẽtia sed actu nõ assistẽtia vt puta testamentum non solẽne nõ approbatur a iure vt valeas z circa talia errans non ꝓsumitur in mala fide. ꝺ. ℣. scire.

¶ Quid de illo qui tpe ꝓscriptionis hũit ꝓsciam lesam postea incipit hẽre non lesam. ℟. pa. in. c. fi. eo. cũ do. Et n. q̃ si ex itia cã habuit lesam interrupta est ꝓscriptio z sic icipiet ꝓscriptio post ℭ conscizz lesaz reformauit per legitima indicia ar. cozz q̃ no. i. c. de q̃rta eo. z in. d. c. cura. Si vo fuit lesa ex leui indicio quã tñ reformauit ex aliis legitimis indicijs sic nõ fuit interrupta pa. tñ inclinat q̃ oio interrũpat z incipiat ꝓscriptio de nouo tempore reformationis sed verius est prima opi. nisi cõ sciẽtia se firmasset ẽ̃tus ex leui indicio q̃ res erat aliena.

4 ¶ Utz dubitãs an res sit sua vel ne. z hñs iusta cãm dubitandi ꝓscripat. ℟. ꝑm do. Anto. in. d. c. fi. q̃ non q; iura requirunt ne dum q̃ nõ sit in mala fide sed qđ sit in bona fide z iõ tz nõ sit in mala fide nõ est tñ in bona. Quod tamẽ limita nisi dubitatio eẽt momentanea z vacillans sicut nõ est hereticus qui dubitat sed non fixe z deliberate. c. i. de here. q; sic nõ impediret z hec opinio in forõ aie est verius quo ad vsucapionẽ rei sed respectu fructuũ lucrãdoruz sufficit malam fidẽ abesse z ẽ̃tus pa. z cõis opi. z go. in. d. c. fi. teneãt q̃ dubitatio etiã firma nõ impedit prescriptionẽ ẽt quo ad rẽ sac̃ ꝑ ipsũ. xxxiij. q. j. si virgo sed hoc verũ quo ad forũ cõtẽtiosuz tene nõ quo ad ꝓsciam.

¶ Secũduz qđ regritur in ꝓscriptiõe ℣ est iustus titulus cã. c. si diligenti extra eo dicitur hic titulus cã possidẽdi vt donatio venditio z hmõi. Exigit ergo cã vera nõ legitima ꝑm Host. vnde titulus erroneus vt q; credebat procuratorem suũ emisse. Prestat cãm ꝓscribẽdi ff. p socio. l. fi. Et ppea dicit glo. in. d. c. si diligẽti qđ pro tãto dr̃ titulus iustus q; dat cãz ꝓscribẽdi tz i ꝓtate nõ sit iust' q; tũc nõ ẽẽt ꝓscriptio necessaria Et tõ min' iustus titul' dat cãz ꝓscribẽdi si mõ adsit bõa fides vt credat titulũ sufficere z esse iustũ z hoc verũ q̃ regrit titulus qñ aliqs iure cõi possidere nõ põt vt laicus decias. Jõ regrit titulus alꝭ est semp in mala fide. Sz vbi res pñt de iure cõi possideri sic nõ regritur titulus i iurib' ꝓscribẽdis vt sũt futures. Et q̃ nõ regrat titulus tenent cõiter doc. Sz Pa. in. d. c. de q̃rta eo li mitat vez. Prio qñ ꝓscriptio ñ ẽ ꝺ̃ ius cõe p. c. i. e. ti. li. vi. facit. l. quẽadmodũ C. de agri. z cẽ. z eo. Secũdo qñ non est in vsufructu ꝓscribẽdo q; tz sit ius icorporale. l. uirin ff. ad. l. falci. z q̃dã fuit' in rebus alienis. l. i. ff. de vsufru. accrescẽdi. tñ regrit titulus in eo ꝓscribendo alꝭ nõ ꝓscriberet spacio. x. vł. xx. annorũ vr ꝓbat in. l. si. C. de ꝓscri. lõ. tẽ. vñ dicit glo. in. l. corruptionẽ. C. de vsufr. q̃ si ẽt vsufruct' ꝓfitit in re mobili tñ actio ꝓpriatis ad ipsaz nõ tollit triennio z idẽ vr diceñ. in acqsitione ipsi'

ꝛ ẽt in acgſitõe cuiuſcũq; rei imobilis non ꝓcedit ꝓſcriptio ſine titulo niſi ſit lõgiſſimi tpis.C. de ꝓſcri.iij.an.l. ſi qs emptiõis. Dico tñ q; fructꝰ g capiunt ex agro alieno bona fide vſucapiuntur triẽnio tex.eſt no.in.l.ſequit.§. fructus de vſuca.ꝛ ibi p Bar.qꝛ ibi nõ agit de ꝓſcribẽdo iure. Et ſi cõtra ꝺ; q; tenet re ſtituere fructus extãtes in.c. grauis de reſti.ſpo.intellige niſi poſſeſſor ꝓ triennũ ꝛ bonafide poſſideret Tertio limitat qñ agit ꝺ; ſimtute ꝙ quã ꝑſona obligat vl aſtrigit ad aliqꝺ ſutiũ qꝛ cũ ſit gꝺ graue neceſſario regrit in tali iure preſcribendo titulus vel lapſus lõgiſſimi tpis ꝛ ſic põt itelligi.l.cũ de in rem verſo.ff.de vſuris ꝛ no.By. in regula poſſeſſor de re.iur.li.vi.

6 ¶ Tertio quod regrit ẽ ꝙtinuatio poſſeſſiõis ꝙ res ſit poſſeſſa ꝙtinue vſq; in finẽ ꝓſcriptiõi ſine iterruptiõe.c. illõ extra eo.de re.iur.regla fine poſſeſſiõe li.vi.ꝛ ꝙ poſſideat vt ꝓꝓũ qꝛ g alieno noie poſſidet vt coloni ꝛ qui ꝓeca cario ꝛ hmõi nõ ꝓꝓrie poſſidẽt ꝯ hi quoꝛ noie poſſidẽt.c.cũ veniſſet de reſti.ſpo.ꝛ in gl.c.clici xvi.q.iij. Si tñ in terrupta poſſeſſiõe qñ poſſeſſoꝛ recuperat ẽ bõe fidei ſic ꝓſcribẽt ea iterruptiõe ſi obſtãte.l.ſi.C.ꝺ ꝓſcri.xxx.an.

7 ¶ Utrũ poſſeſſio ciuilis.i.q; ſit talis ꝙ ſona q̃ poſſit itie de iure cõi poſſidere ꝯ gl.i.c.cæ de ꝓſcri.neceſſario regratur ad ꝓſcriptiõe.§.q; ad vſumfructũ ꝓſcribẽdũ nõ ẽ ſeꝺ ſufficit nãlis ſeu coꝛporalis poſſeſſio.l.ſi.C.de ꝓſcrip. longi tpis no.Pa.in.c.ad audiẽtiã eo. ti. in alijs aũt vbi ꝓſcriptio iducit ad acgſitiõez rei vel iuris tũc regrit ciuil poſſeſſio ꝛ ſic itellige tex.ꝛ glo.i.c. cæ eo. ti.ꝛ iõ nãlis nõ ſufficit de quo plene ꝙ By.i regla fine poſſeſſiõe.li.vi.vbi ꝯ ꝓſcriptio iducit ad extiguẽdũ ſolutiõ ius alteriꝰ ꝛ ad ꝺiciõez ꝯ ius alteri cõ gruẽs tũc tali defendẽti nõ eſt neceſſaria ꝙa poſſeſſio vel q̃ ſi alꝫ ſequerẽt ꝙ nõ ꝓſcriberẽtur actões ꝑſonales ꝯ id qꝺ hẽtur in.l.ij.C.de cõſti.pecu.ꝛ i.l.ſi cut.C.de pꝛe.xxx.an.qꝛ nẽo vere cũ poſſidet niſi hꝫ cui vere cõpetit vt no. In no.i.c.i lfis ꝺ re.ſpo. hec eſt notabilis diſtinctio Cal.in.c.cũ nõ liceat eo. Alꝺ uerte hic ꝙ poſſidẽs bona fide ꝛ vendẽs ſub ꝙditiõe nõ iterrũpti poſſeſſionẽ vſi ſi deficiẽte ꝙditiõe vẽditio reſoluat ꝑꝺa tpa cũ poſterioribus ꝙtinuare poterit ꝯ Pa.i.c.illud aũt eo.ti.

¶ Utrũ poſſeſſio lõgiſſimi tpis ꝺ cui 8
initio nõ ẽ mẽoria hẽat vl tituli.§. Fin Jo.an.i.c.ij.de prebẽ.li.vi.q; ſic q̃ ca pacitas ꝺaꝛ i exercente alꝫ nõ vñ laicꝰ ꝯtiũq; exercuerit actũ ſpuale vel ali cuius ordis nũq; tñ põt illũ preſcribere. Et no.q; fama ꝓbet iuſtã cãm credendi vt no.in.c. ig ſtitiõi de ſen. excõ. ꝛ.c.cũ ꝙngat de reſcri.ꝛ p bar.in.l.ij. C.ſi ſer.vel liber.ꝛ in.l.celſus ff.de vſuca. Et ſi fama erat q; res fuit legata vl q; tale fiebat p ꝓllegiũ pape qꝺ ſunt p ꝺitũ tpe guerre ꝛ hmõi ſic currit ꝓſcriptio vt no.in.l.q; vulgo.ff.ꝑo ẽpto qꝛ ſic facit titulꝰ ſicut in illo cuius ꝑcꝛatoꝛ ꝺixerat ſe emiſſe ꝛ ſic credebat.

¶ Quartũ q; regrit eſt q; res nõ ſit vi 9
tioſa ꝛ poſſit ꝓſcribi ꝛ ꝺ; vitioſa ſi fit furtiua aut vi poſſeſſa vt iſti. de vſuca. §. q; aũt ꝛ ſubꝺit tex. q; nec vſus alius ꝯtus ab eis bõa fide emerit vl ex alia cã acceperit vſucapiendi ius hꝫ. Et ad uerte q; i re mobili oꝫ ꝯ iuſtus titulus interueniat a ꝓncipio alr nũq; ꝓſcribit qꝛ ſine titulo ꝯ voluntatẽ ꝺñi ꝺcitꝫ furtũ cõmittꝫ ꝛ ſic furtiua eſt. Secus eſt i re imobili qꝛ ꝯtus mala fides fuerit in ꝓncipio ꝑt tñ ꝑ alios ꝓſcribi ex eoꝛ bona fide Et ideo nũq; res mobilis in ꝑcia põt teneri ꝯtinuq; ꝙ lõgũ tẽpus ſit poſſeſſa ꝛ bona fide nñ q; habuerit cui ꝯtulo ꝑpa ꝺicit tex.in.ꝺ.§. q; aũt. Unde in rebus mobilibus non facile ꝓcedit vt bone fidei poſſeſſoꝛi vſucapio cõpetat. Qꝺ nota qꝛ ſepe venit in ꝓactica. Limita tñ ſm q; infra ꝺico.§.xliij.

¶ Quero vtruꝫ oẽs alie res q̃ nõ ſunt 10
vitioſe poſſint ꝓſcribi.§. q; regrit oẽs res oẽ ius oẽs actio ꝓſcribi põt.c. ad aures eo.ti. Sed hꝫ multas exceptiões

qz sunt multa que prescribi nõ pñt vt j.ff.xij.cũ sequentibus.

¶ Sed que regrunt ad prescribẽdum tmra seu serruitutes q̃ hñt cám cõtinuaz vel quasi.ff.q.requirũtur.v. Primuz bona fides.l.q vsus fuerit eo. animo q vsus fuerit iure suo z q potuerit ẽt aduersario cõtradicẽte.secus si cã amittẽte qz nũq̃ prescribet.l.fi. z ibi no.ff. quẽadmo.pñt.amit.z.l.q iure familiaritat].ff.ó acq.pos. Secũz tps obitũ vt j.pateb it Tertiũ q vsus fuerit sciẽte adũsario.l.ij.C. de pñt.z ibi gl.z doc. z ẽt patẽte.l.quotiẽs la.v.ff.de pñt.qz scia z pacia in turibus incorporalibꝫ aduersarij cõstituit quasi possessionem Et tõ sine ipsa nõ posset prescribi nisi sit tẽpus longissimũ.s.xxx.anno.vl.xl. annoz̃ sm Pau.de cast.i.l.v.C.de ser ut. Itẽ nisi habuisset prescribẽs titulũ ab aliquo tertio q eã vt dñs illius fundi cõcessit qz sic ignorãte dño põt prescribi vt notat Ly. Petr tenere in.l.ij. predicta Qũ nota p limitatiõe illius q in incorporalibus nõ est dare ũsi possessionẽ sine scia z pacientia aduersarij qz pauci aduertũt vt ipa scuis aque ductu imrisãditionibus piscẽdi Et not. sm. Inno. q ũstud tẽpus incipit currere ex quo qs cepit illo vti nõ vi.nec clã nec precario sciẽte illo cui sit preiudiciuz z nõ ẽdicẽte quartũ in negatiuis puta alit nõ tollẽdi regrit phibitio not. glo.in.l.q luminibus.ff.de serui.vrba. pre.z phibitio dz esse ex pte pretendẽtis seruitutẽ quintũ q sit dñs tũdi cuius seruitus est acgrẽda qõ nota.

¶ Que sũt q̃ prescribi nõ pñt.ff.xvi. pino õ peccata de iure canonico z in toto aie iuno diuturnitas auget.c. cum hẽret de eo.q diu.quã pol.p adul.c. nõ satis z.c.cũ i ecclie de simonia.de iure ciuili ẽo sit pcñ ẽ momẽtaneũ tũc lapsus tpis.alleuiat pẽsi i.l. si diutio tpe .ff.de pe.z qñq; ex toto tollit. Vñ cõter doc.z sequitur Pa.i.c.cũ hẽret di/cit q aduersus quodlibz crimẽ regulariter procedit prescriptio.x.annoꝝm vt post lapsum qs nequeat accusari z in.l.adulter.C.de adul.dicit q post qnquẽniũ nõ põt qs accusare adulteriuz nisi i duobꝫ casibꝫ vide gl.d.l.adulter.

¶ Secundo contra obedientiam visitationem z procurationem que debẽt ratione visitationis.c. cum non liceat eo.cum similibus.

¶ Tertio ecclesia loca religiosa nec ĩ ius decie pmissitie vel oblatõis z oia alia iura spualia nõ pñt prescribi a laicis qz illa possidere nõ pñt vt in.c.cãs eo.ẽt si mille ãni trãscrit vt.ff.dixi sm Jo.an.in.c.ij.de prebẽ.li.vi. Ab eis ãt a gbus possideri possint bene prescribunt vt i.c.ad aures eo.

¶ Quarto annexa spualibꝫ vt ius patronatus silr̃ prescribi nõ pñt a laicis Dicit tñ Pa.i.d.c.ad aures qz papa posset pcedere pmilegiũ laicis vt possiderent spualia aliqua qz põt dare pbẽs eis excõicãdi z sic tũc prescribere possent que possidere pñt iuncta ustud ad laicos seculares qz laici conuersi ly nõ debeãt tñ pñt tractare spiritualia cum clericis z prescribere vide text. iuncta glo.in.c.ex eo.de ele.li.vi.

¶ Quinto nõ põt prescribi limes vl qõ adheret limitibus epatuũ puincia ruz vl parochiaz.xvi.q.iij.ly z.c.inter de paroch.super eo.rõne termini q̃sm dant puinctaz vel parochiaz.

¶ Sexto liber hõ p huc possessus nõ põt prescribi.xvi.q.iij.§.põt.

¶ Septimo publice iunctões agroruz .i.pẽsiões nõ pñt a colono prescribi nec fundus quẽ collit.d.§.põt.C.de prescri xxx.vel.xl.an.l.male agitur.

¶ Octauo via publica nõ põt prescribi ex nõ vsu ppũ.l.uiã.ff.de via publica.

¶ Nono aqueductus ad publicũ vsũ ciuitatis z alia iura ciuitatis ad publicũ vsuz destinata prescribi nõ pñt.C. de aq̃ductu.l.diligenter.

¶ Decio refuata pncipi i signũ subie ctõis vt tributũ z filia prescribi nõ pñt vt.l.cõpit. serenitas nr̃a.C. de pre.xxx. an.facit qõ notat i.c.cũ nõ liceat eo.

¶ Undecio res quã lex vel canõ alit nari phibet nõ prescribit sic tã dilin-

gue fm Pa in.d.c.cū nō liceat q aut lex ꝓhibet alienationē q eius rei non est cōmerciū nec pōt possessio haberi vt in rebus sacris spūalibus z religiosis respectu laicorum z sic nō valet prescriptio. Aut ꝓhibet alienationē simpliciter sanoze ipsius rei exēplū in fundo dotali z sic ꝓscriptio nō pōt inchoari.l.si fundū.ff.de fun.dota.glo.z bar. in.l.y.C.de vsuca.p̄o emptoze. Sed si erat inchoata añ̄ talis eēt dotal' fundus z hmōi sup̄ q̄s se fundat ius tunc nō impeditur vsucapio tex.est in.d.l.si fundū. Idē dicen.q̄ res quenit ad p̄sonā p̄uilegiatā ꝑ quā nō posset prescribi vt no. Joā.an.in.c vnico de iure patro.li.vi.intellige si ignorat ꝓhibitionē iuris ꝓbabilit aliter nō. Aut lex ꝓhibet alienationē nō simpliciter sed sine certa solēnitate vt in rebus minoruz z ecclie tūc data bona fide z exclusō erroze iuris ꝓcedit ꝓscriptio si hz comitātia alia puta emi a minoze quem credebā maiorē vel rem a prelato sed putabā capīm posse fieri z hmōi. Secus si errabā in iure credens q̄ p̄latus sine capītulo posset vel mino: sine decreto z sic intellige glo. in.ỹ. de his q̄ fi.a prela.z tex.iuncta glo.in.c.i. de re. eccle.non alie.li.vi.

23 ¶ Quid si est ꝓhibita alienatio per defunctū.ꝛ.idē dicēdū sicut de ꝓhibita a lege.s.q̄ vsucapi.nō pōt tex. est in d.l.y. ibi z gl.bar. Et hec intellige q̄n p̄dicta ꝓhibitio fit ex cā p testatoze sine cā.n.nō vz vt legitur z no.in.l.filius.ꝯ. ditu.ff.de le.i.z ibi p bar.plene.

24 ¶ Utz silr sit dicēdū q̄n res p pactū ꝓhibita est alienari puta cum res obligat z obligans apposuit pactū vt illa res interiz nō alienetur z ꝓpter hoc ius trāslatio vt in.l.si creditoz.ꝯ. vlti.ff.de distra pigno.ꝛ.q̄ sic q̄ nō currit prescriptio vt no.bar.i.l. vbi lex.ff. de vsuca.pa.tū.in.d.c. cū nō liceat tz q̄ currat ꝓscriptio z credo verius si alius a pdictis ꝓhentibus ꝓscribat.

25 ¶ Duodecimo res que teneī precario nosse q̄ nō ipse sed' dōs possidet.l.certe ꝯ.is qui rogauit.ff.de precario. Idem de colono ea rōne.l. male agitur.C. de ꝓscri.xx.an.idē de eo q̄ possidet nomine alieno ea rōne.c.cū venisset de restit. spo. Idē de pignoze quod nō potest ꝓscribi a creditoze z vsufructario q̄ ceni sēt in male fide Dicit tamē Pa.i.d. c.cū nō liceat lz colonus z tenens precario noīe z q̄ possidet alieno noīe nō possint ipsi ꝓscribere tales res tū si colonus vendit alteri z qui emit bona fide ꝓscribit sed dōs petit restitutionē in itegrum si ignorauit exclusiua gīalt.l.i.ff.ex qui.ca.ma.fm Spe.eo. ti.glo.in.l.cum nemo.C.de acq.pos. z plz per ea q̄.j.dicā lz bar.in.l.cuz solus ff.de vsuca.aliter sentiat.

¶ Tertiodecimo res empta a ꝑligo vel luxurioso aut luxoze alienāte distinguit tī pan.in.c.si diligenti eo.q. Aut talibus est interdicta administratio z sic nō valet ꝯtus nec inferē vsucapien di ꝓditio vt.l.qui fundū.ꝯ.q sciens.ff. p empto. Aut nō e interdicta administratio bonoꝝ z tunc aut ignorabat q in malū vsuz volebat ꝓfiare z sic pōt vsucaper e q̄ est bone fidei vt i.l. si gs cū sciret.ff.p épto. si ꝙ sciebat q i malū vsuz volebat erpēdere preciū sic nō valet vsucapere vt in.l.si gs cū sciret z est ter.no.i.l. si vero nō remunerādi cā ꝯ.si adolescēs luxurioſus mandat tibi vt p meretrice fideiubeas idēq; tu sciens mādatū suscepēris nō habebis mādati actionē q̄ si le est q̄si ꝓdituro pecuniā sciens credideris. Sed z si vltrius directe mandauerim tibi vt meretrici pecuniā credas nō obligabit mandati q̄si aduersus bone fidei mādatus sit hoc tex.ff.mādati. Nec obstat.l.affectiōis.ff.de dona.q̄ ego intelligo ante factū nō valere in ista lege valeret post factū fornicationis soluēdo hanc decisionē posuit bar.in.d.l.si gs cū sciret z fm hāc limitaré ego.l.si.ff.de alea.vbi vz ꝯtus venditionis factus alteri a colusore.s.verū q̄si nō putabat preciū in indo velle ꝙsumare alias talis emptoz nō poterit ꝓscribere Aduertimus va

le ℣ctus factus i lndo cũ collusore vñ nec ℔z vẽditis nec tenet emptor de eũ tione cũ simul delinquerat. l. ñ. §. i. ff. q̃. re. ac. nõ da. ℞ p cõsequẽs cũ sit in ma lafide ℞ cõtractus sit prohibitus a iure nõ poterit pscribere qõ no. bene.

17 ¶ Quartodecimo res ignorãtis non põt pscribi ita ℔z vo. pe. de pusio i tractatu de canonica portione epi. c. ij. allegat. l. cũ ser. ff. de edi. edic. cũ cõcor. in glo. ibidẽ. Vñ cõcludit q̃ qñ qs ignorat hẽu ℞ actu ius sibi cõpetere puta qz ignorat legatũ sibi factũ ex quo resultat sibi ius agẽdi ℞ sic nõ currit prescriptio. Itẽ qñ qs ignorat actu sed nõ hẽu sic ẽt non currit puta collator scit se habere ius conferendi beneficiũ sed ignorat factuz ex quo resultat sibi ius agẽdi. s. actũ vacationis ℞ sic nõ currit pscriptio. c. qz diuũitatẽ de pcel. pre. c. ffas de suplẽ. negli. pre. Pa. vo in. d. c. vigilãti dicit q̃ ℣ ignorãtẽ vel ablentẽ currit pscriptio nisi ignorãs vl absis possideat ciuiliter qz tũc nõ currit pscriptio vt in. l. male agit. C. de pscri. xxx. vt l. an. ex quo infert q̃ si absente aut ignorante ingredimur possessionẽ meã non incipit tũc prescriptio ℔z fuerit ingressus bona fide qz p hũc ingressum non perdo possessionẽ vt in. l. si id qõ ff. de acq. pos. sed antequ incipiat pscribere oz prius pdam possessionẽ puta qz sciens alium ingressum suspicer me posse repelli vel tradidi oblitioni ℞ eã negleri p decẽnium vt in. d. l. si id. qõ ℞ ab eo tpe incipit currere prescriptio ℞ nõ prius. vt no. dy. in regla sine possessione li. vi. z sentit gl. z aptus bar. in l. i. C. de seruitutibus. Addit tñ q̃ ℔z ℣ ignorantẽ currat prescriptio tñ si ignorantia sunt ex iusta cã vel probabilis q̃ tunc subueniturar. c. cũ illoruz de sen. excõ. ℞ hec subuentio erit q̃ restituet i integrum vt volvit Bar. in. l. i. §. si qs agit. ff. de actu itinere℔ pz. facit glo. in l. i. C. de pa. po. ℞ tex. optim⁹ in. l. ante-pe. ff. de acqui. here. ℔z magis mihi placet opi. Pe. Vbi tñ ignorantia non est crassa vel supina Inco℞poralia ℣o nõ pñt ãsi possideri nisi sciẽte eo q̃ possidebat prius. Et data eius ignorãtia nõ pñt prescribi. l. ij. C. de fun. ℞ aqua no. Inno. in. c. bone. cl. ij. de po. plã.

¶ Quintodecimo res excõicati vt di cit Pa. in. c. i. eo. qz cũ sit ipedit⁹ a lege nõ ℔z ℣ eũ currere pscriptio. l. si in fi. C. de anna. excep. Qõ limito verũ in eo. q nõ est in mora petende absolutionis secus si eẽt in mora qz tũc impedimẽtũ oritur ex culpa sua ℞ tõ curreret. 28

¶ Sextodecimo res furtiue vel vi pos- 29
sesse nec ẽt ea que ex ipis nascũtur vt Instit. de vsuca. §. furtiue de quo dic vt infra. §. xxxviij.

¶ Que sunt tpa in qbus prescriptio 30
non currit sed dormit. §. Pan. in. c. extrãsmissa eo. q̃ nouem tpa Primum tps hostilitatis ℞ vbi ius nõ redditur ℔z hoc limitat Inno. in. d. c. qñ pp guerrã ℞ hmõi actor agere volvit sed non potuit qz nõ erat q̃ ius redderet. l. sed si p ptozem. §. si ferie. ff. ex quibus ca. ma. ℞ pp hoc dicit Bar. in. l. de etate. ff. ad tre. q̃ citatur tpe pestis habet instã cãs nõ comparẽdi al'at. c. ad supplicatio nem de renũ. facit gl. in. c. si vero de in reiur. Et ideo dicit idem Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsuca. q̃ tpe pestilẽtie non currit prescriptio vbi qs fugit ex tali timore aut certe erit iusta cã petendi restitutionẽ in integrum ex clausula generali ℞ idẽ dic de oi alia iusta cã que impedit ne qs rem suã petat. l. qõ quidez. ff. ex qui. ca. ma. secũdũ ips est qñ eccla nullum ℔z plãtũ seu ℔z inutilem ad agẽdũ vt puta qz est excõicatus suspensus vel captiuus. c. qz diuersitatez de pce. prebẽ. xvi. q. iij. c. i. de clec. q̃ di ligẽtia Aut ẽ vlapidator aut male alienans plãtus vt in. c. si sacer dotes. xvi. q. iij. ℞ qõ no. in. c. i. de in iure. resti. li. vi. Naz toto tpe prelati male alienãtis nõ currit. Tertiuz tps qñ quis de iure impeditur agere sicut filiusfamilias vt l. i. in fi. C. de anna. excep. ℞ in vxore vi uẽte marito respectu rez dotaliũ. l. rebus. C. de iure dotiũ Itez i pupillo durante etate pupillari. l. sicut vltra me-

dtū.C.de pscrip.xxx.an. Quartū tēp⁹ est scismatis q̄ ad ecclie romanā vt in c.cum nobis eo.ti. Quintū tps ꝺ ditionis q: res sub cōditione nō pscribit.l. cū notissimi.ff. sed illud.C.de prescrip. xxx.annox q: nulla currit mora. Sextus tēpus feriarum repentinarus q: pre caueri nō pōt vt dicit in.d.§. si ferie. Quādā tū dicit q̄ currit ꝫ indulget restitutio Septimū tps absentie reipu blice cā tū Jnno.isto casu cū pcedenti ꝫ q̄ currit pscriptio sed dar restitutio qū prescriptio fuit cōpleta tpe feriarū aut absētie vel parū post. Sec⁹ si post magnū tps q: tūc nō datur restitutio facit.l. ab hostibus.§. ꝫ qō simpliciter.ff. ex qui.ca.ma.z satis placet licet aliq te neāt idistincte nō currere Octauū tps est furie vel p̄digalitatis fm Jo an. in addi.ad Spe.eo.tit. Nonū est tacētis hereditatis z nō stat p heredē gn eā capiat ꝫ aliq; mō ē ipeditus fm pa.in.c. de q̄rta de pscri.ꝫ to. anto. ibidē tz q̄ currit ꝫ restituet ex gīali clausula.

31 ¶ Sed queo an in pfatis casibus ita dormiat z impediat pscriptio q̄ non sit opus petere restitutionē.ff. diuersa sunt opi.legistarū in senatus.ff.de offi. p̄si. z canonistarū i.c. ex trāsmissa eo. sed mihi placet opi. Jnno.q̄ ipedit ip so iure nec est necessarium petere restitutionem nisi solum in tpe absentie z feriarū pōt dici eū simili rōe tēpus p digalitatis ēt z sic illa tēpora subducuntur de medio pscriptionis.rō sua quare nō currit est q: pscriptio ē odiosa vt pz ex eo q̄ legit z no.in.c. vigilanti eo.Ergo nō est laxanda.

32 ¶ Quātū tēpus regritur in pscriptione.ff.q̄ diuersimode fm q̄ a diuersis z cōtra diuersa fit prescriptio.

33 ¶ Cōtra ecclias romanā nō currit mi nor: q̄ centenaria intellige in his que spectāt principaliter nō secūdario ad ipsam fm glo.in.c.ad audientiam eo. vnde dic q̄ generaliter q̄ immediate pertinēt ad dispositionē pape gaudent p̄uilegio vt ē ecclia lateranēsis z res ipsius exemptio cōtra quā non currit

minor: prescriptio q̄ centenaria Jta tz Jo.an.in regula scietti li.vi. in mercu. z q̄ nō. Pa.in Cle frequēs de exce. p̄cla.z Pa.in.d.c.ad audientiā. Fallit hoc in cāu.c.ij.§.i.eo.li.vi.vbi catholici pscribunt contra eccliam romanam bona hereticox q̄ ignorabant in vita essent hereticī ꝫ per.xl.ānos bona fide ea possēderunt nec in illo casu potest romana ecclesia petere restitutionē vt in.d.c.ij.p3 vbi probet oēm molestiaz post prescriptionem.

¶ Cōtra ecclesiaz inferiorem a roma 34
na siue fiat prescriptio a primato vl ab
alia ecclia si est in īmobilibus corpori
libus siue incorporibus iuribus q̄ntis
bus continuum cā vel nō sic requiritur
quadragēnaria ānox prescriptio vt in
c.de quarta eo.z in.c.i.eo.li.vi.nec requirit titulus in hac q̄dragenaria prescriptione sed sufficit bōa fides nisi sit
Jus cōe q: sic requirit titulus verus
vel putatiue verus.c. si diligenti eo.ti.
vel tēpus de cuius initio memoria nō
est dicto.c.i.nisi in casu quādo ius cui
le exigit contra priuatum tēpus de cu
ius initio memoria nō est q: tunc mul
to fortius requireretur cum prescribi
tur contra ecclesiam.

Si vero est in mobilibus sic fm Pa.
in.c.cū dilecta de confir.vtl.vel. inuti.
nō habet locum vsucapio triennalis
contra ecclesiam romanaz sed contra
alias. Ecclesias credo q̄ habeat locū
nisi in rebus que alienari nō pōt sine
debita solēnitate de quibus.ē. Illicita
tio.§.v.z quatuor.§. sequentibus. Et
q̄ prescribat habes in anten. quas ac
tiones posita.xvi.q.iij.§.fi.

¶ Quia si laicus habet rem cōez cū 35
ecclia z indiuisibilem.ff. pa.in.d.c. de
quarta q̄ regrit quadragenaria pscri
ptio pp ecclīam ar.l.si cōmuné.ff.quē
admodū serui.amit. Jo.an. in.c. vnico
de iure patro. i nouella dicit q̄ vbi ius
ecclesie pōt remanere illesum pscriptio
cōis Z laicū sufficeret facit q̄ no.i.c.
ad audientiā eo.z.xvi.q.iij.nonim⁹.

¶ Sed nūqd regrit quadragenaria 36

in re que deuenit ad eccleſiꝫ que cum eſſet laici incepit ab aliquo ꝓſcribi.ff. Pan.in.d.c. de quarta cõtor ⁊ verior opi.eſt q̃ non ſed ꝓ ꝓterito vtetur ꝓuilegio ꝓuati ⁊ ꝓ futuro tempore ꝓuilegio ſuo ar.in.l.fiſcus la.i.ff.ỏ iure fiſci ⁊ iõ ſi cõtra ꝓuatũ ꝓſentem currerunt.v.anni.anteq̃ veniret ad ecclam ſufficiẽt poſtea.xx. poſtq̃ venit ad eccliam. Et idem dic in ſimilibus ꝓuilegiatis facit aũt.ſi gs.C. de ꝓſcrip.lon.tempo.⁊ ſi in iſto caſu mutat ꝓſcriptionez.

37 ¶ Utrũ ꝓſcriptiones iudiciales curr̃t ℨ.eccleſiam.ff. Pa.in.c.fi.de in integ.reſti.q̃ ſic vt ſunt q̃ poſt dicendum nõ appelletur ⁊ hyſufmodi ſed reſtituitur ſicut ⁊ minor iure ſpeciali vt in d.c.fi.⁊ l.i.C.ſi ſeptus in integ. re. ſue. po.⁊ ibi ſequitur bar.

38 ¶ Utrũ res patrimoniales clericoruꝫ gaudeant iſto ꝓuilegio quadragẽtario.ff.q̃ nõ ſ3 ꝓſcribuntur cõi ſpacio ſicut alie laicorum ⁊3 gl.in.c. poſſeſſiones.xvi.q.iij.⁊ in.c. q̃q̃ de ceſſi.ii.vi. ⁊ Spe.in titu.de reſti.in integrum tenet q̃ non poteſt reſtitutionem petere ſi ſuit leſus in talibus bonis ſicut facit in leſione in rebus eccleſie ⁊ iura que dicunt q̃ bona clericoruꝫ gaudeant eodẽ ꝓuilegio ſicut bona eccleſie dic̃ q̃ intelligũtur quo ad defenſiones allegat.c.eccliarum ſeruos.xij.q.ij. facit quod dicit Pe.⁊ abbas in.c.cũ. ſit de loco cõpe.q̃.ſi raptores ꝑſatoruꝫ bonorum nõ cõuenimtur coꝛa iudice eccleſiaſtico qz ꝓuilegium nõ dz extendi niſi in caſibus iure expreſſis ⁊ idez cõcludit do.Anto.niſi ſit eadem oio ratio cum expreſſis a iure quod not.

39 ¶ Quid de legatis ad pias cãs.ff. q̃ ſolũmõ hẽbit locũ ꝓſcriptio.xl.ann. ſm gl.no.in ante.de eccleſia titu.ℨ.ꝓ tẽporalibus ⁊ in.c.penulti.xvi.q.iij.

40 ¶ Contra hoſpitalia ⁊ alia pia loca regritur.xl. annoruꝫ ſicut ℨ eccleſiam vt eſt text.not.in.l.oia ꝓuilegia.C. de epiſc.⁊ cle.no.Jo.an.in.c.ij.de reſti. in ſexto.libro.vi.

¶ Cõtra principẽ diſtinguit Pa. in c.cũ nobis eo.tit. ſic aut ſũt bona reſeruata principi in ſignũ ſubiectiõis ⁊ in tributo vel cenſu ⁊ ſic mullo tẽpore currit.l.cõperit.C. de preſcri.xxx. ánoruꝫ vt in ſignũ ſingularis ꝓuilegu vl̃ diuij vt legitiare ſpurios creare notarios exigere vectigalia ⁊ pedagia .⁊ huiuſmodi ⁊ ſic requiritur ſcientia principis ⁊ tñ tps de cuius initio memoria hominũ nõ exiſtat vt eſt tex.ſi ſup quibuſdã de ver.ſi.⁊ p bar.in.l.cũctos populos C. de ſũ.tri.⁊ l.ſi publicanus.ff. de publi.⁊ in.l.i.ff. de aq̃ plu.ar. Aut ſũt bona pariter poſſeditibilia ⁊ ſi iſta ſũt ꝑn cipi i cozporata regritur ſpaciũ.xl.an. vt in.d.l.cõperit ſerenitas nr̃a ⁊ ſic p cedit glo.in.ℨ.fiſci Inſti.de vſuca. Si vero nõ ſunt incozporata ſed dũ tarat delata tãq̃ vacantia ſeu ex cauſa publi cata ⁊ tunc in bonis delatis ꝓpter vectigal non ſolutũ ſufficit tempus.v.annoꝛ vt.l.y.C. de aposta. In aliis ỹo ſi ꝓceſſit denũciatio ſufficit tps.aliis.xl. annoꝛ vt.l.ira q̃tuoꝛ.ff. de diuer.⁊ tẽ. preſcri. Si vero denunciatio nõ interuenit ⁊ ſic ſi hũit bonã fidẽ tñ regrit tempus.xx.annoruꝫ.l.in oibus.ff. de diuer.⁊ tẽ.preſcri. Si aũt vltra bonaz fidez hũit titulus ſic ſufficit.x. annoruꝫ ſic loquitur.l.Gtuis.ff. de vſuca. ⁊ not. bar.in.d.l.in omnibus.

41 ¶ Contra quoſcũq; alios a predictis diſtinguo aut ſumus in actionib⁹ perſonalibus ⁊ ſic requiritur ſpaciũ.xxx. annoruꝫ. Quod limitat Pa.in.d.c.in cauſa de cauſa poſ.⁊ ꝓpoſ.veruꝫ qñ concurrit ſola patientia. Secus ſi cum patientia interueniſſe aliud vt eſt text. in.l.ꝓcula.ff. de proba.vbi ex tacitur nitate lõgi temporis ꝓeſumitur dimiſſum fidei cõmiſſum debitũ ſi ſepius de alijs habita ratione non fit habita de fidei cõmiſſo mentio. Aut ſumus in rebus corpozalibus imobilibus ⁊ ſic ſi poſſidet cũ titulo requiritur ſpacium. x.annoruꝫ inter preſentes continue ⁊ per.xx. inter abſentes ⁊.l.fi.C. de preſcri.lon.tem. Si ỹo partim.ſunt ꝓ

partim absens duplicabitur tps absentie solū auten. q̄ si quis quibusdam. C. de p̄script. lon. tem. Sine titulo per xxx. annos cum bona fide ꝛ reliquis p̄ scribitur. vt in. c. sanctorum eodem ti. xvi. q. iij. c. placuit ꝛ. l. si quis emptionis. C. de p̄script. xxx. an. Aut sum⁹ in incorporalibus vt sunt ītra ꝛ fruitutes ꝛ sic nō requiritur titulus iz soluz vsus sufficit sic distinguendo q̄ aut sumus in fruitutibus ꝛ tunc si habent causam continuam vel quasi regulariter p̄scribitur longo tempore. s. x. annorum inter p̄sentes ꝛ. xx. inter absentes sicut immobilia tex. est in. l. fi. C. de p̄scri. lon. tem. ꝛ in. l. ij. C. de seruit. ꝛ ibi glo. ꝛ doc. hoc not. Si vero seruitus habet causam discontinuam vt seruitus vie ꝛ seruitiorum extraordinariorum p̄stratio tunc regulariter nō p̄scribit vt est tex. in. l. seruitutes. la. iij. ff. de seruitu. ꝛ ibi per doc. Fallit p̄dō. q̄n̄ ga vsus est tāto tpe cuius ☩rij me moria non existit. l. hoc iure. §. ductus aq̄. ff. de aq̄ q̄ti. ꝛ est ita no gl. ꝛ doc. d. l. seruitutes ꝛ tps cētū āno⁹ū est tps i de cui⁹ initio non extat memoria vt iz dns Anto. in. c. veniēs de testi. ꝛ Lar. in. c. si diligēti de p̄scri. Jtē. q̄. quī hūt titulū p̄cessiōis a dño q̄ p̄scribet in. x. annis inē p̄nes ꝛ. xx. inter absentes ita no. gl. l. d. l. fruitutes. Addit ꝛ. ij. p̄scribitur q̄n̄ hūt vez titulū a tertio q: p. x. i ter p̄nes ꝛ. xx. inter absentes p tex. in. l. fi. in fi. C. de p̄scri. lō. tē. Fm Pa. de ca. in. d. l. seruitutes. Aduerte q̄ dīa in ter p̄scribēdo rusticanā ꝛ vrbanā fruitutē q: rusticana gdiū iz nō vsuz iz vrbana nō nisi ali⁹ sit vsucapiat libertatē. iz puta hēo fenestras q̄s iz obstruā nō pdo ius iz si alius p tdē tps alt⁹ius elevauit murū sm̄ sic amitto hec p̄bant in. l. hec aūt ītra. ff. de fruit. vrba. p̄dioz. gd aūt sit seruꝰ vrbana ꝛ rusticana vide fruit⁹ in p̄ncipio. Et nota q̄ tunc fruit⁹ dī hre cāz cōtinuā vl̄ p̄petuā q̄n̄ est in vsu actualr ꝛ potētialr. vt seruitus aque ductus ꝛ fruitus altius non collēdi ꝛ silēs rō q: iz a p̄ncipio regratur factū hois nō tm̄ semp quia positū aqua est derivata in canale facto natura cōtinuat ꝛ p seipsaz semp fluit ꝛ in seruitute tigni iniuncti vel oneris ferēdi q̄ positū semel est immissiz ītinuatur aliq̄n̄ vero dī hēre cām quasi cōtinuā vl̄ quasi ppetuā q̄n̄ ppetuo seu cōtinuo potētialr sed nō actualr ē i vsu vt ē fruitus stillicidij vel duct⁹ aq̄ ex celo cadentis rō q: iz nō semp exerceat actu tm̄ apta nata semp exerceri sine facto hois ga cū pluit stillicidiū ē semp aptus recipe aquā sine factō hois positū stillicidiū ē idē i eligēdi iure ꝛ petēdi decimas ex agro Alliq̄n̄ seruitus dī hre cām discōtinuā q̄n̄ nō est semp in vsu actualr potētialr sed necessario regrit factū hōis q̄ nō pōtesse continuuz vt est seruitus itineris vie ꝛ simi lium hoc no. p. gl. ꝛ doc. in. l. seruitutes la. ij. ff. de seruitu. ꝛ in. l. fozamē. ff. de seruit. verba. p. aduerte hic quia in seruitute q̄ admittit p non vsuz si hz soluz intervalla diez vl̄ noctiuz tm̄ vl̄ breuiozis spaciꝫ p̄scribit p. x. anos iter p̄tes ꝛ. xx. iter absentes. Si aūt hēat intervalla annoz vel mensiuz regrit tps duplicatū q̄ ad p̄ntes v3. xx. ānoz sed quo ad absentes alig tenent q̄ nō duplicatur. Sz credo q̄ duplicat iz Jo. glo. in. l. fi. C. de seruitu. quē sequit cōter gl. Accurs i bar. ꝛ bal. ꝛ doc. ibidez ꝛ Jnno. in. d. c. de. iuꝫ. q: p vltima opinione hāc ponit q̄ est sua ītra gl. nota. in. l. q filiū. §. sabin⁹. ff. ad treb. vbi dī q̄ vltima opi. in dubio ē tenēda ītē no. q. d. duplicatio nō hz locū i p̄scriptione. xxx. vl̄. xl. ānoz nec in p̄statione annua vt vult gl. i. l. cū notissimi. §. fi. C. de p̄scri. xxx. anno. ꝛ dī hre iteralla diez vel noctiuz q̄n̄ alternis diebus vel die seu nocte mihi licet ꝛ tibi alet̄o die ꝛc. Tēpus 30 annoz vel mensiuz quando de quinquennio in quinquennio vel de anno quolibet vna die vel pluribus iz ducere aquā Aut simus in fruitute q̄ debetur a re persone vt vsusfructus vsus. iurisdictio ꝛ huiusmodi. que iz requirat factuz hominis

ñ nō dicunt hēre cām discōtinuā q. aio possideri pñt q̄ tinuus est lz actus hōis sit discōtinuus nō sic in seruitute ūre. rei debet cū res aiuz nō hēat. Iste seruitutes ergo q̄ debentur a re pſone longo tpe pſcribent cū titulo tñ ꝙ nō q̄ hz similitudinē cū dñio q̄ lōgo tpe pſcribit sine titulo vt est casus in. l. vlti ma in fi. C. de pſcri. lōg. tē. Et itellige de titulo hito a nō dño q̄ si a dño nō oz pſcribere aut sumus in seruitute pſona li q̄ pſone a pſona debet̄ z sic pſcribit aliq̄n quinquēnio q̄n. s. pñ tpe mortis gessit se p libero nō in fuga nec latitās sed in bona fide sic post q̄nquēniū ela pſum in quo nō est passus filius q̄ro uersiā status efficit. liber no. pa. in. c. lz de q̄rigio seruo. Jn pſona ꝙ ꝓpria regritur tps. xx. anno. cū bona fide nec regrit titulus fauore libertatis vt in. l. ij. C. de pſcri. lō. tē. alias seruitus oīs p sonalis cū sit q̄tinua pp aiuz q nō pōt cē in seruitute reali sine titulo requirit tps longissimū. xxx. annoꝝ vt no. Ly. in. l. ij. C. de seruī. z aqua. cū titulo ve ro p. x. inter pñtes ꝛc. aut sumus in de bitis legatis aut stipulationibus z sic ſm bar. in. l. cū notissimi. C. de pſcri. xxx. anno. si obligatio sit de pñti lz exa ctio sit delata in diē sicut cū testator le gat centū alicui ita q̄ tradātur sibi. x. q̄ anno solū sic vnica pſcriptiōe tollet̄ z p spaciū illud quo alie res ar. l. sena tus. Ş. fi. ff. de dona. cā mor. z. c. ꝰ quar ta. c. ti. vbi vnica pſcriptiōe q̄dragena ria tollit q̄rta debita eꝓ q̄ cōiter solui tur q̄ anno q̄ obligatio ē de pñti oz ta lz exacto si dilata si ꝙ obligatio sit i diē vt in legato simplr fcō vt annua tiz det̄ aliq̄ q̄ tot sunt legata quot an nue pſtationes. d. l. senatus in fi. z sic currit pſcriptio nisi a die exactis obli gationis z sic oz tot sunt pſcriptiones quot legata. Sed aduerte q̄ si heres testatoris scit se teneri vt cōiter p̄sumitur vt no. i. l. q rome. Ş. duo fratres ff. de ꝙbo. ob. nullo tpe pōt pſcribere ſm pe. de peruſio tractatu de canonica porcōe epi q̄ hz malā fidē. Jdē dice o quocunq̄ debitore vt no. Ange. in. l. q segtur. Ş. si viam. ff. de vſuca. z dicit q̄ hic cōiter tenet̄ ꝙ bar. etiā si statuto ca ueat. vt pſcriberet z hoc segtur Jo. an. in. c. ij. de excep. li. vi. hosti. in. c. p tuas de dona. z car. in. c. vigilāti. eo. ti. z est gl. no. in aut. vt eccliа romana centum an. ha. pze. que dicit q̄ tale statutū eēt inīquū ꝓsidiū z segtur bal. in. c. si quis p. xxx. si de feu. fuerit otrouer. vbi dicit q̄ pſcribens sciēter debitū semp po terit denunciari Secus esset si ignora bat ꝓbabiliter sic pſcriberet ēt quo ad ꝓsciam vt volunt Jnno. in. c. cura de iure patro. z in. c. q̄ plerīq; de īmuni. ec. pa. tñ in. c. fi. de pſcri. distin guit q̄ aut debitor scīēs debitū nō te nebat offerre ita q̄ cessando a solutione nō fuit in culpa z sic pſcribet q̄ nō est in mala fide eo q̄ potuit cogitare q̄ voluit donare vel relaxare. z q̄n te net offerre vide bonū tex. cū glo. in. l. Item illa. ff. ō ꝓsti. pecu. z plenius per bar. z me. s. Obligatio. Ş. viij. nihilo minus tamen poterit denūciari iudici ecclesiastico. Si autem tenebatur offer re sic nō pſcribet q̄ est in mala fide aut sumus in actionibus z exceptioni bus z cum varie sint vario modo pze scribuntur puta exceptio de nō nume rata pecunia post biennīū nō pōt op poni. l. in Ştibuo. C. de nō numerata pecunia repetitio debitoꝝ in alea non pſcribitur nisi pe. 50. annos vt in. l. alearum ludos. ff. de aleato. z hmōi q̄ multe sunt que ſm pa. in. c. cū causa ō empti. z vē. ēt currūt ꝓra ecclesiā ſm spaciū decretū a iure ciuili a quo sunt iuente nec expectat̄ spaciū. xl. annoꝝ z vnū tñ no. q̄ oīs obligatio vel excep tio spacio. decē vel. xx. annoꝝ pſcribi tur. l. obligationū fere. Ş. plaz. ff. ō act. z obli. Aduerte ēt hz bar. in. l. ab hosti bus. C. g. nō obīci. lō. tē. pſcri. q̄ actiones ꝓpte rei pſecutorie sunt ꝓpetue ni si dent̄ ꝙ ius ciuile puta reddibitoria q̄ dat̄ ꝙ Ştū validū de iure ciuili tō finitur āno Secus si ꝙ Ştū inualiduz detur ciuili q̄ sic ē ꝓpetua quod no.

Item dicitur que q; si actio est data in pena solu sic pscribit et sciete debitore in pscia q; i penalibus nō tur in pscia xij.q.vj. fraternitas in glo. Si vo data nō est in pena sed in sactisactione lesi. vt actio cōpto minoris z h mōi sic data scia debitoris nō pscribit in pscia qn teneat satisfacere leso.xiij.q.vi. si res Aut sumus in rebus mobilibus z sic currit vsucapio z qd regrit vide. Usucapio.§.ij.aduerte tñ q; ꝫ minores nō currit vsucapio vt no.in.l.fi.C.in gb̄ ca.restit.in inte.nō est necessaria.

43 ¶ Sed qd dicemus de fundo dotali q; is iceperat pscribi anq; daret in dote.§.q; pscriptio nihilominus curret. Is nō potuerit inchoari postq; ē factus dotal. Secus erit de pupillo alteri succedēti ꝫ qui nō currit pscriptio durante pupillari etate Is antea fuisset incepta sed differt vsq; post pupillarē etatē.l.i.C.de prescriptōe.xxx.vl.xl.annox.

44 ¶ Utr succesor singularis inasortis pscribat p.x.ānos inter pntes z.xx.inter abntes.§.pa.i.c. nihil eo.ti. q; nō ptitucūq; hēat bonā fidē pp vicīū reale qd̄ segtur quelibz possessorē.l.vicia. C.de acq.pos.sed oz currat spaciū.xxx. vel.xl.annox z sic bñ pscribit ēt i rebus inuasis.vt no. Insti.de vsuca.§.furtiue dūmō sit bone fidei z a se vult icipere prescriptionē vt no.glo.in.d.§.furtiue Successor vo vniuersalis nō prescribit de iure ciuili si defunctus hūit malā fidē ēt sine violēcia q; cēsetur eadē psona cū defuncto in aut.de iureiu.a mo. presti. By.tñ in regula possessor z gl. in regula q; in ius li.vi.z gl.in.c.v. xiij. eo.ti.z alia glo.in.c.cura v iure patro. Is q; de egtate canonica si est bone fidei possessor z in psonā suā ichoat prescriptionē prescribet. Sz pa.post dūm Ant.in.c.fi diligēti tenēt q; nō pscribit z melius q; cū nō hēamus ius canonicū ꝫ in o ciuile expressum in hoc nō debem⁹ ab eo recedere z iura q; alleg ant loquūtur de singulari successore nō de vniuersali aduerte tñ hic q; licet mala fides defuncti noceat hfdi nō tñ nocet emptori ab here de bñ Bar.in.l. post plurib in fi.ff.de vsuca. z dūm Fran.de aretio in.d.c.si diligenti.

¶ Utr dn solues idebitū teneat̄ po 45 stea cognoscēs indebitū.§.q; nō ꝫtū cūcq; tps defluxerit Is pōt desistere a solutiōe de cetero.l.ultibus.C.de agri.cē. z co.c.pteuent de censi.xvi.q.iij. cleri ci est glo.x.q.iij.c.quia.

¶ Qūo interrūpit̄ prescriptio.§.q; 46 duob⁹ mōis.s.naliter sicut qñ deficit vnū de substātialibus prescriptiōis vt si pdit̄ possessionē z hmōi cūlr vo p ditur diuersimode q; ad sor ꝓtiosum de q; vide pa.in.c.illud adit.e.ti.Is quo ad ꝓsciaz q̄lercūcq; gs ꝓstituat in mala fide asi cōpletā prescriptionē vl vsucapionē quomodocūq; hoc fiat semp interrumpitur z hoc tene.

¶ Utr tutus pscriptiōe teneatur ifo 47 ro aie restituere rē prescriptā cū cognoscit rē fuisse alienā.§.pa. in.c. vigilāti eo.ti.q; nō ex multis rōnibus. Sz melior est quā ponit i.c.fi.e.ti.q; qs iure possideatur iuste possidetur z si iuste bñ ergo nō alienū Is iuti ergo nō peccat nō restituēdo.xiij.q.iij.qd dicē z hāc opi.Is gl.in.d.c.vigilāti Jo.Uicē. Tā cre. Bofre. Host. Jo.an.in regula possessor li.vi.in mercuriatibus z Jnno. in.c.fi.eo.ti. Hugo.i.c.si virgo.xxxiij. q.i. Jo.Sco.in.iij.vi.xv.dūs Ant.in d.c.vigilāti dicit se disputasse q; ad sor aie tenet̄ rō q; cā prescribēdi nō est oīo sufficies quo ad egtatē quo vo ad sor ꝓtiosum dicit nō teneri. Alij aūt indistincte tenēt q; tūr. Sz ego te neo opi. pa. q; nō teneat̄ nisi sore ita eēt scrupulosus q; nō posset deponere ꝓsciam qn teneat̄ q; sic teneretur.xi. q.iij.cūi ē illata. Nec obstat rō dñi ande pscriptione ꝫ eū q; nō pōt iputari ꝫ negligētia q; haberet remedū petēdo restitutiōem ex clausula generali quā si petet in ꝓscia erit restituendus si vo nō petet nō tenebitur restituere p no.p Jnno.in.c.q; plericq; de immuni. eccliaz. Jtē q; prescriptio de iure canonico nō solū est in odiū negligētis sed

etiam ꝓ bonū ⁊ equum .xvi.q.tij.§. potest vñ sicut dicit bal. in.c. si qs per xx. ſi de feu. ꝙ trouer. fue. ꝙ statutū laicoꝝ denegās auditiā in foro seculari ꝓ equū seu bonū publicū valet in cō scia nec hz locū denūciatio in iudicio ecclīastico puta ſi statuto cauetur ꝙ nō soluēs gabellā iuſtā nō audiatur vel in ſtrumentū qđ nō reperitur regiſtratū in li. cōis ꝓſumitur falſum. Idē dicit Bar. in extrauagāti ad reprimendū in ver. denūciatiōe de velleiano ⁊ mace doniano ꝙ nō valet denūciatio in foro ecclīastico qz datur eis maxima egritate nāti ſic aſſentior. nō hēbit locū in ꝓſcriptione q̄ tā a iure ciuili q̄ canonico ꝓ bonū publicū eſt inuenta ⁊ cū maxima egrate ⁊ ī o veriſſimā crede ēt in ſcia opiōnē Pa. ⁊ ſequentiū cum.

¶ Sz ſro qđ remeditū poterit hīre ille ꝑ quē eſt cōpleta ꝓſcriptio ⁊ cui nulla pōt iputari negligā. ſ. ꝙ ſi aliquo legitio impedimēto fuit detētus cōuerti ad doc. ꝙ petere poterit reſtitutionē in integrū vſq; ad .xxx. ānos ſequētes q̄ incipiūt a die ſcie poſt ceſſationē impedimēti legitimi. Nō qr iſtud quadrienniū nō currit ignoranti vt in.c.i. ō reſti. in inte. li. vi. In verbo ſi qs negligēter omiſerit. Ignoraſ. n. ſi negligit vt p barur in.c.ij. iūcto.c.q; diuerſitatē de cōce. prebē. Et hāc opinionē tenet Io. de ligna. poſt zēze in de. vna. de in ite. reſti. ⁊ pa. in.c.cū ex lr̄is de reſti. in ite. ⁊ placet mihi vt ſapiat naturā eius in cuius loco ſubrogat ar.c. eccla vt lite pen. qz iſtud quadrienniū ſuccedit loco anni vtilis qui olim cōpetebat vt in.l. ſi C. de tempo. in integrū reſti. ⁊ ideo a principio. erit vtilis licet poſtea ſi cō tinuus.

¶ Utrū eccleſia petat reſtitutionē in integrū poſt cōpletā ꝓſcriptionem. ſ. cōiter tenentur ꝙ ſic in.c.i.eo. ⁊ gl. in c.i. de reſti. in inte. vſq; ad q̄nq; ānos vr. ſ. diti de impedimēto legitimo ⁊ ad c. ſeqz. e. ti. dico. ꝙ eſt verū ꝙ nō datur iſti eccliā ꝓſcribit. ꝫ eccliam vt ibi ſi militer ſi velles tenere ꝫz aliquoz opinionem ꝙ currit ſemper ꝓſcriptio in caſibus in quibus diri dormire dicꝙ dabitur illis ſimiliter reſtitutio vſq; quadrienniūm.

¶ Sz poſſet dicere aliqs ad qđ rz ꝓ ſcriptio ſi talis ꝫ quē ꝓſcripſit pōt petere reſtitutionē. ſ. ꝙ vadat ad hoc quo ad forū ſcie ꝫz inno. in.c.q; pieri que de īmuni. eccliarum ꝙ nō tūr eas reſtituere niſi petatur ⁊ ſi nō petūr tūc fra tres debitū iā ꝑplus nō tenebitur ēt ſi petatur niſi fuerit ipeditus ex ſcō iudicis vī aduerſary vt vult gl. in de. vnica de reſtit in integ. qđ nota.

¶ Utz negligens poſſit agere ꝫ illum § 1 qui rem ſuam alienauit poſtq̄ ille cui fuit alienata vſucepit rem ſibi alienatam. ſ. ꝙ ſic qz talis alienato: tenetur ſibi ex delicto ⁊ ſua negligēcia nō fecit ceſſare delictū illius de quo vide quod notat bart. in l. iij. ff. de alie. iudi. mutan. cauſa facta.

Reſumptio primo erga aliqđ aliud a ſe ex triplex. Prima eſt iuris tm̄ que eſt qñ ius ſuper dubio ⁊ veriſimili preſumit aliquid ſecunda eſt iuris ⁊ de iure que eſt qñ ius ſuper aliquo preſumpt ⁊ vltra diſponit ita eſſe nec poſſe ꝓtrariā ꝓbari ⁊ de iſtis hēs in gl. in.c. is q̄ de ſpō. ⁊ differt iſta ꝓſumptio ſcīa a fictione iuris qz ꝓſumptio eſt ſuper facto dubio in quo ius vadit ꝑ pecturas preſumēdo ita eſſe ⁊ diſponēdo ꝙ vult ita eſſe ⁊ non poſſe ꝓbari ꝫ. Fictio vero eſt ſup certo vno mō ꝓſiſtēte qđ tñ alr̄a iure eſſe fingitur puta certa ē lex ꝙ mulier nō eſt ſtipulata dotē ſibi reddi tñ fingit ſtipulationē interuenīſſe. l. vnica ī pn. C. de re. vxo. act. Idem in arrogato q̄ ſemper fingitur ſtipulatus. iij. ꝓtez de bonis arrogatoris ſi emancipetur. l. ſi arrogator. ff. de adop. ⁊ hāc differenti am no. glo. in. d. l. vnica. in. §. accedit ⁊ ſic contra fictionem iuris non poteſt ꝓbari qz lex oio intendit ꝓtra veritatem fingere glo. eſt in. l. a diuo pio §. pignora. ff. de re. iudi. ſed ꝓſumptio

ūris ⁊ de iure aliq̄ ādmittit ꝓbatio
nem vt notat in.d.c.is q fidē de spon.
⁊ in aut.sed iā necesse.C.de dōa. ante
nupt. Tertia est hoīs ⁊ hec triplex pri
ma violēta vt cū nō inuenī solus cum
sola in loco suspecto puta lecto ⁊ hu
iusmodi de qua in.c.lris ⁊.c.se.de pre
sum.xxxv.q.i. dixit dōs ⁊ hec valet ad
probañ. oia excepto crimie maxie gra
ui facit.c.lras de pūm. vbi ex vehemē
ti presumptione nō punit qs de crimi
ne q: in crie debent esse ꝓbatiōes lumi
ne clariores.C. de pba.l.fi.v.q.vi. epi
phanii. Uñ ex ista iudicās primū iuñ
in alo solum aliq̄ delictuz cōmisisse
nō peccat q: ꝛz ex tali iudicare vt ꝓz in
d.c.lris ⁊ tz Nico. de ira super Dat.
vij. ⁊ alex. de als. fa fe.c. Secūda ē pro
babilis q̄ ingirgit ex aligbus suspitiōi
bus ꝓbabilibus ⁊ hec facit semiplenā
ꝓbatiōez ⁊ si qs infamatus sit inducit
purgationē de pur.ca.c.si qs de gra
du ⁊ aliq̄ cū vno teste vel iuramēto
facit plenā ꝓbationē de pūm. illud ⁊
in hac debemus aspicere actū scōm iu
ram existētias ⁊ nām vt in.c.lras ⁊.c.
tertio loco.co.ti.nō ꝛz accidētalia ⁊ iō
maledicit gl.in.c.ablit.xi.q.iij. dū di
cit q videō clericū osculātez mulierez
dz pūmere q bñdicat eā. Nā factum
ꝑ legē nō dz pūmi nisi maluz. ar.c.i.
eo.⁊.l.nā iudus noxius.ff.ad.l.acq. si
cut est talis actus cū etiā clericus ꝓhi
beat solus cū muliere fabulari.lxxxi.di.
clericus. Et ex ista possumus iudicare
sine peccato malū qd videmus: ꝛz iudi
care aliō qd si videmus cuius ista est
pūmptio é mortale peccatū si pueniat
ad firmā assertionē cū pinacia scōm
Alex. vbi.s. veniale vero si stat in sola
suspitōe ⁊ hec ē tutior opio q̄dq̄ gl.i.d.
c.lris ⁊.d.c.si qs de gradu videat tene
re fore licitū ēt iudicare ex hac suspitio
ne. Alia est temeraria q̄ surgit ex ma
lis hoibus vl ex causis leuibus vl vbi
actus ꝓt eq̄ referri ad bonum sicut ad
malū ⁊ de hac loqtur.c.estote ⁊ re.tur.
q debemus interpiari in meliorē ptē
Uñ no.ꝛz Nico.⁊ Alex. vbi.s. q ex ta
libus leuibus signis dubitare de bōita
te ſris est petñ veniale qz pcedit ex hu
mana fragilitate: nec dr iudiciū ꝓpie
sed suspicio: ꝛz ex talibus firmit tenere
i alo q si sit malus malo peccati mor
talis sic est petñ mortale ⁊ hoc ꝓpie
dr iudiciū q ē ꝛ caritatē fraternā. Se
cus si iudicaret ō peccato veniali qz est
veniale. Si ꝙo ex talibus procedit ad
punitionē multo fortius est mortale ⁊
de talib⁹ itelligit illud. Nolite iudicare
s. ex leuibus signis. Uñ hec pūmptio
hoīs dr firmatio pceptus mētis ab ho
mine facta ex aligbus ꝓiecturis colle
ctis ⁊ differt ab opione vel suspitione
qz opinio vel suspitio non firmat pce
ptum vt no.bar.in.l. admonēdi.ff. de
iuretur. vt no. Pa.in.c.fi. de iuretur.

Resumptio

scdo erga seipsum ꝛz
q accipit a Theologis i.iij.di.
xxvi. maxie a Ricar. est duplex. vna q̄
oīt ex ꝓpria virtute p quā qs audet in
opera excedētia ꝓpriā virtutē sicut cuz
qs ponit se ad audiendū ꝓfessiones cū
ignoās sit ad medeñ. cū nesciat ad cō
suleñ. ⁊ hmōi vñ si ex hoc ꝑt seq aliqs
periculu aie vel corporis vel notabile
dānum est mortale petñ. Secus si q̄
punm malū qz esset veniale. Itē cū qs
ponit se ad iudicañ. quos nō pōt vt lat
cus clericū vel ad facieñ. officiū ad qs
non est ordinatus ⁊ huiusmodi cōtin
est mortalis presumptio. ⁊ hoc est spe
cies superbie ⁊ opponit magnanimita
ti vt dicit phi.iij. ethicorum. ⁊ oritur
ex vanagloria. Unde Brego.xxiij. mo
ra. ponitur presumptionē nouitatū filia
am vanegloie. Alia est presumptio q̄
est peccatū in spiritū sanctum que op
ponitur virtuti spei ⁊ hec directe oīt
ex superbia ſm Ricar. in.iij. di.xxvi.
q.vi.ar.i.qua qs talem se existimet qd
deus eum etiam peccantē nō excludet
a sua gratia vel non puniet ⁊ sic parui
pendit diuinam iusticiā ⁊ hec est gra
uius peccatuz q̄dq̄ prima. Secd grauius
ista est desperatio ⁊ de illis vide.s. pec
catum. Ş. iij.

Rimas quis sit. xlix. di. §. i. z vide ptriarcha

Rimitia ꝑ Alex. i. iij. parte summe est primagrum domino offerenda.

¶ Utrū sit de precepto. ff. fm Alex. q sic in omnibus casibus primus qñ est consuendo. Secus qñ ecclie ministri indigent z ipsas petunt. Intelligo de ministris illius ecclesie cui dñr. alias sūt de ꝓfillo. sūt enī de iure nālī z diuino z ꝑ ꝓcepto iudiciali sicut z decie. z ꝑ distinctionē vt. §. decima. §. ij.

2 ¶ Cui debeā. ff. q ecclie prochiali. ar. c. doctos. z. c. moderamine. xvi. q. i.

3 ¶ Quota ps ꝓ primicia dz dari. ff. q quidam dicunt q ad minus de. lx. vnus Alij dicunt q in fetibus semper primogenitū. in alijs aridis z liquidis de. xl. vnum ad plus. vel ad minus de lx. Sed placet mihi magis opi. Inn. in. c. de decimis q. ex quo non inueniatur expressum in iure canonico relinquitur in optione dantis vt det ꝗtum vult nisi consuetudo regionis aliud inducat. z hoc tene.

Rinceps in spūalibus dī papa In tpalibus vero ꝓperator. regens et ciuitatez hētur loco pncipis. vt no. gl. z cy. in. l. fi. C. de prescri. lon. tē. z bar. in. hostes. ff. de captiuis. z ō sic scia pncipis supplet defcm cuiuslibet solēnitatis. vt dicit Bal. in. l. nullus. C. ad. l. iul. ma. z q̄ no. Inno. in. c. cū oporteat de accusa. sic si fiat aliquid de licentia aut con scia regentis ciuitatem. q̄ verū credo in tpalibus nō aūt in oibus spūalibus

1 ¶ Utrum pnceps possit alicui auferre res suas z dare alteri. ff. cōmuniter tenetur q nō sine cā. vide. ix. q. iij. p pncipalē. C. si cōtra ius vel pu. utilitatez.

2 ¶ Utrum princeps obligetur ex cōtracta cū suo. ff. sunt opiniones in. l. digna vox. C. de legibus. Bald. tamen in vsibus feudorum in rūbrica de natura feudi. tenet q sic. vnde dicit q si pnceps inuestiuit aliquem de baronia vel castro q non potest cum puare sine cuipa nec successores in ꝑperio vel regno vt extra de iudicijs. Nouit nec obstat q habet plenitudinē potestatis: q. deus subiecit ei leges sed non contractus ex quibus obligatus est.

Riuilegium ꝓpriē ē quādo alicui cōceditur cōtra ius: z sic dicitur quasi ꝓpriata lex vt ꝑz. iij. di. ꝑ uilegia. Si vero aliqd concedatur qđ sit ꝑter ius cōmune sine ꝓiudicio alicuius sic ꝓpriē dicitur beneficium z non priuilegium. hoc not. Pan. in. c. olim. de verbo signi.

¶ Quot sūt spēs priuilegiorū. ff. q q̄ quoddam reale. vt illud qđ ecclie dignitati ciuitati vel alicui loco vel alicui bus personis ratione loci vel alicui rei conceditur. extra. eo. c. cum olim z c. se. z tale est perpetuū q. adheret rei nisi forte res pertinatur. xxv. q. ij. c. i. z per totū vel nisi reuocetur ex causa. c. recolentes. §. i. de sta. mo. Quoddam singulariter ꝑsonale. vt illud qđ alicui vel aligbus ꝑsonis cōceditur certis z ꝓpijs noibus exꝑssis. de offō. le. volētes. z tale nō egreditur ꝑsonā cui cōceditur nisi hoc exꝑmatur. de cōcef. ꝑ. c. constitutus. z si conceditur obtentu dignitatis nō vtitur eo si aliā dignitatez adipiscatur. c. bone. §. fi. de postu. pla. Quoddā est cōiter personale qđ conceditur personis non exꝑssis ꝓpijs noibus sicut de priuilegio minorum xxv. annorū. ff. de mino. l. i. per totum Quoddaz singulariter ꝑsonale est z cōiter corporale vt illd qđ alicui collegio vel vniuersitati conceditur sic q̄ libet singulariter de illa vniuersitate se possit iuuare de sen. excō. c. cōtingit huiusmodi sunt priuilegia concessa fratribus minoribus z ꝓdicatorib⁹. Quoddaz tñ cōiter corporale vt illud quo ō lium cōitas non singularis pōt se iuuare. sicut dicitur. iij. q. ij. q inanimutitur. z ō priuilegia talia dicuntur corporalia quia cum collegio pererunt si sūt corpus cui inherent.

¶ Quis pōt concedere priuilegium. ff. z

2 ¶ Quis pōt cōcedere pīuilegium &c. q papa in spūalibus. z ipator in tpalibus regulariter cōcedit etiā ipator pīuilegia ecclīe z clericis. de īmu. cc. p totū. Similiter papa etiam in tēporalibus vt no. in. c. per venerabilem qui fi. sint legi. Itē eps z superiores cū volūtate suoꝝ capitulorum eodem cū olim el. ij. fz Bofre. z breuiter dicas qui potest facere cōstitutionem potest pīuilegiū concedere respectu sue constitutionis vel rei. ad se pertinentis sm Hosti
3 ¶ Quō est interpretanda pīuilegia. &. q pīuilegiū ppie qō ē ꝺ ius dz stricte interpretari. vt minus deroget iuri cōi q̄ possit. vt. c. cū dilectis. de cōsue. Unde pīuilegiū quo dispēsat aliquis illegitimus vt possit ad ordines pmo ueri intelliget de minoribus tm̄. vt. s. ordo. iij. §. xv. imo si nō exprimit cā q̄re concedit. aut non sit ex certa scia vel motu nō presumit de voluntate principis. l. i. C. de peti. bo. imo per ipotentiā obtētū. vt. l. i. C. de fūdis limitrofis Bal. in. c. l̄z cāz. de proba. vult q̄ ponatur simul ex certa scia z motu proprio Idē dic i rescripto qō tollit ius tertij. Idē in pīuilegio ad bñficia. vt in. c. q̄uis de prebē. li. vi. Et hec limita nisi cōsuetudo aliter interpretet. vt no. l. c. quod dilecto de cōsā. z affi. Itē nisi ꝺ ba aliud exprimāt. q; nō recedim⁹ ab ipsoꝝ ppria significatiōe. nisi de mēte alr cōstet ita no. l. c. oli z i. c. i his. de ꝺ bo. signi. Aduerte hic fz Pa. l. c. cū ad hec. de cle. ñ resi. q; si pīuilegiū enormit ledit ecclīa vl aliū nō valet. nisi fiat mētio. de hac enormi lesione q; in dubio nō presumit princeps concedere aliqd cum graui dispendio alterius. l. quotiens C. de preci. ipe. offe. z in. c. suggestum. de dect. z in. l. ij. §. si quis a pncipe. ff. ne qd in loco pu. ergo taciturnitas inducit surreptionē. c. postulasti. de rescri. Un pīuilegium imunitatis ab oneribus personalibꝫ cōcessum alicui a pncipe nō liberat eū ab alijs oneribus q̄ pōt breuiter z leuiter expedire. casus in. l. decurio fortuna. C. de decurio. Si vero accipiamus pīuilegiū largo mō. s. p oi cōcessione que est pter ius. sic dico q latissime pīuilegiuz principis est interpretandū in preiudi eiū ipsius cōcedentis. sed i preiudiciuz alioꝝ non debet districte interpretari. c. quia circa. de pīuil. i vlti. glo. z per Inno. in. c. olim. de ver. signi. si etiam sit concessum causa pietatis. vt no. Pa. in. c. cum dicat. de ec. edi. In dubio tamen debet potius interpretari ut aliqd valeat. c. abbate. de verbo. si. z. l. quotiens. ff. de ver. ob. nisi preiudicet iuri diuino vel libertati spiritus. vt notat Pa. in. c. licet de regula.

¶ Sed quid dicemus de pīuilegio 4 seu gratia concessa persone cum simpliciter loquitur. &. q intelligetur secū dū cōditionē persone. l. si quis filio. §. tritum. ff. de inliusto testamento. c. placuit. z. c. sic viue. xvj. q. i. z. l. plenus. §. y. ff. de. vsu z habi. vnde dicit Bal. i. l. ex militari. ff. de testa. milī. q̄ pīuilegium concessuz episcopo de celebrando tempore interdicti videtur concessum vt possit celebrare in pontificalibus secundum qualitatem suam.

¶ Quō amittit pīuilegium circa ne 5 gocia. &. q. mōis pro vnico actu ꝺ directe si fiat ab eo qui hz ptēte renunciādi pīuilegio. de pstitu. c. cū accessisset Limita istud vez vbi pīuilegiū esset ad nō faciēdū z cōcessum persone pruate Sec⁹ si esset pceptuz cōi vel ecclie q; nō pdit vnico actu sed requiritur tps. xl. annoꝝ in ecclīasticis. vt no. gl. z doc. in. d. c. cū accessissent. ij. perditur spacio ānoꝝ. x. q̄ datū est ad aliquid faciēdū si pīuilegiatus eo non vtit. l. i. ff. de nunciatis. qō limitat Pa. in. d. c. cū accessisset verū q̄ nō cōfertur ecclie alias secus. z maxime hoc locum hēt q̄ nō facies pmittit facere actum ꝺ. l. hec aūt iura. ff. de. fer. vr. prediij. pdit p hz pīuilegiū faciens mentionē de pnoꝝ. vel si nō facit mētēm si ymō erat generale z secūduz spacia. xxv. q. ij. p totū. de preseri. veniens. ibi vide q; longa hz cauda. iiij. p renū

cationē ꝓpriā de q̄ dic vt.j. renunciatio.v.ꝓ renouationes concedētis. vide alios modos amittendi in.c.sugestum de decl. per doc.

b ¶ Quādr priuilegiū sit exhibēdū. ℟. q̄ a locorum ordinarys regitis. in loco cōgruo z̄ securo. aut aliqbus viris prudētibus z̄ oī suspitiōe carentib⁹ de putatis per ordinarios ad hoc tenetur priuilegiatus exhibere integraliter z̄ clausulā de qua cōtrouersia est trāscriptam. c.cum persone. eo.ti.li.vj.

7 ¶ Utrum priuilegiati socius gaudeat eodem priuilegio. ℟. Pa. in.c.q̄ sit. de iudi. q̄ sic q̄n priuilegiū esset inutile ꝓ vnlegiato si socy non gauderēt alis facit.c.licet de priui.li.vj.

8 ¶ Utrum impetrātes lras familiaritatis a cardinali b⁹ gaudeāt priuilegio familiaritas. ℟. Pa. in.c. cum dilectus de cle. nō resi. q̄ non debent in aliquo gaudere facit.c.fi. de ver. signi. lib. vj.

9 ¶ Utrum priuilegiatus ex aliquo z̄ ñ mens eo gaudeat priuilegio. vide .s. Argumentum. §. iij.

Robatio

alia euidētissima fit ꝓ priuilegia vt istrumēta ꝺubitata sicut i simili loquit tex. i.c. Pia. de excep. li. vj. Alia euidēs z̄ clara q̄ fit ꝓ testes vl facti euidētis de colpa. cle. z̄ multi. tua. z̄ ii. q. i. scel⁹. z̄ i.c. ꝓmo. z̄ ibi glo. Alia min⁹ euidēs q̄ fit ꝓ ꝓtecturas. c. afferte de ꝓbū. Sūt et ꝓbus ponētes nouē modos ꝓbationū. f. aspectus. sculptum. testis notoria scriptū. Jurās. confessus. presumptio. fama probabunt.

i ¶ Utrum in criminibus possit procedi ꝑ ꝓbabiles ꝓsūptiōes. ℟. q̄ ñ. ſz debēt eē luce clariores. l. sciāt cūcti. C. ꝺ ꝓba. posita. ij. q. vij. c. i. z̄. v. q. vj. epipha. Fallit i crimie simonie. c. sicut ꝺ si mo. z̄ hereſis. c. cū ꝓmaria. de here. li. vi. z̄ in. l. i C. de hereticis.

2 ¶ Utrum equinoca inducant probationem. ℟. q̄ non quia hoc nō probat esse quod ab hoc contingit ab esse. c. ti. de trāſla. ꝓela. z̄ in. l. negz natales. C. de proba. Facit qꝺ no. Pa. in. c. illud quoꝺ de prescip. vbi datio annuli quandoq̄ signat inuestituram vt in. c. ex ore de his que fi. a maio. parte ca. quandoq̄ ꝺationē libertatis. l. ij. C. de iure aure. annullo. quandoq̄ ꝓtractus matrimonij i. c. femine. xxx. q. v. Quādoq̄ est signū dignitatis. vt i. c. Clerici officia. de vi. z̄ ho. de. z̄ ideo arguere ad vnā solū nō valet. Facit qꝺ not ide Pa. i. c. fi. de cā pos. z̄ ꝓpte. vbi dicit q̄ cēlus solutio nō facit ꝓbationē subiectiōis. vt in. c. recepimus ꝺ priuile. alii q̄ sic. vt. c. omnis anima. ꝺ cēsi. z̄ hoc secundum subiectam materiam.

Rocurator

quis dicatur vide. s. Jconom⁹.

¶ Utrum procurator qui vadens pro facto domini incidit latrōes z̄ fuit vulnerat⁹ spoliat⁹ z̄ hmōi sit a dño i aliq releuādus. ℟. Pa. in. c. cū ꝓ cā de procura. q̄ nō de necessitate. videt tex. in. l. iter cāl. §. nō oia. ff. mādati: q̄ hec fuit extrinseca a mandato z̄ iputanda ca sui fortuito. Secus in socijs q̄ vnus in putat alteri dāna que occasiōe societat⁹ ptingūt. l. cū duobus. §. qdaz sagarias ff. pro socio. sed solū expensas quas fecit eundo z̄ redeūdo z̄ stādo pro cā. et si a priu. nihil dictū sit de expēsis: z̄ et cōtūcūq̄ volitarie assūpserit mādatū Si aūt ꝓncipaliter iret aut staret pro negocijs suis ñ pōt petere nisi quod ex penditur pro causa. sed de hoc vide. s. Mandatum. §. v.

¶ Utrū administrator ecclie possit 2 istituere procuratorē. ℟. q̄ sic. c. petitio ꝺ pcura. ſz ñ sit dñs. vt i. c. ij de dona. cū uis regulariē a solo dño possit institui.

Rodicio

ē filia anaritie de q̄ hēs Jnterrogatōes. circa auariciā.

Rodigalitas

Utrus sit peccatum. ℟. q̄. sic cum medium liberalitatis corrumpat. est tamē minus peccū cū auaricia sm̄ philo. iiij. Ethi coz̄ qz magis. elōgatur a liberalitate cui magis ꝓpinet dare in quo excedit

prodigus: quā recipere vel retinere in quo excedit anarus.

¶ Que requirūtur ad professionē expressa. §. sex puo q̄ pfitēs ꝓpleuerit. xiij. annū si masculus. vl. xij si mulier. vt i. c. i. de regula. li. vj. Aliter in casu ō quo. ē. noticias. §. ij. ꝛo q̄ pfessio fiat ei qui pōt religiōi incorporare vl de licētia eius secūdū Jnno. ⁊ Pa. in. c. porrectū de regula. Et. sic pfessio fcā p se solū aut i manu epi nō solēnizat votū ꝓ dñs Anto. i. d. c. porrectum ita q̄ si mōnitū ꝓheret teneret nisi recipet̄ tur noie alicui⁹ incorporat valētis q: valeret post ratificationē nō aūt añ ⁊ sic nō teneret mōnitū. Secus si nō reciperet noie eius. q: ratificare nō posſ. Be. in. d. c. ꝓstitutionem. de regula. li. vi. tz cū Lapo q̄ si professio fit i manib⁹ alicui⁹ hūtis administrationem religiosa. obligat religiōi i gñe saltem nō in spē nisi recipiat ab eo q̄ pōt incorporare illi. qō crede vez si talis hūs administrationē pōt illā religionē i qua hēt administrationē obligare tali quē recipit añ nō vt ꝓ ꝑ ea q̄ dixi. ē. nouicius. §. xiij. tertio q̄ fiat alicui religioni approbate. c. vnico de voto. li. vj. etiaz si fieret in domo ꝓpria in manu pla ti tz. d. c porrectū. xiij. q̄ platus regrat cōsilū capituli sui. aliꝫ nō ꝙ secūdum io. an. i qđā apostilla i. c. ad aplicā de regula. ⁊ sequit. Pa. ibidē. Sz vez ē q̄ nō tenet̄ seg. ꝙ Jo. An. ⁊ cōit doc. ⁊ nisi regrat ꝓsiliū q̄ act⁹ sit nullꝰ ꝙ i c. nouit tūcta gl. de his q̄ fiūt a pla. vñ vacāte mōasterio nō pōt aliqs recipi. vt i. silī dicim⁹ ō collatiōe spectāte ad epz. vt i. c. vnico. ne sede vacā. li. vj. tūcto. c. fi. de regula. li. vj. q̄ vez credo ni si haberet abbas vl plat⁹ ex ꝓuisu dic vl ꝓuilegio q̄ ipe solū recipet. ēt cū ꝙsilio Sec⁹ē de iure q: creat ō monacho rū de iure. ptinet ad abbatē ⁊ quētuz. ꝙm Jo. an. in. d. c. fi. allegat. c. ea. nosci tur de his. q̄ fi. a pla. ⁊ ō vacāte mōasterio nō poterit quentus recipe. Sz ꝑ lato viuente. nec plat⁹ sine quētu. nec quentus sine plato poterit aliquez recipere. vt no. in. d. c. fi. v. q̄ fiat simplr ō tribus votis. s. obia: castitate. ⁊ paupertate q̄ si nolet pfiteri nisi obiam solū ⁊ q̄ ad alia nō teneri nō esset pfessus ꝓprie si exꝑsso hoc deducit in pactū q: remota ꝓprietate sbali actus remouet̄ totū vt in. c. tua de spō. sed q̄dicta tria sint substantialia pfessiōi religionis. c. cū ad monasteriū de sta. mo. Si vero exꝑsse nō deducit in pactū valet pfessio de vno voto obie solū: dūmō addat ꝓmitto obedientiā ꝙm talem regulā. ⁊ sic intellige Jnno. i. d. c. cū ad monasteriū in reliquis vero tz non seruet forma tradita puta in regula monacorū in ꝓfectōe tū tz pfessio per q̄ncq̄ verba fiat: q: defectus formę nō sbalis nō dz viciare actū sicut dicim⁹ in excōicatione. c. sacro. de sen. exco. Jta no. pa. in. d. c. porrectus. Sexto regrit q̄ votum fiat vni religioni q: vt refert dñs Anto. in. c. rursus qui cle. vel vo. doc. bononienses ꝓsuluerūt q̄ si gs fe cit pfessionē certe regule. puta in ordine minoꝝ q̄ tñ pfessio nō valet. puta. q: añ annū ꝓbationis: tz nō possit redire ad seculū. tñ si ꝓpter matrimoniū tenebit. rō. q: non est facta vni de religionib⁹ ab ꝓbatis vt regrit in. c vnico de voto li. vi. q: cū nō valeat q̄ ad fratres minores non est factū vni sed in genere remanſit votum de ꝓfitendo vnam. d. c. nō solum de regula. li. vi. ergo nō tirimet

¶ Sed nūqd sine pctō mortali poterit ꝙhere talis. §. ꝙ Iap. Alb. ⁊ recitat Be. in. d. c. nō solū q̄ si pfitens intēdit illā solū ⁊ nō aliā sic nō peccat mortaliter. rō. q: iste nō pfitet. regulam minoꝝ. q: nō valet nec aliā q: non intendit. ergo votū nullū. si vero profitēs indifferēter intēderet si nō isti saltē isti tūc peccat mortaliter. Et tz ge. d. c. nō solū velit q̄ ēt diminuat mōnitū post ꝓfessionē ex quo pfessiōez fecit intendens se obligare saltem alte

ritū ego nō teneo sed dico cū Lapo. & Cal. vt ipse eos recitat q̄ expresse p̄ sessius in ordine mēditācīū. j. annū nō obligatur talr quin teneat matrimoni um si ꝺtrahat ꝫ peccet mortaliter qñ intendebat si nō illi saltē alteri se obligare vt dictum est quod no. & vide ad hoc. ē. nouicius. §. xūj.

¶ Utr femina ꝓfitens religionē ma sculoꝝ in manibus ipsoꝝ efficiat religiosa ꝫ nō ingrediat monasteriū sed remaneat in domo sua. ff. Pa. in. c. in finnāte q̄ cle. vel vouen. q̄ sic etiā si nō suscepit habitū: dūmō expressa sit pro fessa. vt in. d. c. porrectū & idē dic ō mas culo. q̄ ex cā pōt ꝓfiteri cū pacto q̄ stet extra monasteriū ſm Inno. in. d. c. insinuāte. & Bar. in auc. ingressi. C. ō ſa. san. eccle. segtur Pa. in. c. ex publi co. de iuer. cōiuga. & ad. c. monacū. xx. q. iij. respondetur q̄ verum sine cā fie ri nō posse. Ex quo ꝑz q̄ habitus non est de ſba regule sed de accidentalibus vt no. idē Pa. in. d. c. porrectū.

Romissio vide. ē. pollicitatio.

Roprietas ꝓprie capitur p̄ dñio & iō idem est dicere cā ꝓprietatis sicut dñij & iō in statutis sola possessio nō verificat ꝓ ꝓprietate no. Pa. in c. i. de cā. pos. & ꝓprie.

¶ Quare sunt inuēta ꝓprietas. no. xij. q. i. dilectissimis. vbi dr ꝙ iniquitatē l. negligētie secūdum glo. ibidem.

Rosoneta q̄ ꝓtractus faciunt vsurarios vide Inno. & Joan. an. in. c. michael de vsu. glo. & archi. xlvi. di. c. sicut nō suo. tu dic vt. j. Restitutio. i. in verbo vsurarius. §. v.

Rotestatio vide. j. Recusatio. §. ij.

Rouincia ꝓprie dr q̄ ꝫ x. l. xi. ciuitates & vnū regē. vi. q. iij. Scitote.

Rudentia ſm philo. ethi corum. vi. est recta ratio agibiliū.

¶ Qui sunt actus eius. ff. ꝓfiliarij. de ꝓfiliatis & inuentis iudicare. Cōſiliata & iudicata ad opus applicari ꝑcipere Et iste. iij. actus est principalis q̄ alij duo ordinātur ad istum ſm philo. vi. Ethicorum.

¶ Quot sunt eius ptes. ff. q̄. v. Pria & dr monastica p̄ quā qs regit seipsum Scōa canonica p̄ quā qs regit vnam domū vel vnā familiā. Tertia militaris p̄ quā qs regit exercitū. Quarta politica archytetonica siue regnativa vel legis positiua p̄ quā qs regit ciuitates vel regnū. Quinta politica. ſ. simpliciter dicta ſubditorum per quam bene se hñt ad ꝓseruationē policie bene ordinate de quibus. vi. Ethicorum. & iij. Politicorum.

¶ Que opponūtur prudentie. ff. ipm 3
dentia q̄ qdem ꝑt dici pctm generale p̄ participationē ingītū. ſ. in quolibet peccato est defectus in aliquo actu rōnis dirigētis. & ideo ſm pcā circa que est tale peccatū erit. ꝫ etiā imprudētia sub ſe ſpecies. ſ. ꝓcipitatio qua aliqs p̄ ipetū passionis vel voluntatis fertur ad aliquid agendum pertrāſitis mediis per que oz ordinate descendere recta ꝓfiliando. Que media sunt memoria preteritoꝝ. Intelligentia p̄ſitium. Solercia in considerando futuros euētus. Rō ꝓferens vnum eoꝝ alio. Et docilitas per quam qs acqescit alioꝝ sententijs. Habet etiā temeritatē que est cōtēptus regule dirigentis. vnde temere dicīmur illa. fieri que ratione nō regūntur ex cōtemptu regule dirigētis Habet & incōſiderationē que in recte iudicādo deficit. Est & incōſtātia que deficit in precipiendo. est & negligētia que est per defectū voluntatis & est ꝓprie in actus interiorib⁹ defectu ad quē ptinet electio. Est & pegricia & torꝓr de gbus. ē. Et qñ predicta sint peccatā mortale. dicas q̄ ſolū qñ sunt ꝫ aliqd necessariū ad salutē qđ precipitur. vel quod est prohibitum. alias cōiter sunt peccata venialia.

¶ Que sunt vicia q̄ ſilitudinē habent 4
ꝫ 7

cum prudẽtia.ſz.q sunt quattuor. Pri
mũ est prudẽtia carnis inq̃tũ studium
rõnis ordinat ad finẽ q nõ est vere bo
nus. z qdem si sumatur ſm absolutaz
rõnem ita q in cura carnis aut mun
danoꝝ finis totius vite fit. sic est pctũ
mortale. q: p hoc auertit hõ totaliter a
deo. cũ ipossibile sit eẽ plures vltimos
fines. z de hac dr ad Ro. vij. Prudẽ
tia carnis inimica ẽ deo. Si aũt suma
tur ſm rõnem particularis prudentie
sic est pctũ veniale. q: sicut affectio ad
aliq̃d delectabile carnis vel mũdi inor
dinata sine auersione a deo est pctũ ve
niale: sic est studiũ ad illã. Silr dic de
prudẽtia seculi. Si ꝓ o gs curã carnis
in finẽ ordinat honestũ puta comestio
nẽ ad carnis sustẽtationẽ vt deo serui
at. sic nõ erit prudẽtia carnis. Silr nec
prudentia seculi. q̃ vtit rebus mundi
ad finẽ honestũ vide ꝺ hoc Tho. xxij.
q. lix. Secꝺm est astutia. Terciũ dolus.
Quartũ fraus. z iꝫ hec tria queniãt in
q̃tũ gs p vias nõ veras z simulatas
vult ꝓseq aliquẽ finẽ. Tñ differũt iter
se q: ad astutiam pertinet excogitatio
hmõi viaꝝ. Ad dolũ z fraudẽ ꝓ o ptinet
ꝓpe excusatio opis. iꝫ dolus ꝓsistit
in ꝓbis z fact]. fraus ꝓo ꝓpe i factis.

Ubes gs dicat. hẽs. xx. q. vj. §. cũ ex go. z. q. vj. c. si in q̃libet. z de despon. impu. c. puberes. ibi dr puberes sũt vocati a pube. i. a prudẽtia cooꝑis. q: hec loca ꝓ o iam ginẽ ducũt. z hodie dic q ẽ masculus xtiꝰ. ãnoꝝ z femina. xij. vt. §. Impubes.

Ublicũ dr duplr ſm Pa. in. c. ex lras. de tẽ. o. vide. Notoriũ. z. §. Occultuz Itẽ publicũ differt a cõi. q: cõe dr q ꝺ est oibus animãtibus ẽt bestijs cõe. sed publicũ. dr q ꝺ est in vsu hoiuz tm̃. vñ publicũ quasi populicũ.

Udicus dz eẽ sacerdos vt ꝓbis z moꝛalꝫ pu
doze idiſinẽter exhibeat. xliij. di. §. i

Udicitia est ai ꝑtus q̃ gs verecũdat ꝺ acti
bus de gbus hoiẽs magis verecũdant
vt sunt actus venerei. Fz Aug. xiiij. de
ciui. dei comitẽ̃q dz fortitudiné vt po
tius q̃libet mala tolleret q̃ malo ꝓsen
tire decernat. xxxij. q. v. ita ne.

Unitio nõ dz eẽ sine cã. iꝫ aliq̃ sine cul
pa. de re. inſ. sine culpa. li. vi. de q̃ vide
s. Lorrectio. z pena. z vbi dz puniti.
vide. s. Pena. §. xxiiij. cũ sequẽti.

Urgatio q̃druplex. alia
spũal. s. a pctis
z hec fit p baptiſmũ z pniaz de
ꝓse. di. iij. nõ põt. Et p sacroꝝ receptio
nez. de ꝓse. di. ij. cũ oẽ. Et p fidei seruo
rẽ. xv. q. vi. c. vlti. de coha. cle. z mu. c.
vſa. Et p q̃libet opera pietatis. xxij. q.
ij. si quelibet. Alia dicitur ignis purga
torij. de qua. j. Purgatorium. Alia dr
vulgaris q̃ a vulgo ẽ inuẽta. z hec fit
cũ ferro cadẽte. aqua ferueti. Aut cuz
duello. z si euaserit illesus sit innocẽs. z
hec ꝓhibẽt sub pena mortalis pcti. j.
q. v. mẽna. z. c. consuluisti. z de purga.
vul. p totũ. q: est ꝺ id deutronomij. vi.
Nõ tẽtabis dñz. Alia dr canonica a iu
re canonico inuẽta. z hec fit p iuramẽti
ꝓstationẽ coꝝ suo iudice. z illis apud
quos ifamatus est sic iurãdo sup euan
gelia. q: tale crimẽ nõ cõmisit sup q̃ ẽ
ifamat⁹. nec ad id opaz dedit z hmõi
hẽre tot cõpurgatores quot iudicẽ
ti purgationẽ canonicã videbit attẽta
enormitate criñ. g sint bõe opinionis. z
nõ sit vertisile eos periurare. z g eius
quersationẽ sciãt z sint eiusdẽ ordinis
si ẽ possibile g simul iurẽt q: credũt eũ
vez turasse vel q: bonum exhibuit in
ramentum. hec. ꝓbant. de purgatione
canonica per totũ.

¶ Qñ dz indici canõica purgatio. ſz. i
q: qñ apud iudicẽ suũ gs est ifamatus
z ifamia publica laboꝛat z apud gra
ues z bonos viros. z nõ sit orta ab imi
micis. tũc iudex dz ꝑficere terminũ. vt
si gs vult accusare cõpareat. z si accu
sato: appet audiat canõice. Si ꝓo nõ
appet z ifamia mala crebꝛescit. tũc ꝓ
cedat iudex ad ingsitionẽ z si nullus
appet etiã denũciato: nec quinciẽ tunc

cōpellat cū ad purgationē canonicalē hec no. Jo.ij.q.v.p̄sbyter. ⁊ per totum ⁊ de purga.cano.q̄ totum p̄ doc.

2 ¶ Sed nūqd iudex ex sola suspitione poterit purgationē canonicā indicere ff.q̄ si infamia nō laborat vt dixi non poterit.nisi forte fuerit accusatus.ij.q.v.ff.ecce.aliter. Vñ no.q̄ similis suspitio sufficit ad idicēdā purgationē p̄dicti ꝫ nō sit infamatus.ꝫ temeraria suspitio repellit extra.eo.c.si qs de gradu.ij.q.i.c.i. Violēta aūt sufficit ad sententiam.xxiij.q.i.dixit no. Archi.ij.q.v.olbus Inno.⁊ Hosti.in.d.c.si qs de gradu. Limita hoc.vt.s. Presumptio primo.verum in leuibus.

3 ¶ Utr aū dictū vnius mulieris sit idicēda.ff.q̄ sic si infamia ex hoc apud graues resultat.c.significasti. de adul.

4 ¶ Que pena deficientis in purgatōe ff.q̄ si accusēt ⁊ idicat sibi purgatio si deficit punīet ac si fuisset quictus.de simo.c.de hoc si ꝓ q̄ modū ingsitionis agat aut denūciatiōis pena erat arbitraria.vt no. Bo. Hosti. ⁊ Pa.in.c. accedēs.de accu. Silr dic q̄ si nō precessit aliqs modus agēdi nec ꝑ accusationē.ingsitionē.aut denūciationē. ꝫ solū pp̄ infamiā iudex indicit purgationē tūc silr si deficit punīt extraordinarie.⁊ est casus.c.significasti.ō adul. Et sic cū itelligē ⁊ aduerte q̄ dicit Inno. q̄ cū iudex hoc casu p̄cedat ex p̄sumptiōe q̄ dz multū tēperare sniam. vt no.in.c.afferte de p̄sumptio.

Argatorii est pena grauissima minor tamen cē infernalis vt patet xxv.di.§.qua.de pe.di.vij.c.ſi.

1 ¶ Qui sūt q purgant.ff.q̄ illi q̄ mortuū i caritate.q tū nō satisfecerūt ꝓ eo rū pctis i hac vita.xxv.di.c.qlis ⁊.c.se.

2 ¶ Quō iuuant aīe defunctoꝝ vide.j. suffragia.per totū.

Arificatio post ptus mulierū nō est necessaria vſ si volnerit itrare ecclīam vt gras agāt.nō peccāt. Si tū ex veneratōe aliqs diu voluerit abstinere

notio earum nō est prohibenda. de purga.post par.c.vnico.

Asillanimitas opponitur magnanimitati per defectū q̄ deficit pusillanimis a proportione sue potentie.dū recusat in illud tēdere q̄ est cōmensuratū sue potentie. ⁊ sic est pctū.⁊ tale qualis est obligatio ad illud in q̄ tēdere recusat. sine sit p̄ceptum.sine sit phibitio. Secus si sit circa pusilla vt intrādi religionē.audiendi p̄fessiones vel p̄dicādi.qbus ex officio nō incūbit de necessitate.q̄ sic est pctm̄ veniale.hec ex Tho.xxij.q.cxxxiij.⁊ est filia accidie.

Aadragesima quādo ⁊ quomō fuit īstituta.no.in.c.quadragesima.ō p̄se.di.v.vbi dicitur q̄ a xpo fuit īstituta.⁊ vt decimā annoꝝ deo reddamus. Quando est incipienda.⁊ a quibus abstinendum.⁊ qua hora comedendum.vide.s. Jeiunium.

Aarta falcidia vltrebellianica.vide legitima Quarta funeralis.vide canonica portio.

Aestuarii dicuntur q̄ discurrunt p̄ elemosynis qui nullo mō recipi debēt nisi pas lras.aut aplicaſ aut diocesani oñdant.⁊ ponīt forma lraꝝ.iij.c. ex eo.de pe.⁊ re. ⁊ si hñt lras aplicas nō dñt acceptari nisi prius sint p̄ epm̄ examinati cle.abusionibus de pe.⁊ re.

¶ Utr tales q̄stores sint prmittēdi p̄dicare.ff.q̄ nō nisi solūmō q̄ i lris q̄tinet̄ pplo ꝓpōere.vti.d.c.cū ex eo.⁊ ō here vt oīm li.vi.⁊ d.cle. abusiōibus. 1

¶ Quid si q̄tinetur in eoꝝ lris q̄ in locis religiosis honeste ⁊ caritative recipiantur.⁊ q̄ fideles ad eoꝝ exortationē cōuocēt.ff.q̄ nihilominus clerici ⁊ rectores ecclesiaꝝ nō tenentur inuiti p̄dicta facere q̄ tales lre ēctum ad huiusmodi conuocationes sunt reuocate ipso iure.vt habetur in extrauaganti. Le.iij. 2

3 ¶ Quo nō debēt in tabernis: aut alijs locis incongruis manere aut inutiles expensas facere. aut habitum falsē religionis portare. aut indulgētias vel alia mēdatiosa apponere hītur in. d. Cle. abusionibus. t. d. c. cū ex eo.

4 ¶ Sed nūqd si publice delinquāt. tales poterūt ab ordinarijs puniri. ff. & sic ij sint exēpti de pūle. c tuaz.

Uestus dicit oē quod ex opera cuiuscunqz descendit. ff. pro socio. l. questus glo. i. lucruz.

Anco est displicentia cōtra aliquem ꝓpter quā desiderat vel querit quis malū alteri. t est filia accidie quando procedit contra aliquem. eo ꝙ inducit eum ad bene operāduz aliqñ filia ire. t est peccatū mortale. si malū qd alteri querit vel optat est quid alicuius iportantie. t cum deliberatione, voluntatis. vt elitio a Tho. xxj. q. xxxv. Limita tamen vt. s. odium.

Atio hz triplicē gradum in hoc fm philo. primo ethicoz. ¶ Primus ē ante completū septēniū. vbi non intelligit nec p se nec ab alio capē pt: t tō illo tpe nulli ꝟctui ē aptus. Secdus gradus est cū aljs capē pōt ipfecte. hz ipe p se nō sufficit ad itelligeñ. t istō est in fine pmi septēnij regīr. t tunc pt ꝓmittere aliq ad q natura inclinat non tñ cū obligatiōe ppetua. ¶ Tertius est qñ ab alio capē pōt. t p seipsuz t ofiderare. t istō est in anno pubertatis. t tunc pōt se obligare quo ad pson. s. ad votū religiōis. matrimoniū. t hmōi. hz quo ad exteriora nō nisi in fi. xxv. annozū. Ratio finalis ē aia legis. vide. L ex. §. iij. Et qūo cognoscat qñ rō est finalis vel impulsiua. vide. ff. Lausa.

Aticinia sunt redditio nes rōnuz ad quas qs obligat ex administratiōe reipublice vel ꝓuate. Nam sunt quedā rōcinia publica. in qbus obligantur officiales curie ex administratiōe aliaꝝrū ad rēpublicā ptinētiū vt. C. de epi. t cle. l. officiales. Quedā dicūt puata qb⁹ obligāt hoies ex administratiōe rerū ꝓuataꝝ. vt tutores curatores actores. procuratores. executores. extra de obli. ad ratio. c. vno.

¶ Utrū obligat⁹ ad rōcinia possit oz dinari. ff. ꝙ post dimissionē administratiōis si est obligatus reipublice ex administratiōe ꝓmoueri nō pōt an reddita rōcinia. c. ꝓterea. Jo. di. sec⁹ si esset obligat⁹ ex mutuo vel alia cā. l. reseri. pto. ff. de mu. t ho. C. de epi. t cle. l. gs gs emersis. si ho est obligat⁹ pson p uate tūc si teneē de dolo t fraude t cō stat repellīr Si ho cōstare nō pōt. vel teneē ex alia culpa. sic pt ꝓmoueri. In offō aūt administratiōis exīs an possit ꝓmoueri. Dihi placet opi. Inn. in d. c. vnico. vbi dicit ꝙ si gs gerat tuelā vel curā legitimā. vt necessariā a legib⁹ sibi ꝓpositā. vl ēt suscipiat. aut miserabilitū pson aꝝ. aut ecclie pcurationes seu admistratiōes. t maxime cū licēcia epi ꝙ nō ipedit ordiari cū possit talia suscipere ēt ordinat⁹. als aūt phibet. ff. di. p totū t. d. l. officiales.

¶ Sz nūqd magister scolariū. vel alius famulus g̃ iurauit p ānū seruire poterit religiōnē itrare. ff. ꝙ. sic fm Ugo. liij. di. c. legē. hz dicat ꝙ nemini ꝓfuit hosti. dicit ꝙ tutius ē implere qd iurauit nisi obteneat licētiā. quā si nō vult dare poterit intrare auctoritate. c. puenit el. ij. de iureiur. Addo ꝙ etiā licet quando imineret sibi periculum mortalis peccati.

¶ Utz obligat⁹ cā pignoris possit ꝓmoueri. ff. hz ho. ꝙ si aī redditā rōcinia. c. significāte. t. c. cū ꝫ. de pigno.

¶ Utrū filius vsurarij possit ꝓmoueri. ff. fm Host. ꝙ non si succedat. nisi clamores pris emēt. vel hereditatem repudiet. c. tua nos. de vsu.

Aptor propie dr qui rapit res immobiles Predo vero res mobiles. Uñ rapina dr i reb⁹ imobilib⁹. Depdatio vero in mobilibus. t se mouētibus. vt

1 2 3 4

animalibus.z hmõi ꝺz Jo. an. quem sequitur Pa.in.c.i. de rapto. ℭ Quis vt plurimũ equiuoce sumãtur. Et sit rapina cũ qꝫ publice z violẽt rapit.vt in c.penale.xiiij.q.v.de hoc vi9 Jnsti.de vi.bono.rap.post ꝓncipiũ z est grauius pcũ ℭ furtũ vt i.d.c.pẽale.

¶ ℭ Utr raptores largo mõ.ꝑ gbuscum qꝫ publice z violenter res alienas de ꝑdantibus tã mobiles ℭ imobiles possint recipi ad cõfessionẽ.nisi restituant rapta.vel que combusserunt.destruxerũt.depopulauerũt aut alio mõ damnificauerunt.primum sicut tenentur.l. duobus.�si qꝫ iurauerit.ff.de iureiur. z.l.cũ te nõ solum.C. quod me. cã.ℜ. tex.in.c.sup eo.de rapto sic ꝙ quicũqꝫ surrexerit in rapinaz siue ecclesiarum violationẽ z manifeste fuerit depꝫhensus.nisi ꝓus ablata restituat si poterit vel emẽdandi plenã.securitatẽ fecerit ꝓnie beneficium ei penitus denegetur. Si vero vsqꝫ ad obitũ in contumacia sua duraverit.z in extremis positus remediũ penitentie postulauerit humiliter.si emendationẽ.vel emendandi securitatem prestiterit ei penitentia z ecclesiastica sepultura concedatur. Qui autẽ in sanitate obstinata mente non emendauerit. z in morte securitatem prestare non poterit.si,de peccato contritus fuerit viaticum non denegetur z sic nec confessio z absolutio. sed tamen nullus clericoꝝ sepulture eius intersit.nec eius elimosynaz prẽsumat accipere, lz sit sepeliendus in cimiterio. Et quicunqꝫ clericus vel prẽbyter contrafecerit.debet deponi ab ordine irrecuperabiliter.ſ. sine dispensatione z beneficio carere ecclesiastico hec in d.c.super eo. Si vero non sunt manifesti poterunt recipi ad confessionem sicut alij peccatores fm abbatez in.d. c.super eo.z etiaz lz essent manifesti.si tamen moniti nunqꝫ fuerunt fm Dostien.in.d.c. super eo. dummodo sint dispositi restituere vt tenetur.

2 ℭ Quid ꝺ raptoꝝb⁹ deꝑdãtib⁹ romipetas. Uide.ſ. excõicatio.v. casu.xxix.

¶ ℭ Utrum raptor virginis sit puniẽdus pena.l.vnice.C.ꝺ raptu vir.ℜ.pa. in.c.cum causa.de rapto.ꝙ si precessit tractatus determinatus de matrimonio z ob hanc causam abduxit nõ cõmittitur pena de iure canonico.cui stamus in hoc. Si vero predictus tractatus nõ pcessit etiã si puella sint voluntaria cõmittitur pena.xxvij.q. vltima lex illa.ar.xxxvi.q.i.�sꝫ ex hac in fin. z obligatur ad restitutionẽ non solũ sub tracti sed etiam lucri. quod habuisset ille sub cuius potestate erat secundum dominũ Jo.de platea. Jnsti. de actio. que ex delic.nascun. Ꝭ.interdum. 3

Alpina fit primo in naufragus. ℭ Secꝺo in,pedagus. ℭ Tertio in questus.talis.z similibus. ℭ Quarto in bello. ℭ Quinto in extoꝛsionibus officialium plus debito.

¶ ℭ Utrum dominus agri vel territorij teneatur de rapina in eo facta. Rndit. Pa.in.c.licet de resti.ſpo. ꝙ si fuit sciens z potuit prohibere z non prohibuit sic tenetur.l.i.C.de fal.mo. Secus si nõ potuit ꝓhibere.l.i.Ꝭ.is autẽ.ff.si fa. fur.fe.di. Et idẽ dic de villa z castro.z hec est cõis opi.fm.Bar.in.l. ne quid ff.de incen.rui.z nau. Liuiter tñ tenetur non crialiter fm predictos. 4

¶ Sed nunquid stabitur iuramento super quantitate rerũ amissarũ roba to.ℜ.cõiter tenent legiste in.l.si quando.C.vñ vi.z Pa. in.c. sup eo. de his que vi.ꝙ vbi qꝫ cõuenit ex dolo actoꝛius admittitur probatio per iuramentum in litẽ. Sed qñ cõuenitur de dolo fno sic creditur iuramento allegantis dãnuꝫ ꝓpterea dicit Jnno.in.d.c.sup eo.ꝙ.d.c.habebit locuꝫ in qualibet vi cõpulsiua.ablatiua expulsiua. turbatiua.z inquietatiua. Ex quo infertur ꝙ si probo furtũ vel rapinã cõtra raptoꝛes stabit iuramẽto meo de ℭtitate rapta. Et no.ꝙ furtũ vel rapina ꝓbaꝫ ꝑ socios familiares.z hmõi. 5

Atribabitio vi9.ſ.Cõse sus.Ꝭ.iij.

Ecóciliatio ecclie vide Cōsecratio

Ecōpensatio vide Compēsatio.

Ecusari pōt iudex delegat⁹ ex multis cāis. no. Pa. in. c. accedēs. vt lite nō cōte.

¶ Primo qz cōsanguineus aduersarij. ¶ Secundo qz cōmēsalis ipsius. ¶ Tertio qz oriūdus de eius terra. idē de districtu. ¶ Quarto quando non potest haberi accessus ad iudicez. nisi per terrā inimicoꝝ. ¶ Quinto quando loquitur in aure z familiariter cuz aduersario. ¶ Sexto qñ in alia cā litigabat cū eo. Istud no. Pa. i. c. i. de iudi. ¶ Septimo qñ ē iperitus. z hȝ assessorē suspectū ibidez Pa.

¶ Utrum protestatio de nō acceptando eū tollatur per ȝriuz factū. ℟. Pa. in. c. vnico de litis conte q̄ non nisi facturz ȝriū tollat ptestationē pp intellectum alium intermediatū vbi gra In terrogatur an vera sunt que cōtinentē in libello. ℟. reus. Rūdebo cū protestatōe q̄ nō intēdo ptestari litē p hāc rūsionē z si sic rūdet nō ptestat⁹ p istō factum ȝriū secus si his dictis diceret iudex nō admitto hāc ptestationez. z postea ipse reus rūderet sine ptestatione repetita ad libellū. tale factū ȝriū tolleret ptestationē z lis eēt ptestata. Secꝰ si iterū repeteret z ego protestoz nolle cōtestari litē qz nihil medium interuenit. p hoc facit cle. vnica de dolo z qō dī de cōsti. c. cū. ℣. z. l. vbi repugnātia. ff. de re. iur. z l. c. solicitudinē. de appel. vel. dic ſm Bar. in. l. vnica. C. de litis cōte. q̄ qñ ptestatio respicit vnum z factum aliud Nam in litis contestatione oritur quasi contractus. Protestatio vero ordinatur ad tollendū istū quasi ȝctuz nō aūt respōsionem z sic sunt diuersa. z tunc p factuz ȝrium nō tollit. Sed qñ cōcernūt vnū ptestatio z factū. vt puta qz rūdet z ptestatur q̄ aio nō respondēdi tūc tollit tal⁹ prestatio p ȝriū factū qz cōcernit idē factum Uel dic ſm pa. in. d. c. cū. ℣. q̄ qñ p testatio fit in dependētibus a mera voluntate protestantis. valet protestatio. vt si dicat nolle aliud dicere ȝ fidem. z postmodū dicit. ptestatio defendit cuz xxiij. q. i. hec est fides. Si ȝo dependet a voluntate protestantis z alterius si alter ȝsentit valz. c. cumana. z q̄ ibi no. de elec. z. c. fi. de condi. appo. Si vero cosentit. nec est iusta cā protestandi nō vȝ. Secꝰ si subestȝ Justa cā puta metꝰ vtis. puta vis ȝhā. alr iterficies me. ptesto⁹ q̄ gcgd dicā facto aio nō ȝhēdi z vȝ. xxxi. q. j. lotharius. Sltr qñ iudex delegat⁹ nō ȝsentit recusatiōi. z si nō cōpeo excōicabit de facto cōpeo cū ptestatione de nō ȝsentiendo in ipsuz vȝ nec cōpitio piudicat adūte tñ q̄ p testatio dȝ pcedere actū sup quo fit: vt ff. de cōcubi. l. in cōcubinatu.

Egularis dī g ad videndū regulr est astrict⁹. sine sit monacus siue canonic⁹ regularis. de sta. mo. c. q̄ del timorē. siue sit clericus siue sit laic⁹. Ly laicus nō possit recipi in canonicū. vt in. c. ij. de institu. tū pōt recipi in quersum de elec. c. cū ex eo. li. vi.

Eligiosus dī tripliciter ¶ Pzio largissime. z sic est glibet xpianus vñ i. c. p hūani. de homi. li. vi. dī xpiana religio. ¶ Secūdo large. z sic comprehēdit oēs clericos seculares. z oēs xpianū honeste viuētem. Naz in eo q̄ deo ipendit debitā religionē pōt dici religiosus. z sic legtur. i. q. i. c. null⁹ el. y. z. xxxij. q. v. qō deo arg. de voto. ex multa. vbi. de hoc. ¶ Tertio accipit p pzie. z sic religiosus est g pfessionē recit alicui de religiōibus approbatis p sedem aplicam. de voto. c. q̄ votuz. ℣. pñti. li. vi. z talis ppie dī religiosus z religiones approbate sunt quattuoꝛ Prima Blasilij. Secūda bñdicti Tertia Augustini. Quarta Beati Francisci. vt not. Laudu. in cle. q: regulares. de supplen. ne. pze. Sub istis militant cēs ppie religiosi. exceptis cartusiensibus q̄ hñt sua statuta.

1 ¶ Utrū dispositio odiosa concepta erga regulares seu religiosos extēdatur ad fratres de tertio ordine Beati Francisc. z hmōi. ℟. Pan. in ℟tica de regu. q nō q talo ꝑprie nō dicunt religiosi vñ potius eoꝝ regula est q dam modus bñ viuēdi. lz sit approbat⁹ p Papam. z ideo solū ꝓhēdet illos q tria vota substātialia emiserunt. in religione approbata. fm Jo. an. in gl. i. z ij. Cle. prie de decimis. z hoc verum nisi addat aliud puta q cuncti religiosi Nam tūc etiā cōprehēderent hospitalarij ierosolimitani q nō ꝑmittūt contrahere matrimoniū z ꝑmittūt obiaz superiori z non ꝑmittūt retrocedere ab illo statu. nō tñ cōprehēderent alij hospitalarij q ytuntur matrimonio. lz possent certū habitū q non sunt religiosi. nec stricto nec largo mō In fauorabilib⁹ vero bñ cōprehēdunt ꝑfati fratres. q largo mō videtur sub regula rōne ꝑmissionis facte superiori eoꝝ.

2 ¶ Quid de inuentibus nouū ordinē. ℟. q nō sunt religiosi. nisi a papa expresse approbētur. q cū sit ꝓhibitum nouū ordinē vl religionē inuenire. vt i c. religiosi de reli. dom. li. vi. Jō nō religiosi. sed potius irreligiosi sunt censendi tales z hodie sunt excōicati ipso facto per extrauagātē. Jo. xxij. que incipit Sancta romana. Recitat Pa. in c. fi. de reli. domi.

3 ¶ Religio beghinarum reprobatur z omnes eam sectantes sunt excōmunicati ipso facto. ac religiosi dantes eis auxilium. consilium. vel fauorem in ꝑfato beghinato. Cle. i. de reli. dom. z no. q sorores tertij ordinis. S. Francisci non sunt ille beghine vt no. gl. ibidem. cum habeant regulam approbatam a sede apostolica. z multominus sorores sancte Clare.

4 ¶ Quis potest effici religiosus. ℟. q quilibet qui non habet aliquam de infrascriptis. viij. cōditionibus. quarum prima est etas imatura. de quo dic. vt s. nouicius. §. i.

5 ¶ Secunda seruilis cōditio. Seruus ꝙppe sine cōsensu dñi nō ꝑt intrare religionē. ar. xlij. d. c. nullus epoz. Prescribit tñ triēnio z a religiōe q lz ignorat. si dns scit. z nō repetit. xvij. q. ij. si gs incognit⁹. Iste tñ si repetatur a domino religiosus erit fm Hug. ibidem ar. xxvij. q. i. de viduis. z religioni tenebitur ꝓtū in ipso est z si manumitteret nō posset ꝙhere. Nec ob. c. quidaz. de conuer. ꝓiu. q. ille q hz vxorē nō ꝑt obseruare castitatē ea inuita z sic religiosus esse nō pōt sed seruus sic q. nō regrit cor⁹ liberz vt sit mō achus. cū in domo. ꝓpria quis possit esse religiosus. d. c. de viduis.

¶ Tertia debitoruz obligatio. qui. n. 6
hz aliquid alteri. nō pōt illi licite ꝑtermittere vt religionē ingrediatur. liij. d. c. generalis. Si tñ sit debitū pecūie vl talis debitor nō hz vñ satisfactat. tunc faciat quod pōt. s. cedat bonis suis creditori z sufficit. pp pecuniā. n. nō obligatur ꝓsona liberi hominis. sed tñ ad recōpēsaz. Aū lz ei rebus suis exhibit religionem ingredi nec tenetur in seculo remanere vt ꝑcuret vñ soluat debitum. si nō ex zelo dei z feruoze caritatis hoc faciat. q ꝓpūs sancti auctoritate hoc facit cui nemo pōt resistere. xix. q. ij. due de regla. lz. Si tñ monasteriū qō ingreditur aligd agreret per successionem hereditariā. vel per donationē aut. legatū rōne ipsius solū. sic tenetur satisfacere ꝓtum se illud extendit qō habuit eius occasione solūmodo. ar. c. si qua mulier. xix. q. iij.

¶ Utrū talis teneatur in religione la- 7
borare vt creditoribus soluat. ℟. qdaz tenēt q sic. Sz cōtrariū credo cum ex toto sit religioni subiectus ita q nō est mōrētū in quo a prelato nō possit occupari. z nō hz velle nec nolle. c. si religiosus. de elec. li. vi. Jtē si stetisset in seculo z cessisset bonis non teneretur laborare vt satisfaceret scdz Pe. de pal. in. iij. di. xxxij. Ergo cum ex ꝓfessione credat bonis ꝑz q nō tenet laborare vt satisfaciat posset in ꝓtatis cū cōsensu mōasterij hoc ei cōcedere. alis non.

8 ¶ Quid si talis etiam cū iuramēto ad tale debitum erat astrictus. ℟. idem p oia dicendum. ar. c. lz de regula.

9 ¶ Quid si pmisisset talis opari manibus vt satisfaceret. ℟. sc̄dm Pe. de pal. vbi. s. q hoc nō obstante poterit religionē intrare. sed si bona sua sufficiunt satisfaciat ei ad interesse. z hic dic de eo q accepit vxorē q̄ patit aliqd interesse ex hoc q dz ei satisfacere. si lz aliqua secundum eundē Pe.

10 ¶ Quarta rōcinor detētio. Uñ obligatus ad rōcinia intrare nō pt. luy. di. c. legem. Et hoc vez in obligatis ppetuo. In alijs aūt secus lz honestū sit q prius se expediāt. Ex quo pz sm Sofre. q ptās q iurauit regimē ciuitatis per annum. magister scolarū qui silr iurauerit legere per annū hmōi pōt intrare religionē. auctoritate. c. peruenit el. y. de iureiur. vide. s. Rōcinia. de hoc §. i. z. ÿ.

11 ¶ Quinta est pēna subuentio. Et vt sciās si pōt filius intrare religionem di missio patre cui teneť subuenire. Exo. xx. no. sm Alex. in. iiij. parte. sum. q si parētibus nostris obsequia non cessaria sunt. ita q sine ipsis subsistēta ri nō pōt. tūc nō lz religionē intrare. si modo talia obsequa nō inducūt nos ad aliqd agendū quod sit cōtra deū. z sic contrarium ꝙsulentes pharisei increpantur a dño Math. xv. z sic sm doc. intellige illud. c. si q. xxx. di. Si vo eis nō pōt seruire. vl debita obsequia exhibere sine ppe salutis dispēdio. tūc ne cessitudini generis diuine religiōis pietas anteferť. vt dicit ambro. sup Lu. z sic poterit intrare ipsis dimissis. Et sic loquitur Hiero. in epla ad eliodo q solum genus pietatis est in hac parte esse crudelem. z Saluator Lu. xiij. Si qs venit ad me z oīdit. Si aūt nō sunt in tali necessitate. sic filius ipsis ēt inuitis pōt intrare. eiā si cū eis possit sine dispendio ppe salutis pmanere. pbat in. c. i. z. ÿ. xx. q. ÿ. Addit tū. Tho. in. iij. quol. q. vi. q nō solū p indigentia maxia. lz ēt p mediocri pen tum. puta q posset viuere lz tū cū no rabili factura z detrimēto sui status z ꝺditionis sue. puta q oportebit eū mē dicare. vel alijs seruire cū maxia inde cētia sui status dimittēdus est ingressus religiōis. ēt si ex voto hēret. z plz qñ pōt sine piculo salutis hoc facere.

¶ Sexta ē dignitatis astrictio. vt sūt epi z alij supiores. q sine lnia pape nō pūt intrare. c. lz de regula. Inferiores po epis pūt ēt inuitis suis epis vt. xx. q. ij. due sicut sūt decani. ppositi archidiacōi. archip̄s byteri. curati. z oēs alij inferiores epis. Būficiū tū eoz alteri nō dz ꝓferri. nisi expresse vel tacite pro fessi fuerint. vl apparuerit q absolute voluerint vitā. c. mutare. c. bñficiū de rē. li. vi. debēt tū petere licentiā q̄us nō obtineant. vt in. d. c. lz.

¶ Sz cuius erūt fructus bñficij añ p ꝓfessionē. ℟. q dz assignari debita portio ipoz fructuū alicui q seruiat p ipo vt in. d. c. bñficiū. reliquū po erit ipius vt nō sit onerosus monasterio qđ intuit tpe pbatiōis. xi. q. vi. de lapsis q nec ppie ē religiosus vt pz i. c. religioso. de sen. excō. li. vi. ergo iure suo non dz ītrandari. vt. xvij. q. ij. ꝙsaldus. no. Trāctre. z Bartholomeus brixi. z iterī remanet canonicus curatus vel decanus sicut prius erat. nec bñficiū vacat

¶ Septīa mātrimonij obligatō. s. post ꝙsumatione. nā tūc nō pōt religiones intrare. nisi sm q dico. Mātrimonium ītij. intellige ēt si copula est habita post 2ctū mātrimoniū vl spōsalia. Sz nō si gn. q. z sic nō ipediret. nec mātrimonij dicere ꝙsumatū. ar. c. veniēs de spō. vbi pz q copula pcedens spōsalia nō facit matrimoniū. facit. c. vez z. c. ex publico z. c. ex parte. de cōuer. coniu. quere quirunt ꝙsumatione. z est illud quod sequitur nō quod antecedit.

¶ Sed quid de illo q iurauit aliqnī nō ducere in vxorē. nūqd poterit intrare ℟. q sic auctoritate. c. puenit. el. ÿ. de iureiur. z. c. cōmissus. de spō. in quo ōtutius est ei z c. Intellige q ad opiones ne de facto dicať ꝓtra iuramētū fecisse

hon quo ad veritatem ſm Ricar. in iij. dic etiam vt. s. H. ix.

16 ¶ Octaua coactionis ipoſitio. nã oz vt ſit volũtarius alr nõ tz ingreſſus vt de regula. c. i. xx. q. iij. pñs. Jn religiõe ãt minoz vltra predicta. viij. regrnitur alia. v. i. c. p ſit coꝛpoze ſanus. Itẽ natus nulla vulgari infamia notatus aio pro pms. cõpetẽter litteratus vel ad honeſtos labores aptus. attñ ſi quis recipe ret deficiens in aliquo iſtoꝝ teneret re ceptio. niſi ſit. i. v. iij. v. vj. vij. vel. viij. que aliqñ reddũt receptionẽ nullaz. vt pz per predicta.

17 ¶ Quõ dz gs itrare. aut q̃ itẽrõe. ſz. vt monlat mũdo. z fuiat xpo. xij. q. i. c. ij.

18 ¶ Utz quis debeat reputare votũ religionis ꝓportionatũ iue infirmitati. ſz. ſm Ricar. in. iij. di. xxxviij. ar. vi. q. i. q̃ ſic. niſi p certã ꝓiecturã ſeu experien tia ſibi ꝓſtaret de ztrario. ꝓpter. n. cu ſtodiam que magis adhibet religio ſis q̃ ſeculariblus. Et ꝓpter bona exẽ pla q̃ vidẽt ibi frequẽtius. Et pp bona verba q̃ frequẽtius audiũt. Et pp ma lora ꝓſolatiões q̃ diuina benignitas ob ſanoꝛe religionis z ex ſancta ſocieta te ſumdit eis efficiẽ eius obſeruãtia ꝓ portionata eſſet remanẽti in ſeculo.

19 ¶ Utz gs poſſit ꝓfiteri in aliqua reli giõe ita q̃ liceat ſibi retinẽ ſua. ſz. pa. in. c. inſinuãte. g cle. vel vo. q̃ ſi gs ſm plr vouit cũ tali ꝙditiõe. vr in dubio q̃ ſibi reuerſauerit illa bona. vt obediẽ tiarius monaſterij. q; ꝑba apposita in ztractu debent intelligi ſm nãz ẽctus vt in. d. ſi vno. ff. loca. et ipꝛopꝛietatis ꝙ bis. vt ibidẽ in ꝓncipio. z in. d. c. inſi nuante ſm vnũ itellectũ. vt res potius valeat q̃ peat. l. quotiẽs. ff. de ꝑbo. ob. z. c. abbate. de ꝓb. ſi. z ſic erit religio ſus. z ꝓfata bõa hẽbit ad vſuz p neceſ ſitate ſua. Idẽ dic ſi ꝓfiteꝛ vt in domo ſua cũ oibus bonis ſuis mozeꝛ vt not. Ber. Jnno. z Hoſti. in. d. c. inſinuante q; hoc nõ eſt ꝙ ſubſtãtiã monachatus vt gs in certo loco mozeꝛ. aut de certis redditibus viuat. cũ hoc poſſit ſuplꝛ ẽtedere. c. cũ inter. R. de elec. z ſi po ſtea ſuperioꝛ reliteũ ãmouere. poterit. lz nõ debeat niſi ex iuſta cã. Si ꝙo vo luit ſibi reſeruare vt ꝓxiũ ita q̃ nõ ſit locus interꝓtationi. z tũc ſi fiat reſerua tio p viã ꝙditõis reſolutiue vel ſuſpẽ ſiue ſic viciatur actus z nõ ꝙditio. vt in c. ſi. de cõdi. appo. z tic nõ erit religio ſus. Siñ ſi fiat p pactũ q; dicit aliter nõ intẽdo ꝓfiteri. nec alio mõ q; hec verba hñt vim ꝙditionis vt di cit Bar. in aut. ingreſſi. C. de ſa. ſan. ec. Si aũt ſimplr p viã pacti vel modi re ſeruat ſibi ꝓꝓrietatẽ vel facultatẽ cõ trahendi mñimoniũ ſic facit trãſire pfeſſionẽ in aliam ſpẽm. q; ibi eſt pa ctũ ztra naturam contractus. z ipꝛo ꝓꝓrietatis aliquatenus verbis põt trãſire in aliũ ztractum. ſit interꝓtatio alteri us ztractus. vt eſt tex. no. in. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cã moꝛ. z in. l. cum manuſãta. ff. de ztrahẽ. ẽptio. z ſic erit iſte non religioſus ꝑpꝛie. ſed oblatus monaſterio. lz nõ in totũ. z ſic obliga tur ad oia ꝓtereq̃ ad reſeruata. q̃ ſi verba non patiantur vt fiat tranſitus ad aliũ ztractum tũc pactum inficit ztractum in totũ in. l. per ſeruum. ff. de vſu z hita. iuncta glo. in. d. l. cum manuſata.

¶ Utrum intrans religiõẽ ex cauſa 20 inhoneſta puta vt eſſet abbas. vl me lius gauderet z huiuſmodi teneatur lz nõ cõſequatur ſuã intentionem. ſz. Pa. in. c. vt clerici. de regu. q̃ ſic. quia effectus eſt religioſus hoc nõ obſtãte. vt tz glo. in. d. c. vt clerici. z facit bon⁹ tex. cum glo. in. c. quod interrogaſti. xxvij. q. ij. ad materiam.

¶ Quid de illo q dolo inductus ẽ ad 21 religionẽ. ſz. q̃ nihilominus erit reli gioſus. de cõuer. ꝓbi. c. ex pte. el. ij. z. c. veniens. z. c. dudũ. quod me. cã. cum dilectus z ibi no. Ber. z Hoſti. z Jo. xx. q. iij. c. vlti.

¶ Quid de illo q timoꝛe mꝛtis effi. 22 citur religioſus. ſz. q̃ ſi timoꝛ inferat ab. hoie ſic nõ ẽ religioſus. q̃ metus cã platũ. nec obligatur p tale votũ. ni ſi poſtea ratificetur. vt in. c. poꝛrectus.

& in.c. sicut nobis de regula. Et hoc intelligo qñ talis timor infertur ab hoie vt profiteatur. vel facit tale votum & sic loquitur & debet intelligi.d.c.perlatus quod metus causa. Si vero metus fi casualis seu naturalis puta infirmus. & vt in mari tpe tẽpestatis. vel in periculo latronũ. aut inimicor. sic talis metus nõ ipedit qn sit obligat⁹ religiõi & voto. Si mõ deliberate hoc fecit. vt in dictis.c. porrectũ. & sicut nobis. qr deus qñq; tales timores immittit vt cõuertamur. xvi.q.i. reuertimini. ō cõse. di. iij. sanctũ. in aut. vt nõ luxu. ℨ na.ℌ.i. & hoc sequit Ber. host. & Pa.i.d.c. si rut. Alij dicũt q si ex cito cõuale scientiã vel euasione periculi sentit ℨdicat. nõ tenet ẽt in metu casuali. si votũ fecit. al le.c.ex trãsmissa. & c. vlti. de regun. ℨ melior est opi. ho. & Pa.

23 ¶ Utrũ allectus blãdicijs sit religiosus. ff. q sic & stare tenet lz bona sua parentibus vel heredibus remanere debeant non monasterio allicienti. vt xx.q.iij. constituit.

24 ¶ Quo autẽ debeat pfiteri. vide. ē. Pfessio in prin. & quo tacite in ducitur ē. Nouicius. ℌ.xij. Et aduerte q tũc dicitur pprie quis intrare religionem & effici religiosus cum profitetur tacite vel expresse quia verba. sunt cum effectu accipienda.

25 ¶ Ad que obligatur religiosus. ff. q ad observantiã illius regule quã pfessus est nisi in casu.c.non solum de reli. vi. vel qñ solũ tacite est pfessus quia tunc solum obligatur religioni in genere vt. ē. Nouicius. ℌ.xiij.

26 ¶ Sed quero vbi remanebit iste talis obligatus religiõi in genere p pfessionẽ tacitã. ff. q debet aliquã religionẽ intrare quã vult & potest. Si vero nullã inueniat q eum velit recipere ɔz stare in illa i qua tacitã pfessionẽ fecit qr illa tenet eũ recipe ex quo passa est tacite eũ pfiteri vel si noluerit poterit in ppria domo remanere & eẽ religiosus pfessus. xxvij. q.i. ō videtis. q lumina. vt. ē. Professio. ℌ. i.

¶ Utrũ religiosi teneãt esse pfecti. ff. 17
q nõ nisi ea pfectione ad quã se obligauerunt. sed tenentur ad pfectiõez tẽdere ℔ Tho. xxij. q. clxxvi. cui cõtrariatur pfectionis cõceptus. Uñ nõ sunt mendaces q̃uis gerãt ab extra statũ pfectiõis. qr illud nõ assumũt q̃si profitẽtes se esse pfectos. ℔ q̃si pfitẽtes se ad pfectionem tẽdere vñ bñ essent mẽdaces. si ab itentõe pfectõis aliqs revocaret ſm Alẽsẽ. li. vi. ti. xlvij.

¶ Utrũ religiosus teneat de pcepto 28
ad oia que cõtinetur in rla quã pfiteꝛ ff. Dẽri. de gandano. in. vi. quol. q. xvij. ℔ q cũ qs simplr. pmittit aliquas regulã seruare q teneatur ad cõtenta in ea oia etiã sub monitiõe sicut ad pcepta. Sz istud nõ credo verũ. qr sic seqꝛet q monaci beati Bñdicti obligarẽ tur ad oia cũ dicat rla. c. cũ de disciplina fratrũ. q si nouic⁹ habita delibera tione pmiserit se oia in regula custodire pẽta q tũc recipiat. Et hoc ẽ expẽse ℨ Cle. exuit. ℌ. cũ igitur. de verb. ſi. Et iõ dico q simpliciter pmittens regulas. vel pmittens sic qđ est tutius vt sa ciũt minores. i. pmitto seruare regulas fratrũ minor. i. viuẽdo in obediẽtia sine pprio & in castitate. q talis nõ tenetur nisi ad tria vota ſm q modificata sunt in illa regula pceptorie vel ihibitorie. seu sub verbis equipolẽtibus alis non de precepto sed de bono consilio. Et pro hoc est bonus tex. in. c. exit qui seminat &c. de verbo. signi. li. vi. Nam idem est dicere. pmitto seruare regulã talem. ac si diceret. pmitto quer satiõez ſm illã regulam. Et sic intelligitur illa ſba tam ex cõsuetudine vouentiuz q̃ recipiẽtiũ. tñ magis cautũ est dicere vt dixi q. fratres minores seruant. Et dñt. S. Tho. xxij. q. clxxvi. q trãsgressio aliorum a pceptis positis in regula vel extentus factus a prelato obligat solum ad mortale pp cõtemptum regule. qr hoc directe contrariatur professioni per quã quis vouit regularem vitam. vel dic ſm eundez Tho. vbi ē. q religiosus tenetur ad perfectionem

tenãtur. cui ꝯrariatur pfectionis ꝯtem
ptus. z ĩ ō est mortale. Et vt scire possit
quilz ad qđ tñr quilibet religiosus in
cipiēũ censui a regula beati Francisci
q̃ ꝯuis fuerit vltia in executiõe tñ est
prima in nobilitate z pfectiõe de qua
dr in. d. Le. Exiui. hec est illa celestis
vite forma z rla. z in. c. Exyt q semiat
de verbo. li. vi. Nec est illa apud de
um z pfem mũda z imaculata religio
que descẽdens a pre luminũ p eius fi
lium exẽpliter z ꝟbaliter aplis tradi
ta. z demũ p spũm sanctũ beato Fran
cisco. z eũ sequẽtibus inspirata totius
in se q̃si ꝯtinet testimoniũ trinitat] hec
est cui attestãte Paulo. nõ dz de cete
ro esse molestus. quã rps passiõis sue
stimatibus ꝯfirmauit. volẽs institutio
nẽ ipsius passiõis sue signis notabilr
insigniri. hec ille cuius declaratio cum
sit firma z certa. vtpote a spũ sancto
emanata a quo regulabatur sacz ꝯci
lium vienẽse. in quo fuit declarata ple
nissime qõ errare nõ potuit circa pdi
cta. cũ ptineãt ad fidẽ z bonos mores
xtiũ. q. v. a recta. iõ tutissimũ est in di
cta religiõe viuere. vbi nõ opiniõibus
hoiz viuitur aut doctoz. iz scti spũs
declaratiõe. z glibet alius religiosus
timoratus ex eius declaratione poterit
scire qõ suã debeat intelligere profes
sionẽ z ad q̃ teneatur de precepto vel
ne. dicit ergo ter. Le. exiui. de ꝟbo. si.
edite in. d. ꝟsilio. declaramus z dicim⁹
q̃ fres minozes. nõ solũ ad tria vota
nude z absolute accepta ex pfessione
sue regule obligãtur sz ẽt tenẽtur ad
oia ipleda q̃ sunt ptinẽtia ad hec tria
q̃ regula ipsa ponit. Nã si ad hec tria
precise z nude tñ promittẽtes se serua
re regulã vinẽdo in obia castitate z si
ne proprio. z nõ etiã ad oia ꝓcepta in
regula que hec tria modificat arctarẽ
tur pro nihilo z vane proferẽtur hec
verba. promitto semp hãc regulaz ob
seruare. exquo ex his ꝟbis nulla obliga
tio nasceretur. Nec tñ putãdũ ẽ q̃ bea
tus Frãciscus professozes huius regu
le q̃ntũ ad oia ꝓcepta in regula modifi-
cantia tria vota. seu ad alia in ipsa ex
pressa intenderit eãliter eẽ obligatos
q̃n potius apte discernit. q̃ quo ad q̃
dam ipsozum ex vi ꝟbi trãsgressio est
mortalis. z quo ad q̃dam alia nõ. cum
ad quedã ipsoz ꝟbum apponat precepti. vel egpolẽtis eidem z quo ad q̃dã
alia nõ. Itẽ q̃ pter ea q̃ expresse ꝟbo
pcepti ac exortatiõis seu monitiõis po
nũtur i regla nõ nulla ꝟbo ipatiui modi negatiue vl affirmatiue appolito in
seruntur. actenus extitit dubitatũ. an
tenerentur ad ista vt ad ꝟcepta vim pre
cepti. dicimus q̃ lz ffres nõ ad oĩum q̃
sub verbis iperatiui modi ponũtur in
rla sicut ad preceptoz seu preceptis eg
polẽtiũ obseruãtiã teneantur. Expedit
tñ ipsius ffribus ad obseruãdũ puritatẽ regule z rigozẽ quo ad ea. sicut ad
egpolẽtia pceptis se nouerint obligatos q̃ hic inferius anotãtur. Ut ãt hec
q̃ videri pñt egpolẽtia pceptis ex vi ꝟbi. vel saltẽ rõe materie de qua agitur
seu ex vtroq̃ sub cõpendio hẽantur.
Declaramus q̃ illud qđ ponitur in regula ō nõ hñdo plures tunicas q̃ vnã
cũ caputio z aliã sine caputio. Itẽ de
nõ portãdis calciamẽtis. z de nõ egtã
do extra casum necessitatis. Itẽ q̃ fratres vilibus induãtur. Itẽ q̃ ieiunare
a festo oĩz sanctoz vsq̃ ad natiuitatẽ
dñi. z in sextis feriis teneãtur. Item q̃
clerici faciãt diuinũ offiũ sm ordinem
romãe ecclesie. Itẽ q̃ ministri z custodes pro necessitatibus infirmoz z ffribus iduẽdis solicitã curã gerãt. Itẽ q̃
si qs in ifirmitatẽ ceciderit alij fratres
debent ei seruire. Itẽ q̃ fratres nõ predicẽt in epatu alicuius epi cũ ab eo illis fuerit ꝓhibitũ. Itẽ q̃ nullus audeat populo penitus predicare. nisi a generali ministro. vel alys qbus id competit fuerit examinatus z approbatus
z ad hoc institutus. Item q̃ fratres q̃
cognoscerent senõ posse regulam spiritualiter obseruare debeant z possint
ad suos ministros recurrere. Item q̃
omnia que ponuntur in regula. vel formam habitus tam nouicioꝝ q̃s pro

fessorum.nec non ad receptionis modum ad professionem spectantia nisi recipientibus.quo ad habitum nouitiorum sicut dicit regula secundum deus aliter videatur.hec in3 omnia sunt a fratribus tanq3 obligatoria ob seruanda. Item ozdo cõter sensit tz ⁊ tenuit ab antiquo q3 vbicunq3 ponitur in regula hoc verbum teneantur obtinet vi3 precepti ⁊ obseruari dz a fratribus sicut tale.hoc in.d. Cle. Ex quibus oibus p3 nihil fore speciale in hac expositione magis q3 in aliis. nisi hoc vltimum quod dicit de verbo teneantur.sed verba ipsa ex sua natura sic importãt vel ratiõe materie.vel rõne vtriusq3. Regula beati Basilij fm quinueni hz solum ista vltra tria vota. s. Abstinentiã a carnibus. Jeiunũ ab exaltatione sancte crucis.vsq3 ad pascha exceptis dñicis:scilicetiuz de nocte modũ officij q3 comedant.in cõi refectorio legãt in mẽsa.vacẽt lectiõi ⁊ labore manũ ne sint occiosi. que virum sint precepta vel ne.non inueni ab ali quo declaratum. sed per precedentia possent declarari. Regula beati Augustini iudicio meo indigeret papali declaratione. Nam Henri. de ganda uo in.vi. quol. q.xvij.⁊ quidam alij tenent q3 oia que in ipsa sunt cadunt de precepto pp ꝓbum qd ponit Aug. in principio dicẽs. Hec sũt q3 vt obseruetis ꝑcipimus. Alij dicũt cõtrariũ. quo rũ opinio vr mihi verior ⁊ benigniorq: sicut i sacra scriptura. q̃dã sũt q3 hñt modũ ⁊ itẽtionẽ precepti.vt illud.hoc est ꝑceptũ meũ vt diligatis inicẽ. Jo. xv. Quedã q3 hñt ꝑceptũ in itẽtione.sz non in mõ vt illud exo.xx. Nõ furtũ facies. Ita sũt q̃dã q3 hñt modũ ꝑcepti. sz nõ itẽtionẽ:vt illud Mat. vi. precipit eis ne cũ dicerẽt q: ex hoc nõ obligabat ad mortale eos si ꝑdicassẽt miraculũ. Sic fatẽdũ ẽ de rla beati Augu. Jdeo expõ erẽ eis fz q3 sacrũ scilicũ expositit.regulã beati Fracisi ipropriando verbũ ꝑcipimus rõne materie.sicut i ipropriamur verba modi iperatiui pp materiã i.d.regula minoꝝ. Regula beati Benedicti similiter indigeret declaratiõe papali alijs plura ꝑcepta alijs paucioza ponẽtibus tñ ego fm declarationẽ regule minoꝝ ita expõ erem eius verba. De fratribus ꝑdicatoribus tz Jo. de neapoli in.xiij q3 libet.q .xvj. q3 tenentur seruare oia cõtenta in regula beati Augu. ⁊ in consttutiõibus eoꝝ p:out sunt in ea ⁊ in eis cõtẽta. hoc est ꝑcepta vt ꝑcepta. ⁊ cõsilia vt consilia. dato q3 prelatus nõ ꝑcipiat nec mandet eis seruare. Nec ob. q3 dicunt qdã q3 nõ ꝓmittunt seruare regulã sed obedire prelato. fz regulã ⁊ constitutiones: q: sicut electus prelatus licet nõ promiserit tenetur tñ seruare ea q̃ pertinẽt ad statũ ꝓlatoꝝ ⁊ xpiane q̃ ptinẽt ad statũ xpianoꝝ. sic frater ꝑdicatoꝝ. eo ipso q3 ꝓfitẽt ordinẽ ꝑdicatoꝝ ⁊ vlt eẽ frater ꝑdicatoꝝ ꝓmittit cõsequenter seruare spectantia ad talem ordinẽ saltez tacite ⁊ si non expresse. ¶ Utrũ ãt obligẽt ad mortale transgrediẽdo. qdã tenẽt q3 ñ nec ẽt ad venniale. fz solũ ad penã. nisi faciãt ex' cõtẽptu. allegantes Tho. xxij. q. clxxvj. hoc dicentẽ fz hoc est falsum. q: ꝑtũ tz Jo. neapol'. vbi. s̃ Ubi dixit q3 transgresio aliorum a tribus votis ẽ pctũ mortale vel ꝓpter ꝑceptũ factũ a ꝑlato ozetenus siue in rela expõsiũ. Jté in prologo ꝓstitutionũ ipsoꝝ dr. Cõstitutiones nre non obligãt nos ad culpas nisi pp ꝑceptũ vel ꝓtẽptũ. ergo vbicũq3 interuenit ꝑceptũ obligant. Usi gdã ẽ ꝑ votũ castitatis vel pauptat' aut ꝑceptũ regule.vel ꝓstitutionũ certe est mortale. Et Tho. vbi. s̃ loquitur de ꝑuaricatione alioꝝ q̃ nõ sunt de ꝑcepto in eoꝝ regula vel ꝓstitutiõibus q3 solũ obligãt ad penã ⁊ sic ẽ verũ. Et melꝰ ⁊ securius ẽ in ꝓstitutibꝫ ꝓfratꝝ minorũ sub regulari vita degẽtiũ q̃ non obligãt eos ad aliq̃ culpã nec etiam penã nisi p ꝑlatos eis ꝑponatur. ⁊ sic libentissima ꝓscia vtuꝝ tz hẽant multas ꝓstitutiões ꝑ eoꝝ regulari vita ꝓseruãda ꝑtãs Regula beate Clare hodie p

declaratiõez. Eugenij. iiij. Hẽt. v. q̃ obligant ad mortale. Primũ obie. Secundum pauptas. Tertiũ castitas. Quartũ electio abbatisse. Quintũ Clausura ꝛ ea q̃ ptinẽt necessario ad pdcã. Ad alia vo nõ obligãtur de precepto nisi eo mõ quo olibgant vel a de eo vel ab ecclia generaliter sicut aly talis status Alliarũ monachaz nõ vidi regulas tõ ptranseo q: p precepta pñt intelligi qñ obligant ad mortale. vel nõ.

29 Utrũ religiosi teneantur de pcepto obedire-plato in oibus. ff. q aut plat pcipiat aliqd qđ ẽ sedm regulam aut .aut. ℨ. aut. s. regulã. Si platus pcipit qđ ẽ fm regulã sic tenent obedire ne dũ si sũt fm regulam explicite sed etiã iplicite vt sint obsequa cõtatis ꝛ negocia ordinis promouẽda sine qbus cõseruari nõ posset ordo regularis obseruãtie. Itẽ ea que faciunt ad regule plenioré obseruantiã. hec iplicite sũt fm regulam. ꝛ in hoc cõcordãt cõter doc. Si aũt pcipiat pter regulã vt q̃ in ipsa nõ cõtinent nec ad cõtenta in ea expediunt vel ordinãtur. vt leuare festucã vel aliqd hmõi: sic dupler est opio. vt dic Pe. i. q. qđã de quoꝫ. qđ dicũt in granioribus nõ tenẽtur sed verius est ꝛ cõius tenetur q̃ nec in granioribus nec leuibus q̃ sunt pter regulã tenẽtur obedire q: ad hoc habuit animũ obligandi se. ꝛ facit ꝓ hoc q̃ no. Pa. in. c. ffas de resti. ipo. ꝛ in. c. exiſis de ſpõſ. ꝛ q̃ no. Inno. in. c. veniens. de iureiur. Si aũt sunt. j. regulam sic tenẽtur. vt reẽcere corpus ꝛ hmõi Si vero sunt contra regulã tunc distinguo. Aut platus potest in tali pcepto regule phibitione dispensare ℨ q̃ pcipit ꝛ sic si ex rationabile cã mouetur ad id pcipiendũ tenetur subditus eidẽ obedire q̃uis videatur subdito q̃ non sit rationabilis puta platus precipit q̃ frãgat ieiuniuꝫ q: pbabiliter presumit de eius diuꝫbilitate q̃us subdito videat q̃ sit fortis debet in hoc iudiciũ suũ supponere in dicto plati ꝛ el obedire. q: sepe euenit vt alij magis ꝑpendant debilitatez alterius ex aspectu q̃ ipse q hz: siue in experiẽtia. siue ex seruoꝛ aliqñ sit si dubiũ sit an sit ℨ regulã vel an possit dispensare teneẽ obedire. xxij. q. i. qđ cñ patur. Si aũt sit certũ q̃ est cõtra regule precepti vel phibitiones in q̃ nõ ꝑt dispensare prelatus vel si põt clarum est q̃. nõ ex rationabili causa illud precipit sic nõ est ei obediendum. de hoc habes. s. Dispensatio q̃ si prelatus ꝑcipiat ea que sunt supra regulam. sic si sunt ad cautellam pecctati committendi. vt puta prelatus precipit vt teneat in pane ꝛ aqua q: videt eũ luxuriosũ sic nõ tenetur obedire. nisi qñ verisiñ videt non posse aliter euitare pcñ. Si vero sunt q̃ preciplunt in pena peccati commissi sic tenetur. c. dilectus. el. j. c. qñ de simo. Si aũt sunt in augumentũ meriti. vt recipere martiriũ ꝛ hmõi sic nõ teneẽ obedire. ꝛ sic loquitur. c. gesta. lxxiij. di. vbi dr̃ non posse iudici strictiozẽ vitã aligb̃ qđ verisimũ credo qñ solus platus hoc precipit. ſ nec ẽt maioꝛ pa põt aliã religionẽ iponere sine ꝓsensu oĩuꝫ ℨ supioris ff hosti. i. c. cũ dilecti q̃ me. cã. Si ꝓ o i eadẽ religione maioꝛ pars faceret statutũ actãs ad strictiozẽ vitã. sic tz Inno. vt refert Pa. ꝛ segtur in. c. sup eo. de regula. q̃ oẽs obligant. Sed ego dubito de hoc ꝛ potiꝰ teneo ℨriuꝫ: q: hoc austeritas maioꝛ ℨ rla ꝓcernit oẽs de religiõe vt singulos nõ vt vniuersos ꝛ sic regrit consensus oĩum. Facit regula. Quod oẽs tãgit li. vi. ꝛ q̃ obicitur d. c. piculoso. de sta. regu. li. vi. põt dici illud non debere dici. s. regulam sed fm regulaz ꝛ ibi modus quer̃di taxat fm naturam rei. vt dicit ibi, Jo. mo. ꝛ archi. cũ nõ deceat mulieres euagari. c. mulieres de iudi. li. vi. ꝛ fm prefatam distinctionem potes reducere ad concordiã qđ not. Ber. in. c. relatũ ne de. vel mo. ꝛ Jo. an. in. d. rla. quod oẽs. ꝛ Pa. in d. c. sup eo. ꝛ S. Bo. an. ij. distꝰ. vlti. q. vltima. ꝛ Alex. in. iij. parte summe. ꝛ Tho. xxij. q. cxl.

Utrũ oĩs inobia sit peccatũ mor- 30

tale. vide. §. Inobedientia.

¶ Utrum religiosus magis teneatur obedire patri carnali necessitate paciẽti & regredi ẽ plato suo. Iuxta tmpantí. &. q. qõ hz varietatẽ inter doc. Ricar. tz q religiosꝰ magis tenetur patri carnali ẽ prelato in his q̃ pertinẽt ad necessitatẽ illius precepti: Honora pr̃em tuũ. q: sic teneri ỽ iuꝰ nãe & diuino a q̃ precepto nulla pr̃scio absoluit. q: cõsilia obseruant. vt pfectius pcepta ipleãtur. hoc idẽ tz Henri. de gãdauo in. vi. quol. q. xvij. teneri ad necessitatẽ vite naturalis parentũ & q̃ precepti de honore est p se & obligatio voti religiõis est p accidẽs & qꝺ est pse nõ dz solui p illud qꝺ est p accidẽs. In alijs aũt in qbus nõ obligantur ex pr̃cepto. Honora pr̃em tuũ dicit q magis teneẽ plato spũali ẽ pri Alex. ỽo vbi ꝺicit q illa que potest religiosus sine detrimento regularis ordinis soluũmõ teneaꝫ pri exhibere. sicut orare pr̃sulere honorare. Alia aũt sicut est subuenire eius necessitatibus cũ nihil habeat nõ tñr & sic vꝫ tenere q potius prelato sit obediendũ. Sed mihi vꝫ dicẽdum vt colligo ex Nicolao de lira. math. xv. q. aut pater erat in tali necessitate añ ẽ filius ingrederet religionẽ. & sic dico q magis teneẽ patri vel matri in tali necessitate subuenire ẽ prelato pcipiẽti Iuxũ rõ. q: actio ex Iẽtu vel quali Ĩ aliquẽ cõpetẽs nõ extinguit̃ p religionis ingressũ. Aut si extinguit̃ vt volunt qdam doc. q: p: mortuo habeẽt vt. C. de epi. & cle. l. deo nobis. §. hoc. etiã cognitũ: nã sm eos ex edicto de capitis diminutione restituit̃. l. tutellas. §. Inturiaꝝ. ff. de capi. dimi. vñ dicit doct. q̃ post ingressum. poterit ex actõe seu. obligatione qua prius tenebaꝫ quẽnri. sed p abbatẽ vel sindicũ rñdit vt. C. de epi. & cle. aut. cũ q̃ cũ monacho. & no. aut. de mona. i principio. & in aut. de scis epi. §. quidere. ergo multo fortius ex obligatõe pcepti diuini imo etiam de iure positiuo tñ tenetur filius pri q̃ pr̃ pot̃ cũ vẽdere p necessitate famꝫ. l. ij. C. de pa. q fi. di. teneẽ etiaꝫ ad alimẽta. l. filia. C. de patri. pr̃ãe etiã si pater sit relegatus pp̃ ĩcestuosas nuptias vt in auc. de ĩce. & nepha. nup. ergo nõ dz paiari iure suo sine cã vt no. in. c. satis puerisum est. lvi. di. & in. c. vi. xix. q. vi. facit optime tex. xxx. di. si q filij imo vꝫ q̃ si ex ingressũ sit inhabilis ad patri subueniẽdũ q̃ monasterũ teneatur q̃ mõasterũ est loco heredis si filij ingredientis. vt in auc. de san. epi. §. sed hoc pñi de pha. in pñtia in fi. & lex dicit q̃ heredes lz extranei teneantur pr̃stare alimẽta. ar. l. fi. ff. de liberis §. itẽ rescripti. ff. de lib. agno. ergo &c. aut pater & mater nõ erãt in tali necessitate q̃ filius teneretur ei subuenire lz post ingressũ in talẽ necessitatẽ deuenit & sic dico q̃ nõ poterit ei subuenire Ĩdicẽte imperio prelati q: tã est ei obligatus p votũ & sic deo & sic matri vi culo ligaꝫ prelato ẽ patri vel pr̃cepti de obseruatione voti est de pma tabula: de honore parentũ est de secũda. Itẽ pmũ est negatiuũ. sm affirmatiuũ ergo magis stringit̃ pterea semel deo dicata nõ pñt Ĩ volũtatẽ ip̃ius vsurpari. facit regula semel de re. iur. li. vi. Nã religiosus abdicauit a se nedũ tpalia lz & propriũ velle. xix. q. vlti. statuimus xij. q. ij. nõ dicatis. ff. de re. iu. l. velle nõ creditur. ergo nõ astringit̃ nisi ei in cuius manu suũ velle posuit: q: inanis est actio quã excludit inopia debitoris. nã. 16. ff. ỽ dolo. & ipossibilitũ nulla est obligatio. ff. de re. iu. Nec obstat q̃ pr̃ceptũ diuinũ erat ante ingressũ q: lz esset nõ tñ obligatio. q: cũ sit affirmatiuum nõ obligat nisi p: loco & tpe & tõ cũ nõ esset trũc obligatus nõ poterit tenere postea regula. factũ legitime de re. iu. li. vi. sicut si ꝺispẽsasset bona sua pauperibus pr̃e nõ idigẽte nõ posset repetere lz ventret postea ad necessitatẽ ad ea tñ q̃ pot̃ exhibere. s. q̃ pmittit̃ur a prelatis bene teneret in ĩtũ pot̃ sine regularis obseruantie detrimẽto sicut orare ꝑsolari & hmõi. vt dicit alera.

¶ Quid ỽ ingrediẽte religionẽ alicui ꝫ

tus monasterij in quo non seruatur regula puta cõmeduntur carnes in monasterio sancti Benedicti vel tangitur & recipiũtur pecunie in mõasterio sancti Fracisci & hmõi. Iz sciret regulã alr pcipere. & sic ꝓfitet ꝑm ꝙsuetudinem quã inuenit. &c. Aller. q nõ excusat. qz q ꝓfitet regulã ꝓfitetur nõ ꝙsuetudinẽ Et iõ nõ excusat si regulã nõ obseruat xx.q.iij. ꝓstitit. qõ metus cã cũ dilectus. 2. c. fi. Et si dicas q nemo obligatur nisi ad id ad qõ se obligare intẽdit &. q hoc vez ẽ explicite. Iz iplicite nõ. q. q vult ꝓncipale puta eẽ frater minoz vult & accessoriũ. s. obligationẽ ad ꝑcepta regule minoꝝ Iz hoc nõ intẽdat. & ꝺ hoc est casus rotãdus in. c. ex ptede regula. Nã ex quo habitũ religionis deserit q ꝓfessio datur. & alia fecerunt q ꝓfessio cõuentiũt ꝓfessioné tacitã ad minus fecerũt & sic si nõ illi religioni saltẽ alteri in genere sunt obligati & obseruationi ꝙtentoꝝ in ea. Et hoc tenẽ Iz Pa. in. c. frater. eo. de regula. alr teneat. Sz ꝓma opione est Inno. & Host. in. d. c. sup eo. & pa. posset intelligi qñ talis erat simplex nec scuit nec potuit scire obligationẽs regule. solũ ere dicit q ad illa obligaret Sz q vinebãt qz credo q talis posset aliã religionẽ Iz latiorẽ intrare sed si ibi vult remanere tũr ꝑm regulã viuere nisi ex aliqua rõabili cã posset pręsumi q aliquod preceptoꝝ nõ seruatur qz sic etiã excusaretur vt. s. dixi. ADonachus. 9. xi.

¶ Utr religiosus assumpt ad aliquã dignitatẽ. puta epatus vel et inferiorẽ teneatur ad regule obseruãtiam. &. q sic ad oia q facere ꝑt sine ꝓuidicio plationis vel officij sibi impositi vt not. Tho. xxij. q. clxxxv. & vide. s. ADonachus. 9. vij.

¶ Utrũ religiosus possit transire ad aliã religionẽ. &. colligẽdo dicta doc. q sunt est latior ad quã trãsire vult & si in sua religione nõ seruat regula. tunc poterit ad latiorẽ trãsire ꝑm Inno. & pa. in. c. sane de regula. Qꝺ ego limito ꝑm Jo. an. & bñ verũ qñ nõ est in pincia aliud monasteriũ eiusdẽ religionis ad quod possit trãsire. vel in quo possit intrare nec est spes reformationis monasterij sui. Si vero in suo monasterio seruatur regula. tũc nõ põt ad latiorẽ trãsire sine lnia pape sine causa legitia: Iz cũ eius lnia sic si ẽt nõ subest cã legtia ꝑm gl. in. c. cũ singula. de prebẽ. li. vi. quã glo. credo verã quo ad ecclesiã militãtẽ Iz nõ quo ad deũ arcoꝝ q no. in. c nõ est vott de voto. q si cã subest. si tz Inno. & segtur. Pa. in. c. nõ est dubiũ ꝺ regula. q epꝰ. põt dispẽsare. ar. c. nõ mediocriter. de cõse. di. v. dñs Anto. in. d. c. nõ est dubiũ tz q si cã est vrgẽs põt epꝰ. Iz si cã nõ indiget tali celeritate recurrẽdũ est ad papaz. Sed ego dico q ꝙsiderandũ est an religiosus talis sit exẽptus vt cõtẽr sunt & sic ꝓs nõ poterit dispẽsare cũ nulla auctoritatẽ hẽat sup ipm sed dispensabit ꝓlatus suus q loco epi ꝓesset illi religioni. secm gl. in. d. c. nõ dubiũ. aut si talem nõ hz recurrẽt ad papã. Si vero nõ sit exẽptus sic credo verã opinionẽ Inno. Et dñs anto. logtur de cõsilio. facit pro hoc. c. nõ cogantur. xlii. di. Et cã legitima erit debilitas corporis aut delicata cõplexio & huiusmodi. aut religio ad quã vult trãsire est equalis siñ & sic sine causa potest de licentia pape solũmodo etiã quo ad deũ. Si autẽ cã subest sic poterit episcopus aut ꝓpzius ꝓlatus cum consensu capituli dispensare secundum glo. in. d. c. nõ est nobis dubiũ. Facit. d. c. statuimus. xix. q. vlt. & xvj. q. ij. sine exceptione aut religio ad quam transire vult est strictioz tunc requiritur. Primo q nõ transeat ex temeritate aut leuitate. vel odio ꝓcoris ꝓlati sed ex zelo melioris vite & si est contrarietas inter ꝓlatum & subditum in hoc sic iudicũ superioris aũ bonum requirendum est & ad eus põt subditus appellare. Secundo requiritur q nõ solum religio sit strictioz sed q actualr arctius ibi viuat: qz Iz esset strictioz si ibi latius viueretur nõ liceret ẽt si ex dispẽsatione latius viuat.

munt. Facit.c.sane de regula. Nã transitus est pmissus vt qs ducat arctiores vitam q̃ pſumit motus spūs sci. vt in c.lz de regula.z.xx.q.iij.c.i.q̃ rō cessat qñ in suo monasterio viuit strictius respectu regule z pſtitutionum q̃ in eo ad qs vult trãsire. Uñ Guliter. naso i d.c.sane dicit q̃ lz regula beati Benedicti sit arctior q̃ regula beati agustini. tñ fres p̃dicatores q regulam beati Aug. pfiteñ tñ se arctauerũt p pſtitutiones suas q̃ eoz religio est arctior q̃ illa monacoz. z ppea dicit q̃ nõ effugiũt apostasiam trãseuntes ad.d. regulam monacoz. Jō dicit Jo.an.in.d.c. sane. q̃ iura nõ pmittũt transitũ respectu meliores religiosis. seu maiores. vel respectu. finis. vt puta q̃ fructuosior aut alio mō. lz solũ respectu arctioris vite z q̃ ibi viuit strictius. vt in.d.c.lz tertio regrit q̃ petat lniam vt in.d.c. lz z istis q̃rr̃ebus poterit trãsire q̃ uis lnia nõ obtineat ẽt si pmũ mo steriũ esset p̃uilegiatũ q̃ ad hoc. vt qs nõ posset trãsire ad arctiorẽ. addit in no.iij. si prior religio nõ incurrit gra uẽ iacturã vel infamiã ex tali transitu. q̃ si incurrit nõ lz. ar.c.lz de regula. rr. q.iij. si qs vero. Aduerte hic q̃ si frater minor trãsferant ad aliũ statũ per papã puta ad epatũ vel ad aliã religionem q̃ tunc bõa alteri iam q̃sita nõ recuperat. vt.C. de sen.pa.l.ij. z.l. tutor Si vero nõ sunt alteri q̃sita puta quia nundũ sunt mortui eius parentes quibus dz succedere sic succedet si illi qui sunt in statu ad quẽ trãslatus est possunt succedere q̃ restituit ad oia p talem translationẽ vt in.l.i.C.de sententiam pa.z.l.i.§.q mortis.ff. ad tertul. Secus si transferet. per alium modus puta propter demerita sua z huiusmodi. vt in.d.l.i.z.d.§. qui mortis.

35 ¶ Sz a quo dz petiri. lnia. ſ. q̃ quo ad religiosos dz peti a suo p̃lato ordinario. puta in ordine minoꝝ a custode vel ministro. In ordine p̃dicatorum a prouinciali. In monacis ab abbate z hmõi. Qui p̃lati sine p̃sensu. capli dare nõ possunt ſz glo.in.d.c.cũ singula. Quo ad eos regritur lnia obtẽta a papa vt.s. dixi. Quo ad p̃latos inferiores eis si nõ sunt imediate sub papa sufficit petita ab eo suo lz nõ obtineatur. ſz Jo.an.in mercurialibus in regula cũ nõ stat.li.vi. Qui po sb sint imediate Pape nõ pñt ipso denegate sed eo nõ rñdente pñt. Silr clericus tenetur petere lniaz ab eo si ecclia grauiter ledit alr ẽt sine lnia etiã potenter scz Inno. Sz adnerte q̃ si p̃latus dicit velle hre cõsiliũ sic tenetur expectare debito tẽpore alr non. Itẽ ista lnia debet peti ante factuꝝ ſz Pa.in.d.c.licet. Ad episcopatũ vero si est electus potest licentiare p̃latus nõ regitio capko.c.si religiosus de elec.li.vi.lz nõ ante electionẽ.

Utr alr trãsiens ad aliã religionẽ q̃ 36 vt dcm̃ est licere sit apostata. ſz. Pa.in d.c.sane. q̃ nõ apostasia maior sed qua in.c.si. de aposta. Sz bñ efficit apostata apostasia mior. q. certũ est q̃ retro cedit. Ex quo no. intellectũ singulare. ad.c.ij.ne cle.vel mo.li.vi. q̃ dimittẽs habitũ pure incurrit excõicationẽ cuius sit p̃prie apostata. Sz assumens habitũ alterius religionis ẽt lationis non incurrit excõicationẽ. Hoc sentit. Jo. an. ibidẽ in nouella. q. tex. ibi sentit in eo q̃ facit cã euagationis q̃ cessat in eo q̃ intrat aliã religionẽ. z p hoc vide bonũ tex. innicta glo. in.c.ex pte. de tẽpo. ordi. z hoc ẽt segtur. Pa. in d.c. sane Aduerte tñ hic q̃ recedẽs a religiõe .l. pmittente recuperat oia bona sua inãt stinete. c. q̃ a te. ẽ cle. quia. z. c. ex trãsmissa. de renun. alias non de quo dic. vt. j. ẽ. xliij.

¶ Utr religiosus possit assumi ad be 37 neficia simplicia. ſz. Pa. in. c. sup eo ẽ regula. q̃ nõ z cũ dispẽsatione z facit iste tex. d.c. sup eo. z vide glo. in. c. quorũdam. lxxiij. di. que dicit monachum nõ posse habere canonicatũ in ecclia secular lz possit ibi eẽ epus vt in. c. vno xviij. q. i. z hoc est propter bonũ cure q̃ causa cessat in bñficijs simplicibus

vt no.in.c.quod dei timore de sta.mo. vide.ē. dispensatio. ꝛ dic vt ibi.Ḣ.iij.

38 ¶ Utrum religiosus de ordine mendicantiū transiens ad ordinem nō mēdicantium etiaꝫ auctoritate aplica possit assumi ad dignitates in illo ordine ad quē transiuit.ℜ.ꝙ nō.nec ad prioratus administrationes: nec ad quecūꝫ officia ēt tāꝫ vicarius seu ministeꝛ siue tanꝫ loci alioꝝ tenens nec animaꝝ curā aut regimē pōt p se aut alios exercere: ꝛ ꝙd ꝙtrariū fuerit attentatuꝫ irritū est ipso iure Clem.ē. vt pfessoꝛes de regula.

39 ¶ De voto religionis hēs.j. votum iij.Ḣ.vij.

40 ¶ Quid tenent facere monachi ꝙ ex redditibus ꝙs ꝓcipiūt tenent ad curā animaꝝ ꝙ videt abbatē negligere di tā curā.ℜ.ℏꝫ.S.Tho.i quolibetis ꝙ dūt supplicare abbati vt puideat.ꝛ si nō vult debēt appellare ꝛ eū sicut ꝛ aduersariū veritatis ꝛ nulli ꝓsūlēdum est vt in tali monasteꝛio ꝛgrediat.

41 ¶ Utꝛ religiosus ꝙbus emisserat vota de arctioꝛi religiōe ꝛ tū ītrauit latio rē sit absolutus a voto.ℜ.ꝙ sic.vt i.c. ꝙ post de regula.li.vi. Dꝫ tū penitere de voto nō adipleto vt ibidē. de aliis vero votis ꝙo cōmittantuꝛ in votum religionis.vide votū.iij.in principio.

42 ¶ Utꝛ religiosus electus vel fugitiuꝰ ꝙnō pōt ꝛpetrare recōciliationē ℏꝫ soꝛmā.c.fi.de regula.possit trāsire ad altā religionē laxioꝛē.ℜ.ꝙ nō si pōt inuenire in prouincia monasteꝛiū siue religionis ꝙd velit eū recipere.ꝙ si nō pt poterit intrare laxioꝛē cū lnia sui plani si pōt habere: alia poterit vinere alio mō regulariter ꝛ dꝫ sm Ray.

43 ¶ Sꝫ ꝙs dē fugitiuus.ℜ.pa.in ca.fi. d regula.ℏꝫ Jo.an. Ille ꝙ mozat extra monasteriū ꝛ celat se abbati.facit.l ꝙs fit fugitiuus.ff.de edi. edic. vñ eo ipso ꝓcedit a mōasterio ꝛ nō sub ē obediētie plati apostata ē.vt no. Inno. in.c.fi.de renū.de hoc.ē.apostasia.

44 ¶ Quid erit de bonis ꝙ religiosus ꝓfulit mōasterio ꝙñ vadit ad aliā religionē.ℜ.ꝙ si exijt cū lnia sic vsufructuꝝ illarum rerū erit monasteriꝫ ad ꝙd trāsit donec ibi vixerit solidū.tex. est cū glo.xvij.q.vij.de lapsis.xxvij.q.i.si ꝙs rapuerit ℏm Hosti.si ꝓ eo vadit in casu nō cōcesso sic nō recuperat imo abbas pōt eū vēdicare cū oībus bonis.c.abbates.xvij.q.ij.de hoc vide.ē. monasteꝛium.Ḣ.vi.

¶ Quid efficit religio.ℜ.ꝙ hoiez ad 45
deū ꝓprie ꝙducit si modo religio sua
ꝛsequatur regulaꝝ obseꝛuantiā ita ꝙ
meliozes inuenti non ꝓsit eis. vt ait
aug.in.c.ℭtētilibet.xlvij.di.

¶ Utꝛ tollat ꝓ ipsius ingressum oīuz 46
pctoꝝ penā.ℜ.ꝙ sic.pꝫ ꝙ si milia milū ducatoꝝ in elemosynas darent ab aliquo censereꝰ merito ab oi pctoꝝ pena liber iuxta illud dāni.v. peccata tua elemosynis redime.multo magis i ingressu religiōis vbi hō ex toto se offert deo ꝙ vꝫ plus ꝙs milia milū ducatoꝝ Itē si ꝓ pnām pōt ꝛ mereꝰ oīum peccatoꝝ remissionē de pe.di.vij.in fi. ergo multo magis cū ercedat oē genus sanctificatiōis ꝛ publice pñe.vt patet xxxiij.q.ij.admonere.hoc satis pꝫ per glo.in.c.scripture.de voto ꝛ de pe.di. i.Ḣ.is anctoritatibus.vbi ꝛcluditur ꝙ nulla penitēcia tali ingredienti est danda imo si papa ipsuisset ei ꝓ ieiunare aut ꝓ iret romā in pegrinatiōe aut in hyeruſalē ꝛ cōmittat cū ingressu religiōis est absolutus.c. ꝙ bona agunt xvij.q.i.facit ad hoc aūt.de mo.in principio.vbi dr oēm gdē etus humanam maculā detergat tdē legit in vitis pꝛuz ꝙ ꝓcgitur eā gram quātitati istud ꝛgitur Tho.xxij.q.vlt.ꝛ gloriosus bernardinus de senis in suo quadragesimali ꝛ.S.Ber.in li.de ꝓcepto ꝛ dispen.c. xl.dicit ꝙ religio amatoꝛes suos angelis similes facit dissimiles hōib⁹ imo diuinā i hoiem reformat imaginē ꝓ ignis nos xp̄o ad istar baptismi.hec ille

¶ Utꝛ eripiat a pcta ptāte.ℜ.ꝙ sic 47
vt no.in auct. ingressi.ꝛ in auc. si ꝙa mulier.C.de sa.ſan.ec.ꝛ.c.cū simus.ō regula tex.ē cū glo. xvi.q.ij.c.i. ꝛgitur

Bar. z glo. in. c. si ex cā. §. papinianus
ff. de minoribus z Fede. ꝓsilio. xxxiij.
z Albꝛicus. in. d. auc. si mō pubes est
48 ¶ Utꝛ tollat irregularitates vide. ē.
irregularitas. ij.
49. ¶ Utꝛ pſe intrāte mōasteriū filius
possit petere legitimam. ff. fin Barto.
in. d. auc. si q̄ mulier posita. xix. q. vlti.
q̄ non. de subtilitate iuris q̄ legitima
nō debet nisi post mortem naturalem
pfis. l. i. §. si puberi. ff. de colla. bono.
Sed de egtate canonica dico cū bal.
in. d. auc. si qua mulier q̄ poterit pete
re ne habeat postulare alimenta a mo
nasterio z placet.
50 ¶ Quid de peculio aduenticio filij cu
ius vsusfructus est pfis qñ pater ingre
ditur religionē. ff. fin bar. in auc. idez
est. C. de bōis ꝗlib. q̄ ex quo pfia ptās
solvit ex fcō pfis remanebit solū me
dietas. d. vsurarū apō pfez. l. cū oz. §.
cū aūt. C. de bo. q̄ li. z sic ad mōasteriū
in qō pf est ingressus gl. i. d. auc. idē ē
tz q̄ nō finitur. Bar. 50 tz qō ex toto
finitur z ita fuisset decisus bononie in
facto. z ad glo. ff. q̄ legtur de vsufru
ctu quē hz pf in alijs bonis q̄ nō fuit fi
lioꝝ. sed opio bar. vī magis cē.
51 ¶ Utrū bona ingredientis sint mona
sterij. ff. q̄ sic ipso iure aūt. ingressi. C. dō
sa. san. ec. q̄ ingredientiū: xix. q. ij. nec
ab vsus aliquaꝫ partiū g sibi vsurpāt
talia pōt valere nec inducere ꝓscriptio
nē: cū in rebus inuasis aut furtiuis ñ
currat vt. ē. ꝓscriptio. §. ix. Itē trāseūt
feuda. de quo dic vt. ē. feudū. §. x. Re
seruabit tñ legitima descendentiū. x
ix. q. ij. c. ñ. z idē vī in ascendētiū q̄
hec succedūt illis nō extātibus.
52 ¶ Utrū vsufructus amittat ex ingres
su. ff. fin. Inno. in. d. c. in pītia q̄ nō
ſz durat donec viuat. hoc idē ſegtur gl.
z Albꝛi. in. auc. ingressi. C. de sa. san. ec.
No. limitāt alij vez qñ mōasteriū pt
hēre ꝓpꝛiā i cōi alī nō ſz gl.
53 ¶ Utrū ēphiteosis silr trāseat ad mo
nasteriū. ff. fin Albꝛi. in. d. auc ingres
si q̄ sic. ar. l. peto. §. i. ff. de leg. ij. Odo
fre. tñ ibidē limitat vez nisi emphiteo
sim hēret ab alia eccliā q̄ tunc esset in
optione eccliē an vellet rē vel canones
aduerte bene q̄ auc. in gressi. nō hz lo
cū nisi i mōasteriis q̄ nō hñt nisi in cōi
nō in hīs q̄ hñt ꝓpꝛio. sicut ordo mi
nitiē ſancte Marie z tertij ordinis ſan
cti Francisci z eccliē seculares. fm Al
bꝛi. in. d. auc. ingressi.
¶ Quid si ingredies fecerat testm̄ añ 54
ingressū nihil relinquēdo mōasterio
sed extra neū heredē instituēdo. ff. fin
do. Anto. in. c. in pītia. de ꝓba. q̄ aut
exīsse ꝙtulit bona sua tpe ingressus. nul
la facta mētione de testamēto. z tūc si
hoc fecit i cōtinēti post ꝙdīō testm̄ sic
nō reuocat testm̄. nec erunt monasterij
illa bona sed solū illa collatio bononi;
ꝓsumitur scā ad tpꝰ vite ſue. q̄ nō vī
qs in cōtinēti mutare animū. l. nō ad
ea. ff. de cōdi. z demō. Si ꝙ hoc fecit
ex internallo post testm̄ ꝙditū. tūc ꝓsu
mitur mutasse animū fauore religiosi
z sic rūpitur testm̄ z erit monasterij
illa bona. aut nō cōtulit expresse bona
sua monasterio. z tunc rē anebit testm̄
z monasteriū solū petet portionē suaꝫ
alī q̄s rūpēdo testm̄. Pa. ꝙ in. d. c. in
pītia tz Zitū. l. q̄ si petet portionē suaꝫ
tz ego in ſribus minoꝝ credo vez i
alijs aūt q̄ pōt habēr in cōi opinio. d.
Anto. est humanior religiosis: ꝙ illa pa.
vī verior. de subtilitate iuris p ea que
no. Albꝛi. in. d. auc. si qua mulier sed ta
lis ea bona nō capiet. nisi. post mortē
naturalem fm multos doc. quos recī
tat Albꝛi. licet multi alij dicant q̄ stari
post ꝓfessionem.
¶ Utꝛ ꝓdigus vel dissipator honoꝝ 55
rum cui interdicta sunt bona possit in
trare religionē. ff. Albꝛi. in. d. auc. in
gressi. q̄ sic dūmō. sit rōis capax. etiaꝫ
quo ad bona sicut de minore est vez.
¶ Utrū filius familias intrās mōaste 56
rium possit disponere de bonis pecu
lij. ff. fin Pa. in. d. c. in pītia. q̄ de ca
strensi vel quasi nō est dubium q̄ po
test. l. penultima. §. qui testa. ſa pot. Si
militer de profectitijs q̄ nō potest q̄
illa sunt in dispositōe patris Sed du-

bium est de aduenticijs. De quibus nō
potest disponere in vita pris etiā cum
cōsensu patris. iuxta ea que no. in. d. l.
penulti. Sed Pa. tenet. ibidem q̄ po-
test q̄ statum per ingressum gaudet il-
lo priuilegio aut. pbi yteros. C. de epis-
z cle. ex quo quod est laicis aduēticius
est clericis quasi castrense. z ideo pri-
uabit pf in vita sua vsufructu illoz bo-
noꝝ. pfo mō dico in aduēticijs ad
uenientibus post ingressū. Bo. in Anto.
in. d. c. in pūcta tz Hinū. s. q̄ nō poterit
disponere. taliter q̄ pf priuetur vsufru
ctu in vita sua de aduenticijs ante acq̄
sitis ꝛ bene poterit disponere de directo
dnio z ēt vtili talr q̄ mortuo pre
trāsibit ad eū cui religt illud vt i aut.
de monacis. §. illud. Secꝰ de acqsitis
post ingressū q̄ sunt mōasterij.

57 ¶ Quid de libris, datis a patre filio
familias. &. q̄ trāsibūt cum eo ad reli
gionē fm dispōtionē ingredētis. ꝛ
Ja. de rgue. z recitat Pa. in. d. c. in pū
cta. q̄ cēsent quasi castrēse peculium.
Petrus ꝑo dicit hoc verum in libris
collatis doctoribus vel magistris. Se
cus in dictis scolarib⁹. Et hoc i. dē seq̄
tur bar. i. l. filie. C. fa. her. z hoc verius.

58 ¶ Utrū religiosus succedat in bonis
parentum z hmōdi. &. q̄ sic nec
parētes pōt eos exheredare ꝓpter cri
men ingratitudinis cōmissum in secu
lo. C. de epis. z cle. l. deo nob. xix. q. iij.
c. fi. Fallit in. Fratribus minoribus. d.
Cle. ex ibi q̄ nō succedūt de iure.

59 ¶ Qualiter ager monasterij in pfa
tis in gbus succedit vel. l. acquirunt vt
&. Pa. in. d. c. in pūcta. q̄ aget his ac
tionibus gbus ille egisset ante ingres-
sum z ꝑ gestis antea ꝑ ipsum tenebit
mōasterij in iūdō ad ipsuz mōasteriuz
ꝑuenit de bonis ingressi fm Inn. ar.
l. ij. C. de impu. z al. sub. Uel forte z ve
rius in totū ꝛ possit petere restitutiōes
tenēdo q̄ monasterij iura succedētiōis
venit vt. s. Monasteriuz. §. iij.

60 ¶ Utrū ingressus possit renocare te
stamentū factum ante ingressum. &.
Pan. in. d. c. in pūcta q̄ ad fratres mi-
nores nō est dubiū q̄ nō pōt. sed quo
ad alios tenent Pe. z Ly. in anten. si
qua mulier. C. de sa. sanc. ec. q̄ sic. Sed
Bar. distinguit. Pa. tz q̄ nō pōt vllo
modo. pariformiter non poterit face-
re testamentū si ante nō fecisset. q̄ ex q̄
pfessus est moritur mūdo. Et hoc cre
do verū. excepto cāu dicte aut. q̄ pmit
tit post ingressuz inf liberos disponere.

¶ Utrū religio tollat crimen ingra- 61
titudis. &. q̄ tenetur cōiter q̄ sic in. c.
ij. de apōsta. z in. c. vltimo. de eo q̄ fur.
oz. susce. z in. c. quātūlibet. xlvi. di. z in
c. nō liceat. xix. q. vltia.

¶ Quid si condemnatus ad mortez 62
z liberatus tali cōditiōe. q̄ si egrediet
punietur pena ꝓpria. si ingrediet peti
tus ab vxore egredit vt teneť. &. nō po
test puniri illa vena fm barto. brix. in
cōnibus suis. q. i. z sequit Albu. in. d.
aut. ingressi. Rō q̄ coactus exijt.

¶ Utrū retrahens aliquez ab ingre 63
su religionis teneatur restituere. &. fm
Ricar. in quol. iij. q. xviij. q̄ aut retra
hit q̄ non credit aptum Religioni si-
ne vtilez. z si hoc credit ꝑbabiliter fit
nō tenetur religioni. q̄ potius damnū
ipsius impedunt. aut secundo retraxit
ꝓp vtilitatē suam z si est spūalis. puta
q̄ eius cōsilio bene vixit. sic non pec-
cat quia ex caritate possum potius bo
num meum spirituale ꝓeligere cū al
terius. Idem dicerem q̄ retrahit q̄
videt q̄ vult intrare religionē in qua
nō vult regulariter fm quod tenent
q̄ sic ꝑcurat bonū eius. Si ꝑo est tē
poralis puta q̄ sperat ꝓmotionem
honorem z hmōdi si teneret in se
culo sic peccat quia tēporale ꝓposuit
spirituali non tamē tenetur religioni.
sed subtracto. ozando. bonum persua-
dendo. z salutem ꝓcurando plusq̄
primo. aut. iij. retraxit ex amicitia. z si
est naturalis aut consanguinitatis sic
ꝛ peccet non tenetur religioni. tñ. Si
vero ē amicitia lasciua sic magis pec-
cat z tenē in istis duobus subtractor
z magis in ꝑo cū in primo vt dixi ꝓ
curando bonum eius non tamen reli-

gioni. aut. iij. retraxit alo impediendi vtilitatem religionis ꝛ sic tenetur ꝺm posse suū facere ꝙ illa persona intret ꝛ ꝛ si nō potest satisfaciat religiōi ad arbitriū boni viri vel melioꝛ ad eā inducat. Et etiam subtracto si nō potest eum inducere vt intret religionem secundum ꝙ dixi. pcurando salutem eiꝰ solicitus ꝯ primo obligatum vero religioni retrahens ꝟ Sco. in iij. di. xv. tenet laborare vt redeat ꝛ si nō potest tenetur ipse si est ꝑsona idonea ꝛ habilis religioni religionē intrare vt sic satisfaciat religioni ꝛ orare ꝓ aueꝛso. vt dicitur ꝙ fecit Ray. Ego tñ credo ꝙ si nollet intrare nō ꝓpea esset in statu damnationis sed sufficeret ei ꝙ ꝓ posse alio modo satisfaceret religioni ꝛ etiā ei quē pertenit

64 ¶ Utrū religio minuat peccatuꝫ. ꝛ. ꝙ ly peccatū religiosi sit grauius pō secularium. vel rōne voti ꝟ quod facit vel ratione contemptus si maioꝛ adest vel ratione scandali tamē ceteris paribus dico peccatum religiosi esse leuius peccato secularium. primo ꝓpter intentionē quā habet erectaꝫ ad deum licet ad horam intercipiatur ex qua de facili reuertitur. tñ ꝙ habet plura que eum raducunt ad delectionē ipsiꝰ pcti hec ex. S. Tho. xxij. q. clxxxvi.

65 ¶ Que ꝑcipiunt religiosis vniuersaliter. ꝛ. multa. ꝛ primo in cle. religiosi de priuile. sunt noue. j. scripta. Primo ne in sermonibus ecclarum ꝑlatis detrahant. Intelliga ad spāliā descendēdo. Secundo ne retrahant aliquos ab ecclīaꝫ suarum freqūentia. ſ. detrahendo eis huiusmodi illicitis. Tertio ne ꝓ nunciēt indulgentias indiscretas. ſ. falsas vel ꝺm ꝙ dico Indulgentia. ℣. vltimo. Quarto cū cōfectionibus testamentoꝝ interunt ne retrahant testatoꝛes a restitutionibus debitis aut legatis matricibus ecclesijs faciendis. Pe. de pal. in. iij. dixit ꝙ ꝑsit ꝓuocare vt magis eis legetur ꝯ alteri. dummodo nō faciāt cū verbis illicitis aut alo maligno contra ecclīas matrices. ꝙ nulli aufert suū cū nullū ius iteriꝫ acgsiuisse. ſ. ſr aluarꝰ tꝫ ꝙ peccāt mortaliꝫ ꝛ hoc videtur veritas in religiosis Secus in alio casu ab isto. qꝫ tūc hēret locum opinio Petri Quinto ne legata vel debita aut mala ablata incerta sibi vel sui ordinis fratribus vel quibus in alterius ꝑiudiciꝫ fieri vel errogari ꝑcurent. Sexto ne absoluant a casibꝰ reseruatis Pape. vel epīs. Nec oia in virtute sancte obedientie sub ꝑmissōe maledictiōis eterne iniubent. Septio sub eadē ꝓhibitiōe ꝓhibetur eis ne ꝑsonas ecclīasticas ꝑterim coꝝm iudicibus delegatis a sede aplica suaꝫ ꝟ eos iusticiā ꝓsequētes vexare indebite aut ad loca plura de ꝑterim mutū remota quenire ꝑsumāt. Octauo ꝑcipit ꝓlatis religiosis ad quos aliqd ꝓ uenit occasione ꝓmissoꝝ ꝙ nisi. j. anno sem plene satisfecerint ecclesiasticis dāmificatis de eo ꝙ ad eos quenit positꝫ fuerint regsiti ipso iure sint suspēsi ꝛ q̄ usqꝫ debita fecerint satisfactionez. Nono ne ministrent extremā vnctionem eucharistia. sacramentū. solēnizent matrimoniū nō absoluant excōicatos neꝫ absoluant a pena ꝛ a culpa. de qua dic vt. S. excōicatio. v. casu. xij. Decimo nullus religiosus ꝑ vigore litteraꝝ ap postolicaꝝ vel legatoꝝ alibi quēre alīquē sibi subditū ratione aliquoꝝm locoꝝ nisi coꝝ eo cozā q̄ de iure cōuenit cle. i. de rescrip. Undecimo nullus religiosus pōt eligi in ꝑlatū alteriꝰ religionis vel habitus nisi solū in episcopuꝫ. Cle. i. de elect. Duodecimo ꝓhibentur alienare ꝑlati religiosi res ecclesie vt i Cle. i. de re. ec. nō alie. vide. j. suspensio i. ℣. xxxi. Terciodecimo ꝑcipit eis ne ad turādū voluendus ꝛc. inducant aliquos. vt sepulturam eligant apud eos de quo. j. sepultura. ℣. xxxv. Quarto decimo ne decimas ecclesijs debitas vsurpēt Cle. i. de decimis de quo supra excōicatio. vij casu. xxxvij. Quintodecimo ꝑcipit mēdicātibꝰ ne aliquē ad ꝓfessionē recipiant añ cōpletus annum quintūdecimū. c. nō solū. c. ꝓstitutionem

de regula li.vi. Sexto decio ne statuta beghinaꝝ foueãt cle.i.de religi.domi. vide excõicatio.vij.casu.xl. Decio septimo q̃ horis debitis in eccl̃ijs eoꝝ officiũ p̃soluant.cle.i.de cele.miſ. Decimo octauo q̃ nõ dimittãt hituꝝ ſue religionis: nec vadãt ad ſtudia vl̃ phiſicã aut legeſ audiãt.c.vt piculoſa ne cle.vl̃ mo na.li.vi. vid excõicatõ.vij.casu.vij. Decionouo q̃ ſi dicãt aliq̃ vl̃ retrahãt aũ dictes a ſolutiõe decimaꝝ. ꝛ q̃ regſtri p̃dicẽt de eis populo. ꝛ q̃ p̃feſſores nõ omittãt facere ꝓſciam ꝓnũciãdum. Cle. cupientes de penis vide excõicatio.vij. casu.xliij. Vigeſimo q̃ medicãtes nõ capiãt loca de nouo.c.cũ ex eo.ꝑ excel. pla.li.vi.ꝛ cle.cupientes de penis vide loca p totũ.ꝛ.ſ̃.excõicatõ.vi.cãu.xliij. Vigeſimo nono q̃ nõ celebrẽt i caſtris vl̃ villis niſi hactenus eis a iur̃ p̃cedit.c. epoꝛ de pũi.li.vi. Vigeſimo ſcõdo q̃ ſer uiẽt iter dictũ q̃cunq; qõ viderint ſeruare matricẽ eccl̃iaꝝ Cle.i.de ſen.excõ. vide iterdictũ.vij.ꝟ.viij.ꝛ idẽ de ceſſa tiõibus ꝛ diuinis dcã cle.p̃ma. Quedã alia p̃cipiunt monacis de q̃bus vide ſ̃.monacus.ꝟ.x.

Eligiosus locus dr̃ eis domus mõaſteriũ.cẽpli.hoſpitale ꝛ q̃cunq; alia auctoritate pape vel epi ad pios vſus edificata.de reli.domi.c. de ſinodochijs.ꝛ.c.ad hec. Secus ſi ſine auctoritate epi vl̃ pape ſũt edificata a p̃n cipio vl̃ ex poſtfacto de ꝛſe.di.i.nemo qõ ẽ ꝫ leges q̃ volũt q̃ vbicũq; ſepeliãt aliqs locꝰ ille ſit religioſus.qõ nõ ẽ ve rũ p ter.c.ſi.de ſepul.ꝛ ibi ſeqtur Pa.

¶ Utr̃ loca religioſa poſſint ad hũanos vſus trãſferri.ꝟ.qõ nõ.d.c.ad hec xij.q.ij. nulli.

Per quo dr̃ regi p̃fata loca.ꝟ.q̃ per religioſos eiuſdẽ monaſterij vel alterius eiuſdem religionis.ꝛ ſi non vtuntur regulariter dr̃ expelli ꝛ poni alij di ſtrictioris vite aut ſaltẽ clerici ſeculares ſi alias nõ p̃ſit remanere ordinata ꝛ hoc põt eps ſine pape fiũ gl.ꝛ Jo.an. ꝛ Da.in.c.iter quatuor.de re. domi.

Fallit in hoſpitali.de quo vide.ſ̃. hoſpitale.ꝟ.ij.

Eliquie ſcõꝝ ẽ venales ſi p̃ſit.l.nemo.la. ij.C.de ſa.ſan.ec nõ ex capſam oſtidi dr̃t.nec de nouo, iuẽte i publico venerali niſi p̃us auctoritate rõani põ tificis fuerit approbate.de reli.ꝛ ve.ſa. c.ij.precipit̃ platis ne p̃mittãt varijs ſi gmẽtis ꝛ falſis documẽtis ſcipi hoiẽs q vadũt ad eoꝝ eccl̃ias cã veneratiõis pp miracula q̃ ibi fiũt ſicut in pleriſq; locis cã q̃ſt⁹ fieri ꝓſueuit.i.d.c.ij. ꝛ dicit Pa.in.d.c.ij.q̃ etiã nõn vendi q̃s p̃o queſtu oſtendũtur.

¶ Qua auctoritate p̃ſit corpora ſcõꝝ ꝛ eoꝝ reliqe trãſferri.ꝟ.q̃ ſolũ auctoritate pape vl̃ epi aut ſcte ſinodi ꝛ ſe. di.i.c.corpora.vbi dicit Joãnes Bꝰ vez q̃ corpus eſt traditũ ꝑtue ſepultur̃ C.de reli.ꝛ ſũ.fu.l.vltia niſi neceſſitas imineat.q.tũc ſufficit aũcas p̃dicta pũ cie.i.i.C.de reli.ꝛ ſup.fu.q: q̃ nõ ſunt tradite ꝑtue ſepultur̃.tũc bñ p̃ſit trãſ ferri ſine alicuꝰ auctoritate ad aliũ lo cũ religioſum.C.eo.l. ſi nec dũ.

¶ Quid ſi furtiue ſubtrahãt.ꝟ.ꝟ ro do.ſacrilegiũ ẽ.xvij.q.iij.q̃ſq; ẽt ſi ex deuotõe hoc faciat p̃n eũdes.ꝛ Aug.

¶ Utr̃ ſit ſimonia reliquas vẽdere.ꝟ. ſim Ray.ꝛ Boſſre.q̃ ſic.i.q.i.q ſtudet

¶ Utr̃ reliqe ſanctoꝝ debeãt portari ad collũ.ꝟ.q̃ ñ.ar.dictaꝝ.l. ſi nec dũ ꝛ.l. vltie ꝛ.d.c.corpora.Iꝫ poſſent poni ſup altquo ꝓ aliq̃ tpe ex magna cã ar. d.l.i.ꝛ Bꝰ tene q̃nus Tho.xxij.q.xcvi. teneat q̃ liceat ex deuotione ſine aliq̃ ſuꝑſtitiõe ſup ſe portare.

Emiſſio peccati ꝓ auctoritatẽ ſit a ſolo deo.i.q.i.c.ita ꝛ.c. vt euidẽter de pe.di.i.ꝓbũ.ꝓ oſſiũ aũt ſeu miſteriũ fit a ꝓlato ẽt malo.xxiij.q.v.remittũt.ꝓ meritũ ꝓ ſolũ a bono ſit.i. q.i.remiſſionẽ.de ꝛſe.di.xliij.qõ.

¶ Que regrunt in peccatoꝛ vt fiat ei remiſſio pcĩ.ꝟ.peuꝰ aureo.i.xiij. di.x. vij.q.i.q̃ niſi meritũ xp̃i applicet actu aliter illi vl̃ illi nulla culpa pcĩ delet̃ur

ꝛ

cum solū in ꝓtute passionis xp̄i deleat
z iō cū scīa sint imediatū applicatiuū
passionis xp̄i ad nos oz si culpa oz di-
mitti ꝙ ꝙ aliqꝺ sacr̄z vl̄ de facto exhi
bitū vl̄ in voto fiat ꝓpea adultus ꝯtū
cūꝫ ꝛtrictus nisi simul ꝛcurrat oris cō
fessio in facto ad minus in voto nō cō
segtur remissionem p̄t. de remissioni
bus. vide. ſ. indulgentia.

Emittere idem est qꝺ da-
re vt pz in. c. ve
niens. el. i. de testibus. z. 4. c. ea. q̄
in glosis.

Enunciatio est rei vel in
ris ꝓpꝛij fcā
sciēter ltr̄a relatū. vij. q. i. q̄. piculosū

1 ¶ Qñ renūciatio vī illegitima. ſ. ꝙ
ex trib⁹. ꝓmo rōe ꝓsone renūciatis vt
puta q: est minoz de iudi. c. si annū li.
vi. aut alius g nō pōt renūciare.

2 ¶ Secōo rōne ꝓsone i cui⁹ manu fit re
nūciatio est illegitia. c. cum dilecti. z. c.
admōet. z. c. ꝙ i dubijs ō renū. vbi nul
li ecclīastico lz renūciare alicui bñficio
ecclīastico nisi i manu sui ꝓlati da quē
ꝑtinet collatio. d. c. admōet. xvij. q.
ij. abbas qō limita i bñficio acq̄sito ꝑ
c. ventēs. de renū. z in ep̄atu g nō ꝓt re
nūciari nisi in manibus Pape. c. nisi
de renū. Qñ aūt possit tractatus hꝝ si
ꝑ renūciatiōe vide. simonia. z. ℣. xxij.

3 ¶ Utr̄z renūciatio aliozꝫ iurīū sic fiēda
adū sario. ſ. ꝙ sic vl̄ notario publico
vel iudici noīe aduersary recipiēti. l. ij.
ff. rem pupi. sal. ſo.

4 ¶ Tertio rōne rei q̄ renūciari nō pōt
dꝫ renūciatio illegitia. Nā iuri natura
li z agnatiōis z sanguinis nemo ꝓt re
nūciare. vt. l. ius sanguis. ff. de re. iu. e. l.
ius agnatiōis. ff. de pac. Juri ꝺō positi
no qō ꝛcernit certā formā vl̄ solēnita-
tē nō ꝓt qs renūciare. vt puta qō testiū
cū tot testibus. vl̄ stipulatōes fiāt certo
mō. l. nēo ꝓt. ff. de le. i. facit. c. q: ꝓp de
elec. z. c. cū esset. z qō ibi no. de testa.
Si ꝺō nō ꝛcernit certā formā vel solē
nitatē sed publicā vnūitatez silr̄ nō pōt
l. ius publicū. ff. de pac. z in. c. si diligē
ti de ſo. cōpe. Si aūt ꝛcernit publicaz
z ꝑuatā z publica pōt separi a ꝑuata
sic pōt ꝙtū ad ꝑuatā. l. iuris gentiū. ſ.
sed a si pacīscat. ff. de pa. puta ius dat
actionē ꝑ aiali morboso tū ꝓtes pīe
pacīsci vt nō possit agere. facit ter. cuz
ibi no. in. c. cū venissent. de instī. Si ꝺō
nō pōt separi. sic renūciari nō pōt. d. c.
cū venissent. Si ꝺō sit solū in fauoꝛe ꝑ
uatū tūc ille in cuius fauoꝛe est pōt dū
mō nō sit ℨ bonos mozes vl̄ nō iducat
ad pcūm talis renūciatio q: nō valeret
vt i. l. alia. ℣. elegant. ff. lo. ma. z. l. quēs
re. ff. ꝺ pac. ꝺo. Si aūt sit solū i odiū alte
riꝰ tūc si cessat rō illius odij pt renūcia
ri. vt i. l. fi. C. ad mace. als ñ. vt. l. nā z si
ff. ad mace. vide. Pa. in. d. c. si diligēti.

5 ¶ Quid si allḡd sit introductū i fauoꝛe
amboꝛ. ſ. ꝙ alter sine alterο renūciar
nō pōt. vt dicit gl. i. c. ad apliczꝫ. de re
gu. facit. l. ꝙ fauoꝛe. ff. de legi. vñ ꝺ ꝙ
in cōi iure potioz ē ꝺdito ꝓhibēti ar.
ff. de seruit. vr. ꝓ. l. ꝓ fundū. ff. cōi diui. l.
sabinus. ff. de libe. cā. l. ij. iij. z. iij. Si
tñ aliqꝺ ꝛcedit pluribus sine vniuersi
tati lz in fauoꝛe ꝑncipalr ꝑticulariū. sic
bñ posset glibet renūciare iuri suo. z
sic logtur. c. ad apliczꝫ ꝺdicti z. c. dile
cti. de ſo. cōpe. Fallit hoc in ꝓtlegio.
qz lz ꝛcernat fauoꝛē tertij pōt i petrās
renūciare añq̄ sit ꝑuatā nisi appeat
ꝙ ꝛcedēs statim voluit ꝛcedere ius si-
li tertio q: cōiter nō acgrit nisi in pnta
tiōe seu noticia. c. i. de ꝛces. p̄ben. li.
vi. z qō ibi nota. Item Jdē dico ꝙ nō
pōt renunciare qñ ꝑ pcuratoꝛē i petra
uit. qz statim acgrit ius illi itio vt in. d.
c. i. Silr̄ si fuit ꝛcessum motu ꝓpꝛio.

6 ¶ Utr̄z exēptus possit renūciare exem
ptioni. vide. ſ. exēptus. ℣.

¶ Qualiter fiēda est renūciatio. ſ. ꝙ ꝑ
ꝓio volūtarie. vij. q. i. q̄uis. Jtē sciēter
z iō qñ qs aliqꝺ ius ignorat oz ei noti
ficari vt i aut. qđo. op. ꝛpos. ℣. igit oꝺi
namus q: et qō ignorat renūciari non
pōt. l. mr̄. ff. de iofficio. testa. Et hec ē ℨ no
tarios g ponūt clausulas renūciatiōis
ās ignoraī g ꝛtrahūt z ꝓpterea tenen
tur ēis de ꝺāno qō alter nō icurr̄isset
puta q: renūciassent si sciuissēt. Tertio

sine coactione. q me. cā. ad audiētiam. Quarto quo ad būficia ecclīastica ꝺ3 fieri pure ⁊ absolute. de offō. dele. c. ex pte. cl. i. de īmo. ex i. sinuatiōe. Uī ꝺās vl remittēs, vl renūcians aligd spuale pacto vl ꝙditōe tpali iterueniēte. simo. iiacus est in fi. i. q. i. c. ēp̄ pio.

¶ Sed nūqd si renūciat absolute tñ in mēte gerit vt sibi aliqꝺ tpale detur ℟. simōlac⁹ ē ꝺ simo. c. tua i fi. vez est ꝙ sola pnia ab oletur. c. vlt. ꝺ simo.

¶ Utrū quis possit renūciare liti sup būficio ecclīastico vl spuali. aliq̄ tpali sibi ꝺato. ℟. Pa. in. c. cuꝫ pde. de pac. q si ēt si recipiat tllꝺ nose expēdat q si renūciās hꝫ ius renūciat spuali tpali ꝺato. q est simonia. ꝺ. c. ex pte. ⁊ qꝺ ibi no. dicit tamen Inno. ⁊ Dostiē. in c. nō fine de arbi. q valet ꝙpositio auctoritate sup̄ioris. vt ꝙ pacis bono ꝺ tur aliq⁹ tpale et ꝺ ē si ē certū ꝺ iure sibi ꝙpētēt vt cedat liti vel renunciet si qꝺ ius hꝫ. c. nisi. de pbē. Secus si fiat auctoritate partium q: sic ecē simonia nisi qñ hꝫ oītū a iudice puta q: cō ꝓmissū ē i eo vl ipse sic diffinit. Et hꝫ gl. in. ꝺ. c. cū pdē. dicat nō sufficere. ni si iterueniat pape ꝙfirmatio tñ cōiter doc. ibidē tenēt cū opi. ꝺ. Anto. q non requiratur. ⁊ ibi Pa. sequitur.

¶ Utrū qs possit ꝺare pecuniā alteri vt desistat a lite q̄ est ꝺ re spuali. ℟. pa. i. ꝺ. c. cum pdē. q si sit, certus hēre ius in il̄o būficio būficio pōt ꝺare aduersario fine simōia vt desistat vl ne litez moueat. Si ꝙo nō si certꝫ sed ꝺubitat tūc nō pōt nec excusat auctoritas Pape in būficio qꝺ ānexa hꝫ ptātem clauiū q: vl ꝺata pecunia p illa ptāte spūa li facit. ꝺ. c. ex pte in fi. ⁊ ꝙ no. i. q. iij. saluato. ⁊. c. ex multis. Jn alijs aūt būficijs būficijs excusaret auctoritas pape cū talis simonia sit ꝺe iure positiua hꝫ gl. in. ꝺ. c. cū predicē. Qꝺ no. pauci aduertunt hodie posset tñ iudex ꝓ bōa pacis ex offō suo componere ptes vt hñs ius in būficio ꝺet aligd nō hñti ius hꝫ formā. c. nisi ꝺe pbē. sim Pa in. c. super eo. ꝺe transac.

¶ Quid ꝺe illo q expectas ꝓtē vacā ti cturā puma i aliq̄ ecclia renūciat ꝓpe tenui vt pcūdat alia alteri expectāti. ℟. q p hꝫ ipedit ꝓmā expectātē si hꝫ pt. pbari si ꝙo pinguis⁹ resignati ꝙferatur eo ipso detegit fraꝫ ⁊ carebit hita quā resignauit ⁊ abita ꝺe renū. c. si te. li. vi.

¶ Utꝝ renūciatō iuris futuri valeat. ℟. 12 q si ius futuꝝ appet sic ꝙ hꝫ si aūt nō apparet adhuc nō. ꝙ q: pacta nō referūt ad ea q̄ appere non pñt vt i. l. i lege ⁊ alijs ꝙcor. ibi positis in gl. ff. ꝺe ꝙben. ēptio. ⁊ qꝺ nō ē renūciari nō pt. l. tres ffes. ff. ꝺe pac. Sꝫ ꝺe hoc vide Bar. in l. ꝙditōis. C. ꝺ pac. q: pax ad nos.

Additio hic tñ aduerte. q: filia renūciādo hꝺ ditati paterne ⁊ pmittēdo āplius nō petere ni hilomin⁹ ltiaz vl el⁹ supplemētū petē poterit nisi exp̄sse de ipsa dixerit vt. l. si quando. ℌ. generaliter ⁊ ibi ꝺoc. C. de inoffi. testamento.

¶ Quid faciet platus q būficiū hꝫ per 13 simoniaz vel alias itrusus ē. ℟. q tenetur renūciare ⁊ si ē eps ⁊ est i articulo mortis nec pōt adire papā nō tñ ꝺz ꝺimittere possessionē quam ꝺe scō habz sine lnia pape. Sed abstineat a pceptione fructuuꝫ excepta stricta necessitate vite. ⁊ querat quam cito poterit resignare ⁊ ꝺe hoc vide Ber. Inno. ⁊ Hosti. ꝺe renū. nisi cum pridem ⁊ Archi. vij. q. i. cum qui.

Especialia dicitur reruꝫ aliarum generalis retentio auctoritate principis vel cūtatis ꝓ recompensatione damni ꝺati indulta. elicitur ex. c. ꝺominus xxiij. q. vj. ⁊ est quādo vnus ꝺe vno ꝺominio non valens consequi ius cōtra aliquē ꝺe alio ꝺominio retinet res omnium qui sunt sub tali ꝺominio ꝓ satisfactionem.

¶ Utrum sint licite. ℟. q sic quando 16 ista interueniunt. Primum q ꝺominus vel cūtas requiratur vt emendet qꝺ a spis improbe factum est. Secundum q constet ꝺe negligentia rusticie administrante. Aduerte. hic ꝑm. Bar.

in tractatu de repzesaliis. quod aliquā do superiorem hz ille q dz dare de iure. sed nō de facto. vtputa qz nō obedi tur ei. Sicut impatoꝛi. z tūc nō est ne cesse adire supiorem. Aliqñ hz supioꝛē de facto. sed nō de iure. vtputa qz tiran nus est dñs. z si fuit, electus ex timore vel p vim. z hꝰ cōiter pro dño. sic va lent que facit scdz Inno. in. c. nihil de elec. z sic dz adiri. Si vero nō fuit electus. sed p vim occupat dñium. z hꝰ cōiter pro Tirāno. Sic cum nō valeat qđ facit nō est necesse vt eum adeat ali qñ hz supiorem de iure z de facto qz est verus dñs z ei obeditur. sed tñ non expedit creditoꝛi eum adire puta qz ex penderet plusq̄ sit principale debitum vel est paup tunc ꝑm Bar. vbi. s. pōt procedere sicut si nō haberet supiorez eius debitoꝛ ar. l. si seruos. ff. de pigno. ac. z. l. meditanee. C. de anno. z tribu. z sic pz qñ ꝓdicta duo nō regruntur. Tertium q̄ iudex ꝓprius det sniam sup negligētia z iusticie defectu z ꝑcedat auctoritatem repzesaliaꝝ. Limita hoc vez qñ nullus inuenit supioꝛ q de ciuitate vel dño negligente faciat iusti ciam ꝑm But. eꝑm ꝑcordiēres qz si in uenirēt supioꝛ nō valeret auctoritas iu dicis ꝓprij quo ad illos q nō sunt sue iurisdictionis z ita intelligitur. c. dñs xxiij. q. ij. q̄ ciuitas plectenda est p si tum. s. iudicē ꝑcoꝛ. Jo. de santo z Fran ciscus vercellensis in. c. vnico de iniu rijs li. vi. Quartum q̄ nō excedāt dā num. Quintū q̄ nō extēdatur ad cleri cos vel ecclesiasticas psonas. Nec elitio ex archi. in. d. c. vnico. Sextū ꝑm Bire ctoriā ti. de pignoribus q̄ nō fiant in psonis qz istud est in iquū q̄ in psona alius ꝑ alio grauet z ꝑm ipz nulla cō suetudo. valeret cū sit ℑna legibus. C. de acti. z ob. l. ob. es alienū z aūt. ibi dē limo. z. C. q̄ res pigno obli. pos. l. q si lios z in auf. vt nulli iudi. §. qz ꝯo z C. ne vxoꝛ p ma. l. vlt. z aūt. ibidē sed oio alias iſtis nō ꝑcurrētibus q ipis re pzesaliys vtit quadruplū restituere co gitur z actiōe p qua hoc facit cadit vt

in aut. ne pignorationes fiant que ei ꝓdicta aūt. sed omnino.

¶ Sed nunqd tūr ad restitutionem q. aliqd per repzesalias illicitas exigit ab alio cū a suo debitoꝛe. §. Archi. in. d. c. vnico quod incipit z si pignorationes q̄ sic nec aliter saluari poterit niſi re stituat. xiij. q. vi. si res de vsu cū tu. de re. iur. nō remittit li. vi.

¶ Quid de illis q repzesalias ꝑcedunt ꝫ ecclesiasticas psonas aut eoꝝ bona vt concessis vtūtur ꝫta ipsas vide excōi catio. vij. casu. xxxiij. z Interdictum iiij. quasi in fi.

¶ Utꝝ repsalia ꝑcessa ℑ puta florenti nos debeāt extēdi ad florētinos hītes domiciliū Senis. §. ſm Pa. in. c. qm de offō oꝝ. q̄ nō qꝝ odiosa facit qđ no. Bar. in. l. puinciales. ff. de ver. si.

¶ Utꝝ statutū possit fieri q̄ glibz po ſ sit capi ꝑ delicto alterius. §. Bar. vbi s. q̄ ℑ terras vl villas sibi nō subditas nō pt iz bñ ℑ sibi subditas. vt. C. de oi agro deser. l. i. z valet statutū q̄ vxoꝛ possit capi pro viro fallente vt. l. satis. C. in q. ca. pi. vel hypo. ta. ꝫ trahi. Et si militer filius pro pre. l. fi. C. de pubile. etiā si nō sit heres z aduente hic q̄ ter re cum certis pactis submisse ꝑtectis ni dñoꝝ nō dicuntur sibi subdite iz fe derate z ideo ℑ eas nō valet tale statutuꝫ Quod no. pro limitatione sexte condi tionis in. §. i. dicte.

¶ Sed queritur an tale statutū possit ꝙ exercere extra territoriū statuentis. §. Bar. vbi. s. q̄ sic possit agere ꝫta ta les cōditione et statuto qz actio vbiq̄ segtur eos ubꝰ cōpetit vt. l. fi. C. de p scrip. lon. tē. Quod limita niſi filius soziretur domiciliū alibi aſſcꝑ pr rūpe ret arg. l. ciues. C. de incol. Similiter si filius cēt natus postq̄ rupit pater eius qz ura intelliguntur de filio exīte tē poze quo rupit. l. in delictis. §. si extra neus. ff. ꝺ noxa. z. l. titius. ff. de testa. mi li. Et idē dic qñ statutū dicit q̄ hoies vnius terre vnus tenetur ꝑ alio. Nā ille q de nouo ē effectus illius terre nō teneꝝ ꝑo debitis antiquis. l. prouiden

ū.C.de decur.z qđ no.By.in.l. colā. ff.ad munl. Silr tale statutū itelligit de debitis ptis intra territorium nisi aliud addat vt.l.cū vnus.§. is q.ff. de bonis auctor. iudi. possi.

7 ¶ Quid si tal q hūit recursū ad iudicē debitoris z reportauit iniquā sniaz ff. bart. vbi. ff. q? dz appellare z adire iudicē appellatiōis aliter repsalie non erūt licite vel si phibēt appellare vel nō est iudex appellatiōis tūc pōt recurrere ad sum iudicem.

Esidere debent clerici in suis bñficijs z de hoc vide. ff. clericus. vij.

Escriptū proprie est id qđ princeps scribit ad iūris conseruantiā vt qñ cōmittit cā decidēdā int' aliq? z differt a pullegio qđ ē ꝯ ius ḡi priuata lex. iij. di. pulegia. Et ēt differt a bñficio qđ stricte sumptū est gra cōcessa pter ius a pncipe z hec est q latissime iterptanda est vt i.c. olim z qđ ibi no. de verb. si. Latissima tñ rescriptū accipit p oibus istis hec pan. in ſtrica de rescrip.

1 ¶ Rescriptū z pcessus p ipz rescriptū habūs ipetratū ab excōicato sup alio ẽ sup excōicationis vel appellationis articulo ipso iure est nullū. c.i. de rescrip. li. vi. fallit hoc in multis casibus q notātur p Semi. in. d. c. i.

2 ¶ Rescriptū pretuat p solā citatōem ō rescrip. ex tenore z. c. significauit gl.

3 ¶ Rescriptū ipetratū tacita veritate aut suggesta falsitate vl ēt q̄cuq? alio tacito vel expsso qđ si tacitū nō fuisset vel falso expssū papa nō ita faciliter cōcessisset nō valet eo. ti. sup lr̄is.

4 ¶ Rescripta nō extēdunt ad res vl p sonas nisi eis si ꝓpēsas qm̄ pionalia sūt z stricte itelligēda. c. significauit. eo. ti.

5 ¶ Rescriptū ñ vitiat pp defectū lr̄e vl sillabe. Sec⁹ si eēt ibi falsus latinū de fide instru. c. ex pte i ter. z in glo.

6 ¶ Rescriptū primū tollit p fm poste reius facies mētiōez de p?o. Si ꝓo si facit mētiōez nō valet fz ꝯ primū operepiōis vt i.c. ex lr̄is. z. c. pastoralis. de offi. dele. fz Hof. in sūma. eo. ti. nisi ipetras primū fuisset in mora pstādi p annū vt i.c. si aūt. eo. ti.

¶ Rescriptū inserto ꝯ in lr̄is citatiōis 7
fz tūdē Hos. pp duo. P?io vt citatus sciat iurisditiōez citātis alr nō teneť cō parere Secūdo vt possit deliberare.

¶ Rescriptū pdit p negligētā ipetrā 8
anno elapso q̄ vti potuit z noluit Si ām ipetret ꝯ primū. c. si aūt de rescrip. z c. plerūq? als ip ꝯ de iure canonico duráte mādatore fz gl. in. d. c. si aūt. Quis de iure ciuili duret p decēnū. C. de diuer. rescrip. l. falso.

¶ Rescriptū dr falsus ipetratum sine 9
mādato vt i.c. nō nulli eo. i gl. nisi i mpetret ab his psonis a gb⁹ de iure nō exigit mādatū. vt i. d. c. ñ nulli i fi. z. c. ex pte i fi. eo. ff. de pcn. l. fz z he. pone

¶ Per rescriptū sedis aplice aut lega 10
tor aliqs nō pōt ipetrari p iudice. nisi ille q ē i dignitate pstitut⁹. vl canonic⁹ ecclie cathedral. vl hz psonatū. z tal nō pt audire cāz nisi in locis. isignib⁹. vel ciuitatib⁹ vbi possit copia hr̄i ptoriz nec aliqs pōt q̄uiri stute tal rescripti. vltra vnā dietā a fine sue dioces. l. de gb⁹ oib⁹. vide i.c. statutū. de rescriptis. l. i. vi. q? ibi nota.

Es inter alios acta nō pīudicat aliꝯ nec prodest. ff. q po. i pig. ha. l. claudi⁹. i. fi. z de re. in. cū nis fallit in gbusdā cāib⁹ vide i. d. c. cū nis gl. z doc. q? pz ad nos.

¶ Quilibz i traditiōe sue rei pt pactū 11
apponere. dūmō nō sit legib⁹ iprobatū. l. i. traditiōib⁹. ff. de pac. de qđ. c. vrū in gl. Rē hfe vl g fruit ptio ei⁹. ff. de vsufru. l. q. g ptio. q̄ de tota re vēdi cēda dcā sūt eadē z de pte itelligenda sūt. ff. de rei vēdi. l. q̄ de tota. Res vna z eadē diuerso iure cēseri nō dz de de ci. c. cū i tua. xij. q. ij. cognouimus

Estitutio qđ est z. q. restituere tenetur

Sciēdū q restitutio est in pristinū statū repositio. l. restituer. ff. de ꝓ. fi. Vñ dicit tex. in. l. pl⁹ est. ff. de ꝓ. si. Restituere ē nō solū pīnitz rei pbere fz ēt

possessorē facere fructusq; reddere &c
q̄ ius diuinū & canonicū vtr aliq̄s ꝓbo reddāt ꝑ verbo restituere vt i.c.cū tu.de vsuris qđ est ꝓbū latius q̄ restituere vt.l.ꝓbū reddi.ff.de ꝓb.ſ.& alias q̄s ꝓbo emēdet vt in.c.ij.de rapto.alias q̄s ꝓbo ſatiſfaciant vt i.c.i.ſi is de rapto.& ſatisfcm itelligit q̄literc̄q; volūtati ſatisfaciat.l.ſi rē alienā.ff.de pigno.ac.& l.i.ff.q ſatisf.cog. ī ego hic reſtimtionē accipio ꝑ quacūq; ſatisfactione facienda ꝓximo.

¶ Quis tñr ſatisfacere.ff. q̄ libet q̄ hz de alieo vl.qđ ad aliū ſpectat ſemꝫ betur ex ꝑcto vel q̄ ex maleficto vel q̄ ſi ex q̄cūq; alia cā ar.c.ſi res.xiij.q.vi. & l.iuſtitia.ff.iuris ꝓcepta.ff.de iuſti.& iure. Qđ vt melius intelligatur. ꝑ caſus infraſcriptos ſm ordinem alphabeti annotabo.

¶ Accipiēs aligd vt nō accuſat an teneat reſtituere vide.ī. accuſatio.ff.vi.

¶ Accipiēs aligd i fraudē creditoꝝ quō teneat dic vt hic.j.in.ꝑ.Raptor.ff. i.& in.ꝑ.vſurarius.ff.xvj.& ī. Aliena tio.ff.xxvi.

¶ Accipiēs aligd ab eccleſiaſticis vel ab illis q nō ꝓt donare quō teneatur vide donatio.xxxvij.& ī. Clericus.iij. ff.iij.& clericus.xij.ff.ij.

¶ Aegrēs ex ꝓcō aligd puta adulterio ſodomia & hmōi quō teneā vide.j. in verbo mulier.

¶ Adminiſtrator bonoꝝ alioꝝ quō teneatur vide.ī.Adminiſtratio.ff.i.& ij.

¶ Adulator obtinēs bñficiū an teneatur reſtituere vide adulatio.ff.ij.

¶ Adultera accipiēs filiū ex adulterio quō teneat vide adulterium.ff.iiij.

¶ Adultere filꝰ quō tñr reſtituere vide adulterium.ff.v.& vi.

¶ Aduocatꝰ q̄ tñr reſtituere vide aduocatus.ff.xij.& xiij.

¶ Alchimiſta quō tñr vide Alchia.

¶ Alienatione rei recipiēs ab eo q nō ꝓt alienare vide Alienatio.ff.xiij.& ff. xx.& donatio ꝓio.ff.xxxvij.

¶ Alimēta denegās ei cui tñr exhibere an teneatur.ff. q̄ ſic & quis teneatur vide alimenta

Ambaſiatores quō teneā vide abſens

¶ Aliaz ledēs rōale vtrū teneat ad reſtitutionē.ff. q̄ ſic ꝓio cuius itelligēcia ē ſcies ꝙ ſco.i.iij.di.xv.q.ij. q̄ eſt duplex bonū ait.ſ.nāe accidētale. In bonis igit nālib⁹ aie cū ſint i corrupti bilia ſicut & ipa aīa nō ꝓt ea ledere directe & talia ſūt bona illa ſine gb⁹ non ꝓtigit aīaz eē vt eſt itellect⁹ libēs arbitriū volūtas & hmōi. Indirecte tñ pōt go i talib⁹ bonis aliū ledere ꝙ Bo. iij.di.xxv.ar.i.q.iij.i.ꝓtis.ſ.vtr talium ꝓuādo.ficut ſi qs poculū daret vel aliud faceret q̄ amēte aliquē reddeꝝ vñ talꝫ aliquē talꝫ ledēs qñ dignū leſo re cōpēſationē facet nō ꝓt mortie ſi ꝑpetuā amētiā deducit Jō arbitrio bōi viri relinq̄t. itē dat aliā re gulā ſupradict⁹ Ricar.vbi.ff. q̄ qñ res male ablata nō ꝓt reſtitui reſtitutio ds fieri i equalēt ſi poſſibile eſt extrane lie pē.ali.iio.c.eccliē ſctē Marie el.q ꝙ Sco.vbi.ī. lz gs digne ñ poſſit ſatisfacē ꝓio de dāno ſibi illato nihilominꝰ ex lz nō liberat⁹ gn nō teneat ſatisfacre ſalte q̄tū pōt Tñ i caſu ꝓdicto bonꝰ vir iudicabit vt petat veniā ꝑ ſe vel ſi nō ꝓt ꝑ iterpoſitā ꝑſonā deinde vt ſatisfaciat ſm poſſe damna q̄ leſo & alijs ſuis euenūt ex tali letiōe vt.j. dicetur de vulnerāte & occidēte i ꝙ homicidiū. In bōis āt accūtalib⁹ aie cuiuſlibet ſūt bōa gre mor & ꝓtutū acgſita acgrēda pōt gs ſm Sco.vbi.ī. idirecte alquē ledē.& diſpoſitiue.ſ.inducēdo ad act⁹ vitioſos.ſeu pctā gb⁹ talia cor rūpunt puta ꝓmittādo ſuo malo exēplo.ſuadēdo blādiēdo.rogādo ꝓcipiēdo.vt talia faciāt.& hmōi. & talis mult omagis tñr ad reſtitutōēs quā dānifi cātes i bōis tpalib⁹.vi.q.i.ſūt ꝓmi.ꝓpea tñr doctrina autrilio ꝓſilio.oſone & hmōi q̄tū pōt & i ſe é ꝑ ſeipſus & per alios dūmō pcñ occultū nō pādat ta-

ki lesuz ad bonū reducēt. Directe ät in talib⁹ bōi accūtalib⁹ nēo pōt aliuz ledere qm talia nō corrūpūtur nisi p pcm̄.z peccatū esse nō pōt nisi sit vo lūtariū. xv. q. i. nō est.

¶ Appellās iniuste quō tenetur. vide Appellatio. §. xv.

¶ Arbiter vel arbitrato: quō tenetur vide arbiter. §. i. z. vi.

¶ Archidiacon⁹ quō tūr si aliqd pūt de reb⁹ ecclie. vide Archidiaconus.

¶ Arras recipiens quō teneatur restituere vide Arra.

¶ Artifices faciētes ea p q̄ primi dānificātur. vide Ars. §. ij.

¶ Assessor quō tenetur vide Judex. §. ix. z. §. xxij.

¶ Banniens iniuste aliquē quō tenetur. vide Bannum. §. i.

Bellātes quō tenētur. vide bellū i pn. z. §. v. vi. vij. viij. ix. x. vlq; xlvi. z. xxij.

¶ Būficia ecclīastica plura hūs qñ te nēt restituere. vide Būficiū. §. xxuij.

¶ Būficij vacātis fructus vsurpātes. quō tenent. ibidē. §. xl.

¶ Būficiū iniuste possidens. quō tenetur ibidē. §. xliij.

¶ Būficiatus nō dispēsando fructus quō tūr. vide clerici. iij. §. i. Et qñ male dispensat vide ibidē. §. iiij.

¶ Būficiat⁹ nō residēs qñ tūr restituere. vide clicus. vij. §. iiij.

¶ Būficiū recipiēs nō intēdēs promouere quō tūr. vide clicus. vij. §. v. z. vi.

¶ Būficiat⁹ exūs i mortali quō tūr restituere fruct⁹. vide Clicus. viij. §. v.

¶ Būficiatus ināuctēs ad relinquēdū sibi qđ erat qđ relicturus ecclie quō tenetur. vide clicus. xiij. §. vij.

¶ Būficiat⁹ nō dicēs horas quō tūr restituē fructus. vide Hora. §. xi.

¶ Utr̄ pferēs būficiū indigno teneat ad aliqd. R. Fz car. i. cle. i. de eta. z q. q vltra pcm̄ mortale qđ cōmisit tūr restitutionē totī⁹ itereſſe ecclie ḡ lesit Fz Pe. de ancha. ad istar mgr̄atus q mi nus idoneo tutellaz pupilli cōmisit. ff. de magi. one. p totum.

¶ Bonefidei possor. vide possessor.

¶ Canonica portio cui est restituenda vide eo. titu.

¶ Carcerans aliquem quō tūr. vide. Carcer. §. vj. iij. z. v.

¶ Causam dans dāno primi quō tenetur. habes Causa. §. vi.

¶ Cessatione a diuinis. iducēs quō tūr. vid cessatio. §. i. z. j.

¶ Clericus nō ertis psonal⁹ horis canonicis z recipiēs distributiōes. quō tūr. Vide clericus. vij. §. viij.

¶ Clericus negociando quō tenetur. vide. Clericus. ix. §. vi.

¶ Comedens de alieno quō tūr vide Furtū. §. xxv. z hic i pn. rapto:. §. i.

Comodās z reuocas añ tps comodatū quō tūr vide comodatū. §. iiij.

Comodatarius vtēs re comodata ad aliū vsuz quō tenetur ibidē. §. vi.

Comodans rem vitiosam' quomō tenetur ibidē. §. vij.

Comodatari⁹. si res comodata pūt qñ tūr ibidē. §. x. vl si vtertoz. ibidē. xv.

¶ Cōcussionē facīēs quō tenetur vide Concussio. §. ij.

¶ Cōfessor absoluēs quē nō pt quō tenetur vide Cōfessio. v. §. xiij.

¶ Cōsentiēdo quō gs tūr vide cōsentire. §. ij. z Furtū. §. xix.

¶ Cōseruatoz cōfacies itromittere i his q̄ pz quō tūr vide. pbuatoz. §. i. cōsulēs dānū alteri⁹ quō tūr vide cōsilū. §. i.

Cōsiliarij locoz ḡ faciunt statuta iniq quō tenetur vide Lex. §. xxij.

Cōtractū illicitū faciens quō tūr. R. q si Jct⁹ é null⁹ vl vsurari⁹ tūr ēt fruct⁹ restituē nisi bona fides excusēt etī vt. j. Possessor. Si ro Jct⁹ tenuit ō iure lz possit rescidi. puta qz min⁹ insto ptio ēptī é hmōi. tūc si nec dol⁹ nec fraus iteruēit ñ tūr fruct⁹ restituē lz supplē iustū ptiū ß elicit ex. l. ij. C. de resci. vē. z gl. i. c. cū dilecti ō ēpti. z vē. z i. c. ptia as ō dōa. z. c. illo vos de pig. Et. l. i. C. ō pistra. pig. q no. qz sepe i pctica vēit

Cōtumilato: quō tūr vis Cōtumelia

Coopans in dāno primi quō tenetur vide Furtū. §. xxiij.

Culpabilis ex qua culpa teneat vide

Culpa.§.vi.
Custos qñ tenetur restituere vide Custos in prin.
Dānator restitutor bona hñtes quō tenetur vide.ś.dānatus.§.ij.
Decimam fraudans quō teneā vide Decima.§.xiij.
Defendens se quomodo teneaā vide.
Defensio.§.v.
Delegatus aliquid accipiens quō tenetur vide index.§.viij.
Denarios falsans radens vel falsos expendens quō tenetur vide. Falsarius.§.iiij.cum sequentibus.
Depositarius quō teneaā vide Depositum.§.iij.iiij.vi.vij.viij.xij. ℣.xv.
Derisor dic ꝙ tñr sicut ℣ ꝓtumeliator
Detractor quō teneā vide Detractio.§.iij.℣.iiij.
Dñs qui non habet iustū titulum aut cuius officiales delinquut quō tenetur vide Dñs in prin.℣.§.iij.
Donationē recipiēs ab eo q̄ nō ꝑt donare quō tñr vide Dōatio.§.xxxviij.
Dotem quādo tenetur quis restituere vide Dos.§.xxij.
Emēs vl̄ vēdēs iusto ꝓtio vl̄ rē vitiosā quō tñr vid ēptio.§.vij.℣.viij.xxix.
3 ℂ Utrū sciēter emēs rē raptē vel furatam teneaā.ꝗ.ꝙ teneā ad quinq̄ siue sit ꝓmus vl̄ secūdus.vl̄ ꝯcunq̄ alius. vsq̄ in infinitū q̄ emit qñ idē iuris ē ac.si ꝓmus esset.ff.de mino.l.ij vbi.ff. de peti.here.l.ij si lege.§.si.aūt ꝓtio tenetur restituere rē raptā. nec excusaā ij sit statutū determinās.ꝙ qñ emitur publice in mercato vl̄ hmōi sit emētis ꝑm directo.ti.de fur. nec sine mortali peccato pōt eam tenere. qñ scit eius dñm ꝑm Hosti. ar.c. vulterane.xij.q. ij.℣.l.ij.ff.de fur. Secūdo teneā si rem non hz siue ꝙ vendidit.vel aliter quō cunq̄ alienauit.siue ꝙ amīsit aut pyr ālitercūq̄ ēt violēter siue quocūq̄ casu ab vsu cecidit ꝓtiū restituere ez opti muz statutū ret.i.ij ꝙ valuit plus post ēs fuit ab ipso ēpta.c.ḡuis de rest.spo. ℣.l.i re furtiua.ff.de fur.℣.l.ij nauis.§. ij gñaliter.ff.de rei vēdi.rō ē ꝙ furtū cōmisit rem alienam iusto dño ꝛetando.l.i.ff.de fur. Et fur.semp ē in mora l.ij ꝑ fure.ff.de ꝙdi.fur. Excipitur casus qñ rem dño loco ℣ tpe obtulit. ℣ ipse eā recipe recusauit tūc.n. purgauit morā.d.l.i re furtiua. Et tō si ꝑiret vel deterior fieret sine culpa sua nō tenetur. Tertio nō potuit petere ꝓtium a dño rei.l.in ciuile.C. de fur. ēt si statutū esset ꝙ posset petere ꝙ tale statutum est ꝫ bonos mores nec ēt a vendītore in foro contentioso nisi expresse caueret.l.ij mancipiū.C.de rei vēdi.Secus in ꝓscia ꝙ bene posset a vēditore ꝓtiū recipere ℣ rē eidē restituere ꝙ ꝑt potius sibi ꝓsuluere ēs alteri ez alex.de ales in ḡrto. Quarto tenenr restituere fructus ꝓceptos ℣ ḡ ꝓcipi potuerūt in termedio tpe.d.c.grauis exceptis expēsis de ḡbus dic vt.ś.Expēse.§.iij. Ultimo pōt expensas voluptarias de q̄ dic vt.ś.expense.§.eodē.
4 ℂ Quid si talis ignorabat fore ꝓhibitus a iure talia emere.ℝz.ez cōiter doc. ꝙ nihilominꝰ tenere sicut ille de q̄ i ꝑcedēti.§.dcīm ē ꝙ hec ꝓhibitio a iure nāli traxit originē cuꝰ ignōrātia ñ excu.
5 ℂ Utrū ignorātia facti crassa vel supina excuset talia emētes vt puta eps excōicabat tales raptores vel ꝙ emit a stipendiario calicē vel missale aut ꝙ cōiter tenebanꝰ rapta fuisse vel bellus iustū vsi habita fuit.ℝ.No.ꝙ non ꝙ debuit cogitare ℣ ō sibi tenetur sicut il le de q̄ in assi.ꝑcedēti qōne dictū est ar. l.late culpe.ff.de ꝛbo.si.℣.c. aplice de cle.excō.mi.c.q̄ in hūanis.xij.q.ij.c.si cupis.xvi.q.i. Sibi tenet idē host.de illis ḡ dubitabāt nec tñ ꝑ posse q̄ fierūt qō pariformiter tenentur.
6 ℂ Utrū emēs rē raptā vel furto habitā bona fidē.ś.nō credēs raptā sibi teneaā.ℝz.ꝙ nō hz hec bona fides.v. sibi cōfert. Primū ꝙ bona fide duráte nū ēs tñr eā restituere ēt si ꝑijt.l.ij.C.de fur. Secūdū ꝙ fructus ꝓsumptos bona fide duráte nunq̄ teneūr restituere l.bone fidei.ff.de acq.re.do.℣.l. fructus.℣.l.si ex diuerso.§.fi.ff. de rei ven.sed

¶ De emente rez ecclie sine solēnitate q

solū teneꝫ restituere fructus extātes vl inq̄ntū factꝰ est locupletior de q̄ dic vt ff. fructus. §. i. z. ij. Tertiū q̄ si dictam rē alienauit vēdendo vl alio mō durā te bōa fide si tūr redire ptiū nec aliū nisi solū lucrū si extat aliq̄d ex q̄ factꝰ ē locupletior. l. nā z hoc nā. ff. de ꝑdi. inde. Quartū q̄ ꝑt expēsas q̄s fecit in bōa fide circa rē cōseruādā vel melio rādā retinere vt. ff. Expēse. §. ij. Quin tū q̄ si iudice iniam te restituerit. eaz hēbit actionē ēt in foro ꝓtestatiōis. §. vē ditor. d. c. vulterane nō āt si ad sacerdoꝫ imperium restitueret. l. si rē. ff. de euic. Unde ꝙsuleꝫ. ē ei vt faciat le cita ri i iudicio a dño rei si citatꝰ annūciet vēditori vt ipz defendat z ꝺuet. In cō scia āt q̄litercūq; restituerit eā dño vē ditori tūr ei ad ptiū. c. fi. de emp. ven.

7 ¶ Utrū emētes ꝓdicta furata nō vt ea retineāt iz vt restituant dño q̄ als ipsa hre nō posset aut nō ꝑ taz paruo pre tio possint ptiū quo emerēt a nō dño repetere. ff. fz. hoſt. z Adonal. q̄ sic q̄z vtilr gesserūt negotiū cuius res erāt z ēt expensas moderatas nisi de re ēpta hūissent vtilitatē q̄z tūc teneāt cōpēsare fructꝰ rei cū expēsis z ptio ar. l. sed an vltra. §. ij. ff. de nego. ge. z. c. cū dilecti §. fi. de accu. z si pirent sine sua culpa aut eas amitterēt nō tenerētur. Aduer te tū q̄ in foro cōtētioso nō credit tali bus emptoribꝰ nisi publice ptestati fu issent q̄ ea intentiōe emerūt ar. l. nesen nius. ff. de nego. gest. z. l. ij. C. de fur. z in. c. vnico vt ecclesiastica beneficia. licet secus scit in cōscientia.

8 ¶ Quid faciet ille q̄ emit rez quā scit fuisse raptā nec inuenit dñm ei⁹. ff. fz Do. z Do. q̄ postēa fecit diligētē in ḡsitionē tūc teneāt ptiū ipsius rei vel ip saz rē dare pauplbꝰ cū fructibꝰ ipsius si emit mala fide. Si aūt emit bona fi de et dat eā rē vēditori recupato ꝓ tio suo si pōt vel si nō pōt restituat rez vel ptiū pauplbꝰ cū fructibus nō con sumptis bona fide z publice ꝺm cōsi lia Ray. vt ois suspitio vitet z sic erit liberatus ar. c. q̄ttuor. xij. q. ij.

¶ Utrū emēs de pecūia alteriꝰ aliq̄d q

noie suo teneaꝫ. ff. q̄ nō q̄z res ēpta. ē sua secus si emisset noie illius cuiꝰ erat pecunia q̄z tūc res ēpta ē illius cuius erat pecunia. l. si patruꝰ. C. cōia vtriusq; iudiciꝫ z. l. si ex ea. C. de rei ven. z. l. ꝑbationē. C. de ꝓba. sallit ꝺ in re ēpta de pecunia ecclie vt. §. Immunitas. §. xxxi. Item de pecūia militis. l. si vt ꝑ ponis. C. de rei ven. Itē de pecunia pu pilli. l. ij. C. arbi. tu. Itē de pecunia da ta cōiugi. q̄n res emit a marito. l. vxor ff. de do. iter vi. z vxo. Nā in istis casi bus emptuz nomine suo efficitur illiꝰ cuius erat pecunia. In ꝓscia tñ tenere tur ad satisfactionē si res ēpta nō esset ꝓdicta tñ vtilis sicut ptiuz.

¶ Utrū emēs a furioso ꝓdigo vl mi no re z hmōi ḡbus vl ꝑ ius vel iudicē est interdicta ptās vēdendi teneatur eā restituere. ff. q̄ sic q̄z malefidei possessor est q̄ ⁊ interdicta legū emit. l. quēad modū. C. de agri. cēli. z colo.

Executor vltime voluntatis quō teneāt vide executor ꝑ totū.

Expēse q̄s sint restituēde vide. §. Expēse. §. i. z. ij. Et. §. expositꝰ. §. ij.

Falsariꝰ quō teneaꝫ vide Falsarius. §. iij. iiij. vj. viij. ix. z. xi.

Famulus alicuiꝰ dñi accipiēs pecuniā ꝑ dño mutuo iscio dño z de ea lucruz faciens tenetur lucrū restituere dño si talr paup erat q̄ pecunia mutuo a ece pta erat ad pticulū dñi fz Sco. i q̄daz tractatu alias non.

Famulo infirmāti an teneatur dare sa lariū vide Familia. §. ij.

Fideiussor suo q̄n ḡs tenetur vti fideiussor. §. xv. z. xvi.

Fraudē faciēs legi quō tūr. hēs. §. Fraꝰ Fugere faciēs detēti in carcere ꝑ de bito an teneatur ad restitutionē. ff. fz do. Jo. de platea in. l. quotiens. C. de ex actio. trib. q̄ sic. q̄ verū credo de illis q̄ se liberare possent soluēdo debi tū. nō de illis q̄ ita sunt pauꝑes q̄ nul lo mō ꝑnt soluere. nec ꝑnt parentes q

pro ipsis soluere vellēt qñ tales iuste detinent ꝛ ꝓ caritatez si pati sunt cedere bonis. C.g. bo. ce. pos. l. i. ꝛ not. glo. in. c. odoardus de solutio. qñ g bonis cedit nō ds pati cruciatū. nec carceres nec vituperiū ꝓ debito facto ex ꝺcto vel ꝯñ. l. ñ. C. g bo. ce. pos. ꝛ iō ip̄obantur ꝓluetudines in ꝺnium quas Eug. quādā frustratoriā ꝛ i humana ꝛ irrationabilē semitiam. xiij. q. vi. si res. ꝛ iō ꝯtūcunq; lōga. ꝛ statuto firmatā sit nō valet.

Utr̄ faciens fugere vl occultās officiales tpe sindicatus teneat ad restitutionem. ꝝ. fm bal. in. l. iij. C. de assesso. q fic. ꝛ in quadruplū. qō credo vez in cō sciētia post ꝺdēnationē. sed añ solū teneē ad dānum qō restituere debebant ipsi officiales. si sindicati fuissent.

Fugere faciēs incarceratū ꝓ delicto an teneat. Vide Fugere. §. i.

Fur qūo. tñr. vide Furtū. §. x. ꝛ. §. xiij. cū sequentibus vbi iuenies qūo iussio ne. ꝓsilio ꝓsensu. ꝛ cetera participatio ne in furto quis tñr.

Ædificās in solo alieno. vl de alieno. vel in dānum primi. qūo teneat vide hedificās p totū.

Heres qñ tñr ex delicto defuncti. vide heres. §. iiij.

Heres qūo tñr soluere legata in testō minus solēni facta. ibidem. §. v.

Heres qūo tñr ex ptractu vl quasi defuncti. §. vi. ibidem.

Heredes qñ sunt plures qūo teneāt ad debita ꝛ legata. ibidem. §. viij.

Homicida qūo tñr ad restitutionē. ꝝ. fm Sco. in. iij. di. xv. q tñr totā vitaz suam expendere ꝓ infideles vel hereticos in satisfactionē occisi vel in orationibus ieiunijs ꝛ hmōi. qō si nō pōt vel nō vult hoc facere tñr saltez ad ali quā restitutionē arbitrio boni viri ꝛ vltra eam: tenetur placare le sos ꝯtum potest ꝛ si occisus aliquos sustentabat tñr illis ad tantā satisfactionē ꝯtam vtilitatem siue lucrū occisus dedisset ꝛ extimabit fm tps quo verisimiliter vixturus ꝛ opaturus sicut extimat. l. here ditatum cōputationē. ff. ad. l. falci. ꝛ. l. cū hi. §. modus quoq; ff. de tranſactio. Cōsiderabit ergo ars quam faciebat qualitas psone. ꝛ etas. ꝛ lucrū quod acgrebat. ꝛ hmōi. vt fiat digna restitutio qō limito vez. nisi qs aliquē occidisset g eum aggressus est. ꝛ occidisset causa siue defensionis. licet aliqualiter modū excessisset. qz talis nō sic stricte teneē qz difficillimū est iustū tempare dolorē Ite nisi qs ordine iusticie interfecisset Idē dic de vulnerante aliquē irremediabiliter. puta abscindendo membrum vel mutilando q teneē nō solū ad placationē lesi ꝛ expēsas i medicos. ds etiā ad oē lucrū qō potuisset acgrere. Si aūt vulnerauit remediabiliter nō tñr vltra predicta de placatione ꝛ expensis nisi ad lucrū quod pdidit tpe infirmitatis. si fuisset lucraturus. Dis ꝓcordat Ri. ꝛ Zaudul. in. iij. ea. di.

Horas canonicas clericus non dicens qūo tñr. vide Hora. §. ix. ꝛ. xi.

Hospitalary qñ tenentur restituere vi de hospitale. §. iij.

Ieiunijs frangēs an teneat ad restitutionē. vide Ieiunij. §. xx.

Immunitatem frangens ecclesie quo modo teneatur vide Immunitas. §. xx. xxx. xxxi. xxxv. xxxvi.

Impediens aliquē a ꝓsecutione alicuius bñficij. vtr̄ teneat ad restitutionē puta volebā emere possessionē ꝛ tu impedisti. vel aliqs volebat legare mihi aut donare. ꝛ tu obuiasti. ꝛ hmōi ꝝ. fm Ri. in. iij. di. xv. q aut talis ipe dimit alio dānificandi primuz. ꝛ sic tenetur arbitrio boni viri dānificato. nō tñ tñ ꝯtū erat illud bñficium qō nō dum habuerat. maxime qñ als ne habere potuit ipediri. Facit ad hoc insti. de re. dini. §. illud quesitū. vbi ḧf. q fi qs bestiā vulnerauerit. ꝛ fugiēs alius eam acceperit. q fit accipientis. ratio ibi ponitur qz multa accidere potuissent ne vulnerans eā haberet. Dicit tñ Tho. xxij. q. lxij. q si iā erat determinatum q talis teneatur ad equipolentia de quo habes. ē. Legatū primo. §. xxxij.

mittfecit animo ꝓsulendi ꝓprie vtili tati. z sic nō tenetur si hoc procurauit per viam bcitam z modo licito. ar. ad hoc in l. ij. ff. de noui. ope. nūcia. z in. l. si in meo. ff. de aqua plu. arcen. vñ dicit ter. in. l. nemo. ff. de re. iu. nemo dānum facit nisi q id facit qđ facere ius nō ꝯz fallit hoc in casu. de quo. ff. l. lericus. xiij. §. vij. Utr impediens rusticum iniuste ne operas suas exequatur aut piscatores vel aucupes a captione pisciū vel auium teneat ad restitutiōz ff. q sic ratio q qñ res est ad aliquid destinata naturaliter q ipsam iniuste ipedit tūr fm q no. in. l. i. ff. de in li. iuran. z in. l. si idē. ff. de iur. oium iudi. z p bar. in. l. inter stipulantē. §. sacraz. ff. de verbo. obli. Et iō q rustico z venatori auferf suus ꝓprius vsus q erat sui ꝓpij iuris z fructus in eoz vsu casua liter z qñ sciētialr ꝓtētus. iō tūr ad restitutionē dāni arbitrio boni viri q bonus vir attēdet si vertilr talē vtilitatez hūisset z sic restituī faciet. Si ño vtilissimiliter nō fuisset secuta sic nihil faciet restituere qđ plz bar. in. d. §. sacrā. Et de hoc vid. j. Usura ꝑmo. §. lxxvj. i fi.

¶ Sed qd de fodientibus semina agri ff. fm Rodo. q nō tenent ad oē quod poterat puenire sed ad tūn solū ꝯtum fructꝰ agri i dubio illo vēdi potuissent.

Incendiarius qūo teneat. vide. incendiarius. §. ij.

Incēdiū patiētibꝰ rapiēs res qūo tūr vl ōstruēt domū vīo ibidē. §. xij. z. xiij.

Infideles spolians qūo teneatur vide Infidelitas. §. vij.

Iniuriator qūo tūr vīo Iniuria. §. vi.

Inquisitor qñ tenetur restituere vide Inquisitor. §. v.

Insigna aliena assumētes cuz deciptī tur ppli an teneant. ad restitutionē. ff. q sic z illi cuius. signa acceperūt si ali qđ dānū est passus z ppli decepto z de hoc vide. §. Insignia p totū.

Inuenta qūo sint restituēda z qñ vīo §. Inuenta p totū z furtū. §. xxix.

Iudeus qūo tūr restituere lucratū ex ofō publico vide iudeus. §. xij. z vide Iudicēs fm allegata qñ tūr vide iudicare. §. vij.

Iudex petēs salartū vel aliꝰ qūo tenetur vide iudex. §. viij. cū sequētibus.

Iudex si ex negligētia dānificauit qūo tūr. §. xxi. z. xxij.

Iudex ex malitia dās iniustā sniaz vl grauās ptes in nō dādo sniaz z hmōi vide ibidem.

¶ Utr iudices q deputantur applis vt iudicēt in aliquibus causis q: creditur boni viri iz sint iudices ignari tenentur ad restitutionē si ex ignorātia deruntiniustā sniam. ff. q si sic fuerūt in culpa ad īquirenī. pitos aut alio mō Si vero de ꝓbilo pitoꝝ ipsaz dederūt z bona fide non tenētur eo quia tales nō ꝓfitentur se pītos nec locāt se pro iudicibus.

¶ Utr iudex q pp metū iniuste iudicauit teneat ad restitutionē. ff. q si metfuit q potuit cadere in ꝓstātē vīz z cū accipit offiū non credebat veritlr ad istud venire iz moxalr peccauerit tñ nō tūr ad restitutionē. Si vero nō est metus qui potuit cadere in constantem virum vel cum accipit officiū dubitabat de eo vel vertisimiliter poterat credere tunc fm bal. in. l. fi. C. de pe. iu. qui ma. iudi. tenetur ad omne dānū ij. q. i. in primis.

¶ Quid de iudicibus vl officialibus q occidūt malefactores sine sacrōz ꝓceptione. ff. q si petabant ea moxalr peccauerūt z anime ipsoꝝ erunt ꝓ ipsis Le. i. de pe. z re.

¶ Ledens primū in ꝑsona aut in bonis non a ꝓposito sed ex aliqua culpa qūo z qñ teneatur sitne per se leserit aut per suos vel sua animalia est scieñ. fm doc. in. c. fi. de iniur. q triplex est actio vna que dicitur legis acquilie z hac actione directa tenetur quicūq; liber homo dāntum dedit sua culpa puta apiendo. cisternam in via publica vel ꝓsciendo lapides vbi hoies transeunt z hmōdi. Indirecta aūt vel vtili tenetur qñ aliqđ aial sinū vel seruus sua culpa aut negligētia dānū de

dit puta si equus te instigãte recalcitrauit z aliquẽ lesit vl aial qđ erat fere vt sunt lupi leones canes mordaces z huiusmõi q̃ cõsuer nocere tenãt tenebas in publico nõ tam ligata q nõ possent nocere vel q; tenebas in domo z aliqs missus a te lesus fuit z talis tenetur ad oẽ dãnũ qđ ex culpa sua dedit primo si põt recopẽsari si non põt satisfaciat arbitrio boni viri. Scõa dicit actio de pauper z hac actiõe teneẽ qs q̃ sine sua culpa aial sũm alicui damnũ dederit puta bos nõ consuetit nec equ⁹ recalcitrat ꝑm cõsuetudinẽ tũ preter ꝓsuetudinẽ z sine culpa sua calcitrando lesit aliquẽ z tunc nõ tenetur ad aliud nisi solũ ad dãdum aial ꝓdictũ vel si nõ vult dare satisfaciat leso. Tertia actio dr noxal z hac actiõe tũr qs q̃ eⁱ⁹ ser uus sine culpa dãnũ dixit z iste silr tũr vt dcm ẽ de actiõe de pauper z de his oibus vide glo. z doct. in. l. i. ff. si qua. pau. fe. di. Et insti. e.

12 ¶ Utr. phicies aliquid de domo sua in via publica q̃ lesit aliquẽ vel i vestimẽtis vel i psona teneat. ff. ꝑm Spe. ti. de iniur. §. sequtur qr sic silr tũr si tenebat appẽsuz extra domũ sup viã publicã z effusuz ẽ Idẽ dic de laborãte ni si ponat signa vel faciat pclamata.

13 ¶ Utr. pcidẽs arborẽ vicini sui q̃ pẽdẽs sup domũ eⁱ⁹ habat ei dãnũ tenetur. ff. ff. Spe. vbi. s. qr nõ si fecit. autoritate iudicis. l. plures. §. i. ff. de arg. fur cesa. vel ẽt aucte ꝑpta si tũ denunciauerit illi cuius erat incideret vero ẽ qđ hec denũciatio pp fortũ cõtentiosũz dz fieri z publicũ instrm aduerte ẽt qr si incideret ita male qr nihil de ea posset fieri cũ alis posset incidi vtiliter qr teneret in cõscia ad tale dãnũ.

14 ¶ Quid ꝺ illis qui ipedit ne frumẽtũ vel alia merces veniat in aliã terra vt ipsi⁹ cari⁹ vẽdat. ff. qr tenent restituere illud quo plus vẽdiderũt z ẽt satisfacere illis q̃s ipedierũt si aliqđ dãnũ sũt passi silr dic de illis qui concordãt oẽs merces emere vt postea ad libitũ vẽdãt qr teneẽt ad oẽ dãnũ. l. y. ff. ad. l. Jul. de ãno. z in glo. in. l. annonas de va. z extraor. cri.

¶ Utr. ciues deputati. ad diuidẽdũ collectas oibus ꝑm extimationẽ quã hñt in registro cõtatis qui aliquos magis grauãt debito z alios exonerãt teneãt ff. ꝑm Jo. de. ili. rest. qr si plus debito grauãt aliquẽ tenẽtur et ad illud plus Si ãũt alleuiãt vel amicos suos. z collecta est determinata puta de cẽtũ. tũc tñr silr restituere illud alleuiamẽtũ illis quib⁹ damnũ dederũt vt puta qr septimus est iterata illa collecta sup ciues z tũc tenent cũctis. vel qr dñs qui debat hre minus debito hñt ꝑ institiã z tũc dño tenẽtur. Si ꝑo collecta erat inde terminata puta qr debebãt exigere q̃ tũ poterãt honesto mõ tũc lz mortalr peccẽt, se z alios alleuiãdo qr mentiũtur saltem facto pmitiose. xxj. q. j. primum tũ nõ tenentur restituere.

¶ Utr. illi q cũ sint ignãtes assumũt aliq̃ officia ex qbus ꝓxmi dãnificãtur vt sint notari iudices z huiusmõi tenentur vide culpa. §. vi.

¶ Quid de tenẽtib⁹ columbas i colũbarijs. ff. ꝑm Pe. de palu. in. iij. qr tenentur ad restitutionẽ de dãnis dñis agror qđ limito verũ qñ eas nõ debite pascunt vel ũ tñ de possessionibus circũ circa hñt qr verisilr in ipsis vt plurimũ pascãtur qđ iudicio boni viri credo sit remittẽdũ Alte. vero li. v. ti. xxix. refert q̃sdã tenere qr tãtũ vtilitat pũtãt i comedẽdo ꝓmes z sterco rizãdo q̃tũ dãnũ z ibi dic ñ ꝓcipitãdũ sniam z ꝑm predicta hẽs quid dicendũ ẽ de tenẽtibus quecũq animalia.

Legata defunctor non implẽtes quo modo tenentur vide executor.

Legata impediẽtes vide legatũ ꝓmo. §. xxxiij. z §. Impediens.

Legem iniqui cõdentes quõ tenẽtur vide lex. §. xxy.

Libellos famosos facientes quomodo teneãtur. vide Libellus famosus. §. y.

Litteris damnificans quomõ tenetur vide. j. scripturas.

Litigantes temere quõ tenen. vide Li

ligiosa res. §. ij. ꝛ. ꝛ. Argumētū.

Locator ꝛ cōductor quō tenētur. vide locatio. §. iij. xxiij. xxv. Et familia. §. vj.

Ludens quō teneatur ꝛ qñ vide ludꝰ §. ij. vij. ꝛ. viij.

Magister. Utrum teneatur restituere exacta a scolaribꝰ. vide magister. §. xi.

Mādans qñ teneatur vide Mādatū §. v. ꝛ Furtum. §. xvij.

Medicus qñ tñr vide Medicꝰ. §. i.

Meretrix qñ tenetur restituere vide supra Meretrix. §. vltimo.

Metus causa aliquid acquirens an teneatur ad restitutionez. vide metus §. xiij. ꝛ. xv.

Missaz ꝓmittens diuersis ꝓpōnis quo mō teneatur. §. lij. in. c. missa.

Monasterij qñ tenetur ex facto mōaci. vide monasterium in principio.

Mozosus in soluendo quod tenetur quomodo obligatur ad interesse. vide moza. §. ij.

Mozosus in reddēda alteri re. vtrum teneatur si ꝓfit. §. ꝛ. q sic qualitercunqz ꝛ quōcūqz ꝓcerit scōm Accursiū in. l. q te. ff. de rebus cre. ꝛ probatur p. l. cum res. §. vltimo. ff. de leg. i. Quod limito in cōscientia verū nisi eodem modo fuisset peritura apud alium.

Mulier q̄ non est publica meretrix.

Utr teneatur restituere acqsitū ex opere luxurie. §. Ly. vī tenere. p sic in. l. cum te. C. de cōdi. ob cām aly. vt Donal. ti. Restitutio. ij. tenent q non tenetur in foro anime de necessitate: ꝫ fiscꝰ iniuste acqsita possit auferre p. l. lutius ff. de iure fisci. Sed ego distinguo ꝓ cōcordia eorū q̄ no. in. c. q ꝓpterqz de imu. ec. ꝛ in. c. trāsmissa deci. ꝛ in. c. nō sane. xxiij. q. v. q. aut ista mulier facit dānum alteri puta q scientibus viciis suis cōmittit adulteriū ꝓpter pecuniā. vel aliud qō sibi datur. ex quo redditur in vilipendiuz apud alios vir eiꝰ ꝛ sic tenetur de necessitate satisfacere iniurie facte alteri. ꝛ ō ei restituere in satisfactionem. Aut facit sine alterius infamia puta q occulte ꝛ ignoratur. ꝛ sic non tenetur restituere de necessitate in foro anime q̄ cū fiullū ledat nisi seipsaz ideo nō habebit satisfacere nisi deo p pniam. Idez dic. de masculo qui pp scelus aliquid recipit. ꝛ idem de q̄cūqz recipiente aliqd ꝓpter aliquaz turpitudinem secundum predictaz distinctionem. presuppositoq illa q dat potest dare cui vult.

Naufragiū pacientes predātes q̄modo tenentur vide Naufragiū. §. i. ij. ꝛ. iij.

Nauta quando tenetur. vide Nauta in principio.

Negligens in suo officio quō tenetur vide Negligentia. §. ij.

Omittens facere quod tenetur ne dānum detur proximo quomodo teneatur. vide furtus. §. xxvi.

Officiales accipiēdo aliqd a litigātibꝰ quō tenētur. vide iudex. §. ix.

Pacto nudo quomodo tenetur. vide Pactum. §. iij.

Palpās quō tenetur. vide Furtū. §. xxi.

Participātes i dāno ꝓximi. ꝛ q̄ modis. vide Furtū. §. xiij. cū sequētibus.

Pedagia exigēs vel fraudās qñ tenetur vide pedagium per totum

Penam quando quis tenetur soluere vide pena per totum.

Permutatio facta in dānū qñ est restituēda. vide Permutatio. §. xi.

Pignus accipiens quomodo teneatur vide pignus. §. xij vsq; §. xix.

Possessor bone fidei quō teneatur. vide fructus per totum.

Quis dicitur malefidei possessor. ff. Fa. in. c. grauis. de re. spo. q est⁹ is qui possidet rem ꝛ scit ad alium pertinere. Et econtra Bonefidei possessor est. qui cum ignorat se possidere alienum possidet cognitione domini tex. est in. c. si virgo. xxxiij. q. ij.

Possessor male fidei vtrū teneatur restituere nō solū rē quā mala fide possidet ꝫ ēt ꝛ fructus ipsius rei. §. q qui libet male fidei possessor tenetur restituere rez si extat. c. si res. xliij. q. vi. ꝛ. c. cū tu de vsu. vel si ꝓfit. aut est deteriorata tenetur eā restituere sm extimationē illam ꝛ distinctionē de qua dixi. §.

hic teneri emẽtẽ rem raptam scienter
tenetur ẽt nõ solũ ad fructus pceptos
sed ad illos q̃s ipse dñs pcepisset si eas
possidisset.c.grauis de restitu.spo.z in
l.re furtiua.ff.de cõdi. fur.z.l.si nauis
§.vituno.ff.de rei vẽdi.intellige si res
erat fructuosa.de fructibus qui hone-
ste pcipi potuerunt.l.fructus.ff. de rei
vẽdi.Et quo ad conscientiã limito ve-
rũ si dñs eos pcepisset si talis nõ occu
passet pbabiliter.quia si nihilominus
nullos fructus hũisset.vt puta.q3 om-
nino non locasset dominũ sic in pscia
nõ teneẽ.Limito etiã predicta vera q̃
ad possessorẽ malefidei g rẽ habuit si
ne aliquo titulo.vt.l.gñaliter.ff. de re.
tur.Sed ad possessorẽ pdictũ g rẽ ha
buit cũ titulo.tene q̃ ñ teneẽ nisi de fru
ctibus perceptis z nõ pcipiẽdis.l.fun-
dum.C.de rei vẽdi.nisi talis titulus ha
bitus fuerit p metũ q3 tũc teneret ẽt õ
pcipiendis.l.sed z partus.ff.q̃ me.cã.
vbi glo.addit tres alios casus.in qbus
possidẽs mala fide etiã cũ titulo teneẽ
de pcipiẽdis. Primus est quãdo titu-
lus est habitus p̃ interdicta legum .l.
quẽadmodũ.C.de agri.censi. z colo.
Secundus est quãdo titulus habetur
in Fraudem creditorũ.l.i.ff. de his. q̃
in frau.cre.tertius est quando titulus
habetur ex emptiõe rei fiscalis sine de
bita solennitate.nec distinguo in istis
possessoribus malefidei. Utruz res re-
stituenda fuerit aliena puta quia non
transiuit in dominũ eius aut fuerit alte
ri debita puta quia de iure ciuili tran
siuit in dominium eius sed tñ cũ obli
gatione restitutionis:quia qualitercun
q3 tenetur fructus restituere sm distin
ctionẽ predictam vt patet.l.cũ fundus
ff.si cer.pe.z.l.indebiti in pncipio.ff.
de condi.inde. Et clarius in.l. videa-
mus.§.in fauiana quocunq3.ff.õ vsu.
vbi dicit. Tertius Nam verbũ restitu-
as quod in hac re pretor dixit:plenam
habet significationẽ.vt fructus quoq3
restituantur z ideo cum restitui pretor
iusserit veluti interdicto.vnde vi. etiaz
fructus sunt restituendi.hec ibi, Ergo
a fortiori cũ de⁹ vt sacri canones hoc
dicũt Et de hoc vide Pa.i.c. grauis
de restit.spo.z gl.i.c.nõ liceat pape.xij.
q.ij. Quid si.res non sit lucrosa nisi ex
industria tantuz vt sunt pecunie z hu
iusmodi.q̃.sm cõmunem opi.theolo
gorum vt patet per Sco. z Ricar.in.
iij.di.xv.q̃ nõ teneẽ restituere lucrum
sed sufficit restituat principale acceptũ
z hoctene in conscientia quo ad necesi
tatem q̃dus aliqui velint q̃ ẽt tenea
tur restituere Lucrũ vt no. Archi.xiij.
q.iij. Si quis vsurã Nota tamen secũ
dum Sco.z Ricar.vbi.§.q̃ si directe
dedit damnum puta quia fuit necesse
propter carentiam talis rei creditores
emere frumentum tempore quo ma-
gis valebat.vel recipere ab alio ꝺ vsu
ris vel possessiones distrahere p mi-
nꝰptio z huiusmodi q̃ teneatur satisfa
cere dãnũ passo. Uñ p regula nõ istaz
distinctionẽ q̃ aliud esse causatiuũ ali-
cuius effectus sufficienter z efficaciter
ita q̃ fine eo non seq̃retur z talis tene
tur ad restitutionẽ dãni causati. Alius
est eẽ causatiuũ alicuius dãni sed non
sufficienter z efficaciter z talis licet pec-
cent non tñ tenetur restitutionez.
Quid de expẽsis factis in rẽ q̃ qꝭ possi
det mala fide vide.§.expẽse.§.iij.
Preseriptio an excuset a restitutiõe vi
de eodẽ.§.xlvij.z infra vsucapio.
Raptor quomodo teneatur vide.§.
Raptor.§.i.z.j.
Quid de vxore filijs aut alijs q̃ vixit
de rebus raptorũ.q̃.q̃ aut talis raptor
p taliũ consumptionẽ aut receptiones
nõ efficit ñ solũedo z tũc dico ꝑ alex.
lõbar.q̃ licite de hmõi boni raptoriz
pũt viuere z recipere dũmõ nõ viuant
de impie acquisitis in specie vel numero
puta de oue capone z hmõi raptis q̃s
si ita sunt mixta q̃ nesciunt discernere
tũc habeãt in mente semper viuere de
iuste acquisitis z sic licz sm predictus
Alex.cum quo cõcor.Uldericus z glo
Ray.de talibus aũt ipie acquisitis que
non transeunt in dominium raptoris
nullo mõ licet alicui viuere nisi in casu

bus de quibus infra dicꝫ qñ nō est solu
endo. Si vero ex tali cōsūptione effi
citur non soluendo puta quia tāta sūt
que debet restituere ꝯa oia que habꝫ
tunc non licet alicui de talibus viuere
nisi in.xiij.casibus. primus qñ qs agit
negocium spoliatorum .s. inducendo
raptores ad restitutionē ar.c. qñ mul
tos.xi.q.iij.c.c. inter alia de sen.excōi.
quod limitat Rodo. verum qñ conti
nue instant oportunis horis nō de illis
qui solū semel in anno vel vis instant
t hoc siue faciāt in generali predicatō
ne vt predicatores: siue spāli persuasio
ne siue sequat vulitas siue non. l. sed
an vitro. ff. de nego. ge. qꝫ limito ēt ꝑ
directo. titulo de restitutionibus veruꝫ
si spes correctiōis habeatur t si fiat cū
tali moderamine q pp hoc nō efficiat
nō solnēdo in totū vel in magna ꝑte
alias non liceret ar.ij.q.vi.c. anteriorū
Secūdus quādo nec per elemosynaꝫ
nec alio mō honesto potest necessaria
vite inuenire nā necessitas non habet
legē de conse. di. i. Sicut t di. v. discī
pulos t de re. iu. qꝫ nō est cū magna
tū parcitate debet sumere t dolere in
mēte a cq. proponere satisfatere si pos
sibilitas aduenuret. Tertius est cū vtili
ter laborat bona raptoꝝ augmētādo
siue cōseruādo aut curādo t huiusmo
di q: hoc cedit in vtilitatē creditorum
Intellige si vtilitas est tanta ꝯtus sū
ptus aliter nō t qꝫ nō vinat vel acci
piat de impie acquisitis i specie. Quar
tus casus est quando quis habet mlta
incerta restituere t episcopus cū ipso
dispensauerit vt de ipsis incertis tāq
pauper viuat No. ēt q precium rerum
raptaꝝ venditaꝝ nō est furtiuū. l. qui
vas. ff. de fur.

Ratū hūs dānū. primi quomodo te
netur vide. s. furtū. ff.

Receptator dānificantiuꝫ proximum
vel rerum ablatarum quō tenetur vi
de furtū. ff. xxij. xxiij. t. xxv.

Religiosū retrahēs vl a religiōe fmo
uens aliquē quomō teneat. Uide re
ligio. ff. lxij.

Repetsalias faciens vel concedens qñ
teneatur Uide Repetsalia. ff.

Reuelare nolens rē furataꝫ proximo
qñ teneāt Uide furtū. ff. xxvij.

Rixam faciens quomodo tenetur Ui
de Rixa per totum.

Seditionem concitans qñ teneatur.
vide Seditio per totum.

Seducēs mulieres vel pueros subtra
hēdo eos qualitercūq; siue blāditys si
ue minis ab his sub quoꝝ ꝓtate sūt ga
legib⁹ vocantur plagiarij Utꝝ teneat
ff. q sic si solū subtractos restituē ꝫ ēt
oē lucrū qō habuissent ab eis hi sub
quorū potestate erāt toto tpe q subtra
cti steterunt fm. D. Jo. de platea. In
sti. de obli. que ex delicto. na.

Quid de seducēte virginē. vide Stu
prum. ff. i. t. ij.

Sententiaz iniustam dans quomodo
tenetur. vide Judex hic. ff.

Quomodo teneāt ille ꝓ quo data ē
iniusta sntia. vide Snia. ff. vij.

Sepultura recipiētes debite quō tenē
tur vide Sepultura. ff. xxxij. t. xxxiij.

Si moniace acquisitū qñ est restituen
dū. vide Simonia. vij. per totum.

Socius qñ tenetur ex societate. vide
Societas per totum.

Solutionē an teneat qs facē obligat⁹
ex nudo pacto. vide Pactū. ff. iiij.

Solutio quomodo t qñ est fiēda vi
de solutio per totum.

Scripturas falsās vel destruens an te
neatur. ff. q sic insolidū de omni dāno
dato proximo per hoc: siue fiat in
libris mercatorum aut quarumcun
qz aliarum scripturarum. l. i. ff. de ma
gi. que. t. l. qui tabulas. ff. de fur. Idez
dic de vtētibus falsis scienter. vide fal
sarius. ff.

Sed quid de occultantibus. ff. scōm.
S. Bernardinum in tractatu restitu
tionem q peccant mortaliter nec pos
sunt absolui nisi publicent. nō tamen
tenentur ad restitutionem: nisi quan
do requisiti malitiose pandere noluē
runt ex tali occultatione postea benē
tum est ad talem conditionem q cre

ditores sua habere nō poterunt q2 sic
tenentur de oī dāno eo quia causam
dant efficacem damno proximi.
Quid de illo q ex lrīs suis dat dānum
proximo sicut si aliqs mercato2 scribe
ret q aliqe merces valēt multū in ta
li patria cū nō sit vez.ℜ.q aut littere
dirrigebant ei cui dedit dānum ꝛ sic
tenetur ad restitutiones ei. Aut nō dir
rigebātur ei sed ipse eas aperuit. Et sic
lz mortaliter peccet scribēs: tñ nō tūr
ad restitutionē: lz sibi iputet q eas ap
uit. Si aūt misit.uj. vt fraudolenter de
ciplat aliqué. sic scribēs tūr insolidum
ꝛ etiā exequēs si sciēter hoc fecit vltra
petīn mortale quod cōmittūt.
Sponsalia contrahens qñ teneatur.
vide Sponsalia.§.xvi.
Stuprās virginem quando tenetur vi
de Stuprum.§.i.z.ij.
Tabellio quādo tenetur: ꝛ quomodo
vide Tabellio.§.vi.
Talias exigens qūo teneꝫ ꝛ qñ. vide
Talia per totum.
Testis quando tenetur. vide testis.§.
xxvi.ꝛ.xxx.
Torturam faciens alicui indebite. vi
de Tortura.
Transigens propter indebitam causaz
qūo tenetur. Vide transactio.§.v.
Turpe lucrum. Utrum turpiter acqui
situ sit de necessitate restituendū.ℜ.q
aut acqsitum turpiter.i.cū peccato fuit
acqsitum iteruenīēte dolo fraude vl ex
tortione seu metu aut deceptione ꝛ hu
iusmodi calibus in qbus dat repetitio
p actiōes de dolo: vel metus cā ꝛ simi
les: vel p offīm iudicis. Et sic tūr de ne
cessitate restituere illi a quo sic extort sit
vel eius heredibus si quos habz ꝛ scit:
vel saltem paupibus si ignorant. ꝛ in
hoc pcordāt doc. sequentes Inno. in
c.q2 plerīqz de īmu.ec. Aut acqsitū cū
petō ꝛ turpiter fuit acqsitum sine dolo
fraude ꝛ ceteris predictis ita q el q de
dit nulla cōpetit repetitio p actiōes vel
p offīm iudicis. ꝛ isto casu fuerūt varij
doctores host. in.c.cū sit de iudeis te
net indistincte q est restituendū pau
peribus alij in.d.c.q2 plerīqz allegātes
Inno. similiter in cōclusione tenent ꝛ
sic videtur quasi cōis opinio. Sz cum
nullo iure ꝓbetur dico q lz sit bonuz
cōsilium vt in pauperes errogēt vt sic
satisfaciat in quo deliquit tñ nō est de
necessitate salutis ꝛ hoc tz car. in.d.c.
q2 plīqz ꝛ glo. Ray. in titulo de rapto
§. Sed qd de locaryis. Et iudicio meo
etiā hoc tz Inno. in.d.c.q2 plīqz lz cōi
ter doc. q tenent ꝑtū p se aducāt ꝛ ma
le q2 si intelligeret illud qd dicit ipse
Inno. fore necessariū q sacerdos debe
at ei iniungere vt in pios vsus expēdat
qd acqsiuit faciēdo illicitas negociatō
nes vel quod alias iniuste acquirit si
ne calūnia alicui facta certe sibi ꝺicere
ret q2 superius ibidē premisit q vbi
cūqz aliqd male queritur vel ex negoci
atione vel extorsione ex qua tñ restitu
uere nō tenētur nō dānant eū si here
dibus relinquat. Itē ibidē dixit q ma
thematicus nō tenetur restituere in ca
su predicto. Idez dicit de eo q in ludo
aliqd lucrat q nō tūr nisi fuerit in do
lo alium trahendo ꝛ tñ istī cū petō ac
grunt. Et ideo oportet intelligatur q
sacerdos dz ei iniūgere vt restituat pau
pibus de bono ꝛ equo nō tñ de necessi
tate ꝛ sic tz q2 tali sanet ius naturale in
retentione pp ꝓsensum dñi tradentis.
Nam nihil taz naturale q3 vt acqsitio
fiat ꝑm volūtatē dñi tradentis vt in.l.
nihil tam naturale.ff.de re.iur. ꝛ In
sti. de re.diui.§. per traditionē. Et facit
optime quod hr in.c.fi.de simo. ꝛ gl.
in summa.xxij.q.v.ꝛ in.c.ex trāmissa
de decī. Et ad.c.cum sit de iudeis qd
adducit Hosti. dico q in penam illud
est statuuz q2 assumpsit offīm ꝺ dispo
sitionem iuris. ꝛ nō excedet casum iu
um. Similr nō obstat. c. nō sane. xxij.
q.v.q2 logitur ꝓsultiue fz pan. i.d.c.q2
plerīqz. Nec etiam. c. si quis ꝓtumar.
xvij.q.iij.ꝛ.c. magne ꝛ.c.q3 super his
de voto allegat Inno. quia nō pro
bant dictum suum si sic intelligantur
vt teneatur de necessitate. Quod not.
bene q2 facit ad multa.

¶ Utrum recipiens aliqd pro cessando a vexatione indebita primi teneatur illud restituere. ℟. fm pan. in. c. Dilectus. de simo. q sic facit. l. i. & l. generaliter. ff. de calū. & l. iij. §. questiõe. ff. de ædi. tur. cãm Rõ diuersitatis est q est cum calūnia. acq sitū & sic ꝫ volūtatem dñi sed in casu precedẽti nõ. Et ex hoc ꝑz ꝙ qñ qs dedit aliqd vel ex timore etiã reuerentiali vel vt consequeretur sunꝫ debitū vel euitaret aliqd malus ille q extorsit ex predictis causis sic tenetur ad restitutionem nisi ille liberaliter velit dare.

¶ Sed quid de hipocrita q sub forma boni xp̃iani vel religiosi cũ nõ sit elemosynas acgrit. ℟. fm Inno. in. c. q: plerique. de imu. ecc. q tñr ad restitutionẽ non forte illi q dedit q: mercedẽ suam iam est ꝓsecutus. Sed tu dic clarius fm Jo. de Ripol. in ꝓtractibus suis q̃ aut talis dás elemosynam vel qd aliud erat in ꝑsona Puta q: credit dare Ticio & dat Byno sic Bynus teneturꝫ ei restituere vel illi cui intẽdebat Aut errat in fortuna puta q: dat diuiti credens dare pauperi & sic talis recipiens tenetur ei q dedit vel pauꝑibus restituere nisi ipse recipiẽs effectus fuisset postea pauper. Aut erat in ꝑditõe altera puta credit dare Sancto vel celebraturo & huiusmodi & tunc si ꝑditio nõ ines recipiens tenetur restituere vel satisfacere ꝓ se vel ꝓ alium secundum intentionẽ dantis aly dicunt verum hoc si datum est ꝓcise tanq̃ ex causa, finali ꝓp illud sicut si daret sic exprimendo secus qñ dat q: sic credit q: tunc nõ tenetur sicut si darem tibi quia credo sis amicus meus cum tamen nõ sis q: nõ teneris restituere & magis placet q: vt dicit. l. si repetenti C. de condic. ob. cau. da. Ꝯditio in cor de retenta nõ inducit repetitionẽ maxime in casu isto q: vt supradictuꝫ est talis dans illi quem credit sanctũ licet nõ sit tam ꝯ mercedem suã ꝓ qua dedit. l. ꝓ deo q indicabitur causa finalis ex quo aliud nõ est expressuꝫ. Et ex predictis patet q isti questores q faciunt se talis religionis cum nõ sint & qui promittũt dicere multas missas cum non dicant & q nutriunt multos infirmos vel redimunt captiuos cum tamen faciant q tenentur ad restitutionẽ vel illis qui dederunt vel ꝓ quo dederunt quia ex quo petunt ꝓ tali causa dantes intelligũtur dare ꝓ ea dẽ si aliud nõ exprimãt. Nec obstat dicta. l. si repetẽti quia satis cã est expressa ex quo petũt ꝓ ea. Secus de illo qui petit ꝓ deo licet fingat se sanctũ & ille non daret si sciret eum non fore sanctuꝫ quia causa ꝓ qua accipit est. Solus deus licet secundaria Sanctitas ficta que non attenditur sed causa principalis.

¶ Tutor quomodo tenetur vide ad ministratio. §. i.

¶ Vendentes rem plus iusto precio quo tenent vide emptio. §. vi.

¶ Venatores dantes dãnum in agris qñ tenent. vide venatio. §. ij. & iij.

¶ Visitator a visitatis recipiens aliquid quando tenetur. Vide Visitator §. iij.

¶ Usufructuarius qñ tñr vide vsufructus. v. §. vij. & xij.

¶ Usurarius mentalis. Utrum teneatur restituere id quod est sibi datum a mutuo recipiente vltra sortem. ℟. q licet doctores sint contrarij. In hoc tamen eos ꝯcordando sic distinguo videlicet q aut mutuuꝫ accipiens dat liberaliter credens mutuantem hoc nõ exigere aut velle & sic nõ tenetur restituere de necessitate & isto modo intelligenda est opi. Ricar. in. iij. di. xv. q. v. arg. v. & Sco. eadẽ di. Alex. lombar. & Lar. in. c. ꝓsuluit & in Cle. est graui de vsu. q tenent q nõ tenetur restituere & facit ꝓ hoc tex. in. l. inter oẽs. §. recte ff. de fur. Ubi dicitur contractas rẽ credens inutũ dñm cõmittit furtũ ꝙ furto nõ est obligatus si dominus erat. Volens ad idem facit Justi. de obli. que ex quasi delic. na. §. placet in fine. nec obstat. l. si ego la. i. ff. si cer. pe. Ubi

dicitur q̄ si volnit tibi rem donare ꝛ
Tu credebas eam tibi mutuo dari nō
efficitur ma ante comsumptionem qz
in hoc casu intentio recipientis ꝛ con
cedentis discordant: sed in casu predi
cto cōcordant quia ille liberaliter dat
ꝛ iste scit'le liberaliter datum recipere
Item non ob. ratio Joan. An. in mer
curialibus in regula peccatum qz con
tractus a principio fuit vitiosus ꝛ ideo
effectus similiter quia verum esset si ef
fectus procederet a dicto contractu ꝫ
non est verum ꝫ procedit ab alio. ſ. li
bera donatiōe quia ille donat ꝛ iste do
natum liberaliter recipit Aut mutuū
recipiens non dat liberaliter. Sed iō
dat quia per signa videt' mutuātez sic
velle aut ne mutuum auferat ꝛ iō sic
dat tunc dic q̄ talis teneť acceptū re
stituere de necessitate. Et sic limita ꝛ i
tellige. c. cōsuluit de vsu. Inno. ꝛ No.
ac Pa. ibidez cum Jo. an. in. d. regula
peccatū qui tenent q̄ tenetur.

17 ¶ Sz quō scire poterit si dedit libera
li. vl' ne. ℟. q̄ si signis vel circūlocutio
nib⁹ significauit q̄ aliqd vellet vltra
fortē ꝛ tūc teneť restituere q̄ nō libera
liter dedit qz vt dicit. l. si ꝙ nō remu
nerādi. ℌ. idē papinianus. ff. mā. q̄ qñ
aliqs simplr' rē pcedit pſumit donare
illi qui prius donauerat sibi. Sic in p
posito qz ex signis ostēdit se nō mutua
re gratis iō credēdū ē etiā illuz eo aio
dare. ſ. nō gratis Si ꝙ nullū signum
ostēdit q̄ vellet aliqd vltra sortem ꝫ po
tius q̄. gratis mutabat fatendū est etiā
euz gratis dedisset Et hoc vez nisi aliū
nd de mente eius cōstet.

18 ¶ Utrū ille q̄ mutauit gratis teneatur
restituere id quod sibi datū est a mu
tuū accipiēte. ℟. q̄ si credit eū gratis
dare nō teneť q̄z ille nō gratis dederit
qz vt in. c. licut ep̄z. i. q. ij. nulla obliga
tio suscipiēti culpe maculā igerit que
nō ex ābitēs petitiōe ꝓcedat ꝛ obliga
tio antidotoz iuſtā parit receptionem
p errorē soluti. l. si testis. ℌ. ff. de fide
iuſſo. nisi eēt error facti alteri, vt puta
putabat p suū procuratorē esse ꝓmiſſuz
eū tñ nō esset qz sic teneretur Rodo. ꝛ
asten. dicūt q̄ nō tenetur q̄dū bona fi
des durat nec de pſupt' sed postq̄ scit
q̄ nō liberal'r debit teneatur de extanti
bus nisi vsucapionē vl' pscriptionē sua
facta essent q̄ opinio est tutior in pscia
q̄z illa Z au. de rodul. in suis Sctibus q̄
dicit q̄ ēt nō teneť postq̄z scit si libera
liter dedisset ꝛ addit idē Rodo. q̄ talis
q̄ dedit si habz de bonis ipsius mutuū
dātis q̄ potest sibi per retētionē cōsu
lere de eo q̄ solut in pscia qō verū est
aſi pscriptionē sed non post.

¶ Utrz vsurari⁹ teneat' si ſolā restitue
re rē ꝫ z fruct⁹ dic vt. ſ. Possessor ma
lefidei. Et sil'r de lucrato ex pecūia vsu
raria vt ibidem. ℌ. i.

20 ¶ Utrz inducens aliqnē ad fenerādū ad
cōſuluendo vel pecuniā mutuando vl'
societatē ℑhēdo ꝛ hmōi teneat ad re
stitutionē totius vsure. ℟. ℨ alex. lom
bar. ꝛ ℳoal. titu. Usura. v. ac. Rodo.
q̄ nō nisi iēſtū puenit ad eū qz in dā
do mutuū sub vsuris nō damnificatur
primus ꝫ i exigēdo vsuras aliꝫ tñ dñt
q̄ teneť qō nō credo.

21 ¶ Utrz ꝓsonete seu sensales vsurarie⁹
Sctuū teneant restituere oēs vsuras ip
sor. ℟. fm Bal. in. ti. de cōtrouersia seu
di terminādā. ℌ. silr q̄ non Sz glo. in
l. sciēter. ff. ad. l. pōpe. de pari. idistincte
vlt. q̄ teneať cū q̄ cōuēit Bar. ꝛ Ang.
ibidē q̄ dñt q̄ pari pena sūt puniendi
tales ꝓsonete sicut illi qui factūt Sctus
hoc idē tz Birar. obdon. ꝛ ad idez, ſa
cit. l. is cui⁹ ope. in pncipio. ff. de adul.
multo forti⁹ ministrer alius. xlvi. di. ſi
cut nō suo q̄ credo verū de ꝓsonetis
coopātib⁹ in exactiōib⁹ vsurar⁹ vl' ine
mētib⁹ cautas fictiōes gb⁹ vsure solui
tur qz dāti dāt cām efficacē. Non aūt
credo vez de ꝓsonetis solū coopan
tib⁹ vt mutuū det' poti⁹ p necessitate
debitoris ar. no. i. l. si quaz. C. de ope. li
ber. imo. nec peccant si ad hoc nullū i
ducūt vt fenerēt sed solū ad patos da
re sub vsuris accedunt.

¶ Quid de notarijs q̄ oficiūt iſtfa 22
debite vsurarū. ℟. fm Birar. obdon.

q̄ aut palliāt vsuras in istīs.puta q̄ faciūt cartas de duplo vel sub nomine ēptionis z hmōi z sic tenētur totā vsuram restituere Si vsurarius ipse non restituet nisi fm quosdam hoc feciſſet i fauorē portus receptoris mutui quaz vsurarij q̄ pōt teneri ꝫ mortalr peccet instīm faliū facies Si aūt ñ palliant vsuras sed agete pz per instīa tunc nō tenentur q̄ nō dāt causam efficacē fm Bal. in ꝛica de phi. seu. alie. q̄ se de. c. ij. tales ꝓficiētes scienter istīa in fraudē vsurarū ꝺbēt. oīmō ad officio animonueri ob infamiam ar. in verbo scriba ibi posito.

13 ¶ Utrū testes taliū istīor sūt tenean tur sic notarij. ꝓ. q̄ sic ꝫ ꝑdicta distinctionē q̄ istīa ñ valēt sine testib⁹ Idē dic ꝺ plātis q̄ se subscribūt vl sigillant cedulas vsurariox z cū his ꝑcor. Bof. Host. z Directo. in de vsuris.

14 ¶ Utrū aduocati procuratores iudices statutarij z alij q̄rum patrocinio z fauore sciēter vsurē i iudicio vl ex iudicij exigunt vl sī restituunt cū repetāt tur teneant ad restitutionē. ꝓ. q̄ sic ꝺ solūd nec excusant ex eo forte q̄ scripture eis ꝓrrecte apparebāt iuste sī p scia eis dictabat q̄ erāt ꝺ ꝛcitib⁹ vsura rū ꝫ Io. z Inno. i. c. Michael ꝺ vsu. z Archi. in. c. si qs oblitus. xvij. q. iij.

15 ¶ Quid de dñis terrap qui in terris suis vsurarios mozātes nō cogunt vt vsuras restituāt. ꝓ. ꝫ Rodo. q̄ tenentur insolidū si pōt z ñ faciūt ēt si nihil perueniāt ad eos Alex. aūt lombar. dicit q̄ ꝫ mortalr peccent tū restituere nō tenentur nisi inꝛrū puenit ad eos ꝺ ipis vsuris. Qꝺ aūt mortalr peccēt nō credo verum nisi de iudeis vsurarijs de ꝙbus ꝓcipit eis in. c. post miserabilē de vsu. vt cogant eos ad restituēn. vsuras extortas Et sīl posset dici qno ad ipsos esse veram opi. Rodo. quo ꝺ ad xpianos vsurarios non credo q̄ peccēt mortalr vel teneantur ad restitutionem nisi quando requisīti nolent iustitiaz ministrare.

16 ¶ Utrū socij tutores factores z hu

iusmodi q̄ ad vsurā dāt vl vsuras exigūt ꝑ alijs teneant ad restitutionē. ꝓ. fm Rod. q̄ si apō eos residet q̄si principalis auctoritas mutuādi sic tenent i solidū si illi ꝑ ꝙb⁹ ꝺederunt non restituūt. Si ꝺo nō fuerūt auctores sed solū executores sic illi q̄ ad solā mannale traditionē vsurarum mācipati sūt ati q̄ ipsi nō tangāt ꝑtū ꝛcruū ipiorum nec cū eis ꝺbīt pactū de vsura ꝛz solūd pecuniā trādit z pignus recipit: sic ꝛz mortalr peccēt non tenent ad restitutionem nisi coactiue exigant vsuras. Dis concordat Birar. ꝺbo. Ray. z Bortolameus brixien. in. d. c. sic non suo z addit ho. q̄ ille in cuius vtilitatē ꝺsuz ē tenēt ꝓncipalr alteri i subsidiū l. ex hoc edicto. ꝗ. i. ff. ꝺ eo. per quē fac. erit z. l. eleganter. ꝗ. pe. ff. ꝺ de dol. Pa. in. d. c. Michael vult ēt vt in ꝓmo casu non teneantur si vsurarius est soluendo secundum quod ꝺixi tene.

17 ¶ Utrū pupillus ꝓ q̄ tutor multos Zctus vsurarios fecit teneatur restituē ꝛ. q̄ si pupill⁹ ꝺicat tutor tātō tpe habuisti pecuniam meaz z ꝑpea ista retineo ꝓ lucro q̄ ꝺbeo ex ipa habere z sic ista intentione retinea ñ tenetur restituere ꝛz sit ꝓtuz in suā vtilitatē ꝛz soluz tutor nisi vsura excederet moderatū lucrū q̄ ꝓcessisset si in possessiones vl aliā iustā negotiationē vt ꝺebebat ipsa ꝙstituiſſz vt pz istra tutella. ꝗ. ij.

18 ¶ Sed nūqd cū vniuersitas ciuitas vl collegiū recepit vsurarū emolumētū singuli teneantur isolidū restituere ꝛ. ꝫ Host. in suma ti. de pe. ꝗ. ñ. q̄ sic licz cā vniuersitat⁹ si sit cā singlox. xij. q. vj. g. manumittit. nec obligant tāq̄ vniuersitas q̄ aiam nō hēt ꝛz tāq̄ singli. c. 2 questus ꝺ vsu. c. sic vitz. vij. q. i. c. si hēs. xviij. q. iij. l. metū. ꝗ. aiaduertendū. ff. q̄ me. cā. Concordat Joan. an. post alia i. d. c. 2 quest⁹ ꝫ mōal. tūm vsura. v. z Rod. limitāt hoc verum ꝺ regentibus z ꝓhibere valentibus vel cōpellētib⁹ aut ꝓcipientib⁹ talr fenerari nō āt ꝺ alijs nisi ꝓcipauerit conmodū burſali vl ex hmōi releuati fue

rit ab exp̄ēsis ḡs feciſſet de ſuo q̄ tunc
in tāl̄ reſtituere tenet̄ur & nō pl⁹ & ſ̄
tz in ꝓſcia cū q̄ ℣Don. cōco. Petrus
de palu.i.iij.di.xv.t Alſten. & Jo.an.
in .d.c. conqueſtus de vſu.

29 ¶ Utrū ipediēs volēte mutuaſ ḡtis
& ſcis vt mutuet ſ̄ vſuris teneaſ ad
reſtitutionē.ℝ.ſm Rodo.q̄ ſic q̄ im
pediunt idebite ꝓximi vtilitatē Idem
dic de ipediēte ℣ctū licitū & reducente
ad ℣ctū vſurariū Conco?.℣onal.tit.
Uſura.iij. Idē dic de cōfeſſorib⁹ q̄ ab
ſoluūt vſurarios aut recipiūt ad ſacra
vł ſepulturā q̄ tenētur reſtituē ſi ex ta
liū ōnegatione fuiſſet facta reſtitutio.

30 ¶ Quid de fideiuſſorib⁹ vſurariorū
ℝ.Lau.de redul.i ſuis ℣ctibus ℘z lap.
& Pau.de leazarijs & multos alios q̄d
ēt ſi ꝑncipalē ſe ꝓſtituāt ꝓ vſuris reſti
tuēdis q̄ nō tenetur niſi i tm̄ i q̄ntum
vires hēditatis vſurarij ipe fideiuſſio
nis valebāt & nō pl⁹ nec minus Diſtin
guit tm̄ idē pau. iter fideiubere ſimpl'r
ꝓ vſuris reſtituēdis & ſic nō teneat ni
ſi vt dcm̄ eſt & iter obligare ſe ſimpl'r
ad reſtitutionē vſurarū q̄ talis teneē
q̄ntum ſue facultates ꝓtāt ſz vſurari⁹
ſit non ſoluendo.

31 ¶ Utrum heres teneaē reſtituere oēs
vſuras illius cui⁹ eſt hęres.ℝ.q̄ ſic i q̄
tū hereditas ſufficit ℘z cōiter doc.in.c.
cum tu & .d.c.tua nos de vſu.& vide.ō.
heres.ℌ.iij.& vi.

32 ¶ Utr̄ qñ duo ſ̄ hēdes vſurarij de
bēt̄ reſtituē.c.& diuiſa hēditate ō mil
le iter eos vn⁹efficit ñ ſoluēdo ō ſo.an
alī teneaē i totū ō ipſis.c.ℝ.Pe. ō an
cha i regſa pci vēia ō re.iur.lib. vi.q.
xviij. q̄ ſz diuiſa hēditate obligatio.
hēditaria diuidaē ipō iur̄.l.i .C.ſi cer.
pe.& l.ꝑ hēditarijs.C.ō hēdi. vł act.
vē. Et ſic ſi vn⁹ efficiaē ñ ſoluēdo i ſo
ro ciuili alī ñ teneaē.l.legato?.ff.ō le.
i.ñ i ſoro caōico i q̄ dcit tex.i.d.c.tua
nos q̄ hēdes ea ſ̄ diſtrictōe cogēdi q̄ ō
fūct⁹ ſi vineret q̄ ad ea alienū ex ōlicto
& petō ꝓuenies teneē ſolidū nec i tali
re hēt locū diuiſio.xij.tabulaꝝ ar.d.c.
cū tu ō vſu.& vt dic ēt pa.i.d.c.tua no

ꝓmūiē doc. i fauoē aie hoc ſequitur
ſed ego ꝓ clariori itelligentia diſtin
guo q̄ aut logmur i reb⁹ formal'r dat̄
ꝑ vſuris & ſic cū talia ſp̄ ſint obligata
ill̄ q ea ōderūt teneē ō neceſſitate illa re
ſtituere q̄ſq̄ illa hūerit vt i q̄ōe ſequē
ti patebit. Aut ſunt res ſp̄āl'r ēpte de
pecūia, vſuraria ſp̄ali aliq̄ ⁊ ſic ſilr te
neē illus de q̄rū pecūia ſūt ēpte.d.c.cū
tu. Aut loquimur de alijs reb⁹ q̄ nō ſ̄
formal'r date ꝑ vſuris nec ſp̄āl'r .ēpte
de pecunia vſuraria Et ſic tene q̄ eius
bona vſurarioꝝ ꝑm cōem opi. moder
noꝝ doctoꝝ i.d.c.tua nos nō ſint taci
te hypotecata ꝓ vſuris reſtituēñ. q̄ ñ
tenetur de neceſſitate niſi ꝑ mediētate
q̄ntis alī heres ſit factus nō ſoluēdo ſz
dicāt doc. q̄ opi. gl.d.c.tua nos & anti
q̄rū doc. q̄ tenēt q̄ oia bōa vſurariorū
ſunt tacite hypotecata ſit i fōro aie ꝓ
tēcāda q̄ itellige de bono ꝓlilī eū nul
lo iure ꝑbeē z ℘z hāc diſtinctionē itelli
ge & limita Pe.de ācha.& doc.in hoc.

¶ Quid ō accipiēt̄ib⁹ de bōis vſura
rioꝝ.ℝ.diſtiguēdo q̄ aut accipiūt rez
i ſp̄e datā ꝑ vſuris q̄ nō trāſit in dñiū
vſurarij & ſic tz idiſtincte q̄ teneē eam
reſtituere ſi extat vt notabiliter tenet.bal.
i.l.rē q̄ in ſi.C.ō iur.do.nec ꝑt eſtima
tionē dare ℣ volūtatē dñi.l.ij.in pn.ff.
ſi cer.pe.& tex.& clarus.xliij.q.vj.ſi res
& in.c.cū tu.de vſu. Et qñ nō trāſferat
dñiuz.vide.ſ.vſura.ij.ℌ.xvij. aut acci
piūt nō rē i ſp̄e datā de q̄.ē.ſz alīs ſiccū
q̄z & tūc diſtiguo q̄ aut vſurar⁹ cum
talia accipiat ē nō ſoluēdo:& ſic ſi hoc
ſciūt reſtituere ēt obligant q̄z dāt dāna
cāz efficacē.& ſi dubitāt an ſit non ſol
uendo dico q̄ ſi res adhuc extat q̄ re
nent:ne ꝑ re tpali i diſcrīe aiaz ponāt
ſz alex.i.iij.pte. Si ꝓ o ignorant & cre
debāt ꝓbabiliter q̄ ō bōis ſuis eis da
ret ſic nō tenenē ō ꝓſūptis bōa fide du
rāte ſz ſolū ō extrāh⁹ niſi i q̄ntū ſci ſūt
locupletiores.aut cuz talia acceperint
erat ſoluēdo:& ſic nō tenentur ēt ſi poſt
ea fact⁹ ē ex alia.cā ñ ſoluēdo. niſi eēt
res habita ſeu ēpta ex pecūia vſuraria
quā ſi habuit titulo lucratiuo pōt ille

er cui⁹ pecuniꝫ ẽ ẽpta de egtate cano
nica eã ab eo aduocare officio iudicis
vt ꝑz p glo. & doc. i. d. c. cũ tu in fi. Alĩ
dit tñ Bo. & Bof. q̃ si talis res etiã ex
cã lucrativa puenit ad illuꝫ q̃ soluerat
vsuras, q̃ ille cui ꝑus donata fuerat li
berat. l. dẽs debitores. ff. de actĩ. & obli
ẽt vsurar⁹. Si vero habuit. ex titulo
onerolo sic nõ tenetur restituere: cũ ꝫ
postea efficiat nõ soluẽdo & ex predict]
ꝑz gd dicẽdũ de multis questionibus.

34 ¶ Quid de emẽtib⁹ pignora pdita
ab vsurarijs. ℟. q̃ tenent sic emẽtes ra
pta & ꝑz illã distinctionẽ ꝺ q̃. s. emẽtes.
verũ ẽ q̃ poterũt repetẽ & retinẽ id q̃ ꝺ
fisilr vsurari⁹ sup illo pignore mutua
uit. Posset ẽt teneri q̃ si res nõ extat
vel ignorat ꝺñs ei⁹ si extat. nõ teneri
talẽ emptorem dare paupib⁹. nisi solũ
illꝫ plus q̃ valebat res vltra id q̃ eaꝫ
ab vsurario emit lꝫ tutius eẽt dare to
tũ excepto mutuo accepto ab vsurara
rio ab illo qui pignorauit.

35 ¶ Quid. ℈ filia vsurarij dotata. ℟. q̃
si rẽ hũit dotã i spem ꝑ vsuris tenetur
distincte sic dictũ ẽ ꝺ emẽte pignora ꝑz
illẽ modificationẽ. si ꝑo. habuit sic ñ
tenet. nisi ꝑ hoc sit fact⁹ nõ soluẽdo. &
hoc sciebat genere q̃: si hoc ignorabat
mhilominꝰ ꝑz Rod. poterit dotẽ recipe
& retinẽ ẽt si postea sciat q̃ ẽ ñ solu
ẽdo. q̃ ẽ dictũ mirabile & mihi non
placet q̃ nullo iure ꝓbat si ꝑo ꝑ hoc
nõ est fctũ ñ soluẽdo ꝑz postea ex alia
cã nõ tenetur genere q̃ hz dotẽ ex titu
lo onerolo. Nec ẽt filia ꝑz Fed. ꝑsi. xli.
quia lꝫ hẽat dotẽ post solutuꝫ mr̃imo
nĩũ ex cã lucrativa q̃ tñ illa ñ ẽ pecũia
q̃ trãsiit i bõis mariti ꝫ ẽ alia q̃ ꝑsci
scit ex bõis mariti Jõ non tenet. Nec
obstat ter. c. cũ tu. de vsu. ꝑz eũdẽ. Fed.
q̃ vt dic̃ loquit ꝺ possessiõibus ẽpt] ex
pecunia vsuraria. & lꝫ. d. Anꝺ. & Pa.
pe. ꝺ ẽcha. videant tenẽ q̃ imo tenet.
q̃ lꝫ ñ sit illa tñ succedit loco illi⁹ pe
cũie date. Itẽ q̃ mulier nõ hz ẽrtã sua
nisi ꝺducto ere alieõ. l. Papinian⁹ ℈.
fin. ff. de inofficio. testa. cũ qua vꝫ 'ꝺcord a
re. Sco. l. iiij. ꝺi. xv. tñ ego credo ꝓbabi

mũ dictũ Fedẽ. vt ꝑz ꝑ ꝺicta nisi eẽt
possessio ẽpta ex pecũia vsuraria & da
ta ꝑ dote q̃ tũc soluto mr̃imõio tene
reẽ filia eã restituẽ si pat⁹ ei⁹ foret pos
tea fact⁹ nõ soluẽdo. p. d. c. cum tu. q̃
factum legitime non debet retractari.

¶ Quid faciet gener aut filia q̃ dotẽ 36
habuerũt aut ꝺ reb⁹ i spẽ dat] ꝑ vsurã
aut cũ socer eẽt ñ soluendo. ℟. fm Bi
rar. obẽẽoñ. q̃ ille ꝑ quẽ ñ stat ⁹gn res
tituat excusat in ꝑcia q̃ vn⁹ sine alte
ro restituẽ nõ ꝑ ꝺuratẽ mr̃imõio. Re
meditũ tñ essꝫ vt si pater habet multa
incerta ad restituẽdũ & est soluẽdo ꝑ
certis adeat eẽm qui ei dictã dotez tã
quã pauperi concedat. si non sunt ha
bita in specie ꝑz. vsuris aut compo
nat cum creditoribus.

¶ Quid de famulis vsurariorum. ℟. 37
q̃ aut fuerũt vtilit. puta laboraõo agr̃
hedificãdo domũ. hñdo curaꝫ rerum
& huiusmodi. Et sic si vtilitas põt con
pensari cũ eo q̃ accipiũt ꝑz mercedẽ
sic licite eã accipiũt. sive sint vsurarij
soluendo vel nõ. ꝺũmõ nõ accipiant rem habitam i spẽ ꝑ vsuris. quia talẽ
nunc̃ licet accippẽ. vt. s. patuit. si ve
ro nõ fuerũt vtiliter sed potius inutilit
sicut q̃ canes. aut accipitres custoꝺiũt
& huiusmoꝺi. sic fi est non soluẽdo nul
la m mercedem pñt accipere. & si acci
piũt tenẽtur restituere. Jdẽ dic de ven
dentib⁹ res ad gulositatem vel põpaꝫ
ptinentes. q̃ nõ restituẽdi dant cãs essi
cacem. facit. l. ait ꝓtor. ff. ꝺ his q̃ i frau.
cre. & l. fi. i pñn. ff. ꝺ eo ꝙ quem fa. erit.

¶ Utrũ ille q̃ mutuat pecũiã vsura 38
rio possit recipere ei⁹ restitutiones. ℟.
q̃ aut mutuat sciẽter ad ludũ vel allo
modo ad consumandũ inutiliter & sic
si est nõ soluendo nullo mõ põt recipe
re eiusꝰ restitutionẽ. & si recipit tenetur
restituere. Si ꝑo ignorabat ꝓbabiliꝫ
q̃ vellet eã inutiliter ꝙsumẽ sic & fm
Pe. de Palu. in. iiij. ꝺi. xv. & Alten. &
Rodo. poterit recipere eius restitutio
nem multo magis si ꝺedit vt vtiliter
eã expẽderet. Jdẽ dic q̃ debentes ha
bere ab vsurarijs ex ꝙtractu vel quasi

vl ex ollicto vl ãſi. q pñt recipe qꝫ ſibi debetur. ls vſurarius ſit non ſoluendo.

59 ¶ Quid de ſeruiẽtibus vel miniſtrãtibus neceſſaria ad vitã vſurary. ℟. q ls quo ad foꝝ ꝓtentioſũ ſi nõ eſt ſoluendo non poſſint recipere mercedem. vt colligit ex glo. in. c. q. in oibus de vſuris. in conſcia credo poſſint recipere niſi ſint tales qui ex ꝓcepto caruatis teneantur ei facere elemoſynã z ſubuenire. qꝫ qñ ſit habet. ſ. elemoſyna. ℣. i.

40 ¶ Qñ recipiẽtes elemoſynas vl vluentes ꝫ bõis vſurariorꝫ licite poſſint hẽs. ſ. Raptor. ℣. prio. z ſ ilã diſtinctioné. q. q ad deũ vſurarꝰ raptor cõparatur circa bona habita ex vſuris.

41 ¶ Uxor qñ ſi ꝓt dare eleemoſynas z accipere ꝫ rebꝰ viri. vide Elemoſynas. ℣. vij. z infra Uxor. ℣. v. cũ ſequentibus

Eſtitutio

secundo ſcilicet cui facienda ſit z quo ordine. Prio cuius declaratione queruntur plura.

1 ¶ Utrum. res rapta vel ãlitercũqꝫ accepta iniuſte a ꝫ dño ſit ſemp ei reſtituẽda. ℟. q ſic regulariter. iij. q. i. reite gráda de re. ſpo. ãſi ꝓ tomũ. z de homi. ci. ſicut dignuꝫ. ℣. cos. Fallit tñ hoc in gnqꝫ caſibus. Primo ſi iuſto bello poſtea ſit ꝓnatus ea Scõs ſi edicto imperiali ſine eccleſiaſtico ſit ei interdicta ad tẽs vel ſimpliciter. de hẽt. c. Excõicamus. el primo de homi. c. prio humani. li. vi. Et tũc reſtitutio differetur. ſi iterdictũ eſt ad tẽs. vl dabitur illi cui é applicãda ꝓtale edictũ. Tertio ſi dño eſt pupillus vel furioſus aut minor. quia tunc nõ illi ſed tutori vel curatori eius reſtituetur. Quarto qñ dñs mortuus eſt q. tunc debet reſtituere heredibus ꝓpꝛie dictis z q ſint habes. ſ. heres in princi. z. ℣. ij. Et ſi dñs in morte oſa ſua reliquiſſet pauperibus diſtribuenda tũc pauperibus ꝺz dari ſm Jnno. in. c. qõ ſicut. de elec. Quinto qñ lenones z huiuſmodi aliqd acceperũt a ꝑlatis eccleſiaſticis q. reſtitui ſi et ꝺz ſed eius ſuꝑiori vel ſucceſſori vl in vtilitẽ eccle expẽdant. ar. c. ſi qs in atrio. xvij. q. iij. z. c. cũ vos de offi. ordi. z. c. de hoc de ſimo. z hoc auctoritate iuris cis pñtary ſz Ricar. vl tecũdũ Noſtr. z glo. Ray. ſi eccleſia ſatis abũdat dabitur pauperibꝰ. ar. d. c. ligs in atrio. z hoc idẽ tz mõalt. ti. Reſtitutõ primo

¶ Utrũ res ablata ab eo qui non erat dñs ſed iuſto titulo poſſidebat ſi ei reſtituenda. ℟. q ſic nec ꝓ dño ꝓbet reſtitui ſine eius volũtate. l. is cuius. ff. ꝺ fur. z. l. ſi. gs cõditionis. C. loca ẽt ſi ſit q ea tali titulo alteri dedit dcã. l. ſi gs. Fallit hoc qñ eã recipiſſet ſub tali titulo. in fraudẽ ꝓbi dñi. qz tũc tenetur facere q. dominus eã ꝓheret cũdẽ ꝺ nũciando rẽ caute tamen ſine ſcandalo alicuius. xvij. q. v. hoc videtur. 2

¶ Utrum ḧtes ꝺ bonis infideliuꝫ ex vſura hmõi teneãtur eis reſtituere. ℟. ſz ☞Boal. ti. Reſtitutio. iij. q. ſic niſi ecclia habeat bellũ cõtra ipſos quia tũc nõ eis. ſz pauꝑibꝰ xꝑiãs reſtitui ꝺbet.

¶ Utrũ acceptus ex turpi cã reſpectu dãtis in caſu in quo reſtituere tenetur poſſit reſtitui illi q dedit. ℟. q non. ſed ꝺz pauꝑibus errogari. ſi ille qui dedit potuit alienare. qz in pari cã turpitudinis potuo. ẽt conditio poſſidentis. l. ſi ob turpem. ℣. porro. ff. de condi. ob tur. cau. z. l. ij. C. eo. ti. iuncto. c. cum tu. de vſu. Fallit. hoc in. duobus caſibꝰ. Primus qñ in iniuriã alterius eſt datũ. qz tunc ille in cuius iniuriam eſt datũ ꝺz reſtitui. vt ꝑz in ſimoniace dato. qõ reſtituitur illi eccleſie in cuius iniuriam eſt datũ. d. c. de hoc. Secundus caſus eſt qñ turpiter datũ z acceptus ſpõ in re applicatur fiſco vel ꝓuato. qz tunc non debet dari pauperibus. ſed illi cui applicatur. qz de alieno nõ eſt faciẽda elemoſyna. i. q. i. nõ eſt putãda. Si tñ excepto iſto caſu ꝺo reſtituiſſet ei q dedit ẽt liberatus ab obligatiõe reſtitutiõis qz nullo iure hoc ꝓhibetur z pene ſũt reſtringẽde. c. odia. ꝺ re. iu. li. vi.

¶ Utrũ acceptum ex turpi cã reſpectu ſolũ ipſi recipiẽtis. Sit dãi reſtituẽdi in caſu quo reſtituere obligatur. puta dedit quis alicui ne facere tale malus

de Reſtitutione illabitur acquiſitor

vel vt faceret id ad qđ tenebatur. ff. q sic. vnde iudex qui nō vult dare sniam nisi data sibi pecunia ꝛ huiusmodi ei qui dedit debet restituere. l. i. ꝛ. ij. ff. de condi. ob. tur. causam. ꝛ expresse in. c. nō sane. xiij. q. v. Fallit hoc in casu. c. cū sit. de iudeis. vbi ea que infidelis iuratus fuit a xpianis occasione officij publici interipsos restituere tenet pauperibus sm̄ prudentiā epi.

6 ¶ Quid de oblatione recepta a manifestis vsurarys. ff. q ij sint opi. diuerse in. c. q in oibus. de vsu. Tu tñ dic sm̄ Jo. an. q aut vsurarius incohauit restituere. vel est paratus. ꝛ sic restituet ei vt ipse restituat gbus extorsit. ꝛ sic intelligēda est pa opi. q̄ est in glo. d. c. q in oibus. Si vo nō est paratus restituere. Tūc habebit locū pria opi. in predicta glo. quā segtur Bos. Inno. ꝛ Hosti. vz. q̄ fiat epo. vt ipse restituat. dānificatis. qb vez credo. Qñ eps est talis qualitatis. q hoc faciet. aliter ipse qui eā recipit dānificatis restituet.

7 ¶ Sed qd si ille cui restitutio est fiēda longe distat. ꝛ nō pōt ei mitti sine sumptibus. ff. q nihilominus restituenda est ei. nisi sit modicū qd respectu illius cui debet q habundās est q tunc sm̄ Rod. posset pauptibus dari. p aia eius.

8 ¶ Quid si nescit vbi habitet. ff. q nō tenetur exagari vt eum querat. ar. d. q nisi fiat. ff. de ope. liber. ꝛ ideo pauperibus dabitur nisi expectet verisimiliter redditurus.

9 ¶ Sed cuius sūptibus mitteet ei qñ'sel tur vbi est. ff. pa. in. d. cū tu. de vsu. q si est malefidei possessor. puta. fur. aut vsurarius. aut huiusmodi. ꝛ ipse recessit de loco vbi eā accepit vl extorsit. Tenetur suis sumptibus eidē mittere. Si vo ille cuius erāt fuit ille q se trāstulit alibi. tūc sui sumptibus ei mitteret. ꝛ sic intelligenda est glo. in. d. c. ꝛ sic distinguit lex in re legata. l. cū res. ff. de lega. i. Quod limito vez nisi inueniret aliqs fidus q gratis vellet deferre. ar. c. significasti. de pigno. No. tñ sm̄ ber. q si sumptus excedūt sūmā rei restituē de. q tūc pauperibus est dispēsada. ar. d. c. cū tu. c. anteriorz. ij. q. vi. Si āt si ē malefidei possessor. sed aliquo iusto titulo habet tunc credo arbitrio boni viri sit sequen. cuius sumptibus mittatur pensata causa qualitate abūtie. ꝛ nō sui erit in mora.

¶ Utz cū plures sunt obligati alteri in 10
solidū ꝛ vno soluēte totū. alij teneantur eidē soluēti. gliber p̄o pte sua. ff. Donati. ti. Restitutio. vi. q sic i casu pscie. q̄ vtilr egit negociū eoz. l. cū pecuniā. ꝛ. l. soluēdo. ff. de ne. ge. Fallit hō in raptoribus. ꝛ furibus ꝛ hmōi q si ille q habuit rem satisfacit nō tenētur alij eidē satisfacere. nisi ingētū de talibus bonis peruenit ad eos.

¶ Sz qd fiet qñ qs nescit cui restitutio ad quā tenet fieda sit nec eius heres cognoscit. ff. q nihilominus pauperibus vel in pias cās est restitutio facienda ar. d. c. cū tu. ꝛ. c. diuie. lxxxvij. di. ꝛ. c. epo. lxxxviij. di. ꝛ. c. pcesso. xij. q. ij. ꝛ. c. fin. vi. q. iij. ꝛ. c. i. de rapto. Unde dicit Tho. ba fe. q. lxij. q si ille cui restitutio dz fieri sit oio ignotus facta diligēti inquisitione de pona eius. vl eius heredib⁹. dz hō restituere dādo elemo synas p salute ipsius. sive sit mortuus sive viuus. Et addo q inter pauperes eligendi sūt pauptores. ꝛ inter equaliter pauperes tustiores. q si ꝛ oibus debetur misericordia. iusto tñ amplius. vt dicit Ambro in li. de officijs ꝛ no. in. c. nō satis. lxxxvi. di. ꝛ vt dicit. Ntero. ꝛ nota. in. c. fi. xvi. q. i. in paupibus nō tñ pauptas q̄ religio attētanda est.

¶ Quid si facta restitutiōe i pdictos 12
paupes appeat dñs rei. vel eius heres. ff. q si talis q restituit fecit debitā diligētiā ad ipuz inuenieñ sic nō tñr amplius q̄ bona fides nō patitur. vt semel exactū exigatur. c. bona fides. de re. iur. li. vi. Secus si nō adhibuit debitā diligētiā. q̄ sic iterū teneretur q̄ vt dicitur in. c. sicut dignū. ff. eos de cō mi. Nō. n. aliena cū ipsa potuissent eis quoz fuerūt restituere debuerūt pauperibus erogari.

13 ¶ Utr restitutio ꝓdictoꝝ incertoꝝ sit necessario faciēda pauperibus illius loci in quo predicta restituenda sunt habita vel dānum est datū. ℟. No. z aliqui alij doct. in. d. c. cū tu. tenēt q sic. q: citius pōt puenire forte ad heredes. vel ad eos qbus est fienda. sed fede. ꝙ silio. xxiij. do anto. z Pa. tenēt q est de bono ꝙ silio nō de necessitate. z hoc tene. q: iura simpliciter dicunt q errogatio fiat in pauꝑes. vt in. d. c. cū tu. z in. d. c. sicut dignū. Nec ob. c. i. de rap. q: ibi sciebatur ꝑsona cui facienda erat restitutio. alias eps nō fuisset motus excōcare ex officio suo nisi ad petitionem ꝑtis. c. innotuit. in fi. de elec. z. l. iij. ℣. hoc aūt. ff. de dā. infec.

14 ¶ Sed quero an regrat auctoritas supiozis ꝓ tali restitutiōe incertoꝝ ℟. Inno. de immu. ec. i. c. q: pleriq; dicit q dz fieri auctoritate cōfessoris. Ray. ꝓ dz q fiat auctoritate epi vl pniarij vel capellani. in cui diocesi hita fuit. c. dilecte. lxxxvi. di. c. eps. lo vltio. lxxxviij. di. ꝓcesso. xij. q. ij. Host. in. c. cū fit ꝺ in decis. z i. d. c. cū tu. tz q necessario regitur auctoritas epi. Sz tu tene cū sco. in. xiij. di. xv. q. ij. q tz sit bonū habere ꝙ siliū ꝙfessoris aut alterius bone ꝑsone. tū magis securū est qꝺ ille q dz restituere ipse restituat. Et qꝺ nō regrat alia auctoritas tz archi. in. c. ij. de testis z in. c. nō sane. xxiij. q. v. z Jo. mo. i. c. ꝓpōz de vsu. li. vi. Jo. de li. Pau. z Bemi. Jo. cal. sup cle. i. de pui. Pa. in. d. c. cū fit. Et facit ad hoc. d. c. cū tu. z. d. c. sicut dignū. ℣. eos in glo. z in. c. tua de testa. z alia iura q cōfter dicunt q obligatus ad restitutionē dz restituere Nec ob. d. c. cū fit. q: loqtur de iudeo de quo ꝑsumitur q nō recte dispensaret ꝓpterea ibi dr q fiat auctoritate epi. z iō nō extendet ad casum dcti. milis rōnis. Tū vez est. sm predictū Archi. q in. xiij. casibus eps pōt se intromittere de restitutione incertoꝝ. Primus qñ mortuo illo q debebat restituere. nullus est relictus heres vel executor ad restituēn. Si vo heres esset relictus vel executor. tūc. solū regreret de consilio epi auctoritas. facit. c. de laycis. xij. q. ij. z. l. nulli. C. de epi. z cle. z in hoc ꝛ. Utin. z Ber. in. d. c. cū fit in glo. ītmo etiā eps ꝓhibēte debent z pōt restituere Ut in. c. religiosus. in fi. de testa. li. vi. Secūdus casus in quo pōt eps se intromittere est qñ ille cui dz restituere nō vult. z in iudicio agit ℣ eum. Tertius est qñ restitutens male disp̄saret. puta amicis q nō indiget z hmōi. q: eps posset se intromittere. vt legitie ītep dispensaret. q: nō dr factū qꝺ aliter ex facto q̄ debuit. de re. in. qui ex timore nec etiā executoꝝ. si interueniēte auctoritate epi male distribueret. q: eps ñ tz se intromittere nisi q bñficiat. ꝓpterea ābo celestē incurrerent irracūdiā. l. si qs ad declinandā ad fi. C. de epi. z cle. Quartus casus est qñ talia. incerta sunt manifestoꝝ vsurarioꝝ. q: tūc eps dispēsare ptinent. vel eius auctoritate. Et addit Jo. de ligna in. d. c. cū sit ſm Jo. cal. in quodā ꝙsilio suo. z fratrē clazꝰ. z hugo. q eps excōicare nō pōt. de iure sacerdotes q se intromittūt de dispēsatione icertoꝝ. Et quo ꝓz q multominus religiosos exēptos. z q nō est casus istus nec sibi pōt de iure retinere. nisi in iij. casibus predictis alr bene posset sacrdotes excōicare

¶ Utr vsurarius sit tutus qñ ꝓmisso ꝫ edicto generali. q q soluit vsuras venturas infra tot dies ꝓ restitutione hīda qbus diebus elapsis eps fert sniam q cū nullus apeat bōa sūt icerta. z ipse tāq̄ icerta assignat epo. si post terminū ꝓdictū appeat aliqs. ℟. fede. in suis ꝙsiliis tz q sic. Sed ego distinguo. q aut sunt dispēsata pie. z sic verus dictū z tutus. est. aut nō sūt dispēsata pie. puta q: parte dedi episcopo ꝓ mensa sua. z parte sibi retinuit. nō tñ vt pauꝑ. tz vt statū teneat. z sic nō ē tutus. nisi talibus satisfaciat. z ex predictis colligē q si hētur eps talis ꝙditōis q reddit⁹ suos dispēset in pauꝑes reserua tq sibi solū necessitate q tūc tales hēn

tes dispẽsare incerta nõ debẽt id facere sine eius ꝓsilio ⁊ auctoritate q; ꝓsumẽdi est q; nouit melius paupes quaꝫ aliqs alis. Si ꝓ talis est eps q de pauperib⁹ nihil curat. ꝫ potiꝰ de põpis ⁊ statu aut sublimatiõe pentiũ tũc tali nõ sũt dãda talia incerta. q; q tali ea daret non esset tutus in ꝓscia. sed ipse ea dispenset vel videat quõ dispenset.

16 ¶ Quo ordine teneatur quis satisfacere qui pluribus ꝫ restituere. ⁊ ex diuersis causis. ⁊ nõ valens oibus satisfacere. ℟. q. primo ⁊ necessario debet restituere certa. Quia si restitueret incerta. ex qua restitutione efficeret non solũendo ꝓ certis non satisfaceret. imo potiꝰ dãnationem sibi acgreret. vt ꝓs ex ꝑdict⁹. Quod facit ℣ heredes vsurariõũ q; q̃uenĩũt cũ ẽpo de incert. vt sepeliatur cadauer vsurarij. cum tñ nõ sit solnẽdo creditoribus sup. certis secundo restituẽdi. Est ꝓbitibus actiões ad rẽ puta. q; res restituẽda est aliena. q̃ semp dño restituẽda est ꝑin q. ℣. patuit. Idẽ ẽt si habẽt rẽ q̃ fuit alterius. ⁊ ab eo sine iusta cã abdicata. puta p furtũ vt ff. q⁹ me. ca. l. metũ. ℣. cuꝫ aũt. Idẽ dic de reb⁹ depositis si extãt Et ꝯaliter semp dñi rez si extãt ipse res sũt ꝓponẽdi olb⁹. l. vert. ℣. in bõis ff. de ꝓb. cre. q; si res extãt ⁊ fuerãt venditę nõ habita fide de ꝓtio cũ nõ sint trãslate in dñium emẽtis. ipsi vẽdenti cui⁹ erãt. est satisfacieñ de ꝓtio ꝓtiuꝫ q̃ alijs. l. Julian⁹. ℣. offerri. ff. de acti. ep. ⁊ vẽdi. Si ꝓ habita fide de ꝓtio. sunt trãslte. sic nõ ꝓponũtur alijs. multomi⁹ si nõ extarẽt ꝫ alie subrogate fuerunt ex ꝓtio illaꝝ nõ ꝓponũtur. nisi vt ℣. dicã de hũtibus actiões ꝑsonales. q; tales res subrogate nõ sũt p ꝓtio obligate. l. q̃dã. ff. de in rẽ ver. vbi est nota bilis tex. ⁊ rõ est q; ꝓtiũ ex illa re reda etũ nõ erat obligatũ. ergo nec res que emit ex ipso. Idẽ quoq; dic in ꝑmutatione. q; vbi spẽs i obligatiõe. est non succedit altera loco alteri⁹ vt. ff. de ver. fi. l. labeo. ⁊. ff. de rei. ven. l. mater. Fal lit hoc i ẽpto ex spẽli pecũia alterius ꝺ quo dic vt. j. Solutio. ℣. xi. Sed tñ in hoc casu nõ ꝓponet hũtibus actiones reales. Post ꝓdictos hũtes actiones ad rẽ veniũt vxores ceteris ꝓb⁹ ꝓ dotibus suis q̃ ꝓferũtur nõ soluti ꝑtẽ dibus ꝑsonalẽ obligatiõe. sed etiã hũtibus tacitã hipothecaꝫ ẽt anteriozẽ. l. assiduis. C. q. po. in. pi. habe. facit. l. vbi C. de in. do. ⁊. l. ij. C. de fer. pi. da. Fiscus quoq; fiscꝰ ꝓuilegiũ hz cũ vxorib⁹. ⁊ tõ ꝓtio: tpe ꝓferturl. cõmis. C. de ꝓui. fi. Ipsius tñ vxoribus ⁊ fisco ꝑferuntur anteriozes creditozes exꝑssas hipothecas hũtes sed posteriozes. vt in glo. ꝺ. l. assiduis. Sed ego teneo ℣ũ quo ad vxores de hũtib⁹ exꝑssas hipothecas vt. ℣. Bos. ℣. xi. Nota tñ q; creditozes ex quoꝝ pecunia domus vel nauis est ꝺificata vel repata et ipsis spãliter obligata ꝓponũtur in illa re multerib⁹ in dotibus eaꝝ. ℣. his ꝓis ⁊ ibi. Ang. in aut. de coll. do. Rõ. q; ℣ Bal. in. ꝺ. l. assiduis. lex nõ tollit id q; per pactuꝫ sibi creditozes q̃ſerũt. vsi creditoꝛ hũs spãlez hipothecã in aliqua re spãli pretertur in illa ꝓtioꝛ creditoꝛi hũti anteriozẽ hipothecã gñalẽ z ꝓtioꝛ ẽt in alia re ab illa. que creditoꝛi ẽ spãli obligata. vt est tex. no. in. l. ij. C. de pignoꝛib⁹ Post predictos veniũt omnes hũtes exꝑssas hipothecas ⁊ posteriozes ⁊ post ipsos hũtes tacitas hipothecas ⁊ in istis hũtibus exꝑssas q; ꝓtioꝛ ẽt pe potioꝛ est in iure. Aduerte tñ hic q; ex pense facte in funerando ꝓtiuꝫ sunt restituende ẽ satisfacieñ hũtibus tacitas vel exꝑssas hipothecas in bonis ipsius defuncti. vt est text. in. l. penul. ff. de relig. ⁊ sumpti. fu. ⁊ in l. at. si qs. ℣. i. eo. ti. Post istos veniũt dependentes si depositũ nõ extat. l. si. hoiez. ff. de po. ℣. fi. Et idẽ dic de hũtibus pecuniam in illã negociationem vt. j. Solutio. ℣. xi. nõ tamen tali ꝓuilegio gaudent q; sub nomine depositi mutuant ad vsuram vt ꝓs in. ꝺ. l. si hominẽ. Tertio restituendum est habentibus actiones ꝑsonales. Et inter istos primo veniunt simplices ꝓuilegiary scilicet haben-

les ꝓuilegia personalia non realia: quia ꝓuilegium hipothece. cū sit ad rem est potior ꝓuilegio ꝑsonali. l. repertum. ff. de pac. Post hos veniunt oēs cirographarij ꝓ rata. non attenta ꝓioritate ꝓtractuum. q̄ licitum est debitori ꝑ cumulū creditorū facere deteriorem cām ꝓioꝝ creditoꝝ. nō tñ dñium vel hipothecā seu ꝓuilegium habentiū. l. i. §. ꝓtrario. ff. de sepa. bo. ⁊ ista est rō quare in cirographarijs creditoribus nō attēditur tps. Luꝝ prędictis oibus ꝛcordat Bal. in. l. ꝓ debito. C. de bo. auc. iu. pos. que credo vera. nisi ꝑ statutum municipale aliud caueat. vt Janue in mercatoribus fallentibus quia tunc illi ſtabitur nisi ꝓtinet ad iniquitatem exp̄esse.

17 ¶ Quid de herede q̄ hꝫ multos cui dꝫ ex legatis ⁊ alios creditores ex aliis causis. §. q̄ si debita sunt ꝓtracta per eum cuius est heres ⁊ fecit legata. tunc dꝫ p̄ponere creditores ex ꝓtractu vel quasi. seu maleficio vel quasi ipsis legatarijs. si oibus nō pōt satisfacere. Si vero legata sunt facta ꝑ eum cuius est heres. ⁊ debita ꝑ eum q̄ est heres ⁊ q̄ dꝫ soluere sic ꝓtius soluet legata. q̄ bona defuncti sunt tacite hipothecata ꝑ legat⁹ ⁊ fideicōmissis. l. i. C. cōia dele.

18 ¶ Quis est p̄ponēdus. an ille cui debetur ex ꝓtractu vel quasi. vel ille cui debetur ex maleficio vl quasi. §. q̄daꝫ dicunt q̄ ille cui debetur ex ℣cu vel quasi. sed ego hoc nō credo cū nullo iure p̄batur. ⁊ iō restituet ꝑm ordinem prędictum.

19 ¶ Quid de simpliciter soluente. non seruato ordine suprascripto. nunqd in ꝓscia liberatur. §. Rod. tꝫ q̄ non nisi credidisset fore soluendo oibus. vel nisi ignorasset vnū creditorem fore potiorem alio. cū quo ꝛcordat Postien. ⁊ Bonali. ti. restitutio. viij. Quod verum credo. nisi laborasset tali ignorantia que eum nō excusaret. c. apostolice de cle. exco. mi.

20 ¶ Vtꝝ restitutio incertorū que pauperibus dꝫ dari. vt. ē. patuit possit auctoritate episcopi ꝙuerti in reparatiōnem ecclesie vel monasterij seu hediſicationem. §. Jo. an. in. c. religiosis. de testa. tꝫ sic dicens fuisse diſputatū ꝑ excelentissimos doc. q̄ si ecclesia indiget necessaria augumētatione. puta q̄ populus nō pōt in ea stare offīm. nec facultates ecclesie sufficiūt ad eius reparationem. q̄ potest epūs ꝓpria auctoritate sine pauperū grauī damno talia incerta conuertere in eius reparationē. Si vero facultates ecclie sufficiunt vel reparatio nō est necessaria. sed volūtaria nimia fames imminet. sic nō pōt. ꝫ tñ pauperibus dare. c. pastoralis. xcvi. di. ⁊ ꝓ ista opi. facit. q̄ bona ecclesiastica sic sunt pauperibus obnoxia. sicut illicite acq̄sita vt in. c. attrū. xij. q. ij. ⁊. c. fina. xvi. q. i. Et tñ episcopus potest ꝓ reparatione ecclesie dare cente simā vel quinquagesimam. c. bone. xij. q. v. c. appostolice. de donationibus. Ergo ⁊ de illicite acq̄sitis idem potest facere. Facit ad idem. c. ecce. ⁊ c. statuimus xvi. q. i. Sed q̄ nō possit tꝫ Pe. de petru. in tractatu. de canonica portione epi. c. vij. ⁊ dicit q̄ prędicta determinatio nō est bona. q̄ vī ℣casum Le. q̄ ꝙtingit. de religi. do. vbi pꝫ. q̄ ea q̄ relinquūtur ad vsus pauperū. non p̄sit sine auctoritate pape in alium vsuꝫ ꝙuerti. ꝑ quā cle. dicit idem Pe. q̄ executor⁹ te stamēti incerta nō poterit distribuere nisi pauperibus quā opi. Pe. credo verā in legatis factis pauperibus. nisi in casu q̄ talis ecclesia vel monasterij reparetur. Ex cuius reparatione populus multū haberet ꝓuocari ad obseruātiā xp̄iane religionis q̄ tūc liceret. Et sic limitarē opi. Jo. an. prędictā q̄ in tali casu sit bonū pauperū eo. q̄ fideles ad elemosynas abundātius ꝓ hoc inuitantur. als nō. ita tñ q̄ nō immineat nimia fames. ꝫ in alijs ſcertis restituēdis nō est ꝑa ꝫ tene opi. Jo. an. q̄. d. cle. q̄ cō tingit. nō logtur de talibus.

Estitutio. iij.

s. q̄ñ q̄s tenetur ad eam faciendā ꝑ cuius intelligētia.

¶ Queritur vtrū quis teneatur statim restituere cuz potest.ꝛc.q sit. quod patet per.c.sepe contingit.de restī. spo.ꝛ ratio est ꝺm Sco.in.iij.di.xv.q.ꝓcepti de restituendo ꝛ videatur affirmatiuum.tamen cadit sub illo precepto negatiuo. Non furtum facies Exo.xx. que precepta negatiua obligant.ꝛ ꝓ tempꝰ ꝛ ad semp.ꝛ hoc est quod voluit dicere Tho.secunda secunde.q.lxij. sic accipe rem alienā est ꝺ iustitiam.ita ꝛ detinere eā.ꝛ ꝓpterea dicit ibi.in.d.c.sepe ꝓtingit.nō multū interest quo ad periculum anime iniuste detinere.ac inuadere alienum ideo tot tiens mortaliter peccat qꝫ. quotiens scit se debere restituere aut satisfacere primo ꝛ pōt ꝛ nō vult vt ꝓ predicta ꝓꝫ.nec pōt absolui.nisi ꝓius restituat potens restituere.c.si res.xiij.q.vi.nisi in casu quando doleret qꝫ non restituit ꝯprimū potuit ꝛ proponit ꝯprimū poterit satisfacere.

¶ Quid de illo qui cū possit restituere nō vult sed heredibus vt restituant ꝺmittit.ꝛc.q per hoc nō est in statu salutis sed potius ꝺānationis.ꝛ si sic mori moritur.ꝺio ꝺānatur.Si tamē ob hoc imponeret heredi satisfactionē. qꝫ melius ꝙ ipm heredes poterit fieri ꝗ per seipꝙ ꝓponēs firmiter ꝙ seipm satisfacere si sic posset.ita erit in statu salutis.

¶ Quid de cōstitutio in articulo extreme necessitatis.an teneat restituere.ꝛc. ꝺm Sco.vbi.ꝫ.q nō.qꝫ in extrema necessitate omnia sunt cōia.l.i.§. cum in eadem.ff. ad .l.ro.de iac.vnde ista restitutio epoli efficit detinentis existis in tali articulo.nisi ille cui debet restitui similiter sit in tali extrema necessitate qꝫ tunc illi debeꝫ qui ꝓius in talem deuenit necessitatem.ꝛ si eodem tēpore deuenerūt ꝺño est restituēda. q; duobus ꝙrretibus ꝓualet qꝺ est potius.ar. querlē.ff.de sta.ho.Et subdit Sco.q si talis detentor eam rem nō occupauit ante talem necessitatē.lz veniat ad pinguiorem fortunam nō tenetur restituere.Secus si ꝓoccupasset ante talem necessitatem.

¶ Utrum debitor qui non est in articulo extreme necessitatis.sed tñ nō pōt restituere sine magno suo ꝺāno temporali.puta destructione artis ex q̄ vivit ipse ꝛ familia sua qꝫ oporteret vendere instrumenta.vel libros. vel capitale exquibus victū lucrat̄.similiter statim tenet restituere.ꝛ.ꝺm Sco. vbi.ꝫ.q si ille cui debeꝫ est a ꝺmodans ita q cō petenter pōt trāsire sine eo qꝺ sibi debeꝫ tunc nō tēr statim restituere.sed debet petere licētiam differendi restitutionem per se vel per interpositam personam si fieri pōt sine periculo quam si si ꝺat potest differre ꝺm q̄ quenerunt Si vero nō vult ꝺare.tunc ꝺm Io. de neapo.in quolibeto.ix.q.xxij.etiam ꝺfferre potest annuatim aliquid restituēdo ꝓout melius poterit. ꝓ cuius ꝺcto facit in ar.c.sicut hi.in.ff.inuadere cum glo.xlvij.di.ꝛ.c.si quis.de fur.vbi ꝓꝫ q magna necessitas etiam si nō sit extrema excusat a restitutione.debz tamen sibi cauere a superfluis qz nō pōt viuere cum honoze ꝛ cum decētia status quis de alieno.ꝫ Ri.in.iiij.di.xv. articulo.v.q.iij.ꝛ si ipse in vita nō poterit satisfacere iubeat heredibus vt ipsi compleant.Si vero ille cui debetur ita egēt sicut ꝛ ipse tunc statim tenetur restituere.quia non licet cum incomodo alieno meum comodum facere de alieno.quia prima caritas incepit a seipso.c.non satis.lxxxvi.di. nisi ille cui debetur liberaliter concederet licentiaz differendi.

Utrum restitutio sit differenda qñ nō ¶ potest fieri sine ꝺāno aie alicuius aut corporis aut fame.ꝛ.q sic donec cēnt predicta pericula qz ordine caritatis aīa ꝛ corpus ꝛ fama debent ꝓponi rebus ꝙpalibus.facit.c.officij.de pe.ꝛ re. nisi ille cui facienda est restitutio esset in extrema necessitate quia tunc salus corporis illius est ꝓponenda in re sua saluti corporali alterius ꝛ fame nō aūt animē.Dis omnibus concordant Sco.ꝛ Ric.in.iiij.xv.di.ꝛ Henri.de

ganda. in. vi. quolibeto. q. xxiij. & Jo. de neapoli. vbi. s.

¶ Utrum ille a quo res pōt aduocari penita restitutione in integrū iure spāli vel generali teneatur eam restituere in foro aie ad̄ā implorentur. &c. Sm Jnno. in. c. q2 plerīq. de iūn. ec. q si ꝓtra ctus tenuit mero iure nō tenetur. nisi is qui pōt petere restitutionem fuerit lesus malicia ꝑsentis. Addo etiam vl nisi impediretur petere aliquo iusto tiore. puta q2 dubitat non posse obtinere in iudicio ꝓpter fauorē talis debentis & hmōi. q2 sic et si nō aduocat tenetur in ꝓscia. q3 no. Si vero contractus si lz. sed est nullus ipso iure. puta qa res ecclie est vendita sine debita solēnitate. & hmōi. sic tenet. lz nō petatur. Q3 limitat do. Anto. in. d. c. q2 plerīq. quo ad cōscientiam verū nisi contractus teneret quo ad metas iurīs naturalis. puta q2 fuit legitima cā alienandi rem ecclīastica et debitum pretiū ē solutuz licet defuerit solemnitas. nihilominus in foro anime nō tenetur. quia solemnitates sunt admiuente ꝓpter decēptiones vitādas. & ideo vbi cessant cessabit in foro anime ipsa lex. Facit q3 dico. s. Electio. §. vltimo.

Estitutio vltimo quō tolli tur eius obligatio. &. dicendo. q. quo ad fozum contentiosiz remittitur absolutione. solutione. rei iteritu. & cessiōe. Sz hic solū dicā quō remittit q̄ ad ꝓsciam. & p̄mo per absolutionem & hoc per gōnes melius cognosces.

¶ Utrū absq; reali restitutione ex sola absolutiōe creditoris. vel relaratione absoluatur qs ab obligatiōe restitutionis. &. q. lz Bitar. de se. & By. i regla pcīn. de re iu. li. vi. videant tenere q. nō lz q. necessaria sit rei restitutio vel pctū. si nō erat. Dū tu tene cuz Egidio o. heremitarum. & Jo. an. i. d. rīa peccatū. Lap. de castillione. & multis alijs q. valet. libere est absolutus. si tñ dicta relaratio liberalr fuit facta et si debitor nō habuerit debitā dispositiones ad solutiōn. q. in trāslatione dñij rerum seu circa ipas res attēdit pl⁹ voluntas dñi eaꝝ q̄ alterius. Jnsti. de iur. §. pla cuit. & l. iter oēs. §. pe. ff. de fur. & ps p ea q̄. s. dixi. Restitutio primo. in pn. Et fz Egidiū ꝓdictum in quolibeto. lz talis debitor male dispositus ad restitutiē indigeat pnia de tali mala dispositiōe alr nō absoluetur a deo. tū penitendo de tali mala dispositiōe non teneꝫ amplius restituere. Aduerte hic q. fuit casus in quibus relaratio creditoris non absolut ab obligatione restitutionis. Primus est in Cle. nolentes. de hereticis. §. Excommunicatio. vij. casu. xlj. Secundus casus est in. c. felicis. de censi. li. vi. de q̄ hēs. j. Visitationez. §. iij. Tertius casus ē. s. Judex. §. viij.

¶ Quid si talis absolutio seu remissio fit facta nō liberalr. sed p metū seu ꝑsuasionem. puta ne eius indignationez incurrēt. vel q. oia nihil habere posse se credebat vel parū. Aut cum fraude fuit obtēta. puta dicēdo q. nihil poterat solvere vel parū. cū tū totum posset vel plusq̄ dixerit. &. q. non valet. nec talis est liberatus ab obligatiōe restitutionis. Do. tū in suma. ti. de vsu. lz q. si aliq̄ honesta ꝑsona tractat cuz ali quo dicēs si ex corde restituum volueris remittere facia q. talis restituet tibi tñ. & ille remittit q. talis vbitor ē liberat⁹. Nō credo vez qñ talis ꝑsona honeste lz tractat. puta ītēdēdo gerere negocia ꝓxoz vtilr. & q̄ ad obligationē restitutiōis. lz si q̄ ad pctū male dispositionis. de quo tamen sufficit penitere sine alia restitutione.

¶ Sz nūqd qlz cui dēbr ꝑt hāc absolutionē facere. &. q. nō lz solū illi q. liberā ꝑ suis reb⁹ hñt administratōem. Et q ꝑt doaf. & q sint. vbi Bōatio ꝑmo.

¶ Utr⁹ ꝓciliū vniūsale vl comitatus & hmōi possit remittere q3 debēt singuli ꝑsōe ꝓ eis volūtate. &. fz Jnno. in. c. in nostra. de iudi. q. fic. si debentur iuꝝ ciuili tñ. additio vñ ꝓncepsi fitimit i. itegrū ex certa scia cum plūdicio terti licite. facit ad hoc. l. si. C. de se. pas &

lim cause.ff.de mino.z p no. Bar. in l.gall⁹.§.z qd si tñ.ff.ꝺ libe z postlim. Secus si debet iure naturali q; nō pōt Qō limita sine cā.q; cū cā etiām pōt. vt no.idē. Inno.in.c.q̄ in ecclīarū. de ꝓsti.z glo.in.l.fi.C.si cōtra ius vel vti. pu. vbi ts q publica utilitas sit licita cā. vt tollatur qō alteri debetur. et de iure naturali.qō est notādū singr. qz facit ad cognoscēn qñ papa pōt dispē sare super certis z qñ nō vl cōitates q habuerūt bellū inter se pñt cōpone re super damnis datis.de quo vide.ſ. Bellum.§.xiij.

¶ Utrū cūquis nō vult restituere. qz nō potest nisi cū magno suo incomodo.z ille cui tenetur non vult dare dilationē vel remissionē alicui possit absolui a suo cōfessore.ſ.p̄z Directo. restitutio.q̄ etiam si non imineat periculū vite restituere debēti.vel alio grāue icomodū potest cōfessor cōsciaz suā formare.et eo q itēdat negociū vtiliter gerere creditoris.eo q; videt q nō ita cito vl ita comode vel nūq̄ possz rem suā recuperare.z sic dare absolutionez peccatori potest dummodo promittat bona fide satisfacere certo die.vel aliaz cautionem faciat.non tamen iuramentū exigat.vt ita creditor habeat suum.z peccator nō recedat a cōfessore desperatus.pro quo facit.l.soluendo.ff.de negot.ge.z.l.att prætor.§.i.ff.de mino.Et cuz hoc concor. Do.in summa.Quod bene notent confessores qui non soluz vtiliter non gerunt negocium creditorum.sed potius damnose absoluendo illos qui restituerent si absolutionem negarent.quia tenentur ipsi de omni damno dato creditoribus.

6 ¶ Utruz episcopus vel prioratus confessor possit dare licentiam differendi restitutionem incertorum.ſ. do. Antho.in.c.cum tu. de vsu.tenet q confessor nō potest nisi habeat auctoritatem ab episcopo. Alij aūt tenent q etiam prioratus confessor. Sed ego dico q episcopus z prioratus confessor potest quando ex rationabili causa hoc facit.ita tamen q p̄ nō lēdātur patres.sicut facitūt qui talia i certa cōcēdūt ad pōpā z ad statū illoz q debēt restituere.z ad damnationem tam cōcedentium q̄z quibus conceditur.

¶ Utrū ꝑñi q si totū vēderet quod hz non posset restituere qcqd ipse vel sui prædecessores idebite a subditis rapuerūt.hēat aliquē modū liberationis.ſ. fin Monali.ti.restitutio.iiij.q sic vz vt remittat oibus suis in recompensatione.aliquā fuitutē ad quā tenent et i ꝓpetui: vel det eis aliquā certā immunitatem: vel faciat aliqō hospitale. vel aliā elemosynam de ꝓsensu z voluntate dāna passoruz vel eoz successoz z cū hoc cōcordat Directo.ti.de restī.

¶ Utrū heredes quibus relictum ē q̄ soluāt mille libras p̄ incertis habitis ex vsuris.cū.ñ appeat ō dictis vsuris nisi p ꝓfessionē testatoris liberētur p̄ scripti onē.xxx.annoz a dicta restitutione ſ. Lau.post Fede. q sic si bona fide semp sic possederūt.nec p eām amplius poterūt molestari. Rō qz cuz actio que cōpetit ex testō: vel cōditio q̄ competit ēpo p.l.nulli.C.de.epis.z cle. sit psonalis z spacio.xxx.annoruz claudatur.C. de ꝑscrip.xxx.vel.xl.annoruz.l.per cōsequēs. Ideo heredes bone fidei nō possunt molestari. Nec ob. q actiones q̄ cōpetūt epis durēt.xl.annis. qz hoc intelligit de actiōibus cōpetētib⁹ ecclesiis.vel eccīe collegiate.sed hic non cōpetit vt epo.sed vt hiconomo z administratori pauperum. Quo ꝓ ad eos q bus bona sunt alienatē vl relicta si spatio.x.annoz possederunt indubitanter sunt liberati ab obligatione restitutionis: qz actio psonalis nō cōpetit ꝑ siue cessoze singulare.l.i.§. heres.ff.ad trebel. Secus si talis heres vel vniuersalis.aut singularis fuisset male fide possessor vel si alr appeat de vsura peractū.q; sic nō esset liberatus. vide et q dico.ſ. Prescriptip.§.xlij.

¶ Quō et p ꝑscriptionē aut vsucapionē qs liberat ab obligatiōis restitutionis vide.ſ. prescriptio. §. xlij.

¶o ¶ Utr̃ p cessionē bonoꝝ tollat obligatio restitutiōis. vide. ſ. Leder bōis.

Esuscitatus q̃modo resuruit i itegrū. vide. ſ. anor. §. iij.

Euellare Utrū qs teneat̃ plato qō sctt regnitus ab eo p excōicationē. aut alio precepto. vide supra Confessio delicti. z ō nūciatio. z ingnitio. Itē de sigillo confessionis z secreti vide. ſ. Cōfessio vltimo. §. iij. an teneatur vxor reuellare̅ marito adulteriū. vi. ſ. turamētū. iij. i pn

Eucrentia differt ab hore. eo qꝛ reuerentia ē pncipiū motiuū honoris in ꝓtū. ſ. qs ex reuerentia quā hꝫ ad aliquē ipſū honorat Itē respectu finis in ꝓtū. ſ. qs honorat vt ab alijs in reuerētia habeatur.

¶ In qbus cōſiſtit reuerentia. ſ. q in vi. Prio in dilectiōis affectu. xcv. di. Esto subiectus. ij. q. v. hꝫ. Secūdo in obtēperatiōis obia. xciij. di. §. i. z. c. ſe. ij. q. vij. sacerdotes. vij. q. i. c. quia. z de zma. z obe. ſi quis. Tertio ꝓmittādo z subsequendo. xcv. di nō oꝫ. Quarto in temerarie nō repehēdēdo vel iudicādo. xxi. di nolite quito defectus eoꝝ nō reuellādo ſz coopiēdo. xcvi. di. i ſcripturis. Sexto honorem debitum qui conſiſtit in quibuſcunq; ſignis exteriorib⁹ exhibendo.

Igor est inris excessus q̃ qñ ſumitur ad terrorem aliorum vt in. c. ij. de tome. z in. l. aut facta in fi. ff. de pe. ij. q. iij. ſi quis epm. Qñq; tñ ſumitur ꝓ ordine inris ſcōm regulas ipſius ſcriptas vt in. c. ſuꝑlris. de reſcrip. Qñq; ꝓ ſubtilitate vt notatur in. c. vt conſtituerentur. ſo. di. z differt ab equitate que est ordinata iuſtitia rēperata dulcedine miſericordie vt no. l. c. fi. ff trāſac. facit. c. diſciplina. xlv. di. Jus ꝓ est mediū inter egritatem z rigorem z accipitur ꝓ communi deciſione, que fit hꝫ cōes regulas iuris hec pa. in. c. in lris de reſti. ſpo. z in. c. iure gentiū de ſen. z re iudi. Qñ aſit rigor aut equitas ſit ſeruanda die vi in. d. c. fi. de tranſac. z i. l. placuit. C de iudi. qꝛ parū ad nos pertinet.

Jsus vtrum ſit patti. ſz. q aliqñ prouenit ex ſeruitate ꝑſcie z pregustatione ſetentiarū diuine z iſte ptinet ad fructū ſpūs q̃ gaudiū Aliqñ ex mantuetudine nature z ſic attestatur bonitatē nature Aliqñ ex inordinatione timēte leticie de q̃ dr eccleſiaſtici. vij. Melior est ira riſu z ſic iſto modo ſolum est peccatū hec alex. in ſecunda ſecunde.

Jra vt quotidiē patratum bellum qō agitur inē perſonas patratas nō ex aliqua publica auctoritate ſed magis ex inordinata voluntate z ſemꝑ est peccū mortale in inuadente Jn defendente ꝓ ſe aliqñ ē ſine peccō vt qñ ſolo alio defendendi cui⁹ moderamine ieſpate ꝓtelle ſit ō q. ſ. defēſio per totū aliqñ ſit cū peccato veniali. ſ. cū non multum excedit moderamē aut qñ est lenis motus ad vindicta Aliqñ ꝓ cum mortalis. ſ. cū animo eſſrenato inſurgit i ipugnātē ad occiſeū. vel grauiter ledendū eū z de iſta intelligitur illud ad Ba. v. z est filla ire vt dicit Bre. xxxi. mor. cō cor. Tho. ſecunda ſecunde. q. xli.

¶ Quid ſi ticius z ſempronius percuſſi fiſſēt ſe adinuicē z cōtumelia dixerit nūqd iſta parta delicta tollitur mutua ꝓpēſatiōe vt dicit i. c. itelleximꝰ z. c. ſi. ō adul. §. q nō hꝫ Pa. i. c. i. de ireui. z i. d. c. fin. et ſi nō agatur iuſte q; non ſūt circa idē factū eo q̃ factū tuū ſi eſt meū vt probat. i. l. apō celſū. §. Marcell⁹. ff. ō doli excep. z iō gls poterit agere ō iuria ſua z dāno nec poterit repelli ab agēdo ꝓpter iniuriā factā vt dicit Jnno. multorumꝰ tollunturꝰ ſi agatur criminaliter ad pēnā legalē qꝛ cuiuſlibet delicti punitur pena cōdigna. l. ij. §. ij. ff. de adul. Et dicta regula paria delicta intelligit ꝙa ſolū qñ delictū est circa idē commiſſum vt puta circa idem mōſtrorum z agitur ciuiliter.

¶ Sz nunqd penitens ex iuſto calore z

fractidie teneat.ff.Spe.ti.de actu.§.i. tenet q nō q; calor tracundie vitio caret calūnie.ff.ad turpill.l.i.§.queri possit Sed ꝟ credo q; iniuriam propriam non l; vlcisci .C. q; licet sine iudicio totū ar.p locū a spāli i.l.si ex plagijs Fabernarius.ff.ad.l.acqui.facit.c. primū de iniurijs.x.l.ii.ff.de sicca . Vbi nō agitur cū eo.q; difficile est iustū tēpus dolorē.l.si adulterij.§.ipatorel.ff. de adul.x sic tene in cōscia q; tenetur Et q; dicit Spe. hēret locū i aiali irrōnali prouocato si occideret q; sic nō teneretur dominus de quo in.l.i.§.cuz arietes.ff.si qua. pau.fe. di.

Ogationum dies . sunt dies tres i mediate precedentes festum ascensionis domini in quibus ieiunandum est x feriandum Serui x ancille debent esse liberi ab opere Nulli x quadragesimali cibo vti debēt homes vt habēt in c.pnūciasti.x in .c. rogatiōes de cōse. di.iij.ḡbus abrogatū est quo ad ieiunium x festū.x male.attū.excusātur ¶ facientes a pcō sed nō a pena q; credendū est q; multa bona in fructibus pēnitentie nobis a deo si illo tpe quo incipiunt eorum maiora pericula homes per ieiuniū.x sāctificationē i letanijs quēlibet rem ad poscendam Eius largitatem .

Acerdos nomē ēst cōpositum ex greco x latino quasi sacrum dans.xxi. di. cleros. Eius officium est sacramentum corporis x sanguinis domini conficere orationes dicere x benedicere dona dei vt dicitur in.c.perlectis.xxv.di .

¶ Utrū appellatione sacerdotis veniat soli pbyter.ff.q; in materia fauorabili nōie sacerdotis vēit presbyter diaconꝰ x subdiaconus facit tex.in.c.i.xv.q.v. Secus in materia odiosa q; solum venit presbyter facit.c.si.quisq; de cohab. ple.x mu.x ibi Pa.hoc no.

¶ Sacerdos parochial' dz visitare infirmos sepe.c.i.de cel.miss. Item debet stare ieiunus vsq; ad horā ꝙ gnam celebrādi x si celebrat non dz sumere priusquā celebret .ff.si qua. pau.fe. di.

rificationē pp nēcitatē nisi hēat aliuz p quē possit suppere vt no. Pa.in.d.c.i.

¶ Utrū possit ministrare sacra pegrinis x hospitibus confluentibus ad ecclias suas.ff.Pa.i.d.c.i.q; sic vnde mortetes ibi sine electione sepulture sepeliūtur ibidem Aut si alibi elegerunt debetur eis quarta portio. 3

¶ Utrū sacerdos volens suscipere eucharistie sacrm puta q; infirmus vel alias impeditus a celebratione debeat hēre oratiū siue stolā.ff.q; sic x ita circa collū x super vtrūq; humerum q; signum crucis preparet ni suo pectore sic ēt q; vult celebrare vt in.c. ecclasti ca.xxiij.di.tex. aperte clamat. 4

¶ Sed nunqd cuz facit offiū diaconatus vtetur stola sicut cū celebrat. ff. q; nō ar.c.precipim⁹ x quod ibi no.xcij. di.sed vtetur sicut diaconus vt dz.l.q; hēat stolā sup humez sinistrum taliter q; veniat ante x retro sub brachio dextro x humerū dextrū cum eius bracchio sit liberū ad ministerium sacerdotale.xxv.di.vnū oratiū glo.tū i.d.c.ecclastica, dicit q; potī ē sequēda ꝓsuetudo p.c.scit sacta. xij. di.x istud tenet Sz si ꝓsuetudo nō appareat dic q; nō vtetur nisi vt diaconus.q; tādu gs hz p̄uilegiuz ḡādu locū tenet p̄uilegiati.l.vlti.C.de testa.mi.x.c.gnaliter.xvj. q.i.x.d.c'.preceptimus. 5

¶ Utz i pcō mortali possit exeq officiuz sunz.ff.q; nō sine peccato mortali. xv.q.vltima.c.vltimo.x .lxvij.di.c.i. 6

Acramentum ē secūdū hugo.de Sancto Victore li. vi . de Sacramentis parte. xi . c. ij. Materiale elementum extrinsecus oculis suppositum ex institutione figurans ex simili tudine representans x ex sanctificatione aliquam gratiam inuisibilem conferens Et elementum sumitur p quacunq; re sensibili Sicut oculus pro omni sensu . Similitudo vero pro representatione secundum quādā proportionabilitatem.s.vt sicut se habet aqua ad lauandum fordes corpo-

rales sic gra ad spualeꝫ ⁊ cõpetit hec
diffinitio sacramentis noue legis in q
bus sunt tria. s. naturalis similitudo
qua hñt aptitudinẽ repsentandi actual
institutio occulta vel ecpssa ex qua hñt
determinata ordinatione respectu hu
ius significati ⁊ spualis sanctificatõ ex
q̃ hñt vtutẽ efficiẽdi illud significatũ.

1 ¶ In quo ꝓsistũt sacra. ꝛ. magr sniarũ in. iiij. di. i. q̃ in duobus. s. i. ꝟbis ⁊
i reb⁹ita q̃ ꝟbis cõprehẽdat itẽtio
pferentis ⁊ sub rebus sctis seu sacta.

2 ¶ Que sunt necessaria in oi sacro. ꝛ.
q̃. iiij. Primũ elemẽtũ sine debita ma
teria. Secundum forma verboꝝ. Ter
tium minister debitus. Quartum intẽ
tio ministrãtis ⁊ de istis habes. ē. Ba
ptismus ⁊ in alijs locis suis.

3 ¶ Sacrm tñ dr puta i baptismo ab
initio sb forma ꝟboꝝ i eucharistia ipa
hostia ꝓsecrata ⁊ hmõi. res sacri in ba
ptismo ⁊ alijs i qb⁹ ip̃rimit ẽ caracter
In qb⁹ ꝟo nõ ip̃rimit est gdã ornat⁹
aie. In sacro aũt corꝑis xpi est ipm
corpus xpi vere sub illa spẽ ptũ. ⁊ est
corpus misticũ. s. sancta eccla. q̃ tñ in
ipso nõ ptinet sz signatur. Est ẽt quod
dã qõ est res ⁊ nõ sacrm. ⁊ istud ẽ gra
granũ faciẽs. sine effect⁹ sacꝝorum.

4 ¶ Quot sũt scta noue legis. ꝛ. q̃. vij.
s. baptism⁹. confirmatio eucharistia pnia
extrema vnctio. ordo. ⁊ matrimoniũz.
In qbus aũt ip̃rimatur caracter. vide
ē. Caracter.

5 ¶ Utz aq̃ bñdicta sit sacrm. ꝛ. Rica.
in. iiij. di. pma. q̃ nõ q̃ p eius aspsionẽ
remittunt pcta q̃ modũ meriti inẽptuz
s. excitat motũ caritatis seu ferno. ⁊ vo
luntatis p quẽ sit remissio. nõ aũt tãq̃
per vim sacramẽti.

6 ¶ Quot sunt sacra necessitatis. ꝛ. v. s.
Baptismus Confirmatio. Pnia post
pctm mortale cõmissuz. Eucaristia. Et
extrema vnctio. vt no. i. q. i. §. hꝫ nõduz
⁊ in. c. veniẽs. de trãsac. in gl. q̃ iõ dicũ
tur necessaria. q. sine ipsis nõ põt qs
saluari. si ex ptẽptu omittuntur ⁊ hẽri
pñt. de pmo hẽs. de ꝓs. di. iiij. §. pmo
de ꝓ. ibidẽ in. c. null⁹ ministroꝝ ⁊ di.
v. c. vt ieiunẽ. de tertio. de pe. di. i. q̃
p totũ. de. iiij. ⁊ ꝓse. di. ij. ois hõ. de. v.
xxvj. q. vñ. ab infirmis. alia duo. s. matri
monũ ⁊ ordo vicunẽ scra volũtaria.
q. sine ipsis pt hõ saluari si ea nõ vult.

¶ Quo sunt dãa. ꝛ. q̃ eo mõ quo dr
in suis locis cũ quodlibz hẽat suũ mo
dũ. In vno tñ oia quentiũ. q̃ i signo
crucis oia sacramenta sunt danda ar.
c. nõ observentis. xxvi. q. vj.

¶ A quo sunt suscipienda. ꝛ. q̃ batiz q
mus põt suscipi i necessitate ab oibus
vt. ē. Baptismus. v. Alia aũt excepto
mrimonio nõ nisi a sacerdotibus. ⁊ de
hoc dic vt in suis locis.

¶ Utz possint recipi ab eo q̃ est i pctõ q
mortali. ꝛ. vt. ē. clericus. viij. §. ij.

¶ Quibus dñt dari. ꝛ. q̃ diuersis di 10
uersimode fm q̃ sacra sunt de quo vi
de in locis suis vnũ tñ notãdũ ẽ q̃ nul
lus exñs in pctõ mortali pt aliq̃s sacrz
suscipe qn peccet mortalr. xl. di. multi
xxij. di. illõ. xi. q. iij. audi. sicut nec ali
qs minister põt ea a ministrare i pctõ
mortali qn peccet mortaliter nisi fm alt
q̃ulla administraret vt laice⁹ i necessitate
puta q̃ baptizat. q̃ hẽo valde dubiũ

¶ Que sacra pñt iterari. ꝛ. oia illa in ti
qbus nõ ip̃rimit caracter. xxvij. q. vij.
licite ⁊. i. q. i. q̃ gdã.

¶ Quid cuz dubitat an qs receperit 12
aliq̃s sacrm puta baptismũ ⁊ hmõi
ꝛ. q̃ si dubiũ est ꝓbabile. vel ꝓbabilis re
sultat ꝓtectura reiterari est. fm q̃ dixi
ē. Baptismus. vij. §. ix. q. nõ dr itera
tũ q̃ nescitur fctm de ꝓse. di. iiij. si nul
la. ⁊ de pẽit⁹ y. nõ bap. c. veniẽs.

¶ Utz sacra vl sacralia. sicut est oleũ ⁊
sanctũ. aq̃ baptismal. ⁊ hmõi possint
recipi ꝓsanitate acgrenda. vl ex alio
fine q̃ eo ꝓpter quẽ sunt instituta. ꝛ.
q̃ nõ sine pctõ mortali. si talis sit finis
ꝓncipalis. q. vti sacris ad altũ finẽ q̃
ad cũ ꝓ quo ordinata sunt. est ipsis
abuti. Excipit tñ. Pe. de palu. in. iiij.
sacrm matrimoniũ quod fm eum qs
contrahendo ex alio fine putat ꝓpter
diuitias ⁊ hmõi nõ peccat mortaliter.
vt. ē. hẽs. De matrimoniũ secũdo. ¶. xxv

Secus si vteretur quis talibus sacris principaliter ex fine suo. z secundario pp sanitatē acgrendā sicut fecit ꝓsiātinus impator. q3 hic non peccaret.

Acrilegiū est sacre rei violatio vel vsurpatio. z accipitur hic violatio ꝓ effectꝰ irreuerētia. aut de honoratione z dō fm inno. q̄si sacriledium. vel fm Lan. q̄si sacre legis lesio. z de hoc hēs glo. xvij. q. iij. in. c. sacrilegiū.

¶ Quot modis cōmittit sacrilegiū. 8z. q. tribus modis. Pmo rōne psone. sicut cū qs ledit psonā ecclesiasticā. xvij. q. iij. q̄ siqs. Secō rōne loci. sicut cum violatur imunitas ecclesie vl cimiterij. z ibidē c. si qs. el. i. cū multis. c. se. Tertio rōne rei z istud fit tripliciter. s. ausu rēdo sacrū de sacro. s. loco vel nō sacrū de sacro vel sacrus de nō sacro. vt no. in di. gl. z hic loquor de sacrilegio pro prie. Nā large cōmittitur multis modis vt not. in. d. glo. z ibi vide q3 nihil ad nos.

¶ Aduerte etiā q̄ oē peccatū qō cōmittit psona ecclesiastica materialiter z q̄ si p accūs ꝓf sacrilegium. Unde dicit Hiero. q̄ nuge in ore sacerdotis sunt sacrilegiū vel blasfemia. Sed formaliter z proprie sacrilegiū. est illud peccatum. qō psona sacra agit ꝫ eius sanctitatez directe. vt si virgo deo sacra fœmineretur z hmōi. Large etiā sacrilegiū est cū rem ecclesie. quis indebite vsurpat xvij. q. iij. q̄. qui aūt.

¶ Que pena sacrilegoꝝ. hēs in. l. si qs in hoc. C. de epi. z cle. z. xvij. q. iij. p totū z ibi vide. q3 nihil ad nos. sed ad forū dētiosum solū. Sed quo ad ꝓscias est excōicatio. de qua vide. s. Excōicatio. v. casu. i. z. vi. z. ix. z. xij. z. xxviij. z Excōicatio. vij. in multis casibus.

Acrista hz pulsare cāpanas ad horas iubente archidiacono Item custodire palas seu liteanimas altaris. z oia vtēsilia ecclie. Itē lāpades curare ne supramodū lucendo oleum despat: aut minus lucēdo obscurior sit ecclesia. Item ꝓuidere de incenso luminaribus: pane z vino p celebrando Item oblatiōes z decimas fm iussum archidiaconi iter fratres diuidere. Dec notantur. in. c. plectis quasi in fi. xxv. di. z de officio custo. p totū.

¶ Quis dz deputari sacrista. 8z. q. vij. gs de sanctionibus ecclesie. vt in. c. ij. de officio custo.

¶ Ex qua culpa tenetur si quid ꝑeat vl z de. s. custos.

Agitarius dō q3 artez balistariozꝝ exerceret z vtꝝ liceat vide. s. Arc.

Alariū Ein vbeatur sanulo firmanti aut si milibus. vide. s. Familia. H. ij.

Anctus quis debeat habere. vide. s. Canonizato z reliquie.

Aracenus dō q3 deos de asq̄ colit. immo demones nec nouū aut vetus testū recipit hoz tēpla ꝓpiuntur claudi sub pena mortis z amissiōe bonorum. C. de paga. z sara. z tēplis coz l. i. z. ij. z quasi p oia quo ad ꝓhibitiones iudeis cōperant. C. eodē. l. vt ppha nos z extra de iude. z sacra. quasi p totū. Et tō vide. s. Judeus. q̄ ꝓhibentur xp̄iani erga ipsos excipit tū casus. q3 cum saracenis xp̄ianus comedere nec habitare ꝓhibetur. xi. q. iij. ad mensam: sed bene cū iudeis. xxviij. q. i. omnes. q3 magis sunt nobis pueri iudei z in cibis nos ꝓtēnunt. tamen Lan. z Jo. z multi sequaces tenēt q̄ cum saracenis etiam nō ꝫ comedere. q3 etiam ipsi in multis iudaizant. quod verum credo q̄si in cibis talia obseruant. alias nō. Item q3 iudeis permittitur eorum sinagoga. Sed saracenis nullo modo permittitur inter xp̄ianos publicā inuocationē facere machometi neq3 pegrinatio ad aliquē suoꝝ sicut ad sanctū. Et quinq3 eoꝝ dōs xp̄ianus q̄ hoc eis permittit peccat mortaliter q3 facit ꝫ preceptū Lle. vnice de iudeis. Item q3 cū iudeis pōt xp̄iani habere cōmertium

sed cum infidelibus seu saracenis extat hodie prohibitio sub pena excõicationis papalis quã incurrũt ipso facto q tpe guerre cũ eis hñt cõmertiũ vl g deferunt eis prohibita de quo vide.s. Excõicatio.v.casu.xxi.

¶ Utr rpiani possint furari quos detinent in eor seruitio.ℜ. q sic q nullo mõ licite pñt tenere eos.

Atisfactio df dupliciter vno mõ reconciliatio z sic q? oẽs ptes pnie or dinãtur ad recõciliationẽ q̃libet earuz satisfactio dici põt. Alio mõ df solutio pene debite z sic est ps vna pnie q̃ est assumptio siue adipletio pnie iniucte vel debite z nihilominus tñ ét ptibus alijs pnie. quenit p accidẽs vt ꝓtritiõi rõne doloris ꝓiuncti q est in pte sensibili z ꝓfessioni rõne erubescẽtie Nec S.Bo.in.iij.di.xvi.circa ifam.

¶ Satisfactio ꝑ culpa ꝑteritã est iniurie illate recõpensatio ꝑ egtatem iustitie ꝑm vero culpã futuram est peccatoz cãs excedere z eoz suggestionibus aditũ nõ ꝓbere vt pe.de.iij.c. satisfactio

2 ¶ Utr deo qs possit satisfacere p peccato.ℜ. q cũ ipsi? adiutorio vz cũ merito passionis xpi cuius hõ p veram fidem efficit pticeps sic põt alias nõ vt no. Ricar.in.iij.di.xv.

3 ¶ Utr vnus hõ possit p alio satisfacere.ℜ. q accipiendo satisfactionẽ p pte seruatione z cautella culpe tunire sic nõ põt q? qs ieiumãdo nõ affligit corpus alterius vt viuat caste nisi inẽptus p bonũ exẽplũ alicit eũ ad filia faciendã siue inẽptum põt alteri mereri augmẽtũ gr̃e p talia vt sic facilius euitet pcñm. Si ño accipiat satisfactio p recompesatiõe iniurie illate sic vnus põt p alio satisfacere hõi deo vero ẽt potest si mõ ille g cõmisit pcñm sit ꝓtri? de eo alias nõ p pnia vero iniucta nõ potest vnus pro alio satisfacere nisi interueniat auctoritas ꝓfessoris q in illa põt dispẽsare vl nisi interueniat casus q ille cui ipositã é nũq̃ eã poterit in hoc mundo implere q? posset tunc per alium fieri. Nec hñtur ex dictis Ric. z.S.Bo.in.iij.di.xx.

¶ Sed nũqd ille cuius satisfactiones 4 alter in se suscepit moriẽdo statim euolabit.ℜ. q nõ sed oz q primo ille q eã suscepit ipleat q? nemo paradisum ingreditur nisi sit extra oẽ debitũ ita q nec ipse nec alius ꝑ eo sit debitor. Fm S.Bo.in.iij.di.xx.

¶ Utr talis ꝑ alio satisfaciẽs satisfa- 5 ciat ét ꝑ seipso.ℜ. diuersoz sunt opi. q̃ mihi placet opt. quã Ricar. in.iij.di. xx. refert q ét est satisfactoriũ ꝑ se ipso nõ ex debito q̃ ꝓuiniã misericordiaz q̃ magis caritatẽ attẽdit q̃ opus. xiiij. q.v.si qd. Uel dic q ꝓ alio sit satisfactoriũ p modũ solutiõis pene ꝑ se ipsis ꝓ quo est satisfactoriũ p modũ meriti de ꝑgruo dicit enim. S.Bo.in.iij.di. xv. q̃ lz de rigore iusticie nõ sit satisfactoriũ id qđ facit qs ad quod als tñr tñ credit q̃ diuine misericordie benignitas tãta est q̃ acceptat totũ z q̃li q nihilo saluat nos z de hoc infra. Suffragiũ. ℌ.ij.

¶ Utr satisfactio facta in peto mo- 6 li valeat.ℜ. aut logmur q ea q̃ fuit imposita a ꝓfessore penitẽt z postea reciduãt ad illius cõplemẽtũ z sic dic vt s. Pnia. ℌ.iij. Aut logmur de alia q̃ cũ volũtarie assumpta z sic dico q nõ valet quo ad diminutionẽ pene debite ꝑ petõ nisi q accidẽs virtuta q? cius quereꝛ z versã aget pniam ꝑ eius ad culpam futurã euitãdã valet.

¶ Que sunt ptes satisfactionis.ℜ. tres 7 s.ofo. Jeiunii elemosyna. Sũt ñ alie secũdarie vt vigilie pegrinationes discipline z hmõi vñ oia opa afflictionis ad ieiuniũ reducuntur oia opa misericordie ad elemosynam: oia opa spãlia ad ofonem. Nec ex. S. Bo. in. iij. di. xv. parte. i. articulo. i. q iij.

¶ Utrũ flagella missa a deo vel ab ho- 8 minibus etiã ꝑ petis nris sint satisfactoria.ℜ. q sic inẽptũ cadit sub voluntate pacienter ipsa acceptãte z pacienter sustinere volente dũmodo alias fit in caritate z de hoc vide.s. Ab oꝛo.

¶ Utrum aliqua prędictaꝝ triū ptiuꝫ satisfactionis sit magis satisfactoria. ꝛ. ꝙ elemosyna in se includit virtutē ofonis ꝛ ieunij ꝓp duo. Primo qꝫ ꝓstituit eum cui dat debitorē ad ozāñ. ꝓ eo q dedit. Secundo qꝫ elemosyna data ꝓpter deum est quasi quedā oblatio deo facta que oblatio deo facta habet vim orationis ꝛ silr bonoꝝ exteriorꝫ subtractio ꝑ elemosynam facta ꝓtinet virtualiter ieunium in quo marceratur corpus. Silr ofo virtute ꝓtinet ieunium qꝫ intentio interius ad deum debilitatem corporis partē cōplectitur tū elemosyna hz vim satisfactionis ꝙ ofo ꝛ ieunū ꝓpterea dr. i. Thimo. i. iij. corporalis q̄dem exercitatio ad modicuꝫ utilis est. Dicit gl. oīs sūma discipline xpiane est in misericordia ꝛ pietate. Si tū generaliter loquamur pōt dici ꝙ in satisfactiōe sunt tria. s. Uiatio culpe augmentatio gr̄e ꝛ solutio pene. ꝛ hoc tertiū est infimum in satisfactione Ad primum valet ofo. Ad 2m valet elemosyna qꝫ ge sibi facit amicos de mamona iniqtatis q impetrant gratiam ad tertiū valet Ieiunium. Dec ex Ricar. in. iij. di. xv. articulo. ij. q. iij.

¶ Utr restitutio rei alienę sit pars satisfactionis. ꝛ. ꝙ ꝓprie nō qz dz precedere oēm partem pnīa cum dica ecclesiastes ab iniuria de quo vide. s. Restituito. ij. in principio. Sed large accipiendo restitutionē ꝓut dicit oē illud qđ ad debitā satisfactionē exigit sic est ꝑs satisfactionis.

Candalum est dictū vel factū minus rectuꝫ prębens alteri occasionē ruine ita no. Lar. in Cle. i. de officio or di. fm Zaur. a scandalon grece quod latine dr̄ ruina vel offensio vel impactio pedis. ꝛ dicitur a Diero. super illud Math. xv. Scis qz pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt Unde sicut quando aliqd ponitur in via corporali ꝙ quod impingens disponitur ad rutinam sic in via spirituali quicunq; per factum suuꝫ seu dictum minus rectum. i. vel malum secundum se vel habens speciem mali disponit aliquez ad casum in aliquod peccatuꝫ ꝓprie scandalum et factū hostii. in summa ti. de renun. dicit grave scandalum dicitur quando ex dicto vel facto alij trahuntur in consensum mortalis peccati ꝛ ꝓpterea glo. de renun. in. c. nisi in ver. ꝓo graui dicit ꝙ nō est curanduꝫ de scandalo nisi sit graue de no. opere nun. c. ij. ꝛ de vo. c. magne de re. iur. q scandalizauerit quod no.

¶ Quotuplex est scandaluꝫ. ꝛ. duplex s. actiuū ꝛ passiuū. sicut dupliciter pōt quis esse causa peccandi alteri. Uno mō per se puta qñ ge aliqd malū facit ꝓ illud intendēs aliū deducere in ptm̄ aut. si nō intēdit tū factū est tale qđ de sui rōne hz vt sit inductiuū ad peccandū ꝛ sic istud dicitur scandalum actiuum altero modo ge ꝓ accidens pōt esse causa peccandi alteri puta qz ꝓter intentionem scandali dandi id facit: ꝛ ex ꝙdūone operis nō est vt ge scādalizetur. Sz tū alius male dispositus est aut ex iuidia quā hz ad aliuꝫ aut alio mō ideo scādalizant: ꝛ talis nō dat occasionē ęqū in se est tali scandalo ꝓpterea vocat scādaluꝫ passiuū sine actiuo. qñq; etiā est scādalū actiuū simul ꝛ passiuū. actiuū in altero q dat ꝛ passiuū cum ille q accipit peccat. Aliqñ est actiuū sine passiuo. puta cum aliqs inducit aliquē ad peccādū: sed ille nō peccat. Dec ex Alex. scda scde. ti. de scdalo. ꝛ Ri. in. iij. di. xxxvij.

¶ Utr scādalū sit spāle pctm̄ mortale ꝛ ꝛ. ꝙ aut scādalū passiuū ē tm̄ ꝑ pactio ad veniale pctm̄. puta cū aliqd ex dicto alterius mouet ad pctm̄ veniale ꝛ sic est veniale pctm̄. aut est cū ꝑpactiōe ad mortale pctm̄ ꝛ sic nō est mortale nō tū aliud pctm̄ spāle ab illo qđ cōmittitur: qz sumere occasionē peti ex dicto vel facto alterius nō ꝓstituit spālem rōnē peti. qz nō ꝙpter deformitatē spāle virtuti oppositā sed solū ipsum pctm̄ quod cōmittit. Si aūt loquimur. de scandalo actiuo: ꝛ si sit per accidēs sic non

est spāle pcñ q: qđ est p accidēs non cōstituit spēm: tū qñq; pōt eē pcñ ve niale v: qñ actū cōmittit' vēialis pcca ti vel actū g de se nō est malū 3 soluz hz spēm mali cū aliq; leui inductione. qñq; est mortale siue q: cōmittit actuz mortalis peccati siue q: cōtēnit salutē primi vt p ea fnāda nō pretermittat aliqs facere qđ sibi libuerit facit. c. ca uendum. x. q. iij. z. d. ℌ. p: grauī. i. q. i. hi quoscūq;. Si ño sit scādalū actuū p se pnta. q: itēdit aliū inducere ad pec catū z si qdē itēdit inducere ad pcñ mortale sic peccat mortaliter, Si' si i tendat inducere ad pcñ venīale per actū peccati mortalis. Si autem inten dit inducere ad pcñ venīale etiā per actū peccati venialis sic ē venīale pcñ z isto modo scādalum actuum per se est spāle pcñ: q: ex intētione finis sor titur peccatum rōnem spālis peccati z opponitur directe correctioni fraterne propter hoc qđ intenditur spāle pri mi nocumentū. hec oīa ex Alex. z Ri car. vbi. ℌ. z Tho. ba. scde. q. xliij. z ad illud Matth. xviij. necesse est vt veniāt scādala &c. vez q est necesse nisi ho mines vitam mutent.

3 ¶ Utrū aliqs teneat. dimittere aliqđ bonū opus ne primus scandalizet. ℌ. ℌm Ricar. vbi. ℌ. ar. i. q. ij. q. aut bona opa sunt necessaria ad salutem vt sunt pcepta. aut sunt supperrogatōis vt con filiorū. opa: aut in genere indifferentia vt comedere carnes. bibere vinū. reti nere tpalia. debita repetere z hmōi. Opera enī prima. nō sunt p quo cunq; scandalo omittēda q: nullus dz velle dānationē suā pro emtādo illa p xim sui Facit. c. ij. de no. op. nū. z. xij. di. illa. xi. q. iij. inter ℣ba. xxiij. q. ij. ℌ. i. ante ñ. Hic aduerte ℌz Inno. vt recī tat Pa. de renun. in. c. nisi cū. ℌ. p gra ti quoq; q in preceptis iuris naturā lis z euangelici est verum hoc sed ve ritas iuris positiui ex causa est tempe randa relaxanda. z cōtrariū statuēdū ppter scandalum. vt no. de concef. pre ben. c. posuit. de voto. c. i. Secūda etiā opera nō sunt omittenda propter scan dalum proximi prouenies ex malicia q: per hoc volentibus malicioso impedi re bona opa daret materia z occasio malignādi. Si vero scandalus prouenit ex infirmitate primi vel ignorantia sic sunt ad tempus intermittenda. quousq; ℌ. adhibeatur sufficies diligentia ad hoc vt ignorans instruat. z infirmus aliquo mō cōfortetur. vt non de bono ope scādalū sibi sumat: nec talis retar datio merito pīudicat: q: nō minuit ꝺ pfectione caritatis sed magis disponit ad augumētuz. nō tñ oio sūt talia pter mittēda pp scādalū primi. Tertia etiā opera. ℌ. indifferentia. quoz omissio al ter nō pīudicat nisi ipsi omittenti. z ēt in tpalibꝫ tñ sic sūt omittēda de pce pto qñ pbabiliꝫ primus scādalizabit ex infirmitate scādalo mortalis peccati Sed si venialis erit de cōsilio. Si aūt scādalizaī ex malicia. vt puta. q: oñsuz est sibi q nō dz scādalizari z modo de bito suasum vt nō scādalizet. z tū vult scādalizari q: sic puenit ex malicia z tunc nullum opus est ptermittēdū pp scādalū ex malicia prouēiens. Alex. ño in tertia parte sūme. c. de pceptis pnie tenet q si sim infirmus z timeo casiꝫ meum ex non repetitione rerum mea rū potius teneo: vitare scandalū meū ℌ primi. Si' si suz pfectus z repeta debito mō dz sicut pponderat bonum cōe bono spāli sic pponderat scādali cōtatis z pluriuz. ℌ. dissipatio pacis z vtilitatis cōis z incentium delinquen di. q oīa accideret si nō liceret sua repe tere pp scādalum primi sui singulare. Aduerte tū hic qđ licet de iure ciuili ñ sit curādū de scandalo qđ pōt cōtinge re circa pſonā detētoris in tuīte rez me am imo liceat talem occidere qñ aliter nō pōt recuperari. vt not. bar. in. l. furē ff. de ficcariis. tamen de iure canonico z in conscientia. ℌm Pa. in. c. mihi de prescrip. non consulerem bono viro p repetitione rerum temporalium aliqđ facere quo verisimiliter valde seua z horribilia deberent euenire. facit. c.

suscepimus. de homi. c. c. ij. de no. op. nũ. c. c. si vero. el. primo. de sen. excõ. c qõ ibi notat inno. Si tñ faceret non credo mortaliter peccaret qñ scandalum proueniret ex malicia.

4 ¶ Sz nũqd quodlibet bonũ sit faciẽdũ ne primus scãdalizet. ꝛ. vt colligo ex doctrina Alex. in 3a 3e. tractatu de scandalo. Aut bonũ qõ expetit primus rõnabiliter petit. puta q; pauper petit vestimentuz. c hmõi modi. c tunc si ad hoc teneor alias de pcepto. casus est clarus. si nõ teneor de precepto. sic debeo ei illud manifestare quõ non teneor c quõ rõnabiliter illud nõ facio. c tũc sufficit. c si scãdalizat sibi iputet q; scãdalũ est phariseoꝝ q scandalizabantur. q; discipuli nõ leuabãt manꝰ c tñ cũ dñs satisfeciſſet scãdalũ accipientibꝰ. dixit sinite illos. ꝛc. Matth. xv. Si ꝓo nõ rõnabiliter tale opus omitto sic ne primus scãdalizet de mortali teneor illud facere. facit. c. ij. de no. opnũ. Aut qõ petit irrõnabiliter ex petit. c sic non teneor. sed sufficit satisfacere ꝓ posse ne scandalizetur ex ignorantia vel infirmitate. c si nõ acceptat taz scandalũ est phariseoꝝ. c sic ꝫ Aug. exponit illud oi petẽti tribue. s. vel ꝯtum ad vel bũ rõabiliter te excusando vel ꝯtũ ad factũ quãdo rõnabiliter teneris. c sic pz quõ dz intelligi illud facilius scãdalũ nasci pimittit ꝯ veritas deferat. s. veritas vite q̃ ꝓphẽdit oia ꝓcepta c consimilia. veritas doctrine ad predicãdũ. c veritas iusticie ad puniẽdũ. q; loquitur eo modo quo supra dixi. Et addit ꝙ q sunt de iure positiuo ꝓcepta sũt ꝓter mittẽda quando qs scãdalizat ex infirmitate vel ignorantia non tñ simpliciter sed ad tempus vt dixi de consiliis super rogationis. Idem dic de punctiõe malorũ.

5 ¶ Quid de fama. vtrũ sit defensanda ne alij scãdalizent. dic. vt. ã. Fama. ℌ. i.

Cientia aliqñ hẽtur ꝓ cautam c hec ꝓprie est scire. c de hac logitur philo. in li 6to poste. c. vi. ethicorũ. facit. l. scire. ff. de legi. c. c. intelligentia de ver. sig. Aliqñ scia hẽtur ꝓ aliquẽ sensuz corporeũ vt puta. scio qꝫ hẽs caputũ in capite. q; video. scio. qꝫ dixiſti tale verbuz. q; audiui. Scio. qõ tale quid de dulce: q; gustaui. est durum vel molle q; palpaui. c talis scia. requirtur in teste. ff. de te. l. testium fides c. iij. q. ix. testes. Credulitas tz mediũ inter sciaz c nesciam q; nec in totali ignorantia cadit credulitas nec in scientia. vt no. ff. de iur. c fac igno. sup ℟ica. c bar. i. l. admonendi. ff. ó infiñ. c qõ no. gl. i. c. ij. ó. testi. li. vi.

¶ Cui scientie est insistendũ. ℟. ꝙ clici c ecclesiastice persone debent insistere illi scie que est necessaria circa suũ officium. Religiosi vero que sibi est ꝓcepta. vel prohibita vel de iure aut regulam. Curam aiaruz hñtes aut cõfessores circa casus conscie debent insistere. c sic de ceteris. Clerici. tñ c religiosi pñt intendere scientys triuialibus. q̃ ideo triuiales dicuntur q̃si triuiũ q; triplex est via ad idem. s. eloquentiam q̃ sunt grãmatica. dialetica. c rethorica. Et sic intellige. c. primũ c. c. q; nonnulli de magistris. non tamen ad voluntatem sed vt sciant discernere verũ a falso. xxvij. di. ℌ. cur. ergo. multomagis in sacra scriptura. theologia. c iure canonico. nec non in philo. naturali c moralixxxvij. dist. turbat. c. c. qui de mensa. c. c. si quid veri. c. c. relatum. in fin. In scientijs vero quadriuialibus. s. arismatica. musica. geometrica. c astrologia. non credo debeant intendere. excepta musica. q; tales scientie licz in se cõtineãt veritatem scõm hiero. non tamen dicunt ad pietatem. xxvij. distu. si quis grãmaticã. imo habent. maxime astrologia multuz curiositatis c aliqñ noxie vanitatis. Leges autem c phisicaz possunt silr audire. nisi sint religiosi vl sacerdotes. vel hñtes pfonatꝰ seu dignitatẽ seu curaz animarũ vt. ã. Ex cõcilio. vij. casu. vi. c. vij. Sũt tñ inexcusables apud deũ. qui prefatis scientias intẽdentes que eis sunt necessaria vel ad eoruz offiñ ignorant. xxxvij. di.

qui ea. Et que scia regratur. dic quod spāli a quocūq; exigit illorum precepto-rum ꝛ phibitionū cognitio ad eus pertinet. vel rōne officij aut status. aut alio modo. xpiani autez cōter tenent scire q̄ pertinent ad fidem quedam. ex plicite ꝛ quedaz implicite. vt. s. Fides §. vi. Et ppea Augu. in. c. vos ante oia de pse. di. iiij. dicit q̄ patrini debēt do cere quos tenuerūt in baptismo sim-bolum ꝛ oraōem dnicam. Uñ ex dictis in. d. §. vi. p3 q̄ parentes q̄ non docēt filios ꝛ filias se signare dicēdo. In no mine pris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. amē ꝛ Credo paruū: ꝛ decem precepta le-gis: ꝛ pr̄ noster videntur peccare mo taliter. qñ omittit ex negligentia eos docere vel doceri facere si pñt. Simili ter nō excusantur a mortali qui nesci entes talia non adiscunt si possint cuz sint necessaria ad salutem. Aduerte tñ q̄ quis posset scire precepta. puta si in terrogatur. adorare deos alienos est ꝰ preceptum. respōderet sic ꝛ idem de aliis. Unde tali sufficit licet nesciat or-dinate dicere. Et idē posset dici de ali-quo qui nescit. Credo paruū: tamen si interrogaretur deus ē vnus. Respō-deret q̄ sic ꝛ q̄ creauit oia. Iesus chri stus est eius filius ꝛ sic de ceteris. Rñ deret q̄ sic ꝙ sufficeret sibi licet nesci ret prefatū credo. Et idē dicerez de pa ter noster. quod qñ quis scit q̄ est ora dum ꝛ petenda salus ꝛ gratia ꝛ remis sio peccatorum ꝛ huiusmodi licet ne-sciret dicere pater noster q̄ excusaretur licet cōsulendus sit oibus vt potius tā pater noster q̄z credo adiscant.

¶ Que scie pñt doceri aliis a pdictis vide. s. Magister. §. iij.

Cisma proprie ꝛ stricte est illicita diuisio p in-obedientiam ab vnitate ecclesie facta. xxiij. q. iij. inter scisma extra de scisma. ad succidēdos. li. vi. Et hoc est aliqñ cū hereli. vt in grecis qui ab vni tate ecclesie se separauerunt. Aliqñ scis ma est sine hereli sicut sunt illi qui cre dunt romanam ecclesiaz nec aliam vo lūt pstituere sed eam credūt esse apud se. vt contigit qñ duo vel plures cōten dunt de papatu. Aliquando Scisma accipit large. s. cū qui ppriū epm eici unt sedem epalem sibi vurpātes ꝛ pre ꝺpteros sibi ordinantes. Scisma. iij. accipitur largissime ꝛ sic scismatici sūt oēs qui sunt in peccato mortali. q̄ sūt extra caritatem. c. audi. xi. q. iij. Do no. Inno. in. c. i. eodem titu. ꝛ sequitur Pa. in Rica. eodem titu.

¶ Utrū oēs scismati sint excōicati. §. Pa. in. d. Rica. q̄ ppie scismatici cuz hereli. clarum est q̄ sic. c. excōicamus de here. Sed sine hereli scismatici pro ppie nō sunt excōicati vigore. c. i. eo. ti. sed vigore. c. licet de elec. vbi dr̄ q̄ ge rens se ꝙ papa cum non sit cum omni bus sibi adhērētibꝰ excōicatiōi subia ceant. ꝛ sic sunt excōicati ipso iure. Li mitat tamen Pa. in. d. Rica vernm in casu vbi non cadit ꝓbabilis error vel ignorantia. Ubi aūt qō foret dubia ꝛ maxime si cōstiterit in facto intrincato ꝛ lōgeuo. put euenit in scismate preteri to. tunc puta rem omnes euitare excōi cautione ꝛ peccatum. l. regula. ff. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ i. c. aplice de cle. excō. inini. ꝛ in. c. vt animarum de con sti. li. vi. dum tamen in voluntate ha beant semper adherere vero pape qñ per ecclesiam vel alio modo cognstaret de veritate. Scismatici vero large non sunt excōicati nisi per violentiā factaꝫ episcopo ꝛ huiusmodi. alias non nec scismatici largissime.

¶ Utrū emēs rez ecclesiasticaz aut alio q̄ mō acquirens eā a scismaticis proprie sic excōicatus. §. q̄ sic vt in. c. i. eodem cuius alis occupās rez ecclesie nō sit ex cōicat⁹. c. cōquestus. de for. cōpe.

¶ Utrū tenēs beneficiū ecclesiasticū a scismatico sibi cōcessum vel consentiē ordinationi facte per eundem sit excōi catus. §. q̄ sic vt in. d. c. i. Sed hoc in tellige in ordinatione quo ad executio nem sm glo. ꝛ Pa. in. d. c. i. quia ordo bene cōfertur si forma seruetur sed nō executio si sciēter a tali recipiat. Si ve

ro ignoranter Inno. tz q etiã exceu-
tio cõferi. sz Dosti. tz q verũ est q exe
cutio pferatur ẽ dãdu ẽ occult⁹. sed post
ẽ fuerit patefactus requiritur dispen-
satio. z istud est tutius.

4 ¶ Sz qs dispensabit cũ tali .ff. Pa.
in.c.fi.eo.q in episcopatu solus papa
c.q diligẽtia. de elec. Multo magis si
dignitas sit ẽpta. vt in.c.cũ venerabili
de constur. Jn aliis vero ordinibus di
stingue. Aut recessit scienter vel ex igno
rãtia crassa aut supina a tali scismati-
co. z sic solus papa. Aut ex ignorãtia
pbabili. z sic episcopus dispẽsare po-
test. vt in simili dicitur in.c.i. z ij. de or
dl. ab epi.q. nõ re. tamẽ ab illo epõq
cũ ordinauit ẽ tus postea redierit ad
vnitatem. vt no. glo. in. d.c.fi.

5 ¶ Utrũ cõtractus alienatiõis factus in
vtilitatẽ ecclie teneat. ff. q sic. vt tz gl.
in.d.c.i. alias nõ.

Criptura aliqñ dr apocha. vel apodi
xia z hec sit inter ptes Aliqñ dr
epla z hec est q̃ mittitur ad absẽtes z
cõiter dr lra missiua. Aliqñ dr lib rõ
nũ z hic ẽ quẽ cõiter solẽt facere exer-
centes talẽ artẽ: seu boni z curiosi pfec
familias. Aliqñ dr publica z hec est q̃
fit a publica psona. f. notario cũ publi
cis solẽnitatib⁹ regsitis. aliqñ dr autẽ
tica z hec est illa que ad sui validitatẽz
nõ regrit aliud. Quomodo aũt faciat
fidem. Vide doc. marie. Pa. in.c. scri
ptura de fi. instru. z in.c.i.eo.ti. z in.c.
post cessionem de pbati. z ibi dr q
scriptura sigillata aliquo sigillato autẽ
tico cum subscriptione duorũ vel triũ
plenã fidẽ facit. aduerte q vbi ius scri
ptũ exigit si nõ extant pbabit q stat
p solẽnitate fm Jnn. i. c. intulit de eo
q fin. or. iu. z ibi clericus pbare hz q sit
clericus si scriptuã nõ hz no. Pa. in
c. qñ q̃. de pbati.

1 ¶ Utrũ sit danda fides scripture anti
quorum. ff. Pa. in.c. cum cãm de pro
ba. q sic. z no. Barto. in. l. prima. ff. si
cer. peta. no. glo. in c. inter dilectos de
fide instru. Quod limita verum quan

do nõ tractatur de magno dãno. Idẽ
dic de scriptura in lapide. z diffusse vi
de Pa. vbi. s. de hoc.

Curilitas differt a stulti-
logo hz Alex.
Ba Fe. ti. e. q. scurilitas refert ad
lasciuiã. affectiõis. stultiloquiũ pro ad
indiscretionem rõnis. pñt ita coincide
re z inuicẽ cõuenire z semp est petiõ
ppie accepta z filia luxurie. Sumit
tñ aliqñ p vrbanitate sermonis z hoc
in proprie: z tunc si adsit finis debitus
vt cõseruatio amicicie bone vel remo-
tio tristitie vel accidie non est pecca-
tum. dũmodo non fiat p verba turpia
Si autẽ fiat p verba turpia vel inutilia
z tñ risus in ordinatũ prouocãtia. pec
catum est. z sic ad ephe. v. Non nomi
netur in vobis turpitudo aut stultilog
ium aut scurilitas que ad rem non per
tinet. i. nullius vtilitatis. Et magis pec
cant qui tales audiendo sustinent cuz
sint auctores sceleris.

Ecretum qñ gs dz reue
lare. vide. Lõ
fessio delicti in pnn. z Confessio
vltimo. z Familia. §. vij. z. viij.

Editio est tumult⁹ ad pu
gnam vt dicit gl.
ij. coz. xij. z differt a bello z ri-
xa. q ista important mutuã impugna
tionem in actu. Sed seditio põt dici si
ne huiusmodi ipugnatio sit in actu si-
ue sit ꝑparatio ad talẽ pugnã. Jtez qz
bellũ ppie est ꝛ hostes extraneos q̃
si multitudinis ad multitudinem. Ri
xa aũt est vnius ad alterũ vel pauco-
rum ad paucos. sed seditio ꝓprie est
inter partes multitudinis vnius inter
se dissidentes vt cũ vna ps ciuitatis ex
citatur ad tumultuz ꝛ alia. differt tã. a
scisma. q: scisma contra vnitatem spi
ritualẽ. hec contra temporalem.

¶ Utruz seditio sit petiõ mortale. ff.
q sic ex genere suo. vt pz. ij. coz. xij. z
neduz in eis. q seditionẽ pcurãt sed ẽt
in sequacib⁹ talium: z tenenẽ de oi dam
no inde secuto. Idez dico de tenentib⁹
pcialitatẽ. cõcoz. Tho. Fa Pe. q. xlij.

2 ¶ Utrū pturbās. regnū tiráni sit sedi tiosius. ſz. q nō: q: tale regnū nō ordinat ad bonū cōe ſz ad bonū ꝑuatū. vt dicit phil. iij. pol. z. viij. ethicoꝝ. z iō ſi hz rōne ſeditiōis talis pturbatio: imo eſt laudādus q multitudiné liberat a triamnica ptáte niſi forte qñ ſic in ordinate pturbaret. q multitudo ſubiecta malis detrimētū pateret ex ptur batione conſequenti q̄ ex triamnica dominatiōe. Idem dic de omni reſiſtente ſeditioſo.

Enſualitas inordiata qñ q̄ eſt ſine oi culpa: q: ēt aliqñ vitari nō pōt z tūc eſt qñ volūtas nō é cā illi⁹ de ordinatiōis nec cōmittēdo. nec omittendo. nec affectēter nec committant. vt cū corpus calefit ſine aliqua appetẽtia ne mētis. z hmōi. Qñq; eſt cū pcō ve niali. z tūc eſt qñ talis inordinatio inſurgit in ſenſualitate ꝓ negliam voluntatis Qñq; eſt cū pcō mortali qñ. ſ. eſt ꝑ actū ꝓhibitū. vt inſurgens ex voluntatis ſperio deliberato vel vt retēta z acceptata. ſicut eſt in cogitatione morosa. z fortius in deliberata. hec ex Rica. in. iij. ſententiarum.

¶ Quia eſt ꝓceſſus tentationis z delectationis q incipit a ſenſualitate. ſz. q iſte. Nā ꝓmo delectabile offerī ſiue ꝓcipitur. Secō declaratio aduertitur Tertio in id ad qđ delectatio trahit cōſentit. Primū eſt ſenſualitatis Secūdū inferioris rōnis ptis q̄ hz de iudicare interiores motus qđ non eſt ptis ſenſitiue. diffinire ſo an delectatio ſit amplexāda vl refutāda é ſupioris ptis rōnis. Cōtingit aūt delectari ad appetẽtionē delectabilis. ante aduertionē delectatōis. z hec eſt ſenſualitatis z eſt pctū veniale. vel nullus. vt dixi.

Ententia ꝓprie ſm Bo fre. z Tācre. eſt iudicialis diffinitio q̄ ꝓtroverſis finē ꝓponit ꝓnūciatiōe cōpetētis iudicis cōdēnationē vel abſolutionē cōtinēs. ff. de ſen. z re. iudi. l. i. extra. eo. c. ij. Ex q̄ ꝑs q̄ excōicatio z interdictū ipropriе dſ ſnia. qz excōicatio ꝓprie nō eſt ſnia. qz ſnia finē ꝓponit. vt. xi. q. ij. ſūmopere. z no. gl. ij. q. vi. bidū. ſz nō excōicatio ſz eſt pena. xi. q. iij. nemo. xviij. q. iij. corripiant de ſen. ex. ſacro. Be. i. c. vt aiaꝝ de ꝓfti. li. vi. ꝓcludit q̄ ꝓprie nō é ſnia z iiatutis vbi ſit mētio de ſnia nō veniret excōicatio. Eſt tū ſnia iterlocutoria cū ois vox iudic] ad cāz factēs poſſit dici ſnia. facit gl. in autētico. de litī. §. ſi oēz. z gl. ij. q. vi. §. diffinitiua. z iō p viā iudicialē nō pōt ferri die feriata.

¶ Quotuplex é ſnia. ſz. duplex. Pria dſ interlocutoria. Secunda diffinitiua Interlocutoria ſnia eſt iudicialis declaratio ſup aliquo ſūmarie tm tribuens inter ptes. dicta a mō ꝓferēdi q̄ qñ loquendo inter ptes ſine aliqua ſolēnitate ſertur. de ſen. z re. iudi. c. q̄ ad cōſultationē. ij. q. i. in ſūma. z eſt ſemiplena ſnia q̄ ferī inter ꝓncipiū cāe z finē. nō ſup ꝓncipali. ſed ſup incidētibus gōmbus vel emergētibus. de appel. c. ſignificatibus. z de teſti. ſignificauit. el primo. de offi. dele. c. cū olim. z q̄ nō ſit plene diffinitio ꝑ. ff. de arbi. l. qualē. Un q̄ eā tulit pōt reuocare ēt poſt decēdus ſiue ſit iudex ordinarius. ff. de ſenté. z re. iudi. l. qđ. iuſſit. ſiue ſit delegatus. appel. c. cū ceſſante ēt ſi fuerit appellatū ſm Archi. vbi. ſ. z cōuer doc. i. d. c. cū ceſſante. Et hoc verū niſi appellatiōi detuliſſet. vt in. c. cum appellatiōibus. de appel. li. vi. vel niſi ps fecisſet expenſas ad proſequēſi. appellationē. ff. de iudi. ob cām. l. ſi pecuniam in principio. ſi tū vellet ſibi de eis ſatisfacere poſſet reuocare. de appella. c. interpoſita. §. illō deniq; Similiter dic de arbitro iuris a quo pōt appellari dicta. l. ꝗlem. Dicit ēt glo. in auc. de here. z fal. §. illud in ver. de cetero q̄ quodlibet ꝓceptū ſcīm ꝑ iudicē vel eⁱ⁹ nūcium dſ ſnia interlocutoria. Diffinitiua ſnia dſ q: ꝑ eas ꝑncipalis queſtio diffinit extra. de ſenten. z re. iudi. c. ij. ff. eo. l. prima. cui p eūdem iudicem nō poteſt aliquid addi vel minui. nec mutari detrahi. aut reuocari poſtq̄ lata eſt. d. l. qualē. nec a delega-

ro q: fūctus ē offō suo ꝥ offi. dele. i lit-
teris. nec ab ordinario. nisi sit ℌ ius cō
stitutiōis de sen. ⁊ re. iudi. c. inter. nisi p
būficiū restitutiōis extra eo. c. cū Bertold⁹
fallit hoc in. vi. casibus in quib⁹
ordinarius pōt. Primo si nulla est. vel
ānullāda pp errorē facti retractare pōt
xxv. q. ix. ℌ. i. fin Joan. C. quō ⁊ qñ
in. l. si pses. ⁊. l. si vt ꝓponis Itē. ij. pt
iudex ordinarius retractare in multa
ꝑ pp inopiā est remittēda. C. de modo
mol. l. fi. in fi. ff. de offi. presi. l. illicitas
ℌ. fi. Itē. iij. in fructibus ⁊ expensis ⁊
alijs accessoriis consimilibus in ḡbus
eadem die pōt suppleri nō tñ minui.
sic intelligitur. ff. de sen. ⁊ re. iu. l. Paulus rñdit. Itē. iiij. si aliqs absens con-
demnatus veniat ad iudicē ꝓ tri-
benali sedente. ff. de restī. in inte. l. di-
uus. e. d. c. cum Bertoldus. ℌ. post mo
dum. Itē. v. rō publice vtilitatis. ter.
est. ff. ō decre. ab. ord. fa. l. qō semel. Itez
vi. vbicūq; vertit periculū aie ⁊ de erro
re fit fides vsen. ⁊ re in. c. inter. cēteras
de consue. c. fi. de ꝓscrip. c. qñ princ
ps tñ pōt semp qñ voluerit reuoca-
re. mutare ⁊ corrigere. de restī. in inte.
c. ex litteris.

¶ Utrū in oi snia sit ordo turis seruā
dus. ℟. q; sic. ⁊ diffinitiua. si sit lata ℌ
ordinē substātiale iudiciorū vt est cita
tio. inducie. litis cōtestatio. ⁊ testiū re-
ceptio nulla est ipso iure. intelligo si
petant inducie. xvij. q. iij. vro. Si ve
ro ℌ ordinē q; si est de substātia tz. ⁊ ō
hoc in. d. c. biduū. Interlocutoria ve
ro bñ tz licet peccet grauiter q; tulit si
ne ordine turis ipsam: ⁊ aliquādo est
suspensius vt in snia excōmunicationis
in. c. i. de sen. excō. li. vi.

¶ Qualis debz esse snia diffinitiua. ℟.
absolutoria vel cōdēnatoria. d. ℌ. diffi
nitiua. C. de snijs ⁊ interlo. omnīa iu-
di. l. iij. certa. vt. ff. de. re. ⁊ re. iudi. l. i si
ma. Pura. vt. ff. qñ appel. sit. l. i. ℌ. bi-
duū. ⁊. d. c. biduuz. Aduerte tñ q; qñ
ꝺdītio est intrinseca. puta ꝺdēno reū si
actor ꝓbaūit. q; tz i. d. c. biduuz ⁊. ibi
gl. ⁊ Bar. i. l. a diuo. pio. ℌ. i. vēditiōe.
ff. de re iudi. Secus si condītio ē ex⁹
trinseca vt condēno te si papa venerit
⁊ vide. glo. ⁊ bal. in. l. cuz iudex. C. de
sententijs ⁊ interlo. omniuz iudi. ⁊ iu
sta debet esse super omnia.

¶ Al. quo potest dari. ℟. ab eo. qui ha 4
bet iurisdictionem ordinariam vel de
legatum vel per compromissum.

¶ Quō dz dari snia diffinitiua. ℟. se
dēo nō i pedibus stādo: alias est nul
la. c. ⁊ si snia. ℌ. fi. eo. ti. li. vi. Itē ptib⁹
p̄sētibus. vl cōtumacibus i scriptis re
citare alias eā solū i scriptis dādo sine
recitatiōe est nulla. C. de sen. ex. peri. re
ci. l. i. Sitr si nō recitet i scriptis. i. vlti.
C. de sen. ex pi. reci. ⁊. d. c. si snia. Fallit
in breuibus ⁊ causis viliū psonarū. C.
de sen. ex pi. re. aut. nisi. Itē i cā matri
mōiali. Itē qñ de partū cōsensu ꝑce
dit. no. ij. q. i. c. i pmis. p Archi. ⁊ Jo.
Itē ipse qui dat suiam dz ipse legere
seu recitare. nisi sit epūs aut alius illu
strīs. d. c. si snia. ⁊ C. de sen. ex pi. reci.
l. ij. ⁊. ij. q. vi. anteriozuz. ℌ. ille i fi. Ad
ta esset videda sed quia nihil ad nos
omitto breuitat] cā. Sz tu vidē. si pla
cet. hosti. in sūma. eo. ti. directo turis
⁊ Spec. quomō i multis casibus ē
nulla quomodo ānullāda quō ereque
da ⁊ quomō transit in rem iudicatā z.

¶ Utrū religiosi ligētur semētijs suo 6
rū platorū extra locū eoz. ℟. Imola. i
Cle. dudū. de sepul. q; non ⁊ vr. sequi
opīonē laudīni ⁊ hosti. in. c. cum ul
timo de sē. excō. Cardinalis vero. i. d.
Cle. duduz. dicit hoc dcūm procedere
quo ad cōtētiosū iurisdictionez q: non
pōt ponere sedē qs i alieno territorio
de offi. ordi. c. cū epūs. li. vi. Sed respe
ctu snie volūtarie iurisdictiōis ⁊ ad ḡa
nō pcedit in forma iudiciz vertoz est
snia aliozū tenent q; ligant. de offi.
le. nouit. ⁊ placet mihi ⁊ ēt q; ad conte
tiosaz iurisdictionē in monasterio suo
q: vt dicit Pa. in. c. cū ꝓngat de so.
cōpe. Abonachus vbicūq; est semp ē
de iurisditiōe abbat] quē vice dei sup
caput suū iposuit. xvij. q. iij. Statuī-
mus. de elec. c. ñ religiosus. li. vi. ⁊ si-

etiõe iuris semp est in claustro. vt no. Inno. & Abbas in.d.c.cũ illozũ. & Archi.i.c. vt piculosa.ne cle.vl'mo.li.vi. facit qõ.s.dixi. Excõicatõ.ij.§.x.&. xi.

¶ Utrũ snia duret post mortẽ snian tis.ff. Pa.in.c.a nobis ei pmo ỗ sen. ex.q aut hz cãs successiuũ: siue est ad effectũ pducẽdũ.puta interdicit ali cui artem suã seu offiũ & tũc si est cum cãe cognitione lata durat. vt in.l.i. C. de postuiã. & sic itellige.l.i.§.sed vrbẽ. ff.de officio. pretec. vrb. vbi patet qõ pfectus põt in ppetuũ aliquẽ priuare offõ aduocationis.lz ipse sit tẽporalis Si ỹo nõ est lata cũ causę cognitiõe & sic ñ durat. & sic logrur.l.fi.ff.ỗ penis. Si ãt snia é q̃ ad effectũ pducẽdũ. puta q: viculũ ilectẽ tpe platiõis. & sic durat ẽt post mortẽ. Exẽplũ i excõicatõe vel publicatiõe bonoꝝ q: nisi absoluat sẽ p erit excõicat⁹. vt.i.c. vnico de ma. & & obe.li.vi.fac.c.pastoralis.§.offi. or. Quomodo ẽt snia extẽdat effectũ extra territoriuz.habes.ỗ. Pena. §.xvij.

¶ Utrũ ille p quo data est iiusta snia post cognitã iiusticiã teneat restituere quicquid habuit.ff. Pa.in.c.i.de concel. preben. & si est declaratiua sic tenetur aliter non saluabit. q: talis snia nõ aufert directuz dñium. vt.no. in.l. Julianus.ff.de condi idebiti. nec alteri accrescit ius. vt no. Inno.in.c. quia plerigz de imu.ecc. tantũ.n.declarauit ad eum ptinere.l.sicut.§. sed si queritur.ff.si seruꝰ.vẽ.c.fo⁹. ỗ ỹ.si. Et dr ỗ claratiua semp.qñ iudex iter litigãtes sentẽtiat ad uiuz vel ad illũ ptinẽ. siue dari debere. Si ãt sẽtẽtia.est priuatiua puta cũ aliqs ỹuat bificio ecclesiastico & concedatur alteri: talis cui conessum fuit nõ tenet restituere licet cognoscat postea iniustã sniam fuisse. q: ex quo nõ appliauit vt renũciasse & iõ cũ vacaret potuit isti concedi. Vide pro ỗ bonaz glo. Jnstit. de officio iu. in fi. & per. Ly. in.l.i.C. cõmunia. vtri. iudi. & per Bar. in.l. pomponius. ff. de acquirere. & per Jo. cal. in.c. proposuit. de concess. preben. Quod quidem limitonisi talis fuerit in causa iniustitie. Item. nisi sint alia a beneficijs ecclesiasticis. vt puta res temporales alterius q: sic in foro anime teneretur vt no. Inno.i.d.c.q: plerigz nisi post sententiaz tẽpore debito bona fide prescripsisset.

Epultura

est possessõ siue terra vbi aliquis sepeliendus est. vel dicitur locus ꝑauus i loco ecclesiastico vl' cimiterio fact⁹ i q̃ corp⁹ catholici ꝑqui escit. vsi si tal' possessio seu tra seu qõ libet aliõ vas ꝑ sepeliẽdo sit per eps: seu ỗ ei⁹ auctoritate ad sepulturã deputatũ sic est locus religiosus siue ibi sit aliquis sepultus siue non & vendi non põt de sepul.c. abolẽda. & .xij.q.ij. que sta est. & .c. postq̃. & .c. percipiendũ. Si autem auctoritate Episcopi talis terra Seu locus non est ad sepulturam deputatus. licet ibi sit aliquis sepultus ñ ꝓpea est religiosus ꝑ canones. vt no. Inno.i.d.c. abolende. Facit.c. ad hec de religi.do. & quod supradixi. Religiosus locus Vendi tñ nõ põt. vt indicitis.c. ĝsta. & postq̃. lz aliõ sit secũdũ le ges q: religiosus dr ff. de reli. & sumptu.l.ij. Alliqñ dr sepultura terra deputanda seu locus deputandus sepulture & hoc vendi potest. xij.q.ij. aumm.

¶ Sepultura aliqñ accipitur pro ossõ & qõ impenditur sepeliendis. & talis sepultura vendi nõ põt clericis qui hẽnt beneficiũ rõne cuius tenentur. puta q: sacerdos parochialis & huiusmodi. imo simoniã. cõmitterẽt si vẽderẽt. i. q.i. dcñi. xxx.q.ij. precipiẽdum. & .c. in ecclesiastico. & de simo. cũ. in eccle. licet clerici petere nõ possint. laici tñ tenentur ad laudabilem consuetudinẽ seruãdã. & videt q: nisi seruẽt peccẽt mortaliter. ar.c. ad apostolicũ. de simo. & ita credo nisi ex aliq̃ rationabili cã desistant. alij autem clerici q ad tale officium non tenentur ratione beneficij poterunt vendere. non q dez ossa. sed laborem suum q: non tenent de suo sa cẽ hoc ar.c. caritatẽ. xij.q. .ij. de preseri pto. cuz ex officio. & de.c. abolende.

1 ¶ Ubi debet esse locus sepulture .ff. fm. Inno. in. d. c. abolende . q apud ecclíam cõsecratã. q cũ consecrari debeat. vt in. c. ficut. xvii. q. iij . Ideo ad locũ nõ cõsecratum nõ potest accedere de consec. ec. vel alta. c. fi. ecclíam . li. vi . potest tamen ẽt eẽ remoª pp fetorem.

2 ¶ Quis hz ius funerandi. ff. fm Inno. in. c. i. de sepul. q nõ ois ecclia . sed solũ illa q̃ hz populum vel cui ex priuilegio est cõcessuz. z hoc de iure canonico. Sed ó iure ciuili cõpetit oibª q bus ieſt ius inferẽdi mortuos. vt. ff. de mor. inſe. per totum. Aduerte hic q pa ctũ ſcm̃ cum rectore ecclie circa sepul turã ſi recipiẽdaz valet ẽt factũ ab his qbus a ſede aplica conceditur libera ſepultura. c. pactum. de pac. li. vi.

3 ¶ Utrũ hñtes ius funerãdi possint i trare alterius parrochiã. z per ſe accipere funª. z alia cõsueta facere. ff. q ſi hñt ex priuilegio pape. vt hẽant liberã ſepulturã. ſic ſi mínores z pdicato res. vt in Cle. oriundum. de sepul . ſic pñt ẽt nõ obstãte ẽdictione epi vel curati . z ẽt nõ obstãte ſtatuto qõ excõicat intrãtes alienã parochiã. vt no. Oldra. q filio. xxiij. z ſequit Be. in. c. vt animarum de consti. li. vi. z do. Lar. i. d. Cle. dudũ. Jo. ó ligna. ibidẽ. z pz i. c. cũ liberũ. z. c. pñtia. de sepul. Rõ q: cõcesſa libera ſepultura. q ceſſuz ẽ iter eundi ad capiẽdũ funª . ſicut in filij dicit lex qñ cõcediť auſt aque videť cõcessum iter ad illud. ff. de ſerui. ru. prædi. l. iij. §. penul. z vlti. z facit qõ diri. ó. Z libere. Si vero nõ cõcediť libera ſepultura. ſz tamẽ ſepultura. ſic dom. Antoni. tenet q etiam poſſimt. Ri. de ſenis tz q nõ. Sed iſtud Be. in. d. c. vt aiarum. dicit procedere. vbi concedit ſolũ q poſſint recipere aligẽtes ſepeliri apud eos. Sz ego teneo q nõ pñt ſine lnia curati vl epi niſi hẽant liberã ſepulturam. q de duabus ſeruitutibª. vna ſublata: rema net altera. vt dicit glo. magna in. c. ois. vtriuſq; ſexus. de pe. z re.

5 ¶ Quis põt eligere ſepulturam. ff. q ois fidelis. z qui hz liberũ arbitriuz et etatẽ legitimaz. ſ. q ſit pubes q̃uis ſit i ptãte pñs. tñ pt eligẽ ſine pſẽſu pñs. c. li i pncipio. ó ſepul. li. vi . Impubes ho. z q nõ ẽ cõpos ſue mẽtis eligẽ nõ poteſt. ar. c. vlti. de ſuc. ab inteſta .

6 ¶ Utrũ religioſus poſſit eligẽ ſepultu turã. ff. q nõ. niſi qñ ex monaſterium moriť. ad qõ comode deferri non poſ ſit: quia tunc poteſt eligere ſepulturaz vbi placet. c. religioſi. eo. ti. li. vi .

7 ¶ Utrũ ſeruª ſuiª poſſit. ff. secũdũ do. Pe. de pu. in tractatu de ẽpta canonica portione ecclie pochialis q ſic ſi ẽ pubes. Si vero eſt impubes eliget do minus Jta no. Jo. in. c. de vxore eodẽ.

8 ¶ Utrũ gs poſſit eligẽ ſibi ſepulturaz in loco minª religioſo q̃ ſit locus vbi de iure deberet ſepeliri. ff. olim fuit di uerſitas: hodie clarum eſt q ſic per . c. cum quis . eo. li. vi.

9 ¶ Utrũ pr̃ poſſit eligere p filio ipube re cũ ipſe ipubes eligere nõ poſſit. ff. dñs. Pe. ſupradictus vbi. ſ. q ſic conſuetudine. ſic diſponẽte. vt. in. d. c. hz z idem credit Be. in. d. c. hz de matre ſi cut de patre. qñ ſic hẽt conſuetudo. Et hoc ſolũ p filio legitimo naturali. non aũt p ſpurio vel naturali tñ: quia ap pellatione filiozuz nõ veniũt naturales tñ vel ſpurij. l. generaliteer. C. de inſti. z ſubſti. z in Cle. prima de bap. ſed p adoptiuis vel arrogatis bene poteſt.

10 ¶ Utrũ auus poſſit eligere p nepo te ipubere. ff. idẽ Petrus vbi. ſ. q nõ q: in materia odioſa appellatiõe filio rũ nõ ẽtinentur nepotes. aliter eni filij aliter nepotes appellantur . Secus ap pellatiõe liberozuz. vt in. l. qđ ſi nepo tes. ff. de teſta. tute. multominus frater aut alius collateralis.

11 ¶ Utr̃ pr̃ poſſit elligeť p̃o filio adul to ſeu pubere. ff. idem ibidẽ q ñ q: d. c. licet. ſolum p̃o impubere concedit electionem ſepulture.

12 ¶ Utrũ decapitandª hmõi poſſint elligere ſepulturã. ff. g. ſ. ibidẽ. q ſi ſẽ tẽtia eſt data nec appellatione ſuſpẽſa nõ põt q: nulla vltimã volũtatem põt dimittere. l. cl. ff. de teſta. g ẽt nõ põt

p aia altqđ reliquere. vt no. Jo. an. in addi. ad Spe. in. ti. de istru. edictione. pōt tamen oia sacra petere ⁊ recipere. Ele. i. de pe. ⁊ re. Si vero ista non est data vel est appellatione suspensa sic potest eligere.

13 ¶ Ubi dz qs sepeliri qñ nō eligit sepulturā. ℟. dñs Pe. pīat⁹ vbi. ℟. p mlīos cāus q̄s ego reduco ad vndecim vt totalis hēat intelligētia circa hoc.

14 ¶ Primo ē de pochianis q dñt sepeliri ī i pochia iz i ecclia vbi sūt maiores sm. ista dicit gl. i. c. i. eo. li. vi. facit. c. primo de sepul. ⁊ ē casus i. c. is q eo. ti. li. vi. ⁊ ibi hoc tz archi. ⁊ Jo.

15 ¶ Sed quero q dicantur maiores. ℟. Idē Pe. vbi. s. q̄ i isto casu iteliīr pr ⁊ anus tex. ē in. c. ebron. xiij. q. ij. iūcto c. i. de sepul. ⁊ tō iz pau⁹ ⁊ attau⁹ eēnt alibi nō tū ibi sepelietur sed vbi pr ⁊ au⁹. sed si pr eēt sepul⁹ in vno loco. ⁊ auus ⁊ alij maiores in alio nō sepelieēt filius cū pre sed cū auo ⁊ ceteris maioribus dz Jo. an. p. c. ij. in pn. ⁊ c. firmitatem de sepul. ⁊ p. c. cuz quis de sepul. li. vi. iz alij ꝓtū teneāt pp tex. ꝓtos. xij. q. ij. sed pmū vr verius.

16 ¶ Secūdus est qñ nō appet vbi sint sepulchra maiorū. q. tūc sepelieēt i ecclia vbi audiūt diuina ⁊ pceptī ecclie sti ca sacra. d. c. i. ⁊ ibi. p Jmo. ⁊. ē casus in. d. c. is q. ⁊ i. c. an nra. eodē.

17 ¶ Tertius est qñ qs nō hz sepulchra maiorū. ⁊ i vna eccla audiūt diuina ⁊ in alia pceptī sacra vel est pochianus duaz eccleiaz. ⁊ tūc si vtraq; ecclesia hz ius funerandi. tūc locus ē puentiōi de reseri. c. duob⁹ li. vi. iz obuentiones quarte diuidēntur. c. cū qs eo. li. vi. Et si non est puētus: iz ꝓtēdunt: diocesanus concordabit ptes.

18 ¶ Quartus ē qñ ecclesia est interdicta vel cimiterū vbi de iure deberet sepeliri. ⁊ tūc si est ecclesia sepulchri maiorū suoz sepelieēt in pochia. Si vo est parochia sepelieēt i ecclesia cathedrali ⁊ si oēs iste essent interdicte cū nullus ibi dēat sepeliri. c. vt pnlegia. de pule. ⁊. c. fi. ecclesia. de pui. li. vi. ⁊. c. fi. de sepul. li. vi. tūc sepelieēt in mōasterio p̄o pingoni hz Archi. c. i. eo. li. vi. ⁊ Jo. an. in nouella ibidē. vel vbi debebat solue re decimas sm p̄dictos.

¶ Quit⁹ casus ē de pegrinis ⁊ aduē tis q sepelieēt in pochia vbi moriūt si nō scit vbi sint sepulchra maiorū suoz vel si scit ⁊ nō pōt comode ꝺferri Jmo. ⁊ ho. tenēt i. c. i. eo q̄ i ecclia cathedrali. Ellij aūt q. vtraq; ecclesia hz ius ⁊ locus ē puentiōi. Et istud veri⁹ credo. Idē dic ꝺ dānat] ad monē qñ sepeliri pmittūtur q. de pegrinis.

¶ Sext⁹ casus ē de filio pubere. ⁊ dz sepeliri apd maiores. vt i pmo casu. vl si ē hz scdz vel tertiū casū. illd fua.

¶ Septim⁹ casus de filijs illtis. si sūt nāles tm̄ sepelitūr cū pre nisi pr fuisset in dignitate. l. ex scō. §. si qs rogatus. ff. ad treb. ⁊ qđ no. i. d. l. gnialr. Si aūt sūt spurij nō sepelietur cū pre q. nec si ilj noiandi sūt aūt. ex cōplexu. C. de incest. ⁊ iuī. nup. nec ēt si legitimētur a pn cipe nisi ad petitionē pris. ⁊ eo viuēte feciss̄et facit qđ no. i auc. q. mo. na. effi. sui. Sepelient ergo tales in sepulchro mris. pbat. ff. ad munici. l. i. nisi sit illustris femina. Si vo sint filij ad optimi vl arrogati. si viuēte pre adoptāte mo riuntur. in eius sepulchro sepelientur secus si mortuo. q. tūc sepelitūr cum pre naturali sm q. no. plene i. c. vnico de cogna. lega.

¶ Octau⁹ casus ꝺ vroze. ⁊ dic q. si ē carnalr cognita vl ad domū viri ducta. tē sepelit i sepulchro viri q. taz ꝺ cuta ē domicilio mariti p ꝺductiōez. l. cū qđā puella. ff. de in. om. in. vl q. esse cta vna caro cū viro. d. c. ebron. alias si.

¶ Quid si sit cognita ⁊ tm̄ pp adul. tertiū sepata. ℟. q. nō sepelietur cum viro q. nō ē amplius de domo viri. nisi fit reconciliata.

¶ Sed qđ si mortuo viro recessit de domo mariti. ℟. q. iz fuerit opi. tm̄ mihi placz opi. archi. ⁊ Jo. in. c. is qui. §. mulier. e. li. vi. q. sepelietur i sepulchro viri q. iz ad aliud domicilio se trāsferrat. tm̄ retinet domicilio mariti. vt. l. fi.

ñj.§.vidua.ff.ad municipa.vel dic qđ locus erit ꝓuentiõl.Et qđ de illa qua hñt plures viros.dic ꝙ vltimus ꝓlide ratur qz vna caro est cum eo.

25 ¶ Sz pone ꝙ vir hẽat in vna ecclia sepulcra maiorꝫ suorꝫ.ꝛ in alia elegit sepulturã.ꝛ sepultus ẽ ibi vbi sepelieꝫ vxor eius.§.ꝙ in ecclia vbi maritus actualr ẽ sepultus.d.c.ebꝛõ.Qđ intelligeqñ maritꝰ fuit ibi ltie sepultus qz si fuisset excõicatus vel interdictus nõ sepelieꝫ ibi.silr itellige si comode põt illuc deferri.alsnõ.ar.d.c.religiosi.

26 ¶ Nonus casus đ nouicijs i religiosis q si ñ erãt obligati religiõi gñe dñt sepeliri in ecclia vbi de iure ꝓuenit non in mõasterio.vt dicit Archi.in.c.cum qs eo.li.vi.secus si erat obligatus religioni in gñe.ꝛ idẽ dic de illis q ñ sunt plene trãslati.vt qz hñt sua in ꝓpzio.

27 ¶ Decimꝰ casus ẽ đ platis ecclizꝫ:nã regulr dñt sepeliri i ecclia vbi hñt platurã.ꝛ si i duabus locꝭ ẽ ꝓuentiõl vel dic si moꝛiꝫ in vna eaꝝ ibi erit sepeliẽ dus fm archi.in.d.c.cũ qs.Aliꝫ ãt clerici debẽt sepeliri in ecclia vbi sunt clerici sen beneficiati.

28 ¶ Undecimus casus ẽ de illo q habz domiciliũ i ciuitate vl villa.ꝛ trãsfert se ad villã ruralẽ recreatiõis cã.vel vt rura colat.ꝛ ibi moꝛiꝫ.qz nõ sepelit in ecclia rurali.fz in sepulcro maiorꝫ suorũ.fz ꝙ dixi in tribus casibus ꝓmis si comode ad eũ põt portari.d.c.religioso.vt no.archi.ꝛ Jo.in.d.c.is q.

29 Qui sũt q ꝓuanꝭ eccliastica sepultura.§.ꝙ duodeci differẽtys ꝓsonaꝝ in terdicit eccliastica sepulturꝫ. Prio ex cõicatis.Le.s.de sepul.ꝛ de pena ꝑ sacerdũ.hẽs.ẽ.Excõicatio.vij.cãu.xxxv.ꝛ ỉ vez nisi absoluãtur. Scdo manifestis vsurarijs.d.Le.i.ꝛ.c.ꝯꝫ.de vsu.li.vi.hẽs.ẽ.d.c. casu.xxxv. ỉ verũ nisi peniteãt ꝛ sacrãt.cautionẽ. Tertio q in tonearnẽtis moꝛiũtur.c.i.ỏ tonearnẽtis. Quarto raptoꝛibꝰ q ptinacit cum possint in vita nõ satisfaciũt ꝛ i morte nõ pñt.c.ij.ỏ rapto. Quinto blasphematoꝛibus dei ꝛ sanctoꝝ.c.ij. de maledi.

Doc vez si illã phiam sibi ꝓpoſitã ꝓcurãt. Sexto q nõ cõicãt semel i ãno nec ꝓfitenr.c.ois vtriusqz.§ pe.ꝛ re.nisi signa ꝓtritiõis oñdãt. Septio q moꝛiꝫ in pcõ moꝛtali notoꝛie.c.cũ gñla.xiij.q.ij. Octauo noiatim iterdict].d. cle.i.ꝛ ỉ sub excõicatõis pena. Aliꝫ aũt iterdicti silr ꝓuanr.vt i.d.casu.xxxv. Nono illi cui ẽ iterdictꝰ igressus ecclie.c.is q.de sen.exco.li.vi. Decio illi q sacerdoꝛe tutoꝛe filijs suis instituit.lxxxviij.di.neqꝫ apõ gl.ibi ꝯnũ tene. Undecio iudeis vl paganis.ỏ ꝓse.di.i.c. ecclizꝫ ꝛ.c.se. Duodecio coꝛpiḃ exẽteratis vel diuisis vt.§. Excõicatio.v. casu.xxxij.

¶ Quid si tales de facto sepelãtur i ecclia vl cimiterio.§. ꝙ si pñt discerni exhumãdi sunt.alsnõ.c.sacrio.eo.ti.ꝛ ecclia vl cimiterium reconciliañ.c.consulũisti de ꝓse.ecclie vel alta.

¶ Quid de puero exẽto ỏ vẽtre mris mõtuo.§.ꝙ si dz sepeliri cũ mre sz exẽ cimiteriũ secꝰ si nõ eẽt exẽtus fz Do.

Additio

qz fetus ẽ ꝑs vẽtris de ꝓse.di.iij.Si ẽ itellige si moꝛtuus est qz si viueret ỏberet scm dicmãz moꝛtua ꝛ extrahi ꝛ baptizari fz mre viua nõ posset extrahi sine pcõ moꝛali p sectiõrã q mater moꝛiatur.

¶ Qua pena puniẽdi sunt q ad sepulturã recipiũt aliquẽ i casu ñ ꝓcesso.§. tñr ad restitutionẽ coꝛporis si petatur Itẽ oĩz q occasiõe illius receperũt.c. fraternitatẽ.ꝛ.c.ex pte el.i.ꝛ.c.cũ liberum eo.ti.ꝛ aliꝭ penis vt.§. dictus est Excõicatio.vij.casu.xxxv.

¶ Quid si sacerdos ꝓchialis coꝛpꝰ eius q alibi eligit sepulturã violẽter raperit.vl funus asiqz.deueniret ad manus eoꝝ qbus debebat ꝓsolui.aut.§.fz Do.ꝛ Jo.in.c.cũ liberꝝ.ꝛ Jo.in.c. certificari.eo.ti.ꝛ Old.ꝑsi.cexxiij.q. tñr restituere qcqd accepit ꝛ ipm coꝛpus. Et vltra hoc pdit ẽrtã canonicã ad silitudinẽ heredes res hereditarias sũtra hendis q in eis ẽrtã trebellianicã pdit ꝛ ius institutiõis debitũ qđ alꝭ erat detracturus.l.paulus rñdit.ff.ad.l. falci. ꝛ.l.rescriptũ.ff.de ḣis q.vt idi. qz phi

bere vł iferre in sepulcrus. g siue in loco iferre phibeat siue in vtinere. l. i. §. phiberi. ff. de mor. ife. Bo. Pe. in tractatu vbi. §. 13 q̄ ad canōica ptē Zitum q̄ delictū pbyteri nō dz nocere eccle sie. de ordi. cogni. c. ij. xvi. q. vi. si epz z q̄ no. in rīa delicti li. vi. z gl. i. l. §. ga in tāta. C. vnde vi. Sed ego teneo cuz Jo. z. io. si tale qd fiat a plato q̄ plat⁹ solus bñ pt pīudicare ecclie i acgrēdis xvi. q. vi. §. li. sic fu⁹ dño pīudicat i acgrēdis. l. si. C. de acq. pos. sec⁹ i acgsit.

34 ¶ Utrū ptextu debeti sepultura possit ipediri. §. q̄ si. nec ptextu cuiuscunq; alteri⁹ obligatōis. l. cū sit iustū. C. de sepul. vio. nec dz iferri molestia ifra de cē dies ab obitu alias p tāc est inutile geqd fit. vt in auc. sed nec. aſi. C. de sepul. vio. g ꝙ ad domū moziētis accedit z ipz vel alios molestat. vel rebus eius infignia ponit ipso iure cadit ab actiōe. z tantūdē heredibus inuriant condēnatur z publicatur tertia pars bonoz suoz z est infamis. z idem in eo qui circa funus peccat in auc. itez g domum. C. de sepul. vio.

35 ¶ Utz iducētes ad iuraſi voueñ vł si de iterpolita. seu als ad pmitteñ de sepultura eligēda peccēt. §. q̄ clici. z religiosi cuiuscūq; statꝰ aut ordinōis existāt. g ad voueñ vł iurandū seu als pmitteñ aliquē iducūt. vt apō eoz eccliās eligāt sepulturā vł tā electā vlterius nō mittēt. sūt excōicati excōicatiōe papali a q̄ pterēs i moztis articulo si pñt absolui citra papā. cle. cupientes. ō pēis Si ꝙ nō inducūt ad voueñ vł pmitteñ iz solū vt simplr eligāt siue si inducūt ad voueñ z pmitteñ. nō tñ vt eligāt apud suas ecclias. nō incurrūt istā penā. nec ēt credo peccēt. si mō dolose nō facīūt. Qō no. do. Pe. de ancha. z Jo. Ado. in. d. Cle. cupientes.

36 ¶ Sz nūqd ligātur ista pena si hoc faciāt idirecte. §. q̄ siue directe vel in directe publice vel occulte p se vel per aliuz hoc faciūt ligantur ꝑz zenze. z refert. Car. in. d. Cle.

37 ¶ Utrū sola iductio iducat hāc penā §. q̄ nō nisi hēat effectū. l. q̄ cle faciat ad qō alter iducebat ſm do. car. in. d. cle. cupiētes. Facit q̄ no. archi. xvij. q. i. §. ergo z Jo. And. in. c. mulieres de iudi. li. vi.

38 ¶ Utrū pfati clici aut religiosi g tale votū vel pmissionē fecerūt fieri teneātur restituere corpus illi⁹ qui talē pmissionē fecit. si apud eos est sepultus. §. q̄ sic si petaſ. z oia q̄ occasione funeris hūerūt. z hoc. j. decētū. quod currit q̄ ad restitutionē corporis a die petitōis. sed q̄ ad restitutionē aliozꝰ statꝰ currita die receptōis. ff. m. Jo. Zin. i. c. i. de sepul. li. vi. pfatꝰ. c. addit ad. c. pleriſq; de pac. Qō si nō faciūt ipō trāsacto decēdio. eoz ecclie z cimiteria ecclīastico tāctu sūt iterdcō suppposita do nec plene restituerit pfata vt in. d. c. i. Limita ꝟ vez nisi eēt ecclia in q̄ de iure eēt sepeliēdus. q̄ sic non teneretur restituere. nec corpus nec aliō ꝑz verio rē opi. vt no. Be. in. d. c. i.

39 ¶ Sz nūqd illi g tale votū fecerūt seu pmissionē poterūt alibi eligere sepulturā. §. q̄ nō ꝑz sepeliēt apō ecclias ad q̄s de iure als eēnt deserēdi. vt i. d. c. i.

40 ¶ Quid ō illo g nō suaſiōe aliuz ꝑz motu ppō fecē votū z iuramētū ō sepultura electa ſ mutāda. §. ꝑz ho. q̄ sine cā mutaſ ſi potūt. z sic itelligit. c. si ꝙ de iu. iur. Jn q̄ dī q̄ nēo pt. vēire ꝺ ꝑmū iuramētū. si ꝙ noua cā pꝰ iuramētū ē orta ō q̄ nō cogitauit q̄ſ itrauit sic potūt sepulturā mutaſ z sic itelligit z ltiat opi. legistaz g tenēt tale pactū ſ teneē seu iuramētū. C. ō legi. l. ſ duobuſ i fi. ff. ō pac. l. iu. gen. §. si pacisear.

41 ¶ Utz illi g hūt capellas a religiosis seu pxlā. ecclīas sibi i gb⁹ fecerūt sepulcrum p se z suis de domo possint eis inuitis ipis puari. seu alij i ipis sepulchris ꝺ eoz voluntatē iponi. §. do. pe. vbi⁹. q̄. nō q̄ talis capella ad sepulcrū reputatur tāc hospicius. xiij. q. i. ebron. sed de iure est q̄ in fundo i q̄ gs ꝑz vſū nō pōt dīs inhabitare iuito vſuario. ff. ō vſu z habita. lega. l. si heres §. fi. z. l. ſe. z vide qō no. Zjo. in. ſūma

Jnſti.ꝺ vſu ⁊ hita.§.ſi ꝙ vſus.⁊.§.ſi
ſiudn o. Si tñ eſſent extincti ⁊ corꝓ do-
mus ꝓ morte. ⁊ bñ poſſent alijs ꝓcedi
q; mortuo vſurario ille vſus reꝺꝺit ad
ꝓprietarium libere.l. pe.C. de vſufru.

Additio ego nõ credo ꝙ de iure canonico prelatus ex iu-
ſta cã poſſit ẽt ipſis ſuitis aliũ imitte-
re vt ẽt ꝛ3 Ludouic⁹ de roma i ſuis no.
⁊ dictũ petri ꝓcedit ꝺ iure ciuili vl qñ
ꝓp hoc ipſi ipedirent imittere. ſuos.

42 ¶ Utꝝ poſſit fieri pactio ſup electiõe
ſepulture.§.fin ho. gcgd tpale datur
vel ꝓmittitur. vt talis electio fiat fimo
nia eſt.l.q.l.cꝫ pio.de pac.c.fi.

43 ¶ Quid de his q̃ hñt ſepulturas in
ꝙbus nõ ponitur. niſi ꝓfrater vl canoꝝ
nicus.§.ꝙ ſi faciũt pactũ aut ẽ taxa p
ẽito extrane⁹ ꝺeat ibi ſepeliri ꝙ fimo
nia eſt de ſimo.c. audiuimus. ⁊.c. ſicut
q; necꝓ tra necꝓ offõ aligd recipi ꝺz.

44 ¶ Quid ꝺ illo q̃ mãdat corpus ſuũ
in dere ſepeliri.§.ꝙ nõ ꝺz ipleri.ff.de
ꝺd.iſti.l.gdã.⁊ no.xxi.ꝺi.§.nũc ãt i gl.

45 ¶ Cuius erpẽſis fiet ſepultura. §.ꝙ
ſi eſt vxor q̃ hz ꝺotẽ ⁊ alia bona. ſi hec
oia remanẽt apud maritũ ipe tñr face
re expẽſas oẽs. Si ꝺo ſolũ ꝺos apud
eũ remaneret ⁊ alia bõa ad alios ir̃ẽt
ſic glibz ꝓ rata ſua. puta ſi ꝺos ſũt cẽ
tũ ⁊ alia bõa. cc. tenebitur ꝓ tertia pte
⁊ alij ad quos ꝺicta bõa veniunt ꝓ ali
is duab⁹. Si ꝺo ꝺotẽ ẽt reſtituit. ſic te
nẽtur hẽdes vxoris. l. celſus. ⁊. l. ſe. ff. ꝺ
relig. ⁊ ſum. fu. Si ꝺo nõ hz nec ꝺotez
nec alia bõa. ſic tñr vir facere eas. l. i. ⁊
l. ſi gs. ff. de re. ⁊ ſum. ſu. Si ãt ſunt alij
ab vxore. ſic tñr heres aut pater reſpe-
ctu filij. aut dominus reſpectu ſerui. ꝺi
cta. l. ſi gs.

46 ¶ Utꝝ valeat ſtatutũ factuꝝ a laicis
ꝙ nõ valeat niſi tñ expẽꝺi i ſepultura
§.ꝙ nõ fm Ludo. de ro. q; hz nõ ſit fa
ctũ ſup ſpũalibus. eſt tñ ſup ꝓximis eiꝰ
ꝺẽ. ar. l. ꝙ ſi nolit in fi. ff. de edili. edic.
in. c. cũ laycis. de re. ec. nõ alie. Quod
limita vt. ſ. imunitas. ℔. xlvij.

Eruitus ẽ multipler. Pri
ma eſt ſeruit⁹ ꝺei
Secunda eſt ſeruitus pcti ꝺe ꝙbus.§.
Preceptũ. ℔. v. Tertia ſeruitus eſt qua
hõ ſuit hoi. ⁊ ſic ꝺiffinitur. Seruit⁹ eſt
inſtitutio iuris gẽtiũ. q̃ ꝙs ꝺñio alieno ꝛ
nãz ſubicitur. Jnſti. ꝺe iure ꝓſo. ℔. ſui-
tus ꝺi. i. c. tus gẽtiũ. xij. q. vj. c. cũ redem
ptor. Eſt alia ſeruitus largo mõ ꝺicta
q̃ eſt illa ꝺ aſcripticyꝰ q̃ ꝺebetur a pſo
na rei. Eſt ⁊ alia ſeruitus realis. q̃ eſt il
la q̃ ꝺebetur a re rei. ſicut eſt ſeruitus
vrbana ⁊ ruſticana. q; nõ ꝺebetur pſo
ne ꝛ3 pꝺio. vt in. l. ſi vnus ex ſocijs. ff.
de ſuit. ruſti. pꝺio. Uñ no. ꝙ vrbana pꝺia
ꝺicũtur oia edificia cã habitandũ
facta ⁊ ſtabuli illis ꝛigui. ſine ſint i cẽ
uitate vl villa vbicũqz. ff. de vb. ſi. l. vr
bana pꝺia. ff. cõia tã vr. q̃ ruſti. p. l. l.
Ruſtica ꝺo pꝺia. ꝺicunt oia pꝺia ſine
domo ad hitãꝺũ. ℔z hẽant tecũ ꝓ ſtruc
bus colligẽꝺis vl ſtabulũ ꝓ eqs vl iu
mẽtis ſeperatũ ab oi hedificio habita
tiõis. vt. l. hoc iure. ff. q mo. pi. vl hipo.
tacite. §. ⁊ fm hoc ſeruitus ꝺ vrbana
vel ruſtica. ꝺe qbus hẽs in. c. eccliã ꝺe
ẽſti. Eſt alia q̃ ꝺ mixta. q̃ tõ mixta ꝺ
q; nõ eſt mere pſonalis q̃ ꝺebetur a q
ſona pſone nec eſt mere realis q̃ ꝺebe
tur a re rei. ℔z ex mixta eo ꝙ ꝺebetur a
re pſone que ẽt pſonalis appellatur vt
l. i. ff. de ſeruit. q; cũ pſona ſemp finitur
vt. l. ij. ℔. ff. qui. mo. vſufruc. amit. q̃
etiã realis. ꝺ q; tanqz ius reale venꝺi-
catur ℔z nõ rei vendicatione q; icorpo
rale eſt ſed quaſi vẽꝺicatur cũ agit in-
iuriaz ſi phibetur ire ⁊ hmõi. vt. l. vti
frui. ℔. vtz aũt. ff. ſi vſufruc. pet. vt not.
Ly. in ℟ica. C. de vſufru. Species hu-
ius ſunt tres. ſ. vſus. habitatio ⁊ vſufru
ctus. ⁊ de iſtis nõ loquoꝛ hic. ℔z ſolũ de
iſta tertia qua pſona eſt ſerua pſone. de
qua loquoꝛ in iſtra ſcriptis.

¶ Quo efficitur qs ſeruus. ℔. ꝙ qua-
drupliciter. Prio ex natiuitate vt cum
qs naſcitur de ſerua. Dodie tñ de ꝓſue
tudine nõ ſeruatur. ⁊ vide. ſ. Filius. ℔.
xx. de iure etiã nõ eſſet ſeruus ſi in ali-
quo tẽpore quo mater eũ habuit in vẽ
tre fuiſſet libera vel in partu. vt inſtit.
de ingenuis. ℔. ſufficit. Notant Ber-

Inno. ℣ Hostien. in. c. fi. de seruis non ordinādis. Secūdo efficitur seruus ex bello ꝺ quo dic vt. ff. Bellū in pn. Tertio ex delicto. vt cū libertus rōe ingratitudīs reducit in pristinū. l. si manumissus. C. de liber. ℣ eo. libe. vl cū alio mō a lege p pcīa ponit. vt a raptore puella. xxxvi. q. i. de raptoribꝫ. vl in deferentibus. phibita saracenis q efficiunt seruitī capiēdi vt ꝓ extrauagātes mlto rū pontificū. ℣ de iudeis. c. ita quorūdā. ℣. c. ad liberādā. Quarto ex ꝓpria voluntate sicut cū maior. xx. ānis cū itētione participādi de pacto. qꝫ qdē in pacte participat sciēs se eē liberꝫ ꝙsentit alicui vēditori q silr sit eū liberꝫ eē. vt ipꝫ vēdat. Nā istis ocurrētibus efficit seruus vt no. in. l. i. ff. q. ad liber. pcla. nō ls. l. liberis. ff. de libe. cā si aligd ꝑdictoꝝ deficiat nō valet. ℣ si nihil deficiat de pdictis nō tūr ꝺnis q eū emit recipe pcium si nō vult ℣ si manumittat erit libertus nō igenuus. l. liber. hō. ff. de sta. ho. ℣ de pdictis hēs Instī. de iure ꝓsonaꝝ. Fallit hoc in filio quē pr necessitate famis vrgēte pt vēdere. nō tū mr. ℣ talis filius vēdit⁹ ingenuitatē recipit qñcūq; pcīa emptori restituet ℣ ipe. vl alius gcūq; ꝑ eo. vt in. l. i. ℣. ij. in tex. ℣ gl. C. ꝺ pribus q fi. distra. Addo. v. mo dū ex quo quis efficitur seruus de quo hēs. ꝺ. colonus. l. de illis q fingūt se invalidos ℣ mendicent.

2 ¶ Quō fui efficiūtur liberi. ff. q multis mōis. l. quicēdo i iudicio reū. necis dsii sui. Itē accusando falsarū monete Itē raptorē virgis dissimulatiōe pteritū. Itē deserto militie de qbus hēs. i l. i. C. ꝑ q. ca. seruī. ꝑ pmio liber. Ac. ℣ fortis⁹ i ꝙscia credo q possit fugere ancilla. qñ dns cogit eā ad pctm fornicatiōis. ℣ sic stare vt libera. Facit auctoritas Pauli. i. ad cor. vi. fugite fornicationē. Facit regula q nō est de re. iur. ℣ priuilegiū mereī amittere q concessa abutit pōte de iure ēt pōt ipiozare officiū epi vt cōpellat dnm ea manumittere. ℣ pt cōpelli. l. si lenones. C. ꝺ epi. audi. Multi sunt alij casus quos omitto qꝛ nō sunt in vsu efficiunt ēt ex manumissiōe de quo vide. ꝺ. Manumissio. Itē ex expositiōe fui lāgnidi vl de negatione alimentoꝝ facta a dño vide. ꝺ. expositus. Itē exceptiōe facta a iudeo de seruo xpiano. vide. ꝺ. Judeus.

¶ Utr seruus possit ordinari. ff. q nō nisi plene libertati sit restitutus. ꝺ quo hēs plene. luij. di. per totum.

¶ Quid si seruus ordinet. ff. q si ordinat dño sciēte nō ꝺicēte. eo ipso efficitur ingenuus ℣ liber a quoscūq; ordies sit promotus. luij. di. c. si seruus sciēte. si ꝺo dño ignorāte ℣ pntatore ordinatore sic si fuit promotus ad minores redigit in pristinā seruitutē. luij. di. nulli. Si ꝺo fuit promotus ad sacros ordies subdiaconatū ℣ diaconatū dabit vicariū vl ptū ℣ remanebit liber. luij. di. ex antiqs. qꝺ si nō hꝫ. vl nō pōt. ꝺ. depōi ℣ restituit dño. vide gl. in. c. ij. de ser. non ordi. Si ꝺo ad sacerdotiū sic fuiet i his q ordinē sui decēt. alr nō. ℣ hꝫ verū si dns repetet eū. j. ānū a die scie ꝑm hoc quis alij dicāt a die ordiatiōis qꝫ post ānū nō pt repetere. luij. di. si fuus. Idē tꝫ Ray. de originariis ascriptuis ℣ colonis ꝓprie dcis q nō pnt promoueri ℣ promoti restituunt. vt. ff. de seruis.

¶ Utr talis depositus gaudeat priuilegio clicali. ff. q nō nisi tm q ꝓberari nō pōt. vt no. gl. in. c. ij. luij. di. als ꝓbeās ipm. eēt excōicatus ꝑm Inno.

¶ Sz nūqd tūr ptinere talis. ff. q sic vt no. Jo. luij. di. c. nulli.

¶ Utr seruus possit ꝺhere mrimonium alius a prędicti⁹ ordinatis vide. ꝺ. Mrimoniū. iij. ipedimēto. luij. ℣. luij.

¶ Utr tpe psecutionis liceat xpianis se subdicere fuituti infidelitū cū pacto q ritus xpianoꝝ nō diminuēt. ff. Inno. de renū. c. nisi cum pdē q sic.

¶ Qui sine cā seruū occiderit nō minus punietur q̄ q alienū seruū occiderit. l. i, i fi. ꝺ his q sunt sui vl alie. iuris.

Igillum gs pōt habere ff. vt no. in. c. dilecta. de excess. prela. ℣ dic vt. ff. de insignijs assumendis. ℣ ꝑm eam ꝺi

stinctionem. ꝫ. insignia.

Jmonia. i. gd est. ℟. q̄ est spūaliū. vl̄ spiritualibus annexoꝝ. aut a spūalibus dependentium vel ꝓsequentiū vl̄ ad spūalia antecedentiū ordinatiū p̄cedente pacto. omissionis. ꝓmissionis cōditionis. modi. seruitij. p̄cerū vel cuiusvis tēporalitatis recepto sine donatio. Hanc descriptionē elicio ex dictis doctorum que clarius. j. patebit.

¶ Quero gd in p̄dicta descriptione intelligatur noīe spūalium. ℟. vt colligo ex Pa. in. c. consuluere. de simo. z alios doc. maxime Rica. in. iij. di. xxv. articulo. iij. q. j. z Astesā. li. vi. ti. lv. Spūale dr̄ dupliciter in ꝓposito. Primo p cōparationē ad spūm sctm̄ Scōo per cōparationē ad spūm humanū. Spirituale primo mō dctm̄ tripliciter accipitur. ſ. Primo p essentiā. vt gr̄a z virtutes gratuite. z istud spūale. nec de iure. nec de facto pōt vendi q̄ non cadit in quentionē. z de his hēs. i. q. i. c. i. z ibi gl. Scōo accipit p causalitatē z dispositionē. vt sunt sacra que sunt quodāmodo cā gratie z virtutum. q̄ p ea cōsequntur gratiā z virtutes z ista cum sint corporalia cadunt in pactū sed nō sine simonia vt in. e. nō satis. z. c. cum in ecclesie. eo. Tertio accipitur spūale primo modo dctm̄ p effectum. vt sunt ea que quenīunt alicui ex aliquo dono vel officio spūali. Ut prophetizare miracula facere diuinum offm̄ celebrare z talia spiritualia nō possunt vendi re dimi. vel resignari ꝓ pecunia. c. que rellam. eo. i. q. i. nullus episcopus. el. ij. nisi fm q̄. j. dicam. Spirituale vero secundo modo dictum per comparationem ad spiritū humanum dicitur tripliciter. Primo per essentiam vt sunt scie omnes que per inuestigationē humanam z doctrinā acquirūtur. z hec nec de iure. nec de facto vendi pñt. vt patet prouer. xvij. gd ingt prodest stulto habere diuitias cum nō possit emere sapientiam. Secundo dicitur spirituale per causam. vt doctrina p̄dicta rum scientiarum que de iure z facto vendi potest aliq̄n. aliq̄n vero nō sine simonia. vt patebit. j.

¶ Quid dicitur annexum spirituali primo modo dictum scilicet p comparationem ad spiritum sanctum. ℟. q̄ oē illud. Jn quo spirituale ministratur vt vasa sacra ecclesia cimiterum. z reliquie sanctoꝝ vestis Sacerdotalis vt sacra res z hmōi. 2

¶ Quid dicitur dependere vel consequi a spirituali primo modo. ℟. q̄ omne illud quod ex spirituali dependet si ue ꝓsegtur. vt habere ecclesiam vel dignitatem Ecclesiasticaz. canonicā. Uel p̄bendam. sine aliud beneficium ecclesiasticum vel eius percipiendi decimas primitias vel oblationes. Et gd gd competit clericis ratione ordinis vt pulsare campanas. claudere hostia ecclesie z similia q̄. Nec oīa ordini clericali sunt annexa. q̄ solis clericis quenīunt. z istud annexum vel dependēs nō pōt vendi. c. ad aures. c. ad nostraz. eo. ti. aliter cōmittitur simonia. z ppe procuratores rex ecclesiarum. vt ꝓpositus. hiconomus. z vicedominus qui est p̄ceptor rebus epi. z sīr defensores. vt aduocatus vniuersitatis. ecclie sindicus. ſ. q̄ pest causis ecclesie. z castaldus. sine maior dñs. q. ſ. h3 curā rex exterior epi z iudex epi z sīr subiecti rle. vt archidiaconus. archipbyter canonicus monachus. z glibet ecclesiasticus mancipatus offō. tales si p pecuniā ordinatur simoniaci iudicant fm. hugo. z Archi. i. q. iij. saluator. S3 Ray. limitat vez q̄n talis administratio h3 annexum aliqd spūalitatis. 3

¶ Quid dr̄ ad spūale primo mō accedentiū afficedenter ordinari. ℟. q̄ ius patronatus qō est ptās pñtandi ad offm̄ ecclesiasticū qō qdem sīr vendi nō pōt sine simonia. vt in. c. i. ō iure patronatus. 3 trāsit cū vniuersitate tpali. vt in. c. ex litteris de iure patro. 4

¶ Quid dr̄ annexū spūali ſo mō accedentiū. ſ. p cōpationē ad spūm humanū vl̄ dependēs. ℟. q̄ sūt scole. libri z hmōi 5

ꝛ talia vendi pñt de iure nisi eccĩa lo
cum scolarum assignasset doctori.
¶ Utꝛ sola voluntas vendẽdi vl emẽ
di spũalia faciat aliquẽ simoniacum
℟. Trãcre. ꝛ Ber. c. vlt. e. tl. tenẽt ꝙ nõ
ꝛ pꝛo eis facit. c. tua nos. in fi. ꝛ. d. c. fi.
e. ti. ꝛ. c. vt nfm vt eccĩastica bñficia
ſz ego distinguo cũ host. qõ quo ad de
uz ꝛ pcñ mortale sola voluntate cõmit
tit. vñ cũ gs dicit missaz. audit ꝓfessio
nes exhibet sacꝛa ꝛ hmõi ꝓncipali
ter hac intẽtione. vt pp tã recipiat pe
cuniã vl aliud tpale peccat mortaliꝛ ꝛ
simoniacus est quo ad deũ sili ꝙ hac
intẽtione dat. Secus si daret p sustẽ
tatiõe ministri principaliꝛ vel ob reuerẽ
tiã sacꝛi. vl ad fuãduz laudabilẽ ꝓsue
tudinẽ. qꝛ sic ls. i. q. ij. sicut ep̃z. facit. c.
g p pecunias. i. q. i. ſz quo ad eccĩaz nõ
vt in. c. tua nos eo. ꝛ iõ sola pnia sine
alia restitutiõe deletur. vt i. c. fi. eo. Qõ
qdẽ limitat host. ibidẽ vez i casu quo
simonia est solũ de iure positiuo. imo
ſz ꝙ nec etiã peccat. sed vbi simõia est
de iure diuino sic ſz ꝙ talis ita dz indu
ci ad restituendũ qcqd accepit sicut ꝛ
usurarius mẽtaliꝛ. ꝛ placet Pa. in. d.
c. fi. Sz hoc nõ teneo quo ad pctm. qꝛ
sine dubio peccat mortaliꝛ si hz volũta
tẽ deliberatã ad dañ spũalia ꝑ tpali
bus. Est bñ vez ꝙ nisi sequat effectus
ſ. datio spũalis ꝑ tpali nũq̃ erit simõi
acus vt no. i. c. nẽo. eo. Quo ãt ad resti
tutionez. dic vt. j. Simõia. vij. in prin.
Quo ad alꝫ pẽas ipositas a iure ꝫ si
mõiacos firmit tene ꝙ regrit pactio
Jõ in diffinitiõe dicti pcedẽte pacto.
7 ¶ Sz qd si neq̃ ministrans spũale. neq̃
accipiens aliqd dat vl accipit vl pacti
scit de dãdo. vl accipiẽdo. ſz ipis igno
rãtibꝰ amicꝰ accipiẽtis spũale dat ali
qd cũ pacto ꝓsiliario mistrãtis. vt ad
mistraꝫ. iducat. ℟. ꝙ ls dãs spũale ꝛ
recipiẽs nõ sint simoniaci ex quo non
sctũt aliqd. tñ tã amicus ꝑdictus cẽſ ꝓsi
liarius simoniaci sunt. i. q. i. statuimus
t. c. si qui a simoniacis.

Jmonia. ii.

Jn qbus casi
bus pactũ p
missionis. omissionis. ꝓditionis mõi
seruitu. pꝛecũ. ꝛ hmõi. tpaliũ ꝑ re spũa
li vel annexo seu dependenti a spũali
nõ inducit simoniã. ℟. q. xvj. casibus.
¶ Pꝛio qñ possessio dat cũ pacto vt i
ea ꝓstituat ecclia. vt in. c. olim cãz de re
sti. ispo. Uñ ẽt ꝑ dari lnia ꝓstituẽdi ip
sam eccĩaz sub certo pacto. vt i. c. ẽpꝰ.
de cẽli. ꝛ i. c. ex iformatione eodẽ. qꝛ ta
lia pacta reputanꝫ spũalia. sicut ꝛ in. c.
significatũ de pbẽ. vbi dat pbẽda cum
pacto ꝙ quotidie celebret i tali eccĩa.
ꝛ ꝙ nõ possit eã dimittere. ꝛ ls qꝛ i tra
ditiõe rei sue glibet ꝑt ꝙ sibi placerit
apponere pactũ. c. vez. de ꝛdi. appo.
¶ Utꝛ laicus dando rez tpalem ecclie
possit apponere cõditionẽ spũalẽ: pu
ta ꝙ fiat anniuersariuz. vl dicãtur tot
misse vide. j. Simonia. iij. ℣. xi.
¶ Utꝛ offerẽs bona sua ecclie vt effici
atur canonicus. ꝛ ex illis bõis post mo
dũ ĩstituatur sibi pbẽda sit simõiacus
℟. ꝙ sic. tex. est in. c. tua nos eo. secus
si pure ꝛ liberaliter donasset. ꝛ post hu
militer peteret admitti in canonicum
ꝛ retinere ꝑdicta in pbẽdam: ꝛ clerici
pure cõsentirent. qꝛ tunc liceret.
¶ Quid de eo ꝙ ĩstituit ꝛ bõis suis ꝑ
bẽdam in aliã ecclĩa sibi retinẽdo po
testatẽ ꝓferẽdi eã alicui alteri. ℟. ꝙ po
test sine simonia retinere sibi suos pa
tronus: vl in ppetuũ: vel ad tps: ſz nõ
valet nisi fiat de ꝓsensu epi ꝛ fratrũ ei⁹
si g sunt tbi in ꝓstitutiõe eius.
¶ Pone ꝙ statuto cauet ꝙ nouiter re
ceptus in canonicũ vel monacũ tenea
tur soluere certũ qd: Queriꝫ vtrũ sit si
monia post receptionẽ illꝰ soluere. ℟.
Pa. in. c. dilectus el. ij. eo. ꝙ sic ex quo
ꝓcessit taxatio: qꝛ talis solutio vt facta
ꝑtute illius taxationis ꝛ nõ libere fa
cit tex. ꝓsati. c. dilectus ꝛ. c. ex multis. i.
q. iij. ꝛ. c. veniẽs eo. ti. Qõ limitãt vez
alig. qñ tale solutũ cedit in vtilitatẽ ꝑ
tiatam aut canonicoꝝ secus si solueret
ꝑ frabꝛica ecclie vel alios ad diuinum
cultũ ꝓtinẽtibus fm No. ar. de ꝓsti. c.
cũ oẽs. ꝛ. c. ex pte. Nã laudabilis ꝓsue
tudo dz ꝑari. c. ad aplĩcã eo. ꝛ. c. signi

ficatū. de preben. nō tñ ꝺz retineri pre
benda loco pignoris ar. d. c. significa-
tum: vl etiā pōt retineri si uetudo sit
q nō assignet pbenda quousq; tale qd
soluerit. Jn hoc. n. casu fit permutatio
spūalis ad spūale: qō lz de re. primu. c.
ad qōnes. pa. tñ i. c. Jacob⁹ eo. tz q si
statutū iponit tale onus recipiēdo vel
recepto ō nouo vt teneatur soluere cer
tum quid etiam ecclesie vel ad cultum
dei q nō valet sine simonia z facit. d.
c. ex multis cū alijs. Si ꝑo statutū ipo
nit onus pbēde sic valet in fauorē cul
tus diuini ar. c. significatū. de pbēn. z
c. unico. vt eccliā bñfi. c. ar. in. c. si pro
pter tua debita de rescrip. li. vi. z hec
magis pz lz nec primam opi. ꝓdēno.

¶ Secūdus ē cū aliqd ꝑ opibus spūa
libus alicui ꝓ bytero ꝺatur q ad ea alis
nō tñr. xi. q. ij. caritatem. Aduerte tñ q
in hoc fuerunt opi. vt refert Pa. in. c.
significatum de prebē. magis ista opi.
placet pa. z gl. in. d. c. significatum. z
Ricar. in. iiij. ꝺi. xxv. articulo. iij. q. i. z
Dosti. z Jnno. in. c. quoniam
ne prela. vi. su. qui tenet q licue pōt ali
quid recipere sacerdos pro missis cele
brandis z alijs spūalibus administrā
dis. dūmodo nō intendat vēdere spūa
le seu recipere pecuniā pro spūalibus
sed potius pro seruitio z recōpensatio
ne laboꝝ ꝺnorum que sustinet trahen
do ibi morā z sua sustentatione: Et q
ad ea exibēda nō sit ex offō obligatus
q: si intenderet recipe ꝑ spūali esset si
monia. c. iudices. i. q. i. Similr esset si
monia si sacerdos ꝓchialis a suis ſbi
ditis hoc exigeret q: ad hoc tñr qui
nec etiam ꝑ sumptu aliqd potest acci
pere ab eis sine simonia ꝑ quocunq;
spūali. c. vēdentes. i. q. iij. ab alijs autē
bene pt. Uer est q Bof. z Ray. dicūt
q si talis sacerdos q ēt nō obligat ex
officio ꝺz sūptus necessarios aliūde q
ꝺz gratis cantare q si facit ꝑ pecunia
aut erit simonia aut auaricia sed cū si
monia nō possit esse cū nō intēdat vē
dere spūale z nemo teneatur suis stipē
ꝺijs militare. c. cū sit. eo. ergo ibi videt
turpe lucrū vt ꝑz in. ꝺ. c. iudices. z ar.
xij. q. i. Illi q vel ad minus ꝺz spēz ma
li. Tu vero tene q tria concurrere de
bent vt liceat. Primū q non capiat nisi
ꝓ sumptu vel labore. Secūdum q
non sit ex officio obligatus ministra-
re. Tertius q non habeat aliūde sum
ptus necessarios.

¶ Sed si sacerdos ꝓchialis non ꝺz 7
sūptus necessarios nungd poterit sine
simonia exigere aliqd ꝑ spūalibus. Ex
sm pa. in. c. Suā. eo. q si potest aliun
de sibi honeste victū quere: puta scri
bendo z huiusmodi sic nō pōt exigere
lz laborare ꝺz manibus. xci. ꝺi. c. cleri
cus. Si ꝑo nō pōt tūc eps ꝺz sibi pui
dere. vl populus pōt cōpelli ad pstan
dum sibi necessaria ꝑ victu z facit gl.
bona in. c. ois xpianus de ose. ꝺi. i. q. ꝺi
cit q pōt subtrahere sacra populo nī
si oblationē faciat z sm hāc ꝺi. intelli
ge glo. z tex. in. c. precipimus. xxi. q. iij.
z sm predicta limita quia vnum sī
ne reliquo non procedit. i. q. iij. si quis
obiecerit.

¶ Tertius est qñ ꝺatur aliqd ꝑ vita 8
eterna vel remissione suoꝝ vel peccato
rū sm illud daniel. iiij. peccata tua ele
mosynis redime de testa. c. ſi. xiij. q. ij.
aie. lxxxij. ꝺi. ꝓbyter in glo. Nō q: pre
dicta ꝓponūtur nobis venalia a deo
ꝑ moneta dilectionis z opibus carita
tis q: elemosyna nō est preciū vite eter
ne nisi ineꝫtū ꝑerat a caritate: non sic
alia spūalia que cōferuntur per mini
stros ecclesie.

¶ Uxor faciens votum deo vt obtineat 9
quid temporale sit simoniacus vide. j.
Uotum primo. §. ix.

¶ Quartus est qñ ꝺat aliqd ꝓ redi 10
menda vexatione q sibi fit in re spūa
li. c. dilectus el primo eo. Quot limito
verū qñ certus est de iniusticia que si
bi fit secus esset in dubio: q: non lice-
ret. Uūs si eps me iniuste excōicet pos
sum sibi ꝺare pecuniā vt sniaz renoceꝫ
z me absoluat sm glo. in. c. ad aures.
eo. Jnno. ibidē tz contrariū. s. q non
possit sine simonia. Sz Jo. An. vbidē

ꝛ segtur ꝓa. dicit ꝙ si talis iminet aliqd graue ꝓiudiciū ex dilatata absolutiõe puta quia debebat eligere vel eligi vel currit sibi ꝓscriptio ꝛ hmõi sic vera ẽ opinio gl. qz tũc redimit se ratione suã. d. c. dilectus. Si nõ subest sibi aliquod ꝓiudiciū ex dilatõe absolutionis tũc est vera opinio Inno. ꝛ tõ hẽat recursum ad ſuplorem ar. c. nulli de iure patro. Idem die de ſuſpenſione vel interdicto.

¶ Utr̃ possit aliqd dari ꝟdicenti mihi de iure vel de facto ne sequar aliqd ſpuale. ff. pa. i. c. Matheus eo. ꝙ non lz p iure querẽdo sine simonia ar. c. ſi ſignificaſti. de ele. Nec etiã ꝓ poſſeſſiõe hũda post ius queſitũ ſm Inno. in. c. ad aures de simo. glo. xvi. q. vij. decimas sed p iure queſito sic vt i. d. c. dilectus. Ubi ꝓa. etiã addit limitando ꝓdicta ꝙ si propter potẽtã aduersarij nõ posset apud ſuplorẽ de facili cõſeq poſſeſſionẽ tũc vt eumtet magnus incõmodũ posset aliquid dare sine simonia: sicut dictũ est de absolutiõe ab excõicatione. Si vero iniuſte possidet ñ potest aliquid dare sine simonia vt nõ vexetur. Similiter ne eps eus iuſte deponat: vel ne accuſetur iuſte vel illi q ꝓcessit ius in beneficio qz tunc nõ esset redimere vexationem vt not. in. c. nemo eo. ti. Dic aduerte. ꝙ reddens ſpuale quod vsurpat solũ ex pecunia lz dãs possit sine simõia redimere ñ il a quo redimitur est simõiac⁹ ſm ho.

¶ Utrũ possit sine simõia aliquid dari ꝓsbytero ꝓ baptiſmo q nõ vult aliter baptizare. ff. pa. i. c. cũ in eccle eo. ti. ꝙ in adulto non quia ꝓpter cõtritionẽ põt saluari ar. c. debitus ꝛ qz ibi notatur de baptiſmo ꝛ in. c. ij. de ꝓsby. no. bap. Sed p ista sunt opinones. Alig vt Tho. ba pe. ꝛ pe. de trae. ꝛ Pe. de palu. in. iij. ꝛ gl. in. c. baptizandis. i. q. i. dicunt ꝙ nõ lz qz nõ sunt facienda mala vt veniant bona. xiij. di. c. qz ait loth. ꝛ ibi gl. ꝛ xlvi. di. ſic. Sz pa. vbi. ſ. ꝛ Rica. ꝛ Zãgul. i. iij. di. xxv. reputãt vez in adulto qz bona voluntas ei ſufficit in tali caſu. Sed qñ quis hz puerum ꝛ nõ reperitur alius qui possit baptizare vel sciat vt puta qz est mutus vel nõ hz manus ille qui querit ꝙ baptizetur nec alius hz ꝙ tũc licite dat qz nõ emit ſpuale. nec hoc dz intendere sed remouere vexationem ꝛ impedimentũ: ꝛ dz intendere emere tẽ pozale. ſ. aquã solum ꝛ hoc tene.

¶ Utrũ licite detur pecunia pagano vt se baptizari permittat. ff. in glo. i. q. iij. in. c. cũ plo recitant opi. sed tene opi. pa. in. c. cum in eccleſie eo. q dicit ꝙ si propter paupertatẽ timeret venire ad finẽ tunc lz ei aliquid dare vt veniat. Si ꝓ nõ hz voluntatẽ veniendi niſi ꝓp cupiditatẽ tunc nõ lz qz baptiſmus ei parũ prodeſſet. xv. q. i. non est. simo peccat qz abutit. bonũ. c. ſili dilect ar. xxiij. q. v. ad fidẽ niſi ꝓbabiliter ꝓsumeret ꝙ postes mutabit voluntatẽ.

¶ Quid si eccleſia mea vel ꝓbenda me remoto alteri est aſſignata. ff. ꝙ si ꝓ ꝓcio eam recupero vel redimo: si mõia ẽ siue iuſte siue iniuſte sim ãmotus. Secus ante primationẽ si iuſte tenebam quia sic est redimere vexationẽ meam concordat Inno. i. c. ad aures eo. ꝛ pa. in. c. Matheus. eo. ti. Intelli ge quando remotus est a prelato ſuperiori quia secus si expelleretur ab aliq tirãno nam tunc ẽt post remotionem posset dare.

¶ Utrum sit simonia si pecunia dat epiſcopo vt nõ cõferat simoniace. ff. pa. in. d. c. cũ in eccle ꝙ sic ex pte recipiẽtis sed nõ ex parte dantis.

¶ Utr̃ capitulũ dãs aliqd alicui q ele ctionẽ ſpedit de q̃ ꝓstat ꝙ in electione nullũ ius hz vt ꝺiſiſtat sit simõiacũ. ff. ꝙ nõ si ſpediret ne ſimpl⁹ electio fieret lz si ſpediret ne iſte vel ille eligeretur sic nõ posset sic nec ille cuius electionẽ impediret ſm Rodo.

¶ Quint⁹ casus ẽ qñ ꝓuratio datur ẽpõ ꝙ visitatione vel cõſecratione eccleſie de cenſi. c. cum apoſtolus ꝛ de ſimo. c. cũ ſit romana de ꝓſcrip. c. cũ ex officio. ꝛ x. q. iij. relatum ꝛ lz doc. di

uersimo de velint assignare rõnem tn
tñ dic q hoc fit legis auctoritate z iõ
nõ peccatur. xxiij. q. iij. qui peccat. Ad
uerte tñ q tunc licite põt dari qñ est p
curatio moderata. de qua vide. j. Utili
tanto. ℌ. iij. alr nõ liceret.

18 ¶ Sextus casus est quãdo exigitur in
pactũ expresse qđ a iure pmittitur. vt
dictũ est in precedenti. ℌ. vel qđ inerat
vt in. c. oliz el. i. de resti. ispo. z ibi Pa.
Ideo vt dicit idẽ Pa. in. c. i. de eo. qui
init. in pol. q. lz spũalia nõ acciptant
extimationẽ tñ interesse ex eis pueni
ens bene potest e extimabile z super
eo tanq̃ sup tpali procedi põt. vt dicit
glo. in. c. cozã de offi. dele.

19 ¶ Utr̃ vicarius recipiẽdo salariũ sit si
moniac⁹. ℟. Pa. i. c. i. ne p. vi. su. q nõ
q locat opas suas sicut nec assessor vt
in. c. statutũ de rescrip. li. vi. nec aduo
catus. xxiij. q. v. nõ sane.

20 ¶ Septimus casus ẽ qñ qđ exigitur
p modũ insinuatiõis exigit vt si dica
tur volenti intrare religionẽ q aligd
secũ portet vñ possit viuere. Qđ uerũ
credo ℔z pa. in. c. nõ satis eo dũmõ nõ
deducat in pactũ z ita cõcozda. Inn.
in. c. tua e. ti. q vr tenẽ q nõ lz dicere si
vis viuere mecũ porta tecũ. z gl. in. d.
c. nõ satis q̃ dicit q lz sic dicere. de quo
tñ dic. vt. j. Simõia. iij.

21 ¶ Octauus casus ẽ qñ subest ꝓsuetudo
vt aligd p spũalib⁹ exigat. de q̃ tñ dic
vt. ℌ. Cõsuetudo. ℌ. xij. Aduerte etiam
q illud ℔z locũ vbi a laicis debeẽ ali
qd clericis. Sed vbi cõsuetudo ẽ vt a
clicis aligd exigat tunc dic ℔z pa. in. c.
Jacobus. eo. q. ad puatũ comodũ cle
coz nõ valet. ℌz bñ i fauoꝛe diuini cul
tus si nõ pcessit intelligẽ exactio ante
sacꝛoꝛ exhibitionẽ z ꝓpterea dicit in
no. z Jo. de ligna. i. d. c. ad aplicã z cõ
suetudo q̃ dat aligd ante receptionem
sacꝛoꝛ est corruptela nec valet q̃tũcũ
q̃z longa. z qñ nõ pcessit exactio: qua
re valeat in laicis z nõ clericis. Rõ di
uersitatis est: q: laici videntur se obli
gasse sub noie cuiuscũq oblationis. facit
qđ no. in. c. nouũ genus de decī.

¶ Nonus casus est qñ ge cã pmuta- 22
tionis aligd dat i recõpẽsatione maio
ris bñficij. de quo dic vt. ℌ. Permuta
tio. ℌ. vi. Et aduerte q tractat⁹ pmuta
tiõis iter ptes sup bñficijs nõ iducit si
mõia. vt. ℌ. Permutatio. ℌ. iij. imo vt
dicit Lar. i Cle. vnica: de re. pmu. i re
nũciatiõe exꝑssa põt. q cã pmutatiõis
renũciat sine simonia q a iure pmit
titur. de elec. significasti. de re. pmu. c.
vniuersoꝛus. z. c. vnico de re. permu. li.
vi. z. d. Cle. vnica.

¶ Decim⁹ casus ẽ qñ vasa sacra ven 23
dũtur q̃ lz sint ãnexa spũali tñ vẽdi põt
sine simonia. non habito respectu ad
formã ꝓsecratiõis ꝑm Ricar. in quod
lj. q. xxij. ita tñ q alteri ecclie i eadem
forma vẽdãt. lz psone seculari nõ lz vẽ
dere: nisi redacta in pstinã massam. Et
idez dico de vestib⁹ sacris q alteri ec
clesie vendi põt.

¶ Sz nunq d lz aligd exigere ꝑ crisi 24
mate habito respectu ad ꝑticuloꝛem. ℟.
Pa. in. c. ea q de auaricie: eo. ti. q non
sine simonia. q: crisima icẽtũ sacꝛz est:
nõ solũ ẽ spũale. ℌz ẽ icẽtũ liq: est qđ
spũale. i. q. i. placuit el. ℌ. silr nec ꝑ pe
nã bñdicto vel cãdelis bñdictis.

¶ Undecim⁹ casus ẽ qñ vẽdit depẽ 25
dẽs sine ꝓfis ad id qđ ꝺpẽdet a spũali
ꝑm Ricar. vbi. ℌ. sicut ẽ ꝓceptio decia
rus z fruct⁹ bñficioꝛ. panis oblat⁹ vel
cera gñũ. z hmõi q̃ offerũtur i ecclia.
Naz ius pcipiẽdi spũale ẽ z vẽdi nõ
põt: sed bñ fruct⁹. Et iõ dicit pa. in. c.
i. ne p. vi. su. q̃ platus bñ põt vendere
obuẽtiones turisditiõis tanq̃ fruct⁹ ℔z
glo. ibidẽ. lz tñ ꝑm Inno. nõ debet vẽ
di exercẽti illã turisditionẽ z bñ q: pp
cõnexitatẽ videntur vẽdere ipaz turis
ditionẽ. i. q. iij. c. si quis obiecerit. Silr
alij fructus ecclie ꝑm ho. vẽdi põt cuz
sint corporales. itellige verũ a bñficia
to q̃dtu ipse viuit. nõ a plato q ℔z ius
ꝓserẽdi. ar. c. vnici. ℌ. fi. vt ecclie. bene. z
silr dicit idẽ Pa. in. c. fi. ne p. vi. su. q
põt locari laico obuẽtiones ecclie. dũ
mõ ponat clicũ loco sui p recolligẽdis
ne pñtũptuose ad altare accedat vbi fi-

unt oblatões: ar.c.l.t.ij.ne cle.vl mo.

26 ¶ Utr̃ dãs pecuniã p administratio ne rer̃ eccliasticar̃ cõmittat simoniaz ſt.pa.in.c.ꝙ ſoluere eo:ꝙ ſic t ibi text. Hoc limito ſm gl.in.c.Saluator.i.q. iij.qñ talis administratio hz aliqꝺ ſpũa le ãnexũ: als nõ qz tpale iurisditiones poſſet dare ſub pẽſiõe ãnua. Et idẽ dic ſ.ſimoniacũ ſi datur p administratiõe paupz̃ t hoſpitaliz̃.i.q.vij.ſi qs oĉz in gl.t in aut.de ſancti epis.§.hz necꝺ §z Pe.de puſio: tractatu. de canonico portõe epi.c.iiij.ſiue hoſpitalia ſint au ctoritate epi cõſtructa.ſiue nõ: ſecus ſi dat vt recipiat ad vſum.ſolũ ſine alicꝰ iure ꝓſequẽdo. Et ſic intelligẽ.c.vnicũ vt eccleſia. bene. ꝙ eccleſia.i. ꝓlatura ſub ãnuo cẽſu concedi non põt: de ſi mo.c.nõ ſatis.xxi.q.j.ꝓcipim⁹. Unde emens ꝓpoſitura. yconomicatum. vi cedominũ aduocatiõnẽ. caſtaldatũ t t hmõi ſimoniacus eſt.i.q.i. ſi qs epus ſm tũ limitatiõnẽ ꝓdictaz.

27 ¶ Utr̃ dãs aligd vt ſeruiat tanq̃ vi cario in eccliã ſit ſimoniac⁹. §. pa. in c.ad noſtra eo.ꝙ ſic vide bonũ tex.cũ glo.in.c.hz de penis.

28 ¶ Utr̃ vẽdens villã t ius patronat⁹ qꝺ hz in ea ſit ſimoniac⁹. §. pa. in.c.q̃ rellã: de ſimo.ꝙ ſic: qz copulatiua ſaĉ vẽire copulatũ ꝓncipali: t nõ acceſſo rie. Secus ſi dicatur: vẽdo villã cũ iu re pſonat⁹: t ſic ĩtellige. Jo. An. in.c.i. de iure patro.li.vi. Ego vo quo ad cõ ſciaz recurrerẽ ad ĩtentõez ſi habuit.ſ. animũ vẽdendi ius patronatus ſpecia liter: t ſic ſit ſimoniacus. qꝺ patet qñ plus vendit villã alꝰ non.

29 ¶ Undecim⁹ caſus ẽ qñ epus recipit cliçũ ad ꝓitiũ ſpũale t tpale ꝓſtaſi. ſi bi eũ ꝓmiſſiõe.ꝙ ãnuati ſoluet ſibi cer tũ ſalariũ donec ſibi ꝓuiderit de bñ cio. Nã hz hoc ſm Vo. dũmõ ſpecialr nõ ſe obligauerit ad ſeruitiũ tpale pre ſtaſi. nec cõmittit ſimõia poſt modũ re mittẽdo ſalariũ eũ ꝓfertur bñficiũ: qz ſalariũ erat ſub ꝓditiõe: t facta colla tõe bñficij extirat eõditio. Inſti. de v. ob.§.ois. Secus ſi ꝓmiſſio ſalarij ſu iſſet pura t ꝓpetua: ar.c.venlẽs. eo. tit. Qꝺ gdẽ pa.in.c.cũ eſſent eo credit ve rũ ꝙ hz qñ plar⁹ nõ ĩducitur ꝓncipali ꝓp ſeruitiũ: hz q: ille mereturialr ſi eã fi nalis ſit ſeruitũ nõ hz ar.c. graue: de p bẽ. ſecus ſi ſit cauſa imꝓulſiua.

¶ Quid de illo q recipit ꝓmiſſionẽ p bñficij ꝓtãdi p voce electiõis danda §z. ſimoniac⁹ ĉ.c.vo hoc.c.ti. Idẽ dic ſi recipit p electiõe nõ ipediẽda. ſiue añ. ſiue poſt: dũmõ nũdũ ſit ius acq̃ſitũ in ea electiõe. nã acq̃ſito iure hz redimere ſuã vexationẽ. vt.ſ.iij.cãn.

¶ Tertiusdecim⁹ caſus ẽ qñ pecunia ꝫ ꝺaſ p tali iuriſdictiõe hñda ſm pa. in c.i.ne.p.vices ſu.§.tñ hz nõ ſit ſimonia eſt graue pctũ. Facit ad hoc.c.nemo. t qꝺ ibi no.co.ti.t.i.q.i.i ſũma. Et gl. i.i.c.qñ: ne p.vi.ſu.q̃ hz q eſt ſimõia: dz intelligi ꝺa §z Pa.i.d.c.qñ qñ tpa lis iuriſditio hz depẽdentiã ab offiõe ecliatico. qz p talẽ ꝓnexitatẽ cõmittitur ſimõia. d.c.ꝙſulere. t.ti. ſed qñ ñ hz de pẽdẽtia ab officio eccleſiaſtico: nõ ẽ ſi monia ſed turpe lucrũ: t ꝛ legẽ §z pa. in.d.c.i.vt i aut.vt mdi. ſine q̃ſtiõe. t in aut.de man.ꝓn.§.illud.ho. tñ hz q ſit ſimonia dare pecuniã vt ꝓmoueat quis in ꝑatorẽ vel regẽ. ꝓtãtem vel re ctorẽ aliculus ciuitatis. qz iuriſditio eſt ſpũalis.i.q.iij. ex multis. Uñ vendere caſtaldionatũ. vel yconomatũ ẽ ſimo niacum.i.q.i. ſi qs epus t.i.q.iij. Salua tor. Dis.n. poteſtas a deo ẽ. t iõ ſpũal vꝺ Sed credo ſit verſo: opi. pa. ſmo. Be. hz q etiã hz dare aligd p hñdo of ficio temporaliꝺe quo vide.ſ. Officiũ .§.i. t dic. vt ibi.

¶ Quartusdecim⁹ caſus ẽ qñ ſpũale ꝫ p ſpũali exigit. vt puta vn⁹ dz celebrare ĥmã miſſã. alter fama: t quemũt adim plẽ ꝙ vn⁹ dicat miſſã. p alio: t ẽ cõuer ſo Tho. ſo hz q ſi interueniat pactũ erit vicioſũm niſi bñficio: vel pſonatui ſit ãnexũ tale on⁹: vt puta pbẽde. ſ.q g eã habuerit dicãt miſſas de beata vir gine: vt extra de pbẽ.c. ſignificatũ. ſili vꝺ tenere Rica.in.iiij.di.xxv.articulo. iij.q.i. dicẽs ꝙ ſi duo ſũt baptizandi. t

vnus dicat baptizato tali pacto q̄ baptizes me. q̄ est simoniacū. Nō q̄ in talibus nulla pactio vel q̄ētio dz i tertiū nec. c. tua nobis eo. ti. z hoc pp duo. Pmo: q̄ res a nō dño emitur sic a ministro sacr̄oz q̄ nō est dns Scdo q̄ est ꝓhibita gre q̄ vēdat. Sed tu aduerte q̄ q̄ vn⁹ tūr dicere. primā missam z q̄enit cū eo q̄ tenet dicere hāz p ha dicēda vt alius dicat primā: q̄ li. p. nō denotat appciationē sed administiculationē cū illa nō possit dicere missaz p alio nisi dicat p eo. z tō tz: sed in casu ꝓdict⁹ doc. li. p: dicit appciationem z tō illicitū ē pactū tz bñ posset dicere ſm predictos doc. Modie ego dico p te vel te baptizo: z rogo vt cras dicas p me: vel baptizes me postea z huiusmodi sine pactiōe.

¶ Quinusdecimus casus q̄ datur ratione ꝓuocationis ad ozāōn. sicut q̄ dat elemosyna religiosis pauprib⁹ vt p nocēt ozare z missas dicere p eis de q̄ dic. vt. j. Simonia. iij. ſ. iv.

¶ Sextusdecim⁹ rōe punitiōis sicut in absolutiōe excōicatiōis exigitur pecunia nō p absolutiōe q̄ eēt simonia sed p̄o punitiōe pcti. c. ad aures eo. cō cor. Ricar. vbi. s. z addit. caueat absolues ne in hoc magis intendat deseruire cupiditati: q̄ correctiōi.

¶ Decimusseptimus rōne liberalitatis q̄ gratis dat z gratis accipit non rōe alicui⁹ spūalis. i. q. i. gcgd tz tñ no tabellitas in tali dato facit presūptiōnē simoniā. vt in. c. z si gōnes eo. ti.

Jmonia. iij.

Circa bñficia z officia. z p̄o circa electiones seu promotionē q̄ritur.

¶ Utr̄ reges z principes z alij recipientes pecuniā vt ꝓsentiant electiōi seu ꝓmotioni ad aliquā dignitatē vel platuram sint simoniaci. ſ. Pan. in. c. de hoc eo. q̄ sic z tenēt restituere illi ecclie de cuius platura agebat: tz nō eēt de bonis ecclie vt p̄z in eo. c. de hoc.

¶ Quid ō canōico q̄ cū alijs canōicis vt ꝓplacēt sibi ō aliq̄ canōico recipiēdo: z postea ipse eis cōplacebit de alio ſ. q̄ simonia ē. c. ꝗpio. i. q. v.

¶ Quid si dicat aliqs eoz nūq̄ cōsentiā q̄ aliquis fiat canonicus nisi mihi ꝓsentialis de meo. ſ. fm Ray. Simoniacus est. Si tñ cōsuetudo esset q̄ q̄n vnus fuit exanditus in vna q̄ aliter po stea exaudiat in alia posset tūc talē cō suetudinē rogare ꝗadrag. ar. lxiij. di. q̄ igitur de ꝓsti. c. cū oēs

¶ Utr̄ cōmittat simoniā q̄ facit pactū cū illo cui bñficiū ꝓfert vt retineat aliquā portionez ex redditib⁹ bñficij. ſ. pa. in. c. i. vt eccliā. bñ. q̄ sic. No. tñ q̄ eps ex iusta cā z necessaria pōt statuere vt redditus certi tpis bñficij vacātis deputentur ad certū vsū laudabilē. facit. c. vltimū de p̄. si. Itē p̄ solutōe suorum debitoz: intellige Sctoz: nōie ecclie: secus si ꝓrisset nōie puato vt not. glo. in. c. i. de soluti. facit. c. si ꝓpter tua de rescrip. li. vi.

¶ Utr̄ pmouēdus in rectorē alicui⁹ ecclie z pactisēs vt soluat pēsionē matorē collatori sit simoniacus. ſ. pa. in. c. cū clici de pactis: q̄ sic Silr̄ ēt si pmouendus ꝓpria auctē obliget se ad pēsionē: z nō tz collatio fm pa. ibidem: tz Jo. An. teneant q̄ tz.

¶ Circa officia q̄rit q̄d de presbytero q̄ vēdit officiū pozādi aquā benedictā p suā pochiaz. ſ. fm Rodoñ. q̄ licite pt fieri si vendit emolumēta sibi ex cōsuetudine puenire ꝓsueta. Si aūt vendit tale officiū nō est simonia. sed turpe lucrū. Si aūt vēdit aquā bñdictā vel panes benedictū sic ē simōia fm Alexā. z Rodoñ. q̄ in receptiōe talium ꝓfert remissio venaliū peccatoz.

¶ Quid si quis vendat officiū claudē di hostia vel pulsādi cāpanas z hmōi fm Rodo. q̄ simoniacus ē supto nōie simonie large: sicut talia officia sūt spiritualia large. Si tñ datū sit alicui tale offm gratis z consuetudo sit loci q̄ possit ponere alium loco sui: z locare z vēdere ad vitā ipsi⁹ dātis: nō eēt simonia fm Rodo. Sed tu aduerte q̄. i. q. iij. c. i. dſ q̄ nō est sacri muneris offm

claudere hostia eccle ꝫ tm̃ sibi anne-
xū vel vnitū. Et dicit glo. ibi q̃ tūc est
simonia emere aliq̃ administrationē
vel officiū eccle quādo ē annexū alicui
spūali vel cōsuetū p clericum exerceri
solum ⁊ sic tene q̃ est simonia vende
re officium secus vendere redditus.

8 ¶ Quid de dātibus aliquid vt possit
in pochia vel epatu q̃rere vel q̃stuare
ff. ꝫ Tho. i. quol. q̃ sacerdotes prela
ti recipiētes simoniaci sūt cū plusio sa
cerdotis spūalis sit ⁊ ei credat q̃ prela
lati aut presbyteri fūt ⁊ sic ē simonia re
spectu plati vl pbyteri cocedentis: re-
spectu vo dātis sacrilegiū est q̃ ibi ē
ffraudatio elemosynaꝝ ꝫ itētionē da
tiū ⁊ tenet vterq; ad restitutionē si ta
les questores sunt scelerati vt sunt chia
ranti: sed quo ad restitutionem dic. vt
Restituto ꝑmo in verbo turpiter. §. i.

9 ¶ Utr̃ liceat dare vl accipe pecuniaꝝ
p ofone p̄dicatione vel laude vel pro-
cessione. ff. ꝑm Ric. vbi. q̃. ⁊ Alsten. li.
vi. ti. lv. q̃ nō. Dec. n. ⁊ silia dicuntur
spūalia inq̃tus ex gra procedūt ⁊ ad
gratiā disponunt q̃ tamē p hominum
misterū exhibentur ⁊ tō vendedē in
his q̃ ē spūale simonia est. Et tō q̃ pre
dicat p̄cipaliꝫ vt laudē vl fauorē p̄sec̃
tur humanū vl lucrum simoniacū ē sal
tē mētalis. i. q. iij. nō solū. Aduerte tū
q̃ dātes elemosynas paupibus aut re
ligiosis vt impetrent orationis suffra-
giū nō dāt q̃si intendāt emere ofones
sed quasi per gratuitā beneficient iam
eos prouocare ad oraī pro se gratis ⁊
ex caritate. ⁊ sic non peccant.

10 ¶ Quid de statūtibus i aliq̃ eccl̃ia
q̃ p̄cessio nō fiat i aliquo funere nisi
tātā pecuniā legasset eccl̃ie. ff. ꝫ Ray.
⁊ Tho. q̃ simoniaci sūt ar. ꝺ iureiur. c.
sicut el ꝑmo ⁊ ꝺo secus si statuere. q̃
legātib⁹ talē sūmā fieret talis hono: vl
p̄cessio ar. extra. eo. c. cū sit Rō diuersi
tat ē q; ꝑmo est exactio q; ꝓsupp̄onit
q̃ pro minori nō fiat i ꝺo ꝫ spēs gra
tuite recōpēsationis q; non negat ne
etiā fiat p nō logātibus ar. de iureiur.
c. sicut el ꝑmo ⁊ secundo.

¶ Utrū liceat dare pecūiā pro ānūāli
rio celebrando ⁊ hmōi. ff. R. i. iij. vi.
xxv. q̃ nō ꝫ p ꝫ pactuꝫ facere ꝺ ꝺāda
pecūia ꝫ si ex deuotione det eccl̃ia ꝺ
celebrare. Inno. ꝺo. in. c. q̃m enormis
ne p̄. vi. su. ꝺicit q̃ nō solū ꝫ sed ēt est
meritoriū aliās reddit⁹ ꝓstituē i eccl̃ia
vt ibi fiat anniuersariū pro aliq̃: ꝫ hoc
ꝓstituī ñ pōt p ꝺonatorē q; nō ꝫ et cō
ditiōes spūales apponere. ꝫ tm̃ tēpora
les vt redēptionē captiuoꝝ. xij. q. ij. au
rū ꝫ pt ꝓstitui p illos q̃ hñt ānūersari
uꝫ facē ex ꝺ pbē. c. significatū Do. i. ꝺ.
c. q̃m ꝫ q̃ pt ipōi tale on⁹ redditib⁹. ꝫ
ꝺic tm̃ fore relinq̃ sic relinq̃ tali ec
clie annuati. x. libz. sup tali possēsiōe ꝺi
uidēdas iter eos solūmō: q; meo annu
uersario itererūt: ⁊ rogo vt fiat oi āno.

¶ Utrū cāonic⁹ vadēs ad horas cāo nī
nicas p̄incipaliꝫ pro ꝺearijs horarijs
sit simoniacus. ff. Do. i. c. oli ꝺ ꝺ. fig. ⁊
sequtur. Jo. an. ꝺ cle. si re. c. vnico. li. vi.
ꝫ q̃ ñ ē vera simonia: q; nulla expūa
pactio itercedit ꝫ q̃ grauiter peccat ⁊
⁊ mentaliē simoniā cōmittit ꝫ q̃ solaꝫ
p̄sentiaꝫ satisfacit. c. tua nos de simo.

¶ Quid si clericus p ꝺcio vigilet ad ij
defūctū ⁊ dicat psalteriū. ff. hosti. q̃ si
fecit pactū p eo legere psalteriuꝫ q̃ si
monia est. Si aūt q̃ vigilaret non est
simonia ꝫ scit tacite q̃ ꝺebeat legere
psalteriū ar. ꝺe pbē. c. significatum: q;
sic vẽdit laborē quē nō tenet ipender.

¶ Quid si maior crux. nō ponet nisi 14
pro certo ꝺcio. ff. Hosti. q̃ est signum
auaricie ⁊ ꝺucit vicium simonie. c. au
diuim⁹ eo. Sil⁹ est simonia q̃ taxat
p. quāta pecunia gs ponatur in tali se
pultura cum ibi sint plures ꝑm hosti.

¶ Utrū pactū de lecto redimẽdo ad 15
ẽ corpus ad eccl̃iam ꝺeferat sit simo-
nia. ff. q̃ nō q; lectus ⁊ hmōi ē gd tpa
le ⁊ tō pōt vendi redimi ⁊ hmōi: si cū
clici nolēt sepelire nisi pus iposito pcō
de eo redimẽdo sic vī simonia cū fiat
pactuꝫ de tpali ad spūale ꝑm. hosti. fa
cit. c. vlt. de re permu. Sil⁹ cōmittit si
monia si clerici nolēt sepelire nisi fie-
ret eis cautio ab heredibus defuncti

dr receptione eoz quę cum funere poz tantur ꝛ similiter qſi nolunt ſepelire ſi ne pecunia.c.questa est.xiij.q.ij.

16 ¶ Utz ſit ſimonia p mſimonio dare pecuniā.ff. ꝑm Ricar.in.iij.di.xv. ar. iij.q.i.ꝙ p vt mſimoniū eſt ſacrīm ca dēs in diſpēſatiōe miniſtroz eccle ſie vēdi nō pōt ꝛ tō ſimoniacus eſt q pzo bñdictiōe nubētiū pecuniā exactā acci pit.c.cū in eccleſie co.pzout ꝓo matri monio eſt offm nature: ſic lz dare ꝛ ac cipe pciū ſicut ꝛ p aliꝭ officijs ciuilibus ꝛ co:poralibus.

17 ¶ Sed qd ſi nolit bñdicere niſi data pecūia.ff. Eller.ꝙ dz recurrere ad ſupi oꝛē q ſi nolnerit cogere pſbyterum vt bñdicat gratis tm̄ns eſt abſtinere ꝯ peccādi occaſiōem dare. Pa. tñ in.c. dilectus el.ij.e.ti.tz ꝙ in ſacris volūta rijs nō lz aliqd dare p eis bñdis lz in neceſſarijs ſic. Et ſic videretur tenēdo opinionē ꝙ nō poſſim pſumare mſi monū ſine bñdictione vbi pſuetū eſt q licite dare pōt cū intētiōe vādi p re dimēda vexatiōe ſ emēdi bñdictoēz

18 ¶ Quid de ſacerdote q nō vult dare Iniam pzochiano alteri ꝓfitēdi niſi da ta pecunia.ff. Rodoñ. ꝙ ſimoniacus eſt. Idē dic de Inia cōcādi aut bñdicē di ſpōſas. Adueꝛte tñ ꝙ ſi nō ītēderet Iniaz ꝓfitendi cōcandi vel benedicen di ſponſas.ꝛ hmōi vendere:ſed ſibi p uidere ſup obuētionibus ꝛ oblationi bus q̄ eū ꝓtingerent ꝛ nō plus nō eſſet ſimoniacus ꝑm Rodoñ.

19 ¶ Utz ſit ſimonia ex pacto dare aliꝗd p calicibus veſtibus ꝛ linteaminī bus bñdicēdis.ff. Ray.tz q nō: qz nō ſuenit niſi in criſmate baptiſmo cōio ne euchariſtia balſamo ſepultura ꝛ ba ſilica dedicāda.i.q.i.diuia.c.placuit.c. vt vnus qſq; eꝛ eo.ti.cū in eccle. Sed tu dic ꝙ cū Hoſ.ꝛ hoſtī.ꝙ eſt ſimo nia.c.ad nſam eo. Idē dic p bñdictio ne abbatū vl abbatiſſaꝝ vellatiōe vir ginū aq̄ bñdicta ꝛ hmōi fz pe de pal.

20 ¶ Utz archidiaconus q hz examina re ꝓmonēdos vel ille q rñdet in ſcru tinio ordinādi ꝑm ſo:mā.c.ij. de ſcru ti.vel ille miniſter q legit euāgeliū cuꝫ fit ordinatio ſit ſimoniacus ſi aliqd re cipit ab ordinādis.ff. ꝙ ſic ꝑm dñm Anto.in.c.pe.extra.eo.

¶ Utz ꝓtendēs ſanctitatē quā nō hz 21 vt ꝓmoueat ad ordies vl bñficia ſit ſi moniacus.ff.ꝙ nō lz dz agere pñtam c.mandato extra eo.

¶ Utz notarī ſine ſimōia poſſit ali 22 qd recipere p ſcriptura ſcā de ordina tiōe.ff. Lau.ꝛ ſequitur Ber. bzir.in.c. ſi cut epm.i.q.ij.ꝙ nō nec p laboze nec p charta.lz cēs dz ſibi ꝓcurare. Pa. ꝓo.in.c.i.de ſimōia tz cū glo. ibidē ꝛ cōiter doctoꝛes qō vez ē in notario q hz ſalariū ō publico ſecus ē illo q nō hz ſalariuz qz recipe pōt p ſuo laboze ſolū ꝓſiderata ꝗlitate negocij nō ordi nis ſicut facit q p clericatu tm̄: p dia conatu plus ꝛ hmōi qz ſic eſt ſimōia. ar.x.q.ij.ꝓcarie. Idē dic ꝙ eſt ſimōia exigere aliqd p ſigillo niſi expēſas ce re ꝛ ſigillatōis ꝛ clericoꝝ ad hoc depu tatoꝝ ītellige ſup re ſpūali ꝛ in iurisdi ctiōe eccliaſtica cū nihil aliud ſit niſi ꝗdam teſtificatio iudicis ſup illud.

¶ Utz recipiēs aliquaz ꝓmiſſionem 23 ſpūalitatis.puta bñficij ꝛ hmōi pro ali quo negocio ꝓmouēdo apud ſedem apoſtolicam ſit ſimoniacus.ff. Pa.in c.cū eſſent eo.ꝙ ſic vt ibi.

¶ Utrū ſtatutū in fundatōe alicuius 24 eccleſie factū quo cauet. ꝙ gſqs tm̄ in redditib⁹ annuatiz dederit in ꝑpetuū recipiat ꝑ canōico ꝛ hēat qđ dederit ꝑ pbēda.ſit ſimoniacum.ff. Rodoñ. ꝙ ſi tale ſtatutū fiat ad tps ꝛ ꝓncipaliꝫ intētiōe augēdi dei cultū.ꝛ ꝙ dās ꝓin cipaliter ꝑ deuotionē det ꝛ ſit dign⁹ tollerari pōt. Et idē dic ꝙ monaſterijs de nouo fundatis ꝛ egenis.ſ.ꝙ gſquis daret tantū reciperetur ad illud mo naſterium vſq; ad certū numeruz. ar.c. tua nos.extra eo.

¶ Utrū aliquis dignus ordinari vel 25 beneficiarij dās ex pacto vel exactio ianitoꝝ vt eū ad epm permittat intra re ad peten. beneficiū vel ordinem vel electionis cōfirmationem ſit ſimonia

mis ff. ꝑ3 Rod. q nō. si nō dat intentione corrupta. s. vt p intercessionē eī⁹ cui dat ꝓsequtur intentū. q2 si cū tali intentione daret essēt simoniacus.

26 ¶ Utrū aliqs possit iduci vt intret religionē ꝑ pecunias dādas. ff. q nō. c. dilectus. el. i. eo. ti. Sed vt qs cōuertatur ad fidem dicit gl. in. d. c. dilectus q pōt dari hospl. addit. idez posse dici in sacris necessarijs: sed nō in volūtarijs qō limitat Pa. in. d. c. dilect⁹. q ex pacto vt cōuertatur vel intret religionem vl recipiat sacra. nō ꝛ3 bñ sīñ pacto: vt alliciatur ad predicta capiēda.

27 ¶ Quid de frīnitatib⁹ ita ꝓstitut⁹ q null⁹ recipiat ad eas nisi ꝑmittat vel intret q ānuatīs soluet. x. deñ. ff. Ray. q si fiat pp cās hōestā puta pauperibus alēdis. captiuis redimēdis ꝛ hmōi nō ē ibi simōia. imo licite sīt ꝛ q eas despicit anathematīzādus ē. xliij. di. si qs despicit ꝛ ar. xvi. q. vij. sane. Rodo. tñ dicit q si statutū ē sub forma negatiua nō ꝛ3. qa excludit pietatē. ꝛ3 sub forma affirmatiua ꝛ3. s. vt q3cūq3 fuerit receptꝰ det tantum ꝛ3 nō plꝰ q fiat turamētū pp periculuz perīurij.

28 ¶ Utrū ꝑ iusticia faciēda dare pecuniā vl cgpolēs sit simōia. Ricar. i. iij. di. xxv. ar. iij. q. ij. ꝛ3 q sic loquēdo de iusticia ecclīastica. vt qñ dat epo vel alijs ꝑ reddēdo iure sup spūalib⁹. i q2co2. gl. i. c. vēdētes. i. q. iij. Idē ꝛ3 Rodo. ēt sup tpalib⁹ si sit pſona ecclīastica q3 dz reddere ius rōe iurisdictiōis ecclīastice. secus eēt si eēt iudex secularis seu laicus. ꝛ3 als ꝗuiter peccet. Aller. de ales tñ ꝛ3 q ēt i iudice seculari vēdere iudiciū iustū ēt simōia: q2 ꝛ3 é act⁹ ꝓtus tis. ꝛ ita q3 ad alqd é spūale. ꝛ3 ꝑ aduocatiōe aūt. pcuratiōe ēt in cā spūali ꝛ3 aliqd accipe sine simōia. ꝛ3 gl. i. d. c. vēdētes ꝛ Rica. vbi. s. ꝛ forte verꝰ tenēt ꝓtū. q est solū graue pcm accipe ꝑ iusticia in reb⁹ tpalib⁹ ꝛ ei q ē iudex.

29 ¶ Utrū sit simōiacū occlītare pcm alī cui⁹ ꝑ pecūia qñ ad eī⁹ offīm ptinet si lud reuellare. ff. q sic. c. nēo. eo. imo ēt occlītare respectu pſone ꝙsanguinitat] vl affinitat] vt ibi dr S3 Ricar. vbi. s. limitat vez si talia respiciūt cām spūlē als nō ꝛ3 est gratie pctīn.

¶ Utrū testificari ꝑ pecūia sit simōia 30 ff. Ricar. vbi. s. ꝛ3. q sic i cā spūali alr nō: ꝛ3 sit gne pcm. Aller. ꝓ do dicit q in causis ecclīasticis ꝛ a pſonis ecclīasticis si testimoniū vēdatur simōia é. In alijs grauiter peccatur.

¶ S3 nūqd aduocat⁹ silr cōmittit sīm 31 mōiā si ꝑ pecūia pfocinat. ff. q ñ q2 pfociniū ꝛ zēlū administrat exterā cāe sed testīm est a subia cāe. ꝛ ꝛō testes cogunt nō aduocati sm. Aller.

¶ De simonia magistrorum vide. s. 32 Magr. ꝗ. x. cū sequētibus.

¶ De simonia sepulture. vide. s. sepul 33 tura i ꝑn. ꝛ. ꝗ. i. ꝛ. xliij. ꝛ. xliij.

¶ Utrū patron⁹ siue hñs ius pstadi 34 q aliqd recipit ꝑ pñtādo sit simōiacꝰ ff. Pa. i. c. veniēs el. i. de testi. q sic tex. bon⁹. de trāsac. c. ꝓterea qñ inter.

¶ Circa ꝓmutatiōnē. vide. s. permu 35 tatio. ꝗ. iij. ꝛ. iij. ꝛ. vi.

¶ Circa trāsactionez. vide. ꝗ. Transa 36 ctio. ꝗ. iij.

¶ Circa renūciatiōes ꝛ remissiōnē vl 37 tra id q hēs. s. renūciatō. Quero Utrū renūciās ff⁹ sup bñficio ecclīastico obtinēdo. sit simoniac⁹. ff. Pa. i. c. ad audiētiā de rescrip. q sic si fit ex pacto. ō aliq tpali recipiēdo sine ꝑ certa pēsione recipiēda. gl. in. d. c. ad audiētiā ꝛ3 q est simōia in eo q. cōsecutus est bñfi cīū sed in eo q nūdū cōsecutus est bñficīū q nō sit simonia. Sed tu tene q ē simonia ēt in hoc casu. si deī aliqd ex pactiōe ptiū secus si ex offō iudicis vl mediātibus bonis viris renūciatio ex vna pte pure fiat. ꝛ ex altera pte aliqd tpale deī. Ut colligīt in. c. sane. ō renū. ꝛ de pac. c. cū. pdē. Silr nō est simōia si renūciet talib⁹ ffis ex eo q dat sibi spūale. puta beneficiū sm Inno. ꝛ hosti. de rescrip. c. ad audientiā: q limita cū sit permutatio si concurrant que. s. dixi. Permutatio. ꝗ. iij.

¶ Utrū dās aliqs tpale prelato ne re 38 moueat eum a ꝓzatu vel beneficio sit

simoniacus. ℟. Rodoñ. q sic si necessitas vl̃ vtilitas sit q̃ ānouear. als non dūmō intētio nō sit corrupta. Silr simoniacus é q̃ dat spūale vt obtineat debitū tpale qō sūt̄ est fm Tho. i. iiij. di. xxv. ō quo ego dubito p ea q̃ dixi. ℣. simonia. ij. ℣. xvij. z. xviij. z potius credo q nō sit Simonia. ar. c. i. de vsu.

19 ¶ Utr renūcias būficio vt alteri cedat sit simoniacus. ℟. q nō nisi in pactū deducat. c. dilecto. de pbē. Nā hēre spē de hoc nō est simonia. c. cū pdē. de pac. i. q. i. ordinatiões.

20 ¶ Utr remittēs debitū tpale p spūali psequēdo sit simoniacus. ℟. Pa. in c. veniēs el. i. de testi. q sic q: remittere idem est q donare. vt in glo. pdicti c. z in l. gn ēt. ff. de calū. Limitat tñ gl. i. d. c. vel cū ex tali remissiōe aliqō commodū applicat parti. Addit pa. ibidē aliā limitationē. s. q est vel q remittere ē dare qñ debitū est liquidū. ℣ quādo debitum est dubium tūc dicitur potius facere que donare. vt ff. in trāslatione in. l. fine apte. C. de trāsac.

21 ¶ Utr promittens nihil petere ab ordinatore vel pśentatore vsq; ad tot annos sit simoniacus. ℟. Pa. in. c. per tuas el. iij. eo. q sic. exquo q: ordinator tenetur assignare ist̄i post ordinationē portionē que consideratis fructib⁹ est q̄ tpale talis remittit tpale p spūali pśequendo. z ideo simonia est.

22 ¶ Utr dās pecuniā vt q̄ nō ordinetur vl̃ eligatur vel electio nō cōfirmet aut eccle nō pśecrentur. z hmōi sit simoniacus. ℟. q sic. extra e. ti. néo. Idē dic qñ p gr̄am pśanguinitatis. vel affinitatis. vel penitentē nō recōciliat. vel minus penitētem absolvit. vel petēs certat vt in. d. c. nemo. Sicit tñ Inno. ibi dē q vez é q̄ similitudinarie dr̄ simonia cuius talis p gr̄am sic faciens q: sic punitur. ac si simoniacus eēt Pa. z glo. in d. c. nemo ℣ q est simonia. z é verius.

23 ¶ Utr cōrūpens iudicē vel testēm in casu spūali pp pecuniā. sit simoniacus. ℟. Pa. in. c. tua nos. eo. ti. cū hosti. q sic p q̄dā cōnexitatē quam hñt cū spūalibus. vel est q̄si simonia. ar. d. c. nemo. Secus in causa mere tpali.

¶ Utr aliq̄d accipere pro iuestitura ecclesiaz sit simonia. ℟. q sic tex. in. c. in tñ eo. z ibi dic. pa. q ñ tñ p iuestitura iuris ℣ ēt fci. l. p iductiōe i corpalē possessionē etiam si ibi sit pśumptuo.

¶ Quid de dātibus pmos fructꝰ bñficij in curia. z solūtibus taxā bullaz z ceteroz fm stillū curie. ℟. q nō sunt credēdi simoniaci qz talia nō soluūtur p spūalibus ℣ pro sustētatiōe curie z officialiū. z sic tene qz illa ō voluntate pape sunt ordinata. Secū secus iudico in curiis epoz z aliox prelatoz hñtibus vñ vitāl scoz decētiā nō scoz pōpam qz simoniacū ē tales taxas facere p dispēsatiōib⁹ absolutōibus z hmōi. l. q. iij. Ex multis Secus si pp victus decentiā quā als nō hñt hoc fecerent.

Jmonia. iiij. circa igrez

sus religionis. Utruz intrās monasteriuz cū pacto de dandis tpalibus sit simoniacus. ℟. q sic. c. in tñ. c. veniēs eo. di cit tñ Hosti. Bofre. Ray. z Ber. z in c. qñ simoniaca. eo. q si monasteriuz esset tenue q possent dicere voleti intrare. Si vis viuere mecū porta tecū: qz ℣ te hbēter recipere velemus tñ bona nr̄a nō sufficiūt. Sz tu tene in pscia opinionē Tho. in sūma q dicit. q pro ingressu monasteriꝰ nō ℣ aliq̄d recipere vel exigere quasi pretiū. sed pro victu pśone recipiende ℣ aliq̄d recipere si nō sufficiāt opes ad hoc monasteriu. Silr ēt licitū est propter deuotionem quā q̄s ostendit monasterio largas elemosynas faciēdo eidē q facilius recipiatur sicut licitū est ecōuerso prouocare aliquē p tpalia bñficia ad deuotionē monasterij. ℣ nō sit licitū aliq̄d ex pacto dare vel recipere vt recipiat. c. q̄ pio. i. q. ij. Rodoñ. etiā ℣ q qñ monasteriū est tenue z idigēs q nō est simoniacū z pacisci i talibus. dūmō nō fiat p spūalibus pferēdis ℣ q expēsis faciēdis vl̃ recōpēsandis. vñ ℣ q ℣ ex pmere nolā z ēmitatē numeris. z pl̃

mihi q̄ ad oscula. ad. c. q̄ videnť ꝟ ia
z maxie. d. c. qñ simoniaca dic q̄ lo
quunť q̄ ad hoꝛ ꝓtestatiõ ꝓp̄r audes z
nõ sũdãt se sup̄ ꝑsũptiõe q̄ cessat i hoꝛo
aie: vł loquunť vt mihil ꝓ egresiu: hz ñ
loquunť gn ꝓ releuatiõe tũpᵒ quãdo
monasterium aliter non potest.

Simonia. v. Circa ea q̄ ꝓ
hibentur dari
vł ẽducꝰ i pactũ ꝓ aliq̄ spũali l
ãnexo vel a beo de pẽdẽte. Et primo.

1 ¶ Utꝝ solũ sit simõia qñ interuẽit pa
ctũ ẽ pecũia. ꝛc. q̄ ñ hz dic q̄ triplex ẽ
munꝰ qꝰ iducit simoniã i spiritualibꝫ
ñ ẽducat i pactũ ꝓmũ ẽ munᵃ a ma
nu vt ẽ pecũia. capiẽdo ꝑut accipit. i.
q. iij. totũ ꝓ oi re tpali. Secꝺ munᵒ ẽ a
ligua. Tertiũ ab obsequo vt. i. q. i. ff nul
li. Additꝰ ab aliqbꝰ. Quartũ munᵒ san
guis qꝰ ẽ cũ qꝺ ꝓfert eccliã vł ꝑbẽdã
alicui iniuꝝ ꝓsãguinitat vł amicicie.
Nã hz gl. i. c. vt eccliã. bñfi. si solũ con
fert ꝓp̄ ꝓsãguinitate vł amicicią. z alias
ñ ꝓfert simõiacᵉ ẽ. Sz alex. ꝺ alef.
ba fe. z Tho. ba fe. z i. iij. z i quoꝫ. li
mitãt vez qñ ităẽt ex ꝺ aliqꝺ bonum
redũdãs i. ſcipo. vt puta. qꝛ magnificeť
vł nobilitet. vł vt faciat sibi aliqꝺ recõ
pẽsatiõe z hmõi Secᵘs si solũ ităẽs
bonõ tpale illiꝰ cui dať z nõ alteriꝰ qꝛ
tũc hz lit. graue peccatum non tamen
simonia ẽ i hoc. iij. munere. quia ni
hil datur vel recipit. z magis placet.
De hoc tamen vide Pa. i. c. tuã. ꝺ eta.
z q̄li. oꝛ. z. i. q. i. c. si qꝺ. z. c. sũt nõnul
li. Posset tñ dici ẽt tũc eẽ simoniacus
qñ ꝓlatᵒ aliqꝺ bñfictũ eccliasticũ da
ret alicui cũ pacto vel intentionem vt
ipse suis consanguineis prouideret.

2 ¶ Sz nũgd gõcũq̄ munᵒ a manu ih
ducit simoniã in spũalibus. ꝛc. q̄ sic fi
pactũ ꝑcessit. Si vo nõ ꝑcessit time si
sit adeo ꝓmium q̄ nõ debeat iducer ꝓ
mouẽtis animi ispectis cã tpe z q̄litate
ꝑsonaꝝ sic nõ facit simoniã. c. z si que
stiões eo. ti. Valde enĩ inhũanũ ẽ a ne
mine velle recipere hz vilissimum est oia
ab oibus. ff. de offi. pconsul. l. solent. §.
vlti. Et hoc verũ quo ad eccliãhz q̄ ad
deũ gcgd dať vł recipit corrupta iten
tione q̄tũcũq̄ miniműm ꝓ spũali simo
niacti ẽ hz sola pña sine resignatiõe be
neficy purgat. z sic ităelligę. c. nemo co
hz Bof. aducerte tñ q̄ qñ dať aliqd sin̄
pacto si vt obitũ. hz vt dari ꝓ uicuq̄ nõ
est simonia secundum Rodoñ.

¶ Quid si id qꝺ dať sit ꝺ reb̄ ecclie. ꝛ
hz. q̄ nihil omiñ simõia erit hz. s. tho.

¶ Quid si nõ deť munᵃ a manu hz a 4
ligua ꝓ spũali hñdo. hz. simonia est
Aduerte tñ q̄ munᵃ a ligua aliq̄ ꝺ
ipsa laus ꝓuenit ad fauoꝛe humanũ
q̄ sub ꝓtio cadit. Aliq̄ ꝑces ex quib̄
fauoꝛe humanᵒ acgrũt vel ꝛnũ vitantur
Et nõ si quis principaliter ad hoc iten
dit simoniã cõmittit. Et principiꝫ ꝺ
intẽdere qñ ꝓ no idigno admittẽdo da
tur vel recipit. Sed circa dignuꝫ ditti
guit Bof. z Hostiẽs q̄ aut promouet
qꝺ ꝑcipiꝺ suis z sic si petit plationes
que dať per electionẽ tũc ẽ simõia. i.
q. vj. sicut ts qui. Si aũt nõ dať ꝑelec
tione si sit simplex bñficiũ sic licet si in
diget. Si nõ est simplex sed habẽs di
gnitatẽ vel curã aliaruꝫ sic nõ hz. ar. i. q.
i. ordinationes. z. viij. q. i. scripturis z
est simoniacᵉ hz vgo. Ray. Hostien.
Tho. xxj. z Directo. li. iij. quia eo ipso
q̄ petitur indignus est. Sed Rodoñ.
credit q̄ ẽt hz in dignitate z cura Fac
c. tua nos. eo. ti. Qꝺ ego credo verum
si indiget puta qz nõ hz alumnꝺ vnde
viuat. alꝫ nõ. c. ad aures. e. ti. si mõ di
gnus est z intendat ꝑdelle z nõ ꝑfle
Si vo ꝓmouẽt precibus alienis si ꝑ
digno. sic ꝛm omnes simonia est. i. q. i.
de ordinatiõibus Si vero ꝓ digno nõ
si sunt spirituales non est simonia. i.
q. i. latorem Si vero preces sunt carna
les. Et dicuntur carnales quando illi
qui precantur attendunt ad parentel
lam principaliter. vel amicitiam regã
tium z prelatus ꝓpter ipsas princi
paliter mouetur sic est simonia. quia
pces succedunt loco precy. d. c. ordina
tiões. z. c. sũt nõnulli. i. q. i. Si vero pe
latᵒ principaliꝫ nõ segtur preces hz me
rita seu q: dignᵘ. ẽ nõ est simonia. c. q

buscã.i.q.i.ꝛ ar.c.tuã.eo.ti.tenet etiã Pa.in.c.tua nos eo.ti.qꝫ humiles pręces emisse a digno ñ iducũt simoniaꝫ nec ẽt aliqꝺ pctñ. vt ex dcis.c.tua nos ꝛ.c.latorẽ.pꝫ.imo forꝫ ꝛ Pa.ibidẽ qꝫ donãs aliqꝺ cardinalibꝫ vł̃ platis.ꝛ rogãs ꝑ aliq̃ bñficio.dũmõ nõ ducaꝫ ꝓncipali itẽtiõe vt ꝑ talia exẽnia ꝛ pręces adsipiscaꝫ spũale ẽmus scẽario hẽt talẽ spẽ.qꝫ ex oẽs noxãsiudicaꝫ quia iuste ista pñt fieri sine spe ꝓmaria. vt dicit Inn. Do.fa.c.qꝺ ꝑderit.lxt.di.i. q.i.sũt ñ nulli.ꝛ i.c.tuaꝫ.de eta.ꝛ qua.

5 ¶ Circa munꝰ ab obsego.quero vtꝝ fuiẽs aliteri ꝓlato vt ꝓsequat bñficiuꝫ spũale vł̃ mõasterio vt recipiat ꝛ huiusmõi sit simoniacꝰ.ꝛ.Pa.i.c.cũ essent eo.ti.gl.ibi tꝫ qꝛ nõ qñ sine oi pactiõe fuit.ꝛ itẽtiõe scẽaria ꝓdicta hñdi ſ ꝓmaria.ſi mõ sit idoneꝰ.nec ꝓlatꝰ aut mõasterio directe ꝑ lꝫ fuitium itẽdat ei ꝺ bñficio puidẽ vł̃ recipe qꝛ si sic eẽt munꝰ ab obsego.ꝛ simõia qñ ꝓncipaliꝫ ꝛ directe.ꝺ.c.ordiatiões. Jõ dic qꝛ si fuitio iteruẽit pactũ. semp ẽ simonia.c.cũ eẽnt eo.ti. Si nõ iteruenit pactũ.ſi fuiat ꝓncipaliꝫ gtis.lꝫ scẽario vt hẽat aliqꝺ spũale ſ ẽ simõia fꝫ Bos.ꝛ sic ꝛ eo.rꝺa iura q̃ videtur ꝓria. No. tũ ẽt ẽnit qꝛ ſi fuitiũ cozpale sit hõestũ ꝛ dignꝰ dignũ obseguꝫ ꝓstat. qꝛ licite ꝑt ẽt fuire ꝓncipaliꝫ dũmõ pactũ nõ iterueniat.vt ſi gs eꝑo fuiat romã eũdo.eiꝰ negocia ꝓcurãdo a Ꝫrio sẽsin.i.c.ſt nõnulli.i.q.i. Sꝫ i fuitio idigno vł̃ ꝑ idigno sic erit simonia. ſiſt dic i fuitio spũali.qꝛ ſi pactuꝫ interuenit simonia ẽ.nisi tali bñficio sit annexũ illꝰ onus Uſi no qꝛ nõ solũ ꝓdicta iducũt simoniã i dãtibus seu pactiscẽtibus.ſꝫ ẽt i ꝓsẽtiẽtibꝰ sine mediatoribus ꝛc.c.per inghitionẽ de ele.ꝛ.c.ij. de ꝓfessis.necnõ i pactiscentibus aliqꝺ dare vł̃ facere mistrãtibus.ſꝫ ẽt mistris seu familiaribꝰ admistrãtis.ſic dicimꝰ i Jesu q fuit fuꝰ Heliseꝰ.i.q.i.in sũma. Dic tñ Ricar.qꝛ lꝫ eꝑs recerit pactum vł̃ pmissionẽ ꝑ aliq̃ bñficio dãdo.ꝛ postea oblitꝰ talis pactꝰ puꝝ ꝓfert qꝛ ſi ẽ simoniacus q̃ ad eccliã.nec ẽt ille q recipit tale bñficiũ ſi hoc pactuꝫ ignorabat.ꝛ lõ ñ tñr resignaꝝ.qꝛ bene no.

¶ Utꝛ auctoritaꝫ pape excuset a si mo 6
nita.ſꝛ.pa.i.c.i.e.ti. Dicũt doc.qꝛ curia romana titulꝰ ꝺ simõia si hꝫ locũ sicut nec lex iulia ꝺ ãbitu i curia ꝓncipi.gl. ꝙ ꝛ ho.i.c.ex pte e.ti.dic ꝛ sequit̃ pa. i.c.i.vꝛ i hiſq̃ ſt si mõiaca ꝺ iuſ positiuo solũ:ſꝫ ñ i hiſq̃ ſt simõiaca ꝺ iuſ diuio. Et lõ ꝫ Pa.ibidẽ qꝛ cũ titulꝰ bñficij hñt̃ admistratione ordis vł̃ executões clauiũ sit ꝺ iuſ diuio sic ipa exercutio clauiũ qꝛ papa talẽ titulũ vẽdes ſimõiacꝰ.sic ille q emit nec valz excusaſ eiꝰ auctoritas.hẽs bonã gl.i.c.lꝫ.ꝺ pentis.ꝛ tex.cũ gl.in.c.ex diligẽti de simo.ẽpti.ꝺ.Lar.teneat qꝛ ois titulus bñficij sit ꝺ iure positiuo:ꝛ sic ꝑm eũ excusaret eius dispẽsatio. Sed tu tene cum Pa.Secus in alijs non habentibus executionem clauium.

¶ Sꝫ nũqꝺ eo ipso videat dispensaſ 7
ex q̃ scit ex certa scia ꝛ tollerat. ſꝛ. Jo. ꝺ ligna.eo.ti.c.i.dic ꝛ sic.ita qꝛ nõ cõmittit simoniã:qꝺ ego credo vez: quãdo simõia ꝛmittit̃ cũ papa vt puta qꝺ habuit bñficiũ mediãte pecũia a papa hoc sciente ꝛ ad hoc ꝓsentiẽte:qꝛ tẽ scia ꝓncipis purgat hoc vitiũ ꝛ ita talꝰ ſ icurreret pẽas iuris fine simonia fit de iure diuino sine positiuo:nec tenetur resignare ſi simõia est de iure positiuo. ¶ Sꝫ de datis aliꝭ a papa lꝫ ipe sciat qꝛ ꝺñt ꝛ curiales exigunt ꝛ tolleret nõ ꝓp hoc dispẽsare vł̃:ꝛ tõ i pẽis inuoluunt. facit.ſ. dispensantio.§ .xij

Jmonia.vj.

quo ad penam. Secundum qꝛ est quadruplex prima est suspẽsio. Queriꝭ vtꝛ ois simoniacꝰ in ordine recipiẽdo sit suspensus ipo iure.ſꝛ.vt colligo ex Inno.ꝛ Pa. i.c.tanta ꝛ.c.per tuas.el.ij.eo.ti.qꝛ sic ꝛ q̃ ad se ꝛ q̃ ad alios.ꝛ.ñ solũ q̃ ad ordiñẽ sic suceptũ. sed ab oĩbus alijs ordinibꝰ ẽt licite receptis.ꝛ ꝓ ꝺño est ꝛe motus ab admistratiõe tpaliũ bñficiorũ suoꝝ.facit gl.i.q.i.repiuiſ.ꝛ vtꝺ gl.

sin Cle. cuplētes ꝺ penis. nec ꝑt dispensari cuꝫ eo nisi per papam .i.q.i.gra.

1 ¶ Utr simoniacꝰ in ordie ꝺado fiat fit suspēsus .ff. Bof. ⁊ꝫ q sic ꝑ trienniū. ⁊ꝫ Inn. in.c. ꝓh. eo.ti. ⁊ Pa. in.d.c.ꝑ tuaꝫ tenēt q ꝑpetuo sit suspēsus. ⁊ vī ibi us. ꝓo hoc tex. ūcta gl. i. c. si quis aliquo macis .i.q.i. ⁊ ꝟ. Uerum . xxxij. ꝺi.

2 ¶ Utrū simoniacus i bñficio fit suspē sus. ff. Pa. in dictis. c. vbi. ꝟ. q sic. sed si est occultus est suspensus quo ad se non q ad alios. ⁊ꝫ suspēdēdꝰ. ar. i.q.iij. c.i. ⁊. ij. vñ si renūciat beneficio talr ac ghito ꝑt vti ordie suo post pactā pniaꝫ ⁊ alijs beneficijs licite hitis ⁊ꝫ beneficio illo retēto in q simonia est cōmissa nō pōt agere pñiam vt .c. iquisitionis de accusati. Si ꝺo é manifestus sic ē suspēsus q ad se ⁊ ad alios ipo iur. d. ꝟ. vez. vñ ejus renūciet bñficio interū i ꝺiget dispēsatione sicut ghbet notoriꝰ crios. vt in. c. fi. ꝺ tēpo. ordi. Sed eps pōt dispēsare dūmō nō sit ille cuꝫ q cōmisit simoniā. vt ho. i.q.v. ꝓesentiū. Et aduerte q tūc ꝺr occultꝰ Ꝭ Rodo. qñ ñ ꝓstat ꝓ sniaꝫ vl ꝓfessionē i iure factā. nec ꝑ rei euidētia q nulla possit terginersatiōe celari. Limita tamen ꝓdicta ꝺa qñ simōia é ꝓmissa eo sciēte. Secus si ignoraīte. puta ꝑ prem vel amicos: qz tūc non é suspēsus q ad alios nec quo ad semisi in ordine ⁊ bene ficio sic hito. nō ät i alijs ordinib⁹ susceptis aut bñficijs hitis vl hndis. c. de simōiace eo. ti. vbi hoc voluit Inno.

3 ¶ Utrū ꝺro qꝺ ꝑt dispēsare i simoniaco in ordine vl bñficio. ff. gl. ⁊ Lal. in. c. post trāslationē de renū. ⁊ ꝺns Ant. ⁊ Pa. in. d. c. ꝺ simoniace pꝰ mīta tenēt q in simōiaco i ordine solꝰ papa quā ꝺo sciēter. Ꝭ qñ eo ignoraīte ꝓmissa ē simonia tūc eps pōt dispēsare. i.q. v. pñiū. ⁊ ēt pōt eps dispensare cū tali ⁊ꝫ qñ hoc scīuit ñ renūciauit Ꝭ ministrauit in ordine suscepto aut ad alios ascēdit Ꝭ Rod. In simōiaco ꝺo i bñficio sciēter solus papa ꝑt dispēsare Ꝭ Ber. Ray. ⁊ Bof. sine i illo beneficio sine i alio quocūq; ꝟm gl. ⁊ Jo. Zan. in. d. c. de simōiace Ꝭ Do. ⁊ꝫ q pōt eps dispensare in simplici beneficio solum Pa. ꝺo. in. d. c. de simoniace. eo. ti. ⁊ꝫ q pōt ēt dispēsare in curato vt illō habeat i alia ecclia ēt cū executiōe ordinū si modo sponte renūciat. sed ad illud beneficiū i quo fuit simōia ꝓmissa vt illud ḧeat: nō pōt nisi ꝑ papaꝫ fieri. Itē in ecclia ēpta non pōt ep dispēsatione epi hēre nisi simplex beneficiū ⁊ cum excutōe minoꝝ ordinū solū. Si vero expectat sniaꝫ ꝺemnatoraꝫ tunc ullo mō eps pōt dispēsare in illa nec in alia vt ḧeat q̄cūq; beneficiū. Jn eo vero q ignoraīte rex ꝓmotꝰ ad beneficiū ñ ꝑt nisi solꝰ papa vt illud ḧeat: Ꝭ in alijs pōt eps. vt no. i. d. c. pñiū. ⁊ q̄ no. in c. sunt. ⁊ c. nobis eo. ti. Sed Tācre. in c. sicut nobis eo. ti. ꝫ q ēt in beneficio il lo i quo fuit ꝓmotꝰ pōt eps dispensar si ipse eps non est in culpa. ⁊ placet.

¶ Sed nūgd idē sit in dictum de me 4
diatoribus quo ad suspensionē ⁊ quo ad dispensationē. ff. q sic per regulaꝫ accessoriuꝫ de re. iur. li. vi.

¶ Utrum episcopus possit dispensare 5
cum simoniaco circa officia monaꝝ benedictiones nubentū. sepulturas crisma benedictiones vaſoꝝ ⁊ huiusmodi. ff. No. q sic post pactam pniaꝫ quia non ꝓhibetur. ar. c. nuper ō. sē. exco. nec obstat. c. Erga. i.q.i. quia loquitur de simoniaco in dignitate.

¶ Quid ō plato q ꝓmisit beneficiū 6
alicui ꝑ pecunia. ⁊ re integra reuocat pactionē. ff. Ꝭ Ri. qui. ꝟ. q talis pec cauit ꝗuia faciēdo pactū q̄ tñ ad effectum pacti non processit nō incurrit penas suspensionis ⁊ irregularitatis.

¶ Utrū ordinatus ab epo quem audi 7
uit simoniacuꝫ possit ministrare. ff. q pōt in suscepto ministrare sed nō poterit alios ab eodē recipere nisi deponat cōsciam. c. per tuas el. ij. eo. ti. Ubi no. Nosti. v. notabilia. Primum q ex variis dictis in alterius pñdicti nō é ꝓscia formanda. Scōm q sic formata est ad pñtiū platt deponēda. Tertium q si depōi nō pōt é oibus mōis seqn-

dā. Quartū q̄ ē virtus cuz dē conscia scrupulosa sit bōa. z i melius informatur z ēzno ē debilitas animi z nimia simplicitas. Quītū q̄ i differētib⁹ pōt vnusq̄q; put sibi placuerit sciaz informare. qō bñ no. z iō talis debet ministrare z conscientiam deponere.

8 ¶ Secunda pena contra simōiacos ē depositio z infamia z hec imponit si ō hoc in iudico constiterit. v. q. iij. sane ō accusa. inquisitionis.

9 ¶ Tertia pena est excōicatio papalis iam Martinus in concilio constantiensi. in extrauagāti que incipit Multe ita inquit. Sacro approbāte cōcilio declaramus q̄ ordinati simoniace ab executiōe suoz ordinū sint ipso iur in spēsi. Electiōes āt postulationes cōfirmationes. z q̄suis petitiones simoniace ecclīaz monasteriōz dignitatū p̄sonatuū officiōz z bñficiōz quorum cūq; deinceps facte nulle sint ipso iure nullūq; per illas ius cuiq; acquirat nec promoti cōfirmati aut petiti faciāt finez suos: iz ad illoz restitutionē tanq̄ iniuste ablatoz teneant. statuētes in super q̄ dans z recipiēs ipso facto sniam excōicatiōis incurrat et si pōtificali aut cardinalatus refulgat dignitate. In alia ēxuagāti facta anno. vj. sūt pōtificat⁹ mātue data q̄ incipit dānabilē p̄hibeat oēs excōunicatiōes suspēsiōes p̄hibitiones z interdicta z alās cēsuras latas a sūmis pontificibus ō simoniac⁹ q̄s vult incurrē ipo facto oēs simoniacas occultū vl manifestū vbicūq; simoniaz cōmiserit: cuiuscūq; stat⁹ ēt si ep̄atus aut cardinalat⁹ vel q̄uis alia ecclesiastica vl tpali p̄fulgeat dignitate dictarūq; excommunicationū suspēsionū z p̄arū absolutionē sibi reseruās: nisi i mortis articulo. nec vult q̄ p̄tute concessionis indulti aut cuiuscūq; facultatis absoluendi concesse vel concedende a sede aplica possint absolui nisi spāliter de peccato simmonie auctoritatē absoluēdi cōtineāt. Hoc idē Eugenius in alia extrauagāti q̄ incipit cū detestabil. data rome apō. S. Grisogōi āno sui pontificat⁹ .iiij. Paulus .ij. in processu quē i die iouis facte fecit excōicat omnes simoniacos tā i ordie q̄ in bñficio z ab solutionē reseruaret sibi z successoribus eius. p̄terq̄ inmorte nec vult sic z Martin⁹ q̄ possint absolui ex q̄ cūq; p̄cessione. nisi faciāt mētionē ō simōia. Idez fec Sixt⁹ q̄rt⁹. Et sic tene q̄ oēs simoniaci i ordie z bñficio solū sē excōicati Alij vo simōiaci si. iz ipso facto cadūt i pēas ō ipsos latas a iur ō gb⁹ dictū ē hic. s. Nec te moueat. c. reprunt. d. q. i. Silir. c. gcūq; ibidē. z. c. placuit ibidē silr. z. c. ex multis. i. q. vj. q: iz sub anathēa p̄hibeāt tñ loquūtur solū ō ordie z bñficio. z sic i nullo iur inuenitur sub pēa excōicatiōis p̄hibita omnis simonia. nisi vt dixi in ordine z beneficio z ideo illi soli sunt excommunicati.

10 ¶ Quarta pena simōiacoz ē. q̄ p̄cipit sub pēa excōicatiōis late sñie omnib⁹ cuiuscūq; dignitatis aut stat⁹ q̄ si sunt p̄ites i romana curia reuellare teneantur pape vel eius apostolice sedi camerario aut suo vicegerenti in vni⁹ vel duorum testiū p̄nūa infra duos dies naturales post quā scierūt. aut ad eorum noticiam peruenerit aliquē cōmisisse simoniam a q̄ nō nisi p̄ romanum pontificez possūt p̄terq̄ in mortis articulo absolui. z hoc per predictā extrauagantem. Adarani danabile. cui Eugenius in. d. extrauaganti. Cum detestabile addit q̄ non solum qui sciāt aliquem simoniam cōmisisse vel. p:o curasse. sed etiam qui sciunt illos qui fuerunt mediatores teneantur reuellare pape vel eius camerario vel cui ipse duxerit committendum per se vel per alios q̄ citius. z q̄ nō possint absolui donec reuelauerint. quod intelligo si co mode p̄nt. z si sciunt veraciter non per suspitiones. alr nō credo incurrere dictā excōicationē. Credo ēt hodie non ligare cū sit abrogata per nō vsuz. Ad ueritē tñ fz afteñ. li. vi. ti. iv. quod quando simonia est solum mentalis sine of. pactione q̄ non ligatur talis aliqua p̄ dictarum penarum q̄ nota.

Jmonia. vii.

quo ad restitutionez

Queritur vtrum datum simoniace sit restituendū. ℟. Pa. in. c. tua nos eo. ti. q aut datū est iure pactione. sed cum sola intentio hūdi spūalia. z tūc dicūt aliqui quos segetur Jnno. z Hosti. q si talis simonia est de iure positiuo. z sic restituēre nō ē necessaria ad salutem. Si vero est de iure diuino. sic necessario est restituen. acceptū. Ally vt Jo. an. z segetur pa. tenēt indistincte q nō est restituēn de necessitate p. d. c. si. vbi est tex. aptus. Sz q2 dcīs. c. si. logit in simonia q est de iure positiuo tō dico q in tali casu nō est necessaria. Et q sit rō lz Jo. an. z host. multas adducāt tn nulla efficax. est. Jm hec solū q2 ius sic declarauit sm tpz. nō extēdaz ad simoniā q est de iure diuino. z tō necessario restituēdū. z sic tene sm tn distincti onē vsurarij mētalis de qua. Restituto. l. in lra vsurarius in pncipio. Si vo datū sit mediāte pactione sic absq; dubio de necessitate restituendū est fz cōmuniter doc.

¶ Cui dz restitui acceptū simoniace p ingressū monasterij vel ecclie. ℟. Pa. in. c. de hoc. eo. ti. Si logmur de ecclia seculari. tūc si ille q dedit nō hz vsū vsurat restituet el. ar. c. veniens eo. ti. Si vo hz vsū vsurat tūc si oēs de ecclia deliquerūt dz dari ecclie z criminoli expelli. Si aūt nō expellant dz dari fisco pape fz hosti. q distribuat in pias cās Turpia lucra a fisco extorquent. l. fiscus in questionē. ff. de iure fisci. si vo nō oēs deliquerunt sed solus prelatus vel particularia tunc dabitur ecclie in cuius ignorātiā erat datū. Si logmur de ecclesia regulari si oēs deliquerunt datur ei q dedit vt itret scām monasteriū. vt in. d. c. veniēs cū nō possit stare in primo monasterio vt in. c. qm eo. ti. Si vero pticulares deliquerūt tūc pecunia dabitur scō mōasterio quo ad vsumfructū tm z mortuo ingresso redibit ad primū monasterium. z sic intellige glo. in. d. c. de hoc. z concordat cum predictis hosti. z. d. Anto.

¶ Quid fieri. cū comode nō pōt appli 2
cari vbi vel in cuius vtumelia est data pecunia. puta q2 in remotis ptibus est vel videret inconueniens eā ibi dari. cū ecclia sit quasi derelicta. z hmōi. ℟. q pauperibus dabit.

¶ Utr recipiens beneficiū simoniace 3
teneatur illo relignare. ℟. q sic. z restituere oēs fructus p ceptos ex eo. z q recipi potuerit a diligēti possessore. c. si. res. xiij. q. vi. de resti. spo. c. grauis intellige qn sciēter simoniace habuit vl cuius ignoranter tm postea sciuit de perceptis post sciam tm tm nō aūt in bona fide nisi extāes vl incrtū factus est locupletior. l. certū. C. de re. vē.

¶ Cui dz restitui datū p ordine hūdo 4
℟. vl q ecclie. cathedrali in cuius iniuriam vl datū. si nō est ordinatus ad titulū alicuius ecclie: sed si est ordinatus ad titulū alicuius būficij vel ecclie illi dabit sm Ualde. z Rodo.

¶ Quid si pecūia ex pacto sit data pa 5
pe. ℟. Pa. in. c. i. eo. ti. q nihilominus nō poterit retinere tale beneficiū etiam in casu in quo papa nō cōmitteret simoniā: sicut i filij disputat Jo. an. in regula cui lz. de re. iur. li. vi. in mercē. de ludente cū epo ad azardū. q epūs fecerat statutū excōicās ludētes: q2 lz epūs nō ligēt tali statuto ligat tn ille q secū ludit. Sic in ppōsito papa recipiēdo pecuniā nō suspendit ostitutionē de simonia. z plene disputauit idē pa. in. c. extirpāde. in. §. q vez de pben. Sed ō rūdet. s. Simōia. v. §. vij. z ē. veritas Nec ob. silitudo de ludente cui epūs q epūs nō pōt facere q state statuto suo 3uenies nō ligetur. Sed bene papa pt Et tō tene qd dixi. §. q nō est simonia z sic beneficiū poterit retinere.

Implicitas

est duplex sm Pa. in c. dilecti. de iudi. quedā 3cita discretioni. z hec reprobatur. xxxix. di. c. Petrus diaconus. z. xvi. q. i. si cupis quedā 3cita dolositati z hec ampletan ad. de q in euāgelio. Estote simplices

ficut colãbe.ꝛ bonꝰ tex.cũ gl.i.c.veritat] de iureū.ꝛ.vi.q.i.ex merito.ꝛ hec est illa de q̃ dic̃ tex. Insti.ō legi.agnasucce.ℌ.qō ad feias simplicitatẽ aimicã legibus aplexãtes ꝛc.

Imulatio Idẽ est qō hipocrisis. Unō dicit Isido.li.ethi. q̃ hipocrita grece latine dr simulator. vel dic q̃ le hꝑit sicut superiꝰ ꝛ iferiꝰ.qz ois hipocrisis simulatio est.sed nō ois simulatio hipocrisis:ꝫ tñ illa q̃ qꝫ cũ sit malus ius.se bonũ simulat.ꝛ palam oĩdit vt bonꝰ videat pp gloriã humanã vt dicit glo.Math.v.ꝛ est filia inanis glorie.ℌꝫ Bre.xxxi.mor.

¶ Utrũ ois simulatio sit pcñm.ℌ. vt colligo ex.S. Bona.i.iij. di.xxxviij.ꝛ Alex.de ales.ℌa pe.ti.de hipocrisi. q̃ triplex simulatio. Pria est cautelle. et hec ꝫ vt ꝓhat in.c.vtilẽ.ꝛ.c. q̃ ait ꝛ i ℌ.qñq̃ xxij.q.v. Nã dolũ non cõmittit q̃ fraudẽ excludit.l.cuꝫ pr̃.ℌ.plane ff.de le.ij.ar.c.platũ.qō me.cã.c. carissimus.de quer.ꝓiu.puta. vt euitet aliqđ malũ fingit aligd. Scda simulatio est istructõis.ꝛ hec nõ est pcñ.ꝛ hec fuit ixp̃o qñ fixit se lõgius ire Luc. viij. in q̃ inuit exhibeñ. hospitiũ pegrinis ex quo coegerũt eũ mãere.ex quo meruerũt eũ cognoscere.Et tõ ille religiosus q maiozẽ sanctitatẽ quã ꝫ simulat vt prximi edificẽt. ꝛ ad bonũ inciteñt nõ peccat sed potius meretur vt ps̃ p Bre.xxxi.mor.Tertia sĩlatio ẽ duplicitatis.ꝛ hec tenet rõnez mẽdatij.ꝛ sem per ẽ pcñm. vt ꝓprie est in hipocritis Addit Alex.ℌtaz.ſ. significatiõis. sic Jaco.se simulauit. Esau. ꝛ hec nõ est pcñm Sicut ẽt qꝺ in repsitatiõe ministerij passiõis ipi finxit se iudeũ.vl xp̃s vel pilatum ꝛ hmõi.

¶ Utrũ aliqs possit se simulare malus ℌ.ſm alex.i ℌa ℌe q̃ nõ qz aut est hoc p opa mala siue vere siue apparenter ꝛ sic efficit talis q̃le est illud opus. Aut hoc fingit p opa bõa ꝺe ꝛ appareter ꝛ sic nũq̃ pōt ex hoc appere malus.

¶ Utrũ gerẽs hmõi sanctitatis vel religiõis q tñ nõ hꝫ meritũ sit hipocrita. ℌ.q̃ si ex ĩfirmitate post assũptionẽ talis hitus cadit a ꝓpositõe nõ est hipocrita.qz nõ tñr reuellare suũ pctm nisi loco ꝛ tpe debito.vñ si tñr ꝓpere hmõi ℌꝫ Bre.xxxi.mor. Si aũ ex malitia a ꝓpositõe deficit.sic est hipocrita.

¶ Utr̃ hipocrisis sic pcñm mortale.ℌ. vt colligo ex.S.Bõa.ꝛ Alex. vbi.ſ.ꝛ sctõ Tho.in.quol.q.in hipocrisi duo sũt.ſ.ꝺefectus sanctitatis ꝛ simulatio ei? Si q̃ intẽtio hipocrite referi ad vtrũq̃.ſ.qz nõ vult hꝺe sanctitatẽ nec curat sed tñ vult sanctus apere sic est pcñm mortale.Et sic sumit in sacra. scriptura Job.xxij. Non veniet in ꝺspectu eiꝰ ois hipocrita.ꝛ xxij. Ue vobis hipocrite.Si ꝺo accipat hipocrita nõ ꝓ q̃ litate vite male.ꝫ ꝓ simulatiõe.sic aliquando est pcñm mortale. puta si hoc facit ex fine q est ℌ caritatẽ dei vel prximi.puta. Simulat se sanctuꝫ vt possit seminare hereſim vel ꝺsequatur dignitatẽ ecclesiasticã.vel q̃cũq̃ alia bona in quibus cõstituit finem. Si aũt finis nõ sit cõtra caritatez.sic erit pcñm veniale puta qz solũ delectatur in laꝺe.q. ℌꝫ phlo.iij ethicoꝝ magis ꝺr vanus q̃ malꝰ. Sꝫ si finis sit bonꝰ puta ad laꝺẽ dei ꝛ salutẽ aliꝝ.vt prximi edificẽtur.sic meritorũ est si tñ nõ ꝓteñat bonã vitã.dicit tñ Aureo.i.iij. di.xvi.q.i.q̃ si ex hypocrisi segtur oppositũ honoris dei ꝛ ꝓximi salutis. q̃ est peccatum mortale. Silr q̃si solũ facit vt possit hꝺe vanagliã ꝛ hmõi qō limito vez vana gloria que sit mortalis. alꝝ erit veniale solum.

Obrietas ꝺr mẽsura debita circa ea q̃ sunt necessaria ad vitã vñ sobrius q̃si brietã.i.mẽsurã suas ꝛ nomie sobrietatis tẽperãtia significat hoc exigitur in oibus sed maxie i ministris eccle sie.xxxv.di.p totum.xii.di. p totum de vi.ꝛ ho.cle.c.clerici a craptula.i.ti.iij. Jtez in regibus.ꝛ principibus. ꝓuer. xxxi.Noli regibꝰ ꝺare vinũ Quo peccatur mortaliter.ℌ ipsam.vide Ebrie-

ℭ Societas .i. fm Marchũ tullum ꝛ not.

Also.in ſũma titulo p.o ſocio ẽ duoꝝ plurũue quẽũo ꝯcta ab comodioꝛẽ vſuꝫ ꝛ vberioꝛẽ q̃ſtũ fac̃ ad hoc l.ſi nõ fuerit.§.pleriqꝫ.ff.p.o ſocio.vñ ℣bitur ſolo ꝓſenſu vñ ſi me⁹ ſoci⁹ alĩq̃ admiſerit quẽ meũ ſocũ eẽ nolue rit ei ſolũ ſoci⁹ eſt.nõ mihi.ff.p ſo.l.g ãdmittitur.ꝛ ℣bitur ad tps ꝛ i ꝓpetuũ .i.dũ viuẽt ſocꝫ.ꝛ ſub coditõe vt.ff.p ſo.l.i.ꝛ C.e.l.plt. ſine fine ꝙ ℣bi. nõ põt.l.nulla.ff.eo.

1 ℭ Qui põt ℣bere ſocietatẽ.ff.q̃ ille p ſone q̃ põt ſe obligare ꝛ ℣bere.de gb⁹ multos cãus hẽs.ſ.Bonatio.i. p totũ.

2 ℭ Quõ põt ℣bi ſocietas.ff. dicit tex. in.l.ſocietatẽ.ff.p ſo.ſocietatꝫ coire ꝛ re ꝛ verbis.ꝛ p nũcium poſſe nos bubium non eſt.

3 ℭ Circa qd põt ℣bi ſocietas.ff. qõ circa oia bona. Itẽ circa aliquã negociationẽ. Itẽ circa vnã rẽ.ff.eo.l. ſocietas ſꝫ in re turpi ꝛ flagitioſa ℣bi nõ põt.ff. eo.l.neq; ꝓtermittendũ eſt.

4 ℭ Eſt vnus q̃ ponit pecuniã in mãu mercatoꝛis ſeu artificũ.ꝛ mercatoꝛ ſeu artifex ponit ĩduſtriã ſuã ſeu exercitiũ circa talẽ pecuniã ſeu aliqꝫ ponit pecuniã ꝛ opaꝫ.ꝛ alter opam ſolũ. pecuniã ſolũ.vel ambo pecuniã ꝛ opaꝫ. vt inde ex tali negociatiõe ꝛ arte hẽat lucrũ.vtrũ liceat.ff.q̃ ſicꝫ ang. de perufio i tractu de ſocietate. ꝛ hoc tã de iure ciuili q̃ canonico.q; opa aliculus ſepe vꝫ ꝓ pecunia.l.i.C.ꝓ ſo. Inſti.eo. §.ij.no.glo. in.c. pleriqꝫ.xiij.q.iij. Et hoc dũmõ duo ocurrãt. Primũ q̃ ars ꝛ negociatio ſit licita.c.ꝓ vſas de dõa. iter vi.ꝛ vxo. Secõm egtas ſeruet oib⁹ q; ℔ Bot.dãna ꝛ lucra oĩa eẽ cõia in oib⁹.vt.i.d.gl.c.pleriqꝫ.ꝛ.d.l.i.C.eo.ꝛ fm induſtriam periculum hmõi ita vt qui plus ponit pecunie vel opere plus habeat de lucro.d.l.ſi nõ fuerit.i.pn.ꝛ ad arbitriũ boni viri qõ in hac actiõe ſequeñ eſt.l.in ꝓpoſita.ff.ꝓ ſo. Alias cũ iſta equitas nõ ſeruatur nõ poterit eẽ iuſta nec licita.qz cũ ſocietaſ ſit fmtas.l.verũ in pn.ff.ꝓ ſo.ꝓ q̃ erit inq̃ ꝛ leonina.d.l.ſi nõ fuerit in fi.q̃ bene no.ꝙ tota iſta mã. Et rõ q̃re licite accipitur de lucro ſocietate ꝛ nõ in mutuo eſt qz in mutuo trãſfertur dñiũ pecuie in accipiẽtez. Jn ſocietate ꝓ nõ qz dicit tex.i.l.ſi tibi aree mee.ff. ꝺ ꝓ.ꝙ.neo ſocietatẽ ℣bẽdo ret dñs eſſe deſinit.

ℭ Sed nũqd rõne pacti erit licitũ qõ 5
ꝙs hẽat capud fructũ ꝛ alⁱ⁹ ſanũ.ſ.qõ ꝙs hẽat de lucro ꝛ nihil ꝺ dãno vl̃ magis de lucro q̃ ꝓportet id qõ ponit i ſocietate ꝛ minus de dãno ꝛ hmõi.ff.q dã dixerũt q̃ ſic ſalte ꝺ iure ciuili.qz ? cius ex cõuentõe tegẽ accipiũt.c.Actus de re.iur.li.vi. Sz tu tenẽ cũ azo.ꝛ Alex cur.i.d.l.ſi. nõ fuerit. do. Anto.i.c.ſi. de vſu.ꝛ Angel. vbi.ſ. Et fm Theologos ꝛ veritatez. q̃ nullo mõ lz qz vt dixi ſocietas eſt q̃daz fꝛmitas ꝛ tale pactũ eſt ℣ eius nãm.ꝛõ nõ valet.l. cũ ꝑcario.ff.de ꝑcario. ꝛ.c.ſi. de pea. Et iõ in cõſcia teneẽ reſtituere vel ſatisfacere oẽ qõ indebite habuit. vel in quo ꝓximũ grauauit ex hoc pacto.

ℭ Vtrũ ponẽti opas tñ liceat facere 6
pactũ q̃.ſ.tñ vult certũ ꝓ opa ſua ꝛ de dãno nihil vult ſentire.ff.ſic qz fm ang. vbi.ſ. nõ eſt iſte Actus ſocietatis. ſed locatõis opaꝝ ſuaꝝ. Et hoc vꝝ niſi dãnũ ꝓtingeret ex dolo ſuo vel culpa.q; ſic nõ liceret.i.ité q̃ritur in pn. ꝛ l.ſi merces.§.qui colũnã.ff.locati.

ℭ Vtꝝ tradẽs certi ducatos in ſocieta 7
te cũ pacto q̃ vult ipm capitale ſaluuꝫ nec vult ſentire aliqõ dãnũ.ꝫ de lucro vult fm diſcretionẽ ſocij. q̃uꝫ tibi plus cuerit dare.licite faciat.ff. qõ nõ ſed ẽ vſurarius.c.conſulnit.ꝛ.c.ſi.de vſu. Et ppea ſcõm bal.in.l.i.q.ix.ff.ꝓ ſo.talis. q̃cqd accipit de lucro extenuat ſortẽ q; tenetur cõpenſare. vel ſi vti q̃ habuit tũr reſtituere lucrũ. aduerte tñ q̃ ſi q̃ nolet piculo capitali ſe exponere. ꝛ inueniret aliquem qui eũ vellet aſſecurare ꝓ aliquo ſibi dato nõ eſſet vſura ſe liberare a piculo per talẽ aſſecuratiõẽ ꝛ ꝓ lucro accipiat ꝺ capitali.ſic q̃ aſſe

mrato qđ qdem lucruz parit negocia tio talis capitalis dati in societatem. Et idez dicere qñ socius accipiens ipsum capitale conueniret libere cũ tocio dãte capitale de dãno sibi tale modicũ de lucro, qđ verisimiliter glibet alius sic faceret. si dans capitale retinere tot tum lucrum aliud qđ deberet habere ex tali societate. eo qđ cũ assecuret p ꝓncipali. ymo si nihil esset lucri. solueret nihilominus assecurationem. vt pote qñ negociatio est talis qualitatis qđ assecurationem inueniret soluendo tria vel ꝯtuoz p centenario. z tñ cõtiter p lucro societatis esset recepturus vi. vel viij. z aliqñ plus. z sic cõueniret cum socio qđ solum daret sibi. iij. vel ꝯtuoz p lucro z eum de capitali assecuraret. z sic itelligo illud quod tz Jo. an. in. c. vestras. de dona. inter vi. z vx. in dote data mercatori. de quo habes ff. Bos. ff. xi. Rõ. qz in isto casu pecũia posita in societate bene stat piculo ponentis licet illud periculũ redimat precio. qđ licet. Et ideo non est ꝓuilegiũ dotis quia licite potest fieri in quocunque capituli sic dato dũmodo concurrant duo. Primum qđ socius accipies libere hoc velit facere non solum accipiendo tale capitale sed etiam si non accipet p tali mõ assecuraret. Secundũ qđ tñ plus possit verisimiliter lucrari de tali societati vltra ptẽ suã ꝯtũ est illud qđ solueret p tali assecuratiõe cum cunctis cõiter. Tuncꝰ tñ cẽt si cõueniret cũ socio de soluẽdo sibi tñ p assecuratiõe capitalis ꝯtũ glibz alius acciper si vellet assecurare. z i dubio lucro ꝓtius solueret quantũ p assecuratione z qđ sup eẽt de lucro sibi ꝓtingẽte. illo retineret. Nec ob. c. nauiganti. de vsu. qz ibi aliter. si mutaret. nisi periculũ z ltrũ p periculo reciperet.

8 ¶ Utz vidua. seu glibz alius q dat mercatori i societate centuz cũ pacto qđ ipsuz capitale sit saluũ cũ itentiõe tñ retinendi in se piculũ ipsiꝰ capitalis. tz solum facit tale pactum ne decipiatur a mercatore. nõ vt in capitale peat ipsi mercatori. si sine sua culpa periret. licite sine vsura hoc facta. ff. tz vsura i hoc ꝑtu nõ sit tz vera societas tñ peccat mortaliter pp mẽdatiũ ꝓximoz. qđ dicit i sua summa. xxij. q. j. c. primuz. Et iõ tñr nota facere itentiõez suã ne forte etiã morte ꝓuenta heredes vellẽt i suo roboze ꝑtu ꝑmanere. nõ tñ tñr restituere lucrum qđ hũit ꝑ tm. S. Bernardinum in suis ꝑtibus. z bñ qz p. i. c. to tũ ti. C. plus valere qđ agit. tñr ꝑtus est vera societas in re. z iõ nõ restituet tz aliꝰ dicãt ꝑtũ q possent saluari. qñ ex hoc aliqđ dãnũ passus mercator. ꝓpter timoze piculi. vel qñ ex notificatiõe sue voluntatis nõ cessat scandalũ qđ primo dedit. qtũc credo teneret restituere. eo qđ fama rebus est preponenda. vi. q. i. deteriores.

¶ Utrũ ponẽs cẽtũ apũ mercatoreꝫ. 9
ita qđ medietas vel tertia ꝑs. aut ꝑta, vl aliꝙ alia ꝑs ipsoꝝ cẽtum stet piculo mercatoris sit vsurari?. ff. qđ in hoc fuit diuersa opi. doc. gbusdã dicentibus qđ sic. vt. S. Ber. z milti alꝙ gbusdã qđ nõ. qz licite tñ ꝑt fieri vt gl. i. c. pleriqꝫ. z iij. q. iij. z multi alij q̃ qdez diuersitas euẽit ex diuersa opi. dubitatis sequẽti]

¶ Utz dãnũ debeat eẽ cõe se capitale 10
pdat an solũ illiꝰ q eũ posuit gbusdã dicentibus qđ tz eẽ cõe. vt Iacobus. de are. p. i. si id qđ. ff. itẽ celsus. z. i. cũ duobus. ff. qdaz sagariã. ff. ꝑ so. gbusdam dicentibus. qđ quatenus est cõe lucruz ipsiꝰ capitalis. eatenꝰ z dãnũ p. i. si nõ fuerit. ff. i. ff. ꝑ so. z p. i. manifestissimi in tris est. ff. tz cũ in secundã a ꝓio sensu. C. de furt. Quibusdam aliꝙs dicẽtibus qđ solũ pire tz dãti vt glo. in. d. ff. i. Rõ qz sic de capitali nihil lucratur socius sed tñ tz redire ad eũ qui dedit si iuenitur saluuz in fine societatis. ita nihil tz hẽre de dãno ipsius. Sed tu dic cõcordãdo opi. qđ si nullum sit pactũ vel alia cõsuetudo. tunc dic vel ꝑm Pe. vt refert. Ly. in. i. i. C. ꝑ so. qđ periculuz capitalis si pareat rõe societatis añ opas exhibitas sit cõe. si post aliquas exhibitas etiã aliquid sentiat de dãno. sed si

post oēs opas exhibitas ꝑdāt soli ponēt illud sufficit alteri ꝑdicto suarum opaꝝ q̄ egissima ē ꝓserri i ꝓscia. vel ꝫ Bañ. i. l. i. C. p. so. sine ât opas sine pⁿ q̄ ꝑdāt solū ponēti q̄ fonte veriꝰ est de iure q̄ sic si erat hītuꝰ de lucro ip sius capitalis ꝫ solū de lucro q̄ debebat sue idustrie. ita nullū ꝺꝫ pati dāno de ipo. ⁊ sic tenēdo istā opi. pe. vi bal. nō ꝫ facē pactū q̄ piculū capitalis sit alteriꝰ q̄ illiꝰ q̄ ponit. Nō q. i fine so cietat] si nihil eēt capitale. totū rehabe bit. ⁊ tō cū socꝰ nō hēat de lucro ipi capitalis si ꝺꝫ hȳe de dāno. Si ꝓo pactū fieret q̄ piculū capitalis sit cōe q̄ ꝫ vt vlt gl. ꝑdicta vel sic hȳet cōsuetudo. tūc scias q̄ eatenꝰ capitale ipꝰ eēt diuideñ i fine societat] si nihil inueniret de lucro q̄tenꝰ erat pactū vel ꝓsuetudo de piculo. ⁊ tō q. S. Ber. ꝑdict⁹ ⁊ mlti alij tenuerūt q̄ i fine societatis ēt si nihil de lucro sit capitale integrū. ꝺꝫ redire ad dātē ꝓpea tenēt nō licere facere pactū de alīq̄ pte ipius capitalis piculi ⁊ fic tene. Sꝫ ipm capitale erit diuideñ i fine societat] si nihil inueniretur de lucro ꝫ q̄ pacti sūt vl ē ꝓsuetudo de piculo. sic eēt ꝑa opi. d. glo. quā segt Ang. vbi. s. l. q̄ ꝫ tale pactū. ais nō. Et si pactū nullū eēt factū de dāno ꝫ solū de lucro. iteligeē de dāno sicut de lucro. q̄ si ipse dās nō itēdebat aliq̄d sentire de dāno capitalis. ⁊ in fine simplr ipm hȳe sic eēt vsurarius mentalis. ⁊ eo mō teneret restituē sic vsurarꝰ mētalis. de quo. s. Restitutio primo in verbo vsurarius.

¶ Utrū liceat facere pactū q̄ vnꝰ hēat duas ptes lucri ⁊ vnā dāni vel duas dāni. ⁊ vnā lucri ⁊ hmōi. ſ. q̄ i cōscia oē pactū q̄ nō facit deteriorē ptē alteriꝰ ar bitrio boni viri ita q̄ ꝺ plꝰ posīt plus hēat licitū erit q̄ ⁊ sequitur Ang. vbi. s. aliās. nō.

¶ Utr ponēs opaꝝ i societatē. ſ. natigādo egtando ⁊ hmōi. teneat sūptibꝰ suis ponere. ſ. ꝺm Bal. ⁊ Jac. de are. ⁊ ly. i. l. i. C. p. so. q̄ nō q̄ ꝑ ficiscit cū societatis. q̄ lucrū itelligit deductis expēsis. l. illud. C. de codicillis. l. mutiꝰ ff. p. so. Qꝺ limitat Bal. vbi. s. verū exceptis expēsis. q̄s domi fecisset q̄ ille non debēt fieri de corpore societatis ar. l. ꝫ si ex lege. §. q̄ ât. ff. de pet. her. Ang. ꝓo. vbi. s. dicit hoc vez nisi ꝓsue tudo alr hȳeret q̄ si eēt deberet ꝑtari nisi omneret inigtatē aptam. q. vꝫ actus q̄ est ꝓsuetū. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua ff. de edi. edic.

¶ Quō tenētur socij ex diſgibꝰ ptibꝰ i3 q̄ fundū vel apothecā cōduxerūt. ſ. ꝫ Bal. in. l. i. C. p socio. ⁊ Ang. vbi. s. q̄ locāti tenent ꝑ eqlibus ptibꝰ. Inter se ꝓo tenētur ꝑ rata societatis. vnde ēt si pelectilia ⁊ vasa debēt diuidi ꝺm ptes gbus diuidetur societas.

¶ Utrū ille q̄ semel posuit capitale i 14 societate ⁊ ꝑdit ē añ finitū tps societatis teneatur iterū aliud ponere. ſ. ꝫ gl. in. l. si nō fuerit. §. i. ⁊ in. l. i. C. ꝓo socio. ⁊ Ange. vbi. s. q̄. nō. sine piculum cōe fuerit sine non.

¶ Utrū dānū ꝓsone illiꝰ q̄ ponit opas i3 in societatē debeat cōcari ad iniē. puta cū socius resisteret volēti sibi auferre pecuniā vulneratus ēt. ⁊ facit multas expēsas ad curā se. ⁊ hmōi. ſ. q̄ sic q̄ cuenit pp societatē vt exīste vlt l. cū duob⁹. §. qdā sagariā negociatōes dicit tex. coterunt alter ex his ad cōparādas merces. pfectus latrōes incidit sūaq̄ pecuniā ꝑdidit. sūt eius vulnerati sūt resq̄ pp rias ꝑdidit. dicit Julianus dānū eē cōe. Jōq̄ actiōe ꝑ socio dāni ptē dimidiā agnoscere. debere tā pecunie q̄s rez ceterarum. q̄s secū non tulisset socius nisi ad merces cōi nosse cōparandas ꝓficiscerentur. ꝫ si qd i me dicos ipēsiz ē ꝑ pte sociꝰ agnoscere debeē rectissime Julianꝰ. ꝑbat hec ibi ff. ꝑ socio. Nec ob. l. sociū. §. socius. ff. ꝑ socio q̄ illud intelligitur q̄n culpa socij id ꝓtingit ꝺm gl. ibidem. q̄ tunc nō tūr. Idueꝛte ꝺm Bald. in. l. i. C. ꝑ socio. q̄ dānū oē extrisecū q̄ rōe societatis euenit ꝺꝫ eē cōe. puta debita ⁊ ꝑducta ꝺm dānum intrinsecum. ſ. ipius capitalis non nisi vt dixi. §. x.

16 ¶ De qua culpa tñr socius alteri socio. ff. q si ꝑtus est solū societatis tñr de dolo lata z leui culpa nō leuissima q̄ sufficit talē diligētiā adhibeat in rebus cōibus sicut in proprijs vt .l. cuz duobus. ff. p socio. Uñ ēquis aliqs ex ꝑte periculū in se suscepisset. nō tñ intelliget de illo q̄ euenit culpa socij. l. plē. C. cō nau. feno. Qñ ꝯ cū societate ē ꝑtus locatiōis vel alius ꝓtractus quo teneat z ex qua culpa habeo. ē. Lomodatum. §. xi. z Locatio. § xxiij.

17 ¶ Quo dz diuidi societas. si nihil iter ipsos est conuentū expresse vl tacite. puta q̄ nulla ē cōsuetudo de hoc. ff. fin bal. in. l. i. C. p socio. q. ij. z ang. vbi. ē. q si alter posuit centū z alter opas z de lucro fuit ducēta exhet ꝓmo q posuit cē tū sua centū. z sic de quocūq; alio qui aliqd posuit q̄ excta reliqua ducēta q̄ sunt de lucro diuident inter se oēs. ita tñ q̄ qui plus posuit in societate puta opas z pecuniā. vel duas ptes pecunie respectu illius q̄ solū vnā ptem posuit. nō respectu eius q̄ opas posuit. q̄ opa valet tñ sicut pecunia q̄ ponit hēbit plus de lucro. vt. d. l. si non fuerint in ꝑn. z. l. qd enim. ff. p socio. z hoc arbitrio boni viri. Et tā q̄ dā dixerūt. q̄ sic q posuit centū. p ꝓmo exhibit centū. si est ille q posuit opas dz exhere alia cētum ꝓ opa sua nō valet. nec de iure diuino ciuili vel canonico. q̄ opa hominis nihil est aliud q̄ offm diurnuz vt. l. i. ff. de op. liber. ſmo. opa hois dr fructus eius cē. vt. l. iij. z ſe. ff. de op. ser uo. Et ꝯ ille q posuit opas tñ. nō dr posuisse aliqd ꝓsistens in sorte vl capitali. ſz solū fructū siue psone. q fructus aut vsufructus siue psone corrūdent fructui aut comoditati illoz cētuz. p quo dr facit. d. l. cū duobus. §. si in coeuūda Precio ſngt est valimētū artis. Et sic intellige illud q̄ sepe opa alicuius p pecunia valet. vt Instit. p socio. §. ij. l. p comoditate z vsufructu seu interuſu rio dicte pecunie. Et ꝯ si alter solū posuit operas. z alter cētū solū. z lucrum sunt ducēta ille q posuit opas hēbit cē tum solum. z ille q posuit centū hēbit illa cētuz. z postea alia centū de lucro.

¶ Quantū durat societas. ff. text. in 18
d. l. societatē. dissociamur. renūciatiōe mortis capitis diminutiōe. itellige. put est mos ciuilis fz gl. ibidē. z egestate. dicit gl. f. incidēte. vt si qs ex socijs bonis cesserit. vt Instit. e. §. itē vel fuerunt publicate. vt in. l. actiōe. §. publicatiōe ff. ꝓ so. Adde q̄ dissoluitur. fz q̄ cō uenerūt in tpe duratōis illo finito. Itē ex consuetudine si nihil actū est de tempore dicto. §. qui assidua.

¶ De societate inter fratres z alios 19
quo tacite cōtrahitur. hēs. ē. Peculiuz §. xxvi. cum sequentibus.

Societas. ii. circa aialia

q̄ dr socidū aialiū ꝓtrahitur. vi. modis.

¶ Primo mō qñ aialia exhte tradun 1
tur gra societatis hēde. vt dicit gl. in in. l. si pasceda pecora. C. de pac. Uel qñ iz exhte non dicat q̄ gra societatis traduntur. tñ tacite dant gra societat] s. qñ dātur vt sint cōia. z sic hitur societas. vt. l. si tibi aree mee. ff. de ꝓscri. ver. Et facit q̄ dō no. Bal. in. d. l. si pascēda. Et q̄ hoc mō aliqñ ꝓtrahitur i aialibus grossioris generis. aliqñ i minutis. Jō ꝓpono ꝓponā quot mōis aialia grossa dātur gra societatis exhte vl tacite. Et aduerte q̄ aialia grossa dicuntur quoz fructꝰ regulariter nō ascēdit ad valorē mrīs in anno. vt sunt boues eq. muli z hmōi. Alia aliqñ dātur extimata. aliqñ inextimata. aliquando cū terra. aliquādo sine cōione terre. quod fieri potest. vt in. d. l. cum duobus. §. in coeunda.

¶ Qñ dātur extiata z sine terra. tūc pl 2
culū casus sortuiti est cōe iter socios vt dr in. d. l. cū duobus. §. dāna. nec mirū q̄ extiatio. in hoc casu facit exceptionē. l. extiate. ff. solu. ma. Et sic ꝓ pte dñiuz remanet apud tradētē. z tacite. p alia parte rōe cōionis in illū cui cōicantur z sine traditiōe trāsfertur. l. i. §. in societate. ff. ꝓ socio. z perinde est ac si ille q dat mutuasset precium medietatis. so-

cio. & ipse posuisset aliã medietatem & cõiter ab ipsis duobus essent empta. & sic in societate posita. Et tõ quilibet de periculo tñr pro dimidio nisi culpa vl dolo alterius eueniret. Nã tunc solus culpabilis esset. d. §. dãna. bal. tñ in. l. i. C. pro socio. diligunt q. f. Aut perierũt casu fortuito. & sic erit cõe. Aut per empcio venit ex nã rei: & tũc dicit periculũ solũ esse dãtis. q; sic ẽt penes eum fuissent mouituræ nec est vex scõz eum q; ista extimatio faciat venditionẽ vt dicto. §. dãna. & l. iij. ff. locati. & l. cũ manusata. ff. de ptrahẽ. emp. vbi dr nemo põt eã rẽ vendidisse de cuius dñio id agit. ne ad emptor: & trãseat ꝯ hoc aut locatio aut aliũ genus ptractus hec ibi Sz saluo meliori iudicio hoc nõ teneo cũ meliorameta ẽt nãlia in hoc casu cõcentur vt in. d. l. si nõ fuerint. sic cõcentur. vt pericula silr etiã nãlia diuidãtur siue cõcentur. Nec valet qõ addu cit q; extimatio nõ facit vẽditiones in isto casu: imo facit vt pz per. d. l. in. ff. locati. Et tõ tene q; periculũ etiã nãle erit cõe. vt tenẽt multi doc. maxie ang. vbi. §. Qõ tñ limito vex nisi expresse aliud sit pactũ & sic intelligit ille. §. nemo. in. d. l. cũ manu sata: vel nisi de ꝯsuetudie aliud sit: q; intelligit actũ qõ est ꝯsuetũ. l. q; si nolit. §. q assidua ff. de edi. edi. Et tõ si pactũ sit q; periculũ capitalis nõ sit cõe nõ erit licitus iste ptractus in fozo ale: nisi recipiens vel alius q in vno alleniatur in alio eq ualẽt grauaretur. l. fin natureã. ff. de regu. in. Pactum vo cicra tructus vl circa tps oz otineat equalitatẽ arbitry boni viri. Usi nõ vl usum qõ fructus in hoc casu debeant per mediũ partiri. Si alter ipsoz ponit operas q; ipsas operas plusquã alius socius ponit: cuz tantũdem in societatẽ posuerit. Et pro pterea oz attendi si opere possint fieri per minores pupillos & hmõi quoruz opere nõ sunt in magna extimatione. Iz alique sint. vt. d. l. ff. de liber. causa vel si recõpẽsantur per lacticinia & hmõi modi & de palea. seu feno quod dat ad comedendũz. & sic attendere: quõd quilibet ipsorum equaliter tñ posuit in societatem & vltra videre quid vltra ponit alius puta rusticus: q; operas. & sic nisi recõpenseretur in alio oz habere plus de fructibus. aliter esset vsura cum ex mutuo interpretato plus grauaret. c. ꝯsuluit. c. in ciuitate. õ vsu.

¶ Quãdo aũt dantur inextimata. & sine terra. & tũc si nullum pactũ fit de capitali aut fructibus vl tẽpore sunt que dam extrauagãta & iura posita inter extraordinaria, capitula feudoz in fi. decime colloris sic dicentia. Ille q accepit iumẽtum vl vacã oz tenere per v. annos. & oẽs poledri vl vituli debẽt esse cões. & qcgã poledri quelierũt tẽpore trituratiõis. Iumẽtũ ꝓ vel vaca data oz esse illius q cũ vel eã posuit in fine societatis: nisi ille q accepit ad societatẽ tertiã partem precij dederit socio ponẽti: q; si dedit tertiã partẽ tunc in fine ipsum iumẽtum vl vaca erit cõe Tu tñ attendes in ꝓscia ad arbitrium boni viri. vt equalitas seruetur. ita qõ qui plus ponit plus habeat: vt. §. dictũ est. Si vero pactũ sit factum cũ pluribus modis ptractus ꝓcipi possint: cuz plura sint negocia ẽ vocabula. l. natura. ff. de prescrip. ver. Attendendum est q; otineat equalitatẽ arbitrio boni viri q regulã in. d. l. si nõ fuerit. c. l. ꝓ posita. ff. ꝓ socio. Aduerte tñ q; qñ animal bañ inextimatũ nõ põt pactũ fieri licite q; periculũ sit alterius ẽ eius q ipz dedit. Nec ẽt tz Bal. in. d. l. si pascẽda. Nã cũ dcm animal positũ in societate in fine debeat esse ponẽt. s. si pactũ fieret q; periculũ ad ipm ponẽte nõ spectaret esset inteqũ. z si ipse pdit animal & socius pdit operas. Nec obstat qõ. dixi de capitali pecunie. q; nõ valet similitudo. Rõ: q; pecunia simul ipso vsu cõsumitur. & sic in ipsa societate taliter exercetur. Sed secus est in aliis bus q nõ sic ꝯsumũtur Iz qñq; meliorãtur. Usi sicut meliorameta pinet ad dantem sic & periculum pinere dz. d. l. fin nãz. Si tñ dãs in aliquo plus gra-

uaretur. puta q; reciplens nollet teneri
in ſi. de damno ipſius aialis qđ euenit
culpa ſua. ſed ſolum in pte cum tenea-
tur in totū. l. cum duobus. §. in coeun
da. ꝛ. §. dāna. ff. pro ſocio ſic poſſet in
alio alleuiari quo ad piculum ipſius
aialis ꝙ regulā in. d. l. fꝛ nāꝫ. Et ex pte
dictis pz ꝙ ille g dat aialia inextima-
ta cū pacto: ꝙ de primis fructibus ca-
pitale ſuū detrahat: illicite facit: ꝛ tenet
reſtituere qcqd accepit in grauamē al
terius ſocij. Nā ſocius in hoc grauat ꝙ
opas ꝛ expēſas quas fecit ſi ſtatim ex
tracto valere capitalis perit et ipm ca-
pitale amitteret: ꝛ ſic ipſe eſſet in tuto ꝛ
alter ſocius in periculo. Sz pōe ꝙ nō
perit: ſz cū tpe multū increatus eſt alter
ſocius ad quā reſtitutionē tenebit pte
dictus. ſ. ꝙ ad tūc ęſtū arbitrio boni
viri eſtimabit piculū ꝓditiōis operaꝝ
ꝛ expenſarum quas pdere poterat.

4 ¶ Qui bo dantur aialia groſſioris ge
neris cū terra vtputa cōico ſocio vnuꝫ
par bouū cū certa quātitate terre quā
arare debeat. Et tūc ſi inextiata tradi-
di periculū totum ad me ptinebit. Si
bo extimata piculū erit cōe. d. §. dāna
niſi bolus vel culpā alteri⁹ poeſſerit vt
ibi dr. Siſr fructus terre erit cōis qui
extimata ſunt tradita. Nō ꝙ vnus po
nit ptē bouū. ꝛ terrā: alter ptē bonum
quā vr emiſſe rōne extiationis ꝛ opas
ꝛ egtas vult vt equaliter partiaī fruct⁹
nō aūt erūt cōes fructus qui ꝓdicta aia
lia danē inextiata. Nō ꝙ alter ſolū po
nit opas ꝛ alter aialia ꝛ terrā. Uō ve
rum intelligo niſi forte in duſtria ſocij
tñ extiaretur aut plus. Et tō arbitrio
bōi viri iudicādū erit: vt equalitas ſer-
uetur. d. l. ꝓpoſita.

¶ De aialib⁹ minut⁹ vt ouibus: porcis
capris ꝛ hmōi. Aduerte ꝙ iuenitur in
extranagātib⁹ poſitis ſine decie collo
nis feudoꝝ: ꝙ talia aialia dſit dari ad
tres āños: ꝛ vnoquoꝯ āno dz dari pro
capra duodecim formaticos optios ꝛ
p pecude ſex. nec tñ groſſos ęſtū face
rent. xx. pecudes: nec tñ parvos ęſtuz
facit vna mūgitura vnius pecudis: ſz
mediocres arbitrio boni viri. In fine
bo capra vel ouis data ad oia erit ipſi
us tradētis: niſi ille g accepit ſoluiſſet
tertiā ptē pciꝯ ipſius ꝙ ſic erit cōis. Ca
preti bo ꝛ agni. ꝛ lana erunt cōes. In
porcis bo oī anno ſunt pciēdi porcelli
niſi ille g accepit voluerit tenere eos vſ
q; ad tres annos: ꝛ in fine triū annoꝝ
oia ptiri dſit per medium: ꝛ ēt porcelli
nati de porcellis. Si tñ conſuetudo vſ pa
ctū aliud eſſet. vl extimata data eſſent:
dic ſm ꝙ denſ eſt de aialibus groſſio-
ribus. vt oio ſeruet equalitas ꝛ minuti
cia nulla fiat alteri ab altero.

¶ Sedo mō ꝟhit ſocietas ſic danē aia 6
lia ſz nō cōicantur: nec eoꝝ dſiuz tranſ
fer tur ſed ſolū cuſtodie alterius cōmit
tuntur aliquo dato vel recepto ꝓcio. ꝛ
tūc ꝓprie ꝟctus locatiōis eſt ꝛ ꝓductio
nis. l. ij. ff. locati. Si aūt nō iteruenit ꝓci
um. ſz tradēs dicta aialia recipit aliqđ
vtputa ꝑ bobus vt arēt vl pro pecudi
bus vt ſtercorizēt ꝛ hmōi. Eſt recipit
ille g tradunt pro mercede cuſtodie ali
qđ vel opera aialiū vt ſtercorizatio ꝑ
mercede cōpenſetur. g oēs tres hmōi cō
ſiderari pſūt vt in ſimili in ſertio dicit
tex. in. l. i. §. ſi gs ſeruū. ff. depoſiti. ſic
erit ꝟctus inominatus ꝛ regulabitur
ſcoz ꝙtractū locatiōis cui magis aſſimi
latur. vt in. d. §. ſeruū. ꝛ. l. nāꝫ in ꝑn
ff. de pſcrip. ꝟ. cuius nā eſt vt fructus
ꝛ piculum pertineat ad dnz rei locate.
l. itē ſi ꝓcio. §. i. ꝛ. ij. ff. locati ꝛ de eo
habes. ff. locatio.

¶ Tertio mō dātur aialia ꝛ i totū trāſ 7
ferūtur i accipiētez cū pacto ꝙ teneat
ea ad melioꝛādū. ꝛ ſic meliorata cōicē
tur. ꝛ ſic dr ꝟctus inominatus vt dicit
tex. in. l. ſi tibi aree mee. ver. ſz ſi puerū
ff. de pſcrip. ꝟ. Uſi ꝓcii dictoꝝ aialiuꝫ
ſi vēdātur dz eē cōe. vt. d. l. ſi tibi aree
mee. ꝛ ſiſr fructus ibidē p. l. ſi paſcēda
C. de pac. ꝛ ſiſr piculū dz eē cōe ſicut ꝛ
vtilitas. l. mutuus. ff. pro ſocio. Aduerte
tū ꝙ hic ꝙtractus magis aſſimilatur
ꝙtractui ſocietatis ꝙ locationis. Ideo
pſit circa hoc intelligi q̄ dixi. §. in pri
mo caſu: qſi dātur inextimata vel ext.

mata. Si vo melioramẽtuz nõ sequaꝫ credo q̃ integra ad dñz trãdentẽ sint restituẽda quali cã data ⁊ cã nõ secuta ff.ꝺ ꝺdi.cã data. ⁊ cã nõ secuta p totuz.

8 ¶ Quarto mõ dãtur aialia vt cooperiant vel vt coopiant puta thaurus vl vacca ⁊ hmõi. ⁊ ẽ Zctus inominatus. ⁊ tõ ad arbitriũ boni viri reducẽ. ne cum aliena tactura quis lucretur. l. naz hoc natura. ff. ꝺe ꝺdi. inde.

9 ¶ Quinto mõ danꝫ aialia aliq̃n ertia ta talꝫ q̃ comodũ ⁊ incomodũ sit reciꝑiẽtis. ⁊ sic resultat Zctus emptiõis ⁊ vẽditionis. ar. l. extiate. ff. sol. ma. Jõ si aliqꝺ accipet. vsura ꝑcũ rõe tpis esset vsura. c. ꝓsuluit. ⁊. c. in ciuitate de vsu. nisi ẽptor aialiũ ꝑceptis fructibus mora traheret in soluẽdo ꝑcũ q; tũc pro interesse posset petere ptẽ fructuũ. l. curabit. C. de act. emp. ⁊ vẽ. ⁊ tz gl. ⁊ cõiter doctores in. c. ꝓquestus de vsu.

10 ¶ Sexto mõ sint data aialia nec apparet an cã societatis vl quo mortuis ꝓncipalibus ⁊ tũc sedz q̃ ꝓsuetũ est talia dari sic extiabit. ꝺ. §. q assidua vel si ꝺ ꝓsuetudine nõ apparet ꝑsumetur Zctus inominatus. l. ij. ff. ꝺe ꝑcrip. ꝺ. ⁊ sic cẽsebitur Zctus societatis ⁊ p oia de fructibus ⁊ relqs sicut ius societatis exigit vel saltẽ fiet receptor aialiuz debita cõpensatio ꝺm exigẽtiã sumptuum ⁊ laboris sui ⁊ hoc actiõe mãdati ex quo p ipositionẽ ꝺñi pascẽda fuisse ꝑcit. l. i. ff. mãdati vl saltẽ actione in factũ sine ꝑcrip. ꝺ. ad. l. ij. ex ꝑdictis igitur pz qũo societas sit licita vel illicita ⁊ qꝺ ꝺicẽ de multis casibus cũ iñnitis mõis possiũt ꝓcipi vt in. ꝺ. l. nã. ff. ꝺe pre. ꝺ. ⁊ ppea attẽde q̃ in Zctu societatis aliq̃n interuenit rõ mutui iter pretari puta qñ danꝫ extiata animalia vel exigitur q̃ sint ad piculum accipientis ꝺ naturã societatis ⁊ tũc si grauatur in aliquo accipiens ꝓpter hoc erit vsura silr aliq̃n cũ societate ꝓcurrit Zctus locationis ⁊ ꝓpterea egtas attendatur ⁊ quod cõuenit nature talis contractus vt sic scias discernere quando est iniusticia vel iniqtas.

Ꝺomia est turpitudo in masculũ facta. xxxij. q. vij. vsus ⁊ ẽ grauius ꝑcñ adulterio vt i. ꝺ. c. vsus ⁊ grauius q̃ cũ mre ibidẽ. c. adulteriũ. Vñ clicus ꝺz ꝺponi ⁊ i monasterio detrudi ad agẽꝺã pniam. Laicus excõicari ⁊ penitus reddi alienus a cõione fideliũ. c. clici ꝺe excel. pla. ꝺz leges ꝺz ignicremari. in aut. vt nõ lux. Ꝺ nãz. vñ ibi ꝺr q̃ pp ipios actꝰ sodomitaz. lames ⁊ terremotus ⁊ pestilẽtie fiũt. ⁊ ciuitates cum oibus pariter pereunt.

Ꝺlicitudo Utz sit pcñ gz. q̃ si loquimur ꝺe solicitudine tpaliũ sic tripler est vna est anxietatis ⁊ auaricie. ⁊ hec ẽ pcñ semp. Mortale ꝺo pcñ est ex fine. puta q̃ ꝓstituit finis in ipsis q̃rendis parati oĩa facere pp ipsa hñda. Vñ aug. in lib. ꝺe opibus monachoꝝ. cũ ꝺicit ꝺñs. nolite ſolicite esse ⁊c. hoc ꝺicit vt nõ ista intueamur ⁊ pp ista faciamus qꝛqd in euãgelio p ꝺicatiõe fieri iubet. Eluo mõ est mortale pcñ ex mõ. qñ tñ in hmõi anxiaꝫ q̃ omittit necessaria ad saluẽ ⁊ sufficat mentẽ in talibus ⁊ ꝺe hac loqtur Greg. xlviij. ꝺis. c. hinc cui i ꝺbo Bibus. Ellia solicitudo ꝺr ꝺubitatiꝫ ⁊ ꝺis fidẽtia. cũ hõ timet ne tpalia sibi ꝺeficiãt. ⁊ tõ anxiatur p ipsis nõ tñ aliqꝺ faceret ꝺ ꝺei ꝑcepta vl omitteret. ⁊ ista est pcñ veniale. Tertia necessitatis ⁊ puꝺẽtie. ⁊ hec nõ est pcñ. imo bõa ⁊ laꝺabilis. Vñ gl. Matth. vi. Nõ laboꝛ ⁊ puꝺẽtia ꝺnaꝫ ꝺz solicitudo mẽ tẽ suffocãs. ⁊ ꝺe hac tertia loqtur. c. ꝺnine. lxxxvij. ꝺi. Solicitudo ꝺo spũalium p se est bona ⁊ ad hãc xps iducit nos Matth. vi. Primũ q̃rite regnũ ꝺei ⁊c. posset eẽ pcñ p accidens qñ hõ tñ intẽꝺeret spũalibus q̃ omitteret p unionẽ humanã debitã q; eẽt tẽptare ꝺeũ ꝺra illũ Matth. iiij. Nõ tẽptabis ꝺñm ꝺeum tuum.

Ꝺlutio est eius qꝺ ꝺebetur redꝺitio instiqui. mo. tolli. obli. in ꝓncipio

Sed large solutio est ab obligatione liberatio quocūq; mō. ff. de sol. l. solutiōis. Nā qualitercūq; satisfactū sit creditori ad voluntatē suā; p̄ soluto hȳ ꝫ solutū nō sit. ff. de pi. ac. l. si rē aliena. §. ois hoc no. Bal. & Do. in sū. c. ti. §. i.

¶ Quot sunt spēs solutionis. ℟. due. Una nālis siue p̄a q̄ est p redditionez eius qđ debet. Alia ciuilis siue imaginaria. & hec fit multis mōis. s. p nouationē q̄ est. qñ extinguit p̄or obligatio. & i alia obligationē ciuilē vl nālē trās fert. ff. de noua. l. i. Aut p delegationez q̄ est qñ alia reū vice sua creditori vl cui ipse inserit dat. ff. de accepti. l. i. Aut p oblationē factā tpe & loco ꝛgruo. C. de sol. l. oblignatiōe. ff. eo. l. si soluturus. & l. q̄ decē in p̄n. ff. de pigno. l. creditor. Nō tñ p̄dest oblatio si nō ꝛsignet. C. de vsu. l. ij. & l. acceptā. Item oz q̄ fiat cui debet vl eo absente iudici. & si iudex deficiat honestis psonis. C. de vsu. l. si creditrici de offō. oz. c. pastoralis in fi. Itē q̄ res depōsita duret. q. si in vsus suos ꝛuertat nō é tutus offerēs. l. debitor. ff. ō vsu. & si sic depōsita res amitta tur nihilominꝰ obligat & liberatꝰ. ff. ō arbi. l. arbit. la. ij. ff. depositi. l. i. §. si pecunia in sāculo. Et hoc vez in obligatōe ẽtitat; q. si obligatio esset in spē. sola oblatio sufficeret. ff. eo. l. hoiem. §. i.

¶ Utz solutio debiti in ẽtitate existē tis fit faciēda p̄m pecunie valorē currē tē tpe solutiōis vl ꝫ q̄ valebat tpe cōtus. ℟. q̄ in quacūq; dispositione cūq; sit debitū. solutio ip̄a ꝫ fieri ꝫ monetā q̄ currebat tpe Zēt⁹ debiti. & si nō reperit. q. est reprobata vl diminuta in pōdere. puta. q. tōsaz vl p lōgū vsū effecta grossa. q. argētū in superficie coz ruit ex longo vsu vl alio mō ppetuo & alterata tūc oz solui ipsius extiatio p̄m q̄ cōiter tñr p legistas & canonistas. i l. paulus als icipit creditorē. ff. ō solu. & in. l. in minoz. C. in ḡbus causis in tnte. re. nō est necessaria. & p canōistas in. c. ḡto de iureiur. & ibi. oliz de cēsi. Et lz bar. i. d. l. Paulus limitet istō ve rū qñ talis diminutio ꝓtigit i moneta grossa & nō in minuta tū bōs Anto. in d. c. ḡto & segē Pa. ibidē & ita habere locū in moneta pua sicut i magna qñ deteriozatio directe ꝓtingit tpāz pecuniā puta. q. duo antiq̄ non valent nisi vnū & nouus. voluit ēt. Ly. & Pe. i. d. l. in minoz. & hosti. in. d. c. ḡto q̄ qñ solū pecunia est reprobata nō deteriorata q̄ de ea p̄t fieri solutio ex quo currebat tpe Zēt⁹. Sz Specu. eo. ti. & ibi Jo. an. & pa. in. d. c. ḡto tenēt q̄ nō p̄t & est cōis opio q. magis moneta cōsideraf rōne cursus ẽ respectu māe. vt vȳ tex. i. d. c. oli. facē. et. c. eicies. lxxxvij. di. si p̄o alteratio nō eēt ppetua sed ad tp̄s vt ꝓtigit q̄ florenus hodie magis valeat ẽ clas. ita & crescit vl decresceit scām tēpora cōiter tñr talē variationē nō debere attēdi. arg. l. ꝑcia. ff. ad. l. falci. sicut ens creditori vellet. fidi solvere tur si plus valeret. ita oz recipe si minꝰ valet cū sperē augmentum: sic voluit bar. in. d. l. Paulus. & alij in. d. l. in mi noz. Qō mihi vr equū nisi qñ nō eēt spes q̄ de p̄mo deberet hȳe augmētum: q. sic vr. q̄ debeat solui p̄m extimationem tpis Zēt⁹ q. posset esse q̄ nunq̄ creceret. ar. in. l. iuris peritos. in p̄n. ff. de excusa. tuto. & qō no. glo. in cle. ij. de rescriptis Jaco. de are. & bar. in. d. l. Paulus. & Hostien. in. d. c. ḡto tenēt q̄ si est alterata respectu cursus nō respectu materie & ppetuo puta q. princeps nō vult expendat nisi p. 20 tā to. vt forte recolligat & cudi faciat. q̄ nihilominus de ea p̄t fieri solutio si debitor non fuit in mora. Sed Oldra. & Fede. in. d. l. in minoz. & do. anto. in d. c. ḡto tenent q̄ debet solui ad extimationē antique currētis tēpore ꝓtacti. q. eadem ratio que est de toto & de parte. ar. l. que de tota. ff. ō rei vēdi. & c. pastoralis. §. Item cū totus de offi. dele. & videtur ꝓbari in. d. c. olim & vȳ magis equū. Et sic ꝓclude q̄ siue sit reprobata in totum siue alterata in parte in perpetuum respectu cursus lz nō respectu materie siue deteriorata respectu materie q̄ nō p̄t fieri de ea so

tutio ſz dz ſoluí extiatio ꝑm tps ℞cius
z hoc ſiue ſolutio ſit fiēda rōe ℞cius ſi
ue ex ꝺēnatiōe iudicis de ꝺēnatiōe
at q̄ fit rōne ſtatuti Spec.tz q̄ dz ſoluí
de moneta currēte. Sz pa.in.d.c. ꝯto
vſ tenere q̄ de moneta currēte tpe ſcti
ſtatuti. Ego teneo cū ſpe.q: i penis mi
tio: ſit iterptatio.c.odia de re. in.li. vi.
de ſolutiōe ꝓo q̄ dz fieri ex mādato ꝑn
cipis vl alicuius dñi ſeu ex eius gra di
cit.dñs anto.i.d.c.ꝯto q̄ ſi dñs igno
rabat valorē mōete fic fiet ꝑm curſum
currēt| ꝛz gl.z lan.i cle.ij.de ꝺci. ſi ꝓ
ſciebat eius valorē fic fiet eius ſolutio
ꝑm extiationē tpis ipſius mandati ſeu
gre facte ar.d.c.oliz z.l.ſi.ff.ꝺ aureo z
ar.le.ſi ꝓ ſolutio é reſpectu legati ſi ſi
et ꝛz extiationē tpis teſti ꝺditi lz teſta
tor poſtea multū ſupuixerit i tñ q̄ ſit
mutata ita ꝙſuluit Old. z facit tex. in
l.vxorē.§.teſtō.ff.de le.iij.z.d.l.ſi. z ſe
gtur do.pe.de ancha.i.d.c.oliz z Jo.
an.in addi.ad ſpec.e.ti.z pa.in.d.c.ꝯ
to idē dicit Oldra.in ꝑcepto arbitror
idē dicit pa.vbi.ē.i ꝑcepto iudicis cō
dēnātis in certa quātitate z hec no.q:
ſepe in practica. Limita tñ ꝑdicta i de
bito ℞cto ex mutuo ꝛz diſtinctōez quā
ponā infra vſura.i.§.xxxvi.

3 ¶ Quis tñr ſoluē.ℜ.q̄ ille q̄ é obligat⁹
ſtue ſit ꝑncipal⁹ ꝺbitor: ſeu fideiuſſor.

4 ¶ Utr̄ glibet poſſit ꝑ alio ſoluē.ℜ.q̄
fic ét ſi ꝺbitor: hoc ignorat z nō velit
ff.eo.l.ſoluē.ff.de nego.ge.l.ſoluēdo. z
tñr talis ſatiſfacere ꝑſato ſoluēti ꝑ eo
ſi mō ſua itererat vt ſolueret.i.cū pecu
niā.ff.de neg.ge.

5 ¶ Utr̄ tutor z curator vl alius admi
niſtrationē hñs teneaī ſoluere ꝺbitū
illius cuius curā gerit.ℜ.q̄ fic.l.quo
tiens.§.ſicut aūt.ff.de adminiſ.tu.

6 ¶ Utr̄ hꝛs teneaī ſoluere ꝺbita de
functi.ℜ.q̄ fic in totū. lz in ꝑscia ꝯtūs
ſe extēdit facultas hꝛditatis.vt.ē.heres
§.vi. ſecus ſi eē legatarius. q: tūc non
tñr niſi qñ hereditas eſt nō ſoluendo.
q: tūc eo alienū ꝓcedit legata: vt.ē.
reſtitutio.ij.§.xvij.

7 ¶ Utr̄ ſucceſſor ꝑlatus teneaī ſoluere
prēdeceſſoris ſui ꝺbita.ℜ.q̄ fic.ſi ꝓ
neceſſitate ſue ꝑſone.vel neceſſitate ſeu
vtilitate eccleſie ſūt facta extra eo.c.i.
Alias non tñr eccīa nec ſucceſſo: eius
r.q.ij.c.hoc ius de fideiuſ.c.quod qui
buſdam. Idē credo de ſucceſſore in do
minio tpali laicali.

¶ Cui dz fieri ſolutio.ℜ.q̄ creditor⁹ ꝙ
vl eius ſucceſſor cui cōpetit actio obli
gatiōis ſi tñ ſit cōpos mētis z maior
xxv.annis.vl alteri de mādato ipſius.
ét ſi creditor: ſit accuſatus ad mortē.ff.
eo.l.reo.z.C.eo.l.nūhil.intereſt ꝑ ét fie
rī eius ſocio ſi vtrīq; eoꝝ eſt obligat⁹
inſolidū.ff.de pactis.l.ſi vnus in ꝑnc.
z.ff.de duo.reꝝ.ꝑſti.l.ij.z.iij.z no. in.c.
ea te de iur.iurā. Aut ét ꝓcurator eius
ꝯtra ſit revocat⁹ z ignorēt revocatio
l.eius in ꝑn.ff.ſi cer.pe. Aduerte tñ hic
q: ſi qs ſolueret filiofamilias ſine ꝙſen
ſu ꝑris.vl miori ſine ꝙſenſu tutoris vl
curatoris nō ſatiſfaceret.l.i.z ꝑ totū.ff.
ad mace.z.l.pupillus.ff.de actio.z ob.
Niſi ſolutū ſit querīus in vtilitatē ꝑris
vl mioris.l.i.z.ij.C. ſi aduerſus credi.
z.l.q̄ ſi forte.§.ſi.z.l.i pupillo.ff.ꝺ ſo.

¶ Debitor nō hñs pecuniā ad ſoluēdū q
pōt offerre ré meliorē z tñr creditor ac
cipe. aut hoc niſi.C.de ſo. Eccīa vero
nō tñr offerre meliorē ſed aliā.vt aut.
hoc ius.C.de ſa.ſan.ec.

¶ Quis eſt ꝓponēdus in ſolutiōe vi. de reſtitutio.n.§.xvi.

¶ Utr̄ qs poſſit repetere pecuniā hītā
ex vēditiōe rei ſue in ſubſidiū.ℜ.Zu.
in no.q̄ fic.vt eſt caſus i.l.iciuile.C.de
rei vēdi.z.l.ſi eū ſuū.ff.ſi cer.pe.z.l.ſi.
ff.de neg.ge.Sic.z eꝫ pōt agere ad ré
ēptā ex ſua pecunia in ſubſidiū. lz non
ſit mihi obligata. Et q̄ poſſit agere eſt
gl.i.l.pculus.ff.ꝺ iur.do. z caſus in.l.
vxor marito.ff de dona.iter vi. z vxo.
Itē ꝓponit ille q̄ pecuniā dedit nego
ciatori faciēti diuſa negocia i ea nego
ciatione z aliis qui eidem dederit in
aliis negociationibus.tex.in.l.pcura
toris.§.ſi plures:ff.de tribu.ſm Joan.
plagiēſem: z Zudo.de roma.in no.

¶ Utr̄ excōicatio ſit faciēda.ℜ.q̄ ſi ꝺ

fit tz tñ nõ dz fieri êt si ex iuramẽto te neatur. vt. ff. excõicatio. viij. §. xij.

¶ Utz liceat soluere creditori creditoris mei. ff. bar. in. l. solutũ. §. solutã. ff. de pigno. act. distinguit q̃ si creditor creditoris mei hz bõa obligata puta. q̃ duxi domũ ab eo q̃ eã ab alio q̃ duxerat sic liberor ipso iure êt creditore meo inuito. l. utz pñte. ff. de q̃stitu. pe. cũ possent ab eo cõpelli. l. nomẽ. C. q̃ res pi. obli. po. Silr q̃ talis factus est creditor pp me puta. q̃ creditor meus gerẽdo negocia mea accepit mutuo ab eo vt in. l. si liber hõ. ff. de nego. ge.: Sic nõ cã fit olio separata a mea si fit eo volẽte idubie liberor. l. iuito. ff. de so. z. l. penultia. z fi. ff. de ne. ge. aut eo ignorãte z pti git liberatio ope exceptiõis. l. si opa. ff. de doli. excep. gl. tñ tz idistincte q̃ liberaẽ Jnsti. q̃ mo. tol. obli. in pnc. z. d. l. pennl. Sz tu tene cũ bar. quo ad sor. pẽtiosiuz quo ad q̃sciaz tene gl. q̃ creditor libaẽ ex tali solutiõe êt si erat initus. d. l. solnẽdo. z tõ satisfactũ ẽ ei.

14 ¶ Utz recipiẽs sciẽter solutionẽ alteri debitã cõmittat furtũ. ff. gl. in. c. cuz te. de iureiurã. q̃ sic nisi creditor ratiz hũerit. alr. l. falsus. §. i. ff. de fur. q̃s vez est p̃m Pa. ibidẽ. si sine iusta cã recipit Secus si ex iusta cã puta. q̃ credebat ad eũ ptinẽr. vl q̃ erat gestor negocionum creditoris.

15 ¶ Quõ dz fieri solutio. ff. q̃ dz fieri de illo q̃s est in obligatiõe. q̃ vnũ pro alio solui nõ põt creditore nõ p̃sentiente. Jnsti. q. mo. tol. ob. §. i. fallit hoc in ecclia debitrice. d. aut. hoc ius. Itẽ in eo q̃ dz aurũ in cui⁹ substãtia aurũ nõ inẽnit. C. de solu. aut. Iz nisi debitor. z ff. de le. l. si domus. §. q̃ q̃stuer. Itẽ in eo q̃ dz suũ cuius vult soluẽ preciũ q̃ dicit eũ suũ cognatũ. Itẽ i noxali actione. ff. de re. iudi. l. mules. §. d. z. y. Item de pecunia. vide pecunia. §. ij. Sed q̃ nõ hz q̃s dz soluere. z sunt distrahẽda bona sua p̃ solutiõe tũc primo incipiẽdum est a mobilibus. z si nõ sufficiũt ad i mobilia. z postea ad iura. Et si nõ inuenitur emptor detur insolutũ creditori vide. in. l. a diuo pio. ff. de re iu.

¶ Quid de eo q̃ tñr sub alternatione 16
ff. q̃ regulare est q̃ in alternatiuis electio est debitoris. vt in. l. plerũq̃ in fi. ff. de iur. do. cũ ꝓcu. positis in gl.

¶ Utz debitor teneatur ire vel mitte 17
re ad domũ creditoris. ff. vt. ff. Obligatio. §. viij.

¶ Quid si creditor eẽt in mora z vel 18
let purgare. ff. q̃ tenebit ire ad eius domũ. l. cum gd. C. de p̃di. inser.

¶ Quid si obligatio fit solũ ad hoc 19
si volo acgrere. ff. q̃ teneor adire domũ creditoris z soluere ẽt sine mentiõe fm bar. in. l. itẽ illa. ff. de q̃sti. pecunia siue comodũ sit p̃sonale q̃ relinquitur libertas fuo si soluit decẽ. z hmõi. siue sit comodũ bursale. puta alicui le ganẽ locatia si soluerit vestẽ. d. l. cũ q̃dã aduerte tñ q̃ in casibus istis vbi gratiz ad domũ creditoris ire sufficit q̃rere eũ apud vicinos z notos z in locis in ꝗbus est solutus q̃uersari nõ per loca clandestina. ar. ij. q. vi. c. bidnũ. z volut bar. in. l. predicta. itẽ illa z Pa. segtur in. c. significãte de pigno.

¶ Utz mittẽs debitũ p̃ nũciũ i fidelr 20
se hñtẽ excuset. ff. pa. in. d. c. significãte. Aut spes erat debita z ipsa remittebat p̃ nũciũ q̃ putabat fidelis z sic piculũ ptiet a creditorẽ. Rõ q̃ casus fortuitus nõ iputat ex q̃ culpa nõ pcessit c. vnico de como. aut erat. ẽstimas debita q̃ mittebat z sic pijt piculo obitoris Rõ q̃ eo ipo q̃ pecunia mihi mutuata mea fecisti. l. ij. ff. si cer. pe. z tõ put mihi asigz vẽlat ad manꝰ creditoris si pijt. q̃ a dño dñs no. bar. i. l. cũ q̃. ff. como. cz pena si erat apposita nõ icurrit.

¶ Quid de eo q̃ soluit indebitum an 21
possit repetere. ff. Pa. in. c. fi. de so. distinguit q̃ aut ẽ idebitũ ciuilr cz nãtr debitũ. z sic glo. in. d. c. fi. distinguit q̃ si solui p̃ errorẽ iuris nõ põt repetere. si aũt p̃ errorẽ facti poterit. vtputa heres soluit legata integra credens non posse retinere falcidiam errat in iure nã naturalr erat debitũ sed nõ ciuilr z nõ repetet. Si aũt sciebat sibi cõpe-

tere falcidiã sed credidit itellige pbabiliter. vt in.c. aplice. de cle. exco. mi. & in.c.ij. de ẽsti. li. vi. s. hereditate suffice re. cũ tñ nõ sufficeret. hic errat in facto & repetet. l. error facti. C. ad. l. falci. cõtra tñ tñr q̃ Minor Mulier. Miles & hmõi cũ excusent ab errore iuris repetent. si etiã ex errore iuris soluerunt. vt in. l. cũ de indebito. ff. de pba. Sed quo ad hãc excusationẽ gdaz ẽ tñ nim tenẽt sed ꝓmũ verius. Sic ma gis repetet in ꝓscia si est indebitũ naturaliter. lz ciuiliter sit debitũ multo magis si est indebitũ naturaliter & ciuiliter in ꝓscia ẽ in foro ꝓtẽtioso quacũq; ignorãtia solueris nisi in aligbus casibus de qbus in gl. l. cũ qs. C. de iur. & facti igno. & ibi bar. ꝓcordat quos dimitto q̃ ad ꝓsciam nõ ꝓtinet. Secus qñ solvit scienter. q̃ tũc vr donasse. l. cuius per errorez. ff. de re. iur. exceptis solutis ꝓ vsuris que repeti possunt c. debitores de iureitur.

22 ¶ Quid de illo q̃ cõuenitur a creditore & nõ hz vnde soluat. ff. q̃ si debitor est ex maleficio sic põt verberari. xiij. q. vi. si res. & sic nõ põt ꝑplius cõuenirj. d. c. si res qõ intellige qñ creditor sic exegit vt vbereẽ ꝓ debito alias bene tñr ad iteresse si verbereẽ ꝓ maleficio. ar. xij. q. ij. fraternitas. Si vero est debitor ex ꝓtractu vel quasi tunc cedat bonis.

23 ¶ Quo ñt cessio bonor. ff. fit in iudicio vel extra iudiciũ ꝑ mũcium vl epistolã. ff. q̃ bo. ce. pñt. l. in oi. Hic vt. s. cedere bõis. Et ad qd valet ibidẽ. Aduerte q̃ vt valeat oz ꝓfiteat debitus. l. pe. ff. de ces. bo.

24 ¶ Sz nũgd cũ debitor petit dilationẽ gnquẽnj a pluribus suis creditoribus. & aliqui dare nolũt ei dabitur. ff. q̃ sic si maior pars cõsentit & intelligitur maior respectu summe debitorum & nõ personarum. Et si oia sint equalia iterum valebit dilatio data. l. vlt. C. qui bo. cce. po.

25 ¶ Qñ dz fieri solutio. ff. Jo. de cõse. di. l. solet. Qñ aut dies est adiectus fauore debitoris & ꝓt ꝓueniri. Aut fauore creditoris & sic nõ potest ꝓuenire. l. eus g. ff. de annuis. le. Similiter nõ potest quis repetere ante tps debitũ. c. vnico de plus pe. nisi in tribus casibus. Primus in viro vergẽte ad inopiaz. Secũdus in debitore fugiẽte. l. alt pretor. ff. debitorez. ff. de his que fi. in fraudem. Tertius in debitore suspecto q̃ ꝓt cogi dare cautionem. l. si fideiussor. ff. qui satisda. co. limita nisi fuisset in spectus tempore contractus q̃ nõ cogeret. Aut dies nõ ẽ adiectus. & dic vt s. mora. ff. & obligatio. ff. viij.

¶ Quomodo ꝓbatur solutio. ff. q̃ si debitũ sit scriptum & debitor velit ꝓbare per testes & sine scriptura solutionem oz q̃ ꝓbet p. v. testes rogatos & testificari pñt ꝑ solutione facta vl quã volunt facere. & ẽt ꝓ cõfessione creditoris. Si vero debitum sit cancellatum liberat debitor. nisi creditor ꝓbet ꝓtrarium. l. si cirographum. ff. de ꝓba.

26 ¶ Quãdo ꝓprie dr cũ aliq̃d fit vt eius euentu ꝓsidera to aliq̃d occultũ innotescat. vt puta. cũ accipiuntur festuce in equales & qui habebit breuiorem sit talis vel faciat sic & huiusmodi.

¶ Quotuplex est sors. ff. triplex. Prima dr diuisoria cũ querit q̃d cuilibet sit dãdũ. siue illud sit res. siue honor. siue pena. aut actio aliqua. secunda dr consultoria. cũ inquirit q̃d sit agẽdum & hoc ꝑm se non est mala sed ratione circunstãtie potest aliq̃d mali in se cõtinere. vñ ꝓhibetur ne sub hac spe homines in idolatriã labantur. xxvi. q. j. §. his ita. & ideo est peccatuz mortale vti ea nisi in necessitate vt infra dicã. Tertia est diuinatoria q̃ sic diffinit Sors est ars diuinãdi futura a sanctis patribꝰ dãnata sub anathemate. xxvi. q. v. sortes. quia diuinatio semper accipitur in malã sicut ꝓphetia in bonaz partem. l. q. i. nunq̃.

¶ Utrũ sit licitum vti sorte in aliquo casu. ff. ꝑm glo. in sũma. xxvi. q. ij. q̃ sorte diuisoria qñ expectat euentus ex

fortuna solā ⁊ nō fit aliq̄ superstitio ⁊ in rebus tpalibus solū sic licet. Sortes ꝯo que fiunt p magicas incātationes.vel que fiūt ad exercēdas vanitates aliq̄s.vel ad inquirendū occulta vel futura que dicuntur diuinatorie fūt p ybite nec nūq̄ licent.xxvi.q.vj. hl. q. c.c.illō. Sorte ꝯo ꝯsultoria q̄ fit cā necessitatis ad sciēdū qđ fiendū q̄ aliter neq̄ Scripture auctoritate.vel alio auxilio pōt sciri nō est illicitū vti.d.q.vj. c.nō exēplo.⁊.q.v.nō lz. Nā cū nō supersit humanū auxiliū.tūc ad diuinū possumus recurrere. vt.xxj.q.vj. q̄rit vt puta. Ciuitas est obsessa dubitat cleric⁹ qs debeat fugere vel qs remanere tūc ozōe p̄missa p̄m aug. sorte erit diriminādū. Facit.l.sed cū ābo.ff.de iudi. ⁊ l.fi duob⁹.in p̄ncipio.C.cōia de le. Et p̄m hāc necessitatē itelligo.c.sors eadē q. vbi dicit q̄ nō est aliquid mali. qđ limita p̄m Pa.in.c.fi.de sortile verum q̄ ea licz vti in tali necessitate si ⁊tuor ꝯcurrāt. Primo in rebus tpalibus. sed in spūalib⁹.vt in electione seu eius tractatu aut in electione compromissarioz ētū ad officia ecclīastica est in ōi casu phibita. Scdo si fiat sine oi suspitiōe. Tertio qñ euentus sortiū expectat a deo:q; si a diabolo erit illicitum Quarto qñ fit cū magna deliberatōe p̄missa oratione.sicut apli act.i. in electiōe Mathie pētēdo a deo el⁹ voluntatē i hoc Aliter aliq̄ istoz deficiente erit illicita Aug. sup archi.⁊ ho.tenēt in distincte q⁹ ois sors p̄ter accepta est phibita pp.d.c.sortes. Sz tu dic verū in sorte diuinatorie ⁊ ꝯsultoria extra p̄dictū casuz necessitatis:sec⁹ in diuisoria.

¶ Quot modis fit sortilegium siue in diuinatio.ꝛ.q⁹ tribus modis. Primo p manifestā inuocationem demonum ⁊ hoc siue nominetur nigromantia. vel aremācia.aut quibuscūq̄ nominibus p̄m q⁹ fit diuersimode semp est peccatum mortale grauissimū.⁊ tenetur nedum desistere ab ea sed etiā libros cōburere.aliter absolui nō pōt Et q tales diuinatiōes adiscit mortaliter peccat seu ēt artē magicā:q; p̄m Ricar.in.ij. di.vij.ar.ij.q.iij.nō ē scia sz superstitio ⁊ fine tales a diabolo decipiūt ⁊ male terminant. ⁊ de hac habes.xxvij.q. iij.c.igitur.⁊ eoz nominibus.⁊ quo modo demones sciūt futura ⁊ tales decipiūt habes ibidē in.c. sciēdus.⁊.c.se ⁊ ꝑterea de nomine nō curo ex quo patet de inuocatione demonum. Aduerte tñ q⁹ aliud est inuocare demonē quod non licet aliud occurenti aliquid precipere sicut faciunt sancti cogentes eos aliquid dicere.quando in corporibus obsessis sunt qđ licet ēnus piculum sit nisi ex instinctu spūs sancti fiat de quo dic.vt.ē. Adiuratio. Secundo fiunt sortes siue diuinationes sine mānifesta inocatōe demonū.sed ex sola suspectione aliquorum corporū sicut faciunt astrologi ⁊ illi qui ex inspectione liniamētorum manus vel oculorū aut corporis hominis vel animalis. aut ex eorum garritu vel volatu.siue ex eorum obuiatione futura occulta prognosticatur. Et vt scias quando talis diuinatio sit prohibita aduerte vt colligo ex sanctis Bo.in.ij. di.vij.ar.i.q.iij.ij. partis ⁊ Tho.ſa ſe.q.xcv.ar.v. Primo si tale futurū sit in re considerata.sicut in cā ꝑpria ⁊ per se.⁊ sic nō est prohibita.vñ astrologi possūt diuinare ex consideratione astroꝝ q⁹ cras fiet eclipsis solis vel lune.vel pluuia vel vētī vl frigus aut calor ⁊ hmōi.⁊ sic talis diuinatio nō est prohibita. Si vero tale futurū non est in tali re nisi dispositiue. puta bona habitudo corporis indicat bonaz qualitatē mentis.⁊ e⁹ria mala ⁊ hmōi. sic silr licz diuinare.i. q⁹ talis erit inclinatus a tale vitiū vel habilis ad tale studiū. dūmō libtas liberi arbitrij nō excludat.q̄ dānari potest ⁊ astris ⁊ ꝯtra quācūq̄ dispositiō nē seu inclinationē corporis. Si ēt certio sit sensitiue sicut est in aialib⁹ irrationabilib⁹.q̄ qz a rōne nō ꝑdunt facilius sentiūt mutationē corporū celestiū ꝑ quā faciūt,aliqua signa.sic diuinare q⁹ pluet vel tp̄s mutabit̄.vel vige

bit frigus nō ē ꝓhibitū.qñ ad alīs nō extendūtur talia signa nisi ad in fluentias corꝑū celestium diuinādas. Si aūt tale futurū nō est in tali corꝑe in spectu nec sicut i cā p se nec sicut i dispositiōe nec sicut tertio modo diuinare velle est peccatū mortale ⁊ superstitio suꝫ.sicut faciūt q cū obuiāt sepoꝛi vl̄ semine ꝓgnanti dicunt malum futurū ⁊ hmōi.xxvi.q.vj.c.allos.⁊.c.se. Silr sup stitiōsi sūt q ea q̄ libero arbitrio subiacent certitudinaliter scire volunt ⁊ diuinare ⁊ istis hēs.xxvi.q.vj.c.illud quoꝫ Jō Tho.vbi.ꝫ.ingt q si ꝓdicta signa extendātur ad ea q̄ nō subiacent causalitati corꝑū celestiuꝫ.sicut sunt actus liberi arbitrij ⁊ ea q̄ ꝑ accidens euenūt sic diuinatio est illicita: ⁊ Bona.vbi.ꝫ.dicit q diuinatio astrologoruꝫ q̄ ꝓtendunt vltra viꝫ astroꝝ est per diabolica cōmertia.⁊.sic ꝑz q est mortale peccatū. Tertio sit cū aliq̄ruꝫ superstitiosoꝝ obseruatiōe ⁊ istud oio ꝓhibet q; ibi ē tacita demonis inocatio q sic ꝙuenit nō ꝓmis inētoꝝ talīū vt dr.xxvi.q.vj.c.q fine saluatore.⁊.q.v.c.nec mirū.sicut faciūt illi q ꝑ taxilluꝫ ꝓiectū sup libꝛo ꝓctoꝝ vtuꝫ vel mortē vel bonā seu malā fortunā alterius scire volunt. Silr q furta vel hmōi occulta ꝑ inspectionem astrolabij vel libꝛi vl̄ discriptionē inestigāt scire ⁊ huiusmōi de ista hētur de sorti.c. ex tuaꝫ

4 ¶ Que pena sortilegoꝝ.ꝛ.ꝑm legis debēt decapitari.⁊ si ad domos alioꝝ vadūt debēt igne cremari. Itē bona eoꝝ publicari. vt.l.nullus.l. nemo.l. culpa.C.de male. ⁊ mathe. ꝑm canones si est occultū ꝑ onitur pnia.xl.dierū.c.i.eo.ti. Si notoriū ē infames fiūt ⁊ ēt q ad eos ꝓcurrūt.vj.q.vilj.q;q̄s.⁊ de testi.c.testimoniū. Si clericus ꝺz ꝺponi ⁊ i mōasterio retrudi.xxvi.q.v.si oz.⁊.c. si qs epūs.⁊.c.sa. laici si sūt ꝺ ꝓberib⁹ subiciunt⁹ si liberi sunt iclusione digna detrudēdi.xxvi.q.v.Ꝑ idoloruꝫ omnes tales efficiūtur irregulares si sit notoriū.tñ epūs poterit dispensare ꝑm Ber.in.c.ij.eo.ti.

¶ Utrūꝫ liceat vti somnijs ad sciēdū futura.ꝛ.q si qs sit certꝰ ꝓcedere ex diuina reuelatiōe sic ꝫ similiter ꝫ vti eis ad ꝓgnoscendam naturalem intrinsecā vel extrinsecā.puta accessionem colere aut alterꝰ ꝯmodis seu febꝝ futuꝝ vel pluuias ⁊ hmōi non tñ certitudinaliter q; multipliciter ꝓt̄ intelligi. Rō q; talia futura sūt i ꝓte sentiua.sicut tñ dispositiōe nō sicut in cā Si ꝓ hmōi somnia cauſent ex reuelatione demonū q̄ est q̄ inuocantur expresse vel tacite.puta superstitiōes obseruādo sic erit illicitū ⁊ mortale peccatū. Et ō q; difficile est itelligere q̄si accidāt ex cāis nālibus vl̄ supnaturalib⁹ a deo vel ab angelis.ꝓpterea eius curiosa obseruatio est temeraria ⁊ ꝓhibita vñ ezechi.xxxiij. Sicut parturientis coꝝ tuū fantasias partiuꝝ. nisi ab altissimo imissa fuerit visitatio. ꝓ clariori tñ itelligētia aduerte q; gntuplex est futuroꝝ dr̄ia q̄ ad somnia pertinet Prima ē quoꝝdā q̄ hñt cāz nālez determinatam in oi somniante. sicut febꝝ ⁊ abūdantia colere eo; q nā repsentat in noie in quo superabūdat collera in somnijs imaginatiōem febꝝ future. Similiter si somnat de occupatiōibus ignis signū est q; colera ꝑdominat. Si de aere vl̄ volatu: signū sanguis Si de aqua vel liquoꝝb⁹. signū flegme. Si de terra signū malencolie ⁊ hmōi somnia sunt signa nō cā accidētiū futuroꝝ i hoie. Secūda est quorūdā que hñt causaz nālem extra hominē somniātem.vt sūt illa que ꝓ uenīunt ex aliqua determinata influētia coꝝ celestiū vt pluuie siccitas ⁊ hmōi: sicut etiā faciunt elementa in bꝛutis ⁊ sic somnia erunt signa nō cā futuroꝝ nec necessaria.sed ꝙingenter q; multa ꝑt̄ ꝓdire tā ista q̄z illa ꝓia puta medicina ⁊ dispositio superior. Tertia ē quoꝝdaz hūi cāz volitariā i hoie somniāte.vt sūt illa q̄ dependent ex ope ipsi⁹ somniātis:⁊ hec sunt a casu nisi habeāt ꝑ reuellatiōez. sicut cū qs aliq̄n somniat.q; ē volūtarie fa-

curus quod.tñ facere nõ cogitauerat. Quarta ẽ quarũdã q̃ p aliquã cã ỹterminatã ex volũtate creata ꝓuidentĩ: vt cũ hõ multũ sollicitus in vigilia de aliquo nõ potẽs cognoscere quõ ꝓficiat aliqñ somniãdo ꝓuidebit pp sedationem motuũ iteriorũ ⁊ exteriorũ. Quita est q̃rũdas yhitũ cãs volũtariam in alijs hoibus a sõniãte. vt.s.q̃ illa somniat q̃ alij facere disposuerũt. ⁊ talia p̃ uidere nõ pñt i somnijs p aliquã cau sas determinatã aut nãles. Sed si aliqs illa somniat hoc est casu. tõ dicunt talia a casu p accipiẽs fm philo. de sõ⁊ vigi. ⁊ hec fũt a diabolo vt plurimũ vt decipiat fidẽ adhibẽtẽ: vel aliquando deo aut sanctis angelis. Prima ergo ⁊ Secũda nõ ẽ ꝓhibitũ ingrere p somnia. tũ tñ nõ certitudinaliter credat Silr nec quarta. sed tertia quinta sunt ꝓhibita ⁊ diabolicũ est vt dixi nisi sit certꝰ de diuia reuelatiõe.

Spectacula Vide Ludus per totum ⁊ Lorea.

Sponsalia sunt futurarũ nuptiarũ ꝓmissio. xxx.q.v. nostrates. ⁊ dicũ tur a spondeo. dies. vt. in. l. ij. ff. de spõsa. hinc sponsus q̃si ꝓmissus ⁊ spõsa q̃si ꝓmissa. ⁊ tõ post ꝛctũ matrimoniũ p̃ uba ỹ pñti nõ dicũt spõsus nec spõsa ꝓprie sed vxor ⁊ maritus. vñ si legatur aliqđ alicui si ꝛxerit matrimoniũ cũ berta illico debẽt sibi legatũ quo ꝛxit p̃ uba de pñti. lz nõ ꝛsummauerit. vt in. l. cũ fuerit. ff. de ꝛdi. ⁊ demon. Fac. c. sufficiat. xxvij. q. ij.

¶ Utrũ noie maritate vẽat spõsa ꝓprie. ff. Pa. in Rxica. co. ti. q̃ in odiosis nõ. Ex q̃ infert q̃ si statuto cauetur ne maritata succedat cũ fratribus i bonis parẽtũ: q̃ spõsa bñ succedet. Nec ẽt spõsa de pñti venit noie mariti vel vxoris. Nec matrimonij noie veniunt spõsalia vt tẽ dicit in. c. iij. loco de prẽsũp. In indifferẽtib⁹ ꝛo venit solum spõsalia de pñti. lz i fauorabilib⁹ bene venit spõsa de futuro. ꝓ hoc bon⁹ text. in. l. nõ fine. C. de bo. ꝛũ li. ⁊ ibi p Ly. ⁊ alios vide bona gl. Insti. de nup. §. lz si vxor. xxvij. q. ij. i pn. Et hoc vez nisi adꝺat aliã ẽntas determinãs ⁊ distinguens. puta maritata ⁊ cognita ⁊ himõi.

¶ Quis põt ꝛhere spõsalia. ff. q̃ gli- 2
bet q̃ põt iñfumoniũ ꝛhere bz canones lz sit secus bz leges. vt pz i. l. si qs ossim ff. de ritu. nup. ⁊ in. l. solet. ff. de his qui no. iña. ⁊ ẽt q nõ põt ꝛhere iñfumoniũ põt ꝛhere spõsalia. vt. j. dicã.

¶ Utrũ abñtes possint ꝛhere. ff. q̃ sic 3
ꝓ nũciũ vl lfas. l. sufficiet. ff. de spõ. ⁊ extra q cle. vl vouẽ. c. veniẽs. ⁊ xxx. q. v. nec illis. Et si nũciuz vel ꝓcuratorẽ reuocauit añq̃ ꝛheret nõ erũt spõsalia. fm hosti. lz nũci⁹ ignorauerit.

¶ Utrũ alius sine mãdato alteri⁹ pos- 4
sit ꝛhere sponsalia. ff. q̃ sic vt pñ ꝓ filio ⁊ mr ꝓ filia tutores curatorẽ ⁊ q cũq; alij ẽtus nõ habeãt mãdatum a ꝓncipio: sed tñ spõsalia nõ sũt donec ille vel illa sciuerit ⁊ ratũ habuerit ⁊ lz fm canones q nõ regrunt nisi ꝓsensuz vt in. d. c. sufficiat. ⁊ extra. co. ti. c. cũ locũ de despõ. ipu. c. vnico. li. vi. Zdueꝛte tamen q̃ si pñ pñte filio ꝛhit spõsalia ipso tacẽte: lz alter nõ ꝓsentiat expẽ se tenẽt spõsalia q: taciturnitas optatur ꝓsensuz vt. in. d. c. vnico. Secus aũt in alijs ab ipsis pñe ⁊ mre q: nõ sufficit sola pñtia sed oz alter ꝓsentiat expẽsse vel tacite. Facit. c. ad tẽ qs de spõ. nec cures de glo. in. d. c. vnico. q: Joã. an. in nouella eam coꝛexit.

¶ Utrũ mino: possit ꝛhere spõsalia. 5
ff. q̃ sic dũmõ sit. vij. annoꝝ cõplectorum. q: mino: vij. annoꝝ. nõ põt ꝛhere ⁊ si ꝛhit nõ tenẽt. Nec oꝛitur publice hõestatis iustitia. d. c. vnico. ẽt si alter sit ma ꝛor. nisi postea ratificet.

¶ Quõ ꝛhũtur sponsalia. ff. q̃ duo- 6
bus modis. Primo simpliciter ⁊ absolute. Secũdo sub conditiõe.

¶ Quot modis cõtrahũtur sponsalia 7
absolute. ff. quattuor modis. Primo verba de ꝓsenti si ãbo sunt ipuberes vel alter eoꝝ. Nam iuris interpretatione sunt sponsalia de futuro. c. fi. de de-

spō.ipu.z clarl⁹ i.d.c. vnico. Secūdo p ꝟba de futuro ad hoc apta. vt puta ꝓmitto vel iuro q te accipiā in vxorez z filia. vt in.c.pe. de spon. Tertio per annuli subarrationez.xxvij.q.ij. Si.qs desponsauerit. Quarto p arrarū datonem. Sed quo ad istos duos vltimos modos dicit Pa.in.c.fi.de despō.ipu. q sic posset dicere mr̄imoniū: sicut ispō salia. vt in.c.femine.xxx.q.v. Et iō aduertēdū q si pcesserūt ꝟba apta ad ꝯhendū mr̄imoniū tūc annuli subarratio vel datio arraꝝ facūt mr̄imoniuz nō sponsalia. Si ꝟo pcesserunt verba de futuro sic erūt sponsalia. Si vero nulla ꝟba pcesserunt: tūc ꝑm cōsuetudinē iudicabit aut p matrimonio vel sponsalibus. Et consuetudo non sit in hoc aliqua sic nihil probabit. Si aliō certū nō pōt cōcipi: qz talia sunt signa equiuoca ad multa. z iō nihil certū pbant.c. illud de ꝓsumpt. pz. qz arre et dantur in aliis ꝙtractibus. vt Insti. de ꝙtrahē. emp. in ꝓncipio. Si aūt soluz vnl⁹ verba pcesserūt. tūc in missio annuli z acceptio arraꝝ denotat ꝓsensū alterius expssū. Et sic erūt spōsalia vel mr̄imoniū ꝑm ea. vt no. gl. in.c. pe. de spō. In dubio tū i subarratiōe p imissionē annuli psumēdū est p mr̄imonio: quia res fauorabilis est vt in.c. lr̄is ō pstip. z in.c. fi. de re iudi.

8 ¶ Utr aligs ꝓmittēdo q̄ttuoz puellis vnā ipsaꝝ accipe ꝟbat sponsalia. ℟. q nō vt in.c. ex spōsalib⁹. de spō. li. vi. ni si aliq eaꝝ facto i eū spāliz ꝓsensit.

9 ¶ Quid si pr̄ iurauit dare vnā ō filiabus suis. ℟. Nosti. z Host. q spōsalia nō sūt: iz tñ pr̄ tūr vnā dare z quā vouerit. Inst. ō actio. §. pterea. Et si vnā obtulit z ipse nō acceptauit. ē absolut⁹ a ꝓmissiōe. ff. de ꝟ. ob. l. stipulatus sū. z si oēs moriant̄ pter vnā illā dare teneꝝ. ff. de ꝙtrahē. emp. l. si i ēptiōe. §. si emptio. Nō limita vez si puella vouerit alias nō: qz nō teneꝝ p tale iuramētū pr̄ nisi ad facieñ. qō in eo ē no. gl. in.c. ex lr̄is. z.c. sic de spō. z iz de re simili ꝓmittēs factū alienū nō obligek. nisi specifice ēt ꝓmiserit se factuꝝ curaturꝝ. vt Insti. de inti. stipu. §. si qs aliū tū qñ ꝓmisit cū iuramēto ēt firmꝑ tūr pstare opaz quā pt sicut si specifice se obligasset ar.c. ad nr̄az de iureiur. z.l. cū pr̄. §. filius mr̄em. ff. de le. ij.

¶ Quid si ꝓmisit vnā determinate z 10 si illā nō posset daret alterā. ℟. si prima ꝓsensit nō poterit aliā hēre: qz i est publice honestatis iustitia ēt si pp impedimētū affinitatis cū ꝑma nō potuit cō trahere. Secus si nō cōsensit: qz tenetur ꝑam dare de spon. c. ex lr̄is el. ij. z de restitu. spol. ex parte.

¶ Sed qd si aligs ꝓmittit alicui q eā 11 despōsabit. ℟. q si ꝓmissio fuit qō de spōsaret eā de futuro: sic nō erūt spōsalia añq̄ despōsēt eā ꝛ Uinc. z.d. Ant in.c.c.19 q de spō. Si ꝟo ꝓmissio fuit q despōsaret eā. l. p ꝟba ō ꝑsti: sic tal ꝓmissio faciet sponsalia. ꝑm Lar. i.d.c.19 q. Et si sum⁹ i dubio tūc i loc⁹ vbi ꝙsuetū ē q ꝓximo cōit accipiūtur p ꝟba de futuro nō erūt sponsalia indicāda. Sz vbi cōit accipiuntur p ꝟba de ꝑsti sine aliis spōsalib⁹ erūt spōsalia contracta per talē ꝓmissionem q bñ not. qz sepe in ꝓtica.

¶ Utrū i dicte possit i spōsalibus ar 12 rarū traditio iteruenire. ℟. Pa. in.l.c. gēma. eo. ti. z Jo. an. z dicūt ꝓsideranda q̄litatē ꝑsonaꝝ z q̄ntitatē arraꝝ. Si eni iter viles ꝑsonas interuenit traditio magnaꝝ arraꝝ. sic nō valet: qz est eadē tō in eis sicut z i pena: z hāc opinionē vt tenere ly. in. l. mulier. C. de spon. Et lz Bar. in. l. ticia. ff. de ꝟb. ob. indistincte velit q admittāt. dūmō nō excedāt q̄ntitatē dot⁹ vt ꝺdatōis pp nuptias tū ꝑma opinio ē ego: i ꝓscia: qa cū hēmus rōnem legis. nō. ē curāduz de verbis. l. nō dubiū. C. de legi.

¶ Sed q regnuṁ vt valeāt arre. ℟. q 13 duo ꝑmo q q̄ntitas sit vere numerata z tradita ꝑti Secus vbi pars confiteret tm̄ se recepisse ꝑm Bar. in. d. l. ticia z Fede. ꝓsilio. clxiij. Et ēt dicit bartholdē q si vtraq; ps cōfiteret se recepisse ab altera etiā si vere interuenisset so

lutio sed postea restituta fuit. q2 si solui tibi mille. ⁊ a te recipi alia melle non video2 soluisse. ar. l. q. sic soluit. ff. de solu. lz multi teneãt ꝺ̄ eũ in hoc vltio. de q̄ vide. Bal. in. l. fi. C. de spõ. ⁊ vr ego2 opi bar. ⁊ ea segtur Pa. ⁊. d. ant. in. d. c. gẽma: q2 facili⁹ qs pmittit ꝯ exburset. ⁊ tõ nõ vr exbursare q tñdez recipit stati ⁊ ꝓterea tz bar. ibidẽ fũdus nõ posse dari loco arrar. ẽt si vẽdens ꝓstima se nolit alter⁹ possidere. q. l. fi. C. de spõsa. logtur de arris traditis in ẽptiate. ⁊ ãnullat aliã penã. ergo nõ ꝺ bemus extra illũ casũ arras approbare. Sed ꝯ Bar. é ang. ⁊ Imola. i. d. l. ticia. ⁊ dñs Lucas de grassis dicentes q̄ ꝺducta. l. fi. nõ facit mẽtionẽ de quã titate. ⁊ sic fm eos põt dari fundus. ⁊ est verior opio. Secundo requirtur q̄ nõ sint i tali ẽptiate respectu dantis q̄ trãseant in locum pene vt. ff. ꝺ. dixi. Aldũ te tñ q̄ cessat perdtio arrarũ quando per eũ nõ stat: nec cãm põbuit vt nõ fieret mfmoniũ. C. de spon. l. vlti.

14 ¶ Utrum pena apposita in sponsalibus valet. ff. Pa. in. d. c. gemma colligendo decã doctorum in. d. c. gemma. ⁊ in. d. l. ticia. q̄ aut pena apponit inter contrahentes. ⁊ in distincte nõ valet fm cõmuniorẽ opinionẽ ⁊ tz bar. in. d. l. mulier ẽt de illa pena que est in lucro perdendo. vnde si dixero. pmitto tibi donare centũ si nupseris mihi non valebit. vt in. l. fi ita stipulatus. ℈. fi tibi nupsero: ⁊ tbi per Bar. ff. de verborũ obli. Quod tñ limita verum nisi is cui promissio fit esset nobilior. quia tũc videretur potius donare aio recompẽsandi rõe nobilitatis. Pro hoc facit q̄ no. Bar. in. l. i. C. ꝺ dona. añ nu. ⁊ l. si voluntate. C. de do. pmis. Aut pena apponit inter parẽtes ipsor ꝯtentus seu alios ita ꝺuctos ꝯtentibus ipsis: q̄ verisimile visi inducerẽtur ad ꝺctũ matrimoniũ ne parẽtes vel amici eorũ incurrant seu soluãt penã. ⁊ sic non valet vt in. d. c. gẽma fm vnũ intellectuz ⁊ in. d. l. ticia. ⁊ in. l. here me⁹ in fi. ff. de cõdi. ⁊ demon. Valeret tñ illa que est in lucro pẽndo vt q̄ Bar. i. l. ticio ℈. tucio el. i. ff. de ꝺi. ⁊ demõ. aut pena apponit iter alios a pdictis ⁊ sic valet ẽt si talis extrane⁹ pmittit noie mulieris sub certa pena fm cõz opi. Alduer te tñ singlr q̄ tales pmittẽtes sub pena q̄ ticia ꝯtet cũ sempronio si ꝯtuz in ipis ẽ factũ nõ icurrit penã q: difficultas ex quo factũ est in obligatiõe excludit cõmissionẽ pene. vt est tex. no. in. l. si vehenda. in. fi. ff. ad. l. ro. de iac. ⁊ in. l. ij. ff. si ge. cautio. ⁊ ℔ tenuit Jo. pla. vt refert. Fede. ꝑsi. clxiij. ⁊ ꝺns antoi. ꝺ. c. gẽma. ⁊ segtur Pa. ibidẽ. Facit q̄ no. Bar. in sibi⁹ terminis i. l. cõtinu⁹. ℈. illud. ff. de ℈. ob. q̄ no. q: facit vt. ille q̄ in ꝺctib⁹ sub pena pmittit ꝑ filio vel amico q̄ ratificabit. q: si facit qõ in se est cuitat penã ⁊ hoc verũ de pena q̄ ꝓsistit i pãdẽdo vel mittẽdo de pmonio. Sec⁹ de alia q̄ é i acgrẽdo q: cessaret lucrũ. nisi ipleret pmissũ.

¶ Utr possit iteruenire pign⁹ ꝑ mfm 15 mõio ℈hẽdo. ff. fuit opi. diuersa. Inoz q̄ sic p. l. vnicã. C. si rector. puin. do. Anto. tz q̄ nõ põt. nisi p interesse prestãdo. Jo. an. ꝺcit distinguẽdũ fm qualitatẽ psone q: ville pign⁹ nõ hz itimidare magnum virũ ⁊ sic põt interuenire. Sed de iure vr verior opi. do. anto. ꝑ qua facit qõ no. glo. in. l. si ita stipulatus fuero. ℈. si tibi nupsero. ff. ꝺ ℈. obli. que dicit quod ois stipulatio in talibus est reprobata. ⁊ i. d. l. vnica cõtractus arrarum vocatur pignus ⁊ iõ non obstat.

¶ Utr̃ iteresse possit peti. ff. Jaco. de 16 are. ℔. ⁊ cõit doc. i. l. i. C. de spõ. ⁊ in. d. l. ticia. q̄ nõ põt peti nisi dolose parte se habuerit q: tũc petet actiõe de dolo. nõ. aũt pp stipulationẽ. q: ex cõcessiõe iuris altera pe põt a spõsalib⁹ desistere. ⁊ ne mfmoniũ itimidetur pp solutionẽ pene ⁊ ista segtur hosti. in summa. ⁊ Pa. in. d. c. gemma.

¶ Queritur an recipiẽs arras lucret 17 eas ꝺctο mfmonio. ff. se. in. d. cõsi. post Jo. plagiariũ. ⁊ Pa. it. d. c. gẽma. q̄ nõ segtur ho. in summa lz in. d. c. gẽ

ma teneat q̄ lucrat. sed nō est vex cū nullo iure pbet. z tō restituet. Sed si non sequat ex defectu alterius ptis. sic lucrabit. Si p̄o defectu suo sic redde duplizs. l. arris. z. l. fin. q̄ incipit mulier C. de spō. Doc verū si accipiēs est ma ior. xxv. annis vel si venia etatis impetrauit alias nō tenet. nisi simplum restituere. d. l. fi. q̄uis ex defectu suo non fuerit secutū mōimoniū.

18 ¶ Quō cōtrahuni spōsalia sub cōditione dic vt dictū est de matrimonio p̄z illas regulas vide Matrimoniū. iij. ipedimento. iij. Unde aduerte q̄ ante aduētū cōditionis spōsalia nō sūt nec ozīt publice honestatis iusticia. vt. i. d. c. vnico de spō. li. vi. nisi pfactū a cōditiōe recedat puta cognoscendo eaz de cōdi. appo. c. de illis in tex. z in glo. z in. c. super eo. z in. c. per tuas.

19 ¶ Quid si qs dicat alicui do tibi fidē q̄ te accipiā in vxorē. z illa nihil rūde at. nec p̄bo nec signo. p̄z. q̄ sponsalia. nō sūt. Sz tñ cōpellēdus est talis q̄ dedit fidē. vt eā seruet si aliter voluerit p̄z Rodo. Sed ego nō credo q̄ñ aliq̄ iter media iterueneritan q̄z alter cōsensuz demōstrauerit. ff. de p̄. ob. l. cōtinuus.

20 ¶ Quō sponsalia dissoluunt. p̄z. q̄ in xvij. modis. p̄mo p̄ mutuū consensum etiā si erāt iurata hoc tz Spec. ti. de legato. §. nūc ostendē. z Pa. i. c. preterea de spō. dicit hāc esse cōiozē opinionez lz glo. in. d. c. preterea teneat nō posse fine peccato. Sed mihi placet distinctio Inno. in. d. c. i. q̄ aut iurauit intuitu dei aliquā mulierē accipe i vxorem z nō pōt illa remittere. Si p̄o nō ituitu dei. sed propter eius complacentiaz sic possunt se absoluere.

21 ¶ Sed nūqd si spōsalia nō erāt iurata poterit alter nō cōsentire alteri recedere a spōsalib⁹ ꝓtractis. p̄z. p̄m glo. in l. i. C. de spō. q̄ sic ēt de iure canonico z sequitur Ly. abidē. hoc idē vī sentire gratianus lz dubie. xxvij. q. ij. §. sed aliud z. §. fi. Nec obstat. c. de sponsalibz xxvij. q. ij. q̄ loqtur in mōnio de pñti. Itē nec. l. i. ff. ex. q. ca. insta. iro. Ubi spōsa efficitur infamis si bina spōsalia §hit q̄ est verum. nisi spōsalib⁹ p̄mis renūciet. sed q̄ñ ipis renūciat hz locū. l. i. C. de spon. q̄ dicit vna despōsata alteri nō p̄hibet nubere. Nec ob. q̄ nudū pactū ecclia ꝓpellit obseruare. c. i. de pactis q̄ istud est spāle in mōnio pp rōnē hre. vt sit oio liberū. ar. c. regnum de spon. z q̄ nō. Inno. in. c. veniēs. de iureiur. z plz mihi q̄ñ aliq̄ noua cā euz ad b̄ induxit que si a p̄ncipio fuisset impedimētū dedisset ne cōtraheret aliter non credo sine pcō mortali posse recedere a spōsalibus p̄mis cuz alia §hendo altera nō consentiēte.

¶ Scdo q̄ñ alter itrat religionē etiā 22
añ pfessionē. c. veniēs. qui cle. vel vo. p̄m vnū. intellectū q̄z facere p̄sit ante carnalem copulam: etiā altero inuitio. vt. §. Matrimonium. iij. §. xvij.

¶ Tertio q̄ñ alter §hit cū alia psona 23
p verba de p̄sti vel per verba de futuro carnali copula subsecuta. d. c. si inter viruz. z. c. i. de spon. duo.

¶ Sed qd si cognouit post spōsalia 24
§cta alias mulierem z post coitū cōtraxit cō ea spōsalia ēt. p̄z. q̄ prima nō solueni pp hoc. opz coit⁹ sequatur §cuz spōsaliozū. c. veniens. el. ij. de spō.

¶ Sed qd si p̄ia spōsalia fuerūt pua 25
cta simplr. scda p̄o cū iuramēto. p̄z. q̄ tenet redire ad p̄ma q̄z nō dissoluunt p tale iuramētū. c. sicut ex lr̄is de spō. xxij. q. iij. in malis p̄missis. Et hoc ect verū si non intēderet a p̄mis recedere. Secus si a p̄mis itendit recedere ex cā cū possit vt dixi. tō. scda tenebunt. ad. d. c. sicut ex lr̄is dic q̄ loquitur q̄n sine aliqua noua causa vult trāgere fidez quā dedit p̄me alias non.

¶ Quarto q̄ñ alter se trāsfert ad aliā 26
regionē. vnde si nō ē spes v̄ p̄ximo redituri credo q̄ dissoluāt etiā iurata. vt vī sentire Pa. in. c. de illis co. ti. z ēt glo. in. d. c. de illis dum dicit p̄m leges q̄ñ innuat aliud ee de iure canonico. z placet mihi pp periculū incōtinentie. Nam p̄m leges a p̄ biennū expectant alter eū qui est in p̄uincia. z nō executo⁹ suis

nuptias libere alteri pōt nubere. C. de spō. l. ij. z si est in alia pucia dz expectare post tres annos. vt. in. l. ij. C. ō re pu. z hoc. si est absens ex pbabili cā tūc Si vero sit absens ex pbabili z necessaria cā. debet expectare dōec adsit. vt. ff. de spō. l. sepe. vide glo. q̄ hoc tenet in. d. l. ij. C. de spon. Nec. obstat. d. c. ex litteris q̄ licet. dicatur q̄ p ānos vel. v. expectauit hoc non constabat. ꝫ fuerit allegatū. z si ꝑstasset papa pniam non imposuisset de pnurio vel potes dicere q̄ tō tibi imponitur pnia. q̄ sine auctoritate superioris non debuit cōtrauenire iuramento. Sed si cum auctoritate superioris cōtrauenisset tñ credo euitaret ēt penā arrazp. vt si eas amitteret si iterumenerunt ꝗuis ēt si expectet tps statuti p leges. z ꝫ Nosti. i. d. c. de illis. z alios doc. post ipsum tuder debet talem absoluere pp periculum fornicationis. quod beneno.

17 ¶ Quinto quando certus terminus ipis appositus fuit. Nam. ipso elapso ille per quem non stetit liber est z nubit sine periurio: sed alteri imponitur penitentia de periurio. vt in. c. sicut ex litteris. eo. ti. Et hoc verum nisi a principio fuissent pure cōtracta z postea cō tinerunt de die nuptiarum: q̄ per lapsum illius diei non liberatur alter: q̄ terminus ex postfacto fuit appositus pro sollicitando implemento pmissionis iam facte z pure: non ad fintendū promissionem. secundum theoricam domini Anto. in. d. c. sicut ex litteris.

18 ¶ Sexto qñ alter lepra vl pallis in currit aut visū vl naſū amisit aut ei alq̄ turpis euēit. vt in. c. litteras. ō cōiugi. le. pio. z. d. c. sicut z in. c. quēadmodū de iureiur. i ter. z i glo. Et ꝫ verū. si turpitudo aduēit post ꝛcū: secus si tēpore ꝛcī inerat. sicut nec ihēs pōt allegare suspectū debitorē pp pauperta tem precedentem seu mores. ad quod facit. l. si creditores ff. de pniul. cre. z. l. fi. C. de spon. z ibi per Bar. z Pa. in. c. quemadmodum de iureiur.

19 ¶ Septimo quando alter fornicat quo ad innocentez. sed ille qui fornicatus est non potest refilire si alter innocens velit ihere secum. c. ij. de translapsela. Et si ēt fornicatio esset violenta pōt sponsus eā dimittere. fm Jo. an. z gl. in. d. c. quēadmodū z sequit Pa. ibidē z hugo. xxvij. q. j. raptor. z ēt tz q̄ pōt dmitti si tpe despōsationis erat corruptaca tamen crederet virginez.

¶ Octauo quando alter eorum efficitur hereticus qz est fornicatio spiritualis. xxviij. q. i. non solū. z. c. iam nunc.

¶ Nono propter capitalē inimicitiaz superuenientem inter sponsum z spōsam potest alter petere separationez ꝫ Nosti. in summa per rationem. c. ij. de spon. z. c. requisiuit eo. ti.

¶ Decimo qñ promisit sponsa dare certam ꝗtitatē pro dote z si pōt dare sic soluitur sponsus ab obligatione ꝫ Jo. an. in. c. de illis de ordi. appo. Idez dic ō quacūq; alia conditione interueniente si deficit.

¶ Sed quid si sponsa contraxit sponsalia. z non pmisit dotem certam. ꝛc. q̄ vſ pmisisse omnia bona sua in dote. vt no. in. l. mulier bona. ff. de iur. do z p Bar. in. l. si cōstante. ff. sol. ma. Et ideo si labit in facultatibus z nō pōt dare non cogitur spōsus eam ducere. qz deficit cōditio subintellecta. s. si res in eodem statu pmanserit. vt in ter. et in gl. z in. d. c. quēadmodū. Facit. c. p vras ō dote p. dnor. ſisti. z qō ibi no.

¶ Undecimo qñ supuenit affinitas vt si spons cognoscit consanguineā sponse vel econtrario. xxvij. q. j. si quis spōsam de eo q̄ cogno. consa. vx. suc. c. ex litteris. z pluribus alijs. c.

¶ Sed quid si supuenit publice honestatis iustitia nāḡ dissoluetur prima spōsalia. ꝛc. q̄ nō: quia per sponsalia primo cōtracta: sunt primo inducta publice honestatis iustitia z p hoc inducta nō potest tolli primo inducta sicut in simili. lvij. di. si quis.

¶ Duodecimo. Si fama sit q̄ inter eos sit canonicum impedimentū z de fama vel scandalo doceatur. c. cum in

tua. de spon. de consan. & affi. c. ij. de testi. c. super eo. secundum Nosti.

37 ¶ Tertiodecimo qñ spōsalia fuerūt cōtracta ſtra ānos pubertat] & post pubertatē pnt absolui añ aliquē tacituz ꝙsensū habitū i pubertate. c. ō illis el ꝓmo. & c. a nobis ō ōspō. ipuberū ēt si nulla sit cā ꝗrte vult absolui post pubertatē ꝫ Pa. i. d. c. ō illis. Sec⁹ si pubes ꝫrit cū ipubē ipse nō pōt resilire. Sitr nec impubes ante pubertatem.

38 ¶ Quartodecio pp ſuceptionem ſacri ordinis. ꝫ do. an. post. Jo. an. i. ꝛ̄ca de spon. Facit. xxvij. q. ij. §. ecce.

39 ¶ Quitodecimo pp cognatiōem legalē. vel aliud impedimētum de quo dic vt. ō. Matrimonium. iij. per totum.

40 ¶ Sextodecimo pp votum simplex castitatis postea factum. vt in. c. veniens. g cle. vel vo. scōm vnum intellectuz. Et ij directo reciter. Inn. No. & Bof. tenentes ꝙ votū simplex de Castitate non solunt sponsalia ruata. ga equale vinculū est iuramentum voto. Et iō qđ precedit obtinet tū tz ꝙ solvit spōsalia. qz maⁱ bonū est continere ꝙ nubere. & ideo etiam licite potest fieri si bono zelo fiat. Et sponsalia soluit ꝙ Et sequitur. do. Jo. an. sn di cto. c. de illis. de despōsa. impuberum

41 ¶ Septimodecimo. propter scientiā. sponsi. secundum Pa. in. d. c. venies.

42 ¶ Quero vtrum in prefatis casibus requiratur auctoritas iudicis eccleſaſtici. ꝫ. secundum Jo. an. in. d. c. de illis de spon. ꝙ sic quia coram eo debet probari causa. c. pozzo. de diuoꝛ. aliter graviter peccat vt videtur p. c. si duo puerī de ōspon. Impu. facit. xxxij. q. ij. seculares. Falit hoc in. ij. casu. & . iij. & . vij. secūdū. Ri. i. iij. di. xxvij. & . x. xl. xliij. xv. xvi. secundum dominum. Jo. an. in dicto. c. de illis de spon. Sz ego credo ꝙ etiam fallit in alijs casibus. quando notorie de eo casu constat p ter quem dissoluuntur. Similiter si sponsalia. sunt secreta idē dic secūduz Ricar. vbi. ō. quia secreta non subsunt iudicio ecclesie. Et licet non debeant alias separari sine iudicio ecclesie tamē si faciunt in casibus predictis sine iudicio ecclesie. Non credo mortaliter peccent. & c. si duo pueri prefatum cuz dicto. c. seculares loquunt quando Nō inest aliqua causa de predictis. & maxime quando non sunt iurata sponsalia. Si autem quis recedat a sponsalibus non ex aliquo predictorum casiū peccat mortaliter ꝫ Tho. licet ecclesia nō cogat. vt no. i. c. requisiuit. de spon.

Tatutum Quis potest facere. ꝫ. q. ille qui potest facere legem. de quo vide. ō. Lex. §. ij.

¶ Utrum statutum ordinarij liget extra territoꝛium delinquentem subditū suuz vide. ō. Excōmunicatio primo. §. x. & . xi.

¶ Utruz delinquentes in loco exépto ligent statuto epi. ꝫ. Hēt. in. c. vt ariuz. de constit. li. vi. Jo. Lal. & Jo. Anbidē disputant ꝙ nō per. d. c. vt ariuꝛm. & p. c. cum eps. de. off. ordi. li. vi. & per glo. in. cle. ꝗuis de so. compe. Rō qꝛ loc⁹ exéptus & loc⁹ eꝛ dioceſiz equipantur. Allat. c. luminoso. xvij. q. ij. c. t. de sta. regu. in fi. li. vi. & Cle. fi. de pri uile. & mi placet. & est verioꝛ opinio licet. Federi. de sents. & B. Marsilius teneant contrarium vt in consilio. ij. predicti. Fede.

¶ Sz nūquid si statutuz prohibet nebadāt ad locū exéptū ligabūtur etiā. ꝫ. d. Philipⁿ de pusio in. d. c. vt ariuꝛ ꝙ sic. si ex cā. hoc fecerūt; qz sic fa cere pnt. Facit qđ no. Bar. in. l. relegatoꝛuz ff. ō. iterdict]. vbi vult ꝙ ciuitas pp. comodū ciuitat]: vl oditū coꝛ ad ꝗ̄ n vult vadant. prohibere pōt ciuibus suis ne vadant ad talem terram. & no. idem Pa. in. c. postulasti de so. compe. Qđ bene no. p statutis epoꝛū excōicantiⁿ accedentes ad monasteria monialiuz. quia ligant: quando ex causa legitima hoc faciūt in odium monialium q̄ pp̄ sua scelera hoc nꝛerentur. Secus si faceret in penā illius ꝓ quē ferī ſnia tunc non pñt ꝓhibere ſm Pa. vbi. ō.

nisi habeat iurisdictionē in loco exemplo. puta quia possunt arcere accessiū. vt in Cle. attendentes. de sta. mo. de q̄ vide. s. Adonialis. §. iij.

4 ¶ Utrū statutū liget religiosiū qđ ex cōcat acceptātes aliquod officiū ex̄ ordinem nisi prius resignauerit libros & alia que habet in ordine si promotus a episcopum assentit sine resignatione. ff. vt. s. Excommunicatio primo. §. x.

5 ¶ Utr statutū liget ñ subditos d̄ limquētes i territorio data scia statuti. vid i. d. §. x. z qñ obliget ad culpaz solum vl ad penam. vide. Inobedientia. §. i.

6 ¶ Utrū ignorātia excuset a pena statuti. vid i. d. §. x. z. s. Ignorātia. §. iiij.

7 ¶ Utrū statutū laicoz̄ loquēs generaliter extendat ad clericos. ff. vt. s. lex. §. v. z de statuto ipediente liberā facultatē dādi eccliis vel circa mortuaria. vide. s. Immunitas. §. xlvj. z. xlvij.

8 ¶ Utrum statutū factū a cōitate q̄ ciues dānificati nō possint petere satisfactionē valeat. ff. Pa. in. c. in. nostra de iniur. q̄ non: q̄ statutū in preiudiciuz singuloz̄ nō valet nisi ipsi cōsenserint z cōitas nō pōt statuere super iuribus singuloz̄ sed solum sup iurib⁹ vniuer sitatis. vt no. glo. singularis. in. l. iij. C. q̄ sit lon. consue. z in. c. cum omnes de consti. facit. l. id qđ nr̄m. ff. de. re. iur. Naz solius principis est tollere ius alterius nec ēt potest sine cā. vt no. i. c. q̄ in ecclesiarū de cōsti. z in. l. fi. C. si contra ius vel pu. vti. z i cle. pastoralis. de re iudi. vsi si d̄s volere. oportet vel qđ singuli cōsentiāt. qđ est impossibile. cū ibi sint multi infātes. vel qđ cōitas hēret iura principis. z pp bonū publicum z ad tolleñ scādalū d̄ facerē. ar. d. c. q̄ i ecclesiarū z que ibi no. alias non pōt ob esse nō cōsentientibus. ar. d. c. cū oēs. z l. prima. ff. de magistra. z qđ not. archi. z Bemi. in. c. ls de consti. li. vi. Facit qđ no. Ludo. de Roma. in no. dicens q̄ inferior a principe nō pōt statuere in preiudiciū alterius nō citati nec̄ consentiētis. vt in. c. fi. de ma. z obe. z in. c. fi. de his que fi. apla. c. cū o es. de consti.

¶ Utr statutum q̄ cauet ne filia succedat extēdat ad bona sita extra territorium statuentiuz. ff. pm Bar. in. l. cūctos populos. de sum. tri. q̄ nō. ls succedet. Facit qđ dico. s. pena. §. lxiij.

¶ Utr i re cōi plurib⁹ vt singulis va leat q̄q̄ maior ps collegij statuerit. ff. Pa. i. d. c. cū oēs d cōsti. q̄ nō: nisi singuli cōsentiāt. Fallit i q̄tuor casib⁹. Primo qñ vellet oputaf rē ad vsū vltimatū Insti. d re. diui. §. religiosū i ver. cōe sepulcrū. Secūdo qñ sit fauore administratiōis bonoz̄ pupilli. l. iij. ff. d ad mi. tu. Tertio qñ fauore liberatiōis. q̄ tūc valet qđ maior ps facit. l. maioze. ff. de pac. l fi. C. q bo. ce. pos. Quartus fauore litigij dirimēdi. Nam valet sniadiuorum ex tribus arbitris. Et hoc intellige in re que conuenit pluribus vt singularibus iure singulari. Secus si iure eccle. vt sunt prebende que non conuenunt canonicis vt singulis sed iure ecclie. quia super talib⁹ bene pt maior pars disponere z deputare ad pium vsum. vt est tex. no. in. c. fi. de his que fi. a ma. par. ca. z ibi per Inno.

¶ Utrū collegiū possit disponere sup reb⁹ puati. ff. Pa. in. d. c. cuz oēs. q̄ si non hz iura regalia. puta q̄ habet dñi sup se nō pōt. Uñ maior ps scolarium nō pōt obligare vnū scolarē vl disponere de rebus suis vt no glo. in. l. ij. C. que sit lō. cōse. nisi forte fm quod no. Bar. i. l. iiij. ff. de re iudi. quādo vnūsq̄ tas esset obligata: z nō esset soluendo q̄ tūc posset ponere collectā singul. vt est gl. no. in. l. i. ff. q̄ cuiusq̄ vniu. Itez non solū cā necessitatis. sed. ēt pietatis. vt in. d. c. fi. Iteꝝ hz Inno. z cōiter doc. etiam in casu vtilitatis. z probatur in. c. i. de his q̄ fi. a ma. par. ca. Ex mera eni voluntate nō pōt disponere de iuribus alterius. vt no. glo. in. d. c. cum oēs. z Inno. ibidē z Jo. an. in regula Qđ oēs tāgit. li. vi. in mercurialibus. Sed ego limito vez in preiudiciuz. Dz in bonū z vtilitatē bene posset: q̄ maior ps ficte repūtat totū. l. aliud. §. refertur. ff. de re. iur. z. l. qđ maior. ff. ad

municl. Itē aduerte ꝑm Pa. in. d. c. cū oēs q si disp̄ositio sit in dammum vel dedecus vniuersitatis vel p̄uate q̄ludinis vn⁹ sol⁹ p̄t resistere. vt in. d. c. i. z no. Inno. i. c. accedētibus. ō p̄tuil.

12 ¶ Sed q̄ro quot de vniuersitate debeant q̄enire vt actus valeat. ꝛ. Pa. in. d. c. cū oēs. q cōis opīa canonistarū z legistarū est vt saltez due partes vniuersitatis conueniāt. vt in. l. nulli. ff. q̄ cuiusq̄. vniuer. z. l. nominationum. C. de decurionib⁹. Et ex his duabus partibus maior pars debet cōsentire. Ita sentit Inno. in. c. ij. de noui ope. nū. Et bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iur. de hoc vide. s. Electio. ℌ. xvj.

13 ¶ Sed qd si nō cōueniunt due ptes. ꝛ. Pa. i. d. c. cū oēs opinio canonistarum est. q si est aliquis ad quē spectat cōuocatio vniuersitatis z ad mādatuz eius nolūt q̄enire: q tūc p̄sit explicare q conuenerunt. lz nō sit maior pars collegij. Hoc voluit Inno. in. c. i. de ma. z obe. z in. d. c. ij. q. nolentes venire faciūt se alienos. vt in. c. cum nobis. de elec. z sic non cōputantur. Si ꝑo si est aliqs ad quē spectat officiū quocā di. tūc si ista tēp⁹ termini p̄fixi vniuersitati ad actus expeditionē minor ps p̄t quocare maiorē: z nolētē venire p̄t explicare: q; mior ps si dz p̄uare iure suo pp negligētia vl cōtēptū maioris p̄is. vt. no. in. c. in causis. de elec. z in. d. c. cum nobis. Si aūt terminus nō est p̄fixus. tunc oz sint due partes z monē tertiam. alias tertia pars poterit agē de contēptu vt probat i. d. c. ij. z. c. in causis. z. d. l. nominationuz. Et hoc tene. licet legiste aliter dicant.

14 ¶ Quō statutū dz interp̄etari. ꝛ. pa. in. c. cū dilect⁹ de consue. q vt euitetur conectio legis seu iuris cōis dz latissime vel strictissime interp̄etari. sicut electio capit. p cōfirmatione. in. d. c. cum dilect⁹. si. tū taliter q ꝓba ip̄ozient vt iuri cōi q̄uentant. Facit qđ no. bar. in. l. iij. ℌ. p̄etor ait ff. de dā. infec. Qđ limito q̄n verba sunt clara. sz vbi verba sūt dubia vel habēt multiplices intellectus tūc debem⁹ facere interp̄etationē z itellectū ēt ip̄ozientem vt min⁹ recedamus a iure cōi q̄ fieri potest. vt no. i. d. c. cum dilect⁹. z in. l. ij. C. de non x̄a. vide p Bar. i. d. l. oēs ppli. ita tū q aligd opet z aligd addat ad ius cōe. etiā q̄n ēz ius cōe. ℌ. Pa. z doc. in. c. ex pte. ō ℌ. signi. Fac. c. si papa ō p̄uil. vbi ꝓba vbēt aligd opari. vñ dic bar. i. d. ℌ. p̄tor q si statuto caueā. vt iudex possit. pcedē facta citatiōe ad faciē vel domū. si dz alternatiua ip̄opari vt sit ozdis lz p hāci p̄ozpiationē statutū cō cordaret cū iure cōi. si dz intelligi p̄e vt sufficiat ipse alter⁹ p̄t vt aligd opet.

¶ Sed nunqd dz stricte interp̄etari si q̄n grāliter loquit vt alit⁹ lucret. ℌ. q si ar. l. p̄spexit. ff. q z a gb⁹. sed. vbi agit de diminutiōe patrimoni. sic. dz stricte interp̄etari ne alius iniuste incurrat dānū. vt plene no. in. d. l. oēs populi. z videt tex. in. d. c. cū dilectus. z in. d. l. ij. C. de nota. z Pa. in. c. constitutus de re sti. i inte. hoc sequit Bar. in. l. sancim⁹. C. in quib⁹ cau. in inte. resti. non est ne.

¶ Utrū verificet in casu ficto. ℌ. pa. in. c. cū dilectus de cle. nō resi. q si statutū loquit z disp̄oit in mā iuris cōis in qua casus fict⁹ equipatur ꝓ. vt puta: in casu in q̄ non residēs habet ꝓ residente. vt in. d. c. cū dilectus. sic verificat: q; constitutio disponēs regl̄r id qđ ius dz recipē oēs limitatiōes iuris. Facit. d. c. cū dilect⁹. z clarius. c. ad audiētiā ibidē. Si ꝓ statutū esset ꝙ ius vel p̄ter z odiosū. tūc nō verificatur in casu ficto: sz ꝓba debent intelligi p̄cise. in suo ꝓprio significato. sic intellige. l. iij. ℌ. hec verba. ff. de nego. ge. z. c. in nra. de iureiu. Et facit q no. bar. in. d. l. oēs populi. Facit. l. ij. C. de nota. z c. ex pte. ō. ver. signi. Facit qđ dic Ludo. de ro. in suis no. q argumentum a ꝓprio sensu valet in statutis: nisi querat vt qs icidat in penā: q; tunc non valz. l. quenticulā. C. de epi. z cle. hēs glo. in cle. i. in ver. facere. de vsu. Doc. limitat Bemi. in. c. vt circa. de elec. li. vi. Utrū quādo statutū nō redderet illusoriū si

16

nō recedatur a ꝓpria ſignificatiōe ver
boꝝ: ſed qñ redderetur illuſorium tūc
eſt recedēn. ar.l.ſi qñ in ꝓn.ff.de le.i.
& quod no.in.c.ad audientiā.de deci.
& tūc in diſinita egpollet vniuerſali.vt
vult Bar.in.d.l.oēs populi.

17 ¶ Cūo dz intelligi ſtatutū ſeu ꝓſtitu
tio qñ ꝓiz eſt ſauorabilis & ꝓtim odio
ſa.puta qz iponit penā.ſz.Jo.an.vide
tur ſibi ẽe xius in.c.ex reſcripto.de loca.
& in.c.ſciāt cūcti.& in.c.ſi.de elec.li.vi.
Sed ego ꝓcordo ſic: qꝝ ñcipale in
tentū ꝓſtituētis eſt ꝑbere fauoꝛē: tūc di
catur ſauorabile: ſi odiuꝫ tunc dicatur
odioſum. Ita cōiter notāt legiſte. in.l.
g exceptioné.ff.de ꝙdi.inde.& ibi glo.
Si ẽo ignoraꝛ ñcipale intētū diſpo
nētis: tūc dico qꝝ ꝙtenus ꝓtinet fauoꝛē
dz extēdi ꝙtenus ẽo ꝓtinet penā dz re
ſtringi.& hoc vt fuiſſe de mēte bal. in
multis locis. Et facit ad hoc qđ dixi
ſ. Extēcatio.v.caſu.vi.ſ.iij.

18 ¶ Utꝝ ſtatuarij deputati a ꝓpio poſ
ſint interꝑtari ſtatuta ꝑ ſe edita. ſi oziat
aliqꝫ dubiū.ſz.pa.in.c.ex pte.de ver.
ſigni. Jo.an.in.d.c. & cōiter legiſte.&
bar.in.l.oēs ꝓpli ꝓdicta ꝙcludūt qꝝ nō
ex quo ſunct ſunt officio ſuo. Nec ob
ſtat qꝝ eius eſt interꝑtari cuius eſt ꝓde
rez: qꝝ in veritate illi nō ꝓdiderūt.ſz po
pulus g dedit auctoritatē: qꝝ is facit cu
ius auctoritate ſit.c.ſi diligēti ẽ ꝑſcrip.
& tō dz recurri ad populū ſeu ꝓcilium
gñale. Hoc limitat Pa.vbi.ẽ. qñ iter
ꝓetatio eſt valde dubia. Secus ſi eſt
clara & iuri ꝙſona.qꝝ tūc iuder coram
quo ꝓfitur qō poterit interꝑetari. ſicut
& legē cōem & ꝓuilegium ñcipis.vt
no.Inno.in.c.cum ſpāli. de appel. &
Bar.in.d.l.oēs ppli. Facit.l. benignī
us.ff.de legi.& l.ſi.ff.de cōſti. ꝓnc. & l.
vnica.C.de ꝓfe.g.in.vr.cōſtā.

19 ¶ Quātū durat ſtatutū. Utrum poſt
mortē ſtatuētis.ſz.pa.in.c.a nobis.el
l.de ſen.exco.qꝝ ſic: niſi exꝑſſe reuoceꝛ
vt eſt tex.in.c.ſi.de offi.le. Uñ ſm Fe
de.cōſilio.xvi.etiā ſtatutū factū a capi
tulo ſede vacāte durat creato noue ẽpo
tūli reuocetur ꝑ ẽpm creatum: qō ꝓz
ar.no.ne ꝓela.vices ſu.c.vlti.

¶ Qñ ligat ſtatutū.ſz.qꝝ ſtatū habita 20
noticia.ẽ ꝙ dic vt.ſ. Lex.ſ.xv.& xvj.

¶ Cūo tollitur ſtatutū. ſz. qꝝ tollit ꝑ 21
vnū actū factū collegialiter a ſtatuenti
bus vl eoꝝ ſucceſſoꝛibus ꝛ ſtatutū ſm
Poſti. Jo.an.in.d.c.ad audiētiam de
cle.nō reſi.& Pa. in.c.cū acceſſiſſent.
de ꝓſti.nec regitur fluxus tpis ꝛ pa.
in.d.c.ad audiētiam.& in.d.c. cum ac
ceſſiſſent.& in.c.ꝓo illoꝝ de ꝓeben.

¶ Utꝝ ſtatutū qđ ꝓcedit ꝓuiligium 22
nō ſubdito ſeu extraneo poſſit reuoca
ri.puta ſtatuto cauetur qꝝ gcūcꝫ vene
rit habitandū in tali territoꝛio ſit exē
ptus ab oi collecta.ſz.pa.in.c.nouit.de
iudi.qꝝ nō quo ad illos g iam venerūt
qz trāſiuit iam in quaſi ꝛctum quo ēt
ꝓnceps obligatur vt in.c.i. de ꝓoba.
Et hoc voluit Bar.exꝓeſſe in.l. qꝝ fe
mel.ff.de decret. ab oꝛ.ſa. & in .d.l. oēs
ppli. Intelligе niſi, ipſi conſentiāt. Quo
vero ad illos g nōdū venerūt pōt re
uocari.ex quo res eſt integra.ar.l.ſi pe
cuniā in ꝓn.ff. de condi. ob cauſam
Et hoc vez qñ generāl fuit edictum.
Secus ſi ſpāliter fuiſſet ꝛceſſum.qꝝ re
uocari nō poſſet cū habuit vim ſuā im
mediate cū puenit ad noticiā ꝓuilegia
ti.c.i.de cōceſſi ꝓben.li.vi. Facit qō di
ſputata ꝑ Angelū in qua determinat
nō poſſe reuocari ſtatutū quo diſpone
batur. vt ptās haberet quartā ꝓē ꝓde
nationis poſtāꝫ ptās eſt electus & ꝙſen
ſit electōi. Idē dic de ꝓuilegio cōceſ
ſo nō ſubdito.& ꝑ hoc inſert Bar.in.l.
ꝓuilegia.C.de ſa.ſan.ec.qꝝ laici qui ſta
tuerūt ſingulis annis dandā certā quā
titatē ꝓo elimoſyna clericis vl religio
ſis nō poterūt reuocare. allegat.c. ad
apoſtolicā.ẽ ſimo. Hoc ſegtur. Inno.
in.d.c.nouit.& Archidiaconus.xi.q.i.
gcūcꝫ ſup gl. Facit quod no. gemi. in
c.ꝛz.de conſti.li.vi.

¶ Quid ſi ſtatutū eſt factū ad como 23
dū ſubditoꝝ.ſz. Semi.in.c.ꝛz de con
ſti.li.vi.qꝝ aut ſubditi conſentiūt reuo
catiōi.& poteſt reuocari. aut ſinguli nō
ꝙſentiunt ſed reuocāt̄ur per maioꝛes

regentes cõitatẽ. ⁊ tũc si fit ex cã legiti
ma sic ꝑt reuocari. ꝑm vnũ casum In
no. in. c. in nra de iniur. maxie qñ sta
tutũ dispõebat sup eo. sup quo ciuitas
nõ erat obligata. vt ibi declarat inno.
Aut fit sine cã legitia ⁊ sic nõ ꝫ reuo
catio in piudiciũ miozꝫ iurta no. ꝑ in
no. in. c. q̃ in eccliaz de ꝓsti. Hoc iimt
to vez qñ statutũ disponit ꝙ cõmodo
subditoz circa bona eoz. vel qñ habꝫ
actũ momentaneũ. ita ꝙ ꝓmlegium
est sozitũ suũ effectũ Secus si ꝓcerne
ret circa exercitiũ iurisditiõis: qz tunc
põt reuocare: qz supioz est qz hꝫ admi
nistrare. ita sentit Archt. in. d. c. ij. Idẽ
dic quãdo hꝫ actũ successiuuꝫ quo ad
futuros actus.

24 ¶ Utz statutũ iurãtũ tollaꝫ ꝑ clausu
lã nõ obstãtibus gbuscũqꝫ ꝓstoibus ⁊
statut. ff. gl. i. c. cũ nõ doceat ꝙ elec. li.
vi. ꝙ nõ. ⁊ idẽ dicit Lu. ꝙ ro. i suis no.
ꝙ quẽuo vl pcñ iuratũ ũ tolliꝫ ꝑ gña
lẽ clausulã. nõ obstãtibus gbuscuꝫq;
pactis gl. est i cle. dudũ. ff. de. sepul.

25 ¶ Utz statuẽtes possint recedere a sta
tuto ꝓfirmato ꝑ supioꝛẽ vl sedẽ aplicã
sine alia lnia. ff. Pa. i. d. c. cũ accessis
set. ⁊ bar. i. d. l. oẽs ppli ⁊ ꝙ sic. ꝫ bal.
in. l. cũz. C. ꝙ testa. ꝛ. ꝙ nõ ꝫ pa. ꝓcr
dat. ꝙ aut statutũ ꝓcernit ꝑncipaliꝫ fa
uoꝛẽ statuẽtiũ. ⁊ sic est ꝑa opio bar. Fa
cit. c. ꝙ illoꝛ de ꝑbẽ. ẽt si statutũ ꝓtine
at talẽ mãz ꝙ nõ valuisset sine supioꝛẽ
vt idẽ pa. no. i. c. cũ. Ad. ꝙ ꝓsti. Si ꝓ
ꝓcernit. fauoꝛẽ aliozꝫ vl bonũ publicũ
sic ꝑa est opio. bal. ꝙ nõ ꝑt sine lnia
supioris. Rõ. qz ꝓfirmãdo vꝛ supioꝛ
suã dispositionẽ facere. Nã omnia no
stra facimus gbus auctoritatẽ impti
mur. c. si apostolice de ꝑben. ll. vi. ⁊. l.
i. C. de vete. iure enucle.

Tipulatio

Quid sit ha
bes. ff. Pactus
in prin.

1 ¶ Utz stipulatio transeat ad heredes
ff. ꝙ sic. l. veteris. C. de ꝓben. ⁊ cõ. sti.
qꝫ itellige verũ ꝑm glo. ibidẽ qñ põt
ꝑ aliũ i pleri factũ ꝓmissum.

2 ¶ Utz aliqs possit alteri stipulari ꝓ
altero. ff. ꝙ nõ nisi sit eius seruus vel
filius. Insti. de inuti. stipula. §. si quis
alij. vel sit ꝓcurator. l. si ꝓcurator ꝓ
sentis. ff. de ꝓ. obli. glo. tñ ꝛ. in. c. quoti
ens el. i. i. q. vij. ꝙ de iure canonico ꝓ
mittens titlo se datuꝛ sẽꝑtonio cẽtum
obligaꝛ. ar. c. inramẽti. xxij. q. v. maxie
si interuenit iuramẽtũ. ar. l. i. ff. de ꝓsti.
pecunia. Itẽ ꝓ iudices officiales. execu
tores. tabelliones alteri agritur. l. cum
ꝓ quo. ff. de iniur vocan.

¶ Quõ dz cẽ actus stipulãtis ⁊ cõꝛo
mittẽs. ff. ꝙ ꝓinu⁹? qz si post iterroga
tionẽ se diuerrit ad alia nihil ꝑderit. ꝫ
eodẽ die ꝓmississet. l. ꝓinu⁹. ff. ꝙ §. ob.

¶ Obligatio stipulata sine cõditione 4
necꝫ ad certũ diẽ. pñti die debet: ꝫ nõ
pñt peti illo die quo stipulata est. Insti. de ꝓ. obli. §. ois stipulatio ⁊. §. cum
qs. No. ꝙ nõ vꝫ stipulatio vel legatuꝫ
factũ in gñe. de aliq re nulla demon
strata. ff. de iur. do. l. cũ post diuortiuꝫ.
ꝫ ỏ legato dic vt. §. legatũ. i. §. xxxiij.

Tolla

qũo dz vti sacerdos
qñ cõmunicat ⁊ le
git euangelium ⁊ diaconus ha
bes. §. Sacerdos. §. illij.

Tudiũ

elicoꝛ religiosoꝛuꝫ
vide. §. Adagister.
⁊. §. Scia. ⁊ qũo studiũ libera
liũ artiũ ad vtilitatẽ eccle sua deaꝛ. hẽs
xxxvij. di. de gbusdã in poetis ꝓhibẽ
eidẽ ꝓ totũ. Itẽ in theologia cõmẽda
tur. in legibus ⁊ ꝓfisca reꝓbat de q
bus. vide. §. Adagister ⁊ Scia.

Tulticia

dꝫ a stipoꝛe vñ
ꝫ Jsido. xi. ethi
mologiaꝛ. Stultus est q ꝓpter
ꝓꝛe nõ mouet: ⁊ differt a fatuitate ꝫ
eũdẽ. qz stulticia ꝓcedat ebetudine mẽ
tis. Fatuitas aũt ꝓcedat ipius sẽsus pua
tionẽ vide de li. §. Ebetudo. Et tũc stul
ticia ẽ pcñ qñ adueniẽt eo qꝫ hõ ẽmer
gitur se talꝫ i terrenis qꝫ ñ ꝑt pcipe q̃ del
sunt als nõ cõcoꝛ. Tho. xxij. q. xlvi.

Tultus

est qui nõ vult di
scere a quocũq;
licet potest. xxij. di. de constan
tinopolitana.

Stuprum est inordinatus concubitus quo virginalis integritas corrumpitur Uel stuprum est illicita defloratio virginis sub parentis cura existentis.

¶ Utr stupras virginem teneat ad aliqd. ff. Pa. in. c. i. de adulteriis. q si se duxit vel decepit eā tñr eā dotare z vltra dotationē eā accipere in vxorem si pr voluerit eā sibi dare. vt i. d. c. i. z. ij. e. ti. Uel si nō vult eā accipe dz corporaliter puniri. Uñ sola pstitutio dotis nō liberat eū fm eūdē Pa. si parentes volūt eā sibi dare: q si nolūt saltē ad ad dotationē teneī etiā in pscia: nisi fz Rodoñ. cōponeret cū ea vel sibi remitteret. qđ no. o pfesso: pp illos q sub deceptione accipiēdi in vxorē puellas decipiūt. q: tales ex quo acceperūt eas vl pmiserūt accipe in vxores. z sic habuerūt copulā. q tenent de necessitate eas accipe: lz tūc habuerint aīam ipsas decipiēdi z hñdi copulā. q si ꝺcerūt cuz alia mr̄imoniū. vl pr nō vult eā dare saltē tenētur ad dotē: nisi fm Tho. eēt tanta inēqlitas. q potius decipi se finxit q̄z sit decepta: Nec aliter pōt absolui aliq̄z ꝺhat cū alia. si pentes volunt eā sibi dare nisi vere eā accipiat i vxorē: z faciat dotē: nisi ipsa dotē sibi remisserit. hec ex alex. xxij. tractatu de stupro. z Ricar. z Sco. in. iiij. di. xv. Secundū leges ꝺo dz relegari. z dimidia pars bonoz eius publicari. Si ꝺo fit ville pson dz ꝺberari Insti. ō publi. indi. ꝺ. ij. Si aūt p vi fecerit. capite plecti. insti. vbi. ff. ꝺ. fin aūt.

2 ¶ Quid si nō seduxit eā: lz spōte acceptit. ff. Pa. in. d. c. i. z q hz eē locū dispositio ꝺfati. c. q: si nō essent hois insidie tñ facimus nō ꝓpetrasset. vt dicit tex. in. l. vnica. C. de raptu virginū. Uñ ꝓsumit seducta. Sz ego credo vez in foro ꝑtiolo. Sz in pscia sufficit q q̄rat eā in bono statu reducere q̄ttuz in ipso est. Facit regula sciēti. Et qđ ibi no. de reg. iur. li. vi. Et si contrarie an pater teneatur eaz dotare vide. ff. Bos ꝺ. iiij.

Uasio q̄lo obligat in dāno dato. vi. ff. Furtum. ꝺ. xviij. z. xix.

Ubarratio vide. ff. sponsalia. ꝺ. vij. z. ff. Arra.

Ubdelegare nō ꝓt delegatus pncipis ēt deputatus ad nudum ministeriū qñ ē magnū z graue. sicut iudicare z filia facere. Secus qñ ē paruum q: pōt. c. q. aūt de iure patro. z magnū seu graue z parū arbitrio iudicis relinqtur. c. ff. de do. z cōtu.

¶ Utr ille cui cōmittit pdicare crucē. ercōicare vl absoluere aliquos vel dispēsare cū irregularibus vl iniungere pnias possitis subdelegare alteri. ff. q nō. nisi sit legatus a latere vt in. c. ff. de offi. dele. Sltr vbicūq cōmittit alicui vt istud psonaliter exequat subdelegare nō pōt. Et vbi in cōmissiōe videtur electa industria pson. vt in. d. c. ff. z de hoc vide. ff. delegatus. ꝺ. vi.

Ubditus ꝺ tripliciter. Prio rōne domicilij. Sedo rōne originis ꝓ pte vl pne. ar. c. iij. de tē. ordi. li. vi. z l. i. z i. l. origine. C. ō municipibus z ori. li. x. facit. l. assumptio z qđ ibi not. ff. ad muni. z. l. rescripto. ff. ff. de mu. z hono. z talis tñr ad onera psonalia si ibi reperiatur. lz alibi trāsmulcrit. domicilū. de quo ꝺ Bar. i. d. l. assumptio. Fallit in muliere q̄ ꝺxit cū viro hñte aliū de domicilio q̄ nō pōt quenīt in loco originis de quo in. l. ff. ff. item rescripse rūt. ff. ad mūnici. Tertio rōne. delicti fz large vt dicit gl. in. c. nuper. de sen. excō. nō aī ꝓprie. lz ibi sortiat for. no. gl. in cle. vnica. de so. cōpe. qđ no. ꝓ ista tutis z aliis dispositiōibus odiosis sacientib⁹ mētionē ō subdit⁹ vt nō cōpre hēdat forēsis delinqūs. in territorio z Jdē dic de ꝺbētibus eadē rōe no. pa. in. d. c. nup. z i. c. ꝓposuisti. de so. cōpe.

¶ Utr subditis rōne domicilij cui iudex precepit sub pena ercōicationis late sententie vt satisfaceret tali die alicui

transferens domicilliū sit excōicatus. si postea nō satisfacit. ff. Pa. in. d. c. p posuisti cū Jo. an. in regula cum sunt partium. de regu. iu. li. vi. q. sic. q. iam prevenerus erat. z vide ibi late per eos.

Ebdiaconus ideo appellatur q. subiacet z precepti z officij z leuitarum: oblationes leuitis defert xxi. distin. cleros. Idem ad subdiaconum pertinet calicē z patenā ad altare xpi deferre z leuitis tradere z eis ministrare vrceolū cū aqua manustergium coraā epo z pbyteris z leuitis tenere: z pro lauādis manibus añ altare aquā pbere. xxv. di. perlectis.

¶ Utz teneantur ad castitatē. ff. q. sic xxxj. dī. in summa.

Eboznatio scōm Lan. z zen. vt refert Lar. in cle. testibus. de testi. est de aliquo falso exprimēdo z vero tacēdo in testimonio testi per aliquez facta informatio z dō sub ornare quasi subtus in aures aliqō malū ornare z sub colore ponere. vt in auf. de testi. §. q. po. Uñ talis peccat mortalr. z tñr ad restitutionē leso. de iniur. c. fi.

Ebsanatio differt a derisione q. derisio fit ore. i. verbo cachino: subsanatio aūt fit naso rugato vt dicit gl. super illud psal. Dñs in celo derisebit eos. Sz quenit cū ea i fine: q. vterque intēdit erubescētiam primi. Qño aūt sit petm mortale. dic scōm q. derisio est vt. ē. derisio.

Ebstitutio est secunda ria additionalis institutio. Nā substitutio obtinet in se institutionem z tō institutus dī primus gradus ēt si multi fuerint instituti. Et substitutio secundus gradus. z est cum q. instituit heredē sic. talis esto mihi heres. Et si nō eris vel decesseris titū substituo. iste titius dī substitutus. l. i. ff. de. vul. z pu. substi.

¶ Quot sunt spēs substitutionū. ff. q. duplices. alia idirecta. alia directa. In directa substitutio sine obliqua. sine fideicōmissaria sive pcaria est illa p quā quis capit hereditatē alio herede mediante. vt cum testator: fideicōmiserit. A. heredi vt hereditatez. P. restituat.

Additio z dī obliqua rōne q. p alīū capit. Item fideicōmissaria. q. olīz cōmittebāt fidei heredis in totū. Nō enīz cogebāt restituere. sed hodie sic per. l. pe. C. ad trebel. Item precaria q. fit verbis precarys i. rogatorijs vtputa. A. heredem instituo z rogo ze. verba aūt huius indicte substitutionis sunt volo. mādo. rogo. z hmōi vt restituas hereditatem. Sunt tñ quedā ybā cōia q. pñt trahi ex proprio significato ad substitutionē directam z indirectā. vt verbū substituo. vel ybū moriatur tali. hñt enīz duplicē sensum. vz q. moriat tali. i. q. talis sit heres mere vel q. moriat tali. i. ad vtilitatē talis in effectu vt capiat hereditatē de manu pmi heredis: Idem dic de ybo succedat z verbo accipiat. Iz ergo p fideicōmissiū. P. sit substitutus. A. dz hereditatē adire z aditam. P. restituere. z sic. A. mediante z operāte peruenit hereditas ad. P. Et not. q. si. A. adiuerit sponte hereditatē retinebit quartam trebellianicam z reliquas tres partes hereditatis restituet. P. Si vero iudicis officio compulsus adierit totam hereditatem restituet. P. insti. de fideicommiss. here. §. in primis. z ff. ad trebel. l. nam quod §. qui compulsus.

¶ Directa vero substitutio est qua q. capit hereditatē defuncti ex dispositione testatoris nullo alio mediāte vl' sibi cooperāte vt cū dicit' testator. A. mihi heredē istituo: sz si ipse nō erit hfs. l. sit heres. z sic. L. substitutus ē directe.

Additio z hec sit p ybā mere directa z similia. vt verbum heres esto. vel heres sit. vt' verbū instituo heredem. Aliqñ ēt sit p verba cōia vt dictum est. in. §. i. Aliquando per verba geminata sic. A. filium meum z impuberē mihi instituo heredē.

Et si i pupillari etate decesserit. B. substituo. Hec substitutio ē directa Si. A. moriet̄ in pupillari etate ꝓpter verba geminata sed si post puberta̅te erit fideicōmissaria vt cōiter teneāt et si dicet heres sit. Diuiditur aūt in quintuplici differentia quarum prima dicit substitutio vulgaris et hec duplex Alia expressa que sit per istam negationem non hoc modo vz instituo mihi heredem. a. et si ipse noluerit vel nō potuerit heres tē. P. sit heres vel. P. substituo alia tacita quādo. s. negatio nō exp̄mitur sed includitur vt cū dicitur. a. et. P. mihi hered̄es instituo et eos inuicez substituo. per hec verba eos inuicem substituto tacite sub intelligitur ꝙ si alter eorum heres non fuerit Scilicet qz noluit vel non potuit quādo decessit ante adita̅ hēditatem alter sit heres insolidū vt. ff. de hered. instit. l. cuz in testamento. §. hec verba Et dicit vulgaris quia a quolibet de vulgo scilicet testatore fieri potest et cuilibet sine pupillo vel intrinseci etc. Et de hac habes Instit. de vulga. substi.

¶ Effectus huius substitutionis est vt bona testatoris tantum que debebant venire ad instituti veniant ad substitutuz non bona instituti instit. de pupil. substi. §. quo casu.

¶ Quādo expirat hec substitutio. ꝛ. Scito institutus adierit hereditatem sine postea decedat cum liberis: sine si ne liberis. C. de impube. et aliis substi. l. post adita̅ et hoc non solum quando expresse fit per negationem sed etiam quando tacite. Unde licet ici⁹ et sempronius fuerit instituti heredes et ad inuicem substituti si tamen sempron⁹ vel titius adierit hereditatem expirat substitutio vt in. d. l. post aditam.

¶ Secunda directa substitutio dicitur pupillaris quia fit soli pupillo vel pupille nec potest tempus excedere pupillare sed expirat ad. Introitum pubertatis potest etiam fieri in minus tēpus vt si dicatur Si filius meus infra quartum vel quintum annum decesserit fit. P. heres Et hec duplex. Scilicet tacita que nō habet formaz pupillaris substitutionis. Sed sub eius verbis includitur vt cum dicitur. a. Filium pupillum meum heredem mihi instituo. Et si ipse mihi heres non fuerit. P. sit heres Et hec ex expressis est vulgaris. ex tacitis est pupillaris. Unde sine fit. a. heres sine non si in etate pupillari decesserit. Hereditas directo iure peruenit ad. P. si ex vulgari succedit tantum i bonis testatoris. ex pupillari vero succedit in bōis et testatoris et pupilli alia est expressa q̄ fit ꝙ verbū affirmatiuz et facit expresse mentionem de pupillari etate et sub ea includitur vulgaris tacita vt instituo. de vulga. et pupil. substi. §. i. ff. de vulga. et pupilla. substitu. l. iam hoc iure et fit cum dicitur. a. filiuz meum heredez mihi instituo Et si ipe mihi fuerit heres et in etate pupillari d̄ cesserit. P. sit heres vel substituo et in ista requiruntur duo scilicet verboruz affirmatio et temporis pupillaris cōprehensio.

¶ Quid requiritur ad istam substitutionem pupillarem. ꝛ. quattuor. Primum ꝙ ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris. Et accipio hic liberos non tantum pro filijs. sed etiaz pro nepotibus. Secundum ꝙ sit impubes Tertiū ꝙ sit in pāte testatoris Quartum ꝙ ille cui fit substitutio instituat vel exheredetur. et potest fieri non tantum impubert filio iam nato. sed etiaz posthumo. sitamen nascendo esset sub potestate testatoris si viueret ipse testator. et etiam nepoti. si tñ sit recasurus i potestatē patris sui post mortez ant. ff. de vul. et pu. sub. l. ij. §. posthumus.

¶ Quis effect⁹ huiꝰ substitutionis. ꝛ. ē vt nō solū sit. P. heres iure directo et capiat bona et hereditatez veruntamen si a. decesserit in etate pupillari sed etiaz excludit matrē Ita ꝙ ēt legitimam petere non poterit vt no. Bar. et doc. i. l. papinianus. §. sed nec i puberis. ff. de inofficioso testa. et omnē aliā p̄sonaz q̄ ꝙ pupillo ab intestato succedere po-

mlis. ff. ō vul. ⁊ pu. sub. l. lut⁹ Et ꝫ ve
rū ē i expſſa Jn tacita aūt hz locū qñ
alter filⁱ⁹ teſtatoris frater pupilli ſub
ſtituit Sz ſi fit ex̄ne⁹ ſubſtitut⁹ tūc mſ
adimitit ⁊ ſubſtitut⁹ repellit. l. ꝑcīb⁹ ⁊.
l. cū gdā. C. ō ipu. ⁊ ali. ſub addītio ni
ſi ꝗtuor cauſib⁹ ꝑm⁹ qñ ꝑ exꝑſſe ꝓhi
bet ne aliqd habeat ſecūdus qñ relict
aliqd vxori ⁊ vult eē ꝑtētā. tertiꝰ ſi fint
inimica ꝑri ſ̄rī⁹ qñ ff ipuberis ē ſub
ſtitut⁹ ⁊ Nota qꝫ i hac tacita ex̄ne⁹ ſi
excludit fratres vtroqꝫ pente cōtūctū.

§ ¶ Quō euaneſcit hec ſubſtitutio. ſz.
qꝫ ꝑmo ꝓ adūetuꝫ pubertat Secūo ſi
hr̄ditas ꝑtis nō ſit adhuc adita: quia
cū null⁹ appareat hr̄s teſtīm ꝑnuz vi
det deſtitutū ⁊ ſic euāeſcit ēt pupilla
ris. l. ſ̄ ſi plures. §. ſz. ſi exaſſe. ff. ō vul.
⁊ pu. ſub. Tertio. ſi naſcit poſthumus
de quo mētio nō ēſt facta in teſtamen
to. ff. de vul. ⁊ pu. ſub. l. ſi pater filiuz.
Quarto ſi patiatur pupillus capitis
diminutionē maximā mediā vel etiā
minimā. ff. de adop. l. nec ei Rō qua
re ē inētas: eſt qꝫ cū filius in pupillari
teſtari non poſſit pmittit ꝑri ipi filio
teſtamentuz facere ⁊ de herede prouī
dere durāte tali etate tīn. J. §. quo cāu.

9 ¶ Tertia directa ſubſtitutio dr exem
plaris qꝫ fit ad exemplū pupillaris ſ̄
differt ab illa Primo qꝫ illa fit tātū a
parēte q ēū hz in ptāte hec aūt fit ne
dū a patre ſed ēt a matre filio furioſo
vel mēte capto nō exiſtēti eoꝝ ptāte
Secūo qꝫ illa tīn fit pupillis iſta adult
vel maioꝛib⁹ Tertio qꝫ in illa pōt ſub
ſtitui qlibet qđ voluerit in iſta nō ſ̄
certo ordine ſic vt ſi habet liberos ēt
ſubſtituātur Si vero nō habet tūc fra
tres ſubſtituātur Quod ſi non habet
nec filios nec fratres tūc qđ voluerit
ſubſtituet. C. de ipu. ⁊ ali. ſub. l. humā
nitatis. Quarto quia illa expirat adue
niente pubertate ſed hec ſolum adue
niente ſana mēte. Quinto illa ſoluz
ipuberi hec adulto tantum. Sexto illa
fit ipuberi ſiue ſit ſane mentis ſiue ſit
furioſus hec ſolum ſit furioſis ⁊ mēte
captis hec ꝓbantur Jnſti. de pu. ſub.
ſ. q̄ rōne Et ſit iſto mō. Al. filiū meū fu
rioſū mihi heredē inſtituo ⁊ ſi deceſſe
rit anteq̄ ſanus mente fiat talē ex⁹ filiꝰ
vl frātre vel aliū puta Ticiū ei ſub
ſtituo ⁊ ſic bona vtriuſq; trāſibūt ad
ſubſtitutum Et ſinit equa valde vt fu
rioſo ⁊ mente capta pater vel mater
poſſent prouidere de ſubſtitutione.

¶ Sed qđ ſi aduēit ſana mēs ⁊ nul lo
lo teſtamēto facto iterū reuertitur i ſu
riam. ſz. qꝫ non euaneſcit ſubſtitutio
ar. l. quod ſanoꝛe. C. de legibus ⁊ ma
gis placet licet alij dicant mihilomin⁹
expirare ar. l. quod quisq;. ff. de re. iur.

¶ Quarta directa ſubſtitutio dicit ur ⁊
compendioſa qꝫ ſub compendio hu⁹
aduerbij qñcunq; fit ⁊ continet tacitā
pupillarem que alias fit prolixionibus
verbis Et licz hec dictio quādocūq; le
rētādat ad oē tps tñ hic reſtrigit ad tē
pus pupillare ſolū virtute hoꝝ ꝓbor
P. ſit heres qꝫ hinōt verba directa
videor voluiſſe filio meo iſra tempus
pupillare prouidere de herede qđ iſra
aliud tempus mihi facere non licet. d.
§. quo caſu Forma huius eſt. Al. filium
meum heredem inſtituo vel nuncupatiue
quādocūq; dictus filius me⁹ deceſſerit.
P. ſit heres Et ſic ſolū in tēpus pupil
lare videtur voluiſſe prouidere filio de
ſubſtituto ſiue herede. d. l. precibus.

¶ A quo pōt hoc fieri. ſz. qꝫ a milite ⁊
⁊ quō nō explico qꝫ nō eſt in vſu Jtē
a pagano. l. qualibet non militē ſed oꝝ
fiat filio pupillo ⁊ in poteſtate exiſtēti.
⁊ cōtinet pupillarē ꝓſſi qꝫ habet eum
dem effectū ⁊ iō ſolū filio pupillo ⁊ in
poteſtate exiſtēti pōt fieri vt dixi Vel
tñ licet hec ſubſtitutio ſit directa ō ſui
natura ſimplr pñt tamen apponi i ea
ꝺba vel dictiones vel aliq̄ mutari q̄ ea
in fideicōmiſſiū cōuerterēt ⁊ ad ius ⁊
ad naturam fideicommiſſi reducerēt.

¶ Quō hec ſubſtitutio compendioſa ſ̄
pōt ad nām ⁊ ius fideicōmiſſi vedu
ci. ſz. qꝫ quattuoꝛ modis ſicut ſub ꝗ
tuoꝛ formis pōt fieri Primo ſic. Al.
mihi inſtituo heredē ⁊ ſi qñcūq; de
ceſſerit. Al. ſubſtituo. P. Nam hoc ver

bū substituo trahit hāc substitutionez ad fideicōmissū: vult gl. in. dicta. l. precib⁹ z. l. cēturio. ff. ō vul. z pu. sub. z in. c. Raynutⁱ de testa. z predictū. adnerbū in hoc casu seruat ꝓpriam significationē z respicit oē tempus z rē oi tēpore suadet valere. l. quotiens. ff. de rebus dubijs Dinc ē q̄ quocūcz tpe moriat siue i pupillari vl matoi etate ꝑuenit hui⁹modi substituto videt rogat⁹ eē a testatore p fideicōmissū post mortē suā restituē hēditatē z bōa testator substituto cū ipso. substituto morīēte mat z gētes successores sine extēō vl ab intestato adhibūt hēditatez z adita substituto restituēt iure fideicō missi. ff. de fideicō. hē. §. fz q̄ stipulatiōes dūmodo cū z retinebūt legitimaz ipsi⁹ q̄ ē tertia ps totⁱ⁹ hēditatis testatoꝛ fz cōiotē opinionē si ipe. Et. erat ō liberis ipsi⁹ testatoris ad q̄s legitima spectat q: i hac testatoꝛ grauare eū nō potuit. C. ō inofficio. testa. l. q̄n De reliquis ꝙ dūmodo falcabūt tertiā trebellianicaz z sic habebūt medietatē hēditatē Alteraz ꝙ medietatē restituēt substituto iuꝛ fideicōmissi. retinebūt ēt sibi oia bōa ipsi⁹ Et. q: testatoꝛ ō suis tm̄ rogasse intelligit̄ non heredis Si ꝙ. Et. non erat de liberis dūmodo falcabūt tm̄ trebellianicaz z habebit ēt alia bōa q̄ ipe. Et. alitūde q̄runt Et hec substitutio q: ius fideicōmissi hz pōt fieri cuicūcz heredi z a quocūcz testatoꝛe instituto. de fideicō. here. §. in primis z. §. sc. Et aduerte ꝙ hz in prefata forma non addatur q̄cūcz decesserit sine liberis Si tamē Et. erat ō liberis testatoris intelligetur hec clausula sine liberis q: ꝓ regula est ꝙ q̄cūcz ꝙs rogat aliquē ō liberis suis alteri hereditatem restituere post mortē suā semp intelligitur tacite hec conditio. f. si decesserit sine liberis q: nō est credēdum ꝙ aliquis exclusa prole filij sui voluerit ad alterum puenire hēditatez Sed in extraneo heredē nō inest talis tacita cōditio nisi adiungatur expresse. C. de instit. z substi. sub condi. fac. l. generaliter. §. vl. Secundo

fit sic. Et. filij mei si puberē mihi hēdē instituo fz si dicet. Et. q̄cūcz decesserit sine liberis. P. sit hēs Et tūc si mortis interatꝰ pupillare valet iure directo z sic substituteꝰ capiet totā hēditatē sine dūctiōe alicuⁱ⁹ q̄ne dicta. l. cēturio z. c. Si pf ō testa. li. vi. Si ꝙ moriē in pubertate hz opinionē Jo. an. erit tota lite fideicōmissaria q: licz p ista additionē sit hēs videat directa: tū p ista additionem sine liberis trahunt ad fideicommissum vt ꝓbatur in. l. sceuola. ff. ad trebel. quia ista additio inuit q̄ ē quocunqz tempore decesserit sine liberis in pubertate ex presumpta voluntate testatoris videtur rogat⁹ perfideicōmissū restituē hereditatē post mortem vt ꝓbatur in. d. l. precibus. Et iō quocunqz tempore i pubertate moriatur sine liberis mater aut quicūcz successores restituēt hēditatē substituto ō ductis supra dicta. ff. ō vul. z pup. sub. l. coheredi. §. cū filie z sic tene licz cōis opinio legistarum teneat ꝙ nūq̄ obligatur Sed expirat per aduētū pubertatis. Tertio fit. Et. mihi heredē instituo sed si dicas. Et. q̄cūcz decesserit sine liberis. P. substituo. Et hec omni tēpore ē fideicōmissaria z idē ius z eundem effectū hz ꝓ oia sicut prima predicta tum rōne verbi substituo tum ratione sine liberis z ideo dic vt de illa.

Quarto fit. Et. filiū meū mihi heredē instituo si tū filius meus decesserit in pupillari etate vel postea quandocūcz sine liberis. P. sit heres vel substituo: sub hac forma comprehenduntur tres substitutiones vna pupillaris expressa per hoc quod dicit si decesserit in pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris que sub pupillari exꝑssa continetur vt dictum est. z hanc non pōt facere nisi pater pupillo ꝙ pupillarez expressam quando fit directe nisi fit miles dicta. l. centurio. Tertia fideicō missaria ꝛpter illō q̄ dicitur vl ꝓ postea q̄cūcz sine liberis. Sed si vult ꝙ clarius iste tres resurgant dicat testatoꝛ. P. pupillariter vulgariter z per fi-

ãeicõmissũ substituo Et vnaquęq; ista rũ hȝ suũ effectũ Nã si .Al. sit heres ꝛ i pupillari etate decesserit substitut⁹ vocat iure directo exclusa mr̃e ꝛ aliꝰ legitis successorib⁹ ꝛ hȝ pp effectũ pupillaris expsse q̃ matrẽ repellit ꝛ substitutũ admittit .l. lutt⁹. ff. ȝ vulga. ꝛ pu. sub Si autẽ .Al. non sit heres vel qꝛ nolit vel non possit tunc substitut⁹ erit heres iure directo pp tacitã vulgarẽ que ettã surgit ex pupillari vt dictũ est Si ꝯo .Al. heres erit deide fact⁹ pubes qñ cũq; sine liberis moriet hẽbit locũ fideicõmissaria vñ eo moriẽte sine liberis successores restituẽt hereditatẽ cũ detalcatiõe vt dictũ est. Et vt dixi iste quattuor forme substitutiõnũ ñ possũt fieri nisi filio familias pupillo ꝓ pupillarẽ expssas q̃ cõtinetur in ea vñ o nõ tarij ex ꝑsilio meo qñ aliqs hȝ filiũ impuberẽ cui vult substituere si solũ in pupillari hȝ qñcũq; facias qualibet ꝓ se. s. primo pupillarẽ Sic .Al. filiũ meũ mihi heredẽ instituo Uerũm si dictus .Al. fil⁹. me⁹ mihi heres erit ꝛ i pupillari etate decesserit .P. heres sit vl fratres eius supstites heredes sint deinde facias fideicõmissariã hoc mõ. Si vero dicius .Al. pubes factus postea qñcũq; decesserit sine liberis substituo ei ꝓ fideicõmissũ superstites fratres eius ꝛ ꝓmortuoꝝ fratrũ ei⁹ liberos i stirpes ꝛ nõ i capita. si testator vult ꝙ vsq; ad ipsos vadat. Nã vt sic cautus. scias ꝙ verba substitutionis non extẽduntur vltra illos quos testator expressit. Si eni institutis tribus vel plurib⁹ filys sta addiciat. ꝛ si aliqs eorũ decesserit sine liberis substituo supstites. Certe si decedit vnus eorũ relicto filio .vñde moriat sine liberis filius illius qui primo decessit non admittitur cum patruis vel sine patruis aũ fideicommissariam hereditatẽ illius filij testatoris qui sine filijs decessit quia non extitit conditio substitutionis in persona patris eius Illos tantummodo testator substituit qui superuiuerent illi Et Adde vt dixi si testator sic vult.

¶ Quinta directa substitutio dicitur 14
breuiloqua qꝛ i breui cõtinet substitutiones. s. duas pupillares expssas ꝛ duas vulgares tacitas. Prima pupillaris est vnius alteri. Secũda alteri⁹ alteri vñ si .Al. fuerit heres ꝛ i pupillari etate decesserit. B. supstitues heres erit mr̃ directo ꝛ ecõuerso ꝛ i vtroq; excludꝰ tur mr̃ ꝛ ceteri veniẽtes ab itestato ꝓ effectũ pupillaris epsse quo ꝙo ad effectũ hȝ si quo ad ꝓba ex eisdẽ ꝓbis vnc tacite vulgares et resultant qꝛ si vnus illorũ non fuerit heres qꝛ noluerit vl si potuerit alter ẽ illoꝝ hẽs. ꝛ sit hȝ modo testatoꝛ hñs duos filios vel plures impuberes sub sua potestate potest facẽ hoc modo .Al. ꝛ .B. filios meos impuberes mihi heredes instituo ꝛ eos iuicem substituo hanc substitutionem lex appellat reciprocã vt .ff. de vul. ꝛ pu. sub. l. iã hoc iure non põt aũt hec substitutio fieri nisi istituti sint filij pupilli in potestate testatoris alias nõ essẽt substitutio breuiloqua sed tacita vulgaris Et aduerte ꝙ ꝓbũ substitutio non conuertit oẽs substitutionẽ i qua ponitur ad fideicõmissariã sed nature illi substitutionis se coaptat iñ qua ponitur ꝛ eam iñ directo iure conseruat excepta sola cõpendiosa in qua si ponatur statim eam ad fideicommissariam cõuertit. vt ꝑs ex dictis. Multa alia essent dicenda sed breuitatis causa hec que magis consueta sunt reserani vt intelligas aliquid de successione legitima.

¶ Quomodo autem ingrediens religionem excludat substitutum. vide. ff. hẽs. ȝ. xviij. Et de ligitima. vide Legitima. multa alia ad istam materiam.

¶ Substitutio talis conditionis si si 16
ne liberis decedat alter sit heres euanescit etiam si naturales habet. Secus si addatur legitimis non autem si filios habuit sed ꝓmoriuntur. Nam videtur sine liberis decedere. Si autem dicatur sine herede decesserit nomine heredis soli filij intelliguntur. Itez si nõ habet filium. sed nepotem ex filio substitutio euanescit. vide. glo. in. c. in ꝓ-

ſentia. de proba. vbi hec ponuntur.

17 ¶ Utrum rogatus reſtituere hereditatem poſſit eam alteri alienare. ff. vide ſ. Heres. §. xij.

18 ¶ Quid ſi gs ex deſcendẽtibus p̃ recti lineam ſit rogatus pure reſtituere hereditate. nulla facta mẽtiõe de liberis. ff. q̃ ſi poſtea hũerit filios vel nepotes vel pneopotes ꝛc. ſubſtitutio eua neſcet. de proba. in pũcta in gl. in l. cuz acutiſſimi. C. de fideicõmiſſis.

19 ¶ Ille cui⁹ iduſtria eſt electa nõ põt alĩ ſubſtituere. c. ſi. de of. dele. z. c. his cui de off. dele. li. vi. l. vnica. §. ne autẽ C. de cadu. tol. l. ſtatuliberos. ff. de ſtatu liber. Fallit niſi velit ſubſtituere filiũ ſm Ludo. de ro. in ſuis no.

20 ¶ An gs per ſubſtitutum poſſit deſeruire. ff. q̃ non. text. eſt in. l. nullus g nerꝰ. C. de decur. li. x. z in. l. ſciendum §. legati. ff. de lega. Fallit ſecundũ Ludo. vbi. ſ. niſi ſe abſentet electus pro vtili ſibi z neceſſaria cauſa: quia tunc poteſt vt ſi vadat ad balnea. l. ſi abſens ff. de lega. z. l. de pollicitationibus. ff. de pollici.

Abtilitas i iure an ſit bona. §. Pa. in. c. dilecti. de iudi. poſt Ui. Do. Jo. an. z Bo. anto. q̃ aut eſt ad capiendos ſimplices i iudicio vel extra z hec reprobaẽ vt in. d. c. dilecti. z in. c. ſi cupis. xvi. q. i. Aut eſt ad iterpretationez iuris z tunc ſi eſt rõnabilis z iuri ꝛſentanea laudatur vt in. c. capellanus. de ferijs. z bonus tex. in. l. vnica. C. de p̃ſe. qui in vrbe. conſtit. li. xij. vbi dr̃ q̃ docto: legẽs dz habere ſubtilitatẽ iterpretãdi. facit tex. in. l. nõ pñt. ff. de leg. z ideꝰ q̃ſi adhibetur extra iudiciuz ad ꝓbandez eliciendã etiã in foro aie. vt in c. i. de pe. di. vi. in ꝓbo ſubtilis inueſtigator. Si ꝓ eſt irrõnabilis ſicut quo rũdã g tiñ volũt ſubtilizare q̃ ſeipſos nõ intelligũt z ꝓba puertũt. ſic eſt ma la. z ipobatur. vt in. c. i. xlix. di. vbi de hoc z i. c. cũ ſancti. xxiij. q. iij. Uſi imperator in. l. vlti. C. de legib⁹. dicit vanã ſubtilitatez eoꝝ deriſimus quã eoꝝ rigendam cenſemus.

Accelſio vide. ſ. Heredi tas.

Acceſſor alĩ⁹ ſingularis g in re certa cõſtituſt. alius vniuerſalis g in tota hereditate vel reliq̃ vide glo. in. c. cũ ad ſedẽ. de reſti. ſpo. z. ij. q. i. c. i pmis de iudi. q: Gulielmus.

¶ Quõ ſucceſſor teneãt ſtare ẽctui facto a ſuo pdeceſſore. vide locatio. §. xx. z. ſ. dignitas. §. primo.

Affragia facta per vnũ utruz poſſint valere alijs. ff. q̃ ad acquirendũz aliquẽ ſtatũ. puta beatitudinẽ. z q̃ modũ meriti valere nõ poſſunt. ſz bñ per modum ofonis. ſ. merito congrui ſicut cũ gs per oratiõnẽ alteri ipetrat pmiã gratiã ex bonitate diuina nõ ad merita reſpicientis ſz ad effectũ ad acquirẽdũ ſibi aligd q̃ ꝛſequtur ſtatũ alicui⁹ vt eſt acceſſoriũ ad ſtatũ ſic opus vni⁹ põt alteri valeꝛ nõ ſolũ de ꝛgruo ſed ẽt de condigno. z hoc dupliciter. Uno mõ pp cõcatiõnẽ in radice meritoꝝ iopis q̃ eſt caritas z ſic gliber de bono alterius hz emolumẽtũ ſi eſt in caritate. iuxta illud ꝓcepꝰ ego ſum oium timẽtium te ꝛc. Alio mõ ex intẽtione facientis vt cũ gs aliũ opa ſpãli⁹ ad hoc facit vt tali pfint. Uñ tũc talia opa efficiũtur eoꝝ p̃ qb⁹ fiũt ſi eis a faciẽte collata vñ pñt eis valere ad ſatisfactionẽ iplẽdã vel ad aligd quod ſtatũ eorũ nõ mutat. Et iſtis duob⁹ modis valent ſuffragia nedũ viuis ſed etiã mortuis nõ vt mutẽt eoꝝ ſtatũ ſed vt liberentur a penis q̃s nõ. eſt mutare ſtatũ q: vt dicit augu. in enchyridion. c. lxv. dũ in hac vita viuerũt meruerunt vt hec ſibi poſtea pdeſſe poſſent. Et illud ij. cor. v. Unuſq̃q; ꝓpria mercedẽ accipiet ꝑut geſſit in coꝝ ze illud ecclieſiaſt. ix. vbi dr̃ q̃ nõ hñt ptẽ in opere q̃s ſub ſole geritur ſc̃illigitur quo ad ſtatus mutationem. Nam ꝑmiũ eſſe tiale vel penã eternam gliber hẽbit ex ope ſuo non alieno.

1 ¶ Utꝝ ſuffragia facta ꝓ peccatoꝛes va
leant. ꝛ. q. ſi logmur de ope opato ſic
ſacrificiū altaris ⁊ alia ſacra ex ſe ip
ſis hñt efficatiā abſq; ope opantis quā
equal⁹ explēt quēcūq; fiāt ſi aūt loqui
mur de ope opantis ſic diſtiguo q; ꝓt
fieri ꝑ malū duplr. Ꝓmo vt ꝑ actoꝛē ⁊
ſic nō ꝓſūt niſi forte ꝑ accidēs ⁊ ex cō
ſequēti puta ꝑ elemoſynas mali hois
boni pauꝑes excitati oꝛāt ꝑ defunctis
illis ꝑ gb⁹ ille malus dedit: ſcdo vt per
miſtrū ⁊ ſic aut vt ꝑ miſtrū eccle pu
blicū vt ē ſacerdos q celebꝛat exeqas
mortuoꝝ ⁊ talia ſemp ꝓſūt q; malitia
miſtri nō nocet opi boni actoꝛis Aut
vt⁹ miſtrū ꝑuate ꝓſone ⁊ tūc ſi ad ꝓ
ceptū exiſtis in caritate vel ad ꝓximū
ſicut cum duo legūt pſalmos vel offīa
mortuoꝝ ⁊ vn⁹ ē bon⁹ alter malus ſic
ꝓſūt illi ꝑ q̄ fiūt. Si ꝛo ad ꝓceptū nō
exiſtis i caritate q̄n mādauit fieri. ⁊ ſic
nō ꝓſūt defūctis niſi poſtea eēt i cari
tate q̄n talia fiāt ⁊ de nouo demādet
vel demādationē de nouo accepiet q;
ſic valerēt. Si aūt erat in caritate q̄n
mādauit ly poſtea ñ ſit q̄n exequīt ni
hilomin⁹ valēt defūct⁹ ⁊ aduerte q; ly
ge exīs in caritate demādādo ꝓ ſequa
tur fructuꝫ opeꝝ ly ille executoꝛ ſit in
mortali nō tñ tm̄ ſuffragiū ſic ſi exeq̄
rēt ꝑ exiſtēte i caritate: q; tūc talia opa
ēēnt meritoria ex duab⁹ ꝓtibus hec ex
Ricar. in. iiij. di. xlv. ar. iiij. q. ij. ⁊ ceteꝛis thelogis ibidem.

2 ¶ Utꝝ recipiēs multos ad ꝓticipatio
nē bonoꝝ ſuoꝝ ſua opa ſint illi min⁹
vtilia. ꝛ. ꝟ Ricar. in. iiij. di. xlv. q; nō
q; plus ſibi affert illō opus caritatis. ſ.
talis receptio bona ſua cōcādo eꝫ ſibi
detrahat ēt q̄ ad remiſſionē pene ſue
de fructu bonoꝝ cōcatoꝝ ⁊ talia bōa
ſic cōcata facīēti ea i nullo minuit: ſed
mag⁹ quo ad augmētū ꝓmij i glia va
lent tho. in. iiij. ea. diſt. ly q; nō valnet
ad expiationem pene ꝓpꝛie niſi per
modā meriti de ꝯgruo. ſ. ex gra⁹ ñ ex ꝺ
bito Rō: q; duo reat⁹ nō dimittunt ꝓ
vnā ſatiſfactionē q̄ ei nō adequat ſed
ꝓmū eſt veri⁹ q; caritas opit multitu
dinē petoꝝ ⁊ maioꝛ caritas plura pec
cata. vide de hoc. ſ. ſatiſfactio. ſ. vi.

¶ Utꝝ defūcti quoꝝ legata ñ exequū ⁊
tur plus in purgatoꝛio tardēt. ꝛ. vide
executoꝛ. ſ. xiij.

¶ Que ſint ſuffragia q̄ ꝓſūt defūctis 4
ꝛ. Bre. q; ſ̄ntuoꝛ modis aīe defūctoꝝ
ſoluūt aut oblatōib⁹ ſacerdotū aut pe
bus ſctoꝝ aut elymoſinis caroꝝ aut ve
ſtimis cognatoꝝ. xij. q. ij. aie. Et duo ꝑ
mi mōi ſūt mag⁹ efficaces iꝛ̄ſtū ferūt
in deū eꝫ duo vltimi q ferūt i primuꝫ
niſi forte ꝑ accidēs iꝛ̄ſtū. ſ. elymoſina i
petrat prima duo vel vnum eoꝝ vel
aliq̄ alia tria.

¶ Utrū cult⁹ exequiaꝝ valeat defūct⁹ ſ
ꝛ. ꝟ Rica. i. iiij. di. xlv. ar. vi. q. i. q; ſe
pultura vꝫ ꝑ accidēs iꝛ̄ſtū. ſ. iſpicientes
recordant ⁊ oꝛāt ꝑ eis vñ dꝫ mōuīē
tū q̄ſi monēs mētē vt dicit aug. i. de ci
ui. dei. Ité vꝫ ſepultura i loco ſacro q;
frequēt⁹ oꝛāt ꝑ exīt⁹ apū ſe eꝫ ali
bi. Et eccl̄ia gīalr magis ꝑ exīt⁹ i
oco ſacro eꝫ alibi: ſiue q; comēdatur
laicut ſctō rōe cui⁹ ibi eligit ſepultura
⁊ filia. Alia aūt a ſepultura vt luīet⁹ oꝛ
naīēta cādelle icēſuꝫ pānī ⁊ hmōi cō
ſolatōes ſūt vtiq; ſi ſuffragia mortuō
rū q; eis ꝓdeſſe nō ꝓſūt niſi ꝑ accidēs
iꝛ̄ſtū icitāt ad oꝛādū ⁊ alia bōa facien
da ꝓ defūctis aūt iꝛ̄ſtū pauꝑes ſnc
tū capiūt vl iꝛ̄ſtū eccl̄ia decoꝛatur. ⁊
ſic elymoſina cōputatur tobie. xij. c.

¶ Utꝝ ſuffragia ſacra ꝓ plurib⁹ mīl
valeāt cuilibet ſicut ſi fierēt ꝓ ſ̄ulis eo
rū i ſingulari. ꝛ. q; cōis opio theolo
goꝝ i. iiij. di. xlv. ē. q; nō. Fallit hoc in
cāu de q̄. ē. ſ. ij. ⁊ miſſa. ſ. ly. ⁊. liij.

¶ Quib⁹ defūct⁹ valēt ſuffragia dic q; ſ
ſolū exīt⁹ i purgatoꝛio ⁊ nō alijs ſa
cit. c. cū ā Barthe. de cele. miſſaꝝ.

Superbia

ē appetit⁹ ꝓpꝛie excellētie vñ ſu
perb⁹ dꝫ q ſup vult videri eꝫ ē
ſm Iſyd. li. ethi. Et tō ſi ſumat⁹ ſm
ꝓpꝛiā ſpēm quā hz ex rōe ꝓpꝛij obie
cti ſic ē ſpāle petm ⁊ ſic eſt inordinat⁹
appetit⁹ ꝓpꝛie excellētie Oportet er
go actualiter intēdens ꝓpꝛie excellen

ſtā aliqđ ſordiate faciat vt ſit ſp̄ale pec
catū ſuꝑbie. Si ꝓo ſumat hz quādam
redūdātiā in alia pctā. ſic hz quādā ge
neralitatē iōſtū oia pctā pñt oīri ex ea
Et hoc dupliciē prio iōſtū alia pctā oī
dināt ad finē ſuꝑbie q̄ē ꝓpria excellē
tia ad quā ordinari pōt oē qđ qs ap
petit iordinate. Est ꝓo generale pcīn cōꝫ
ad effectū q: oi pctō est effectus ſuꝑbie
ſ. nō ſubdi legi dei. hz cōſtū ad affectum
nō ē generale pcīn vt qñ pcedit pcīn
ex infirmitate vel alia cā. z iō est aliqđ
pcīn q̄ ad effectū qđ nō ē q̄ ad affectū
ſicut voles occidere hoiez occidit pter
nescies sic cōſtū ad effectū ē patricida.
ſed nō quātum ad affectū. Nec ex frā
ciſco de may. in ꝓo ſen. Tertio mō in
directe z p accidēs. ſ. remouēdo phi
bēs iquātū. ſ. hō p ſuperbiā ꝓtemnit le
gē diuinā per quā ꝓhibet a peccādo
Et iō Bre. xxx. moza. nō pōit eā pcīn
ſp̄ale ſed reginam omnium.

¶ Utrū ſit pcīn mortale. ℟. q̄ hz ſpēz
ſuā accipiēdo ex gñe ſuo ē pcīn mor
tale q: pſuppōit ꝓtēptū diuine regu
le z legis cui non vult ſubici ex amor
ꝓprie excellētie ꝓſequēdo. Et hz verūz
est ſi ſit in deliberatiōe volūtat] ꝑuart
cato ꝓo diuie legis aut i ope aut i vo
lūtate qñ ꝑuenit ex ignorātia vl ex in
firmitate hic nō ē ſuꝑbia. Qñ ꝓo ē ſo
lū ex ꝓtēptu sic est ſuꝑbia ꝑut ē gñale
vitium qñ ꝓo ē vtgs ꝓſecūtur ꝓpriam
excellentiā sic ꝓprie est ſuꝑbia z ſp̄ale
pcīn mortale rōne finis.

2 ¶ Quot ſūt ſpēs ſuperbie. ℟. hz Bre.
xxiij. mo. q̄ttuor. Prima cū bonum
qđ hz a ſe extimat hēre Secūa cū extī
mat qđ datur ſibi ſuꝑius a deo ꝑ ſuis
meritꝫ dari. Tertia cū ſe iactat habere
qđ nō hz Quarta cū deſpect] ceteris
ſingularit̄ appetit videri hēre qđ non
hz Aduerte tū hz Tho. xxij. q. clxi. q.
ꝓa extimatio ꝑt corrūpi dupl̄r. Prio
in vniuerſali i his q̄ ad fidē ꝑtinēt z lz
ꝑ infidelitatē Secūo i aliq̄ ꝑticulari eli
gibili z lz nō facit infidelitas hz aliud
ſicut fornicato: extiat ꝑ tpe illo bonū
fornicari: z nō ꝑ infidelitatē hz ꝓp dele

ctationē. Iō in vniuerſali dicē fornica
tionē eē bonū. vl bonū aliq̄ hēre a ſe
z nō a deo vl ſuis meritis lz ꝑtinet ad
infidelitatē z est mortale pcīn infideli
tat] Sz q̄ aliquis ex inordinato appe
titu ꝓprie excellētie ita de bonis ſuis glo
rietur ac ſi ea a ſe hēret vl meruit] ſuis
lz ꝑtinet ad ſuꝑbiā z ē mortale pcīn ſi
ē i deliberatiōe volūtatis Nec ītelligas
q̄ iſte spēs ſuꝑbie ꝙſistāt i extiatiōe q:
cū extiatio ꝑtineat ad rōnē ñ eēt pcīn
cū pcīn ſolū sit in volūtate ꝑncipal̄r.
Sz q: qđ qs vehemēter appetit facil̄
extiat Iō pcīn ſuꝑbie ꝙſistit in iordi
nato appetitu ꝓprie excellētie ex q̄ facil̄
extiat ſe ea hēre a ſe vl ſuis meritis vl
q̄ plus hz vel ceteros deſpicit.

¶ Que ſunt eī filie. ℟. q̄ ſūt ābitio ꝑ
ſūptio arrogātia ꝑtinacia curioſitas in
gratitudo iudicīū temerariū irriſio tē
ptare deum z adulatio De quibus in
locis ſuis.

Superſtitio

ē viciū ꝓtrū religioni nō
q: plus exhibeat in cultum di
uinū cōꝫ vera religio. ſed q: exhibet cul
tū diuinū vl cui nō hz vl eo mō quo
ñ hz Unī ſuperſtitioſi dicti ſūt hz Jſido.
li ethi. eo q̄ de ꝓecabātur z imolabāt
vt ſui liberi ſuperſtites fierent gl. aūt ad
cor. vj. dicit ſuperſtitio ē religio. ſ. modū
ſeruata vbi accipit̄ methaphorice reli
gio ſicut qñ dicimus bonus latro.

¶ Utrū ſuperſtitionū diuerſe ſint ſpēs ℟. q̄ ſm diuerſa obiecta vl diuerſos ñ
nes ſm hec enim actus mozales ſpēs
ſortiuntur. Unde Prima ſpēs ſuperſti
tionis ē cū exhibet cultus deo cui exhi
bēd⁹ est: hz modo indebito. vt ſi qs co
leret deū nūc ſm legis vteris obſeruan
tiā. Secūda est cū cultus diuinus exhi
betur cui nō dētur. ſ. creature cuicūq̄ z
iſta hz multas ſub ſe ſpēs. Nā ſi reuerē
tiā deo debitaz exhibet creature ē ido
latria. Si vero hoc facit vt inſtruat ab
ea sic est diuinatio. q̄ demones cōſulit
per aliqua pacta inita tacite vel expreſ
ſe cum eis. Si aūt hoc fit ꝓp directio
nē humanoꝝ actuū. z ſic est ſuperſti-

tio quarundam obseruantiarum. Et ꝑ̄ dicit aug. ij. ō doc. xp̄iana. Superstitiosū est iquit q̄cūq̄ institutū est ab homine nescio ad faciēda et colenda idola sicut deū creaturā vl aliā. Ecce. Primū subdit vel ad ꝓfitationes et pacta que dā signoꝝ cuꝫ demonib⁹ placita atq; federata. ecce. Secōm post sub inser. Ad hoc ergo ptinēt oēs ligature execrabiles remedioꝝ. quas nō cōmēdat ars medicoꝝ seu in pēctatōibus seu in caracterib⁹ suspēdēdis atq; ligādis. i q̄bus oibus ars demonū ē ex quadaꝝ pestifera hominū et maloꝝ angeloꝝ exorta. Un et cūcta vitāda sūt xp̄iano et oio penitus execratiōe repudiēda atq; danāda. xxvi. q. v. nec mirū. et. in. c. illō i. q. vj. Prima aūt spēs superstitionū sim plr ē peiñ mortale. Secūa vo spēs silr ē mortale peiñ et de hac hēs. ē. Sors Sed qñ ꝓfitet solū in obseruatiōe ꝙrundā obseruātiaꝝ sic aduerte q̄ solus est mortale peccatū: qñ duo cōcurrunt Primus aliqd superstitiosuꝫ. Secūo q̄ sciat superstitiosum esse id seruās quacunq; intentione hoc faciat secus si ignoraret superstitiosum quia sic non esset mortale peccatum.

2 ¶ Sed quero quomō pōt cognosci q̄ tale qd sit superstitiosū. ꝛ. q̄ ꝓsideradū est vtruꝫ naturaliter videatur posse tales effectus causare ꝓ q̄bus effectib⁹ causandis talib⁹ ge vult vti et si sic nō erunt superstitiosa. lꝫ. n. cās naturales ad inducendum effectus ꝓprios adhibere. Si vero nō pñt naturalr causare tales effectus ꝓfis est q̄ adhibeant ad hos effectus causandos vt cās sed tm̄ vt signa: et nō vt signa diuina. Sicut sunt sacramētalia signa Sed tm̄ vt signa vana et sup vacua. et sic ptinēt ad pacta signationū cū demonibus inita et sic superstitiosum. Nec obstat q̄ sicut corpora nālia subduntur corporibus celestibus ita et corpora artificialia vt imagines. Ergo sicut illa. ita et ista sortiuntur aliquas virtutes ex impressiōe corporum celestiū ad aliquos effectus causandos q̄. ꝛ. q̄ nāles virtutes corporum naturalium cōsequunt subsiantiales formas ipsoꝝ quas sortiuntur ex impressione corporum celestium et nō ex earumdem impressione formarum sortiuntur quasdam Uirtutes actiuas Sed forme corporum artificialium ꝑ cedunt ex conceptiōe artificis. Et ideo cum nihil aliud sint q̄ compositio et ordo vt dicitur. ij. phl. non possunt naturalem virtutem habere ad ageñ. Et inde est q̄ ex impressione corporuꝫ celestium sm q̄ sunt artificialia nullam sortiuntur virtutem sed tantū sm materiam naturalē. Et sic patet q̄ q̄ faciunt annulum in tali cōstellatiōe vel imprimunt imagines vt valeat ad febres et huiusmodi superstitiosi sunt concor. Tho. ha ſe. q. xcvi.

¶ Utrū ars notoria sit illicita et ineffi cax. ꝛ. q̄ sic q̄ illa q̄bus vti non licet virtute causandi sciam vt cā sed tantū signa siue q̄ efficax est ad sciam acq̄rendā: q̄ cū ḡat acq̄rere sciaꝝ nō per modū cōnālez hominī. s. adinuentendo vel adiscēdo oꝝ illud expectet a deo sicut sancti hoies faciūt nō ꝑ vana. sed ꝑ verum dei cultū. aut a diabolo vt faciūt q̄ arte notoria vtunt. q̄ per vanas superstitiones q̄ demones cū nō possint illuminare intellectū iō nūq̄ sciam poterunt dare siq̄ aliq̄ exp̄mat aliq̄ documēta sciaꝝ et iō mortaliꝫ peccāt tali arte vtēres et vt plurimū efficiūt sanctā.

¶ Utrū virt⁹ imaginatiua possit imu 4 tare corpora nāliter. ꝛ. Aticena. vi. naturaliū. c. vii. q̄ sic accipiēdo imaginatiuaꝫ ꝑ ipsis virtutibus interioribus vt pz in trabe posita sup aquā et in terra et multis aliis exēplis et ēt extranea q̄s nō credo q̄ nimis extēdit ei⁹ potēte ēt nō stelligas i q̄cūq̄ imutatione si in aliq⁹ alys impedimētis sublatis.

¶ Utrū fascinatio sit possibilis. ꝛ. q̄ 5 accipiēdo fascinatiōē ꝑ illusione seu iudificatiōe sensuū ꝑ arte magicaꝫ facta. sic certū est q̄ ēt possibilis nisi ꝑ hibeat a deo mediante ministerio angelorū vel sanctorū. Si vo accipiat fascinatio ꝑ iudia et sic ēt ꝑ possibilis

sicut multipliciter experiẽtia docet. Si aũt accipiat̃ p imutatõe ad malũ scã in corpore alterius p oculos alterius respiciẽtis in eũ sic fiũr ẽ possibilis naturaliter vt dicit Auicena vbi.ũ.sed nõ in oi corpe necz ab omni aspectu Unde Rica.in ql̃betis qui hãc gõnez formãt vndẽ põt vetula infecta aspiciẽdo puerum ipsum inficere.

¶ Utrũ herbe vel armõie hẽant virtutẽ ꝫ demões.ꝛc.q nõ niſi p accidẽs Ad cũ actus actuoz sint i pacĩte dispposito ꝺo de aia. Si demon fuerit passionẽ malẽconicã intensiorẽ acrius vexabit est in q̃ est qñ est i maiori dispsitõe q̃ qñ ẽ in minori z sic cũ herbe z armonie z valeãt naturaliter ad talẽ passionẽ leuiãdã vt minuẽdã sic ꝑ̃r valet ꝺ demonẽ vt minus possit vexare illi Sed directe z ꝑprie nulla herba aut res corpalis põt agẽ in purũ spũ naturaliter z si aliq̃s valet est potius ex aliq̃ superstitione que prohibita est.

¶ Utrũ liceat suspẽdere bꝛeuia ad collũ.ꝛc.q sic si.v.cõcurrãt Primum q sint noia cognita z nota ñ ignota Secũdus q illa noia aut verba sint noia sancta puta euãgelij aut sacre scripture aut aliquoz sanctoz Tertiũ q i eis nõ ponant aliq̃ caracteres se signa pter signũ crucis. Quartũ q nõ inferatur aliq̃s vanũ seu falsũ Quintũ q in scribẽdo seu suspẽdẽdo aut portãdo si obſuetur aliq̃s superstitiosũ sicut q̃ credit minus valeant scripta ante euãgelium vel alio ꝺie vel per puerũ virginẽ z hmõi alr istis nõ cõcurrentib⁹ superstitiosum est vt ꝑ̃z.xxvi.q.vi.nõ liceat.ꝛc.nõ obſeruetis.

¶ Utrũ ſcatatio serpẽtũ z aialium sit licita.ꝛc.q ſi in incatatiõibus serpẽtũ z ſilium habeat respectus tñ ad sacra ꝺoctrinã z ad ꝺtinẽ diuinã nõ est illiciuz. Sed q: vt plurimũ fiũt illicite obſeruãtie circa tales ĩcatatiões ꝛ p demones ꝺoctuntur effectꝰ iõ reꝓbantur.

¶ Utrũ carminatrices z carminatores qui carminãt infirmos aut pueros peccent mortaliter.ꝛc.ſi nihil superstitiosiuz ꝺicũt aut ꝺocẽt aut faciũt ꝫ tñ vtunt licitis pcib⁹ z ad utratõib⁹ sicut p passionẽ z crucẽ z ſilia nõ pcin̄ ſed nõ ꝺebent consuli niſi ꝺiscretis pſonis vel religiosis q: cõmuniter superstitiones imiſcent.

¶ Quid ꝺe illis q ꝺicũt missã ꝺ mortuis p vinis vt moꝛtuꝰ.ꝛc. q peccãt mortaliter.xxvi.q.v.gcũcz. Et idem ꝺicitur ꝺe exuẽtibus altaria aut opẽtib⁹ imagines sanctoz vt i.ꝺ.c.gcũcz. Siſir ꝺe ꝺicẽtibus psalmos aliquos ad hoc.

¶ Utrũ colligẽtes aliquas herbas vanitates obſeruationes facientes peccent mortaliter.ꝛc.ſic ſi ſcientes superstitiosiz esse faciunt vt pater.xxvi.q.v.c.non licet c.q.vi.non liceat.

¶ Quid ꝺe obſeruatõibus vanoz ad cognoſcẽda informitia z hmõi.ꝛc.q oia phita q: fiũt signa ex vanitate hominũ cooperãte ꝺiabolo nã cũ in hmõi a pncipio aliq̃ veri euenit a casu inceperũt hoies aliqz in his applicare. Et iõ ꝺiabolus multã facit euentre in talib⁹ vt hoies curiosiores fiant in talib⁹ z laqueis errozũ ipliciẽtur vt ꝺicit Aug. primo ꝺe doc.xp̃iana c no. in.c.sciendũ.xxvi.q.iiij.

¶ Utrũ scies maleficium possit sine ꝫ pcõ illud ſoluere.ꝛc. Petrus aureo.in iiij.ꝺi.xxiiij.q.ij.q p aliud maleficiuz fieri nõ põt sine pcõ in fidelitatis. Si tñ q: esset actu ꝺispositꝰ ad faciẽ.maleficiũ.põt aliq̃s vti eo q: ꝫ malo alterius vti ad bonũ suũ sicut ꝺicit Aug. ꝺe iuramẽto infideles turãtis in noie ꝺei sint Uñ ꝫ q: nõ possit inducere aliquẽ ad aliq̃ maleficiũ faciẽdũ tñ si est aliq̃s ꝺispositus actualr facere aliq̃ maleficiũ vt aliud ꝺestruat posliz illo vti ad bonũ meũ põt etiã tolli p ꝺestructionẽ maleficij si scitur q: eo ꝺestructo ꝺemõ nõ ãplius fatigaret q: ex pacto nõ assistit. niſi cẽꝺiu ꝺurat tale signum. Uñ ꝺicit Scotꝰ eadem ꝺis. q nedũ nõ ẽ pcin̄ imo meritoriũ ꝺestruere opa ꝺiaboli nec ꝫ ẽ infidelitas aliq̃ q: ꝺestruens nõ acgeſcit opib⁹ ꝺiabo li sed credit ꝺemonem posse vexare z

velle fatigare dñ tale signū burat z de structio signi talis ponit finē vexatōi Pōt ēt deitruere gs maleficia p sacra menta adiuratiōes diuinas oratiōes z hmōdi meritoria.

14 ¶ Utrū credēs se cū aliis nocturnis horis egrare z vbicūq; voluerint subi to posse trāsire aut in aliā spēz cr eatu raz posse mutari peccēt mortaliter.&.q sic postq̄ sūp talibus audierūt veritate z sunt infideles vteriores xxvi.q.i.epi Secus si ex simplicitate ante informa tionem de veritate.

15 ¶ Quid de obseruatiōe lune aut die rū.&. Archi.in.c.si qs cūcus.xxvi.q.v. q si qs obseruet ad pcognoscēdo futu ros euentꝰ fortuitos vel ēt ad pcogno scēdū futura opera hominū p certitu dinē sic illicitū est z ars demoniz. Si ꝓo qs vtatur tali obſuatiōe vel alia cō sideratione astroꝝ ad pcognoscēdum futura q̄ ex celestibus causantur puta siccitates pluuias z hmōi sic nō ē pec catū quoniā dubium nō est quin res circa lunarem globū cōstitute per supe rioza regātur imutētur z pcurentur z quod dicit Aug. in.c. non obseruetis xxvi.q.vi. intelligitur secunduz. primū modum non ſm secundū.

Uspensio

de q̄ hic loquoz ē q̄dā eccliastica cēsura q̄ interdicitur aliq̄ officiū vel exercitiū opetens certe psone eccliastice aliq̄s a iure aliq̄n a iudice plata elicitur ex gl.in.c.ad repīmēdaz de offi.ordi.z i cle.cupientes de penis.

1 ¶ In qbus casibus a iure incurritur aliq̄ suspēsio.&.l; glo.in.d.cle.cupien tes multos numeret tñ ego ſm paruī tatē ingenij mei ad.xxxvij.casus redu co q̄ ptinēt ad suspēsionē maiorem q̄ ꝑprie dr suspensio nā suspēsio minoz que infligitur pp pticipationē cū excō municato solū pīnat pceptiōe sacra mētoꝝ et pp hoc ñ pōt eligi l; bene eligere z exercere iurisditionalia q̄ruz

2 ¶ Quīn⁹ ponitur in.c. vlti.xvij.di. Ubi epūs est suspensus duob⁹ mēsibus ab offō si post pīncipale cōcilium cele brātū infra sex mēses nō cōuocat oēs abbates pīsbyteros z clericos z nō re fert eis oia acta concilij.

¶ Secūda ponitur in.c.nullus.lv.di. 3 Ubi epūs ipo iure suspēditur p annuz a celebratione misse si ordinat solēni ter penitentem scienter.

¶ Tertꝰ ponitur in.c.i.z.ij.lxxiij.di. 4 vbi epūs suspēditur p āñū a celebratiōe misse si ordinat aliquē inuitū de quo dic vt.ē. Ordo.iij.§.xxiij.

¶ Quartꝰ pōitur.xxxj.di.c. nullus z 5 xv.q.vij.scisitātibus. Ubi clerici noto rij concubinarij sunt suspensi de quo dic vt.ē. Concubinatus.§.iij.

¶ Quintꝰ pōitur.lvij.di.c.fi.vbi epūs 6 q ordinat mōachū sine lnia abbat is est suspēsus a cōlone aliorū a sua dioceſi aliq̄ dicūt ab aliis episcopis.

¶ Sextꝰ pōitur i.c.nihil ē z in.c.cū in 7 cūctis de elec. Ubi clericꝰ q elegit indi gnū ētū ad etatē.legitimitatē scias: z mozes electiōe actiua p illa vice est p uatꝰ z a beneficys ecclie p triennū ē suspēsus Epūs vero q facit vel pmittit fieri p illa vice pīuatꝰ ē ptāte pterēdi būficiū illō si ad eū pīnet ipius collatio z ds suspēdi a pceptōe pprij būficij

¶ Septimꝰ pōitur in.c.qsqs de elec. 8 Ubi clericꝰ cōsentiēs electioni de se facte p ptātis secularis abusū fit inteligi bilis z eligentes pīma vice sunt suspē si electionis ptāte.

¶ Octauꝰ pōitur in diuersis capitulis q z titulo circa ordinatos vel extra tpa vl ab epō q resignauit vel a non suo aut de eius licētia vel ab excōicato degra dato suspēso z hmōi ꝺ qbus dic vt.ē. Ordo.v.§.i.z Ordo.iij.§.xxij. z Ordo.iiij.§.iiij. z Ordo.vi.§.iij.

¶ Nonꝰ pōitur circa ordinātes afi tpa le 10 vel illiteratos vel nō subditos Be qui bus dic vt.ē. in precedenti casu.

¶ Decimꝰ pōitur i.c.q̄ruda de solu. 11 Ubi suspēsus ē ab administratione spi ritualiū q̄libet grauēs eccliam sibi cō missaz p debitis alienis: aut lras sine sigillō pcedēs qbus possint eccle obli gari Uerū est q̄ nō ligat hec suspen-

fio nisi inferiores eplis fm Jo. in glo. ibidē z q; p eplm ēt pōt relaxari ꝫ nō dz facere nisi pus sit satisfactū indēnitati eccīe.c.cū olim de ꝓbo. signi.

¶ Undecimus ponit in.c.i. de clicis pugnātibus in duello. Ubi clicus duelli suscipies vl alteri offeres suspensus est: poterit tñ eps cū eo dispensare: si mox vl mutilatio nō sit secuta.

¶ Duodecimus ponit in.c.puida de ele.li.vi. Ubi suspēdunt gcūq; iudices p annū ꝓtinuū ab epoz ꝓfirmatiōe z cōsecratiōe g se intromittūt de cognitione negociozi causis electionū epatuū qui ātea ad papā ē appellatū. Aut g ꝓfirmatione aut ꝓsecratione ꝓferūt electis post talē appellationē. Et si solū ꝓfirmatione ꝓferūt sunt suspēsi ab ea tm. Si ꝓfirmatione z ꝓsecrationez sic sunt ab vtraq; suspēsi. Sili' si ptib' recedētib' ab appellatiōe eā ꝓferat ni si prius ingrat si ptes aliā ꝑuitate interueniēte recesserūt a dicta appellatiōe.

¶ Tertiusdecimus ponit in.c. tāta de excel.pla. Ꝺ nō seruātes interdictū de quo dic vt.s. Interdictū.vij.Ꝺ.vij.

¶ Quartusdecimus ponit in.c.sacro. de sen.exco. Ubi suspēdit p mēses ab ingressu ecclie pteres sniaz excōicatiōis nisi p̄missa canonica monitione cozaz idoneis testibus.

¶ Quintusdecius pōit i .c.cū medicinalis de sen.exco.li.vi. Ubi suspēdiur p mēsem ab ingressu.ecclie z a diuinis officijs fereres sniaz excōicatiōis interdicti vl suspēsionis nō in scriptis. Idem est si nō ꝓscribat cām snie. Idē ēt est si regstrus nō tradat infra mēses exēplū scripture. De quo dic vt.s. Excōicatio secundo.Ꝺ.vj.

¶ Sextusdecimus ponit in.c.q; sepe de elec.li.vi. Ubi suspēdunt ab officijs z a ꝑbusq; bñficijs ꝙctus capitula collegia aut singulares ꝑsone infrascriptaz eccliaz.q decedēte ꝓlato alicuius ecclie cathedralis vl regularis vl collegiate bōa ab eo dimissa .vl' vacatonis tpe obuenēta occupāt.z hec ꝯdiu ea nō restituāt.vel ecclie aut successori nō obstante quacūq; ꝙsuetudine ꝓtilegio aut statuto z in clementina statuiz de elec.declarat id hēre locū in oi emolumēto.z itellige qñ ꝓlatus ꝑncipalis decedit vide.s.bñficium.Ꝺ.xl.

¶ Decimusseptimus ponit in.c.hac ꝓsti tutiōe de offō dele.li.vi. vbi ꝓscriptoz suspēdit ꝑ vnū annū ab offō si sciēter intromittit se de alijs ꝯ de manifestis de quo dic vt.s.ꝓscriptoz.Ꝺ.i. 18

¶ Decimusoctauus ponit in.c. hoc cō siultissimo de re.ecc.nō alie.li.vi. vbi ꝓlati submittētes bona eccliaz seu iura sine cōsensu sui capituli z sedis aplice lnia.laicis fūt suspēsi p triēniū ab offō i.executiōe officij z ab administratiōe s.tpalū fm Jo.an. Itē clici q hoc sciētes nō denūciāt supiozi sunt suspēsi p triēniū a ꝓceptōe bñficioz illius ecclie Quid āt regrat vt hec suspēsio incurrat.dic q illa q regrunt vt laici sint excōicati q vi aut metu id exigūt ab ecclasticis.Be q excōicatio.vij.casu.xxi. 19

¶ Decimusnonus ponit i.c.cū eterni de sen.z re.iudica.li.vi. Ubi suspēdit p annū ab offō iudex eccliasticus ordinarius vl delegatus q Ꝺ iusticia z cōsciaz i grauamē ptis alterius i iudicio qcūq; facies p graz vl sordes. Sz hoc nō hz locū i arbitro fm Her. Dō limitat Jo.an.vez nisi succedat in locū oz dinarij vl delegati de offi. dele.c. vno delegatoz. vt eadē rōe nec i auditore. 20

¶ Vigesimus ponit in.c.pstt de offi. ordi.li.vi. Ubi epi z supiores suspēdū tur ab ingressu ecclie iferiores ꝓ ab offō z bñficio g in subiectis sibi dignitatibus ꝓsonatib' ꝓpatibus vl ecclijs bōa in ipsis inuenta post mortē rectoris eaz. vl tpe vacatiōis obuenētia quoquo mō occupāt z tādiu donec restituerint occupata: nisi ex spāli ꝓtilegio aut ꝙsuetudine ꝓscripta eis q̄uenant. Et aduerte q hic logtur de alijs bōis ab his de q̄bus in.c. q; sepe de elec.li. vi. de q̄bus .Ꝺ.xvij. 21

¶ Vigesimusprimus pōit in.c.exigit ꝺ cēsi.li.vi. Ubi epi z supiores suspēdun tur ab ingressu ecclie iferiores ab offō 22

& beneficio q̄ vſitātes exigunt pecuniam vl̄ munera vl̄ a nō vſitat̄ recipūt̄ pcuratiōez ō q̄ dic. vt. j. visitatio. §. iij.

23 ¶ Vigesimus ſecūdus ponit̄ i. c. vſuras ō vſu. li. vi. vbi ſuſpēdunt epi & magnates q̄ vſurarijs manifestis nō omnibus quocūq; titulo pcedūt domos ad tēnus exercēdū donec eos expellāt.

24 ¶ Vigesimus tertius est in. c. epōz de p̄nūle. li. vi. Ubi interdict̄ igressus ecclie illis q̄ celebrāt p̄ntibus excōicatis publice vl̄ interdictis. aut eos recipiunt ad sacra ecclīastica vl̄ sepulturā & tandiu donec ad arbitriū excōicatoris satisfecerit cōpetēter. Et si hoc interdicto durāte diuinis se ingerāt i ecclia i suo agētes offō sicut p̄ius efficiūtur irregulares. cūis cū de sen. excō. li. vi. Et ly Archi. hic limitet istud ad excōicatuz ab hōine pp̄ p̄bū donec arbitrio eius cuius ſniam. Tſi Jo. de ſanto. quē ſequitur Semi. ibidē itelligit de ſen. dur. Et sic illud p̄bū cuius ſniam. ſ. si est iure. pdūcis. ſi hōis. hōis. Sīle hȝs in. c. nup de ſen. excō. Et sic tene Jo. an. vt recitat Semi. ibidē arguit q̄ predicta pena ſolū hȝ locū quo ad exēptos nō quo ad clicos nō exēptos. & posset teneri post factū. ly aſi fcm̄ sit tenēdum q̄ etiā ligat nō exemptos.

25 ¶ Vigesimus quartus pōitur in. c. ſta tutumus de ele. li. vi. vbi ſuſpendit̄ trienio a bñficijs q̄ defecerit in pbatione eius qs obiecerit ꝛ p̄sonā electi ad alīquā dignitatē vl̄ p̄sonatū ad q̄ bñficia ſi ſe ingesserit. j. illud tps ppetuo p̄ua tus ē: nisi manifestissime p̄stet q̄ calūnioſe nō egerit. Intellige i bñficijs q̄ hȝ i illa ecclia p̄ qua electio celebratur c. ſi cōpromissarius de elec. li. vi.

26 ¶ Vigesimus quintus ponit̄ in. c. cupiētes de ele. de q̄ ſupra. Electio. §. vltij.

27 ¶ Vigesimus ſext⁹ ē i. c. ſi. cōpromiſſarius ō elec. li. vi. Ubi eadē ſuſpēſio i pōt cōpromiſſario ſi eligit ſciēter idigni. niſi p̄promittētes illō hūerit ratū

28 ¶ Vigesimus ſeptimus ē in. c. ſolet de ſen. excō. li. vi. vbi ſuſpēſus ē ab oi actu legitio excōicatus maiori excōicatiōe.

¶ Vigesimus octauus ponit̄ in. c. nō ſolū & in. c. p̄ſtitutionē de regula. li. vi. Ubi ſuſpēditur a receptiōe quorūlibz ad p̄fessionē mēdicantiū ordinū ſres q̄ aliquē aſi annū pbationis completum recipūt ad p̄fessionē.

¶ Vigesimus nonus ponit̄ in cle. q̄m̄ ſpe vl̄. & hone. cle. de q̄. ſ. clericus. iij. §. ij. ꝛ clericos virgatis vestibus vtētes.

¶ Trigesimus ponit̄ cle. i. de re. ecc. ꝛ nō alie. vbi ſuſpēdit̄ ab offō gubēt̄ religiosus p̄sidēs monasterio prioratu ecclie seu admīstratiōi cuilibz ſi tūra reddit⁹ vl̄ possessiones eiusdē alicui ad vitā seu ad certū tps̄ pcedit q̄uis titulo nō ſi necessitas aut vtilitas id exposcat mōasterij vl̄ ecclie: & tūc cū p̄ſensu cōuētus ſi hȝ. Aut ſi nō hȝ sui plati. Doctō ſi nō extēdit ad locatiōes & vēditiōes fructuū ad modicū tps̄ vt ibidē.

¶ Trigesimus primus ponit̄ i cle. reli gioſi de deci. Ubi ſuſpēdunt religioſi hūtes admīstratiōes vl̄ bñficia. ab officijs & admīstratiōibus q̄ nouālū aut decimalū aut decimaꝝ debitarū fraudē: ſi regſitt. j. mēſes nō desitterit vl̄ nō ſatisfecerit vſurpatis ſtra cuos mēſes. & tādiu donec ſatisfecerint.

¶ Trigesimus ſecūs ponit̄ in cle. cupiētes de pe. vbi ſuſpēduntur ab offō p̄dicatiōis oēs religioſi exceptis illis q̄ de cias recipūt: q̄ postq̄ fuerint regſiti p rectores ecclīaꝝ ſcienter omiſſerint facere p̄sciam cōfitentibus de decimis ſoluēdis & hoc ēq̄diu non fecerint ſi commoditatē habuerint.

¶ Trigesimus tertius pōitur in cle. i. de ſta. mo Ubi ſuſpēditur a bñficiorū collatiōe abbas vl̄ p̄or nō hūs abbatē. p̄ptū alius p̄o ab admīstratiōe ſi ſi quā hȝ. q̄ ſi nō hȝ inhibitur ad hūdū bñficiū & admīstrationē. & hoc q̄ annū ſi ſothlares nō corrigiatos & alios vl̄ capucia nō fixa portare p̄ſuperit. Jtē fȝ p̄miſſaꝝ p̄sonaꝝ distinctiones p̄fatas penas ſuſpēdiōis & inhabilitatiōis p̄ btēntū fcō ipō incurrūt ſi vēatōi aut aucupatiōi clamorose vl̄ als cū armis aut aulbus ex ꝓpoſito intersuē

rint. ꝛ logtur de monachis nigris. ꝛ collatio pertinet ad priorem claustrale cum cõsilio ꝛ cõsensu maioris ptis capituli seu quentus durãte ipe suspẽsionis abbatis vl prioris vt ibi.

35 ¶ Trigesimusqrtus põitur in cle. cũ sit d magris. Ubi suspẽdunt glibz et epi ꝛ supiores p lex mẽles sequẽtes a collatiõe magistery. seu doctoratus q aliquẽ pmouerũt ad tale offiũ nisi pius recepto iuramento q vltra tria milia turroniũ argenteoꝝ in tali doctoratiõis solẽnitate nõ expẽdet.

36 ¶ Trigesimusqntus ponitur in cle. multoꝝ de here. Ubi suspẽdũtur epi p triẽniũ ab offo si ody gre aut amoris vl comodi tpalis obtẽu. ꝫ iusticiam ꝛ psciaz omiserit pcedere in crie here sis ꝫ quẽcq vbi fuerat pcedẽdum aut obtẽtu eodẽ pmanitate ipsam vl impedimentum sui officy iponendo quoquo mõ vexauerint aliquẽ.

37 ¶ Trigesimusſextus põitur i cle. religiosi de pui. Ubi suspẽdũtur religiosi q ex admistratiõe eucharistie extreme vnctiõis. vl solẽnizatõe mrimonij. aut quacũq; absolutiõe idebita aliqd acq rierũt nisi postq; fuerint regsiti. j. mensez restituerint donec satisfecerint.

38 ¶ Trigesimusſeptimꝰ põitur i. c. qi oibus de vsu. Ubi clerici suspẽdunt ipso facto ab officij execuriõe pm Pa. ibidẽ q recipiũt ad cõtonẽ vl oblatiõnẽ altaris mãifesto vsurarios. ꝛ tãdiu donec ad arbitriũ epi satiffecerit.

39 ¶ Est ꝛ alia suspẽsio q dr minoꝝ. hãc icurrit qs ex duobus. pzio ex quocũq; mortali pctõ i q qs existẽs añq; penitẽat ẽ suspẽsus ab oi sacroꝝ pticipatione vt in. c. gñiti d cohab. cle. ꝛ mul. Secũdo ex pticipatiõe cũ excõicatis in q incidit minorẽ excõicatiõez. Istꝫ tñ si sic suspensi celebrẽt nõ efficiuntur irregulares. vt in. c. si celebrat d cle. ex. mi.

40 ¶ Est ꝛ alia suspẽsio q qs ẽ suspẽsus q ad alios. ꝫ q nõ ad se. q. ppzie suspẽsio nõ pt dici. ꝛ ista ligãtur clici pegrini. vt i. c. i. ꝛ. ij. ꝛ de cle. pegri. Nãtales nõ pñt celebrare in publico añq; fidẽ certam fecerint de eoꝝ ordinatione fi bene in secreto vt in. d. c. iij. Si tñ cele brarent nõ essent irregulares. vt nota. in. d. c. si celebrat.

¶ Nullus epi aut supioꝝ icurrit sniaz iterdci vl suspẽsiõis ipositã a iure vl a iudice: nisi de eis fiat spalis ꝛ expressa mẽtio. c. q; piculosiz de sen. excõ. li. vi. 41

Uspẽsio. ii. q ad platione. Sciẽduz

Q dz fieri i scripti monitiõe p missa ꝛ ceteris sic excõicatio. Et iõ qs dixi de snia. excõicatõis. ꝛ. Excõicatio ho dic de platõe suspẽsiõis vl interdicti. vt p; in. c. i. de sen. excõ. li. vi.

¶ Utr appellatio suspẽdat iterdictum ꝛ vl suspẽsionẽ. sicut excõicationez. ꝛ. q. sic si pcedat vt in. c. ad hẽ qm de appel. a. pzio. Si tñ appellatio fieret ẽt post suspẽsionẽ a tpalibus vtputa ab igresu domus vinee ꝛ hmõi. vl interdicto ignis vel aque ꝛ hmõi. hñ appellatio post sequẽs suspẽderet eã. l. nõ tñ. ff. d appel. nisi casus eẽt in quo dãnatũ publice iteresset statim puniri. l. pñes. ff. d appel. Et ꝫ p; q suspẽsionẽ a bñficio ab offo vl ab igressu. ecclie nõ tollit appellatio sequẽs q; spualia sunt. Et sic intellige Inno. i. d. c. ad hẽ qm Secus si suspẽsio ẽ a pceptione fructuũ bñfi cij q tpalis est vl a pbẽda: q; appellatio bñ suspendit ẽt post iterposita. Secus si suspenderetur qs a canonica. q; spualis est. Jo. an. tñ in. c. is cui de sen. excõ. li. vi. tz q; ẽt tollit appellatio seqns suspẽsionẽ a bñficio. Et illd q dr si suspendere appellatiõez sequentes iterdictũ vl suspensiones dicit hẽre locũ in mere spualibus p que ligatur anima. 42

¶ Quid si snia suspensiõis aut iterdicti feratur sub ꝺditõe. ꝛ. nõ ligabit do nec extet ꝺditõe Et bzeniter qõ dr de excõicatione dic de suspensione ꝫ Jo. an. in. c. i. ꝛ. de sen. excõ. li. vi. cum eadez quasi sit ratio.

¶ Quis põt suspendere vl iterdicere ꝫ ꝛ. q q pt excõicare ꝛ eꝫ. Silr q pt excõicare põt suspendi vel interdici. Et q potest per censurã eccliasticam coge

re potest hec tria facere. s. excõicare su
spendere & interdicere que tria intelli
guntur nomine censu in ecclesiastice.
c. querenti de verb. signi.

Suspẽsio. iii.

q̃ ad penaz.

Doc. latis in trincate loquunt̃ q̃nis Pa. i. c. cũ dilectus de ẏnie. & in. c. fi. celebrat de cle. exco. mi. clarius dixerit nihilominus tu vt clarius capias.

¶ Aduerte primo & distingue sic. Quedã suspẽsio est a iure vt in casibus suprapositis q̃dã ab hoie. & can suspẽsionũ q̃dã est ab aliquo q̃ ppẽie ẽ actus alicuius ordis. puta a celebratiõe ab offo ab ordine & hmõi. q̃dã ab alijs actib⁹ q̃ nõ ptinẽt ad aliquẽ ordinẽ. Si suspẽsio sit ab actibus alicuius ordinis sic aut talis suspẽsio ẽ cũ tali modificatione. s. quousq; satisfecerit vl̃ penituerit Et sic si est a iure. vt. xvi. xx. xxi. xxij. xxiij. xxxi. xxxj. xxxvi. xxxvij. di. sic scdz arch. Et no. Semi. in. d. c. q̃ sepe. non efficiunt̃ irregulares si celebrẽt vl̃ exerceãt actũ ordini deputatũ: q̃ fz cũ ista potius vident̃ a deo suspẽsi q̃ a iure. Si vero talis suspensio sit a iudice sic erũt irregulares. Fzũ tñ tz glo. in. d. c. pñti q̃ ẽt suspẽsi a iure tali mõ sint irregulares cuius opinionẽ tenet ẽ aũ sactũ. fz post factũ illã Archi. Si vo dicta suspẽsio nõ sit cũ tali modificatiõe sine sit a iure vel a iudice efficiũtur irregulares exercẽtes actũ alicuius ordis vt in. c. i. de sen. ex. li. vi. & in. c. i. vs fnia & re in. li. vi. Si ãt dicta suspẽsio nõ sit circa ea q̃ ptinẽt ad actus ordinũ. sed circa alia ab ipsis sic nõ ẽnt irregulares eã nõ fuãtes. fz alio mõ dñt puniri & dicta duo. c. loquũtur ppẽie qñ exercet aliqd deputatũ certo ordini. vt no. in dictis. c. cum dilectus. & c. si celebrat & in. d. Cle. cupientes.

2 ¶ Et aduerte so q̃ ẽ q̃dã suspẽsio ab actib⁹ ordinũ q̃ fit a platis vl̃ a iure de q̃ dic vt dixi hic. s. Quedã q̃ fit a psonibus ad certũ tps vl̃ ẽt simplr & talis nõ iducit irregularitatẽ fz nõ ſerue tur fm Jo. an. in. c. is q̃ de sen. ex. li. vi. quia nõ intrinsecus iure expressum.

¶ Aduerte tertio q̃ vt p3 ex suprad̃ctis. i ti. Suspẽsio primo. Suspẽsio multiplr iponit. Et no. gl. i. d. cle. cupientes Et tõ vt scias qñ ꝙcernit actũ ordinuz explanabo. Aliqñ. n. q̃ suspẽdit a pontificalibus solũ: & sic si celebrat ẽt i pontificalibus nõ efficit irregularis fz ho. & guil. durãdi: q: si sunt de substãtia ordinis vl̃ officij q: sine ipis quolibet officiũ põt celebrari. Ego tñ tenẽdo q̃ epatus sit ordo. vt cõiter tenẽt canonistẽ credo q̃ si celebrat i pontificalibus: vl̃ exegtur aliqd qđ ad ordinẽ epatus ptineat efficitur irregularis. Secõ exercẽdo iurisditionalia. q: illa sũt sepata ab his q̃ sunt ordinis epalis. Et tõ epus suspẽsus a pontificalibus nõ ẽ suspẽsus a iurisditionalibus. vt no. Pa. in. d. c. cũ dilectus. Aliqñ suspẽditur a sacramẽtoz̃ pceptione vl̃ pticipatiõe. & sic silr nõ ẽ irregularis si fiaciat. vt in. c. si celebrat de cle. ex. mi. q: pticipare nõ est ordinis vl̃ officij: q: laici ẽt pticipãt fm Jnno. in. c. de sen. ex. li. vi. idẽ tenz Host. aliqñ suspẽditur a collatiõe sacramentoz̃: & sic silr fz si ꝑferat nõ ẽ irregularis: q: sine solẽnitate ꝑferũtur ẽt scra a laicis fz Jnno. in. d. c. i. & hosti. ibidẽ. Limito vez qñ ꝑfert sacra: si vt tãqs hns ordinẽ fz simplr sicut & laicus. Aliqñ suspẽditur ge ab ordine sb diacõi. & sic si exercet offm diaconi vl̃ pbyteri erit irrregularis. Secõ si ab ordie pbyteri eẽt suspẽsus q: posset exercẽ offm inferioz ordinũ. c. significauit de coz. vitia. Sz suspensus ab offo sacerdotij seu sacerdotalibus est suspẽsus ab epalibus. fz nõ ẽ ꝓio. Silr suspẽsus a collatiõe ordinũ simplr ẽ suspẽsus a collatiõe cuiuslibet ordinis. Sed iu spẽsus a collatione sacerdotij nõ est iu pensus a collatione ordinis inferioris. Sz suspẽsus ab inferiori itelligit suspensus a collatiõe supioris ordis fm No. in. c. dilect filius de tẽpo. ordi. Et tõ efficiuntur irregulares si ꝑfaciũt. Aliqñ suspẽditur ab offo. & sic suspensus est a pontificalibus etiã. Jõ si ordinat

vel celebrat efficitur irregularis. Unde
suspensus ab offo idē est sic de suspenso
ab ordine. ⁊ talis ē suspensus ab oibus
q̄ fundant in ordine ꝺm pa.in.c.cū di-
lectus de ꝓsu. Et iō est suspensus a iu-
risditione spuali ꝫ cōm opinonē ꝫ
gl.in.c.si celebrat. de cle.exco.mi. tenet
ōnū ⁊ male ꝫ Pa.ibidē. Nō q̄ re
mota executiōe fundamēti. remouet ⁊
accessoriū. qꝺ est iurisditio. nec obstat
.c.dilecta de ma. ⁊ obe. vbi abbatissa
q̄ nō ꝫ ordinē sñ ꝓfert bñficia qꝺ est
iurisditiōis: q̄ illud ꝓcedunt sibi rōne
religiōis. ꝫ nō religioso nō datur iuris
ditio spualis. nisi rōne ordinis. non tñ
credo incurrat irregularitatē si ea que
sunt iurisdictiōis exerceret. ar.d.c.i. de
sen.exco.li. Jtē no.glo.in.c. vt sepe de
elec.li.vi. ⁊ in.c.ꝓsenti. de offo ord.li.
vi. q̄ suspensus ab offo ipso facto suspē
sus est ab oibus bñficijs ꝫ nō ecōtra-
rio. Sed glos.in.d.cle.cupientes sic cō
cordat vt suspensus ꝓ culpa sua cā puta fa-
cto ex quo iminet scādalū de quo dubi
tatur an sit mortale sic nō ꝓsumitur. Si
ꝓ culpa est ꝓ delicto graui sic si est in mo
ra petēde absolutiōis ꝓsumit a ꝓceptione
fructuū bñficij q̄ ꝓp offm datur bñfi-
ciū. Si nō est i mora nō ꝓsumit fructi
bus bñficij ⁊ sic ꝓcorda opiones diuer
sas. Aliq̄n suspēdit qs a diuis officijs
Et tūc nō ꝑt nec officiari nec cū alijs
iter esse seu audire secundū No. Bof.
⁊ Ray. Non tñ irregularis si solū iter
sit vt simplex laicus vt ꝑz ex dictis.

4 ¶ Utz interdictus ab ingressu ecclie
possit officiari exᵉ ecclia: z ꝫ. q̄ sic ꝫ nō
ecōtrario ⁊ cui interdicit ecclia intelli-
gūtur interdicta ecclesiastica sacra. xxxiij.
q.vj. latorē ꝫ Jo. ꝫ ōnū cōtra tenetur
in hoc casu q̄ talis celebrāᵉ ꝑt exᵉ ecclia

5 ¶ Quid si interdictus ab ingressu ec-
clesie itrat ⁊ audit ibi diuina. ꝫ. q̄ ꝫ
mortaliᵉ peccet nō tñ efficit irregularis
nisi ipse celebret quasi vtēs officio suo
sicut ꝓtius. ꝺm Semi. in.d.c.is cui. de
sen.exco.li.vi.

6 ¶ Sed nūqd pōt intrare eccliam ad
orañ. tpe quo ibi diuina nō dicunt. ꝫ.
qdā tenent q̄ nō. Sed calde. quē seq̄-
tur Be.in.d.c.is cui ꝫ sic licite ⁊ plꝫ
per rōnēm ꝓfati.c.is cui.

7 ¶ Aliq̄n suspēdit qs ab admistratiōe
ecclie tā in tpalibus q̄m in spualibus ⁊
talis celebrās nō est irregularis q: non
est suspensus ab ordine ꝺm Pa.in.c. si
quozūdā ꝺ solu. ⁊ Jo.an. ibidem.

8 ¶ Aliq̄n suspendit qs ab aliquo offo
puta ab offo ꝓdicatiōis ⁊ nō efficit ir-
regularis si ꝓdicat vl celebrat vt in cle.
cupientes de penis no. Pau. ⁊ segutur
cal. ibidem Secus si ab aliquo alio of
ficio annexo alicui ordini.

9 ¶ Aduerte q̄rto q̄n qs suspensus ē a ca
none pp defectū corporalē pp quē ꝓ-
hibet ꝓmoueri de quo hēs. s. corpore
viciatus ⁊ talis si ꝓmoueat ⁊ celebret
ꝫ mortaliᵉ peccet nō efficitur irregula
ris ꝺm Pa.in.d.c.si celebrat.

10 ¶ Quid si iudex post appellatiōez po
suerit interdictū vl suspēsionē ⁊ post qs
celebrauerit ⁊ iudex appellatiōis ꝓtu
clauerit appellationē nō tenere erit ne
irregularis talis qui celebrauit. ꝫ. ꝺm
Ber. ⁊ Jo.in.c. pastoralis de app. q̄ si
appellauit ex cā frīuola ⁊ non ꝓbabili
sic erit irregularis alias nō.

Uspēsio. iiii. seu iterdi
ctus q̄o
relaxatur. Aduerte q: si ponitur a iure vl a iudice sic donec satisfe-
ceris vl penituerīs sic facta satisfactōe
vl pna relaxat ipso facto ꝺm pa.in.c.
cū tu. de vsu. no.in.c.nō est de spon. in
tex. ⁊ in gl. si vero ponitur simpliciter
sic necessaria est absolutio. Et de hoc
vide. s. Interdictus. vtij. in ꝓncipio.

11 ¶ Sed qs pōt absoluere. ꝫ. ꝺm cōter
doc.in.d.c.si quozūdā q̄ si simplr est
ipposita a iure pōt eps nisi vbi ꝓductoz
canonis sibi reseruat ar.c.nup de sen.
exco. Si ꝓ non sit simplr sed ad tps
facta sic tz glo.in.c.cupientes de elec.
li.vi. ⁊ i cle.i. de hereti. q̄ solus ꝓditoz
canonis pōt absoluere Pa. ēt in.d.c.si
quozūdā tz q̄ ēt si simplr sit inflicta ꝓ
pter peccatuz q̄ eps nō pōt nisi in ca-
sibus in q̄bus pōt dispensare q: pena

pp delictum posita intelligitur ppetua vt in.l. seruus.C. de penis. no. Inno. in c. ex lris de ofti. Secus esset si pp pertinaciā esset inflicta q sic posset eps absolucre ar. in. d. c. ex litteris z quod no. Inno. in. d. c. t. de exce. pla. In snia vero suspensionis simplr facta ab homine absoluet qui tulit vel eius superior secundum q dicit de snia excōicatiōis extitij. q. i. si petrus.

2 ¶ Sz qūo absolutio fiet. ff. solo ꝙbo fim ho. Dicendo reuoco vel remoueo vel absoluto a tali snia z hmōi. Faciūt ad prefata que no. ē. Interdictū qūo relaxatur q ambulant pari passu inter dictum. viij. per totū.

3 ¶ In qbus casibus suspendit qs z tñ nō pt restitui a suo suspensore ſz soluz a papa. ff. q in tribus. Primus qñ clerici vel regulares pp exhibitionē sacramentoz hereticis aut pp receptionem elymosinaz vl oblationuz ab eis vel propter traditionē eccliastice sepulture predictoz hereticoz sunt priuati ab eorum ordinarijs officio. c. excōicamus de hereti. Secūs est in suspēso a collatiōe bñficioz pcellum post primā z secundā monitionē inuento culpabili in pferēdo bñficia idignis. c. graue de preben. Posset tñ iste ab vno principali patriarcha restitui vt in. d. c. grauc. Tertius in degradato. c. ex tue. de ele. non resi.

Uspitio vid. ē. Judicare z c. Presumptio.

Usurratio est ob locutio mala de. Prō ximo facta occulte ad diuidendam amicitiā aliquoz. Lomment enim z cum detractiōe q. vterq; dicit malum de proximo in eius absentia. Sz in intentiōe distinguitur q. susurro intēdit discordiā inter amicos deseminare vt dicit glo. ad ro. i. Detractores aūt alio rum bona minuūt vl negant z honorem seu famā itendunt primere. Dicitur susurro bilinguis: q. vt plurimum duabus linguis vtit dicēs vni malum de alio z eōrio z nedū ē pcñ mortale ſz grauissimū vt pz puer. vi. Sex sunt q odit deus &c. z septimū qd detestat aia eius. f. q seminat inter fres discordias. Nō q. amicitia peminet iter bōa exteriora ecclesiastici. vi. amico fideli nulla est cōparatio: z grauius peccat q detractor q famā eripit aut cōtumelioſus q honorē ledit. q. viij. ethicoz. Melioz est amicus q honor z amari q honorari. Et tñr multomagis a restitutione q fures z latrones. Et iō non pōt absolui nisi q restituat ami citiam quā abstulit vel alio modo satisfaciat si eā restituere nō potest. Nec ex Tho. xxij. q. lxxiij. ar. i. z. ij.

Abelio

of hñs publicum offiū scribēdi instrā ad faciendā fidē alis of ta bularius vt in. l. generali. C. de tabularijs scribis z de multiplici eius nomine no. in. c. qñ ꝛ de ꝓba.

¶ Quis pōt facere aliquē tabellionem i ff. q. ponceps z cui ipse cōmittit. Item reges q nō cognoscūt suptorem z ciuitates q hñt iura ponipit z papa vt vult Inno. in. c. cū. P. de fide instrū. z bar. in. l. infamē. ff. de publi. iudi. Idem dic de alijs magistratibus seu dñis iurisdictionē hñtibus respectu iurisdictionis eoz z nō solū plati in tpalib⁹ ſz et i spiritualibus de hoc vide pa. i. d. c. cū. P.

¶ Sz qrit an notarij pstituti a talibus 2 possint vbiq; pficere instrā. ff. ꝛ pa. in. d. c. cū. P. q. nō nisi in territorio cō stituētis vñ creatus ab imperatore nō cōficiet in terris pape nec eōrio. Sz bene instrā confecta in territorio illius q eū constituit valent etiam extra territoriū ſm cōmunem opinionez vt in. d. c. cū P. no. pa.

¶ Utrū possint elici esse tabellionis. vl 3 de. ē. Clericus. ix. Ḣ. ix.

¶ Utr religiosus si i seculo fuerat pos 4 sit tale offiū exercere. ff. q. nō nisi ꝓ hereticos. vt no. Jo. an. in. c. offiū de here. li. vi. dicit tñ Buil. in speculo q. vetera poterit complere sed nō nona assumere. l. alienationes. ff. famil. her. z de iudeis. c. iudei.

5 ¶ Utrum tabellio puniat̃ si ꝙficiat in ſtꝛa de actu reꝓbato a iure. ff. pa. in c. i. de fide inſtru. q̃ fic. l. iubemus. C. de ſa. ſan. ec. gl. in. d. l. generali no. ſpe. ti. de inſtitoꝝ edictione.

6 ¶ Quis ſciam dꝫ hẽre. ff. Bar. in. l. fi. C. de tabula q̃ dꝫ ſcire ſummaꝫ ꝛ filia que pꝛinẽt ad artẽ notarie alias iputabit̃ ſibi nõ tñ tñr eſſe doctor. Facit q̃ no. Jnno. in. c. cũ i cũctis de elec. ꝛ iõ ꝓti tñr reſtituere dãnũ qõ iperitia ſua dedit. Facit. l. illicitas. §. ſicuti. ff. de offi. pꝛeſi. no. pa. in. d. c. i.

7 ¶ Que regrunt̃ ad validitatẽ inſtrumentoꝝ. ff. q̃ xliij. q̃ no. Pa. in. d. c. i. Dꝫ iponere. Prio inuocatiõez nominis dñi. Scdo anno dñi. Tertio nomẽ impatoris in terris ſibi ſubiectis. vl̃ regis vl̃ pape. Quarto nomẽ ꝓſulis ꝫ iſtud nõ ſeruat Quinto locũ Jctus. Sexto mẽſem ꝛ diẽ. Septio idictionẽ. Octauo. ſeriẽ facti. Nono teſtes. Decio ſignũ ꝓſectũ notarij. Undecio q̃ ꝓfecta coꝛã ptibus leganꝫ. Duodecio q̃ ſit ꝓſtitutus notarius ab eo q̃ dꝫ ptãtem. Tertiodecio q̃ appareat q̃ notarius fuerit rogatus. Quartodecimo q̃ talis notarius ſit habilis q̃ ſi eẽt excõicatus non tozie vel ꝓuatus poteſtate ꝛ hmõi nõ ualeret de gbus oibus vide per eundẽ Pa. in. d. c. i. ſi placet.

Aciturnitas aliq̃ſi ẽ actus virtus q̃ſi ꝛgruo tpe tñr. Aliq̃n ꝯo eſt nomẽ vicij. Uſi Bre. Si inordinatus ſilentiũ culpa nõ eſſet ꝓpheta nõ diciſſet ve mihi q̃ tacui. ꝛ eſt in genere de licti ꝛ eſt aliq̃n mortale petñ q̃n. ſ. nõ logtur cũ tñr loco ꝛ tpe pura tpe confeſſionis correctionis inſtructiõis ꝛ huiſmodi neceſſario fiẽde vt in gl. xxv. di. §. alias aliq̃n veniale vt q̃ſi hõ non logtur cũ deberet tñ ſed nõ de neceſſitate. Aliq̃n nullũ. q̃ſi expectat̃ locus ꝛ tps ꝛgruũ ꝛ ſm hoc intelligitur illud ij. thi. vl. Inſta. iportune oportũe. Ubi glo. oportune ẽtũ ad eos gbus placet Jmportune ẽtũ ad eos gbus diſplicz dũmõ in futuro ꝓdeſſe poſſit. Sz q̃ſi omnino nõ poterit ꝓdeſſe ſed ſunt incoꝛrigibiles ſic ceſſandũ eſt ſm illud nolite ſanctũ daꝛ canibus. Matth. vij. niſi ſit prelatus ꝓpter alios ne coꝛrum pantur tñr talem tradere ſathane. de quo vide. ff. Lorrectio. i. §. iij.

Aliam vel exactionẽ colle ctã. ſeu queſtã vtꝛ poſſint dñi ſuis ſubditis iponẽ ff. vt ex Ricar. in. ij. di. xliij. q. iij. ar. i. colligo. q̃ ꝓnceps ſolus põt de nouo iponere ꝓ boni cõis ꝓmotione aut de ſenſiõe cõpenſata ſubditoꝝ qualitate ꝛ ẽtitate: ꝛ q̃ſi eius facultates nõ ſufficiũt ad hoc. ff. ꝫ publi. ꝛ vec. l. vectigalia. Sitr rex g nõ recognoſcit ſuptoꝛẽ vl̃ aliũ g ꝓſcripſerũt iura iperij. Tã nullus niſi ꝓnceps ſolus aut g ꝓſcripſerũt iura iperij põt ſuper talijs. ꝛ exactionibus leges ẽdere vel ꝓnlegia cõcedere vt patet in. l. vnica. C. de vaca. mun. ꝛ. l. ſemp. §. fi. ff. de iure im: munitatis. vñ aliq̃ ꝫ ſibi vſurpent errant vt ꝓ in eo. q̃ legitur ꝛ no. in. c. p venerabilẽ g fi. ſint legi. ꝛ. c. ſane. de ꝓnul. no. Bar. in. l. in fame in fi. ff. de publi. indi. ꝛ in. l. hoſtes. ff. de capti. ꝛ in. l. ſi publicanus. §. in omnibus vectigalibus. ff. de publi. Si vero talie nõ ſunt ad vtilitatez boni cõis nõ põt eas iponere. ꝛ ſi iponit ſubditi nõ tenẽtur ei obedire. Aliq̃ aũt domini a pꝛefatis nõ poſſunt de nouo talias imponere ſuis ſubditis niſi g le gem vel ſenatuſconſultũ. vel ꝓſtitutionẽ ꝓncipis eis ꝓcedaſ. d. l. vnica vel p ꝓfeſſionẽ a ꝓncipe ex cã ꝛ ſpãliter ipe tratã. l. vnica. C. de ſupin dicto. li. x. no. Archi. i. c. ſi qs rompetas. xxiij. q. iij. ꝛ q̃ legit ꝛ no. in. c. Jnnouamus de cẽſi. vl̃ p conſuetudinẽ diutinã nõ p violentiã ꝫ ſpõte approbatã ab oibus cõtenter. C. de canone lar. titulo. ꝛ. l. ꝓcepti. ꝛ C. de auro coꝛonario. l. vna. in fi. li. x. ꝛ q̃ ſit talis conſuetudo de cuius initio nõ extet memoria. vt in. c. ſuper gbuſdam de verbo. ſig. ꝛ vide qõ no. bart. in. d. §. i oibus vectigalibus aliter ſi exigũt tenentur ad reſtitutionẽ illis a quibus extoꝛſerunt ſi ſciunt vel eoꝝm hereꝛ

ibus aut si nescíunt pauperibus vel ad bonum cõe ꝺ̃s Tho. in epistola ad quandam ducissam limitat hoc Pa. in. c. peruenit de immu. ecclia. verũ qñ imponunt p̃o publica vtilitate aut p̃ alio respectu sed si iponunt p̃ necessitate ipsius ciuitatis licite faciunt.

1 ¶ Sed qñ dicuntur ad vtilitatẽ boni cõis talie. ꝟ. ꝺm Rica. vbi. s. ꝙ aliqñ directe puta qñ iponuntur p̃ defensione fidei vel regni vel p̃o refectione pontium viaꝝ ẽ hmõi. Aliqñ indirecte. vtputa qñ eius frater vel filius est captiuus vel aliqua terra est sibi capta ẽ rex iponit talias vt recuperet qz sic redundat in bonũ subditoꝝ qz redditur rex magis potens vel maritat filiã ẽ hmõi addit tñ ricar. vbi. s. ꝙ negocio expedito si facultates regis supabũdant ẽ aliqua cõitas nimis grauatur ꝙ ꝺz ei subuenire sicut facit caput mẽbris. Dicit etiam idẽ Ric. in quolibet tij. q. xxvij. ꝙ ls nõ debeat subditos taliare qñ. Facultates sue sufficiunt tñ nõ est dicendũ facultates sufficere qñ nõ põt se defendere vel cõe bonus p̃o mouere nisi ita depauperet se ꝙ nihil sibi remaneat in thesauro quo se iuuare. posset si iterus. j. breue tps ab aduersarijs inaderetur maxime si multos hz insidiatores. Tali. n. regi necessarius est thesaurus qz aduersarij hoc sciẽtes magis eum timẽt ẽ magis pacifice vi uit ẽ possidet regnũ ls melius esset thesaurizare amoꝛe hominũ subditorum ꝗ̃ argentum vel aurum.

2 ¶ Utrum dñi q auferunt a subditis vsuarium. quem hñt in aliquo nemore ẽ hmõi teneantur restituere. ꝟ. ꝺm Rodo. ꝙ tenentur ad restitutionez: nisi sint tales subditi quasi serui. ita ꝙ nihil hñt p̃oprium sed ipsum vsuarium habent quasi p̃o peculio ita qꝺ dominus ad libitum possit reuocare. Simili ter alij que vsurpant ipsum tenentur eis nõ dominis.

3 ¶ Quid de prelatis qui p̃o eo ꝙ aliqꝺ ipenderunt legato vel alijs maioribus exigũt plusꝗ̃ expenderũt a subditis. ꝟ. ꝙ tenentur extorta restituere ẽ tantundem de suo Pauperibus erogare ẽ si supior cui querela de lꝰ fit fuerit negligens canonice subiaceat vitioni. c. q. plerigꝫ de immu. eccliarum.

¶ Quid de deputatis ad talias diuidendas qui vnum magis grauant ẽ alterum magis alleuiant. ꝟ. tenentur ad restitutionem aggrauato in ꝙtum plus aggrauauerunt vide. s. Restitutio i. in ver. ledens. ꝟ. iiij. 4

¶ Utrum occultantes bona sua ne tali entur ꝺm suas facultates teneant. ꝟ. ꝙ si talia est iusta tenẽtur illis q̃ pp hoc fuerũt magis grauati. Si vero nullus fuit pp hoc magis grauatus ls dño minus hñt sic tenẽtur ipsi dño nisi forte aliqñ fuissent iniuste ab eo grauati qz possent cõpensare. Si vero talia est iniusta nõ tenẽtur qz pñt occultare licite Idem dic qñ talia est indeterminata puta deputãtur alij vt exigãt quantũ pñt ꝺm facultates subditorum nõ tenẽtur se ꝓpalare nec silr tenẽtur restituẽ exactores qui aliquos alleuiãt ls peccent mortaliter ar. c. primum. xxj. q. i. quia ex hoc nullus grauatur nisi esset necesse sepius reiterare quia tunc tenerentur ad restitutionem aggrauatorum exactores qui contra conscientiam aliquos alleuiauerunt cõcor. Donal. ti. resti. 5

¶ Utrum possit alicui ꝛcedi imunitas taliarum. ꝟ. Pa. in. c. peruenit de immu. ec. ꝙ a principe ẽ ex p̃oprio motu sic ls ad preces nõ nisi ponatur in prinle gio clausula nõ obstante. l. fi. C. si ꝓtra ius vel pu. vtili. qz cum sit ꝓtra publicam vtilitatem oportet fiat mentio de ea vt no. bar. in. l. vacuatis. C. de decurio. ẽ in. d. l. fi. ẽ facit. c. ex parte de cape. imo. ab inferioribus autem alijs potest concedi sed cõmunitas non debet grauari sed minuetur puta si dabãtur centuꝫ ẽ vnus eximitur qui dabat decem nõ prestabit cõitas nisi. xc. aliter in preiudicium cõmunitatis concedere nõ põt similiter prefati inferiores ẽ cõitates possunt concedere non sua 6

subditis immunitatē hāc ls nō habeant
iura iperij vt veniāt ad habitādū i eoꝝ
terris sicut sit q̄tidie medicis doctoꝝ-
bus ⁊ hmōi ſz nō iam subditis nisi in
pretiudiciū solū cōcedentis.

7 ¶ Quid ergo de militibus cōtatibus
dñis ⁊ hmōi qui q̄tidie talias iponūt
adlibitū suū nūc plus nūc minꝰ exi-
gētes. ℟. fm ho. q̄ fures sunt ⁊ latrōes
nec hz locum consuetudo vbi cum vio-
lentia est introducta.

8 ¶ Quid de iponētibꝰ talias sup rebꝰ
ecclie ⁊ plonaꝝ ecclesiasticaꝝ. ℟. q̄ te-
nētur restituere nisi in casibꝰ cōcessis
de gbus. ē. Immunitas. §. xxxvi. cum
septem. §. sequentibus.

9 ¶ Utrū p statutū posset fieri vt licite
aliq̄s certum daret dño. ℟. q̄ sic fm
Ho. si fiat de ꝓsensu ipsoꝝ subditoꝝ
multomagis excusant dñi si a pncipio
ꝺ talt talia ꝓuenerūt libe ñ ex violētia

10 ¶ Utrū excusent dñi qui talē ꝓsuetu-
dinē fuenerūt q̄ capiūt a subditis de
mobilibꝰ bonis ipsoꝝ q̄tū volūt ⁊ q̄n
volūt. ℟. Rodoneñ. q̄ si certum est q̄
ab initio sit tale onus impositum sine
fraude ⁊ malitia sic pñt tollerari. Si
ꝺo nō est certum aut credāt pbilr q̄
nō sit ab initio legitimi ipositū sic te-
nētur restituere. Jn dubio tñ ex q̄ ab
eccliā tollerāt ñ eēt eis absolutio ꝺ ne
ganda simpliciter. sed cum dubitatio
ne ꝓstanda.

Antum est dictio taxatiua solū respectu eoꝝ
gbꝰ ānectit ⁊ excludēs ⁊ tacite
negās respecte alioꝝ vbi q̄dus eligēdi
specta an canonicos tñ li tñ respectu
canonicoꝝ ponit respectu alioꝝ negat
tex. i. c. cū ecclia de cā pos. ⁊ ꝓprie.

Emperantia Vide Sobrietas.

Emere Facit q̄ sciēter actū
sibi iure pbitū sub
coloze fraudulēto sac. c. p venera
bilē in ꝑbo videbatur q̄ filij sint lti ⁊ p
Pau. i cle. i. de sepul. ⁊ ar. optimū. in. c.
quaritie de elec. li. vi. no. He. ubidez qꝺ
uol. bū p dispositōibus pēalibꝰ

Emeritas ē audacia in
malū. l. tube-
mus. C. ꝺ sa. san. ec. no. Car. de
sum. tri. cle. i.

Empus anni q̄ regrat
copletū vel suffi
cit iceptū. ℟. Pa. i. c. ad nr̄am
de regula. q̄ ꝺubio iuris tenēdū ē q̄
in dignitatibꝰ fauoꝝ ꝓsideratur. Et iō
annꝰ iceptꝰ hētur ꝓ cōpleto. ⁊ ita tz
gl. i. d. c. Sz fallit i ēpatu vbi est spāle
q̄ sit cōpletꝰ. Jn regule obſuatōe vbi
est gratuitas ⁊ laboꝝ. ⁊ sic odiū: iō ꝓple
tus exigit ar. c. q̄ i insulis de regula. ⁊
sic itellr. xx. q. i. si in q̄libꝰ. ⁊ i. c. signifi-
catū de regula. Regularit ꝺo ꝺz ēē cō
pletꝰ: nisi aliud iure caueat. vt no. Ar
chi. i. c. si annū q̄tūdecimū de iudi. li.
vi. de q̄ vide. ē. Etas p totū. Hora ē. xx
iiij. ps dicit Punctus est q̄rta ps horę.
Momentū est decima pars puncti ꝑz
Jo. an. in. d. c. de cā pos. ⁊ sic. xl. momē
tis hora constat.

Erguersator est q̄ i to
tū a lite
recedit. vj. q. iij. §. notādū. vj. vi
de. ē. Accusat. §. viij. qꝺ nō pōt tergi
uersatione celari dī notoriuꝝ in. c. tua
de cohi. cle. ⁊ mu.

Emptare ꝓprie ē p expli-
mentū sumere
de eo q̄ temptat ꝑz Tho. ſa ſe. q. xcv.
¶ Quō tēpta q̄s deū. ℟. duobꝰ mōis
s. ꝑbis ⁊ factis ꝑbis q̄n deo in oꝛone
collogtur: ⁊ petit ea itētiōe vt ex plozet
dei sciaz aut ptātez seu volūtatē ⁊ inde
exprimentū sūmat. Factis ꝺo temptat
deū: q̄n p ea q̄ facit itendit exprimentū
sumere diuine ptātis sapientie vel pie-
tatis: sed q̄n iterptatiue deū tēptat q̄ ⁊
si nō itendat exprimētū sumere de deo
aliq̄d tñ petit. vel facit ad nihil aliud
nisi ad pbandū deū. Qꝺ verꝰ ē q̄n sine
necessitate vel vtilitate hoc facit qz
in necessitate vl̄ p vtilitate q̄n q̄s se cō
mittit deo in suis oꝛonibus aut factis
nō est tēptare deū sicut. q. p ali. xx. Cū
ignozamus qd agere debeamus ad te
sunt oculi nr̄i. Et iō dicit glo. Mathe.

nj. deū tēptat q hīs qd faciat fine rōe cōmittit se periculo experiens vtrum liberari possit a deo.

2 ¶ Utrū tēptare deū sit pcm̄. ff. q sic q2 pūmittit ignorātā & dubiū de diuina pfectōe. Nullus enī pūmit tēptare eū de cuius excellētia ē certus: & cuz tēptare isto mō ptineat ad dei irreuerentiā opponit directe religioni. Et sic est graue peccatū: min9 isti ḡ suppstitio q2 tēptans ptestatur tātū dubitationē ꝑbo vel facto & suppstitiosus ptestatur errorē facto. vt p3. ē. Superstitio. §. i. Si vero experimentuz quis sumat de ptinentibus ad dei perfectionē solū vt alijs demōstret. hoc nō est tēptare deū si subest. Necessitas iusta vel pia vtilitas & alia q̄ ad hoc cōcurrere debent sicut apli petierūt i noie xpi facē signa act. iiij. vt ifidelibus innotesceret virt9 xpi. Itē no. q duplicit̄ qs petit signuz a deo Primo explorādo dei prātē. aut dicti ei9 veritatē & hoc est tēptare deū. Secūdo vt instruatur qd sit circa aliq̄s factū placitū deo & hoc nō ptinet ad dei tēptationē: qñ tale qd p sacraz scripturā nō est reuelatum aut per sanctos seu per ecclesiam.

Estamentum

est voluntatis nre iusta sñia de eo q̄ qs vult post mortem fieri cū heredis institutiōe. vt habetur in. l. i. iuncta gl. ff. de testamē. vnde bene dicit iusta sñia: q2 si est iniusta puta vult exheredare filiū sine cā si est seruāda. xiij. q. ij. si qs. Aut si p̄cipiat corpus suū tractari in matre. ff. de cōditio. institu. l. quidā suo testamēto. vel ꝫ bonos mores aut pietatez aut ve recūdiā. l. cōditiōes. ff. de cōdi. insti. & l. filius ibidē. Itez o3 q̄ instituatur heres q2 sine ei9 institutiōe nō erit testm̄ vt isti. de lega. §. añ heredis. Et sic differt codicillus. q2 ꝑ codicillū nō potest dari hereditas vel admi. insti. de codicil. §. codicillis.

1 ¶ Quis pōt facere testm̄. ff. q̄ gēcē nō ꝓhibetur. & q ꝓhibetur. ff. q. xix. genera ꝑsonaꝝ. Primo furiosus seu mētecapt9 q nō h3 lucida iterualla. c. fi. & testa. l. furiosuz. C. q testa. fa. nō po. Secundo surdus & mut9 a natiuitate sec9 a casu. & scit scribere. l. discretis. C. q te pa. nō po. Tertio nō valens articulate log. ita vt nō possit exprimere nomen heredis nec scribere. l. iubem9. C. eo. ti. Quarto ipubes isti. ḡbus nō est p. fa. testa. §. ꝓterea. Quinto filusfamilias nisi de castrēsi peculio vel q̄si vt in. c. l3 de sepul. li. vi. & l. pe. C. q te. fa non po. q̄ limita vt. ff. Religio. §. lvi. Sexto p̄digus cui interdicta iudice bonoꝝ ad ministratio. l. is cui. eo. titu. S3 testm̄ añ factū valebit. vt ibi septimo dānatus ad mortē naturalē vel ciuilē. vt ff. deportati ēt si fugitiū de manu iudicij vt. ff. eo. ti. l. eius & quod ibi no. & l. g vltimo supplicio & ibi Bar. ff. de pēis & dānati ad ꝓpetuū carcerem. l. vj. ff. de publi. iudicijs. Secus si eēt dānat9 ad pēnā ilerioꝝ. octauo mālestus vsura ri9 nisi ꝓstet ꝑpus cautionē h3 formā. c. ḡḡ ō vsu. li. vi. Nono excōicat9 h3 aliquoꝝ opinionē quā segt glo. i. c. decerni mus de sen. excō. li. vi. S3 h3uz cōtrā tur. Decimo sunt. xij. q. ij. illud. & l. filius. ff. eo. ti. Undecio glibet religiosus q ꝓfitetur tria vota ſbalia vt i. c. ij. de testa. xij. q. ij. nō dicatis. Sec9 de aliis vt sunt heremite & hmōi. xix. q. vlti. §. ꝫ paulus Buodecio hereticus. q2 oia bona sua sunt cōfiscata ipo iure. c. cuz h3 leges de here. li. vi. Tertiodecio dubi9 de statu suo. s. an sit. i eo statu in q̄ testari possit vel ne. l. de statu. ff. eo. tit. Exemplū captus a latronib9 dubitat an sit seruus vel liber. vt i. l. i. in pin. ff. de leg. iij. Quartodecimo obsides intellige de illis xpiāis. apō infideles datis aut de illis qui erāt captui popu li romani. non aūt de obsidibus q dātur ab vna ciuitate ad alīā vt legitur & no. in. l. obsides. ff. eo. ti. Quintodecio dānatus ob carmē famosum seu libel luz in iniuriā alterius. q2 etiā infamis efficitur vt. i. l. is cui. §. si qs ob carmē ff. eo. ti. bar. tñ ibidem. & cōuer tenetur q̄ ex alia cā infames nō ꝓhibentur te

ſtarl. Sexto decio reus cris leſe mat-
ſtatis. l. g ſg s. C. ad. l. iulia. ma. vi. q. t. §.
vex. Decioſeptio q ē aphōſites captuꝰ
l. cꝰ. ff. eo. ti. Intelligē iſtō de hoſtibus
romani ꝑ ery. Decio octauo vtroq; ca
rens lumie. hodie tñ teſtat dūmō ſuet
qō no. i. hac ꝓſultiſſima. C. q te. fa. po.
q ſūt iſta ſz ange. are. iſti. q nō ē ꝓ ſa.
testa. §. cecꝰ ꝑmo q ſint. vij. teſtes z no
tariꝰ vel aliꝰ loco notarij ſpāl̄r ad hoc
vocatꝰ ſo q ꝓdictos coraz ſe aduocet
z manifeſtet q vult teſtari ſine ſcript]
tertio q in ꝓncipio teſti z añ legata fi
at inſtitutio heredis. tiy. deide faciat le-
gata z fideicōmiſſa. v. q notarij māu
oia ſcribant i ꝑſti teſtō. vi. q ꝓicti te
stes ſe ſubſcribāt z ēt tabellio. vij. q tā
a teſtibꝰ q̄z a tabellioē vl ab illo alio te
ſte loco tabelliōis poſito ſigilletur ita
q ſint viij. ſigilla. viij. q de his oibus
notariꝰ faciat mētionē fallit ſi ſz bal.
ibidē niſi teſtet iter libos q: tūc ſuffi-
ciūt duo teſtes Hoc idē ſuādū ē in co
dicillis cecoz vt. i. d. l. hac ꝓſultiſſima.

¶ Utrū ꝑſati q teſtū ñ ꝑñt facere pot
ſint diſponere i ꝑias cās. §. q nō ꝑmi
nec ārti ſimplr nec gnti niſi ō peculio
caſtrēſi vel q̄ſi ſz bal. i. l. i. C. de ſa. ſan.
ec. z no. d. c. ſz nec ſexti nec ſeptimi nec
octaui ſimplr ſz bar. z idē dicit de q̄li
bet decedere i mortali. Sz Pa. in ſēca
de teſta. i hoc vltio tz ꝓiuz z bñ q:
eccliā recipit oblatōes publicoz pcōz
niſi vbi ſpāl̄r ꝓhibeē ē vt ꝑz i gl. i. c.
oblatōes. xc. di. Ergo ſorteꝰ eleēoſynas
nec. x. nec. xi. ne. xij. nec. xvi. nec. xvij. ſz
xiij. ē dubiū int doc. Sz tene cū Pa.
vbi. §. q ꝓt aliq; ät ſic ēt ſi log ñ ꝑñt dū
ſignis ānuāt. Uſi pōt bal. i. l. i. C. de ſa.
ſan. ec. exemplū de q̄dā aduocato q ſi
valens log iterrogatꝰ ſi volebat q tot
barent ꝑ aia ſua pauꝑibus aperet li-
brum in ſignuz ipſum aperuit. z q va
let affirmat.

¶ Teſtōz quot ſunt ſpēs. §z. duet vna
of teſtiū nūcupatiū z ſine ſcriptis z ē
illud i q̄ teſtōis z heredis z legatario
ruz noia z oia q̄ in eo ꝓtinētur coraz te
ſtibus nūcupant. i. māſteſtant. z of ſi-
ne ſcriptis. i. ſubſcriptiōe teſtiū z alijs
ſolēnitatibus q̄ regrūtur in teſtamēto
in ſcriptis ſcō de q̄. i. l. hac ꝓſultiſſima
C. de teſtamētis. Et ēt q: ſine oi ſcriptu
ra inde facta ꝑt gs teſtari nuncupatine
dūmō coraz teſtibus z ꝑdītione legitis
nuncupet heredez z ſuā explicet z volū
tatez. Inſti. de teſta. §. fiāō ſi gs nō hz
notariū aduocet legitimū numerū te-
ſtiuz z explicet nomen heredis z aliaſ
inſtitutiōes z legata z roget eos vt ſint
teſtes z valebit aliud of teſtiū in ſcri
ptis z iſtō pōt facere gs q̄ſi nō vult q
testes vel aliqs ſciat ſuā diſpoſitionez
Uſi regrit multa de ſba vt i. l. iubem
C. de teſta. z. d. l. hac ꝓſultiſſima z niſi
quis ſit bñ doctus facilr errabit tipo cō
dēdo Jō habeat aliquē doctoē ꝑ ꝓſi
lio q vult facere de quo q: nō eſt i ꝑſu
omitto vt dixi Aduerte etiā q gs pōt
relinquere ſic dicendo coraz notario z
testibus. Volo q heres meus faciat in
oibus z ꝑ oia ꝓut cōtinet in q̄dā mea
cedula ſcripta manu mea q̄ apud talē
religioſuz z valebit ſm Alex. de Imo.
in. ſtipulationū. §. illud. ff. de ver. obli.
z bar. in. l. ſi ita ſcripſero. ff. de cōdi. z
demon. z paulū de caſtro in. d. §. illud
z bal. in. l. captatorias i. q. v. C. de teſta.
mīti. Jo. de imo. in. l. illa inſtitutio. ff. de
here. inſti. z in. c. cuz tibi de teſta. Ra-
tio q: ſz in teſtamento nuncupatiuo de
beant palaz nuncupari q̄ fiunt vt a te-
ſtibus exaudiātur. l. heredes palā i ꝓn
cipio. ff. de teſta. z in. l. iubemus. C. eo
q: parla ſūt ſplicite z explicite exꝑme
re. d. §. illꝰ z. d. l. ſi ita ſcripſero Ideo
valet Sed videat qui ſic vult q taliter
littera ſua cognoſcatur vt non ſit dubi
um de ea quia aliter eſſet periculoſum
Sed non valeret inſtitutio heredis
ſi diceret inſtitutio heredem illum cu
ius nomē eſt in quadam mea cedula

apud tale ꝓ Bar.i.d.l. si ita scripsero
qué segt Bal. & ange. ibidem.

4 ¶ Quot testes regrũtur in testõ. ℟. q
vti. legitimi & q sint rogati vnde si te
stiñ sine scriptis héat minꝰ q̃. vy. vel
si sũt. vij. nõ tñ rogati nõ vꝫ. l. heredes
palá. §. pe. ff. de testa. fallit hoc in testõ
ceci vbi sũt necessarij. viij. Jn testamẽ
to rustici i rure facti vbi plures nõ pñt
inueniri sufficiũt. v. Jn testõ facto iter
liberos silr sufficiũt duo ꝑm Bal. in. l.
hac ꝓsultissima. C. qui te. fa.. po. i testõ
facto in pñtia ipatoris ꝑcibꝰ sibi por
rectis vt audiat sufficit vnꝰ. an ât nota
riꝰ cõputet ꝑ vno dicẽdũ q sic sꝫ cau
tius é q pur sint. vij. sine eo. Jnsti. de
testa. §. fi. de. pba. qñ. & d.l. hac' cõsul
tissima. & l. oinꝫ. C. ẽ testa. Jn testõ mi
litis i exercitu sufficiũt duo testes & in
bello ꝑut voluit. milites. C. de mili. te.

5 ¶ Sꝫ nunqd in foro aie valeat testñ
factũ coꝝ duobꝰ testibꝰ solũ. ℟. Pan.
in. c. cum eẽs de testa. ꝫ q i dispositis
ad pias cãs ꝫ in hoc cõiter ꝙcor. doc.
Jn alys ad ñ pias cãs Pa. ꝫ q vltra
duos testes requirit pñtia sacerdotis
pochialis vel loco eius duo alij testes
aliter nõ valeat nec regrit q sint roga
ti vel q sint masculi oẽs. quidẽ tenent
indistincte q valeat coꝝ duobꝰ sꝫ ego
dico q si non subest suspitio fraudis
valeat q cessat rõ legis si ꝙ sit suspi
tio fraudis dico regrt solẽnitatẽ iuris
ciuilis & ad. c. cũ eẽs & c. relatũ el. i. eo.
ti. dico q habẽt locũ in terris eccliẽ vt
pz ex eoꝝ subscriptione.

6 ¶ Sed q nõ pñt esse testes i testamen
tis. ℟. q oẽs q ꝑ testibꝰ reprobãt a iu
re. vt. j. testis. Jté i testõ spãliter nõ pẽ
esse mulier. ff. de testa. l. q testõ. §. muli
er. Jtez hermofroditus in quo ꝑualent
muliebria. l. q̃rit. ff. de sta. ho. itẽ ille cui
hoc est interdictũ ꝑ statutũ vel a iudi
ce. Jté seruus Jtez ois qui hz in pñte
hereduꝫ sicut pr̃ aurus & similes ꝑban
tur hec insti. de te. §. testes. & §. sequen
ti. Jtez q nõ est testi capax. sicut spurij
testatoris. Hereticus dánatus ad me
tallũ. & sisto. Jtem q̃s leges ipꝛobos &
intestabiles iubent esse. vt sũt de crimi
noso dánati & mulieb̃ria passi. ff. ẽ te
sti. l. ob carmẽ. Jtem legatarius nõ põt
esse nisi quo ad qõnem vertentez inter
herredez & extraneũ Insti. de testa. §. le
gatarius. Sed quo ad factũ suũ int se
& heredem non potest.

¶ Ex qbꝰ cãs testiñ dr̃ nullũ. ℟. q 7
quends de testõ nũcupatiuo & sine scri
ptis ex ẽptuor. ꝓio si testõr nõ erat ha
bilis ad testañ. Secundo si institutꝰ he
redez nõ capacez vel nullũ instituit he
redem. Tertio si ꝓteryit iaz natũ quẽ
instituere vl̃ exheredare debuit. Quar
to si non sit legitimus numerus testiũ
legitimorum & rogatorum.

¶ Quando testiñ tz. sed tamẽ irritatur 8
& rumpitur. ℟. q. vij. cauſis. ꝓio
quando testator non ꝓeuidit de post
humo. qui post testamentuz est natus
si tamen idem posthumus mozeretur
ante mortem testatozis testiñ nõ rum
pitur quo ad effectum. idez dic de qua
si posthumo. vt est arrogatus. vt ille q
tempoze testamenti non erat suus. Sꝫ
tempoze mortis sic. Jtem qñ cáz exhe
redatõis ipzobat heres sumꝰ & ꝑ sniaz
rescindit. Jté si testõr patiet capitis di
minutõez nisi iterũ fiat ciuis romanꝰ
vel sui iuris. Jtem ꝑ ẽm testiñ reuoca
toriũ primi. Jtem si heres non adiuit
hereditatem vel añ aditaz decessit vel
cõditio sub qua institutꝰ fuit deficit &
filia de quibꝰ insti. gbus modis testa.
infir. per totum.

¶ Utrũ legata facta in testõ nullo vel 9
irritãdo debeãt. ℟. q si testñ est nullũ
ex ꝓteritiõe iã nati vel rũpitur ex ꝓ
teritiõe posthumoꝝ vel qñ posthumo
rũ vel rescidit ꝑ sniaz ꝓposita q̃rela ẽ
inofficioso vel ẽ tabulas sic legata de
benẽ fz istitutio nõ teneat. C. de liberis
ꝓteritis auc. ex cã. silr dic si testñ rũpi
tur ex falsa cã vt puta. El. instituit. B. &
substituit eidez. B. C. moritur. B. testõr
El. facit aliud testñ dicens q̃ heredes
hr̃e volui & habere non possũ Tu. B.
esto heres. Zz. n. L. rumpat q̃tũ ad in
stitutionẽ tñ legata debẽtur Si ꝙ te

statmẽto sit nullũ puta q2 instituit heredẽ nõ capacẽ vel nullũ q2 nõ fuerũt testes debuit tunc an debeãt legata esse dicta int doc. & dic. vt. ff. heres. §. v.

10 ¶ Quid si testm̃ sit cũ clausula i fine q si nõ valz iure testi valeat iure codicillor. salte vel iure cuiuscũq3 alterius vltie volũtatis valere voluit & tenere. ff. q si testm̃ patiatur defectũ vel iuris repugnãtiã in his q̃ sunt de ista eius mihi facit hec clausula nisi testetur int liberos ff3 cõem opiõem. Si ho patiatur defectũ solẽnitatis debite p̃term̃isse sic valebit iure codicillor. C. de codicillis. l. fi. dũmõ solẽnitas sufficies codicillo sit apposita. s. v. testes lz nõ rogati & sic legata in eo relicta debentur Insti. de codicillis in p̃in. Et istitutio q̃ in eo erat scripta lz directa videatur tñ i casu fideicõmissi quertitur. l. seceno. ff. ad tre. Et tõ ab intestato venientes accipient hereditatem & ifi rogati videãtur restituere tenentur istituto p fideicõmissum ar. C. de fideicõmissis. l. eaz quam frater tuus.

11 ¶ Utrũ vltimũ testm̃ semp valeat. ff. ff3 gl. in. c. ij de ẽpti. li. vi. q̃ sic allat ca pitulũ vltia volũtas. xvij. q. ij. fi. de leg. i. si mihi etiã si de p̃zio nõ faciat mentionẽ Fallit in duobus casib9 p̃mo in testõ facto int liberos. C. õ testa. aut hoc int liberos. Secũdus cũ ipse testator sibi legẽ idipsum vz si fecero aliud testm̃ nõ valeat nisi de alio fecero mẽtionẽ tũc oz faciat mẽtionẽ aliter nõ valere vltimũ. ff. de leg. iij. l. fi qs Item si ẽm testm̃ sit sub cõditiõe q̃ est de p̃terito vel p̃sti puta instituo heredẽ ticiũ si sempr3onius est vel fuit consul tũc si cõditio fuit vel est ꝑa rũpitur ẽnum. Si ho nõ est ꝑa nõ rumpitur. Si ho testm̃ fit sub conditione futura tunc si conditio est possibilis etiam si nõ adueniat rumpit p̃mũ testm̃ Similiter si conditio sit impossibilis hẽtur p nõ adiecta & rumpit p̃mũ testm̃ vt hẽs in. l. cũ in ho testõ. ff. de iusto. ru. pe.

12 ¶ Que pene nõ implẽtis volũtatẽ defuncti. ff. q̃ aut ẽ heres extraneꝰ & sic perãlt totã hereditatẽ de voto. c. licet xi. q. i. silvester de testa. c. si heredes. Si ho heres ẽ filius tũc si hereditas est dubie utilibilis amittet solũ rebuata sibi legitima. C. de fideicõmiss. auten. hoc amplius. Si aũt est indubitabilis puta q3 dues regnũ & hmõi sic totã pdet. d. c. lz in fi. & hec ita intelligo in dispositis i testõ q̃ ipso iur hñt auctoritatẽ vt sunt legata & substitutiões & hmõi In aliis aũt necessario heres seruare non tñr vt si ꝓcipiat filius q̃ stent simul vsq3 ad tale tp̃s vel q̃ nubat tali vel nõ nubat tali huiusmodi Sed si testator vult i hmõi hꝰ dem obligare efficacter adiciat penã heredẽ dãnando in legato p̃stando cã pene puta petre heres meus dato. c. ticio si tale q̃d ne feceris &c. q2 si tenebit tale legatũ dũmõ q̃ ꝓcipitur non sit impossibile vel turpe ff3 leges Insti. de lega. §. pene quoq3.

13 ¶ Cuiꝰ expẽsis seruus fugitiuꝰ legatꝰ sit q̃rẽdus. ff. Pa. in. c. idicãte de testa. glo. in. l. cum seruus. ff. de le. i. distinguit q̃ttuor tpa Primũ testi. & si tũc erat i fuga sic expensis heredis Intellige si lõge absens erat sic & de alia re legata dicimus vt in. l. cũ res. ff. de le. i. Secũ si ꝓpropze Secũdũ tẽpus post testm̃ & ante mortẽ testatoꝛ & si tũc fugit expensis legatarij. Tertiũ post mortẽ testatoris & ante aditã hereditatẽ & si tũc fugit culpa heredis sic tñr ad estimatiões heres sine culpa nõ tenetur nisi pueniat ad eius manus. Et ides dic in q̃rto tpe. s. post aditaz hereditatez Rõ q2 sicut heres liberatur interitu rei relicte intellige q̃n res debetur in spẽ nõ in genere vt in ẽptate. l. q̃ te mihi. ff. si cer. pe. sic & in fuga fuit sine sua culpa liberatur. Sed i p̃zio casu vr testator sic voluisse.

14 ¶ De detractiõe falcidie trebellianice & legitime Vide. §. Legitima & sic dic hereditatẽ in. xij. vncias & qui dꝰ hꝰ legitimam accipiet q̃ttuor vncias p̃zio Si postea dꝰ restituere alteri hereditatẽ detraheret q̃rtã ptẽ. s. duas vncias & sic medietatẽ restituet vel quar-

tā falcidiā ⁊ quō cessat vide. ff. legitīa.

15 ¶ Utrū institutꝰ heres icerta re possit detrahere trebellianicaz. ff. q non sed solū heres vniuersalis ita ꝓsulunt bal. p. l. ꝓnam. ff. ad. l. fal. ⁊ recitat Pa. in c. raynutꝰ de testa. ⁊ intelligit heredē vniuersalē nō solū q institutus insolidū sed ēt ille q institutꝰ in certa q̄ta hereditatis. Sicut videmus de falcidia q̄ detrahi potest p heredē ꝓtutū in dimidia pōtōe hereditatis vt ꝓbatur in. c. raynaldus extra eodē.

16 ¶ De executoribus testamentorum. vide exe cutor.

17 ¶ In quo differt testū a codicillo. ff. q in. viij. primo q in codicillis nō potest fieri recta institutio ꝫ tū fideicōmissaria secus i testō. Secūdo q p codicillū non admittitur hereditas heredi. instituto p testū nisi i vno casu qñ in codicillo dicit heredē institutū non mereri in volūtatē suā q; tūc tāc̄ indigno auferē hereditas siue sit solus heres siue sit vnus de pluribus Idez dic de oibus si sic dicat oēs non mereri. l. diui. seuerus. ⁊ Anthonius. ff. de adi. lega. In religs vero fideicōmissis vl legatis in testō bene pōt p codicillū adimere Insti. de adēp. lega. p totū. Tertio q exheredatio nō pōt fieri p codicillum. Insti. de codicillis. §. codicillis Quarto heredi pure cōstituto in testamento non pōt ꝓditio adici in codicillo que obsit sibi Institutꝰ ō codicillis §. ⁊ directo. Quinto q heredi instituto in testamento nō pōt fieri substitutio directa in codicillo licet facta trahatur ad fideicōmissariā q; videtur testator rogare institutum vt hereditatē restituat illi quē i codicillo substituit ei l. scęuola. ff. ad trebe. Sexto quia in codicillo sufficiunt. v. testes ēt nō rogati C de cōdi. l. vlt. Fallit hoc in codicillo ceci de quo. ff. §. l. sed in testō. vij. rogati ⁊ in codicillo testis pōt esse mulier. ꝫ non in testō. l. g testō. §. mulier in testō ff. de te. Septimo q; potest quis decedere pluribꝰ codicillis relictis validis nisi sibi ꝓdicant. ff. de iure codi. l. diui. seueres sed nō pluribus testis. Octauo q; si quis dū esꝫ filiusfamilias fideicō missum in codicillis reliquerit. ⁊ postea patersfamilias decesserit cadē volūtatē durante valebūt codicilli Nec aūt esse non poterit i testamēto. ff. de legatij. l. i. §. si filiusfa. ex qbꝰ pz, codicillus est quedā sine institutione dispositio vltie volūtat̄ qa sic testū ita codicillꝰ morte cōfirmat. C. de cadu. tol. l. vnica.

¶ Utr heredis instituto possit ꝓmitti in alterius volūtate expresse. ff. q nō imo oz q oīe ꝓpto nomē hꝰdis exprimat vel p ꝓpriā scripturā. l. hac ꝓlixissima ⁊. l. iubemus. C. eo imo tenuit Jo. an. in. addi. ad spe. eo. ti. post albertū papiensem. Quod si qs ad interrogationē alterius puta dicentis vis talē instituere heredem Rñdeo sic nō valere testamentum quamuis gl. in. d. l. iubemus teneat ꝓximū tenetur tamen in c. cū tibi eo. ti. q de equitate canonica valeret ⁊ limitāt hoc distinguēdo Bern. Inno. ⁊ ho. in. c. cum tibi eo. ti. q aut cōmittitur in volūtate heredis. f. an voluerit esse heres vel ne ⁊ sic valz. l. verba hec. ff. de condi. insti. Aut cōmittit in voluntate alterius ab herede expresse vt puta instituo heredē quē ticius voluerit ⁊ sic non valz. ff. de here. inst. l. si quis sempronium ⁊. l. captatorias Si tamen quis ita diceret committo omnia bona mea arbitrio ticij vel dispositioni ticij valz ticius tenetur distribuere in pias causas Jn quibus habemus regulam iuris humani gentium ⁊ diuini que est q; pręomnibus dispensetur in religionem diuinā vt pcā elemosynis redimant ⁊ sic dispensando non pōt velle aliud q̄ voluntas testatoris. Sed dispensaret in ꝓphanis cū nullā habeat regulam posset alio modo dispensare q̄ sit voluntas testatoris ⁊ hoc sequitur bar. in. l. f. C. de sa. sanct. ecclę ⁊ pa. in. d. c. cum tibi.

¶ Quid si tacite institutio heredis cō mittat alterius dispositioni. ff. q valz l. ille institutiones. ff. de here. institu. ⁊ l. non nunq̄. ff. de conditio. ⁊ demon-

stra. & eodem modo legatū tacite pōt
test cōmutt voluntati alterius. ff. dele.
§. l. prima sed non expresse. ff. de le. pri
mo. l. capitatoie & dē tacite alteri⁹ vo
lūtati p̄mittē sic Instituo te hēdē vel
lego ſ̄ tibi si tuus capitolū ascēderit.
expresse vero quando dicit Instituo
illū hēredē quē titius voluerit vel lego
tale quid cui sempronio placuerit.

10 ¶ Utrū istitutio possit fieri icerte p
sone vt puta Instituo heredes meos
paupes christi. ff. gl. in. d. c. cum tibi
q̄ sic & ſ̄ Bar. in. l. captatorias. C. de
testamen. inutita. etiam si addēt eligen
dos per p̄zōē tales & huiusmodi & di
cit q̄ dicita. l. loquitur quādo ius in
stitutionis cōferi in voluntate alteri⁹ ſ̄
non quando electio persone solū vt in
casu nostro & ideo non est contraria.

11 ¶ Utrū institutio heredis possit fieri
sub ꝯditione respōdeo q̄ sic dūmodo
non instituat ad tēpus certū vputa vſ
q̄ ad pascha vl̄ ad tres ānos q̄ nō va
leet talis conditio & vitiat nō tamē viti
at vt Institu. ⁊ heredi. Instituē. §. he
res sed ad icertū poterit vt puta donec
vixerit vel talē istitutō post ꝯ absolut⁹
fuerit ab excōmunicatiōe. ff. de heredi
bus instituen. l. in temp⁹ Fallit in mi
liter qui potest instituere etiā ad temp⁹
certū. l. miles ita. ff. ⁊ milita. testamē.
Nic aduerte q̄ istitut⁹ hēs ad diē cer
tū alio hēde nō dato sp erit hēs vt i. l.
hēditas ex die. ff. de hēdibus istituen
dis Et idē dic quando instituitur ad
diē incertū quia nemo pro parte po
test decedere testatus & pro parte inte
status. l. ius nostrum. ff. de regu. iuris
Hoc tenet Joannes de mola. & Bal
dus & Angelus in dicta lege heredi
tas Ideo si q̄s instituerei hēres donec
vixerit alio non dato hērede erit per
petuus Hoc firmat Bal. & Salicetus
in. l. extraneū. C. de heredi. instit. & pau
de ca. in. l. certi. C. de testa. mili. Et licet
Bar. in. d. l. hereditas teneat q̄ si testa
tor aperte voluerit vt non esset heres
nisi in vita vel vsq; ad talem diem q̄
non erit perpetuus tamen communi
ter doc. tenent contra eum vt Bi. in. l. ſi
quis ita heres istituatur excepto fun
ff. de. here. instit. Bal. & Ange. in. d. l. hē
ditas. & est verius quia testator nō pōt
ius accrescendi prohibere nec respectu
rei nec respectu temporis quia causa
testati trahit ad se cāz iteſtati q̄ digni
or. d. l. hereditas facit. l. ſi miles vnum
ex fundo. ff. de testamen. milit. & proba
tur in. d. l. ſi. quis in legatis tamen be
ne potest prohibere ius accrescēdi & ita
loquitur. l. dominus. ff. de vsufr. Secus
in hereditatibus vt in. d. l. siquis vbi i
stitutus ex certo fundo detracta men
tione de fundo. habet totam hereditā
tem Nam testator non potest facere q̄
tura non valeant in suo testamento vt
ni aut. vt cum de apel. cogno. §. ceterū
Posset tamen dicit q̄ in conscientia
opinio Bar. est vera in eo qui erat sim
plex & hec ignorabat Secus in eo qui
hanc dispositionem iuris sciebat quia
videtur voluisse quod ius volebat. Itē
Item dic q̄ potest instituī sub con
dittione dummodo conditio sit possibi
lis & honesta excepto filio qui nō pōt
instituī sub omni conditione ſ̄ substā
tie illa que est in potestate instituentis
vt in. l. suus quoq; in prin. ff. de here.
insti. Nam non potest filius grauari i
debito bonorum subsidio. C. de inoffi.
te. l. quontam in prioribus.

12 ¶ Utrum possit fieri institutio here
dis in certa parte. §. q̄ sic sed si alius
instituitur heres i vniuerso erit talis
potius legatarius quam heres. l. quoti
ens. C. de here. instit. §. heres possunt ta
men plures institui equis portionib⁹.
Instit. de here. instit. §. ſi plures institu
untur & per capita & parti per stirpes
vt in. d. §. ſi plures no. hic q̄ institutis
pluribus heredibus distributio fidei
cōmissoriz in casu in quo accrescit he
redibus non fiet ſm distributionez re
rum in quas erant instituti sed ſ̄ par
tem institutorum equaliter nisi volun
tas defuncti manifeste contradicat vt
l. quotiens. §. ſi duo. ff. de here. instit, &
l. nunc ꝯ z. l. quotiens. ff. ad trebel.

23 ¶ Quot modis fit institutio heredis ff. d. tot ob⁹ modis. s. directe ⁊ oblique. Directa institutio non potest fieri nisi in testamento ⁊ est quando verbis rectis siue obligs recto iure instituit hēs ad quē vult testator hēditatē suā siue illud in quo instituit pervenire ⁊ illud capē nullo mediante. oblū vero institutio siue fideicommissaria. hereditas reliqui potest testamēto ⁊ codicillo ⁊ fit cum rogat in codicillo heres institutus i testō vel hēs ab intestato vēlēs vt hereditatē restituat Alteri Jo eni cui restituit hereditas erit heres per fideicōmissum. Insti. de codicill. §. pe. ⁊ ff fideicom. here. §. pe.

24 ¶ Quot sunt differentie heredū. ff. ⁊ tres nam quidā sūt necessarij tantum sicut si seruus instituatur heres a dño suo ⁊ dicitur necessarius q⁹ velit nolit tenet hereditatem etiam insp̄ctam adire si modo cuj hereditate cō sequat simul libertatem ex testō dñi ⁊ tpe mort erat in ptate dñi aly sūt sui ⁊ necessarij ⁊ isti sunt liberi qui sunt i ptate testatoris tpe mortis vt filius familias ⁊ descēdētes ex masculis filys descendentes. n. a filiabus sunt i ptate patris eorū vel aui paterni sed est differentia quia viuente filio meo meus nepos non erit mihi suus heres ij bñ mortuo filio meo q⁹ nihil est medius quo impediatur. ⁊ sic de ceteris. Et dicūtur sui quia domestici ⁊ quia viuo patre quodammodo existimantur dñi necessarij vero quia de iure ciuilli cogebant fieri inuiti heredes sed de iure pretorio permittit eis ab hereditate abstinere si velint. Alij sūt extrāei heredes vt sūt oēs g̃ sūt sub ptate testatoris nec subiecti iuri eius sicut sunt filij emancipati filij ēt a matre instituti q⁹ femine nō hñt filios in ptate. Pro hāc ꝛ hec oia Insti. de here. quali. in pri. Jtē heres alius testamentarius vt ille qui est in testō scriptus Alius est substitutus. s. g. alij substituitur heredi Alius fideicōmissarius cui ex fideicōmisso est hereditas restituta Alius legitimus vt iste qui ipso iure ⁊ sine testamento defuncto succedit.

¶ Utrū ex pteritiōe legitimi heredis. 25 testiū reddat nullū. ff. ⁊ sic si sunt de illis ad quos stricto iure legitima spectat hereditas ⁊ nisi rite exheredentur Et qui sint tales, aduerte q⁹ sunt tres linee ꝑsanguineoꝝ. s. ascēdētiū descendentiū ⁊ collateraliū testato⁹ autē ḡdu hz aliquē de descēdētibus tenet illū heredē instituere vel exheredare si ē causa ⁊ si talē instituit siue sit filius vel nepos mortuo filio vel pronepos ꝛc. nō tenet de aliq̄ ascēdētiū mētionē facere q⁹ descēdētes i infinitū pterunt Insti. de here. q̄ ab intesta. in prin. de ficientibus descendētibus vel exheredatis tenetur suos ascēdentes instituē vl exheredare si q̄s hz. l. q̄uis. C. ad sena. cōsul. orfici. Collaterales āt nunq̄ tenēt instituere vl ex heredare sed defficientibus descēdentibus vel ascendētibus legitimis intellige nō de illegitimis pōt q̄s vult instituere heredes siue attinētes siue nō attinētes nulla facta mētione ō collateralib⁹ vez ē q⁹ frūpit testamētū frīs q̄n instituit turpē ꝑsonā. s. infamē ⁊ intellige de frē ꝑsanguineo ⁊ vterino vel ꝑsanguineo tantū non de vterino tm̄. C. de inofficio. sta. l. frēs vterini nisi i isto casu de aliq̄re eum instituerit vel nisi crimen ingratitudinis in fratrem commisisset vt in aut. de nupt. §. ingratitudinis.

¶ Sed nunqd testiū clici vl ingredi 26 ent religionē erit irritū ex pteritione legitimi heredis. ff. q⁹ nō ꝑ verbum libere positū in. c. q⁹ nos ex eo. ti. ēt qa sunt milites sicut no. glo. i. l. pe. ō testamili. Et ideo sicut non frūpit testiū militis ex pteritiōe legitimarū ꝑsonarum sic nec istoꝝ b aptę sentit. Bar. i aut. si qua mulier. C. ō ss. ecc ō ingredite religionē ⁊ Pa. in. d. c. q⁹ nos ō ambob⁹ ⁊ vide Fede. ō sents in consilio. lv. ⁊ sic pōt intelligi aut. ꝓsb⁹ teros C. de epis, ⁊ cle. Jtē volēs intrare religionē potest sine legitimo numero testiū testari ⁊ ꝑ pte decedere testat⁹ ꝛ

p̄ pte intestatus sicut miles pōt p̄ tex. aut. de mona. §. id q̄z innecta. l. i. ff. de mili. testa. facit. c. g. de. xvj. q. i. tū petē poterunt legitimam legitimi preteriti vigoꝛ aut. si q̄ mulier. C. de sa. sā. eccle.

17 ¶ Sz pone q̄ gs hz filios z filias te neē ne oēs instituere. §. q̄ sic oēs legitimos vel exheredare si quē non vult z subest cā Insti. de exhere. liber. in pri. et filias dotatas sed hz aliq̄s sufficē instituere in dote alij vt azo. dicunt q̄ oportet instituantur in aliq̄ modico p̄ ter dotez z est tum z et plesios in religionē. C. de epi. z cle. l. fi. §. Hoc et cognitū Et idē dic in nepotibus q̄si filij mortui sūt Insti. de here. que ab itesta. dese. §. ita demuz z et i posthumiꝭ C. de posthu. here. instit. l. q̄s certatū ē quis dicat posthumꝰ vide pohumus.

18 ¶ In q̄ta pte teneē istituere tales. §. i q̄ta volueriꝫ q̄ttūcūq; mima hz postea tal aget ad supplemētū legitie tū testiū nō rūpet z dūmō sit istitut hēs nō legatarꝰ puta q; dicat istituo talē meuz heredē i tali q; si dicēt lego filio meo talem domum non valeret quia esset preteritus. l. quotiens. C. de here. instit.

19 ¶ Utz legitia possit tolli i totū vl ip tē p̄ statuta vl p̄ consuetudinē vid. ō. legitima. §. i.

20 ¶ Sz nūqd i ltia computabunt oia q̄ prouenerunt filio dic vt. ō. ltia. §. xv.

21 ¶ Utrū filꝰ institutꝰ heres possit repudiare hereditatem retēta ltima. §. Pa. in. d. c. Raynutius q̄ non z hoc hz Bar. in. l. gerit p̄ hēde. ff. ō acgren. here. z Bal. in. l. vnica. C. q̄ si ñ peteniium ptes z eadē rōne dic de p̄e. l. de cedēte ab intestato q; non pōt p̄o pte agnoscere hereditatē z p̄ parte repudiare ar. l. i. §. si ex fūdo. ff. de here. instit.

22 ¶ Utrū sit aliqs casus in q̄ posthumus preteritꝰ nō rūpat testū. §. q̄ sic i. testamēto matris q̄ decedit i puerpio sed succedet cū aliis fr̄ibus vl nepotibus equaliꝫ Si tū mꝰ instituissz extraneuz aget de inoffici. testamento z tū pet. C. de inoffici. te. l. si mater.

23 ¶ De cautellatili q̄ vult facere testū z disponē sua i plaz cāl nec audet sz timet ō potēcia aliq̄s vi ō pactū. §. xliij.

antigi⁹ simplitel vō

Estes cabāt eo q̄. ō. cārū statū p̄ebāt nūc pte noīs abla ta testes vocāt ō ꝓbo. sig. c. fo⁰. §. test.

¶ Quis pōt esse testis. §. q̄ quilibz q̄ 1
nō phibet cū edictū de testibus sit p̄ hibitoꝛ sicut z de peuratoribus. ff. ō procura. l. minus de spon. cum apud.

¶ Que regrunt in testibus. §. q̄. vij 2
cōditiōes. s. conditio sexus etas discretio fama fortuna fides Prima q̄dito vt ñ sit ꝑsus q; talꝫ sepe metu dñantis suppꝫmit veritatē. d. c. fozus. C. de testi. l. q̄m. lib. z tiu. q. iij. §. Itē i crialibus.

¶ Utrū mōachus z fr̄ mino: possit eē 3
testis. §. q̄ sic ar. l. i. ff. de testi. z ar. in aut de mo. §. cogitandū no. Spec. in ti. de testi. facit ratio p̄dicta cū ñ iuēiatur phibitū z hz sit mortui mūdo ñ tamen ꝓ oia no. pa. in. c. nuncius eo. ti. hz limita verum ecoz iudice seculari de lnia sui superioꝛis alr nō vt tenet ipe. ibidem. z Jo. an. in addi. ibidē. z Albꝛ. in ꝑtica. C. de testibus facit. c. mōaci el. ij. xvj. q. i. z c. placuit. vj. q. vij.

¶ Sz nūqd si testificat fine licētia. §. 4
ꝑm. Pau. in. d. c. cum nūcius q̄ nihil oīn⁹ valz. Jdē dic Alm. i. §. si o libert⁹ i aut. ō testi. vbi declarādo. §. cogitādū in aut. de inōacis. dicit q̄ si clericꝰ vel religiosus deponit vi cozā iudice secu lari sine mādato superioꝛis nō vz Secus si volēs allat. c. testimoniuz. xxj. q. ij. z no. i. dicto. c. i. §. itē. s. q̄ nō ꝑ valeat tenet Jo. an. in. d. c. i. z est verius.

¶ Secundo sexus vt ñ sit mulier quia 5
hz de iure ciuili admittat in ciuilib⁹ z criminalibus. xv. q. iij. c. ex eo. ff. de testa. l. q testō. §. mulier Insti. de testa. §. testes nisi in testamentis tantū vt in ꝑ satis. §. sed in codicillis z aliis vltimis volūtatibus sic ꝑm accur. d. §. mulier. tū ō iure canonico q; varium z mutabile semp femia ꝓdacit. d. c. fo⁰. C. de inoffici. testa. l. filia non admittitur in criminalibus criminaliter. xxxiij. q. v. mulierē nisi in criminibus exceptis. s. ti

monia.c.tãta de simonia Et sic intelligẽ.d.c.fo2°in ciuilibus autẽ ꝛ spũalib⁹ ꝛ gbuscũq; aliꝭ ꝛ ẽt vbi de crimine agitur ciuiliꝛ vt in denũciatiõe aut ẽt in ingsitione nisi vbi inuenit̃ phibitus expſſe vt in testõ admittit̃ no. Joan.in addittione ad spe.eo.ti. Facit.c. qñ ꝛ.c.tã lr̃is de testib⁹ ꝛ quõ nõ dz trai ad iudiciũ p testimoniũ sed ad eas mitti dr̃ i.c.mulieres de iudi.li.vi.

6 ¶ Tertio etas vt nõ sit ipubes ſz pubes in cã ciuili in criminali vero regrit etas.xx.ánoꝝ.ff. eo.l. initi.la.q.ꝛ.l. in testimonium.iij.q.iij.testes.

7 ¶ Sz nunqd poterit pubes testificari de his q̃ vidit in impubertate.ꝛ. q̃ si erat doli capax qñ vidit poterit ar.in sti.de initi.ſtipu.ſ.pupill⁹.ff.ꝛ ne.ge.l.i negoc| als si ꝛ no.xxxvj.di. ſlatũ.

8 ¶ Quarto discretio vt nõ sit furiosus iij.q.vj.ſ.tua ꝛ hoc nisi hẽat lucida i tervalla ar.c.dilectus de spõ. xxxij.q.vij.neq; furiosus.vij.q.i.q̃uis.

9 ¶ Quinto fama vt.ſ.non sit infamis non enim infitia põt hẽre cũ homine scelerato commertiiz.d.c.forus .ſ. fi.ꝛ in.c.testimonium in glo.eo.ti.

10 ¶ Sexto fortũa. Nã olim mag| credit̃.ff.de testi.l.iij.C.ad.l.falci.ãt.iz cuz testõ ió paup repellit̃ si ẽt aꝛ ꝏditionis q̃ pecũia corũpi possit als nõ arisli.ꝛ suspe.tuto.ſ.vlt.cõlis in opinione ſp dines ꝓpõit qz potẽtiozib⁹ pel ẽ̃ non possum⁹.ff.de ali.iudicij.mu.l.iij.

11 ¶ Septio fides qz nullus infidel ꝑtra fidelem admittit̃.ij.q.vij.nõ potest.ff. de testi.l.ij.nec heretic⁹ de here.excõicam⁹ addũnr alia.v.q.aliqñ repellit̃

12 ¶ Octauo cõsanguinitas vñ.l.testis ff.eo.dr̃ testis idone⁹ pr̃ filio aut filius pr̃i nõ est.ꝛ.iij.q.ij.ſ.ũt̃ testis qõ limita verũ vbi nõ agit̃ de correctione vel prohibitione pcti vl ꝛ illuminatiõe fidei quia in istis vbi affectio carnalis cõit nihil opat̃ vz sicut testioniuz xpi de pre ꝛ no. Pa.in.c.in oi extra eo.ti.

13 ¶ Quid in mrimoniõ nũqd pr̃ vel mr̃ põt ẽ̃ testis.ꝛ. Pa.in.c. videt no his q mat.accu. po.concludendo sin

Postl.q̃ si spõſus ẽ̃ dittior ꝛ nobilioz si creditur eis. Si vero est cõlis vel inferior sic admittit̃ nisi appareat ex aliq̃ causa filiam affectare mrimoniũ. Tuo dic q̃ iudex attẽdet si spõſa vl ipſius est reputatus cõmodum vel incomoduz honoꝛẽ vel vituperium sic admittet vel non admittet ar.l.iij.ff.eo.ꝛ bona glo.in.c.ex litteris.extra eo.ti.

¶ Nono familia nã ꝙs testes facto:ꝓ 14 ducit de familia ſua non admittuntur.l.pe.ff.e.nec familiaris .C. de his. qui ad ecc.cõſu.l.ſi.ſ. ſane.iij.q.v.c.i.

¶ Sz nũqd illi de collegio admittãt̃ 15 ſup facto vel non facto a collegio ipſo ꝛ. Pa.in.c.tertio loco de ꝓoba. q̃ sic qñ est tale qõ per alios ꝓbari non põt ex ẽ in.c.ventes extra eo.ti. sicut ꝛ pr̃ testis est super etate ꝛ gener ꝓ filio q fi.sint le.trãſmisse.ff.de pba.l. ẽt matris ꝛ in testõ de peculio castr̃ſi.l.qui testamento.ſ.i.ff.de testa.

¶ Utrũ cũ monasterio repetit ꝓſſũ 16 possint illi de cõuẽtu adduci ꝓ testib⁹ sup ꝓeſſione facta ab illo q repetitur ꝛ. pa in.c.nup eo.ti. q̃ sic q̃ cũ non est singularis sed monasteriꝝ. ꝛ sic nõ dicũtur testificari in cã ꝓpria. Uñ ẽt plus testꝫ minoꝝ põt ẽ̃ i iudicio repetendo sr̃z sui ordinis vt pz ibidẽ ꝛ multo magis alij ꝓlati Jdẽ dic de clericis in cã ecclie sue ꝛ de singularibus in cã vniuersitatis qz nõ est cã singulorum xij.q.ij.q manomittit̃ Limita nisi tales ꝓ mon asterio vl vniuersitate fuerint actores vl reſpõſales vt in.c.finali per eo.titu.

¶ Becio inimicus ꝛ multos alios re 17 pellere põt iudex seu admittere qz nisi in casibus exꝑſſis a iure diceñ est iudex tu magis scire potes q̃ admitti debeat vl repelli.ff.eo.l.iij.ſ.i.ſ.ex circũſtãtijs ꝛ aliꝭ affectõib⁹ ꝑticularibus

¶ Undecio laicus ꝫ clericũ in causa 18 criminali cũ criminal⁹ ꝓceditur non admittitur.ij.q.vij.c.ipſi.

¶ Duodecio soc⁹ cris nõ põt ẽ̃ test| lxx 19 vitu.di.si qs i gl.fallit i crie lese male stat| ꝛ simõle.vt in.d.glo.heresis.

20 ¶ Utrum in cā ꝓpria quis possit esse testis. ℟. q̄ nō p̄t negari gn aliq̄s q̄s testificē in cā ꝓpria attentis circūstantijs ꝓsonaz z cāe vt in.c.fi.de iureiur. z in.c.fi.co.ti.li.vi. z expressius i.c. ex rōne de ꝑcura. facit q̄ no.bar.in.l.ad monēdi.ff.de iureiur.q vult q̄ q̄si actor scit plene veritatē. vtputa de mutuo a se facto z est ꝓsona honesta si hz p se vnū testē bonū deberet ei iuramētuz z faciet ꝓbationē ꝑfectā.

21 ¶ Aduerte q̄ tria detrahunt fidei testis si variat si vacillat si negatiuā ꝓbare ꝓtēdit.c.cū in ecclia de cā pos. z ꝓprie.z ibi Pa.diffuse.

22 ¶ Quot testes in qualibet cā sufficiāt ℟. in testamētis & codicillis vīs supra testiū.§.iiij. In donatiōe cā mortis regrunt.v.C.de dona.cā mortis.l.vlt. Similiter in ꝓtractu q̄ excedit libzā auri facto in scriptis ab iperito i ciuitate.C. si cer.pe.aut.si nouo idē in eo q vult ꝓbare solutionē debiti ꝓtracti in script] C.eo.l.testiū in purgatiōe canonica ꝓsbyteri.vij.regruntur. In diaconi tres diacones subdiaconus ꝓo z alij inferiores p̄nt sola manu se purgare.ij.q.v.in fīma. In purgatione epi regruntur.xij.ij.q.v.oibus in fi. Epōs cardinalis nō dz cōdemnari nisi cū.lxxij. testibus Presbyter cardinalis cum.lxiij. Diaconus cardinalis cuz.xxiij. Subdiaconus z inferiores cardinales cum vij.vt.ij.q.iij.pīul.t.c.se. Regulare āt est vt in ore duoruz vel triū stet omne verbum si modo sunt oi exceptiōe maiores de testa.c.cū esses t.c.relatuz secūdum Dosti.

23 ¶ Utrum testes singulares ꝓbent regulariter. ℟. fm pa.in.c.bone memorie el ꝓmo de elec. q̄ nō Ratio q̄ diuersitas temporz pōt inducere diuersitatem rez vt in.c.in presentia de ꝓbati. Et dicuntur testes singulares quando deponūt sup diuersis factis ita q̄ glibet est singularis de facto suo respectu obiecti. Sed quādo obiectum sup quo deponūt fuit representatuz sensibus testiuum eodē tpe tunc sunt cuz testes z non singulares quia tunc videntur deponere de facto eodem ꝓcedat huic sñie ter.in.c.cum dilecti de elec. z c.tam litteris de testi.limita tñ q̄ testes singulares non ꝓbant ꝓout limitat gl.in.l.ob carmen.ff.de testi. z angelus in disputatione que incipit. Aliēsis miles z quod no.glo.iij.q.iv. nihilominus verum quādo actus nō habet continuitatē quia si hz continuitatem puta fornicatio z per foramen vnus post alium videt valet testimonia facit.c.testes z p Inno.z ioan.And.in.c.qualiter z quādo el.ij.de accusati.vbi pz q̄ possidēs rem potest ꝓbare p testes singulares z sic dic in similibus.

¶ Utrū vnus testis sufficiat. ℟. regu- 24
lare est q̄ vox vnius vox nullius.c. veniēs in fi.extra eo.ti.z.c. cum a nobis eo.ti.z.c.quonīa in fi.de ꝓbati.tñ sunt casus in gbus valet vt in papa dicto c.a nobis. Item de cōsuetudine curie statur dicto cardinalis de his que dicta vt acta sunt coꝝ eo vt no. Dosti. de appel.cōstitutis.y. Item in his in quibus nullus paratur ꝓtiudicium z vbi agitur ad peccatum impediendum facit.c.sup eo el secundo eo.ti.no. glo. in.c.nup eodem.ti.z.ij.q.i. multi z iō vnus impedit matrimoniuz ꝓtrahendum. Item valet de consensu partium Itē vbi testator madauit stari sup aliquibus dicto alicuius quē dicit informatū de sua intentiōe q̄ nihil potest el opponi vt no.Bar.i.l.theopompus ff.de dote ꝓle.no.pa.in.c.in nomine dñi eo.ti. Item q̄ qs sit ꝑfectus.c. testimonia.eo.ti. Item de monitione canatiue facta.ij.q.i. si peccauerit extra eo.ti.c.in omni. Itez sup sciētia alicuius extra eodem.c.tam lr̄is.§.fi. de homici.significasti el ꝓmo.§.fi.z multis alijs similibus vt in dicto vnius cum fama dicto.c.tam lr̄is z.c.veniēs c.mulieri de iureiur.

¶ Quo testificari debent. ℟. q̄ Pri- 25
mo regulariter non debent nec possunt recipi antelitis contestationem Fallit tamen hoc in.xx. casibus vide

in.c.qñ vt li.nō ꝓte. z ibi glo. z Pa. Aduerte tñ q qñ ignorāt ꝓsona que cōmisit maleficium testes pñt recipi etiam añ citationem malefactoris iux ta no.p Inno. in.c. bone el primo de elec.sequr Pa.in.c.in noie dñi extra eo.ti. Secundo q nō se ingerat q: tūc repellitur tanq̄ suspectus ar.l.vxo.ti.§. i.ff.de fal.z p Bar.in.l.q ofa.ff.de pcu ra. Facit.c.qualiter de elec. Dñi si non fuit citatus sed p ptem ꝓductus iudici nō presumitur se ingere vt tenent dñi de rota decisione.cccl. Facit.c.ostitu tis eo.ti.z Pan.in.c.in tua de spō. Ter tio q iuret tactis sacro sanctis euāge liis nisi sit epūs vel sacerdos.C. de epi. z cle.aut.sed iudex. Isti nō iurant sup libro sed sup pectore suo de iur. calū. c.vltimo quarto q vtraq̄ pars sit pre sens vel cōtumaciter absens dicto.c.in noie dñi. Quinto q viua voce deponat nō in scriptis.c.a nobis q ma. ac cu.nō po.iij.q.viij.testes. Sexto q te stificetur de aditu ꝓprio vel visu vt in.c.ij.de ꝓb.nō de alieno.q: nō est p ꝓte testimoniū vt no.gl.in.l.in sūma. ff.de aqua.plu.ar. Rō q: dz dicere de eo quod factū est in pñtia sua vl dcīm c.testis.iij.q.viij.no. Pa.in.c.taz lris. e.ti. Et Aduerte q: testis dz z pōt testi monū dicere de visu si Res de qua in terrogatur subiacet visui puta vidi q: ꝙberauit talem z hmōi de Aduitu si subiacet sono puta dixit talia verba z hmōi z sic de ceteris sensibus. Septio q nō vacilet vel ꝫtia pferat vt in.d.c. lz de ꝓba. Octauo q nihil taceat de ꝙtingētibus sup ḡbus iterrogatur alr esset falsus testis vt in.c.dilecti ꝺ accu. vtputa.exprimit qꝺ facit p aliquo z q ꝺtra cum essent tacet. Nono exprimat locum tps z modū rei de qua ꝓhibet testimonium. Decimo q solum testifi citur sup iuratis z nō sup alijs q:,non valeret ar.c.de testibus extra.e.ti.

16 ¶ Utr testis teneatur ꝓhibere testimoniū. ℟. pa.in.c.i.de testi.co. post archi. xxij.q.ij.§.itē q si interrogatur a iudi ce ꝓprio z de his de ḡbus pōt interro gare.l.de manifestis vel de his de qui bus infamia precessit vt.ff.§.ꝓfessio deli cti in principio. z inglitio celādo veri tatem mortaliter peccat de ma. z obe. c.ij.xi.q.iij.qui resistit Secus vbi In terrogatur de non spectantibus ad iu dicium offm. Idem putat in quocūq̄ q ꝓducitur in testem vel celat veritatē vt no.in.c.quisquis:xi.q.iij. z tenetur ad restitutionem dāni q: testis falsus dr.l.nullum.C.de testi. Idez z in eo q habz ex officio dicere lz hoc nō plz mi hi nisi limitetur in ciuilibus vel quādo in criminalibus ciuiliter agitur seu p liberatione proximi ne indebite punia tur Inno.in.d.c.i.distinguit z bene q quando nō est peccatum tacere aliud super quo inducitur nō debet compelli.alias sic.exemplū agitur ꝺtra aliquē ad penā tñ z sic non est peccatum ta cere ar.ij.q.i. Si peccauerit nisi pcue rare velit in peccato ar.c.clericozū de vi.z ho.cle.xxij.q.v. Hoc vr.vt pena re nocet a malo quos dei timor non re uocat. Intellige quando peccatum nō est ofo occultum sed qui illud facit est infamatus aliqualiter de eo quia tunc tenetur requisitus vt testis. Secus si requireretur vt denunciator: cum, non possit probare vel qñ ille de quo queri tur nō est de tali aliquo mō infamatus q: sic nō tenetur nisi soltū dicere illis q pōt prodesse z nō obesse vt.ff.inglitio §.ri.z.j.§.xxxi.

¶ Utrum testis peccet mortaliter dicen do se inimicū alicuius cū nō sit vt cui tet testimonium dicere. ℟. pa.in.c.inq sitionis.§.tertie de accusa. q sic q: di cit mendāciū in dānū proximi.xxij. q.ij.ne quis z de falsa.c.i.Iuuito hoc verum qñ regritur ꝓ dāno euitādo vel ꝓ debito ꝙsequendo Secus vbi requiritur solum ꝓ pena inferenda nisi in casu quo compellit a iudice oꝛ dine iuris seruato.

¶ Utr testis q recipit pecuniā vt nō ꝛs dicat veritatē peccet mortaliter. ℟. q sic, qñ interrogatus a iudice ea; tacet maxime qñ iurauit de veritate dicēda

& tenetur pena falsi vt no. bar. in l. i. ff. qō cum eo. & ꝑa. in. c. i. de cri. fal. & est turpe lucr̄ & ꝑ bonos mores. l. iij. ff. de cōdi. ob tur. ca. silr̄ est turpe lucrum aliqd recipere ꝑ ꝯo dicēdo. xiij. q. v. nō tame & tenetur restituere ei q̄ dedit si mō nō dedit ad cozrēpendū ſz ad rem dimēdam vexattionē suam. Si ꝯo dicit ex liberalitate credo pauperibus fit erroganda de bono ꝯsilio. Expēsas tñ potest petere & recipere a ꝑducente eū iuj. q. iij. venturis.

29 ¶ Quid si qs iuramit testimoniū nō ꝓhibere. ſz. temeralii est & vbi est certū q̄ tñr sub pctō ferre testimoniū ꝓ ꝑte auctoritate pōt ꝗuenire alias non nisi auctoritate ſupiozis. xxj. q. iiij. in malis & si sciret q̄ ipse solus iterfuisset & nō posset ꝓbari nisi p eū secūdus Bof. q̄ dictū vnius facit semiplenā ꝑbationē & delatio iuramēti faceret plenā. C. de re. cre. l. in bonefidei qō credo vez in casu quo hoc fieri pōt alias vbi nullū effectū pōt hēre testimoniū eius nō credo teneatur nisi ad ꝑceptū superiozis cogeretur mō debito & ordine.

30 ¶ Utr̄ testis falsus semp peccet mortaliter. ſz. q̄ falsus testimonium semp est pctū mortale nec aliqua circūſtātia ꝑt excusari si est cū iuramēto seu ꝗurio fctū si ꝯo sine ꝗurio nō ſp erit mortale pctū sicut nec oē mēdatiū. Et h̄ intelligo q̄ sit mortale qñ sciēter fit. Secus si bñ cogitādo errasset q̄ esset veniale ēt si iurasset & tñr ad restitutionem totius dāni dati ꝓrio qñ scienter vl ex ignorātia tndebita falsum testimoniū dixit. l. generaliter. ſ. illud. ff. de calum. & xvij. q. iij. ſi qs in atrio.

31 ¶ Utr̄ testes sup occultis circūſtātijs cris fint interrogādi. ſz. ꝑa. in. c. qualiter & qñ el ꝑmo de accu. q̄ sic ſz Jnno. & hoſt. qñ crimē nō est occultus & qñ talis ꝑ quē testificatur ē infamat? & ēt si iurasset nō reuelare q̄ tale iuramētū est temerariū. c. i. de cri. fal. & c. i timauit de testi. nisi sciret in cōfessiōe sacramētali. q̄ sic scit vt deus & ꝑdicitur vt h̄ō vt in. c. ſi sacerdos de oſſi. or dl. & c. dilectus de excel. ꝓla. Be hoc vide. ſ. Jngſitio. ſ. xi.

¶ Utr̄ ꝓnote sine mediatores' com- 32
pellātur testificari sup ꝟbis quoruz fuerūt auctores. ſz. pa. in. c. dilectoꝛ de testi. cogen. q̄ sic ſi ptes ābe ꝓsentiūt Si ābe dissentiūt nō pōt. Si vna ꝓsentit altera nō cōpelli nō pōt ſz testificari pōt si volūt i aut. ō testi. ſ. qm̄ ꝯo

¶ Utr̄ testis teneatur ꝓhibere testimo- 33
niū de his q̄ sibi sunt dicta in secreto ſz. ſz Tho. ſa fe. q. lxx. q̄ sūt aliq̄ q̄ statim vt hō scit h̄r ꝓpalare his q̄ pōt ꝓ desse sicut si qs ꝓaminaret multitudinē vl vbi aliqd malū ꝓrio ſpuale vel tpale imineret & ad ista celāda nēo pt obligari q̄ frāgeret fidē quā alteri dz sunt alia q̄ nō sunt talis q̄litatis & ideo obligare se pōt qs a celandū & talia ēt ad ꝑceptuz ſupiozis nō tñr reuellare q̄ nihil pōt ꝑcipi hōi qō sit ꝓtra ius nāle de se. S. vero Bo. in. iiij. di. xxi. dicit q̄ ēt tñr q̄ intelligitur in tali ꝓmissione excepta auctoritas ſupiozis ſz tu concorda verū q̄ ſuperioꝛ hoc regrit ex aliquo bono respectu & vt pater ꝓuideat & dictū sancti Tho. intelligitur q̄ solū vt puniat vel de alio de quo nō ꝓtinet inquirere.

Helaurus vide. ſ. Jnnē ta. ſ. i.

Jmoz q̄daz filialis quo hō timet offēnā dei q̄ diligit & timet ab eo separari. xxiij. q. vi. ſ. ex his ꝑpe finē. Et iste ſp bonus & sanctus iuxta illud psal. Timoz dñi sanctus permanet. Alius seruilis & iste cauſatur ex amoze sui. vnde q̄ pena est detrimentū ꝓprij boni viri eā timet. d. ſ. ex his & iste aliqñ est cum caritate sicut cū qs simℓ timet & ꝑp penā & ꝑp culpā & iste timoz dr initialis q̄ est ꝓncipiū ꝙuertendi de pe. di. ij. sicut seta Aliqñ est sine caritate & tunc semper malus nō in se. ſz q̄ a mala ꝓcedit radice. l. ab inordinato amoze sui Alius est timoz mundanus q̄ hō diſiūgitur a deo ꝑp mundana q̄bus inſtitur tanq̄ finē. xvi. q. ij. c. i.

post medium & iste semp est petiñ mor
tale. Si tñ in mundanis nõ ostitueret
finẽ. i. nõ esset paratus facere ꝺ̃ dei pce
ta sic esset petiñ veniale sicut cũ retra
hitur a bono qõ est ꝺ̃ pfectõe. vl̃ pt eẽ
nullũ petiñ qñ gs rõnabllẽ cãm hꝫ ti
mendi fꝫ illex. scꝺa scꝺe ti. de timore.

¶ Utr timor excuset a petõ. ꝛ. q. non
ex toto. l. gn sit mortale si illõ qõ fit sit
ptra pcepta dei. xxxij. q. v. ita ve & qõ
me. ca. c. sacris in aliꝭ qõ excuset vi
de. ꝺ̃. metus. ℌ. vi.

¶ Timor ex accidia aliqñ puenit ali
qñ ex aliquo cõminato vl̃ accidenti &
ꝺ̃ timor filia accidie & ẽ petiñ mortale
qñ ex timore facit ꝺ̃ pcepta alꝭ vẽiale.

Ollerantia tũc bõa est qñ
gs pacienter
tollerat ea q̃ solũ sunt ad ꝓpriuꝫ
detrimentũ sine in corporalibus sine
in spalibus sine qñ aliq̃ tollerãtur pp
maius malũ euitãdũ & ꝺ̃ hac hẽs. iiij.
di. deniqꝫ. xlvij. di. oẽs in fi. lxxvi. di. in
scriptis. xlv. di. lꝫ. vi. q. i. sunt plurimi
& c. ex merito. xxiij. q. iij. sex differentie
& c. iiij. q. Nec aũt. Mala ꝺo est cũ tol
lerãtur ea q̃ sunt in ꝓpriis salutis detri
mentũ vl̃ mali vbi nõ est piculũ malo
ris mali vel scãdali & aliquãdo est pec
catuꝫ mortale aliqñ veniale & de hac
habes Lorrectio. i. ℌ. iij.

Onsura cricalis vide cle
ricus. iiij. ℌ. i.

Oꝛneamentũ ꝺ̃ qꝫ cir
cũẽdo se
percutiunt ad ostensiones virtũ
aliq̃ ex ꝺicto ꝺ̃ toꝛ. c. i.

¶ Utr torneamentũ sit phibitũ. ꝛ. fꝫ
ho. i. c. i. c. ii. & segtur pa. q sic & oẽs lu
dus & ad ostẽtatiõẽꝫ virtũ fact⁹ ex q̃ i
minet piculũ mort' pbabilr & nedũ ꝺ̃
ture canonico vt i. ꝺ. c. i. fꝫ & ꝺ̃ iure ci
vili. C. de gladia. l. vnica. & c. l. i. ℌ. Jtẽ se
nat⁹. ff. ꝺ̃ postu. ꝺꝫ itelligi de alio ludo
qꝫ vt ꝺ̃ i aut. vt oẽs obe. tudi. ℌ. i. forti
tudo sine iustitia nõ est laudabilis & c
logtur ibi ꝺ̃ fortitudine q̃ exercetur cuꝫ
armis sic nec ifitud cũ ibi nõ possit eẽ
iustitia ꝓp rõnez q̃ i. ꝺ. c. i. põitur aliꝭ
aũt ludus cã virtutẽ expiẽꝺe vbi nullũ
i minet piculũ mort' lꝫ fꝫ ho. ctis ꝺe iu
re canonico & casus ptingẽs nõ i puta
bitur. l. q̃ actõe. ℌ. si gs. ff. ad. l. acq. Et
ꝑm hoc põt scire qñ hastiludia licent
& qñ nõ. Quod no.

¶ Utr moriens i torneament' sit puꝺ 2
dus eccliastica sepultura. ꝛ. pa. i. ꝺ. c. i.
q si accesserit cã pugnandi sic ꝑuat lꝫ
pnia et ꝓcꝺatur. Si ꝺo venit cã vide
di vl̃ repetendi ꝺebitũ aut ꝙcunq; alia
ex cã fꝫ pugnandi sic nõ ꝑuatur nisi
ꝓ stet mortuuꝫ i petõ mortali.

¶ Utr cũ aliqs i torneament' occidit fꝫ
vl̃ mutilatur sint irregulares oẽs q̃ il
luc venerãt cã pugnãdi lꝫ ipi ti occide
rit vl̃ mutilauerit. ꝛ. fꝫ ho. & go. q̃ sic
sicut ille q̃ i bello illicit⁹ iteresset cã bellã
ꝺi. xv. q. i. c. ii. ꝺ̃ pe. ꝺi. i. ti gs cũ telo. ſi.
ꝺi. ſi gs post acceptã fꝫ epõs pt ꝺispensa
re sicut ꝺcm est. ℌ. Jrregularitas ꝺ̃ exñ
tibus i bello iusto nõ occidẽtib⁹.

Oꝛpoꝛ est filia accidie &
ꝺiuidit i tria: Pri
mũ ẽ occlositas mẽtis qua ꝑ ẽ cã
mtoꝛ petõꝛ & ꝺse. ꝺi. v. nũq; & rend.
c. nisi. & sp est mortale petiñ cũ omittit
necessaria ex ea. Secꝺs pigritia q̃ tarde
fac bõa. puta tarde vadit ad ecclias ad
ꝓdicatiõẽꝫ & hmõi. Tertiũ ꝺ̃ tepiditas
q̃ fac bõa fꝫ nõ cũ ea diligẽtia & c ferno
rez lepide. & ꝺ̃ ẽt somnolentia. q̃ tria
silr ponit Gregoꝛ⁹ sub vno. i. torpoꝛ
circa pcepta q̃ quandoq; est mortalis
aliqñ venialis. hec Tho. fa. ℌ. q. xxv.

Oꝛturã alicui⁹ faciens in
ꝺex⁹ sine inditio
precedentibus peccat mortali
ter ꝑm Lod. de roma. in suis no. q: nõ ꝺe
bet vt no. C. de seruis fu. l. quicunq;. ff.
ꝺe questi. l. maritus. C. ad. l. iul. maie. l.
si quis alicui⁹ vbi glo. & bal. & confessio
facta ex tali toꝛtura sine inditio nõ vꝫ
vt in. l. prima in prin. ff. ꝺe questi. Nec
inditio post aduemẽtia cõfirmant il
lam confessionem vt vult glo. in. l. ma
ritus. ff. eo. & segtur Bal. in. l. fi. C. ꝺe ac
cusa. Jdẽ ꝺic qñ toꝛquet ꝙs ꝺ̃ iure toꝛ
qre nõ põt sicut sunt mioꝛes. xxiij. an

hoz ꝫ cēdi possit.l.cum fileiana.C.a.t
sil' itē milites mulierē pgnātē ⁊ hmōi
Idē dic qñ tozāt indirecte dās alicui
falsa ad comedēn vt si cruciet vel qñ
sepi⁹ torquet nullis nois iditijs appa
rētib⁹ sufficiūt tñ variatiōes p̄n Inn.
in.c.quoniā de pba.⁊ Bar.in.l.ō mi
nore.§.pe.ff.de.questi.puta quia vno
sero dicit de vno ⁊ alio sero de alio.

1 ¶ Sz q̄ iditia ⁊ q̄lia regrant' ad tortu
rā vide.§. Inditū arbitrari tñ habz g
publicam auctoritatē exercet q̄lia in
ditia sufficiant.C.ō q̄sti.l.milites.§.o3
⁊.d.l.ō mioze.§.tozmēta no.inn.c.pe.
ō no.op nū.⁊ Bal.ō.pace.ꝛc.⁊ et⁹ vio
la.c.i.ꝫ videat vt regulet arbitriū et⁹
ꝫ rōez.q2 iniqz tozq̄nt vltra petiñ mō
tale tñr ō iuria ⁊ dāno leso satisfacer.

Ransactio

é de re dubia
⁊ lite incerta
⁊ nec dū finita ñ gratuita pactō
ꝫ aliq̄ dato vl retento vl p̄missio.ff. de
trās.l.i.eē.e.ti.c.sup eo.C.eo.ti.l. trā
sactio. Lite ītelligē pñtē vl futurē ga
ñ litē ex q̄ discordia é orta trāsigi pt.
ff.ō pdi.ide.l.elegant.§.si q̄ post. Uñ
trāsactio dr q̄ñ actiōes trāfitio eo q̄ g
trāsigit ab actione trāsigit Et discedit.
⁊ sic ꝓprie dr trāsigere is q̄ agit.C.eo.
ti.l.vj.⁊ differt trāsactio a pacto ⁊ ꝓpo
sitiōe q̄ pñt fieri amicabilit nullo da
to vel retento extra.e.ti.c. super eo.

1 ¶ Quis pōt trāsigere.ff.q̄ qui pt dō
nare.vi.ō.§.dōatio.i. Jtē dñs rep̄ siue
actionū tutoꝛ curatoꝛ ⁊ pcuratoꝛ si hz
spāle mādatū vl liberā ad mīstratiōē
bonoꝛ vl cāe.ff.ō pcu.l.pcurator cui
libera.⁊.l.mādato.c.ad ageñ.§.i.ō p
cura.li.vj.

2 ¶ Utrū p̄latus in causis ecclesie pos
sit transigere sine consensu capituli.ff.
q̄ non extra eo.ti.contingit.

3 ¶ De gbus pōt fieri trāsactio.ff.q̄ ō
ciuilib⁹.ff.⁊.C.e.ti.p totū ō crialibus
distīguēdum ē.vt.§. Accusato. §.xxj.

4 ¶ Utrū in reb⁹ spūalib⁹ possit transi
gi.ff.q̄.aut petit ecclia ab alia ecclia
sibi deberi subiect i iure īstitutiōis.coꝛ
rectiōis ⁊ sacꝛoꝛ pceptiōe. vl eps pe
tit iura epalia ⁊ aliq̄ ecclia.⁊ sic de spū
rituali ad spūale pt fieri.puta q̄ frmis
tat' īstitutō vl aliq̄s sacrm.⁊ alīō spū
le pītet.c.ad q̄stiōes.ō re.pmu. Sz de
spūli ad tpale ñ hz exē eo.ti.c. q̄stitut⁹.
⁊ ō rē pmu.c.vlti. Addūte tñ q̄ vbi no
mie subiectiōis petunt spūalia simli⁹ ⁊
tpalia.sic cū eps petit a q̄dā ecclia sibi
subiecta q̄ ab eo petipiant' p̄cratiōes
ecclīaꝝ ordinatiōes clericoꝝ ⁊ filia spi
ritualia.⁊ mhilominꝰ peruāliq̄ tpalia
vtpote.ptē vl ānua pēsione rōe illoꝝ
tpaliū possz trāsactio fieri cū tpali ⁊ si
bi ānua pēsio vari.ar.c.cū venerabilis
ō cēsi.⁊ ō reli.do.q̄stitut⁹. Aut petitur
res tpalis vt p̄detas.vt cū ecclia petit ō
cias ex pdīs i sita pochia q̄stitut⁹.⁊ tē
distīgue.q2 si agit ꝓ ecclīastica pſonaz
⁊ sic pt fieri trāsactio auctoꝛitate epi
vl archiepi.⁊ erit ꝓpetua.c.statuimus
extra eo.ti.si fit sine auctoꝛitate epi valz
sed ē tpalis.nec extedit vīta trāsigētis
extra eo.c.ō cetero nisi p papā fuerit cō
firmata.eo.ti.vēies aut agit ꝓ laicū ⁊
tē si agit ō pceptī ⁊ subtract pt fieri.c.
cū aplica ō his q̄ fi.a pla.ſ.ñ ō futur⁹.
xvj.q.vj.ōcias q̄s Uñ ñ pt fieri ꝓpositio nec trāsactio cū laīc⁹ vt min⁹ soluāt
hīsi auctoꝛitate pape.c.pe.de.ꝓfir. vti.
vl inti. Aut petit res spūalis vt būficiū
puta q2 dicit se electus vel canonice in
to fuisse īstitutū.⁊ tūc trāsactio fieri ñ
pōt sine simonia.ſz bū alcabilis cōpo
sitio extra eo.ti.c.sup eo.ſ.vt q̄ ille qui
sus hō hz: vl non credit hēre penitus
renūciet iuri suo sine aliq̄ datione.vel
ille q habz ius recipiat sine datione si
tñ neuī litigātiū possīdēt. hz vterq; pte
dit aliq̄s būficiū sibi dari tē valz trāsa
ctio ō elec.c.cū iter. R.ō pbē. nisi eēnt
no. Jo.i.q.iij.ea q̄ Et b̄ctius cōcludē
q̄ spūale cū spūali cūsdē generis.puta de iure decimatiōis ītius ecclie cuz
lio illi⁹ ecclie pōt fieri trāsactio. sed de
spūali ad spūale.alteri⁹ generis non hz
secūdū Ber.i.c.sup eo.⁊ est tutius cōmuis Inno.in.d.c.statuimus.⁊ tex.cum
gl.i.d.c.ad qōes. videantur in distīcte
tenere q̄ hz de spirituali ad spīrituale.

¶ Utrū transactio facta pp idebitam obligationē salte iure nāli excuset eū q aligd recipit. vt eā obligationem re mitteret. ff. q nō. ff restituere tñr. l. pses puncte. C. de transac. l. l. ff. ff. ō do lo. t. gl. i. c. sup eo de trāsac. dicit q si cuidēs ē calumnia nō tenet trāsactio. l. in summa. i. ff. ff. de condi. inde.

b ¶ Utra dispositio leg⁹ si qs maior. C. ō trāsac. possit teneri in ꝓscia. ff. q sic q⁹ iperator i pena si obseruātis potuit ꝑ facē t ēt hēt locū i q cūq; ꝛctu iura ꝫ doc. ibidem. t. d. l. si qs maior ꝑ vult vt ille q trāsactionē iurauit t vo luntarie nō seruat queta vt sit infamis intellige hoc si condemnetur. Itez est priuatus ipso iure actione quam habebat cōtra illum cū quo transactionē fecit itē si qd habuit per ipsaz trāsactionē siue pecuniā siue rē tenetur eā restituere t oē emolumētū qd ex ea hūit. Dō credo vez quo ad ꝓsciaz post cō dēnationē sed nō aīa. nisi ꝛtenus dam nificatus est ille cum quo trāsegit vel ex debito antea debebat habere.

Ransitus de vna religione ad aliam vide. ff. religiosus. ff. xxx. iij.

¶ Episcopus transire non ꝑt ad aliaz ecclesiam sine sñia pape. vij. q. i. mutationes de trāsla. epi. c. inter corporalia. Inferior ꝑt cum licentia sui prelati. ar. l viij. di. c. ij. viiij. q. iij conquestus.

¶ Trāsisse dr aliquis cū corporalem possessionem obtinuit de illa ad eā trā siuit. xxi. q. ij. si quis tā trāslatus t confirmationē obtinuit. alias sec⁹. l. xxxij. dist. si qui epi. de elec. c. cum in cunctis

Reuga est securitas ꝑstita ꝑsonis t reb⁹ ad tē pus ꝓcessa. discordia nūdū finita t vocatur sedus vl idutta. ff. ō capti t postuli. re. l. nō dubito. t. l. post luminū. ff. inducie.

¶ Quot sūt spēs. ff. duę pma quētionalis t hec ḃuāda ē ēt ifidelib⁹. xxij. q. i. noli. Alia cānica. ō q extra eo. ti. c. i. Sz hodie si fuat e male. ff nō isisto. quia satis patet q ea q dixi. ff. Bellum.

Ributum vide. ff. Iniuriatis. ff. xxxvj. t. ff. munus

Ribulatio ē medicia ꝑseruatiua v. q. v. si ois Aliqñ ad meritū. vij. q. i. aduersitas. xi. q. iij. in cunctis. aliquādo ad purgañ. vi. q. i. sūt pluri.

Ristitia ꝑhibet. xiij. q. ij. quā ꝓpositorū. t. ff. hoc ēt.

Urpe lucrum dicit gd acq rit ex cā ihōesta vl ip⁹obāda. Facit. c. qñ mkti. xiiij. q. iij. t. xxi. q. i. c. i. i ꝑn. ¶ Turpia lucra sunt ab heredibus ex torquenda. l. in heredem. ff. de calum. ¶ Utruz de turpiter acqsitis possit fieri elemosyna. vide Elemosyna. ff. viij. Et an sint necessario restituenda. vide Restitutio. l. sub littera. Turpe lucrū.

Uor mētis est filia ire que est quidā cōa tus seu audatia hois intētantis vindictā. t est qñ qs ꝑplicat mente deliberate in varijs modis t vijs gb⁹ posset proximum offendere. q eo mō ē mortalis quo ira ex qua ꝓcedit. De quo vide. ff. Ira in principio.

Utella ē triplex alia legitima. vt illa q deferetur a lege. qñ nullus tutor datur ē a ꝑe filio i testō quā ille qui ō beret ab itestō succedere tenetur hmōi tutellā accipere. Alia testamentaria. vt qñ ꝑ in testō dat filio tutorez alia datiua. l. que dat a iudice qñ nullo tutore dato in testō. t nullis extātibus ꝑlā guineis ḃonis ad tutellā iudex ex officio suo dat tutorem. t durat tutella vsq; ad. xiij. ānū ꝑpletū. t ide incipit cura q durat vsq; ad. xxv. annuz cōpletū Insti. gb⁹mo. tu. ff. t insti. vcurato. ¶ Utrū clerici teneant suscipere tutelā. ff. q nec clerici nec monaci aut epi coguñ vllaz tutellā. accipere eticus ñ t epūs ꝑt suscipē legitimā si volūt testamentariam vel datuā non ꝑt sitocōs religiosi clerici vel epi tenent recī

pē tutellā miserabilitē pōāt ꝫ religio
si cū lnia suoꝝ platoꝝ pñt ēt recipē le-
gitimā vt.xvj.q.i. mōaci Et sic cōcor-
da.lxxxviij.di.c.i.ꝛ.fi.xvj.q.i. generali
ter.xxj.q.iij. Ⅎ ipzian⁹.lxxxvi.di. quēit
¶ Quid ptinet ad offiū tutoꝝ ꝫ. tria
Primū vt pupillos a criminibus ita-
tos ꝓseruēt Scōm qꝝ res eoꝝ ab in
iuria ꝓseruēt.xij.q.iij.c.i. facit.l.i .ff. de
tutellis Usi tutores dicti sunt q̄si tutto
res in.d.l.i. tertiū qꝝ pecunia eoꝝ vel
bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis ser
uata quertāt in pdijs ex qbus percipi-
ant aliquē fructū qꝛ ſm Bar.in.l. tutoꝝ
gregtorium. ff. de admi.tu. ſi tutoꝝ
pecuniaꝝ pupilli ſi ponte i pdijs teneē
pupillo ad fructas q̄s poterat hēre de-
ductis expēſis ꝛ piculis qō limita vez
ſi potuit emere puta erāt q volebāt vē
dere vel alio modo licite lucrari pote-
rat alo ñ idē dic vbi eēt statutū vt ta-
me qꝝ oia bona mobilia distraherent
ꝛ vēderent vt de pecūia acquireēt pu
pillus lucrū Si tutoꝛ nō fecit cum po-
tuerit teneē ad itereresse Et bal.i.l.fi.C.
de cōdi.ide. ꝛ Jo.de annania i. c .qꝛ i
oibus de vſu. tenēt qꝝ vbicūq; oli tutoꝛ
tenebatur fenerari de pecunia pupilli
q hodie cū viure sint ꝓhibite tene-
tur pecuniā pupilli ponere in tuſtā ne-
gociatiōē ad ptem lucri ꝛ dāni adū-
te o tutoꝛ qꝝ ſi vis esse tutus qꝝ non te-
nearis nec tu nec heredes tui ꝓ aliquo
facto ꝓo pupillo illud fac cum cōſili-
o cōiunctoꝝ pupilli: ꝛ facias poni
in instrumento qꝛ ꝓsilium ꝓpinquoꝝ
facit ꝓesumptionē qꝝ dolus ꝛ culpa
abest a tutore ar.l.etiā.C.ſi tu.vel cu.in
ter secundum bal.in.l.pola.C.de hīſ.q
vt in di. de hoc vide quomodo teneāt
tutoꝝ.ſ.clericus.xij.ꝗ.v. ꝛ. vij.
¶ Utrū tutoꝛ teneat facere iuēntarium
de rebꝰ pupilli.ꝗ.qꝛ ſic niſi causa ne-
ceſſaria vel iuſtiſſima ipedīat tex.est in
l.tutoꝛ q repertoriū. ff. de admi.tu. Idē
dic ſm Bar.ibidem de curatore Et cā
neceſſaria dꝛ ſm eundē Bar.ex pte tu
toris morbus. puta qꝛ podagrosus ꝛ
hmōi ipeditus est. vel ex parte rei quia

nō repit adhibita dīligens inquisitiō
Lā vo iuſtiſſima dꝛ ſi testatoꝛ remisit
ꝓfectionē iuēntarij vt in.l.ſi .C.ar .tute.
Qō limitat Bar.vbi.ſ.niſi ex eā iudi
ci alr videat vt in.l.in ꝓrmando.ꝛ.l.
vtilē. ff. de ꝓfir.iu Fallit hoc i duobus
casibus in qbus nō tenetur facere iuēn-
tariū ꝗ Bar.vbi.ſ. Primꝰ ſi ꝓsentu
do esset vt non fieret Secundus ſi iu-
dex ex causa remitteret quia posset.
¶ Qñ tenetur facere.ꝛ. ſm bart.vbi 4
ſ.qꝝ glo.ibidē ꝛ cōiter doc. tenent.qꝝ
mox.i.qō primum poterit facit .l. hec
conditio. ff. de ꝛdi.ꝛ de.alr vī in dolo
Intellige ſi adminiſtranit aliqs n on
Itē nō vī i dolo ſi fecit illa que dilatio
nez nō recipiunt vel q̄ necessario prece
dūt cōfectionē iuēntarij vt ꝓscriptio
ſubstantie hēditatis vel ea q̄ nullo mō
pñt obesse pupillo: ꝗ bñ ꝓdesse qꝛ ta-
lia agēdo añ ꝓfectionē iuēntary nō pre
sumit in dolo secundum Bart.vbi.ſ.
¶ Quar oꝛ fieri.ꝛ.tex.in.l.tutores.C. 5
de admi.tu.qꝝ in pñtia publicaꝝ per-
sonaꝝ Blo.cū ibidem dicit qꝝ ſufficit
vnꝰ notarius pñtia ꝓo iudicis nō ē ne
ceſſaria ſm Bar.vbi.ſ.ꝛ cōit doc. niſi
vt faciat fidē ꝙ obtutores nominū q̄rū
noīa scribunt i iuēntario Et ita tene q̄
tis gl.i.d.l.tutoꝛ teneat qꝝ ē necessaria
¶ De gbꝰ oꝛ fieri iuēntarū.ꝛ.text.i. d. 6
l.tutores qꝝ oīuꝝ rerū.i.coꝛporaliū ſm
dar.vbi.ſ.ꝛ instoꝛ.i.oīuꝝ turiū incoꝛ
poraliū q̄ gbꝰ apparēt instra seu ꝓ-
bationes in bonis pupilli de alijs nō.
¶ Quō mꝝ pdit tutellā filij.ꝛ. pa. in 7
c.vxoratꝰ de ꝑuer.ꝓtuga.qꝝ pupill pri-
mo si transit ad ꝑas nuptias Scōo si
incontinenter vinit o hoc ē gl.quā se-
quit bal.in aut.mſi ꝛ auie.C.qñ mulī
er tu.offi.ſū.pōt facit ter in.l.ſi. eo. tit.
vbi requit qꝝ pudice viuat qō no. gl.i
l.fideicōmiſſum.C.de fideicōmiſ. Ubi
vule qꝝ vxoꝛ relicta ſi incontinenter vi
uat pdat legatuꝝ sibi factū a marito ꝛ
auferē sibi tanē ab idigna vel ex pñ
pta voluntate vīuēti reuocaī qꝝ maxie
pcedit ſi virtī icōtinēter tpe vite mari
ti ipo ignoāte ꝓo hoc gl.no.in.l. ſoꝛ

rorem. C. de hł. qui. vt indi. z pōt ifferri per hoc q̄ oēs penas q̄s trāsiēs ad fas nuptias ifra ānū icurrit q̄ z ipa silr qō no. Sz limita q̄ ad lucr̄ pdēdū sz non q̄ ad penam aliam incurrendam.

Anagloria Uno mō dic̄ appetitū dignitatis z excellentie z sic ē idē cū supbia z ē capitale vitium q̄ animus directe mouet ad dignitatē z excellētia appetēdā Alio modo dicit appetitū laudis z sic est filia supbie hec ex. S. B. in ij. di. xxxvj. q. ij.

¶ Utrū sit mortale pcīm. ℞. fm q̄ colligo ex Alexan. fa fe z Tho. fa fe. q. cxxxj. z hē. ō gā. i quol. pmo. q. xxxiij. q̄ vana gloria de se non dic̄ aliquid q̄ sit p̄ caritatē dei vl̄ p̄ximi attū duplr̄ pt̄ p̄riari caritati dei pmo ratione rei sup q̄ q̄rit laus vl̄ gloria. Et hoc mō pōt ee pcīm mortale triplr̄. primo q̄n gliaī ō re q̄ ē cōtra deū. l. q̄ ē mortalis pcti de gb̄ dr̄ i psal. Quid gloriaris i malitia. Secus eēt si gliaret ō re pcti venialis solū q̄ sic n̄ ēt mortalis vana gloria Secundo est mortale pcīm quando id de quo gloriatur p̄fert ōi sicutt ille de quo Ezechie. xxviij. Eleua tū est cor tuum diristi deus ego sum Istud cuenire solet quando homo pp inanem gloriam p̄fert testimoniuz hominuz testimonio dei puta p̄opter gloriā hūanā n̄ pdēdā n̄ ꝓfiteī deū vel fidē tpe ōbito vl̄ n̄ vult pdicare vl̄ dicē p̄itatem loco z tpe q̄n tūr. tercio est mortale pcīm q̄n ea q̄ sūt ordinata ad gloriā dī vt sūt sacra z ea q̄ ptinēt ad fidē spē z caritatē p̄cipaliter facit ad gloriā suaz. Un̄ dicit Aug. li. i. de doc. xp̄iana. Eld fidē spē z caritatē tota mi litat diuina scriptura que p̄cipalit̄ ordinat ad honorē dī. q̄ dus p̄cēt. si p̄cipaliter ad alterius honorez ordinēt. hec ille. Un̄ si gs p̄cipaliter p̄pter gloriam pdicaret vl̄ dicere missaz z hmōi peccaret mortalr̄. Secus si aliqd aliud. q̄ nō ptinet ad diuinā scripturā vl̄ sacra mēta p̄pter gloriā faceret quia pecca ret venialiter. z imitteret fructum bone operationis. Contrariat̄ secūdo vana gloria caritati dei ratione finis: seu intentionis ipsius gloriantis. vt puta quia constituit finem vltimum in gloria vana paratus facere quecunq̄ p̄opter illam. Et sic est peccatum mortale si est in deliberatione voluntatis z h̄ est quod dicit Augu. v. de ciui. dei hoc vitium tunc est inimicum ꝓpie fidei. si maior sit i corde cupiditas Gloie qua dei timor z amor. hec ille. Alias est cōmuniter peccatum veniale.

¶ Que sunt eius filie. ℞. Pria inode 2
stia ornat⁹ vide ornatus. Secūda inobia Tertia iactātia. Quarta pertinatia Quinta hypocrisis Sexta discordia Septima ꝓtentio de gb⁹ in suis locis.

Asa sacra ecclie debent esse sacrata z hōesta z tantuz ad hominibus sacratis tractiari z si sint facta inutilia vl̄ vetustate consumpta debent comburi z cineres condi in loco honesto ne pedibus intrantium conculcentur de conse. di. i. c. altaris. c. in sancta. q. c. vestimenta z de reli. do. c. ad hec de re. permu. mancipium De eorum consecratione vide. s. Benedictio z consecratio de eorum mundicia dicitur in. c. vj. de custo. eucha. in fi. precipimus quo q̄s vt oratoria vasa corporalia z vestiméta mistroz pale altaris necnō z ipa corporalia munda z nitida conseruentur Nimis enim videtur absurdum in sacris sordes negligere que dedecent etiam in profanis hec tex. ibi ꝛc. Et q̄ patet q̄ peccat mortaliter q illa tenet ita immunda ac si essent ꝓ seruitio rusticoruz.

Assalus dicitur qui habet feudum ab aliquo vide. s. feudum.

Ectigal est quod p̄ restatur ex his Rebus q̄ venduntur Tributū vero vel publica pensitatio seu functio est que ratione fundi vel soli a possidē te prestatur Adq̄ dicit census secūdus Ezo. in fum. Et ideo vide Pedagia.

Ellatio Uirginum vide.ē. cōsecratio virginū

Enatio Triplex Una oppressiua hominum z hec semp phibita.vi. dis.ỹ.ista in fi. Alia dr arenaria.s.q fit in arena cū fera detēta z hec similiter phibita.lxxxvi.di.c.q venatoribus z.c.se. Tertio dr saltuosa q fit in siluis z saltibus z hec oib⁹ phibita tpe quo hoies tenent esse in ecclia z orare.lxxxvi.dis. an putatis ō ose.di.iij.irreligiosa z di. v.leunia nisi forte necessitate famis in gruente.c.ls de feriis aut alia similia Alijs aūt diebus est licita laicis de dec.i.c.nō est in prāte. Clericis ho z religiosis est phibita nisi ex necessitate ecclie vrgēte vt dictū est Pōt tū prelati z alij ecclesiastici cā recreatiōis vel exercitādi apetitū z hmōi cū renbus z laqueis z etiā canib⁹ cū silentio z modestia aliqñ venari nisi tpe quo dēt visitare vel predicare extra de cēs.c. cum apostolis .ỹ. archidiaconi. Et sic intel lige illud ne cle.vel mo.c.i. Et iura q̄ videntur cōtraria sm Hosti.sunt intelligenda de illis qui nimis mentem talibus implicant.

1 ¶ Utrū seruī teneant obedire dñis volentibus venari tpe phibito.ꝛ. Rod. q nō. Aīn aūt excusentur a petō ppter metū dic. vt.ē. metus.ỹ.vi.

2 ¶ Utrū venatores q conculcāt agros vineas z segetes z quoz canes occidunt galinas z alia pauper z alioꝛ teneant ad restitutionē.ꝛ. Elsten. q sic ad extimationez alt⁹ peccāt mortaliter nisi ita modicum sit dānum q ꝓbabiliter non curarent.

3 ¶ Quid de dñis q occidunt vel mutilāt hoies ppter lepores z siluestria alia capta.ꝛ. Elsten. q mortaliꝛ peccāt si faciant libidine vidicte vel amore huiusmodi animaliū aut venādi Credo etiam q si sit consuetudo loci vel statutum q ꝓ vno actu venationis tanta pena infligat q nō excusāt a mortali oēs obseruātes eā vt no.tancre. in sum.ti.de rapina.

Enditio vide sup:a emptio.

¶ Utrū quis possit compelli ad vendendū inuitus.ꝛ. q regulariter nō licet nec emere. Unde dicit tex.in.l.inuitū C.de ẏhen.emp. Inuitū cōpare vel distrahē postulāt iustā cāz nō ꝓtinet desiderū.hec ibi Facit.l.nec emē.C.de inoffi. Fallit ī multis casib⁹.de qb⁹ vō gl.in.l.iuliān⁹.ỹ.idē celsus.ff.de ac.ēp. z ven.z in pallegatis legibus.

Eneficiuz vide.ā.fortile gium.

Eniale vide.supra.Peccatum

Erberatio vide.supra.p cussio.

¶ Utz ille q nō valens soluere in cūctis⁹ iuit i corpore si veniat ad pīgiozē fortunā teneat āplius soluere.ꝛ. Bal. in.l.fi.C.de i ius vo.q nō q: lutio corporalis credit loco solutiōis. facit.l. ſz si vni⁹.ỹ.fi aīi.ff.de iiur.glo.ē in.c. sicut dignū de homi.vide gl.i regula pactis li.vi. Limita.ā.Solutio.ỹ.xxv.

Estis z cetera idumēta ecclie dñt eē sacrata z hōestā:nec dñt tāgi a nō sacratis hoibus.de ose.di.i.c.i sancta z duobus.c.se.nec semine ētī sacrate dñt eatāgere.dis.xxiij.sacratas. Qd intelligit. ſz ho.in sū ti.de eucha.qñ sunt:p pontificē benedicta.c.iij.de reli.do.

¶ Utrū de veste alicui⁹ dñe possit fieri.casula.ꝛ.gl.i.c.ad nuptiaz de cōse. di.i.q nō. Cui nō assentio:imo eo ipō qō ōdicat deo purgat eis macula.Facit.c.non liceat.xvi.q.vltima.

¶ Utrū vestes z mantergia ecclīastica possint deputari ad vsus laicoz.ꝛ. gl.q nō i.c.mācipia.de re.ꝑmuta.

Icarius é q vices alterius gerit sine inoffō nō ꝓtentioso.vt extra eo.ti.per totū sine in ꝓtentioso.C.de offō.ciuis q vi.al.ge.per totum.

¶ Quot sūt spēs vicariozꝛ.ꝛ.d. Lard. in Lie.vnica e.ti.q quattuoz. Quidā sunt ꝓpetui ecclesiaruz cathedralium z

tales facit epūs p̄m Lau. ex quo suscipiūt curā aiarū. vñ quotiēs gs est deputat⁹ auctoritate epi curato bñficio vicarius eo ipso est ppetuus ⁊ inmutabilis p.c. vnicuz de capel. mo. li. vi. Et nō pōt deputari nisi in pochialib⁹ hñtib⁹ latitudinē pochie. vel aliā necessitatē Et talis hr̄e oz. xxv. ānū ⁊ ordinari ad sacerdotiū ifra ānū. d. cle. vnica alias p̄tuatus est ipso facto ⁊ si recipiat ecclesiam aliam cum cura gdit vicariam extra eo. titu. c. ad hec.

2 ¶ Quip si deputent ad ecclias nō pochiales. puta rurales. p̄z. q nō erūt p̄petui. Et sic poterunt mutari ad velle plati. qō tz etiā glo. in. d. cle. vnica.

3 ¶ Utrū talis vicarius ppetuus habeat indistincte curā aiaz. p̄z. d. Lar. i. d. cle. vnica q sic quo ad oēm effectū qz possidet suo nōe ad istar. ꝙducētis nō ad modicū tp̄s. l. fi. ff. si ager. vec. pe.

4 ¶ Utrū possit instituere aliū vicariuz p̄z. do. Lar. ibidem q non ppetuū: sed bene tpales vt cōlter tenēt doc.

5 ¶ Quidā sūt vicarij tpales sicut mercenarij q ad tp̄s assumuntur ad aduētū dū ad curaz aiarum. ⁊ tales possunt assumi a curatis ēt sine lnia epi de iure cōi nisi statuto epi phibereī. vij. q. i. illud. ⁊. c. nihil. Et tali assūpto cōsiterī. lz nō h̄eat curā aiaz. p̄z Pau. qñ rector p viā delegatōis ei cōmittit auctoritatez audiendi qz hoc pōt ēt nō hñti curā aiaz. Et hoc verū. nisi sit phibitus ad exercitiū cur. vt pegrin⁹ ⁊ ignotus de cle. pe. p totū qz tūc nō teneret talis cōmissio. qz ad solū epm pt̄inet. de cle. pe. c. tue. ⁊. c. fi. Et sic dic qñ cō mittit religioso cui rīa vel suo plato p bidē. de lz dic. vt. s. Lōcessio. iij. §. iij

6 ¶ Quidā sūt vicarij q deputāt ad aliq̄ p̄uincia aut diocesim vel locū de qb⁹ extra eo. ti. c. pe. ⁊. xvi. q. i. addicimus Et tales vicarij iurisditiōales tantaz ptātē habēt ēctum mēsuramus ex eoīū cōmissiōe p:o hoc de p̄tuil. accepimus. ⁊. c. porro.

7 ¶ Quidā sūt vicarij q ostituūt ad oīa incūbētia plato nō solū respectu curē sz etiā respectu oiuz incūbētiuz. Et est dīa iter istos ppie ⁊ officiales eporū qz officiali solū committit cognitio cārū totius diocesis. nō aūt inquisitio correctio excessuum amotio a bñficijs. nisi spāliter sit eis cōmissuz Vicary. aut generales oia hec pōt excepta bñficioz collatiōe. vt i. c. cū in ḡnali eo. tit. li. vi. Sed in Italia rara ē dīa. ⁊ iō videat eoz omissio. vt sciat auctoritas. ⁊ istos ostituit epūs sine cōsensu capli sz ho. allegat. c. ea noscit de his q fi. a pla.

¶ Utrū vicarij tpales. s. secūdi tertij ⁊ quarti possint aliū vicariū istituere. p̄z. q nō extra eo. ti. c. clericos. Fallit in archipsbytero q cū sit vicari⁹ epi i spūalibus de offi. archipsbyteri. c. ministeriū. Illius tñ vicarium pōt instituere vt ibidez dr̄. Et intellige nō posse: nisi spāliter eis cōmittatur.

¶ Utrū plati possint vices suas alicui committere sub anno censu. p̄z. q nō sine simōia extra ne pla. vi. su. c. i. ij. ⁊ iij. qz sicut p cōmissiōe iurisditiōis nō lz recipe certā pecūie q̄titatē: ita multo min⁹ lz recipere quotā qtez puētuū sz ho. Bñ. pōt vicario tale salariū ostituere. imo ad hoc teneē. xij. q. ij. caritatē. hz etiā talis vicari⁹ ius petēdi sibi assignari cōgruā portionē de redditibus ecclesie ex qbus comode possit sustētari extra eo. ti. c. ad hoc sz No. ⁊ iō posset dicere Ego do tibi p salario tuo cētū. ⁊ totū lucr̄e habis mihi exercitio iurisditiōis sz Inno.

¶ Qui sunt casus in qb⁹ licite p aliuz deseruit ecclie. p̄z. q multi. s. si pochia sit lata si cecidit in ifirmitatē. sine sua culpa debilitatē. vel deformitatē vl ne cessitas absentādi. seu vtilitas ecclesie ⁊ huiusmodi. Et de hoc habes. supra: Clericus. vij.

Idua ppie ex significatione vocabuli seu p̄m ethimologiā dr̄ quelibet mulier sine viro etiā si nunq̄ virum habuisset quasi sine dubitate. Et dicitur a vi. q est sine vecors. s. sine corde. ita dic̄ tex. in. l. malum. §. viduas. ff. de verborum

signi. ꝛ ter. in. c. vidua. iij. vl. Et Gra
cianus ibi q vult ꝙ dicatur illa cuius
maritus mortuus. est: Dz intelligi ex
cõi vsu loquẽdi. Et intelligẽ si ab eo
fuit cognita. alias nõ vt ibi. Et tõ in
quacũq; materia ẽt penali vsus lo-
quẽdi pfertur ꝓpio significato ꝟbo
rũ sine ꝓpriũ significatũ eliciatur ex
ethimologia seu ex diffinitiõe. sine ex
auctoritate iuris. l. libro ꝛ. §. ꝙ tũ cas-
sius. ff. de legat]. iij. ꝛ. l. cũ delanioris.
§. a finã. ff. ꝺ fũ. istru. istru. ꝙ le. ꝛ. l. la
beo. ff. de. sup. le. no. bar. i. l. oẽs popu
li. ff. de iusti. fur. ꝛ Inn. in. c. oli. de ſ.
signi. ꝛ glo. in. c. nonnulli de rescrip.

Jlicus ꝺr ville custos ꝛ q fructibus percipiẽ
dis ꝛ colligẽdis imponitur. ff.
de instito. l. si cum vilico.

Jndicatio Utruz sit pec-
catũ. ℟. ꝙ ad
satisfactionem animi trati ꝛ in
malũ. primi solũ nunq̃ lz. imo ẽ pec
catũ mortale. xxiij. q. iij. si eccliã. ꝛ. c.
q̃quis xp̃ianus ꝛ. c. ea vindicta. Si
ꝟo sit ex zelo iusticie ꝛ ad correctio-
nem peccatorum ꝛ ab eo qui ex offi-
cio potest sic meritoria ẽ. vt in dictis
c. ꝛ. q. v. non vos:

1 ¶ Utrum aliquis possit vindicare su
am iniuriam. ℟. Dosti. ꝙ non etiam
si superiorem non habet. vnde licet.
princeps non subsit legibus. l. digna
vox. C. de legibus tamen ipse delegat
de iudi. c. l. ẽ̃ius ipse punire posset. ꝛ
sic intellige ꝛ limita. c. oliz el ꝓmo de
resti. spo. c. significasti. el. ij. de homi.

Jolentia q̃ ẽ filia auaritie.
vide rapina.

Jrginitas ꝺz Rica. in. iiij.
ꝺi. xxxij. ꝟupli
citer sumitur. Primo modo im
ꝓprie p. integritate carnis ꝛ sic qui
lib et nascitur virgo ꝛ istud non est
virtus. Secundo modo virginitas
sumitur ꝓ habitu quo volũtas de-
terminatur ad respectũ ꝓmpte ꝛ faci
liter omnem delectationem veneream
ẽt licitã. vt mens liberius spũalibus.
vacet. q: vt ꝺr. in cor. l. vij. virgo cogi
tat q̃ ꝺiu sit vt sit sancta coꝛpe ꝛ spũ
ꝛ hec est ꝟtus. Et diffinit ab Augu.
li. de nup. ℣ginitas ẽ in carne coꝛrup
tibili icoꝛruptiõis ꝓpetua meditatio
i. ꝙ virgo ꝺz gerere in ꝓpositu. vt in
ℬ pfeueret ꝓpetuo. Et ex ℬ p̃z ꝙ inte
gritas carnis ñ est de essentia ℣ginĩ
tatis: sed est quidã eius de coꝛ accidẽ
talis extrinsecꝰ existẽs qui pdi ꝑt sine
diminutiõe ꝟtut] virginitatis. vt p̃z.
xxxij. q. v. in ꝓncl. ꝛ. c. tollerabilius.

¶ Utꝛ virginitas sit ꝟtus spãlis. ℟. ꝺz 2
Ri. vbi. s. ꝙ non sed addit vtꝛa casti
tatẽ cõtugalẽ statũ pfectõis. ꝛ magis
placet q̃ opinio illoꝝ qui volunt ꝙ
sit ꝟtus spãlis: q: sic seq̃retur qꝺ ꝟtus
amitti possz sine pcõ nec valz rñsio ꝙ
votũ regitur in virginitate: q: nõ est
verũ: lz bñ ꝓpositũ qꝺ tñ posset mu
tari sine pcto alijs occurrẽtibꝰ de nouo

¶ Que regũtur vt amittatur virgi 2
nitas. ℟. ꝙ requiritur. primo polluõ
ꝙlecta. Ubi sciẽdũ ꝙ tripler humor
de genitalibꝰ stillat. s. semẽ. Secũdus
humor filijs semiz q ẽ mediꝰ ꝛ stillat
qñq; ex solo tactu vl auditu turpiuz.
Tertius est vrina. pditur aũt virgini
tas ꝓlã seminis resolutionẽ q̃ locũ
coitus supplet vel eius ꝙplet delecta
tionem. Scõo requirit vt amittatur
ꝙ tal' delectatõ sit ex volũtate opante
vel cõsentiente. vel nõ dissentiẽte. vel
nõ q̃tũ põt rentẽte. Tertij tñ volũt ꝙ
si ẽt pollutio nõ sequatur vt in illis q
sunt añ tẽpus seminis q tñ explent
coitum vel per turpẽ tactuz. vel per
cõmixtionẽ cũ alio ꝛ hmõi. amittatur
ꝛ placz tñ recupabitur ꝑ penitẽtiam.

¶ Quid si añ pollutionẽ nec in ꝑa 3
teruẽrit volũtas. lz pcẽ ꝓtẽta. ℟. pdit ꝟ
ginitatẽ lz recupet ꝑ pniaz alij dicũt
ꝙ ñ recupatex q̃ pollutõ ẽ secuta ꝛ cõ
sensus mentis sine ante sine post sed
primũ mihi videtur verius.

¶ Utrũ illi q coꝛrũpũtur in somnis 4
vl ebrietate ꝛ hõt amittãt. ℟. si amit
tunt virginitatẽ ꝑm Tho. i. iij. di. xxx
iij. nisi hac ãctione fuerit dormitũ. vl

ſt inebꝛiauerint. Et ideꝫ dicẽdū de hꝭ nib⁹ fluxū ſemis. ⁊ ſi p⁹ ſint ꝓcti amittitur. ſed ꝑ pniam recupatur.

5 ¶ Utꝛ puelle anteq̃ coitū poſſint exꝑere aligd carnale comittẽtes ꝑdant ꝓginitate. ff. q. ſi ſũt doli capaces ꝑdũt gdez mentaliꝛ ſolũ ſ ꝑ pniaz recuꝑabũt: Si. ño nõ ſunt doli capaces. ſic nec ét mẽtaliter ꝑdũt dicit eni. Alle. ſa Pe. ti. de luxuria. q. q̃ ad mentẽ regrit ꝓpetitas quo ad finalem incoꝛruptionem mentis q̃ ño ad coꝛpus regritur ꝓpetua incoꝛruptio quantũ eſt de volũtate mẽtis aliꝛ nõ põt eſſe ꝓginitas.

6 ¶ De conſecratione vꝛginũ. vide. ſ. Cõſecratio vꝛginũ.

Irtus nomẽ vl notabile dat de pe. di. i. §. finaliteꝛ. ⁊ gd ſit. xxxij. q. v. de pudicitia. vbi dicit gl. q. ẽ hitus mẽtis bñ ꝓſtitute de pe. di. xij. alle rex ⁊ q. ꝓtutel ſũt velamẽta aie de pe. di. ij. ſapiens ⁊ q. ſũt gradus ét in eadez vꝛtute de pe. di. §. hec que de caritate.

Is gd eſt. ⁊ in q̃ differt a metu vide. ſ. Met⁹. §. vltio. Et ſ etiã vis ꝑ oi violẽtia.

1 ¶ Quotuplex ꝑ vis. ff. duplex. Una ꝺ publica. ⁊ hec eſt q̃ fit nedũ cũ armis. vt. i. ff. de vi. pu. ſed ét cũ oi qõ põt nocere vt in. l. armatos. ff. co. ti. Armatos nõ vtiq; ſolũ itelligere debem⁹ eos g tella habuerit: ſ ét eos g aliud q̃ nocere poſſint. hec ibi. Et hac lege teneꝛ nõ ſolũ in vi facta cũ armis: ſ ét ſi arma te intrat domũ vel poſſeſſionẽ alterius ſine cãſa. puta ꝑ vſu venãdi itineris nauigatiõis vel mercationũ. vt in. l. i. ⁊. ij. ff. de vi. pu. Illa ꝺ ꝑuata. q. ſ. fit ſi ne armis alicui ét coadunatis hoibus vel ſi res debitoꝛis ſine iudicis auctoꝛitate occupetur. De hac plene habeẽ ꝑ totũ. ff. de vi ꝓma.

2 ¶ Que ẽ pẽa iferẽtis vi. ff. ꝑ vi publica deportaꝛi. vt no. gl. i. lg dolo i ſi. ff. de vi pu. Pro vi ꝑuata puniꝛ i tertia ꝑte bonoꝝ. ⁊ nõ ꝑt eẽ iudex ſenatoꝛ vl aliũ aliquẽ honoꝛẽ hꝭ tãq̃ infamis vt in. l. i. ff. de vi ꝑuata. ⁊ aliꝭ allegatis i glo. l. c. cũ dilect⁹. de oꝛ cogni.

¶ Utꝛ liceat alicui hoſtili aut murum 3
tragẽ ⁊ vi iſeꝛi. ff. q. ſi gs hꝰ poſſeſſionẽ alicui⁹ rei ꝑtẽ i ꝓpriã ipediẽtẽ q̃s in hoſtia ⁊ muros illius loci vt valeat vti iure ſuo: ne oũ iudex. ſ ⁊ glhꝭ. vt i c. i. de imu. ec. no. Pa. gs nõ vult aligd de nouo. ſ ſolũ ius ſuum defẽdere. vel perdũ icõtinẽti recupare. Si ño nõ hꝰ poſſeſſionẽ in re aliq̃ ſ hẽat actiões hipothecaꝛias vl aliã ad illã cõſequẽdã tãc nõ ꝑt ét ſi ſit iudex vel plat⁹ ꝓpria auẽte Et iſto mõ loquit. c. cũ q. de pbẽ. li. vi. ⁊ l. ſi gs in tãta. C. vñ vi. Iſte eni nõ hꝰ ꝓpria auctoꝛitate violentiã iferre qz diceret ſibi ius. ℨ. l. vnica. C. ne gl in cauſa ſua.

¶ Utꝛ liceat vi vi repellere. ff. dic vt 4
ſ. Defenſio. ſiue iferat in ꝓpriã ꝓpriã vel ꝓpzimi vel in rebus.

Iſitationez ꝑt facere gli bet hꝭſ ordinariã iuriſditionẽ i aliꝝs ſicut archiepꝰ in tota ꝓuintia. de cẽſi. c. romana. ⁊. c. ꝑpetuo li. vi. ⁊ eps i ſua dioceſi. offi. ordi. cõqueꝛẽte. Itẽ archidiacon⁹ ⁊ decan⁹. de cẽſi cũ aplus. de offi. archi. c. mãdam⁹. Itẽ abbates ⁊ ꝓlati religioſoꝝ viſitant mõaſteria ⁊ monachos hꝫ eoꝝ inſtituta. vt i. c. pe. ⁊ vlti. de ſta. mo. Itẽm legati aplice ſedis. ⁊ g. bus cõmittiꝭ a papa vl a ꝓlatis ordinariis exiſtẽtib⁹ ipſis ipediẽtis. x. q. i. ẽpm de offi. oꝛ. c. iter cetera. ⁊. eo. ti. c. ſi epus li. vi. Quidã tñ dicũt iferioꝛes epis nõ poſſe ꝑ aliũ viſitare ꝓuetudie obſtante exceptis ꝓlatis religioſoꝝ qui viſitant etiaz ꝑ alios.

¶ Que ordiez dz tenere viſitatoꝝ. ff. q. 1
archiepꝰ dz ꝓcio ꝓpriã dioceſiz viſitare totam. icipiẽdo a capitulo ſue eccle primo. ⁊ ſic tota viſitata trãſibit ad alias dioceſes vt dñ i. c. romana de cẽſi li. vi. Siñr faciat epꝰ. Primo icipiẽdo a ſuo capitulo. Legati ſt de latere nõ tenenẽ iſtum ordinez ſuare ſm Do. nec viſitatoꝛes religioſoꝝ. ſed ſeruabunt eoꝝ ſtatuta. vt dicit in. d. c. romana. ⁊ ibi vide quod no.

¶ Quo dz fieri visitatio. R. pio debz ppōere ꝓbū dei z demū de vita z cō uersatiōe ministrātū i ecclijs z locis alij diuio cultui deputat] ac ceteris q̄ ad offīs suū spectāt integrat z sine iura mēto z coactōe ad eoz emēdatōz p̄ sa lubria ꝓsilia educat lenib⁹ z asperis si cut sibi videbit expedire. Nō si de aliqb⁹ orta fuerit infamia ꝑ aliquē ordiario ūnōcet vt ingrat. Notoria ꝓo corri gere poterit z punire. vt i.d.c.romana z ista forma est de precepto oibus: pla tis ordinario iure visitātibus exceptis religiosoz ꝓsuetudinib⁹ z regularib⁹ istitutis. vt in.d.c.romana.

¶ Utrū visitator possit aliqd recipe a visitatis. R. q̄ sic. pcuratōez Et aduer te q̄ oz pio q̄ pcuratio solū recipiat. Scdo solū a locis visitat]: z n̄ ab alijs Tertio q̄ solū sit p victu illi⁹ dieī: siue sit i victualib⁹ siue sit i pecūia. quarto q̄ unū vna die vnā pcuratōez recipiat siue vnā vl plres visitet ecclias. quto q̄ ipse ordinari⁹ psonal'r visitet al'r istis n̄ occurrētib⁹ recipe n̄ pt. Et si gd alio mō recepit ipe vl aliqs de suis familia rib⁹ tēr duplū restituē ecclie a q̄ illud receptū ē itra mēsez aliqn patriarche archiepi z epi sūt interdicti ipo facō ab i gressu ecclie. Inferiores ꝓo a pdictis suspēsi ab offō z bñficio dōec dcīn du plū restituāt. nec oz remissio vel dāuz liberalitas seu gra eos liberare. nisi re stituāt. Hec collegunt ex.c. exigit tūcto c.felicis. de cēsi.li.vi. z.d.c.romana.

Iaciatus vide. corpe. R. corpore viciat⁹

Icium vide. s. peccatum.

Manimiter de suo signi ficato regrit nullā discrepātiā q̄ ꝓbat i.c. bo ne el.y. de po. ꝓla. z in.c. z si vnanimit̄ e.ti. z ts Inn. i.c. cū ecclia. de cau. pos. z ꝓpte. z ibi segtur pa.

Niuersitas vide. s. collegium.

Nctio extrema ē vnū de sa cramētis ecclie de q̄ hēs i.c. vnico. de sacra vnctiōe.

¶ Que ē ei⁹ mā. R. oleū. vt i.d.c. vnico. Pe. aureolus. i. iij. di. xxiij. dicit. q̄ oz sit oleū olim az z ꝓsecratū ab epo so luz nō ab inferiore. vt dicit Magister in. iij. dis. xxiij. 1

¶ Que forma. R. est illa de q̄ i ordina rio. i. dicēdo p istā sanctā vnctiōez z ia am pissimā misericordiā i dulgeat tibi dūs gegd ocultorum vitio deliqsti. In noie p̄rs z filij z spīrit⁹ sancti. Amē. Et sic de ceteris sensibus. 2

¶ Quis pōt eā cōferre. R. solus sacer dos vt p3 in.d.c. vnico. z de ꝓ. s. c. q̄si uit. z si vnus deficeret alter oz supple re vbi primus omisit. 3

¶ Unīb⁹ pōt ꝓferri. R. infirmis exīsti bus i periculo mortis. De gb⁹ ꝓbabil dubitat de morte pueris aūt vel cunti bus ad bellū aut alio mō i periculo ca suali mortis nō dat ꝑm cōuer doc. nec ēt amētib⁹. nisi aī amētia ipa petisset z bādo nullam ī reuerētia sacrēt. z ꝑz S. Bo. i. iij. di. xxiij. tñ oz dari infirmis q̄ in mortali nō sūt. z rōe vētib⁹ z in articulo mortis exīstib⁹ z veniale pcīm hūtibus. Aliis. nō. 4

¶ Que ptes corpis dūt ūgi. R. q̄ in ista q̄q; sensuū. s. oculi aures. manus nares labia pedes. z renes. mlierib⁹ isi nō vngūt renes pp hōestatē. Mutila ti ꝓo vel ceci vngunt i locis magis p pings pdictis si nō hūt pdicta mēbra. 5

¶ Quis effect⁹. R. q̄ vel agit vel au get inuisibile vnctiōez spūs sci. si digne accipiat. vt oī i.d.c. vnico. Anreol⁹ in iij. di. xxvij. ponit. vij. fructs Primus de debite pcō mortali. Tertio gre aug mētatō q̄ vi h⁹ sacri augeri hz. n̄ tñ ō notōe mīstrāi] z inscipiēti] z ēt ex ꝓte opis opati mīa dei assistēte opi suo z aucta gra augef z glia. Quart⁹ ē in terior leticia z robur ꝑ demōis isidiat q̄ potissime tē i sūt Quint⁹ arctatio dia bolice ptāt] q: n̄ ē ita potēs sūpto isto sacō. Sext⁹ corpis sanatio. vbi expe dit saluti. Unī in primitiua ecclia multi sanabāt. Jaco. vi. oō allenabit infir-

mũ. Septimꝰ ptestatio decedẽtis q̃ pmãserit i fide militãt' | ecclie: ex q̃ signo vadit ad ecclĩam trũphãtez. tã̃ q̃ fideliꝫ pugnauit. Octauꝰ ſm. S. Tho. i. iij. di. xxiij. tollit pcũ ventale z mortale et q̃tũ ad culpã dũmõ nõ oppõatur obex ex pte recipiẽtis.

7 ¶ Utrũ istud facẽ sit de necessitate ꝺ. fz. S. Bo. in. iiij. di. xxiij. q̃ non si tũ omittatur ex contemptu dãnabile est Secus si ex negligẽtia.

8 ¶ Utrũ sit iterabile. ꝺ. ſm Tho. vbi ſ. q̃ sic sine iiurta ẽt i eadẽ infirmitate dũmõ sit casus diuisus puta hidropicꝰ nũc est in articulo mortis postea euadit: duráte infirmitate aliquo tpe lõgo itez venit ad articulũ mortis pt ei iterum dari q̃ z status z casus est diuersus. lz sit eadẽ infirmitas.

Olũtas bõa vtz sufficiat sine bono ope. ꝺ. vt. ſ. Intẽtõ. ſ. iij. vñ dic am. lxxxvi. di. c. ñ. sat' ſi' satis ẽ bñ velle ni si studeas bñ facere. Facit in ar. c. i. de eo. q̃ mitti. i po. z i. c. cũ aliqꝫ de sen. z re iudi. z. i. pmissor. ſ. q̃stituto. ff. de q̃sti. pecu. vide gl. i. d. c. i.

Additio mala ẽo volũtas quo ad pcm̃ sufficit lz q̃ ad icurrendã penã iuris q̃ iponit ipi scõ ñ sufficẽ nisi pfecto actu vt dispuatat Io. an. i mer. i rla i pẽs ẽ re. in. li. vi.

1 ¶ Utz volũtas hois duret post mortẽ elꝰ. ꝺ. q̃ sic pz in. c. ñ. de pcario. q̃ nõ expirat morte cõcedẽtis. Secꝰ de bñplacito q̃ illud expirat p mortẽ. c. si tibi gratiose. ẽ rescrip. li. vi. Et hec no. q̃ tactunt ad q̃nẽ. Judex poluit aliquẽ confinatum donec reuocaret: moritur an expiret q̃finũ. dic q̃ ñ. l. cẽtesimis. ſ. ñ. ff. de ẽbo. obli. p Bal. ꝑma q̃sti. ff. z i. l. i. C. de postu. z p Sal. in. l. i emẽtis. C. ẽ ẽhen. ẽp. z i. l. ẽ vẽditio. ff. ẽ ẽhẽ. ẽpti. Itẽ ad q̃nem q̃ ꝑ clausulam non reuocatur mortẽ abbatis. lz posset reuocare q̃ voluisset. z ad ꝓdicta est tex. clarus. in d. c. si tibi gratiose.

2 ¶ Quot mõis dr volũtas bõa. ꝺ. q̃ volũtas accipitur tripliꝫ. Prio p potẽtia aie. z sic ẽ bõa ex ẽstute z hitu bono. bonũ eniẽ qõ hz q̃litatẽ bonã. ꝑ mo topicos. Secõ accipitꝫ p hitu siue dispositõe seu affectõe volũtatis de relicto ex actu volũtatis. siue ex vsu. z ẽ bõa vl mala hz actiões. q̃ tales gentrãt hitꝰ vl dispositões q̃les sunt actꝰ. iij. ethicoꝝ. Tertio accipitꝫ p actu ipius volũtatis potẽtie z iste ẽ bonꝰ ex oãie elꝰ sufficiẽti ad debitũ finẽ. z vt hoc sit q̃tuor regrunt. Primũ q̃ finis sit bonꝰ in se. Secõ q̃ sit ipẽ finis melioꝝ his q̃ appetũt pp ipsũ. vñ dicit Aug. ix. de ciui. dei. c. iij. q̃ g lau dãt deũ pp pecuniã nõ hũt bonũ finẽ neq; bonã volũtatẽ. Tertium q̃ illa sint hz rõnẽ rectã ordinabilia z apta ad talẽ finẽ cõsequendũ. Quartũ q̃ volũtas ordinãtis rõne regulata ordinet vl velit bona in genere i differẽtia ad bonũ finẽ. aliter his deficiẽtib' nõ erit bona volũtas hec ex. S. Bo. in. ij. di. xxxviij. q. i. ar. i.

¶ Utz vntus solꝰ bone volũtatis sit 3
vnꝰ solus finis. ꝺ. q̃ sic. ſ. ꝓncipalis. Vñ scẽdus q̃ actus ẽt hẽ plures finis triplicẽter. Prio q̃ vnus sit ẽ alter. z pp illũ. Secũdo q̃ vnus sit ꝓncipal finis. alter ñ ꝓncipal. ita tñ q̃ ñ ꝓncipal ñ referẽ ad ꝓncipalẽ. Tertio q̃ vterq; sit ꝓncipal. Exẽplũ de eo q̃ vadit ꝓ distributõe elꝰ ad ecclĩa. q̃ alĩ q̃ intẽdit ꝓncipaliꝫ dei honorẽ. z cũ hz simul hẽre pecuniã illã ad hz vt ad dei honorẽ illã distribuat. vl i alios vsus licitos ꝙuertat. Alĩ q̃ intẽdit dei honorẽ. z vult simlr acgrere pecũiã ita tñ q̃ acgsitionẽ pecũie ñ redigit ad honorẽ dei nec ẽt pecuniã illã finẽ ꝓncipalẽ statuit q̃ eã ꝑpẽ ñ diligit. q̃ ẽt si ñ dareẽ ret. nec pp eã hẽdaz aliqꝺ hz deũ cõmittẽt. Alĩ q̃ intẽdit deo placere. z sil ẽt pecũiaz acgrere. vt possit thesaurũ sũ angere z ieo delectari. Prio mõ tre ad ecclĩaz ẽ meritoꝝ z ꝑtinet ad bonã volũtatẽ. Secõ mõ ñ ẽ bone volũtatis loquẽdo formaliꝫ ñ tñ ei sic ꝓgnat. q̃n i ea stare possit

Est.n.ibi.pcñ vēiale ñ mortale' Et ꝫ est qꝫ dicit. Aug.li.cōfes.min⁹te amat q tecū aliqd amat qꝫ non pp te amat. Tertio modo est ꝫ bona volūtates.qz nemo pt duobus dñis fuire z Mathy. vi.cū ens sit vnū solū vere bonū. ꝙ ge tat hūanū ofiderīū.o3 ꝙ volūtas ab ꝫ vt sit bōa z recta.statuat sibi vnicū finem vltimum.hec ex.S.Bo.in.j. di. xxxviij.ar.ij.q.i.

4 ¶ Utrū bonitas actualis voluntatis addat aliquā bonitatē sup bonitatem ipsi⁹ hitus grē.vide.ā. Intentio .H.v.

5 ¶ Utrū teneamur cōformare voluntatē nr̄am volūtati diuine i volito .R. fuit diuersa inter theologos opio i pri mo.sen.di.vl.Sz ista vr mihi ꝓbz.s. ꝙ teneamur ꝓformare ꝗtūtad illa volita q̄ exp̄mūt a deo signo p̄cepti in lege explicite vel iplicite.vel q̄ nob mā festaret sic velle de p̄cepto Sz ꝗtū ad alia cōsiliū ē ñ p̄ceptū.cōsiliū dico si fūt exp̄ssa sub signo ꝓfilij tacite vl exp̄ sse.Si ꝫo nō fūt expressa.nec ēt de cōsi lio tenemur:niſi quenīat nob illud vel le.sicut dicit.Aug.in ench.c.lx. Alliqñ ingt bōa volūtate vult hō qꝫ si vult de us Sicut bon⁹hō vult p̄ez viuē quez deus vult mori.z gl.ā.p̄sal.q̄ dicit.coz totū hz hō.qui nō vult qd vult deus Intelligit de his q̄ nob patent.ꝙ de p̄cepto vult nos ea velle.

6 ¶ Utrū teneamur ꝓformare voluntatē in mō volēdi cū deo.R.ꝫ Alex. lōbar.i.i.di.xlvij.qꝫ si absolute: qz si hō honorat p̄ez fuū.ñ ex caritate.ꝫ ex be ninolētia ñ peccat.ꝫ tñ ꝙditiōaliter.s. si vult mereri vitā eternā.S.Bo.in p̄mo di.vl.dicit ꝙ tenemur ꝓformare volū tatē nr̄az volūtati diuie i mō volēdi af firmatiue.s.,ploco z tpe.qñ vz̄ teñmur exire i actū caritatē:qz sicut teñmur q nūq̄ ſria velim⁹ deo.s.ex libidine.cū deus velit ex caritate. Ita tenemur vt sub ea dē rōe velim⁹ ꝙ loco z tpe.z ꝫ si habem⁹ caritatē.Si.aūt nō hēmus. nō tenemur ad ꝫ.sed ad equalens. Qa tenemur facere qd in nobis est vt eam hēamus.z hoc ꝙ loco z tpe.vt dictuꝫ est.Et si q̄rat qñ locus z tp̄us est dicit idē Bo.ibidē.ꝙ ē qñ domin⁹ vlitat talē interiorī locutiōe:vl exteriorī p̄dicatione.vel aliquo tali i quo ē oportūtas redeūdi ad coz.Uñ tūc ñ negligat incidit in ꝛtemptū z omissionis pctm̄ Alex.verode ales.ſa.fe.tractatu de negligētia.q.vij.dicit ꝙ'qñ peccatoz cogitat de peccato suo ꝙ sit tāt⁹ malus z graue z conuertitur sup ipm.z excitatur a gr̄a dei ad cōuertendū. qz ꝫ mō excitat eū qñ facit peccatorē cogitare de pctō suo:tūc teneē actu dolere de illo:z si ñ dolet z ꝛterat tūc peccat p negligētiā.z inouat pctm aliqd qd ē negligētia mortalis Dec ille.Et sic pz qñ tñ cōformare volūtatē in mō volēdi cū deo de p̄cepto.qd no.bene.

Dtum ſm Rt.in.iij.dist. xxxviij.ar.iij.q.ij.ē

ppositi ſuperrogātis p̄missio deo facta pp bonum finem ex deliberatione firmata."

¶ Notāter dr̄ ſuperrogātis bonitiga i voto de re necessaria ad salutē nō p̄ iuenit rō voti. Rō qz votū p̄pe loquēdo ē qd volūtarīū respectu p̄cipu⁹ a q̄ p̄cedit.z respectu eius qd vouet ꝫ largē dicat votū qd sit de necessario ad salutē.de q̄ hȳ.xvij.q.i.c.i. Uñ grauius peccat qui p̄uaricat p̄ceptum diuinū qd vouit q̄ qui non vouit. 1

¶ Secūdo dr̄ notāter p̄missio deo facta ad dēſa z p̄missiōis facte hoi q̄ nō ꝓprie hz rōnē voti. Nā solus deus est cui se totū hō pōt obligare.qz solum ei ꝓuenit potestas sup totū hoiem.Et iō ꝓprie votū fit deo.q totū hoiez obligat.Sāctis ꝫo.qz aliquo mō cōuenit ptās sup totuz hoiez in q̄tū p eorum ōfones tota salus hois p̄mouetur. Iō fit eis aliq̄ mō votū.nō tū hȳs plene rationē voti.nec ē necesse ꝙ ista p̄missio exp̄mat oze.ꝫ sufficit ē si fit in coz de quo ad deum z cōsciam. 2

¶ Tertio dr̄ notāter pp.bonum finez ad excludendū vota q̄ fiūt pp malū si nē.vt cū quis vouet se teſtimaturū vt possit interficere inimicū z hmōi. 3

que nō valent. sed grauiter peccant talia vouentes. Sicut nō valeret votū facium de re mala q̄ deus nō acceptat aliqd contra se.

4 ¶ Sed qd si vouet pp finē indifferentē. ℟. ꝙ valet accipiēdo idifferēs relpectu adeptiōis vite eterne. Sicut cū qs vouet aliqd pp aliqd bonū tpale qđ hȝe nō est vtilius ei ad vitā eternaz q̄z carere eo. Si tū veniret casus ꝙ esset malū. tūc ñ obligaret vt i voto Jethe.

5 ¶ Unz votū possit fieri de re inutili ad salutē. ℟. ꝙ nō de iure. q̄ qđ nō est ad dei honorē nec vtilis ad salutē offerentis p quācūq; circūstātā addita nō acceptat deus. Et tō talis obligatio nō tz ipso iure. Et sic sūt vota stulta mulierū. de nō pectinādo caput in sabbato z hmōi. nō comedere de capite aliꝰ pp decolationē Joānis baptiste z hmōi fm Alber. z Ray. potius sunt fragēda q̄z seruāda. Tutius tū credo sit petere dispensationē seu declarationē a confessore salte ꝓpter reuerentiā.

6 ¶ Quarto dr ex deliberatiōe firmata ad differētiā votoꝝ q̄ fiūt ex surreptiōe z sine deliberatōe: sicut facūt aliq̄ si alq̄ in angustijs q̄ nō obligāt de necessitate. tz tū ex quadā ꝓgruitate. Jō ꝛ ipsa venire ēt ex ꝓpria auctoritate nō est pcm̄ mortale. Et qū hoc fit pōt ppēdi ex b̄: qū stati trāsacto piculo seu angustia sūt male ꝺtēti se tale votū emisisse q̄z vł ideliberate fcm̄. Sec⁹ qū ōlibera te vt eua dāt piculū vouēti q̄z obligant

7 ¶ Addit. v. tz aliquos p̄tēptionē obligādi se ad ipleñ. p̄missiū: q̄z fm eos sola deliberatio nō firmat p̄missionē. Et tz Ri. in. iiij. di. xxxviij. a q̄ ꝓdicta sunt extracta nō firmet se in b̄. tz p̄tāseat solū recitādo. Tū mihi vł ꝙ verissime regrā eo mō quo ifra dicā. s. salte taceat. sicut tz gl. in. c. l'aturā. eo. ti. Uñ debes aduertere ꝙ votū hz diuersos status. fm quos diuersa sortit vocabula z effectus. Primus status ē in origine. s. cū qs dispōit aliqd hōi facere: z tūc dr deliberatio. de qua dr. xvij. q. i. g bona agūt z hoc ꝙfringere nō ē pcm̄. Secūs status est pcessus cū ꝓcēdēdo ꝓponit firmiter se facturū. z tūc dr ꝓpositū. vt xvij. q. ij. nos nonim⁹. z sic nō obligat ad mortale tz veniale vt pz in. c. l'aturā de voto. Et segr ibi pa. z ēt vł gl. h̄ tenere ibidē si bñ tota legaꝝ gl. xvij. q. i. in fi. h̄ allegēt. Dug. tenere ꝙ peccat mortalr talis. tz nō logr in isto cāu tz de eo q̄ fecit votū in corde. tz ore nō exp̄esserit. vt pz si bñ attēdaꝝ. Segr etiā hoc archi. in. d. c. g bona. s. ꝙ non obligaꝝ ad mortale. Tertius status est ꝓsummatiōis. s. cū qs firmiter ꝓponit p̄mittere aio obligādi se q̄z nēo obligat se nisi q aiū obligādi se hz. l. obligationū la. i. ff. de ac. z obli. ar. l. si ego. ff. si cer. pe. nec etiā sufficit hȝe aiū obligādi se. nisi se p̄missione obliget fine p̄missio fiat corde siue ore. Et tō iura q̄ videnr dicere ꝙ ꝓpositū deliberatū siue absolutū obligat. vt in. c. nuptiarū xxvij. q. i. z. d. c. g bona agūt. z in. c. cō sulti. de regula. cū silibus itelligēda sūt de ꝓposito cū p̄missione firmato. fm Pa. in. d. c. litteraturā. Qđ no. q̄z facit ad multa. Aduerte tū ꝙ tz p̄mittēdo nō habuerit aiū exp̄sse obligādi se. si tū nō habuit aiū cū p̄mittebat non obligari ex tali p̄missione nihilomin⁹ obligatur: q̄z tacite intelligit obligatio

Quartus status voti est solēnizationis. ꝙ fit ore alicui hōi. vł solēnizaꝝ p aliquē institutū ab ecclesia. vt est ordo sacer. z religionis ꝓfessio.

¶ Quot sunt genera votoꝝ. ℟. Ētū ad nos spectat duo. s. simplex z est hodie oē aliud votū a voto solēni Ētūcunq; cū multis solēnitatib⁹ sit factū. Aliud dr solēne z istud est solūmō illud qđ solēnizaꝝ p susceptionē sacroꝝ ordinū aut p ꝓfessionē tacitā vel exp̄ssaz sacrā alicui ꝺ religiōibus approbatis. vt no. in. c. vnico de voto li. vi. Et de hoc vide. ē. Nonici⁹. z. ē. Religiosus z Professio. Itē votoꝝ quoddā purū siue absolutū. s. sine aliqua ꝓditiōe factū. aliud ꝓditionale. vt cū qs vouit facere. si. deus dederit mihi salutē corporis vel filiū z hmōi. z tūc nō obligat nisi extā

te conditione de condi.appo.c.vex. t
ter.a ꝙrario in.c.vnico.xxxū.q.vlti.

9 ¶ Sz nūq̄ lz facere votū sub tali ꝙdi
tiõe. Inno.tenuit ꝙ nõ.q; simoniacus
est:q; vult emere sanitatẽ a deo ꝑ tpali
Facit.c.g studet.i.q.i.Sz ego credo ꝙ
nõ sit illicitū q; cũ deo simõia fieri nõ
põt. Rõ q; dedicare deo aliqd ẽt sub
ꝙditõe est spiale. Sz spiale ꝑ spiali
põt cõmutari sine simõia.c. ad qõnes
de re.pmu. Et hoc segt̄ ho. t Pa. in.c.
scripture de voto. alle gat.c. medicina
de pe.di.i. Ubi dicitur peccata tua ele
mosynis redime. t.xiij.q.ij. anime de
functorum.

10 ¶ Utr̄ facies votū sub ꝙditõe ex cu
ius culpa ꝙditio ñ ipleat teneat. ꝛ. Ri.
vbi.ff.ar.iij.q.v.ꝙ sic.ar.c. sicut ex lris
de spõ. Uñ ille g fecit votū. vt deus eũ
ꝑseruaret ab aliquo pcõ. si nõ facit qõ
in se est. vt ꝑseruet. sicut fecisset si votū
nõ emisisset vel sicut intendebat face
re qñ votū emisit. vel si voluntarie se
ꝓcipitat in peccato nihilominus obli
gatur voto facto.

11 ¶ Utr̄ votū sub ꝙditõe quã qs nollet
ipleri obliget. ꝛ. Ri. vbi.ff.q. vlt. ꝙ vo
tũ factũ sub ꝙditione de re bona t pp
bonũ fine. qõ vouẽs intendit ꝑseq per
executionẽ illius bõi qõ vouit est obli
gatorium extãte conditione siue illa con
ditio sit bona siue mala. siue vouẽs il
lã malã ꝙditõez velit ipleri sicut cum
qs volẽs ꝓcedere cũ muliere vouet re
ligionẽ intrare. si sibi ꝑsenserit in illo
malo factor: siue nolit eã ipleri. Sicut
cum quis horrẽs aliqd malũ cõmitte
re vouet si cõmisserit intrare religionẽ
Et q̃uis nolit etiam absolute intrare
religionẽ imo abhorreat non ꝓpte
rea minus obligatur: qz nõ requiritur
ꝙ absolute aliqd velit. sed quod velit
t põt quis velle sub ꝙditione quod ta
men nolet absolute.

Otum.ii.

qs põt facere. ꝛ.
ne mẽtis t sui inris quo ad illõ
qõ vouet. t nõ ꝓhibitus a iure. ex quo
ꝑ ꝙ.viij. sunt q vouere nõ ꝓsit.

¶ Prio epi t alij suplores ꝓlati nõ ꝓ
ꝓsit facere votũ quo vinculũ iteꝛ ipsos
t ecclias suas dissoluat sine lnia pape
de renũ. nisi cũ pde. vl q̃ diu ab ecclia
sua habeãt absentari. ó voto. c. magne
si tũ fecerit votũ pegrinationis soluet
expẽsas quas fecisset in eundo t redeũ
do. t laboꝛẽ vigiliꝫ t orõibus cõpẽ
sabit vt valeat in sui ꝓtudicũ. ꝑm qõ
no. in. d. c. magne. Nõ põt etiã facere
votũ quo graue ꝓmdicũ fieret ecclie
siue. viij. q.i. clemẽs. Jn aliꝫ aũt sic ex
qbus ꝓbeat bonum exẽplum.

¶ Scõo clerici bñficiati in bñficijs in 2
qbus regrit residẽtia nõ ꝓsit facere vo
tũ lõge pegrinatiõis sine lnia epi. dcis
c. magne. t. c. nisi cũ pdem de ꝓse. di.
v. nõ oz. el. ij. posset tñ facere votũ reli
giõis. vt. ff. religiosus. Ĵ. xij. Et ꝑm ali
quo de accipiẽdo crucẽ. c. ex multa. de
voto. qz videtur licentiari a papa quo
ad illos q ꝓsit esse vtiles terre sancte. lz
ꝛtũ. f. q nõ possint. nisi tẽpoꝛe gene
ralis passagij est verius ꝑm No. t pa.
in. c. fi. de voto. soluent tñ expẽsas t re
dũent laboꝛẽ ꝑm q dictũ est de epis
Jn aliꝫ aũt libere possint.

¶ Tertio religiosi nullũ votum facere 3
ꝓsit. Rõ pp alitudinẽ religiõis ita ius
statuit. xx. q. iij. monacho nõ lz vouere
sine ꝓsensu abbatis. Si aũt vouerit
fragẽ. erit. t placet magis q̃ optimo
eoꝛ q distiguũt an possit sine ꝓiudicio
ꝓlati. qz a monacis t religiosis é abdi
catum velle t nolle. t ĩõ non credo ꝙ
possint vouere sine peccato. nisi ꝓsup
ponãt ꝓsensum ꝓlati tacitũ. nec qõ vo
uerũt exeq debẽt. nisi hẽant ꝓsensuꝫ ex
ꝓssiuꝫ ꝓlati. si eius ꝓtitia habeti põt ni
si fit de q̃ nullũ ꝓiudicũ fit ꝓlato vl re
gulari vite. t hoc sequitur Ri. in. iij.
t Tho. ha Se. q. lxxxviij. t Ray.

¶ Quarto abbates t ꝓlati religiosoꝛ 4
nõ ꝓsit facere votũ ꝙ qõ ꝓiudicij gene
reꝛ in eoꝛ officio sine lnia suoꝝ
superioꝛ. xviij. q.ij. abbates. ó aliꝫ ve
ro possint vouere.

¶ Quinto filiusfamilias nõ põt vouẽ 5
re aliqd qõ sit ꝑ regimẽ domus vl fa-

mlie seu de ptinentib⁹ ad illā. nisi de
lnia pīs nisi votuz religiōis. ar.l.j.ff.
de politi.⁊ votū terre sancte q⁹pōt.c.
ex multa extra.co. Itē oē votū q̄ nihil
derogat cure ⁊ regimini rei familiaris
Itē si hz peculiū castrēse vl q̄si. de illo
pōt vouere: q⁹ in hmōi est sui iuris.

6 ¶ Sexto ipubes nō pōt facere votū re
ligiōis. ēt de ꝯsensu pīs. ⁊ si facit non
tñr ēt post pubertatē q̄liter cūq; intēde
ret cū fecit. c. ad nfam. de regula. reg-
rit eni pubertas cōpleta. vt. s. Nouit⁹
Ş. i. Tho. fa fe. q. vlt. tz q̄si ipubes hz
vsū rōnis q⁹ obligat q̄tū est ex se. nisi
irriteť. de q̄ dicto ego debito. q⁹ ꝯ ipsū
est tex. in. c. i. de regula. li. vi. Ubi ille q
fecit pfessionē: ante. xiiij. annū libere
pōt redire ad seculū q⁹ nō esset si ali-
q̄liter teneret. Alia aūt vota facere pōt
sicut. ⁊ filiusfamilias. si est doli capax
⁊ sane mentis. c. ij. de voto. Uerum tñ
tutorez pōt irritare: ⁊ etiā curatores si
votū est reale vsq; ad. xxv. annos nisi
vēiret accessorie vt i intrāte religionē
cū q̄ trāsiēt bona sua. Si tñ ratū hz in
pubertate tñr fz tho. fa fe. q. lxxx viij.

7 ¶ Septimo seruus q⁹ non pōt facere
votū de opib⁹ corporalib⁹ aut tpalib⁹
in pīudiciū dñi sui. q̄ ad talia est et
subiect⁹. De spūalib⁹ vt dicere o fones
⁊ hmōi q̄ nullū pīudiciū faciunt dño
pōt ar. i. c. relatū. de sen. excō. ⁊. c. si ser
uus sciente. li ij. di.

8 ¶ Octauo vir ⁊ vxor si pīt facere vo
tuz p q⁹ pīudiciū generēt alterit q̄ ad
debitū reddeñ. q: q̄ ad hoc sunt pares
c. gaudem⁹. de diuor. ⁊ iō cu vxor nō
possit vouere absti nētiaz sine ꝯsensu
viri. vt in. c. manifestū. ⁊. c. nolutt. xxx-
iij. q. v. Similiter nec vir scom Inno.
Sed Da. in. c. scripture tz q⁹ vir aliq⁹
votū abstinētie facere pt dūmō nō. sit
in pīudiciū vxoris. Sed vxor nullū pt
facere sine ꝯsensu viri. limo dicit si vir
ꝯsensit q⁹ nihilomin⁹ potest renocare
Iz. male faciat. nec vxor poterit Ꝺicere
vt est tex. in. d. c. manifestuz. ⁊. c. nolutt
lex. Sed ego teneo q⁹ sicut vxor nō pt
aliq̄d in pīudiciuz viri votere. vt de ab
stinentia. dormire cum familia. surge-
re ad matutinuz ⁊ huiusmodi. sic nec
vir. nec in hoc sūt pares. Iz quo eleemo
synas ⁊. ea q̄ ptinēt ad curā rei familia
ris sūt bene pares. ⁊ iō ꝑ regula tene
sicut videť velle glo. in. d. c. manifestū.
q⁹ vxor pōt vouere ea que nō sunt in p̄
iudiciū viri ⁊ eōrio vir. Uñ si vxor hz
ꝑter dotem pōt facere votū de ipsis dā
dis ⁊ familia. Uerū est q⁹ caueat ne scā
dalū viri aliq̄d voueat. nisi in scanda-
lum pharisēoz. vt. s. dixi. Scādalū. Ş.
iij. Fallit in voto pegrinatiōis in subsi
diū terre sancte. q⁹ vir fine lnia vxoris
pōt facere. c. ex multa de voto. De vo-
to religionis q̄ mō tz q̄n fit a viro vel
vxore. vide. s. matrimonium. iiij. Ş. ix.
cum sequentibus.

¶ Sed nunqd peccant tales vouētes 9
q̄ implere nō pñt. ſ. q⁹. si q̄n vouent
sciunt se nō posse vouere. ⁊ aduertūt ō
hoc sic videť q⁹ peccēt mortaliť nisi p̄
sumant de volūtate eoz quoz interest
Si ꝓ o de hoc non cogitant. sic nō pec
cant: q: subintelligūt q⁹ vouent q̄tum
in eis est. ⁊ multo magis nō peccāt. si
explicite hoc intendunt.

¶ Utz plat⁹ abbas tutoz. marit⁹ dñs 10
⁊ hmōi peccēt renocādo vota p̄latoz
q̄ nō potuerūt facere. ſ. q⁹ nō nisi ꝯsen
sum eis dederint. q: tūc peccarēt. Iz p̄la
ti non peccent obediendo eis. vt in. d.
c. manifestum.

¶ Pone q⁹ p̄lati votuz fecerunt aīēz 11
eēnt sub tali ipedimēto. ſ. q⁹ nihilomi
nus nō poterūt implere

¶ Sed nūqd peccauerunt mortaliter 12
tale impedimentum acceptādo puta
episcopus qui anteq̄ esset epūs fecerat
votū religionis acceptando epātū vel
mulier ꝯsentiēdo mrimonio. ſ. vt col
ligo ex. c. p tuas. de voto q⁹ sic si de hoc
aduertebat q̄ si tali ipedimento assensit
Si vero tūc nō aduertebat nec cogita
bat q⁹ assumebat ipedimentuz quo vo
tuz implere nō posse. sic nō credo moz
taliť peccauerit. licz debeat dolere q⁹ vo
tū iplere nō pōt. ⁊ recōpensare in eo in
quo pōt. Potuit bene fortitā peccasse

moztaliter ex traditione. vt ifra dicam. Excipitur ab hoc ille q religionē assumit q: nō peccat. ꝫ meret. ꝛ ꝑt oia vota in istud cōmutare si vult. Et ipso in re erit ab oibus absolutus sine alia dispēsatiōe ꝛ auctozitate. vt no. Inno. ꝛ pa. in. c. scripture. q: ꝓma obligatio vſ ꝙfusa in posteriozi. facit qđ no. i cle. si domū. de reli. ꝛ vene. sanctoꝝ.

ꝫ ¶ Utꝝ ꝑfati q existētes in talibus ipe dimētis fecerūt aliq̄ vota teneant̄ iple re sublato ipedimēto tali. puta filiussa milias postq̄ factus ē sui uxis vl̄ vxoz moztuo viro. ꝛ hn̄. ſ. Inno. ꝛ hug. ꝛ multi alij tenent q sic. Pa. in. c. scripture. eo. ti. dicit se dubitare pp. c. qđa c. plz. de quer. ꝙm. Ubi ꝑz q maritus q intrauit religiōē ꝺicēte vxoze restituatus nō tñr ea moztua religiōe intrare: q: emisit votū tpe ihabili. q̄ idez erit i filiofami. Ex q̄ cōmissionem voti nō ꝙtulit ad tps habile. ꝛ ꝑ ℔ vſ text. ff. de pollicl. l. ij. ꝛ facit qđ no. in. l. si nō ſorte. ℌ. libertus. ff. ℔ qđ. i debi. ꝛ ℔ dicit verius Pa. ℔ ego distinguo q aut votū erat ꝑpetuū ꝛ tūc aut fuit irritatū ꝑ euz q potuit. ꝛ sic ꝛplus nō tñr. nisi ad id ad qđ se potuit obligare. ꝛ iste ꝑ ꝑte ē casus i. d. c. qđā. ꝛ. c. plz. Nā reuocatus ille q fecerat votū religiōis sine lnia alterius ꝙiugis nō tñr illo moztuo redire ad religionē ꝫ solū viuere caste. q: illud potuit ꝑmittere. ſ. nō exigere. ꝛ ℔ ꝙare tñr. Aut votū ꝑpetuū nō fuit irratū ab eo q potuit. ꝛ sic dic q soluta patria ꝑtē vl̄ vinculo quo ipediebat tñr illō iplere. ꝛ iste ē casus c. ꝙnluit. de cōuer. ꝙm. qđ vir ingressus religionē vxoze ipsiꝫ nō petēte in vita ea moztua cogit stare in religiōe. Si ꝙo votū nō erat ꝑpetuū. sed tpale sic nō tñr. nisi intētio fuisset ad obligā dū se ad tps illō facieñ. in quo poterat se obligare. sil̄r tñr si qñ fecit votū intē debat se obligare. saltē post soluta ꝑi am ptātē. vl̄ si remoto ipedimēto rati ficauit. vt in. c. ij. i tex. ꝛ in gl. eo. ti. Si ꝙo de nullo istoꝝ cogitabat. ꝫ solū de illo iplendo tpe ꝑie ptātis. sic si fuit irritatum nō tñr. ꝛ ꝑm hanc distinctionem ꝙcorda opiniones ℨnas.

¶ Utum. iii. quo ad obligationē ꝛ q̄rit. vtꝝ oē votū licitū sit obligatoziū. ℟. Ri. vbi. ſ. ar. v. q. i. q̄ sicut ꝓ missio licita fcā cū intentiōe obligādi se ꝛ ex deliberatiōe fi accepteī ab eo cui fit. ꝛ q eā acceptare pōt obligat ꝑmittentē. nō tñ ex ꝑcepto legis diuine ſ ēt legis nature. sic cū votū sit ꝑmissio. vt. ſ. dcm̄ ē. ꝛ deus illō acceptet cui fit Jō ē obligatoziū. extra de voto. c. ij. Fallit ℔ in ąttuoz casibus ꝫ cūdē Ri. ibidē. Prim⁹ pp ipotētiā iplendi. Uſ ille q vouit ieiunū qđ sine magno detrimēto coꝛpis ꝙare nō ꝑt. li facultas adeūdi supiozē deest ꝑt ꝓpria auctozitate frāgere. ℔m Tho. ℔a ℘e. q. lxxxvij. ar. ij. Peccat tñ vouēs qđ sibi ē ipossibile nisi speret fieri posſibile. scds pp auctozitatē dispēsantis. Intellige si subest ltia cā. als ñ. vt i. c. magne. e. ti. ꝛ in gl. i. c. nō ē. e. ti. Tert⁹ pp defectū ꝙditiōis apposite. xxxj. q. vij. c. nō soluī in ſi. vl̄ pp defectū cāe ꝓncipalr mouētis puta mulier fecit votū ieunādi vt obtineret saluté filij mortī. ñ tñr. Quart⁹ casus qñ id qđ tpe facti voti erat licitū factū ē illiciuz postea. puta. q: fecerat votū ꝓmētie asi mꝛimonīū post ℨctū nō ꝑt licite denegare debitū petenti ꝛ ꝯmōi. ꝛ ꝓpea dicit tho. i. iij. cadē. di. q̄ qcđ votū fieri ipediret si ꝓis esset obligationē ēt voto facto aufert. Qđ bñ no. Eldde. v. qñ irritat̄ ab eo q ꝑt vtputa ꝑlato. viro. tutoze. ꝛ ꝯmōi.

¶ Utꝝ votū de miozi bono sit obliga toziū. ℟. Ri. vbi. ſ. ar. iij. q. ij. q̄ nō si ē cū exclusione strictioris. Qđ limita verū. qñ illud minus bonū nō est sufficiens ad salutez. ſ. q̄ tunc nō teneat. Secus si est sufficies ad salutez: q: tunc ꝫ ąttū ad illud sed nō ąttū ad exclusionē maioris boni.

¶ Qñ tñr gs votū iplere. ℟. Pa. in. c. nō est voti. de voto. q̄ statij nisi auctoritate supioris. q sup hoc ꝑt dispensare vt differat. ar. d. c. a ℨcto. Ri. ꝙo dicit

q̄ si statim intendebat se obligare sic statim tñr. Si ꝓo ad tps sic ꝑm. q̄ se intēdebat obligare faciet. ego vero credo sic distinguēdū. Q̄ aut qs sicut vouebat sic de ipsēdo cogitabat vl statiz vel ad tps. z sic obligat ꝺz q̄ se obligare intēdebat qñ vouit. Si ꝓo de ipe nō determinauit. aut nō cogitauit. aut si cogitauit. nō tñ ad illud se obligauit ex voto. Sic distinguēdū ēt q̄ aut differt. qz deuotius z getius aut comodi⁹ tardādo sperat ipere. z sic nō peccat saltē mortalr. z sic itelligo gl. verā. in d.c. nō é. q̄ dicit q̄ i voto subintelligit si cōmode pōt q̄tū vt nō statiz teneat z difficultas sicut i turamēto sic z in ꝺ ercusabit: Aut differt solū ex negligā. z si ꝑpbabile periculū iminēs ipossibilitatis i ipsēdo si tardat. vtputat qz q̄ vouit religionē. nisi ꝺ anno igrediat postea nō erit aptus vel nō poterit. sic peccat mortalr differēdo si ꝺ aduertit. Si aūt tale periculū nō imineat. vl si iminet nō aduertit sic dicere q̄ sit peccatū mortale differre vſ ouq̄ cāuis forte sit vez. q̄ ar. a ꝺcto sensu. d.c. nō est voti transgressor. q̄ auctoritate aplice sedis quod vouit distulit. ḡ erit trāsgressor. si fine auctoritate differat. z iō dicētur. q̄ aut iste excitat a gr̄a ad ipleñ. qđ pmittit. puta. qz sepe ꝺ sibi ad mētē reducit z cogitat qđ illꝺ ꝺz ipere z hmōi. z sic vel le differē erit pcm̄ mortale. q̄si a deo sit monit⁹ vt illꝺ ꝓficiat. z sic ꝓstituere ꝑ in mora. Aut differt. qz deo nō cogitat. vl nō recordat. z sic nō erit pcm̄ mortale. nisi sit notabilis z valde lōga dilatio. ar. eoz q̄. ā. dixi. Obligatio. §. viij.

3 ¶ Utz ille q vouit ad certū diē puta Jeunare vigilia assūptiōis gliose virginis marie imediate sequēte z hmōi z nō ꝑuauit teneat alio die illꝺ ipere. ff. pa. i. c. q tuas. de voto. q̄ sic q̄si sit obligat⁹ ad duo. sicut ille q obligat certo die dare decē alicui. si die statuto nō dederit. tū obligat⁹ remānebit. Facit. c. cū dilecti. de do. z ꝓtu. z. l. celsus. ff. de arbi. §. i. vbi iussus dare. x. ifra ff. kl. septēbr. of duo hr̄e pcepta. vnū dādi. x. z aliud ifra kl. Et ē tutior opio q̄ aliꝺ tenē. nisi qñ vouēs nō hēbat aiuz obligandi se. nisi ad illum diem qz sic non tenetur alio die ieiunare. iz penitere de voto facto.

¶ Utz votū de nō vouēdo aliq̄d nisi 4
in scriptis vl i manu talis z hmōi valeat. ff. iz Ri. vbi. ā. ar. q. q. iij. q̄ sic q̄ nō simplr ꝓhibet factionē voti iz pēa uel pcipitationē. z iō si ꝺcto facit. s. vouēdo nō in scriptis. vel sine ꝺditiōe apposita peccat vt trāsgressor ꝑmi voti. z sic est mortale. z nihilominus tñr seruare votū qđ fecit sine illa ꝺditione. q̄ votū q̄ nō vouebit nisi cū tali circūstātia vt illud seruet in vouendo.

¶ Utz cessāte cā pp quā qs vouit obli 5
gar. ff. Do. iz q̄ sic. iz sit facilior redēptio. allegat. c. magne. §. fi. de voto go fre. iz q̄ nō obligatur. p. d. c. fi. nisi in voto religiōis. qđ ex falsa cā nō vitiatur. c. duōū. de ꝑuer. ꝺm. Sz ego dico q̄ si cā erat finalis. ita q̄ nō intendebat obligari. ipsa nō extante nō obligat. c. cū cessāte. de appel. Si vero cā erat in pulsiua vl inductiua. sic iz esset obligabitur nihilomin⁹. Facit. c. ex pte. el. ij. de ꝑuer. cōiu. Jn dubio dico q̄ obligatur q̄si ignorat si fuit finalis vel non. l. qcqd astringēde. ff. ꝺ ꝺ. ob. Nā i oī vto eā finalis⁹ videtur eē. vt placeat deo z ideo alie cause videntur impulsiue Et ideo ipsis cessantibus remanet obligatio.

¶ Utrum quis possit obligare alium 6
ex voto suo. ff. q̄ non nisi alter consentiant. vnde mater iz voneat q̄ filius ieiunabit et hmōi nisi ipse consenserit non obligabitur. sed quo ad res tempozales bene posset obligare heredem suum sed non ad aliquid personale si ipse non consentit. vt. j. patebit

¶ Utrum ille qui non potest perficere 7
votum per se teneatur per alium perficere. ff. q̄ non qz in omni voto intelligitur illa cōꝺtio generalis si deo placuerit. si potero z hmōi etiam si non exprimatur. vt no. in. c. quemadmodum de iureiur. z in. c. beatus. xxij.

q.ij.q̄ si nō estat tollit voti obligatio. vt no. gl.i.c.nō est.c.ti.Ad.c.q̄ super. hi s de voto respōderi pōt ꝺm Pa.in c.i.de voto q̄ loquit q̄n impedimētū nō est oino impeditiuū.ſz solū difficultatiuū.Distinguit tñ Inn.in.c.scriptu re.eo.ti.q̄ si gs vouit visitare terrā sanctā p subsidio impendēdo.q̄ ꝛz tūc vi sitare nō possit tñ subsidiū teneť impē dere meliori mō q̄ pt.quasi sit ad hoc obligatus.Et idē dicas in eo qui fecit votū visitādi.S.Jacobū ꝛ aliqd dan di ꝛ huiusmōi.Si vero solū vouit visitare ob deuotionē.tunc nō tñr p aliuꝫ exequi impedimēto superueniēte. pa. in.c.licet.eo.ti.addit aliā limitationez ſ.q̄ nō tenetur nisi tpe voti emissi erat certus q̄ impedimētū erat ppetuū. q̄ sic tenereť p alitū implere.ne votū sit ꝺ risorio.Sec⁹ si nō erat certus de impe dimēto ppetuo.ꝛz eū haberet tpe voti q̄ tūc solū teneť q̄ primū comode po terit.ar.ſ.l.nepos pculo.ff.de ꝺbo.sig. ꝛz ho.Indistincte velit q̄ teneať p aliū q̄n impedimētū erat tpe voti. Sed vť verior opio Pa.Addo.ꝛ tertiā limitationē.ſ.q̄ nō teneať p aliū.verum nisi ꝑus fuisset in mora in executione voti. q̄ tūc tñr vel cōmutare vel redimere vt patet leui.xxiij. vbi dť q̄ si mortuꝰ fuerit iputabit sibi in pcñ.ꝛ ar.l.ij.in prin.ff.si quis cau.ꝛ in.c.ſi.de iniur.

§ Utrū heres teneať iplere vota sibi ꝺ impolita ab illo cuⁱ est heres.ſz.q̄ aut expresse assensit sic teneť.dūmodo acceptet hꝺitatē si sub spe hꝺi here ditatē solū ꝓsensit.alias si simplr ꝓ misit sic teneretur.et ita intelligo.ꝺo. Anto.in.d.c.ꝛz.Nec distinguo vt quidā an sit peregrinatiōis vel abstinentie.q̄ ꝗlecūq̄ sit teneť.Facit.l.veteris. C.de comit.stipula.ꝛ.C.vt ac.ab here. vel ℨ here.inci.l.vnica.c.q̄ sup.his.ꝛ c.licet.eodē.ti. Si ꝺo nō assensit heres tunc si votuꝫ est personale.ſ.obligans personam suā nō tenetur. Si vero est ꝑsonale ad incertā personā puta. mittere aliquē ad sācū Jacobū.sic teneť Similr si est reale solum vt facere monasteriū vestire pauperē ꝛ huiusmodi sic ēt teneť. Itē si est reale simul ꝛ personale ꝛ expressū vtrūq̄.vt ire ad sanctū Jacobū.ꝛ ibi offerre.x.sic tenetur ad offerendū.x.sed non ad eundū vel mittendū aliquez.nisi secundū q̄ supra dixi.in.ſ.vij.q̄n obligatur p alitū implere.Si autē est reale ꝛ ꝑsonale.ſz personale expressum solum est.vt putare ad sanctū Jacobū.ꝛz.accessorie veniāt expense nō tenetur q̄ sublato ꝑncipali.l.q̄ nō teneatur ire.nō teneť ad expensas.Si vero nihil in hoc disposuit.sic dic.q̄ si defunctꝰ tenebať p alitum votum suū implere vt in casibus de q̄bus supradictū est sic similiter ēt teneť.ꝛ hoc ex quo adyt hereditatē.q̄ adeundo q̄si cōtraxit.Facit q̄ legit.ꝛ no.in.l.ij.ff.de polli.ꝛ in.l.moze.ff. de acq.here.ꝓ q̄ tex.in.c.ſi heredes. de testa.ꝛ hoc intellige in quantuꝫ vires hereditarias patiūtur.Credo tamen q̄ si filius grauaretur i ltia ꝓ hmōi votis iplendis q̄ haberet cām ltiam im petrandi ꝺispensationem.

¶ Quid de illo q̄ defūcto ꝓmisit im 9
plere votū ab eo emissū.ſz. q̄ si in oi casu ꝓmittēdo intellexit ꝑsona suam obligare sic teneť implere ob ꝓmissionē factā. Sed si ꝓmittebat tanquam heres sperans hereditatē adire a qua mutato ꝓsilio postea abstinuit non tenetur.ar.c. venerabilem.ſ. fi. de elec. Et no.Inno.ꝛ ber.in.d.c.ꝛz.

¶ Utrū ille q̄ nouit religionē aliquaz 10
intrare que eū nō vult recipere sit absolutus.ſz. ꝺm.Ri.vbi.ē.ar. ꝓ.q.v. q̄ si intentio sua erat ꝺterminata solū ad vnā religionē sic nō teneť aliam intrare.si illa eū nollit recipere. q̄ factū est et iposibile votū suū. Si vero intentio sua erat iꝺeterminata sic teneť se tot religionibus offerre q̄ vnam inueniat si pōt q̄ eū recipiat.nisi sit talis religio. de qua probabiliter credit q̄ si de ea cogitasset nullo modo intrare consensisset. nec credo q̄ teneatur per mundum discurrere vt vnā inueniat q̄ eum recipiat.quia nec hoc cogitauit.

nec ad hoc verisiliꝫ se volunt obligare.

11 ¶ Sed qd faciet ille q ideterminate vo
uit religionē cuꝫ tñ nulla iueniat q̄ eū
velit. ℟. Inno. voluit q̄ pmaneat sub
obediētia epi ⁊ fit monachus eius. S3
ego hoc nō teneo de necessitate. sed q̄
pōt nubere. ⁊ stare in seculo.

12 ¶ Quid si dubitat an determinatā in
tētionē hꝫerit. vel ne. ℟. in dubio tuti
or pars est eligēda. c. iuuenis de spō. ⁊
idē faciat sicut q ideterminate pmisit.

13 ¶ Utꝝ ille qui penitet eo q̄ fecit votū
peccet mortaliꝫ. ℟. q̄ nō q̄ sic aū votū
poterat si velle vouē. ita post p̄t nō vo
luisse vouē. dūmō pur ipleat. ex q̄ fecit

14 ¶ Utꝝ ille q fecit votū de nō intran
do religionez sit obligat⁹ ad ipm intrā
dū. ℟. fm Ri. i quol. iij. q. xiij. q̄ nō q̄
sicut illicitū est intrare nō facere bonuꝫ
ita ⁊ illicitū est vouere nō intrare religio
nē q̄ est maiuꝫ bonū. ho. tñ distinguit
q̄ illectus nō p̄t intrare ⁊ votū obligat
vt nō ituet illud monasteriū qđ pp lu
cruꝫ hñdum ipm circūuenit ⁊ alicit. ſz
aliud monasteriū pōt vt. xx. q. iij. ꝑſti
tuit. de quer. qui. duduꝫ. Inſpiratus at
a dño pōt intrare. c. gaudemus de di
uor. ⁊ placet ⁊ ꝓbatur in. c. beat⁹. xxij.
q. ij. ⁊ in. c. ij. de iureiuran. Nec cures
de dicto Hrati. xxij. q. iiij. ℟. vltimo in
fi. qui non est tenendus in hoc. vt in
fra patebit.

15 ¶ Utꝝ ille q hñs votū religiōis eligi
tur in epm teneatur ꝑpo intrare. ℟. q̄
sic de voto. c. per mag.

16 ¶ Utꝝ ille q vouit vnā religionez in
trare possit aliā intrare. ℟. q̄ nō laxio
rē. ſz bene ſtrictiorē. ⁊ fm distinctionē
de qua. ſ. Religio. vi. ℌ. xxxiij. excepto
q̄ nō tūr petere licentiā si est ſtrictior.

17 ¶ S3 qd si de facto itrat religiōez la
xiorez. ℟. ꝫ igreſſus. ⁊ penitere d3 de
facto voto. de regula. c. g post ll. vi.

18 ¶ Utꝝ ille q vouit ītrare religionem
satiſfaciat voto si ītrat ⁊ postea egredi
tur. ℟. fm Ri. in. iij. di. xxxviij. ar. viij.
q. iij. q̄ aut ille qui intrare religionem
vouit actualiter ꝓponebat in religiōe
manere. ita tñ q̄ illud propoſitū nō ca
dit sub voto. sed ipsum comittatur tñ.
Aut actualiter ꝓponit experiri vt si
sibi placuerit stet sin autez egredietur.
Aut de nullo istoꝝ cogitat actualiter.
sed tñ vouet intrare q̄ sibi vī bonuꝫ
aie sue. aut dū vouet hꝫ propoſitū exeū
di postēꝫ intrauit. Si ꝓmo mō vouit
⁊ intrat ⁊ postea exīt satiſfecit voto.
Et licet hoc dcm nō ꝓbet Ri. potest
tñ sic ꝓbari. Nam vt dicit Henri. de
gan. in. xij. quol. q. xviij. ſz quis ꝓcipi
at diuersa ꝓpoſita circa idez. puta vi
sitandi limina sancti Petri pedibus
nudis die veneris. ⁊ vni istoꝝ oppo
nat votuꝫ. ⁊ sub ꝓmiſſiōe voti astrin
gat se ad ipleūdū vnum illoꝝ tñ. licet
alia maneant absolute sub rōne ꝓpo
siti. tñ nō tūr ad ea sicut ad votuꝫ. Sic
in ꝓpoſito. Item alia rōne posset ꝑ
bari q̄ satiſfecit sic. q̄ sicut iuramētuꝫ
factū in materia iuris recipit oēs limi
tationes iuris sic ⁊ votū cum ambulēt
pari passu. vt dixi. ā. Iuramētum. iij.
ℌ. i. ergo intelligeꝝ ꝓbaret ℌ q̄ sta
tutuꝫ est in iure. ⁊ cū hac opinīe Ri.
cōſiter ꝓcurrunt theologi. imo plus di
cit Ri. ibidez. q̄ etiā si intrauit animo
exeundi cum voluntate tñ dandi ope
rā. vt deus imutet ꝓpoſituꝫ suum q̄
satiſfecit voto. Et idem dicendū si vo
uit mō ſcḋo. ſ. cum volūtate experiēdi.
Aut tertio mō. ſ. de nullo istoꝝ cogi
tās. ſ. q̄ satiſfecit. Si tñ intraret cū ꝓ
poſito exeundi. ⁊ nunc̄ vādi opam vt
mutet suū ꝓpoſitū nullo mō apd̄ deū
satiſfeciſſet q̄ plus deus ponderat affe
ctuꝫ q̄ manū. xiij. q. v. Si qd inueni
ſti. Et talis est in maligntate nō in
firmitate. sicut ille qui intrādo hꝫ aiuꝫ
exeundi tñ mutādi. si aliud inſpiretur
Si aūt quarto modo qs vouet. ſ. cum
ꝓpoſito exeundi postēꝫ intrauerit.
Hoc pōt esse tripliciter. Primo q̄ vo
uet ītrare vt exeat. Scḋo q̄ vouet in
troitū ⁊ exitum. Tertio q̄ soluꝫ vouet
introitū. sed cum comittat ꝓpoſitum
exeūdi. a q̄cūq istoꝝ modoꝝ illicituꝫ
est votū. Vouere. n. vt exeat est vouere
ꝑp finē maluꝫ. ⁊ sic nō tꝫ votū. Vouе-

re ēt irrotū ⁊ exitū ē temerariū pp cō
tūctionē ptis male. l. exit⁹. Sīr itrare
religionē cū uolūtate exeūdi est pcīm
⁊ tō temerariū si ñ si ñ uult dare opē
ras vt muteť ꝓpositū suū. qđ no. q⁹ se
pius in ꝓtica cōtingit.

19 ¶ Utr votuꝫ factum ex metu obliget
vide. s. Dctus. ℣. viij.

20 ¶ Utr votū fcīm de re licita ñ tñ vti
li ad salutem sit obligatoriū. ℟. ℣ Ri.
vbi. s. ar. ix. q. iij. q⁹ nō. vnde qñ aliqs
vouet aliqđ qñ ī vno casu ꝑ esse vtile
ad salutē. ⁊ i alio cāu inutile obligať ad
obſuāriā voti i illo cāu i q̄ ē vtile ad sa
lutē. nō in alio in q̄ est inutile ad. salutē
puta aliqs vouit nūq̄ petere dispēsa
tionē voto⁹ euēit casus q⁹ ꝓbabilr ti
met de trālgressiōe alicui⁹ voti sic ꝑ̄ pō
petere dispēsationē. nō obstāte voto ꝑ
lato Si ꝯo cāus talꝭ nō euenit. sed ma
gis sibi expedit ad salutez ꝑuare. sic ꝫ
votū. ꝑdcm. ⁊ si ꝑ̄ potē petē dispēsatōꝫ
nisi fuerit ītētio vouētis. q⁹ si nō obli
gat i oi casu nō obligeť in aliquo.

21 ¶ Utr votū de aliq̄ faciēdo vel si fa
ciēdo q̄ sal⁹ corpalis amittit sit obliga
toriū. ℟. ℣ ho. q⁹ nō. vt puta qs vouit
si comedeť carnes. a medicis dr q⁹ ē i
piculo mort nisi vtať. nō obstāte voto
vteť. no. ℣ ēt hug. ℣a ℣e. q. iij. c. ñ. solū.

22 ¶ Quid de illo q̄ vouit dare vnā mē
surā grani ānuati pauplb⁹ ⁊ si vtermi
nauit ꝯ q̄ mēsura. ℟. ℣ ho. q⁹ in arbi
trio ei⁹ erit daꝛ ad quā mēsurā volue
rit. extra de cens. c. ex ꝓte. vel dic q⁹ ad
eā de q̄ cogitabat.

23 ¶ Utr vouēs ex duab⁹ cāis. puta. vt
visitaret romā. ⁊ vt ibi iuēiret germa
nū suū tēať si vna illaꝛ deficit. puta q⁹
german⁹ ide recessit. ℟. q⁹ sic. l. celsus.
ff. de arbi. Intellige si ītēdebat. se obli
gare vna illaꝛ extāte. als ñ in ꝓscia.

24 ¶ Quid si qs fecit duo vota diuersa
℟. ℣ Tho. in. iij. di. xxxiij. q⁹ si vtrūq̄
pōt ꝑuari tſīr. Si ꝯo sūt icōpassibilia
fuerit maī⁹. ⁊ satisfaciat de mīori ℣ ar
bitriū ꝓlati. ꝑ̄ ēt dici q⁹ ñ peccatq̄ vo
tū ī maī⁹ bonū ꝓmutat. vt patebit. Si
ꝯo. sunt eq̄lia ipleat qđ ꝓī⁹ ꝓmisit.

¶ Utr dbitū rei q̄ ex voto ē deo vl̄ ali 25
cui ecclie ꝓmissa máeat penes vouēte
℟. pe. de gusto tractatu ū canōica po
tiōe ēpi. c. iij. q⁹ sic ℣ pſcāli obligatōe
tūr votū iplere. de q̄ plene i. l. si gs rez
ff. de polli. vbi dr q⁹ pſona obligať nō
res. trāsit tū i hr̄dē talꝭ obligatio vt ibi
dē i fi. Facit. l. pactū. ibidē. Et sic coge
tur pſonali obligatōe. c. ex ꝓte de cēſi.
Qđ limita q̄ ad heredē vt. s. ℣. vtq.

¶ Sz gs aget. ℟. q. s. Qđ sic ille cui 26
relictū ē legatū soluz agit de iure. ⁊ nō
ali⁹. l. i. ⁊. ij. C. cōia ū le. sic ⁊ ille cui fa
ctū ē votū. Et ex q̄ ísert q⁹ legatū factū
imagini xpi nō acgrit ecclie nec ꝓlato
nec ꝓtēplatōe ecclie vl̄ ꝓlati ē factuz. ꝫ
imago si in ꝑochia. ⁊ vr̄ casus in. c. ni
mis. el. i. ū excel. ꝓla. Facit. c. regſisti de
testa. Sz cēſeť deo fcīm ⁊ ei⁹ ꝓtēplatōe
vt vr̄ esse cāus. xij. q. ij. ꝑdia. ⁊ tō aget
eps q hz cogere. d. c. ex ꝓte. ⁊ dabit ec
clie vbi testō. hūit domiciliū. s. cathe
drali. vel si nō sit digior. ar. cop q̄ no.
in aut. de ecclia. ti. ℣. si qs i noie magni
dei. Si aūt factū ēt cōtēplatiōe ecclie
pochialis. sine sit talis imago i ea. sine
nō ecclie pochiali acgrit. c. cū inē vos
de ℣. sig. Et sic aget rector ipsi⁹ ecclie
de iudi. c. cū dep. tati. cle. i de rescript.
Sic idē dicēdū in voto facto ꝓ respe
ctū ad eccliam vt puta ad beatū Jaco
bus. Et sic aget ꝓlat⁹ illi⁹ ecclie. d. c. ex
ꝓte. Jn voto ℣o facto simpliciter deo
vel imagini ⁊ hmōi aget tps. Aduer
te hic. q⁹ multi decipiūtur credētes q⁹
q̄ vouēs dare vni ecclie puta imaginē
vel certū ⁊ hmōi vel alicui paupl. r. te
neať talꝭ adiplere votū q⁹ nec ēt ꝑ dis
pensatōez possit liberari. ex q̄ tales ꝑ̄
ageť q̄si sit eis ius acgsitū ex tali voto
Sed decipiūtur q⁹ tales nō acgrūt alī
qđ ius in re quaz sic talis vouit. eo q⁹
nec eis vel aliqbus ꝑ eis acceptātibus
fuit facta pollicitatio. sed soluz deo. Et
tō tales agunt vt seruēt votū solū qđi
tiōe. d. c. ex ꝓte. ⁊. c. licimus. xij. q. i. ⁊ fi
militbus. Cum ergo auctoritate sup̄io
ris cōmutaur in eque gratū deo talis
liberatus ēt ab obligatiōe quā ꝓcerat

cū deo. z ꝓpterea absolutus est. Et tō sic tene. qñ ꝓmittit fit in maius vel eq̄ gratū deo. vl̄ ēt i mīo gratū cā exi stēte in voūte. Fallit hoc in voto in q̄ go aligd ꝓmisit in subsidiū terre sancte. Facit. c. ex multa. eo. ti. qō sine auctoritate pape cōmutari nō pōt.

27 ¶ Utr peccet mortaliʒ totiēs quotiēs gs frāgit votū. R. q̄ si votū ē negatiuū nisi dubiū q̄ sic. Si vo ē affirmatiuū puta de ieiunando. nō nisi ꝓma vice q̄ comedit nō ꝑa vel tertia vice comedēs si facit sine ꝓtemptu: ʒ q̄si reputās sibi ipossibile plus illo die ieiunare. Secꝰ si ex ꝓtēptu. puta. q: si ēt posset ieiunare nō faceret z filia. Tz ēt Petrus de pal. in. iiij. di. xv. q̄ qñ gs vouit ad certū diē nō bibere vinū. puta die sabbati q̄ solū peccat mortaliʒ ꝓma vice. Secus si fecisset votū ad tps ꝓpetuum vel ad certos dies q: si ad tps ꝓpetuū totiēs q̄tiēs bibit peccat mortaliʒ q: omne tps est in obligatiōe. Si ad certos dies solū dies est in obligatiōe. z nō totū tps. Et tō nō peccat: nisi semel p q̄libet die. Et dat exemplū de idulgētia q̄ est in ꝓpetuū i eccha qua totiēs habēt quotiēs itrat. Si ē ad diē solū habebit qui semel nec plus q̄ pluries in eodem die visitauerit. Si ad diuersos dies. sic quolibet die visitauerit. z satis est benigna ista opinio. Sed ꝓma est verior z tutior. q: exēplū de idulgētia est valde dimissile.

Dotum. iiij. quo ad ꝓmutationem vel dispēsationē queritur plura.

1 ¶ Utruʒ votū sit cōmutabile in aliud opus pietatis. R. q̄ sic. tex. ē in. c. magne. Ho. cū igit. de voto.

2 ¶ Utr possit gs sine auctoritate superioris votū suū in melius cōmutare. R. ꝑm. Pa. in. c. scripture. de voto q̄ sic ʒ sit tutius habere dispensationē. z cum hoc trāseūt cōiter doc. z facit. d. c. scripture. z. c. quenit. el. ij. de iureiu. Sz ꝑ est. c. ꝓmū de voto vbi sine arbitrio p̄fidētis nō dz fieri ēt in melius. z segr Ricar. vbi. s. arti. viij. q. i. Item facit ꝑ l. ij. ff. si cer. pe. Instit. g mo. tol. ob. i ꝑn. vbi pz q̄ nō liberat g̃ soluit rem etiaʒ meliorez: nisi solua q̄ debeī. Et tō dic q̄ aut cōmutat in religionē z tic ꝑt fieri sine auctoritate supioris dicto. c. scripture. Naʒ pz Ricar. vbi. s. ar. viij. q. ij. cū gs p̄fitet actualiter vel habitualiʒ tendēs nō amplius teneri ad vota que ꝓus fecerat. Iʒ solū voto religiōis absolut ab illis ipso iure. Secꝰ si q̄ ꝑfessionē fecit itendebat actualiʒ vel habitualiʒ velle remanere obligatꝰ illis votis q̄ ꝓus fecerat: q: sic idiget dispensatione. Posset ētiā esse tale votū. de quo ꝑhabilē posset dubitari an melius eēt illud seruare: aut eo dimisso religionez itrare. vt si aliqs magnꝰ rex fecisset votuz de acgrenda terra sancta z ꝓmōstrans gbus tūc papa esset ꝑsuādus: z ꝑm eius auctoritatē ꝓcedēs nō simplicit in religionē cōmutaī. Sili nō cōmutatur in religionis votuz illud quo gs vouit aligd dare i subsidiū terre sancte sine lnīa pape ꝑm Rodo. Secꝰ si soluz fecisset votū pegrinatiōis. q: absoluetur p religionem. Aliꝫ cōmutatio voti vult fieri in aliud a religiōe. Et sic regulr auctoritas supioris aliq̄n soluz petita ʒ nō obtēta. vt q̄si ē certū q̄ illud q̄ non cōmutat est melius z magis deo acceptū vt i. c. ʒ ō voto si ēt fieret sine lnīa supioris cōmutatio i melius q̄si est clarū q̄ est melius nō peccare. p. d. c. ꝓuenit. si ꝙ nō est clar q̄ sit melius sic oz auctoritas obtineaī. z mlto magis q̄si cōmutatur in eq̄ bonuz vel minus bonum est necessaria dispensatio superioris.

¶ Sed qd si votū erat factū deo imitu3 alicuꝰ certe ꝑsone vel loci. puta alr monasteriꝫ vel talio pauꝑis de dando sibi aliqd. R. q̄ ʒ actio acgrat talibus ad ageñ. vt cōpellat reddere qō vouit. vt ō. dictū ēitū in religionē ꝓmutādo absolutē ab illa obligatiōe cū fuisset ꝑsonalis. Secꝰ eēt si ñ ex voto solū deo facto. Sz ex aliq̄ alio respectu se homini obligasset: q: sicnō absolueret per religiōis ingressū: nec ētiā per dispensa-

tionē superioris. nisi fm q̄ dixi. ē. papa. §. vi. z Juramētū. vi. in pn.

4 ¶ Utr ille q̄ p̄missit pri aut alteri votū eor ipler possit illō i religionē p̄mutare. ℟. Tho. i q̄dā. q. de q̄od. q̄ sic: q̄ sicut sufficit p se ita z p pre.

5 ¶ Utr oē votū possit cōmutari auctoritate supioris. ℟. fm. Si vbi. ar. ix. q. i. q̄ sic. z de hoc vide. ē. papa. §. i. z hoc firmiter teneas: q̄ nullū est votū volūtariū qn possit i melꝰ p̄mutari. z si si ipi cui cōmutatur saltez cōsentati. Itē ali q̄ votū militaret ꝫ salutem ꝓximā. vt ps in illo q castitatez vouit quaz tū ex fragilitate sua videt veritr se fractuꝝ Et ſō supioris auctoritas nobis dimissa est a deo in hmōi quidēdis. z nō cures de tenētibus aliud.

6 ¶ Quis ē supior cuiꝰ auctoritate vota possint cōmutari. ℟. q̄ quo ad q̄ttuor vota solus papa dispensat. s. in voto religiōis. In voto hierosolomitāo vel sancti Jacobi. z voto visitādi limina apl̄or Petri z Pauli. z sic dnat in facto. lz nullo iure iuentat expressū nisi de voto p subsidio terre sancte. vt in c. ex multa. de voto. vbi tz Pa. q̄ ēt le gatus de latere nō pōt dispēsare cū regratur spāli delegatio. vt i. d. c. ex multa ps. Sz si factū esset solū p deuotiōe nō p subsidio. sic tz idez Pa. ibidem q̄ eps pōt dispensare. Et silr. si vouisset solū ex deuotiōe ire ad sanctū Jacobuz nō in subsidiū p̄stan. Et facit p hoc ter. c. q̄ sup his. z. c. ex multa eo. ti. que fundat se sup subsidia terre sancte. Et lz istud sit verūz de iure. Quia tū ꝫsue tudo ita se hz. vt ēt ex deuotiōe factum pineat ad papā eiꝰ dispensatio. z etiā q: maiores cāe ad papā sunt referēde. vt in. c. maiores. de bap. Jō cōsulo recurreñ fore semp ad papā in hmōi. Si tū eps dispēsaret sequēdo opinionem Pa. credo valeret q: posset dici q̄ licz cōmuniter remittantur ad papam nō tamē p̄opter hoc est casus papalis. potest. n. quis mitti ad papam aliquādo ad terrorem. aliquādo p̄o maiori cautella. aliquādo ex reuerentia. Et ſō hoc nō pbat eē q̄ ab hoc ꝓtinguit abesse. l. neq̄ natales. C. de pba. In alijs at votis a pdictis pōt eps dispēsare quo ad suos subditos. Abbas z alij plati religiosoꝝ pñt quo ad religiosos eis subditos. siue votū fecerit añ ingressuz religionis siue postea. Alij aūt inferiores epis g nō sū. plati religiosoꝝ dispensare nō pñt. nisi tales haberēt iurisditio nē epāle in psonas de iure spāli. Facit glo. in Cle. i. de re. ec. nō alie. z q̄ no. Inno. in. c. statuimus de ma. z obe. z Pa. in. c. significasti. de fo. cōpe. vel ex spāli iure vel ꝓcessiōe hoc eis ꝓcedere tur. Et hoc sequūtur cōiter doc. in. c. fi. de postu. pla. Do. tñ i. c. i. de voto. dicit q̄ ter. d. c. p̄mi probare vī q̄ glibz pñdens in istis votis dispēsare posset. Fatetur tñ q̄ de ꝫsuetudine seruatur vt inferiores epis nō possint dispēsare. nisi vt dictū est z minime mutanda q̄ longa ꝫsuetudine iterp̄tatiōem acceperūt l. minime. ff. de legi.

¶ Utr epūs z sūles possint dispēsare in votis a se emissis. sicut pñt dispēsare i subditoꝝ votis. ℟. Pa. in. c. magne de voto. q̄ nō. z facit istō. c. magne tūcta gl. p hoc. Nā nō dz q̄ auctorizare in fcō suo ꝓprio vt in Cle. ij. de re. ec. non alie. z in. l. i. ff. ō aucto tuto. 7

¶ Utr abbas vel platꝰ religiosus q̄ 8 ꝓcessit lniam eius subdito vouēdi posse sit cuz postea dispensare. ℟. Ri. vbi. ē. ar. iij. q. iij. q̄ añ votū emissiuz potest lniam reuocare. z sic nō tenebit postea factum. Sed post votuz emissum dicit tutiꝰ eē q̄ subditus recurrat ad supiorez sui plati. vel ad papā si aliū nō hz. Et ista opio est satis equa ne videatur auctorizare in facto suo sed tū de ꝫsita te iuris pt dispēsare. ar. c. mānifestū. Et q̄ ibi no. xxxiij. q. v. Itē sicut rōnabiliter ꝓcessit lniaz pōt ēt rōabiliter si cā occurrat dispēsare nec. ē istō i fcō ꝓprio lz alieno. nisi forte solū vellet dispēsare pp suū comodū. q: sic nō posset alias sic. si pp necessitatē subditi.

¶ Quid de voto castitatis añ inferior 9 a papa possit dispēsare. ℟. diuersa fuit

opinio. sed saluo meliori iudicio credo dicendū q aut votū castitatis est simplex ꝛ ppetuū. ꝛ tunc pp duo epūs pōt dispensare. Primū si votus castitatis fuit aliqualr meticulosum a ꝑn. lz non fuerit iustus metus. vt vult glo. in. c. ve nientes. g cle. vel vo. Scōm pp piculum fornicationis: qñ verisiīr timetur incōtinentia. Et hoc ēt tz. d. Lar. ꝛ. d. Ant. in. d. c. veniēs. Et sic limito dcīm. Spes ti. de le. ℌ nūc de epox. ℣. cūj. ꝛ Jo. an. ꝛ doc. g dicūt epūs posse dispensare qñ votū castitatis est simplex ꝛ ppetuū. ꝛ gl. in. c. ruriis g cle. vel vo. q̄ dicit ecclām posse dispensare. In aliis aūt casibus solus papa dispensabit. Et sic intellige gl. i. c. i. de voto. cū aliis doc. tenēt tibꝫ q̄ nō pōt epūs dispensare. A sorori pōt dispensare cū eo g fecit votū nō nubendi. q: ꝑpte nō est votū castitatis qō pz q: fornicaret nō frāgeret votū licz peccaret mortalr. Si ꝓ non sit simplex lz ad tps. puta vsq; ad annum ꝛ hmōi. sic pōt epūs dispensare. Silr dispensat epūs in voto castitatis emisso ab altero cōiuguz ratione piculi. vt etiā exigere possit. vt no. doc. in. d. c. rursus. Et ibi. d. Jo. an. de sancto georgio epūs Alexā. Si. ꝓ votū sit solēne. sic solus papa silr dispensat ℌm oēs in. c. cū ad mōasteriū. de sta. mo. vbi ēt alii qui voluerunt q̄ nec etiā papa possit. lz nō sit verus secundū Archi. in. c. sūt quidam. xxv. q. i.

10 ¶ Quid regritur vt dispensatio vt cōmutatio sit legitima. ℟. Jnn. in ℟ica. de obꝫ. ieiu. ꝛ archi. i. c. ꝓbyter. lxxv. di. dicūt q̄ regrunt. i. ca ltia i vouente. Et ℌm q̄ votū ꝛmutet i melꝫ vel deo magis acceptū. Pa. ꝓ in. c. i. de voto dicit qō cā ltia subsit in vouente. lz nō cōmutetur in aliq̄ melꝫ. tñ est ltia di spensatio. dūmodo ꝛmutetur in aliud simile. Facit. c. magne. de voto. Et qō legitur. ꝛ no. i. c. i. de re. ꝛmu. in simili. Ego tñ credo q̄ ēt si nō commutetur in aliud simile q̄ valeat dū necessitas vel vtilitas id persuadeat. Necessitas puta q: est debilis. Jtē familiā magnā hz quaz oz sustentet ꝛ hmōi. Utilitas. puta q: maius bonū est cōitatis cōmutatio q̄z si seruaret. ꝛ filia q̄ arbitrio sui perioris: sunt relinquēda. vt i. c. ex multa circa fi. de voto. vbi tex. alternatiue logtur dicēs. si necessitas exigit vel vtilitas psuadet. Si. ꝓ cā ltia nō subsit i vouēte. tūc oz fiat cōmutatio in melꝫ Et ita ītellige ꝛ limito tex. i. de voto qō vult vt in melꝫ fit ꝛmutatio vel saltez in eque bonū ꝛ gratū deo.

¶ Utrz dispensatꝫ sine cā ltia si tutꝫ in 11 pscia. vide. ē. Dispensatio. q̄ nō.

¶ Quid de attēdere dispensato: voti. 12 ℟. qd liceat secūdū egtatē. qd deceat secundū honestatez qd expediat secūdū vtilitatē vel necessitatē. Jtez qualitatē psone cāz ꝛ ālitatē. ꝛ ℚitatē cōmutatiōis. Nā si cā cessat facilius dispensat. Qualitas ꝓ vt si sit votū pegrinationis extimet expensas qua fecisset eūdo ꝛ redeūdo ꝛ ipsa ipios vsus quertat. labore itineris: ꝛ ipsū ieiunioꝝ ꝛ oratiōnuz laboze cōpenset. Si aūt sit votū ieiunij attēdat q̄ pauper homo pua pecunia reddimere pōt lz nō diues. Jtez vtz ipedimētū sit tpale. ꝛ sic solū dilationes cōcedat aut ꝓmittuz vt faciliter absoluat. hec habentur. i. c. magne. de voto. Et q̄ ibi not.

¶ Utruz habens aliena incerta g ea 13 vouit in subsidiuz terre sancte possit ꝑ episcopum dispensari. vt in alios vsus cōuertat. ℟. ℌm Rodo. q̄ non etiā si religionem ingrediatur.

¶ Utrū votū de sabbato festando sit 14 cōmutādū. ℟. q̄ si fecit ex q̄daz superstitiōe credens q̄ sit melius ignitū ire veteris testamenti. sic votū nō tz. Si ꝓ secit ex deuotione vel reuerentia ℟ginis tūc. si haberet inducere iudaizatiōem q: cohabitat vbi multi sūt iudei sic cōmutandū est oio alias nō lz pōt fuari Jdē dic de voto ieunādi in dominica q̄ si q̄s fecit vt magis sit dispositꝫ ad spūale gaudiū aut cōtēplatiōnē diuinoꝝ. sic licite fit ꝛ fuatur. Si ꝓ sit vt affligendo carnez satisfaciat deo de peccatis ꝛ carnem subiciat spūi tunc

nō dz ieiunare in dñica. ſz in ſubbato ꝓcedenti ſz. Jo. neapolis. in ql. viij. q. xxv. q: dz tale ieiunū interꝑtari vt ſacit eccliа vniuerſalis Si aūt nō cogitauit neq; ſpirituali gaudio neq; de aſſlictiōe carnis. ſz ſimpliciter ieiunare voluit i dñica ſic cōſulendū eſt vt potius ieiunet in ſabbato vt rꝑianis ſe cōformet ſcōm eundem Joan. ne videatur ſingularis.

Quum. v. quo ad cōmēdationem.

1 ¶ Utꝝ expediat hōi vouere. ꝛ. dz Ri. vbi. ē. ar. vi. q. i. Aut hō vouet bōa quorū obſeruatio vꝑ ꝓbabilit ꝓportionata infirmitati ſue. ꝛ ſic expedit hōi vouere q: ꝑ hoc firmat ap̄ls voluntatē ſuā in bono. ꝛ ꝑ magna ꝓte excludit a ſe libertē maleſaciēdi. ꝛ facit actū ꝓtutis latrie. Et tō vouēdo mereꝛ. Si ꝓ vouet ip̄oportiōata ſic ñ expedit neclz. Talen. votū nō hꝑet diſcretiōez comitē. cū ꝑ hoc vouēs magis videretur ſe illaqare. ꝗm gere ſecuritatē de ſua ſalute.

2 ¶ Utꝝ ſit magis meritoꝝ opꝰ bonū ſacti cū voto q̄ ſine. ꝛ. Ri. vbi. ē. q: ij. q ſic ꝛ ꝓbat ꝓio q: opus inferioris ꝓtutis magis eſt meritoꝝ iperatꝰ a ſuꝑiori ꝓtute q̄ ab inferiori. ſz latria ē ſuꝑior ꝓtute q̄ abſtinentia ꝑegrinatio ꝛ hmōi. Ergo cū vouere ſit actꝰ latrie eſt magis meritoꝝ bonū abſtinentie ſactū ex voto: vt pote iperatū a latria q̄ ſine. Secundo q: q̄to opus ꝓcedit a voluntate magis firmata in bono tāto eſt virtuoſius ꝛ cōſequenter magis meritoꝝ. Ad opari virtuoſe requiritur firmetur. ꝛ immobiliter opari ſm philo. ij. ethi. c. iij. ſed ceteris paribus voluntas eſt firmior in voto q̄ ſine. ergo ꝛc. Ponit Anſel. li. de ſimilitudinibus exemplū. ſ. q: q ſacit opus cū voto q̄ſi q dat arborez cū fructibus. ſed q ſine quaſi q dat ſolū fructus Hoc ꝑ batur. xxxij. q. v. tūc ſaluabitur. xxvij. q. i. ſaz nunc. vide glo. in cle. ſi dñm de reli. ꝛ vene. ſanctorū.

Sucapio ꝑ acqſitio dñij. ꝑ cōtinuationē poſſeſſiōis tpe lege diffiniti. dicit tex. in l. ij. ff. de vſuca. trēnti eſt tps qō hz locū tm̄ in vſucapiōe. iſti. de vſuca. i ꝑn. no. Jo. xv. q. ij. in ſūma.

¶ Quare fuit inducta. ꝛ. ꝑ bono pu- 1
blico ꝛ vtilitate publica. ne dñia rerū ſint icerta. ff. de vſuca. l. i. iſti. e. ꝗ. i. ꝛ vt finis litiū ponatur. ff. de ꝑ ſuo. l. ſi.

¶ Que requiruntur ad vſucaptionē. ꝛ. 2
q̄ quattuor. Primū qō regritur ē bona fides nedū in vſucapiente toto tpe vſucapiōis. ſz dz ſufficit bōa fides in ꝓn. Jctus ex ꝑte tradētis ꝛ accipientis ar. ff. ꝑ emp. l. ij. §. ſi eā. Jtē qō res ſit mobilis q: circa īmobile eſt ꝓſcriptio. Jtē q̄ res tradat̄ vel q̄ſi. alr poſſeſſio ſi hēret ſine traditōe. C. de pactis. l. traditiōibus. iſti. de re diui. §. ꝑ traditionē. Vel alio mō poſſideatur tpe debito. ſ. triēnio. Jtē titulus ꝓne ñ ꝓtatꝰ nec falſus. ff. ꝑ lega. l. ij. ꝛ. iij. C. de vſuca. ꝑ heſ. l. ñ. ꝛ ibi Azo. Et q̄ ſint veri tituli infra ſubticiā: ſi tñ eſſet putative verus titulus ex erroꝛe facti nō iuris nō ipediret. vt. l. i. C. de vſucapio ꝓ dote. ꝛ. l. quod vulgo. ff. ꝓ emptoꝛe. ꝛ. l. iij. ꝛ vltima. ff. ꝓ io lega.

¶ Que ꝑnt vſucapi. ꝛ. q̄ oia exceptis 3
q̄ ꝓhibētur vt furtiue res ꝛ q̄ vi poſſidētur. vt no. gl. i ſū. xvi. q. iij. nec res ſacra vel religioſa nec decima vꝰ ſcrip. cām q̄. Jtē nec ſeruus fugitiꝰ. Nec ꝑbātur inſti. de vſuca. §. ſed aliq̄ndo ꝛ §. ſequēti. Jtē vbicūq; ꝓhibetur aliēatio: vſucapio regulariter ꝓhibet. ꝛ. ff. de ſun. dota. l. ſi ſundum. ff. de verbo. ſig. Lalienationis.

¶ Quis ꝑt vſucapere. ꝛ. oīs q̄ ꝑt li- 4
cite poſſidere. vt ꝓſa mil. ꝛ filiusſami. in peculio pupillus ſi hz aūz poſſiden di lz nō iteruenerit auctoritas tutoris. ꝛ furioſus ſi ſane mētis vſucapere cepit lz icipere nō ꝑt durāte furoꝛe. ff. ꝰ vſuca. l. iij. §. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. Dz ſeruus vſucapere nō ꝑt: q: nihil ꝑt poſſidere. l. labeo. ff. de vſuca. l. i. §. Item acquirimus. ff. de acqui. po. niſi peculiarē ſcia dñi poſſideret. vt i dictis legib⁹.

¶ Qui ſum tituli trāſferētes dāmum vt 5

sciam⁹. quō vsucapio currat. ſ. ſtit. x. Prim⁹ p soluto q hꝫ locū qñ ego credo tibi debere. puta centū ex quacūq; cā. z tu idē credis: z sic soluto vel aliqd loco et⁹. z sic vsucapies. ff. p̄o so. l. i. Et sic iustus error: datcāz pscribēdi. Fallit qñ cā emptōis q̄ nō pcessit solutio alt qd: q̄ nec p ēptore cū nō pcesserit nec p soluto: q: ex cā emptōis traditur. l. ij. ſ. ij. ff. p̄o empto. ff. p solu. l. pe. Se cūdus p emptore qui hꝫ locū cū qs in veritate emit rem aliena vel a furioso quē credebat sane mētis z bona fide. vt. ff. c. l. pignori. ſ. i. z. ff. p empto. l. ij. ſ. si a pupillo. z in isto regrit vt dixi bona fides i reb⁹ mobilib⁹ tā traden tis q̄ accipiētis. Itez q ēptio sit pura nō additōalis. ff. p ēpto. l. ij. ſ. si sub cōditione. Itez q pcū soluatur vel fides hēat de pcio q: alr nō trāsferet dñiū Justi. de re diui. ſ. vēdite. Itē q eadē res q̄ est empta tradat q: si alia daret nō vsucapet p ēptore. l. ij. ſ. cā stichū ff. p ēpto. Tertiꝰ p trāsacto q hꝫ locū in re tradita vt alite recedatur ab eo q credebatur dñs. C. p̄o trāsacto. l. ex cā. C. de trāsac. l. si p fundo. Quartus p herede q hꝫ locus vbi qs est verus heres vel saltē iuste z pbabiliꝰ hoc putet. Sed nō hꝫ locū in suis heredibus q: q̄dāmō cōuenīēte eo hereditariaz rerū dñi extimātur. l. ij. ſ. filiū. ff. p here. C. p here. l nihil p̄o herede. Sed ex tranis heredibus distingue. q aut res est vitiosa puta. q: furtiua: vel vi possessa. vel res fisci q̄ nullo tpe prescribi. pōt. C. cōia de vsuca. l. iam pridem vel res pupilli. vel res data ſfidi cō. l. iulia. repetundaꝝ. ff. de acqui. re. do. l. boneſi dei. Et sic heres generalis vel successoꝛ specialis rei alicuius prescribere non pōt. ff. de publi. l. ſ hi. ſ. actionū hanc De quo vide. ſ. Prescriptio. ſ. xliij. Si p̄o res non est vitiosa sic dic vt. ſ. Prescriptio. ſ. i. Quinus p donato q hꝫ locus cum in vero nō in opinione aliquid est donatum bona fide. C. p̄o do na. l. vlti. Item q donatio teneat: q: si pater donat filio z decedat nō vsucapiet p donato filius. q: donatio nō valuit rōne patrie ptātis. ff. p̄o dona. l. i. ſ. i. ff. p here. l. ij. ſ. filius hꝫ tñ rem aliena qs nō possit donare quo ad hoc vt dominiū trāsferatur in ꝑiudiciū veri dñi q: qō qs nō hꝫ trāsferre non pōt. C. de dona. l. si filius. Valet tñ vt vsucapiat ff. p̄o dona. l. si qs quis alienaz. z. l. ij. de iure patro. c. cura. Sextus p derelicto qui hꝫ locus in ea re que credebatur a dño derelicta z alius possidere incipit ēius ignorēte a quo sit derelicta. ff. p̄o derelic. l. si id quod p̄o derelicto. Septimus p legato q hꝫ locus cuꝫ alicui res legatur aliena bona fide. ff. p legato. l. p̄o legato. la. l. Et ēius legatū adem ptuꝫ sit tñ vsucapio currit. d. l. p̄o legato. z. l. vltimo dūmō ꝑbabilis error excusset. puta credit testatorem fuisse sane mentis. cum tñ foret furiosus vel ignorat legatum per codicillū. ademptū eē Octau⁹ p dote q hꝫ locū cum res aliena p̄o dote bona fide datur. l. vlti. ff. p dote. Nonus p̄o suo qui habetur cum quis possidet rem quaz credit suaz ali quo iusto titulo. ff. p suo. l. i. z vltima. Decimus p̄o iudicato qui hꝫ locus cū res est iudicata a qua non est appellatum spacio decē dieruꝫ vsucapitur. q: trāsit in res iudicatā. ij. q. vi. anteriorꝫ. vñ in vsucapiōe requiritur aliquis de istis titulis z bona fides z q res nō sit vitiosa ꝛc. vt dictū est.

¶ Quis effectus vsucapiōis. ſ. secundus omnes est vt rei vsucapte dominium directum acquiratur. C. de pact. l. traditionibus. ff. de vsucap. l. i. z. ij. ff. p̄o suo. l. fin. 6

¶ In hēat locū in ꝑscia dic vt. ſ. Prescriptio. ſ. xlix. z multa ibi ad hoc faciunt per totum. 7

Sura

Fm Hostiē. in sūma est q̄cūq; solutioni rei mutuate accedit ipsius rei vsus gratia pactione interposita: vel hoc intentione habita in contractu: vel exactione habita post contractum p̄o cuius declaratione attende quod primo dicitur quodcūq; scilicet quo-

cunq; nomine censeatur: siue consista t in dando siue in faciendo: dummodo precio sit extimabile & vltra sortem exigatur erit vsura. xliij. q. iij. vsura & c. pleriq;. Secundo aditur rei mutuare quia in solo mutuo vero vel interp tatiuo consistit vsura secundum oēs doc. dicitur. Tertio ipsius rei vsus gratia. q; si nō vsus gratia. i. consumptionis. sed si pene vel interesse loco apponeretur non esset vsura. vt infra patebit. Concluditur in quarto pactione interposita &c. q; si sine pactione vel exactione. aut intentiōe & gratis aliquid datur non erit vsura. Prout infra plenius patebit per dubia sequentia.

1 ¶ Utrum sola spes recipiendi vltra sortem faciat vsurarium. ℞. vt colligo ex glo. super Lu. vi. mutuum date &c. quod aliquis potest mutuare dupliciter propter spem lucri. Uno modo principaliter ita quod nō mutuaret nisi lucrum inde sperare. & tunc vsurarius est. vt patet in. c. primo & c. consuluit de vsu. & xiij. q. iij. si fenerauerit. Et in hoc concor. cōmuniter. Jo. an. Archi. & Be. in. c. primo. eo. ti. li. vi. & in dicto c. consuluit. & theologi in. iij. xv. dist. Sed attende q; ista intentio tripliciter potest contingere. Primo ante mutuū vnde si post mutuum cognoscens peccatum mutat intentionem poterit spōte donata recipere sine vsura. Secundo subsequenter. quia post mutuū sperat aliquid & sic etiaz vsurius est. Tertio concomitanter puta quia mutuās nullum sperabat lucrum sed debitor propter mutuum dat sibi premium. & mutuans propter eandem causam recipit & sic etiam vsurarius est. & talis tenetur restituere secundum q; dixi Restitutio idest i verbo vsurarius. Alio modo quis sperat lucrum scilicet secundario. quia etiam si crederet non habere vltra sortē mutuaret nihilominꝰ pp caritatē. & talis spes nō facit vsurariū ℔ Rici. iij. di. xv. articulo. v. q. v. ar. c. qd ꝓcederit. Item di. & c. singulis. lxxvj di. litt. di. ſi officia. i. q. vj. Ꝯpio. in hoc concor. Inn. Ber. ala. Pa. & multi alij in. d. c. consuluit & dicit Jo. an. in regula peccatum li. vi. q; cōsulere hoc tenetur a doc. Lū. n. aliquis dat alicui mutuū scire dz esse sibi debitorem ad antidota naturaliter obligatū de testa. c. cum officijs. l. sed & si. lege. §. cōsulunt. ff. de peti. here. Aduerte hic q; mutuās hac spe siue intentione vt ille sibi remutuet alia vice non ex vi mutui. sed ex accidentis caritate non est vsura secūdū. Alex. in tertia pte sūme ti. de precepto mutui caret tñ merito si principaliꝰ ꝓpter hoc facit. Rodo. Bof. & Do. vero tenent q; est vsura. Sed verius dicit. Alex. Et ꝓfati veruz dicunt q;ñ dedūctur simpliciter in pactum. Facit q; infra dicam. §. iij.

¶ Utrū mutuās ad captandū amorez 2
sit vsurarꝰ. ℞. ℔ Tho. ſa be. q. lxxviij. q; nō. Limitat hoc Jo. cal. in. c. ſi. de vsu. verū. nisi spes vlterius ꝓcedat. q; si ge mutuaret pape vel imperatori & huiusmōi ad captandū benivolētiā vt post posset cōſeq beneficium vel castrum aliquod esset vsura. Hoc limito verū q;ñ est mutuo sepapareret. sed q;ñ ex amore concepto erga ipsum ex mutuo facto nō esset verum. imo licite posset sperare q; illud non sperat ex mutuo ſz ex amore & q; liceat tz Tho. vbi. ō. ar. ij. in responsione tertij argumenti.

¶ Utrū mutuare ad hñda ea q; pecu. 3
nia nō mensurātur sit vsura. ℞. Tho. vbi. ō. q; non ex q; ꝑz q; ꝙ ſz sperare rem cuius vsus inter amicos conceditur solet sicut comodatur liber. Jtē inturie remissionē ab illo q; me iniuste ꝓsequebatur cū multo meo dāno &c. dilectus el. i. & c. ad aures de simo. Secus esset si iuste. q; non liceret sine vicio vsure mutuū dare sub tali spe. Et sic intellige. glo. in. c. q;ñ multi. xliij. q. iij. que dicit q; vsure pñt peti. vt dānū eniteā.

¶ Utrū liceat petere munus a lingua 4
vel ab obsego pp mutuū. ℞. Pm Tho. vbi. ō. q; nō q; extimat pecunia. vt ꝑz in illis qui locant ad hoc operas suas Nec ob. q; obligat ad antidota vt di-

etū est q2 vt dicit gl. in. d. c. si fenerauerit, nō pōt deduci i pactū. Rō ꝫ archid. ibidē. q2 annādotū ē debitū simplex. Iz cū deducitur in pactū nascitur obligatio ciuilis qđ est plus Et tō plus exigitur. qđ pōt extimari peccūa. z ppea cēt vsura. Addit tamē gl. p̄dicta q si egueit talis mutuans q potent p̄ modus gratitudinis petere talia seruitia. nō ex necessitate vel ex lege. Iz ex gratitudie sine vsura. Ego tū credo q qñ natura lis obligatio deducit tali mō in pactū q si magis tenetur ꝯ ex ipsa naturali obligatiōe vt puta dicēdo. Ego mutuo tibi vt tu mutues postea mihi si indiguero. z hoc comode facere potueris q nō sit vsura. Qđ ēt tz Do. in sū. q2 istud nō est exigere plusꝯ vellit natura Sct⁹. Facit ad p̄. c. significasti de elec. Secus esset qñ simpliciter deduceret in pactū vt sibi remutuaret q2 sic esset vsura. Et sic intellige z limita p̄dicta z Tho. vbi. s. g cū Archi. concordat.

5 C Utrū dñs qui mutuāt rusticis vt eo rum possessiones colāt sint vsurarij. R. fm Brego. de arimino in. q. de monte. q nō. si istud ocurrat. s. q alias satisfaciet ipsi rustico de operib⁹ positis ad colendā possessionē ꝫ ꝯsuꝫ est Secus esset si subtraheret aliquid pp mutuū q2 vsura esset. Idē dicēdus est de eo q cōcedit terminū vt trahat emptores ad suam apothecā vel ad suum molēdinū vel ad scolas z huiusmodi si nullū dānū incurrūt: z ita bñ z facit liter et satisfit ab ipsis mutuātib⁹ sicut fieret ab alijs p eandē rōnem. Et Jo. cal. in. d. c. fi. z Jo. an. in mercu. super regula peccatum. z Lan. de redolfis florētinus in. 3a pte Sctuū suoꝝ. q. xxx. viij. z Rodo. z multi alij q tenēt q sit vsura debent intelligi qñ pp hoc magis. grauant: vl si ita bñ satisfiet eis ab ipsis mutuātibus sicut fieret ab alijs: vel qñ hoc deducit in pactum simplr. Secꝰ si mutuat vsq; ꝙ vadat ad scolas. Nec ob. q efficit maioris concursus z fame. q2 tale qđ sperare non facit vsurā. cū nō emat pecunia. filr non ob. q auferī eis libertas indirecte ex q renocat mutuū: q2 non est vez. Nam cū mutuās possit ꝑs sui mutui limitare. l. vinū. ff. si cer. pe. nō auferī eis libertatē si mutuat donec vadat ad cl⁹ scolas vl molēdinā: ꝫ ꝑfigit terminū mutui sui. z sictene sicut tz ēt. S. Bernardinus in suis ꝑtib⁹ alit⁹ ois multitudō esset vsuraria cū nō possint hodie fundi sine mutuo locari colonis.

C Utr mutuās cēui Joānī cū pacto 6
q det sibi. Jo. i numeratis z alia. Jo. i
ōbitorib⁹ vl i reb⁹ puta i pāno z hōi.
z ipe ꝓmittit sibi soluere cēui i nūera
tis ꝯ ōbitores z res sterites si accepis
set Joānes ntis pp mutuū ō. Jo. sit vsu
rari⁹. R. ꝫ lau. ō Redolfis i suis ꝑtib⁹ q sit in fraudē. Et iō cū grauet Joānē noie mutui erit vsura. Et ꝑco. bal. z bar. in. l. cū allegas. C. de vsuris. Idē dic cū rōne mutui aligd vēdit debito ri pl⁹ ōbito ꝑcio. xiiij. g. xiij. si fenerauerit Idē dic qñ emit⁹ min⁹ iusto ꝑcio pp anticipatiōz solutōis ꝫ Tho. vbi. s. qđ bñ no. q2 multū practicat iste Sct⁹.

C Utr gerētes negocia stipēdiarioꝝ 7
s. recipiēdo pagas eoꝝ z faciendo alia obsequia z mutuādo eis i necessitatibus eoꝝ recipiēdo certū salariū sint vsurarij. R. Lan. i suis ꝑtib⁹ q nō ꝯtū ad id qđ recipiūt rōne laboꝝ ꝫ ꝯtū ad id qđ recipiūt rōne mutui sūt vsurarij. idē dic ō collectorib⁹ ōnoꝝ q a cōtractibus aligd accipiūt vt mutuus cū eis agāt ex pactādo q licite accipiūt si rōe laboꝝ z expēsaꝝ accipiūt: iz rōne expectatiōis sic est vsura. cōcoꝝ. Tho. vbi. s.

C Utr ciuis q mutuat cōtractui vt eui 8
tet collectas sit vsurarius. R. Spe. ti. de vsu. tz q nō q2 aliud ē de suo si tribuere z aliud nō capere. l. pcul⁹. ff. de dā. sec. z aliud nō acgrere. aliud nō amittere. l. i. §. si hꝰ q bona. ff. de colla. bo. Et aliud lucrū. aliū ꝑtus ꝙs erat facturus. l. cū filius. ff. de leg. z aliud pena euadere. aliū aligd lucratiue percipere. C. de vsu. l. cuꝫ allegas Joā. an. z do. Anto. i. c. ꝙuinit. de vsu. limitant dicq̄ Spe. qñ collecta esset incerta z sic

onus extraordinarij. Si si esset certa & ordinaria cēt vsura. Nō q; idē ē f̄mit tere qđ dare. c. venēs sel. i. & testi. viij. q. iij. talia. l. gn ēt. ff. de calū. Et h̄ tene.

9 ¶ Unū ille q̄ mutuāt decē illi q̄ sibi debebat alia decē q̄ sibi denegabat cū tali pacto q̄ satisfaciet sibi oportune de xx. sit vsurarius. ff. q̄ nō ſ̄ No. in sū. eo. ti. Et ō illō ſ̄ huiꝰ q̄cūq; positum in diffinitiōe intelligit q̄cūq; ſ. ad lucrum vel superabūdantiā. vel q̄cūq; extimabile pecunia qđ bt plus. d. c. cō sulukt. & xiij. q. ij. per totum.

10 ¶ In qb⁹ casib⁹ accipit vltra sortem sine vsura. ff. fm gl. & doc. i. c. 2 quest⁹ de vsu. inuentio. xij. casus.

11 ¶ Primus q̄ ecclesia vel laicus recipit a suo vasallo feudum in pignus De quo. ff. feudum. §. xxx.

12 ¶ Secūdus q̄ ēphiteota vel vsufructuarius pignorat dño vel ꝓprietario De quo. ff. Feudum. §. xxxij.

13 ¶ Tertiꝰ q̄ qs retinet possessionem meā possū in pignore accipiendo fructꝰ meos facere sine vsura q; recipio tñ meū de vsu. c. i. & d. c. 2 quest⁹. Secus esset i possessione alterius i pignore accepta q; vsura esset faciendo fructꝰ suos. quia reciperet vltra sortem non suum de pigno. c. illo vos.

14 ¶ Quartꝰ q̄ sine oī pacto & spe recipit gratis oblatū. vii. i. q. ij. c. sic nulla ingrā. obligatio suscipienti culpe maculā igerit q̄ ñ ex ambitiōis petitione procedit. intellige q̄ dans liberaliter dat scies se nō teneri. nec credens creditorē hoc exigere & recipiēs recipit liberaliter. vt. ff. dictus est Resto primo in verbo vsurarius.

15 ¶ Quintus q̄ qđ recipit rōne interesse recipiēt. et no. fm Pe. de ancha. & d. Anto. i. c. salubriter eo. ti. & pa. in. d. c. 2 quest⁹. q̄ interesse ꝓsistit non soluz in dāno ꝓhitoris sed in lucro cessante dum mō lucrū cessās esset in actu vel q̄si in actu hoc est q̄ ꝓbabiliter fuisset. q; sic dī peti qđ aliq̄ mō est. sec⁹ eēt si soluz esset in possibilitate. q; sic dī potius ñ esse hoc ꝑz p. l. si iactū retiꝰ. ff. de act. em. & vē. Ubi ꝑz q̄ licita est emptio. q̄ fit de sola spe. ꝓbabili q̄si i actu. & idē de ptu futuro. l. nec emptio. ff. de ꝑhē. emp. Secus esset de eo qđ est solū im possibilitate. ex quo ꝑz qđ dicēdum ē multis casibus quos inferam ꝓ maiori declaratione.

¶ Quid de illo q̄ nō soluit ex culpa 16
sua creditoꝛi soluto mercari in termino debito. ff. q̄ tenet ei ad lucrū cessāo tu dittio bonoꝛ mercatoꝛuꝫ. Et ideo talis creditoꝛ licite recipit vltra sortē. Idem dic de illo q̄ volebat negociari. vl̄ possessionem emere qđ licite recipit vltra sortē tū q̄tū lucrat⁹ fuisset. visi r̄ vel habuisset de fructib⁹ possessiōis aut alterius rei dūmō. v. ꝙ currāt. Primum q̄ cōpatet ꝓcula & expēsas. q; lucrum intelligit de ductis expēsis & laboribꝰ & periculis. l. i. C. de fruc. & lit. expē. & l. fructꝰ. ff. so. ma. Secūdū q̄ nō sit eius intētio lucrādi ꝓncipaliter ꝓ hāc viam ſ̄ potꝰ ꝓ mercātia vl̄ ēptionē. Tertiū q̄ nō ꝓtrahat pactū ad semp ſ̄ ad alī qđ tps q; aliter q̄ ad iudiciuꝫ humanū viāret q̄ potꝰ vellet lucrari isto mō q̄ p alia viā. Quartum q̄ ille cui mutuat non sit in tā arta necessitate & creditoꝛ in tali opulētia q̄ ei teneatur gratiꝫ mutuare. qđ q̄si sit vide. elemosyna. §. i. gntū q̄ id qđ accipit sit vere interesse suū ꝓbabilr & ꝓ interesse accipiat aliq̄d vsura. idē dic ſ̄ Jnn. & ray. de illo q̄ merces volēs deferre ad alīd locū q̄ licite plus accipit q̄tū extimatur lucrū qđ habuisset si ꝑfata concurrant. Sz No. dicit q̄ hec opio Jnno. & Ray. multos durit ad infernū. Joan. vo cōcordat dicēdo q̄ si statz p̄ctum soluī cessat tō No. & est ꝙa opio Jnno. si vo p̄cia ñ stati soluitur. sic nō licet. & Jnno. intellexit q̄si p̄cia statim soluitur. Et hāc distinctionē. Jo. anequitur Jo. cal. Pe. de ancha. & henricus bole. i. c. i civitate. de vsu. & Laude redol. i. suis cōtractib⁹. ſ̄ do Anto. in. d. c. in civitate. dicit q̄ ēt si p̄cia nō stati soluitur q̄ licet: q̄si ꝓbabiliter est certum q̄ lucratus fuisset. Et qđ dict

No.& Jo.an. Bicit q loquitur' ꝑsumptuose. Sz qñ certus est q nulla fraus interuenit licet: & ꝓsumptio cedit ꝑ tati. Idē tenet Pa. ibidē & sic tene in ꝓscia. Nec ob. dictū Tho. vbi. ś. q dicit q nō licet ꝺducere in pactū id qꝺ de pecunia nō lucrat': intelligit. n. qñ ꝑ dicta nō cōcurrūt. vt pz ex rōe sua cuz dicit. q: nō debet vēdere qꝺ nūdū hz & pōt multipliciter ipediri. q: in istis cōcurrentibus nō pōt ipediri aliter nisi sic intelligeret ꝙ tradiceret sibi ipi. ibidem vbi tz licere ꝺeducere in pactū re cōpēsatōz ꝺāni q qꝺ sbtrahit sibi ali qꝺ qꝺ oz hēre & ꝙ id qꝺ expz esse tz Fa fe. q. lxij. ar. iiij. de' quo. j. §. lxxvij.

17 ¶ Quid ꝺe illo qui hꝫs ducentos tradit. c. Joāni ꝓ suis necessitatib⁹ expē dendis cū pacto q tantuz sibi vltra sōz tem rēdderet ęqtuz lucrabuntur alia. c. que ponit i negociationē. ℟. Jnno. & Jo.an. in. c. fi. ꝺe vsu. tenent esse vsurarium. Quod verus credo qñ nolebat ea in negociationē ponere: sed si oēs ducentos volebat in negociationē ponere & ad instantiā Joānis sibi taliter ꝺedit erit licitus ꝙtract⁹ ꝺūmō cōcurrant ꝑdicta. v. ꝑcedentis. q.

18 ¶ Utrum ille qui vendit possessionē vel quid simile & tradit emptori possit si emptor non sibi soluit in termino post terminū fructus possessionis suos facere sine vsura. ℟. glo. in ꝺicto. c. con questus q potest in pign⁹ accipere trāsacto termino: & fructus suos facere hz Boc. & in hoc casu habet actionez ex contractu vel officiū iudicis ad interesse secundū No. C. ꝺe ac. em. & ven. l. ij. & ff. ꝺe ac. em. l. i. Et q licet habes glo. in. l. ij. C. ꝺe vsu. & in. l. curabit. C. ꝺe ac. emp. & vē. Et idem ꝺic si quis non vult soluere preciū tradēꝺo vult & ꝑpotest: vt sibi soluatur fictum seu pensio ꝺebita ꝺonec precium soluerit tex. est in ꝺicta. l. curabit. & vide. ś. emptio. §. v. & ex hīs patet q lucrū cessans licite exigitur sine vsura. & ꝓ hoc est tex. in l. iij. in fi. ff. ꝺe eo qꝺ cer. lo. & in ꝺicta l. curabit. Et facit qꝺ no. i. l. Julianus §. offerri. ff. ꝺe actio. em. & ven. & quod not. Jnno. in. c. sacro ꝺe sen. ex. & ꝺoc. in. ꝺ. conquestus.

¶ Respectu ꝺāni emergētis tz Tho. 19 vbi. ś. licere. Pro cuius ꝺeclaratione Quęritur vtrum fideiussor qui p ꝺefectu ꝺebitoris compulsus fuit accipere sub vsuris vt solueret creditori: vi solvit vsuras & capitale creditori quia ꝺamnificatus fuerat, possit ipsas exigere a ꝺebitore ℟. q sic & omnia ꝺāna que occasione ꝺebiti habuit. quia seruari ꝺebet indēnis ꝺe fideiuss. c. ij. ꝺe fozo cōpe. c. fi. li. vi. ff. ꝺe ac. em. & ven. l. si sterilis. §. cuz per venditorem. ff. manda. l. si mandato. §. si fideiussor. ff. ꝺe admi. tuto. l. ij. §. vltimo. Et hec est cōmunis opinio licet Alamus cōtradicat ꝺe vsuris solutis. Sed tu ꝺic ꝑm eā ꝺistinctionez ꝺe qua hēs. ś. fideiussor. §. xi.

¶ Utrum liceat exigere vsuras quas 20 soluit ab eo qui nō soluit in termino. ℟. q sic si ꝺuo concurrant. Primum si illi ꝺixit q erat ei necesse accipere sb vsuris. Secundum si non poterat aliter inuenire mutuū nisi sub vsuris hz Alex. ꝺe alex. Facit p hoc. c. qñ. xiiij. q. iiij. & c. fi gs ꝺe clericis. xij. q. ij. Posset etiam ꝺici q ēt si mutuum potuisset inuenire gratis quod nihilominus poterit exigere vsuras. solutas: q: nō tenetur se alteri obligare. qꝺ faceret si mutuo acciperet gratis. Sed tamen primum equius.

¶ Utruz ille a quo emi lapiꝺes tigna 21 & huiusmodi. ex quibus non percipitur aliquis fruct⁹ teneatur mihi soluere vsuras quas soluit vt sibi satisfaceret: si ipse nō mihi tradiꝺit ꝓdicta in termino. sed fuit in mora. ℟. ꝑm Bal. in l. vsurarius & sic tāq̄ interesse. Facit tex. no. in. l. lucius. titius ꝑm vnam lecturam. ff. ꝺe actionibus emp. & vendi. Idem tenet. Jnno. ꝺicendum esse in simílibus contractibus pura locationi bus vēditionibus & huiusmodi. concor. Lan. ꝺe Redol. in suis contractib⁹ sed Saly. in ꝺicta. l. vsuras reprobat Bal. ꝺicens q interesse vsurarū quas

soluit nō ꝺz ꝑputari debitori an moꝛa
sed tu tene primā opinionē qñ accepit
sub vsuris taliter ꝙ alieno mō nō ac-
cepisset nisi ꝓp cōplacentiā vel vtilita-
tē quā ꝓsecutꝰ erat ex tali emptōe ꝛ
lō cū talis ex falsa ꝓmissione ꝓuenerit
eū tali vtilitate vel ꝓplacētia ꝫ plꝰ vl
tīn extīabat ẽꝫtas interesse vsurarū. Jō
talis ei remeꝛ Et sic ꝙcoꝛda.

22 ¶ Utꝛ recipiēs denarios sub vsuris
ꝙ postea auctoꝛitate ꝓpria alicui ami
co sub eadē vsura mutuat sit vsurarꝰ
ꝫ. Donaldus tz ꝙ sic Sed Jo.cal.in
repetitiōe.c.fi. de vsuris distinguit. ꝙ
aut facit vsurario satisfaciat ꝛ se indē
nē ꝓseruet. Et sic lz ꝙ nō sit stipl'o vsu
rarū: sed vt euitet dānū ꝙ lz in.c.fi
go clicus.xliij.q.iij.qm nō tenetur cū
suo dāno alteri subuenire. ff. de ꝓscrip.
ꝙ.l.g Fuandaꝛ in ꝓncipio aut facit
alio respectu ꝫ vt se seruet idēnez. Et
sic nō lz. ꝛ esset vera.opi. Dōal. puta
ꝙ lz nō mutuasset amico nō ꝓpea vo
lebat soluere vsurario. Cōcoꝛ. De.de
ancha. post Jo.an.in.c.i.co.li.vi.

23 ¶ Utrū ille ꝙ occasiōe mutui laboꝛes
subijt vel dāna possit incōpēsationem
facere fructꝰ pignoꝛis suos sine vsur.
ꝫ. Do.in fi. ꝙ sic de re.ec.ñ alie.c.ad
nāz. vel ẽt aliqd ꝓ laboꝛe licite pcipit
vltra sortē ꝺz eūdē ibidē.

24 ¶ Utꝛ liceat mutuaꝛe sb vsuris illi
ꝙ vsurpat mea q̄ aliter nō possū hēre
donec sim satisfactꝰ. ꝫ. Pm Alle. lōbar.
ꝙ sic qz nō recipio alienū ꝫ meū facit
c.ab illo.xliij.q.iij. ꝛ.c.i. ꝛ.ij. de vsu.
Qꝺ limitat nisi scāḍalū sibi timineret
vel alij. qz tūc nō liceret.

25 ¶ Utꝛ gener ꝙ accipit in pignꝰ cer-
tas possessiōes a socero ꝓ dote nō solu
ta faciat fructꝰ suos. ꝫ. Qꝺ sic tex. est
in.c. salubꝛiter de vsu. qꝺ itelligē si pri
mo occurrat. ꝙ sustineat onera mꝛimo
nij. vt in fi.ff.c. salubꝛiter. ꝛ.l. pꝛ i ꝓn.
ff. de doli excep. Scꝺo ꝙ ꝺos sit pro-
missa simplr. Nā si ꝺedisset terminuꝫ
de dote soluenda nihil possit recipe: qꝛ
asi moꝛa nihil dētur ꝛ potuit vxoꝛe ac
cipere sine dotevicat ergo gener. Ego
sustineo onera mꝛimoni. vel dicēdo su
stinebo da dotē ꝛ si socer nō pōt dicat
sustine onera mꝛimonij dando mihi
possessionē i pignꝰ. vt ex fructibus su-
stineā. Dicit ēt Pa.ff.d.c. salubꝛiter ꝙ
si gener accepit pignus ꝛ postea dedit
terminū socero de soluēda dote ꝙ ni-
hilominus poterit bona cōscia tenere
fructꝰ pignoꝛis. ꝙ vꝛ credo qñ dedit
terminū ad redimēdū pignus alr nō
Tertio ꝙ fructꝰ nō excedāt onera. qꝛ
cā cessāte cessat effectꝰ de appel. cū ces-
sante ꝛ cōiter onera extimat ꝑm ẽꝫtate
tez dotis. nā mulier ꝺz ẽꝫtatē dot] est
alimētāḍ. l. ficū dotē. §. finanē. ff. so.
ma. ꝛ.c.p vestras. de dōa. iter vi. ꝛ vꝛ.
Quartus ꝺz Jo.an.do. Anto. ꝛ Jo. de
ligna. i.ḍ.c. salubꝛiter. ꝛ Lau. ꝺ Redo.
in suis ꝛctib⁹. oꝛ ꝙ fructꝰ subyciantur
fortune Utñ ꝺz eos nō liceret genero re
cipe cautionē vl ꝓmissionē cū pacto.
ꝙ iterū ꝙ ꝺos nō soluat ꝓ onerib⁹ ꝺ
tur sibi certa ẽꝫtas annuatiz ꝛrū. l.
ꝙ certa ẽꝫtas recipiat licite tz Pau-
lus de elea. Jo. cal. Pe. de anc. ꝛ Pa.
in. ḍ.c. salubꝛiter. ꝛ ẽ veri cū sit eadez
rō. l. ꝓp ite resse ḍāni emergēti. Limito
tñ ꝓdicta vera qñ gener si dotē hēret
poneret eā i possessionē vl in negocia
tiōez ex qbus ꝓbabilr tñ hꝛet als nō
cū nullū patiat ite resse.

¶ Utꝛ mutuās sūmā pecūiē ꝺbitā ꝓ 26
dote genero' ꝓfato ꝛ recipiēs ab eodez
possessionē quā ipe in pignꝰ ꝺz a soce
ro ꝓ dote faciat fructꝰ suos sine vsura
sicut gener facꝫ. Bal. i. ꝛcica. C. ꝺ vsu.
ꝙ nō. Rō qz mutatōe plone mutat ꝓpꝛi
legiū cuius ꝓsona ẽ immediata cā ꝓuile-
gij. l. i. C. de ꝓpo. lucra describ. ꝛ. l. locatio. als icipit licitatio. ℌ. fi. ff. ꝺ publica
Sz hec nō ẽ rō. qz istꝺ ñ ẽ ꝓuilegiū ꝓp
dotē ꝫ ius cōe ꝓp iterē. Jō cū iste mu
tuās nō ꝓp ite resse. ꝫ ꝓp lucꝛ accipiat
fructꝰ ex mutuo erit vsurarius. dicit tñ
Rodo. ꝙ si mutuasset liberalr ꝛ gener
sibi silr ġiali trāsferret totū ius qꝺ hꝫ
in possessiōe ꝓfata. licite faceret fructus
suos. qz eos nō recipet rōne mutui sed
rōe liberalis ꝺatiōis

27 ¶ Utr emens a genero tuo ꝑfate possessiõis faciat fructus suos.ff.q. sic.nec ibi potest esse vsura nisi fingeret emere cum intendat mutuare. Facit ꝓ hoc quod dicam.j.§.lxvi.

28 ¶ Utr heredes mariti sine vsura silr faciat fructus suos.ff.fm Jo.an.& pa. in.d.c.salubriter.q. nõ qr rõ est diuersa. Nã heredes statim ꝑñt se expedire reddendo illi pignus qd nõ põt mariti nis de iureiu.tua nos el.ij.

29 ¶ Utr relicta cui hfdes obligãt ꝑsãs possessionẽ faciat fructus suos.ff.in no.z No.Ber.z.d.Ant.in.d.c.salubriter.tenẽt q. nõ.ſz cõputabunt i sortez facit.l.uttia.ff.de solu.sit ergo cauta z faciat possessionẽ vẽdi vl insolutũ sibi dari.l.a diuo pio.§. si sup rebus.ff. de re iudi. Sed ego credo ꝓmz si nõ hz alitnde vñ viuat.q. facit suos fructus licite. Et ẽt teneo q. põt recipe certum qd annuatiz ab heredib⁹ donec sibi restituat dotẽ.vt.ſ.dixi.Bos.§.xxvij.

30 ¶ Ex ꝑfatis pz q. rõe itereſſe vl lucri cessantis vl dãni emergẽt aliqd accipe vltra sortẽ nõ ẽ vsura. Sz aduertẽdus ẽ q. qñ itereſſe enenit rõne lucri cessantis fine ex absentia vl destructiõe rei alterius extiatio nõ dz deduci in infinituz. ſz vbi res ꝓncipalis ẽ extiatio nõ dz ex cedẽ duplũ rei ꝓncipal hz cõez extiatõnẽ tpi⁹ rei.vbi ꝓo res si hz cõez extiatõnẽ:q. alia nõ ẽ q. cõiter vẽdat. vl vbi res ẽ icerta.vt ibi gfa.captura pisciũ. de q. in.l.si iactũ.ff.de ac.ep.z vẽ. tunc extiatio fiet arbitrio bõi viriz excedat duplũ:adeo tñ q. in ẽmẽsuz nõ excedat vt.l.i.C.ſ. si q. ꝓ eo q. iter. ꝑfer. qñ ꝓo itereſſe enenit rõe dãni emergẽtis si hz enenit rõne omissiõis solũ ꝓsideraẽ in tereſſe solũ itrinsecũ.vt.ff.ſ. ac.ep. z vẽ. l.si sterilis.§.cũ q. vẽditorẽ.exẽplũ frumẽtũ nõ ẽ datũ ẽpto:si termino.soluz ꝓsiderabit illis qb⁹ plus valuit qb⁹ ẽ itereſſe itrinsecũ nõ qb⁹ alia moriua sint qb⁹ ẽ extrinsecũ itereſſe. si ãt itereſſe enẽit rõe cõmissiõis sic tñr ẽ extrinseco dãno e exẽplũ ꝓmisisti mihi dare frumẽtũ in tali termio e ꝓpea nõ ꝓuidi mihi alter. Et ex quo tu nõ dedisti.nõ potui q. uidere ex quo aialia moriua sunt sic teneris ꝓ omissionẽ z cõmissionẽ.i.falsam ꝓmissionẽ saltẽ in ꝓcia. Qñ itel ligo qñ aliter sibi ꝓuidisset si nõ fuisſz tali ꝓmissiõe fraudat⁹. Alit⁹.exẽplũ. Dedit qs tignũ vicinis ſciẽter nec aliqd dixit emẽti tenebit ẽt de ruina domus z ẽ pẽsiõe soluta qb⁹ ẽ itereſſe extrinsecũ vt.l.Julian⁹.i ꝑn.ff.ẽ ac.ep.z vẽ. Nõ tñ i infinitũ. Uñ nõ veniet pẽsio dom⁹ plõgũ tps:ſz vſ q. veniat soluta ꝓma pẽsio.ar.l.in ẽ iudicitũ. z.l.neratius.ff. ẽ seruo corrupto.vbi corruptor seruũ tñr nõ solũ de seruo.ſz de oibus reb⁹ quas asportauit tũc fugitẽs nõ ãt de alijs q. postea succeſſiue furatus est.

¶ Sext⁹ casus i q. licite vltra sortẽ exigit:est qñ id qd capit fit rõe pene. Ad uerte tñ scẽm Sco.i.iij.di.xv.ar.v.q. si creditor malet debitorẽ potius icurrere penã.q. in termio sibi soluere eet vsura. Silr ꝓmittit vsura sup pena apposita mutuo qñ excedit itereſſe.de q. dic vt.ſ. Pena.§.xv. Itẽ ꝓmittitur in fraudẽ vsurarũ qñ apponẽs penã est ꝓsnetus fenerari.l. Julianus.§. idẽ.ff. de ac.ep.z vẽ.extra de pigno.illo vos ff.de pigno.ac.l.vel vniuersoz. Itẽ qñ p singulos menses vl annos dr cõmitti aut.ad hec.C.de vsu.sumpta de corpore aut.vt nullus mutu.agri. In iudicio tñ aĩe si apponaĩ solũ vt ille soluat in termio.q. de pecunia ẽndit aliud facere tũc z magis cupit q. soluat q. penã cõmittat z verisiñ creditit penã nõ incurrere qñ apposuit poterit exigere sine vsura etiã si excedat itereſſe ꝑ Rod.q. interest publice vtilitatis. vt pacta seruẽtur. Si ꝓ ponitur in fraudem vsurarũ vel quãdo apposuit verisimiliter creditit penã incurriuz: aut magis cupit incurrere penaz q. soluere vsurarius erit.xij.q.ij.fraternitas z c.in legibus.de arbi.c.dilecti. z quod ibi no. Item aduerte q. quãdo nõ soluit in termino pp impotentiaz vl pp nõ culpã suam q. pena nõ põt exigi sine vsura.q. ibi nõ est culpa.nõ debet esse

pena.l.sancim⁹.C.de penis. Ergo exigeretur rõe excrescẽtie q̃ facit vsurã.d.c.si fenerauerit. Itẽ qñ partẽ solvit ñ ꝓt tota pena exigi qñ obligato ẽ diuidua. ꝙ dic vt.§. Pẽa.§.xiij.z.xiiij.

32 ¶ Quid de statuto vel consuetudine qua ordinat vt missus in possessiones lucret fructus ad rõnes gnãs ꝓ cẽtenario donec sibi fuerit satisfactũ vl ꝙ si bi detur insolutũ tãd qõ valet gnãs ꝓ rotribus.ff.Bal.i.l.accepẽs.C.de vsu.q. xviij.z Jo.de Imo.in.l.si finita.§.plures.ff.de dã.infec.ꝙ licite sine vsura illud accipit: qz illos lucrat rõne interesse.z dicit notari in gl.sup.§.si ꝓ in aut.de exhi.re.q̃ singularis est ꝑm eũz Bar.ꝓ in.l.si finita.§.Jultanus.ff.de dã.infec.z Jo.de anania.i.c.salubriter. de vsu.z Zan.de redol.dicunt ꝙ talis ꝓsuetudo vl statutũ ẽ ꝛ tus diuinũ z iniquũ: vsurarũ. Sed ego dico ꝙ si tale statutũ vel consuetudo emanauit in penã vt debitores arteꝛ ad satisfactiõ. z debitor ex culpa sua nõ satisfecit ꝙ vera ẽ opinio Bal.ꝑdicta cõcurrat recta intẽtio vt.§.dixi in precedenti.q. nec mirũ cũ auctoritas ꝓtoris ꝓpter nimiam cõtumactã hoc facere possit.l.sulcini⁹.§.fi.ff.ex q.cau.in pos.eat. Si ꝓ fit in fraudẽ z mutuãs potius velit incurere penã debitozẽ z hmõi.sic vera est opinio. Bar.z erit vsura. Opꝫ ergo ad hoc vt liceat ꝙ iuste sit missus i possessionẽ nõ tñ ex ordine: sed ẽt ex cã.hoc ẽ ꝙ in veritate sit creditoꝛ.z ꝓpter eesse illud pl⁹ accipit.puta qz potius vellet sua ꝑputa centũ q̃ domus q̃ valet cẽtũ.xx.aliter illud pl⁹ teneretur restituere vt dicim⁹ de pignore i.l.ſi.i.§.sinauté bienũ.C.ũ iur.do.ipe.vl ad puniẽ ꝓtumatiã debitozis supabũdãtiã ꝑdictã accipiat: puta quia ille contumaciter nõ vult soluere.

33 ¶ Septim⁹ rõne dubij recipiẽ vltra sorẽ sine vsura.ũ q̃ in.c.in ciuitate.z in.c.nauigãti.de vsu.puta emens rem ꝓ minori ꝓcio q̃ valeat.tẽpore emptionis recepturus eã tpe quo ꝑsimiliter plus vel minus valere põt nõ erit vsura.si casus acciderit ꝙ plus valeret.qz ꝑm glo.i.c.nauiganti.de vsu.tã emptoꝛ q̃ vẽditoꝛ equaliter comoduꝫ vel incomodũ ex dilatiõe expectat exẽplum emit quis frumẽtũ tẽpoꝛe madij vel oleũ z hmõi i quo vna mẽsura valet vnũ ducatũ ꝓ vno floꝛeno recepturus ipm tpe agusti.si ẽ frumẽtũ vel tpe natiuitatis si ẽ oleũ in quo tẽpoꝛe verisimiliꝛ põt valere tñ minus ꝺ vno floꝛeno q̃tũ plus ñ erit vsura: ꝫ valeat plus. Esset tñ vsura si tali ꝓcio emeret ꝙ verisiꝛ minus valere nõ põt vel gd modicũ. ꝫ bñ multũ plus. Qꝺ aduerte ꝓ istis qui emũt oleum tali ꝓcio ꝙ parũ minus põt valere. sed bñ multum plus. quia vsurarꝫ sunt. Aduerte ẽt hic ꝙ si ille qui emit rẽ recepturus alio tpe eã: credebat eam plus valere: q̃uis iudicio communi verisimiliter sit plus vel minus valitura erit vsurarius min⁹ emẽdo ꝓpter uentionẽ solutõis ꝑm Jnno.z.d.Anto.in.d.c.in ciuitate: q̃uis nõ teneatur ad restitutionẽ. si verisiꝛ plus vel minus erat valitura. ꝫ ipse non sic crederet. Silr dic ꝺ illo ꝙ vendit frumẽtũ vel oleũ z hõi plus q̃ valeat tpe ꝛ̃tus. vt ꝓcio recipiat tpe quo verisiꝛ põt plus vel min⁹ valere si antea nõ erat venditurus ꝙ ꝫ. Unde clari⁹. Sco. in. iiij. di. xv. dicit. aut vendens frumẽtũ tpe natiuitatis ponit ꝓcium qꝺ tunc valet z expectat vsq; ad madiũ solutiõez. Et sic mi sericordiam facit. Aut ponit minus ꝓ cium q̃ tunc valeat. Et tunc distingue. si erat venditurus in natiuitate sic erit vsura. si ꝓ nõ erat venditurus. sed voluerat seruare. vsq; ad madium: z solus ꝓp instantiam requirentis vendit. tũc si ponit ꝓciũ. tale tñ. ꝙ vtiliꝛ in madio põt plus valere vel minus nõ erit vsura. ꝑ.d.c.nauiganti. Si vero ponat tale ꝓcium ꝙ ponat se in tuto vt in plurib⁹.z illum cum quo ꝛ̃ht in periculo vt in pluribus. puta ꝙ raro põt pl⁹ valere. ꝫ min⁹ sic cõiter. sic ẽ vsura Et i ꝺ ꝓcordãt cõiter cãoniste i ꝺcis.c. in ciuitate. z.c. ꝙsuluit. z.c. nauigãti.

34 ¶ Sed qđ si non ponit ꝓcium sed vendit cū pacto qđ ẽptū valebit in mādio tm̄ vult.ꝛ.qđ si dixi erat seruaturus.ly. Si ꝙ nō erat seruaturus erit vsura. Aduerte tm̄ qđ cū oleū vinum ꝛ frumentū ꝛ hmōi decrescant. illud qđ decrescit nō poterit sine vsura vēdere Item si necessario ꝓ eius ꝓseruatiōe vsqꝫ ad illud tps hēret aliquas expensas facere. puta puluerizatiōis aut locationis vasoꝝ seu domus ꝛ hmōi si ipsas nō detrahꝛet esset vsura. Et ꝓpea dico qđ ꝓfessor dꝫ multum ponderare ꝓfata. ne simul ruat cū ipsis. Et ideo c. in ciuitate ꝑfatum merito dicit ꝓsulte hoies facerēt. si a tali ꝯcu cessarent: cū cogitationes hoiuꝫ nequeāt oipotēti deo occultari: Nō qꝛ tales magis sūt ptēti ita expedire ꝯ ꝑiculo suo vsqꝫ ad aliud tps seruare. Et etiā vt plurimum sunt incerti si erāt seruaturi vsqꝫ ad illus tps cū videamus ꝓp quedā emergentia ꝓpositum septus mutari. Et ꝓpterea est ꝑiculosus ꝯctus. nisi bñ clausuletur. Et magis dubius est casus qñ nō ponit ꝑciū tūc. ly vult ẽptū valebit in ꝓncipio madij vel in medio aut in fine cū certuz sit qđ totā si hꝫ multitudinē nō potuisset ita ꝑfire in ꝓncipio vēdere: vl in vno die ꝛ cōiter mutetur ꝑciū. Si tm̄ vellet tm̄ ẽptū valuit plus in madio. Si esset vsura apta. Si vero simplr dixit ẽptum valebit in mādio. sic fm iudiciū humanū attendēt mediocritas. vt nō plus vel minus capiat. ly medium ar. in aut. de cōsulibus §. qñ etiā nos. sed tm̄ ꝑiculosum est. cū forte venditurus fuisset in illo tpe quo minus valuit in illo mense.

35 ¶ Utꝛ emēs redditus alicuius ciuitatis et guerra ꝛguitate ꝓ vltꝫ ꝑcio. ꝛ de mū facta pace lucrar. x. ꝓ vno sit vsurarius. ꝛ.qđ nō rōne dubij. l. cū hꝛdita te. ꝛ. l. qđ si in vēditiōe. ff. de here. ꝛ acven. fm Io. ꝛ Archi. ꝓsulāt tm̄ vt inde largas faciat elemosynas.

36 ¶ Utꝛ mutuās rē cū pacto qđ eadem in pōdere numero ꝛ mēsura sibi restituatur sit vsurarius exēplū puta pecuniam ꝓ pecunia. marchā argēti ꝓ alia marcha argenti granū ꝓ grano vinum ꝓ vino ꝛ hmōi. ꝛ. fm Pe. de ancha. in. c. vsuraꝝ. de vsu. li. vi. ꝛ Jo. cal. in. d. c. fi. ꝛ Rod. qđ aut verisimiliꝛ dubitatur qđ tpe solutionis tm̄ minus pōt valere ẽptum plus. aut qđ nō plus valebit. Et sic nō est vsura nec ꝓcm̄. vt in d. c. fi. qꝛ sicut creditoꝛ teneretur eā recipere si vltꝛ esset facta quo ad extimationem vt pꝛ in. l. vinum. ff. si cer. pe. ꝛ no. glo. in. c. si clericus. xliij. q. iij. quia nō est necesse qđ sit eiusdē extimatiōis ly debeat restitui eiusdē bonitatis qualitate intrinseca. Ideo nō peccabit recipiendo ꝓcto sioꝛē quo ad extimationem. aut verisimile ꝙ erit ꝓciosioꝛ tē poze solutiōis. ꝛ tūc si creditoꝛ erat seruaturus ꝛ nō auferꝛ libertatē debitoꝛi liberādi se qñ velit ifra terminū sic ly. Si ꝙ nō erat ſuaturus ly iteriꝫ ꝓsum pturus sic ẽ vsura. Silr qñ auferret libertatē debitoꝛi liberādi ifra terminus ẽptus esset ſuaturus erit vsura. Et hꝫ ꝙoꝛ. archi. in. d. c. si ge clericꝰ dicit tñ Rodo. qđ qñ erat seruaturus ꝛ nō abstulit libertatē debitoꝛi liberandi se: ẽptus lō crediderit. vt se ꝑiculo exonerāret. ꝛ ꝓximū ꝑiculo submitteret nō tm̄ ꝓpterea teneretur ad restitutiones lucri de necessitate. ly peccauerit ꝛ in pnia vt restituat sit et ꝓsuleñ. lau. tamē de Red. i suis ꝯclusionibus ꝛ idistincte qđ ille qui mutuat ꝓtmo ducatum ꝙ mō valet ẽptuꝰ libras. si postea recipiat quinqꝫ lib. vt valet tēpoze restitutionis qđ hoc licite facit. siue erat seruaturus siue non. Sed opinio Ancha. est equioꝛ ꝛ tutioꝛ.

¶ Octauus casus i q̄ recipit vltꝛa soꝛ. 17 tē sine vsura ē rōe ꝑiculi ꝙ qđ sup abūdātia pōt recōpensari fm alex. lō. Res enim extra ꝑiculū existētes plus valēt ꝯ res eiusdem ꝑcetel in periculo. Et sic hec recōpēsatio reducitur ad nām rei q̄ pp ꝑiculū extimat plus vltꝛ minꝰ valere. ꝛ sic excusat ab vsura. Et in hoc concoꝛ. Lau. de Redol. Bonal. Dagf. Fran. de ẽpoli. Pe de anc. cae.

Jo.ō ana.in.d.c.nauigāti.z cōiter oēs Et ē casus i.l.i naue.ff.loca z ħ patebit ex sequentibus dubijs clarius.

38 ¶ Utrū mutuās pecuniā nauigaturo eū tali pacto.q᷑ si nauis cū capitali pliteat nihil sibi teneat. Si ꝯ res emptas portauerit saluas teneat sibi pecuniā mutuatā cū parte lucri tradere sit vsurarius.℟.q᷑ sic cāus ē i .d.c. nauigāti. Et aduerte doc. diuersimode istū tertū exponūt quare ē vsura in isto casu.tu tū tene'q᷑.ꝛō'est:q: tal' mutuans nō vult mutuare:nisi cū tali pacto suscepti ōis periculi.z ppea grauat debitorez i aligd.plus ex mutuo. Et tō vsura est. Si aūt gs liberaliter mutuaret. De inde post mutuū ad tnitātē debitoris susciperet i se periculū qđ dr assecuratio licite possz aligd lucri suscipe sine vsura.z rō diuersitatis est q: receptum in ꝓrio cāu vltra sortē directe pcernit mutuū in q̄ ois supabūdātia ꝓhibet Aut. vi.xiij.q.iij.c.ij.ħ in ꝓ casu ñ sic:q: ñ ex mutuo ħ pp scīm.s.securitatē. vñ ē Zct⁹ innoiat⁹ iste scōus vltra mutuū. Itē q: accipe aligd ꝓ assecuratiōe ħ ꝝ oēs. Ergo mutuū qđ ꝓus ge fecit non facit eū peiozis conditiōis. Et tō tene q᷑ siue mutuū dederit siue nō pōt licite aligd recipe.q̄ periculū alicuius rei i se suscipit.nō ꝓpter mutuū ħ ad instā tiā obligātis. Si ꝓ ꝓpter mutuū coget ret'debitorē vt periculū ei daret cā alicuius lucri sic esset vsura. Et sic logē.d.c. fi.z hoc elicto a dño Zan.de redol.in suis Zctibus. Et hoc locū hz nedum in suscepticōe periculi maris.ħ z̄ cuiuscūq᷑ ꝑm magistrum. Frā.de ampul.

39 ¶ Utr᷑ accipiēs aligd ꝓ saluo conducto licite acciplāt.℟.q᷑ sic si duo cō currāt. Primū q᷑ ipe nō teneat tenere stratas vel viā securā. Scōm q᷑ obseruet qđ ꝓmissit. Sed si ipe forte eēt cā talis periculi tnin ste vel nō seruaret ꝓ missū teneretur restituere qđ accepit z vltra de oi dāno satisfacere.

40 ¶ Quid ꝺ pact] q̄ fiūt inter aliquos ꝓtendētes.s.q᷑ tale qđ erit vel tal' fecit tale qđ vel fuit ali⁹ z ponūt.x.℟. q᷑ in hōi nō inducīt aligd turpe votū captā de mor[fieri i illis q ponūt q᷑ tal' mortu⁹ ē vl morīt.j.ānū. sic erit vanū si ꝓ tale turpe iducīt. sic erit turpe. z tenebitur de bono consi. dare lucratiz pauperi.

¶ Utr᷑.Al.q᷑ fideiubz p.B.L. a q̄.L. 41 B.pecūiā mutuo accepit cū pacto q᷑ vult duos florēos p cētēario fideiussiōnis sit vsurari⁹ dic vt.ē.fidēiussor.ħ.xx.

¶ Utr᷑ mutuās pecuniā Joāni vsq᷑ 42 ad.x.ānos cū pacto q᷑ si infra decēnū mortuus fuerit alter eoz:debitor sit liber. Si ꝓ supponerēt ambo debit sibi aligd vltra sortē: sit vsurari⁹.ħ.ħ al. lō.q᷑ sic Rō: q: periculū ñ excusat vbi cā tpis nō ꝓpriū aligd pl⁹ accipit: sed vbi nō cā tpis tūc periculū excusat. vl dic q᷑ iō est vsurarius quia ex mutuo exigit obligationem alicuius vltra sortem lz sub periculo.d.c.fi.de vsu.

¶ Utr᷑ ciuis q mutuat cōitati.lxx.ou 43 catos q̄ cōitas hz ex statuto q᷑ quicūq᷑ hūs filiā vni⁹ ānī.lxx. dederit hēat q̄ gētos ꝓ ipa maritanda si vixerit vsq᷑ ad.xv.ānū. Si ꝓ aū ꝑtū tps mortua fuerit totū amittat sit vsurari⁹.ħ. q᷑ sic:q: i mutuis veris vl interꝑtat[spe lucri ꝓncipalr fact[periculū vl dubiū ñ excusat a fenore.d.c.fi. Nec ob.dcm ri. in .iij.ol.xv.ar.v.q.v. qđ vult qđ q̄ capitale z lucrū ſtat ad periculū mutuātis licite recipiat vltra sortē. q: illō ē verū q̄ periculū euenit ex nā rei q alīat. d.c.fi.ħ i casu isto ē periculum ex lapsu tpis. Et tō Zctus illicitus z vsurarius.

¶ Quid ꝺ illis q dāt eccl̄ie pecūiā 44 vt recipiat ab eis certas possessiōes tenēdas toto tpe vite ipoz.z post mortē debeāt redire ad eccl̄ias.ħ. No. ħ z lz. Et hoc rōne periculi seu incertitudinis.allegat.l.i.C.de pac.z l.ff.de ꝑdi. z demō.nisi habeāt ꝓpriā intentionē Bof.ħ q᷑ ē Zctus vsurari⁹ q̄ dat pecūia. Sec⁹ q̄ daret vnā possessionem eccl̄ie z recipet equalēt vsur⁹ z fruct⁹ vtraq᷑ in vita sua vt post mortez eī⁹ ad eccl̄iaz ꝛbe cū pleno dño reuertātur. q: sic lz recipe in duplo valētem

plusq̃z sua quã cõfert. Sitr si suam ex
nuncvoluerit in eccliaz trãsferre oio vt
ipe ea non vtat seu fruat poterit licite
ab eccliа recipe possessionẽ valẽtez in
triplo. vt.x.q.vj. pcarie. Ego vero dico
q̃ ẽt qñ dat pecunia q̃ lz dũmõ fuerit
eq̃litas turis nãlis ℔ Rl. i. vj. quol. q.
xxij. ar. iij. q: talis ℣ct⁹ nõ ẽ ℣ct⁹ mu-
tui ℔i vel appentis. ℔ pot⁹ ẽ ℣ct⁹ in-
noiatus q magis assimilatur ℣ctui em
ptiõis z vẽditõis. Et tõ si oz licere oz
vt nõ appeat qs hẽat ptẽ meliorẽ: sed
videãtur eq̃les tã vẽdẽs q̃ emẽs aliter
eẽt illicit⁹. Idẽ dicit Rl. de eo q̃ emit
annuos redditus etiã peculiares. vel cẽ
sus pensionẽ. vel pdiũ hereditarie vel
ad vitã emẽtis q̃ lz: si debita fuerit eq̃-
litas. Et Alex. lõ. in quol. suo idez tz z
cõiter oẽs doc. parisiẽles z canoniste
in. d. c. i ciuitate. vers ẽ q̃ Inn. ibi idez
limitat i redditib⁹ ℘stitutis nõ ℘stituẽ
dis de nouo tpe cũct⁹. ℔ nõ ẽ rõ diuer
sitatis dũmo reddit⁹ sit realit in re nõ
ficticie. idẽ tz Inn. ibidẽ ỽ ẽptõe nois
debitor q̃ lz. Facit. l. iubem⁹ la. ij. C.
de sa. ian. ec. Et idem dicẽdus si pfata
emantur iperpetuũ. Pe. de ancha. in
disputatõe mõtil florẽtie dicit q̃ si red
dit⁹ de nouo ℘stituti sint pecuniales.
q: hñt magnã vicinitatẽ cũ mutuo po
ti⁹ taliũ ẽptio of ℣ct⁹ vsurari⁹. Et est
verũ q̃ ad p̃sũptionẽ. Secus eẽt in cõ-
scia qñ vere emerẽtur rodo. tñ dicit q̃
qñ emit reddit⁹ ad vitã ẽptor| q̃ tẽ ñ
est tutũ ne vẽdẽs desiderat mortẽ em-
ptoris. z plz mihi. rõ: q: pactũ qỽ idu
cit votũ captãde mortis non valet. l. fi.
C. de pac. z. l. stipulatio hoc mõ. ff. de
ỽ. ob. Et. lõ. phibetur p̃missio pbẽde
nõ vacãtis in. c. vj. de ℣cel. pben. li. vi.
Et hoc q: est ℘ bonos mores. Jõ nõ.
oz admitti. l. pacta. C. ỽ pactis. Qỽ tñ
nõ est dicẽdũ q̃ sit mortale pcñ vẽ-
dere vel emere ad vitã ꝑm se. q: hoc ñ
iuenitur phibitum si debite iuentur
circunstantie aliter vsufructus nunq̃
possz ℘stitui q̃ finitur morte. ℌ. finitur
Instl. de vsufr. Emere ãt vt vẽdere ad
vitã vẽditoris magis lz: q: tale votũ ñ
ꝑt itemenire. Nec ob. qỽ dixi de ẽptõe
redditũ pecuniarioz q̃ pecunia nõ ẽ
vẽdibilis. q: qỽ ẽ mediũ vẽditiõis nõ
põt esse termin⁹. Quia scitẽdũ est q̃ si
cut in bonio nostris habem⁹ mobilia
z imobilia. sic z ius vtrozq̃z. z ipsum
ius ꝑt vẽdi sicut ipsa mobilia z imobi
lia Nõ ergo venditur pecunia sed ius
recipiendi ipsos redditus peccuniales
quo vẽdito trãsit ipsa pecunia sicut ius
patronat⁹ qỽ vẽdi nõ ꝑt trãsit vẽdita
terra q̃ illud hz. Aduerte tñ q̃ si quis
dat cẽtũ. Ticio vt ipse Titi⁹ ℘stituat se
debitorẽ reddit⁹ ãnuat. maioris q̃ttita
tis q̃ acceperat. vsura ẽ. q: in re nullus
est reddit⁹ q̃ ematur. nisi Tici⁹ esset p
sona soleret locare opas suas ad tñi ꝑ
ano z ipsas vẽdere. Simili⁹ vsura vr:
qñ exigitur plus de redditu q̃ res que
posset emi tali ꝓcio reddat in fructib⁹
de lucro ℔m Inno. in. d. c. in ciuitate.
Qỽ bene no. q: pauci aduertũt. z attẽ
de q̃ talis ℣ctus quo qs emit reddit⁹
possessionũ vel dom⁹ cõiter fit sub ℣
ctu. emphiteotico sine libellario z cuz
pacto q̃ ille q̃ solvit pẽsionẽ possit re
emere z se liberare a dicto cẽsu. vñ dr
i aligb⁹ ptib⁹ vẽdito a ficto z a catha
franchi. Et ppea lz locatio possit fieri
ꝑ ꝓcio tot⁹ reddit⁹ quẽ reddit dom⁹
vel possessio. Nõ tñ sic poterit fieri in
isto ℣ctu libellario: q: talis teneturma
nu tenere rẽ suis expẽsis. l. i. C. de iure
emphy. Et tñr ettã soluere pensionẽ: lz
res peat casu fortuito dũmõ maioꝛ ps
nõ peat. Secus in ꝑductore: q: nõ tñr
suis sumptibus manutenere. l. colonus
in ꝓncipio. ff. loca. nec tñr peunte re ea
sine culpa. c. pp sterilitatẽ ỽ loca. Et tõ
si tñ vult ỽ cẽsu q̃tũ soluere ꝑductor
simplex est inustus ℣ctus z in fraudẽ
vsure pp pactũ ỽ retroudẽdo de quo
infra. ℌ. lxvi. cũ sequẽtibus. Et ppea oz
haberi respectus nõ ad fructus si exce
dunt. sed ad q̃ntitatẽ pecunie solute ꝓ
precio: ita q̃ talis. pensio multiplicata
per. xx. annos ascendat ad totalez extẽ
mationẽ rei sic locate. Et sic erunt. v.
ꝓ centenario vt est tex. in auc. de nõ

alie.§.q; ho.z i auc.ppetua.C.de sa. san.ec.z ibi no.glo. Et sequtur. Bar. in.d.l.i.z do.Bertolome⁹ cepolla ho nēsis. Et tō si locaret simplr p.vi.si poterit dari ad libellū.nisi p.v. Uñ q; cōiter grauat tal' i cēsu:indico cōit ẽctū talē illicitū z i fraudē vsurarū.

45 ¶ Utr emēs frumētū i herba vl vi nū i vite aut oleū z hmōi anteq̄ sint matura mīn⁹ q̄ valebūt tpe quo matura erūt sit vsurarī⁹cū videatur mutuū interptatū.q.§3 Bal.i.§rica.C.de vsuris q̄ aut pñs numeratio ẽ cā dāni ipsi⁹ vēdētis.z sic ẽ vsura.p.c.in ciuitate de vsu. Aut sola qūtio:q; pcūū nō soluit de pñti. Et sic ẽctus 3 nō sit vsurari⁹:ẽ tū illicit⁹. Aut neutrū ẽ cā dāni:q; nō pl⁹ valet frumētū vl vinū sub tali q̄tate pp pculū cui subiacet Et sic 3.l.fistulas.§.frumēta.z.l.si de bitor.§.verissimile.de ẽctē.emp. Hoc intelligo q̄ emitur nō in genere sed determinate.s.frumētū istius agri in herba.vel vinū istius vinee.etc.

46 ¶ Tene ergo p toto isto.viij.casu meli⁹ intelligēdo hāc rgulā q̄ si mutuū sit pncipalr spe hūdi vltra sortē nullū pculū pt excusare qn sit vsura tal' ẽctus. Si ho mutuū sit liberalr z postea pp pculū aliqd accipit excusat.

47 ¶ Non⁹ casus est rōe administratōnis.puta tenebat̄ qs collocare pecūiā alteri⁹ i ēptiōe pdioz vt tutor:vl i aliud fructuosū z nō fecit sīle cuius erat pecūia poterit tñ vltra pncipale accipere ẽctū lucri hūisset vsitatū si vt debuit collocasse.l.tutor.q reptorium §.si p⁹ depositionē.ff.de adml. tuto. Et facit ẽctus platos q pñt acgrere eccle z non facūt.xij.q.ij.quisqs epe.

48 ¶ Decim⁹ casus ẽ rōe hostilitatis.nā quez possum persequi gladio z bōis spoliare iuste possum ẽt licite vsuras ab eo extorquere.xliij.q.iij. ab illo dūmō nō sit scādalū in alijs.

49 ¶ Undecim⁹ casus rōe ostētatōis Explū do tibi pecuniaz signataz ad ostētationē vel ẽt ad supponēdū pignori ita q̄ volo illā met quā tibi pdt in numero mihi ẽstituas z vltra eā aliqd lucri. Nā talis ẽctus 3: cū si sit mutuū.l.port⁹ locatio.vt no.gl. in.c. si fenerauerit.xliij.q.iij.z in.d.c.cōqstus.Et facit.l.iij.§. vltio.z.ff. como. Lōcordat Sco.in.iiij.di.xv.

¶ Duodecim⁹ est rōe alteri⁹ ẽctus 50 a mutuo vero vel interptato differt. Nā i solo mutuo ho vel interptato ẽsistit vsura:qñ aliqd.s.sortē.i.mutuatū exigit q; vsus rei in mutuo ñ est sepatus a q̄sumatōe ipsi⁹ rei mutuate seu dūo Ideo exigēs aliqd vltra sortez rapit vsuz. Et sic dr vsura.ñ sic in alijs ẽctis. Et q; aliqñ cōtractus appenter ñ vr mutuū.z tū ẽ saltē interptatū ppea de multis qōnib⁹ subiferā q̄ sūt in diuersis ẽctib⁹ a mutuo apparēti.

¶ Et pmo circa cābia sciēdū q̄ oia 51 reducūt ad tria.s.l.realia solū. z ho ad realia.z per lras.z tertio ad ficca.

¶ De cābio reali.solū. Utrū cābium 52 reale liceat qñ rōe eius aliquid lucri accipitur z ẽ qñ qs hz ducatos i auro vellet monetā:vel hūs monetā vel let aurū vel alterius generis pecuniā campsor vult tantū pro ducato vtrū sit vsurarius.§.q non:quia nō pt eē mutuū.in campsore in 13 vñ minuere sortē ñ pt esse vsura sz bñ augere.text. est no.in.l.rogasti.§.si tibi dedero.ff. si cer.pe.possz bñ esse iniustitia:qñ ex cessiuū lucrū acciperet respectu labo rīs.Et licet quidā dicāt licere cāpsoribus solū q de hoc faciunt artē non alijs:tamen ego non video rationez diuersitatis cur ñ possīt extiare labore numeratiōis vnius ducati vnū solū sicut quilibet alius tamē est verū q̄ aliqd plus pñt rōnabilr accipe illi q de hoc facūt artē.q; maiores labores portant cū semper sint parati.

¶ Utr cābiū reale z plras liceat: z 53 sit duobus modis.primo hoc modo Ego habeo hic Januē.c.aureos vellē q̄ mihi rñdērētur rome quenio cuz cāpsorē vt faciat mihi lras gb⁹dētur mihi nonagita qnq; solū reliquū lucreī.§.fin Bal.in.c.i.de plus pet. q

licit⁹ ẽ talis ℨct⁹ ⁊ necessari⁹ lure gen
tiũ mutuũ⁹ nãli rõe. eo ꝙ cãpsor subit
picula viaꝝ ⁊ dãna nũciorũ: pensiões
opaꝝ ⁊ salariorꝝ factorꝝ. vt no. in. l. pi
culi. ff. de nauti. feno. ⁊. l. trateticie in
pn. ff. de ac. ⁊ ob. ⁊. l. g rõe. ℌ. i. ff. de ꝑ.
obli. vñ si alqđ lucrat ℔ ẽ iustũ cũ in
dustria accedat rei licite. l. si heres. ff.
ad. l. fal. Preꝛea numerãti mihi decẽ l℔
pacisci ꝙ ei nõ reddã nisi nouẽ cũ nõ
possit esse vsura minuere sorte. sed bñ
augere vt dicũ ẽ Posℨ tñ esse iniusti
cia qñ excessiuũ lucrũ caperet respec
tu laborũ ⁊ expẽsaꝝ ⁊ piculi vl qñ pe
cunias nõ bonas darẽt. Fit Sedo mõ
cãbiũ p lras ⁊ reale hoc mõ. Est vltra
mõtanus q hñs mille ducatos vene
tos ⁊ intẽdens ferre eos venetias vbi
pl⁹ valẽt ⁊ ibi expendere inuenit cam
psorẽ i sua patria habẽtẽ tabulã cãbij
venetijs ⁊ tradit ei ad fox cãbij vene
tiaꝝ. vt sibi venetijs reddãt. Tal ℨct⁹
põt eẽ licit⁹. ⁊ ẽ qñ sũ intẽdit ꝑp ꝓxes
traditionẽ hẽre lucrũ. ℌs rõe ꝑñe illud
reportat. Si ꝙ ex hoc ꝙ ꝓnus tradit
vltra mõtes q̃s recipiat venetijs intẽ
dit lucrũ habere erit vsurari⁹: cũ ꝓx
traditto induc at rõem mutui ⁊ spem
hñdi vltra sortẽ. Et lic erit vsura.

54 ¶ Vtz cãbiũ siccũ sit licitũ. ℌ. ꝙ sũ
qꝛ dℨ siccũ eo ꝙ in ꝓtate est siccus a
caritate ꝓximi ⁊ siccat animaꝝ a gra
dei. ⁊ fit. vij. modis. Primo hoc mõ
Recipio florentie a cãpsore decem li
bras grossorũ q̃ tũc valẽt cẽtum flore
nos cũ pacto ꝙ tenear ipsi cãpsori tan
tũ dare q̃ñ vltra decẽ dies p⁹ celebra
tũ ℨctũ valebũt libre grossoꝝ venetijs
q̃ aliqñ valẽt pl⁹ aliqñ min⁹ ℔ hinc
ad mẽses receptiõis eorũ: vel si plus
vult tenere de mẽse in mẽsem renouat
mõ ꝑdicto. ⁊ tale cãbiũ ẽ illicitũ. ⁊ vsu
rarius ℨctus: qꝛ ẽ ibi mutuũ cum spe
hñdi vltra sortẽ. qꝛ ℔ aliqñ min⁹ vale
ant tũ vt in plurib⁹ plus valent nec ex
cusat ꝑp piculũ vt. ff. patuit. tex. ẽ cla
rus hñs oculos cordis i. d. c. fi. de vsu.
Et tal ℨctus ẽ ad ꝓnicẽ ciuitatũ expẽ
tia teste q̃ est oinꝫ magistra. c. q̃s sit de
elec. li. vi. Et ꝙ sit illicitus cõtter tenẽt
a doc. Sedo sit hoc mõ. Habeo hic
Janue cẽtũ aureos ⁊ trado eos petro
vt mihi totidẽ rñdere faciat hinc ad
mensem rome vbi pl⁹ valẽt verisilr ⁊
credit. Et silr vsurari⁹ ẽ: qꝛ ẽ mutuũ cũ
spe hñdi vltra sortẽ. c. ꝓsuluit. ⁊. c. in ci
uitate de vsu. Tertio sit hoc mõ. Deo
hic Janue cẽtũ aureos quos do petro
indigẽti vt mihi rñdere faciat a Lon
dres seu Bruges hinc ad tres menses
alter⁹ generis monetã puta tot libras
de sterli ⁊ hmõi. Iste ℨctus cõtter est
vsurari⁹ ℔ No. ⁊ Bo. qꝛ cõtter fit vt
inde lucrẽt. Et l℔ aliqñ mihil lucrẽt tñ
in extiarde ℌz lucꝛ. Et sic cũ sit mutuũ
cũ spe hñdi vltra sortẽ erit usura. Nec
rõ piculi excusabit sicut dictũ est. Idez
dic qñ Janue existens emit turonẽses
recipiendos i frãcia i talibus nũdinis
fm Alex. lõ. cũ tales emãt pl⁹ vt min⁹
fm tẽporis dilationẽ. ⁊ intendãt lucrũ
qđ cõtter eucnit. Fit Quarto hoc mõ
Janue existens dat certaꝝ monetã ali
cui vt sibi reddat in scntis Lugdunij
tpe ſerie q̃ tbi fier. vbi gra extimat hic
Janue scntiꝫ. xxvij. ⁊ sic dat tãtã mo
netã ad rõnem de. xxvij. ꝓ scuto ꝙ
ascendet ad suntos cẽtũ q scuti i lugdu
no vt plurimũ valẽt. xxx. vel saltẽ plus
de. xxvij. Idẽ dic de hic neapoliz ad
tot carlinos ꝑ ducatis ⁊ hmõi ℌz Edo
nal. sũt vsurarij alit. c. ecclens. lxxxvij⁹.
di. ⁊. d. c. fi. de vsu. Quinto mõ fit sic.
Ego indigeo pecunia hic Janue q̃ro
mutuo ⁊ nõ inuento nisi hoc pacto ꝙ
recipiã ad rõez cãbioꝝ de Lõdres vl
Bruges cuz ego accipiẽs nõ habeã dℨ
chũ i Lõdres vel Bruges nec mutu
ans. Ideo mutuat isto mõ ga velit de
ferre suas pecunias a lõdres. sed vt sic
lucrẽt ex tali ℨctu nũc de Janua a lon
dres. ⁊ de lõdres ad Januã. Et sic ꝑs
ꝙ non l℔ vti dic ꝙ ẽ vsura. Fit ⁊ Sex
to modo pessime. Et dℨ cãbiũ ꝛcãbiũ.
⁊ fit ℔ mõ. Ergo idigẽs pecũia hic Ja
nue q̃ro aliquẽ q mihi mutuũ det. Est
aliqs q dat mutuũ ad rõez cãbioꝝ de
lõdres cũ pacto ꝙ scribat lras. ⁊ tñ nõ

mittit sed ipsas retinet z ẽm q̃ lucrab
tur cãbia in eundo z reddeũdo ita ac-
cipiet vltra sortẽ. z vsurari⁹ pessim⁹ ẽ
Septimo mõ fit cãbiũ i romana curia
qõ gdẽ est vsura clara lz sub cãbio pa
liet z fit sic. Licus cõsecutus de nouo
aliqũ bñficiũ p expeditiõe bullaꝝ ipsi
indigẽs pecunijs petit a campsore sub
mutuo certã summã. puta. centũ ducatos
restituẽdos in patria. puta turõie hic
ad sex menses monete ibi currentis ei
quẽ ps̃atus campsor statuerit mutuat
cãpsor: sed vltra cãbiũ exurgens ex va
rietate valoris monete i diuersis locis
exigit. y. vel. vlij. p cẽtenario tales cãp
sores vsurary sunt indubitãter. Et lz q
dam conati fuerint defensare q̃ licite
põt fieri tale cãbiũ siccum primo scõ
tertio quarto quinto z sexto mõ dictũ
Dicendo q̃ nõ est ℣ctus mutui. sed p
mutatiõis vel emptiõis seu ℣ctus imo
minat⁹ saltẽ z lucrũ pueniat rõne du
bij vel patrie. Jõ nõ põt esse vsura. Sz
cõtra ipsos ẽ textus dicti capituli fi. a ℣
rio sensu vbi dr. Ille cẽtũ q̃ dat decem
soldos. vt alio tpe totidẽ sibi grani vi
ni vel olei mẽsure reddantur. q̃lz tunc
plus valeant tñ virũ plus vel min⁹ so
lutiõis tpe sint valiture verisimilr du
bitant nõ dz ex hoc vsurari⁹ reputari.
Dec ibi. Ergo a ℣rio si verisiñ plus
ꝑsumerentur valiture tpe solutiõis eẽt
vsurarius. Et iste ℣ctus vt emptiõis vel
pmutatiõis aut saltẽ ℣ctus inominat⁹: q
dat pecuniã recepturus granũ z hmõi
q̃ magis distãt a ducatis q̃ sterlini pp
ea tene i dubitãter. q̃ est ℣ctus mutui in
terpretari spe habendi vltra sortẽ cele
brat⁹. Nec ob. q̃ aliqñ min⁹ q: vt plu
rimũ z in extimatiõe intẽdũt lucrũ z
inest. Et lz Archi. flo. i ſũma teneat q̃
tales solum sint vsurarij mentales. Tu
tñ eos dicas eẽ vsurarios etiam reales
q: mutuũ petẽti nõ volũt dare nisi cuz
ſto pacto. Et sic ps̃ q̃ sit vsurary men
tales z reales. vt Jo. z Boi. dicit ta
les vsurarios ẽtũcunq; sub spẽ pmu
tationis emptiõis vel alterius ℣ctus pali
entur. z oĩb⁹ execrabiliores sũt. qui de

nũdinis ad nũdinas tales ℣ctus faciũt
cũ excedãt centesimã scõm Jo. cum
quo cõcor. Alex. lõ. Est tñ casus in quo
nõ dicerẽ contractũ vsurariũ nec illici
tũ. videlicet. Est aliquis q̃ vellet ire de
Janua londres p negociatõe nollet se
cuz deferre pecunias ꝑpter pricula que
rit aliquem cui det suas pecunias hic.
Janue q̃ faciat sibi respondere totidez
londres: sed q: ꝑpter abusuz ꝓfatoꝝ
mercatoꝝ nõ põt ꝓfectre determina
te quot libras de sterlini valeãt sue pe
cunie accipit litteras secundũ cursum
cãbij a quodã hic Janue cui dedit suã
pecuniã. z ide lucratur aliqd. Dico q̃
si iste nõ ideo hic dat vt inde p cãbiũ
lucretur sed solũ vt suas pecunias lon
dres habeat q̃ tale lucrũ sibi aduenies
nõ faciet eũ vsurariũ: cũ aduenĩat. sibi
potius ratiõe incertitudinis seu patrie
quod excusat ab vsura quãdo mutuũ
nõ fit spe habendi vltra sortem. Si tñ
posset scire ꝓcium sue pecunie ꝓcise
z sic habere. z vellet hmõi litteras
cãbij esset vsurarius: q: iam itenderet
lucrum ex mutuo nec incertitudo eum
excusaret dicto capitulo fi.

¶ Utrũ deponẽs pecuniam apud cã ꝯ
ꝓsorem vel mercatoꝛ vel artifices p̃ q̃
q: negociatur dat deponẽti certũ quid
p centenario licite recipiat. Rñdeo se
cundũ Bal. in. l. t. C. p:o socio. Aut ta
lis deposuit in specie. z tunc q: illicite
vsus est pecunia depolita tenetur om
ne lucruz restituere deponenti: q: ex re
illius locupletio factus est argumento
l. qui sine vsuris. ff. de negocijs gestis.
lz ego nõ credo in conscientia q̃ tenea
tur de necessitate p ea que dixi. Restitu
tio primo de lucro quod vsurarius p
cepit ex pecunia vsuraria: quod non te
netur restituere. Aut vsus est licite ga
deposuerat in numero: z tunc si depo
nens non habuit animum fenerandi
z campsoꝛ liberaliter dat: vel ex qua
dam equitate sicilicite recipere potest
sine vsura. Si vero dat ex quadaz ne
cessitate credens se obligatum excusa
tur deponens quãdo bona fides du-

rat scilicet credēs qđ liberaliter vēdit. Nā obligatio antidotorū iustā pit re ceptionē p errorē solūti.l.si testamen to.§.i.ff.de fideiuss. Si vero deponēs hūit aiuz aliqd hūdi lucri. sic vsura rius est qz verū mutuū ē cū spe hūdi vltra sortē: cū sit i numero nō in spē nisi depositū sit rōe societatis cū pcio lo suo §z quoad restitutionē dic vt.s. Restitutio primo in vbo vsurarius.

56 ¶ Utrū deponēs pecūiā dotalē apō mercatorē ttā qđ sit salua z fcipiat ali qd de lucro sit vsurarius. vide .s. Bos §.xi.z Societas.i.§.vij.

57 ¶ Circa cōtractū eptionis z vendi tōis. qz sepe intervenit mutuū veruz vel interptatuz. Jō plura querūtur.

58 ¶ Utrū mercator seu artifex sit vsu rarius q illi qui stati soluit rē vēdit p minori pcio cū illi q nō soluit icōtinē ti.§z vult terminū.§z. pīsuppono primo qđ dicit Sco.i.iij.di.xv.q.ij.z Ric.in ij.quol.q.xvij.ar.iiij.qđ pēsatio valo ris rerū vsualiū ū ht fieri a nob: nisi p cōiecturalē scīa ;pbabilē opinionē. Et §z qdē ū pūctualiter §z sub quadā latitu dine equalitatis.vñ puus excessus eqlitatē illā ñ corrūpit.§z tūc solū qñ ē tbi tāus excessus qđ in eqlitas clare vī. Et talis excessus qđ tractū vitiosū reddit. Et hoc pīsupposito.§z.ad.c.q.cū distīctōe. qđ aut talis vēdito: nō excedit pfatā eqlitatis latitudinez cū illo q vult terminū §z p minori daret si stati§ solueret pre ciū. Et sic nō est vsura. Exēplū extima tur pecia talis pānī ab aliqb⁹.x.ab alijs xi.ab alijs xij.stati soluenti libēter da ret.p.ix.vel.x.nō soluēti vult.xij.nō ē vsura: cū nō excedat.rōe tēporis eqlita tē latitudis iusti pcij. Si vero pfatā la titudinis eqlitatē trāscenderet. vīputa qz vellet.xiij.vel.xiij. sic esset vsura.c. cōsulnit. De vsu. Idem dic de eo qui non vult progare terminū debitori nisi aliq̄ dato.ā.c. consulnit.

59 ¶ Quid si ex inueterata mala ;suet̄ dine z paucitate pecunie currentis: cōiter vēditur ad tps plus§z inuenire posset ēptorez stati soluētē.§z. Sanctus Tho.in quādā.q.z Bira.obdo l suis ;tractib⁹ qđ si tales solū hoc faciūt vt iustū pciū extorqueāt non erūt vsura rij. vñ ne decipiaris. attēde si pciū oc curēs sit iustū an nō. z hoc vbi demō strare poterit si attēdat an mercato res si venderent tali pcio ;sideratis la borib⁹ z ceteris debitū lucr̄ cōiter re portarent: qz si sic eēt pl⁹ ñ posſz ven di sine vsura. Si ;po nullū lucrū cōit hērēt sic ē clarū. qđ si ē iustū pciū illō qđ taxat de pūti soluēti. §z hoc ;ueni at poti⁹ ex nimia cupiditate pecunias habētiū q tali pcio volūt emere. vt po stea mō suo vēdat. Et tō si plus ven dūt illo pcio ad tps dūmō iustū pciū nō excedāt qđ deberet valere si talis corruptella nō esset: non erit vsura: qz nihil vltra debitū exigūt rōe tpis. Ad uerte et qđ si qs esset in tali loco i quo cōiter emētes ñ hūt pecūias: §z emūt ad tps posset vēdere aliqd plus iusto pcio occurrēti sine vsura. Nō qz mer cato: pōt magis extimare mercātia illā q tardius expēdit qđ q citius. Et tō si plus aliqd venūt solū hūdo respe ctū ad lucrū qđ rōnabiliter deberent reportare ex tali negociatione nō ex tpe ñ ordinabo eos si tñ plus. solū vē dūt ad tps qđ moderatū lucruz repor tēt pensatis laborib⁹ z expēsis z cete ris hōi ñ hēret tū locū iste i illo q de fert aliēe merces ad aliquē locū vbi credebat multū vēdere z lucrari pos se pp eor raritatē. Sz qz alie multe su puenerūt videns qđ nedū lucrū imo dānū ;portaret si vēderet pcio occur rēti vēdit ad tps plus vt sic nō patia tur dānū qz l§ eēt vsura. Sicut eni no luisset minuere de pcio si nulle alie su puenisset ita adnentente abūdāt a rō ne tpis non poterit aliqd pl⁹ vēdere. Nā i cāu isto hēt locū illō qđ dī Res tantum valet ētum vendi potest.l.i. §.si hērēs.ff.ad trebel.z.l.querebatur Primo.§z.ff.ad.l.falci.z.l. si qs vxo re.§.vlti.ff.de fur. Sed in casibus in pertoribus limittatur verum. qđ res tantum valet ētum vendi potest.§.si

predicta abusiua nō obstarent. Et ita respondit Tho. secūda scē.q.lxxvij. ad.l. pcia.ff.ad.l.fal. Ubi dicitur. Pcia rerum non ex affectu singulorum sed cōiter funguntur dicit verum. nisi affectio sit rationabilis ex parte venditoris. vt est in predictis duobus casibus non in isto vltimo.

80 ¶ Utrum vendens rem alicui qui pecunia indiget vt statiz reemat p̄o minori pcio sit vsurarius. ℟. q̄ licz q̄ inde est ac si pecuniaz mutaret. Et iste est contractus possimus: qui dr̄ stoch. z bistoch. quia cōmuniter plus vēdūt Et sic vnum gladium infigunt. z postea minus reemunt. Et sic alium gladium imponunt. Si tñ simpliciter qs vēdidisset p̄o isto pcio nō cogitas reemere: emptor nō inueniens empto rez vellet venditori vendere p̄o minori nō eēt vsurari⁹ min⁹ emēdo. ſz posset esse iniusticia. z cōmuniter in eo accidit. Et ideo illicitus ptractus.

81 ¶ Utrum vendens rē ad tēpus plus ℈ cōi extimatione valeat. sed tñ plus valet vel valore naturali vel ppter vtilitatem ementis. vel q: erat multū vtilis vēdenti: z illud exigit pciū sit vsurarius. ℞m Sco. z ℟ica. vbi.ℨ.z Tho. Fa fe.q.lxxvij. q̄ res nō pōt extimari vt tali pcio vendāt salua iusticia. Nec ſz valorez naturalem: quia sic musca valeret pluſ℈ tutū aurum mūdi z oia inanimata. Nec ℞m vtilitatem, emētiū q: sic herba medicinalis vel potio q̄ valet alicui ad liberationē a morte p̄cio in extibili sorte vendēda sed oz vt extimetur cū extimatione ſz q̄ dictuz est in.lix.ℌ. Et tō si plus tali extimatōe vēderetur rōne tpis erit vsura. Si nō rōe tpis ſz alto respectu erit iniusticia nisi vendatur sciēti z volēti. vt.ℨ. Ein ptio.ℌ.vij. Bñ ārpollz plus extiari ℈ valeat res cōi extiatōe sine vsura rōe ppte vtilitatis, puta habeo rē multuz mihi vtilem ex q̄ multū mihi pficio z ex ei⁹ absentia mkū dānificabo: ppea liceret instanter postulāti eā sibi vēdere nō ℈ valet cōi extiatōe: ſz ℈ tum est mihi vtilis z ℈ extiat dānum ex ei⁹ carētia. Et tō nō eēt vsura ℈ is interueniret tps solutiōis fiende. Rō: q: res salua iusticia pōt tali pcio vēdi. Et tō plus qz accipit ex rte sed ex natura rei. ſz q̄ ad apparētia videat vsurari⁹.

¶ Utz vēdes vinū vl frumētū z hu- 82
iusmōi p̄ pcio qz currit cum pacto tñ si plus vsqz ad pasca valauerit illō pl⁹ vult. si ꝓ min⁹ nō vult munere p̄tiū sit vsurari⁹. ℟. q̄ sic facit. l. pe. C. de so. z.l.q bona. ℌ. si qs. ff. de dā. infec. No. Archi. xliij. q. iij. ℌ. i. z No. in summa Facit. l. hi nō fuerit. ℌ. ar. isto. ff. ꝑ socio. Hoc itellige q̄ sit vsura q̄ tale pactū facit rōne dilationis solutiōis: alr̄ eēt iniusticia nō vsura. vñ Sco. in. iij. di. xv. q. ij. ar. ij. ponit duas regulas circa hāc materiā obſuādas. Prima est q̄ vendens nō vēdat tps: q: nō est suum Secūda est q̄ non ponat se in casu de lucro: vel semper. vel vt in pluribus. aliter est vsura.

¶ Utrū emēs a Joāne. cētū q̄ oz ha- 83
bere hinc ad tres annos a petro seu ꝑ legato seu ꝑ ficto molēdini vl̄ q̄literc℈ q̄ p. xcv. que nūc soluit de pñt sit vsurari⁹. ℟. q̄ aut ad iſtātia Joānis emit aut spōte. si ad instātia Joānis solū z ppea min⁹ emit q: extiat sibi ſr̄ itereſſe suū puta q: volebat de ipa pecunia negociari negociatiōe q̄ veriſilr lucrat⁹ fuisset tñ deductis. piculis z laborib⁹ vel q: tātū minuit q̄tū extiat labore in rehabēdo z pericula z hmōi. sic nō est vsura. Nā nostra interest litibus. z ſūptibus nō vexari. vt in. l. min oriz⁹. ff. de minoriz⁹. Si ꝙ spōte z pncipaliter facit pp lucrū z minuit pcīū solū ꝑ pter ꝙ: nūc soluit vt in futuro re habeat plus pp maturā solutionē. sic ē vsura. c. fi. de vsu. Et in hoc quenit Jo. an. in addi. ad Spe. Nec obstat. illud q̄ dr̄ pl⁹ soluit q̄ añ tps soluit. Insti. de ac. ℌ. plus. z de plus pe. c. i. q: illud est vez i eo q̄ añ tps soluēdo patit ali q̄ ſ itereſſe. z tō cogēs eū pl⁹ petit. Usi ista plus petitio: siue sit respectu tpis. q: cū obligeī hic ad ānū solū: z tñ ꝙ

dle extigit: sine sit respectu rei puta qđ dẽtur tpe missis petit tpe ãteriori quo plus vz: sine sit respectu loci puta qđ dẽtur i vno loco petit in alio: sine sit respectu cause explũ vt qđ dẽtur alternatiue vel nõ est obligat⁹ petitur determinate. nñ solũ pt diminuere ẽptũ extimat itereste sutũ ꝑsilis: sine lucri cessantis: sine dãni emergẽtis. alias pp pmaturã solutionẽ diminuere de pncipali eẽt vsura. sm Tho. Ga. 2e. q. lxxviij. in rñsiõe vltimi argumẽti. Idẽ dic ꝺ illo q vadit ad artificẽ debitorẽ mercatori ꝑ pãno de cẽtũ q̃ dz hinc ad annũ z facit sibi dari. xcv. mõ ab artifice z ipse se obligat soluere cẽtũ in termino mercatori sm prędictã distinctionem Elduerte rñ q̃ si talis pecunia seu debitũ eẽt litigiosũ nõ liceret emere. de q̃ dic vt. s. Lessio actionũ. p totũ. Itez si esset mutuũ vel comodatũ factũ alicui vsq; ad tres ãnos. z supueniret casus in q̃ mutuãt vl comodãs indigeret z vellet sibi restitui nõ liceret comodatario vel mutuũ accipiẽti aligd minuere ꝑ interesse suo: q̃ simile interesse icurrit mutuãs z comodator: nec aliũde ꝓcedit q̃ vt ipsũ exaderet si comodator. vl mutuãs nõ subuẽisset. z sic itellige z li mitta. l. in rebus. ff. como.

64 ¶ Utꝛ emẽs pagas. puta. de. lxxviij. ad rõẽ de. xv. soldis ꝑ libza: q̃ sic est cõis eoꝝ extimatio Joane sit vsurari⁹ cũ postea sit habiturus veriſiliꝛ hic ad duos ãnos. xx. soldos ꝑ libza. ꝛ. Qui daz multũ errãtes conati sũt simpliciter asserere nõ esse Jctũ vsurariũ iꝝ solũ turpe lucrũ. Alig ẽt dixerũt q̃ licite fit Abbas. Pzio q̃ talis nõ ẽ ꝓtractus mutui. iꝝ ẽptionis in q̃ vsura eẽ nõ põt iꝝ solũ iustitia. Secdo q̃ in est picula z labor in rehabẽdo. Tertio q̃ cõis extimatio nõ plus indicat valere. Quarto q̃ sicut plus valet fructus maturꝰ z pfectꝰ q̃ acerbꝰ ita licite q̃ est acerbus mins emitur Sed certe iste rõnes mhil valẽt: q̃ iꝝ formaliꝛ sit Jctus emptionis egualẽt ẽ mutuũ cũ spe hñdi vltra sortẽ. q̃ sepe cooperit sub Jctu emptionis vt ꝓ in. c. cõsuluit. z. c. in ciuitate. z clarius in. c. fi. de vsu. Nec labor seu picula excusat. q̃ veriſimile nõ est q̃ nõ hẽat totũ z sine oi labore in tpe. Jta minutio pcij sit solũ respectu tpis. qđ ꝓ: q̃ quãto plus tarde hñt solui tãto mins emũtur pp pmaturã solutionẽ z cõis extimatio est cozuptella. patet est memoria hominũ q̃ recolũt q̃ sub cõi extiatiõe cadebat q̃ ptract⁹ vsurarius eẽt z sic pleueraſſet nisi fuissent gdam mgri in theologia nõ bñ scie q̃ sine oi fũdamẽto iuris imo ꝺ tex. aptũ a Jrio sensu i. c. fi. de vsu. licitũ eẽ ꝓsuluerũt ñ intelligẽtes q̃ iꝝ fructꝰ agrestis minꝰ possit emi q̃ maturꝰ nõ tñ mins q̃ qñ cõputatis piculis semp plus sit valiturus q̃ emaꝛ: q̃ etiã si emaꝛ tãto minꝰ pp pmaturã solutionẽ q̃ veriſimiliter plꝰ dẽat q̃ minꝰ valeẽ certa vsura erit ꝑ tex. clarũ in dictis. c. pallegat] Si dz ergo licere oꝺ q̃ pp pmaturã solutiõẽ nõ minꝰ emaꝛ q̃n possit eẽ minꝰ valeẽ imo plus dicit. d. Pe. de an. in disputatiõe mõtis florentie q̃ qs si emeret ad duo vel tres ãnos ipzesitus vel loca pdicta z pcipet magiſq̃ vdit q̃ eẽt vsura q̃: nõ est ꝺe ẽptio. cũ redditꝰ sit de pximo reuersurꝰ ad vẽditorẽ: neclocatõ q̃ pecunia stati soluit ꝑ alia pecunia vñ accedit ad Jctũ mutui. z ppea mihi vꝝ dicẽdũ sicut de casu pcedẽti. q̃ si qs ad istãtiã amici emit pagas predictas q̃ potius vellet negotiarꝝ cũ suis pecunijs q̃ talia emere q̃ poterit tãto minꝰ emere ẽptũ extiat veriſiliꝛ interesse sun. pp picula vero vel laborez nõ credo posset plus de vno soldo minuere cũ iudicio cõis ñ extiet aut valde modicũ qđ Si ꝺo qs iõ emit pfatas pagas vt sic lucret vsurariꝰ est. Et sic fua in pscia. q̃: nõ iueni q̃ posset aliꝛ determinare. Quis aduocatꝰ fueriz cozis do ctozib⁹ z mgris ꝑ ista mã. Locedo tñ q̃ formaliꝛ nõ ẽ Jctꝰ vsurariꝰ. iꝝ bñ eq ualẽter z ire z in pscia z q̃ ad deũ sicut in simili ꝺ in. c. in ciuitate. z. c. fi.

¶ Fit aliꝰ Jctꝰ q̃ ꝺ ẽptio scriptarius 65
banchi. q̃ fit hoc mõ ꝺz qs hñe in ban

cho talis cāpsoris cētū. ℔ qz cāpsor nō tñr solue nisi hic ad tot dies vt mēses vēdit istam scriptaz. Hoc est ista centuz p.xcv. alteri stati soluēti. De quo dic vt de supiori casu dictū est.

66 ¶ Utrū emēs p̄dictū vel domū cū pacto retrouendendo vsqz ad tot annos. vel semp̄ faciat fructus suos sine vsura tpe medio anteqz recōperetur. ℟. q̄ sic si bona fide absqz fraude emat̄ hoc est q̄ in veritate intendat emere z solū pactū de retrouendēdo faciat ex cōplacētia venditoris z q̄ potius vellet ne reemeret sed sibi libere dimitteret. Et q̄ liceat p̄z p.l.si finduz. de pac.in ter.emp.z vē.z.l.quotiēs.ff. d. in dic adiec.z tenet Hug.segtur Alexā.in.c. plerīqz.xxiiij.q.iij.z Inno.Jo. and.z cōlter doc.i.c.ad nostram.de emptio. z ven. Si p̄o emeret in fraudē q̄ intēdit mutuare nō emere: z si crederet vēditoz non re empturum non emeret sic cēt vsura palliata sub tali venditiōe Et sic p̄sumitur p̄m doc.in.d.c.ad nostram ex tribus. Primo q̄si p̄cizz est modicū respectu ret. Facit.l.ēptis.§.si cū essez.ff.ad velley.z ℔ maxie q̄ī possint pactum q̄ nisi redimat infra certuz tempus non possit postea reemere: q̄ videtur pactū l.cōmissoziū.l.mutuasse puta cētū z recepisse pignus de centū xxv.ita q̄ nisi redimat infra tale tempus sit amissuz. Uerū est q̄ res nō tñ valet si vendat cū tali cōditiōe q̄ semper possit reemi cū si venderet simplr ar.l.fundi ptem.ff.de ℣hen.emp. Secūdo p̄sumit in fraudez q̄ī sit pactum vt restituatur aliqd plus cū fuerit p̄citū vt not.in.c.nullo vos de pigno.z. do. Ant.in.d.c.in diocesi.de vsu. Tertio si emptor cōsueuit exercere vsuras.l.q̄ si nolit.§.q assidua.ff.ō edil.edic.

67 ¶ Utrū emēs cū pacto de retrouendēdo apponēs clausulā q̄ nō vlt q̄ possit redimere aī q̄nquēniū vel decēniū sit vsurari⁹.℟. No.z Jo.an.in.d.c.ad nostram in nouella tenēt q̄ p̄sumitur in fraudē vsure. Sz ego dico q̄ si hoc facit bona fide. puta q: vult imp̄ingua re. possessionē que pinguendo nosti cō sumitur vsqz ad tot annos. z ꝓpterea nō vult q̄ reemat nisi sibi alio mō velit satisfacere de expensis sic ℔. Si vero sit in fraudem vt lucretur fructus ex pignore simulato. sic est vsura.

¶ Utrū emens cum pacto de retro- 68
uendendo z locans venditori pro certo affictu sit vsurarius. ℟. q̄ non si sine fraude sit vt dictum est. ℟. Esset tñ illicitus si ex pacto comodum vel incomodum excepto cōstituto affictu p̄neret ad venditorem. Nam hoc est ꝑtra naturam emptionis: cuz rei empte comodum vel incomodum debeat pertinere ad emptorem. l. illud. ff. de p̄i. z co. rei ven. nisi affictus cēt ita modicus q̄ venditor releuaretur illo in quo grauatur ꝑtra naturam cōtractus. Item redditur illicitus q̄ī ipse venditor nō posset se q̄ī vellet ab hmōi cōditione liberare. q: cū talis obligatio venditet partem p̄cij. d. l. partē fūdi z emptor solū iustum p̄ciū rei soluet sic habebit supra iustū p̄ciū istam obligationē. Et idem dic sitr si vellet q̄ obligaret se ad conducendum q̄ esset illicitus: nisi in alio alleuiaret conductorem p̄sumitur tñ vsurarius ex p̄dictis in antepcedenti. q.i.z etiam quando proprios fundos vēderet ad hmōi cōtractus faciendos cum non p̄sumatur in continenti velle contraria agere. l. nō ad ea ff. de condi.z demon.

¶ Utrū emēs tpe messiū granū vel 69
vindemiarū vinū p̄ pretio q̄ tunc valet cū pacto q̄ tot mēsure sibi reddantur tpe paschali sit vsurarius. ℟. Nosteī. in sū.z Jo.an.cum glo.in.d.c.fi.q̄ sic xiiij.q.iij.vsura. Nec ob. q̄ aliq̄ī sunt vilioza: q: ad ea q̄ raro eueniūt nō cōsiderāt leges. l. nam ad ea. ff. de legi. in aut. vt si. phibitiōe. ℣. q: ℘o post multam. z cōis cursus est q̄ sint cariora q̄ extimādus est. c. certificari. de sepul. z l.i.§.i.ff. de fluminibus.

¶ Utrū emēs frumentū vinum z hu 70
iusmōi tēpore quo colligitur vt postea carius vendat alio tpe sit vsurari⁹. ℟.

q̄ nō. Est tñ turpel lucrū. ꝑmo si est ec
clesiastica persona q̄ hoc facit. xxiij. q.
iij. c. gcanq; tpe. Secūdo si hoc facit
pp auaritiaz. i. vt carius vendat nulla
alia necessitate pensata vl̄ vtilitate aut
vt caritāt inducat tal'r q̄ hoie cogan
tur emere ab eo: z ipse ad libitū possit
vendere. Et sic peccat mortaliter. z cre
do teneant restituere dānū si q̄ dedit
ex hoc cōtrati siue alicui q̄ alio mō sibi
puidisset: si talis nō i peduisset taliter
emendo. sicut faciunt illi qui stant in
porta ciuitatis vt totum granuz nouū
emant. z procurāt ne deferatur in pla
teā ad vendēdum. Et de istis intellige
prefatū c. quicunq;. Si vero talis eme
ret ꝓpter bonum commune vt fecit
Joseph. i. vt puideat ne populus suus
fame pereat. sic mererctur. si aūt eme
ret ꝓpter pusionem suam z suoruz
z posteā non indigens tanto: illud vē
dit q̄ supest ꝓcio occurēti. Uel si hoc
facit pp exercendam iustam cōmuta
tionem per modum mercantie nō vt
charitatem inducat. sed potius vt lu
crū aliq̄ ex ope suo recipiat sustētatio
nem sue familie vel pp pietatez vt dis
pensēt in pauperes. sic licet dūmodo
moderate faciat. z charitatem non in
ducat. Nec ex Jnno. Hostien. Ray.
Rodo. z summistis z Pet. de ancha.
in. c. i. de vsu. li. vi.

71 ¶ Quid de his q̄ emunt oues vel bo
ues z hmōi a pauperib⁹ quos nō nūt
ſ. Rodo. q̄ si emēs a paupe vel diute
scit vel credit ea non habere z qua
si taz ea tradidisset locat ei ꝑ precio an
nue pensionis. sic cōmittit vsurā q: cla
re pz q̄ fit in fraudez vsuraruz. Si ꝯo
credēs eos hēre sine fraude z bona fi
de emptio fiat non est credendū ēdiu
bona fides durat emptoē peccare nec
ad restitutionē teneri de ꝓsumptis. bo
fide durante sed de extantibus vel in
quātū factus est locupletior: credo tene
atur in caso quando omnino ab alio
non emisset: nec aliquod interesse pati
tur ex tali emptione.

72 ¶ Quid de emente equos hmōi sibi
redēdos a venditore in certis nūdinis
p̄ maiori p̄cio q̄ valeāt tpe q̄ ſcti⁹. ſ.
Rodo. q̄ est vsura. nisi verisīlr dubite
tur vel credat pl⁹ vl̄ min⁹ sint valituri
tpe solutionis vt pz ex supradictis.

¶ Utrū locans rem quā extimat cuz 73
pacto q̄ ēlitercūq; perdatur seu de te
ritoꝛē vult p̄cium rei sue recuperare
cuz aliquo lucro sit vsurarius. ſ. q̄ sic
q: vt no. Bart. in. l. si vt certo. §. nunc
videñ. ff. como. z. l. i. eo. lz extimatio sī
faciat semp vendentionez tamen cū tali
pacto facta. videtur facere vendentionez
Et ideo perinde est ac si vēdidisset. q̄
p̄cium ex pactat exigit vltra sortē Et
sic vsura est aut saltez ſctus illicitus ē
z gnitiosus. Et iō restituere tenetur q̄
vltra sortem accipit.

¶ Utrū mutuās granū vel⁹ z hmōi 74
vt postea recipiat nouū sit vsurari⁹. ſ.
No. z Hofie. volūt q̄ sit vsurarius so
luz. qñ facit hoc vt miliorationē recipi
at sed si facit ne fruinētū peat. z vt ac
cipiēti grāz faciat nō erit vsurari⁹. Bñ
mō ꝑ Rodo. nō auferat libertatē vbi
tori liberādi se vel⁹ soluēdo. z pz q: si
sine aliā iustitia z p̄dicto alteri⁹ cō
sequo: vtilitatem meam nō ero tibi in
iuriosus maxie qñ tpe solutiōis p̄silr
nō extiat plus valituruz alꝰ nō liceret.
Jdē dicēdū. ꝑm Adoal. si aliqs hēret
equū vel q̄ nihil facz acciꝑet mutuo ab
aliq̄ cētū eū tali pacto q̄ teneat equuz
suum z pascat eū z vtatur eo sine p̄iu
dicio eq̄ q̄ talis accipiēs nō erit vsura
rius. Rō q: nullū dānū facit. p̄cio imo
allenat eū pascēdo equū. Jdē dicit de
domo pignorata mutuāti q̄ vtilis est si
bi q: eā locare nō vult vl̄ nō pt z mu
tuās custodit domū a ruina. Propte
rea addit q̄ in istis casib⁹ ꝑsiderañ. p̄
ter mutuū. Utrū pes sint vtilitates hic
de. z si pares sint nō erit vsura vt i ca
sibus p̄dictis. q: in q̄ hz equū allenat
alīū ab erpēsa z q̄ hz domū conservat
eā cū dño nullū lucrū ex ipsis eēt hitu
rus. qō bñ no. q: facit ad multa. Non
tñ extēdes ista ad lucrū qō quis facit
ex pecunia mutuo accepta.

75 ¶ Utrum bans decē vlnas pani p̄o aliys decē in futurū dādis sit vsurar⁹ ℟. Rodo. q̄ nō q̄ est ℨcius pinitatio nis ⁊ cū oꝝ de mēsura: intellige de mensura modij ⁊ lagene ⁊ ceteroꝝ vasoꝝ ḡbus grana vl ligda mēsurant.

76 ¶ Utr̄ hūs pecuniā quā tunet in futuro tpe minozari uꝫ ordinatōes dō rum vl ciuitatū possit sine vsura ipsam dare alicui hoc pacto vt sibi reddat in equali p̄cio in q̄ ē qñ ei dat. ℟. hꝫ alex. lō. in quol. q. de vsu. q̄ sic si ille q̄ recipit mox expēdere vult in tpe i quo tm valet: q̄ nil vltra sorē recipit nā potu isset ēt aligd emere q̄ postea vēdens rehūisset equalēs pecunie ⁊ placet mi hi nā q̄uis in mutuo nō liceat spare lucrū tm vltare dānum sine dāno alterius licet: hꝫ alīq teneāt q̄ sit vsura.

77 ¶ Utr̄ ciuis a quo cōitas eius indi gēs pecuniā accipit cētū ℨ eius volūta té licite sine vsura possit recipe certuꝫ qd puta. viij. libras p̄ cētenario q̄ si bi ānuatiz ipa cōitas ꝓstituit. ℟. diuer si diuersa scripserūt: hꝫ saluo meliori iu dicio mihi vr distinguendū q̄ aut cōi tas ipa hꝫ ānuos redditus. aut nō. Si hꝫ sicut ē ciuitas Januē ⁊ de ipsis red ditib⁹ assignat certā ptē tali a q̄ pecu niā hūit ℟ ꝓportionē pecunie hīte. ut̄ q̄ tm hēat oi āno de tali redditu ipse bñ vl male rūdet sic licite talis accipit q: talis cōitas talē pecuniā accep it nō noīe mutui. cū nūq̄ velit eā reddē sed p̄ p̄cio talis ptis suoꝝ redditū ques p̄ solutiōe pecunie hīte vēdit tali ciui. ⁊ sic ē ēptio redditū ciuitat⁹ q̄ fieri pt sine vsura. vt. ff. de cañ. ℟. ℣. xliij. Nec ob. q̄ pīsati ciues nō itēdebāt emē q: hꝫ nō intēderēt emē tm cōitas potuit eis dare p̄ p̄cio talē redditū i solutū. Et sic erit ēptio ⁊ vēditō. hīc possz eis aliquā pos tessiōez dare i solutū ℨ eoꝝ volūtate. si cut sit sepe. Et ℟ hāc viā ītelligo. io. ō saxonia ⁊ sua su. ⁊ io. an. ⁊. d. ant. ⁊ cōi ter moderniores i. c. in ciuitate q̄ dicūt licite tales illō lucꝝ accipe. Et p̄m hꝫ lo ca. Januē mōs florētie ⁊ ipzestita vene tiaꝝ sūt licita ⁊ sine vsura. Si ꝓ cō

tas nō hꝫ redditus. vl si hꝫ tā exautsit i ꝓtractu suprādcō vl alio mō sic talis ci uis nō ꝑt aligd vltra sortē accipē sine vsura: q̄ ḡgd accidit sorti in mutuo vsura ē nīl affuerit iustū ⁊ vez ītereſſe qđ pōt extīari ēt ex dubio euētu ℟ cō ditiōes p̄onaꝝ ⁊ negocioꝝ p̄m Tho ba fe. q. lxij. articulo. iiij. vñ dicit q̄ du plicit q̄s dānificat. ℟. mō cū ei au ferī id qđ actu hēbat ⁊ tale dānū ē re stituēdū ℟ recōpēsatione eąlez. Sed o mō dānificat i pediēdo ne adipīscatur qđ erat in via hūdi. ⁊ tale dānū nō oz recōpensare in equali q̄ minus ē ha bere aligd virtute q̄ hēre actu. Et iō g erat in via hūdi aligd. hꝫ illud solū in virtute vel potēcia. Et ꝓpa si redderet ei vt hēret actu. nō hēret simplū. hꝫ mꝫ tiplicatū. qđ nō est de ñecessitate restō nis. Tenet tm aliquā recōpēsatione fa cere p̄m ꝓditionē p̄onaꝝ ⁊ negocioꝝ. hec ille ⁊ sic ꝑ q̄ nō pōt pom ītereſſe certū p̄ icerto. vt dicit. d. an. in. c. salu bˢ iter de vsu. ⁊ sic itellige Ellex. lō. san ctum Bernardinū cum similibus q̄ te nent nō licere sine vsura aligd accipe re ⁊ hec bene ño.

¶ Quid de sp̄te dātibus cōitati vt 78
tale qđ ānuati hēant. ℟. Lan. ō redul. in suis ℨcib⁹ q̄ si. v. ꝙcurrāt q̄ hꝫ. P̄i mū q̄ redditus nō sit excessius hꝫ que nies. Secdz q̄ redditus fiat ō bōis ⁊ sup bōis cōtatis: q: si fieret relatis tm ad p̄sonā cōtatis eēt illicitū. Tertiū q̄ det facultas resoluēdi ℨcū p̄ maiori vl minori p̄cio. hꝫ solū occurrēti. Quar tū q̄ tps sit icertū. q: si redditus ⁊ tpa fozēt certa tūc ibi esset maio: cōitas p cepta ex tpe q̄s illa q̄ dat ciuitati vide rē ꝓtractus vsurar⁹. Quintū q̄ tales emētes nō sint vsurary. istō ē vez quo ad p̄sūptiōez solū. Et iō si vere emit in foro aie hꝫ. Istis aūt nō ꝙcurrētibus nō hꝫ. Nec est sīle de coacte dantib⁹ cōi tati. q: de rōne vsure est vt cōmittatur circa multū volūtariū nō violētuꝫ. Et ꝓterea in talibus nō est rō formalis vsure. hꝫ bene in istis volūtarys q̄ intē dunt mutuare nō emere.

79 ¶ Utrum clementes iura prefatoꝝ & aliorum q licite a cõtrate certũ qd annuatim ex redditibus ciuitatis recipiũt. vt dicũ est sint vsurarij. &. q nõ sc̃m. d. Ant. & Jo. de saxo. vbi. s. Rõ qz emũt redditũ in pecunia iam ꝓstitutũ. Item idem redditus crescit & decrescit: nec est maior ꝯ redditus possessiõis imobilis. Itez stat periculo emptoris & multa alia que vide in Pe. de ancha. in. c. vsurarũ. de vsu. li. vi. qui his ꝛcordat limito tñ predicta vera nisi cõtrasipsa notabiliter ledereꝫ ex ipsis emptionibus q̃ cũ pupillo cõpareꝫ vt. l. reꝑ publicam. C. de iure. reipublice. Jõ eius ad ministratores nõ possent eã dãnificare nec factum eoꝝ valeret in dãnum rei publice. vt. d. ordinis de decre. decu. & l. preses. C. de trãsac. & l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. sa. Jdeo nõ valeret talis venditio nec emptio facta ab illis q hoc sciunt sed tenerentur restituere totum quod receperũt.

80 ¶ Utr liceat mutuare cõi meo vt aliqui dño ꝓ aliquo officio habendo ex quo spero ꝓfectum magnũ honorem & lucrum. &. fm Jo. de saxo. vbi. s. q nõ sine vsura: qz mutuũ sic recipit expresse ex mutuo, vltra sortẽ. Ego tñ credo q si ex officio nõ habeo ꝓficui. nisi lucrũ qd debito mõ debeꝫ tali exercitio cum nõ possim illud hẽre nisi mediãte mutuo si sum actus ad tale offiñ exercendum q possim mutuũ dare vt illud hẽaz sine vsura. qz qd accipio lucri nõ respicit mutuũ sz exercitiũ ꝑncipaliter. Iz secundario positea mutuũ. qd lucrũ secundario sperare ex mutuo non est vsura vt. s. dictũ est. Ş. i. Si tñ ex statuto vel antiqua ꝓsuetudine volens hẽre tale offiñ teneretur aliquid soluere: & vt talem solutionẽ euitaret mutuũ daret esset vsurarius.

81 ¶ Utr mutuans sup pignore aliquo cum tali pacto q donec debitor tibi restituerit pecuniã ipse creditor habeat fructus pignoris. &. q vsurarius est. c. illo nos. de pigno. & qd teneatur restituere. habes. s. pignus. Ş. xij.

Sura. ii. De eius ꝓhibitõe & penis tã ꝑ vsurarios ꝙ ꝑ tra fautores eorum.

¶ Utr vsura sit pctũ mortale. &. fm doꝝ tam theologos in. iij. di. xv. ꝙ canonistas. in. c. qñ multi. xiv. di. & in c. sup eo. de vsu. & in multis alijs locis q sic. Tñ vsura est malũ nõ soluz in se sicut homicidiũ qd possz ex aliqua circunstãtia fieri sine pctõ. vt in iudice seruato ordine debito & hmõi. sed etiã est malũ fm se. Et tõ cũ nulla circũstãtia põt bene fieri de ptãte ordinata etiaz a deo. & hoc ꝓbatur. s. q sit malũ in se & fm se tali rõne. qz est ꝑa rõnem nãlis ꝓpietatis pecunie ad qd̃ segtur vsurarius q̃ venditibi illud qd nõ est. & hec est rõ philosopi. v. ethi. & ꝑmo pol. vbi ꝓbat q ꝓprius vsus pecunie & ꝑncipalis est eius cõsumptio sine distractio. qz est inuẽta ad cõmutatiões faciẽdas. & tõ fm se est malũ ꝙ vsu pecunie mutuate pcium recipere. qz hoc est vendere bis. vel vendere quod nõ est. Probat. & alia rõne fm Sco. in. iij. di. xv. q. ij. arti. ij. sic pecunia mutuo accepta transit in dñium debitoris ita q sit sua & tõ magna est inequalitas q aliquis in re sui ꝓximi lucrũ querat cũ nullus dãnum inde gcgd de re ꝓtingat incurrit. Multe alie rõnes assignant a doctoribus. Sed q sit pctũ mortale melius ꝓbatur auctoritate diuine legis Ezechielis. xviij. ibi ad vsuras dãtem ꝛc. & i ꝑsal. xiiij. ibi q pecuniã nõ ꝛc. ergo ex quo nõ vivet nec habitabit i regno dei demonstrat esse pctũ mortale. ꝓbatur etiam Exo. xxij. Si pecuniã commodaueris ꝛc. facit. c. super eo de. vsu. Tñ si qs ꝓtinaciter asserat vsuras exercere nõ esse pctũ. vt hereticus est puniendus. & procedi dz ꝑa infamatos vt suspectos de hmõi erroze. sicut ꝑa infamatos de hereſi. Le. ex graui. dz vsurarios de iure ciuili hodie ꝓcedunt imo sunt ꝓhibite vt no. glo. in. c. qd dicam. xiij. q. iij. & in. c. qz in oibus. de vsu. Quis iperator dicit se amplecte re quattuor ꝓcepta quoꝝ vnũ. s. nicenũ

tas p̃hibet in.d.c.q̃n̄ multi vt in au
cto.de eccl̃ia.titu.circa p̃incipiū. Itez
leges imitãtur canones in matrimo-
nijs z vsuris.vt in auc. vt cleri. apud
pp̃z.epos̃ que.ij.q.ij.§.hinc colligit
z de no.op.nū.c.intellexim⁹.z in ca
su in quo videtur p̃mitti nō est vsura
sed rōne interesse illud plus exigit nec
ob.deutronomij.xxiij.nō feneraberis
fratri tuo.sed alieno.q2 in vera littera
nō hr illud ij alieno.sed fuit p iudeos
appositus.alr ꝺiceret sibi scriptura.
vt p3 exo.xxij. deutronomij.ij. vel dic
q̃ fuit p̃missio sicut z libellus repudij
ne maius malū faceret. vt p3 Isa.lvi.
Itē nec illud deutronomij.xv.feneraberis multis gẽtibus.z ipse a nullo se
nus accipies q2 ibi ponit ꝓsequẽs p:o
antecedẽte quasi dicat tantã abundan
tiã habebis q̃ poteris multis fenerari
si volueris z tu a nullo mutuari indi-
gebis. Itē nec illꝰ.c.ab illo.xliij.q.iij.
qꝰ itelligit nō vsura. Sz recuꝑatio de
debiti li. vsura.z sic ij dñō nō sit scã
daluz.vt supza patet Usura p̃imo.§.
xxiij.z.xlviij.

2 ¶ Utz liceat accipe sub vsuris.ꝛc. vt
colligo ex Rica.in.iiij.di.xv.q.v.ar.v.
z Tho.Fa pe q.lxxviij. ar.iiij. z inno.
in.c.sup eo.eodẽ titu.z Jo.an.in.c. di
lectus.de simo.z Pa.post Do.in.d.c.
sup eo.de vsu. Du.z archi.in.c.monet
Fa pe.q.i. Quod aut ille q accipit sub
vsura hoc facit p opẽ illicito. Et sic nul
lo mõ ij imo scõm Archi.z Rod. pec
cat mortalr. Aut facit p opere illicito.
z sic distinguo.q2 aut tale est extreme
necessitatis. Et sic tz inno.in.d.c.super
eo.q̃ si nõ possum iducere primũ ad
mutuañ gratis z ego fame pibo nisi
mutuet.q̃ tz mihi inducere eũ ad mu
tuañ sub vsuris vt maius malū euitet
s.homicidiũ z tz p̃ia fr̃ote videat hoc
dcm mirabile: est tm rõnabile. nec est
hoc ꝑcurare pctm.sed volẽti cõmitte-
re pctm p̃suasio est.vt saltẽ minus pec
cet qõ tz.xliij.di.duo. Si aũt opus non
est talis necessitatis extreme.tñc subdi
stinguo. Aut ille ꝓtus ẽ dare sub vsu-
ris.z sic licꝫ acciperẽ ab eo sub vsuris
solum p oi opere talr necessario.qõ si
omitterẽ notabiliter dãnificaret vl no
tabilẽ paterer penuriã ego vl alter.vel
pp subuẽtionẽ necessitatis sue vl alteri
us fm Rica.z tho.vbi.s.vl fm archi.
vbi.s.etiã p opere vtili.ex quo hẽo ꝑse
q̃ vtilitatẽ.vel fm ho.z Pa.inno.An-
de bu.z Jo.de ana.in.d.c.sup eo.ẽt p
oi opere indifferenti z plz q2 fm Aug.
in enchi.Deus vtiẽ oĩbus pctis ad ali
quod bonũ.fic fiãr nos possumus.aut
ille nõ est paratus dare sub vsuris.z
sic nõ ij iducere eũ ad mutañ sub vsu
ris.nisi cũ peccato mortali inducentis
excepto casu.maioris mali euitãdi vt
dcm est fm Inno.

¶ Quibus pẽis subiciunt vsurarij.ꝛc. 3
q̃ vltra penas q̃bus puniunt a deo: si
sunt vsurarij manifesti incurrunt mul
tas penas a iure eis inflictas.

¶ Pzia sunt ifames ifamia iuris. C. 4
er q̃bus causis.iiro.Insa.l.ip:obũ. Unꝰ
vt dicit.d.An.in.c.Raynu.de testa.ẽt
de iure ciuili hodie oĩs vsurarius ẽ in
famis.z ita dicit ẽt notare Bar.in.d.l.
ip:obũ.z p hoc iuisse determinatũ q̃
si frater meus istituit vsurariũ heredẽ.
q̃ ego possiz rũpere testm̃ p q̃rellã in
officioſi.C.ꝺ iofficioſo.te.l.fres.z q̃ sic
de facto obtinuit z ꝓsulit.multo ma
gis sunt infames ꝺ iure canõico. vt in
c.ifames.xij.q.vij.z.vi.q.i.ifames.

¶ Scꝺa q̃ ad cõtonẽ altaris nõ sunt 5
admittẽꝺi.c.q2 in oĩbus.de vsu.z itelli
git abbas z segr pa.i.d.c. q2 in oĩbus
q̃ nõ debẽt admitti ad eccl̃iam. q̃si ce
lebrant diuina:q2 assistẽtes in eccl̃ia.
tũc dicunt admitti ad cõtonẽ altaris
z plz.vt ꝓsus recipiscãt.vt dicimus de
excõicato.in.c.pia.de excep.li.vi.

¶ Tertia q̃ nõ admittunt ad oblatio 6
nẽ offerẽꝺus.d.c.q2 in oĩbus.

¶ Quarta q̃ nõ sepeliant in eccl̃iasti 7
ca sepultura.d.c.q2 in oĩb⁹. q̃ pena cũ
duab⁹ p̃cedẽtibus ẽ latterañ.ꝓcliꝫ po
sita in.d.c.q2 in oĩbus.z additur ibidẽ
q̃ si q̃s clericus cõtrauenerit.s.recipiẽ-
ꝺo vsurarium ad cõionem vel oblatio

nem ipso facto est suspensus ab execu
tione sui officij ꝑm pa.in.d.c.qz in o
bus.qñ sicut hoc ꝑbum subiaceat in
ducit ſniaz ipso facto. vt no.glo.in.c.
vnico ō iniur.li.vi. Facit.c.si qs suadē
te.xvij.q.iij. Ergo fortius istud verbū
maneāt z tādiu donec ad arbitriū ep̄i
satisfecerint z silr in vsurarijs inflictū
tur ipso iure ꝑm eundē pa.in.d.c.qz cū
in eo nullū verbū ponat ꝑ qđ ſniaz ho
minis exigat Ber.ho z No.ibidē vi
dent tenere q nec ℨ dicos nec ℨ vsu
rarios irrogant ipso facto. Sed primū
puto verius.sepelitēs ho tales vsura
rios sunt excōicati ipso facto vt in cle.
eos de sepul.de quo.ſ. excōicatio. vij.
casu.xxxv.nisi cauerint idonee ipsi ꝑm
q infra dicā. Uel si nō potuerunt. z si
gna tiī cōtrictionis oñderint heredes
eoz in ℭtum hereditas sufficit. vt in
d.c.ℭ.no.de vsu.li.vi.

§ ℭ Quita pēa est q nō ꝑñt recipi ad
cōfessionē suoz peccatoz donec ꝺ vsu
ris fuerit secundū facultates eoz pleni
us satisfactū. vel idonee cautū illis ghꝫ
debent restitui vsure extorte si sunt pre
sentes vel alijs q possunt eis acgrere
vel eis abñtibus.loci ordinario vl eⁱ⁹
vicario vel ꝓsbytero ꝓchie in qua
habitant vsurarij vel tabellioni de mā
dato ordinarij.ita qđ certa quantitas
exprimat in cautiōe z manifesta si ap
paret.vl si nō apparet manifesta exp̄i
mat illa ℭtitas q̄ ad arbitriū eius qui
cautionē recipit vl ꝑ q si scienter mino
rē recepit tenebit ipse de suo.multoma
gis si nulla hoc hꝫ in.c.ℭ. de vsu.li.
vi. Et no.hic ꝙ nolle idonee cautionis
intelligunt pignora vl fideiussores.l.
si mādato titꝫ.ℌ.ff.mādati q̄ si non
possent dare ℨ Bar.z Jo.an.iurabūt
se hoc dare nō posse z facturos quod
ꝓmittūt.de sen.excō.c.fi.ℌ. illis.li.vi.
Aduerte ēt ꝙ illi q ꝑñt nobis acgrere
sunt filij quos hēmus i ptāte nr̄a. Jtē
serui ꝓpij. Jtez serui in qbus hēmus
vsumfructū. Jtē serui alieni quos bōa
fide possidemus tanq̄ seruos.vt insti.
ꝓ quas perso.no.acq.ℌ.l. Procurator

autem dōmino absenti hanc persona
lem obligationē nō acgret ꝓ.l.quēad
modum.ff.de acq.pos.z.l. generaliter
z.l.ꝙ meo.co.ti.ꝑm Bar.z Jo.an. in
d.c.ℭ. Jtē no.ꝙ ꝓ loci ordinarium
ꝑm Jo.an.vbi.ſ.intelligo ep̄m de iu
re. z idē de decano archipr̄esbytero
vel abbate q allegat de ꝓuilegiāde iu
risdictionē haberet in spūalibus in lo
co in quo vsurarius degit. itē qđ dicit
de rectore parrochie in qua vsurarius
habitat multo fortius intellige de recto
re ꝓchie debitoris leſi. cū sit quasi iu
dex z minister eius ꝑm Bar.z Jo.an.
Facit.l.eū ꝓ quo.ff.de iniur vocan.
Item scito ꝙ ꝓ hoc qđ dicit de māda
to ordinarij arguit Jo.an. ꝙ tabellio
in hoc casu nō acgrit actionem extra
neo ex sua stipulatione.nisi faciat istud
de mādato ordinarij. Et hec bene no
tabis ꝙtra multos ꝓfessores.

ℭ Sexta pena est ꝙ nullus ꝺz ītereſſe ℨ
eoz testamētis.nisi satisfecerint.vt di
ctum est in precedēti.q.d.c.ℭ.

ℭ Septima pena est ꝙ testā eoz sunt 10
nulla ipso iure si nō satisfecerint.vt di
ctum est.d.c.ℭ.

ℭ Sz nunqd idē est de codicillo sicut 11
de testō.ℜ. Bar.z Jo.an. ibidē q sic
z de q̄libet vltia volūtate alia vt ꝑz ex
ꝓncipio.d.c.ℭ.qz large codicillus te
statio mētis ꝺf.xij.q.ij.ℌ.iz alibi.

ℭ Sz qd si facit testm̄ z postea cauet 12
idonee vt.ſ.dictū est nūqd valebit.ℜ.
Bar.tenuit q nō ꝑ regulā.non firmat
de reg.iu.li.vi.qz ab initio nulla fuit iz
magis plz opio Jo.an.q tz q sufficit
q ante mortē cauerit idonee. Rō qz te
stamentū ꝓfirmat in morte. Jtē qz ois
iura fauent testis.l.i.c.de sa.ſan.ec. Fa
cit in ar.l.i.ℌ.ij.ff.de lega.iij. Ubi lega
ta ad ꝓias cās relicta facta a filiosa. z
a seruo lz ipe testamēti inspecto nō va
leant.si tū emācipatus vel manumiſ
sus ꝓseuerat in eadē volūtate valebūt
Jtē accipere cautionē est q̄ncunq̄ ac
cipere sicut z dare est quādocunq̄ da
re.l.q.l.eos z ꝓtata regula.ñ firmat.de
solo tracu tpis logtur.

13 ¶ Octaua pena est q̄ nulla vniuersitas vel collegiū vel singularis persōa vsurarios nō ozdinios de terris ipoꝝ exercētes vel exercere volētes, pecunia tenebrē q̄mittat habitare, in terris ipō rū. ꝛ q̄ expellāt nūcq̄ de cetero admittēdo vt i. c. vsuraꝝ. ō vsu. li. vi. ꝛ icurrūt pena interdicti vniuersitas vel collegiū. epi vero ꝛ superiores suspensionis. epis inferiores ecclesiastici excōicationis ipso facō si nō expulerit de terris suis. ¶. tres menses vl domos pfatis ad exercēdū locauerit vl ꝑ q̄cūq̄ alio titulo ꝓcesserint ét vēditiōis ꝑm to. an. quā pena si per mēses ꝛ stinuerit indurato animo terre eorum ꝯdiu in ipsis motāt ipo facto interdicte. alij laici de bēt ꝑ excōicationē ad h tāt cōpelli. si obstāte quocūq̄ eoꝝ ꝓuilegio. Et de h vide. ē. excōicatio. vij. casu. xxij.

14 ¶ Sed q̄d dicem⁹ de dñis ꝛ cōtrahentibus q̄ ꝓcedūt tndeis vt possint exercere vsuras ꝛ locāt eis domos ꝛ faciunt quēdā cōtractus cū eis sup vsuris exercēdis ꝛ vt tndi ces cogāt debitores ꝑ quēdā ꝛ hmōi. ꝑ. d. andreas barbatius. ꝛ paul. de castro. ꝓsilio. ccclxxvi. ꝛ pe. de anc. ꝓsilio. cccxx. ꝛ q̄dā alij conati sunt tenere q̄ licite facere poterāt dūmō auctoritas seu lnia ab ordinario obtineāt ꝛ hoc q̄ accedit ad bonū cōe totī rei publice. Itē q̄ sic ē cōsuetudo de cui⁹ initij memoria nō existit ꝛtinēa romanoꝝ pōtificū ꝑsertī i terris tē porāl ecclie subiectis. Et ideo vī valere. Itē q̄ ista ꝓcessio nō ē pcī nutritiua ex pte xp̄ianoꝝ. vt i. c. sup eo. ō vsu. Ex pte ō indeoꝝ nihil nobis de his. q̄ soris sunt. vñ dicit ter. in. c. g sincera xl. di. supuacue rei vī dare operā q̄ arcere nitī tndeos a pctō vt pote dānatos ꝓpter perfidiā. Et nō tollerātur in eoꝝ ritibus. Nec sunt in fāma eoꝝ motiua. Sed salua eorum reuerētia de mostrabo. q̄ secdum vere. sed aperte erronee ꝓsiluerūt. Vñ ꝑ clariori intelligentia no. ꝑm Birar. de sentis ꝛ refert Jo. an. in mercurialibus. in regula pec cati. li. vi. q̄ triplex est pmissio ꝛ legē.

Prima simplex tndulgēs pena solū. ꝛ nō culpā. ꝛ h mō pmittit ecclia ꝓtibus la ꝓ maiꝰ malō seu peccatī euitādī vt in. c. denicq̄ tūcta glo. in vbo venia. xiij. di. ꝛ in. c. ventēs tūcta glo. ti. g cle. vel vo. Secda pmissio est tolles impedimentum. ꝛ isto mō ecclia tollerat ritꝰ tndeoꝝ ꝓhibens, xp̄ianis ne eos impedīat. d. c. qui sincera. ꝛ. c. sicut de tudeis. Tertia pmissio est ꝓstans tnamentꝫ q̄ modū ecclia pmittit clericū oc cidi a seculari iuste. q̄ eū ꝗgradat ꝛ tradit. vt in. c. degradatio. de penis. li. vi. Et de hac habes in. c. nouimus. de ꝰ. signi. ꝛ pone. co. v. Prima sit ꝑ maiꝰ malum euitatī. Secdo ꝓ bonum q̄ inde cōseq̄ spat vt. ſ. tndeos tollerādo lucrari possit vt in. d. c. qui sincera. ꝛ vt nobis veritas in eoꝝ ritibꝰ fiat nota. vt dicit aug. Tertia ꝓ nō potest fieri nisi de eo q̄ licitū ē. Nā licitū est q̄ maleficia nō remaneāt impunita. c. vt fame de sen. excō. ꝛ i. li, ita vulneratus. ff. ad. l. aq̄l. ideo meritū tradit clericum Fracticus in. ti. ſē. dicit q̄ duo sunt genera malorū vt dicit glo. sup illud ab occultis meis mūda ꝛc. quedā sūt nra que a nobis oriuntur. ꝛ his nullo mō cōsentire debemus nec directe nec indirecte. Quedā vero sunt aliena que sunt ab alijs. ꝛ his nūcq̄ ꝓsentire debemus directe ꝓsensu approbationis. aliqū tñ ꝛ ꝓsentire indirecte ꝓsensu pmissionis: sicut deus permittit aliqua mala ex cā rōnabili. Sine ꝓ causa rōnabili nō ꝛ. Vñ dicit q̄ recipe mutuū sb vsuris ex, rōabili cā: pnta necessitatis vel vtilitatis ꝛ alias nō. hec ille. Ex q̄bus ego cōcludo ad. q. q̄ tales peccāt mortaliter. ꝛ sunt excōmunicati ꝛ tenētur ad restitutionē omniū vsuraꝝ ex tali conuentione solutarū si tndei ēt restituēt. Nā licet principes ꝛ cōmunitates possint permittere vsurarios ꝓpter malum permissione. vt ꝛ Bal. ꝛ Bar. in. l. cunctos populos. C. de sū. trī. q̄ tñ ego nō admitto simpliciter quia maius malum est vsura que ē peccatū mortale q̄ quodlibet damnum tēporale vel

co:porale quod exitatur ꝓpter vsu
rā. Et ideo nō pōt ꝓmitti ꝓpter mai⁹
malū enitādū. Solū ꝙcederē dictum
bal. z bar. qñ maiora peccata si non p
mitterent simplr haberēt cōsequi. vt
puta homicidia z hmōi. alias nō cre
do excusent et simplr ꝓmittēdo. ar. c.
post miserabilē de vsuris vbi ꝓcipit
eis vt copellant iudeos restituere vsu
ras. Ergo a fortiori. ne exigāt puldere
tenent. Nā facillus ipedīt facieda q̄
tollerent tā facta. vt in. c. quēadmodū.
de iureiu. z. l. pē furtoso. ff. de his qui
sui vel ali. iur. Nihilominus ꝓmittōe
ba ꝓmittere nō pōt cū nullū bonū seq̄t
imo multa mala vt p3 vltra expiēnā
per. c. vsuraꝝ. de. vsu. li. vi. Et mlto mi
nus ꝓmissione tertia. vt ē in ꝓposita.
q. Nā nullus potest pctū cōmittē seu
coopari vt cōmittat ꝓ quocūq; bono
obtinēdo seu malo euitādo ab alio. c.
sup eo. de vsu. Facit. c. ꝓmū. xxj. q. ij. z
c. forte. xiij. q. v. z. c. q̄ dit. xiij. di. in
glo. z in. c. no magno. ne cle. vel mo.
Liceret bñ alicui qñ eidē iponeret ne
cessitas duoꝝ malorū pene sed nō cul
pe. Itē liceret volēti facere vnū de duo
bus malis culpe et ꝓuadē vt minꝰ fa
ciat z manus dimittat ꝛ3 ñ tertia ꝓmit
tione ꝛ3 solū. ꝓma z ba. Intelligo qñ
aliter nō posset cōpesci gn vnū taciat
alias nō. z ita loquit. c. duo. xiij. di. Et
tō cū tales neduꝫ cōsentiāt imo coopā
tur vsurarie ꝓuati exercēde p3 q̄ pec
cāt mortalr z etiā sunt excōicati. exquo
pactiscunt cū iudeis vt possint exigere
vsuras. aut q̄ eis iustīcia fiat. de vsur]
exigēdis. multo magis si ad hoc inter
ponunt decretum. Talia enim pacta
vel decreta facta ab illis qui habent
potestatem condendi leges vel statuta
dicuntur legeas vel statuta. vt in. l. pe
nulti. §. ille. C. de dona. iter vl. z vxo.
z in. l. cesar. ff. de publica. z vtrobiq;
per Bar. z per eundē Bar. in. l. iij. §.
acto. ff. de re iudi. Rō: q2 faciētes talia
pacta nedū intēdūt se obligare. immo
ꝑcipaliter volunt obligare oēs de ci.
uitate z districtu. z obligātur etiaꝫ illi
q nō asseserūt. Ergo sunt statuta cum
ex pactis meris nō obligētur nisi ꝓsen
tiētes. vt in. l. i. ff. de pac. Sed statuen
tes vel ꝓmētes iudicare q̄ vsure sol
uātur sūt excōicati. Le. i. de vsu. q̄ cum
indistincte loquat̄ hꝫ locū et de decre
tis factis cū iudeis. vt tenet Laudun⁹
ibidē cū glo. z. d. Lar. z Jo. de imo.
Facit q̄ no. Bemi. i. c. i. de vsu. li. vi.
q vult q̄ pene eiusdē. c. litgāt et locātes
domos iudeis. z idē iz. d. Lau. de re
dol. tractatu de vsu. q. cxlvi. Et q̄ tene
ant ad restitutionē p3 quia cām efficā
cē dāt dño ꝓximi z sine q̄ nō dānifica
rent. tō tenent insolidū. si ulli nō resti
tuent. vt p3. ē. Restitutio ꝓcio in ꝓbo
vsurarius. §. vltȝ. Elduente tñ ꝑm Lau
dunū z Pau. i cle. i. de vsu. q̄ si supra
dicti ꝓhiberēt ne maiores vsuras exi
gerent dū nō cōsentiāt de minoribus
nō incurrēt. pena excōicationis. Et sic
tu serua q̄. ē. dixi. vt etiam cōsuluit. d.
Elex. de nemo Uincētinus z multi ꝑ
clariores doc. in. scia z ꝓscia q̄ supra
allegati. q ꝓsuluerūt ꝓximum. Nec obsteo
rū motiua. Et ꝓmo auctoritas epī: q2
nō pōt dispensare ꝙ ius cōe editū per
sacrū ꝙcilū. nisi ex cā necessaria. z veri
fiſr nō ꝓcogitata p sacrū cōcilū. ita
no. bal. in. l. oēs populi. ff. de insti. z iu.
z. ē. dixi. Dispensatio. §. v. q̄ nō est hic
in ꝓposito. z multoꝝ obstat ꝓsue
tudo. cū sit corruptella qñ continet in
se pctū. c. flagitia. xxxj. q. vij. Nec tolle
rātia sūmoꝝ pōtificū. Nā papa nō pōt
dispēsare cū aliquo et iudeo vt mutu
et sub vsuris. d. c. supra eo: q2 vt ꝓbaui
vsura est malū in se z ꝑm se. Et tō ꝓ
nullo bono pōt licere. vt in. d. c. super
eo p3. Multominus pōt coopari nec̄
auxilium dare vt vsure exigantur: ga
gentes z ꝓsentientes digni sunt mor
te. ad ro. ꝓximo. Si ergo nō potest ex
presse nec etiam tacite. Et ideo de tali
tollerantia dicitur. quod permittimus
non approbamus. c. hec ratione. xxxi.
q. i. Et sic dicitur etiā multa per pactē
tiam tollerantur. que si in iudicium de
ducerēmus cassarentur. c. cū tam diudū

de prebē. Non ob. etiā q nisi ad nos pertinet de his qui foris sunt. c. multi. 13. q. 1. quia hoc verū nisi in duobus casibus. Primus quando illi qui sunt foris ledunt xpianos vel iniuriantur eis qz sic pertinet ad' ecclesiam. Ita not. Inno. z doc. in. c. super his de voto z Hostien. z Jo. an. z cōiter alij i. c. gaudemus. de diuortijs. q fi infidelis delinquit ꝫ legem nature vel ꝫ ius diuinū potest puniri a iudice ecclesiastico Et sic est i pposito. Et iō impedit se ecclesia vt p3 in. d. c. post miserabile. Secūdus casus in quo nō valet est qñ co operamur alicui eoz in peccato. qz pti net ad nos. sicut ēt in proposita. q. Intelligitur igitur ppzie nihil ad nos fm gl. in. c. iudei de iudeis. s. vt eis penam spiritualem in fligamus. vel vt faciamus eis canones: aut christianam cōuersationem imponamus eis inuitis. c. de iudeis. xlv. di. ppea si attendas totum titulū de vsu. tam in decretalibus ꝫ in vi. z cle. ecclia nō tollerat aliqua tollerantia vsurarios: nec vult tollerent a pncipibus christianis vt patet i dictis. c. post miserabilem z. c. vsurarus. īmo qz vsure exigantur a christianis per iudeos est valde ignominiosū. cū christiani sint filij. z angariētur a iudeis q sunt serui. c. z si iudeos. de iudeis. Nec valet q christiani efficienter vsurarij quod erit maius malum. qa z' si grauius, peccet christianus in eodem genere peccati ꝫ infidelis vno respectu: tū iudei grauius peccant alijs respectibus z in maius nocumentuz christianitatis. qua vltra vsuram, habent odium contra christianos quos spoliant. Item sepius que lucrati sunt a christianis exportant ad partes infidelium. non sic christiani qui vt sepius restituunt.

15 ¶ Nona pena est q si vsurarius soluit alteri vsuras non potest repetere. nisi prius ipse restituas illas quas extorsit ipse vel ille cuius heres est vt in c. michael. de vsu. Fallit hoc in clerico vel procuratore quinomine ecclesie re petunt vsuras quas soluerunt: quibus non potest opponi quāuis ipsi sint vsurarij secundū pa. in. d. c. michael

¶ Decima pena ē q ꝫ cui cedat bōis 16 vsurarius nō hētur et respect' ne egeat vt habet in alijs debitoribus. vt in. c. Odoardus. de soln. z in. c. ij. de pigno. ita no. glo. in. d. c. qz in oibus.

¶ Undecia pēa ē q ad modū rapto 17 rū z fux ñ solū tenēt restituē rē ꝫ acceperūt p3o vsuris. vt i. c. cū tu. de vsu. s z fruct' quos peceperūt. z q recipi potuerunt a 3o dño ꝫ3. Ri. in. iij. xv. di. z cōiter oēs doc. p quo facit. l. videamus. §. i sauiana ff. de vsu. Rō: qz ē male fidei possessor: sine titulo. vt i se. q. lati' patebit. Et iō sic tenēt. sicut. ō. dixi de possessore male fidei. Restitutio primo. in verbo possessor

¶ Utrū solutū p3o vsuris transeat in 18 dñiū vsurary. ꝫ. distinguēdo: q Aut sūt res consumptibiles vsu. vt que cōsistunt in numero pōdere z mensura. vt puta pecunia granuz vinū z hmōi. z cū ista recipiāt sumctionē i genere suo l. ij. §. i. ff. si cer. pe. absq; dubio in istis trāsfertur dñium qñ sunt pmixta seu cōsūpta. l. si alteri nūmeri. ff. de solu. z. l. nā z si fur. ff. si cer. pe. z. l. si frumētū. ff. de rei vē. Aut tale solutū sunt. res mobiles q̄ seruādo duari pñt. vt imobiles et in his an trāseāt in' dñi q̄ vel ne fuerūt opiniōes. Glo. z Inno. in. c. Michael. de vsu. tz q vsurari' tenet ad' restitutionē ex qñ ꝫctu p ꝺditionē indebiti. et sic ꝓsequēter q dñiū si trāslatū cū nemo condicat rē suā. pter ꝫ a fure l. si in fi. ff. vsufruc. quēad. ca. z insti. de ac. §. sic itaq;. Idē vt tenē gl. i. c. si qs vsurā. xliij. q. iij. z in. c. si epm. xvi. q. vi. z i. c. trāsmissa de decī. z in. c. debitores de iureiu. z pt cē rō. qz qñ traditio hz cōsensū dñi tradētis trāsferr dñi um. l. ꝫctus. z ibi p glo. C. de fide. istrū mē. z in. l. mutū. C. si qs alteri vl sibi. z notat i. l. traditionib'. C ō pac. et hz trad volūtate coacta tū volūtas est suffi ciens ad trāslationē dñij. l. si mulier. ff. ō me. cā. xvi. q. i. merito. Sed his nō

obstarib⁹. salua semp melioꝛi determi natione iuxta illud. l. claudi⁹ felix in' fi. ff. qpo. in pigno. ha Dico q̄ nullo mō trāsfertur dñiū. Nō ꝓbo sic ex nuda traditōe nō trāsfertur dñiū. l. nūc̄ nu da. & ibi p gl. ff. de acq. re. do. & l. traditionib⁹. C. de pac. Sed solutō ꝓ vsura nude. tradit. ꝑz si inspiciāt̄ oēs tituli ex ḡbus res alteri⁹ acq̄rit quo ad dñiū q̄ sūt isti. ꝑ ẽpto. ꝑ mutuo. ꝑ trāfacto. ꝑ hered⁹. ꝑ derelicto. ꝑ legato. ꝑ do te. ꝑ suo. ꝑ dōato. ꝑ vsu capto. ꝑ ꝑscri pto. ꝑ cōmisso. ꝑ iudicato. ꝑ pena. ꝑ socio. ꝑ soluto. de ḡbus hēs. s. Usuca pio. §. v. quoꝝ nullo vestit̄. Si dicis q̄ vestit̄ titulo ꝓ soluto rōe pacti. seu ꝓ missiōis Ad hoc dico. q̄ tale pactum seu ꝑmissio est nulla. nec oꝛit aliqua obligatio naturalis vl ciuilis. vt ꝑz in. d. c. debitores & ibi hoc tz ꝓba. glo. & Jo. de imo. & Ba. Nō q̄ cū lex resistit nō oꝛit obligatio ēt naturalis ēt si alte ri ẽ ẑhēti tm̄ resistat. l. cū lex. & ibi bar. ff. de fideiuss. Sed cū vsura ꝓhibeat̄ pa ḡma vtriuscz̄ testi. c. super eo. de vsu. et ēt sit ꝓ naturam. vt ꝑbat. Extra. l. politi. Igitur sequit̄ q̄ tale pactū seu ꝑmissio solued⁹ i vsuras nō inducit obligationē. Ergo nō pōt dici q̄ vestitat ꝓ soluto. Si asseris saltē solutū credēs se debere. & sic ꝑ errorē. qd̄ sufficit ad trās lationē dñij. vt no. in. c. fi. de solu. ne gat̄ hoc q̄ cōiter scitit̄ se nō obligatos si dicis ergo solutū sciēter in debitus. & sic trāsfertur dñiū. cū ꝑsumāt donare. l. cuius ꝑ errorē. ff. & re. iur. Ad hoc ẽ. Dost. q̄ est vez. q̄ solutū sciēter ideō bi te ꝑsumit̄ donatū in solutōe nō ꝓbota ta a iure. sed nō illa q̄ ip⁹obāt a iure. vt est in casu nro. Segtur ergo q̄ non est dōatio vera ga nemo sic intendit: nec ꝑsūpta. q: ip⁹obata a iure. nec solu tio debiti veri vel putatiue veri. ergo nuda traditio. Et sic nō trāsfert dñiuz Nec ideꝫ ꝓbatur ꝑ glo. in. d. l. traditio nibus. q̄ vult q̄ ad hoc vt traditio trās fer at dñiū requit̄. Dzio q̄ sit facta cū cā. vt. d. l. nūc̄. & q̄ cā sit idonea. §. per traditionē isti. de rer. diui. & a duo. l. traditio. ff. de acq. re. do. q̄ nō est in so luto ꝓ vsuris q: & si sit cā. tū si idonea ꝓbat ēt ꝑ idē ista rōne. Ex Jetu nullo & cui lex resistit nūc̄ trāsfertur dñiū. l. nō dubitū. C. de legi. tenet Bar. & cōiter doc. l. i. §. si. vir vxori. ff. de acqui. pos. Cū ergo Jetus vsurarius sit habilimo di. vt ꝑz. in. c. ii. & iij. & c. & q̄ solut. ō vsu. Ergo nō trāsferi dñium. Et hāc opi nionē videntur tenere cōiter doc. in. c. in. ifis. & Ibi Jo. an. & d. an. i. c. cūcz ō vsu. li. vi. & ibi Jo. an. & Bern. & Fede. in suo ꝙsilio. xxij. & Ange. in sua dispu tatiōe q̄ incipit. Astesis miles circa fi. q̄ dicit q̄ vsurarius tenetur ex delicto ad restitutionē & dānato ac re ꝓbato pagina vtriuscz̄ testi vt dictū est. & ꝑz in. c. tua nos ibi' in crie. &c. ergo ꝑz' q̄ nō acq̄rit dñium. q: qui tenet ex delicto ad alicui rē restituendā non est dño. vt ꝑz in iure. l. in re furtiua. & l. si nō ma nifestus. ff. de cōdi. fur. Hanc ēt sequit̄ cōiter theologi. et hec est tenēda ꝑscrti in foro ꝙscie q: sicut dicit Archi. i. c. si qs vsurā. xiiij. q. iij. sicut vi cōpulsiua rē aliena rapies fictōe iuris ciuilis effi cit̄ dño rei. tamē iure ꝓtorio penes ꝓtorē dñm rei dñium remanet. l. me tū. aut ꝑ ꝓtem. §. iulianus. ff. q̄ me. cū Sic saltē dicendū ē in soluto ꝓ vsuris et bene facit tex. ibi dū dicit quia res in bonis est eius qui vim passus est. Nec ob. glo. in contrarium adducte. q: pōt dici q̄ ibi nō figūt pedes. pa. q: volue rūt ēt inducere hypothecā. super omni bus bonis ꝓ vsuris restituendis. vel dicēdū q̄ loquūt in rebus cōsumpti bilibus. Nō ob. ēt rō adducta in con trariū qm̄ nō solū requirit traditio & cōsensus tradētis. sed ēt titulus verus vel putatiue verus. vt. §. ꝓbatum est Et si qs vult cōtendere q̄ fictione iu ris ciuilis efficit̄ dñs. tū iure diuino & canonico oꝛ ꝓcludere q̄ dominius rei remaneat apud solueñ & in isi aliud ex eius voluntate disponat. Et sic pinde. est in ꝙscia quo ad oēm effectum ac si nō esset trāslatū dñium. Noc ꝑz. q: si res extat semp vsurarius tenet eam re

stituere cum fructibus vt .S. dicti est. Restitutio primo in ꝑbo vsurarius .§. viij. Nec potest dare tantundem seu estimationem ꝓ voluntate dñi cuꝫ iura astringãt eũ ad restitutiõ. qđ tã praue acceperũt. c. cũ tu de vsu. ibi donec reddant qđ qđ tã praue accepunt. facit in ar. ad hoc. l. vj. in ꝓn. ff. si cer. pe. z textꝰ clarus in. c. si res. xiij. q. vi. Si ꝓbo alie nauit tãc de eg̃tate canõica tertius possidens põt q̃uenire z ab eo dicta res aduocari offõ iudicis vt notabiliter tz Bal. in. l. rem quã. C. de iur. do. nulla habita distinctiõe an possideat titulo oneroso vl lucrativo. Nã dicta distinctio bñ dz fieri in re empta ex pecunia vsurarta. vt ꝑ gl. in. d. c. cũ tu. in fi. Sz in re ipsa formaliter data ꝓ vsuris nõ cadit dcã distictio sz põt peti a quocũ qz possidẽte ẽt titulo oneroso ex quo res est affecta illo vicio. Facit. l. si cũ ex ceptiõe. .§. aliqñ. z. l. metti. .§. iulianus ff. qđ me. cã tũcta eg̃paratiõe archi. in d. c. si gs vsurã. de qua supradictũ est.

19 ¶ Sz quero gs dicat manifestus vsurarius vt subiciatur penis supradictis ꝟ. vt colligo ex Jo. an. z pa. in. c. q; in oibus z Jo. an. z Archi. in. c. i. de vsu. li. vi. Ille dr manifestus. Primo q est notozius de iure. puta. qz quictus vel ꝺdẽnatus de vsuris seu coram iudice sponte ꝓfessus. c. cũ olim z. c. sup dubdam de ver. sig. Secõ q est notozius de fcõ notozietate facti. puta tz altare paratũ vl mutuat in camera oibus volentibus. sicut meretrix in postribulo ꝑ cuilibet. ar. de co. cle. z mu. c. tua. z c. fi. ita dicit Bar. in. l. vj. ff. õ fur. z bal. in. l. heredes palã. ff. de testa. Itẽ tertio dr manifestus ꝑm Blo. in. c. vj. de vsu. li. vi. qñ gs cozã facer dete z testibus ꝓfessus in articulo mortis est se vsurariuz z mãdauit. Restitui vsuras z restignauit libros. Quã glo. Federicus cõsilio. viij. dicit verã. qñ simul oĩa ꝑfata cõcurrunt alꝫ ꝓfessio sola extraudi cialis nõ faceret manifestũ. Facit. c. venerabilibus .§. secus de sen. exco. li. vi. Nec solũ mandatũ de vsuris restituendis alias manifesti non aliquo prędictorum modorum. sed vel ꝑ famam tã tum. aut alio modo a prędictis non in currit ipso iure prefatas penas ꝑm cõmuniter doctores nisi publicentur per ordinarium loci.

¶ Quid regrit ad publicationem faciendã. ꝟ. qꝫ sufficiunt certa argumenta cum fama. d. c. tua z licet nullus accusator appareat nihilominus ordinarius ꝓcedere põt ex officio. aduerte tñ ꝑm pa. in. c. ad nram. de emp. z vẽ. qꝫ si est publicũ z indubitatũ qꝫ plus gs vẽdit ad credẽtiã cẽ ꝑ ꝓtio ttatz solvendo qꝫ testiñ eoꝝ est nulli ipso iure. ꝓp dispositionẽ. c. cẽ de vsu. li. vi. qz tales sunt vsurarij. vt ꝑz in simili in. c. nauigãti de vsu. z sunt publici. ex quo publice hoc exercẽt vt ꝑz in libris eoꝝ Nec ob. qꝫ sunt ficti qz. d. c. ad nras penas ꝑ vsurarios instituta exerceãt etiã ꝑ fictos vsurarios: qñ in veritate sunt vsurarij. Facit. l. nõ dubitz. C. de legi. Item no. ꝑm Fede. consi. viij. z segtur Pa. in. c. cum in diocesi de vsu. qꝫ licet quis in vita nõ fuerit declaratus vsurarius z fecerit testiñ nihilominus post mortẽ poterũt fieri ꝓbationes ad declarã. qꝫ erat manifestus. Ita tenz Io. and. in. c. i. de vsu. li. vi. in nouella. z Gemini. ibidem. Et omnes iste erunt bone ꝓbationes. puta si differebat solutionem vt plus vẽderet. vt in. c. in ciuitate de vsu. Item si emit possessiones cum pacto de retrouendẽdo ꝓ maiozi ꝓcio. vel secunduz Bal. in. c. i. de fen. dato. in vi. le. co. quando emit cum pacto de retrouendendo post gnq̃nnium z nõ ante si est consuetus similes contractus facere ꝓsumit vsurarius ar. d. c. illo vos. de pigno. Item ꝓsumitur vsurarius qñ facit facere quis cõfessionem cozã ẽpo qꝫ instrumentum est de vero z puto capitali qz censetur collusio in fraudẽ vsurarum ꝓsumptione prefati. c. illo vos ꝑm Bal. in. l. i. C. de collusione dete. quod. c. i. hoc articulo prevalet cõfessioni. Et sic fuit obtẽtum cozã ẽpo iudertino ꝗra

vnum qui multas confessiones tales fecerat fieri. Item qñ pars dicit in instrumento q̄ nō p̄ simulationē, sed p̄ veram veritatē talem ꝓtractum facit oritur p̄sumptio vehemētissima ſm bal.i.l.iij.C.plus valere qđ agit. Facit gl.in.l.ſi qs ſub.q̄ditione.ff.de q̄di.inſtit. Et qđ no.gl.peregrina.in.l.cum alegas.C.de vſu.z pulchrum dictū ang.in.l.ficti.§.ſuprauctū.ff.g mo. pi. vel hipo.ſol. Item q̄ pbaī vſurarius ex libris ſuis vel p̄ inſtrā ſm archi.in.c.g ſince ra.xlv.di.z probat par.d.c. dicit etiaz Bal.in.l.donatio.C.de dona.q̄ manifeſtus vſurarius pbaī etiam p̄ priuatam ſcripturā. Item qñ eſt cōis opio q̄ ſit vſurarius.vt dicit Bald.in.l.i. in iij.col.C.de ſacro.ſan.ec. Item qñ tot z totiens feneratus fuit q̄ nō poſſit ni ſi eſſe ligdum in populo.vt dicit Bal. in.l.i.in.iij.col.C. de falſa cā adiec. le. Item qñ ex cōiecturis apparet vſurarius z inditijs.vt dicit bald. in.l.cum ꝓponebatur in p̄in.ff. de le.ij. z in l.ciues.C.de appel. Et breuiter dic q̄ iudex hz arbitrari ex additis coherentijs q̄ ſit manifeſtus puta.quia publice feneratur q̄ ꝓ vſurario habetur cōmuniter z reputatur q̄ alias fuit declaratus z ſimilia. Ita dicit bal.in ad. ad Spe.in ti.de appel.in ver.an au tem ſit manifeſtus. Dicit etiam Fede. ꝑſi.vij.q̄ eſt manifeſtum.de quo i.d. ꝑſi.lugduñ.of Luius ꝓbatio eſt euidens z manifeſta.verbi gratia. Defectus viſus z auditus.z ſcie non palaz apparet omnibus.z tñ ſubiciendo examini ſit euidens z manifeſtus.vt in.c. ij.de p̄ſump. Sic qñ p̄ modicaz examinationem ꝓmptaz z facile. puta p̄ libros rationū z huiuſmodi ſit euidēs dicitur manifeſtus. Et ideo aduocati z procuratores q̄ defendunt eorum cō tractus feneraticios peccāt mortaliter p.c.i.cū ibi no.de offi.dele. z p.c.i. de vſu.l.i.vi.z tenent ad reſtitutiōe vt ſ. Reſtō p̄mo in ꝓbo vſurarius.§.vtij. Propterea bene dicit ter.in.l.i.§.fi.ff. de dote p̄ele. Rei ſatis demonſtrate fruſtra fit demonſtratio. Dec ſbi.

Sus clauium

vide. ſ. Claues eccle. z ſ. ꝓfeſſio. v. z quo ad ex cōmunicationez vide. ſ. Abſolutio tertio. z ſ. Interrogationes in fi.

Sus

eſt ius vtendi rebus alienis ſalua rez ſubſtantia ſm azo. in ſumma.

¶ Vſuarius dr cui mī re ad vſum q̄ti i dianū vti lz: Inſti. de vſu. z ha. §. i. vñ nō ſolum vſuarius pōt ſummere q̄titez ſibi expedit. ſed etiaz ſibi z familie ſue l. plenum in fi. ff. de vſu z habi.

¶ Quid ſi vſus domus ſit relictus ma 2
rito. ſz. poterit habitare in ea etiā vxor parētes filij ſerui z liberti. z hoſpites in domo recipe z ſi penſionē habeāt dūmodo vna cū hoſpite z nō ſeperatim domū ihabitet vt.l. cetez. in p̄incipio. ff. eodē: Idē dic in muliere etiaz ſi vidua erat z poſtea nupſit. ff. de vſu z ha.l. cui vſus z.l. cetez. z.l. nō ſolum.

¶ Quid ſi pecoris vſus ſit relictus ali 3
cui. ſz. q̄ neq; lana neq; lacte neq; agnis vti poterit. ſed ad ſtercorizandū z modico lacte vti poterit. ff. de vſu z ha.l. plenū. §. ſed z ſi pecoris.

¶ Utr ille cui legat vſus ſilue poſſit 4
incidere z vēdere ſicut vſufructuarius ſz. q̄ ſic. q; aliter nihil habiturus eſſet ex legato. ff. de vſu z habi. l. diuus. limitat hoc angelus are. ubi q̄ ſilua eſt longe. vt ꝓ conducendis lignis poſſit vendere alias non.

Sulfructus

eſt ius alienis rebus vtēdi fruendi ſalua rez ſubſtātia. q; eſt ius in corpore quo ſublato z ipſuz tolli neceſſe eſt. ff. de vſufruc. l. i. z Inſti. eo. ti. in p̄inci. Differt vſufructuarius ab emphitheota q; ille hz vtile dñium iſte ſolū ius vtendi. Itē differt ab vſuario. Nā is cui modus vſus fundi dat. nihil hz vlterius in eo niſi vt olerib⁹ pomis feno z hmōi vtatur ad vſum quotidianū z in eo morē. ſi nulli alij ius qđ hz aut vendere aut locare aut gratis concedere pōt. ſed vſu-

fructuarius sic Instit. de vsu & habit. §. I. Multum magis differt ab vsu nō iuris sed facti quo fres minores vtuntur in quo vsuarius nullus ius hz sed tm factum pro necessitate vite. de ver. signi. c. exijt qui seminat li. vi. & propter ea additur verbum fructus.

1 ¶ Qualr cōstituat vsufructus. §. pactōibus & stipulatiōibus & familie herciscūde cōpositiōe & ꝓsensu. Jte i testō legādo. vt. ff. de vsufr. l. oiuz & l. vsufructus pluribus. Jte cū qs legat habitationē in domo sua ē perinde ac si legaret vsufructū habitatiōis vt est casus in. l. cū antigtas. C. de vsufruc. Et tō pt locare vt ibi & comodare. l. i. §. inter comodatū. ff. como.

2 ¶ Jngb reb ꝓstituit, vsufruct. §. in oib reb q vsu nō ꝓsumit ppe vt. ff. to. l. oiuz i reb ꝙ vsu ꝓsumunt nō ppie vsufruct ꝓstituit hz vtilitat cā receptā ē vt ēt i his cōstituat. Ergo cō stituit i pecūia vino grano & hōi. instit. eo. § cōstituit. vsū no. q illud qd nō renascit nō oī ee in vsufructu. l. diuortio §. si fūdū. C. §. si vir i fūdo. ff. solu. mri mo. tō lapis q nō renascit ñ est in vsu fructu & creta & hmōi qd no. q: legato vsufructu nō venit talia. Jte arbores cedue vt salices & hmōi sunt i vsu fructu. hz arbores fructifere nō possent cedi pro vsufructu.

3 ¶ Ad qd tenet vsufructuarius. §. tenetur pstare cautionē q in rebus q vsu ñ ꝓsumūt arbitrio bōi viri ipsis vtē salua rez substā sicut glibet bon vir vtit & fruitur re ppa & ꝙ finito vsufructu restituet pōtario id qd supest. In reb ꝙ vsu ꝓsumūt dz pstare cautō nē d his exhibēdis i ea q̄litate l si vult ꝓsumē q pstabit extiationē illoz bonoꝝ. d. c. vi. in. gl. de pigno. h notat. ff. de vsufr. earz rerū q vsu ꝓsumūtur. l. i. §. t. iij. & d. §. ꝓstituitur.

4 ¶ Sed qd de his rebus q vsu nō consumūt hz minuūtur vt vegetes & silua q vsu veteraſcit & minuuntur nō aūt ipso facto sicut vinū oleum & filia. §. Da. in. d. c. fi. q cauebit de restituendo qd superit finito vsufructu vt pz in. l. si. ff vsufru. quēadmodū caueat. vbi ē ea sus facit. l. i. ff. de vsufru. earū rerū vbi ista duo ponūtur vt diuersa. § vsu cō sumūtur & q vsu minuūtur. Et tō iura q volūt vt extiatio pstetur. loquūtur in his q vsu ꝓsumūtur. vt i. l. si tibi vini olei. ff. de vsufr. earū rerū. Ergo nō dit extēdi ad ea q nō cōsumūtur hz minuuntur. q: aliter vsufructuario eēt pīudicū. Et facit p hoc exēplus in re como data que vsu minuitur vbi damnū pti net ad dominum nō ad comodatariū l. eum qui. ff. comodati.

¶ Utrū vsufructuari nō prestās cautionē a pncipio & recipies fructus teneatur eos restituere. §. pa. in. c. cū cō stet de pigno. doc. cōiter distinguūt cū cozdādo gl. iuris ciuilis q sunt ꝓrie sic aut bōa fide recipit. pata ga si fuit ex acta cautio. nec malicliose distulit pstare. & hz locū gl. in. l. vxor la pma. ff. de vsufr. lega. que tz q nō tenetur restitue re. Aut exactus nō pstitit cautionē vel fuit in mala fide malitiose cū sciret se obligati & ñ pstitit sic tenetur restitue re tāq̄ indebite pceptos. q: nō facit suos. & sic intelligenda est gl. in. l. si cui ff. de vsuf. facit. l. sed & si. §. scire. ff. de peti. here. Ubi errans in iure facit fructus suos nō male fidei possessor. 5

¶ Sed nunqd testator poterit remitte re ne cautio prestetur. §. Pa. in. l. i. C. de vsufru. & in. l. scire. C. vt in pos. lega. q sic in rebus que vsu cōsumūtur. In rebus vero que vsu nō cōsumuntur ñ pōt. Rō q: daretur mā velinquēdi nec curaret vt sicut bonus vir. hz in alijs cessat cū solū teneatur ad extimationē qd verū est nisi ꝓpetas fuisset eidē vsu fructuario legata vsq̄ ad certū diē & vsu fructus pure. quia hoc casu cautio nō est prestāda. vt in. l. si vsufructus. §. plane. ff. vsufru. quēadmodum caueat. 6

¶ Utrum sufficiat cautio iuratoria. §. q si vsufructuarius est psona suspecta ñ sufficit. als sic & hoc sequitur pa. in. c. cū stet de pigno. ar. in. c. p vras de dote post diuoꝝ. resti. vbi bonus 7

tex. i filii ⁊ i aue. gnātr. C. Sepi. ⁊ cle.

8 ¶ Utrū vſufructuarius teneatur ad expenſas in re de qua habet vſufructuꝫ ff. ludo. de ro. in no. q̄ ſic ad expenſas paruas ⁊ ad collectas ⁊ ad refectionē de collecta. q̄ teneatur habes. l. ſi ro. ff. de vſufr. lega. l. apō Julianū. §. heres ff. de lega. i. ⁊. l. hactenus. ff. de vſufru. Quod limita niſi quando collecta tanta eēt q̄ equiualeret percepti fructui quia ſolum teneretur dñs gl. eſt in. l. q cōcubinā. §. q ortos. ff. de le. iij. quā ſequūtur Dy. ⁊ Bar. in. l. his verbis .§. Idem teſtator. ff. de lega. iij. Idē dic in expenſis pro refectiōe. niſi eſſet ei legatus vſufructus generaliter oium rerū: gaſic tenetur ad omnes expenſas vel renunciare. d. l. hacten⁹ ⁊ qō ibi no. ō fide inſtru. c. B. ppetuus in glo.

9 ¶ Sed quid de vſurario. ff. idē ibidē q̄ aut dominus participat in comodo rei cuius mihi legatus eſt vſus puta. q: domus ē ampla. ⁊ tūc tenetur dñs tantum. Aut non participat. ſed ſolus vſuariue. Et ſic tenetur ad expēſas. l. ſi domus. ff. de vſu ⁊ habi.

10 ¶ Quero qd erit q̄ teſtator reliquit vxorē ſuā ⁊ vſufructuariā oium bonoꝝ ſuoꝝ cōdū viueret vel vitā vidua lē duxerit. dic vt. §. Legatus. i. §. xlvij. poteſt tū talis vxor laudare ⁊ laudemiū recipere. nec per hoc vī cōditio heredis deteriorꝫ ſicut nec eccle ſi prelatus beneficia vacantia conferat vel electos cōfirmet. cū talia non poſſit retinere ad manus ſuas. de inſti. c. fi. de offi. archipres b yteri. c. fi. ⁊ feuda antiqua concedat. c. ij. de feudis.

11 ¶ Sed nunquid ex vſufructu legato grauabitur heres in legitima. ff. q̄ nō nec quo ad p̄prietatē nec quo ad vſufructum. C. de inofficio. teſtō. l. quoniā ⁊ auc. nouiſſima. ⁊. l. ſcim⁹. §. cū aūt. Idem dic in trebellianica quo ad altū heredē vl alios gbus legitima debetur quia detrahent ūrtā ſuā heredes de tali vſufructu legato. n. ſi ſit ipſe heres. cui vſufructus eſt legatus etiam. d. l. vxori. ⁊. ff. de vſufruc. l. omnium. ⁊. l. ſi mihi ⁊ tibi.

¶ Utrū ille cui eſt relictus vſufructus 12
omnium bonoꝝ teneatur ſoluere es alienum de ipſis bonis. ff. ſm Do. q̄ ſic Sec⁹ ſi ſolum eſſet relictus vſufructus aliquarū rerum. ff. de vſufru. lega. l. ſi. Pau. de caſtro ſi ſilio. cclxxv. dicit q̄ p̄prietarius tenetur principaliter. ſ. ad vendēdū de bonis p̄ ſolutione eris alieni. ⁊ ſic vſufructuarius ſecū dario participabit in ſolutiōe ⁊ ſic minorem vſumfructum habebit p̄ quo facit. l. ſi. §. ſi aūt es alienū. C. de bonis que libe. ⁊ eſt verior opinio.

¶ Qūo amittitur vſufructus. ff. q̄ q̄t 13
tuor modis. Prio per mortē vſufructuary de pigno. c. ſi. in glo.

¶ Secundo p maximā ⁊ mediam ca 14
pitis diminutionem nō aūt p̄pter minimā. ⁊ maximā diminutio capitis. eſt cū aliquis ſimul ⁊ libertatē ⁊ ciuitatē amittit qō accidit his q̄ efficiunt ſerui pene p̄pter delictū ſuū. vel qui p̄pter ingratitudinē rediguntur in ſeruitutē. Media ē cū ciuitas amittit ⁊ libertas retinet qō accidit cuz aqua ⁊ igne interdicitur. vel in inſulaz deportat. Minima ē. cū ciuitas ⁊ libertas retinetur. ſed ſtatus mutatur qō accidit his qui ſui iuris erant facti ſunt iuris alieni. vl econtra. Inſti. de capit dimi. Prime due ſunt mortes ciuiles. ff. p̄o ſocio. l. ſocietatem Tertia non q: oia iura trā ſeunt ad patres cuiarrogatus ſe donat Inſti. de adop. §. ſi hodie. C. de ſa. ſan. eccle. aut ingreſſi. de teſta. q: ingredientibus.

¶ Tertio amittitur ſi res perierit in 15
qua erat vſufructus. Inſti. eo. §. finitur ff. qui. mo. vſufruc. ami. l. i. ⁊ per totū. ⁊ hoc ſi erat conſtitutus d. l. i. Quia quod nō eſt amitti nō p̄t in gl. ibidē cum conc ordantibus ſuis.

¶ Quid ſi vniuerſitati ſit vſufructus 16
legatus vel ciuitati. ff. durabit ſpacio centū annorū. ff. eo. ti. l. an vſufructū. niſi in ciuitate aratrū inducatur. ita q̄ deſinat eſſe ciuitas vel vniuerſitas. ff. qui. mo. vſufr. amit. l. ſi.

17 ¶ Utrum cū plures sunt vsufructua rij ꝛ vnus moritur reuertatur ad p̄o p̄ietarium. ff. q̄ nō. sed accrescit alteri vsufructuario. ff. de vsufr. accre. per totum. ꝛ ff. qui. mo. vsuf. amit. l. excepta. solum ergo reddit ad p̄oprietarij qñ oēs deficiūt. Insti. eo. §. l.

18 ¶ Quid si vsufructus relinquatur alicui donec filius pupillus ad puberta tē venerit ꝛ pupillus moritur ante puberta tē. q̄ vsufructus durabit vsq̄ ad etatem completam. Si vero. sit relictus sub in certo tempore puta donec talis furiosus resipuerit. ꝛ añ̄ꝫ resipiscat moritur sic durabit toto tpe vite vsufructuary. quia possibile fuit vt toto eius tempore in furia p̄seueraret vt in. l. ambiguitatem. C. eo.

19 ¶ Quarto amittitur vsufructus p̄ non vsum non simpliciter. sed eo modo quo etiam dominium rei perditur vt per p̄scriptionem. vt. s. p̄scriptio victum est. ꝛ no. in. l. pe. C. eo.

20 ¶ Sed ad quem reuertetur vsufructꝰ quando per capitis diminutionē amittitur. ff. si est filius ad patrē si filius ad dominū si pater vel alius transibit ad filium aut heredē eiꝰ non ad p̄oprietarium. vt. l. i. §. C. eo. Intellige q̄diu viuet ille cui vsufructus fuerat legatus. ar. p̄dicte. l. ambiguitatem.

21 ¶ Utrum cum vsufructus vniuersaliter gregis vel armēti est legatus si moriatur teneatur vsufructuarius reficere ff. q̄ sic ex gnatis gregum tenetur submittere alia loco morruorum capitus Secus si tm̄ in animabus legetur vsufructus. quia nō tenetur reficere si moriantur sine sua culpa. ff. eo. l. vetus Insti. de re diui. §. ꝛ si gregis. Idē dic q̄debet in vinearum mortuarus ꝛ arborum loco aliās instituere ꝛ collere. Nam quasi bonus paterfa. debet vti vt in. eo. §. sed ꝛ si gregis.

22 ¶ Utrum vsufructus legatus filio existenti in potestate patris amittatur p̄ mortem eius. ff. Bar. in. l. exlitteris. C. de vsu ꝛ habi. q̄ non extinguitur. q̄ p̄sumitur contemplatione patris legatus. sed remanebit patri. Si vero pater premoriatur. sic p̄sumitur contemplatione filij legatus ꝛ non extinguetur. sed erit filij aduentitius.

¶ Utrum vsufructuarius possit cedere vel vendere comoditatē vsufructus ff. Bar. in. l. interest. C. de vsu ꝛ habi. q̄ sic. sed nō ius vsufructus. Similiter ille cui legata est in testō domus ad inhabitandum poterit alteri locare ꝛ finietur solum morte ipsius cui legata ē l. Si habitatio. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ Insti. eo. §. fi. 23

Xor dꝰ mulier posit̄ ꝛxit p ꝺba de p̄ti. licet nūdū p̄sumauerit. ꝛ hoc i oibus fere habilius. Sed in odiosis appellatione vxoris venit solū illa que matrimoniū consumauit. vt in. l. non sine. C. de bo. que li. No. Pa. in. c. tertio loco de p̄sump. vide. s. sponsalia. §. i.

¶ Utrū vxor sit in potestate mariti. ff. fm Bal. de consue. feu. ti. an maritus succedat vxori in bene. q̄ non iure romano. nisi quo ad debitum carnis ꝛ operandum vt no. glo. C. de condi. inser. l. si vxorem ꝛ no. Insti. ad tertullianum. §. i. in fi. C. de seruil. fugi. l. fi. ꝛ ad de quod no. Insti. de pa. potestate in glo. ordinaria ter. est in. l. i. §. fi. de iust. ꝛ ibi glo. ꝛ tex. in. l. is cuius ope. §. fin. ff. de adul. Erit ergo sub potestate patris. d. l. si vxorē. ꝛ. l. sic. ff. de oper. liber. §. iure lōbardo erit sub potestate viri. §. apꝰ nos vacat. Aliqui tñ tenēt q̄ de iure canōico est sub ptāte viri. ar. c. mulieres de sen. ex. sed non credo.

¶ Utrū vxor credat lucro viri. ff. pa. i c. lras de restit. spol. ꝛ q̄ sic quantū ad operādū all. l. sicut pfonus. ff. de oper liber. Facit. l. sed si vir in p̄n. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. ꝛ. c. hec imago. ꝛ. c. mulierē. xxxiij. q. v. Sed salvo meliori iudicio. dico q̄ aut operat i bōis viri p̄ suo vsu. vt puta i lana viri vt sibi faciat vestimēta vel in lino vt sibi faciat lineamina p̄o vsu. ꝛ sic dico q̄ cedit lucro viri: quia non minus tale vestimentum erit viri q̄ si nihil operis in 24

eo secisset. nec pretium laboris a viro in hoc casu poterit petere. Et sic loquitur. d. l. ſz si vir. Et idē dico ꝺ re hꝺis viri apud quē alimētatur. Aut laborat in rebus viri vt inde hēat lucrū vl̄ in alijs quibuscūq; vt puta est textrix. vel si lat. vel est negociatrix ⁊ hmōi. Et sic nō cedit lucro viri. sed sibi acquirit. ni si in casu qñ ñ hēt dotē sufficientē ad alendū se. ⁊ cōes liberos cū marito. vbi maritus nō hēt alia bona sufficentia. Sed si hēt dotē sufficiētē ad alendū se. ⁊ cōes liberos vel saltē se qñ maritus habet alia bona sufficētia sic credo nō teneatur cedere lucro mariti. ſz potest in eius bonis vel alijs laborare vt hēat preciū laboris ⁊ sib i acquirit ⁊ hoc videtur sequi bar. ⁊ sic limitare gl. in. d. l. sicut patronus in. l. legato. ff. de admi. lega. Facit. C. de dona. inter vi. ⁊ vx. l. si de pecunia tua. Probatur idem quia vxor non tenetur laborare pro viro. si habet dotem sufficientem pro parte onerum ſupportanda. vt ps ar. c. p vestras de dona. inter vi. ⁊ vx. ⁊ in. l. si cum dote. ff. solu. ma. ⁊ no. idez Pa. in. c. litteras de restit. spol. vbi determinat q̄ nec ēt causatiue potest vir eam compellere ad laborandum subtrahendo. ſ. alimenta. ergo. sibi poterit laborare. Si vero non portauit dotez sufficientem ad ſustentanda onera matrimonij saltem pro parte sic credo q̄ debeat laborare pro ipis oneribus ſupportandis: ⁊ si non vult vir potest ei denegare alimenta ⁊ sic tene. Nec obstat ra que videntur velle q̄ simpliciter cedat lucro viri: quia. d. l. sicut que dicit q̄ debet esse in officio viri debet intelligi scilicet ad debitum reddendum glo. ibidem intelligenda est secundum q̄ dixi dum laborat in re viri pro vsu suo: alias non habet Veritatem: nec iure probatur. si Allio modo intelligitur ⁊ similiter. c. hec imago. ⁊. c. mulierem in quibus dicitur q̄ est pene fa mula viri ⁊ q̄ est de dominio viri. intellige non simpliciter sed secundum quid in quantum est sub eius cura. ⁊ debet regi ab eo ⁊ quo ad debitum cōiugale: alias non quia non transit in potestatem viri vt supra dictuz est vel dic q̄ predicta debent intelligi de operibus obligatorijs in domo puta coquina vel faciendi lectum aut scopandi ⁊ huiusmodi de quo vide. ſ. Peculium. §. xxxi.

¶ Utrū maritus possit verberare vxo- 3
rem. ff. fm. Dosti. ⁊ Bof. in. c. quemadmodum de vxore. q̄ sic ex magna cā ⁊ leni verberatione ar. in. l. precepto rias. ff. ad. l. acgl. de hōi. ad audientiā. Sed sine causa vel graviter verberās vir punitur ad dandū ei tertiam partē donationis ꝓpter nuptias vt in aut. vt liceat ma. ⁊ aux. §. si quis autez ꝓpzi am ⁊. C. de repudijs aut. sed non iure vnde in. l. consensu. C. de repu. dicitur q̄ verbera ingenuis aliena sunt facit glo. vij. q. i. in. c. sicut.

¶ Utrum vir possit interficere vxorez 4
adulterantem. ff. lex ciuilis penam nō imponit. l. graccus. C. de adulte. xxxij. q. y. inter hec si inuenit in actu adulterij sed lex diuina sic dicit Non occides Et ideo non licet vide Domicidium i. §. vi.

¶ Utrum vxor possit agere ad restitu 5
tionē dotis viuēte viro. ff. fm Pan. in c. ex litteris de pigno. q̄ sic si vir incepit male vti substātia sua ⁊ male versari. ⁊ dicitur male versari quando extra patria sua ꝓpter maleficium pro priuz ⁊ maxime cum perueniturad distractionez bonorum. d. c. per vras: videtur tex. in. l. vbi. C. de iure do. etiā q̄ possit petere donationem ꝓpter nuptias licet alij quo ad donationez predictam contrarium teneāt. Item potest petere vbi matrimonium venit se parandum quo ad thorum vt in. c. i. de dote post dnoz. resti.

¶ Utrum vxor habens vir. ꝓdigū li- 6
cite possit ascondere aliqua bona eo inuito vide Furtum. §. xxv.

¶ De dote vide. ſ. Bos de donatione 7
inter vi. ⁊ vxo. ſ. Bonatio. De debito vide debitum de voto vide. ſ. votum

ij.§.vlij.De parafrenalibus xxoris habes.ff. Parafrenalia.

8 ¶ Utrū possit de rebus viri prouidere filijs prius matrimony.ff. q non nisi fm q pōt elemosynas facere.vt.ff. Elemosyna.§.vij.

9 ¶ Utrū vxor teneat̄ sequi virū suum ff.fm q collegio ex no.in.c.si quis ne cessitate.xxxiij.q.ij.q aut trāsfert domicilū ꝛ sic tenetur eum sequi.Et hoc verū nisi pactum fuisset v nō transferret qz sic non teneret nisi post pactum aliqua necessitas aduenerit que ipedi ret maritum ibi manere.puta infirmitas vel capitalis inimicitia.quia sic tenetur sequi non obstante pacto arg.c. vnaquęq;.xiij.q.ij. Si vō nō trāsfert domicilium sic non tenetur eū sequi. fm No.Similiter nō tenetur eum sequi si est vagabundus.fm glo.in.d.c. vnaquęq;.nisi sciens eum vagabundum cōtraxit eū eo.qz sic tenetur.Hoc totū limito verū qñ ex causa honesta. vel trāsfert domicilū vel est vagabundus. Secus si ex cā ihonesta vel si vel let eā trahere ad peccatum vel iminueret sibi periculum vite.qz sic non teneretur.eū seq.vt sentit glo. in.d.c. si qs Facit.l.q nisi.ff.de oper.liber.vbi patet q libertus non tenetur sequi domi nū vagabundū ad pstandū ei operas vide in.c.de illis de spons.

Pocrisis vide.§.simulatio.

Poteca vide pignus.

Ronia vide Iisa.h.

Strio vide in Isa.h.

Elus Proprie est tristitia de bono alterius nō ex eo qđ ille hz.sed ex eo qđ sibi deest dicit philoso.ij.ethicorum. ꝛ si est iste zelus circa bona hōesta est laudabilis hz illud prie comi.xiij.emulantini catissimata meliora.Si vero est de malibus sic pōt esse cum peccato sicut auaritia.Si āt qs dolet de bono alterius qz eū excedit in talibus bonis sic est in uicia Incipitur etiā aliqñ zelus p seruore seu cōmotiōe diuine caritatis vt in ps.zelus domꝰ tue comedit me ꝛc. Et iste zelus postremo dictus fuit qui me ad prefatam angelicaꝫ sūmam cōponendam coegit ad laudem dñi nri Jesu xpi cui est honor ꝛ gloria in secula seculoꝝ.Amen. Laus deo.

Rigistrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ꝛ ꝓ ꝝ A B C D. Omnes sūt octerni exceptis C D qui sunt quinterni ꝛ primus in qua tabula est descripta qui ē quaternus

Ad lectorem

Numāo angelicas gcūq; audire loq̄las
Ore cupis:presens plege lege lector op⁹
Hic sacros canones. Hic ꝛ ciuilia iura.
Hic sancte inuenies religionis opes.
Maria multoꝝ qđ vix dabat añ liboꝝ
Sarciat:id ągelica dat tibi sūma breuis
Angelꝰ ē auctor.sacri decꝰ ordinis igens
Seraphici: ꝛ tāte Religionis honos.
Sz plūbo veneta formatꝫ pagāinꝰ vrbe
Vnius cui pmꝰ nunc dat artis honos
Brixia cui patria est claroꝝ tecta viroꝝ
Pro quo tota viget nobilitata domus.
Auctoꝛē atq; opus ipressum felicia dona
Clauassina tua terra beata viro
Nec carleta minꝰ gens felix vñ creatus.
Angelꝰ angelicis dignꝰ adesse choris.

¶ Explicit sūma angelica de casibus cōscie p fratrē Angelū de clauasio ꝓpillata maxima cū diligentia reuisa: ꝛ fideli studio emendata sicut̄ ipsius opus p se satis attestabitur. Uenetijs impressa per Paganinum de paganinis Brixiensem anno dñi.M.cccc.xcix.die xo septimo Junij.

C Rubice iuris ciuilis ⁊ canonici. ⁊ primo rubrice. flor. ⁊ primo. ff. veteris.

1 Adoptionibus
4 Alicatione iudicij mutādi cā scā
9 Ad legem acquiliam
10 Ad exhibendum
11 Aleatoribus
14 Ad legem rodiam de iactu
14 Ad senatusconsultum macedonianum
16 Ad veleianum
19 Actionibus empti ⁊ venditi
1 Onstitutionibus principium
3 Calumniatorib⁹
4 Capitis diminutione
8 Communia prediorum
10 Communi dividundo iudicio
17 Conditione causa data
17 Conditione ob turpem causam
17 Conditione indebiti
17 Conditione sine causa
13 Conditione furtiua
13 Conditione ex lege
13 Conditione triticaria
13 Constituta pecunia
13 Commodati vel econtra
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione
1 Ouisione rerum
4 Dolo malo
16 Depositi vel econtra
20 Distractione pignorum
24 Donationibus inter virum ⁊ vxorem
24 Diuortijs
2 Eo per quem factum est
2 Edendo
4 Eo quod metus causa
4 Ex quibus causis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Extimatoria actione
21 Edilicio edicto ⁊ redhibitoria actione
21 Euictionibus ⁊ duple stipulationib⁹
21 Exceptione rei vendite ⁊ tradite
2 Erijs ⁊ dilationibus
5 Fideicommissoria hereditatis petitione
10 Finium regundorum
10 Familie herciscunde
22 Fide instrumentorum
23 Fundo dotali 11 Fugitiuis seruis
1 Hijs qui sunt sui vel alieni iuris
3 His qui notantur infamia
9 His. qui deiecerunt vel effuderunt
18 Hereditate vel actione vendita
1 Iustitia ⁊ iure
2 Iurisditione omnium iudicum
2 In ius vocando
2 In ius vocati vt eant
4 In integrum restitutionibus
5 Iudicijs
5 Inofficioso testamento
11 Interrogatorijs actionibus
12 Iureiurando
12 In litem iurando
14 Institoria actione
15 In rem verso
18 In diem adictione
20 In quibus cāis pignus tacite ℨhitur
22 Iuris ⁊ facti ignorantia
23 Iure dotium
1 Legibus ⁊ senatusconsultis ⁊ longa consuetudine
18 Lege cōmissoria
19 Locati conducti
4 Minoribus viginti quinq; annis
4 Mandatis principum
11 Monumento inferendo
17 Mandati vel econtra
2 Neque eū qui ius vocat⁹ ē vi exigat
3 Negocijs gestis
4 Naute caupones stabularij
9 Noxalibus actionibus
22 Nautico fenore
1 Origine iuris
1 Officio consulis
1 Officio prefati pretorio
1 Officio prefati vrbis
1 Officio questorum
1 Officio pretorum
1 Officio prefati vigilum
1 Officio proconsulis ⁊ legati
1 Officio prefati augustalis
1 Officio presidis prouincie
1 Officio procuratoris cesaris
1 Officio iudicis
1 Officio ei⁹ cui mādata est iurisditio
1 Offō assessor 7 Optis fernor
2 Pactis ⁊ Postulando
3 Procuratoribus

5 Petitionne hereditatis
5 possessoria hereditatis petitiõe
6 publicana in rez actione
13 pignoratricia actione
15 peculio 17 pro socio
18 periculo z cõmodo rei vendite
19 prescriptis verbis
20 pignoribus z hypothecis
22 probationibus 23 pactis dotalibus

2 Quod cuiusq; iuris i alterꝫ statuerit
2 Qui tutelare cogãtur
3 Qui notantur infamia
3 Quod cuiuscq; vniuersitatis nomine
4 Quibus ex causis restitutio
4 Quod metus causa
7 Quãdo dies vsusfructus legati cedat
7 Quib⁹ modis vsusfructus amittatur
7 Quẽadmoduꝫ vsusfructuarius caueat
8 Quemadmodum seruitus amittatur
11 Quib⁹ rebus ad eundem iudicẽ eãt
14 Quod cum eo qui in aliena potestate est negociũ
15 Quando actio de peculio ẽ annalis
15 Quod iussu
20 Quib⁹ modis pignus tacite ẜhitur
20 Que res pignori obligari possunt
20 Qui potiores in pignoribus hẽantur
20 Quib⁹ mõis pign⁹ vl hypoteca soluit

1 Rerum diuisione z q̃litate
4 receptis arbitris z arbitrium
5 rei vendicatione
11 religiosis z sumptibus fuerum
12 reb⁹ creditis z si certũ petatur
18 Rescindenda venditione
19 rerum pmutatione
23 ritu nuptiarum
24 repudijs z diuortijs

1 Statu hominũ z Senatorib⁹
2 Si qs iudicẽti nõ obtẽpauerit
2 Si qs in ius vocat⁹ nõ ierit
2 Si ex noxali causa agat
2 Si quis cautionibus iudicio fiſtendi
5 Si pars hereditatis petatur
6 Si ager vectigalibus vel emphiteuticarius petatur
7 Si vsusfructus petatur vel ad alium ptinere negetur 8 Seruitutibus
8 Seruitutibus rusticorum predioꝝ
8 Seruitutibus vrbanorum predioꝝ
8 Si seruitus vendicetur vel ad alium pertinere negetur
9 Si q̃drupes pauperi ẽ fecisse dicatur
11 Seruo corrupto
11 Seruis fugitiuis
11 Si mensor falsum modum dixerit
22 Si certum petatur
18 Seruis exportandis

2 Ranſactiõib⁹ 13 triticaria
14 Tributoria actione
22 testibus 22 traiecticia pecunia

7 Usufructu z quemadmoduꝫ qs vsufructu vtatur
7 vsufructu accrescendo
7 vsufructu eaꝫ rez q̃ vsusfructus
8 vsu z habitatione
7 vsufructuarius quẽadmodum caueat
22 vsuris z fructibus

Rubrice insortati

2 Actione rerũ ammotarũ
3 administratiõe z periculo tutorũ
3 auctoritate z cõsensu tutorum
6 acgrẽda vel obtinenda hereditate
6 ad senatusconsultum silanianũ
10 annuis legatis z fideicõmissis
11 alimentis z cibarijs legatis
11 aureo z argento legato
11 adimendis z transferẽdis legatis
12 ad legem falcidiam
13 senatusconsultum trebellianũ
15 assignãdis libertis
15 Bad senatusconsultum tertullianũ
14 Bonorum possessionibus
14 Bonoꝝ possessiõe furioso muto ꝛc.
14 bonoꝝ possessione ẜ tabulas
14 bonoꝝ possessione ẜ tabulas
14 bonoꝝ possessiõe ex testamẽto militis
15 bonis libertorum
12 Concubinis
3 cõfirmando tutore vel curatore
4 cõtrario iudicio tutele z vtili actiõe
4 curatoribus furiosi
5 conditionibus institutionum
12 conditionibus demonstrationibus
14 contra tabulas
14 collatione bonorum
14 cõtingẽdis cũ emancipato liberis eius
14 Ocarboniano edicto
10 Ote plegatis 14 dotis collatiõe

4 Excusationibus z tpibus eorū
4 Excusatione tutorum,
4 to qui pro tutore vel curatore negocia gesserit
4 Iudicatoribus z nominatoribus heredibus tu. z cu.
10 Iudo instructo z instro legato
15 Radib⁹ z affinitatibus
5 Hijs que in testo delentur
5 Heredibus instituendis
11 his q̄ pene cā i testo relinquūt
11 his que pro nō scripto hntur
11 his quibus vt indignis
2 Hdpetis i rebus dotalibus factis
5 Iniusto rupto z irrito testo
5 Iure deliberādi & iure codicillorum
14 Iure patronatus
2 Iberis agnoscēdis
3 Legitimis tutoribus
5 liberis z posthumis
7 legatis z fideicōmissis.i.
8 legatis z fideicōmissis.ij.
9 legatis z fideicōmissis.iij.
11 liberatione legata
14 legat| pstādis ꝫ tabulas bonor pos|
15 libert| vniuersitatū sessiōe petūs
4 Magistratibus conuenientis
6 Militari testamento
10 Optione z electione legata
14 Oseq̄uijs a liberis z libertis
10 Operis libertorum
15 Peculio legato 10 penu legata
3 Qui petant tutores vel curatores
3 Qñ ex facto tutor vl curatorū
4 Quod cum falso tutore
6 Quēadmodū testamenta aperiātur
13 Qñ dies legatorum cedit
15 Quib⁹ non cōpetit bonor possessio
15 Quis ordo bonor possessiōe seruet
4 Reb⁹ eor⁹ q̄ sū tutella vl cura sē
11 reb⁹ dubijs 11 resa catholitana
1 Soluto matrimonio z quemadmodum dos petatur
1 Si mr vētri noie i possessiōe mittat
1 Si mulier vētris noie calūnie causa
3 Suspectis tutorib⁹ ac curatoribus
6 Si omissa causa testamenti
Si quis aliquem testari phibuerit
10 Seruitute legata
10 Suppelectili legata
12 Si cui plus q̄ per.l.falcidiam
14 Si tabule testamenti extabunt
14 Si a parente q̄ fuerit manumissus
14 Si q̄d in fraudē patroni factū sit
15 Si tabule testamenti nulle extabunt
15 Successorio edicto
15 Suis z legitimis heredibus
3 Utelis z testamentaria tutella
3 Tutoribus z cura datis ab his
4 Tutellis z rōnibus distrahēdis
5 Testamētis z q̄ testamēta facere possit
10 Tritico vino z oleo legato
2 Ventre inspiciendo
4 vbi pupilli educari vel morari dēat
5 vulgari z pupillari substitutiōe
10 vsu z usufructu legato
13 vt legatorum causa caueatur
13 vt in possessionem legatorum
14 vētre possessionē mittēdo. z curatore eius
15 vnde legitimi
15 vnde liberi 15 vnde cognati
15 vnde vir z vxor
15 Ueteranorum z militum successione
15 vt ex legibus z senatusc̄ōsultis bonorum possessio detur

Rubrice. ff. nouū.

1 Aqua pluuiali arcenda
2 Adoptione libertatis
3 acquirendo rerum dñio
3 acquirenda possessione
5 aqua quotidiana z estiua
5 arboribus cedendis
6 actionibus z obligationibus
8 acceptilationibus
9 arboris furtiꝫ cesarū 9 abigeis
10 accusatiōibus z inscriptionib⁹
10 ad legem iuliam maiestatis
10 ad legem iuliam de adulteriis
10 ad legem iuliam de vi publica
10 ad legem cornelia de sicariis
10 ad legem cornelia de falsis
10 ad legem pompeiam de parricidijs
10 ad legem iuliam repetundarū
10 ad legem iuliam de annona
10 ad legem iuliaꝫ de vi priuata
10 ad legem iuliam peculatus
10 ad legem iuliam ambitus
10 ad legem fabiam de plagiarijs

10 Ad senatusconsultum turpillianum
11 Appellationibus ꝛ relationibus
11 A quibus appellare non licet
11 Appellationibus recipiendis
11 An per alium causa appellationis
11 Apud eum ad quē appellat̄ altā cām
11 Ad municipales ꝛ de incolis
12 Albo scribendo
12 Administratōe rez ad ciuitatē ptinētiū
4 Bonis indicis auctoritate poss.
10 Bonis dānatorum
10 Bonis eorum qui ante sententiā mor tem sibi cōsciuerunt
2 Collusione detegenda
4 Confessis
4 Confessione bonorum
4 Curatore bonis dando
5 Coactis 9 Concussiōibus
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stelionatus
9 Collegijs illicitis ꝛ coꝛpoꝛibus
10 Custodia reorum ꝛ exhibitione
10 Cadauerib⁹ punitorum
11 Captiuis postliminiū reuersis
11 Castrēsi peculio 12 Censib⁹
1 Animo furti facto 1 Donatiōib⁹
1 Donatiōe causa mortis
1 Diuersis ꝛ tpalibus p̄scriptionibus
6 Doli mali exceptione
6 Duobus reis constituendis
12 Decurionibus ꝛ eoꝛuz filijs
11 Decretis ab ordine faciendis
22 Dictione libertatis
4 Ex gb⁹ causis i possessionē eat
6 Exceptionib⁹ ꝛ p̄scriptionibus
6 Exceptione rei iudicate
6 Exceptione doli mali
9 Extraoꝛdinarijs criminibus
9 Efractoꝛibus ꝛ expilatoꝛibus
11 Eum qui appellanti
12 Extraoꝛdinarijs cognitionibus
2 Fideicōmissarijs libertatibus
5 Fluminibus ꝛ ne qd i fluminle publico rippa ve eius fiat 5 Fonte
8 Fideiussoꝛibus ꝛ mandatoꝛibus
9 Furtis
9 Furti aduersus nautas
9 Furibus balneariis
5 Lande legenda
2 Iure aureoꝛum annuloꝛuz
5 Interdictis seu extoꝛdinarijs actionibus
5 Itinere actuq; priuato
8 Iudicatum solui
9 Incendio ruina naufragio
9 Iniurijs ꝛ famosis libellis
10 Interdictis ꝛ relegatis ꝛ deportatis
11 Jure fisci 12 Jure immunitatis
2 Liberali causa
5 Locis ꝛ itineribus publicis
5 Loco publico fruendo
5 Libero homine exhibendo
5 Libertis exhibendis seu deducendis
6 Litigiosis 11 Libellis dimissoꝛijs
12 Legationibus
2 Manumissionibus
2 Manumissis vindicta
2 Manumissionibus que seruis
2 Manumissis testō 5 Migrando
12 Muneribus ꝛ honoꝛibus
2 Natalibus restituendis
2 Ne de statu defunctoꝛum post quinquennium queratur
5 Ne vis fiat ei q̄ possessionē missus ē
5 Ne quid in loco sacro fiat
5 Ne qd i loco publico vel itinere fiat
5 Ne qd in flumine publico rippa ve eius fiat quo aliter aqua fluat
8 Nouationibus ꝛ delegationibus
11 Nil innouari appellatiōe pendente
12 Nundinis
1 Oꝑis noui nunciatiōe
2 Oꝑibus publicis
1 Publicanis ꝛ vectigalib⁹
3 Pro soluto 3 Pro emptoꝛe
3 Pro herede 3 Pro donato
3 Pro derelicto 3 pro legato
3 Pro dote 3 pro suo
4 Priuilegijs creditoꝛum
5 Precario
8 Pretoꝛij stipulationibus
9 Priuatis delictis
9 Priuaricationibus
9 Popularibus actionib⁹
10 Publicis iudicijs 10 penis
11 Priuilegijs veteranoꝛum
12 Policitationibus
12 Prosonetis

2 Qui sine manumissione
2 Qui & a quib⁹ manumissi
2 Quib⁹ ad libertatē pclamare si licet
4 Quib⁹ ex causis in possessionē eatur
4 Que i fraudē creditorum facta sunt
5 Quor bonor 5 Quor legator
5 Quod vi aut clā
6 Quorum rerum actio non datur
10 Questionibus
11 Quis & a quo appelletur
11 Quando appellandū sit
11 Que imie sine appellatiōe rescindunt
4 Re iudicata & de effectu sniarum
4 Rebus auctoritate iudicis possidendis
5 Ripa munienda
5 Ritus 5 Remissionib⁹
8 Rem pupilli salua fore
8 Rem ratā habere & de ratihabitione
9 Receptatoribus
10 Requirendis reis
11 Re militari 12 Regulis iuris
2 Statu liberis
2 Si libertin⁹ ingenu⁹ esse dicat
2 Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus impendat
5 Salviano interdicto
7 Stipulationibus & liberationibus
8 Solutionibus & liberationibus
9 Si quis testō liber eē iussus fuerit
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulchro violato
10 Sententiam passis & restitutis
11 Si tutor vel curator vel magistratus
11 Si pendente appellatione
5 Tabulis exhibendis
9 Termino moto
9 Digno iniuncto
3 Usucapionibus & vsurpatiōib⁹
5 Via publica & si quid in ea
5 Ut in flumie publico nauigare liceat
5 Via publica & itinere reficiendo
5 Ui & vi armata
5 Uti possidetis 5 Utrobi
7 Uerborum obligationibus
9 Ui bonorum raptorum
12 Uacatione & excusatione munerum
12 Uariis & extraordinariis cognitionib⁹
12 Uerborum & rerum significatione

C Rubrice Codicis

1 Apostatis
1 Episcopis & clericis
1 Annonis
2 aduocatis diuersorum iudicum
2 aduocatis diuersorum iudiciorum
2 aduocatis fisci
2 alienatione iudicij mutandi cā facta
3 ad exhibendum
3 alee vsu & aleatoribus
4 actionibus & obligationibus
4 an seru⁹ ex suo facto post manumiss.
4 actionibus hereditarijs
4 actionibus empti & venditi
4 ad senatusconsultū macedonianum
4 ad senatusconsultum velleianum
5 alendis liberis
5 administratione tutor & curatorum
5 alimentis pupillo prestandis
5 arbitrij tutelle 5 auctate pstāda
5 actore tutore seu curatore
6 ad senatusconsultum trebellianum
6 ad legē falcidiā
6 ad senatusconsultum tertullianum
6 ad senatusconsultum orphicianum
6 assertione tollenda
7 acquirenda vel retinenda possessione
7 aduersus creditorem
7 annali exceptione italici contractus
7 alluuionibus & palludib⁹ pascuis &c.
7 appellationibus & relationibus
8 acceptilationibus
8 adoptionib⁹ 9 accusatiōibus
9 ad legem iuliam maiestatis
9 ad legē iuliā de adulteriis & stupro
9 ad legem iuliā de vi publica & priuata
9 ad legem corneliam de sicariis
9 ad legem famosi de plagiarijs
9 ad legem viscellam
9 ad legem corneliam de falsis
9 ad legem iuliam repetundarum
9 ad legem iuliam ambitus
9 abigeis 9 abolitionibus
9 ad senatusconsultum turpillianum
6 Bonis libtor & iure patronat⁹
6 Bonor possessiōe ē tabulas libertī

6 Bonoꝝ possessione ꝛ tabulas
6 Bonis maternis
6 Bonis q̃ liberis in ptāte constitutis
7 Bonis auctoritate iudicis possidēdis
9 Bonis coꝝ q̃ sibi morte cōscīuerunt
9 Bonis ꝓscriptoꝝ seu dānatorum
1 Omnibus rei militaris
1 Cōtractuꝫ iudicum ꝛ eorum que sunt circa eos
2 Cauſis in quibus infamia' irrogatur
3 Cōmuni dividendo
3 Cōmunia vtriuſq; iudicij
3 Consortibus ꝛ eiuſdem litis
4 Conditione indebiti
4 Conditione ob causa datorum
4 Conditione furtiua
4 Conditione ob turpem cām
4 Conditione ex lege siue sine causa
4 Conſtituta pecunia
4 Comodati 4 Cōpēſationibus
4 Contrahenda emptione
4 Cōtum rerum alienatione
4 Cōmercis ꝛ mercatoribus
5 Cōcubinis 5 Cōfirmādo tutore
5 Contrario iudicio tutelle
5 Curatori furtoſi ꝛ prodigi
6 Carboniano edicto
6 Collationibus 6 Codicillis
6 Cōia de legatis vel fideicōmiſſis
6 Conditionibus inſert] tā in legatis q̃ in fideicōmiſſis
6 Caducis tollendis
6 Cōia de ſucceſſionibus
7 Cōi ſeruo manumiſſo
7 Cōia de manumiſſionibus
7 Cōia de vſucapionibus
7 Concluſione detegenda
7 Cōminationes vel epiſtolas
7 Confeſſio
7 Cum de monumentanea poſſeſſione fuerit appellatum
8 Cōtrahēda ꝛ cōmittēda ſtipulatiōe
8 Creditoꝝ eiectionē pignoris ñ debē
9 Cuſtodia reoꝝ 9 Crīe peculat⁹
9 Crimine ſacrilegij
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine ſtelionatus
9 Calumniatoribus
1 Diuerſis reſcriptis ꝛ pgmaticis ſanctionibus
1 Defenſoribus ciuitatum
2 Dolo malo 3 Dilationibus
4 Delictis defunctorum in q̃tum ꝛ in quibus heredes conueniantur
4 depoſiti
5 Donationibus ante nuptias
5 Donis p̃miſſiōe vl nuda pollicitatōe
5 Dote cauta non numerata
5 Donationibus inter virū ꝛ vxorem
5 Diuortio facto apō quē liberi educēt
5 Dividenda tutella
7 Diticia libertate tollenda
8 Diſtractione pignorum
8 Debitore venditionē pignoris impedire non poſſe
8 Duobus reis ſtipulādis ꝛ pmittēdis
8 Donationibus
8 Donationibus cauſa mortis
8 Donatione ſub mō vel ſub cōditiōe
2 Epiſcopis ꝛ clericis
1 Epali audia ꝛ diuerſis caplis
1 Edendo 2 Erroꝝ calculi
2 Erroꝝ aduocatorum
2 Etiā p̃ procuratorē in integrum reſtitutione agi poſ.
4 Ex delictis defunctorum
4 Exercitoria ꝛ inſtitoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui pro tutore negocia gerit
5 Excuſationibus ꝛ tpalibus eorum
5 Excuſatione veteranorum
6 Edicto diui adriani tollendo
7 Executione iudicate
8 Edificijs p̃uatis
8 Etiā ob cirographariam pecuniam pignus teneri
8 Exceptionibus ſeu preſcriptionibus
8 Euictionibus
8 Emancipationibus liberorum
9 Exhibendis vel tranſferēdis reis
9 Emendatione ſeruorum
9 Emendatione propinquoꝝ
2 Filioſa minore,
2 Fideiuſſoribus minorum,
2 Formul ꝛ ipetratōe actiōū ſublatis
3 Feriis 3 Familie herciſcunde
3 Finium regundorum
4 Fide inſtrumētoꝝ ꝛ amiſſione eoꝝ

5 Fundo dotali
5 Fideiussoribus tutorū ⁊ curatorum
6 Furtis ⁊ seruo corrupto
6 Fideicōmissis
6 Falsa cā adiecta legato ℓ fideicōmisso
7 Fideicōmissarijs libertatibus
7 Fructibus ⁊ litis expensis
8 Fideiussoribus ⁊ mandatoribus

9 Falsa mōeta 9 famosis libellis
9 Generali abolitione
1 Hereticis ⁊ manicheis
1 His q ad ecclesias cōfugiunt
1 His q in eccl̄ijs manumittūtur
1 His qui ad statuas confugiunt
2 His qui potentiorum nomine
2 His qui vi metus ve causa fiunt
2 His qui venia etatis impetrauerunt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Heunuchis
5 Heredibus tutorum
6 Heredibus instituendis
6 His quibus vt indignis
6 His que pene nomine relinquuntur
6 His que sub modo legati seu fideicō missi relinquuntur
6 his qui ante apertas tabulas
6 heredibus decurionuz
7 his q a nō domino mūmissi sunt
7 his q p metū iudicis ñ appellauerūt
8 his q i pōtū creditor loco succedunt
9 his q parētes vel liberos occiderunt
9 his qs sibi ascribunt in testamento
9 his q latrones vel crīminibus reos occultant

1 Iustiano codice confirmando⁹
1 Iustiano codice emendando
1 Iudeis 1 Iur⁹ ⁊ facti ignorātia
2 In ius vocando
2 In integrum restitutione minorum
2 In gb⁹ casib⁹ i integr restō nēaria ñ ē
2 In integrum restitutione postulata ne quid innouetur
2 Iureiurādo pp calūniā 3 Iudicijs
3 Iurisdītōe oītz iudicū ō foro ppetēti
3 In quibus casibus militantes fori p scriptione vti non possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficioso donationibus
3 Inofficiosis dotibus

4 Iure emphyteotico
5 Incestis ⁊ inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillum ⁊ tuto. vel cura.
5 Iure votum
5 In gb⁹ casib⁹ tm. hītt: tutor vel curator da. non potest
6 In litem iurando
5 In litem dando tutore vl curatore
6 Iure aureoz annulloz
6 Institutionibus ⁊ substitutiōibus vl restitutiōib⁹ sub pdītōe factis
6 Impubes ⁊ alijs substitutionibus
6 Iure deliberandi ⁊ de adeunda vel acquirenda hereditate
6 Indicta vidutate tollenda
7 Ingenuis ⁊ manumissis
7 Indicta libertate
7 In gb⁹ cāis cessat lōgi tpis p̄scriptio
8 Interdictis
8 In quibus causis ius pignoris tacite contrahatur
8 Iure dominij impetrando
8 Inutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Infantibus expositis liberis ⁊ seruis
8 Infirmandis penis celibatus ⁊ oz-
8 Iure libertorum batus
9 Iniurys
1 Legib⁹ ⁊ pstitutiōib⁹ pncipum
3 Litis contestatione
3 Lege aquilia
4 Locato ⁊ conducto
5 Legitima tutella
6 Libertinis ⁊ eoz filijs
6 Liberis preteritis ⁊ exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fusicia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Lōgi temporis prescriptione
8 Litigiosis
8 Lucrione pignoris
8 Liberis exhibendis seu deducendis

1 Mandatis principuz
1 Modo multarum
1 Magistratibus municipalibz
4 Mandati vel contra

4 Monopolijs ⁊ quętu negociatorum
5 Magistratibus quiendis
8 Manumissione pignoris
8 Mortis cā donationibus
9 Mulierib⁹ q̄ suis ꝓpijs se ītulerūt
9 Mutatione nominis
9 Maleficis ⁊ mathematicis
1 Quo codice cōponēdo
1 Noua cōstitutio federici
1 Ne iudeus xp̄ianum mancipium
1 Nemini licere signum saluatoris
1 Ne iudeus xp̄ianum mancipium
2 Nemini liceat potentioribus
2 Ne fiscus vel respublica
2 Negocis gestis
3 Ne quis in sua cā iudicet
3 Noxalibus actionibus
4 Ne uxor ꝑ marito vl̄ econtra quenia⁹
4 Ne filius ꝑ patre vel pater ꝑ filio
4 Non numerata pecunia
4 Nautico fenore
4 Nūdinis ⁊ nouis mercatoribus
4 Noua vectigalia instituī non posse
5 Nuptijs
5 Ne fideiussores dotiū dentur
5 Ne ꝑ dote mulieris
5 Nālibus liberis ⁊ matrib⁹ eorum
5 Ne tutor vl̄ curator⁹ vectigalia ꝓducāt
6 Necessarijs⁹ suis hꝰdib⁹ isti. vl̄ hōsti.
7 Ne de statu defunctorum post quinquē nium queratur
7 Nudo iure quiritum tollendo
7 Ne rei dīsice vel templorum
7 Ne liceat in vna eadēq̄ causa tertio prouocare
8 Nouationibus ⁊ delegationibus
9 Nulli aggeribus non rumpendis
9 Ne sine iussu principis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti pretorio africe
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio magistri militum
1 Officio questoris
1 Officio magistri officiorum
1 Officio comitis sacrarum largitionū
1 Officio comitis rerū priuatarum
1 Officio comitis sacri patrimonij
1 Officio pro consulis ⁊ legati
1 Officio comitis orientis
1 Officio prefecti augustalis
1 Officio vicarij ⁊ prefecti
1 Officio pretorum
1 Officio rectoris prouincie
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio ciuiliū iudicum
1 Officio militarium iudicum
1 Officio diuersorum iudicum
1 Offō ei⁹ q̄ vicē alicuius iudicis obti.
1 Officio iudicis alexandrie
3 Ordine iudiciorum
6 Operis libertorum
6 Obsequijs ꝓnis ꝓstādis a liberto
7 Ordine cognitionum
8 Operis noui nunciatione
8 Operibus publicis
1 Paganis sacrificijs ⁊ tēplis
1 Precib⁹ imperatori offerendis
2 Pactis ⁊ Postulando
2 Procuratoribus
3 Pedanis iudicibus
3 Plusquepetitionibus
3 Petitione hereditatis
4 Prohibita seqstratiōe pecunie
4 Probationibus
4 Plus valē q̄ agit cū q̄ filiate ꝓcipit
4 Pignoraticia actione
4 Per quas ꝑsonas nobis acquiritur
4 Pro socio
4 Patribus q̄ filios distraxerunt
4 Periculo ⁊ comodo rei vendite
4 Pactis inter emptorē ⁊ venditorem
4 Pact⁹ quēt⁹ tā sup. dote q̄ sup dōa.
5 Periculo tutor⁹ ⁊ curatorum
5 Predijs vl̄ alijs reb⁹ minor⁹ ñ. alie.
6 Posth. hꝰdib⁹ īstituēdis vl̄ exhef.
7 Periculo eius q̄ libertate interit
7 Pro donato
7 Prescriptōe lōgi tpis. x. vl̄. xx. an.
7 Prescriptōe. 30. vl̄. 40. annorum.
7 Pena iudicis q̄ male iudicauit
7 Priuilegio fisci 7 priuilegio dot⁹
8 Precario saluiano interdicto
8 Pignorib⁹ 8 Publicis opib⁹
8 Pretorio pignore vt in actionibus
8 Partu pignorū ⁊ omni cā
8 Pact⁹ pignor⁹ ⁊ ꝺ cōmissoria. l. re/
8 Patria potestate scindenda
8 Postliminio reuersis ⁊ redemptis ab

hostibus
9 Priuatis cacersibus 9 Penis
1 Quando libellus principi de lite contestata facta
2 Quibus causis infamia irrogatur
2 Qui & aduersus quos in integrum restitutio postulatur
2 Quibus ex causis in integrum restitutio matoribus datur
3 Qui prosua iurisditione iudices dare dari ve possint
3 Qui legitimas psonas hñt in iudicio
3 Qñ impator iter pupillos & viduas
3 Qñ ls vnicuiqs se sine iudice vidicat
4 Qñ fiscus vel puatus debitores
4 Qs cũ eo q i alie iurisdi. vel ptãte ẽ
4 Que res vẽdi non possunt. & qui vẽdere vel emere vtantur.
4 Que res exportari nõ pñt vl nõ dñt
4 Qñ liceat ab emptione discedere
5 Qui petant tutores vel curatores
5 Qui dare & dari tutores possint
5 Qñ mulier officio tutelle fungi põt
5 Qñ ex facto tutoris vel curatoris
5 Qñ tutores & curatores esse desinũt
5 Qui numero liberorum se excusant
5 Qui modo se. ex.
5 Qui etate se excusant
5 Qui numero tutellarum
5 Quando decreto opus non est
6 Qñ dies legati vel fideicõmissi cedãt
6 Qui admitti ad bonor possessio. pñt
6 Qñ ñ petẽtũ ptes petẽtib⁹ accrescãt
6 Qui testamenta facere pñt vel non.
6 Quẽadmodum testamenta aperiant
7 Quib⁹ cãis fuꝰ accipiũt pmiũ liber-
7 Qui manumitti nõ pñt tatis
7 Qui non pñt ad libertatẽ peruenire
7 Quib⁹ ad libertatẽ ꝓclamare non ls
7 Quib⁹ nõ obicit longi tpis scriptio
7 Quadrieny perscriptione
7 Qño & qñ index sniam proferre ds
7 Quibus res iudicata non nocet
7 Quando pronocare nõ est necesse
7 Quoꝝ appellatiões nõ recipiantur
7 Qui bonis cedere possint
8 Quor bonor 8 Quor legator
8 Que res pignori obligari possint
8 Qui potiores i pignoribus hẽantur
8 Que sit longa consuetudo
9 Qui accusare non possunt
9 Qñ ciuilis actio pæiudicet criminali
9 Questionibus
2 Reputatoibus q̃ fiunt in iudicio
2 Restõe militus & eor q rei publice
2 Receptis arbitris
2 Rescriptis 3 Rei vendicatione
3 Religiosis & sumptibus funerum
4 Rebus creditis & iureiurando
4 Riscindenda venditiõe
4 Rebus alienis non alienandis
4 Rem aliena gerentibus nõ iterdicti
4 Rer pmutatõe & de pscriptis verbis
5 Rei vxorie actõe in stipulatu actõe transfusa
5 Repudij & iudicio demorbi⁹ sblata
5 Rerum ammotarum
6 Repudiãdo bonorum possessione
6 Repudiãda vel abstinenda hereditate
7 Re iudicata
7 Res inter alios acta vel iudicata
7 Relationibus
7 reuocãdis his q̃ fiũt i fraudẽ creditor
8 ratiocinijs operum publicorum
8 remissione pignorum
8 reuocandis donationibus
9 raptu virginũ hõestar: seu viduarum
9 requirendis reis
1 Summa trinitate & fide catholi.
1 Senatusconsultus
1 Sacro scts ecclijs priuilegijs earum
1 Si q̃ ius vel vtilitatem publicam
1 Statuis & ymaginibus
2 Si tutor vel curator interuenerit
2 Si i cõi eadẽ cã i integr restitutio po
2 Si aduersus rẽ iudicatã stuleꝰ
2 Si aduersus venditionem pignoris
2 Si aduersus libertatem
2 Si aduersus donationem
2 Si aduersus transactionem
2 Si aduersus solutionem
2 Si aduersus dotem
2 Si aduersus delictum
2 Si aduersus vsucapionem
2 Si aduersus fiscum
2 Si aduersus creditorem
2 Si vt se ab hereditate abstineant
2 Si vt omissa hereditate vel bonor

possessione vel alīquid aliud
2 Si minor se maiorem dixerit
2 Si sepī i integr restitutio postulet
2 Si maior factī ratiz habuerit
2 Satisdādo
3 Sponsalibus sūptibus
3 Seruitutibus z aqua
4 Si certum petatur 4 Suffragio
4 Si fnus extero se emī mādauerit
4 Si pp publicas pstatiões vēditio facta non fuerit celebrata
4 Si sine cēsu vel reliquis
4 Si qs alteri vl sibi sub alterius nōie
4 Si seruus exportandus veniat
4 Si mācipiū ita veniat ne pstituatur
4 Si mancipium ita alienatum sit
5 Sponsalibus z arris, spōsaliciis
5 Si rector, puicie vel ad eā ptinētes
5 Si quacunqz pdictus ptāe vel ad eā pertinentes
5 Si nuptie ex rescripto pncipis petāt
5 Secundis nuptijs
5 Si secundo nupserit mulier
5 Soluto mīmonio z quēadmodum dos petatur
5 Si stante mīmonio dos soluitur
5 Si ex plīb⁹ tutorib⁹ vl curatorib⁹
5 Suspectis tutoribus
5 Si mater indēnitatē promisit
5 Si cōtra matris voluntatem
5 Si tutor non gesserit
5 Si ex falsis allegationibus
5 Si quis ignorans rez minoris
5 Si tutor reipublice.cā aberit
5 Si maior factus ratiz habuerit alie.
5 Seruis fugitiuis
6 Successorio edicto
6 Si in fraudem patroni
6 Si qs aliquē testari prohibuerit
6 Si omissa ea testamenti
6 Suis z lis hēdib⁹ z ex filia nepoti⁹
6 Senatusconsulto claudiano tollendo
7 Seruo pignori dato manumisso
7 Seruo cōmuni manumisso
7 Seruis reipublice manumittendis
7 Sententijs prefatoz
7 Sententijs prefati pretorio
7 Sententijs prefati recitandis
7 Snijs z iterlocutōib⁹ eius iudicū
7 Sententia q̄ sine certa Etitate
7 Snijs q̄ p eo qō interest pferuntur
7 Si a nō competenti iudice
7 Sententiam rescindi nō posse
7 Si ples sit vna snia fuerint pdēnate
7 Si ex falsis istrumentis
7 Si pēdente appellatione mors interuenerit
7 Si vn⁹ ex plīb⁹ appellauerit
7 Si de momentanea possessione fuerit appellatum
8 Si p vis vl alio mō pturbata absitia
8 Salutio interdicto fit possessio
8 Si res aliena pignori data sit
8 Si antigor creditor pign⁹ vēdiderit
8 Si cā iudicati pignus captum sit
8 Si cōi res pignori data sit
8 Si pignus pignori datum sit
8 Si venditio pignore agatur
8 Si vnus ex plīb⁹ heredib⁹ creditoris
8 Si pignoris conuentione
8 Solutionibus z liberationibus
9 Si reus vel accusator mortu⁹ fuerit
9 Si quis iperatori maledixerit
9 Si qs cā cui⁹ tutor fuerit corruperit
9 Sepulcro violato
9 Seditiosis z his qui plebem
9 Sententiam passis z restitutis
2 Translationibus
2 Tpibus in integrū restitutionis
4 Testib⁹ 5 Testamentaria tutelle
5 Tutorib⁹ vel curatoribus illustrium personarum
5 Tutore vel curatore q̄ nō satisfecit
5 Tutorib⁹ suspectis 6 Testō militū
6 Testis z quēadmodū testā ordinent
7 Testamentaria manumissione
7 Tpibus z reparatiōib⁹ appellationuz
8 Tabulis exhibendis
1 Ueteri iure enucleando
1 Ut lite pendente vel post
1 Ut oēs tā ciuiles q̄ milita res post administrationem
2 Ut nemo p̄natus titulo predijs
2 Ut que desunt aduocatis partium iudex suppleat
2 Ut nemini liceat sine iudicis auctē
2 Ut nēini liceat sine iudice se vindicare
2 Ubi z apd quē cognitio restituēdi

2 Uxoribus militum ꝛ eorum qui
3 Ut nẽo iur⁹ agere cogat vl accusare
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de ratiociniis agi oꝫ
3 Ubi de possessiõe agi oꝫ
3 Ubi ꝙs decurial vel cohortal
3 Ubi causa fiscalis agitur
3 Ubi de fideicõmisso agi oꝫ
3 Ubi de crimine agi oꝫ
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi queniat ꝙ certo loco promissi
3 Ubi de causa status agi oꝫ
3 Ubi senatores vel clarissimi viri
5 Usufructu ꝛ habitatiõe
4 Ut actiões ab hẽdibus ꝛ ꝛ heredes
4 Usuris incipiant
4 Uectigalib⁹ ꝛ cõmissis
5 Ut mulier si ante annale spacium se marito coniunxit
5 Ubi petat tutor vel curator
5 Ubi pupilli educantur
5 Usuris pupillaribus
5 Ubi cause post pubertatem
6 Unde legitimi ꝛ vnde cognati
6 Unde liberi 6 Unde vir ꝛ vxor
6 Uerbor ꝛ rer signigcatiõe
6 Usuris ꝛ fructibus legatorum
6 Ut in possessione fideicõmissor vel legator seruandor cã mittẽdi
7 Uenditione libertatis
7 Usucaptione ꝓ emptore
7 Usucapione pro donato
7 Usucapione pro dote
7 Usucapiõe pro herede
7 Usucapione transformanda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi 8 Uti possidetis
9 Ut. i. certũ tpo crialis qõ terminetur
9 Ui bonorum raptorum
Colle. Rubrice autenticorum
3 Administrãtib⁹ officiis in sacris appellationibus
4 Appellatiõib⁹ ꝛ itra. ꝙ tpa oꝫ appel-
6 Apõ ꝙs oꝫ cãs dicere mõeant
6 armis 7 administrationibus
8 appellationibus
9 Qui alienatione ꝛ emphiteosi
4 Omnibus
5 Consulũ ꝙ ex adscripticio ꝛ libꝫ natos
6 Cõsanguineis ꝛ veterinis
6 Cõstitutio ꝙ de dignitatib⁹ ꝛ ẽpatu
8 Constitutio innouat legem
9 Collatoribus ꝛ alijs capitulis
3 Censoribus ciuitatem
6 Depositoĩb⁹ ꝛ denũciatoĩb⁹ inginu
7 Duobus reis rum
5 Ecclesiasticar rerũ immobiliũ alienatione
5 Exhibẽdis ꝛ introducendis reis
7 Equalitate dotis
7 Executoribus ꝛ qui cõueniuntur
9 Ecclesiasticis tutellis
1 Fideiussoribus ꝛ mandatoribus ꝛ solutionibus
3 Filius añ dotalia instrumenta natis
1 Heredibus ꝛ falcidia
5 His ꝙ ingrediũtur ad appell.
6 His ꝙ ingrediũtur mõasteria
6 Hec cõstitutio interpretat priorem
8 Hec ꝑstitutio innouat ꝑstitutionem ꝙ ꝑscriptionẽ. c. annoꝝ
9 Heredibus ab itestato venientibus
2 Usuris dũ qs ꝑstatur ab his qui administrationem accipiunt
2 Incestis ꝛ inutilibus nuptijs
5 Iureiurando a morĩte prestito
6 Instrumentorum cautela ꝛ fide
6 Iudicibus
7 Immẽsis dõatiõibus in filios factis
8 In medio luis si fieri sacras formas
9 Interdictis collegi eis hereticorum
3 Lenonibus
8 Litigiosis ꝛ decima pte litis
1 Monachis
3 Mẽsura ordinãdor clericor
5 Mandatis principum
3 Ministrantibus in sacris officijs
1 Non eligẽdo sibo nubentes
2 Non alienandis aut permutandis rebus ecclesie
4 Nullus agricole traditione tenere ꝙ
4 Nuptijs lius terram
5 Noui operis nunciatione
8 Necꝫ vir ꝙ ex uote est
8 Priuilegijs dotis
9 Priuilegijs archiepi
1 Quomõ oporteat epos ꝛ alios clicos ad ordinationez pduci

6 Questore
6 Quib⁹ mõis nãles effi.ltimi
6 Quib⁹ mõis nãles efficiũtur sui
2 Referendarijs palaciũ sacri
4 Restitutiõib⁹ ⁊ ea q̃ partit i.xt. mense post mortem viri
7 Reis pmittẽdis 8 Restõnibus
9 Restitutionibus fideicõmissi
9 Raptis mulierib⁹ q̃ rapto.nubunt
2 Scriptum exemplar
5 Scenicas nõ solũ fideiussorem
9 Sanctissimis epis pstant
2 Tabulatio viceconsulis
3 Triente ⁊ semisse
4 Tabelliõib⁹ 8 Testibus
7 Tpe nõ solute pecũie sup dote
8 Testamentis imperfectis
1 Ut determiat⁹ sit numer⁹ clicox
2 Ut iudices sine q̃quo suffragio
2 Ut ecclia romana.c.an. prescri. gau.
4 Ut nullus mutuans agricole teneat eius terram
4 Ut pthocola diuidãtur in chartis
5 Ut preponat nomẽ impatoris
5 Ut nõ fiãt pignoratões p alijs põis
5 Ut decetero ꝯmutationes ecclĩastica rum rerum
5 Ut ea q̃ vocãtur insinuata sup clicis
5 Ut clici q̃ fecẽrãt alijs p eis sbrogat̃
5 Ut in priuatis domibus sacra ministeria non fiant
5 Ut imobilia añ nuptiale dõationem
5 Ut facte noue cõstitutiones
5 Ut clerico sacra de expensis
5 Ut nullus fabricet oratoriũ domum preter voluntatem epi
5 Ut ab illustribus. ⁊ qui super eas dignitatem sunt
5 Ut defuncti seu funera eoꝝ nõ iniurientur a creditoribus
5 Ut vrbane ordinarie prefecture
5 Ut oẽs obediãt iudicib⁹ puinciar
6 Ut hi qui obligatas se res hẽre phibent minorum
6 Ut nõ luxurientur ꝑ natur̃
6 Ut liberti decetero auro non egeant
6 Ut clici apos pprios ipos ꝙueniãt
7 Ut sine phibitione mres obtrices ⁊ creditrices tutela gerãt minorum
7 Ut exactiõe instante dotis
8 Ut nec̃ miles nec̃ federatus
8 Ut amisse visiões pscriptiões hẽant
8 Ut cũ de appellatõe cognoscit
8 Ut liceat matri ⁊ auie
8 Ut diuine iussiones
9 Ut spõsalia largitas sit spãlis ꝺctus
9 vt litigantes iurent
9 vt iudices si expectẽt sacras iussiões
9 vt nulli iudicũ liceat hẽre loci se ruatores
9 vt fratrũ filij succedant
9 vt differentes iudices
9 vsuris nauticis

¶ Rubrice institutionum

1 Adoptionibus
1 Attiliano tutore
1 auctoritate tutoꝝ
2 adẽptiõe legatorum ⁊ translatiõe si deicõmissorum
3 assignatione libertorum
3 acquisitione per arrogationem
4 acceptilatiõib⁹ 4 actionibus
3 Bonorum possessionibus
4 Bonorum vi raptorum
1 Capitis dim inutione
2 curatorib⁹ 2 codicillis
3 contrahenda emptione
2 Donationibs
3 De cõsensu ⁊ obligatione
3 De duob⁹ reis stipulãdi ⁊ pmittẽdi
3 Diuisiõe stipulationum
1 Ex qbus cãis manumittere nõ ly
1 Excusationibus tutorum
2 Exhereditate liberorum
3 Eo cui libertatis cã bona adiciuntur
3 Emptione ⁊ venditione
4 Exceptionibus
1 Faduciaria tutella
2 Fideicõissarys hereditatibus
3 Fideiussoribus
3 Gradibus cognationum
1 Ius qui sui vl alieni iuris sunt
2 Heredibus instituendis
2 Hereditate libertorum
2 Heredũ qualitate ⁊ differentia
3 Hereditatib⁹ q̃ ab intestato deferunt
1 Iusticia ⁊ iure
1 Iure naturali gentium ⁊ ciuili

1 Jure personarum
1 Ingenuis & libertinis
2 Inofficioso testamento
2 Jure codicillorum
3 Inutilibus stipulationibus
4 Injurijs 4 Interdictis

1 Libertinis
1 Lege fuscia caniua tollenda
1 Legitima agnatorum tutella
1 Legitima parentũ tutella
1 Legitima patronorum tutella
2 Lege falcidia 2 Legatis
3 Legitima agnatorũ successione
3 Literarũ obligationibus
3 Locatione & conductione
4 Lege acquilia.

2 Militari testamento
3 Mandati
1 Nuptijs
4 Noxalibus actionibus

3 Obligationibus
3 Obligatiõis q̃ ex q̃si ex cõtu nascũt
3 Obligatiõibus ex consensu
4 Obligatiõis q̃ ex delicto nascunt
4 Obligatiõis q̃ ex q̃si delicto nascũt
4 Officio iudicis

1 Patria potestate
2 Pupillari substitutione
2 Per q̃s psonas nobis acquiritur
3 Per q̃s psõas obli. nobis acgritur
4 Perpetuis & tpalibus actionibus
4 Pena temere litigantium
4 Per q̃s psonas agere possumus
4 Publicis iudicijs

1 Quib⁹ mõis ius pñe ptãt soluit
1 Qui dari tutores in testõ pñt
1 Quibus mõis tutella finitur
2 Quibus alienare licet vel non
2 Quib⁹ nõ ẽ pmissũ facer testamẽtũ
2 Quib⁹ mõis testameta infir.
3 Quibus mõis re ẽtitur obligatio
3 Quibus modis obligatio tollitur
4 Qõ cũ eo q̃ in aliena potestate

2 Rerum diuisione
2 Reb⁹ corpalibus & icorpalibus
4 Replicationibus

1 Satisdatiõe tutor & curatorũ
1 Suspect tutorib⁹ & curatorib⁹
2 Seruitutib⁹ prãdior rusticorũ
2 Singulis reb⁹ p fideicõmissũ relict
3 Senatus cõsulto tertulliano
3 Senatus cõsulto orphiciano
3 Successione cognatorum
3 Seruili cognatione
3 Successione libertorum
3 Successione libertorum sublata
3 Stipulatiõe huiꝰ & Societate
4 Si q̃drupes pauperẽ fecisse dicatur
4 Satisdationibus

1 Tutellis 2 Testis ordinãdis
2 Testamento militari
2 Usufructu 2 Usu & habitatiõe
2 Usucapiõib⁹ & lõgi tpis pscri.
2 Vulgari substitutione
3 Verborum obligationibus,
4 Ui bonorum raptorum
¶ Rubrice trium librorũ.C.
10 Annona & tributis
10 Apocis publicis
10 Athletis
10 Auri publici psecutoribus
10 Argenti pcio qõ thesaur⁹ infertur
10 Auro coronario
11 Armoniacis ciuilibus
11 Administratiõe rerum publicarum
11 Aque ductu 11 Alexãdre pmatib⁹
11 Armor⁹ vsus i suo pncipe iterdict⁹ fit
11 Agricolis cẽsitis & colonis
11 Agricolis & mancipijs vñcis vel fi-
12 Agentibus in rebus scalibus
12 Apparitorib⁹ prefector⁹ prtorio
12 Apparitorib⁹ magistror⁹ militum
12 Apparitorib⁹ procõsulis & legati,
12 Apparitoribus comitis orientis
12 Apparitoribus prefectibus annone
10 Bonis vacãtib⁹ & ỽ icorpatiõe
10 Bonuentẽdis fisci debitoribus
10 Capiẽdis & distrahendis pignorib⁹
causa tributorum
10 Canone largitionalium titulorum
10 Conditis in publicis horreis
10 Collatõe bonator vel reuelatorũ
10 Collatione eris 11 Classibus
11 Curialib⁹ vrbi rome 11 collegiat
11 Canone frumẽtario vrbis rome
11 Capitatiõe ciuũ cẽsibus eximendis
11 Colonis palestinis
11 Colonis tracẽsibus

11 Colonis illiricianis
11 Cēsib⁹ cēsitorib⁹ t pēsitorib⁹ t ispec.
11 Collatione fundorum patrimonialiū t emphiteoticarum
12 Cōdoctorib⁹ t procuratorib⁹ pdi. fis.
11 Collatōe fundoꝝ fiscaliū vl rei pri.
11 Cōpsis ex luco dānēti vel pseis
12 Cōsulib⁹ t ñ spēdis ad his pecūijs.
12 Cōsitorianis militibus
12 Comitibus t tribunis scolaruꝫ
12 Comitibus rei militaris
12 comitibus t archiatris sacri palatij
12 comitib⁹ q procurationem petunt
12 curiosis
12 comitibus cōsitorianis
12 castrensi otium palatinorum peculio
12 castrensi peculio militum
12 castrēsiaryꝫ ministeriarijs
12 commeatu
18 comitibus qui prouin. re.
12 cursu publico t āgariis t pangariis
12 coartalibus principibus
10 Oblatoribus
10 Defensoribus
10 Discussoribus
10 Decretis decurionum
10 Decurionibus t filijs
11 Diuersis predijs 12 Dignitatibus
12 Domesticis t ptectoribus
12 Decanis
12 Delertoribus t occultatoribus
12 Diuersis officijs t appitorib⁹ iudicū
10 Qfactoribus tributorum
10 Excusatiōibus numerum
10 Excusationibus artificum.
11 Expensis ludorum
12 Equestri dignitate
12 Exactōe t trāslatōe militariū ānonaꝝ
12 Executorib⁹ vel exactoribus
12 Errogatione militaris annone
10 Aide isfoꝝ t iure aste fiscalis
10 Fiscalibus vsuris
10 Filyssa. t quēadmodum pater p his teneatur
11 Frumēto vrbis constanti
11 Frumento alexandrino
11 Fabricensibus
11 Fundus limitosis t terris t paludibus t pascuis
12 Fundis patrimonialibus
11 Fugitiuis colonis patrimonialibus et emphiteoticis
11 Fundis reipublice
11 Fundis t saltibus
11 Filijs officialium militarium q in be lo mori
12 Gladiatoribus
11 Gregē dominico
10 His q ex publicis rōibus mutuū pecuniā tenebrāt accepunt
10 His qui se defendunt
10 Honoribus nō contiuuandis
10 his q spōte munera publica suscipiūt
10 his q a principe vacatione acceperūt
10 his q numero liberoꝝ vel paupertate excusationē meruerunt
10 his q non impletis stipendijs
10 his q exilio dati vel sunt amoti
10 his qui ex publica collatione illatā sunt non vsur.
11 honoratorum vehiculis
11 his qui ex officio quod administrauerunt conueniuntur
12 his qui in sacro palatio
10 Iure fisci
10 Inditionibus
10 Imponēda lucratiuoꝝ descriptione
10 incolis t vbi domicilium hēre videtur t his qui studioꝝ causa in alia ciuitate degunt
10 infamibus 10 trenarchis
10 immunitate nemini concedenda
11 iure reipublice
11 in quibus causis coloni censiti domi nos accusare pñt
10 Libertinis
10 Legationibus
11 Laustralis auri collatione
11 locatione predioꝝ ciuilū vl fiscaliū
12 locorū t itinerū custodia
12 lucris aduocatorum
10 Municipibus t originarijs
10 Muneribus patrimoniorum
10 Mulieribus in quo loco munera sexui congruentia
11 Metalariis t metalis t procuratoribus metallorum
11 Murilegulis t ginetiariis

Metropoli berito
Medicantibus validis
Maima
Mancipijs et colonis patrimonialibus
Magistris scholarium
Militare veste
Mesoribus
Metatis et epidemeutis
Nisicus rē quā vēdidit euincat
Ne ope a collatorib⁹ exigantur
Nauicularijs
Nauibus non excusandis
Ne gā oneri publico imponatur
Naufragijs
Nulli licere in frenis et selis margaritas et smaragdos
Nautis tiberinis
Ne qs liber actā r̄ipublice agē cogat
Ne rusticāi ad villā obsequij deuocēt
Non licere habitatoribus
Negociatores ne militent
Nūerarijs et aduocatorib⁹ scholarijs
Omni agro deserto
Obligatione votorum
Officio prefecti vrbis
Petitis bonorum sublatis
Penis fiscalibus creditores preferri
Predijs' curialiū et decu. sine decreto non alie.
Prebendo salario
Professoribus et medicis
periculo successor parentis'
ponderatoribus et auri illatione
potioribus ad munera nominandis
predijs et oibus reb⁹ nauicularioz
pruilegijs cōpatoz vrbis rome
peculio nominatorum
pistoribus
pruilegijs constantī. vrbis
pascuis publicis et priuatis
pericula eorū qui pro magistratibus interuenerunt
predijs cannatis
pruilegijs domus anguste
palatinis et domibus dominicis
prefectis ptorijs sacre vrbis
pretoribus et honore prefecture
prepositis sacri cubiculi
preiudicio
prepositis libaz
publice leticie
professoribus q in vrbe constanti
prepositis sacroū scrinioz
principibus agētibus in rebus
primpili
priuilegijs eorum qui in sacro palatio militant
priuilegijs scolarum
prefectissimatus dignitate
prepositis et tribunis scolarum
prefecto pretorio
palatinis sacraz lar.
palatinis
publice leticie vī cōsulū nūciationes
perfectissima dignitate
primopillo
Quando et quibus quarta pars debetur ex bonis
Quemadmodum ciuilia munera indicantur
Quib⁹ mnnerib⁹ excusāt hi q p⁹ im
Qui etate pletani mili.
Qui morbo se excusant
Quibus ad conductionem rerum fiscalium non licet accedere
Quod quisq; ordine conueniatur
Questoribus
Qui militare possint vel non
Reis postulatis
Re militari
Sententijs aduersus fiscum latis retractandis
Superindicto
Si liberalitatis imperialis
Super exactionibus
Si seruus aut libertus ad decurionatum expirauerit
Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit
Si ꝓpter inimicitiā creatio facta sit
Sumptuū recuperatiōe
Susceptoris et archarijs ꝓpositis
Suarijs et susceptorib⁹ et ceter corpib⁹
Studijs libalib⁹ vrbis rome et ostā.
Sumptus iuuncti numeris ad oēs pertinere collegas
Spectaculis et scenicis et lenonibus
Solutionibus debitorum
Silētiarijs et deuotionibus eoz

12 Stratoribus
12 Salgamo hospitib⁹ nō ꝓbendo
12 Saltoum ⁊ itinerum cu.
10 Thesaurio
10 Tabulary⁹: scribis logographis
12 Trombus 12 Tractorijs
10 Enditiõe rex fiscalius
10 Ut nemini liceat in comparatõne specierum se excusare
10 Vacatione publici muneris
11 Uestibus olobaris ⁊ auratis
11 Ueteris nũmismatis potestate
11 Uendendis rebus ciuitatis
11 Uenatione feratum
11 Ut nemo ad suum patrocinium suscipiat vices
11 Ut nullus ex vicarys ꝓo alienis vicarijs debitis pregra.
12 Ut dignitatũ ordo seruet
12 Ueteranis
11 Ut rusticant ad nullã vuocem offiũ

¶ Rubrice de vsibus feudoꝝ

Alienatione feudi
An mariti⁹ succedat vroꝛi ꝛ ẽ bñficio
Apud quẽ vel q̃s cõtrouersia feudi
an remoueri debeant testes
an mul⁹ vl ali⁹ ipfect⁹ allodijs
an ille qui interficit fratrem domini sit alienatione feudi paterni
an agnatus vel filius defuncti
an apud iudicem questio feu. ter. de.
Beneficio fratris ⁊ qualiter frater
Beneficio femine
Controuersia investiture
Contentõe inter dñm ⁊ vasallum
Contentione inter dñm ⁊ fidelem
Contentione inter me ⁊ dominum
Constitutione dñi lotharij feudorum
Controuersia feudi inter pares termi.
Cõtrouersia inter dñm emphi. ⁊ vassa.
Consuetudine recti feudi
Clerico q̃ investiturã sac capitul ꝓ gradi
Controuersia inter masculum ⁊ femina⁊
Controuersia inter dominũ ⁊ emptoꝛe⁊
Capitaneo qui curtem vendidit
controuersia inter vasa. ⁊ aliũ de bñficio
constitutiones do. federici
controuersia inter episcopum ⁊ vasa. clerico violatore pacis
Quob⁹ scrib⁹ a capitaneo investitis
Episcopũ vl abbatẽ vl abbatissam vel dñꝫ plebis feudũ dare non posse
Eo qui finem fecit agnato de feu. pa.
Eo qui sibi ⁊ hꝛdibus suis masculis ⁊ feminis investituram acceperit
Feudo gardie ⁊ castaldie
Feudo marchie, ducat⁹ ⁊ comitat⁹
Feudo sine culpa non amittꝫdo
Feudo dato in vicẽ legis cõmissorie
Feudi cognitione Forma fidelitatis
Filijs natis de matrimonio
Feudo nõ habẽte ꝓpriã feudi naturam
Fratrib⁹ de nouo feudo investitis
Hic finit lex deinde consuetudines regni incipiunt
Operator⁹ lotharius
Investitura feudi
Investitura inter dñm ⁊ vassallꝫ
Illis q̃ investiti sunt de ducatu
Investitura de re aliena facta
Investitura quãtic⁹ cepit a tempꝛe ñro
Investitura in maritũ facta
Investitura apud pares curie termi.
In quibus causis feudum amittatur
Lege cõtandi
Quite vasallo qui contumax est
Minimis valuasoꝛibus
Minus vel alius impfect⁹ feudum reti.
Natura feudi
Nona forma fidelitatis
Natura successionis feudi
Notis feudoꝝ
Pace tumaměto firmãda
Per quos fiat investitura
pace tenenda ⁊ eius violatoꝛibus
pignoꝛe dato quid iuris sit
prohita alienatione feudi per lotharium
ꝓ hia feudi alienatione p federicum
pugna
Qui feudũ dare possunt
Qui successoꝛes feudũ
Quo tpe miles investituꝛã petere debeat
Quibus modis feudus amittatur
Qui successoꝛes teneantur
Quẽadmodũ feudum ad filiã pertineat
Quibus modis feudum constitui potest
Quid sit investitura feudi
Quid precedere debeat: investitura an

fidelitas
Qualr vasallus iurare debat fidelitatem
Qualiter olim feudū poterat alienari
Quis dicatur dux marchio
Que sit pma cā beneficij amittendi
Qui testes sūt necessarij ad probandam nouam inuestitura
Quid iurisdicit si post alienationē feudi
Qualiter dns de pprietate priuetur
Que sint regalie
Quot testes sint necessarij ad probandum ingratitudinē feudi
Successione feudi
Si de iuestitura scā dns peniteat
Si controuersia fuerit i iuestitura
Si de feudo defuncti
Si epūs vel abbas vel abbatissa
Successione fratrum
Si de inuestitura inter dnm & vasallum lis oriatur
Si de feudo cōtrouersia fuerit
Si de feudo vasallus ab aliquo interpellatus fuerit
Si negatū fuerit beneficium a vasallo
Si vasallus feudo puat cui debeat differri
Si vasallus feudi conditionem negauerit ex certa scientia
Vasallo decrepite etatis qui feudum refutauit
Vasallo q cōtra constitutionem lotharij feudum alienauerit
Vasallo milite q arma bellica deposuit
¶ Rubrice iuris canonici
Hic pmo sciēdū q decretū nō distinguitur ptes. Sed in tres principales partes.i. Quaz pria ptinet cētum & vna distinctiones & sub qlibet distictiōe capitula Scda po ptinet.xxxvi.cās.& sub qlibz cā qōes.& sub qōnibus capitula. Et.xxxiij. cā.a.q.iij.vsq; ad.q.vltā iterpōit tractatus ō pria.q diuidit i.vij.distictiones.& sb qlibet di.capitula. Tertia ps ē ō plecratiōe.q diuidit i.v.distictiones. Et sub qlibz di.capitula. Alij po libri iuris canonici cōtinet Rubricas.que sequūtur
¶ Rubrice decretaliū
Hūsatiōibus:in ingressionibus & denunciationibus
adulterio:stupro
alienatiōe iudicij mutādi cā facta
apostatis
appellationibus & recusationibus
arbitris & relationibus
auctoritate & vsu pallij
Baptismo & eius effectu
Bigamis ordinandi vel non
Calumniatoribus
Capellis monachorū & aliorū religiosorum
causa possessionis & pprietatis
celebratione misse sacro eucharistie & diuinis officijs
censib⁹:exactiōibus & pcuratiōibus
cohabitatiōe clericorū & mulieruz
clandestina despensatiōe
clericis coniugatis
clericis non residentibus
clerico egrotante
clericis pugnantibus in duello
clericis peregrinis nō admittēdis
clerico venatore & clerico pcussore
clerico nō ordinato ministrante
clerico excōicato deposito vel interdicto ministrante
clerico per saltum promoto
clerico q ordines furtiue suscepit
cognitione spirituali
cognatione legali
colluiōe detegēda & comodato
cōcessiōe pbēde & eccle nō vacantis
cōditiōibus appositis matrimonio
confessis
cōfirmatione vtili vel inutili
constitutionibus
cōsuetudine
corpore viciatis nō ordinādis
coniugio leproso
coniugio seruoz
cōsanguinitate & affinitate
consecratiōe ecclesie vel altaris
conuersatione coniugatorum
conuersatione infidelium
crimine falsi
custodia eucharistie crismatis & aliorum sacramentorum
Decimis pmicys & oblationibus
Debito pueroz & deposito
desponsatiōe impuberū

2 blationibus
4 bnoxcys
2 dolo ⁊ contumatia
3 donationibus
4 donatiõibus inter virũ ⁊ vxorẽ
5 Q̃ ordines furtiue suscepit
3 Ecclijs edificãdis vel repandis
1 electõe ⁊ electi potestate
1 emptione ⁊ venditione
4 eo q̃ cognouit ꝓsanguinea vxoris sue
4 eo qui duxit in matrimoniũ quã polluit per adulteriũ
2 eo q̃ mittit i possessionẽ eã rei fnãdã
1 etate ⁊ q̃litate ⁊ ordine ꝓficiendoꝝ
2 exceptionibus
5 excessibus prelatorum
2 Fẽrijs 3 feudis
2 fide instrumentorum
3 fideiussoribus
1 filijs presbyterorũ
2 foro competenti
4 frigidis ⁊ maleficiatis 5 furtis
5 Hereticis
5 Homicidio voluntario vel causali
5 his qui filios ꝓprios occidunt
1 his que vi metus causa fiunt
3 his q̃ fiũt a platis sine ꝓsensu capituli
3 his q̃ fiunt a maiori parte capituli
5 Iudeis ⁊ saracenis
3 Immunitate ecclesiarum
5 Infantib⁹ ⁊ lãguidis ex posito
1 in integrum restitutione
5 iniurijs ⁊ damno dato
2 iudicijs 2 iureiurando
2 iuramento calumnie
3 iure patronat⁹
3 institutionibus
2 Litis contestatione
2 Libelli oblatione
3 Lite pendente nihil innouetur
5 Locato ⁊ cõduicto
5 Magistris ⁊ ne aliqd exigant pro docendo
1 Maioritate ⁊ obedientia
5 Maledicis clericis
4 Matrimõio ꝫcto ꝑ interdictũ ecclie
2 Mutuis petitionibus
4 Natis ex libero vẽtre
3 Ne clerici vel monaci secularibus negocijs se ĩmisceãt
5 ne plati vices suas
5 ne sede vacãte aliqd innouetur
5 nõ ordinato ministrãte clerico
5 nouo operis nũciatione
2 Oblatione libelli
1 Obligatis ad r..o..ia
3 Obseruatione ieiuniorũ
1 Officio archidiaconi
1 Officio archipresbyteri
1 officio primicerij
1 officio sacriste 1 officio custodie
1 officio vicarij
1 officio potestate iudicis delegati
1 officio legati 1 officio iudicis
1 officio iudicis ordinarij
1 ordiato ab epo q̃ renunciauit epatui
2 ordine cognitionum
1 Pactis
3 parrochijs ⁊ alienis prochijs
3 peculijs clericorum 5 penis
5 penitentijs ⁊ remissionibus
2 peregrinationibus
3 pignoribus ⁊ alijs cautionibus
3 plus petitionibus
1 postulando
3 prebendis ⁊ dignitatib⁹
3 precarijs
3 presbytero nõ baptizato
2 prescriptionibus
5 priuilegijs ⁊ excessibus priuilegiatoꝝ
2 presumptionibus
2 probationibus 1 procurationibus
5 purgatione canonica
5 purgatione vulgari
3 purificatione post partũ
4 Qui clerici vel vouẽtes matrimoniũ cõtrahere possunt
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimoniũ accusare possunt
5 Raptoribus incendiarijs ⁊ violatoribus ecclesiarum
3 rebus ecclesie alienandis vel non
1 renunciatione
3 regularib⁹ ⁊ trãseũtib⁹ ad religiones
5 regulis iuris
3 religiosis domib⁹ vt epo sint subiecte
3 reliquijs ⁊ veneratione sanctorum
3 rerum permutatione

1 reſcriptis ꝛ eoꝝ ꝓcipationibꝫ
2 reſtitutione ſpoliatorum
1 Sacra vnctione
1 Sacramentis iterādis vel non
5 Sagitarijs ⁊ Scilmaticis
1 Scrimnio in ordine faciendo
4 Secūdys nuptijs
2 Sententijs ꝛ iudicata
5 Sententia excōmunicationis
3 Sepulturis
5 Sequeſtratione poſſeſſionum
1 Seruis nō ordinā. ꝛ eoꝝ mānmiſſ.
5 Simōia ꝛ ne aliqd ꝑ ſpūalibꝫ exigatur vel ꝓmittatur ⁊ Sindico
5 Solutiōibus ⁊ Sortilegis
4 Sponſalibus ꝛ matrimonio
4 Sponſa duoꝝ
3 ſtatu mōachoꝝ ꝛ canōicoꝝ reglariū
3 Succeſſionibus ab inteſtato
1 Sūma trinitate ꝛ fide catholica
1 Supplenda negligentia ꝓlatorum
1 Emporibꝫ ꝛ ſūtate ordinadoꝝ
3 Teſtis ꝛ vltimis voluntatibus
2 Teſtibus ꝛ atteſtationibus
2 teſtibus cogendis vel nō
5 tonſurientis
1 tranſactionibꝫ
1 tranſlatione prelatorum
1 Treuga ꝛ pace
1 Iciatis coꝛpe ordinādis vel nō
5 Verborum ſignificatiōe
3 vita ꝛ honeſtate clericoꝝ
3 voto ꝛ voti ꝛ redēptiōe ⁊ vſuris
2 vt lite nō cōteſtata
3 vt eccleſiaſtica bñficia ſine diminutione cōſeruantur
2 vt lite pendente nil innouetur
Segtur diuiſio decretalis
C Verſus
Pria creat clericos: officia ꝓparat inde
Altera iudicium cum requiſitis appellat
Tertia de vita ⁊ctibus teſtacq; mentis
Nubere ḡrta docet. ꝛ que ſpectāt ad illud
Ultima criminibus penas iungere curat
C Rubrice li. vi. decretaliū
Arbitris appellatiōibus
accuſatiōibus ingſtitiōibus denunciationibus
Bigatis
Conſtitutiōibꝫ conſuetudine
confeſſis clericis coniugatis
clericis non reſidentibus
clerico egrotante vel debilitato
cōceſſiōe eccle. ꝛ prebende nō vacantis
capellis monachoꝝ
cenſibus ⁊ exactionibus
conſecratione eccleſie: vel altaris
cognatione ſpūali
Dolo ⁊ cōmunatia Decimis
Deſpōſatione impuberum
Lectione ⁊ electi ptāte
Etate ⁊ ꝗlitate ⁊ ordie ꝓficiendoꝝ
Eo qui minuitur in poſſeſſionez cauſa rei ſeruande exceptiōibus
exceſſionibus prelatorum ⁊ ſubditorum
Filijs preſbyterorum ⁊ alijs illegitime natis
foro competenti
His que vi metus ve cā fiunt
Hereticis homicidio
In integrum reſtitutiōe Iudicis
Iuramento calumnie
Iureiurando
inſtitutionibus
iure patronatus
imminutate eccleſiarum
Iniurijs ⁊ damno dato
Itis cōteſtatione
Obedientia ⁊ obedientia
Se fede vacante aliqd innouetur
Ne clerici vel monaci
Officio vicarij
Officio ⁊ ptāte iudicis delegati
Po legati officio ordinarij
Poſtulatione prelatoꝝ pacto
officijs procuratoribus ꝓſcriptionibꝫ
prebendis
priuilegijs penis
penitentijs ⁊ remiſſionibus
Reſcriptis
renunciatione
reſtitutione ſpoliatorum
rebus eccleſie non alienādis
rerum permutatione
regularibus
religioſis domibus
reliquijs ⁊ veneratione ſanctoꝝ

Regulisiuris

SUmma trinitate ⁊ fide catholica
Suppleda negligentia platorum
Sententia ⁊ re iudicata
Sepulturis
Statu regularium
Spōsalibus ⁊ matrimonio
Scismaticis
Sententia excommunicationis

TEmporibus ordinationum
Testibus
Testamētis

UT lite pendente nihil innouetur
Vita ⁊ honestate clericorum
Voto ⁊ voti redemptione
Usuris
Uerborum significatione

ARubrice Clementinarū
Appellationibus
Aptismo

BOna fama possessionis ⁊ ppietatis
Concessione prebende

censibus
celebratione missarum
consanguinitate affinitate

DOlo ⁊ contumatia
Decimis
Dectione
Date ⁊ qualitate
exceptionibus
excessibus prelatorum

FOro competenti

HEreticis
Homicidio

INtegrum restitutione
Iudicis
Iureiurando
iure patronatus.
immunitate ecclesiarum

MIndeis ⁊ saracenis
Magistris

OFficio vicarij
Officio delegati
officio ordinarij

PRobationibus
prebendis dignitatibus
priuilegijs
penis
procuratoribus
penitentijs ⁊ remissionibus

REscriptis
Renūciatione
rebus ecclie nō alienandis
rerum permutatione
regularibus
religiosis domibus
reliquijs ⁊ veneratione sanctorum

SUmma trinitate
Suppleda negligentia platorū
Sequestratiōe possessionis
Sententia ⁊ re iudicata
Sepulturis
Statu monachorum
Sententia excōicationis

TEstibus
Testamentis
UT lite pendente
Vita ⁊ honestate clericorum
Usuris
Uerborum significatione

FINIS

Muy Señor mio Salud y gracia en C

Dn Lucas Martin delgado martin delgado

D.n Manuel Martin Ramirez

Delgado Correspondiente

Muy Señor mio y Amigo me alegrare que n

Juan

Penny

